Universidad de Deusto
Biblioteca

III.

SANCTI LIBRI

BIBLIA
SACRA
TOM. 3

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

SACRORVM BIBLIORVM TOMVS TERTIVS.

FACULTAD DE TEOLOGIA Univ. de Deusto BILBAO

Universidad de Deusto
Biblioteca

כתובים

כתיבי׳א

AGIOGRAPHOI.

SANCTI LIBRI.

אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ לַמֶּלֶךְ תֵּן וְצִדְקָתְךָ לְבֶן־מֶלֶךְ׃

PSALMO LXXII.

Ex Bibliotheca H. Victor. Par.

Universidad de Deusto
Biblioteca

PROLOGVS B. HIERONYMI PRESBYTERI IN LIBRVM ESDRÆ.

VTRVM difficilius sit facere quod poscitis, an negare, necdum statui. Nam vobis aliquid imperantibus annuere sententia est; & magnitudo oneris impositi ita ceruices premit, vt antè sub fasce ruendum sit quàm leuandum. Accedunt ad hoc inuidorum studia, qui omne quod scribimus reprehendendum putant. Et interdū contra se conscientia repugnante, publicè lacerant quæ occultè legūt; intantum vt clamare compellar & dicere: Domine libera animam meam à labiis iniquis, & à lingua dolosa. Tertius annus est quòd sem per scribitis atque relcribitis, vt Esdræ librum & Esther vobis de Hebræo transferam: quasi non habeatis Græca & Latina volumina; aut quicquid illud est quod à nobis vertitur, non statim ab omnibus conspuendum sit. Frustra autem (vt ait quidam) niti neque aliud fatigando, nisi odium quærere, extremæ dementiæ est. Itaq; obsecro vos mi Dommon & Rogatiane charissimi, vt priuata lectione contenti, libros non efferatis in publicum, nec fastidiosis cibos ingeratis, vitetisq; eorum supercilium, qui iudicare tantum de aliis, & ipsi facere nihil nouerunt. Si qui autem fratrum sunt quibus nostra non displicent, his tribuatis exemplar; admonētes. vt Hebræa nomina, quorum grandis in hoc volumine copia est, distinctè & per interualla transcribant. Nihil enim proderit emendasse librū, nisi emendatio librariorū diligētia cōseruetur. nec quēquam moueat q, vnus à nobis liber editus est: nec apocryphorū tertij & quarti libri somnijs delectetur. quia & apud Hebræos Esdræ Nehemieq;, sermones in vnū volumen coartātur: et quę nō habētur apud illos, nec de vigintiquatuor senibus sunt procul abiicieda. Si quis autē septuaginta vobis opposuerit Interpretes, quorū exēplaria varietas ipsa lacerata & euersa demōstrat, nec potest vtiq; verū asseri quod diuersum est, mittite eū ad Euangelia, in quibus multa ponuntur quasi de veteri Testamēto, quæ apud septuaginta Interpretes nō habentur: velut illud, Quoniā Nazareus vocabitur: &, Ex Ægypto vocaui filiū meū: &, Videbunt in quē cōpunxerunt: multaq; alia, quæ latiori operi reseruamus, & quęrite ab eo vbi scripta sunt. Cumq; proferre non potuerit, vos legite de his exēplaribus, quę nuper à nobis edita, maledicorū quotidie linguis cōfodiuntur. Sed vt ad cōpēdiū veniā, certè quod illaturus sum, æquissimū est. Edidi aliquid quod non habetur in Græco, aut aliter habetur q̄ à me versum est. Quid interpretē laniant? interrogent Hebræos: & ipsis autoribus, trāslationi meę vel arrogent vel derogent fidē. Porrò aliud est, si clausis, quod dicitur, oculis mihi volūt maledicere, & nō imitantur Græcorū studium & beneuolentiā, qui post septuaginta trāslatores, iam Christi Euāgelio coruscāte, Iudęos & Hebionitas legis veteris interpretes, Aquilā videlicet et Symmachū, & Theodotionē, & curiosè legūt, & per Origenis laborē in Hexaplois, ecclesiis dedicarunt. Quantomagis Latini grati esse deberent, q, exultantē cernerent Græciam à se aliquid mutuari. Primum enim magnorū sumptuū est & infinitę difficultatis, exēplaria posse habere omnia: deinde etiam qui habuerint, & Hebręi sermonis ignari sunt, magis errabunt, ignorantes quis è multis verius dixerit. Quod etiā sapientissimo cuidā nuper apud Græcos accidit, vt interdum scripturę sensum relinquens, vniuscuiuslibet interpretis sequeretur errorem. Nos autem qui Hebrææ linguæ saltem paruam habemus scientiā, & Latinus nobis vtcunque sermo non deest; & de aliis magis possumus iudicare, & ea quę ipsi intelligimus, in nostra lingua promere. Itaque licet hydra sibilet, victorq; Sinon incendia iactet; nunquam mæum, iuuante Christo, silebit eloquium: etiam præcisa lingua balbutiet. Legant qui volūt: qui nolunt abiiciant. Euentilent apices, literas calumnientur. Magis vestra charitate prouocabor ad studium, quàm illorum detractione et odio deterrebor.

Universidad de Deusto
Biblioteca

LIBER ESDRÆ PRIMVS.

CAP. I.

1 IN anno primo Cyri regis
A Persarum, vt compleretur verbum Domini ex ore Hieremiæ, *Hier.25.& 29.2.Paral.36.* suscitauit Dominus spiritum Cyri regis Persarum, & traduxit vocem in omni regno suo, etiam per scripturam dicens: 2 Hæc dicit Cyrus rex Persarum: Omnia regna terræ dedit mihi dominus Deus cæli: & ipse præcepit mihi, vt ædificarem ei domum in Hierusalem, quę est in Iudæa. 3 Quis est in vobis de vniuerso populo eius? sit Deus illius cũ eo. Ascen-
B dat in Hierusalẽ quæ est in Iudæa, & ædificet domũ Dñi Dei Israel, ipse est Deus qui 4 est in Hierusalẽ. 4 Et omnes reliqui in cunctis locis vbicunque habitant, adiuuent eum viri de loco suo argento & auro, substantia & pecoribus, excepto quod voluntariè offerunt templo Dei quod est in Hie- 5 rusalem. 5 Et surrexerunt principes patrum
C de Iuda & Beniamin, & Sacerdotes & Leuitæ, & omnis cuius suscitauit Deus spiritum vt ascenderet ad ædificandum templum Domini, quod erat in Hierusalem.
6 6 Vniersique qui erant in circuitu, adiuuerunt manus eorum in vasis argenteis & aureis, in substantia, & iumentis, in supellectili, exceptis his quæ sponte obtule- 7 rant. 7 Rex quoque Cyrus protulit vasa tẽpli Domini, quæ tulerat Nabuchodonosor de Hierusalem, & posuerat ea in tem- 8 plo Dei sui. 8 Protulit autem ea Cyrus rex
D Persarum per manum Mitridatis filij Gazabar: & annumerauit ea Sasabasar princi- 9 pi Iudæ. 9 Et hic est numerus eorum: Phialæ aureæ triginta, phialæ argenteæ mille, cultri viginti nouem, 10 Scyphi aurei triginta, scyphi argentei secũdi, quadringenti decem, vasa alia mille.
11 11 Omnia vasa aurea & argentea, quinq; millia quadringenta. Vniuersa tulit Sasabasar, cum his qui ascendebant de translmigratione Babylonis in Hierusalem.

CAP. II.

1 HI sunt autem prouincię filij qui ascen-
A derunt de captiuitate quam transtulerat Nabuchodonosor rex Babylonis in Babylonem, & reuersi sunt in Hierusalem & Iudæam vnusquisque in ciuitatem suam, 2 2 qui venerũt cum Zorobabel, Iesua, Neemia, Saraia, Rahelaia, Mardochai, Belsan, Mesphar, Beguai, Reum, Baana. Numerus virorum populi Israel.

ESDRAS PRIMVS.

CAPVT I.

1 ET in anno primo Cyri regis Persarum, vt compleretur verbum Domini ab ore Hieremiæ, suscitauit Dominus spiritum Cyri regis Persarũ, & mandauit vocem in omni regno suo, etiam in scripto, dicens:
2 2 Sic dixit Cyrus rex Persarum: Omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deꝰ cæli, & ipse cõsiderauit super me, vt ædificarem ipsi domũ in Hierusalem quæ in Iudæa.
3 3 Quis in vobis de vniuerso populo eius? et erit Deus illius cum eo, & ascendat in Hierusalem quæ in Iudæa, & ædificet domum Domini Dei Israel, ipse Deus qui in Hierusalem.
4 4 Et omnis relictus ab omnibus locis vbi ipse habitat, ibi adiuuabunt eum viri loci sui in argento & auro, & in substantia, & in iumentis cum voluntario in domum Dei quæ in Hierusalem.
5 5 Et surrexerunt principes familiarum Iuda & Beniamin, & Sacerdotes & Leuitæ, omnes quorum excitauit Deus spiritum eorum vt ascenderent ad ædificandum domum Domini quæ in Hierusalem.
6 6 Et vniuersi qui in circuitu eorum, confortauerunt in manibus eorum in vasis argenti, in auro, & in apparatu, & in iumentis, et in muneribus, præter ea quæ in voluntariis.
7 7 Et rex Cyrus protulit vasa domus Domini, quæ cepit Nabuchodonosor ab Hierusalem, & dederat ea in domo Dei sui.
8 8 Et protulit ea Cyrus rex Persarum in manum Mithridatis Gazbarei, & numerauit ea Sasabasar principi Iuda.
9 9 Et hic numerus eorum: Phialæ aureæ triginta, & argenteæ phialæ mille, mutatoria nouem & viginti.
10 10 Cheploth aurei triginta, & argentei duplicati quadringenti et decem: et vasa alia mille.
11 11 Omnia vasa & auri & argenti, quinque millia quadringenta: vniuersa tulit Sasabasar cum ascensu transmigrationis ex Babylone in Hierusalem.

CAP. II.

1 ET hi filij prouinciæ qui ascendunt de captiuitate transmigrationis, quam transtulit Nabuchodonosor rex Babylonis in Babylonem, & reuersi sunt in Hierusalem & Iudam vir 1 ciuitatem suam:
2 2 Qui venerunt cum Zorobabel, Jesua, Nee- 2
mias, Saraias, Reelias, Mardochæus, Balasan, Aslphar, Bague, Reum, Baana. numerus virorum populi Israel.

ESDRAS.

ΕΣΔΡΑΣ ΠΡΩΤΟΣ.

κεφ. α.

1 ΚΑΙ ἐν τῷ ἔτει τῷ πρώτῳ κύρου βασιλέως περσῶν, τοῦ τελεσθῆναι λόγον κυρίου ἀπὸ στόματος ἱερεμίου, ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα κύρου βασιλέως περσῶν, καὶ παρήγγειλε φωνὴν ἐν πάσῃ τῇ
1 βασιλείᾳ αὐτοῦ, καί γε ἐν γραπτῷ λέγων· 2 οὕτως εἶπε κύρος ὁ βασιλεὺς περσῶν, πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ. καὶ αὐτὸς ἐπέσκεψατο ἐπ' ἐμὲ τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ.
2 3 τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ; καὶ ἔστω ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω εἰς ἱερουσαλὴμ τὴν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ οἰκοδομησάτω τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ, αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἐν ἱερουσαλήμ.
3 4 καὶ πᾶς ὁ καταλιπόμενος ἀπὸ παντῶν τῶν τόπων οὗ αὐτὸς παροικεῖ, ὀφείλήψονται αὐτοῦ ἄνδρες τοῦ τόπου αὐτοῦ ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, ἐν ἀποσκευῇ καὶ ἐν κτήνεσι μετ' ἐκουσίου εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλήμ.
4 5 καὶ διέστησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἰούδα καὶ βενιαμίν, καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ λευῖται πάντες ὧν ἐξήγειρεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τοῦ ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ.
5 6 καὶ πάντες οἱ κυκλόθεν αὐτῶν ἐνίσχυσαν ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίου ἐν χρυσῷ, καὶ ἐν ἀποσκευῇ, καὶ ἐν κτήνεσι, καὶ ἐν ξενίοις, παρεξ τῶν ἐν ἑκουσίοις.
6 7 καὶ ὁ βασιλεὺς κύρος ἐξήνεγκε σκεύη οἴκου κυρίου, ἃ ἔλαβε ναβουχοδονόσορ ἀπὸ ἱερουσαλήμ, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ
7 ἐν οἴκῳ θεοῦ αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὰ κύρος ὁ βασιλεὺς περσῶν διὰ χεῖρα μιθριδάτου γαζβαρέου. καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰ τῷ σασαβασαρ τῷ ἄρχοντι ἰούδα.
8 9 καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν· ψυκτῆρες χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ ἀργυροῖ ψυκτῆρες χίλιοι, παρηλλαγμένα ἐννέα
9 10 καὶ εἴκοσι. 10 χέφοροι χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ ἀργυροῖ διπλαῖ τετρακόσιαι καὶ δέκα· καὶ σκεύη ἕτερα χίλια.
10 11 πάντα τὰ σκεύη καὶ τοῦ χρυσίου καὶ τοῦ ἀργυρίου, πεντακισχίλια τετρακόσια· τὰ πάντα ἀνήγαγε σασαβασὰρ μετὰ τῆς ἀναβάσεως τῆς ἀποικίας ἐκ βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ.

β.

1 Καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς ἀπῴκισε ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἰούδαν αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ·
2 2 οἳ ἦλθον μετὰ ζοροβαβέλ, ἰησοῦ, νεεμίας, σαραίας, ῥεελίας, μαρδοχαῖος, βαλασσοῦ, μάσφαρ, βαγοῦε, ῥεούμ, βαανά· ἀριθμὸς ἀνδρῶν λαοῦ ἰσραήλ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3	* בְּנֵי פַרְעֹשׁ אַלְפַּיִם מְאָה שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם :	1 * Filii Phares, duo millia centum septuaginta duo.
4	* בְּנֵי שְׁפַטְיָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם :	2 * Filii Saphatia, trecenti septuaginta duo.
5	* בְּנֵי אֶרַח שִׁבַּע מֵאוֹת חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים :	3 * Filii Area, septingenti septuaginta quinque.
6	* בְּנֵי־פַחַת מוֹאָב לִבְנֵי יֵשׁוּעַ יוֹאָב אַלְפַּיִם שְׁמֹנֶה מֵאוֹת וּשְׁנֵים עָשָׂר :	4 * Filii Phetmoab filiorum Iosue Ioab, duo millia octingenti duodecim.
7	* בְּנֵי עֵילָם אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה :	5 * Filii Helam, mille ducenti quinquaginta quatuor.
8	* בְּנֵי זַתּוּא תְּשַׁע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה :	6 * Filii Zethua, nongenti quadraginta quinque.
9	* בְּנֵי זַכַּי שֶׁבַע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים :	7 * Filii Zachai, septingenti sexaginta.
10	* בְּנֵי בָנִי שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם :	8 * Filii Bani, sexcenti quadraginta duo.
11	* בְּנֵי בֵבַי שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה :	9 * Filii Bebai, sexcenti viginti tres.
12	* בְּנֵי עַזְגָּד אֶלֶף מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם :	10 * Filii Azgad, mille ducenti viginti duo.
13	* בְּנֵי אַדֹנִיקָם שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשִׁשָּׁה :	11 * Filii Adonicam, sexcenti sexaginta sex.
14	* בְּנֵי בִגְוַי אַלְפַּיִם חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה :	12 * Filii Begui, duo millia quinquaginta sex.
15	* בְּנֵי עָדִין אַרְבַּע מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה :	13 * Filii Adin, quadringenti quinquaginta quatuor.
16	* בְּנֵי אָטֵר לִיחִזְקִיָּה תִּשְׁעִים וּשְׁכֹנָה :	14 * Filii Ather qui erant ex Ezecia, nonaginta octo.
17	* בְּנֵי בֵצַי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה :	15 * Filii Besai, trecenti viginti tres.
18	* בְּנֵי יוֹרָה מֵאָה וּשְׁנַיִם עָשָׂר :	16 * Filii Iora, centum duodecim.
19	* בְּנֵי חָשֻׁם מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה :	17 * Filii Asem, ducenti viginti tres.
20	* בְּנֵי גִבָּר תִּשְׁעִים וַחֲמִשָּׁה :	18 * Filii Gebbar, nongenti quinque.
21	* בְּנֵי בֵית לָחֶם מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה :	19 * Filii Bethleem, centum viginti tres.
22	* אַנְשֵׁי נְטוֹפָה חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה :	20 * Viri Netupha, quinquaginta sex.
23	* אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה :	21 * Viri Anathoth, centum viginti octo.
24	* בְּנֵי עַזְמָוֶת אֲרְבָּעִים וּשְׁנָיִם :	22 * Filii Asmaueth, quadraginta duo.
25	* בְּנֵי קִרְיַת עָרִים כְּפִירָה וּבְאֵרוֹת שֶׁבַע מָאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁלֹשָׁה :	23 * Filii Cariathiarim, Cephira & Beroth, septingenti quadraginta tres.
26	* בְּנֵי הָרָמָה וְגָבַע שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וְאֶחָד :	24 * Filii Rama & Gabaa, sexcenti viginti vnus.
27	* אַנְשֵׁי מִכְמָס מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם :	25 * Viri Machmas, centum viginti duo.
28	* אַנְשֵׁי בֵיתֵל וְהָעַי מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה :	26 * Viri Bethel & Chai, ducenti viginti tres.
29	* בְּנֵי נְבוֹ חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם :	27 * Filii Nebo, quinquaginta duo.
30	* בְּנֵי מַגְבִּישׁ מֵאָה חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה :	28 * Filii Megbis, centum quinquaginta sex.
31	* בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה :	29 * Filii Helam alterius, mille ducenti quinquaginta quatuor.
32	* בְּנֵי חָרִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים :	30 * Filii Arim, trecenti viginti.
33	* בְּנֵי לֹד חָדִיד וְאוֹנוֹ שִׁבְעִים עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה :	31 * Filii Lodadin & Ono, septingenti viginti quinque.
34	* בְּנֵי יְרֵחוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה :	32 * Filii Hiericho, trecenti quadraginta quinque.
35	* בְּנֵי סְנָאָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים :	33 * Filii Senaa, tria millia sexcẽti triginta.
36	* הַכֹּהֲנִים בְּנֵי יְדַעְיָה לְבֵית יֵשׁוּעַ תְּשַׁע מֵאוֹת שִׁבְעִים וּשְׁלֹשָׁה :	34 * Sacerdotes filij Iadaia in domo Iesue, nongenti septuaginta tres.
37	* בְּנֵי אִמֵּר אֶלֶף חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם :	35 * Filij Emmer, mille quinquaginta duo.

3	* υἱοὶ Φόρος, δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.	1 * Filii Phoros, duo millia centum septuaginta duo.
4	* υἱοὶ Σαφατία, τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.	2 * Filij Saphatia, trecenti septuaginta duo.
5	* υἱοὶ Ἀρές, ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε.	3 * Filij Ares, septingenti septuaginta quinque.
6	* υἱοὶ Φααθ μωὰβ τοῖς υἱοῖς Ἰησοῦ Ἰωάβ, δισχίλιοι ὀκτακόσιοι καὶ δώδεκα.	4 * Filij Phaath-moab filiis Iesue Ioab, duo millia octingenti & duodecim.
7	* υἱοὶ Ἐλάμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκονταπέντε.	5 * Filij Elam, mille ducenti quinquaginta quatuor.
8	* υἱοὶ Ζαθουά, ἐννακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.	6 * Filij Zethua, nongenti quadraginta quinque.
9	* υἱοὶ Ζακχαΐα, ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα.	7 * Filij Zacchaia, septingenti sexaginta.
10	* υἱοὶ Βανέα, ἑξακόσιοι τεσσαράκοντα καὶ δύο.	8 * Filij Banea, sexcenti quadraginta & duo.
11	* υἱοὶ Βαβαΐ, ἑξακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.	9 * Filij Babai, sexcenti viginti tres.
12	* υἱοὶ Ἀζιγάδ, χίλιοι διακόσιοι εἰκοσιδύο.	10 * Filij Azgad, mille ducenti viginti duo.
13	* υἱοὶ Ἀδωνικάμ, ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.	11 * Filij Adonicam, sexcenti sexaginta sex.
14	* υἱοὶ Βαγαΐ, δισχίλιοι πεντηκονταἕξ.	12 * Filij Bague, duo millia quinquaginta sex.
15	* υἱοὶ Ἀδείν, τετρακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.	13 * Filij Addin, quadringenti quinquaginta quatuor.
16	υἱοὶ Ἀτὴρ τῷ Ἐζεκίᾳ, ἐννενηκονταοκτώ.	14 * Filij Ater Ezecia, nonaginta octo.
17	* υἱοὶ Βασσῆ, τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.	15 * Filij Bassu, trecenti viginti tres.
18	* υἱοὶ Ἰωρά, ἑκατὸν δώδεκα.	16 * Filij Iora, centum duodecim.
19	* υἱοὶ Ἀσούμ, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.	17 * Filij Asum, ducenti viginti tres.
20	* υἱοὶ Γαβές, ἐννενηκονταπέντε.	18 * Filij Gaber, nonaginta quinque.
21	* υἱοὶ Βεθλεέμ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς.	19 * Filij Bethleem, centum viginti tres.
22	* υἱοὶ Νετωφάθ, πεντηκονταἕξ.	20 * Filij Netophath, quinquaginta sex.
23	* υἱοὶ Ἀναθώθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.	21 * Filij Anathoth, centum viginti octo.
24	* υἱοὶ Ἀσμώθ, τεσσαρακονταδύο.	22 * Filij Asmoth, quadraginta duo.
25	* υἱοὶ Καριαθιαρὶμ Χαφηρὰ καὶ Βηρώθ, ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς.	23 * Filij Cariathiarim Chaphera & Beroth, septingenti quadraginta tres.
26	* υἱοὶ τῆς Ῥαμὰ καὶ Γαβαά, ἑξακόσιοι εἰκοσιεἷς.	24 * Filij Rama & Gabaa, sexcenti viginti vnus.
27	* ἄνδρες Μαχμάς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο.	25 * Viri Machmas, centum viginti duo.
28	* ἄνδρες Βαιθὴλ καὶ Αἱ, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.	26 * Viri Bethel & Hai, ducenti viginti tres.
29	* υἱοὶ Ναβώ, πεντηκονταδύο.	27 * Filij Nabo, quinquaginta duo.
30	* υἱοὶ Μαγβείς, ἑκατὸν πεντηκονταἕξ.	28 * Filij Magbis, centum quinquaginta sex.
31	* υἱοὶ Ἤλαμ ἑτέρου, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.	29 * Filij Helam alterius, mille ducenti quinquaginta quatuor.
32	* υἱοὶ Ἠρὰμ, τριακόσιοι εἴκοσιν.	30 * Filij Eram, trecenti viginti.
33	* υἱοὶ Λοδαδίδ, καὶ Ὠνώ, ἑπτακόσιοι εἰκοσιπέντε.	31 * Filij Lodadid & Ono, septingenti viginti quinque.
34	* υἱοὶ Ἱερειχώ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.	32 * Filij Hiericho, trecenti quadraginta quinque.
35	* υἱοὶ Σαναά, τρισχίλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα.	33 * Filij Senaa, tria millia sexcenti triginta.
36	* καὶ Ⓘ ἱερεῖς υἱοὶ Ἰεδδοὺα τῷ οἴκῳ Ἰησοῦ ἐννακόσιοι ἑβδομηκονταἑπτά.	34 * Et Sacerdotes filij Iedua in domo Jesu, nongenti septuaginta tres.
37	* υἱοὶ Ἐμμήρ, χίλιοι πεντηκονταδύο.	35 * Filij Emmer, mille quinquaginta duo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

38 * Filij Pheſſur, mille ducenti quadraginta ſeptem.
39 * Filij Arim, mille decem & ſeptem.
40 * Leuitæ: filij Ieſue, & Cedmihel filiorum Odouiæ, ſeptuaginta quatuor.
41 * Cantores. filij Aſaph, centum viginti octo.
42 * Filij Ianitorum: filij Sellum, filij Ather, filij Thelmon, filij Accub, filij Athita, filij Sobai, vniuerſi centum triginta nouem.
43 * Nathinæi: filij Sia, filij Aſupha, filij Thebboat.
44 * Filij Ceros, filij Siaa, filij Phadon,
45 * Filij Lebana, filij Agaba, filij Accub,
46 * Filij Agab, filij Selmai, filij Anan,
47 * Filij Gaddel, filij Gaer, filij Raahia,
48 * Filij Raſin, filij Nechoda, filij Gazen,
49 * Filij Azec, filij Phaſea, filij Beſee,
50 * Filij Aſemaa, filij Munim, filij Nephuſim,
51 * Filij Beebuc, filij Acupha, filij Azur,
52 * Filij Beſluth, filij Maida, filij Arſa,
53 * Filij Bercos, filij Zizara, filij Thema.
54 * Filij Naſia, filij Athupha.
55 * Filij ſeruorum Salomonis, filij Sothei, filij Sophereth, filij Pharuda.
56 * Filij Iala, filij Darcon, filij Gedeli,
57 * Filij Saphata, filij Athil, filij Phocereth, qui erat de Aſſebaim, filij Amim.
58 * Omnes Nathinæi, & filij ſeruorum Salomonis, trecenti nonaginta duo.
59 * Et hi qui aſcenderunt de Thelmala, Thelarſa, Cherub, & Don, & Mer, & non potuerunt indicare domum patrum ſuorum, & ſemen ſuum, vtrum ex Iſrael eſſent.
60 * Filij Dalaia, filij Thobia, filij Necho-Da, ſexcenti quinquaginta duo.
61 * Et de filiis Sacerdotum, filij Iobia, filij Aeos, filij Berzellai, qui accepit de filiabus Berzellai Galaaditidis vxorem, & vocatus eſt nomine eorum.
62 * Hi quæſierunt ſcripturam genealogiæ ſuæ, & non inuenerunt, & electi ſunt de Sacerdotio.
63 * Et dixit Atherſatha eis, vt non comederent de ſancto ſanctorum, donec ſurgeret Sacerdos doctus atque perfectus.

38 * בְּנֵי פַּשְׁחוּר אֶלֶף מָאתַיִם אַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה׃
39 * בְּנֵי חָרִם אֶלֶף וְשִׁבְעָה עָשָׂר׃
40 * הַלְוִיִּם בְּנֵי יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל לִבְנֵי הוֹדַוְיָה׃
41 * שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה׃ * הַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי אָסָף מֵאָה
42 עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃ * בְּנֵי הַשֹּׁעֲרִים בְּנֵי שַׁלּוּם בְּנֵי
אָטֵר בְּנֵי טַלְמֹן בְּנֵי עַקּוּב בְּנֵי חֲטִיטָא בְּנֵי שֹׁבַי
הַכֹּל מֵאָה שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעָה׃
43 * הַנְתִינִים בְּנֵי צִיחָא בְּנֵי חֲשׂוּפָא בְּנֵי טַבָּעוֹת׃
44 * בְּנֵי קֵרֹס בְּנֵי סִיעֲהָא בְּנֵי פָדֹן׃
45 * בְּנֵי לְבָנָה בְּנֵי חֲגָבָא בְּנֵי עַקּוּב׃
46 * בְּנֵי חָגָב בְּנֵי שַׁמְלַי בְּנֵי חָנָן׃
47 * בְּנֵי גִדֵּל בְּנֵי גַּחַר בְּנֵי רְאָיָה׃
48 * בְּנֵי רְצִין בְּנֵי נְקוֹדָא בְּנֵי גַזָּם׃
49 * בְּנֵי עֻזָּא בְּנֵי פָּסֵחַ בְּנֵי בֵסַי׃
50 * בְּנֵי אַסְנָה בְּנֵי מְעוּנִים בְּנֵי נְפִיסִים׃
51 * בְּנֵי בַקְבּוּק בְּנֵי חֲקוּפָא בְּנֵי חַרְחוּר׃
52 * בְּנֵי בַצְלוּת בְּנֵי מְחִידָא בְּנֵי חַרְשָׁא׃
53 * בְּנֵי בַרְקוֹס בְּנֵי סִיסְרָא בְּנֵי תָמַח׃
54 * בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי חֲטִיפָא׃
55 * בְּנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה בְּנֵי סוֹטַי בְּנֵי הַסֹּפֶרֶת בְּנֵי פְרוּדָא׃
56 * בְּנֵי יַעֲלָה בְּנֵי דַרְקוֹן בְּנֵי גִדֵּל׃
57 * בְּנֵי שְׁפַטְיָה בְּנֵי חַטִּיל בְּנֵי פֹכֶרֶת הַצְּבָיִם בְּנֵי אָמִי׃
58 * כָּל הַנְּתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
תִּשְׁעִים וּשְׁנָיִם׃
59 * וְאֵלֶּה הָעֹלִים מִתֶּל מֶלַח תֶּל חַרְשָׁא כְּרוּב
אַדָּן אִמֵּר וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד בֵּית־אֲבוֹתָם וְזַרְעָם
אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם׃
60 * בְּנֵי דְלָיָה בְּנֵי טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא שֵׁשׁ מֵאוֹת
חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
61 * וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי חֲבָיָה בְּנֵי הַקּוֹץ בְּנֵי בַרְזִלַּי
אֲשֶׁר לָקַח מִבְּנוֹת בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה וַיִּקָּרֵא
עַל שְׁמָם׃
62 * אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כִתְבָם הַמִּתְיַחְשִׁים וְלֹא נִמְצָאוּ
וַיִּגָּאֲלוּ מִן הַכְּהֻנָּה׃
63 * וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא לָהֶם אֲשֶׁר לֹא יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ
הַקָּדָשִׁים עַד עֲמֹד כֹּהֵן לְאוּרִים וּלְתֻמִּים׃

38 * Filij Phaſſur, mille ducenti quadraginta ſeptem.
39 * Filij Charim, mille & decem & ſeptem.
40 * Et Leuitæ, filij Jeſu & Cadmiel filiis Oduiæ, ſeptuaginta quatuor.
41 * Cantores, filij Aſaph, centum viginti octo.
42 * Filij Janitorum, filij Sellum, filij Ater, filij Telmon, filij Acub, filij Atita, filij Sobai, omnes centum triginta nouem.
43 * Nathenæi, filij Suaa, filij Aſuphat, filij Tabaoth,
* Filij Cores, filij Siaa, filij Phadon,
* Filij Balana, filij Agaba, filij Acub,
* Filij Agab, filij Sellami, filij Anan,
* Filij Gaddel, filij Gaer, filij Raia,
* Filij Raſon, filij Necoda, filij Gazam,
* Filij Aza, filij Phaſi, filij Baſi,
* Filij Aſena, filij Mounim, filij Nephuſim,
* Filij Bagbuc, filij Acupha, filij Arur,
* Filij Baſaloth, filij Meida, filij Arſa,
* Filij Barcos, filij Siſara, filij Thema,
* Filij Neſia, filij Atipha,
* Filij ſeruorum Salomon, filij Sotai, filij Sephera, filij Pharuda,
* Filij Jela, filij Dercon, filij Geddel,
* Filij Saphatia, filij Attel, filij Phacerath,
* filij Aſebaim, filij Emei:
* Omnes iſti Nathenei ſimul & filij ſeruorum Salomonis, trecenti nonaginta duo.
* Et hi qui aſcenderunt de Thelmelech, Thelareſa, Cherub, Edan, Emmer, & non potuerunt indicare domum familiæ ſuæ, & ſemen ſuum ſi ex Iſrael ſunt.
* Filij Dalaia, filij Tobiæ, filij Necoda, ſexcenti quinquaginta duo.
* Et de filiis Sacerdotum, filij Obaia, filij Accus, filij Berzelai, qui accepit de filiabus Berzelai Galaaditæ vxorem, & vocatus eſt in nomine eorum.
* Hi quorum quæſierunt ſcripturam ſuam, quærentes genealogiam, & non inuentæ fuerunt, & electi ſunt de Sacerdotio.
* Et dixit Atherſatha eis, vt non comederent de ſancto ſanctorum, donec ſurgeret Sacerdos illuminantibus & perfectis.

38 * υἱοὶ Φαθούρ, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονταεπτά.
39 * υἱοὶ χαρίμ, χίλιοι καὶ δεκαεπτά.
40 * καὶ οἱ λευῖται, υἱοὶ Ἰησοῦ καὶ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς ὠδουία
ἑβδομηκοντατέσσαρες.
41 * οἱ ᾠδοντες, υἱοὶ ἀσάφ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ,
42 * υἱοὶ τῶν πυλωρῶν, υἱοὶ Σελλούμ, υἱοὶ ἀτήρ, υἱοὶ τελμών, υἱοὶ ακκούβ, υἱοὶ ἀπιτά, υἱοὶ Σωβαί, οἱ πάντες ἑκατὸν
τριακονταεννέα.
43 * οἱ ναθινμαῖοι, υἱοὶ Σιαά, υἱοὶ ασουφάτ, υἱοὶ ταβαώθ,
44 * υἱοὶ κορές, υἱοὶ σιαά, υἱοὶ φαδών,
45 * υἱοὶ βαλανά, υἱοὶ ἀγαβά, υἱοὶ ακκούβ,
46 * υἱοὶ ἀγαβ, υἱοὶ Σελλαμί, υἱοὶ ἀνάν,
47 * υἱοὶ γεδδήλ, υἱοὶ γαήρ, υἱοὶ ῥαϊά,
48 * υἱοὶ ῥασών, υἱοὶ νεκωδά, υἱοὶ γαζάμ,
49 * υἱοὶ ἀζά, υἱοὶ φασί, υἱοὶ βασί,
50 * υἱοὶ ἀσενά, υἱοὶ μουνίμ, υἱοὶ νεφουσείμ,
51 * υἱοὶ βαγβούκ, υἱοὶ ακουφά, υἱοὶ ἀρούρ,
52 * υἱοὶ βασαλώθ, υἱοὶ μεϊδά, υἱοὶ ἀρσά,
53 * υἱοὶ βαρκούς, υἱοὶ σισάρας, υἱοὶ θαμά,
54 * υἱοὶ νεσία, υἱοὶ ατιφά,
55 * υἱοὶ τῶν δούλων Σολομών, υἱοὶ Σωτάι, υἱοὶ Σεφηρά, υἱοὶ
φαρούδα,
56 * υἱοὶ ιελά, υἱοὶ δερκών, υἱοὶ γεδδήλ,
57 * υἱοὶ Σαφατία, υἱοὶ ατήλ, υἱοὶ φαχερέθ, υἱοὶ ασεβωείμ, υἱοὶ ημεί·
58 * πάντες οὗτοι οἱ ναθινμαῖοι ἅμα καὶ υἱοὶ δούλων Σολομῶντος τριακόσιοι ἐνενηκονταδύο.
59 * καὶ οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ θελμελὲχ θελαρησὰ,
χερούβ, ἀδὰν, ἐμμήρ, καὶ οὐκ ἠδυνήσαν τοῦ ἀναγγεῖλαι οἶκον πατριᾶς αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν εἰ ἐξ ἰσραὴλ εἰσιν.
60 * υἱοὶ δαλαΐα, υἱοὶ τωβίου, υἱοὶ νεκωδὰ ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο.
61 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων υἱοὶ ὀβαΐα, υἱοὶ ακκὼς, υἱοὶ
βερζελαΐ, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ τῶν θυγατέρων βερζελαῒ τοῦ γαλααδίτου γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι
αὐτῶν.
62 * οἵτοι ὧν ἐζήτησαν τὸν γραφὸν αὐτῶν οἱ ἠρεαλογοῦντες, καὶ οὐχ ηὑρέθησαν, καὶ ἐξώσθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας·
63 * καὶ εἶπεν αὐθερσαθὰ αὐτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ
ἁγίου τῶν ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτίζουσι καὶ τοῖς
τελείοις.

Universidad de Deusto
Biblioteca

64 * Omnis multitudo quasi vnus, quadraginta duo millia trecenti sexaginta.
65 * Exceptis seruis eorum & ancillis, qui erant septem millia trecenti triginta septem: & in ipsis cantores atque cantatrices ducenti.
66 * Equi eorum septingenti triginta sex, muli eorum ducenti quadragintaquinq;
67 * Cameli eorum quadringenti triginta quinque, asini eorum sex millia septingenti viginti.
68 * Et de principibus patrum cùm ingrederentur templum Domini quod est in Hierusalem, sponte obtulerũt in domum Dei ad extruendam eam in loco suo.
69 * Secundùm vires suas dederunt impẽsas operis, auri solidos sexaginta millia & mille, argenti minas quinque millia, & vestes sacerdotales centum.
70 * Habitauerunt ergo Sacerdotes & Leuitæ, & de populo, & cantores, & ianitores, & Nathinæi in vrbibus suis, vniuersusque Israel in ciuitatibus suis.

CAP. III.

1 A Amque venerat mensis septimus, & erãt filij Israel in ciuitatibus suis. Congregatus est ergo populus quasi vir vn⁹ in Hierusalem: Nee.8.a.
2 * Et surrexit Iosue filius Iosedech & fratres eius Sacerdotes, & Zorobabel filius Salathiel & fratres eius, & ædificauerunt altare Dei Israel, vt offerrent in eo holocaustomata, sicut scriptũ est in Lege Moysi viri Dei.
3 * Collocauerunt autem altare Dei super bases suas, deterrentibus eos per circuitum populis terrarum, & obtulerunt super illud holocaustum Domino manè & vesperè.
4 * Feceruntque solennitatem tabernaB culorum, sicut scriptum est, & holocaustum diebus singulis per ordinem secundùm præceptum, opus diei in die suo:
5 * Et post hæc holocaustum iugetam in Kalendis quàm in vniuersis solennitatibus Domini quæ erant consecratæ, & in omnibus in quibus vltrò offerebatur munus Domino.
6 * A primo die mensis septimi cœperũt offerre holocaustum Domino. Porrò templum Domini nondum fundatum erat.
7 * Dederunt autem pecunias latomis & cæmentariis, cibum quoque & potum, & oleum Sidoniis Tyriisq;, vt deferrẽt ligna cedrina de Libano ad mare Ioppem, iuxta quod præceperat Cyrus rex Persarum eis.

64 * כָּל־הַקָּהָל כְּאֶחָד אַרְבַּע רִבּוֹא אַלְפַּיִם
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים׃
65 * לְבַד עַבְדֵיהֶם וְאַמְהֹתֵיהֶם אֵלֶּה שִׁבְעַת
אֲלָפִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה וְלָהֶם
מְשֹׁרְרִים וּמְשֹׁרְרוֹת מָאתָיִם׃
66 * סוּסֵיהֶם שֶׁבַע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה פִּרְדֵיהֶם
מָאתַיִם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
67 * גְּמַלֵּיהֶם אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה חֲמֹרִים
שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שֶׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃
68 * וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת בְּבוֹאָם לְבֵית יְהוָה אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלַ͏ִם הִתְנַדְּבוּ לְבֵית הָאֱלֹהִים לְהַעֲמִידוֹ
עַל־מְכוֹנוֹ׃
69 * כְּכֹחָם נָתְנוּ לְאוֹצַר הַמְּלָאכָה זָהָב דַּרְכְּמוֹנִים
שֵׁשׁ רִבְאוֹת וְאֶלֶף וּכְסֶף מָנִים חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים
וְכָתֹנֶת כֹּהֲנִים מֵאָה׃
70 * וַיֵּשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וּמִן־הָעָם וְהַמְשֹׁרְרִים
וְהַשּׁוֹעֲרִים וְהַנְתִינִים בְּעָרֵיהֶם וְכָל־יִשְׂרָאֵל
בְּעָרֵיהֶם׃

ג

1 * וַיִּגַּע הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּעָרִים
וַיֵּאָסְפוּ הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל־יְרוּשָׁלָ͏ִם׃
2 * וַיָּקָם יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹצָדָק וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים וּזְרֻבָּבֶל
בֶּן־שַׁאלְתִּיאֵל וְאֶחָיו וַיִּבְנוּ אֶת־מִזְבַּח אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלוֹת כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
אִישׁ־הָאֱלֹהִים׃
3 * וַיָּכִינוּ הַמִּזְבֵּחַ עַל־מְכוֹנָתוֹ כִּי בְאֵימָה עֲלֵיהֶם
מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וַיַּעֲלוּ עָלָיו עוֹלוֹת לַיהוָה עוֹלוֹת
לַבֹּקֶר וְלָעָרֶב׃
4 * וַיַּעֲשׂוּ אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת כַּכָּתוּב וְעֹלַת יוֹם בְּיוֹם
בְּמִסְפָּר כְּמִשְׁפַּט דָּבָר־יוֹם בְּיוֹמוֹ׃
5 * וְאַחֲרֵי־כֵן עֹלַת תָּמִיד וְלֶחֳדָשִׁים וּלְכָל־
מוֹעֲדֵי יְהוָה הַמְקֻדָּשִׁים וּלְכָל מִתְנַדֵּב נְדָבָה
לַיהוָה׃
6 * מִיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הֵחֵלּוּ לְהַעֲלוֹת
עֹלוֹת לַיהוָה וְהֵיכַל יְהוָה לֹא יָסָד׃
7 * וַיִּתְּנוּ־כֶסֶף לַחֹצְבִים וְלֶחָרָשִׁים וּמַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה
וְשֶׁמֶן לַצִּדֹנִים וְלַצֹּרִים לְהָבִיא עֲצֵי אֲרָזִים מִן־
הַלְּבָנוֹן אֶל־יָם יָפוֹא כִּרְשִׁיוֹן כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרַס
עֲלֵיהֶם׃

64 * Omnis autem conuocatio simul quasi quater decem millia duo millia trecenti sexaginta:
65 * Absque seruis eorum & ancillis eorum, ipsis septem mille trecenti triginta septem. et eis cantores & cantatrices ducenti.
66 * Equi eorum septingenti triginta sex. muli eorum ducenti quadraginta quinque.
67 * Cameli eorum quadringenti trigintaquinque. asini eorum sex millia septingenti viginti.
68 * Et de principibus familiarum cùm ingrederentur ipsi in domum Domini quæ in Hierusalem, sponte obtulerunt in domum Dei ad extruendam eam in præparationem eius;
69 * Quemadmodum potentia eorum, dederũt in thesaurum operis, auri drachmas sex decem mille & mille, & argenti minas quinque millia, & vestes Sacerdotum centum.
70 * Et habitauerunt Sacerdotes & Leuitæ, & qui de populo, & cantores, & ianitores, & Nathinæi in vrbibus suis, & vniuersus Israel in vrbibus suis.

CAP. III.

1 ET præuenit mensis septimus, & filij Israel in ciuitatibus suis, & congregatus est populus quasi vir vnus in Hierusalem.
2 * Et surrexit Iosue filius Iosedec & fratres eius Sacerdotes, & Zorobabel filius Salathiel & fratres eius, & ædificauerunt altare Dei Israel, vt offerrent in eo holocaustomata, sicut scriptum est in lege Moysi hominis Dei.
3 * Et parauerunt altare super præparationem suam, quoniam in terrore super ipsos de populis terrarum. & obtulerunt super illud holocaustomata Domino manè & in vesperam.
4 * Et fecerunt solennitatem tabernaculorum secundùm scriptum, & holocausta singulis diebus in numero vt iudicium, ratione diei in die eius.
5 * Et post hoc holocaustum continui sacrificij, & in neomenias, & in solennitates Domino sanctificatas, & omni sponte offerenti voluntarium Domino.
6 * In die vno mensis septimi incœperunt offerre holocausta Domino; & domus Domini nondum fundata erat.
7 * Et dederunt argentum latomis & cæmentariis, & cibum & potum, & oleum Sidoniis & Tyriis, vt deferrent ligna cedrina de Libano ad mare Ioppes, per sententiam Cyri regis Persarum super eos.

64 * πᾶσα γὰρ ἐκκλησία ὁμοῦ ἀστεὶ τέσσαρες μυριάδες
διχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα,
65 * χωρὶς δούλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν· οὗτοι ἑπτα-
κισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. ⁋ αὐτοῖς ᾄδοντες καὶ
ᾄδουσαι διακόσιοι.
66 * ἵπποι αὐτῶν ἑπτακόσιοι τριακονταἓξ. ἡμίονοι αὐτῶν
διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.
67 * κάμηλοι αὐτῶν τετρακόσιοι τριακονταπέντε· οἱ δὲ
αὐτῶν ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι.
68 * καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν ἐν τῷ εἰσελθεῖν
αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ, ἠνισάσατο
εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ στῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἑτοιμασίαν
αὐτοῦ·
69 * ὡς ἡ δύναμις αὐτῶν, ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν τοῦ ἔρ-
γου, χρυσίου δραχμὰς ἓξ μυριάδας καὶ χιλίας, καὶ
ἀργυρίου μνᾶς πεντακισχιλίας, καὶ στολὰς τῶν ἱερέων
ἑκατόν.
70 * καὶ ἐκάθισαν ⓐ ἱερεῖς, καὶ ⓐ λευῖται καὶ ⓐ ἀπὸ
τοῦ λαοῦ, καὶ ⓐ ᾄδοντες καὶ ⓐ πυλωροί, καὶ ⓐ να-
θιναῖοι ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐν πό-
λεσιν αὐτῶν.

γ.

1 * Καὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ ⓐ υἱοὶ ἰσραὴλ
ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθη ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς ιε-
ρουσαλήμ.
2 * καὶ ἀνέστη ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδὲκ καὶ ⓐ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
ⓐ ἱερεῖς, καὶ ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ σαλαθιὴλ καὶ ⓐ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ
ἀναενέγκαι ἐπ' αὐτῷ ὁλοκαυτώσεις, καθὼς γέγραπται ἐν
νόμῳ μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.
3 * καὶ ἠτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν
αὐτοῦ, ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν
γαιῶν. καὶ ἀνεβίβασαν ἐπ' αὐτῷ ὁλοκαυτώσεις τῷ κυρίῳ
πρωὶ καὶ εἰς ἑσπέραν.
4 * καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν σκηνῶν κατὰ τὸ γεγραμ-
μένον, καὶ ὁλοκαυτώσεις ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ ἐν ἀριθμῷ
ὡς ἡ κρίσις, λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
5 * καὶ μετὰ τοῦτο τὴν ὁλοκαύτωσιν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ
εἰς τὰς νουμηνίας ⁋ εἰς τὰς ἑορτὰς τοῦ κυρίου τὰς ἡγια-
σμένας, καὶ παντὶ ἑκουσιαζομένῳ ἑκάστου τοῦ κυρίου.
6 * ἐν ἡμέρᾳ τῇ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἤρξαντο
ἀναφέρειν ὁλοκαυτώσεις τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ κυ-
ρίου οὔπω ἐθεμελιώθη.
7 * καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις καὶ τοῖς τέκτοσιν
⁋ βρῶσιν, ⁋ πόσιν, ⁋ ἔλαιον τοῖς σιδωνίοις καὶ τοῖς τυρίοις, τοῦ
ἐξενέγκαι ξύλα κέδρινα ἀπὸ λιβάνου εἰς θάλασσαν
ἰόππης, διαγνώμης κύρου βασιλέως περσῶν ἐπ' αὐτούς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג

ב ובשנת השנית לבואם אל־בית האלהים
לירושלם בחדש השני החלו זרבבל בן־
שאלתיאל וישוע בן־יוצדק ושאר אחיהם
הכהנים והלוים וכל הבאים מהשבי ירושלם
ויעמידו את הלוים מבן עשרים שנה ומעלה
לנצח על מלאכת בית יהוה׃
ג ויעמד ישוע בניו ואחיו קדמיאל ובניו בני־
יהודה כאחד לנצח על עשה המלאכה בבית
האלהים בני חנדד בניהם ואחיהם הלוים׃
י ויסדו הבנים את היכל יהוה ויעמידו
הכהנים מלבשים בחצצרות והלוים בני אסף
במצלתים להלל את יהוה על ידי דויד מלך
ישראל׃
יא ויענו בהלל ובהודת ליהוה כי טוב כי לעולם
חסדו על־ישראל וכל העם הריעו תרועה גדולה
בהלל ליהוה על הוסד בית יהוה׃
יב ורבים מהכהנים והלוים וראשי האבות
הזקנים אשר ראו את־הבית הראשון ביסדו זה
הבית בעיניהם בכים בקול גדול ורבים בתרועה
בשמחה להריס קול׃
יג ואין העם מכירים קול תרועת השמחה לקול
בכי העם כי העם מריעים תרועה גדולה והקול
נשמע על־למרחוק׃

ד

א וישמעו צרי יהודה ובנימן כי בני הגולה
בונים היכל ליהוה אלהי ישראל׃
ב ויגשו אל־זרבבל ואל־ראשי האבות ויאמרו
להם נבנה עמכם כי כמכם נדרוש לאלהיכם
ולו אנחנו זבחים מימי אסר חדן מלך אשור
המעלה אתנו פה׃
ג ויאמר להם זרבבל וישוע ושאר ראשי האבות
לישראל לא־לכם ולנו לבנות בית לאלהינו
כי אנחנו יחד נבנה ליהוה אלהי ישראל כאשר
צונו המלך כורש מלך פרס׃
ד ויהי עם הארץ מרפים ידי עם־יהודה ומבלהים
אותם לבנות׃
ה וסכרים עליהם יועצים להפר עצתם כל ימי
כורש מלך פרס ועד־מלכות דריוש מלך פרס׃

ESDRAE I. Translat. B. Hierony. *Cyras.*

2 2 Anno autem secundo aduentus eorũ
ad templum Dei in Hierusalem mense se-
cũdo cœperũt Zorobabel filius Salathiel,
& Iosue filius Iosedech, & reliqui de fra-
tribus eorum Sacerdotes & Leuitę, & om-
nes qui venerant de captiuitate in Hieru-
salẽ, & constituerunt Leuitas à viginti an-
nis & suprà, vt vrgerent opus Domini.
3 2 Stetitque Iosue & filij eius, & fratres
eius, Cedmihel & filij eius, & filij Iuda
quasi vir vnus, vt instarent super eos qui
faciebant opus in tẽplo Dei, filij Enadab,
& filij eorum, & fratres eorum Leuitæ.
10 2 Fundato igitur à cæmentariis templo
Domini, steterunt Sacerdotes in ornatu
suo cũ tubis, & Leuitæ filij Asaph in cym-
balis, vt laudarent Dominum per manus
11 Dauid regis Israel. 2 Et concinebant
D in hymnis & confessione Domino, quo-
niam bonus, quoniam in æternum mise-
ricordia eius super Israel. Omnis quoque
populus vociferabatur clamore magno in
laudando Dominum, eo quòd fundatum
12 esset templum Domini. 2 Plurimi etiam de
Sacerdotibus & Leuitis, & principes pa-
trum, & seniores qui viderant templum
prius cùm fundatum esset, & hoc templũ
in oculis eorum, flebant voce magna: &
multi vociferantes in lætitia eleuabãt vo-
13 cem: 2 Nec poterat quisquam agnoscere
vocem clamoris lætantium, & vocem fle-
tus populi. commixtim enim populus vo-
ciferabatur clamore magno, & vox audie-
batur procul.

CAP. IIII.

1 A Vdierunt autem hostes Iudæ & Ben-
iamin, quia filij captiuitatis ædificarẽt
templum Domino Deo Israel:
2 2 Et accedentes ad Zorobabel & ad prin-
cipes patrum, dixerunt eis: Ædificemus
vobiscum, quia ita vt vos quærimus Deum
vestrum. Ecce nos immolauimus victimas
à diebus Assoraddam regis Assur, qui ad-
duxit nos huc.
3 2 Et dixit eis Zorobabel, & Iosue, & re-
liqui principes patrum Israel: Non est no-
bis & vobis vt ædificemus domum Deo
nostro, sicut præcepit nobis Cyrus rex Per
sarum.
4 2 Factum est igitur vt populus terræ im
pediret manus populi Iudæ, & turbaret
eos in ædificando.
5 2 Conduxerunt quoque aduersus eos
consiliatores, vt destruerent cõsilium eo-
rum omnibus diebus Cyri regis Persarum
& vsque ad regnum Darij regis Persarum.

Interp. ex Græc. lxx. ESDRAS. ΕΣΔΡΑΣ. μεθερμηνευσις των ο 13

8 2 καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τοῦ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶ-
κον κυρίου τοῦ θεοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλήμ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευ
τέρῳ ἤρξατο ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ σαλαθιήλ, καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ
ἰωσεδὲκ, καὶ ⟨&⟩ κατάλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ⟨&⟩ ἱε-
ρεῖς ⟨&⟩ λευῖται, καὶ πάντες ⟨&⟩ ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχ-
μαλωσίας εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἔστησαν οὗτοι λευῖται ἀπὸ
εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω τοῦ νικοποιεῖν ⟨Π⟩ τοῦ ποιοῦντας τὰ
ἔργα ἐν οἴκῳ κυρίου.
9 2 καὶ ἔστη ἰησοῦς καὶ ⟨&⟩ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ⟨&⟩ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
κεδμιὴλ καὶ ⟨&⟩ υἱοὶ αὐτοῦ υἱοὶ ἰούδα ὁμοθυμαδὸν τοῦ ⟨Π⟩νικᾶν
⟨Π⟩ τοῦ ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ. υἱοὶ ἡ-
ναδὰδ, υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ⟨&⟩ λευῖται.
10 2 καὶ ἐθεμελίωσαν ⟨&⟩ οἰκοδομοῦντες ⟨Σ⟩ οἰκοδομῆσαι
τὸν οἶκον κυρίου. καὶ ἔστησαν ⟨&⟩ ἱερεῖς ἐστολισμένοι ἐν σάλ-
πιγξι καὶ ⟨&⟩ λευῖται υἱοὶ ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις τοῦ αἰνεῖν τὸν
κύριον ⟨Π⟩ χεῖρας δαυὶδ, βασιλέως ἰσραήλ.
11 2 καὶ ἀπεκρίθησαν ἐν αἴνῳ καὶ ὁμολογήσει τῷ κυ-
ρίῳ ὅτι ἀγαθὸν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ⟨Π⟩ τὸν
ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἠλάλαξαν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῷ
αἰνεῖν τῷ κυρίῳ ⟨Π⟩ τῇ θεμελιώσει τοῦ οἴκου κυρίου.
12 2 καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν ⟨Σ⟩ ἀρχον-
τες τῶν πατριῶν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἶδον τὸν οἶκον τὸν πρῶ-
τον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν οἶκον ὀφθαλμοῖς
αὐτῶν, ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πολλοὶ ἐν ἀλαλαγ-
μῷ μετ' ἀφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι φωνήν.
13 2 καὶ οὐκ ἦν ὁ λαὸς ⟨Π⟩ιγνώσκων τὴν φωνὴν σημα-
σίας τῆς ἀφροσύνης ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ τοῦ
λαοῦ, ὅτι ὁ λαὸς ἐκεφώναζον φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἡ φω-
νὴ ἠκούετο ἕως ἀπομακρόθεν.

δ΄.

1 2 Καὶ ἤκουσαν ⟨&⟩ θλίβοντες ἰούδαν καὶ βενιαμίν, ὅ-
τι ⟨&⟩ υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν οἶκον τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ
ἰσραήλ.
2 2 καὶ ἤγγισαν πρὸς ζοροβαβὲλ, καὶ πρὸς τοὺς ἀρχον
τας τῶν πατριῶν, καὶ εἶπον αὐτοῖς, οἰκοδομήσωμεν μεθ' ὑ-
μῶν, ὅπως ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ αὐτῷ ἡμεῖς
θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμερῶν ἀσσαραδὰν βασιλέως ἀσσὺρ τοῦ
ἐνέγκαντος ἡμᾶς ὧδε.
3 2 καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ζοροβαβὲλ καὶ ἰησοῦς ⟨Σ⟩ οἱ κα
τάλοιποι τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραήλ, οὐχ ἡ-
μῖν ⟨Σ⟩ ὑμῖν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἡμεῖς
αὐτοὶ ⟨Π⟩ ταὐτὸ οἰκοδομήσομεν τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ,
ὡς ἐνετείλατο ἡμῖν κύρος ὁ βασιλεὺς περσῶν.
4 2 καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐκλύων τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ
ἰούδα, καὶ ἐνεπόδιζον αὐτοῖς τοῦ οἰκοδομεῖν
5 2 καὶ μισθούμενοι ἐπ' αὐτοὺς συμβούλοις τοῦ διασκε-
δάσαι τὴν βουλὴν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας κύρου βα
σιλέως περσῶν, καὶ ἕως τῆς βασιλείας δαρείου τοῦ βασι-
λέως περσῶν.

ESDRAS.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ובמלכות אחשורוש בתחלת מלכותו כתבו
שטנה על יושבי יהודה וירושלם׃
ובימי ארתחשׁשתא כתב בשלם מתרדת
טבאל ושאר כנותו על ארתחשׁשתא מלך פרס
וכתב הנשתון כתוב ארמית ומתרגם ארמיר׃
רחום בעל טעם ושמשי סופרא כתבו אגרא
חדא על ירושלם לארתחשׁשתא מלכא כנמא׃
אדין רחום בעל טעם ושמשי סופרא ושאר
כנותהון דיניא ואפרסתכיא טרפליא אפרסיא
ארכוי כבליא שושנכיא דהואי עלמיא׃
ושאר אמיא די הגליא אסנפר רבא ויקירא
והותב הכו בקריה די שמרין ושאר עבר נהרה
וכענת׃ דנה פרשגן אגרתא די שלחו עלוהי
על ארתחשׁשתא מלכא עבדיך אנש עבר נהרה
וכענת׃ ידיע להוא למלכא די יהודיא די
סלקו מן לותך עלינא אתו לירושלם קריתא
מרדתא ובאושתא בנין ושוריא שכללו ואשיא
יחיטו׃ כען ידיע להוא למלכא די הן קריתא
דך תתבנא ושוריא ישתכללון כנדה בלו וחלך לא
יתתנון ואפתם מלכים תחנזק׃
כען כל קבל די מלח היכלא מלחנא וערות
מלכא לא אריך לנא למחזא על דנה שלחנא
והודענא למלכא׃
די יבקר בספר דכרניא די אבהתך ותהשכח
בספר דכרניא ותנדע די קריתא דך קריתא
מרדא ומהנזקת מלכין ומדנן ואשתדור עבדין
בנוה מן יומת עלמא על דנה קריתא דך
החרבת׃
מהודעין אנחנא למלכא די הן קריתא דך
תתבנא ושוריה ישתכללון לקבל דנה חלק בעבר
נהרא לא איתי לך׃
פתנמא שלח מלכא על רחום בעל טעם
ושמשי סופרא ושאר כנותהון די יתבין בשמרין
ושאר עבר נהרה שלם וכען׃
נשתונא די שלחתון עלינא מפרש קדמי׃
ומני שים טעם ובקרו והשכחו די קריתא דך
מן יומת עלמא על מלכין מתנשאת ובד
ואשתדור מתעבד בה׃

In regno autem Assueri, ipse est Artaxerxes: in principio regni eius scripserunt accusationem aduersus habitatores Iudæ & Hierusalem. Et in diebus Artaxerxis scripsit Besellam Mitridates & Thabeel & reliqui qui erant in consilio eorum ad Artaxerxem regem Persarum. Epistola autem accusationis scripta erat Syriacè, & legebatur sermone Syro. Reum Beeltheem & Samsai scriba scripserunt epistolam vnam de Hierusalem Artaxerxi regi huiusmodi. Reum Beeltheem, & Samsai scriba, & reliqui consiliatores eorum, Dynęi & Apharsathæi, Therphalęi, Arphasęi, Herchuæi, Babylonij, Susannachæi, Dyęi, & Elamitæ, Et cæteri de gentibus quas transtulit Assennaphar magnus & gloriosus, & habitare eas fecit in ciuitatibus Samariæ, & in reliquis regionibus trans flumen in pace. Hoc est exẽplar epistolæ quam miserunt ad cũ. ARTAXERXI regi serui tui viri qui sunt trans fluuium, salutem dicunt. Notum sit regi, quia Iudæi qui ascenderunt à te ad nos venerunt in Hierusalem ciuitatem rebellem & pessimam, quam ædificant, extruentes muros eius, & parietes componentes.

Nunc igitur notum sit regi, quia si ciuitas illa ædificata fuerit, & muri eius instaurati, tributum & vectigal, & annuos redditus non dabunt; & vsque ad reges hæc noxa perueniet.

Nos ergo memores salis quod in palatio comedimus, & quia læsiones Regis videre nephas ducimus, idcirco misimus & nunciauimus regi, Vt recenseas in libris Historiarum patrum tuorum, & inuenies scriptum in Commentariis, & scies quoniam vrbs illa vrbs rebellis est, nocens regibus & prouinciis, & bella concitantur in ea ex diebus antiquis; quamobrem & ciuitas illa destructa est.

Nunciamus nos Regi, quoniam si ciuitas illa ædificata fuerit, & muri ipsius instaurati, possessionem trans fluuium nõ habebis. Verbum misit rex ad Reum Beltheem & Samsai scribam, & ad reliquos qui erant in consilio eorum habitatores Samarię, & cęteris trans fluuium salutem dicens & pacem.

Accusationem quam misistis ad nos, manifestè lecta est coram me, Et à me præceptũ est, & recensuerunt, inueneruntque, quoniam ciuitas illa à diebus antiquis aduersum reges rebellat, & seditiones & prœlia concitantur in ea.

Et in regno Assueri, & in principio regni sui scripsit epistolam aduersus habitantes Iudam & Hierusalem:

Et in diebus Arthasistha scripsit in pace Mithridates, & Tabeel cum reliquis consortibus suis ad Arthasastha Regem Persarum, scripsit Tabellarius scripturam Syriacè & interpretatam.

Reum Belteem & Sampsa scriba scripserunt epistolam vnam aduersus Hierusalem Artoxastha regi.

Hæc iudicauit Reum Belteem & Sampsa scriba & reliqui consortes nostri, Dinæi, Arphasathæi, Tarphallæi, Arphasæi, Archyæi, Babylonij, Susanachæi, Dauæi, Elamitæ,

Et reliqui gentium quas transtulit Assenaphar magnus & gloriosus, & habitare fecit eos in ciuitatibus Samariæ & in reliquum trãs flumen.

Hæc dispositio epistolæ, quam miserunt ad eum. Ad Arthasastha regem serui tui viri trãs fluuium.

Et nunc notum sit Regi, quòd Iudæi qui ascenderunt à te ad nos, venerunt in Hierusalem ciuitatem rebellem & prauam, quam ædificant, & muri eius construcli sunt, & fundamenta eius erexerunt.

Nunc igitur notum sit regi, quòd si ciuitas illa reædificata fuerit, & muri eius instaurati fuerint, tributorum exactionem & vectigal non dabunt, & hoc reges malè afficit.

Et nunc igitur sicut sal palatij salsi sumus, & turpitudinem Regis non licet nobis videre, propter hoc misimus, & notum fecimus Regi.

Vt consideret in libro Historiarum patrum tuorum, & inuenies in libro Commentariorum; & cognosces quòd ciuitas illa ciuitas rebellis, & quæ malè afficit reges & prouincias; & profugia seruorum fiunt in medio eius à temporibus antiquis: propter hoc ciuitas hæc destructa est.

Notum facimus igitur nos Regi, quòd si ciuitas illa ædificata fuerit, & muri eius instaurati fuerint, ad hæc pars in eo quod trans flumen non erit tibi.

Verbum quod misit rex ad Reum Belteë & Sampsa scribam, & reliquos conseruos eorum habitantes in Samaria, & cæteros trans flumen, pacem.

Et ait: Tabellarius quem misistis ad nos, vocatus est coram me:

Et à me posita est sententia, & considerauerunt, et inuentum est quod ciuitas illa à diebus antiquis aduersus reges attollitur, & rebelliones & profugia fiunt in ipsa:

ESDRAS.

καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ Ἀσσυήρου, καὶ ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτοῦ ἔγραψεν ἐπιστολὴν ἐπὶ οἰκοῦντας Ἰουδαίαν καὶ Ἱερουσαλήμ·
καὶ ἐν ἡμέραις Ἀρθασασθὰ ἔγραψεν ἐν εἰρήνῃ Μιθριδάτης καὶ Ταβεὴλ σὺν τοῖς λοιποῖς συμβούλοις αὐτῶν πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα Περσῶν, ἔγραψεν ὁ φορολόγος τὸ γράμμα συριστὶ καὶ ἑρμηνευόμενον.
ῥαὲμ Βελτεὲμ καὶ Σαμψὰ ὁ γραμματεὺς ἔγραψαν ἐπιστολὴν μίαν κατὰ Ἱερουσαλὴμ πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλεῖ.
τάδε ἔκρινε ῥαοὺμ Βελτεὲμ καὶ Σαμψὰ ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ κατάλοιποι συνδοῦλοι ἡμῶν, Δεναῖοι, Ἀρφασαθαχαῖοι, Ταρφαλλαῖοι, Ἀρφασαῖοι, Ἀρχυαῖοι, Βαβυλώνιοι, Σουσαναχαῖοι, Δαυαῖοι, Ἐλαμῖται,
καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπῴκισεν ὁ μέγας καὶ τίμιος Ἀσσενάφαρ, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν πόλει Σαμαρείας καὶ τὸ κατάλοιπον πέραν τοῦ ποταμοῦ.
αὕτη ἡ διαταγὴ τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν πρὸς Ἀρθασασθὰ βασιλέα παῖδές σου ἄνδρες πέραν τοῦ ποταμοῦ.
καὶ νῦν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι Ἰουδαῖοι ἀναβάντες ἀπὸ σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἀποστάτιν καὶ πονηρὰν, καὶ οἰκοδομοῦσι, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένα εἰσί, καὶ θεμελίους αὐτῆς δύνῃ σου.
νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη ἀνοικοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῶσι, φόρων πρᾶξιν καὶ συντέλεσμα οὐ δώσουσι, καὶ τοῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ.
καὶ νῦν οὖν καθὼς ἅλας τοῦ οἴκου ἠλισάμεθα, καὶ ἀχρειοσύνην βασιλέως οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν. διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν καὶ ἐγνωρίσαμεν τῷ βασιλεῖ·
ἵνα ἐπισκέψῃ ἐν βίβλῳ ὑπομνηματισμάτων τῶν πατέρων σου, καὶ εὑρήσεις ἐν τῇ βίβλῳ τῶν μνημοσυνῶν, καὶ γνώσῃ ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη πόλις ἀποστάτις, καὶ κακοποιοῦσα βασιλεῖς καὶ χώρας, καὶ φυγαδίαι δούλων γίνονται ἐν μέσῳ αὐτῆς ἀπὸ χρόνων αἰῶνος, διὰ τοῦτο ἡ πόλις αὕτη ἠρημώθη.
γνωρίζομεν οὖν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῇ, οὐδὲ ταῦτα μέρος ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ οὐκ ἔσται σοι.
τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ῥαοὺμ βελτεὲμ καὶ Σαμψὰ γραμματέα καὶ τοὺς καταλοίπους συνδούλους αὐτῶν οἰκοῦντας ἐν Σαμαρείᾳ καὶ τοὺς καταλοίπους πέραν τοῦ ποταμοῦ εἰρήνην.
καὶ φησίν, ὁ φορολόγος ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς ἐκλήθη ἔμπροσθεν ἐμοῦ·
καὶ παρ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ εὑρέθη, ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀφ' ἡμερῶν αἰῶνος ἐπὶ βασιλεῖς ἐπαίρεται, καὶ ἀποστάσεις καὶ φυγάδες γίνονται ἐν αὐτῇ·

Universidad de Deusto
Biblioteca

וּמַלְכִין תַּקִּיפִין חֲוָה עַל יְרוּשְׁלֶם וְשַׁלִּישִׁין בְּכָל
עֲבַר נַהֲרָה וּמְדַר בְּלוּ וְהַלְךְ כְּתִיהֲב לְהוֹן׃
כְּעַן שִׁימוּ טַעַם לְבַטָּלָא גְּבַרַיָּא אִלֵּךְ וְקַרְיְתָא
דָּךְ לָא תִתְבְּנֵא עַד מִנִּי טְעֵמָא יִתְשָׂם׃
וְהֵזִירִין הֲווֹ שְׁלִיחִין לְמִעְבַּד עַל דְּנֵה לְמָה יִשְׁנָא
חֲבָלָא לְחַנְּזָקָר מַלְכִין׃
אֱדַיִן כְּנֻסְמָא אֲמַרְנָא לְהֻם מַן אֲנִין שְׁמָתְהָ
גַּבְרַיָּא דִּי דָנָה בְּנִינָא בָּנִין׃
וְעַיִן אֱלָהֲהֹם הֲוָת עַל שְׁבִי יְהוּדָיֵא וְלָא בַּטְּלוּ
הִמּוֹ עַד טַעְמָא לְדָרְיָוֶשׁ יְהַךְ וְאֵדַיִן יְתִיבוּן נִשְׁתְּוָנָא
עַל דָּנָה׃
פִּרְשֶׁגֶן אִגַּרְתָּ דִּי שְׁלַח תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָה
וְשְׁתַר בּוֹזְנַי וּכְנָוָתֹהִי אֲפַרְסְכָיֵא דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָה עַל
דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא׃
פִּתְגָמָא שְׁלַחוּ עֲלוֹהִי וְכִדְנָה כְּתִיב בְּנַוֹ
לְדָרְיָוֶשׁ מַלְכָּא שְׁלָמָא כֻלָּא׃
יְדִיעַ לְהֵוֵא לְמַלְכָּא דִּי אֲזַלְנָא לִיהוּד מְדִינְתָּא
לְבֵית אֱלָהָא רַבָּא וְהוּא מִתְבְּנֵא אֶבֶן גְּלָל וְאָעָ
מְתָשֵׂם בְּכְתָלַיָּא וַעֲבִידְתָּא דָךְ אִסְפַּרְנָא מִתְעַבְּדָא
וּמַצְלַח בִּידֵיהֹם׃

ESDRAE I. Translat.B.Hierony: *Artaxaxes.*

Nam & reges fortissimi fuerunt in Hierusalem, qui & dominati sunt omni regioni quæ trans fluuium est. tributum quoq; & vectigal & redditus accipiebant.
Nunc ergo audite sententiam: Prohibeatis viros illos vt vrbs illa non ædificetur, donec si fortè à me iussum fuerit
Videte ne negligenter hoc impleatis, & paulatim crescat malum contra reges.
Itaque exemplum edicti Artaxerxis regis lectum est coram Reum, & Samsai scriba, & consiliariis eorum. Et abierunt festini in Hierusalem ad Iudæos, & prohibuerunt eos in brachio & robore.
Tunc intermissum est opus Dei in Hierusalem, & non fiebat vsque ad annum secundum regni Darij Regis Persarum.

CAP. V.

PRophetauerunt autem Aggæus prophe
A ta & Zacharias filius Addo, prophetantes ad Iudæos qui erant in Iuda & Hierusalem, in nomine Dei Israel.
Tunc surrexerunt Zorobabel filius Salathiel, & Iosue filius Iosedech, & cœperunt ædificare templum Dei in Hierusalem, & cum eis prophetæ Dei adiuuantes eos.
In ipso autem tempore venit ad eos Thantannai, qui erat dux trans flumen, & Starbuzanai & consiliarij eorum, sicq; dixerunt eis: Quis dedit vobis consilium vt domum hanc ædificaretis, & muros eius instauraretis?
Ad quod respondimus eis, quæ essent nomina hominum auctorum ædificationis illius.
Oculus autẽ Dei eorũ factus est super
B enes Iudæorum, & non potuerunt inhibere eos. Placuitq́ue vt res ad Darium referretur, & tunc satisfacerent aduersus accusationem illam.
Exemplar epistolæ quam misit Thantannai dux regionis trans flumen, & Starbuzannai, & consiliatores eius Apharsathæi qui erant trans flumen, ad Darium regem.
Sermo quem miserant ei, sic scriptus erat: DARIO Regi pax omnis.
Notum sit Regi isse nos ad Iudæam prouinciam ad domum Dei magni, quæ ædificatur lapide impolito, & ligna ponuntur in parietibus, opusque illud dili-
C genter extruitur, & crescit in manibus eorum.

Et reges fortes fuerunt in Hierusalem do-
minantes omni quod trans fluuium. & tributa exactionesque & vectigalia dantur eis.
Et nunc ponite sententiam, vt prohibeatis viros illos, & ciuitas illa non ædificabitur amplius. per me positum est edictum,
Et attendite ne faciatis deceptionem circa hoc: ne fortè multiplicetur interitus in malificiam regibus.
Tunc tabellarius Arthasastha regis legit coram Reum Belteem & Sampsa scriba & conseruis suis, & abierunt festinanter in Hierusalem & in Juda, & impedierunt eos in equis & exercitu.
Tunc quieuit opus domus Dei quod in Hierusalem. & erat quiescens vsque ad secundum annum regni Darij regis Persarum.

CAP. V.

ET prophetauit Aggæus propheta & Zacha-
rias filius Addo prophetiam ad Iudæos qui
in Juda et in Hierusalem in nomine Dei Israel
super ipsos.
Tunc surrexerunt Zorobabel filius Sala-
thiel & Iosue filius Josedec, & cæperunt ædificare domum Dei quæ in Hierusalem. & cum eis prophetæ Dei adiuuantes eos.
In ipso tempore venit ad eos Thaththanai
dux trans flumen, & Sathrabuzanes & consortes eorum, & talia dixit eis: Quis posuit vobis consilium vt ædificaretis domum hanc, & impensam hanc præpararetis?
Tunc hæc dixerunt eis: Quæ sunt nomina
virorum qui hanc ciuitatem ædificant?
Ex oculi Dei facti sunt super captiuitatem
Iudæ, & non inhibuerunt eos donec sententia ad Dariũm delata fuit. & tunc dat tabellario de hoc.
Exemplar epistolæ quam misit Thaththa-
nai dux regionis quæ trans flumen, & Sathrabusanes & consortes eorum Aphasarchæi, qui in eis quod trans flumen, Dario regi verba miserunt ad eum:
Et hæc scripta sunt in eo: Dario regi pax
omnis.
Notum sit Regi, quòd iuimus in Judæam
provinciam ad domum Dei magni, & ipsa ædificatur in lapidibus electis, & ligna ponuntur in parietibus, & opus illud dexterum sit, & prosperatur in manibus eorum.

ESDRAS.

καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς ἱερουσαλὴμ
ἐπικρατοῦντες παντὸς τοῦ πέραν ποταμοῦ. καὶ φόροι
πεφόρεσται τε καὶ συντελέσματα ἐδίδοντο αὐτοῖς.
καὶ νῦν θέτε γνώμην, καταργῆσαι οὐδὲ ἀνδρας ἐ-
κείνους, καὶ ἡ πόλις ἐκείνη οὐκ οἰκοδομηθήσεται ἕως ἐπιδιέμοῦ
δοθῇ τὸ δόγμα,
καὶ προσέχετε τοῦ μὴ ποιῆσαι ὀλιγωρίαν ἐπὶ
τοῦτο. μήποτε πληθυνθῇ ἀφανισμὸς εἰς κακοποίησιν
βασιλέων.
τότε ὁ φορολόγος τοῦ δαθαναὶ βασιλέως ἀ-
νέγνω ἐνώπιον ῥεὰμ βελτεὲμ καὶ σαμσὰ γραμματέως καὶ συνδούλων ἑαυτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ταχυθῆναι εἰς
ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰούδᾳ, καὶ κατήργησαν αὐτοὺς ἐν ἵπ-
ποις καὶ δυνάμει.
τότε ἠργήσατο τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ τὸ ἐν ἱερου-
σαλὴμ. καὶ ἦν ἀργοῦν ἕως δευτέρου ἔτους τῆς βασιλείας
δαρείου βασιλέως περσῶν.

ε΄.

Καὶ προεφήτευσεν ἀγγαῖος ὁ προφήτης καὶ ζα-
χαρίας ὁ τοῦ ἀδδὼ προφητείαν ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους τοὺς
ἐν ἰούδᾳ καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν ὀνόματι θεοῦ ἰσραὴλ
ἐπ' αὐτούς.
τότε ἀνέστησαν ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ σαλαθιὴλ καὶ ἰη-
σοῦς υἱὸς ἰωσεδὲκ, καὶ ἤρξαντο οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ
τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ μετ' αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ θεοῦ
βοηθοῦντες αὐτοῖς.
ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς θαθθαναὶ ἔπαρ-
χος πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ σαθραβουζαὶνς καὶ οἱ σύν-
δουλοι αὐτῶν καὶ τοιάδε εἶπεν αὐτοῖς, τίς ἔθηκεν ὑμῖν θεμέ-
λιον τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ τὴν χορηγίαν
ταύτην καταρτίσασθαι;
τότε τοῦτο εἶπον αὐτοῖς, τίνα ἐστὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀν-
δρῶν τῶν τοῦτον τὸν πόλιν οἰκοδομούντων.
καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ θεοῦ ἐγένοντο ἐπὶ τοὺς αἰχ-
μαλώτους ἰούδα καὶ οὐ κατήργησαν αὐτοὺς ἕως γνώμη τοῦ
δαρείου ἀπηνέχθη. καὶ τότε δι' ἐπιστολῆς ἀπεκρίθη περὶ
τούτου.
διάταξις ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλε θαθθαναὶ ὁ ἔ-
παρχος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ σαθραβουζάνης,
καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν ἀφασαρχαῖοι οἱ ὄντες πέραν
τοῦ ποταμοῦ, δαρείῳ τῷ βασιλεῖ ῥήματα ἀπέστειλαν πρὸς
αὐτόν.
καὶ τάδε γέγραπται ἐν αὐτῇ. δαρείῳ τῷ βασιλεῖ
εἰρήνη πᾶσα.
γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν ἰε-
δαίαν χώραν εἰς οἶκον θεοῦ μεγάλου, καὶ αὐτὸς οἰκο-
δομεῖται ἐν τοῖς λίθοις ἐκλεκτοῖς καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν
τοῖς τοίχοις καὶ τὸ ἔργον σπεῦδο ἐπιδέξιον γίνε, καὶ εὐοδε-
ται ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ‡ אֱדַיִן שְׁאַלְנָא לְשָׁבַיָּא כְנָמָא אֲמַרְנָא לְהֹם
מַן שָׂם לְכֹם טְעֵם בַּיְתָא דְנָה לְמִבְנֵיהּ וְאֻשַּׁרְנָא
דְנָה לְשַׁכְלָלָה׃

10 ‡ וְאַף שְׁמָהָתְהֹם שְׁאַלְנָא לְהֹם לְהוֹדָעוּתָךְ דִּי
נִכְתֹּב שֻׁם גְּבַרַיָּא דִּי בְרֵאשְׁהֹם׃

11 ‡ וְכְנָמָא פְּתִגָּמָא הָתֵיבוּנָא לְמֵמַר אֲנַחְנָא הֻמּוֹ
עַבְדוֹהִי דִּי אֱלָהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וּבְנַיִן בַּיְתָא דִּי הֲוָא
בְנָה מִקַּדְמַת דְּנָה שְׁנִין שַׂגִּיאִן וּמַלְכָּא רַב
בְּנָהִי וְשַׁכְלְלָהּ׃

12 ‡ לְהֵן מִן דִּי הַרְגִזוּ אֲבָהָתַנָא לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא יְהַב
הֻמּוֹ בְיַד נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא בָּבֶל כַּסְדָּיָאָה וּבַיְתָה דְנָה
סַתַּר וְעַמָּה הַגְלִי לְבָבֶל׃

13 ‡ בְּרֵם בִּשְׁנַת חֲדָה לְכוֹרֶשׁ מַלְכָּא דִּי בָבֶל כּוֹרֶשׁ
מַלְכָּא שָׂם טְעֵם בַּיִת אֱלָהָא דְנָה לִבְנָא׃

14 ‡ וְאַף מָאנַיָּא דִּי בֵית אֱלָהָא דִּי דַהֲבָא וְכַסְפָּא
דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר הַנְפַּק מִן הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם וְהֵיבֵל
הֻמּוֹ לְהֵיכְלָא דִּי בָבֶל וְיִהְיְבוֹל לְשֵׁשְׁבַּצַּר שְׁמֵהּ דִּי פֶחָה
שָׂמֵהּ׃

15 ‡ וַאֲמַר לֵהּ אֵלֶּה מָאנַיָּא שָׂא אֲזֵל אַחֲזֵת הֻמּוֹ
בְּהֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם וּבֵית אֱלָהָא יִתְבְּנֵא עַל
אַתְרָהּ׃

16 ‡ אֱדַיִן שֵׁשְׁבַּצַּר דָּךְ אֲתָא יְהַב אֻשַּׁיָּא דִּי בֵית
אֱלָהָא דִּי בִירוּשְׁלֶם וּמִן אֱדַיִן וְעַד כְּעַן מִתְבְּנֵא
וְלָא שְׁלִים׃

17 ‡ וּכְעַן הֵן עַל מַלְכָּא טָב יִתְבַּקַּר בְּבֵית גִּנְזַיָּא דִּי
מַלְכָּא תַּמָּה דִּי בְבָבֶל הֵן אִיתַי דִּי מִן כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא
שִׂים טְעֵם לְמִבְנֵא בַּיִת אֱלָהָא דָךְ בִּירוּשְׁלֶם וּרְעוּת
מַלְכָּא עַל דְּנָה יִשְׁלַח עֲלֵינָא׃

ו

1 ‡ בֵּאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא שָׂם טְעֵם וּבְקַרוּ בְּבֵית
סִפְרַיָּא דִּי גִנְזַיָּא כַּתְּחַתִּין תַּמָּה דִּי בְבָבֶל׃

2 ‡ וְהִשְׁתְּכַח בַּאֲחַתָּא בְּבִירְתָּא דִּי בְמָדַי מְדִינְתָּא
מְגִלָּה חֲדָה וְכֵן כְּתִיב בְּגַוַּהּ דִּכְרוֹנָךְ׃

3 ‡ בִּשְׁנַת חֲדָה לְכוֹרֶשׁ מַלְכָּא כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא שֻׁם
טְעֵם בֵּית אֱלָהָא בִּירוּשְׁלֶם בֵּיתָא יִתְבְּנֵא אֲתַר דִּי
דַבְחִין דַּבְחִין וְאֻשּׁוֹהִי מְסוֹבְלִין רוּמֵהּ אַמִּין שִׁתִּין
פְּתִיהּ אַמִּין שִׁתִּין׃

ESDRAE I. Translat.B.Hieron. Darius.

9 ‡ Interrogauimus ergo senes illos, & ita diximus eis: Quis dedit vobis potestatem vt domum hãc ædificaretis, & muros hos
10 instauraretis? ‡ Sed & nomina eorum quæsiuimus ab eis, vt nunciaremus tibi: scripsimusq; nomina eorũ virorũ qui sunt principes in eis.
11 ‡ Huiusce modi autem sermonẽ respon derunt nobis, dicentes: Nos sumus serui Dei cæli & terræ. & ædificamus templum quod erat extructum ante hos annos mul tos, quodque rex Israel magnus ædifica uerat & extruxerat.
12 ‡ Postquàm autem ad iracundiam prouocauerunt patres nostri Deum cæli, tradidit eos in manus Nabuchodonosor regis Babylonis Chaldæi: domum quoque hanc destruxit, & populum eius transtulit in Babylonem.
13 ‡ Anno autem primo Cyri regis, Cyrus rex Babylonis proposuit edictum, vt domus Dei ædificaretur.
14 ‡ Nam & vasa templi Dei aurea & argentea, quæ Nabuchodonosor tulerat de templo quod erat in Hierusalem, & aspor tauerat ea in templum Babylonis, protulit Cyrus rex de templo Babylonis, & data D sunt Sasabasar vocabulo, quem & princi pem constituit.
15 ‡ Dixitque ei: Hęc vasa tolle & vade, & pone ea in templo quod est in Hierusa lem, & domus Dei ædificetur in loco suo.
16 ‡ Tunc itaque Sasabasar ille venit, & posuit fundamenta templi Dei in Hieru salem: & ex eo tempore vsque nunc ædi ficatur, & necdum completum est.
17 ‡ Nunc ergo si videtur regi bonum, re censeat in Bibliotheca regis quę est in Babylone, vtrumnã à Cyro rege iussum fue rit vt ædificaretur domus Dei in Hieru salem: & voluntatem regis super hoc remit tat ad nos.

CAP. VI.

1 TVnc Darius rex præcepit, & recensue runt in Bibliotheca librorum qui erãt repositi in Babylone:
2 ‡ Et inuentum est in Ecbathanis, quod est castrum in Medena prouincia, volu men vnum, talisque scriptus erat in eo Commentarius:
3 ‡ Anno primo Cyri regis, Cyrus rex de creuit, vt domus Dei ædificaretur quæ est in Hierusalẽ, in loco vbi immolãt hostias: & vt ponant fundamenta supportantia al titudinem cubitorum sexaginta, & latitu dinem cubitorum sexaginta:

9 ‡ Tunc interrogauimus seniores illos, & ita diximus eis: Quis posuit vobis sententiam, vt domum hanc ædificaretis, & impensam hanc præpararetis?
10 ‡ Et nomina eorum interrogauimus ab eis, vt notificaremus tibi, vt scriberemus tibi nomina virorum principum eorum.
11 ‡ Et tale verbum responderunt nobis, dicentes: Nos sumus serui Dei cæli & terræ: & ædificamus domum quæ fuit ædificata ante hoc annos multos, & rex Israel magnus ædificaue rat eam, & perfecit eam ipsis.
12 ‡ Ex quo autem ad iracundiam concitaue runt patres nostri Deum cæli, tradidit eos in manus Nabuchodonosor regis Babylonis Chal dæi, & domum hanc destruxit, & populum transtulit in Babylonem.
13 ‡ Sed in anno primo Cyri regis Babylonio rum, Cyrus rex posuit sententiam, vt domus Dei hæc ædificaretur.
14 ‡ Et vasa domus Dei aurea & argentea, quæ Nabuchodonosor extulerat de domo quæ in Hierusalem, & asportauerat ea in templum Regis quod in Babylone, abstulit ea Cyrus rex à templo quod in Babylone, & dedit ea Sasa basar thesauri custodi qui super thesaurum.
15 ‡ Et dixit ei: Hæc vasa tolle, & vade, po ne ea in domo quæ in Hierusalem, & domus Dei ædificetur in suo loco.
16 ‡ Tunc Sasabasar ille venit, & dedit fun damenta domus Dei quæ in Hierusalem: & ex tunc vsque nunc ædificatur, & nondum per fecta est.
17 ‡ Et nunc si super Regem bonum, consideret in domo diuitiarum Regis ibi in Babylone, vt cognoscat quòd à rege Cyro posita fuit sententia vt ædificaremus domum Dei illam quæ in Hie rusalem. & cognoscens Rex circa hoc, mittat ad nos.

CAP. VI.

1 TVnc Darius rex posuit sententiam, et con sideranit in Bibliothecis vbi diuitiæ iace bant ibi in Babylone:
2 ‡ Et inuentum est in Amatha ciuitate pa latio Medorum ciuitatis capitulum vnum, & hoc erat scriptum in eo Commentarium.
3 ‡ In anno primo Cyri regis, Cyrus rex po suit sententiam circa domum Dei quæ in Hie rusalem, domus ædificetur, & locus vbi sacri ficant sacrificia, & fundamenta ponantur craſ sa, altitudo cubitorum sexaginta, latitudo eius cubitorum sexaginta:

9 ‡ τότε ἠρωτήσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους ἐκείνους, καὶ ὕτως εἴπομεν αὐτοῖς, τίς ἔδωκεν ὑμῖν γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι, καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι;
10 ‡ καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς τοῦ γνωρίσαι σοι, ὥστε γράψαι σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν.
11 ‡ καὶ τοῦτο τὸ ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν λέγοντες, ἡμεῖς ἐσμεν δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον ὃς ἦν ᾠκοδομημένος πρὸ τούτου ἔτη πολλά, καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ μέγας ᾠκοδόμησεν αὐτὸν, καὶ κατηρτίσατο αὐτὸν αὐτοῖς.
12 ‡ ἀφ' οὗ δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος τοῦ χαλδαίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον κατέλυσε, καὶ τὸν λαὸν ἀπῴκισεν εἰς Βαβυλῶνα.
13 ‡ ἀλλ' ἐν τῷ ἔτει τῷ πρώτῳ κύρου τοῦ βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων κύριος ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώμην τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι.
14 ‡ καὶ τὰ σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἃ ναβουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐπήνεγκεν αὐτὰ εἰς τὸν ναὸν τοῦ βασιλέως τὸν ἐν Βαβυλῶνι, ἐξήνεγκεν αὐτὰ κύριος βασιλεὺς ἀπὸ ναοῦ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι, καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τῷ σασαβασαρ τῷ ἡγουμένῳ τῆς ἐπὶ τοῦ ἡγουμένου.
15 ‡ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ταῦτα τὰ σκεύη λαβὲ καὶ πορεύου, θὲς αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ οἰκοδομηθήτω εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.
16 ‡ τότε Σασαβασαρ ἐκεῖνος ἦλθε καὶ ἔδωκε θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἀπὸ τότε ἕως τοῦ νῦν οἰκοδομεῖται, καὶ οὐκ ἐτελέσθη.
17 ‡ καὶ νῦν εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθόν, ἐπισκοπείτω ἐν τῷ οἴκῳ τῆς γάζης τοῦ βασιλέως ἐκεῖ ἐν Βαβυλῶνι, ὅπως γνῷς ὅτι ἀπὸ τοῦ βασιλέως κύρου ἐτέθη γνώμη οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ γνοὺς ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου πεμψάτω πρὸς ἡμᾶς.

ε'.

1 ‡ Τότε δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔδωκε γνώμην καὶ ἐπεσκέψατο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις ἃ αἱ γάζαι ἔκειντο ἐκεῖ ἐν Βαβυλῶνι·
2 ‡ καὶ εὑρέθη ἐν ἀμαθὰ πόλει ἐν τῇ βαρεὶ τῆς μήδων πόλεως κεφαλὶς μία, καὶ οὕτως ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ τὸ ὑπόμνημα.
3 ‡ ἐν ἔτει πρώτῳ κύρου βασιλέως, κύριος ὁ βασιλεὺς ἔδωκε γνώμην περὶ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ, ὁ οἶκος οἰκοδομηθήτω, καὶ τόπος ὃ θυσιάζουσι τὰ θυσιάσματα, καὶ τὰ θεμέλια τεθήτω παχέα ὕψος πήχεις ἑξήκοντα, πλάτος αὐτοῦ πηχέων ἑξήκοντα·

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 נִדְבִּכִין דִּי אֶבֶן גְּלַל וְתַלְתָּא וְגֻדְבַּךְ דִּי אָעָ חַדַּת
וְנִפְקָתָא מִן בֵּית מַלְכָּא תִּתְיְהֵב׃
5 וְאַף מָאנֵי בֵּית־ אֱלָהָא דִּי דְהַבָּא־ וְכַסְפָּא דִּי
נְבוּכַדְנֶצַּר הַנְפֵּק מִן־ הֵיכְלָא דִּי־ בִּירוּשְׁלֶם וְהֵיבֵל
לְבָבֶל יְהַךְ וְיֵהַךְ לְהֵיכְלָא דִּי־ בִּירוּשְׁלֶם
לְאַתְרֵהּ וְתִתְּחֵת בְּבֵית־ אֱלָהָא׃
6 כְּעַן תַּתְּנַי פַּחַת־ עֲבַר־ נַהֲרָה שְׁתַר־ בּוֹזְנַי
וּכְנָוָתְהוֹן אֲפַרְסְכָיֵא דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָה־ רְחִיקִין הֲוֹו
מִן־ תַּמָּה׃
7 שִׁבְקוּ לַעֲבִידַת בֵּית־ אֱלָהָא דְּךָ פַּחַת יְהוּדָיֵא
וְלִשְׁבֵי יְהוּדָיֵא בֵּית אֱלָהָא דְּךָ יִבְנוּן עַל־ אַתְרֵהּ׃
8 וּמִנִּי שִׂים טְעֵם לְמָא דִּי־ תַעְבְּדוּן עִם־ שָׁבֵי
יְהוּדָיֵא אֶלֶךְ לְמִבְנֵא בֵּית אֱלָהָא דְּךָ וּמִנְכְּסֵי מַלְכָא
דִּי מִדְּרַת־ עֲבַר נַהֲרָה־ אִסְפְּרְנָא נִפְקָתָא תְּהוֹא
מְתְיַהֲבָא לְגֻבְרַיָּא אִלֶּךְ דִּי־ לָא לְבַטָּלָא׃
9 וּמָה חִשְׁחַן וּבְנֵי תוֹרִין וּדְכְרִין וְאִמְּרִין לַעֲלָן
לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא חִנְטִין מְלַח חֲמַר וּמְשַׁח כְּמֵאמַר
כָּהֲנַיָּא דִּי־ בִּירוּשְׁלֶם לֶהֱוֹא מְתְיְהֵב לְהֹם יוֹם בְּיוֹם
דִּי־ לָא שָׁלוּ׃
10 דִּי־ לֶהֱוֹן מַקְרְבִין נִיחוֹחִין לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא
וּמְצַלִּין לְחַיֵּי מַלְכָּא וּבְנוֹהִי׃
11 וּמִנִּי שִׂים טְעֵם דִּי כָל אֱנָשׁ דִּי יְהַשְׁנֵא פִּתְגָמָא
דְנָה־ יִתְנְסַח אָע מִן־ בֵּית־ הּ וְזִקִיף יִתְמְחֵא עֲלֹהִי
וּבַיְתֵהּ נְוֹלוּ יִתְעֲבֵד עַל דְּנָה׃
12 וֵאלָהָא דִּי שַׁכֵּן שְׁמֵהּ תַּמָּה יְמַנַּר כָּל־ מֶלֶךְ וְעַם
דִּי יִשְׁלַח יְדֵהּ לְהַשְׁנָיָא לְחַבָּלָה בֵּית־ אֱלָהָא דְּךָ
דִּי בִּירוּשְׁלֶם אֲנָא דָרְיָוֶשׁ שִׂמֵת טְעֵם אִסְפְּרְנָא
יִתְעֲבֵד׃
13 אֱדַיִן תַּתְּנַי פַּחַת־ עֲבַר־ נַהֲרָה שְׁתַר בּוֹזְנַי
וּכְנָוָתְהוֹן לְקַבֵּל דִּי־ שְׁלַח דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא כֵּנְמָא
אֲסַפְּרְנָא עֲבָדוּ׃ 14 וְשָׁבֵי יְהוּדָיֵא בָּנִין וּמַצְלְחִין
בִּנְבוּאַת חַגַּי נְבִיאָה וּזְכַרְיָה בַר עִדּוֹא וּבָנוֹ וְשַׁכְלְלוּ
מִן־ טַעֲם אֱלָהּ יִשְׂרָאֵל וּמִטְעֵם כּוֹרֶשׁ וְדָרְיָוֶשׁ
וְאַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא מַלְכָּא פָּרְסָׁ׃
15 וְשֵׁיצִיאָ בְיוֹמָה דְנָה עָר יוֹם תְּלָתָה לְיַרְחָ אֲדָר
דִּי־ הִיא שְׁנַת־ שֵׁת לְמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא׃
16 וְעַבְדוּ בְנֵי־ יִשְׂרָאֵל כָּהֲנַיָּא וְלֵוָיֵא וּשְׁאָר בְּנֵי־
גָלוּתָא חֲנֻכַּת בֵּית אֱלָהָא דְּנָה בְּחֶדְוָה׃

4 Ordines de lapidibus impolitis tres, & sic ordines de lignis nouis. Sumptus autem de domo regis dabuntur.
5 Sed & vasa rempli Dei aurea & argentea, quæ Nabuchodonosor tulerat de templo Hierusalem, & attulerat ea in Babylonem, reddantur & referantur in templum Hierusalem, in locum suum, quæ & posita sint in templo Dei.
6 Nunc ergo Thantannai dux regionis quæ est trans flumen, & Starbuzannai, & consiliarij vestri Apharsathei qui estis trãs flumen, procul recedite ab illis:
7 Dimittite fieri templum Dei illud à B duce Iudeorũ & à senioribus eorũ, & domus Dei illa ædificetur in loco suo.
8 Sed & à me præceptum est quòd oporteat fieri à presbyteris Iudæorum illis, vt ædificetur domus Dei, scilicet vt de arca regis, id est, de tributis quæ dantur de regione trans flumen, studiosè sumptus détur viris illis, ne impediatur opus.
9 Quod si necesse fuerit & vitulos, & agnos & hœdos in holocaustum Deo cæli, frumentum, sal, vinum & oleum secundùm ritum sacerdotum qui sunt in Hierusalem, detur eis per singulos dies, ne sit in aliquo querimonia:
10 Et offerant oblationes Deo cæli, orétque pro vita regis & filiorum eius.
11 A me ergo positum est decretum, vt omnis homo qui hanc mutauerit iussionem, tollatur lignum de domo ipsius, & C erigatur & configatur in eo: domus autem eius publicetur.
12 Deus autem qui habitare fecit nomẽ suum ibi, dissipet omnia regna & populũ qui extenderit manum suam vt repugnet & dissipet domum Dei, illam quæ est in Hierusalem. Ego Darius statui decretum,
13 quod studiosè implere volo. Igitur Thantannai dux regionis trans flumen, & Starbuzannai & cõsiliarij eius, secundũ quod præceperat Darius rex, sic diligenter exe-
14 cuti sunt. Seniores autem Iudæorum ædificabant, & prosperabantur, iuxta prophetiam Aggæi prophetæ & Zacharię filij Addo. & ædificauerunt & construxerunt, iubente Deo Israel, & iubente Cyro & Dario & Artaxerxe regibus Persarum.
15 Et compleuerunt domum Dei istam vsque ad diem tertium mensis Adar, qui est annus sextus regni Darij regis.
16 Fecerunt autem filij Israel Sacerdotes & Leuitæ, & reliqui filiorum transmigrationis dedicationẽ domus Dei in gaudio.

4 καὶ δόμοι λίθινοι κεκλεισμένοι τρεῖς, καὶ δόμον ξύλων καινῶν ἕνα. καὶ ἡ δαπάνη ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως δοθήσεται.
5 καὶ τὰ σκεύη οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ, ἃ ναβουχοδονόσορ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκόμισεν εἰς βαβυλῶνα, καὶ δοθήτω καὶ ἀπελθέτω εἰς τὸν ναὸν τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἕκαστα ἀπὸ τόπου καὶ τεθήτω ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ.
6 νῦν ἐν θαθθαναὶε στρατηγὲ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ Σαθραβουζάνης καὶ ὁ συνέδριοι αὐτοῦ ἀπὸ Αφαρσαχαῖοι οἱ ὄντες πέραν τοῦ ποταμοῦ μακρὰν ὄντες ἀπέστητε·
7 καὶ νῦν ἄφετε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ οἱ ἀφηγούμενοι τῶν ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων, οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον οἰκοδομησάτωσαν ἐπὶ τόπου αὐτοῦ.
8 καὶ δι' ἐμοῦ ἐτέθη δόγμα ποιῆσαι διὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἰουδαίων ἐκείνων τοῦ οἰκοδομεῖν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον. καὶ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων τοῦ βασιλέως τὸν φόρων πέραν τοῦ ποταμοῦ, σπουδῇ δαπανᾶσθαι τοῖς ἀνδράσιν τούτοις ἐκείνοις τοῦ μὴ καταργεῖσθαι·
9 καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα. καὶ υἱῶν βοῶν καὶ κριῶν καὶ ἀμνοὺς εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, πυρούς, ἅλας, οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἔστω διδόμενον αὐτοῖς ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπαραλλάκτως ὃ ἂν αἰτήσωσιν.
10 ἵνα, ὧσιν θυσίας προσφέροντες τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ προσεύχωνται εἰς ζωὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.
11 καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀλλάξει τὸ ῥῆμα τοῦτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ ὡρθωμένος παγήσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ ἔσται εἰς διαρπαγήν.
12 καὶ ὁ θεὸς οὗ κατασκηνοῖ τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταρέψαι πᾶσαν βασιλέα καὶ λαὸν ὃς ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἀλλάξαι καὶ ἀφανίσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. ἐγὼ δαρεῖος ἔθηκα γνώμην, σπουδῇ γινέσθω.
13 τότε θαθθαναὶ ὁ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ σαθραβουζάνης καὶ οἱ συνέδριοι αὐτοῦ, καθὼς ἀπέστειλε δαρεῖος ὁ βασιλεύς, οὕτως ἐσπουδάκεισαν ποιῆσαι.
14 καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων ᾠκοδόμουν καὶ κατεύθυνον ἐν προφητείᾳ ἀγγαίου τοῦ προφήτου καὶ ζαχαρίου τοῦ ἀδδώ. καὶ ᾠκοδόμησαν καὶ κατηρτίσαντο ἀπὸ γνώμης θεοῦ Ισραὴλ, καὶ ἀπὸ γνώμης κύρου καὶ δαρείου καὶ ἀρθασασθὰ βασιλέων περσῶν.
15 καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας τετάρτης μηνὸς ἀδαρ, ὅ ἐστιν ἔτος ἕκτον τῆς βασιλείας δαρείου τοῦ βασιλέως.
16 καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ισραὴλ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λεβῖται, καὶ οἱ καταλοιποὶ τῶν ἀποικίας ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ μετ' εὐφροσύνης.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * וְהַקְרִבוּ לַהֲנָכַת בֵּית אֱלָהָא דְנָה תּוֹרִין מְאָה
דְּכָרִין מְאָתַיִן אִמְּרִין רְבַע מְאָה וּצְפִירֵי עִזִּין
לְחַטָּיָא עַל כָּל יִשְׂרָאֵל תְּרֵי עֲשַׂר לְמִנְיַן שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל:

18 * וְתַקִּיפוּ כָּהֲנַיָּא בְּפֻלְגָתְהוֹן וְלֵוָיֵא בְּמַחְלְקָתְהוֹן
עַל עֲבִידַת אֱלָהָא דִּי בִירוּשְׁלֶם כִּכְתַב סִפְרָ מֹשֶׁה:

19 * וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי הַגּוֹלָה אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר
לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן:

20 * כִּי הִטַּהֲרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם כְּאֶחָד כֻּלָּם טְהוֹרִים
וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח לְכָל בְּנֵי הַגּוֹלָה וְלְאֲחֵיהֶם הַכֹּהֲנִים
וְלָהֶם:

21 * וַיֹּאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשָּׁבִים מֵהַגּוֹלָה וְכֹל
הַנִּבְדָּל מִטֻּמְאַת גּוֹיֵי הָאָרֶץ אֲלֵהֶם לִדְרֹשׁ לַיהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

22 * וַיַּעֲשׂוּ חַג מַצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים בְּשִׂמְחָה כִּי
שִׂמְּחָם יְהוָה וְהִסֵּב לֵב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עֲלֵיהֶם לְחַזֵּק
יְדֵיהֶם בִּמְלֶאכֶת בֵּית הָאֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

ז

1 * וְאַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּמַלְכוּת אַרְתַּחְשַׁסְתְּא
כֶּלֶךְ פָּרַס עֶזְרָא בֶן שְׂרָיָה בֶן עֲזַרְיָה בֶן חִלְקִיָּה:

2 * בֶּן שַׁלּוּם בֶּן צָדוֹק בֶּן אֲחִיטוּב:

3 * בֶּן אֲמַרְיָה בֶן עֻזִּיָּה בֶן מְרָיוֹת:

4 * בֶּן זַרְחְיָה בֶן עֻזִּי בֶן בֻּקִּי:

5 * בֶּן אֲבִישׁוּעַ בֶּן פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
הָרֹאשׁ:

6 * הוּא עֶזְרָא עָלָה מִבָּבֶל וְהוּא סוֹפֵר מָהִיר בְּתוֹרַת
מֹשֶׁה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתֶּן לוֹ הַמֶּלֶךְ
כְּיַד יְהוָה אֱלֹהָיו עָלָיו כָּל בַּקָּשָׁתוֹ:

7 * וַיַּעֲלוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשֹּׁעֲרִים וְהַנְתִינִים אֶל יְרוּשָׁלִַם
בִּשְׁנַת שְׁבַע לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ:

8 * וַיָּבֹא יְרוּשָׁלִַם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי הִיא שְׁנַת
הַשְּׁבִיעִית לַמֶּלֶךְ:

9 * כִּי בְאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא יְסַד הַמַּעֲלֶה
מִבָּבֶל וּבְאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בָּא אֶל יְרוּשָׁלִַם
כְּיַד אֱלֹהָיו הַטּוֹבָה עָלָיו:

10 * כִּי עֶזְרָא הֵכִין לְבָבוֹ לִדְרֹשׁ אֶת תּוֹרַת יְהוָה
וְלַעֲשׂוֹת וּלְלַמֵּד בְּיִשְׂרָאֵל חֹק וּמִשְׁפָּט:

17 * Et obtulerunt in dedicatione domus Dei vitulos centum, arietes ducentos, agnos quadringentos, hircos caprarum pro peccato totius Israel duodecim, iuxta numerum tribuum Israel.

18 * Et statuerunt sacerdotes in ordinibus suis & Leuitas in vicibus suis super opera Dei in Hierusalem, sicut scriptum est in libro Moysi.

19 * Fecerunt autem filij transmigrationis Pascha quartadecima die mensis primi.

20 * Purificati enim fuerant sacerdotes & Leuitæ quasi vnus, omnes mundi ad immolandum Pascha vniuersis filiis transmigrationis, & fratribus suis sacerdotibus, & sibi.

21 * Et comederunt filij Israel qui reuersi fuerant de transmigratione, & omnes qui se separauerant à coinquinatione gẽtium terræ ad eos vt quærerent Dominum Deũ Israel.

22 * Et fecerunt solennitatem azymorum septem diebus in lætitia, quoniam lætificauerat eos Dominus, & conuerterat cor regis Assur ad eos, vt adiuuaret manus eorum in opere domus Domini Dei Israel.

CAP. VII.

1 POst hęc autem verba in regno Artaxerxis regis Persarum, Esdras filius Saraiæ
A filij Azariæ, filij Helchiæ,

2 * Filij Sellum, filij Sadoch, filij Achitob,

3 * Filij Amariæ, filij Azariæ, filij Maraioth,

4 * Filij Zariæ, filij Ozi, filij Bocci,

5 * Filij Abisue, filij Phinees, filij Eleazar filij Aaron sacerdotis ab initio.

6 * Ipse Esdras ascendit de Babylone, & ipse scriba velox in lege Moysi quam Dominus Deus dedit Israel. Et dedit ei rex secundum manum Domini Dei eius super eum omnem petitionem eius:

7 * Et ascenderunt de filiis Israel & de filiis Sacerdotum, & de filiis Leuitarum, & de cantoribus, & de ianitoribus, & de Nathinæis, in Hierusalé, anno septimo Artaxerxis regis.

8 * Et venerunt in Hierusalé mense quinto, ipse est annus septimus regis.

9 * Quia in primo die mensis primi cœpit ascendere de Babylone, & in primo die mensis quinti venit in Hierusalem, iuxta manum Dei sui bonam super se.

10 * Esdras autem parauit cor suum vt in-
B uestigaret legem Domini, & faceret & doceret in Israel præceptum & iudicium.

17 * Et obtulerunt in dedicationem domus Dei huius vitulos centum, arietes ducentos, agnos quadringentos, hircos caprarum pro peccato pro omni Israel duodecim in numerum tribuum Israel.

18 * Et statuerunt sacerdotes in diuisionibus suis, et Leuitas in partitionibus suis, super seruitutem domus Dei quæ in Hierusalem, secundum scripturam libri Moysi.

19 * Et fecerunt filij transmigrationis Pascha quartadecimá mensis primi.

20 * Quoniam purificati fuerant sacerdotes & Leuitæ quasi vnus omnes mundi, & immolauerunt Pascha vniuersis filiis transmigrationis & fratribus eorum sacerdotibus & sibi.

21 * Et comederunt filij Israel Pascha qui reuerterunt à transmigratione, & omnis separatus à coinquinatione gentium terræ ad eos, vt quærerent Dominum Deum Israel.

22 * Et fecerunt solennitatem azymorum septem diebus cum lætitia, quoniam lætificauerat eos Dominus, & conuerterat cor regis Assur ad eos, vt fortificaret manus eorum in operibus domus Dei Israel.

CAP. VII.

1 ET post verba hæc in regno Arthasastha regis Persarum, ascendit Esdras filius Saraiæ
filij Azariæ, filij Celciæ,

2 * Filij Sellum, filij Sadoc, filij Achitob,

3 * Filij Amariæ, filij Azariæ, filij Maraioth,

4 * Filij Zariæ, filij Ozi, filij Bocci,

5 * Filij Abisue, filij Phinees, filij Eleazar, filij Aaron sacerdotis primi.

6 * Ipse Esdras ascendit de Babylone, & ipse scriba velox in Lege Moysi, quam dedit Dominus Deus Israel. & dedit ei Rex, quoniam manus Domini Dei eius super ipsum in omnibus quibus quæsiuit ipse.

7 * Et ascenderunt de filiis Israel, & de Sacerdotibus & de Leuitis, & Cantores, & Ianitores, & Nathinæi in Hierusalem in anno septimo arthasasthæ regi.

8 * Et venerunt in Hierusalem mense quinto, ipse annus septimus Regi:

9 * Quia in vna mensis primi ipse fundauit ascensum qui à Babylone. in autem prima mensis quinti venit in Hierusalem, quoniam manus Dei sui fuit bona super eum.

10 * Quia Esdras parauit cor suum vt quæreret legem Domini, & faceret & doceret in Israel mandata & iudicia.

17 * καὶ κατεστησαν εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦτου μόσχους ἑκατὸν, κριοὺς διακοσίους, ἀμνοὺς τετρακοσίους, χιμάρους αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας ὑπὲρ πάντος ἰσραὴλ δώδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν ἰσραήλ.

18 * καὶ ἔστησαν τοὺς ἱερεῖς ἐν διαιρέσεσιν αὐτῶν καὶ τοὺς λευίτας ἐν μεσισμοῖς αὐτῶν, ἐπὶ δουλείας οἴκου θεοῦ θ̄ ἐν ἱερουσαλὴμ, κατὰ τὸ γεγραμμένον βίβλου μωυσῆ.

19 * καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ θ̄ μηνὸς τοῦ πρώτου.

20 * ὅτι ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ὡς εἷς πάντες καθαροί. καὶ ἔσφαξαν τὸ πάσχα τοῖς πᾶσιν υἱοῖς τῆς ἀποικεσίας, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἑαυτοῖς.

21 * καὶ ἔφαγον οἱ υἱοὶ ισραὴλ τὸ πάσχα, οἱ ἐξελθόντες ἀπὸ τῆς ἀποικεσίας, καὶ πᾶς ὁ χωριζόμενος τῆς ἀκαθαρσίας ἐθνῶν τῆς γῆς πρὸς αὐτοὺς, τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον θεὸν ισραήλ.

22 * καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας μετ' εὐφροσύνης· ὅτι εὔφρανεν αὐτοὺς κύριος, καὶ ἐπέστρεψε καρδίαν βασιλέως ασσὺρ ἐπ' αὐτοὺς κραταιῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκου θεοῦ ισραήλ.

ζ.

1 * Καὶ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρθασασθὰ βασιλέως περσῶν, ἀνέβη ἔσδρας υἱὸς ζαραΐα, υἱοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ χελκίᾳ,

2 * υἱοῦ σελλούμ, υἱοῦ σαδώκ, υἱοῦ αχιτώβ,

3 * υἱοῦ ἀμαρίᾳ, υἱοῦ ἀζαρίᾳ, υἱοῦ μαριώθ,

4 * υἱοῦ ζαραΐα, υἱοῦ ὀζί, υἱοῦ βοκκί,

5 * υἱοῦ ἀβισουέ, υἱοῦ φινεές, υἱοῦ ἐλεαζαρ, υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τοῦ πρώτου.

6 * αὐτὸς ἔσδρας ἀνέβη ἐκ βαβυλῶνος, καὶ αὐτὸς γραμματεὺς ταχὺς ἐν νόμῳ μωυσῆ, ὃν ἔδωκε κύριος ὁ θεὸς ισραήλ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ὅτι χεὶρ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζήτει αὐτός.

7 * καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν ισραὴλ καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν, καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οἱ πυλωροί, καὶ οἱ ναθινεῖοι εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν ἔτει ἑβδόμῳ τῷ ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ.

8 * καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, ἔτους ἑβδόμου τῷ βασιλεῖ.

9 * ὅτι ἐν μιᾷ θ̄ μηνὸς θ̄ πρώτου αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἀνάβασιν τῷ ἀπὸ βαβυλῶνος. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ θ̄ μηνὸς τοῦ πέμπτου ἦλθεν εἰς ἱερουσαλὴμ, ὅτι χεὶρ θεοῦ αὐτοῦ ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν.

10 * ὅτι ἔσδρας ἡτοίμασε τὸν καρδίαν αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν νόμον τοῦ κυρίου, καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν ισραὴλ πρόσταγμα καὶ κρίμα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 וּ בִשְׁנַת חַד לְכוֹרֶשׁ מַלְכָּא כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא
אִתְתַּשְׁשְׁתָּא לְעִזְרָא כָּהֲנָא סָפַר דָּבְרֵי פִּתְגָמַיָּא
יְהוָה וְחֻקָּיו עַל יִשְׂרָאֵל׃

2 אִתְתַּשְׁשְׁתָּא מַלְכָּא מַלְכַּיָּא לְעִזְרָא כָּהֲנָא סָפַר
דָּתָא דִי אֱלָהּ שְׁמַיָּא גְּמִיר וּכְעָנָת׃

3 מִנִּי שִׂים טְעֵם דִּי כָל מִתְנַדַּב בְּמַלְכוּתִי מִן
עַמָּא יִשְׂרָאֵל וְכַהֲנֹהִי וְלֵוָיֵא לְמֵהַךְ לִירוּשְׁלֶם
עִמָּךְ יֵהַךְ׃

4 כָּל קֳבֵל דִּי מִן קֳדָם מַלְכָּא וְשִׁבְעָה יָעֲטֹהִי
שְׁלִיחַ לְבַקָּרָה עַל יְהוּד וְלִירוּשְׁלֶם כְּדָת אֱלָהֵךְ
דִּי בִידֵךְ׃

5 וּלְהֵיבָלָה כֶּסֶף וּדְהַב דִּי מַלְכָּא וְיָעֲטֹהִי
הִתְנַדְּבוּ לֶאֱלָהּ יִשְׂרָאֵל דִּי בִירוּשְׁלֶם מִשְׁכְּנֵהּ׃

6 וְכֹל כֶּסֶף וּדְהַב דִּי תְהַשְׁכַּח בְּכֹל מְדִינַת בָּבֶל
עִם הִתְנַדְּבוּרָה עַמָּא וְכָהֲנַיָּא מִתְנַדְּבִין לְבֵית
אֱלָהֲהֹם דִּי בִירוּשְׁלֶם׃

7 כָּל קֳבֵל דְּנָה אַסְפַּרְנָא תְּקִנָּא בְּכַסְפָּא דְנַח
תּוֹרִין דְּכְרִין אִמְּרִין וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן וְתִקְרֵב
הִמּוֹ עַל מַדְבְּחָה דִּי בֵית אֱלָהֲכֶם דִּי בִירוּשְׁלֶם׃

8 וְכֹל דִּי עֲלוֹךְ וְעַל אָחָיךְ יִשַּׁב בְּשָׂאַר כַּסְפָּא
וְדַהֲבָה לְמֶעְבַּד כִּרְעוּת אֱלָהֲכֶם תַּעְבְּדוּן׃

9 וְמָאנַיָּא דִּי מְתִיהֲבִין לָךְ לְפֻלְחַן בֵּית אֱלָהֵךְ
קֳדָם אֱלָהּ יְרוּשְׁלֶם׃

10 וּשְׁאָר חֶשְׁחוֹת בֵּית אֱלָהֵךְ דִּי יִפֶּל לָךְ לְמִנְתַּן
תִּנְתַּן מִן בֵּית גִּנְזֵי מַלְכָּא׃

11 וְאֲנִי אֲנָה אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא מַלְכָּא שִׂים טְעֵם לְכָל
גִּזְבְּרַיָּא דִּי בְעֵבֶר נַהֲרָה דִּי כָל דִּי יְשַׁאלִנְכוֹן עֶזְרָא
כָּהֲנָא סָפַר דָּתָא דִי אֱלָהּ שְׁמַיָּא אִסְפַּרְנָא
יִתְעֲבַד׃

12 עַד כִּכַּר כַּסְפָּא כְּמְאָה וְעַד חִנְטִין כּוֹרִין מְאָה
וְעַד חֲמַר בַּתִּין מְאָה וְעַד בַּתִּין מְשַׁח מְאָה וּמֶלַח
דִּי לָא כְתָב׃

13 כָּל דִּי מִן טַעֲמָא אֱלָהּ שְׁמַיָּא יִתְעֲבַד אַדְרְזָד
לְבֵית אֱלָהּ שְׁמַיָּא דִּי לְמָה לֶהֱוֵא קְצָף עַל מַלְכוּת
מַלְכָּא וּבְנוֹהִי׃

14 וְלְכֻם מְהוֹדְעִין דִּי כָל כָּהֲנַיָּא וְלֵוָיֵא זַמָּרַיָּא
תָּרְעַיָּא נְתִינַיָּא וּפֻלְחֵי בֵית אֱלָהָא דְנָה מִנְדָּה בְלוֹ
וְהֶלֶךְ לָא שְׁלִיט לְמִרְמֵא עֲלֵיהֹם׃

11 ‡ Hoc est autem exemplar epistolæ edicti, quod dedit rex Artaxerxes Esdræ sacerdoti Scribæ erudito in sermonibus & in præceptis Domini, & ceremoniis eius in Israel.

12 ‡ ARTAXERXES rex Regum, Esdræ sacerdoti scribæ Legis Dei cæli doctissimo, salutem.

13 ‡ A me decretum est, vt cuicumque placuerit in regno meo de populo Israel & de Sacerdotibus eius, & de Leuitis ire in Hierusalem, tecum vadat.

14 ‡ A facie enim regis & septem consiliatorum eius missus es vt visites Iudæam & Hierusalem in lege Dei tui quæ est in manu tua:

15 ‡ Et vt feras argentum & aurum quod rex & consiliatores eius sponte obtulerũt Deo Israel, cuius in Hierusalem tabernaculum est.

16 ‡ Et omne argentum & aurum quodcunque inueneris in vniuersa prouincia Babylonis, & populus offerre voluerit, & de sacerdotibus qui sponte obtulerint domui Dei sui quæ est in Hierusalem,

17 ‡ Liberè accipe, & studiosè eme de hac pecunia vitulos, arietes, agnos, & sacrificia & libamina eorum, & offer ea super altare tẽpli Dei vestri quod est in Hierusalẽ.

18 ‡ Sed & si quid tibi & fratribus tuis placuerit de reliquo argento & auro vt facia-tis, iuxta voluntatem Dei vestri facite.

19 ‡ Vasa quoque quæ dantur tibi in ministerium domus Dei tui, trade in conspectu Dei in Hierusalem.

20 ‡ Sed & cætera quibus opus fuerit in domũ Dei tui quantũcunq; necesse est vt expendas, dabis de thesauro & de fisco regis,

21 ‡ & à me. Ego Artaxerxes rex statui atque decreui omnibus custodibus arcæ publicæ qui sunt trans flumen, vt quodcunque petierit à vobis Esdras sacerdos scriba Legis Dei cæli, absque mora detis, ‡ vsque ad argenti talenta centum, & vsque ad frumenti coros centum, & vsque ad vini bathos centum, & vsque ad bathos olei centum, sal verò absque mensura. ‡ Omne quod ad ritum Dei cæli pertinet, tribuatur diligenter in domo Dei cæli, ne fortè irascatur contra regnum regis & filiorum eius. ‡ Vobis quoque notum facimus de vniuersis sacerdotibus & Leuitis & cantoribus & ianitoribus, Nathineis, & ministris domus Dei huius, vt vectigal, & tributum, & annonas non habeatis potestatem imponendi super eos.

1 ‡ Et hoc transumptum edicti, quod dedit Arthasastha rex Esdræ sacerdoti scribæ Libri sermonum mandatorum Domini, et præceptorum eius super Israel.

2 ‡ ARTHASASTHA rex Regum, Esdræ sacerdoti scribæ Legis Dei cæli perfectus est sermo & responsio.

3 ‡ A me posita est sententia, quòd omnis spontè volens in regno meo de populo Israel, & sacerdotibus & Leuitis ire in Hierusalem, tecum vadat:

4 ‡ Quoniam à facie Regis & septem consiliatorum eius missus es visitare in Iudæam & Hierusalem, & in Lege Dei ipsorum in manibus tuis,

5 ‡ Vt ferat & in domum Domini argentum & aurum, quod Rex & consiliatores sponte obtulerunt Deo Israel, in Hierusalem habitanti.

6 ‡ Et omne argentum & aurum quodcunque inueneris in omni prouincia Babylonis cum voluntario populi, & sacerdotum sponte offerentium in domum Dei quæ in Hierusalem:

7 ‡ Et omnem accedentem hunc promptè ordinare in libro hoc vitulos, arietes, agnos, & sacrificia ipsorum & libamina eorum. & offeres ea super altare domus Dei vestri quod in Hierusalem.

8 ‡ Et si aliquid super te & fratres tuos bene visum fuerit in reliquo argenti & auri facere, facite placitum Deo vestro facite.

9 ‡ Et vasa data tibi in ministerium domus Dei, trade in conspectu Dei in Hierusalem.

10 ‡ Et reliquum necessitatis domus Dei tui, quodcunque apparuerit tibi dare, dabis de domibus gazæ regis,

11 ‡ Et à me. Ego Arthasastha rex statui sententiam omnibus gazis quæ trans flumen, quòd omne quodcunque petierit à vobis Esdras sacerdos, & scriba Legis Dei cæli, promptè fiat,

12 ‡ Vsque ad argenti talenta centum, & vsque ad tritici coros centum, & vsque ad vini batos centum, & vsque ad olei batos centũ, & sal cuius non est scriptura.

13 ‡ Omne quod est in sententia Dei cæli, fiat in domo Dei cæli. Attendite ne aliquis conetur contra regnum regis & filiorum eius.

14 ‡ Et vobis notum fuit in omnibus Sacerdotibus, & Leuitis, cantoribus, ianitoribus, Nathineis, & ministris domus Dei huius, tributum & exactionem & vectigal non habere potestatem imponendi super eos.

21 ‡ καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τοῦ διατάγματος, οὗ ἔδωκεν ἀρθασασθὰ ὁ βασιλεὺς ἔσδρᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίῳ λόγων ἐντολῶν κυρίου καὶ προσταγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

22 ‡ ἀρθασασθὰ βασιλεὺς βασιλέων, ἔσδρᾳ τῷ ἱερεῖ γραμματεῖ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ τετέλεσται λόγος καὶ ἡ ὑπόκρισις.

23 ‡ ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅπως πᾶς ὁ ἐκσπαζόμενος ἐν βασιλείᾳ μου ἀπὸ λαοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἱερέων καὶ λευιτῶν πορευθῆναι εἰς ἱερουσαλήμ, μετ' αὐτοῦ πορευθήτω.

24 ‡ καθ' ὅτι ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν ἑπτὰ συμβούλων αὐτοῦ ἀπεστάλης σκέψασθαι ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν νόμῳ θεοῦ αὐτῶν ἐν χειρί σου,

25 ‡ ἀποσεγκεῖν καὶ εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀργύριον καὶ χρυσίον, ὃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι ἐκσπάδησαν τῷ θεῷ τοῦ Ἰσραὴλ τῷ ἐν ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντι.

26 ‡ καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον ὃ, ἂν εὕρῃς ἐν πάσῃ χώρᾳ Βαβυλῶνος μετ' ἐκσπασμοῦ τοῦ λαοῦ, καὶ ἱερέων τῶν ἐκσπαζομένων εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλήμ.

27 ‡ καὶ πᾶν τὸ προπορευόμενον τοῦτον ἑτοίμως σὺν τάξον ἐν βιβλίῳ τούτῳ μόσχους, κριούς, ἀμνούς, καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ σπονδὰς αὐτῶν. καὶ προσθήσεις αὐτὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ὑμῶν τοῦ ἐν ἱερουσαλήμ.

28 ‡ καὶ εἴ τι ἐπὶ σὲ καὶ σοῦ ἀδελφοῦ σου ἀγαθωθῇ ἐν καταλοίπῳ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου ποιῆσαι, ὡς ἀρεστὸν τῷ θεῷ ὑμῶν ποιήσατε.

29 ‡ καὶ τὰ σκεύη τὰ διδόμενά σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου θεοῦ, ἔμπροσθεν θεοῦ ἐν ἱερουσαλήμ.

30 ‡ καὶ τὸ κατάλοιπον χρείας οἴκου θεοῦ, ὃ ἂν φανῇ σοι δοῦναι, δώσεις ἀπὸ οἴκων γάζης βασιλέως

31 ‡ καὶ ἀπ' ἐμοῦ. ἐγὼ ἀρθασασθὰ βασιλεὺς ἔθηκα γνώμην πάσαις ταῖς γάζαις ταῖς ἐν πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὅτι πᾶν ὃ ἂν αἰτήσῃ ὑμᾶς ἔσδρας ὁ ἱερεύς, καὶ γραμματεὺς τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἑτοίμως γινέσθω,

32 ‡ ἕως ἀργυρίου ταλάντων ἑκατόν, καὶ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατόν, καὶ ἕως οἴνου βατῶν ἑκατόν, καὶ ἕως ἐλαίου βατῶν ἑκατόν, καὶ ἅλας ἐξ ἀπείρου γεγραφή.

33 ‡ πᾶν ὃ ἐὰν σὺν γνώμῃ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, γινέσθω σὺν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. προσέχετε μήπως ἐπιχειρήσῃς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, μή ποτε γένηται ὀργὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

34 ‡ καὶ ὑμῖν ἐγνώσθη σὺν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις, ᾄδουσι, πυλωροῖς, ναθινᾶίοις, καὶ λειτουργοῖς οἴκου θεοῦ τούτου, τὸν φόρον καὶ πρᾶξιν καὶ ἀποφορὰν οὐκ ἔχειν ὑμᾶς ἐξουσίαν ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτούς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 ‡ וְאַנְתְּ עֶזְרָא כְּחָכְמַת אֱלָהָךְ דִּי בִידָךְ מַנִּי שַׁפְטִין
וְדַיָּנִין דִּי לֶהֱוֹן דָּאנִין לְכָל עַמָּא דִּי בַעֲבַר נַהֲרָה
לְכָל יְדְעֵי דָתֵי אֱלָהָךְ וְדִי לָא יַדְעִתְהוֹן תְּהוֹדְעוּן׃
26 ‡ וְכָל דִּי לָא לֶהֱוֹא עָבֵד דָּתָא דִי־ אֱלָהָךְ וְדָתָא
דִי מַלְכָּא אִסְפַּרְנָא דִּינָה לֶהוֹא מִתְעֲבֵד מִנֵּהּ חֵן
לְמוֹתָ חֵן לְשָׁרְשׁוֹ הֵן לְעֹנֶשׁ נִכְסִין וּלְאֲסוּרִין׃
27 ‡ בְּרִיךְ יְהוָה אֱלָהֵי אֲבָתַינוּ אֲשֶׁר נָתַן כְּזֹאת בְּלֵב
הַמֶּלֶךְ לְפָאֵר אֶת־בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִָם׃
28 ‡ וְעָלַי חִטָּה חֶסֶד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיוֹעָצָיו וּלְכָל שָׂרֵי
חֵיל הַמֶּלֶךְ הַגִּבֹּרִים וַאֲנִי הִתְחַזַּקְתִּי כְּיַד־ יְהוָה אֱלָהַי
עָלַי וְאֶקְבְּצָה מִיִּשְׂרָאֵל רָאשִׁים לַעֲלוֹת עִמִּי׃

ח

1 ‡ וְאֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבֹתֵיהֶם וְהִתְיַחֵשָׂם הָעֹלִים עִמִּי
בְּמַלְכוּת אַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא הַמֶּלֶךְ מִבָּבֶל׃
2 ‡ מִבְּנֵי פִינְחָס גֵּרְשֹׁם מִבְּנֵי אִיתָמָר דָּנִיֵּאל מִבְּנֵי
דָוִד חַטּוּשׁ׃
3 ‡ מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה מִבְּנֵי פַרְעֹשׁ זְכַרְיָה וְעִמּוֹ הִתְיַחֵשׂ
לִזְכָרִים מֵאָה וַחֲמִשִּׁים׃
4 ‡ מִבְּנֵי פַחַת־מוֹאָב אֶלְיְהוֹעֵינַי בֶּן־ זַרְחְיָה וְעִמּוֹ
מָאתַיִם הַזְּכָרִים׃
5 ‡ מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה בֶן־ יַחֲזִיאֵל וְעִמּוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
6 הַזְּכָרִים׃ ‡ וּמִבְּנֵי עָדִין עֶבֶד בֶּן־ יוֹנָתָן וְעִמּוֹ
חֲמִשִּׁים הַזְּכָרִים׃ 7 ‡ וּמִבְּנֵי עֵילָם יְשַׁעְיָה בֶן־
8 עֲתַלְיָה וְעִמּוֹ שִׁבְעִים הַזְּכָרִים׃ ‡ וּמִבְּנֵי שְׁפַטְיָה
זְבַדְיָה בֶן־ מִיכָאֵל וְעִמּוֹ שְׁמֹנִים הַזְּכָרִים׃
9 ‡ מִבְּנֵי יוֹאָב עֹבַדְיָה בֶן־ יְחִיאֵל וְעִמּוֹ מָאתַיִם
וּשְׁמֹנָה עָשָׂר הַזְּכָרִים׃
10 ‡ וּמִבְּנֵי שְׁלוֹמִית בֶּן־ יוֹסִפְיָה וְעִמּוֹ מָאתַיִם וְשִׁשִּׁים
הַזְּכָרִים׃
11 ‡ וּמִבְּנֵי בֵּבַי זְכַרְיָה בֶן־ בֵּבַי וְעִמּוֹ עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה
הַזְּכָרִים׃
12 ‡ וּמִבְּנֵי עַזְגָּד יוֹחָנָן בֶּן הַקָּטָן וְעִמּוֹ מֵאָה וַעֲשָׂרָה
13 הַזְּכָרִים׃ ‡ וּמִבְּנֵי אֲדֹנִיקָם אַחֲרֹנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם
אֱלִיפֶלֶט יְעוּאֵל וְשְׁמַעְיָה וְעִמָּהֶם שִׁשִּׁים הַזְּכָרִים׃
14 ‡ וּמִבְּנֵי בִגְוַי עוּתַי וְזַבּוּד וְעִמָּהֶם שִׁבְעִים הַזְּכָרִים׃
15 ‡ וָאֲקַבְּצֵם אֶל הַנָּהָר הַבָּא אֶל־ אַהֲוָא וַנַּחֲנֹה
שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה וָאֶבִינָה בָּעָם וּבַכֹּהֲנִים וּמִבְּנֵי לֵוִי
לֹא־ מָצָאתִי שָׁם׃

15 ‡ Tu autem Esdra secundùm sapiétiam
Dei tui quæ est in manu tua constitue iu-
dices & præsides, vt iudicent omni popu-
lo qui est trans flumen, his videlicet qui
nouerunt Legem Dei tui, sed & imperitos
26 docete liberè. ‡ Et omnis qui non fece-
rit legem Dei tui & legem Regis diligen-
ter, iudicium erit de eo siue in mortem, si-
ue in exilium, siue in condemnatiõe sub-
stantiæ eius, vel certè in carcerem.
27 ‡ Benedictus Dominus Deus patrum
nostrorum, qui dedit hoc in corde Regis,
vt glorificaret domum Domini quæ est in
28 Hierusalem: ‡ Et in me inclinauit mise-
ricordiam suam coram Rege & consiliato-
ribus eius, & vniuersis principibus Regis
potentibus. Et ego confortatus manu Do
mini Dei mei quæ erat in me, congregaui
de Israel principes qui ascenderũt mecum.

CAP. VIII.

1 HI sunt ergo principes familiarum, &
A genealogia eorũ qui ascenderunt me-
cum in regno Artaxerxis regis de Babylo-
2 ne. ‡ De filiis Phinees, Gersom. De filiis
Ithamar, Daniel. De filiis Dauid, Atthus.
3 ‡ De filiis Secheniæ, & de filiis Pharos,
Zacharias, & cum eo numerati sunt viri
4 centum quinquaginta. ‡ De filiis Phetmoab, Elioenai filius Za
reæ, & cum eo ducenti viri.
5 ‡ De filiis Secheniæ, filius Ezechiel, & cum eo trecenti viri.
6 ‡ De filiis Addan, Nabeth filius Iona-
than, & cum eo quinquaginta viri.
7 ‡ De filiis Helam, Esaias filius Athaliæ,
& cum eo septuaginta viri.
8 ‡ De filiis Saphatiæ, Zebedia filius Mi-
chael, & cum eo octoginta viri.
9 ‡ De filiis Ioab, Obedia filius Iehihel,
B & cum eo ducenti decem & octo viri.
10 ‡ De filiis Selomith, filius Iosphiæ, &
cum eo centum sexaginta viri.
11 ‡ De filiis Bebai, Zacharias filius Bebai,
& cum eo viginti octo viri.
12 ‡ De filiis Ezeab, Iohannan filius Eze-
than, & cum eo centum decem viri.
13 ‡ De filiis Adonicam qui erant nouis-
simi, & hæc nomina eorum, Helipheleth,
& Heihel, & Samaias, & cum eis sexaginta
14 viri. ‡ De filiis Begui, Vthai & Zachur,
& cum eis septuaginta viri.
15 ‡ Cõgregaui autem eos ad fluuium qui
decurrit ad Hana, & mansimus ibi tribus
diebus. Quæsiuique in populo & in sa-
cerdotibus de filiis Leui, & non inueni
ibi.

‡ Et tu Esdra secundùm sapientiam Dei quæ
15 in manu tua, constitue Scribas & Judices, vt
iudicent omni populo qui trans flumen omni-
bus cognoscentibus legitima Dei tui, & non co-
gnoscenti notificabitis.
‡ Et omnis qui non fuerit faciens legem Dei 26
& Legem Regis, diligenter iudicium erit factũ
de eo, siue in mortem, sine sit eradicare eum,
aut damnare, aut condemnare substantiam, aut
in carcerem claudere.
‡ Benedictus Dominus Deus patrũ nostro- 27
rum, qui dedit in corde Regis sic, vt glorifica-
ret domum Domini quæ in Hierusalem:
‡ Et super me inclinauit misericordiam in o- 28
culis regis & consiliatorum eius, & omnium
potentum regis potentium. & ego confortatus
sum in manu Domini Dei mei bona super me,
& congregaui de Israel principes vt ascende-
rent mecum.

CAP. VIII.

Et isti principes familiarum eorum et genea- 1
logia eorum qui ascẽderunt mecum in regno
Artaxaxersis regis de Babylone.
‡ De filiis Phinees Gersam, de filiis Ithamar 2
Daniel, de filiis Dauid Attus:
‡ De filiis Sachaniæ, de filiis Phoros Zacha- 3
rias, & cum eo genealogia numerati sunt mas-
culi centum quinquaginta.
‡ De filiis Phaath Moab, Elianai filius Sa- 4
reæ, & cum eo ducenti masculi.
‡ De filiis Secheniæ filius Aziel, & cum eo 5
trecenti masculi.
‡ De filiis Adin, Obed filius Jonathan, & 6
cum eo quinquaginta masculi.
‡ De filiis Elam, Isaias filius Athelia, & cum 7
eo septuaginta masculi.
‡ De filiis Saphatia, Zabdias filius Michael, 8
& cum eo octoginta masculi.
‡ De filiis Ioab, Abadias filius Ieiel, et cum 9
eo ducenti decem & octo masculi.
‡ De filiis Selumath filius Iosephia, & cum 10
eo centum sexaginta masculi.
‡ De filiis Babi, Zacharias filius Babi, & 11
cum eo viginti octo masculi.
‡ De filiis Asgad, Jonan filius Acatan, et cum 12
eo centum decem masculi.
‡ De filiis Adonicam nouissimi, & hæc no- 13
mina eorum, Eliphalat, Ieiel & Samaia, et cum
eis sexaginta masculi.
‡ De filiis Bague, Vthai & Zacchur, et cum 14
eis septuaginta masculi.
‡ Et congregaui eos ad fluuium venientem 15
ad Ahua, & castrametati sumus ibi diebus tri-
bus. Et intellexi in populo & in sacerdotibus,
& de filiis Leui non inueni ibi.

ESDRAS.

15 ‡ καὶ σὺ Ἔσδρα κατὰ τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ τὴν ἐν χειρί
σου, κατάστησον γραμματεῖς καὶ κριτάς, ἵνα ὦσι κρίνοντες
παντὶ τῷ λαῷ τῷ ὄντι πέραν τοῦ ποταμοῦ πᾶσι τοῖς εἰδόσι τὰ νό
μιμα τοῦ θεοῦ σου, καὶ τοῖς μὴ εἰδόσι γνωριεῖτε.
26 ‡ καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ᾖ ποιῶν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νό
μον τοῦ βασιλέως ἐπιμελῶς, τὸ κῦμα ἔσαι χιόμβριον ἐξ
αὐτοῦ, ἐκδύτειός ἐστιν, ἐκδύτειν ἢ ἐκριζῶσαι αὐτὸν ἢ παι-
δεῦσαι ἢ ζημιῶσαι ἰδιοπάρχοντα ἢ εἰς φυλακὴν ἐκλείσαι.
27 ‡ εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἔδω-
κεν ἐν καρδίᾳ τοῦ βασιλέως οὕτως, τοῦ δοξάσαι τὸν οἶκον
κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ·
28 ‡ καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔκλινεν ἔλεον ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ βασι-
λέως καὶ τῶν συμβούλων αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν δρχόντων
τοῦ βασιλέως τῶν δυνατῶν. κἀγὼ ἐνεκραταιώθην ἐν τῇ
χειρὶ κυρίου τοῦ θεοῦ μου τῇ ἀγαθῇ ἐπ' ἐμέ, καὶ συνῆξα
ἀπὸ ἰσραὴλ ἀρχόντας τοῦ ἀναβῆναι μετ' ἐμοῦ.

ϙ΄.

1 ‡ Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες πατριῶν αὐτῶν, καὶ ἡ γενεα-
λογία τῶν ἀναβάντων μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρθα-
σαδὰ ἐν βασιλέως ἐκ βαβυλῶνος.
2 ‡ ἀπὸ τῶν υἱῶν φινεὲς γηρσώμ· ἀπὸ υἱῶν ἰθάμαρ δα-
νιήλ, ἀπὸ υἱῶν δαυὶδ, ἀττούς·
3 ‡ ἀπὸ υἱῶν σαχανία, ἀπὸ υἱῶν φόρος ζαχαρίας, καὶ μετ'
αὐτοῦ ἐγενεαλογήθησαν οἱ ἄρσενες ἑκατὸν πεντήκοντα.
4 ‡ ἀπὸ υἱῶν φααθ μωαβ, ἐλιαναὶ υἱὸς ζαραΐα, καὶ μετ'
5 αὐτοῦ διακόσιοι τὰ δρσενικά. ‡ ἀπὸ υἱῶν ζεχονίου υἱὸς
ἀζιήλ, καὶ μετ' αὐτοῦ τριακόσιοι τὰ δρσενικά.
6 ‡ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀδὶν ὠβὴδ υἱὸς ἰωνάθαν, καὶ μετ' αὐτοῦ
πεντήκοντα τὰ δρσενικά.
7 ‡ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐλαὶ ἰσαΐας υἱὸς ἀθελία, καὶ μετ' αὐτοῦ
ἑβδομήκοντα τὰ δρσενικά.
8 ‡ ἀπὸ τῶν υἱῶν ζαφατία, ζαβδίας υἱὸς μιχαήλ, καὶ
μετ' αὐτοῦ ὀγδοήκοντα τὰ δρσενικά.
9 ‡ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰωαβ, ἀβδιὰς υἱὸς ἰεϊήλ, καὶ μετ' αὐτοῦ
διακόσιοι δεκαοκτὼ τὰ δρσενικά.
10 ‡ ἀπὸ τῶν υἱῶν ζελιμὲθ υἱὸς ἰωσεφία, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑ-
κατὸν ἑξήκοντα τὰ δρσενικά.
11 ‡ ἀπὸ τῶν υἱῶν βαβὶ ζαχαρίας υἱὸς βαβί, καὶ μετ' αὐτοῦ
εἰκοσιοκτὼ τὰ δρσενικά.
12 ‡ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσγὰδ ἰωανὴ υἱὸς ἀκατάν, καὶ μετ' αὐ-
τοῦ ἑκατὸν δέκα τὰ δρσενικά.
13 ‡ ἀπὸ τῶν υἱῶν αδωνικὰμ ἔσχατοι, καὶ τὰ τὰ ὀνόμα-
τα αὐτῶν, ἐλιφαλὰτ, ἰεϊὴλ καὶ ζαμαΐα, καὶ μετ' αὐτῶν
ἑξήκοντα τὰ δρσενικά.
14 ‡ ἀπὸ τῶν υἱῶν βαγοὲ οὐθαὶ καὶ ζακχούς, καὶ μετ' αὐ-
15 τῶν ἑβδομήκοντα τὰ ἄρσενικά. ‡ καὶ συνῆξα αὐτοὺς
πρὸς ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς τὸ ὕδωρ, καὶ παρενε-
βάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. καὶ συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς
ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ υἱῶν λευὶ οὐχ εὗρον ἐκεῖ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 ²Itaque misi Heliezer,& Ariel,& Semeiã,
& Helnathan Arib,& alterum Helnathã,
& Nathan,& Zachariã, & Mosollam prin
17 cipes,Ioarib & Helnathan sapientes. ²Et
misi eos ad Heddo, qui est primus in Caſ-
phie loco.& posui in ore eorum verba quę
loquerentur ad Heddo, & ad fratres eius
Nathinæos in loco Caſphie, vt adduce-
18 rẽt nobis ministros domus Dei nostri. ²Et
adduxerunt nobis per manum Dei nostri
bonã super nos,virum doctiſsimũ de filiis
Mooli filij Leui filij Israel,& Sarabiam,&
19 filios eius,& fratres eius decẽ & octo, ² Et
Asabiam,& cum eo Esaiam de filiis Mera-
ri,fratresque eius & filios eius viginti. ²Et
D de Nathineis,quos dederat Dauid & prin
cipes ad ministeria Leuitarũ, Nathinæos
ducẽtos viginti. omnes hi suis nominibus
21 vocabantur. ²Et prædicaui ibi ieiunium
iuxta fluuium Hana,vt affligeremur corã
Deo nostro, & peteremus ab eo viam re-
ctam nobis & filiis nostris,vniuersę substã-
22 tiæ nostræ. ²Erubui enim petere regẽ
auxilium & equites qui defenderẽt nos ab
inimico in via,quia dixeramus regi: Ma-
nus Dei nostri est super omnes qui quęrũt
eum in bonitate, & imperium eius & for-
23 titudo eius, & furor super omnes qui de-
relinquunt eum. ²Ieiunauimus autẽ & ro-
E gauimusDeum nostrũ ꝓ hoc,& euenit no
24 bis ꝓsperè. ²Et separaui de principibus sa-
cerdotũ duodecim,Sarabiã & Asabiam,&
25 cũ eis de fratribus eorũ decem. ²Appẽdiq;
eis argentũ & aurũ,& vasa consecrata do-
mus Dei nostri quæ obtulerat rex & consi-
liatores eius & principes eius,vniuersusq;
26 Israel,eorũ q̃ inuenti fuerant. ²Et appendi
in manibus eorum argenti talẽta sexcenta
quinquaginta,& vasa argentea centũ,auri
27 vcrò centũ talenta: ²Et crateras aureas vi-
ginti quę habebãt solidos millenos,& va-
sa eris fulgẽtis optimi duo pulchra,vt au-
28 rũ. ² Et dixi eis: Vos sancti Domini,& vasa
sancta & argentũ & aurum, quod sponte
29 oblatũ est Dño Deo patrũ nostrorũ. ²Vi-
gilate & custodite, donec appendatis corã
principibus Sacerdotũ & Leuitarũ & du-
cibus familiarũ Israel in Hierusalẽ in the-
30 sauris domus Dñi. ²Susceperunt autem sa-
cerdotes & Leuitę pondus argenti & auri,
& vasorũ,vt deferrent Hierusalẽ in domũ
31 Dei nostri. ²Promouimus ergo à flumine
Hana duodecima die mensis primi, vt pe-
geremus Hierusalem. Et manus Dei no-
stri fuit super nos, & liberauit nos de ma-
nu inimici & insidiatoris in via.

15 ²Itaque misi Heliezer,& Ariel,& Semeiã,
& Helnathan Arib,& alterum Helnathã,
& Nathan,& Zachariã, & Mosollam prin
17 cipes,Ioarib & Helnathan sapientes. ²Et
misi eos ad Heddo, qui est primus in Caſ-
phie loco.& posui in ore eorum verba quę
loquerentur ad Heddo, & ad fratres eius
Nathinæos in loco Caſphie, vt adduce-
18 rẽt nobis ministros domus Dei nostri. ²Et
adduxerunt nobis per manum Dei nostri
bonã super nos,virum doctiſsimũ de filiis
Mooli filij Leui filij Israel,& Sarabiam,&
19 filios eius,& fratres eius decẽ & octo, ² Et
Asabiam,& cum eo Esaiam de filiis Mera-
ri,fratresque eius & filios eius viginti. ²Et
D de Nathineis,quos dederat Dauid & prin
cipes ad ministeria Leuitarũ, Nathinæos
ducẽtos viginti. omnes hi suis nominibus
21 vocabantur. ²Et prædicaui ibi ieiunium
iuxta fluuium Hana,vt affligeremur corã
Deo nostro, & peteremus ab eo viam re-
ctam nobis & filiis nostris,vniuersę substã-
22 tiæ nostræ. ²Erubui enim petere regẽ
auxilium & equites qui defenderẽt nos ab
inimico in via,quia dixeramus regi: Ma-
nus Dei nostri est super omnes qui quęrũt
eum in bonitate, & imperium eius & for-
23 titudo eius, & furor super omnes qui de-
relinquunt eum. ²Ieiunauimus autẽ & ro-
E gauimusDeum nostrũ ꝓ hoc,& euenit no
24 bis ꝓsperè. ²Et separaui de principibus sa-
cerdotũ duodecim,Sarabiã & Asabiam,&
25 cũ eis de fratribus eorũ decem. ²Appẽdiq;
eis argentũ & aurũ,& vasa consecrata do-
mus Dei nostri quæ obtulerat rex & consi-
liatores eius & principes eius,vniuersusq;
26 Israel,eorũ q̃ inuenti fuerant. ²Et appendi
in manibus eorum argenti talẽta sexcenta
quinquaginta,& vasa argentea centũ,auri
27 vcrò centũ talenta: ²Et crateras aureas vi-
ginti quę habebãt solidos millenos,& va-
sa eris fulgẽtis optimi duo pulchra,vt au-
28 rũ. ² Et dixi eis: Vos sancti Domini,& vasa
sancta & argentũ & aurum, quod sponte
29 oblatũ est Dño Deo patrũ nostrorũ. ²Vi-
gilate & custodite, donec appendatis corã
principibus Sacerdotũ & Leuitarũ & du-
cibus familiarũ Israel in Hierusalẽ in the-
30 sauris domus Dñi. ²Susceperunt autem sa-
cerdotes & Leuitę pondus argenti & auri,
& vasorũ,vt deferrent Hierusalẽ in domũ
31 Dei nostri. ²Promouimus ergo à flumine
Hana duodecima die mensis primi, vt pe-
geremus Hierusalem. Et manus Dei no-
stri fuit super nos, & liberauit nos de ma-
nu inimici & insidiatoris in via.

²Et misi Eleazar Ariel Semeia, & Elina- 15
than,& Iareb, Eleathan, Nathan, Zacharia,
Mesſolam principes Forib, et Elnathã sapientes.
²Et præcepi eis ad Addai principem de Caſ- 17
phie loco, & posui in ore eorum verba vt lo-
querentur ad Addai & ad fratres eorum Na-
thinæos qui in argento loci Caſphie, vt adduce-
rent nobis ministros & cantores in domum Dei
nostri. ² Et venerunt nobis sicut manus Dei 18
nostri bona super nos, vir prudens de filiis Moo-
li filij Leui filij Israel. & Saruia & filij eius,
& fratres eius decem & octo:
²Et Asebia,& Esaia de filiis Merari,fra- 19
tres eius, & filij eius viginti.
²Et de Nathinæis quos dedit Dauid et prin 20
cipes in seruitutem Leuitarum Nathinæi ducẽti
viginti: omnes isti nominati sunt in nominibus.
²Et vocaui ibi ieiunium super fluuium A- 21
ceus,vt humiliaremur in conſpectu Dei nostri,
vt peteremus ab eo viam rectam nobis & fi-
lijs nostris, & omni substantiæ nostræ.
²Quoniam erubui petere à rege potentiam, 22
& equites vt saluarent nos ab inimico in via,
quia locuti sumus regi dicentes: Manus Dei no-
stri super omnes quærentes eum in bonum, &
fortitudo eius, & furores eius super omnes qui
derelinquunt eum.
²Et ieiunauimus, & quæsiuimus à Deo no- 23
stro pro hoc, & exaudiuit nos.
²Et separaui de principibus sacerdotũ duo- 24
decim, Saraia, Asabia, & cum eis de fratribus
eorum decem.
²Et commendaui eis argentum & aurum, 25
& vasa primitiarum domus Dei nostri, quæ
obtulit rex & conſiliatores eius & principes e-
ius, & omnis Israel qui inuenti fuerant.
²Et commendaui in manus eorum argenti 26
talenta sexcenta quinquaginta, & vasa argen-
tea centum, & talenta auri centum:
²Et crateras aureos viginti drachmarũ mil- 27
le, & vasa eris fulgentis boni diuersa desidera-
bilia vt aurum.
²Et dixi ad eos: Vos sancti Domino Deo, & 28
vasa sancta, & argentum & aurum sponte
oblata Domino Deo patrum nostrorum:
²Vigilate & custodite, donec apponatis co- 29
ram principibus Sacerdotum, & Leuitarum,
& principibus familiarum Israel in Hieruſa-
lem, in pastophoria domus Domini.
²Et susceperunt Sacerdotes & Leuitæ pon- 30
dus argenti & auri & vasorum, vt deferrent
in Hierusalem in domum Dei nostri.
²Et promouimus à flumine Achua in duode- 31
cima mensis primi, vt veniremus in Hierusalem.
Et manus Dei nostri fuit super nos, et liberauit
nos de manu inimici & hostis in via.

15 καὶ ἀπέστειλα τὸν ἐλεαζὰρ τὸν ἀριὴλ τὸν Σεμεία, καὶ
τὸν ἐλναθαν καὶ τὸν ἰαρὶβ τὸν ἐλναθὰν τοὺς ναθὰν τὸν ζα-
χαρία τὸν μεσολαμὲ ἄρχοντας τοὺ ἰωρεὶβ & τὸν ἐλναθὰν
17 σωιεσίας. ² καὶ ἐνετειλάμην αὐτοῖς πρὸς ἀδδαὶ
τὸν ἄρχοντα ἐν κασφίᾳ τοῦ τόπου, καὶ ἔθηκα ἐν στόματι αὐ-
τῶν λόγοις λαλῆσαι πρὸς ἀδδαὶ καὶ πρὸς αδὺ ἀδελφὸς
αὐτῶν αδὺ ναθιναίους αδὺ ἐν ἀργυρίῳ ἕτερα κασφίᾳ τοῦ
ἐνέγκαι ἡμῖν λειτουργὸς καὶ ᾄδοντας εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν.
18 ² καὶ ἦλθον ἡμῖν ὡς ἡ χεὶρ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡ ἀγαθὴ ἐφ'
ἡμᾶς, ἀνὴρ συνετὸς ἀπὸ υἱῶν μοολεὶ τοῦ λευὶ τοῦ ἰσραήλ.
καὶ Σαρουία καὶ ⓐ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκα-
19 οκτὼ ² καὶ ασεβία καὶ ἡσαΐα ἀπὸ υἱῶν μεραρὶ, ἀ-
δελφοὶ αὐτοῦ καὶ υἱοὶ αὐτοῦ εἴκοσι.
20 ² καὶ ἀπὸ τῶν ναθιναίων ὧν ἔδωκε δαυὶδ καὶ ⓐ ἄρ-
χοντες εἰς δουλείαν τῶν λωιτῶν ναθιναῖοι διακόσιοι εἴκοσι,
21 πάντες οὗτοι ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόμασι. ² καὶ ἐκάλε-
σα ἐκεῖ ἦσειαν ἐπὶ τὸν ποταμὸν αὐθὲ, τοῦ ταπεινωθῆναι
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ζητῆσαι παρ' αὐτοῦ ὁδὸν ὀρθὴν ἡμῖν
καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ κτήσει ἡμῶν.
22 ² ὅτι ἠσχύνθην αἰτῆσαι παρὰ τοῦ βασιλέως δύνα-
μιν καὶ ἱππεῖς σῶσαι ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθροῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅτι εἶ-
πομεν τῷ βασιλεῖ λέγοντες, χεὶρ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ πάν-
τας τοὺς ζητοῦντας αὐτὸν εἰς ἀγαθόν, καὶ κράτος αὐτοῦ,
καὶ θυμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντας τοὺς ἐγκαταλείποντας αὐτόν.
23 ² καὶ ἐνηστεύσαμεν καὶ ἐζητήσαμεν παρὰ τοῦ θεοῦ ἡ-
24 μῶν περὶ τούτου, & ἐπήκουσεν ἡμῶν. ² & διέστειλα ἀπὸ ἀρ-
χόντων τῶν ἱερέων δώδεκα, τὸν Σαραΐα, τὸν ἀσαβία, καὶ μεθ'
25 αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν δέκα. ² καὶ ἔσπασα αὐ-
τοῖς τὸ ἀργύριον & τὸ χρυσίον, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἀπαρχῆς οἴκου
θεοῦ ἡμῶν, ἃ ἀφώρισεν ὁ βασιλεὺς & ⓐ σύμβουλοι αὐτοῦ,
καὶ ⓐ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ⓐ εὑρεθέντες.
26 ² καὶ ἔσπασα ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίου τάλαντα ἑ-
ξακόσια πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατὸν, & τάλαν-
27 τα χρυσίου ἑκατὸν. ² καὶ χαφὲρ χρυσοῦς εἴκοσι δραχ-
μῶν χιλίων, καὶ σκεύη χαλκοῦ χιλέοντος ἀγαθοῦ διάφο-
ρα ⓐ πολυτελῆ ὡς χρυσίον.
28 ² καὶ εἶπα πρὸς αὐτοὺς ὑμεῖς ἅγιοι κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ
τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἑκούσια κυ-
29 ρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν. ² ἀγρυπνεῖτε καὶ τη-
ρεῖτε ἕως ἧτε ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν
λωιτῶν & ἀρχόντων τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραὴλ ἐν ἱερου-
σαλήμ, εἰς παστοφόρια οἴκου κυρίου.
30 ² καὶ ἐδέξαντο ⓐ ἱερεῖς καὶ ⓐ λωῖται τὸν σταθμὸν &
ἀργυρίου καὶ & χρυσίου καὶ τῶν σκευῶν τοῦ ἐνεγκεῖν εἰς ἱε-
ρουσαλὴμ εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
31 ² καὶ ἐξήραμεν ἀπὸ & ποταμοῦ & ἀχεὰ ἐν τῇ δωδε-
κάτῃ & μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἐλθεῖν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ
χεὶρ θεοῦ ἡμῶν ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς
ἐχθροῦ καὶ πολεμίου ἐν τῇ ὁδῷ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ט

ו וַנָּבוֹא יְרוּשָׁלַ͏ִם וַנֵּשֶׁב שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה׃
יא וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי נִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַכֵּלִים
בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ עַל יַד מְרֵמוֹת בֶּן אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ
אֶלְעָזָר בֶּן פִּינְחָס וְעִמָּהֶם יוֹזָבָד בֶּן יֵשׁוּעַ וְנוֹעַדְיָה
יב בֶּן בִּנּוּי הַלְוִיִּם׃ בְּמִסְפַּר בְּמִשְׁקָל לַכֹּל וַיִּכָּתֵב
יג כָּל הַמִּשְׁקָל בָּעֵת הַהִיא׃
יד הַבָּאִים מִהַשְּׁבִי בְּנֵי הַגּוֹלָה הִקְרִיבוּ עֹלוֹת
לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל פָּרִים שְׁנֵים עָשָׂר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל
אֵילִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה כְּבָשִׂים שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה
טו צְפִירֵי חַטָּאת שְׁנֵים עָשָׂר הַכֹּל עוֹלָה לַיהוָה׃
טז וַיִּתְּנוּ אֶת דָּתֵי הַמֶּלֶךְ לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ
וּפַחוֹת עֵבֶר הַנָּהָר וְנָשְׂאוּ אֶת הָעָם וְאֶת בֵּית
יז הָאֱלֹהִים׃

ט

א וּכְכַלּוֹת אֵלֶּה נִגְּשׁוּ אֵלַי הַשָּׂרִים לֵאמֹר לֹא
נִבְדְּלוּ הָעָם יִשְׂרָאֵל וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם מֵעַמֵּי
הָאֲרָצוֹת כְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם לַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַיְבוּסִי
ב הָעַמֹּנִי הַמּוֹאָבִי הַמִּצְרִי וְהָאֱמֹרִי׃
ג כִּי נָשְׂאוּ מִבְּנֹתֵיהֶם לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם וְהִתְעָרְבוּ
זֶרַע הַקֹּדֶשׁ בְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וְיַד הַשָּׂרִים וְהַסְּגָנִים
ד הָיְתָה בְּמַעַל הַזֶּה רִאשׁוֹנָה׃
ה וּכְשָׁמְעִי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה קָרַעְתִּי אֶת בִּגְדִּי
וּמְעִילִי וָאֲמָרְטָה מִשְּׂעַר רֹאשִׁי וְזִקְנִי וָאֵשְׁבָה
ו מְשׁוֹמֵם׃ וְאֵלַי יֵאָסְפוּ כָּל חָרֵד בִּדְבָרֵי אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל עַל מַעַל הַגּוֹלָה וְאָנֹכִי יֹשֵׁב מְשׁוֹמֵם עַד
ז לְמִנְחַת הָעָרֶב׃ וּבְמִנְחַת הָעֶרֶב קַמְתִּי מִתַּעֲנִיָּתִי
וּבְקָרְעִי בִגְדִּי וּמְעִילִי וָאִכְרְעָה עַל בִּרְכַּי וָאֶפְרְשָׂה
ח כַּפַּי אֶל יְהוָה אֱלֹהָי׃
ט וָאֹמְרָה אֱלֹהַי בּוֹשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהַי
פָּנַי אֵלֶיךָ כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ רַבּוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ
י נָדְלָה עַד לַשָּׁמָיִם׃ מִימֵי אֲבֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
בְּאַשְׁמָה גְדֹלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּבַעֲוֹנֹתֵינוּ נִתַּנּוּ אֲנַחְנוּ
יא מְלָכֵינוּ כֹּהֲנֵינוּ בְּיַד מַלְכֵי הָאֲרָצוֹת בַּחֶרֶב בַּשִּׁבְיָ
וּבַבִּזָּה וּבְכָשֶׁת פָּנִים כַּהַיּוֹם הַזֶּה׃
יב וְעַתָּה כִּמְעַט רֶגַע הָיְתָה תְחִנָּה מֵאֵת יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ לְהַשְׁאִיר לָנוּ פְלֵיטָה וְלָתֵת לָנוּ יָתֵד
בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ לְהָאִיר עֵינֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וְלָתֵת
יג מְחִיָּה כִּמְעַט בַּעֲבְדָתֵנוּ׃

10 Et venimus Hierusalem, & mansimus
11 ibi tribus diebus. Die autē quarta appen
G sum est argentum & aurum, & vasa in do-
mo Dei nostri per manum Remmoth fi-
lij Vriæ sacerdotis, & cum eo Eleazar filius
Phinees, cumq; eis Iosabed filius Iosue, &
14 Noadaia filius Bennoi Leuitæ, Iuxta nu-
merū & pondus omnium. descriptum est
15 omne pondus in tempore illo. Sed & qui
venerant de captiuitate filij trāsmigratio-
nis obtulerūt holocaustomata Deo Israel,
vitulos duodecī pro omni populo Israel,
arietes nonaginta sex, agnos septuaginta
septem, hircos pro peccato duodecim, oīa
16 in holocaustum Dño. Dederunt autem
edicta regis satrapis qui erant de cōspectu
regis & ducibus trans flumen, & eleuauē-
runt populum & domum Dei. CAP. IX.
1 POstquam autem hęc completa sunt, ac-
A cesserunt ad me principes dicentes: Nō
est separatus populus Israel & sacerdotes
& Leuitæ à populis terrarum, & de abomi
nationibus eorum, Chananæi videlicet &
Ethæi, & Pherezæi, & Iebusæi, & Ammo-
2 nitarū, & Moabitarum, & Ægyptiorum &
Ammorræorū. Tulerūt enim de filiabus
eorū sibi & filiis suis, & cōmiscuerunt semē
sanctum cū populis terrarum. manus etiā
principū & magistratuū fuit in transgres-
3 sione hac prima. Cūq; audissem sermonē
istum, scidi pallium meum & tunicā, & e-
uelli capillos capitis mei, & barbæ, & sedi
4 mœrēs. Conuenerunt autē ad me omnes
qui timebant verbum Dei Israel pro trans
gressione eorum qui de captiuitate vene-
Brant; & ego sedebā tristis vsque ad sacrifi-
5 cium vespertinum. Et in sacrificio vesper-
tino surrexi de afflictione mea, & scisso pal
lio & tunica, curuaui genua mea, & expan
6 di manus meas ad dñm Deum meum, Et
dixi: Deus meus, cōfundor & erubesco le-
uare faciem meam ad te, quoniā iniqtates
nostrę multiplicatę sunt sup caput nostrū,
& delictа nostra creuerunt vsq; ad cælum,
7 à diebus patrum nostrorū. Sed & nosipsi
peccauimus grauiter vsq; ad diē hāc, & in
iniqtatibus nostris traditi sumus ipsi & re-
ges nostri, & sacerdotes nostri in manū re-
gū terrarū, & in gladiū, & in captiuitatē, &
C in rapinā & in cōfusionem vultus, sicut &
8 die hac. Et nunc quasi ad parū & momē-
tū facta est deprecatio nostra apud Dominū
Deū nostrū, vt dimitteretur nobis reliqæ,
& daretur nobis paxill' in loco sancto ei',
& illuminaret oculos nostros Deus noster,
& daret nobis vitā modicā i seruitute nra:

10 Et venimus in Hierusalem, et sedimus ibi
11 diebus tribus.
Et die quarta apposuimus argentum et au-
rum & vasa in domo Dei nostri super manum
Marimoth filij Uria sacerdotis, & cum eo E-
leazar filius Phinees, & cum eis Iosabab filius
Iesu, & Noadia filius Baania Leuitæ:
12 In numero & in pondere omnia, & de-
scriptum est omne pondus. In tempore illo
13 Qui venerunt de captiuitate filij transmi-
grationis, obtulerūt holocaustomata Deo Israel,
vitulos duodecim pro omni Israel, arietes no-
naginta sex, agnos septuaginta septem, hircos
pro peccato duodecī, omnia holocausta Domino.
14 Et dederunt edictum regis procuratoribus
regis & ducibus trans flumen. & eleuauerunt
populum & domum Dei.

CAP. IX.

1 ΕΤ postquām completa sunt hæc, accesserunt
ad me principes, dicentes: Non separati sunt
populus Israel & Sacerdotes & Leuitæ à po-
pulis terrarum in abominationibus eorum, Cha-
nanæi, Ethæi, Pherezi, Iebusi, Ammoni, Moabi,
Mosei & Amorri:
2 Qui acceperunt de filiabus eorum sibi &
filiis suis. & commixtum est semen sanctum in
populis terrarum. & manus principum & im-
peratorum in transgressione ista in principio.
3 Et postquām audiui sermonem istum, scidi
vestimenta mea & tunicam meam, & euelle-
bam capillos capitis mei, & à barba mea, &
sedi quiescens.
4 Et conuenerunt ad me omnis tremens ser-
monem Dei Israel in transgressione transmi-
grationis. & ego sedens quiescebam vsque ad
sacrificium vespertinum.
5 Et in sacrificio vespertino surrexi de af-
flictione mea. & cum scinderem ego vestimen-
tum meum & tunicam meam, & inclino super ge-
nua mea, & extēdo manus meas ad Dominum
6 Deum meum:
Et dixi: Domine, confusus sum, et erubui
leuare, Deus meus, faciem meam ad te: quoniam
iniquitates nostræ multiplicatæ sunt super ca-
put nostrum, & delicta nostra creuerunt vsque
7 ad cælum: A diebus patrum nostrorum su-
mus in delicto magno vsque ad diem hanc. &
iniquitatibus nostris traditi sumus nos et reges
nostri, & sacerdotes nostri in manibus regū gen
tium in gladio & in captiuitate, in rapina et in
confusione vultus nostri, sicut dies hæc.
8 Et nunc quasi parum mansuefactus est no-
bis Dominus Deus noster, vt dimitteret nos in
salutem, & daret nobis firmamentum in loco
sanctificationis eius, vt illuminaret oculos no-
stros, et daret nobis modicā in seruitute nostra:

ESDRAS.

32 ¶ καὶ ἤλθομεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ
33 ἡμέρας τρεῖς. ¶ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεταρτῇ ἐστήσαμεν
τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ
ἡμῶν ἐπὶ χεῖρα μαριμὼθ υἱοῦ οὐρία τοῦ ἱερέως, καὶ μετ'
αὐτοῦ ἐλεάζαρ υἱὸς φινεές, καὶ μετ' αὐτῶν ἰωσαβὰδ υἱὸς ἰη-
34 σοῦ, καὶ νωαδία υἱὸς βαανία ④ λευῖται, ¶ ἐν ἀριθμῷ
καὶ ἐν σταθμῷ τὰ πάντα, καὶ ἐγράφη πᾶς ὁ σταθμός. ἐν
35 τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ¶ ④ ἐλθόντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας
υἱοὶ τῆς παροικίας, ἀποστείλαντες ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ
ἰσραὴλ, μόσχοις δώδεκα περὶ παντὸς ἰσραὴλ, κριοὺς ἐν-
ενηκονταέξ, ἀμνοὺς ἑβδομηκονταεπτά, χιμαίρους περὶ ἁ-
μαρτίας δώδεκα, τὰ πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ.
36 ¶ καὶ ἔδωκαν τὸ νόμισμα τοῦ βασιλέως τοῖς διοικηταῖς
τοῦ βασιλέως καὶ ἐπάρχοις πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἐδό-
ξασαν τὸν λαὸν καὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.

Θ'.

1 ¶ Καὶ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισάν μοι οἱ ④ ἄρχον-
τες λέγοντες· οὐκ ἐχωρίσθησαν ὁ λαὸς ἰσραὴλ καὶ ④ ἱε-
ρεῖς καὶ ④ λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν τοῖς βδελύγ-
μασιν αὐτῶν τοῦ χαναναίου, ὁ ἐθθί, ὁ φερεζί, ὁ ἰεβουσί, ὁ ἀμ-
2 μωνί, ὁ μωαβί, ὁ μωσελ καὶ ὁ ἀμορραί· ¶ οἱ ἔλαβον ἀ-
πὸ θυγατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. καὶ συνε-
μίγη τὸ σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν γαιῶν. καὶ χεὶρ τῶν
ἀρχόντων ⟨ τῶν τραπέζων ἐν τῇ ἀσυβεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρ-
3 χῇ. ¶ καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον, διέρρηξα τὰ ἱμά-
πάμου ⟨ τὴν ἀποδύτην μου καὶ ἔπλλον τὰς τρίχας τῆς
κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ πώγωνός μου, καὶ ἐκαθήμην
4 ἠρεμάζων. ¶ καὶ ⟨συνήχθησάν πρός με πᾶς ὁ ἐντρε-
μῶ λόγου θεοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ ἀσυβεσίᾳ τῆς ἀποικίας.
καὶ ἐγὼ καθήμενος ἠρεμάζων ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς.
5 ¶ ⟨ ἐν θυσίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην ἀπὸ τῆς ταπεινώσεώς
μου. καὶ ἐν τῷ διαρρῆξαί με τὰ ἱμάπά μου καὶ τὴν ⟨απο-
δύτην μου, καὶ κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκπετά-
ζω τὰς χεῖράς μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου·
6 ¶ καὶ εἶπα, κύριε ἠσχύνθην καὶ ἐντετράπην τοῦ ὑψῶ-
σαι θεέ μου τὸ πρόσωπόν μου πρός σέ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡ-
μῶν ἐπληθύνθησάν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ αἱ πλημ-
μέλειαι ἡμῶν ἐμεγαλύνθησάν ἕως τοῦ οὐρανοῦ·
7 ¶ ἀπὸ ἡμερῶν πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν πλημμελείᾳ
μεγάλῃ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν
παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ ④ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ④ ἱερεῖς
ἡμῶν ἐν χερὶ βασιλέων ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν αἰχ-
μαλωσίᾳ, καὶ ἐν ἁρπαγῇ, ⟨ ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν,
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
8 ¶ καὶ νῦν ὡς βραχὺ ἐπῆκούσατο ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς
ἡμῶν τοῦ καταλιπεῖν ἡμᾶς εἰς ⟨σωτηρίαν, καὶ δοῦναι ἡμῖν
στήριγμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ τοῦ φωτίσαι ὀφθαλ
μοὺς ἡμῶν, καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μικρὰν ἐν τῇ δουλείᾳ
ἡμῶν·

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 כִּי עֲבָדִים אֲנַחְנוּ וּבְעַבְדֻתֵנוּ לֹא עֲזָבָנוּ אֱלֹהֵינוּ
וַיֵּט עָלֵינוּ חֶסֶד לִפְנֵי מַלְכֵי פָרַס לָתֵת לָנוּ מְחַיָּה
לְרוֹם֙ אֶת בֵּית אֱלֹהֵינוּ וְלַהֲעֲמִיד אֶת חָרְבֹתָיו
וְלָתֵת לָנוּ גָּדֵר בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלִָם׃

10 וְעַתָּה מָה נֹּאמַר אֱלֹהֵינוּ אַחֲרֵי זֹאת כִּי עָזַבְנוּ
מִצְוֹתֶיךָ׃

11 אֲשֶׁר צִוִּיתָ בְיַד עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים֮ לֵאמֹר֒ הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אַתֶּם֙ בָּאִים לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ נִדָּה הִיא בְּנִדַּת
עַמֵּי הָאֲרָצוֹת בְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם֙ אֲשֶׁר מִלְאוּהָ מִפֶּה
אֶל פֶּה בְּטֻמְאָתָם׃

12 וְעַתָּה בְּנוֹתֵיכֶם֙ אַל תִּתְּנוּ לִבְנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם֙
אַל תִּשְׂאוּ לִבְנֵיכֶם וְלֹא תִדְרְשׁוּ שְׁלֹמָם וְטוֹבָתָם
עַד עוֹלָם לְמַעַן תֶּחֱזְקוּ וַאֲכַלְתֶּם֙ אֶת טוּב הָאָרֶץ
וְהוֹרַשְׁתֶּם לִבְנֵיכֶם עַד עוֹלָם׃

13 וְאַחֲרֵי כָל הַבָּא עָלֵינוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים
וּבְאַשְׁמָתֵנוּ הַגְּדֹלָה כִּי אַתָּה אֱלֹהֵינוּ חָשַׂכְתָּ לְכַטָּה
מֵעֲוֹנֹתֵינוּ וְנָתַתָּה לָנוּ פְּלֵיטָה כָּזֹאת׃

14 הֲנָשׁוּב לְהָפֵר מִצְוֹתֶיךָ וְלִהְחַתֵּן בְּעַמֵּי
הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה הֲלוֹא תֶאֱנַף בָּנוּ עַד כָּלָה לְאֵין
שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה׃

15 יְהוָה֙ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל צַדִּיק אַתָּה כִּי נִשְׁאַרְנוּ
פְלֵיטָה כַּהַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּנוּ לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָתֵינוּ כִּי אֵין
לַעֲמֹד לְפָנֶיךָ עַל זֹאת׃

יוד

1 וּכְהִתְפַּלֵּל עֶזְרָא וּכְהִתְוַדֹּתוֹ בֹכֶה וּמִתְנַפֵּל לִפְנֵי
בֵּית הָאֱלֹהִים נִקְבְּצוּ אֵלָיו מִיִּשְׂרָאֵל קָהָל רַב מְאֹד
אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וִילָדִים כִּי בָכָה הָעָם הַרְבֵּה
בְּכִי׃

2 וַיַּעַן שְׁכַנְיָה֙ בֶּן יְחִיאֵל מִבְּנֵי עוֹלָם֙ וַיֹּאמֶר
לְעֶזְרָא אֲנַחְנוּ מָעַלְנוּ בֵּאלֹהֵינוּ וַנֹּשֶׁב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת
מֵעַמֵּי הָאָרֶץ וְעַתָּה֙ יֵשׁ מִקְוֶה לְיִשְׂרָאֵל עַל
זֹאת׃

3 וְעַתָּה נִכְרְתָה בְרִית לֵאלֹהֵינוּ לְהוֹצִיא כָל נָשִׁים
וְהַנּוֹלָד מֵהֶם בַּעֲצַת אֲדֹנָי וְהַחֲרֵדִים בְּמִצְוַת אֱלֹהֵינוּ
וְכַתּוֹרָה יֵעָשֶׂה׃ 4 קוּם כִּי עָלֶיךָ הַדָּבָר וַאֲנַחְנוּ
עִמָּךְ חֲזַק וַעֲשֵׂה׃

3 [2] Quia serui sumus, & in seruitute nostra non dereliquit nos Deus noster, & inclinauit super nos misericordiam coram rege Persarum, vt daret nobis vitã, & sublimaret domum Dei nostri, & extrueret solitudines eius, & daret nobis sæpem in Iuda & Hierusalem.

10 [2] Et nunc quid dicemus Domine Deus noster post hæc? Quia dereliquimus mandata tua, 11 [2] Quæ præcepisti in manu seruorum tuorum Prophetarum, dicẽs: Terra ad quam vos ingredimini vt possideatis eam, terra immunda est, iuxta immunditiam populorum cæterarumque terrarum abominationibus eorum, qui repleD uerunt eam ab ore vsque ad os coinquinatione sua. 12 [2] Nunc ergo filias vestras ne detis filiis eorum, & filias eorum ne accipiatis filiis vestris: & non quæratis pacem eorum & prosperitatem eorum vsque in æternum, vt confortemini & comedatis quę bona sunt terræ, & hæredes habeatis filios vestros vsque in seculum.

13 [2] Et post omnia quæ venerunt super nos in operibus nostris pessimis, & in delicto nostro magno, quia tu Deus noster liberasti nos de iniquitate nostra, & dedisti nobis salutem sicut est hodie:

14 [2] Vt non conuerteremur, & irrita faceremus mandata tua, neq; matrimonia iungeremus cum populis abominationum istarum. Nunquid iratus es nobis vsque ad cõsummationem, ne dimitteres nobis reliquias ad salutem?

15 [2] Domine Deus Israel iustus es tu, quoniam derelicti sumus qui saluaremur sicut die hac. Ecce coram te sumus in delicto nostro. Non enim stari potest coram te super hoc.

CAP. X.

1 [2] SIc ergo orante Esdra & implorante eo, & flente & iacente ante templum Dei, collectus est ad eum de Israel cœtus grandis nimis virorum & mulierum & puerorum. & fleuit populus multo fletu. 2 [2] Et respondit Sechenias filius Iehihel de filiis Helã, & dixit Esdræ: Nos præuaricati sumus in Deum nostrum, & duximus vxores alienigenas de populis terræ. Et nunc si est pœnitentia in Israel super hoc, 3 [2] Percutiamus fœdus cum Deo nostro, vt proiiciamus vniuersas vxores, & eos qui de his nati sunt. iuxta voluntatem Domini, & eorum qui tenent præceptum Dñi Dei nostri, secundùm legem fiat. 4 [2] Surge, tuũ est discernere, nosque erimus tecum. confortare & fac.

9 [2] Quia serui sumus. & in seruitute nostra non dereliquit nos Dominus Deus noster: et inclinauit super nos misericordiam coram regibus Persarum, vt darent nobis vivificationem vt sublimarent ipsi domum Dei nostri, & erigerẽt deserta eius, & darent nobis sepem in Iuda & Hierusalem.

10 [2] Et nunc quid dicemus Deus noster post hoc? quoniam dereliquimus præcepta tua,

11 [2] Quę dedisti nobis in manu seruorum tuorum prophetarum, dicens. Terra in quam ingredimini ibi vt hæreditetis eam, terra commota est in commotione populorum terrarum, abominationibus eorum, quibus repleuerunt eam ab ore in os in immunditiis eorum.

12 [2] Et nunc filias vestras non detis filiis eorum, & à filiabus eorum ne accipiatis filiis vestris: & ne quæratis pacem eorum & bonum eorum vsque in æternum, vt confortemini & comedatis bona terræ, & per sortem diuidatis filiis vestris vsque in æternum.

13 [2] Et post omne quod venit super nos in operibus nostris prauis & in delicto nostro magno, quia tu Deus noster leuauisti nostras iniquitates, & dedisti nobis salutem:

14 [2] Quòd conuersi sumus dissipare mandata tua, & matrimonia iungere cum populis terrarum istarum. nunquid irritatus es in nobis vsque in consummationem ne esset reliquum & salutem?

15 [2] Domine Deus Israel iustus tu, quoniam relicti sumus salui sicut dies hæc. Ecce nos omnes coram te in delictis nostris, quia non est stare coram te super hoc.

CAP. X.

1 [2] ET postquàm orauit Esdras, et postquàm confessus est plorans & cadens coram domo Dei, collecti sunt ad eum de Israel cœtus multus nimis, viri & mulieres & adolescentuli. quia fletu magno fleuit populus.

2 [2] Et respondit Sechenias filius Jeiel de filiis Elam, & dixit Esdra: Nos præuaricati sumus in Deum nostrum, & duximus vxores alienas de populis terræ. & nunc est spes Israel super hoc.

3 [2] Et nunc percutiamus fœdus Deo nostro ad educendum omnes mulieres & genita ex eis in consilio Domini, & eorum qui timent in mandatu Dei nostri, & sicut lex, fiat.

4 [2] Surge: quia super te verbum, & nos tecum: confortare & fac.

9 [2] ὅτι δοῦλοι ἐσμὲν. καὶ ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐναντίον βασιλέων περσῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τοῦ ὑψῶσαι αὐτοὺς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἀναστῆσαι τὰ ἔρημα αὐτοῦ, καὶ τοῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν ἰούδᾳ καὶ ἱερουσαλήμ.

10 [2] καὶ νῦν τί εἴπωμεν ὁ θεὸς ἡμῶν μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν τὰς ἐντολάς σου,

11 [2] ἃς ἔδωκας ἡμῖν ἐν χειρὶ τῶν δούλων σου τῶν προφητῶν λέγων, ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν, γῆ μετακεκινωμένη ἐστὶν ἐν μετακινήσει λαῶν τῶν γαιῶν βδελύγμασιν αὐτῶν, ὧν ἔπλησαν αὐτὴν ἀπὸ στόματος ἕως στόματος ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν.

12 [2] καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶτε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκζητήσητε εἰρήνην αὐτῶν καὶ ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἰσχύσητε καὶ φάγητε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κληροδοτήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν ἕως αἰῶνος.

13 [2] καὶ μετὰ πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐφ' ἡμᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονηροῖς καὶ ἐν πλημμελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἡμῶν ὑπούφισας ἡμῶν τὰς ἀνομίας, καὶ ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν·

14 [2] ὅτι ἐπεστρέψαμεν διασκεδάσαι τὰς ἐντολάς σου, καὶ ἐπιγαμβρεῦσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν τούτων. μὴ πρόσκυθες ἐν ἡμῖν ἕως συντελείας τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα, καὶ διασεσωσμένους.

15 [2] κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ δίκαιος σύ, ὅτι κατελείφθημεν διασεσωσμένοι ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἰδοὺ ἡμεῖς πάντες ἐναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν στῆναι ἐνώπιόν σου ἐπὶ τούτῳ.

ι.

1 [2] Καὶ ὡς προσηύξατο ἔσδρας καὶ ὡς ἐξηγόρευσε κλαίων καὶ προσπίπτων ἐνώπιον οἴκου τοῦ θεοῦ, συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι· ὅτι κλαυθμὸς μεγάλῳ ἔκλαυσεν ὁ λαός.

2 [2] καὶ ἀπεκρίθη σεχενίας υἱὸς ιεηλ ἀπὸ υἱῶν ηλάμ, καὶ εἶπε τῷ ἔσδρα, ἡμεῖς ἠθετήσαμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλλοτρίας ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ἔστιν ἐλπὶς τῷ ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ.

3 [2] καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ θεῷ ἡμῶν ἐξαγαγεῖν πάσας τὰς γυναῖκας καὶ τὰ γενώμενα ἐξ αὐτῶν κατὰ βουλὴν κυρίου, καὶ τῶν πεφοβημένων ἐν ἐντολαῖς θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος γενηθήτω.

4 [2] ἀνάστηθι· ὅτι σοὶ τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ· κραταιοῦ καὶ ποίησον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ² Surrexit ergo Esdras, & adiurauit principes Sacerdotum & Leuitarum & omnẽ Israel, vt facerent secundùm verbum hoc. & iurauerunt. ² Et surrexit Esdras ante domum Dei, & abiit ad cubiculum Iohãnan filij Eliasib, & ingressus est illuc. Panẽ non comedit, & aquã non bibit. lugebat enim transgressionem eorum qui venerant de captiuitate. ³ Et missa est vox in Iuda & in Hierusalem omnibus filiis transmigrationis, vt congregarentur in Hierusalem: ⁴ Et omnis qui non venerit in tribus diebus, iuxta consilium principũ & seniorum, auferetur vniuersa substantia eius, & ipse abiicietur de cœtu transmigrationis. ⁵ Conuenerunt igitur omnes viri Iuda & Beniamin in Hierusalem tribus diebus, ipse est mẽsis nonus vicesima die mensis: & sedit omnis populus in platea domus Dei, trementes pro peccato & pluuiis. ⁶ Et surrexit Esdras sacerdos, & dixit ad eos: Vos transgressi estis, & duxistis vxores alienigenas, vt adderetis super delictum Israel. ⁷ Et nunc date confessionem Domino Deo patrum vestrorum, & facite placitum eius, & separamini à populis terræ, & ab vxoribus alienigenis. ⁸ Et respondit vniuersa multitudo, dixitq; voce magna: Iuxta verbum tuum ad nos, sic fiat. ⁹ Veruntamen quia populus multus est, & tempus pluuiæ, & non sustinemus stare foris, & opus non est diei vnius vel duorũ, vehementer quippe peccauimus in sermone isto: ¹⁰ Constituantur principes in vniuersa multitudine, & omnes in ciuitatibus nostris, qui duxerunt vxores alienigenas, veniãt in temporibus statutis, & cum his seniores per ciuitatem in ciuitate & iudices eius, donec auertatur ira Dei nostri à nobis super peccato hoc.

1 ²¹ Igitur Ionathan filius Asahel, & Iaazia filius Thecue steterunt super hoc, & Mosollam & Sebachi Leuites adiuuerunt eos. ² Fecerunt quæ sic filij transmigrationis. Etabierunt Esdras sacerdos, & viri principes familiarum in domos patrum suorum, & omnes per nomina sua, & sederunt in die primo mensis decimi vt quærerent rem.

1 ¹⁷ Et consummati sunt omnes viri qui duxerunt vxores alienigenas vsque ad diẽ primam mensis primi:

1 ¹⁸ Et inuenti sunt de filiis Sacerdotũ qui duxerunt vxores alienigenas; de filiis Iosue filij Iosedech & fratres eius, Maasia, & Eliezer, & Iarib, & Godolia.

1 ¹ וַיָּקָם עֶזְרָא וַיַּשְׁבַּע אֶת־שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם
וְכָל־יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה וַיִּשָּׁבְעוּ׃
² וַיָּקָם עֶזְרָא מִלִּפְנֵי בֵּית הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ אֶל־
לִשְׁכַּת יְהוֹחָנָן בֶּן־אֶלְיָשִׁיב וַיֵּלֶךְ שָׁם לֶחֶם לֹא אָכַל
וּמַיִם לֹא שָׁתָה כִּי מִתְאַבֵּל עַל־מַעַל הַגּוֹלָה׃
³ וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בִּיהוּדָה וִירוּשָׁלַם לְכָל־בְּנֵי הַגּוֹלָה
לְהִקָּבֵץ יְרוּשָׁלָם׃
⁴ וְכָל־אֲשֶׁר לֹא־יָבוֹא לִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים כַּעֲצַת
הַשָּׂרִים וְהַזְּקֵנִים יֵחָרֵם כָּל־רְכוּשׁוֹ וְהוּא יִבָּדֵל
מִקְּהַל הַגּוֹלָה׃
⁵ וַיִּקָּבְצוּ כָל־אַנְשֵׁי יְהוּדָה וּבִנְיָמִן יְרוּשָׁלַם
לִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הוּא חֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי בְּעֶשְׂרִים
בַּחֹדֶשׁ וַיֵּשְׁבוּ כָל־הָעָם בִּרְחוֹב בֵּית הָאֱלֹהִים
מְרַעִידִים עַל־הַדָּבָר וּמֵהַגְּשָׁמִים׃
⁶ וַיָּקָם עֶזְרָא הַכֹּהֵן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם מְעַלְתֶּם
וַתּוֹשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת לְהוֹסִיף עַל־אֲשָׁמַת יִשְׂרָאֵל׃
⁷ וְעַתָּה תְּנוּ תוֹדָה לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם
וַעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ וְהִבָּדְלוּ מֵעַמֵּי הָאָרֶץ וּמִן־הַנָּשִׁים
הַנָּכְרִיּוֹת׃
⁸ וַיַּעֲנוּ כָל־הַקָּהָל וַיֹּאמְרוּ קוֹל גָּדוֹל כֵּן כִּדְבָרְךָ
עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת׃
⁹ אֲבָל הָעָם רַבּוֹת נָשִׁים וְאֵין כֹּחַ לָעֲמוֹד
בַּחוּץ וְהַמְּלָאכָה לֹא לְיוֹם אֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם כִּי־
הִרְבִּינוּ לִפְשֹׁעַ בַּדָּבָר הַזֶּה׃
¹⁰ יַעֲמְדוּ־נָא שָׂרֵינוּ לְכָל־הַקָּהָל וְכֹל אֲשֶׁר בְּעָרֵינוּ
הַחֹשִׁיב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת יָבֹא לְעִתִּים מְזֻמָּנִים וְעִמָּהֶם
זִקְנֵי־עִיר וְעִיר וְשֹׁפְטֵיהָ עַד לְהָשִׁיב חֲרוֹן אַף־
אֱלֹהֵינוּ מִמֶּנּוּ עַד לַדָּבָר הַזֶּה׃
¹¹ אַךְ יוֹנָתָן בֶּן־עֲשָׂהאֵל וְיַחְזְיָה בֶן־תִּקְוָה עָמְדוּ
עַל־זֹאת וּמְשֻׁלָּם וְשַׁבְּתַי הַלֵּוִי עָזְרָא׃
¹² וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי הַגּוֹלָה וַיִּבָּדֵל עֶזְרָא הַכֹּהֵן
אַנְשֵׁי רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְבֵית אֲבֹתָם וְכֻלָּם בְּשֵׁמוֹת
וַיֵּשְׁבוּ בְּיוֹם אֶחָד לְחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי לְדָרְשׁ הַדָּבָר׃
¹³ וַיִּכְלוּ בְּכֹל אַנְשֵׁים הַחֹשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת עַד
יוֹם אֶחָד לְחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן׃
¹⁴ וַיִּמָּצְאוּ מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הֵשִׁיבוּ נָשִׁים
נָכְרִיּוֹת מִבְּנֵי יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹצָדָק וְאֶחָיו מַעֲשֵׂיָה׃
וְאֱלִיעֶזֶר וְיָרִיב וְגְדַלְיָה׃

1 ¹ καὶ ἀνέστη Ἔσδρας καὶ ὥρκισε τοὺς ἀρχοντας τῶν ἱερέων καὶ Λευίτας καὶ πάντα Ἰσραηλ, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ὤμοσαν.
1 ² καὶ ἀνέστη Ἔσδρας ἀπὸ προσώπου οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γαζοφυλάκιον Ἰωαναὴ υἱοῦ Ἐλιασοὺβ καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ. ἄρτον οὐκ ἔφαγε καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ἐπὶ τῇ ἀσωθεσίᾳ τῆς ἀποικίας.
1 ³ καὶ παρῆν φωνὴ ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς ἀποικίας τοῦ συναθροισθῆναι εἰς Ἰερουσαλήμ.
1 ⁴ πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέρας ὡς αὐτῷ βουλὴ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, διαθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὑπαρξις αὐτοῦ, καὐτὸς ἀφορισθήσεται ἀπὸ ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας.
1 ⁵ καὶ συνήχθησαν πάντες ἄνδρες Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν εἰς Ἰερουσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας, οὗτός ἐστιν ὁ μὴν ὁ ἔνατος. ἐν τῇ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ οἴκου τοῦ θεοῦ ἐν τρόμῳ ὄντι ῥήματος καὶ ἀπὸ χειμῶνος.
1 ⁶ καὶ ἀνέστη Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἠσεβήκατε, καὶ ἐκαθίσατε γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἁμαρτίαν Ἰσραήλ.
1 ⁷ καὶ νῦν δότε αἶνεσιν κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ θέλημα ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ διαστείλατε ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ γυναικῶν τῶν ἀλλοτρίων.
1 ⁸ καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπον, κύριε λόγοις οὓς ἔφης οὕτως ποιήσομεν.
1 ⁹ ἀλλὰ ὁ λαὸς πολύς, καιρὸς χειμερινός, καὶ οὐκ ἔστι δυνάμεις στῆναι ἔξω. καὶ τὸ ἔργον οὐκ εἰς ἡμέραν μίαν οὐδὲ δύο, ὅτι ἐπληθύναμεν ἐναντίον σου ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ.
1 ¹⁰ στήτωσαν δὴ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πόλεσιν ἡμῶν, οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς καιροὺς ἀπὸ συναγωγῶν. καὶ μετ' αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι πόλεως καὶ πόλεως κρίται τοῦ ἀποστρέψαι ὀργὴν θυμοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀφ' ἡμῶν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.
1 ¹⁵ πλὴν Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀσαὴλ καὶ Ἰαζίας υἱὸς Θεκουὲ μετ' ἐμοῦ, καὶ Μεσολὰμ καὶ Σαβαθαὶ ὁ Λευίτης βοήθει αὐτοῖς.
1 ¹⁶ καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας. καὶ διέκλησεν Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν τῶν οἴκων καὶ πάντες ἐν ὀνόματιν. ὅτι ἐπέστρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου ἐξετῆσαι τὸ ῥῆμα.
1 ¹⁷ καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν τοῖς ἀνδράσιν οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου.
1 ¹⁸ καὶ εὑρέθησαν ἀπὸ υἱῶν τῶν ἱερέων οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀπὸ υἱῶν Ἰησοῦ υἱοῦ Ἰωσεδὲκ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μαασία καὶ Ἐλιέζες καὶ Ἰαριὺ καὶ Γαδαλίας.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Et dederunt manus suas vt eiicerent vxores suas, & pro delicto suo arietem de ouibus offerrent.
20 *Et de filiis Emmer, Annani & Zebedia.
21 *Et de filiis Scrim, Masia, & Helia, & Semeia, Iehiel, & Ozias.
22 *Et de filiis Phessur, Elioenai, Maasia, Hismael, Nathanael, Iosabeth, & Helesa.
23 *Et de filiis Leuitarum, Iosabeth, & Semei, & Celaia, ipse est Calitha, Phathaia, Iuda & Eliezer.
24 *Et de Cantoribus, Eliasub; & de Ianitoribus, Sellum & Thelem & Vri.
25 *Et ex Israel, de filiis Pharos Remeia, & Iezia, & Melhia, & Miamin, & Eliezer, & Melchia & Banea.
26 *Et de filiis Helam, Mathania, Zacharias, & Iehihel, & Abdi, & Rimoth, & Helia.
27 *Et de filiis Zethua, Elioenai, Eliasib, Nathania, & Hierimuth, & Zabeth, & D Aziza.
28 *Et de filiis Bebai, Iohannan, Anania, Zabbai, Athalai.
29 *Et de filiis Beni, Mosollam, & Melluch, & Adaia, Iasub, & Saal, & Ramoth:
30 *Et de filiis Phetmoab, Edna, & Chalaal, Banaias & Maasias, Mathanias, Beselehel, Bennui & Manasse.
31 *Et de filiis Erem, Eliezer, Iesue, Melchias, Semeias, Symeon,
32 *Beniamin, Maloch, Samarias.
33 *Et de filiis Asom, Mathanai, Mathet, Azabeth, Elpheleth, Iermai, Manasses, Semei.
34 *De filiis Bani, Maaddi, Amrã & Huel,
35 *Baneas & Badaias, Cheliau,
36 *Bannia; Marimuth, & Eliasib,
37 *Mathanias, Mathanai & Iasi,
38 *Et Bani & Bennui, Semei,
39 *Et Salmias, & Nathan, & Adaias,
40 *Mechnedabai, Syfai, Sarai,
41 *Ezrel, & Selemau, & Semeria,
42 *Sellum, Amaria, Ioseph.
43 *De filiis Nebui, Ahiel, Mathathias, Zabet, Zabina, Ieddu, & Iohel, & Banai.
44 * Omnes hi acceperant vxores alienigenas, & fuerunt ex eis mulieres quæ pepererant filios.

19 * וַיִּתְּנוּ יָדָם לְהוֹצִיא נְשֵׁיהֶם וְאַשְׁמִים אֵיל־צֹאן
עַל־אַשְׁמָתָם׃
20 * וּמִבְּנֵי אִמֵּר חֲנָנִי וְזַבַדְיָה׃
21 * וּמִבְּנֵי חָרִם מַעֲשִׂיָה וְאֵלִיָּה וּשְׁמַעְיָה וִיחִיאֵל
22 וְעֻזִּיָּה׃ * וּמִבְּנֵי פַּשְׁחוּר אֶלְיוֹעֵינַי מַעֲשִׂיָה
יִשְׁמָעֵאל נְתַנְאֵל יוֹזָבָד וְאֶלְעָשָׂה׃
23 * וּמִן־הַלְוִיִּם יוֹזָבָד וְשִׁמְעִי וְקֵלָיָה הוּא קְלִיטָא
פְּתַחְיָה יְהוּדָה וְאֱלִיעֶזֶר׃
24 * וּמִן־הַמְשֹׁרְרִים אֶלְיָשִׁיב וּמִן־הַשֹּׁעֲרִים שַׁלֻּם
וְטֶלֶם וְאוּרִי׃
25 * וּמִיִּשְׂרָאֵל מִבְּנֵי פַרְעֹשׁ רַמְיָה וְיִזִּיָּה וּמַלְכִּיָּה׃
וּמִיָּמִן וְאֶלְעָזָר וּמַלְכִּיָּה וּבְנָיָה׃
26 * וּמִבְּנֵי עֵילָם מַתַּנְיָה זְכַרְיָה׃ וְיחִיאֵל וַעַבְדִּי
27 וִירֵמוֹת וְאֵלִיָּה׃ * וּמִבְּנֵי זַתּוּא אֶלְיוֹעֵינַי אֶלְיָשִׁיב
מַתַּנְיָה וִירֵמוֹת׃ וְזָבָד וַעֲזִיזָא׃
28 * וּמִבְּנֵי בֵבַי יְהוֹחָנָן חֲנַנְיָה׃ זַבַּי עֲתְלָי׃
29 * וּמִבְּנֵי בָנִי מְשֻׁלָּם מַלּוּךְ עֲדָיָה יָשׁוּב וּשְׁאָל
30 יְרָמוֹת׃ * וּמִבְּנֵי פַּחַת מוֹאָב עַדְנָא וּכְלָל בְּנָיָה׃
מַעֲשִׂיָּה מַתַּנְיָה בְּצַלְאֵל וּבִנּוּי וּמְנַשֶּׁה׃
31 * וּבְנֵי חָרִם אֶלִיעֶזֶר יִשִׁיָּה מַלְכִּיָּה שְׁמַעְיָה שִׁמְעוֹן׃
32 בִּנְיָמִן מַלּוּךְ שְׁמַרְיָה׃ * מִבְּנֵי חָשֻׁם מַתְנַי
33 מַתַּתָּה זָבָד אֱלִיפֶלֶט יְרֵמַי מְנַשֶּׁה שִׁמְעִי׃
34 * מִבְּנֵי בָנִי מַעֲדַי עַמְרָם וְאוּאֵל׃
35 * בְּנָיָה בְּדֵיָה כְּלוּהִי׃
36 * וַנַיָּה מְרֵמוֹת אֶלְיָשִׁיב׃
37 * מַתַּנְיָה מַתְּנַי וַיַּעֲשׂוּ׃
38 * וּבְנֵי וּבְנוּי שִׁמְעִי׃
39 * וְשֶׁלֶמְיָה נָתָן וַעֲדָיָה׃
40 * מַכְנַדְבַּי שָׁשַׁי שָׂרָי׃
41 * עֲזַרְאֵל וְשֶׁלֶמְיָהוּ שְׁמַרְיָה׃ * שַׁלּוּם אֲמַרְיָה
42 יוֹסֵף׃ * מִבְּנֵי נְבוֹ יַעִיאֵל מַתִּתְיָה זָבָד זְבִינָא יַדּוֹ
43 וְיוֹאֵל בְּנָיָה׃ * כָּל־אֵלֶּה נָשְׂאוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת וַיֵּשׁ
44 מֵהֶם נָשִׁים וַיַּשִׁיבוּ בָּנִים׃

תם ספר עזרא

19 * Et dederunt manum suam vt eijcerent vxores suas, et delicti arietem ex ouibus pro delicto suo.
20 *Et de filiis Emmer, Anania & Zabdia.
21 *Et de filiis Eram, Maasia, & Elia, et Samaria, & Jeiel, & Ozias.
22 *Et de filiis Phasur, Elionai, Maasia, Ismael, & Nathanael, & Iozabad & Elasa.
23 *Et de Leuitis, Jozabad, & Semei, & Colia, ipse Colitas, & Chetheia, & Iudas, & Eliezer.
24 *Et de Cantoribus, Eliasab, & de Janitoribus Solen, et Tellen et Urias.
25 *Et de Israel de filiis Phoros, Ramia, & Azia, & Melchia, & Meimin, & Eleazar, & Melchias & Baneas.
26 *Et de filiis Elam, Matthanias, & Zacharias, & Jaiel, & Abdias, & Hierimoth, & Elia.
27 *Et de filiis Zathua, Elionai, Elisub, Matthanai, & Iarmoth, & Zabad & Oziza.
28 *Et de filiis Babi, Janan, et Anani, et Zabu & Thalai.
29 *Et de filiis Baani, Mosolam, & Maluc, et Adaias, et Iasub, et Saal, et Ramoth.
30 *Et de filiis Phaath-Moab, Edne, & Chalel, & Banai, & Maasias, & Matthanias, et Besseleel, et Banui & Manasses.
31 *Et de filiis Eram, Eliezer, Jeseia, Melchias, Samai, Semeon,
32 *Beniamin, Meluch & Samari.
33 *Et de filiis Asem, Matthanai, Matthathias, Zabad, Eliphalet, Hieremi, Manasses & Semei.
34 *Et de filiis Bani, Moodias, Amram, Uel,
35 *Banai, Badaias, Chelias,
36 *Vania, Marimoth, Eliasib,
37 *Matthanias & Matthani. & fecerunt
38 *Filij Bauni & filij Semei,
39 *Et Selemias, & Nathan, & Adaias,
40 *Et Machnadabi, & Sarua & Sesei.
41 *Et Esriel, & Selemias, & Samarias,
42 *Et Sellum, & Amarias, & Joseph.
43 *De filiis Nabu, Ieiel, Matthathias, Zabad, Zebenna, Jadai, Joel & Banaias.
44 * Omnes hi acceperant vxores alienas: & sunt autem ex ipsis mulieribus quæ genuerunt ex eis filios.

19 * καὶ ἔδωκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας
ἑαυτῶν καὶ πλημμελείας κριὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημ-
μελήσεως αὐτῶν.
20 * καὶ ἀπὸ υἱῶν ἐμμήρ, ἀνανία καὶ ζαβδία.
21 * καὶ ἀπὸ υἱῶν ἠρὰμ, μαασία, καὶ ἐλία καὶ σαμαρία
καὶ ἰεϊὴλ, καὶ ὀζίας.
22 * καὶ ἀπὸ υἱῶν φασοὺρ, ἐλιωναῖ, μαασία, ἰσμαὴλ, καὶ
ναθαναὴλ, καὶ ἰωζαβὰδ, καὶ ὠλασά.
23 * καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν, ἰωσαβὰδ, καὶ σεμεΐ, καὶ κωλία,
αὐτὸς κωλίας, καὶ χεθεία, καὶ ἰούδας καὶ ἐλιέζερ.
24 * καὶ ἀπὸ τῶν ἀδόντων, ἐλιασάβ. καὶ ἀπὸ τῶν θυρω-
ρῶν σαλὼ καὶ τελλὼ καὶ οὐρίας.
25 * καὶ ἀπὸ ἰσραὴλ ἀπὸ υἱῶν φόρος, ῥαμία καὶ ἀζία,
καὶ μελχία, καὶ μειμὶν, καὶ ἐλεαζὰρ, καὶ μελχίας, καὶ
βανέας.
26 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ὠλὰμ, ματθανίας, καὶ ζαχαρίας,
καὶ ἰαὴλ, καὶ ἀβδίας, καὶ ἱερμὼθ, καὶ ὠλία.
27 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ζαθούα, ἐλιωναῖ, ἐλιοὺδ, ματθα-
ναῖ, καὶ ἰαρμὼθ, καὶ ζαβὰδ, καὶ ὀζιζά.
28 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βαβί, ἰωαναὶ, καὶ ὑνανί, καὶ ζαβοῦ καὶ θαλί.
29 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βαανί, μοσολὰμ, καὶ μαλούχ, καὶ
ἀδαΐας, καὶ ἰασοὺβ, καὶ σαὰλ καὶ ῥαμώθ.
30 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν φααθ μωὰβ, ἐδνὲ, καὶ χαλήλ, καὶ
βαναΐ, καὶ μασσίας, καὶ ματθανίας, καὶ βεσελεὴλ, καὶ
βανουῖ καὶ μανασσῆ.
31 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἠρὰμ, ἐλιέζερ, ἰεζεία, μελχίας,
σαμαΐ, σεμεών,
32 * βενιαμὶν, μελοὺχ καὶ σαμαρί.
33 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσὴμ, ματθθναΐ, ματθαθὰ, ζα-
βαὰλ, ἐλιφαλὲτ, ἱερεμί, μανασσῆς καὶ σεμεΐ.
34 * καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βανί, μοοδίας, ἀμερὴμ, ουήλ,
35 * βαναΐ, βαδαΐας, χελίας,
36 * ουανία, μαριμὼθ, ἐλιασίβ,
37 * ματθανίας καὶ ματθανί. καὶ ἐποίησαν
38 * Ⓓ υἱοὶ βαουνί, καὶ υἱοὶ σεμεΐ,
39 * καὶ σελεμίας, καὶ νάθαν, καὶ ἀδαΐας,
40 * καὶ μαχναδαί. ὁ σαρουά, καὶ σεσεΐ·
41 * καὶ ἐσριὴλ, καὶ σελεμίας, καὶ σαμαρίας,
42 * καὶ σελσούμ, καὶ ἀμαρίας καὶ ἰωσήφ.
43 * ἀπὸ υἱῶν ναβοῦ, ἰεϊὴλ, ματθαθίας, ζαβαὸ, ζεβεν-
νά, ἰαδαΐ, ἰωὴλ καὶ βαναΐας.
44 * πάντες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας ἀλλοτρίας. καὶ
εἰσὶ δὲ ἐξ αὐτῶν γυναικῶν αἱ ἐγέννησαν ἐξ αὐτῶν
υἱούς.

FINIS LIBRI ESDRAE. I.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ספר נחמיה

א

1 דִּבְרֵי נְחֶמְיָה בֶן חֲכַלְיָה וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ כִּסְלֵו
שְׁנַת עֶשְׂרִים וְאָנִי הָיִיתִי בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃
2 וַיָּבֹא חֲנָנִי אֶחָד מֵאַחַי הוּא וַאֲנָשִׁים מִיהוּדָה
וְאִשְׁאֲלֵם עַל הַיְּהוּדִים הַפְּלֵיטָה אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ
מִן הַשִּׁבְיָה וְעַל יְרוּשָׁלִָם׃
3 וַיֹּאמְרוּ לִי הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ מִן הַשִּׁבְיָה
שָׁם בַּמְּדִינָה בְּרָעָה גְדֹלָה וּבְחֶרְפָּה וְחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם
מְפֹרֶצֶת וּשְׁעָרֶיהָ נִצְתוּ בָאֵשׁ׃
4 וַיְהִי כְּשָׁמְעִי אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה יָשַׁבְתִּי
וְאֶבְכֶּה וְאֶתְאַבְּלָה יָמִים וְאֶהְיֶה צָם וּמִתְפַּלֵּל לִפְנֵי
אֱלֹהֵי הַשָּׁמָיִם׃ 5 וָאֹמַר אָנָּא יְהוָה אֱלֹהֵי
הַשָּׁמַיִם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד
לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃ 6 תִּהְיֶנָּא אָזְנְךָ
קַשֶּׁבֶת וְעֵינֶיךָ פְּתוּחוֹת לִשְׁמֹעַ אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ
אֲשֶׁר אָנֹכִי מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם יוֹמָם וָלַיְלָה עַל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ וּמִתְוַדֶּה עַל חַטֹּאוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָטָאנוּ לָךְ וְאָנִי וּבֵית אָבִי חָטָאנוּ׃
7 חָבֹל חָבַלְנוּ לָךְ וְלֹא שָׁמַרְנוּ אֶת הַמִּצְוֹת וְאֶת
הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת מֹשֶׁה
עַבְדֶּךָ׃ 8 זְכֹר נָא אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת
מֹשֶׁה עַבְדְּךָ לֵאמֹר אַתֶּם תִּמְעֲלוּ אֲנִי אָפִיץ אֶתְכֶם
בָּעַמִּים׃ 9 וְשַׁבְתֶּם אֵלַי וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתָי
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אִם יִהְיֶה נִדַּחֲכֶם בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם
מִשָּׁם אֲקַבְּצֵם וְהֲבִאֹתִים אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
בָּחַרְתִּי לְשַׁכֵּן אֶת שְׁמִי שָׁם׃ 10 וְהֵם עֲבָדֶיךָ
וְעַמֶּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבְיָדְךָ הַחֲזָקָה׃
11 אָנָּא אֲדֹנָי תִּהְיֶנָּא אָזְנְךָ קַשֶּׁבֶת אֶל תְּפִלַּת
עַבְדְּךָ וְאֶל תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ הַחֲפֵצִים לְיִרְאָה אֶת
שְׁמֶךָ וְהַצְלַח נָא לְעַבְדְּךָ הַיּוֹם וְתֶנֶהוּ לְרַחֲמִים
לִפְנֵי הָאִישׁ הַזֶּה וַאֲנִי הָיִיתִי מַשְׁקֵה לַמֶּלֶךְ׃

ב

1 וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ נִיסָן שְׁנַת עֶשְׂרִים לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא
הַמֶּלֶךְ יַיִן לְפָנָיו וְאֶשָּׂא אֶת הַיַּיִן וְאֶתֵּנָה לַמֶּלֶךְ
וְלֹא הָיִיתִי רַע לְפָנָיו׃
2 וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ מַדּוּעַ פָּנֶיךָ רָעִים וְאַתָּה אֵינְךָ
חוֹלֶה אֵין זֶה כִּי אִם רַע לֵב וְאֵינֶנָּא מֵרֵבָה מְאֹד׃

ESDRAE II. Transl. B. Hieronymi. *Artaxerxes.*

LIBER NEEMIÆ.

CAPVT I.

A 1 Verba Neemiæ filij Helchiæ. Et factū est in mēse Casleu anno vicesimo, & ego eram in Susis castro.
2 Et venit Anani vnus de fratribus meis, ipse & viri Iuda. & interrogaui eos de Iudæis q remāserāt & superant de captiuitate & de Hierusalē. 3 Et dixerunt mihi: Qui remāserunt & derelicti sunt de captiuitate ibi in ꝓuincia, in afflictione magna sunt & in opprobrio, & murus Hierusalē dissipatus est, & portæ eius cōbustę sunt igni. 4 Cumq; audissem verba huiuscemodi, sedi & fleui, & luxi diebus multis, & ieiunabā & orabā ātę facié Dei cæli: 5 Et dixi: Quæso dñe Deus
B cęli, fortis, magne atq; terribilis, q custodis pactum & misericordiā cum his qui te diligunt & custodiunt mādata tua, 6 Fiāt aures tuæ auscultantes, & oculi tui aperti, vt audias orationē serui tui quā ego oro corā te hodie die & nocte pro filiis Israel seruis tuis, & cōfiteor ꝓ peccatis filiorū Israel q̄bus peccauerūt tibi. Et ego & dom⁹ patris
7 mei peccauimus: Vanitate seducti sumus,
C & nō custodiuimus mandatum tuū, & cerimonias & iudicia quæ ꝓcepisti Moysi famulo tuo. 8 Memento verbi quod mādasti Moysi seruo tuo, dicens: Cùm transgressi fueritis, ego dispergam vos in populos:
9 Et si reuertamini ad me, & custodiatis præcepta mea, & faciatis ea, etiam si abducti fueritis ad extrema cęli, indè congregabo vos, & reducam in locum quem elegi
10 vt habitaret nomen meum ibi. 10 Et ipsi
D serui tui & populus tuus, quos redemisti in fortitudine tua magna, & in manu tua
11 valida. 11 Obsecro Domine, sit auris tua attendens ad orationem serui tui, & ad orationem seruorum tuorum qui volunt timere nomen tuum: & dirige seruum tuum hodie, & da ei misericordiam ante virum hunc. Ego enim eram pincerna regis.

CAP. II.

A 1 Factum est autem in mense Nisan anno vicesimo Artaxerxis regis, & vinum erat ante eum. Et leuaui vinum & dedi regi: & eram quasi languidus ante faciem eius.
2 Dixitque mihi rex: Quare vultus tuus tristis est, cùm te ægrotum non videam? Non est hoc frustrà, sed malum nescio quod in corde tuo est. Et timui valdè ac nimis.

NEEMIAS.

CAP. I.

1 Verba Neemiæ filij Chalciæ. Et factum est in mense Chaseleb anni vicesimi, & ego eram in Susan castro: 2 Et venit Anani vnus de fratribus meis, ipse & viri Iuda: & interrogaui eos de Iudæis salutatis, qui remanserant de captiuitate & de Hierusalem. 3 Et dixerunt ad me, quòd residui qui remanserunt de captiuitate ibi in prouincia, in afflictione magna & in opprobrio, & muri Hierusalem dissipati, & portæ eius combustæ sunt igni.
4 Et factum est cùm audirem ego sermones
5 istos, sedi et fleui et luxi diebus, & eram ieiunans & orans coram Deo cæli.
6 Et dixi: O iam Domine Deus cæli, fortis,
7 magne & terribilis, custodiens pactum & misericordiam amantibus eum, & custodientibus mandata eius.
8 Sit iam auris tua attendens, & oculi tui aperti, vt audias orationem serui tui, quam ego oro coram te hodie die & nocte pro filiis Israel seruis tuis, & confiteor super peccatis filiorum Israel quibus peccauimus tibi. & ego & domus patris mei peccauimus.
9 Dissolutione dissoluimus ergà te, et non custodiuimus mandata tua & præcepta & iudicia, quæ præcepisti Moysi seruo tuo.
10 Memento iam sermonis quem mandasti
Moysi seruo tuo, dicens: Si transgressi fueritis
vos, ego dispergam vos in populis.
11 Et si conuertamini ad me, & custodiatis
mandata mea & faciatis ea, et si fuerit dispersio eorum a summo cæli, indè congregabo eos, & reducam eos in locum, quem elegi vt habitaret nomen meum ibi.
12 Et ipsi serui tui & populus tuus, quos re-
demisti in fortitudine tua magna, & in manu tua valida.
13 Iam Domine, sit auris tua attendens ad o-
rationem serui tui, & ad orationem seruorum tuorum volentium timere nomen tuum. & dirige iam seruum tuum hodie, & da eum in misericordiam coram viro hoc. & ego eram pincerna Regis.

CAP. II.

1 Et factum est in mense Nisan anno vicesimo Artharsastha regi, & erat vinum ante eum, & capi vinum & dedi regi; & non erat alter coram eo.
2 Et dixit mihi rex: Quare vultus tuus tristis, tu autem non es ægrotans? & non est hoc nisi pravitas cordis. & timui multum nimis.

ΝΕΕΜΙΑΣ.

κεφ. α'.

1 Λόγοι νεεμίου υἱοῦ χαλκίου. καὶ ἐγένετο
ἐν μηνὶ χασελεὺ ἔτους εἰκοστοῦ, καὶ ἐγὼ
2 ἤμην ἐν σουσὶ τῇ βιρεῖ· καὶ ἦλθεν
ἀνανὶ εἷς ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν μου, αὐτὸς καὶ
ἄνδρες ἰούδα, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς περὶ
τῶν ἰουδαίων τῶν διασωθέντων, οἱ κατελείφθησαν ἀπὸ τῆς
3 αἰχμαλωσίας καὶ περὶ ἱερουσαλήμ. καὶ εἶπον πρός
με, ὅτι Οἱ κατάλειμμοι οἱ καταλειφθέντες ἀπὸ τῆς
αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν πονηρίᾳ μεγάλῃ καὶ
ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ καθῃρημένον, καὶ
πύλαι αὐτῆς ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί.
4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τοὺς λόγους τούτους, ἐκά-
θισα καὶ ἔκλαυσα καὶ ἐπένθησα ἡμέρας, καὶ ἤμην νηστεύων
καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ.
5 καὶ εἶπα, ὦ δὴ κύριε ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἰσχυρὸς καὶ
μέγας καὶ φοβερός, φυλάσσων τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος
τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολάς αὐ-
6 τοῦ. ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προσέχον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί
σου ἠνεῳγμένοι, τοῦ ἀκούσαι προσευχὴν τοῦ δούλου σου,
ἣν ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν σου σήμερον ἡμέραν καὶ
νύκτα περὶ υἱῶν ἰσραὴλ δούλων σου. καὶ ἐξαγορεύω περὶ
ἁμαρτίας υἱῶν ἰσραὴλ αἷς ἡμάρτομέν σοι· καὶ ἐγὼ καὶ ὁ οἶ-
κος τοῦ πατρός μου ἡμαρτόμεν.
7 διαλύσει διελύσαμέν σε, καὶ οὐκ ἐφυλάξα-
μεν τὰς ἐντολὰς σου καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρί-
ματα, ἃ ἐνετείλω τῷ μωυσῇ παιδί σου.
8 μνήσθητι δὴ τὸν λόγον ὃν ἐνετείλω μωυσῇ τῷ παιδί
σου λέγων, ἐὰν ὑμεῖς ἀσωθετήσητε ὑμεῖς, ἐγὼ διασκορπιῶ ὑ-
9 μᾶς ἐν τοῖς λαοῖς. καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρός με, καὶ
φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου καὶ ποιήσητε αὐτάς, καὶ ἐὰν
ᾖ ἡ διασπορά ὑμῶν ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν σωά-
ξω αὐτοὺς, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐξελεξά-
10 μην καταστῆσαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ αὐτοὶ
παῖδές σου καὶ λαός σου, οὓς ἐλυτρώσω ἐν τῇ δυνάμει σου
τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ.
11 δὴ κύριε ἔστω τὸ οὖς σου προσέχον εἰς τὴν προσ-
ευχὴν τοῦ δούλου σου, καὶ εἰς τὴν προσευχὴν παίδων σου τῶν
θελόντων φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. καὶ εὐόδωσον δὴ τῷ παι-
δί σου σήμερον, καὶ δὸς αὐτὸν εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον τοῦ ἀν-
δρὸς τούτου. καὶ ἐγὼ ἤμην οἰνοχόος τοῦ βασιλέως.

β'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ νισὰν ἔτους εἰκοστοῦ ἀρθασασθὰ
βασιλέως, καὶ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἔλαβον τὸν οἶνον, καὶ
ἔδωκα τῷ βασιλεῖ· καὶ οὐκ ἦν ἕτερος ἐνώπιον αὐτοῦ.
2 καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς, διατί τὸ πρόσωπόν σου πονη-
ρόν, σὺ γὰρ οὐκ εἶ ἀρρωστῶν, καὶ οὐκ ἔστι τοῦτο εἰμὴ πονη-
ρία καρδίας. καὶ ἐφοβήθην πολὺ σφόδρα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 וַאֹמַר לַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ לְעוֹלָם יִחְיֶה מַדּוּעַ לֹא
יֵרֵעוּ פָנַי אֲשֶׁר הָעִיר בֵּית־קִבְרוֹת אֲבֹתַי חֳרֵבָה
וּשְׁעָרֶיהָ אֻכְּלוּ בָאֵשׁ׃
4 וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ עַל־מַה זֶּה אַתָּה מְבַקֵּשׁ
וָאֶתְפַּלֵּל אֶל אֱלֹהֵי הַשָּׁמָיִם׃
5 וָאֹמַר לַמֶּלֶךְ אִם־עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם־יִיטַב
עַבְדְּךָ לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנִי אֶל־יְהוּדָה אֶל־עִיר
קִבְרוֹת אֲבֹתַי וְאִבְנֶנָּהּ׃
6 וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ וְהַשֵּׁגַל יוֹשֶׁבֶת אֶצְלוֹ עַד־מָתַי
יִהְיֶה מַהֲלָכֶךָ וּמָתַי תָּשׁוּב וַיִּיטַב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וַיְשַׁלְּחֵנִי וָאֶתְּנָה־לּוֹ זְמַן׃
7 וָאוֹמַר לַמֶּלֶךְ אִם־עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב אִגְרוֹת יִתְּנוּ־
לִי עַל־פַּחֲוֹת עֵבֶר הַנָּהָר אֲשֶׁר יַעֲבִירוּנִי עַד אֲשֶׁר־
אֶבְוֹא אֶל־יְהוּדָה׃
8 וְאִגֶּרֶת אֶל־אָסָף שֹׁמֵר הַפַּרְדֵּס אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ
אֲשֶׁר יִתֶּן־לִי עֵצִים לְקָרוֹת אֶת־שַׁעֲרֵי הַבִּירָה
אֲשֶׁר לַבַּיִת וּלְחוֹמַת הָעִיר וְלַבַּיִת אֲשֶׁר אָבוֹא אֵלָיו
וַיִּתֶּן־לִי הַמֶּלֶךְ כִּיד אֱלֹהַי הַטּוֹבָה עָלָי׃
9 וָאָבוֹא אֶל־פַּחֲוֹת עֵבֶר הַנָּהָר וָאֶתְּנָה לָהֶם אִגְרוֹת
הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח עִמִּי הַמֶּלֶךְ שָׂרֵי חַיִל וּפָרָשִׁים׃
10 וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעַמֹּנִי
וַיֵּרַע לָהֶם רָעָה גְדוֹלָה אֲשֶׁר בָּא אָדָם לְבַקֵּשׁ
טוֹבָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
11 וָאָבוֹא אֶל־יְרוּשָׁלַ͏ִם וָאֶהְיֶה שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה׃
12 וָאָקוּם לַיְלָה אֲנִי וַאֲנָשִׁים מְעַט עִמָּדִי וְלֹא הִגַּדְתִּי
לְאָדָם מָה אֱלֹהַי נֹתֵן אֶל־לִבִּי לַעֲשׂוֹת לִירוּשָׁלַ͏ִם
וּבְהֵמָה אֵין עִמָּדִי כִּי אִם־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֲנִי רֹכֵב
בָּהּ׃
13 וָאֵצֵא בְשַׁעַר־הַגַּיְא לַיְלָה וְאֶל־פְּנֵי עֵין הַתַּנִּין
וְאֶל־שַׁעַר הָאַשְׁפֹּת וָאֶהְיֶה שֹׁבֵר בְּחוֹמֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם
אֲשֶׁר־הֵם פְּרוּצִים וּשְׁעָרֶיהָ אֻכְּלוּ בָאֵשׁ׃
14 וָאֶעְבֹּר אֶל־שַׁעַר הָעַיִן וְאֶל־בְּרֵכַת הַמֶּלֶךְ וְאֵין
מָקוֹם לַבְּהֵמָה לַעֲבֹר תַּחְתָּי׃
15 וָאֶהְיֶה עֹלֶה בַנַּחַל לַיְלָה וְאֶהְיֶה שֹׁבֵר בַּחוֹמָה
וָאָשׁוּב וָאָבוֹא בְּשַׁעַר הַגַּיְא וָאָשׁוּב׃
16 וְהַסְּגָנִים לֹא יָדְעוּ אֲנָה הָלָכְתִּי וּמֶה אֲנִי
עֹשֶׂה וְלַיְּהוּדִים וְלַכֹּהֲנִים וְלַחֹרִים וְלַסְּגָנִים
וְלִיתֶר עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה עַד־כֵּן לֹא הִגַּדְתִּי׃

1 [2] Et dixi regi: Rex in æternũ viue. Quare non mœreat vultus meus, quia ciuitas domus sepulchrorum patris mei deserta est, & portæ eius combustæ sunt igni?
4 [2] Et ait mihi rex: Pro qua re postulas? Et oraui Deum cæli. [2] Et dixi ad regem: Si videtur regi bonum, & si placet seruus
B tuus ante faciem tuam, vt mittas me in Iudæam ad ciuitatem sepulchri patris mei, & ædificabo eam. [2] Dixitque mihi rex & regina quæ sedebat iuxta eum: Vsque ad quod tempus erit iter tuum, & quãdo reuertêris? Et placuit ante vultum regis, & misit me. Et constitui ei tempus:
7 [2] & dixi regi: Si regi videtur bonum, epistolas det mihi ad duces regionis trans flumen, vt traducant me donec veniam in Iudæam:
8 [2] Et epistolam ad Asaph custodem saltus regis, vt det mihi ligna vt tegere possim portas templi, turres domus, & muros ciuitatis, & domum quam ingressus fuero. Et dedit mihi rex iuxta manum Dei mei, bonam mecum. [2] Et veni ad duces regionis trans flumen, dedique eis epistolas regis. Miserat autem rex mecum principes militum & equites.
10 [2] Et audierũt Sanaballath Horonites, & Tobias seruus Amanites, & cõtristati sunt afflictione magna, quòd venisset homo
C qui quæreret prosperitatem filiorum Israel.
11 [2] Et veni Hierusalem, & eram ibi tribus diebus.
12 [2] Et surrexi nocte ego & viri pauci mecum, & non indicaui cuiquam quid Deus meus dedisset in corde meo vt facerem in Hierusalem: & iumentum non erat mecũ, nisi animal cui sedebam.
13 [2] Et egressus sum per portam vallis nocte, & ante fontem draconis, & ad portam stercoris, & considerabam murum Hierusalem dissipatum, & portas eius cõsumptas igni.
14 [2] Et transiui ad portam fontis, & ad aquæductum regis, & non erat locus iumẽto cui sedebam vt transiret.
15 [2] Et ascendi per torrentẽ nocte, & considerabam murũ, & reuersus veni ad portam vallis, & redij.
16 [2] Magistratus autem nescierunt quò abiissem, aut quid ego facerem. Sed & Iudæis, & Sacerdotibus, & optimatibus, & magistratibus, & reliquis qui faciebant opus, vsque ad id loci nihil indicaueram:

1 [2] *Et dixi regi: Rex in æternum viuat. quare non fiet tristis vultus meus, quia ciuitas domus monumentorum patrum meorum deserta
3 est, & portæ eius exesæ sunt igni?*
4 [2] *Et ait mihi rex: Pro quo hoc tu postulas? & oraui ad Dominum Deum cæli.*
5 [2] *Et dixi Regi: Si erga regem bonum, & si benignus videbitur seruus tuus coram te, vt mittatur in Iuda in ciuitatem monumentorum patrum meorum, & reædificabo eam.*
6 [2] *Et dixit mihi rex & concubina quæ sedebat coram eo: Vsquequo erit iter tuũ, et quando reuertêris? Et placuit ante regem, & misit me, & dedi ei terminum.*
7 [2] *Et dixi regi: Si erga regem bonum, det mihi epistolas ad principes trans fluuiũ, vt trãsducant me, donec veniam in Iudæam.*
8 [2] *Et epistolam ad Asaph custodem saltus qui
est regi, vt det mihi ligna ad tegendum portas
turris domus, & in murum ciuitatis, et in do-
mum in quam ingrediar ad eam. Et dedit mihi
rex vt manus Dei bona super me:*
9 [2] *Et veni ad præsides trans fluuium, & dedi eis epistolas regis. et misit mecum rex principes exercitus & equites.*
10 [2] *Et audiuit Sanaballat Aroni, & Tobias seruus Ammoni, & graue eis fuit. & contristati sunt quia venit homo vt quæreret bonum filiis Israel.*
11 [2] *Et veni in Hierusalem, & eram ibi die-
bus tribus.*
12 [2] *Et surrexi nocte ego & viri pauci me-
cum, & non annunciaui homini quod Deus dat
in cor meum vt facerem cum Hierusalem: &
iumentum non est mecum, nisi iumentum quod
ego ascendo super eum.*
13 [2] *Et egressus sum per portam vallis nocte
ad fontis draconis, & ad portam stercoris.
& eram considerans muros Hierusalem dissi-
patos, & portas eius consumptas igni.*
14 [2] *Et transiui ad portam fontis, & in pisci-
nam regis, & non erat locus iumento vt trans-
iret sub me.*
15 [2] *Et eram ascendens per torrentem nocte.
& eram considerans murum, & eram in por-
ta vallis & rediij.*
16 [2] *Et custodes non cognouerunt ad quid ab-
issem, & quid ego facerem. Et Iudæis, &
Sacerdotibus, & optimatibus, & principi-
bus, & reliquis facientibus opera, vsque tunc
non annunciaui.*

3 [2] καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ζήτω. διατί οὐ μὴ λυπῇ τὸ πρόσωπόν μου, διότι ἡ πόλις οἴκου μνημείων πατέρων μου ἠρημώθη, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν πυρί;
4 [2] καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς, περὶ τίνος τοῦτο σὺ ζητεῖς; καὶ προσηυξάμην τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ
5 [2] καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθόν, καὶ εἰ ἀγαθωθήσεται ὁ παῖς σου ἐνώπιόν σου, ὥστε πέμψαι αὐτὸν ἐν Ιουδαίᾳ εἰς πόλιν μνημείων πατέρων μου, καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν.
6 [2] καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ παλλακὴ ἡ καθημένη ἐνώπιον αὐτοῦ, ἕως πότε ἔσται ἡ πορεία σου, καὶ πότε ἐπιστρέψεις; καὶ ἠγαθώθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέστειλέ με, καὶ ἔδωκα αὐτῷ ὅρον.
7 [2] καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθόν, δότω μοι ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὥστε παραγαγεῖν με ἕως ἔλθω ἐπὶ Ιουδαίαν.
8 [2] καὶ ἐπιστολὴν ἐπὶ ἀσὰφ φύλακα τοῦ παραδείσου ὃς ἐστι τῷ βασιλεῖ, ὥστε δοῦναί μοι ξύλα στεγάζειν τὰς πύλας τῆς βάρεως τοῦ οἴκου, καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ εἰς οἶκον εἰς ὃν εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν. καὶ ἔδωκέ μοι ὁ βασιλεὺς ὡς χεὶρ θεοῦ ἡ ἀγαθὴ ἐπ' ἐμέ.
9 [2] καὶ ἦλθον πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως. καὶ ἀπέστειλε μετ' ἐμοῦ ὁ βασιλεὺς δυνάμεως καὶ ἱππεῖς.
10 [2] καὶ ἤκουσε Σαναβαλλὰτ ὁ Χορωνί, καὶ τωβίας ὁ δοῦλος ὁ ἀμμωνί, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐφάνη. καὶ ἐλυπήθησαν ὅτι ἦκεν ἄνθρωπος ζητῆσαι ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ.
11 [2] καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἦμεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς.
12 [2] καὶ ἀνέστην νυκτὸς ἐγὼ καὶ ἄνδρες ὀλίγοι μετ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἀπήγγειλα ἀνθρώπῳ ὅτι ὁ θεός μου δίδωσιν εἰς καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι μετὰ τῆς ἱερουσαλήμ, καὶ κτῆνος οὐκ ἦν μετ' ἐμοῦ, εἰμὴ τὸ κτῆνος ὃ ἐγὼ ἐπιβαίνω ἐπ' αὐτοῦ.
13 [2] καὶ ἐξῆλθον διὰ τῆς πύλης τῆς νυκτὸς κατὰ πρόσωπον πηγῆς τοῦ δράκοντος καὶ εἰς πύλην τῆς κοπρίας. καὶ ἦμην καταλύων τοῖς τείχεσιν ἱερουσαλὴμ τοῖς κατεσπασμένοις, καὶ ταῖς πύλαις αὐτῆς ταῖς κεκαυμέναις πυρί.
14 [2] καὶ παρῆλθον ἐπὶ πύλην τῆς πηγῆς καὶ εἰς κολυμβήθραν τοῦ βασιλέως. καὶ οὐκ ἦν τόπος τῷ κτήνει παρελθεῖν ὑποκάτω μου.
15 [2] καὶ ἦμην ἀναβαίνων διὰ τοῦ χειμάρρου νυκτὸς καὶ ἦμην καταλύων τὸ τεῖχος, καὶ ἦμην ἐν τῇ πύλῃ τῆς φαραγγος, καὶ ἐπέστρεψα.
16 [2] καὶ οἱ φυλάσσοντες οὐκ ἔγνωσαν τί ἐπορεύθην, καὶ τί ἐγὼ ποιῶ. καὶ τοῖς ἰουδαίοις, καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἐντίμοις καὶ τοῖς στρατηγοῖς, καὶ καταλοίποις τοῖς ποιοῦσι τὸ ἔργα, ἕως τότε οὐκ ἀπήγγειλα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * וָאֹמַר אֲלֵהֶם אַתֶּם רֹאִים הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ
בָּהּ אֲשֶׁר יְרוּשָׁלַ֫ם חָרְבָה וּשְׁעָרֶיהָ נִצְּתוּ בָאֵשׁ לְכוּ
וְנִבְנֶה אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַ֫ם וְלֹא נִהְיֶה עוֹד חֶרְפָּה׃
18 * וָאַגִּיד לָהֶם אֶת יַד אֱלֹהַי אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה עָלַי
וְאַף דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר אָמַר לָי וַיֹּאמְרוּ נָקוּם וּבָנִינוּ
וַיְחַזְּקוּ יְדֵיהֶם לְטוֹבָה׃
19 * וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וְטֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעַמּוֹנִי
וְגֶשֶׁם הָעַרְבִי וַיִּלְעֲגוּ עָלֵינוּ וַיְבֻזּוּ עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ מָה
הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹשִׂים הֲעַל הַמֶּלֶךְ אַתֶּם
מֹרְדִים׃ 20 * וָאָשִׁיב אוֹתָם דָּבָר וָאֹמַר לָהֶם אֱלֹהֵי
הַשָּׁמַ֫יִם הוּא יַצְלִיחַ לָנוּ וַאֲנַחְנוּ עֲבָדָיו נָקוּם
וּבָנִינוּ וְלָכֶם אֵין חֵלֶק וְצֶדֶק וְזִכָּרוֹן בִּירוּשָׁלָ֫ם׃

ג

1 * וַיָּקָם אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים
וַיִּבְנוּ אֶת שַׁעַר הַצֹּאן הֵמָּה קִדְּשׁוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ
דַּלְתֹתָיו וְעַד מִגְדַּל הַמֵּאָה קִדְּשׁוּהוּ עַד מִגְדַּל
חֲנַנְאֵל׃ 2 * וְעַל יָדָו בָּנוּ אַנְשֵׁי יְרֵחוֹ וְעַל יָדוֹ בָּנָה זַכּוּר בֶּן
אִמְרִי׃ 3 * וְאֶת שַׁעַר הַדָּגִים בָּנוּ בְּנֵי הַסְּנָאָה הֵמָּה קֵרוּהוּ
וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו כְּנָעוּלָיו וּבְרִיחָיו׃
4 * וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק מְרֵמוֹת בֶּן אוּרִיָּה בֶּן הַקּוֹץ
וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק מְשֻׁלָּם בֶּן בֶּרֶכְיָה בֶּן מְשֵׁיזַבְאֵל
וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק צָדוֹק בֶּן בַּעֲנָא׃
5 * וְעַל יָדָם הֶחֱזִיקוּ הַתְּקוֹעִים וְאַדִּירֵיהֶם לֹא־
הֵבִיאוּ צַוָּארָם בַּעֲבֹדַת אֲדֹנֵיהֶם׃
6 * וְאֶת שַׁעַר הַיְשָׁנָה הֶחֱזִיקוּ יוֹיָדָע בֶּן פַּסֵּחַ
וּמְשֻׁלָּם בֶּן בְּסוֹדְיָה הֵמָּה קֵרוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו
וּמַנְעֻלָיו וּבְרִיחָיו׃
7 * וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק מְלַטְיָה הַגִּבְעֹנִי וְיָדוֹן הַמֵּרֹנֹתִי
אַנְשֵׁי גִבְעוֹן וְהַמִּצְפָּה לְכִסֵּא פַּחַת עֵבֶר הַנָּהָר׃
8 * עַל יָדוֹ הֶחֱזִיק עֻזִּיאֵל בֶּן חַרְהַיָּה צֹרְפִים וְעַל
יָדוֹ הֶחֱזִיק הֲנַנְיָה בֶּן הָרֹקְחִים וַיַּעַזְבוּ יְרוּשָׁלַ֫ם עַד
הַחוֹמָה הָרְחָבָה׃
9 * וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק רְפָיָה בֶּן חוּר שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ
יְרוּשָׁלָ֫ם׃
10 * וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק יְדָיָה בֶּן חֲרוּמָף וְנֹכַח בֵּיתוֹ וְעַל
יָדוֹ הֶחֱזִיק חַטּוּשׁ בֶּן חֲשַׁבְנְיָה׃

17 * Et dixi eis: Vos nostis afflictionem in qua sumus, quia Hierusalem deserta est, & portæ eius consumptæ sunt igni. Venite & ædificemus muros Hierusalem, & non
18 simus vltrà opprobrium. * Et indicaui eis manū Dei mei quòd esset bona mecum, & verba regis quæ locutus est mihi. & aio: Surgamus & ædificemus. Et confortatæ sunt manus eorum in bono.
19 * Audierunt enim Sanaballath Horonites, & Tobias seruus Amanites, & Gosem Arabs, & subsannauerunt nos, & despexerunt: dixeruntque; Quæ est hæc res quam facitis? nunquid contra regem vos
20 rebellatis? * Et reddidi eis sermonem, dixiique ad eos: Deus cæli ipse nos iuuat, & nos serui eius sumus. surgamus & ædificemus. Vobis autem non est pars & iustitia & memoria in Hierusalem.

CAP. III.

1 A ET surrexit Eliasib sacerdos magnus, & fratres eius sacerdotes, & ædificauerūt portam gregis. ipsi sanctificauerunt eam, & statuerunt valuas eius, & vsque ad turrim centum cubitorum sanctificauerunt eam vsque ad turrim Ananehel.
2 * Et iuxta eum ædificauerunt viri Hiericho, & iuxta eos ędificauit Zachur filius
3 Amri. * Portam autem piscium ędificauerunt filij Asnaa: ipsi texerunt eam, & statuerunt valuas eius & seras & vectes.
4 * Et iuxta eos ędificauit Marimuth filius Uriæ filij Accus. & iuxta eum ędificauit Mo
B sollam filius Barachiæ filij Mesezebel, & iuxta eum ędificauit Sadoch filius Baana:
5 * Et iuxta eum ædificauerunt Thecueni. Optimates autem eorum non supposuerunt colla sua in opere Domini sui.
6 * Et portam veterem ædificauerunt Ioiada filius Phasea, & Mosollam filius Besodia; ipsi texerunt eam, & statuerunt valuas eius & seras & vectes.
7 * Et iuxta eos ædificauerunt Melchias Gabaonites, & Iadon Meronathites viri de Gabaon, & Maspha pro duce qui erat in regione trans flumen.
8 * Et iuxta eum ædificauit Ezihel filius Araia aurifex. & iuxta eum ædificauit Ananias filius pigmentarij: & dimiserunt Hierusalem vsque ad murum plateæ latioris.
9 * Et iuxta eum ędificauit Raphaia filius Ahur princeps vici Hierusalem.
10 * Et iuxta eum ædificauit Ioiada filius Aromath contra domū suam. & iuxta eum ędificauit Atthus filius Asceboniæ.

17 * Et dixi ad eos: Vos videtis afflictionem in qua sumus in ea; quomodo Hierusalem deserta, & portæ eius datæ sunt igni. Venite et ædificemus murum Hierusalem, & non erimus amplius opprobrium.
18 * Et annunciaui eis manum Dei quæ est bona super me, & sermones regis quos dixit mihi. & dixi: Surgamus & ædificemus. & fortificatæ sunt manus ipsorum in bonum.
19 * Et audiuit Sanabalat Oroni, & Tobias seruus Ammoni, & Gesam Arabi. & subsannauerunt nos, & despexerunt nos, & dixerunt: Quod verbum hoc quod vos facitis? nunquid in regem vos rebellatis?
20 * Et reddidi eis rationem, & dixi eis: Deus ipse prosperabit nos, & nos serui eius puri: & surgamus & ædificemus. & vobis non est pars, & iustitia, & memoria in Hierusalem.

CAP. III.

1 ET surrexit Eliasub sacerdos magnus & fratres eius sacerdotes; & ædificauerunt portam vnam. ipsi sanctificauerunt eam, & statuerunt valuas eius, & vsque ad turrim centum sanctificauerunt eam vsque ad turrim Anuel.
2 * Et ad manus eius ædificauerunt viri Hierusalem, & ad manus eius ædificauit Zacchur filius Amari.
3 * Et portam piscariam ædificauerunt filij Asanæ, ipsi texerunt eam, & texerunt valuas eius & seras eius & vectes eius.
4 * Et ad manus eorum occupauit Marimoth filius Uriæ, filij Accos. & ad manum eorum occupauit Mossolam filius Barachiæ filij Masephael. & ad manum eorum occupauit Sadoc filius Baana.
5 * Et ad manum eorum occupauerunt Thecuitæ. & fortes eorum non supposuerunt collum suum in seruitutem Domini sui.
6 * Et portam veterem tenuerunt Oida filius Phasee, & Mesulam filius Basodia, ipsi texerūt eam, & statuerunt valuas eius, et seras eius, & vectes eius.
7 * Et ad manum eorum tenuit Maltias Gabaonites et Aaron Meronothites, viri Gabaon, & Maspha vsque ad solium principis trans flumen.
8 * Et ad manum eorum firmauerunt Oziel filius Arachiæ probatorum. & ad manum eius confirmauit Ananias filius vnguentariorum, et statuerunt Hierusalem vsque ad murum latū.
9 * Et ad manum eorum firmauit Raphaias filius Sur princeps dimidij vici Hierusalem.
10 * Et ad manum eorum tenuit Jedaias filius Eromaph & eregione domus sua. et ad manum eius tenuit Attus filius Asabania.

17 * καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς βλέπετε τὴν πονηρίαν
ταύτην, ἐν ᾗ ἐσμὲν ἐν αὐτῇ, πῶς ἱερουσαλὴμ ἔρημος, καὶ
αἱ πύλαι αὐτῆς ἐδόθησαν πυρί. δεῦτε καὶ οἰκοδομήσω-
μεν τὸ τεῖχος ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἐσόμεθα ἔτι ὀνειδος.
18 * καὶ ἀπήγγειλα αὐτοῖς τὴν χεῖρα τοῦ θεοῦ ἣ ἐστιν ἀ-
γαθὴ ἐπ' ἐμέ, καὶ εἴτε λόγους τοὺς βασιλέως οὓς εἶπέ μοι.
καὶ εἶπον, ἀναστῶμεν καὶ οἰκοδομήσωμεν. καὶ ἐκραταιώ-
θησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν εἰς τἀγαθόν.
19 * καὶ ἤκουσε Σαναβαλὰτ ὁ Ὀρωνί, καὶ τωβίας ὁ δοῦλος
ὁ ἀμμωνί, καὶ γησὰμ ὁ ἀραβί. καὶ ἐξεγέλασαν ἡμᾶς, καὶ
κατεφρόνησαν ἡμῶν, καὶ εἶπον, τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὑμεῖς ποιεῖ-
τε, ἢ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμεῖς ἀποστατεῖτε;
20 * καὶ ἐπέστρεψα αὐτοῖς λόγον καὶ εἶπον αὐτοῖς, ὁ θεὸς τοῦ
οὐρανοῦ αὐτὸς εὐοδώσει ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς δοῦλοι αὐτοῦ καθα-
ροί, καὶ ἀναστησόμεθα καὶ οἰκοδομήσωμεν. καὶ ὑμῖν οὐκ
ἔστι μερὶς καὶ δικαιοσύνη καὶ μνημόσυνον ἐν ἱερουσαλήμ.

γ'.

1 * Καὶ ἀνέστη ἐλιασὶβ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πύλην τὴν προ-
βατικήν. αὐτοὶ ἡγίασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐ-
τῆς, καὶ ἕως πύργου τῶν ἑκατὸν ἡγίασαν αὐτὸν ἕως πύργου ἀ-
ναμεήλ.
2 * καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ ᾠκοδόμησαν ἄνδρες ἱεριχώ, καὶ
ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν ζακχαῖος υἱὸς ἀμαρί.
3 * καὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηρὰν ᾠκοδόμησαν υἱοὶ ἀ-
σανά, αὐτοὶ ἐσέγασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐ-
τῆς καὶ κλεῖθρα αὐτῆς καὶ μοχλοὺς αὐτῆς.
4 * καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν κατέσχεν μαριμὼθ υἱὸς οὐρία
υἱὸς ἀκκώς. καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν κατέσχε μοσολὰμ υἱὸς
βαραχίου υἱὸς μασεζαβεήλ. καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν κατέ-
σχε σαδὼκ υἱὸς βαανά.
5 * καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν κατέσχον οἱ θεκωίμ. οἱ δυνα-
τοὶ αὐτῶν οὐκ εἰσήνεγκαν τράχηλον αὐτῶν εἰς δουλείαν τοῦ
κυρίου αὐτῶν.
6 * καὶ τὴν πύλην τὴν παλαιὰν ἐκράτησεν
ὠδιὰ υἱὸς φασέκ, καὶ μεσουλὰμ υἱὸς βασωδία, αὐ-
τοὶ ἐσέγασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα
αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς.
7 * καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἐκράτησε μελτίας ὁ γαβαω-
νίτης καὶ ἀρὼν ὁ μηρωνωθίτης, ἄνδρες τῆς γαβαὼν καὶ τῆς
μασφὰ ἕως θρόνου τοῦ ἄρχοντος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ.
8 * καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτὸν ἐκραταίωσαν ὀζιὴλ υἱὸς ἀσεγ-
χεὲ πυργατῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ ἐκραταίωσεν ἀνα-
νίας υἱὸς τῶν μυρεψῶν, καὶ ἔθηκαν ἱερουσαλὴμ ἕως τοῦ τεί-
χους τοῦ πατεῖ.
9 * καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἐκραταίωσεν ῥαφαΐας υἱὸς τοῦ
ἄρχοντος ἡμίσους τοῦ χωρίου ἱερουσαλήμ.
10 * καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἐκράτησεν ἰεδαίας υἱὸς ἑρωμαφ
καὶ κατέναντι οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ ἐκράτη-
σεν ἄττους υἱὸς ἀσαβνία.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 ᵃ מִדָּה שֵׁנִית הַחֲזִיק מַלְכִיָּה בֶן חָרִם וְחַשּׁוּב בֶּן
12 פַּחַת מוֹאָב וְאֶת מִגְדַּל הַתַּנּוּרִים: ᵃ וְעַל יָדוֹ
13 חַלּוֹחֵשׁ שַׁלּוּם בֶּן הַלּוֹחֵשׁ שַׂר חֲצִי פֶלֶךְ יְרוּשָׁלִָם
הוּא וּבְנוֹתָיו: ᵃ אֶת שַׁעַר הַגַּיְא הֶחֱזִיק הָנוּן
וְיוֹשְׁבֵי זָנוֹחַ הֵמָּה בָּנוּ וְהֵעֱמִידוּ דְלָתֹתָיו מַנְעֻלָּיו
וּבְרִיחָיו וְאֶלֶף אַמָּה בַּחוֹמָה עַד שַׁעַר הַשְּׁפוֹרֶת:
14 ᵃ וְאֶת שַׁעַר הָאַשְׁפּוֹת הֶחֱזִיק מַלְכִּיָּה בֶן רֵכָב שַׂר
פֶּלֶךְ בֵּית הַכֶּרֶם הוּא יִבְנֶנּוּ וְהֵעֱמִיד דְּלָתֹתָיו מַנְעֻלָּיו
15 וּבְרִיחָיו: ᵃ וְאֶת שַׁעַר הָעַיִן הֶחֱזִיק שַׁלּוּן בֶּן
כָּל חֹזֶה שַׂר פֶּלֶךְ הַמִּצְפָּה הוּא יִבְנֶנּוּ וְיטָלְלֵנוּ
וְהֵעֱמִיד דְּלָתֹתָיו מַנְעֻלָּיו וּבְרִיחָיו וְאֶת חוֹמַת בְּרֵכַת
הַשִּׁלֹחָה לְגַן הַמֶּלֶךְ וְעַד הַמַּעֲלוֹת הַיּוֹרְדוֹת מֵעִיר
16 דָּוִיד: ᵃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיק נְחֶמְיָה בֶן עַזְבּוּק שַׂר
חֲצִי פֶלֶךְ בֵּית צוּר עַד נֹכַח קִבְרֵי דָוִיד וְעַד הַבְּרֵכָה
הָעֲשׂוּיָה וְעַד בֵּית הַגִּבֹּרִים:
17 ᵃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ הַלְוִיִּם רְחוּם בֶּן בָּנִי עַל יָדוֹ
הֶחֱזִיק חֲשַׁבְיָה שַׂר חֲצִי פֶלֶךְ קְעִילָה לְפַלְכּוֹ:
18 ᵃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ אֲחֵיהֶם בַּוַּי בֶּן חֲנָדָד שַׂר חֲצִי
19 פֶלֶךְ קְעִילָה: ᵃ וַיְחַזֵּק עָלָיו יֵשׁוּעַ בֶּן עֵזֶר שַׂר
הַמִּצְפָּה מִדָּה שֵׁנִית מִנֶּגֶד עֲלֵית הַנֶּשֶׁק הַמִּקְצֹעַ:
20 ᵃ אַחֲרָיו הֶחֱרִיחַ הֶחָזִיק בָּרוּךְ בֶּן זַבַּי מִדָּה שֵׁנִית
מִן הַמִּקְצֹעַ עַד פֶּתַח בֵּית אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל:
21 ᵃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיק מְרֵמוֹת בֶּן אוּרִיָּה בֶן הַקּוֹץ מִדָּה
שֵׁנִית מִפֶּתַח בֵּית אֶלְיָשִׁיב וְעַד תַּכְלִית בֵּית
אֶלְיָשִׁיב:
22 ᵃ וְאַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ הַכֹּהֲנִים אַנְשֵׁי הַכִּכָּר:
23 ᵃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיק בִּנְיָמִן וְחַשּׁוּב נֶגֶד בֵּיתָם אַחֲרָיו
חֶחֱזִיק עֲזַרְיָה בֶן מַעֲשֵׂיָה בֶן עֲנַנְיָה אֵצֶל בֵּיתוֹ:
24 ᵃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיק בִּנּוּי בֶן חֵנָדָד מִדָּה שֵׁנִית מִבֵּית
עֲזַרְיָה עַד הַמִּקְצֹעַ וְעַד הַפִּנָּה:
25 ᵃ פָּלָל בֶּן אוּזַי מִנֶּגֶד הַמִּקְצֹעַ וְהַמִּגְדָּל הַיּוֹצֵא
מִבֵּית הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן אֲשֶׁר לַחֲצַר הַמַּטָּרָה אַחֲרָיו
פְּדָיָה בֶן פַּרְעֹשׁ:
26 ᵃ וְהַנְּתִינִים הָיוּ יֹשְׁבִים בָּעֹפֶל עַד נֹכַח שַׁעַר הַמַּיִם
לַמִּזְרָח וְהַמִּגְדָּל הַיּוֹצֵא:
27 ᵃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ הַתְּקוֹעִים מִדָּה שֵׁנִית מִנֶּגֶד הַמִּגְדָּל
הַגָּדוֹל הַיּוֹצֵא וְעַד חוֹמַת הָעֹפֶל: 28 ᵃ מֵעַל שַׁעַר
הַסּוּסִים הֶחֱזִיקוּ הַכֹּהֲנִים אִישׁ לְנֶגֶד בֵּיתוֹ:

11 ᵃ Media parte vici ædificauit Melchias fili⁹
Ere, & Asub filius Phetmoab, & turri fur-
12 norū. ᵃ Et iuxta eos ędificauit Sellum filius
Aloes princeps mediæ partis vici Hieruſa-
13 lē, ipſe & filij eius. ᵃ Et portā vallis ædifica-
uit Annū & habitatores Zanoe, ipſi ædifi-
cauerunt eā, & ſtatuerunt valuas eius & ſe-
ras & vectes, & mille cubitos in muro vſq;
14 ad portā ſterquilinij. ᵃ Et portā ſterquilinij
Dædificauit Melchias filius Rechab princeps
vici Bethacharē. ipſe ędificauit eā, & ſtatuit
15 valuas eius & ſeras & vectes. ᵃ Et portā fon
tis ędificauit Sellū filius Colozai princeps
pagi Maſpha. Ipſe ædificauit eā & texit, &
ſtatuit valuas eius & ſeras & vectes, & mu
ros piſcinæ Siloe in hortū regis, & vſq; ad
gradus qui deſcendunt de ciuitate Dauid.
16 ᵃ Poſt eū ædificauit Neemias filius Azboch
princeps dimidiæ partis vici Bethſur, vſq;
cōtra ſepulchrū Dauid, & vſq; ad piſcinā
quæ ædificata eſt, & vſq; ad
17 domū fortium. ᵃ Poſt eū ædificauerunt Le-
uitæ, Reum filius Bēni poſt eum ędificauit
Aſebias princeps dimidiæ partis vici Ceilæ
18 in vico ſuo. ᵃ Poſt eū ædificauerunt fratres
E eorum Bechiu filius Enebad princeps dimi-
19 diæ partis Ceilæ. ᵃ Et ædificauit iuxta eum
Azer filius Ioſue princeps Maſpha mēſurā
ſecundā, cōtra aſcēſum firmiſſimi anguli.
20 ᵃ Poſt eum in mōte ædificauit Baruch fili⁹
Zachai menſuram ſecundam, ab angulo
vſque ad portam domus Eliaſib ſacerdotis
21 magni. ᵃ Poſt eum ędificauit Merimuth fi-
lius Vriæ filij Atthus mēſuram ſecundam,
à porta domus Eliaſib, donec extendere-
22 tur domus Eliaſib. ᵃ Et poſt eum ædifica-
uerunt ſacerdotes viri de cāpeſtribus Ior-
23 danis. ᵃ Poſt eos ædificauit Beniamin, &
Aſub contra domum ſuam. Et poſt eos æ-
dificauit Azarias filius Maaſiæ filij Ananię
24 contra domum ſuam. ᵃ Poſt eum ædifica-
uit Bennui filius Ennada mēſuram ſecun-
dam, à domo Azariæ vſque ad flexuram &
25 vſque ad angulum. ᵃ Poſt eum ædificauit
Phalel filius Ozi, cōtra flexuram & turrim
quæ eminet de domo regis excelſa, id eſt,
in atrio carceris. Poſt eum Phadaia filius
26 Pheros. ᵃ Nathinæi autem habitabant in
Ophel vſque contra portam aquarum ad
Orientem, & turrim quæ prominebat.
27 ᵃ Poſt eos ędificauerunt Thecueni menſu-
ram ſecundam è regione à turre magna
G & eminenti, vſque ad murum templi.
28 ᵃ Surſum autem ad portam equorum
ædificauerunt ſacerdotes vnuſquiſq; con-
tra domum ſuam.

11 ᵃ Et mensuram secundam tenuit Melchias
filius Eram, & Asub filius Phaatmoab, et vſq;
12 turrim furnorum. ᵃ Et ad manum eius te-
nuit Sallum filius Saloes princeps dimidij vici
13 Hierusalem. ipſe et filiæ eius. ᵃ portam vallis te-
nuerunt Annun & habitatores Zano, ipſi ædi-
ficauerunt eam, & ſtatuerunt valuas eius, &
ſeras eius, & vectes eius, et mille cubiti in mu-
ro vſque ad portam ſterquilinij.
14 ᵃ Et portam ſterquilinij tenuit Melchias fi-
lius Rechab, princeps vici Bethachcharan, ipſe
ędificauit eam, & ſtatuit valuas eius & ſeras
eius, & vectes eius. ᵃ Et portam fontis muniuit Solon filius Cha
15 loe, princeps partis Maſpha: ipſe ędificauit
eam, & texit eam, & ſtatuit valuas eius &
vectes eius. & murum piſcinæ Siloa in hortum
regis, & vſque ad gradus qui deſcendunt de
ciuitate Dauid.
16 ᵃ Poſt eum tenuit Neemias filius Ezbuch
princeps dimidij vici Bethſur vſque ad hortum
ſepulchri Dauid, & vſque ad piſcinam quæ fa-
ctaerat, & vſque ad domum fortium.
17 ᵃ Et poſt eum tenuerunt Leuitæ, Raum filius
Bani. ad manum eius tenuit Aſabias princeps
dimidij vici Ceela in vico ſuo. 18 ᵃ Et poſt eum
tenuerunt fratres eorum Babai filius Edanad,
princeps dimidij vici Ceela.
19 ᵃ Et tenuit ad manum eius Azur filius Feſu
princeps Maſpha mensuram secundam e contra-
rio aſcenſus armorum coniungentis in angulum.
20 ᵃ Poſt eum monte eius tenuit Baruch filius Za-
bbu mensuram secūdam ab angulo vſque ad por-
tam domus Eliaſub ſacerdotis magni.
21 ᵃ Et poſt eum tenuit Meramoth filius Vria
filij Accos mensuram secundam à porta domus
Eliaſub vſque ad conſummationem domus Elia-
ſub. 22 ᵃ Et poſt eum tenuerunt ſacerdotes viri
Achechar.
23 ᵃ Et poſt eum tenuit Beniamin et Aſſub con-
tra domum ſuam. & poſt eos tenuit Azarias fi-
lius Maaſeæ filij Ananiæ iuxta domum ſuam.
24 ᵃ Et poſt eum tenuit Baani filius Ennadad
mensuram secundam, à domo Azariæ vſque ad
angulum & vſque ad flexuram 25 ᵃ Phalali filij
Vſai, contra angulum & turrim eminentem ex
domo regis excelſa atrij carceris. & poſt eum
Phadaia filius Phoros.
26 ᵃ Et Nathinæi erant habitantes in Ophal vſ-
que ad contra hortum portæ aquæ ad Orientem,
& turris eminens.
27 ᵃ Et poſt eum tenuerunt Thecoim menſuram
ſecundam eregione turris magnæ eminentis, &
vſque ad murum Aphla.
28 ᵃ Supra portam equorum tenuerunt Sacer-
dotes, vir contra domum ſuam.

11 ᵃ τὸ μέτρον δεύτερον ἐκράτησεν μελχίας υἱὸς ἠραμ,
καὶ ἀσοὺβ υἱὸς φααθ μωάβ, καὶ ἑως πύργου τῶν ἀναφείμ.
12 ᵃ καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησε σαλλὰμ υἱὸς σαλώμης
ἀρχὼν ἡμισους ἀφεισχώρου ἱερουσαλήμ. αὐτὸς καὶ αἱ θυ-
γατέρες αὐτοῦ τὴν πύλην τὴ φάραγγος ἐκράτησαν. αὐτὸν
καὶ Φ κατοικοῦντες ζανώ, αὐτοὶ ᾠκοδόμησαν αὐτὴν, καὶ
ἔστησαν θύρας αὐτῆ, καὶ κλεῖθρα αὐτῆ, καὶ μοχλοὺς αὐτῆ,
καὶ χίλιοι πήχεις ἐν τῷ τείχει ἑως τῆς πύλης τῆ κοπρίας.
14 ᵃ καὶ τὴν πύλην τῆς κοπρίας ἐκράτησε μελχίας υἱὸς
ῥηχὰβ, ἄρχων ἀφεισχώρου βηθαχχαρμάν, αὐτὸς καὶ υἱοὶ
αὐτοῦ. καὶ ἐσκέπασαν αὐτὴν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ
15 κλεῖθρα αὐτῆ, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. ᵃ τὴν δὲ πύλην τῆ πηγῆς
ἠσφαλίσατο σαλὼν υἱὸς χαλεζὲ, ἄρχων μέρους τῆ μασφά,
αὐτὸς ἐξωκοδόμησεν αὐτὴν καὶ ἐστέγασεν αὐτὴν, καὶ ἔστησε
τὰς θύρας αὐτῆ καὶ μοχλοὺς αὐτῆ. καὶ τὸ τεῖχος τῆ κολυμ-
βήθρας σιλωὰ εἰς τὸν κῆπον τοῦ βασιλέως, καὶ ἑως τῶν
16 βαθμῶν τῶν καταβαινόντων ἀπὸ πόλεως δαυίδ. ᵃ ὀπίσω
αὐτῆ ἐκράτησε νεεμίας υἱὸς ἐζβὲκ ἄρχων ἡμισους ἀφει-
χώρου βηθσοὺρ ἑως κήπου τάφου δαυὶδ, καὶ ἑως τῆ κολυμ-
17 βήθρας τῆς γενομένης καὶ ἑως οἴκου τῶν δυνατῶν. ᵃ καὶ
μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν Φ λευῖται, ῥαοὺμ υἱὸς βανέα. ἐ-
πὶ χεῖρα αὐτῆ ἐκράτησεν ἀσαβίας ἄρχων ἡμισους ἀφει-
18 χώρου κειλὰ τῆ ἀφειχώρῳ αὐτῆ. ᵃ καὶ μετ' αὐτὸν ἐ-
κράτησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν βαβαῒ υἱὸς ἠδαναὰδ, ἄρχων ἡ-
19 μίσους ἀφειχώρου κειλά. ᵃ καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα
αὐτῆ ἀζοὺρ υἱὸς ἰησοῦ ἄρχων τοῦ μασφὰ μέτρον δεύτερον
ἐξενδυτίας διαβάσεως τῶν ὅπλων τῆς συναπλούσης εἰς
20 τὴν γωνίαν. ᵃ ὀπίσω εἰς τοῦρος αὐτῆ ἐκράτησε βα-
ρεὺχ υἱὸς ζαβοὺ μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἑως
21 θύρας οἴκου ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. ᵃ καὶ μετ'
αὐτὸν ἐκράτησε μεραμὼθ υἱὸς οὐρία υἱοῦ ἀκκὼς μέτρον
δεύτερον ἀπὸ θύρας οἴκου ἐλιασοὺβ ἑως συντελείας οἴ-
22 κου ἐλιασοὺβ. ᵃ καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν Φ ἱερεῖς
23 ἀὐδρες ἀχεχαρ. ᵃ καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε βενα-
μὶν καὶ ἀσσοὺβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν. καὶ μετ' αὐτὸν
ἐκράτησεν ἀζαρίας υἱὸς μαασαίου υἱοῦ ἀνανίου ἐχόμενα
24 οἴκου αὐτοῦ. ᵃ καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε βαανὶ υἱὸς λιν-
αδὰδ, μέτρον δεύτερον, ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀζαρίου ἑως τῆς
25 γωνίας καὶ ἑως τῆς καμπῆς. ᵃ φαλαλὶ υἱοῦ οὐζαὶ,
ἐξενδυτίας τῆς γωνίας καὶ τοῦ πύργου τοῦ ἐξέχοντος
ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως ἀνώτερον τῆς αὐλῆς τῆς φυ-
λακῆς. καὶ μετ' αὐτὸν φαδαΐα υἱὸς φόρου. ᵃ καὶ Φ
ναθιναῖοι ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ ὀφὰλ ἑως ἀπέναντι κή-
που πύλης ὕδατος εἰς ἀνατολὰς, Φ ὁ πύργος ὁ ἐξέχων.
27 ᵃ καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν Φ θεκωῒμ μέτρον δεύ-
τερον ἐξενδυτίας τοῦ πύργου τοῦ μεγάλου τοῦ ἐξέχοντος,
28 καὶ ἑως τοῦ τείχους τοῦ ὀφλά. ᵃ ἀνώτερον πύλης
τῶν ἵππων ἐκράτησαν Φ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξενδυτίας οἴκου
ἑαυτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[9] * Post eos ædificauit Seddo filius Emmer contra domum suam. & post eum ædificauit Semeia filius Secheniæ custos portæ Orientalis. [10] *Post eum ædificauerunt Anania filius Selemiæ, & Anon filius Selo sextus, mensuram secundam. Post eum ædificauit Mesollam filius Barachiæ contra gazophylacium suum. [11] *Post eum ædificauit Melchias filius aurificis vsque ad domum Nathinæorum, & scruta vendentium cõtra portam iudicialem & vsq; ad cœnaculum [12] anguli. *Et intra cœnaculũ anguli in porta gregis ædificauerunt aurifices & negociatores. CAP. IIII.

[1] FActum est autẽ cùm audisset Sanaballath quòd ædificaremus murum, iratus A est valdè, & motus nimis subsannauit Iudæos. [2] *Et dixit coram fratribus suis & frequentia Samaritanorum: Quid Iudæi faciunt imbecilles? num dimittẽt eos gẽtes? num sacrificabunt & cõplebũt in vna die? nunquid ædificare poterunt lapides de [3] aceruis pulueris qui cõbusti sunt? *Sed Tobias Amanites proximus eius ait: Ædificent si ascenderit vulpes, transiliet murũ [4] eorum lapideum. *Audi Deus noster, quia factus sumus despectui. Conuerte opprobriũ super caput eorum, & da eos in despectionem in terra captiuitatis. [5] *Ne operias iniquitatem eorum, & peccatum eorum coram facie tua non deleatur, quia irriserunt [6] ædificates. *Itaque ædificauimus murum, & coniunximus totum vsque ad partẽ dimidiam, & prouocatum est cor populi ad [7] operandum. *Factum est autem cùm audisset Sanaballath, & Tobias, & Arabes, & B Ammonitæ, & Azotij quòd obducta esset cicatrix muri Hierusalem, & quòd cœpissent interrupta concludi, irati sunt nimis. [8] *Et cõgregati sunt omnes pariter vt venirẽt & pugnarent contra Hierusalẽ, & molirentur insidias. [9] *Et orauimus Deum nostrum, & posuimus custodes sup murũ die [10] ac nocte contra eos. *Dixit autem Iudas: Debilitata est fortitudo portãtis, & humʳ nimia est, & nos nõ poterimʳ ædificare mu- [11] rum. *Et dixerunt hostes nostri: Nesciant & ignorent, donec veniamus in medium eorum, & interficiamus eos, & cessare fa- [12] ciamus opus. *Factum est autem venientibus Iudæis qui habitabãt iuxta eos, & dicẽtibus nobis per decem vices ex omC nibus locis quibus venerant ad nos:

[13] * Statui in loco post murum per circuitum populum in ordinem cum gladiis suis, & lanceis, & arcubus.

[14] * וַאֲקִים בַּמָּקוֹם מֵאֲחֲרֵי לַחוֹמָה בַּצְּחִיחִים וָאַעֲמִיד אֶת־הָעָם
לְמִשְׁפְּחוֹת עִם חַרְבֹתֵיהֶם רמחיהם וקשתתיהם:

[15] * וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע סַנְבַלַּט כִּי אֲנַחְנוּ בוֹנִים אֶת־
הַחוֹמָה וַיִּחַר לוֹ וַיִּכְעַס הַרְבֵּה וַיִּלְעַג עַל־הַיְהוּדִים:
[16] * וַיֹּאמֶר לִפְנֵי אֲחֵיהוּ וְחֵיל שֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר מָה־
הַיְהוּדִים הָאֻמְלָלִים עֹשִׂים הֲיַעַזְבוּ לָהֶם הֲיִזְבָּחוּ
הֲיִכְלוּ בְּיוֹם הֲיִחַיְיוּ אֶת־הָאֲבָנִים מֵעֲרֵמוֹת הֶעָפָר
וְהֵמָּה שְׂרוּפוֹת: [17] * וְטוֹבִיָּה הָעַמֹּנִי אֶצְלוֹ וַיֹּאמֶר
גַּם אֲשֶׁר הֵם בּוֹנִים אִם־יַעֲלֶה שׁוּעָל וּפָרַץ חוֹמַת
אַבְנֵיהֶם: [18] * שִׁמְעָ אֱלֹהֵינוּ כִּי הָיִינוּ בְּוָזָה וְהָשֵׁב
חֶרְפָּתָם אֶל־רֹאשָׁם וּתְנֵם לָבוָז בְּאֶרֶץ שִׁבְיָה:
[19] * וְאַל־תְּכַס עַל־עֲוֹנָם וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל־
תִּמָּחֶה כִּי הִכְעִיסוּ לִנֹּכֵחַ הַבּוֹנִים:
[20] * וַנִּבֶן אֶת־הַחוֹמָה וְתִקְשַׁר כָּל־הַחוֹמָה עַד־
חֲצְיָהּ וַיְהִי לֵב לָעָם לַעֲשׂוֹת:
[21] * וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע סַנְבַלַּט וְטוֹבִיָּה וְהָעַרְבִים
וְהָעַמֹּנִים וְהָאַשְׁדּוֹדִים כִּי־עָלְתָה אֲרוּכָה לְחוֹמוֹת
יְרוּשָׁלַם כִּי הַחֵלּוּ הַפְּרָצִים לְהִסָּתֵם וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד:
[22] * וַיִּקְשְׁרוּ כֻלָּם יַחְדָּו לָבוֹא לְהִלָּחֶם בִּירוּשָׁלִָם
וְלַעֲשׂוֹת לָהּ תּוֹעָה: [23] * וַנִּתְפַּלֵּל אֶל־אֱלֹהֵינוּ
וַנָּעֶמֶד מִשְׁמֶר עֲלֵיהֶם יוֹמָם וָלַיְלָה מִפְּנֵיהֶם:
[24] * וַיֹּאמֶר יְהוּדָה כָּשַׁל כֹּחַ הַסַּבָּל וְהֶעָפָר הַרְבֵּה
וְאֲנַחְנוּ לֹא נוּכַל לִבְנוֹת בַּחוֹמָה:
[25] * וַיֹּאמְרוּ צָרֵינוּ לֹא יֵדְעוּ וְלֹא יִרְאוּ עַד אֲשֶׁר נָבוֹא
אֶל־תּוֹכָם וְהָרַגְנוּם וְהִשְׁבַּתְנוּ אֶת־הַמְלָאכָה:
[26] * וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּאוּ הַיְהוּדִים הַיֹּשְׁבִים אֵצְלָם
וַיֹּאמְרוּ לָנוּ עֲשֶׂר פְּעָמִים מִכֹּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר־
תָּשׁוּבוּ עָלֵינוּ: [27] * וָאַעֲמִיד מִתַּחְתִּיּוֹת לַמָּקוֹם
מֵאֲחֲרֵי לַחוֹמָה בַּצְּחִיחִים וָאַעֲמִיד אֶת־הָעָם
לְמִשְׁפְּחוֹת עִם חַרְבֹתֵיהֶם רמחיהם וקשתתיהם:

[29] * Et post eum tenuit Sadoc filius Emmer contra domum suam. & post eum tenuit Samaia filius Sechenia, custos portæ Orientis. [30] * Et post eum tenuit Ananias filius Selle- mia, & Anon filius Seleph sextus mensuram secundam. & post eum tenuit Mesollam filius Barachiæ contra gazophylacium suum. [31] * Et post eum tenuit Melchias filius Sare- phi, vsque ad domum Nathinæorum & negociatorum contra portam considerationis, et vsque ad ascensum flexuræ. [32] * Et intra ascensum portæ ouinæ, tenuerunt fabri & negociatores.

CAP. IIII.

ET factũ est quando audiuit Sanabalat quòd [1] nos ædificaremus murum, & moleſtum fuit ei, & iratus est multum, et subsannabat in fu- deos. [2] *Et dixit coram fratribus suis & exercitu Samariæ, & dixit: Quid imbecilles isti facium Iudæi? num dimittemus eos? nunquid sacrificant? nunquid poterunt? & hodie sana- buntur lapides post quàm puluis facti sunt cõbusti? [3] *Et Tobias Ammanites prope eum: & di- xit ad eos: Et isti ædificant, nonne ascendet vulpes, & destruet murum lapidum eorum? [4] * Audi Deus noster quia facti sumus in sub- sannationem, & conuerte opprobrium eorum ut caput eorum, & da eos in subsannationem in terra captiuitatis: [5] * Et ne operias in iniquitatem eorum, et pec- catum eorum à facie tua non deleatur; quoniam irritauerunt coram ædificantibus. [6] * Et ædificauimus murum, & coniunctus est omnis murus vsque ad medietatem suam, et fa- ctum est cor populi ut ædificaret. [7] * Et factum est cùm audisset Sanabalat, & Tobias, et Ara- bes, et Ammanitæ, et Azotij, quòd ascendit ger- men muris Hierusalem, quoniam inceperunt ci catrices obduci; et moleſtiũ eis visum fuit valdè. [8] * Et congregati sunt omnes ad idem ut ve- nirent & percuterent in Hierusalem, & face- rent ei deceptionem. [9] * Et orauimus ad Deum nostrum, & statuimus custodes super eos die et nocte à facie eorum. [10] * Et dixit Judas: Contri- ta est fortitudo inimicorum, & humus multa, et nos non poterimus ædificare in muro. [11] * Et dixerunt tribulantes nos: Non cognos- cent & non videbunt donec veniamus in me- dium eorum, & interficiemus eos, & sedabi- mus opus. [12] * Et factum est ut venerunt Ju- dæi habitantes prope eos, & dixerunt nobis: A- scendunt ex omnibus locis, quoniam conuer- tuntur super nos. [13] * Et statui in infima loci post murum in absconditis, & statui populum per po pulos cum gladiis suis, & lanceis suis, & arcu- bus suis.

[29] * καὶ μετ' αὐτὸν ἐπεφάτισε Σαδὼκ υἱὸς ἐμμὴς ἐξενδο τίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐπεφάτισε Σαμαΐας υἱὸς Σεχονίας φύλαξ τῆς πύλης τῆς ἀνατολῆς. [30] * καὶ μετ' αὐτὸν ἐπεφάτισαν ἀνανίας υἱὸς Σελλεμία, & ἀνὼν υἱὸς Σελὲφ ἕκτος μέτρον δεύτερον. & μετ' αὐτὸν ἐπεφάτισε μεθολλὰμ υἱὸς βαραχίε ἐξενωντίας ταζοφυ- [31] λακίου αὐτοῦ. * καὶ μετ' αὐτὸν ἐπεφάτισε μελχίας υἱὸς τοῦ σαρεφὶ ἕως οἴκου τῶν ναθιναίων & τῶν μεταβόλων ἀπέναντι πύλης τῆς ἐπισκέψεως & ἕως ἀναβάσεως τῆς καμ- [32] πῆς. * καὶ ἀναμέσον τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης τῆς προβα τικῆς ἐπεφάτισαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ μεταβολοι.

δ΄.

[1] * Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε Σαναβαλὰτ ὅτι ἡμεῖς οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὠργίσθη ἐπὶ πολύ, & ἐξεγέλα ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους. [2] * καὶ εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ & τῆ δυνάμεως Σαμαρείας, καὶ εἶπεν, τί οἱ οὐδαμινοὶ οὗτοι ποιοῦσιν οἱ ἰουδαῖοι; μὴ καταλείψουσιν αὐτοὺς; ἆρα θυσιάζουσιν, ἆρα δυνήσον); & σήμερον ἱάσονται ἐκ τῶν λίθων μὴ τὸ χῶ- μα χώματος καυθέντας; [3] * καὶ τωβίας ὁ ἀμμανίτης ἐχόμενα αὐτοῦ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, καὶ γε αὐτοὶ οἰκοδο- μοῦσιν, οὐχὶ ἀναβήσε) ἀλώπηξ, καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λί- θων αὐτῶν; [4] * ἄκουσον ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκτηρισμόν, καὶ ἐπίστρεψον ὀνειδισμὸν αὐτῶν εἰς κεφα- λὴν αὐτῶν, & δὸς αὐτοὺς εἰς μυκτηρισμὸν ἐν γῇ αἰχμα- λωσίας. [5] * καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ ἀνομίαν αὐτῶν, & ἡ ἁ- μαρτία αὐτῶν ἐκ προσώπου σου μὴ ἐξαλειφθείη, ὅτι παρώργισαν ἐναντίον τῶν οἰκοδομούντων.

[6] * καὶ ᾠκοδομήσαμεν τὸ τεῖχος & συνήφθη πᾶν τὸ τεῖ- χος ἕως ἡμίσους αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἡ καρδία & λαοῦ ὥστε [7] οἰκοδομῆσαι. * καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε σαναβαλὰτ καὶ τω- βίας καὶ οἱ ἀραβες καὶ οἱ ἀμμανῖται & οἱ ἀζώτιοι, ὅτι ἀνέβη ἡ φυὴ τοῖς τείχεσιν ἱερουσαλήμ, ὅτι ἤρξαντο αἱ διά- σφαλαὶ ἀναφράσσεσθαι, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐφάνη σφόδρα. [8] * & συνήχθησαν πάντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐλθεῖν & παλαῖσαι [9] ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ποιῆσαι αὐτῇ πλαίσιον. * καὶ προσευ- ξάμεθα πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐστήσαμεν προφύλα κας ἐπ' αὐτοῖς ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. [10] * καὶ εἶπεν ἰούδας, συντέτριπται ἡ ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὁ χοῦς πολύς, καὶ ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τείχῳ. [11] * καὶ εἶπον οἱ θλίβοντες ἡμᾶς, οὐ γνώσονται καὶ οὐκ ὄ- ψονται) ἕως οὗ ἔλθωμεν εἰς μέσον αὐτῶν, καὶ φονεύσωμεν [12] αὐτοὺς καὶ καταπαύσωμεν τὸ ἔργον. * καὶ ἐγένετο ὡς ἦλ- θον οἱ ἰουδαῖοι οἱ οἰκοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, καὶ εἶπον ἡμῖν, αἱ ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπου ἐπεστρέψατε ἐφ' [13] ἡμᾶς. * καὶ ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τοῦ τόπου κατόπι- σθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπεινοῖς, καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ δήμους μετὰ ῥομφαιῶν αὐτῶν καὶ τῶν δοράτων αὐτῶν, & τῶν τόξων αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * ואראה ואקום ואמר אל החרים ואל הסגנים
ואל יתר העם אל תיראו מפניהם את אדני
הגדול והנורא זכרו והלחמו על אחיכם בניכם
ובנתיכם נשיכם ובתיכם:
15 * ויהי כאשר שמעו אויבינו כי נודע לנו ויפר
האלהים את עצתם ונשוב כלנו אל החומה איש
16 אל מלאכתו: * ויהי מן היום ההוא חציו נערי
עשים במלאכה וחציום מחזיקים והרמחים המגנים
והקשתות והשריונים והשרים אחרי כל בית
17 יהודה: * הבונים בחומה והנשאים בסבל
עמשים באחת ידו עשה במלאכה ואחת מחזקת
18 השלח: * והבונים איש חרבו אסורים על
מתניו ובונים והתוקע בשופר אצלי:
19 * ואמר אל החרים ואל הסגנים ואל יתר העם
המלאכה הרבה ורחבה ואנחנו נפרדים על
החומה רחוקים איש מאחיו:
20 * במקום אשר תשמעו את קול השופר שמה
תקבצו אלינו אלהינו ילחם לנו:
21 * ואנחנו עשים במלאכה וחציים מחזיקים
ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים:
22 * גם בעת ההיא אמרתי לעם איש ונערו ילינו
בתוך ירושלם והיו לנו הלילה משמר והיום
23 מלאכה: * ואין אני ואחי ונערי ואנשי
המשמר אשר אחרי אין אנחנו פשטים בגדינו
איש שלחו המים:

ה

1 * ותהי צעקת העם ונשיהם גדולה אל אחיהם
2 היהודים: * ויש אשר אמרים בנינו ובנתינו
אנחנו רבים ונקחה דגן ונאכלה ונחיה:
3 * ויש אשר אמרים שדתינו וכרמינו ובתינו
אנחנו ערבים ונקחה דגן ברעב:
4 * ויש אשר אמרים לויינו כסף למדת המלך
שדתינו וכרמינו: * ועתה כבשר אחינו בשרינו
כבניהם בנינו והנה אנחנו כבשים את בנינו ואת
בנתינו לעבדים ויש מבנתינו נכבשות ואין לאל
ידינו ושדתינו וכרמינו לאחרים:
6 * ויחר לי מאד כאשר שמעתי את זעקתם ואת
7 הדברים האלה:

14 *Et perspexi atque surrexi, & aio ad optimates & magistratus, & ad reliquam partē vulgi: Nolite timere à facie eorum. Domini magni & terribilis mementote, & pugnate pro fratribus vestris, filiis vestris & filiabus vestris, & vxoribus vestris, & domibus vestris. 15 *Factum est autem cùm audissent inimici nostri nunciatum esse nobis, dissipauit Deus cōsilium eorum. & reuersi sumus omnes ad muros vnusquisque 16 ad op' suum. *Et factum est à die illa, media pars iuuenum eorum faciebat opus, & media parata erat ad bellum, & lanceæ, & scuta, & arcus, & loricæ, & principes post 17 eos in omni domo Iudæ *ædificantium muros, & portantium onera & imponētium: vna manu sua faciebat opus, & altera te- 18 nebat gladium. *Ædificātium enim vnusD quisque gladio erat accinctus renes. & ædificabant & clamabāt buccina iuxta me. 19 *Et dixi ad optimates & ad magistratus, & ad reliquam partem vulgi: Opus grande est & latum, & nos sēparati sumus in muro 20 procul alter ab altero. *In loco quocunque audieritis clāgorē tubæ, illuc cōcurrite ad 21 nos. Deus noster pugnabit pro nobis: *Et nosipsi faciamus opus. Et media pars nostrum teneat lāceas ab ascensu auroræ, donec egrediātur astra. *In tempore quoque illo dixi populo: Vnusquisque cum puero suo maneat in medio Hierusalem, & sint nobis vices per noctem & diem ad operā- 23 dum. *Ego autem, & fratres mei, & pueri mei, & custodes qui erant post me, non deponebamus vestimenta nostra. vnusquisque tantum nudabatur ad baptismum.

CAP. V.

1 *ET factus est clamor populi & vxorum eius magnus aduersus fratres suos Iu- 2 dæos. *Et erant qui dicerent: Filij nostri & filiæ nostræ multę sunt nimis. Accipiamus pro precio eorum frumentum, & comeda- 3 mus & viuamus. *Et erant qui dicerent: Agros nostros & vineas, & domus nostras apponamus, & accipiamus frumentum in 4 fame. *Et alij dicebant: Mutuò sumamus pecunias in tributa regis, demusque agros 5 nostros & vineas. *Et nūc sicut carnes fratrum nostrorum, sic carnes nostræ sunt, & sicut filij eorum, ita et filij nostri. Ecce nos subiugamus filios nostros et filias nostras in seruitutem, & de filiabus nostris sunt famulæ, nec habemus vnde possint redimi; et agros nostros et vineas nostras alij pos- 6 sident. *Et iratus sum nimis cùm audissem clamorem eorum secundùm verba hæc:

14 *Et perspexi, & surrexi, & dixi ad optimates & ad duces, & ad reliquos populi: Ne timueritis à facie eorum. mementote Dei nostri magni & terribilis, & pugnate pro fratribus vestris, filiis vestris & filiabus vestris, & vxoribus vestris, & domibus vestris. 15 *Et factum est cùm audissent inimici nostri quod notum fuit nobis, & dissipauit Deus consilium eorum. & reuersi sumus nos in murum, vir in opus suum. 16 *Et factum est à die illa medietas eorum qui ordinati erant faciebant opus, & medietas eorum resistebant, & lanceæ, & scuta, & arcus & thoraces, & principes post omnem domum Iudæ *ædificantium in muro. et tollentes in humeris armati. in vna manu faciebat illic opus, & in vna tenebat iaculum. 18 *Et ædificatores vir gladium suum accinctum super lumbum suum, & ædificabant. & buccinans in cornea buccina prope me. 19 *Et dixi ad optimates, & ad principes, & ad reliquos populi: Opus grande & latum, & nos separamur super murum procul vir à fratre suo. *Et in loco vbicunque audieritis vocem 20 buccinæ, illuc concurrite ad nos, et Deus noster pugnabit pro nobis. 21 *Et nos faciebamus opus, & medietas nostrum tenentes lanceas ab ascensu auroræ vsque ad egressum stellarum. *Et in tempore illo 22 dixi populo: Vnusquisque cum iuuene suo cum eo maneat in medio Hierusalem. & sit nobis custodia, & dies opus. 23 *Et eram ego & fratres mei, & pueri, & viri custodiæ post me: & non fuit ex nobis deuadans vir vestimenta sua. vir & arma eius ad aquam.

CAP. V.

1 *ET factus est clamor populi & mulierum eorum magnus ad fratres suos Iudæos. 2 *Et erant aliqui dicentes: In filiis nostris et in filiabus nostris nos multi, & accipiemus frumentum, & comedemus & viuemus. 3 *Et sunt aliqui dicentes: Agri nostri & vineæ nostræ, & domus nostræ, nos promittemus, & accipiemus frumentum & comedemus. 4 *Et sunt aliqui dicentes: Mutuo accepimus argentum in tributa regis, agri nostri & vineæ nostræ, & domus nostræ. 5 *Et nunc sicut caro fratrum nostrorum, caro nostra, sicut filij eorum, filij nostri. et ecce nos subiugamus filios nostros et filias nostras in seruos, & sunt de filiabus nostris subiugatæ, & non est potentia manuum nostrarum, & agri nostri, & vineæ nostræ optimatibus. 6 *Et tristatus sum valdè cùm audiui clamorem eorum & sermones istos.

14 * καὶ εἶδον καὶ ἀνέστην καὶ εἶπον πρὸς τοὺς ἐντίμους, καὶ
πρὸς τοὺς στρατηγοὺς, καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους λαοὺς,
μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. μνήσθητε τοῦ θεοῦ ἡ-
μῶν τοῦ μεγάλου καὶ φοβεροῦ, καὶ παρατάξασθε περὶ
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, υἱῶν ὑμῶν, καὶ θυγατέρων ὑμῶν, καὶ
γυναικῶν ὑμῶν, καὶ οἴκων ὑμῶν. 15 * καὶ ἐγένετο ὡσὰκ
ἤκουσαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη ἡμῖν, καὶ διεσκέδασεν
ὁ θεὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν· καὶ ἐπεστρέψαμεν ἡμεῖς εἰς
τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ. 16 * καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς
ἡμέρας ἐκείνης ἥμισυ τῶν ἐκτεταγμένων ἐποίουν τὸ ἔργον,
καὶ ἥμισυ αὐτῶν διάτειχον, καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ καὶ τό-
ξα καὶ θώρακες, καὶ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκου Ἰούδα
17 τῶν οἰκοδομούντων ἐν τῷ τείχει. οἱ δὲ αἴροντες ἐν τοῖς
ὤμοις ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει αὐτὸ τὸ ἔργον, καὶ ἐν
18 μιᾷ ἐκράτει τὸ βολίδα. 19 * καὶ οἱ οἰκοδόμοι ἀνὴρ
ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐζωσμένος ἐπὶ τοῦ ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ᾠκο-
δόμουν. καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατίνῃ ἐχόμενά μου.
19 * καὶ εἶπα πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας
καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ, τὸ ἔργον πολὺ καὶ
πλατύ, καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα ἐπὶ τοῦ τείχους μακρὰν
20 ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 21 * καὶ ἐν τῷ ᾧ ἂν ἀκού-
σητε τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, ἐκεῖ συναχθήσεσθε πρὸς
ἡμᾶς, καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν πολεμήσει ὑπὲρ ἡμῶν. 21 * καὶ ἡ-
μεῖς ἐποιοῦμεν τὸ ἔργον. καὶ τὸ ἥμισυ ἡμῶν κρατοῦντες τὰς
λόγχας ἀπὸ διαβάσεως ὄρθρου ἕως ἐξόδου τῶν ἄστρων.
22 * καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ λαῷ, ἕκαστος μετὰ
νεανίσκου αὐτοῦ αὐλισθήτω ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ. καὶ
ἔσται ἡμῖν ἡ νὺξ φυλακή, καὶ ἡ ἡμέρα ἔργον.
23 * καὶ ἤμην ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ τὰ παιδάρια,
καὶ οἱ ἄνδρες τῆς φυλακῆς ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἦν ὃς
ἡμῶν ἐκδιδυσκόμενος· ἀνὴρ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ· ἀνὴρ τὸ ὅ-
πλον αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ.

ε'.

1 * Καὶ ἐγένετο ἡ κραυγὴ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αὐτοῦ
2 μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν τοὺς Ἰουδαίους. * καὶ ἦ-
σάν τινες λέγοντες, οἱ υἱοὶ ἡμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ἡμῶν, ἡμεῖς πολλοί, καὶ λημψόμεθα σῖτον καὶ φαγώμεθα καὶ ζη-
3 σόμεθα. * καὶ εἰσίν τινες λέγοντες, ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπε-
λῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς διεχώμεθα καὶ λημψόμε-
4 θα σῖτον καὶ φαγώμεθα. * καὶ εἰσίν τινες λέγοντες, ἐδα-
νείσαμεν δραχμὴν εἰς φόρους τοῦ βασιλέως, ἀγροὶ ἡμῶν
5 καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν. * καὶ νῦν ὡς σὰρξ
ἀδελφῶν ἡμῶν, σὰρξ ἡμῶν. ὡς υἱοὶ αὐτῶν, υἱοὶ ἡμῶν. καὶ ἰδοὺ
ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέ-
ρας ἡμῶν εἰς δούλους, καὶ εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν κα-
ταδυναστευόμεναι, καὶ οὐκ ἔστι δυνάμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ
ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις.
6 * καὶ ἐλυπήθην σφόδρα καθὼς ἤκουσα τὴν κραυ-
γὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λόγους τούτους.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 וַיִּמְלַךְ לִבִּי עָלָי וָאָרִיבָה אֶת־הַחֹרִים וְאֶת־
הַסְּגָנִים וָאֹמְרָה לָהֶם מַשָּׁא אִישׁ בְּאָחִיו אַתֶּם
נֹשִׂאִים וָאֶתֵּן עֲלֵיהֶם קְהִלָּה גְדוֹלָה׃
8 וָאֹמְרָה לָהֶם אֲנַחְנוּ קָנִינוּ אֶת־אַחֵינוּ הַיְּהוּדִים
הַנִּמְכָּרִים לַגּוֹיִם כְּדֵי בְנוּ וְגַם־אַתֶּם תִּמְכְּרוּ אֶת־
אֲחֵיכֶם וְנִמְכְּרוּ־לָנוּ וַיַּחֲרִישׁוּ וְלֹא מָצְאוּ דָּבָר׃
9 וָאֹמַר לֹא־טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר־אַתֶּם עֹשִׂים הֲלוֹא
בְּיִרְאַת אֱלֹהֵינוּ תֵּלֵכוּ מֵחֶרְפַּת הַגּוֹיִם אוֹיְבֵינוּ׃
10 וְגַם־אֲנִי אַחַי וּנְעָרַי נֹשִׁים בָּהֶם בֶּסֶף וְדָגָן
נַעֲזְבָה־נָּא אֶת־הַמַּשָּׁא הַזֶּה׃
11 הָשִׁיבוּ נָא לָהֶם כְּהַיּוֹם שְׂדֹתֵיהֶם כַּרְמֵיהֶם
זֵיתֵיהֶם וּבָתֵּיהֶם וּמְאַת הַכֶּסֶף וְהַדָּגָן הַתִּירוֹשׁ
וְהַיִּצְהָר אֲשֶׁר אַתֶּם נֹשִׁים בָּהֶם׃
12 וַיֹּאמְרוּ נָשִׁיב וּמֵהֵם לֹא נְבַקֵּשׁ כֵּן נַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר
אַתָּה אוֹמֵר וָאֶקְרָא אֶת־הַכֹּהֲנִים וָאַשְׁבִּיעֵם לַעֲשׂוֹת
כַּדָּבָר הַזֶּה׃ 13 גַּם־חִצְנִי נָעַרְתִּי וָאֹמְרָה כָּכָה
יְנַעֵר הָאֱלֹהִים אֶת־כָּל־הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יָקִים
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה מִבֵּיתוֹ וּמִיגִיעוֹ וְכָכָה יְהִיֶה נָעוֹר
וָרֵק וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַקָּהָל אָמֵן וַיְהַלְלוּ אֶת־יְהוָה
וַיַּעַשׂ הָעָם כַּדָּבָר הַזֶּה׃
14 גַּם מִיּוֹם אֲשֶׁר־צִוָּה אֹתִי לִהְיוֹת פֶּחָה בְּאֶרֶץ
יְהוּדָה מִשְׁנַת עֶשְׂרִים וְעַד שְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם
לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים אֲנִי
וַאֲחֵי לֶחֶם הַפֶּחָה לֹא אָכָלְתִּי׃
15 וְהַפַּחוֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר לְפָנַי הִכְבִּידוּ עַל־
הָעָם וַיִּקְחוּ מֵהֶם בְּלֶחֶם וְיַיִן אַחַר כֶּסֶף שְׁקָלִים
אַרְבָּעִים גַּם נְעָרֵיהֶם שָׁלְטוּ עַל הָעָם וַאֲנִי לֹא
עָשִׂיתִי כֵן מִפְּנֵי יִרְאַת אֱלֹהִים׃
16 וְגַם בְּמְלֶאכֶת הַחוֹמָה הַזֹּאת הֶחֱזַקְתִּי וְשָׂדֵה
לֹא קָנִינוּ וְכָל־נְעָרַי קְבוּצִים שָׁם עַל־הַמְּלָאכָה׃
17 וְהַיְּהוּדִים וְהַסְּגָנִים מְאָה וַחֲמִשִּׁים אִישׁ וְהַבָּאִים
אֵלֵינוּ מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵינוּ עַל־שֻׁלְחָנִי׃
18 וְאֲשֶׁר הָיָה נֶעְשָׂה לְיוֹם אֶחָד שׁוֹר אֶחָד צֹאן
שֵׁשׁ־בְּרוּרוֹת וְצִפֳּרִים נֶעְשׂוּ־לִי וּבְיַן עֲשֶׂרֶת יָמִים
בְּכָל־יַיִן לְהַרְבֵּה וְעִם־זֶה לֶחֶם הַפֶּחָה לֹא בִקַּשְׁתִּי
כִּי כָבְדָה הָעֲבֹדָה עַל־הָעָם הַזֶּה׃
19 זָכְרָה־לִּי אֱלֹהַי לְטוֹבָה כֹּל אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עַל־
הָעָם הַזֶּה׃

7 Cogitauitque cor meum mecum. & increpaui optimates & magistratus, & dixi eis: Vsuras ne singuli à fratribus vestris exigitis? Et congregaui aduersum eos concionē
8 magnam: Et dixi eis: Nos, vt scitis, redemimus fratres nostros Iudæos qui venditi fuerant gentibus secūdùm possibilitatem nostram. Et vos igitur vendite fratres vestros, & redimemus eos. Et siluerunt, nec
9 inuenerunt quid responderent. Dixiq, ad eos: Non est bona res quam facitis. quare non in timore Dei nostri ambulatis, ne exprobretur nobis à gentibus inimicis
10 nostris. Et ego & fratres mei & pueri mei commodauimus plurimis pecuniam & frumentum. non repetamus in cōmune istud.
11 Æs alienum concedamus, quod debetur nobis. Reddite eis hodie agros suos, & vineas suas, & oliueta sua, & domos suas. qui C potius & centesimam pecuniæ, frumenti, vini & olei quam exigere soletis ab eis, da-
12 te pro illis. Et dixerunt: Reddemus, & ab eis nihil quæremus; sicq; faciemus vt loqueris. Et vocaui Sacerdotes, & adiuraui
13 eos vt facerent iuxta quod dixeram. Insuper excussi sinum meum, & dixi: Sic excutiat Deus omnem virum qui non compleuerit verbum istud, de domo sua & de laboribus suis, sic excutiatur, & vacuꝰ fiat. Et dixit vniuersa multitudo: Amen. & laudauerunt Dñm. Feceit ergo populus sicut
14 erat dictū. A die autem illa qua præceperat rex mihi, vt essem dux in terra Iuda, ab ānō vicesimo vsque ad annum tricesimum secundū Artaxerxis regis, p annos duodecim ego & fratres mei annonas, quæ ducibus
15 debebātur, non comedimus. Duces autē D primi qui fuerūt ante me grauauerunt populum, & acceperūt ab eis in pane & vino & pecunia quotidie siclos quadraginta. sed & ministri eorum depꝛsserant populū. ego autem non feci ita propter timorem Dei.
16 Quin potius in opere muri ædificaui, & agrū nō emi, & omnes pueri mei cōgregati
17 ad opus erant. Iudæi quoq; & magistratꝰ centū quinquaginta viri: & qui veniebant ad nos de gentibus quæ in circuitu nostro sunt, in mensa mea erant.
18 Parabatur autem mihi per dies singulos bos vnus, arietes sex electi, exceptis volatilibus, & inter dies decem vina diuersa, & alia multa tribuebam. Insuper & annonas ducatus mei non quæsiui. valdè enim
19 attenuatus erat populus. Memento mei Deus meus in bonum, secundùm omnia quæ feci populo huic.

7 Et deliberauit cor meum apud me. & pugnaui aduersus optimates & principes, & dixi eis: Repetitione vos repetetis vir fratrem suū, quæ vos facitis? & dedi super eos concionem
8 magnam. Et dixi eis: Nos possedimus fratres nostros Iudæos venditos gentibus, in voluntario nostro. & vos venditis fratres vestros, & vendentur nobis. & siluerunt, & non inuenerunt sermonem.
9 Et dixi: Non bonum verbū quod vos facitis; non sic in timore Dei nostri redibitis ab opprobrio gentium inimicorum nostrorum.
10 Etiam ego & fratres mei & noti mei posumus eis argentum & frumentum: relinquimus iam repetitionem hanc.
11 Reddite iam eis vt hodie agros suos, & vineas suas, & olueta sua, & domos suas, et de argento frumentum, & vinum, & oleum
12 efferte eis. Et dixerunt: Reddemus, & ab eis non quæremus: sic faciemus sicut tu dicis. Et vocaui Sacerdotes, & adiuraui eos vt facerent secundum verbum hoc.
13 Et vestem meam excussi, & dixi: Sic excutiat Deus omnem virum, qui nō statuet verbum istud de domo sua & de labore suo, & erit sic excussus & vanus. Et dixit vniuersa ecclesia: Amen. & laudauerunt Dominum. & fecit populus verbum istud.
14 Etiam à die qua præceperat mihi vt essem in principem eorum in terra Iuda, ab anno vicesimo & vsque ad annum tricesimum & secundum Arthasastha regi annos duodecim, & ego & fratres mei panem principatus mei non comedimus.
15 At duces qui ante me, grauauerunt super populum, & acceperunt ab eis in panibus & in vino vltimum argentum siclos quadraginta. etiam ministri eorum dominati fuerunt super populum, & ego non feci sic à facie timoris Domini.
16 Et in opere muri istorum tenui, agrum non possedi; & pueri mei, & omnes congregati ibi
17 propter opus. Et Iudæi & principes centum quinquaginta viri, & venientes ad nos de gentibus quæ
18 in circuitu nostro, in mensa mea. Et erat quod fiebat in diem vnum, vitulus vnus & oues sex electæ et hircus erant mihi, & inter duodecim dies in omnibus vinum multitudine. & cum istis panem ducatus mei non quæsiui, quoniam grauis seruitus super populum istum.
19 Memento mei Deus in bonum, secundùm omnia quæ feci populo huic.

NEEMIAS

7 καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ' ἐμέ. καὶ ἐμαχησάμην μετὰ τῶν ἐντίμων καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἀπαιτήσει ὑμεῖς ἀπαιτήσετε ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε; καὶ ἔδωκα ἐπ' αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην.
8 καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἡμεῖς κεκτήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν, ἐν ἑκουσίῳ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, καὶ πραθήσονται ἡμῖν. καὶ ἡσύχασαν καὶ οὐχ εὗρον λόγον.
9 καὶ εἶπον, οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε, οὐχ οὕτως ἐν φόβῳ θεοῦ ἡμῶν ἀπελεύσεσθε ἀπὸ ὀνειδισμοῦ τῶν
10 ἐθνῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καὶ γε ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ οἱ γνωστοί μου ἐδανείσαμεν αὐτοῖς ἀργύριον καὶ σῖτον, ἐγκαταλίπομεν δὴ τὴν ἀπαίτησιν ταύτην.
11 ἐπιστρέψατε δὴ αὐτοῖς ὡς σήμερον ἀγροὺς αὐτῶν καὶ ἀμπελῶνας αὐτῶν, καὶ ἐλαιῶνας αὐτῶν καὶ οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον ἐξενέγκατε αὐτοῖς.
12 καὶ εἶπον, ἀποδώσομεν, καὶ παρ' αὐτῶν οὐ ζητήσομεν, οὕτως ποιήσομεν καθὼς σὺ λέγεις. καὶ ἐκάλεσα τοὺς ἱερεῖς καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ποιῆσαι
13 κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ τὸν ἀναβολόν μου ἐξετίναξα, καὶ εἶπον, οὕτως ἐκτινάξαι ὁ θεὸς πᾶσαν ἄνδρα, ὃς οὐ στήσει τὸν λόγον τοῦτον ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐκ κόπου αὐτοῦ, καὶ ἔσται οὕτως ἐκλελυμένος καὶ κενός. καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία, ἀμήν· καὶ ἤνεσαν τὸν κύριον. καὶ ἐποίησεν ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο.
14 καὶ γε ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα αὐτῶν ἐν γῇ Ἰούδα ἀπὸ ἐτῶν εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἐτῶν τεσσαρακοστοῦ καὶ δευτέρου τοῦ Ἀρθασασθὰ τοῦ βασιλέως ἔτη δώδεκα, καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου ἄρτον τῆς ἡγεμονίας μου οὐκ ἐφαγόμεθα.
15 οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ ἔμπροσθέν μου ἐβάρυναν ἐπὶ τὸν λαόν, καὶ ἔλαβον παρ' αὐτῶν ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔξαγον ἀργύριον σίκλοις τεσσαράκοντα. καὶ γε τὰ παιδάρια αὐτῶν ἐκυρίευσαν ἐπὶ τὸν λαόν, κἀγὼ οὐκ ἐποίησα οὕτως ἀπὸ προσώπου φόβου κυρίου.
16 καὶ ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων ἐκρατησα, ἀγρὸν οὐκ ἐκτησάμην καὶ τὰ παιδάρια μου καὶ πάντες οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ διὰ τὸ ἔργον.
17 καὶ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἄρχοντες ἑκατὸν πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχόμενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν, ἐπὶ τραπέζης μου.
18 καὶ ἦν γινόμενον εἰς ἡμέραν μίαν, μόσχος εἷς καὶ πρόβατα ἓξ ἐκλεκτὰ καὶ χίμαρος· ἕτοιμός μοι· καὶ ἀναμέσον τῶν δώδεκα ἡμερῶν ἐν πᾶσιν οἶνος· πλῆθος. καὶ σὺν τούτοις ἄρτον τῆς ἡγεμονίας μου οὐκ ἐζήτησα, ὅτι βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον.
19 μνήσθητί μου ὁ θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῷ λαῷ τούτῳ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. VI.

A Factum est autē cùm audisset Sanaballath,& Tobias,& Gosem Arabs, & cæteri inimici nostri q; ædificassem ego murum, & non esset in ipso résidua interruptio: vsq; ad tempus autem illud valuas nō posueram in portis: [2]Miserūt Sanaballath & Gosem Arabs ad me, dicentes: Veni & percutiamus fœdus pariter in vitulis in cāpo Ono. ipsi autem cogitabant vt facerent mihi malum. [3]Misi ergo ad eos nuncios dicens: Opus grande ego facio, & non possum descendere, ne fortè negligatur, cùm venero & descendero ad vos. [4]Miserunt autem ad me secundùm verbum hoc per quatuor vices, & respondi eis iuxta sermonem priorē. [5]Et misit ad me Sanaballath B iuxta verbum prius quinta vice puerum suum, & epistolam habebat in manu sua [6]scriptam hoc modo: In gentibus auditum est, & Gosem dixit, quòd tu & Iudæi cogitetis rebellare, & propterea ædifices murū, & leuare te velis super eos regem: propter [7]quam causam & prophetas posueris, qui prædicent de te in Hierusalem, dicentes: Rex in Iudæa est. Auditurus est rex verba hæc. idcircò nunc veni vt ineamus consi[8]lium pariter. [9]Et misi ad eos, dicens: Non est factum secundùm verba hęc quæ tu loquetis. de corde enim tuo tu componis hæc. [10]Omnes enim hi terrebant nos, cogitantes quòd cessarent manus nostræ ab opere & quiesceremus. quam ob causam magis confortaui manus meas.

[11]Et ingressus sum domum Semaiæ filij C Dalaiæ filij Methabeel secretò. Qui ait: Tractemus nobiscum in domo Dei in medio templi, & claudamus portas ædis, quia venturi sunt vt interficiant te, & nocte vēturi sunt ad occidendum te.

[12]Et dixi, Num quisquam similis mei fugit? & quis vt ego ingredietur templum & viuet? Non ingrediar.

[13]Et intellexi quòd Deus non misisset eum, sed quasi vaticinans locutus esset ad me, & Tobias & Sanaballath conduxissent eum. [14]Acceperat enim precium, vt territus facerem & peccarem, & haberent malum quod exprobrarent mihi.

[15]Memento mei Deus pro Tobia & Sanaballath, iuxta opera eorum talia, sed & Noadiæ prophetæ & cæterorum prophetarum qui terrebant me.

[16]Completus est autem murus vicesimo quinto die mensis Elul, quinquaginta duobus diebus.

ו נחמיה

ו

[1] ויהי באשר נשמע לסנבלט וטוביה ולגשם
הערבי וליתר איבינו כי בניתי את החומה ולא
נותר בה פרץ גם עד העת ההיא ודלתות לא
העמדתי בשערים:
[2] וישלח סנבלט וגשם אלי לאמר לכה ונערדה
יחדו בכפרים בבקעת אונו והמה חשבים לעשות
לי רעה: [3] ואשלחה עליהם מלאכים לאמר
מלאכה גדלה אני עשה ולא אוכל לרדת פן
תשבת המלאכה באשר ארפה וירדתי אליכם:
[4] וישלחו אלי כדבר הזה ארבע פעמים ואשיב
אותם כדבר הזה:
[5] וישלח אלי סנבלט כדבר הזה פעם חמישית
את נערו ואגרת פתוחה בידו:
[6] כתוב בה בגוים נשמע וגשמו אמר אתה
ויהודים חשבים למרוד על כן אתה בונה
החומה ואתה הוה להם למלך כדברים האלה:
[7] ונם נביאים העמדת לקרא עליך בירושלם
לאמר מלך ביהודה ועתה ישמע למלך כדברים
האלה ועתה לכה ונועצה יחדו:
[8] ואשלחה אליו לאמר לא נהיה כדברים
האלה אשר אתה אומר כי מלבך אתה בודאם:
[9] כי כלם מיראים אותנו לאמר ירפו ידיהם מן
המלאכה ולא תעשה ועתה חזק את ידי:
[10] ואני באתי בית שמעיה בן דלית בן מהיטבאל
והוא עצור ויאמר נועדה אל בית האלהים אל תוך
ההיכל ונסגרה דלתות ההיכל כי באים להרגך
ולילה באים להרגך:
[11] ואמרה האיש כמוני יברח ומי כמוני אשר
יבוא אל ההיכל וחי לא אבוא:
[12] ואבינה והנה לא אלהים שלחו כי הנבואה דבר
על וטוביה וסנבלט שברו: [13] למען שכור הוא
למען אירא ואעשה כן וחטאתי והיה להם לשם
רע למען יחרפוני: [14] זכרה אלהי לטוביה
ולסנבלט כמעשיו אלה וגם לנועדיה הנביאה
וליתר הנביאים אשר היו מיראים אותי:
[15] ותשלם החומה בעשרים וחמשה לאלול
לחמשים ושנים יום:

CAP. VI.

Et factū est vt auditum fuit Sanabalat, & Tobia, & Gesam Arabi, & reliquis inimicorum nostrorum, quòd ædificaui murum, & non relicta fuit in eo interruptio, etiam vsque ad tempus illud, valuas non posueram in portis:

[2]Et misit Sanabalat & Gesam ad me dicentes: Veni & congregemur pariter in villis in campo Ono, & ipsi cogitantes mihi vt facerent malum.

[3]Et misi ad eos nuncios, dicens: Opus magnum ego facio, et non potero descendere, ne fortè cesset opus: postquàm vtique finiero illud, descendam ad vos.

[4]Et miserunt ad me secundùm verbum hoc quatuor vicibus, & misi eis iuxta sermonem hunc.

[5]Et misit ad me Sanabalat iuxta sermonem hunc quintum puerum suum, & epistolam apertam in manu eius.

[6]Et erat scriptum in ea: In gentibus auditum est, & Gesam dixit, quòd tu & Judæi cogitatis rebellare: propter hoc tu ædificas murū, & tu fis eis in regem:

[7]Et ad hæc prophetas statuisti tibi ipsi, vt prædicent de te in Hierusalem, dicentes: Quòd regnasti in Judæa. & nunc nunciabuntur regi sermones isti, et nunc veni consulamus pariter.

[8]Et misi ad eum dicens: Non factum est vt sermones isti quos tu dicis, quoniam à corde tu mentiris eos.

[9]Quoniam omnes terrent nos dicentes: Solluentur manus eorum ab opere isto, & non fiet. & nunc fortifica manus meas.

[10]Et ego ingressus sum in domum Semei filij Dalaia filij Matabeel, & ipse retentus & dixit: Congregemur in domum Dei in medio eius, & claudamus tanuas eius, quoniam veniunt vt interficiant te, veniunt nocte ad occidendum te.

[11]Et dixi: Quis est vir qualis ego, fugiet? vel quis qualis ego qui ingredietur in domum, & viuet? non ingrediar.

[12]Et cognoui, & ecce Deus non misit eum, quoniam prophetia sermo aduersus me. & Tobias & Sanabalat conduxerunt eum,

[13]Vt timerem & facerem sic & peccarem, & fierem eis in nomen malum, vt exprobrarent mihi.

[14]Memento Deus meus Tobia & Sanabalat secundùm opera eorum hæc, & Noadia prophetæ & cæterorum prophetarum, qui erant terrentes me.

[15]Et perfectus est murus quinto & vicesimo Elul mensis, in quinquaginta duobus diebus.

ε.

[1] Καὶ ἐγήκοε καλῶς ἠκούσθη τῷ Σαναβαλὰτ καὶ τῷ Τωβία, καὶ τῷ γησὰμ τῷ ἀραβεῖ, καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ᾠκοδόμησα τὸ τεῖχος, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῷ διακοπή, καὶ γε ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου θύρας οὐκ
[1] ἐπέθηκα ἐν ταῖς πύλαις. [2] καὶ ἀπέστειλε Σαναβαλὰτ καὶ γησὰμ πρὸς με λέγοντες, δεῦρο καὶ συναχθῶμεν ἅπαντες ἐν ταῖς κώμαις ἐν πεδίῳ ὠνῶ, καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοί μοι ποιῆσαι πονηρίαν.
[3] καὶ ἀπέστειλα ἐπ' αὐτοὺς ἀγγέλοις λέγων, ἔργον μέγα ἐγὼ ποιῶ, καὶ οὐ δυνήσομαι καταβῆναι, μή ποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον ὡς ἂν τελειώσω αὐτὸ, καταβήσομαι πρὸς ὑμᾶς.
[4] καὶ ἀπέστειλαν πρός με, ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο τέσσαρσι καθόδοις, καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ τὸν λόγον τοῦτον.
[5] καὶ ἀπέστειλε πρός με Σαναβαλὰτ κατὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸν πέμπτον παῖδα αὐτοῦ καὶ ἐπιστολὴν ἀνεῳγμένην ἐν χειρὶ αὐτοῦ. [6] καὶ ἐγεγραμμένον ἐν αὐτῇ, ἐν ἔθνεσιν ἠκούσθη, καὶ γησὰμ εἶπεν, ὅτι σὺ καὶ ἰουδαῖοι λογίζεσθε ἀποστατῆσαι, διὰ τοῦτο σὺ οἰκοδομεῖς τὸ τεῖχος,
[7] καὶ σὺ γίνῃ αὐτοῖς εἰς βασιλέα. [8] καὶ πρὸς τοῦτοις προφήτας ἔστησας σεαυτῷ κηρύσσειν περὶ σοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ, λέγοντας, ὅτι βασιλεύσας ἐν τῇ ἰουδαίᾳ. καὶ νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ νῦν δεῦρο βουλευσώμεθα ἅπαντες.
[9] καὶ ἀπέστειλα πρὸς αὐτὸν λέγων, οὐκ ἐγένοντο ὡς οἱ λόγοι οὗτοι ἃς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ καρδίας σου ψεύδῃ αὐτούς.
[10] ὅτι πάντες φοβερίζουσιν ἡμᾶς λέγοντες, ἐκλυθήσονται αἱ χεῖρες αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου, καὶ οὐ ποιηθήσεται. καὶ νῦν ὀνηρταίωσα τὰς χεῖράς μου.
[11] καὶ ἐγὼ εἰσῆλθον εἰς οἶκον σεμεὶ υἱοῦ δαλαΐα υἱοῦ ματαβεὴλ, καὶ αὐτὸς συνεχόμενος καὶ εἶπε, συναχθῶμεν εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς θύρας αὐτοῦ, ὅτι ἔρχονται φονεῦσαί σε, ἔρχονται νυκτὸς φονεῦσαί σε.
[12] καὶ εἶπον, τίς ἐστὶν αὐτῷ οἷος ἐγώ, φεύξεται; ἢ τίς οἷος ἐγὼ ὃς εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον καὶ ζήσεται; οὐκ εἰσελεύσομαι.
[13] καὶ ἐπέγνων καὶ ἰδοὺ ὁ θεὸς οὐκ ἀπέστειλεν αὐτόν, ὅτι ἡ προφητεία λόγος κατ' ἐμοῦ. καὶ τωβίας καὶ Σαναβαλὰτ ἐμισθώσαντο αὐτόν,
[14] ὅπως φοβηθῶ καὶ ποιήσω οὕτως καὶ ἁμάρτω, καὶ γένωμαι αὐτοῖς εἰς ὄνομα πονηρόν, ὅπως ὀνειδίσωσί με.
[15] μνήσθητι ὁ θεός μου τοῦ τωβία καὶ τοῦ Σαναβαλὰτ, ὡς τὰ ποιήματα αὐτῶν ταῦτα, καὶ τῆς νωαδίας τῆς προφήτης καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν προφητῶν, οἳ ἦσαν φοβερίζοντές με.
[16] καὶ ἐτελέσθη τὸ τεῖχος πέμπτῃ καὶ εἰκάδι ἐλθὼλ μηνὸς εἰς πεντήκοντα δύο ἡμέρας.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ² Factum est ergo cùm audissent omnes inimici nostri, vt timerent vniuersæ gentes quæ erant in circuitu nostro, & cõciderent intra semetipsos, & scirent quòd à Deo factum est opus hoc.

17 ² Sed & in diebus illis multæ optimatum Iudæorum epistolæ mittebantur ad Tobiam, & à Tobia veniebant ad eos.

18 ² Multi enim erant in Iudæa habentes iuramentum eius, quia gener erat Secheniæ filij Ioręi, & Iohannan filius eius acceperat filiam Mosollam filij Barachiæ:

19 ² Et laudabant eum coram me, & verba mea nunciabant ei. Et Tobias mittebat epistolas vt terreret me.

CAP. VII.

1 POstquàm autem ædificatus est murus, & posui valuas, & recensui ianitores & 2 cantores & Leuitas, ² Præcepi Anani fratri meo, & Ananiæ principi domus de Hierusalem. ipse enim quasi vir verax & timens Deum plus cæteris videbatur.

3 ² Et dixi eis: Non aperiãtur portę Hierusalem vsque ad calorem Solis. Cumque adhuc assisterent, clausæ portæ sunt & oppilatæ. Et posui custodes de habitatoribus Hierusalem, singulos per vices suas, & vnumquemque contra domum suam.

4 ² Ciuitas autem erat lata nimis & grandis, & populus paruus in medio eius: & 5 non erant domus ædificatæ. ² Deus autem dedit in corde meo, & congregaui optimates & magistratus & vulgus, vt recenserem eos. & inueni librum census eorum qui ascenderant primùm, & inuentum est scriptum in eo:

6 ² Isti filij prouinciæ qui ascenderunt de B captiuitate migrantium, quos trãstulerat Nabuchodonozor rex Babylonis, & reuersi sunt in Hierusalem & in Iudæam, vnusquisque in ciuitatem suam: ² qui venerant 7 cum Zorobabel, Iosue, Neemias, Azarias, Raamias, Naamin, Mardochæus, Belsar, Mespharat, Beggoai, Naum, Baana numerus virorum populi Israel. ² Filij Pharos, duo millia centum septuaginta duo.

9 ² Filij Saphatia, trecenti septuaginta 10 duo. ² Filij Area, sexcenti quinquaginta duo.

11 ² Filij Phetmoab filiorum Iosue & Ioab, duo millia octingenti decem & octo.

12 ² Filij Helam, mille ducenti quinquaginta quatuor.

13 ² Filij Zethue, octingenti quadraginta quinque.

14 ² Filij Zachai, septingenti sexaginta.

16 ² Et factum est cùm audissent omnes inimici nostri, & timuerunt omnes gentes quæ in circuitu nostro, & cecidit timor magnus valdè in oculis eorum, & cognouerunt, quòd à Deo nostro factum est vt perficeretur opus hoc.

17 ² Et in diebus illis à multis optimatibus Iudæ epistolæ ibant ad Tobiam. & quæ Tobia, veniebant ad eos:

18 ² Quoniam multi in Iuda habẽtes iuramentum erant ei, quia gener erat Sechenia filij Erai. & Jonan filius eius accepit filiam Mesulam filij Barachiæ in uxorem.

19 ² Etiam verba ei dicebat coram me. & sermones mei erant proferentes ei. & epistolas misit Tobia vt terreret me.

CAP. VII.

1 ET factum est quando ædificatus est murus, & posui valuas, & recensiti sunt ianitores, & cantores, & Leuitæ:

2 ² Et præcepi Anania fratri meo, & Ananiæ principi Bera in Hierusalem, quoniam ipse erat quasi vir verax, & timens Deum super multos.

3 ² Et dixi eis: Non aperientur portæ Hierusalem vsque ad simul cum Sole. & adhuc ipsis vigilantibus, claudantur portæ, & munitæ sint, & pone custodes habitantium in Hierusalem, vir in custodia sua, & vir contra domum suam.

4 ² Et ciuitas ampla manibus & magna, & populus paucus in ea; & non erant domus ædificatæ.

5 ² Et dedit Deus in cor meum, & congregabo optimates & principes, & populum in comitatum. et inuenì librum comitatus qui ascenderunt in primis. & inueni scriptum in eo:

6 ² Isti filij prouinciæ qui ascenderunt de captiuitate transmigrationis, quam transmigrare fecit Nabuchodonosor rex Babylonis, & reuersi sunt in Hierusalem & in Iudam vir in ciuitatem suam;

7 ² Qui venerunt cum Zorobabel & Iesue, & Neemia, Azaria, & Reemai, Nemani, Mardocheus, Balsan, Maasphbarath, Boguia, Naum, Baana, & Maasphar, viri populi Israel.

8 ² Filij Phoros, duo millia centum septuaginta duo.

9 ² Filij Saphatia, trecenti septuagimta duo.

10 ² Filij Era, sexcenti quinquaginta duo.

11 ² Filij Phaathmoab filiis Iesue & Joab, duo millia octingenti decem & octo.

12 ² Filij Elam, mille ducenti quinquaginta quatuor.

13 ² Filij Zathua, octingẽti quadraginta quinq;

14 ² Filij Zacchu, septingenti sexaginta.

16 ² καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθησαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ ἐπέπεσε φόβος μέγας σφοδρὰ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐγήνθη τελειωθῆναι τὸ ἔργον τοῦτο.

17 ² καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐντίμων ἰούδα ἐπιστολαὶ ἐπορεύοντο πρὸς τωβίαν. καὶ αἱ τωβίου ἦρχοντο πρὸς αὐτούς,

18 ² ὅτι πολλοὶ ἐν ἰούδα σύορκοι ἦσαν αὐτῷ, ὅτι γαμβρὸς ἦν τοῦ σεχενίου υἱοῦ ἠραΐ. καὶ ἰωνὰν υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν δυγατέρα μεθουλὰμ υἱὸν βαραχίου εἰς γυναῖκα.

19 ² καί γε ἀπ' ἐμοῦ ἐλάλουν ἐνώπιόν μου. καὶ λόγους μου ἦσαν ἐκφέροντες αὐτῷ. καὶ ἐπιστολὰς ἀπέστειλε τωβίας φοβερίσαι με.

ζ.

1 ² Καὶ ἐγένετο ἰδοὺ ᾠκοδομήθη τὸ τεῖχος, καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ πυλωροὶ, καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ λευῖται·

2 ² καὶ ἐνετειλάμην τῷ ἀνανίᾳ τῷ ἀδελφῷ μου, καὶ τῷ ἀνανίᾳ ἄρχοντι βηρὰ ἐν ἰερουσαλήμ, ὅτι αὐτὸς ἰσχὺς δυνάμεως καὶ φοβούμενον τὸν θεὸν ὑπὲρ πολλούς.

3 ² καὶ εἶπον αὐτοῖς, οὐκ ἀνοιχθήσονται πύλαι ἰερουσαλὴμ ἕως ἅμα τοῦ ἡλίου. ἔτι ἀυτῶν γρηγορούντων, κλεισθήσαν αἱ θύραι καὶ ἀσφαλισθήσαν. καὶ στῆσον φυλακὰς οἰκούντων ἐν ἰερουσαλήμ, ἀνὴρ ἐν φυλακῇ ἐναντίον οἴκου αὐτοῦ.

4 ² καὶ ἡ πόλις πλατεῖα χερσὶ καὶ μεγάλη, καὶ ὁ λαὸς ὀλίγοι ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν οἰκίαι ᾠκοδομημέναι.

5 ² καὶ ἔδωκεν ὁ θεός εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ συνῆξα ἐγὼ ἐντίμους καὶ ἐγὼ ἀρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδίαν. καὶ εὗρον βιβλίον τῆς συνοδίας οἱ ἀνέβησαν ἐν πρώτοις. καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν αὐτῷ,

6 ² οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβάντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπῴκισε ναβουχοδονοσὸρ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἰερουσαλὴμ καὶ εἰς ἰούδαν ἀνὴρ εἰς πόλιν ἑαυτοῦ·

7 ² οἳ ἦλθοντες μετὰ ζοροβαβὲλ, καὶ ἰησοῦ καὶ νεμία, ἀζαρία, καὶ ῥεεμαί, ναμμανί, μαρδοχαῖος, βαλασάν, μασφαραθ, βαγουΐα, ναούμ, βαανὰ καὶ μασφάρ, ἄνδρες λαοῦ ἰσραήλ.

8 ² υἱοὶ φόρος, δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο.

9 ² υἱοὶ σαφατία, τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο.

10 ² υἱοὶ ἠρὰ, ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο.

11 ² υἱοὶ φααθμωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησοῦ καὶ ἰωὰβ, δισχίλιοι ὀκτακόσιοι δεκαοκτώ.

12 ² υἱοὶ ηλὰμ, χίλιοι διακόσιοι πεντηκονταπέντε.

13 ² υἱοὶ ζαθοὲ, ὀκτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.

14 ² υἱοὶ ζακχαῖ, ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * Filij Bennui, sexcenti quadraginta octo.
16 * Filij Bebai sexcenti viginti octo.
17 * Filij Azgad duo millia trecenti viginti duo.
18 * Filij Adonicam sexcenti sexaginta septem.
19 * Filij Beguai duo millia sexaginta septem.
20 * Filij Adin sexcéti quinquaginta quinque. * Filij Ather filij Ezechiæ nongenti octo.
22 * Filij Asem trecenti viginti octo.
23 * Filij Besai trecenti viginti quatuor.
24 * Filij Areph centum duodecim.
25 * Filij Gabaon nonaginta quinque.
26 * Viri Bethleem & Nethupha centum octoginta octo.
27 * Viri Anathot centum viginti octo.
28 * Viri Bethamoth quadraginta duo.
29 * Viri Cariathiarim Cephira & Beroth, D septingenti quadraginta tres.
30 * Viri Rama & Nebo sexcenti viginti vnus.
31 * Viri Machmas centum viginti duo.
32 * Viri Bethel & Chai, centum viginti tres.
33 * Viri Nebo alterius quĩquaginta duo.
34 * Viri Helan alterius, mille ducenti quinquaginta quatuor.
35 * Filij Arem trecenti viginti.
36 * Filij Hiericho, trecenti quadraginta quinque.
37 * Filij Lodadin & Ono, septingenti viginti vnus.
38 * Filij Senaa, tria millia nongenti triginta.
39 * Sacerdotes: Filij Idaia in domo Iesua, nongenti septuaginta tres.
40 * Filij Emmer mille quinquaginta duo.
41 * Filij Phessur, mille ducenti quadraginta septem.
42 * Filij Arem, mille decem & septem.
43 * Leuitæ: Filij Iosue & Cedmihel filiorum Oduiæ, septuaginta quatuor.
44 * Cantores: Filij Asaph, centum quadraginta octo. * Ianitores. Filij Sellum, E filij Ather, filij Thelmon, filij Accub, filij Athita, filij Sobai, centum triginta octo.
45 * Nathinæi: Filij Soa, filij Asupha, filij
47 Thebaoth, * Filij Ceros, filij Siaa, filij Phadon, * Filij Lebana, filij Agaba, filij Selmõ,
49 * Filii Anan, filii Geddel, filii Gaer,
50 * Filii Raaia, filii Rasin, filii Nechoda.
52 * Filij Iezen, filij Aza, filij Phasea,
53 * Filij Besai, filij Munĩ, filij Nephusim,

15 * Filij Banui, sexcenti quadraginta octo.
16 * Filij Bebai, sexcenti viginti octo.
17 * Filij Asgad, duo millia trecenti viginti duo.
18 * Filij Adonicam, sexcenti sexaginta septem.
19 * Filij Bagui, duo millia sexaginta septem.
20 * Filij Edan, sexcenti quinquaginta quinq;
21 * Filij Ater Ezecia, nonaginta octo.
22 * Filij Esam, trecenti viginti octo.
23 * Filij Besei, trecenti quinquaginta quatuor.
24 * Filij Areb, centum duodecim. filij Asen, ducenti viginti tres.
25 * Filij Gabaon, nonaginta quinque.
26 * Filij Bethalem & Netophathi, centum octoginta octo.
27 * Filij Anathoth, centum viginti octo.
28 * Filij Azamoth, viri quadraginta duo.
29 * Viri Cariathiarim Caphera & Beroth, septingenti quadraginta tres.
30 * Viri Arama & Gabaa, sexcenti viginti vnus.
31 * Viri Machemas, centum viginti duo.
32 * Viri Bethel & Ai, centum viginti tres.
33 * Viri Nabab alterius, quinquaginta duo.
34 * Filij Helam alterius, mille ducenti quinquaginta quatuor.
35 * Filij Eram, trecenti viginti.
36 * Filij Hiericho, trecenti quadraginta quinque.
37 * Filij Ladadi & Ono, septingenti viginti vnus.
38 * Filij Senaa, tria millia nongenti triginta.
39 * Sacerdotes: filij Foiade in domũ Iesu, nongenti septuaginta tres.
40 * Filij Emmer, mille quinquaginta duo.
41 * Filij Phasfeur, mille ducenti quadraginta septem.
42 * Filij Eram, mille decem & septem.
43 * Leuitæ: filij Iesu Cadmiel filiis Oduia, septuaginta quatuor.
44 * Cantatores: filij Asaph, centum quadraginta octo.
45 * Ianitores: filij Sellum, filij Ater, filij Telmon, filij Accub, filij Atita, filij Sabi, centum triginta octo.
46 * Nathenim: filij Sea, filij Asepha, filij Tabaoth,
47 * Filij Ceras, filij Siaia, filij Phadon,
48 * Filij Labana, filij Aggaba, filij Selmeĩ,
49 * Filij Anan, filij Gadel, filij Gaer,
50 * Filij Raaia, filij Rassin, filij Necoda,
51 * Filij Gazem, filij Oza, filij Phesi,
52 * Filij Besi, filij Meinon, filij Nephosai,

15 * υἱοὶ Βανεί, ἑξακόσιοι τεσσαρακονταοκτώ.
16 * υἱοὶ Βηβαΐ, ἑξακόσιοι εἰκοσιοκτώ.
17 * υἱοὶ Ασγάδ, διςχίλιοι τριακόσιοι εἰκοσιδύο.
18 * υἱοὶ Αδωνικάμ, ἑξακόσιοι ἑξηκονταεπτά.
19 * υἱοὶ Βαγοΐ, διςχίλιοι ἑξηκονταεπτά.
20 * υἱοὶ Ηδάν, ἑξακόσιοι πεντηκονταπέντε.
21 * υἱοὶ Ατὴρ τῷ Ἐζεκία, ἐνενηκονταοκτώ.
22 * υἱοὶ Ησάμ, τριακόσιοι εἰκοσιοκτώ.
23 * υἱοὶ Βεσεί, τριακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.
24 * υἱοὶ Δρὴθ, ἑκατὸν δώδεκα. υἱοὶ Ασὴν, διακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.
25 * υἱοὶ Γαβαών, ἐνενηκονταπέντε.
26 * υἱοὶ Βαιθαλὲμ καὶ Νετωφαθί, ἑκατὸν ὀγδοηκονταοκτώ.
27 * υἱοὶ Ἀναθὼθ, ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ.
28 * υἱοὶ Αζαμὼθ, ἄνδρες τεσσαρακονταδύο.
29 * ἄνδρες Καριαθιαρείμ, Καφηρὰ καὶ Βηρώθ, ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς.
30 * ἄνδρες Ἀραμὰ καὶ Γαβαά, ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς.
31 * ἄνδρες Μαχεμάς, ἑκατὸν εἰκοσιδύο.
32 * ἄνδρες Βαιθὴλ καὶ Αἰ, ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς.
33 * ἄνδρες Ναβὰθ ἑτέρου, πεντηκονταδύο.
34 * υἱοὶ Αιλὰμ ἑτέρου, χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.
35 * υἱοὶ Ηρὰμ, τριακόσιοι εἴκοσι.
36 * υἱοὶ Ιεριχώ, τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.
37 * υἱοὶ Λαδαδὶ καὶ Ὠνὼ, ἑπτακόσιοι εἰκοσιεῖς.
38 * υἱοὶ Σαναά, τεσσαρχίλιοι ἐννακόσιοι τριακονταέξ.
39 * ⓓ ἱερεῖς· υἱοὶ Ιωιαδὲ εἰς οἶκον Ιησοῦ, ἐννακόσιοι ἑβδομηκονταεπτά.
40 * υἱοὶ Ἐμμὴρ, χίλιοι πεντηκονταδύο.
41 * υἱοὶ Φασεέρ, χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακονταεπτά.
42 * υἱοὶ Ηρὰμ, χίλιοι δεκαεπτά.
43 * ⓓ λευῖ· υἱοὶ Ιησοῦ τοῦ Καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς τοῦ Ὠδουία, ἑβδομηκοντατέσσαρες.
44 * ⓓ ᾄδοντες υἱοὶ Ασάφ, ἑκατὸν τεσσαρακονταοκτώ.
45 * ⓓ πυλωροὶ υἱοὶ Σελλοὺμ, υἱοὶ Ατὴρ, υἱοὶ Τελμών, υἱοὶ Ακκὼβ, υἱοὶ Ατιτὰ, υἱοὶ Σαβί, ἑκατὸν τριακονταοκτώ.
46 * ⓓ ναθινιεὶμ υἱοὶ Σιὰ, υἱοὶ Ασιφὰ, υἱοὶ Ταβαὼθ,
47 * υἱοὶ Κηρὰς, υἱοὶ Σιαΐα, υἱοὶ Φαδών,
48 * υἱοὶ Λαβανὰ, υἱοὶ Αγγαβὰ, υἱοὶ Σελμεΐ,
49 * υἱοὶ Ανὰν, υἱοὶ Γαδὴλ, υἱοὶ Γαήρ,
50 * υἱοὶ Ρααΐα, υἱοὶ Ρασσῶν, υἱοὶ Νεκωδὰ,
51 * υἱοὶ Γαζὴμ, υἱοὶ Ὀζὰ, υἱοὶ Φεσί,
52 * υἱοὶ Βησί, υἱοὶ Μεινῶν, υἱοὶ Νεφωσαΐ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

53 * בְּנֵי בַקְבּוּק בְּנֵי חֲקוּפָא בְּנֵי חַרְחוּר׃
54 * בְּנֵי בַצְלִית בְּנֵי מְחִידָא בְּנֵי חַרְשָׁא׃
55 * בְּנֵי בַרְקוֹס בְּנֵי סִיסְרָא בְּנֵי תָּמַח׃
56 * בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי חֲטִיפָא׃
57 * בְּנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה בְּנֵי סוֹטַי בְּנֵי סֹפֶרֶת בְּנֵי
פְּרִידָא׃ 58 * בְּנֵי יַעֲלָא בְּנֵי דַּרְקוֹן בְּנֵי גִדֵּל׃
59 * בְּנֵי שְׁפַטְיָה בְּנֵי חַטִּיל בְּנֵי פֹּכֶרֶת הַצְּבָיִים בְּנֵי
60 אָמֹן׃ * כָּל־הַנְּתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה שְׁלֹשׁ
61 מֵאוֹת תִּשְׁעִים וּשְׁנָיִם׃ * וְאֵלֶּה הָעוֹלִים מִתֵּל
מֶלַח תֵּל חַרְשָׁא כְּרוּב אַדּוֹן וְאִמֵּר וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד
בֵּית־אֲבֹתָם וְזַרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם׃
62 * בְּנֵי דְלָיָה בְּנֵי טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא שֵׁשׁ מֵאוֹת
אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃
63 * וּמִן־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי חֲבָיָה בְּנֵי הַקּוֹץ בְּנֵי בַרְזִלַּי אֲשֶׁר
לָקַח מִבְּנוֹת בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה וַיִּקָּרֵא עַל־שְׁמָם׃
64 * אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כִתְבָם הַמִּתְיַחְשִׂים וְלֹא נִמְצָא
וַיְנָאֲלוּ מִן־הַכְּהֻנָּה׃
65 * וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא לָהֶם אֲשֶׁר לֹא־יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ
הַקָּדָשִׁים עַד עֲמֹד הַכֹּהֵן לְאוּרִים וְתֻמִּים׃
66 * כָּל הַקָּהָל כְּאֶחָד אַרְבַּע רִבּוֹא אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ־
מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים׃
67 * מִלְבַד עַבְדֵיהֶם וְאַמְהֹתֵיהֶם אֵלֶּה שִׁבְעַת אַלְפַּיִם
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה וְלָהֶם מְשֹׁרְרִים
וּמְשֹׁרְרוֹת מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
68 * סוּסֵיהֶם שֶׁבַע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה פִּרְדֵיהֶם
מָאתַיִם אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
69 * גְּמַלִּים אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה חֲמֹרִים
שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שֶׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃
70 * וּמִקְצָת רָאשֵׁי הָאָבוֹת נָתְנוּ לַמְּלָאכָה
הַתִּרְשָׁתָא נָתַן לָאוֹצָר זָהָב דַּרְכְּמֹנִים אֶלֶף מִזְרָקוֹת
חֲמִשִּׁים כָּתְנוֹת כֹּהֲנִים שְׁלֹשִׁים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃
71 * וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת נָתְנוּ לְאוֹצַר הַמְּלָאכָה זָהָב
דַּרְכְּמֹנִים שְׁתֵּי רִבּוֹת וְכֶסֶף מָנִים אַלְפַּיִם וּמָאתַיִם׃
72 * וַאֲשֶׁר נָתַנוּ שְׁאָרִית הָעָם זָהָב דַּרְכְּמֹנִים
שְׁתֵּי רִבּוֹא וְכֶסֶף מָנִים אַלְפַּיִם וְכָתְנֹת כֹּהֲנִים
שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה׃
73 * וַיֵּשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַשּׁוֹעֲרִים וְהַמְשֹׁרְרִים
וּמִן־הָעָם וְהַנְּתִינִים וְכָל־יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם

* Filij Bechue, filij Acupha, filij Azur,
* Filij Besluth, filij Maida, filij Arsa,
* Filij Berchos, filij Zizara, filij Thema,
* Filij Nasia, filij Atupha,
* Filij seruorũ Salomonis, filij Sothai, filij Sopherech, filij Pheruda.
* Filij Iohala, filij Dercon, filij Iedel.
* Filij Saphata, filij Athil, filij Phocereth, qui erat ortus ex Asbaim filio Ammon.
* Omnes Nathinæi & filii seruorum Solomonis trecenti nonaginta duo.
* Hi sunt autẽ qui ascenderunt de Thelmala, Thelarsa, Cherub, Adon, & Emmer: & non potuerunt indicare domum patrum suorum & semen suum, vtrum ex Israel essent.
* Filij Dalaia, filij Tobia, filij Nechoda, sexcenti quadraginta duo.
* Et de Sacerdotibus filij Iobia, filij Accos, filij Berzellai, qui accepit de filiabus Berzellai Galaaditidis vxorem, & vocatus est nomine eorum.
* Hi quæsierunt scripturam suam in cẽsu, & non inuenerunt, & eiecti sunt de sacerdotio.
* Dixitque Athersatha eis vt non manducarent de sanctis sanctorum, donec staret Sacerdos doctus & eruditus.
* Omnis multitudo quasi vir vn⁹ quadraginta duo millia sexcenti sexaginta,
* Absque seruis & ancillis eorum, qui erant septem millia trecenti triginta septem: & inter eos cantores & cantatrices ducentæ quadraginta & quinque.
* Equi eorum sexcenti triginta septem; & muli eorum ducenti quadraginta quinq,
* Cameli eorum quadringenti triginta quinque, asini sex millia septingenti viginti.
* Nonnulli autem de principibus familiarum dederunt impensas in opus. Athersatha dedit in thesaurum auri drachmas mille, phialas quinquaginta, tunicas sacerdotales quingentas triginta.
* Et de principibus familiarum dederunt in thesaurũ operis auri drachmas viginti millia, & argenti minas duo millia ducentas.
* Et quod dedit reliquus populus, auri drachmas viginti millia, & argenti minas duo millia, & tunicas sacerdotales sexaginta septem. * Habitauerunt autem Sacerdotes & Leuitæ, & ianitores & cantores, & reliquum vulgus, & Nathinæi, & omnis Israel in ciuitatibus suis.

* Filij Bachue, filij Achipha, filij Arur,
* Filij Basaloth, filij Meida, filij Adasa,
* Filij Barcue, filij Sisara, filij Thema,
* Filij Nesia, filij Atipha,
* Filij seruorum Salomonis, filij Sutei, filij Sapharat, filij Pherida,
* Filij Iela. filij Dorcon, filij Gadael,
* Filij Saphatia, filij Atil, filij Phacharath, filij Sabaim, & filij Amon.
* Omnes Nathenim & filij seruorum Salomonis trecenti nonaginta duo.
* Et isti ascenderunt de Thelmalech, Thelaser, Cherub, Edan & Emmer. & non potuerunt annunciare domos familiarum suarum & semen eorum, si de Israel sunt.
* Filij Dalaia, filij Tobia, & filij Necoda, sexcenti quadraginta duo.
* Et de sacerdotibus filij Ebia, filij Accos, filij Berzelei, qui accepit de filiabus Berzelei Galaaditidis vxorem, & vocatus est in nomine eorum.
* Hi quæsierunt scripturam suam comitatus, & non est inuenta; & eiecti sunt de sacerdotio.
* Et dixit Arthasastha eis, vt non manducarent de sancto sanctorum, donec staret sacerdos illuminationibus & initiationibus.
* Et fuit omnis multitudo vnanimiter quasi quadraginta millia & duo millia trecenti sexaginta,
* Absque seruis eorum & ancillis eorum. septem millia trecenti triginta septem. et cantores & cantatrices ducenti quadraginta quinque.
* Equi septingenti triginta sex, muli ducenti quadraginta quinque.
* Cameli quadringenti triginta quinque: asini sex millia septingenti viginti.
* Et de parte principum familiarum dederunt in opus Arthasastha in thesaurũ auri drachmas mille, phialas quinquaginta, stolas sacerdotum quingentas triginta.
* Et de principibus familiarum dederunt in thesauros operis, auri numisma decem millia dar, & argenti minas duo millia ducentas.
* Et dederunt reliqui populi auri drachmas viginti millia, argenti minas duo millia, & stolas sacerdotum sexaginta septem.
* Et fuerunt Sacerdotes & Leuitæ, & Ianitores & Cantores, & qui de populo, & Nathinæi, & omnis Israel in ciuitatibus suis.

53 * υἱοὶ βακβούκ, υἱοὶ ἀχιφά, υἱοὶ ὑρέζ,
54 * υἱοὶ βασαλὼθ, υἱοὶ μεϊδά, υἱοὶ ἀδασά.
55 * υἱοὶ βαρκουέ, υἱοὶ σισαρά, υἱοὶ θημά,
56 * υἱοὶ νησά, υἱοὶ ἀτιφά,
57 * υἱοὶ δούλων Σολομῶντος, υἱοὶ Σωτεΐ, υἱοὶ Σαφφαράτ, υἱοὶ
φερειδά,
58 * υἱοὶ ιελά· υἱοὶ δωρκών, υἱοὶ γαδαήλ,
59 * υἱοὶ Σαφατία, υἱοὶ ἀτίλ, υἱοὶ φαχαράθ, υἱοὶ Σαβαΐν,
καὶ υἱοὶ ἀμών·
60 * πάντες ⓓ ναθινιεὶμ καὶ ⓓ υἱοὶ δούλων Σολομῶν-
τος, τεσσαράκοντα ἐννενηκοντα δύο.
61 * καὶ οὗτοι ἀνέβησαν ἀπὸ Θελμαλὲχ, Θελασὰρ, χε-
ρούβ, ἀδὰν καὶ ἤμμηρ. καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαι
οἴκους πατριῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἀπὸ Ισραὴλ
εἰσιν.
62 * υἱοὶ δαλαΐα, υἱοὶ τωβία, καὶ υἱοὶ νεκωδά, ἑξακόσιοι τεσ-
σαρακοντα δύο.
63 * καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων υἱοὶ ἐβιά, υἱοὶ ακκώς, υἱοὶ βερ ζε-
λεί, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ θυγατέρων βερζελεὶ τοῦ Γαλααδίτου
γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν.
64 * οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν ἑαυτῶν τῆ συνοδίας καὶ οὐχ
ὑρέθη, καὶ ἀπώσθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας.
65 * καὶ εἶπε σισθασθὰ αὐτοῖς, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ
τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, ἕως σταθῇ ἱερεὺς τοῖς φωτισμοῖς καὶ
ταῖς τελειώσεσι.
66 * καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλησία ὁμοθυμαδὸν ὡς τέσ-
σαρες μυριάδες καὶ δισχίλιοι τεσσαράκοντα ἑξηκοντα·
67 * παρεξ δούλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν. ἑπτα-
χίλιοι τεσσαράκοντα ἑπτά. καὶ ᾄδοντες καὶ ᾄδου-
σαι διακόσιοι τεσσαρακοντα πέντε.
68 * ἵπποι ἑπτακόσιοι τεσσαράκοντα ἓξ, ἡμίονοι διακόσιοι τεσ
σαρακοντα πέντε.
69 * κάμηλοι τετρακόσιοι τριακοντα πέντε. ὄνοι ἑξακι-
χίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι.
70 * καὶ ἀπὸ μερίδος ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ
ἔργον τῷ θησαυρῷ εἰς ἰσταμένων χρυσίου δραχμὰς χι-
λίας, φιάλας πεντήκοντα, στολὰς τῶν ἱερέων πεντακοσίας
τριάκοντα.
71 * καὶ ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν ἔδωκαν εἰς θη Σαυ-
ρεὶς τοῦ ἔργου, χρυσοῦ νόμισμα μυριάδας δύο, καὶ ἀργυ-
ρίου μνᾶς δισχιλίας διακοσίας.
72 * καὶ ἔδωκαν ⓓ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ χρυσίου δραχ-
μὰς δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς δισχιλίας καὶ στο-
λὰς τῶν ἱερέων ἑξηκοντα πέντε.
73 * καὶ ἐκάθισαν ⓓ ἱερεῖς, καὶ ⓓ λευῖται, καὶ ⓓ πυ-
λωροί, καὶ ⓓ ᾄδοντες καὶ ⓓ ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ ναθι-
νιεὶμ καὶ πᾶς ισραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ח

וַיֵּצַע חַבֶּרֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּעָרִים׃
1 וַיֵּאָסְפוּ כָל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל־הָרְחוֹב
אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמָּיִם וַיֹּאמְרוּ לְעֶזְרָא הַסֹּפֵר
לְהָבִיא אֶת־סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
יִשְׂרָאֵל׃ 2 וַיָּבִיא עֶזְרָא הַכֹּהֵן אֶת־הַתּוֹרָה
לִפְנֵי הַקָּהָל מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה וְכֹל מֵבִין לִשְׁמֹעַ
בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃
3 וַיִּקְרָא בוֹ לִפְנֵי הָרְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמָּיִם
מִן־הָאוֹר עַד־מַחֲצִית הַיּוֹם נֶגֶד הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים
וְהַמְבִינִים וְאָזְנֵי כָל־הָעָם אֶל־סֵפֶר הַתּוֹרָה׃
4 וַיַּעֲמֹד עֶזְרָא הַסֹּפֵר עַל־מִגְדַּל־עֵץ אֲשֶׁר עָשׂוּ
לַדָּבָר וַיַּעֲמֹד אֵצְלוֹ מַתִּתְיָה וְשֶׁמַע וַעֲנָיָה וּאוּרִיָּה
וְחִלְקִיָּה וּמַעֲשֵׂיָה עַל־יְמִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ פְּדָיָה
וּמִישָׁאֵל וּמַלְכִּיָּה וְחָשֻׁם וְחַשְׁבַּדָּנָה זְכַרְיָה מְשֻׁלָּם׃
5 וַיִּפְתַּח עֶזְרָא הַסֵּפֶר לְעֵינֵי כָל־הָעָם כִּי מֵעַל כָּל־
הָעָם הָיָה וּכְפִתְחוֹ עָמְדוּ כָל־הָעָם׃
6 וַיְבָרֶךְ עֶזְרָא אֶת־יְהוָה הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל וַיַּעֲנוּ
כָל־הָעָם אָמֵן אָמֵן בְּמֵעַל יְדֵיהֶם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ
לַיהוָה אַפַּיִם אַרְצָה׃ 7 וְיֵשׁוּעַ וּבָנִי וְשֵׁרֵבְיָה
יָמִין עַקּוּב שַׁבְתַּי הוֹדִיָּה מַעֲשֵׂיָה קְלִיטָא עֶזְרִיָּה
יוֹזָבָד חָנָן פְּלָאיָה וְהַלְוִיִּם מְבִינִים אֶת־הָעָם לַתּוֹרָה
וְהָעָם עַל־עָמְדָם׃ 8 וַיִּקְרְאוּ בַּסֵּפֶר בְּתוֹרַת
הָאֱלֹהִים מְפֹרָשׁ וְשׂוֹם שֶׂכֶל וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא׃
9 וַיֹּאמֶר נְחֶמְיָה הוּא הַתִּרְשָׁתָא וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן
הַסֹּפֵר וְהַלְוִיִּם הַמְבִינִים אֶת־הָעָם לְכָל־הָעָם
הַיּוֹם קָדֹשׁ הוּא לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַל־תִּתְאַבְּלוּ
וְאַל־תִּבְכּוּ כִּי בוֹכִים כָּל־הָעָם כְּשָׁמְעָם אֶת־דִּבְרֵי
הַתּוֹרָה׃ 10 וַיֹּאמֶר לָהֶם לְכוּ אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים
וּשְׁתוּ מַמְתַּקִּים וּשְׁלְחוּ מָנוֹת לַאֲשֶׁר לֹא נָכוֹן לוֹ כִּי קָדוֹשׁ
הַיּוֹם לַאדֹנֵינוּ וְאַל־תֵּעָצֵבוּ כִּי חֶדְוַת־יְהוָה הִיא
מָעֻזְּכֶם׃ 11 וְהַלְוִיִּם מַחְשִׁים לְכָל־הָעָם לֵאמֹר
הַסּוּ כִּי הַיּוֹם קָדוֹשׁ וְאַל תֵּעָצֵבוּ׃
12 וַיֵּלְכוּ כָל־הָעָם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁלֹחַ מָנוֹת
וְלַעֲשׂוֹת שִׂמְחָה גְּדוֹלָה כִּי הֵבִינוּ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר
הוֹדִיעוּ לָהֶם׃

CAP. VIII.

ET venerat mensis septimus, filij autem Esdr. 3. a
A Israel erant in ciuitatibus suis.
1 ² Congregatusque est omnis populus quasi vir vnus ad plateam quę est ante portam aquarum: & dixerunt Esdræ scribæ vt afferret librum legis Moysi, quam præceperat Dominus Israeli. 2 Attulit ergo Esdras sacerdos Legem coram multitudine virorum & mulierum, cunctisque qui poterant intelligere, in die prima mensis septimi. 3 Et legit in eo aperte in platea quæ erat ante portam aquarum de manè vsque ad mediam diem in conspectu virorum & mulierum & sapientium. & aures omnis
4 populi erant erectæ ad librum. 4 Sterit autem Esdras scriba super gradum ligneũ, quem fecerat ad loquendum, & steterunt iuxta eum, Mathathia, & Semeia, & Ania, & Vria, & Bechia, & Maasia ad dexteram eius, & ad sinistram Phadaia, Misael, & Melchia, & Asum, & Asephdana, Zacharia
5 & Mosollam. 5 Et aperuit Esdras librum
B coră omni populo. super vniuersum quippe populum eminebat. Et cùm aperuisset
6 eum, stetit omnis populus. 6 Et benedixit Esdras Domino Deo magno. & respondit omnis populus, Amen, amen, eleuans manus suas. & incuruati sunt & adorauerunt Dominum proni in terram. 7 Portò
7 Iosue, & Baani, & Serabi, Iamin, Accub, Sebthai, Odia, Maasia, Celita, Azarias, Iozabet, Anani, Phalaia, Leuitæ silentium faciebant in populo ad audiendam legem. Populus autem stabat in gradu suo.
8 8 Et legerunt in libro legis Dei distinctè & apertè ad intelligendum, & intellexerunt cùm legeretur. 9 Dixit autem Neemias, ipse est Atherfatha, & Esdras sacerdos & scriba, & Leuitæ interpretantes vniuerso populo: Dies sanctificatus est Domino Deo vestro. Nolite lugere & no-
C lite flere. flebat enim omnis populus, cùm
10 audiret verba Legis. 10 Et dixit eis: Ite comedite pinguia, & bibite mulsum, & mittite partes eis qui non præparauerunt sibi, quia sanctus dies Domini est, & nolite contristari. Gaudiũ etenim Dominiest fortitudo vestra.
11 11 Leuitæ autem silentium faciebant in omni populo, dicentes: Tacete, quia dies
12 sanctus est, & nolite dolere. 12 Abiit itaque omnis populus vt comederet & biberet, & mitteret partes, & faceret lætitiam magnam, quia intellexerant verba quæ docuerat eos.

CAP. VIII.

ET præuenerat mensis septimus, & filij Israel in ciuitatibus suis:
1 ² Et congregati sunt omnis populus quasi vir vnus ad plateam quæ ante portam aquæ. et dixerunt Esdræ scribæ, vt afferret librum Legis Moysi, quam præceperat Dominus Israel.
2 ² Et attulit Esdras Sacerdos Legem coram multitudine à viro vsque ad mulierem, & omnis intelligens ad audiẽdum in die vna mensis septimi.
3 ³ Et legit in eo contra plateam quæ ante portam aquarum, ab hora illuminationis Solis, vsque ad medietatem diei, in conspectu virorum & mulierum, & ipsi intelligentes. & aures
4 omnis populi in librum Legis.
4 ⁴ Et stetit Esdras scriba super gradum ligneum quem fecerat ad concionandum, & steterunt iuxta eum Matthathias, & Semeias, & Ananias, & Urias, & Chelcias, & Maasias a dextris eius; & à sinistris Phadaias, & Misael, & Melchias, & Asom, & Asabdana, et
5 Zacharias, & Mesollam.
5 ⁵ Et aperuit Esdras librum coram omni populo, quoniam ipse erat supra populum. & factum est cum aperuisset eum, stetit omnis populus.
6 ⁶ Et benedixit Esdras Domino Deo magno, & respondit omnis populus et dixerunt; Amen, amen: eleuantes manus suas, inclinauerunt & adorauerunt Dominum in facie super terram.
7 ⁷ Et Iesue, & Baneas, & Sarabias, & Jamin, & Acub, & Sabaththeus, & Oduias, et Maasias, & Callitas, & Azarias, & Iosabed, & Anan, & Phalaias, & Leuitæ erant instruentes populum in Legem, & populus in statione sua.
8 ⁸ Et legerunt in libro Legis Dei, & docuit Esdras. & distinxit in scientiam Domini. & intellexit populus in lectione.
9 ⁹ Et dixit Neemias qui est Atarsatha, et Esdras sacerdos & scriba, & Leuitæ instruentes populum. & dixerunt omni populo: Dies sanctus est Domino Deo nostro, ne lugeatis neque fleatis, quoniam flebat omnis populus vt audirent sermones Legis.
10 ¹⁰ Et dixit eis: Ite & comedite pinguia, & bibite mulsa, & mittite partes non habentibus. quia sanctus est dies domino Deo nostro. et ne concidatis, quia gaudium Domini, hæc est fortitudo nostra.
11 ¹¹ Et Leuitæ silere faciebant omnem populum dicentes: Tacete, quia dies sanctus, & non dedecet & biberet, & mitteret partes, & vt faceret letitiam magnam, quia intellexerant in verbis quæ docuerant eos.

NEEMIAS.

Καὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, ⁊ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
1 ἐν πόλεσιν αὐτῶν, ¹ καὶ συνήχθησαν πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀ-
νὴρ εἷς εἰς τὸ πλάτος τὸ ἔμπροσθεν πύλης τοῦ ὕδατος. καὶ
εἶπον τῷ ἔσδρα τὸν γραμματέα, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νό-
μου μωυσῆ ὃν ἐνετείλατο κύριος τῷ ἰσραήλ.
2 ² καὶ ἤνεγκεν ἔσδρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς
ἐκκλησίας ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός, καὶ πᾶς ὁ συνιὼν ἀκ-
ούειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου.
3 ³ ⁊ ἀνέγνω ἐν αὐτῷ ἀπέναντι τῆ πλατείας τῆ ἔμπρο-
σθεν τῆ πύλης τῶν ὑδάτων ἀπὸ τῆ ὥρας τοῦ διαφωτίσαι τὸν
ἥλιον ἕως μεσούσης τῆ ἡμέρας, ἀπέναντι ἀνδρῶν καὶ γυ-
ναικῶν, καὶ αὐτοὶ συνιέντες. καὶ ὦτα πάντες τοῦ λαοῦ εἰς
τὸ βιβλίον τοῦ νόμου.
4 ⁴ καὶ ἔστη ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξυλίνου
ὃ ἐποίησεν εἰς τὸ δημηγορῆσαι, καὶ ἔστησαν ἐχόμενα αὐ-
τοῦ ματθαθίας, καὶ σαμείας, καὶ ἀνίας, καὶ οὐρίας, καὶ ἐλκί-
ας, ⁊ χελκίας, καὶ μαασίας ἐκ δεξιῶν αὐτῶ, καὶ ἐξ ἀριστερῶν μων
φαδαίας, καὶ μισαὴλ, καὶ μελχίας, καὶ ἀσὼν, καὶ ἀ-
σαβδανά, καὶ ζαχαρίας καὶ μεθλάμ.
5 ⁵ καὶ ἤνοιξεν ἔσδρας τὸ βιβλίον ἐνώπιον παντὸς τοῦ
λαοῦ, ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπάνω τοῦ λαοῦ. καὶ ἐγένετο ἠνίκα
ἤνοιξεν αὐτὸ, ἔστη πᾶς ὁ λαός.
6 ⁶ καὶ εὐλόγησεν ἔσδρας κύριον τὸν θεὸν τὸν μέγαν. καὶ
ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπον, ἀμὴν ἀμήν, ἐπαίροντες
τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἔκυψαν καὶ προσεκύνησαν τῷ κυ-
ρίῳ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.
7 ⁷ καὶ ἰησοῦς, καὶ βανέας, καὶ σαραβίας, καὶ ἰαμεῖν,
καὶ ἀκκὼβ, καὶ σαβαθθαῖος, καὶ ὠδίας, καὶ μαασίας,
καὶ καλλίτας, καὶ ἀσαρίας, καὶ ἰωσαβέδ, καὶ ἀνὰν, καὶ
φαλαίας, καὶ οἱ λευῖται ἦσαν συνιέντες τὸν λαὸν
εἰς τὸν νόμον, καὶ ὁ λαὸς ἐν τῆ στάσει αὐτοῦ.
8 ⁸ καὶ ἀνέγνωσαν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ, καὶ
ἐδίδασκεν ἔσδρας. καὶ διέσειλεν ἐν ἐπιστήμῃ κυρίου. καὶ
συνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῆ ἀναγνώσει.
9 ⁹ καὶ εἶπε νεεμίας, ὅς ἐστιν ἀθαρσαθά, καὶ ἔσδρας ὁ ἱε-
ρεὺς ⁊ γραμματεὺς καὶ οἱ λευῖται οἱ συνιέζοντες τὸν
λαόν. καὶ εἶπον παντὶ τῷ λαῷ, ἡμέρα ἁγία ἐστὶ τῷ κυρίῳ
θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε, μὴ δὲ κλαίετε· ὅτι ἔκλαιε πᾶς ὁ
λαὸς ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ νόμου.
10 ¹⁰ καὶ εἶπον αὐτοῖς, πορεύεσθε ⁊ φάγετε λιπάσματα, καὶ
πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε μερίδας τοῖς μὴ ἔ-
χουσιν· ὅτι ἁγία ἐστὶν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου θεοῦ ἡμῶν· καὶ μὴ
διαπέσητε, ὅτι ἡ χαρὰ κυρίου, αὕτη ἐστὶν ἰσχὺς ἡμῶν.
11 ¹¹ καὶ οἱ λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν λέγοντες,
σιωπᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ καταπίπτετε.
12 ¹² καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀπο-
στέλλειν μερίδας, καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην,
ὅτι συνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

נחמיה ט

11 ובַיּוֹם הַשֵּׁנִי נֶאֶסְפוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְכָל הָעָם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֶל עֶזְרָא הַסֹּפֵר וּלְהַשְׂכִּיל אֶל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה׃

14 וַיִּמְצְאוּ כָתוּב בַּתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־ משֶׁה אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּסֻּכּוֹת בֶּחָג בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃

15 וַאֲשֶׁר יַשְׁמִיעוּ וְיַעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל־עָרֵיהֶם וּבִירוּשָׁלַם לֵאמֹר צְאוּ הָהָר וְהָבִיאוּ עֲלֵי־זַיִת וַעֲלֵי־ עֵץ שֶׁמֶן וַעֲלֵי הֲדַס וַעֲלֵי תְמָרִים וַעֲלֵי עֵץ עָבֹת לַעֲשֹׂת סֻכֹּת כַּכָּתוּב׃

16 וַיֵּצְאוּ הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סֻכּוֹת אִישׁ עַל־גַּגּוֹ וּבְחַצְרֹתֵיהֶם וּבְחַצְרֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וּבִרְחוֹב שַׁעַר הַמָּיִם וּבִרְחוֹב שַׁעַר אֶפְרָיִם׃

17 וַיַּעֲשׂוּ כָל־הַקָּהָל הַשָּׁבִים מִן הַשְּׁבִי סֻכּוֹת וַיֵּשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת כִּי לֹא־עָשׂוּ מִימֵי יֵשׁוּעַ בִּן־נוּן כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַהוּא וַתְּהִי שִׂמְחָה גְדוֹלָה מְאֹד׃

18 וַיִּקְרָא בְּסֵפֶר תּוֹרַת הָאֱלֹהִים יוֹם בְּיוֹם מִן־הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן וַיַּעֲשׂוּ חַג שִׁבְעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת כַּמִּשְׁפָּט׃

ט

1 וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ הַזֶּה נֶאֶסְפוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּצוֹם וּבְשַׂקִּים וְאֲדָמָה עֲלֵיהֶם׃

2 וַיִּבָּדְלוּ זֶרַע יִשְׂרָאֵל מִכָּל בְּנֵי נֵכָר וַיַּעַמְדוּ וַיִּתְוַדּוּ עַל־חַטֹּאתֵיהֶם וַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵיהֶם׃

3 וַיָּקוּמוּ עַל־עָמְדָם וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם רְבִיעִית הַיּוֹם וְרְבִיעִית מִתְוַדִּים וּמִשְׁתַּחֲוִים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃

4 וַיָּקָם עַל־מַעֲלֵה הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וּבָנִי קַדְמִיאֵל שְׁבַנְיָה בָּנִי שֵׁרֵבְיָה בָּנִי כְנָנִי וַיִּזְעֲקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃

5 וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל בְּנֵי חשבניה שֵׁרֵבְיָה הוֹדִיָּה שְׁבַנְיָה פְּתַחְיָה קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִן־הָעוֹלָם עַד־הָעוֹלָם וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל־כָּל־בְּרָכָה וּתְהִלָּה׃

6 אַתָּה־הוּא יְהוָה לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים׃

1 * Et in die secundo congregati sunt principes familiarum vniuersi populi, Sacerdotes & Leuitæ ad Esdram scribam, vt interpretaretur eis verba Legis.

14 * Et inuenerunt scriptum in Lege præcepisse Dominum in manu Moysi, vt habitent filij Israel in tabernaculis in die solenni mense septimo: 15 * Et vt prædicent & diuulgent vocem in vniuersis vrbibus suis & in Hierusalem, dicentes: Egredimini in montem, & afferte frondes oliuæ, & frondes ligni pulcherrimi, & frondes myrti, & ramos palmarum, & frondes ligni nemorosi, vt fiat tabernacula sicut scriptum est.

16 * Et egressus est omnis populus; & attulerunt: feceruntque sibi tabernacula vnusquisque in domate suo, & in atriis suis & in atriis domus Dei, & in platea portæ aquarum, & in platea portæ Ephraim.

17 * Fecit ergo vniuersa ecclesia eorum, qui redierant de captiuitate, tabernacula, & habitauerunt in tabernaculis. Non enim fecerant à diebus Iosue filij Nun talia filij Israel, vsque ad diem illum. & fuit lætitia magna nimis. 18 * Legit autem in libro Legis Dei per dies singulos, à die primo, vsque ad diem nouissimum. Et fecerunt solennitatem septem diebus, & in die octauo collectam iuxta ritum.

CAP. IX.

1 IN die autem vicesimo quarto mensis huius conuenerunt filij Israel in ieiunio, & in saccis, & humus super eos.

2 * Et separatum est semẽ filiorum Israel ab omni filio alienigena. & steterunt & confitebantur peccata sua & iniquitates patrum suorum. 3 * Et surrexerunt ad standum. & legerunt in volumine Legis Domini Dei sui quater in die, & quater confitebantur, & adorabant Dominum 4 Deum suum. * Surrexerunt autem super gradum Leuitarum Iosue, & Bani, & Cedmihel, Sabania, Bani, Sarebias, Bani & Thanai, & clamauerunt voce magna ad Dominum Deum suum.

5 * Et dixerunt Leuitæ, Iosue, & Cedmihel, Bonni, Asebia, Serebia, Odaia, Sebna, Phataia, Surgite, benedicite Domino Deo vestro ab æterno vsque in æternum. & benedicant nomini gloriæ tuę excelso in om 6 ni benedictione & laude. * Tu ipse Domine solus, tu fecisti cælum & cælum cælorum, & omnem exercitum eorum, terram & vniuersa quæ in ea sunt, maria & omnia quæ in eis sunt. & tu viuificas omnia hæc, & exercitus cæli te adorat.

13 * Et in die secundo congregati sunt principes familiarum vniuerso populo Sacerdotes & Leuitæ ad Esdram scribam, vt statueret ad omnes sermones Legis.

14 * Et inuenerunt scriptum in Lege quam præcepit Dominus Moysi, vt habitent filij Israel in tabernaculis in solennitate in mense septimo:

15 * Et vt significent in tubis in omnibus vrbibus suis & in Hierusalem. Et dixit Esdras: Egredimini in montem, & afferte frondes oliuæ, & frondes lignorum cupressinorum, & frondes myrti, & frondes palmarum, & frondes ligni densi, vt faciant tabernacula secundum scriptum.

16 * Et egressus est populus, & attulerunt & fecerunt sibi tabernacula: vir in domate suo, et in atriis suis, & in atriis domus Dei, et in plateis portæ aquarũ, & in plateis portæ Ephraim.

17 * Et fecerunt omnis ecclesia qui redierant de captiuitate tabernacula, et habitauerunt in tabernaculis: quoniam non fecerant à diebus Iesue filij Naue sic filij Israel vsque ad diem illum. & fuit lætitia magna nimis.

18 * Et legit in libro legis Dei per singulos dies, à die primo vsque ad diem nouissimum: & fecerunt solennitatem septem diebus. et die octauo exodium secundum iudicium.

CAP. IX.

1 ET in die vicesimo & quarto mensis huius conuenerunt filij Israel in ieiunio, et in saccis, & pulueribus super caput eorum.

2 * Et separati fuerunt filij Israel ab omni filio alieno. & steterunt & confessi sunt peccata sua, & iniquitates patrum suorum.

3 * Et steterunt in statione sua, & legerunt in libro Legis Domini Dei sui quater in die. & quater confitentes Domino quater in die, et adorantes Dominum Deum suum.

4 * Et stetit super ascensum Leuitarum Iesue, & filij Cadmiel, Sachanias filius Sarabia filij Chanani. & clamauerunt voce magna ad Dominum Deum suum:

5 * Et dixerunt Leuitæ Iesue, & Cadmiel, Bonnias, Sarabias, Sobanias, Oduias, Sechenias, Phessias, Surgite, benedicite Domino Deo vestro ab æterno & vsque in æternum. & benedicent nomini gloriæ tuæ, & exaltabunt in omni benedictione & laude. Et dixit Esdras:

6 * Tu ex ipse Dominus solus, tu fecisti cælum & cælum cæli, omnes exercitus eorum, terram & omnia quot quot sunt in ea, maria & omnia quæ in eis: & tu viuificas omnia, & te adorant exercitus cælorum.

13 * καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῷ παντὶ λαῷ & ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται πρὸς ἔσδραν τὸν γραμματέα, διῆσαι πρὸς πόλιας περὶ
14 λόγοις τοῦ νόμου. * καὶ εὗρεν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὃ ἐνετείλατο κύριος & τῷ μωυσῆ, ὅπως κατοικίσωσιν & υἱοὶ ισραὴλ ἐν σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ,
15 * καὶ ὅπως σημάνωσιν ἐν σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν καὶ ἐν ιερουσαλήμ. καὶ εἶπεν ἔσδρας, ἐξέλθετε εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐνέγκαλε φύλλα ἐλαίας, καὶ φύλλα ξύλων κυπαρισσίνων, καὶ φύλλα μυρσίνης, καὶ φύλλα φοινίκων, καὶ φύλλα ξύλου δασέος, ποιῆσαι σκηνὰς κατὰ τὰ γεγραμμένον. * καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς & ἤνεγκαν, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς σκηνάς· ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ δώματος αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καὶ ἐν αὐλαῖς οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐν πλατείαις τῆς πύλης τῶν ὑδάτων, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις τῆς πύλης ἐφραίμ.
17 * καὶ ἐποίησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία οἱ ἀποστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας σκηνάς, & ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς· ὅτι οὐκ ἐποίησαν ἀπὸ ἡμερῶν ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ οὕτως οἱ υἱοὶ ισραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη μεγάλη σφόδρα.
18 * καὶ ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ θεοῦ ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης, ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐσχάτης, καὶ ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρῖμα.

θ'.

1 * Καὶ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ ισραὴλ ἐν νηστείᾳ καὶ ἐν σάκκοις, καὶ κόνις ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν.
2 * καὶ ἐχωρίσθησαν οἱ υἱοὶ ισραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου. καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγόρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν.
3 * καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν, καὶ ἀνέγνωσαν ἐν βιβλίῳ νόμου κυρίου θεοῦ αὐτῶν τετράτου τῆς ἡμέρας. καὶ ἦσαν ἐξαγορεύοντες τῷ κυρίῳ τετράτου τῆς ἡμέρας, καὶ προσκυνοῦντες τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν.
4 * καὶ ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν λευιτῶν ἰησοῦς, & υἱοὶ καδμιήλ, σαχανίας υἱὸς σαραβία υἱοὶ χανανί. καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν.
5 * καὶ εἶπον οἱ λευῖται ἰησοῦς καὶ καδμιήλ, βαννείας, σαραβίας, σεβανίας, ὠδουίας, σεχενίας, φεσσίας, ἀνάστητε εὐλογεῖτε τὸν κύριον θεὸν ὑμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος & ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ εὐλογήσουσιν ὄνομα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πᾶσαν εὐλογίαν καὶ αἴνεσιν. καὶ εἶπεν ἔσδρας,
6 * σὺ εἶ αὐτὸς κύριος & μόνος, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντας τὰς δυνάμεις αὐτῶν, τὴν γῆν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας & πάντα τὰ ἐν αὐταῖς. καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα καὶ οἱ προσκυνοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν

Universidad de Deusto
Biblioteca

ז אַתָּה הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם
וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם׃
ח וּמָצָאתָ אֶת־לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית
לָתֵת אֶת־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי
וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת־דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק
אָתָּה׃ ט וַתַּרְא אֶת־עֳנִי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם
וְאֶת־זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל־יַם־סוּף׃
י וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל־עֲבָדָיו וּבְכָל־
עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ־לְךָ
שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה׃
יא וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה
וְאֶת־רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִּמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אֶבֶן בְּמַיִם
עַזִּים׃ יב וּבְעַמּוּד עָנָן הִנְחִיתָם יוֹמָם וּבְעַמּוּד אֵשׁ
לַיְלָה לְהָאִיר לָהֶם אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ־בָהּ׃
יג וְעַל־הַר סִינַי יָרַדְתָּ וַתְּדַבֵּר עִמָּהֶם מִשָּׁמַיִם וַתִּתֵּן
לָהֶם מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת אֱמֶת חֻקִּים
וּמִצְוֹת טוֹבִים׃
יד וְאֶת־שַׁבַּת קָדְשְׁךָ הוֹדַעְתָּ לָהֶם וּמִצְוֹת וְחֻקִּים
וְתוֹרָה צִוִּיתָ לָהֶם בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ׃
טו וְלֶחֶם מִשָּׁמַיִם נָתַתָּה לָהֶם לְרָעְבָם וּמַיִם מִסֶּלַע
הוֹצֵאתָ לָהֶם לְצִמְאָם וַתֹּאמֶר לָהֶם לָבוֹא לָרֶשֶׁת
אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתָ אֶת־יָדְךָ לָתֵת לָהֶם׃
טז וְהֵם וַאֲבֹתֵינוּ הֵזִידוּ וַיַּקְשׁוּ אֶת־עָרְפָּם וְלֹא
שָׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתֶיךָ׃
יז וַיְמָאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וְלֹא־זָכְרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ
עִמָּהֶם וַיַּקְשׁוּ אֶת־עָרְפָּם וַיִּתְּנוּ רֹאשׁ לָשׁוּב
לְעַבְדָתָם בְּמֹרִי וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן
וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְלֹא עֲזַבְתָּם׃
יח אַף כִּי עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה וַיֹּאמְרוּ זֶה אֱלֹהֶיךָ
אֲשֶׁר הֶעֱלָךָ מִמִּצְרַיִם וַיַּעֲשׂוּ נְאָצוֹת גְּדֹלוֹת׃
יט וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא עֲזַבְתָּם בַּמִּדְבָּר אֶת־
עַמּוּד הֶעָנָן לֹא־סַר מֵעֲלֵיהֶם בַּיּוֹמָם לַהַנְחֹתָם
בַּהֶדֶרֶךְ וְאֶת־עַמּוּד הָאֵשׁ בַּלַּיְלָה לְהָאִיר לָהֶם אוֹתָהּ
הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָהּ׃
כ וְרוּחֲךָ הַטּוֹבָה נָתַתָּ לְהַשְׂכִּילָם וּמָנְךָ לֹא מָנַעְתָּ
מִפִּיהֶם וּמַיִם נָתַתָּה לָהֶם לְצִמְאָם׃
כא וְאַרְבָּעִים שָׁנָה כִּלְכַּלְתָּם בַּמִּדְבָּר לֹא חָסְרוּ
שַׂלְמֹתֵיהֶם לֹא בָלוּ וְרַגְלֵיהֶם לֹא בָצֵקוּ׃

7 Tu ipse Domine Deus qui elegisti Abrā, Ge.11.8
B & eduxisti eum de igne Chaldæorum, &
8 posuisti nomen eius Abraam: Et inuenisti cor eius fidele coram te: & percussisti cū eo fœdus, vt dares ei terram Chananæi, Ethæi, & Amorræi, & Pherezæi, & Iebuzæi, & Gergeseæi, vt dares semini eius. & implesti verba tua, quoniam iustus es. Et vidisti afflictionem patrum nostrorum in Ægypto, clamoremque eorum audisti super mare rubrum. Exo.1.b.
10 Et dedisti signa atque portenta in Pharaone, & in vniuersis seruis eius, & in omni populo terræ illius. cognouisti enim quia superbè egerant cōtra eos, & fecisti tibi nomen, sicut & in hac die.
11 Et mare diuisisti ante eos, & transierunt per medium maris in sicco. Persecutores autem eorum proiecisti in profundū quasi lapidem in aquas validas. Exo.14.b
12 Et in columna nubis ductor eorum fuisti per diem, & in columna ignis per noctem, vt appareret eis via per quam ingrediebantur.
13 Ad montem quoque Synai descendisti, & locutus es cum eis de cælo, & dedisti eis iudicia recta, & legem veritatis, cerimonias & C
14 præcepta bona. Et Sabbatum sanctificatū tuum ostendisti eis, & mandata & cerimonias, & Legem præcepisti eis in manu Exo.16.d
15 Moysi serui tui. Panem quoque de cælo dedisti eis in fame eorum, & aquam de petra eduxisti eis sitientibus. & dixisti eis vt ingrederentur & possiderent terram super quam leuasti manum tuā, vt traderes eis.
16 Ipsi verò & patres nostri superbè egerūt, & indurauerunt ceruices suas, & non au-
17 dierunt mandata tua, & noluerunt audire, & nō sunt recordati mirabilium tuorū quæ feceras eis. & indurauerunt ceruices suas, & dederunt caput vt conuerterentur ad seruitutē suam quasi per cōtentionem. D
Tu autem Deus ppitius, clemens & misericors, longanimis & multæ miserationis,
18 non dereliquisti eos. Et quidē cū fecissent sibi vitulum conflatilē, & dixissent, Iste est Deus tuus qui eduxit te de Ægypto, feceruntq; blasphemias magnas: Exo.32.d
19 Tu autem in misericordiis tuis multis nō dimisisti eos in deserto. colūna nubis nō recessit ab eis p die, vt duceret eos in viā, & colūna ignis p nocte, vt ostēderet eis iter p quod ingrederētur. Et spiritum tuū bonū dedisti qui docceret eos, & manna tuum nō phibuisti
20 ab ore eorum, & aquam dedisti eis in siti.
21 Quadraginta ānis pauisti eos in deserto, nihilq; eis defuit. Vestimēta eorū nō inueterauerunt, & pedes eorū non sunt attriti.

7 Tu es Domine Deus, tu elegisti Abram, & 7
eduxisti eum de regione Chaldæorum, & imposuisti ei nomen Abraam: Et inuenisti cor 8
eius fidele coram te. & disposuisti ad eum fœdus, vt dares ei terram Chananæorum, et Chetthæorum, & Ammorræorum, & Pherezæorum, & Iebusæorum, & Gergesæorum, et vt dares semini eius. & statuisti verba tua, quoniam iustus es. Et vidisti humilitatem 9
patrum nostrorum in Ægypto, et clamorem eorum audisti super mare rubrum.
Et dedisti signa & portenta in Ægypto in 10
Pharaone & in omnibus seruis eius, et in omni populo terræ illius, quoniam cognouisti quòd superbierant super eos, & fecerunt tibi ipsi nomen sicut dies hæc:
Et mare diuisisti coram eis, & transierunt 11
in medio maris in sicco. & persequentes eos proiecisti in profundum, tanquam lapidem in aquas valida.
Et in columna nubis duxisti eos die, & in 12
columna ignis nocte, vt illuminares eis viam, in qua ibunt in ea. Et super montem Si- 13
nai descendisti, & locutus es ad eos de cælo, & dedisti eis iudicia recta, & leges veritatis præcepta, & mandata bona.
Et Sabbatum tuum sanctum notificasti eis, 14
mandata & præcepta, & legem præcepisti eis in manu Moysi serui tui.
Et panem de cælo dedisti eis in cibum eorū, 15
& aquam de petra eduxisti eis in sitim eorum. & dixisti eis vt ingrederentur ad hæreditandum terram in quam extendisti manum tuam, vt dares eis. Et ipsi & patres nostri super- 16
bierunt, & indurauerunt ceruicem suam, et nō audierunt mandata tua. Et renuerunt vt 17
audirent, & non recordati sunt mirabiliū tuorum quæ feceras in eis. & indurauerunt ceruicem suam, & dederunt principium vt conuerterentur in seruitutem suam in Ægypto. & tu Deus dimittens peccata, misericors et clemens, longanimis & multæ miserationis, et non dereliquisti eos. Adhuc autem et fecerunt sibi vitu- 18
lum conflatile, et dixerunt: Isti dei qui eduxerunt nos de Ægypto. et fecerūt irritationes magnas.
Et tu in misericordiis tuis magnis non dere- 19
liquisti eos in deserto: columnam nubis non declinasti ab eis die, vt duceret eos in via: et colūnam ignis per noctem, vt illuminaret eis viam in qua ibunt in ea. Et spiritum tuum bonum dedisti, 20
vt prudentes faceret eos. & manna tuum non prohibuisti ab ore eorum, & aquam dedisti eis in sitī eorum. Et quadraginta annis pauisti 21
eos in deserto: non defuit eis quicquam. vestimenta eorum non mueterauerunt, & calciamenta eorum non interrupta sunt.

7 σὺ εἶ κύριε ὁ θεός, σὺ ἐξελέξω αὐτὸν καὶ ἐξήγαγες
αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας τῶν χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ ὄνο-
8 μα Αβραάμ· καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν ἐνώπιόν
σου, καὶ διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην, δοῦναι αὐτῷ τὴν
γῆν τῶν χαναναίων, καὶ χετταίων, καὶ ἀμορραίων, καὶ φε-
ρεζαίων, καὶ ιεβουσαίων, καὶ γεργεσαίων, καὶ δοῦναι αὐτὴν τῷ
σπέρματι αὐτοῦ· καὶ ἔστησας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος εἶ·
9 καὶ εἶδες τὴν ταπείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν αἰγύπτῳ, καὶ
τὴν κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς·
10 καὶ ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν αἰγύπτῳ ἐν φαραὼ,
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς αὐ-
τοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερηφάνευσαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐποίησας σε-
11 αυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ τὴν θάλασσαν διέρ-
ρηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ παρῆλθον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης
ἐν ξηρασίᾳ· καὶ τοὺς καταδιώκοντας αὐτοὺς ἔρριψας εἰς βά-
12 θεων, ὡσεὶ λίθον ἐν ὕδατι σφοδρῷ. καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης
ὡδήγησας αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα,
τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ.
13 καὶ ἐπὶ ὄρος σινᾶ κατέβης, καὶ ἐλάλησας μετ' αὐτοῦ ἐξ
οὐρανοῦ, καὶ ἔδωκας αὐτοῖς κρίματα ὀρθὰ, καὶ νόμους ἀλη-
14 θείας, προστάγματα καὶ ἐντολὰς ἀγαθάς. καὶ τὸ σάββατόν
σου τὸ ἅγιον ἐγνώρισας αὐτοῖς, ἐντολὰς καὶ προστάγματα
καὶ νόμον ἐνετείλω αὐτοῖς ἐν χειρὶ μωυσῆ τοῦ δούλου σου.
15 καὶ ἄρτον ἐξ οὐρανοῦ ἔδωκας αὐτοῖς εἰς σιτοδοσίαν αὐτῶν,
καὶ ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξήνεγκας αὐτοῖς εἰς δίψαν αὐτῶν·
καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι τὴν γῆν εἰς ἣν
16 ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, δοῦναι αὐτοῖς. καὶ αὐτοὶ καὶ
οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπερηφάνευσαν, καὶ ἐσκλήρυναν
τὸν τράχηλον αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου.
17 καὶ ἠρνήσαντο τοῦ εἰσακοῦσαι, καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν
τῶν θαυμασίων σου ὧν ἐποίησας ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐσκλήρυ-
ναν τὸν τράχηλον ἑαυτῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν τοῦ στρέψαι
εἰς δουλείαν αὐτῶν ἐν αἰγύπτῳ· καὶ σὺ ὁ θεὸς ἀφιὼν ἁμαρ-
τίας, ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυ-
18 έλεος, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς. καὶ ἔτι δὲ καὶ ἐ-
ποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον χωνευτὸν, καὶ εἶπαν, οὗτοι ὁ θεοὶ
ὁ ἐξαγαγόντες ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου. καὶ ἐποίησαν πα-
19 οργισμοὺς μεγάλους. καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου
τοῖς μεγάλοις οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν
στύλον τῆς νεφέλης οὐκ ἐξέκλινας ἀπ' αὐτῶν ἡμέρας, ὁ-
δηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ τὸν στύλον τοῦ πυρὸς τὴν
νύκτα, φωτίζειν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν
20 αὐτῇ. καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ἔδωκας
συνετίσαι αὐτούς. καὶ τὸ μάννα σου οὐ κατεσχέρησας ἀ-
πὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἔδωκας αὐτοῖς ἐν τῇ δί-
21 ψῃ αὐτῶν. καὶ τεσσαρακονταετῆ ἐπὶ διέθρεψας αὐ-
τοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐχ ὑστέρησεν αὐτοῖς οὐδέν· ἱμάτια
αὐτῶν οὐκ ἐπαλαιώθησαν, καὶ ὑποδήματα αὐτῶν οὐ διερ-
ράγησαν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כב וְתִתֶּן לָהֶם מַמְלָכוֹת וְעַמִּים וְתַחַלְקֵם לִפְאָה
וַיִּירְשׁוּ אֵת אֶרֶץ סִיחוֹן וְאֵת אֶרֶץ מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וְאֵת
כג אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן: וּבָנֶיהָם הִרְבִּיתָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וַתְּבִיאֵם אֶל
כד הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לַאֲבוֹתֵיהֶם לָבוֹא לָרֶשֶׁת:
כה וַיָּבֹאוּ הַבָּנִים וַיִּירְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ וַתַּכְנַע לִפְנֵיהֶם
אֶת יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִים וַתִּתֵּנֵם בְּיָדָם וְאֶת
מַלְכֵיהֶם וְאֶת עַמֵּי הָאָרֶץ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנָם:
כו וַיִּלְכְּדוּ עָרִים בְּצוּרוֹת וַאֲדָמָה שְׁמֵנָה וַיִּירְשׁוּ
בָּתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב בֹּרוֹת חֲצוּבִים כְּרָמִים
וְזֵיתִים וְעֵץ מַאֲכָל לָרֹב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׁמְנוּ
כז וַיִּתְעַדְּנוּ בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל: וַיַּמְרוּ וַיִּמְרְדוּ בָךְ וַיַּשְׁלִכוּ אֶת תּוֹרָתְךָ אַחֲרֵי גֵּוָם
וְאֶת נְבִיאֶיךָ הֵעִידוּ בָם לְהָשִׁיבֵם אֵלֶיךָ
וַיַּעֲשׂוּ נְאָצוֹת גְּדוֹלוֹת:
כח וַתִּתְּנֵם בְּיַד צָרֵיהֶם וַיָּצֵרוּ לָהֶם וּבְעֵת צָרָתָם
יִצְעֲקוּ אֵלֶיךָ וְאַתָּה מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמָע וּכְרַחֲמֶיךָ
רַבִּים תִּתֶּן לָהֶם מוֹשִׁיעִים וְיוֹשִׁיעוּם מִיַּד צָרֵיהֶם:
כט וּכְנוּחַ לָהֶם יָשׁוּבוּ לַעֲשׂוֹת רַע לְפָנֶיךָ וַתַּעַזְבֵם
בְּיַד אוֹיְבֵיהֶם וַיִּרְדּוּ בָהֶם וַיָּשׁוּבוּ וַיִּזְעֲקוּ וְאַתָּה
מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמַע וְתַצִּילֵם כְּרַחֲמֶיךָ רַבּוֹת עִתִּים:
ל וַתָּעֵד בָּהֶם לְהָשִׁיבֵם אֶל תּוֹרָתֶךָ וְהֵמָּה הֵזִידוּ
וְלֹא שָׁמְעוּ לְמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִשְׁפָּטֶיךָ חָטְאוּ בָהֶם אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה אָדָם וְחַי בָּהֶם וַיִּתְּנוּ כְתֵף סוֹרֶרֶת וְעָרְפָּם
הִקְשׁוּ וְלֹא שָׁמָעוּ:
לא וְתִמְשֹׁךְ עֲלֵיהֶם שָׁנִים רַבּוֹת וְתָעֵד בָּם בְּרוּחֲךָ
בְּיַד נְבִיאֶיךָ וְלֹא הֶאֱזִינוּ וַתִּתְּנֵם בְּיַד עַמֵּי הָאֲרָצוֹת:
לב וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא עָשִׂיתָם כָּלָה וְלֹא עֲזַבְתָּם
כִּי אֵל חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:
לג וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא
שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד אַל יִמְעַט לְפָנֶיךָ אֵת כָּל
הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאַתְנוּ לְמַלְכֵינוּ לְשָׂרֵינוּ וּלְכֹהֲנֵינוּ
וְלִנְבִיאֵינוּ וְלַאֲבוֹתֵינוּ וּלְכָל עַמְּךָ מִימֵי מַלְכֵי אַשּׁוּר
לד עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא
עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:
לה וְאֵת מַלְכֵינוּ שָׂרֵינוּ כֹהֲנֵינוּ וַאֲבוֹתֵינוּ לֹא עָשׂוּ
תוֹרָתֶךָ וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֶל מִצְוֹתֶיךָ וְלֵעֻדוֹתֶיךָ אֲשֶׁר
הֵעַדְתָּ בָהֶם:

22 Et dedisti eis regna & populos, & partiti
es eis sortes. & possederũt terrã Seõ, &ter-
23 rã regis Esebõ, & terrã Og regis Basan. Et
multiplicasti filios eorũ sicut stellas cęli, &
adduxisti eos ad terrã de qua dixeras patri-
24 bus eorũ, vt ingrederẽtur & possiderẽt eã.
Et venerũt filij & possederũt terrã. & hu
miliasti corã eis habitatores terræ Chana
næos, & dedisti eos in manu eorũ, & reges
eorũ & populos terræ, vt facerẽt eis sicut
25 placebat illis. Ceperunt itaq; vrbes mu-
E nitas, & humũ pinguẽ, & possederũt do-
mos plenas cunctis bonis, cisternas ab eis
fabricatas, vineas, & olieta, & ligna po-
mifera multa. & comederunt & saturati
sunt, & impinguati sunt, & abũdauerunt
26 delictis in bonitate tua magna. Prouoca-
uerũt autẽ te ad iracũdiã, & recesserunt à
te, & ꝓiecerunt Legẽ tuã post terga sua. &
ꝓphetas tuos occiderũt, q̃ contestabantur
eos vt reuerterentur ad te. fecerũtq; blas-
27 phemias grandes. Et dedisti eos in manũ
hostiũ suorũ, & afflixerũt eos. & in tẽpore
tribulationis suæ clamauerunt ad te, & tu
de cælo audisti, & secundũ miserationes
tuas multas dedisti eis saluatores, q̃ salua-
28 rẽt eos de manu hostiũ suorũ. Cũq; rege-
uissent, reuersi sunt vt facerẽt malũ in cõ-
spectu tuo, & dereliq̃sti eos in manu inimi
corũ suorũ, & possederũt eos. Cõuersique
F sunt & clamauerũt ad te. Tu autẽ de cælo
exaudisti, & liberasti eos in misericordiis
29 tuis multis tẽporib', & cõtestat' es eos vt
reuerterẽtur ad legẽ tuam. ipsi verò superbe
egerũt, & nõ audierũt mãdata tua, & in iu
diciis tuis peccauerũt, quę faciet homo &
viuet in eis. & dederũt humerũ recedentẽ,
& ceruicẽ suã indurauerũt, nec audierunt.
30 Et ꝓtraxisti sup eos ãnos multos, & cõte-
status es eos in spiritu tuo p manũ ꝓphe-
tarũ tuorũ, & nõ audierũt; & tradidisti eos
31 in manũ populorũ terrarũ. In misericor-
diis autẽ tuis plurimis nõ fecisti eos in cõ-
sumptionẽ, nec dereliq̃sti eos, quoniãDe'
32 miserationum & clemẽs es tu. Nunc itaq;
Deus noster, magne, fortis & terribilis, cu-
stodiẽs pactũ & misericordiã, ne auertas à
facie tua oẽm laborẽ qui inuenit nos, reges
nostros, principes nostros, & sacerdotes no
stros, & ꝓphetas nostros, & patres nostros;
& omnem populum tuum, à diebus regis
33 Assur vsque in diem hanc. Et tu iustus es
G in omnibus quæ venerunt super nos, quia
veritatem fecisti nobis, nos autem impiè
34 egimus. Reges nostri, principes nostri,
sacerdotes nostri, & patres nostri, non fe-

cerunt Legem tuam, & non attenderunt mandata tua, & testimonia tua quæ testificatus es in eis.

22 Et dedisti eis regna, et populos partitus es eis,
& hereditauerunt terram Seon regis Esebõ,
& terram Og regis Basan. Et filios eorum mul
23 tiplicasti sicut stellas cæli. & adduxisti eos in
terram quam dixisti patribus eorum vt ingre-
derentur & hereditarent. Et ingressi sunt filij
24 eorum, & hereditauerunt terram, & contri-
stis eorum eis habitantes terram Chananæorũ,
& dedisti eos in manus eorum, et reges eorum
& populos terræ, vt facerent eis vt placitum
eram eis. Et ceperunt ciuitates excelsas, &
25 humum pinguem: & possederunt domos plenas
omnibus bonis, cisternas fabricatas, vineta, &
olueta, & omne lignum fructiferum in multi-
tudine; & comederunt & impleti sunt et im-
pinguati sunt, & deliciati sunt in bonitate tua
26 magna. Et mutauerunt & recesserunt à te, et
proiecerunt Legem tuam post corpus suum. Et
prophetas tuos occiderunt, qui contestabantur
in eis vt reuerterentur ipsi ad te. & fecerunt
irritationes magnas. Et dedisti eos in manu
27 afflictorum eos, & afflixerunt eos. & clama-
uerunt ad te in tempore tribulationis suæ: et tu
de cælo tuo audisti, & in miserationibus tuis
magnis dedisti eis saluatores, & saluasti eos de
manu afflictorum eos. Et postquam quieue-
28 runt, reuersi sunt vt facerent malum coram te.
& dereliquisti eos in manus inimicorum suo-
rum, & dominati sunt in eis. et rursus clama-
uerunt ad te, & tu de cælo exaudisti, & libe-
rasti eos in misericordiis tuis multis, & in tem
pore[s] contestatus es eos, vt conuerterentur
29 ipsi in Legem tuam. ipsi verò superbierunt, &
non audierunt mandata tua, & in iudiciis tuis
peccauerunt: quæ cum fecerit ea homo, viuet in
eis. et dederunt humerum inobedientem, et cer-
uicem suam indurauerunt & non audierunt.
30 Et longanimis fuisti super eos annis multis, &
protestatus es super eos in spiritu tuo in manu Prophetarum
tuorum: & non auribus perceperunt, et dedisti eos
in manum populorum terræ. Et tu in misericordiis
31 tuis plurimis non fecisti eos in cõsumptionẽ, &
non dereliquisti eos, quoniã fortis es, et misericors
et clemẽs. Et nũc Deus noster fortis, magne, po
32 tens et terribilis, custodiẽs pactũ tuũ et misericor
diam tuã, ne diminuatur corã te omnis labor qui
inuenit nos, et reges nostros, et principes nostros
et sacerdotes nostros, et prophetas nostros, et pa
tres nostros, & in oĩ populo tuo, à diebus regis
Assur usq; in diẽ hãc. Et tu iustus es in oĩbus
33 quæ venerunt super nos, quia veritatẽ fecisti, et nos
impietatibus super nos, quia veritatẽ fecisti, et nos
peccauimus. Et reges nostri, et principes nostri,
34 et sacerdotes nostri, et patres nostri, non fecerũt
Legem tuam, & non attenderunt mandata tua
& testimonia tua, quæ testificatus es eis.

22 καὶ ἔδωκας αὐτοῖς βασιλείας, & λαοὺς διεμέρισας
αὐτοῖς, & ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν σηὼν βασιλέως ἐσε-
23 βὼν, καὶ τὴν γῆν ὼγ βασιλέως τ βασὰν. καὶ υἱοὺς
αὐτῶν ἐπλήθυνας ὡς τὸν ἀστέρας & σὺ σεραηλ. καὶ εἰσήγαγες
αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν αὐτῶν & εἰσελ-
24 θὼν καὶ κληρονόμησαν. καὶ εἰσῆλθον υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκλη-
ρονόμησαν τὴν γῆν, καὶ ἐξέτηψας ἐνώπιον αὐτῶν τὸν κα
τοικοῦντας τὴν γῆν τῶν χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐτοὺς εἰς
τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν & τοὺς λαοὺς τ
25 γῆς, ποιῆσαι αὐτοῖς ὡς ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ κατε-
λάβοντο πόλεις ὑψηλὰς & γῆν πίονα. & ἐκληρονόμησαν
οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκους λελατομημένους,
ἀμπελῶνας, & ἐλαιῶνας, & πᾶν ξύλον βρώσιμον εἰς πλῆ
θος, καὶ ἔφαγον καὶ ἐνεπλήσθησαν καὶ ἐλιπάνθησαν, καὶ ἐ-
26 τρύφησαν ἐν ἀγαθωσύνῃ σου τῇ μεγάλῃ. καὶ ἠλλαξαν καὶ
ἀπέστησάν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔρριψαν τὸν νόμον σου ὀπίσω σώ-
ματος αὐτῶν. καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν οἱ διεμαρ
τυραντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς πρὸς σέ. καὶ ἐποί-
27 ησαν παραπικρασμοὺς μεγάλους. καὶ ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χει-
ρὶ θλιβόντων αὐτοὺς, καὶ ἐθλιψαν αὐτούς. καὶ ἐβόησαν πρὸς
σὲ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν. καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ ἐπή
κουσας, & ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς
σωτῆρας, καὶ ἔσωσας αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτούς.
28 καὶ ὡς ἀνεπαύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὰ πονηρὰ ἐνω-
πίον σου. & ἐγκατέλιπες αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν,
καὶ κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. & πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς σέ, &
σὺ ἐξ οὐρανοῦ εἰσήκουσας καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν οἰκτιρμοῖς
29 σου πολλοῖς, & ἐν καιροῖς ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐπιστρέ-
ψαι αὐτοὺς εἰς τὸν νόμον σου. αὐτοὶ δὲ ὑπερηφάνευσαν, &
οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου, καὶ ἐν τοῖς κρίμασί σου ἥ-
μαρτον, ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. & ἔ-
δωκαν νῶτον ἀπειθοῦντα, & τράχηλον αὐτῶν ἐσκλήρυναν &
30 οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἐμακροθύμησας ἐπ' αὐτοῖς ἔτη πολλὰ & ἐ-
λιμυσας ἐπ' αὐτοῦ ἐν πολλὰ καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐν
πνεύματί σου ἐν χειρὶ προφητῶν σου, καὶ οὐκ ἐνωτίσαντο,
31 καὶ ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ λαῶν τ γῆς. καὶ σὺ ἐν οἰκτιρ
μοῖς σου τοῖς πολλοῖς, οὐκ ἐποίησας αὐτοὺς εἰς συντέλειαν,
καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ καὶ ἐλεήμων καὶ
32 οἰκτίρμων. καὶ νῦν ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς ὁ μέγας ὁ κραταιὸς
& φοβερὸς, φυλάσσων τὴν διαθήκην σου & τὸ ἔλεός σου, μὴ
ὀλιγωθήτω ἐναντίον σου πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, & τοὺς
βασιλεῖς ἡμῶν, & τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν, καὶ σοῦ ἱερεῖς ἡμῶν,
καὶ τοὺς προφήτας ἡμῶν, & τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ ἐν παντὶ τῷ
λαῷ σου, ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέως ἀσσὺρ καὶ ἕως τ ἡμέρας
33 ταύτης. & σὺ δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐρχομένοις ἐφ' ἡμᾶς,
ὅτι ἀλήθειαν ἐποίησας, καὶ ἡμεῖς ἐξημάρτομεν. & οἱ βασι-
34 λεῖς ἡμῶν & οἱ ἄρχοντες ἡμῶν, & οἱ ἱερεῖς ἡμῶν, & οἱ πατέ-
ρες ἡμῶν, οὐκ ἐποίησαν τὸν νόμον σου, & οὐ προσέσχον τὰς ἐν-
τολάς σου καὶ τὰ μαρτύριά σου, ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[36] ᵃ וְהִנֵּם בְּמַלְכוּתָם וּבְטוּבְךָ הָרָב אֲשֶׁר נָתַתָּ לָהֶם
וּבָאָרֶץ הָרְחָבָה וְהַשְּׁמֵנָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִפְנֵיהֶם לֹא
עָבְדוּךָ וְלֹא שָׁבוּ מִמַּעֲלָלֵיהֶם הָרָעִים׃

[37] ᵃ הִנֵּה אֲנַחְנוּ הַיּוֹם עֲבָדִים וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּ
לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל אֶת פִּרְיָהּ וְאֶת טוּבָהּ הִנֵּה אֲנַחְנוּ
עֲבָדִים עָלֶיהָ׃ ᵃ וּתְבוּאָתָהּ מַרְבָּה לַמְּלָכִים
אֲשֶׁר נָתַתָּה עָלֵינוּ בְּחַטֹּאתֵינוּ וְעַל גְּוִיֹּתֵינוּ
מֹשְׁלִים וּבִבְהֶמְתֵּנוּ כִּרְצוֹנָם וּבְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ׃

[38] ᵃ וּבְכָל זֹאת אֲנַחְנוּ כֹּרְתִים אֲמָנָה וְכֹתְבִים וְעַל
הֶחָתוּם שָׂרֵינוּ לְוִיֵּנוּ כֹּהֲנֵינוּ׃

יוד

[1] ᵃ וְעַל הֶחָתוּמִים נְחֶמְיָה הַתִּרְשָׁתָא בֶּן חֲכַלְיָה
וְצִדְקִיָּה׃ [2] ᵃ שְׂרָיָה עֲזַרְיָה יִרְמְיָה׃
[3] ᵃ פַּשְׁחוּר אֲמַרְיָה מַלְכִּיָּה׃ ᵃ חַטּוּשׁ שְׁבַנְיָה מַלּוּךְ׃
[4] ᵃ הָרִם מְרֵמוֹת עַבַדְיָה׃ ᵃ דָּנִיֵּאל גִּנְּתוֹן בָּרוּךְ׃
[5] ᵃ מְשֻׁלָּם אֲבִיָּה מִיָּמִן׃ ᵃ מַעַזְיָה בִלְגַי שְׁמַעְיָה
אֵלֶּה הַכֹּהֲנִים׃ [6] ᵃ וְהַלְוִיִּם וְיֵשׁוּעַ בֶּן אֲזַנְיָה בְּנֵי
[7] מִבְנֵי חֲנָדָד קַדְמִיאֵל׃ ᵃ וְאֲחֵיהֶם שְׁבַנְיָה הוֹדִיָּה
[8] קְלִיטָא פְּלָאיָה חָנָן׃ ᵃ מִיכָא רְחוֹב חֲשַׁבְיָה׃
[9] ᵃ זַכּוּר שֵׁרֵבְיָה שְׁבַנְיָה׃ ᵃ הוֹדִיָּה בְּנֵי בָנִינוּ׃
[10] ᵃ רָאשֵׁי הָעָם פַּרְעֹשׁ פַּחַת מוֹאָב עֵילָם זַתּוּא בָּנִי׃
[11] בְּנֵי עָזְגָּד בָּבָי׃ ᵃ אֲדֹנִיָּה בִּגְוַי עָדִין׃
[12] ᵃ אָטֵר חִזְקִיָּה עָזּוּר׃ ᵃ הוֹדִיָּה חָשֻׁם בְּצַי׃
[13] ᵃ חָרִיף עַנְתוֹת נֹבָי׃ ᵃ מַגְפִּיעָשׁ מְשֻׁלָּם חֵזִיר׃
[14] ᵃ מְשֵׁיזַבְאֵל צָדוֹק יַדּוּעַ׃ ᵃ פְּלַטְיָה חָנָן עֲנָיָה׃
[15] ᵃ הוֹשֵׁעַ חֲנַנְיָה חַשּׁוּב׃ ᵃ הַלּוֹחֵשׁ פִּלְחָא שׁוּבֵק׃
[16] ᵃ רְחוּם חֲשַׁבְנָה מַעֲשֵׂיָה׃ ᵃ וַאֲחִיָּה חָנָן עָנָן׃
[17] ᵃ מַלּוּךְ חָרִם בַּעֲנָה׃

[18] וּשְׁאָר הָעָם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם הַשּׁוֹעֲרִים
הַמְשֹׁרְרִים הַנְּתִינִים וְכָל הַנִּבְדָּל מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת
אֶל תּוֹרַת הָאֱלֹהִים נְשֵׁיהֶם בְּנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם כָּל
יוֹדֵעַ וּבִין׃

[19] ᵃ מְחַזִּיקִים עַל אֲחֵיהֶם אַדִּירֵיהֶם וּבָאִים בְּאָלָה
וּבִשְׁבוּעָה לָלֶכֶת בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה בְּיַד
[20] מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים וְלִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת כָּל
מִצְוֹת יְהוָה אֲדֹנֵינוּ וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקָּיו׃
[21] ᵃ וַאֲשֶׁר לֹא נִתֵּן בְּנֹתֵינוּ לְעַמֵּי הָאָרֶץ וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם
לֹא נִקַּח לִבְנֵינוּ׃

[35] ᵃEt ipsi in regnis suis bonis, & in bonitate tua multa quam dederas eis, & in terra latissima & pingui quam tradideras in conspectu eorum, non seruierunt tibi, nec reuersi sunt à studiis suis pessimis.
[36] ᵃEcce nosipsi hodie serui sumus, & terra quam dedisti patribus nostris, vt comederent panem eius, & quę bona sunt eius, & nosipsi serui sumus in ea.
[37] ᵃEt fruges eius multiplicantur regibus quos posuisti super nos propter peccata nostra, & corporibus nostris dominantur, & iumentis nostris secundùm voluntatem suam, & in tribulatione magna sumus.
[38] ᵃSuper omnibus ergo his nosipsi percutimus fœdus, & scribimus, & signát principes nostri, Leuitæ nostri, & Sacerdotes nostri.

CAP. X.

[1] ᵃSIgnatores autem fuerunt, Neemias Athersatha filius Achelai, & Sedechias,
[2] ᵃSarajas, Azarias, Hieremias,
[3] ᵃPhessur, Amarias, Melchias,
[4] ᵃAccus, Sebenia, Melluc,
[5] ᵃMaarem, Merimuth, Obdias,
[6] ᵃDaniel, Genthon, Baruch,
[7] ᵃMosollam, Abia, Miamin,
[8] ᵃMazia, Belga, Semeia. hi Sacerdotes.
[9] ᵃPorrò Leuitæ, Iosue filius Azariæ, Bénui de filiis Enadad, Cedmihel, ᵃ& fratres eorũ, Sechenia, Odeuia, Celita, Phalaia, Enan, ᵃMicha, Roob, Assebia,
[13] ᵃZachur, Serebia, Sabania,
[14] ᵃOdia, Bani, Baninu.
[15] ᵃCapita populi, Pheros, Phetmoab, Elam, Zethu, Bani, ᵃBonni, Azgad, Bebai,
[16] ᵃAdonaia, Beggoai, Adin,
[17] ᵃAther, Ezechia, Azur,
[18] ᵃOdeuia, Asum, Besai,
[19] ᵃAreth, Anathot, Nebai,
[20] ᵃMechphia, Mosollam, Azir,
[21] ᵃMesizabel, Sadoch, Ieddua,
[22] ᵃPhelthia, Anan, Ania, ᵃOsee, Anania, Asub, ᵃAloes, Phaleam, Sobech,
[24] ᵃReum, Asebna, Maasia, ᵃEthaia,
[25] Hannan, Anan, ᵃMesluch, Aram, Baana, ᵃEt reliquī de populo. Sacerdotes, Leuitę, ianitores, & cătores, Nathinęi, & oēs
[28] qui se separauerunt de populis terrarũ ad Blegē Dei, vxores eorũ, filij eorũ & filiæ eorum, & omnes q poterant sapere ᵃ respondentes ꝓ fratribus suis optimates eorũ, & qui veniebant ad pollicendũ & iurandum vt ambularent in lege Dei quam dederat in manu Moysi serui sui, vt facerent & custodirent vniuersa mandata Domini Dei nostri, & iudicia eius, & ceremonias eius.
[30] ᵃEt vt non daremus filias nostras populo terræ, & filias eorum non acciperemus filiis nostris.

[35] ᵃEt ipsi in regno tuo, & in bonitate tua multa quam dedisti eis, & in terra lata & pingui, quam dedisti coram eis, non seruierunt tibi, & non reuersi sunt à studiis suis prauis. [36] ᵃEcce sumus hodie serui, et terra quam dedisti patribus nostris vt comederent fructum eius & bona eius, & ecce sumus serui in ea: [37] ᵃEt fructus eius multi facti sunt regibus, quos dedisti super nos in peccatis nostris, & in corporibus nostris dominantur et in iumentis nostris, vt placitum eis, & in tribulatione magna sumus.
[38] ᵃEt in omnibus istis nos disponimus fidem, & scribimus, & sigillant principes nostri, Leuitæ nostri, Sacerdotes nostri.

CAP. X.

ET in sigillantibus Neemias Artasastha filius Achalia, Sedecias [2] ᵃfilius Araia, Azarias, Hieremas, [3] ᵃPhasur, Amarias, Melchias, [4] ᵃAttus, Sabani, Eram, Maluch, [5] ᵃMeramoth, Abdia, [6] ᵃDaniel, Gaeuation, Baruch, [7] ᵃMesulàm, Abia, Miamin, [8] ᵃMaazias, Belgai, & Samaiai. hi Sacerdotes.
[9] ᵃEt Leuitæ, Iosue filius Azaniæ, Baneas de filiis Enadad, Cadamiel, [10] ᵃEt fratres eius Sabannas, Aduias, Calitan, Phelia, Anan, [11] ᵃMicha Roob, Esebias, [12] ᵃZaccbur, Sarabias, Sebanias, [13] ᵃ& Odua. Filij Bannum, [14] ᵃprincipes populi, Phoros, Phaithmoab, Elam, & Saththua. filij [15] ᵃBaani, Asgag, Bebai, [16] ᵃAdonias, Bagoi, Adin, [17] ᵃAter, Ezechias, Azzur, [18] ᵃOduia, Assom, Besi, [19] ᵃAreph, Anathoth, Nobai, [20] ᵃMagab, Mesulam, Ezen, [21] ᵃMesezebel, Sadoc, Jedduas, [22] ᵃPhaltiar, Anan, Anaia, [23] ᵃOsee, Ananias, Asub, [24] ᵃAloes, Phalai, Sobec, [25] ᵃRaum, Esebana, Maasias, [26] ᵃAia, Aman, Enan, [27] ᵃMaluch, Aram, Baana, [28] ᵃEt reliqui populi. Sacerdotes & Leuitæ, Lanitores, Cantores, Nathinim. & omnes seperati à populis terræ ad Legem Dei, vxores eorum, filij eorum, filiæ eorum, omnis qui sciunt & intellexit,
[29] ᵃSpondebãt super fratribus suis, & maledixerunt eis, & ingressi sunt in execratione & iuramento, vt ambularent in lege Dei, quæ data fuit in manu Moysi serui Dei, vt custodirent & facerent omnia mandata Domini Dei nostri, & iudicia eius, & præcepta eius,
[30] ᵃEt vt non daremus filias nostras populis terræ, & filias eorum non acciperemus filiis nostris.

[35] ᵃκαὶ αὐτοὶ ἐν βασιλείᾳ σου καὶ ἐν ἀγαθοσύνῃ σου τῇ πολλῇ, ἣν ἔδωκας αὐτοῖς, & ἐν τῇ γῇ τῇ πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ, ἣν ἔδωκας ἐνώπιον αὐτῶν, οὐκ ἐδουλάθησάν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν ἀπὸ τῶν διαβημάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν.
[36] ᵃἰδοὺ ἐσμὲν σήμερον δοῦλοι, & ἡ γῆ, ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν καρπὸν αὐτῆς & τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦλοι ἐπ' αὐτῆς, [37] ᵃκαὶ ⓓ καρποὶ αὐτῆς ⓓ πολλοὶ ἐγίνοντο τοῖς βασιλεῦσιν, οὓς ἔδωκας ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ σώματα ἡμῶν ἐξουσιάζουσι, καὶ ἐν κτήνεσιν ἡμῶν, ὡς ἤρεσεν αὐτοῖς, καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν.
[38] ᵃκαὶ ἐν πάσῃ τούτοις ἡμεῖς διαθέμεθα πίστιν καὶ γράφομεν, & ἐπισφραγίζουσιν ἄρχοντες ἡμῶν, λευῖται ἡμῶν, ἱερεῖς ἡμῶν.

ι.

[1] ᵃ Καὶ ἐπὶ τῶν σφραγιζόντων νεεμίας ὁ θαρσαθὰ
[2] υἱὸς ἀχαλία, Σεδεκίας [3] ᵃυἱὸς σαρία, ἀζαρίας, ἱερε-
[3] μίας, [4] ᵃφαλούς, ἀμαρίας, μελχίας,
[4] ᵃἄττους, Σαβανι, ηρὰμ, μαλούχ, [5] ᵃμεραμώθ,
[5] ἀβδία, [6] ᵃδανιὴλ, γαανναθὼν, βαρούχ,
[6] ᵃμεβουλάμ, ἀβία, μιαμίν, [7] ᵃμααζίας, βελ-
[7] γαί, καὶ Σαμαίας· οὗτοι ἱερεῖς.
[8] ᵃκαὶ λευῖται, ἰησοῦς ὁ ἀζανίου, βανέας ὁ τῶν ἡ-
[9] ναδὰδ, καδμιὴλ, [10] ᵃκαὶ ⓓ ἀδελφοὶ αὐτῶ, σαβα-
[10] νίας, ὠδουίας, καλιτανὶ, φελιὰ, μιμὶ,
[11] [12] ᵃμιχαρωὲ, ησεβίας, [13] ᵃζακχοὺς, Σαραβίας,
[12] Σεβανίας, [14] ᵃκαὶ ὠδουὰ. υἱοὶ βανουνὶ [15] ᵃἄρχον-
[13] τες λαοῦ, φόρες, φααθμωὰβ, ηλὰμ καὶ Σαθθουΐα.
[14] υἱοὶ [16] ᵃβαδοὶ, ἀσγαγ, ἐπεὶ, [17] ᵃἀδωνίας, βα-
[15] γοὶ, ἀδὶν, [18] ᵃἀτὴς, ἐζεκίας, ἀσζοὺς,
[16] [19] ᵃὠδουΐα, ἀσσὸμ, βησὶ, [20] ᵃλαΐφ, ἀνὰθωθ, νωβαὶ,
[17] [21] ᵃμαγιὲ, μεσουλὰμ, ἡζὴς, [22] ᵃμεσεζεβὴλ
[18] Σαδούκ, ἰεδδουας, [23] ᵃφαλτίας, ἀναὶ, ἀναΐα,
[19] [24] ᵃὡσὴ, ἀνανίας, ἀσούβ,
[20] [25] ᵃἀλλωὴς, Φαλαὶ, Ζωβὴκ,
[21] [26] ᵃῥαοὺμ, ἐσεβανὰ, μαασίας,
[22] [27] ᵃαἰὰ, ἀνδὼ, λωὰν,
[23] [28] ᵃμαλούχ, λαὴμ, βαανά,
[24] [29] ᵃ Ⓒ ⓓ κατάλοιποι & λαοῦ. ἱερεῖς καὶ λευῖται, ⓓ πυ-
[25] λωρεῖ, οἱ ᾄδοντες, οἱ ναθινιὲμ· καὶ πᾶντες διαχωρισθέν-
[26] τες ἀπὸ τῶν λαῶν τ' γῆς εἰς τὸν νόμον & θεοῦ, γυναῖκες
[27] αὐτῶν, υἱοὶ αὐτῶν, θυγατέρες αὐτῶν, πᾶς ὁ εἰδὼς καὶ συνιών,
[28] [30] ᵃἐνίσχυον ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καὶ κατηρά-
[29] σαντο αὐτοὺς, καὶ εἰσῆλθον εἰς ἀρὰν καὶ εἰς ὅρκωμ τοῦ πορεύε-
σθαι ἐν νόμῳ τοῦ θεοῦ, ὃς ἐδόθη ἐν χειρὶ μωυσῆ δούλου
τοῦ θεοῦ, φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς
κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ τὰ προ-
στάγματα αὐτοῦ,
[30] [31] ᵃκαὶ τοῦ μὴ δῶναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς τ' γῆς,
καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν οὐ λημψόμεθα τοῖς υἱοῖς ἡμῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

נחמיה י

31 ועמי הארץ המביאים את המקחות וכל־
שבר ביום השבת למכור לא נקח מהם בשבת
וביום קדש ונטש את השנה השביעית ומשא
כל־יד:

32 והעמדנו עלינו מצות לתת עלינו שלישית
השקל בשנה לעבדת בית אלהינו:

33 ללחם המערכת ומנחת התמיד ולעולת
התמיד השבתות החדשים למועדים ולקדשים
ולחטאות לכפר על־ישראל וכל מלאכת בית־
אלהינו:

34 והגרלות הפלנו על־קרבן העצים הכהנים
הלוים והעם להביא לבית אלהינו לבית־אבתינו
לעתים מזמנים שנה בשנה לבער על־מזבח יהוה
אלהינו ככתוב בתורה:

35 ולהביא את־בכורי אדמתנו ובכורי כל־פרי
כל־עץ שנה בשנה לבית יהוה:

36 ואת־בכרות בנינו ובהמתנו ככתוב
בתורה ואת־בכורי בקרינו וצאנינו להביא
לבית אלהינו לכהנים המשרתים בבית
אלהינו:

37 ואת ראשית ערסתינו ותרומתינו ופרי כל־עץ
תירוש ויצהר נביא לכהנים אל לשכות בית־
אלהינו ומעשר אדמתנו ללוים והם הלוים
המעשרים בכל ערי עבדתנו:

38 והיתה הכהן בן־אהרן עם הלוים בעשר
הלוים והלוים יעלו את־מעשר המעשר
לבית אלהינו אל־הלשכות לבית
האוצר:

39 כי אל־הלשכות יביאו בני־ישראל ובני הלוי
את־תרומת הדגן התירוש והיצהר ושם כלי
המקדש והכהנים המשרתים והשוערים
והמשררים ולא נעזב את־בית אלהינו:

יא

1 וישבו שרי העם בירושלם ושאר העם הפילו
גרלות להביא אחד מן־העשרה לשבת בירושלם
עיר הקדש ותשע הידות בערים:

2 ויברכו העם לכל האנשים המתנדבים לשבת
בירושלם:

31 Populi quoque terræ qui important venalia & omnia ad vsum per diem Sabbati vt vendant, non accipiemus ab eis in Sabbato & in die sanctificato. Et dimittemus annum septimum, & exactionem vniuersæ manus. 32 Et statuemus super nos præcepta, vt demus tertiam partem sicli per annum ad opus domus Dei nostri.

33 Ad panes propositionis, & ad sacrificium sempiternum, & in holocaustū sempiternum, in Sabbatis, in Kalendis, in solennitatibus, & in sanctificatis pro peccato, vt exoretur pro Israel, & in omnem vsum domus Dei nostri. 34 Sortes ergo misimus super oblationem lignorum inter Sacerdotes, Leuitas, & populum, vt inferrentur in domum Dei nostri per domos patrum nostrorum per tempora à temporibus anni vsque ad annum, vt arderent super altare Domini Dei nostri, sicut scriptum est in Lege Moysi. 35 Et vt afferremus primogenita terræ nostræ, & primitiua vniuersi fructus omnis ligni, ab anno in annum, in domo Domini.

36 Et primitiua filiorum nostrorum, & pecorum nostrorum, sicut scriptum est in Lege, & primitiua boum nostrorum & ouium nostrarū, vt offerantur in domo Dei nostri Sacerdotibus qui ministrant in domo Dei nostri. 37 Et primitias ciborum nostrorum & libaminum nostrorum, & poma omnis ligni, vindemiæ quoque & olei afferemus Sacerdotibus ad gazophylacium Dei nostri, & decimam partem terræ nostræ Leuitis. Ipsi Leuitæ decimas accipient ex omnibus ciuitatibus operum nostrorum. 38 Erit autem Sacerdos filius Aaron cum Leuitis in decimis Leuitarum, & Leuitæ offerent decimam partem decimæ suæ in domo Dei nostri ad gazophylacium in domo thesauri.

39 Ad gazophylacium enim deportabūt filij Israel & filij Leui primitias frumenti, vini & olei, & ibi erunt vasa sanctificata, & Sacerdotes, & Cantores, & Ianitores, & ministri, & non dimittemus domum Dei nostri.

CAP. XI.

1 HAbitauerunt autem principes populi in Hierusalem. reliqua verò plebs misit sortem vt tolleret vnam partē de decem qui habituri essent in Hierusalem ciuitate sancta, nouem verò partes in ciuitatibus. 2 Benedixit autem populus omnibus viris qui se sponte obtulerant vt habitarent in Hierusalem.

31 Et populi terræ ferentes venalia, & omnem venditionem in die Sabbati vt vendant, non ememus ab eis in Sabbato & in die sanctificato. & ascendere faciemus annum septimum, & exactio vniuersæ manus.

32 Et statuemus super nos præcepta, vt demus tertiam partem sicli per annum in seruitutem domus Dei nostri,

33 Ad panes faciei, & sacrificium continuitatis, et ad holocausta sempiterna Sabbatorum, kalendarum, ad solennitates, & ad ea quæ pro peccato, vt exorent pro Israel, & ad opera domus Dei nostri.

34 Et sortes misimus pro donis portationis lignorum, Sacerdotes & Leuitæ & populus, vt inferrentur in domum Dei nostri, ad domos familiarum nostrarum, ad tempora à temporibus, annum secundùm annum, vt arderent super altare Domini Dei nostri, sicut scriptum est in Lege.

35 Et afferremus primogenita terræ nostræ, & primitiua fructus vniuersi ligni, annum secundum annum in domum Domini.

36 Et primogenita filiorum nostrorum & iumentorum nostrorum, sicut scriptum est in Lege, & primogenita boum nostrorum & gregum nostrorum, vt offerrentur in domum Dei nostri, Sacerdotibus qui ministrant in domo Dei nostri.

37 Et primitias ciborum nostrorum & primitias nostras, & fructum omnis ligni, vini, & olei, afferemus Sacerdotibus in gazophylacia domus Dei nostri, & decimas terræ nostræ Leuitis. & ipsi Leuitæ decimas accipientes in omnibus ciuitatibus seruitutis nostræ.

38 Et erit Sacerdos filius Aaron, cum Leuitis in decima Leuitarum. & Leuitæ offerent decimam decimæ in domum Dei nostri in gazophylacium domus thesauri.

39 Quia in thesauros deportabunt filij Israel, & filij Leui primitias frumenti, & vini, & olei, & ibi vasa sanctificata, & Sacerdotes ministri, & Ianitores, & Cantores; & non dimittemus domum Dei nostri.

CAP. XI.

1 ET habitauerunt principes populi in Hierusalem. & reliqui populi miserunt sortes vt tollerent vnum de decem vt habitaret in Hierusalem ciuitate sancta, & nouem partes in ciuitatibus.

2 Et benedixit populus omnibus viris, qui sponte offerunt ad habitandum in Hierusalem.

31 καὶ λαοὶ τῆς γῆς ⓓ φέροντες ὦν ἀγοραστούς, καὶ πᾶσαν πρᾶσιν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου πωλεῖσθαι, οὐκ ἀγοράσομεν παρ' αὐτῶν ἐν σαββάτῳ καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ. καὶ ἀναβήσομεν τὸ ἔτος ⓣ τὸ ἑβδομον, καὶ ἀπαίτησις πάσης χειρός.

32 καὶ στήσομεν ἐφ' ἡμᾶς ἐντολὰς δοῦναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τοῦ διδράχμου κατ' ἐνιαυτὸν εἰς δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ ἡμῶν·

33 εἰς ἄρτους τοῦ προσώπου, ⓒ θυσίαν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ, ⓒ εἰς ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς τῶν σαββάτων, τῶν νουμηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ ἰσραὴλ, καὶ εἰς ἔργα τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

34 καὶ κληρώσομεν περὶ τῶν ξυλοφορίων, ⓐ ἱερεῖς καὶ ⓐ λευῖται καὶ ὁ λαὸς ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, εἰς οἴκους πατριῶν ἡμῶν, εἰς καιροὺς ἀπὸ χρόνων, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν, ἐκκαῦσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ·

35 ⓒ ἐνέγκαι τὰ πρωτογενήματα τῆς γῆς ἡμῶν. ⓒ πρωτογενήματα καρπῶν πάντων ξύλου, ἐνιαυτὸν καὶ ἐνιαυτὸν εἰς οἶκον κυρίου.

36 καὶ τὰ πρωτότοκα υἱῶν ἡμῶν ⓒ κτηνῶν ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, ⓒ τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν ἡμῶν καὶ ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν·

37 καὶ τὴν ἀπαρχὴν σίτων ἡμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς ἡμῶν, καὶ τὸν καρπὸν παντὸς ξύλου, οἴνου καὶ ἐλαίου, οἰσομεν τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὰ γαζοφυλάκια, οἴκου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ δεκάτας γῆς ἡμῶν τοῖς λευίταις. καὶ αὐτοὶ ⓐ λευῖται δεκατεύοντες ἐν πάσαις πόλεσι δουλείας ἡμῶν.

38 καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς υἱὸς ἀαρὼν, μετὰ τῶν λευιτῶν ἐν τῷ δεκάτῃ τῶν λευιτῶν. καὶ ⓐ λευῖται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς δεκάτης εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν εἰς γαζοφυλάκιον οἴκου τοῦ θησαυροῦ.

39 ὅτι εἰς οὓς θησαυροὺς εἰσοίσουσιν ⓐ υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ υἱοὶ τοῦ λευῖτας ἀπαρχὰς τοῦ σίτου, ⓒ τοῦ οἴνου, καὶ τοῦ ἐλαίου, ⓒ ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια, ⓒ ⓐ ἱερεῖς ⓐ λειτουργοὶ ⓒ ⓐ πυλωροὶ ⓒ ⓐ ᾄδοντες, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψομεν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

ια'.

1 Καὶ ἐκάθισαν ⓐ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἐν ἱερουσαλήμ. ⓒ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ ἔβαλον κλήρους ἐνέγκαι ἕνα ἀπὸ τῶν δέκα καθίσαι ἐν ἱερουσαλὴμ τὴν πόλει τὴν ἁγίαν, ⓒ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι.

2 καὶ εὐλόγησεν ὁ λαὸς πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς ἑκουσιαζομένους, καθίσαι ἐν ἱερουσαλήμ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 וְאֵלֶּה רָאשֵׁי הַמְּדִינָה אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם
וּבְעָרֵי יְהוּדָה יָשְׁבוּ אִישׁ בַּאֲחֻזָּתוֹ בְּעָרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהַנְתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה׃
2 וּבִירוּשָׁלִַם יָשְׁבוּ מִבְּנֵי יְהוּדָה וּמִבְּנֵי בִנְיָמִן
מִבְּנֵי יְהוּדָה עָתָיָה בֶן עֻזִּיָּה בֶן זְכַרְיָה בֶן אֲמַרְיָה
בֶן שְׁפַטְיָה בֶן מַהֲלַלְאֵל מִבְּנֵי פָּרֶץ׃
3 וּמַעֲשִׂיָה בֶן בָּרוּךְ בֶּן כָּל חֹזֶה בֶן חֲזָיָה בֶן
עֲדָיָה בֶן יוֹיָרִיב בֶּן זְכַרְיָה בֶּן הַשִּׁלֹנִי׃
4 כָּל בְּנֵי פָּרֶץ הַיֹּשְׁבִים בִּירוּשָׁלִַם אַרְבַּע מֵאוֹת
שִׁשִּׁים וְשִׁמְנָה אַנְשֵׁי חָיִל׃
5 וְאֵלֶּה בְּנֵי בִנְיָמִן סַלּוּא בֶן מְשֻׁלָּם בֶּן יוֹעֵד בֶּן
פְּדָיָה בֶּן קוֹלָיָה בֶּן מַעֲשִׂיָה בֶּן אִיתִיאֵל בֶּן יְשַׁעְיָה׃
6 וְאַחֲרָיו גַּבַּי סַלַּי תֵּשַׁע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
7 וְיוֹאֵל בֶּן זִכְרִי פָּקִיד עֲלֵיהֶם וִיהוּדָה בֶן
הַסְנוּאָה עַל הָעִיר מִשְׁנֶה׃
8 מִן הַכֹּהֲנִים יְדָעְיָה בֶן יוֹיָרִיב יָכִין׃
9 שְׂרָיָה בֶן חִלְקִיָּה בֶּן מְשֻׁלָּם בֶּן צָדוֹק בֶּן מְרָיוֹת
בֶּן אֲחִיטוּב נְגִיד בֵּית הָאֱלֹהִים׃
10 וְאֲחֵיהֶם עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה לְבֵית שְׁמֹנָה מֵאוֹת
עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם וַעֲדָיָה בֶן יְרֹחָם בֶּן פְּלַלְיָה בֶּן אַמְצִי
בֶּן זְכַרְיָה בֶּן פַּשְׁחוּר בֶּן מַלְכִּיָּה׃
11 וְאֲחֵיהֶם רָאשֵׁי לְאֻבוֹת מָאתַיִם אַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה
וַעֲמַשְׁסַי בֶּן עַזַרְאֵל בֶּן אֲחַזַי בֶּן מְשִׁלֵּמוֹת בֶּן אִמֵּר׃
12 וַאֲחֵיהֶם גִּבֹּרֵי חַיִל מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה וּפְקִיד
עֲלֵיהֶם זַבְדִּיאֵל בֶּן הַגְּדוֹלִים׃
13 וּמִן הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָה בֶן חַשּׁוּב בֶּן עַזְרִיקָם בֶּן
חֲשַׁבְיָה בֶּן בּוּנִי׃ 14 וְשַׁבְּתַי וְיוֹזָבָד עַל הַמְּלָאכָה
הַחִיצֹנָה לְבֵית הָאֱלֹהִים מֵרָאשֵׁי הַלְוִיִּם׃
15 וּמַתַּנְיָה בֶן מִיכָא בֶן זַבְדִּי בֶּן אָסָף רֹאשׁ
הַתְּחִלָּה יְהוּדָה לְתְפִלָּה וּבַקְבַקְיָה מִשְׁנֶה מֵאֶחָיו
וְעַבְדָא בֶן שַׁמּוּעַ בֶּן גָּלָל בֶּן יְדוּתוּן׃
16 כָּל הַלְוִיִּם בָּעִיר הַקְּדֹשָׁה מָאתַיִם שְׁמֹנִים וְאַרְבָּעָה׃
17 וְהַשּׁוֹעֲרִים עַקּוּב טַלְמוֹן וַאֲחֵיהֶם חַשְׁמָרִים
בְּשַׁעֲרִים מֵאָה שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם׃
18 וּשְׁאָר יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּכָל עָרֵי יְהוּדָה
אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ׃
19 וְהַנְתִינִים יֹשְׁבִים בָּעֹפֶל וְצִיחָא וְגִשְׁפָּא עַל-
הַנְתִינִים׃

1 Hi sunt itaque principes prouinciæ
qui habitauerunt in Hierusalem & in ci-
uitatibus Iuda. Habitauit autē vnusquis-
que in possessione sua in vrbib' suis Israel,
Sacerdotes, Leuitæ, Nathinæi, & filij ser-
2 uorum Salomonis. 2 Et in Hierusalem ha-
bitauerunt de filiis Iuda & de filiis Benia-
min. De filiis IudaAthaias filius Aziam, fi-
lij Zachariæ, filij Amarię, filij Saphatiæ, fi-
3 lij Malalchel. De filiis Phares, 3 Hismaasia,
filius Baruch, filius Coloza, filius Azia, fi-
4 lius Adaia, filius Ioarib, filius Zacharię, fi-
lius Silonites. 4 Omnes hi filij Phares, qui
habitauerunt in Hierusalem, quadringen-
7 ti sexaginta octo viri fortes. 5 Hi sunt au-
B tem filij Beniamin. Sellum filius Mosollā,
filius Ioed, filius Phadaia, filius Colaia, fi-
lius Masia, filius Etheel, filius Esaia.
6 Et post eum Gebbai, Sellai, nongenti
9 viginti octo. 7 Et Iohel filius Zechri præ-
positus eorum, & Iudas filius Sennua su-
10 per ciuitatem secundus. 8 Et de Sacerdoti-
11 bus, Idaia, filius Ioarib, Iachin, 9 Saraia fi-
lius Helchiæ, filius Mosollam, filius Sa-
doch, filius Meraioth, filius Ahitob, prin-
11 cipes domus Dei, 10 & fratres eorum facien
tes opera templi, octingenti viginti duo.
Et Adaia filius Ieroam, filius Phelcia, fi-
lius Amsi, filius Zacharię, filius Phessur, fi-
13 lius Melchiæ. 11 Et fratres eius principes
patrum, ducenti quadraginta duo. Et A-
masai filius Azrihel, filius Azi, filius Mo-
sollamoth, filius Emmer.
14 12 Et fratres eorum potentes nimis, cen-
tum viginti octo, & præpositus eorum
Zabdibel filius potentium.
15 13 Et de Leuitis, Zebenia filius Asoph,
filius Azaricam, filius Asabia, filius Bonni,
16 14 Et Sabathai & Iosabeth super omnia
opera quæ erant forinsecus in domo Dei
à principibus Leuitarum.
17 15 Et Mathania filius Micha, filius Zebe-
C dæi, filius Asaph princeps ad laudandum
& ad confitendum in oratione, & Bechetias
secundus de fratribus eius, & Abda fi-
lius Samuha, filius Galal, filius Ydithun.
18 16 Omnes Leuitæ in ciuitate sancta, du-
centi octoginta quatuor.
19 17 Et ianitores, Accub, Telmon, & frat-
res eorum qui custodiebant ostia, cētum
septuaginta duo.
20 18 Et reliqui ex Israel Sacerdotes & Le-
uitæ in vniuersis ciuitatibus Iuda, vnus-
quisque in possessione sua:
21 19 Et Nathinæi qui habitabant in O-
phel, & Syaha, & Gaspha de Nathinęis.

3 καὶ οὗτοι Ⓐ οἱ ἄρχοντες τ῀ χώρας οἱ ἐκάθισαν ἐν ἰε-
ρουσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν ἰούδα. ἐκάθισαν ἀνὴρ ἐν κα-
τασχέσει αὐτ῀ ἐν πόλεσιν αὐτῶν ἰσραὴλ. οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖ-
ται, καὶ Ⓐ ναθιναῖοι, καὶ υἱοὶ δούλων σολομῶντ Ⓘ.
4 καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκάθισθο ἀπὸ υἱῶν ἰούδα καὶ
ἀπὸ υἱῶν βενιαμίν. ἀπὸ υἱῶν ἰούδα, αθὲ υἱὸς οζία, υἱὸς ζα-
χαρίας, υἱὸς σαμαρία, υἱὸς σαφατία, υἱὸς μαλελὴλ. Ⓒ
ἀπὸ τῶν υἱῶν φαρές,
5 μαλία υἱὸς βαρὰχ, υἱὸς χαλαζά, υἱὸς οζιά, υἱὸς α-
δαΐα, υἱὸς ιωαρεὶβ, υἱὸς ζαχαρίου, καὶ υἱὸς σηλωνί.
6 πάντες υἱοὶ φαρὲς Ⓐ καθήμενοι ἐν ἱερουσαλὴμ,
τετρακόσιοι ἑξήκοντα ὀκτὼ δῶδρες δυνάμεως.
7 καὶ αδὲ Ⓐ υἱοὶ βενιαμίν, σηλὼμ υἱὸς μεθλάμ, υἱὸς
ιωάδ, υἱὸς φαδαΐα, υἱὸς κωλαΐα, υἱὸς μαασίου, υἱὸς ἐθὴλ,
υἱὸς ἰεσαΐα.
8 καὶ ὀπίσω αὐτ῀ γεβουὲ σηλεεί, ἐννακόσιοι εἰκοσιοκτώ.
9 καὶ ἰωὴλ υἱὸς ζεχρεὶ ἐπίσκοπ Ⓘ ἐπ' αὐτοῖς. καὶ ἰούδα
υἱὸς ἀσαμ. δὶς τ῀ πόλεως δεύτερ Ⓘ.
10 ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ ἰαδαΐα υἱὸς ιωαρεὶβ, ἰαχίν,
11 σαρέας υἱὸς ἐλχίας, υἱὸς μεθουλαμ, υἱὸς αδὼκ, υἱὸς μα
ειώθ, υἱὸς αχιτὼβ ἡγούμεν Ⓘ οἴκου τ῀ θεο῀.
12 καὶ αδελφοὶ αὐτῶν ποιοῦντες τὸ ἔργον τ῀ οἴκου, ὀκ-
τακόσιοι εἰκοσιδύο. καὶ αδαΐα υἱὸς ιερεὰμ υἱοῦ φαλαλία,
υἱοῦ ναμασὶ υἱοῦ ζαχαρία, υἱοῦ φαθοὺρ, υἱοῦ μελχία·
13 καὶ αδελφοὶ αὐτῶν ἀρχόντες πατριῶν διακόσιοι τεσ-
σαρακονταδύο, καὶ αμασαὶ, υἱὸς εσριὴλ, υἱοῦ ζακχίου,
υἱοῦ μασαλιμωὼθ, υἱοῦ εμμήρ,
14 καὶ αδελφοὶ αὐτῶν δυνατοὶ ἀ῀ταξίως ἑκατὸν εἰ-
κοσιοκτώ. καὶ ἐπίσκοπ Ⓘ ἐπ' αὐτοῦ ζεχριὴλ υἱὸς τῶν
μεγάλων.
15 καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν σαμαΐα, υἱὸς ασὼβ, υἱοῦ ἐσρε-
κὰμ, υἱοῦ ασαβία, υἱοῦ βοννὰ,
16 καὶ σαββαθαὶ Ⓘ, καὶ ιωζαβὰδ, ἐπὶ τὰ ἔργα τ῀
οἴκου τ῀ θεο῀ τ῀ ἐξωτέρου. καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τῶν
λευιτῶν.
17 καὶ ματθανίας υἱὸς μιχά, υἱὸς ζεχρεί, υἱοῦ ασάβ,
ἀρχων τ῀ αἴνου, καὶ ιούδας δ' ἀφοσθυμῆς, καὶ βοκχείας
δεύτερ Ⓘ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτ῀, καὶ αβδίας υἱὸς σαμαΐα,
υἱοῦ γαλὲλ υἱοῦ ιδιθουῶ.
18 πάντες Ⓐ λευῖται ἐν τῇ πόλει τῇ ἁγίᾳ διακόσιοι
ὀγδοηκοντατέσσαρες.
19 καὶ Ⓐ πυλωροί, ακούβ, τελαμών, καὶ Ⓐ ἀδελφοὶ
αὐτῶν Ⓐ φυλάσσοντες ἐν ταῖς πύλαις ἑκατὸν ἑβδομηκον-
ταδύο.
20 τὸ δ' λοιπὸν τ῀ ισραὴλ καὶ Ⓐ ἱερεῖς καὶ Ⓐ λευῖται
ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῆς ἰουδαίας αὐτῆς ἐν τῇ κληρονο-
μίᾳ αὐτ῀.
21 καὶ Ⓐ ναθιναῖοι οἱ κατῴκησθ ἐν ὀφλᾶ, καὶ σιαᾶ,
καὶ γεσφὰς ἀπὸ τῶν ναθιναίων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כב וּפְקִיד הַלְוִיִּם בִּירוּשָׁלַ͏ִם עֹזִי בֶן בָּנִי בֶן חֲשַׁבְיָה
בֶּן מַתַּנְיָה בֶּן מִיכָא מִבְּנֵי אָסָף הַמְשֹׁרְרִים לְמִגֶּר
כג מְלֶאכֶת בֵּית הָאֱלֹהִים: כִּי מִצְוַת הַמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם
כד וַאֲמָנָה עַל הַמְשֹׁרְרִים דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ:
כה וּפְתַחְיָה בֶּן מְשֵׁיזַבְאֵל מִבְּנֵי זֶרַח בֶּן יְהוּדָה
כו לְיַד הַמֶּלֶךְ לְכָל דָּבָר לָעָם: וְאֶל הַחֲצֵרִים
בִּשְׂדֹתָם מִבְּנֵי יְהוּדָה יָשְׁבוּ בְּקִרְיַת הָאַרְבַּע
וּבְנֹתֶיהָ וּבְדִיבֹן וּבְנֹתֶיהָ וּבִיקַבְצְאֵל וְחַצֵּרֶיהָ:
כז וּבְיֵשׁוּעַ וּבְמוֹלָדָה וּבְבֵית פָּלֶט:
כח וּבְחַצַר שׁוּעָל וּבִבְאֵר שָׁבַע וּבְנֹתֶיהָ:
כט וּבְצִקְלַג וּבִמְכֹנָה וּבִבְנֹתֶיהָ:
ל וּבְעֵין רִמּוֹן וּבְצָרְעָה וּבְיַרְמוּת:
לא זָנֹחַ עֲדֻלָּם וְחַצֵּרֵיהֶם לָכִישׁ וּשְׂדֹתֶיהָ עֲזֵקָה
וּבְנֹתֶיהָ וַיַּחֲנוּ מִבְּאֵר שָׁבַע עַד גֵּיא הִנֹּם:
לב וּבְנֵי בִנְיָמִן מִגֶּבַע מַכְמָשׂ וְעַיָּא וּבֵית אֵל וּבְנֹתֶיהָ:
לג עֲנָתוֹת נֹב עֲנָנְיָה: לד חָצוֹר רָמָה גִּתָּיִם:
לה חָדִיד צְבָעִים נְבַלָּט: לו לֹד וְאוֹנוֹ גֵּי הַחֲרָשִׁים:
לז וּמִן הַלְוִיִּם מַחְלְקוֹת יְהוּדָה לְבִנְיָמִן:

יב

א וְאֵלֶּה הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר עָלוּ עִם זְרֻבָּבֶל
בֶּן שַׁאַלְתִּיאֵל וְיֵשׁוּעַ שְׂרָיָה יִרְמְיָה עֶזְרָא:
ב אֲמַרְיָה מַלּוּךְ חַטּוּשׁ: ג שְׁכַנְיָה רְחוּם מְרֵמוֹת:
ד עִדּוֹא גִּנְּתוֹי אֲבִיָּה: ה מִיָּמִין מַעַדְיָה בִּלְגָּה:
ו שְׁמַעְיָה וְיוֹיָרִיב יְדַעְיָה: ז סַלּוּ עָמוֹק חִלְקִיָּה
יְדַעְיָה אֵלֶּה רָאשֵׁי הַכֹּהֲנִים וְאַחֵיהֶם בִּימֵי יֵשׁוּעַ:
ח וְהַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ בִּנּוּי קַדְמִיאֵל שֵׂרֵבְיָה יְהוּדָה
ט מַתַּנְיָה עַל הַיְדוּת הוּא וְאַחָיו: י וּבַקְבַּקְיָה וְעַנְנִי
אַחֵיהֶם לְנֶגֶד לְמִשְׁמָרוֹת: יא וְיֵשׁוּעַ הוֹלִיד אֶת
יוֹיָקִים וְיוֹיָקִים הוֹלִיד אֶת אֶלְיָשִׁיב וְאֶלְיָשִׁיב
הוֹלִיד אֶת יְוֹיָדָע: יב וְיְוֹיָדָע הוֹלִיד אֶת יוֹנָתָן
יג וְיוֹנָתָן הוֹלִיד אֶת יַדּוּעַ: וּבִימֵי יוֹיָקִים הָיוּ
כֹהֲנִים רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִשְׂרָיָה מְרָיָה לִירְמְיָה חֲנַנְיָה:
יד לְעֶזְרָא מְשֻׁלָּם לַאֲמַרְיָה יְהוֹחָנָן: לְמַלּוּכִי
טו יוֹנָתָן לְשֶׁבַנְיָה יוֹסֵף: לְחָרִם עַדְנָא לְמְרָיוֹת
יז חֶלְקַי: לְעַדְיָא זִכְרִי לְגִנְּתוֹן מְשֻׁלָּם:
יח לַאֲבִיָּה זִכְרִי לְמִנְיָמִין לְמוֹעַדְיָה פִּלְטִי: לְבִלְגָּה
יט שַׁמּוּעַ לְשֶׁמַעְיָה יְהוֹנָתָן: וּלְיוֹיָרִיב מַתְנַי לִידַעְיָה
כ עֻזִּי: לְסַלַּי קַלַּי לְעָמוֹק עֵבֶר:

21 ¶ Et episcopus Leuitarum in Hierusalem, Azi filius Baani, filius Asabiæ, filius Mathaniæ, filius Michæ. De filiis Asaph Cantores in ministerio domus Dei.
22 ¶ Præceptum quippe regis super eos erat, & ordo in cantoribus per dies singulos: ¶ Et Phathaia filius Mesezebel de filiis Zara filij Iuda in manu regis, iuxta omne
23 verbum populi, ¶ Et in domibus per omnes regiones eorum. De filiis Iuda habitauerũt in Cariatharbe & in filiabus eius, & in Dybon & in filiabus eius, & in Capseel & in viculis eius, ¶ Et in Iesue, & in
26 Molada, & in Bethphalet, ¶ Et in Asersual, & in Bersabee & in filiabus eius,
28 ¶ Et in Sicelech, & in Mochona & in filiabus eius, ¶ Et in Remmon, & in Zara & in Hierimuth, ¶ Zonoa, Odollam & in villis earum, Lachis & in regionibus eius, Azecha & in filiabus eius. Et manserunt in Bersabee vsque ad vallem
31 Hennom. ¶ Filij autem Beniamin, Ageba, Mechmas, & Hai, & Bethel & filiabus eius, ¶ Anathot, Nob, Anana,
34 ¶ Asor, Rama, Gethai, ¶ Madid, Seboim, Neballath, ¶ Et Ono valle
35 artificum: ¶ Et de Leuitis portiones
36 Iudæ & Beniamin. CAP. XII.

1 HI sunt autem Sacerdotes & Leuitæ qui
A ascenderunt cum Zorobabel filio Salathiel, Iosue, Saraia, Hieremias, Esdras,
2 ¶ Amaria, Melluch, Acchus, ¶ Sechenias, Reum, Merimuth, ¶ Addo, Gen-
4 thon, Abia, ¶ Miniamin, Madia, Belga,
5 ¶ Semeia, & Ioarib, & Idaia,
6 ¶ Sellum, Amoch, Elceia, Adaia. Isti
7 principes Sacerdotum & fratres eorum in
8 diebus Iosue. ¶ Porrò Leuitæ, Iesua, Bennui, Cedmihel, Sarabia, Iuda, Mathanias, super hymnos ipsi & fratres eorum:
9 ¶ Et Becbecia atque Ethanni & fratres eorum, vnusquisque in officio suo.
10 ¶ Iosue autem genuit Ioachim, & Ioachim genuit Eliasib, & Eliasib genuit Io-
11 iada, ¶ Et Ioiada genuit Ionathan, & Iona-
12 than genuit Iedda. ¶ In diebus autem Ioachim erant sacerdotes & principes familiarũ Saraię, Maariæ, Hieremiæ, Ananiæ,
13 ¶ Esdræ, Mosollam, Amarię, Iohannan,
14 ¶ Milico, Ionathan, Sebeniæ, Ioseph,
15 ¶ Aram, Edna, Maraioth, Elci,
16 ¶ Adaiæ, Zachariæ, Genthon, Mosollã,
17 ¶ Abiæ, Zechri, Miamin, et Moadiæ
18 Phelthi, ¶ Belgæ, Sammua, Semeię Ioathã,
19 ¶ Ioarib, Mathanai, Iodaiæ, Azzi,
20 ¶ Sellaiæ, Celaia, Mochober,

22 ¶ καὶ Ἰησοῦ ὁ λευίτης ἐν ἱερουσαλὴμ ὀζεὶ υἱὸς
Βανὶ υἱοῦ Σαβία, υἱοῦ ματθανίου, υἱοῦ μιχά. Ἀπὸ τῶν ἀσαφ
23 τῶν ᾀδόντων ἀπέναντι ἔργου οἴκου θεοῦ θεοῦ, ¶ ὅτι ἐν τολὴ
θεοῦ βασιλέως ἐπ' αὐτούς. καὶ διέμβλεψεν ἐν πίστει ἐπὶ τοῖς ὠ-
δοῖς, λόγου ἑκάστης ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ,
24 ¶ καὶ φαθαΐα υἱὸς μασιζαβήλ. ἀπὸ τῶν υἱῶν ζάρε
υἱοῦ ἰούδα πρὸς χεῖρα τοῦ βασιλέως εἰς πρᾶγμα λόγου τοῦ
25 λαοῦ ¶ καὶ πρὸς τὰς ἐπαύλεις ἐν ἀγρῷ αὐτῶν. καὶ
ἀπὸ υἱῶν ἰούδα· οἰκήσουσιν ἐν καριαθαρβῶκ καὶ ἐν ταῖς
θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν δαιβὼν καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν
αὐτῆς, καὶ ἐν καβσεὴλ καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῆς·
26 ¶ καὶ ἐν ἰησοῦ, καὶ ἐν μωλαδὰ καὶ ἐν βηθφαλάτ,
27 ¶ καὶ ἐν ἀσερσωάλ, ᾗ ἐν βηρσαβεαὶ καὶ ταῖς θυγατράσιν
28 αὐτῆς, ¶ καὶ ἐν σικελάγ, καὶ ἐν μαβὼ καὶ ἐν ταῖς
29 θυγατράσιν αὐτῆς, ¶ καὶ ἐν ῥεμμὼν, καὶ ἐν σαρὰ καὶ ἐν
30 ἰερμούθ, ¶ καὶ ἐν ζανωὰ, καὶ ὀδολλὰμ καὶ ταῖς ἐ-
παύλεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν λαχεὶς καὶ ταῖς ἀγροῖς αὐτῆς, ᾗ ἐν
ἀζηκὰ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. καὶ παρῳκίσθησαν
31 ἐν βερσαβεαὶ ἕως φάραγγος ὀνόμ. ¶ καὶ υἱοὶ βενι-
αμὶν ἀπὸ γαβαὰ καὶ μασμὰς καὶ ᾳ καὶ βαιθὴλ ᾗ τὰς
32 θυγατέρων αὐτῆς ¶ καὶ ἐν ἀναθὼθ, νόβ, ἀνία,
33 ¶ ἀσὼρ, ῥαμὰ, γεββαΐμ, ¶ ἀδὼδ, ζεβωείμ, ναβαλάτ,
34 ¶ λύδδα καὶ ὀνωθαρασείμ. ¶ καὶ ὁπὸ τῶν λευιτῶν
35 μερίδες ἐν τῷ ἰούδα καὶ βενιαμίν.
36 ιϛ'.

1 ¶ Καὶ οὗτοι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται οἱ συναβαίνοντες μετὰ
2 ζοροβάβελ υἱοῦ σαλαθιὴλ καὶ ἰησοῦ, σαρεία, ἱερεμίας,
3 ἔσδρας, ¶ ἀμαρίας, μαλούχ, ἄτθας, ¶ σεχενίας,
4 ῥεοὺμ, μαριμὼθ, ¶ ἀδαΐας, γναθῶν, ἀβίας, ¶ μιαμὶν,
5 μααδίας, βελγᾶς, ¶ σεμεΐας, ἰωαρεὶβ, ἰδεΐας,
6 ¶ σαλοὺ, ἀμούκ, χελκείας, ᾠδαΐας. οὗτοι οἱ ἀρχον-
7 τες τῶν ἱερέων καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐν ἡμέραις ἰησοῦ.
8 ¶ καὶ οἱ λευῖται ἰησοῦς, βαυεὶ, καδμιὴλ, σαραβίας,
ἰωδαέ, καὶ ματθανίας ἐπὶ τῶν ᾠδομολογήσεων αὐτὸς ᾗ
9 οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ¶ καὶ βακβακίας, καὶ ὑναὶ, οἱ ἀ-
δελφοὶ αὐτῶν ἀπέναντι αὐτῶν εἰς τὰς ἐφημερείας.
10 ¶ καὶ ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν ἰωακείμ, ᾗ ἰωακείμ ἐγέννησε
τὸν ἐλιασήβ, καὶ ἐλιασὴβ ἐγέννησε τὸν ἰωδαέ,
11 ¶ καὶ ἰωδαὲ ἐγέννησε τὸν ἰωνάθαν, καὶ ἰωνάθαν ἐγέννη-
12 σε τὸν ἀδδού. ¶ καὶ ἐν ἡμέραις ἰωακεὶμ ἦσθν οἱ ἱε-
ρεῖς ᾗ ἄρχοντες τῶν πατερῶν· τῷ σαρεία, ἀμαρίας·
13 τῷ ἱερεμία, ἀνανίας· ¶ τῷ ἔσδρα, μεθουλάμ, τῷ
14 ἀμαρία, ἰωναΐ, ¶ τῷ ἀμαλούχ, ἰωνάθθ, τῷ σεχε-
15 νία, ἰωσήφ, ¶ τῷ δρὲς, ἐδνάς, τῷ μαριὼθ ἐλκέ·
16 ¶ καὶ ἀδδαΐ, ζαχαρίας, τῷ γαναθὼν μεθολάμ.
17 ¶ τῷ ἀβιὰ, ζεχρεί, τῷ μιαμὶν, μααδαὶ τῷ φελετεί,
18 ¶ τῷ βαλγᾶς, σαμουέ, τῷ σεμεΐα, ἰωνάθαν·
19 ¶ τῷ ἰωαρεὶβ, ματθαναΐ· τῷ ἰδίῳ, ὀζί·
20 ¶ τῷ σαλαΐ, καλλαΐ· τῷ ἀμούκ, ἀβέδ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 ² לְחִלְקִיָּה חֲשַׁבְיָה לִידַעְיָה נְתַנְאֵל׃
22 ² הַלְוִיִּם בִּימֵי אֶלְיָשִׁיב יוֹיָדָע וְיוֹחָנָן וְיַדּוּעַ כְּתוּבִים
ראשֵׁי אָבוֹת וְהַכֹּהֲנִים עַל מַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ הַפָּרְסִי׃
23 ² בְּנֵי לֵוִי רָאשֵׁי הָאָבוֹת כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים עַד יְמֵי יוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיב׃
24 ² וְרָאשֵׁי הַלְוִיִּם חֲשַׁבְיָה שֵׁרֵבְיָה וְיֵשׁוּעַ בֶּן
קַדְמִיאֵל וְאֲחֵיהֶם לִנְגֹּד לְהַלֵּל לְהוֹדוֹת כְּמִצְוַת
דָּוִיד אִישׁ הָאֱלֹהִים מִשְׁמָר לְעֻמַּת מִשְׁמָר׃
25 ² מַתַּנְיָה וּבַקְבַּקְיָה עֹבַדְיָה מְשֻׁלָּם טַלְמוֹן עַקּוּב
שֹׁמְרִים שׁוֹעֲרִים מִשְׁמָר בְּאֹסְפֵי הַשְּׁעָרִים׃
26 ² אֵלֶּה בִּימֵי יוֹיָקִים בֶּן יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק וּבִימֵי
נְחֶמְיָה הַפֶּחָה וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסּוֹפֵר׃
27 ² וּבַחֲנֻכַּת חוֹמַת יְרוּשָׁלַם בִּקְשׁוּ אֶת הַלְוִיִּם מִכָּל
מְקוֹמֹתָם לְהָבִיא אֶת יְרוּשָׁלַם לַעֲשׂוֹת חֲנֻכָּה וּשְׂמָחָה
וּבְתוֹדוֹת וּבְשִׁיר מְצִלְתַּיִם נְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת׃
28 ² וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי הַמְשֹׁרְרִים וּמִן הַבִּקְעָה סְבִיבוֹת
יְרוּשָׁלַם וּמִן חַצְרֵי נְטֹפָתִי׃ ² וּמִבֵּית הַגִּלְגָּל
וּמִשְּׂדוֹת גֶּבַע וְעַזְמָוֶת כִּי חֲצֵרִים בָּנוּ לָהֶם הַמְשֹׁרְרִים
סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלָם׃ ² וַיִּטַּהֲרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
וַיְטַהֲרוּ אֶת הָעָם וְאֶת הַשְּׁעָרִים וְאֶת הַחוֹמָה׃
31 ² וְאַעֲלָה אֶת שָׂרֵי יְהוּדָה עַל הַחוֹמָה וְאַעֲמִידָה
שְׁתֵּי תּוֹדוֹת גְּדוֹלוֹת וַתְּהִלָּכְתֶּן לִימִין עַל הַחוֹמָה
לְשַׁעַר הָאַשְׁפֹּת׃ ² וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵיהֶם הוֹשַׁעְיָה וַחֲצִי
שָׂרֵי יְהוּדָה׃ ² וַעֲזַרְיָה עֶזְרָא וּמְשֻׁלָּם׃
34 ² יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וְשֶׁמַעְיָה וְיִרְמְיָה׃
35 ² וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת זְכַרְיָה בֶן יוֹנָתָן בֶּן
שְׁמַעְיָה בֶן מַתַּנְיָה בֶן מִיכָיָה בֶן זַכּוּר בֶּן אָסָף׃
36 ² וְאֶחָיו שְׁמַעְיָה וְעֲזַרְאֵל מִלַּלַי גִּלַּלַי מַעַי נְתַנְאֵל
וִיהוּדָה חֲנָנִי בִּכְלֵי שִׁיר דָּוִיד אִישׁ הָאֱלֹהִים
וְעֶזְרָא הַסּוֹפֵר לִפְנֵיהֶם׃
37 ² וְעַל שַׁעַר הָעַיִן וְנֶגְדָּם עָלוּ עַל מַעֲלוֹת עִיר דָּוִיד
בְּמַעֲלֵה לַחוֹמָה מֵעַל לְבֵית דָּוִיד וְעַד שַׁעַר הַמָּיִם
מִזְרָח׃ ² וְהַתּוֹדָה הַשֵּׁנִית הוֹלֶכֶת לְנֹכַח וַאֲנִי
אַחֲרֶיהָ וְחֵצִי הָעָם מֵעַל לַחוֹמָה מֵעַל לְמִגְדַּל
הַתַּנּוּרִים וְעַד הַחוֹמָה הָרְחָבָה׃
38 ² וּמֵעַל לְשַׁעַר אֶפְרַיִם וְעַל שַׁעַר הַיְשָׁנָה וְעַל
שַׁעַר הַדָּגִים וּמִגְדַּל הַחֲנַאל וּמִגְדַּל הַמֵּאָה וְעַד שַׁעַר
הַצֹּאן וְעָמְדוּ בְּשַׁעַר הַמַּטָּרָה׃ ² וַתַּעֲמֹדְנָה שְׁתֵּי
תּוֹדוֹת בְּבֵית הָאֱלֹהִים וַאֲנִי וְחֵצִי הַסְּגָנִים עִמִּי׃

21 ² Elchiæ, Asebiæ, Idaiæ, Nathanahel.
22 ² Leuitæ in diebus Eliasib, & Ioiada, & Ionan, & Iedboa scripti principes familiarum & sacerdotes in regno Darij Persę.
23 ² Filij Leui principes familiarum scripti in libro verborum dierum, & vsque ad dies Ionathan filij Eliasib. ² Et principes Leuitarũ Asebia, Serebia, & Iesue filius Cedmi-
B hel, & fratres eorum per vices suas, vt laudarent & cõfiterentur iuxta præceptũ Dauid viri Dei, & obseruarent æquè per ordinem. ² Mathania, & Bechetia, & Obedia, Mosollam, Thelmon, Accub, custodes portarum & vestibulorum ante portas. ² Hi in diebus Ioiachim filij Iosue filij Iosedech, & in diebus Neemię ducis & Esdræ sacerdotis scribæq;. ² In dedicatione autem muri Hierusalem, requisierũt Leuitas de omnibus locis suis, vt adducerent eos in Hierusalem, & facerent dedicationem & lætitiam in actione gratiarum & cantico, & in
28 cymbalis, psalteriis & citharis. ² Cõgregati sunt autem filij Cantorum de cãpestribus
29 circa Hierusalé, & de villis Netuphati, ² & de domo Galgal, & dè regionibus Geba & Asmaueth: quoniã villas ædificauerunt
30 sibi cantores in circuitu Hierusalem. ² Et mundati sunt Sacerdotes & Leuitę, & mũ dauerunt populum, & portas & murum.
31 ² Ascendere autem feci principes Iuda super murũ, & statui duos choros laudantiũ
C magnos. & ierũt ad dexterá sup murũ ad
32 portã sterquilinij. ² Et iuit post eos Osaias
33 & media pars principũ Iuda. ² Et Azarias,
34 Esdra & Mosollã, ² Iuda et Beniamin, & Se
35 meia & Hieremia. ² Et de filiis Sacerdotũ in tubis, Zacharias filius Ionathã, filius Semeię, filius Mathanię, filij ² Michaiæ, filius
36 Zecchur, filij Asaph, ² Et fratres ei⁹ Semeia, & Azarel, Malalai, Galalai, Maiai, Nathanael, & Iuda, & Anani in vasis cãtici Dauid
37 viri Dei, & Esdras scriba ante eos ² in porta fontis. Et cõtra eos ascenderũt in gradibus ciuitatis Dauid in ascensu muri super domũ Dauid & vsque ad portã aquarum ad
38 Orientẽ. ² Et chorus secundus gratias referẽtiũ ibat ex aduerso, & ego post eũ, & media pars populi sup murũ & sup turri furnorum, & vsque ad murum latissimum,
39 ² Et sup portam Ephraim, & super portam Dantiquã, & super portam piscium, & turrim Ananehel, & turrim Emath, & vsque ad portam gregis, & steterunt in porta cu-
40 stodiæ. ² Steteruntque duo chori laudantium in domo Dei, & ego & dimidia pars magistratuum mecum.

21 ² Elcia, Asabia, Oduia, Nathanael.
22 ² Et Leuitæ in diebus Eliaseb, Joada, et Joa, & Ioanan, & Idua, scripti principes familiarum & Sacerdotes in regno Darij Persæ.
23 ² Filij autem Leui principes familiarum scripti in libro verborum dierum, et vsque ad dies Ioman filij Eliasub.
24 ² Et principes Leuitarum Asabeas, & Sarabias & Jesue. & filij Cadmiel et fratres eorum ante eos, vt laudarent & confiterentur in præcepto Dauid regis hominis Dei per vices ad vices. ² Maththanias & Bacbacias,
25 Abdias, Mosolam, Telmon, Accub, custodientes ianitores custodiæ cum congregarẽ ego ianitores.
26 ² Isti in diebus Joacim filij Iesue filij Josedec. & in diebus Neemia principis, & Esdras sacerdotis & scribæ, ² Et in dedicationibus
27 muri Hierusalem, quæsierunt Leuitas in locis suis, vt adducerent eos in Hierusalem, ad faciẽdum dedicationem, & letitiam, & in laude et
28 in canticis pulsantes cymbala, & psalteria & in citharis. ² Et congregati sunt filij Cantorum de regione circa Hierusalem, & de sub-
29 urbis Netophati, ² Et in Bethgalgal, & de agris Gabee & Asmoth: quoniam villas ædificauerant sibi Cantores in circuitu Hierusalem.
30 ² Et mundati sunt Sacerdotes & Leuitæ, et mundauerunt populum, & portas & murum:
31 ² Et ascendere fecerunt principes Juda super murum, & statuerunt duos de laude magnos. & ierunt à dextris super murum portæ
32 sterquilinij. ² Et iuit post eos Asaias & me-
33 dietas principum Iuda, ² Et Azarias, Esdras
34 & Mesulam, Judas, & Beniamin, & Samaiat & Hieremias. ² Et de filiis Sacerdo-
35 tum in tubis, Zacharias filius Jonathan, filij Samaia, filij Matthania, filij Machaia, filij Zacchur, filij Asaph. ² Et fratres eius, Samaias
36 & Ezriel, Gelolai, Maia, Nathanael, & Judas & Anani, vt laudarent in vasis cantus Dauid hominis Dei. & Esdras scriba ante eos
37 ² In porta fontis contra eos, ascenderunt in gradibus ciuitatis Dauid in ascensu muri super domum Dauid, & vsque ad portam aque ad Orientem.
38 ² Et de laude secundus procedebat obuians eis. et ego posteum. et medietas populi super murum super turrim furnorum, & vsque ad mu-
39 ram latum,
² Et super portam Ephraim, & super portam antiquam, & super portam piscariam, & turrim Ananeel. & à turri Mea & vsque ad portam gregis:
40 ² Et steterunt super portam custodiæ, et steterunt duo laudis in domo Dei, & ego et dimidia pars magistratuum mecum.

NEEMIAS.

21 τῇ ἐλκία, τῇ ἀσαβία, τῇ ὀδουΐα, ναθθαναήλ. ² καὶ Ⓓ
22 λευῖται ἐν ἡμέραις ἐλιασὴβ, ἰωαδὰ, καὶ ἰωὰ, καὶ ἰωανὰν,
καὶ ἰδουά, γεγραμμένοι ἀρχοντες πατελεῶν & ἱερεῖς ἐν βα-
23 σιλεία δαρεὶς τοῦ πέρσου. ² υἱοὶ δὲ λευὶ ἀρχοντες τῶν πα-
τελῶν γεγραμμένοι Ⓓ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν & ἕως
24 ἡμερῶν ἰωανὰν υἱοῦ ἐλιασοὺβ. ² καὶ οἱ ἀρχοντες τῶν λευιτῶν
ἀσαβείας, καὶ Σαρεβείας, καὶ ἰησοῦ. καὶ Ⓓ υἱοὶ καδμιὴλ
καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατενάντι αὐτῶν εἰς αἶνεῖν καὶ ἐξο-
μολογεῖσθαι ἐν ἐντολῇ δαυὶδ βασιλέως ἀνθρώπου & θεοῦ
25 ἐφημερία πρὸς ἐφημερίαν. ² ματθανίας & βακβακίας,
ἀβδείας, μοσολάμ, τελμὼν, ἀκκοὺβ, φυλάσσοντες πυλω-
ρεῖ φυλακῆς ἐν τῇ Ⓓ ναγαγεῖν με σὺν πυλωρείᾳ.
26 ² οὗτοι ἐν ἡμέραις ἰωακεὶμ υἱοῦ ἰησοῦ, υἱοῦ ἰωσεδὲκ. καὶ ἐν
27 ἡμέραις νεεμία τοῦ ἀρχοντος, καὶ ἔσδρας τοῦ ἱερέως καὶ
γραμματέως, ² καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχους ἱερουσαλὴμ
ἐζήτησαν σὺν λευῖταις ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν τοῦ ἐνέγκαι αὐ-
τοὺς εἰς ἱερουσαλὴμ ποιῆσαι ἐγκαίνια καὶ εὐφροσυνῶν,
καὶ ἐν αἰνέσει, & ἐν ᾠδαῖς κυμβαλίζοντες, & ψαλτήρια
28 καὶ ἐν κινύραις. ² & συνήχθησαν Ⓓ υἱοὶ τῶν ἀδόντων ἀπὸ
τῆς περιχώρου κυκλόθεν ἱερουσαλὴμ, καὶ ἀπὸ ἐπαύλεων
29 τοῦ νετωφατὶ, ² καὶ ἐν βαθγαλγάλ, καὶ ἀπὸ ἀγρῶν γα-
βεὲ καὶ ἀσμώθ. ὅτι ἐπαύλεις ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς Ⓓ
30 ᾄδοντες περὶ κύκλῳ ἱερουσαλήμ. ² καὶ ἐκαθαρίσθησαν
Ⓓ ἱερεῖς καὶ Ⓓ λευῖται, & ἐκαθάρισαν τὸν λαὸν, κ τὰς
31 πύλας καὶ τὸ τεῖχος. ² καὶ ἀνήγαγον τοὺς ἄρχοντας ἰού-
δα ἐπάνω τοῦ τείχους, καὶ ἔστησαν δύο χορεῖς αἰνέσεως με-
γάλους. καὶ ἐπορεύθη ἐκ δεξιῶν ἐπάνω τοῦ τείχους τῆς πύ-
32 λης τῆς κοπρείας. ² καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῶν ὡσαΐας &
33 ἥμισυ ἀρχόντων ἰούδα, ² καὶ ἀζαρίας, ἔσδρας καὶ
34 μεσουλὰμ, ἰούδας, καὶ βενιαμὶν, καὶ σαμαΐας, καὶ ἰε-
ρεμίας. ² καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἐν σάλπιγξι ζα-
χαρίας υἱὸς ἰωναθὰν, υἱοῦ σαμαΐα, υἱοῦ ματθανίας, υἱοῦ
35 μαχαΐα, υἱοῦ ζακχαὺρ, υἱοῦ ἀσάφ. ² καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
σαμαΐας, καὶ ἐζριὴλ, γελωλαΐ, μαΐα, ναθαναὴλ,
καὶ ἰούδ, ας καὶ ἀνὼνί, τοῦ αἰνεῖν ἐν ᾠδαῖς ὡὸς δαυὶδ
ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἔμπρο-
36 σθεν αὐτῶν ² Ⓓ πύλης τῆς πηγῆς κατενάντι αὐτῶν, ἀνέ-
βησαν Ⓓ τοῖς βαθμοῖς πόλεως δαυὶδ ἐν ἀναβάσει
τοῦ τείχους ἐπάνωθεν τοῦ οἴκου δαυὶδ, καὶ ἕως πύλης τοῦ
37 ὕδατος κατ' ἀνατολάς. ² καὶ ἐκεῖ αἰνέσεως ἡ δευτέρα
ἐξεπορεύετο συναντῶσα αὐτοῖς. καὶ ἐγὼ ὀπίσω αὐτῆς.
καὶ τὸ ἥμισυ & λαοῦ ἐπάνω τοῦ τείχους ὑπερθεν & πύρ-
γου τῶν ἀναφορείμ, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέος,
38 ² καὶ ὑπερθεν τῆς πύλης ἐφραΐμ. καὶ Ⓓ τὴν πύ-
λην τὴν εἰσιανὰ, καὶ Ⓓ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηρὰν, καὶ
πύργον ἀναμεὴλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πύργου τοῦ μεὰ, καὶ ἕως τ
39 πύλης τῆς προβατικῆς. ² καὶ ἔστησαν Ⓓ πύλῃ τοῦ φυ-
λακῆς, καὶ ἔστησαν αἱ δύο τ αἰνέσεως ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ, καὶ
ἐγὼ καὶ τὸ ἥμισυ τῶν ἐξαρχόντων μετ' ἐμοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ד ג וְהַכֹּהֲנִים אֶלְיָקִים מַעֲשֵׂיָה מִנְיָמִן מִיכָיָה
אֶלְיוֹעֵנַי זְכַרְיָה חֲנַנְיָה בְּחֲצֹצְרוֹת׃
ה ד וּמַעֲשֵׂיָה וּשְׁמַעְיָה וְאֶלְעָזָר וְעֻזִּי וִיהוֹחָנָן וּמַלְכִּיָּה
וְעֵילָם וְעֶזֶר וַיִּשְׁמַעְיָהוּ הַמְשֹׁרְרִים וְיִזְרַחְיָה הַפָּקִיד׃
ו ה וַיִּזְבְּחוּ בַיּוֹם הַהוּא זְבָחִים גְּדוֹלִים וַיִּשְׂמְחוּ כִּי
הָאֱלֹהִים שִׂמְּחָם שִׂמְחָה גְדוֹלָה וְגַם הַנָּשִׁים
וְהַיְלָדִים שָׂמְחוּ וַתִּשָּׁמַע שִׂמְחַת יְרוּשָׁלִַם עַד
מֵרָחוֹק׃ ו וַיִּפָּקְדוּ בַיּוֹם הַהוּא אֲנָשִׁים עַל־
הַנְּשָׂכוֹת לָאוֹצָרוֹת לַתְּרוּמוֹת לָרֵאשִׁית וְלַמַּעֲשְׂרוֹת
לִכְנוֹס בָּהֶם לִשְׂדֵי הֶעָרִים מְנָאוֹת הַתּוֹרָה לַכֹּהֲנִים
וְלַלְוִיִּם כִּי שִׂמְחַת יְהוּדָה עַל־הַכֹּהֲנִים וְעַל הַלְוִיִּם
הָעֹמְדִים׃ ז וְיִשְׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶת אֱלֹהֵיהֶם וּמִשְׁמֶרֶת
הַטָּהֳרָה וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשְּׁעָרִים כְּמִצְוַת דָּוִיד שְׁלֹמֹה
בְנוֹ׃ ח כִּי בִימֵי דָוִיד וְאָסָף מִקֶּדֶם רֹאשׁ
הַמְשֹׁרְרִים וְשִׁיר תְּהִלָּה וְהוֹדוֹת לֵאלֹהִים׃
ט כז וְכָל־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי זְרֻבָּבֶל וּבִימֵי נְחֶמְיָה נֹתְנִים
מְנוֹת הַמְשֹׁרְרִים וְהַשְּׁעָרִים דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ
וּמַקְדִּשִׁים לַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם מַקְדִּשִׁים לִבְנֵי אַהֲרֹן׃

ג

א כג בַּיּוֹם הַהוּא נִקְרָא בְּסֵפֶר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי הָעָם
וְנִמְצָא כָּתוּב בּוֹ אֲשֶׁר לֹא־יָבוֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי
בִּקְהַל הָאֱלֹהִים עַד־עוֹלָם׃
ב כד כִּי לֹא קִדְּמוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּלֶּחֶם וּבַמָּיִם
וַיִּשְׂכֹּר עָלָיו אֶת־בִּלְעָם לְקַלְלוֹ וַיַּהֲפֹךְ אֱלֹהֵינוּ אֶת־
הַקְּלָלָה לִבְרָכָה׃
ג כה וַיְהִי כְּשָׁמְעָם אֶת־הַתּוֹרָה וַיַּבְדִּילוּ כָּל־עֵרֶב
מִיִּשְׂרָאֵל׃ ד כח וְלִפְנֵי מִזֶּה אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן נָתוּן
עַל־לִשְׁכַּת בֵּית אֱלֹהֵינוּ קָרוֹב לְטוֹבִיָּה׃
ה כט וַיַּעַשׂ לוֹ לִשְׁכָּה גְדוֹלָה וְשָׁם הָיוּ לְפָנִים נֹתְנִים
אֶת־הַמִּנְחָה הַלְּבוֹנָה וְהַכֵּלִים וּמַעֲשַׂר הַדָּגָן
הַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר מִצְוַת הַלְוִיִּם וְהַמְשֹׁרְרִים
וְהַשּׁוֹעֲרִים וּתְרוּמַת הַכֹּהֲנִים׃
ו לב וּבְכָל־זֹאת לֹא הָיִיתִי בִּירוּשָׁלִַם כִּי בִשְׁנַת שְׁלֹשִׁים
וּשְׁתַּיִם לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאתִי אֶל־הַמֶּלֶךְ
וּלְקֵץ יָמִים נִשְׁאַלְתִּי מִן־הַמֶּלֶךְ׃
ז לג וְאָבוֹא לִירוּשָׁלִַם וְאָבִינָה בָּרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה
אֶלְיָשִׁיב לְטוֹבִיָּה לַעֲשׂוֹת לוֹ לִשְׁכָּה בְּחַצְרֵי בֵּית
הָאֱלֹהִים׃

1 Et Sacerdotes Eliachim, Maasia, Miamin, Michea, Elioenai, Zacharia, & Ananias in tubis, 2 Et Maasia, & Semeia, & Eleazar, & Azi, & Iohannan, & Melchia, & Elã & Ezer. & clarè cecinerunt Cantores, & Iezraia præpositus. 3 Et immolauerunt in die illa victimas magnas, & lætati sunt. Deus enim lætificauerat eos lætitia magna. sed & vxores eorũ & liberi gauisi sunt, & audita est lætitia illa Hierusalem procul.

4 Recensuerunt quoque in die illa viros super gazophylacia thesauri, ad libamina, & ad primitias, & ad decimas, vt inferrent per eos principes ciuitatis in decore gratiarum actionis Sacerdotes & Leuitas, quia lætificatus est Iuda in Sacerdotibus, & Leuitis astantibus.

5 Et custodierunt obseruationem Dei sui, & obseruationem expiationis, & Cantores, & Ianitores, iuxta præceptum Dauid 6 & Salomonis filij eius: Quia in diebus Dauid & Asaph ab exordio erant principes constituti Cantorum in carmine laudantium & confitentium Deo.

7 Et omnis Israel in diebus Zorobabel & in diebus Neemiæ dabant partes Cantoribus & Ianitoribus per dies singulos, & sanctificabant Leuitas, & Leuitæ sanctificabant filios Aaron.

CAP. XIII.

1 IN die autem illo lectum est in volumine A Moysi audiente populo. & inuentum est scriptum in eo, quòd non debeant introire Ammonites & Moabites in Ecclesiam 2 Dei vsque in æternum: Eo quòd non occurrerint filiis Israel cum pane & aqua: & conduxerunt aduersum eos Balaam ad maledicendum eis; & conuertit Deus noster maledictionem in benedictionem.

3 Factum est autem cùm audissent Legem, separauerunt omnem alienigenam 4 ab Israel: Et super hoc erat Eliasib sacerdos, qui fuerat præpositus in gazophylacio domus Dei nostri, & proximus 5 Tobiæ. Fecit ergo sibi gazophylacium grande, & ibi erant ante eum reponentes munera, & thus, & vasa, & decimam frumenti, vini & olei, partes Leuitarũ & Cantorum, & Ianitorum, & primitias Sacerdo- 6 tales. In omnibus autem his non fui in Hierusalem, quia in anno tricesimo secundo Artaxerxis regis Babylonis veni ad 7 regem. & in fine dierum rogaui regem, & veni in Hierusalem. & intellexi malum quod fecerat Eliasib Tobiæ, vt faceret ei thesaurum in vestibulis domus Dei.

1 Et Sacerdotes, Eliacim, Maassias, Miamin, Michaias, Elionai, Zacharias, Ananias in tubis,

2 Et Maasias, & Semeias, Eleazar, Ozi, Ioanan, Melchias, Elam, & Iezur. & auditi fuerunt Cantores & Iesrias præpositus.

3 Et sacrificauerunt in die illa victimas magnas, & lætati sunt, quoniam Deus letificauit eos letitia magna; & vxores eorum & liberi eorum gauisi sunt. & audita est letitia in Hierusalem procul.

4 Et constituerunt in die illa viros super gazophylacia, thesauris, primitiis, & decimis vt inferrent in eis ab agris ciuitatum partes Sacerdotibus & Leuitis. quia letitia erat in Iuda, & super Sacerdotes & Leuitas stantes.

5 Et custodierunt obseruationem Dei sui, & obseruationes expiationis, & Cantores, & Ianitores, vt præcepta Dauid & Salomonis filij eius.

6 Quia in diebus Dauid & Asaph ab exordio primus Cantorum, in hymnum & laudem Deo.

7 Et omnis Israel in diebus Zorobabel, & in diebus Neemiæ, dantes partes Cantorum & Ianitorum, per rationem diei in die suo, & sanctificantes Leuitas, et Leuitæ sanctificantes filios Aaron.

CAP. XIII.

1 IN die illa lectum est in libro Moysi in auribus populi: & inuentum est scriptum in eo, quòd non ingrederentur Ammanitæ & Moabitæ in Ecclesiam Dei vsque in æternum.

2 Quia non occurrerunt filiis Israel in pane & aqua, & conduxerunt aduersum eos Balaam ad maledicendum eis; & conuertit Deus noster maledictionem in benedictionem.

3 Et factum est vt audierunt Legem, & separati sunt omnis mixtus in Israel.

4 Et ante hoc Eliaseb Sacerdos habitans in gazophylacio domus Dei nostri proximus Tobiæ.

5 Et fecit sibi gazophylacium magnum, & ibi erant prius dantes sacrificium, & thus, & vasa, & decimam frumenti, & vini, & olei, mandatum Leuitarum, & Cantorum, & Ianitorum, & primitias Sacerdotum.

6 Et in omni istorum non fui in Hierusalem, quia in anno tricesimo & secundo Arthasastha regis Babylonis veni ad regem, & post finem dierum petij à rege:

7 Et veni in Hierusalem, & intellexi in nequitia quam fecit Eliaseb Tobia, vt faceret ei gazophylacium in aula domus Dei:

42 ד καὶ Ⓐ ἱερεῖς, ἐλιακὶμ, μαασίας, μιαμὶν, μιχαΐας, ἐλιωναΐ, ζαχαρίας, ἀναΐας ἐν σάλπιγξιν,
43 ה καὶ μαασίας, καὶ σεμεΐας, ἐλεάζαρ, ὀζί, ἰωαναὴ, μελχίας, αἰλὰμ, καὶ ἰεζοὺρ. καὶ ἠκούσθησαν οἱ ᾄδοντες καὶ ἐσεΐας ἐπίσκοπος.
ו καὶ ἔθυσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, καὶ εὐφράνθησαν ὁ γὰρ θεὸς εὔφρανεν αὐτοὺς εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εὐφράνθησαν· καὶ ἠκούσθη εὐφροσύνη ἐν ἱερουσαλὴμ μακρόθεν.
44 ז καὶ κατέστησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄνδρας ἐπὶ τῶν γαζοφυλακίων, τοῖς θησαυροῖς, ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ ταῖς δεκάταις, καὶ συναγαγεῖν ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἀγρῶν τῶν πόλεων μερίδας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις. ὅτι εὐφροσύνη ἦν ἐν ἰούδᾳ, καὶ ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας τοὺς ἑστῶτας.
45 ח καὶ ἐφύλαξαν φυλακὴν τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ φυλακὰς τοῦ καθαρισμοῦ, καὶ τοὺς ᾄδοντας, κατὰ τὰς ἐντολὰς Δαυὶδ, καὶ τοὺς πυλωρούς, ὡς ἐνετείλατο Δαυὶδ, καὶ Σολομὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ.
46 ט ὅτι ἐν ἡμέραις Δαυὶδ, καὶ Ἀσὰφ ἀπ' ἀρχῆς πρῶτος τῶν ᾀδόντων, εἰς ὕμνον καὶ αἶνεσιν τῷ θεῷ.
47 י καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις ζοροβάβελ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις νεεμίου, διδόντες μερίδας τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτῇ, καὶ ἁγιάζοντες τοῖς λευίταις, καὶ οἱ λευῖται ἁγιάζοντες τοῖς υἱοῖς ἀαρών.

ιγ.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεγνώσθη ἐν βιβλίῳ μωυσῆ ἐν ὠσὶ τοῦ λαοῦ· καὶ εὑρέθη γεγραμμένον ἐν αὐτῷ ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν ἀμμανῖται καὶ μωαβῖται ἐν ἐκκλησίᾳ θεοῦ ἕως αἰῶνος.
2 ב ὅτι οὐ συνήντησαν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι, καὶ ἐμισθώσαντο ἐπ' αὐτοὺς τὸν βαλαὰμ καταρᾶσασθαι αὐτούς, καὶ ἐπέστρεψεν ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν κατάραν εἰς εὐλογίαν.
3 ג καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν τὸν νόμον, καὶ ἐχωρίσθησαν πᾶς ἐπίμικτος ἐν ἰσραήλ.
4 ד καὶ πρὸ τούτου ἐλιασὴβ ὁ ἱερεὺς οἰκῶν ἐν γαζοφυλακίῳ οἴκου θεοῦ ἡμῶν ἐγγίων τῷ τωβίᾳ.
5 ה καὶ ἐποίησεν αὐτῷ γαζοφυλάκιον μέγα, καὶ ἐκεῖ ἦσαν πρότερον διδόντες τὴν θυσίαν καὶ τὸν λιβανον καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὴν δεκάτην σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐντολὴ τῶν λευιτῶν καὶ τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, καὶ ἀπαρχὰς τῶν ἱερέων.
6 ו καὶ ἐν παντὶ τούτων οὐκ ἤμην ἐν ἱερουσαλήμ, ὅτι ἐν ἔτει τεσσαρακοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ ἀρθασασθὰ βασιλέως βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ μετὰ τέλος τῶν ἡμερῶν ἠτησάμην παρὰ τοῦ βασιλέως·
7 ז καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ συνῆκα ἐν τῇ πονηρίᾳ ᾗ ἐποίησεν ἐλιασὴβ τῷ τωβίᾳ, ποιῆσαι αὐτῷ γαζοφυλάκιον ἐν αὐλῇ οἴκου θεοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[1] [2] Et malum mihi visum est valde & proieci vasa Tobiæ foras de gazophylacio.
[3] Præcepique, & emundauerunt gazophylacium. & retuli ibi vasa domus Dei, sacrificium & thus. [4] Et cognoui quòd partes Leuitarum non fuissent datæ, & fugisset vnusquisque in regionem suam de Leuitis & Cantoribus, & de his qui ministrabant. [5] Et egi causam aduersum magistratus, & dixi: Quare dereliquimus domum Dei? Et congregaui eos, & feci stare in stationibus suis. [6] Et omnis Iuda apportabat decimam frumenti, vini & olei in horrea. [7] Et constituimus super horrea Selemiam sacerdotem, & Sadoch scribã, & Phadaiam de Leuitis, & iuxta eos Anã filium Zachur, filium Mathaniæ, quoniã fideles comprobati sunt, & ipsis creditæ sunt partes fratrum suorum. [8] Memento mei Deus meus pro hoc, & ne deleas miserationes meas, quas feci in domo Dei mei, & in ceremoniis eius.
[9] In diebus illis vidi in Iuda calcantes torcularia in Sabbato, portantes aceruos & onerantes super asinos vinum, & uuas, & ficus, & omne opus, & inferẽtes in Hierusalem die Sabbati. Et contestatus sum eos, vt in die qua vendere liceret vendebant. [10] Et Tyrij habitauerunt in ea, inferentes pisces & omnia venalia. & vendebant in Sabbatis filiis Iuda & Hierusalem. [11] Et obiurgaui optimates Iuda, & dixi eis: Quæ est hæc res mala quã vos facitis, & prophanatis diem Sabbati? [12] Nunquid non hęc fecerunt patres vestri, & adduxit Deus noster super nos omne malum hoc, & super ciuitatem hanc? & vos additis iracũdiam super Israel, violando Sabbatum. [13] Factum est autem cùm quieuissent portæ Hierusalem in die Sabbati, dixi, & clauserunt ianuas, & præcepi vt non aperirent eas vsque post Sabbatum. & de pueris meis constitui super portas, vt nullus inferret onꝰ die Sabbati. [14] Et manserunt negociatores & vendẽtes vniuersa venalia foris Hierusalem semel & bis. [15] Et contestatus sum eos, & dixi eis: Quare manetis ex aduerso muri? Si secundò hoc feceritis, manum mittam in vos. Itaque ex tempore illo non venerunt in Sabbato. [16] Dixiq́ue Leuitis vt mundarentur, & venirent ad custodiendas portas, & sanctificandam diem Sabbati. Et pro hoc ergo memento mei Deus, & parce mihi secundùm multitudinem miserationum tuarum.

[1] וַיֵּרַע לִי מְאֹד וָאַשְׁלִיכָה אֶת כָּל כְּלֵי בֵית טוֹבִיָּה הַחוּץ מִן הַלִּשְׁכָּה׃
[2] וָאֹמְרָה וַיִּטַהֲרוּ הַלְּשָׁכוֹת וָאָשִׁיבָה שָׁם כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים אֶת הַמִּנְחָה וְהַלְּבוֹנָה׃
[3] וְאֵדְעָה כִּי מְנָיוֹת הַלְוִיִּם לֹא נִתָּנָה וַיִּבְרְחוּ אִישׁ לְשָׂדֵהוּ הַלְוִיִּם וְהַמְשֹׁרְרִים עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה׃
[4] וָאָרִיבָה אֶת הַסְּגָנִים וָאֹמְרָה מַדּוּעַ נֶעֱזַב בֵּית הָאֱלֹהִים וָאֲקַבְּצֵם וָאַעֲמִדֵם עַל עָמְדָם׃
[5] וְכָל יְהוּדָה הֵבִיאוּ מַעְשַׂר הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר לָאוֹצָרוֹת׃
[6] וָאוֹצְרָה עַל אוֹצָרוֹת שְׁלֶמְיָה הַכֹּהֵן וְצָדוֹק הַסּוֹפֵר וּפְדָיָה מִן הַלְוִיִּם וְעַל יָדָם חָנָן בֶּן זַכּוּר בֶּן מַתַּנְיָה כִּי נֶאֱמָנִים נֶחְשָׁבוּ וְעֲלֵיהֶם לַחֲלֹק לַאֲחֵיהֶם׃
[7] זָכְרָה לִּי אֱלֹהַי עַל זֹאת וְאַל תֶּמַח חֲסָדַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּבֵית אֱלֹהַי וּבְמִשְׁמָרָיו׃
[8] בַּיָּמִים הָהֵמָּה רָאִיתִי בִיהוּדָה דֹּרְכִים גִּתּוֹת בַּשַּׁבָּת וּמְבִיאִים הָעֲרֵמוֹת וְעֹמְסִים עַל הַחֲמֹרִים וְאַף יַיִן עֲנָבִים וּתְאֵנִים וְכָל מַשָּׂא וּמְבִיאִים יְרוּשָׁלַם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וָאָעִיד בְּיוֹם מִכְרָם צֵיד׃
[9] וְהַצֹּרִים יָשְׁבוּ בָהּ מְבִיאִים דָּאג וְכָל מֶכֶר וּמוֹכְרִים בַּשַּׁבָּת לִבְנֵי יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלִָם׃
[10] וָאָרִיבָה אֶת חֹרֵי יְהוּדָה וָאֹמְרָה לָהֶם מָה הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹשִׂים וּמְחַלְּלִים אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת׃
[11] הֲלוֹא כֹה עָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם וַיָּבֵא אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ אֵת כָּל הָרָעָה הַזֹּאת וְעַל הָעִיר הַזֹּאת וְאַתֶּם מוֹסִיפִים חָרוֹן עַל יִשְׂרָאֵל לְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת׃
[12] וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צִלְלוּ שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם לִפְנֵי הַשַּׁבָּת וָאֹמְרָה וְיִסְגְּרוּ דְלָתוֹת וָאֹמְרָה אֲשֶׁר לֹא יִפָּתְחוּם עַד אַחַר הַשַּׁבָּת וּמִנְּעָרַי הֶעֱמַדְתִּי עַל הַשְּׁעָרִים לֹא יָבוֹא מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת׃
[13] וַיָּלִינוּ הָרֹכְלִים וּמֹכְרֵי כָל מִמְכָּר מִחוּץ לִירוּשָׁלִָם פַּעַם וּשְׁתָּיִם׃
[14] וָאָעִידָה בָהֶם וָאֹמְרָה אֲלֵיהֶם מַדּוּעַ אַתֶּם לָנִים נֶגֶד הַחוֹמָה אִם תְּשִׁנוּ יָד אֶשְׁלַח בָּכֶם מִן הָעֵת הַהִוא לֹא בָאוּ בַשַּׁבָּת׃
[15] וָאֹמְרָה לַלְוִיִּם אֲשֶׁר יִהְיוּ מִטַהֲרִים וּבָאִים שֹׁמְרִים הַשְּׁעָרִים לְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת גַּם זֹאת זָכְרָה לִּי אֱלֹהַי וְחוּסָה עָלַי כְּרֹב חַסְדֶּךָ׃

[8] καὶ πονηρὸν μοι ἐφάνη σφόδρα. καὶ ἔρριψα πάντα τὰ σκεύη οἴκου τωβία ἔξω ἀπὸ τοῦ γαζοφυλακίου.
[9] καὶ εἶπα, καὶ καθαρίσθω τὸ γαζοφυλάκια. καὶ ἐπέστρεψα ἐκεῖ σκεύη οἴκου θεοῦ τὴν θυσίαν καὶ τὸν λίβανον.
[10] καὶ ἔγνων ὅτι μερίδες τῶν λευιτῶν οὐκ ἐδόθησαν. καὶ ἔφυγον ἀνὴρ εἰς ἀγρὸν ἑαυτοῦ. οἱ λευῖται καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ ποιοῦντες τὸ ἔργον.
[11] καὶ ἐμαχεσάμην τοῖς στρατηγοῖς καὶ εἶπον, διατί ἐγκατελείφθη ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ; καὶ συνήγαγον αὐτοὺς, καὶ ἔστησαν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν.
[12] καὶ πᾶς ἰούδας ἤνεγκαν δεκάτην τοῦ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου εἰς θησαυρούς.
[13] καὶ ἐπέστησα ἐπὶ χεῖρα σελεμία ἱερέως, σαδὼκ γραμματέως, καὶ φαδαΐα ἀπὸ τῶν λευιτῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἀνὼν υἱὸς ζακχὲρ υἱὸς ματθανίου, ὅτι πιστοὶ ἐλογίσθησαν ἐπ' αὐτοῖς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν.
[14] μνήσθητί μου ὁ θεὸς ἐν τούτῳ, καὶ μὴ ἐξαλειφθῇ τὸ ἔλεος μου ὃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τοῦ θεοῦ μου καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτοῦ.
[15] ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον ἐν ἰούδα πατοῦντας ληνοὺς ἐν σαββάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα καὶ ἐπιγεμίζοντας ἐπὶ τοὺς ὄνους, καὶ οἶνον, καὶ σταφυλὴν καὶ σῦκα καὶ πᾶν βάσταγμα, καὶ φέροντας εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου. ἐπεμαρτυράμην ἐν ἡμέρᾳ πράσεως
[16] αὐτῶν, ὅτι ἐπώλουν ἐπ' αὐτοῖς. καὶ οἱ τύριοι κατῴκησαν ἐν αὐτῇ φέροντες ἰχθὺν καὶ πᾶσαν πρᾶσιν πωλοῦντες ἐν τῷ σαββάτῳ τοῖς υἱοῖς ἰούδα καὶ ἐν ἱερουσαλήμ.
[17] καὶ ἐνεβλήθην μετὰ τῶν ἐλευθέρων ἰούδα· καὶ εἶπα αὐτοῖς, τίς ὁ λόγος οὗτος ὁ πονηρὸς ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε καὶ βεβηλοῦτε τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου;
[18] οὐχὶ οὕτως ἐποίησαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἤνεγκεν ἐπ' αὐτοὺς ὁ θεὸς ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς πᾶν τὸ κακὸν τοῦτο καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ὑμεῖς προστίθετε ὀργὴν ἐπὶ ἰσραὴλ βεβηλῶσαι τὸ σάββατον.
[19] καὶ ἐγένετο ἵνα κατέχωσαν πύλαι ἐν ἱερουσαλὴμ πρὸ τοῦ σαββάτου, καὶ εἶπα, καὶ ἔκλεισαν τὰς πύλας. καὶ εἶπα, ὥστε μὴ ἀνοιγῆναι αὐτὰς, ἕως ὀπίσω τοῦ σαββάτου. καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔστησα ἐπὶ τὰς πύλας, ὥστε μὴ ἄγειν βάσταγμα ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.
[20] καὶ ἠυλίσθησαν πάντες οἱ μεταβολοι, καὶ ἐποίουν πρᾶσιν ἔξω ἱερουσαλὴμ ἅπαξ καὶ δίς.
[21] καὶ διεμαρτυράμην αὐτοῖς, καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, διατί ὑμεῖς αὐλίζεσθε ἀπέναντι τείχους; ἐὰν δὲ βάλητε, ἐντενῶ τὴν χεῖρά μου ἐν ὑμῖν. ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου οὐκ ἦλθον ἐν σαββάτῳ.
[22] καὶ εἶπα τοῖς λευίταις οἱ ἦσαν καθαριζόμενοι, καὶ ἐρχόμενοι φυλάσσοντες τὰς πύλας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. πρὸς ταῦτα μνήσθητί μου ὁ θεός μου, καὶ φείσαί μου κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * Sed & in diebus illis vidi Iudæos du-
Dcentes vxores Azotidas, Ammonitidas, &
Moabitidas.

24 * Et filij eorum ex media parte loque-
bantur Azoticè, & nesciebant loqui Iu-
daicè: & loquebantur iuxta linguam po-
puli & populi.

25 * Et obiurgaui eos & maledixi. & cecidi
ex eis viros, & decaluaui eos, & adiura-
ui in Deo, vt non darẽt filias suas filiis eo-
rum, & non acciperent de filiabus eorum
filiis suis, & sibimetipsis, dicens:

26 * Nunquid non in huiuscemodi re pec
cauit Salomon rex Israel? & certè in gen-
tibus multis non erat rex similis ei, & di-
lectus Deo suo erat, & posuit eum Deus
regem super omnem Israel. Et ipsum ergo
duxerunt ad peccatũ mulieres alienigenę.

27 * Nunquid & nos inobedientes facie-
mus omne malum grande hoc, vt præua-
ricemur in Deo nostro, & ducamus vxo-
res peregrinas?

28 * De filiis autem Ioiada filij Eliasib sa-
cerdotis magni, gener erat Sanaballath
Horonitis, quem fugaui à me.

29 * Recordare Domine Deus meus ad-
uersum eos qui polluunt Sacerdotiũ, iusq
que Sacerdotale & Leuiticum.

30 * Igitur mundaui eos ab omnibus alie-
nigenis, & constitui ordines Sacerdotum
& Leuitarum vnumquemque in minister-
rio suo,

31 * Et in oblatione lignorum in tempo-
ribus constitutis, & in primitiis. Memen-
to mei Deus meus in bonum.

כא גַּם בַּיָּמִים הָהֵם רָאִיתִי אֶת־הַיְהוּדִים הֹשִׁיבוּ
נָשִׁים אַשְׁדּוֹדִיּוֹת עַמֳּנִיּוֹת מוֹאֲבִיּוֹת׃
כד וּבְנֵיהֶם חֲצִי מְדַבֵּר אַשְׁדּוֹדִית וְאֵינָם מַכִּירִים
לְדַבֵּר יְהוּדִית וְכִלְשׁוֹן עַם וָעָם׃
כה וָאָרִיב עִמָּם וָאֲקַלְלֵם וָאַכֶּה מֵהֶם אֲנָשִׁים
וָאֶמְרְטֵם וָאַשְׁבִּיעֵם בֵּאלֹהִים אִם־תִּתְּנוּ
בְנֹתֵיכֶם לִבְנֵיהֶם וְאִם־תִּשְׂאוּ מִבְּנֹתֵיהֶם לִבְנֵיכֶם
וְלָכֶם׃
כו הֲלוֹא עַל־אֵלֶּה חָטָא־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
וּבַגּוֹיִם הָרַבִּים לֹא־הָיָה מֶלֶךְ כָּמֹהוּ וְאָהוּב לֵאלֹהָיו
הָיָה וַיִּתְּנֵהוּ אֱלֹהִים מֶלֶךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל גַּם־אוֹתוֹ
הֶחֱטִיאוּ הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת׃
כז וּלְכֶם הֲנִשְׁמַע לַעֲשׂת אֶת־כָּל־הָרָעָה הַגְּדוֹלָה
הַזֹּאת לִמְעֹל בֵּאלֹהֵינוּ לְהוֹשִׁיב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת׃
כח וּמִבְּנֵי יוֹיָדָע בֶּן־אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל חָתָן
לְסַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וָאַבְרִיחֵהוּ מֵעָלָי׃
כט זָכְרָה לָהֶם אֱלֹהַי עַל גֹּאֲלֵי הַכְּהֻנָּה וּבְרִית
הַכְּהֻנָּה וְהַלְוִיִּם׃
ל וְטִהַרְתִּים מִכֹּל־נֵכָר וָאַעֲמִידָה מִשְׁמָרוֹת
לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם אִישׁ בִּמְלַאכְתּוֹ׃
לא וְלִקְרְבַן הָעֵצִים בְּעִתִּים מְזֻמָּנוֹת וְלַבִּכּוּרִים
זָכְרָה־לִּי אֱלֹהַי לְטוֹבָה׃

תם ספר נחמיה

נקרא ומונה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
חזאר במצור פיליפוס מלך ספרד כלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

23 * Et in diebus illis vidi Iudæos qui duxe-
runt vxores Azotidas, Ammanitidas, Mao-
bitidas:

24 * Et filij eorum ex media parte loquuntur
Azoticè, & non sunt cognoscentes loqui Iudai-
cè, sed iuxta linguam populi & populi.

25 * Et pugnaui cum eis, & maledixi eis. & ex
percussi in eis viros, & decalcaui eos, & ad-
iuraui eos in Deo, Si dederitis filias vestras fi-
lijs eorum, & si acceperitis de filiabus eorum
filijs vestris & sibiipsis.

26 * Nunquid sic peccauit Salomon rex Israel? &
ex gentibus multis non erat similis ei rex, et
dilectus Deo erat: & dedit eum Deus in regem
super omnem Israel. & hunc inclinauerunt mu
lieres alienæ:

27 * Et vos nunquid audierimus facere praui-
tatem hanc? vt præuaricemur in Deo nostro,
& ducamus vxores alienas.

28 * Et de filiis Ioiada filij Eliasub Sacerdotis
magni gener Sanabalat Uranitæ, & fugaui
eum à me.

29 * Recordare eorum Deus meus pro appro-
pinquatione Sacerdotij, & testamenti Sacer-
dotum & Leuitarum.

30 * Et mundaui eos ab omni alienatione; &
constituit vices Sacerdotibus & Leuitis, vir
quemadmodum opus eius.

31 * Et ad donum lignorum in temporibus à
temporibus, & in primitiis memento mei Deus
noster in bonitatem.

23 * καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον ἐν τοῖς Ἰουδαίοις οἳ ἐ-
κάθισαν γυναῖκας ἀζωτίας, ἀμμανίτιδας, μωαβίτιδας·
24 * καὶ ὁ υἱὸς αὐτῶν ἥμισυ λαλοῦσιν ἀζωτιστί, ⁊ οὐκ εἰ-
σὶν ἐπιγινώσκοντες λαλεῖν Ἰουδαϊστί, ἀλλὰ κατὰ γλῶσσαν
25 λαοῦ καὶ λαοῦ. * καὶ ἐμαχεσάμην μετ' αὐτῶν, καὶ
κατηρασάμην αὐτούς. καὶ ἐπάταξα ἐν αὐτοῖς ἀνδρας, ⁊
ἐμαδάρωσα αὐτοὺς, ⁊ ὥρκισα αὐτοὺς ἐν τῷ θεῷ, δοῦναι
τὰς θυγατέρας ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ εἰ λήψεσθε τῶν
θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν καὶ ἑαυτοῖς.
26 * οὐχ οὕτως ἥμαρτε Σολομὼν βασιλεὺς Ισραήλ; καὶ
ἐν ἔθνεσι πολλοῖς οὐκ ἦν ὅμοιος αὐτῷ βασιλεὺς, ⁊ ἀγα-
πώμενος τῷ θεῷ αὐτοῦ. ⁊ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς βασιλέα
ἐπὶ πάντα Ισραήλ. καὶ τοῦτον ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες
27 αἱ ἀλλότριαι. * καὶ ὑμῶν μὴ ἀκούσωμεν ποιῆσαι
τὴν πονηρίαν ταύτην, ἀσυνθετῆσαι ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν· καὶ
καθίσαι γυναῖκας ἀλλοτρίας.
28 * καὶ ἀπὸ υἱῶν Ιωαδὰ τοῦ Ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ με-
γάλου γαμβρὸς τοῦ Σαναβαλὰτ τοῦ Οὐρωνίτου, καὶ ἐξέ-
θρεψα αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ.
29 * μνήσθητι αὐτοῦ ὁ θεός μου ἐπὶ ἀχρείᾳ τὴν ἱερατείαν,
καὶ τὴν διαθήκην τῶν ἱερέων ⁊ τῶν Λευιτῶν.
30 * καὶ ἐκαθάρισα αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως,
καὶ ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς Λευίταις, ἀνὴρ
ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ·
31 * καὶ εἰς τὸ δῶρον τῶν ξύλων ἐν καιροῖς ἀπὸ χρόνων,
καὶ ἐν τοῖς πρωτογενήμασι μνήσθητί μου ὁ θεός ἡμῶν εἰς
ἀγαθωσύνην.

FINIS LIBRI NEHEMIÆ.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

LIBER ESDRAE TERTIVS.

CAP I.

ET fecit Iosias Pascha in Ierosoly- 1
mis Domino, & immolauit Pha- A
se quartadecima luna primi men
sis, 2 statuens sacerdotes per vices 2
dierum stolis amictos in templo
Domini: 3 & dixit Leuitis sacris 3
seruis Israel, vt sanctificarent se Domino in posi-
tione sanctæ arcæ Domini, in domo, quam ædi-
ficauit Salomon filius Dauid rex. 4 Non erit 4
vobis tollere super humeros eam. Et nunc de-
seruite Domino vestro, & curam agite gentis il-
lius Israel, ex parte secundùm pagos & tribus
vestras 5 secundùm scripturam Dauid regis Is- 5
rael, & secundùm magnificentiam Salomonis
filij eius, omnes in templo, & secundùm particu-
lam principatus paternam vestram eorum qui
stant in conspectu fratrum filiorum Israel. 6 Im- 6
molate Pascha, & sacrificia parate fratribus ve-
stris, & facite secundùm præceptum Domini
quod datum est Moysi. 7 Et donauit Iosias in 7
plebem quæ inuenta est, ouium, agnorum, & B
hœdorum, & caprarum triginta millia, vitulos
tria millia. 8 hæc de regalibus data sunt secun- 8
dùm promissionem populo: & sacerdotibus in
Pascha, oues numero duo millia, ac vituli cen-
tum. 9 Et Iechonias, & Semeias, & Nathanael 9
fratres, & Hasabias, & Oziel, & Coraba in Pha-
se, oues quinque millia, vitulos quingentos.
10 Et hæc cùm fierent eleganter, steterunt sa- 10
cerdotes & Leuitæ habentes azyma per tribus.
11 Et secundùm partes principatus patrum, in con- 11
spectu populi offerebant Domino, secundùm ea
quæ in libro Moysi scripta sunt: 12 & assauerunt 12
Phase igni prout oportebat: & hostias coxerunt
in *enolis, & in ollis cum beneuolentia: 13 & at- 13
tulerunt omnibus qui erant ex plebe: & post hæc
parauerunt sibi & sacerdotibus. 14 Sacerdotes e- 14
nim offerebant adipes, vsque dum finita esset ho-
lix Aaron. 15 Et sacri cantores filij Asaph erant per 15
ordinem secundùm præceptum Dauid, & Asaph,
& Zacharias, & Ieddimus, qui erat à rege. 16 Et 16
ostiarij per singulas ianuas, ita vt non præuarica- C
retur vnusquisque suam: fratres enim illorum pa
rauerunt illis. 17 Et cõsummata sunt quæ pertine- 17
bant ad sacrificium Domini. 18 In illa die egerunt 18
Phase, & offerebant hostias super Domini sacrifi-
cium, secundùm præceptum regis Iosiæ. 19 Et ege- 19
runt filij Israel, qui inuenti sunt in tempore illo,
Phase: & diem festum azymorum per dies septẽ:
20 & non est celebratum Phase tale in Israel, à tem- 20
poribus Samuelis prophetæ: 21 & omnes reges 21
Israel non celebrauerunt tale Pascha quale egit
Iosias, & sacerdotes, & Leuitæ, & Iudæi, & omnis
Israel, qui inuenti sunt in commoratione Ieroso-
lymis. 22 Octauo decimo anno, regnante Iosia ce- 22
lebratum est Phase. 23 Et directa sunt opera Iosiæ 23
D in conspectu Domini suiin corde pleno *metuen metuens 12.9.
tis: 24 & quæ circa illum quidem conscripta sunt 24
in pristinis temporibus de eis qui peccauerunt,
quiq́ue irreligiosi fuerunt in Dominum præ omni
gente, & qui non quæsierunt verba Domini
super Israel. 25 *Et post omnem actum hunc Io- 25 4.Reg.23.
siæ, ascendit Pharao rex Ægypti, veniens in 29.2.Par.
Charcamis ab itinere super Euphraten, & exijt 35.v.20
obuiam illi Iosias. 26 Et misit rex Ægypti ad Iosiã, 26
dicens, Quid mihi & tibi est rex Iudæ? 27 Non 27
sum missus à Domino vt pugnem contra te: super
Euphraten enim bellum meum est, festinans de-
scende. 28 Et non est reuersus Iosias super currum: 28
sed expugnare eum conabatur, non attendens
verbum prophetæ ex ore Domini: 29 sed consti- 29
tuit ad eum bellum in campo Mageddo. Et de-
scenderunt principes ad regem Iosiam. 30 Et dixit 30
rex pueris suis, Amouete me à prælio, infirmatus
sum enim valde. Et statim amouerunt eum pueri
ipsius de acie. 31 Et ascendit super currum secun- 31
darium suum: & perueniens Ierosolymam, vita
functus est, & sepultus est in paterno sepulchro.
32 Et in tota Iudæa lugebant Iosiam: & qui præsi- 32
debant, cum vxoribus lamentabant eum vsque
in hunc diem. Et datum est hoc fieri semper in
33 omne genus Israel. 33 Hæc autem præscripta sunt
in libro historiarum regum Iudæ: & singula ge-
E sta actus Iosiæ, & eius gloria, & intellectus eius in
lege Domini: quæq́; gesta sunt ab eo, & quæ non 4.Reg.23.
34 scripta sunt in libro regum Israel & Iudæ. 34 *Et 30.2.Par.
assumentes, qui erant ex gente, Iechoniam filium 36.v.1.
Iosiæ, constituerunt regem pro Iosia patre suo,
35 cùm esset annorum trigintatrium. 35 Et regnauit
super Israel mensibus tribus. Et amouit eum
36 rex Ægypti, ne regnaret in Ierosolymis: 36 &
mulctauit gentem argenti talenta centum, &
37 auri talentum vnum. 37 Et constituit rex Ægy-
pti Ioacim fratrem ipsius, regem Iudæ & Ie-
38 rusalem: 38 & alligauit magistratus Ioacim; &
Zataeclem fratrem suum, & apprehendens re-
39 duxit in Ægyptum. 39 Annorum erat Ioacim
vigintiquinque, cùm regnare cœpisset in terra
Iuda & Ierusalem: & fecit malum in conspe-
40 ctu Domini. 40 Post hunc autem ascendit Nabu-
chodonosor rex Babylonis, & alligans eum in

Universidad de Deusto
Biblioteca

æreo vinculo, perduxit in Babyloniam: [42] & 42
sacra vasa Domini accepit Nabuchodonosor, & tulit & consecrauit in templo suo in Babylonia.
[43] Nam de immunditia illius & irreligiositate 43
scriptum est in libro temporum regum. [44] Et 44
regnauit Ioachin filius eius pro eo. Cùm autem F
constitutus esset rex, erat annorum * decem & 4.reg.24.
octo. [45] Regnauit autē menses tres, & dies decem 45
in Ierusalem, & fecit malum in conspectu Domini: [46] & post annum mittens Nabuchodonosor, 46
transmigrauit eum in Babyloniam simul cum sacris vasis Domini. [47] Et constituit Sedeciam re- 47
gem Iuda, & Ierusalem, cùm esset annorum viginti vnius: regnauit autem annis vndecim.
[48] Et fecit malum in conspectu Domini, & non 48
ierem.37. est veritus à verbis * quæ dicta sunt ab Ieremia
propheta ex ore Domini: [49] & adiuratus à rege 49
Nabuchodonosor, periurans discesserit: & indurata cervice sua, & corde suo, transgressus est legitima Domini Dei Israel. [50] Et duces populi 50
Domini multa iniquè gesserunt, & impie egerunt super omnes immunditias gentium: & polluerunt templum Domini, quod sanctum erat in Ierosolymis. [51] Et misit Deus patrum ipso- 51
rum per angelum suum reuocare eos, propter quod parcerent illis, & tabernaculo suo. [52] Ipsi 52
verò subsannabant in angelis suis: & qua die lo- G
cutus est Dominus, erant illudentes prophetis eius. [53] Qui vsque ad iracundiam concitatus est 53
super gentem suam propter irreligiositatem suā, & præcepit ascendere reges Chaldæorum. [54] Hi 54
occiderunt iuuenes eorum in gladio, in circuitu sancti templi eorum, & non pepercerunt iuueni, & seni, & virgini, & adolescenti: [55] sed om- 55
nes traditi sunt in manus ipsorum: & omnia sacra vasa Domini, & regales apothecas resumentes, tulerunt in Babyloniam, [56] & incenderunt 56
domum Domini, & demolierunt muros Ierusalem: & turres eius incenderunt igne, [57] & con- 57
summauerunt omnia honorifica eius, & ad nihilum redegerunt, & reliquos à gladio duxerunt in Babylonem. [58] Et erant serui illius vsque 58
dum regnarent Persæ * in repletione verbi Do- Isaiæ 45.
mini in ore Ieremiæ: [59] quousque benignè age- 59
ret terra sabbatha sua, omni tempore desertionis suæ sabbathizauit in applicatione annorum
septuaginta septem. * septuaginta septem.

CAP. II.

[1] REgnante Cyro rege Persarum in consumma- 1 1.Esd.1.
tione verbi Domini in ore Ieremiæ, [2] su- A
scitauit Dominus spiritum Cyri regis Persarum, & prædicauit in toto regno suo simul per scripturam, [3] dicens, Hæc dicit Cyrus rex Persarum. 3
Me constituit regem orbi terrarum Dominus Israel, Dominus excelsus, [4] & significauit mi- 4
hi ædificare domum sibi in Ierusalem, quæ est in Iudæa. [5] Si quis est ex genere vestro, do- 5
minus ipsius ascendat cum eo in Ierusalem.
[6] Quotquot ergo circa loca habitant, adiuuent 6
eos qui sunt in loco ipso in auro & argento, [7] in 7
dationibus cum equis & iumentis, cumque alijs quæ secundùm vota apponuntur in ædem Do- 8
mini quæ est in Ierusalem. [8] Et stantes prin- 9
cipes tribuum, pagorum, & Iudææ ex tribu Ben-iamin, & sacerdotes, & Leuitæ, quos excitauit Dominus ascendere, & ædificare domum Domini quæ est in Ierusalem, & qui erant in cir- 10
cuitu eorum, [9] adiuuerunt in omni auro & argento eius, & iumentis, & votis compluribus multi quorum sensus excitatus est. [10] Et Cyrus B
rex protulit vasa sacra Domini, quæ transtulit Nabuchodonosor rex Babylonis ex Ierusalem, & consecrauit ea idólo suo. [11] & proferens ea 11
Cyrus rex Persarum, tradidit Mithridato, qui erat super thesauros ipsius. [12] Per hunc autem 12
tradita sunt Salmanasaro præsidi Iudææ.
[13] Horum autem hic numerus: Libatoria ar- 13
gentea duo millia quadringenta, athiscæ argenteæ triginta: phialæ aureæ triginta, item argenteæ duo millia quadringentæ, & alia vasa mille. quatuor mille quadringenta sexaginta nouem. 2.Esd.7.
[14] omnia autem vasa aurea & argentea * quinque 14
millia octingenta sexaginta. [15] Et enumerata 15
sunt Salmanasaro simul cum his qui ex captiui- 16
tate Babyloniæ venerant in Ierosolymam. [16] In 2.Esd.4. b.1.
Artaxerxis autem regis Persarum temporibus scripserunt ei de his qui habitabant in Iudæa & Ierusalem, Balsamus, & Mithridatus, & Sabellius, & Rathimus, Balthemus, Samelius scriba, & reliqui habitantes in Samaria, & cæteris locis, subiectam epistolam regi Artaxerxi.
[17] DOMINE, pueri tui Rathimus ab accidenti- C
bus & Sabellius scriba, & reliqui curiæ tuæ iu- 18
dices in Cœlesyria et Phœnice. [18] Et nunc no- 19
tum sit domino regi, quoniam Iudæi qui ascenderunt à vobis ad nos, venientes in Ierusalem ciuitatem refugam et pessimam, ædificant furnos eius, et statuunt muros, et templum suscitant.
[19] Quòd si ciuitas ista, et muri cōsummati fue- 20
rint nō tantùm tributa nō sustinebunt pendere, sed etiam regibus resistent. [20] Et quia id agitur 21
circa templum, rectè haberi arbitrati sumus non despicere hoc ipsum: [21] sed notum facere domino regi, vt si videbitur, rex, quæratur in libris patrum tuorū, [22] & inuenies in admonitionibus 22
scripta de his, et scies quoniam ciuitas ista fuit re- 23
fuga, et reges, et ciuitates concutiens, [23] et Iudæi refugæ, et prælia cōmittentes in ea ab æterno, 24
obquam causam ciuitas ista deserta est. [24] Nunc ergo notū facimus, domine rex, quoniā si ciuitas hæc ædificata fuerit, & huius muri erecti fuerint, descensus tibi non erit in Cœlesyriam & Phœnicem

cem. [25] Tunc scripsit rex Rathimo, qui scribebat 25
accidentia, & Balthemo, & Sabellio scribæ, & D
cæteris cōstitutis, & habitātibus in Syria, & Phœnice, ea quæ subiecta sunt. [26] LEGI epistolam 26
quam misistis mihi. Præcepi ergo inquiri, & inuentum est quoniam ciuitas illa est ab æuo regibus resistens, [27] & homines refugæ, et prælia 27
in ea efficientes, et reges fortissimi erant in Ierusalem dominantes, et tributa exigentes à Cœlesyria et Phœnice. [28] Nunc ergo præcepi pro- 28
hibere homines illos ædificare ciuitatem, & prohibere ne quid vltrà hæc fiant: [29] sed nec proce- 29
dant in plurimum, ex quo sunt malitiæ, ita vt regibus molestia importetur. [30] Tunc recitatis 30
his quæ à rege Artaxerxe scripta fuerant, Rathimus, & Sabellius scriba, & qui cum his constituti erant iungentes festinanter venerunt in Ierusalem cū equitatu, & turba, & agmine: [31] cœpe- 31
runtque ædificantes prohibere, & vacabant ab ædificatione templi in Ierusalem, vsque secundo anno regni Darij regis Persarum.

CAP. III.

[1] REx Darius fecit cœnam magnā omnibus ver- 1
naculis suis, & omnibus magistratibus Mediæ A
& Persidis: [2] & omnibus purpuratis, & prætori- 2
bus, & consulibus, & præfectis sub illo ab India vsq; Æthiopiam, centum viginti septem prouinciis. [3] Et cùm manducassent, & bibissent, & sa- 3
tiati reuerterentur, tunc Darius rex ascēdit in cubiculum suum, & dormiuit, & expergefactus est.
[4] Tunc illi tres iuuenes corporis custodes, qui cu- 4
stodiebant corpus regis, dixerunt alter alteri,
[5] Dicamus vnusquisque nostrum sermonem qui 5
præcellat: & cuiuscunq; apparuerit sermo sapi- B
entior alterius, dabit illi rex Darius dona magna,
purpura cooperiri, & in auro bibere, & super au- 6
rum dormire, & currum aureo fræno, & cydarim byssinam, & torquem circa collum: [6] & secun- 7
do loco sedebit à Dario propter sapientiam suam, & cognatus Darij vocabitur. [7] Tunc scribentes 8
singuli suum verbum signauerunt, & posuerunt subtus ceruical Darij regis, [8] & dixerūt, Cū surre- 9
xerit rex, dabimus illi scripta nostra: & quodcūq; iudicauerit rex è tribus, & magistratus Persidis, quoniam verbum eius sapientius est, ipsi dabitur victoria sicut scriptū est. [9] Vnus scripsit, Forte est 10
vinum. [10] Alius scripsit, Fortior est rex. [11] Tertius 11
scripsit, Fortiores sunt mulieres: super omnia autē 12
vincit veritas. [12] Et cùm surrexisset rex, acceperunt 13
scripta sua, & dederunt illi, & legit. [13] Et mittens 14
vocauit omnes magistratus Persarum, & Medos, C
& purpuratos & prætores, & præfectos: [14] & se- 15
derunt in concilio, & lecta sunt scripta coram ipsis. [15] Et dixit, Vocate adolescentes, & ipsi indica- 16
bunt verba sua. Et vocati sunt, & introierunt.
[16] Et dixit illis, Indicate nobis de his quæ scripta 17
sunt. Et cœpit prior, qui dixerat de fortitudine 18
vini, [17] & dixit, Viri, quàm præualet vinum omnibus hominibus qui bibunt illud? seducit men- 19
tē. [18] Itemq; regis & orphani facit mētem vanam.
Item serui ac liberi, pauperis ac diuitis, [19] & omnē 20
D mentem conuertit in securitatem & iucunditatē, & non meminit omnem tristitiam & debitum;
[20] & omnia præcordia facit honesta, & non memi- 21
nit regem, nec magistratum, & omnia per talenta loqui facit, [21] Et non meminerūt, cùm biberūt, 22
amicitiam, nec fraternitatem: sed non multum
[22] pòst sumunt gladios. [23] Et cùm à vino merserint 23
& surrexerint, non meminerunt quæ gesserunt.
[23] O viri, num præcellit vinum? quis sic cogitat 24
facere? Et tacuit hoc dicto.

CAP. IIII.

[1] ET inchoauit sequens dicere, qui dixit de forti- 1
tudine regis. [2] O viri, num præcellunt homi- 2
A nes, qui terram & mare obtinent, & omnia quæ
[3] in eis sunt? [3] Rex autē super omnia præcellit, & 3
dominatur eorum: & omne quodcunque dixerit illis, faciunt. [4] Et si miserit illos ad bellatores, 4
vadunt, & demoliuntur montes, & muros, & tur- 5
res. [5] Iugulantur, & iugulant, & regis verbum non prætereunt. nam si vicerint, afferunt regi 6
omnia quæcunque prædati fuerint. [6] Similiter
& alij omnes, & quotquot non militant, nec pugnant, sed colunt terram: rursum cùm fuerint 7
metētes, afferunt tributa regi: [7] & ipse vnus solus
si dixerit occidite, occidunt: si dixerit remittite, 8
remittunt: [8] si dixerit percutite, percutiunt: si dixerit exterminate, exterminant: si dixerit ædificate, 9
ædificant: [9] si dixerit excidite, excidunt: si dixerit 10
plantate, plantant: [10] & omnis plebs, & virtutes eum obaudiunt, & super hoc ipse recumbit, 11
& bibit, & dormit. [11] Hi autem custodiunt B
in circuitu eum, & non possunt ire singuli, & facere opera sua, sed in dicto obaudientes sunt
[12] ei. [12] Viri, quomodo non præcellit rex qui sic 13
diffamatur? Et tacuit. [13] Tertius qui dixerat de mulieribus & veritate, hic est Zorobabel, cœ- 14
pit loqui. [14] Viri, non magnus rex, & multi homines, nec vinum præcellit. Quis est ergo qui 15
dominatur eorum? [15] Nónne mulieres genuerunt regem, & omnem populum, qui dominatur mari & terræ: [16] et ex illis nati sunt, et ipsæ 16
educauerunt eos qui plantauerunt vineas ex
[17] quibus vinum fit? [17] Et ipsæ faciunt stolas omnium hominum, & ipsæ faciunt gloriam hominibus, & non possunt homines separari à mulie- 18
ribus. [18] Si congregauerint aurum & argentum, & omnem rem speciosam, & viderint mu- 19
lierem vnam bono habitu & bona specie, [19] omnia hæc relinquentes in eam intendunt, &
aperto ore conspiciunt, et eam alliciunt magis

Universidad de Deusto
Biblioteca

quàm aurum & argentum, & omnem rem pretiosam. [21] Homo patrem suum relinquit qui eum nutrijt illum, & suam regionem, & ad mulierem se coniungit. [22] Et cum muliere remittit animam: & neque patrem meminit, neque matrem, neque regionem. [23] Et hinc oportet vos scire, quoniam mulieres dominantur vestri. Nónne dolemus? [24] Et accipit homo gladium suum, & vadit in viam facere furta, & homicidia, & mare nauigare & flumina, [25] & leonem videt, & in tenebris ingreditur: & cùm furtum fecerit & fraudes, & rapinas, amabili suæ affert. [26] Et iterum, diligit homo vxorem suam magis quàm patrè aut matrem. [27] Et multi dementes facti sunt propter vxores suas, & serui facti sunt propter illas: [28] & multi perierũt & iugulati sunt, & peccauerunt propter mulieres. [29] Et nunc credite mihi, quia magnus est rex in potestate sua: quoniam omnes regiones verentur tangere eum. [30] Videbam tamen Apemen filiam Bezatis, mirifici concubinam regis sedentem iuxta regem ad dexteram, [31] & auferentem diadema de capite eius, & imponentem sibi, & palmis cædebat regem da sinistra manu. [32] Et super hæc aperto ore intuebatur eam: & si arriserit ei, ridet. nã si indignata ei fuerit, blandi- D tur, donec reconcilietur in gratiam. [33] O viri, cur non sunt fortiores mulieres? Magna est terra, & excelsum est cælũ: quis ista agit? [34] Et tunc rex, & purpurati intuebantur in alterutrũ. Et inchoauit loqui de veritate. [35] O viri, nónne fortes sunt mulieres? Magna est terra, & excelsum est cælum: & velox cursus solis conuertit in gyro cælum in locum suum in vna die. [36] Nónne magnificus est qui hæc facit, & veritas magna & fortior præ omnibus? [37] Omnis terra veritatem inuocat, excelsum etiam ipsam benedicit, & omnia opera mouentur, & tremunt eam, & non est cum ea quicquam iniquum. [38] Vinum iniquum, iniquus rex, iniquæ mulieres, iniqui omnes filij hominum, & iniqua illorũ omnia opera, & non est in ipsis veritas, & in sua iniquitate peribunt: [39] & veritas manet, & inualescit in æternum, & viuit, & obtinet in secula seculorum. [40] Nec est apud eam accipere personas, neque differentias: sed quæ iusta sunt facit omnibus, iniustis ac malignis, & om- E nes benignantur in operibus eius. [41] Et non est in iudicio eius iniquum, sed fortitudo, & regnum & potestas & maiestas omnium æuorum. Benedictus Deus veritatis. [42] Et desiit loquendo. Et omnes populi clamauerunt, & dixerunt, Magna est veritas, & præualet. [43] Tunc rex ait illi, Pete, si quid vis amplius, quàm quæ scripta sunt, & dabo tibi, secundùm quod inuentus es sapientior proximis, & proximus mihi sedebis, & cognatus meus vocaberis. [44] Tunc ait regi, Memor esto voti tui, quod vouisti, ædificare Ierusalem, in die qua [45] regnum accepisti: [46] & omnia vasa quæ accepta sunt ex Ierusalem, remittere, quæ separauit Cyrus, quando mactauit Babyloniam, & voluit remittere ea ibi. [47] Et tu vouisti ædificare templum, F quod incenderunt Idumæi, quando exterminata [48] est Iudæa à Chaldæis. [49] Et nunc hoc est quod postulo Domine, & quod peto, hoc est maiestas quod à te postulo, vt facias votum quod vouisti [50] regi cæli ex ore tuo. [51] Tunc surgens Darius rex, osculatus est illum: & scripsit epistolas ad omnes dispensatores, & præfectos & purpuratos, vt deducerent eũ, & eos qui cũ illo erant, omnes ascen- [52] dentes ædificare Ierusalẽ. [53] Et omnibus prefectis, qui erant in Syria, & Phœnice, & Libano scripsit epistolas, vt traherent ligna cedrina à Libano in [54] Ierusalẽ, vt ædificarent cũ eis ciuitatem. [55] Et scripsit omnibus Iudæis qui ascendebant à regno in Iudæam pro libertate, omnem potentẽ, & magistratum, & præfectum non superuenire ad ianuas [56] ipsorum, [57] & omnem regionem quã obtinuerãt immunem esse eis, & Idumæi relinquant castella [58] quæ obtinent Iudeorum, [59] & in structurã templi dare per singulos annos talenta viginti, vsque [60] dum perædificaretur: [61] & super sacrarium holocautomata vstulare quotidie, sicut habent præceptum: alia talenta decẽ offerre per singulos an- [62] nos, [63] & omnibus qui procedũt à Babylonia cõdere ciuitatem: vt esset libertas tam ipsis quàm filijs eorum, & omnibus sacerdotibus qui præce- [64] dunt. [65] Scripsit autem & quantitatem, & sacram G stolam iussit dari, in qua deseruirent, [66] & Leuitis [67] scripsit dare præcepta, vsque in diem qua cõsummabitur domus, & Ierusalem extruetur: [68] & omnibus custodientibus ciuitatem, scripsit dari ei [69] sortes & stipendia. [70] Et dimisit omnia vasa quæcunq, separauerat Cyrus à Babylonia, & omnia quęcunq, dixit Cyrus, & ipse præcepit fieri, & mit- [71] ti Ierusalem. [72] Et cùm processisset ille adolescens, eleuans faciem in Ierusalem, benedixit regẽ cæli, [73] & dixit, Abs te est victoria, & abs te est sapientia [74] & claritas. Et ego seruus tuus sum. [75] Benedictus es qui dedisti mihi sapientiã, & tibi confitebor Do- [76] mine Deus patrũ nostrorũ. [77] Et accepit epistolas, & profectus est in Babyloniam. Et venit, & nũtiauit fratribus suis omnibus qui fuerunt in Ba- [78] bylonia: [79] & benedixerunt Deum patrum suorum, quoniam dedit illis remissionem & refrige- [80] rium, [81] vt ascenderent & ædificarent Ierusalẽ, & templum vbi nominatum est nomen eius in ipso, & exultauerunt cum musicis & lætitia diebus septem.

CAP. V.

[1] POst hæc autem electi sunt, vt ascenderent principes pagorũ per domos, & tribus suas, & vxores illorum, & filij & filiæ eorum, & serui & an- [2] cillæ ipsorum, & pecora eorum. [3] Et Darius rex misit

misit vnà cum eis equites mille, donec deducerent eos in Ierusalem cum pace, & cum musicis & cum tympanis & tibijs: [4] & omnes fratres erant ludentes, & fecit eos ascendere simul cũ eis. [5] Et hęc sunt nomina virorum, qui ascenderunt per pagos suos in tribus, & in partem principatus ipsorum. [6] Sacerdotes: Filij Phinees, filij Aarõ, Iesus filius Iosedec, Ioacim filius Zorobabel filij Salathiel de domo Dauid, ex progenie Phares, de tribu Iuda, [7] qui locutus est sũb Dario rege Persarum sermones mirificos in secundo anno regni ipsius mense Nisan primo. [8] Sunt autem hi, qui ascenderũt ex Iudæa de captiuitate transmigrationis, quos transmigrauit Nabuchodonosor rex Babyloniæ in Babylonẽ, & reuersus est in Ierusalem. [9] Et requisiuit parté Iudęæ vnusquisq; in ciuitatem suam, qui venerunt cum Zorobabel & Iesu, Nehemias, Areores, Elimeo, Emmanio, Mardocheo, Beelsuro, Mechpsatochor, Oliore. Emonia vnus de principibus eorũ. [10] Et numerus à gentilibus eorum, ex præpositis eorũ filij Phares, duo millia centũ septuaginta duo: [11] filij Ares, tria milla centum quinquaginta sep- tem: [12] filij Phœmo, centum quadraginta- duo: in filiis Iesu & Ioabes mille trecentiduo: B [13] filij Demu, duo millia quadringẽti septuaginta: [14] filij Choraba, ducẽti quinque: filij Banica, centũ sexagintaocto. [15] filij Bebech, quadringenti tres: [16] filij Arehad, quadringenti viginti septem: [17] filij Chã, trigintasẽptẽ: filij Zoroar, duo millia sexagintasẽptẽ: filij Adin, quadringenti sexaginta v- nus: [18] filij Aderectis, centũ octo: filij Ciaso & Zethas, centum septẽ: filij Azoroc, quadringenti trigintanouẽ: [19] filij Iedarbone, centũ trigintaduo: [20] filij Ananiæ, centum triginta: filij Asoni, nonagiuta. [21] filij Marsar, quadringenti viginti duo: [22] filij Zabarus, nonagintaquinque: filij Sepolemõ, centũ viginti tres: [23] filij Nepopas, quinquaginta- quinq;: filij Hechanatus, centũ quinquaginta- octo: filij Cebethamus, centũ trigintaduo: [24] filij Crearpatros, qui Enocadies, & Modię, quadringẽti vigintitres: qui ex Gramas & Gabea, centũ vigintiunus. [25] qui ex Bessẽlõ, & Ceagge, sexaginta quinq;: qui ex Bastaro, centũ vigintiduo. [26] Qui ex Bechenobes, quinquagintaquinq;: filij Liptis, centum quinquagintaquinq;: filij Labonni, trecenti quinquagintasẽptẽ: [27] filij Sichem, trecenti septuaginta: filij Suadon, & Cliomus, trecenti septuagintaocto: [28] filij Ericus, duo millia centũ quadragintaquinq;: filij Anaas, trecenti septuaginta. [29] Sacerdotes: Filij Ieddus, filij Euther, filij Eliasib, trecenti septuagintaduo: filij Emerus, ducenti quinquaginta duo: [30] filij Phasurij, trecenti quinquagintasẽptem: filij Caree, ducenti viginti septem. [31] Leuitæ: Filij Iesu in Caduhel, & Bamis, & Serebias & Edias, septuagintaquatuor. omnis numerus à duodecimo anno, triginta mil- [32] lia quadringenti sexagintaduo. [33] filij, & filiæ, & vxores, omnis cõputatio, quadraginta millia du- [34] centi quadragintaduo. [35] Filij sacerdotũ, qui psallebant in tẽplo: filij Asaph, centum vigintiocto. [36] [37] Ostiarij verò: filij Esmenni, filij Azer, filij Amõ, filij Accuba, Topa filij Tobi, omnes centũ triginta- [38] nouem. [39] Sacerdotes seruientes in tẽplo: filij Sel, filij Gaspha, filij Tobloch, filij Cariæ, filij Su, filij Hellu, filij Labana, filij Armacha, filij Accub, filij Vtha, filij Cetha, filij Aggab, filij Obai, filij [40] Anani, filij Canna, filij Geddu, [41] filij An, filij Radin, filii Desanon, filii Nachoba, filij Casseba, filii Gaze, filij Ozui, filii Sinone, filij Attre, filij Hasté, filii Asiana, filii Manei, filii Nasissim, filij Accusu, filij Agista, filij Azui, filii Fauon, filii Phasalon, [42] [43] filij Meedda, filij Phusa, filii Caree, filij Barcus, filij Saree, filii Cocsi, filii Nasith, filij Agisti, filii [44] Pedõ. [45] Salomõ filij eius filii Asophot, filii Phasida, filij Celi, filij Dedõ, filij Gaddahel, filij Sephe- [46] gi, [47] filii Aggia, filij Sachareth, filii Sabathé, filii D Caroneth, filii Malsith, filii Amæ, filii Satus, filii Addus, filii Suba, filii Eura, filii Rahotis, filii Phas- [48] phat, filii Malmon. [49] omnes sacro seruientes, & [50] pueri Salomonis, quadringẽti octogintaduo. [51] Hi sunt filij qui ascenderunt à Thel-mela, Thel- [52] harsa: principes eorũ, Carmellã, & Careth: [53] & nõ poterant edicere ciuitates suas, & progenies suas, quemadmodum sint ex Israel. Filij Dalari, filij [54] Tubal, filij Nechodaici, [55] ex sacerdotibus, qui fungebantur sacerdotio. & non sunt inuenti filii Obia, filii Achisos, filii Addin, qui accepit vxorẽ [56] ex filiabus Phargeleu: [57] & vocati sunt nomine eius, & horum quæsita est generis scriptura in pædatura, & nõ est inuenta, & prohibiti sunt sacer- [58] dotio fungi. [59] Et dixit illis Nehemias & Astharas, Ne participentur sanctæ, donec exurgat pon- [60] tifex doctus in ostensionem & veritatem. [61] Omnis autẽ Israel erat exceptis seruis & ancillis, qua- [62] dragintaduo millia trecẽti quadraginta. [63] Serui horum & ancillæ, septem millia trecenti triginta- septem. Cantores & cantatrices, ducenti sexagin- [64] taquinque. [65] Cameli, quadringẽti trigintaquin- E que. Equi, septem millia trigintasex. Muli, ducẽta millia quadragintaquinq;. Subiugalia, quin- [66] q; millia vigintiquinq;. [67] Et de prepositis ipsis per pagos, dum venirent in templum Dei, quod erat in Ierusalem, innouare & suscitare templum in [68] loco suo, secundùm suã virtutem: [69] & dari in tẽplum thesaurum operum sacrum auri mnas duodecim millia, & mnas argenti quinque millia, & [70] stolas sacerdotales centum. [71] Et habitauerunt sacerdotes, & Leuitę, & qui exierant de plebe in Ierusalem & in regione, & sacri cantores, & ostia- [72] rij, & omnis Israel in regionibus suis. [73] Instãte autẽ septimo mẽse, cumq; essent fili Israel vnusquis- [74] que

Universidad de Deusto
Biblioteca

que in suis rebus, cõuenerunt vnanimes in atriũ,
quod erat ante ianuam orientalem. [45] Et stantes
Iesus filius Iosedec, & fratres eius sacerdotes, &
Zorobabel filius Salathiel, & huius fratres, pa-
rauerunt altare, [46] vt offerrent super illud holo-
cautomata, secundùm quæ in libro Moysi hois
Dei scripta sunt. [47] Et conuenerunt ibi ex alijs na-
tionibus terræ, & erexerunt sacrariũ in loco suo
omnes gentes terræ, & offerebãt hostias, & holo-
cautomata Domino matutina. [48] & egerũt sceno-
pegiam, & diem solennem, sicut præceptum est
in lege: & sacrificia quotidie, sicut oportebat:
[49] & post hæc oblationes institutas, & hostias sab-
bathorum, & neomeniarum, & dierum solen-
nium omnium sanctificatorum. [50] Et quotquot
vouebãt Domino à neomenia septimi mẽsis, cœ-
perunt hostias offerre Deo, & templum Domini
nondum erat ædificatum. [51] Et dederunt pecu-
niam lapidarijs & fabris, & potum & pabula cũ
gaudio. [52] Et dederunt carra Sidonijs, & Tyrijs,
vt transuecherent illis de Libano trabes cedrinas,
& facerent rates in Ioppe portu, secundùm decre-
tum quod scriptum erat eis à Cyro rege Persa-
rum. [53] Et in secundo anno venientes in templũ
Dei in Ierusalem, mense secundo inchoauit Zo-
robabel filius Salathiel, & Iosue filius Iosedec, &
fratres ipsorum, & sacerdotes & Leuitæ, & om-
nes qui venerant de captiuitate in Ierusalem:
[54] & fundauerunt templũ Dei nouilunio secundi
mensis secundi anni, cùm venissent in Iudæã &
Ierusalem. [55] Et statuerũt Leuitas à viginti annis,
super opera Domini: & stetit Iesus & filius eius,
& fratres omnes Leuitæ conspirantes, & executo-
res legis, facientes opera in domo Domini. [56] Et
steterunt sacerdotes habentes stolas cum tubis:
& Leuitę filij Asaph, habentes cymbala [57] collau-
dantes Dominũ, & benedicentes secũdùm Dauid
regem Israel. [58] Et cantabant canticum Domi-
no, quoniam dulcedo eius, & honor in secula su-
per omnem Israel. [59] Et omnis populus tuba ce-
cinerunt, & proclamauerũt voce magna, collau-
dantes Dominum in susceitatione domus Domi-
ni. [60] Et venerunt ex sacerdotibus & Leuitis, &
præsidentibus secundũ pagos senioribus, qui vi-
derant pristinã domum: [61] & ad huius ædifica-
tionem cum clamore & planctu magno, & multi
cum tubis & gaudio magno: [62] in tantũ vt popu-
lus non audiret tubas propter planctum populi.
Turba enim erat tubis canens magnificè, ita vt
longè audiretur. [63] Et audierũt inimici tribus Iu-
dæ, & Ben-iamin, & venerunt scire quæ esset vox
tubarum. [64] & cognouerunt quoniã qui erant ex
captiuitate, ædificãt templũ Domino Deo Israel.
[65] Et accedentes ad Zorobabel & Iesum, præpo-
sitos pagorum, dixerunt eis, Ædificabimus vnà
vobiscum. [66] Similiter enim audiuimus Dominũ

vestrũ, & ipsi pariter incedimus à diebus Asba-
zareth regis Assyriorum, qui transmigrauit nos
huc. [67] Et dixit illis Zorobabel, & Iesus, & princi-
pes pagorum Israel, [68] Non est nobis & vobis æ-
dificare dominũ Dei nostri. nos enim soli ædifica-
bimus Domino Israel secundũ ea quæ præcepit
nobis Cyrus rex Persarũ. [69] Gentes autẽ terræ in-
cumbentes his qui sunt in Iudæa, & leuãtes opus
ædificationis & insidias, & populos adducentes,
prohibebant eos ædificare, [70] & aggressuras ex-
ercentes impedierunt, ne consummaretur ædifi-
cium omni tempore vitæ Cyri regis, & protraxe-
runt structuram per biennium vsque ad Darij
regnum.

CAP. VI.

[1] IN secundo autẽ anno regni Darij prophetauit
Aggæus, & Zacharias filius Addin prophetæ
apud Iudæam & Ierusalem in nomine Dei Israel
[2] super eos. [3] Tunc stans Zorobabel filius Sala-
thiel, & Iesus filius Iosedec, inchoauerũt ædifica-
re domũ Domini, quæ est in Ierusalem: [4] cũ ad-
essent eis prophetæ Domini, & adiuuarent eos. In
ipso tempore venit ad illos Sisennes subregulus
Syriæ, & Phœnicis, & Satrabuzanes, & sodales
[5] eius: [6] & dixerunt eis, Quo præcipiẽte vobis do-
mũ hanc ędificatis, & tectum istud, & alia omnia
perficitis? Et qui sunt structores qui hęc ædificãt?
[7] Et habuerunt gratiam visitatione facta super
eos, qui erant ex captiuitate à Domino seniores
[8] Iudęorũ, & nõ sunt impediti ædificare, donec
significaretur Dario de omnibus istis, & respon-
[9] sum acciperetur. [10] Exemplum epistolę, quã mi-
serunt Dario: SISENNES subregulus Syriæ, &
Phœnicis, & Satrabuzanes, & sodales eius in Sy-
[11] ria, & Phœnice præsides, regi Dario saluté. [12] Om-
nia nota sint domino regi, quòd cũ venissemus
in regionem Iudęæ, & introissemus in Ierusalem,
inuenimus ædificantes domum Dei magnam:
[13] & templum ex lapidibus politis, & magnis &
[14] pretiosis materiis in parietibus, [15] & opera illa in-
B stãter fieri, & suffragare, & prosperare in manibus
eorum, & in omni gloria quam diligentissimè
[16] perfici. [17] Tunc interrogauimus seniores, dicentes,
Quo permittente vobis ędificatis domum istam,
[18] & opera hæc fundatis? [19] Ideo autem interroga-
uimus eos, vt notum faceremus tibi homines &
præpositos, & nominum scripturam præpositorũ
[20] postulauimus illos. [21] At illi responderunt no-
bis, dicentes, Nos sumus serui Domini, qui fe-
[22] cit cælum & terram, [23] & ædificabatur hęc do-
mus ante annos istos multos à rege Israel magno
[24] & fortissimo, & consummata est. [25] Et quoniam
patres nostri exacerbantes erant & peccauerunt
in Deum Israel, tradidit eos in manus Nabucho-
donosor regis Babyloniæ, regis Chaldęorum,
[26] & domum istam demolientes incenderunt,

& populum captiuum duxerunt in Babylonem.
[27] In primo anno regnante Cyro rege Babyloniæ,
scripsit Cyrus rex domum hanc ædificare: [28] &
illa sacra vasa aurea & argentea quę extulerat Na-
buchodonosor de domo quæ est in Ierusalem,
& consecrauerat ea in suo templo, rursus protu-
lit ea Cyrus rex de templo quod erat in Babylo-
nia, & tradita sunt Zorobabel, & Salmanasaro
subregulo. [29] & præceptum est eis vt offerrent
hæc vasa, & reponerent in templo, quod erat
in Ierusalem, & ipsum templum Dei ædificare in
loco suo. [30] Tunc Salmanasarus subiecit funda-
menta domus Domini, quæ est in Ierusalem: &
exinde vsque nunc ædificatur, & non accepit
consummationem. [31] Nunc ergo si iudicatur à te
ô rex, perquiratur in regalibus bibliothecis Cy-
ri regis quæ sunt in Babylonia: [32] & si inuentum
fuerit consilio Cyri regis cœptam esse structu-
ram domus Domini, quæ est in Ierusalem, & iu-
dicatur à Domino rege nostro, scribat de his no
bis. [33] Tunc Darius rex præcepit inquiri in bi-
bliothecis, & inuentus est in Ecbathanis oppi-
do, quod est in media regione locus vnus in quo
scripta erant ista. [34] ANNO primo regnante Cyro,
rex Cyrus præcepit domũ Domini quæ est in Ie-
rusalem ædificare, vbi incendebant igni assiduo,
[35] cuius altitudo sit cubitorum decem, & latitudo
cubitorum sexaginta, quadratum lapidibus poli-
tis tribus, & meniano ligneo eiusdem regionis, &
meniano vno nouo, & impendia dari de domo
Cyri regis: [36] & sacra vasa domus Domini tam
aurea quàm argentea, quæ extulit Nabuchodo-
nosor in domum Domini, quæ est in Ierusalem
vbi erant posita, vt ponantur illic: [37] & præcepit
curam agere Sisennem subregulũ Syriæ, & Phœ-
nicis, & Satrabuzanem, & sodales eius, & qui or-
dinati erant in Syria & Phœnice præsides, vt ab-
sisterent se ab eodem loco. [38] Et ego quoque præ-
cepi in totum ædificare: & prospexi, vt adiuuent
eos qui sunt ex captiuitate Iudæorum, donec cõ-
summetur templum ędis Domini: [39] & à vexatio-
ne tributorum Cœlesyriæ & Phœnicis, diligenter
quantitatem dari his hominibus ad sacrificium
Domini, Zorobabel præfecto, ad tauros & arie-
tes, & agnos; [40] similiter autem & frumentum, & sa-
lem, & vinum, & oleum instanter per singulos an-
nos, prout sacerdotes qui sunt in Ierusalem, di-
xerint consumi quotidie sine vlla dilatione,
[41] vt offerantur libationes summo Deo pro rege
& pueris eius, & orent pro ipsorum vita: [42] & de-
nuntietur, vt quicunque transgressi fuerint ali-
quid ex his quæ scripta sunt, aut spreuerint, acci-
piatur lignum de suis proprijs, & suspendantur,
& bona ipsorum regi ascribantur. [43] Propterea &
Dominus, cuius nomen inuocatum est ibi, exter-
minet omnem regem & gentem, qui manum suã

extenderit prohibere, aut malè tractare domum
[44] Domini illã quæ est in Ierusalem. [45] Ego Darius
rex decreui quàm diligentissimè secundùm hæc
fieri.

CAP. VII.

[1] TVnc Sisennes subregulus Cœlesyriæ & Phœ- 1. Esd. 6. cap.
A nicis, & Satrabuzanes, & sodales obsecuti
[2] his, quæ à Dario rege erant decreta, [3] insiste-
bant sacrosanctis operibus diligentissimè, coo-
perantes cum senioribus Iudæorum principibus
[5] Syriæ: [4] & prosperata sunt sacrosancta opera
prophetantibus Aggæo & Zacharia prophetis.
[6] [5] Et consummauerunt omnia per præceptum
B Domini Dei Israel, & ex cõsilio Cyri, & Darij, &
[7] Artaxerxis regis Persarũ. [8] Et consummata est do-
mus nostra vsque ad tertiam & vicesimam diem
mẽsis Adar, sexto anno Darij regis. [9] Et fecerũt filij
Israel & sacerdotes & Leuitæ, & cæteri qui erant
ex captiuitate, qui appositi sunt secundùm ea quę
[10] scripta sunt in libro Moysi. [11] Et obtulerunt in
dedicationem templi Domini, tauros centum,
[12] arietes ducẽtos, agnos quadringentos, [13] & hœ-
dos pro pec catis vniuersi Israel duodecim, secũ-
[14] dùm numerum tribuum Israel. [15] Et steterũt sa-
C cerdotes & Leuitæ amicti stolis per tribus super
omnia opera Domini Dei Israel secundùm librũ
[16] Moysi, & ostiarij per singulas ianuas. [17] Et egerũt
filij Israel cum his qui erant ex captiuitate illud
Phase quartadecima luna mensis primi, quando
[18] sanctificati sunt sacerdotes & Leuitæ. [19] Omnes
filij captiuitatis non sunt simul sanctificati, quia
[20] Leuitæ omnes simul sanctificati sunt. [21] Et im-
D molauerunt Phase vniuersi filij captiuitatis, &
[22] fratribus suis sacerdotibus, & sibimetipsis. [23] Et
manducauerunt filij Israel, qui erãt ex captiuita-
te omnes qui remanserant ab omnibus execra-
tionibus gentium terræ quærentes Dominum.
[24] [24] & celebrauerunt diem festum azymotũ septem
[25] diebus epulantes in cõspectu Domini: [25] quoniã
conuertit consiliũ regis Assyriorum in eos, con-
fortare manus eorũ ad opera Domini Dei Israel.

CAP. VIII.

[1] ET post hunc regnante Artaxerxe Persarum 1. Esd. 7. cap.
A rege accessit Esdras filius Azariæ, filij Helciæ,
[2] filij Solome, [3] filij Sadoc, filij Achitob, filij Ame-
ri, filij Azahel, filij Bocci, filij Abisue, filij Phinees,
[3] filij Eleazari, filij Aaron primi sacerdotis: [4] hic
Esdras ascendit de Babylonia, cùm esset scriba &
ingeniosus in lege Moysi, quæ data est à Domino
[4] Deo Israele: docere & facere. [5] Et dedit ei rex glo- discens
riam, quòd inuenisset gratiam in omni dignitate
[5] & desiderio in conspectu eius. [6] Et ascenderunt
simul cum ipso ex filiis Israel, & sacerdotibus, &
Leuitis, & sacris cãtoribus templi, & ostiariis, &
[6] seruis tẽpli in Ierusalẽ. [7] Anno septimo regnante
Artaxerxe in quinto mense, hic annus septimus

Universidad de Deusto
Biblioteca

est regni, exeuntes de Babylonia nouilunio quin-
7 ti mensis, [7]venerunt Ierosolymam iuxta præ-
ceptum illius secundum prosperitatē itineris à Do-
8 mino ipsorum datam eis. [8]In his enim Esdras
magnam disciplinam obtinebat, ne prætermitte-
ret quicquam eorum, quæ essent ex lege Domi-
ni & præceptis, & docendo vniuersum Israel om-
9 nem iustitiam & iudicium. [9]Accedentes autem,
qui scribebant scripta Artaxerxis regis, tradide-
runt scriptum quod obuenerat ab Artaxerxe rege
ad Esdram sacerdotem, & lectorem legis Domi-
10 ni, cuius exemplum subiectum est. [10]Rex Arta-
xerxes Esdræ sacerdoti & lectori legis Domini
11 salutem. [11]Humanior ego iudicans in beneficijs,
præcepi eis qui desiderant ex gente Iudæorum
sua sponte, & ex sacerdotibus, & Leuitis, qui
sunt in regno meo, comitari tecum in Ierusalem.

12 [12]Si qui ergo cupiunt ire tecum, conueniant,
13 & proficiscantur sicut placuit mihi & septem
amicis meis consiliarijs, [13]vt visitent ea quæ a-
guntur secundum Iudæam & Ierusalem, obser-
14 uantes sicut habes in lege Domini, [14]& ferant
munera Domino Deo Israel, quæ voui ego &
amici Ierusalem, & omne aurum & argentum,
quod inuentum fuerit in regione Babyloniæ
15 Domino in Ierusalem cum illo, [15]quod est do-
natum pro ipsa gente in templum Domini eo-
rum quod est in Ierusalem: vt colligatur hoc au-
rum & argentum ad tauros, & arietes, & agnos,
& hœdos, & quæ his sunt congruentia, [16]vt offe-
16 rant hostias Domino super altare Domini ipsorū
quod est in Ierusalem. [17]Et omnia quæcunq; vo-
17 lueris cum fratribus tuis facere auro & argento,
perfice pro voluntate tua secundum præceptum
Domini Dei tui: [18]& sacrosancta vasa, quæ data
18 sunt tibi ad opera domus Domini Dei tui, quę est
in Ierusalem: [19]& cætera quæcunque tibi subue-
19 nerint ad opera templi Dei tui, dabis de regali
gazophylacio: [20]cùm volueris cum fratribus tuis
20 facere auro & argento, perfice secundum volun-
tatem Domini. [21]Et ego quidem rex Artaxerxes
21 præcepi custodibus thesaurorum Syrię & Phœni-
cis, vt quæcũque scripserit Esdras sacerdos, & le-
ctor legis Domini, diligēter detur ei vsque ad ar-
genti talenta centum, similiter & auri: [22]& vs-
22 que ad frumēti modios centum, & vini ampho-
ras centum, & alia quæcunque abundant sine ta-
xatione. [23]Omnia secūdum legem Dei fiant Deo
23 altissimo, ne forte exurgat ira in regno regis, & fi-
lij, & filiorum eius. [24]Vobis autem dicitur, vt om-
24 nibus sacerdotibus, & Leuitis, & sacris cantori-
bus, & seruis templi, & scribis templi huius [25]nul-
25 lum tributum, neque vlla alia indictio irrogetur,
nec habeat quisquam potestatē obijcere eis quic-
quam. [26]Tu autem Esdra secundum sapientiam
26 Dei constitue iudices & arbitros in tota Syria &
Phœnice: & omnes qui legem Dei tui non no-
27 uerunt, doce: [27]vt quotquot transgressi fuerint
legem, diligenter plectantur siue morte, siue cru
ciatu, siue etiam pecuniæ mulctatione vel abdu-
28 ctione. [28]Et dixit Esdras scriba, Benedictus Deus
patrum nostrorum, qui dedit hanc voluntatem
in cor regis, clarificare domum suam quæ est in
29 Ierusalem, [29]& me honorificauit in conspectu re-
gis, & consiliariorum, & amicorum, & purpura-
30 torum eius. [30]& ego constans animo factus sum
secundum opitulationem Domini Dei mei, &
congregaui ex Israel viros, vt simul ascenderent
31 mecum. [31]Et hi sunt præpositi secundum suas
patrias, & principatus portionales eorum qui
mecum ascenderunt de Babylonia in regno Ar-
32 taxerxis. [32]Et ex filijs Phares, Gersomus: ex fi-
lijs Siemarith, Amenus: filiorum Dauid, Acchus
33 filius Sceciliæ: [33]ex filijs Phares, Zacharias, & cum
34 eo reuersi sunt viri centum quinquaginta: [34]ex
filijs ductoris Moabilionis Zaraei, & cum ipso
35 viri ducenti quinquaginta: [35]ex filijs Zachues,
Iechonias Zechoeli, & cũ ipso viri ducenti quin-
36 quaginta: [36]ex filijs Sala, Maasias Gotholiæ, & cũ
37 ipso viri septuaginta: [37]ex filijs Saphatiæ, Zarias
38 Micheli, & cum ipso viri octoginta: [38]ex filijs
Iob, Abdias Iehcli, & cum ipso viri ducenti duo-
39 decim: [39]ex filijs Baniæ, Salimoth, filius Iosaphię,
40 & cum ipso viri cētum sexaginta: [40]ex filijs Beer,
Zacharias Bebei, & cum ipso viri ducenti octo:
41 [41]ex filijs Ezead, Iohānes Eccetan, & cum ipso viri
42 centum decem: [42]ex filijs Adonicam ipsis postre-
mis, & hæc sunt nomina eorum, Eliphalam, filius
43 Gebel, & Semeias, & cũ ipso viri septuaginta. [43]Et
congregaui eos ad fluuium qui dicitur Thia, &
44 metati fuimus illic triduo, & recognoui eos. [44]Et
ex filijs sacerdotum & Leuitarum non inueni il-
45 lic. [45]Et misi ad Eleazarum, & Eccelon, & Masmā,
D & Maloban, & Enaathan, & Samea, & Ioribum,
Nathan, Enuagam, Zachariam, & Mosolamum
46 ipsos ductores & peritos: [46]& dixi eis vt venirent
ad Loddeum, qui erat apud locum gazophyla-
47 cij. [47]Et mandaui eis vt dicerent Loddeo & fra-
tribus eius, & illis qui erant in gazophylacio, vt
mitterent nobis eos qui sacerdotio fungerentur
48 in domo Domini Dei nostri, [48]& adduxerunt no
bis secundum manum validam Domini Dei no-
stri viros peritos: ex filijs Moholi, filij Leui, filij
Israel, Sebebian, & filios & fratres, qui erant de-
49 cem & octo: [49]Asbiam & Amin ex filijs filiorum
50 Chananæi, & filij eorum viri viginti. [50]Et ex his
qui templo seruiebant, quos dedit Dauid, & ipsi
principes ad operationem Leuitis templo ser-
uientium ducenti viginti. Omnia nomina signi-
51 ficata sunt in scripturis. [51]Et voui illic ieiunium
iuuenibus in conspectu Dei, vt quærerem ab eo
bonum iter nobis, & qui nobiscum erāt, & filijs,
& pecoribus propter insidias. [52]Erubui enim pe-
52 tere à rege pedites & equites in comitatu, tutelæ
gratia contra aduersarios nostros. [53]Diximus e-
53 nim regi quoniam virtus Domini erit cũ eis qui
inquirunt eum in omni affectu. [54]Et iterum de-
54 precati sumus Dominum Deum nostrum secun-
dum hæc: quem & propitium habuimus, & com
potes facti sumus Deo nostro. [55]Et separaui ex
55 plebis præpositis, & sacerdotibus templi viros
duodecim, & Sedebiam, & Asannam, & cum eis
et fratribus eorum viros decem. [56]& appendi eis
56 aurum & argentum, & vasa sacerdotalia domus
Dei nostri, quæ donauerat rex, & consiliarij eius,
& principes, & omnis Israel. [57]Et cùm appendis-
57 sem, tradidi argenti talenta cētum quinquagin-
ta, & vasa argentea talentorum centum, & auri E
talenta centum, [58]& vasorum aureorum septies
58 viginti, & vasa ærea de bono æramento splenden
tia, duodecim, auri speciem reddentia: [59]& dixi
59 eis, Et vos sancti estis Domino, & vasa sunt sancta,
& aurum, & argentum votum est Domino Deo
patrum nostrorum. [60]Vigilate & custodite, do-
60 nec tradatis ex plebis præpositis, & sacerdotibus,
& Leuitis, & principibus ciuitatum Israel in Ie-
rusalem, in pastophorio domus Dei nostri. [61]Et
61 hi qui susceperunt sacerdotes & Leuitæ aurum
& argentum & vasa, intulerunt in Ierusalem in
templum Domini. [62]Et promouimus à fluuio
62 Thia, die duodecima mensis primi, vsquequo in-
troiuimus in Ierusalem. [63]Et cùm factus fuisset
63 tertius dies, quarta autem die ponderatum aurū,
& argentum traditum est in domo Domini Dei
nostri Marimoth filio Iori sacerdoti: [64]& cum
64 ipso erat Eleazar filius Phinees: & erant cum ipsis
Iosadus filius Iesu, & Medias, & Banni filius Le-
uitæ ad numerum, & ad pondus vniuersa. [65]Et
65 scriptum est pondus ipsorum eadem hora. [66]Qui
66 autem venerunt ex captiuitate, obtulerunt sacri-
ficium Domino Deo Israel, tauros duodecim pro
omni Israel, arietes octogintasex, [67]agnos septua-
67 gintaduos, hircos pro peccato duodecim, & pro
salute vaccas duodecim, omnia in sacrificiū Do-
mini. [68]Et relegerunt præcepta regis regalibus
68 dispēsatoribus, & subregulis Cœlesyriæ, & Phœ-
nices: & honorificauerunt gentem, & templum
Domini. [69]Et consummatis his, accesserunt ad
69 me præpositi, dicentes, Non segregauerunt ge-
nus Israel, & principes, & sacerdotes, & Leuitæ, F
& alienigenæ gentes, & nationes terræ immun-
70 ditias suas à Chananęis, & Hethæis, & Pherezęis,
& Iebuzęis, & Moabitis, & Ægyptijs, & Idumęis.
71 coniuncti enim sunt filiabus eorum & ipsi, & fi-
lij eorum: & mist um est semen sanctum alienige-
nis gentibus terrę: & participes erant præpositi,
& magistratus iniquitatis eius ab initio ipsius re-
gni. [72]Et mox vt audiui ista, conscidi vestimenta
& sacram tunicam: & lacerans capillos capitis &
73 barbam, sedi dolens & mœstus. [73]Et conuenerūt
quotquot tunc mouebantur in verbo Domini
Dei Israel ad me lugētem super iniquitatem istā,
& sedebam tristis vsque ad sacrificium vespertī-
74 num. [74]Et consurgens à ieiunio, conscissa habens
vestimenta & sacram tunicam, ingeniculans, &
75 extendens manus ad Dominum, [75]dicebam, Do-
mine confusus sum, & reueritus sum ante faciem
76 tuam. [76]Peccata enim nostra multiplicata sunt
super capita nostra, & iniquitates nostrę exaltatæ
77 sunt vsque ad cælum, [77]quoniam à temporibus
patrum nostrorum sumus in magno peccato vs-
78 que ad diem hunc. [78]Et propter peccata nostra, &
patrum nostrorum sumus traditi cum fratribus
nostris, & cum sacerdotibus nostris regibus terrę
in gladium & captiuitatem, & depredationem cũ
79 confusione vsque in hodiernum diem. [79]Et nunc
quantum est hoc quod contigit nobis misericor-
dia abs te Domine Deus, & relinque nobis radi-
80 cem, & nomen in locũ sanctificationis tuæ, [80]de-
tegere luminare nostrum in domo Domini Dei
nostri, dare nobis cibum in omni tempore seruī-
81 tutis nostrę. [81]Et cùm seruiremus, non fuimus de-
relicti à Domino Deo nostro: sed constituit nos
in gratia, ponens nobis reges Persarum dare ci-
82 bum, [82]& clarificare templum Domini Dei no-
stri, & ædificare deserta Sion, dare nobis stabili-
83 tatem in Iudæa & Ierusalem. [83]Et nunc quid di-
G cimus Domine habentes hęc? Transgressi enim
sumus præcepta tua, quę dedisti in manus puero-
84 rum tuorum prophetarum, dicens, [84]Quoniam
terra in quam introistis possidere hereditatem
eius, terra polluta est coinquinationibus alieni-
genarum terræ, & immunditiæ illorum repleue-
85 runt eam totam immunditia sua. [85]Et nunc filias
vestras non coniungetis filijs eorum, & filias eo-
86 rum non accipietis filijs vestris, [86]& non inquire-
tis pacem habere cum illis omni tempore, vt in-
ualescentes manducetis optima terrę, & hęredi-
tatem distribuatis filijs vestris vsque in ęuum.
87 [87]Et quę contingunt nobis, omnia fiunt propter
opera nostra maligna, & magna peccata nostra.
88 [88]Et dedisti nobis talem radicem, & rursum reuer-
si sumus transgredi legitima tua, vti commisce-
mur immunditiæ alienigenarum gentium terrę
89 huius. [89]Nónne irascēris nobis perdere nos, quo-
ad vsque non relinquatur radix & nomen no-
90 strum? [90]Domine Deus Israel verax es. Derelicta
91 est enim radix vsque in hodiernum diem. [91]Ecce,
nunc sumus in cōspectu tuo in iniquitatibus no-
92 stris. Non est enim adhuc stare ante te in his. [92]Et 1. Esdr. 10. a. 12.
cùm adorādo cōfiteretur Esdras flens, humi pro-
stratus ante templum, congregati sunt ante eum
ex Ierusalem turba magna valde, viri & mulieres
& iuuenes & iuuenculę. Fletus enim erat magnus

Universidad de Deusto
Biblioteca

in ipsa multitudine. [8] Et cùm clamasset Iechonias Iecheli ex filiis Israel, dixit Esdræ, Nos in Dominum peccauimus, quòd collocauimus nobis in matrimonium mulieres alienigenas ex gentibus terræ. [9] Et nunc es super omnem Israel. In his ergò sit iusiurandum à Domino expellere omnes vxores nostras quæ ex alienigenis sunt cum filiis earum. [10] Sicut tibi decretum est à maioribus secundùm legem Domini exurgens explica. [11] Ad te enim spectat negotium, & nos tecum sumus. viriliter fac. [12] Et exurgens Esdras adiurauit principes sacerdotum & Leuitas, & omnem Israel facere secundùm hæc, & iurauerunt.

CAP. IX.

[1] ET exurgens Esdras ab ante atrium tẽpli, abiit in pastophorium Ionathæ filij Nasabi: [2] & A hospitatus illic non gustauit panem, nec aquam bibit super iniquitatem multitudinis. [3] Et facta est prædicatio in omni Iudæa, & in Ierusalem omnibus qui erant ex captiuitate in Ierusalem congregati, [4] vt quicunq; non occurrerit biduo vel triduo diei secundùm iudicium astidentium seniorum, tollerentur facultates suæ, & ipse alienus iudicaretur à multitudine captiuitatis. [5] Et congregati sunt omnes qui erant ex tribu Iuda, & Ben-iamin in tribus diebus in Ierusalem, hic mensis est nonus, dies mensis vicesimus. [6] Et sedit omnis multitudo in area templi trementes, propter hyemem præsentẽ. [7] Et exurgens Esdras dixit illis, Vos iniquè fecistis collocantes vobis in matrimoniũ vxores alienigenas, vt adderetis ad peccata Israel. [8] Et nunc date confessionẽ, & magnificentiam Domino Deo patrum nostrorum: B [9] & perficite voluntatẽ ipsius, & discedite à gentibus terræ, & ab vxoribus alienigenis. [10] Et clamauit omnis multitudo, & dixerũt voce magna, Sicut dixisti, faciemus. [11] Sed quoniã multitudo magna est, & tempus hybernum, & non possumus insubsidiati stare: & hoc opus non est nobis vnius diei, neque bidui: multũ enim in his peccauimus: [12] stent præpositi multitudinis, & omnes qui nobiscũ inhabitant & quotquot habent vxores apud se alienigenas, [13] & assistant accepto tempore ex omni loco presbyteri, & iudices, vsquequo soluant irã Domini negotij huius. [14] Ionathas autem filius Ezeli, & Ozias Thecam susceperunt secundùm hæc: & Bosoramus, & Leuis, & Sabbathæus simul cooperati sunt cum illis. [15] Et fecerunt secũdùm hæc omnia vniuersi qui erant ex captiuitate. [16] Et elegit sibi viros Esdras sacerdos principes magnos de patribus eorum secundùm nomina: & consederunt nouilunio mensis decimi examinare negotium istud. [17] Et determinatum est de viris qui habebant vxores alienigenas, vsq; ad neomeniam primi mensis: [18] & inuẽti sunt ex sacerdotibus permisti qui habebãt alienigenas vxores. [19] Ex filiis Iesu filij Iosedec, & fratribus eius: Maseas, & Eliozerus, & Ioribus, & [20] Ioadeus, [21] & iniecerunt manus vt expellerent vxores suas: & ad litandum in exorationem aricm pro ignorantia sua. [22] & ex filiis Semmeri, [23] Maseas, & Esses, et Icelech Azarias. [24] Et ex filiis Fosere: Limosias, Hismaenis, & Nathanee, Iusio, Reddus, & Talsas. [25] & ex Leuitis, Iorabdus, & Semeis, & Colnis, et Calitas, & [26] Facteas, & Coluas, & Elionas. [27] & ex sacris cantoribus, Eliasib, Zaccarus. [28] & ex ostiariis, Salumus, & Tolbanes. [29] & ex Israel ex filiis D Foro, Ozi, & Remias et Geddias & Melchias & [30] Michel*, Eleazarus & Iamebias & Bannas: [31] & ex filiis Iolaman: Chamas & Zacharias & Iezrelus, [32] & Ioddius, & Erimoth & Helias. [33] & ex filiis Zathoim: Eliadas & Liasumus, Zochias & Latimoth & Zabdis & Tebedias. [34] & ex filiis Zebes: [35] Iohannes & Amanias & Zabdias & Emeus. [36] & ex filiis Bani: Olamus & Maluchus & Ieddeus & [37] Iasub & Azabus & Ierimoth. [38] & ex filiis Addin: Naathus & Moosias & Cale* & Raanas, Maaseas, Mathathias & Beseel et Bonnus & Manasses. [39] & ex filiis Nuae: Noneas & Afeas et Melchias & Sameas & Simon, Bẽ-iamin & Malchus [40] et Marras. [41] et ex filiis Asom: Carianeus, Mathathias & Bannus & Eliphalach et Manasses & Semei. [42] et ex filiis Banni: Ieremias & Moadias & Abramus & Iohel et Baneas & Pelias et Ionas & Marimoth et Eliasib et Mathaneus & Eliasis et Orizas et Dielus et Semedius et Zambris et Iosephus. [43] et ex filiis Nobei: Idelus et Mathathias E & Sabadus et Zecheda, Sedmi et Iessei, Baneas. [44] omnes isti coniunxerunt sibi vxores alienigenas, et dimiserunt eas cum filiis. [45] Et inhabitauerunt sacerdotes, et Leuitæ: & qui erant ex Israel in Ierusalẽ, et in tota vna regione nouilunio mẽsis septimi. Et erãt filij Israel in cõmorationib⁹ suis. [46] Et congregata est omnis multitudo simul in aream, quæ est ab oriẽte portæ sacræ: [47] et dixerũt Esdræ põtifici, et lectori, vt afferret legẽ Moysi, quæ tradita est à Domino Deo Israel. [48] Et attulit Esdras pontifex legẽ omni multitudini eorum à viro vsque ad mulierem, et omnibus sacerdotibus audire legem nouilunio mensis septimi. [49] Et legebat in area, quæ est ante sacram portam tẽpli, à prima luce vsque ad vesperam corã viris et mulieribus. Et dederunt omnes sensum ad legem. [50] Et stetit Esdras sacerdos, & lector legis super F ligneum tribunal quod fabricatum erat. [51] Et iterunt ad eum Mathathias, et Samus, Ananias, Azarias, Vrias, Ezechias, et Balsamus ad dexteram: [52] et ad sinistram Faldeus, Misael, Malachias, Abusthas, Sabus, Nabadias, et Zacharias. [53] Et assumpsit Esdras librum coram omni multitudine: præsidebat enim in gloria in conspectu omnium nium. [54] Et cùm absoluisset legem, omnes erecti 46
steterunt: et benedixit Esdras Dominum Deum altissimum, Deum Sabaoth omnipotentem. [55] Et respondit omnis populus, Amen. Et e- 47
leuatis sursum manibus procidentes in terram, adorauerunt Dominum. [56] Iesus & Banaeus & 48
Sarebias et Iaddimus & Accubus & Sabbathæus & Calithes & Azarias & Ioradus & Ananias & Phalias Leuitæ, [57] qui docebant legem Domini, 49
& in multitudine legebant legem Domini, & præferebant singuli eos, qui intelligebant lectionem. [58] Et dixit Atharathes Esdræ pontifici, & 50
lectori, & Leuitis, qui docebant multitudinem [59] dicens, Dies hic sanctus est Domino. 51
Et omnes flebant, cùm audissent legem. [60] Et 52
dixit Esdras, Digressi ergo manducate pinguissima quæque, & bibite dulcissima quæque, & 53
mittite munera his qui non habent. [61] Sanctus enim est hic dies Domini, & nolite mœsti esse. 54
Dominus enim clarificabit vos. [62] Et Leuitæ denuntiabant in publico omnibus, dicentes, Dies 55
hic sanctus est, nolite mœsti esse. [63] Et abierunt omnes manducare, & bibere, & epulari, & dare munera his qui non habebant, vt epularentur. Magnificè enim sunt exaltati verbis quibus 56
edocti sunt. [64] & congregati sunt vniuersi in Ierusalem celebrare lætitiam, secundùm testamentum Domini Dei Israel.

LIBER ESDRAE QVARTVS

CAP. I.

[1] LIBER Esdræ prophetæ secũdus, [2] filij Sarei, filij Azarei, filij Helciæ, filij Sadaniæ, filij Sadoch, filij Achitob, [3] filij Achiæ, filij Phinees, filij Heli, filij Ameriæ, filij Asiei, filij Marimoth, filij Arna, filij Oziæ, filij Borith, filij Abisei, filij Phinees, filij Eleazar, [4] filij Aaron ex tribu Leui, qui fuit captiuus in regione Medorum, in regno Artaxerxis regis Persarum. [5] Et factum est verbum Domini ad me, dicens, [6] Vade, & nuntia populo meo faciora ipsorum, & filijs eorum iniquitates, quas in me admiserunt, vt nuntient filijs filiorũ: [7] quia peccata parentũ ipsorum in illis creuerunt. Obliti enim mei sacrificauerunt dijs alienis. [8] Nónne ego eduxi eos de terra Ægypti de domo seruitutis? Ipsi autẽ irritauerunt me, & consilia mea spreuerunt. [9] Tu autem excute comam capitis tui, & proiice omnia mala super illos: quoniam non obedierunt legi meæ. Populus autẽ est indisciplinatus. [10] Vsquequo eos sustinebo, quibus tanta beneficia contuli? [11] Reges multos propter eos subuerti. Pharaonem cum pueris suis, & omnem exercitum eius percussi. [12] Omnes gentes à facie eorum perdidi, & in oriente prouinciarum duarum populos Tyri & Sidonis dissipaui, & omnes aduersarios eorum interfeci. [13] Tu verò loquere ad eos, dicens, Hæc dicit Dominus: [14] Nempe ego vos per mare transiueaui, & platéas vobis initio munitas exhibui: ducem vobis dedi Moysen, & Aaron sacerdotem: [15] lucem vobis per columnã ignis præstiti, & magna mirabilia feci in vobis: vos autem mei obliti estis, dicit Dominus. [16] Hæc dicit Dominus omnipotens: Cornix vobis in signo fuit, castra vobis ad tutelã dedi, & illic murmurastis: [17] & non triumphastis in nomine meo de perditione inimicorũ vestrorum, sed adhuc nunc vsq; murmurastis. [18] Vbi sunt beneficia, quæ præstiti vobis? Nónne in deserto cum esuriretis, proclamastis ad me, [19] dicẽtes, Vt quid nos in desertum istud adduxisti interficere nos? melius nobis fuerat seruire Ægyptijs, quàm mori in deserto hoc. [20] Ego dolui gemitus vestros, & dedi vobis manna in escam. Panem angelorũ manducastis. [21] Nónne cùm sitiretis, petram excidi, & fluxerunt aquæ in saturiC tate? propter æstus folijs arborũ vos texi. [22] Diuisi vobis terras pingues: Chananæos, & Pherezæos, & Philistheos à facie vestra proieci: quid faciam vobis adhuc, dicit Dominus? [23] Hæc dicit Dominus omnipotens, In deserto cùm effetis in flumine Amorrhæo sitientes, & blasphemantes nomen meum, [24] non ignem vobis pro blasphemiis dedi, sed mittens lignum in aquam, dulce feci flumen. [25] Quid tibi faciã Iacob? Noluisti obedire Iuda. Transferam me ad alias gentes, & dabo eis nomẽ meũ, vt custodiãt legitima mea. [26] Quoniam me dereliquistis, & ego vos derelinquam. [27] Petentibus vobis à me misericordiam, non misrebor. [28] Quando inuocabitis me, ego non exaudiam vos. Maculastis enim manus vestras sanguine, & pedes vestri impigri sunt ad committenda homicidia. [29] Non quasi me dereliquistis, sed vosipsos, dicit Dominus. [30] Hæc dicit Dominus omnipotens, Nónne ego vos rogaui, vt pater filios, & vt mater filias, & vt nutrix paruulos suos, [31] vt essetis mihi in populũ & ego vobis in Deum: & vos mihi in filios, & ego vobis in D patrem? [32] Ita vos collegi, vt gallina pullos suos sub alas suas. Modò autẽ quid faciã vobis? proiiciam vos à facie mea. [33] Oblationem cùm mihi attuleritis, auertam faciẽ meã à vobis. Dies enim festos vestros, & neomenias & circuncisiones repudiaui. [34] Ego misi pueros meos prophetas ad

vos

Universidad de Deusto
Biblioteca

vos, quos acceptos interfeciſtis, & laniaſtis corpora eorum quorum ſanguinem exquiram, dicit Dominus. 2 Hæc dicit Dominus omnipotẽs, 33
Domus veſtra deſerta eſt. Proiiciam vos ſicut ventus ſtipulam, 3 & filii procreationem non fa- 34
cient: quoniã mandatum meum neglexerunt, & quod malum eſt coram me, fecerunt. 4 Tradam 35
domos veſtras populo venienti, qui me non audientes credunt: quibus ſigna nõ oſtendi, facient quæ præcepi. 5 Prophetas non viderunt, & me- 36
morabuntur iniquitatum eorum. 6 Teſtor po- 37
puli venientis gratiam, cuius paruuli exultant cũ lætitia, me nõ videntes oculis carnalibus, ſed ſpiritu credentes quæ dixi. 7 Et nunc frater aſpice, 38
quæ gloria: & vide populum venientẽ ab oriente, 8 quibus dabo ducatum Abraham, Iſaac, & 39
Iacob & Oſee, & Amos, & Michææ, & Ioel, & Abdiæ, & Ionæ, 9 & Naum, & Habacuc, Sopho- 40
Mala. 3. niæ, Aggæi, Zachariæ, & Malachiæ, qui & angelus Domini vocatus eſt.

CAP. II.

HÆc dicit Dominus: Ego eduxi populum iſtũ 1
de ſeruitute, quibus mandata dedi per pue- A
ros meos prophetas quos audire noluerunt, ſed irrita fecerunt mea conſilia. 2 Mater quæ eos ge- 2
nerauit dicit illis, Ite filij, quia ego vidua ſum & derelicta. 3 Educaui vos cum lætitia, & amiſi 3
vos cum luctu & triſtitia, quoniam peccaſtis corã Domino Deo veſtro, & quod malum eſt corã eo feciſtis. 4 Modò autem quid faciam vobis? Ego 4
vidua ſum & derelicta: ite filij, & petite à Domino miſericordiã. 5 Ego autẽ te pater teſtẽ inuo- 5
co ſuper matrem filiorum, qui noluerunt teſtamentum meum ſeruare, 6 vt des eis cõfuſionem, 6
& matrem eorum in direptionem, ne generatio eorum fiat. 7 Diſpergantur in gentes nomina eo- 7
rum, deleantur à terra: quoniã ſpreuerunt ſacramentum meum. 8 Væ tibi Aſſur, qui abſcondis 8
iniquos penes te. Gens mala, memorare quid fece
Gen. 19. rim Sodomæ & Gomorrhæ, 9 quorum terra ia- 9
cet in piceis glebis & aggeribus cinerum. ſic dabo eos, qui me non audierunt, dicit Dominus omnipotens. 10 Hæc dicit Dominus ad Eſdram: Nun- 10
tia populo meo, quoniam dabo eis regnum Ieruſalem, quod daturus eram Iſrael. 11 Et ſumam 11
mihi gloriam illorum, & dabo eis tabernacula æterna, quæ præparaueram illis. 12 Lignum vitæ 12
erit illis in odore vnguenti, & non laborabunt, B
neq; fatigabuntur. 13 Ite, & accipietis. Rogate vo- 13
bis dies paucos, vt immorentur. Iam paratum 14
eſt vobis regnũ: vigilate. 14 Teſtare cælũ & terrã. Contriui enim malum, & creaui bonũ, quia viuo 15
ego dicit Dominus. 15 Mater amplectere filios tuos, educa illos cum lætitia. Sicut columba confirma pedes eorum: quoniã te elegi dicit Dominus. 16 Et reſuſcitabo mortuos de locis ſuis, & de 16
monumentis educã illos, quoniã cognoui nomẽ
17 meũ in Iſrael. 17 Noli timere mater filiorum, quo- 17
18 niam te elegi dicit Dominus. 18 Mittam tibi adiutorium pueros meos Iſaiam & Ieremiã, ad quorũ conſiliũ ſanctificaui, & paraui tibi arbores duode
19 cim grauatas variis fructibus, 19 & totidem fontes
Exo. 15. d. 27. fluentes lac & mel: & montes immenſos ſeptem, habentes roſam & liliũ, in quibus gaudio imple-
20 bo filios tuos. 20 Viduam iuſtifica, pupillo iudica,
21 egenti da, orphanũ tuere, nudũ veſti, 21 confractũ & debilem cura, claudum irridere noli, tutare mã-
cum, & cæcum ad viſionem claritatis meæ admit-
22 te. 22 Senem & iuuenem intra muros tuos ſerua:
Tob. 2. d. 12. 23 mortuos vbi inueneris ſignans commenda ſe- 23
pulchro, & dabo tibi primam ſeſsionẽ in reſurre-
24 ctione mea. 24 Pauſa & quieſce populus meus, quia
25 veniet requies tua. 25 Nutrix bona nutri filios
26 tuos, confirma pedes eorũ. 26 Seruos quos tibi dedi, nemo ex eis interiet. eos ego enim requiram
27 de numero tuo. 27 Noli fatigari. Cũ enim venerit dies preſſuræ & angſtiæ, alij plorabunt & triſtes
28 erunt: tu autẽ hilaris & copioſa eris. 28 Zelabunt gentes & nil aduerſus te poterũt, dicit Dominus.
29 29 Manus meæ tegent te, ne filii tui gehennam
30 videant. 30 Iucundare mater cũ filiis tuis, quia e-
31 go te eripiã, dicit Dominus. 31 Filios tuos dormientes memorare, quoniã ego eos educã de lateri-
bus terræ, & miſericordiam cum illis faciã: quo-
niã miſericors ſum, dicit Dominus omnipotens.
32 32 Amplectere natos tuos vſq; dum venio, & præ-
ſtem illis miſericordiam: quoniã exuberãt fontes
33 mei, & gratia mea non deficiet. 33 Ego Eſdras præceptum accepi à Domino in monte Oreb, vt iré
ad Iſrael: ad quos cũ veniré, reprobauerũt me, &
34 reſpuerunt mandatum Domini. 34 Ideoque vobis
dico gentes, quæ auditis, & intelligitis, Expectate paſtorẽ veſtrum, requiem æternitatis dabit vo-
bis: quoniam in proximo eſt ille qui in fine ſe-
35 culi aduenict. 35 Parati eſtote ad præmia regni,
quia lux perpetua lucebit vobis per æternitatem
36 reporis. 36 Fugite vmbram ſeculi huius: accipite
37 iucunditatẽ gloriæ veſtræ. Ego teſtor palã ſalua-
torem meum. 37 Commendatũ donum accipite
& iucundamini, gratias agentes ei qui vos ad cæ-
38 leſtia regna vocauit. 38 Surgite, & ſtate, & videte
D numerum ſignatorum in conuiuio Domini.
39 39 Qui ſe de vmbra ſeculi tranſtulerunt, ſplendi-
40 das tunicas à Domino acceperunt. 40 Recipe Siõ
numerum tuum, & conclude candidatos tuos
41 qui legem Domini compleuerunt. 41 Filiorum
tuorum quos optabas plenus eſt numerus. Roga
imperium Domini vt ſanctificetur populus tuus
Apoc. 6. c. 11. 42 qui vocatus eſt ab initio. 42 Ego Eſdras vidi in
monte Sion turbam magnam, quã numerare nõ
potui, & omnes canticis collaudabant Dominũ.
43 43 Et in medio eorum erat iuuenis ſtatura celſus,
eminentior

eminentior omnibus illis, & ſingulis eorum capitibus imponebat coronas, & magis exaltabatur. Ego autem miraculo tenebar. 44 Tunc interogaui 44
angelum, & dixi, Qui ſunt hi Domine? 45 Qui 45
reſpondens dixit mihi, Hi ſunt qui mortalem tunicam depoſuerunt, & immortalem ſumpſerunt, & confeſſi ſunt nomen Dei. Modò coronantur, & accipiunt palmas. 46 Et dixi angelo, Ille iuuenis 46
quis eſt, qui eis coronas imponit, & palmas in manus tradit? 47 Et reſpondens dixit mihi, Ipſe 47
eſt filius Dei, quem in ſeculo confeſsi ſunt: ego au
Tob. 12. d. 20. 48 magnificare eos cœpi, qui fortiter pro nomine Domini ſteterunt. 48 Tunc dixit mihi angelus,
Vade, annuntia populo meo, qualia & quanta mirabilia Domini Dei vidiſti.

CAP. III.

ANno tricesimo ruinæ ciuitatis eram in Baby- 1
lone, & conturbatus ſum ſuper cubiculo meo A
reclinans, & cogitationes meæ aſcendebant ſuper cor meum: 2 quoniam vidi deſertionem Sion, & 2
abundantiam eorum qui habitabant in Babylone. 3 & ventilatus eſt ſpiritus meus valde, & 3
cœpi loqui ad Altiſsimum verba timorata, 4 & 4
dixi, O dominator Domine, tu dixiſti ab initio, quando plantaſti terram, & hoc ſolus, & imperaſti populo, 5 & dediſti Adam corpus mortuum: 5
& ipſum figmentũ manuũ tuarum erat, & inſpiraſti in eum ſpiritum vitæ, & factus eſt viuens coram te, 6 & induxiſti eum in paradiſo, quem 6
plantauerat dextera tua antequam terra aduenter. 7 Et huic mandaſti diligere viam tuam, 7
& præteriuit eam, & ſtatim inſtituiſti in eo mortem, & in nationibus eius, & natæ ſunt gentes, & tribus, & populi, & cognationes quarum non eſt numerus. 8 Et ambulauit vnaquæq; gens in vo- 8
luntate ſua, & mira agebant corã te, & ſpernebãt præcepta tua. 9 Iterum autem in tempore indu- 9
xiſti diluuiũ ſuper inhabitantes ſeculum, & perB
dediſti eos. 10 Et factũ eſt in vnoquoq; eorum, ſi- 10
cut Adæ mori, ſic his diluuiũ. 11 Dereliquiſti autẽ 11
vnum ex his Noẽ cũ domo ſua, & ex eo iuſti omnes. 12 Et factũ eſt cùm cœpiſſent multiplicari, qui 12
habitabant ſuper terrã, & multiplicauerunt filios & populos & gentes multas: & cœperunt iteratò impietatem facere plus quã priores. 13 Et factum 13
eſt cùm iniquitatem facerent corã te, elegiſti tibi virũ ex his cui nomen erat Abrahã. 14 Et dilexiſti 14
eum & demonſtraſti ei ſoli voluntatem tuam: 15 & 15
diſpoſuiſti ei teſtamentũ æternum, & dixiſti ei vt non vnquã derelinqueres ſemen eius. Et dediſti
Gen. 25. d. 26. ei Iſaac, & Iſaac dediſti Iacob, & Eſau. 16 Et ſe- 16
gregaſti tibi Iacob, Eſau autem ſeparaſti. Et factus eſt Iacob in multitudine magna. 17 Et factũ eſt cũ 17
educeres ſemen eius ex Ægypto, adduxiſti ſuper montem Sina. 18 Et inclinaſti cælos, & ſtatuiſti 18
terram, & commouiſti orbem, & tremere feciſti
19 abyſſos, & cõturbaſti ſeculũ, 19 & trãſiit gloria tua
C portas quatuor ignis & terræmotus, & ſpiritus, & gelu, vt dares ſemini Iacob legem, & generationi
20 Iſrael diligentiam. 20 Et non abſtuliſti ab eis cor
21 malignum, vt faceret lex tua in eis fructum. 21 Cor enim malignũ baiulans primus Adã tranſgreſſus
22 & victus eſt, ſed & omnes qui de eo nati ſunt. 22 Et facta eſt permanens infirmitas, & lex cum corde populi, cum malignitate radicis, & diſceſſit quod
23 bonũ eſt, & manſit malignũ. 23 Et tranſierunt tempora, & finiti ſunt anni: & ſuſcitaſti tibi ſeruũ
24 nomine Dauid, 24 & dixiſti ei ædificare ciuitatẽ nominis tui, & offerre tibi in eadẽ thus & oblati-
25 ones. 25 & factũ eſt hoc annis multis, & deliqueIer. 19. d. 13. 26 runt qui habitabant ciuitatem, 26 in omnibus facientes ſicut fecit Adam & omnes generationes
27 eius. vtebantur enim & ipſi corde maligno. 27 Et tradidiſti ciuitatem tuã in manibus inimicorum
28 tuorũ. 28 Nunquid meliora faciunt, qui habitant Babylonem? Et propter hoc dominabitur Sion?
29 29 Factum eſt cùm veniſſem huc, & vidiſſem imD pietatesquarum nõ eſt numerus: & delinquentes multos vidit anima mea hoc tricesimo anno, &
30 exceſsit cor meum: 30 quoniam vidi quomodò ſuſtines eos peccãtes, & peperciſti impie agentibus, & perdidiſti populum tuum, & conſeruaſti ini-
31 micos tuos, & non ſignificaſti. 31 Nihil memini quomodo debeat derelinqui via hæc. Nunquid
32 meliora facit Babylon quàm Sion? 32 aut alia gens cognouit te præter Iſrael? aut quæ tribus credi-
33 derunt teſtamentis tuis, ſicut Iacob? 33 Quarum merces non comparuit, neque labor fructificauit. Pertranſiens enim pertranſiui in gentibus, & vi-
34 di abundantes eas, & non memorantes mandatorum tuorum. 34 Nunc ergo pondera in ſtatera noſtras iniquitates, & eorum qui habitant in ſeculo: & non inuenietur nomẽ tuum, niſi in Iſrael.
35 35 Aut quando non peccauerunt in conſpectu tuo, qui habitant terram? aut quæ gens ſic ob-
36 ſeruauit mandata tua? 36 Hos quidem per nomina inuenies ſeruaſſe mandata tua, gentes autem non inuenies.

CAP. IIII.

1 ET reſpondit ad me angelus, qui miſſus eſt ad
2 me, cui nomẽ Vriel, 2 & dixit mihi, Excedens A exceſsit cor tuũ in ſeculo hoc, & comprehendere
3 cogitas viã Altiſsimi. 3 Et dixi, Ita Domine meus. Et reſpondit mihi, & dixit, Tres vias miſſus ſum oſtẽdere tibi, & tres ſimilitudines proponere corã
4 te. 4 de quibus mihi ſi renuntiaueris vnam ex his, & ego tibi demonſtrabo viam quam deſyderas videre, & docebo te, vnde ſit cor malignum.
5 5 Et dixi: Loquere Domine meus. Et dixit ad me, Vade, pondera mihi ignis pondus, aut menſura mihi flatũ venti, aut reuoca mihi diẽ quę pre-
6 teriit. 6 Et reſpondi, & dixi, Quis natorũ poterit
facere

Universidad de Deusto
Biblioteca

facere, vt me interroges de his? [7] Et dixit ad me, Si essem interrogans te, dicens, Quantæ habitationes sunt in corde maris, aut quantæ venæ sunt in principio abyssi, aut quantæ venæ sunt super firmamentum, aut qui sunt exitus paradisi: [8] dicerés mihi fortassis, in abyssum non descendi, neque in infernū adhuc, neque in cælum vnquam ascendi. [9] nunc autem non interrogaui te, nisi de igne, & vento, & die, per quem transisti, & à quibus separari non potes: & non respondisti mihi de eis. [10] Et dixit mihi, Tu quæ tua sunt, tecum coadolescentia, non potes cognoscere: [11] & quomodo poterit vas tuum capere Altissimi viā, & iam exterius corrupto sæculo intelligere corruptionem euidentem in facie mea? [12] Et dixi illi, Melius erat nos nō esse, quā adhuc viuentes viuere in impietatibus, & pati, & non intelligere de qua re. [13] Et respondit ad me, & dixit, Proficiscens profectus sum ad syluam lignorum campi, [14] & cogitauerunt cogitationem, & dixerunt, Venite & eamus, & faciamus ad mare bellum, vt recedat corā nobis, & faciamus nobis alias syluas. [15] Et similiter fluctus maris & ipsi cogitauerunt cogitationé, & dixerunt, Venite ascendentes, debellemus syluas campi, vt & ibi consummemus nobismetipsis aliam regionem. [16] Et factus est cogitatus syluæ in vanum. venit enim ignis, & consumpsit eam. [17] Similiter & cogitatus fluctuum maris. stetit enim arena, & prohibuit eos. [18] Si enim esses iudex horum, quem inciperes iustificare, aut quē condemnare? [19] Et respondi, & dixi, Vtiq, vanam cogitationé cogitauerunt. terra enim data est syluæ, & mari locus portare fluctus suos. [20] Et respondit ad me, & dixit, Bene tu iudicasti, & quare nō iudicasti tibimetipsi? [21] Quēadmodum enim terra syluæ data est, & mare fluctibus suis: sic qui super terram inhabitāt, quæ sunt super terram intelligere solummodo possunt: & qui super cælos, quæ super altitudinem cælorum. [22] Et respondi, & dixi, Deprecor te Domine, vt mihi detur sensus intelligendi. [23] non enim volui C interrogare de superioribus tuis, sed de his quæ pertranseunt per nos quotidie. propter quid Israel datus in opprobriū gentibus, quem dilexisti populum, datus est tribubus impiis, & lex patrū nostrorum in interitum deducta est, & dispositiones scriptæ nusquam sunt: [24] & pertransimus de sæculo, vt locustæ, & vita nostra stupor & pauor, & nec digni sumus misericordiā consequi. [25] Sed quid faciet nomini suo quod inuocatū est super nos? & de his interrogaui. [26] Et respondit ad me, & dixit, Si fueris plurimū scrutatus, frequenter miraberis: quoniam festinans festinat sæculū pertransire, [27] & non capit portare quæ in futuris temporibus iustis repromissa sunt: quoniam plenum iniustitia est sæculum hoc & infirmitatibus. [28] De quibus autem interrogas, dicam: seminatū enim est malum, & necdum venit destructio ipsius. [29] Si ergo non inuersum fuerit quod seminatum est, & discesserit locus vbi seminatum est malum, non veniet vbi seminatum est bonū. [30] Quoniam gramen seminis mali seminatum est in corde Adā ab initio & quantū impietatis generauit vsq; nunc, & generat vsque cùm veniat area? [31] Æstima autem apud te gramen mali seminis, quantum fructum impietatis generauit, [32] quando secatæ fuerint spicæ, quarum non est numerus, quā magnam aream incipient facere? [33] Et respondi, & dixi, Quomodo, & quando hæc? Quare modici & mali anni nostri? [34] Et respondit ad me, & dixit mihi, Non festines tu super altissimum. Tu enim festinas inaniter esse super ipsum. nam excessus tuus multus. [35] Nonne de his interrogauerunt animæ iustorū in promptuariis suis, dicentes, Vsquequo spero sic? & quando veniet fructus aræ mercedis nostræ? [36] Et respondit ad ea Ieremiel archangelus, & dixit, Quando impletus fuerit numerus seminum in vobis, quoniam in statera ponderauit sæculum, [37] & mensura mensurauit tempora, & numero numerauit tempora, & non commouit, nec excitauit vsquedū impleatur prædicta mensura. [38] Et respondi, & dixi, O Dominator Domine, sed & nos omnes pleni sumus impietate. [39] Et ne fortè propter nos non implcātur iustorū arcę, propter peccata inhabitantiū super terram. [40] Et respondit ad me, & dixit, Vade, et interroga prægnantē, siquando impleuerit nouē menses suos, adhuc poterit matrix eius retinere partum in semetipsa? [41] Et dixi, Non potest Domine. Et dixit ad me, In inferno promptuaria animarum matrici assimilata sunt. [42] Quemadmodū enim illa festinat quæ parit, effugere necessitatem partus: sic & hæc festinat reddere ea quæ cōmendata sunt. [43] Ab initio tibi demōstrabitur de his quæ cōcupiscis videre. [44] Et respōdi, & dixi, Si inueni gratiam ante oculos tuos, & si possibile est, & si idoneus sum, [45] demonstra mihi, si pluſquam præteritum sit habet venire, aut plura pertransierunt supra quàm futurum est. [46] Quid pertransiuit, scio: quid autem futurū sit, ignoro. [47] Et dixit ad me, Sta super dexteram partē, & demonstrabo tibi interpretationem similitudinis. [48] Et steti, & vidi: & ecce fornax ardens transiit coram me. & factum est, cùm transiret flamma, vidi: & ecce superauit fumus. [49] Post hæc transiit coram me nubes plena aquæ, & immisit pluuiā impetu multam. & cùm transisset impetus pluuiæ, superauerunt in ea guttæ. [50] Et dixit ad me, Cogita tibi, sicut crescit pluuia amplius quàm guttæ, & ignis quàm fumus: sic superabundauit quæ transiit mensura. Superauerunt autem guttæ, et fumus: [51] & oraui, & dixi, Putas viuo vsque in diebus illis? vel quid erit in diebus illis? [52] Respōdit ad me, & dixit, De signis, de quibus me interrogas, ex parte possum tibi dicere, de vita autē tua non sum missus dicere tibi, sed nescio.

CAP. V.

DE signis autem: ecce dies venient, in quibus [1] apprehendētur qui inhabitant terram in cen A su multo: & abscōdetur veritatis via: & sterilis erit á fide regio: [2] & multiplicabitur iniustitia super hanc quam ipse tu vides, & super quam audiui olim: [3] & erit impositio vestigio quam nūc vides regnare regionem, & videbunt eam desertam. [4] Si autē tibi dederit Altissimus viuere, vidébis post tertiá tubam, & reluceſcet subitò sol nocte, & luna ter in die, [5] & de ligno sanguis stil labit, & lapis dabit vocē suā, & populi cōmouebuntur: [6] & regnabit, quem non sperant qui inhabitant super terram, & volatilia commigrationem faciēt: [7] & mare Sodomiticū pisces reiiciet, & dabit vocem noctu, quā non nouerant multi. omnes autem audient vocem eius, [8] & chaos fiet per loca multa, & ignis frequenter remittetur, & bestiæ agrestes transmigrabūt & mulieres mēstruatæ pariēt mōstra, [9] & in dulcibus aquis salse inuenientur, & amici omnes semetipso expugnabunt: & abscondetur tunc sensus, & intelleeius separabitur in prōptuariū suū: [10] & quærētur à multis, & nō inuenietur: & multiplicabitur iniustitia, & incontinētia super terrā. [11] Et interrogabit regio proximā suā, & dicet, Nūquid per te pertransiit iustitia iustū faciens? Et hoc negabit. [12] Et erit in illo tēpore, & sperabunt homines, & nō impetrabunt: laborabunt, & nō dirigētur viæ eorū. [13] Hęc signa dicere tibi permissum est mihi: & si oraueris iterū & plorabueris, sicut & nunc, & ieiunaueris septem diebus, audies iteratò horum miriora. [14] Et euigilaui, & corpus meum horruit valde: & anima mea laborauit, vt deficeret: [15] & Benouit me qui venit angelus, qui loquebatur in me, & confortauit me, & statuit me super pedes. [16] Et factū est in nocte secunda, & venit ad me Salathiel dux populi, & dixit mihi, Vbi eras? & quare vultus tuus tristis? [17] An nescis, quoniā tibi creditus est Israel in regione transmigrationis eorū? [18] Exurge ergo, & gusta panē, & non derelinquas nos, sicut pastor gregē suum in manibus luporū malignorum. [19] Et dixi ei, Vade à me, & non appropies ad me. Et audiuit, vt dixi: & recessit à me. [20] Et ego ieiunaui diebus septē vlulans & plorans, sicut mihi mādauit Vriel angelus. [21] Et factū est post dies septem, & iterū cogitationes cordis mei molestæ erant mihi valde. [22] & resumpsit anima mea spiritum intellectus: & iterum cœpi loqui coram Altissimo sermones, [23] & dixi, Dominator Domine ex omni sylua terræ, & omnibus arboribus eius, elegisti vineam vnicam: [24] Et ex omni terra orbis, elegisti tibi foueam vnam: & ex omnibus floribus orbis elegisti tibi lilium vnū: [25] & ex omnibus abyssis maris, replesti tibi riuum vnū: & ex omnibus ędificatis ciuitatibus, sanctificasti tibimetipsi Siō: [26] & ex omnibus creatis volatilibus, nominasti tibi columbā vnā & ex omnibus plasmatis pecoribus, prouidisti tibi oue vnam: [27] & ex omnibus multiplicatis populis, acquisiuisti tibi populum vnum: & ab omnibus probatā legem donasti huic, quē desyderasti populo. [28] Et nunc Domine, vt quid tradidisti vnū pluribus? Et præparasti super vnam radicē alias, & dispersisti vnicū tuum in multis: [29] & conC culcauerunt eū, qui contradicebant spōsionibus tuis, quique tuis testamentis nō credebant. [30] Et si odiens odisti populū tuum, tuis manibus debet castigari. [31] Et factū est, cū locutus essem sermones, & missus est angelus ad me, qui antè venerat ad me prēterita nocte, [32] & dixit mihi, Audi me, & instruam te: & intende mihi, & adiiciam corā te. [33] Et dixi, Loquere Domine meus. Et dixit ad me, Valde tu in excessu mentis factus es pro Israel: an plus dilexisti eū, quàm qui eū fecit? [34] Et dixi ad eum, Non Domine, sed dolens locutus sum. Torquent enim me renes mei per omnē horā, quærentē apprehendere semitam Altissimi, & [35] inuestigare partem iudicij eius. [36] Et dixit ad me, Nō potes. Et dixi, Quare Domine? Ad quid nascebar, aut quare nō fiebat matrix matris meę mihi sepulchrū vt non viderē laborē Iacob, & defatigationē generis Israel? [37] Et dixit ad me, Numera mihi quæ necdum venerāt, & collige mihi dispersas guttas, & reuirida mihi aridos flores, [38] & aperi mihi clausa prōptuaria, & produc mihi inclusos in eis flatus, demōstra mihi vocis imaginē: & tunc ostendam tibi laborē quem rogas videre. [39] Et dixi, Dominator Domine, quis enim est qui potest hæc scire, nisi qui cum hominibus habitationem nō habet? [40] Ego autem insipiens, & quomodò potero dicere de his, quibus me interrogasti? [41] Et dixit ad me, Quomodò non potes facere vnum de his quæ dicta sunt: sic nō poteris inuenire iudicium meum, aut in fine charitatem, quā populo promisi. [42] Et dixi, Sed ecce Domine tu propè es his qui in finem sunt: & quid facient D qui ante me fuerunt, aut nos, aut hi qui post nos? [43] Et dixit ad me, Coronę assimilabo iudiciū meū. Sicut non nouissimorum tarditas, sic nec priorū velocitas. [44] Et respondi, & dixi, Nec poteras facere eos qui facti sunt, & qui sunt, & qui futuri sunt, in vnum, vt celerius iudicium tuū ostēdas? [45] Et respondit ad me, & dixit, Non potest festinare creatura super creatorem, nec sustinere seculum eos qui in eo creandi sunt in vnum. [46] Et dixi, Quomodo dixisti seruo tuo, quoniam viuificans viuificasti à te creatam creaturā in vnum,

&

Universidad de Deusto
Biblioteca

& sustinebat creatura: poterit & nũc portare præsentes in vnum. [44] Et dixit ad me, Interroga matricem mulieris, & dices ad eam, Et si paris, quare per tẽpus? Roga ergo eam, vt det decẽ in vnũ. [45] Et dixi, Non vtiq; poterit: sed secundũ tẽpus. [46] Et dixit ad me, Et ego dedi matricem terræ his qui seminati sunt super eã per tempus. [47] Quemadmodũ enim infans nõ parit ea, quæ senũ sunt: sic ego disposui à me creatũ seculum. [48] Et interrogaui, & dixi, Cũ iã dederis mihi viã, loquar corã te: nam mater nostra, de qua dixisti mihi, adhuc iuuenis est: iam senectuti appropinquat. [49] Et respõdit ad me, & dixit, Interroga eam quæ parit, & dicet tibi. [50] Dices enim ei, Quare quos pepe- [51] risti, nunc non sunt similes his qui ante te, sed minores statura? [52] Et dicet tibi & ipsa, Alij sunt qui in iuuentute virtutis nati sunt: & alij qui sub tẽpore senectutis, deficiente matrice sunt nati. [53] Cõsydera ergo & tu, quoniã minoti statura estis præ [54] his qui ante vos: [55] & qui post vos, minori quàm vos, quasi iam senescentes creaturæ, & fortitudinem iuuentutis prætereuntes. Et dixi, Rogo Domine, si inueni gratiã ante oculos tuos, demõstra seruo tuo, per quem visites creaturam tuam.

CAP. VI.

[1] ET dixit ad me, Initio terreni orbis, & antequã [2] Estarent exitus seculi, & antequam spirarent A conuentiones ventorũ, [3] & antequã sonarẽt voces tonitruum, & antequam splenderent nitores coruscationũ, & antequam confirmarentur fundamenta paradisi, [4] & antequam viderentur decori flores, & antequam confirmarentur motæ [5] virtutes, & antequam colligerentur innumerabiles militiæ angelorum. [6] & antequã extollerentur altitudines aeris, & antequam nominarentur mensuræ firmamentorum, & antequam æstuarent camini in Sion, [7] & antequam inuestigarẽtur præsentes anni, & antequam abalienarentur eorũ qui nunc peccant adinuentiones, & consignati essent qui fidẽ thesaurizauerũt: [8] tũc cogitaui, & facta sunt per me solum, & nõ per alium: & finis per me, & non per alium. [9] Et respondi, & dixi, Quæ erit separatio temporum? aut quando prioris finis, & sequentis initium? [10] Et dixit ad me, Ab Abrahã vsq; ad Isaac, quando nati sunt ab eo Iacob & Esau, manus Iacob tenebat ab initio calcaneũ Esau: [11] finis enim huius seculi Esau, & principium sequentis Iacob. [12] Hominis manus inter calcaneum & manum. Aliud noli quærere Esdra. [13] Et respõdi, & dixi, O dominator Domine, si inueni gratiã ante oculos tuos, [14] oro vt demõstres seruo tuo finẽ signorũ tuorũ quorum partem mihi demõstrasti nocte præcedenti. [15] Et respondit, & dixit ad me, Surge super pedes tuos, & audi vocem plenissimam somitus. [16] Et erit sicut commotio, nec commouebitur loeus, in quo [17] stes super eum. [18] Ideo cùm loquitur, tu non expaueas, quoniam de fine verbum & fundamentũ [19] terræ intelligitur, [20] quoniam de ipsis sermo tre- B miscit & commouetur. scit enim quoniam finem [21] eorum oportet cõmutari. [22] Et factum est, cùm audissem, surrexi super pedes meos, & audiui: & ecce vox loquens, & sonus eius sicut sonus aqua- [23] rum multarum, [24] & dixit, Ecce dies veniunt, & erit quando appropinquare incipiam, vt visitem [25] habitates in terra: [26] & quando inquirere incipiam ab eis qui iniustè nocuerunt iniustitia sua, [27] & quando suppleta fuerit humilitas Sion. [28] & cũ superfignabitur seculum quod incipiet pertransire, hæc signa faciam, Libri aperientur ante faciẽ [29] firmamenti, & omnes videbunt simul, [30] & anniculi infantes loquentur vocibus suis, & prægnãtes immaturos parient infantes trium & quatuor [31] mensium, & viuent, & suscitabuntur. [32] Et subitò apparebũt seminata loca non seminata, & ple- [33] na promptuaria subitò inuenientur vacua: [34] & tuba canet cum sono, quam cùm omnes audient, subitò expauescent. [35] Et erit in illo tempore, debellabũt amici amicos vt inimici, & expauescet terra cum his: & venæ fontium stabunt, & [36] non decurrẽt in horis tribus: [37] & erit, omnis qui derelictus fuerit ex omnibus istis quibus prædixi tibi, ipse saluabitur, & videbit salutare meum, [38] & finem seculi vestri. [39] Et videbunt qui recepti sunt homines, qui morte non gustauerunt à natiuitate sua, & mutabitur cor inhabitantium, & [40] conuertetur in sensum alium. [41] Delebitur enim malum, & extinguetur dolus. [42] Florebit autem fides, & vincetur corruptela, & ostendetur veri- [43] tas quæ sine fructu fuit diebus tantis. [44] Et factũ est, cùm loquereturmihi, & ecce paulatim intue- [45] bar super eũ ante quem stabã, [46] Et dixit ad me hæc, Veni tibi ostendere tempus venturæ noctis. [47] Si ergo iterum rogaueris, & iterum iciunaueris septem diebus, iterum tibi renuntiabo horum [48] maiora per diem quàm audiui. [49] Audita est enim C vox tua apud Altissimum. Vidit enim fortis dilectionem tuam, & prouidit pudicitiam, quam à [50] iuuentute tua habuisti: [51] & propter hoc nisit me demonstrare tibi hæc omnia, & dicere tibi: Con- [52] fide, & noli timere, [53] & noli festinare cum prioribus temporibus cogitare vana, vt non prope- [54] res à nouissimis temporibus. [55] Et factum est post hæc, & sicut iterum: & similiter iciunaui septem diebus, vt suppleam tres hebdomadas, quæ di- [56] ctæ sunt mihi. [57] Et factũ est in octaua nocte, & cor meum turbabatur iteratò in me, & cœpi lo- [58] qui coram Altissimo. [59] Inflammabatur enim spi- [60] ritus meus valde, & anima mea anxiabatur. [61] & dixi, O Domine, loquens locutus es ab initio creaturæ in primo die dicens, Fiat cælum & ter- [62] ra: & tuum verbum opus perfectum. [63] Et erat tunc

tunc spiritus, & tenebræ circunferebantur, & silentium, sonus vocis hominis nondum erat abs- [64] te. [65] Tunc dixisti de thesauris tuis proferri lumẽ [66] luminosum, quo appareret opus tuum. [67] Et die [68] secundo creasti spiritum firmaméti, & imperasti [69] ei vt diuideret & diuisionem faceret inter aquas, vt pars quædã sursum recederet, pars verò deorsum maneret. [70] Et tertia die imperasti aquis cõ- [71] gregari in septima parte terræ: sex verò partes siccas & conseruasti, vt ex his sint coram te minis- [72] trantia seminata à Deo, & culta. [73] Verbum [74] enim tuum processit, & opus statim fiebat. [75] Processit enim subitò fructus multitudinis [76] immensus, & concupiscentiæ gustus multifor- [77] mes, & flores colore immutabili, & odores odora- [78] menti inuestigabilis. & die tertia hęc facta sunt. [79] Quarta autem die imperasti fieri solis splendo- [80] rem, lunæ lumen, stellarũ dispositionẽ. [81] Et imperasti eis, vt deseruirent futuro plasmato ho- [82] mini. [83] Quinto autem die dixisti septimæ parti, [84] vbi erat aqua congregata, vt procrearet animalia, & volatilia, & pisces: & ita fiebat. [85] Aqua [86] muta, & sine anima quæ Dei nutu iubebantur, animalia faciebat, vt ex hoc mirabilia tua nationes enarrent. [87] Et tunc conseruasti duas animas: [88] vnum vni vocasti Henoch, & nomen secundæ vocasti Leuiathan, [89] & separasti ea ab alterutro. [90] Non enim poterat septima pars, vbi erat aqua congregata, capere ea. [91] Et dedisti Henoch v- [92] nam partem, quæ siccata est tertio die, vt habiter in ea vbi sunt montes mille. [93] Leuiathan autem dedisti septimam partẽ humidam, & seruasti [94] eam, vt fiat in deuorationem quibus vis, & quãdo vis. [95] Sexto autem die imperasti terræ, vt creaster coram te iumenta, & bestias, & reptilia: [96] & [97] super his Adam, quem constituisti ducem super omnibus factis quæ fecisti, & ex eo educimur [98] nos omnes, quemque elegisti populũ. [99] Hęc autem omnia dixi corã te Domine, quia propter nos [100] creasti seculũ. [101] Residuas autem gẽtes ab Adam [102] natas dixisti eas nil esse, & quoniam saliuæ assimilatæ sunt, & quasi stillicidium de vase simila- [103] bis abundantiam eorũ. [104] Et nunc Domine, ecce, [105] istæ gentes, quæ in nihilum deputatæ sunt; cœperunt dominari nostri, & deuorare: [106] nos autẽ [107] populus tuus quem vocasti primogenitum vnigenitum æmulatorem tuum, traditi sumus in [108] manibus eorum: [109] & si propter nos creatum [110] est seculum, quare non hæreditatem possidemus tum seculo? Vsquequo hæc.

CAP. VII.

[1] ET factum est, cùm finissem loqui verba hæc, [2] E missus est ad me angelus qui missus fuerat ad A me primis noctibus, [3] & dixit ad me, Surge Esdra, & audi sermones quos veni loqui ad te. [4] Et [5] dixi, Loquere Deus meus. Et dixit ad me, Mare positum est in spatioso loco, vt esset altum & [6] immensum: [7] erit autem ei introitus in angusto [8] loco positus, vt esset similis fluminibus. [9] Quis enim volens voluerit ingredi mare, & videre eũ, vel dominari eius: si non transierit angustum, in [10] latitudinẽ quomodò venire poterit? [11] Ité aliud, Ciuitas est ædificata, & posita in loco campestri: [12] est autem plena omnium bonorum. [13] introitus eius angustus & in præcipiti positus, vt esset à [14] dexteris quidẽ ignis, à sinistris aqua alta: [15] semita autem est vna sola inter eos posita, hoc est, inter ignem & aquam, vt non capiat semita, nisi [16] lummodò vestigium hominis. [17] Si autẽ dabitur ciuitas homini in hereditatem, si nunquam antepositum periculum pertransierit, quomodò [18] accipiet hæreditatẽ suam? [19] Et dixi, Sic Domine. [20] Et dixit ad me, Sic est & Israel pars. [21] Propter eos enim feci seculum: & quando transgressus est Adã cõstitutiones meas, iudicatum est quod [22] factum est. [23] Et facti sunt introitus huius seculi angusti, & dolentes, & laborioſi: pauci autem & mali, & periculorũ pleni, & labore magnopere [24] fulti. [25] nã maioris seculi introitus spatiosi & se- [26] curi, & faciẽtes immortalitatis fructũ. [27] Si ergo ingredientes non fuerunt ingressi qui viuunt, angusta & vana hæc: non poterunt recipere quę [28] sunt reposita. [29] Nunc ergo quare tu conturbaris, cùm sis corruptibilis? & quid mouẽris tu, cũ [30] sis mortalis: [31] Et quare non accepisti in corde tuo quod est futurum, sed quod in præsenti? [32] Respõdi & dixi, Dominator Domine, ecce dispositi lege tua, quoniã iusti hæreditabunt hæc, [33] impij autẽ peribunt. [34] Iusti autem ferent angusta, sperantes spatiosa. qui enim impiè gesserunt, & angusta passi sunt, & spatiosa non videbunt. [35] Et dixit ad me, Nõ est iudex super Deum, neq; B intelligens super Altissimum. [36] Pereunt enim [37] multi præsentes, quia negligitur quæ antepositа [38] est Dei lex. [39] Mandans enim mandauit Deus venientibus, quãdo venerunt, quid facientes viuerent, & quid obseruãtes nõ punirentur. [40] Hi autẽ nõ sunt persuasi, & contradixerunt ei, & cõstituerunt sibi cogitamẽ vanitatis, [41] & proposuerunt sibi circunuentiones delictorũ, & superdixerunt Altissimo nõ esse, & vias eius nõ cognouerunt, [42] & legem eius spreuerũt, & sponsiones eius abnegauerũt, & in legitimis eius fidem non [43] habuerũt, & opera eius nõ perfecerunt. [44] propter [45] hoc Esdra vacua vacuis, & plena plenis. [46] Ecce tempus veniet, & erit quando venient signa quæ prædixi tibi, & apparebit sponsa, & appareſcens [47] ostendetur quæ nunc subducitur terra: [48] & omnis qui liberatus est de prædictis malis, ipse vide- [49] bit mirabilia mea. [50] Reuelabitur enim filius meus IESVS cum his qui cum eo sunt, & iucundabuntur qui relicti sunt in annis quadrin-

Universidad de Deusto
Biblioteca

gentis. [32] Et erit post annos hos, & morietur fi- 32
lius meus CHRISTVS, & omnes qui spiramen-
ti habent homines: [33] & cõuertetur seculum in 33
antiquũ silentium diebus septẽ, sicut in prio-
ribus iudiciis, ita vt nemo derelinquatur. [34] Et erit 34
post dies septem, & excitabitur quod nondum
vigilat seculum, & morietur corruptũ, [35] & terra 35
reddet quæ in ea dormiunt & puluis qui in eo
silentio habitant, & promptuaria reddent quæ
eis commendatæ sunt animæ. [36] Et reuelabitur 36
Altissimus super sedem iudicij, & pertransibunt
miseriæ, & longanimitas congregabitur. [37] Iu- 37
dicium autem solum remanebit, veritas stabit &
fides conualescet, [38] & opus subsequetur, & 38
merces ostendetur, & iustitiæ vigilabunt, & in-
iustitiæ nõ dominabuntur. [39] Et dixi, Primus A- 39
Gen. 18. brahã propter Sodomitas orauit, & Moyses pro C
Exo. 32. patribus qui in deserto peccauerunt, [40] & qui 40
Num. 14. post eum pro Israel in diebus Achaz, & Samue-
Deu. 9. lis: [41] & Dauid pro contractione, & Salomon pro 41
3. Reg. 8. eis qui venerunt in sanctificationem, [42] & Elias 42
1. Reg. 18. pro his qui pluuiam acceperunt, & pro mortuo
3. Reg. 17. vt viueret, [43] & Ezechias pro populo in diebus 43
4. Reg. 20. Sennacherib, & multi pro multis. [44] Si ergo mo- 44
do quando corruptibile increuit, & iniustitia
multiplicata est, & orauerunt iusti pro impiis:
quare & nunc sic non erit? [45] Et respondit ad me, 45
& dixit, Præsens seculum non est finis, gloria in
eo frequens manet: propter hoc orauerunt pro
inualidis. [46] Dies enim iudicij erit finis temporis 46
huius, & initium temporis futuræ immortalita-
tis, in quo transiuit corruptela: [47] soluta est in- 47
temperantia, abscisa est incredulitas: creuit au-
tẽ iustitia, orta est veritas. [48] tunc enim nemo po- 48
terit saluare eum qui periit, neq; demergere qui
vicit. Et respondi, [49] & dixi, Hic est sermo meus 49
primus & nouissimus, quoniam melius erat non
dare terrã Adam, vel cùm iam dedisset, coercere
eum vt non peccaret. [50] Quid enim prodest ho- 50
minibus in præsenti viuere in tristitia, & mor-
Rom. 5. tuos sperare punitionem? [51] O tu quid fecisti 51
Adam? Si enim tu peccasti, non est factus solius
tuus casus, sed & noster qui ex te aduenimus.
[52] Quid enim prodest nobis si promissum est no- 52
bis immortale tempus: nos autẽ mortalia opera
egimus? [53] Et quoniã prædicta est nobis perennis 53
spes: nos verò pessimi vani facti sumus. [54] Et quo- 54
niam reposita sunt nobis habitacula sanitatis &
securitatis: nos verò malè cõuersati sumus. [55] Et 55
quoniam reposita est gloria Altissimi protegere
eos qui tardè conuersati sunt: nos autẽ pessimis
viis ambulauimus. [56] Et quoniã ostẽditur paradi- 56
sus, cuius fructus incorruptus perseuerat, in quo
est securitas & medela: [57] nos verò non ingredie- 57
mur. in ingratis enim locis cõuersati sumus. [58] Et 58
quoniam super stellas fulgebunt facies eorũ qui D
abstinentiam habuerunt: nostræ autem facies 59
super tenebras nigræ. [60] non enim cogitauimus 60
viuentes quando iniquitatem faciebamus, quòd
incipiemus post mortem pati. [61] Et respondit, 61
& dixit, Hoc est cogitamẽtum certaminis quod
certabit qui super terram natus est homo, [62] vt 62
si victus fuerit, patiatur quod dixisti: si autem
vicerit, recipiet quod dico: [63] quoniam hæc 63
est vita quam Moyses dixit, cùm viueret, ad po- Deu. 30.
pulum, dicens, Elige tibi vitam, vt viuas. [64] Non 64 Deu. 32.
crediderunt autẽ ei, sed nec post eum prophetis:
sed nec mihi qui locutus sum ad eos. [65] quoniã 65
non esset tristitia in perditionem eorum, sicut fu
turum est gaudiũ super eos, quibus persuasa est
salus. [66] Et respondi, & dixi, Scio Domine, quo- 66
niã vocatus est Altissimus misericors in eo quòd
misereatur his qui nondũ in seculo aduenerunt,
[67] & quòd miseretur illis qui cõuersionem faciunt 67
in lege eius: [68] & longanimis est quoniã longa- 68
nimitatẽ præstat his qui peccauerunt quasi suis
operibus: [69] & munificus est, quoniã quidem do- 69
nare vult pro exigentiis: [70] & multæ misericordiæ, 70
quoniã multiplicat magis misericordias his qui
præsentes sunt, & qui præterierunt, & qui futuri
sunt. [71] Si enim non multiplicauerit misericor- 71
dias suas, non viuificabitur seculum cum his qui
inhæreditabãt in eo. [72] Et dõnat: quoniam si nõ 72
donauerit de bonitate sua, vt alleuentur hi qui
iniquitatem fecerunt, de suis iniquitatibus non
poterit decies millesima pars viuificari hominũ.
[73] & iudex si non ignouerit his qui curati sunt 73
verbo eius, & deleuerit multitudinẽ contentio-
num: [74] non fortasis derelinquerentur in innu- 74
merabili multitudine, nisi pauci valde.

CAP. VIII.

[1] ET respondit ad me, & dixit, Hoc seculum fe- 1
cit Altissimus propter multos, futurum au-
tem propter paucos. [2] Dicam autem coram te 2
similitudinem Esdra. Quomodò autẽ interro-
gabis terrã, & dicet tibi, quoniã dabit terra mul-
tam magis vnde fiat fictile, paruum autẽ puluerẽ
vnde aurum fit: sic & actus præsentis seculi.
[3] Multi quidem creati sunt, pauci autẽ saluabun- 3
tur. [4] Et respondi, & dixi, Absorbe ergo anima 4
sensum, & deuora quod sapit. [5] conuenisti enim 5 volens.
obaudire, & prophetare volens'. Nec enim tibi
datum est spatium, nisi solummodò viuere.
[6] O Domine, si non permittes seruo tuo, vt ore- 6
mus coram te, & des nobis semen cordi, & sen-
sui culturam, vnde fructus fiat, vnde viuere
possit omnis corpus, qui portabit locum ho-
minis? [7] Solus enim es, & vna plasmatio nos 7
sumus manuum tuarum, sicut locutus es: [8] & 8
quomodò nunc in matrice plasmatũ est corpus,
& præstas membra: conseruatur in igne & aqua
tua creatio: & nouem mensibus patitur tua
plasmatio

plasmatio tuam creaturam quæ in ea creata est: 9
[9] ipsum autem quod seruat, & quod seruatur, v-
traque seruabuntur: seruataq́, quandoque iterum
reddit matrix, quæ in ea creuerunt. [10] Impera- 10
sti enim ex ipsis membris, hoc est mamillis præ-
bere lac fructui mamillarum, [11] vt nutriatur id 11
quod plasmatum est vsque in tẽpus aliquod, &
postea disponas eum tuæ misericordiæ. [12] Enutri- 12
sti eum tua iustitia, & eruditi eum in lege tua, &
corripuisti eum tuo intellectu: [13] & mortificabis 13
eum, vt tuam creaturam: & viuificabis eum, vt
opus tuum. [14] Si ergo perdideris eum qui tantis 14
laboribus plasmatus est: tuo iussu facile est ordi-
nari, vt & id quod fiebat seruaretur. [15] Et nunc 15
Domine dicã, de omni homine tu magis scis: de
populo autem tuo, ob quẽ doleo: [16] & de hæredi- 16
tate tua, propter quam lugeo: & propter Israel,
propter quẽ tristis sum: & de Iacob, propter quẽ
doleo: [17] ideo incipiam orare coram te pro me, & 17
pro eis: quoniam video lapsus nostros qui inha-
bitamus terram. [18] Sed audiui celeritatem iudicis 18
qui futurus est. [19] Ideò audi vocem meam, & in- 19
telligе sermonem meum, & loquar coram te. Ini-
tiũ verborũ Esdræ priusquàm assumeretur: [20] & 20
dixit, Domine, qui inhabitas seculum, cuius oculi
eleuati in superna & aëre: [21] & cuius thronus 21
inæstimabilis, & gloria incõprehensibilis cui astat
exercitus angelorum cum tremore, [22] quorum 22
seruatio in vento & igni conuertitur: cuius ver-
bum verum, & dicta perseuerantia: [23] cuius iuf- 23
fio fortis, & dispositio terribilis: cuius aspectus
desecat abyssos, & indignatio tabescere facit mõ-
tes, & veritas testificatur: [24] exaudi orationem 24
serui tui, & auribus percipe precationẽ figmenti
tui. [25] Dum enim viuo, loquar: & dum sapio, re- 25
spondebo, [26] nec respicias populi tui delicta, sed 26
qui tibi in veritate seruiunt. [27] Nec intendas im- 27
pia gentiũ studia, sed qui tua testimonia cum do-
loribus custodierunt. [28] Nec cogites qui in con- 28
spectu tuo falsè conuersati sunt, sed memorare
qui ex voluntate tua timorem cognouerũt. [29] Ne- 29
que volueris perdere, qui pecudum mores ha-
buerunt: sed respicias eos qui legem tuam splen-
dide docuerunt. [30] Nec indigneris eis qui bestiis 30
peiores iudicati sunt: sed diligas eos qui semper C
in tua iustitia confidunt, & gloria. [31] Quoniam 31
nos & patres nostri talibus morbis languemus:
tu autem propter nos peccatores misericors vo-
caberis. [32] Si enim desyderaueris vt nostri mise- 32
reatis, tunc misericors vocaberis, nobis autem nõ
habentibus opera iustitiæ. [33] Iusti enim, quibus 33
sunt opera multa reposita, ex propriis operibus
recipient mercedem. [34] Quid est enim homo, vt 34
si indigneris: aut genus corruptibile, vt ita ama-
ris de ipso? [35] In veritate enim nemo de geni- 35
tis est qui non impiè gessit, & de confitentibus
qui non deliquit. [36] In hoc enim annunciabitur 36
iustitia tua, & bonitas tua Domine, cùm miser-
tus fueris eis qui non habent fubstantiam bono-
rum operum. [37] Et respondit ad me, & dixit, 37
Rectè locutus es aliqua: & iuxta sermones tuos
sic & fiet. [38] quoniã non verè cogitabo super plas- 38
ma eorũ qui peccauerunt ante mortẽ, ante iudi-
cium, ante perditionem: [39] sed iucundabor super 39
iustorũ figmentum, & memorabor peregrinatio- Gen. 44. 4.
nis quoque, & saluationis & mercedis receptio-
nis. [40] Quo modo ergo locutus sum, sic & est. 40
[41] Sicut enim agricola serit super terram semina 41
multa, & pantationes multitudinis plantat, sed
non in tempore omnia quæ seminata sunt, saluã-
tur, sed nec omnia quæ plantata sunt radicabunt:
sic & qui in seculo seminati sunt, nõ omnes salua Mat. 13. Luc. 8. Ioã. 12.
buntur. [42] Et respondi, & dixi, Si inueni gratiam, 42
loquar. [43] Quo modo semen agricolæ si non af- 43
cenderit aut non acceperit pluuiam tuam in tẽ-
pore, aut si corruptũ fuerit multitudine pluuiæ,
[44] sic perit: & similiter homo qui manibus tuis 44
plasmatus est, & tu ei imago nominatus: quoniã
simulatus es ei, propter quem omnia plasmasti,
[45] & similasti semini agricolæ. [46] Non irascaris su- 45
per nos, sed parce populo tuo, & miserere hære-
ditati tuæ. Tu autem creaturæ tuæ misereris.
[47] Et respondit ad me, & dixit, Quæ sunt præsen- 46
D tia præsentibus, & quæ futura futuris. [48] Multum 47
enim tibi restat, vt possis diligere meam crea-
turam super me: tibi autem frequenter & ipsi
proximaui, iniustis autẽ nũquam. [49] Sed & in hoc 48
mirabilis es corã Altissimo, [50] quoniam humi- 49
liasti te sicut decet te: & non iudicasti te, vt in- 50
ter iustos plurimum glorificeris. [51] Propter quod
miseriæ multæ, & miserabiles efficientur eis qui
habitant seculum in nouissimis: quia in multa 51
superbia ambulauerunt. [52] Tu autem pro te in- 52
tellige, & de similibus tuis inquire gloriam.
[53] Vobis enim apertus est paradisus, plantata est 53
arbor vitæ, preparatum est futurum tempus, præ-
parata est abundantia, ædificata est ciuitas, pro-
bata est requies, perfecta est bonitas & perfecta
sapientia. [54] Radix mali signata est à vobis: infir- 54
mitas, & tinea à vobis absconsa est: & in infer-
num fugit corruptio in obliuione. [55] Transie- 55
runt dolores, & ostensus est in fine thesaurus im-
mortalitatis. [56] Noli ergo adiicere inquirendo 56
de multitudine eorum qui pereunt. [57] Nam & 57
ipsi accipientes liberratem, spreuerunt Altissi-
mum, & legem eius contempserunt, & vias eius
dereliquerunt. [58] Adhuc autem iustos eius con- 58 Psal. 93.
culcauerunt, [59] & dixerunt in corde suo non esse Rei. & 13. 52.
Deum: & quidem scientes quoniam moriuntur.
[60] Sicut enim vos suscipient quæ prædicta sunt: 59
sic eos sitis & cruciatus, quæ præparata sunt. non
enim voluit hominem disperdi. [61] Sed & ipsi 60

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui creati sunt, coinquinauerunt nomẽ eius qui fecit eos: & ingrati fuerunt ei qui præparauit eis vitam. [41] Quapropter iudicium meũ modò appropinquat. [42] Quæ nõ omnibus demonstraui, nisi tibi, & tibi similibus paucis. Et respondi, & dixi, [43] Ecce nunc Domine demonstrasti mihi multitudinem signorum, quæ incipies facere in nouissimis: sed non demonstrasti mihi quo tempore.

CAP. IX.

ET respondit ad me, & dixit, Metiens metire tempus in semetipso: & erit cùm videris, A quando transierit pars quædam signorum quæ prædicta sunt, [2] tunc intelliges quoniam ipsum est tẽpus in quo incipiet Altissimus visitare seculum quod ab eo factum est. [3] Et quãdo videbitur in seculo motio locotũ, & populorum turbatio, [4] tunc intelliges quoniam de his erat Altissimus locutus à diebus qui fuerunt ante te ab initio. [5] Sicut enim omne quod factũ est in seculo initiũ habet, pariter & cõsummationem, & consummatio est manifesta: [6] sic & Altissimi tẽpora initia habent manifesta in prodigus & virtutibus, & cõsummationes in actu & in signis. [7] Et erit, omnis qui saluus factus fuerit, & qui poterit effugere per opera sua & per fidẽ, in qua credidistis, [8] relinquetur de prædictis periculis, & videbit salutare meum in terra mea, & in finibus meis. quoniã sanctificaui me à seculo. [9] Et tunc miserebuntur qui nunc abusi sunt vias meas: & in tormentis commorabuntur hi qui eas proiecerunt in cõtemptu. [10] Qui enim non cognouerunt me, viuentes beneficia cõsecuti: [11] & qui fastidierunt legẽ meã, cũ adhuc erant habẽtes libertatem, [12] & cùm adhuc esset eis apertus pœnitentiæ locus, non intellexerunt, sed spreuerunt: hos oportet post mortẽ in cruciamento cognoscere. [13] Tu ergo noli adhuc curiosus esse quomodò impij cruciabuntur: sed inquire quomodò iusti saluabuntur, & quorum seculum, & propter quos B seculum, & quando. [14] Et respondi, & dixi, [15] Olim locutus sum, & nunc dico, & postea dicã; quoniã plures sunt qui pereunt, quàm qui saluabũtur: [16] sicut multiplicatur fluctus super guttã. [17] Et respõdit ad me, & dixit: [18] Qualis ager, talia & semina: & quales flores, tales & tincturæ: & qualis operator, talis & creatio: & qualis agricola, talis cultura: quoniã tempus erat seculi. [19] Et nunc cùm essem parans eis his qui nunc sunt, antequã fieret seculum, in quo habitarent: & nemo mihi cõtradixit. [20] tunc enim quisq;, & nunc creator in mundo hoc parato, & messe indeficiẽti & lege inuestigabili corrupti sunt mores eorũ. [21] Et consideraui seculũ, & ecce erat periculũ propter cogitationes quæ in eo aduenerunt. [22] Et vidi, & peperci ei valde: & seruaui mihi acinũ de botro, [23] & plantationem de tribu multa. [24] Pereat ergo multitudo quæ sine causa nata est, & seruetur acinus meus, & plantatio mea: quia cum multo labore perfeci. [25] Tu autem si adhuc intromittas septem dies alios, sed non ieiunabis in eis: [26] ibis in campum florum, vbi domus non est ædificata: & manducabis solummodò de floribus campi, & carnẽ non gustabis, & vinũ non bibes, [27] sed solũmodò flores: [28] deprecare Altissimũ sine intermissione; & veniam, & loquar tecum. [29] Et C profectus sum, sicut dixit mihi, in campum, qui vocatur Ardath, & sedi ibi in floribus. Et de herbis agri manducaui, & facta est esca earũ mihi [30] in saturitatem. [31] Et factum est post dies septem, & ego discumbebã supra fœnũ, & cor meũ iterũ turbabatur sicut antè. [32] Et apertum est os meũ, & inchoaui dicere coram Altissimo, & dixi, [33] O Domine, te nobis ostendens ostensus es patribus nostris in deserto, quod non calcatur, & infructuoso, quando erant exeuntes de Ægypto: & dicens dixisti, [34] Tu Israel audi me, & semen Iacob intẽde sermonibus meis. [35] Ecce enim ego semino in vobis legem meã, & faciet in vobis fructũ, & glorificabimini in eo per seculũ. [36] Nã patres nostri accipientes legem, nõ seruauerunt, & legitima mea nõ custodierũt, & factus est fructus legis non parens: nec enim poterat, quoniam ruus erat. [37] Nam qui acceperunt perierunt, nõ custodientes quod in eis seminatum fuerat. [38] Et ecce, cõsuetudo est, vt cùm acceperit terra semen, vel nauẽ mare, vel vas aliquod escam vel potũ: cùm fuerit exterminatum id, in quo seminatum est, [39] vel in quod missum est: [40] simul id quod seminatum, vel missum est, vel quæ susceptа sunt, exterD minantur, & susceptа iam non manent apud [41] nos: sed nobis sic non factũ est. [42] Nos quidẽ qui legem accepimus peccãtes periuimus, & cor nostrum quod suscepit eam: [43] nam lex non periit, [44] sed permansit in suo labore. [45] Et cùm loquerer hæc in corde meo, respexi oculis meis, & vidi mulierem in dextera parte. & ecce hæc lugebat, & plorabat cum voce magna, & animo dolebat valde, & vestimẽta eius discissa, & cinis super caput eius. [46] Et dimisi cogitatus, in quibus eram cogitans, & conuersus sum ad eam, & dixi ei, [47] Vt quid fles? & quid doles animo? Et dixit ad me, [48] Dimitte me Domine meus, vt defleã me, & adiiciam dolorem: quoniam valde amaro sum [49] animo, & humiliata sum valde. [50] Et dixi ei, Quid passa es? dic mihi. Et dixit ad me, [51] Sterilis fui ego famula tua, & non peperi, habens maritum annis triginta. [52] Ego enim per singulas horas, & per singulos dies, & annos hos [53] triginta deprecor Altissimum nocte ac die. [54] Et factũ est, post triginta annos exaudiuit me Deus ancillam tuam, & vidit humilitatem meam, &

& attendit tribulationi meæ, & dedit mihi filiũ: & iucundata sum super eum valde ego, & vir meus, & omnes ciues mei, & honorificabamus valde Fortem. [46] Et nutriui eum cum labore multo. [47] Et factum est cùm creuisset, & venisset accipere vxorem, feci diem epuli.

CAP. X.

ET factũ est, cũ introisset filius meus in thalamo suo, cecidit, & mortuus est: [2] & euerti- A mus omnes lumina, & surrexerunt omnes ciues eius, ad consolandum me, & quieui vsque in aliũ diem vsque nocte. [3] Et factum est, cùm omnes quieuissent vt me consolarentur vt quiescerem: & surrexi nocte, & fugi: & veni sicut vides in hoc campo: [4] & cogito iam non reuerti in ciuitatẽ, sed hîc consistere: & neq; manducare, neque bibere, sed sine intermissione lugere, & ieiunare vsque dũ moriar. [5] Et dereliqui sermones in quibus erã, & respondi cũ iracundia ad eam, & dixi, [6] Sanctа super omnes mulieres, nõ vides luctum nostrũ, & quæ nobis cõtingunt? [7] Quoniã Sion mater nostra omni tristitia cõtristatur, & humiliatа humiliata est, & luget validissimè. [8] Et nũc quoniã omnes lugemus, & tristes sumus: quoniã omnes cõtristati sumus, tu autem contristaris in vno filio? [9] Interroga enim terram, & dicet tibi: quoniam hæc est, quæ debeat lugere casum tantorum super eam germinantium. [10] Et ex ipsa ab initio omnes nati, & alij venient: & ecce, penè omnes in perditionem ambulant, & exterminiũ sit multitudo eorũ. [11] Et quis ergo debet lugere magis, nisi hæc quę tam magnã multitudinẽ perdidit, quàm tu, quæ pro vno doles? Si autẽ dicis mihi, [12] Quoniam non est planctus meus similis terræ: quoniã fructũ ventris mei perdidi, quẽ cũ mœroribus peperi, & cũ doloribus genui: [13] terra autem secundùm viam terræ, abiitque in ea multitudo præsens, quo modo euẽnit: & ego tibi dispositum suum homini ab initio ei qui fecit eam. [14] Nunc ergo retine apud temetipsam dolorem tuum, & fortiter fer qui tibi contigerunt casus. [15] Si enim iustificaueris terminũ Dei, & consiliũ [16] suũ recipies in tẽpore, & in talibus collaudaberis. B [17] regredere ergo in ciuitatem ad virũ tuum. Et [18] dixit ad me, Non faciã, neq; ingrediar ciuitatẽ, sed hîc moriar. [19] Et apposui adhuc loqui ad eã, & dixi, [20] Noli facere hunc sermonem, sed cõsenti persuadenti. Quot enim casus Sion? Consolare propter dolorem Ierusalem. [21] Vides enim quoniam sanctificatio nostra deserta effecta est, & altare nostrum demolitũ est, & templum nostrum destructum est, [22] & psalterium nostrum humiliatum est, & hymnus conticuit, & exultatio nostra dissoluta est, & lumen candelabri nostri extinctum est, & arca testamenti nostri direpta est, & sancta nostra cõtaminata sunt, & nomen quod inuocatum est super nos, penè prophanatum est: & liberi nostri contumeliam passi sunt, & sacerdotes nostri succensi sunt, & Leuitæ nostri in captiuitatem abierunt, & virgines nostræ coinquinatæ sunt, & mulieres nostræ vim passæ sunt, & iusti nostri rapti sunt, & paruuli nostri perditi sunt, & iuuenes nostri seruierunt, & fortes nostri inua- [23] lidi facti sunt: [24] & quod omniũ maius, signaculum Sion, quoniam resignata est de gloria sua. nam & tradita est in manibus eorum qui nos oderunt. [25] Tu ergo excute tuam tristitiam multam, & depone abs te multitudinem dolorum, vt tibi repropitietur Fortis, & requiem faciet tibi [26] Altissimus requietionem laborum. [27] Et factum est, cùm loquebar ad eam, facies eius fulgebat subitò & species, coruscus fiebat visus eius, vt essem pauens valde ad eam, & cogitarẽ quid esset [28] hoc. [29] Et ecce, subitò emisit sonitũ vocis magnũ timore plenum, vt commoueretur terra à mulie- [30] ris sono. & vidi: [31] & ecce, amplius mulier non C cõparebat mihi, sed ciuitas ædificabatur, & locus demonstrabatur de fundamentis magnis: & ti- [32] mui, & clamaui voce magna, & dixi, [33] Vbi est Vriel angelus, qui à principio venit ad me? quoniam ipse me fecit venire in multitudine in excessu mentis huius, & factus est finis meus in cor- [34] ruptionẽ, & oratio mea in improperiũ. [35] Et cùm essem loquens ego hæc, ecce venit ad me, & vidit [36] me. [37] & ecce erã positus vt mortuus, & intellectus meus alienatus erat, & tenuit dexteram meã, & cõfortauit me, & statuit me super pedes meos, [38] & dixit mihi, [39] Quid tibi est? & quare conturbatus est intellectus tuus, & sensus cordis tui? & [40] quare conturbaris? Et dixi, [41] Quoniã dereliquisti me, & ego quidẽ feci secũdùm sermones tuos, & exiui in cãpum: & ecce vidi, & video quod nõ [42] possum enarrare. Et dixit ad me, [43] Sta vt vir, & [44] commouebo te. Et dixi, [45] Loquere Dominе meus tu in me, noli me derelinquere, vt nõ frustra moriar: [46] quoniã vidi quæ nõ sciebã, & audio quæ nõ scio. [47] Aut nunquid sensus meus falsitur, & anima mea somniat? [48] Nunc ergo deprecor te, vt demonstres seruo tuo de excessu hoc. Et [49] respõdit ad me, & dixit, [50] Audi me & doceam te, & dicam tibi de quibus times: quoniã Altissimus [51] reuelauit tibi mysteria multa. [52] Vidit rectam viam tuam, quoniam sine intermissione contristabaris pro populo tuo, & valde lugebas propter [53] Sion. [54] Hic ergo intellectus visionis quæ tibi apparuit ante paululum. [55] Quam vidisti lugentẽ, [56] inchoasti consolari eam. [57] Nunc autem iam speciem mulieris non vides, sed apparuit tibi ciuitas [58] ædificari. [59] & quoniã enarrabat tibi de casu filij [60] sui, hæc absolutio est. [61] Hæc mulier quam vidiD sti, hæc est Sion, & quoniam dixit tibi quam &

Universidad de Deusto
Biblioteca

nunc conſpicies, vt ciuitaté ædificetã. [2] Et quo- 41
niam dixit tib, quia ſterilis fuit triginta annis:
propter quod erant anni ſcilicet triginta, quando
non erat in ea adhuc oblatio oblata. [3] Et factũ 46
eſt poſt annos triginta, ædificauit Salomõ ciuita-
té, & obtulit oblationes: tunc fuit quãdo peperit
ſterilis filiũ. [4] Et quod tibi dixit, quoniam nu- 47
triuit eũ cum labore, hoc erat, habitatio in Ieru-
ſalẽ. [5] Et quoniã dixit tibi, quòd filius meus ve- 48
niẽs in ſuo thalamo mortuus eſſet, & cõtigiſſet ei
caſus, hoc erat, quæ facta eſt ruina Ieruſalẽ. [6] Et 49
ecce vidiſti ſimilitudinẽ eius: & quoniã filiũ lu-
geret, inchoaſti cõſolari eã: & de his quæ cõtige-
runt, hęc erãt tibi aperienda. [7] Et nunc videt Al- 50
tiſſimus, quoniã ex animo cõtriſtatus es, & quo-
niã ex toto corde pateris pro ea, oſtẽdit tibi clari
taté gloriæ eius, & pulchritudinem decõris eius.
[8] Propterea enim dixit tibi vt maneres in campo 51
vbi domus nõ eſt ædificata. [9] Sciebã enim ego, 52
quoniã Altiſſimus incipiebat tibi oſtendere hæc:
[10] propterea dixi tibi vt venires in agrum vbi nõ 53
eſt fundamentũ ædificij. [11] Nec enim poterat o- 54
pus ędificij hominis ſuſtineri in loco, vbi incipie-
batur Altiſſimi ciuitas oſtendi. [12] Tu ergo noli 55
timere, neque expaueſcat cor tuum ſed ingredere
re, & vide ſplendorem & magnitudinem ædifi-
cij, quantum capax eſt tibi viſus oculorum vi-
dere: [13] & poſt hæc audies quantum capit audi- 56
tus aurium tuarum audire. [14] Tu enim beatus es 57
præ multis, & vocatus es apud Altiſſimum ſicut
& pauci. [15] Nocte autem quæ in craſtinum fu- 58
tura eſt, manebis hîc: [16] & oſtendet tibi Altiſſi- 59
mus eas viſiones ſupremorum, quæ faciet Altiſ-
ſimus his qui habitant ſuper terram à nouiſsimis
diebus. [17] Et dormiui illam noctem & aliam, 60
ſicut dixerat mihi.

CAP. XI.

ET vidi ſomnium, & ecce aſcendebat de mari 1
aquila, cui erant duodecim alæ pennarum, & A
capita tria. [2] Et vidi, & ecce expandebat alas ſuas 2
in omnem terram, & omnes venti cæli inſufila-
bant in eam, & colligebantur. [3] Et vidi, & de 3
pennis eius naſcebantur contrariæ pennę, & ipſę
fiebant in pennaculis minutis & modicis. [4] Nã 4
capita eius erant quieſcentia, & dimidium caput
erat maius aliorum capitum, ſed ipſa quieſcebat
cum eis. [5] Et vidi, & ecce aquila volauit in pen- 5
nis ſuis, & regnauit ſuper terram, & ſuper eos qui
habitant in ea. [6] Et vidi, quoniam ſubiecta erant 6
ei omnia ſub cælo, & nemo illi contradicebat, ne-
que vnus de creatura quæ eſt ſuper terram. [7] Et 7
vidi, & ecce ſurrexit aquila ſuper vngues ſuos, &
miſit vocem pennis ſuis, dicens, [8] Nolite om- 8
nes ſimul vigilare, dormite vnuſquiſque in loco
ſuo, & per tempus vigilate. [9] Capita autem in 9
nouiſsimo ſeruentur. [10] Et vidi, & ecce vox 10
non exibat de capitibus eius, ſed de medietate
corporis eius. [11] Et numeraui contrarias pennas 11
eius, & ecce ipſæ erant octo. [12] Et vidi, & ecce à 12
dextera parte ſurrexit vna penna, & regnauit
ſuper omnem terram. [13] Et factum eſt cùm regna- 13
ret, venit ei finis, & non apparuit locus eius: &
ſequens exurrexit, & regnabat. Ipſa multũ tenuit
tempus. [14] Et factum eſt cùm regnaret, & venie- 14
bat finis eius, vt non appareret, ſicut prior.
[15] Et ecce, vox emiſſa eſt illi, dicens, [16] Audi 15
tu quæ tanto tempore tenuiſti terram. hæc an- 16
nuntio tibi antequam incipias non apparere.
[17] Nemo poſt te tenebit tempus tuum, ſed nec 17
dimidium eius. [18] Et leuauit-ſe tertia, & tenuit 18
principatum ſicut & priores: & non apparuit &
ipſa. [19] Et ſic contingebat omnibus aliis ſin- 19
gulatim principatum gerere, & iterum nuſquam
comparere. [20] Et vidi, & ecce in tẽpore ſequentes 20
pennæ erigebantur à dextera parte, vt tenerent
& ipſæ principatũ: & ex his erãt quę tenebãt, ſed
tamen ſtatim nõ cõparebant. [21] Nã & aliquæ ex 21
eis erigebantur ſed nõ tenebant principatũ. [22] Et
vidi poſt hęc, & ecce non cõparuerunt duodecim 22
pennæ, & duo pennacula: [23] & nihil ſupererat in 23
corpore aquilæ, niſi duo capita quieſcẽtia & ſex
pennacula. [24] Et vidi, & ecce ſex pẽnaculis diuiſę 24
C ſunt duæ, & mãſerunt ſub capite quod eſt ad de-
xteram partem. Nam quatuor manſerunt in loco
ſuo. [25] Et vidi, & ecce ſubalares cogitabant ſe eri- 25
gere & tenere principatus. [26] Et vidi, & ecce vna 26
erecta eſt, ſed ſtatim nõ cõparuit. [27] Et ſecũdæ ve- 27
locius, quã priores nõ cõparuerunt. [28] Et vidi, & 28
ecce duæ quæ ſuperauerunt apud ſemetipſas co-
gitabãt & ipſæ regnare. [29] & in eo cùm cogitaret, 29
ecce vnum quieſcentiũ capitũ quod erat mediũ,
euigilabat. hoc enim erat duorum capitũ maius.
[30] Et vidi quoniam cõpleta ſunt duo capita ſecũ: 30
[31] & ecce conuerſum eſt caput cum his qui cum 31
eo erant, & comedit duas ſubalares quæ cogita-
bant regnare. [32] Hoc autem caput perconterruit 32
omnẽ terrã, & dominabatur in ea his qui habi-
tant terrã cum labore multo, & potentatũ tenuit
orbis terrarũ ſuper omnes alas quæ fuerũt. [33] Et 33
vidi poſt hæc, & ecce medium caput ſubitò non
cõparuit, & hoc ſicut alæ. [34] Superauerunt autẽ 34
duo capita, quę & ipſa ſimiliter regnauerũt ſuper
terrã, & ſuper eos qui habitãt in ea. [35] Et vidi, & 35
ecce deuorauit caput à dextera parte illud quod
à læua. [36] Et audiui vocẽ dicentẽ mihi, Conſpice 36
contra te, & conſydera quod vides. [37] Et vidi, & 37
D ecce ſicut leo concitatus de ſylua rugiens: & vidi
quoniã emittebat vocẽ hominis ad aquilã. Et di- 38
xit, dicens, [38] Audi tu, & loquar ad te, & dicet 39
Altiſsimus tibi, [39] Nõne tu es qui ſuperaſti de
quatuor animalibus, quæ feceram regnare in ſe-
culo meo, & vt per eos veniret finis temporũ eo-
rum?

rum? [40] Et quartus veniens deuicit omnia ani- 40
malia quæ trãſierunt, & potentatu tenuit ſeculũ
cum tremore multo, & omnem orbẽ eum labore
peſſimo, & inhabitauit tot temporibus orbẽ ter-
rarum cũ dolo. [41] Et iudicaſti terrã nõ cum veri- 41
tate. [42] Tribulaſti enim mãſuetos, & læſiſti quie- 42
ſcentes, & dilexiſti mẽdaces, & deſtruxiſti habita-
tiones eorũ qui fructificabant, & humiliaſti mu-
ros eorũ qui te nõ nocuerũt. [43] Et aſcẽdit contu- 43
melia tua vſque ad Altiſsimũ, & ſuperbia tua ad
Fortẽ. [44] Et reſpexit Altiſsimus ſuperba tempora, 44
& ecce finita ſunt, & ſcelera eius completa ſunt.
[45] Propterea nõ appareas tu aquila, & alę tuę hor- 45
ribiles, & pẽnacula tua peſsima, & capita tua ma-
ligna, & vngues tui peſsimi, & omne corpus tuũ
vanũ, [46] vt refrigeretur omnis terra, & reuertatur
liberata de tua vi, & ſperet iudicium & miſeri-
cordiam eius qui fecit eam.

CAP. XII.

ET factum eſt, dũ loqueretur leo verba hæc ad 1
aquilã, & vidi, [2] & ecce quod ſuperauerat ca- 2
put, & non comparuerunt quatuor alæ, illæ quæ A
ad eũ tranſierunt, & erectæ ſunt vt regnarent: &
erat regnum eorũ exile, & tumultu plenũ. [3] Et 3
vidi, & ecce ipſa non apparebãt, & omne corpus
aquilæ incẽdebatur, & expaueſcebat terra valde,
& ego à tumultu & exceſſu mẽtis, & à magno ti-
more vigilaui, & dixi ſpiritui meo, [4] Ecce tu præ- 4
ſtiſti mihi hoc in eo, quòd ſcrutaris vias Altiſsi-
mi. [5] Ecce adhuc fatigatus ſum animo, & ſpiritu 5
meo imaliduis ſum valde, & nec modica eſt in me
virtus a multo timore, quam expaui nocte hac.
[6] Nunc ergo orabo Altiſsimum, vt me confortet 6
vſq; in finem. [7] Et dixi, Dominator Domine, ſi 7
inueni gratiam ante oculos tuos, & ſi iuſtificatus
ſum apud te præ multis, & ſi certè aſcẽdit depre-
catio mea ante faciẽ tuã, [8] cõforta me, & oſtende 8
ſeruo tuo mihi interpretationẽ & diſtinctionem
viſus horribilis huius, vt pleniſsimè conſoleris
animã meã. [9] Dignũ enim me habuiſti oſtẽdere 9
mihi tẽpora nouiſsima. Et dixit ad me, [10] Hæc eſt 10
interpretatio viſionis huius. [11] Aquilã quã vidi- 11
ſti aſcendentẽ de mari, hoc eſt regnũ quod viſum
eſt in viſione Danieli fratri tuo. [12] Sed non eſt illi 12
interpretatũ, quoniã ego nunc tibi interpretor.
[13] Ecce dies veniunt, & exurget regnũ ſuper terrã, 13
& erit timor acrior omniũ regnorũ quæ fuerunt
ante eũ. [14] Regnabũt autẽ in ea reges duodecim, 14
vnus poſt vnũ. [15] Nã ſecundus incipiet regnare, B
& ipſe tenebit amplius tempus præ duodecim. 15
[16] Hæc eſt interpretatio duodecim alarũ quas vi- 16
diſti. [17] Et quam audiſti vocẽ quæ locuta eſt, non 17
de capitibus eius exeuntẽ, ſed de medio corporis
eius, [18] hæc eſt interpretatio, quoniã poſt tempus 18
regni illius naſcentur cõtentiones nõ modicæ, &
periclitabitur vt cadat. & nõ cadet tũc, ſed iterũ
conſtituetur in ſuũ initium. [19] Et quoniã vidiſti 19
ſubalares octo cohærentes alis eius, [20] hæc eſt in- 20
terpretatio, exurgent in ipſo octo reges, quorum
erũt tẽpora leuia, & anni citati, & duo quidem ex
ipſis perient. [21] Appropinquãte autẽ tẽpore me- 21
dio, quatuor ſeruabuntur in tẽpore, cùm incipiet
appropinquare tẽpus eius vt finiatur: duę verò in
finẽ ſeruabuntur. [22] Et quoniam vidiſti tria capi- 22
ta quieſcentia, [23] hæc eſt interpretatio, in nouiſsi- 23
mis eius ſuſcitabit Altiſsimus tria regna, & renuo-
cabit in ea multa: & dominabũtur terrã, [24] & qui 24
habitant in ea, cũ labore multo ſuper omnes qui
fuerunt ante hos. propter hoc ipſi vocati ſunt ca-
pita aquilæ. [25] Iſti enim erunt qui recapitulabũt 25
impietates eius, & qui perficient nouiſsima eius.
[26] Et quoniã vidiſti caput maius nõ apparens, hæc 26
eſt interpretatio eius. quoniam vnus ex eis ſuper
C lectum ſuum morietur, & tamen cum tormentis.
[27] Nam duo qui perſeuerauerint, gladius eos 27
comedet. [28] Vnius enim gladius comedet qui eũ 28
eo: ſed tamen hic gladio in nouiſsimis cadet. [29] Et 29
quoniam vidiſti duas ſubalares traiicientes ſuper
caput quod eſt in dextera parte, [30] hæc eſt inter- 30
pretatio. hi ſunt quos cõſeruauit Altiſsimus in fi-
nem ſuum, hoc eſt regnum exile, & turbationis
plenum. [31] Sicut vidiſti & leonem, quẽ vidiſti de 31
ſylua euigilantem & rugientem, & loquentem ad
aquilã, & arguentem eam, & iniuſtitias ipſius per
omnes ſermones eius ſicut audiſti: [32] hic eſt vẽtus 32
quem ſeruauit Altiſsimus in finem ad eos, & im-
pietates ipſorum: & arguet illos, & incutiet corã
ipſis diſceptiones eorum. [33] Statuet enim eos in 33
iudicio viuos: & erit, cùm arguerit eos, tunc cor-
ripiet eos. [34] nam reſiduum populum meũ libera- 34
bit cũ miſeria, qui ſaluati ſunt ſuper fines meos,
& iucundabit eos quoadũſq; veniet finis dies iu- 35
dicij, de quo locutus ſum tibi ab initio. [35] Hoc
ſomnium quod vidiſti, & hæ interpretationes.
[36] Tu ergo ſolus dignus fuiſti ſcire Altiſſimi ſecre- 36
tũ hoc. [37] Scribe ergo omnia iſta in libro quæ vi- 37
diſti, & pone ea in loco abſcondito: [38] & docebis 38
ea ſapiẽtes de populo tuo, quorum corda ſcis poſ
ſe capere, & ſeruare ſecreta hæc. [39] Tu autẽ adhuc 39
ſuſtine hîc alios dies ſeptem, vt tibi oſtendatur
quicquid viſum fuerit Altiſsimo oſtendere tibi.
[40] Et profectus eſt à me. Et factum eſt, cùm audiſ- 40
ſet omnis populus quoniam pertranſierunt ſep-
tem dies, & ego non fuiſſem reuerſus in ciuitatẽ,
& congregauit ſe omnis à minimo vſque ad ma-
ximum: & venit ad me, & dixerunt mihi dicen- 41
tes, [41] Quid peccauimus tibi, & quid iniuſtè
D egimus in te, quoniam derelinquens nos ſediſti
in loco hoc? [42] Tu enim nobis ſuperes ſolus ex 42
omnibus populis, ſicut botrus de vinea, & ſicut
lucerna in loco obſcuro, & ſicut portus & nauis
ſaluata à tẽpeſtate. [43] Aut nõ ſufficiunt nobis ma- 43

Universidad de Deusto
Biblioteca

la quæ contingunt? [42]Si ergo tu nos dereliqueris, 44
quanto nobis erat melius si essemus succensi &
nos cum incendio Sion? [43]Nec enim nos sumus 45
meliores eorũ qui ibi mortui sunt. Et plorauerũt
voce magna. Et respõdi ad eos, & dixi, [44]Cõfide 46
Israel, & noli tristari tu domus Iacob. [45]Est enim 47
memoria vestri coram Altissimo, & Fortis nõ est
oblitus vestri in tentatione. [46]Ego enim non de- 48
reliqui vos, neq; excessi à vobis: sed veni in hunc
locum, vt deprecarer pro desolatione Sion, vt
quærerem misericordiam pro humilitate sanctifi-
cationis vestræ. [47]Et nunc ite vnusquisque ve- 49
strũ in domũ suam, & ego veniã ad vos post dies
istos. [48]Et profectus est populus sicut dixi ei in 50
ciuitatem: [49]ego autem sedi in campo septem 51
diebus, sicut mihi mandauit: & manducabam de
floribus solummodò agri, de herbis facta est esca
mihi in diebus illis.

CAP. XIII.

ET factum est post dies septem, & somniaui 1
somnium nocte. [2]Et ecce de mari ventus exur- 2
gebat, vt cõturbaret omnes fluctus eius. [3]Et vi- 3
di, & ecce cõualescebat ille homo cum millibus
cæli: & vbi vultũ suũ vertebat vt cõsideraret, tre-
mebant omnia quæ sub eo videbantur: [4]& vbi- 4
cunque exibat vox de ore eius, ardescebãt omnes
qui audiebãt voces eius sicut quie scit terra quã-
do senserit ignem. [5]Et vidi post hæc, & ecce cõ- 5
gregabatur multitudo hominum, quorũ nõ erat
numerus de quatuor ventis cæli, vt debellarent
hominẽ qui ascẽderat de mari. [6]Et vidi, & ecce 6
sibimetipsi sculpserat montem magnum, & vo-
lauit super eum. [7]Ego autẽ quęsiui videre regio- 7
nem, vel locum vnde sculptus esset mons, & non
potui. [8]Et post hæc vidi, & ecce, omnes qui cõ- 8
gregati sunt ad eum, vt expugnarent eum, time-
bant valde, tamẽ audebant pugnare. [9]Et ecce, 9
vt vidit impetũ multitudinis venientis, nõ leuauit
manũ suã, neq; phramęam tenebat, neq; aliquod
vas bellicosum [10]nisi solummodò vt vidi, quoniã 10
emisit de ore suo sicut flatum ignis, & de labiis
eius spiritus flammæ, & de lingua eius emittebat
scintillas & tempestates, & commista sunt omnia
simul, hic flatus ignis, & spiritus flamæ, & mul-
titudo tempestatis: [11]& cõcidit super multitudi- 11
nem in impetu, quæ præparata erat pugnare, &
succendit omnes, vt subitò nihil videretur de in-
numerabili multitudine, nisi solũmodò puluis,
& fumi odor: & vidi, & extimui. [12]Et post hæc 12
vidi ipsum hominem descendentem de mõte, &
vocantem ad se multitudinẽ aliam pacificã, [13]& 13
accedebat ad eum vultus hominum multorum B
quorundam gaudentium, quorũdam tristantiũ:
aliqui verò alligati, aliqui adducentes ex eis qui
offerebantur. & ægrotauiã multitudine pauo-
ris, & expergefactus sum, & dixi, [14]Tu ab ini- 14
tio demonstrasti seruo tuo mirabilia hæc, & di-
gnum me habuisti vt susciperes deprecationem
meam: [15]& nunc demonstra mihi adhuc inter- 15
pretationem somnij huius. [16]Sicut enim existi- 16
mo in sensu meo, væ qui derelicti fuerunt in die-
bus illis: & multo plus væ his qui nõ sunt derelin-
cti. [17]Qui enim non sunt derelicti, tristes erant. 17
[18]Intelligo nunc quæ sunc reposita in nouissimis 18
diebus, & occurrent eis, sed & his qui derelicti
sunt. [19]Propter hoc venerunt enim in pericula 19
magna, & necessitates multas, sicut ostendunt
somnia hæc. [20]Attamen facilius est periclitan- 20
tem venire in hunc, quàm pertransire, sicut nu-
bem à seculo, & nunc videre quæ contingunt in
nouissimo. Et respondit ad me, & dixit, [21]Et vi- 21
sionis interpretationem dicam tibi: & de qui-
bus locutus es adaperiam tibi. [22]Quoniam de his 22
dixisti qui derelicti sunt, hæc est interpretatio.
[23]Qui aufert periculum illo tẽpore, hic se custo- 23
diuit. qui in periculo inciderunt, hi sunt qui ha-
bent opera & fidem ad Fortissimũ. [24]Scito ergo 24
quoniã magis beatificati sunt qui derelicti, super
eos qui mortui sunt. [25]Hę interpretationes visio- 25
nis, quia vidisti virũ ascendentẽ de corde maris,
[26]ipse est quẽ conseruat Altissimus multis tem- 26
poribus, qui per semetipsum liberabit creaturam
suã: & ipse disponet, qui derelicti sunt. [27]Et quo- 27
niam vidisti de ore eius exire, vt spiritum, & ignẽ,
& tempestatem: [28]& quoniã non tenebat phra- 28
mæam, neque vas bellicosum: corrupit enim im-
petus eius multitudinẽ, quæ venerat expugnare
eum. hæc est interpretatio. [29]Ecce dies veniunt, 29
quãdo incipiet Altissimus liberare eos qui super
terrã sunt: [30]& veniet in excessu mentis super eos 30
C qui inhabitãt terrã. [31]Et alij alios cogitabũt de- 31
bellare: ciuitas ciuitatẽ, & locus locum, & gens
aduersus gentẽ, & regnũ aduersus regnũ. [32]Et e- 32
rit, cùm fiet hæc, & contingent signa quæ ante o-
stendi tibi: & tũc reuelabitur filius meus, quẽ vi-
disti, vt virum ascendentẽ. [33]Et erit quando au- 33
dierint omnes gentes vocem eius: & derelinquet
vnusquisq; in regione sua bellũ suũ, quod habẽt
ad alterutrũ: [34]& colligetur in vnum multitudo 34
innumerabilis, sicut volẽtes venire, & expugnare
eum. [35]Ipse autẽ stabit super cacumẽ mõtis Sion. 35
[36]Sion autẽ veniet, & ostendetur omnibus parata 36
& ædificata, sicut vidisti mõtem sculpi sine ma-
nibus. [37]Ipse autem filius meus arguet quæ ad- 37
inuenerũt Gẽtes, impietates eorũ has quæ tem-
pestati appropinquauerũt propter mala cogita-
menta eorũ & cruciamenta quibus incipiẽt cru- 38
ciari: [38]quæ assimilatæ sunt flammæ, & perdet
eos sine labore per legem quæ igni assimilata est. 39
[39]Et quoniã vidisti eum colligentẽ ad se aliã mul- 40
titudinem pacificam, [40]hæ sunt decem tribus, 41
quæ captiuæ factæ sunt de terra sua in diebus

Oseæ

Oseæ regis, quem captiuũ duxit Salmanasar rex
Assyriorũ: & transtulit eos trans flumen, & trãs-
lati sunt in terram aliã. [41]Ipsi autem sibi dederũt 41
consilium hoc vt derelinquerent multitudinem
gentiũ, & proficiscerentur in vlteriorem regio-
nem, vbi nunquam inhabitauit genus humanũ:
[42]vel ibi obseruare legitima sua, quæ non fuerant 42
seruantes in regione sua: [43]Per introitus autem 43
angustos fluminis Euphratẽ introierunt. D
[44]Fecit enim eis tunc Altissimus signa, & statuit 44
venas fluminis vsquequo transirent. [45]Per eam 45
enim regionẽ erat via multa itineris, anni vnius
& dimidij. ná regioilla vocatur Arsareth. [46]Tunc 46
inhabitauerunt ibi vsq; in nouissimo tempore:
& nunc iterum cùm cœperint venire, [47]iterum 47
Altissimus statuet venas fluminis, vt possint trã-
sire: propter hæc vidisti multitudinem cũ pace.
[48]Sed & qui derelicti sunt de populo tuo, hi sunt 48
qui inueniuntur intra terminum meũ. [49]Factũ 49
erit ergo, quando incipiet perdere multitudinẽ
earum, quæ collectæ sunt gentes, proteget eos
qui superauerũt populũ: [50]& tunc ostendet eis 50
multa plurima portẽta. [51]Et dixi ego, Domina- 51
tor Domine, hoc mihi ostẽde, propter quod vidi
virum ascendentẽ de corde maris. Et dixit mihi,
[52]sicut non potes hæc vel scrutari, vel scire quæ 52
sunt in profundo maris: sic non poterit quisque
super terrã videre filiũ meum, vel eos qui cũ eo
sunt, nisi in tempore diei. [53]Hæc est interpretatio 53
somnij quod vidisti, & propter quod illumina-
tus es hic solus. [54]Dereliquisti enim tuã, & circa 54
meam vacasti legem, & quæsisti. [55]Vitam enim 55
tuam disposuisti in sapientia, & sensum tutum
vocasti matrẽ: [56]& propter hoc ostendi tibi mer- 56
eos apud Altissimũ. erit enim post alios tres dies,
ad te alia loquar, & exponã tibi grauia & mira-
bilia. [57]Et profectus sum, & transij in campum, 57
mulrum glorificans & laudans Altissimum de
mirabilibus quæ per tempus faciebat: [58]& quo- 58
niam gubernat ipsum, & quæ sunt in tempori-
bus ipsa, & sedi ibi tribus diebus.

CAP. XIIII.

ET factum est tertio die, & ego sedebam sub 1
quercu. [2]Et ecce, vox exiuit cõtra me de ru- 2
bo, & dixit, Esdra Esdra. Et dixi, Ecce ego Domi- A
ne. Et surrexi super pedes meos. Et dixit ad me,
[3]Reuelãs reuelatus sum super rubũ, & locutus 3
sum Moysi, quando populus meus seruiebat in
Ægypto, [4]& misi eum, & eduxi populũ meũ de 4
Ægypto, & adduxi eũ super montẽ Sina, & deti-
nebã eũ apud me diebus multis: [5]& enarraui ei 5
mirabilia multa, & ostendi ei temporum secreta
& finẽ. & præcepi ei, dicẽs, [6]Hæc in palãm facies 6
verba, & hæc abscondes. [7]Et nunc tibi dico, 7
signa quæ demõstraui, & somnia quæ vidisti, 8
& interpretationes quas tu vidisti, in corde tuo
9 repone ea: [8]tu enim recipieris ab omnibus, cõ-
uerteris residuus cum cõsilio meo & cum simili-
10 bus tuis, vsquequo finiantur tẽpora. [9]quoniã se-
culum perdidit iuuẽtutem suã, & tẽpora appro-
11 pinquant senescere. [10]Duodecim enim partibus
diuisum est seculum, & trãsierunt eius decima &
12 dimidiũ decimę partis: [11]supersunt autẽ eius post
13 mediũ decimæ partis. [12]Nunc ergo dispone do-
B mum tuã, & corripe populũ tuũ, & cõsolare hu-
14 miles eorum, & renuntia iã corruptelæ, [13]& di-
mitte abs te mortales cogitationes, & proiice
abs te pondera humana, & exue te iam infirmã
naturam, & repone in vnam partem molestis-
sima tibi cogitamenta, & festina transmigrare à
15 temporibus his: [14]quæ enim vidisti nunc conti- Matt. 4. * 7. 1. Ioan. 2. 16. 17.
16 gisse mala, iterũ horum deteriora facient: [15]quã-
tum enim inualidum fiet seculum à senectute,
tantũ multiplicabũtur super inhabitantes mala.
17 [16]Prolongauit enim se magis veritas, & appro-
18 pinquauit mendacium. Iam enim festinat veni-
re, quam vidisti visionem. [17]Et respondi, & dixi
19 coram te Domine, [18]Ecce enim ego abibo, sicut
præcepisti mihi, & corripiam præsentem popu-
lum. Qui autem iterum nati fuerint, quis com-
20 monebit? [19]Positum est ergo seculum in tene-
21 bris, & qui inhabitãt in eo sine lumine. [20]Quo-
niã lex tua incensa est, propter quod nemo scit
quæ à te facta sunt, vel quæ incipient opera.
22 [21]Si enim inueni in te gratiã, immitte in me spiri-
tum sanctum, & scribã omne quod factum est in
seculo ab initio, quæ erant in lege tua scripta, vt
possint homines inuenire semitam: & qui volue-
23 rint viuere in nouissimis, viuant. [22]Et respon-
C dit ad me, & dixit, Vadens congrega populum,
& dices ad eos vt non quærant te diebus qua-
24 draginta. [23]Tu autẽ præpara tibi buxos multos,
& accipe tecum Sareã, Dabriam, Salemiam, Eе-
hanum, & Asiel, quinque hos qui parati sunt ad
25 scribẽdum velociter. [24]Et venias huc, & ego ac-
cendam in corde tuo lucernam intellectus, quæ
non extinguetur quoadusque finiãtur quæ inci-
26 pies scribere. [25]Et tunc perfectis quædam palam
facies, quædam sapientibus absconsè trades. in
27 crastinum enim hac hora incipies scribere. [26]Et
profectus sum, sicut mihi præcepit, & cõgregani
28 omnem populum, & dixi, [27]Audi Israel verba Gen. 47. * 4. Deut. 4.
29 hæc, [28]Peregrinati sunt patres nostri ab initio * 1. & 3. 4. 6. 8. 9. 11.
30 in Ægypto, & liberati sunt inde: [29]& acceperũt
legem vitæ, quam non custodierunt, quam &
31 vos post eos transgressi estis: [30]& data est vobis
terra in sortem, & terra Sion, & patres vestri, &
vos iniquitatẽ feceistis, & non seruastis vias quas
32 præcepit vobis Altissimus: [31]& iustus iudex cùm
sit, abstulit à vobis in tempore quod donauerat.
33 [32]Et nunc vos hic estis, & fratres vestri intror-
34 sum vestrum sunt. [33]Si ergo imperaueritis

sensui

Universidad de Deusto
Biblioteca

sensui vestro, & erudieritis eor vestrum, viui cõ-
servati eritis, & post mortem misericordiam con-
sequemini. [33] Iudicium enim post mortẽ veniet, [34]
quando iterum reuiuiscemus: & tunc iustorum
nomina parebunt, & impiorum facta ostẽdentur. D
[35] Ad me igitur nemo accedat nunc, neque requi-
rat me vsq; dies quadraginta. [36] Et accepi quinq; [37]
viros, sicut mandauit mihi, & profecti sumus in
campum, & mãsimus ibi. [38] Et factus sum in cra-
stinum, & ecce vox vocauit me dicens, Esdra aper-
ri os tuũ, & bibe quo te potauero. [39] Et aperui os
meũ, & ecce calix plenus porrigebatur mihi. Hoc
erat plenũ sicut aqua: color autẽ eius vt ignis si-
milis. [40] Et accepi, & bibi: & in eo cùm bibissem,
cor meũ cruciabatur intellectu, & in pectus meũ
increscebat sapiẽtia. Nã spiritus meus cõseruaba-
tur memoria. [41] Et apertũ est os meum, & nõ est
clausum amplius. [42] Altissimus dedit intellectũ
quinque viris, & scripserũt quæ dicebãtur excess-
siones noctis, quas non sciebant. [43] Nocte autẽ
manducabant panẽ, ego autem per diem loque-
bar, & per noctem non tacebam. [44] Scripti sunt
autẽ per quadraginta dies libri ducenti quatuor.
[45] Et factum est cùm compleuissent quadraginta
dies, locutus est Altissimus, dicens, Priora quæ
scripsisti, in palã pone, & legãt digni & indigni:
[46] nouissimos autẽ septuaginta conseruabis, vt
tradas eos sapientibus de populo tuo. [47] In his
enim est vena intellectus, & sapientiæ fons, &
scientiæ flumen. Et feci sic.

CAP. XV.

ECce loquere in aures plebis meæ sermones
prophetiæ, quos immisero in os tuũ, dicit Do A
minus: [2] & fac vt in charta scribantur, quoniam
fideles & veri sunt. [3] Ne timeas à cogitationibus
aduersum te, nec turbẽt te incredulitates dicen-
tium, [4] Quoniam omnis incredulus in incre-
dulitate sua morietur. [5] Ecce ego induco, dicit
Dominus, super orbem terrarum mala, gladium,
& famem, & mortẽ, & interitũ: [6] propter quod
superpolluit iniquitas omnẽ terram, & adimpleta
sunt opera nociua illorũ. [7] Propterea dicit Do-
minus: [8] Iam non silebo de impietatibus eorum
quæ irreligiosè agũt, nec sustinebo in his quæ ini-
què exercent: ecce sanguis innoxius & iustus cla-
mat ad me, & animæ iustorũ clamãt perseueráter.
[9] Vindicans vindicabo illos, dicit Dominus, & [9]
accipiã omnem sanguinem innoxiũ ex illis ad me.
Apoc. 6. [10] Ecce populus meus quasi grex ad occisionẽ duci [10]
tur, iã non patiar illũ habitare in terra Ægypti:
[11] sed educã eũ in manu potenti & brachio excel- [11]
so, & percutiã plaga sicut prius, & corrumpã om-
nẽ terrã eius. [12] Lugebit Ægyptus, & fundamẽta [12]
eius plaga verberata, & castigatione quas induc-
et ei Deus. [13] Lugebunt cultores operantes ter- [13]
ram, quoniam deficient semina eorũ ab vredine
[14] & grandine, & à sydere terribili. Væ sæculo, &
[15] qui habitant in eo: [16] quia appropinquauit gla-
dius & contritio eorum, & exurget gens contra
gentẽ ad pugnã, & rhomphæa in manibus eorũ.
[16] [17] Erit enim incõstabilitio hominibus, & alij aliis
inualescentes non curabunt regẽ suum, & prin-
[17] cipes viæ gestorũ suorum in potentia sua. [18] Cõ-
cupiscet enim homo in ciuitatẽ ire, & non pote-
[18] rit. [19] Propter superbiam enim eorum ciuitates
B turbabũtur, domus exterentur, homines metuẽt.
[19] [20] Non miserebitur homo proximum suũ ad irri-
tum faciendum domos eorũ in gladium, ad di-
ripiendas substantias eorum propter famẽ panis
[20] & tribulationẽ multam. [21] Ecce, ego cõuoco, dicit
Deus, omnes reges terræ ad me verendũ, qui
sunt ab Oriẽte & ab Austro, ab Euro, & à Libano,
ad conuertendos in se, & reddere quæ dederunt
[22] illis: [22] sicut faciunt vsque hodie electis meis, sic
faciã & reddã in sinu eorũ. Hæc dicit Dominus
[23] Deus, [23] Nõ parcet dextera mea super peccatores,
nec cessabit rhomphæa super effundẽtes sangui-
[24] nem innoxium super terram. [24] Exiit ignis ab ira
eius, & deuorauit fundamẽta terræ, & peccatores
[25] quasi stramẽ intẽsum. [25] Væ eis qui peccant, & nõ
[26] obseruant mandata mea, dicit Dominus. [26] non
parcã illis. Discedite filij à potestate. Nolite cõ-
taminare sanctificationẽ meã: [27] quoniam nouit
Dominus omnes qui delinquunt in illum. pro-
[27] pterea tradidit eos in mortẽ, & in occisionẽ. [28] Iã
enim venerunt super orbem terrarum mala, &
[28] manebitis in illis. non enim liberabit vos Deus,
[29] propter quod peccastis in eum. [29] Ecce visio hor-
ribilis, & facies illius ab Oriẽte. [30] Et exient natio-
nes draconũ Arabum in curribus multis, & sicut
flatus eorum numerus fertur super terrã, vt iam
timeant & trepident omnes qui illos audient
[30] [31] carmonij insanientes in ira, & exient vt apri de
silua, & aduenient de virtute magna, & consta-
bunt in pugnam cum illis, & vastabunt portio-
[31] nem terræ Assyriorum. [32] Et post hæc superuale-
scent dracones natiuitatis suæ memores, & cõuer
tent se conspirantes in virtute magna ad perse-
[32] quendos eos. [33] Isti turbabuntur & silebunt in
virtute illorũ, & conuertent pedes suos in fugã,
[33] [34] & à territorio Assyriorum subsessor obsidebit
eos, & consumet vnũ ex illis, & erit timor & tre-
mor in exercitu illorũ, & contentio in reges ipso-
[34] rũ. [35] Ecce nubes ad Oriente, & à Septentrione
C vsque ad meridianum, & facies earum horrida
valde, plena iræ & procellæ, & collident se inui-
[35] cem, [36] & collident sydus copiosum super terrã,
& sydus illorum, & erit sanguis à gladio vsque ad
[36] ventrem, [37] & fimus hominis vsque ad subs̃tra-
men cameli, & erit timor & tremor multus super
[37] terram, [38] & horrebunt qui videbuut irã illam,
& tremor apprehendet illos: & post hæc moue-
buntur

buntur nimbi copiosi [39] à meridiano & septen- [39]
trione, & portio alia ab occidente: [40] & superin- [40]
ualescent venti ab oriente, & recludent eam, &
nubẽ quã suscitauit in ira, & sydus ad faciendam
exterminationem ad orientalẽ ventũ & occidentẽ
violabitur: [41] & exaltabuntur nubes magnæ & [41]
validæ plenæ iræ, & sydus, vt exterreant omnem
terram, & inhabitantes eam, & infundent
super omnem locum altum & eminentem sydus
terribile, [42] ignem & grandinem, & rhomphæas [42]
volantes, & aquas multas, vt etiam impleantur
omnes campi, & omnes riui plenitudine aqua-
rum multarum. [43] & demolientur ciuitates, & [43]
muros, & montes, & colles, & ligna syluarum, &
fœnum pratorum, & frumenta eorum. [44] Et [44]
transibunt constantes vsque Babylonem, & ex-
terrent eam: [45] cõuenient ad ipsam, & circuibunt [45]
eam, & effundent sydus, & omnem iram super
eam, & subibit puluis & fumus vsque in cælum,
& omnes in circuitu lugebunt eam: [46] & qui sub [46]
ea remanserint, seruient his qui exterruerunt.
[47] Et tu Asiã concors in spem Babylonis, & gloria [47]
personæ eius, [48] væ tibi misera propter quod as- [48]
similasti ei, & ornasti filias tuas in fornicatione,
ad placendum & gloriandũ in amatoribus tuis,
quæ cum eis cupierunt semper fornicari. [49] Odibi- [49]
lem imitata es in omnibus operibus eius, & in
adinuentionibus eius: propterea dicit Deus, D
[50] Immittam tibi mala, viduitatem, paupertatẽ, & [50]
famẽ, & gladium, & pestem, ad deuastandas do-
mos tuas à violatione, & morte, & gloria virtu-
tis tuæ. [51] Sicut flos siccabitur, cùm exurget ar- [51]
dor qui emissus est super te, [52] infirmaberis vt [52]
paupercula plagata & castigata à mulieribus, vt
non possint te suscipere potentes & amatores.
[53] Numquid ego sic zelabor te, dicit Dominus, [53]
[54] nisi occidisses electos meos in omni tẽpore, ex- [54]
alans percussionẽ manuũ, & dicens super mortẽ
eorum, cùm inebriata esses, [55] Exorna speciem vul- [55]
tus tui? [56] Merces fornicationis tuæ in sinu tuo, [56]
propter hoc redditionem accipies. [57] Sicut facies [57]
electis meis, dicit Dominus: sic faciet tibi Deus,
& tradet te in malum. [58] Et nati tui fame inte- [58]
rimẽt: & tu rhomphæa cades, & ciuitates tuæ cõ-
terentur, & omnes qui in campo gladio cadent.
[59] Et qui sunt in montibus, fame peribunt, & mã- [59]
ducabunt carnes suas, & sanguinem bibent à
fame panis & siti aquæ. [60] Infelix per maria ve- [60]
nies, & rursum accipies mala. [61] Et in transitu [61]
ibi dent ciuitatem occisam, & exterent aliquam
portionẽ terræ tuæ, & partẽ gloriæ tuæ extermi-
nabunt, rursum reuertentes ad Babylonẽ subs-
uersam. [62] Et demolita eris illis pro stipula, & ipsi [62]
erunt tibi ignis: [63] & deuorabunt te, & ciuita- [63]
tes tuas, terram tuam & montes tuos, omnes
syluas tuas & lignum fructiferum igni combu-
rent. [64] Filios tuos captiuos ducent, & censum [64]
tuum in prædam habebunt, & gloriam faciei
tuæ exterminabunt.

CAP. XVI.

[1] VÆ tibi Babylon & Asia, væ tibi Ægypte & [1]
Syriã. [2] Præcingite vos saccis & ciliciis, & [2]
A plangite filios vestros & dolete: quoniam ap-
propinquauit contritio vestra. [3] Immissus est [3]
vobis gladius, & quis est qui auertat illũ? [4] Im- [4]
missus est in vobis ignis, & quis est qui extinguat
illum? [5] Immissa sunt vobis mala, & quis est qui [5]
repellat ea? [6] Nũquid repellet aliquis leonem e- [6]
surientem in sylua, aut extinguet ignem in stipu
la, mox quando cœperit arderе? [7] Nunquid re- [7]
pellet aliquis sagittam à sagittario forti missam?
[8] [8] Dominus fortis immittit mala, & quis est qui
[9] repellat ea? [9] Exiit ignis ex iracũdia eius, & quis
[10] est qui extinguat eum? [10] Coruscabit, & quis nõ
[11] timebit? Tonabit, & quis non pauebit? [11] Do-
minus comminabitur, & quis non funditus con-
[12] teretur à facie ipsius? [12] Terra tremuit, & funda-
mẽta eius, mare fluctuat de profundo, & fluctus
eius disturbabuntur, & pisces eius à facie Domi-
[13] ni, & à gloria virtutis eius. [13] quoniam fortis de-
xtera eius quæ arcũ tẽdit: sagittæ eius acutæ quæ
ab ipso mittũtur, nõ deficient, cùm cœperint mit
[14] ti in fines terræ. [14] Ecce mittuntur mala, & nõ re-
[15] uertentur donec veniant super terram. [15] Ignis
succenditur, & non extinguetur, donec consu-
[16] mat fundamenta terræ. [16] Quemadmodum non
redit sagitta missa à valido sagittario, sic non re-
uertentur mala quæ missa fuerint in terram.
[17] [17] Væ mihi, væ mihi: quis me liberabit in illis
[18] diebus? [18] Initium dolorum & multi gemitus,
initium famis & multi interitus, initium bello-
rum, & formidabunt potestates, initium malo-
[19] rum, & trepidabunt omnes. [19] In his quid fa-
[20] ciam, cùm venerint mala? [20] Ecce fames & pla-
ga & tribulatio & angustia missa sunt flagella in
[21] emendatione, [21] & in his omnibus se non cõuer-
tent ab iniquitatibus suis, neq; flagellorum me-
[22] mores erunt semper. [22] Ecce, erit annonæ vilitas
B super terrã, sic vt putent sibi esse directam pacẽ,
& tunc germinabunt mala super terrã, gladius,
[23] fames, & magna confusio. [23] A fame enim pluri-
mi qui inhabitant terrã interient, & gladius per-
[24] det cæteros qui superauerint à fame, [24] & mor-
tui sicut stercora proiicientur, & non erit qui cõ-
soletur eos. Derelinquetur enim terra deserta, &
[25] ciuitates eius deiicientur. [25] Non derelinquetur
[26] qui colat terrã, & qui seminet eam. [26] Ligna da-
[27] bunt fructus, & quis vindemiabit illa? [27] Vsq; ma
tura fiet, & quis calcabit illã? Erit enim locis ma-
[28] gna desertio. [28] Cupiet enim homo hominẽ vide-
[29] re, vel vocẽ eius audire. [29] Relinquentur enim de
ciuitate decem, & duo de agro qui absconderint
se

Universidad de Deusto
Biblioteca

se in densis nemoribus, & scissuris petrarum:
[14] quemadmodum derelinquuntur in oliueto & [10]
singulis arboribus tres aut quatuor oliuæ. [15] aut [11]
sicut in vinea vindemiata racemi relinquũtur ab
his qui diligenter vineã scrutantur: [16] sic relin- [12]
quentur in diebus illis tres aut quatuor ab scru-
tantibus domos eorum in rhomphæa. [17] Et relin [13]
quetur terra deserta, & agri eius inueterabũt, &
viæ eius,& omnes semitæ eius germinabunt spi-
nas, eò quòd non transient homines per eã. Lu-
gebunt virgines nõ habentes sponsos: [18] lugebũt [14]
mulieres nõ habentes viros, lugebunt filiæ earũ
non habentes adiutorium: [19] sponsi earum in bel- [15]
lo consumentur, & viri earum in fame exterem-
tur. [20] Audite verò ista, & cognoscite ea serui [16]
Domini. [21] Ecce verbum Domini,excipite illud: [17]
ne dijs credatis de quibus dicit Dominus. [22] Ec- [18]
ce appropinquant mala,& nõ tardant. [23] Quem- [19]
admodum prægnans cùm parit in nono mense C
filium suum, appropinquante hora partus eius
ante horas duas vel tres, dolores circumeunt
ventrem eius, & prodeunte infante de ventre
non tardabunt vno puncto: [24] sic nõ morabun- [20]
tur mala ad prodeundum super terram, & secu-
lum gemet, & dolores circumtenebunt illud.
[25] Audite verbum, plebs mea: parate vos in pu- [21]
gnam, & in malis sic estote, quasi aduenæ ter-
ræ. [26] Qui vendit, quasi qui fugiat: & qui emit, [22]
quasi qui perditurus. [27] Qui mercatur,quasi qui [23]
fructum non capiat: & qui ædificat, quasi non
habitaturus. [28] Qui seminat,quasi qui non me- [24]
tet: sic & qui vineam putat quasi non vinde-
miaturus. [29] Qui nubunt, sic quasi filios non fa- [25]
cturi: & qui non nubunt, sic quasi vidui.
[30] Propter quod qui laborãt, sine causa laborant: [26]
[31] Fructus enim illorum alienigenæ metent, & [27]
substantiam illorum rapient,& domos euertent,
& filios eorum captiuabunt, quia in captiuitate
& fame generant natos suos [32] Et qui negotian- [28]
tur in rapina, quantum diu exornant ciuitates
& domos suas, & possessiones & personas suas,
[33] tanto magis adzelabor eos super peccata sua, [29]
dicit Dominus. [34] Quomodò zelatur fornicaria [30]
muherem idoneam & bonam valdè, [35] sic zela- [31]
bitur iustitia iniquitatẽ cùm exornat se, & accu-
sat eam in facie,cùm venerit qui defendat exqui-
rentem omne peccatum super terram. [36] Propte- [32]
reà nolite similari ei, nec operibus eius: [37] quo- [33]
niã adhuc pusillum, & tolletur iniquitas à terra,
& iustitia regnabit in vos. [38] Non dicat pecca- [34]
tor se nõ peccasse: quoniã carbones ignis cõburet
super caput eius qui dicit, Nõ peccaui corã Do-
mino Deo & gloria ipsius. [39] Ecce Dominus co- [35]
gnoscet omnia opera hominum, & adinuentio-
nes illorum, & cogitationes illorum,& corda il- [36]
lorum. [40] Dixit enim, Fiat terra,& facta est: fiat [37]
cælũ,& factũ est. [41] Et in verbo illius stellæ fun- [38]
datæ sunt, & nouit numerum stellarum. [42] Qui [39]
scrutatur abyssũ,& thesauros illarũ: qui mensus
est mare,& conceptum eius. [43] Qui coneluſit ma- [40]
re,in medio aquarum,& suspendit terram super
aquas verbo suo. [44] Qui extendit cælum quasi [41]
D cameram, super aquas fundauit eum.
[45] Qui posuit in deserto fontes aquarũ, & super [42]
verticẽ montium lacus ad emittendum flumina
ab eminenti petra, vt potaret terrã. [46] Qui fin- [43] potarent
xit hominem, & posuit cor suũ in medio corpo- [44]
ris,& misit ei spiritum,vitam,& intellectum, [47]&
spiramen Dei omnipotentis qui fecit omnia, &
scrutinat omnia absconsa in absconsis terræ. [48] Hic
nouit adinuentionem vestram, & quæ cogitatis
in cordibus vestris, peccãtes & volentes occul- [45]
tare peccata vestra. [49] Propter quod Dominus
scrutinando scrutinauit omnia opera vestra, &
traducet vos omnes, [50] & vos confusi eritis cùm [46]
processerint peccata vestra coram hominibus,&
iniquitates erunt, quæ accusatores stabũt in die
illo. [51] Quid facietis? aut quomodò absconditis [47]
peccata vestra corã Deo & angelis eius? [52] Ecce [48]
iudex Deus,timete eũ. Desinite à peccatis vestris,
& obliuiscamini iniquitates vestras iã agere eas
in sempiterno, & Deus educet vos, & liberabit
de omni tribulatione. [53] Ecce enim incenditur [49]
ardor super vos turbæ copiosæ, & rapiẽt quosdã
ex vobis,& cibabũt idõlis occisos: [54] & qui con- [50]
senserint eis, erunt illis in derisum, & in impro-
perũ, & in cõculcationẽ. [55] erit enim locis locus, [51]
& in vicinas ciuitates exurrectio multa super ti-
mentes Dominum. [56] Erunt quasi insani nemini [52]
parcentes: ad diripiẽdum & deuastandũ adhuc
timentes Dominũ, [57] quia deuastabũt & diripiẽt [53]
substãtias, & de domibus suis eos eiiciẽt. [58] Tũc [54]
parebit probatio electorũ meorũ, vt aurum quod
probatur ab igne. [59] Audite dilecti mei, dicit [55]
Dominus, Ecce adsũt dies tribulationis,& de his
liberabo vos. [60] Ne timeatis, nec hęsitetis, quoniã [56]
Deus dux vester est. [61] Et qui seruat mandata & [57]
præcepta mea, dicit Dominus Deus, ne præpon-
derẽt vos peccata vestra, ne supereleuent le ini- [58]
quitates vestræ. [62] Væ qui cõstringuntur à peccà-
tis suis,& obteguntur ab iniquitatibus suis,quẽ-
admodum ager cõstringitur à sylua, & spinis te-
gitur semita eius per quã non trãsit homo,& ex-
cluditur,& mittitur ad deuorationẽ ignis.

FINIS LIBRORVM ESDRAE.

PROLOGVS B. HIERONYMI IN LIBRVM TOBIÆ.

SHROMATIO & Heliodoro episcopis Hieronymus presbyter in Domino salutem. Mirari non desino exactionis vestræ instantiam. Exigitis enim vt librum Chaldæo sermone conscriptum, ad Latinum stylum traham: librum vtique Tobiæ, quem Hebræi de catalogo diuinarum Scripturarũ secantes, his quæ Hagiographa memorant, mancipauerunt. Feci satis desiderio vestro, non tamen meo studio. Arguunt enim nos Hebræorum studia, & imputant nobis contra suum canonem Latinis auribus ista transferre. Sed melius esse iudicans Pharisæorum displicere iudicio, & Episcoporum iussionibus deseruire, institi vt potui. Et quia vicina est Chaldæorum lingua sermoni Hebraico, vtriusque linguæ peritissimum loquacem reperiens, vnius diei laborem arripui: & quicquid ille mihi Hebraicis verbis expressit, hoc ego accito notario sermonibus Latinis exposui. Orationibus vestris mercedem huius operis compensabo, cùm gratum vobis dicere me, quod iubere estis dignati, complesse.

LIBER TOBIAE.

Translat. B. Hierony.

CAP. I.

OBIAS ex tribu & ciui Tate Neptalim, quæ est in superioribus Galilææ supra Naason, post viam quæ ducit ad Occidentem, in finistro habens ciuitatem Sepher:

[2] Cùm captus esset in diebus Salmanasar regis Assyriorum: in captiuitate tamẽ positus, viam veritatis non deseruit.

[3] Ita vt omnia quæ habere poterat, quotidie concaptiuis fratribus, qui erãt ex eius gente, impartiret.

[4] Cumq; esset iunior omnibus in tribu Neptalim, nihil tamẽ puerile Bgessit in opere.

[5] Denique cùm irent omnes ad vitulos aureos, quos Hieroboam fecerat rex Israel, hic fugiebat consortia omnium.

TOBIAS.

ΤΩΒΙΤ.

κεφαλ. α'.

Βίλος λόγων τωβὶτ, τοῦ τωβὴλ, τοῦ ἀδουὶλ, τοῦ γαβαὴλ, ἐκ τοῦ σπέρματος ἀσαήλ, ἐκ τῆς φυλῆς νεφθαλείμ· [2] ὃς ἠχμαλωτεύθη ἐν ἡμέραις ἐνεμεσσὰρ τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων ἐκ βίσβης, ἡ ἐστιν ἐκ δεξιῶν κεδὲς τῆς νεφθαλεὶμ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ ἄνω ῥόμ ἀπὸ. [3] ἐγὼ τωβὶτ ὁδοῖς ἀληθείας ἐπορευόμην καὶ δικαιοσύνης πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου· καὶ ἐλεημοσύνας πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου καὶ τῷ ἔθνει μου, τοῖς συμπορευθεῖσι μετ' ἐμοῦ εἰς χώραν ἀσσυρίων εἰς νινευί. [4] καὶ ὅτε ἤμην ἐν τῇ χώρᾳ μου ἐν τῇ γῆ ἰσραὴλ, νεωτέρου μου ὄντος, πᾶσα φυλὴ νεφθαλεὶμ τοῦ πατρός μου ἀπέστη ἀπὸ τοῦ οἴκου ἱερουσαλὴμ τοῦ ἐκλεχθέντος ἀπὸ πασῶν τῶν φυλῶν ἰσραήλ·

[5] καὶ τὰ θυσιάζειν πάντας τὰς φυλὰς· καὶ ἡγιάσθη ὁ ναὸς τῆς κατασκηνώσεως τοῦ ὑψίστου, καὶ ᾠκοδομήθη εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος· καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ αἱ συναποστᾶσαι, ἔθυον τῷ βάαλ τὴν δαμάλιν, καὶ ὁ οἶκος νεφθαλεὶμ τοῦ πατρός μου.

Interpr. Græc.

CAP. I.

LIBER *sermonum Tobiæ, filij Tobiel, filij Ananiel, filij Adui, filij Gabael, de semine Asael, ex tribu Nephthalim:* [2] *Qui captus est in diebus Enemessari regis Assyriorum è Thisbe, quæ est à dextris propriè Nephthalim in Galilæa supra Aser.* [3] *Ego Tobias vijs veritatis ambulaui, & iustitiæ omnibus diebus vitæ meæ, & eleemosynas multas faciebã fratribus meis & genti meæ, qui ambulauerunt mecum in regionem Assyriorum in Niniuen.*

[4] *Et quando eram in regione mea in terra Israel, iuniore me existente, omnis tribus Nephthalim patris mei recessit à domo Hierosolymorũ, quæ electa est ab omnibus tribubus Israel,* [5] *Vt sacrificarent omnes tribus, & sanctificatũ est templum tabernaculi Altissimi, & ædificatum est in omnes generationes seculi: & omnes tribus quæ recesserant, sacrificabãt Baal potestati, & domus Nephthalim patris mei.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

[4] Et ego solus ibam multotes in Hierusalem in festiuitatibus, sicut scriptum est omni populo Israel in præcepto sempiterno, primitias & decimas fœtuum & primitiua habens, & dabam illa sacerdotibus filijs Aaron ad altare omnium fœtuum.

[5] Primam decimam dabam filijs Aaron ministrantibus in Hierusalem: at secundam decimam vendebam, & ibam & expendebam illa in Hierusalem per singulos annos.

[6] Et tertiam dabam quibus conuenerat, sicut præceperat Debbora mater patris mei, quia orphanus relictus sum à patre meo.

[7] Et cùm factus essem vir, accepi Annam vxorẽ de semine familiæ nostræ, & genui ex ea Tobiam.

[8] Et quando captiuus ductus fui in Niniuen, omnes fratres mei, & qui de genere meo, edebant de panibus gentilium. [9] Ego verò custodiui animã meam ne manducarem.

[10] Quia memor fui Dei in tota anima mea.

[11] Et dedit Altissimus gratiam, & formam in conspectu Enemessari, & fui eius emptor.

[12] Et profectus sum in Mediam, & tradidi Gabelo fratri Gabrie in Rages Mediæ argenti talenta decem.

[13] Et cùm mortuus esset Enemessarus, regnauit Sennacherib filius eius pro eo, & viæ eius cessauerunt; & non amplius potui ire in Mediam.

[14] Et in diebus Enemessari eleemosynas multas faciebam fratribus meis.

[15] Panes meos dabã esurientibus, & vestimenta mea nudis: & si quempiam de genere meo videbam mortuum, & proiectum in muro in Ninive, sepeliebam eum.

[1] Ἐγὼ μόνος ἐπορευόμην πολλάκις εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν ταῖς ἑορταῖς, καθὼς γέγραπται πᾶσι τοῖς λαοῖς ἰσραὴλ ἐν προστάγματι αἰωνίῳ, τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων καὶ τὰς πρωτοκαρίας ἔχων, καὶ ἐδίδουν αὐτὰς τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν πρὸς τὸ θυσιαστήριον πάντων τῶν γενημάτων.

[2] τὴν πρώτην δεκάτην ἐδίδουν τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς θεραπεύουσιν ἐν ἱερουσαλὴμ· τὴν δὲ δευτέραν δεκάτην ἀπετεθλύμην, καὶ ἐπορευόμην καὶ ἐδαπάνων αὐτὰ ἐν ἱερουσαλὴμ κατ' ἔτος ἐνιαυτόν.

[3] καὶ τὴν τρίτην ἐδίδουν οἷς καθήκει, καθὼς ἐνετείλατο δεββώρα ἡ μήτηρ τοῦ πατρός μου, διότι ὀρφανὸς κατελείφθην ὑπὸ τοῦ πατρός μου.

[4] καὶ ὅτε ἐγήρασα δόντι, ἔλαβον γυναῖκα ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς πατριᾶς ἡμῶν, καὶ ἐγέννησα ἐξ αὐτῆς τωβίαν. [5] καὶ ὅτε ἠχμαλωτίσθην εἰς νινευί, πάντες οἱ ἀδελφοί μου καὶ οἱ ἐν γῇ ἡμῶν μου, ἔθνιον ἐκ τῶν ἄρτων τῶν ἐθνῶν. [6] ἐγὼ δὲ συνετήρησα τὴν ψυχήν μου μὴ φαγεῖν· [7] καθότι ἐμεμνήμην τοῦ θεοῦ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ μου. [8] καὶ ἔδωκεν ὁ ὕψιστος χάριν καὶ μορφὴν ἐνώπιον ἐνεμεσσάρου, καὶ ἦμεν αὐτὸς ἀγοραστής. [9] καὶ ἐπορευόμην εἰς τὴν μηδίαν· [10] καὶ παρεβέμην γαβαήλῳ τῷ ἀδελφῷ γαβρίᾳ ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας ἀργύριον τάλαντα δέκα. [11] καὶ ὅτε ἀπέθανεν ἐνεμέσσαρος, ἐβασίλευσε σενναχηρεὶβ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ· καὶ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκατέστησαν· καὶ οὐκέτι ἠδυνήθην πορευθῆναι εἰς τὴν μηδίαν. [12] καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐνεμεσσάρου ἐλεημοσύνας πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου. [13] τοὺς ἄρτους μου ἐδίδουν τοῖς πεινῶσι, καὶ ταλαντά μου τοῖς γυμνοῖς· καὶ εἴ τινα ἐκ τοῦ γένους μου τεθνηκότα ἐρριμμένον ἔβλεπον ἐπὶ τοῦ τείχους εἰς νινευί, ἔθαπτον αὐτόν.

[4] Et ibam ad Hierusalem ad templũ Domini, & ibi adorabat Dominum Deum Israel, omnia primitiua sua & decimas suas fideliter offerens. [5] Ita vt in tertio anno ꝓselytis & aduenis ministraret omnẽ decimationem. [6] Hæc & his similia secundũ legem Dei puerul' obseruabat. [7] Cùm verò factus fuisset vir, accepit vxorẽ Annam de tribu sua: genuítque ex ea filium, nomen suum imponens ei:

[8] Quem ab infantia timere Deum docuit, & abstinere ab omni peccato.

[9] Igitur dum per captiuitatẽ deuenisset cum vxore sua & filio in ciuitatẽ Niniuen cum omni tribu sua:

[10] Et cùm omnes ederent ex cibis gentilium, iste custodiuit animã suã, & nunquam contammatus est in escis eorũ. [11] Et quoniã memor fuit Dñi in toto corde suo, dedit illi Deus gratiam in cõspectu Salmanasar regis: [12] Et dedit illi potestatem quocunq; vellet ire, habens libertatẽ quæcunque facere voluisset. [13] Pergebat enim per omnes qui erãt in captiuitate, & monita salutis dabat eis. [14] Cùm autẽ venisset in Rages ciuitatem Medorum, & ex his quibus honoratus fuerat à rege, habuisset decẽ taléta argenti. [15] Et cùm in multa turba generis sui Gabelum egentem videret, qui erat ex tribu eius, sub chirographo dedit illi memoratũ pondus argenti. [16] Post multũ verò temporis, mortuo Salmanasar rege, cùm regnaret Sennacherib filius eius pro eo, & filios Israel exosos haberet in conspectu suo:

[17] Tobias quotidie pergebat per omnẽ cognationem suam, & consolabatur eos, diuidebátque vnicuique, prout poterat, de facultatibus suis. [18] Esurientes alebat, nudísque vestimenta præbebat, & mortuis atque occisis sepulturam solicitus exhibebat.

[16] Denique cùm reuerteretur rex Sennacherib, fugiens à Iudæa plagam, quam circa eum fecerat Deus propter blasphemiã suam, & iratus multos occideret ex filiis Israel, Tobias sepeliebat corpora eorum.

[17] At vbi nuntiatum est regi, iussit eum occidi, & tollit omnem substantiam eius.

[18] Tobias verò cum filio suo, & cum vxore fugiens, nudus latuit, quia multi diligebant eum.

[19] Post dies verò quadraginta quinque occiderunt regem filij ipsius.

[20] Et reuersus est Tobias in domum suam, omnísq; facultas ei restituta est ei.

CAP. II.

[1] Post hæc verò cùm esset dies festus Domini, & Adulcium esset prandium bonum in domo Tobiæ, dixit filio suo, Vade, & adduc aliquos de tribu nostra, timentes Deum, vt epulentur nobiscum.

[2] Cùmque abiisset, reuersus nuntiauit ei vnum ex filiis Israel iugulatum iacere in platea.

[3] Statimq; exiliens de accubitu suo, relinquens prãdium, ictusque peruenit ad corpus: tollénsque illud portauit ad domum suam occultẽ, vt dum sol occubuisset, cautè sepeliret eum.

[4] Cùmque occultasset corpus, mãducauit panem cum luctu & tremore,

[5] Memorans illum sermonem quem dixit Dominus per Amos Prophetam,

[6] Dies festi vestri conuertentur in lamentationem & luctum.

[7] Cùm verò Sol occubuisset, abiit, & sepeliuit eum.

[21] καὶ εἶτινα ἀπέκτεινε σενναχηρεὶβ ὁ βασιλεὺς ὅτε ἦλθε φεύγων ἐκ τῆς ἰουδαίας, ἔθαψα αὐτὸν κλέπτων· πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ· καὶ ἐζητήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὰ σώματα, [22] καὶ οὐχ εὑρέθη. [1] πορευθεὶς δὲ εἷς τῶν νινευϊτῶν, ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ἐθαπτον αὐτούς· καὶ ἐκρύβην. [2] ἔπιπτε δέ μοι ὅτι ζητοῦμαι ἀποθανεῖν, φοβηθεὶς διεγώρησα. [3] καὶ διηρπάγη πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ὁ κατελείφθη μοι ἐδόθη, πλὴν ἥνας τῆς γυναικός μου καὶ τωβίου τοῦ υἱοῦ μου. [4] καὶ ἐδιήλθομεν ἡμέρας πεντηκονταπέντε, ἕως ἀπέκτειναν αὐτὸν οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη ἀραράτ· καὶ ἐβασίλευσεν ἀχιάρβανδος υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ· καὶ ἔταξεν ἀχιάχαρον ἀνάλη τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐπὶ πάσαν τὴν ὀικονομίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν διοίκησιν. [5] καὶ ἐξώσεν ἀχιάχαρον περὶ ἐμοῦ, καὶ ἦλθον εἰς νινευί· ἀχιάχαρος γὰρ ἦν οἰνοχόος καὶ δοκτυλίου καὶ διοικητὴς καὶ ἐπὶ λογισμῆς· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὁ ἀχιαρβανδος ἐκ δευτέρας· ἦν γὰρ ἀδελφὸς μου. [6] ὅτε δὲ κατῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἀπεδόθη μοι πᾶσα ἡ γυνή μου, καὶ τωβίας ὁ υἱός μου.

β.

[1] Ἐν τῇ πεντηκοστῇ τῇ ἑορτῇ, ἥ ἐστιν ἁγία ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἐγενήθη ἄριστον καλόν μοι· καὶ ἀνέπεσα φαγεῖν· καὶ ἐθεασάμην ὄψα πολλά· καὶ εἶπα τῷ υἱῷ μου, βάδιζε ἄγαγε ὃν ἐὰν εὕρῃς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς μεμνῆται τοῦ κυρίου· καὶ ἰδοὺ μενῶ σε. [2] καὶ ἐλθὼν εἶπε, πάτερ εἷς ἐκ τοῦ γένους ἡμῶν ἔσφαγαλωμένος ἐρρίπται ἐν τῇ ἀγορᾷ. [3] κἀγὼ πρὶν ἢ γεύσασθαί με, ἀναπηδήσας ἀνέλόμην αὐτὸν εἰς οἴκημα, ἕως ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος. [4] καὶ ἐπιστρέψας ἐλουσάμην καὶ ἤσθιον τὸν ἄρτον μου ἐν λύπῃ [5] ἐμνήσθην τῆς προφητείας ἀμὼς καθὼς εἶπε· στραφήσονται αἱ ἑορταὶ ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πᾶσαι αἱ εὐφροσύναι ὑμῶν εἰς θρῆνον· [6] καὶ ἔκλαυσα. [7] καὶ ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἀπῆλθον, καὶ ὤρυξα καὶ ἔθαψα αὐτόν.

[21] Et si quempiam occidit Sennacherib rex quando venit fugiens de Iudæa, sepeliui eum furatus; multos enim perdidit in furore suo, & quæsita sunt à rege corpora, & non sunt inuenta. [22] Pergens autẽ vnus Niniuitarum, manifestauit regi de me quòd sepeliebam eos: & absconditus sum: cognoscẽs autẽ quòd quæror vt moriar, timens secessi. [1] Et direptæ sunt omnes substantiæ meæ, & non est relictum mihi quicquã, præter Annam vxorẽ meam, [2] & Tobiam filiũ meũ. [3] Et non transierũt dies quinquaginta quinque, vsq; quo occiderunt eum duo filij eius, & fugerunt in montes Ararat, & regnauit Achirdonus filius eius pro eo: & cõstituit Achiacharũ Anael filium fratris mei super omnẽ computationem patris sui, & super omnẽ gubernationem: et orauit Achiacharus pro me, & veni in Niniuen. Achiacharus autẽ erat pincerna & ab annulo, & gubernator, & computator; & cõstituit eũ Achirdonus secundo: erat autem patruelis meus. [4] Cùm aũt rediy in domũ meam, & restituta est mihi Anna vxor mea, & Tobias filius meus.

CAP. II.

[1] In quinquagesimo festo quod est sanctũ septẽ hebdomadarum, factũ est prandiũ bonum mihi; & accubui vt manducarem, & vidi cibaria multa, & dixi filio meo, Vade adduc quẽcunque inueneris de fratribus nostris indigentem, qui memor est Domini, & ecce expecto te.

[2] Et veniẽs, dixit, Pater vnus de genere nostro strangulatus proiectus est in platea. [3] Et ego antequã gustarem ego, exiliens tuli eũ in quandã domũ, quousq; occideret Sol. [4] Et reuersus lotus sum & manducaui panem meũ in tristitia. [5] Et memor fui prophetiæ Amos sicut dixit: [6] Conuertentur festiuitates vestræ in luctum, & omnes lætitiæ vestræ in lamentationem: & fleui. [7] Et cùm occidit Sol, abiij, & effodiens sepelíui eum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[8] Et propinquis deridebat, dicē-
tes, Nō adhuc timet hic interfici pro negotio isto, et fugit, &
ecce iterū sepelit mortuos. [9] Et
in eadē nocte dormiuit fœdatus
iuxta parietem aulæ, & faciēs
mea discooperta erat: [10] Et non
sciebā quòd passerculi in pariete
erāt. & oculis meis apertis,
immiserūt stercus passerculi ca-
lidum in oculos meos, & albu-
gines sunt in oculis meis,
& abij ad medicos, & nō pro-
fuerūt mihi. Achiacharus autē
nutriebat me, quousq; profectus
sum in Elymaida. [11] Et uxor
mea Anna seruiebat in mulie-
bribus. [12] Et mittebat dominis,
& retribuerūt ei & ipsi mer-
cedem, addentes etiam hædū.
[13] Cum autē uenisset ad me,
cœpit balare. & dixi ei, Vnde
hædulus, nunquid furtiuus est?
redde illū dominis, nō enim li-
citum est mādūcare furtiuum.
Ipsa autē dixit, Dono datus est
mihi supra mercedem. & non
credebam illi. & dicebam red-
dere illū dominis. & erubesce-
bam ad eam. [14] Illa autē respon-
dens mihi dixit, Vbi sunt elee-
mosynæ tuæ & iustitiæ tuæ?
ecce cognita omnia tecum.

CAP. III.

ET tristatus fleui, & orauī
cū dolore, dicens, [2] Iustus
es Dñe, & omnia opera tua, et
omnes viæ tuæ misericordia &
veritas. & iudicū verum &
iustum tu iudicas in æternum.
[3] Memor esto mei & respice
in me, ne me vlciscaris ob pec-
cata mea & ignorantias meas,
& patrū meorū qui peccaue-
runt coram te. [4] Non obedie-
runt enim præceptis tuis. &
dedisti nos in direptionem &
captiuitatem & mortem &
parabolam improperij omni-
bus, in quibus dispersi sumus.

[5] Καὶ νῦν πολλαὶ αἱ κρίσεις σου εἰσὶ
σὺ ἀληθιναὶ· ἵνα ἐμοῦ ποιήσῃ ὑπὲρ τῶν
ἁμαρτιῶν μου σὺ τῶν πατέρων μου, ὅτι
οὐκ ἐποιήσαμεν τὰς ἐντολάς σου· ἐν σοὶ
ἐπορεύθημεν ἐν ἀληθείᾳ ἐνώπιόν σου.
[6] καὶ νῦν κύ τὸ δοκοῦν ἐνώπιόν σου
ποίησον μετ' ἐμοῦ· πρόσταξον ἀναλα
βεῖν τὸ πνεῦμά μου, ὅπως ἀπολυθῶ
καὶ γένωμαι γῆ· διότι λυσιτελές μοι
ἀποθανεῖν ἢ ζῆν, ὅτι ὀνειδισμοὺς ψευ-
δεῖς ἤκουσα, καὶ λύπη ἐστὶ πολλὴ ἐν ἐ-
μοί· πρόσταξον ἀπολυθῆναί με τῆς
σκάγκης ἤδη εἰς τὸν αἰώνιον τόπον· μὴ
ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ.
[7] ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συνέβη τῇ θυ
γατρὶ Ραγουὴλ σάρρᾳ ἐν ἐκβατά
νοις τῆς μηδίας, καὶ ταύτῃ ὀνειδίζηναι
ὑπὸ παιδισκῶν τοῦ πατρὸς αὐτῆς.
[8] ὅτι ἦν δεδομένη ἀνδράσιν ἑπτά, καὶ
ὁ ἀσμοδαῖος τὸ πονηρὸν δαιμόνιον ἀ-
πέκτεινεν αὐτούς, πρὶν ἢ γνῶσθαι αὐ-
τοὺς μετ' αὐτῆς ὡς ἐν γυναιξί.
[9] καὶ εἶπον αὐτῇ, ἡ συνὶς ὑποπνι-
γοῦσα σοῦ ἀνδρας ἐστί, ἤδη ἑπτὰ ἀν-
δρας ἔσχες, καὶ ἑνὸς αὐτῶν οὐκ ὠνο-
μάσθης.
[10] τί ἡμᾶς μαστιγοῖς περὶ αὐτῶν,
εἰ ἀπέθανον, βάδιζε μετ' αὐτῶν, μὴ
ἴδοιμέν σου υἱὸν ἢ θυγατέρα εἰς τὸν
αἰῶνα.
[11] Ταῦτα ἀκούσασα, ἐλυπήθη σφό-
δρα, ὥς τε ἀπάγξασθαι, καὶ εἶπε, μία
μόνη εἰμὶ τῷ πατρί μου· ἐὰν ποιήσω
τοῦτο, ὀνειδος ἀπ' ἐμοῦ ἔσται, καὶ τὸ γῆρας αὐ-
τοῦ κατάξω μετ' ὀδύνης εἰς ᾅδου.
[12] καὶ ἐδεήθη πρὸς τὴν θυρίδα· καὶ
εἶπεν·
[13] εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεός μου, καὶ
εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου τὸ
ἅγιον καὶ τίμιον εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐ-
λογησάτωσάν σε πάντα τὰ ἔργα σου
εἰς τὸν αἰῶνα.
[14] καὶ νῦν κύριε σοὶ ὀφθαλμούς μου
καὶ τὸ πρόσωπόν μου εἰς σὲ δέδωκα.
[15] εἶπον ἀπολῦσαί με ἀπὸ τῆς γῆς,
καὶ μὴ ἀκοῦσαί με μηκέτι ὀνειδι-
μόν.
[16] σὺ γινώσκεις κύριε ὅτι καθαρά
εἰμι ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας ἀνδρός.

Translat. B. Hierony. TOBIAS. ΤΩΒΙΤ. Interpr. Græc. 71

[5] Et nunc, Domine, ma-
gna iudicia tua, quia non
egimus secundum præcepta
tua, & non ambulauimus
veraciter coram te. [6] Et
nunc Dñe secundum volū-
tatem tuam fac mecum, &
præcipe in pace recipi spiri-
tum meum. Expedit enim
mihi mori magis quàm vi-
uere. [7] Eadem igitur die
accidit vt Sara filia Rague-
el in Rages ciuitate Medo-
rum, & ipsa audiret impro-
perium ab vna ex ancillis
patris sui; [8] Quoniam tra-
dita fuerat septem viris, &
dæmonium nomine Asmo-
deus occiderat eos, mox vt
ingressi fuissent ad eam.
Ergo cum pro culpa sua
increparet puellam, respon
dit ei, dicēs, [9] Amplius ex te
nō videamus filiū, aut filiā
super terrā, interfectrix vi-
rorum tuorū. [10] Nunquid &
occidere me vis, sicut etiā
occidisti septem viros?
[11] Ad hanc vocem perre-
git in superius cubiculum
domus suæ: & tribus die-
bus & tribus noctibus non
manducauit, neque bibit;
sed in oratione persistens
cum lachrymis deprecaba-
tur Deum, vt ab isto im-
properio liberaret eam.
[12] Factum est autem die 13
tertia, dum compleret ora- C
tionem, benedicens Dñm,
dixit, [13] Benedictum est 14
nomen tuum Deus patrum
nostrorum; qui cùm iratus
fueris, misericordiā facies,
& in tempore tribulationis
peccata dimittis his qui in-
vocant te. [14] Ad te Dñe fa- 15
ciem meam conuerto, ad te
oculos meos erigo. [15] Peto 16
Dñe, vt de vinculo impro-
perij hui⁹ absoluas me, aut
certe desuper terrā cripias
me. [16] Tu scis Dñe quia nun 17
quā cōcupiui virū, & mun-
dam seruaui animā meam
ab omni concupiscentia.

TOBIAS.

[8] Arguebant autem eum
omnes proximi eius, dicen-
tes, Iam huius rei causa in-
terfici iussus es, & vix effu-
gisti mortis imperiū, & ite-
rum sepelis mortuos. [9] Sed
Tobias plus timēs Deum q̄
regē, rapiebat corpora occi-
sorū, & occultabat in domo
sua, & mediis noctibus sepe
liebat ea. [10] Contigit autē vt
quadam die fatigatus à se-
pultura, veniens domum
iactasset se iuxta parietē, &
obdormisset: [11] Et ex nido hi
rūdinū dormiēti illi calida C
stercora inciderent super o-
culos eius, fierētque cæcus.
[12] Hanc autē tentationem
ideo permisit Dñs euenire
illi, vt posteris daretur exē-
plū patientiæ eius, sicut &
sancti Iob. [13] Nā cū ab infan-
tia sua semp Deū timuerit,
& mādata eius custodierit,
nō est cōtristat⁹ cōtra Deū,
q̄ plaga cæcitatis euenerit
ei: sed immobilis in Dei ti-
more pmansit, agēs gratias
Deo omnib⁹ diēb⁹ vitæ suæ
[14] Nam sicut beato Iob in-
sultabāt reges: ita isti parē-
tes & cognati eius irridebāt
vitā eius, dicētes, [15] Vbi est
spes tua, pro qua eleemosy-
nas & sepulturas faciebas?
[16] Tobias verò increpabat
eos, dicēs, Nolite ita loqui,
quoniā filij sanctorū sum⁹,
& vitam illam expectamus,
[17] Quam Deus daturus est
his qui fidē suā nūquā mu-
tāt ab eo. Anna verò vxor D
eius ibat ad opus textrinū
quotidie: & de labore ma-
nuū suarū victū, quē cōseq
potuisset, deferebat. [18] Vn
factū est, vt hœdū caprarū
accipiens detulisset domi.
[19] Cuius cùm vocē balantis
audisset, dixit, Videte ne fortè furtiuus sit: reddite eū dominis suis, q̄ nō licet nobis aut edere
ex furto aliquid, aut cōtingere. [20] Ad hæc vxor eius irata respōdit, Manifestè vana facta est spes tua, &
eleemosynæ tuæ modò apparuerūt. Atque his & aliis huiusce modi verbis exprobrabat ei. CAP. III.

VNC Tobias ingemuit, & cœpit orare cū lachrymis, dicēs, [2] Iustus es Dñe, & oēs viæ tuæ, misericordia, & veritas, & iudiciū. [3] Et nūc Dñe memor esto mei, & ne vin-
dictam sumas de peccatis meis, neque reminiscaris delicta mea, vel parentum meorum. [4] Quoniam
non obediuimus præceptis tuis, ideo traditi sumus in direptionem, & captiuitatem, & mortem, & in
fabulam, & in improperium omnibus nationibus, in quibus dispersisti nos.

[19] *Et non coinquinaui nomen meum neque nomen patris mei in terra captiuitatis meæ: vnigenita sum patri meo, & non est ei filius qui sit hæres ei, neque frater propinquus, neq; existens ei filius, vt seruem me ei vxorem: iam perierunt mihi septem, ad quid mihi reliquum viuere? & nisi videtur tibi interficere me, præcipe recipere in me & miserari mei, & non audire me amplius improperium.* [20] *Et audita est oratio amborum in conspectu gloriæ summi Dei.*

[21] *Et missus est Raphael vt curaret duos, Tobiæ vt decorticaret albugines, et Sarræ filiæ Raguel vt daret Tobiæ filio Tobiæ vxorem, & ligaret Asmodeum nequã dæmonium, quoniam ad Tobiam attinet hæreditare eam. In eodem tempore reuersus Tobias, introiuit in domum suam, & Sarra filia Raguelis descendit de superiori cubiculo suo.*

CAP. IIII.

[1] IN die illa, recordatus est Tobias de argento quod tradidit Gabelo in Rages Mediæ.

[2] *Et dixit intra se, Ego peto mortem; cur non voco Tobiam filium meum vt ei ostendam antequam moriar ego? & vocans eum, dixit:*

[3] *Fili si mortuus fuero, sepeli me, & ne despexeris matrem tuam, honora eam omnibus diebus vitæ tuæ, & fac quod placitum est ei; & ne tristitia afficias eam.* [4] *Memento fili, quòd multa pericula vidit propter te in vtero.*

[5] *Cùm mortua fuerit, sepeli eam apud me in vno sepulchro.*

[6] *Omnibus diebus fili Domum Dei nostri memor esto, & ne velis peccare & transgredi præcepta eius, & institiam fac omnibus diebus vitæ tuæ, et ne ambules viis iniquitatis, quia facientes te veritatem prosperitates erũt in operibus tuis, & omnibus facientibus institiã.*

[7] † καὶ οὐκ ἐμίανα τὸ ὄνομά μου ἐν
ἐδὲ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός μου ἐν τῇ γῇ
τῆς αἰχμαλωτίας μου· μονογενής
εἰμι τῷ πατρί μου, καὶ οὐκ ὑπάρχει
αὐτῷ παιδίον ὁ κληρονομήσει αὐτὸν,
ἐδὲ ἀδελφὸς ἐγγύς, ἐδὲ ὑπάρχων αὐ-
τῷ υἱός, ἵνα σωτηρίαν ἐμαυτὸν αὐ-
τῷ γυναῖκα· ἤδη ἀπώλοντό μοι ἑπτά-
ἱνατί μοι λοιπὸν ζῆν; καὶ εἰ μὴ δοκεῖ
σοι ἀποκτεῖναί με, πρόσταξον προθέ-
ψαι ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλεῆσαί με, ἵνα μὴ ἀ-
κούσω μηκέτι ὀνειδισμόν.

[8] † καὶ εἰσηκούσθη ἡ προσευχὴ ἀμ-
φοτέρων ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ μεγάλου
θεοῦ. [9] ἐ ἀπέστειλε ῥαφαὴλ ἰά-
σασθαι ἀμφοτέρους, ἐ λεπίσαι τὰ λεύ-
κωμα, ἐ σάρραν τὴν τοῦ ῥαγουὴλ
δοῦναι τῷ τωβὶτ τῷ υἱῷ τωβὶτ γυναῖ-
κα, ἐ δῆσαι ασμοδαῖον τὸ πονηρὸν δαι-
μόνιον, διότι τῷ τωβὶτ προσῆκεν κλη-
ρονομῆσαι αὐτόν· εἰσῆλθε δὲ ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ
ὑπερφάσας τωβὶτ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ· καὶ σάρρα ὁ τοῦ ῥαγουὴλ
κατέβη ἀπὸ τοῦ ὑπερῴου αὐτῆς.

δ'.

[1] † Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐμνήσθη τω-
βὶτ περὶ τοῦ ἀργυρίου ὃ παρέβετο γα-
βαήλῳ ἐν ῥαγοις τῆς μηδίας. [2] καὶ
εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, ἐγὼ ἠτησάμην θάνα-
τόν τι ἐ καλῶ τωβίαν τὸν υἱόν μου ἵνα
αὐτῷ δείξω πρὶν ἀποθανεῖν με, ἐ κα-
λέσας αὐτὸν εἶπε· [3] † παιδίον ἐὰν δο-
θάνω, θάψον με, ἐ μὴ ὑπερίδῃς τὴν
μητέρα σου· τίμα αὐτὴν πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, ἐ ποίει τὸ ἀρεστὸν
αὐτῇ καὶ μὴ λυπήσῃς αὐτήν.

[4] † μνήσθητι παιδίον ὅτι πολλοὺς κιν-
δύνους εἶδεν ἐπὶ σοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ.
[5] † ὅταν ἀποθάνῃ, θάψον αὐτὴν
πρὸς ἐμοὶ ἐν ἑνὶ τάφῳ. [6] † πάσας τὰς
ἡμέρας παιδίον κύριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν
μεμνῆσθαι· ἐ μὴ θέλησης ἁμαρτά-
νειν ἐ παραβαίνειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ·
ἐ δικαιοσύνην ποίει πάσας τὰς ἡμέ-
ρας τῆς ζωῆς σου· ἐ μὴ πορεύθῃς ταῖς
ὁδοῖς τῆς ἀδικίας, διότι ποιοῦντες σὺ
τὴν ἀλήθειαν ὁδοὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἔρ-
γοις σου, καὶ πᾶσι τοῖς ποιοῦσι τὴν δι-
καιοσύνην.

[18] † Nunquã cũ ludentibus miscui me, neq; cũ his qui in leuitate ambulãt, particip pem me præbui. † Virum aũt cũ timore tuo, nõ eum libidine mea consensi suscipere. † Et aut ego indigna fui illis, aut illi forsitan mihi non fuerunt digni, quia forsitan viro alii cõseruasti me. † Non est enim in hominis potestate consilium tuum. † Hoc aũt pro certo habet omnis qui colit te: quia vita ei? si in probatione fuerit, coronabitur; si autem in tribulatione fuerit, liberabitur; & si in corruptione fuerit, ad misericordiam tuam venire licebit. † Nõ enim delectaris in pditionibus nostris, quia post tempestatem trãquillũ facis, & post lachrymationẽ & fletũ exultationẽ infundis. Sit nomẽ tuũ, Deus Israel, benedictum in secula. † In illo tẽpore exaditę sunt preces amborum in cõspectu gloriæ summi Dei. † Et missus est angelus Dñi sanctus Raphael, vt curaret eos ambos, quorum vno tẽpore sunt orationes in conspectu Dñi recitatæ.

CAP. IIII.

[1] IGitur cùm Tobias putaret orationem suam exaudiri, vt mori potuisset, vocauit ad se Tobiam filium [2] suum, dixitque ei, † Audi, fili mi, verba oris mei, & ea in corde tuo quasi fundamentum construe. † Cùm acceperit Deus animã meã, corpus meũ sepeli, & honorem habebis matri tuæ omnibus diebus vitæ eius.

[4] † Memor enim esse debes quæ & quãta pericula passa sit propter te in vtero suo.

[5] † Cùm autem & ipsa cõpleuerit tẽpus vitæ suæ, sepelias eã circa me. † Omnib' aũt diebus vitæ tuę in mẽte habeto Deũ, & caue ne aliquando peccato cõsentias, & prætermittas præcepta Dei nostri.

[7] † Ex substantia tua fac eleemosynam, & noli auertere faciem tuam ab vllo paupere. Ita enim fiet vt nec à te auertatur facies Domini.

[8] † Quomodo potueris, ita esto misericors.

[9] † Si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impartiri stude.

[10] † Præmium enim bonũ tibi thesaurizas in die necessitatis.

[11] † Quoniam eleemosyna ab omni peccato, & morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras.

[12] † Fiducia magna erit coram summo Deo eleemosyna, omnibus facientibus eam.

[13] † Attende tibi, fili mi, ab omni fornicatione, & præter vxorem tuam nũquam patiaris crimen scire.

[14] † Superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas: in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio.

[15] † Quicunque tibi aliquid operatus fuerit, statim ei mercedem restitue, & ne mercenarij tui apud te omnino non remaneat.

[16] † Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliquãdo alteri facias.

[7] † ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σοι ποίει ἐλε-
ημοσύνην, καὶ μὴ φθονησάτω σου ὁ ὀφ-
θαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην·
μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ
παντὸς πτωχοῦ, καὶ ἀπὸ σοῦ οὐ μὴ ἀπο-
στραφῇ τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ.

[8] † ὡς σοι ὑπάρχει καὶ τὸ πλῆθος,
ποίησον ἐξ αὐτῶν ἐλεημοσύνην.

[9] † ἐὰν ὀλίγον σοι ὑπάρχῃ, κατὰ τὸ
ὀλίγον μὴ φοβοῦ ποιεῖν ἐλεημοσύνην·

[10] † θέσαυρὸν γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις
σεαυτῷ εἰς ἡμέραν ἀνάγκης.

[11] † διότι ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτου
ῥύεται, ἐ οὐκ ἐᾷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σκότος.

[12] † δῶρον γὰρ ἀγαθὸν ἐστιν ἐλεημοσύ-
νη πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτὴν ἐνώπιον
τοῦ ὑψίστου.

[13] † πρόσεχε σεαυτῷ παιδίον ἀπὸ
πάσης πορνείας· καὶ γυναῖκα πρῶτον
λαβὲ ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῶν πατέ-
ρων σου· καὶ μὴ λάβῃς γυναῖκα ἀλ-
λοτρίαν, ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ
πατρός σου· διότι υἱοὶ προφητῶν ἐσ-
μὲν, παῖ, ἀβραὰμ, ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ,
οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, μνή-
σθητι παιδίον, ὅτι πάντες ἔτοι ἔλαβον
γυναῖκας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ἐ
εὐλογήθησαν ἐν τοῖς τέκνοις αὐτῶν· ἐ
τὸ σπέρμα αὐτῶν κληρονομήσει γῆν
ἐ γῆν παιδίον ἀγάπα τοὺς ἀδελφούς
σου. [14] † ἐ μὴ ὑπερηφανεύσῃ ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σου ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν
υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ λαοῦ σου λα-
βεῖν σεαυτῷ ἐξ αὐτῶν γυναῖκα· διότι
ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ ἀπώλεια ἐ ἀκα-
ταστασία πολλή· καὶ ἐν τῇ ἀργίᾳ σου
ἐλάττωσις καὶ σύνεσις μεγάλη· ἡ γὰρ
ἀχρειότης μήτηρ ἐστὶ λιμοῦ· μισθὸς
πάντων ἀνθρώπου. [15] † ὃς ἐάν σοι ἐργάσ-
ηται σοι, παρά σοι μὴ αὐλισθήτω· ἀλ-
λὰ ἀπόδος αὐτῷ παραχρῆμα· καὶ
ἐὰν δουλεύσῃς τῷ θεῷ, ἀποδοθήσε-
ταί σοι.

[16] † πρόσεχε σεαυτῷ παιδίον ἐν
πᾶσι τοῖς ἔργοις σου· καὶ ἴσθι πε-
παιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ σου·
καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσῃς· οἶνον
εἰς μέθην μὴ πίῃς· ἐ μὴ πορευθήτω
μετὰ σοῦ μέθη ἐν τῇ ὁδῷ σου.

[7] † De substantibus tuis fac eleemosynam, & ne inuideat tuus oculus in faciendo eleemosynam: ne auertas faciem tuam ab omni paupere, & à te non [8] auertetur facies Dei. † Quemadmodum tibi fuerit secundùm multitudinem, fac ex eis eleemosynam.

[9] † Si paucum tibi fuerit, iuxta paucum ne timeas facere eleemosynam.

[10] † Præmium enim bonum thesaurizas tibi in diem necessitatis.

[11] † Quoniam eleemosyna à morte liberat, & non sinit intrare in tenebras.

[12] † Donum enim bonum est eleemosyna omnibus facientibus eam coram Altissimo.

[13] † Attende tibi, fili, ab omni fornicatione, & vxorem primùm accipe de semine patrum tuorum, & ne accipias vxorem extraneam, quæ non est de tribu patris tui, quoniam filij prophetarum sumus: Noe, Abraham, Isaac & Jacob: patres nostri ab æterno, memor esto fili, quòd omnes isti acceperunt vxores de fratribus suis, & benedicti sunt in filiis suis, & semen eorum hæreditabit terram. & nunc, fili, dilige fratres tuos.

[14] † Et non superbias in corde tuo de fratribus tuis & filiis & filiabus populi tui, accipere tibi ex eis vxorem. quoniam in superbia perditio, & non stabilitas multa, & in inutilitate diminutio et indigẽtia magna. nã mutilitas mater est famis, merces omnis hominis.

[15] † Quicunque operatus fuerit tibi, apud te non remaneat; sed redde ei statim & si seruieris Deo, reddetur tibi.

[16] † Attende tibi fili in omnibus operibus tuis, & esto eruditus in omni conuersatione tua. & quod oderis, nemini facias: vinum ad ebrietatem ne bibas, & ne ambules tecum ebrietas in via tua.

Universidad de Deusto
Biblioteca

* De pane tuo da esurienti, & de vestimentis tuis nudis: de omni quod superfuerit tibi, fac eleemosynã, & ne inuideat tuus oculus dum feceris eleemosynam.
* Effunde panes tuos super sepulturam iustorum, & ne des peccatoribus.
* Consilium ab omni sapiente require: & ne despicias omnino consilium vtile.
* Et in omni tempore benedic Dominum, & ab eo pete, vt viæ tuæ rectæ fiant, & omnes semitæ tuæ, & consilia tua prosperentur, quoniam omnis gens non habet consilium, sed ipse Dominus dat omnia bona: & quem vult humiliat, sicut vult, & nunc fili memor esto præceptorum meorum, & ne deleantur de corde tuo.
* Et nunc indico tibi decem talenta argenti quæ dedi Gabelo fratri Gabrie in Rages Mediæ.
* Et ne timeas fili, quòd mendici facti sumus: sunt tibi multa, si timueris Deum, & recesseris ab omni peccato, & feceris quod placitum est coram eo.

CAP. V.

ET respondens Tobias, dixit, Pater faciam omnia quæcunque præcepisti mihi.
* Sed quomodo potero accipere pecuniam, non cognoscens eum?
* Et dedit ei chirographum, & dixit ei:
* Inquire tibi hominem qui eat tecum, & dabo ei mercedẽ dum viuo, & recipe vadens pecuniam.
* Et iuit ad quærendum hominem, & inuenit Raphaelem qui erat angelus.
* Et non cognouit: & dixit ei, Si potes ire mecum in Rages Mediæ, et si expertus es locorum?
* Et dixit ei Angelus, Ibo tecum, & apud Gabelum fratrem nostrum moratus sum.

ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου πεινῶντι, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμνοῖς· πᾶν ὃ ἐὰν περισσεύσῃ σοι, ποίει ἐλεημοσύνην· καὶ μὴ ἀφθαλμὸς σου πονηρευέσθω ἐπὶ τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην.
ἔκχεον σοῦ ἄρτους ἐπὶ τοὺς τάφους τῶν δικαίων, καὶ μὴ δῷς τοῖς ἁμαρτωλοῖς.
συμβουλίαν αἴτησαι παντὸς φρονίμου, καὶ μὴ καταφρονήσῃς παντὸς συμβουλίας χρησίμης.
ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει τὸν κύριον, καὶ παρ' αὐτοῦ αἴτησον, ὅπως αἱ ὁδοί σου εὐθεῖαι γένωνται, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι σου καὶ αἱ βουλαί σου εὐοδωθῶσιν· διότι πᾶν ἔθνος οὐκ ἔχει βουλήν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος δώσει πάντα τὰ ἀγαθά· καὶ ὃν θέλει ταπεινοῖ, καθὼς βούλεται· ἐνθυμοῦ δέ, παῖδιόν μου, τὰς ἐντολάς μου· καὶ μὴ ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ τῆς καρδίας σου.
καὶ νῦν γνωρίσω σοι τὰ δέκα τάλαντα τοῦ ἀργυρίου ἃ παρεθέμην Γαβαήλῳ τῷ τοῦ Γαβρία ἐν ῥάγοις τῆς Μηδίας.
καὶ μὴ φοβοῦ παιδίον, ὅτι ἐπίπονοι μέν· ὑπάρχει σοι πολλά, ἐὰν φοβῇ τὸν θεόν, καὶ ἀποστῇς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, καὶ ποιήσῃς τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ.

ε'.

Καὶ ἀποκριθεὶς Τωβίας εἶπε, πάτερ ποιήσω πάντα ὅσα ἐνετείλατό μοι. ἀλλὰ πῶς δυνήσομαι λαβεῖν τὸ ἀργύριον μὴ γινώσκων αὐτόν;
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χειρόγραφον, καὶ εἶπεν αὐτῷ.
ζήτησον σεαυτῷ ἄνδρωπον ὃς συμπορεύσεταί σοι, καὶ δώσω αὐτῷ μισθὸν ἕως ζῶ· καὶ λάβε πορευθεὶς τὸ ἀργύριον.
καὶ ἐπορεύθη ζητῆσαι ἄνδρωπον, καὶ εὗρε τὸν ῥαφαὴλ ὃς ἦν ἄγγελος.
καὶ οὐκ ἤδει· καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ δύνασαι πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ εἰς ῥάγους τῆς Μηδίας, καὶ εἰ ἔμπειρος εἶ τῶν τόπων;
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος, πορεύσομαι μετὰ σοῦ· καὶ ὡς ἀδελφὸν ἡμῶν γνωρίζω.

Tvne respõdit Tobias patri suo, & dixit, Omnia quæcunq; præcepisti mihi faciã pater. Quomodo aũt pecuniã hanc requirã, ignoro; ille me nescit, & ego eũ ignoro: quod signum dabo ei? sed neq; viã, per quã pergatur illuc, aliquãdo cognoui. Tunc pater suus respõdit illi, & dixit, Chirographũ quidẽ illius apud me habeo: quod dũ illi ostẽderis, statim restituet. Sed perge nunc, & inquire tibi aliquẽ fidelẽ virũ, qui eat tecũ salua mercede sua, dũ adhuc viuo, vt recipias eã.
Tunc egressus Tobias, inuenit iuuenẽ splendidũ, stantẽ, præcinctũ, & quasi paratũ ad ambulandũ. Et ignorans q̃ angelus Dei esset, salutauit eum, & dixit, Vnde te habemus bone iuuenis? At ille respõdit, Ex filiis Israel. Et Tobias dixit ei, Nosti viã quæ ducit in regionẽ Medorũ? Cui respondit, Noui, & omnia itinera eius frequentes

ambulaui, & mansi apud Gabelũ fratrẽ nostrum, qui habitat in Rages ciuitate Medorũ, quæ posita est in monte Ecbathanis. Cui Tobias ait, Sustine me, obsecro, donec hæc ipsa nunciem patri meo. Tunc ingressus Tobias, indicauit vniuersa hæc patri suo. Super quæ admiratus pater, rogauit vt introiret ad eũ. Ingressus itaque salutauit eum, & dixit, Gaudium C tibi sit semper. Et ait Tobias, Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cæli non video? Cui ait iuuenis, Forti animo esto, in proximo est vt a Deo cureris. Dixit illi Tobias, Nunquid poteris perducere filium meum ad Gabelum in Rages ciuitatem Medorum? & eum redieris, restituam tibi mercedem tuam. Et dixit ei angelus, Ego ducam & reducam eum ad te.
Cui Tobias respondit, Rogote, indica mihi de qua tribu es domo aut de qua tribu es tu? Cui Raphael angelus dixit, Genus quæris mercenarii, an ipsum mercenariũ qui eum filio tuo eat?
Sed ne fortè sollicitum te reddam, ego sum Azarias Ananiæ magni filius.
Et Tobias respondit, Ex magno genere es tu.
Sed peto ne irascaris quòd voluerim cognoscere genus tuum.
Dixit autem illi angelus, Ego sanum ducam & sanum tibi reducam filium tuum. Respondens autem Tobias, ait, Bene ambuletis, & sit Dns in itinere vestro, & angelus eius comitetur vobiscũ. Tũc paratis omnibus quæ erant in via perficienda, fecit Tobias vale patri suo & matri suæ, & ambulauerunt ambo simul.

* Et dixit ei Tobias, Sustine me, & dicam patri meo. & dixit ei, Vade, & ne moreris.
* Et ingressus dixit patri, Ecce inueni qui ibit mecum. ille autem dixit, Voca eum ad me, vt cognoscam cuius tribus est, & si fidelis est ad eundum tecum. & vocauit eum.
* Et ingressus est: & salutauerunt se inuicem.
* Et dixit ei Tobias, Frater, de qua tribu & de qua familia tu es? ostende mihi.
* Et dixit ei, Tribum & familiam tu requiris, an mercenarium qui eat cum filio tuo? Et dixit ei Tobias, Volo, frater, cognoscere genus tuum & nomen.
* Ille autem dixit, Ego de genere Azariæ & Ananiæ magni & fratris tui.
* Et dixit Tobias, Sanus venias frater.
* Et ne mihi irascaris, quia quæsiui tribum tuam & familiam tuam cognoscere. & tu es frater meus, de honesta & bona generatione, cognosco enim Ananiam & Jonathan filios Samiæ magni. quoniam iuimus simul in Hierusalem ad adorandum, offerentes primitiua & decimas fœtuum. & non errauerunt errore fratrum nostrorum. & radice magna es frater. sed dic quam tibi ero mercedẽ daturus, drachmam in die, & necessaria sicut & filio meo. & insuper addam tibi supra mercedem, si sani reuersi fueritis. & complacuit eis sic.
* Et dixit ad Tobiam, Paratus sis in viam, & prosperemini.
* Et parauit filius eius quæ ad viã. Et dixit ei pater eius, Vade cum homine hoc. & in cælo habitans Deus prosperet viam vestram, & angelus Dei eat vobiscum.

καὶ εἶπε τωβὶτ, ὑγιαίνων ἔλθοις ἀδελφέ.
καὶ μή μοι ὀργισθῇς, ὅτι ἐζήτησα τὸν φυλὸν σου καὶ τὸν παλαιόν σε γνῶναι· καὶ σὺ τυγχάνεις ἀδελφός μου ἐκ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γενεᾶς. ἐγνώσκομεν γὰρ Ἀνανίαν καὶ Ἰωναθὰν υἱοὺς Σεμεΐου τοῦ μεγάλου· ὡς ἐπορεύομεθα κοινῇ εἰς Ἱερουσαλὴμ προσκυνεῖν, ἀναφέροντες τὰ πρωτότοκα καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων καὶ οὐκ ἐπλανήθησαν τῇ πλάνῃ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν· ἐκ ῥίζης μεγάλης εἶ ἀδελφέ· ἀλλὰ εἶπον, τίνα σοι ἔσομαι μισθὸν δίδραχμον τῆς ἡμέρας καὶ τὰ ἐπίσσα ὡς καὶ τῷ υἱῷ μου· καὶ ἔτι προσθήσω σοι τὸν μισθόν, ἐὰν ὑγιαίνοντες ἐπιστρέψητε· καὶ ἠρέσκησαν αὐτῷ.
καὶ εἶπε πρὸς τωβίαν, ἑτοιμος γίνου εἰς τὴν ὁδὸν καὶ εὐοδωθείητε.
καὶ συνετέλεσεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ τὰ πρὸς τὴν ὁδόν· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πορεύου μετὰ τοῦ ἀνδρώπου τούτου. ὁ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ κατοικῶν θεὸς εὐοδώσει τὴν ὁδὸν ὑμῶν· καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ συμπορευθήτω ὑμῖν.

* Et dixit ei Tobias, Sustine me, & dicam patri meo. & dixit ei, Vade, & ne moreris.
* Et ingressus dixit patri, Ecce inueni qui ibit mecum. ille autem dixit, Voca eum ad me, vt cognoscam cuius tribus est, & si fidelis est ad eundum tecum. & vocauit eum.
* Et ingressus est: & salutauerunt se inuicem.
* Et dixit ei Tobias, Frater, de qua tribu & de qua familia tu es? ostende mihi.
* Et dixit ei, Tribum & familiam tu requiris, an mercenarium qui eat cum filio tuo? Et dixit ei Tobias, Volo, frater, cognoscere genus tuum & nomen.
* Ille autem dixit, Ego de genere Azariæ & Ananiæ magni & fratris tui.
* Et dixit Tobias, Sanus venias frater.
* Et ne mihi irascaris, quia quæsiui tribum tuam & familiam tuam cognoscere. & tu es frater meus, de honesta & bona generatione, cognosco enim Ananiam & Jonathan filios Samiæ magni. quoniam iuimus simul in Hierusalem ad adorandum, offerentes primitiua & decimas fœtuum. & non errauerunt errore fratrum nostrorum. & radice magna es frater. sed dic quam tibi ero mercedẽ daturus, drachmam in die, & necessaria sicut & filio meo. & insuper addam tibi supra mercedem, si sani reuersi fueritis. & complacuit eis sic.
* Et dixit ad Tobiam, Paratus sis in viam, & prosperemini.
* Et parauit filius eius quæ ad viã. Et dixit ei pater eius, Vade cum homine hoc. & in cælo habitans Deus prosperet viam vestram, & angelus Dei eat vobiscum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ᵃEt exierunt ambo vt proficiscerentur, & canis pueri cum eis: sicut autem Anna mater eius, & dixit ad Tobiam, Quid misisti puerulũ nostrum? nonne baculus manus nostræ est dum ingreditur ipse, et egreditur coram nobis?

ᵇ Argentum argentum vtinam non præcessisset, sed reliquiæ filij nostri fiat.

ᶜ Sicut enim datum est nobis viuere à Domino, hoc sufficiens nobis est.

ᵈEt dixit ei Tobias, Ne curam habeas soror: saluus perueniet, & oculi tui videbunt eum.

ᵉ Angelus enim bonus ibit cum eo, & prosperabitur via eius, & reuertetur saluus: & cessauit flere.

CAP. VI.

ILli autem euntes viam, venerunt vesperè ad Tigrim fluuium, & manserunt ibi.

ᵃ At puer descendit vt lauaretur. & saltauit piscis de fluuio:

ᵇ Et voluit deuorare puerum.

ᶜ At angelus dixit ei, Apprehende piscem.

ᵈ Et tenuit piscem puer, & proiecit eum in terram.

ᵉ Et dixit ei Angelus, Incide piscem; & accipiens cor & iecur, & fel, repone securè.

ᶠ Et fecit puer, sicut dixit ei Angelus: piscem autẽ assantes comederunt, & pergebant ambo quousque appropinquauerunt Ecbatanis.

ᵍEt dixit puer Angelo, Azaria frater, quid est cor & iecur & fel piscis?

ʰ Et dixit ei, Cor & iecur si aliquem perturbat dæmonium aut spiritus nequam, suffumigare hæc coram viro aut muliere, & non perturbabitur amplius.

ΤΩΒΗΤ.

ᵃκαὶ ἐξῆλθον ἀμφότεροι ἀπελθεῖν, καὶ ὁ κύων ἦν μετ' αὐτῶν· ἐπλανᾶτο δὲ πρὸ τοῦ παιδαρίου μετ' αὐτῶν· ἐπλάνησε δὲ πρὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς τοβείτ, τί ὠξαπέστειλας τὸ παιδίον ἡμῶν; οὐχὶ ῥάβδος τῆς χειρὸς ἡμῶν ἐστιν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐκπορεύεσθαι ἐνώπιον ἡμῶν;

ᵇἀργύριον τὸ ἀργυρίου μὴ φθάσαι, ἀλλὰ περίψημα τοῦ παιδίου ἡμῶν γένοιτο.

ᶜὡς γὰρ δέδοται ἡμῖν ζῆν καθὼς ἔκαστον ἀρίου, οὕτω ἱκανόν ἡμῖν ὑπάρχει.

ᵈκαὶ εἶπεν αὐτῇ τωβείτ, μὴ λόγον ἔχε ἀδελφή· ὑγιαίνων ἐλεύσεται, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται αὐτόν.

ᵉἄγαθὸν γὰρ ἄγγελον συμπορεύσεται αὐτῷ· εὐοδώσει δὲ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψει ὑγιαίνων· καὶ ἐπαύσατο τὸ κλαίουσα.

ε.

ᵃΟἱ δὲ πορευόμενοι τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπὶ ἔρας ἐπὶ τὸν τίγριν ποτᾶμον· καὶ ηὐλίζοντο ἐκεῖ.

ᵇτὸ δὲ παιδάριον κατέβη περιλούσασθαι· καὶ ἀνεπήδησεν ἰχθὺς ἀπὸ τοῦ ποτᾶμοῦ.

ᶜκαὶ ἐθορύβησε καταπιεῖν τὸ παιδάριον.

ᵈεἶπεν δὲ ἄγγελος αὐτῷ, ἐπιλαβοῦ τοῦ ἰχθύος.

ᵉκαὶ ἐκράτησε τὸν ἰχθὺν τὸ παιδάριον, καὶ ἐπέβαλεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν.

ᶠεἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος, ἀνάτεμε τὸν ἰχθὺν· καὶ λαβὲ τὴν καρδίαν καὶ τὸ ἧπαρ καὶ τὴν χολήν, θὲς ἀσφαλῶς.

ᵍκαὶ ἐποίησε τὸ παιδάριον, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος· τὸν δὲ ἰχθὺν ὀπήσαντες ἔφαγον· καὶ ὁδὸν ἀμφότεροι ἕως ἤγγισαν ἐκβατάνοις.

ʰκαὶ εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζαρία ἀδελφέ τί ἐστιν ἡ καρδία καὶ τὸ ἧπαρ καὶ ἡ χολὴ τοῦ ἰχθύος;

ⁱκαὶ εἶπεν αὐτῷ, ἡ καρδία καὶ τὸ ἧπαρ ἐὰν λάβῃ δαιμόνιον ἢ πνεῦμα πονηρὸν, κατέναντι τούτων ἐνώπιον ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς καὶ οὐ μὴ ὀχληθῇ ἔτι·

TOBIAS. Translat. B. Hierony.

ᵃCúmq; profecti essent, cœpit mater eius flere, & dicere, Baculũ senectutis nostræ tulisti, & transmisisti à nobis. ᵇNunquã fuisset ipsa pecunia, pro qua misisti eum. ᶜSufficiebat nobis paupertas nostra, vt diuitias computaremus hoc, ᵠ videbamus filium nostrũ.

ᵈDixitq; ei Tobias, Noli flere, saluus perueniet filius noster, & saluus reuertetur ad nos, & oculi tui videbũt illum. ᵉCredo enim quòd angelus Dei bonus comitetur ei, & bene disponat omnia quæ circa eum gerũtur, ita vt cum gaudio reuertatur ad nos. Ad hanc vocem cessauit mater eius flere, & tacuit.

CAP. VI.

ᵃPRofectus est aũt Tobias, & canis secutus est eum, & mansit prima mansione iuxta fluuium Tigris. ᵇEt exiuit vt lauaret pedes suos; & ecce piscis immanis exiuit ad deuorandum eum.

ᶜQuem expauescens Tobias, clamauit voce magna, dicẽs, Dñe, inuadit me. ᵈEt dixit ei angelus, Apprehende branchiam eius, & trahe eũ ad te. ᵉQuod cùm fecisset, attraxit eum in siccũ, & palpitare cœpit ante pedes eius. ᶠTunc dixit ei angelus, Exentera hunc piscem, & cor eius, & fel, & iecur repone tibi. sunt enim hæc necessaria ad medicamenta vtiliter. ᵍQuod cùm fecisset, assauit carnes eius, & secũ sustulerunt in via: cętera salierunt quæ sufficerẽt eis, quousq; peruenirent in Rages ciuitatẽ Medorũ. ʰTũc interrogauit Tobias angelum, & dixit ei, Obsecro te Azaria frater, vt dicas mihi, quod remedium habebunt ista quæ de pisce seruare iussisti? ⁱEt respondens angelus dixit ei, Cordis eius particulã si super carbones ponas, fumus eius extricat omne genus dęmoniorũ, siue à viro, siue à muliere, ita vt vltrà nõ accedat ad eos.

ᵃEt fel valet ad vngendos oculos, in quibus fuerit albugo, & sanabuntur.

ᵇEt dixit ei Tobias, Vbi vis vt maneamus? Respondensque angelus, ait,

ᶜEst hìc Raguel nomine, vir propinquus de tribu tua, & hic habet filiam nomine Saram, sed neque masculum, neque fœminam vllã habet aliam præter eam.

ᵈTibi debetur omnis substantia eius, & oportet eam te accipere coniugem.

ᵉPete ergo eam à patre eius, & dabit tibi eam in vxorem.

ᶠTunc respondit Tobias, & dixit, Audio quia tradita est septem viris, & mortui sunt: sed & hoc audiui, quia dęmonium occidit illos.

ᵍTimeo ergo ne fortè & mihi hæc eueniant, & cum sim vnicus parentibus meis, deponam senectutem illorum cum tristitia ad inferos.

ʰTunc angelus Raphael dixit ei, Audi me, & ostendam tibi qui sunt quibus prævalere potest dæmonium.

ⁱHi namque qui coniugium ita suscipiunt, vt Deum à se & à sua mente excutiant, & suæ libidini ita vacent, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem dæmonium super eos.

ᵏTu autem cùm acceperis eam, ingressus cubiculum, per tres dies continens ęstò ab ea, & nihil aliud, nisi orationibus vacabis cum ea.

ˡIpsa autem nocte, incenso iecore piscis, fugabitur dæmonium.

ΤΩΒΗΤ.

ᵃτὸν χολλὸν ἐγχρίσαι ἀνθρώπου ὃς ἔχει λευκώματα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἰαθήσεται.

ᵇὡς δὲ προσήλισαν τῇ ῥάγῃ, εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ παιδαρίῳ, ἀδελφὲ σήμερον αὐλισθησόμεθα παρὰ ραγουήλ, ὃς αὐτὸς συγγενής σου ἐστί· ἔστιν δὲ αὐτῷ θυγάτηρ μονογενὴς ὀνόματι σάρρα· καλήσω περὶ αὐτῆς σοὶ ταῦναι εἰς γυναῖκα. ᶜὅτι σοὶ πρέπει ἡ κληρονομία αὐτῆς· καὶ σὺ μόνος εἶ ἀπὸ γένους αὐτῆς· καὶ τὸ κοράσιον καλὸν καὶ φρόνιμόν ἐστι. ᵈκαὶ νῦν ἄκουσόν μου, καὶ λαλήσω τῷ πατρὶ αὐτῆς· καὶ ὅταν πεπρέψωμεν ἐκ ῥαγῶν, ποιήσομεν τὸν γαμον· οἶδα γὰρ ὅτι πεσαμα ραγουήλ, ὅτι οὐκ ἀθήσει αὐτὸ ἀνδρὶ ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ, ἢ ὀφειλήσει θανατον· ὅτι τῷ κληρονομίαν σοὶ καθήκει λαβεῖν, ἢ πάντα ἀνθρωπον. ᵉτότε εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζαρία ἀδελφὲ ἀκήκοα ἐγὼ τὸ κοράσιον δεδόσθαι ἑπτὰ ἀνδράσι, καὶ πάντας ἐν τῷ νυμφῶνι ἀπολωλότας· καὶ νῦν ἐγὼ μόνος εἰμὶ τῷ παιδί. ᶠκαὶ φοβοῦμαι μὴ εἰσελθὼν ἀποθάνω, καθὼς καὶ τοῖς προτέροις· ὅτι δαιμόνιον φιλεῖ αὐτῶν, ὃ οὐκ ἀδικεῖ εἰ μὴ ἕνα πλὴν τῶν προσαγόντων αὐτῇ· καὶ νῦν ἐγὼ φοβοῦμαι μὴ ἀποθάνω, καὶ κατάξω τὸν ζωὴν τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου μετ' ὀδύνης ἐπ' ἐμοὶ εἰς τὸν τάφον αὐτῶν· καὶ υἱὸς ἕτερος οὐκ ἔστιν αὐτοῖς, ὃς θάψει αὐτούς.

ᵍεἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄγγελος, μεμνησαι τῶν λόγων ὧν ἐνετείλατό σοι ὁ πατήρ σου ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν σε γυναῖκα ἐκ τοῦ γένους σου· καὶ νῦν ἄκουσόν μου ἀδελφέ, διότι σοὶ ἔσται εἰς γυναῖκα· καὶ τοῦ δαιμονίου μηδεμία λόγον ἔχε.

ʰὅτι τῇ νυκτὶ ταύτῃ δοθήσεταί σοι αὐτὴ εἰς γυναῖκα· καὶ ἐπὰν εἰσέλθῃς εἰς τὸν νυμφῶνα,

ⁱλήψῃ τέφραν θυμιάματων, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὰ τ καρδίας σου ἰχθύος καὶ καπνίσεις· καὶ ὀσφρανθῇ τὸ δαιμόνιον, καὶ φεύξεται, καὶ οὐκέτι ἐπανελεύσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

ΤΩΒΗΤ. Interpr. Græc.

ᵃ Felle vnge hominem qui habet albugines in oculis, & sanabitur.

ᵇ Cùm autem appropinquassent Rages, dixit Angelus puero, Frater hodie manebimus apud Raguel, & ipse cognatus tuus est. & est ei filia vnigenita, nomine Sarra. loquar pro ea vt detur tibi ipsa in vxorem. ᶜ Quia ad te attinet hæreditas eius; & tu solus es de genere eius; & puella formosa & prudens est. ᵈ Et nunc audi me, & loquar patri eius. Et quando reuersi fuerimus de Rages, faciemus nuptias, quia scio Raguelem, quòd non dabit eam viro alteri, secundum legem Moysi, vel reus erit mortis, quia hæreditatem te oportet accipere, aut omnem hominem.

ᵉ Tunc dixit puer Angelo, Azaria frater, audiui ego puellam datam fuisse septem viris, & omnes in cubiculo mortuos esse, & nunc ego solus sum patri. ᶠ Et timeo ne ingressus moriar, sicut & qui prius. quoniã dæmonium amat ipsam, quod non iniuria afficit quenquam, præter accedentes ad eam: & nunc ego timeo ne moriar, & deducam vitam patris mei & matris meæ cum dolore super me in sepulchrum eorum: & filius aliũ non est eis, qui sepeliat eos. ᵍ Dixit autẽ ei angelus, Non es memor sermonũ quos præcepit tibi pater tuus super accipienda tibi vxore de genere tuo? & nunc audi me frater, quia tibi erit in vxorem, & dæmonij nullam rationem habe.

ʰ Quia nocte hac dabitur tibi ipsa in vxorem. & si ingressus fueris ad cubiculum,

ⁱ Sumes cinerem incensuum, & impones de corde pisces & iecore, & facies fumigare. & odorabit dæmonium, & fugiet, & non amplius redibit in seculum seculi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[11] *Quando autem accesseris ad eam, surgite ambo & clamate ad misericordem Deum, & saluabit vos & miserebitur.*

[12] *Ne timeas, quoniam tibi hæc parata erat à sæculo, & tu eam saluabis, & ibit tecum: & existimo quòd tibi erunt ex ea filij.*

[13] *Et vt audiuit Tobias hæc, dilexit eam, & anima eius adhæsit ei valdè, & venerunt in Ecbatana.*

CAP. VII.

[1] ET venerunt in domum Raguelis: Sarra verò obuiam exiit eis, & salutauit eos & ipsi illam.

[2] *Et introduxit eos in domum, & dixit Raguel Ednæ vxori suæ, Quàm similis iuuenis Tobiæ consobrino meo!*

[3] *Et interrogauit eos Raguel, Vnde estis fratres?*

[4] *Et dixerunt ei, Ex filijs Nephthalim captiuis in Niniue.*

[5] *Et dixit eis, Nostis Tobiam fratrem nostrum? illi autem dixerunt, Nouimus.*

[6] *Et dixit eis, Sanus est? illi verò dixerunt, Et viuit & sanus est: & dixit Tobias, Pater meus est.*

[7] *Et exiliit Raguel & osculatus est eum, & fleuit; & benedixit eum, & dixit ei, Honesti mei & boni hominis filius. & audiens quòd Tobiæ perdidit oculos suos, contristatus est & fleuit.*

[8] *Et Edna vxor eius, & Sarra filia eius lachrymatæ sunt.*

[9] *Et susceperunt eos alacriter, & occiderunt arietem ouium, & parauerunt cibaria multa. dixit autem Tobias Raphaeli, Azaria frater, loquere de ijs quæ dicebas in via, & perficiatur negocium: & communicauit sermonem Raguelo.*

[10] ὅταν δὲ παρεπορεύη αὐτὴν, ἐγέρθητε ἀμφότεροι καὶ βοήσατε πρὸς τὸν ἐλεήμονα θεὸν, καὶ σώσει ὑμᾶς καὶ ἐλεήσει.

[11] μὴ φοβοῦ, ὅτι σοὶ αὕτη ἡτοίμασται ἀπὸ τοῦ αἰῶνος· καὶ σὺ αὐτὴν σώσεις· καὶ πορεύσεται μετὰ σοῦ καὶ τοὺς παῖδας λαμβάνω ὅτι σοὶ ἔσται εἰς αὐτὴν παῖδια.

[12] καὶ ὡς ἤκουσε τωβίας ταῦτα, ἐφίλησεν αὐτὴν, καὶ ἠνοίχθη αὐτοῦ ἡ ψυχὴ ἐκ τῆς κολλήσεως αὐτῆς φόβῳ· καὶ ἦλθον εἰς ἐκβατανα.

ζ.

[1] Καὶ παρεγένοντο εἰς τὴν οἰκίαν ραγουήλ· σαρρα δὲ ἐπαπήντησε αὐτοῖς, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν.

[2] καὶ εἶπεν ραγουήλ ἔδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ὡς ὅμοιος ὁ νεανίσκος τῷ ἐξαδέλφῳ μου.

[3] καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς ραγουήλ, πόθεν ἐστὲ ἀδελφοί;

[4] εἶπεν αὐτῷ, ἐκ τῶν υἱῶν νεφθαλὶμ τῶν αἰχμαλώτων ἐν νινευή.

[5] καὶ εἶπεν αὐτοῖς, γινώσκετε τωβὶτ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν; καὶ εἶπον, γινώσκομεν.

[6] καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑγιαίνει; καὶ εἶπον, καὶ ζῇ καὶ ὑγιαίνει· καὶ εἶπε τωβίας, πατήρ μου ἐστί.

[7] καὶ ἀναπηδήσας ραγουὴλ κατεφίλησεν αὐτὸν καὶ ἔκλαυσε· καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὁ υἱὸς καλοῦ μου καὶ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς οὗτος· καὶ ἀκούσας ὅτι τυφλὸς ἀπώλεσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ἐλυπήθη καὶ ἔκλαυσε.

[8] καὶ ἔδνα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ σάρρα ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἔκλαυσαν.

[9] καὶ κατεδέξαντο αὐτοὺς προθύμως· καὶ ἔθυσαν κριὸν προβάτων· καὶ παρέθηκαν ἔψα πολλά· εἶπε δὲ τωβίας τῷ ῥαφαὴλ, ἀζαρία ἀδελφὲ λάλησον ἔμπροσθεν ἐλεγχε ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ τελεσθήτω τὸ πρᾶγμα· καὶ μετέδωκε τὸν λόγον τῷ ραγουήλ.

[10] Secunda verò nocte in in copulatione sanctorum patriarcharum admitteris.

[11] Tertia autè nocte benedictionem consequêris, vt filij ex vobis procreentur incolumes.

[12] Transacta autem tertia nocte, accipies virginè cum timore Domini, amore filiorum magis quàm libidinis ductus, vt in semine Abrahæ benedictionem in filiis consequaris.

CAP. VII.

[1] INgressi sunt autem ad Raguelè, & suscepit eos Raguel cum gaudio.

[2] Intuénsque Tobiam Raguel, dixit Annæ vxori suæ, Quàm similis est iuuenis iste consobrino meo!

[3] Et cùm hæc dixisset, ait, Vnde estis iuuenes fratres nostri?

[4] At illi dixerunt, Ex tribu Nepthalim sumus, ex captiuitate Niniue.

[5] Dixítque illis Raguel, Nostis Tobiam fratrem meum? Qui dixerunt, Nouimus.

[6] Cúmque multa bona loqueretur de eo, dixit angelus ad Raguelem, Tobias, de quo interrogas, pater illius est.

[7] Et misit se Raguel, & cum lachrymis osculatus est eũ, & plorans supra collum eius, dixit, Benedictio sit tibi, fili mi, quia boni & optimi viri filius es.

[8] Et Anna vxor eius, & Sara ipsorum filia lachrymatæ sunt.

[9] Postquam autem locuti sunt, præcepit Raguel occidi arietem, & parari conuiuium.

[10] Cúmq, hortaretur eos discũbere ad prandiũ, Tobias dixit, Hîc ego hodie nõ manducabo neq, bibã, nisi prius petitionẽ meã confirmes, & promittas mihi dare Sarã filiã tuã. [11] Quo audito verbo, Raguel expauit sciẽs quid euenerit illis septẽ viris qui ingressi sunt ad eam: & timere cœpit, ne fortè & huic similiter contingeret. [12] Et cùm nutaret, & non daret petenti vllũ responsum, Cómedite, inquit, & bibite, & estote hilares: tibi enim tradenda est filia mea. [13] Tũc dixit Raguel, Nõ dubito & Deus preces & lachrymas meas in conspectu suo admiserit. [14] Et credo quoniã ideo fecit vos venire ad me, vt & ista cõiũgere mihi cognationi suæ, secũdũ legẽ Moysi: & nũc noli dubitare quin tibi eã tradã. [15] Et apprehẽdens dexterã filiæ suæ, dextræ Tobiæ tradidit dicẽs, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob vobiscũ sit, & ipse cõiungat vos, implcátq, benedictionem suam in vobis. [16] Et acceptacharta, fecerũt cõscriptionẽ coniugij. [17] Et postquã epulati sunt, benedicẽtes Deũ. [18] Vocauítque Raguel ad se Annã vxorẽ suã, & præcepit ei vt præpararet alterũ cubiculũ. [19] Et introduxit illuc Saram filiã suã, & lachrymata est. [20] Dixítq, ei, Forti animo esto, filia mea: Dominus cœli det tibi gaudium pro tædio, quod perpessa es.

CAP. VIII.

[1] POstquam verò cœnauerũt, introduxerũt iuuenem ad eam. [2] Recordatus itaque Tobias sermonũ angeli, protulit de cassidili fiio partem iecoris, posuítque eam super carbones vigoris. [3] Tunc Raphael angelus apprehendit dæmonium,

[10] καὶ εἶπε ραγουὴλ τῷ τωβίᾳ, φάγε σὺ πίε σὺ ἡδέως γάρ· οἱ γὰρ καθήκει τὸ παιδίον μου λαβεῖν· πλὴν τοῦτο δίκαιός σοι τὴν ἀλήθειαν ἔδωκα τὸ παιδίον μου ἑπτὰ ἀνδράσιν, οἳ ὁπότε μὲν εἰσεπορεύοντο πρὸς αὐτὴν, ἀπέθνησκον τοῦ νύκτα· ἀλλὰ τὸ νῦν ἔχον ἡδέως γίνε· καὶ εἶπε τωβίας, οὐ γεύσομαι οὐδὲ ἕως δυ ποιήσητε τὰ γαμβρὰ πρός με· καὶ εἶπε ραγουὴλ, νομίζω αὐτῷ ἀποδυνᾶν τὴν κρίσιν σὺ ἀδελφὸς εἶ αὐτῆς καὶ αὕτη σου.

[11] ὀδὲ ἐλεήμων θεὸς δώσει ὑμῖν τὰ κάλλιστα.

[12] καὶ ἐκάλεσε σάρραν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ· καὶ ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς.

[13] καὶ λαβὼν τῆς χειρὸς αὐτῆς, παρέδωκε αὐτῷ τωβία γυναῖκα· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ κατὰ τὸν νόμον μωυσέως κομίζε αὐτὴν καὶ ἄπαγε πρὸς τὸν πατέρα σου· καὶ εὐλόγησεν αὐτούς.

[14] καὶ ἐκάλεσεν ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ λαβὼν βιβλίον, ἔγραψε συγγραφὴν καὶ ἐσφράγισε.

[15] καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν.

[16] καὶ ἐκάλεσε ραγουὴλ ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, ἀδελφὴ ἑτοίμαζον τὸ ἕτερον παστεῖον καὶ εἴσαγαγε αὐτόν.

[17] καὶ ἐποίησεν ὡς εἶπε, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἐκεῖ καὶ ἔκλαυσε· καὶ ἀπεδέξατο τὰ δάκρυα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

[18] καὶ εἶπεν αὐτῇ, θάρσει τέκνον· ὁ κύριος ὁ οὐρανοῦ καὶ ἡ γῆς δώη σοι χαρὰν ἀντὶ τῆς λύπης σου ταύτης· θάρσει θύγατερ.

η'.

[1] Ὅτε δὲ συνετέλεσαν δεῖπνοῦντες, εἰσήγαγον τωβίαν πρὸς αὐτόν.

[2] ὁ δὲ πορευόμενος ἐμνήσθη τῶν λόγων ῥαφαὴλ· καὶ ἔλαβε τὸν τέφραν τῶν θυμιαμάτων, καὶ ἐπέθηκε τὸν καρδίαν τοῦ ἰχθύος καὶ τὸ ἧπαρ, καὶ ἐκάπνισεν.

[3] ὅτε δὲ ὠσφράνθη τὸ δαιμόνιον τῆς ὀσμῆς, ἔφυγεν εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς αἰγύπτου, καὶ ἐδήσεν αὐτὸ ὁ ἄγγελος.

[10] *Et dixit Raguel ad Tobiam, Manduca & bibe, & hilaris sis, te oportet filiam meam accipere: veruntamen ostendam tibi veritatem, dedi filiam meam septem viris, & quando ingressi sunt ad eam, mortui sunt in nocte: sed impræsentiarum hilaris sis. & dixit Tobias, Non gustabo quicquam hic, quousque fletis & statuatis ante me. & dixit Raguel, Curam habe eius ex nunc secundum iudicium: tu frater es ipsius & ipsa tui.*

[11] *At misericors Deus prosperet vobis bona.*

[12] *Et vocauit Sarram filiam suam, & venit ad patrem suum.*

[13] *Et accipiens manum eius tradidit eam Tobiæ vxorem: & dixit, Ecce secundum legem Moysi curam habe illius, & duc ad patrem tuum: & benedixit eos.*

[14] *Et vocauit Ednam vxorem suam, & accipiens libellum scripsit conscriptionem, & signauit.*

[15] *Et cœperunt manducare.*

[16] *Et vocauit Raguel Ednã vxorem suam: & dixit ei, Soror præpara alterum cubiculum, & introduc eam.*

[17] *Et fecit sicut dixit, & introduxit eam illuc, & lachrymata est. & suscepit lachrymas filiæ suæ.*

[18] *Et dixit ei, Forti animo esto filia: Dñs cæli & terræ det tibi gaudium pro tristitia tua hac, forti animo esto filia.*

CAP. VIII.

[1] *POstquam verò perfecerunt cœnare, introduxerunt Tobiam ad eam.*

[2] *Ille autem vadens recordatus est sermonum Raphaelis: & accepit cinerem incensum, & imposuit cor piscis & iecur, & fecit fumigare.*

[3] *Quando autem olfecit dæmonium odorem, fugit in superiora Aegypti, & ligauit illud Angelus.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

[4] ᵗ Vt autem conclusi fuerũt ambo, ascendit Tobias super lectum, & dixit, Surge soror, & orabimus vt misereatur nostri Dominus. [5] ᵗ Et cœpit Tobias dicere, Benedictus es Deus patrũ nostrorum, & benedictũ nomen tuum sanctum & gloriosum in secula. Benedicant te cæli & omnes creaturæ tuæ. [6] ᵗ Tu fecisti Adam, & dedisti ei adiutorium Euam firmamentum vxorem eius, ex ipsis factũ est hominum semen. Tu dixisti non bonũ esse hominẽ solum, faciamus ei adiutorium simile ei. [7] ᵗ Et nunc Domine non propter fornicationem ego accipio sororem meam hanc, sed in veritate. [8] ᵗ Præcipe misereri mei & cum hac senescere: & dixit secum Amen, & dormierunt ambo nocte. [9] ᵗ Et surgens Raguel abiit & effodit sepulchrum: dicens, Num & hic morietur? [10] ᵗ Et venit Raguel in domũ suam, & dixit Ednæ vxori suæ. [11] ᵗ Mitte vnam ancillarum, et videat si viuit: si aũt non, vt sepeliam eũ, & nemo sciat. [12] ᵗ Et introiuit ancilla aperiens ianuam, & inuenit duos dormientes. [13] ᵗ Et egressa nunciauit eis quòd viueret.

[14] ᵗ Et benedixit Raguel Deũ dicens, Benedictus es Deus in omni benedictione munda & sancta, & benedicant te sancti tui, & omnes creaturæ tuæ, & omnes angeli tui, & electi tui benedicant te in omnia secula. benedictus es quòd lætificasti me, & non est factum mihi quẽadmodum putabam, sed secundum magnã misericordiam tuã fecisti nobiscũ. [15] ᵗ Benedictus quoniam misertus es duobus vnigenitis. fac eis Domine misericordiã, perfice vitã eorũ in sanitate cum lætitia & misericordia.

[16] ᵗ ὡς δὲ συνεκλείσθησαν ἀμφότεροι, ἀνέβη Τωβείας ἀπὸ τῆς κλίνης, καὶ εἶπεν, ἀνάστηθι ἀδελφὴ καὶ προσευξόμεθα ἵνα ἐλεήσῃ ἡμᾶς ὁ κύριος. [17] ᵗ Ἤρξατο Τωβίας λέγειν, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογησάτωσάν σε οἱ οὐρανοὶ καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου. [18] ᵗ σὺ ἐποίησας τὸν Ἀδὰμ καὶ ἔδωκας αὐτῷ βοηθὸν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· ἐκ τούτων ἐξεβλάστησεν τὸ τῶν ἀνθρώπων σπέρμα· σὺ εἶπας οὐ καλόν ἐστιν τὸν ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν ὅμοιον αὐτοῦ. [19] ᵗ καὶ νῦν κύριε οὐχὶ διὰ πορνείαν ἐγὼ λαμβάνω τὸν ἀδελφόν μου τοῦτον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας. ᵗ Πρόσταξον ἐλεηθῆναί με καὶ τούτῃ συγκαταγηρᾶσαι. [20] καὶ εἶπε μετ' αὐτοῦ ἀμήν· καὶ ἐκοιμήθησαν ἀμφότεροι τὴν νύκτα. [21] ᵗ καὶ ἀνέστησε Ραγουὴλ καὶ ὤρυξε τάφον, λέγων μὴ καὶ οὗτος ἀποθάνῃ; [22] ᵗ ἦλθε Ραγουὴλ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν Ἔδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ. [23] ᵗ Ἀπόστειλον μίαν τῶν παιδισκῶν καὶ εἰδέτω εἰ ζῇ· εἰ δὲ μή, ἵνα θάψω αὐτόν καὶ μηδεὶς γνώτω. [24] ᵗ καὶ εἰσῆλθεν ἡ παιδίσκη ἀνοίξασα τὴν θύραν, καὶ εὗρε δύο καθεύδοντας. [25] ᵗ καὶ ἐξελθοῦσα ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ζῇ. [26] ᵗ καὶ εὐλόγησε Ραγουὴλ τὸν θεὸν, λέγων· εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ καθαρᾷ καὶ ἁγίᾳ· καὶ εὐλογησάτωσάν σε οἱ ἅγιοί σου καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου· καὶ πάντες οἱ ἄγγελοί σου καὶ οἱ ἐκλεκτοί σου εὐλογησάτωσάν σε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· εὐλογητός εἶ ὅτι εὐφράνας με· καὶ οὐκ ἐγένετό μοι καθὼς ὑπενόουν, ἀλλὰ κατὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου ἐποίησας μεθ' ἡμῶν.

[27] ᵗ εὐλογητὸς ὅτι ἠλέησας δύο μόνους· ποίησον αὐτοῖς δέσποτα ἔλεος· συμπλήρωσον τὸν ζωὴν αὐτῶν ἐν ὑγείᾳ μετ' εὐφροσύνης καὶ ἐλέους.

[4] ᵗ Tũc hortatus est virginem Tobias, dixitq; ei, Sara exurge, & deprecemur Deũ hodie, & cras, & secundum cras. quia his tribus noctibus Deo iungimur, tertia aũt nocte in nostro erimus cõiugio. ᵗ Filij quippe sanctorũ sumus, & nõ possumus ita cõiungi, sicut gẽtes quæ ignorãt Deũ. [5] ᵗ Surgentes aũt pariter, instãter orabãt ambo simul, vt sanitas daretur ei. [6] ᵗ Dixitq; Tobias, Dñe Deus patrũ nostrorũ, benedicant te cæli, terræ, maréque, & fontes, & flumina, & omnes creaturæ tuæ quæ in eis sunt. [7] ᵗ Tu fecisti Adam de limo terræ, dedistiq; ei adiutoriũ Euam. [8] ᵗ Et nunc Dñe, tu scis quia non luxurię causa accipio sororẽ meam coniugẽ, sed sola posteritatis dilectione, in qua benedicatur nomen tuũ in secula seculorũ. [9] ᵗ Dixit itaque Sara, Miserere Dñe, miserere nobis, & cõsenescamus ambo pariter sani. [10] ᵗ Et factũ est circa pullorũ cantum, accersiti iussit Raguel seruos suos. & abierunt cũ eo pariter, vt foderẽt sepulchrũ. [11] ᵗ Dicebat enim, ne simili modo euenerit ei, quo & cęteris aliis septem viris, qui sunt ingressi ad eam. [12] ᵗ Cúmq; parasset fossam, reuersus Raguel ad vxorem suam, dixit ei, [13] ᵗ Mitte vnã ex ancillis tuis, & videat si mortuus est, vt sepeliam cũ antequã illucescat. [14] ᵗ At illa misit vnam ex ancillis suis. quę ingressa cubiculũ, repperit eos saluos & incolumes, secum pariter dormientes. [15] ᵗ Et reuersa nunciauit bonũ nunciũ. & benedixerũt Dñm, Raguel videlicet & Anna vxor eius, & dixerũt,

[17] Benedicimus te Domine Deus Israel, quia non contigit nobis quemadmodũ putabamus. fecisti enim nobiscum misericordiam tuam, & exclusisti à nobis inimicum persequentem nos. [18] Misertus autem es duobus vnicis. Fac eos, Domine, plenius benedicere te, & sacrificium laudis tuæ & suæ sanitatis offerre, vt cognoscat vniuersitas gentium, quia tu es Deus solus in vniuersa terra.

[19] ᵗ Statímque præcepit seruis suis Raguel, vt implerent terra fossam quam fecerant, priusquam eluceret. [20] ᵗ Vxori autem suę dixit, vt instrueret conuiuium, & præpararet omnia quę in cibos erant iter agẽtibus necessaria. [21] ᵗ Duasquoque pingues vaccas & quatuor arietes occidi fecit, & parari epulas omnibus vicinis suis cunctisq; amicis. [22] ᵗ Et adiurauit Raguel Tobiam, vt duas hebdomadas moraretur apud eum.

[23] ᵗ De omnibus aũté quæ possidebat Raguel, dimidiã partem dedit Tobiæ. & fecit hanc scripturam, vt pars dimidia quę supererat, post obitũ eorum Tobiæ domínio deueniret.

CAP. IX.

[1] VNc vocauit Tobias angelum ad se, quem Aquidem hominem existimabat, dixitque ei, Azaria frater, peto vt auscultes verba mea. [2] Si meipsum tradam tibi seruum, nõ ero condignus prouidentiæ tuę. [3] Tamen obscero te vt assumas tibi animalia siue seruiniã, & vadas ad Gabelum in Rages ciuitatẽ Medorum, reddãsque ei chirographum suum, & recipies ab eo pecuniam, & roges eũ venire ad nuptias meas. [4] Scis enim ipse quoniã numerat pater meus dies: & si tardauero vna die plꝰ, contristatur anima eius. [5] Et certè vides quomodo adiurauit me Raguel, cuius adiuramentũ spernere non possum. [6] Tunc Raphael assumẽs quatuor ex seruis Raguelis, & duos camelos, in Rages ciuitatẽ Medorũ perrexit: & ingressus Gabelũ, dedit ei chirographũ suum, & recepit omnẽ pecuniã. [7] Indicauitq; ei de Tobia filio Tobiæ, omnia quæ gesta sunt: fecitq; eum secũ venire ad nuptias. [8] Cùmque ingressus esset domum Raguelis, inuenit Tobiã discumbentẽ, & exiliens osculati sunt se inuicẽ. Et fleuit Gabelus, benedixitq; Deũ, & dixit, Benedicat te Deus Israel, quia filius es optimi viri, & iusti, & timẽtis Deũ, & eleemosynas facientis. Et dicatur benedictio super vxorẽ tuam & super parentes vestros, & videatis filios vestros, & filiorum vestrorum, vsq; in tertiam & quartam generationẽ, & sit semen vestrum benedictum à Deo Israel, qui regnat in secula seculorũ. [9] Cúmque omnes dixissent amen, accesserunt ad cõuiuium. sed cum timore Domini nuptiarum conuiuium exercebant.

CAP. X.

CVm verò moras faceret Tobias causa nuptiarum, sollicitus erat pater eius Tobias, dicens, Putas quare moratur filius meus, aut quare detentus est ibi?

[19] ᵗ ἐκέλευσε δὲ τοῖς οἰκέταις χῶσαι τὸν τάφον. [20] ᵗ καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς γάμον ἡμερῶν δεκατεσσάρων. [21] ᵗ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ραγουὴλ, πρὶν ἢ συντελεσθῆναι τὰς ἡμέρας τοῦ γάμου ὀμόσῃ, μὴ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἕως δὼ πληρωθῶσιν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέραι τοῦ γάμου. [22] ᵗ καὶ τότε λαβόντα τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, πορεύεσθαι μεθ' ὑγείας πρὸς τὸν πατέρα· καὶ τὰ λοιπά, ὅταν ἀποθάνω καὶ ἡ γυνή μου.

Ϛ.

[1] ᵗ Καὶ ἐκάλεσε Τωβίας τὸν ῥαφαὴλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀζαρία ἀδελφέ· [2] ᵗ λάβε μετὰ σεαυτοῦ παῖδα καὶ δύο καμήλους, καὶ πορεύθητι εἰς Ῥάγους τῆς μηδίας πρὸς Γαβαὴλ, καὶ κόμισαί μοι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτὸν ἄγε εἰς τὸν γάμον, διότι ὀμώμοκε Ραγουὴλ μὴ ἐξελθεῖν με. [3] ᵗ καὶ ὁ πατήρ μου ἀριθμεῖ τὰς ἡμέρας· καὶ ἐὰν χρονίσω μείζονα, ὀδυνηθήσεται λίαν. [4] ᵗ καὶ ἐπορεύθη ῥαφαὴλ, καὶ ηὐλίσθη πρὸς Γαβαήλ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χειρόγραφον. [5] ᵗ ὁ δὲ ἀπεσήνεγκε τὰ θυλάκια ἐν ταῖς σφραγῖσι, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ. [6] ᵗ καὶ ὠρθρίσαν κοινῶς, καὶ ἦλθον εἰς τὸν γάμον καὶ εὐλόγησε Τωβίας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

ί.

[1] ᵗ Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Τωβὶτ ἐλογίζετο ἑκάστης ἡμέρας· καὶ ὡς ἐπλήρωσαν αἱ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ οὐκ ἦρχον, εἶπε Τωβίτ, μήποτε κατέσχεν

[19] ᵗ Jussit autem seruis replere terra sepulchrum. [20] ᵗ Et fecit eis nuptias dierum quatuordecim. [21] ᵗ Et dixit ei Raguel, antequam complerentur dies nuptiarum cum iureiurando, ne exiret ipse vsquequo implerentur quatuordecim dies nuptiarum. [22] ᵗ Et tunc accipiens medietatem substantiæ suæ, vt iret cum salute ad patrem: & reliqua, quando moriar & vxor mea.

CAP. IX.

[1] ET vocauit Tobias Raphaelem: & dixit ei, Azaria frater: [2] ᵗ Accipe tecum puerum & duos camelos, & vade in Rages Mediæ ad Gabelum, & porta mihi argentum; & eum adduc ad nuptias, quoniam iurauit Raguel non exiturum me. [3] ᵗ Et pater meus numerat dies: & si tardauero multum, tristabitur valdè. [4] ᵗ Et abijt Raphael, & mansit apud Gabelum: & dedit ei chirographum. [5] ᵗ Ille autem obtulit theculas in sigillis, & dedit ei. [6] ᵗ Et manè surrexerunt simul, & venerunt ad nuptias: & benedixit Tobias vxorem suam.

CAP. X.

[1] ET pater eius Tobias computabat vnumquemq; diẽ: & vt impleti sunt dies viæ, & non veniebant, dixit Tobias, Nunquid confusi sunt;

[1] *Numquid mortuus est Gabelus, & nemo ei dat pecuniã?*
[1] *Et tristabatur valde. dixit autẽ ei vxor, Perijt puer, quoniam moratus est.*
[1] *Et cœpit flere eum: & dixit,* [2] *Non curæ est mihi fili quoniam dimisi te lumen oculorum meorum.*
[2] *Et Tobias dicit ei, Tace, ne verbum habeas. sanus est.*
[2] *Et dicit ei, Tace, ne seducas me; periit puer meus: & ibat quotidie in viam extra, qua profecti sunt. per dies autem panem non manducabat, at noctes omnes non cessabat flere Tobiam filium suum.*
[2] *Quousq; cõpleti sunt quatuordecim dies nuptiarum quas iuraut Raguel facere eum ibi.*
[2] *Dixit aũt Tobias Raguheli, Dimitte me, quoniam pater meus & mater mea iam non sperant videre me.* [2] *Dixit aũt ei socer eius, Mane apud me, et ego mittam ad patrẽ tuum, & manifestabunt ei ea quæ de te: & Tobias dicit, Non, sed mitte me ad patrẽ meum: surgens aũt Raguel dedit ei Sarram vxorẽ eius, & dimidium bonorum, corpora & iumenta, & argẽtum.* [2] *Et benedicens eos misit: dicẽs, Prosperet vos Deus, filij, Deus cæli, antequam ego moriar: & dixit filiæ suæ, Honora soceros tuos: ipsi nunc parentes tui sunt; vtimam audiam tuam famam bonam.*
[2] *Et osculatus est eam: &* [2] *Edna dixit ad Tobiam, Frater dilecte, restituat te Dominus cæli, & det mihi videre tuos filios è Sarra filia mea, vt lætificer coram Domino: & ecce trado tibi filiam meam in depositum, & ne tristitiam inferas ei. post hæc proficiscebatur & Tobias benedicens Deum, & prosperam fecit viã eius, & benedicebat Raguelem & Ednam vxorem eius.*

[2] μήποτε ἀπέθανε γαβαὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῷ δίδωσι τὸ ἀργύριον;
[3] καὶ ἐλυπεῖτο λίαν εἶπε δὲ αὐτῷ ἡ γυνή, ἀπόλεσε τὸ παιδίον, ὅτι κεχρόνικε. [4] καὶ ἤρξατο θρηνεῖν αὐτὸν· καὶ ἔλεγεν· [5] ὁ μέλει μοι τέκνον ὅτι ἀφῆκά σε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου.
[7] Ἐτωβὶτ λέγει αὐτῇ, σίγα, μὴ λόγον ἔχε· ὑγιαίνει. [8] Ἐλέει αὐτῷ, σίγα, μὴ πλανᾶ με· ἀπόλεσε τὸ παιδίον μου· ἐπορεύθη καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ὁδὸν ἔξω, ὅθεν ἀπῆλθον· ἡμέρας δὲ ἄρτον οὐκ ἤσθιε, τὰς δὲ νυκτας ὅλας διελίμπανε θρηνοῦσα τὸν υἱὸν αὐτῆς. [9] ἕως δὲ διετελέσθησαν αἱ δεκαπέντε ἡμέραι τοῦ γάμου ἃς ὤμοσε Ραγουὴλ ποιῆσαι αὐτὸν ἐκεῖ.
[10] εἶπε δὲ Τωβίας τῷ Ραγουὴλ, ἐξαπόστειλόν με, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου οὐκέτι ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με.
[11] εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, μεῖνον παρ' ἐμοί, κἀγὼ ἀποστελῶ πρὸς τὸν πατέρα σου, καὶ ἀπαγγελοῦσιν αὐτῷ τὰ περὶ σοῦ. [12] Τωβίας λέγει, οὐχί, ἀλλ' ἐξαπόστειλόν με πρὸς τὸν πατέρα μου. [13] διὰς ὰς δὲ Ραγουὴλ ἔδωκεν αὐτῷ Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων, σώματα καὶ κτήνη καὶ ἀργύριον.
[14] καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς ἐξαπέστειλε, λέγων· εὐοδώσῃ ὑμᾶς ὁ θεὸς τέκνα· ὁ θεὸς δὲ οὐρανοῦ πρὸ ἐμοῦ δὲ καὶ θυγατρὶ αὐτοῦ, τίμα τὸν πενθερόν σου· αὐτοὶ νῦν γονεῖς σου εἰσίν· ἀκουσάτω σου ἀκοὴ καλόν.
[15] καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν καὶ ἔδνα εἶπε πρὸς Τωβίαν, ἀδελφὲ ἀγαπητὸ δοπαλαῖσαι σε ὁ κύριος ὁ οὐρανὸς καὶ δῴη μοι ἰδεῖν σου παιδία ἐκ Σάρρας τῆς θυγατρός μου, ἵνα εὐφρανθῶ ἐνώπιον κυρίου· καὶ ἰδοὺ παρατίθεμαί σοι τὴν θυγατέρα μου ἐν παρακαταθήκῃ· καὶ μὴ λυπήσῃς αὐτὸν μεῖζα ταῦτα ἐπορεύθη καὶ Τωβίας εὐλογῶν τὸν θεὸν καὶ εὐώδωσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ κατηύγει Ραγουὴλ καὶ ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

[2] Putásne Gabelus mortuus est, & nemo reddat illi pecuniã? [3] Cœpit aũt cõtristari nimis ipse, & Anna vxor eius cũ eo, & cœperũt ambo simul flere, eò q; die statuto minimè reuerteretur filius eorũ ad eos. [4] Flebat igitur mater eius irremediabilib⁹ lachrymis, atque dicebat, [5] Heu me, fili mi, vt quid te misimus peregrinari, lumen oculorũ nostrorũ, baculũ senectutis nostræ, solatiũ vitæ nostræ, spem posteritatis nostræ!
[6] Omnia simul in te vno habentes, te nõ debuimus dimittere à nobis. [7] Cui dicebat Tobias, Tace, & noli turbari, sanus est filius noster, satis fidelis est vir ille cũ quo misimus eum. [8] Illa aũt nullo modo consolari poterat, sed quotidie exiliẽs circũspiciebat, & circuibat vias omnes, per quas spes remeãdi videbatur, vt, si videret eũ, si fieri posset, venientem. [9] At verò Raguel dicebat ad generum suum, Mane hîc, & ego mittã nũcium salutis de te ad Tobiã patré tuum. [10] Cui Tobias ait, Ego noui qa pater me & mater mea modo dies cõputãt, & cruciatur spiritus eorum in ipsis. [11] Cúmque verbis multis rogaret Raguel Tobiã, & ille eũ nulla ratione vellet audire, tradidit ei Sarã, & dimidiã partẽ omnis substãtiæ suę, in pueris, in puellis, in pecudibus, in camelis, & in vaccis, & pecunia multa: & saluum atq; gaudentẽ dimisit eum à se, dicens: [12] Angelus Dñi sanctus sit in itinere vestro, perducátq; vos incolumes, & inueniatis omnia rectè circa parentes vestros, & videant oculi mei filios vestros priusquã moriar. [13] Et apprehendẽtes parentes filiam suam, osculati sunt eam, & dimiserunt ire; monentes eam honorare soceros, diligere maritum, regere familiam, gubernare domum, & seipsam irreprehensibilem exhibere.

CAP. XI.

[1] Cumque reuerterentur, peruenerunt ad Charan, quæ est in medio itinere contra Niniuen, vndecimo die. [2] Dixítque angelus, Tobia frater, scis quemadmodum reliquisti patrem tuum. [3] Si placet, itaque tibi, præcedamus, & lento gradu insequãtur iter nostrum familiæ simul cũ coniuge tua, & cum animalibus. [4] Cúmque hoc placuisset vt irẽt, dixit Raphael ad Tobiam, Tolle tecum ex felle piscis, erit enim necessarium. [5] Tulit itaq; Tobias ex felle illo: & abierũt.
[6] Anna autem sedebat secus viam quotidie in supercilio montis, vnde respicere poterat de longinquo. Et dum ex eodem loco specularetur aduentum eius, vidit à lõgè, & ilico cognouit venientẽ filium suum: currénsque nuntiauit viro suo, dicens, [7] Ecce venit filius tuus. Dixítq; Raphael B ad Tobiam, At vbi introieris domũ tuam, statim adora Dominum Deum tuum: & gratias agens ei, accede ad patrem tuum, & osculare eum. [8] Statímque lini super oculos eius ex felle isto piscis, quod portas tecum. Scias enim quoniam mox aperientur oculi eius, & videbit pater tuus lumen cæli, & in aspectu tuo gaudebit. [9] Tunc præcucurrit canis, qui simul fuerat in via: & quasi nuntius aduenies, blandimento suæ caudæ gaudebat.
[10] Et exurgens cæcus pater, cœpit offendens pedibus C currere: & data manu puero, occurrit in obuiam filio suo. [11] Et susc ipiens osculatus est eum cum vxore sua, & cœperunt flere. [12] Cúmq; adorassent Deũ, & gratias egissent, consederunt. [13] Tunc sumens Tobias de felle piscis, liniuit oculos patri suo. Et sustinuit quasi dimidiã ferè horã. [14] Et cœpit albugo ex oculis eius, quasi membrana oui, egredi. [15] Quam apprehendẽs Tobias, traxit ab oculis eius: statimq; visum recepit. [16] Et glorificabãt Deũ, ipse videlicet & vxor eius, & omnes qui sciebãt eũ. [17] Dicebátq; Tobias, Benedico te Dñe Deus Israel, qa tu castigasti me, & tu saluasti me: & ecce, ego video Tobiã filiũ meum.

ιά'.

[1] Καὶ ἐπορεύθη μέχρις οὗ ἐγγίσαι [1] αὐτὸς εἰς νινευί. [2] ᾧ εἶπε ῥαφαὴλ [2] πρὸς τωβίαν, γινώσκεις ἀδελφε πῶς ἀφῆκας τὸν πατέρα σου. [3] πρὸ ἐμοῦ [3] μωμφθήτω ἡ γυνὴ τοῦ σου, καὶ τὴν οἰκίαν.
[4] λάβε δὴ τὴν χολὴν [4] τοῦ ἰχθύος.
[5] καὶ ἐπορεύθησαν· καὶ συνῆλθεν ὁ [5] κύων ὀπίσω αὐτῶν. [6] καὶ ἀνὰ ἐπ- [6] ῆλθε περιβλέπομένη τὸν παῖδα αὐτῆς εἰς τὴν ὁδόν, καὶ πρόσεσχεν αὐτὸν ἐρχόμενον· καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτῆς.
[7] ἰδοὺ γὰρ ἔρχεται, καὶ ὁ ἀνὴρ [7] ὁ πορευθεὶς μετ' αὐτοῦ· καὶ ῥαφαὴλ εἶπεν, πίσαμεν ἐγὼ τωβία ὅτι ἀνοίξει σοῦ ὀφθαλμοὺς ὁ πατήρ σου.
[8] σὺ ἂν ἔγχεον τὴν χολὴν εἰς σοῦ [8] ὀφθαλμοὺς· καὶ δηχθεὶς ἀναβλέψει καὶ ἀποβαλεῖ τὰ λευκώματα, καὶ ὄψεταί σε· καὶ προσδραμοῦσα ἀνὰ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ υἱοῦ αὐτῆ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἶδόν σε παιδίον, λοιπὸν ἀπο- θανοῦμαι· καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. [9] καὶ τωβὶτ ἐξῆρχετο πρὸς [9] τὴν θύραν, καὶ προσέκοπτεν· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ προσδραμὼν αὐτῷ, καὶ ἐπελάβετο τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ προσέπασε τὴν χολὴν ἐπὶ σοῦ ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, λέγων· θαῤῥεῖ ὦ πάτερ· ὡς δὲ σωσεδήχθησαν, ὑπέτριψε σοῦ ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ· καὶ ἐλεπίδη ἀπὸ τῶν καυθῶν αὐτοῦ τὰ λευκώματα.
[10] καὶ ἰδὼν υἱὸν αὐτοῦ ἐπέπεσεν ἐπὶ [10] τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔκλαυσε.
[11] καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ εὐ- [11] λογητὸν τὸ ὄνομά σου εἰς σοῦ αἰῶνας· καὶ εὐλογημένοι πάντες οἱ ἅγιοί σου ἄγγελοι, ὅτι ἐμαστίγωσας καὶ ἠλέησας· καὶ ἰδοὺ βλέπω τωβίαν τὸν υἱόν μου· καὶ εἰσῆλθεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὰ μεγαλεῖα τὰ γρόμμα ἐν τῇ μηδίᾳ.

CAP. XI.

[1] Et profectus est quousque appropinquarent ipsi im Niniuen.
[2] Et dixit Raphael ad Tobiam, Cognoscis frater quomodo reliquisti patrem tuum.
[3] Præcurramus ante vxorem tuam, & præparemus domum.
[4] Accipe iam ad manum fel piscis.
[5] Et abierunt, & iuit canis post ipsos.
[6] Et Anna sedebat circumspiciens filium suum in via, & præcognouit eum venientem: & dixit patri suo.
[7] Ecce filius tuus venit, & homo qui iuit cum illo. & Raphael dixit, Scio ego Tobia quòd aperiet oculos pater tuus.
[8] Tu igitur lini fel in oculos eius, & compũctus deteret & abijciet albugines, & videbit te. & currens Anna cecidit super collum filij sui: & dixit ei, Vidi te fili, abhinc moriar: & fleuerunt ambo.
[10] Et Tobias exijt ad ianuam, & offendit, at filius eius cucurrit ad eum, & apprehendit patrem suum, et sparsit fel super oculos patris sui, dicens, Confide pater. vt autem cõpuncti sunt, attriuit oculos suos, et decorticatæ sunt ab angulis oculorum eius albugines.
[12] Et videns filium suum cecidit super collum eius, & fleuit.
[17] Et dixit, Benedictus Deus & benedictum nomen tuum in secula, & benedicti omnes sancti tui angeli, quia flagellasti & misertus es: & ecce video Tobiam filium meum. & introiuit filius eius gaudens, et annunciauit patri suo magnalia quæ facta fuerant in Media.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 ‡ Et exiit Tobias in occursum nurus suæ gaudens & benedicens Deum ad portam Ninives, & mirabantur videntes ipsum ambulantem, quia vidit: & Tobiæ confitebatur coram eis quòd misertus fuisset eius Deus. & vt appropinquauit Tobias ad Sarram nurum suam, benedixit eam: dicens, Venias sana filia, benedictus Deus qui duxit te ad nos, & pater tuus, & mater tua. & factum est gaudium omnibus ijs qui in Nmive fratribus fuit.

19 ‡ Et venit Achiacharus & Nasbas consobrinus eius.

20 ‡ Et facte sunt nuptiæ Tobiæ cum lætitia per dies septem.

CAP. XII.

1 ET vocauit Tobias Tobiam filium suum: & dixit ei, Vide fili vt des mercedem hominis qui venit tecum, & addere ei oportet.

2 ‡ Et dixit ei Tobias, Pater non ledor dans ei dimidium eorum quæ attuli.

3 ‡ Quoniam me adduxit tibi sanum, & vxorem meam curauit, & argentum meum attulit, & te similiter curauit: et dixit senex, Iuste fit ei.

4 ‡ Et vocauit Angelum, & dixit ei, Accipe dimidium omnium quæ attulisti, & abduc salvus.

5 ‡ Tunc vocans ambos occultè, dixit eis, Benedicite Deum & ipsi confitemini, & magnificetium date ei: & confitemini coram omnibus viuentibus pro iis quæ fecit vobiscũ. bonum benedicere Deum, & exaltare nomen eius, sermones Dei honorificè ostendentes: & ne cunctemini confiteri ei.

8 ‡ Mysterium enim regis bonum abscondere, at opera Dei reuelare honorificum: bonum facite, & malum non inueniet vos.

18 ‡ καὶ ἐξῆλθε τωβὶτ εἰς συνάντησιν τῆς νύμφης αὐτοῦ χαίρων & δοξάζων τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ πύλῃ νινευί· καὶ ἐθαύμαζον ⓘ θεασάμενοι αὐτὸν πορευόμενον, ὅτι ἐβλέψε· & τωβὶτ ἐξωμολογεῖτο ἐνώπιον αὐτῶν ὅτι ἠλέησεν αὐτὸν ὁ θεός· & ὡς ἤγιστε τωβὶτ σάρραν τὴν νύμφην αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτὴν, λέγων· ἐλθοις ὑγιαίνουσα θύγατερ· εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὃς ἤγαγέ σε πρὸς ἡμᾶς, & ὁ πατήρ σου & ἡ μήτηρ σου· & ἐγένετο χαρὰ πᾶσι τοῖς ἐν νινευὶ ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

19 ‡ καὶ παρεγένετο ἀχιάχαρος καὶ ναβὰς ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ.

20 ‡ καὶ ἦχθη ὁ γάμος τωβὶα μετ' εὐφροσύνης ἡμέρας ἑπτά.

ιβ'.

1 ‡ Καὶ ἐκάλεσε τωβὶτ τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅρα τέκνον, ὅπως μισθὸν τινὶ ὀφείλεται τῷ συνελθόντι σοι· καὶ προσθετέον αὐτῷ ὀφίν.

2 ‡ καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίας, πάτερ βλάπτομαι διὸ & αὐτῷ τὸ ἥμισυ ὧν ἐκόμισα.

3 ‡ ὅτι με ἀγήοχέ σοι ὑγιῆ, καὶ τὴν γυναῖκά μου ἔθεραπεύσατο, καὶ τὸ ἀργύριόν μου ἤνεγκε, καὶ σὲ ὁμοίως ἐθεράπευσε· καὶ εἶπεν ὁ πρεσβύτης, δικαιοῦται αὐτῷ.

4 ‡ καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄγγελον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, λαβὲ τὸ ἥμισυ πάντων ὧν ἐκόμισας καὶ ὕπαγε ὑγιαίνων.

7 ‡ τότε καλέσας ἐξ ἑαυτοῦ δύο χρυσοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ καὶ αὐτῷ ἐξομολογεῖσθε, καὶ μεγαλωσύνην δίδοτε αὐτῷ· καὶ ἐξομολογεῖσθε ἐνώπιον πάντων τῶν ζώντων περὶ ὧν ἐποίησε μεθ' ὑμῶν. ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖν τῷ θεῷ & ὑψοῦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, πᾶσι λόγοις τοῦ θεοῦ ἐντίμως ὑποδεικνύοντες. & μὴ ὀκνεῖτε ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ.

8 ‡ μυστήριον γὰρ βασιλέως καλὸν κρύψαι, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνακαλύπτειν ἐνδόξως· ἀγαθὸν ποιεῖτε καὶ κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς.

18 ‡ Ingressa est etiam post septem dies Sara vxor filii eius, & omnis familia, & pecora sana, & cameli, & pecunia multa vxoris, sed & illa pecunia quam receperat à Gabelo, & narrauit parentibus omnia beneficia Dei, quæ fecisset circa eum per hominem qui eum duxerat. ‡ Venerúntque Achior & Nabath cõsobrini Tobiæ, gaudentes ad Tobiam, & congratulantes ei de omnibus bonis, quæ circa illum ostenderat Deus.

20 ‡ Et per septẽ dies epulates omnes cum gaudio magno gauisi sunt. CAP. XII.

1 TVnc vocauit ad se Tobias filiũ suũ, dixitq; ei, Quid possumus dare viro isti sancto, qui venit tecũ?

2 ‡ Respondẽs Tobias dixit patri suo, Pater, quam mercedẽ dabimus ei, aut quid dignũ poterit esse beneficiis

3 eius? ‡ Me duxit & reduxit sanũ, pecuniã à Gabelo ipse recepit, vxorẽ ipse me habere fecit, & dæmoniũ ab

4 ea ipse cõpescuit. ‡ Gaudiũ

B parentibus eius fecit, meipsum à deuoratione piscis eripuit, te quoque videre fecit lumen cæli, & bonis omnibus per eũ repleti sumus.

5 ‡ Quid illi adhuc poterimus dignũ dare? Sed peto te, pater mi, vt roges eum si forte dignabitur medietatẽ de omnib⁹ quæ allata sunt,

6 sibi assumere. ‡ Et vocantes eum, pater scilicet & filius, tulerunt eum in partem: & rogare cœperunt, vt dignaretur dimidiã partẽ omniũ quæ attulerãt, acceptã habere. ‡ Tũc dixit eis occultè, Benedicite Deum cœli, & corã omnib⁹ viuẽtibus cõfitemini ei, ea fecit vobiscũ

8 misericordiã suã. ‡ Etenim sacramẽtũ regis absc̃odere bonũ est, opa autẽ Dei reuelare & cõfiteri, honorificũ est.

9 ‡ ἀγαθὸν προσευχὴ μὲτ νηστείας & ἐλεημοσύνης, & δικαιοσύνης· ἀγαθὸν ὀλίγον μετὰ δικαιοσύνης, ἢ πολὺ μετ' ἀδικίας· καλὸν ποιῆσαι ἐλεημοσύνην, ἢ θησαυρίζειν χρυσίον· ἐλεημοσύνη γὰρ ἐκ θανάτου ῥύεται· καὶ αὕτη ἀποκαθαίρει πᾶσαν ἁμαρτίαν· ⓘ ποιοῦντες ἐλεημοσύνας καὶ δικαιοσύνας πλησθήσονται ζωῆς.

10 ‡ ⓘ οἱ ἁμαρτάνοντες πολέμιοι εἰσι τῆς ἑαυτῶν ζωῆς.

11 ‡ ἐμὴ κρύψω ἀφ' ὑμῶν πᾶν ῥῆμα· εἰρηκα δὲ μυστήριον βασιλέως κρύψαι καλὸν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνακαλύπτειν ἐνδόξως.

12 ‡ καὶ νῦν ὅτε προσηύχου σὺ καὶ ἡ νύμφη σου σάρρα, ἐγὼ προσήγαγον τὸ μνημόσυνον τῆς προσευχῆς ὑμῶν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου· & ὅτε ἔθαπες σὺ νεκρούς, ὡσαύτως συμπαρήμην σοι· & ὅτε οὐκ ὤκνησας ἀναστῆναι καὶ καταλιπεῖν τὸ ἄριστόν σου ὅπως ἀπελθὼν περιστείλῃς τὸν νεκρόν, οὐκ ἐλαθές με ἀγαθοποιῶν· ἀλλὰ σὺν σοὶ ἦμην.

14 ‡ ἐνῦν ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ἰάσασθαί σε & τὴν νύμφην σου σάρραν.

15 ‡ ἐγώ εἰμι ῥαφαὴλ εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἁγίων οἱ προσαναφέρουσι τὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων, & εἰσπορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ ἁγίου.

16 ‡ καὶ ἐταράχθησαν οἱ δύο, & ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον ὅτι ἐφοβήθησαν.

17 ‡ & εἶπεν αὐτοῖς, μὴ φοβεῖσθε, ὅτι εἰρήνην ὑμῖν ἔσται· τὸν δὲ θεὸν εὐλογεῖτε, ὅτι ἐτῆμαυδοῦ χάριν, ἀλλὰ τῇ θελήσει & θεοῦ ἡμῶν ἦλθον· ὅθεν εὐλογεῖτε αὐτὸν εἰς σὺ αἰῶνας· ‡ πάσας τὰς ἡμέρας ὤφθην ὑμῖν· & οὐκ ἔφαγον, οὐδὲ ἔπιον· ἀλλ' ὅραμα ὑμεῖς θεωρεῖτε. & νῦν ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ, ‡ ὅτι ἀναβαίνω πρὸς τὸν ἀποστείλαντά με· & γράψατε πάντα τὰ συμβεβηκότα εἰς βιβλίον· & ἀνέῳξαν & οὐκέτι εἶδον αὐτὸν & ἐξωμολογοῦντο τὰ ἔργα τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστὰ & θεοῦ.

9 ‡ Bonum oratio cum ieunio & eleemosyna & iustitia, bonum parum cum iustitia, quàm multum cum iniustitia: bonum facere eleemosynam, quàm thesaurizare aurum: eleemosyna enim à morte liberat, & ipsa emundat omne peccatum. facientes eleemosynas & iustitias replebuntur vita.

10 ‡ At peccantes hostes sunt suæ vitæ.

11 ‡ Non abscondam à vobis omne verbum: dixi autem mysterium regis abscondere bonum, at opera Dei reuelare honorificum.

12 ‡ Et nunc quando orasti tu & nurus tua Sarra, ego induxi memoriam orationis vestræ coram Sancto. & quando sepeliebas mortuos, similiter aderam tibi. & quando non cunctatus fuisti surgere & relinquere prandium tuum, vt abiens cooperires mortuum, non latuisti me benefaciens, sed tecum eram.

14 ‡ Et nunc misit me Deus ad sanandum te & nurum tuam Sarram.

15 ‡ Ego sum Raphael vnus de septem angelis sanctis, qui offerunt orationes sanctorum, & ambulant ante maiestatem Sancti.

16 ‡ Et turbati sunt duo, & ceciderunt in faciem, quia timuerunt.

17 ‡ Et dixit eis, Ne timeatis, quia pax vobis erit: at Deum benedicite, quia non mea gratia, sed voluntate Dei nostri veni. vnde benedicite eum in

19 secula. ‡ omnibus diebus apparebam vobis, & non manducaui, neque bibi, sed visionem vos videtis: & nunc confi-

20 temini Deo, ‡ quoniam ascendo ad eũ qui misit me: & scribite omnia quæ consummata sunt

21 in libro. ‡ & surrexerunt & non amplius viderunt eum, & confitebantur opera magna & mirabilia Dei.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XIII.

ET vt apparuit eis Angelus [1] Domini, & Tobias scripsit orationem in exultationem, & dixit,

[2] Benedictus Deus viuens [2] in secula, & regnum eius, quia ipse flagellat & miseretur, deducit ad inferos & reducit, & non est qui effugiat manum eius.

[3] Confitemini ei filij Israel [3] in conspectu gentium, quoniam ipse dispersit nos inter eos: ibi ostendite magnificentiam eius; & exaltate eum in conspectu omnis viuentis, quoniam ipse Dominus noster, & Deus ipse pater noster in omnia secula.

[4] Et flagellabit nos in iniquitatibus nostris, & iterum miserebitur: & congregabit nos ex omnibus gentibus, vbi dispersit nos inter eas. si conuersi fueritis ad eum in toto corde vestro, & in tota anima vestra, vt faciatis ante eum veritatem, tunc conuertetur ad vos, & non abscondet faciem suam à vobis.

[5] Et videbitis quæ faciet vobiscum: & confitemini ei in toto ore vestro, & benedicite Dominum potestatis, & exaltate regem seculorum.

[6] Ego in terra captiuitatis meæ confiteor illi, & ostendo fortitudinem & magnificentiã eius genti peccatrici.

[7] Quis cognouit si volet vos, & faciet misericordiã vobis?

[8] Deum meum exalto, & anima mea regem cæli, & exaltabit magnificentiam eius.

[9] Dicant omnes & confiteantur ei in iustitia.

[10] Hierusalem ciuitas sancta flagellabit te in operibus filiorum tuorum, & rursum miserabitur filios iustorum.

[11] Confitere Domino, quoniã bonus, & benedic regem seculorum, vt iterum tabernaculum eius ædificetur in te cum gaudio.

ιγ'.

[1] Καὶ ὡς ἄφθη αὐτοῖς ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ τοτε ἤρξατο ἐξομολογεῖσθαι τῷ θεῷ ἐν αὐτοῖς ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ εἶπεν·

[2] Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ζῶν εἰς τοὺς αἰῶνας ὅτι ἡ βασιλεία αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς μαστιγοῖ καὶ ἐλεεῖ, καταγει εἰς ἅδου καὶ ἀνάγει· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐκφεύξεται τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

[3] ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὅτι αὐτὸς διέσπειρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς· ἐκεῖ καταδείξατε τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ καὶ ὑψώσατε αὐτὸν ἐνώπιον παντὸς ζῶντος, καθότι αὐτὸς κύριος ἡμῶν· καὶ θεὸς αὐτὸς πατὴρ ἡμῶν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

[4] καὶ μαστιγώσει ἡμᾶς ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν, καὶ πάλιν ἐλεήσει· καὶ συνάξει ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅπου διέσπειρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς· ἐὰν ἐπιστρέψητε πρὸς αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ποιῆσαι ἐνώπιον αὐτοῦ ἀλήθειαν, τότε ἐπιστρέψει πρὸς ὑμᾶς· καὶ οὐ μὴ κρύψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν.

[5] καὶ θεάσεσθε ἃ ποιήσει μεθ' ὑμῶν· καὶ ἐξομολογήσασθε αὐτῷ ἐν ὅλῳ τῷ στόματι ὑμῶν· καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον τῆς δικαιοσύνης· καὶ ὑψώσατε τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων.

[6] ἐγὼ ἐν τῇ γῇ τῆς αἰχμαλωσίας μου ἐξομολογοῦμαι αὐτῷ, καὶ δείκνυμι τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ ἔθνει ἁμαρτωλῷ.

[7] τίς γινώσκει εἰ θελήσει ὑμᾶς, καὶ ποιήσει ἐλεημοσύνην ὑμῖν;

[8] τὸν θεὸν μου ὑψῶ, καὶ ἡ ψυχή μου τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀγαλλιάσεται τῇ μεγαλωσύνῃ αὐτοῦ.

[9] λεγέτωσαν πάντες καὶ ἐξομολογείσθωσαν αὐτῷ ἐν δικαιοσύνῃ.

[10] ἱερουσαλὴμ πόλις ἁγία μαστιγώσει σε διὰ τὰ ἔργα τῶν υἱῶν σου, καὶ πάλιν ἐλεήσει τοὺς υἱοὺς τῶν δικαίων.

[11] ἐξομολογοῦ τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθός· καὶ εὐλόγει τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων, ἵνα πάλιν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ οἰκοδομηθῇ ἐν σοὶ μετὰ χαρᾶς.

CAP. XIII.

[1] APeriens autem Tobias senior os suum, benedixit Dominum, & dixit,

[2] Magnus es Domine in æternum, & in omnia secula regnum tuum; quoniam tu flagellas & saluas, deducis ad inferos & reducis, & non est qui effugiat manum tuam.

[3] Confitemini Domino filij Israel, & in conspectu gẽtium laudate eum. quoniam ideo dispersit vos inter gentes quæ ignorãt eũ, vt vos enarretis mirabilia eius, & faciatis scire eos, quia non est alius Deus omnipotens præter eum.

[4] Ipse castigauit nos propter iniquitates nostras, & ipse saluabit nos ꝓpter misericordiam suam.

[5] Aspicite ergo quæ fe- B cit nobiscum, & cum timore & tremore confitemini illi, regémque seculorum exaltate in operibus vestris.

[6] Ego autem in terra captiuitatis meæ confitebor illi: quoniam ostendit maiestatem suam in gentem peccatricem.

[7] Conuertimini itaque peccatores, & facite iustitiã coram Domino, credentes quòd faciat vobiscũ misericordiam suam.

[8] Ego autẽ & anima mea in eo lætabimur.

[9] Benedicite Domino omnes electi eius: agite dies lætitiæ, & confitemini illi.

[10] Hierusalẽ ciuitas Dei, C castigauit te Dominus in operibus manuum tuarũ.

[11] Confitere Domino in bonis tuis, & benedic Deũ seculorum, vt rædificet in te tabernaculum suum, & reuocet ad te omnes captiuos, & gaudeas in omnia secula seculorum.

[12] Luce splendida fulgebis, & omnes fines terræ adorabunt te. [13] Nationes ex longinquo ad te venient, & munera deferẽtes, adorabũt in te Dñm, & terrã tuã in sanctificationẽ habebunt. Nomen enim magnũ inuocabunt in te. [14] Maledicti erũt qui cõtẽpserint te: & cõdemnati erunt omnes qui blasphemauerint te, benedicti, erunt qui ędificauerint te. [15] Tu autẽ lætaberis in filiis tuis, quoniã omnes D benedicẽtur & cõgregabũtur ad Dñm. [16] Beati omnes qui diligunt te, & qui gaudent super pace tua. [17] Anima mea benedic Dominũ, quoniam liberauit Hierusalem ciuitatẽ suam à cunctis tribulationibus eius, Dñs Deus noster. [18] Beatus ero si fuerint reliquię seminis mei, ad videndam claritatem Hierusalem. [19] Portæ Hierusalem ex saphyro & smaragdo edificabuntur, & ex lapide precioso omnis circuitus murorũ eius. [20] Ex lapide candido & mundo omnes plateæ eius sternentur: & per vicos eius alleluia cantabitur. [21] Benedictus Dominus qui exaltauit eam, vt sit regnum eius in secula seculorum super eam. AMEN.

[12] καὶ δόξαν ἐν σοὶ εὗ αἱμαλώτους σου, καὶ ἀγαπήσαι ἐν σοὶ τοὺς ταλαιπώρους εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος.

[13] ἔθνη πολλὰ μακρόθεν ἥξει πρὸς τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ, δῶρα ἐν χερσὶν ἔχοντες, δῶρα τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ· γενεαὶ γενῶν αἰνέσουσίν σε, καὶ δώσουσιν ἀγαλλίασιν.

[14] Ἐπικατάρατοι πάντες οἱ μισοῦντές σε· εὐλογημένοι ἔσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντές σε εἰς τὸν αἰῶνα.

[15] χάρηθι καὶ ἀγαλλίασαι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς τῶν δικαίων, ὅτι συναχθήσονται καὶ εὐλογήσουσι τὸν κύριον τῶν δικαίων.

[16] ὦ μακάριοι οἱ ἀγαπῶντές σε· χαρήσονται ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ σου· μακάριοι ὅσοι ἐλυπήθησαν ἐπὶ πάσαις ταῖς μάστιξί σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ χαρήσονται θεασάμενοι πᾶσαν τὴν δόξαν σου, καὶ εὐφρανθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα.

[17] ἡ ψυχή μου εὐλογείτω τὸν θεὸν τὸν βασιλέα τὸν μέγαν.

[18] ὅτι οἰκοδομηθήσεται ἐν Ἰερουσαλὴμ σαπφείρῳ καὶ σμαράγδῳ καὶ λίθῳ ἐντίμῳ, τὰ τείχη σου καὶ οἱ πύργοι, καὶ οἱ προμαχῶνες ἐν χρυσίῳ καθαρῷ.

[19] καὶ αἱ πλατεῖαι Ἰερουσαλὴμ βηρύλλῳ, καὶ ὀνύχῳ, καὶ λίθῳ ἐκ σουφὶρ ψηφολογηθήσονται· καὶ ἐρροῦσι πᾶσαι αἱ ῥύμαι αὐτῆς ἀλληλούϊα· καὶ αἰνέσουσι, λέγοντες·

[20] εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ὑψώσας πάντας τοὺς αἰῶνας.

ιδ'.

[1] Καὶ ἐπαύσατο ἐξομολογούμενος τωβίτ.

[2] καὶ ἦν ἐτῶν πεντηκονταοκτώ, ὅτε ἀπώλεσε τὰς ὄψεις, καὶ μετ' ἔτη ὀκτὼ ἀνέβλεψε· καὶ ἐποίει ἐλεημοσύνας.

[3] καὶ προσέθετο φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεὸν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ.

CAP. XIIII.

[1] ET cessauit confiteri Tobias.

[2] Et erat annorum quinquaginta octo, quando perdidit visum, & post annos octo respexit, & faciebat eleemosynas.

[3] Et apposuit timere Dominum Deum & confiteri ei.

[12] Et lætificet in te captiuos tuos, & diligat in te miseros in omnes generationes seculi.

[13] Gentes multæ à longè venient ad nomen Domini Dei, munera in manibus habentes, munera regi cæli: generationes generationum laudabunt te, et dabunt exultationem.

[14] Maledicti omnes qui oderunt te: benedicti erunt omnes qui diligunt te in seculum.

[15] Lætare & exulta in filijs iustorum: quoniam congregabuntur & benedicent Dominum iustorum.

[16] O beati qui diligunt te, gaudebunt super pace tua: beati qui tristati fuerunt in omnibus flagellis tuis, quoniam in te gaudebunt videntes omnem gloriam tuam, & lætabuntur in æternum.

[17] Anima mea benedicat Deum regem magnum.

[19] Quia ædificabitur Hierusalem saphiro & smaragdo, & lapide precioso, muri tui & turres, & propugnacula in auro mundo.

[20] Et plateæ Hierusalem beryllo & carbunculo, & lapide, & suphir sternentur: & dicent omnes vici eius alleluia, & laudabunt: dicentes,

[21] Benedictus Deus qui exaltauit omnia secula.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[5] *Maximè autem senuit, & vocauit filium suum, & sex filios filij sui, & dixit ei, Fili accipe filios tuos: ecce senui, & ad discedendū à vita sum: vade in Mediam fili, quia credidi quæcūq; locutus est Jonas propheta de Niniue, quòd subuertetur: in autē Media magis erit pax vsque ad tempus, & quòd fratres nostri in terra dispergentur à bona terra: & Hierusalem erit deserta, & domus Dei in ea comburetur, & deserta erit vsque ad tempus.*

[6] *Et iterum miserebitur eorum Deus, & conuertet eos in terram, & ædificabunt domū non qualis prior, vsque quo cōpleantur tēpora seculi. & post hæc reuertentur de captiuitatibus, & ædificabunt Hierusalem honorificè: & domus Dei in ea ædificabitur, & in omnes generationes seculi ædificatio gloriosa, sicut locuti sunt de ea prophetæ.* [7] *Et omnes gentes conuertentur verè ad timendū Dominū Deum, & confodient idola sua, & benedicent omnes gentes Dominum, & populus eius confitebitur Deo; & exaltabit Dominus populum suum, & gaudebunt omnes qui diligunt Dominum Deum in veritate, & iustitia facientes misericordiam fratribus nostris.*

[8] *Et nunc fili abi à Niniue:*

[9] *Quoniā omnino erunt quæ locutus est propheta Jonas: tu autem serua legē & præcepta, & esto amator eleemosynarum & iustus, vt tibi bene sit: & sepeli me bene, & matrē tuam mecum; & non vltra maneatis in Niniue. Fili vide quid fecit Aman Achiacharo qui nutriuit eum, vt è luce duxit eum in tenebras, & quanta retribuit ei. & Achiacharus quidē saluatus est, illi verò retributio data est, & ipse descendit in tenebras. Manasses in eleemosyna erat, & saluatus est de laqueo mortis quem fixerunt ei. Aman autem incidit in laqueum, & periit. & nunc fili vide quid eleemosyna faciat, & quomodo iustitia liberat. & hæc ipso dicente, defecit anima eius in lecto. erat autem annorum centum quinquaginta octo. & sepelirunt eum honorificè.*

5 μεγάλως δ' ἐγήρασε· & ἐκάλεσε τὸν υἱὸν αὐτοῦ & εἶδε ἑξ υἱοὺς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, τέκνον λάβε σὺ τοὺς υἱούς σου· ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ ἀφ' ἡμέρᾳ ἀποτρέχειν ἀπὸ τοῦ ζῆν εἰμί· ἄπελθε εἰς τὴν μηδίαν τέκνον, ὅτι πέπεισμαι ὅσα ἐλάλησεν Ιωνὰς ὁ προφήτης περὶ Νινευΐ, ὅτι καταστραφήσ(ε)ται· ὅμως ἐν τῇ μηδίᾳ μᾶλλον ἔσται εἰρήνη ἐπὶ χρόνον· & ὅτι ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ σκορπισθήσ(ο)νται ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς καὶ ἱερουσάλημα ἔσται ἔρημος, & ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῇ καυθήσ(ε)ται, καὶ ἔρημος ἔσται μέχρι χρόνου.

7 καὶ πάλιν ἐλεήσει αὐτοὺς ὁ θεός, καὶ ἐπιστρέψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· & οἰκοδομήσουσι τὸν οἶκον ἀλλ' οὐχ οἷος ὁ πρότερος, ἕως πληρωθῶσι καιροὶ τοῦ αἰῶνος· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψουσιν ἐκ τῶν αἰχμαλωσιῶν, & οἰκοδομήσουσιν ἱερουσαλὴμ ἐντίμως· καὶ ὁ οἶκος & θεοῦ ἐν αὐτῇ οἰκοδομηθήσ(ε)ται· καὶ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομὴ ἐνδοξος, καθὼς ἐλάλησαν περὶ αὐτῆς οἱ προφῆται.

8 καὶ πολλὰ τὰ ἔθνη ἐπιστρέψουσιν ἀληθινῶς φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεόν, & καταρίξουσι τὰ εἴδωλα αὐτῶν· καὶ εὐλογήσουσι πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον· & ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐξομολογήσ(ε)ται τῷ θεῷ· & ὑψώσει κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ· & χαρήσ(ο)νται πάντες οἱ ἀγαπῶντες κύριον τὸν θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ ποιοῦντες ἔλεος τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν· & νῦν τέκνον ἄπελθε ἀπὸ Νινευΐ, ὅτι πάντως ἔσται ἃ ἐλάλησεν ὁ προφήτης Ιωνᾶς· σὺ δὲ τήρησον τὸν νόμον καὶ τὰ προστάγματα, καὶ γίνου φιλελεήμων, καὶ δίκαιος, ἵνα σοι καλῶς ᾖ· & θάψον με καλῶς, & τὴν μητέρα σου μετ' ἐμοῦ· καὶ μηκέτι αὐλισθῆτε ἐν Νινευΐ· τέκνον ἰδὲ τί ἐποίησεν ἀμαὶδ ὁ Αχιαχάρου τὸν θρέψαντα αὐτόν, ὡς ἐκ & φωτὸς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ σκότος, & ὅσα ἀντιπέδωκεν αὐτῷ· & Αχιάχαρος μὲν ἐσώθη, ἐκείνῳ δὲ τὸ ἀνταπόδομα ἀπεδόθη, & αὐτὸς κατέβη εἰς τὸ σκότος· μανασσῆς μὲν ἐν ἐλεημοσύνῃ ἦν, & ἐσώθη ἐκ παγίδος θανάτου ἣν ἔπηξαν αὐτῷ· ἀμαὶδ δὲ ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα καὶ ἀπώλετο· & νῦν παιδίον ἰδὲ τί ἐλεημοσύνη ποιεῖ, καὶ πᾶς δικαιοσύνη ῥύε(ο)ται· & ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος, ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κλίνης· ἦν δὲ ἐτῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ὀκτώ· & ἔθαψεν αὐτὸν ἐνδόξως.

6 [6] In hora autem mortis suæ, vocauit ad se Tobiam filium suum, & septē iuuenes filios suos nepotes. dixítque eis, Propè erit interitus Niniue. Non enim excidit verbum Domini, & fratres nostri qui dispersi sunt à terra Israel, reuertentur ad eam.

7 [7] Omnis autem deserta terra eius replebitur, & domus Dei, quæ in ea incensa est, iterum reædificabitur: ibíq; reuertentur omnes timentes Deum; & relinquent gentes idola sua, & venient in Hierusalem, & inhabitabunt in ea, & gaudebunt in ea omnes reges terræ, adorantes Deum Israel.

8 [8] Audite ergo, filij mei, patrem vestrum. Seruite Domino in veritate, & inquirite vt faciatis quæ placita sunt illi; & filiis vestris mandate, vt faciant iustitias & eleemosynas, vt sint memores Dei, & benedicant eum in omni tempore, in veritate, & in tota virtute sua.

9 [9] Nunc ergo, filij, audite me, & nolite manere hîc, sed quacunque die sepelieritis matrem vestram circa me in vno sepulchro, ex eo dirigite gressus vestros, vt exeatis hinc.

10 [10] Video enim quia iniquitas eius finem dabit ei.

[11] *Factum est autem post obitum matris suæ, Tobias abiissit ex Niniue cū vxore sua, & filiis, & filiorum filiis, & reuersus est ad socros suos.*

[12] *Inuenítque eos incolumes in senectute bona, & curam eorum gessit, & ipse clausit oculos eorum, & omnem hæreditatem domus Raguelis ipse percepit, vidítque quintam generationem, filiósq; filiorum suorum.*

[13] *Et completis annis nonaginta & nouem in timore Domini, cum gaudio sepelierunt eum.* [14] *Omnis autem cognatio eius & omnis generatio eius in bona vita, & in sancta conuersatione permansit, ita vt acceptí essent tam Deo quàm hominibus, & cunctis habitantibus terram.*

11 καὶ ὅτε ἀπέθανεν ἄννα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἔθαψεν αὐτὴν μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

12 [12] ἀπῆλθε δὲ τωβίας μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν εἰς ἐκβάτανα πρὸς ραγουὴλ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ & ἐγήρασεν ἐντίμως.

13 καὶ θανόντας αὐτοὺς πενθερὸς αὐτοῦ ἔθαψεν ἐνδόξως· & ἐκληρονόμησε τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τωβὶτ & πατὴρ αὐτοῦ· ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς ἐτῶν ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ἐν ἐκβατάνοις τῆς μηδίας· & ἤκουσε πρὶν ἢ ἀπολέσαι αὐτὸν Ιωὰς ἀπώλειαν νινευὶ ὃν ᾐχμαλώτευσε ναβεχοδονόσωρ καὶ ἀσσύηρος· καὶ ἐχάρη ἀφ' οὗ ἐπιθυμεῖν ἐπὶ νινευΐ.

11 [11] *Et quando obijt Anna mater eius, sepeliuit eam cum patre suo.*

12 [12] *Abijt autem Tobias cum vxore sua, & filijs in Ecbatana ad Raguelem socerum suum. & senuit honorificè.*

13 [13] *Et mortuos soceros suos sepeliuit glorioſe, & hereditate acquisiuit substantiam eorum & Tobiæ patris sui: obijt autem & ipse annorum centū viginti septem in Ecbatanis Mediæ: & audiuit antequam moreretur ipse destructionem Niniues quam in captiuitatem cepit Nabuchodonosor, & Assuerus: et gauisus est antequam moreretur super Niniue.*

FINIS LIBRI TOBIÆ.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto Biblioteca

PROLOGVS B. HIERONYMI IN LIBRVM IVDITH.

APVD Hebræos liber Iudith inter Hagiographa legitur: cuius auctoritas ad roboranda illa, quæ in contentionem veniunt, minùs idonea iudicatur. Chaldæo tamen sermone conscriptus inter historias computatur. Sed quia hunc librum Synodus Nicena in numero sanctarũ Scripturarum legitur computasse, acquieui postulationi vestræ, immò exactioni: & sepositis occupationibus, quibus vehementer arctabar, huic vnam lucubratiunculã dedi, magis sensum è sensu, quàm ex verbo verbum, transferens. Multorum codicum varietatem vitiosissimam amputaui: sola ea, quæ intelligentia integra in verbis Chaldæis inuenire potui, Latinis expressi. Accipite Iudith viduam, castitatis exemplum, & triumphali laude perpetuis eam præconiis declarate. Hanc enim non solùm fœminis, sed & viris imitabilem dedit, qui castitatis eius remunerator virtutem ei talem tribuit, vt inuictum omnibus hominibus vinceret, & insuperabilem superaret.

LIBER IVDITH.

Interp. Græc.

CAP. I.

1 *ANno duodecimo regni Nabuchodonosor, qui regnauit in Niniue, ciuitate magna, in diebus Arphaxad qui regnauit Medis in Ecbatanis.*

2 *Et ædificauit in Ecbatanis circum circa muros ex lapidibus sectis in latitudinem cubitorum trium, in longitudinem cubitorum sex: & fecit altitudinem muri cubitorum septuaginta, & latitudinem ipsius cubitorum quinquaginta.*

3 *Et turres eius statuit super portis eius cubitorum centum.*

4 *Et latitudinem eius fundauit ad cubitos sexaginta.*

5 *Et fecit portas eius portas sublatas in altitudinem cubitorum septuaginta, & latitudo ipsarum cubiti quadraginta ad exitus exercituum potentium eius, & ad acies peditum eius.*

ΙΟΥΔΕΙΘ.

κεφαλ. α΄.

1 Ἔτους δωδεκάτου τῆς βασιλείας ναβουχοδονόσορ, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν νινευὶ τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ ἐν ταῖς ἡμέραις ἀρφαξὰδ ὃς ἐβασίλευσε μήδων ἐν ἐκβατάνοις.

2 καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ' ἐκβατάνων κύκλῳ τείχη ἐκ λίθων λελαξευμένων εἰς πλάτος πηχῶν τριῶν, εἰς μῆκος πηχῶν ἕξ, καὶ ἐποίησε τὸ ὕψος τοῦ τείχους πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτοῦ πηχῶν πεντήκοντα.

3 καὶ τοὺς πύργους αὐτοῦ ἔστησεν ἐπὶ ταῖς πύλαις αὐτῆς πηχῶν ἑκατόν.

4 καὶ τὸ πλάτος αὐτῆς ἐθεμελίωσεν εἰς πήχεις ἑξήκοντα.

5 καὶ ἐποίησε τὰς πύλας αὐτῆς πύλας διεγειρομένας εἰς ὕψος πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτῶν πήχεις τεσσαράκοντα εἰς ἐξόδους δυνάμεων δυνατῶν αὐτοῦ, καὶ εἰς διατάξεις τῶν πεζῶν αὐτοῦ.

Translat. B. Hierony.

CAP. I.

1 ARPHAXAT itaque rex Medorum, subiugauerat multas gentes imperio suo, & ipse ædificauit ciuitatem potentissimam, quam appellauit Ecbathanis.

2 Ex lapidibus quadratis & sectis fecit muros eius, in altitudine cubitorum septuaginta, & in latitudine cubitorum triginta.

3 Turres verò eius posuit in altitudine cubitorum centum.

4 Per quadrum verò earum latus vtrunque vicenorum pedum spacio tendebatur.

5 Posuitque portas eius in altitudine turrium: & gloriabatur quasi potens in potentia exercitus sui, & in gloria quadrigarum suarum.

6 Anno igitur duodecimo regni sui, Nabuchodonosor rex Assyriorum, qui regnabat in Niniue ciuitate magna, pugnauit contra Arphaxat, & obtinuit eum in campo magno, qui appellatur Ragau, circa Euphratem & Tigrim, & Iadason in campo Erioch regis Elicorum.

7 Tunc exaltatum est regnum Nabuchodonosor, & cor eius eleuatum est, & misit ad omnes qui habitabant in Cilicia, & Damasco, & Libano.

8 Et ad gentes quæ sunt in Carmelo & Cedar, & inhabitantes Galilæam, in campo magno Esdrelon.

9 Et ad omnes qui erant in Samaria, & trans flumen Iordanem vsque ad Hierusalem, & omnem terram Iesse, quousque perueniatur ad montes Æthiopiæ.

10 Ad hos omnes misit nuncios Nabuchodonosor rex Assyriorum, qui omnes vno animo contradixerũt, & remiserunt eos vacuos, ac sine honore abiecerunt.

11 Tunc indignatus Nabuchodonosor rex ad omnem terram illam, iurauit

6 καὶ ἐποίησε πόλεμον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ πρὸς βασιλέα ἀρφαξὰδ ἐν τῷ πεδίῳ τῷ μεγάλῳ· τοῦτ' ἐστὶ πεδίον ἐν τοῖς ὁρίοις ῥαγαῦ· καὶ συνήντησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν ὀρεινήν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὸν εὐφράτην καὶ τὸν τίγριν, καὶ τὸν ὑδάσπην, καὶ πεδίον ἀριὼχ τοῦ βασιλέως ἐλυμαίων· καὶ συνῆλθον ἔθνη πολλὰ σφόδρα εἰς παράταξιν υἱῶν χελεούδ.

7 καὶ ἀπέστειλε ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν περσίδα, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας πρὸς δυσμαῖς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας κιλικίαν καὶ δαμασκόν, καὶ λίβανον, καὶ ἀντιλίβανον, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας κατὰ πρόσωπον τῆς παραλίας.

8 καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῦ καρμήλου, καὶ γαλαάδ, καὶ τὴν ἄνω γαλιλαίαν καὶ τὸ μέγα πεδίον ἐσδρηλώμ.

9 καὶ πάντας τοὺς ἐν σαμαρείᾳ καὶ τὰς πόλεις αὐτῆς, καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἕως ἱερουσαλὴμ καὶ βετάνη, καὶ χελλοὺς, καὶ κάδης, καὶ τοῦ ποταμοῦ αἰγύπτου, καὶ τάφνας, καὶ ῥαμεσσῆ, καὶ πᾶσαν γῆν γεσὲμ ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἐπάνω τάνεως καὶ μέμφεως, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν αἴγυπτον, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὅρια αἰθιοπίας.

10 καὶ ἐφαύλισαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν τὸ ῥῆμα ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων, καὶ οὐ συνῆλθον αὐτῷ εἰς τὸν πόλεμον· ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν αὐτόν, ἀλλ' ἦν ἐναντίον αὐτῶν ὡς ἀνὴρ εἷς. καὶ ἀπέστρεψαν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ κενοὺς ἐν ἀτιμίᾳ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

11 καὶ ἐθυμώθη ναβουχοδονόσορ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην σφόδρα· καὶ ὤμοσε κατὰ τοῦ θρόνου καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἦ μὴν ἐκδικήσειν αὐτὸν πάντα τὰ ὅρια τῆς κιλικίας καὶ δαμασκοῦ, καὶ συρίας, καὶ ἀνελεῖν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν γῇ μωάβ, καὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν καὶ πᾶσαν τὴν ἰουδαίαν καὶ πάντας τοὺς ἐν αἰγύπτῳ, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ ὅρια τῶν δύο θαλασσῶν· καὶ παρετάξατο ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ πρὸς ἀρφαξὰδ βασιλέα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ· καὶ ἐκραταιώθη ἐν τῷ πολέμῳ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ· καὶ ἐκυρίευσε τῶν πόλεων αὐτοῦ. καὶ ἀφίκετο ἕως ἐκβατάνων, καὶ ἐκράτησε τῶν πύργων, καὶ προενόμευσε τὰς πλατείας αὐτῆς·

6 *Et fecit bellum in diebus*
illis rex Nabuchodonosor con-
tra regem Arphaxad in campo
magno, hic est campus in ter-
minis Ragau. Et occurrerũt ad
eum omnes habitantes monta-
na, & omnes habitantes Eu-
phratem & Tigrim, & Hy-
daspem, & campum Arioch
regis Elymæorum: & conue-
nerunt gentes multæ valde in
7 *prælium filiorum Gelod. Et*
misit Nabuchodonosor rex As-
syriorum ad omnes habitantes
Persiam, & ad omnes habi-
tantes versus Occidentem, &
habitantes Ciliciam, & Da-
mascum, & Libanum, & An-
tilibanum, & omnes habitan-
tes contra faciem maritimæ re-
8 *gionis. Et eos qui in genti-*
bus Carmeli, & Galaad, &
superiorem Galilæam, & ma-
9 *gnum campũ Esdrelom. Et*
omnes qui in Samaria, & ci-
uitates eius, & trans Iorda-
nem vsque ad Ierusalem &
Betane, & Chellus, & Cades,
& flumen Ægypti, & Taph-
nem, & Ramesse, & omnem
terrã Gesem, quousque perue-
niatur ad terga Tanis et Mem-
phis, & omnes habitantes Æ-
gyptum, quousque perueniatur
10 *ad terminos Æthiopiæ. Et*
vilipenderunt omnes habitan-
tes terram verbum Nabucho-
donosor regis Assyriorum, &
non conuenerunt illi in bellum;
quoniam non timuerunt eum,
sed erat coram ipsis tanquam
vir vnus. & remiserunt nun-
cios eius vacuos in ignominia
11 *à facie ipsorum. Et indi-*
gnatus est Nabuchodonosor cõ-
tra omnem terram hanc valde.
& iurauit per thronum &
regnum suum, nimirum vltu-
rum se omnes terminos Ciliciæ,
& Damasci, & Syriæ, & in-
tertempturum gladio suo omnes
habitantes in terra Moab, &
filios Ammon, & omnem Iu-
deam, & omnes qui in Ægypto, donec perueniatur ad terminos duplicis maris. Et aciem instruxit in potentia sua contra Arphaxad regem, in anno septimo decimo. & confortatus est in bello suo, & omnes currus sui. & dominatus est ciuitatibus eius. & peruenit vsque ad Ecbatana, & obtinuit turres, & destruxit plateas eius:

& ornatū eius dedit in opprobrium eius. et cepit Arphaxad in mōtibus Ragau, & traiectus est eū in traiectis suis. & disperdit eū vsq; ad diē illā & reuersus est post eū in Nineuen ipse, et omnis cōmixtus eius, multitudo virorū bellatorū magna valde. & erat ibi torpens & conuiuia faciens ipse, & exercitus eius per dies centum viginti. CAP. II.

ET in anno octauo et decimo, secūda & vicesima primi mēsis, factū est verbū in domo Nabuchodonosor regis Assyriorū, vt vleisceretur omnē terrā, sicut locutus est. Et euocauit omnes seruos suos, et omnes magnates suos, & posuit cū eis mysteriū cōsilij sui. & cōcauit omnē malitiā terræ above suo. & ipsi decreuerūt extermināre omnē carnē qui nō secuti sunt verbū oris eius. Et factū est vt cōsummaut cōsiliū suū, vocauit Nabuchodonosor rex Assyriorū Holofernē principē militiæ suæ, secūdū existentē post ipsum. & dixit ad eū, Hæc dicit rex magnus dūs vniuersæ terræ, Ecce tu egredieris à facie mea, et sumes tecū viros cōfidētes in fortitudine sua, peditū in millaria centū viginti, et multitudinē equorū cū assoribus, millaria duodecim, et exibis in occursū vniuerse terræ ad Occidētē, quoniā inobedientes fuerūt in verbo meo, et nūciabis eis vt præparēt mihi terrā & aquā, quia exibo in furore meo in eos, & cooperiā omnē faciē terræ in pedibus exercitus mei, et dabo eos in rapinā illis. et vulnerati eorū replebūt valles eorū et torrētes. et flumē inundās mortuis eorū implebitur: et ducam captiuitatē eorū in summitates vniuerse terræ. tu aūt exiēs præoccupabis mihi omnē terminū eorū, & dedent tibi sospes. et seruabis mihi eos in diē redargutionis eorū. Aduersum aūt inobedientes nō parcet oculus tuus, dare eos in cadē & rapinā in omni terra tua, quia viuēs ego et potestas regni mei, quæcūq; locutus sum, & faciā hæc in manu mea. tu aūt nō trāsgredieris vnū quippiam verborū dūs tui; sed cōsummās cōsummabis sicut imperaui tibi, & nō tardabis facere ipsa. Et exiit Holofernes à facie domini sui, & vocauit omnes magnates, & duces, & præfectos virtutis Assyriorum, & numerauit electos viros in prælium, sicut præcepit ei dominus suus, ad centum viginti millia, & equites sagittarios duodecim mille.

ΚΑΙ ἐν τῷ κόσμῳ αὐτῶν ἔδωκεν εἰς ὄνειδος αὐτῶ· Καὶ ἔλαβε τὸν ἀρφαξὰδ ὃν ἔδησε ρεσι ῥαγαῦ, & κατηκόντισεν αὐτὸν ἐν ταῖς ζιβύναις αὐτῦ· & ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ἕως τῆ ἡμέρας ἐκείνης & ἀνέστρεψε μεῖ' αὐτὸς εἰς νινευὶ αὐτὸς & πᾶς ὁ σύμμικτος αὐτῶ, πλῆθος πολεμιστῶν πολὺ σφόδρα. & ἦν ἐκεῖ ῥαθυμῦσ & ἀνακείμενος αὐτὸς & ἡ δύναμις αὐτῶ ἐπ ἡμέρας ἑκατὸν εἴκοσι. β.

Καὶ ἐν ἔτει τῶ ὀγδόῳ & δεκάτῳ δευτέρᾳ & εἰκάδι & πρώτῃ μηνὸς ἐγένετο λόγος ἐν οἴκῳ ναβυχοδονοσορ βασιλέως ἀσσυρίων ἐκδικῆσαι πᾶσαν τὴν γῆν καθὼς ἐλάλησε· & συνεκάλεσε πάντας τοὺς θεραπόντας αὐτῦ & πάντας τοὺς μεῖζονας αὐτῦ· & ἔθετο μεῖ' αὐτῶν τὸ μυστήριον τῆ βουλῆς αὐτῦ· & συνετέλεσε πᾶσαν τὴν κακίαν τῆς γῆς ἐκ & στόματος αὐτῦ· & αὐτοὶ ἐκρειναν ὀλοθρεῦσαι πᾶσαν σάρκα οἳ οὐκ ἤκουσαν τῶ λόγου & στόματος αὐτῦ. & ἐγένετο ὡς συνετέλεσε τὴν βουλὴν αὐτῦ, ἐκάλεσε ναβυχοδονοσορ βασιλεὺς ἀσσυρίων τὸν ὀλοφέρνην ἀρχιστράτηγον δυνάμεως αὐτῦ, δεύτερον ὄντα μεῖ' αὐτὸν & εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας ὁ κύριος πάσης γῆς. ἰδὲ σὺ ἐξελεύσῃ ἐκ προσώπου μου & λήψῃ μεῖ σοῦ ἄνδρας πεποιθότας ἐν ἰσχύι αὐτῶν πεζῶν εἰς χιλιάδας ἑκατὸν εἴκοσι & πλῆθος ἵππων σὺν ἀναβάταις χιλιάδας δώδεκα & ἐξελεύσῃ εἰς συνάντησιν πάσης τῆς γῆς εἰς δυσμὰς ὅτι ἠπείθησάν μοι τὸ ῥῆμά μου. & ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἑτοιμάζειν μοι γῆν & ὕδωρ, ὅτι ἐξελεύσομαι ἐν θυμῷ μου ἐπ' αὐτούς, & καλύψω παῖ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἐν τοῖς ποσῖ τῆ δυνάμεώς μου & δώσω αὐτοὺς εἰς διαρπαγὴν αὐτοῖς· & ἔσονται αἱ ταραχαὶ αὐτῶν πληρωθῆναι τὰς φάραγγας αὐλῶν & πᾶν χειμάρρους & ποταμὸς πλησθῆσεται ἐξ αὐτῶν· & πορεύσομαι ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν εἰς ἡμέραν ἐλεεμοῦ αὐτῶν. σὺ δὲ ἀπαρχὴν λαβὼν πορεύου ἐνώπιόν μου, & δήσεις αὐτοὺς εἰς φόνον & ἁρπαῶ ἐν πάσῃ τῆ γῆ σου, ὅτι ζῶν ἐγὼ & τὸ κράτος τῆ βασιλείας μου, ὅσα ἐλάλησα & ποιήσω ταῦτα ἐν χειρί μου· σὺ δὲ παραβήσῃ σὺ τῶν ῥημάτων τῆ κυρίου σου· ἀλλ' ἐπιτελῶν ἐπιτελέσεις καθὼν προστέταχά σοι· & μακρυνεῖς & ποιήσεις ταῦτα. & ἐξῆλθεν ὁ ὀλοφέρνης ἀπὸ προσώπου & κυρίου αὐτῦ & ἐκάλεσε πάντας τοὺς δυνάστας & τοὺς στρατηγοὺς & ἐπισκόπους τῆ δυνάμεως ἀσσυρίων, καὶ ἠριθμησεν ἐπιλέκτους ἀνδρας εἰς πρόσταξιν καθὼν προστέταξεν αὐτῶ ὁ κύριος αὐτῦ εἰς μυριάδας δεκαδύο, & ἱππεῖς τοξότας μυρίους δισχιλίους.

per thronū & regnū suum, & defenderet se de omnib' regionibus his. CAP. II.

ANno tertiodecimo Nabuchodonosor regis, vicesima & secunda die mensis primi, factum est verbū in domo Nabuchodonosor regis Assyriorū, vt defenderet se. Vocauitq; oēs maiores natu, omnēsq; duces bellatores suos, Et habuit cū eis mysteriū consilij sui. dixitq; cogitationē suā in eo esse, vt omnē terrā suo subiugaret imperio.

Quod dictū cùm placuisset omnib', vocauit Nabuchodonosor rex Holofernē principē militiæ suę, & dixit ei, Egredere aduersum omne regnū Occidētis, & cōtra eos præcipuè, q contempserūt imperium meū. Nō parcet oculus tuus vlli regno, omnēmq; vrbē munita subiugabis mihi. Tūc Holofernes vocauit duces, & magistratus virtutis Assyriorū, & dinumerauit viros in expeditione, sicut præcepit ei rex, centū viginti milia peditū pugnatorum, & equites sagittarios duodecim millia.

Omnémq; expeditionem suam fecit præire in multitudine innumerabilium camelorum, cum his quæ exercitibus sufficerent copiosè, boum quoque armenta, gregésque ouium, quorum non erat numerus.

Frumentum ex omni Syria in transitu suo parari constituit.

Aurum verò & argentum de domo regis assumpsit multum nimis.

Et profectus est ipse & omnis exercitus cum quadrigis, & equitibus, & sagittariis, qui cooperuerunt faciem terræ sicut locustæ.

Cúmque pertransisset fines Assyriorum, venit ad magnos montes Angæ, qui sunt à sinistro Ciliciæ, ascendítque omnia castella corū, & obtinuit omnem munitionem.

Effregit autem ciuitatem opinatissimam Meloni, prædauítque omnes filios Tharsis, & filios Hismael, qui erant contra faciem deserti, & ad Austrum terræ Celeon.

Et transiuit Euphratem, & venit in Mesopotamiam, & fregit omnes ciuitates excelsas, quæ erant ibi à torrente Mambre, vsquequo perueniatur ad mare, & occupauit terminos eius, à Cilicia vsque ad fines Iapheth, qui sunt ad Austrum.

Adduxítque omnes filios Madian, & prædauit omnem locupletationem eorum, omnésque resistentes sibi occidit in ore gladij.

καὶ διέταξεν αὐτὸς ὃν τρόπον πολέμου πλῆθος στυτάσσ· & ἐλαβε καμήλους καὶ ὄνους εἰς τὸ ἀπαρτίαν αὐτῶν πλῆθ πολὺ σφόδρα, & τρῶβαλα καὶ βόας καὶ αἶγας εἰς παρασκευὴν αὐτῶν, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμός.

καὶ σιτισμὸν παντὶ σὺδ εἰς πλῆθ.

καὶ χρυσίον & ἀργύριον ἐξ οἴκου βασιλέως πολὺ σφόδρα.

καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῦ εἰς πορείαν & προελθεῖν βασιλέως ναβυχοδονοσορ, & καλύψαι πρὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς πρὸς δυσμαῖς ἐν ἅρμασι & ἱππεῦσι & πεζοῖς σὺν ἐπιλέκτοις αὐτῶν· & πολὺς ὁ σύμμικτ ὡς ἀκρὶς σκεπάσθων αὐτούς, καὶ ὡς ἄμμ τῆς γῆς. ὁ γὰ ἀριθμὸς ἀπὸ πλήθους αὐτῶν.

καὶ ἐξῆλθον ἐν νινευὶ ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πεδίου βεκτιλέθ· & ἐπέρρωσεν ἀπὸ βεκτιλέθ, πλησίον τοῦ ὄρους τοῦ ἐπ ἀριστερᾶ τῆς ὠῶ κιλικίας· καὶ ἔλαβε πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῦ, οὗ πεζοὺς καὶ οὗ ἱππεῖς καὶ τὰ ἅρματα αὐτῦ· καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὀρεινὸν.

καὶ διέκοψεν τὸ φοὺδ & τὸ λουδ· καὶ προσυμβαλοῦσιν υἱὸς πούτας ῥασὶς καὶ υἱὸς ἰσμαὴλ οὗ κατὰ πρόσωπον τῆ ἐρήμου πρὸς νότον τῆ χελλών.

καὶ παρῆλθε τὸν εὐφράτην, καὶ ἦλθε τὴν μεσοποταμίαν· καὶ κατέσκαψε πάσας τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς τὰς ἐπὶ τοῦ χειμάρρου ἀβρωναῖ ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ θάλασσαν· καὶ κατελάβετο τὰ ὅρια τῆς κιλικίας· καὶ κατέκοψε πούτας οὗ λούτ οὓς ἀπῶ· & ἦλθεν ἕως ὁρίων ἰάφεθ τὰ πρὸς νότον & πρόσωπον τῆς ἀραβείας.

καὶ ἐκύκλωσε πούτας οὗ υἱὸς μαδιάμ, & ἐνέπρησε τὰ σκηνώματα αὐτῶν & προενόμευσε τὰς μήδρας αὐτῶν.

Et ordinauit eos quemadmodum prælij multitudo ordinatur, & assumpsit camelos & asinos ad sarcinas eorum multitudinem multam ualdè, & oues & boues, & capras ad præparationem eorum, quorum non erat numerus.

Et frumentaceum uirētum omni uiro ad multitudinem.

Et aurum & argentum de domo regis multum nimis.

Et egressus est ipse & omnis exercitus eius in viam vt præcederent regem Nabuchodonosor, & cooperirent omnem faciem terræ ad occidens in curribus & equitibus, & peditibus electis eorum: & multi mixti sicut locusta venerunt cum eis, & sicut arena terræ; non enim erat numerus præ multitudine eorum.

Et exierunt è Niniue viā trium dierum super faciem campi Bectileth, & castrametatus est à Bectileth, prope montem qui ad sinistram superioris Ciliciæ: & cepit omnem potestatem eius, pedites & equites, & currus eius: & abijt inde in montana.

Et incidit Phud & Lud, & prædatus est filios omnes Rases, & filios Ismael eos qui contra faciem deserti ad Austrum Chellon.

Et transiuit Euphratem, & transijt Mesopotamiam, et fregit omnes ciuitates excelsas quæ in torrente Arbonai quousque perueniatur ad mare, et occupauit terminos Ciliciæ, & incidit omnes resistentes ei, & venit vsque ad fines Japheth, qui ad Austrum, & faciem Arabiæ.

Et circundedit omnes filios Madiam, & succendit tabernacula eorum: & prædatus est cubilia eorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[15] Et descendit in campum Damasci in diebus messis tritici, & succendit omnes agros eorum, & greges & armenta dedit in deletionem, & ciuitates eorum spoliauit, & campos eorum ventilauit, & percussit omnes iuuenes eorum in ore gladij. & cecidit timor & tremor eius super inhabitantes regionem maritimam, qui erãt in Sidone & in Tyro, & habitantes Sur & Ocina, & omnes habitantes Iemnaan, & habitantes in Azoto & Ascalone, timuerunt eum valde.

[15] καὶ κατέβη εἰς πεδίον δαμασκοῦ ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν, & ἐνέπρησε πάντας τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ποίμνια, καὶ τὰ βουκόλια ἔδωκε εἰς ἀφανισμόν· & τὰς πόλεις αὐτῶν ἐσκύλευσε, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν ἐξέλιμνωσε· καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς νεανίσκους αὐτῶν ἐν στόματι ῥομφαίας· & ἔπεσεν ὁ φόβος & ὁ τρόμος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν ἀζωτίαν, τοὺς ὄντας ἐν ἀσδὼδ καὶ ἐν τύρῳ, καὶ τοὺς κατοικοῦντας σὼρ καὶ ὀκεινά, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἰεμναάν, καὶ & κατοικοῦντες ἐν ἀζώτῳ καὶ ἀσκάλωνι, ἐφοβήθησαν αὐτὸν φόβῳ.

CAP. III.

ET miserunt ad eum legatos [1] super pacificis, dicentes:

[2] Ecce nos famuli Nabuchodonosor regis magni, astamus in conspectu tuo. [2]

Vtere nobis quemadmodum placitum est facies tue. [3]

[4] Ecce suburbia nostra & omnis locus noster, & omnis campus tritici, & greges, & armenta, & omnes mandræ tabernaculorum nostrorũ astant ante faciem tuam; vtere quemadmodum placuerit tibi.

[5] Ecce & ciuitates nostræ, & habitantes in eis, serui tui sunt. Veniens obuia eis vt est bonum in oculis tuis: & venerunt viri ad Holofernem, & annunciauerunt ei iuxta verba hæc.

[6] Et descendit in regionem maritimam ipse & exercitus, & custodiuit ciuitates excelsas.

[7] Et acceperunt ex eis in auxilium viros electos.

[8] Et susceperunt eum ipsi & omnis regio eorum, cum coronis & choro, & tympani.

[9] Et demolitus est omnes fines eorum, & lucos eorum excidit.

γ.

[1] Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν ἀγγέλους λόγοις εἰρηνικοῖς, λέγοντες·

[2] ἰδοὺ ἡμεῖς & παῖδες ναβουχοδονοσὸρ βασιλέως μεγάλου, παρακείμεθα ἐνώπιόν σου·

[3] χρῆσαι ἡμῖν καθὼς ἀρέσκον ἐστὶ τῷ προσώπῳ σου.

[4] ἰδοὺ αἱ ἐπαύλεις ἡμῶν καὶ πᾶς τόπος & ἡμῶν & πᾶν πεδίον πυρῶν & τὰ ποίμνια καὶ τὰ βουκόλια· καὶ πάσαι αἱ μάνδραι τῶν σκηνωμάτων ἡμῶν παρεστήκασι πρὸ προσώπου σου, χρῆσαι καθὼς ἀρέσκει σοι.

[5] ἰδοὺ καὶ αἱ πόλεις ἡμῶν καὶ & κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς, δοῦλοί σου εἰσὶν· ἐλθὼν ἀπάντησον αὐταῖς ὡς ἔστιν ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου· καὶ παρεγένοντο & ἄνδρες πρὸς ὀλοφέρνην, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.

[6] καὶ κατέβη ἐπὶ τὸν παραλίαν αὐτὸς καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ· καὶ ἐφρούρησε τὰς πόλεις τὰς ὑψηλάς.

[7] καὶ ἔλαβον ἐξ αὐτῶν εἰς συμμαχίαν ἄνδρας ἐπιλέκτους.

[8] καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν αὐτοὶ καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος αὐτοῦ, μετὰ στεφάνων & χορῶν & τυμπάνων.

[9] καὶ κατέσκαψε πάντα τὰ ὄρεα αὐτῶν καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐξέκοψε.

[10] Et post hæc descendit in campos Damasci in diebus messis, & succendit omnia sata, omnésque arbores & vineas fecit incidi, & cecidit timor illius super omnes inhabitantes terram.

CAP. III.

[1] VNc miserunt legatos A suos vniuersarũ vrbium ac quinciarũ reges ac principes, Syriæ scilicet & Mesopotamiæ, & Syriæ Sobal, & Libyæ atque Ciliciæ; qui venientes ad Holofernem, [2] dixerunt, [2] Definat indignatio tua circa nos. [3] Melius est enim vt viuẽtes seruiamus Nabuchodonosor regi magno, & subditi simꝰ tibi, quàm morientes cum interitu nostro, ipsi seruitutis nostrę damna patiamur.

[4] Omnis ciuitas nostra, B omnisque possessio, omnes montes & colles, & campi, & arméta boum gregésque ouiũ & capratũ, equorũq; & camelorũ, & vniuersæ facultates nostræ atq; familię in conspectu tuo sunt. sint [5] omnia sub lege tua. [5] Nos etiam & filij nostri serui tui sumus. Veni nobis pacificus dñs, & vtere seruitio nostro [6] sicut placuerit tibi. [6] Tunc descẽdit de montibus cum equitibꝰ in virtute magna, & obtinuit omnẽ ciuitatẽ, & omnẽ inhabitantẽ terrã. [7] De vniuersis autẽ vrbi- C bus assumpsit sibi auxiliarios, viros fortes & electos [8] ad bellũ. [8] Tantúsq; metus prouinciis illis incubuit, vt vniuersarũ vrbiũ habitatores principes & honorati simul cũ populis exirent in obuiam venienti, excipientes eũ cũ coronis & lampadibꝰ ducẽtes choros in tympanis & tibiis. [9] Nec ista tamẽ facientes, ferocitatẽ eius pectoris mitigare potuerũt. [10] Nã & ciuitates eorũ destruxit, et lucos eorũ excidit.

[11] Præceperat enim illi Nabuchodonosor rex, vt omnes deos terræ exterminaret, videlicet vt ipse solus diceretur deus ab his nationibus, quæ potuissent Holofernis potentia subiugari.

[12] Pertransiens autem Syriam Sobal, & omnem Appamiam, omnémque Mesopotamiam, venit ad Idumæos in terra Gabaa, accepitque ciuitates eorum, & sedit ibi per triginta dies, in quibus diebꝰ adunari præcepit vniuersum exercitum virtutis suæ.

CAP. IIII.

[1] VNc audientes hæc filij [1] Israel, qui habitabant A terram Iuda, timuerũt valde à facie eius.

[2] Timor etiam & hor- [2] ror inuasit sensus eorum, ne hoc faceret Hierusalem & templo Domini, quod fecerat cæteris ciuitatibus & templis earum.

[3] Et miserunt in omnem [3] Samariam per circuitũ vsque Hiericho, & præoccupauerunt omnes vertices montium.

[4] Et muris circundederunt vicos suos, & congregauerunt frumenta in præparationem pugnæ.

[5] Sacerdos etiam Elia- [5] chim scripsit ad vniuersos qui erant contra Esdrelon, quæ est contra faciem campi magni iuxta Dothaim, & vniuersis per quos viæ transitus esse poterat, vt obtinerent ascensus montium, per quos via esse poterat ad Hierusalem, & illic custodirent vbi angustiæ iter esse poterat inter montes.

[11] καὶ ἦν ὁ ἐσκυλμένον αὐτῷ ὑπὸ ὀλοφέρνου [11] ἀρχιστρατήγου ναβουχοδονοσὸρ βασιλέως ἀσσυρίων ἀφανίσαι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅπως αὐτὸς μόνος τὸν ναβουχοδονοσὸρ καλῶσι πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πᾶσαι αἱ γλῶσσαι & αἱ φυλαὶ αὐτῶν προκαλέσωνται αὐτὸν θεόν. [12] καὶ ἦλθε κατὰ [12] πρόσωπον ἐσδρηλὼν πλησίον τῆς δοταΐας, ἥ ἐστιν ἀπέναντι τοῦ πελίου & μεγάλου τῆς ἰουδαίας· & κατέστρεψε τὴν σκηνὴν μεσοῦ γαβὰ & σκυθῶν πόλεως· καὶ ἦν ἐκεῖ μῆνα ἡμερῶν εἰς τὸ συλλέξαι πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

δ'.

[1] Καὶ ἤκουσαν & οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ & [1] κατοικοῦντες ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁλοφέρνης τοῖς ἔθνεσιν ὁ ἀρχιστράτηγος & ναβουχοδονοσὸρ & ἐσκύλευσε δοσυλεῖα αὐτῶν· καὶ ὁ τρόμος ἐσκύλευσε πάντα τὰ ἱερὰ αὐτῶν· & ἔδωκεν αὐτὰ εἰς ἀφανισμόν.

[2] καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα ἀπὸ [2] προσώπου αὐτοῦ· & περὶ ἱερουσαλὴμ & ἦν κατὰ κυρίου θεοῦ αὐτῶν ἐταράχθησαν· ὅτι πρόσφατος ἦσαν ἀναβεβηκότες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ νεωστὶ πᾶς ὁ λαὸς συνελέλεκτο ἐκ τῆς ἰουδαίας· & τὰ σκεύη καὶ τὸ θυσιαστήριον, & ὁ οἶκος & ἐκ βεβηλώσεως ἡγιασμένα ἦν. [3] καὶ ἀπέστειλαν εἰς πᾶν ὅριον [3] σαμαρείας, & κώμας, & βεθωρών, καὶ βελμών, & ἱεριχώ, & εἰς χωβά, & ἐσωρά, & τὴν αὐλῶνα σαλήμ, & προκατελάβοντο πάσας τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλῶν. [4] & ἐτείχισαν τὰς [4] ἐν αὐταῖς κώμας, & παρέθεντο εἰς σῖτον ὁπλισμὸν εἰς παρασκευὴν πολέμου· ὅτι προσφάτως ἦν τὰ πεδία αὐτῶν τεθερισμένα. [5] καὶ ἔγραψεν ἰοακεὶμ ὁ [5] ἱερεὺς ὁ μέγας ὃς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐν ἱερουσαλὴμ, τοῖς κατοικοῦσι βεθυλούα, & βεθομεσθαὶμ ἥ ἐστιν ἀπέναντι ἐσδρηλὼν κατὰ πρόσωπον & πεδίου τοῦ πλησίον δωθαείμ, λέγων, διακαλάσσειν τὰς διαβάσεις τοῦ ὄρους· ὅτι διʼ αὐτῶν ἦν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν ἰουδαίαν· & ἦν δύσχερῶς διακωλύσαι αὐτοὺς προσβαίνοντας, στενὸς & διαβάσεως ὄσης, ἐπὶ δύο ἄνδρας τοῦ πλάτος ὅλου.

[11] Et erat decretum ei exterminare omnes deos terræ, vt ipsi soli Nabuchodonosor seruirent omnes gentes, & omnes linguæ & tribus eorum inuocarent ipsum Deum.

[12] Et venit contra faciem Esdraelon prope Doteam, quæ est cõtra Serram magnam Judææ: & castrametatus est inter Gaba, & Scytharum ciuitatem: & fuit ibi mensem dierum vt congregaret omnem sarcinam exercitus sui.

CAP. IIII.

[1] ET audierunt filij Israel qui habitabant in Judæa, omnia quæ fecit Holofernes gentibus princeps exercitus Nabuchodonosor regis Assyriorum, & quemadmodum spoliauit omnia templa eorum, & dedit [2] ea in deletionem. [2] Et timuerunt valde à facie eius, & pro Hierusalem & templo Domini Dei sui turbati sunt: quia recenter fuerant ascendentes de captiuitate, & nuper omnis populus congregatus fuerat ex Judæa, & vasa, & altare, & domus à prophanatione sanctificata erant. [3] Et miserunt [3] ad omnẽ terminum Samariæ, & vicos, et Bethoro, et Belmẽ, & Hiericho, & ad Choba, & Esora, et vallẽ Salem, & præoccupauerunt omnes vertices montium excelsorum.

[4] Et muris circundederunt [4] qui in eis vicos, & appositum in frumentationem in præparationem pugnæ, quoniam recenter erant campi eorum demessi. [5] Et scripsit Joachim [5] sacerdos magnus qui erat in diebus illis in Hierusalem, ijs qui habitabant Betulua & Betemestham quæ est cõtra Esdraelon contra faciem campi qui prope Dothaim, dicens, vt obtinerent ascensus mõtanorum, quia per illos erat introitus ad Judæam, & erat facile prohibere eos aduenientes, cùm angustus transitus esset, ad viros ad summum duos.

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Et fecerunt filij Israel sicut constituit eis Ioachim sacerdos magnus, & senatus vniuersi populi Israel, qui sedebant in Hierusalem.

* Et clamauerunt omnis vir Israel ad Deum in instantia magna, & humiliauerunt animas suas in instantia magna ipsi & mulieres eorum, & infantes eorum, & iumenta eorum, & omnis aduena, & mercenarius & seruus eorum,

* Imposuerunt cilicia super lumbos suos, & omnis vir & mulier, & pueri, & habitantes Hierusalem ceciderunt contra faciem templi, & cinere conspersерunt capita sua, & extenderunt cilicia sua contra faciem Domini, & altare cilicio operuerunt.

* Et clamauerunt ad Deum Israel vnanimiter assidue, ne daret in prædam infantes eorum, & vxores in diuisionem, & ciuitates hæreditatis eorum in interitum, & sancta in pollutionem & opprobrium, derisionem gentibus: & exaudiuit Deus deprecationem eorum, & de tribulatione eorum liberauit eos: & erat populus ieiunans diebus multis in vniuersa Iudæa & Hierusalem ante faciem sanctorum Domini omnipotentis.

* Et Ioachim sacerdos magnus, & omnes qui astabant coram Domino sacerdotes, & qui ministrabant Domino cilicijs præcincti lumbos suos, offerebant holocaustum consueti sacrificij, & orationes, & voluntaria dona populi, & erat cinis super mitras eorum.

* Et clamabant ad Dominum ex omni virtute, in bonum vt visitaret omnem domum Israel.

6 * καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κατὰ συνέταξεν αὐτοῖς ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ ἡ γερουσία παντὸς δήμου ἰσραὴλ ὁ ἐκάθητο ἐν ἱερουσαλήμ.

7 * καὶ ἐβόησαν πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ πρὸς τὸν θεὸν ἐν ἐκτενείᾳ μεγάλῃ· καὶ ἐταπείνωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἐκτενείᾳ μεγάλῃ αὐτοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν· καὶ τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ πᾶς πάροικος καὶ μισθωτὸς καὶ ἀγοραστὸς αὐτῶν.

8 * ἐπέθεντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν· καὶ πᾶς ἀνὴρ, καὶ γυνὴ, καὶ τὰ παιδία, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ ἔπεσαν κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐπασθώσαντο τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐξέτειναν ἐνώπιον κυρίου τοὺς σάκκους αὐτῶν κατὰ πρόσωπον κυρίου· καὶ τὸ θυσιαστήριον σάκκῳ περιέβαλον.

9 * καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν θεὸν ἰσραὴλ ὁμοθυμαδὸν ἐκτενῶς, τοῦ μὴ δοῦναι εἰς διαπαγὴν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖκας εἰς ἀφανισμόν, καὶ τὰς πόλεις τῆς κληρονομίας αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν, καὶ τὰ ἅγια εἰς βεβήλωσιν καὶ ὀνειδισμόν, πτύσμα τοῖς ἔθνεσι· καὶ εἰσήκουσεν ὁ θεὸς τῆς δεήσεως αὐτῶν· καὶ ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν ἔστησεν αὐτούς· καὶ ἦν ὁ λαὸς νηστεύων ἡμέρας πλείους ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ καὶ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων κυρίου παντοκράτορος.

10 * καὶ ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ πάντες οἱ παρεστηκότες ἐνώπιον κυρίου ἱερεῖς, καὶ οἱ λειτουργοῦντες κυρίῳ σάκκους περιζωσάμενοι τὰς ὀσφύας αὐτῶν, προσέφερον τὴν ὁλοκαύτωσιν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ τὰς βίχας, καὶ τὰ ἑκούσια δώματα τοῦ λαοῦ. καὶ ἦν σποδὸς ὑπὸ τὰς κιδάρεις αὐτῶν.

11 * καὶ ἐβόων πρὸς κύριον ἐν πάσῃ δυνάμει, εἰς ἅγαθὸν ἐπισκέψασθαι πάντα οἶκον ἰσραήλ.

CAP. V.

NVnciatúmque est Holoferni principi militiæ Assyriorum, quòd filij Israel præpararent se ad resistendum, ac montium itinera conclusissent, & furore nimio exarsit in iracundia magna, vocauítque omnes principes Moab, & duces Ammon, & dixit eis:

* Dicite mihi quis sit populus iste, qui mõtana obtinet, aut quæ & quales & quantæ sint ciuitates eorũ, quæ etiam sit virtus eorũ, aut quæ sit multitudo eorum, vel quis rex militiæ illorum, & quare præ omnibus qui habitant in Oriente, isti contempserunt nos, & non exierunt in obuiam nobis, vt susciperent nos eũ pace.

* Tunc Achior dux omnium filiorum Ammon respondens ait,

* Si digneris audire, domine, dicam veritatem in conspectu tuo de populo isto, qui in montanis habitat, & non egredietur verbum falsum ex ore meo.

* Populus iste ex progenie Chaldæorum est.

* Hic primùm in Mesopotamia habitauit, quoniam noluerunt sequi deos patrum suorum, qui erant in terra Chaldæorum.

* Deserentes itaque cerimonias patrum suorum, quæ in multitudine deorũ erant, vnum Deum cęli coluerũt, qui & præcepit eis, vt exirent inde, & habitarent in Charran.

CAP. V.

1 ET nunciatum est Holoferni principi militiæ Assyriorũ, quòd filij Israel præparati essent ad prælium, & itinera montanorum conclusissent, & muniuissent omnem vertícem montis excelsi, & posuissent in campis scandala: & iratus est furore nimio, & vocauit omnes principes Moab, & duces Ammon, & omnes Satrapas regionis maritimæ: & dixit eis,

1 * Nunciate iam mihi filij Chanaan quis populus iste qui sedet in montanis, & quæ quas habitant ciuitates, & quæ multitudo exercitus eorũ, & in quo robur eorum & fortitudo eorum, & quis insurrexit in eis rex aut dux exercitus eorum, & quare decreuerunt vt nõ venirẽt in occursum meum præ omnibus habitantibus in Occidenti.

2 * Et dixit ad eum Achior dux omnium filiorum Ammon.

4 * Audiat iam dominus meus verbum de ore serui tui, & annunciabo tibi veritatem de populo isto, qui habitat montana hæc, prope te habitantes, & non egredietur mendacium de ore serui tui.

5 * Populus iste est ex progenie Chaldæorum.

6 * Et habitauerunt prius in Mesopotamia, quia non voluerunt sequi deos patrum suorum qui fuerunt in terra Chaldæorum.

7 * Et exierunt ex via generationum suarum, & adorauerunt Deum cæli. Deum quem cognouerant, & proiecerunt eos à facie deorum suorum, & fugerunt in Mesopotamiam, & habitauerunt ibi diebus multis: & dixit deus eorum vt exirent de habitatione sua, & irent in terram Chanaan: & habitauerunt ibi, & repleti sunt auro & argento, & in iumentis multis nimis.

ε'.

1 * Καὶ ἀπηγγέλη ὁλοφέρνῃ ἀρχιστρατήγῳ δυνάμεως ἀσσὰρ, ὅτι οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ παρεσκεύασαντο εἰς πόλεμον· καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς ὀρεινῆς συνέκλεισαν, καὶ ἐτειχίσαντο πᾶσαν κορυφὴν ὄρους ὑψηλοῦ, καὶ ἔθηκαν ἐν τοῖς πεδίοις σκηνώματα· καὶ ὠργίσθη θυμῷ σφόδρα· καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἄρχοντας μωάβ, καὶ τοὺς στρατηγοὺς ἀμμών, καὶ πάντας τοὺς σατράπας τῆς θαλάσσης· καὶ εἶπεν αὐτοῖς.

2 * ἀπαγγείλατε δή μοι υἱοὶ χαναὰν τίς ὁ λαὸς οὗτος ὁ καθήμενος ἐν τῇ ὀρεινῇ, καὶ τίνες αἱ κατοικούμεναι πόλεις, καὶ τί τὸ πλῆθος τῆς δυνάμεως αὐτῶν, καὶ ἐν τίνι τὸ κράτος αὐτῶν καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν, καὶ τίς ἐβασίλευσεν ἐπ' αὐτῶν βασιλεὺς ἢ ἡγούμενος στρατηγίας αὐτῶν, καὶ διατί κατεγνώσαν τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς ἀπάντησίν μου παρὰ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν δυσμαῖς.

3 * καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ἀχιὼρ ὁ ἡγούμενος πάντων υἱῶν ἀμμών.

4 * ἀκουσάτω δὴ ὁ κύριός μου λόγον ἐκ στόματος τοῦ δούλου σου· καὶ διαγγελῶ σοι τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, ὃς κατοικεῖ τὴν ὀρεινὴν ταύτην, πλησίον σου οἰκοῦντος· καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ψεῦδος ἐκ στόματος τοῦ δούλου σου.

5 * ὁ λαὸς οὗτος ἐστὶν ἐκγονοι χαλδαίων.

6 * καὶ παῴκησαν τὸ πρότερον ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ, ὅτι οὐκ ἠβουλήθησαν ἀκολουθῆσαι τοῖς θεοῖς τῶν πατέρων αὐτῶν οἱ ἐξήρχοντο ἐν γῇ χαλδαίων.

7 * καὶ ἐξέβησαν ἐξ ὁδοῦ τῶν θρεσκευμάτων αὐτῶν· καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, θεῷ ᾧ ἐπέγνωσαν· καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ ἔφυγον εἰς μεσοποταμίαν· καὶ παῴκησαν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς· καὶ εἶπεν ὁ θεὸς αὐτῶν ἐξελθεῖν ἐκ τῆς παροικίας αὐτῶν, καὶ πορευθῆναι εἰς γῆν χαναάν· καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ, καὶ ἐπλουτήθησαν χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ, καὶ κτήνεσι πολλοῖς σφόδρα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[1] *Et descenderunt in Ægyptum, cooperuit enim faciem terræ Chanaan fames, & habitauerunt ibi vsquequo reuersi sunt. & facti sunt ibi in multitudinem magnam, & non erat numerus generis eorum.*

[2] *Et insurrexit eis rex Ægypti, & vexauerunt eos, & in labore & in latere humiliauerunt eos, & posuerunt eos in seruos: & clamauerunt ad Deum suum, & percussit omnem terram Ægypti plagis in quibus non erat sanitas.*

[3] *Et eiecerunt eos Ægyptij à facie sua, & exiccauit Deus rubrum mare ante eos.*

[4] *Et duxit eos in montem Sina & Cades Barne, & eiecit omnes habitantes in deserto, & habitauerunt in terra Ammorræorum, & omnes de Esebon disperderunt in fortitudine eorum; & transeuntes Iordanem, sortiti sunt omnia montana.*

[5] *Et eiecerunt à facie sua Chananæum, & Pherezæum, & Iebuzæum, & Sychem, & omnes Gergeseos, & habitauerunt in eis diebus multis.*

[6] *Et dum non peccauerunt coram Deo suo, erant cum eis bona, quoniam Deus qui odit iniquitatem cum eis est.*

[7] *Quando autem recesserunt à via quam proposuit eis, exterminati sunt in multis præliis valde nimis.*

[8] *Et captiui ducti sunt in terram nõ propriam, & templum Dei eorum factum est in pauimentum, & ciuitates eorum captæ sunt ab aduersarijs.*

1 [1] Καὶ κατέβησαν εἰς αἴγυπτον· καὶ κάλυψε γῆ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς χανανίτιδος· καὶ παρώκησαν ἐκεῖ μέχρις ἐδιεσπάρησαν· καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ εἰς πλῆθος πολύ· καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τοῦ γένους αὐτῶν.

2 [2] καὶ ἐπανέστη αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου, καὶ κατεδυνάστευσεν αὐτούς, καὶ ἐν πόνῳ καὶ ἐν πλίνθῳ ἐταπείνωσαν αὐτούς, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς εἰς δούλους· καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν θεὸν αὐτῶν καὶ ἐπάταξε πᾶσαν τὴν γῆν αἰγύπτου πληγαῖς οἷς οὐκ ἦν ἴασις.

3 [3] καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς οἱ αἰγύπτιοι ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ κατεξήρανεν ὁ θεὸς τὸν ἐρυθρὸν θάλασσαν ἔμπροσθεν αὐτῶν.

4 [4] καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ σινᾶ καὶ χαδὴς βαρνῆ· καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ᾤκησαν ἐν γῇ ἀμμορραίων· καὶ πάντες τοὺς ἐσεβὼν ἐξωλόθρευσαν ἐν τῇ ἰσχύι αὐτῶν· καὶ διαβάντες τὸν ἰορδάνην, ἐκληρονόμησαν πάσην τὴν ὀρεινήν.

5 [5] καὶ ἐξέβαλον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν συχέμ, καὶ πάντας τοὺς γεργεσαίους· καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ ἡμέρας πολλάς.

6 [6] καὶ ἕως ἦν ἥμαρτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ αὐτῶν, οὐ μετ' αὐτῶν τὰ ἀγαθά· ὅτι ὁ θεὸς μισῶν ἀδικίαν μετ' αὐτῶν ἐστιν.

7 [7] ὅτε δὲ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς διέστειλε αὐτοῖς, ἐξωλοθρεύθησαν ἐν πολλοῖς πολέμοις σφόδρα σφόδρα.

8 [8] καὶ ἠχμαλωτεύθησαν εἰς γῆν οὐκ ἰδίαν· καὶ ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ αὐτῶν ἐκρίφη εἰς ἔδαφος· καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν κεκρατήθησαν ὑπὸ τῶν ἐναντίων.

[9] Quotiescunque autem pœnituerũt se recessisse à cultura Dei sui, dedit eis Deus cœli virtutem resistendi. [10] Denique Chananæum regem & Iebusæum, & Pherezæum, & Ethæum, & Euæum, & Amorræum, & omnes potentes in Esebon prostrauerũt, & terras eorũ & ciuitates eorũ ipsi possederunt. [11] Et vsq; dum nõ peccarẽt in conspectu Dei sui, erant cũ illis bona. Deus enim illorũ odit iniquitatẽ. [12] Nam & ante hos annos cùm recessissent à via quam dederat illis Deus vt ambularent in ea, exterminati sunt prœliis à multis nationibus, & plurimi eorum captiui abducti sunt in terram non suam.

2 [9] Cúmq; operuisset omnem terram fames, descenderunt in Ægyptum; illicq, per quadringentos annos sic multiplicati sunt, vt dinumerari eorum nõ posset exercitus. [10] Cúmque grauasset eos rex Ægypti, atq; in ædificationibus vrbium suarũ in luto & latere subiugasset eos, clamauerũt ad Dominũ suum, & percussit totam terram Ægypti plagis variis. [11] Cúmque eiecissent eos Ægyptij à se, & cessasset plaga ab eis, & iterum eos vellẽt capere, & ad suum seruitiũ reuocare, fugientibus his, Deus eẽli mare aperuit, ita vt hinc inde aquæ quasi murus sólidarẽtur, & isti pede sicco fundũ maris perambulando transirent. [12] In quo loco dum innumerabilis exercitus Ægyptiorum eos persequeretur, ita aquis coopertus est, vt non remaneret vel vnus qui factũ posteris nũciaret.

3 [13] Egressus etiam mare rubrum, deserta Sina montis occurrerunt, in quibus núquã homo habitare potuit, vel filij hominis requieuit.

4 [14] Illic fontes amari obduleari sunt eis ad bibendum, & per annos quadraginta annonã de cælo consecuti sunt. [15] Vbicunque ingressi sunt sine arcu & sagitta, & absque scuto & gladio, Deus eorum pugnauit pro eis, & vicit. [16] Et non fuit qui insultaret populo isti, nisi quando recessit à cultu Dñi Dei sui. [17] Quotiescunq, aũt præter ipsum Deum suum alterũ coluerũt, dati sunt in prædã & in gladium, & in opprobriũ.

[11] *Et nunc conuersi ad Deum suum, ascenderunt de dispersione qua dispersi erant illic, & possiderunt Hierusalem, vbi sanctuarium eorum, & habitauerunt in montanis quia erant deserta.*

[12] *Et nunc dominator Domine si quidem est ignorantia in populo isto, & peccant contra Deum suum, consideremus quoniam est inter eos scãdalum hoc, & ascendamus & debellemus eos.*

[13] *Si verò non est iniquitas in gente eorum, prætereat iam dominus meus, ne forte defendat Dominus eos, & Deus eorum pro eis, & erimus in opprobrium in conspectu vniuersæ terræ.*

[14] *Et factum est vt cessauit Achior loqui verba hæc, murmurauit omnis populus qui in circuitu tabernaculi stabat.*

[15] *Et dixerunt magnates Holofernis & omnes qui habitabant terram maritimam, & Moab, vt interficerent eum; non enim timebimus à facie filiorum Israel: ecce enim populus in quo non est potentia, neque robur ad aciem fortem.*

[16] *Ideo iam ascendemus, & erunt in cibum vniuerso exercitui tuo domine Holoferne.*

[17] Nuper autẽ reuersi ad Dñm Deũ suũ ex dispersione qua dispersi fuerãt, aduenerunt, & ascenderũt mõtana hæc omnia, & iterum possident Hierusalem vbi sunt Sancta sanctorũ. [18] Nũc ergo, mi domine, perquire si est aliqua iniquitas eorũ in cõspectu Dei eorũ, ascendamus ad illos, quoniã tradens tradet illos Deus eorũ tibi, & subiugari erunt sub iugo potentiæ tuæ. [19] Si verò non est offensio populi huius corã Deo suo, non poterimus resistere illis, quoniam Deus eorum defendet illos, & erimus in opprobrium vniuersæ terræ.

[20] Et factum est cùm cessasset loqui Achior verba hæc, irati sunt omnes magnates Holofernis, & cogitabãt interficere eum, dicentes ad alterutrum:

[21] Quis est iste qui filios Israel posse dicat resistere regi Nabuchodonosor, & exercitibus eius, homines inermes & sine virtute, & sine peritia artis pugnæ?

[22] Vt ergo agnoscat Achior quoniam fallit nos, ascendemus in montana, & cùm capti fuerint potentes eorum, tunc cum eisdem gladio transuerberabitur, vt sciat omnis gens, quoniam Nabuchodonosor Deus terræ est, & præter ipsum alius non est.

CAP. VI.

[1] Factum est autem cùm cessassent loqui, indignatus Holofernes vehementer, dixit ad Achior,

[2] Quoniam prophetasti nobis, dicens, quòd gens Israel defendatur à Deo suo, vt ostendam tibi quoniam non est Deus nisi Nabuchodonosor:

11 [21] καὶ νῦν ἐπιστρέψαντες ἐπὶ τὸν θεὸν αὐτῶν, ἀνέβησαν ἀπὸ τῆς διασπορᾶς ἧς διεσπάρησαν ἐκεῖ· καὶ κατέσχον πᾶν ἱερουσαλήμ, ἔστι τὰ ἁγίασμα αὐτῶν, καὶ κατῳκίσθησαν ἐν τῇ ὀρεινῇ ὅτι οὐδὲν ἦν ἔρημον.

12 [22] καὶ νῦν δέσποτα κύριε εἰ μὴ ἔστιν ἀγνόημα ἐν τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ ἁμαρτήσουσιν εἰς τὸν θεὸν αὐτῶν, ἐπισκεψώμεθα ὅτι ἔστιν ἐν αὐτοῖς σκάνδαλον τοῦτο, καὶ ἀναβησώμεθα καὶ πολεμήσωμεν αὐτούς.

13 [23] εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἀνομία ἐν τῷ ἔθνει αὐτῶν, παρελθέτω δὴ ὁ κύριός μου, μήποτε ὑπερασπίσῃ ὁ κύριος αὐτῶν, καὶ ὁ θεὸς αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῶν· καὶ ἐσόμεθα εἰς ὀνειδισμὸν ἐναντίον πάσης τῆς γῆς.

14 [24] καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο ἀχιὼρ λαλῶν τοὺς λόγους τούτους, ἐγόγγυσε πᾶς ὁ λαὸς ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιεστώς.

15 [25] καὶ εἶπον οἱ μεγιστᾶνες ὁλοφέρνης καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες γῆν θαλάσσης καὶ τὴν μωάβ, συγκόψαι αὐτὸν· οὐ γὰρ φοβησόμεθα ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραήλ· ἰδοὺ γὰρ λαός ἐστιν ᾧ οὐκ ἔστι δύναμις οὐδὲ κράτος εἰς παράταξιν ἰσχυρόν.

16 [26] διὸ ἢ λήμψεσθε, καὶ ἴδωμεν εἰς καταβρῶσιν πάσῃ τῇ στρατιᾷ σου δέσποτα ὁλοφέρνη.

5'.

1 [1] Καὶ ὡς κατέπαυσεν ὁ θόρυβος τῶν ἀνδρῶν τῶν κύκλῳ τῆς συνεδρίας, καὶ εἶπεν ὁλοφέρνης ὁ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως αὐτοῦ πρὸς ἀχιὼρ ἐναντίον παντὸς τοῦ ὄχλου ἀλλοφύλων.

2 [2] καὶ τίς εἶ σὺ ἀχιὼρ ἐναντίον παντὸς τοῦ δήμου ἀλλοφύλων, καὶ πρὸς πάντας ἰουδαίους μωάβ, καὶ μισθωτοὺς τοῦ ἐφραίμ, ὅτι προεφήτευσας ἐν ἡμῖν καθὼς σήμερον, καὶ εἶπας τὸν λαὸν τοῦτον ἱερουσαλὴμ μὴ πολεμῆσαι, ὅτι ὁ θεὸς αὐτῶν ὑπερασπιεῖ αὐτῶν; καὶ τίς θεὸς εἰμὴ ναβουχοδονόσορ,

11 [21] *Et nunc conuersi ad Deum suum, ascenderunt de dispersione qua dispersi erant illic, & possiderunt Hierusalem, vbi sanctuarium eorum, & habitauerunt in montanis quia erant deserta.*

12 [22] *Et nunc dominator Domine si quidem est ignorantia in populo isto, & peccant contra Deum suum, consideremus quoniam est inter eos scãdalum hoc, & ascendamus & debellemus eos.*

13 [23] *Si verò non est iniquitas in gente eorum, prætereat iam dominus meus, ne forte defendat Dominus eos, & Deus eorum pro eis, & erimus in opprobrium in conspectu vniuersæ terræ.*

14 [24] *Et factum est vt cessauit Achior loqui verba hæc, murmurauit omnis populus qui in circuitu tabernaculi stabat.*

15 [25] *Et dixerunt magnates Holofernis & omnes qui habitabant terram maritimam, & Moab, vt interficerent eum; non enim timebimus à facie filiorum Israel: ecce enim populus in quo non est potentia, neque robur ad aciem fortem.*

16 [26] *Ideo iam ascendemus, & erunt in cibum vniuerso exercitui tuo domine Holoferne.*

CAP. VI.

1 ET vt cessauit tumultus virorum qui in circuitu consessus, & dixit Holofernes dux exercitus Assyriorum ad Achior coram omni populo alienigenarum.

2 [2] *Et quis es tu Achior corã omni populo alienigenarum, & ad omnes filios Moab, & mercenarij Ephraim, quoniam prophetasti inter nos sicut hodie, & dixisti genus Hierusalem non debellare, quoniã Deus corũ protegit eos? et quis Deus nisi Nabuchodonosor?*

Universidad de Deusto
Biblioteca

hic mittet potentiam suam, & dispergit eos à facie terræ, et nõ liberabit eos Deus eorum, sed nos serui eius exterminabimus eos velut hominem vnum, & non sustinebunt potentiã equorum nostrorum. conculcabimus enim eos in semetipsis. & montes eorum inebriabũtur in sanguine eorum, & campi eorum replebuntur mortuis eorũ. & nõ resistet vestigium pedum ipsorum contra faciem nostram, sed perditione peribunt, dicit rex Nabuchodonosor dominus vniuersæ terræ. dixit enim, Non vana erunt verba sermonum meorum. [2] *Tu autẽ Achior, mercenarie Ammon, qui locutus es verba hæc in die iniquitatis tuæ, non videbis amplius faciem meam à die hac, quousq; vlciscar genus eorũ qui ex Ægypto. Et tunc pertransibit ferrum militiæ meæ, & populus seruorum meorũ latera tua. & cades inter vulneratos eorum quando reuertar. & restituent te serui mei in montana, & statuent te in vna de ciuitatibus ascensuum. & non peribis donec exterminerũ eum illis.* [3] *Et siquidem speras in corde tuo quòd nõ comprehendentur, ne concidat tuus vultus. locutus sum, & nihil cadet de verbis meis.* [4] *Et præcepit Holofernes seruis suis, qui erant astantes tabernaculo suo, vt comprehenderent Achior, et restituerent eum in Bethuliã, & traderent in manus filiorũ Israel.* [5] *Et acceperunt eum serui eius, & duxerunt eum extra castra in campũ, & profecti sunt de medio campestrium in montana, & appropinquauerũt ad fontes qui erãt sub Betulua. et vt viderũt eos viri ciuitatis in vertice mõtis, & omnia vincula fundibularium detinuit ascẽsum eorũ. & iaculauerũt in lapidibus super eos.* [6] *et ingressi subtus montẽ, ligauerũt Achior, & dimiserũt prostratũ sub radice mõtis, & abierunt ad diem suum.*

ὅδε ἀποστελεῖ τὸ κράτος αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεῦσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς· καὶ ἡ ῥῦσις αὐτοὺς ὁ θεὸς αὐτῶν, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἐξολοθρεύσομεν αὐτοὺς ὡς ἄνθρωπον ἕνα· καὶ οὐ κατασχήσουσι τὸ κράτος τῶν ἵππων ἡμῶν· καταπατήσομεν γὰρ αὐτοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ ὄρη αὐτῶν μεθυσθήσονται ἐν τῷ αἵματι αὐτῶν, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν πλησθήσονται νεκρῶν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀποστήσεται τὸ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν ἀπὸ προσώπου ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώλεια ἀπολοῦνται, λέγει ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς· εἶπε γὰρ ὁ μαζιωθήσονται τὰ ῥήματα τῶν λόγων μου.

[2] σὺ δὲ ἀχιὼρ μισθωτὲ τοῦ ἀμμανῖτου ὃς ἐλάλησας ἐν τοῖς λόγοις τούτοις ἐν ἡμέρᾳ ἀδικίας σου, οὐκ ὄψει ἔτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, ἕως ἐκδικήσω τὸ γένος τῶν ἐξ Αἰγύπτου· καὶ τότε διελεύσεται ὁ σίδηρος τῆς στρατιᾶς μου καὶ ὁ λαὸς τῶν θεραπόντων μου τὰς πλευράς σου· καὶ πέσῃ ἐν τοῖς τραυματίαις αὐτῶν ὅταν ἐπιστρέψω· καὶ ἀποκαταστήσουσί σε οἱ δοῦλοί μου εἰς τὸ ὄρεινὸν, καὶ στήσουσί σε ἐν μιᾷ τῶν πόλεων διαβάσεων· καὶ οὐκ ἀποληφθήσῃ οὐ ἐξολοθρευθῇς μετ' αὐτῶν. [3] καὶ εἰ περ ἐλπίζῃς τῇ καρδίᾳ σου ὅτι οὐ συλληφθήσεται, μὴ συμπεσέτω σου τὸ πρόσωπον ἐλάλησα, καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων μου. [4] καὶ προσέταξεν ὁλοφέρνης τοῖς δούλοις αὐτοῦ οἳ ἦσαν παρεστηκότες τῇ σκηνῇ αὐτοῦ, συλλαβεῖν τὸν ἀχιὼρ, καὶ ἀποκαλέσαι αὐτὸν εἰς βαιθουλια, καὶ παραδοῦναι εἰς χεῖρας υἱῶν ἰσραήλ. [5] καὶ ἐξῆλθον αὐτὸν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἀπῆραν ἐκ μέσου τῆς πεδινῆς εἰς τὸ ὀρεινὸν, καὶ παρῆλθον ἕως ἐπὶ τὰς πηγὰς αἳ ἦσαν ὑποκάτω βαιθουλια· καὶ ὡς εἶδον αὐτοὺς οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ κορυφαῖον τοῦ ὄρους, καὶ πᾶς ἀνὴρ σφενδονήτης διεκρατησε τὸν δρόμον αὐτῶν καὶ ἔβαλον ἐν λίθοις ἐπ' αὐτούς· [6] καὶ ὑποδύσαντες ὑποκάτω τοῦ ὄρους, ἔδησαν τὸν ἀχιὼρ, καὶ ἄφηκαν ἐρριμμένον ὑπὸ τὸν ῥίζαν τοῦ ὄρους, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν.

cùm percusserimus eos omnes sicut hominẽ vnũ, tunc & ipse cum illis Assyriorum gladio interibis, & omnis Israel tecum perditione disperiet, & probabis quoniã Nabuchodonosor dominus sit vniuersæ terræ.

[3] Tũcque gladius militiæ meæ transiet per latera tua, & confixus cades inter vulneratos Israel, & nõ respirabis vltra, donec exterminẽris cum illis.

[4] Porrò autem, si prophetiam tuam veram existimas, non concidat vultus tuus, & pallor qui faciem tuam obtinet, abscedat à te, si verba mea hæc putas impleri non posse.

[5] Vt autem noueris quia simul cum illis hæc experieris, ecce ex hac hora illorum populo sociaberis, vt dũ dignas mei gladij pœnas exceperint, ipse simul vltioni subiaceas.

[6] Tunc Holofernes præcepit seruis suis, vt comprehenderent Achior, & ducerent eum in Bethuliam, & traderent eum in manus filiorum Israel.

[7] Et accipientes eum serui Holofernis, profecti sunt per campestria: sed cùm appropinquassent ad montana, exierunt cõtra eos fundibularij.

[8] Illi autem diuertentes à latere montis, ligauerunt Achior ad arborem manibus & pedibus, & sic vinctum de restibus dimiserũt eum, & reuersi sunt ad dominum suum.

[2] *Porrò filij Israel descẽdentes de Bethulia, venerunt ad eum. quem solue*ntes *duxerũt ad Bethuliam, atque in medium populi illum statuentes, percontati sunt quid rerum esset, quod illum vinctum Assyrij reliquissent.* C
[3] *In diebus illis erant illic principes, Ozias filius Micha de tribu Symeon, & Charmi, qui & Gothoniel.*
[4] *In medio itaque seniorum, & in conspectu omnium, Achior dixit omnia quæ locutus fuerat, ab Holoferne interrogatus; & qualiter populus Holofernis voluisset propter hoc verbum interficere eum; & quemadmodum ipse Holofernes iratus iusserit eum Israelitis hac de causa tradi, vt dum vinceret filios Israel, tunc & ipsum Achior diuersis iubeat interire supplicijs.*
[5] *Propter hoc quòd diuisset, Deus cæli defensor eorum est.*
[6] *Cúmque Achior vniuersa hæc exposuisset, omnis populus cecidit in faciem adorantes Dominum, & communi lamentatione & fletu vnanimes preces suas Domino effuderunt, dicentes,*
[7] *Dñe Deus cæli & terræ, respice ad nostram humiliatem, & faciem sanctorum tuorum attende, & ostende quoniam non derelinquis præsumentes de te, & præsumentes de se & de sua virtute gloriantes, humilias.*

[2] καὶ καταβάντες ἦ Ὀζὶ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν, ἐπέσχον ἐπ' αὐτὸν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον εἰς τὸ βαιθουλια.

[3] καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς μέσον ἄρχοντας τῆς πόλεως αὐτῶν, οἳ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Ὀζίας ὁ τοῦ μιχὰ ἐκ τῆς φυλῆς συμεών, καὶ χάβρις ὁ τοῦ γοθονιὴλ, καὶ χάρμις ὁ τοῦ μελχιήλ.

[4] καὶ συνεκάλεσαν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως· καὶ συνέδραμον πᾶς νεανίσκος αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἐκκλησίαν· καὶ ἔστησαν τὸν ἀχιὼρ ἐν μέσῳ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτῶν· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν Ὀζίας τὸ συμβεβηκός. [5] καὶ ἀποκριθεὶς ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς συνέσεως ὀλοφέρνου, καὶ πάντα τὰ ῥήματα ὅσα ἐλάλησεν ἐν μέσῳ τῶν ἀρχόντων ἀσσυρίων, καὶ ὅσα ἐμεγαλορρημόνησεν ὀλοφέρνης εἰς τὸν οἶκον ἰσραήλ.

[6] καὶ πεσόντες ὁ λαὸς προσεκύνησαν τῷ θεῷ, καὶ ἐβόησαν τῷ θεῷ, λέγοντες,

[7] κύριε ὁ θεὸς ὁ οὐρανοῦ καὶ πᾶσα ἡ κτίσις τῶν χειρῶν σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν ὑπερηφανίας αὐτῶν, καὶ ἔλεησον τὴν ταπείνωσιν τῶν γονέων ἡμῶν, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἡγιασμένων σοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.

[8] καὶ παρεκάλεσαν τὸν ἀχιὼρ, καὶ ἐπήνεσαν αὐτὸν σφόδρα.

[9] καὶ παρέλαβον αὐτὸν ὀζίας ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε πότον τοῖς πρεσβυτέροις· καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν θεὸν ἰσραὴλ εἰς βοήθειαν ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην.

[2] *Descendentes autem filij Israel de ciuitate sua, fecerunt super eum, & soluentes eum adduxerunt ad Betuluã.*
[3] *Et statuerunt eum inter principes ciuitatis eorum, qui erant in diebus illis, Ozias filius Micha de tribu Symeon, & Chabris filius Gothoniel, & Charmis filius Melchiel.*
[4] *Et conuocauerunt omnes seniores ciuitatis, & concurrerunt omnes iuuenes eorum, & mulieres ad congregationem, & statuerunt Achior in medio vniuersi populi eorum, & interrogauit eum Ozias quod contigerat: & respondens nunciauit eis verba confessus Holofernis, & omnia verba quæ locutus fuit in medio principum Assyriorum, & quæ superbè locutus fuit Holofernes contra domum Israel.*
[5] *Et procidentes populus adorauerunt Deum, & clamauerunt Deo, dicentes:*
[6] *Domine Deus cæli respice in superbias eorum, & miserere humilitatis generis nostri, & respice super faciem sanctificatorum tibi in die hac.*
[7] *Et vocauerunt Achior, & laudauerunt eum valde.*
[8] *Et assumpsit eum Ozias de congregatione in domum suam, & fecit conuiuium senioribus.*
[9] *Et inuocauerunt Deum Israel in auxilium per totam noctem illam.*

[8] Finito verò orationis populorum completa, consolati sunt Achior, dicentes,
[9] Deus patrum nostrorum, cuius tu virtutem prædicasti, ipse tibi hanc dabit vicissitudinem, vt eorum magis tu interitum videas.
[10] Cùm verò Dominus Deus noster dederit hanc libertatem seruis suis, sit & tecum Deus in medio nostri, vt sicut placuerit tibi, ita cum tuis omnibus conuerseris nobiscum.
[11] Tunc Ozias, finito consilio, suscepit eum in domum suam, & fecit cœnam magnam.
[12] Et vocatis omnibus presbyteris, simul expleto ieiunio, refecerunt.
[13] Postea verò conuocatus omnis populus, per totam noctem intra Ecclesiam orauerunt, petentes auxilium à Deo Israel.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. VII.

AT postridie nunciauit Holofernes omni exercitui suo, & omni populo suo, qui venerunt in auxilium eius, vt mouerent castra contra Betuluam, & ascensus montanorũ præoccuparent, & facerent prælium contra filios Israel. & mouit castra in die illa omnis vir potens eorum.

[2] Et exercitus suorum virorum bellatorum millia peditum septuaginta & centum, & equitum millia duodecim, præter præparationem & viros, qui erant pedites inter eos, magna multitudo nimis.

[3] Et castrametati sunt in valle prope Betuluam supra fontem. Et extenderunt in latitudinem super Dothaim vsque Belmaim, & in longitudine à Betulua vsque ad Cyamonem, quæ est contra Esdraelam.

[4] At filij Israel vt viderunt eorum multitudinem, turbati sunt valde. & dixit vnusquisque ad proximum suum, Nunc occupabunt isti faciem terræ vniuersæ, & neque montes excelsi, neque valles, neque colles sustinebunt grauitatem eorum.

[5] Et assumentes vnusquisque arma bellica sua, & incendentes pyram super turribus suis, manserunt custodientes tota nocte illa.

[6] At die secunda eduxit Holofernes omnẽ equitatum suum versus conspectum filiorum Israel, qui erant in Betulua. & consideraunt ascensus ciuitatis eorum. [7] Et fontes aquarum eorum aggressus est, & præoccupauit eos. & imposuit eis castra virorum bellatorum. & ipse transtulit castra in populũ suum. [8] Et accedentes ei omnes principes filiorum Esau, & omnes duces populi Moab, & duces regionis maritimæ, dixerunt, Audiat iam verbum dominus noster, vt non sit fractio in exercitu tuo.

ζ.

[1] Τῇ δ ἐπαύριον παρήγγειλεν ὁ Ολοφέρνης πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ καὶ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, οἱ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν συμμαχίαν αὐτοῦ, διαζωγίειν ἐπὶ Βετυλούα, καὶ τὰς διαβάσεις τῆς ὀρεινῆς προκαταλαμβάνειν, καὶ πολεμεῖν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ισραήλ· καὶ διέζωσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς αὐτῶν.

[2] καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν ἀνδρῶν πολεμιστῶν χιλιάδες πεζῶν ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν, καὶ ἱππέων χιλιάδες δεκαδύο, χωρὶς τῆς ἀποσκευῆς καὶ τῶν ἀνδρῶν οἳ ἦσαν πεζοὶ ἐν αὐτοῖς πολὺ πλῆθος σφόδρα. [3] καὶ παρεκάλεσεν ἐν τῷ αὐλῶνι πλησίον Βετυλούα ἐπὶ τῆς πηγῆς· καὶ παρέτειναν εἰς θέρος ἐπὶ Δωθαΐμ ἕως Βελμαΐμ, καὶ εἰς μῆκος ἀπὸ Βετυλούα ἕως Κυαμῶν ἤ ἐστιν ἀπέναντι ἐσδρηλών.

[4] Οἱ δὲ υἱοὶ Ισραὴλ ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἐταράχθησαν σφόδρα· καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, νῦν ἐκλείξουσιν οὗτοι τὸ πρόσωπον τῆς πάσης, καὶ οὔτε τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ, οὔτε αἱ φάραγγες, οὔτε οἱ βουνοὶ ἀντιστήσονται τὰ βάρη αὐτῶν.

[5] καὶ διαλαβόντες ἕκας τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτῶν, καὶ ἀνάψαντες πυρὰ ἐπὶ τοῦ πύργους αὐτῶν, ἐμεῖνον φυλάσσοντες ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην.

[6] τῇ δ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ἐξήγαγεν Ολοφέρνης πᾶσαν τὴν ἵππον αὐτοῦ ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν Ισραὴλ οἱ ἦσαν ἐν Βετυλούα· καὶ ἐπεσκέψατο τὰς διαβάσεις τῆς πόλεως αὐτῶν.

[7] καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων αὐτῶν ἐφώδωσε, καὶ προσκαλεσάμενος αὐτὰς· ἔθετο αὐτοῖς παρεμβολὰς ἀνδρῶν πολεμιστῶν· καὶ αὐτὸς διέζωσεν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ. [8] καὶ προσελθόντες αὐτῷ πάντες ἄρχοντες τῶν υἱῶν ἦσαν, καὶ πάντες ἕκας ἠγέμονοι ἔθνους μυριάδος, καὶ ἑκατοντάρχοι καὶ παραλίας, εἶπον, ἀκουσάτω δὴ λόγου ὁ δεσπότης ἡμῶν, ἵνα μὴ γένηται θραῦσις ἐν τῇ παρεμβολῇ σου.

CAP. VII.

[1] HOlofernes autem altera die præcepit exercitibus suis, vt ascenderent contra Bethuliam.

[2] Erant autem pedites bellatorum centum viginti millia, & equites viginti duo millia, præter præparationes virorum illorum, quos occupauerat captiuitas, & abducti fuerant de prouinciis & vrbibus vniuersæ iuuentutis.

[3] Omnes parauerunt se pariter ad pugnam contra filios Israel, & venerunt per crepidinem montis vsque ad apicem, qui respicit super Dothain, à loco qui dicitur Belma, vsq; ad Chelmon, qui est contra Esdrelon.

[4] Filij autem Israel, vt viderunt multitudinem illorum, prostrauerunt se super terram, mittentes cinerem super capita sua, vnanimes orantes, vt Deus Israel misericordiam suam ostenderet super populum suum.

[5] Et assumentes arma sua bellica, sederunt per loca quæ angusti itineris tramitem dirigunt inter montosa, & erant custodientes ea tota die & nocte.

[6] Porrò Holofernes, dum B circuit per gyrum, reperit quòd fons qui influebat, aquæductum illorũ à parte australi extra ciuitatem dirigeret, & incidi præcepit aquæductum illorum.

[7] Erant tamen non longè à muris fontes, ex quibus furtim videbãtur haurire aquam ad refocillandum potius, quàm ad potandum.

[8] Sed filij Ammon & Moab accesserunt ad Holofernem, dicentes,

[1] Filij Israel non in lancea, nec in sagitta confidunt, sed montes defendunt illos, & muniunt illos colles in præcipitio cõstituti.

[2] Vt ergo sine congressione pugnæ posis superare eos, pone custodes fontium, vt non hauriant aquã ex eis, & sine gladio interficies eos, vel certè fatigati, tradent ciuitatem suam, quam putant in montibus positam, superari nõ posse.

[3] Et placuerũt verba hęc coram Holoferne, & coram satellitibus eius, & constituit per gyrum centenarios per singulos fontes.

[4] Cumque ista custodia per dies viginti fuisset exC pleta, defecerunt cisternæ & collectiones aquarũ omnibus inhabitantibus Bethuliam, ita vt non esset in ciuitate vnde satiarẽtur vel vna die, quoniam ad mensurã dabatur populis aqua quotidie.

[5] Tunc ad Oziam congregati omnes viri, fœmi-

[1] ὁ γὰρ λαὸς ἐδὰτ τῶν υἱῶν Ισραὴλ, οὐ πεποίθασιν ἐπὶ τοῖς ὅπλοις αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὑψεσι τῶν ὀρέων ἐν οἷς αὐτοὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐτοῖς· οὐ γὰρ ἔστιν εὐχερὲς προσβαῖναι τοῖς κορυφαῖς τῶν ὀρέων αὐτῶν.

[2] καὶ νῦν δέσποτα μὴ πολέμει ὡς αὐτοὺς καθὼς γίνεται πόλεμος παρατάξεως, καὶ οὐ πεσεῖται ἐκ τοῦ λαοῦ σου ὡς ἀνὴρ εἷς· ἀναμενῶν ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς σου διαφυλάσσων πάντα ἀνδρα ἐκ τῆς δυνάμεώς σου· [3] καὶ ἐπικρεμάσατωσαν οἱ παῖδές σου τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος, ἣ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ ὄρους· διότι ἐκεῖθεν ὑδρεύονται πάντες οἱ κατοικοῦντες Βετυλούα· καὶ ἀνέλωσιν αὐτοὺς ἡ δίψα, καὶ ἐκδώσουσι τὴν πόλιν ἑαυτῶν· καὶ ἡμεῖς καὶ ὁ λαὸς ἡμῶν ἀναβησόμεθα ἐπὶ τὰς πλησίον κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐτοῖς εἰς φυλακὴν· ἵνα μὴ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ πόλεως ἄνδρα ἕνα· καὶ ταχήσονται ἐν τῷ λιμῷ αὐτοί, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν· καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὴν ῥομφαίαν ἐπ' αὐτούς, καταφθαρήσονται ἐν ταῖς πλατείαις τῶν οἰκήσεως αὐτῶν· καὶ ἀνταποδώσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα πονηρόν, ἀνθ' ὧν ἐστασίασαν καὶ ἠχθρώσαντο τῷ προσώπῳ σου ἐν εἰρήνῃ.

[4] καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐτῶν ἐνώπιον Ολοφέρνου, καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτοῦ· καὶ ἔστωσαν ποιεῖν καθὰ ἐλάλησαν.

[5] καὶ ἀπῆραν παρεμβολὴ υἱῶν Αμμών, καὶ μετ' αὐτῶν χιλιάδες τοξοτῶν ἵππων αὐτῶν· καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι· καὶ προσκατελάβοντο τὰς πηγὰς καὶ τοὺς ὑδάτων τῶν υἱῶν Ισραὴλ· καὶ ἀνέβησαν υἱοὶ Ησαυ καὶ υἱοὶ Αμμών, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ὀρεινῇ ἀπέναντι Δωθαΐμ· καὶ ἀπέστειλαν ἐξ αὐτῶν πρὸς νότον καὶ ἀπηλιώτην ἀπέναντι Χρεβήλ, ἕως πλησίον Χουσί, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χειμάρρου μοχμὼρ· καὶ ἡ λοιπὴ παρεμβολὴ τῶν Ασσυρίων παρενέβαλον ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐκάλυψαν πρόσωπον τῆς γῆς· καὶ αἱ σκηναὶ καὶ αἱ ἀπαρτίαι αὐτῶν κατεστρώθησαν εἰς πλῆθος πολὺ σφόδρα. [6] καὶ οἱ υἱοὶ Ισραὴλ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον θεὸν αὐτῶν, ὅτι ὀλιγοψύχησε τὸ πνεῦμα αὐτῶν, ὅτι ἐκύκλωσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἦν διαφυγεῖν ἐκ μέσου αὐτῶν· καὶ ἐμβρόν κύκλῳ αὐτῶν πᾶσα συναγωγὴ Ασσυρίων, οἱ πεζοὶ καὶ τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτῶν ἡμέρας τεσσαρακονταδύο ἡμέρας

[1] Nam populus iste filiorum Israel, non confidunt in lanceis suis, sed in sublimitatibus montium in quibus ipsi habitant in eis: non enim est facile procedere per vertices montium eorum.

[2] Et nunc domine ne prælium ineas aduersus eos sicut fit prælium aciei, & non cadet de populo tuo vt vir vnus. mane in castris tuis custodiens omnem virum ex exercitu tuo. & obtineant serui tui fontem aquæ, qui exit de radice montis, quia inde aquantur omnes habitantes Betulua, et interimet eos sitis, & tradent ciuitatem suam: & nos & populus noster ascẽdemus super proximas altitudines montium, et castrametabimur super eas in custodiam: ne exeat de ciuitate vir vnus. & contabescent in fame ipsi, & vxores eorum, & filij eorum, & antequam veniat gladius super eos, subuertentur in plateis habitationis eorum. & retribues eis retributionem malam, eò quòd rebellauerunt, & non obedierunt faciei tuæ in pace.

[11] Et placuerunt verba eorum coram Holoferne, & coram omnibus satellitibus eius. & constituit facere sicut locuti fuerunt.

[12] Et recesserunt castra filiorum Ammon, & cum eis millia quinque filiorum Assur, & castrametati sunt in valle; & præoccupauerunt aquas & fontes aquarum filiorum Israel: et ascenderunt filij Esau & filij Ammon, & castrametati sunt in montanis contra Dothaim, & miserunt ex eis ad Austrum & Subsolanum cõtra Ecrebel, quæ est prope Chusi, quæ est super torrentem Mochmur. & reliquus exercitus Assyriorum castrametati sunt in campo, & cooperuerunt omnem faciem terræ, & tabernacula & sarcinæ eorum castrafecerunt in multitudine multa valde.

[13] Et filij Israel clamauerunt ad Dominum Deum eorum, quoniam defecit animo spiritus eorum, quoniam in circuitu erant omnes inimici eorum, & non poterant fugere de medio eorum: & manserunt in circuitu eorum omnis congregatio Assyriorum, pedites & currus, & equites eorum diebus triginta quatuor.

Universidad de Deusto
Biblioteca

& deficiebant omnibus habitantibus Bethulua omnia recepacula sua aquarum, et lacus euacuabãtur, & nõ habebant ad bibendum ad satietatem aquam die vna, quoniam in mẽsura dabant eis ad bibendum. & consternati sunt infantes eorum, & vxores & iuuenes defecerunt à siti, & cadebant in plateis ciuitatis, & in transitibus portarum. & non erat vigor amplius in eis. Et congregatus est vniuersus populus ad Oziam & principes ciuitatis, iuuenes, & mulieres, & pueri. & clamauerũt voce magna, & dixerunt coram omnibus senioribus, Judicet Deus inter nos & vos, quoniam fecistis in nobis iniustitiam magnã, non loquentes pacifica cum filiis Assyriorum.

14 ² Et nunc non est auxiliator noster, sed vendidit nos Deus in manibus eorum, vt prosternamur ante eos in siti et perditione magna.

15 ² Et nunc conuocate eos, & tradite ciuitatẽ omnem in direptionẽ populo Holoferni, & vniuerso exercitui eius.

16 ² Quoniam melius nos fieri eis in rapinam, quàm mori in siti. erimus enim in seruos, & viuet anima nostra: & non videbimus mortem infantium nostrorum in oculis nostris, & vxores & filios nostros deficientes animas ipsorum.

17 ² Contestamur vobis cælum & terram, & Deum nostrum, & Dominum patrum nostrorum, qui vlciscitur nos secundum peccata nostra, & peccata patrum nostrorum, vt non faciat secundum verba hæc in die hodierna.

18 ² Et factus fuit planctus magnus in medio congregationis omnium vnanimiter. & clamauerunt ad Dominum Deum voce magna.

καὶ ἐξέλειπον πόλεις ἕως καὶ οἰκοδομὰς ῥεῦσαι πόσῳ τὰ ἀγεῖα αὐτῶν τῶν ὑδάτων. ⁋ ④ λαικοὶ ἐξεκενοῦντο· καὶ οὐκ εἶχον πιεῖν εἰς πλησμονὴν ὕδωρ ἡμέραν μίαν, ὅτι ἐν μέτρῳ ἐδίδοσαν αὐτοῖς πιεῖν. καὶ ἠθύμησαν τὰ νήπια αὐτῶν, ⁋ αἱ γυναῖκες ⁋ ④ νεανίσκοι ἐξέλιπον ὑπὸ τὴν δίψης. καὶ ἔπιπτον ἐν ταῖς πλατείαις τῆς πόλεως, ⁋ ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν πυλῶν. καὶ οὐκ ἦν ἔτι κραταίωσις ἐπ' ἐν αὐτοῖς· ⁋ ἐπεσυνήχθησαν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Ὀζίαν καὶ τοὺς ἀρχοντας τ πόλεως, ④ νεανίσκοι ⁋ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία· ⁋ ἀνέβοησαν φωνῇ μεγαλῃ, ⁋ εἶπον ἐναντίον πάντων τῶν πρεσβυτέρων, κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ὑμῶν, ὅτι ἐποιήσατε ἐν ἡμῖν ἀδικίαν μεγάλην ὑ λαλήσαντες εἰρηνικὰ μ τῶν υἱῶν ἀσσύρ.

14 ² ⁋ καὶ οὐκ ἔστι βοηθὸς ἡμῶν, ἀλλὰ πέπρακεν ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, τοῦ καταῤῥαπῆναι ἐναντίον αὐτῶν ἐν δίψῃ καὶ ἀπωλείᾳ μεγάλῃ.

15 ² καὶ νῦν ⁋ παλέσασθε αὐτούς, ⁋ ἐκδότε τὴν πόλιν πᾶσαν εἰς πρόνομὴν λαῷ ὀλοφέρνου ⁋ πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

16 ² ὅτι κρεῖσσον ἡμᾶς ⁋ γενηθῆναι αὐτοῖς εἰς ἁρπαγήν, ἢ ἀποθανεῖν ἐν δίψῃ· ἐσόμεθα γὰρ εἰς δούλους, ⁋ ζήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν· ⁋ οὐκ ὀψόμεθα ἐν θανάτῳ τῶν νηπίων ἡμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ⁋ τὰς γυναῖκας ⁋ τὰ τέκνα ἡμῶν ἐκλυούσας τὰς ψυχὰς αὐτῶν.

17 ² μαρτυρόμεθα ὑμῖν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ κύριον τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐκδικεῖ ἡμᾶς κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ τὰ ἁμαρτήματα τῶν πατέρων ἡμῶν, ἵνα μὴ ποιήσῃ κ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον.

18 ² καὶ ἐγένετο κλαυθμὸς μέγας ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πάντων ὁμοθυμαδὸν ⁋ ἐβόησαν πρὸς τὸν κύριον θεὸν φωνῇ μεγάλῃ.

næque, iuuenes & paruuli omnes simul vna voce dixerunt, Iudicet Deus inter nos & te, quoniam fecisti in nos mala, nolens loqui pacifice cũ Assyriis; & propter hoc vendidit nos Deus in manibus eorum.

14 ² Et ideo non est qui adiuuet, cùm prosternamur ante oculos eorum in siti & in perditione magna.

15 ² Et nunc congregate vniuersos qui in ciuitate sunt, vt spõte tradamus nos populo Holofernis.

16 ² Melius est enim vt captiui benedicamus Dominum viuentes, quàm moriamur & simus opprobriũ omni carni, cùm videamus vxores nostras & infantes nostros mori ante oculos nostros.

17 ² Contestamur hodie cæD lum & terram, & Deum patrum nostrorum, qui vlciscitur nos secundum peccata nostra, vt iam tradatis ciuitatem in manu militiæ Holofernis, vt sit finis nostri breuis in ore gladij, qui longior efficitur in ariditate sitis.

18 ² Et cùm hæc dixissent, factus est fletus & vlulatus magnus in ecclesia omnibus, & per multas horas vna voce clamauerunt ad Deum, dicentes,

19 ² Peccauimus cum patribus nostris, iniustè egimus, iniquitatem fecimus.

20 ² Tu quia pius es, miserere nostri, & in tuo flagello vindica iniquitates nostras, & noli tradere confitentes te populo qui ignorat te, vt non dicant inter gentes, Vbi est Deus eorum?

21 ² Et cùm fatigati his clamoribus, & his fletibus lassati siluissent, exurgens Ozias, infusus lachrymis, dixit:

21 ² Æquo animo estote fratres, & hos quinq; dies expectemus à Domino misericordiam.

22 ² Forsitan enim indignationem suam abscindet, & dabit gloriam nomini suo.

24 ² Si autẽ transactis quinque diebus, nõ venerit adiutoriũ, faciemus hæc verba quæ locuti estis.

CAP. VIII.

1 ET factum est cùm audisset hæc verba Iudith Aviduæ; quæ erat filia Merari, filij Idox, filij Ioseph, filij Oziæ, filij Elai, filij Iamnor, filij Iedeon, filij Raphoim, filij Achitob, filij Melchiæ, filij Enan, filij Nathaniæ, filij Salathiel, filij Simeon, filij Ruben.

2 ² Et vir eius fuit Manasses, qui mortuus est in diebus messis ordeaceæ.

3 ² Instabat enim super alligantes manipulos in campo, & venit æstus super caput eius, & mortuus est in Bethulia ciuitate sua, & sepultus est cum patribus suis.

4 ² Erat autem Iudith relicta eius vidua iam annis tribus, & mensibus quatuor.

5 ² Et in superioribus domus suæ fecit sibi secretum cubiculum, in quo cum puellis suis clausa morabatur; & habens super lumbos suos cilicium, ieiunabat omnibus diebus vitæ suæ, præter sabbata, & neomenias, & festa domus Israel.

6 ² Erat autem eleganti aspectu nimis; cui vir suus reliquerat diuitias multas, & familiam copiosam, ac possessiones armẽtis boum, ac gregibus ouium plenas.

IVDITH.

21 ² ⁋ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ὀζίας, θαρσεῖτε ἀδελφοί· διακαρτερήσωμεν ἔτι πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς ἐπιστρέψει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς· ὁ γὰρ ἐγκαταλείψει ἡμᾶς εἰς τέλος.

24 ² ⁋ ἐὰν δὲ διέλθωσιν αὐτας, καὶ μὴ ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς βοήθεια, ποιήσω κ τὸ ῥῆμα ὑμῶν· ⁋ ἐκπορπίσω τὸν λαὸν εἰς τὸν ἑαυτοῦ παρεμβολήν· ⁋ ἐπὶ τὰ τείχη ⁋ τοῦ πύργους τ πόλεως αὐτῶν ἀπέλθωσι, ⁋ τὰς γυναῖκας ⁋ τὰ τέκνα εἰς τοῦ οἴκους αὐτῶν ἀπέστειλαν· ⁋ ἦσαν ἐν ταπεινώσει πολλῇ ἐν τῇ πόλει.

ιʹ.

1 ² Καὶ ἤκουσεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἰουδὶθ θυγάτηρ μεραρὶ, υἱοῦ ὦξ υἱοῦ ἰωσὴφ, υἱοῦ ὀζίηλ, υἱοῦ ἐλκία, υἱοῦ ἀνανίου, υἱοῦ γεδεών, υἱοῦ ῥαφαΐν, υἱοῦ ἀκιτὼ, υἱοῦ ηλιά, υἱοῦ ἐλιάβ, υἱοῦ ναθαναὴλ, υἱοῦ σαμαλιὴλ, υἱοῦ σαλαδαΐ, υἱοῦ ἰσραήλ. ² ⁋ ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς μανασσῆς τ φυλῆς αὐτῆς, καὶ τ πατριᾶς αὐτῆς· ⁋ ἀπέθανεν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ κριθῶν.

3 ² ἐπέκειτο γὰρ τοῖς δεσμεύουσι τὰ δράγματα ἐν τῷ πεδίῳ, ⁋ ὁ καύσων ἦλθεν τοῖς τῷ κεφαλῷ αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν τοῖς τῷ κλίνῃ αὐτοῦ· καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν μ τῶν πατέρων αὐτοῦ ⁋ ἐν τῷ ἀγρῷ τῷ σαμεῖον θωβαὲμ ⁋ βαλαμών. ⁴ καὶ ἰουδὶθ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς χηρεύσασα ἔτη τέσσαρας.

5 ² καὶ ἐποίησεν ἑαυτῇ σκηνὴν τοῖς τῷ δώματι τοῦ οἴκου αὐτῆς, ⁋ ἐπέθηκεν τοῖς τῷ ὀσφῦι αὐτῆς σάκκον, ⁋ ἦν ἐπ' αὐτῆς τὰ ἱμάτια τ χηρύσεως αὐτῆς· ⁋ ἐνήστευσε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς χηρύσεως αὐτῆς, χωρὶς σαββάτων ⁋ σαββάτων, καὶ νεομηνιῶν καὶ ἑορτῶν ⁋ χαρμοσυνῶν οἴκου ἰσραήλ.

6 ² καὶ ἦν καλὴ τῇ εἴδει, καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα· ⁋ ⁋ ἐπελέλειπτο αὐτῇ μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χρυσίον ⁋ ἀργύριον ⁋ παῖδας καὶ παιδίσκας καὶ κτήνη, ⁋ ἀγρούς, ⁋ ἔμενεν ἐπ' αὐτῶν.

22 ² Et dixit ad eos Ozias, Confidite fratres: expectemus adhuc quinq; dies, in quibus conuertet Dominus Deus noster misericordiam suam super nos. non enim derelinquet nos in finem.

24 ² Si autem transierint isti, & non venerit super nos adiutorium, faciam iuxta verbum vestrum: & dispersit populum in sua castra. & ad muros & turres ciuitatis suæ abierunt, & vxores & filios in domos suas miserunt, & erant in humilitate multa in ciuitate.

CAP. VIII.

1 ET audiuit in illis diebus Iudith filia Merari, filij Ox, filij Ioseph, filij Oziel, filij Helcia, filij Ananiæ, filij Gedeon, filij Raphain, filij Aetho, filij Elu, filij Eliab, filij Nathanael, filij Samaliel, filij Saladai, filij Israel.

2 ² Et vir eius Manasses de tribu eius & de familia eius, & mortuus est in diebus messis ordei.

3 ² Instabat enim super alligantes manipulos in capo, & æstus venit super caput eius, & cecidit in lectum suum, & sepelierunt eum cum patribus suis in agro qui inter Dothaim & Balamo. 4 ² Et erat Judith in domo sua vidua annis tribus & mensibus quatuor.

5 ² Et fecit sibi tabernaculum in parte superiori domus suæ, & imposuit super lumbũ suum cilitium, & erant super eam vestes viduitatis suæ, & ieiunauit omnibus diebus viduitatis suæ, præter antesabbata et sabbata & anteneomenias & festa, & solemnitates domus Israel.

6 ² Et erat speciosa forma, & elegans aspectu nimis: & reliquerat ei Manasses vir eius aurum & argentum, & famulos, & ancillas, & pecora, & agros, & manebat in eis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ᵃEt non erat qui inferret in eam verbum malum, quoniam timebat Deum valde. ᵃEt audiuit verba populi mala contra principem, quoniam consternati sunt in paucitate aquarum, & audiunt omnia verba Judith quæ locutus fuit ad eos Ozias, quomodo iurauit eis quòd traderet ciuitatē post dies quinq; Assyrijs. ᵃEt cùm misisset ancillam suam quæ præerat omnibus facultatibus suis, vocauit Oziam & Chabrin & Charmin presbyteros ciuitatis suæ: & venerunt ad eam. Et dixit ad eos, Audite iam me principes habitantiū Betuliæ, quoniam non rectum verbum vestrū quod locuti estis coram populo in die hac, & confitiuistis iusiurandū hoc quod locuti estis inter Deum & nos, & dixistis tradituros esse ciuitatem inimicis nostris, nisi in illis conuersus fuerit Dominus ad adiuuandum nos. ᵃEt nunc qui estis vos qui tentastis Deum in die hodierna, & statuitis pro Deo in medio filiorū hominū? ᵃ& nunc Dominum omnipotentem exquiritis, & nihil cognoscetis vsque in seculum, quia profundum cordis hominis non inuenietis, & verba cogitationis eius nō percipietis, & quomodo Deum qui fecit omnia hæc scrutabimini, & mentem eius cognoscetis, & cogitationē eius dignoscetis? ᵃNequaquam fratres, ne ad iram excitetis Dominum Deum nostrum, quoniā si noluerit in quinq; diebus adiuuare nos, ipse habet potestatē in quibus voluerit defendere et omnibus diebus, aut etiā exterminare nos ante faciē inimicorū nostrorū. ᵃVos aūt ne alienetis consilia Dñi Dei nostri, quoniā nō quasi homo Deꝰ vt minis afficiatur, neque sicut filius hominis vt iudicetur. ᵃIdeoque expectantes quæ ab eo salutem, inuocemus eum in adiutorium nostrum, & exaudiet vocē nostram, si fuerit ei placitum, quoniam non surrexit in generationibus nostris, neque est in die hodierna, neque tribus, neque familia, neque populus, neque ciuitas ex nobis, qui adorent deos manufactos.

ᵃ Et non erat qui inferret in eam verbum malum, quoniam timebat Deum valde. ᵃ Et audiuit verba populi mala contra principem, quoniam consternati sunt in paucitate aquarum, & audiunt omnia verba Judith quæ locutus fuit ad eos Ozias, quomodo iurauit eis quòd traderet ciuitatē post dies quinq; Assyrijs. ᵃ Et cùm misisset ancillam suam quæ præerat omnibus facultatibus suis, vocauit Oziam & Chabrin & Charmin presbyteros ciuitatis suæ: & venerunt ad eam. Et dixit ad eos, Audite iam me principes habitantiū Betuliæ, quoniam non rectum verbum vestrū quod locuti estis coram populo in die hac, & confitiuistis iusiurandū hoc quod locuti estis inter Deum & nos, & dixistis tradituros esse ciuitatem inimicis nostris, nisi in illis conuersus fuerit Dominus ad adiuuandum nos. ᵃ Et nunc qui estis vos qui tentastis Deum in die hodierna, & statuitis pro Deo in medio filiorū hominū? ᵃ & nunc Dominum omnipotentem exquiritis, & nihil cognoscetis vsque in seculum, quia profundum cordis hominis non inuenietis, & verba cogitationis eius nō percipietis, & quomodo Deum qui fecit omnia hæc scrutabimini, & mentem eius cognoscetis, & cogitationē eius dignoscetis? ᵃ Nequaquam fratres, ne ad iram excitetis Dominum Deum nostrum, quoniā si noluerit in quinq; diebus adiuuare nos, ipse habet potestatē in quibus voluerit defendere et omnibus diebus, aut etiā exterminare nos ante faciē inimicorū nostrorū. ᵃ Vos aūt ne alienetis consilia Dñi Dei nostri, quoniā nō quasi homo Deꝰ vt minis afficiatur, neque sicut filius hominis vt iudicetur. ᵃ Ideoque expectantes quæ ab eo salutem, inuocemus eum in adiutorium nostrum, & exaudiet vocē nostram, si fuerit ei placitum, quoniam non surrexit in generationibus nostris, neque est in die hodierna, neque tribus, neque familia, neque populus, neque ciuitas ex nobis, qui adorent deos manufactos.

7 ᵃ Ἐν δὲ τῷ ὃς ἐπῆνεγκεν ἐπ' αὐτὴν ῥῆμα πονηρόν, ὅτι ἐφοβεῖτο τὸν θεὸν σφόδρα. ᵃ Ἐ ἤκουσε τὰ ῥήματα ⸗ λαοῦ τὰ πονηρὰ ἅπερ ἐν ἀρχοντα, ὅτι ὀλιγοψύχησαν ἐν τῇ ἀπορίᾳ τῶν ὑδάτων· Ἐ ἤκουσε πάντας αὐτοὺς λόγους ἃ ἐλάλησε πρὸς αὐτὰς Ὀζίας, ὡς ὤμοσεν αὐτοῖς παραδώσειν τὴν πόλιν μὴ ἡμέρας πέντε τοῖς Ἀσσυρίοις.

9 ᵃ καὶ ἀποστείλασα τὴν ἄρχουσαν αὐτῆς τὴν ἐφεστῶσαν πάσῃ τῇ ὑπαρχούσῃ αὐτῇ, ἐκάλεσεν Ὀζίαν καὶ Χαβρὶν Ἐ Χαρμὶν οὗς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως αὐτῆς, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτήν.

καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἀκούσατέ μου ἄρχοντες τῶν κατοικούντων Βετυλούα, ὅτι οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ⊙ ὑμῶν ὃν ἐλαλήσατε ἐναντίον ⸗ λαοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, Ἐ ἐστήσατε τὸν ὅρκον τοῦτον ὃν ἐλαλήσατε ἀνὰ μέσον ⸗ θεοῦ Ἐ ἡμῶν, καὶ εἴπατε ἐκδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἐὰν μὴ ἐν αὐταῖς ἐπιστρέψῃ κύριος ⊙ βοηθῆσαι ἡμῖν.

10 ᵃ καὶ νῦν τίνες ἐστὲ ὑμεῖς οἱ ἐπειράσατε τὸν θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, καὶ ἵστασθε ὑπὲρ ⸗ θεοῦ ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων. ᵃ Ἐ νῦν κύριον παντοκράτορα ἐξετάζετε, Ἐ οὐδὲν ἐπιγνώσεσθε εἰς τὸν αἰῶνα ⊙· ὅτι βαθὺ καρδίας ἀνθρώπου οὐκ ἐξιχνιάσετε, Ἐ λόγους διανοίας αὐτοῦ οὐ διαλήψεσθε, Ἐ πῶς τὸν θεὸν ὃς ἐποίησε πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε, Ἐ τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπιγνώσεσθε, καὶ τὸν λογισμὸν αὐτοῦ καταλήψεσθε;

12 ᵃ μηδαμῶς ἀδελφοί, μὴ παροργίζετε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἐὰν μὴ θέλῃ ⊙ ἐν ταῖς πέντε ἡμέραις βοηθῆσαι ἡμῖν, αὐτὸς ἔχει τὴν ἐξουσίαν ἐν αἷς θέλῃ σκεπάσαι Ἐ πάσας ἡμέρας, ἢ Ἐ ὀλοθρεῦσαι ἡμᾶς πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. ᵃ ὑμεῖς δὲ μὴ συνεχαλίζετε τὰς βουλὰς κυρίου ⸗ θεοῦ ἡμῶν, ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπος ⊙ ὁ θεὸς ἀπειληθῆναι, οὐδ' ὡς υἱὸς ἀνθρώπου διατεθῆναι. ᵃ διόπερ ἀναμείνοντες τὴν παρ' αὐτοῦ σωτηρίαν, παρακαλέσωμεν αὐτὸν εἰς βοήθειαν ἡμῶν· Ἐ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς ἡμῶν, ἐὰν ᾖ αὐτῷ ἀρεστόν· ὅτι οὐκ ἀνέστη ἐν ταῖς γενεαῖς ἡμῶν, οὐδὲ ἔστιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, οὔτε φυλὴ, οὔτε πατριά, οὔτε δῆμος, οὔτε πόλις ἐξ ἡμῶν, οἳ προσκυνοῦσι θεοῖς χειροποιήτοις.

7 ᵃ Et erat hæc in omnibus famosissima, quoniam timebat Dominū valde, nec erat qui loqueretur de illa verbum malum.

8 ᵃ Hęc itaq; cùm audisset, quoniā Ozias promisisset, quòd transacto quinto die traderet ciuitatem, misit ad presbyteros Chabri & Charmi.

9 ᵃ Et venerunt ad illam, & dixit illis, Quod est hoc verbum in quo consensit Ozias, vt tradat ciuitatem Assyriis, si intra quinq; dies non venerit vobis adiutorium?

10 ᵃ Et qui estis vos qui tentatis Dominum? Non est iste sermo qui misericordiā prouocet, sed potius qui iram excitet, & furorem accendat.

11 ᵃ Posuistis vos tempus miserationis Domini, & in arbitrium vestrū diem constituistis ei.

12 ᵃ Sed quia patiens Dominus est, in hoc ipso pœniteamus, & indulgentiam eius fusis lachrymis postulemus.

13 ᵃ Non enim quasi homo Deus sic comminabitur, neq; sicut filius hominis ad iracundiam inflāmabitur.

14 ᵃ Et ideo humiliemus illi animas nostras, & in spiritu cōstituti humiliato seruiētes illi, dicamus flētes Dño, vt secundū voluntatē suam sic faciat nobiscum citò misericordiam suam.

ᵃ Vt sicut conturbatum est cor nostrum in superbia eorum, ita etiam de nostra humiliratę gloriemur; quoniam nō sumus secuti peccata patrum nostrorū, qui dereliquerūt Deum suum, & adorauerunt deos alienos. pro quo scelere dati sunt in gladiū, & in rapinā, & in confusionem inimicis suis. ᵃ Nos autē alterum Deū nescimꝰ præter ipsum.

ᵃ Expectemus humiles consolationem eius, & exquiret sanguinem nostrum de afflictionibus inimicorum nostrorum, & humiliabit omnes gentes quæcunque insurgunt contra nos, & faciet illas sine honore Dñs Deus noster.

ᵃ Et nunc fratres, quoniam vos qui estis presbyteri in populo Dei, & ex vobis pendet anima illorū, ad eloquium vestrū corda eorum erigite, vt memores sint quia tentati sunt patres nostri, vt probarētur si verè colerent Deum suū. ᵃ Memores esse debent, quomodo pater noster Abraam tentatus est, & per multas tribulationes probatꝰ, Dei amicus effectus est. ᵃ Sic Isaac, sic Iacob, sic Moyses, & omnes q̄ placuerūt Deo, pressuras tribulationes trāsierūt fideles. ᵃ Illi aūt qui tentationes nō susceperunt ei timore Dñi, & impatiēciam suam, & improperium murmurationis suæ contra Deum protulerūt, exterminati sunt ab exterminatore, & à serpētibus pericrūt. ᵃ Et nos ergo nō vlciscamur nos pro his quæ patimur, sed reputantes peccatis nostris hæc ipsa supplicia minora esse, flagella Dñi quasi seruiqui corripimur ad emendationē, & nō ad perditionē nostram. ᵃ Et cùm hæc dixerunt illi Ozias & presbyteri populi surrexerunt, & dixerunt ei, Omnia quæcunque locutus es, vera sunt apud nos, & non erit qui contradicat sermonibus tuis. ᵃ Et nunc ora pro nobis, quia mulier sancta es timens Deum, & mittemus cum puella tua pueros qui eant tecum in portas ciuitatis, & ostendemus tibi quòd non tentemus Deum, quia tu es sanctificata à viro tuo. ᵃ Et dixit Judith ad eos, Audite me, & faciam rem quæ transibit in generationes filiorum terræ nostræ. ᵃ Vos stabitis hac nocte ad portas ciuitatis, & ego egrediar cum ancilla mea, & post dies quos locuti estis quòd tradatis ciuitatem inimicis nostris, visitabit Dominus Israel in manu mea. ᵃ Vos aūt non requiratis factum meum, non enim narrabo vobis quæ faciam, donec finiatur quæ gesturus sum. ᵃ Et dixerunt ei principes & presbyteri, Vade in pace, & Dominus Deus sit tecum, vt faciat vindictam de inimicis nostris, & recessit ab eis.

ᵃ καθάπερ ἐγράφη ἐν τοῖς πρότερον ἐν ἡμέραις, ὧν χάριν ἐδόθησαν εἰς ῥομφαίαν Ἐ διαρπαγὴν τοῖς πατράσιν ἡμῶν, Ἐ ἔπεσον πτῶμα μέγα ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν.

ᵃ ἡμεῖς δὲ ἕτερον θεὸν οὐκ ἐπίσαμεν. 16

ᵃ ὅθεν ἐλπίζομεν ὅτι οὐκ ὑπερόψεται 17 ἡμᾶς, οὔτε ὁ θεὸς ἡμῶν, οὔτε ὁ κύριος ἡμῶν, οὔτε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καθὼς ἐλάλησεν, Ἐ ἔστω ὡς ἐλάλησεν ἐφ' ἡμᾶς.

ᵃ καὶ νῦν ἀδελφοὶ ἐπιδείξωμεθα 18 τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν, ὅτι ἐξ ἡμῶν ἐκκρέμαται ἡ ψυχὴ αὐτῶν, Ἐ τὰ ἅγια καὶ ὁ οἶκος Ἐ τὸ θυσιαστήριον ἐπεστήριξε ἐφ' ἡμῖν ἐπὶ πλοῦτα τούτοις εὐχαριστήσωμεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, ὃς πειράζει ἡμᾶς καθὼς καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν.

ᵃ μνήσθητε ὅσα ἐποίησε μετὰ Ἀ- 19 βραάμ.

ᵃ καὶ ὅσα ἐπείρασε τὸν Ἰσαάκ, Ἐ 20 ὅσα ἐγένετο τῷ Ἰακὼβ ἐν Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας ποιμαίνοντι τὰ πρόβατα Λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

ᵃ ὅτι οὐ καθὼς ἐκεῖνοι ἐπύρωσεν εἰς 21 ἑτασμὸν καρδίας αὐτῶν, Ἐ ἡμᾶς οὐκ ἐξεδίκησεν, ἀλλ' εἰς παιδείαν μαστιγοῖ κύριος ⊙ θεὸς ἐγγίζοντας αὐτῷ.

Ἐ εἶπε πρὸς αὐτὴν Ὀζίας, πάντα 23 ὅσα εἶπας ἐν ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐλάλησας· καὶ ὀρθὸν ἐστιν ὃς ἀντιστήσεται τοῖς λόγοις σου· ὅτι οὐκ ἐν τῇ σήμερον ἡ σοφία σου πρόδηλος ἐστιν, ἀλλὰ ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν σου ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς τὴν συνεσίν σου, καθότι ἀγαθὸν ἐστιν τὸ πλάσμα τῆς καρδίας σου·

ᵃ Sicut fuit in prioribus diebus, quorum gratia dati sunt in gladium & rapinam patres nostri, & ceciderunt ruina magna in conspectu inimicorum nostrorum.

16 ᵃ Nos autem alterum Deum non cognouimus.

17 ᵃ Unde speramus quòd non defficiet nos, neque de genere nostro, neque cùm capti fuerimus nos, sic vocabitur Judæa, & diripientur sancta nostra, & exquiret profanationem eius de ore nostro, & timorem oculorum nostrorum, et captiuitatem terræ & desolationem hæreditatis nostræ conuertet in caput nostrum in gentibus, vbicunque seruierimus illic, & erimus in offensionem, & in vituperium in conspectu possidentium nos, quoniam non dirigetur seruitus nostra in gratiam, sed in dedecus ponet eam Dominus Deus noster.

18 ᵃ Et nunc fratres ostendamus fratribus nostris, quòd à nobis pendet anima eorum, & sancta & domus, & altare firmata sunt in nobis. præter omnia hæc agamus gratias Domino Deo nostro, qui tentat nos sicut & patres nostros.

19 ᵃ Memores estote quæ fecit cum Abraham:

20 ᵃ Et quibus tentauit Isaac, & quæ facta sunt Jacob in Mesopotamia Syriæ pascenti oues Laban fratris matris suæ.

21 ᵃ Quoniam non sicut illos examinauit in examen cordis eorum, & nos non vleus est, sed ad monitionem flagellat Dominus appropinquantes sibi.

23 ᵃ Et dixit ad eam Ozias, Omnia quæcunque dixisti in bono corde locuta es. & non est qui resistat verbis tuis, quoniam non in hodierno die sapientia tua manifesta est, sed à principio dierum tuorum cognouit omnis populus prudentiam tuam, quoniam bona est formatio cordis tui.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sed populus sicuit valde,et coegerũt nos sicut locuti sumus facere eis,& inducere iuramentũ super nos,quod nõ transgrediemur. [24] *Et nunc ora tu pro nobis,quoniam mulier religiosa es. & mittet Dominus pluuiã ad repletionẽ lacuũ nostrorũ, et nõ deficiemus amplius.* [25] *Et dixit ad eos Iudith,Audite me,et faciam negociũ quod perueniet in generationes generationũ filiis generis nostri.* [26] *Vos stabitis in porta nocte hac,& exibo ego cũ ancilla mea. & in diebus post quas dixistis tradituros ciuitatẽ inimicis nostris,respiciet Dñs Israel in manu mea.* [27] *Vos autẽ nõ scrutabimini actũ meũ. non enim annũciabo vobis rẽsq; dũ perficiantur quæ ego facio.* [28] *Et dixit Ozias & principes ad eã, Vade in pace,et Dñs Deus ante te in vltionẽ inimicorũ nostrorũ.& reuertentes de tabernaculo , abierunt ad aciez suam.*

CAP. IX.

IVdith verò cecidit in faciem, [1] & imposuit cinerẽ super caput suũ, & exuit , quo induta erat, cilicium. & erat nuper oblatũ in Hierusalẽ in domũ Dñi incensum vesperæ illius. & clamauit voce magna Iudith , & dixit, [2] *Domine Deus patrũ mei Symeon,cui dedisti gladium in vltionẽ alienigenarũ, qui soluerũt vulnus virginis in coinquinationẽ, & nudauerũt femur in confusionẽ,& profanauerũt virginitatẽ in approbriũ: dixisti enim, Nõ sic erit. & fecerunt pro quibus dedisti principes eorũ in cedẽ. et stratũ eorũ irrigauit decepti in sanguine,et percussisti seruos in potẽtibus, & potẽtes in throno suo. et dedisti mulieres eorũ in prædam,et filias eorũ in captiuitatem, et omnia spolia eorũ in diuisionẽ filiorũ dilectorũ à te,qui & zelauerũt zelũ tuũ, et abominati sunt coinquinationẽ sanguinis sui, & inuocauerunt te in auxiliatorem. Deus Deus meus, exaudi me viduam.*

ἀλλ' ὁ λαὸς ἐξέψυξε φόβῳ, καὶ ἠνάγκασαν ἡμᾶς καθὰ ἐλαλήσαμεν ποιῆσαι αὐτοὺς, καὶ ἐπαγαγεῖν ὅρκον 24 ἐφ' ἡμᾶς, ὃν οὐ παραβησόμεθα. [24] καὶ νῦν δέησαι σὺ περὶ ἡμῶν, ὅτι γυνὴ εὐσεβὴς εἶ· καὶ ἀποστελεῖ κύριος τὸν ὑετὸν εἰς πλῆρωσιν τῶν λάκκων ἡμῶν, καὶ οὐκ 25 ἐκλείψομεν ἔτι. [25] καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰς Ἰουδήθ, ἀκούσατέ μου, καὶ ποιήσω πρᾶγμα ὃ ἀφίξει εἰς γενεὰς γενεῶν 26 υἱοῖς τοῦ γένους ἡμῶν. [26] ὑμεῖς στήσεσθε ἐπὶ τῆς πύλης τὴν νύκτα ταύτην, καὶ ἐξελεύσομαι ἐγὼ μετὰ τῆς παιδὸς μου· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μεθ' ἃς εἰπατε παραδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἐπισκέψεται 27 κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν χειρί μου. [27] ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξερευνήσετε τὸ πρᾶγμά μου· ἕως γὰρ ἀπαγγελῶ ὑμῖν ἕως τοῦ τελεσθῆναί με ἃ ποιῶ. 28 [28] καὶ εἶπεν Ὀζίας καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς αὐτήν, πορεύου εἰς εἰρήνην, καὶ κύριος ὁ θεὸς ἐμπροσθέν σου εἰς ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καὶ ἀποστρέψαντες ἐπὶ τὴν σκηνὴν, ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὰς διατάξεις αὐτῶν.

9'.

1 [1] Ἰουδὴθ δὲ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐπέβαλε σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ἐγύμνωσεν ὁ σάκκον· καὶ ὡς ἀφῆκε προσφερόμενον εἰς ἐσπερινὴν εἰς τὸν οἶκον κυρίου τὸ θυμίαμα, ἐστάσης ἐκείνης καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ πρὸς κύριον, καὶ εἶπε· [2] κύριε ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου συμεὼν ᾧ ἔδωκας ῥομφαίαν εἰς ἐκδίκησιν ἀλλοφύλων, οἱ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μίασμα, καὶ ἐγύμνωσαν μηρὸν εἰς αἰσχύνην, καὶ ἐβεβήλωσαν παρθενίαν εἰς ὀνειδος· εἶπας γάρ, οὐχ οὕτως ἔσται· καὶ ἐποίησαν διὸ ὧν ἔδωκας ἀρχόντας αὐτῶν εἰς φόνον, καὶ τὴν στρωμνὴν αὐτῶν ἐρυθρώσατε τῷ αἵματι αὐτῶν εἰς αἷμα· καὶ ἐπάταξας δούλους σὺν υἱοῖς ἐπὶ δυνάστας, καὶ δυνάστας ἐπὶ θρόνους αὐτῶν· καὶ ἔδωκας γυναῖκας αὐτῶν εἰς σκῦλα, καὶ θυγατέρας αὐτῶν εἰς αἰχμαλωσίαν, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν εἰς διαίρεσιν υἱῶν ἠγαπημένων ὑπὸ σοῦ, οἱ καὶ ἐζήλωσαν τὸ ζῆλόν σου, καὶ ἐβδελύξαντό μίασμα αἵματος αὐτῶν, καὶ ἐπεκαλέσαντό σε εἰς βοηθόν· ὁ θεὸς ὁ θεός μου ἐπάκουσόν μου τῆς χήρας.

byteri , Omnia quæ locuta es vera sunt,& nõ est in sermonibus tuis vlla reprehẽsio. [24] *Nunc ergo ora pro nobis, quoniam mulier sancta es & timens Deum.* [25] *Et dixit illis Iudith,Sicut quod potui loqui, Dei esse cognoscitis;ita,quod facere disposui,probate,si ex Deo est; & orate vt firmũ faciat Deus consiliũ meũ.* [26] *Stabitis vos ad portam nocte ista,& ego exeam cum abra mea, & orate vt, sicut dixistis,in diebus quinq; respiciat Dñs populũ suũ Israel.* [27] *Vos autem nolo vt scrutemini actũ meum,& vsque dũ renunciem vobis , nihil aliud fiat , nisi oratio ꝓ me ad Dñm Deum nostrum.* [28] *Et dixit ad eam Ozias princeps Iudæ,Vade in pace,& Dñs sit tecũ in vltionem inimicorum nostrorũ.* & reuertentes abierunt.

CAP. IX.

A [1] QVibus ascẽdentibus, Iudith ingressa est oratorium suum, & induens sẽ cilicio , posuit cinerẽ super caput suũ, & prosternens se Dño , clamabat ad Dñm, [2] dicens, *Domine Deus patris mei Symeon, qui dedisti illi gladium in defensionem alienigenarũ, qui violatores extiterunt in coinquinatione sua, & denudauerunt femur virginis in confusionẽ , & dedisti mulieres illorum in prędam, & filias illorum in captiuitatem, & omnem prædam in diuisionem seruis tuis, qui zelauerunt zelũ tuum: subueni , quæso te, Dñe Deus meus mihi viduæ.*

Tu enim fecisti priora, & illa post illa cogitasti , & hoc factũ est quod ipse voluisti. [4] *Omnes enim viæ tuæ paratæ sunt, & tua iudicia in tua prouidẽtia posuisti.* [5] *Respice castra Assyriorum nunc, sicut tunc castra Ægyptiorum videre dignatus es , quando post seruos tuos armati currebãt confidentes in quadrigis & in equitatu suo , & in multitudine bellatorum.* [6] *Sed aspexisti super castra eorũ, & tenebræ fatigauerũt eos.* [7] *Tenuit pedes eorũ abyssus , & aquæ operuerũt eos.* [8] *Sic fiant & isti Domine, qui confidunt in multitudine sua, & in currib⁹ suis, & in contis , & in sagittis suis , & in lanceis gloriantur,& nesciunt quia tu ipse es Deus noster,qui conteris bella ab initio,& Dominus nomen est tibi.* [9] *Erige brachium tuũ sicut ab initio, & allide virtutem eorũ in virtute tua, cadat virtus eorum in iracundia tua,qui promittunt se violare sanctũa tua, & polluere tabernaculum nominis tui , & dejicere gladio suo cornu altaris tui.* [10] *Fac Domine, vt gladio proprio eius superbia amputetur . capiatur laqueo oculorum suorum in me, & percutics eũ ex labiis charitatis meæ.* [11] *Da mihi in animo constantiam,vt contemnã illũ; & virtutẽ,vt euertam illum.* [12] *Erit enim hoc memoriale nominis tui, cùm manus fœminę deiecerit eum.* [13] *Non enim in multitudine est virtus tua Domine, neque in equorum viribus voluntas tua. Nec superbi ab initio placuerũt tibi,sed humilium & mansuctorum semper tibi placuit deprecatio.* [14] *Deus cælorum , creator aquarum, & Dominus totius creaturæ, exaudi me miseram deprecantem, & de tua misericordia præsumentem.* [15] *Memento Dñe testamẽti tui,& da verbũ in ore meo, & in corde meo consiliũ corrobora, vt domus tua in sanctificatione permaneat, & omnes gentes agnoscant quia tu es Deus,& non est alius præter te.*

[3] σὺ γὰρ ἐποίησας τὰ πρότερον καὶ ἐκεῖνα, καὶ ἐκεῖνα, καὶ τὰ μετέπειτα καὶ τὰ νῦν, καὶ τὰ ἐπερχόμενα διενοήθης, καὶ παρέσχησαν ἃ ἐβουλεύσω, καὶ εἶπον, ἰδοὺ παρεσμεν. [4] πᾶσαι γὰρ αἱ ὁδοί σου ἕτοιμοι, καὶ αἱ κρίσεις σου ἐν προγνώσει. [5] ἰδοὺ γὰρ οἱ Ἀσσύριοι ἐπληθύνησαν ἐν δυνάμει αὐτῶν, ὑψώθησαν ἐφ' ἵππῳ καὶ ἀναβάτῃ, ἐγαυρίασαν ἐν δόρατι νεανίου πεζῶν, ἦλπισαν ἐν ἀσπίδι καὶ τόξῳ καὶ σφενδόνῃ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι σύ εἶ κύριος συντρίβων πολέμους· κύριος ὄνομά σοι· σὺ ῥῆξον αὐτῶν τὴν ἰσχὺν ἐν δυνάμει σου, καὶ κατάξον τὸ κράτος αὐτῶν ἐν τῷ θυμῷ σου, ἐβουλεύσαντο γὰρ βεβηλῶσαι τὰ ἅγιά σου, μιᾶναι τὸ σκήνωμα τοῦ καταπαύσεως ὀνόματός σου καὶ δόξης σου, καὶ καθελεῖν σιδήρῳ κέρας θυσιαστηρίου σου· βλέψον εἰς ὑπερηφανίαν αὐτῶν· ἀπόστειλον τὴν ὀργήν σου εἰς κεφαλὰς αὐτῶν. [6] δός ἐν χειρί μου τῇ χήρᾳ τὸ δυνατόν μου κατὰ τὸ πρόσταγμά σου ἐν χειλέων ἀπάτης μου ἐπ' ἄρχοντα, καὶ ἄρχοντα ἐπὶ θεραπόντιν αὐτοῦ· συντρίβητε αὐτῶν τὸ ὑπερήφανον ἐν χειρὶ θηλείας. [7] οὐ γὰρ ἐν πλήθει τὸ κράτος σου, οὐδὲ ἐν ἰσχύϊ σου γίνεται τὰ δυνατά· ἀλλὰ ταπεινῶν εἶ κύριος, καὶ ἐλαττόνων εἶ βοηθός, ἀντιλήπτωρ ἀδυνατούντων, ἀπεγνωσμένων σκεπαστής, ἀπηλπισμένων σωτήρ· ναὶ ναί, ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου καὶ θεὸς κληρονομίας Ἰσραήλ.

[8] δέσποτα τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς, κτίστα τῶν ὑδάτων, βασιλεῦ πάσης κτίσεώς σου, σὺ εἰσάκουσον τῆς δεήσεώς μου.

[9] καὶ δός λόγον μου καὶ ἀπάτην μου τραῦμα καὶ μώλωπα αὐτοῖς, οἱ κατὰ τῆς διαθήκης σου, καὶ οἴκου ἡγιασμένου σου, καὶ κορυφῆς Σιών, καὶ οἴκου κατοχῆς υἱῶν σου, καὶ σου κλήρου· καὶ ποίησον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι σου καὶ πάσῃ δυνάμει καὶ κράτει, ὅτι σὺ εἶ θεὸς καὶ κύριος μόνος καὶ ἄλλος οὐκ ἔστιν ἀντεραπίζων σοῦ ἐθνῶν Ἰσραήλ, εἰμὴ σύ.

[3] *Tu enim fecisti priora illorum & illa,& posteriora,& præsentia , & superuenientia cogitasti; & adfuerũt quæ decreuisti: & dixerunt,Ecce adsumus.* [4] *Omnes enim viæ tuæ paratæ , & iudicia tua in prouidẽtia.* [5] *Ecce enim Assyrii multiplicati sunt in potentia sua ; exaltati sunt in equo & ascensore ;gloriati sunt in brachio peditum ; ꝑuerunt in clypeo,& arcu, & funda; & non cognouerũt quòd tu es Dominus cõterens bella. Dominus nomen tibi. tu rumpe eorũ fortitudinẽ in virtute tua,& cõfringe robur eorum in iracũdia tua , deliberauerunt enim profanare sancta tua , polluere tabernaculũ quietis nominis gloriæ tuæ, et dejicere ferro cornu altaris tui . respice in superbiã eorũ. mitte irã tuã in capita eorũ.* [6] *Da in manu mea viduæ quod cogitaui robur.percute seruũ ex labiis deceptionis meæ super principẽ, & principẽ super seruum suũ.frange eorũ celsitudinẽ in manu fœminæ.* [7] *Non enim in multitudine robur tuũ neq; potẽtia tua in fortibus,sed humiliũ es Dominus,& minorum es adiutor, defensor impotentium , desperantium protector , spe carentium saluator: vtiq; vtique,Deus patris mei, & Deus hereditatis Israel.*

[8] *Dominator cælorũ et terræ, creator aquarum,rex vniuersæ creaturæ tuæ, tu exaudi deprecationẽ meam.* [9] *Et da verbũ meũ,& deceptionẽ,et vulnus, & ulcericem eis,qui aduersus testamentum tuum,& domum sanctificatam tuam, & verticem Sion , & domum possessionis filiorũ tuorum, decreuerunt dura. & fac super omnẽ gentẽ tuam,& omnem potentiam & fortitudinẽ,quoniã non est alius defensor gentũ Israel, nisi tu.*

CAP. X.

ET *factum est vt cessauit* 1 *clamare ad Deum Israel, et cōsummauit omnia verba hæc, & surrexit de ruina.*

Et vocauit ancillam suam, 2 *& descendit in domum, in qua morabatur in ea in diebus sabbatorum, & in festiuitatibus suis: & euoluit cilicium quo induta erat, & exuit se vestimentis viduitatis suæ.*

Et lauit os aqua, et vnxit 3 *vnguento pingui, & discriminauit crines capitis sui, & imposuit mitram super ipsum, & induta est vestimentis iocunditatis suæ, in quibus ornabatur in diebus vitæ viri sui Manassē.*

Et assumpsit sandalia in 4 *pedibus suis, & induit brachiorum ornamenta, & dextraviola, & anulos, & inaures, & omne ornamentum suum.*

Et ornata est valde in de- 5 *ceptionem oculorum virorum quicunque vidissent eam.*

Et dedit ancillæ suæ asco- 6 *pam vini & vas olei, & polentam plenam implevit farina & palatha, & panibus mundis: & duplicauit omnia vasa sua, & imposuit in ea.*

Et exierunt simul ad por- 7 *tam ciuitatis Bethuliæ, & inuenerunt præfectos super eam Oziam & presbyteros ciuitatis Chabrin & Charmin.*

Vt autem viderunt eam, 8 *& erat mutata facies eius, & vestem mutata eius: Mirati* 9 *sunt in pulchritudine eius valde nimis: & dixerunt ei, Deus Deus patrum nostrorum det te in gratiam, & perficiat studia tua ad gloriam filiorum Israel, & exaltationem Hierusalem: & adorauerunt Deum. Et* 10 *dixit ad eos, Præcipite aperire mihi portam ciuitatis & exibo in cōsummationem verborum quæ locuti estis mecum. et præceperunt iuuenibus aperire ei, sicut locuta est: & fecerunt sic.*

ΙΟΥΔΕΙΘ.

ι.

2 Καὶ ἐβόησε πρὸς κύριον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ συνετέλεσε πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀνέστη ἀπὸ τοῦ πλώτους. 3 καὶ ἐκάλεσε τὴν ἄβραν αὐτῆς· καὶ κατέβη εἰς τὸν οἶκον, ἐν ᾧ διέτριβεν ἐν αὐτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν σαββάτων καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς· καὶ περιείλετο τὸν σάκκον ὃν ἐνεδύσκετο, καὶ ἐξέδυσε τὰ ἱμάτια τῆς χηρείας αὐτῆς.

3 καὶ περιεκλύσατο τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἐχρίσατο μύρῳ παχεῖ· καὶ διέταξε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἐπέθετο μίτραν ἐπ' αὐτῆς· καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς εὐφροσύνης αὐτῆς, ἐν αἷς ἐκόλιζε ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ζῶντος ἀνδρὸς αὐτῆς μανασσῆ. 4 ἐλαβε σανδάλια εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς· καὶ περιέβαλε τοὺς χλιδῶνας καὶ τὰ ψέλλια, καὶ τοὺς δακτυλίους, καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ πάντα τὸν κόσμον αὐτῆς. 5 καὶ ἐκαλλωπίσατο σφόδρα εἰς ἀπάτην ὀφθαλμῶν ἀνδρῶν ὅσοι ἂν ἴδωσιν αὐτήν.

6 καὶ ἔδωκε τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς ἀσκὸν οἴνου καὶ καυλὸν ἐλαίου, καὶ πῆραν ἐπλήρωσεν ἀλφίτων καὶ παλάθης καὶ ἄρτων καθαρῶν· καὶ περιέθλασε πάντα τὰ ἀγγεῖα ἑαυτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐν αὐτῇ.

7 καὶ ἐξῆλθον ὁμοῦ πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως βαιτυλίας, καὶ ὤφθησαν ἑστῶτας ἐπ' αὐτῆς Ὀζίαν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως χαβρὶν καὶ χαρμί.

8 ὡς δὲ εἶδον αὐτὴν, καὶ ἠλλοιωμένον τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ τὸν κόλπον μεταβεβλημένον αὐτῆς,

9 ἐθαύμασαν πᾶς τὸ κάλλος αὐτῆς σφόδρα· καὶ εἶπον αὐτῇ, ὁ θεὸς ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δῴη σε εἰς χάριν καὶ τελειώσαι τὰ βήματά σου εἰς καύχημα υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ ὕψωμα ἱερουσαλήμ· καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ. 10 καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἀνοίξατε ἀνοίξαί μοι τὴν πύλην τῆς πόλεως, καὶ ἐξελεύσομαι εἰς τελείωσιν τῶν λόγων ὧν ἐλαλήσατε μετ' ἐμοῦ· καὶ συνέταξαν τοῖς νεανίσκοις ἀνοῖξαι αὐτῇ καθὼς ἐλάλησε· καὶ ἐποίησαν ὕτως.

CAP. X.

FActum est autem cùm cessasset clamare ad Dominum, surrexit de loco in quo iacuerat prostrata ad Dominum.

Vocauitq; abram suam, & descendens in domum suam, abstulit à se cilicium, & exuit se vestimentis viduitatis suę.

Et lauit corpus suum, & vnxit se myrto optimo, & discriminauit crinē capitis sui, & imposuit mitram super caput suum, & induit se vestimentis iocunditatis suæ. Induitque sandalia pedibus suis, assumpsitque dextratiola & lilia, & inaures, & anulos, & omnibus ornamentis suis ornauit se.

Cui etiā Dñs cōtulit splēdorem, quoniam omnis ista compositio non ex libidine, sed ex virtute pendebat; & ideò Dominus hanc in illam pulchritudinem ampliauit, vt incomparabili decore omnium oculis appareret.

Imposuit itaque abræ suæ ascopam vini, & vas olei, & polentam, & lapates, & panes, & caseum, & profecta est.

Cùmque venissent ad portas ciuitatis, inuenerūt expectantē Oziam, & presbyteros ciuitatis.

Qui cùm vidissent eā, stupentes mirati sunt nimis pulchritudinem eius.

Nihil tamen interrogantes eā, dimiserunt transire, dicentes, Deus patrum nostrorū det tibi gratiam, & omne cōsiliū tui cordis sua virtute corroboret, & glorietur super te Hierusalem, & sit nomen tuum in numero sanctorum & iustorum.

Et dixerunt hi qui illic erāt omnes vna voce, Fiat, fiat.

Iudith verò orans Dñm, transiuit per portas ipsa & abra eius. Factū est autē cùm descenderet montem circa ortū diei, occurrerunt ei exploratores Assyriorū, & tenuerunt eam, dicentes, Vnde venis, aut quò vadis? Quæ respōdit, Filia sum Hebræorū; ideò ego fugi à C facie eorū, quoniam futurū agnoui quòd dentur vobis in depredationem, pro eo quòd contemnētes vos noluerunt tradere scipsos, vt inuenirent misericordiam in cōspectu vestro. Hac de causa cogitaui mecū, dicens, Vadā ad faciem principis Holofernis, vt indicem illi secreta illorum, & ostendā illi quo aditu possit obtinere eos, ita vt non cadat vir vnus de exercitu eius. Et cùm audissent viri illi verba eius, considerabant faciem eius, & erat in oculis eorum stupor, quoniam pulchritudinem eius mirabantur nimis. Et dixerunt ad eam, Conseruasti animā tuam, cò quòd tale repperisti cōsiliū, vt descenderes ad dominū nostrum. Hoc autē scias, quoniam cum steteris in conspectu D eius, bene tibi faciet, & eris gratissima in corde eius. Duxerúntque illā ad tabernaculū Holofernis, nūciantes eam. Cūmque intraffetante faciem eius, stagnum captus est in suis oculis Holofernes. Dixerúntq; ad eum satellites eius, Quis contemnat populū Hebræorū, qui tā decoras mulieres habet, vt nō pro his meritò pugnare cōtra eos debeam?

ἰουδὶθ δὲ προσευχομένη τῷ κυρίῳ, ἐξῆλθε τῷ ποδὶ αὐτῆς καὶ ἡ παιδίσκη αὐτῆς μετ' αὐτῆς· ἀπεσκόπουν δὲ αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, ἕως κατέβη τὸ ὄρος, καὶ ἕως διῆλθε τὸν αὐλῶνα· καὶ οὐκέτι ἐθεώρησαν αὐτὴν· καὶ ἐπορεύετο ἐν τῷ αὐλῶνι εἰς εὐθείαν. καὶ συνέτυχεν αὐτῇ τὰ φυλακὴ τῶν ἀσσυρίων, καὶ συνέλαβον αὐτὴν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὴν, τίνων εἶ καὶ πόθεν ἔρχῃ;

καὶ εἶπε, θυγάτηρ εἰμὶ τῶν ἑβραίων, καὶ ἀποδιδράσκω ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι μέλλουσι δίδοσθαι ὑμῖν εἰς καταβρωμα. κἀγὼ ἔρχομαι εἰς τὸ πρόσωπον ὁλοφέρνου τοῦ ἀρχιστρατήγου ὑμῶν, ἵνα ἀπαγγείλω ῥήματα ἀληθείας· καὶ δείξω τὴν πρόσωπον αὐτοῦ ὁδὸν καθ' ἣν πορεύσεται καὶ κυριεύσει πάσης τῆς ὀρεινῆς· καὶ οὐ διαφωνήσει τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ σὰρξ μία, οὐδὲ πνεῦμα ζωῆς. ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τὰ ῥήματα αὐτῆς, κατενόησαν τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἦν ἐναντίον αὐτῶν θαυμασία τῷ κάλλει σφόδρα. καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν, σέσωκας τὴν ψυχήν σου πρόσταξον τοῦ κυρίου ἡμῶν. καὶ νῦν πορεύθητι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἀφ' ἡμῶν προπέμψουσί σε ἕως παραδώσουσί σε εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ· ἐὰν δὲ ᾖς ἐναντίον αὐτῶν, μὴ φοβηθῇς τὴν καρδίαν σου, ἀλλὰ ἀνάγγειλον κατὰ τὰ ῥήματά σου, καὶ ἀγαθοποιήσει ἐπὶ ἐλέους ἐξ αὐτῶν σὺν ἐμοὶ ἑκατόν, καὶ παρέξουσιν αὐτῇ καὶ τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς. καὶ ἤγαγον αὐτὴν πρὸς τὸν ὁλοφέρνην· καὶ ἐθορυβήθη ὅλη εἰς τὰ σκηνώματα καὶ παρουσία αὐτῆς· καὶ ἦλθον ἐκύκλωσαν αὐτόν. ὡς εἰσῆκεν ἔξω τὸν σκηνῆς ὁλοφέρνης, ἕως προσήγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς· καὶ ἐθαύμασεν ἐν τῷ κάλλει αὐτῆς, καὶ ἐθαύμασεν ἐν υἱοῖς ἰσραήλ.

καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, τίς καταφρονήσει τοῦ λαοῦ τούτου, ὃς ἔχει ἐν ἑαυτῇ γυναῖκας τοιαύτας; ὅτι οὐ καλόν ἐστιν ἀπολειφθῆναι ἕνα ἐξ αὐτῶν μὴ ἐφ' ἑνὶ ῥήματι ἀπολλύειν πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἐξῆλθον οἱ παρεμβολαὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὸ σκηνώμα.

Iudith verò orans Dñm, transiuit per portas ipsa & abra eius. Factū est autē cùm descenderet montem circa ortū diei, occurrerunt ei exploratores Assyriorū, & tenuerunt eam, dicentes, Vnde venis, aut quò vadis? Quæ respōdit, Filia sum Hebræorū; ideò ego fugi à C facie eorū, quoniam futurū agnoui quòd dentur vobis in depredationem, pro eo quòd contemnētes vos noluerunt tradere scipsos, vt inuenirent misericordiam in cōspectu vestro. Hac de causa cogitaui mecū, dicens, Vadā ad faciem principis Holofernis, vt indicem illi secreta illorum, & ostendā illi quo aditu possit obtinere eos, ita vt non cadat vir vnus de exercitu eius. Et cùm audissent viri illi verba eius, considerabant faciem eius, & erat in oculis eorum stupor, quoniam pulchritudinem eius mirabantur nimis. Et dixerunt ad eam, Conseruasti animā tuam, cò quòd tale repperisti cōsiliū, vt descenderes ad dominū nostrum. Hoc autē scias, quoniam cum steteris in conspectu D eius, bene tibi faciet, & eris gratissima in corde eius. Duxerúntque illā ad tabernaculū Holofernis, nūciantes eam. Cūmque intraffetante faciem eius, stagnum captus est in suis oculis Holofernes. Dixerúntq; ad eum satellites eius, Quis contemnat populū Hebræorū, qui tā decoras mulieres habet, vt nō pro his meritò pugnare cōtra eos debeam?

Et exiuit Iudith ipsa & ancilla eius cum ea. speculabantur autem eam viri ciuitatis, quousque descendit montem, et quousque pertransiuit vallem. & non amplius viderunt eam, & abierūt in valle in rectum. Et obuiauit ei vigilia Assyriorum, & tenuerunt eam, & interrogauerūt eam, Quorum es & vnde venis? Et dixit, Filia sum Hebræorum, et fugio à facie eorum, quoniam futurum est vt dentur vobis in depræd ationem. Et ego venio ad faciē Holofernis principis exercitus vestri, vt annunciem verba veritatis: & ostēdam ante faciem eius viam per quam ibit, & dominabitur omnium montanorum: & non interibit virorū eius caro vna, neque spiritus vitæ. Cùm autē audissent viri verba eius, considerauerunt faciem eius, et erat corā eis mirabilis pulchritudine nimis. Et dixerunt ad eam, Cōseruasti animā tuam festinans descendere ad faciem domini nostri. Et nunc accede ad tabernaculum eius, & de nobis comitabuntur te, donec commendent te in manu eius. si autē steteris coram eo, ne timeas in corde tuo, sed annuncia iuxta verba tua, & bene tibi faciet. & elegerunt ex eis viros centum, & currū iunxerunt ei & ancillæ eius. Et duxerunt eam ad tabernaculū Holofernis. & factus est cōcursus in omnibus castris, dissonuit enim in tabernaculis aduentus eius. & venientes circundabāt eam. Quia stabat extra tabernaculū Holofernis, quousq; annunciauerunt ei de ipsa. & mirabantur in pulchritudine eius, & mirabantur filios Israel. Et dixit vnusquisq; ad proximū suum, Quis cōtemnet populū hūc, qui habet in se ipso mulieres tales? quoniā non bonum est relinqui ex eis virum vnum, qui dimissi poterunt decipere omnem terram. &

exierunt qui dormiebant apud Holofernem, & omnes famuli eius, & introduxerunt eam in tabernaculum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[11] Et erat Holofernes requiescens super lectum suum in conopæo, quod erat ex purpura, & auro, & smaragdo, & lapidibus preciosis intextum. & annunciauerunt ei de ea. & exiit in proscenium, & lampades argenteæ præcedentes eum. Vt autem venit ante faciem eius Iudith & seruorum eius, obstupuerunt omnes in pulchritudine faciei eius. & cadēs super faciem, adorauit eum. & eleuauerunt eam serui eius.

CAP. XI.

[1] ET dixit ad eam Holofernes, Confide mulier, ne paueas in corde tuo; quoniam ego non nocui homini, qui elegit seruire Nabuchodonosor regi vniuersæ terræ. [2] Et nunc populus tuus habitat montana, si non cōtempsissent me, non eleuassem lanceam meā super eos, sed ipsi sibi fecerunt hæc. [3] Et nunc dic mihi cuius causa fugisti ab eis, et veniſti ad nos. venis enim ad salutem; confide. in nocte hac vives et in reliquū. nō enim est qui muria afficiat te, sed bene tibi faciet sicut fit seruis domini mei Nabuchodonosor regis.

[4] Et dixit ad eū Iudith, Accipe verba famulæ tuæ, & loquatur ancilla tua ante faciem tuā. & nō annunciabo mendacium domino meo in nocte hac. & si secutus fuerit verba ancillæ tuæ, perfectē rem faciet tecum Deus, & nō cadet dominus meus à studiis suis. [5] Viuit enim rex Nabuchodonosor vniuersæ terræ, & viuit virtus eius, qui misit te ad correctionem omnis animæ; quoniam nō solum homines per te seruiunt ei, sed & bestiæ agri & iumenta et volatilia cæli propter fortitudinem tuam viuent in Nabuchodonosor & omnem domū eius. [6] Audiuimus enim sapientiā tuā, et industrias animæ tuæ, & annūtiatū est vniuersæ terræ, q̄ tu solus bonus in omni regno, & potens in scientia, et mirabilis in exercitu belli.

[11] καὶ ἰδοὺ ὀλοφέρνης ἀναπαύμενος ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κωνωπίῳ, ὃ ἦν ἐκ πορφύρας καὶ χρυσίου, καὶ σμαράγδου καὶ λίθων πολυτελῶν καθυφασμένον· καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ προσκήνιον, καὶ λαμπάδες ἀργυραῖ προῆγον αὐτόν· ὡς δὲ ἦλθε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἰδεῖν καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, ἐθαύμασαν ἅπαντες ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ προσώπου αὐτῆς· καὶ πεσοῦσα ἐπὶ πρόσωπον, προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ ἤγειραν αὐτὴν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ.

ια'.

[1] Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὀλοφέρνης, θαρσησάτω γυνή· μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἐγὼ οὐκ ὠκάκωσα ἄνθρωπον, ὃς ἐθέλησεν δουλεύειν ναβουχοδονοσορ τῷ βασιλεῖ πάσης τῆς [2] γῆς. ἐὰν ὁ λαὸς σου ὁ κατοικῶν τὴν ὀρεινήν, εἰ μὴ ἐφαύλισάν με, οὐκ ἂν ἦρα τὸ δόρυ μου ἐπ' αὐτούς, ἀλλ' αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἐποίησαν ταῦτα.

[3] Καὶ νῦν λέγε μοι τίνος ἕνεκα ἀπέδρας ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἦλθες πρὸς ἡμᾶς· ἥκεις γὰρ εἰς σωτηρίαν, θαρσεῖ· ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ζήσῃ καὶ εἰς τὸ λοιπόν. [4] οὐ γάρ ἐστιν ὃς ἀδικήσει σε, ἀλλ' εὖ σοι ποιήσει κατὰ γνώμην τοῖς δούλοις τοῦ κυρίου μου ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέως. [5] καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ἰουδείθ, δέξαι τὰ ῥήματα τῆς δούλης σου, καὶ λαλησάτω ἡ παιδίσκη σου κατὰ πρόσωπόν σου. καὶ οὐκ ἀπαγγελῶ ψεῦδος τῷ κυρίῳ μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· καὶ ἐὰν καταλοιδορήσῃς τοὺς λόγους τῆς παιδίσκης σου, τελείως ποιήσει μετ' οὐ ὁ θεός, καὶ οὐκ ἀποστήσεται ὁ κύριός μου τῶν βουλευμάτων αὐτοῦ.

[6] ζῇ γὰρ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ πάσης τῆς γῆς, καὶ ζῇ τὸ κράτος αὐτοῦ, ὃς ἀπέστειλέ σε εἰς κατόρθωσιν πάσης ψυχῆς, ὅτι καὶ μόνον ἀνθρωπος διὰ σοῦ οὐ διελθεῖν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ τὰ κτήνη καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ διὰ τῆς ἰσχύος σου ζήσονται ἐπὶ ναβουχοδονόσορ καὶ πάντα τὸν [7] οἶκον αὐτοῦ. ἤκουσα γάρ τὴν σοφίαν σου καὶ τὰ παναρχεύματά σου ψυχῆς σου, καὶ διήγηλεν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι σὺ μόνος ἀγαθὸς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, καὶ δυνατὸς ἐν ἐπιστήμῃ, καὶ θαυμαστὸς ἐν στρατεύματι πολέμου.

[11] Videns itaque Iudith Holofernem sedentem in conopæo, quod erat ex purpura, & auro, & & smaragdo, & lapidibus preciosis intextum: & cùm in faciem eius intendisset, adorauit eum, prosternens se super terram. Et eleuauerūt eam serui Holofernis, iubente domino suo.

CAP. XI.

[1] VNc Holofernes dixit ei, Æquo animo esto, & noli pauere in corde tuo; quoniam ego nunquā nocui virum, qui voluit seruire Nabuchodonosor regi. [2] Populus autem tuus si non contempsisset me, non alleuassem lanceam meam super eum. [3] Nunc autem dic mihi, qua ex causa recessisti ab illis, & placuit tibi vt venires ad nos. [4] Et dixit illi Iudith, Sume verba ancillæ tuæ, quoniam si secutus fueris verba ancillæ tuæ, perfectam rem faciet Dominus tecum. [5] Viuit enim Nabuchodonosor rex terræ, & viuit virtus eius quæ est in te, ad correptionē omnium animarum errātium, quoniam nō solùm homines seruient illi per te, sed & bestiæ agri obtemperant illi. [6] Nunciatur enim animi tui industria vniuersis gentibus, & indicatum est omni sæculo, quoniam tu solus bonus & potens es in omni regnō eius, & disciplina tua omnibus prouinciis prædicatur.

[7] Nec hoc latet quod locutus es Achior, nec illud ignoratur, quod ei iusseris credere.

[8] Constat enim Deum nostrum sic peccatis offendium, vt mandauerit per prophetas suos ad populū, quod tradet eum pro peccatis suis.

[9] Et quoniam sciunt se offendisse Deum suum filij Israel, tremor tuus super ipsos est.

[10] Insuper etiam fames inuasit eos, & ab ariditate aquæ iam inter mortuos computantur.

[11] Denique hoc ordinant vt interficiant pecora sua, & bibant sanguinem eorum, & sancta Domini sui quæ præcepit Deus non cōtingi, in frumento, vino & oleo hæc cogitauerunt impendere. & volunt consumere quæ nec manibus deberent contingere. Ergo quoniam hæc faciunt, certum est quòd in perditionē dabuntur.

[12] Quod ego ancilla tua cognoscens, fugi ab illis, & misit me Dominus hæc ipsa nunciare tibi.

[13] Ego enim ancilla tua Deum colo etiam nunc apud te. & exiet ancilla tua, & orabo Deū, & dicet mihi, quando eis reddat peccatū tibi, ita vt ego adducam te per mediam Hierusalem.

[7] καὶ νῦν ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε κύριος ἐν τῇ συνεδρίᾳ σου ἠκούσαμεν παρήμασα αὐτά, ὅτι περιεποιήσαντο αὐτὸν οἱ ἄνδρες Βαιθυλία, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐξελάλησεν αὐτὸς ἔμπροσθέν σου· διὸ ἐφοβήθησαν σφόδρα περὶ σοῦ· μὴ παρέλθῃς τὸν λόγον αὐτοῦ, ἀλλὰ κατάσβου αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἀληθής ἐστιν. [8] ὁ γὰρ ἐκδικήσεται ὁ θεὸς ἡμῶν, ἀφ' ὧν ἡμάρτομεν, καὶ ἐπ' αὐτοὺς ἐξαποστελεῖ τὸ ῥόμφαιαν, εἰ μὴ ἐξαμαρτήσουσιν εἰς τὸν θεὸν αὐτῶν· καὶ νῦν ἵνα μὴ ἡμῖν ὁ κύριος μὴ ἐκβάλῃ καὶ ἀπεμπτον. [9] καὶ ἐπέπεσε θάνατος ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ κατελείφθησαν αὐτοὺς ἁμαρτήματα, ἐν ᾧ παροργίσουσι τὸν θεὸν αὐτῶν ὁπλίσκα ἐὰν ποιήσωσιν ἀπορίαν.

[10] ἐπεὶ παρεξέλιπεν αὐτοῖς τὰ ῥόμματα αὐτῶν, ἐκαπανήθη πᾶν ὕδωρ.

[11] καὶ ἐβουλεύσαντο πολεμεῖν τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν, καὶ πάντα ὅσα διεστείλατο αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐν τοῖς νόμοις αὐτοῦ μὴ φαγεῖν, διέγνωσαν δαπανῆσαι· καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου καὶ τὰς δεκάτας τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἃ ἐφύλαξαν ἁγιάσαντες τοῖς ἱερεῦσι τοῖς παρεπιδοῦσιν ἐν ἱερουσαλὴμ ἀπέναντι τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, κεκλήκασιν ἐξαναλῶσαι, ὧν οὐδὲ ταῖς χερσὶν καθῆκεν ἅψασθαι οὐδὲ ἑνὸς τῶν ἐν τοῦ λαοῦ· καὶ ἀπεστάλκασιν εἰς ἱερουσαλὴμ, ὅτι καὶ οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες ἐποίησαν ταῦτα τοῖς μελακομίσασιν αὐτοῖς τὸ ἀφεῖναι ἔμπροσθεν τὸ γερουσίας· καὶ ἐὰν ἔως ἀναγείλῃ αὐτοῖς καὶ ποιῶσι, δοθήσονται εἰς ὄλεθρον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

[12] ὅθεν ἐγὼ ἡ δούλη σου ἐπιγνοῦσα πάντα ταῦτα, ἀπέδρων ἀπὸ προσώπων αὐτῶν· καὶ ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ποιῆσαι μετ' αὐτοῦ πρᾶγμα, ἐφ' οἷς θαμβηθῇ πᾶσα ἡ γῆ οἳ ἀκούσωσιν αὐτά. [13] ὅτι ἡ δούλη σου θεοσεβής ἐστι, καὶ λατρεύουσα νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ νῦν μενῶ παρὰ σοί, κύριέ μου, καὶ ἐξελεύσεται ἡ δούλη σου νύκτα εἰς τὸν φάραγγα, καὶ προσεύξομαι πρὸς τὸν θεόν. καὶ ἀναγγελεῖ μοι πότε ἐποίησαν τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν· καὶ ἐλθοῦσα προσαναίσω σοι· καὶ ἐξελεύσῃ μετὰ πάσης δυνάμεώς σου, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσονταί σοι ἐξ αὐτῶν ἕως ἂν διέλθῃς μέσον τῆς ἰουδαίας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἀπέναντι ἱερουσαλήμ.

[7] Et nunc verbum quod locutus est Achior in confessu tuo, audiuimus verba eius, quoniā ceperunt eum viri Betuliæ, & nunciauit eis omnia quæ locutus est ipse apud te. ideò dominator dñe, ne transgrediaris verbum eius, sed pone ipsum in corde tuo, quoniam verū est.

[8] Non enim sumitur vindicta de genere nostro, non enim prænalet gladius contra eos, nisi peccauerint cōtra Deum suum. & nunc vt non sit Dñs meus expulsus, & re infecta desistens: [9] Et cecidit mors super faciem eorum, & deprehendit eos peccatum, in quo irritabunt Deum suum, quandocunque fecerint absurditatem.

[10] Quoniam defecerunt eis cibaria sua, & diminuta est omnis aqua.

[11] Et ordinauerunt iniicere manum pecoribus suis, & omnia quæ distinxit eis Deus in legibus suis ne manducarent, decreuerūt impendere. & primitias frumenti, & decimas vini & olei, quæ seruauerunt sanctificantes sacerdotibus astantibus in Hierusalem ante faciem Dei nostri, decreuerunt consumere, quæ neque manibus conueniebat cōtingere quenquā eorum qui de populo. Et miserunt in Hierusalem, quoniam & ibi habitantes fecerunt hæc ijs, qui transtulerunt ipsis remissionem à senatu. & erunt quousque renunciet ipsis, & facient, dabuntur tibi in perditionem in die illa.

[12] Vnde ego ancilla tua, cognoscens omnia hæc, fugi à facie eorum. & misit me Deus ad faciendum tecū rem, in quibus obstupebit omnis terra, quicunque audierint hæc.

[13] Quoniam ancilla tua religiosa est, & colens nocte & die Deum cæli. & nunc manebo apud te, domine mi, & exibit ancilla tua in nocte in vallem, & orabo ad Deum. & annunciabit mihi quando fecerunt peccata eorum. & veniens referam tibi. & exibis cum omni exercitu tuo, & nō est qui resistat tibi ex eis, et adducā te per mediū Iudææ, quousq; venias ante Hierusalē.

& ponam sedem tuam in medio eius, & ages eos sicut oues quibus non est pastor. & non latrabit canis lingua sua coram te. [2] Quoniã mihi hæc dicta sunt per prouidentiam meam, & annunciata sunt mihi, & missa sum nunciare tibi.

[2] Et placuerunt verba eius coram Holoferne, & coram omnibus pueris eius. & mirati sunt in sapientia eius, & dixerunt,

[2] Non est talis mulier à summo vsque ad summum terræ in pulchritudine faciei, & prudentia verborum.

[2] Et dixit ad eam Holofernes, Bene fecit Deus qui misit te ante populum vt esset in manibus nostris fortitudo, in antẽ contemnẽtibus dominũ meum, perditio. & nunc venusta es tu in aspectu tuo, & bona in sermonibus tuis. quòd si feceris sicut locuta es, Deus tuus erit mihi Deus, & tu in domo regis Nabuchodonosor sedebis, & erit nominata in vniuersa terra.

CAP. XII.

ET iussit introducere eã vbi repositi erant thesauri eius. & iussit mensam parari ei è cibariis suis, & vino suo ad bibendum. [2] Et dixit Iudith, Non manducabo ex eis, vt non fiat scandalum, sed de his quæ secuta sunt me, fiet expensa.

[2] Et dixit ad eam Holofernes, Si autem defecerint quæ sunt tecum, vnde poterimus tibi dare similia eorum? nõ enim est nobiscum de genere tuo.

[2] Et dixit Iudith ad eum, Viuit anima tua, domine mi, quoniam non expendet ancilla tua quæ sunt mecum, donec faciat Dominus in manu mea quæ decreuit. [2] Et induxerũt illam serui Holofernis in tabernaculum, & dormiuit vsq; ad mediam noctẽ, & surrexit ad matutinã custodiam. [2] Et misit ad Holofernẽ, dicẽs: Iubeat iã dominus meus dimittere ancillam tuam ad orationem exire.

καὶ θήσω τὸν θρόνον σου ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἄξεις αὐτοὺς ὡς πρόβατα οἷς οὐκ ἔστι ποιμὴν· καὶ ὁ γρύξει κύων τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ ἀπέναντί σου.

[14] ὅτι μοι ταῦτα ἐλαλήθη κατὰ τὴν γνῶσίν μου καὶ ἀνηγγέλη μοι, καὶ ἀπεστάλην ἀπαγγεῖλαί σοι. [15] καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐτῆς ἐναντίον ὁλοφέρνου, καὶ ἐναντίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτοῦ καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ τῇ σοφίᾳ αὐτῆς, καὶ εἶπον, [16] ὡραία ἐστὶ γυναικὶ αὐτὴ ἄκρα ἕως ἄκρου τῇ γῇ καὶ κάλλει προσώπου καὶ συνέσει λόγων.

[17] καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁλοφέρνης, ὃς ἐποίησεν ὁ θεός σου ἀποστεῖλάς σε ἔμπροσθεν ἡμῶν λαὸς ἐγκρατὴς ἐν ἡμῖν καὶ ἀπώλεια ἐν χερσὶν ἡμῶν κράτος, ἐν ᾗ τοῖς φαυλίσασι τὸν κύριόν μου ἀπωλέσθαι· νῦν δὲ ἡ ζωή σου ἐν τῇ εἶδέ σου, καὶ ἀγαθὴ ἐν τοῖς λόγοις σου· ὅτι ἐὰν ποιήσῃς καθὰ ἐλάλησας, ὁ θεός σου ἔσται μοι θεός, καὶ σὺ ἐν οἴκῳ βασιλέως ναβουχοδονόσορ κατοικήσῃ, καὶ ἔσῃ ὄνομα σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

ιβ'.

[1] Καὶ ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν αὐτὴν ὅπου ἔκειντο τὰ θησαυρώματα αὐτοῦ· καὶ συνέταξε καταστρωθῆναι αὐτῇ ἀπὸ τῶν ὀψοποιημάτων αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴνου αὐτοῦ πιεῖν.

[2] καὶ εἶπεν Ἰουδείθ, ἐ φάγωμαι ἐξ αὐτῶν ἵνα μὴ γένηται σκάνδαλον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἠκολουθηκότων μοι χορηγηθήσεται.

[3] καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁλοφέρνης, ἐὰν δὲ ἐκλίπῃ τὰ ὄντα μετὰ σοῦ, πόθεν ἔξομεν σοι δοῦναι ὅμοια αὐτῶν; ἐ γάρ ἐστι μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει σου.

[4] καὶ εἶπεν Ἰουδὶθ πρὸς αὐτόν, ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ μου, ὅτι ἐ δαπανήσει ἡ δούλη σου τὰ ὄντα μετ' ἐμοῦ, ἕως ἂν ποιήσῃ κύριος ἐν χειρὶ μου ἃ ἐβουλήθη.

[5] Καὶ ἤγαγον αὐτῇ οἱ θεράποντες ὁλοφέρνους εἰς τὴν σκηνὴν καὶ ὕπνωσε μέχρι μεσούσης τῆς νυκτός, καὶ ἀνέστη πρὸς τὴν ἐωθινὴν φυλακήν. [6] καὶ ἀπέστειλε πρὸς ὁλοφέρνην λέγουσα, Ἐπιτασάτω δὴ ὁ κύριός μου ἐᾶσαι τὴν δούλην σου ἐπὶ προσευχὴν ἐξελθεῖν.

Et habebis omnem populum Israel sicut oues quibus non est pastor, & non latrabit vel vnus canis cõtra te, quoniam hæc mihi dicta sunt per prouidẽtiam Dei. [14] Et quoniam iratus est illis Deus, hæc ipsa missa sum nunciare tibi. [15] Placuerunt autem omnia verba hæc coram Holoferne, & coram pueris eius, & mirabantur ad sapientiã eius, & dicebant alter ad alterũ, [16] Non est talis mulier super terram in aspectu, in pulchritudine, & in sensu verborum. [17] Et dixit ad illam Holofernes, Bene fecit Deus, qui misit te ante populum, vt des illum tu in manibus nostris: & quoniã bona est promissio tua, si fecerit mihi hoc Deus tuus, erit & Deus meus, & tu in domo Nabuchodonosor magna eris, & nomen tuum nominabitur in vniuersa terra.

CAP. XII.

[1] VNc iussit eam introire vbi repositi erant thesauri eius, & iussit illic manere eam, & cõstituit quid daretur illi de cõuiuio suo. [2] Cui respondit Iudith, & dixit, Nunc nõ potero mãducare ex his, quæ mihi præcipis tribui, ne veniat supra me offensio: ex his autẽ quę mihi detulí, manducabo. [2] Cui Holofernes ait, Si defecerint tibi ista quæ tecũ detulisti, quid faciemus tibi? [2] Et dixit Iudith, Viuit anima tua, dñe meus, quoniã nõ expẽdet omnia hæc ancilla tua, donec faciat Deus in manu mea hæc quæ cogitaui. [2] Et induxerũt illã serui eius in tabernaculũ quò præcepérat. [2] Et petiit dũ introiret, vt daretur ei copia nocte & ante lucem egrediendi foras ad orationem, & deprecandi Dominum.

[2] Et præcepit cubicularijs suis, vt sicut placeret illi, exiret & introiret ad adorandum Deum suum per triduum.

[2] Et exibat noctibus in vallem Bethuliæ, & baptizabat se in fonte aquæ.

[2] Et vt ascendebat, orabat ad Dominum Deum Israel, vt dirigeret viam eius ad liberationem populi sui.

[2] Et introiens munda manebat in tabernaculo, vsq; dum acciperet escam suam in vesperum.

[2] Et factum est quarto die Holofernes fecit cœnã seruis suis, & dixit ad Vagao eunuchum, Vade, & suade Hebræam illam, vt sponte consentiat habitare mecum.

[2] Fœdum est enim apud Assyrios, si fœmina irrideat virum agendo, vt immunis abeo transeat.

[2] Tunc introiuit Vagao ad Iudith, & dixit: Non vereatur bona puella introire ad dominum meũ, vt honorificetur ante faciẽ eius, & manducet cum eo, & bibat vinum in iocunditate.

[2] Cui Iudith respondit: Quę ego sum, vt contradicam domino meo?

[2] Omne quod erit ante oculos eius bonum & optimum faciam.

[2] Quicquid autem illi placuerit, hoc mihi erit optimum omnibus diebus vitæ meæ.

[2] Et surrexit, & ornauit se vestimẽto suo, & ingressa stetit ante faciem eius.

[7] καὶ ἐπέταξεν ὁλοφέρνης τοῖς σωματοφύλαξι μὴ διακωλύειν αὐτὴν ἐ παρέμενεν ἐν τῇ παρεμβολῇ ἡμέρας τρεῖς. [8] ἐ ἐξεπορεύετο κατὰ νύκτα εἰς τὴν φάραγγα βαιθυλούα, ἐ ἐβαπτίζετο ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ παρεμβολῇ. [9] ἐ ὡς ἀνέβη, ἐδέετο τοῦ κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ, κατευθύναι τὴν ὁδὸν αὐτῆς εἰς ἀνάστημα τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ αὐτῆς. [10] ἐ εἰσπορευομένη καθαρὰ παρέμενεν ἐν τῇ σκηνῇ μέχρις ἐ πεπτώκει καθ' τὴν τροφὴν αὐτῆς εἰς ἑσπέραν.

[11] ἐ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, ἐποίησεν ὁλοφέρνης πότον τοῖς θεράπουσιν αὐτοῦ μόνοις, καὶ οὐκ ἐκάλεσεν εἰς τὴν κλῆσιν δόσια τῶν πρὸς τοῖς χρείαις· ἐ εἶπε βαγώᾳ τῷ δυνούχῳ, ὃς ἦν ἐπιστρέφων πάντων τῶν αὐτοῦ, πείσθητι δὴ πορευθεὶς τὴν γυναῖκα τὴν ἑβραίαν ἣ ἔστι παρὰ σοί, τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς ἐ φαγεῖν ἐ πιεῖν μεθ' ἡμῶν. [12] ἰδοὺ γὰρ αἰσχύνη τὰ πρόσωπα ἡμῶν, εἰ γυναῖκα τοιαύτην παρήσομεν ἐ ὁμιλήσαντες αὐτῇ· ὃν ἐὰν μὴ αὐτὴ πείσωμεν καταγελάσεται ἡμῶν. [13] καὶ ἐξῆλθε βαγώας ἀπὸ προσώπου ὁλοφέρνους, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν, ἐ εἶπεν· μὴ ὀκνήσατω ἡ παιδίσκη ἡ καλὴ αὕτη ἐλθοῦσα πρὸς τὸν κύριόν μου δοξασθῆναι κατ' πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην οἶνον, καὶ γενηθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ὡς μία θυγατὴρ τῶν υἱῶν ἀσσυρίων, αἳ παρεστήκασιν ἐν οἴκῳ ναβουχοδονόσορ.

[14] ἐ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰουδείθ, ἐ τίς εἰμὶ ἐγὼ ἀντερῶ τὰ κυρίῳ μου,

[15] ὅτι πᾶν ὃ ἔσται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ποιήσω. [16] ἐ ἔσται μοι τοῦτο εἰς ἀγαλλίαμα ἕως ἡμέρας θανάτου μου. [17] ἐ ἀναστᾶσα ἐκοσμήθη τὰ ἱματισμῷ ἐ πᾶσι τῷ κόσμῳ τῆς γυναικείᾳ· ἐ προσῆλθον ἡ δούλη αὐτῆ, ἐ ἔστρωσεν αὐτῇ κατέναντι ὁλοφέρνους χαμαὶ τὰ κώδια ἃ ἔλαβε παρὰ βαγώου εἰς τὴν καθημερινὴν δίαιταν αὐτῆς εἰς τὸ ἐσθίειν καθ' ἀνακλινομένῳ ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἐλθοῦσα ἐπέπεσον ἰουδείθ.

[7] Et iussit Holofernes satellitibus, ne prohiberent eam. & mansit in castris diebus tribus.

[8] Et exibat per noctem in vallem Betulua, & baptizabatur in fonte aquæ in castris.

[9] Et vt ascendebat, orabat Dominum Deum Israel, vt dirigeret viam eius ad exaltationem filiorum populi sui.

[10] Et introiens munda manebat in tabernaculo, vsque dum tulisset escam suam ad vesperam.

[11] Et factum est in die quarto, fecit Holofernes conuiuium seruis suis solis, & non vocauit ad inuitationem quenquam eorum, qui ad vsus. & dixit Bagoe eunucho, qui erat præfectus super omnia quæ eius, Suade iam vadens mulierem Hebræam, quæ est apud te, vt veniat ad nos, & manducet, & bibat nobiscum.

[12] Ecce enim fœdum conspectui nostro, si fœminam talem dimiserimus, non communicantes cum ea. quòd nisi eam attraxerimus, irridebit nos.

[13] Et exiit Bagoas à facie Holofernis, & introiuit ad eam, & dixit: Ne grauetur ancilla bona hæc, veniẽs ad dominum meum, honorificari ante faciem eius, & bibere nobiscum ad iocunditatem vinum, & fieri in die hac, vt vna filia filiorum Assyriorum, quæ astiterunt in domo Nabuchodonosor.

[14] Et dixit ad eum Iudith: Et quæ sum ego, vt contradicam domino meo? [15] Quoniam omne quod erit in oculis eius placitum, festinans faciam.

[16] Et erit mihi hoc ad exultationem vsq; ad diem mortis meæ.

[17] Et surgens ornata est vestimento, & omni ornatu muliebri. & introiuit ancilla eius, & strauit ei ante Holofernem in terra, pelles quas acceperat à Bagoa ad quotidianum vsum vitæ suæ, vt manducaret reclinata super eas. & ingressa accubuit Iudith.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 ‡ Et obstupuit cor Holofernis in ea, & concussa fuit anima eius, & erat cupidus valde coeundi cum ea. & obseruabat tempus vt decipere eam, ex qua die vidit eam.

19 ‡ Et dixit ad eam Holofernes, Bibe iam, & sis nobiscum in iocunditate.

20 ‡ Et dixit Judith, Bibam iam domine, quoniam magnificatum est viuere meum in me hodie præ omnibus diebus generationis meæ.

21 ‡ Et accipiens manducauit & bibit coram ipso, quæ parauerat ancilla eius.

22 ‡ Et iocundus factus est Holofernes in ea, & bibit vinum multum nimis, quantum nō liberat vnquam in die vna ex quo natus fuit.

CAP. XIII.

1 VT autem vespera facta est, festinauerūt serui eius diuertere. & Bagoas cōclusit tabernaculum eius foris, & dimisit astātes à facie domini sui. & abierunt ad cubilia sua.

2 ‡ Erant enim omnes fatigati, quia diu factum fuit conuiuium relicta est autē Judith sola in tabernaculo. 3 ‡ Et Holofernes procumbens super lectū suum; erat enim perfusum ipsi vinum. 4 ‡ Et dixit Judith ancillæ suæ, vt staret extra cubiculum eius, & obseruaret exitum eius sicut quotidie. se exituram enim dixit ad orationem suam. & Bagoæ locuta est iuxta verba hæc. & abierunt omnes à facie ipsius, & nemo'relictus est in cubiculo à parvo vsque ad magnum.

5 ‡ Et stans Iudith super lectū suum, dixit in corde suo:

6 ‡ Domine Deus vniuersæ potentiæ, respice in hora hac ad opera manuum mearu ad exaltationem Hierusalem. quoniam nūc tempus ad adiuuandā hereditatem tuam, & ad faciendum studia mea in fractionem inimicorum qui insurrexerunt nobis.

7 ‡ καὶ ἔστη ἡ καρδία ὀλοφέρνε ἐπ' αὐτῇ, καὶ ἐσαλεύθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἦν κατεπιθυμῶν σφόδρα ἅψασθαι μετ' αὐτῆς· καὶ ἐπήρει καιρὸν ἡμέρας ἐξ ἧς ἑώρακεν αὐτήν.

8 ‡ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὀλοφέρνης, πίε δὴ καὶ γλυκάνθητι μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην.

9 ‡ καὶ εἶπεν ἰουδείθ, πίομαι δὴ κύριε, ὅτι ἐμεγαλύνθη τὸ ζῆν μου ἐν ἐμοὶ σήμερον παρὰ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γενέσεώς μου.

10 ‡ καὶ λαβοῦσα ἔφαγε καὶ ἔπιε κατέναντι αὐτοῦ ἃ ἡτοίμασεν ἡ δούλη αὐτῆ. 11 ‡ καὶ εὐφράνθη ὀλοφέρνης ἐπ' αὐτῇ, καὶ ἔπιεν οἶνον πολὺν σφόδρα ὃν οὐκ ἔπιε πώποτε ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀφ' ἧς ἐγεννήθη.

ιγ.

1 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, ἔσπευδασαν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπαλύειν· καὶ βαγώας συνέκλεισε τὸ σκηνῶμα αὐτοῦ ἔξωθεν, καὶ ἀπῆλθε κεκοπωμένους καὶ πεπωκότας ἐν πρόσωπον τοῦ κυρίου αὐτοῦ· καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰς κοίτας αὐτῶν.

2 ‡ ἦσαν γὰρ πάντες κεκοπωμένοι διὰ τὸ πλῆθος γεγονέναι τὸν πότον· ὅτε λείφθη ἡ ἰουδεὶθ μόνη ἐν τῇ σκηνῇ.

3 ‡ καὶ ὀλοφέρνης κατεπεπώκει ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ· ἦν γὰρ πεπεκεχυμένος ἀπὸ οἴνου.

4 ‡ καὶ εἶπε τῇ δούλῃ αὐτῆς, ἵνα ἔξω τοῦ κοιτῶνος αὐτῆς, καὶ ἐπιτηρῇ τὴν ἔξοδον αὐτῆς καθάπερ καθ' ἡμέραν· ἐξῆλθε γὰρ ἔφη πρὸς τὴν προσευχὴν αὐτῆς· καὶ τὰ ἑαυτῆ ἐλάλησε τῷ ἁγίῳ καὶ τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἀπλῶς πάντες οὐκ ἦσαν ἐν τῷ κοιτῶνι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου.

5 ‡ καὶ στᾶσα ἰουδεὶθ ἐπὶτὴν κλίνην αὐτῆ, εἶπε ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς,

6 ‡ κύριε ὁ θεὸς πάσης δυνάμεως ἐπίβλεψον ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου εἰς ὕψωμα ἰερουσαλήμ. ὅτι νῦν καιρὸς τοῦ ἐπιλαβέσθαι τῆς κληρονομίας σου, καὶ ποιῆσαι τὰ ἐπιτηδεύματά μου εἰς θραῦμα ἐχθρῶν οἱ ἐπανέστησαν ἡμῖν.

18 ‡ Cor autem Holofernis concussum est, erat enim ardens in concupiscentia eius.

19 ‡ Et dixit ad eam Holofernes, Bibe nunc, & accūbe in iocunditate, quoniam inuenisti gratiam coram me.

20 ‡ Et dixit Iudith, Bibam domine, quoniam magnificata est anima mea hodie præ omnibus diebus meis.

21 ‡ Et accepit & manducauit & bibit coram ipso, ea quæ parauerat illi ancilla eius.

22 ‡ Et iocundus factus est Holofernes ad eam, bibitque vinum multum nimis, quantum nunquam biberat in vita sua.

CAP. XIII.

1 VT autem serò factū est, festinauerunt serui illius ad hospitia sua. & conclusit Vagao ostia cubiculi, & abiit;

2 ‡ Erant autē omnes fatigati à vino.

3 ‡ Porrò Holofernes iacebat in lecto, nimia ebrietate sopitus.

4 ‡ Dixitque Iudith puellæ suæ, vt staret foris ante cubiculum, & obseruaret.

5 ‡ Stetitque Iudith ante lectum, orans cum lachrymis & labiorum motu in silentio, dicens,

6 ‡ Confirma me Domine Deus Israel, & respice in hac hora ad opera manuū mearū, vt, sicut promisisti, Hierusalem ciuitatē tuam erigas, & hoc quod credens per te posse fieri cogitaui, perficiam.

7 ‡ Et cùm hæc dixisset, accessit ad columnam quæ erat ad caput lectuli eius, & pugionem eius qui in ea ligatus pendebat, exoluit.

8 ‡ Cúmque euaginasset illū, apprehēdit comam capitis eius, & ait, ‡ Confirma me Dne Deus in hac hora: & percussit bis in ceruicem eius, & abscidit caput eius, & abstulit conopœum eius a columnis, & euoluit corpus eius truncum. 10 ‡ Et post pusillum exiuit, & tradidit caput Holofernis ancillæ suæ, & iussit vt mitteret illud in peram suam. 11 ‡ Et exierunt duæ secundū consuetudinem suam, quasi ad orationē; & tranſierunt castra; & gyrantes vallem, venerunt ad portam ciuitatis.

12 ‡ Et dixit Iudith à longe custodibus murorum, Aperite portas, quoniā nobiscum est Deus, qui fecit virtutem in Israel. 13 ‡ Et factum est cùm audissent viri vocē eius, vocauerunt presbyteros ciuitatis. 14 ‡ Et occurrerunt ad eam omnes à minimo vsque ad maximū, quoniam sperauerunt eam iam non esse venturam.

15 ‡ Et accendentes luminaria, congyrauerūt circa eam vniuersi, illa autem ascendens in eminentiorem locum, iussit fieri silentium.

16 ‡ Cúmque omnes tacuissent, dixit Iudith,

17 ‡ Laudate Dominū Deū nostrum, qui non deseruit sperantes in se, & in me ancillam suam adimpleuit misericordiam suam, quam promisit domui Israel, & interfecit in manu mea hostem populi sui in hac nocte.

18 ‡ Et proferens de pera caput Holofernis, ostendit illis, dicens,

7 ‡ Καὶ προσελθοῦσα τῷ κανόνι τῆ κλίνης ὃς ἦν πρὸς κεφαλῆ ὀλοφέρνου, καθεῖλε τὸν ἀκινάκην ἀπ' αὐτοῦ. 8 ἐγγίσασα τῇ κλίνῃ ἐφάξατο τῆ κόμης τῆ κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εἶπε,

9 ‡ κραταίωσόν με κύριε ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· καὶ ἐπάταξεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ δὶς ἐν τῇ ἰσχύι αὐτῆ, καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀπεκύλισε τὸ σῶμα αὐτοῦ κάτω τῆ στρωμνῆς, καὶ ἀφεῖλε τὸ κωνώπιον κάτω τῶν στύλων.

10 ‡ καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε, καὶ παρέδωκε τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς τὴν κεφαλὴν ὀλοφέρνου, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν πήραν τῶν βρωμάτων αὐτῆς.

11 ‡ καὶ ἐξῆλθον αἱ δύο ἅμα κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν ἐπὶ τὴν προσευχήν· καὶ διελθοῦσαι τὴν παρεμβολὴν, ἐκύκλωσαν τὴν φάραγγα εἰρηνίου, καὶ προσανέβησαν τὸ ὄρος βετουλία, καὶ ἦλθον πρὸς τὰς πύλας αὐτῆς.

12 ‡ Καὶ εἶπεν ἰουδεὶθ μακρόθεν τοῖς φυλάσσουσιν ἐπὶ τῶν πυλῶν, ἀνοίξατε, ἀνοίξατε δὴ τὴν τὴν πύλην· μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ποιῆσαι ἔτι ἰσχὺν ἐν ἰσραὴλ, καὶ κράτος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καθὰ καὶ σήμερον ἐποίησε.

13 ‡ καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς τὴν φωνὴν αὐτῆς, ἐσπούδασαν τοῦ καταβῆναι εἰς τὴν πύλην τῆ πόλεως αὐτῶν· καὶ συνεκάλεσαν τοὺς πρεσβυτέρους τῆ πόλεως.

14 ‡ καὶ συνέδραμον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ὅτι παρῆλθεν λόγος οὗτος ἐν αὐτοῖς τῆ ἐλθεῖν αὐτὴν· καὶ ἤνοιξαν τὴν πύλην καὶ ὑπεδέξαντο αὐτάς.

15 ‡ καὶ ἅψαντες πῦρ εἰς φαῦσιν, περιεκύκλωσαν αὐτάς.

16 ‡ ἡ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς φωνῇ μεγάλῃ·

17 ‡ αἰνεῖτε τὸν θεὸν αἰνεῖτε· αἰνεῖτε τὸν θεὸν· ὅτι οὐκ ἀπέστησε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου ἰσραὴλ, ἀλλ' ἔθραυσε θεὸς ἐχθροὺς ἡμῶν διὰ χειρός μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ.

18 ‡ καὶ προσελθοῦσα τῷ κεφαλῇ ἐκ τῆς πήρας ἔδειξε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·

7 ‡ Et accedens regulæ lectuli, quæ erat ad caput Holofernis, demisit pugionem ad ea. & appropinquans lectulo, apprehendit comam capitis eius, & ait,

9 ‡ Cōfirma me, Domine Deus, in die hac. & percussit in ceruicem eius bis in fortitudine sua, & abstulit caput eius ab eo, & euoluit corpus eius de lecto, & abstulit conopæum à columnis.

10 ‡ Et post pusillum exiuit, & tradidit ancillæ suæ caput Holofernis, & misit illud in peram cibariorum suorum.

11 ‡ Et exierunt duæ simul secundum consuetudinem suam, ad orationem. & transeuntes castra, circuierunt vallem illam, & ascenderunt montem Betuliæ, & venerunt ad portas eius.

12 ‡ Et dixit Judith à longe custodientibus in portis, Aperite, aperite iam portam, nobiscū Deus, Deus noster, vt faceret adhuc virtutem in Israel, & potentiam aduersus inimicos, sicut & hodie fecit.

13 ‡ Et factum est cùm audissent viri ciuitatis ipsius vocem eius, festinauerunt descendere ad portam ciuitatis suæ. & cōuocauerunt presbyteros ciuitatis.

14 ‡ Et concurrerunt omnes à paruo vsque ad magnum, quoniam præter opinionem erat eis vt veniret ipsa. & aperuerunt portam, & susceperunt eas.

15 ‡ Et accendentes ignem ad flammam, circundederunt eas.

16 ‡ Illa autē dixit ad eos voce magna,

17 ‡ Laudate Deum, laudate, laudate Deum, quoniam non amouit misericordiam suam à domo Israel, sed confregit hostes nostros per manum meam in nocte hac.

18 ‡ Et proferens caput de pera, ostendit, & dixit eis,

[1] Ecce caput Holoferni principis militiæ Assyriorũ, & ecce conopæum in quo recumbebat in ebrietatibus suis: & percussit illum Dominus in manu fœminæ. [2] Et viuit Dominus, qui custodiuit me in via mea qua ambulaui; quoniã decepit eum facies mea in perditionem eius, & nõ fecit peccatum mecũ in pollutionem & cõfusionem. & obstupuit omnis populus nimiũ.

[1] Et inclinantes adorauerunt Deum. [2] Et dixerunt vnanimiter: Benedictus es Deus noster, qui ad nihilum redegisti in die hodierna inimicos populi tui. [3] Et dixit ei Ozias: Benedicta tu es filia à Deo excelso, præ omnibus mulieribus quæ super terram. [4] Et benedictus Dominus Deus, qui creauit cælos & terram, qui direxit te in vulnus capitis principis inimicorum nostrorum. quia non recedet spes tua à corde hominũ, qui memores fuerint virtutis Dei vsq; in seculum. & faciat tibi hæc Deus in exaltationem sempiternam, vt visitet te in bonis, pro quibus non pepercisti animæ tuæ propter humiliationem generis nostri, sed subueniisti ruinæ nostræ in rectum vadens ante conspectum Dei nostri. [5] Et dixit omnis populus, Fiat, fiat.

CAP. XIIII.

ET dixit ad eos Judith, Audite iam me fratres: & accipientes caput hoc,

[19] ἰδὲ κεφαλὴ ὀλοφέρνε ἀρχιστρατήγου δυνάμεως ἀσσὺρ, καὶ ἰδοὺ τὸ κωνώπιον ἐν ᾧ κατέκειτο ἐν τοῖς μέθαις αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν κύριος ἐν χειρὶ θηλείας.

[20] καὶ ζῇ ὁ κύριος ὃς διεφύλαξέ με ἐν τῇ ὁδῷ μου ᾗ ἐπορεύθην, ὅτι ἠπάτησεν αὐτὸν τὸ πρόσωπόν μου εἰς ἀπώλειαν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐποίησεν ἁμαρτίαν μεθ' ἐμοῦ εἰς μίασμα καὶ αἰσχύνην. καὶ ἔξεστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα.

[21] καὶ κύψαντες προσεκύνησαν τῷ θεῷ.

[22] καὶ εἶπον ὁμοθυμαδόν, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξουδενώσας τὴν σήμερον σὺ ἐχθροὺς λαοῦ σου.

[23] καὶ εἶπεν αὐτῇ Ὀζίας, εὐλογητὴ σὺ εἰ θύγατερ τῷ θεῷ τῷ ὑψίστῳ παρὰ πάσας τὰς γυναῖκας τὰς ἐπὶ τῆς γῆς.

[24] καὶ εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ὃς κατεύθυνέ σε εἰς τραῦμα κεφαλῆς ἀρχόντων ἐχθρῶν ἡμῶν· ὅτι οὐκ ἀποστήσει τὴν ἐλπίδα σου ἀπὸ καρδίας ἀνθρώπων μνημονευόντων ἰσχὺν θεοῦ ἕως αἰῶνος. καὶ ποιήσαι σοι αὐτὰ ὁ θεὸς εἰς ὕψος αἰώνιον τοῦ ἐπισκέψασθαί σε ἐν ἀγαθοῖς, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐφείσω τῆς ψυχῆς σου διὰ τὴν ταπείνωσιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἀλλ' ἐπεξῆλθες τὸ πτῶμα ἡμῶν ἐπ' εὐθείαν πορευθεῖσα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

[25] καὶ εἶπον πᾶς ὁ λαός, γένοιτο γένοιτο.

ιδ'

[1] Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν Ἰουδείθ, ἀκούσατέ μου ἀδελφοί καὶ λαβόντες τὴν κεφαλὴν ταύτην,

[19] And the head of Holofernis principis militiæ Assyriorum, & the conopæum in which he was lying in his drunkenness: & smote him the Lord in the hand of a woman. [20] And liueth the Lord who hath preserued me in the way wherein I walked: for my face deceiued him to his perdition, & he committed not sin with me to his defilement & confusion. & astonished was all the people exceedingly.

[21] And bowing down they worshipped God. [22] And they said with one accord: Blessed art thou our God who hast this day brought to nought the enemies of thy people. [23] And Ozias said to her: Blessed art thou daughter of the most high God aboue all women vpon the earth. [24] And blessed be the Lord God who created heauen & earth who hath directed thee to the wounding of the head of the princes of our enemies. For he hath not withdrawn his hope from the heart of men who remember the power of God for euer. [25] And may he make this to be to thee for a perpetual exaltation, visiting thee with good things, because thou hast not spared thy life for the affliction of our nation, but hast prouided for our ruin, walking in the right way before our God. And all the people said: So be it, so be it.

[1] And Judith said to them: Hear me brethren,

pepercisti animæ tuæ propter angustias & tribulationem generis tui, sed subueniisti ruinæ ante conspectum Dei nostri. [11] Et dixit omnis populus, Fiat, fiat. [12] Porrò Achior vocatus venit. & dixit ei Iudith, Deus Israel, cui tu testimonium dedisti, quòd vlciscatur se de inimicis suis, ipse caput omnium incredulorum incidit in hac nocte in manu mea. [13] Et vt probes quia ita est, ecce caput Holofernis qui in contemptu superbiæ suæ Deum Israel contempsit, & tibi interitum minabatur, dicens: [14] Cùm Holofernis, angustiatus præ pauore, cecidit in faciem suam super terram, & æstuauit anima eius.

[15] Postea verò quàm resumpto spiritu recreatus est, procidit ad pedes eius, & adorauit eam, & dixit: [16] Benedicta tu à Deo tuo in omni tabernaculo Iacob, quoniam in omni gente, quæ audierit nomen tuum, magnificabitur super te Deus Israel.

CAP. XIIII.

DIxit autem Iudith ad omnem populum, Audite me fratres.

[1] Suspendite caput hoc super muros nostros, & erit eum exierit sol, accipiat vnusquisq; arma sua; & exite cum impetu, non vt descendatis deorsum, sed quasi impetum facientes.

[2] Tunc exploratores, necesse erit, vt fugiant ad principem suum excitandum ad pugnam.

[3] Cumque duces eorum concurrerint ad tabernaculum Holofernis, & inuenerint eum truncum in suo sanguine volutatum, decidet super eos timor.

[4] Cumque cognoueritis fugere eos, ite post illos fecuri, quoniam Dominus conteret eos sub pedibus vestris.

[5] Tunc Achior videns virtutem quam fecit Deus Israel, relicto gentilitatis ritu, credidit Deo, & circuncidit carnem præputij sui, & appositus est ad populum Israel, & omnis successio generis eius vsque in hodiernum diem.

[6] Mox autem vt ortus est dies, suspenderunt super muros caput Holofernis, accepitque vnusquisque vir arma sua, & egressi sunt cum grandi strepitu & vlulatu.

[1] Suspendite caput hoc super muros nostros, & erit eum exierit sol, accipiat vnusquisq; arma sua; & exite cum impetu, non vt descendatis deorsum, sed quasi impetum facientes.

[2] Tunc exploratores, necesse erit, vt fugiant ad principem suum excitandum ad pugnam.

[3] Cumque duces eorum concurrerint ad tabernaculum Holofernis, & inuenerint eum truncum in suo sanguine volutatum, decidet super eos timor.

[4] Cumque cognoueritis fugere eos, ite post illos fecuri, quoniam Dominus conteret eos sub pedibus vestris.

[5] Tunc Achior videns virtutem quam fecit Deus Israel, relicto gentilitatis ritu, credidit Deo, & circuncidit carnem præputij sui, & appositus est ad populum Israel, & omnis successio generis eius vsque in hodiernum diem.

[6] Mox autem vt ortus est dies, suspenderunt super muros caput Holofernis, accepitque vnusquisque vir arma sua, & egressi sunt cum grandi strepitu & vlulatu.

[1] πρεμάσατε αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἐπάλξεως τοῦ τείχους ἡμῶν· καὶ ἔσται ἡνίκα ἂν διαφώσῃ ὁ ὄρθρος καὶ ἐξέλθῃ ὁ ἥλιος ἐπὶ τὴν γῆν, ἀναλήψεσθε ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ ὑμῶν, καὶ ἐξελεύσεται πᾶς ἀνὴρ ἰσχύων ἔξω τῆς πόλεως· καὶ δώσετε δρόμον ἐπ' αὐτοῦ ὡς καταβαίνοντες εἰς τὸ πεδίον εἰς τὴν προφυλακὴν υἱῶν ἀσσὺρ, καὶ οὐ καταβήσεσθε.

[2] καὶ ἀναλαβόντες ὅλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, προσδράμονται εἰς τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, καὶ ἐγερθῆσι τοῦ στρατηγὸς τῆς δυνάμεως ἀσσύρ.

[3] καὶ προσελεύσονται πρὸς τὴν σκηνὴν ὀλοφέρνε, καὶ οὐχ εὑρήσουσιν αὐτόν. καὶ πεσεῖται ἐπ' αὐτοὺς φόβος, καὶ φεύξονται ἀπὸ προσώπου ὑμῶν. [4] καὶ ἐπακολουθήσατε ὑμεῖς καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες παῖδα ὅμορον ἰσραήλ, καὶ διώξατε αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.

[5] πρὸ δὲ τοῦ ποιῆσαι ταῦτα, καλέσατέ μοι ἀχιὼρ τὸν ἀμμανίτην, ἵνα ἴδῃ καὶ γνῷ τὸν ἐξουθενήσαντα τὸν οἶκον ἰσραὴλ καὶ αὐτὸν εἰς θάνατον ἀποστείλαντα εἰς ἡμᾶς· καὶ καλέσατε τὸν ἀχιὼρ ἐκ βαιθυλούα· ὡς δὲ ἦλθε καὶ εἶδε τὴν κεφαλὴν ὀλοφέρνε ἐν χειρὶ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ ἐξελύθη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. ὡς δὲ ἀνέλαβον αὐτὸν, προσέπεσε τοῖς ποσὶν ἰουδείθ, καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ αὐτῆς καὶ εἶπον, εὐλογημένη σὺ ἐν παντὶ σκηνώματι ἰούδα καὶ ἐν παντὶ ἔθνει, οἵτινες ἀκούσαντες τὸ ὄνομά σου ταραχθήσονται· καὶ νῦν ἀνάγγειλόν μοι ὅσα ἐποίησας ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις. καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ ἰουδὶθ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ πάντα ὅσα ἦν ἐποίησε καὶ ἀπὸ ἧς ἡμέρας ἐξῆλθεν, ἕως οὗ ἐλάλει αὐτοῖς· ὡς δὲ ἐπαυσατο λαλοῦσα, φωνῇ μεγάλῃ ἠλάλαξεν ὁ λαὸς, καὶ ἔδωκαν φωνὴν ἀγαθοσύνης ἐν τῇ πόλει αὐτῶν· ἰδὼν δὲ ἀχιὼρ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς τῷ ἰσραὴλ, ἐπίστευσε τῷ θεῷ σφόδρα, καὶ περιετέμετο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ, καὶ προσετέθη εἰς τὸν οἶκον ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. [6] ἡνίκα δὲ ὄρθρος ἐγένετο, ἐκρέμασαν τὴν κεφαλὴν ὀλοφέρνου ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ ἐκβαλόντες πᾶς ἀνὴρ τὰ ὅπλα αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθον

[1] Suspendite illud super pinaculum muri nostri. & erit quum illuxerit diluculum, & exierit sol super terram, recipietis vnusquisq; arma bellica vestra, & exibit omnis vir fortis extra ciuitatem. & dabitis principem super eos, quasi descendẽtes in campum ad vigiliam filiorum Assyriorum, & non descendetis.

[2] Et cùm acceperint isti armaturas suas, ibunt in castra sua, & excitabunt principes exercitus Assyriorum.

[3] Et current ad tabernaculum Holofernis, & non inuenient eum. & decidet super eos timor, & fugient à facie nostra.

[4] Et insequentes vos, & omnes habitantes omnem terminum Israel, prosternite eos in viis suis.

[5] Ante autem quàm faciatis hæc, vocate mihi Achior Ammanitem, vt videns cognoscat vilipendentem domum Israel, & ipsum in mortem mittẽtem ad nos. Et vocauerunt Achior de domo Ozia. Vt autem venit & vidit caput Holofernis in manu viri vnius in congregatione populi, cecidit in faciem, & defecit spiritus eius. Vt autem recreauerunt illum, cecidit ad pedes Judith, & adorauit faciem eius, & dixit: Benedicta tu in omni tabernaculo Juda, & in omni gente, quicunq; audientes nomen tuum turbabuntur. & nunc nuncia mihi quæ fecisti in diebus istis. Et annunciauit ei Judith in medio populi omnia quæ fecerat, à qua die exiuit, vsquequo locuta est eis. Ut autem cessauit loqui, voce magna exultauit populus, & dederunt vocem iocundam in ciuitate sua. Videns autem Achior omnia quæ fecit Deus Israel, credidit Deo valde, & circũcidit carnem præputij sui, & appositus est ad domum Is-

[6] Cùm autem diluculum ascendit, suspenderunt caput Holofernis de muro, & accepit omnis vir arma sua, & exierunt in circulum ad ascensus montis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * At filij Assyriorum vt viderunt eos, miserunt ad duces suos.

9 * Illi autem venerunt ad duces & tribunos, & ad omnem principem suum.

10 * Et venerunt ad tabernaculum Holofernis, & dixerunt ei qui erat super omnia eius:

11 * Excita iam dominum nostrum, quoniam ausi sunt serui descêdere super nos ad bellum, vt disperdanturin finem.

12 * Et ingressus est Bagoas, et pulsauit aulã tabernaculi; suspicabatur enim dormire ipsum cum Judith. 13 * Vt autem nemo audiuit, aperiens introiuit in cubiculum, & inuenit eum super stratum proiectum mortuum, & caput eius ablatum erat ab eo: & exclamauit voce magna cum fletu & gemitu, et clamore valido, & scidit vestimenta sua.

14 * Et ingressus est in tabernaculum vbi erat Judith diuertens, & non inuenit eam: & exiliit ad populum & clamauit, Prænaricati sunt serui: fecit confusionem vna mulier Hebræorum in domum regis Nabuchodonosor, quoniam ecce Holofernes in terra, & caput eius non est in ipso.

15 * Cùm autem audissent hæc verba principes virtutis Assyriorum, sciderunt statim vestimenta sua, & turbata est anima eorum valde.

16 * Et factus est eorum clamor & vociferatio magna nimis in medio castrorum.

CAP. XV.

1 * Et cùm audissent qui in tabernaculis erant, obstupuerunt super factum, & cecidit super eos timor & tremor.

2 * Ⓓ ὡς δὲ ἀκοὴ ὡς εἶδον αὐτὸς, διέπεμψαν ἐπὶ σὺν ἡγεμόνας αὐτῶν.

9 * Ⓓ ὡς δὲ ἦλθον πρὸς σὺν σατράπας καὶ χιλιάρχους καὶ ἐπὶ πάντα ἄρχοντα αὐτῶν.

10 * καὶ παρεγένοντο πρὸς τὸν σκηνὴν ὁλοφέρνου, καὶ εἶπον τῷ ὄντι ἐπὶ πάντων τῶν αὐτοῦ.

11 * ἔγειρον δὴ τὸν κύριον ἡμῶν, ὅτι ἐτόλμησαν Ⓓ δοῦλοι καταβαίνειν ἐφ' ἡμᾶς εἰς πόλεμον, ἵνα ἐξολοθρευθῶσιν εἰς τέλος.

12 * καὶ εἰσῆλθε βαγώας, Ⓒ ἔκρουσε τὴν αὐλὴν τῆ σκηνῆς· ὑπενόει γὰρ καθεύδειν αὐτὸν μετ' ἰουδείθ.

13 * ὡς δὲ εἶδεν ὑπήκουσε, διασείλας εἰσῆλθε εἰς τὸν κοιτῶνα Ⓒ εὗρεν αὐτὸν ἐπὶ τῆ χειλωνίδος ἐρριμμένον νεκρὸν, Ⓒ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἀφῄρητο ἀπ' αὐτοῦ· καὶ ἐβόησε φωνῆ μεγάλη μετὰ κλαυθμοῦ Ⓒ στεναγμοῦ, Ⓒ βοῆς ἰσχυρᾶς, καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

14 * καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν ὅπου ἰουδεὶθ κατέλυσα, καὶ ἐξῆλθεν πρὸς τὸν λαὸν καὶ ἐβόησεν, ἠθετήκασιν Ⓓ δοῦλοι· ἐποίησεν αἰσχύνην μία γυνὴ τῶν ἑβραίων εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ναβουχοδονόσορ, ὅτι ἰδοὺ ὁλοφέρνης κατὰ κεφαλὴν αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

15 * ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺτα τὰ ῥήματα Ⓓ ἄρχοντες τῆ δυνάμεως αὐτῶν, διέρρηξαν θώρακας αὐτῶν, καὶ ταραχθὴ ἡ ψυχὴ αὐτῶν σφόδρα.

16 * καὶ ἐγένετο αὐτῶν κραυγὴ Ⓒ βοὴ μεγάλη σφόδρα ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς.

ιε'.

1 * Καὶ ὡς ἤκουσαν Ⓓ ὄν τῆς σκηνώμασιν ὄντες, ἐξέστησαν ἐπὶ τῷ γεγονότι· καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸς φόβος Ⓒ τρόμος Ⓒ.

8 * Quod videntes exploratores, ad tabernaculum Holofernis cucurrerunt. Porrò hi qui in tabernaculo erant venientes, & ante ingressum cubiculi perstrepentes excitandi gratia, inquietudinẽ arte moliebãtur, vt non ab excitãtibus, sed à sonantibus Holofernes euigilaret.

9 Nullus enim audebat D cubiculum virtutis Assyriorũ pulsando aut intrando aperire.

10 * Sed cùm venissent eius duces ac tribuni, & vniuersi maiores exercitus Assyriorum, dixerunt cubiculariis:

11 * Intrate, & excitate illum, quoniam egressi mures de cauernis suis, ausi sunt prouocare nos ad prælium.

12 * Tunc ingressus Vagaõ cubiculum eius, stetit ante cortinam, & plausum fecit manibus suis. suspicabatur enim illũ cum Iudith dormire.

13 * Sed cùm nullum motum iacentis sensu aurium caperet, accessit proximans ad cortinã: & eleuans eam, vidensque cadauer absque capite Holofernis in suo sanguine tabefactum iacere super terram, exclamauit voce magna cum fletu, & scidit vestimenta sua.

14 * Et ingressus tabernaculum Iudith, non inuenit eam. Et exiliuit foras ad populum, & dixit: Vna mulier Hebræa fecit confusionẽ in domo regis Nabuchodonosor. ecce enim Holofernes iacet in terra, & caput eius non est in illo.

15 Quod cùm audissent principes virtutis Assyriorum, sciderunt omnes vestimenta sua, & intolerabilis timor & tremor cecidit super eos, & turbati sunt animi eorum valde.

16 Et factus est clamor incomparabilis in mediõ castrorum eorum.

CAP. XV.

CVmque omnis exercitus decollatum Holofernem audisset, fugit mens & consilium ab eis, & solo tremore & metu agitati, fugę præsidium sumunt:

1 * Ita vt nullus loqueretur eũ primo suo: sed inclinato capite, relictis omnib⁹, euadere festinabant Hebræos, quos armatos sup se venire audierãt, fugientes per vias camporũ & semitas colliũ.

2 * Videres itaque filij Israel, fugientes, secuti sunt illos. 3 * Descederúntq, clangentes tubis, & vlulãtes post ipsos. 4 * Et quoniã Assyrij nõ aduenati, in fugam ibant præcipites; filij autem Israel vno agmine perseqũtes, debilitabãt omnes quos inuenire potuissent. 5 * Misitque Ozias nuncios per omnes ciuitates & regiones Israel.

6 * Omnis itaque regio omnisque vrbs electã iuuentutem armatã misit post eos, & persecuti sunt eos in ore gladij, quousque peruenirent ad extremitatem finiũ suorũ. 7 * Reliqui autem qui erant in Bethulia, ingressi sunt castra Assyriorũ, & prędã quã fugiẽtes Assyrij reliquerãt, abstulerunt, & onustati sunt valde. 8 * Hi verò q, victores reuersi sunt ad Bethuliã, omnia quę erãt illorũ abstulerũt secũ, ita vt nõ effet numerus in pecorib⁹, in iumẽtis, & vniuersis mobilibus eorũ, vt à minimo vsq, ad magnũ omnes diuites fierẽt de prædationibus eorũ. 9 * Ioachim autẽ summus pontifex de Hierusalẽ venit in Bethuliam cũ vniuersis presbyteris suis, vt videret Iudith. 10 * Quæ cũ exisset ad illũ, benedixerũt illã oẽs vna voce, dicentes: 11 * Tu gloria Hierusalẽ, tu lętitia Israel, tu honorificẽtia populi nostri, quia fecisti viriliter, & confortatũ est cor tuũ, eò q castitatẽ amaueris, & post virum tuum alterũ nescieris; ideo & manus Domini cõfortauit te, & ideò eris benedicta in D æternum.

1 * καὶ οὐκ ἦν ἄνθρωπος μένων ἐπὶ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκχυθέντες ὁμοθυμαδὸν ἔφυγον ἐπὶ πᾶσαν ὁδὸν ἐπεδίας Ⓒ τὸ ὀρεινῆς Ⓒ Ⓓ παρεμβεβληκότες ἐν τῆ ὀρεινῆ κύκλῳ βεθουλούα ἐτράπησαν εἰς φυγήν.

2 * Ⓒ τότε οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πᾶς ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐξ αὐτῶν ἐξεχύθησαν ἐπ' αὐτός. 3 * Ⓒ ἐξαπέστειλεν ὀζίας εἰς βετομασθὲμ καὶ ἐκβαὶ, καὶ χωβαὶ, καὶ κωλά· καὶ εἰς πᾶν ὅριον ἰσραὴλ σὺν ἀπαγγέλουσας ὅπερ τὰν σὺντελεσμένων, καὶ ἵνα πάντες ἐπεκχυθῶσι τῆς πολεμίους εἰς τὴν διαίρεσιν αὐτῶν· ὡς δὲ ἔκκεαν Ⓓ υἱοὶ ἰσραὴλ, πάντες ὁμοθυμαδὸν ἔπεσον ἐπ' αὐτὸς ἕως χωβαί· ὡσαύτως δὲ Ⓒ Ⓓ ἐξ ἱερουσαλὴμ παρεγένοντο, Ⓒ ἐκ πάσης τῆ ὀρεινῆς, διότι ἐλάλουν γὰρ αὐτοῖς τὰ γρόμενα τῆ παρεμβολῆ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν.

7 * καὶ Ⓓ ὁ ἐν τῆ γαλαάδ, καὶ Ⓓ ὁ ἐν τῆ γαλιλαίᾳ ὑπερεκέρασαν αὐτὸς πληγῆ μεγάλη, ἕως ὃ παρῆλθον τὴν δαμασκὸν καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς.

8 * Ⓓ δὲ λοιποὶ Ⓓ κατοικοῦντες βετυλούα ἐπέπεσον τῆ παρεμβολῆ ἀσσύρ, καὶ προσενόμευσαν αὐτὸς, καὶ ἐπλήτησαν σφόδρα.

9 * Ⓓ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ σκαταρέψαντες, ὑπὸ τὸ κοπῆς, ὑπεφείσαν τῶν λοιπῶν Ⓒ αἱ κῶμαι καὶ αἱ πόλεις αἱ ὑπὸ τῆ ὀρεινῆ καὶ πεδινῆ ὑπερέστησαν πολλὰν λαφύρων, ὡσὰν πλῆθος πολὺ σφόδρα.

10 * καὶ ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, Ⓒ ἡ γερουσία τῶν υἱῶν ἰσραὴλ Ⓓ κατοικοῦντες ὑν ἱερουσαλὴμ ἦλθον Ⓒ θεμελιῶσαι τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐποίησεν ὁ θεὸς τῷ ἰσραὴλ, καὶ Ⓒ ἰδεῖν ἰουδεὶθ καὶ λαλῆσαι μετ' αὐτῆς εἰρηνῶν.

11 * ὡς Ⓓ εἰσῆλθον πρὸς αὐτὸν, εὐλόγησαν αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν Ⓒ εἶπον πρὸς αὐτόν· 12 * σὺ ὕψωμα ἰερουσαλὴμ, σὺ καύχημα μέγα Ⓒ ἰσραὴλ, σὺ καύχημα μέγα Ⓒ γλῶσις ἡμῶν, ὅτι ἐποίησας ταῦτα πάντα ὑν χειρὶ σου· ἐποίησας ἀγαθὰ μετ' ἰσραὴλ, Ⓒ εὐδόκησεν ἐπ' αὐτὸς ὁ θεός· εὐλογημένη γένου παρὰ τῷ παντοκράτορι κυρίῳ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.

2 * Et non fuit homo manens ante faciem amplius proximi sui, sed diffusi vnanimiter fugerunt ad omnem viam campi & montanorum: & qui castrametati erant in montibus in circuitu Betuluæ, conuersi 3 sunt in fugam. * Et tunc filij Israel omnis vir prælior ex eis effusi sunt super eos.

6 * Et misit Ozias in Betomasthem, & Bebe, & Chobe, & Cola, & in omnem terminum Israel, qui annunciarent super eis quæ cõsummata sunt, & vt omnes diffunderẽtur super inimicos in interitum eorum. Vt autem audierunt filij Israel, omnes vnanimiter ceciderunt super eos vsque ad Chobe: similiter autem & qui ex Hierusalem aduenerunt, & ex omnibus montanis, annunciauerunt enim eis quæ facta fuerant castris inimicorũ suorum.

8 * Et qui in Galaad & qui in Galilea, dissipauerunt eos plaga magna, vsquequo præterierunt Damascum & fines 9 eius. * At reliqui habitãtes Betuluam irruerunt castris Assyriorum, & prædati sunt eos, & ditati sunt valde.

9 * At filij Israel reuersi ab occisione, dominati sunt reliquorum: et villæ & ciuitates quæ in montanis & campestribus, obtinuerunt multa spolia, erat enim multitudo magna nimis.

10 * Et Joachim sacerdos magnus & senatus filiorum Israel qui habitabant in Hierusalem, venerunt vt fundarent bona quæ fecit Deus Israel, et vt viderent Judith, & loquerentur 11 cũ ea pacem. * Vt autẽ introierunt ad eam, benedixerunt eã vnanimiter, & dixerunt ad 12 eã: * Tu exaltatio Hierusalem, tu gloria magna Israel, tu honorificentia magna generis nostri, quia fecisti hæc omnia in manu tua: fecisti bona cum Israel, & complacuit super eos Deus; benedicta sis ab omnipotenti Domino in æternum tempus.

*Et dixit omnis populus: Fiat. 13
*Et expoliauit populus castra per dies triginta.
*Et dederunt Iudith tabernaculum Holofernis, & omnia argentaria, & lectulos, & flateras, & omnia supellectilia eius. Et accipiens ipsa, imposuit super mulam suam, & cõiunxit currus suos, & accumulauit ea super illos.
*Et concurrit omnis mulier Israel ad videndum eam: & benedixerunt eam, & fecerũt ei chorum ex eis. et accepit thyrsos in manibus suis, & dedit & mulieribus quæ cum ea. & coronauerunt oliua ipsam, & eam quæ cum ipsa, & processit ante omnem populum in chorea ducens omnes mulieres. & sequebatur omnis vir Israel armatus, cum coronis & hymnis in ore eorum. CAP. XVI.

ET cœpit cantare Iudith confessionem hanc in omni Israel, & omnis populus cantabat canticum hoc. & dixit Iudith: Incipite Deo meo in tympanis. *Modulamini ei psalmos & laudem, exaltate, & invocate nomen eius.
*Quoniam Deus conterens bella, quoniam in castris in medio populi eripuit me de manu persequentium me.
*Venit Assur ex montibus ab aquilone, venit in multitudo exercitus sui, quorum multitudo eorum obturauit torrentes, & equitatus eorum cooperuit colles.
*Dixit se incensurum fines meos, & iuuenes meos occisurum in gladio, & lactantes positurum in paumẽtum, & infantes meos daturũ in prædã, & virgines meas prædaturũ.
*Et Dominus omnipotens quassauit eos in manu fœminæ.
*Nõ enim cecidit potens à iuuenibus, neq; filij titanum percusserunt eum, neq; excelsi gigantes imposuerunt se illi, sed Judith filia Merari in specie faciei suæ dissoluit eum.

13 *καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαός, γένοιτο·
14 *καὶ ἐλαφρύνασιν ὁ λαὸς τὴν παρεμβολὴν ἐφ' ἡμέρας τριάκοντα.
15 *καὶ ἔδωκαν τῇ Ιουδὶθ τὴν σκηνὴν ὁλοφέρνου καὶ πάντα τὰ ἀργυρώματα καὶ τὰς κλίνας καὶ τὰ ὁλκία καὶ πάντα τὰ σκεύασματα αὐτοῦ· καὶ λαβοῦσα αὐτὰ, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτῆς· καὶ ἔζευξε τὰς ἁμάξας αὐτῆς, καὶ ἐσώρευσεν αὐτὰ ἐπ' αὐτάς.
16 *καὶ συνέδραμε πᾶσα γυνὴ Ισραὴλ ἐπὶ ἰδεῖν αὐτὴν, καὶ ἐθλόγησαν αὐτὴν, καὶ ἐποίησαν αὐτῇ χορὸν ἐξ αὐτῶν· καὶ ἔλαβε θύρσους ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, καὶ ἔδωκε καὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς μετ' αὐτῆς· καὶ ἐστεφάνωσαν τὴν ἐλαίαν αὐτῆς καὶ τὴν μετ' αὐτῆς, καὶ προῆλθεν ἐμπροσθεν παντὸς λαοῦ ἐν χορείᾳ ἡγουμένη πασῶν τῶν γυναικῶν· καὶ ἠκολούθει πᾶς ἀνὴρ Ισραὴλ ὡπλισμένοι καὶ στεφάνοις καὶ ὕμνοις ἐν τῷ στόματι αὐτῶν.

15.
1 *Καὶ ἐξῆρξεν Ιουδὶθ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ ἐξομολόγησιν ταύτην ἐν πάσῃ τῇ συναγωγῇ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὑπερεφώνει τὴν αἴνεσιν ταύτην· καὶ εἶπεν Ιουδὶθ, 2 *Ἐξάρχετε τῷ θεῷ μου ἐν τυμπάνοις, ἐναρμοσάσθε αὐτῷ ψαλμοῖς καὶ αἴνοις, ὑψοῦτε καὶ ἐπικαλέσασθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
3 *ὅτι ὁ θεὸς συντρίβων πολέμους, ὅτι εἰς παρεμβολὰς ἐν μέσῳ λαοῦ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς τῶν καταδιωκόντων με· 4 *ἦλθεν ἀσσὰρ ἐξ ὀρέων ἀπὸ βορρᾶ, ἦλθεν ἐν μυριάσι δυνάμεως αὐτοῦ, ὧν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐφραξε χειμάρρους, καὶ ἵπποι αὐτῶν ἐκάλυψαν βουνούς. 5 *εἶπεν ἐμπρῆσαι τὰ ὅρια μου, καὶ τοὺς νεανίσκους μου ἀνελεῖν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ θηλάζοντα τέκνα θῆσαι εἰς διαφθοράν, καὶ τὰ νήπιά μου δοῦναι εἰς προνομήν, καὶ τὰς παρθένους μου σκυλεῦσαι. 6 *καὶ κύριος παντοκράτωρ ἠθέτησεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ θηλείας.
7 *οὐ γὰρ ἔπεσεν ὁ δυνατὸς αὐτῶν ὑπὸ νεανίσκων, οὐδὲ υἱοὶ Βηλιὰλ ἐπάταξαν αὐτὸν, οὐδὲ ὑψηλοὶ γίγαντες ἐπέθεντο αὐτῷ, ἀλλὰ Ιουδὶθ θυγάτηρ Μεραρὶ ἐν κάλλει προσώπου αὐτῆς παρέλυσεν αὐτόν.

13 *Et dixit omnis populus: Fiat, fiat.
14 *Per dies autem triginta vix collecta sunt spolia Assyriorum à populo Israel.
15 *Porro autem vniuersa quæ Holofernis peculiaria fuisse probata sunt, dederunt Iudith in auro & argẽto, & vestib⁹, & gẽmis, & omni supellectili, & tradita sunt omnia illi à populo.
16 *Et omnes populi gaudebant cum mulieribus, & virginibus, & iuuenibus in organis & citharis.

CAP. XVI.

1 TVnc cantauit canticum hoc Domino Iudith, di
2 cens: *Incipite Domino in tympanis, cantate Domino in cymbalis, modulamini illi psalmum nouum: exultate & inuocate nomen eius. *Dominus conterens bella, Dominus nomen est illi.
4 *Qui posuit castra sua in medio populi sui, vt eriperet nos de manu omnium inimicorum nostrorum.
5 *Venit Assur ex montibus ab Aquilone in multitudine fortitudinis suæ. Cuius multitudo obturauit torrẽtes, & equi eorum cooperuerunt valles.
6 *Dixit se incensurum fines meos, & iuuenes meos occisurum gladio, infantes meos dare in prædã, & virgines in captiuitatem.
7 *Dominus autem omnipotens nocuit eum, & tradidit eum in manu fœminæ, & confudit eum.
Non enim cecidit potens
B eorum à iuuenibus, nec filij titan percusserunt eum, nec excelsi gigantes imposuerunt se illi, sed Iudith filia Merari in specie faciei suæ dissoluit eum.

*Exuit enim se vestimento, viduitatis, & induit se vestimento lætitiæ in exultatione filiorũ Israel. *Vnxit faciẽ suã vngento, colligauit cincinnos suos mitra ad decipiendũ illũ. *Sandalia eius rapuerũt oculos eius: pulchritudo eius captiuã fecit animã eius. amputauit pugione ceruicẽ ei⁹. *Horruerũt Persæ cõstantiã eius, & Medi audaciã eius. *Tunc vlulauerũt castra Assyriorũ, quãdo apparuerũt humiles mei arefactes in siti. *Filij puellarũ cõpunxerũt eos, & sicut pueros fugientes occiderũt eos. pericerũt in prælio à facie Dñi Dei mei. *Hymnum cãtemus Dño, hymnũ nouũ cãtemus Deo nostro: *Adonai Dñe, magn⁹ es tu & præclarus in virtute, & cui superare nemo potest. *Tibi seruiat omnis creatura tua: quia dixisti, & facta sunt: misisti spiritũ tuum, & creata sunt, & nõ est qui resistat voci tuæ. *Montes à fundamentis mouebuntur cum aquis, petræ sicut cera liquescent ante faciẽ tuam. *Qui autẽ timẽt te, magni erunt apud te per omnia. *Væ genti insurgenti super genus meũ. Dominus enim omnipotens vindicabit in eos: in die iudicij visitabit illos. *Dabit enim ignẽ & vermes in carnes eorum, vt vrãtur & sentiãt vsq; in sempiternũ. *Et factũ est post hæc, omnis populus post victoriam venit in Hierusalẽ adorare Dominum, & mox vt purificati sunt, obtulerunt omnes holocausta & vota, & repromissiões suas. *Porro Iudith vniuersa vasa bellica Holofernis, quæ dedit illi populus, & conopeũ quod ipsa sustulerat, D dedit illi populus, & cono- obtulit in anathema obpæum quod accepit à cubiculo eius. *Et erat populus iocundus secundum faciem sanctorum, & per tres menses gaudium huius victoriæ celebratum est cum Iudith.

*ἐξεδύσατο δὲ στολὴν χηρεύσεως, αὐτῆς εἰς ὕψος τῶν πονούντων Ισραήλ. *ἠλείψατο τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐν μύρῳ, καὶ ἔλαβε στολὴν λινῆν εἰς ἀπάτην αὐτοῦ. *τὸ σανδάλιον αὐτοῦ ἥρπασεν ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς ᾐχμαλώτισεν ψυχὴν αὐτοῦ· διῆλθεν ὁ ἀκινάκης τὸν τράχηλον αὐτοῦ. *ἔφριξαν Πέρσαι τὴν τόλμαν αὐτῆς· καὶ Μῆδοι τὸ θάρσος αὐτῆς ἐταράχθησαν. *τότε ἠλάλαξαν ὁ ταπεινοί μου, καὶ ἐθόησαν ὁ ἀδυνατοῦντές μου, καὶ ἐπτοήθησαν, ὕψωσαν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἀνετράπησαν. *υἱοὶ κορασίων κατενύγησαν αὐτούς, καὶ ὡς παῖδας αὐτομολούντων ἐτίτρωσκον αὐτούς· ἀπώλοντο ἐν παρατάξει κυρίου θεοῦ μου. *ὑμνήσω τῷ κυρίῳ ὕμνον καινόν. *κύριε μεγας εἶ καὶ ἔνδοξος, θαυμαστὸς ἐν ἰσχύι καὶ ἀνυπέρβλητος. *ἰδέλθυσάτω πᾶσα ἡ κτίσις σου, ὅτι εἶπας καὶ ἐγενήθησαν· ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου καὶ ᾠκοδόμησε, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεται τῇ φωνῇ σου. *ὄρη γὰρ ἐκ θεμελίων σὺν ὕδασι σαλευθήσονται, πέτραι δὲ ἀπὸ προσώπου σου ὡς κηρὸς τακήσονται. *πλὴν ὃ τοῖς φοβουμένοις σε σὺ εὐδοκήσεις αὐτοῖς, ὅτι μικρὸν θυσία πᾶσα ὀσμὴ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ ἔλαχιστον πᾶν στέαρ εἰς ὁλοκάυτωμά σε· ὁ δὲ φοβούμενος τὸν κύριον μέγας διαπαντός. *καὶ ἔθνεσιν ἐπανισταμένοις τῷ γένει μου κύριε παντοκράτωρ ἐκδικήσει αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως· *δοῦναι πῦρ καὶ σκώληκας εἰς σάρκας αὐτῶν, καὶ κλαυθήσονται ἐν αἰσθήσει ἕως αἰῶνος. *ὡς δὲ εἰσῆλθον εἰς Ιερουσαλήμ, προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ· καὶ μόνον καθαρισθῆναι τὸν λαὸν, ἀνήνεγκαν τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν καὶ τὰ ἐκούσια αὐτῶν καὶ τὰ δόματα. *καὶ ἀνέθηκεν Ιουδὶθ πάντα τὰ σκεύη ὁλοφέρνου ὅσα ἔδωκεν ὁ λαὸς αὐτῇ, καὶ τὸ κωνώπιον ὃ ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ εἰς ἀνάθημα τῷ κυρίῳ ἔδωκε. *καὶ ὁ λαὸς εὐφραινόμενος εἰς Ιερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων ἐπὶ μῆνας τρεῖς, καὶ Ιουδὶθ μετ' αὐτῶν κατέμεινε.

9 *Exuit enim vestimẽtũ viduitatis suæ in exaltationẽ laboran
10 tiũ Israel. *Vnxit faciẽ suã in vnguento, & colligauit cincinnos suos in mitra, & accepit vestem lineam ad deceptionẽ eius.
11 *Sandaliũ eius rapuit oculum eius, & pulchritudo eius captiuam fecit animã eius. perträsiuit pugio ceruicem eius. *Horruerũt Persæ audaciã eius, & Medi cõsidẽtia ei⁹ turbati sunt.
13 *Tunc vlulauerunt humiles mei, & clamauerunt inualidi mei, & timuerunt: exaltauerunt vocẽ suã, & cõuersi sunt.
14 Filij puellarum compunxerunt eos, & sicut pueros fugientium vulneraueruntẽ eos. perierunt de prælio Dñi Dei mei.
15 *Cantabo Dño hymnũ nouũ.
16 *Domine magnus es & præclarus, mirabilis in virtute & 17 insuperabilis. *Tibi seruiat omnis creatura tua: quia dixisti, & facta sunt: misisti spiritum tuum, & ædificauit, & nõ est 18 qui resistat voci tuæ. *Montes enim à fundamentis cum aquis mouebuntur, petræ verò à facie tua vt cera liquescent.
19 *In autem timentibus te tu propitiaberis eis, quoniam parũ tibi omne sacrificium in odorem suauitatis, & minimus omnis adeps in holocaustũ tuũ. at qui timet Dominũ, magnus semper.
20 *Væ gentibus insurgentibus generi meo. Dominus omnipotens vindicabit eos in die iudi-
21 cij: *Vt det ignem & vermes in carnes eorum, & flebunt in
22 sensu vsque in seculum. *Vt autem introierũt in Hierusalẽ, adorauerunt Dñm. & mox vt purificatus est populus, obtulerunt holocausta sua, & vota
23 sua, & dona. *Et obtulit Iudith omnia vasa Holofernis, quæ dedit populus ei, & conopæum quod accepit à cubiculo eius in oblationem Dño dedit.
24 *Et erat populus iocundus in Hierusalem secundum faciem sanctorum per menses tres, & Iudith cum eis mansit.

[24] Post autem dies hos, reddit vnusquisque in hereditatem suam, & Iudith abiit in Bethulua, & permansit in substantia sua.

[25] Et erat in tempore suo gloriosa in omni terra. & multi cupierunt eam. & non cognouit vir eã omnibus diebus vitæ suæ, ex qua hora defunctus est Manasses vir eius, & appositus est ad populum suum.

[26] Et procedens erat magna valde.

[27] Et senuit in domo viri sui centum quinque annis, & dimisit ancillam suam liberam. et defuncta est in Bethulua, & sepelierunt eam in spelunca viri sui Manassẽ.

[28] Et luxit eam domus Israel diebus septẽ. diuisit autem substantias suas antequam moreretur ipsa omnibus propinquis Manassẽ viri sui, & propinquis generis sui.

[29] Et non erat amplius qui exterreret filios Israel in diebus Iudith, & post mortem eius diebus multis.

[24] μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, ἀπέζευξεν ἕκαστος εἰς τὸν κλῆρον αὐτοῦ, καὶ Ἰουδὶθ ἀπῆλθεν εἰς Βετυλούα, καὶ κατέμεινεν ἐπὶ τῆς ὑπαρξεως αὐτῆς.

[25] καὶ ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν αὐτῆς ἔνδοξος ἐν πάσῃ τῇ γῇ. καὶ πολλοὶ ἐπεθύμησαν αὐτὴν. καὶ οὐκ ἔγνω ἀνὴρ αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἀφ' ἧς ὥρας ἀπέθανε Μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

[26] καὶ προβαίνουσα ἦν μεγάλη σφόδρα.

[27] καὶ ἐγήρασεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἑκατὸν πέντε ἔτη, καὶ ἀφῆκε τὴν ἄβραν αὐτῆς ἐλευθέραν. καὶ ἀπέθανεν εἰς Βετυλούα, καὶ ἐθάψαν αὐτὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Μανασσῆ.

[28] καὶ ἐπένθησαν αὐτὴν οἶκος Ἰσραὴλ ἡμέρας ἑπτά. διεῖλε δὲ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν αὐτὴν τοῖς ἐγγίσασι Μανασσῆ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς καὶ τοῖς ἐγγίσασι τῷ γένει αὐτῆς.

[29] καὶ οὐκ ἦν ἔτι ὁ ἐκφοβῶν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουδὶθ, καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτὴν ἡμέρα πολλάς.

[24] Post dies autem illos vnusquisque rediit in sua, & Iudith magna facta est in Bethulia, & præclarior erat vniuersæ terræ Israel.

[25] Erat etiam virtuti castitas adiuncta, ita vt non cognosceret virũ omnibus diebus vitæ suæ, ex quo defunctus est Manasses vir eius.

[26] Erat autem diebus festis procedens cum magna gloria.

[27] Mansit autẽ in domo viri sui annos centum quinque, & dimisit abram suam liberam, & defuncta est ac sepulta cum viro suo in Bethulia.

[28] Luxítque illam omnis populus diebus septem.

[29] In omni autẽ spacio vitæ eius non fuit qui perturbaret Israel, & post mortem

[30] eius annis multis. [31] Dies autem victoriæ huius festiuitatis ab Hebræis in numero sanctorum dierũ accipitur, & colitur à Iudæis ex illo tempore vsque ad præsentem diem.

FINIS LIBRI IVDITH.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus rubr.

PROLOGVS B. HIERONYMI PRESBYTERI IN LIBRVM ESTHER.

LIBRVM Esther variis Translatoribus constat esse vitiatum, quem ego de archiuis Hebræorum reuelans, verbum è verbo expressiùs transtuli. Quem librum editio vulgata, lacinioſis hinc inde verborum funibus trahit, addens ea quæ ex tempore dici poterant, & audiri: sicut solitum est scholaribus disciplinis, sumpto themate, excogitare, quibus verbis vti potuit, qui iniuriam passus est, vel ille, qui iniuriam fecit. Vos autem ô Paula & Eustochium, quoniam & bibliothecas Hebræorum studuistis intrare, & Interpretum certamina comprobastis, tenentes Esther Hebraicum librum, per singula verba nostram translationem aspicite, vt posſitis agnoscere, me nihil etiam augmentasse addendo, sed fideli testimonio simpliciter, sicut in Hebræo habetur, historiam Hebraicam Latinæ linguæ tradidisse. Nec affectamus laudes hominum, nec vituperationes expauescimus; Deo enim placere curantes, minas hominum penitus non timemus; quoniam Deus dissipat ossa eorum, qui hominibus placere desiderant: & secundùm Apostolum, Qui eiusmodi sunt, serui Christi esse non possunt. Rursum in libro Esther alphabetũ ex minio vsque ad Teth literam fecimus diuersis in locis, volentes scilicet Septuaginta Interpretum ordinem per hoc insinuare studioso lectori. Nos enim, iuxta morem Hebraicum, ordinem prosequi etiam in Septuaginta editione maluimus.

א

1 ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המלך מהדו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה:
2 בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו אשר בשושן הבירה:
3 בשנת שלוש למלכו עשה משתה לכל שריו ועבדיו חיל פרס ומדי הפרתמים ושרי המדינות לפניו:
4 בהראתו את עשר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו ימים רבים שמונים ומאת יום:
5 ובמלואת הימים האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן הבירה למגדול ועד קטן משתה שבעת ימים בחצר גנת ביתן המלך:
6 חור כרפס ותכלת אחוז בחבלי בוץ וארגמן על גלילי כסף ועמודי שש מטות זהב וכסף על רצפת בהט ושש ודר וסחרת:
7 והשקות בכלי זהב וכלים מכלים שונים ויין מלכות רב כיד המלך:
8 והשתיה כדת אין אנס כי כן יסד המלך על כל רב ביתו לעשות כרצון איש ואיש:
9 גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות אשר למלך אחשורוש:
10 ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר למהומן בזתא חרבונא בגתא ואבגתא זתר וכרכס שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך אחשורוש:

LIBER ESTHER

CAPVT I.

1 IN diebus Assueri, qui regnauit ab India vsq; Æthiopiam, super centũ viginti septem prouincias,
2 Quando sedit in solio regni sui, Susa ciuitas re-
3 gni eius exordiũ fuit. Tertio igitur anno imperij sui fecerat grãde conuiuiũ cunctis principibus, & pueris suis; fortissimis Persarũ & Medorũ inclytis & præfectis Pro-
4 uinciarũ coram se; Vt ostenderet diuitias gloriæ regni sui, ac magnitudinẽ atq; iactantiam potentiæ suæ, multo tempore, centum videlicet & octoginta diebus.
5 Cũmq; implerẽtur dies conuiuij, inuitauit omnẽ populum qui inuentus est in Susis à maximo vsq; ad minimũ; & iussit septẽ diebus conuiuiũ præparari in vestibulo horti & nemoris, quod regio cultu
6 & manu consitũ erat. Et pendebant ex omni parte tentoria aerei coloris, & carbasini ac hyacinthini, sustentata funibus byssinis atq; purpureis, qui eburneis circulis inserti erant, & colũnis marmoreis fulciebãtur. Lectuli quoq; aurei & argentei, super pauimentum smaragdino, & pario stratũ lapide dispositi erãt, quod mira va-
7 rietate pictura decorabat. Bibebãt aũt qui inuitati erãt aureis poculis, & aliis atque aliis vasis cibi inferebantur. Vinum quoq; vt magnificẽtia regis dignum erat,
8 abũdans, & præcipuũ ponebatur. Nec erat qui nolẽtes cogeret ad bibẽdũ, sed sicut rex statuerat, præponens mensis singu-
9 los de principibus suis, vt sumeret vnusquisq; quod vellet. Vasthi quoq; regina fecit cõuiuiũ fœminarũ in palatio, vbi rex
10 Assuerus manere consueuerat. Itaq; die septimo cũ rex esset hilarior, & post nimiã potionem incaluisset mero, præcepit Mauman, & Bazatha, & Arbona, & Bagatha, & Abgatha, & Zarath, & Charchas, septem eunuchis, qui in conspectu eius ministrabant.

תרגום א

והוה ביומי אחשורוש הוא אחשורוש דמלך מן הנדיא ועד מערבא דכוש מאה ועשרין ושבע מלכין: 2 ביומא האנון כד בעא מלכא אחשורוש למתב על כרסי מלכותיה די בשושן בירנתא: 3 בשתא תליתאה למלכותיה עבד משתיא לכל רברבנוהי ועבדוהי אוכלוסי פרס ומדי אסטרטיגין ורבנין דממנן על פלכיא אכלין ושתין וחדין קדמוהי: 4 ואחזי להון ית עותר יקר מלכותיה וסגא תקוף מלכותיה יומין סגיאין מאה ותמנין יומין: 5 ובאשלמות יומי משתיא האלין עבד מלכא לכל עמא דאשתכחו בשושן בירנתא למן רבא ועד זעירא משתיא שבעא יומין בדרת גנתא גואה די למלכא: 6 הוו פריסן יריען דבוץ גון חיור כספירין והכלא אחידן באשלי מטכסין צביען כארגונא דלין עלוי סגלגלין דכסף ותליין עלוי מרמרין סמקין ירקין וברקין ומוריקין וחורין אזהיב יתהון עלוי ערסא דמלחין די מחתן על דרגשין דדהב בב וכסף שרין שבוי כביש קרסטלינין ומרמרין ודורא ... דבגלי ימא רבא ... 7 ... ופקד לאשקיותהון במאני דדהבא ומאנא ממאנא אשתניו והוו שתן חמר רחוי למשתי למלכא ... 8 ושקותא כהלכת מנהג גופא וליות דאנס ארום כן שוית טעם מלכא על כל רבני ביתיה ... 9 אוף ושתי מלכתא עבדת משתה נשיא בבית מלכותא אתר קיטון בית דמיך למלכא אחשורוש: 10 ביומא שביעאה כד שפר לבה דמלכא בחמרא בכן אמר למהומן ביזתא חרבונא בגתא ואבגתא זתר וכרכס שבעא רברבניא דמשמשין קדם אפי מלכא אחשורוש:

ESTHER.

CAPVT I.

1 ET factum est in diebus Artaxerxis, hic Artaxerxes ab India centum viginti septem prouinciis imperauit.
2 In autem istis diebus, quando sedit in solio rex Artaxerxes in Susis ciuitate,
3 In tertio anno regnante ipso, conuiuium fecit amicis & reliquis gentibus, & Persarum & Medorum inclytis, & principibus satraparum.
4 Et post hæc postquàm ostendit eis diuitias regni sui & gloriam lætitiæ suæ in diebus centum octoginta:
5 Quando autem impleti sunt dies nuptiarum, fecit rex conuiuium gentibus inuentis in ciuitate in diebus sex, in aula domus regis,
6 Ornata byssinis & carpasinis extensis super funiculis byssinis & purpureis in taxilis aureis & argenteis, in columnis pariis & lapideis. Lectuli aurei et argentei super pauimento smaragdini lapidis, & pinini & parij lapidis, & stratus diaphani variè floribus ornati:
7 Pocula aurea & argentea, vinum multum & suaue, quod ipse rex bibebat.
8 At potus hic non secundùm propositam legem fuit. Sic autem voluit rex: & præcepit dispensatoribus facere voluntatem eius & hominum.
9 Et Asti regina fecit conuiuium mulieribus in regiis, vbi rex Artaxerxes.
10 In autem die septimo hilaris factus rex, dixit Aman, & Bazatha, & Charbona, Bagatha, & Abagatha, & Zethar, & Charabas septem eunuchis regis Artaxerxis,

ΕΣΘΗΡ.

κεφ. α΄.

1 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀρταξέρξου, οὗτος ὁ ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ χωρῶν ἐκράτησεν.
2 ἐν δὲ ταύταις ταῖς ἡμέραις ὅτε ἐνεθρονίσθη βασιλεὺς ἀρταξέρξης ἐν σούσοις τῇ πόλει·
3 ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτοῦ, δοχὴν ἐποίησε τοῖς φίλοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς περσῶν καὶ μήδων ἐνδόξοις, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σατραπῶν.
4 καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτοῖς τὸν πλοῦτον τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τὴν δόξαν τῆς εὐφροσύνης αὐτοῦ ἐπὶ ἡμέρας ἑκατὸν ὀγδοήκοντα.
5 ὅτε δὲ ἀνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ γάμου, ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον τοῖς ἔθνεσι τοῖς εὑρεθεῖσιν εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ ἡμέρας ἕξ, ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως,
6 κεκοσμημένη βυσσίνοις καὶ καρπασίνοις τεταμένοις ἐπὶ σχοινίοις βυσσίνοις καὶ πορφυροῖς ἐπὶ κύβοις χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς, ἐπὶ στύλοις παρίνοις καὶ λιθίνοις. κλῖναι χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ ἐπὶ λιθοστρώτου σμαραγδίτου λίθου καὶ πιννίνου καὶ παρίνου λίθου, καὶ στρωμναὶ διαφανεῖς ποικίλως διηνθισμέναι·
7 ποτήρια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ· οἶνος πολὺς καὶ ἡδύς, ὃν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔπινεν.
8 ὁ δὲ πότος οὗτος οὐ κατὰ προκείμενον νόμον ἐγένετο. οὕτως δὲ ἠθέλησεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐπέταξε τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων.
9 καὶ ἀστὶν ἡ βασίλισσα ἐποίησε πότον ταῖς γυναιξὶν ἐν τοῖς βασιλείοις, ὅπου ὁ βασιλεὺς ἀρταξέρξης.
10 ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἡδέως γενόμενος ὁ βασιλεὺς, εἶπε τῷ ἀμάν, καὶ βαζαθά, καὶ χαρβωνά, βαγαθά, καὶ ἀβαγαθά καὶ ζηθάρ, καὶ χαραβάς τοῖς ἑπτὰ εὐνούχοις τοῦ βασιλέως ἀρταξέρξου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS. TRANSLATIO IN VOLVMEN ESTHER, B. A. MONTANO INTERPRETE. CAP. I.

1 ET fuit in diebus Ahhasueros, ipse fuit Ahhasueros qui imperauit ab Hendia & vsque ad occidentem Chus, centum & viginti & septem regionibus. 2 In diebus illis quando quæsiuit rex Ahhasueros sedere super soliũ regni sui quod erat in Susan metropoli. 3 Anno tertio regni sui fecit conuiuium omnibus magnatibus suis & seruis suis, exercitibus Parazz & Madai, antesignanis & magistris qui præfecti erant regionibus, comedentes & bibentes & gaudentes ante illum. 4 Et ostendit eis opulentiam gloriæ regni sui, & magnitudinem roboris regni sui diebus multis, centum & octoginta diebus. 5 Et cùm finirentur dies illi conuiuij, fecit rex omni populo qui inuentus est in Susan metropoli, à magno vsque ad paruum, conuiuium septem dierum in atrio horti interioris, qui erat regis. 6 Fuerunt extensa aulæa byssi coloris albi, vt saphiri & hyacinthi, apprehensa funibus lanicei tinctis, vt purpura; pendentia à fibulis rotundis argenteis; strata super marmora rubra, viridia, coruscantia, subtilia & candida, quæ collocauit super lectos aceruorum qui extenti erant super strata auri boni & argenti loricati variegati, strati crystallis, marmoribus & lapidum perplexionibus, quæ munitionibus maris magni *afferuntur*, & funes figurati cingebant ea circumquaque. 7 Et misit propinare eis in vasis aureis, & vasa à vasis mutabantur, & bibebant vinum dignum quod biberetur à rege, iuxta regiæ manus liberalitatem. 8 Et potio iuxta assuetam consuetudinem corporis, & nemo erat qui cogeret: nam sic posuerat decretum rex super omnem qui præfectus erat super domus suæ, vt faceret iuxta voluntatem singulorum. 9 Etiam Vasthi regina fecit conuiuium fœminarum in domo regia in loco cubiculi domus dormitionis regis Ahhasueros. 10 Die septimo cùm iucundatum esset cor regis vino, dixit Mehuman, Biztha, Hharbona, Bigtha, Abagtha, Zethar, & Charchazz septem magnatibus qui ministrabant ante faciem regis Ahhasueros.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * לְהָבִיא אֶת־וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּכֶתֶר
מַלְכוּת לְהַרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת־יָפְיָהּ כִּי
טוֹבַת־מַרְאֶה הִיא׃

12 * וַתְּמָאֵן הַמַּלְכָּה וַשְׁתִּי לָבוֹא בִּדְבַר־הַמֶּלֶךְ
אֲשֶׁר בְּיַד הַסָּרִיסִים וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ
בָּעֲרָה־בּוֹ׃

13 * וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַחֲכָמִים יֹדְעֵי הָעִתִּים כִּי כֵן דִּבֶּר
הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי כָּל־יֹדְעֵי דָת וָדִין׃

14 * וְהַקָּרֹב אֵלָיו כַּרְשְׁנָא שֵׁתָר אַדְמָתָא תַּרְשִׁישׁ
מֶרֶס מַרְסְנָא מְמוּכָן שִׁבְעַת שָׂרֵי פָּרַס וּמָדַי רֹאֵי פְּנֵי
הַמֶּלֶךְ הַיֹּשְׁבִים רִאשֹׁנָה בַּמַּלְכוּת׃

15 * כְּדָת כַּה לַעֲשׂוֹת בְּמַלְכָּה וַשְׁתִּי עַל אֲשֶׁר לֹא־
עָשְׂתָה אֶת־מַאֲמַר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּיַד הַסָּרִיסִים׃

16 * וַיֹּאמֶר מְומֻכָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לֹא עַל־
הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ עָוְתָה וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה כִּי עַל־כָּל־
הַשָּׂרִים וְעַל־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינוֹת
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃

17 * כִּי יֵצֵא דְבַר־הַמַּלְכָּה עַל־כָּל־הַנָּשִׁים לְהַבְזוֹת
בַּעְלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בֶּאֱמָרָם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
לְהָבִיא אֶת־וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לְפָנָיו וְלֹא בָאָה׃

18 * וְהַיּוֹם הַזֹּה תֹּאמַרְנָה שָׂרוֹת פָּרַס וּמָדַי אֲשֶׁר
שָׁמְעוּ אֶת־דְּבַר הַמַּלְכָּה לְכָל שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ וּכְדֵי
בִזָּיוֹן וְקֶצֶף׃

19 * אִם עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְבַר־מַלְכוּת מִלְּפָנָיו
וְיִכָּתֵב בְּדָתֵי פָרַס וּמָדַי וְלֹא יַעֲבוֹר אֲשֶׁר לֹא תָבֹא
וַשְׁתִּי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמַלְכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ
לְרֵעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה׃

20 * וְנִשְׁמַע פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּכָל־מַלְכוּתוֹ
כִּי רַבָּה־הִיא וְכָל־הַנָּשִׁים יִתְּנוּ יְקָר לְבַעְלֵיהֶן
לְמְגַדּוֹל וְעַד־קָטֹן׃

11 * Vt introducerent reginam Vasthi coram rege, posito super caput eius diademate, vt ostenderet cunctis populis & principibus eius pulchritudinem: erat enim pulchra valdè.

12 * Quę renuit, & ad regis imperiū quod per eunuchos mandauerat venire contempsit. Vnde iratus rex, & nimio furore succensus, 13 * Interrogauit sapientes, qui ex more regio semper ei aderant, & illorum faciebat cuncta consilio, scientium leges ac iura maiorum.

14 * Erant autem primi & proximi, Charsena, & Zethar, & Admatha, & Tharsis, & Mares, & Marsana, & Mamucha, septem duces Persarum atque Medorum qui videbant faciem regis, & primi post eum residere soliti erant:

15 * Cui sententiæ Vasthi regina subiaceret, quæ Assueri regis imperium, quod per eunuchos mandauerat, facere noluisset.

16 * Respondítque Mamucha, audiente rege atque principibus: Non solùm regem læsit regina Vasthi, sed & omnes populos & principes qui sunt in cunctis prouinciis regis Assueri.

17 * Egredietur enim sermo reginæ ad omnes mulieres, vt contemnant viros suos, & dicant: Rex Assuerus iussit vt regina Vasthi introiret ad eum, & illa noluit:

18 * Atq; hoc exemplo omnes principum coniuges Persarum atque Medorum parúipendent imperia maritorum. vnde regis iusta est indignatio.

19 * Si tibi placet, egrediatur edictum à facie tua, & scribatur iuxta legem Persarum atque Medorum, quam prꝫteriri illicitum est, vt nequaquam vltrà Vasthi ingrediatur ad regem; sed regnum illius altera quę melior est illa accipiat.

20 * Et hoc in omne quod latissimum est prouinciarum tuarum diuulgetur imperium: & cunctæ vxores tam maiorū quàm minorum, deferant maritis suis honorem.

11 * Vt introducerent reginam ad eum, vt regnare faceret ipsam, & circumponeret ei diadema, & monstraret eam cunctis principibus & gentibus pulchritudinem eius, quia pulchra erat.

12 * Et non obediuit ei Asti regina vt veniret cum Eunuchis. Et contristatus est rex & iratus est:

13 * Et dixit amicis suis: Secundùm hoc locuta est Asti. facite ergo circa hoc legem & iudicium.

14 * Et accessit ad eum Carsena, & Sethar, & Admatha, & Tharsis, & Meres, & Marsena, et Memuchan septem principes Persarum & Medorum, qui prope regem primi assidentes regi, & nunciauerunt ei

15 * Secundùm leges, vt oportet facere Astiregine, quia non fecit quæ à rege mandata fuerant per eunuchos.

16 * Et dixit Memuchan ad regem & ad principes: Non regem solum læsit Astiregina, sed & omnes principes & duces regis.

17 * Et enim narrauit eis verba reginæ, & quòd contradixit regi. Sicut ergo contradixit regi Artaxerxi;

18 * Sic hodie regna reliqua principum Persarum & Medorum, cùm audierint ea quæ regi dicta sunt ab ea, audebunt similiter inhonorare viros suos.

19 * Si ergo videtur regi, præcipiat edictum regium, & scribatur iuxta leges Medorum & Persarum: & ne aliter vtatur, neque ingrediatur vltrà regina ad eum: & regnum eius det rex mulieri meliori ea.

20 * Et audiatur lex quæ à rege, quamcunque fecerit in regno suo. Et sic omnes mulieres deferent honorem viris suis, à paupere vsque ad diuitem.

11 * εἰσαγαγεῖν τὴν βασίλισσαν πρὸς αὐτὸν βασιλεύειν αὐτὴν καὶ περιθεῖναι αὐτῇ τὸ διάδημα, καὶ δεῖξαι αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἄρχουσι καὶ τοῖς ἔθνεσι τὸ κάλλος αὐτῆς, ὅτι καλὴ ἦν.

12 * Καὶ εἰσήκουσεν οὐκ ἀσὶ ἡ βασίλισσα ἐλθεῖν μετὰ τῶν δυνούχων· καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς καὶ ὠργίσθη.

13 * καὶ εἶπε τοῖς φίλοις αὐτοῦ, Καὶ ταῦτα ἐλάλησεν ἀσί. ποιήσατε οὖν περὶ τούτου νόμον καὶ κρίσιν.

14 * καὶ προσῆλθεν αὐτῷ Καρσενά, καὶ Σηθάρ, καὶ Ἀδμαθά, καὶ Θαρσίς, καὶ Μέρες, καὶ Μαρσενά, καὶ Μεμουχαῖος ἑπτὰ ἄρχοντες Περσῶν, καὶ Μήδων οἱ ἐγγὺς τοῦ Βασιλέως οἱ πρῶτοι προκαθήμενοι τῷ βασιλεῖ· καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ

15 * Κατὰ τοὺς νόμους ὡς δεῖ ποιῆσαι ἀσὶ τὴν Βασίλισσαν, ὅτι οὐκ ἐποίησε τὰ ῥήματα τοῦ Βασιλέως προσαχθέντα διὰ τῶν δυνούχων.

16 * καὶ εἶπεν ὁ Μεμουχαῖος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὅτι τὸν βασιλέα μόνον ἠδίκησεν ἀσὶ ἡ Βασίλισσα, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἡγεμένους τοῦ Βασιλέως.

17 * καὶ γὰρ διαπορεύσεται αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς Βασιλίσσης, καὶ ὡς ἀπεῖπε τῷ Βασιλεῖ· ὡς καὶ ἀπεῖπε τῷ Βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ,

18 * οὕτως σήμερον αἱ τυραννίδες αἱ λοιπαὶ τῶν ἀρχόντων Περσῶν καὶ Μήδων ἀκούσασαι τὰ τῆς Βασιλίσσης λεχθέντα ὑπ' αὐτῆς, ὁλοκληρώσουσιν ὁμοίως ἀτιμάσαι τοὺς ἀνδρὰς αὐτῶν.

19 * εἰ οὖν ὁ λοιπὸς τῷ Βασιλεῖ, προσταξάτω Βασιλικὸν, καὶ γεγραφήτω κατὰ τοὺς νόμους Μήδων καὶ Περσῶν, καὶ μὴ ἄλλως χρησάσθω, μὴ δὲ εἰσελθέτω ἔτι ἡ Βασίλισσα πρὸς αὐτὸν, καὶ τὴν Βασιλείαν αὐτῆς δότω ὁ Βασιλεὺς γυναικὶ κρείττονι αὐτῆς.

20 * καὶ ἀκουσθήτω ὁ νόμος ὁ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ὃν ἂν ποιῇ ἐν τῇ Βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ὕστως πᾶσαι αἱ γυναῖκες πεσοῦνται τιμὴν τοῖς ἀνδράσιν ἑαυτῶν ἀπὸ πτωχοῦ ἕως πλουσίου.

תרגום

11 לְאַיְתָאָה יָת וַשְׁתִּי מַלְכְּתָא קֳדָם מַלְכָּא בְּכִלְיָלָא דְמַלְכוּתָא עַל רֵישָׁהָא לְאַחֲזָאָה לְעַמְמַיָּא וּרְבְרְבָנַיָּא יָת שְׁפַרְתָּהָא אֲרֵי שַׁפִּירָה חִיזוֹ הִיא׃

12 וְסָרְבַת מַלְכְּתָא וַשְׁתִּי לְמֵעֲל בְּגְזֵרַת מֵימְרָא דְמַלְכָּא דִּי בְיַד רַבְנָיָא וּרְגַז מַלְכָּא לַחְדָּא וְחֵמֵתֵהּ רְתִיחַת בֵּהּ׃

13 לְחַכִּימַיָּא דְחָכְמִין בְּמִנְדְּעָא דְעִדָּנַיָּא חֵיכֵךְ דְּכֵן מִתְעֲבֵד קֳדָם מַלְכָּא לְמִתְקְרָלֵהּ פִּתְגָם וְדִינָא׃

14 לְוַתֵּיהּ וְאִילֵּין שַׁבְעָתָא רַבָּנַיָּא דְפָרַס וּמָדַי חֲכִימִין דְּחָזַיִן אַפֵּי מַלְכָּא דְיָתְבִין בְּרֵישְׁיָא בְּמַלְכוּתָא׃

15 כְּאוֹרְחָא סָח לְאַתְעָבְדָא בְּמַלְכְּתָא וַשְׁתִּי בְּגִין דְּלָא עֲבָדַת יָת פִּתְגָם מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דְּגִיר עֲלָהּ בְּיַד סָרְסְיָא׃

16 וַאֲמַר מְמוּכָן קֳדָם מַלְכָּא וְרַבְרְבָנַיָּא לָא עֲלַי מַלְכָּא בִּלְחוֹדַי קְרָחַת מַלְכְּתָא וַשְׁתִּי אֶלָּא עַל כָּל רַבְרְבָנַיָּא וְעַל כָּל עַמְמַיָּא
דִי בְכָל פְּלָכַיָּא דְשֵׁלִיטוֹ בְּהוֹן מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃

17 אֲרֵי יִפּוֹק פִּתְגָמָא דְמַלְכְּתָא עַל כָּל נְשַׁיָּא לְאַתְקָלָלָא בְּרִיחוֹן קֳדָם בְּעֲלֵיהוֹן כְּמַלֵּיל
דְּנָא עִם חֲבַרְתָּהּ בְּרַם בְּקִשְׁטָא מַלְכָּא אֲמַר לְאַיְתָאָה יָת וַשְׁתִּי מַלְכְּתָא וְלָא עֲלָת׃

18 וְדֵין תְּרֵין תְּחִנְיָן אֶמְרָן רַבְּתָנֵי
דְפָרַסְיָא וּמָדַאי וְשַׁמְעָן לְמִשְׁמַע לְגַבְרְיהוֹן הֵיכְמָה דְקַבִּילוּ יָת פִּתְגָמָא דְמַלְכְּתָא וְיִסְתְּלְקוּן לְמֶעְבַּד כֵּן לְכָל רַבְרְבֵי מַלְכָּא וְסַגִּי יִכְלָא
לְסוֹבְרָא קְמִיסָה חוֹךְ דִּין וּרְגַז׃

19 אִין קֳדָם מַלְכָּא יִשְׁפַּר יִפּוֹק פִּתְגָם מִן קֳדָמוֹהִי מַלְכָּא וְיִתְכְּתֵב בְּגִזְרָת פָּרַסְיָא וּמָדַאי וְלָא
יִתְכְּסֵל הָדָא גְּזִירָתָא וְלָא לְמֶעֱבַד אֲרוּם מַלְכְּתָא וַשְׁתִּי מַלְכְּתָא יְהַב יָתַהּ מַלְכָּא לְחַבְרְתַּהּ דְּשַׁפִּיר מִנַּהּ׃

20 וְאִשְׁתְּמַע פִּתְגָם גְּזִירַת מַלְכָּא דְיַעְבֵּד בְּכָל מַלְכוּתֵיהּ דְּהִיא רַבְּא וְכֹל נְשַׁיָּא יְהַבְנָן רְבוּ לְבַעְלֵיהֶן לְמִרְבָּא וְעַד זְעִירָא׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Vt adduceretur Vasthi reginam ante regem cum corona regia super caput eius, vt ostenderet gentibus & magnatibus pulchritudinem eius: nam pulchra visu erat. " Et renuit regina Vasthi intrare ex mandato dicti regis quod erat in manu magnatum: & indignatus est rex valdè, & furor eius ferbuit in eo. " Et dixit rex sapientibus qui sapiebant in cognitione temporum: talis erat consuetudo, vt astaretur verbum regis ante sapientem & cognoscentem legem & iudicium. " Et ij sunt qui proximi erant illi: & hæc sunt nomina eorum, Charsena, Sethar, Admatha, Tharsis, Merezz, Mazzenna, Memuchan, septem magnates Parzzæorum & Madæorum, videntes faciem regis, qui sedebant in gradu anteriori qui erat in solio regni. " Iuxta legem quid esset faciendum reginæ Vasthi, quandoquidem non fecit dictum regis Ahhasueros quod mandauerat de ea in manu magnatum. " Et dixit Memuchan ante regem & magnates: Non aduersus regem tantùm rebelluit regina Vasthi, sed aduersus magnates & aduersus omnes gentes quæ sunt in omnibus regionibus quibus imperat rex Ahhasueros. " Nam exibit verbum reginæ ad omnes mulieres, vt subdánent maritos suos in oculis suis, dum dicent: Rex Ahhasueros dixit ut adduceretur Vasthi regina ante se, & non ingressa est. " Et hodie dicent dominæ Parzzæorum & Madæorum, vt faciant viris suis quemadmodum acceperant rem quam fecit Vasthi regina: & consulent vt fiant sic omnibus magnatibus regis, & quis poterit ferre abundantem derisum hunc & irritationem? " Si regi placuerit, exeat verbum decreti regij ex ipsius auctoritate, & scribatur in decreto Parzzæorum & Madæorum, nec irritum fiat hoc decretum, vt non intret Vasthi ante regem, sed regnum illius det rex sociæ eius, quæ pulchrior est quàm illa. " Et audietur verbum decreti regis quod fecerit in omni ditione sua, quia magna est: & posthac omnes mulieres tribuent honorem maritis suis tum magno tum & paruo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּדְבַר מְמוּכָן׃

22 וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל כָּל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֶל מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְאֶל עַם וְעַם כִּלְשׁוֹנוֹ לִהְיוֹת כָּל אִישׁ שֹׂרֵר בְּבֵיתוֹ וּמְדַבֵּר כִּלְשׁוֹן עַמּוֹ׃

ב

1 אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כְּשֹׁךְ חֲמַת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ זָכַר אֶת וַשְׁתִּי וְאֵת אֲשֶׁר עָשְׂתָה וְאֵת אֲשֶׁר נִגְזַר עָלֶיהָ׃

2 וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מְשָׁרְתָיו יְבַקְשׁוּ לַמֶּלֶךְ נְעָרוֹת בְּתוּלוֹת טוֹבוֹת מַרְאֶה׃

3 וְיַפְקֵד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ וְיִקְבְּצוּ אֵת כָּל נַעֲרָה בְתוּלָה טוֹבַת מַרְאֶה אֶל שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל בֵּית הַנָּשִׁים אֶל יַד הֵגֵא סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וְנָתוֹן תַּמְרוּקֵיהֶן׃

4 וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר תִּיטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת וַשְׁתִּי וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ כֵּן׃

5 אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מָרְדֳּכַי בֶּן יָאִיר בֶּן שִׁמְעִי בֶן קִישׁ אִישׁ יְמִינִי׃

6 אֲשֶׁר הָגְלָה מִירוּשָׁלַם עִם הַגָּלָה אֲשֶׁר הָגְלְתָה עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃

7 וַיְהִי אֹמֵן אֶת הֲדַסָּה הִיא אֶסְתֵּר בַּת דֹּדוֹ כִּי אֵין לָהּ אָב וְאֵם וְהַנַּעֲרָה יְפַת תֹּאַר וְטוֹבַת מַרְאֶה וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת׃

8 וַיְהִי בְּהִשָּׁמַע דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ וּבְהִקָּבֵץ נְעָרוֹת רַבּוֹת אֶל שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל יַד הֵגַי וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶל יַד הֵגַי שֹׁמֵר הַנָּשִׁים׃

21 Placuit consilium eius regi & principibus, fecitque iuxta consilium Mamucha;
22 Et misit epistolas ad vniuersas prouincias regni sui, vt quæque gens audire & legere poterat diuersis linguis & literis, esse viros principes ac maiores in domibus suis, & hoc per cũctos populos diuulgari.

CAP. II.

1 His itaque gestis, postquàm regis Assueri indignatio deferbuerat, recordatus est Vasthi quæ fecisset, vel quę passa esset.
2 Dixeruntque pueri regis ac ministri eius: Quærantur regi puellæ virgines ac speciosæ.
3 Et mittantur qui considerent per vniuersas prouincias, puellas speciosas & virgines, & adducant eas ad ciuitatem Susan, & tradant eas in domum fœminarum sub manu Egæi eunuchi, qui est præpositus & custos mulierum regiarum, & accipiant mundum muliebrem, & cætera ad vsus necessaria.
4 Et quæcunque inter omnes oculis regis placuerit, ipsa regnet pro Vasthi. Placuit sermo regi, & ita vt suggesserant, iussit fieri.
5 Erat vir Iudæus in Susis ciuitate, vocabulo Mardochęus, filius Iair, filij Semei, filij Cis, de stirpe Iemini;
6 Qui translatus fuerat de Hierusalem tempore quo Iechonią regem Iuda Nabuchodonosor rex Babylonis transtulerat:
7 Qui fuit nutritius filiæ fratris sui Edissæ, quæ altero nomine vocabatur Esther, & vtrumque parentem amiserat; puella nimis & decora facie. mortuisque patre eius ac matre, Mardochæus sibi eam adoptauit in filiam.
8 Cumque percrebruisset regis imperium, & iuxta mandatum illius multę puellæ virgines adducerentur Susan, & Egæo traderentur eunucho, Esther quoque inter cæteras puellas ei tradita est, vt seruaretur in numero fœminarum.

21 Et placuit verbum regi & principibus, & fecit rex sicut locutus est Memucha.

22 Et misit in omne regnum per regionem, iuxta loquelam eorum, ita vt esset timor eis in domibus suis.

CAP. II.

1 ET post sermones hos, cessauit rex ab indignatione, & memor fuit Asti, reminiscens quæ locuta fuit, & quomodo condemnauit eam.

2 Et dixerunt ministri regis: Quærantur regi puellæ incorruptæ pulchræ specie.

3 Et statuet rex regionum principes in vniuersis prouinciis regni sui, & eligant puellas virgines pulchras specie in Susan ciuitate in domum fœmmarum, & tradantur eunucho regis custodi mulierum, & dentur vnguenta & reliqua cura.

4 Et mulier quæcunque placuerit regi, regnabit pro Asti. & placuit regi res, & fecit sic.

5 Homo erat Judæus in Susis ciuitate, & nomen ei Mardochæus filius Jairu, filij Semei, filij Cisai de tribu Beniamin:

6 Qui fuerat captiuus ex Hierusalem, quam captiuauit Nabuchodonozor rex Babylonis.

7 Et erat huic puella nutrita filia fratris patrui sui, & nomen ei Esther. cum autem transmigrasset eius parentes, eruduit eam sibi in vxorem. & erat puella pulchra specie.

8 Et quando auditum est regis imperium, congregatæ sunt multæ puellæ in Susan ciuitate sub manu Agai. et ducta fuit Esther ad Gai custodem mulierum.

21 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῖς ἄρχουσι. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς κατὰ ἐλάλησεν ὁ μεμουχαί.

22 καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶσαν τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν, καὶ τὴν λέξιν αὐτῶν, ὥστε εἶναι φόβον αὐτοῖς ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν.

β'.

1 Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ, καὶ ἐμνήσθη τῆς ἀσί, μνημονεύων ὅσα ἐλάλησε καὶ ὡς κατέκρινεν αὐτήν.

2 καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, ζητηθήτω τῷ βασιλεῖ κόρασια ἄφθορα καλὰ τῇ εἴδει.

3 καὶ καταστήσει ὁ βασιλεὺς κωμάρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ συλλεξάτωσαν κόρασια παρθενικὰ καλὰ τῇ εἴδει εἰς Σοῦσαν τὴν πόλιν εἰς τὸν γυναικῶνα, καὶ παραδοθήτωσαν τῷ εὐνούχῳ τοῦ βασιλέως τῷ φύλακι τῶν γυναικῶν, καὶ δοθήτω σμίγμα καὶ τὰ λοιπὰ τὰ μέλεια.

4 καὶ ἡ γυνὴ ἡ δὺ ἂν ἤσῃ τῷ βασιλεῖ, βασιλεύσει ἀντὶ ἀσί. καὶ ἤρεσε τῷ βασιλεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐποίησεν οὕτως.

5 καὶ ἄνθρωπος Ἰουδαῖος ἐν Σούσοις τῇ πόλει, ὄνομα αὐτῷ μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ιαείρου τοῦ Σεμεΐ τοῦ κισαίου ἐκ φυλῆς βενιαμίν.

6 ὃς ἦν αἰχμάλωτος ἐξ ιερουσαλήμ, ἣν ἠχμαλώτευσε ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος.

7 καὶ ἦν τούτῳ παῖς θρεπτὴ θυγατὴρ ἀδελφοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ὄνομα αὐτῇ ἐστήρ. ὃν δὲ τὸ μεταλλάξαι αὐτῆς τὸν γονέας, ἐπαίδευσεν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. καὶ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν τῇ εἴδει.

8 καὶ ὅτε ἠκούσθη τὸ βασιλέως πρόσταγμα συνήχθησαν πολλὰ κοράσια εἰς Σοῦσαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεγαΐ. καὶ ἤχθη ἐσθὴρ πρὸς γαὶ τὸν φύλακα τῶν γυναικῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO

21 Et placuit verbum apud regem & magnates, & fecit rex iuxta verbum Memuchan. 22 Et misit epistolas scriptas & obsignatas sigillo ad omnes regiones regis, ad singulas regiones iuxta scripturam characteris earum, & ad gentes singulas iuxta locutionem linguæ earum, vt omnis homo dommaretur vxori suæ, obligans eam vt loqueretur lingua viri, & iuxta sermonem populi sui.

CAP. II.

POst hæc cùm quieuisset vehementia indignationis regis Ahhasueros, cœpit recordari Vasthi, & quod fecerat, & quod decretum fuerat aduersus eam.
2 Et dixerunt adolescentes regis ministri eius: Quæramus regi adolescentulas virgines pulchræ aspectus. 3 Et instituat rex in omnibus regionibus regni sui curatores, & congregent omnem adolescentulam virginem pulchram visu in Susan metropoli, in domũ mulierum, vbi præpositus est Hege magister regius custos mulierum, & decernatur vt det vngenta purificationis earum. 4 Et puella quæ placuerit regi, ingredietur ad pollidendum regnum pro Vasthi. & placuit verbum regi, & fecit sic.
5 Vir pius & orans ante Deum suum pro populo suo, erat in Susan metropoli, & nomen eius vocabatur Mardochi filius Iair, filij Simghi, filij Chis, viri qui fuerat de tribu Binamin. 6 Qui erat in captiuitate ex Ierusalem cum captiuitate quæ abducta est cum Iechoniah rege Iehudah, quem abduxit Nebuchudnezzar rex Babel.
7 Nutriebatur autem Hadassa, ipsa est Esther, filiam patrui sui; quoniam non erat illi pater aut mater: & puella erat pulchra aspectu & pulchra visu, & quo tempore mortui fuerant pater eius & mater eius, susceperat illam Mardochi in domo sua, & vocabat eam filiam.
8 Et fuit cùm auditum esset verbum præconis regis & decretum eius, & cùm congregarentur puellæ multæ in Susan metropoli, in manum Hegai; sublata Esther vi, inducta est in domum regis in manum Hegai custodis fœminarum.

21 וּשְׁפַר פִּתְגָמָא קֳדָם מַלְכָּא וְרַבְרְבָנַיָּא וְעָבַד מַלְכָּא כְּפִתְגָמָא דְמָמוּכָן׃ 22 וְשַׁלַּח סִפְרִין סְתִימִין וְחָתִימִין כְּעוֹקְתָיְהוֹן לְכָל פַּלְכֵי מַלְכָּא לְפַלְכָּךְ וּפַלְכָּךְ כִּכְתָבֵהּ וְלִשׁוֹנָא וְעַמָּא כְּסִפְלֵל לִישְׁנֵיהּ לְמֶהֱוֵי כָּל אֱנָשׁ סָרְכָן עַל אֱנָשֵׁי בֵיתֵיהּ וּמְכַּוֵּן לָהּ לְפוּקֵי מִפְלֵלָא לִישָׁן נְבָרָא׃

ב

1 כְּסִפְלַת עֲוָיָא דַּאֲתְגַּר עֲלָהָא׃ 2 וַאֲמַרוּ עֻלֵּימֵי מַלְכָּא מְשַׁמְּשָׁנוֹי יִבְעוֹן לְמַלְכָּא עֻלֵּימָן בְּתוּלָתָן שְׁפִירָן מְחֻזֵּי׃ 3 וְיִמַּנֵּי מַלְכָּא גַּבָּל פִּילֵי מַלְכוּתֵיהּ וְיִכְנְשׁוּן יַת כָּל עֻלֵּימָתָא שַׁפִּירַת מְחֻזֵּי לְשׁוּשַׁן בִּירְתָּא לְבֵית מַתְנָן תַּנְיָנֵי לְהֵגַי סָרִיסָא מְהֵימַנָּא דְמַלְכָּא וְיָהֵב סְמָהֵי מְשַׁחְהוֹן׃ 4 וְעֻלֵּימְתָא דִּי תִשְׁפַּר קֳדָם מַלְכָּא תִּמְלֵךְ תְּחוֹת וַשְׁתִּי וְשַׁפִּיר פִּתְגָמָא קֳדָם מַלְכָּא וְעֲבַד כֵּן׃ 5 גֶּבֶר חַסִידָא וְצַלְיָן קֳדָם אֱלָהֵהּ עַל עַמֵּהּ הֲוָה בְּשׁוּשַׁן בִּירְתָּא וּשְׁמֵהּ מָרְדְּכַי בַּר יָאִיר בַּר שִׁמְעִי בַּר קִישׁ גֶּבֶר מִבְנְיָמִין׃ 6 דִּי אֶתְגְּלִי מִן יְרוּשְׁלֵם עִם גָּלוּתָא דְאִתְגְּלִיאַת עִם יְכָנְיָה מַלְכָּא דִיהוּדָה דַּאֲגְלֵי נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא דְבָבֶל׃ 7 וַהֲוָת קָרֵבְתָּא הִיא אֶסְתֵּר בַּת אֲחֵבוֹי אִמֵּהּ וְאַבּוֹהִי אֲרִים לֵיהּ לָהּ אֶבָא וְאִמָּא וְעֻלֵּימְתָא שַׁפִּירַת מְחֻזֵּי וְשַׁפִּירַת רֵיוָא וּבְעִידָן דְּמִיתוּ אֲבוֹהָא וְאִמָּהּ נְסַב יָתַהּ מָרְדְּכַי כְּבִרְתֵּיהּ וְהֲוָה קָרֵי לָהּ בְּרַת׃ 8 וְהֵוָה כַּד אִשְׁתְּמַע פִּתְגָמָא דְמַלְכָּא וְדָתֵהּ וְכַד אִתְכְּנָשׁוּ עֻלֵּימָתָן סַגִּיאָן לְשׁוּשַׁן בִּירְתָּא לְיַד הֵגַי וְאִתְכְּנֵשַׁת אֶסְתֵּר בְּאוּכְמָנֵהּ וְאִתְעְלַת לְבֵית מַלְכָּא לְיַד הֵגַי נְטַר נָשַׁיָּא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 וַתִּיטַב הַנַּעֲרָה בְּעֵינָיו וַתִּשָּׂא חֶסֶד לְפָנָיו וַיְבַהֵל
אֶת־תַּמְרוּקֶיהָ וְאֶת־מָנוֹתֶיהָ לָתֵת לָהּ וְאֶת־
שֶׁבַע הַנַּעֲרוֹת הָרְאיוֹת לָתֵת־לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְשַׁנֵּהוּ
וְאֶת־נַעֲרוֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית הַנָּשִׁים׃

10 לֹא־הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמָּהּ וְאֶת־מוֹלַדְתָּהּ כִּי
מָרְדֳּכַי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא־תַגִּיד׃

11 וּבְכָל־יוֹם וָיוֹם מָרְדֳּכַי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית־
הַנָּשִׁים לָדַעַת אֶת־שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה־יֵּעָשֶׂה בָּהּ׃

12 וּבְהַגִּיעַ תֹּר־נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִקֵּץ הֱיוֹת לָהּ כְּדָת נָשִׁים שְׁנֵים
עָשָׂר חֹדֶשׁ כִּי־כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
בְּשֶׁמֶן הַמֹּר וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בַּבְּשָׂמִים וּבְתַמְרוּקֵי
הַנָּשִׁים׃

13 וּבְזֹאת הַנַּעֲרָה בָּאָה אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־אֲשֶׁר תֹּאמַר
יִנָּתֵן לָהּ לָבוֹא עִמָּהּ מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד־בֵּית הַמֶּלֶךְ׃

14 בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה אֶל־בֵּית
הַנָּשִׁים שֵׁנִי אֶל־יַד שַׁעַשְׁגַּז סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר
הַפִּילַגְשִׁים לֹא־תָבוֹא עוֹד אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּי אִם־חָפַץ
בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרְאָה בְשֵׁם׃

15 וּבְהַגִּיעַ תֹּר אֶסְתֵּר בַּת־אֲבִיחַיִל דֹּד מָרְדֳּכַי
אֲשֶׁר לָקַח־לוֹ לְבַת לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְּשָׁה
דָּבָר כִּי אִם־אֵת אֲשֶׁר יֹאמַר הֵגֵי סְרִיס־הַמֶּלֶךְ
שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וַתְּהִי אֶסְתֵּר נֹשֵׂאת חֵן בְּעֵינֵי כָּל־
רֹאֶיהָ׃

16 וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל־בֵּית
כִּלְכּוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא־חֹדֶשׁ טֵבֵת בִּשְׁנַת־
שֶׁבַע לְמַלְכוּתוֹ׃

17 וַיֶּאֱהַב הַמֶּלֶךְ אֶת־אֶסְתֵּר מִכָּל־הַנָּשִׁים וַתִּשָּׂא־
חֵן וָחֶסֶד לְפָנָיו מִכָּל־הַבְּתוּלוֹת וַיָּשֶׂם כֶּתֶר־מַלְכוּת
בְּרֹאשָׁהּ וַיַּמְלִיכֶהָ תַּחַת וַשְׁתִּי׃

9 * Quæ placuit ei, & inuenit gratiam in conſpectu illius. Et præcepit eunucho vt acceleraret mundū muliebrē, & traderet ei partes ſuas, & ſeptem puellas ſpecioſiſimas de domo regis, & tá ipſam quàm pediſſequas eius ornaret atq; excoleret. * Quę noluit indicare ei populū & patriam ſuā. Mardochæus enim præceperat ei, vt de hac re omninò reticeret: * Qui deambulabat quotidie ante veſtibulū domus in qua electę virgines ſeruabātur, curá agēs ſalutis Eſther, & ſcire volens qd ei accideret. * Cū autē veniſſet tēpus ſingularū p ordinem puellarū vt intrarent ad regē, expletis omnibus quę ad cultū muliebrē pertinebant, mēſis duodecimus vertebatur, ita dūtaxat vt ſex mēſibus oleo vngerētur myrrhino, & aliis ſex quibuſdá pigmētis & aromatibus vterētur. * Ingrediēteſq; ad regem, ęcquid poſtulaſſent ad ornatū ptinēs accipiebant, & vt eis placuerat cōpoſitę, de triclinio fœminarum ad regis cubiculū tranſibant. * Et quæ intrauerat veſperè, egrediebatur manè, atque indè in ſecundas ædes deducebantur, quæ ſub manu Saſagazi eunuchi erant, qui concubinis regis præſidebat: nec habebat poteſtatem ad regem vltrà redeundi, niſi voluiſſet rex, & eam venire iuſſiſſet ex noīe. * Euoluto autē tēpore per ordinē, inſtabat dies qua Eſther filia Abiahil fratris Mardochęi, quā ſibi adoptauerat in filiā, deberet intrare ad regē quę non queſiuit muliebrē cultū, ſed quęcūq; voluit Egęus eunuch[9] cuſtos virginū, hæc ei ad ornatū dedit. Erat enī formoſa valdè & ꝛeredibili pulchritudine oīm oculis gratioſa & amabilis videbatur. * Ducta eſt itaque ad cubiculū regis Aſſueri menſe decimo, q̄ vocabatur Thebeth, ſeptimo anno regni eius: * Et adamauit eam rex pluſquā omnes mulieres, habuitq; gratiam & miſericordiam coram eo ſuper omnes mulieres: & poſuit diadema regni in capite eius, fecitque eam regnare in loco Vaſthi.

תרגום

9 וְשַׁפְרַת עֲלֵיהּ בְּעֵינוֹהִי וְאִשְׁתְּעִי חִסְדָּא קֳדָמוֹי וּבְקֵיר לְאֵיתְהַלָּא יַת מְסַחֲנַתָּא וְיַת מְחַזְקָנַתָּא וְיַת מְנָתָהָא
לְמִתַּן לַהּ וְיַת שִׁבְעָא עוּלֲמָתָא דְּאִתְחֲזָן לְמִתַּן לַהּ מִן בֵּית מַלְכָּא וְשַׁנֵּי יָתַהּ וְיַת עוּלֲמָתָהָא לְאוֹטְבָא לְחוֹן וּלְפָנְקוּתְהוֹן בְּבֵית נְשַׁיָּא׃

10 לָא חַוְיַת אֶסְתֵּר עַמְּהָא וְיַת בֵּית יַלְדוּתָהָא אֲרוּם מָרְדְּכַי רוּמָא אֵיקְעֵבִיד בָּהּ׃

11 חַוְיָה מָרְדְּכַי אֲזַל וּמְצַלֵּי קֳדָם דַּרְתָּא דְּבֵית נְשַׁיָּא לְמִדַּע יַת שְׁלָם אֶסְתֵּר וּמָה אֵיקְעֵבִיד בָּהּ׃

12 לְמִסַּל קֳדָם מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִסּוֹף דְּהָוֵי לַהּ כְּהִלְכַת נְשַׁיָּא לְמִדַּע יַת שְׁלָם אֲרוּסְתָּא דְּאִתְחֲזָן לְמִתַּן לַהּ מִן בֵּית מַלְכָּא נְשַׁיָּא רַמְיָן בְּתִסְפְּנַקְהוֹן תְּרֵין עַשַׂר יַרְחִי שַׁתָּא אֲרוּם כֵּדְנָן יִסְּפוּן יוֹמֵי מְסַחֲרוּתְהוֹן
שִׁתָּא יַרְחִין בְּמַסְחַר וְשִׁתָּא יַרְחִין בְּבוּסְמַיָּא וּבְסִחוּרֵי נְשַׁיָּא׃

13 כְּדֵין מְסַחֲרָא דָּא אָתְיָא לְמִסַּל עִמָּהּ מִן בֵּית נְשַׁיָּא עַד בֵּית מַלְכָּא׃

14 בְּעִדָּנָא דְּרַמְשָׁא אָתְיָא וּבְצַפְרָא תָּבָת לְבֵית נְשַׁיָּא תִּנְיָנוּתָא לְיַד שַׁעַשְׁגַּז סָרִיסָא דְּמַטְרוֹנִיתָא בֵּרֵהּ דְּמַלְכָּא
לְשַׁמְשֵׁי יַת מַלְכָּא וּבְעִדָּנָא דְּצַפְרָא תָּבָת לְבֵית נְשַׁיָּא תִּנְיָנוּתָא לְבֵית מַלְכָּא לְבֵית נְשַׁיָּא תִּנְיָנוּתָא לְבֵית מַלְכָּא
אֲרוּם אִלְמָלֵי הֲוָה אִתְרְעִי כֵּיהּ מַלְכָּא וְקָרֵי לַהּ בְּשׁוּמָהּ׃

15 וְכַד מְטָא מִדְּהַר אֶסְתֵּר בַּת אֲבִיחַיִל דֹּד מָרְדְּכַי דְּנַסִּבְהָא לֵהּ לִבְרַת
לְמִסַּל לְוָת מַלְכָּא לָא חֲבָעָה צְרִיךְ כֹּל מִדְּעָם אֲרוּם אִלְמָלֵי יַת מָן דְּיַיְסִיר חֲנֵי סָרִיסָא אֲרוּם אִלְמָלֵי יַת מָן דְּיַיְסִיר חֲנֵי סָרִיסָא
חֲנֵי נְשַׁיָּא׃ וְאִדְּכָרַת אֶסְתֵּר לְוָת מַלְכָּא וְאַעְלַת לֵהּ לְבֵית אַרְדֶּן בֵּיתָא מַלְכוּתָא הוּא יַרְחָא דְּטֵבֵת בְּשַׁתָּא שְׁבִיעָאָה
לְמַלְכוּתֵהּ׃

16 וְרָחֵם מַלְכָּא יַת אֶסְתֵּר מִכָּל נְשַׁיָּא וְאִשְׁתְּעִי רַחֲמִין וְטִיבוּ קֳדָמוֹהִי מִכָּל בְּתוּלָתָן וְשַׁוִּי כְּתַר מַלְכוּתָא עַל רֵישָׁהּ וְאַמְלִיךְ
יָתַהּ תַּחֲלַף וַשְׁתִּי׃

9 * Et placuit ei puella, et inuenit gratiam coram eo. & feſtinauit dare ei vnguentum & partem, & ſeptem puellas deſignatas ei de domo regis. & vſus eſt ea bene & ancillis eius in domo mulierum.

10 * Et non indicauit Eſther genus ſuum neque patriam. nam Mardochæus præceperat ei non annunciare.

11 * Per ſingulos autem dies deambulabat Mardochæus iuxta aulam muliebrem, obſeruans quid Eſther contingeret.

12 * Hoc enim erat tempus puellæ vt introiret ad regem cùm impleret menſes duodecim: ſic enim implentur dies curationis: Menſes ſex in aromatibus & in pigmentis mulierum, et menſes ſex vnguntur myrrhino oleo:

13 * Et tunc ingrediuntur ad regem. & cuicunque dixiſſet vt daret ipſam, vt ingrederetur ad eum à domo mulierum vſque ad domum regis:

14 * Veſperè ingreditur, & ad veſperam regreditur in domum mulierum ſecundam, vbi Gaz eunuchus regis cuſtos mulierum: & non amplius ingreditur ad regem, niſi vocaretur nomine.

15 * Cùm autem adimpleretur tempus Eſther filiæ Abuchail fratris patris Mardochei, vt introiret ad regem, nihil ſpreuit eorum quæ mandauit ei Eunuchus cuſtos mulierum. Erat enim Eſther inueniens gratiam apud omnes videntes eam.

16 * Et introiuit Eſther ad Artaxerxen regem decimo menſe, qui eſt Tebeth, ſeptimo anno regni eius.

17 * Et adamauit rex Eſther, & inuenit gratiam coram omnes virgines. & impoſuit ei diadema muliebre.

9 * καὶ ἤρεσεν αὐτῷ τὸ κοράσιον, καὶ εὗρε χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἔσπευσε δοῦναι αὐτῇ τὸ σμίγμα καὶ τὰ μερίδα, καὶ τὰ ἑπτὰ κοράσια τὰ ὑποδεδειγμένα αὐτῇ ἐκ βασιλικοῦ. καὶ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς καὶ ταῖς ἄβραις αὐτῆς ἐν τῷ γυναικῶνι.

10 * καὶ οὐκ ὑπέδειξεν ἐδὴξ τὸ γένος αὐτῆς οὐδὲ τὴν πατρίδα. ὁ γὰρ μαρδοχαῖος ἐνετείλατο αὐτῇ μὴ ἀναγγεῖλαι.

11 * καθ' ἑκάστην ἡμέραν περιεπάτει ὁ μαρδοχαῖος κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν, σκοπῶν τί ἔσται τῇ σωθήσεται.

12 * οὕτως γὰρ ἦν καιρὸς κοράσιον εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα ὅτε ἦν ἀναπληρώσῃ μῆνας δώδεκα. οὕτως γὰρ ἀναπληροῦνται αἱ ἡμέραι τῆς θεραπείας. μῆνας ἓξ ἐν τοῖς δρόμασι καὶ ὃν τοῖς σμίγμασι τῶν γυναικῶν, καὶ μῆνας ἓξ ἀλειφομένας σμυρίνῳ ἐλαίῳ·

13 * καὶ τότε εἰσπορεύονται πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ᾧ ἂν εἴπῃ παραδοῦναι αὐτῷ συνεισέρχεται αὐτῇ ἀπὸ τοῦ γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων,

14 * δείλης εἰσπορεύεται. καὶ πρὸς ἑσπέραν ἀποστέλλει εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεύτερον, οὗ γαὶ ὁ δυνοῦχος τοῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν, καὶ οὐκέτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα, ἐὰν μὴ κληθῇ ὀνόματι.

15 * ὡς δὲ ἀνεπληροῦτο τὸν χρόνον ἐδὴξ τῆς θυγατρὸς ἀβιχαὶλ ἀδελφοῦ πατρὸς μαρδοχαίου εἰσελθεῖν εἰς τὸν βασιλέα, οὐδὲν ἠθέλησεν ὧν ἐνετείλατο αὐτῇ ὁ δυνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν. ἦν γὰρ ἐδὴξ θαυμαζομένη χάριν παρὰ πάντων τῶν βλεπόντων αὐτήν.

16 * καὶ εἰσῆλθεν ἐδὴξ πρὸς ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα τῷ δεκάτῳ μηνὶ ὅς ἐστι τηβὴθ, τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

17 * καὶ ἠγάπησεν ὁ βασιλεὺς ἐδὴξ, καὶ εὗρε χάριν παρὰ πάσας τὰς παρθένους. καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὸ διάδημα τῆς βασιλείας.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO

* Et placuit puella in oculis eius, & reportauit miſericordiam ante illum, & iuſſit acceleraci vnguentum dignitatis eius, & dona eius, nempe & veſtes regias quæ dandæ eſſent, & ſeptem puellas ad miniſtrandum illi, quæ dignæ eſſent dari illi ex domo regis: & mutauit eam & puellas eius, vt optimè eſſet eis in deliciis ſuis in domo fœminarum. * Non indicauit Ezzther populum ſuum & domum ſuam, quia præceperat illi Mardechai vt non indicaret. * Et ſingulis diebus ibat Mardechai, & orabat ante atrium fœminarum, vt cognoſceret pacem Ezzther, & quid fieret illi. * Et quando obtigit ordo ſingularum puellarum vt intrarent ad regem Ahhaſueros, poſtquàm fuerat illis iuxta morem fœminarum quo morabantur in deliciis ſuis duodecim menſes anni: nam ſic complebantur dies vnctionis earum ſex menſes in vnguento, & ſex menſes in aromatibus & purificationibus mulierum: * Et hoc tempore quo perfecti erant duodecim menſes anni: puella intrabat ad regem: omnis magnus & ſatelles, quos vellet dicere, ſuum dabantur ei, vt intrarent cum illa à domo mulierum vſque ad domum regis. * Tempore veſpertino intrabat ad mi-ſerum regi, & tempore matutino redibat in domum fœminarum iterum in manum Saghaſgaz magiſtri regij cuſtodis mattonarum: & poſt hoc non reuertebatur ad regem, niſi illa quam elegiſſet rex & vocaſſet nomine. * Et quando obtigit ordo Ezzther filiæ Abihail patrui Mardechai, quam acceperat ſibi in filiam, vt ingrederetur ad regem, non quæſuit vſum cuiuſquam rei, niſi quod dixit Hegai magiſter regius cuſtos fœminarum, & inuenit Ezzther gratiam in oculis omnium conſpicientium eam. * Et deducta eſt Ezzther ad regem, & introduxit eam in domum cubiculi domus regni ſui menſe decimo, ipſe eſt menſis Tebeth, anno ſeptimo regni eius. * Et amauit rex Ezzther præ omnibus mulieribus, & reportauit miſericordiam & gratiam ante illum præ cunctis puellis: & poſuit monile aureum ſuper caput eius, & conſtituit eam reginam pro Vaſthi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָּדוֹל לְכָל־שָׂרָיו וַעֲבָדָיו
אֶת מִשְׁתֵּה אֶסְתֵּר וְהַנָּחָה לַמְדִינוֹת עָשָׂה וַיִּתֵּן
מַשְּׂאֵת כְּיַד הַמֶּלֶךְ׃

13 * וּבְהִקָּבֵץ בְּתוּלוֹת שֵׁנִית וּמָרְדְּכַי יָשַׁב בְּשַׁעַר
הַמֶּלֶךְ׃

20 * אֵין אֶסְתֵּר מַגֶּדֶת מֽוֹלַדְתָּהּ וְאֶת עַמָּהּ כַּאֲשֶׁר
צִוָּה עָלֶיהָ מָרְדְּכַי וְאֵת מַאֲמַר מָרְדְּכַי אֶסְתֵּר עֹשָׂה
כַּאֲשֶׁר הָיְתָה בְאָמְנָה אִתּוֹ׃

21 * בַּיָּמִים הָהֵם וּמָרְדְּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶךְ קָצְפוּ
בִגְתָן וְתֶרֶשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף
וַיְבַקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃

22 * וַיִּוָּדַע הַדָּבָר לְמָרְדְּכַי וַיַּגֶּד לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדְּכָי׃

23 * וַיְבֻקַּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וַיִּתָּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל־עֵץ וַיִּכָּתֵב
בְּסֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

ג

1 * אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדַּל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
אֶת־הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ
מֵעַל כָּל־הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃

2 * וְכָל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כֹּרְעִים
וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהָמָן כִּי־כֵן צִוָּה־לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמָרְדְּכַי לֹא
יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה׃

3 * וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמָרְדְּכַי
מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃

4 * וַיְהִי בְּאָמְרָם אֵלָיו יוֹם וָיוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם
וַיַּגִּידוּ לְהָמָן לִרְאוֹת הֲיַעַמְדוּ דִּבְרֵי מָרְדְּכַי כִּי־הִגִּיד
לָהֶם אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי׃

5 * וַיַּרְא הָמָן כִּי־אֵין מָרְדְּכַי כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ
וַיִּמָּלֵא הָמָן חֵמָה׃

12 * Et iussit conuiuium preparari perma-
gnificum cūctis principibus & seruis suis,
& proconiunctione & nuptiis Esther. &
dedit requiē vniuersis prouinciis, ac dona
largitus est iuxta magnificentiam princi-
19 palem. * Cumque & secundò quærerentur virgines & congregarentur, Mardochæus manebat ad ianuam regis:

20 * Needum prodiderat Hester patriam & populum suum, iuxta mandatum eius. Quicquid enim ille præcipiebat, obseruabat Hester, & ita cuncta faciebat, vt eo tempore solita erat, quo eam paruulam nu-
22 triebat. * Eo igitur tempore quo Mardochæus ad regis ianuam morabatur, iratisunt Bagathan & Thares duo Eunuchi regis, qui ianitores erant, & in primo palatij limine residebant, voluerunt que insurgere in regem & occidere eum.

22 * Quod Mardochæum non latuit. Illatimque nunciauit reginę Esther, & illa regi ex nomine Mardochæi, qui ad se ré de-
23 tulerat. * Quæsitum est & inuentum, & appensus est vterque eorum in patibulo. Mandatumque est historiis, & annalibus traditum coram rege. CAP. III.

1 * POst hęc rex Assuerus exaltauit Aman filium Amadathi, qui erat de stirpe Agag, & posuit solium eius super omnes prin-
2 cipes quos habebat. * Cunctique serui Regis qui in foribus palatij versabantur, flectebant genua, & adorabant Aman. Sic enim præceperat eis imperator. solus Mardochæus non flectebat genu, neque ado-
3 rabat eum. * Cui dixerunt pueri regis qui ad fores palatij residebant: Cur præter cæteros non obseruas mandatū regis? * Cumque hoc crebrius dicerēt, & ille nollet audire, nunciauerunt Aman, scire cupientes vtrum perseueraret in sententia. dixerat
4 enim eis se esse Iudæum. * Quod cùm audisset Aman, & experimento probasset
5 B quòd Mardochæus nō sibi flecteret genu, nec se adoraret, iratus est valdè.

12 * Et fecit rex conuiuium omnibus amicis
suis & potestatibus in diebus septem, & exal-
tauit nuptias Esther: & remissionem fecit his
qui sub regno suo.

19 * At Mardochæus inseruiebat in aula.

20 * At Esther non demonstrauit patriam suam:
sic enim mandauerat ei Mardochæus, vt time-
ret Deum, & faceret præcepta eius sicut erat
cum eo. & Esther non mutauit educationem
suam.

21 * Et contristati sunt duo eunuchi regis &
principes custodiæ corporis, eo quòd adductus
est Mardochæus, & quærebant interficere Ar-
taxerxen regem.

22 * Et patefactum est Mardochæo verbum,
& significauit illud Esther; & ipsa manifesta-
uit regi insidias.

23 * At rex examinauit duos Eunuchos, et suspendit eos. & iussit rex vt scriberent in memoriali in Regia bibliotheca, pro beneuolentia Mardochæi in laude.

CAP. III.

1 POst hæc exaltauit rex Artaxerxes Aman filium Amadathu Ugæum, & exaltauit eum,
& prior sedebat omnibus amicis suis.

2 * Et omnes qui in aula, adorabant eum: sic
enim præceperat rex vt facerent. at Mardo-
chæus non adorabat eum.

3 * Et dixerunt qui in aula regis, Mardochæo:
Mardochee, quid obaudis quæ à rege dicuntur?

4 * Per singulos dies loquebantur ei, & non
obediuit eis. Et nunciauerunt Aman Mardo-
cheum regis dictis contradicentem. & nuncia-
uit eis Mardochæus quoniam Judæus est.

5 * Et cognoscens Aman quòd non adorat eum
Mardocheus, iratus est valdè.

12 * καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶσι τοῖς φίλοις αὐ-
τοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά, καὶ ὕψωσε
σὺν γάμοις ἐξῆς, καὶ ἄφεσιν ἐποίησε τοῖς ὑπὸ τὴν
βασιλείαν αὐτοῦ.

19 * ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἐθεράπευεν ἐν τῇ αὐλῇ.

20 * ἡ δὲ ἐσθὴς οὐκ ἀπέδειξε τὴν πατρίδα αὐ-
τῆς, οὕτως γὰρ ἐνετείλατο αὐτῇ μαρδοχαῖος, φοβεῖ-
σθαι τὸν θεὸν, καὶ ποιεῖν τὰ πρόσταγματα αὐτοῦ καθὼς
ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐσθὴς οὐ μετήλλαξε τὴν ἀγωγὴν
αὐτῆς.

21 * καὶ ἐλυπήθησαν ὁ δύο εὐνοῦχοι τοῦ βασιλέως καὶ
ὁ δορυφοροφύλακες, ὅτε προσήχθη μαρδοχαῖος,
καὶ ἐζήτουν ἀποκτεῖναι ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα.

22 * καὶ ἐδηλώθη μαρδοχαίῳ λόγος, καὶ ἐσήμανε
αὐτὸν τῇ ἐσθῆτι, καὶ αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ τὰ τῆς
ἐπιβουλῆς.

23 * ὁ δὲ βασιλεὺς ἤτασε τοὺς δύο εὐνούχους, καὶ ἐκρέμασεν
αὐτούς. καὶ ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς καταγραφῆναι εἰς
μνημόσυνον ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ ὑπὲρ τῆς εὐ-
νοίας μαρδοχαίου ἐν ἐγκωμίῳ.

γ΄.

1 * Μετὰ ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς ἀρταξέρξης ἀ-
μὰν τὸν ἀμαδαθοῦ ὑσαῖον, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν, καὶ ἐπιγω-
βεαθρὸ παντῶν τῶν φίλων αὐτοῦ.

2 * καὶ πάντες ὁ ἐν τῇ αὐλῇ προσεκύνουν αὐτῷ· οὕ-
τως γὰρ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι. ὁ δὲ μαρδοχαῖος
οὐ προσεκύνει αὐτῷ.

3 * καὶ ἐλάλησαν ὁ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως μαρ-
δοχαίῳ, μαρδοχαῖε τί παρακούεις τοῦ ὑπὸ τοῦ βασιλέως
λεγόμενα;

4 * καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐλάλουν αὐτῷ, ὁ οὐκ ὑπή-
κουεν αὐτοῖς. καὶ ὑπέδειξαν τῷ ἀμὰν μαρδοχαῖον τοῖς
τοῦ βασιλέως λόγοις ἀντιλαττόμενον, καὶ ὑπέδειξεν αὐ-
τοῖς μαρδοχαῖος, ὅτι ἰουδαῖός ἐστιν.

5 * καὶ ἔπιγνοὺς ἀμὰν ὅτι οὐ προσκυνεῖ αὐτῷ μαρδο-
χαῖος, ἐθυμώθη σφόδρα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 * Et fecit rex conuiuium magnum omnibus magnatibus suis & seruis suis, quod vocauerunt Conuiuium Ezther. Et vacationem remissionis tributi regionibus fecit, & dedit ei donum & partem iuxta amplitudinem manus regis.

19 * Et cùm congregarentur puellæ vice secunda, Mardochai sedebat in porta regis.

20 * Non indicauerat Ezther natale suum & populum suum, sicut præceperat illi Mardochai. dictum quippe Mardochai fecerat Ezther, sicuti obseruauerat cùm educaretur apud illum.

21 * In diebus illis Mardochai sedente in porta regis, conuenerunt & indignati sunt Bigthan & Theres duo magistri regis ex custodibus palatij, & dixerunt, vt propinarent venenum, & vt mitterent manum in regem Ahhasueros.

22 * Et audita est res à Mardochai, & indicauit Ezther reginæ: & dixit Ezther regi ex nomine Mardochai.

23 * Et inuestigata est res, & inuenta est vera: & suspensi sunt ambo illi super ligno. & scriptum est in libris monimentorum qui leguntur ante regem.

CAP. III.

1 POst hæc magnificauit rex Ahhasueros Haman filium Hamdatha, qui erat ex prosapia Agag filij Ghamalek, & præposuit eum magistrum
super omnes, & stauit sedem eius super omnes magnates qui cum eo erant.

2 * Et omnes serui regis qui erant in porta regis, incuruabant se, & adorabant ipsum Haman: nam sic præceperat de eo rex. at Mardochai non incuruabat se, nec adorabat eum.

3 * Et dixerunt serui regis qui erant in porta palatij regis, ad Mardochai: Quare tu prætergrederis mandatum regis?

4 * Et fuit loquentibus illis ad eum per singulos dies, cùm non attenderet illis, indicauerunt Haman, vt viderent num firma essent verba Mardochai: nam indicauerat illis quòd ipse esset Iudæus.

5 * Et vidit Haman quòd Mardochai non incuruaret se, neque adoraret eum: & repletus est Haman contra Mardochai furore.

עֲבַד מַלְכָּא מִשְׁתְּיָא רַבָּא לְכָל רַבְרְבָנֵי וְעַבְדּוֹהִי קָרֵי לָהּ מִשְׁתְּיָא דְּאֶסְתֵּר וְחֵנְיָת עְבוּדָ מְדִנְתָּא לְפַלְּגוּתָא עֲבַד וְיָהֵב לָהּ פְּתְגָם וְחוּלָק
כְּסֵיתָא דְּמַלְכָּא׃ וּבְאִתְכַּנָּשׁוּתָא בְּתוּלָתָן זִמְנָא תִנְיָנָא וּמָרְדְּכַי יָתֵב בְּתָרַע מַלְכָּא׃ לָא חַוַת אֶסְתֵּר מְחֵוְיָא וְלִוְתָהּ וְיָת
עִמָּהּ כְּמָא דְּפַקֵּיד עֲלַהָּא מָרְדְּכַי מְהֵוָה נָטְרָא כַּד הֲוָת מִתְרַבְּיָא עִמֵּיהּ׃ בְּיוֹמַיָּא
הָאִנּוּן מָרְדְּכַי יָתֵב בְּתָרַע מַלְכָּא כְּנַסוּ וּקְצַפוּ בִּגְתָן וְתֶרֶשׁ תַּרְנְגֹלֵי מַלְכָּא מִגַּשְׁרֵי וְאַפְרִי לְאִשְׁקָאת סַמָּא וּלְאוֹשָׁטָא וְיָת מַלְכָּא
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ וְאִשְׁתְּמוֹדַע פִּתְגָמָא לְמָרְדְּכַי וְחַוִי לְאֶסְתֵּר מַלְכְּתָא וְאָמְרַת אֶסְתֵּר לְמַלְכָּא עַל שׁוּם מָרְדְּכַי׃ וְאִיתְבַּע
פִּתְגָמָא וְאִשְׁתְּכַח קְשׁוֹט וְאִתְּלִיוּ תַּרְוֵיהוֹן עַל קֵישָׁא וְאִיתְכְּתִיב בְּסִפְרֵי דְכִרְיָנָא דְּמִן קֳדָם מַלְכָּא׃

2

1 מִכְּתַר פְּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין רַבִּי מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יָת הָמָן בַּר הַמְדָתָא דִּי מִזַּרְעָיָן אֲגָג בַּר עַמָּלֵק וְסַגִּיאוּת רַב עַל כּוּלָּא וְקָיֵם יָת כָּרְסְיֵהּ פְּעַלְיָ
עַל רַבְרְבָנַיָּא דִּי עִמֵּהּ׃ 2 וְכָל עַבְדֵי מַלְכָּא דִּי בְתָרַע מַלְכָּא נָחְתִין וְסָגְדִין לְהָמָן אֲרוּם כֵּן פְּקִיד עֲלוֹהִי מַלְכָּא וּמָרְדְּכַי לָא מְהֵוָה נָחִית
וְלָא מְהֵוָה סָגִיד׃ 3 וַאֲמַרוּ עַבְדֵי מַלְכָּא דִּי בְתָרַע מַלְכָּא לְמָרְדְּכַי מָה דִּין אַתְּ עָבַר יָת מֵימְרָא דְּמַלְכָּא׃
4 וַהֲוָה כְּמַלָּלֵיהוֹן לְיוֹמָא יוֹמָא וְלָא קַבִּיל מִנְּהוֹן וְחַוִיאוּ לְהָמָן לְמִחְזֵי הֵיקוֹם פִּתְגָמֵי מָרְדְּכַי אֲרֵי חַוִי לְהוֹן דִּיהוּדָאָה הוּא׃
5 וַחֲזָא הָמָן אֲרוּם לֵית מָרְדְּכַי נָחִית וְלָא סָגִיד לֵיהּ וְאִתְמְלִי הָמָן עַל מָרְדְּכַי תְּקוֹף׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 וַיְהִי בְּעֵינָיו לִשְׁלֹחַ יַד בְּמָרְדֳּכַי לְבַדּוֹ כִּי הִגִּידוּ
לוֹ אֵת עַם מָרְדֳּכָי וַיְבַקֵּשׁ הָמָן לְהַשְׁמִיד אֶת־
כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
עַם מָרְדֳּכָי׃

7 בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא חֹדֶשׁ נִיסָן בִּשְׁנַת שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל
לִפְנֵי הָמָן מִיּוֹם לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־
עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר׃

8 וַיֹּאמֶר הָמָן לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יֶשְׁנוֹ עַם־אֶחָד
מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכֹל מְדִינוֹת מַלְכוּתֶךָ
וְדָתֵיהֶם שֹׁנוֹת מִכָּל־עָם וְאֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם
עֹשִׂים וְלַמֶּלֶךְ אֵין שׁוֹרֵךְ לְהַנִּיחָם׃

9 אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכָּתֵב לְאַבְּדָם וַעֲשֶׂרֶת
אֲלָפִים כִּכַּר כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל עַל יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה
לְהָבִיא אֶל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׃

10 וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָהּ לְהָמָן
בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי צֹרֵר הַיְּהוּדִים׃

11 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן הַכֶּסֶף נָתוּן לָךְ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת
בּוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃

12 וַיִּקָּרְאוּ סִפְרֵי הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלוֹשָׁה
עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה הָמָן אֶל
אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶל־הַפַּחוֹת אֲשֶׁר עַל־מְדִינָה
וּמְדִינָה וְאֶל־שָׂרֵי עַם וְעַם מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ
וְעַם וָעַם כִּלְשׁוֹנוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ נִכְתָּב
וְנֶחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ׃

13 וְנִשְׁלוֹחַ סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים אֶל כָּל־מְדִינוֹת
הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים
מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלוֹשָׁה
עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם
לָבוֹז׃

6 * Et pro nihilo duxit in vnum Mardochæum mittere manus suas; audierat enim quòd esset gentis Iudææ, magisque voluit omnem Iudæorum, qui erant in regno Assueri, perdere nationem.

7 * Mense primo, cuius vocabulum est Nisan, anno duodecimo regni Assueri, missa est sors in vrnam, quæ Hebraicè dicitur Phur, coram Aman, quo die & quo mense gens Iudæorum deberet interfici: & exiuit mensis duodecimus, qui vocatur Adar.

8 * Dixitque Aman regi Assuero: Est populus per omnes prouincias regni tui dispersus, & à se mutuò separatus, nouis vtens legibus & ceremoniis, & insuper regis scita contemnens. & optimè nosti quòd non expediat regno tuo, vt insolescat per licentiam.

9 * Si tibi placet, decerne vt pereat, & decem millia talentorum appendam arcaniis gazæ tuæ.

10 * Tulit ergo rex anulum, quo vtebatur, de manu sua, & dedit eum Aman filio Amadathai de progenie Agag hosti Iudæorum:

11 * Dixitque ad eum: Argentum quod tu polliceris, tuũ sit; de populo age quod tibi placet.

12 * Vocatique sunt scribæ regis mense primo Nisan, tertiadecima die eiusdem mensis, & scriptum est, vt iusserat Aman, ad omnes satrapas regis & iudices prouinciarum diuersarumque gentium, vt quæque gens legere poterat & audire pro varietate linguarum, ex nomine regis Assueri, & literæ signatæ ipsius anulo,

13 * Missæ sunt per cursores regis ad vniuersas prouincias, vt occiderent atque delerent omnes Iudæos à puero vsque ad senem, paruulos & mulieres vno die, hoc est tertiodecimo mensis duodecimi, qui vocatur Adar, & bona eorum diriperent.

תרגום

6 וְחָוָה חוּד קֳדָמוֹי לְאוֹשָׁטָא יְדָא לְמִקְטֵל יָת מָרְדְּכַי בִּלְחוֹדוֹהִי אֲרוּם חַוְיָאוּ לֵיהּ יָת עַמָּא דְּמָרְדְּכַי וּבְעָא הָמָן לְשֵׁיצָאָה יָת כָּל יְהוּדָאֵי עַמָּא
7 בְּיַרְחָא קַדְמָאָה הוּא יַרְחָא דְנִיסָן בְּשַׁתָּא תְרֵיסַר לְמַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ רְמָא פּוּרָא הוּא עַדְבָּא סִן יוֹמָא לְיוֹמָא וּמִירְחָא
לְיַרְחָא תְרֵיסַר הוּא יַרְחָא דַאֲדָר׃ 8 וַאֲמַר הָמָן לַמַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אִיתֵי עַמָּא חַד מְבַדַּר וּמִתְפָּרֵשׁ בֵּינֵי עַמְמַיָּא וּפְקָדַת מְנָהָגֵיהוֹן דְיָרִין
בְּכָל פִּילֵי מַלְכוּתָךְ וְגִיזֵרְתְּהוֹן שְׁנָיָן מִכָּל עַמָּא וְיָת דָּתֵי מַלְכָּא לֵית שׁוּם מִיסְּבָּהוֹן וּמַה הָנָאָה אִית
לֵיהּ כְּהוֹן אֵין יְשַׁכְּלִנּוּן עַל אַפֵּי אַרְעָא׃ 9 אִין קֳדָם מַלְכָּא שַׁפִּיר יְתְכַּתֵּב לְאוּבָּדוּתְהוֹן וַעֲשַׂרְתֵּי אַלְפִין כִּכְּרִין דְכַסַף אֶתְקוֹל עַל יְדָא
דְעָבְדֵי מְהֵימָנָא לְאַעְלָא לְבֵית גִּנְזֵי מַלְכָּא׃ 10 וְאַעְדִּי מַלְכָּא יָת עִזְקְתֵהּ מֵעַל יְדֵיהּ וְיָהֲבָהּ לְהָמָן בַּר הַמְדָתָא דְמִזְרְעֵיהּ אֲגָג סְעִיקָא דִיהוּדָאֵי׃
11 וַאֲמַר מַלְכָּא לְהָמָן כַּסְפָּא יְהָא מְסִירָא לָךְ וְעַמָּא מְסִירִין בְּיָדָךְ לְמֶעְבַּד סְנָא כְּמָא דְיוֹמֵיךְ קֳדָמָךְ׃
12 וְאִתְקְרִיאוּ לְבִלְרִין דְמַלְכָּא כְּיַרְחָא קַדְמָאָה בִּתְלִיסַר יוֹמִין בֵּיהּ וְאִתְכְּתִיב כְּכֹל דְפַקִּיד הָמָן לְוַת אֲפַרְסְכֵי מַלְכָּא וְלִוַת רַבְרְבָנֵי
עַמְמַיָּא וּפִילֵי מַלְכָּא דְרִשְׁוּם מְדִינָתָא וְעַמָּא כְּפִלְחֵל לִישָׁנֵיהּ בְּשׁוּם מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ כְּתִיב וְסִפְרָא וְסִחְתֵּם בְּגוּשְׁפַנְקָא
דְמַלְכָּא׃ 13 וּלְשֵׁדָרָא סְפָקִין בִּירָא דְיַרְחֵי מַלְכָּא לְיַרְחָא דְאָדָר הוּא יַרְחָא תְרֵיסַר לְהוֹבָדָא יָת כָּל יְהוּדָאֵי מִן עוּלֵיהּ וְעַד סָבָא
טַפְלָא וְנָשַׁיָּא בְּיוֹמָא חַד בְּיוֹמָא דְתְלִיסַר יַרְחָא דְאָדָר הוּא יַרְחָא תְרֵיסַר וּלְהוֹתָרָא יָת בִּזְתְהוֹן לְעַרְעָרָה׃

5 * Et decreuit delere omnes qui sub Artaxerxe regnabant Iudæos.

7 * Et fecit decretum in anno duodecimo regni Artaxerxis, & misit sortes diem ex die & mensem ex mense; vt perderet in vna die genus Mardochei. & cecidit sors in quartadecima mensis qui est Adar.

8 * Et locutus est ad regem Artaxerxen, dicens: Est gens peruersa inter gentes in omni regno tuo, at leges eorum extraneæ præter omnes gentes, at legi regiæ non obediunt, & non expedit regi dimittere eos:

9 * Si placet regi, decernat perdere eos. & ego describam in gazophylacium regis argenti talentorum decem millia.

10 * Et tollens rex anulum, dedit in manus Aman, vt sigillaret iuxta scripta contra Iudæos.

11 * Et dixit rex Aman: Equidem argentum habeto: at gente vtere vt volueris.

12 * Et vocati sunt scribæ regis mense primo tertia decima die eiusdem mensis, & scripserũt, vt iusserat Aman, ducibus & principibus per omnem regionem Iudææ vsque ad Æthiopiam centum viginti regionibus, & principibus gentium iuxta eorum dictionem per Artaxerxen regem.

13 * Et missum est per scriptores in Artaxerxis regnum, vt delerent genus Iudæorum in diuersa mensis duodecimi, qui est Adar, & diriperent bona eorum.

5 * καὶ ἐβουλεύσατο ἀφανίσαι πάντας τοὺς ὄντας τὸν Ἀρταξέρξου βασιλέα Ἰουδαίους.

7 * καὶ ἐποίησε ψήφισμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας Ἀρταξέρξου, καὶ ἔβαλε κλῆρος ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ μῆνα ἐκ μηνός, ὥστε ἀπολέσαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ γένος Μαρδοχαίου. καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὸν τεσσαρεσκαιδέκατον τοῦ μηνὸς ὅς ἐστιν Ἀδάρ.

8 * καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην λέγων, Ὑπάρχει ἔθνος διεσπαρμένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου. ⟨6⟩ οἱ δὲ νόμοι αὐτῶν ἔξαλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. τὸν δὲ νόμον τοῦ βασιλέως οὐ φυλάσσουσι, καὶ οὐ συμφέρει τῷ βασιλεῖ ἐᾶσαι αὐτούς.

9 * εἰ δοκεῖ τῷ βασιλεῖ, δογματισάτω ἀπολέσαι αὐτούς. κἀγὼ διαγράψω εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ βασιλέως ἀργυρίου τάλαντα μύρια.

10 * καὶ περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον, ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῷ ἀμὰν ⟨σφραγίσαι κατὰ⟩ τὰ γεγραμμένα κατὰ τῶν ἰουδαίων.

11 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀμάν, τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε, τὸ δὲ ἔθνει χεῶ ὡς τέλος.

12 * καὶ ἐκλήθησαν οἱ γραμματεῖς τοῦ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, καὶ ἐγράφη ὡς ἐπέταξεν ἀμὰν τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς ἄρχουσι κατὰ πάσης χώρας ἀπὸ ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ταῖς ἑκατὸν εἰκοσιἑπτὰ χώραις, τοῖς τε ἄρχουσι τῶν ἐθνῶν καὶ τοῖς αὐτῶν λέξιν διὰ ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως.

13 * καὶ ἀπεστάλη διὰ βιβλιογράφων εἰς τοὺς ἀρταξέρξου βασιλέως, ἀφανίσαι τὸ γένος τῶν ἰουδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μηνὸς δωδεκάτου, ὅς ἐστιν ἀδὰρ καὶ διαρπάσαι τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO

5 * Et stuit Iudæos ante illum extendere manum ad occidendum Mardechai tantùm; namque indicauerant ipsi gentem Mardechai: & quærebat Haman perdere omnes Iehudæos qui erant in omni regno Ahhasueros, gentem Mardechai.

7 * In mense primo, ipse est mensis Nisan, anno duodecimo regni Ahhasueros, iecit phura, id est, sortem, de die in diem, & de mense in mensem: & cecidit sors in diem tertiamdecimum, ipse est mensis Adar.

8 * Et dixit Haman regi Ahhasueros: Est gens vna dispersa & extensa inter gentes, & pars ex illis habitant in omnibus regionibus regni tui, & decreta legis eorum diuersa sunt ab omni gente, & decreta iudiciorum regis illi non obseruant: regi autem nulla vtilitas est ex illis: quocirca non expedit regi ea in illis si relinquat eos super faciem terræ?

9 * Si regi placuerit, scribatur vt perdantur; & decem millia talentorum argenti appendam super manus eudentium monetam, vt inducantur in domum thesaurorum regis.

10 * Et demouit rex annulum suum de manu sua, & dedit illum Haman filio Hamdatha, qui erat ex prosapia Agag oppressori Iudæorũ.

11 * Et dixit rex ad Haman: Argentum datur tibi, & gens tradita est in manum tuam, vt facias ex ea sicut placuerit tibi.

12 * Et vocati sunt scribæ regis mense primo tertia decima die illius, & scriptum est iuxta omnia quæ præceperat Haman ad principes regionum, & magnates gentis regionum singularum in charactere scripturæ earum, & gentibus singulis iuxta locutionem linguæ suæ: in nomine regis Ahhasueros scriptum, & expositum & obsignatum sigillo regis.

13 * Et vt mitterentur epistolæ in manu cursorum ad omnes regiones regis, vt destruerent, & perderent omnes Iehudæos à iuuene vsque ad senem, infantes & mulieres die vna, die tertia decima mensis duodecimi, qui est mensis Adar, & spolia eorum diriperent.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל הָעַמִּים לִהְיוֹת עֲתִדִים לַיּוֹם הַזֶּה׃

15 * רָצִים יָצְאוּ דְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ וְהָמָן יָשְׁבוּ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוּשָׁן נָבוֹכָה׃

ד

1 * וּמָרְדֳּכַי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מָרְדֳּכַי אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שַׂק וָאֵפֶר וַיֵּצֵא בְתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זְעָקָה גְדוֹלָה וּמָרָה׃

2 * וַיָּבֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבוֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק׃

3 * וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה מָקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֵבֶל גָּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד שַׂק וָאֵפֶר יֻצַּע לָרַבִּים׃

4 * וַתָּבוֹאנָה נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ וַיַּגִּידוּ לָהּ וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה מְאֹד וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת מָרְדֳּכַי וּלְהָסִיר שַׂקּוֹ מֵעָלָיו וְלֹא קִבֵּל׃

5 * וַתִּקְרָא אֶסְתֵּר לַהֲתָךְ מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הָעֲמִיד לְפָנֶיהָ וַתְּצַוֵּהוּ עַל מָרְדֳּכַי לָדַעַת מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה׃

6 * וַיֵּצֵא הַתָּךְ אֶל מָרְדֳּכַי אֶל רְחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ׃

7 * וַיַּגֶּד לוֹ מָרְדֳּכַי אֵת כָּל אֲשֶׁר קָרָהוּ וְאֵת פָּרָשַׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמָן לִשְׁקוֹל עַל גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ בַּיְּהוּדִים לְאָבְדָם׃

8 * וְאֶת פַּתְשֶׁגֶן כְּתַב הַדָּת אֲשֶׁר נִתַּן בְּשׁוּשַׁן לְהַשְׁמִידָם נָתַן לוֹ לְהַרְאוֹת אֶת אֶסְתֵּר וּלְהַגִּיד לָהּ וְלְצַוּוֹת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ לְהִתְחַנֵּן לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו עַל עַמָּהּ׃

9 * וַיָּבֹא הַתָּךְ וַיַּגֶּד לְאֶסְתֵּר אֶת דִּבְרֵי מָרְדֳּכָי׃

14 * Summa autem epistolarum hæc fuit, vt omnes prouinciæ scirent, & pararent se ad prædictam diem.

15 * Festinabant cursores qui missi erant, regis imperium explere. Statimque in Susis pependit edictum, rege & Aman celebrante conuiuium, & cunctis Iudæis, qui in vrbe erant, flentibus.

CAP. IIII.

1 A QVæ cùm audisset Mardochæus, scidit vestimenta sua, & indutus est sacco, spargens cinerem capiti, & in platea mediæ ciuitatis voce magna clamabat, ostendens amaritudinem animi sui:

2 * Et hoc eiulatu vsque ad fores palatij gradiens. non enim erat licitum indutum sacco aulam regis intrare.

3 * In omnibus quoque prouinciis, oppidis ac locis, ad quæ crudele regis dogma peruenerat, planctus ingens erat apud Iudæos, ieiunium, vlulatus, & fletus, sacco B & cinere multis pro stratu vtentibus.

4 * Ingressæ autem sunt puellæ Esther, & eunuchi, nunciauerunt́que ei. Quod audiens consternata est, & vestem misit, vt ablato sacco indueret eam; quam accipere noluit.

5 * Accitoque Athach eunucho, quem rex ministrum ei dederat, præcepit vt iret ad Mardochæum, & disceret ab eo cur hoc faceret.

6 * Egressúsque Athach iuit ad Mardochæum, & inuenit eum stantem in platea ciuitatis ante ostium palatij.

7 * Qui indicauit ei omnia quæ acciderant, quomodo Aman promisisset vt in thesauros regis pro Iudæorum nece inferretur argentum.

8 * Exemplar quoque edicti quod penderet in Susis, dedit ei, vt reginæ ostenderet, & moneret eam vt intraret ad regem, C & deprecaretur eum pro populo suo.

9 * Regressus Athach, nunciauit Esther omnia quæ Mardochæus dixerat.

14 * At exemplaria epistolarum deducta fuerant per regionem, & imperatum fuit omnibus paratos esse ad diem hunc.

15 * Properabat autem res & in Susis: at rex & Aman epulabantur, turbabatur autem ciuitas.

CAP. IIII.

1 AT Mardochæus cognoscens quod consummatum fuerat, scidit vestimenta sua, & indutus est sacco, & conspersus fuit cinere; et gressus per plateam ciuitatis, clamabat voce magna: Tollitur gens quæ nihil iniustè egit.

2 * Et venit vsque ad ianuam regis, et stetit. non enim erat ei licitum ingredi in aulam, saccum habenti & cinerem.

3 * Et in omni regione vbi expositæ fuerant litteræ, clamor, & planctus & luctus magnus Iudæis, & saccum & cinerem strauerant sibi.

4 * Et ingressæ sunt ancillæ & eunuchi reginæ, & annunciauerunt ei. & turbata fuit eum audiuit quod factum fuerat: & misit ornare Mardochæum, & auferre eius saccum. ille autem non persuasus est.

5 * At Esther vocauit Athach eunuchum suum qui astabat ei,

6 * Et misit vt sciret ipsa à Mardochæo rem diligenter.

7 * At Mardochæus indicauit ei quod factum fuerat, & promissionem quam promisit Aman regi in thesaurum talentorum decem millia, vt perderet Iudæos.

8 * Et exemplar quod in Susis expositum vt perderent eos, dedit ei vt indicaret Esther. & dixit ei, vt præciperet ei ingredienti petere à rege, & deprecari eum pro populo, memor dierum humilitatis tuæ, vt nutrita fuisti in manu mea: quia Aman secundus à rege locutus est contra nos in mortem: inuoca Dominum, et loquere regi pro nobis; & libera nos à morte.

9 * Ingressus autē Athach, locutus fuit Esther omnia verba hæc.

14 * Τὸ δὲ αὐτίγραφα τῶν ἐπιστολῶν ἐξετίθετο καθ' χώραν, καὶ ἐσσετάχη πᾶσιν ἑτοίμους εἶναι εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην.

15 * ἐσπούδετο δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς Σοῦσαν, ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν ἐμεθύσκωθωνίσοντο, ἐταράσσετο δὲ ἡ πόλις.

δ'.

1 * Ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἔγνωκὼς τὸ συντελούμενον, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο σάκκον, καὶ κατεπάσατο σποδὸν καὶ ἐπιπόθησας διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ, αἴρεται ἔθνος μηδὲν ἠδικηκός.

2 * καὶ ἦλθεν ἕως τῆς πύλης τοῦ βασιλέως καὶ ἔστη. οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἔξον εἰσελθεῖν εἰς τὴν αὐλὴν σάκκον ἔχοντι καὶ σποδόν.

3 * καὶ ἐν πάσῃ χώρᾳ οὗ ἐξετίθετο τὰ γράμματα, κραυγὴ καὶ κοπετὸς πένθος μέγα τοῖς ἰουδαίοις, σάκκον καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς.

4 * καὶ εἰσῆλθον αἱ ἄβρα καὶ οἱ δυνοῦχοι τῆς βασιλίσσης, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῇ. καὶ ἐταράχθη ἀκούσασα τὸ γενόμενον, καὶ ἀπέστειλε στολίσαι τὸν μαρδοχαῖον, καὶ ἀφελέσθαι αὐτὸν τὸν σάκκον. ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη.

5 * ἠ δὲ ἐσθὴρ προσεκαλέσατο ἀθὰχ τὸν δυνοῦχον αὐτῆ ὃς παρειστήκει αὐτῇ·

6 * καὶ ἀπέστειλε μαθεῖν αὐτὴ παρὰ τοῦ μαρδοχαίου τὸ ἀκριβές.

7 * ὁ δὲ μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸ γενόμενος ἐπαγγελείαν ᾗ ἐπηγείλατο ἁμὰν τῷ βασιλεῖ εἰς τὸν θησαυρὸν τῶν ἀργυρίων μυρίων, ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς ἰουδαίους.

8 * καὶ τὸ αὐτίγραφον τὸ ὂν δοῦναι ἐν Σούσοις ἐκτεθὲν ὑπὲρ ἀπολέσῃ αὐτούς, ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ ἐσθήρ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐντειλαμένη αὐτῇ εἰσελθούσῃ παραιτήσασθαι τὸν βασιλέα, καὶ ἀξιῶσαι αὐτὸν περὶ τοῦ λαοῦ μνησθῆναι ἡμερῶν ταπεινώσεώς σου, ὡς ἐτράφης ἐν χειρί μου, διότι ἁμὰν ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ, ἐλάλησε κατ' ἡμῶν εἰς θάνατον, παρακάλεσαν τὸν κύριον, καὶ λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν. καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ θανάτου.

9 * εἰσελθὼν δὲ ὁ ἀθὰχ, ἐλάλησεν ἐσθὴρ πάντας τοὺς λόγους τούτους.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Edictum scripti erat, vt daretur decretum in quamlibet regionem publicum omnibus gentibus, vt essent parati ad diem illam.
" Cursores exierunt festini in verbo regis, & decretum datum est in Susan metropoli: & rex & Haman sedebant ad bibendum vinum, & ciuitas Susan erat coarctata.

CAP. IIII.

1 ET Mardochæus cognouit omnia quæ acta erant: & scidit Mardochai vestimenta sua, & induit pro veste saccum super carnem suam, & posuit cinerem super caput suum, & exiuit in medium vrbis, & clamauit clamore magno, & plorauit in amaritudine animæ voce dolentis.
2 * Et venit vsque ad palatium regis, quia non erat facultas cuiquam intrare portam palatiorum regis, cùm indutus esset veste sacci.
3 * Et in qualibet regione & loco quo verbum decreti regis & decreti iudicij pertigit, planctus magnus erat Iehudæis, & ieiunium, & gloratus & fletus: vestimentum sacci & cinis fuit positus super multos.
4 * Et introierunt puellæ Ezzther & magistri eius, & annunciarunt ei; & conturbata est regina valdè. & misit vestimenta ad induendum Mardechai, & ad remouendum saccum eius ab eo; & non accepit.
5 * Et vocauit Ezzther Hathach, & præcepit ei super Mardechai, vt cognosceret quænam esset hæc vox ploratus & ululatus: vestimentum sacci & cinis fuit positus super multos.
6 * Et exiuit Hathach vt alloqueretur Mardechai ad plateam quæ erat ante palatia regis.
7 * Et expositi illi Mardechai quæ acciderant sibi, eò quòd non adorasset Haman: & copiam argenti decem millia talentorum quæ dixerat Haman se appensurum super manus thesauriorum, qui præpositi erant super domum thesaurorum regis, vt perderet Iehudæos.
8 * Et decretum scripturæ decreti quod datum erat in Susan ad perdendum eos, dedit illi, vt ostenderet ipsi Ezzther, & vt narraret ei quod excogitasset Haman impius contra gentem Iehudæorum: & vt mandaret ei vt intraret ad regem ad placandum eum, & ad quærendam misericordiam pro gente sua.
9 * Et intrauit Hathach, & narrauit Ezzther verba Mardechai.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ESTHER. Translat.B.Hieronymi

10 ותאמר אסתר להתך ותצוהו אל מרדכי:
11 כל עבדי המלך ועם מדינות המלך יודעים
אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל
החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית
לבד מאשר ישיט לו המלך את שרביט הזהב
וחיתה ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה
שלושים יום:
12 ויגידו למרדכי את דברי אסתר:
13 ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי
בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים:
14 כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח
והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת
ובית אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת
הגעת למלכות:
15 ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי:
16 לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן
וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים
לילה ויום גם אני ונערתי אצום כן ובכן אבוא אל
המלך אשר לא כדת וכאשר אבדתי אבדתי:
17 ויעבר מרדכי ויעש ככל אשר צותה עליו
אסתר:

ה

1 ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות

10 Quæ respondit ei, & iussit vt diceret Mardochæo.
11 Omnes serui regis & cunctę quæ sub ditione eius sunt norunt prouinciæ, quòd siue vir siue mulier non vocatus, interius atrium regis intrauerit, absque vlla cunctatione statim interficietur, nisi forte rex auream virgam ad eum tetenderit prosigno clementiæ, atque ita possit viuere. Ego igitur quomodo ad regem intrare potero Dquę triginta iam diebus non sum vocata ad eum?
12 Quod cùm audisset Mardochæus, rursum mandauit Esther,
13 dicens: Ne putes quòd animam tuam tantùm liberes, quia in domo regis es, sed præ cunctis Iudæis.
14 Si enim nunc siluerís, per aliam occasionem liberabuntur Iudei: tu & domus patris tui peribitis. Et quis nouit vtrùm idcircò ad regnum veneris, vt in tali tempore parareris?
15 Rursumq; Esther hæc Mardochæo verba mandauit:
16 Vade & congrega omnes Iudęos quos in Susis repereris, & orate pro me. Non comedetis & non bibetis tribus diebus & tribus noctibus, & ego cum ancillis meis similiter ieiunabo, & tunc ingrediar ad regem contra legem faciens non vocata, tradensque me morti & periculo.
17 Iuit itaque Mardochæus, & fecit omnia quæ Esther præceperat.

CAP. V.

1 Die autè tertio induta est Esther regalibus vestimentis, & stetit in atrio domus regiæ quod erat interius contra basilicam regis: at ille sedebat super solium suum in consistorio palatij contra ostium domus.
2 Cumque vidisset Esther reginam stantem, placuit oculis eius, & extendit contra eam virgam auream quam tenebat manu. quæ accedens osculata est summitatem virgæ eius:

10 εἶπε δὲ ἐσθὴρ πρὸς ἀθάχ, πορεύθητι πρὸς μαρδοχαῖον.
11 καὶ εἶπον, ὅπαξ ἔθνη πόλεις τῆς βασιλείας γινώσκει, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἢ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν ἄκλητος, ὃν ἔστιν αὐτῷ ζωὴ ἐὰν ἐκτείνῃ ὁ βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, οὗτος ζωὴ ἔσται. κἀγὼ οὐ κέκλημαι εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, εἰσὶν αὗται ἡμέραι τριάκοντα.
12 καὶ ἐπήγγειλεν ἀθὰχ τῷ μαρδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους ἐσθήρ.
13 καὶ εἶπε μαρδοχαῖος πρὸς ἀθάχ, πορεύθητι καὶ εἰπὸν αὐτῇ, ἐσθὴρ μὴ εἴπῃς σεαυτῇ, ὅτι ζωὴ μόνη ἐν τῇ βασιλείᾳ σου ἀπὸ πάντων τῶν ἰουδαίων.
14 ὡς ὅτι ἐὰν σιωπήσῃς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἄλλαχόθεν βοήθεια καὶ σκέπη ἔσται τοῖς ἰουδαίοις, σὺ δὲ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου ἀπολεῖσθε. καὶ τίς οἶδεν εἰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐβασίλευσας;
15 καὶ ἐξαπέστειλεν ἐσθὴρ τὸν ἄκουσα πρὸς αὐτὴν πρὸς μαρδοχαῖον λέγουσα·
16 βαδίσας συνάθροισον τοὺς ἰουδαίους τοὺς ἐν τοῖς, καὶ νηστεύσατε ἐπ' ἐμοί, καὶ μὴ φάγητε μὴ πίητε ἀπὸ ἡμέρας τρεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν. κἀγὼ καὶ αἱ ἄθεραι μου ἀσιτήσωμεν, καὶ τότε εἰσελεύσομαι πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν νόμον, ἐὰν καὶ ἀπολέσῃ με δέη.
17 καὶ βαδίσας μαρδοχαῖος, ἐποίησεν ὅσα συνετάξατο αὐτῷ ἐσθήρ.

ε΄.

1 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐνεδύσατο ἡ ἐσθὴρ βασιλικοῖς, καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ οἴκου βασιλέως τῇ ἐσωτέρᾳ ἐξεναντίας τοῦ βασιλικῆς οἴκου βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν θρόνῳ τῆς ἐσω οἴκου βασιλείας ἐν τῷ οἴκῳ τῷ βασιλικῷ ἐξεναντίας τῆς θύρας τοῦ οἴκου.
2 ὡς δὲ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ τὴν βασίλισσαν ἱσταμένην ἐν τῇ αὐλῇ, εὗρε χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκτείνας ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ προσπλησεν ἡ ἐσθὴρ, καὶ ἥψατο τῆς ἄκρας τῆς ῥάβδου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et dixit Ezther ad Hathach, vt iret & alloqueretur Mardechai, & præcepit illi super negocium Mardechai.
" Omnes autem serui regis & populi qui habitant in regionibus regis, sciunt, quòd omnis vir aut fœmina qui intrauerit ad regem in atrium interius qui non fuerit vocatus, vna est sententia iudicij eius vt moriatur; præter eum cui tetenderit rex sceptrum aureum, vt viuat. & ego non vocata fuim vt intrarem ad regem, iam tempore triginta dierum. " Et narrauerunt Mardochai verba Ezther.
" Et dixit Mardechai vt responderetur Ezther: Ne arbitrere in anima tua quòd euades in domo regis vnica ex omnibus Iehudæis.
" Nam si tacendo tacueris in tempore hoc, dilatatio & euasio existet Iehudæis ex loco alio: tu & familia domus patrum tuorum peribis propter hanc culpam. & quis est sapiens qui sciat an ad tempus hoc tu contigeris ad regnum?
" Et dixit Ezther vt responderetur Mardechai. " Vade congregato omnes Iehudæos qui inuenti fuerint in Susan, & ieiunate mecum: ne comedatis & ne bibatis tribus diebus nocte & die: & etiam ego & puellæ meæ ieiunabo similiter, & posthæc intrabo ad regem: quanquam non iuxta morem: & erit quomodocunque peream, peream.
" Et confitebatus est Mardechai, & transiuit, fecitque iuxta omnia quæ præceperat ei Ezther.

CAP. V.

ET fuit die tertio, induit se Esther vestimento regio, & stetit in atrio domus regis interiori omninò è regione domus regis: & rex sedebat super solium regni sui in domo regia, omninò è regione portæ domus.
Et fuit cùm videret rex Ezther stantem in atrio, reportauit illa gratiam; & extendit rex ad Ezther sceptrum aureum quod tenebat in manu sua, & accessit Ezther & attigit manu sua, & apprehendit caput sceptri.

תרגום

10 ואמרה אסתר להתך למיזל ולמללא למרדכי ופקדה ליה על עיסק מרדכי: 11 וכל עבדי מלכא ועממין דרדירין בפלטי מלכא
ידעין די כל גבר ואתתא די יעול לות מלכא לדרתא גואתה דלא מתקרי עלוהי מלכא דינה למסתר כד מדרי ישיזב ליה מלכא זת חגרא
דדהבא ויחי ואנא לא אתקריית למעל לות מלכא דין זמן תלתין יומין: 12 ואתיאו למרדכי זת מתנמי אסתר: 13 ואמר
מרדכי לאתבא לות אסתר לא תחשבי בנפשיכי לאשתיזבא בבית מלכא חייר מכל יהודאי: 14 ארום אם משתיק תשתקי בעידנא
הדא רוחא ושבועתא יקום ליהודאי מן אתר אחרן ואנת ובנייסת בית אבהתיך תובדון על מהיא חובתא ומן הוא מבוקא דיקרע אין לעידנא
עבי לא היכלין ולא השתהון חלהא יומין בלילייא וביממא ואוף אנא ועלימתי אצום הכדין ובכדין בעי אעול לות מלכא דלא כדינא ואיכמא
ואהוביד קרין אובד: 15 ונסיס מרדכי ועבד ככל דפקדה עלוהי אסתר:

ה

1 והוה ביומא תליתאה ולבשת אסתר לבושי מלכותא וקמת בגנוניתא דבי מלכא לקבל בית מלכא ומלכא יתיב על כורסי מלכותיה
בגבית מלכותא לקבל כל קבל תרע ביתא: 2 והוה כד חזא מלכא ית אסתר קיימא בגנונייתא רעות חן קדמוי מלכא ושוית מלכא
לאסתר ית חגרא דדהבא דהות נקט בידיה וקרבת אסתר ומטת בידיתא ואחדת ברישא דחגרא:

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּמַה־ בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וְיִנָּתֵן לָךְ׃

4 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־ עַל־ הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן הַיּוֹם אֶל־ הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לוֹ׃

5 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַהֲרוּ אֶת־ הָמָן לַעֲשׂוֹת אֶת־ דְּבַר אֶסְתֵּר וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־ הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה אֶסְתֵּר׃

6 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן מַה־ שְּׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֵן לָךְ וּמַה־ בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־ חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ׃

7 וַתַּעַן אֶסְתֵּר וַתֹּאמַר שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי׃

8 אִם־ מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־ עַל־ הַמֶּלֶךְ טוֹב לָתֵת אֶת־ שְׁאֵלָתִי וְלַעֲשׂוֹת אֶת־ בַּקָּשָׁתִי יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־ הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לָהֶם וּמָחָר אֶעֱשֶׂה כִּדְבַר הַמֶּלֶךְ׃

9 וַיֵּצֵא הָמָן בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב וּכְרְאוֹת הָמָן אֶת־ מָרְדֳּכַי בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְלֹא־ קָם וְלֹא־ זָע מִמֶּנּוּ וַיִּמָּלֵא הָמָן עַל־ מָרְדֳּכָי חֵמָה׃

10 וַיִּתְאַפֵּק הָמָן וַיָּבוֹא אֶל־ בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיָּבֵא אֶת־ אֹהֲבָיו וְאֶת־ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ׃

11 וַיְסַפֵּר לָהֶם הָמָן אֶת־ כְּבוֹד עָשְׁרוֹ וְרֹב בָּנָיו וְאֵת כָּל־ אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ וְאֵת אֲשֶׁר נִשְּׂאוֹ עַל־ הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ׃

12 וַיֹּאמֶר הָמָן אַף לֹא־ הֵבִיאָה אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם־ הַמֶּלֶךְ אֶל־ הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה כִּי אִם־ אוֹתִי וְגַם־ לְמָחָר אֲנִי קָרוּא לָהּ עִם־ הַמֶּלֶךְ׃

13 וְכָל־ זֶה אֵינֶנּוּ שׁוֶה לִי בְּכָל־ עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה אֶת־ מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ׃

3 * Dixitq; ad eam rex: Quid vis Esther B regina? quę est petitio tua? etiam si dimidiam partem regni petieris, dabitur tibi.

4 * At illa respondit: Si regi placet, obsecro vt venias ad me hodie & Aman tecum ad conuiuium quod paraui.

5 * Statimque rex, Vocate, inquit, citò Aman, vt Esther obediat voluntati. venerũt itaque rex & Aman ad conuiuium quod eis regina parauerat.

6 * Dixitque ei rex postquàm vinum biberat abundanter: Quid petis vt detur tibi? & pro qua re postulas? etiam si dimidiã partem regni mei petieris, impetrabis.

7 * Cui respondit Esther: Petitio mea & preces sunt istæ:

8 * Si inueni in conspectu regis gratiam, & si regi placet vt det mihi quod postulo, & meam impleat petitionem, veniat rex & C Aman ad conuiuium quod paraui eis, & cras aperiam regi voluntatem meam.

9 * Egressus est itaque illo die Aman lętus & alacer. cumque vidisset Mardochæum sedentem ante fores palatij, & non solùm non assurrexisset sibi, sed nec motum quidem de loco sessionis suæ, indignatus est valdè:

10 * Et dissimulata ira reuersus in domum suam conuocauit ad se amicos suos, & Zares vxorem suam;

11 * Et exposuit illis magnitudinem diuitiarum suarum, filiorumque turbam: & quanta eum gloria super omnes principes & seruos suos rex eleuasset.

12 * Et post hæc ait: Regina quoque Esther nullum alium vocauit ad cõuiuium cum rege præter me, apud quam etiam cras
13 cum rege pransurus sum. * & cùm hęc omnia habeam, nihil me habere puto, quandiu videro Mardochæum Iudæum sedentem ante fores regias.

תרגום

3 ואמר להּ מלכּא מה צריך איתּ ליך אסתּר מלכתּא ומה בעותיך עד פלגות מלכותא ויתיהב ליך׃
4 ואמרת אסתּר אין על מלכּא ישפּר ויתל מלכּא והמן יומא דין למשתיא דעבדת אסתּר׃
5 ואמר מלכּא אוחיו להמן למעבד ית פתגם אסתּר ואתל מלכּא והמן למשתיא דעבדת אסתּר׃
6 ואמר מלכּא לאסתּר במשתיא דחמרא מה שאלתיך אסתּר מלכתּא ומה בעותיך עד פלגות מלכותא ותתעבד׃
7 ותאמר אסתּר ואמרת שאלתי ובעותי׃
8 אין אשכחת רחמין בעיני מלכּא ואין על מלכּא ישפּר למתן ית שאלתי ולמעבד ית בעותי יתל מלכּא והמן למשתיא דאעבד להון למחר אנא עבדא כפתגמא הדין׃
9 ונפק המן טליח מלכּא ביומא ההוא חדי וכדין לבא וכד חזא המן ית מרדכי בתרע מלכּא ולא קם ולא רחיש מנה ואתמלי המן עלוי׃
10 ואתגבר המן ואתל לביתיה ושדר וקרא לרחמוי ולזרש אנתתה׃
11 ואשקיתי להון המן יתּ יקר עתרה וכנויאתה בנוי ויתּ כדי והות מלכּא ויתּ אף סגיאו עבדי מלכּא׃
12 ואמר המן ברם לא הנעלת אסתּר מלכתּא למשתיא דעבדת אלהן מי ואף למחר אנא סגיו להוה למסעוד עם מלכּא׃
13 וכל דא לית טיבו ליתי בכל עדן דאנא חזי ית מרדכי יהודאה יתב בתרע פלטרין דמלכּא׃

3 * Et dixit rex: Quid vis Esther? & quæ tua est petitio? vsque ad dimidium regni mei erit tibi.

4 * Dixit autem Esther: Dies mea insignis hodie est. si igitur placet regi, veniat & rex et Aman ad conuiuium quod faciam hodie.

5 * Et dixit rex: Solicitate Aman vt faciamus verbum Esther. et venerunt ambo ad conuiuium quod fecit Esther.

6 * In autem conuiuio dixit rex ad Esther: Quid est tibi regina Esther? et erunt tibi quæcunque petieris.

7 * Et dixit: Petitio mea & postulatio mea,

8 * Si inueni gratiam in conspectu regis, veniat rex & Aman in crastinum ad conuiuium quod faciam eis, & cras faciam eadem.

9 * Et exiit Aman à Rege alacer & lætus. cum autem vidisset Aman Mardochæum Iudæum in aula, iratus est valdè.

10 * Et ingressus in propria, vocauit amicos, & Zosaran vxorem suam:

11 * Et ostendit eis diuitias suas, & gloriam quam rex ei apposuit. & quòd fecit eum principatum habere & gubernare regnum.

12 * Et dixit Aman: Non vocauit regina cum rege quenquam ad conuiuium, nisi me; & in crastinum vocauit me.

13 * Et hæc mihi non placent, quamdiu videro Mardochæum Iudæum in aula.

3 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, τί θέλεις ἐσθήρ; καὶ τί σου ἐστὶ τὸ ἀξίωμα; ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου ἔσται σοι.

4 * εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἡμέρα μου ἐπίσημός σήμερόν ἐστιν. εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ, ἐλθέτω καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἀμὰν εἰς τὸν δοχὸν ὃν ποιήσω σήμερον.

5 * καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καλεσατε ἀμὰν ὅπως ποιήσωμεν τὸν λογον ἐσθήρ. καὶ ἐλθόντων ἀμφοτέρων εἰς τὸν δοχὸν ὃν ἐποίησεν ἐσθήρ.

6 * ἐν δὲ τῷ πότῳ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, τί ἐστί σοι βασίλισσα ἐσθήρ; καὶ ἔσται σοι ὅσα αἰτήσῃς.

7 * καὶ εἶπε, τὸ αἴτημά μου καὶ τὸ ἀξίωμά μου,

8 * εἰ δὲ εὕρηκα χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ ἀμὰν ἐπὶ τὸ αὔριον εἰς τὸν δοχὸν ὃν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ αὔριον ποιήσω τὰ αὐτά.

9 * καὶ ἐξῆλθεν ἀμὰν ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἐπ' ἐρχαεις καὶ διφθαμώμενος. ὡς δὲ τὰ ἴδεν ἀμὰν μαρδοχαῖον ἐν ἰουδαίοις ἐν τῇ αὐλῇ, ἐνεμώθη ζ φόδρα.

10 * καὶ εἰσελθὼν εἰς τὰ ἴδια, ἐκάλεσε σὺν φίλοις καὶ ζωσάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

11 * καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, & τὴν δόξαν ὃν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ περιέθηκε. & ὡς ἐποίησεν αὐτὸν πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας.

12 * καὶ εἶπεν ἀμάν, οὐ κέκληκεν ἡ βασίλισσα μετὰ τοῦ βασιλέως οὐδένα εἰς τὸν δοχόν, ἀλλ' ἢ ἐμέ· καὶ εἰς τὸ αὔριον κέκληκέ με.

13 * καὶ ταῦτά μοι οὐκ ἀρέσκει, ὅταν ἴδω μαρδοχαῖον τὸν ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO

3 Et dixit ei rex: Quid opus est tibi Ezzther regina? aut quæ est postulatio tua? vsque ad dimidium regni dabitur tibi.
4 Et dixit Ezzther: Si regi gratum est, intret rex & Haman hodie ad conuiuium quod feci ei.
5 Et dixit rex: Festinate ad Haman, vt faciat verbum Ezzther. & intrauit rex & Haman ad conuiuium quod fecerat Ezzther.
6 Et dixit rex ad Ezzther in conuiuio vini: Quæ est petitio tua Ezzther regina? & quæ postulatio tua? vsque ad dimidium regni, & fie t
7 Et respondit Ezzther & dixit: Petitio mea & postulatio mea est,
8 Si inueni gratiam in oculis regis, & si regi gratum est donare petitionem meam, & facere postulationem meam, intret rex & Haman ad conuiuium quod faciam eis: & in crastinum factura sum iuxta verbum sententiæ regis.
9 Et exiuit Haman à rege die illa lætus & exultans corde. & quando vidit Haman Mardochai in porta regis, qui non surrexit & non
10 mouit ab eo, repletus est Haman contra Mardochai indignatione.
11 Et festinauit Haman, & introiuit in domum suam, & misit & vocauit necessarios suos & Zeres vxorem suam:
12 Et narrauit illis Haman gloriam diuitiarum suarum & multitudinem filiorum suorum, & quòd magnificauerat eum rex, & sublimiterat eum super omnes magnates & seruos regis.
13 Et dixit Haman: Atque etiam non introduxit Ezzther regina ad conuiuium quod fecit, nisi me, & etiam in tempus crastinum ego inuitatus sum ab ea ad prandendum cum rege.
Et omne hoc non æstimatur apud me toto tempore, quo ego videro Mardochai Iehudæum sedentem in porta palatiorum regis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 וַתֹּאמֶר לוֹ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְכָל־אֹהֲבָיו עֲשֹׂר עֵץ
גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבַבֹּקֶר אֱמֹר לַמֶּלֶךְ וְיִתְלוּ אֶת־
מָרְדֳּכַי עָלָיו וּבֹא עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה שָׂמֵחַ
וַיִּיטַב הַדָּבָר לִפְנֵי הָמָן וַיַּעַשׂ הָעֵץ׃

ו

1 בַּלֵּילָה הַהוּא נָדְדָה שְׁנַת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
לְהָבִיא אֶת־סֵפֶר הַזִּכְרֹנוֹת דִּבְרֵי הַיָּמִים וַיִּהְיוּ
נִקְרָאִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃
2 וַיִּמָּצֵא כָּתוּב אֲשֶׁר־הִגִּיד מָרְדֳּכַי עַל־בִּגְתָנָא
וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ
לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃
3 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מָה־נֹעַשׂ יְקָר וּגְדוּלָּה לְמָרְדֳּכָי
עַל־זֶה וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ מְשָׁרְתָיו לֹא־נֹעַשׂ עִמּוֹ
דָּבָר׃ 4 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בֶחָצֵר וְהָמָן בָּא לַחֲצַר
בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה לֵאמֹר לַמֶּלֶךְ לִתְלוֹת אֶת־
מָרְדֳּכַי עַל־הָעֵץ אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ׃
5 וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הָמָן עֹמֵד בֶּחָצֵר
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָבוֹא׃
6 וַיָּבוֹא הָמָן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה־לַּעֲשׂוֹת בָּאִישׁ
אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ וַיֹּאמֶר הָמָן בְּלִבּוֹ לְמִי יַחְפֹּץ
הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יְקָר יוֹתֵר מִמֶּנִּי׃
7 וַיֹּאמֶר הָמָן אֶל־הַמֶּלֶךְ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ
8 בִּיקָרוֹ׃ יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לָבַשׁ־בּוֹ
הַמֶּלֶךְ וְסוּס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וַאֲשֶׁר נִתַּן כֶּתֶר
מַלְכוּת בְּרֹאשׁוֹ׃
9 וְנָתוֹן הַלְּבוּשׁ וְהַסּוּס עַל־יַד־אִישׁ מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ
הַפַּרְתְּמִים וְהִלְבִּשׁוּ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ
חָפֵץ בִּיקָרוֹ וְהִרְכִּיבֻהוּ עַל־הַסּוּס בִּרְחוֹב הָעִיר
וְקָרְאוּ לְפָנָיו כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ
בִּיקָרוֹ׃

14 Responderunt́que ei Zares vxor eius & cæteri amici: Iube parari excelsam trabem, habentem altitudinis quinquaginta cubitos, & dic manè regi vt appendatur ibi per eam Mardochæus. & sic ibis cum rege lætus ad conuiuium. Placuitque ei consilium, & iussit excelsam præparari crucem.

CAP. VI.

1 NOctem illam duxit rex insomnem, iussitque sibi afferri historias, & annales priorum temporum. Quæ cùm illo præsente legerentur,
2 Ventum est ad illum locum vbi scriptum erat, quomodo nunciasset Mardochæus insidias Bagathan & Thares eunuchorum, regem Assuerum iugulare cupientium.
3 Quod cùm audisset rex, ait: Quid pro hac fide honoris ac præmij Mardochæus consecutus est? Dixerunt ei serui illius ac ministri: Nihil omnino mercedis accepit.
4 Statimque rex: Quis est, inquit, in atrio? Aman quippe interius atrium domus regiæ intrauerat, vt suggereret regi & iuberet Mardochæum affigi patibulo quod ei fuerat præparatum.
5 Responderunt pueri: Aman stat in atrio. Dixitque rex: Ingrediatur.
6 Cumque esset ingressus, ait illi: Quid debet fieri viro, quem rex honorare deliderat? Cogitans autem in corde suo Amã, & reputans quòd nullum alium rex nisi se vellet honorare,
7 Respondit: Homo quem rex honorare cupit,
8 Debet indui vestibus regiis, & imponi super equum qui de sella regis est, & accipere regium diadema super caput suum:
9 Et primus de regiis principibus ac tyrannis teneat equum eius, & per plateam ciuitatis incedens clamet & dicat: Sic honorabitur quemcunque voluerit rex honorare.

14 Et dixit ad eum Zosara vxor eius & amici: Incidatur tibi lignum cubitorum quinquaginta. manè verò dic regi & suspendatur Mardochæus super lignum; tu verò ingredere ad conuiuium cum rege, & lætare. & placuit verbum Aman, & parauit lignum.

CAP. VI.

1 AT Dominus abstulit somnum à rege nocte illa. et dixit ministro suo afferre literas memoriales dierum, vt legerent ei.
2 Inuenit autem literas quæ scriptæ fuerãt de Mardochæo, quomodo nũciauit regi de duobus eunuchis regis dum custodirent ipsi, et quæsiissent inicere manus Artaxerxi.
3 Dixit autem rex: Quam gloriam aut gratiam fecimus Mardochæo? & dixerunt ministri regis: Non fecisti ei quicquam. Dum autem interrogaret rex de benevolentia Mardochei, ecce Aman in aula.
4 Dixit autem rex: Quis in atrio? ille verò introierat vt diceret regi, vt suspenderet Mardochæum in ligno quod parauerat.
5 Et dixerunt ministri regis: Ecce Aman stat in atrio. & dixit rex: Vocate eum.
6 Dixit autem rex Aman: Quid faciam homini quem ego volo honorare? dixit autem intra se Aman: Quem vult rex honorare, nisi me?
7 Dixit autem ad regem: Homini quem rex vult honorare,
8 Afferant serui regis stolam byssinam qua rex induitur,
9 Et equum super quem rex ascendit, et det vni amicorum regis honorabilium, & ornet hominem quem rex diligit, & imponat eum super equum, & prædicet per plateam ciuitatis, dicens: Sic erit omni homini quem rex honorat.

14 καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ζωσάρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ φίλοι, κοπήτω σοι ξύλον πηχῶν πεντήκοντα. ὄρθρου δὲ εἰπὸν τῷ βασιλεῖ καὶ κρεμασθήτω μαρδοχαῖος ἐπὶ τοῦ ξύλου, σὺ δὲ εἰσελθὲ εἰς τὸ δοχεῖον σὺν τῷ βασιλεῖ καὶ εὐφραίνου. καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα τῷ Αμαν, καὶ ἡτοίμασε τὸ ξύλον.

5'.

1 Ὁ δὲ κύριος ἀπέστησε τὸν ὕπνον ἀπὸ τοῦ βασιλέως τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ εἶπε τῷ διακόνῳ αὐτοῦ εἰσφέρειν γράμματα μνημόσυνα τῶν ἡμερῶν ἀναγινώσκειν αὐτῷ.
2 εὑρέθη δὲ γράμματα τὰ γεγραμμένα περὶ μαρδοχαίου, ὡς ἐμήνυσε τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως ἐν τῇ φυλάσσειν αὐτούς, καὶ ζητῆσαι ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας ἐπὶ ξιφηφορίᾳ.
3 εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, τίνα δόξαν ἢ χάριν ἐποιήσαμεν τῷ μαρδοχαίῳ, καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, οὐκ ἐποίησας αὐτῷ οὐδέν· ἐν ᾧ τῷ πυθέσθαι τὸν βασιλέα περὶ τῆς εὐνοίας μαρδοχαίου, ἰδοὺ Αμὰν ἐν τῇ αὐλῇ.
4 εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, τίς ἐν τῇ αὐλῇ; ὁ δὲ εἰσῆλθεν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ, κρεμάσαι τὸν μαρδοχαῖον ἐπὶ τῷ ξύλῳ ᾧ ἡτοίμασε.
5 καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ Αμὰν ἑστηκεν ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καλέσατε αὐτόν.
6 εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Αμάν, τί ποιήσω τῷ ἀνθρώπῳ ὃν ἐγὼ θέλω δοξάσαι; εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ Αμάν, τίνα θέλει ὁ βασιλεὺς δοξάσαι εἰμὴ ἐμέ;
7 εἶπε δὲ πρὸς τὸν βασιλέα, ἄνθρωπον ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι,
8 ἐνεγκάτωσαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως στολὴν βυσσίνην ᾗ ὁ βασιλεὺς περιβάλλεται·
9 καὶ ἵππον ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπιβαίνει, καὶ δότω ἐνὶ τῶν φίλων τοῦ βασιλέως τῶν ἐνδόξων, καὶ στολισάτω τὸν ἄνθρωπον ὃν ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ, καὶ ἀναβιβαζέτω αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ κηρυσσέτω διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως λέγων, οὕτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς δοξάζει.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Et dixit illi Zeres vxor eius & omnes necessarij eius. Faciant lignum altum quinquaginta cubitorum, & in aurora dicito regi vt suspendant Mardechai super illud: & post hæc intrato coram rege in domum conuiuij in lætitia. & gratum fuit verbum ante Haman, & fecit lignum.

CAP. VI.

1 IN nocte illa recessit somnus regis, & dixit vt afferretur ante se liber monimentorum verborum dierum: & fuerunt lecta ante regem.
2 Et inuentum est scriptum in libro quòd indicauerat Mardechai aduersus Bigthan & Theres duos principes regios ex custodibus palatium, qui quæsierant extendere manum ad occidendum regem Ahasuerum.
3 Et dixit rex: Quid factum est honoris & sublimitatis propter hoc Mardechai? & dixerunt pueri regis ministrantes ei: Non factum est ei cum illo quicquam omnino.
4 Et dixit rex: Quis est vir qui stat in atrio? Haman autem intrabat in atrium domus regis exterius, ad dicendum regi vt suspenderet Mardechai super lignum quod parauerat ei.
5 Et dixerunt pueri regis ad eum: Ecce Haman stat in atrio. & dixit rex: Introeat.
6 Et venit Haman. & dixit ei rex: Quid videtur faciendum viro cuius honorem rex cupit? & cogitauit Haman in corde suo & dixit: Cuinam cupiet rex facere honorem plusquam mihi?
7 Et dixit Haman regi: Vir cuius honorem rex cupit,
8 Ponat rex decretum vt adducatur vestimentum purpureum quo induunt regem, & equum super quo equitat rex, & detur corona regni in caput eius.
9 Et det vestis & equus in manum cuiusdam ex principibus regis antesignanis, & induant virum cuius rex cupit honorem, & deducant illum super equum in platea ciuitatis, & clament ante eum: Sic fiet viro cuius honorem cupit rex.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 ויאמר המלך להמן כהר קח את־הלבוש
ואת־הסוס כאשר דברת ועשה כן למרדכי היהודי
היושב בשער־המלך אל־תפל דבר מכל־אשר
דברת׃
11 ויקח המן את־הלבוש ואת־הסוס וילבש את־
מרדכי וירכיבהו ברחוב העיר ויקרא לפניו ככה
יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו׃
12 וישב מרדכי אל־שער המלך והמן נדחף אל־
ביתו אבל וחפוי ראש׃
13 ויספר המן לזרש אשתו ולכל־אהביו את כל־
אשר קרהו ויאמרו לו חכמיו וזרש אשתו אם מזרע
היהודים מרדכי אשר החלות לנפל לפניו לא־
תוכל לו כי־נפול תפול לפניו׃
14 עודם מדברים עמו וסריסי המלך הגיעו
ויבהלו להביא את־המן אל־המשתה אשר
עשתה אסתר׃

ז

1 ויבא המלך והמן לשתות עם־אסתר
המלכה׃
2 ויאמר המלך לאסתר גם ביום השני במשתה
היין מה־שאלתך אסתר המלכה ותנתן לך ומה־
בקשתך עד־חצי המלכות ותעש׃
3 ותען אסתר המלכה ותאמר אם־מצאתי חן
בעיניך המלך ואם־על־המלך טוב תנתן לי נפשי
בשאלתי ועמי בבקשתי׃
4 כי נמכרנו אני ועמי להשמיד להרג ולאבד
ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי כי אין
הצר שוה בנזק המלך׃

ESTHER. Translat.B.Hieronymi.

10 Dixitque ei rex: Festina, & sumpta stola & equo fac vt locutus es Mardocheo Iudæo, qui sedet ante fores palatij. Caue ne quicquam de his quæ locutus es, prætermittas.
11 Tulit itaque Aman stolam & equum, indutumque Mardochæum in platea ciuitatis, & impositum equo, præcedebat atque clamabat: Hoc honore condignus est, quemcumque rex voluerit honorare.
12 Reuersusque est Mardochæus ad ianuam palatij, & Aman festinauit ire in domum suam, lugens & operto capite:
13 Narrauitque Zares vxori suæ & amicis omnia quæ euenissent sibi. Cui respon derunt sapientes quos habebat in consilio, & vxor eius: Si de semine Iudæorum est Mardochæus ante quem cadere cœpisti, nō poteris ei resistere, sed cades in conspectu eius.
14 Adhuc illis loquentibus, venerunt eunuchi regis, & citò eum ad conuiuium, quod regina parauerat, pergere compulerunt.

CAP. VII.

1 INtrauit itaque rex & Aman, vt biberēt cum regina.
2 Dixitque ei rex etiam secundo die postquàm vino incaluerat: Quæ est petitio tua Esther, vt detur tibi? & quid vis fieri? etiam si dimidiam partem regni mei petieris, impetrabis.
3 Ad quem illa respondit: Si inueni gratiam in oculis tuis, ô Rex, & si placet, dona mihi animam meam pro qua rogo, & populum meum pro quo oblecro.
4 Traditi enim sumus ego & populus meus vt conteramur, iugulemur, & pereamus. atque vtinam in seruos & famulas venderemur, esset tolerabile malum, & gemens tacerem, nunc autem hostis nollet est, cuius crudelitas redundat in regem.

תרגום

10 ואמר מלכא להמן אוחי סב ית לבוש ויתוקא כמא דמלילת ועבר כן למרדכי יהודאה דיתב בתרע פלטרין דמלכא לא תסגע מדעם
מכל דמלילת׃
11 ונסב המן ית לבוש ויתוקא ואלבש ית מרדכי ואטיבוהי ואזל לקיהה אבל ומהתשף רישה׃
12 ותב מרדכי לתרע פלטרין דמלכא והמן אזדהר ואזל לביתה אבל ומהתשף רישה׃
13 ואשתעי המן לזרש אתתה וליכל רחמוי ית כל דעדעה ואמרו לה חכימוי וזרש אנתתה אין מזרעא דיהודאי מרדכי דשריתְ למפל
קדמוהי לא תיכול לאכאשא לה ארי מנפל תנפל קדמוהי׃
14 עד כדין אנון מהללין עמה ורברבני מלכא מסרו ואוחיו להנעלה
ית המן למשתיא דעבדת אסתר׃

ז

1 ואתא מלכא והמן למשתי חמרא עם אסתר מלכתא׃
2 ואמר מלכא לאסתר אוף ביומא תנינא כמשתיא חמרא מדו שאלתיך אסתר מלכתא ויתיהב ליך ומה בעותיך עד פלגות מלכותא
ותתעבד׃
3 ואתיבת אסתר מלכתא ואמרת אין אשכחת רחמין קדמך מלכא ואין קדם מלכא שפיר תיהיב לי שזוב נפשי
בשיולתי ועמי בבעותי׃
4 ארי אתבענא כדון אנא ועמי ביד ישראל לשיצאה ולמקטל
ולאובדא ואלו לעבדין ולאמהתן אזדבנינא שתיקנא ארום ליית למעיקא מיפיק ורוחא באוזיקא דמלכא׃

10 Dixit autem rex Aman: Bene locutus es: fac sic Mardocheo Iudæo seruienti in atrio; & ne pretermittatur à te verbum quod locutus es.
11 Tulit autem Aman stolam & equum, et ornauit Mardochæum, & imposuit eum super equum, et processit per plateam ciuitatis, et prædicabat dicens: Sic erit omni homini quem rex vult honorare.
12 Reuersus est autem Mardochæus in atrium; & Aman reuersus fuit ad propria, lugens in capite.
13 Et narrauit Aman quæ contigerant ei Zosara vxori suæ & amicis. & dixerunt ad eum amici & vxor: Si de genere Iudæorum Mardochæus, & cæpisti humiliari ante eum, cadens cades, non poteris eum vlcisci, quoniam Deus viuens cum eo.
14 Adhuc ipsis loquentibus, aduenium Eunuchi compellentes Aman ad conuiuium quod parauerat Esther.

CAP. VII.

1 INtrauit autem rex & Aman vt biberent cum regina.
2 Dixit autem rex Esther secunda die in conuiuio: Quid est Esther regina, & quæ petitio tua? & quæ postulatio tua? & erit tibi vsque ad dimidium regni mei.
3 Et respondens dixit: Si inueni gratiam ante regem, detur anima petitioni meæ, & populus meus postulationi meæ:
4 Traditi sumus ego & populus meus in perditionem, & rapinam, et seruitutem, nosq; & filij nostri in seruos & ancillas, & obaudisse non enim dignus diabolus atrij regis.

ΕΣΘΗΡ.

10 εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ ἀμαν, καλῶς ἐλάλησας, ὅτως
ποίησον τῷ μαρδοχαίῳ τῷ ἰουδαίῳ τῷ θεραπεύοντι ἐν τῇ αὐ-
λῇ, καὶ μὴ παραπεσέτω σου λόγος ὃν ἐλάλησας.
11 ἔλαβε δὲ ἀμαν τὴν στολὴν καὶ τὸν ἵππον, καὶ ἐστό-
λισε τὸν μαρδοχαῖον, καὶ ἀνέβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵπ-
πον, καὶ διῆλθε διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, καὶ ἐκή-
ρυσσε λέγων, οὕτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς
θέλει δοξάσαι.
12 ἐπέστρεψε δὲ μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ἀμαν
ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια λυπούμενος κατὰ κεφαλῆς.
13 καὶ διηγήσατο ἀμαν τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ Ζωσά-
ρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς φίλοις. καὶ εἶπον πρὸς αὐ-
τὸν οἱ φίλοι καὶ ἡ γυνή, εἰ ἐκ γένους ἰουδαίων μαρδο-
χαῖος, καὶ ἤρξω ταπεινοῦσθαι ἐμπροσθεν αὐτοῦ, πεσὼν
πέσῃ. οὐ μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι, ὅτι θεὸς ζῶν μετ'
αὐτοῦ.
14 ἔτι αὐτῶν λαλούντων, προσῆλθαν οἱ δύνοχοι σπε-
ύδοντες τὸν ἀμαν ἐπὶ τὸν πότον οὗ ἡτοίμασεν ἐσθήρ.

ζ.

1 Εἰσῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἀμαν συμπιεῖν τῇ βα-
σιλίσσῃ.
2 εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐν τῷ
πότῳ, τί ἐστιν ἐσθὴρ βασίλισσα, καὶ τί τὸ αἴτημά σου; καὶ
τί τὸ δεῖνά σου; καὶ ἔσται σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασι-
λείας μου.
3 καὶ ἀποκριθεῖσα εἶπον, εἰ δέδοκται χάριν ἐνώπιον τοῦ
βασιλέως, δοθήτω ἡ ψυχὴ τῷ αἰτήματί μου, καὶ ὁ λαός
μου τῷ ἀξιώματί μου.
4 ἐπράθημεν γὰρ ἐγώ τε καὶ ὁ λαός μου εἰς ἀπώλειαν καὶ
διαρπαγὴν καὶ δουλείαν, ἡμᾶς τε καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς
παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ πεφήκουσας, οὐ γὰρ ἄξιος ὁ
διάβολος τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

10 Et dixit rex ad Haman: Festina accipe vestimentum & equum, sicut locutus es, & facito sic Mardechai Iehudæo qui sedet in porta palatiorum regis: ne subtrahas quicquam ex omnibus quæ locutus es.
11 Et accepit Haman vestimentum & equum, & induit Mardechai, & equitare fecit illum in platea ciuitatis: & clamauit ante illum: Sic fiet viro cuius honorem rex cupit.
12 Et rediit Mardechai ad portam palatiorum regis, & Aman turbatus est & ivit in domum suam, lugens & inuolutus capite suo.
13 Et narrauit Haman Zeres vxori suæ & omnibus necessariis suis omnia quæ acciderant sibi, & dixerunt illi sapientes eius & Zeres vxor eius: Si ex semine Iudæorum est Mardechai ante quē cœpisti cadere, non poteris malefacere ei, sed cadendo cades ante illum.
14 Hactenus illi loquebantur cum illo, & principes regis pertenerunt, & festinauerunt vt introducerent Haman in conuiuium quod fecerat Ezther.

CAP. VII.

1 ET introiuit rex & Haman ad bibendum vinum cum Ezther regina.
2 Et dixit rex ad Ezther etiam die secunda in conuiuio vini: Quæ est petitio tua Ezther regina? & dabitur tibi. & quæ postulatio tua? vsque ad dimidium regni, & fiet.
3 Et respondit Ezther regina, & dixit: Si inueni gratiam coram te rex, & si regi gratum est, detur mihi exaltio animæ meæ de manu odientis me in petitionem meam, & liberatio populi mei de manu auctoris inimicitiæ meæ in postulationem meam.
4 Quia vendim sumus gratis ego & populus meus domus Israel ad internitionem, ad occisionem & ad perditionem: & si in seruos & in ancillas venditi essemus, tacerem. verùm non est afflictori vtilitas aut cunctatio in detrimento regis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ESTHER. Translat.B.Hieronymi.

5 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיֹּאמֶר לְאֶסְתֵּר
חַמַּלְכָּה מִי הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא אֲשֶׁר מָלְאוֹ לִבּוֹ
לַעֲשׂוֹת כֵּן׃

6 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִישׁ צַר וְאוֹיֵב הָמָן הָרָע הַזֶּה
וְהָמָן נִבְעַת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה׃

7 וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן אֶל־
גִּנַּת הַבִּיתָן וְהָמָן עָמַד לְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ מֵאֶסְתֵּר
חַמַּלְכָּה כִּי רָאָה כִּי כְלָתָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת
הַמֶּלֶךְ׃

8 וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבִּיתָן אֶל־בֵּית מִשְׁתֵּה הַיָּיִן
וְהָמָן נֹפֵל עַל הַמִּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ הֲגַם לִכְבּוֹשׁ אֶת הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבָּיִת הַדָּבָר
יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמָן חָפּוּ׃

9 וַיֹּאמֶר חַרְבוֹנָה אֶחָד מִן הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
גַּם הִנֵּה הָעֵץ אֲשֶׁר עָשָׂה הָמָן לְמָרְדֳּכַי אֲשֶׁר דִּבֶּר־
טוֹב עַל הַמֶּלֶךְ עֹמֵד בְּבֵית הָמָן גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ תְּלֻהוּ עָלָיו׃

10 וַיִּתְלוּ אֶת־הָמָן עַל הָעֵץ אֲשֶׁר הֵכִין לְמָרְדֳּכָי
וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה׃

ח

1 בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר
הַמַּלְכָּה אֶת־בֵּית הָמָן צֹרֵר הַיְּהוּדִים וּמָרְדֳּכַי בָּא
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי הִגִּידָה אֶסְתֵּר מַה הוּא־לָהּ׃

2 וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הֶעֱבִיר מֵהָמָן
וַיִּתְּנָהּ לְמָרְדֳּכָי וַתָּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת־מָרְדֳּכַי עַל־בֵּית
הָמָן׃

3 וַתֹּסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל לִפְנֵי
רַגְלָיו וַתֵּבְךְּ וַתִּתְחַנֵּן לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת־רָעַת הָמָן
הָאֲגָגִי וְאֶת־מַחְשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים׃

5 Respondensque rex Assuerus, ait; Quis est iste, & cuius potentiæ, vt hæc audeat facere?

6 Dixitque Esther: Hostis & inimicus noster pessimus iste est Aman. Quod ille audiens, ilico obstupuit, vultum regis ac reginæ ferre non sustinens.

7 Rex autem iratus surrexit, & de loco conuiuii intrauit in hortũ arboribus consitum. Aman quoque surrexit, vt rogaret Esther reginã pro anima sua: intellexit enim à rege sibi paratum malum.

8 Qui cùm reuersus esset de horto nemoribus consito, & intrasset conuiuij locum, reperit Aman super lectum corruisse in quo iacebat Esther. & ait: Etiam reginã vult opprimere me pſente in domo mea. Necdum verbum de ore regis exierat, & statim operuerunt faciem eius.

9 Dixitque Arbona vnus de eunuchis qui stabãt in ministerio regis: En lignum quod parauerat Mardochæo qui locutus est pro rege, stat in domo Aman, habens altitudinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex: Appendite eum in eo.

10 Suspensus est itaque Aman in patibulo quod parauerat Mardochęo. & regis ira quieuit.

CAP. VIII.

1 DIe illo dedit rex Assuerus Esther reginæ domum Aman aduersãtij Iudæorum: & Mardochæus ingressus est ante faciẽ regis. confessa est enim ei Esther quòd esset patruus suus.

2 Tulitque rex anulum quem ab Aman recipi iusserat, & tradidit Mardochæo. Esther autem constituit Mardochęum super domum suam.

3 Nec his contenta, procidit ad pedes regis, fleuitque, & locuta ad eum orauit vt malitiam Aman Agagitæ, & machinationes eius pessimas quas excogitauerat contra Iudæos, iuberet irritas fieri.

תרגום

5 וַאֲמַר מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וְאָמַר לְאֶסְתֵּר מַלְכְּתָא מַן הוּא דִין וְכַדֵּין אֲתַר הוּא נְבִרָא חֲצִיפָא וְחַיְבָא וּסְרִיקָא דִּי אִסְתְּלִיחַ בִּלְבֵיהּ לְמֶעְבַּד כִּדְנָן׃

6 וַאֲמַרַת אֶסְתֵּר נְבִרָא סָעִיקָא וּבְעַל דְּבָבָא הָמָן בִּישָׁא הָדֵין וְהָמָן אִשְׁתְּתַּפַּשׁ מִן קֳדָם מַלְכָּא וּמַלְכְּתָא׃

7 וּמַלְכָּא קָם בְּרְתָחָה מִפִּשְׁתְּיָא דְחַמְרָא וַאֲזַל לְגִנְתָא גִּנְּאָה דְּבֵירְתָא מִשְׁתְּיָא דְחַמְרָא וְהָמָן קָאֵם בָּעֵיָן עַל נַפְשֵׁהּ מִן קֳדָם אֶסְתֵּר מַלְכְּתָא אֲרוּם חָזָא אֲרוּם אִתְקַטְּפַת עֲלוֹהִי בִּישְׁתָּא סְלִיקַת מִן קֳדָם מַלְכָּא׃

8 וּמַלְכָּא תָּב מִרְתְחָתֵהּ מִגִּנְתָא גִּנְּאָה לְבֵירְתָא מִשְׁתְּיָא דְחַמְרָא וְהָמָן קָאֵם עַל דִּיקְלָא דְּאִתְרְמֵי עֲלָהּ מַלְכְּתָא אֲרוּם חָזָא אֲרוּם בִּישְׁתָּא סְלִיקַת מִן קֳדָם מַלְכָּא וַאֲמַר מַלְכָּא הֲלָא תַּב בְּרִתְחָתֵהּ מִגִּנְתָא גִּנְּאָה לְבֵירְתָא מִשְׁתְּיָא דְחַמְרָא וְהָמָן קָאֵם בָּעֵי עַל נַפְשֵׁהּ מִן קֳדָם אֶסְתֵּר מַלְכְּתָא׃

9 וַאֲמַר חַרְבוֹנָה חַד מִן רַבְרְבָנַיָּא קֳדָם מַלְכָּא אַף הָא אִילָנָא דְּעָבַד הָמָן דְּמַלֵּל טָבָא בְּגִין מַלְכָּא קָאֵם בְּבֵית הָמָן רוּמְיָה חַמְשִׁין אַמִּין וַאֲמַר מַלְכָּא אִזְלוּ צְלִבוּ יָתֵהּ עֲלוֹהִי׃

10 וְצְלִבוּ יָת הָמָן עַל קִיסָא דְּזַמִּין לְמָרְדְּכַי וְרִחְתָא דְמַלְכָּא אִשְׁתְּכָכַת׃

ח

1 בְּיוֹמָא הַהוּא מְסַר מַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר מַלְכְּתָא יָת בֵּיתָא דְּהָמָן סָעִיף יְהוּדָאֵי וּמָרְדְּכַי עַל קֳדָם מַלְכָּא אֲרוּם חַוְיָת לָהּ אֶסְתֵּר מָן
חוֹא לָהּ׃ 2 וְאַעְדֵּי מַלְכָּא יָת עִזְקְתָהּ דְּאַעְבַּר מִן הָמָן וְיָהַבָהּ לְמָרְדְּכַי וְשַׁוִּיאַת אֶסְתֵּר יָת מָרְדְּכַי עַל בֵּית הָמָן׃ 3 וְאוֹסִיפַת
אֶסְתֵּר וּמַלֶּלַת קֳדָם מַלְכָּא וּנְפַלַת קֳדָם רַגְלוֹהִי וּבְכָיַת וְבָעֲיַת מִנֵּהּ לְהַעְדָּאָה לִיהּ לְבִישְׁתָּא דְּהָמָן זְמוּם אֲגָגָאָה וְיָת זְמִמֵיהּ דִּי חֲשַׁב עַל יְהוּדָאֵי׃

Interp. ex Græc. lxx. ESTHER. ΕΣΘΗΡ. μεθερμήνευσις τῆς ο'. 167

1 Dixit autem rex: Quis hic qui ausus est facere rem hanc?

6 Dixit autem Esther: Homo inimicus Aman praua iste. Aman verò turbatus est à regẽ & regina.

7 At rex surrexit à conuiuio in hortum: at Aman rogabat & petebat reginam, videbat enim se in malis existentem.

8 Reuersus est autem rex de horto: Aman verò corruerat super lectum, rogans reginam. Dixit autem rex: Itaque et mulierem opprimit in domo mea? Aman verò audiens erubuit facie.

9 Dixit autem Charbona vnus de Eunuchis, ipse autem cognouerat illud lignum cùm vidisset, erectũ in domo Aman, quando vocauerat eum ad cœnam regum: & de illo interrogans, cognouit ab vno puerorum quod parabatur. et dixit ad regem: Ecce & lignum parauit Aman Mardochæo, qui locutus fuit de rege, & erectum est in domo Aman cubitorum quinquaginta. Dixit autem rex: Appendatur in eo.

10 Et suspensus est Aman super lignum quod parauit Mardochæo. et tunc cessauit rex ab ira.

CAP. VIII.

1 ET in illo die donauit rex Artaxerxes Esther quæcunque erant Aman calumniatori, & Mardocheus vocatus est à rege. ostenderat enim Esther quòd propinquus erat sibi.

2 Tulit autem rex anulum, quem abstulerat ab Aman, & dedit Mardochæo. Et constituit Esther Mardochæum super omnia quæ Aman:

3 Et addens locuta fuit ad regem, & recidit ad pedes eius, & orauit irritam facere Aman malitiam, & quæ fecit Judæis.

1 εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, τίς ἐστὶν ὃς ἐτόλμησε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο;

6 εἶπε δὲ Ἐσθήρ, ἀνὴρ ἐχθρὸς ἐμοὶ ὁ πονηρὸς οὗτος. ἀμὰν δὲ ἐταράχθη ἀπὸ βασιλέως καὶ βασιλίσσης.

7 ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξανέστη ἀπὸ τοῦ συμποσίου εἰς τὸν κῆπον. ὁ δὲ ἀμὰν παρεκάλει καὶ ἠτεῖτο τὴν βασίλισσαν, ἑώρα γὰρ ἑαυτὸν ἐν κακοῖς ὄντα.

8 ἐπέστρεψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ κήπου. ἀμὰν δὲ ἐπεπώκει ἐπὶ τὴν κλίνην αἰτῶν τὴν βασίλισσαν. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, ὥστε καὶ τὴν γυναῖκα βιάζῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου; ἀμὰν δὲ ἀκούσας ἐντροπὴν τῷ προσώπῳ.

9 εἶπε δὲ ὁ γαρβωνὰ εἷς τῶν εὐνούχων, οὗτος δὲ ἐγνώκει τοῦτο τὸ ξύλον ἰδὼν τοῦ σταυροῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀμάν, ὅτε ἐκάλει αὐτὸν ἐπὶ τὸν δεῖπνον τῶν βασιλέων, καὶ περὶ τούτου πυθόμενος, ἔγνω παρ' ἑνὸς τῶν παίδων τὰ καταπλαζόμενον. καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ καὶ ξύλον ἡτοίμασεν ἀμὰν μαρδοχαίῳ τῷ λαλήσαντι περὶ τοῦ βασιλέως, καὶ ὀρθῶι) ἐν τῇ ἀμὰν πηχῶν πεντήκοντα. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, σταυρωθήτω ἐπ' αὐτῷ.

10 καὶ ἐκρεμάσθη ἀμὰν ἐπὶ τοῦ ξύλου ὃ ἡτοίμασε μαρδοχαίῳ. καὶ τότε ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ θυμοῦ.

η'.

1 Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐδωρήσατο ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης τῇ Ἐσθὴρ ὅσα ὑπῆρχεν ἀμὰν τῷ διαβόλῳ, καὶ μαρδοχαῖ ὃν προσεκλήσατο ὁ βασιλεύς. ὑπέδειξε γὰρ Ἐσθὴρ, ὅτι συγγενής) αὐτῇ.

2 ἔλαβε δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλετο ἀμὰν, καὶ ἔδωκε τῷ μαρδοχαίῳ. καὶ κατέστησεν Ἐσθὴρ μαρδοχαῖον ἐπὶ πάντων ὧν τοῦ ἀμάν.

3 καὶ προσθεῖσα ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσέπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἠξίου ἀφελεῖν τὴν ἀμὰν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς ἰουδαίοις.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Et dixit rex Ahhasueros, & dixit ad Ezzther reginam: Quisnam ille est, & in quonam loco vir audax & scelestus & coniurator, qui consilium iniuit in corde suo vt faceret sic? 2 Et dixit Ezzther: Vir angustiator & auctor inimicitiæ est Haman malus hic. & Aman stupefactus est à facie regis & reginæ. 3 Et rex surrexit in indignatione sua ex conuiuio vini, & abiit in hortum interiorem. & Haman surrexit vt quæreret pro anima sua vitam ab Ezzther regina; viderat enim quòd inuenium erat contra se malum à rege. 4 Et rex reuersus est in feruore suo ab horto interiori in domum conuiuij vini, & Haman incumbebat super gradum in quo Ezzther sedebat: & obstupuit rex, & dixit, Ecce in veritate non venit Haman, nisi vt cubet cum regina, me etiam domi manente: verbum prodierat ex ore regis, & facies Haman opertæ fuere confusione. 5 Et dixit Hharbona vnus ex magnatibus ante regem: Ecce lignum quod parauerat Haman ad suspendendum Mardechai, qui locutus fuerat bonum propter regem, erectũ est in domo Haman, cuius altitudo est quinquaginta cubitorum. Et dixit rex: Ite suspendite ipsum super illud. 6 Et suspenderunt Haman super lignum quod parauerat Mardechai. & indignatio regis quieuit.

CAP. VIII.

1 IN die illa tradidit rex Ahhasueros Ezzther reginæ domum Haman afflictoris Iehudæorum, & Mardechai introiuit ante regem: namq; indicauerat illi Ezzther quis esset is sibi. 2 Et abstulit rex anulum suum quem detraxerat ab Haman, & dedit illum Mardechai. & posuit Ezzther Mardechai magistrum & exactorem super facultates Haman. 3 Et addidit Ezzther & locuta est ante regem, & cecidit ante pedes eius, & ploruit, & clamauit, & supplicauit ei, vt rescinderet malum Haman qui fuerat ex profapia Agag, & commentum eius quod excogitauerat contra Iehudæos.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שַׁרְבִט הַזָּהָב וַתָּקָם אֶסְתֵּר וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

5 וַיֹּאמֶר אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם מָצָאתִי חֵן לְפָנָיו וְכָשֵׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְטוֹבָה אֲנִי בְעֵינָיו יִכָּתֵב לְהָשִׁיב אֶת הַסְּפָרִים מַחְשֶׁבֶת הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ׃

6 כִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בָּרָעָה אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת עַמִּי וְאֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּאֲבַדַּן מוֹלַדְתִּי׃

7 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּלְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בַיִת הָמָן נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָלוּ עַל הָעֵץ עַל אֲשֶׁר שָׁלַח יָדוֹ בַּיְּהוּדִים׃

8 וְאַתֶּם כִּתְבוּ עַל הַיְּהוּדִים כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְחִתְמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ כִּי כְתָב אֲשֶׁר נִכְתָּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְנֶחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב׃

9 וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ בָּעֵת הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא חֹדֶשׁ סִיוָן בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה מָרְדֳּכַי אֶל הַיְּהוּדִים וְאֶל הָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר מֵהֹדּוּ וְעַד כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמְאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְעַם וָעָם כִּלְשֹׁנוֹ וְאֶל הַיְּהוּדִים כִּכְתָבָם וְכִלְשׁוֹנָם׃

10 וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיֶּחְתֹּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים בַּסּוּסִים רֹכְבֵי הָרְכָשׁ אֲשֻׁרַנִּים בְּנֵי הָרַמָּכִים׃

11 אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל עִיר וְעִיר לְהִקָּהֵל וְלַעֲמֹד עַל נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל חֵיל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם טַף וְנָשִׁים וְשָׁלָל לָבוּז׃

4 At ille ex more sceptrum aureum prætendit manu, quo signum clementiæ mōstrabatur. Illaque consurgens stetit ante eum, 5 & ait: Si placet regi, & si inueni gratiam in oculis eius, & deprecatio mea non ci videtur esse contraria, obsecro vt nouis epistolis veteres Aman literæ insidiatoris & hostis Iudæorum, quibus eos in cunctis regis prouinciis perire præceperat, corrigantur. 6 Quomodo enim potero sustinere necem & interfectionē populi mei? 7 Respondítque rex Assuerus Esther reginæ & Mardochæo Iudæo: Domum Amā concessi Esther reginæ, & ipsum iussi affigi cruci, quia ausus est manum mittere in Iudæos. 8 Scribite ergo Iudæis, sicut vobis placet, ex regis nomine, signantes literas anulo meo. Hæc enim consuetudo erat, vt epistolis quæ ex regis nomine mittebantur, & illius anulo signatæ erant, nemo auderet contradicere.

9 Accitísque scribis & librariis regis, erat autem tempus tertij mensis qui appellatur Siban, vicesima & tertia illius die, scriptæ sunt epistolæ, vt Mardochæus voluerat, ad Iudæos & ad principes procuratoresque & iudices, qui centum viginti septē prouinciis ab India vsque Æthiopiam presidebant, prouinciæ atque prouinciæ, populo & populo iuxta linguas & literas suas, & Iudæis prout legere poterant & audire.

10 Ipsæque epistolæ quæ ex regis nomine mittebantur, anulo illius obsignatæ sunt, & missæ per veredarios, qui per omnes prouincias discurrentes, veteres literas nouis nunciis præuenirent.

11 Quibus imperauit rex, vt conuenirent Iudæos per singulas ciuitates, & in vnum præciperent congregari, vt starent pro animabus suis, & omnes inimicos suos cum coniugibus ac liberis, & vniuersis domibus interficerent atque delerent.

4 Extendit autem rex Esther virgam auream, & surrexit Esther vt astaret regi.

5 Et dixit Esther: Si videtur tibi & inuenit gratiam, mittatur vt reuertantur literæ missæ ab Aman, quæ scriptæ fuerant ad perdendum Iudæos qui sunt in regno tuo.

6 Quomodo enim potero videre afflictionem populi mei? & quomodo potero saluari in perditione patriæ meæ?

7 Et dixit rex ad Esther: Si omnia bona Aman dedi & donaui tibi, & illum suspendi in ligno, quia manus intulit Iudæis, quid amplius quæris?

8 Scribite & vos ex nomine meo vt videtur vobis, & sigillate anulo meo. quæcunque enim scribuntur rege iubente, & signata sunt anulo meo, non est ea contradicere.

9 Vocati sunt autem scribæ in primo mense, qui est Nisan, tertia & vicesima eiusdem anni, et scripta sunt Iudæis quæcunque iussit procuratoribus & principibus satraparum, ab Indiæ vsque ad Æthiopiam, centum viginti septem satrapis per regionem & regionem secundum eorum locutionem.

10 Scriptæ sunt autem per regem, & sigillatæ sunt anulo eius. Et miserunt literas per veredarios,

11 Sicut præcepit eis vt vterentur legibus suis in omni ciuitate, iuuarentque illos, & vt vterentur inimicis suis & oppositis eis, vt occiderent,

4 Ἐξέτεινε δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ τὸν ῥάβδον τὸν χρυσοῦν, καὶ ἐξηγέρθη ἐσθὴρ παρεστηκέναι τῷ βασιλεῖ.

5 καὶ εἶπον ἐσθήρ, εἰ δοκεῖ σοι καὶ θέρος χάριν, πεμφθήτω ἀποστροφὴν τὰ γεγραμμένα τὰ ἀπεσταλμένα ὑπὸ ἀμὰν, τὰ γεγραμμένα ἀπολέσθαι τοὺς ἰουδαίους οἱ εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

6 πῶς γὰρ δυνήσομαι ἰδεῖν τὸν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου; καὶ πῶς δυνήσομαι σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου;

7 καὶ εἶπον ὁ βασιλεὺς τῷ ἐσθήρ, εἰ πάντα ταῦτα παρέχονται ἀμὰν ἔδωκα καὶ ἐχαρισάμην σοι, καὶ αὐτὸν ἐκρέμασα ἐπὶ ξύλου, ὅτι τὰς χεῖρας ἐπέβαλεν τοῖς ἰουδαίοις· τί ἔτι ζητεῖς;

8 γράψατε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τοῦ ὀνόματός μου ὡς δοκεῖ ὑμῖν, καὶ σφραγίσατε τὰ δακτυλίῳ μου· ὅσα γὰρ γράφει τοῦ βασιλέως ἐπτάξαντο καὶ σφραγισθῇ τῷ δακτυλίῳ μου, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀντειπεῖν.

9 ἐκλήθησαν δὲ οἱ γραμματεῖς ἐν τῷ πρώτῳ μηνί, ὅς ἐστι νισὰν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ ἔτους· καὶ ἐγράφη τοῖς ἰουδαίοις ὅσα ἐνετείλατο τοῖς οἰκονόμοις, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σατραπῶν, ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας, ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατράπαις κατὰ χώραν καὶ χώραν κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν.

10 ἐγράφη δὲ διὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἐσφραγίσθη τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλαν τὰ γεγραμμένα διὰ βιβλιοφόρων·

11 ὡς ἐπέταξεν αὐτοῖς χρήσασθαι τοῖς νόμοις αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει βοηθῆσαί τε αὐτοῖς καὶ χρήσασθαι τοῖς δήμοις αὐτῶν καὶ τοῖς φυτικειμένοις αὐτοῖς, ὡς βούλονται,

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

4 Et extendit rex Ezther sceptrum aureum, & leuata est Ezther, & stetit ante regem. 5 Et dixit, Si regi gratum est, & si inueni gratiam ante ipsum, & rectum est verbum ante regem, & probata sum ego in oculis eius; iubeat rex & ponat sententiam ad scribendum vt reuocentur epistolæ quas misit Haman filius Hamdatha qui erat ex prosapia Hagag quas scripsit ad perdendum omnes Iehudæos qui sunt in omnibus regionibus regis. 6 Nam quonam modo potero ferre, & spectare malum, cui erit addictus populus meus? & quomodo potero stare & spectare tempus quo peribit generatio natiuitatis meæ?

7 Et dixit rex Ahhasueros ad Ezther reginam, & ad Mardechai Iehudæum, Ecce domum Haman dedi Ezther & illum suspenderunt super lignum, eō quòd extendisset manum suam in Iehudæos. 8 Et vos scribite pro Iehudæis, quemadmodum pulchrū fuerit in oculis vestris in nomine dicti regis, & obsignate anulo sigillatorio regis, nam epistola quæ scribitur in nomine dicti regis, & obsignatur anulo obsignatorio regis, non reuertetur vacua. 9 Et vocati sunt scribæ regis tempore illo mense tertio, ipse est mensis Siuan, vicesima & tertia die eius: & scriptum est iuxta omnia quæ iussit Mardechai, Iehudæis, & satrapis, & hipparchis, magnatibusque qui præpositi erant præfecti super regiones quę sunt ab Hendia magna, vsque ad Chus, centum & viginti & septem regionibus, vnicuique regioni iuxta characterem scripturæ suæ, & vnicuique populo iuxta locutionem linguæ suæ, & Iehudæis iuxta characterem scripturæ eorum, & iuxta locutionem linguæ eorum. 10 Et scripsit in nomine dicti regis Ahhasueros, & signatum est anulo signatorio regis, & misit epistolas per manum cursorum currentium equis, & ascensorum celerum equorum, & mulorum equinorum.

11 Quòd dabat rex auxilium Iehudæis qui erant in omnibus & singulis ciuitatibus, vt congregarentur & sustentarent animas suas, vt exterminarent, occiderent, perderentque omnē gentem & regionem, quæ affligerent eos, parvulos, & fœminas; & spolia eorū auferrent,

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * בְּיוֹם אֶחָד בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר׃
13 * פִּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה
גָּלוּי לְכָל־הָעַמִּים וְלִהְיוֹת הַיְּהוּדִים עֲתִדִים לַיּוֹם
14 הַזֶּה לְהִנָּקֵם מֵאֹיְבֵיהֶם׃ * הָרָצִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ
הָאֲחַשְׁתְּרָנִים יָצְאוּ מְבֻהָלִים וְדָחוּפִים בִּדְבַר
הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃
15 * וּמָרְדֳּכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת
תְּכֵלֶת וְחוּר וַעֲטָרַת זָהָב גְּדוֹלָה וְתַכְרִיךְ בּוּץ
וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֲלָה וְשָׂמֵחָה׃
16 * לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וִיקָר׃
17 * וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל־עִיר וָעִיר מְקוֹם
אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן
לַיְּהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וְרַבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ
מִתְיַהֲדִים כִּי־נָפַל פַּחַד־הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם׃

ט

1 * וּבִשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא־חֹדֶשׁ
אֲדָר בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִגִּיעַ דְּבַר־הַמֶּלֶךְ
וְדָתוֹ לְהֵעָשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִׂבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים
לִשְׁלוֹט בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים
הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם׃
2 * נִקָּהֲלוּ הַיְּהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל־מְדִינוֹת
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לִשְׁלֹחַ יָד בִּמְבַקְשֵׁי רָעָתָם
וְאִישׁ לֹא־עָמַד בִּפְנֵיהֶם כִּי־נָפַל פַּחְדָּם עַל־
כָּל־הָעַמִּים׃
3 * וְכָל־שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת
וְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מְנַשְּׂאִים אֶת־הַיְּהוּדִים
כִּי־נָפַל פַּחַד־מָרְדֳּכַי עֲלֵיהֶם׃
4 * כִּי־גָדוֹל מָרְדֳּכַי בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְשִׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל־
הַמְּדִינוֹת כִּי־הָאִישׁ מָרְדֳּכַי הוֹלֵךְ וְגָדוֹל׃

11 * Et constituta est per omnes prouin-
D cias vna vltionis dies, id est, tertiadecima
13 die mẽsis duodecimi Adar. * Summa epi-
stolæ hęc fuit: Vt in omnibus terris ac po-
pulis qui regis Assueri subiacebant impe-
rio, notum fieret paratos esse Iudæos ad ca
14 piẽdam vindictã de hostibus suis. * Egrel-
lique sunt veredarij celeres nũncia perfe-
rentes, & edictum regis pependit in Susis.
15 * Mardochæus autem de palatio, & de
conspectu regis egrediens fulgebat vesti-
bus regijs hyacinthinis videlicet & aeris,
coronam auream portans in capite, &
amictus serico pallio atq; purpureo. Om-
nisque ciuitas exultauit atq; lætata est.
16 * Iudæis autem noua lux oriri visa est,
gaudium, honor & tripudium.
17 * Apud omnes populos vrbes atq; pro-
uincias quocunque regis præcepta venie-
bant, mira exultatio, epulę atque cõuiuia,
& festus dies, in tantum vt plures alterius
gentis & sectæ eorum religioni & ceremo-
nijs iungerentur. Grandis enim cunctos
Iudaici nominis terror inuaserat.

CAP. IX.

1 IGitur duodecimi mensis, quem Adar
A vocari ante iam diximus, tertiadecima
die, quando cunctis Iudęis interfectio pa-
rabatur, & hostes eorum inhiabant san-
guini, versa vice superiores Iudæi esse co-
perunt & se de aduersarijs vindicare.
2 * Congregatique sunt per singulas ci-
uitates & oppida & loca, vt extenderent
manum contra inimicos & persecutores
suos. Nullúsq; ausus est resistere, cõ quòd
3 omnes populos magnitudinis eorum for-
mido penetraret. * Nam & prouinciarũ
iudices, duces & procuratores, omnisque
dignitas, quæ singulis locis ac operibus
4 * præerat, extollebant Iudæos timore Mar-
dochæi. Quem principem esse palatij &
plurimum posse cognouerant. Fama quo-
que nominis eius crescebat quotidie, &
per cunctorum ora volitabat.

תרגום

11 בְּיוֹמָא חַד בְּכָל מַלְכֵי מַלְכָא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּהִלֵּיסַר יוֹמָן לְיַרַח תְּרֵיסַר הוּא יַרְחָא דַאֲדָר׃ 12 דִּימְנָא דְכִתְבָא לְאִתְיַהֲבָא גְּוַרְתָּא
בְּכָל מַלְכָא וּמַלְכָא וּבְכָל עַמְמַיָּא דִיהוֹן לְמֶהֱוֵא מְזַמְּנִין לְיוֹמָא הָדֵין לְאִסְתַּרְעָא מִבָּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן׃ 13 רַהֲטִין רָכְבֵי רִכְשָׁא
מְרַהֲטִין נְפִקוּ מְבֻהָלִין וְרַהֲטִין בְּפִתְגָמָא דְמַלְכָא וּגְזַרְתָּא אִתְיְהִיב בְּשׁוּשַׁן בִּירְתָּא׃ 14 וּמָרְדְּכַי נְפַק מִן קֳדָם מַלְכָא כִּלְבוּשׁ מַלְכוּתָא
תְּכֵלְתָּא וְחַרְיָא וְתָסְנוּקָא דְרַבְּתָא גְּלִיפָא דִבּוּץ וְאַרְגְּוָן סָגֵי וְקַרְתָּא דִשׁוּשַׁן קָדְקַת וְחָדְיָא׃ 15 לִיהוּדָאֵי הֲוָת נְהִירָא וְחֶדְוָא
וְתֵרִיצוּתָא לְקָא וִיקָרָא׃ 16 וּבְכָל מַלְכָא וּמַלְכָא וּבְכָל קְרָוָא וְקְרָוָא דְמִתְקַבֵּל פִּתְגָמָא דְמַלְכָא וּגְזֵרְתֵּהּ דִּישְׁתַּעֵי חֶדְוָא לִיהוּדָאֵי
מִשְׁתֵּיָא וְיוֹמָא טָבָא וְכַמָּה מִן עַמְמַיָּא דְאַרְעָא מִתְגַּיְּרִין אֲרוֹם נְפַל פַּחְדָּא דִיהוּדָאֵי עֲלֵיהוֹן׃

ט

1 וּכְתֵרִיסַר יַרְחִין הוּא יַרְחָא דַאֲדָר בְּהִלֵּיסַר יוֹמָן מֵהּ דְּסַטְיָא פִּתְגָמָא מַלְכָא תְּנָיָה דִינָה לְאִתְעֲבָדָא בְּיוֹמָא דְשַׁכִּיטוּ בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן
דִּיהוּדָאֵי לְמִשְׁלַט בְּהוֹן וְאִתְהַפְכָה דִישְׁלְטוּן יְהוּדָאֵי אִנּוּן בְּשָׂנְאֵיהוֹן׃ 2 אִתְכַּנְשׁוּ יְהוּדָאֵי בְּקִרְיָתְהוֹן בְּכָל פַּלְגֵי מַלְכָא לְאוֹשָׁטָא
יָדָא לְמִשְׁלַט בְּמִבַּעֲיֵי בִּישְׁתְּהוֹן וְלֵית גְּבַר דְּיָכִיל קֳדָמֵיהוֹן אֲרוֹם נְפַל פַּחְדְּהוֹן עַל כָּל עַמְמַיָּא׃ 3 וְכָל רַבְרְבֵי מְדִינָתָא
וְסָגְנַיָּא וְשַׁלִּיטֵי עֲבִידְתָּא דִי לְמַלְכָא מְסַיְּעִין לִיהוּדָאֵי אֲרוֹם נְפַל פַּחְדָּא דְמָרְדְּכַי עֲלֵיהוֹן׃
4 אֲרוֹם רַב מָרְדְּכַי בְּבֵית מַלְכָא וּשְׁמֵעֵהּ נָפֵק בְּכָל פַּלְגֵי מַלְכָא אֲרוֹם גַּבְרָא מָרְדְּכַי אָזֵל וּמִתְרַבְרַב׃

1 * In die vna in omni regno Artaxerxis,
12 tertiadecima duodecimi mensis qui est Adar.

2 * Et exemplaria apponantur visibiliter in
13 omni regno, paratique sint omnes Iudæi in hanc
diem ad debellandum suos hostes.

3 * Ipsi quidem igitur equites exierunt festi-
14 nantes ad ea quæ à rege dicta erant perficien-
dum; appositum fuit autem præceptum & in
Susis.

4 * At Mardochæus exijt ornatus regio orna-
15 tu & coronam habens auream, & diadema
byssinum purpureum: videntes autem qui in
Susis, gauisi sunt.

5 * At Iudæis fuit lumen & lætitia,
16

6 * Per ciuitatem & regionem, vbicunque
17 positum fuit exemplar: gaudium & lætitia Iu-
dæis, conuiuium & festiuitas: & multi gentis
illorum circumcidebantur & iudaizabant propter
timorem Iudæorum.

CAP. IX.

1 IN enim duodecimo mense tertiadecima
mensis qui est Adar, aderant literæ quæ scri-
pt fuerant à rege.

2 * Et in ea die perierunt qui oppositi erant
Iudæis, nullus enim insurrexit timens eos.

3 * Nam principes Satraparum, & tyranni,
& regij scribæ honorabant Iudæos, quoniam
timor Mardochai incubuerat super eos.

4 * Contingit enim præceptum regis nomina-
tum fuisse in omni regno.

1 * Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξου,
τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς ὃς ἐστιν ἀδάρ.

2 * τὰ δὲ διάγραφα ἐκπεθέντα ὀφθαλμοφα-
νῆ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ· ἑτοίμους τε εἶναι πάντας οὓς
Ἰουδαίους εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν πολεμῆσαι αὐτῶν τοὺς
ὑπεναντίους.

3 * Οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς ἐξῆλθον ἀποδιδόντες τὰ ὑπὸ τοῦ
βασιλέως λεγόμενα ἐπιτελεῖν· ἐξετέθη δὲ τὸ πρό-
σταγμα καὶ ἐν Σούσοις.

4 * Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐξῆλθεν ἐσταλισμένος τὴν βα
σιλικὴν στολὴν, καὶ στέφανον ἔχων χρυσοῦν, καὶ διάδημα
βύσσινον πορφυροῦν· ἰδόντες δὲ οἱ ἐν Σούσοις, ἐχάρησαν.

5 * Τοῖς δὲ Ἰουδαίοις ἐγένετο φῶς καὶ εὐφροσύνη,

6 * καὶ πόλιν καὶ χώραν, ὅπου ἐξετέθη τὸ ἔνταγμα, χα-
ρὰ καὶ εὐφροσύνη τοῖς Ἰουδαίοις, κώμων καὶ εὐφροσύνων· καὶ
πολλοὶ τῶν ἐθνῶν περιετέμνοντο καὶ Ἰουδάιζον διὰ τὸν φό-
βον τῶν Ἰουδαίων.

ϑ'.

1 * Ἐν γὰρ τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ
μηνός ὃς ἐστιν ἀδάρ, παρῆν τὰ γεγραμμένα τὰ γε-
φένθαι ἀπὸ τοῦ βασιλέως.

2 * καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπώλοντο οἱ ἀντικείμενοι
τοῖς Ἰουδαίοις· οὐδεὶς γὰρ ἀνέστη φοβούμενος αὐτούς.

3 * Οἱ γὰρ ἄρχοντες τῶν σατραπῶν, καὶ οἱ τύραννοι, καὶ
οἱ βασιλικοὶ γραμματεῖς ἐτίμων τοὺς Ἰουδαίους, διὰ
φόβον Μαρδοχαίου ἐπεκείτο αὐτοῖς.

4 * προσέπεσε γὰρ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ὀνο-
μασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Die vna in omnibus regionibus regis Ahasuerosi, decima tertia die mensis duodecimi, ipse est mensis Adar. "Edictum scripturæ
erat, vt daretur decretum in qualibet regione publicatum omnibus gentibus, vt sint Iehudæi parati in die illa ad vindicandum se de au-
doribus inimiciarum suarum.
"Cursores ascensores celerum equorum & mulorum, exierunt festinantes & accele-
rantes ad verbum regis & decretum datum est in Susan metropoli. "Et Mardochai exiit a conspectu regis in veste regia hyacinthina
& candida, & monili aureo magno, & cum amictu bysi & purpuræ bonæ; ciuitas autem Susan exultabat & lætabatur.
"Iehudæis fuit lux & lætitia, & gaudium cordis & gloria. "Et in qualibet regione, & in quacunque ciuitate & loco, quò
verbum regis & decretum iudicij eius peruenit, lætitia & gaudium cordis erat Iehudæis, conuiuium & dies bonus: & multi ex gentibus
terræ profelyti fiebant, quia ceciderat timor Iehudæorum super eos.

CAP. IX.

IN duodecimo autem mensium, ipse est mensis Adar, decima tertia die eius, qua peruenit verbum regis, & decretum iudicij eius, ad
reuocandum in die qua cogitauerãt auctores inimiciarum Iehudæorum potestatem exercere in eos: & oppositum fuit, quia potesta-
tem exercuerunt Iehudæi ipsi in odientes se. "Congregati sunt Iehudæi in ciuitatibus suis, in omnibus regionibus re-
gis Ahasuerosi, vt extenderent manum ad occidendum omnes quærentes malum eorum. & homo non stetit in facie eorum; nam cecidit
timor eorum super omnes gentes. "Et omnes magnates regionum, principes & hipparchi, actores munerum regiorum, præscie-
bant se Iehudæos principes; quia ceciderat timor Mardochai super eos. "Nam magister erat Mardochai in domo regis, & fama
eius perambulabatur per omnes regiones; etenim vir Mardochai ibat & multiplicabatur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ESTHER. Translat. B. Hieron.

5 ‡ Itaque percusserunt Iudæi inimicos suos plaga magna, & occiderunt eos, reddentes eis quod sibi parauerant facere.

6 ‡ In tantum vt etiam in Susis quingentos viros interficerent:

7 ‡ Extra decem filios Aman Agagitæ hostis Iudæorum. Quorum ista sunt nomina: Parsándatha & Delphon, & Esphata.

8 ‡ Et Phorata & Adalia, & Aridatha.

9 ‡ Et Ephermestha, Arisai, & Aridai, & Vaisartha.

10 ‡ Quos cùm occidissent, prædas de substantijs eorum agere noluerunt.

11 ‡ Statímque numerus eorum qui occisi erant in Susis, ad regem relatus est.

12 ‡ Qui dixit reginæ, In vrbe Susis interfecerunt Iudæi quingentos viros, & alios decem filios Aman. Quantam putas eos exercere cædem in vniuersis prouincijs? Quid vltra postulas, & quid vis vt fieri C iubeam?

13 ‡ Cui illa respondit, Si regi placet, detur potestas Iudæis, vt sicut fecerunt hodie in Susis, sic & cras faciát, & decem filij Aman in patibulis suspendantur.

14 ‡ Præcepítque rex vt ita fieret. Statímque in Susis pependit edictum, & decem filij Aman suspensi sunt.

15 ‡ Congregatis Iudæis quartadecima die mensis Adar, interfecti sunt in Susis trecenti viri, nec eorum ab illis direpta substantia est.

16 ‡ Sed & per omnes prouincias quæ ditioni regis subiacebãt, pro animabus suis steterunt Iudæi, interfectis hostibus ac persecutoribus suis, in tantum vt septuaginta quinque milia occisorum implerentur, & nullus de substantijs eorum quicquam contingeret.

17 ‡ Dies autem tertiusdecimus mensis Adar vnus apud omnes interfectionis fuit, & quartadecima die cędere desierunt.

5 ‡ וַיַּכּוּ הַיְהוּדִים בְּכָל־אֹיְבֵיהֶם מַכַּת־חֶרֶב וְהֶרֶג וַאֲבֵדָן וַיַּעֲשׂוּ בְשֹׂנְאֵיהֶם כִּרְצוֹנָם׃

6 ‡ וּבְשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגוּ הַיְהוּדִים וַיְאַבְּדוּ חֲמֵשׁ

7 מֵאוֹת אִישׁ׃ ‡ וְאֶת־ פַּרְשַׁנְדָּתָא וְאֶת־ דַּלְפוֹן וְאֶת־ אַסְפָּתָא׃

8 ‡ וְאֶת־ פּוֹרָתָא וְאֶת־ אֲדַלְיָא וְאֶת־ אֲרִידָתָא׃

9 ‡ וְאֶת־ פַּרְמַשְׁתָּא וְאֶת־ אֲרִיסַי וְאֶת־ אֲרִדַי וְאֶת־ וַיְזָתָא׃

10 ‡ עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא צֹרֵר הַיְהוּדִים הָרָגוּ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם׃

11 ‡ בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפַּר הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

12 ‡ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגוּ הַיְהוּדִים וְאֵבֵד חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן בִּשְׁאָר מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ מֶה עָשׂוּ וּמַה־ שְּׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֶן לָךְ וּמַה־ בַּקָּשָׁתֵךְ עוֹד וְתֵעָשׂ׃

13 ‡ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־ עַל־ הַמֶּלֶךְ טוֹב יִנָּתֵן גַּם־ מָחָר לַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן לַעֲשׂוֹת כְּדַת הַיּוֹם וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן יִתְלוּ עַל־הָעֵץ׃

14 ‡ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֵעָשׂוֹת כֵּן וַתִּנָּתֵן דָּת בְּשׁוּשָׁן וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמָן תָּלוּ׃

15 ‡ וַיִּקָּהֲלוּ הַיְהוּדִיִּים אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁן גַּם בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וַיַּהַרְגוּ בְשׁוּשָׁן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם׃

16 ‡ וּשְׁאָר הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בִּמְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ נִקְהֲלוּ וְעָמַד עַל־נַפְשָׁם וְנוֹחַ מֵאוֹיְבֵיהֶם וְהָרֹג בְּשׂנְאֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ

17 אֶת־יָדָם׃ ‡ בְּיוֹם־ שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְנוֹחַ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְעָשָׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׃

תרגום

1 וקטלו יהודאין בכל בעלי דבביהון מחת קטילת סייפא וקטילה וחושבד נפשתא דעבדו בשנאיהון כרעותהון׃ 2 וכשושן כירתא
3 קטל ואובד יהודאין וקטלו תרין מאה גברין׃ 4 ית פרשנדתא וית אספתא׃ 5 וית פורתא וית אדליא וית ארידתא׃ 6 וית
7 פרמשתא וית אריסי וית ארדי וית ויזתא׃ 8 עשרתי בנוי דהמן בר המדתא מעיקא דיהודאי קטלו והבזתא לא אושיטו ית ידיהון׃
9 ביומא ההוא עאל מנין קטילין בשושן כירתא קדם מלכא׃ 10 ואמר מלכא לאסתר מלכתא בשושן כירתא קטלו יהודאי
11 וחמשמאה גברין ית עשרתי בנוי דהמן ברשתא דאנון בכל פלכי מלכא מה עבדו ומה שאלתיך ויתיהב לך ומה בעויתיך עד תעבד ויתעבד׃
12 ואמרת אסתר אין על מלכא ישפר יתיהב רשו אף כמר ליהודאי די בשושן ועשרתי בנוי דהמן יזדקפון
13 על קיסתא׃ 14 ואמר מלכא לאתעבדא כדין ואתיהיבת גזירתא בשושן ועשרתי בנוי דהמן זקפו׃
15 ואתכנשו יהודאין די בשושן אוף ביומא ארבעת עשר לירח אדר וקטלו בשושן תלת מאה גברין ובעדאה לא אושיטו ית ידיהון׃
16 ושאר יהודאין די בפלכי מלכא אתכנשו וקיימו על נפשיהון ואשכחו ניחא מבעלי דבביהון וקטלו ברעותהון שבעין וחמשה אלפין
17 ובזתא לא אושיטו ית ידיהון׃ ביומא תלתה עשר לירח אדר והוה קטול וינח בארבסר בה ויעבד יתיה יום משתיא וחדוא׃

5 ‡ Et in Susis ciuitate, occiderunt Judæi viros quingentos.

7 ‡ Et Pharsandatha, & Delphon, & Asphatha.

8 ‡ Et Phoradatha, & Adalia, & Aridatha.

9 ‡ Et Pharmastha, & Arisai, & Aridai, & Tzazatha.

10 ‡ Et decem filios Aman Amadathu Bugæi inimici Judæorum, & non diripuerunt in eadem die.

11 ‡ Traditus est autem numerus regi eorum qui perierant in Susis.

12 ‡ Dixit autem rex ad Esther, Interfecerunt Judæi in Susis viros quingentos in ciuitate; in autem regione quomodo existimas quòd exercuerunt? quid igitur petis amplius, & erit tibi?

13 ‡ Et dixit Esther regi, Detur Judæis vti similter cras, itaque decem filios Aman suspendant.

14 ‡ Et permisit rex sic fieri, & permisit Judæos ciuitatis corpora filiorũ Aman suspendere.

15 ‡ Et congregati sunt Iudei in Susis quartadecima Adar, & occiderunt viros trecentos & nihil rapuerunt.

16 ‡ At reliqui Judæorum qui in regno congregati fuerant & se adiuuabant, & cessauerunt à bello.

17 ‡ Perdiderunt enim de ipsis decem millia septies quinque milia tertiadecima Adar, & nihil rapuerunt: & cessauerunt quartadecima eiusdem mensis, & egerunt eandem diem requies cum gaudio & lætitia.

5 ‡ καὶ ἐν Σούσοις τῇ πόλει ἀπέκτειναν ⸋ ἰουδαῖοι ἀνδρας πεντακοσίους,

7 ‡ τόν τε φαρσανδαθὰ καὶ δελφὼν καὶ ἀσφαθά.

8 ‡ καὶ φορραθὰ, καὶ ἀδαλία, ⸋ ἀριδαθά.

9 ‡ καὶ φαρμαθὰ, καὶ ἀρισαί, ⸋ ἀριδαΐ, ⸋ βαϊζαθά.

10 ‡ καὶ τὸν δέκα υἱὸς ἀμαν ἀμαδαθοῦ βουγαίου τοῦ ἐχθροῦ τῶν ἰουδαίων, ⸋ ἀδιήρπασαν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ.

11 ‡ ἐπεδόθη δὲ ὁ ἀριθμὸς τῷ βασιλεῖ τῶν ἀπολωλότων ἐν Σούσοις.

12 ‡ εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθήρ, ἀπώλεσαν ⸋ ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις ἄνδρας πεντακοσίους ἐν τῇ πόλει· ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ πῶς οἴει ὅτι ἐχρήσαντο, τί οὖν αἰτεῖς ἔτι, καὶ ἔσαι σοι;

13 ‡ καὶ εἶπεν ἐσθὴρ τῷ βασιλεῖ, δοθήτω τοῖς ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσαύτως τὴν αὔριον, ὡς τε σὺν δέκα υἱὸς ἀμὰν κρεμάσαι.

14 ‡ καὶ ἐπέτρεψον ὁ βασιλεὺς ὕτως ᾠδεσθαι, καὶ ἐξέστηκε σὺν ἰουδαίοις τῆς πόλεως τὰ σώματα τῶν υἱῶν ἀμὰν κρεμάσαι.

15 ‡ καὶ συνήχθησαν ⸋ ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ ἀδὰρ, καὶ ἀπέκτειναν ἀνδρας τριακοσίους, ⸋ ὧν ἐν διήρπασθη.

16 ‡ ⸋ οἱ λοιποὶ τῶν ἰουδαίων τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ συνήχθησαν καὶ ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, καὶ ἀνεπαύσαντο ἀπὸ τῶν πολέμων.

17 ‡ ἀπώλεσαν γὰρ αὐτῶν μυριάδας ἑπτὰ πεντακισχιλίους τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ ἀδὰρ, ⸋ ὧν ἐν διήρπασαν· καὶ ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός· καὶ ἦν ἡ αὐτὴ ἡμέρα ἀναπαύσεως μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

‡ Et percusserunt Iehudæi omnes auctores inimicitiarum suarum, percussione occisionis gladij, & occisionis, & perditionis animarum, & fecerunt in odores suos iuxta voluntatem suam. ‡ Et in Susan metropoli occiderant Iehudæi, & perdiderunt quingentos viros. ‡ Et Parsandatha, & Dalphon, & Aspatha. ‡ Et Poratha, & Adalia, & Aridatha.
‡ Et Parmasta, & Arifai, & Aridai, & Vaiesatha. ‡ Decem filios Haman filij Hamadatha oppressoris Iehudæorum, occiderunt: in prædam verò non extenderunt manus suas. ‡ In die illa venit numerus interfectorum in Susan metropoli coram rege. ‡ Et dixit rex ad Ezther reginam: In Susan metropoli occiderunt Iehudæi, & perdiderunt quingentos viros & decem filios Haman, qui remanserant. Et in reliquis regionibus regis quid fecerunt? & quæ est petitio tua, & detur tibi & quæ est postulatio tua adhuc & fiet. ‡ Dixit autem Ezther, Si regi placet, detur potestas etiam eras Iehudæis in Susan faciendi iuxta decretum hodiernum, & decem filij Haman erigantur in ligno.
‡ Et dixit rex vt fieret sic, & datum est decretum iudicij in Susan, & decem filios Haman suspenderunt. ‡ Et congregati sunt Iehudæi qui erant in Susan, etiam die decima quarta mensis Adar, & occiderunt in Susan trecentos viros: sed ad prædam non extenderunt manus suas. ‡ Et reliqui Iehudæorum qui erant in regionibus regis, congregati sunt, & fulcierunt animas suas, & inuenerunt requiem ab auctoribus inimicitiarum suarum, & occiderunt de inimicis suis septuaginta & quinque millia: ad prædam verò non extenderunt manus suas.
‡ Die decimatertia mensis Adar facta fuit occisio, & quieuerunt quartadecima eiusdem, & fecerunt eum diem conuiuij & lætitiæ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 וְהַיְהוּדִיִּם אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁן נִקְהֲלוּ בִּשְׁלוֹשָׁה
עָשָׂר בּוֹ וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְנוֹחַ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ
וְעָשָׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׃
19 עַל־כֵּן הַיְהוּדִים הַפְּרָזִים הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי
הַפְּרָזוֹת עֹשִׂים אֶת יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר
שִׂמְחָה וּמִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ
לְרֵעֵהוּ׃
20 וַיִּכְתֹּב מָרְדֳּכַי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר
בְּכָל־מְדִינוֹת חַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַקְּרוֹבִים
וְהָרְחוֹקִים׃
21 לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת יוֹם אַרְבָּעָה
עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֶת יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל־
שָׁנָה וְשָׁנָה׃
22 כַּיָּמִים אֲשֶׁר־נָחוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים מֵאֹיְבֵיהֶם
וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל
לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה
וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים׃
23 וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים אֵת אֲשֶׁר הֵחֵלּוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת
אֲשֶׁר־כָּתַב מָרְדֳּכַי אֲלֵיהֶם׃

Quem constituerunt esse solemnem, vt in eo omni tempore deinceps vacarent epulis, gaudio, atq; conuiuijs. 18 At hi qui in vrbe Susis eædem exercuerant tertiodecimo & quartodecimo die eiusdem mensis in cæde versati sunt, quintodecimo aũt die percutere desierunt. 19 Et ideirco eundem diem constituerunt solemnem epularum atq; lætitiæ. Hi verò Iudei qui in oppidis non muratis ac villis morabantur, quartumdecimum diem mensis Adar cõiuiorum & gaudij decreuerunt, ita vt exultent in eo, & mittant sibi mutuò partes epularum & ciborum. 20 Scripsit itaq; Mardochæus omnia hæc, & literis comprehensa misit ad Iudæos qui in omnibus regis prouincijs morabantur, tam in vicino pollicis quàm procul. 21 Vt quartãdecimã & quintamdecimã diem mẽsis Adar pro festis susciperent, & reuertente semper anno solemni celebrarent honore. 22 Quia in ipsis diebus se vlti sunt Iudæi de inimicis suis, & luctus atque tristitia in hilaritatẽ, gaudiũmq; cõuersi sunt, essentq; dies isti epularum atq; lętitiæ, & mitterẽt sibi inuicem ciborum partes, & pauperibus munuscula largirentur. 23 Susceperũntq; Iudei in solemnem ritum cuncta quæ eo tẽpore facere cœperant, & quæ Mardochæus literis facieda mãdauerat. 24 Aman enim filius Amadathi stirpis Agag, hostis & aduersarius Iudæorum cogitauit contra eos malũ, vt occideret illos atque deleret, & misit Phur quod nostra lingua vertitur in Sorte. 25 Et postea ingressa est Esther ad regẽ, obsecrãs vt conatus eius literis regis irriti fierent, & malũ quod contra Iudæos cogitauerat, reuerteretur in caput eius. Deniq; & ipsum & filios eius affixerunt cruci. 26 Atq; ex illo tempore dies isti appellati sunt Phurim, id est, fortiũ, eò q; Phur, id est, fors in vrnã missa fuerit. Et cuncta q̃ gesta sunt, epistolę, id est, libri huius volumine cõtinẽtur, quęq; sustinuerũt, & q̃ deinceps immutata sunt.

תרגום

18 וִיהוּדָאִין דִּי בְשׁוּשַׁן אִתְכַּנְשׁוּ בְּתְלָתֵסַר בֵּיהּ וּבְאַרְבְּסַר בֵּהּ וְנָיְחוּ בְּחַמְסַר בֵּהּ וְעָבַד יְתֵהּ יוֹם מִשְׁתְּיָא וְחֶדְוָא׃
19 כְּדֵין יְהוּדָאֵי פְּרָזָאֵי דְּיָתְבִין בְּקִרְוֵי פְּצָחָיָא עָבְדִין יָת יוֹמָא דְּאַרְבְּסַר לְיָרְחָא דַּאֲדָר חֶדְוָא וְיוֹמָא טָבָא וּמִשְׁדַּרִין דּוּרוֹן גְּבַר
לְחַבְרֵהּ׃
20 וּכְתַב מָרְדְּכַי יָת סִפְרָא הָדֵין וְשַׁדַּר סְפָרִין לְוָת כָּל גְּבַר יְהוּדָאִין דִּי בְכָל מְדִינָתָא דַּאֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מַלְכָּא קְרִיבִין וּרְחִיקִין׃
21 לְקַיָּמָא דֵּנָיִן דִּנְהֹא עֲלֵיהוֹן לְמִהֱוֵי עָבְדִין יָת יוֹם אַרְבְּסַר לְיָרְחָא דַּאֲדָר וְיָת יוֹם חַמְסַר בֵּהּ בְּכָל שָׁתָא וְשָׁתָא׃
22 כְּיוֹמַיָּא דְּאָנַח בְּהוֹן יְהוּדָאִין מִבַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן וְיַרְחָא דְּאִתְהַפַּךְ לְהוֹן מִסְּבַלְתָּנוּ וּמִמַּכְאוֹבָא לְיוֹמָא טָבָא לְמֶעְבַּד
בְּרַם יוֹמֵי מִשְׁתְּיָא וְחֶדְוָא וּלְמִשְׁדַּר דּוּרוֹן גְּבַר לְחַבְרֵהּ וּמַתְּנָן לְמִסְכְּנִין׃
23 וְקַבִּילוּ יְהוּדָאֵי יָת דִּשְׁרֵי לְמֶעְבַּד וְיָת דִּכְתַב מָרְדְּכַי גֵּיהוֹן׃
24 אֲרוּם הָמָן בַּר הַמְדָּתָא אָגָגָאָה עָקָתְכוֹן דְּכָל יְהוּדָאֵי הוּא עָקָתְכוֹן לְשֵׁנוֹשֵׁיהוֹן וְקָיְמָא עַל מִנְיָנֵיהוֹן לְאוֹבָדֵיהוֹן׃
25 וְכַד עָלַת אֶסְתֵּר קֳדָם מַלְכָּא אֲמַר בִּסְפַר עַל רֵישֵׁהּ וְקַיְלָנָן עַל יְהוּדָאֵי עַל רֵישָׁהּ וְהֵיךְ דְּחָשַׁב לְסַקָּלָא יָת יְהוּדָאֵי עַל רֵישֵׁהּ וְהֵיךְ דְּחָשַׁב עַל יְהוּדָאֵי לְהוֹבָדְהוֹן וְקָא פוּרָא הוּא
אִתְּרַם עַל רֵישֵׁהּ וְהֵיךְ דְּסַכְּיָה בְּיִשְׁיָא דְּחָשַׁב לְסַקָּלָא יָת יְהוּדָאֵי לְמִשְׁרֵי בְּהוֹן וְהֵיךְ דְּחָשַׁב עַל יְהוּדָאֵי לְהוֹבָדְהוֹן וְקָא פוּרָא הוּא
לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לָהּ מַלְכָּא דְּעָקַת בֵּיתָא יִשְׂרָאֵל לְמֶהֱוֵי עַל שׁוּם פּוּרָא עַל שׁוּם כְּנָנֵי בֵּן נְסִרִין וְסָה חֵט לְמִקְבַּע יוֹמֵי פּוּרָיָא הָאִלֵּין וְיִתְדַּכְּרוּן בֵּיתָא דְּאִתְקְבִיד בְּחֵין נִיסָא לְמָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר וְדִשְׁרָא
דְּקָיְמָא דְּמִשְׁתַּכַּח לְחֵין׃

18 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι οἱ ἐν Σούσοις τῇ πόλει συνήχθησαν, καὶ
τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἀνεπαύσαντο· ἦγον δὲ καὶ τὴν
πεντεκαιδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης.
19 Διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἰουδαῖοι διασπαρμένοι ἐν πάσῃ χώ-
ρᾳ τῇ ἔξω, ἄγουσι τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τοῦ ἀδὰρ
ἡμέραν ἀγαθὴν μετ' εὐφροσύνης, ἀποστέλλοντες μερί-
δας ἑκάς· καὶ τὴ πλησίον οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μη-
τροπόλεσι, καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην ἡμέραν τοῦ αὐτοῦ
ἐν εὐφροσύνῃ ἄγουσι, ἀποστέλλοντες μερίδας τοῖς
πλησίον.
20 Ἔγραψε δὲ μαρδοχαῖος ταῦτα τοὺς λόγους τούτους εἰς βι-
βλίον, καὶ ἀπέστειλε τοῖς Ἰουδαίοις, οἳ ἦσαν ἐν τῇ ἀρ-
ταξέρξου βασιλείᾳ τοῖς ἐγγὺς καὶ τοῖς μακρόθεν.
21 στῆσαι τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθὰς, ἄγειν τε τὴν
τεσσαρεσκαιδεκάτην καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην ἐν ἀδὰρ.
22 ἐν αὐταῖς ταῖς ἡμέραις ἀνεπαύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι
ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν· ἦν τὸν μῆνα ἐν ᾧ ἐστράφη αὐτοῖς
ὃς μὲν ἀδὰρ ἀπὸ πένθους εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ ὀδύνης εἰς
ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν ὅλον εἰς ἀγαθὰς ἡμέρας γά-
μων καὶ εὐφροσύνης, ἀποστέλλοντες μερίδας τοῖς φί-
λοις καὶ τοῖς πτωχοῖς.
23 καὶ παρεδέξαντο οἱ Ἰουδαῖοι καθὼς ἔγραψεν αὐ-
τοῖς ὁ μαρδοχαῖος.
24 πῶς Ἀμὰν ὁ Ἀμαδαθοῦ ὁ μακεδὼν ἐπολέμει αὐτούς,
καθὼς ἔθετο ψῆφισμα καὶ κλῆρον ἀφανίσαι αὐτούς.
25 καὶ ὡς εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων κρεμά-
σαι τὸν μαρδοχαῖον. ὅσα δὲ ἐπεχείρησεν ἐπάξαι τῇ
τοῦ Ἰουδαίους κακά, ἐπ' αὐτὸν ἐγένετο· καὶ ἐκρεμάθη
αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ.
26 διὰ τοῦτο ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι αὗται φθεὶμ
διὰ τὸν κλήρους· ὅπ τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν καλοῦνται
φθεὶμ, διὰ τοῦ λόγους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης· καὶ ὅσα
πεπόνθασιν διὰ αὐτὸν, τοῦτο αὐτοῖς ἐγένετο, καὶ ἔστησε.

Ad Iudæi in Susis ciuitate conuenerunt, & quartadecima eeßauerunt: egerunt autem & quintamdecimam cum gaudio & lætitia.

Propter hoc igitur Iudei dißperßi in omni regione extranea, agunt quartamdecimã Adar diem bonam cum lætitia, mittentes partes quilibet proximo: qui verò habitant in metropolibus, & quintamdecimam diem Adar in lætitia ducunt, mittentes partes proximis.

Scripsit autem Mardochæus verba hæc in libro, & misit Iudæis, qui erant in Artaxerxis regno ijs qui propè & ijs qui longè.

Vt constituerent dies hos bonos, agerentq; quartamdecimam & quintamdecimam Adar.

In enim his diebus quieuerunt Iudæi ab inimicis suis, & mensem in quo cõuersus est eis qui erat Adar, à luctu in gaudiũ, & à tristitia in bonam diem, agerent totum in bonos dies nuptiarum & lætitiæ, mittentes partes amicis & pauperibus.

Ita susceperunt Iudæi sicut scripsit eis Mardochæus.

Qualiter Aman Amadathu Macedo bellabat contra eos, sicut posuit sententiam & sortem vt deleret eos.

Et quomodo introiuit ad regem, dicens vt suspenderet Mardochæum. quæcunque autem conatus est inducere contra Iudæos mala, super ipsum facta sunt; & suspensus est ipse, & filij sui.

Propter hoc appellati sunt dies illi Phurim propter sortes; quia lingua eorum vocantur Phurim, propter verba epistolæ huius; & quæcunque passi sunt propter eam, & quæcunque ei facta sunt, & statuit.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et Iehudari qui erant in Susan, congregati sunt decima tertia eiusdem, & quartadecima, & requierunt quintadecima eius, & fecerunt eum diem conuiuij & lætitiæ. " Idcirco Iehudæi villici qui habitant in ciuitatibus villarum, faciunt die quartadecimã mensis Adar, lætitiam & conuiuium, & diem bonum, & mittunt dona vnusquisque proximo suo.
" Scripsit autem Mardechai omnia verba hæc; misitque literas ad vnumquemque Iehudæorum, qui erant in regionibus regis Ahasueri, tam propinquorum quàm remotorum. " Statuendo eis decretum legis, vt celebrarent diem décimamquartam mensis Adar, & diem decimamquintam eiusdem singulis annis. " In diebus illis tempore quo quieuerunt Iehudæi ab auctoribus inimicitiarum suarum, & mense qui conuersus est eis à dolore in lætitiam, & de luctu in diem bonum, vt facerent in eisdies conuiuij, & lætitiæ, & vt mitterent munera quisque proximo suo, & dona pauperibus. " Et susceperunt Iehudæi super se omnia, quæ inceperant facere, & quod scripserat Mardechai pro eis. " Hamah enim filius Hamadathæi de prosapia Agag hostis Iehudæorum excogitauerat contra Iehudæos, vt perderet eos, proiecerátque Phura, id est, fortem, vt conturbaret atque dispenderet eos. " Et cùm ingressa fuisset Ezther coram rege, dixit ei rex, Conuertatur cogitatio eius mala quam machinatos est facere ipsi Mardechai, & Iehudæis in caput eius: & suspenderunt illum & filios eius super lignum.
" Idco vocauerunt dies istos Puraia nomine sortis: propterea obseruant tempus singulis annis quo diuulgent dies miraculi, & verba voluminis huius, vt audiatur ab omnibus populis domus Israel, sciantque: & cur viderentur dies illi Purata constitui, eò quòd factum fuisset in eis miraculum ipsi Mardechai, & Ezthere: & vt scirent salutem quæ euenit eis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 * קִיְּמוּ וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל־זַרְעָם
וְעַל כָּל־הַנִּלְוִים עֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲבֹר לִהְיוֹת עֹשִׂים
אֶת־שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וְכִזְמַנָּם בְּכָל־
שָׁנָה וְשָׁנָה׃

28 * וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים בְּכָל־דּוֹר
וָדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וָעִיר
וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעַבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים
וְזִכְרָם לֹא־יָסוּף מִזַּרְעָם׃

29 * וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בַּת־אֲבִיחַיִל
וּמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי אֵת כָּל־תֹּקֶף לְקַיֵּם אֶת־אִגֶּרֶת
הַפֻּרִים הַזֹּאת הַשֵּׁנִית׃

30 * וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֶל־שֶׁבַע
וְעֶשְׂרִים וּמְאָה מְדִינַת מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דִּבְרֵי
שָׁלוֹם וֶאֱמֶת׃

31 * לְקַיֵּם אֵת יְמֵי הַפֻּרִים הָאֵלֶּה בִּזְמַנֵּיהֶם
כַּאֲשֶׁר קִיְּמוּ עֲלֵיהֶם מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
וְכַאֲשֶׁר קִיְּמוּ עַל־נַפְשָׁם וְעַל־זַרְעָם דִּבְרֵי הַצֹּמוֹת
וְזַעֲקָתָם׃

32 * וּמַאֲמַר אֶסְתֵּר קִיַּם דִּבְרֵי הַפֻּרִים הָאֵלֶּה
וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר׃

יוד

1 * וַיָּשֶׂם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מַס עַל־הָאָרֶץ
וְאִיֵּי הַיָּם׃

2 * וְכָל־מַעֲשֵׂה תָקְפּוֹ וּגְבוּרָתוֹ וּפָרְשַׁת גְּדֻלַּת
מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי מָדַי וּפָרָס׃

3 * כִּי מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
וְגָדוֹל לַיְּהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אֶחָיו דֹּרֵשׁ טוֹב לְעַמּוֹ
וְדֹבֵר שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעוֹ׃

27 * Suſceperunt Iudæi ſuper ſe & ſemen ſuum, & ſuper cunctos qui religioni eorum voluerunt copulari, vt nulli liceat duos hos dies abſque ſolemnitate tranſigere quos ſcriptura teſtatur, & cętera expetunt tempora annis ſibi iugiter ſucce-
28 dentibus. * Iſti ſunt dies quos nulla vnquam delebit obliuio, & per ſingulas generationes cunctæ in toto orbe prouinciæ celebrabũt, nec eſt vlla ciuitas in qua dies Phurim, id eſt, ſortium, non obſeruentur à Iudæis, & ab eorum progenie quæ his ce-
29 remonijs obligata eſt. * Scripſeruntque Eſther regina filia Abiahil, & Mardochæus Iudæus etiam ſecũdam epiſtolam, vt omni ſtudio dies iſta ſolemnis ſanciretur in poſterum. * Et miſerunt ad om-
30 nes Iudæos qui in centum viginti ſeptem prouincijs regis Aſſueri verſabantur, vt haberent pacem & ſuſciperent veritatem:
31 * Obſeruantes dies ſortium, & ſuo tempore cum gaudio celebrarent, ſicut conſtituerant Mardochæus & Eſther. Et illi obſeruanda ſuſceperant à ſe, & à ſemine ſuo ieiunia atq; clamores & ſortium dies.
32 * Et omnia quæ libri huius, qui vocatur Eſther, hiſtoria continentur. CAP. X.

1 * REx verò Aſſuerus omnem terram & cunctas maris inſulas fecit tributarias.
2 * Cuius fortitudo & imperium, & diguitas atque ſublimitas qua exaltauit Mardochæum, ſcripta ſunt in libris Medorum
3 atque Perſarum. * Et quomodo Mardochæus Iudaici generis ſecundus à rege Aſſuero fuerit, & magnus apud Iudæos, & acceptabilis plebi fratrum ſuorum, quærens bona populo ſuo, & loquens ea quæ ad pacem ſeminis ſui pertinerent.

Quæ habẽtur in Hebræo plena fide expreſſa: hæc autẽ quæ ſequũtur, ſcripta reperi in editione vulgata, quæ Græcorum lingua & literis continentur, & interum poſt finẽ libri hoc capitulum ferebatur, quod iuxta conſuetudinem noſtram obelo, id eſt, veru prænotauimus.

Interp. ex Græc. lxx. ESTHER.

* Et ſuſceperunt Iudæi ſuper ſeipſos, & ſuper ſemen ſuum, & ſuper appoſitos ſuper eos, neque quidem aliter ꝛtentur.

* At dies hi ducentur in omne tempus, & memoriale eorum non deficiet ꝛque ad generationes.

* Et ſcripſit Eſther regina filia Abichail, & Mardochæus Iudæus, quanta fecerunt, & firmamentum epiſtolæ Phurim.

* Et Mardochæus & Eſther regina, ſtatuerunt ſibi ſecundùm ſe, & tunc ſtatuentes ſecundùm ieiunium eorum, & conſilium ipſorum.

* Et Eſther ꝛverbo ſtatuit in æternum, & ſcriptum eſt in memoriali.

CAP. X.

Scripſit autem rex ad regnum, & terræ, & maris,

* Et ꝛvim ſuam & fortitudinem diuitiasq; & gloriam regni ſui: ecce ſcripta ſunt in libro Perſarum & Medorum in memoriam.

* Et Mardochæus ſecundus erat à rege Artaxerxe, & magnus erat in regno, & honoratus à Iudæis, & amatus narrauit educationem omni genti ſuæ.

ΕΣΘΗΡ. μεθερμήνευσις τῶν ο. 175

27 * καὶ ἀπεδέξαντο Ⓣ Ἰουδαῖοι ἐφ' ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ πᾶσιν τοῖς προστεθεμένοις ἐπ' αὐτῶν, ὥστε μὴ ἄλλως χρῆσθαι).

28 * αἱ δὲ ἡμέραι αὗται ἀναγράφονται εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν οὐ μὴ ἐκλείπῃ ἕως γενεῶν.

29 * καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τῇ βασίλισσα θυγάτηρ Ἀβιχαὶλ, καὶ Μαρδοχαῖος ὁ Ἰουδαῖος, ὅσα ἐποίησαν, τό, τε στερέωμα τῆς ἐπιστολῆς τῶν Φυρείμ.

30 * καὶ Μαρδοχαῖος καὶ ἐπὶ τῇ βασίλισσα ἔστησαν ἑαυτοῖς καθ' ἑαυτούς· καὶ τότε στήσαντες κατὰ τὴν νηστείαν αὐτῶν καὶ τὴν βοὴν αὐτῶν.

31 * καὶ ἐπὶ τῇ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον.

ι.

1 * Ἔγραψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν βασιλείαν τ' τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης.

2 * καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτ καὶ τὴν δύναμιν αὐτ πλοῦτόν τε καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτ, ἰδοὺ γέγραπται ἐν βιβλίῳ περσῶν καὶ μήδων εἰς μνημόσυνον.

3 * ὅ, τε μαρδοχαῖος διεδέχετο τὸν βασιλέα δεξιξίζειν· καὶ μέγας ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ δεδοξασμένος τοῦ τῶν ἰουδαίων, καὶ φιλούμενος ὑπὸ τὴν ἀγωγὴν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτῶν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[a] Statuerunt & receperunt Iehudæi ſuper ſe & ſuper filios ſuos, & ſuper incolas qui adiungerentur eis, vt non tranſgrederentur fœdus, ſed facerent duos dies illos iuxta characterem ſcripturæ ſuæ, & iuxta tempus eorum quolibet anno.
[b] Et dies iſti adiudicati ſunt vt eſſent eis in memoriale, & vt facerent in eis conuiuium per omnes generationes, familiam familiam domus Iſrael manentium in qualibet regione, & habitantium in ſingulis ciuitatibus: dies autem Purim iſtorum non tranſibunt de medio Iehudæorum, & memoria eorum non abolebitur à filijs ſuis.
[c] Et ſcripſit Ezther regina filia Abichail, & Mardechai Iehudæus omne volumen iſtud, fortitudinem miraculi, vt firmarent epiſtolam Purim iſtam ſecundò.
[d] Et miſit literas omnibus Iehudæis centum & viginti ſeptem prouincijs regni Ahhaſueros, verbis pacis & veritatis.
[e] Ad confirmandum dies Purim iſtos in Adar, tempore operis eorum, ſecundùm quòd ſtatuerant eis Mardechæi Iehudæus, & Ezther regina, & ſecundùm quòd firmauerant Iehudæi ſuper animas ſuas, & ſuper filios ſuos, vt eſſent memores verborum ieiuniorum atque orationis eorum.
[f] Et in dicto Ezther firmata ſunt verba Purim iſtorum, & per manum Mardechai ſcriptum eſt volumen in libro.

CAP. X.

ET poſuit rex Ahhaſueros tributum ſuper terram, & hippathos maris.
[a] Omnia verò opera potentiæ eius & fortitudinis eius, & explicatio dignitatis Mardechai, qua magnificauit eum rex, nónne ecce ſcripta ſunt in libro verborum dierum regum Madæorum & Perſarorum?
[b] Quoniam Mardechai Iehudæus capitaneus regis Ahhaſueri & princeps ſuper omnes Iehudæos, & acceptus multitudini fratrum ſuorum, qui erant de tribu Beniamin, quærebat bonum populo ſuo domui Iſrael, & loquebatur pacem omni ſemini ſuo, domui Iacob.

תרגום

27 קיימו וקבילו יהודאין עלויהון ועלוי בניהון ועלוי כל דיתרעין דסתוספין עליהון ולא יעבר קיימא דהדין תרין זימניא
28 היכמא דכתיבין כרשומהון וכזמניהון בכל שתא ושתא: ויומיא האלין דכרנין ומתעבדין בכל דר ודר משפחא ומשפחא
29 מדינא ומדינא וקרתא וקרתא ויומי פוריא האלין לא יעברון מבין יהודאי וידכרנותהון לא ישתיצון מבנייהון: ותכתב
אסתר מלכתא ברתה דאביחיל ומרדכי יהודאי כל תוקפא דנא תקפא דיקימא ית אגרתא דפוריא תנינא: לקיימא ית יומי פוריא
30 האלין בזמנהון היכמא דקיימו עלויהון מרדכי יהודאי ואסתר מלכתא וכמא דקבילו על נפשיהון ועל בניהון
ועל כל דיתרעין דסתוספין עובדי עיבידתהון היכמה דקיימו ופלגין למצום בתעניתא וצלותהון: ואגרתא דקיימא
31 אסתר מלכתא כתיבא ומסרא על מרדכי יהודאי ועל אסתר מלכתא וחתימו על נפשיהון ועל בניהון
לתקנותהון דיקיימון פתגמי צומא והלולהון: ועל פיתגמי אסתר מלכתא פוריא האלין קיימין וכתיבין בספרא:

יוד

1 ושוי מלכא אחשורוש כרכא על ארעא והפרכי ימא:
2 וכל עובדי תקפיה וגבורתיה ופירוש רבוו מרדכי מלכא הלא אנון כתיבין על ספר פיתגמי יומיא למלכי מדאי ופרתאי:
3 ארום מרדכי יהודאה אלקפתא למלכא אחשורוש ורבן על כל יהודאין ומתרעי לסגי אחוי רמז שבקא דבנייסין קבע קבלתא
לקטמא בית ישראל ומסהל לכל זרעה דבית יעקוב:

Universidad de Deusto
Biblioteca

[1] Et dixit Mardocheus, A Deo facta sunt ista.
[2] Recordatus sum enim de somnio, quod videra de verbis his, neque enim præteriit ab eis verbum.
[3] Paruus fons factus est fluuius, & erat lux, & Sol, & aqua multa. Esther est fluuius, quam duxit rex, & fecit reginam. [4] At duo dracones ego sum & Aman.
[5] Ac gentes quæ conuenerant, vt perderent nomẽ Iudæorum. [6] At gens mea hic est Israel, qui clamauerũt ad Deum, & saluati sunt, et saluauit Dominus populum suum, & liberauit Dominus nos ab omnibus malis istis, & fecit Deus signa & portenta magna, quæ non facta fuerant inter gentes. propter hoc fecit sortes duas, vnam populo Dei, & vnam cunctis gentibus. & venerunt duæ sortes istæ in horam & tempus & diem iudicij coram Deo in omnibus gẽtibus. & recordatus est Deus populi sui, & iustificauit hereditatẽ suam. [7] Et erunt eis dies isti in mense Adar, quartadecima eiusdem mensis, cũ cœtu & gaudio & lætitia in conspectu Dei secundum generationem in æternum in populo suo.

CAP. XI.

[1] ANno quarto, regnante Ptolemæo et Cleopatra, attulit Dositheus, qui dicebat esse sacerdos & Leuites, et Ptolemæus filius eius propositã epistolã phurim, quam dixerũt esse & interpretatũ fuisse Lysimachum Ptolemei qui in Hierusalẽ. [2] Anno secũdo, regnante Artaxerxe magno, vna Nisan, somniũ vidit Mardocheus filius Iari, filij Semei, filij Cisæi, ex tribu Bẽiamin, homo Iudæus, habitãs in Susis ciuitate, homo magnus, minister existens in aula regis.

[4] καὶ εἶπε μαρδοχαῖος, ὡς ἀπὸ θεοῦ ἐγένετο ταῦτα.
[5] ἐμνήσθην γὰρ περὶ τοῦ ἐνυπνίου, ἃ εἶδον περὶ τῶν λόγων τούτων· οὐδὲ γὰρ παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν λόγος.
[6] ἡ μικρὰ πηγὴ ἐγένετο ποταμός, καὶ ἦν φῶς, ὁ ἥλιος, καὶ ὕδωρ πολὺ ἐπῆρεν ὁ ποταμός, ἦν ἐγάμησεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐποίησε βασίλισσαν. [7] (A) οἱ δὲ δύο δράκοντες ἐγώ εἰμι καὶ Ἀμάν.
[8] τὰ ἔθνη τὰ συναχθέντα ἀπολέσαι τὸ ὄνομα τῶν Ἰουδαίων.
[9] τὸ δὲ ἔθνος τὸ ἐμὸν οὗτός ἐστιν ὁ Ἰσραὴλ (B) βοήσαντες πρὸς τὸν θεὸν καὶ σωθέντες, καὶ ἔσωσε κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐρρύσατο κύριος ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν κακῶν τούτων, καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἃ οὐ γέγονεν ἐν τοῖς ἔθνεσι· διὰ τοῦτο ἐποίησε κλήρους δύο, ἕνα τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἦλθον οἱ δύο κλῆροι εἰς ὥραν καὶ καιρὸν, καὶ ἡμέραν κρίσεως ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐμνήσθη ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ δικαιώσει τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. [10] καὶ ἔσται (C) αὐτοῖς αἱ ἡμέραι αὗται ἐν μηνὶ ἀδὰρ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, μετὰ συναγωγῆς καὶ χαρᾶς, καὶ διαφθορὰ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν λαῷ αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ.

ια'.

[1] Ἔτους τετάρτου βασιλεύοντος Πτολεμαίου καὶ Κλεοπάτρας, εἰσήνεγκε Δοσίθεος ὃς ἔφη εἶναι ἱερεὺς καὶ Λευίτης, καὶ Πτολεμαῖος ὁ υἱὸς αὐτοῦ τὴν προκειμένην βίβλον τῶν Φουρὶμ, ἣν ἔφασαν εἶναι καὶ ἑρμηνεῦσαι Λυσίμαχον Πτολεμαίου τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. [2] ἔτους δευτέρου βασιλεύοντος μεγάλου Ἀρταξέρξου τοῦ μεγάλου τῇ μιᾷ τοῦ νισὰν ἐνύπνιον εἶδε Μαρδοχαῖος ὁ τοῦ Ἰαείρου τοῦ Σεμεΐ τοῦ Κισαῖος ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἄνθρωπος Ἰουδαῖος οἰκῶν ἐν Σούσοις τῇ πόλει, ἄνθρωπος μέγας, θεραπεύων ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως.

[4] Dixitque Mardochæus: A Deo facta sunt ista. [5] Recordatus sum somnij quod videram, hæc eadem significantis, nec eorum quicquam irritum fuit. [6] Paruulus fons qui creuit in fluuium, & in lucem Solemque conuersus est, & in aquas plurimas redundauit; Esther est, quam rex accepit vxorem, & voluit esse reginã. [7] Duo autem dracones, ego sum, & Aman. [8] Gentes quæ conuenerant; hi sunt quicunati sunt delere nomẽ Iudæorum. [9] Gens autẽ mea Israel est, quæ clamauit ad Dñm, & saluum fecit populũ suum: liberauitque nos ab omnibus malis, & fecit signa atque portenta inter gentes, & duas sortes esse præcepit, vnam populi Dei, & alterã cunctarũ gentiũ. venitque vtraque sors in statutũ ex illo iam tẽpore coram Deo vniuersis gentibus, & recordatus est Dominus populi suĩ, ac misertus hæreditatis suæ. [10] Et obseruabuntur dies isti in mense Adar, quartadecima & quintadecima die eiusdem mensis, cũ omni studio, & gaudio in vnum cœtũ populi congregati in cunctas deinceps generationes populi Israel.

CAP. XI.

[1] ANno quarto, regnantibus Ptolemæo & Cleopatra, attulerunt Dositheus, qui se sacerdotem, & Leuitici generis ferebat, & Ptolemæus filius eius hanc epistolam Phurim, quam dixerunt interpretatum esse Lysimachum Ptolemei filium in Ierusalem.

Hoc quoq; principiũ erat in editione vulgata, quod nec in Hebraeo, nec apud vllũ fertur interpretum.

[2] Anno secundo regnãte Artaxerxe maximo, prima die mensis Nisan, vidit somnium Mardochæus filius Iaheri, filij Semei, filij Cis, de tribu Beniamin, homo Iudæus, qui habitabat in vrbe Susis, vir magnꝰ, & inter primos aulæ regiæ.

[4] Erat autem de eo numero captiuorum quos transtulerat Nabuchodonosor rex Babylonis de Hierusalem cum Iechonia rege Iuda, & hoc eius somnium fuit.
[4] Apparuerunt voces & tumultus, tonitrua & terræmotus, & conturbatio super terram, & ecce duo dracones magni paratíque contra se in prælium.
[5] Ad quorum clamoré cunctæ concitatæ sunt nationes, vt pugnarent contra gentem iustorum.
[6] Fuítque dies illa tenebrarum, & discriminis, tribulationis & angustiæ, & ingens formido super terram.
[7] Conturbatáq; est gens iustorum timentium mala sua, & præparata ad mortem.
[8] Clamauerúntq; ad Deũ: & illis vociferantibus fons paruus creuit in fluuium maximum, & in aquas plurimas redundauit.
[9] Lux & Sol ortus est, & humiles exaltati sunt, & deuorauerunt inclytos.
[10] Quod cùm vidisset Mardochæus & surrexisset de stratu, cogitabat quid Deus facere vellet; & fixum habebat in animo, scire cupiens quid significaret somnium.

CAP. XII.

[1] MOrabatur autem eo tempore in aula regis cũ Bagatha & Thara eunuchis regis, qui ianitores erant palatij.
[2] Cúmq; intellexisset cogitationes eorum, & curas diligentiùs peruidisset, didicit quòd conarentur in regẽ Artaxerxẽ manus mittere, & nũciauit super eo regi.
[3] Qui de vtroque habita quæstione, confessos iussit duci ad mortem.
[4] Rex autem quod gestum erat, scripsit in commentarijs. Sed & Mardochæus rei memoriam literis tradidit.

[4] ἦν δὲ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αἰχμαλωσίας ἧς ᾐχμαλώτευσε ναβουχοδονοσὸρ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐξ ἱερουσαλὴμ μετὰ ἰεχονίου βασιλέως τοῦ Ἰούδα, καὶ τοῦτο αὐτοῦ τὸ ἐνύπνιον.
[4] καὶ ἰδοὺ φωνὴ θόρυβος ἐρρίπται (C) σεισμὸς ταραχὴ ἐπὶ τῆς γῆς, (C) ἰδοὺ δύο δράκοντες μεγάλοι ἕτοιμοι παρῆλθον ἀμφότεροι παλαίειν· (C) ἐγένετο ἀπὸ φωνῆς μεγάλης.
[5] καὶ τῇ φωνῇ αὐτῶν ἡτοιμάσθη πᾶν ἔθνος εἰς πόλεμον, ὥστε πολεμῆσαι δικαίων ἔθνος.
[6] καὶ ἰδοὺ ἡμέρα σκότους (C) φῶς, θλῖψις (C) συνοχὴ, κάκωσις ἐπὶ ταραχὴ μέγας ἐπὶ τῆς γῆς.
[7] καὶ ἐταράχθη πᾶν ἔθνος (D) δίκαιον φοβούμενοι τὰ ἑαυτῶν κακὰ, (C) ἡτοιμάσθησαν ἀπολέσθαι.
[8] (C) ἐβόησαν πρὸς τὸν θεὸν· ἀπὸ δὲ τῆς βοῆς αὐτῶν, ἐγένετο ὡσεὶ ἀπὸ μικρᾶς πηγῆς ποταμὸς μέγας, ὕδωρ πολύ.
[9] καὶ φῶς καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, (C) (D) ταπεινοὶ ὑψώθησαν (C) κατέφαγον ἐνδόξους.
[10] καὶ διεγερθεὶς μαρδοχαῖος ὁ ἑωρακὼς τὸ ἐνύπνιον τοῦτο, καὶ τί ὁ θεὸς ἐβουλεύ) ποιῆσαι, εἶχε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ἐν τῇ καρδίᾳ, (C) ἐν παντὶ λόγῳ ἠθέλησεν ἐπιγνῶναι αὐτὸ ἕως τῆς νυκτός.

ιβ'.

[1] Καὶ ἡσύχασε μαρδοχαῖος ἐν τῇ αὐλῇ μετὰ γαβαθὰ (C) βαρρα τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως τῶν φυλασσόντων τὴν αὐλήν.
[2] ἤκουσέ τε αὐτῶν τοὺς λογισμούς, (C) τὰς μεριμνας αὐτῶν ἐξηρεύνησε, καὶ ἔμαθεν ὅτι ἐτοιμάζουσι τὰς χεῖρας ἐπιβαλεῖν ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ, καὶ ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ αὐτῶν.
[3] καὶ ἐξήτασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο εὐνούχους αὐτοῦ, (C) ὁμολογήσαντες ἀπήχθησαν.
[4] (C) ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους ἑτέρους εἰς μνημόσυνον· (C) μαρδοχαῖος ἔγραψε περὶ τῶν λόγων.

[1] Erat autem ex captiuitate quam captiuauit Nabuchodonosor rex Babylonis de Hierusalem cũ Iechonia rege Judæa, & hoc eius somnium.
[4] Et ecce vox tumultus, tonitrua & terræmotus, & conturbatio super terram: et ecce duo dracones magni parati processerunt vtriq; præliari: & facta est eorum vox magna.
[5] Et voce eorum parata est omnis gens ad prælium, vt expugnarent iustorũ gentem.
[6] Et ecce dies tenebrarum & caliginis, tribulatio & angustia, afflictio & turbatio magna super terram.
[7] Et conturbata est omnis gens insta timentes sua mala, & præparati sunt perire.
[8] Et clamauerunt ad Deum; ab autem clamore eorum, factum est sicut à paruo fonte fluuius magnus, aqua multa.
[9] Et lux & Sol ortus est, & humiles exaltati sunt, et deuorauerunt inclytos.
[10] Et cùm surrexisset Mardochæus qui vidit somnium hoc, & quid Deus deliberat facere, habuit in somnium hoc in corde, & in omni verbo voluit cognoscere hoc vsq; ad noctem.

CAP. XII.

[1] ET quieuit Mardocheus in aula cum Gabatha & Tharra duobus eunuchis regis custodientibus aulam.
[2] Audiuitque eorum cogitationes, & curas eorũ scrutatus est, & didicit quòd parant manus injicere Artaxerxi regi, & demonstrauit regi de eis.
[3] Et quæsiuit rex duos eunuchos suos, & confitentes appensi sunt.
[4] Et scripsit rex sermones hos in cõmentarijs, & Mardocheus scripsit de verbis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ESTHER. Translat. B. Hierony.

Et præcepit rex Mardochæum deseruire in aula, & dedit ei dona propter hoc.

Et erat Aman Amadathi Bugæus inclytus coram rege, & quæsiuit affligere Mardocheum & populum eius, propter duos eunuchos regis. at epistolæ est exemplar hoc.

CAP. XIII.

Rex magnus Artaxerxes, his qui ab India vsque ad Æthiopiam, centum viginti septem prouinciarum, principes & locorum præsides ordinati sunt, hæc scribit.

Cùm multis imperassem gentibus & vniuersi dominarer orbis terræ, volui non temeritate potētiæ elenatus, mitius autem & cum quiete semper gubernans, subiectos tranquillos semper statuere vita, & regnum quietū & peruium vsque ad fines præbens, renouaréque desideratam cunctis hominibus pacem.

Quærente autem me à consiliarijs, quomodo ducereturhoc ad finem, qui sapientia apud nos præcedebat, & in beneuolentia immutabili, & firma fide approbatus est, & secundo regis dono præcedebat Aman, indicauit nobis in omnibus per orbē terræ tribubus commixtum esse inimicum populum quendā, legibus contrarium ad omnem gentem, & regum prætermittentes assiduè edicta, vt non deducatur qui à nobis dirigitur sine defectu principatus.

Cùm didicissemus ergo quòd hæc gens sola in rebellione omni semper homini posita sit, vitam legum peregrinam permutans, & dissentiens nostris rebus, pessimáque consumens mala,

ΕΣΘΗΡ.

καὶ ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς μαρδοχαίου τεταρτεύειν ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόματα περὶ τούτου.

καὶ ὧν ἀμὰν ὁ ἀμαδαθοῦ βουγαῖος ἐνδοξος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐζήτησε κακοποιῆσαι τὸν μαρδοχαῖον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως τῶν ἀφεστηκότων.

ιζ'.

Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ χωρῶν ἄρχουσι, καὶ τοπάρχαις ὑποτεταγμένοις, τάδε γράφει.

πολλῶν ἐπαρχίας ἐθνῶν καὶ πάσης ἐπικρατήσας οἰκουμένης, ἐβουλήθην μὴ τῷ φρονήματι τῆς ἐξουσίας ἐπαιρόμενος, ἐπιεικέστερον καὶ μετ' ἠπιότητος καὶ ἀεὶ διεξάγων τοὺς ὑποτεταγμένους ἀκυμάντοις διαπαντὸς καταστῆσαι βίοις, τήν τε βασίλειαν ἤρεμον καὶ πορευτὴν μέχρι περάτων παρεξόμενος, ἀνανεώσασθαι τὴν ποθουμένην τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνην.

πυθομένου δέ μου τῶν συμβούλων πῶς ἂν ἀχθείη τοῦτο ἐπὶ πέρας, ὁ σωφροσύνῃ παρ' ἡμῖν διαπρέψας, καὶ ἐν τῇ φιλίᾳ ἀπαραλλάκτως καὶ βεβαίᾳ πίστει δοκιμασθεὶς μόρῳ, καὶ δόξῃ τῶν βασιλικῶν γένους ἀπενηνεγμένῳ, ἀμάν, ἀπέδειξεν ἡμῖν ἐν πάσαις ταῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην φυλαῖς ἀναμεμίχθαι δυσμενῆ λαὸν ἕνα, τοῖς νόμοις ἀντίθετον πρὸς πᾶν ἔθνος, τάττειν τῶν βασιλέων παραπέμποντας ἀδιαλείπτως διατάγματα, πρὸς τὸ μὴ κατατείνεσθαι τὴν ὑφ' ἡμῶν κατευθυνομένην ἀμέμπτως σωφρόνως.

διειληφότες οὖν ὡς τόδε τὸ ἔθνος μονώτατον ἐν ἀδιαπαραγωγῇ παντὶ διαπαντὸς ἀνθρώπῳ κείμενον, διαστρόφοις νόμων ξενίζεσθαι παραλλάσσον καὶ δυστρόπους τοῖς ἡμετέροις πράγμασι δεδιὼς χείρονα συνέλῃ κακά,

ESTHER. Translat. B. Hierony.

Præcepitque ei rex, vt in aula palatij moraretur, datis ei pro delatione muneribus.

Aman verò filius Amadathi Bugæus erat gloriosissimus coram rege, & voluit nocere Mardochæo & populo eius pro duobus eunuchis regis, qui fuerant interfecti.

Hucusque proœmium. Quæ sequuntur in eo loco posita erant, vbi scriptum est in volumine, Et diripuerūt bona vel substantias eorum. quæ in sola vulgata editione reperimus. Epistolæ autē hoc exemplar sunt.

CAP. XIII.

Rex maximus Artaxerxes, ab India vsque Æthiopiā, centum viginti septem prouinciarum, principibus & ducibus, qui eius imperio subiecti sunt, salutem. Cùm plurimis gentibus imperarem, & vniuersum orbem meæ ditioni subiugassem; volui nequaquam abuti potentiæ magnitudine, sed clementia & lenitate gubernare subiectos, vt absque vllo terrore vitam silentio transigētes, optata cunctis mortalibus pace fruerentur. Quærente autem me à consiliariis meis, quomodo posset hoc impleri: vnus qui sapientia & fide cæteros præcellebat; & erat post regem secundus, Aman nomine, indicauit mihi in toto orbe terrarum populum esse dispersum, qui nouis vteretur legibus, & cōtra omnium gentium consuetudinem faciens, regū iussa contemneret, & vniuersarum concordiam nationū sua dissensione violaret. Quod cùm didicissemus, videntes vnam gētem rebellem aduersus omne hominum genus, peruersis vti legibus, nostris, iussionibus contraire, & turbare subiectarum nobis prouinciarum pacem atque concordiam; iussimus vt quoscūque Aman, qui omnibus prouinciis præpositus est, & fecūdus à rege, & quem patris loco colimus monstrauerit, cum coniugibus ac liberis deleantur ab inimicis suis. Nullúsque eorum misereatur quartadecima die duodecimi mensis Adar anni præsentis, vt nefarij homines vno die ad inferos descendentes, reddant imperio nostro pacem quam turbauerant.

Hucusque exemplar epistolæ. Quæ sequuntur post eum locum scripta reperi, vbi legitur, Et diripuerūt bona vel substantias eorum. Nec tamen habetur *in Hebraico, & apud nullum penitus feruntur interpretum.*

Mardochæus autem deprecatus est Dominum, memor omnium operum eius, & dixit, Domine Domine rex omnipotens; in ditione enim tua cuncta sunt posita, & non est qui possit tuæ resistere voluntati, si decreueris saluare Israel.

Tu fecisti cælum & terram, & quicquid cæli ambitu continetur.

Dominus omnium es, nec est qui resistat maiestati tuæ.

Cuncta nosti & scis, quia non pro superbia & contumelia, & aliqua gloriæ cupiditate fecerim hoc, vt non adorarē Aman superbissimū, libēter enim pro salute Israel, etiam vestigia pedum eius deosculari paratus essem: sed timui ne honorem Dei mei transferrem ad hominem, & ne quenquam adorarem, excepto Deo meo.

Et nūc Domine rex Deus Abraam miserere populi tui, quia volunt nos inimici nostri perdere, & hæreditatem tuam delere.

Ne despicias partem tuam quam redemisti de Ægypto.

Translat. B. Hierony. CAP. XIII. ΕΣΘΗΡ.

καὶ ὡς τὸ μὴ τῷ βασιλείαν δυσαθείας τυγχάνειν ὑποτεταχαμψ οὐ σὺν σημαινομένοις ὑμῖν ἐν τοῖς γεγραμμένοις ὑπὸ ἀμὰν τοῦ τεταγμένου ἐπὶ τῶν πραγμάτων καὶ δευτέρου ὑμῖν πάντας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀπολέσθαι ὁλοτρίζας τῶν ἐχθρῶν ταῖς μαχαίραις ἀθρόα πάντες οἰκτοῦ καὶ φειδοῦς, τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς ἀδὰρ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους· ὅπως οἱ πάλαι καὶ νῦν δυσμενεῖς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βιαίως εἰς τὸν ἅδην καταπεμφθέντες, εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον βιαίαν καὶ ἀτάραχα παρέχωσιν ὑμῖν διαπέλους τὰ πράγματα.

καὶ ἐδεήθη κυρίου, μνημονεύων πάντα τὰ ἔργα κυρίε· καὶ εἶπε, κύριε κύριε βασιλεῦ παντοκράτωρ, ὅτι σὸν ἐξουσία σου πάντα ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀντιδοξῶν σοι ἐν τῷ τέλειν σε σῶσαι τὸν ἰσραήλ.

ὅτι σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν θαυμαζόμενον ἐν τῷ ὑπ' οὐρανόν.

καὶ κύριος εἶ πάντων, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιτάξεταί σοι τῷ κυρίῳ.

σὺ πάντα γινώσκεις, σὺ οἶδας κύριε, ὅτι οὐκ ἐν ὕβρει, οὐδὲ ἐν ὑπερηφανίᾳ, οὐδὲ ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίησα τοῦτο τοῦ μὴ προσκυνεῖν τὸν ὑπερήφανον ἀμάν, ὅτι εὐδόκουν φιλεῖν πέλματα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σωτηρίαν ἰσραήλ, ἀλλ' ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ τῷ δόξαν ἀνθρώπου ὑπερόν δόξης θεοῦ, καὶ οὐ προσκυνήσω ἄλλον πλὴν σου κύριε, καὶ οὐ ποιήσω αὐθ' ἐν ὑπερηφανίᾳ.

καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ὁ βασιλεύς, φεῖσαι τοῦ λαοῦ σου, ὅτι ἐπιβλέπουσιν ἡμῖν εἰς καταφθορήν, καὶ ἐπεθύμησαν ἀπολέσαι τὴν ἐξ ἀρχῆς κληρονομίαν σου.

μὴ ὑπερίδῃς τὴν μερίδα σου, ἣν σεαυτῷ ἐλυτρώσω ἐκ γῆς αἰγύπτου.

Interp. Græc. 177

& vt non regnum constantiam consequeretur: præcepimus igitur eos qui significantur vobis in scriptis ab Aman præposito in rebus et secundo à nobis, omnes cum mulieribus & filiis perdi radicitus inimicorū gladiis sine omni misericordia & parcitate, quartadecima duodecimi mensis Adar præsentis anni: vt qui olim & nunc inimici in die vna violenter in infernum descendentes, in posterum tempus quietas & tranquillas præbeant nobis perfectè res.

Et deprecatus est Dominum, memor omnium operū Domini: & dixit, Domine Domine rex omnipotēs, quia in potestate tua cuncta sunt, & non est qui resistat tibi cùm volueris tu saluare Israel.

Quia tu fecisti cælum et terram, & omne mirabile in sub cælo.

Et Dominus es omnium, & non est qui resistat tibi Domino.

Tu omnia nosti, tu scis Domine, quia non in contumelia neque in superbia, neque in gloriæ cupiditate feci hoc, vt non adoravem superbum Aman, quia cōplacebam deosculari vestigia pedum eius ad salutem Israel: sed feci hoc, vt non ponerem gloriam hominis super gloriam Dei: & non adorabo quenquam præter te Domine, & non faciam hoc in superbia.

Et nunc Domine Deus rex, parce populo tuo, quia respiciunt nos in perditionem, & desideraverunt perdere eam quæ à principio, hæreditatem tuam.

Ne despicias partem tuā, quam tibi redemisti de terra Ægypti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ᵃ Exaudi deprecationem meam, & propitius esto sorti tuæ, & conuerte luctū nostrum in gaudium, vt viuentes laudemus tuum nomen Domine, & ne perdas os laudantium te Domine.

ᵃ Et omnis Israel clamauerunt ex fortitudine sua, quoniam mors eorum in oculis eorum. CAP. XIIII.

ET Esther regina confugit ad Dominum, in agone mortis comprehensa. ᵃ Et deponēs vestes gloriæ suæ, induta est indumentis angustiæ & luctus. & pro superbis vnguentis, cinere & stercore impleuit caput suum, & corpus suum humiliauit valde. & omnem locum exultationis suæ impleuit laceratis crinibus suis.

ᵃ Et deprecabatur Dominum Deum Israel, & dixit:

ᵃ Domine mi, rex noster tu es solus, adiuua me solitariam, & non habentem adiutorem nisi te, quoniam periculum meum in manu mea.

ᵃ Ego audiui à natiuitate mea in tribu familiæ meæ, quòd tu Domine tulisti Israel de omnibus gentibus, & patres nostros de omnibus maioribus suis in hæreditatem sempiternam, & fecisti eis quæ locutus es.

ᵃ Et nunc peccauimus in conspectu tuo, & tradidisti nos in manus inimicis nostris, eò quòd glorificauimus deos eorū, iustus es Domine.

ᵃ Et nunc non eis sufficit in amaritudine seruitutis nostræ, sed posuisti manus eorum super manus idolorum suorū, vt extolleret determinationem oris tui, & deleret hæreditatem tuam, & obturarent os laudātium te, & extingueret gloriū domus tuæ, & altaris tui, et aperiret os gentium ad virtutes stultorum, & magnificaretur rex carnalis in sempiternum.

ΕΣΘΗΡ.

ιβ'.

ᵃ ἐπάκουσον ὁ δέησίς μου, καὶ ἱλάσθητι τῇ κλήρῳ σου, καὶ στρέψον τὸ πένθος ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην, ἵνα ζῶντες ὑμνῶμέν σου τὸ ὄνομα κύριε, καὶ μὴ ἀφανίσῃς στόμα αἰνούντων σε κύριε.

ᵃ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐκέκραξαν ἐξ ἰσχύος αὐτῶν, ὅτι θάνατος αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν.

ιδ'.

ᵃ Καὶ ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα κατέφυγεν ἐπὶ τὸν κύριον, ἐν ἀγωνίᾳ θανάτου κατειλημμένη.

ᵃ καὶ ἀφελομένη τὰ ἱμάτια τῆς δόξης αὐτῆς, ἐνεδύσατο ἱμάτια στενοχωρίας καὶ πένθους· καὶ ἀντὶ τῶν ὑπερφανῶν μύρων, σποδοῦ καὶ κοπρίων ἐπλήσθη τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ἐταπείνωσε σφόδρα· καὶ πᾶσα τόπον ἀγαλλιάματος αὐτῆς ἔπλησε θριπῶν τριχῶν αὐτῆς.

ᵃ καὶ ἐδέετο κυρίῳ θεῷ ἰσραὴλ καὶ εἶπε·

ᵃ κύριέ μου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν σὺ εἶ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ καὶ μὴ ἐχούσῃ ἐπίκουρον εἰμὴ σέ, ὅτι κίνδυνός μου ἐν χειρί μου.

ᵃ ἐγὼ ἤκουσα ἐκ γενετῆς μου ἐν φυλῇ πατριᾶς μου, ὅτι σὺ κύριε ἔλαβες τὸν ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ σοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐτοῖς ὅσα ἐλάλησας. ᵃ καὶ νῦν ἡμάρτομεν ἐνώπιόν σου καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, διότι ἐδοξάσαμεν σοὺς θεοὺς αὐτῶν, δίκαιος εἶ κύριε. ᵃ καὶ νῦν οὐκ ἰκανώθησαν ἐν πικρασμῷ δουλείας ἡμῶν, ἀλλ' ἔθηκας τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, ἆραι ὅρισμὸν στόματός σου καὶ ἀφανίσαι κληρονομίαν σου καὶ ἐμφράξαι στόμα αἰνούντων σε, καὶ σβέσαι δόξαν οἴκου σου καὶ θυσιαστηρίου σου, καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς δοξολογίας ματαίων καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα σαρκίνου εἰς αἰῶνα.

ESTHER. Translat. B. Hieron.

ᵃ Exaudi deprecationē meā, & propitius esto sorti & funiculo tuo: & conuerte luctum nostrū in gaudium; vt viuentes laudemus nomen tuum, Domine, & ne claudas ora te canentiū. ᵃ Omnis quoque Israel pari mente & obsecratione clamauit ad Dominum, eò quòd eis certa mors impēderet.

CAP. XIIII.

AEsther quoque regina cōfugit ad Dominum, pauens periculū quod imminebat. ᵃ Cumque deposuisset vestes regias, fletibus & luctui apta indumenta suscepit, & pro vnguentis variis cinere & stercore impleuit caput, & corpus suum humiliauit ieiuniis, omniaq; loca, in quibus antea lætari consueuerat, crinium laceratione compleuit.

ᵃ Et deprecabatur Dominū Deū Israel, dicens: ᵃ Domine mi, qui rex noster es solus, adiuua me solitariam: & quæ præter te nullus est auxiliator alius; periculū meum in manibus meis est. ᵃ Audiui à patre meo quòd tu Domine tulisses Israel de cunctis gētibus, & patres nostros ex omnibus retro maioribus suis, vt possideres hæreditatem sempiternam, feceristique eis sicut locutus es. ᵃ Peccauimus in conspectu tuo, & ideireo tradidisti nos in manus inimicorum nostrorum. coluimus enim deos eorū. iustus es Domine.

ᵃ Et nunc non eis sufficit, quòd durissima nos opprimunt seruitute, sed robur manuum suarum idolorum potentiæ deputantes, volunt tua mutare promissa, & delere hæreditatem tuam, & claudere ora laudantium te, atque extinguere gloriam templi & altaris tui, vt aperiant ora gentium, & laudent idolorum fortitudinem, & prædicent carnalem regem in sempiternum.

ᵃ Ne tradas Dñe sceptrum tuum his qui non sunt, ne rideant ad ruinam nostram, sed conuertere consilium eorum super eos, & eum qui in nos cœpit sæuire, disperde. ᵃ Memento Domine & ostende te nobis in tépore tribulationis nostræ, & da mihi fiduciā Dñe rex deorum & vniuersæ potestatis: tribue sermonem compositum in ore meo in conspectu leonis, & trāsfer cor illius in odium hostis nostri, vt & ipse pereat, & cæteri qui ei cōsentiunt. ᵃ Nos autem libera in manu tua, & adiuua me nullum aliud auxilium habentem, nisi te Domine qui habes omnium scientiam, & nosti quia oderim gloriam iniquorum, & detester cubile incircumcisorum & omnis alienigenæ. ᵃ Tu scis necessitatē meam quòd abominer signū superbiæ & gloriæ meæ, quod est super caput meum in diebus ostentationis meæ, & detester illud quasi pannū menstruatæ, & non portem in diebus silentij mei, & quòd non comederim in mensa Aman, nec mihi placuerit conuiuium regis, & non biberim vinum libaminum, & nunquam lætata sit ancilla tua ex quo huc translata sum vsque in præsentem diem, nisi in te Domine Deus Abraam. ᵃ Deus fortis super omnes, exaudi vocem eorum qui nullā aliam spem habent; & libera nos de manu iniquorum, & erue me à timore meo. *Hæc quoque addita reperi in editione vulgata.*

CAP. XV.

ET mandauit ei, haud dubium, quin Esther Mardochæus, vt ingrederetur ad regem, & rogaret pro populo suo & pro patria sua. ᵃ Memorare, inquit, dierum humilitatis tuæ, quomodo nutrita sis in manu mea, quia Aman secundus à rege locutus est contra nos in mortem, & tu inuoca Dominū, & loquere regi pro nobis, & libera nos de morte. *Nec non & ista quæ subdita sunt in editione vulgata reperi.*

ᵃ Die autem tertio deposuit vestimenta ornatus sui, & circundata est gloria sua.

ESTHER.

ΕΣΘΗΡ.

ᵃ μὴ παραδῷς κύριε τὸ σκῆπτρον σου τοῖς μὴ οὖσι, καὶ μὴ καταγελάτωσαν ἐν τῇ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ στρέψον τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς· τὸν δὲ ἀρξάμενον ἐφ' ἡμᾶς παραδειγμάτισον.

ᵃ μνήσθητι κύριε γνώσθητι ἐν καιρῷ θλίψεως ἡμῶν, καὶ ἐμὲ θάρσυνον βασιλεῦ τῶν ἐθνῶν καὶ πάσης ἀρχῆς ὑπερακτῶν, δὸς λόγον εὐθῆ μου εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον τοῦ λέοντος, καὶ μεταθὲς τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς μῖσος τοῦ πολεμοῦντος ἡμᾶς εἰς συντέλειαν αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμονοούντων αὐτῷ.

ᵃ ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί σου, καὶ βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ ἐχούσῃ ἕτερον βοηθὸν εἰμὴ σέ· κύριε πάντων γνῶσιν ἔχεις.

ᵃ καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀδίκων, καὶ βδελύσσομαι κοίτην ἀπεριτμήτων καὶ παντὸς ἀλλοτρίου· σὺ οἶδας τὴν ἀνάγκην μου, ὅτι σημεῖόν εἰμι τῆς ὑπερφανίας μου ὃ ἔστι πάνω τῆς κεφαλῆς μου ἐν ἡμέραις ὀπτασίας μου, βδελύσσομαι αὐτὸ ὡς ῥάκος καταμηνίων, καὶ οὐ φορῶ αὐτὸ ἐν ἡμέραις ἡσυχίας μου, καὶ οὐκ ἔφαγεν ἡ δούλη σου τραπέζαν Αμάν, καὶ οὐκ ἐδόξασε συμπόσιον βασιλέως, οὐδὲ ἔπιον οἶνον σπονδῶν, καὶ οὐκ εὐφράνθη ἡ δούλη σου ἀφ' ἧς μετετέθην μέχρι νῦν.

ᵃ πλὴν πάντοτε κύριε ὁ θεὸς ἀβραὰμ ὁ θεὸς ἰσχύων πάντας, εἰσάκουσον φωνῆς ἀπηλπισμένων, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς πονηρευομένων, καὶ ῥῦσαί με ἐκ τοῦ φόβου μου.

ιε'.

ᵃ Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς ἐπαύσατο προσευχόμενη, ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς πενίας, καὶ περιεβάλετο δόξαν αὐτῆς.

Interpr. Græc.

ᵃ Ne tradas Domine sceptrum tuum his qui nō sunt, & ne derideant in casu nostro, sed conuerte consilium eorum super eos: at qui incæpit super nos disperde.

ᵃ Memento Domine, notum te fac in tempore tribulationis nostræ, & da mihi fiduciam rex gentium & omnis principatus dominator, tribue sermonem compositum in ore meo in conspectu leonis, & transfer cor illius in odium oppugnantis nos in perditionem eius & eorum qui consentiunt ei.

ᵃ Nos autem libera in manu tua, & adiuua me solitariam, & non habentem alium adiutorem nisi te, Domine, omniū scientiam habēs.

ᵃ Et nosti quòd oderim gloriam iniquorum, & detester cubile incircumcisorum, & omnis alienigenæ, tu scis necessitatem meam, quòd abominer signum superbiæ meæ quod est super caput meum in diebus ostentationis meæ; detester illud quasi pannum menstruorum, & non portem illud in diebus silentij mei, & non comederit ancilla tua in mensa Aman, & non magnificauerim conuiuium regis, neque biberim vinum libaminum, & non letata sit ancilla tua à die translationis meæ vsque nunc.

ᵃ Verùm in te Domine Deus Abraam, Deus fortis super omnes, exaudi vocem desperantium, & libera nos de manu malignantium, & libera me à timore meo.

CAP. XV.

ᵃ ET factum est in die tertia vt cessauit orans, deposuit vestimenta luctus & induta est gloria sua.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ᵃ Et facta splendens, cùm
invocasset omnium spectato-
rem & saluatorē, assumpsit
duas famulas: & quidem su
per vnam innitebatur, quasi
delicata; at altera sequebatur
leuans indumentum eius.
5 ᵃ Et ipsa rubefacta vigo-
re pulchritudinis suæ, &
vultus eius hilaris quasi a-
mabilis; at cor eius arctatum
præ timore.
6 ᵃ Et ingressa omnes portas,
stetit coram rege, & ipse se-
debat super solium regni sui,
& omnem stolam splendoris
sui indutus erat, totus in au-
ro & lapidibus preciosis, &
erat terribilis nimis.
7 ᵃ Et eleuans faciem suam
incensam gloria, in acie furo-
ris conspexit, & corruit re-
gina, & mutauit colorem suū
in dissolutione, & reclinauit
se super caput ancillæ præce-
dentis.
8 ᵃ Et conuertit Deus spi-
ritum regis in mansuetudi-
nem: & festinans exiliit de
solio, & assumpsit eam in vl-
nis suis donec rediret, & con
solabatur eam verbis paci-
ficis: & dixit ei, Quid est
Esther? ego frater tuus, con-
fide, non morieris, quoniam
cōmune præceptum nostrum
est.
9 ᵃ Accede, & tollens au-
ream virgam, imposuit super
collum eius.
10 ᵃ Et amplexatus est eam
& dixit, Loquere mihi.
11 ᵃ Et dixit ei, Vidi te do-
mine quasi angelum Dei, &
turbatum est cor meum præ
timore glorie tue.
12 ᵃ Quoniam mirabilis es
domine, & facies tua gra-
tiarum plena.
13 ᵃ Cùm autem loqueretur
ipsa, corruit præ dissolutione
sua.
14 ᵃ Et rex turbabatur, &
omnis famulatus eius conso-
labatur eam.

ΕΣΘΗΡ.

4 ᵃ καὶ γυμθεῖσα ἐπιφανὴς, ἐπι-
καλεσαμένη τὸν πάντων ἐποπτῆν καὶ
σωτῆρα, παρέλαβε τὰς δύο ἄβρας·
καὶ τῇ μὲν μιᾷ ἐπηρείδετο, ὡς τρυ-
φερωμένη, ἡ δὲ ἑτέρα ἐπηκολούθει
καφίζασα τὸν ἔνδυσιν αὐτῆς.
5 ᵃ καὶ αὐτὴ ἐρυθριῶσα ἀκμῇ
κάλλους αὐτῆς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐ-
τῆ ἱλαρὸν ὡς προσφιλές, ἡδὲ καρδία
αὐτῆς ἀπεσκυθρωμένη ὑπὸ τοῦ φόβου.
6 ᵃ Εἰσελθοῦσα πάσας τὰς θύ-
ρας, κατέναντι ἐνώπιον τοῦ βασιλέως·
καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆ
βασιλείας αὐτοῦ· ἦν δὲ πᾶσαν στολὴν
τῆ ἐπιφανείας αὐτοῦ ἐνεδεδυκώς, ὅλος
διὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτελῶν, καὶ
ἦν φοβερὸς σφόδρα.
7 ᵃ καὶ ἆρας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ
ἔβλεψε· καὶ ἔπεσεν ἡ βασίλισσα
καὶ μετέβαλε τὸ χρῶμα αὐτῆς ἐν
ἐκλύσει, καὶ κατέκλιθη ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν τῆς ἄβρας τῆς προπορευομένης.
8 ᵃ καὶ μετέβαλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦ-
μα τοῦ βασιλέως εἰς πραότητα· καὶ
ἀγωνιάσας, ἀνεπήδησεν ἀπὸ τοῦ
θρόνου, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ
τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ μέχρις οὗ κατέ-
στη, καὶ παρεκάλει αὐτὴν λόγοις
εἰρηνικοῖς· καὶ εἶπεν αὐτῇ, τί ἐστιν
ἐσθήρ; ἐγώ ὁ ἀδελφός σου, θάρσει
μὴ ἀποθάνῃς, ὅτι κοινὸν τὸ πρό-
σταγμα ἡμῶν ἐστι.
9 ᵃ προσέλθε, καὶ ἆρας τὸν χρυσῆν
ῥάβδον, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον
αὐτῆς.
10 ᵃ καὶ ἠσπάσατο αὐτὴν καὶ εἶπεν,
λάλησόν μοι.
11 ᵃ καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἶδόν σε κύριε
ὡς ἄγγελον θεοῦ, καὶ ἐταράχθη ἡ
καρδία μου ὑπὸ τοῦ φόβου τῆ δόξης σου.
12 ᵃ ὅτι θαυμαστὸς εἶ κύριε, καὶ τὸ
πρόσωπόν σου χαρίτων μεστόν.
13 ᵃ ἐν ᾧ δὲ ἐλάλησεν αὐτῷ, ἔ-
πεσεν ὑπὸ ἐκλύσεως αὐτῆς.
14 ᵃ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐταράσσετο καὶ
πᾶσα ἡ θεραπεία αὐτοῦ παρεκάλει
αὐτῷ.

4 ᵃ Cùmq; regio fulgeret ha-
bitu, & inuocasset omniū re-
ctorem & saluatorem Deum,
assumpsit duas famulas, & su-
per vnam quidem innitebatur
quasi præ delicijs & nimia
teneritudine corpus suum fer-
re non sustinens; altera autem
famularum sequebatur do-
minam, defluentia in humum
indumenta sustentans.
5 ᵃ Ipsa autem roseo colore
vultum perfusa, & gratis ac
nitentibus oculis tristem ce-
labat animum, & nimio ti-
more contractum.
6 ᵃ Ingressa igitur cuncta per
ordinem ostia, stetit contra
regem vbi residebat super so-
lium regni sui, indutus vesti-
bus regijs auróque fulgens &
preciosis lapidibus. eratque
terribilis aspectu.
7 ᵃ Cúmque eleuasset faciem
& ardentibus oculis furorem
pectoris indicasset, regina
corruit, & in pallorem colore
mutato, lassum super ancillu-
lam reclinauit caput.
8 ᵃ Conuertítque Deus spi-
ritum regis in mansuetudine,
& festinus ac metuens exili-
uit de solio, & sustentans eam
vlnis suis, donec rediret ad se,
his verbis blandiebatur: Quid
habes Esther? Ego sum frater
tuus, noli metuere, non mo-
rieris; nō enim pro te, sed pro
omnibus hęc lex cōstitura est.
9 ᵃ Accede igitur & tange sce
10 ptrum. ᵃ Cúmque illa reti-
ceret, tulit auream virgam, &
posuit super collum eius, &
osculatus est eam, & ait, Cur
mihi non loqueris?
11 ᵃ Quæ respondit, Vidi te
domine quasi angelum Dei,
& conturbatum est cor meum
præ timore gloriæ tuæ.
12 ᵃ Valdè enim mirabilis es
dñe, & facies tua plena est
13 gratiarū. ᵃ Cúmq; loqueretur,
rursus cōruit, & penè exani-
14 mata est. ᵃ Rex autem turba-
batur, & omnes ministri eius
consolabantur eam.

CAP. XVI.

1 REx magnus Artaxerxes ab
India vsque Æthiopiam, A
centū viginti septem prouin-
ciarum ducibus ac principi-
bus qui nostræ iussioni obe-
diunt, salutem dicit.
2 ᵃ Multi bonitate princi-
pum & honore qui in eos col
latus est, abusi sunt in super-
biam, & non solùm subiectos
regibus nituntur opprimere,
sed datam sibi gloriam non fe
rentes, in ipsos qui dederunt,
moliuntur insidias.
3 ᵃ Nec contenti sunt gratias
non agere beneficijs, & huma
nitatis in se iura violare, sed
Dei quoque cuncta cernentis
arbitrantur se posse fugere sen
tentiam.
4 ᵃ Et in tantum vesaniæ pro-
ruperunt, vt eos qui credita
sibi officia diligenter obser-
uant, & cuncta agunt vt om-
nium laude digni sint, men-
daciorum cuniculis conentur
subuertere, dum aures princi-
pum simplices ex sua natura
alios æstimantes, calida frau-
de decipiunt.
5 ᵃ Quæres & ex veteribus
probatur historijs, & ex his
quæ geruntur quotidie, quo-
modo malis quorundam lug-
gestionibus regum studia de-
prauentur. B
6 ᵃ Vnde prouidendum est
paci omnium prouinciarum.
7 ᵃ Nec putare debetis si di-
uersa iubeamus ex animi no-
stri venire leuitate, sed pro
qualitate & necessitate tem-
porum, vt rei publicæ possit
veilitas ferre sententiam.
8 ᵃ Et vt manifestius quod
dicimus intelligatis: Aman fi-
lius Amadathi & animo &
gēte Macedo alienúsq; à Per-
sarum sanguine, & pietatem
nostram sua crudelitate com-
maculans, peregrinus à nobis
susceptus est, & tantam in se
expertus humanitatē, vt pater

ESTHER.

ΕΣΘΗΡ.

ιε'.

1 ᵃ Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης
τοῖς ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιο-
πίας ἑκατὸν εἰκοσιπτὰ σατράπαις
χωρῶν ἄρχουσι καὶ τοῖς ταῖς ἡμετέραις
φρονοῦσι, χαίρειν.
2 ᵃ πολλοὶ τῇ πλείῃ τῶν δωρεῶν
τοιούτων χρησάμενοι πικρότερον ὑ-
μαυτῶν ἐφρόνησαν, καὶ ἐ
μόνον σὺν ὑποτεταγμένοις ἡμῖν
ζητοῦσι κακοποιεῖν, τὸν τε κόρον ὃ
δυναμένοι φέρειν, καὶ τοῖς ἑαυ-
τῶν διεργέταις ἐπιχειροῦσι μηχα-
νᾶσθαι. καὶ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν
οὐκ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀποναιροῦντες,
ἀλλὰ καὶ τοῖς τῶν ἀπειραγάθων
κόμποις ἐπαρθέντες, τοῦ τὰ πάν-
τα καθορῶντος καὶ ἀεὶ θεοῦ τὴν μι-
σοπόνηρον ὑπολαμβάνουσιν ἐκφυ-
γεῖν δίκην.
3 ᵃ πολλάκις δὲ καὶ πολλοὺς τῶν
ἐπ' ἐξουσίαις τεταγμένων τῶν πι-
στευθέντων χειρίζειν φίλων τὰ
πράγματα ἀθῳωθέντας αἱμάτων ἀθῴων καταιτιάσασθαι, πε-
ελέβαλε συμφορᾶς δικαίους, τῇ
τῆς κακοηθείας ψεύδει παραλογι-
σμῷ παραλογισαμένων, τὸν τῶν
ἁπάντων ἀκέραιον δόγμα-
μοσπούδου.
4 ᵃ σκοπεῖν δὲ ἔξεστιν ἐκ τοῦ θεῖον ἐκ
τῶν παλαιοτέρων ὡς πρεσβύκαμον
ἱστοριῶν, ὅσα εἰς ἀρχὰ πόδας ὑμᾶς
ἐκζητοῦντας δυσίως συμπεπλεσ-
μένα, τῇ τῶν δικαίως διωκασθέν-
των λοιμότητι.
5 ᵃ καὶ προσέχειν εἰς τὰ μετὰ
ταῦτα, ὥστε τὴν βασιλείαν ἀτάρα-
χον τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις μετ' εἰ-
ρήνης παρεχόμενα.
6 ᵃ χρώμενοί τε μεταβολαῖς, τὰ δὲ
ὑποτιθέντων ὑφ' ἡμῶν ἐρχόμενα διακρίνον-
τες ἀεὶ μετ' ἐπιεικείας ἀπαντᾶ-
σεως. 7 ᵃ ὡς δὲ ἀμφὶ Ἀμὰν τὸν τοῦ
μακεδόνα, ταῖς ἀληθείαις ἀλλό-
τριον καὶ τοῦ τῶν περσῶν αἵματος, καὶ
πολὺ διεστηκότα τῆ ἡμετέρας χρηστό-
τητος, καὶ ξενωθέντα ἡμῶν, ἐτύχομεν ὃν
ἔχομεν πρὸς πᾶν ἔθνος φιλανθρω-

CAP. XVI.

1 REx magnus Artaxerxes his qui ab India vsque ad Æthiopiam centum viginti septem Satrapis regionum principes sunt, et his qui nostra sapiunt, salutem.
2 ᵃ Multi plurima eorum qui benefacium bonitate frequentius honorati, magis superbierunt; & non solum subiectos nobis quærunt affligere, & vbertatem non potentes ferre, & in suos benefactores conantur machinari.
3 ᵃ Et gratitudinem non solum ab hominibus auferentes, sed & inexperientia bonorum elationibus eleuati, eius qui omnia cernit, semper Dei odiosam arbitrantur fugere posse sententiam.
4 ᵃ Sæpè autem & multos ex his qui in potestatibus cōstituti sunt, qui crediti sunt gubernare amicorum res, solatium participes sanguine innocentum constituens, induit calamitatibus immedicabilibus, prauitatis mendacio fraude decipientium, eorum qui dominantur simplicem beneuolentiam.
5 ᵃ Considerare autem licet non tantùm ex veteribus, vt tradidimus, historijs, quæ sunt prope vos querentes iniquè consummata, eorū qui indignè dominantur peste:
6 ᵃ Et attendere ad ea quæ post hæc, ita vt regnum sine turbatione omnibus hominibus cum pace præbeamus:
7 ᵃ Vtentesque mutationibus, ea autem quæ ad conspectum veniunt discernentes semper cum mansueta obuiatione.
8 ᵃ Vt enim Aman Amadathu Macedo, veritatibus alienus de Persarū sanguine, & multū distās à nostra benignitate, et hospitatus à nobis, cōsecutus est quam habemus ad omnem gentē huma-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nitatem in tantum, vt vocaretur noster pater & adoraretur ab omnibus, secundum regij throni personam gerens: non ferens autem superbiam, nixus est principatu priuare nos & spiritu.

‡ Et nostrum saluatorem, & in omnibus benefactorem Mardochæum, & irreprehensibilem regni consortem Esther cum omni horum gente, multiplicibus viarum deceptionibus expetens in perditionem. per enim modos istos existimauit accipiens nos desertos, Persarum dominiū in Macedonas transferre.

‡ Nos verò ab exitiali traditos in necem Iudæos, reperimus non malefactores existentes, iustissimis verò degentes legibus, existentes autem filios altissimi maximi viuentis Dei, qui dirigit nobisque & primogenitoribus nostris regnum in optima dispositione.

‡ Bene ergo facite non vtentes his quæ ab Aman Amadathi missæ fuerunt literis.

‡ Propterea quòd hic qui hæc operatus est, ante Susa rum portas appensus est cum omni familia, dignum eo qui omnium dominator Deo velociter reddente ei iudicium.

‡ At exemplar epistolæ huius proponentes in omni loco, cui libertate dimittatis Iudæos vti suis legibus, & adiuuetis eos; ‡ vt eos qui in tempus tribulationis impositi erant eis, vlciscantur tertiadecima duodecimi mensis Adar eadem die: hanc enim omnium dominator Deus pro perditione electi generis fecit eis gaudium.

πίαν Ἁμαθοῦν, ὡς τε ἀγοραῖος ἡμῶν πατέρα καὶ προσκυνούμενον ὑπὸ πάντων, τὸ δὲ ὑστερον τοῦ βασιλικοῦ θρόνου παρεστῶτα διατελεῖν· οὐκ ἐνέγκας δὲ τὴν ὑπερηφανίαν, ἐπετήδευσε τῆς ἀρχῆς στερῆσαι ἡμᾶς καὶ τοῦ πνεύματος.

9 ‡ τὸν τε ἡμέτερον σωτῆρα καὶ διὰ πάντων εὐεργέτην Μαρδοχαῖον, καὶ τὸν ἀμεμπτον τῆς βασιλείας κοινωνὸν Ἐσθήρ, σὺν παντὶ τῷ τούτων ἔθνει, πολυπλόκοις μεθόδων παραλογισμοῖς αἱτησάμενον εἰς ἀπώλειαν· διὰ γὰρ τῶν τρόπων τούτων οἴηθη λαβὼν ἡμᾶς ἐρήμους, τὴν τῶν περσῶν ἀπαρχὴν εἰς τὸν μακεδόνας μεταθέσθαι.

10 ‡ ἡμεῖς δὲ τὸν μὲν τελειοτάτης παραδεδομένους εἰς ἀφανισμὸν ἰουδαίους, ἀνεπικοίους καὶ κακοεργοις ὄντας, δικαιοτάτοις δὲ πολιτευομένους νόμοις, υἱοὺς δὲ ὑψίστου μεγίστου ζῶντος θεοῦ, τοῦ κατευθύνοντος ἡμῶν τε καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν τὴν βασιλείαν ἐν τῇ καλλίστῃ διαθέσει.

11 ‡ καλῶς οὖν ποιεῖτε μὴ προσχρησάμενοι τοῖς ὑπ' Ἀμὰν ἀμαδαθοῦ διαπεμφθεῖσι γράμμασι.

12 ‡ διὰ τὸ αὐτὸν τὸν ταῦτα ἐξεργασάμενον, πρὸς ταῖς Σούσων πύλαις ἐκκρεμασθῆναι σὺν τῇ παντοίᾳ, τὴν καταξίαν τοῦ πάντα ἐπισκεπτοῦντος θεοῦ διατάγμασι δεδοικότος αὐτοῦ κέλευν.

13 ‡ τὸ δὲ διάτυγμα τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐκθέντες ἐν παντὶ τόπῳ, μὴ παρησίας ἐφῆ σὺν τοῦ ἰουδαίους χρήσασθαι τοῖς ἑαυτῶν νόμοις.

14 ‡ καὶ συνεπιχύειν αὐτοῖς· ὅπως σὺν καιρῷ θλίψεως ἐπιθεμένους αὐτοῖς, ἀμύνωνται τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς ἀδὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ· τοῦτον γὰρ ὁ πάντα δυνάστευων θεὸς ἀντ' ὀλεθρίας τοῦ ἐκλεκτοῦ γένους ἐποίησεν αὐτοῖς εὐφροσύνην.

noster vocaretur, & adoraretur ab omnibus post regem secundus. qui in tantum arrogantiæ tumorem sublatus est, vt regno priuare nos niteretur, & spiritu.

9 ‡ Nam Mardochæum, cuius fide & beneficiis viuimus, & consortem regni nostri Esther cū omni gente sua, nouis quibusdam atque inauditis machinis expetiuit in mortem, hoc cogitans vt illis interfectis insidiaretur nostræ solitudini, & regnum Persarum transferret in Macedonas.

10 ‡ Nos autem à pessimo mortalium Iudæos neci destinatos, in nulla penitus culpa reperimus, sed è contrario iustis vtentes legibus, & filios Altissimi & Maximi semperque viuentis Dei, cuius beneficio & patribus nostris & vobis regnum est traditum, & vsque hodie custoditur.

11 ‡ Vnde eas literas quas sub nomine nostro ille direxerat, sciatis esse irritas.

12 ‡ Pro quo scelere ante portas huius vrbis, id est, Susis, & ipse qui machinatus est, & omnis cognatio eius pēdet in patibulis nobis, sed Deo reddente ei quod meruit.

13 ‡ Hoc autem edictum quod nunc mittimus, in cunctis vrbibus proponatur, vt liceat Iudæis vti legibus suis.

14 ‡ Quibus debetis esse adminiculo, vt eos qui se ad necem eorum parauerāt, possint interficere tertiadecima die mensis duodecimi, qui vocatur Adar. hanc enim diem Deus omnipotēs mœroris & luctus eis vertit in gaudium.

15 ‡ Vnde & vos inter cæteros festos dies hanc habetote diē, & celebrate eum cū omni lætitia: vt & in posterum cognoscantur, omnes qui fideliter Persis obediunt, dignam pro fide recipere mercedem; qui autē insidiantur regno eorum, perite pro scelere.

16 ‡ Omnis autē prouincia & ciuitas, quæ noluerit solemnitatis huius esse particeps, gladio & igne pereat, & sic deleatur, vt non solum hominibus, sed etiam inuia bestiis sit in sempiternum, pro exemplo contemptus & inobedientiæ.

15 ‡ καὶ ὑμεῖς οὖν ἐν τοῖς ἐπωνύμοις ὑμῶν ἑορταῖς θήσεσθε ἡμέραν μετὰ πάσης εὐωχίας ἄγειν· ὅπως καὶ νῦν καὶ μετὰ ταῦτα σωτηρία ἡμῖν καὶ τοῖς εὐνοοῦσι πέρσαις, τοῖς δὲ ἡμῖν ἐπιβουλεύουσι, μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας.

16 ‡ πᾶσα δὲ πόλις ἢ χώρα ὅστινον ἂν μὴ ποιήσῃ, δόρατι καὶ πυρὶ καταναλωθήσεται μετ' ὀργῆς· οὐ μόνον ἀνθρώποις ἄβατον, ἀλλὰ καὶ θηρίοις καὶ πετεινοῖς εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἐχθιστός τε καταφανὴς ἔσται.

15 ‡ Et vos ergo in insignibus vestris festiuitatibus insignem diem cum omni lætitia ducite: vt & nūc et post hæc salus nobis & benevolis Persis, his verò qui nobis insidiantur, memoriale perditionis.

16 ‡ Omnis autē ciuitas vel regio omnino quæ iuxta hæc non fecerit, lancea & igni consumetur cum ira, & non solum hominibus inuia, sed & bestijs & volatilibus in omne tempus inimicissimáque constituetur.

ΤΕΛΟΣ ΕΣΘΗΡ.

FINIS LIBRI ESTHER.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

PROLOGVS PRIMVS IN IOB,
SECVNDVM TRANSLATIONEM LXX.

COGOR per singulos scripturæ diuinæ libros aduersariorũ respondere maledictis, qui interpretationẽ meam, reprehensionẽ Septuaginta interpretum criminantur: quasi non & apud Græcos Aquila, Symmachus & Theodotion, vel verbum è verbo, vel sensum è sensu, vel ex vtroque commixtum, & mediæ temperatũ genus translationis expresserint: & omnia veteris instrumenti volumina Origenes obelis asteriscisque distinxerit, quos vel additos, vel de Theodotione sumptos, translationi antiquæ inseruit, probans defuisse quod additum est. Discant igitur obtrectatores mei recipere in toto, quod in partibus susceperũt, aut interpretationem meam cum asteriscis suis radere. Neque enim fieri potest, vt quos plura intermisisse susceperint, non eosdem etiam in quibusdã erasse fateantur, præcipuè in Iob: cui si ea quæ sub asteriscis addita sunt, subtraxeris, pars maxima detruncabitur, & hoc duntaxat apud Græcos. Cæterùm apud Latinos, ante eam translationem, quam sub asteriscis & obelis nuper edidimus, septingenti fermè aut octingenti versus desunt, vt decurtatus & laceratus, corrosusque liber fœditatẽ sui publicè legentibus præbeat. Hæc autem translatio nullum de veteribus sequitur interpretem, sed ex ipso Hebraico, Arabicoque sermone, & interdum Syro, nunc verba, nunc sensus, nunc simul vtrunque resonabit. Obliquus enim etiam apud Hebræos totus liber fertur & lubricus, & quod Græci Rhetores vocant ἐξαλλαττόμενον, dum qui aliud loquitur, aliud agit: vt si velis anguillam vel murenulam strictis tenere manibus, quantò fortiùs presseris, tantò citiùs elabitur. Memini me ob intelligentiam huius voluminis, Lyddæum quendam præceptorẽ, qui apud Hebræos primus haberi putabatur, nõ paruis redemisse nummis, cuius doctrina an aliquid profecerim, nescio. hoc vnum scio, non potuisse me interpretari, nisi quod antè intellexeram. A principio itaque voluminis, vsque ad verba Iob, apud Hebræos prosa oratio est. Porrò à verbis Iob, in quibus ait: Pereat dies in qua natus sum, & nox in qua dictum est, Conceptus est homo: vsque ad eum locum, vbi ante finem voluminis scriptũ est: Idcirco ipse me reprehendo, & ago pœnitentiam in fauilla & cinere: hexametri versus sunt, dactylo, spondæoq; currẽtes: & propter linguæ idioma, crebrò recipientes & alios pedes, nõ earundem syllabarum, sed eorundem temporũ. Interdũ quoque rhythmus ipse dulcis & tinnulus fertur numeris pedum solutis; quod metrici magis, quàm simplex lector, intelligunt. A supradicto autem versu, vsque ad finẽ libri, paruum comma quod remanet, prosa oratione contexitur. Quod si cui videtur incredulũ, metra scilicet esse apud Hebræos, & in morem nostri Flacci, Græciq́ue Pindari, & Alcei, & Sappho, vel Psalterium, vel Lamentationes Ieremiæ, vel omnia fermè Scripturarum cantica comprehendi; legat Philonem, Iosephum, Origenem, Cæsariensem Eusebium, & eorũ testimonio, me verum dicere, comprobabit. Audiant quapropter canes mei, idcirco me in hoc volumine laborasse, non vt interpretationem antiquam reprehenderem, sed vt ea quæ in illa aut obscura sunt, aut omissa, aut certè scriptorum vitio deprauata, manifestiora nostra interpretatione fierent, qui & Hebræum sermonem ex parte didicimus, & in Latino penè ab ipsis cunabulis inter Grammaticos & Rhetores & Philosophos detriti sumus. Quòd si apud Græcos post Septuaginta editionem, iam Christi Euangelio coruscante, Iudæus Aquila, & Symmachus ac Theodotion Iudaizantes hæretici sunt recepti, qui multa mysteria Saluatoris subdola interpretatione celarunt, & tamen in ἑξαπλοῖς habentur apud Ecclesias, & explanantur ab ecclesiasticis viris: quantò magis ego Christianus, & deparentibus Christianis natus, & vexillum crucis in mea fronte portans (cuius studium fuit omissa repetere, deprauata corrigere, & sacramenta Ecclesiæ puro & fideli aperire sermone) vel à fastidiosis, vel à malignis lectoribus non debeo reprobari? Habeant qui volunt veteres

veteres libros, vel in membranis purpureis auro argentoque descriptos, vel vncialibus (vt vulgò aiunt) literis, onera magis exarata, quàm codices: dummodo mihi, meisque permittant pauperes habere scedulas, & non tam pulchros codices quàm emendatos. Vtraque autem editio, & Septuaginta iuxta Græcos, & mea iuxta Hebræos, in Latinum meo labore translata est. Eligat vnusquisque quod vult, & studiosum me magis quàm maleuolum probet.

PROLOGVS SECVNDVS IN IOB,
SECVNDVM HEBRAICVM.

SI fiscellam iunco texerem, aut palmarum folia complicarem, vtin sudore vultus mei comederem panem, & ventris opus solicita mente pertractarem, nullus morderet, nemo reprehenderet. Nunc autem quia iuxta sententiam Saluatoris volo operari cibum qui non perit, & antiquam diuinorum voluminum viam sentibus virgultisque purgare, error mihi geminus infigitur: corrector vitiorum, falsarius vocor, & errores non auferre, sed serere. Tanta est enim vetustatis consuetudo, vt etiam confessa plerisque vitia placeant: dum magis pulchros habere volunt codices, quàm emendatos. Quapropter ô fratres dilectissimi, vnicum nobilitatis & humilitatis exemplar, pro flabello, calathis, sportellisq; munusculis monachorum, spiritalia hæc & mansura dona suscipite, ac beatum Iob, qui adhuc apud Latinos iacebat in stercore, & vermibus scatebat errorum, integrum immaculatumque gaudete. Quomodo enim post probationem atque victoriam dnplicia sunt ei vniuersa reddita, ita ego in lingua nostra (vt audacter loquar) feci eum habere quæ amiserat. Igitur & vos & vnumquemque lectorem solita præfatione commoneo, & in principiis librorum eadem semper annectens, rogo, vt vbicunque semper præcedentes virgulas videritis, sciatis ea quæ subiecta sunt, in Hebraicis voluminibus non haberi. Porrò vbi stellæ imago præfulserit, ex Hebræo in sermone nostro addita sunt. Necnon & illa quæ haberi videbantur & ita corrupta erant, vt sensum legentibus tollerent, orantibus vobis magno labore correxi, magis vtile quid ex odio meo Ecclesiis Christi venturum ratus, quàm ex aliorũ negotio.

ARGVMENTVM IN LIBRVM IOB.

IN TERRA quidem habitasse Iob Vsitidi, in finibus Idumææ & Arabiæ fertur, & erat ei antè nomen Iobab. Et accepit vxorem Arabissam, & genuit filium, quem vocauit Ennon. Erat autem ipse filius quidem Zareth, de Esau filiis filius, de matre verò Bosra, ita vt sit quintus ab Abraham. Et hi sunt reges qui regnauerunt in Edom, in qua & ipse regnauit. Denaba. Sed primus in ea regnauit Balach filius Beor, & nomen eiusdem ciuitatis Post hunc autem Barich. Post eum Iobab, qui vocatur Iob. Post Iob autem Hussan, qui erat dux ex Themanorum regione. Et post illum regnauit Adar filius Bedath, qui excidit Madiam in campo Moab; & nomen ciuitatis eius Auith.

FINIS ARGVMENTI.

Universidad de Deusto
Biblioteca

א

1 יש הָיָה֙ בְּאֶ֣רֶץ־ע֔וּץ אִיּ֖וֹב שְׁמ֑וֹ
וְהָיָ֣ה ׀ הָאִ֣ישׁ הַה֗וּא תָּ֚ם וְיָשָׁ֔ר
וִירֵ֥א אֱלֹהִ֖ים וְסָ֥ר מֵרָֽע׃
2 וַיִּוָּלְד֖וּ לוֹ שִׁבְעָ֣ה בָנִ֑ים
וְשָׁל֥וֹשׁ בָּנֽוֹת׃
3 וַיְהִ֤י מִקְנֵ֙הוּ֙ שִׁבְעַ֣ת אַלְפֵי־צֹ֔אן וְשִׁלֹּ֥שֶׁת אַלְפֵ֖י
גְּמַלִּ֑ים וַחֲמֵ֣שׁ מֵא֣וֹת צֶ֤מֶד בָּקָר֙ וַחֲמֵ֣שׁ מֵא֣וֹת
אֲתוֹנֹ֔ת וַעֲבֻדָּ֖ה רַבָּ֣ה מְאֹ֑ד וַיְהִ֣י הָאִ֤ישׁ הַהוּא֙ גָּד֣וֹל
מִכֹּ֖ל בְּנֵי־קֶֽדֶם׃ 4 וְהָלְכ֣וּ בָנָ֗יו וְעָשׂ֤וּ מִשְׁתֶּה֙
בֵּ֣ית אִ֣ישׁ יוֹמ֔וֹ וְשָׁלְח֥וּ וְקָרְא֖וּ לִשְׁלֹ֣שֶׁת אַחְיֹתֵיהֶ֑ם
לֶֽאֱכֹ֥ל וְלִשְׁתּ֖וֹת עִמָּהֶֽם׃
5 וַיְהִ֣י כִֽי־הִקִּ֣יפוּ יְמֵ֣י הַמִּשְׁתֶּ֔ה וַיִּשְׁלַ֥ח אִיּ֖וֹב
וַיְקַדְּשֵׁ֑ם וְהִשְׁכִּ֤ים בַּבֹּ֙קֶר֙ וְהֶעֱלָ֣ה עֹלוֹת֔ מִסְפַּ֖ר כֻּלָּ֑ם
כִּ֣י אָמַ֤ר אִיּוֹב֙ אוּלַ֣י חָטְא֔וּ בָּנַ֖י וּבֵרְכ֣וּ אֱלֹהִ֑ים
בִּלְבָבָ֔ם כָּכָ֥ה יַעֲשֶׂ֖ה אִיּ֥וֹב כָּל־הַיָּמִֽים׃
6 וַיְהִ֣י הַיּ֔וֹם וַיָּבֹ֕אוּ בְּנֵ֥י הָאֱלֹהִ֖ים לְהִתְיַצֵּ֣ב עַל־
יְהוָ֑ה וַיָּבֹ֥א גַם־הַשָּׂטָ֖ן בְּתוֹכָֽם׃
7 וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־הַשָּׂטָ֑ן מֵאַ֣יִן תָּבֹ֔א וַיַּ֣עַן הַשָּׂטָ֔ן
אֶת־יְהוָ֖ה וַיֹּאמַ֑ר מִשּׁ֥וּט בָּאָ֖רֶץ וּמֵהִתְהַלֵּ֥ךְ בָּֽהּ׃
8 וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־הַשָּׂטָ֑ן הֲשַׂמְתָּ֣ לִבְּךָ֔ עַל־
עַבְדִּ֖י אִיּ֑וֹב כִּ֣י אֵ֤ין כָּמֹ֙הוּ֙ בָּאָ֔רֶץ אִ֥ישׁ תָּ֛ם וְיָשָׁ֖ר
וִירֵ֣א אֱלֹהִ֑ים וְסָ֥ר מֵרָֽע׃
9 וַיַּ֥עַן הַשָּׂטָ֖ן אֶת־יְהוָ֑ה וַיֹּאמַ֕ר הֲחִנָּ֥ם
אִיּ֖וֹב אֱלֹהִֽים׃
10 הֲלֹ֣א אַתָּ֗ה שַׂכְתָּ֤ בְּעַדּוֹ֙ וּבְעַ֣ד בֵּיתוֹ֔ וּבְעַ֖ד
כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ֙ מִסָּבִ֔יב מַעֲשֵׂ֥ה יָדָ֖יו בֵּרַ֑כְתָּ וּמִקְנֵ֖הוּ
פָּרַ֥ץ בָּאָֽרֶץ׃
11 וְאוּלָ֕ם שְׁלַח־נָ֥א יָדְךָ֖ וְגַ֣ע בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ֑ אִם־
לֹ֥א עַל־פָּנֶ֖יךָ יְבָרֵכֶֽךָּ׃

LIBER IOB.

CAP. I.

1 VIR erat in terra Hus nomine Iob. Et erat vir ille simplex & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo.
2 Natique sunt ei septem filij, & tres filiæ.
3 Et fuit possessio eius septem millia ouium, & tria millia camelorum, quingenta quoque iuga boum, & quingentæ asinæ, ac familia multa nimis. Eratque vir ille magnus inter omnes Orientales.
4 Et ibant filij eius, & faciebant conuiuia per domos, vnusquisque in die suo. Et mittentes vocabant tres sorores suas vt comederent & biberent cum eis.
5 Cúmq; in orbem transissent dies conuiuij, mittebat ad eos Iob, & sanctificabat illos, consurgénsq; diluculo offerebat holocausta per singulos. Dicebat enim, Ne fortè peccauerint filij mei, & benedixerint Deo in cordibus suis. Sic faciebat Iob cúctis diebus.
6 Quadam autem die cùm venissent filij Dei vt assisterét coram Domino, affuit inter eos etiam Sathan.
7 Cui dixit Dominus, Vnde venis? Qui respondens, ait, Circuiui terram, & perambulaui eam.
8 Dixítque Dominus ad eum: Nunquid considerasti seruũ meum Iob quòd non sit ei similis in terra, homo simplex & rectus ac timens Deum & recedens à malo?
9 Cui respondens Sathan, ait: Nunquid frustra Iob timet Deum?
10 Nónne tu vallasti eum ac domum eius vniuersámque substantiam eius per circuitum? Operibus manuum eius benedixisti, & possessio eius creuit in terra?
11 Sed extéde paululum manum tuam, & tange cuncta quæ possidet, nisi in faciem benedixerit tibi.

תרגום

נבר

א

1 הָוָה בְּאַרְעָא אַרְמֵיתָאָ אִיּוֹב שְׁמֵהּ וַהֲוָה גַּבְרָא הָהוּא שָׁלִים וְקָרִיב וּדְחִילָא דַיְיָ וְעָדֵי מִן בִּישָׁא׃ 2 וְאִתְיְלִידוּ לֵהּ שִׁבְעָא
3 וְקִנְיָנֵהּ הֲוָה שִׁבְעַת אַלְפִין עָנָא וּתְלָתָא אַלְפִין גַּמְלִיָּא וְחַמֵּשׁ מְאָה זוּגִין דְּתוֹרִי וְחַמֵּשׁ מְאָה אָתָנָן
וְאִתּוּנָא סַגִּיאָה לַחְדָּא וַהֲוָה גַּבְרָא הָדֵין רַב מִכֹּל בְּנֵי קַדְמָתָא׃ 4 וְהָווּ בְנוֹהִי אָזְלִין וְעָבְדִין מִשְׁתְּיָא בְּאִם גַּבְרָא יוֹמָא וְשָׁלְחִין וְקָרְיָן לְתַלָּת
אַחְיָתְהוֹן לְמֵיכַל וְלִמְשְׁתֵּי עִמְּהוֹן׃ 5 וַהֲוָה כַּד מְחַזְּרִין יוֹמֵי מִשְׁתְּיָא וְשָׁדַר אִיּוֹב וְקַדְּשִׁנּוּן וְאָקְדַם בְּצִפְרָא וְהָוָה סָסִיק עֲלֵהוֹן מִנְיַן כָּלְהוֹן
אִלֵּין אַמַּר אִיּוֹב דִּלְמָא חֲבוֹ בְנַי וְלָא צְלוֹ בְּשַׁפְיָא דַיְיָ עֲבַד אִיּוֹב כַּל יוֹמַיָּא׃
6 וַהֲוָה יוֹמָא דֵינָא רַבָּא וַאֲתוֹ כֵיתֵי מַלְאֲכַיָּא לְמִקְדָּם קֳדָם יְיָ וַאֲתָא כֵיתֵי שָׂטָנָא בֵּינֵיהוֹן לְמִקְדָּם קֳדָם יְיָ׃ 7 וַאֲמַר יְיָ לְשָׂטָנָא מִן
אֵיכָן אֲתֵיתָ וַאֲמַר שָׂטָנָא קֳדָם יְיָ מִלְּפָשְׁפָּשׁ בְּאַרְעָא וּלְמֶהֱךָ בַּהּ׃ 8 וַאֲמַר יְיָ לְשָׂטָנָא אֲפַשַּׁר דְּשַׁוֵּיתָא לִבָּךְ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב אֲרֵי לֵית כְּוָתֵהּ
בְּאַרְעָא גַּבְרָא שָׁלִים וְקָרִיב וּדְחִילָא מִן קֳדָם יְיָ וְעָדֵי מִן בִּישָׁא׃
9 וְאָתֵיב שָׂטָנָא קֳדָם יְיָ וַאֲמַר הָא מִנָּן דְּחִל אִיּוֹב קֳדָם יְיָ׃
10 הֲלָא אַתְּ אֲגַנְתָּ בִּדְיָלֵהּ וּבְדִיל אֱנָשׁ בֵּיתֵהּ וְעַל כָּל דִּילֵהּ מֵחְזוֹר עוֹבְדֵי יְדוֹי בָּרְכְתָּ וּקְנְיָנֵהּ נְפִישׁ בְּאַרְעָא׃
11 וְקָדֵם אִשֵׁיצ כְּעַן יְדָךְ וְאַמְטֵק כָּל דִּילֵהּ אִין לָא קֳדָמָךְ יְלָלְ׃

IOB.

CAPVT I.

HOmo quidam fuit in terra Vs, Iob nomen ei, & erat homo ille verax, immaculatus vir, simplex & rectus, & timens Deum, abstinens ab omni malo re.
2 Fuerunt autem ei filij septem, & filiæ tres.
3 Et facrũt pecora eius oues septẽ mille, camelorum tria millia, iuga boum quinginta, & asinæ fœminæ quæ pascebantur quingentæ, & familatus multus nimis, & opera magna erant in terra, & erat homo ille magnus eorum qui à Solis ortu.
4 Conuenientes autem filij eius ad inuicem, faciebant conuiuium vnusquisque suæ die, assumentes sinul & tres sorores suas, vt comederent & biberent cum eis.
5 Et cùm consummati essent dies conuiuij, mittebat Iob & purificabat eos, consurgens diluculo, & offerens pro eis sacrificia secundum numerum eorum. dicebat enim Iob: Ne quando peccauerint & benedixerint Deum in corde suo filij mei. Sic igitur faciebat Iob cunctis diebus eorum; & sunt sicut dies hæc, & ecce venerunt filij Dei vt assisterent coram Domino, & diabolus venit in medio eorum.
6 Et dixit Dominus diabolo, Vnde venis? & respondens diabolus Domino, dixit, Pastquam circuiui terram & deambulaui eam quæ sub cælo est, adsum.
7 Et dixit ei Dominus, Considerasti igitur mente tua contra seruum meũ Iob: quoniam non est ei similis ex his qui sunt in terra, homo sine defectu, vir simplex & rectus, et timens Deũ, continens ab omni malo re?
8 Respondit autem Diabolus, & dixit coram Domino, Nunquid frustrà Iob timet Deum?
9 Nonne tu circumuallasti exteriora eius & interiora domus eius, & omnium quæ sunt ei in circuitu? operibus manuum eius benedixisti, & pecora eius multa fecisti in terra.
10 Sed mitte manum tuam, & tange omnia quæ habet, nisi in faciem tuam benedixerit tibi.
11

ΙΩΒ.

κεφ. α'.

ΑΝθρωπός τις ἦν ἐν γῇ Ὑς ὀνόματι Ἰωβ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀληθινὸς ἄμωμος ἀνὴρ ἁπλοῦς καὶ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος.
2 ἐγένοντο δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ, καὶ θυγατέρες τρεῖς.
3 καὶ ἦν τὰ κτήνη αὐτοῦ χιλιάδες προβάτων ἑπτὰ χίλια, καμήλοι τετρακισχίλιαι, ζεῦγη βοῶν πεντακόσια, ὄνοι θήλειαι πεντακόσιαι, καὶ ὑπηρεσία πολλὴ σφόδρα, καὶ ἔργα μεγάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖνος μέγας τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν.
4 συμπορεύονται δὲ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ κατὰ ἀλλήλους ἐποίουν πότον ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν συμπαραλαμβάνοντες ἅμα καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφὰς αὐτῶν, ἐσθίειν καὶ πίνειν μετ' αὐτῶν.
5 καὶ ὡς ἂν συνετελέσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ πότου, ἀπέστελεν Ἰωβ καὶ ἐκαθάριζεν αὐτοὺς δυσὶ μόσχοις καὶ τρισὶ κριοῖς, καὶ προσέφερεν περὶ αὐτῶν θυσίας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν· ἔλεγε γὰρ Ἰωβ, μήποτε ἥμαρτον καὶ βλασφήμησαν θεὸν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν καὶ οἱ υἱοί μου. οὕτως ἐποίει Ἰωβ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν· καὶ ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ παραστῆσαι ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν.
7 καὶ εἶπεν ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ, πόθεν παραγέγονας; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος τῷ κυρίῳ εἶπεν, περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν ὑπ' οὐρανὸν παρείμι.
8 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος, προσέσχες αὐτῇ τῇ διανοίᾳ σου κατὰ τοῦ θεράποντός μου Ἰωβ; ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὅμοιος τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄνθρωπος ἄμεμπτος, ἀνὴρ ἁπλοῦς καὶ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος;
9 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ διάβολος καὶ εἶπεν ἐναντίον τοῦ κυρίου, μὴ δωρεὰν Ἰὼβ φοβεῖται τὸν θεόν;
10 οὐχὶ σὺ περιέφραξας τὰ ἔξω αὐτοῦ καὶ τὰ ἔσω τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ὄντων αὐτῷ κύκλῳ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ ηὐλόγησας, καὶ τὰ κτήνη αὐτοῦ πολλὰ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς;
11 ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου, καὶ ἅψαι πάντων ὧν ἔχει, εἰ μὴ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει σε.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO IN LIBRVM IOB,

Ex Bibliotheca Complutensi, ad Hebraeam & Chaldaic. veritatem, à B. Aria Montano correcta.

CAPVT I.

VIR erat in terra Armeniæ nomine Iob, & erat vir ille perfectus & rectus, & timens Dominum, & recedens à malo.
2 Et nati sunt ei septem filij, & tres filiæ.
3 Et fuit possessio eius septem millia ouium, & tria millia camelorum, & quinquenta iuga boum, & quinquentæ asinæ, & agricultura multa: eratq; vir ille dilites super omnes filios orientales.
4 Et ibant filij eius & faciebant conuiuium per domos, vnusquisque in die suo: & mittebant, & vocabant tres sorores suas, vt comederent & biberent cum eis.
5 Et cùm in orbem transissent dies conuiuij, mittebat Iob, & inuitabat eos, & surgebat diluculo, & offerebat holocausta iuxta numerum omnium eorum; quia dicebat Iob, Ne fortè peccauerint filij mei, & benedixerint in nomine Domini in cordibus suis; sic faciebat Iob cunctis diebus.
6 Et fuit dies iudicij magni, & venerunt exteræ angelorum vt starent coram Domino: & venit etiam Sathan inter eos, vt staret coram Domino.
7 Et dixit Dominus ad Sathanam, Vnde venis? & dixit Sathan coram Domino, A scrutando in terra & ambulando per eam.
8 Et dixit Dominus ad Sathanam, Nunquid posuisti cor tuum super seruum meum Iob, quòd non est similis ei in vniuersa terra, vir perfectus & rectus, & timens à facie Domini & recedens à malo?
9 Et respondit Sathan coram Dominio, & ait, Nunquid gratis timet Iob coram Domino?
10 Nónne tu protexisti eum & homines domus eius, & omnia quæ habet per circuitum? operibus manuum eius benedixisti, & possessio eius creuit in terra.
11 Veruntamen extende nunc manum tuam, & noce omnibus quæ possidet, nisi coram te orauerit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן הִנֵּה כָל־אֲשֶׁר־
לוֹ בְיָדֶךָ רַק אֵלָיו אַל־תִּשְׁלַח יָדֶךָ וַיֵּצֵא הַשָּׂטָן
מֵעִם פְּנֵי יְהוָה׃

13 וַיְהִי הַיּוֹם וּבָנָיו וּבְנֹתָיו אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן
בְּבֵית אֲחִיהֶם הַבְּכוֹר׃

14 וּמַלְאָךְ בָּא אֶל־אִיּוֹב וַיֹּאמֶר הַבָּקָר הָיוּ
חֹרָשׁוֹת וְהָאֲתֹנוֹת רֹעוֹת עַל־יְדֵיהֶם׃

15 וַתִּפֹּל שְׁבָא וַתִּקָּחֵם וְאֶת־הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי־
חָרֶב וַאֲמַלְּטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃

16 עוֹד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר אֵשׁ אֱלֹהִים נָפְלָה
מִן־הַשָּׁמַיִם וַתִּבְעַר בַּצֹּאן וּבַנְּעָרִים וַתֹּאכְלֵם
וַאֲמַלְּטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃

17 עוֹד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר כַּשְׂדִּים
שָׂמוּ שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּפְשְׁטוּ עַל־הַגְּמַלִּים
וַיִּקָּחוּם וְאֶת־הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי־חָרֶב וַאֲמַלְּטָה
רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃

18 עוֹד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ
אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית אֲחִיהֶם הַבְּכוֹר׃

19 וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוֹלָה בָּאָה מֵעֵבֶר הַמִּדְבָּר וַיִּגַּע
בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת הַבַּיִת וַיִּפֹּל עַל־הַנְּעָרִים וַיָּמוּתוּ
וַאֲמַלְּטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃

20 וַיָּקָם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת־מְעִלּוֹ וַיָּגֵז אֶת־
רֹאשׁוֹ וַיִּפֹּל אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃

21 וַיֹּאמֶר עָרֹם יָצָאתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרֹם
אָשׁוּב שָׁמָּה יְהוָה נָתַן וַיהוָה לָקָח יְהִי שֵׁם יְהוָה
מְבֹרָךְ׃

22 בְּכָל־זֹאת לֹא־חָטָא אִיּוֹב וְלֹא־נָתַן
תִּפְלָה לֵאלֹהִים׃

12 Dixit ergo Dominus ad Sathan, Ecce vniuersa quæ habet in manu tua sunt; tantum in eum ne extendas manum tuam. Egressusque est Sathan à facie Domini.

13 Cùm autem quadam die filij & filiæ eius comederent, & biberent vinum in domo fratris sui primogeniti:

14 Nuncius venit ad Iob qui diceret, Boues arabant & asinæ pascebantur iuxta eos.

15 Et irruerunt Sabæi, tulerúntque omnia, & pueros percusserunt gladio, & euasi ego solus vt nunciarem tibi.

16 Cúmque adhuc ille loqueretur, venit alter, & dixit, Ignis Dei cecidit è cælo, & tactas oues' pueróſque consumpsit, & effugi ego solus vt nunciarem tibi.

17 Sed & adhuc illo loquête, venit alius, & dixit, Chaldæi fecerunt tres turmas, & inuaserunt camelos, & tulerunt eos, nec non & pueros percusserunt gladio, & ego fugi solus vt nunciarem tibi.

18 Adhuc loquebatur ille, & ecce alius intrauit, & dixit, Filijs tuis & filiabus vescentibus & bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti:

19 Repentè ventus vehemens irruit à regione deserti, & concussit quatuor angulos domus, quæ corruens oppressit liberos tuos, & mortui sunt; & effugi ego solus vt nunciarem tibi.

20 Tunc surrexit Iob, & scidit vestimenta sua; & tonso capite corruens in terram, adorauit,

21 Et dixit, Nudus egressus sum de vtero matris meæ, & nudus reuertar illuc. Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum.

22 In omnibus his non peccauit Iob, neque stultũ quid contra Deum locutus est.

12 Tunc dixit Dominus Diabolo: Ecce omnia quæcunque sunt ei, do in manu tua, sed eum ne tetigeris. & egressus est Diabolus à Domino.

13 Et fuit sicut dies hæc, filij Iob & filiæ eius bibebant vinum in domo fratris sui seniorís:

14 Et ecce nuncius venit ad Iob & dixit ei: Juga boum arabant, et fœminæ asinæ pascebantur adherentes eis:

15 Et irruit Saba & captiuas duxerunt eas, & pueros interfecerunt in gladiis: saluatus autem ego solus veni vt nunciarem tibi.

16 Adhuc hoc loquente venit alius, & dixit ad Iob: Ignis à Deo cecidit de cælo, & combussit oues, & pastores consumpsit similiter: et saluatus ego solus veni vt nunciarem tibi.

17 Adhuc hoc loquente venit alius nuncius, & dixit ad Iob: Chaldæi imposuerunt tres turmas, & circuierunt camelos & captiuos tulerunt eos, & pueros interfecerunt in gladiis: euasi autem ego solus, & veni vt nunciarem tibi.

18 Adhuc hoc loquente, alius nuncius venit, dicens Iob: Filiis tuis & filiabus vescentibus & bibentibus apud fratrem suum seniorem,

19 Repentè ventus magnus irruit ex deserto, & tetigit quatuor angulos domus, & corruit domus super filios tuos, & mortui sunt: euasi autem ego solus, & veni vt nunciarem tibi.

20 Sic surgens Iob scidit vestimenta sua, & totondit comam capitis sui, & cadens humi adorauit,

21 Et dixit: Ipse nudus egressus sum de vtero matris meæ, nudus & reuertar illuc. Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, sic & factum est: sit nomen Domini benedictum.

22 In his omnibus quæ acciderunt ei, nihil peccauit Iob laliùs coram Domino, & non dedit stultitiam Deo.

12 Ὅτε εἶπεν κύριος τῷ διαβόλῳ, ἰδοὺ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ, δίδωμι ἐν τῇ χειρί σου, ἀλλὰ αὐτοῦ μὴ ἅψῃ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ διάβολος ἀπὸ τοῦ κυρίου.

13 καὶ ἦν ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ υἱοὶ Ἰὼβ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ ἔπινον οἶνον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν τοῦ πρεσβυτέρου·

14 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος ἦλθε πρὸς Ἰὼβ καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τὰ ζεύγη τῶν βοῶν ἠργτεία, καὶ αἱ ἡμίονοι ἐνεμοντο ἐχόμεναι αὐτῶν·

15 καὶ ἐπέπεσε Σαβὰ καὶ ἠχμαλώτευσεν αὐτάς, καὶ τοὺς παῖδας ἀπέκτειναν ἐν μαχαίραις· σωθεὶς ἐγὼ μόνος ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι.

16 ἔτι τούτου λαλοῦντος, ἦλθεν ἕτερος καὶ εἶπε πρὸς Ἰώβ, πῦρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέκαυσε τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς ποιμένας κατέφαγεν ὁμοίως, καὶ σωθεὶς ἐγὼ μόνος ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι.

17 ἔτι τούτου λαλοῦντος ἦλθεν ἕτερος ἄγγελος καὶ εἶπε πρὸς Ἰώβ, ὅτι χαλδαῖοι ἐπέθηκαν τρεῖς ἀρχὰς καὶ ἐκύκλωσαν τὰς καμήλους καὶ ἠχμαλώτευσαν αὐτάς, καὶ τοὺς παῖδας ἀπέκτειναν ἐν μαχαίραις, ἐσώθην ἐγὼ μόνος καὶ ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι.

18 ἔτι τούτου λαλοῦντος, ἄλλος ἄγγελος ἔρχεται λέγων τῷ Ἰὼβ, τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέρων ἐσθιόντων καὶ πινόντων οἶνον παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτῶν τῷ πρεσβυτέρῳ,

19 ἰδοὺ πνεῦμα μέγας ἐπῆλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου, καὶ ἤψατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας, καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία ἐπὶ τὰ παιδία σου, καὶ ἐτελεύτησαν· ἐσώθην ἐγὼ μόνος καὶ ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι.

20 αὕτως διαστὰς Ἰὼβ διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐκείρατο τὸν κόμην τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ πεσὼν χαμαὶ προσεκύνησε,

21 καὶ εἶπεν, αὐτὸς γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ. ὁ κύριος ἔδωκεν, ὁ κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον.

22 ἐν τούτοις πᾶσιν τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐχ ἥμαρτεν Ἰὼβ τοῖς χείλεσιν ἐναντίον τοῦ κυρίου, καὶ οὐκ ἔδωκεν ἀφροσύνην τῷ θεῷ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et dixit Dominus ad Sathanam: En vniuersa quæ habet, in manu tua sunt; tantùm in eum ne extendas manum tuam ad nocendum: & egressus est Sathanas à facie Domini. " Et factum est die primo hebdomadis, & filij eius & filiæ eius comedebant & bibebant vinum in domo fratris sui primogeniti. " Et nuncius venit ad Iob, & ait: Boues arabant, & asinæ pascebantur iuxta eos: " Et irruit repentè Lilith regina Zamargad, & tulit eos, & pueros occiderunt exercitus eius in ore gladij, & euasi tantùm solus vt nunciarem tibi. " Adhuc iste loquebatur, & alius venit, & ait: Ignis cecidit de cælo à facie Domini, & combussit oues & pueros & consumpsit eos, & euasi tantùm ego solus vt nunciarem tibi. " Adhuc iste loquebatur, & alius venit & ait: Chaldæi constituerunt tres turmas, & diffusi sunt super camelos & tulerunt eos, & pueros occiderunt in ore gladij; & euasi etiam ego solus vt nunciarem tibi. " Adhuc iste loquebatur, & alius venit & ait: Filij tui & filiæ tuæ comedebant & bibebant vinum in domo fratris sui primogeniti: " Et ecce turbo magnus venit à latere deserti, & fetigit quatuor angulos domus, & ruit super pueros, & mortui sunt: & euasi quoque ego solus vt nunciarem tibi. " Et forte surrexit Iob, & scidit pallium suum, & totondit caput suum, & cecidit super terram & adorauit. " Et dixit: Nudus egressus sum de ventre matris meæ, & nudus reuertar illuc ad domum sepulturæ. verbum Domini dedit, & nunc quia ablatum est, sit nomen Domini benedictum. " In omnibus his non peccauit Iob, neque reddidit verba blasphemiæ coram Domino.

תרגום

13 וַאֲמַר יְיָ לְסָטָנָא הָא כָּל דִּילֵהּ בִּידָךְ לְחוֹד לְנַפְשֵׁהּ לָא תִשְׁוֵי יְדָךְ לְמִנְזַק וּפַּק סָטָנָא מִן קֳדָם יְיָ׃ 14 וַהֲוָה יוֹמָא חַד וּבְנוֹהִי וּבְנָתֵהּ מְסַחֲדִין וְשָׁתִין חֲמַר בְּבֵית אֲחוּהוֹן רַבְּהוֹן׃ 15 וְתַקִּיף אָנָא לֵית אִיּוֹב וַאֲמַר הוֹרָמָא חֲזָאָה דִּיזִין וְאַתְקִנוּ רַעְיָן עַל סְטַרְיְהוֹן וְסַגִּיאִין וְקַטִּילוּ אוּכְלוֹסָא לְפָתְגָם דְּחַרְבָּ וְאִשְׁתֵּיזִבְתָּ לְחוֹד אֲנָא לְבִלְחוֹדִי לְמֶחֱוֵי לָךְ׃ 16 וְעַד כַּדְנָא מְמַלֵּל דֵּין אָמָא וַאֲתַר אֶשָׁא מִן קֳדָם יְיָ נְפָלָא מִן שְׁמַיָּא וְאוֹקִידַת בְּעָאנָא וּבְעַלְיְמֵיָא וּתְקַרְתִּנַּת וְאִשְׁתֵּיזִבְתָּ לְחוֹד אֲנָא בִּלְחוֹדִי לְמֶחֱוֵי לָךְ׃ 17 עַד כַּדְנָא מְמַלֵּל דֵּין אָמָא וַאֲתַר בְּשַׁלְיָאֵי סָדִיו תַּלְתָּא אוּכְלוֹסִין וְאִתְפְּשָׁטוּ עַל גַּמַּלַיָּא וְדַקְרִנּוּן וְיָת עַלְיְמֵיָא קְטָלוּ
18 וְעַד כַּדְנָא מְמַלֵּל דֵּין אָמָא וַאֲתָא אָחֳרָן וְאָמַר בְּנָיִךְ וּבְנָתָיִךְ מְסַחֲדִין וְשָׁתִין חֲמַר בְּבֵית אֲחוּהוֹן רַבְּהוֹן׃ 19 וְהָא זַעֲוָא רַבְּתָא אַתְיָא מִסְּטַר מַדְבְּרָא וְקָרַב בְּאַרְבַּעְתָּא זְוִיתָא דְּבֵיתָא וּנְפַל עַל עֻלְיְמַיָּא וּמִיתוּ וְאִשְׁתֵּיזִבְתָּ אַף אֲנָא לְחוֹדִי לְמֶחֱוֵי לָךְ׃ 20 וְקָם אִיּוֹב וְגָזַר יָת מַעֲלֵהּ וְסָפַר יָת רֵישֵׁיהּ וּנְפַל עַל אַרְעָא וְסָגִיד׃ 21 וַאֲמַר עָרְטֻלַּי נְפַקִית מִכְּרֵיסֵיהּ דְּאִמִּי וְעָרְטֻלַּי אֲתוּב לְתַמָּן לְבֵי קְבוּרְתָּא מֵימְרָא דְּיְיָ יְהַב וְכִרְהִנְכְּבַ יְהֵא שְׁמֵהּ דְּיְיָ מְבָרַךְ׃ 22 בְּכָל דָּא לָא חַב אִיּוֹב וְלָא הָדַר מִלֵּי סְטָנָא קֳדָם יְיָ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ב

1 וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל־
יְהוָה וַיָּבֹא גַם־הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם לְהִתְיַצֵּב עַל־
יְהוָה׃

2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן אַי מִזֶּה תָּבֹא וַיַּעַן הַשָּׂטָן
אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר מִשּׁט בָּאָרֶץ וּמֵהִתְהַלֵּךְ בָּהּ׃

3 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ אֶל־עַבְדִּי
אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ בָאָרֶץ אִישׁ תָּם וְיָשָׁר יְרֵא
אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע וְעֹדֶנּוּ מַחֲזִיק בְּתֻמָּתוֹ וַתְסִיתֵנִי
בוֹ לְבַלְּעוֹ חִנָּם׃

4 וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר עוֹר בְּעַד־עוֹר וְכֹל
אֲשֶׁר לָאִישׁ יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ׃

5 אוּלָם שְׁלַח־נָא יָדְךָ וְגַע אֶל־עַצְמוֹ וְאֶל־בְּשָׂרוֹ
אִם־לֹא אֶל־פָּנֶיךָ יְבָרֶכְךָ׃

6 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן הִנֵּנוּ בְיָדֶךָ אַךְ אֶת־נַפְשׁוֹ
שְׁמֹר׃

7 וַיֵּצֵא הַשָּׂטָן מֵאֵת פְּנֵי יְהוָה וַיַּךְ אֶת־אִיּוֹב
בִּשְׁחִין רָע מִכַּף רַגְלוֹ וְעַד קָדְקֳדוֹ׃

8 וַיִּקַּח־לוֹ חֶרֶשׂ לְהִתְגָּרֵד בּוֹ וְהוּא יֹשֵׁב בְּתוֹךְ
הָאֵפֶר׃

9 וַתֹּאמֶר לוֹ אִשְׁתּוֹ עֹדְךָ מַחֲזִיק בְּתֻמָּתֶךָ בָּרֵךְ
אֱלֹהִים וָמֹת׃

10 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ כְּדַבֵּר אַחַת הַנְּבָלוֹת תְּדַבֵּרִי
גַּם אֶת־הַטּוֹב נְקַבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים וְאֶת־
הָרָע לֹא נְקַבֵּל בְּכָל־זֹאת לֹא־חָטָא אִיּוֹב
בִּשְׂפָתָיו׃

11 וַיִּשְׁמְעוּ שְׁלֹשֶׁת רֵעֵי אִיּוֹב אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת
הַבָּאָה עָלָיו וַיָּבֹאוּ אִישׁ מִמְּקֹמוֹ אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי
וּבִלְדַּד הַשּׁוּחִי וְצוֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיִּוָּעֲדוּ יַחְדָּו לָבוֹא
לָנוּד־לוֹ וּלְנַחֲמוֹ׃

CAP. II.

A FActum est autem cùm quadam die venissent filij Dei, & starent coram Domino, venisset quoque Sathan inter eos, & stare in conspectu eius,

2 ² Vt diceret Dominus ad Sathan; Vnde venis? Qui respõdens ait, Circuiui terram, & perambulaui eam.

3 ² Et dixit Dominus ad Sathan: Nunquid cõsiderasti seruum meum Iob, quòd non sit ei similis in terra, vir simplex & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo, & adhuc retinens innocentiam? Tu autem commouisti me aduersus eum, vt affligerem eum frustrà.

4 ² Cui respondens Sathan ait: Pellem p
B pelle, & cũcta quæ habet homo dabit pro anima sua:

5 ² Alioquin mitte manum tuam, & tange os eius & carnem, & tunc videbis quòd in faciem benedicat tibi.

6 ² Dixit ergo Dominus ad Sathan: Ecce in manu tua est: veruntamen animam illius serua.

7 ² Egressus igitur Sathan à facie Domini, percussit Iob vlcere pessimo à planta pedis vsque ad verticem eius.

8 ² Qui testa saniem radebat, sedens in
C sterquilinio.

9 ² Dixit autem illi vxor sua: Adhuctu p
manes in simplicitate tua? Benedic Deo, & morere.

10 ² Qui ait ad illam: Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Si bona suscepimus de manu Dei, mala quare non sustineamus? In omnibus his non peccauit Iob labiis suis.

11 ² Igitur audientes tres amici Iob omne
D malum quod accidisset ei, venerunt singuli de loco suo, Eliphaz Themanites, & Baldad Suites, & Sophar Naamarthites. condixerant enim vt pariter venientes visitarent eum & consolarentur.

β.

1 ² Ἐγένετο δὲ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ παρεστῆναι ἐναντίον τοῦ κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν παρεστῶσαι ἐναντίον τοῦ κυρίου.

2 ² καὶ εἶπεν ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ, πόθεν σὺ ἔρχῃ; τότε εἶπεν ὁ διάβολος ἐναντίον τοῦ κυρίου, διαπορευθεὶς τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν σύμπασαν γῆν.

3 ² εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς τὸν διάβολον, προσέσχες σοῦ τῇ διανοίᾳ μου ἰῶβ, ὅτι οὐκ ἔστι κατ' αὐτὸν τὸν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄνθρωπος ἄκακος, ἀληθινός, ἄμεμπτος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς κακοῦ, ἔτι τε ἔχεται ἀκακίας. σὺ δὲ εἶπας, ἵνα ὑπαρχούσῃ αὐτῷ διακενῆς ὀλοθρεύσαι.

4 ² ὑπολαβὼν δὲ ὁ διάβολος εἶπε τῷ κυρίῳ, δέρμα ὑπὲρ δέρματος, καὶ πάντα ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώπῳ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δώσει.

5 ² οὐ μὴν ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου καὶ ἅψαι τῶν ὀστῶν αὐτοῦ καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ, εἰ μὴ εἰς πρόσωπόν σε εὐλογήσει.

6 ² εἶπε δὲ ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ, ἰδοὺ παραδίδωμί σοι αὐτόν, μόνον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ φύλαξον.

7 ² καὶ ἐξῆλθεν ὁ διάβολος ἀπὸ προσώπου κυρίου, καὶ ἔπαισε τὸν ἰῶβ ἕλκει πονηρῷ ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς.

8 ² καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὄστρακον, ἵνα τὸν ἰχῶρα ξύῃ, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐκτὸς τῆς αὐλῆς.

9 ² καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μέχρι τίνος καρτερήσεις; εἰπὸν ῥῆμα πρὸς θεὸν καὶ τελεύτα.

10 ² ὁ δὲ ἐμέλεψας αὐτῇ εἶπεν, ἵνατί ὥσπερ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας; εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ ὑποίσομεν; ἐν τούτοις πᾶσιν οἷς συμβεβήκασιν αὐτῷ οὐδὲν ἥμαρτεν ἰὼβ τοῖς χείλεσιν ἐναντίον θεοῦ.

11 ² ἀκούσαντες δὲ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ τὰ κακὰ πάντα τὰ ἐπελθόντα αὐτῷ, παρεγένοντο ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χώρας ἐπὶ παρακαλέσαι αὐτόν, ἐλιφὰζ ὁ βασιλεὺς θαιμανῶν βασιλεύς, βαλδὰδ ὁ σαυχαίων τύραννος, σωφὰρ ὁ μιναίων βασιλεύς. καὶ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν τοῦ παρακαλέσαι καὶ ἐπισκέψασθαι αὐτόν.

CAP. II.

FVit autem sicut dies hæc, & venerunt filij 1
Dei vt astarent coram Domino, & Diabolus venit in medio eorum, vt astaret coram Domino.

² Et dixit Dominus Diabolo: Vnde tu ve- 2
nisti? tunc dixit Diabolus coram Domino: Postquam discurri eam quæ sub cælo, & deambulaui vniuersam, adsum.

³ Dixit autem Dominus ad Diabolum: Con- 3
siderasti igitur seruum meum Iob, quòd non est secundum eum ex his qui in terra: homo innocens, verax, sine defectu, pius, abstinens ab omni malo, adhucque adhæret innocentiæ. tu autem dixisti, substantiam eius frustra perdere.

⁴ Suscipiens autem diabolus dixit Domino: 4
Pellem pro pelle, & omnia quæcunque sunt homini, pro anima sua dabit:

⁵ Quin imò autem mitte manum tuam & 5
tange ossa eius & carnes eius, si non in faciem tibi benedicat.

⁶ Dixit autem Dominus Diabolo: Ecce tra- 6
do tibi eum; tantum animam illius serua.

⁷ Et egressus est Diabolus à Domino, et per- 7
cussit Iob vlcere malo à pedibus vsque ad caput.

⁸ Et accepit sibi testam, vt saniem raderet. 8
& ipse sedebat intus in cinere.

⁹ Et dixit ei vxor sua: Vsquequo tolerabis? 9
sed dic quoddam verbum contra Deum, & morere.

¹⁰ Ille autem inspiciens eam dixit: Vt quid 10
tanquam vna stultarum mulierum locuta es? si bona suscepimus de manu Domini, mala non sustinebimus? In his omnibus quæ acciderunt ei, nihil peccauit Iob labiis coram Deo.

¹¹ Cum audissent autem tres amici eius ma- 11
lamnia quæ superuenissent ei, venerunt vnusquisque de propria regione ad consolãdum eum, Eliphaz Themanorum rex, Baldad Sauchæorum tyrannus, Sophar Minæorum rex. & venerunt ad eum vnanimiter, vt consolarentur & visitarent eum.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. II.

ET fuit dies iudicij magni dies remissionis delictorum, & venerunt cæteræ angelorum vt starent in iudicio coram Domino, & venit etiam Sathanas in medio eorum, vt staret in iudicio coram Domino. ² Et dixit Dominus ad Sathanan: Vnde venis? & respondit Sathanas Domino, & dixit: A discurrendo in terram vt inquirerem opera filiorum hominum, & ab ambulando in ea. ³ Et dixit Dominus ad Sathanan: Nunquid posuisti cor tuum ad seruum meum Iob? quia non est ei similis in terra populorum, vir perfectus & rectus, timens à facie Domini, & recedens à malo: & adhuc ipse retinet perfectionem suam, & commouisti verbum meum aduersus eum vt affligeret eum frustrà. ⁴ Et respondit Sathanas coram Domino & ait: Membrum pro membro, & omnia quæ habet filius hominis, tradet pro anima sua. ⁵ Veruntamen extende nunc plagam manus tuæ, & tange os eius & animam eius, si non in conspectu verbi tui irritabit te. ⁶ Et dixit Dominus ad Sathanan: Ecce ipse traditus est in manu tua: veruntamen animam illius serua. ⁷ Et egressus est Sathanas à facie Domini, & percussit Iob scabie pessima à planta pedis eius vsque ad verticem eius. ⁸ Et tulit sibi testam vt scalperet se cum ea: & ipse sedebat in medio cineris. ⁹ Et dixit ei vxor eius: Adhuc tu retines simplicitatem tuam? benedic verbo Domini, & morere. ¹⁰ Et dixit ei: Sicut loquitur vna de mulieribus quæ operantur ignominiam in domo patris sui, sic tu loqueris, tantummodo bonum recipiemus à facie Domini, & malum non suscipiemus? In omnibus his non peccauit Iob labiis suis. ¹¹ Et audierunt tres socij Iob omne malum istud quod venerat super eum, & venerunt vnusquisque de loco suo, Eliphaz qui erat de Theman, & Baldad qui erat de Sua, & Sophat qui erat de Naama, & coniuncti sunt simul vt venirent & mouerent capita sua super eum, & consolarentur eum.

תרגום

ב

ב ¹ הַוָּה יוֹם דִּינָא רַבָּא יוֹם שְׁבוּק סָרְחָנַיָּא וַאֲתוֹ כְּיתֵי מַלְאֲכַיָּא לְמֶקֱם נְדִינָא קֳדָם יְיָ וַאֲתָא לְחוֹד סִטְנָא בְּמֶקֱמֵיהוֹן לְמֶקֱם בְּרִינָא
קֳדָם יְיָ׃ ² וַאֲמַר יְיָ לְסִטְנָא מִן מָנַן אַתְּ אָתֵי וַאֲחִיב סִטְנָא וְאָמַר מִן סְחוֹרָא דְּאַרְעָא לְמֶחֱמֵי בְּנֵי נָשָׁא וּמִקַּדְמַ לְכָא הָה׃
³ וַאֲמַר יְיָ לְסִטְנָא הָא סְלֵיקְתָּ לִבָּךְ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב אֲרוּם לֵית דְּכְוָתֵיהּ בְּאַרְעָא דְּעַמְמַיָּא גְּבַר שְׁלִים וְקָרִיב וְדָחִל מִן קֳדָם יְיָ וְעָדֵי מִן
בִּישׁ וְהַד כַּדְּ נָטַר הוּא תֻּמְּתֵיהּ וְאַרְהַבְתָּ בֵּיהּ לְמִשְׁצֵי יָתֵיהּ בְּלָא טַעֲמָא׃ ⁴ וַאֲחִיב סִטְנָא קֳדָם יְיָ וַאֲמַר אֲבָרָא תְּחוֹת אֲבָרָא וְכֹל
דְּלְגַבְרָא יִסְמַר מְטוֹל נַפְשֵׁיהּ׃ ⁵ וּבְרַם אוֹשֵׁיט כְּרִין מְחֵי יָדָךְ וְקָרִיב לְגַרְמֵיהּ וְלִבְסָרֵיהּ אֵין לָא בְּאַנְפּוֹי סָיְיכָךְ יְדַבְּרִנָּךְ׃
⁶ וַאֲמַר יְיָ לְסִטְנָא הָא הוּא כְּמִצְרָא בִּידָךְ לְחוֹד יָת נַפְשֵׁיהּ נְטוֹר׃ ⁷ וּפַּק סִטְנָא מִן קֳדָם יְיָ וּמְחָא יָת אִיּוֹב בִּשְׁחִינָא בִּישָׁא מִן
קָרְסֻלֵּיהּ דְּרַגְלֵיהּ וְעַד קִדְקֳדֵיהּ׃ ⁸ וּנְסַב לֵיהּ פִּחֲרָא לְאִתְקַרָּפָא בַּהּ וְהוּא יָתֵב בְּמִצְעָא קוּיְיסְתָּא׃
⁹ וַאֲמַרַת לֵיהּ אִתְּתֵיהּ עַד כְּדוֹן אַתְּ כְּרִין מְחַזֵּק בְּשְׁלִימוּתָךְ בָּרֵךְ מֵימְרָא דַּייָ וּמוֹת׃ ¹⁰ וַאֲמַר לַהּ הֵיכְמָה דִּי מַמְלְלָן חֲדָא מִן נְשַׁיָּא
דְּקַלְנָן קַלְיָא בֵּית אֲבָהָתָהּ הָא כִּרְיָן אַף כְּפִילָא לְחוֹד יָת כְּבָא נְקַבֵּל מִן קֳדָם יְיָ וְיָת בִּישָׁא לָא נְקַבֵּל מִן קֳדָם יְיָ עַל כָּל דָּא לָא חַב אִיּוֹב בְּסַפְוָתֵיהּ׃
¹¹ וּשְׁמַעוּ חַלְּפָא חַבְרֵי דְּאִיּוֹב יָת כָּל בִּישְׁתָּא הָדָא דַּאֲתָת עֲלוֹהִי וְאָתוֹ גַּבְרָא מִן אַתְרֵהּ עֲלִיפַז דְּמִן תֵּימָן וּבִלְדַּד דְּמִן שׁוּחִי וְצוֹפַר דְּמִן נַעֲמָתִי
וְאִתְחַבָּרוּ כֻּלְּהוֹן לְמֵיתֵי לְמֶנַח עֲלוֹהִי וּלְנַחֲמוּתֵיהּ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ג

1 אַחֲרֵי־כֵן פָּתַח אִיּוֹב אֶת־פִּיהוּ וַיְקַלֵּל אֶת־יוֹמוֹ׃
2 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
3 יֹאבַד יוֹם אִוָּלֵד בּוֹ וְהַלַּיְלָה אָמַר הֹרָה גָּבֶר׃
4 הַיּוֹם הַהוּא יְהִי חֹשֶׁךְ אַל יִדְרְשֵׁהוּ אֱלוֹהַּ מִמָּעַל
וְאַל תּוּפַע עָלָיו נְהָרָה׃
5 יִגְאָלֻהוּ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת תִּשְׁכֹּן עָלָיו עֲנָנָה
יַבְעֲתֻהוּ כְּמְרִירֵי יוֹם׃
6 הַלַּיְלָה הַהוּא יְקַחֲהוּ אֹפֶל אַל־יַחֵד בִּימֵי שָׁנָה
בְּמִסְפַּר יְרָחִים אַל־יָבֹא׃
7 הִנֵּה הַלַּיְלָה הַהוּא יְהִי גַלְמוּד אַל־תָּבוֹא רִנָּנָה בּוֹ׃
8 יְקַבְּהוּ אֹרְרֵי יוֹם הָעֲתִידִים עֹרֵר לִוְיָתָן׃
9 יֶחְשְׁכוּ כוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ יְקַו לְאוֹר וָאַיִן וְאַל יִרְאֶה
בְּעַפְעַפֵּי־שָׁחַר׃
10 כִּי לֹא סָגַר דַּלְתֵי בִטְנִי וַיַּסְתֵּר עָמָל מֵעֵינָי׃
11 לָמָּה לֹא מֵרֶחֶם אָמוּת מִבֶּטֶן יָצֵאתִי וְאֶגְוָע׃
12 מַדּוּעַ קִדְּמוּנִי בִרְכָיִם וּמַה־שָּׁדַיִם כִּי אִינָק׃
13 כִּי־עַתָּה שָׁכַבְתִּי וְאֶשְׁקוֹט יָשַׁנְתִּי אָז יָנוּחַ לִי׃
14 עִם־מְלָכִים וְיֹעֲצֵי אֶרֶץ הַבֹּנִים חָרְבוֹת לָמוֹ׃
15 אוֹ עִם־שָׂרִים זָהָב לָהֶם הַמְמַלְאִים בָּתֵּיהֶם כָּסֶף׃
16 אוֹ כְנֵפֶל טָמוּן לֹא אֶהְיֶה כְּעֹלָלִים לֹא רָאוּ
אוֹר׃
17 שָׁם רְשָׁעִים חָדְלוּ רֹגֶז וְשָׁם יָנוּחוּ יְגִיעֵי כֹחַ׃
18 יַחַד אֲסִירִים שַׁאֲנָנוּ לֹא שָׁמְעוּ קוֹל נוֹגֵשׂ׃
19 קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם הוּא וְעֶבֶד חָפְשִׁי מֵאֲדֹנָיו׃

12 Cumq; eleuassent procul oculos suos, non cognouerunt eum. & exclamantes plorauerunt, scissisq; vestibus sparserũt puluerem super caput suum in cælum.
13 Et sederunt cum eo in terra septẽ diebus & septem noctibus, & nemo loquebatur ei verbum. videbant enim dolorem esse vehementem.

CAP. III.

1 POst hęc aperuit Iob os suum, & maledixit diei suæ: 2 Et locutus est: 3 Pereat dies
2 in qua natus sum, & nox in qua dictũ est:
3 Conceptus est homo. 4 Dies illa vertatur in
4 tenebras. nõ requirat eum Deus desuper,
5 & non illustretur lumine. 5 Obscurẽt eum tenebræ & vmbra mortis, occupet eum ca-
6 ligo, & inuoluatur amaritudine. 6 Noctem illam tenebrosus turbo possideat. Non cõ putetur in diebus anni, nec numeretur in
7 mensibus. 7 Sit nox illa solitaria, nec laude
8 digna. 8 Maledicant ei qui maledicũt diei,
9 qui parati sunt suscitare leuiathan. 9 Obte-B nebrentur stellæ caligine eius. expectet lu
cem & non videat, nec ortum surgentis au-
10 rorę. 10 Quia non concluſit ostia ventris qui portauit me, nec abstulit mala ab ocu-
11 lis meis. 11 Quare non in vulua mortuus
sum? egressus ex vtero non statim perij?
12 12 Quare exceptus genibus? cur lactatus
13 vberibus? 13 Nunc enim dormiens si-C lerem, & somno meo requiescerem
14 14 Cum regibus & consulibus terræ, qui
15 ædificant sibi solitudines: 15 Aut cum principibus qui possident aurum, & re-plent domos suas argento.
16 16 Aut sicut abortiuum absconditum non subsisterem, vel qui concepti non vi-
17 derunt lucem. 17 Ibi impij cessauerunt à tumultu, & ibi requieuerunt fessi
18 robore: 18 Et quondam vinctі pariter sine molestia, non audierunt vocem D exactoris.
19 19 Paruus & magnus ibi sunt, & seruus liber à domino suo.

12 ἰδόντες ὦ αὐτὸν πόρρωθεν οὐκ ἐπέγνωσαν. καὶ βόησαντες φωνῇ μεγάλῃ ἐκλαυσαν ῥήξαντες ἕκαστος τὴν ἐαυτοῦ στολὴν, καὶ κατασαλεύσαντες χοῦν
13 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, παρεκάθησαν αὐτῷ ἐπὶ ἡμέρας καὶ ἐπὶ νύκτας, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν λόγον, ἑώρων γὰρ τὴν πληγὴν σφοδρὰν σφόδρα καὶ μεγάλην.

γ.

1 Καὶ μετὰ ταῦτα ἤνοιξεν ὁ Ἰὼβ τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ κατ-
2 εράσατο τὴν ἡμέραν αὐτοῦ λέγων· ἀπολοίτω ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐγεννήθην, καὶ ἡ νὺξ ἐν ᾗ εἶπαν, ἰδὲ ἄρσεν.
3 ἡ νὺξ ἐκείνη εἴη σκότος, καὶ μὴ ἀναζητήσαι αὐτὴν ὁ κύριος ἄνωθεν, μηδ' ἔλθοι εἰς αὐτὴν φέγγος.
4 ἐκλάβοι δ' αὐτὴν σκότος καὶ σκιὰ θανάτου, ἐπέλθοι ἐπ' αὐτὴν γνόφος. καὶ ταραχθείη ἡ ἡμέρα ἐκείνη,
5 καὶ ἡ νὺξ ἐκείνη, ἀποσκοτάζοι αὐτὴν σκότος. μὴ εἴη εἰς ἡμέρας ἐνιαυτοῦ, μὴ δ' ἀριθμηθείη εἰς ἡμέρας μηνῶν.
6 ἀλλὰ ἡ νὺξ ἐκείνη εἴη ὀδύνη, καὶ μὴ ἔλθοι ἐπ' αὐτὴν ἀφροσύνη μὴ δ' χαρμονή.
7 ἀλλὰ καταραοῖτο αὐτὴν ὁ καταρώμενος τὴν ἡμέραν ἐκείνην οἱ μέλλοντες διεγείρειν τὸν Λευιαθάν.
8 σκοτωθείη τὰ ἄστρα τῆς νυκτὸς ἐκείνης καὶ μὴ ἰδοιμέναι, καὶ εἰς φῶς μὴ ἔλθοι. καὶ μὴ ἴδοι ἑωσφόρον ἀνατέλλοντα·
9 ὅτι οὐ συνέκλεισε πύλας γαστρὸς μητρός μου, ἀπῆλ-
10 λαξε δὲ πόνον ἀπὸ ὀφθαλμῶν μου.
διατί γὰρ ἐν κοιλίᾳ οὐκ ἐτελεύτησα, ἐκ γαστρὸς δὲ ἐξῆλθον, καὶ οὐκ εὐθὺς ἀπωλόμην;
11 ἵνατί δὲ συνήντησέ μοι γόνατα, ἵνατί δὲ μαστὸς ἐθήλασα;
12 νῦν δὲ κοιμηθεὶς ἡσύχασα, ἐκοιμήσας δὲ ἀνε-
13 παυσάμην μετὰ βασιλέων βουλευτῶν γῆς, οἱ ἐδείμαντο ἑαυτοῖς ἐπὶ ἐρήμοις,
14 ἢ μετὰ δεχόντων, ὧν πολὺς ὁ χρυσὸς, οἱ ἔπλησαν οἴκους αὐτῶν ἀργυρίου,
15 ἢ ὥσπερ ἔκτωμα ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς, ἢ ὥσπερ νήπιοι οἱ οὐκ εἶδον φῶς.
16 ἐκεῖ ἀστεῖος ἐπαύσατο θυμὸν ὀργῆς, ἐκεῖ ἡσύχασε
17 σὺν τῷ κατάκοπον τὸ σῶμα· ὁμοθυμαδὸν δὲ
18 δεδεμένοι οὐκ ἤκουσαν φωνῆς φορολόγου.
19 μικρὸς καὶ μέγας ἐκεῖ ἐστι, καὶ θεράπων ἐλεύθερος τοῦ κύριου αὐτοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et leuauerunt oculos suos à longè, & non cognouerunt eum. & leuauerunt vocem suam & fleuerunt, & sciderunt vnusquisque pallium suum, & asperserunt puluerem super capita sua versus cælum. " Et sederunt cum eo in terra septem diebus & septem noctibus, & nemo loquebatur ei verbum, quia videbant quòd crescebat dolor vehementer. CAP. III.

POst hæc aperuit Iob os suum, & maledixit diei suæ. ' Et cecinit Iob & ait: ' Pereat dies in qua natus sum, & nox, qua dixit quis, Creatur est vir. ' Dies illa sit tenebrosa, non requirat eam Deus desuper, neque lustretur matutina luce. ' Coinquinent eam tenebræ, & vmbra mortis, habitent in ea nubes, & conturbent eam quasi amaritudo diei. ' Noctem illam occupent tenebræ, ne computetur in diebus solennibus anni: in numero Kalendarum mensium non veniat. ' In nocte illa sit tribulatio, non veniat cantus in ea. ' Maledicant ei, qui maledicunt diei vltionis, qui parati sunt, cùm suscitantur, tollere lamentationem suam. ' Obscurentur stellæ noctis caligine eius, expectet lucem & non adsit, neque videat surgentem auroram. " Quoniam non concluſit portas maxillæ meæ ventris, quæ sunt ostia ventris: nec abscondit laborem ab oculis meis. " Quare non à vulua mortuus sum? & quando egressus sum de ventre, defeci? " Quare præuenerunt me genua, & quare vbera, vt fugerem? " Iam enim eubarem & requieſcerem: dormirem, tunc quies esset mihi, " Cum regibus & consiliariis terræ, qui ædificant sibi solitudines: " Aut cum principibus quibus est aurum, qui implent curias suas argento. " Aut sicut abortiuum quod absconditum est in ventre, non subsisterem, vel sicut paruuli qui non viderunt lucem. " Ibi impij qui egerunt pœnitentiam, cessauerunt à tumultu gehennę, & ibi quieuerunt discipuli quorum virtus laborauit in lege. " Simul vincti in gymnasiis quieuerunt: non audierunt paruuli in domo magistri vocem doctoris. " Iacob qui vocatus est paruus, & Abraham qui vocatus est vetus, ibi sunt, & Isaac seruus Domini, qui egressus est liber ab alligatione à facie Domini dominatoris sui.

תרגום

10 תקפו יח עיניהון מן רחיק לא אשתמודעוהי וארימו קלהון ובכו ובזעו גבר יח טעילה ופרקו עפרא על רישיהון לעיא שפיראא׃
11 ויתיבו עמה על ארעא שבעה יומין ושבעה לילין ולית דמתמלל עמה פתגמא ארום חמו ארום רב ביגא לחדא׃
2 פתח כן פתח איוב יח פומיה ולשם יח יומה׃ 3 ופתם איוב ואמר׃ יתחבר יומא דאתילדה בה וליליא דאמר
איתברי גברא׃ 4 יומא ההוא יהא חשוכא לא יתבעיניה אלהא מלעילא ולא יתיפע עלוהי שפרפרא׃ 5 ויתמחן יהה חשוכא ושולי מותא
תשרי עלוהי ענננא יבשחון יהה היך מרירי יומא׃ 6 ליליא ההוא יתא עעולא לא יתעדר עם יומין שבין דשתה במנין ירחיא לא
יעול׃ 7 הא ליליא ההוא יתא עעולא לא יהעול רננא ביה׃ 8 לשטין יהה די לשטין יומא דאתגלגלתא לאתחזאה׃ 9 יתחשכון כוכבי נשף בחדקה יסתכי לנהורא ולא איתי ולא יחזי בריסוי קדמיתא׃ 10 ארום לא אחר פרתי דלמהי
דהנין דשי ברסיא ושתר עקלא מן עיני׃ 11 למה לא מן רחמה אמות מן בריסא כד נפקת ואתגניב׃ 12 מה דין אקדמוני ירכיא ומה
תדא ארום אינק׃ 13 ארום השתא שכבת ואשתדך ונסבה בכן ונוח לי׃ 14 עם מלכיא ויעצי ארעא דמשכללין אתרן להון׃
15 או עם רברביא דהבא להון דממלכן קודשיהון כסופא׃ 16 או היך נפלא דסתיר במסתנא ליה אשתי חיך טלייא דלא חסון נהורא׃
17 תמן רשיעי דעבדו תיובתא פסקו רוגזא נהנם ותמן נוחון תלמידי ראשי סלקי מיליהון כארזיהא׃ 18 כחדא אסירי סדקיא שלו לא
סמיעתא קל נגדא׃ 19 זעקד דאסקרי דדרק ואסרהם דאסקרי קשיש תמן הוא ועבדא חייוי דמפק מרחוקן
סניתא מן קדם יי קדיש דידיה׃

20 למה יתן לעמל אור וחיים למרי נפש׃
21 המחכים למות ואיננו ויחפרהו ממטמונים׃
22 השמחים אלי־גיל ישישו כי ימצאו־קבר׃
23 לגבר אשר־דרכו נסתרה ויסך אלוה בעדו׃
24 כי־לפני לחמי אנחתי תבא ויתכו כמים שאגתי׃
25 כי פחד פחדתי ויאתיני ואשר יגרתי יבא לי׃
26 לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי ויבא רגז׃

ד

1 ויען אליפז התימני ויאמר׃
2 הנסה דבר אליך תלאה ועצר במלין מי יוכל׃
3 הנה יסרת רבים וידים רפות תחזק׃
4 כושל יקימון מליך וברכים כרעות תאמץ׃
5 כי עתה תבא אליך ותלא תגע עדיך ותבהל׃
6 הלא יראתך כסלתך תקותך ותם דרכיך׃
7 זכר־נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו׃
8 כאשר ראיתי חרשי און וזרעי עמל יקצרהו׃
9 מנשמת אלוה יאבדו ומרוח אפו יכלו׃ 10 שאגת
אריה וקול שחל ושני כפירים נתעו׃ 11 ליש אבד
מבלי־טרף ובני לביא יתפרדו׃ 12 ואלי דבר יגנב
ותקח אזני שמץ מנהו׃ 13 בשעפים מחזינות לילה
בנפל תרדמה על־אנשים׃ 14 פחד קראני ורעדה
ורב עצמותי הפחיד׃ 15 ורוח על־פני יחלף תסמר
שערת בשרי׃ 16 יעמד ולא־אכיר מראהו תמונה
לנגד עיני דממה וקול אשמע׃
17 האנוש מאלוה יצדק אם מעשהו יטהר־גבר׃
18 הן בעבדיו לא יאמין ובמלאכיו ישים תהלה׃
19 אף שכני בתי־חמר אשר בעפר יסודם ידכאום
לפני־עש׃
20 מבקר לערב יכתו מבלי משים לנצח יאבדו׃
21 הלא־נסע יתרם בם ימותו ולא בחכמה׃

20 Quare misero data est lux, & vita his qui
21 in amaritudine aīæ sunt? Qui expectant
mortē, & nō venit, quasi effodiētes thesau-
22 rū: Gaudētq; vehemēter cùm inuenerint
23 sepulchrū. Viro cuius abscondita est via,
& circundedit eum Deus tenebris. Anteq̄
24 comedo suspiro, & quasi inūdātes aquæ sic
25 rugitus meus: Quia timor quē timebam
euenit mihi, & quod verebar accidit. Nō
26 ne dissimulaui? nōne silui? nonne quieui?
& venit super me indignatio. CAP. IIII.
1 RESpōdēs autē Eliphaz Themanites di-
2 xit: Si cœpim⁹ loq tibi, forsitā mole-
ste accipies. sed cōceptū sermonē tenere q̄s
3 poterit? Ecce docuisti multos, & man⁹ las-
4 sas roborasti: Vacillātes cōfirmauerūt ser
mones tui, & genua tremētia confortasti.
5 Nūc autē venit sup te plaga, & defecisti;
6 tetigit te & cōturbat⁹ es. Vbi est timor tu⁹,
B fortitudo tua, & patiētia tua, & pfectio via-
7 rū tuarū? Recordare obsecro te, quis vnq̄
innocēs periit? aut quādo recti deleti sunt?
8 Quin poti⁹ vidi eos qui opātur iniquita-
9 tē, & semināt dolores, & metūt eos, flante
Deo perisse, & spiritu iræ eius esse cōsūptos.
10 Rugitus leonis & vox leænæ, & dētes catu
11 lorū leonum cōtriti sunt. Tigris piit eo q̄
C nō haberet pdam, & catuli leonis dissipati
12 sunt. Porrò ad me dictū est verbū abscon
ditū, & quasi furtiuè suscepit auris mea ve
13 nas susurrij ei⁹. In horrore visionis noctur
14 næ qn̄ solet sopor occupare hoīes, Pauor
tenuit me & tremor, & oīa ossa mea pterri
15 ta sunt. Et cū spūs me pñte trāsiret, in-
16 horruerūt pili carnis meæ. Stetit quidā cu
D ius nō agnoscebā vultū, imago corā oculis
17 meis, & vocē quasi auræ lenis audiui. Nū-
q̄d homo Dei cōparatione iustificabitur,
18 aut factore suo purior erit vir? Ecce q̄ ser-
uiūt ei nō sūt stabiles, & ī angelis suis repe
19 prauitatē. Quāto magis hi qui habitāt do
mos luteas, qui terrenum habēt fundamē-
20 tum, consumētur velut à tinea? De manè
vsque ad vesperā succidentur, & quia nul-
lus intelligit, in æternū pibunt. 21 Qui autē reliqui fuerint, auferentur ex eis, morientur & nō in sapiētia.

Quare enim data est his qui sunt in amaritu- 20
dine lux? vita autem quæ sunt in doloribus ani-
mabus? Qui desiderant mortem, & non conse 21
quuntur effodientes quasi thesauros. Gaudētes 22
autem fuerunt si repererint: mors viro requies;
Cuius via abscōdita est, cōclusit enim Deus cō- 23
tra eum. Ante enim cibos meos suspirium venit 24
mihi, et fundētur quasi aquæ rugitus: Timor e- 25
nim, quē cogitaui, venit mihi: et quē timuerā, oc
currit mihi. Neq; pacē egi, neq; silui, neq; quie- 26
ui, venit autem mihi indignatio. CAP. IIII.
REspondens autem Eliphaz Themanites di- 1
cit: Si cœperimus loqui ad te, molestè acci- 2
pies? vim autē verborum tuorū quis feret? Si 3
enim tu admonuisti multos, et manus debiles cō-
solatus es, Languētesque erexisti verbis, geni- 4
busq; impotentibus fiduciā circūposuisti: Nunc 5
autē venit super te dolor et tetigit te, tu autem
accelerasti. Nūquid nō timor tuus est in stulti- 6
tia, et spes tua et malitia viæ tuæ? Recordare 7
igitur, quis existēs mūdus periit, aut quādo ve-
races radicitus perierunt? Quēadmodum vidi 8
arātes absurda, qui autē seminauerunt ea, dolo-
res metēt sibi. A præcepto Dñi peribūt: ab autē 9
spiritu iræ eius delebūtur. Rugitus leonis, vox 10
autē leænæ, superbia autē draconū extincta est.
Myrmicoleo periit, eo quòd nō haberet prædā: 11
catuli leonū defecerunt adinuicē: Ad me autem 12
dictū est abscōditè in furto. vtrū nō suscipiet mea
auris indecētia ab eo? In horrore ab visione mea 13
nocturna incidēs timor super hoīes. Horror au 14
tem mihi occurrit & tremor, et valdè mea ossa
concussit: Et spiritus in faciē meā irruit, hor- 15
ruerunt autem mei pili & carnes: Surrexi & 16
non cognoui, vidi, & non erat forma ante ocu-
los meos, sed auram & vocem audiui. Quid 17
enim? Nunquid mundus erit mortalis coram
Domino? aut ab operibus suis inculpabilis vir?
Si contra pueros suos non credit, contra au- 18
tem angelos suos obliquum quid excogitauit.
Eos autem qui habitant domos luteas, ex qui- 19
bus & ipsi ex eodem luto sumus, percussit eos
tineæ in modum: Et à manè vsque ad vespe- 20
ram non amplius sunt: eò quòd non potuerunt
ipsi se adiuuare perierunt. 21 *Abstulit reliquum eorum in eis, perierunt eò quòd non habuerunt eis sapientiam.*

20 ἱνατί γὰρ δέδοται τοῖς ἐν πικρίᾳ φῶς; ζωὴ δὲ ταῖς ἐν ὀδύναις
21 ψυχαῖς; οἳ ἱμείρονται τοῦ θανάτου, καὶ οὐ τυγχάνουσιν ἀ-
22 νορύσσοντες ὥσπερ θησαυρούς. περιχαρεῖς δὲ ἐγένοντο
23 ἐὰν κατατύχωσι, θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις· ἡ ὁδὸς ἀ-
24 πεκρύβη, συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς κατ' αὐτοῦ. πρὸ γὰρ τῶν σί-
των μου στεναγμός ἥκει μοι, καὶ χυθήσεται ὡς ὕδατα βρυ-
25 χώματα. φόβος γὰρ ὃν ἐφρόντισα ἦλθέ μοι, καὶ ὃν ἐδε-
26 δοίκειν συνήντησέ μοι. οὔτε εἰρήνευσα, οὔτε ἡσύχασα, οὔ-
τε ἀνεπαυσάμην, ἦλθε δέ μοι ὀργή. Δ'.
1 Ὑπολαβὼν δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης λέγει, εἰ ληψόμεθα
2 λαλῆσαι πρὸς σέ, κοπιάσεις; ἰσχὺν δὲ ῥημάτων σου τίς ὑ-
3 ποίσει; εἰ γὰρ σὺ ἐνουθέτησας πολλοὺς καὶ χεῖρας ἀσθενεῖς πα
4 ρεκάλεσας, ἀσθενοῦντάς τε ἐξανέστησας ῥήμασι, γόνασί
5 τε ἀδυνατοῦσι θάρσος περιέθηκας. νυνὶ δὲ ἥκει ἐπὶ σὲ πό-
6 νος καὶ ἥψατό σου, σὺ δὲ ἐσπούδασας. πότερον οὐχ ὁ φόβος
σου ἐστὶν ἐν ἀφροσύνῃ καὶ ἡ ἐλπίς σου καὶ ἡ κακία τῆς ὁδοῦ σου;
7 μνήσθητι οὖν, τίς ὢν καθαρὸς ἀπώλετο, ἢ πότε ἀληθινοὶ ὁ-
8 λόρριζοι ἀπώλοντο; καθ' ὃν τρόπον εἶδον τοὺς ἀροτριῶντας
τὰ ἄτοπα, οἱ δὲ σπείροντες αὐτά, ὀδύνας θεριοῦσιν ἑαυ-
9 τοῖς. ἀπὸ προστάγματος κυρίου ἀπολοῦνται· ἀπὸ δὲ πνεύ-
10 ματος ὀργῆς αὐτοῦ ἀφανισθήσονται. σθένος λέοντος, φωνὴ
11 δὲ λεαίνης, γαυρίαμα δὲ δρακόντων ἐσβέσθη. μυρμη-
κολέων ὤλετο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν βοράν. σκύμνοι λεόντων
12 ἔλιπον ἀλλήλους. πρὸς ἐμὲ δὲ ἐλαλήθη λαθραίως ἐν
κλοπῇ. πότερον οὐ δέξεται μου τὸ οὖς ἐξαίσια παρ' αὐτοῦ;
13 ἐν ἐκπλήξει ἀπὸ ὁραμάτων μου νυκτερινῶν ἐπιπίπτων φό-
14 βος ἐπ' ἀνθρώποις, φρίκη δέ μοι συνήντησε καὶ τρόμος
15 καὶ μεγάλως μου τὰ ὀστᾶ συνέσεισε, καὶ πνεῦμα ἐπὶ πρό-
σωπόν μου ἐπῆλθεν, ἔφριξαν δέ μου τρίχες καὶ σάρκες·
16 ἀνέστην καὶ οὐκ ἐπέγνων, εἶδον καὶ οὐκ ἦν μορφὴ πρὸ ὀφ-
17 θαλμῶν μου, ἀλλ' ἢ αὔραν καὶ φωνὴν ἤκουον. τί γάρ; μὴ
καθαρὸς ἔσται βροτὸς ἐναντίον τοῦ κυρίου; ἢ ἀπὸ τῶν ἔργων
18 αὐτοῦ ἄμεμπτος ἀνήρ; εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πιστεύει, κατὰ δὲ
19 ἀγγέλων αὐτοῦ σκολιόν τι ἐπενόησε. τοὺς δὲ κατοικοῦν-
τας οἰκίας πηλίνας, ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἐσ-
20 μέν, ἔπαισεν αὐτοὺς σητὸς τρόπον, καὶ ἀπὸ πρωΐθεν
ἕως ἑσπέρας οὐκ ἔτι εἰσί, παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἑαυ-
21 τοῖς βοηθῆσαι ἀπώλοντο. ἐνεξῆρε τὸ ὑπόλειμμα αὐ-
τῶν ἐν αὐτοῖς, ἀπώλοντο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς σοφίαν.

תרגום

20 למה יתב לְלָעֵי נהורא וחיי למרירי נפש׃ 21 דאורכין למותא וליתוהי ומפסין לה מטמוניא׃ 22 דהוין חדן לדיצא חשיתא יחדון ארום ישכחון בית קבורתא׃ 23 כל אלין מרירתא לגבר דאורחה מטמרא וטלל אלהא אמטולתה׃ 24 ארום קדם סעודתי [illegible] ואתנך היך מימי אכליתי׃ 25 ארום דלוחא דלחת ואתת [illegible] לי׃ 26 לא שליתי ולא שלית מבשורתא [illegible] ולא שדוכית מבשורתא דיקידתא דען ולא נחית מבשורתא דגמליא ואתא רגזא על בשורתא דבניא׃
ד 1 ואתיב אליפז דמן תימן ואמר׃ 2 העל נסיון פתגמא דמטא לותך תשתלהי ולמעכבא במליא מן יכול׃ 3 הא [illegible]
[illegible]

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

20 Quare datur fatigato lux, & vita his qui amaro sunt animo? 21 Qui expectant mortem & non venit, & scrutantur eam magis quàm thesauros absconditos. 22 Qui lætabantur in exultatione, modò lætantur cùm inuenerint domum sepulchri. 23 Omnes hæ amaritudines sunt viro cuius via abscondita est, & obumbrauit Deus apud eum. 24 Quoniam ante prandium meum gemitus meus venit, & fluunt velut aquæ rugitus mei. 25 Quia timor quem timebam venit mihi, & quod formidabam, euenit mihi. 26 Nonne dissimulaui & nonne quieui, quoniam nunciatum est mihi de bobus & asinis? & nonne dormiui quoniam nunciatum est mihi de incendio ouium? & nōne quieui quando nunciatum est mihi de camelis? & venit indignatio quoniam nunciatum est mihi de morte filiorum? CAP. IIII.
1 ET respōdit Eliphaz q̄ erat de Themā & dixit: 2 Nūquid ꝓpter tētationē rei quæ ad te puenit, deficis; & retinere verba quis poterit? 3 Ecce castigabas multos & manus infirmorū roborabas. 4 Et corruētē in peccatū suscitabāt verba tua, & genua labētia in delictum cōfortabas. 5 Quia nūc venit ad te & defecisti: tetigit te & turbat⁹ es. 6 Nōne timor tu⁹ erat expectatio tua? spes tua & pfectio viarū tuarū? 7 Recordare nunc quis est q̄ sic iust⁹ sicut Abrahā qui periit, & vbi recti sicut Isaac & Iacob deleti sunt? 8 Quēadmodū vidi gnationē diluuij, operātes iniquitatē & facientes laborē retributionē accipiēt ab eo. 9 A verbo Dei peribūt, & à turbine naris eius cōsumētur. 10 Rugitus Esau, qui cōparat⁹ est leoni rapaci, & vox Edō quæ cōparata est leænæ, cōtremiscere faciūt sicut vrsi in rapina sua, & principes ei⁹ qui comparati sunt leænæ separati sunt vt diripiāt pdā. 11 Ismahel autē qui cōparat⁹ est leoni peribit, eò q̄ nō habet meritū: & filij ei⁹ sicut pdones qui separati sunt à viis rectis. 12 Ad me autē dictū est verbū repētè, & didicit auris mea aliquid quod redūdauit ex eo. 13 In cogitationib⁹ visionis nocturnæ quādo irruit sopor super filios hoīm: 14 Timor accidit mihi & tremor, & multitudinē mēbrorū meorū pauere fecit. 15 Et turbo super faciē meā trāsiuit: inflammauit tempestas carnē meā. 16 Astitit quidā cui⁹ aspectū nō agnoscebā: similitudo erat in cōspectu oculorū meorū susurrationē, & quasi vocem multorū audiebā. 17 Clamauit & dixit: Nūquid potest fili⁹ hoīs Dei cōparatione iustificari, aut factore suo mūdior erit vir? 18 Ecce seruis suis prophetis non credit, & in angelis suis ponit occasionem. 19 Quanto magis impij qui habitant in sepulchris luti, quorum fundamenta sunt in puluere conterentur coram verme! 20 De manè vsque ad vesperam percussi sunt: eò quòd non imponit eis terminum, in æternū peribūt. 21 Nonne quia non est eis iustitia, ablatum est auxilium eorum, morientur & non in sapientia?

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. V.

1 VOca ergo si est qui tibi respondeat, &
A ad aliquem sanctorum conuertere.
2 * Vere stultum interficit iracundia, &
3 paruulum occidit inuidia. * Ego vidi
stultum firma radice, & maledixi pulchri-
4 tudini eius statim. * Longè sient filij
eius à salute, & conterentur in porta, &
5 non erit qui eruat. * Cuius messem
B famelicus comedet, & ipsum rapiet armatus, & bibent sitientes diuitias eius.
6 * Nihil in terra sine causa fit, & de hu-
7 mo non egredietur dolor. * Homo nasci-
tur ad laborem, & auis ad volatum.
8 * Quamobrem ego deprecabor Deum,
& Deum ponam eloquium meum: * Qui
facit magna & inscrutabilia, & mirabilia
10 absque numero. * Qui dat pluuiã super
faciem terræ, & irrigat aquis vniuersa.
11 * Qui ponit humiles in sublime, & mœ-
12 rentes erigit sospitate. * Qui dissipat
cogitationes malignorum, ne possint im-
C plere manus eorum quod cœperant.
13 * Qui apprehendit sapientes in astutia
corum, & consilium prauorum dissipat.
14 * Per diem incurrent tenebras, & quasi
in nocte sic palpabunt in meridie.
15 * Porrò saluum faciet egenum à gladio
oris eorum, & de manu violenti pauperẽ.
16 * Et erit egeno spes, iniquitas autẽ con-
17 trahet os suum. * Beatus homo qui cor-
ripitur à Deo. Increpationẽ ergo Domini
18 ne reprobes; * Quia ipse vulnerat & me-
detur; percutit, & manus eius sanabunt.
19 * In sex tribulationibus liberabit te, &
D in septima non tanget te malum.
20 * In fame eruet tẽ de morte, & in bello
de manu gladij.
21 * A flagello linguæ absconderis, & non
timebis calamitatem cùm venerit.
22 * In vastitate & fame ridebis, & bestias
terræ non formidabis.
23 * Sed cum lapidibus regionum pactum
tuum, & bestiæ terræ pacificæ erunt tibi.

CAP. V.

1 VOca autem si quispiam te audiet, aut si ali-
quem angelorum sanctorum videbis:
2 * Et enim stultum interficit iracundia, dece-
ptum autem occidit inuidia.
3 * Ego autem vidi stultos radices iacientes, et
maledixi pulchritudini eorum statim.
4 * Longè fiant filij eorum à salute, & confe-
rentur in portis minorũ, & non erit qui eruat.
5 * Quæ enim illi messuerunt, famescens come-
det, ipsi autem ab armatis tollentur. absorbea-
tur eorum fortitudo. * Non enim egredie-
6 tur de terra labor, neque de montibus germi-
nabit dolor.
7 * Sed homo nascitur labori, pulli autem a-
quilarum sublimia volant.
8 * Veruntamen autem et ego deprecabor Do-
minum, Dominum autem omnium dñm inuoca-
bo: * Qui facit magna & inuestigabilia, glorio-
sáque & mirabilia quorum non est numerus.
10 * Qui dat pluuiam super terram, qui mittit
aquam super eam quæ sub cælo. * Qui facit
11 humiles in sublime, & perditos erigit.
12 * Qui dissipat consilia callidorum, & non fa-
cient manus eorum veritatem. * Qui appre-
13 hendit sapientes in prudentia, consilium autem
peruersorum abstulit. * Per diem occurrent
14 ex tenebræ, at in meridie palpent quasi in nocte.
15 * Pereant autem in bello, impotens autem
egrediatur de manu potentis. * Sit autem pau-
16 peri spes, iniusti autem os obturetur.
17 * Beatus autem homo quem corripuit Domi-
nus: increpationẽ autẽ omnipotentis ne renuas.
18 * Ipse enim dolere facit, & rursus restituit;
percussit, & manus eius sanauerunt.
19 * Sexies de necessitatibus te eruet, in autem
septima non tanget te malum.
20 * In fame eruet te de morte, in bello autem
de manu ferri soluet te.
21 * A flagello linguæ te abscondet, & non ti-
mebis à malis venientibus.
22 * Iniustos et iniquos deridebis, ab autem be-
stiis terris non timebis.
23 * Bestiæ enim feræ pacificæ erunt tibi.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. V.

VOca nunc si est qui tibi respondeat, & ad aliquem ex sanctis respice. ' Quia stultum interficiet ira Dñi, & insipientem occidet inuidia
insaniæ. ' Ego vidi stultum plantatum, & maledixi habitaculo eius repentè. ' Longè sint filij eius à salute in seculo venturo, & con-
terantur in portis gehennæ in die iudicij magni, & non sit qui eripiat. ' Cuius messem famelici comedent, & armati armis bellicis tollent
eam, & sitientes prædones substantiam eius. ' Quoniam non egreditur de puluere iniquitas, & de terra non oritur labor. ' Filius enim
hominis ad laborandũ in lege creatus est, & filius dæmoniũ in altum volat. " Veruntamen ego quærã doctrinam à fortissimo, & ad Deũ po-
ad eloquium meum. " Qui facit magna quorum non est finis, & mirabilia donec non sit numerus. " Qui dat pluuiam super faciem terræ
Israel, & mittit aquas super faciẽ prouinciæ populorũ. " Vt ponat humiles fame in sublime, & denigrati inopia confortentur salute. " Qui
irritas facit cogitationes Ægyptiorum, qui callidè cogitauerũt, vt malè facerẽt Israel, & non est operata manus eorum consilijũ sapientię suæ.
" Qui comprehendit sapientes Pharaonis in sapientia eorũ, & consiliũ astrologorũ suorũ peruertorũ reddidit super eos. " Per diẽ incurrebant
tenebris, & sicut in nocte palpabant in meridie. " Et redemit populũ suum ab occisione oris eorũ, & de manu regis fortis populũ pauperẽ.
" Fuit pauperi spes, & consiliũ impij obturauit os suum. " Ecce beatus est Abraham, vir quem corripiebat Deus: & tu Israel disciplinam
omnipotentis ne abucias. " Quoniam ipse adducit plagam, & adfert medicinam; percutit, & manus eius sanant. " In sex tribulationibus
liberabit te, & in septima non accedet ad te malum. " In fame Ægypti redemit te à morte, & in bello Amalec de occisione gladij. " In no-
cumento linguæ Balaam absconderis inter populos, & non timebis à vastitate Madianitarum cùm venerit. " In vastitate Sion & in fame
deserti ridebis, & à castris Og qui comparatus est bestiæ terræ, non timebis. " Quoniam cum tabulis lapideis qui dati sunt in agro, est pa-
ctum tuum: & Cananæi qui comparati sunt bestiis agri, inierunt pacem tecum.

ה

1 קְרָא־נָא הֲיֵשׁ עֹנֶךָ וְאֶל־מִי מִקְּדֹשִׁים תִּפְנֶה׃
2 כִּי לָאֱוִיל יַהֲרֹג־כָּעַשׂ וּפֹתֶה תָּמִית קִנְאָה׃
3 אֲנִי רָאִיתִי אֱוִיל מַשְׁרִישׁ וָאֶקֹּוב נָוֵהוּ פִּתְאֹם׃
4 יִרְחַקּוּ בָנָיו מִיֵּשַׁע וְיִדְכְּאוּ בַשַּׁעַר וְאֵין מַצִּיל׃
5 אֲשֶׁר קְצִירוֹ רָעֵב יֹאכֵל וְאֶל־מִצְנִים יִקָּחֵהּ
וְשֹׁאֲפִ֣ים צְמִ֣ים חֵילָ֑ם׃
6 כִּי לֹא־יֵצֵא מֵעָפָר אֶוֶן וּמֵאֲדָמָה לֹא־יִצְמַח עָמָל׃
7 כִּי אָדָם לַעְמָל יוּלָד וּבְנֵי־רֶשֶׁף יַגְבִּיהוּ עוּף׃
8 אוּלָם אֲנִי אֲדַרֹשׁ אֵל וְאֶל־אֱלֹהִים אָשִׂים
דִּבְרָתִי׃
9 עֹשֶׂה גְדֹלוֹת וְאֵין חֵקֶר נִפְלָאוֹת עַד־אֵין מִסְפָּר׃
10 הַנֹּתֵן מָטָר עַל־פְּנֵי אָרֶץ וְשֹׁלֵחַ מַיִם עַל פְּנֵי
חוּצוֹת׃
11 לָשׂוּם שְׁפָלִים לַמָּרוֹם וְקֹדְרִים שָׂגְבוּ וַיָּשַׁע׃
12 מֵפֵר מַחְשְׁבוֹת עָרוּמִּים וְלֹא־תַעֲשֶׂנָה יְדֵיהֶם
תּוּשִׁיָּה׃
13 לֹכֵד חֲכָמִים בְּעָרְמָם וַעֲצַת נִפְתָּלִים נִמְהָרָה׃
14 יוֹמָם יְפִגְּשׁוּ־חֹשֶׁךְ וְכַלַּיְלָה יְמַשְּׁשׁוּ בַצָּהֳרָיִם׃
15 וַיּוֹשַׁע מֵחֶרֶב מִפִּיהֶם וּמִיַּד חָזָק אֶבְיוֹן׃
16 וַתְּהִי לַדַּל תִּקְוָה וְעַוְלָתָה קָפְצָה־פִּיהָ׃
17 הִנֵּה־אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יוֹכִיחֶנּוּ אֱלוֹהַּ וּמוּסַר שַׁדַּי
אַל־תִּמְאָס׃
18 כִּי הוּא יַכְאִיב וְיַחְבֹּשׁ יִמְחַץ וְיָדָיו תִּרְפֶּינָה׃
19 בְּשֵׁשׁ צָרוֹת יַצִּילֶךָּ וּבְשֶׁבַע לֹא־יִגַּע בְּךָ רָע׃
20 בָּרָעָב פָּדְךָ מִמָּוֶת וּבְמִלְחָמָה מִיַּד חָרֶב׃
21 בְּשׁוֹט לָשׁוֹן תִּתָּחְבָא וְלֹא־תִירָא מִשֹּׁד כִּי יָבוֹא׃
22 לְשֹׁד וְלָרָעָב תִּשְׂחַק וּמֵחַיַּת הָאָרֶץ אַל־תִּירָא׃
23 כִּי עִם־אַבְנֵי הַשָּׂדֶה בְּרִיתֶךָ וְחַיַּת הַשָּׂדֶה
הִשְׁלְמָה־לָּךְ׃

תרגום

ה ' קְרָא כְדוּן הַאִית עֲנֵי לָךְ וּלְמַן מִקַּדִּישַׁיָּא תְּתְפְּנֵי ׃ ' אֲרוּם לְשִׁטְיָא יְקַטֵּל רוּגְזָא קְרִיתָא וְסָנְיָא חְמֵית סְנָנָא דְּבוּרְיָתָא ׃ ' אֲנָא
חֲמֵיתוּ שְׁרִיגֵיב דְּנְיִיב וְלַסְּפַת קְרוֹרָה בְּהָבְיָה ׃ ' מְהַתְּקִין בְּנוֹי מִפַּרְקָנָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי וְיִתְּהַפְּרוֹן בְּסְעָלְקָא דְּנְהַנָּם בְּיוֹם דִּינָא רַבָּא וְלֵית
דְּיִפְצֵי ׃ ' דִּי חֲצָדְיָה נְפָנֵי יֵיכְלוּן וְסוֹלְסוֹסִין כְּמָאנֵי וְיִקָּא וְקָרְנָיָה וְיִכּוֹן לְסִיסְיִין נְכְסֵיהוֹן ׃ ' כְּסֵל דְּלָא נְפַק מִן עַפְרָא שְׁקַר
וּבֶן אֲדָמְתָא לָא יְרֵבֵי לִישָׁה ׃ ' אֲרוּם בַּר נָשׁ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְתָא אִתְבְּרֵי וּבְנֵי סְיָיקֵי בְּגוּבְרְתָא יְסְתִּין ׃ ' בְּרַם אֲנָא אֲתְבַּע אֱלָפִין מִן
הַקְּשָׁא וְלָאלָתָא עֲשַׂיִּין סוּף וּפְרִישִׁין עַד דְּלֵית סְפַק ׃ ' דְּהַב מְטָרָא עַל אַפֵּי אַרְעָא וְיַשְׁקֵל אַפֵּי חַקְלָא ׃ ' וְתַשְׁל מְחַשְׁכָּתְהוֹן דְּמִצְרָאֵי
חַכִּימֵי מְחוּ עֲסָתָיָא ׃ ' לְשֵׁזָבָה סַכִּיכוֹ אוֹלֶפָא לְרוּקָא וְאוּכְמֵי סַסְכְּנוּתָא חֲכָמוֹ פַּרְקְנוּתוֹ ׃ ' וְתַשְׁל מְחַשְׁכָּתְהוֹן דְּמִצְרָאֵי
עֲלֵיהוֹן ׃ ' מֵאֲחַר חֲכִימֵי פַּרְעֹה בְּחָכְמָתְהוֹן וְסָלְקַת מַחְשְׁבְתְּהוֹן וְסַן יְד מַלְכָּ תַּקִּיף עֲפָא חֲשִׁיכָא ׃
עֲלֵיהוֹן ׃ ' בְּיוֹמָא יְעַרְעֵן חֲשׁוֹךְ וְהֵי כְּלֵילְיָא מְמַשְּׁשִׁין בְּטְהֵירָא ׃ ' וְפָרֵק עַמֵּה מִקְּטוֹל בְּיִשְׁבְּעֵי וְסַן יְד מַלְכָּ תַּקִּיף עֲפָא חֲשִׁיכָא ׃
" וְהֵוָה לְמִסְבְּנָא סְבָרָא וְסִכְלְתָא דְּרַשִׁיעֵי שְׁפִיָּה סְתִימָא ׃ " הָא טוּבְתָא דְּאַבְרָהָם וְנָבְרָא דְּיִסְבְּנֵה אֱלָה וְאִנּוּן יִשְׂרָאֵל סְרַהְטוּהִי וְשַׁוִּיתוּן לָא
תְּהֵי ׃ " בְּשִׁיתָּא עֲקָתִין וְסַעְיָנָךְ וּבְשְׁבִיעָיָא לָא יְקָרֵב בָּךְ בִּישׁ ׃ " בְּקוּפָּן
דְּיִשְׁיֵזְבָךְ מִן מוֹתָא וּבְקְרָבָא דְּמַלְּטָךְ מִקְּטוֹלָה חַרְבָא ׃ " בְּסִיקְרָא דְּלִישָׁן דְּכָלְעָם הִשְׁתַּר וְלָא תִּדְחַל מִן חֲבַל מַדְבָּרָאֵי
בְּתִיתֵי ׃ " לְחֲבַל סִיחוֹן וְלַאלְעָזָן סְדַבְּרָא הִנְחָךְ וְסַפְּסָרֵיהּ עוֹג דְּתְחִיל לְתֵיתֵי סַדְעָא לָא תְּדַחַל ׃ " אֲרוּם עִם לוּחֵי אַבְנָא דְּאִתְיְהִיבוּ
בְּחַקְלָא קְיָמָךְ וְכַנְעָנָאֵי דְּתְחִילִין לְתֵיתֵי כְּוָא אִשְׁלִימוּ עִמָּךְ ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 ᵃ וְיֵדַעְתָּ כִּי־שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ וּפָקַדְתָּ נָוְךָ וְלֹא תֶחֱטָא׃
25 ᵃ וְיֵדַעְתָּ כִּי־רַב זַרְעֶךָ וְצֶאֱצָאֶיךָ כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ׃
26 ᵃ תָּבֹא בְכֶלַח אֱלִי־קֶבֶר כַּעֲלוֹת גָּדִישׁ בְּעִתּוֹ׃
27 ᵃ הִנֵּה־זֹאת חֲקַרְנוּהָ כֵּן הִיא שִׁמְעָהּ וְאַתָּה דַּע־לָךְ׃

ז

1 ᵃ וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃ 2 ᵃ לוּ שָׁקוֹל יִשָּׁקֵל כַּעְשִׂי וְהַוַּתִי בְּמאזְנַיִם יִשָּׂאוּ־יָחַד׃
3 ᵃ כִּי עַתָּה מֵחוֹל יַמִּים יִכְבָּד עַל־כֵּן דְּבָרַי לָעוּ׃
4 ᵃ כִּי חִצֵּי שַׁדַּי עִמָּדִי אֲשֶׁר חֲמָתָם שֹׁתֶה רוּחִי
בְּעוּתֵי אֱלוֹהַּ יַעַרְכוּנִי׃
5 ᵃ הֲיִנְהַק פֶּרֶא עַל־דֶּשֶׁא אִם יִגְעַר־שׁוֹר
עַל־בֵּלִילוֹ׃
6 ᵃ הֲיֵאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי־מֶלַח אִם־יֶשׁ־טַעַם
בְּרִיר חַלְמוּת׃
7 ᵃ מֵאֲנָה לִנְגֹּעַ נַפְשִׁי הֵמָּה כְּדֵוֵי לַחְמִי׃
8 ᵃ מִי־יִתֵּן תָּבוֹא שְׁאֵלָתִי וְתִקְוָתִי יִתֵּן אֱלוֹהַּ׃
9 ᵃ וְיֹאֵל אֱלוֹהַּ וִידַכְּאֵנִי יַתֵּר יָדוֹ וִיבַצְּעֵנִי׃
10 ᵃ וּתְהִי עוֹד נֶחָמָתִי וְאֶסְלְדָה בְּחִילָה לֹא יַחְמֹל
כִּי־לֹא כִחַדְתִּי אִמְרֵי קָדוֹשׁ׃
11 ᵃ מַה־כֹּחִי כִּי אֹיִחֵל וְמַה־קִּצִּי כִּי אַאֲרִיךְ נַפְשִׁי׃
12 ᵃ אִם־כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי אִם־בְּשָׂרִי נְחוּשִׁי׃
13 ᵃ הֲלֹא אֵין עֶזְרָתִי בִּי וּתְושִׁיָּה נִדְּחָה מִמֶּנִּי׃
14 ᵃ לַמָּס מֵרֵעֵהוּ חֶסֶד וְיִרְאַת שַׁדַּי יַעֲזוֹב׃
15 ᵃ אַחַי בָּגְדוּ כְמוֹ־נָחַל כְּאֲפִיק נְחָלִים יַעֲבֹרוּ׃
16 ᵃ הַקֹּדְרִים מִבְּנֵי־קָרַח עֲלֵיהֶמוֹ יִתְעַלָּם־שָׁלֶג׃
17 ᵃ בָּעֵת יִזָּרְבוּ נִצְמָתוּ בְּחַמּוֹ נִדְעֲכוּ מִמְּקוֹמָם׃
18 ᵃ יְלַפְּתוּ אָרְחוֹת דַּרְכָּם יַעֲלוּ בַתֹּהוּ וְיֹאבֵדוּ׃
19 ᵃ חֲבִיטוּ אָרְחוֹת תֵּמָא הֲלִיכֹת שְׁבָא קִוּוּ לָמוֹ׃
20 ᵃ בֹּשׁוּ כִּי־בָטָחוּ בָּאוּ עָדֶיהָ וַיֶּחְפָּרוּ׃
21 ᵃ כִּי עַתָּה הֱיִיתֶם לֹא תִרְאוּ חָתַת וְתִירָאוּ׃

24 ᵃ Et scies q̃ pacé habeat tabernaculũ tuũ,
25 & visitans speciẽ tuã nõ peccabis. ᵃ Et scies
quoniã multiplex erit semen tuum, & p-
26 genies tua quasi herba terræ. ᵃ Ingredieris
in abundantia sepulchrum, sicut infertur
27 aceruus tritici in tempore suo. ᵃ Ecce hoc
vt inuestigauimus ita est; quod auditum
mente pertracta. CAP. VI.

1 REspondẽs autẽ Iob dixit: ᵃ Vtinã ap-
2 pẽderẽtur peccata mea quibus irã me-
A rui, & calamitas quam patior in statera:
3 ᵃ Quasi arena maris hęc grauior appareret:
vnde & verba mea dolore sunt plena:
4 ᵃ Quia sagittę Dñi in me sunt, quarũ indi-
gnatio ebibit spiritũ meũ, & terrores Dei
5 militãt cõtra me. ᵃ Nũquid rugiet onager
cũ habuerit herbã, aut mugiet bos cũ ãte
6 ꝑsepe plenũ steterit? ᵃ Aut poterit comedi
insulsum quod nõ est sale cõditũ? aut po-
7 test aliquis gustare, quod gustatum affert
mortẽ? ᵃ Quę pri' nolebat tãgere aĩa mea,
8 nunc prę angustia cibi mei sunt. ᵃ Quis det
B vt veniat petitio mea, & quod expecto tri
9 buat mihi Deus! ᵃ Et qui cœpit ipse me cõ
10 terat, soluat manũ suã, & succidat me. ᵃ Et
hęc mihi sit cõsolatio vt affligẽs me dolo-
re, nõ parcat; nec cõtradicã sermonib' sanc-
11 ti. ᵃ Quę est enĩ fortitudo mea vt sustinẽa?
12 aut quis finis me' vt patiẽter agã? ᵃ Nec for
C titudo lapidũ fortitudo mea, nec caro mea
13 ænea est. ᵃ Ecce non est auxiliũ mihi in me,
& necessarij quoq; mei recesserunt à me.
14 ᵃ Qui tollit ab amico suo misericordiã, ti-
15 morẽ Dni derelinquit. ᵃ Fratres mei ꝑtere
runt me, sicut torrẽs q̃ rapti trãsit in cõual
16 lib'. ᵃ Qui timẽt pruinã, irruet sup̃ eos nix,
17 ᵃ Tẽpore quo fuerit dissipati pibũt, & vrin-
18 caluerit soluẽtur de loco suo. ᵃ Involutę sũt
semitę gressuũ eorũ, ãbulabũt in vacuũ &
19 pibũt. ᵃ Cõsiderate semitas Themã, itinera
20 Saba, & expectate pauliſper. ᵃ Cõfusi sũt,
quia speraui. venerunt quoq; vsq; ad me,
21 & pudore cooperti sunt. ᵃ Nunc venistis,
& modo videntes plagam meam timetis:

24 ᵃ Ποσὰ ϛ̃ ϊδῃς ὁτι εἰρηνεύσει ἡ σκηνή σου, καὶ ἐπισκέψει
25 τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ οὐ μὴ ἁμαρτήσῃ. ᵃ γνώσῃ δὲ ὅτι πολὺ
τὸ σπέρμα σου, καὶ τὰ ἐκγονά σου ἔσται ὡσεὶ τὸ χόρτασμα
26 τοῦ ἀγροῦ. ᵃ ἐλεύσῃ δὲ ἐν τάφῳ ὡσεὶ σῖτος ὥριμος
27 καιρῷ θερισμοῦ, ἢ ὡσεὶ βωμὸς ἅλωνος κατ'
ὥραν συγκομιδῆς. ᵃ ἰδοὺ ταῦτα ὅτως ἐξιχνιάσαμεν.
ταῦτα ἔστιν ἃ ἀκηκόαμεν. σὺ δὲ γνῶθι σεαυτὸ, εἶπε πρὸς
ἐξαίφνης.

ϛ'.

1 ᵃ Ὑπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, ᵃ εἰ γὰρ πεσεῖν σταθείη
2 μου τὸ ὀργεῖον, τὰς δὲ ὁδύνας μου ἅμα ἐν ζυγῷ ὁμο-
3 συμαδόν. ᵃ ἐπ' ἄμμου θαλάσσης βαρύτερα ἔσαι,
διὰ τοῦτο τὰ ῥήματά μου κατεπατήθησαν.
4 ᵃ βέλη γὰρ τοῦ παντοκράτορος ἐν τῷ σώματί μου ἐστίν, ὧν ὁ θυ-
μὸς αὐτῶν ἐκπίνει μου τὸ αἷμα, ὅταν ἀξιώματα λαλῶν
5 κατ' ἐμοῦ. ᵃ τί γὰρ; μὴ διακενὴς κεκράξεται ὄνος ἀ-
γρεύων, ἀλλ' ἢ τὰ σῖτα ζητῶν; εἰ δὲ καὶ ῥίζει φωνὴν βοῦς
ἐπὶ φάτνης ἔχων τὰ βρώματα; ᵃ εἰ βρωθήσεται ἄρτος
ἀνάλατος, εἰ δὲ καὶ ἔστι γεῦμα ἐν ῥήμασι κενοῖς;
7 ᵃ οὐ θυμὸς γάρ μου παύσασθαι ἡ ψυχή. βρῶμα τὰ
ὁρῶντά σου τὰ σῖτά μου ὥσπερ ὀσμὴ λέοντος. ᵃ εἰ γὰρ δοίη τε
ἐλθεῖν μου ἡ αἴτησις, καὶ τὴν ἐλπίδα μοι δῴη ὁ κύριος·
9 ᵃ δραξάμενος ὁ κύριος τροχιστέω, εἰς τέλος δὲ μὴ με ἀ-
10 νελέτω. ᵃ εἰη δέ μου πόλις τάφος, ἐφ' ἧς ἐπιτει-
χέων ἠλλόμην, ἐπ' αὐτῆς οὐ μὴ φείσωμαι. οὐ γὰρ ἐψευ-
11 σάμην ῥήματα ἅγια θεοῦ μου. ᵃ τίς γάρ μοι ἡ ἰσχύς,
ὅτι ὑπομενῶ; ἢ τίς μοι ὁ χρόνος, ὅτι ἀνέξεταί μου ἡ ψυχή;
12 ᵃ μὴ ἰσχὺς λίθων ἡ ἰσχύς μου, ἢ αἱ σάρκες μου εἰσὶ χαλ-
13 καῖ; ᵃ ἢ οὐκ ἐπ' ἐμοὶ ἐπιτοίσειν βοήθεια; ἢ ἀπ' ἐμοῦ
14 ἀπέσῃ, ᵃ ἀπεστερημένου μὲ ἐλέου, ὑποσκῆ δὲ κυρίου ὑ-
15 περιδε με. ᵃ οὐ παρεῖδόν με ὡς ἀδελφοί μου ὥ-
σπερ χειμάρρους ὀκλείπων, ἢ ὥσπερ κῦμα παρῆλθόν με.
16 ᵃ οἱ πνες με σκυλακεύσουσι, νυνὶ δὲ πεπωκασί μου
17 ὥσπερ χιὼν ἢ κρύσταλλος πεπηγώς. ᵃ καθὼς ἐκεῖς θέρ-
18 μης χρωμένης, ἐπεγνώσθη ὁπου λιῶ. ᵃ ὕτως ἐγὼ
κατελείφθην ὑπὸ πόντων. ἀπωλόμην δὲ καὶ ἔξοικος ἐ-
19 γενόμην. ᵃ ἴδετε ὁδοὺς θαιμανῶν, ἀτραπὲς σαβὲων οἱ δι-
20 ῥῶντες· ᵃ καὶ αἰσχυνθήσονται, ὅτι ἐπὶ πόλεσι ἠλπίσατε.
21 μασι πεποιθότες. ᵃ ἀτὰρ δὲ καὶ ὑμεῖς ἐπέβητέ μοι ἀπέλε-
γμένως· ὡσεὶ ὁρῶντες τὸ ἐμὸν τραῦμα φοβήσθητε.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et scies quoniam pax erit in tabernaculo domus doctrinæ tuæ, & præparabis habitaculum domus sanctuarij tui, & non nocebit.
"Et scies quia multi sunt filij tui, & filii filiorum tuorum quasi herba agri. "Ingredieris in perfectione annorum tuorum in senio
sublimum; & pulcrum, sicut tollitur aceruus tritici in tempore suo. "Ecce hoc scrutati sumus, & ita est: suscipe illud: & tu scito tibi. CAP. VI.
1 "Et respondit Iob & dixit: "Vtinam appendendo appenderetur ira mea; & conturbatio mea in statera leuarentur simul. "Quoniam
2 3 arena maris grauior esset: ideò verba mea deficiunt. "Quoniam sagittæ omnipotentis in me sunt, quarum venenum bibit spiritus
4 meus, & terrores Dei militant contra me. "Nunquid poterit clamare onager super herbam, aut mugiet bos super pa-
5 bulum suum? "Numquid comedi poterit pulmentũ absq; sale, aut est gustus in albumine ouí & albugine vitelli? "Quæ renuit tangere ãa
6 anima mea reputata sunt quasi infirmitas prandij mei. "Quis det vt veniat petitio mea, & expectationem meam det Deus. "Et Deus qui
7 cœpit & pauperem me fecit, soluat manum suam, & diuitem me faciat. "Et hæc erit consolatio mea, & exultabo cùm venerit tremor super
8 me non parcet, quia non celaui verba sancti. "Quæ est enim fortitudo mea vt expectem? & quis est finis meus cur protraham ani-
9 mam meam? "Numquid sicut fortitudo petrarum est fortitudo mea, aut caro mea est robusta sicut æs? "Nunquid non est auxilium in me, &
10 fugientes expulit a est à me? "Qui prohibet à viro amico suo misericordiam, timorem omnipotentis derelinquit. "Fratres mei diripue-
11 runt me, sicut alueus torrentis, sicut egressio riuorum torrentium qui pertranseunt. "Qui denigrati sunt propter frigus, contra eos præua-
lebit nix. "Talis fuit generatio diluuij, in tempore quo peccauerunt dissipati sunt, consumpti sunt in furore suo, & incaluerunt de loco suo.
12 Propterea quod dissipauerunt gressus viarum suarum; ascendunt in vanum & peribunt. "Considerauerunt semitas Themæ, itinera Za-
13 mandi expectauerunt sibi. "Confusi sunt quia speruerunt in idolis suis, venerunt vsque illuc, & erubuerunt. "Quoniam nunc
14 fuistis quasi non esset is, vidistis interitum, & timuistis.

24 וְתִנְדַּע אֲרוּם שְׁלֵם בְּמִשְׁכַּן בֵּית אִלְפָּנֵךְ וְתִזְמַן מְדוֹר בֵּית מִקְדָּשֵׁךְ וְלָא תֶחֱטֵי׃ 25 וְתִנְדַּע אֲרוּם סַגִּיעִין בְּנִךְ וּבְנֵי בְנָךְ הֵיךְ עִסְבָּא דְּחַקְלָא׃
תֵּעוֹל שְׁלִימוּתָא בְּעִדָּנָהָא כְּעִדָּנָא דְּמִתְכְּנֵשׁ בֵּירָא בְּעִדָּנֵהּ׃ 26 אֲתָא דָּנָא מִסְתַּלְּקָא מֵהָא הַכְדֵּין הוּא קֳבֵל יְהָא וְאִתְּתַר עֲלָךְ׃
אֲרוּם כְּדֵין הֵן סְלֵקְנָא חֲקַרְנָהָא הֵיךְ מֵימְרָא נְבִישָׁא בְּעַדְנָא׃ 27 אֲרוּם כְּדֵין מִן סְלֵקְנָא וְחַקַּרְנָא אִתְּמַר בְּנֵין
אִיּוֹב וַאֲמַר׃ 1 מָאִים מִתְקַל וְיִתְקַל רְגָזִי וְאַתְרְגוּשְׁתִּי בְּמִסְחֲתָא יִשְׁתְּוֹן כְּחָדָא׃ 2 הַאֲפִשַׁר דְּמִתְּרִין לִין
כֵּן מִלַּיָּא אֲשַׁתְּלָהִין׃ 3 אֲרוּם מְרֵרִי שַׁדַּי בְּהֵדַי דְּיַרְיְחוֹן שְׁתֵיָה רוּחִי בִּיעוּתָא דְּמִן אֱלָהָא אִין מְעָרְכָא בְּחַלְבּוֹן בְּשָׂרָא׃
הֲתֵיאוּב אִם יְגַעֵי הוּרָא עַל אַסְפְּסְתָּה׃ 4 הַאֲפִשַׁר דְּמִתְאֲכַל תַּבְשִׁילָא מְלַיָּא אִין אִית טַעֲמָא בְּחַלְבּוֹן דְּבֵיעָא׃
קְרִיבַת לְמִקְרַב נַפְשִׁי הִנַּן מֵהַתְשְׁבִין הֵיךְ וְנָגֵא לְמֵעֲדֵי׃ 5 מַן יְהַב וְיֵיתֵי שְׁיֵלְתִּי וְסִבְרִי וְיִתֵּב לִי אֱלָהָא׃ 6 וְשָׁרִי אֱלָהָא וּמְסַכְּנָן
מִי יְהַב וְיֵיתֵי וְיִתְּנִנִי וְיִשְׁבּוֹק וְיִתְרְעֵי בִּי אֱלָהָא׃ 7 וְהֵדֵין דְּלָא חַנְחוֹמוֹתִי וְאִבּוּל בִּרְתִיתָא עַל רִשְׁעַיָּא וְלָא חֵס אֲרוּם לָא סַגִּיתִי מִלֵּי קְרִישָׁא׃ 8 מָה חַיְלִי
אֲרוּם אוֹרֵךְ וְסַה סוֹפִי אֲרוּם נְגַרְנָא נַפְשָׁא׃ 9 וְהֵדֵין דְּלָא חַנְחוֹמוֹתִי וְאִבּוּל בִּרְתִיתָא עַל רִשְׁעַיָּא וְלָא חֵס אֲרוּם לָא סַגִּיתִי מִלֵּי קְרִישָׁא׃ 10 וְתַסְלֵיָא סְיָיג בִּי וְתִקְטְמָא
אִם כְּתַקְפָּא דְּאַבְנַיָּא תְּקוֹפִי אִם בִּשְׂרִי נְחָשִׁין׃ 11 אֵין תֵּיךְ חֵילָא דְּאַבְנַיָּא חֵילִי אִם בִּשְׂרִי קְרִיסִין מִנְּחָשָׁא׃ 12 אִתַּי בְּנֵי בְּנִנְוֵי נְחֵלָא כְּבַפְקְנוּת פַּגְרֵי נַחֲלָא עֲבָרָן׃
אִם לָא סְעָדָא דִּילִי בְּגַוַּי וְחִילָא אִתְגַּבְּרַת מִנִּי׃ 13 הֲכִדֵּין דְּרַחֲמִין מִתְגַּבְּרִין אִשְׁתְּבָקוּ אֲתַר מִן דְּאִתְחַמְּיָן מִן
אִיּוֹב׃ 14 לְמִתְמְסֵי מִן חַבְרֵיהּ חִסְדָּא וְדַחֲלָא שַׁדַּי יְשַׁבּוֹק׃ 15 אֲחַי בְּגִדוּ כְּנַחֲלָא כְּאַפִּיקֵי נְחָלִין יַעֲבְרוּן׃
דְּשַׁחְשִׁין מִסִּיבַּת קֳרַת שִׁלְגָּא עֲלֵיהוֹן יִתְחַזֵּי חִלְגָּא׃ 16 הֲכֵדֵין דְּרַ טוֹרְנָא מִכְּרָה חִסְרָא וְרַחֲלָא שַׁדַּי יְשַׁבּוֹק׃
אִיתַּיהוֹן׃ 17 בְּטוֹל דְּמִקְלְקְלִין אִיסְרְטֵי אוֹרְחָתְהוֹן סָלְקִין לְלָא וְיִהוֹבְדוּן׃ 18 אִסְתַּכְּלוּ אֻרְחָתָא דִּתְמָא שְׁבָא לְבַתְרָהּ וְאִסְתַּכָּלוּ׃
בְּחִישׁוּ אֲרוּם אִתְרְחִיצוּ בְּטַעֲוָתְהוֹן אֲתוֹ לְבַתְרָהּ וְאִתְכְּסָפוּ׃ 19 אֲרוּם כְּעַן הֲוֵיתוּן כְּלָא חֲזַיְתוּן תְּבִירָא וְדַחֲלְתוּן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

כי אמרתי הבו לי ומכחכם שחדו בעדי׃
ומלטוני מיד־צר וכיד עריצים תפדוני׃
חורוני ואני אחריש ומה־שגיתי הבינו לי׃
מה־נמרצו אמרי־ישר ומה־יוכיח הוכחכם׃
הלהוכח מלים תחשבו ולרוח אמרי נואש׃
אף על־יתום תפילו ותכרו על־ריעכם׃
ועתה הואילו פנו־בי ועל־פניכם אם־
אכזב׃
שבו נא אל־תהי עולה ושבו עוד צדקי בה׃
חיש־בלשוני עולתי אם־חכי לא־יבין
הוות׃

ז

חלא־צבא לאנוש על־ארץ וכימי שכיר ימיו׃
כעבד ישאף־צל וכשכיר יקוה פעלו׃
כן התנחלתי לי ירחי־שוא ולילות עמל מנו־לי׃
אם־שכבתי ואמרתי מתי אקום ומדד ערב
ושבעתי נדדים עדי־נשף׃
לבש בשרי רמה וגוש עפר עורי רגע וימאס׃
ימי קלו מני־ארג ויכלו באפס תקוה׃
זכר כי־רוח חיי לא־תשוב עיני לראות טוב׃
לא־תשורני עין ראי עיניך בי ואינני׃
כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה׃
לא־ישוב עוד לביתו ולא־יכירנו עוד מקומו׃
גם־אני לא אחשך פי אדברה בצר רוחי
אשיחה במר נפשי׃
הים־אני אם־תנין כי־תשים עלי משמר׃
כי־אמרתי תנחמני ערשי ישא בשיחי משכבי׃
ותחתני מחלמות ומחזיונות תבעתני׃
ותבחר מחנק נפשי מות עצמותי׃

22 Nunquid dixi: Afferte mihi, & de substan-
23 tia vestra donate mihi: Vel liberate me de
manu hostis, & de manu robustorũ eruite
24 me? Docete me, & ego tacebo: & si quid for
25 tè ignoraui, instruite me. Quare detrasi-
stis sermonib⁹ veritatis, cũ è vobis nullus
26 sit qui posit arguere me? Ad increpadum
tamẽ eloquia concinnatis, & in vẽtũ ver-
27 ba profertis. Sup pupillũ irruitis, & sub-
28 uertere nitimini amicũ vestrũ. Veruntamẽ
quod cœpistis explete. Prębete autem,
29 videte an mentiar. Respondete obsecro
absq; cõtentione, & loquentes id quod iu-
30 stũ est iudicate. Et non inuenietis in lin-
gua mea iniquitatem, nec in faucibus meis
stultitia personabit. CAP. VII.

1 Militia est vita hoĩs sũper terram, & si-
cut dies mercenarij dies eius. Sicut
2 A seruus desiderat vmbrã, & sicut mercena-
3 rius pstolatur finẽ operis sui: Sic & ego ha
bui menses vacuos, & noctes laboriosas e-
4 numeraui mihi. Si dormiero, dicã quãdo
consurgã, & rursum expectabo vesperã, &
5 replebor doloribꝫ vsq; ad tenebras. Indu-
ta est caro mea putredine & sordibꝫ pulue-
6 ris, cutis mea aruit & contracta est. Dies
mei velociꝰ trãsierũt q̃ à texente tela fucci
7 ditur, & cõsumpti sunt absq; vlla spe. Me-
mẽto qa vẽt⁹ est vita mea, & nõ reuertetur
8 oculus meus vt videat bona. Nec aspiciet
me visus hoĩs. Oculi tui in me, & nõ subsi-
, stã. Sicut cõsumitur nubes & ptrãsit, sic q
10 descẽdit ad inferos nõ ascẽdet: Nec reuer
tetur vltra in domũ suã, neq; cognoscet eũ
11 amplius locꝰ eius. Quapropter & ego nõ
parcã ori meo: loquar in tribulatione spi-
ritus mei, confabulabor cum amaritudine
12 aiæ meæ. Nunquid mare ego sum aut ce-
13 tus, quia circũdedisti me carcere? Si dixe-
ro: Cõsolabitur me lectulus meus, & rele-
14 uabor loquẽs mecum in stratu meo: Ter-
rebis me per somnia, & per visiones horro-
15 re concutis. Quamobrem elegit suspen-
dium anima mea, & mortem ossa mea.

תרגום

אֲרוֹם הֲלָא אִם־לָא אֲמַרְתְּ הַבוּ לִי וּמִנְּכְסֵיכוֹן שַׁחֲדוּ מִסְּלְחָנִי׃ וְשֵׁיזְבוּנִי מִיַּד תַּקִּיפָא וּמִידֵיהוֹן דְּתַקִּיפִי פְּרָקוּנִי יְהֵי׃ אֲלָפוּנִי וַאֲנָא אֶשְׁתֹּק וְאִם שְׁלֵימְתָּא אַחְכֵּימְנִי׃ כַּמָּה דְּקוּשְׁטָא דְּמִלַּיָּא לָא אִתְרְעִיתוּן וּמָה דְּשָׁבַח לְכַתְּבָא כְּתַבְתּוּן׃ אֲמַאי דְּלָא כְּקַנְטָא אִתְחַשְׁבְתּוּן וְתֵימְרוּן עֲלַי׃ הָא בְּלִישָׁנִי שְׁקַרָא וְאֵין מִדְּרִיכִי לָא יְהֵבְנָן דְּנִשְׁקְרָא׃ וְכַמָּה כְּרִין אֵין אֲמַטֵּי וְכַמָּה הוּב לְזַכָּאוּתִי בָּהּ׃ הָאִיתַּ בְּלִישָׁנִי רִשְׁעָא וְחִבּוּ הוּב לְזַכָּאוּתִי לָא יְהַבְנָן דְּנִשְׁקְרָא׃ הֲלָא חַיֵּל לְבַר נַשׁ עַלּוֹי אַרְעָא וְכִיוֹמֵי אַגְיָרָא יוֹמוֹי׃ חַיָּךְ כְּעַבְדָּא דְּשָׁאִף טוּלָא יְהֵךְ אֲגִירָא דְּמִדְּרִיךְ סַפְרֵיהּ׃ הֵיכְדֵּין אִתְחַסַּנְתָּ לִי יַרְחֵי דְּפַנְיָן שְׁנָתָא עַד עֵידָן שְׁפַרְפָּרָא׃ אֵין שְׁכֵבְתָּא וְאֶסְתַּר אֵיקַץ וּקְרֵית פְּרִסְיָא וְשַׂבְעָת נְדִידָה מְנָא עַד עֵידָן שְׁפַרְפָּרָא׃ לְבַשׁ בִּשְׂרִי מוּרְנִי וְגַרְגִּישָׁתָא דְּעַפְרָא מְשַׁכְּרִי רְשָׁם וְאִתְכַּמַּשׁ׃ יוֹמֵי קַלִּילִין יְהֵךְ מִנַּרְגְּיָה מְחוּ וּפְסָקוּ זְלַלְיָה סְבָרָא׃ אַדְכַּר אֲרוּם חַיֵּךְ רוּחָא הִיא וְלָא יְהֵךְ חַזְרָא עֵינִי לְמֶחֱמֵי טוּב׃ לָא יְחֲמִנִּי עֵינָא דְּחָמְתָא עֵינָךְ בְּמֵימְרִי וְלָא אִיתַי׃ הֵיכְמָה דְּפָסַק חַגָּנָא וְאָזֵל כֵּן דְּנָחַת לְבֵי קְבוּרְתָּא לָא יְסַק׃ לָא יְהֵב הוּב לְבֵיתֵהּ וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעָה הֵיךְ אֲתָרֵהּ׃ לְחוּד אֲנָא לָא אֶמְנַע מִמֵּי אֲמַלֵּל בְּעַקַּת רוּחִי אֶשְׁיַח בְּמַר נַפְשִׁי׃ הֲיַמָּא אֲנָא אוֹ תִנִּינָא אֲרוּם תְּחַמֵּנִי עֲלַי מַטְּרָא׃ אֲרוּם אֲמָרַתְּ דְּאֶשְׁתַּעֵי בְּמַעֲרַת אֲרוּם חַמְנִי עֲלֵי מַטְּרָא׃ אֲלָפוּנִי וַאֲנָא אֶשְׁתֹּק כַּמָּה דְּקוּשְׁטָא דְּמִלַּיָּא לָא אִתְרְעִיתוּן וּמָה דְּשָׁבַח לְכַתְּבָא כְּתַבְתּוּן׃ אֲמַאי דְּלָא כְּקַנְטָא אִתְחַשְׁבְתּוּן וְתֵימְרוּן עֲלַי׃ אִתְחֲזֵי לִי דְּאִתְחַיֵּיבִית קֳדָמַי בְּמִנְיַן יוֹמַיָּא דִּי אַתְּ מַלְכָּא עַל בְּנֵי אֱנָשָׁא׃ וְלָא אִתְרְעִיתוּן וּמָה דְּשָׁבַח לְכַתְּבָא כְּתַבְתּוּן׃ אֲמַאי דְּלָא כְּקַנְטָא אִתְחַשְׁבְתּוּן וְתֵימְרוּן עֲלַי׃ אִתְחֲזֵי לִי דְּאִתְחַיֵּיבִית קֳדָמַי בְּמִנְיַן יוֹמַיָּא דִּי אַתְּ מַלְכָּא עַל בְּנֵי אֱנָשָׁא׃ וְלָא אִתְרְעִיתוּן וּמָה דְּשָׁבַח לְכַתְּבָא כְּתַבְתּוּן׃ אֲמַאי דְּלָא כְּקַנְטָא אִתְחַשְׁבְתּוּן וְתֵימְרוּן עֲלַי׃ אִתְחֲזֵי לִי דְּאִתְחַיֵּיבִית קֳדָמַי בְּמִנְיַן יוֹמַיָּא דִּי אַתְּ מַלְכָּא עַל בְּנֵי אֱנָשָׁא׃

Quid enim? nunquid aliquid vos postula-
22 ui, aut à vobis fortitudine egeo: Vel sal-
23 uetis me de inimicis, aut de manu potentum li-
beretis me? Docete me, ego autem obmutescã:
24 si quid erraui, dicite mihi. Sed vt videtur
25 inania veracia verba, non enim à vobis forti-
tudinem peto: Neque increpatio vestra verbis
26 me sedabit, neque enim vestrum sermonẽ ver-
beferam, Nisi quod in pupillum irruitis, in-
27 sultatis autem in amicum vestrum. Nunc
28 autem inspiciens in facies vestras non mentiar:
Sedete iam & non sit iniustum, & rursus
29 iusto conuenite. Non enim est in lingua mea
30 iniustitia, aut non guttur meum meditatur in-
tellectum?
CAP. VII.

NUnquid non locus tentationis est vita ho-
1 minis super terram? Et sicut mercenarij
2 dierij vita eius? aut sicut seruus timens dum
suum, & qui præparauit vmbram? aut sicut
3 mercenarius expectans mercedem suam? Sic et
ego expectaui menses vacuos, noctes autem do-
4 lorum date mihi sunt. Si dormierim, dico;
Quãdo dies? vt autẽ surrexerim, rursus, Quãdo
5 vespera? plenus autem sum doloribus à vespera
vsq; ad manè. Miscetur autem meum corpus
6 putredine vermiũ; liquefacio autẽ glebas terre à sanie radens. Et vita mea est leuior loque-
la, perijt autem in vana spe. Memento igitur
7 quia ventus mea vita, & non amplius reuer-
8 tetur oculus meus ad videndum bonũ. Nõ cir
cumspicit oculus videntis me: oculi tui in me,
& non amplius sum: Sicut nubes purgata de
9 celo. Si enim homo descenderit in infernum, nõ
amplius reuertetur ascendet: Neque cognoscet eũ
10 amplius locus suus, neque reuertetur vltrà in
propriã domũ. Verùm igitur nec ego parcã ori
11 meo, loquar in necessitate existẽs spiritus mei, a-
maritudine animæ meæ cõpressus. Nunquid
12 mare sum aut draco, quia constituisti in me cu-
stodiã? Dixi quòd cõsolabitur me lectulus me⁹,
13 referã autẽ ad meipsum priuatè sermonẽ stratui
meo. Exterres me insomnijs, & in visionibus
14 me perterrefacis. Liberabis à spiritu meo a-
15 nimam meam, ab autem morte ossa mea.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Nunquid verè dixi: Date mihi, & de substantiis vestris munera date pro me. " Et liberate me de manu hostis, & de manu robustorum eruite me. " Docete me; & ego tacebo; & si errauì, intelligere facite me. " Quàm suaues sunt sermones rectorum! & qui apros est ex vobis ad corripiendum, corripiat. " Nunquid ad corripiendum verbis vos cogitatis, & tenebris comparatis verba defectus? " Iram super pupillam misistis, & cogitatis contra amicum vestrum. " Nunc autem incipite & contemplamini me, quintus in lingua mea, aut guttur meum non intelligit tumultus?
CAP. VII.

NOnne militia est filio hominis super terram: & sicut dies mercenarij, dies eius? Sicut seruus qui desiderat vmbram, & sicut mercenarius qui expectat mercedem operis sui: Sic possedi mihi menses vanitatis, & noctes laboriosas enumerauerunt mihi. Si cubuì, tũ dicam: Quando consurgã? & insatiabilis fuì vesperè, & saturatus sum insomnijs vagationibus vsque ad tẽpus matutinũ. Indutа est caro mea vermibus & glebа pulueris: pellis mea contremuit, & tabefacta est. Dies mei velociores sunt textore radio, & succisi sunt absque spe. Recordare quia sicut ventus est vita mea: nõ reuertetur oculus meus vt videat bona. Neq; aspiciat me oculus videntis me: oculi tui in me, & non subsistam. Ecce sicut cessat fumus & deficit; sic qui descendit ad sepulcrũ, non ascendet. Non reuertetur amplius in domum suã, neq; cognoscet eum amplius locus eius. Veruntamen ego non prohibebo os meũ: loquar in tribulatione spiritus mei: meditabor in amaritudine animæ meæ. Numquid vt Ægyptij qui condẽnati sunt vt submergerentur in mari rubro, cõdẽnatus sum ego: aut sicut Pharao qui suffocatus est in medio ei, quoniã cõstituis super me custodiã? Si enim dixi: Cõsolabitur me lectus meus; sustinebit pha mea dans fletui mei: Terruisti me insomnijs, & per visiões cõturbas me. Elegit suffocationẽ aĩa mea, & mortẽ magis q̃ sustẽtationẽ meipsius.

τί γὰρ μή πυθάς ἢ πασα, ἢ τὸ παρύμμῦ ἰσχύω; Πη-
23 δέομαι; ὥστε σωθεὶ με ὀξ ἐχθρῶν, ἢ ἐκ χειρὸς δυ-
24 νατῶν ῥύσαδθαί με; διδάξατέ με, ἐγὼ δ κωφεύσω,
25 εἰπὲ πεπλάνημαι φρόσατέ μοι. ἀλλ' ὡς ἔοικε φυ-
λὰ ἀληθινοῦ ῥήματα, οὐ γὰρ παρύμμῦ ἰσχύω αἰδύμαι·
26 οὐδ' ὁ ἔλεγχος ὑμῶν ῥήμασί με παύσει. ὡδ' ηὐ-
27 μῦν φθέγμα ῥήματος ἀνέξομαι· πλὴν ὅτι ἐπ' ὀρ-
φανῷ ἐπιπίπτετε, ἐναλλάδε δ' ἐπὶ φίλῳ ὑμῦν.
28 νυνὶ δ' εἰσβλέψας εἰς πρόσωπα ὑμῦν ὃ ψεύσομαι·
29 καθίσατε δὴ καὶ μὴ εἰκ ἄδικον, καὶ πάλιν τὸ δικαίῳ
30 συνέρχεδε. οὐ γάρ ἐστιν ἐν γλώσσῃ μου ἄδικον, ἢ
οὐχὶ ὁ λάρυγξ μου μελετᾷ ζιώσιν;

ζ.

1 Πότερον οὐχὶ πειρατήριόν ἐστιν ὁ βίος ἀνθρώπε ἐπὶ
2 τῆς γῆς, καὶ ὥσπερ μισθίου αὐτημερινοῦ ἡ ζωὴ αὐ-
δ, ἢ ὥσπερ θεραπὼν δεδοικὼς τὸν κύριον αὐτὸ, καὶ τετυ-
χὼς σκιᾶς, ἢ ὥσπερ μισθωτὸς διαμένων τὸν μισθὸν αὐτὸ;
3 οὕτως καὶ ἐγὼ ἐπέμεινα μῆνας κενοὺς, νύκτες δὲ
4 ὀδυνῶν ἐδεδόμθαί μοί εἰσιν. ἐὰν κοιμηθῶ, λέγω,
πότε ἡ ἡμέρα; ὡς δ' ἀνίσω, πάλιν, πότε ἑσπέρα; πλή-
ρης δ γίνομαι ὀδυνῶν, ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωΐ.
5 φύρε δέ μου τὸ σῶμα ἐν σαπρίᾳ σκωλήκων, τήκω
6 δ βώλακας γῆς ἀπὸ ἰχῶρος ξύων. ὁ δ βίος μέ ἐστιν
ἐλαφρότερος λαλιᾶς, ἀπώλωλε δ ἐν κενῇ ἐλπίδι.
7 μνήσθητι ὃν ὅτι πνεῦμά με ἡ ζωή, καὶ οὐκ ἐπ ἐπανε-
λεύσεται ὁ ὀφθαλμός μου ἰδεῖν ἀγαθόν.
8 ἀθεωρησία ὀφθαλμὸς ὁρώντός με· ὀφθαλμοί
, ου ἐν ἐμοί, κ οὐκ ἐπ ἐμοί, ὥσπερ νέφος ἀποκαθαρ-
θεὶ ἀπ' οὐρανοῦ. ἐὰν γὰρ αἰδρωπος καταβῇ εἰς ἅδου, οὐκ
10 ἐπ ἀναβήσεται, δ δὲ μὴ ἀπάγων αὐτὸν ἐπὸ τόπος αὐτοῦ,
11 οὐδ' οὐ μὴ ἐπιστρέψῃ ἐπ εἰς τὸν ἴδιον οἶκον. ἀταροῦν
οὐδ' ἐγὼ φείσομαι τοῦ σώματί μου, λαλήσω ἐν ἀνάγκῃ ὧν
ὧν πνεύματός μου, ἀνοίξω πικρίαν ψυχῆς μου συνεχό-
12 μενος. πότερον θάλασσά εἰμι ἢ δράκων, ὅτι καθί-
13 στας ἐπ' ἐμὲ φυλακήν; εἶπα ὅτι παρακαλέσει με
ἡ κλίνη μέ, ἀνήσω δ ἐμαυτὸν ἰδίᾳ λόγον τῇ κοίτῃ
14 μου. ἐκφοβεῖς με ἐνυπνίοις, καὶ ἐν ὁράμασί με κατα-
15 πλήσεις· ἀπαλλάξεις ἀπὸ πνεύματός μου τὴν ψυχήν
μου, ἀπὸ δ ἁμαρτίας τὰ ὀστᾶ μου.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 מָאַסְתִּי לֹא לְעֹלָם אֶחְיֶה חֲדַל מִמֶּנִּי כִּי הֶבֶל יָמָי׃
17 מָה־אֱנוֹשׁ כִּי תְנַדְּלֶנּוּ וְכִי־תָשִׁית אֵלָיו לִבֶּךָ׃
18 וְתִפְקְדֵנוּ לִבְקָרִים לְרָגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ׃
19 כַּמָּה לֹא־תִשְׁעֶה מִמֶּנִּי לֹא תַרְפֵּנִי עַד־בִּלְעִי רֻקִּי׃
20 חָטָאתִי מָה אֶפְעַל לָךְ נֹצֵר הָאָדָם לָמָּה שַׂמְתַּנִי
לְמִפְגָּע לָךְ וָאֶהְיֶה עָלַי לְמַשָּׂא׃
21 וּמָה לֹא־תִשָּׂא פִּשְׁעִי וַתַּעֲבִיר אֶת־עֲוֹנִי כִּי־עַתָּה
לֶעָפָר אֶשְׁכָּב וְשִׁחַרְתַּנִי וְאֵינֶנִּי׃

ח

1 וַיַּעַן בִּלְדַּד הַשּׁוּחִי וַיֹּאמַר׃
2 עַד־אָן תְּמַלֵּל אֱלֶה וְרוּחַ כַּבִּיר אִמְרֵי־פִיךָ׃
3 הַאֵל יְעַוֵּת מִשְׁפָּט וְאִם שַׁדַּי יְעַוֶּת־צֶדֶק׃
4 אִם־בָּנַיִךָ חָטְאוּ־לוֹ וַיְשַׁלְּחֵם בְּיַד־פִּשְׁעָם׃
5 אִם־אַתָּה תְשַׁחֵר אֶל־אֵל וְאֶל־שַׁדַּי תִּתְחַנָּן׃
6 אִם־זַךְ וְיָשָׁר אָתָּה כִּי עַתָּה יָעִיר עָלֶיךָ וְשִׁלַּם
נְוֵה־צִדְקֶךָ׃
7 וְהָיָה רֵאשִׁיתְךָ מִצְעָר וְאַחֲרִיתְךָ יִשְׂגֶּה מְאֹד׃
8 כִּי־שְׁאַל נָא לְדֹר רִישׁוֹן וְכוֹנֵן לְחֵקֶר אֲבוֹתָם׃
9 כִּי־תְמוֹל אֲנַחְנוּ וְלֹא נֵדָע כִּי צֵל יָמֵינוּ עָלֵי־אָרֶץ׃
10 הֲלֹא־הֵם יוֹרוּךָ יֹאמְרוּ לָךְ וּמִלִּבָּם יוֹצִיאוּ
מִלִּים׃
11 הֲיִגְאֶה־גֹמֶא בְּלֹא בָצֶה יִשְׂנֶה־אָחוּ בְּלִי־מָיִם׃
12 עֹדֶנּוּ בְאִבּוֹ לֹא יִקְטֹף וְלִפְנֵי כָל־חָצִיר יִיבָשׁ׃
13 כֵּן אָרְחוֹת כָּל־שְׁכֵחֵי אֵל וְתִקְוַת חָנֵף תֹּאבֵד׃
14 אֲשֶׁר־יָקוֹט כִּסְלוֹ וּבֵית עַכָּבִישׁ מִבְטָחוֹ׃
15 יִשָּׁעֵן עַל־בֵּיתוֹ וְלֹא יַעֲמֹד יַחֲזִיק בּוֹ וְלֹא יָקוּם׃
16 רָטֹב הוּא לִפְנֵי־שָׁמֶשׁ וְעַל גִּנָּתוֹ יוֹנַקְתּוֹ תֵּצֵא׃
17 עַל־גַּל שָׁרָשָׁיו יִסְבֹּכוּ בֵּית אֲבָנִים יֶחֱזֹק׃
18 אִם־יְבַלְּעֶנּוּ מִמְּקֹמוֹ וְכִחַשׁ בּוֹ לֹא רְאִיתִיךָ׃
19 הֵן־הוּא מְשׂוֹשׂ דַּרְכּוֹ וּמֵעָפָר אַחֵר יִצְמָחוּ׃

16 *Despaui.nequaquã vltra iã viuam. Parce
17 mihi,nihil enĩ sunt dies mei. *Quidelt ho
mo quia magnificas eũ, aut quid apponis
18 erga eum cor tuũ? *Visitas eum diluculò,
19 & subito,pbas illum. *Vsquequo nõ parcis
mihi,nec dimittis me vt glutiam saliuam
20 meã? *Peccaui: quid faciã tibi,ô custos ho-
minum? *Quare me posuisti cõtrariũ tibi,
21 & factus sum mihimetipsi grauis? * Cur
non tollis peccatum meum, & quare non
aufers iniquitatem meam? Ecce nunc in
puluere dormiam,&si manè me quæseris,
non subsistam. CAP. VIII.

1 REspondens autẽ Baldad Suites, dixit:
2 *Vsquequo loqueris talia,& spũs mul
3 tiplex sermonis oris tui? *Nũquid Deus sup-
plantat iudiciũ,aut omnipotens subuertit
4 quod iustũ est? *Etiá si filij tui peccauerũt
5 ei,& dimisit eos in manu iniqtatis suæ; *tu
tñ si diluculò cõsurrexeris ad Deũ,& ostu-
6 tẽté fueris deprecatus: *Si mũdus & rectus
incesseris, statim euigilabit ad te, & paca-
7 tũ reddet habitaculũ iustitiæ tuæ: *Intãtũ
B vt si priora tua fuerint parua,& nouissima
8 tua multiplicẽtur nimis. *Interroga enim
generationẽ priscã,& diligẽter inuestiga
9 patrũ memoriã. *Hesterni quippe sumus,
& ignoramus,quoniã sicut vmbra dies no
10 stri sunt sup terrã. *Ipsi docebũt te: loquẽ-
tur tibi,& de corde suo proferent eloquia.
11 *Nunquid virere potest scirpus absq; hu-
12 more,aut ereścere carectũ sine aqua? *Cũ
adhuc sit in flore nec carpatur manu,ante
13 oẽs herbas aresćit: *Sic viæ oĩum qui obli-
uiscuntur Deũ: & spes hypocritæ peribit.
14 *nõ ei placebit vecordia sua,& sicut tela a-
15 ranearũ fiducia eius. *Innitetur sup domũ
D suam,& non stabit,fulciet eam,& nõ cõ-
16 surget. *Humectus videtur antequàm ve-
niat sol,& in horto suo germen eius egre-
17 dietur. *Super aceruum petrarum radi-
ces eius denśabuntur:& inter lapides com
18 morabitur. *Si absorbuerit eum de loco
suo, negabit eum, & dicet: Non noui te.
19 *Hæc est enim lætitia viæ eius, vt rursum de terra alij germinentur.

תרגום

16 דחקתי לא לעלם אחי פסק מני ארום לבה יומי׃ 17 מה בר נש ארום תרכיתה וארום חשתי לבך׃ 18 ותסערנה לצפרא
לשקפה תבחננה׃ 19 כמה לא אעבד לך נטר בר נשא לטש שיחתני למהוי
לך דמיתי עלי לטעול׃ 20 ומה דין לא תשכוק פרודי ותעבר יה עויתי ארום דכין לעפרא אשכב ותבעיניני ולא איהי׃
ח 1 ואתיב בלדד תמנל מאלין ואמר׃ 2 עד אימתא תמלל כאלין ומלי פומך
שרי ורוחל קל מרי׃ 3 אם אלה יקלקל דינא ואם שדי יעות קשוט׃ 4 אם בניך חבו קומוי ושדרינון באידי פרעין׃ 5 אם כדין
אם תריץ צלותך למן דכין׃ 6 ויהי שירותך זעיר ומסוף יסגא לחדא׃ 7 ארום שאל כען
לדרא קדמאה וכונין לפום שפוט אבהתהון׃ 8 ארום מאתמלי אנחנא ולא נדע ארום חיך טלא יומקנא עלנא ארעא׃ 9 הלא אנון
ילפוניך יימרון לך ומלבהון יפקון טלין׃ 10 האפשר דיתגאה גומי בלא ביסנא יסגי ארקא בלא מיא׃ 11 עד דהוא בפיומה לא
אתיבש כל עסבא ייבש׃ 12 הכדין אורחתי כל דשלנו אלה דסבר דילטור דחכוך׃ 13 דחוס סברה ודיך כי מסטואתא דיתעבד׃
14 דמסתיך על כיוהה ולא יקום יתוקף בה ולא יקום׃ 15 רטיב הוא קדם שמשא ועל פרימה ינקותה תפוק׃ 16 על איגר שרשוי מקשין בי אבנייא יתין׃ 17 אין יסלקינה מאתרה ויכחיב בה לא
חמיתך׃ 18 הא הוא חדוית אורחה ומעפרא אחרן ילבלבן׃

*Non enim in seculum viuã vt patiens sim. 16
recede à me,inanis enim mea vita. *Quid enim 17
est homo quia magnificas eum? aut quia appo-
nis mentem in eum? *Aut speculationem eius sa 18
cies vsque ad manè,& in requiem eum iudica-
bis? *Vsquequo non finis me neq; dimittis vt 19
quequo deglutiam saliuam meam in dolore? *Si 20
ego peccaui,quid possum tibi facere qui scis men
tem hominum? quare posuisti me contrarium
tuum, sum autem mihi onus? *Et cur non fecisti 21
iniquitatis meæ oblitionem, & purificationem
peccati mei? nũc autem in terram requiescam,ma-
nè surgens autem non amplius sum.

CAP. VIII.

REspondens autem Baldad Sauchites dicit: 1
*Vsquequo loqueris hæc, spiritus multi- 2
loquus oris tui? *Nunquid Dominus iniu-
riam faciet iudicans? aut qui omnia fecit, tur- 3
babit iustitiam? *Si filij tui peccauerunt co- 4
ram eo, dimisit in manu iniquitatis eorum.
*Tu autem diluculò surge ad Dñm omnipo- 5
tentem deprecans. *Si mundus es & verax, 6
deprecationem exaudiet tuam, restituet autem
tibi habitaculum iustitiæ. *Erunt igitur quidem 7
prima tua pauca, at nouissima tua indicibilia.
Interroga enim generationem primam: *Inue- 8
stiga autem secundum genus patrum. *Hesterni 9
enim sumus, et non scimus: vmbra enim nostra
est vita super terram. *Nunquid nõ hi te doce- 10
bunt & renunciabunt, et ex corde educẽt ver-
ba? *Nunquid viret scirpus absque aqua? aut e- 11
rigetur pratum sine potu? *adhuc existens in ra- 12
dice nõ demessum fuerit? antequàm ỏibus om-
nibus herba non arescet? *Sic igitur erunt vltima 13
omnium qui obliuiscuntur Domini. Spes enim
impij peribit: *Inhabitabilis enim eius erit do- 14
mus. sicut tela aranei autem eius eueniet taber-
naculum. *Si fulciuerit domum suam,nõ stabit: 15
apprehendente autẽ ipso,non permanebit. *Hu- 16
midus enim est sub Sole. & de sterquilinio suo
ramus eius egredietur. *Super aceruũ petrarum 17
dormit,in autẽ medio silicũ viuet: *Si aũt absor 19
buerit,locus mẽ tetur eũ. Nõ vidisti talia: *Ωñ
subuersio ĩpij talis.ex aũt terra alius germinabit.

16 *Οὐ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ζήσομαι ἵνα μακροθυμήσω. Ἀπό-
17 σα ἀπ᾽ ἐμοῦ, κωφὸς γάρ μου ὁ βίος. *τί γάρ ἐστιν ἄν-
θρωπος ὅτι ἐμεγάλωσας αὐτόν; ἢ ὅτι προσέχεις τὸν νοῦν εἰς
18 αὐτόν; *ἢ πρωὶ σκοπὴν ἔσῃ αὐτῷ καὶ εἰς
19 ἀνάπαυσιν αὐτὸν κρινεῖς; *ἕως τίνος οὐκ ἐᾷς με, οὐδ᾽
ἀφίεις με, ἕως ἂν καταπίω τὸν πτύελόν μου ὀν ὀδυνῶ;
20 *εἰ ἐγὼ ἥμαρτον, τί δυνάμαί σοι ποιῆσαι ὁ πεφύλα-
κώς μου τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων; διατί ἔθου με κατεντυ-
21 κτὴν σοῦ, εἰμὶ δὲ ἐπὶ σοὶ φορτίον; *καὶ διατί οὐκ ἐποίησω
τὴν ἀνομίας μου ἐπιλήθιον, καθαρισμὸν τῆς ἁμαρτίας μου;
νυνὶ γὰρ εἰς γῆν ἀπελεύσομαι, ὀρθρίζων δὲ οὐκ ἔτι εἰμί.

η΄.

1 *Ὑπολαβὼν δὲ Βαλδὰδ ὁ Σαυχίτης λέγει.
2 *μέχρι τίνος λαλήσεις ταῦτα, πνεῦμα πολύρημον τὸ
3 στόμα σου; *μὴ ὁ κύριος ἀδικήσει κρίνων, ἢ ὁ θεὸς παύσει
4 ποιῶν τὰ ἐναντία δικαίων; *εἰ δὲ οἱ υἱοί σου ἥμαρτον ἐναν-
τίον αὐτοῦ, ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀνομίας αὐτῶν.
5 *σὺ γὰρ ὄρθρισον πρὸς κύριον παντοκρατορα δεόμενος.
6 *εἰ καθαρὸς εἶ καὶ ἀληθινός, δήπουθεν ἐπακούσεταί σου
καὶ ἀποκαταστήσει σοὶ δίαιταν δικαιοσύνης.
7 *ἔσται σοι τὰ μὲν πρῶτα σου ὀλίγα, τὰ δὲ ἔσχατά σου
8 διπλᾶ σφόδρα. ἐπερώτησον γὰρ γενεὰν πρώτην. *ἐξιχνία-
9 σον δὲ κατὰ γένος πατέρων. *χθεσινοὶ γάρ ἐσμεν, καὶ
οὐκ οἴδαμεν· σκιὰ γὰρ ἐπὶ γῆς ἐστιν ὁ βίος ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς.
10 *ἢ οὐχ οὗτοί σε διδάξουσι καὶ διαγελοῦσί σε, ἐκ καρ-
11 δίας ἐξάξουσι ῥήματα; *μὴ ἀναλώσει πάπυρος ἄνευ
12 ὕδατος, ἢ ὑφανθήσεται βάρυον ἄνευ πόου *ἔτι ὂν ἐπὶ
ῥίζης καὶ οὐ μὴ θερισθῇ, πρὸ παντὸς πάσα βοτάνη ἐκτι-
13 ναγισθήσεται; *οὕτως εἶναι τὰ ἔσχατα πάν-
των τῶν ἐπιλανθανομένων τοῦ κυρίου. ἐλπὶς γὰρ ἀσεβοῦς
14 ἀπολεῖται· *ἀσύνετος γὰρ αὐτὸς ἔσται ὁ οἶκος. ὡς ἀ-
ράχνη ὃ αὐτοῦ ὑποδήσεται ἡ σκιή.
15 *ἐὰν ὑποστρέψῃ τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐμὴ στῇ, ἀκίδι ῥαξα
16 μόνου ὃ αὐτοῦ, οὐ μὴ ὑπομείνῃ. *ὑγρὸς γάρ ἐστιν ὑ-
πὸ ἥλιον. καὶ ὅτι ἂν ἐπέλθῃ αὐτὸ ὁ ῥαδαμὸς αὐτοῦ ἀπὸ τῆσ-
17 λοῦσε. *ἐπὶ ζωμάτων λίθων κοιμᾶται. ἐν δὲ
18 μέσῳ χαλίκων ζήσε. *ἐὰν δὲ καταπίῃ, ὁ τόπος ψεύ-
19 σε αὐτόν. οὐκ ἑωράκας ταῦτα· *ὅπου γὰρ ἐφθάσε ἀ-
σεβοῦς ταῦτα, ἐκ δὲ γῆς ἄλλον ἀναβλαστήσει.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Abiecisne quaquam in sempiternum viuam: dimitte me,quoniam nihil sunt dies mei. " Quid est filius hominis quia magnifi-
cat eum,& quia ponis ad eum cor tuum? " Et visitas eum diluculo, & subito probas illum. ' Vsquequo non parces mihi,
nec dimittes me,donec deglutiam saliuam meam? " Peccaui: quid faciam tibi custos filiorum hominis? quare posuisti me in contra-
rium tibi, & factus sum mihimetipsi in onus? ' Et quare non dimittis transgressionem meam, & transfers iniquitatem meam, quoniam
nunc in puluere dormiam, & quæres me, & non ero. CAP. VIII.

ET respondit Baldad qui erat de Suah, & ait: ' Vsquequo loquêris talia: & sicut ventus magnus erunt verba oris tui? ' Nunquid Deus
subuertet iudicium,aut omnipotens corrumpet iustitiam? ' Si filij tui peccauerunt coram eo, & dimisit eos in locum transgressionis
eius: ' si tu manè Deũ in oratione præueneris, & ad omnipotentẽ oraueris. ' Si mundus & rectus es tu,nũc enim confortabitur super te, &
pacificabit pulchritudinem iustitiæ tuæ. ' Et erit principium tuum paruum, & nouissimum tuum multiplicabitur nimis. ' Interroga enim
nunc generationem priorem,& attende inquisitioni patrum eorum. ' Quoniam ad heri sumus nos, & nescimus,quia sicut vmbra sunt dies
nostri super terram. " Nonne ipsi docebunt te,& dicent tibi,& de corde suo proferent sermones? " Nunquid potest crescere scirpus absq;
cremo, aut crescere carectum absque aqua? " Dum est in culmine suo, non euellitur,& ante omne fœnum arescet. " Sic semitæ omnium
qui ignorant Deum,& spes delatoris peribit. " Quoniam auferetur spes eius,& sicut domus aranex fiducia eius. " Innititur super do-
mum suam,& non stabit; confortabitur in ea,& non permanebit. " Vitidis est antequàm oriatur sol, & in horto suo germen eius egre-
dietur. " Super aceruum radices eius condensantur: domum lapidum implicabit. " Si absorbuerit eum de loco suo,& mentitus fuerit
ei, dicens: Non vidi te. " Ecce hoc ipsum est gaudium viæ eius, & de puluere alio germinabunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 [a]Deus nõ ꝓiiciet simplicem, nec porriget
11 manum malignis, [b] donec impleatur risu
12 os tuum,& labia tua iubilo. [c]Qui oderũt
te, induẽtur confusione,& tabernaculum
impiorum non subsistet. CAP. IX.
1 [a]ET respõdẽs Iob ait: [b]Verè scio q̃ ita sit:
2 & quòd nõ iustificetur homo cõparatꝰ
3 Deo. [c]Si voluerit cõtendere cum eo, nõ po
4 terit respõdere ei vnũ ꝓ mille. [d]Sapiẽs cor-
de est, & fortis robore. quis resistit ei, &
5 pacẽ habuit? [e]Qui trãstulit mõtes, & ne-
6 sciũt hi quos subuertit in furore suo. [f]Qui
commouet terrã de loco suo, & columnæ
7 eius cõcutiuntur. [g] Qui ꝓcipit Soli, & non
oritur,& stellas claudit quasi sublignaculo.
8 [h]Qui extendit cælos solus, & graditur sup
9 fluctus maris. [i]Qui facit arcturum & orio-
10 na & hyadas,& interiora austri. [k] Qui facit
magna & incomprehẽsibilia,& mirabilia,
11 quorũ nõ est numerus. [l]Si venerit ad me,
B nõ videbo eum: si abierit,non intelligam.
12 [m]Si repentè interroget, quis respõdebit ei?
13 vel qs dicere potest,cur ita facis? [n]Deus cu
ius iræ nemo resistere potest, & sub quo
14 curuãtur qui portant orbẽ. [o]Quantus ergo
sum ego vt respondeã ei? & loquar verbis
15 meis cũ eo? [p]Qui etiã si habuero quippiam
iustum, nõ respõdebo, sed meum iudicem
16 deprecabor. [q]Et cùm inuocanté me exau-
dierit,non credo quòd audierit vocẽ meã.
17 [r]In turbine enim conteret me,& multi-
18 plicabit vulnera mea,etiã sine causa. [s]Non
concedit requiescere spiritum meum, &
19 implet me amaritudinibus. [t]Si fortitudo
C quæritur, robustissimus est. si æquitas iu-
dicij, nemo audet pro me testimonium di-
20 cere. [u]Si iustificare me voluero,os meum
condemnabit me. si innocentem ostende-
21 ro, prauum me cõprobabit. [x]Etiam si sim-
plex fuero, hoc ipsũ ignorabit anima mea,
22 & tædebit me vitæ meæ. [y]Vnum est quod
locutus sum, & innocentem & impium
23 ipse consumit. [z]Si flagellat occidat semel,
& non de pœnis innocentium rideat.

10 הֵן אֵל לֹא יִמְאַס תֹּם וְלֹא יַחֲזִיק בְּיַד מְרֵעִים׃
11 עַד יְמַלֵּא שְׂחוֹק פִּיךָ וּשְׂפָתֶיךָ תְרוּעָה׃
12 שֹׂנְאֶיךָ יִלְבְּשׁוּ בֹשֶׁת וְאֹהֶל רְשָׁעִים אֵינֶנּוּ׃

ט

1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
2 אָמְנָם יָדַעְתִּי כִי כֵן וּמַה יִּצְדַּק אֱנוֹשׁ עִם אֵל׃
3 אִם יַחְפֹּץ לָרִיב עִמּוֹ לֹא יַעֲנֶנּוּ אַחַת מִנִּי אָלֶף׃
4 חְכַם לֵבָב וְאַמִּיץ כֹּחַ מִי הִקְשָׁה אֵלָיו וַיִּשְׁלָם׃
5 הַמַּעְתִּיק הָרִים וְלֹא יֵדָעוּ אֲשֶׁר הָפָכָם בְּאַפּוֹ׃
6 הַמַּרְגִּיז אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַּלָּצוּן׃
7 הָאֹמֵר לַחֶרֶס וְלֹא יִזְרָח וּבְעַד כּוֹכָבִים יַחְתֹּם׃
8 נֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדּוֹ וְדוֹרֵךְ עַל בָּמֳתֵי יָם׃
9 עֹשֶׂה עָשׁ כְּסִיל וְכִימָה וְחַדְרֵי תֵימָן׃
10 עֹשֶׂה גְדֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד
אֵין מִסְפָּר׃
11 הֵן יַעֲבֹר עָלַי וְלֹא אֶרְאֶה וַיַּחֲלֹף וְלֹא אָבִין לוֹ׃
12 הֵן יַחְתֹּף מִי יְשִׁיבֶנּוּ מִי יֹאמַר אֵלָיו מַה
תַּעֲשֶׂה׃
13 אֱלוֹהַּ לֹא יָשִׁיב אַפּוֹ תַּחְתָּו שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רָהַב׃
14 אַף כִּי אָנֹכִי אֶעֱנֶנּוּ אֶבְחַר דְּבָרַי עִמּוֹ׃
15 אֲשֶׁר אִם צַדָּקְתִּי לֹא אֶעֱנֶה לְמִשְׁפְּטִי אֶתְחַנָּן׃
16 אִם קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי לֹא אַאֲמִין כִּי יַאֲזִין קוֹלִי׃
17 אֲשֶׁר בִּשְׂעָרָה יְשׁוּפֵנִי וְהִרְבָּה פְצָעַי חִנָּם׃
18 לֹא יִתְּנַנִי הָשֵׁב רוּחִי כִּי יַשְׂבִּעֵנִי מְרֹרִים׃
19 אִם לְכֹחַ אַמִּיץ הִנֵּה וְאִם לְמִשְׁפָּט מִי יוֹעִידָנִי׃
20 אִם אַצְדִּיק פִּי יַרְשִׁיעֵנִי תָּם אֲנִי וַיַּעְקְשֵׁנִי׃
21 תָּם אֲנִי לֹא אֵדַע נַפְשִׁי אֶמְאַס חַיָּי׃
22 אַחַת הִיא עַל כֵּן אֲמַרְתִּי תָּם וְרָשָׁע הוּא
מְכַלֶּה׃
23 אִם שׁוֹט יָמִית פִּתְאֹם לְמַסַּת נְקִיִּם יִלְעָג׃

תרגום

[a] הָא אֱלָהּ לָא יִרְחַק שְׁלִים וְלָא יְחַזֵּק בִּידָא בְּאַשָּׁיָן׃ [b] עַד דִּימְלֵא כְחוּכָא פֻּמָּךְ וְשִׂפְוָתָךְ תֵּיךְ יִנְבְּחָא׃ [c] שְׁנָאֵיכָךְ יִלְבְּשׁוּן בְּהָתָא וְקַרְוָא דְּמַשְׁכְּנָן חַכְרָן וְמָה יִזְדְּכֵי בַּר נָשׁ עִם אֱלָהּ׃
[d] אֵין דְּיִכְלִי לְמִנְצֵי עִמֵּהּ לָא יְהֵיבִינֵהּ חֲדָא מִן אַלְפָּא׃ [e] חַכִּים לִבָּא וְאַלִּים חֵילָא מַן אֲקְשֵׁי לֵהּ וְאִשְׁלִים׃ [f] דְּמַסְדַּק מַלְכִּוָא דְּקַיְמִין בְּמֵישְׁרָא וְלָא יְדַעוּ דְּהַפְכִנוּן בְּרֻגְזֵהּ׃ [g] דְּאָמַר עְשָׁא וְלָא מִסְהַדְּפָן וְעַכּוּתָא סְהַרְפָּן׃
[h] דְּמַטֵּי לְכָא וְלָא יְדַעְנָא מְאֵתֵי וְכִיסְהֵא וְאַדְרְנִי שְׁתֵּי מִלִּין וְלָא בְּסִפְרָא דְּרוּמָא׃
[i] דְּעָבֵד עְשָׁא בְּפִלְכָא וְכִיסְהֵא עַל רוּם תְּקוֹף וְכָא׃ [k] דְּעָבֵד רַבְרְבָן עַד דְּלֵית סוֹף פְּרִישָׁן עַד דְּלֵית מְנָן׃ [l] הָא יַעְבַּר עֲלַי וְלָא אֶתְחֲזֵי וְיַחְלוֹף וְלָא אֶתְבְּנֵי לַהּ׃ [m] הָא יְחַחוֹף מַן יְהֵיבִינֵהּ מַן דְּיֵימַר לַהּ מָה אַתְּ עָבֵד׃
[n] אֱלָהָא לָא יְהֵיב רְגָזֵהּ סְרֵיהוֹן אוֹתְבָיָא דְּסַסְחִירִין בְּמִנְעָא׃ [o] אַרְמִי אֲנָא אֵיכְדֵּן אֶתְבְּנֵי פְּתְגָמַי עִמֵּהּ׃ [p] דְּאַף דְּזַכְיָא אֲנָא לָא אֵיתֵב לְפֻמִּי וְרַחֲמָנֵי יְהֵי אֲצְדִּי׃ [q] אֵין קְרִיָה וְאַזְדִּיב יְהֵי לָא אֵיסְרִי אַרְמִי דְּיֵיתֵי קָלִי׃
[r] דְּשַׁר חוּשִׁי כִּינְחָא מְרַקְרֵק עְמִי וְאַסְגֵּי חֲלָבְשׁוּתַי מִנְּ׃ [s] לָא יְשַׁבְּקִנֵּי לְאִתְבָּא רוּחִי אֲרוּם יְשַׂבְּעִנִּי מְרוּרֵיָא׃ [t] אִם לְחֵילָא עֲלַם תַּקִּיף הוּא וְאִין לְדִינָא מַן יְזַמֵּן לִי׃ [u] אֵין אֲזַדְּכִי אַפֵּי יְחַיְבִנֵּי שְׁלִים אֲנָא וְסַכְּלַנִי יְחֵי׃
[x] חֲדָא הִיא עַל כֵּן אֲמָרִית שְׁלִים וְחַיָּבָא הוּא מְשֵׁיצֵי׃ [y] אֲרוּם בְּרְגַז וְמִית בְּהֵכְיָף בַּר מִסְסַתֵּן זַכָּאִין יְרַחֵךְ׃ [z] שְׁנָאֵךְ יִלְבְּשׁוּן בְּהָתָא וְקַרְוָא דְּמַשְׁכְּנָן חַכְרָן׃

10 [a] ὁ γὰρ κύριος οὐ μὴ ἀποποιήσῃ τὸν ἄμεμπτον. πολὺ δὲ
11 ὧν ἔργων ἀσεβοὺς οὐ δέξεται. [b] ἀλήθειαν γὰρ ὁ στόμα ἐμπλή-
σει γέλωτος, τὰ δὲ χείλη αὐτῶν ἐξομολογήσεως.
22 [c] οἱ δὲ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐνδύσονται αἰσχύνην, σκηνὴ δὲ
ἀσεβοῦς οὐκ ἔσται.

9

1 [a] Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει· [b] ἐπ' ἀληθείας οἶδα,
2 ὅπως ἔστι. πῶς γὰρ ἔσται δίκαιος βροτὸς παρὰ κυρίῳ;
3 [c] ἐὰν γὰρ βάλῃ κεφαλὴν ἀμύνασθαι, οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐ-
τῷ, ἀλλ' ἢ μὴ αἱρεθῇ ἀφ' ἑνὸς λόγου αὐτὸν ὑπὲρ χιλίων.
4 [d] σοφὸς γὰρ ἐστὶ διανοίᾳ, κραταιός τε καὶ μέγας· τίς
σκληρὸς γενόμενος ἐνδυτίον αὐτῷ καὶ εἰρήνευσεν;
5 [e] ὁ παλαιῶν ὄρη καὶ οὐκ οἶδασι, καὶ καθαιρέσει αὐτὰ
6 ὀργῇ· [f] ὁ σείων τὴν οὐρανὸν ὑπὸ θεμελίων, καὶ
7 οἱ σύνοικοι αὐτῆς ἀλλόφυλοι). [g] ὁ λέγων τῷ ἡλίῳ καὶ οὐκ
ἀνατελεῖ, καὶ ὑπὲρ ἄστρων κλείσει φέγγος.
8 [h] ὁ τανύσας τὸν οὐρανὸν μόνος, καὶ περιπατῶν ὡς ἐπὶ
9 ἐδάφους ἐπὶ θαλάσσης. [i] ὁ ποιῶν πλειάδα καὶ ἑσπε-
ρον καὶ ἀρκτοῦρον, καὶ ταμιεῖα νότου· [k] ὁ ποιῶν μεγάλα
καὶ ἀνεξιχνίαστα ἐνδοξάτε καὶ θαυμαστά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθ-
10 μός. [l] ἐὰν ὑπερέλθῃ με, οὐ μὴ ἴδω, καὶ ἐὰν παρέλ-
θῃ με οὐδὲ ὡς ἔγνων. [m] ἐὰν ἁπαλλάξῃ, τίς ἀποστρέ-
ψει, ἢ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας;
13 [n] ὁ θεὸς οὗ ἂν ἀποστρέψῃ ἡ ὀργή, ὑπ' αὐτὸν ὑπεκάμ-
ψουσι καὶ οἱ ὑπ' οὐρανόν.
14 [o] ἐὰν δέ μου ὑπακούσῃ), διακρινοῦμαι ῥήματά μου.
15 [p] ἐὰν τε δίκαιος ὦ, οὐκ εἰσακουσεταί μου, ἀλλὰ κεί-
16 μαζε αὐτὸν δεηθήσομαι. [q] ἐὰν δὲ καλέσω καὶ ὑπα-
κούσῃ, οὐ πιστεύω ὅτι εἰσακούσεταί μου,
17 [r] μὴ γνόφῳ με συντρίψῃ, πολλὰ δέ μου τὰ συ-
18 τέμματα πεποίηκε διαχρῆς. [s] οὐκ ἐᾷ γάρ με ἀνα-
19 πνεῦσαι, ἐνέπλησε δέ με πικρίας· [t] ὅτι μὲν γὰρ ἰσχύι
κραταιῶ· τίς οὖν κρίματι αὐτὸν ἀποστήσεται;
20 [u] ἐὰν δὲ δικαιωθῶ, τὸ στόμα μου ἀσεβήσει
21 αὐτόν· [x] ἐὰν δὲ ὦ ἄμεμπτος, σκολιὸς ἀναβήσομαι. εἰτε γὰρ ἠ-
σέβησα, οὐκ οἶδα τὴν ψυχήν, πολλὰ ὅτι ἀφήρηταί με ὁ ζωή.
22 [y] διὸ εἶπον, μέγαν καὶ δυνάστην ἀπολύει ἡ ὀργή·
23 [z] ὅτι φαῦλος ἐν θανάτῳ ἐξαίσιος, ἀλλὰ δίκαιοι κα-
ταγελῶνται.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[a] Ecce Deus non proiicietperfectum, neque confortabit manum malignantium. [b] Donec impleat os tuum risu,& labia tua iubi-
latione. [c] Inimici tui induentur confusione, & tabernaculum impiorum non subsistet. CAP. IX.
ET respondit Iob & dixit: [a] Verè vtiq; scio quia ita est,& quomodo iustificabitur filius hominis cum Deo? [b] Si voluerit contendere
cum eo,non respondebit ei vnum de mille. [d] Sapiens corde est & fortis robore: quis arguit eum,& pacem habuit? [e] Qui transfert re-
gio qui fiunt in montibus,& nesciunt quòd subuertit eos in ira sua. [f] Qui commouet terram de loco suo,& columnæ eius concutiuntur.
[g] Qui precipit ad Solem & non oritur, & stellas sigillat nubibus. [h] Qui extendit cælos solus,& deambulat per altitudinem fortitudinis
maris. [i] Qui fecit arcturum, orionа & hyadas,& cubicula syderum,constellationem planetarum in latere Australi. [k] Qui facit magna-
lia vt non fiant; & mirabilia ita vt non sit numerus. [l] Ecce transibit super me, & non videbo eum; & abibit,nec intelligam illum.
[m] Ecce auferet hominem à seculo, & quis erit qui reducat illum? quis dicet ei: Quid tu facis? [n] Deus non auertit iram suam ab
impijs:sub eo curuantur fortes qui auxiliantur in multitudine. [o] Quanto minus ego respondebo ei,& eligam verba mea cum eo?
Qui si iustificatus fuero,non respondebo:ad iudicem meum orabo. [p] Si vocauero, & respondetur mihi, non credam quòd auscul-
tauerit vocem meam. [q] Vsque ad filum capilli conteret me,& multiplicat plagas meas gratis. [r] Non permittit me attrahere ipsum
spiritum, quia satiat me amaritudinibus. [s] Quantum ad fortitudinem,robustissimus est, & si ad iudicium,quis testificabitur pro me?
[t] Si iustificatus fuero,os meum condemnabit me; perfectus ego sum, & dissipat me. [u] Perfectus ego sum,nescio animam meam:
abhinc vitam meam. [x] Vna mensura est mihi:ideò dixi,Perfectum & peccatorem ipse consumit. [y] Si in furore occidit subito,
quando tabescent innocentes ridebit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 ארץ נתנה ביד רשע פני שפטיה יכסה
אם לא אפוא מי הוא׃
25 וימי קלו מני רץ ברחו לא ראו טובה׃
26 חלפו עם אניות אבה כנשר יטוש עלי אכל׃
27 אם אמרי אשכחה שיחי אעזבה פני ואבליגה׃
28 יגרתי כל עצבותי ידעתי כי לא תנקני׃
29 אנכי ארשע למה זה הבל איגע׃
30 אם התרחצתי במי שלג וזכותי בבר כפי׃
31 אז בשחת תטבלני ותעבוני שלמותי׃
32 כי לא איש כמוני אענגו נבוא יחדו במשפט׃
33 לא יש בינינו מוכיח ישת ידו על שנינו׃
34 יסר מעלי שבטו ואמתו אל תבעתני׃
35 אדברה ולא איראנו כי לא כן אנכי עמדי׃

יוד

1 נקטה נפשי בחיי אעזבה עלי שיחי אדברה
במר נפשי׃
2 אמר אל אלוה אל תרשיעני הודיעני על
מה תריבני׃
3 החטוב לך כי תעשק כי תמאס יגיע כפיך ועל
עצת רשעים הופעת׃
4 העיני בשר לך אם כראות אנוש תראה׃
5 הכימי אנוש ימיך אם שנותיך כימי גבר׃
6 כי תבקש לעוני ולחטאתי תדרוש׃
7 על דעתך כי לא ארשע ואין מידך מציל׃
8 ידיך עצבוני ויעשוני יחד סביב ותבלעני׃
9 זכר נא כי כחמר עשיתני ואל עפר תשיבני׃
10 הלא כחלב תתיכני וכגבנה תקפיאני׃
11 עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תשככני׃
12 חיים וחסד עשית עמדי ופקדתך שמרה
רוחי׃

24 Terra data est in manus impij, vultum iu-
dicum eius opit. Quod si nō ille est, quis
25 ergo est? Dies mei velociores fuerūt cur-
sore, fugerunt & nō viderunt bonū. Per-
trāsierūt quasi naues poma portātes, sicut
27 aquila volās ad escā. Cùm dixero, Nequaq̄
ita loquar, cōmuto faciē meam, & dolore
28 torqueor. Verebar oīa opa mea, sciēs q̄ nō
25 parceres delinquēti. Si autē & sic impius
10 sum, quare frustrà laborauī? Si lotus fue-
ro quasi aquis niuis, & fulserint velut mū-
31 dissimę manus meę, tamē sordibus intin-
ges me, & abominabuntur me vestimenta
32 mea. Neq; enim viro q̄ similis mei est re-
spōdebo, nec qui mecū in iudicio ex æquo
33 possit audiri. Non est qui vtrunq; valeat
arguere, & ponere manum suam in ambo-
34 bus. Auferat à me virgam suam, & pauor
35 eius non me terreat. Loquar, & non time-
bo cū. neq; enim possim metuens respon-
dere.

CAP. X.

1 TÆdet animā meam vitæ meæ, dimittā
aduersum me eloquium meum. loquar
2 in amaritudine aīæ meæ. Dicā Dño: Noli
me cōdemnare. Indica mihi, cur me ita iu-
3 dicas? Nunqd bonum tibi videtur si ca-
lumnieris me, & opprimas me op' manuū
tuarum, & consilium impiorum adiuues?
4 Nunquid oculi carnei tibi sunt? aut sicut
5 videt homo, & tu videbis? Nūquid sicut
dies hominis dies tui, & anni tui sicut hu-
6 mana sunt tempora, vt quæras iniquita-
B tem meam, & peccatum meum scruteris?
7 Et scias quia nihil impium fecerim, cùm
sit nemo qui de manu tua possit eruere.
8 Manus tuæ fecerunt me, & plasmauerūt
me totum in circuitu, & sic repentè præci-
9 pitas me. Memento quæso quòd sicut lu
tum feceris me, & in puluerē reduces me.
10 Nonne sicut lac mulsisti me, & sicut ca-
11 seum me coagulasti? Pelle & carnibus
C vestisti me; ossibus & neruis compegisti
12 me. Vitā & misericordiam tribuisti mihi,
& visitatio tua custodiuit spiritum meum.

24 Traditi sunt enim in manus impij, vultus
iudicum eius operit. si autem non ipse, quis est?
25 At vita mea est velocior cursore. fugē-
runt, & non viderunt: 26 Si & est nau-
bus vestigium viæ, aut aquilæ volantis quæ-
rentis escam. 27 Si enim dixero, Obliuiscar
loquens, cum inclinauero vultu gemam.
28 Quatior omnibus membris meis, noui enim quòd
non insontem me sines. 29 Postquam autem
sum impius, ad quid frustra laboro? 30 Si enim
lauero nue, & mundauero manibus puris,
31 Abunde in sorde me intinxisti, abominata
est autem me vestis. 32 Non enim es homo si-
cut ego, cui contrà iudicabor: vt eamus vnani-
miter in iudicium. siquidem esset medistor no-
ster, 33 Et redarguens & audiens in medio
vtrūsque, 34 auferat à me virgam, at timor eius
non me circumagat:
35 Et non timebo, sed loquar. non enim sic
consciusus sum.

CAP. X.

1 Laborans anima mea, gemens dimittam in me
verba mea. loquar amaritudine animæ mee-
2 æ. 2 Et dicam ad Dominum: Ne me impium
esse doceas. & cur me ita iudicasti?
3 Nunquid bonum tibi si calumniatus fue-
ro, quoniam negasti opera manuum tuarum,
consilio autem impiorum attendisti?
4 Nunquid sicut mortalis videt, videsne aut
5 sicut videt homo, aspicies?
Nunquid vita tua humana est, aut anni
6 tui vitæ? 7 Quoniam quæsiuisti iniquitates
meas, & peccata mea inuestigasti?
8 Nosti enim quòd non impiè egi. sed quis
est qui ex manibus tuis eruitur?
9 Manus tuæ plasmauerunt me & fecerunt
me; posti hæc transmutans me percussisti.
10 Memento quòd lutum me plasmasti, in au-
tem terram me rursus conuertis. 11 Nonne
sicut lac me mulsisti, coagulasti autem me sicut
caseum? 12 Pelle & carne me vestisti, ossi-
bus autem & neruis consuisti. 13 Vitam au-
tem & misericordiam posuisti apud me, at con-
sideratio tua custodiuit meum spiritum.

24 Παραδέδονται γὰρ εἰς χεῖρας ἀσεβῶς, πρόσωπα κεκ-
τῶν αὐτῆς ζωκαλύπτει. εἰ δὲ μὴ αὐτὸς, τίς ἐστίν;
25 Ὁ δὲ βίός μου ἐσὶν ἐλαφρότερος δρομέως. ἀπέδρα-
26 σαν, καὶ οὐκ εἶδόσαν· 26 εἰ καὶ ἐν ναυσὶν ἴχνος ὁδοῦ, ἢ
27 ἀετοῦ πετομένου ζητοῦντος βορᾶν. 27 ἐὰν τε γὰρ εἴπω,
Ἐπιλήσομαι λαλῶν, συλλύσας τὸ πρόσωπόν σου λέξω.
28 28 Σείομαι πᾶσι τοῖς μέλεσι, οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ ἀθῷόν
29 με ἐάσεις. 29 ἐπειδὴ δὲ εἰμὶ ἀσεβὴς, εἰς τί τοῦτο μάτην
30 κοπιῶ; 30 ἐὰν γὰρ λουσάμενος χιόνι, καὶ ἀποκαθαρ-
31 θῶ χερσὶ καθαραῖς, 31 ἀκριβῶς δὲ ῥύπῳ με ἔβα-
ψας, ἐβδελύξατό με ἡ στολή.
32 32 οὐ γάρ ἐστιν ἄνθρωπος κατ' ἐμέ, ᾧ ἀντικρινοῦμαι ἵ-
να ἔλθωμεν ὁμοθυμαδὸν εἰς κρίσιν. 33 εἰ γὰρ ἦν ὁ μεσίτης ἡ-
μῶν, 34 καὶ ἐλέγχων, καὶ διακούων διαμέσου ἀμφο-
τέρων, 34 ἀπαλλαξάτω ἀπ' ἐμοῦ τὴν ῥάβδον, ὁ δὲ
35 φόβος αὐτοῦ μὴ με ἐροβείτω· 35 καὶ οὐ μὴ φοβηθῶ,
ἀλλὰ λαλήσω. οὐ γὰρ οὕτως συνεπίσαμαι.

ι.

1 Κάμνων τῇ ψυχῇ μου, ἐάσω ἐπ' ἐμαυ-
τὸν τὰ ῥήματά μου. λαλήσω πικρὰ ψυχῆς συνεχό-
2 μενος, 2 καὶ ἐρῶ τῷ θεῷ κύριον, μή με ἀσεβῆ δί-
καιον. καὶ διατί με οὕτως ἔκρινας;
3 3 ἢ καλόν σοι, ἐὰν συκοφαντήσω, ὅτι ἀπέπτω ἔργα χει-
ρῶν σου, βουλὴ δὲ ἀσεβῶν προσέσχες.
4 4 ἢ ὥσπερ βροτὸς ὁρᾷς καθορᾷς, ἢ καθὼς ὁρᾷ ἄνθρω-
5 πος βλέψῃ; 5 ἢ ὡς βίος σου ἀνθρώπινός ἐσιν, ἢ τὰ ἔτη
6 σου ἀνθρώπου; 6 ὅτι ἀνεζήτησας τὰς ἀνομίας μου, καὶ
τὰς ἁμαρτίας μου ἐξιχνίασας;
7 7 οἶδας γὰρ ὅτι οὐκ ἠσέβησα. ἀλλὰ τίς ἐστιν ὃς οὐκ χει-
ρῶν σου ἐξαιρεῖται;
8 8 αἱ χεῖρές σου ἔπλασάν με καὶ ἐποίησάν με, καὶ ταῦ-
τα μεταβαλὼν με ἔπαισας.
9 9 μνήσθητι, ὅτι πηλόν με ἔπλασας, καὶ ὡς γῆν με πάλ-
λων δοκοτρέφεις.
10 10 ἢ οὐχ ὥσπερ γάλα με ἤμελξας, ἐτύρωσας δέ με ἴ-
11 σα πυρῷ, 11 ὀστέοις καὶ νεύροις με συνέδησας, ὀστέοις δὲ
καὶ σαρξὶ συνέρραψας.
12 12 ζωὴν δὲ καὶ ἔλεος ἔδου παρ' ἐμοί· ἡ δὲ ἐπισκοπή σου
ἐφύλαξέ μου τὸ πνεῦμα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Terra tradita est in manu impij, facie iudicum eius operit iniustitiam. si non est hic, quis est? "Dies mei velociores sunt
vndes auis volantis, fugerunt, non viderunt bonum. "Transierunt enim nauibus onustis optimis fructibus, sicut aquila quæ volat
ad cibum. "Si dixero, Obliuiscar sermonum meorum, dimittam iram meam & confortabor: "Timui omnes tribulationes
meas, noui quòd non iustificabis me. "Ego meipsum condemno: quare frustra laboro? "Si lotus fuero in aquis niuis,
& mundauero sapone manus meas: "Tunc in fouea intinges me, & abominabuntur me vestimenta mea. "Non est enim si-
cut homo ego, cui contrà iudicabor, neque est inter nos arguens qui ponat manum suam
super nos ambos. "Auferat à me plagam suam, & timor eius non me terreat. "Loquar, & non timebo eum; neque enim
sic confidens apud me.

CAP. X.

Fœtet est anima mea in vita mea, dimittam aduersus me eloquium meum: loquar in amaritudine animæ meæ. 'Dicam Deo: Ne
condemnes me: indica mihi quare contendis mecum? 'Nunquid rectum est coram te si calumnieris, & proiicias laborem ma-
nuum tuarum, & consilium impiorum illustres. 'Nunquid sunt tibi oculi sicut carnali homini: aut sicut videt filius hominis, vides?
'Nunquid sicut dies filij hominis sunt dies tui? aut anni tui sunt sicut dies viri? 'Vt quæras iniquitatem meam, & peccatum meum
inquiras? 'In scientia enim tua non condemnabor, & nullus est qui de manu tua eruat. 'Manus tuæ formauerunt me, & fecerunt
me simul in circuitu, & dilapsi-lis me. 'Memento nunc quòd sicut lutum fecisti me, & in puluerem reduces me. "Nonne li-
cut lac deguasti me, & sicut caseum coagulasti me? "Pelle & carne vestisti me, & ossibus & neruis compegisti me.
"Vitam & misericordiam fecisti meum, & memoria tua custodiuit spiritum meum.

תרגום

24 ארעא אתמסרת בידוי חייבא מן קדם דיינהא יתפי זכותא אין לא דכי מן הוא ׃ 25 ויומי קלילין יתיר מן סוסא דרהטו ערקו לא
חמון טבתא ׃ 26 חלפת הין ספינין דמשיגין סגרא היך נשרא דטאם על סיכלא ׃ 27 אין אימר אחנשי מלי אשתכח רגזי
ואשתבר׃ 28 דחלה כלהון עצבי ידעי דעשה מרום לא חזכי יתי ׃ 29 אנא השתדיתי למלא אלמי ׃ 30 אין אשתונה כמי תלגא
ותדכית כאלהא ידי ׃ 31 תכדיין בשיתה תטמשנני ויסרחקין יתי כסותי ׃ 32 ארום לא כבר נש דכוותי אהיב זהה נעזל כחדא בדיוא ׃ 33 לא אית
בינא מכסין תרין דיהוי על תרעינא ׃ 34 יעדי מעלי סתהה ודחלתה לא תבעתה יתי ׃ 35 אמלל ולא ארחל מנה ארום לא הכא אנא
בחדי׃

יוד

1 אתגזת נפשי בחיי אשבוק עלי מלי אמלל במרירות נפשי ׃ 2 אימר לאלה לא תחיבנני אודע יהי כשול מה תכנעי כי
תעיקון קטר בישרא לך אין כמחמי בר 3 העיניך קטר ארום תסתום ארום תרחק ליעות ידך ועל מלכת רשיעיא אופעת ׃
גש חמי 4 הא כיסוי בר נש יסגיך אין סגיניך היך יסוי גברא ׃ 5 ארום הבעי לאוחאי חובי ולחוזי חטהא ׃ 6 על דבעיתך ארום לא
אתיהיב לי מן ידך פצי ׃ 7 ידיך צירו יתי ועבדו יתי כחדא חזור וסלסלתא יתי ׃ 8 אדכר ברוך ארום היך טינא עבדתני ולעפרא
תתיבני יתי ׃ 9 הלא כחלבא סניתא יתי והיך גבינין קלשתא יתי ׃ 10 משכא ובשרא עמדיה עמי וירכתך נטרה רוחי ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 *Licet hæc celes in corde tuo, tamen scio
14 quia vniuersorũ memineris. *Si peccaui & ad horã pepcisti mihi, cur ab iniquitate mea
15 mũdũ me esse nõ pateris? *Et si impi⁹ fuero, væ mihi est, & si iust⁹, nõ leuabo caput,
16 saturatus afflictione & miseria. *Et propter
D supbiã quasi leænã capies me, reuersusque
17 mirabiliter me crucias. *Instauras testes
tuos cõtra me, & multiplicas iram tuã aduer-
18 sum me, & pœnæ militãt in me. *Quare de
vulua eduxisti me, qui vtinã cõsumpt⁹ es-
19 sem ne oculus me videret. *Fuissem quasi
nõ essem de vtero translatus ad tumulum.
20 *Nunquid nõ paucitas dierũ meorũ finie-
tur breui? dimitte ergo me, vt plangã pau-
21 lulũ doloremeũ, *antequã vadã, & nõ re-
uertar ad terrã tenebrosam & optã mortis
22 caligine. *Terrã miseriæ & tenebrarum, v-
bi vmbra mortis & nullus ordo, sed sem-
piternus horror inhabitat. CAP. XI.

1 REspõdens autem Sophar Naamathites
2 dixit: *Nũquid qui multa loquitur nõ
audiet, aut vir verbosus iustificabitur?
3 *Tibi soli tacebunt homines: & cũ cæteros
4 irriseris, à nullo cõfutaberis. *Dixisti enim,
Purus est sermo meus, & mundus sum in
5 cõspectu tuo. *Atq; vtinã Deus loqueretur
tecum, & aperiret labia sua tibi, *Vt osten-
B deret tibi secreta sapientiæ, & quòd mul-
tiplex esset lex eius, & intelligeres ꝙ multo
6 minora exigaris ab eo, quàm meretur ini-
quitas tua. *Forsitan vestigia Dei compre-
hendes? & vsq; ad perfectum omnipoten-
7 tem reperies? *Excelsior cælo est, & quid
facies? profundior inferno, & vndè cog-
8 nosces? *Longior terra mensura eius, la-
9 tior mari. *Si subuertit omnia, vel in vnũ
coartauerit, quis contradicet ei?
10 *Ipse enim nouit hominum vanitatem;
C & videns iniquitatem, nonne considerat?
11 *Vir vanus in superbiam erigitur, & tanquam pullum onagri se liberum na-
12 tum putat. *Tu autem firmasti cor tuum, & expandisti ad eum manus tuas.

13 *Licet hæc celes in corde tuo, tamen scio
14 quia vniuersorũ memineris. *Si peccaui & ad horã pepcisti mihi, cur ab iniquitate mea
15 mũdũ me esse nõ pateris? *Et si impi⁹ fuero, væ mihi est, & si iust⁹, nõ leuabo caput,
16 saturatus afflictione & miseria. *Et propter
D supbiã quasi leænã capies me, reuersusque
17 mirabiliter me crucias. *Instauras testes
tuos cõtra me, & multiplicas iram tuã aduer-
18 sum me, & pœnæ militãt in me. *Quare de
vulua eduxisti me, qui vtinã cõsumpt⁹ es-
19 sem ne oculus me videret. *Fuissem quasi
nõ essem de vtero translatus ad tumulum.
20 *Nunquid nõ paucitas dierũ meorũ finie-
tur breui? dimitte ergo me, vt plangã pau-
21 lulũ doloremeũ, *antequã vadã, & nõ re-
uertar ad terrã tenebrosam & optã mortis
22 caligine. *Terrã miseriæ & tenebrarum, v-
bi vmbra mortis & nullus ordo, sed sem-
piternus horror inhabitat. CAP. XI.

1 REspõdens autem Sophar Naamathites
2 dixit: *Nũquid qui multa loquitur nõ
audiet, aut vir verbosus iustificabitur?
3 *Tibi soli tacebunt homines: & cũ cæteros
4 irriseris, à nullo cõfutaberis. *Dixisti enim,
Purus est sermo meus, & mundus sum in
5 cõspectu tuo. *Atq; vtinã Deus loqueretur
tecum, & aperiret labia sua tibi, *Vt osten-
B deret tibi secreta sapientiæ, & quòd mul-
tiplex esset lex eius, & intelligeres ꝙ multo
6 minora exigaris ab eo, quàm meretur ini-
quitas tua. *Forsitan vestigia Dei compre-
hendes? & vsq; ad perfectum omnipoten-
7 tem reperies? *Excelsior cælo est, & quid
facies? profundior inferno, & vndè cog-
8 nosces? *Longior terra mensura eius, la-
9 tior mari. *Si subuertit omnia, vel in vnũ
coartauerit, quis contradicet ei?
10 *Ipse enim nouit hominum vanitatem;
C & videns iniquitatem, nonne considerat?
11 *Vir vanus in superbiam erigitur, & tanquam pullum onagri se liberum na-
12 tum putat. *Tu autem firmasti cor tuum, & expandisti ad eum manus tuas.

13 וְאוּלָם צָפַנְתָּ בִלְבָבֶךָ יָדַעְתִּי כִי־זֹאת עִמָּךְ׃
14 אִם־חָטָאתִי וְשָׁמַרְתָּנִי מֵעֲוֹנִי לֹא תְנַקֶּנִי׃
15 אִם־רָשָׁעְתִּי אַלְלַי לִי וְצָדַקְתִּי לֹא־אֶשָּׂא רֹאשִׁי
שְׂבַע קָלוֹן וּרְאֵה עָנְיִי׃
16 וְיִגְאֶה כַּשַּׁחַל תְּצוּדֵנִי וְתָשֹׁב תִּתְפַּלֵּא בִי׃
17 תְּחַדֵּשׁ עֵדֶיךָ נֶגְדִּי וְתַרְבֶּ כַּעַשְׂךָ עִמָּדִי חֲלִיפוֹת
וְצָבָא עָמִי׃
18 וְלָמָּה מֵרֶחֶם הֹצֵאתָנִי גָּוַע וְעַיִן לֹא־תִרְאֵנִי׃
19 כְּאֲשֶׁר לֹא־הָיִיתִי אֶהְיֶה מִבֶּטֶן לַקֶּבֶר אוּבָל׃
20 הֲלֹא־מְעַט יָמַי יֶחְדָּל יְשִׁיתָ מִמֶּנִּי וַאֲבַלִּינָה
כְּמְעָט׃
21 בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְלֹא אָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת׃
22 אֶרֶץ עֲפָתָה כְּמוֹ־אֹפֶל צַלְמָוֶת וְלֹא סְדָרִים
וַתְּפַע כְּמוֹ־אֹפֶל׃

יא

1 וַיַּעַן צֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיֹּאמַר׃
2 הֲרֹב דְּבָרִים לֹא יֵעָנֶה וְאִם־אִישׁ שְׂפָתַיִם יִצְדָּק׃
3 בַּדֶּיךָ מְתִים יַחֲרִישׁוּ וְתַלְעֵג וְאֵין מַכְלִם׃
4 וַתֹּאמֶר זַךְ לִקְחִי וּבַר הָיִיתִי בְעֵינֶיךָ׃
5 וְאוּלָם מִי־יִתֵּן אֱלוֹהַּ דַּבֵּר וְיִפְתַּח שְׂפָתָיו עִמָּךְ׃
6 וְיַגֶּד־לְךָ תַּעֲלֻמוֹת חָכְמָה כִּי כִפְלַיִם לְתוּשִׁיָּה
וְדַע כִּי־יַשֶּׁה לְךָ אֱלוֹהַּ מֵעֲוֹנֶךָ׃
7 הַחֵקֶר אֱלוֹהַּ תִּמְצָא אִם עַד־תַּכְלִית שַׁדַּי
תִּמְצָא׃
8 גָּבְהֵי שָׁמַיִם מַה־תִּפְעָל עֲמֻקָּה מִשְּׁאוֹל מַה־תֵּדָע׃
9 אָרְכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּה וְרָחְבָּה מִנִּי־יָם׃
10 אִם־יַחֲלֹף וְיַסְגִּיר וְיַקְהִיל וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ׃
11 כִּי־הוּא יָדַע מְתֵי־שָׁוְא וַיַּרְא־אָוֶן וְלֹא יִתְבּוֹנָן׃
12 וְאִישׁ נָבוּב יִלָּבֵב וְעַיִר פֶּרֶא אָדָם יִוָּלֵד׃
13 אִם־אַתָּה הֵכַנְתָּ לִבֶּךָ וּפָרֹשׂ אֵלָיו כַּפֶּיךָ׃

13 *Hæc habens in teipso noui quòd omnia po-
14 tes, impossibile est autem tibi nihil. *Si enim
peccauero, custodis me: ab autem iniquitate non
innocentem me fecisti. *Si enim impius
15 fuero, væ mihi. si autem fuero iustus, non pos-
sum tollere caput, plenus enim ignominia sum.
16 *Capior enim sicut leo in iugulationem. rur-
sus autem transmutans grauiter me perdis;
17 *Instaurans in me examen meum. Ira au-
tem magna in me vsus es, induxisti autem in me
18 tentationes. *Quare igitur de vtero me e-
duxisti, & non mortuus sum? oculus autem me
non videret: *Et sicut non existens fuis-
19 sem? cur enim de vtero in tumulum non trans-
latus sum? *Nunquid non paucum est tem-
pus vitæ meæ? dimitte me requiescere parum,
20 *Antequàm ego vadam vnde non reuertar,
in terram tenebrosam & caliginosam;
21 *In terram tenebrarum sempiternarum, v-
bi non est lumen, neque videre vitam mortа-
lium.
CAP. XI.

1 REspondens autem Sophar Minæus dicit:
2 *Qui multa dicit & reaudiet, aut & ver-
bosus putat iustus esse? *Beneditus ge-
3 nitus à muliere qui breuis vitæ est. ne multus in
verbis sis, non enim est qui respondeat tibi.
4 *Ne quidem dicas quoniam purus sum ope-
ribus, & irreprehensibilis coram eo.
5 *Sed quomodo vtique Dominus loquatur
ad te, & aperiat labia sua tecum? *Posseà re-
6 nunciabit tibi secreta sapientiæ, quòd duplex e-
rit ad id quod secundum te, & tunc scies, quòd
digna tibi euenerunt à Domino eorum quæ pec-
cassi. *Nunquid vestigium Domini inuenies,
7 aut ad vltima venisti quæ fecit omnipotens?
8 *Excelsum cælum & quid facies? profundiora
9 aut his quæ in inferno, quid nosti? *Aut lon-
gora mensura a terra, aut latitudine maris. *Si
10 autem subuerterit omnia, quis dicet ei, Quid fe-
cisti? *Ipse enim nouit opera impiorũ, videns au-
11 tem indecentia non dissimulabit: *Homo autem
vanus animatur verbus mortalis autẽ genitus
de muliere, sicut asin⁹ solitarius. *Si enim tu mũ
13 dum posuisti cor tuũ, expandis aũt manus ad eũ:

13 *Ταῦτα ἔχων ὲν ζεαυτῷ οἶδα ὅτι πάντα δύνασαι, ἀ-
14 δύνατεῖ δέ σι οὐδέν. *ἐὰν τε γὰρ ἁμαρτω φυλάσσεις
με· ἀπὸ δὲ ἀνομίας οὐκ ἀθῷόν με πεποίηκας.
15 *ἐαὶ τε γὰρ ἀσεβὴς ὦ, οἱ μοι· ἐὰν δὲ ὦ δίκαιος, οὐ δύ-
ναμαι ἆραι κεφαλήν, πλήρης γὰρ ἀτιμίας εἰμί·
16 *ἁρπάζομαι γὰρ ὡσπερ λέων εἰς ζφαγήν. πάλιν δὲ
17 μεταβαλὼν δεινῶς με ὀλέκεις, *ἐπδυσακαινίζων ἐπ'
ἐμὲ τὴν ἔτασίν μου. ὀργὴ δὲ μεγάλη μοι ἐχρήσω· ἐπάγ-
γες δὲ ἐπ' ἐμὲ πειρατήρια.
18 *ἵνατί οὖν ὲκ κοιλίας με ἐξήγαγες καὶ οὐκ ἀπέθα-
19 νον, ὀφθαλμὸς δέ με οὐκ εἶδε· *καὶ ὥσπερ οὐκ ὢν ὲ-
γὼ ἐνόμιζον, διατὶ γὰρ οὐκ ἐγενόμην εἰς μνῆμα οὐκ ἀπηλάγην,
20 *ἢ οὐκ ὀλίγον ἐστὶν ὁ χρόνος τοῦ βίου μου; ἔασόν με
21 ὀλιγοστάσαι μικρόν, *πρὸ τοῦ με πορεύσασθαι ὅθεν
οὐκ ἀναστρέψω, εἰς γῆν σκοτεινὴν καὶ γνοφερὰν·
22 *εἰς γῆν σκότους αἰωνίου, οὗ οὐκ ἔστι φέγγος, οὐδὲ ὁρᾶν
ζωὴν βροτῶν.

ιά.

1 *Ὑπολαβὼν δὲ Σωφὰρ ὁ μιναῖος λέγει,
2 *ὁ τὰ πολλὰ λέγων καὶ ἀνθυπακούσεται, ἢ καὶ ὁ δίλαλος
3 οἴεται δίκαιος εἶναι; *βλασφημοῦσι γυναῖ-
κες ὀλιγόδιοι. μὴ πολὺς ὲν ῥήμασι γίνου, οὐ γάρ ἐσιν ὁ
4 ἀνταποκεινόμενός σοι. *μὴ γὰρ λέγε ὅτι καθαρός εἰ-
μι τοῖς ἔργοις, καὶ ἀμέμπτου ἐναντίον αὐτοῦ.
5 *ἀλλὰ πῶς ἂν ὁ κύριος λαλήσαι πρὸς σέ, καὶ ἀνοίξει
6 σοι τὰ χείλη αὐτοῦ μεθ' ὑμῶν; *εἶτα ἀναγγελεῖ σοι ἀπόρρητα
σοφίας, ὅτι διπλοῦς ἔσται τῷ κῷ σέ, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἀ-
ξιά σοι ἀπέδωκε παρὰ κυρίου ὧν ἡμάρτηκας.
7 *ἢ ἰχνος κυρίου εὑρήσεις, ἢ εἰς τὰ ἔσχατα ἀφίκου ἃ ὲ-
8 ποίησεν ὁ παντοκράτωρ; *ὑψηλὸς ὁ οὐρανός, καὶ τί
ποιήσεις; βαθύτερα ᾅδου, τί οἶδας;
9 *ἢ μακρότερα μέτρου γῆς, ἢ εὖρος θαλάσσης;
10 *ἐὰν δὲ καταστρέψῃ τὰ πάντα, τίς ἐρεῖ αὐτῷ, τί ἐποίη-
11 σας; *αὐτὸς γὰρ οἶδεν ἔργα ἀνόμων, ἰδὼν δὲ ἄσπα οὐ
παρόψεται.
12 *ἄνθρωπος δὲ ἄλλως θεοσεβείας λόγοις. θέλοις δὲ
ἥμερος γυναικὸς ὄνος ἔσῃ ἥμερος.
13 *εἰ γὰρ σὺ καθαρὰν ἔθου τὴν καρδίαν σου, ὑπλώσεις
δὲ χεῖρας πρὸς αὐτόν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et hæc absconditis in corde tuo: noui quòd hæc sint apud te. " Si peccaui, seruasti mei: & ab iniquitate mea non mundabis me?
" Si peccaui, perditio mihi à die iudicij magni: & si iustus fuero, non leuabo caput meum propter impios, sed satiabor opprobrio, &
vidbo afflictionem meam. " Leua autem manum tuam, sicut leo venabens me; & conuersus rudicabis me. " Innouas testes tuos con-
tra me, & multiplicas iram tuam mecum: mutantur plagæ & militant apud me. " Quare enim de vulua eduxisti me? expirassem, & oculus
non videret me. " Fuissem quasi non essem; perinde acsi de vtero ad sepulturam adductus fuissem. " Nonne veloces sunt dies mei & de-
ficientes? sat pone mihi spacium, & me recolligam paululum. " Antequàm vadam & non reuertar ad terram tenebrosam & vmbrã mortis:
" Terram cuius vapor est sicut caligo vmbrarum mortis, nec sunt ordines vt habitent in ea filij hominum, sed tenebrescit in occur-
sum sicut caligo.
CAP. XI.
ET respondit Sophar de Naama, & dixit: ' Nunquid illi qui multa loquitur non respondetur? & an filius hominis habens labia, iustifi-
cabitur? ' Mendacia tua viros tacere faciunt, & irrides me: est qui pudore te afficiat. ' Et dixisti: Munda est doctrina mea, & mundus
sum in oculis tuis. ' Verumtamẽ quis dabit vt Deus loquatur, & aperiat labia sua tibi? ' Annunciaret enim tibi secreta sapiẽtię, quoniã in du-
plum est sapientia eius: & scito quòd reum ageret te Deus ob tuam iniquitatem. " Nunquid inuestigationem Dei inuenies: aut vsque ad fi-
nem omnipotentis reperies? ' In altitudine cæli quid tu facies? in lege quæ profundior est inferno, quid tu scies? ' Cuius mensura lon-
gior est terra, & latior mari. " Si transierit & clauserit cælos nubibus, & congregauerit exercitus; quis auertet eum? " Quoniam ipse
nouit vanos falsitatis, & quomodo videre potest iniquitatem vt non intelligat? " Et vir difertus sapientior fiet in corde suo, & pullus
onagri sicut filius hominis in diebus nascetur. " Si tu direxeris cor tuum, & extenderis ad eum in oratione manus tuas:

תרגום

14 וְאִלֵּין סַפְרַיָּא בְלִבָּךְ יְדַעְתָּ אֲרוּם גַּם אֲנָךְ ׃ 14 אִין חֲבֵית חֲבוֹבָא עֲלַי סַן יוֹם דִּינָא רַבָּא ׃ 15 אִין חֲבֵית חֲבוֹבָא עֲלַי סַן יוֹם דִּינָא רַבָּא
15 וְקוּשְׁטָא לָא אֲקוּף רֵישִׁי סַן קֳדָם חַיָּבַיָּא וַאֲסַבַּע תְּסִיחְתָּא וְאֶתְחַמֵּי סְגוּפִי ׃ 16 וְאַרְיֵם יְדָךְ הֵיךְ אַרְיֵא תְּצוּד אַרְיָתִי וְתִשְׁוֵא וְתֵיתֵי תְּרֵיזֵן כִּי ׃
16 וְתִשְׁתְּלֵי לָא אֲקוּף רֵישִׁי סַן קֳדָם חַיָּבַיָּא וַאֲסַבַּע תְּסִיחְתָּא וְאֶתְחַמֵּי סְגוּפִי ׃ 17 תְּלִיסָה סַהֲדָתָא אַפְקַרְתָּנִי אַתְגַּיִּיר וְתִשְׁוֵא לָא חַמֵּנִי יְתִי ׃
17 תְּחַדַּת סַהֲדָךְ לְקֳבְלִי וְתַסְגֵּי רִגְזָךְ עִמִּי סַהֲדִין וְחֵילִין נַבְאִי ׃ 18 לְמָה מִבִּטְנָא אַפְקְתָּנִי וְלָא מִית עַיִן לָא חָמַנִי יְתִי ׃
18 לְמָה דְלָא הֲוֵיתִי אֶהֱוֵי כְּטִמְיָא מִבִּטְנָא לְקִבְרָא אִתְגְּלִיגַת ׃ 19 לָא קְלִילִין יוֹמֵי וּפְסִיקִין וְשִׁיר וְיַנַּח עֲלַי וְאֶנְחַ זְעֵיר ׃
19 כְּמָה דְלָא הֲוֵיתִי אֶהֱוֵי מִטְּמָל סַן קְרִיצְתָּא לְבֵית קְבוּרְתָּא אֶתְטַל ׃ 20 עַד דְּאֵזֵל וְלָא אֵתוּב לְאַרְעָא חֲשׁוֹכָא וְטוּלָא דְמוֹתָא ׃ 21 אַרְעָא דְתִיהוֹן אֲתַר קְבוּרְתְּהוֹן דְּלֵית בַּהּ בְּנֵי נָשָׁא וְסַפְסָפָא כְּעַרְעָא
דְּיַת קְבוּרְתָּא ׃

יא

1 וַיְהֵי אָמַר צוֹפַר סַן נַעֲמָתָא וְאָמַר ׃ 2 אֲפְשַׁר דְּסַגֵּי מִלָּיָא לָא יִתְחַב וְאִם בַּר נָשׁ סַרְגִּי יִזְדַּכֵּי ׃ 3 כִּבְוָנִיךְ גַּבְרַיָּא מְשַׁתְּקִין
וְתֵיזֵף וְלֵית מַכְלִים ׃ 4 וְתֵימַר דְּכִי אֲלַפְנִי יַבְרִיר הֲוֵיתִי בְּעֵינָךְ ׃ 5 וְהָכָא סַן יְהֵן אֱלָה וְיִסְתַּח סִפְתְּהוֹהִי עִמָּךְ ׃ 6 וְיִחֵי לָךְ
כִּסְתִּין דְּחָכְמְתָא אֲרוּם בְּכִפְלָא לְחָכְמְתָא וְיַדַּע אֲרוּם אַנְשׁ לָךְ אֱלָה מְעַזְיָתָךְ ׃ 7 הַאֶפְשַׁר דְּשִׁשְׁוּשׁ אֱלָה תַּשְׁכַּח אִין עַד סְיָפֵי שַׁדַּי תַּשְׁכַּח ׃
8 בְּגַוְתָּהוֹן שְׁמַיָּא מָה אַתְּ עָבֵד בְּאוֹרַיְתָא דְעִמֵּיקָא סַן שְׁאוֹל מָה אַתְּ יָדַע ׃ 9 דְּגַוְדָּא יַתִּיר מֵאַרְעָא מִשְׁחָתֵהּ וּפְתִיהָא יַתִּיר סַן יַמָּא ׃
10 אִין יַחֲלוֹף וְיִיחוּד שְׁמַיָּא בְּעֲנָנֵי וְיִכְבּוּשׁ מִשְׁרַיָּן וּסַן יְשִׁיבִנֵּהּ ׃ 11 אֲרוּם הוּא חָכִים גַּבְרֵי שִׁקְרָא וְאִסְתַּכַּל חֲטָאָה וְלָא אִתְחֲזֵן ׃
12 וְגַבְרָא מְרִיעַ יִתְחַכַּם לִבֵּהּ וְעִילָא סְרוֹקָא כְּבַר נָשׁ יוֹסִי אִתְיְלִיד ׃ 13 אִין אַתְּ בְּוַנְתָּא לְבָבָךְ וְתִפְרוֹשׁ לְוָתֵהּ בְּצְלוֹ יָדָךְ ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 אִם־אָוֶן בְּיָדְךָ הַרְחִיקֵהוּ וְאַל־תַּשְׁכֵּן בְּאָהָלֶיךָ
עַוְלָה׃
15 כִּי־אָז תִּשָּׂא פָנֶיךָ מִמּוּם וְהָיִיתָ מָצֻק וְלֹא תִירָא׃
16 כִּי־אַתָּה עָמָל תִּשְׁכַּח כַּמַּיִם עָבְרוּ תִזְכֹּר׃
17 וּמֵצָהֳרַיִם יָקוּם חָלֶד תַּעֲפֶה כַבֹּקֶר תִּהְיֶיהּ׃
18 וּבָטַחְתָּ כִּי־יֵשׁ תִּקְוָה וְחָפַרְתָּ לָבֶטַח תִּשְׁכָּב׃
19 וְרָבַצְתָּ וְאֵין מַחֲרִיד וְחִלּוּ פָנֶיךָ רַבִּים׃
20 וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה וְמָנוֹס אָבַד מִנֵּהֶם
וְתִקְוָתָם מַפַּח־נָפֶשׁ׃

יב

1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
2 אָמְנָם כִּי אַתֶּם־עָם וְעִמָּכֶם תָּמוּת חָכְמָה׃
3 גַּם־לִי לֵב כְּמוֹכֶם לֹא נָפַל אָנֹכִי מִכֶּם וְאֵת־
מִי־אֵין כָּמוֹ־אֵלֶּה׃
4 שְׂחֹק לְרֵעֵהוּ אֶהְיֶה קֹרֵא לֶאֱלוֹהַּ וַיַּעֲנֵהוּ שְׂחוֹק
צַדִּיק תָּמִים׃
5 לַפִּיד בּוּז לְעִשְׁתּוֹת שַׂאֲנַן נָכוֹן לְמוֹעֲדֵי רָגֶל׃
6 יְשָׁלְיוּ אֹהָלִים לְשׁוֹדְדִים וּבְטוחוֹת לְמַרְגִּיזֵי אֵל
לַאֲשֶׁר הֵבִיא אֱלוֹהַּ בְּיָדוֹ׃
7 וְאוּלָם שְׁאַל־נָא בְהֵמוֹת וְתֹרֶךָּ וְשִׂיחַ הַשָּׁמָיִם
וְיַגֶּד־לָךְ׃
8 אוֹ שִׂיחַ לָאָרֶץ וְתֹרֶךָּ וִיסַפְּרוּ לְךָ דְּגֵי הַיָּם׃
9 מִי לֹא־יָדַע בְּכָל אֵלֶּה כִּי יַד־יְהוָה עָשְׂתָה זֹּאת׃
10 אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בְּשַׂר־אִישׁ׃
11 הַלֹּא אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן וְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם־לוֹ׃
12 בִּישִׁישִׁים חָכְמָה וְאֹרֶךְ יָמִים תְּבוּנָה׃
13 עִמּוֹ חָכְמָה וּגְבוּרָה לוֹ עֵצָה וְתְבוּנָה׃
14 הֵן יֶהֱרוֹס וְלֹא יִבָּנֶה יִסְגֹּר עַל־אִישׁ וְלֹא יִפָּתֵחַ׃
15 הֵן יַעְצֹר בַּמַּיִם וַיִּבָּשׁוּ וישלחם [וַיְשַׁלְּחֵם] וַיְהַפְּכוּ אָרֶץ׃
16 עִמּוֹ עֹז וְתוּשִׁיָּה לוֹ שֹׁגֶג וּמַשְׁגֶּה׃

IOB. Translat.B.Hieronymi.

14 * Si iniquitaté quæ eſt in manu tua abſluleris à te, & nō māſerit in tabernaculo tuo
15 iniuſtitia, * tunc leuare poteris faciem tua
D abſq; macula; & eris ſtabilis, & nō time-
16 bis. * Miſerię quoq; obliuiſceris, & quaſi a-
17 quarum quæ pterierunt recordaberis: * Et
quaſi meridian⁹ fulgor cōſurgert tibi ad ve-
ſperā. & cùm te cōſumptum putaueris, o-
18 rieris vt lucifer: * Et habebis fiduciā ppo-
ſita tibi ſpe, & defoſſus ſecurus dormies.
19 * Requieſces, & non erit qui te exterreat. &
20 deprecabuntur faciem tuā plurimi. * Ocu-
li autem impiorum deficient, & effugium
peribit ab eis, & ſpes illorum abominatio
animæ. CAP. XII.

1 REſpōdés autē Iob, dixit: * Ergo vos eſtis
2 ſoli homines, & vobiſcū morietur ſapiēta!
3 * Et mihi eſt cor ſicut vobis, nec inferior ve
ſtri ſum. Quis enī hæc quę noſtis ignorat?
4 * Qui deridetur ab amico ſuo ſicut ego,
inuocabit Deū, & exaudiet eū. deridetur
5 enim iuſti ſimplicitas: * Lāpas cōtempta a-
pud cogitationes diuitū parata ad temp⁹
6 ſtatutū. * Abundant tabernacula prædonū
& audaćter, puocant Deum, cùm ipſe de-
7 derit omnia in manus eorū. * Nimirū in-
terroga iumenta, & docebunt te, & vola-
8 tilia cæli, & indicabunt tibi. * Loquere ter-
B ræ, & reſpōdebit tibi, & narrabunt piſces
9 maris. * Quis ignorat ꝙ omnia hęc manus
10 Dñi fecerit? * In cuius manu anima omnis
viuentis, & ſpiritus vniuerſæ carnis hoīs.
11 * Nōne auris verba diiudicat, & fauces co-
12 medentis ſaporem? * In antiquis eſt ſa-
pientia, & in multo tempore prudentia.
13 * Apud ipſum eſt ſapientia & fortitudo, &
ipſe habet conſilium & intelligentiam.
14 * Si deſtruxerit, nemo eſt qui ædificet: ſi
incluſerit hominem, nullus eſt qui ape-
15 riat. * Si continuerit aquas, omnia ſic
C cabuntur: ſi emiſerit eas, ſubuertent ter-
16 ram. * Apud ipſum eſt fortitudo & ſa-
pientia, ipſe nouit & decipientem, & eum
qui decipitur.

14 * εἰ δύσομόν τί ἐστιν ἐν χερσί σου, πόρρω ποίησον αὐτό,
ἀδικία δὲ ἐν διαίτῃ σου μὴ αὐλισθήτω.
15 * οὕτως γὰρ ἀναλάμψει σου τὸ πρόσωπον ὥσπερ ὕδωρ
καθαρόν. ἀπόδυσῃ δὲ ῥύπον, καὶ οὐ μὴ φοβηθήσῃ.
16 * καὶ τὸν κόπον ἐπιλήσῃ ὥσπερ κῦμα παρελθόν, καὶ ὡς
17 φαεσφόρος. * ἡ δὲ ζωή σου ὥσπερ ἑωσφόρος, ἐκ δὲ με-
18 σημβρίας ἀνατελεῖ σοι ζωή. * πεποιθὼς τε ἔσῃ, ὅτι
ἐστί σοι ἐλπίς, ἐκ δὲ μεσήμης καὶ φεγγὶδος ἀναφανεῖταί
19 σοι εἰρήνη. * ἡσυχάσεις γὰρ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ πολεμῶν
σε. μεταβαλλόμενοι δὲ πολλοὶ σου δεηθήσονται.
20 * ζωτηρία δὲ αὐτῶν ἀπολεῖται. ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἀ-
πώλεια, ὀφθαλμοὶ δὲ ἀσεβῶν ζακηθοῦν.

ιβ.

1 * Ὑπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, * ἆρα ὑμεῖς ἐστὲ ἄνθρω-
2 ποι, ἢ μεθ' ὑμῶν τελευτήσει σοφία;
3 * καὶμοὶ μὲν καρδία καθ' ὑμᾶς ἐστι.
4 * δίκαιος γὰρ ἀνὴρ ὢν ἄμεμπτος ἐγμήθη εἰς χλεύασμα.
5 * εἰς χεῖρον γὰρ ζακὴν ἡτοίμασο πεσεῖν τοῖς ἀλλοις,
6 * οἰκίας τε αὐτῶν ἐπορεύθης τῶν δόμων. σὺ μὲν δὲ
ἀλλὰ μηδεὶς πεποιθέτω πονηρὸς ὢν ἀνδρῶν ἔσεσθαι, ὅσοι
παροργίζουσι τὸν κύριον. πῶς οὐχὶ ἔζωσις ἀπὸν ἔσαι;
7 * ἀλλὰ ἐρώτων τετρόποδα ἐάν σοι εἴπωσιν, ἢ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ, ἐάν σοι διαγγείλωσιν.
8 * ἐπιλύηται δὲ γῆ, ἐάν σοι φράσῃ, καὶ ἐξηγήσονταί σοι
ⓓ ἰχθύες τῆς θαλάσσης.
9 * τίς οὐκ ἔγνω ἐν πᾶσι τούτοις, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίη-
σε ταῦτα;
10 * εἰ μὴ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἡ ψυχὴ πάντων τῶν ζώντων καὶ
πνεῦμα παντὸς ἀνθρώπου.
11 * οὖς μὲν γὰρ ῥήματα διακρίνει, λάρυγξ δὲ βρῶσιν
12 γεύεται, * ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφία, ἐν δὲ πολλῷ βίῳ
φρόνησις.
13 * παρ' αὐτῷ σοφία καὶ δύναμις, αὐτῷ βουλὴ καὶ
σύνεσις.
14 * ἐὰν καθέλῃ, τίς οἰκοδομήσει; ἐὰν κλείσῃ κύριος ἀν-
θρώπων, τίς ἀνοίξει;
15 * ἐὰν κωλύσῃ τὸ ὕδωρ, ξηρανεῖ τὴν γῆν. ἐὰν δὲ ἐπα-
φῇ ἀπώλειαν αὐτῶν καταῤῥέας. * παρ' αὐτῷ κράτος
καὶ ἰσχύς, αὐτῷ φρόνησις καὶ σύνεσις.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Si qua iniquitas eſt in manu tua, longè eam facito; neque habitet in tabernaculo tuo iniquitas. "Tunc enim leuabis vultum tuum abſq; macula, & eris purgatus à corruptione, & non timebis. "Quoniam tu laboris obliuiſceris, & quaſi aquarū quæ præterierunt recordaberis. "Et de meridie dierum morum conſurget corpus tuum, quod abit in glebam; & obſcuritas tenebrarum quaſi lux matutina erit. "Et confides quoniā eſt tibi ſpes, & præparabis domū ſepulturæ, & ſecurus dormies. "Et cubabis, & non erit qui exterreat, & deprecabuntur faciem tuam plurimi. "Et oculi impiorum conſumentur, & liberatio peribit ab eis, & ſpes eorum mœror animæ. CAP. XII.

"RESPONDIT autem Iob & dixit: "Verūtamen eſt mihi cor ſicut vobis, non ſum ego differens à vobis, & apud quem non ſunt ſicut ista? "Derisio amico ejus ſum, qui inuocat Deum & reſpondet ei: & irridetur iuſtum & perfectum. "Torris contemptus eſt impiis, qui à cogitationibus ſecurus eſt, præparans ſe ad tempus ſtatutum. "Filij Ismahel qui proſperè degunt in tabernaculis ſuis, tradentur direptoribus, & monitæ autem & Moabitæ qui morantur confidenter, irritantes in manu impiorum qui prouocant Deum, ſicut Pharao, ſuper quem adduxit Deus plagas manu ſua. "Veruntamen interroga nunc iumenta, & docebunt te; & aues cæli, & nunciabunt tibi. "Aut loquere terræ, & docebit te: & narrabunt tibi piſces maris. "Quis neſcit omnia hæc, quoniam verbum Domini fecit hoc? "In cuius manu anima eſt omnis viuentis, & ſpiritus omnis carnis viri. "Nonne auris verba probat, & palatum cibum guſtat ſibi? "In antiquis eſt ſapientia, & in longæuis dictum prudentia. "Apud eum eſt ſapientia & fortitudo, ſuum eſt conſilium & intelligentia. "Ecce deſtruet, & non ædificabitur; concludet homi-nem in ſepulchro, nec aperietur. "Ecce continebit aquas, & ſiccabuntur, & cùm emiſerit eas, effundentur in terram. "Apud eum eſt fortitudo & ſapientia, ipſe habet errantem & decipientem.

תרגום

14 אין שקר בידך רחקה ולא תשרי במשכנך עולא׃
15 ארום בכין תזקוף אפך בלא טום ותהוי סגיז סחבולא ולא תדחל׃
16 ארום את לישנה תתנשי תיך מוי דעברו חלכך׃
17 וכשחר יומך יקום נשקיך דהלד בנרגישתא ומעטרתא דקבלא תיך צפרא׃
18 ותחמן ארום איתי סבר ותחפון בי קבורתא והשכב לרוחצך׃
19 ותרבע ולית דמגיז וישחרון אפך סגיאין׃
20 עיני רשיעיא תשכינה והורבן מפרח מנהון ומברחן מפתי נפש׃

יב

1 ופתח איוב ואמר׃
2 אין אמנם אתון עם ועמכון תמות חכמתא׃
3 ואף לי לבב כמוכון לא נפל אנכי מכם ומן
4 מי אין כמו אלה׃ לחוד לי לבא דכותהון לא פרש אנא מנכון ועם מן לית דכמה אלין׃
5 שחוק לחברה אהיה קרא לאלוה ויענה שחוק
6 צדיק תמים׃ אתרא דקיימא שלי סבנן להרפתני זמנא׃
7 לפיד בוז לעשתות שאנן נכון למועדי רגל׃
8 ישלו אהלים לשודדים ובטוחות למרגיזי אל
9 לאשר הביא אלוה בידו׃
10 ואולם שאל נא בהמות ותרך ושוח השמים
11 ויגד לך׃
12 או שיח לארץ ותרך ויספרו לך דגי הים׃
13 מי לא ידע בכל אלה כי יד יהוה עשתה זאת׃
14 אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש׃
15 הלא אזן מלין תבחן וחך אכל יטעם לו׃
16 בישישים חכמה ואורך יומין תבונה׃
17 עמו חכמה וגבורה לו עצה ותבונה׃
18 הן יהרוס ולא יבנה יסגר על איש ולא יפתח׃
19 הן יעצר במיא ויבשו וישלחם ויהפכו ארעא׃
20 עמו עז ותושיה לו שגג ומשגה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ²Adducit cõsiliarios in stultũ finẽ,& iudi-
18 ces in stuporẽ. ²Balteũ regũ dissoluit & ꝓ-
19 cingit fune renes eorũ. ²Ducit sacerdotes
20 inglorios,& optimates supplãtat.²Cõmu-
D tãs labium veraciũ, & doctrinã senum au-
21 ferẽs. ² Effundit despectionẽ sup principes,
22 &eos qui oppressi fuerãt releuãs. ²Qui re-
uelat ꝓfunda de tenebris,& ꝓducit in lu-
23 cem vmbrã mortis. ²Qui multiplicat gen
tes & pdit eas,& subuersãs in integrum re-
24 stituit. ²Qui immutat cor principum po-
puli terræ,& decipit eos vt frustrã incedãt
25 per inuium. ²Palpabunt quasi in tenebris,
& non in luce, & errare eos faciet quasi e-
brios.

CAP. XIII.

1 ECce oĩa hęc vidit oculus meus,& audi-
2 uit auris mea,& intellexi singula. ²Se-
cundũ scientiã vestrã & ego noui, nec in-
3 ferior vestri sum.²Sed tñ ad oĩpotentẽ lo-
4 quar,& disputare cum Deo cupio: ²Prius
vos ostẽdens fabricatores mendacij,& cul
5 tores ꝓuersorum dogmatũ. ²Atq; vtinã ta
6 ceretis,vt putaremini esse sapientes. ²Au-
B dite ergo correctiones meas, & iudicium
7 labiorũ meorũ attendite.²Nunquid Deus
indiget vestro mendacio, vt ꝓ illo loqua-
8 mini dolos?²Nunq d faciẽ eius accipitis,&
ꝓ Deo iudicare nitimini? ²Aut placebit ei
quem celare nihil potest,aut decipietur vt
10 homo vestris fraudulẽtiis? ²Ipsevos arguet
quoniã in abscõdito faciem eius accipitis.
11 ²Statim vt se cõmouerit, turbabit vos, &
12 terror eius irruet sup vos. ²Memoria ve-
stra cõparabitur cineri,& redigentur in lu
13 tum ceruices vestræ.²Tacete paulisp,vt lo
quar quodcunque mihi mens suggesserit:
14 ²Quare lacero carnes meas dẽtibus meis,
C & animam meam porto in manibus meis?
15 ²Etiam si occiderit me,in ipso sperabo.
Veruntamen vias meas in conspectu eius
16 arguam, ²Et ipse erit saluator meus. non
enim veniet in conspectu eius omnis hy-
17 pocrita. ²Audite sermonem meum, & æ-
nigmata percipite auribus vestris.

17 ²διάγων βαλϑυτὰς αἰχμαλώτους, κειτὰς ὑ γῆς ἀξ-
18 έησε· ²καὶ ζώνας βασιλεῖς ἐπὶ ϑρόνους, καὶ περιέ-
19 ϑηκε ζώνην ὀσφύας αὐτῶν. ²ἀξαποστέλλων ἱερεῖς
αἰχμαλώτους, ὁ νάσας ὑ γῆς κατέστρεψε·
20 ²διαλλάσσων χείλη πιϑῶν, σώσειν ὑ πρεσβυτέρων ἔ-
21 γνω· ²ἐκχέων ἀτιμίας ἐπ' ἀρχοντας, ταπεινοῖς δὲ
22 ἰάσατο· ²ἀναλύπτων βαϑέα ἐκ σκότους ἐξήγα-
23 γε ὑ εἰς φῶς σκιᾶς ϑανάτου, ²πλανῶν ἔϑνη καὶ ἀπολ-
λύων αὐτά. καταστρωνύων ἔϑνη καὶ καϑοδηγῶν αὐτά·
24 ²διαλλάσσων καρδίας ἀρχόντων γῆς. ἐπλάνησε δὲ
25 αὐτοὺς ὁδῷ οὐκ ὕδατος· ²ψηλαφήσουσι σκότος
καὶ μὴ φῶς, πλανήσει αὐτοὺς ὑ ὥσπερ ὁ μεϑύων.

ιγ'.

1 Ἰδοὺ ταῦτα τεϑεώρηκέ μου ὁ ὀφθαλμός, καὶ ἀκήκοε
2 τὸ οὖς μου· καὶ οἶδα ὅσα ²καὶ ὑμεῖς ἐπίστασϑε, καὶ οὐκ
3 ἀπωτέρω ἐρῶ ὑμῶν. ²οὐ μὴν ὑ ἀλλὰ ἐγὼ πρὸς
κύριον λαλήσω, ἐλέγξω ὑ ἐναντίον αὐτοῦ ἐὰν βούλῃ).
4 ²ὑμεῖς ὑ ἐστὲ ἰατροὶ ἄδικοι καὶ ἰατροὶ κακῶν πάντες.
5 ²εἰ γὰρ ὑμῶν κωφεύσαι καὶ ὑποϑήσϑε) ὑμῶν εἰς σοφίαν.
6 ²ἀκούσατε ἔλεγχον στόματός μου, κείσϑω ὑ χειλέων
μου πρὸς ἔχετε.
7 ²πότερον ὑ κατὰνομα κυρίου λαλεῖτε, σὺν δὲ ὑ αὐτῷ
φϑέγξεσϑε δόλον;
8 ²ἢ ὑποστελεῖσϑε, ὑμεῖς ὑ αὐτοὶ κρίται γένεσϑε.
9 ²καλὸν γε ἐὰν ἐξιχνιάσῃ ὑμᾶς, εἰ ὡς τὰ πάντα ποι-
10 οῦντες πρόσεστε ἤσεσϑε αὐτῷ· ²ἐξὸν τι πάσαν ἐλέγ-
ξει ὑμᾶς. εἰ ὑ καὶ κρυφῇ πρόσωπα ϑαυμάσετε·
11 ²πότερον οὐχὶ ἢ ὄνα αὐτὸ στρεβήσει ὑμᾶς; φόβῳ
12 ὑ πυρὸς αὐτοῦ ἐπιπεσεῖται ὑμῖν· ²δοϑήσε) ὑ ὑμῶν
τὸ ἀλαϑείαμα εἰς παροδῶ, τὸ ὑ σῶμα πήλινον.
13 ²κωφώσατε ἵνα λαλήσω καὶ ἀναπαύσωμαι ϑυμοῦ,
14 ²διαλαϑὼν τὰς σάρκας μου τοῖς ὀδοῦσι, ψυχὴν δὲ
μου ϑήσω ἐν χειρί μου.
15 ²ἐὰν με κρώσῃ) ὁ ϑεὸς ἐπεὶ καὶ ἤρκται, ἢ μὴν
λαλήσω καὶ ἐλέγξω ἐναντίον αὐτοῦ·
16 ²καὶ τοῦτό μοι ἀποβήσε) εἰς σωτηρίαν, οὐ γὰρ ἐνώπιον
αὐτοῦ δόλος εἰσελεύσε).
17 ²ἀκούσατε ἀκούσατε τὰ ῥήματά μου, ϑέσϑε λόγῳ τὰ
ὑμῶν ἀκούοντων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Qui ducit consiliarios in catenis,& principes ad insaniam redigit. "Catenam regum dissoluit,& accingit balteo lumbos eorum. "Qui ducit principes incatenatos,& fortes dissipat. "Aufert veritatem labiorum veracium,& eloquium senum tollit. "Effundit despectionem super principes,& fortitudinem regum infirmare facit. "Qui revelat profunda de tenebris,& producit in lucem vmbras mortis. "Multiplicat populos,& disperdit eos; extendens rete gentibus,& capit eos. "Auferens sapientiam corda principum populorum terræ,& errare facit eos in vacuum vbi non est via. "Palpant tenebras & non lucem, & errare facit eos quasi ebrios.

CAP. XIII.

ECce omnia hæc vidit oculus meus: audiuit auris mea,& intellexit sibi. 'Secundùm scientiam vestram noui etiam ego, nec differo ego a vobis. 'Veruntamen ad omnipotentem loquar: & disputare cum Deo volo. 'Et vos vtiq; estis coaceruantes mendaciũ,quasi medici dolosi sic estis omnes vos. 'Quis det vt tacentes taceatis,& sit vobis in sapientiam? 'Audite nunc correctionem meam,& contentionem labiorum meorum auscultate. 'Nunquid coram Deo loquemini mendacium,& ad eum loquemini dolos? 'Nũquid faciem eius accipietis aut pro Deo contendetis? 'Nonne rectum esset quòd scrutaretur vos? an quemadmodum irritetur filius hominis,irritetis verbũ eius? 'Corripiẽdo corripiet vos,si in abscondito faciẽ eius accipitis. "Nonne cùm elevatus fuerit super solũ iudicij,terror eius conturbabit vos,& timor eius irruet super vos? "Memoria vestra comparata est cineri: apud lutum sunt dorsa vestra. "Tacete à me,& loquar; & veniat super me quicquid fuerit. "Quare tollam carnem meam dentibus meis ,& animam meam ponam quasi in superficie manũ meam? "Ecce si occiderit me, coram eo orabo: veruntamen vias meas coram eo arguam. "Attamen ipse est mihi in salutẽ, quoniam non ingredietur coram eo delator. "Audite & suscipite verba mea, & conuentionem meam in auribus vestris.

17 מוֹלִיךְ יוֹעֲצִים שׁוֹלָל וְשֹׁפְטִים יְהוֹלֵל׃
18 מוּסַר מְלָכִים פִּתַּח וַיֶּאְסֹר אֵזוֹר בְּמָתְנֵיהֶם׃
19 מוֹלִיךְ כֹּהֲנִים שׁוֹלָל וְאֵיתָנִים יְסַלֵּף׃
20 מֵסִיר שְׂפַה לְנֶאֱמָנִים וְטַעַם זְקֵנִים יקח׃
21 שׁוֹפֵךְ בּוּז עַל־נְדִיבִים וּמְזִיחַ אַפִּיקִים רִפָּה׃
22 מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת מִנִּי־חֹשֶׁךְ וַיֹּצֵא לָאוֹר צַלְמָוֶת׃
23 מַשְׂגִּיא לַגּוֹיִם וַיְאַבְּדֵם שְׁטַח לַגּוֹיִם וַיְנַחֵם׃
24 מֵסִיר לֵב רָאשֵׁי עַם־הָאָרֶץ וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא־
דָרֶךְ׃
25 יְמַשְׁשׁוּ־חֹשֶׁךְ וְלֹא־אוֹר וַיַּתְעֵם כַּשִּׁכּוֹר׃

יג

1 הֵן־כֹּל רָאֲתָה עֵינִי שָׁמְעָה אָזְנִי וַתָּבֶן לָהּ׃
2 כְּדַעְתְּכֶם יְדַעְתִּי גַּם־אָנִי לֹא נָפַל אָנֹכִי מִכֶּם׃
3 אוּלָם אֲנִי אֶל־שַׁדַּי אֲדַבֵּר וְהוֹכֵחַ אֵל אֶחְפָּץ׃
4 וְאוּלָם אַתֶּם טֹפְלֵי־שֶׁקֶר רֹפְאֵי אֱלִל כֻּלְּכֶם׃
5 מִי־יִתֵּן הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישׁוּן וְתִהְיֶה לָכֶם לְחָכְמָה׃
6 שִׁמְעוּ־נָא תוֹכַחְתִּי וְרִבוֹת שְׂפָתַי הַקְשִׁיבוּ׃
7 הַלְאֵל תְּדַבְּרוּ עַוְלָה וְלוֹ תְדַבְּרוּ רְמִיָּה׃
8 הַפָּנָיו תִּשָּׂאוּן אִם־לָאֵל תְּרִיבוּן׃
9 הֲטוֹב כִּי־יַחְקֹר אֶתְכֶם אִם־כְּהַתֵּל בֶּאֱנוֹשׁ
תְּהַתְּלוּ בּוֹ׃
10 הוֹכֵחַ יוֹכִיחַ אֶתְכֶם אִם־בַּסֵּתֶר פָּנִים תִּשָּׂאוּן׃
11 הֲלֹא שְׁאֵתוֹ תְבַעֵת אֶתְכֶם וּפַחְדּוֹ יִפֹּל עֲלֵיכֶם׃
12 זִכְרֹנֵיכֶם מְשַׁלֵּי־אֵפֶר לְגַבֵּי־חֹמֶר גַּבֵּיכֶם׃
13 הַחֲרִישׁוּ מִמֶּנִּי וַאֲדַבְּרָה־אֲנִי וְיַעֲבֹר עָלַי מַה׃
14 עַל־מָה אֶשָּׂא בְשָׂרִי בְשִׁנָּי וְנַפְשִׁי אָשִׂים בְּכַפִּי׃
15 הֵן־יִקְטְלֵנִי לוֹ אֲיַחֵל אַךְ דְּרָכַי אֶל־פָּנָיו
אוֹכִיחַ׃
16 גַּם־הוּא־לִי לִישׁוּעָה כִּי־לֹא לְפָנָיו חָנֵף יָבוֹא׃
17 שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ מִלָּתִי וְאַחֲוָתִי בְּאָזְנֵיכֶם׃

תרגום

17 דמוביל מרי מלכיא כד משתלשלין וקנדיא יהלעב׃ 18 שלשילתא דמלכיא משרי ואסר קסוד בחרציהון׃ 19 דמטיל
דקרבנהא כד משתלשלין ותקיפיא מקלקל׃ 20 מעדי קשוט סהדותא מנהימנין וטעם סבריא יסלק׃ 21 שדי בסהדוותא על סרכיא
ותיקוף מלכיא מחלש׃ 22 מגלה עמיקתא מן חשוכא ומפיק לנהור טולי מותא׃ 23 מפוש לעממיא ומאבד יההון משפוח פצדהא
לאמיא ודבריהון׃ 24 מעדי חכמה לבא דרישי עממיא דארעא ותעתינון בלמא דליית אורחא׃ 25 מיך מגרעתהון ידעה לחוד אנא לא פרש
ומשוקק קשוטהון׃ יג 1 הא כלא חמת עיני שמעת אודני ותבינת לה׃ 2 כרם אנא לוח שדי אחלל ומכסוא עם אלוה אצבי׃ 3 ובדם אהון קהכרי שקר כמאסי אלל הכדין קלכון׃ 4 מן יתן
מחשוק תשתקון ותהוי לכון לחכמתא׃ 5 שמעו כען מכסנותי ותשות סהדותי אשיחו׃ 6 הקדם אלה תסלקון שקר ולוזמה תסללון נכלן׃
7 הא אקנפותי תסכון אין לאלה תנצון׃ 8 התקן ארום יפשפש יהכון אין מיך כסהדיא לעבא בכרך נש תהללון בסיהרתה׃
9 מטבעא יכפן יהכון אין כשוקרא אפוי תסבון׃ 10 מלא באוקפוהה על פרהי דיקא רחימה תבעת יהכון וילוהה יפול עליכון׃
11 הפרכון מחיל לקשם אנב טינא נביכון׃ 12 אינון קנבלון סלקי מטי אנא ויעבר עלי סקעם׃ 13 שתקו מני ואמלל אנא ויעבר עלי סקעם׃ 14 מסהל קט אשול בשרי בשנני
ותשפי אשים בכפי׃ 15 הא יקטלני לי איחל אך דרכי קדמוי אוכיח׃ 16 להוד הוא לי לפרקנא ארום לא קדמוי
חסיר יעול׃ 17 שמעו קבלו סלתי ותנוי באודניכון׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 ᵃ Si fuero iudicatus, scio quòd iustus in-
19 ueniar. ᵃ Quis est qui iudicetur mecũ? ve-
20 niat. quare tacens consumor? ᵃ Duo tan-
D tùm ne facias mihi, & tunc à facie tua non
21 abscondar. ᵃ Manum tuam longè fac à me,
22 & formido tua non me terreat. ᵃ Voca me,
& ego respondebo tibi; aut certè loquar,
23 & tu responde mihi. ᵃ Quantas habeo in-
quitates & peccata, scelera mea & delicta
24 mea ostende mihi. ᵃ Cur faciem tuam ab-
scondis, & arbitraris me inimicum tuum?
25 ᵃ Contra folium quod vento rapitur ostẽ-
dis potentiam tuam, & stipulam siccã per-
26 sequeris. ᵃ Scribis enim contra me amari-
tudines, & consumere me vis peccatis a-
27 dolescẽtiæ meæ. ᵃ Posuisti in nervo pedem
meum, & obseruasti omnes semitas meas:
& vestigia pedum meorum considerasti.
28 ᵃ Qui quasi putredo consumendus sum,
& quasi vestimentum quod comeditur à
tinea. CAP. XIIII.

1 HOmo natus de muliere, breui viuens
2 tẽpore, repletur multis miseriis: ᵃ Qui
quasi flos egreditur & conteritur, & fugit
velut vmbra, & nunquam in eodem statu
3 permanet. ᵃ Et dignum ducis super hu-
iuscemodi aperire oculos tuos, & addu-
4 cere eum tecum in iudicium? ᵃ Quis potest
facere mundum de immundo conceptum
5 semine? nõne tu qui solus es? ᵃ Breues dies
hominis sunt, numerus mẽsium eius apud
B te est. Constituisti terminos eius, qui præ-
6 teriri non poterũt. ᵃ Recede paululum ab
eo, vt quiescat donec optata veniant, & si-
7 cut mercenarij dies eius. ᵃ Lignum habet
spem; si præcisum fuerit, rursum virescit, &
8 rami eius pullulant. ᵃ Si senuerit in terra
radix eius, & in puluere emortuus fuerit
9 truncus illius, ᵃ ad odorem aquæ germina-
bit, & faciet comam quasi cùm primùm
10 plantatum est. ᵃ Homo verò cùm mortuus
fuerit, & nudatus atque consumptus, vbi
11 quæso est? ᵃ Quomodo si recedant aquæ de
mari, & fluuius vacuefactus arescat;

18 ᵃ Si fuero iudicatus, scio quòd iustus in-
19 ueniar. ᵃ Quis est qui iudicetur mecũ? ve-
20 niat. quare tacens consumor? ᵃ Duo tan-
D tùm ne facias mihi, & tunc à facie tua non
21 abscondar. ᵃ Manum tuam longè fac à me,
22 & formido tua non me terreat. ᵃ Voca me,
& ego respondebo tibi; aut certè loquar,
23 & tu responde mihi. ᵃ Quantas habeo in-
quitates & peccata, scelera mea & delicta
24 mea ostende mihi. ᵃ Cur faciem tuam ab-
scondis, & arbitraris me inimicum tuum?
25 ᵃ Contra folium quod vento rapitur ostẽ-
dis potentiam tuam, & stipulam siccã per-
26 sequeris. ᵃ Scribis enim contra me amari-
tudines, & consumere me vis peccatis a-
27 dolescẽtiæ meæ. ᵃ Posuisti in nervo pedem
meum, & obseruasti omnes semitas meas:
& vestigia pedum meorum considerasti.
28 ᵃ Qui quasi putredo consumendus sum,
& quasi vestimentum quod comeditur à
tinea.

18 ᵃ חִנֵּךְ־נָא עָרַכְתִּי מִשְׁפָּט יָדַעְתִּי כִּי־אֲנִי
19 אֶצְדָּק׃ ᵃ מִי־הוּא יָרִיב עִמָּדִי כִּי־עַתָּה אַחֲרִישׁ וְאִגְוָע׃
20 ᵃ אַךְ־שְׁתַּיִם אַל־תַּעַשׂ עִמָּדִי אָז מִפָּנֶיךָ לֹא
21 אֶסָּתֵר׃ ᵃ כַּפְּךָ מֵעָלַי הַרְחֵק וְאֵימָתְךָ אַל־תְּבַעֲתָנִי׃
22 ᵃ וְקָרָא וְאָנֹכִי אֶעֱנֶה אוֹ אֲדַבֵּר וַהֲשִׁיבֵנִי׃
23 ᵃ כַּמָּה־לִּי עֲוֹנוֹת וְחַטֹּאוֹת פְּשָׁעַי וְחַטָּאתַי
24 הודיעני׃ ᵃ לָמָּה־פָנֶיךָ תַסְתִּיר וַתַּחְשְׁבֵנִי לְאוֹיֵב לָךְ׃
25 ᵃ הָעֲלֶה נִדָּף תַּעֲרֹץ וְאֶת־קַשׁ יָבֵשׁ תִּרְדֹּף׃
26 ᵃ כִּי־תִכְתֹּב עָלַי מְרֹרוֹת וְתוֹרִישֵׁנִי עֲוֹנוֹת נְעוּרָי׃
27 ᵃ וְתָשֶׂם בַּסַּד רַגְלַי וְתִשְׁמֹר כָּל־אָרְחֹתַי עַל־
28 שָׁרְשֵׁי רַגְלַי תְּתֻחָקֵּר׃ ᵃ וְהוּא כְּרָקָב יִבְלֶה כְּבֶגֶד אֲכָלוֹ עָשׁ׃

יד

1 ᵃ אָדָם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר־יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז׃
2 ᵃ כְּצִיץ יָצָא וַיִּמָּל וַיִּבְרַח כַּצֵּל וְלֹא יַעֲמוֹד׃
3 ᵃ אַף־עַל־זֶה פָּקַחְתָּ עֵינֶךָ וְאֹתִי תָּבִיא בְמִשְׁפָּט
4 עִמָּךְ׃ ᵃ מִי־יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד׃
5 ᵃ אִם־חֲרוּצִים יָמָיו מִסְפַּר־חֳדָשָׁיו אִתָּךְ חֻקָּו
6 עָשִׂיתָ וְלֹא יַעֲבֹר׃ ᵃ שְׁעֵה מֵעָלָיו וְיִחְדָּל עַד־יִרְצֶה כַשָּׂכִיר יוֹמוֹ׃
7 ᵃ כִּי־יֵשׁ לָעֵץ תִּקְוָה אִם־יְכֹרַת וְשָׁב יַחֲלִיף
8 וְיוֹנַקְתּוֹ לֹא תֶחְדָּל׃ ᵃ אִם־יַזְקִין בָּאָרֶץ שָׁרְשׁוֹ וּבֶעָפָר יָמוּת גִּזְעוֹ׃
9 ᵃ מֵרֵיחַ מַיִם יַפְרִחַ וְעָשָׂה קָצִיר כְּמוֹ־נָטַע׃
10 ᵃ וְגֶבֶר יָמוּת וַיֶּחֱלָשׁ וַיִּגְוַע אָדָם וְאַיּוֹ׃
11 ᵃ אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יָם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ׃

תרגום

18 ᵃ הָא כְּדִין סְדָרֵת דִּינָא יְדַעְנָא אֲרוּם אֲנָא אֶזְכֵּי׃ 19 ᵃ מַן הוּא דְיֵינֵנִי כְּוָתִי כְּעַן אֶשְׁתֵּק וְאֶתְגְּנִיד׃ 20 לְחוֹד תְּרֵין לָא
תַּעְבֵּד עִמִּי כְּדֵין לָא אֶסְתַּר מִן קֳדָמָךְ׃ 21 יְדָךְ מֵעִלָּיי אַרְחֵק וְדָחְלָךְ לָא תְּבַעֵת יָתִי׃ 22 וְהָכְרֵי וְאֶנָא אֶתְיְבִינָךְ אוֹ אֵמַלֵּל וְאַתְּיְבִנַּנִי׃
23 כַּמָּה לִי עֵינִין וְחוֹבִין קְרוֹרֵי וְסָרְחָנֵי אוֹדַע יָתִי׃ 24 לְמָה שְׁכִינְתָךְ תְּסַלֵּק וְתַחְשְׁבַנְנִי לְבַעַל דְּכָבָא לָךְ׃ 25 הֲתִכְבֵּד וְתֵימַר לְעֵלָא
עַל סְחִיפֵי דְּעַלֵי תְּבִיר וְסָרְחָנֵי אוֹדַע יָתִי׃ 26 אֲרוּם תְּכְתּוֹב עֲלַי קָרִיתָא וְתוֹרְתִנַּנִי עֲוָיַת טְלוּתִי׃ 27 וְתִשְׁוֵי כַּר בְּשִׁיעַ רַגְלַי וְתִנְטַר כָּל אוֹרְחָתַי
עַל מְקוֹמֵי רַגְלַי תְּחַרְמֵשׁ׃ 28 וְהוּא הֵיךְ רְקָבוּבִיתָ יִתְבְּלֵי הֵיךְ לְבוּשׁ דְּאָכְלַתְּהִ רְפָשָׁא וְחֵיל׃

יד

1 בַּר נָשָׁא דְאִתְיְלִיד מִן אִתְּתָא גּוּץ יוֹמִין וְשָׂבַע רְגָזָא׃ 2 הֵיךְ נִיצָא נְפֵיק וְאִתְחַסַּל וְעָדֵיק הֵיךְ טוּלָא וְלָא יְקוּם׃ 3 לְחוֹד עַל דֵּין
פְּתַחְתָּ עֵינָךְ וְיָתִי תָּעֵל לְדִינָא עִמָּךְ׃ 4 מַן יְהַב דְּכִי גְבַר דְּאִסְתְּאַב בְּחוֹבִין אִילֵּפְנִי אֱלָהּ דְּהוּא חַד וְיִשְׁבּוֹק לָהּ׃ 5 אֵין לָא
יְחוֹב מְרִיעִין וּמִנְיַן יַרְחוֹי גְּבָךְ גְּנִיזָתְךָ עֲבַדְתָּ וְלָא יְעַבְּרִנָּךְ׃ 6 פְּסוֹק מִנֵּהּ וְיִפְסוֹק מֵהַתָּה עַד דְּיִקְבֵּל סוּפְרָה כְּאַגִּירָא כְּיוֹמֵיהּ׃ 7 אֲרוּם
אִיתּ לְאִילָנָא סְבַר אֵין יְתְקַץ וְחוּב יִשְׁתְּכַח וְיֵנֵקֵהּ לָא יְפַסוֹק׃ 8 אֵין יְסִיחַ בְּאַרְעָא שָׁרְשֵׁיהּ וּבְעַפְרָא יְמוֹת גִּזְעֵהּ׃
9 מִן דְּיֵנִיחַ מֵי וְלֶבְלַב וְיַעֲבֵד אֲנָפִין הֵיךְ נְצָבָא׃ 10 וּבְרַ יְמוֹת וְיִתְקַטַּף אֵיכַן הוּא׃ 11 אֲזָלוּ מֵי מִנְּיַם וְנַהֲרָא יִתְבַּר וְיִתְנַגַּר׃
לְמִיתַּב קְשִׁיטָתָהוֹן וְיֵרְדְנָא אִתְבַּנְיַב וְיִתְבַּשַׁשׁ קֳדָם אֲרוֹנָא וְיֵיעֵיהוֹן קֳדָם אֲרוֹנָא אֲתוֹן לְאַתְרָא דְּמַרְבְּדֵיהוֹן׃

18 ᵃ ἰδοὺ ἐγὼ ἐγγὺς εἰμὶ τοῦ κέμματός μου, οἶδα ἐγὼ ὅτι δί-
19 καιός μοι φανοῦμαι. ᵃ τίς γάρ ἐστιν ὁ κεκριμένος
20 μοι, ὅτι νῦν κωφεύσω καὶ ἐκλείψω;
ᵃ δυεῖν δέ μοι χρήσῃ, τότε ἀπὸ τοῦ προσώπου σου οὐ κρυ-
21 βήσομαι. ᵃ τὴν χεῖρα ἀπ' ἐμοῦ ἀπέχου, καὶ ὁ φό-
βος σου μή με καταπλησσέτω.
22 ᵃ εἶτα καλέσεις, ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι, ἢ λαλή-
σεις, ἐγὼ δέ σοι δώσω ἀποκρίσεων.
23 ᵃ πόσαι εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι καὶ αἱ ἀνομίαι μου, γνῶ-
24 ναί με ποίας εἰσί; ᵃ διατί ἀπ' ἐμοῦ κρύπτῃ; ἡγήσαι
25 δέ με ὑπεναντίον σοι, ᵃ ἢ ὡς φύλλον κινούμενον ὑ-
πὸ ἀνέμου ἀλαζονήσῃ, ἢ ὡς χόρτῳ φερομένῳ τὰς πνοὰ-
26 μάτων αὐτοῦ διώκεις μοι, ᵃ ὅτι κατέγραψας κατ' ἐ-
μοῦ κακά. ἀπεξέθηκας δέ μοι νεότητος ἁμαρτίας
27 ᵃ ἔθου δέ μου τὸν πόδα ἐν κωλύμαι, ἐφύλαξας δέ
μου πάσας τὰς ἐρίδας, εἰς τὰς ῥίζας ποδῶν μου ἀφίκου·
28 ᵃ ὁ παλαιούται ἴσα ἀσκῷ, ἢ ὥσπερ ἱμάτιον σητόβρωτον.

ιβ΄.

1 ᵃ Βροτὸς γὰρ γυναικὸς ὀλιγόβιος καὶ πλήρης
2 ὀργῆς· ᵃ ἢ ὥσπερ ἄνθος ἐξανθήσαν, ἀπέ-
δρα γὰρ ὥσπερ σκιὰ καὶ οὐ μὴ στῇ·
3 ᵃ οὐχὶ καὶ τοῦτο λόγον ἐποίησας, καὶ τοῦτον ἐποίησας
εἰσελθεῖν ἐνώπιόν σου ἐν κέμματι.
4 ᵃ τίς γὰρ καθαρὸς ἔσται ἀπὸ ῥύπου; ἀλλ' οὐδείς, ἐὰν καὶ
μία ἡμέρα ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.
5 ᵃ ἀριθμηθεὶς δὲ μείνας αὐτοῦ ἀπολαύσεις εἰς χρόνον ἕως οὗ
ἂν μὴ πληρωθῇ.
6 ᵃ ἄπεσα ἀπ' αὐτοῦ ἵνα ἡσυχάσῃ, καὶ ἀπόκησεν τὸν βίον
ὥσπερ ὁ μισθωτός.
7 ᵃ ἔστι γὰρ δένδρῳ ἐλπίς, ἐὰν γὰρ κοπῇ, ἔτι ἐπιβλαστήσει, καὶ
ὁ ῥαβδισμὸς αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκλείπῃ.
8 ᵃ ἐὰν γηγεράσῃ, ἐν γῇ ἡ ῥίζα αὐτοῦ· ἐν δὲ πέτρᾳ τε-
λευτήσῃ, τὸ ἔλεος αὐτοῦ
9 ᵃ ἀπὸ σμῆς ὕδατος ἀνθήσει. ποιήσει δὲ θέρισμὸν
ὥσπερ νεόφυτον.
10 ᵃ ἀνὴρ δὲ τελευτήσας ὤχετο, πεσὼν δὲ βροτὸς οὐκ
ἔστιν.
11 ᵃ χεῖμα γὰρ ἀποκλείσεται θαλάσσας, ποταμὸς δὲ ἐρη-
μωθεὶς ξηρανθήσεται.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Ecce nunc ordinaui iudicium: scio quoniam iustus inueniar. " Quis est qui contendat mecum? quoniam nunc si tacuero, e-
metiar. " Attamen duo ne facias mihi: tunc à facie tua non abscondar. " Manum tuam longè fac à me, & timor tuus ne con-
terreat me. " Et vocabis, & ego respondebo tibi: aut loquar, & respondebis mihi. " Quantas habeo iniquitates & peccata? scelera
mea & delicta mea ostende mihi. " Quare maiestatem tuam auferis, & arbitraris me inimicum tuum? " Nunquid folium
quod impellitur conteres, & stipulam siccam persequeris? " Scribis enim contra me amaritudines, & hæreditare me facis iniquitates
adolescentiæ meæ. " Et ponis velut in neruo pedes meos, & obseruas omnes semitas meas; & vestigia pedum meorum signasti.
" Et quasi putredo corrumpitur, & sicut vestimentum quod consumit tinea.

CAP. XIIII.

Filius hominis natus de muliere breuis dierum & satiatus ira: ' Sicut flos egreditur & conteritur, & fugit velut vmbra, & non perma-
net. ' Veruntamen super hunc aperuisti oculos tuos, & me adduces tecum in iudicium. ' Quis dabit mundum virum qui est pollu-
tus in peccatis, nisi Deus qui vnus est, qui parcet ei? ' Si non conteratur, perplexi erunt dies eius: numerus mensium eius apud te est: de-
stinasti ei fecisti, & non præteribit. ' Recede ab eo, & cesset plaga eius, donec accipiat stipendium suum sicut mercenarius in die suo.
' Habet enim arbor spem si succisa fuerit, adhuc enim germinabit, & ramus eius non cessabit. ' Si senuerit in terra radix eius, & in pul-
uere defecerit plantatio eius: ' Ab amenitate aquarum germinabit, & faciet ramum sicut plantatio. " Vir autem moritur & debilita-
tur: interit filius hominis, & vbi est? " Abierunt aquæ de mari rubro, & reuersæ sunt ad locum congregationis suæ: & Iordanis exsiccatus
est & aruit ante arcam Domini, & reuersæ sunt ad locum aluei sui.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * Sic homo cũ dormierit nõ resurget.donec atteratur cælũ nõ euigilabit, nec cõsur-
13 get de somno suo. * Quis mihi hoc tribuat vt in inferno protegas me, & abscondas me
donec ptraseat furor tuus, & cõstituas mi-
14 hi tẽpus in quo recorderis mei. * Putasne mortuus homo rursũ viuet? Cũctis diebus
q bus nũc milito, expectõ donec veniat im-
15 mutatio mea. * Vocabis me, & ego rndebo tibi, operi manuũ tuarũ porriges dexterã,
16 * Tu quidem gressus meos dinumeraſti, sed
17 parce peccatis meis. * Signaſti quaſi in sac-
culo delicta mea, sed curaſti iniqtatẽ meã,
18 * Mõs cadẽs defluit, & saxũ trãsfertur de lo-
co suo. * Lapides excauãt aquę, & alluuione
19 paulatim terra cõsumitur, & hoĩes ergo simi-
20 liter pdes? * Roboraſti eũ paululũ vt in pe-
petuũ trãsiret: immutabis faciẽ eius, & e-
22 mittes eum. * Siue nobiles fuerint filij eius
22 siue ignobiles, non intelliget. * Attamen ca-
ro eius dum viuet dolebit, & anima illius
super semetipso lugebit. CAP. XV.

1 REspõdẽs autẽ Eliphaz Themanites di-
2 xit: * Nũqd sapiẽs rndebit quaſi in ven-
tũ loquẽs, & iplebit ardore stomachũ suũ?
3 * Arguisverbis eũ qui nõ est ęqualis tibi, &
4 loqueris quod tibi nõ expedit. * Quãtũ in
te est euacuaſti timorẽ, & abstuliſti pces co-
5 rã Deo. * Docuit enĩ iniquitas tua os tuũ,
6 & imitaris linguã blaſphemãtiũ. * Cõdẽna
bit te os tuũ, & nõ ego, & labia tua rnde-
7 bunt tibi. * Nũquid primus homo tu na-
8 tus es, & ante oẽs colles formatus? * Num-
B quid consilium Dei audiſti, & inferior te
9 erit eius sapientia? * Quid noſti quod ig-
noremus? quid intelligis quod nesciamus?
10 * Et senes & antiqui sunt in nobis multo
11 vetustiores quàm patres tui. * Nunquid
grande est vt consoletur te Deus? sed ver-
12 ba tua praua hoc prohibent. * Quid te
eleuat cor tuum, & quaſi magna cogi-
13 tans, attonitos habes oculos? * Quid tu-
met contra Deum spiritus tuus, vt pro-
feras de ore tuo huiuscemodi sermones?
14 * Quid est homo vt immaculatus sit, & vt iustus appareat natus de muliere?

12 * ἄνθρωπος ὃς κοιμηθεὶς οὐ μὴ ἀνάστῃ, ἕως ἀνὼ ὁ οὐρανὸς οὐ μὴ συρραφῇ, καὶ οὐκ ἐξυπνισθήσονται ἐξ ὕπνου αὐτῶν.
13 * εἰ γὰρ ὄφελον ἐν ᾅδῃ μ' ἐφύλαξας, ἔκρυψας δέ με ἕως ἂν παύσηταί σου ὁ ὀργὴ, ϛ τάξη μοι χρόνον ἐν ᾧ μνείαν
14 με ποιήσῃ. * ἐὰν γὰρ ἀποθάνῃ ἄνθρωπος ζήσ(ε) συντελέσας τὰς ἡμέρας ϛ βίῳ αὐτοῦ. ὑπομενῶ ἕως πάλιν γένω-
15 μαι. * εἶτα καλέσεις, ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι, τὰ γὰρ ἔργα τῶν
16 χειρῶν σου μὴ ὑποπτεύσῃς. * ἐπεμνήσθης δέ μου τῆς ταπεινώσεώς μου, καὶ οὐ μὴ παρέλθῃς ἐπὶ τῶν ἁμαρτιῶν μου.
17 * ἐσφράγισας δέ μου τὰς ἀνομίας ἐν βαλαντίῳ, ἐπε-
18 σημήνω γὰρ εἰς πάχος πυρέβλω. * καὶ πλὴν ὄρος πίπτον διαπεσεῖται, ϛ πέτρα παλαιωθήσε(ται) ὃν ἐξ ἔτους αὐτῆς.
19 * λίθας ἐλέανας ὕδατα, καὶ κατέκλυσεν ὕδατα ὕπια τοῦ χώματος ϛ γῆς. καὶ ὑπομενῶ ἀνθρώπε ἀπώλεσας.
20 * ὕστας αὐτὸν εἰς τέλος καὶ ὤχετο. ἐπέστησας αὐτὸ ϛ
21 πρόσωπον καὶ ἐξαπέστειλας. * πολλῶν γὴ ἀμοιβῶν τῶν υἱῶν αὐτοῦ, οὐκ οἶδεν ἐὰν τε ὀλίγοι ὦσιν, οὐκ ἐπί-
22 σταται. * ἀλλ' ἢ αἱ σάρκες αὐτοῦ ἤλγησαν, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ πενθήσει.

ιε.

1 * Ὑπολαβὼν δὲ ἐλιφὰζ ὁ Θαιμανίτης λέγει,
2 * πότερον σοφὸς ἀποκρίσει δώσει σωτέως πνεύμα-
3 τος, καὶ ἐνέπλησε πόνου σαρός, * ἐλέγχων ἐν ῥήμασιν
4 οἷς οὐ δεῖ ἐν λόγοις οἷς οὐκ ὠφελῶ, * οὐ καὶ σὺ ἀπε-
ποίησω φόβον, ϛνετελέσω δὲ ῥήματα ϛκατὰ ἐναντίον ϛ
5 κυρίου; * οὗτος γὰρ εἰ ῥήμασι τὸ σόν σόμα, καὶ
6 ῥήματα δὲ νασῶν; * ἐλέγξαι σε τὸ σὸν σόμα, καὶ
μὴ ἐγὼ, τὰ δὲ χείλη σου καταμαρτυρήσουσιν σου
7 * τί γὰρ μὴ πρῶτος ἀνθρώπων ἐγενήθης; ἢ πρὸ βουνῶν
8 ἐπάγης; * σύνταγμα κυρίου ἀκήκοας, εἰς δὲ σε ἀφίκετο σο-
9 φία; * τί γὰρ οἶδας, ὃ οὐκ οἴδαμεν, ἢ τί ϛνωκὰς, ὃ οὐχὶ ϛ
10 ἡμῖς; * καὶ γε πρεσβύτης καὶ γε παλαιὸς ἐν ἡμῖν, βα-
11 ρύτερος τοῦ πατέρος σου ἡμέρας. * ὀλίγα ὧν ἡμάρ-
τηκας μεμαζήωσαι, μεγάλως ὡσπερβαλλόντως λελά-
12 ληκας. * πῖ ἐτόλμησεν ἡ καρδία σου, ἢ τί ἐπλώσεν σου
13 ὁ ὀφθαλμοί σου; * ὅτι θυμὸν ἔρριξας σου ἐναντίον ϛ κυ-
ρίου. ἐξήγαγες γὰρ ἐκ σόματος ῥήματα τοιαῦτα.
14 * τίς γὰρ ἁγνὸς ἔσται ἀμεμπτος; ἢ ὡς ἐσόμενος
δίκαιος γνωστὸς γυναικός;

15 * Ecce inter sanctos eius nemo immutabilis, & cæli non sunt mundi in conspectu eius.
16 * Quanto magis abominabilis & inutilis homo, qui bibit quasi aquam iniquitatem?
17 * Audi me, & ostendam tibi: quæ vidi narrabo tibi,
18 * quæ sapientes locuti sunt, & non occultauerunt a patribus suis,
19 * quibus solis data est terra, & non pertransiit alienus in medio eorum.
20 * Omnibus diebus impius superbus est, numerus annorum incertus est tyranno.
21 * Vox pauoris semper in auribus eius, & cum pax sit, ille insidias suspicatur.
22 * Non credit se reuerti de tenebris, & circumspectat gladium.
23 * Circuit panem, vbi sit, scit quod paratus sit in manu eius dies tenebrarum.
24 * Terrebit eum tribulatio & angustia, circumdabit eum quasi rex paratus ad prælium.
25 * Quia extendit contra Deum manum suam, & contra omnipotentem roborauit se.
26 * Cucurrit contra eum erecto collo, & pinguedine pinguium suorum impleuit latera sua.
27 * Et habitauit in ciuitatibus desertis, & in domibus quas nemo habitauit, quæ redactæ sunt in tumulos.
28 * Non locupletabitur, & non stabit substantia eius, nec extendet in terra possessionem suam.
29 * Non recedet de tenebris, germen eius arescet, & auferetur flatu oris eius.
30 * Non credat frustra errans, quia frustra errabit, & merces eius erit error.
31 * Ante tempus impletur, & ramus eius non virescet.
32 * Vindemiabit quasi vitis unam acinum suum, & quasi oliua proiciet florem suum.
33 * Quia congregatio impiorum sterilis, & ignis deuorabit tabernacula eorum, qui libenter capiunt munera.
34 * Concepit dolorem, & peperit iniquitatem, & uterus eius præparauit doctrinam.
35 * Aperuit puteum, & effodit eum, & incidit in foueam quam fecit.
36 * Conuertetur dolor eius in caput eius, & in cerebrum eius iniquitas eius descendet.
37 * Confitebor iustitiæ tuæ, & laudabo nomen altissimi.

15 * ἰδοὺ ἐν ἁγίοις σου οὐδεὶς ἀναλλοίωτος, καὶ οὐρανοὶ οὐ καθαροὶ ἐνώπιον σου.
16 * πόσῳ μᾶλλον βδελυκτὸς καὶ ἄχρηστος ἄνθρωπος ὁ πίνων ὡς ὕδωρ ἀδικίαν;
17 * ἄκουσόν μου, καὶ ἀναγγελῶ σοι· ἃ εἶδον διηγήσομαί σοι,
18 * ἃ σοφοὶ ἐλάλησαν καὶ οὐκ ἔκρυψαν ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτῶν,
19 * οἷς μόνοις ἐδόθη ἡ γῆ, καὶ οὐ διῆλθεν ἀλλογενὴς ἐν μέσῳ αὐτῶν.
20 * πάσας τὰς ἡμέρας ὁ ἄσεβὴς ὑπερήφανος, ἀριθμὸς ἐτῶν ἄδηλος τυράννῳ.
21 * φωνὴ φόβου ἐν ὠσὶν αὐτοῦ, καὶ ἐν εἰρήνῃ ἐπιβουλὰς ὑπονοεῖ.
22 * οὐ πιστεύει τοῦ ἀποστραφῆναι ἐκ σκότους, καὶ περιβλέπεται μάχαιραν.
23 * περιέρχεται ἄρτον ποῦ ἐστιν, οἶδεν ὅτι ἕτοιμος ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἡμέρα σκότους.
24 * καταπλήξει αὐτὸν θλῖψις καὶ στενοχωρία, περικυκλώσει αὐτὸν ὡς βασιλεὺς ἕτοιμος εἰς παράταξιν.
25 * ὅτι ἐξέτεινε κατὰ τοῦ θεοῦ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ κατὰ τοῦ παντοκράτορος ἐκραταιώθη.
26 * ἔδραμε κατ' αὐτοῦ τραχήλῳ ὀρθῷ, καὶ πιότητι τῶν παχυνθέντων αὐτοῦ ἐνέπλησε τὰ πλευρὰ αὐτοῦ.
27 * καὶ κατῴκησεν ἐν πόλεσιν ἠφανισμέναις, καὶ ἐν οἰκίαις αἷς οὐκ ἐνῴκησεν οὐδείς, αἳ ἐτέθησαν εἰς ὀπώρας.
28 * οὐ πλουτήσει, οὐδὲ μὴ στῇ ἡ οὐσία αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ ἐκτείνῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ.
29 * οὐκ ἐκκλινεῖ ἐκ σκότους, ἐξηράνθη ὁ βλαστὸς αὐτοῦ, καὶ ἀφανισθήσεται πνεύματι στόματος αὐτοῦ.
30 * μὴ πεποιθέτω ὁ πλανώμενος ὅτι πλάνη ἔσται αὐτῷ, καὶ ἀντάλλαγμα αὐτοῦ ἔσται πλάνη.
31 * πρὸ καιροῦ συντελεσθήσεται, καὶ ὁ κλάδος αὐτοῦ οὐ μὴ χλωρανθῇ.
32 * τρυγήσει ὡς ἄμπελος τὸν ὄμφακα αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐλαία ἀφήσει τὸν ἄνθον αὐτοῦ.
33 * ὅτι συναγωγὴ ἀσεβῶν στεῖρα, καὶ πῦρ καταφάγεται σκηνώματα τῶν δεχομένων δῶρα.
34 * συνέλαβεν πόνον, καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν, καὶ ἡ κοιλία αὐτῶν ἡτοίμασεν διδαχήν.
35 * ἤνοιξεν φρέαρ, καὶ ὤρυξεν αὐτό, καὶ ἐνέπεσεν εἰς βόθρον ὃν ἐποίησεν.
36 * ἐπιστραφήσεται ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ ἡ ἀνομία αὐτοῦ καταβήσεται.
37 * ἐξομολογήσομαι τῇ δικαιοσύνῃ σου, καὶ ὑμνήσω τὸ ὄνομα τοῦ ὑψίστου.

" Ecfilius hominis dormit, & non consurgit donec non sint cæli: non euigilabunt impij, nec suscitabuntur â domo somni sui.
" Quis dabit vt in domo sepulturæ celes me, & abscondas me donec auertatur furor tuus, & ponas mihi statutum vt recorderis mei?
" Si moriatur vir impius, nunquid potest viuere? propterea omnibus diebus militiæ meæ expectabo, donec veniat immutatio vitæ
mea. " Vocabis, & ego respondebo tibi: opera manuum tuarum concupisces. " Nunc enim gressus meos numerasti, ne obserues scelera mea. " Signatum est in libro memorialium delictum meum, & accumulas super iniquitates meas. " Veruntamen mons cadens
defluet, & petra transferetur de loco suo. " Lapides comminuunt aquæ, & inundant sponte nascentia pulueris terræ: sic spem filij hominis
perdidisti. " Perficies eum in sęculo, & abibit, immutans vultum eius, & dimittes eum. " Habitant in gloria filij eius, & nescit, tribuentur, & non attendit eis. " Veruntamen caro eius antequàm claudatur feretrum super eum, dolebit: & anima eius super eum luget in domo sepulturæ.

CAP. XV.

ET respondit Eliphaz, qui erat de Theman, & ait: 'Nunquid sapiens potest respondere sententiam quæ similis sit vento, & implebit quasi
vento vrêtę ventrẽ suũ. ' Qui arguit verbis, & nihil docet, & sermonibus in quibus nõ est vtilitas. 'Attamen si tu multiplicasses timorẽ,
& minuisses verbũ coram Deo. 'Docebit enim te iniquitatem tuam os tuum, & eliges linguam sapientum. 'Condemnabit te os tuum & nõ
ego, & labia tua testificabuntur contra te. 'Nunquid cum primo homine citra patrem & matrẽ genitus es, & ante colles creatus es? 'Nunquid in secreto Dei audisti, & extincta est tibi sapiẽtia? 'Quid noſti quod nesciamus? quid intelligis quod nõ sit nobiscũ? " Verũtamẽ canus
& longæuus inter nos, & maior patre tuo diebus. "Nũquid parũ tibi sunt consolationes Dei? & verbũ in quiete videtur esse apud te. " Quid
docet te cogitatio tua, & quid annuunt oculi tui? 'Quòd ducas ad Deum spiritum tuum, & proferas de ore tuo sermones. " Quid est filius
hominis vt iustificetur, aut innocens sit natus de muliere?

תרגום

14 וכד נש שכב ולא יקום עד דלית שמיא לא יתערון חשיכיא ולא מתערין מבית דקבהון ולית
15 מן יהון בבית קבורתא חשיכיא ׃ מן יתן בבית קבורתא תטמרני תכסי יתי עד דיתיב
תקופתי עד דיתוב רגזך חשיכיא לי גזירא תחדרנני ׃ 16 אין ימות גברא רשיעא האפשר דיתי מטול היכנא כל יומי חילי אוריך עד דייתי
מחליפותי יתי ׃ 17 תיתא קרא ואנא אתיב לך לעובדי ידיך חרגרג ׃ 18 ארום כדין פסיעותי תמני לא תנטור על חוביי ׃ 19 חתים
מסגר בישתי ותסי על עוני ׃ 20 וברם טור נפל ייתר ושינר מסגלק מן אתרה ׃ 21 אבנייא שחקו מיא שטפיא עפרא
דארעא ואבדר בר נש הוכדנא ׃ 22 תשלטנה לעלמא ויזל מסני קלסטורה ותשדרנה ׃ 23 שרין מיכיר בנוי ולא ידע ומאטרין ולא
יכלין להון ׃ 24 ברם בשרה עד לא יסתאם גולא עליה כאב ונפשה עלוי תאבל בבי קבורתא ׃ 25 ורמטן
מקל יקר לא ליקר ומלא דליה תשתיא בהון ׃ 26 לחוד אוף אין תפיש רחלוקא תתבר מלקא קדם אלהא ׃ 27 ותיבנך פתך ולא אנא ואסא ואסא אחילוך ותקדם גלגלתא
דחרישין לשון מכיסין ׃ 28 התפשר דבית אלה תשתי ואשפי ליתך דסתרון בך ׃ 29 פה ולעלם לא יתקיים ולא עפרא הוא
מטול כן אוף ישראל ׃ 30 הזעיר מבך נתחפא דאלה ומלא בניוח חזי לסתוי גבך ׃ 31 פה ולפנך דעיונך ופה פרסיון עיניך
ארום חתיב לאלה ריוחך והתנפק מפתך טיפין ׃ 32 פה בר נש ארום יזעי וארום יתבי ילוד דאתה ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 הֵן בְּקְדֹשָׁיו לֹא יַאֲמִין וְשָׁמַיִם לֹא־זַכּוּ
בְעֵינָיו׃
16 אַף כִּי־נִתְעָב וְנֶאְלָח אִישׁ שֹׁתֵה כַמַּיִם
עַוְלָה׃
17 אֲחַוְךָ שְׁמַע־לִי וְזֹה חָזִיתִי וַאֲסַפְּרָה׃
18 אֲשֶׁר חֲכָמִים יַגִּידוּ וְלֹא כִחֲדוּ מֵאֲבוֹתָם׃
19 לָהֶם לְבַדָּם נִתְּנָה הָאָרֶץ וְלֹא־עָבַר זָר בְּתוֹכָם׃
20 כָּל־יְמֵי רָשָׁע הוּא מִתְחוֹלֵל וּמִכְפַּר שָׁנִים
נִצְפְּנוּ לָעָרִיץ׃
21 קוֹל־פְּחָדִים בְּאָזְנָיו בַּשָּׁלוֹם שׁוֹדֵד יְבוֹאֶנּוּ׃
22 לֹא־יַאֲמִין שׁוּב מִנִּי־חֹשֶׁךְ וְצָפוּי הוּא אֵלָי־
חָרֶב׃
23 נֹדֵד הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה יָדַע כִּי נָכוֹן בְּיָדוֹ יוֹם־
חֹשֶׁךְ׃
24 יְבַעֲתֻהוּ צַר וְכִידוֹק תִּתְקָפֵהוּ כְּמֶלֶךְ עָתִיד
לַכִּידוֹר׃
25 כִּי־נָטָה אֵל־אֵל יָדוֹ וְאֵל שַׁדַּי יִתְגַּבָּר׃
26 יָרוּץ אֵלָיו בְּצַוָּאר בְּעָבִי מָגִנָּיו׃
27 כִּי־כִסָּה פָנָיו בְּחֶלְבּוֹ וַיַּעַשׂ פִּימָה עָלֵי־כֶסֶל׃
28 וַיִּשְׁכֹּן עָרִים נִכְחָדוֹת בָּתִּים לֹא־יֵשְׁבוּ לָמוֹ
אֲשֶׁר הִתְעַתְּדוּ לְגַלִּים׃
29 לֹא־יֵעָשֵׁר וְלֹא־יָקוּם חֵילוֹ וְלֹא־יֵטֶה לָאָרֶץ
מִנְלָם׃
30 לֹא־יָסוּר מִנִּי־חֹשֶׁךְ יוֹנַקְתּוֹ תַּיִבֵּשׁ שַׁלְהֶבֶת
וְיָסוּר בְּרוּחַ פִּיו׃
31 אַל־יַאֲמֵן בַּשָּׁוְא נִתְעֶה כִּי־שָׁוְא תִּהְיֶה תְמוּרָתוֹ׃
32 בְּלֹא־יוֹמוֹ תִּכָּלֶא וְכַפּוֹתוֹ לֹא רַעֲנָנָה׃
33 יַחְמֹס כַּבֶּסֶן בָּסְרוֹ וְיִשֵּׁל כַּזַּיִת נִצָּתוֹ׃
34 כִּי עֲדַת חָנֵף גַּלְמוּד וְאֵשׁ אָכְלָה אָהֳלֵי שֹׁחַד׃
35 הָרָה עָמָל וְיָלַד אָוֶן וּבִטְנָם תָּכִין מִרְמָה׃

15 * Ecce inter sanctos eius nemo immutabilis, & cæli non sunt mundi in conspectu eius: 16 *Quanto magis abominabilis & inutilis homo, qui bibit quasi aquã iniquitatem? 17 *Ostendam tibi, audi me, quod vidi narrabo tibi. 18 *Sapientes confitẽtur, & non abscondunt patres suos. 19 *Quibus solis data est terra, & non transiuit alienus per eos. 20 *Cunctis diebus suis impius supbit, & numerus annorum incertus est tyrannidis eius.
21 *Sonitus terroris semper in auribus illius; & cùm pax sit, ille semper insidias suspicatur. 22 *Non credit quòd reuerti possit de tenebris, circunspectans undique gladium. 23 *Cùm se mouerit ad quærendum panem, nouit quòd paratus sit in manu eius tenebrarum dies. 24 *Terrebit eum tribulatio, & angustia vallabit eum sicut regem qui præparatur ad prælium.
25 *Tetendit enim aduersus Deum manũ Dsuam, & contra omnipotentem roboratus est. 26 *Cucurrit aduersus eum erecto collo, & pingui ceruice armatus est.
27 *Operuit faciem eius crassitudo, & de lateribus eius aruina dependet.
28 *Habitauit in ciuitatibus desolatis, & in domibus desertis quæ in cumulos sunt redactæ. 29 *Non ditabitur nec perseuerabit substantia eius, nec mittet in terra radicem suam.
30 *Non recedet de tenebris, ramos eius arefaciet flamma, & auferetur spiritu oris eius. 31 *Non credet frustrà errore deceptus, quod aliquo precio redimendus sit.
32 *Antequàm dies eius impleantur pendet, & manus eius arescet. 33 *Lædetur quasi vinea in primo flore botrus eius, & quasi oliua proiiciens florem suum.
34 *Congregatio enim hypocritæ sterilis, & ignis deuorabit tabernacula eorum qui munera libenter accipiunt.
35 *Concepit dolorem, & peperit iniquitatem, & vterus eius præparat dolos.

תרגום

14 הָא בקדישׁי עלָא לא יְהֵמן ואנגלי מרומָא לָא זכאין קומוי׃ 15 כל וכן מרחק ומסאב כר נש דשתי כיך מוי עוילתא׃
16 אחוי לך קבל מני ודין דחמיתי ואשתעי׃ 17 דחכימין יהוון ולא מכדבין מהמוהרא דאבהתהון׃
18 אשתיבת ארעא ולא עברא תוניני ביניהון׃ 19 בל יתהון כנוהמים באודנוי כד שרין עריקי בשלמא בחיי עלמא ומסתלקין בחרבא׃
20 כל יומי רשיעא הוא מתפש וסכין שנוי אתחשיבו למקטפא׃ 21 קל דלהיא בנוהמים בשלמא כד שרין עריקי בשלמא בחיי עלמא ומסתלקין בחרבא׃
22 לא יהימין למהוך מן חשוך ואיתמום הוא לקטלין בחרבא׃ 23 מנדד הוא למזון אן הוא ידע ארום מטמר ביומי חשוכא׃ 24 יבעתנה עקא ומעיקא יתחזרין
סגיא חזך כלך דשחד לאסתחרא בלגיונין׃ 25 ארום אושיט לאלהא ידיה ולית שרי ותגבר׃ 26 ירום עלוי בצוארא בעבי רומסנא עלוי כפלא׃
27 ארום חפא זיוה בשומנא ועבר רומסנא עלוי כפלא׃ 28 ואתיבת לחון די אתשדרו ליגורין׃ 29 לא יתעתר ולא יתקיים עותרה ולא יתסחה לפרשא מנהון׃
30 לא יעדי מן חשוך שבשיתה תינקא ויערי בזעקא דפומה ראלה׃ 31 לא יהימין בר נש די בשקרא תעי ארום שקרא
יהי מיתתה׃ 32 בלא יומיה תיסתלי קבורתה ועיבוה לא יהוי עמומיא׃ 33 ארום סיעת דילטור לעקר ואשתא נגדת משכני שוחדא׃
34 דמשלין לישוה וסללין שקר ורעיונוי כדיסיהון מתקין גוכלא׃

15 * Si in sanctis non credit, cælum autem non mundum coram eo. 16 * Sine autem abominatus & impurus vir bibens iniustitiam quasi potionem. 17 * Renunciabo autem tibi, audi me, quæ vidi renunciabo tibi: 18 * Quæ sapientes dicent, & non absconderunt patres eorum. 19 * Ipsis autem solis data est terra, & non venit alienus in eos.
20 * Omnis vita impij in cura, anni autem numerabiles dati potenti. 21 * At timor ipsius in auribus suis cùm visus fuerit tam in pace agere, veniet eius subuersio. 22 * Non credat auersum esse à tenebris, destinatus est enim iam in manus ferri:
23 * Ordinatus est autem in cibos vulturibus. 23 mouit autem in se quòd manet in ruinam. Dies autem tenebrosa 24 * ipsum versabit: necessitas autem & tribulatio ipsum comprehendet, sicut dux præfectus cadens;
25 * Quoniam sustulit manus coram Domino. 25 contra autem omnipotentem ceruicem indurauit.
26 * Cucurrit autem contra eum in iniuria, in 26 crassitudine tergi scuti eius:
27 * Quoniam abscondit vultum suum in adipe suo, & fecit femorale in cruribus.
28 * Habitet autem ciuitates desertas, ingredietur autem domos inhabitatas, quæ autem illi præparauerunt, alij auferent. 29 * Neque ditetur, neque maneant eius facultates, non mittet in terra vmbram:
30 * Neque fugiat tenebras, germen eius tabefaciat ventus, decidat autem eius flos:
31 * Non credat quòd permanebit, inania enim 31 euadent ei.
32 * Succisio eius ante tempus corrumpetur, & 32 ramus eius non floreat:
33 * Comedatur autem tanquam acresta ante 33 tempus, decidat autem sicut flos oliuæ.
34 * Testimonium enim impij mors, ignis autem 34 comburet domos munera accipientium.
35 * In ventre autem capiet dolores, euenient 35 autem ei vana, at venter eius feret dolum.

15 * εἰ κἂν ἁγίων οὐ πιστεύει, οὐρανὸς ὁ καθαρὸς ἐναν-
16 τίον αὐτοῦ. * ἔα ὁ ἐξελυγρῶν· καὶ ἀκάθαρτος
ἀνὴρ πίνων ἀδικίας ἴσα ποτῷ.
17 * ἀναγγελῶ δέ σοι, ἄκουέ μου, ἃ δὲ ἑώρακα διαγγελῶ
18 σοι· * ἃ σοφοὶ ἐρροῦσι, καὶ οὐκ ἐκρύψαν πατέρες αὐτῶν.
19 * αὐτοῖς ὑπὸ μόνοις ἐδόθη ἡ γῆ, καὶ οὐκ ἦλθεν ἀλλογε-
νὴς ἐπ' αὐτούς.
20 * πᾶς ὁ βίος ἀσεβοῦς ἐν φροντίδι, ἐπὶ ὀλιγομίᾳ
δεδουλῶται ὁ ἰσχύς.
21 * ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ ἐν οὐσὶν αὐτοῦ ὅταν δοκῇ ἥδη εἰρηνεύειν,
ἥξει αὐτοῦ ἡ καταστροφή.
22 * μὴ πιστευέτω ἀποστρέφεσθαι ἀπὸ σκότους. ἐντέτα-
γται γὰρ εἰς χεῖρας σιδήρου.
23 * κατατέτακται ὑπὲρ σῖτα γυψίν. οἶδε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὅτι
μένει εἰς πῶμα. ἡμέρα δὲ σκοτεινὴ
24 * αὐτὸν τροχώσει, ἀνάγκη δὲ καὶ θλῖψις αὐτὸν καθέξει,
ὡσπερ τύραννος πρωτοστάτης πίπτων.
25 * ὅτι ἦρε χεῖρας ἐναντίον κυρίου. σὺν δὲ παντοκρά-
τορος ἐτετραχήλισεν.
26 * ἐδραμε δὲ ἐν ἀυτίον αὐτοῦ ὑψηρεῖ ἐν πάχει νώτου ἀ-
σπίδος αὐτοῦ·
27 * ὅτι ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν στέατι αὐτοῦ. καὶ
ἐποίησε πρόστομιον ἐπὶ λίπους μηρούς.
28 * ᾠκίσθη δὲ πόλεις ἐρήμους, εἰσέλθοι δὲ οἴκους ἀοική-
τους. ἃ δὲ ἐκεῖνοι ἡτοίμασαν ἄλλοι λήψονται).
29 * οὔτε μὴ πλουτισθῇ, οὔτε μὴ μείνῃ αὐτοῦ τὰ ὑπάρχον-
τα. οὐ μὴ βάλῃ ἐπὶ γῆς σκιάν·
30 * οὐ δὲ μὴ ἐκφύγῃ τὸ σκότος, τὸν βλαστὸν αὐτοῦ μαρά-
νει φλόξ, ἐκπεσεῖται δὲ αὐτοῦ τὸ ἄνθος.
31 * μὴ πιστευέτω ὁ ἀπορρυεῖ, κενὰ γὰρ ἀποδέξεται
αὐτός.
32 * ἡ θλῖψις αὐτοῦ πρὸ ὥρας φθαρήσεται, καὶ ὁ κλάδος
αὐτοῦ οὐ μὴ θάλλῃ,
33 * τρυγηθήσῃ ὡσεὶ σταφυλὴ πρὸ ὥρας, ἐκπεσεῖται δὲ
ὡς ἄνθος ἐλαίας.
34 * μαρτύριον γὰρ ἀσεβοῦς θάνατος. πῦρ δὲ καύσει οἴκους
δωροδόκων.
35 * ἐν γαστρὶ δὲ λήψεται ὀδύνας, ἀποδέσεται δὲ αὐτὰ κε-
νά, ἡ δὲ κοιλία αὐτοῦ ἑτοιμάσει δόλον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Ecce in sanctis superioribus non credit, & angeli excelsi non sunt mundi coram eo. " Quanto magis abominabilis & immundus filius hominis, qui bibit sicut aquam iniquitatem! " Nunciabo tibi, audi me, & quod vidi narrabo. " Quod sapientes annunciauerunt, & non negauerunt quæ tradita sunt à patribus eorum. " Quibus solis data est terra, & non transiit alienus inter eos. " Omnibus diebus impij ipse contaminatur, & numerus annorum absconditus est robusto. " Vox timorum in gehenna in auribus eius, quando habitabunt iusti in pace in vita æterna, vastitas veniet ei. " Non credet reuerti à tenebris, & paratus est iis qui occidant gladio. " Vagatur ipse ad escam vbi est, scit quòd parata est in manu eius dies tenebrarum. " Conturbabunt eum tribulatio & angustia, circundabunt eum sicut regem qui stat vt circundet legionibus. " Quoniam extendit in Deum manum suam, & contra omnipotentem roboratus est. " Currit ad eum in fortitudine, in duritia vmbonis clypeorum ipsius. " Et operuit vultum suum pinguedine sua, & fecit armaturam super ilia. " Et fecit tabernacula in ciuitatibus desertis, vt habitaret in domibus quæ erant inhabitabiles, & quæ paratæ erant in aceruos. " Non ditabitur, neque permanebunt diuitiæ eius, neque extendetur in terram quicquam ex eis. " Non recedet à tenebris, ramum eius arefaciet flamma, & auferetur per spiritum oris Dei. " Non credet filius hominis qui in fallacitate errat, quia fallà erit permutatio eius. " Absque die suo implebitur sepulchrum eius, & ramus eius non erit virescens. " Excutiet sicut vitis botrum suam, & proiiciet flores ollas eamum suum. " Quoniam turma delatoris in tribulatione, & ignis consumpsit tabernacula munetis. " Qui cogitant laborem & loquuntur iniquitatem, & cogitationes ventris eorum præparant dolos.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יו

1 ויען איוב ויאמר׃
2 שמעתי כאלה רבות מנחמי עמל כלכם׃
3 התקץ לו׳ברי רוח או מה־יכריצך כי תענה׃
4 גם אנכי ככם אדברה לו יש נפשכם תחת
5 נפשי אחבירה עליכם במלים ואניעה עליכם
6 במו־ראשי׃
7 אאמצכם במו־פי וניד שפתי יחשך׃
8 אם־אדברה לא־יחשך כאבי ואחדלה
9 מה־מני יהלך׃
10 אך עתה הלאני השמות כל־עדתי׃
11 ותקמטני לעד היה ויקם בי כחשי בפני
12 יענה׃
13 אפו טרף וישטמני חרק עלי בשניו צרי ילטוש
14 עיניו לי׃
15 פערו עלי בפיהם בחרפה הכו לחיי יחד
16 עלי יתמלאון׃
17 יסגירני אל אל עויל ועל־ידי רשעים ירטני׃
18 שלו חייתי ויפרפרני ואחז בערפי ויפצפצני
19 ויקבעני לו למטרה׃
20 יסבו עלי רבי יפלח כליותי ולא יחמל ישפך
21 לארץ מררתי׃
22 יפרצני פרץ על־פני פרץ יריץ עלי כגבור׃
23 שק תפרתי עלי גלדי ועלתי בעפר קרני׃
24 פני חמרמרה מני ובבי ועל עפעפי צלמות׃
25 על לא־חמס בכפי ותפלתי זכה׃
26 ארץ אל־תכסי דמי ואל־יהי מקום לזעקתי׃
27 גם־עתה הנה בשמים עדי ושהדי במרומים׃
28 מליצי רעי אל־אלוה דלפה עיני׃
29 ויוכח לגבר עם־אלוה ובן־אדם לרעהו׃
30 כי שנות מספר יאתיון וארח לא־אשוב אהלך׃

CAP. XVI.

1 RESpõdens autem Iob, dixit: 2 Audiui frequenter talia: cõsolatores onerosi omnes vos estis. 3 Nunqd habebunt finẽ verba vẽtosa? aut aliquid tibi molestum est si
4 loquaris? 5 Poterã & ego similia vestri loq; Atq; vtinã esset aĩa vestra ꝓ aĩa mea: consolarer & ego vos sermonibus, & mouerem
5 caput meum sup vos. 6 Roborarem vos ore meo, & mouerem labia mea quasi parcens
6 vobis. 7 Sed quid agam? Si locutus fuero, non quiescit dolor meus; & si tacuero, non
7 recedet à me. 8 Nunc autem oppressit me
B dolor meus, & in nihilũ redacti sunt om-
8 nes artus mei. 9 Rugæ meæ testimoniũ dicunt contra me, & suscitatur falsiloquus
aduersus faciem meam cõtradicens mihi.
9 10 Collegit furoré suum in me, & cõminans
mihi infremuit contra me dentibus suis.
Hostis meus terribilibus oculis me intue-
10 tus est. 11 Aperuerunt sup me ora sua, & ex-
C ꝓbrantes percusserunt maxillam meam, sa-
11 tiati sunt pœnis meis: 12 Cõclusit me Deus
apud iniquum, & manibus impiorum me
12 tradidit. 13 Ego ille quondã opulentus repẽtè cõtritus sum, tenuit cernicé meam, con-
fregit me, & posuit me sibi quasi in signũ.
13 14 Circundedit me lanceis suis, conuulnera-
uit lũbos meos. nõ pepcit, & effudit in ter-
14 ra viscera mea. 15 Conscidit me vulnere sup
15 vulnus, irruit in me quasi gigas. 16 Saccum
cõsui sup cutem meã, & operui cinere car-
16 nem meã. 17 Facies mea intumuit à fletu, &
17 palpebræ meæ caligauerunt. 18 Hæc passus
D sum absq; iniquitate manus meæ, cum ha-
18 berẽ mundas ad Deum ꝓces. 19 Terra ne o-
perias sanguinẽ meum, neq; inueniatur te-
19 locũ latendi clamor meus. 20 Ecce enim in
cælo testis meus, & cõscius me in excelsis,
20 21 Verbosi amici mei, ad Deũ stillat oculus
21 meus. 22 Atq; vtinã sic iudicaretur vir cum
Deo, quomodo iudicatur filius hois cũ col
22 lega suo. 23 Ecce enim breues anni trãseunt,
& semitam per quam nõ reuertar ambulo.

CAP. XVI.

1 RESpondens autem Iob dicit:
2 Audiui talia multa, consolatores malorum
omnes. 3 Quid enim nunquid ordo est ver-
bis ventι, aut quid molestum erit tibi quoniam
4 respondes? 5 Et ego secundum vos loquar.
Vtinam supponeretur anima vestra pro mea:
posteà insultabo vobis verbis. & mouissem ve-
rique super vos cum planctu caput meum.
5 6 Sit autem fortitudo in ore meo, motui au-
tem labiorum non parcam.
6 7 Si enim loquar, non dolebo vulnus. si au-
tem & tacuero, quid minus vulnerabor?
7 8 Nunc autem laceratum me fecit fatuum pu-
ridum, & adhæsit mihi: 9 In testimonium
8 factus sum, et surrexit in me mendacium meũ,
secundum faciem meam respondit.
9 10 Ira vsus deiecit me, fremuit in me denti-
bus, sagittæ piratarum eius in me inciderunt.
telis oculorum insultauit, acuto percussit me in
genibus.
10 11 Vanimiter autem decurrerunt in me.
11 12 Tradidit enim me Dominus in manus in-
iustorum, in autem impiis proiecit me.
12 13 Pacificum dispersit me. accipiens me capil-
li cuulsit, constituit me tanquam signum:
13 14 Circundederunt me lanceis percutientes in
renes meos, non parcentes effuderunt in ter-
ram bilem meam. 15 Iniecerunt mihi ruinam
14 super ruinam, cucurrerunt ad me potentes.
15 16 Saccum consuerunt super cutem meam, at
robur meum in terra extinctum est.
16 17 Venter meus combustus est à fletu, in au-
tem palpebris meis vmbra mortis.
17 18 Iniustum autem nihil fuit in manibus meis,
18 oratio autem mea munda. 19 Terra ne operiat
in sanguine carnis meæ, neque sit locus clamori
meo. 20 Et nunc ecce in cælis testis meus:
19 et conscius mei in excelsis, 21 veniat mea ora-
20 tio ad Dominum, coram autem eo stillet meus o-
culus. 22 Sit autem redargutio viro coram Do-
mino, & filio hominis proximo suo.
21 23 Anni autem numerabiles veneruntꝫ via au-
22 tem per quam non reuertar, ambulo.

ιε΄.

1 Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει,
2 ἀκήκοα ταῦτα πολλά, παρακλήτορες κακῶν πάν-
3 τες. τί δὲ μὴ τάξις ἐστὶ ῥήμασι πνεύματος, ἢ τί πα-
ρονοχλήσει σοι ὅτι ἀποκρίνῃ;
4 καὶ ὡς καὶ ὑμᾶς λαλήσω. εἰ ὑπέκειτο γε ἡ ψυχὴ ὑ-
μῶν ἀντὶ τῆς ἐμῆς, εἶτ᾽ ἐναλθόμαν ὑμῖν ῥήμασι. καὶ κί-
νησα αὖ ἐφ᾽ ὑμῶν σὺν πόνῳ τὴν κεφαλήν μου.
5 εἰ δὲ ἰσχὺς ἐν τῷ σώματί μου, κίνησιν δὲ χειλέων ἀ φεί-
6 σομαι. ἐὰν δὲ λαλήσω, οὐκ ἀλγήσω τὸ τραῦμα.
ἐὰν δὲ καὶ σιωπήσω, τί ἐλαττοῦται τῶν ὠδυνημένων;
7 νῦν δὲ κατάκοπόν με πεποίηκε μερὶς ἐσπάρη, καὶ
8 ἐπελάβετό μου. εἰς μαρτύριον ἐγήρασε, καὶ ἀντέσ-
τη ἐν ἐμοὶ τὸ ψεῦδός μου, καὶ ἀντισκώπτων μου ἀντέκειτο.
9 ὀργῇ ἐσπάραξε καὶ κατέβαλέ με, ἔβρυξεν ἐπ᾽ ἐμὲ
τοῖς ὀδοῦσιν, βέλη πειρατῶν αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐμοὶ ἐπέπεσον. ἀ-
κίδων ὀφθαλμῶν ἔπληξέ. ὀξεῖ ἔπαυσέ με πτέρνα γόνατα.
10 ὁμοθυμαδὸν δὲ κατέδραμον ἐπ᾽ ἐμοί.
11 παρέδωκε γάρ με ὁ κύριος εἰς χεῖρας ἀδίκων, καὶ
ταῖς ἀσεβέσιν ἔρριψέ με.
12 εἰρηνεύοντα διεσκέδασέ με, λαβὼν με τὸ κόμης διέ-
πλε, κατέσησέ με ὥσπερ σκοπόν.
13 ἐκύκλωσάν με λόγχαις βάλλοντες εἰς νεφρούς μου,
οὐ φειδόμενοι ἐξέχεαν εἰς γῆν τὴν χολήν μου.
14 κατέβαλόν μοι πῶμα ἐπὶ πώμασι, ἐδραμον πρὸς
ἐμὲ ὡς γίγαντες.
15 σάκκον ἐρραψάμην ἐπὶ βύρσῃ μου, τὸ δὲ κέρας μου ἐν
γῇ ἐστάθη.
16 ἡ γαστήρ μου συγκέκαυται ἀπὸ κλαυθμοῦ· ἐπὶ δὲ βλε-
φάροις μου σκιὰ θανάτου.
17 ἄδικον δὲ οὐδὲν ἦν ἐν χερσί μου, αὐχὴ δέ μου καθαρά.
18 γῆ μὴ ἐπικαλύψαι ἐφ᾽ αἵματι τῇ σαρκός μου, μὴ
δὲ εἴη τόπος τῇ κραυγῇ μου.
19 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐν οὐρανοῖς ὁ μάρτυς μου.
20 ὁ δὲ συνίστωρ μου ἐν ὑψίστοις. ἀφίκοιτο μου ἡ δέησις
πρὸς κύριον, σταγὼν δὲ αὐτοῦ σαῖροι μου ὀφθαλμός.
21 εἴη δὲ ἔλεγχος ἀνδρὶ ἐναντίον κυρίου, καὶ υἱῷ ἀνθρώπου
22 τὰ πλησίον αὐτοῦ. ἔτη δὲ ἀριθμηθέντα ἥκασιν, ὁδὸν δὲ οὐκ
ἐπιστρεφθήσομαι πορεύσομαι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XVI.

ET respondit Iob & ait: 2 Audiui sicut hæc multa: consolatores laboris vos omnes estis. 3 Nunquid habebunt finem verba ventosa, aut quid simile tibi erit quia respondes? 4 Attamen ego sicut vos loquar: vtinam esset anima vestra pro anima mea: componerem super vos sermones: mouerem super vos caput meum. 5 Roborarem vos ore meo, & motus labiorum meorum prohiberetur.
6 Si locutus fuero, non prohibebitur dolor meus: & si cessauero, quid decedet à me? 7 Attamen nunc laborare me facit: delasti
nem fur barn meam: 8 Et confregisti cerviticem meam, in testem fuit, & suscitauit in testimonium contra me mendacium meum
in faciem meam. 9 Furore suo confregit & obtriuit mihi inimicitiam. infremuit contra me dentibus suis: quasi nouaculam acuit ocu-
los suos contra me. 10 Aperuerunt super me os suum in opprobrium, percusserunt maxillas meas, simul contra me repleti sunt ira-
cundiæ. 11 Tradidit me Deus superbis, & per manus impiorum conuellit me. 12 Opulentus eram, & comminuit me: & tenuit cer-
vicem meam, & confregit me, & posuit me sibi in scopum. 13 Circundederunt me sagittæ eius, succidit renes meos & non pepercit:
effudit in terram fel meum. 14 Exarsit in me furore super furorem, cucurrit contra me sicut fortis. 15 Saccum consui super cutem
meam, & alperi puluere gloriam meam. 16 Facies mea obliterata est fletu, & super palpebras meas vmbra mortis. 17 Quoniã non est ra-
pina in manibus meis, & oratio mea munda. 18 Terra ne operias sanguinem meum, neque sit locus clamori meo. 19 Attamen
nunc, ecce nam est in cælis testis meus, & testificans super me in excelsis? 20 Paracliti mei socij mei, coram Deo stillat oculus meus.
21 Nunquid poterit filius hominis arguere eum Deo, sicut homo cum amico suo? 22 Quia annorum numerus venit, & semitam per
quam non reuertar ambulabo.

1 ואזיב איוב ואמר׃ 2 שמעת כאלין סני שמא מנחמין דליעות כלכון׃ 3 האית סוף למלי זוקא או מה יכסיניך ארום חתיב׃
4 לחוד אנא דכסחכון אמלל הלוי איתנפשכון תרופי נפשי אחביר עליכון כמלייא ואניד עליכון כמרי ראשי׃ 5 אחילכון עליכון כמו
פומי וסגיאות סגון אתן ואיסרסוא לא מה יכסיניך כמו׃ 6 לחוד מרגן שלחתיני צדיקא כל סיעתי׃
7 ותקוף חבר וקטר לי דבבו עאם עלי בכמה באוסל חריף עינוי לי׃ 8 רגזה חברו לסחיד חוה ואקים לסהוא עלי קרבוי על אפי׃
9 פתחו עלי פומהון כחסוקא סהו לסחי כחדא עלי בנסא סחסרון׃ 10 שליו חזיית ודעדקינני ואסר בקדל וחקרינני שנוני לה לפלגסא׃
11 יסגרני אלסא לוח סרי זרוכא ועל ידי דרשעיין סמרסי יתי׃ 12 והקפנני חקוף על אפי הקיוף ירדוס עלי חיך נברא׃
13 יחזרן עלי גרדוי יקשע כוליתי ולא יחום ישרי לארעא סרלתי׃ 14 אפי סמשטשין בין בכויהא ועל חיטרי סלי סומסי׃
15 שקא חישת עלוי משכי ופלפלת בעפרא איקרי׃ 16 עלת לית משופי בידי והלוחי רכויא׃ 17 ארעא לא סחפין אדמי ולא יהי אתר לקבלתי׃
18 לחוד כרון חייא בשמיא סמסהדי וסמסהיד עלי במרומים׃ 19 פרקליטי חברי קדם אלה זלגרת עיני׃
20 אפשר לסכסן בר נש עם אלה חיך אנש עם חברה׃ 21 סטול דשני סגון אתן ואיסרסוא דלא צחוב אזיל׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

יז

1 רוּחִי חָבֵלָה יָמַי נִזְעָכוּ קְבָרִים לִי׃
2 אִם־לֹא הַתֻּלִּים עִמָּדִי וּבְהַמְרוֹתָם תָּלַן
עֵינִי׃
3 שִׂימָה נָּא עָרְבֵנִי עִמָּךְ מִי־הוּא יָדִי יִתְקָע׃
4 כִּי־לִבָּם צָפַנְתָּ מִשֵּׂכֶל עַל־כֵּן לֹא תָרוֹם׃
5 לְחֶלֶק יַגִּיד רֵעִים וְעֵינֵי בָנָיו תִּכְלֶינָה׃
6 וְהֹצִיבַנִי לְמָשָׁל עַמִּים וְתֹפֶת לְפָנִים אֶהְיֶה׃
7 וַתֵּכַהּ מִכַּעַשׂ עֵינִי וְיֹצְרֵי כַּצֵּל כֻּלָּם׃
8 יְשֹׁמְמוּ יְשָׁרִים עַל־זֹאת וְנָקִי עַל־חָנֵף יִתְעָרֶר׃
9 וְיֹאחֵז צַדִּיק דַּרְכּוֹ וְטָהֹר יַדַּיִם יֹסִיף אֹמֶץ׃
10 וְאוּלָם כֻּלְּכֶם תָּשׁוּבוּ וּבֹאוּ נָא וְלֹא־אֶמְצָא
בָכֶם חָכָם׃
11 יָמַי עָבְרוּ זִמֹּתַי נִתְּקוּ מוֹרְשֵׁי לִבִּי׃
12 לַיְלָה לַיּוֹם יָשִׂימוּ אוֹר קָרוֹב מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ׃
13 אִם־אֲקַוֶּה שְׁאוֹל בֵּיתִי בַּחֹשֶׁךְ רִפַּדְתִּי יְצוּעָי׃
14 לַשַּׁחַת קָרָאתִי אָבִי אַתָּה אִמִּי וַאֲחוֹתִי לָרִמָּה׃
15 וְאֵיזֶה אֲפוֹ תִקְוָתִי וְתִקְוָתִי מִי יְשׁוּרֶנָּה׃
16 בַּדֵּי שְׁאוֹל תֵּרַדְנָה אִם־יַחַד עַל־עָפָר נָחָת׃

יח

1 וַיַּעַן בִּלְדַּד הַשּׁוּחִי וַיֹּאמַר׃
2 עַד־אָנָה תְּשִׂימֻן קִנְצֵי לְמִלִּין תָּבִינוּ וְאַחַר
נְדַבֵּר׃
3 מַדּוּעַ נֶחְשַׁבְנוּ כַּבְהֵמָה נִטְמֵינוּ בְעֵינֵיכֶם׃
4 טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְאַפּוֹ לְמַעַנְךָ תֵּעָזֵב אֶרֶץ וְיֵעְתֵּק
צוּר מִמְּקוֹמוֹ׃
5 גַּם אוֹר רְשָׁעִים יִדְעָךְ וְלֹא־יָגַהּ שְׁבִיב אִשּׁוֹ׃
6 אוֹר חָשַׁךְ בְּאָהֳלוֹ וְנֵרוֹ עָלָיו יִדְעָךְ׃
7 יֵצְרוּ צַעֲדֵי אוֹנוֹ וְתַשְׁלִיכֵהוּ עֲצָתוֹ׃
8 כִּי שֻׁלַּח בְּרֶשֶׁת בְּרַגְלָיו וְעַל־שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ׃

CAP. XVII.

A SPiritus me' attenuabitur, dies mei breuiabuntur, & solùm mihi superest sepul-
1 chrum. ²Nõ peccaui, & in amaritudinibus
3 moratur oculus meus. ²Libera me, & pone
me iuxta te, & cuius vis manus pugnet cõ
4 tra me. ²Cor eorũ lõgè fecisti à disciplina,
5 ppterea non exaltabuntur. ²Præda polli-
B cetur sociis, & oculi filiorum eius deficiẽt.
6 ²Posuit me quasi in prouerbium vulgi, &
7 exẽplum sum coram eis. ²Caligauit ad in-
dignationem oculus meus, & mẽbra mea
8 quasi in nihilum redacta sunt. ²Stupebunt
iusti sup hoc, & innocẽs contra hypocritã
9 suscitabitur. ² Et tenebit iustus viã suã, &
10 mundis manibus adder fortitudinẽ. ²Igi-
C tur omnes vos cõuertimini & venite, & no
11 inueniam in vobis vllum sapientem. ²Dies
mei transierunt, cogitationes meę dissipa-
12 tæ sunt, torquentes cor meum. ²Noctem
D verterũt in diem, & rursum post tenebras
13 spero lucẽ. ²Si sustinuero, infernus domus
mea est, & in tenebris straui lectulũ meũ.
14 ²Putredini dixi, Pater meus es: mater mea
15 & soror mea, vermibus. ²Vbi est ergo nunc
præstolatio mea, & patientiam meam quis
16 cõsiderat? ²In profundissimum infernum
descendent omnia mea. Putasne saltem
ibi erit requies mihi? CAP. XVIII.

1 RESpõdens autem Baldad Suites, dixit:
2 ²Vsque ad quem finem verba iactabi-
A tis? intelligite priùs, & sic loquemur.
3 ²Quare reputati sumus vt iumenta, &
4 sorduimus coram vobis? ²Quid perdis
animã tuam in furore tuo? Nunquid pro-
pter te derelinquetur terra, & transferen-
5 tur rupes de loco suo? ²Nonne lux impij
extinguetur, nec splendebit flamma ignis
6 eius? ²Lux obtenebrescet in tabernaculo il-
lius, & lucerna quæ super eum est, extin-
7 guetur. ²Arctabuntur gressus virtutis
eius, & præcipitabit eum consilium suum.
8 ²Immisit enim in rete pedes suos, & in
maculis eius ambulat.

CAP. XVII.

1 Πρεσ πνεῦμα μου ἐλλείπει, ἡμέραι δέ μου συνεσταλμέναι εἰσίν, ἐμοὶ δὲ μνῆμα ἕτοιμον.
2 ἐπιορκοῦσι δέ μου οἱ φίλοι, καὶ ἐν τῇ πικρίᾳ αὐτῶν ἀγρυπνεῖ ὁ ὀφθαλμός μου.
3 ἔκδικησον δέ με, κύριε, παρὰ σεαυτῷ, καὶ τίς ἐστιν ὁ ἀντιδικῶν μοι, ἐγγισάτω μοι.
4 ἐπειδὴ τὴν καρδίαν αὐτῶν ἔκρυψας ἀπὸ συνέσεως, διὰ τοῦτο οὐχ ὑψωθήσονται.
5 μερὶς προνομίου ἐγενήθησαν τοῖς τέκνοις αὐτῶν, καὶ ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν.
6 ἔθετό με παραβολὴν τοῖς λαοῖς, καὶ ἐγενήθην ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ τύμπανον.
7 ἐταράχθη γὰρ ἀπὸ θυμοῦ ὀφθαλμός μου, καὶ ἐλογίσθησαν ὡς οὐδὲν πάντα τὰ μέλη μου.
8 ἐξίστανται οἱ εὐθεῖς ἐπὶ τούτοις, καὶ ὁ ἄκακος ἐπὶ τῇ ἀνομίᾳ ἐξεγείρεται.
9 καὶ ἀντέχεται ὁ δίκαιος τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, καθαρὸς δὲ χερσὶν αὐξήσει θάρσος.
10 ὑμεῖς δὲ πάντες ἐπιστράφητε καὶ δεῦτε δή, οὐ γὰρ εὑρίσκω ἐν ὑμῖν ἀληθές.
11 αἱ ἡμέραι μου παρῆλθον ἐν βουλῇ, ἐρρύη δὲ τὰ ἄρθρα τῆς καρδίας μου.
12 νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκα, φῶς ἐγγὺς ἀπὸ προσώπου σκότος.
13 ἐὰν γὰρ ὑπομείνω, ἅδης μου οἶκός ἐστιν, ἐν δὲ γνόφῳ ἔστρωταί μου ἡ στρωμνή.
14 θυγατέρα ἐπεκαλεσάμην πατέρα μου εἶναι, μητέρα δέ μου εἶναι καὶ ἀδελφὴν Σαπείαν.
15 πῶς οὖν μέ ἐστιν ἡ ἐλπίς, ἢ τὰ ἀγαθά μου ὄψομαι;
16 ἢ μετ' ἐμοῦ εἰς ἅδου καταβήσεται, ἢ ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ χώματος καταβησόμεθα;

ιη.

1 Ὑπολαβὼν δὲ Βαλδὰδ, ὁ Σαυχίτης λέγει,
2 μέχρι τίνος οὐ παύσῃ, ἵνα καὶ αὐτοὶ λαλήσωμεν.
3 διατί ὡσεὶ τετράποδα ἐσιωπήσαμεν ἐνώπιόν σου;
4 κέχρηται σεαυτῷ ὁ ἐν ὀργῇ. μὴ γὰρ ἐπὶ σοὶ ὑποστήσεται ἀοίκητος ἢ ὑπὲρ ἀγρίων ἢ καταφερῶν ὄρη ἐκ θεμελίων;
5 καὶ φῶς ἀσεβῶν βεβήσεται; καὶ οὐκ ἀποβήσεται ἀπ' αὐτοῦ ἡ φλόξ.
6 τὸ φῶς αὐτοῖς σκότος ἐν διαίτῃ, ὁ δὲ λύχνος ἐπ' αὐτοῖς βεβήκει.
7 στρώσασθαι ἐλάχιστοι τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. σφάλλει δὲ αὐτὸ ἡ βουλή.
8 ἐμβληθεὶς δὲ ὁ πούς αὐτοῦ ἐν παγίδι, ἐν δικτύῳ ἑλιχθείη.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XVII.

ANima mea corrupta est, dies mei succisi sunt, sepulchra parentur mihi. ² Si non sunt irrisores mecum, & in commutatione eorum manet oculus meus. ³ Pone nunc fideiussorem me apud te: quis est qui manum meam tangat? ⁴ Quoniam cor eorum abscondisti ab intellectu, propterea non exaltabis eos. ⁵ Qui ad diuidendum annunciat socijs, oculi filiorum eius consumentur. ⁶ Et statuisti me in proverbium in populis, & ab interiori gehenna ero. ⁷ Et caligauit à furore oculus meus, & vultus meus quasi vmbra totus est. ⁸ Tacebunt iusti super hoc, & iustus contra delatorem se confortabit. ⁹ Et apprehendet rectus viam suam, & mundus manibus adder robur. ¹⁰ Verumtamen vniuersi vos conuertimini, & venite nunc, & non inueniam in vobis sapientem. ¹¹ Dies mei transierunt, cogitationes meæ euanuerunt, in tabulis cordis mei. ¹² Noctem ponent in diem, lucem propinquam auferunt à facie tenebrarum. ¹³ Si ego sustinuero, domus mea sepulturæ domus mea critin tenebris æternam domum strati mei. ¹⁴ Foueam vocaui, pater meus es tu: mater mea & soror mea, vermes. ¹⁵ Et vbi est nunc spes mea, & expectationem meam quis intuebitur? ¹⁶ Duo corpora in domum sepulturæ descendent, si simul super pulueren commorabuntur.

CAP. XVIII.

ET respondit Baldad, qui erat de Suach, & ait: ² Vsquequo ponetis vices verbis? intelligite, & postea loquamur. ³ Quare reputati sumus sicut iumenta? abscondit sumus in conspectu vestro? ⁴ Qui tribulat animam suam in ira sua, nunquid propter te derelinquetur terra, ne habitetur, & transferentur rupes de loco suo? ⁵ Attamen lux impiorum extinguetur, & non splendebit scintilla ignis eius. ⁶ Lux obtenebrescet in tabernaculo suo, & lucerna eius propter eum extinguetur. ⁷ Arrabuntur gressus fortitudinis eius, & proiiciet eum consilium suum. ⁸ Quia immissus est in rete pedibus suis, & super retiaculum deambulabit.

תרגום

יז

¹ נְפָשִׁי חַבְלָה יוֹמַי חִשְׁכוּ קִבְרִין מְחַקְנָן לִי׃ ² אִין לָא סַהֲלָנִין עִמִּי וּבְפָרִיעֵיהוֹן חָבִית עֵינִי׃ ³ שִׁוִי כְדֵין עָרוֹב זְחֵי עִמָּךְ מַן
הוּא לִידִי יִקְרַב׃ ⁴ אֲרוּם לִבְהוֹן אֶשְׁתְּמָא מִסְּכָלְתָּנוּ דְּלָא תְרוֹמְמִם יְהוֹן׃ ⁵ לְמִפְלַג עַל אֶחָוָתָא חַבְרָא וְעֵינֵי בְנוֹי תִּשְׁתֵּיצֵינָן׃
⁶ וְשַׁוְיַנְנִי לְמִתְּלִין בְּעַמְמַיָּא וַהֲוֵיתִים מִן לְגַיְ אַתְיָי׃ ⁷ וְכָהֵית מִרְגוּז עֵינִי וְקִלְסְחוֹרִי הֵידְ מִלָּא כֻלְּהוֹן׃ ⁸ יִשְׁתְּקוּן חַרְיָאֵי עַל דָּא
תְּקַנְתִּי לְמִתְּלִין בְּעַמְמַיָּא וַהֲוֵיתִים מִן לְגַיְ אַתְיָי׃ ⁹ וְכָהֵית מִרְגוּז עֵינִי וְקִלְסְחוֹרִי הֵידְ מִלָּא כֻלְּהוֹן׃ ¹⁰ תַּקִּיף כְּלָהוֹן חִיבוּן וַהֲוֹה תַּקִּיף וְלָא אֶשְׁתְּבַח בְּכוֹן
חַכִּים׃ ¹¹ יוֹמֵי עֲבָרוּ זִמֹּתַי אִתְבַּטִּילוּ לְחוֹדֵי לִבִּי׃ ¹² לֵילְיָא לְיוֹמָא יְשַׁוְיוּן נְהוֹר קָרִיב מִסְּלִקִין מִן קֳדָם חֲשׁוֹךְ׃ ¹³ אִם אֲנָא סָבַר
דִּי קִבְרוּתָא בֵּיתִי בַּחֲשׁוֹךְ רִפַּדְתִּי שׁוּרַיי׃ ¹⁴ לְשַׁחְתָּא קְרֵיתִי אֲבָא אַנְתְּ אִמִּי וַאֲחָתִי לְרִמְתָּא׃ ¹⁵ וְהַאן דֵּין סִבְרֵי יְהֵינַחִי מִן סְכַכְתָּא׃
טַרְדֵי לִבִּי קְבוּרְתָּא תְּחֵתָן אִין כְּחַד עַל עַפְרָא שָׁרָן׃

יח

¹ וְעָנָה בִלְדַּד תֵּימָנָי וְאָמַר׃ ² עַד אֵיכְמָה תְּשַׁוְיוּן מַרְפְּקֵי לְמִלִּין תְּבִינוּן וּמִפְּתַר כֵּן נְמַלֵּל׃ ³ מְסָעֲרָא כִּמְתַמְּכִין׃ ⁴ דְּמִצְעַר נַפְשֵׁהּ בִּרְגָזֵהּ אִפְּשַׁר דְּאִסְתְּלַךְ אַרְעָא מִלְּמַהַךְ וְיִסְתַּלַּק מִן אַתְרֵהּ׃ ⁵ לְחוֹד נְהוֹר
רִשְׁיָעֵי יִסְפֵּי וְלָא יְקַדַּר נִיצַ נוּרֵהּ׃ ⁶ נְהוֹר חֲשׁוֹךְ בְּמַשְׁכְּנֵהּ וּשְׁרָגֵהּ אֶסְתְּלַהּ יִסְפֵּי׃ ⁷ שִׁוִי כְדֵין אֲרוּחַ תְּקָפֵהּ וְתִשְׁלוֹקִנֵּהּ מִלְּכְתָא׃
⁸ סְטוֹל דְּאִשְׁתְּדַר בְּסִבְּרְתֵּהּ בְּרַגְלוֹי וְעִילוֹי קְרִינוּתָא יְהַיֵּל׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 יאַחֲז בְּעָקֵב פַּח יַחֲזֵק עָלָיו צַמִּים׃
10 טָמוּן בָּאָרֶץ חַבְלוֹ וּמַלְכֹּדְתּוֹ עָלָי נָתִיב׃
11 סָבִיב בִּעָתֻהוּ בַלָּהוֹת וְהֵפִיצֻהוּ לְרַגְלָיו׃
12 יְהִי רָעֵב אֹנוֹ וְאֵיד נָכוֹן לְצַלְעוֹ׃
13 יֹאכַל בַּדֵּי עוֹרוֹ יֹאכַל בַּדָּיו בְּכוֹר מָוֶת׃
14 יִנָּתֵק מֵאָהֳלוֹ מִבְטַחוֹ וְתַצְעִדֵהוּ לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת׃
15 תִּשְׁכֹּן בְּאָהֳלוֹ מִבְלִי־לוֹ יִזֹּרוּ עַל־נָוֵהוּ גָּפְרִית׃
16 מִתַּחַת שָׁרָשָׁיו יִבָּשׁוּ וּמִמַּעַל יִמַּל קְצִירוֹ׃
17 זִכְרוֹ אָבַד מִנִּי־אָרֶץ וְלֹא־שֵׁם לוֹ עַל־פְּנֵי חוּץ׃
18 יְהֹדְפֻהוּ מֵאוֹר אֶל־חֹשֶׁךְ וּמִתֵּבֶל יְנֻדֶּהוּ׃
19 לֹא־נִין לוֹ וְלֹא־נֶכֶד בְּעַמּוֹ וְאֵין שָׂרִיד בְּמוֹגוּרָיו׃
20 עַל־יוֹמוֹ נָשַׁמּוּ אַחֲרֹנִים וְקַדְמֹנִים אָחֲזוּ שְׂעָרָה׃
21 אַךְ־אֵלֶּה מִשְׁכְּנוֹת עַוְלָה וְזֶה מְקוֹם לֹא־יָדַע אֵל׃

יט

1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
2 עַד־אָנָה תְּגֹיְנוּן נַפְשִׁי וּתְדַכְּאוּנַנִי בְּמִלִּים׃
3 זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים תַּכְלִימוּנִי לֹא־תֵבֹשׁוּ תַּהְכְּרוּ־לִי׃
4 וְאַף־אָמְנָם שָׁגִיתִי אִתִּי תָלִין מִשְׁוֹנָתִי׃
5 אִם־אָמְנָם עָלַי תַּגְדִּילוּ וְתוֹכִיחוּ עָלַי חֶרְפָּתִי׃
6 דְּעוּ אֲפוֹ כִּי אֱלוֹהַּ עִוָּתַנִי וּמְצוּדָתוֹ עָלַי הִקִּיף׃
7 הֵן אֲצַעֵק חָמָס וְלֹא אֵעָנֶה אֲשַׁוַּע וְאֵין מִשְׁפָּט׃
8 אָרְחִי גָדַר וְלֹא אֶעֱבוֹר וְעַל־נְתִיבוֹתַי חֹשֶׁךְ יָשִׂים׃
9 כְּבוֹדִי מֵעָלַי הִפְשִׁיט וַיָּסַר עֲטֶרֶת רֹאשִׁי׃
10 יִתְּצֵנִי סָבִיב וְאֵלֵךְ וַיִּסַּע כָּעֵץ תִּקְוָתִי׃
11 וַיִּחַר עָלַי אַפּוֹ וַיַּחְשְׁבֵנִי לוֹ כְצָרָיו׃

9 *Tenebitur planta illius laqueo, & ex-
10 ardescet contra eum sitis. *Abscondita est
C in terra pedica eius, & decipula illius super
11 semitam. *Vndique terrebunt eum formi-
12 dines, & inuoluent pedes eius. *Attenue-
tur fame robur eius, & inedia inuadat co-
13 stas illius. *Deuoret pulchritudinem cu-
tis eius, & consumat brachia illius primo-
14 genita mors. *Auellatur de tabernaculo
suo fiducia eius, & calcet super eum quasi
15 rex interitus. *Habitent in taber-
naculo illius socij eius qui nō est, aspergatur
16 in tabernaculo eius sulphur. *Deorsum ra-
D dices eius siccentur, sursum autem attera-
17 tur messis eius. *Memoria illius pereat de
terra, & non celebretur nomen eius in pla-
18 teis. *Expellet eum de luce in tenebras, &
19 de vrbe transferet eum. *Non erit semen
eius neq; progenies in populo suo, nec vl-
20 læ reliquiæ in regionibus eius. *In die eius
stupebunt nouissimi, & primos inuadet
21 horror. *Hæc sunt ergo tabernacula iniqui, & iste locus eius qui ignorat Deum.

CAP. XIX.

1 RESpondens autem Iob, dixit:
2 *Vsquequo affligitis animam meam,
3 & atteritis me sermonibus? *En decies con-
funditis me, & non erubescitis opprimen-
4 tes me. *Nempe & si ignoraui, mecum
5 erit ignorantia mea. *At vos contra me
erigimini, & arguitis me opprobriis meis.
6 *Saltem nunc intelligite quia Deus nō
æquo iudicio afflixerit me, & flagellis suis
7 me cinxerit. *Ecce clamabo vim patiens,
& nemo audiet. vociferabor, & non est qui
8 iudicet. *Semitam meam circumseptit,
B & transire non possum, & in calle meo te-
nebras posuit.
9 *Spoliauit me gloria mea, & abstulit
10 coronam de capite meo. *Destruxit me
vndique, & pereo, & quasi euulsæ arbori
abstulit spem meam.
11 *Iratus est contra me furor eius, & sic
me habuit quasi hostem suum.

9 *ἐλθοισαν ἢ ἐπ' αὐτὸν παγίδες, καταχύσει ἐπ' αὐτὸν
10 δι' ὑδάτων. *κέκρυπται ἢ ἐν τῇ γῇ σχοινίον αὐτῷ, καὶ
ἡ σύλληψις αὐτῷ ἐπὶ τρίβων.
11 *κύκλῳ ὀλέσασθαι αὐτὸν ὀδύναι, πολλοὶ ἢ ὡσεὶ πό-
12 δα αὐτῷ. *ἐλθοισαν ἐν λιμῷ σκνῶ, πῶμα ἢ αὐτῷ
13 ἡτοίμασαι ἅλσιον. *βρωθείησαν ἢ αὐτῷ κλῶνες
ποδῶν, κατεδὲ) ἢ αὐτῷ τὰ ὡραῖα θανάτου.
14 *ὀκρυχεῖν ἢ ὃν δίαιτης αὐτῷ ἴασις, χοῖν δὲ αὐτὸν ἀ-
νάγκη αἰτίᾳ βασιλικῇ.
15 *κατασκηνώσει ἐν τῇ σκιωῇ αὐτῷ ὃν νυκτὶ αὐτῷ, κα-
ταπαρήσῃ) τὰ δίκτεπτα αὐτῷ ὃν θείῳ.
16 *ὑποκάτωθεν αἱ ῥίζαι αὐτῷ ξηρανθήσῃ), καὶ ἐπά-
17 νωθεν πιπεσεῖται θερισμὸς αὐτῷ. *τὸ μνημόσυνον
αὐτῷ ἀπολεῖ) ὃν γῆς, καὶ παρξει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρό-
18 σωπον ἔξωτέρω. *ἀπώσειν αὐτὸν ὃν φωτὸς εἰς σκό-
τ), καὶ δοκ τῆς οἰκουμένης μετῳκισαν αὐτόν.
19 *γόκ ἔσαι ἐπιγνωστὸς ὃν λαῷ αὐτῷ, οὐ ἢ σεσωσμέ-
νο ὃν τῇ νῷ αὐριόνῳ ὁ οἶκο αὐτῷ.
20 *ἀλλ' ὃν τοῖς αὐτῷ ζήσο) ἕτεροι, ἐπ' αὐτῷ ἐσναξθη
21 ἔραλοι, πρῶτοις ἢ ἔρεθυμα. *ἕτοι εἰσὶν οἶκοι ἀδίκων,
οὗτ ἢ ὀφπο τῶν μὴ εἰδότων τὸν κύριον.

ΙΘ'.

1 *Ὑπολαβὼν ἰὼβ λέγει·
2 *ἕως τίν ἔσκοπον ποιήσετε τὴν ψυχήν μου, καὶ κα-
3 ταρεῖτέ με λόγοις; *γνῶτε μόνον ὅπ ὁ κύριος ἐπόιη-
4 σέ με οὕτως· καταλαλεῖτέ μου, ὃκ αἰσχυνόμενοί με ἐ-
5 πιχειρεῖτέ μοι· *ναὶ δὴ ἐπ' ἀληθείας ἐῶ ἐπλανήθην,
παρ' ἐμοὶ ἢ αὐλιζε) πλάνο. λαλήσαι ῥῆμα ὃκ ἔδ',
τὰ ἢ ῥήματά με πλανᾶται καὶ ὃκ ἐπικαιρῶ.
6 *ἐα ἢ ὅπ ἐπ' ἐμοὶ μεγαλυνεῖτε, ἐναλλεῖτε δέ μοι ὀ-
7 νείδει. *γνῶτε αὖ ὅπ ὁ κύριός ἐστιν ὁ ταραξῆσάς μ' ἐν
ῥωμῃ ἢ αὐτῷ ἐπ' ἐμὲ ὑψωσεν. *ἰδὺ βοῶ ὀνείδια,
καὶ οὐ λαλήσω, κεκράξομαι, καὶ οὐδ' αμοῦ κέμα·
8 *κύκλῳ φειωδομήσαι μου μὴ διαβῶ, ἐπὶ σκο-
9 τίου μου σκότος ἔθετο. *τὴν ἢ δόξαν μου ἀπ' ἐμοῦ
ἐξέδυσεν, ἀφεῖλε δὲ στέφανον ἀπὸ κεφαλῆς μου.
10 *διέσπασε δέ με κύκλῳ καὶ ᾠχόμην, ἐξέκοψε δὲ ὡσ-
11 περ δενδρον τὴν ἐλπίδα μου. *δεινῶς δέ μοι ὀργὴ
ἐχρήσατο, ἡγήσατο δέ με ὥσπερ ἐχθρόν.

יתחד בתקלא דפתא יתקוף עלוי ניבריא׃ 10 טמיר בארעא אשליה ואורחה עלוי שבילא׃ 11 חזור חזור יבעותה אתרגשין
יתבדרין לרגלוי׃ 12 יהי כפן באניותה וצערא מזמן לסטרה׃ 13 יכול בוצינן דחפין למשכבה יגבר בני מלאך דמותא׃
יחנוך משכבה רחצתה ויחבלינה למלך רגושקא׃ 14 חשרי אתחתה במשכנתה דליה לה ויבדר על מדורה נפרית׃
מלרע שרשוהי יתיבשן ומן לעיל יתסגל נאזה׃ 15 דכרנה הובד מארעא ולא שמה לה על אפי אשקקי׃
יתהפנה מבוהר לחשוך ומחבל יגלונה׃ 16 לא ביר לה ולא ביר בקרא בעמה וליה משיור ביחובה׃ 17 מטול ווטה אעבדין
יתקראי ויקרבאי אחדי רחיקא׃ 18 לחוד אלין משריה עויל ודין אתר דסן ולא ידע אלהא׃

יט

1 ואתיב איוב ואמר׃ 2 עד אימתי חנקטון נפשי וחשפפנני במלין׃ 3 דנן עשר זמנין תכסיפוני לא תכההין חשחטורין
תלהא תקפני ושרירות עלי אתהדרת׃ 4 אין בקשוט עלי התרברבת וחכמנן עלי חסדי׃ 5 דעו כשוטא ארים
עלי ושחטא ארים׃ 6 דעו כשוטא מרי ולא אעבר ועל שבילי אשרטי חשר׃ 7 הא אקבל חטוף ולא אתחזי אצלי וליה דינא׃
משוך ישיר׃ 8 איקרי מעלי אשלח ואורחי פלילא דרישי׃ 9 ויבדינני חזור חזור ואיזל ואשל בקיסא סברי׃
החתף עלי רגזה וחשבנני לה כסעיקוי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Tenebitur offendiculo laquei, præualebunt aduersus eum confodientes. " Absconditus est in terra funiculus eius, & pedica eius super semitam. " Per circuitum terrebunt eum tumultus, & dispergent pedes eius. " Sit famelicus in ine-
dia eius, & afflictio parata lateri ipsius. " Deuoret lucernam quæ operit cutem eius: consumat filios eius angelus mortis.
" Succidatur de tabernaculo suo spes eius, & deferat eum ad regem terrorum. " Habitet vxor eius in tabernaculo non
suo, & exspargatur super habitaculum eius sulfur. " Deorsum radices eius siccabuntur, & sursum abscindetur ramus eius.
" Memoria eius pereat de terra, & non sit ei nomen super faciem plateatum. " Pellant eum de luce in tenebras,
& de orbe transferant eum. " Non sit ei filius neque filius filij in populo suo, neque qui saluetur in tabernaculo suo.
" Propter diem eius desolabuntur nouissimi, & primos inuadit tremor. " Attamen hæc sunt habitacula iniqui, &
hic est locus eius qui ignorat Deum.

CAP. XIX.

ET respondit Iob & dixit: 'Vsquequò molesti eritis animæ meæ, & conteretis me sermonibus? ' Iam decies confudistis me, & non
erubescitis licet agnoscatis me. ' Attamen verè si ignoraui, mecum morabitur ignorantia mea. ' Si in veritate contra me magnifi-
camini, & arguitis me opprobrio meo. ' Scitote nunc quoniam Deus apprehendit me, & rete eius cepit me. ' Ecce clamabo vim
patiens, & nemo est qui respondeat: orabo, nec erit iudicium. ' Semitam meam sepsit vt non transeam, & super itinera mea tenebras
posuit. ' Gloria mea me exuit, & abstulit coronam capitis mei. " Destruxit me per circuitum, & abij: & abstulit quasi ligni
spem meam. " Et inualuit contra me furore suo, & putauit me quasi hostem suum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יַחַד יָבֹאוּ גְדוּדָיו וַיָּסֹלּוּ עָלַי דַּרְכָּם וַיַּחֲנוּ סָבִיב לְאָהֳלִי׃

אַחַי מֵעָלַי הִרְחִיק וְיֹדְעַי אַךְ זָרוּ מִמֶּנִּי׃

חָדְלוּ קְרוֹבַי וּמְיֻדָּעַי שְׁכֵחוּנִי׃

גָּרֵי בֵיתִי וְאַמְהוֹתַי לְזָר תְּחְשְׁבֵנִי נָכְרִי הָיִיתִי בְעֵינֵיהֶם׃

לְעַבְדִּי קָרָאתִי וְלֹא יַעֲנֶה בְּמוֹ־פִי אֶתְחַנַּן־לוֹ׃

רוּחִי זָרָה לְאִשְׁתִּי וְחַנֹּתִי לִבְנֵי בִטְנִי׃

גַּם־עֲוִילִים מְאַסוּ־בִי אָקוּמָה וַיְדַבְּרוּ־בִי׃

תָּעֻבוּנִי כָּל־מְתֵי סוֹדִי וְזֶה־אֲהַבְתִּי נֶהְפְּכוּ־בִי׃

בְּעוֹרִי וּבִבְשָׂרִי דָּבְקָה עַצְמִי וָאֶתְמַלְּטָה בְּעוֹר שִׁנָּי׃

חָנֵּנִי חָנֵּנִי אַתֶּם רֵעָי כִּי יַד־אֱלוֹהַּ נָגְעָה בִּי׃

לָמָּה תִרְדְּפוּנִי כָמוֹ־אֵל וּמִבְּשָׂרִי לֹא תִשְׂבָּעוּ׃

מִי־יִתֵּן אֲפוּן וְיִכָּתְבוּן מִלָּי מִי־יִתֵּן בַּסֵּפֶר וְיֹחָקוּ׃

בְּעֵט־בַּרְזֶל וְעֹפֶרֶת לָעַד בְּצוּר יֶחָצֵבוּן׃

וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי חַי וְאַחֲרוֹן עַל־עָפָר יָקוּם׃

וְאַחַר עוֹרִי נִקְּפוּ־זֹאת וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹהַּ׃

אֲשֶׁר אֲנִי אֶחֱזֶה־לִּי וְעֵינַי רָאוּ וְלֹא־זָר כָּלוּ כִלְיֹתַי בְּחֵקִי׃

כִּי תֹאמְרוּ מַה־נִּרְדְּף־לוֹ וְשֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא־בִי׃

גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֵמָה עֲוֹנוֹת חָרֶב לְמַעַן תֵּדְעוּן שַׁדִּין׃

כ

וַיַּעַן צוֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיֹּאמַר׃

לָכֵן שְׂעָפַי יְשִׁיבוּנִי וּבַעֲבוּר חוּשִׁי בִי׃

מוּסַר כְּלִמָּתִי אֶשְׁמָע וְרוּחַ מִבִּינָתִי יַעֲנֵנִי׃

הֲזֹאת יָדַעְתָּ מִנִּי־עַד מִנִּי שִׂים אָדָם עַל־אָרֶץ׃

כִּי רִנַּת רְשָׁעִים מְקֹרוֹב וְשִׂמְחַת חָנֵף עָדִי רָגַע׃

12 *Simul venerunt latroneseius,&fecerunt
sibi viã p me, & obsiderunt in gyro taber
13 naculũ meum. *Fratres meos longè fecit à
C me,&noti mei quasi alieni recesserũt à me.
14 *Dercliquerũt me,ppinqui mei,& qui me
15 nouerant obliti sunt mei. *Inquilini dom'
meę & ancillæ meæ sicut alienũ habuerunt
me,& quasi pegrinus fui in oculis eorum.
16 *Seruũ meum vocaui, & nõ relpõdit: ore
17 proprio depcabar illũ. *Halitum meũ ex-
horruit vxor mea,& orabã filios vteri mei.
18 *Stulti quoq; despiciebãt me,& cùm ab eis
19 recessissem,detrahebãt mihi. *Abominati
sunt me quondã cõsiliarij mei, & quẽ ma-
20 ximè diligebã auersatus est me. *Pelli meę
cõsumptis carnibus adhæsit os meũ,& de-
relicta sunt tantũmodo labia circa dentes
21 meos. *Miseremini mei,miseremini mei sal
D tẽ vos amici mei , quia manus Dei tetigit
22 me. *Quare psequimini me sicut Deus, &
23 carnibus meis saturamini? *Q nismihi tri-
buat vt scribãtur sermones mei? quis mihi
24 det vt exarẽtur i libro *stylo ferreo& plũbi
25 lamina,vel certè sculpantur in silice? *Scio
enim q redẽptor meus viuit,& in nouissi-
26 mo die de terra surrecturus sum. *Et rur-
sum circũdabor pelle mea, & in carne mea
27 videbo Deum . *Quem visurus sum ego
ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non
alius. Reposita est hæc spes mea in sinu
28 meo. *Quare ergo nunc dicitis: Persequa-
mur eum,& radicẽ verbi inueniamus con
29 tra eum? *Fugite ergo à facie gladij,quo-
niã vltor iniquitatum gladius est,& scito-
te esse iudicium. CAP. XX.

1 REspondens autem Sophar Naamathi-
tes dixit: *Idcircò cogitationes meæ
A variè succedunt sibi, & mens in diuersa
2 rapitur. *Doctrinam qua me arguis audi-
am, & spiritus intelligentiæ meę respon
3 debit mihi. *Hoc scio à principio ex quo
4 positus est homo super terram, *Quòd
laus impiorum breuis sit, & gaudium hy-
pocritæ ad instar puncti.

12 *Simul autem eius venerunt tentationes in
me, vias meis circundederunt me insidiatores.
13 *A me autem fratres mei recesserunt,cognoue-
runt alienos plus quàm me. Amici autem mei im
misericordes facti sunt, *Neque adiunxerunt
14 me proximi mei.et qui nouerunt meum nomen,
15 obliti sunt mei. *Vicini domus, ancillæque meæ,
alienus fui coram eis. *Seruum meum vocaui,et
16 non obediuit .os autem meum deprecabatur:
*Et supplicabam vxori meæ,aduocabam autem
17 adulans filios concubinarum mearum. *Ipsi au-
18 tem in seculum me auersati sunt: quando resur-
go,contra me loquuntur. *Abominati sunt au-
19 tem me qui cognouerunt me; quos autem amaue-
ram,insurrexerunt mihi. *In pelle mea pu-
20 truerunt carnes meæ , at ossa mea in dentibus
habentur. *Miseremini mei, miseremini mei,
21 ô amici, manus enim Domini quæ tetigit me est.
*Cur autem me persequimini sicut & Do-
22 minus: de autem carnibus meis non saturamini.
*Quis enim vtique det vt scripta sint ver-
23 ba mea, vt posita sint autem ea in libro in se-
24 culum, *In stylo ferreo & plumbeo, aut in pe-
25 tra insculpta esse. *Scio ego quòd æternus est
qui soluere me debet , super terram suscitare
26 *pellem meam quæ tolerat hæc. Ab enim
Domino hæc mihi confecta sunt, *Quæ ego
27 mihi conscius sum , quæ oculus meus vidit, &
non alius; omnia autẽ mihi consummata sunt in
28 sinu. *Si autem & dicetis, Quid dicemus
coram eo, & radicem sermonis inueniemus in
29 eo: *Cauete & vos à tegmine, furor enim in
iniquos superuenit, & tunc cognoscent vbi est
eorum materia.

CAP. XX.

1 RESpondens autem Sophar Minæus dicit:
2 *Non sic putabam contradicere te hæc,et
non intelligitis magis quàm ego.
3 *Disciplinam confusionis meæ audiam , &
Spiritus ex intelligentia respondet mihi:
4 *Nonne hæc nosti à principio,ex quo positus
est homo super terram?
5 *Gaudium enim impiorum ruina indecens;
lætitia autem iniquorum perditio.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Simul venerunt contra me tutmæ eius, & strauerunt super me viam suam, & castrametati sunt in circuitu tabernaculi mei.
" Fratres meos longè fecit à me, & noti vtique mei facti sunt alieni à me. " Cessauerunt propinqui mei, & noti mei obliti sunt
mei. " Inquilini domus meæ & concubinæ meæ sicut alienum reputauerunt me : quasi filius populorum fui in conspectu eorum.
" Seruum meum vocaui, & non respondit mihi, ore meo rogabam eum. " Spiritus meus alienus factus est vxori meæ, & de-
precabar filium vteri mei. " Paruuli quoque despiciebant verba mea, consurgebam, & loquebantur de me. " Abominati
sunt me omnes viri secreti mei, & illi quos dilexi, versi sunt in me. " Pelli meæ & carni meæ adhæsit os meum, & relictus sum tan-
tum in pelle dentium meorum. " Miseremini mei, miseremini mei vos amici mei, quia plaga à facie Dei tetigit me. " Quare per-
sequimini me sicut Deus, & de carne mea non saturamini? " Quis tribuat hic vt scribantur sermones mei: quis det vt signentur in libro?
" Stylo ferreo & plumbi lamina in æternum in petra sculpantur. " Et ego scio quia redemptor meus viuit, & post hæc redempto
ejus consurget super me. " Et postquàm inflata fuerit pellis mea, etit hoc; & de carne mea videbo iterùm Deum. " Quem ego visurus sum
mihi, & oculi mei videbunt, & non alius: consumpti sunt renes mei in sinu meo. " Quoniam dicitis: Quid persequimur eum, & radicé
verbi inuenimus contra eum? " Timete vobis à facie gladij; quia cùm iratsitur Deus super iniquitates, immittit occidentes gladio,
vt sciatis quòd iudex verus est dominus iudicij. CAP. XX.

ET respondit Sophar qui erat de Naama, & ait: 'Idcircò cogitationes meæ respondent mihi, & quia sensus meus in me est.
'Doctrinam verecundiæ meæ audio, & quasi spiraculum intelligentiæ meæ respondet mihi. 'Nonne hoc scis ab initio, à tem-
pore quo positus est homo super terram? 'Quoniam gaudium impiorum finitur citò, & lætitia delatoris vsque ad momentum.

תרגום

יחדא ייתון אוכלוסוהי וכבשו עלי ארחתהון ושרין חזור למשכני׃ אחי מעלי ארחק וידעי ברם אתכבידו חילוני׃
קנין׃ שקרו קריבי ואשתמודעי אנשיוני׃ נראי ביתי ולחינתי לחולוני יחשבוני כבר עממין הויתי במתחמיהון׃ לעבדי
קריתי ולא יתיב בפומי אבעינה סגיה׃ רוחי נכריקא לאנתתי ואתחננת לבר מעי׃ למשכי כל אנשי רזי זדין דחמת אתחפכו בי׃
חוטא עלי חוטרו על אחן חברי צרום בחמתא מקדם אלהא קריבת בי׃ לימה תרדפונני כמו אל ומבשרי לא תשבעון׃
מן יתיהב יוכתבון מלי מן יתב בספרא ויתרשמון׃ בקולסום מן פרזלא וכרכום משיא לעלם בטנגרא יתפסלן׃ ואנא ידעית
דפרקיני קים ובקדמי מן עפרא יקום׃ ומן בתר דאתפח משכי דא ומבשרי אחמי חוב אלה׃ דאנא אחמי לי ועיני
חסין ולא חילוני אשלימו כליו בגויי׃ ארום תימרון מה נרדוף לה ועקר פלגא נשכח בה׃ דחולו לכון מקדם חרבא ארום
קנס דינין אלה מרחשן בחרבא מן בגלל דתזנעון דדין קשוט הוא מדי דינא׃

כ

ישתיב עופר דמן נעמה ואמר׃ מטול דרגיוני מהיכן לי ומטול דחישוחי בי׃ מרחוקא ומכמופי אשמע ומבפוקא מהיניתי
תקנתי׃ הדא ידעתך מן אולא משירון דאשתדי בר נש על ארעא׃ ארום מהתת רשיעי שגיעת בעגל חדוה דחלטור עד שעתא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 אִם־יַעֲלֶה לַשָּׁמַיִם שְׁיֹאוֹ וְרֹאשׁוֹ לָעָב יְגִיעַ׃
7 כְּגַלְלוֹ לָנֶצַח יֹאבֵד רֹאָיו יֹאמְרוּ אָיָּו׃
8 כַּחֲלוֹם יָעוּף וְלֹא יִמָּצֵאוּ וְיִדַּד כְּחִזְיוֹן לָיְלָה׃
9 עַיִן שָׁזְפָתּוּ וְלֹא־תוֹסִיף וְלֹא־עוֹד תְּשׁוּרֶנּוּ
מְקוֹמוֹ׃
10 בָּנָיו יְרַצּוּ דַלִּים וְיָדָיו תְּשֻׁבֵנָה אוֹנוֹ׃
11 עַצְמוֹתָיו מָלְאוּ עַלוּמוֹ וְעִמּוֹ עַל־עָפָר תִּשְׁכָּב׃
12 אִם־תָּמְתִּיק בְּפִי רָעָה יְכַחֲדֶנָּה תַּחַת לְשׁוֹנוֹ׃
13 יַחְמֹל עָלֶיהָ וְלֹא יַעַזְבֶנָּה וְיִמְנָעֶנָּה בְּתוֹךְ חִכּוֹ׃
14 לַחְמוֹ בְמֵעָיו נֶהְפַּךְ מְרוֹרַת פְּתָנִים בְּקִרְבּוֹ׃
15 חַיִל בָּלַע וַיְקִאֵנוּ מִבִּטְנוֹ יֹרִשֶׁנּוּ אֵל׃
16 רֹאשׁ־פְּתָנִים יִינָק תַּהַרְגֵהוּ לְשׁוֹן אֶפְעֶה׃
17 אַל־יֶרֶא בְּפַלְגוֹת נַהֲרֵי נְחָלֵי דְבַשׁ וְחֶמְאָה׃
18 מְשִׁיב יְגִיעַ וְלֹא יִבְלַע כְּחַיִל תְּמוּרָתוֹ וְלֹא יַעֲלֹס׃
19 כִּי־רָצַץ עָזַב דַּלִּים בַּיִת גָּזַל וְלֹא יִבְנֵהוּ׃
20 כִּי לֹא־יָדַע שַׁלְוָ בְּבִטְנוֹ בַּחֲמוּדוֹ לֹא יְמַלֵּט׃
21 אֵין שָׂרִיד לְאָכְלוֹ עַל־כֵּן לֹא־יֵחִיל טוּבוֹ׃
22 בִּמְלֹאוֹת סְפֵקוֹ יֵצַר לוֹ כָּל־יַד עָמֵל תְּבוֹאֵנוּ׃
23 יְהִי לְמַלֵּא בִּטְנוֹ יְשַׁלַּח־בּוֹ חֲרוֹן אַפּוֹ וְיַמְטֵר
עָלָיו בְּלַחוּמוֹ׃
24 יִבְרַח מִנֶּשֶׁק בַּרְזֶל תַּחְלְפֵהוּ קֶשֶׁת נְחוּשָׁה׃
25 שָׁלַף וַיֵּצֵא מִגּוֹה וּבָרָק מְמָרְרָתוֹ יַהֲלֹךְ עָלָיו
אֵמִים׃
26 כָּל־חֹשֶׁךְ טָמוּן לִצְפוּנָיו תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ לֹא־נֻפָּח
יֵרַע שָׂרִיד בְּאָהֳלוֹ׃
27 יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמֵמָה לוֹ׃
28 יָגֶל יְבוּל בֵּיתוֹ נְגָרוֹת בְּיוֹם אַפּוֹ׃
29 זֶה־חֵלֶק־אָדָם רָשָׁע מֵאֱלֹהִים וְנַחֲלַת
אִמְרוֹ מֵאֵל׃

6 *Si ascenderit vsq; ad cælum ſuperbia eius,
7 & caput eius nubes tetigerit, *quaſi ſterquiliniũ in fine ꝓdetur: & q̃ eum viderãt,
8 dicẽt: Vbi eſt? *Velut ſomniũ auolans non
B inuenietur; tranſiet ſicut viſio nocturna.
9 *Oculus q̃ eum viderat nõ videbit, neque
10 vltrà intuebitur eum locus ſuus. *Filij eius
atterentur egeſtate, & manus illius reddẽt
11 ei dolorem ſuum. *Oſſa eius implebuntur
vitiis adoleſcentiæ eius, & cũ eo in puluere dormiẽt. *Cùm enim dulce fuerit in ore
13 eius malũ, abſcondit illud ſub lingua ſua.
*Parcet illi & non derelinquet illud, & ꝯ-
14 labit in gutture ſuo. *Panis eius in vtero illius vertetur in fel aſpidum intrinſecus.
15 *Diuitias quas deuorauit euomet, & de
16 ventre illius extrahet eas Deus. *Caput aſpidum ſuget, & occidet eum lingua vi-
17 peræ. *Non videat riuulos fluminis torren
18 tis mellis & butyri. *Luet quę fecit omnia, nec tamen conſumetur. Iuxta multitudi-
nem adinuẽtionum ſuarũ ſic & ſuſtinebit.
19 *Quoniã confringens nudauit pauperes:
20 domum rapuit, & non ędificauit eã: *Nec
eſt ſatiatus venter eius. & cùm habuerit
21 quæ cõcupierat, poſſidere nõ poterit. *Nõ
remanſit de cibo eius, & propterea nihil
22 permanebit de bonis eius. *Cùm ſatiatus
fuerit arctabitur; æſtuabit, & omnis dolor
23 irruet ſuper eum. *Vtiná implearur venter
D eius, vt immittat in eum iram furoris ſui,
24 & pluat ſup illum bellum ſuum. *Fugiet
25 arma ferrea, & irruet in arcum æreũ: *Gladius deductus & egrediens de vagina ſua,
& fulgurans in amaritudine ſua. Vadẽt &
26 venient ſuper eum horribiles: *Omnes tenebræ abſcõditæ ſunt in occultis eius. De-
uorabit eum ignis qui non ſuccenditur:
27 affligetur relictus in tabernaculo ſuo. *Re-
uelabunt cæli iniquitatem eius, & terra
28 conſurget aduerſus eum. *Apertum erit
germen domus illius, detrahetur in die fu-
29 roris Dei. *Hæc eſt pars hominis impij à Deo, & hæreditas verborum eius à Deo.

6 *ἐὰν ἀναβῇ εἰς οὐρανὸν ὑπερηφανία αὐτοῦ καὶ τὸ θῶραξ αὐτοῦ
7 νεφῶν ἅψῃ). ὅταν γὰρ δοκῇ ἤδη ἐσπεῖχθαι· *τότε εἰς
τέλος ἀπολεῖται. (*οἱ εἰδότες αὐτὸν ἐρεῦσθαι ποῦ ἐστιν;
8 *ὥσπερ ὄνειρον ἐκπεταθεὶς οὐ μὴ εὑρεθῇ, ἐπὶ δὲ ὥσπερ
9 φάσμα νυκτερινόν. *ὀφθαλμὸς παρέβλεψε, καὶ οὐκέτι προσθήσει, καὶ οὐκ ἔτι προσγνώσεται αὐτὸν ὁ τόπος αὐτοῦ.
10 *τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὀλέσαισαν πτωχοί, αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἀποδώσουσαν ὀδύνας.
11 *ὀστᾶ αὐτοῦ ἐνεπλήσθησαν νεότητος αὐτοῦ, καὶ μετ' αὐτοῦ
12 ἐν χώματος κοιμηθήσε). *ἐὰν γλυκανθῇ ἐν στόματι αὐτοῦ κακία, κρύψει αὐτὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ.
13 *ὁ φείσε) αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐᾷ καταλείψει αὐτήν. (συ-
14 νέξῃ αὐτὴν ἐν μέσῳ τοῦ λάρυγγος αὐτοῦ. *καὶ οὐ μὴ
δυνηθῇ βοηθῆσαι αὐτῷ· χολὴ ἀσπίδων ἐν γαστρὶ αὐτοῦ.
15 *πλοῦτος ἀδίκως ζῶν ἀγόμενος ἐξεμεθήσε) ἐξ οἰ-
16 κίας αὐτοῦ ἐξελκύσει αὐτὸν ἄγγελος. *θυμὸν δρακόντων θηλάσει, ἀπόλοι δ' αὐτὸν γλῶσσα ὄφεως.
17 *μὴ ἴδοι ἄμελξιν νομάδων, μὴ δ' νομὰς μέλιτος καὶ
18 βουτύρου. *εἰς κενὰ καὶ μάταια ἐκοπίασε. πλοῦτον ἐξ οὗ οὐ γεύσεται. ὥσπερ σηρὸν ἀμάσητος, ἀκα-
19 τάπαυστος. *πολλῶν γὰρ ἀδυνάτων οἴκοις ἔβλαστε. διαι-
20 ρῶν δ' ἥρπασε, καὶ οὐκ ἔκτισεν. *οὐκ ἔσται αὐτῷ σωτηρία
ἐν τοῖς καταρχουσιν, οὐ πλησμονὴ ἔσται αὐτῷ οὐ σωθήσεται.
21 *οὐκ ἔσται κατάλειμμα τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ, διὰ τοῦτο
22 οὐκ ἀνθήσει αὐτοῦ τὰ ἀγαθά. *ὅταν δ' δοκῇ ἤδη πε-
πληρῶσθαι ἐλλείπε), πᾶσα δὲ ἀνάγκη ἐπ' αὐτὸν ἐπελθύ-
23 σεται. *ἵνα πληρώσαι γαστέρα αὐτοῦ, ἐπαποστέλλαι ἐπ' αὐτὸν θυμὸν ὀργῆς, νῦφαι ἐπ' αὐτὸν ὀδύνας.
24 *καὶ οὐ μὴ ζωθῇ ἐκ χειρὸς σιδήρου, τοξώσαι αὐτὸν τό-
25 ξον χαλκοῦν. *διελθοι δὲ διὰ στόματος αὐτοῦ βέ-
λος, ἀστραπὴ δ' ἐν διαίταις αὐτοῦ. ἀφεπατήσουσιν ἐπ' αὐτῷ
26 φόβοι. *πᾶν δ' σκότος αὐτοῦ ταμιεύσαι. κατέδεται
δ' αὐτὸν πῦρ ἄκαυσον, κακώσαι δ' αὐτὸ ἐπήλυτος ἐν οἴ-
27 κου. *ἀποκαλύψαι δ' αὐτοῦ ὁ οὐρανὸς τὰς ἀνομίας,
γῆ δὲ ἐπαναστήσῃ αὐτῷ.
28 *ἐκκλύσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀπώλεια εἰς τέλος, ἡμέρᾳ
29 ὀργῆς ἐπέλθοι αὐτῷ. *αὕτη ἡ μερὶς ἀνθρώπου ἀσεβοῦς παρὰ θεοῦ ἀκυρέου, καὶ κτῆμα καταρχόντων αὐτῷ παρὰ τοῦ ἀποσκόπου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

*Si aſcenderit verſus cælum erectio eius, & caput eius ad nubes perrigerit: *Sicut ſtercus eius in æternum peribit: videntes eum, dicent, Vbi eſt. *Sicut ſomnium auolabit, nec inuenietur; & tranſmigrabit ſicut viſio noctis. *Oculus qui eum intuebatur, non adiiciet eum videre, nec aſpiciet eum vltra locus eius. *Filij eius placabunt pauperes, & manus eius reſtituent fortitudinem tribulationis ſuæ. *Oſſa eius impleta ſunt fortitudine ſua, & cum eo in puluere dormiet. *Si dulce fuerit in ore eius malum, continebit illud ſub lingua ſua. *Parcet illi, & non derelinquet illud, & operiet illud in medio gutturis ſui. *Cibus illius in vtero eius vertetur, venenum aſpidis in medio eius. *Subſtantias quas deuorauit euomet, & de ventre eius eiiciet eas Deus. *Capita aſpidum ſuget: occidet eum lingua draconum. *Non erit dignus vt videat riuos fluminum, torrentes mellis & butyri. *Reddet laborem & non perficiet: cùm fortitudo eius immutata fuerit ab eo, non exultabit. *Quoniam confregit negocium pauperum, domum rapuit, & non ædificauit eam. *Quia non ſciuit quòd eſſet quietus in ventre ſuo, in corpore ſuo non liberabitur. *Nihil eſt quod remaneat de cibo eius: propterea non expectabit bonum ſuum. *Cùm impleta fuerit menſura eius, vindictam ſumet ab eo: omnis manus laborantis veniet ei. *Cùm fuerit ad implendum ventrem eius, mittet in eum furorem iracundiæ ſuæ, & demittet ſuper eum pluuiam vltionis in bello ſuo. *Fugiet arma bellica ferrea, confodiet eum arcus æreus. *Euaginauit, & eductus eſt gladius de vagina, & fulgurat in fel eius, inuadent ſuper eum terrores. *Omnes tenebræ abſconditæ ſunt in occultis eius: conſumet eum ignis gehennæ qui non eſt ſuffl atus: habitabit qui euaſerit in tabernaculo eius. *Manifeſtabunt angeli excelſi iniquitatem eius, & habitatores terræ conſurgent vt malefaciant ei. *Transferetur frumentum domus illius: oleum & vinum eius defluent in die furoris eius. *Hæc eſt pars filij hominis impij à facie Domini, & hæreditas verbi eius à facie Dei.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כא

1 * וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
2 * שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ מִלָּתִי וּתְהִי זֹאת תַּנְחֻמוֹתֵיכֶם׃
3 * שְׂאוּנִי וַאֲנֹכִי אֲדַבֵּרָה וְאַחַר דַּבֵּרִי תִלְעָיג׃
4 * הַאֲנֹכִי לְאָדָם שִׂיחִי וְאִם מַדּוּעַ לֹא תִקְצַר רוּחִי׃
5 * פְּנוּ אֵלַי וְהָשֹׁמּוּ וְשִׂימוּ יָד עַל פֶּה׃
6 * וְאִם זָכַרְתִּי וְנִבְהַלְתִּי וְאֹחֵז בְּשָׂרִי פַּלָּצוּת׃
7 * מַדּוּעַ רְשָׁעִים יִחְיוּ עָתְקוּ גַּם גָּבְרוּ חָיִל׃
8 * זַרְעָם נָכוֹן לִפְנֵיהֶם עִמָּם וְצֶאֱצָאֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם׃
9 * בָּתֵּיהֶם שָׁלוֹם מִפַּחַד וְלֹא שֵׁבֶט אֱלוֹהַּ עֲלֵיהֶם׃
10 * שׁוֹרָ עָבַר וְלֹא יַגְעֶל תְּפַלֵּט פָּרָתוֹ וְלֹא תְשַׁכֵּל׃
11 * יְשַׁלְּחוּ כַצֹּאן עֹוִילֵיהֶם וְיַלְדֵיהֶם יִרְקֹדוּן׃
12 * יִשְׂאוּ בְתֹף וְכִנּוֹר וְיִשְׂמְחוּ לְקוֹל עוּגָב׃
13 * יְבַלּוּ בַטּוּב יְמֵיהֶם וּברגע שְׁאוֹל יֶחְתָּרוּ׃
14 * וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ׃
15 * מַה שַׁדַּי כִּי נַעַבְדֶנּוּ וּמַה נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע בּוֹ׃
16 * הֵן לֹא בְיָדָם טוּבָם עֲצַת רְשָׁעִים רָחֲקָה כָּנִי׃
17 * כַּמָּה נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ וִיבֹא עֲלֵיהֶם אֵידָם חֲבָלִים יְחַלֵּק בְּאַפּוֹ׃
18 * יִהְיוּ כְתֶבֶן לִפְנֵי רוּחַ וְכֹבֶשׁ גְּנָבַתּוּ סוּפָה׃
19 * אֱלוֹהַּ יִצְפֹּן לִבְנֵי אוֹנוֹ יְשַׁלֵּם אֵלָיו וְיֵדָע׃
20 * יִרְאוּ עֵינָיו כִּידוֹ וּמֵחֵמַת שַׁדַּי יִשְׁתֶּה׃
21 * כִּי מַה חֶפְצוֹ בְּבֵיתוֹ אַחֲרָיו וּמִסְפַּר חֳדָשָׁיו חָצָצוֹ׃
22 * הַלְאֵל יְלַמֵּד דָּעַת וְהוּא רָמִים יִשְׁפּוֹט׃
23 * זֶה יָמוּת בְּעֶצֶם תָּמּוֹ כֻּלּוֹ שַׁלְאֲנַן וְשָׁלֵיו׃

IOB. Translat. B. Hieronymi.

CAP. XXI.

1 REspondens autem Iob, dixit:
2 *Audite quęso sermones meos, & age-
3 pœnitentiam. *Sustinete me vt ego lo-
4 quar, & pòst mea, si videbitur, verba ride-
te. *Nunquid contra hominem disputatio
5 mea est, vt meritò non debeam cõtristari?
*Attendite me & obstupescite, & su-
6 ponite digitum ori vestro. *Et ego quan-
do recordatus fuero pertimesco, & coneu-
7 tit carnem meam tremor. *Quare ergo
impij viuunt, subleuati sunt confortati,
8 diuitiis? *Semen eorum permanet coram
eis, propinquorum turba & nepotum in
9 conspectu eorum. *Domus eorum secu-
ræ sunt & pacatæ, & non est virga Dei su-
10 per illos. *Bos eorum concepit, & non
B abortiuit; vacca peperit, & non est priua-
11 ta fœtu suo. *Egrediuntur quasi gre-
ges paruuli eorum, & infantes eorum ex-
12 ultant lusibus. *Tenent tympanum
& citharam, & gaudent ad sonitum orga-
13 ni. *Ducunt in bonis dies suos, & in
puncto ad inferum descendunt.
14 *Qui dixerunt Deo: Recede à nobis, &
scientiam viarum tuarum nolumus.
15 *Quis est omnipotens vt seruiamus ei
& quid nobis prodest si oraverimus il-
16 lum? *Veruntamen quia non sunt in ma-
nu eorum bona sua, consilium impiorum
17 longe sit à me. *Quotiens lucerna im-
piorum extinguetur, & superueniet eis in-
Cundatio, & dolores diuidet furoris sui.
18 *Erunt sicut paleę ante faciem venti, &
19 sicut fauilla quam turbo dispergit. *Deus
seruabit filiis illius dolorem patris, & cùm
20 reddiderit, tunc sciet. *Videbunt oculi
eius interfectionẽ suam, & de furore om-
21 nipotentis bibet. *Quid enim ad eum
pertinet de domo sua post se? & si nume-
22 rus mensium eius dimidietur. *Nunquid
Deum docebit quispiam, qui excelsos in-
23 dicat? *Iste moritur robustus & sanus,
dides & fœlix.

CAP. XXI.

1 RΕspondens autem Job dixit:
2 *Audite, audite meos sermones, vt sit
mihi à vobis hæc consolatio.
3 *Sustinete me, ego autem loquar; posteà non
4 deridebitis me. *Quid enim? nunquid hominis
mea redargutio? aut cur non irascar?
5 *Cum inspexeritis in me, stuporem habete,
manum ponentes in maxilla. *Si autem enim
6 recordatus fuero, studui; habent autem meas
carnes dolores. *Quare impij viuunt, se-
7 nes sæpti sunt autem & in diuitiis?
8 *Semen eorum secundum animam, at filij
eorum in oculis. *Domus eorum rectæ stant,
9 timor autem nequaquam, flagellum autẽ à Do-
mino non est in eis. *Bos eorum non fecit
10 abortium, saluata est autem eorum in ventre
habens & non offendit. *Manent autem
11 sicut oues perpetuæ, at pueri eorum illudunt.
12 *Sumentes psalterium & citharam, et gau-
dent voce psalmi. *Consummauerunt autem
13 in bonis vitam suam, in autem requie inferni
dormierunt.
14 *Dicit autem Domino: Recede à me, vias
tuas scire non volo: *Quid omnipotens,
15 quoniam seruiemus ei? & quæ vtilitas, quo-
niam obuiabimus ei? *In manibus enim
16 non fuerunt ei bona, opera autem impiorum nõ
adspicit. *Veruntamen & impiorum lu-
17 cerna extinguetur: superueniet autem eis sub-
uersio; dolores autem eos habebunt à furore.
18 *Erunt autem sicut paleæ ante ventum, aut
sicut puluis quem abstulit turbo.
19 *Deficiant filios facultates eius, retribuet
ad eum & cognoscet.
20 *Videant oculi eius suam interfectionem,
ab autem Domino non saluetur:
21 *Quoniam voluntas eius in domo eius cum
eo, & numeri mensium eius diuisi sunt.
22 *Numquid non Dominus est qui docet in-
tellectum & scientiam, ipse autem sapientes
23 discernet? *Iste autem morietur in po-
tentia stultitiæ suæ, totus autem bene affectus
& abundans.

1 *Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει·
2 *ἀκούσατε ἀκούσατέ μου τῶν λόγων, ἵνα ἡ μοι παράκλησις
3 αὕτη ἀπ' ὑμῶν. *ἀφετέ με, ἐγὼ δὲ λαλήσω, εἶτ' ἐκα-
4 ταγελάσετέ μου. *τί γάρ, μὴ ἀνθρώπου μου ἡ ἔλεγξις;
ἢ διατί οὐ θυμωθήσομαι;
5 *εἰσβλέψατε εἰς ἐμὲ θαῦμα ἔχετε, χεῖρα θεὶ-
6 τες ἐπὶ στόμα. *ἐμὲ δὲ μνησθῶ, ἐταράχθην·
ἔχουσι δέ μου τὰς σάρκας ὀδύναι.
7 *διατί ἀσεβεῖς ζῶσι, πεπαλαίωνται δὲ καὶ ἐν πλούτῳ;
8 *ὁ σπόρος αὐτῶν κατὰ ψυχὴν, τὰ δὲ τέκνα αὐτῶν ἐν
ὀφθαλμοῖς.
9 *αἱ οἰκίαι αὐτῶν σύμμικτοι, φόβος δὲ οὐδαμοῦ, μα-
10 στὸς δὲ παρὰ κυρίου οὐκ ἔστιν ἐπ' αὐτοῖς.
*ὁ βοῦς αὐτῶν οὐκ ὠμοτόκησεν, διεσώθη δὲ αὐτῶν ἐν
γαστρὶ ἔχουσα καὶ οὐκ ἔσφηλεν.
11 *μένουσι δὲ ὥσπερ πρόβατα αἰώνια, τὰ δὲ παιδία αὐ-
12 τῶν παίζουσιν. *ἀναλαβόντες ψαλτήριον
καὶ κιθάραν, καὶ διφεράνου φωνῇ ψαλμοῦ.
13 *συντελέσαντες δὲ ἐν ἀγαθοῖς τὸν βίον αὐτῶν, ἐν δὲ ἀνα-
παύσει ἅδου ἐκοιμήθησαν.
14 *λέγει δὲ κυρίῳ, ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, ὁδὸς σου εἰδέναι οὐ
15 βούλομαι. *τίς ἀνδρός, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; καὶ
τίς ὠφέλεια, ὅτι ἀπαντήσομεν αὐτῷ;
16 *ἐν χερσὶ γὰρ οὐκ ἦν αὐτοῖς τὰ ἀγαθά, ἔργα δὲ ἀσεβῶν
17 οὐκ ἐφορᾷ. *οὐ μέντοι δὲ ἀλλὰ καὶ ἀσεβῶν λύχνος
σβεσθήσεται, ἐπελθοῦσα δὲ αὐτοῖς ἡ καταστροφὴ, ὠδῖνες δὲ
αὐτοὺς ἕξουσιν ἀπορρῆξαι.
18 *ἔσονται δὲ ὥσπερ ἄχυρα κατὰ πνεύμου, ἢ ὥσπερ κο-
νιορτὸς ὃν ὑφείλετο λαίλαψ.
19 *ἀλλ' εἰ λείποι αὐτοῖς ὑπαρχόντως αὐτῶν, ἀπολαβόντες ἀπὸ
20 αὐτῶν καὶ γνώσε[ται]. *ἰδοίσαν δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν
τὸν αὐτῶν σφαγὴν, ἀπὸ δὲ κυρίου μὴ διασωθεῖεν
21 *ὅτι δὲ θέλημα αὐτῶν ἐν οἴκῳ αὐτῶν μετ' αὐτῶν, καὶ ἀ-
ριθμοὶ μηνῶν αὐτῶν διῃρέθησαν.
22 *πότερον οὐκ κύριός ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπι-
στήμην, αὐτὸς δὲ ἔφοις διακρινεῖ;
23 *οὗτος δὲ ἀποθανεῖται ἐν κρίσει ἀφρεσύνης αὐτῶν, ὅ-
λος δὲ πλατὺς καὶ διπαθὴς καὶ διπονῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XXI.

ELiphaz respondit Iob, & dixit: *Audite & susceipite verbum meum, & sit hoc consolationes vestræ. *Sustinete me, & ego loquar, & postquam locutus fuero, ridebis. *Ecce profectò ego ad filium hominis sermonem meum facio: & si ita est, quare non magnifiabitur spiritus meus? *Aspicite ad me, & tacete, & ponite manum super os. *Et ego recordatus fuero, contarbatus sum, & apprehendit carnem meam tremor. *Quare impij viuunt, confortati sunt valdè, & pollederunt diuitiis? *Filij eorum præparati sunt coram eis, cum eis, & filij filiorum suorum, videntibus illis. *In domibus eorum est pax absque timore, & non est plaga Dei super eos. *Taurus eius ingrauidat, nec in ruinam facit semen; parit vacca eius, nec facit abortiuum. *Mittunt sicut oues paruulos suos, & pueri su saliunt. *Portant tympana & citharas, & lætantur ad vocem organi. *Consumunt in bono dies suos, & in momento ad sepulchrum descendunt. *Et dicunt Deo: Recede à nobis, & scire vias tuas nolumus. *Quid est omnipotens vt seruiamus ei, & quæ erit vtilitas si orauerimus verbum eius? *Ecce non missum est in manum eorum bonum ipsorum consilium impiorum longe est à me. *Quoties lucerna impiorum extinguetur, & veniet super eos interitus eorum: sortes diuidet iis furore suo. *Erunt sicut palea ante ventum, & sicut stipula quam tulit turbo. *Deus abscondet filiis suis tribulationem suum, & vltionem reddet ei, vt sciat. *Videbunt oculi eius interitum suum, & de ira omnipotentis bibet. *Quæ est enim voluntas eius in domo sua post se: & numerus mensium eius diuisus est. *Numquid Deum poterit aliquis docere scientiam? & ipse excelsos iudicat. *Iste morietur in fortitudine integritatis suæ totus quietus & pacificus.

א ואיוב ואמר׃ ב שמעו וקבלו מלתי והוי דא תנחמתכון׃ ג סבלו יתי ואנא אמלל ומבתר דנן ומלילת הדרוך׃
ד הא קדם אנא לברנש מלתי ואין מה דין לא להשתיק רוחי׃ ה אתקנו לתמי וישתקון ושוון אינא על פומא׃ ו ואין דכרה ואתבהלת
דחדד כישרי רחיקא׃ ז מה דין רשיעא יחיין אתקפו לתרע נקנו נכסין׃ בניהון סכנין קדמיהון עמהון ובני בניהון לסחפיהון׃
ח בתיהון סכסין ולא יפקמון חשיוד הורחיה ולא מחבל׃ י תוריה מבסין ולא מפלין תרחיה ולא מחבל׃ יא ישדרון
כענא טליהון וברוהיהון יטפזון׃ יב יטלון בהופין וכינרין ויהרחון לקל אבובא׃ יג בטוב יגמרון יומיהון ובמרגיעו נחתין׃
יד ואמרין לאלה זוד מנגא ולמחכם ארחתך לא צבינא׃ טו מה שדי ארום נפלחנה ומה אורך איה ארום נצלי במיכרה׃
טז הא בידהון לית טבתהון עצת רשיעי רחקת מני׃ יז כמה שרגא דרשיעי יסתי וייתי עליהון תבריהון עדבין יפלג ברוגזה׃
יח יהון כתבנא קדם זעפא וכמוקא דישלטלנה עלעולא׃
יט אלה יטמי לבנוי חבירה ומרגנה דשדי ושתה׃ כ יחסון עיניהון חבירה ומרגנא דשדי תקוף׃
כא ארום מה רעותה בבייתה מכרוי ומנין ירחי אתפליגו׃ כב התאמר דלאל ילף מנדעא והוא שבי מרומיא דאן׃
דין ומת בתקוף שליוטתה כלה שלאנן ושליו׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 עֲטִינָיו מָלְאוּ חֲלָב וּמֹחַ עֲצָמוֹתָיו יְשֻׁקָּר׃
15 וְזֹחַ יְמוּת בְּנַפְשׁ מָרָה וְלֹא אָכַל בְּטוּבָר׃
16 יַחַד עַל־עָפָר יִשְׁכָּבוּ וְרִמָּה תְּכַסֶּה עֲלֵיהֶם׃
17 הֵן יָדַעְתִּי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וּמְזִמּוֹת עָלַי תַּחְבֹּלוּ׃
18 כִּי־תֹאמְרוּ אַיֵּה בֵית־נָדִיב וְאֵיֵּה אֹהֶל מִשְׁכְּנוֹת
רְשָׁעִים׃
19 הֲלֹא שְׁאַלְתֶּם עֹבְרֵי דָרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא
תְנַכֵּרוּ׃
20 כִּי לְיוֹם אֵיד יֶחְשַׂךְ רָע לְיוֹם עֲבָרוֹת יוּבָלוּ׃
21 מִי־יַגִּיד עַל־פָּנָיו דַּרְכּוֹ וְהוּא־עָשָׂה מִי
יְשַׁלֶּם לוֹ׃
22 וְהוּא לְקִבְרוֹת יוּבָל וְעַל־גָּדִישׁ יִשְׁקוֹד׃
23 מָתְקוּ־לוֹ רִגְבֵי נָחַל וְאַחֲרָיו כָּל־אָדָם יִמְשׁוֹךְ
וְלִפָּנָיו אֵין מִסְפָּר׃
24 וְאֵיךְ תְּנַחֲמוּנִי הֶבֶל וְתִשְׁוּבָתְכֶם נִשְׁאַר־מָעַל׃

כב

1 וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וַיֹּאמַר׃
2 הֲלָאֵל יִסְכֹּן־גֶּבֶר כִּי־יִסְכֹּן עָלָיו מַשְׂכִּיל׃
3 הֲחֵפֶץ לְשַׁדַּי כִּי תִצְדָּק וְאִם־בָּצַע כִּי תַתֵּם
דְּרָכֶיךָ׃
4 הֲמִיִּרְאָתְךָ יֹכִיחֲךָ יָבוֹא עִמְּךָ בַמִּשְׁפָּט׃
5 הֲלֹא רָעָתְךָ רַבָּה וְאֵין קֵץ לַעֲוֹנוֹתֶיךָ׃
6 כִּי־תַחְבֹּל אַחֶיךָ חִנָּם וּבִגְדֵי עֲרוּמִים תַּפְשִׁיט׃
7 לֹא־מַיִם עָיֵף תַּשְׁקֶה וּמִרָּעָב תִּמְנַע לָחֶם׃
8 וְאִישׁ זְרוֹעַ לוֹ הָאָרֶץ וְנָשׂוֹא פָּנִים יָשַׁב בָּהּ׃
9 אַלְמָנוֹת שִׁלַּחְתָּ רִיקָם וּזְרוֹעוֹת יְתוֹמִים יְדֻכָּא׃
10 עַל־כֵּן סְבִיבוֹתֶיךָ פְּחִים וַיְבַהֶלְךָ פַּחַד פִּתְאוֹם׃
11 אוֹ־חֹשֶׁךְ לֹא תִרְאֶה וְשִׁפְעַת־מַיִם תְּכַסֶּךָּ׃
12 הֲלֹא־אֱלוֹהַּ גֹּבַהּ שָׁמַיִם וּרְאֵה רֹאשׁ כּוֹכָבִים
כִּי־רָמּוּ׃

IOB. Translat. B. Hieronymi.

14 Viscera eius plena sunt adipe, & me-
15 dullis ossa illius irrigãtur. Alius verò mo-
ritur in amaritudine animæ suæ absq; vl-
16 lis opibus: Et tamẽ simul in puluere dor-
mient, & vermes operient eos. Certè no-
17 ui cogitationes vestras, & sententias con-
18 tra me iniquas. Dicitis enim: Vbi est do-
mus principis, & vbi tabernacula impio-
19 rum? Interrogate quemlibet de viato-
ribus, & hæc eadem illum intelligere co-
30 gnoscetis. Quia in diem perditionis
seruatur malus, & ad diẽ furoris ducetur.
31 Quis arguet coram eo viam eius? &
32 quæ fecit quis reddet illi? Ipse ad se-
pulchra ducetur, & in congerie mortuo-
33 rum vigilabit. Dulcis fuit glareis Cocyti,
& post se omnem hominem trahet, & an-
34 te se innumerabiles. Quomodo igitur
consolamini me fruſtrà, cùm responsio ve-
stra repugnare ostensa sit veritati?

CAP. XXII.

1 Respondens autem Eliphaz Themani-
2 tes dixit: Nunquid Deo comparari
potest homo, etiam cùm perfectæ fuerit
3 scientiæ? Quid prodest Deo si iustus
4 fueris, aut quid ei confers, si immaculata
fuerit via tua? Nunquid timens ar-
5 guet te, & veniet tecum in iudicium?
Et non propter malitiam tuam pluri-
mam, & infinitas iniquitates tuas?
6 Abstulisti enim pignus fratrum tuo-
rum sine causa, & nudos spoliasti vestibus.
7 Aquam lasso non dedisti, & esurienti
subtraxisti panem. In fortitudine bra-
chij tui possidebas terram, & potentifi-
cus obtinebas eam. Viduas dimisisti
8 vacuas, & lacertos pupillorum commi-
10 nuisti. Propterea circumdatus es la-
queis, & conturbat te formido subita.
11 Et putabas te tenebras non visurum,
& impetu aquarum inundantium non op
12 pressum iri. An cogitas quòd Deus
excelsior cælo sit, & super stellarum verti-
cem sublimetur?

Interp. ex Græc. lxx. IOB.

14 At viscera eius plena adipe, medulla autem
15 eius effluet. Alius autem moritur ab ama-
ritudine animæ suæ, cùm non comederit quip-
piam bonum. Simul autem in terra dor-
16 mient, putredo autem eos operuit.
17 Itaque noui vos, quoniam audacia incum-
bitis mihi. Quoniam dicetis: Vbi est domus
18 principis, & vbi est tegmen tabernaculorum
impiorum? Interrogate prætereuntes
19 viam, & signa eorum non alienabitis.
30 Quoniam in diem perditionis subleuatur
malus, in diem furoris eius ducetur.
31 Quis renunciabit in faciem eius viam eius?
32 & ipse fecit, quis retribuet ei? Et ipse ad
sepulchra ductus est, & in acéruo vigilauit.
33 Dulces fuerunt ei silices torrentis, & post
eum omnis homo abibit, & ante illum innu-
merabiles.
34 Quomodo autem mihi adicietis inania? at
me quiescere à vobis nihil.

CAP. XXII.

1 Respondens autem Eliphaz Themanites di-
2 cit: Nunquid non Dominus est, docens
intellectum & scientiam? Quid enim cu-
3 re est Domino, si tu fuisti operibus irreprehen-
sibilis: nunquid utilitas quoniam simplicem fa
4 cies viam tuam: Aut rationem tui faciens
redarguet te, & simul veniet tecum in iudi-
5 cium? Nunquid non malitia tua est multa;
immumerabilia autem tua sunt peccata?
6 Pignerabas autem à fratribus tuis fruſtrà,
7 vestimentum autem nudorum abstulisti:
Neque aqua sitientes potasti, sed esurien-
8 tium subtraxisti fruſtum panis.
Miratus es autem quorundam vultus, ha
buare autem fecisti pauperes in terra.
9 Viduas autem dimisisti vanas, pupillos
autem afflixisti.
10 Igitur circundauerunt te laquei, & ver-
sit te bellum indecens.
11 Lumen tibi tenebræ euasit, dormientem
autem aqua te operuit.
12 Nunquid non excelsa habitans aspicit? at
inuria latos humiliauit?

14 Τὰ δ' ἔγκατα αὐτοῦ πλήρη στέατος, μυελὸς δ' αὐτοῦ δια-
15 χεῖται. ὁ δὲ τελευτᾷ κατὰ πικρίας ψυχῆς αὐτοῦ, οὐ
φαγὼν οὐθὲν ἀγαθόν.
16 ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐπὶ γῆς κοιμῶνται, σαπρία δὲ αὐτοὺς
ἐκάλυψεν.
17 Ὥσε οἶδα ὑμᾶς, ὅτι τόλμη ἐπικεῖσθέ μοι.
18 ὅτι ἐρεῖτε, ποῦ ἐστιν οἶκος ἀρχόντος, καὶ ποῦ ἐστιν ἡ σκέ-
πη τῶν σκευωμάτων τῶν ἀσεβῶν;
19 ἐρωτήσατε παροδεύοντας ὁδόν, καὶ τὰ σημεῖα
αὐτῶν οὐκ ἀπαλλοτριώσετε.
30 ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας κεφίζει ὁ πονηρός, εἰς ἡμέ-
ραν ὀργῆς αὐτοῦ ἀπαχθήσεται.
31 τίς ἀπαγγελεῖ ἐπὶ προσώπου αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ,
καὶ αὐτὸς ἐποίησε. τίς αὐτῷ ἀποδώσει αὐτῷ,
32 καὶ αὐτὸς εἰς τάφους ἀπῳχήθη, καὶ ἐπὶ σωρῶν
33 χρύπτουσιν. ἐγλυκάνθησαν αὐτῷ χάλικες χειμάρρου,
καὶ ὀπίσω αὐτοῦ πᾶς ἄνθρωπος ἀπελεύσεται, καὶ ἔμ-
προσθεν αὐτοῦ ἀναρίθμητοι.
34 πῶς δέ μοι προσθαλεῖτε κενά; τὸ δὲ ἐμὲ καταπαύ-
σασθαι ἀφ' ὑμῶν οὐδέν. κβ΄.
1 Ὑπολαβὼν δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης λέγει,
2 πότερον ἀχρεῖός ἐστιν, ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπι-
3 στήμην; τί γὰρ μέλει τῷ κυρίῳ, ἐὰν σὺ ᾖς τὰ ὀρθὰ τοῖς ἔρ-
γοις ἀμέμπτως, ἢ ὠφέλεια ὅτι ἀπλώσεις τὴν ὁδόν σου.
4 ἢ λόγον σου ποιούμενος ἐλέγξει σε, καὶ συνστε-
λεῖσθαί σοι εἰς κρίσιν;
5 πότερον οὐχὶ ἡ κακία σου ἐστὶ πολλή, ἀναρίθμητοι δὲ
σου εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι;
6 ἐνεχυρίαζες γὰρ σὸν ἀδελφὸς σὺ διακενῶς, ἀμφία-
7 σαν γυμνῶν ἀφεῖλου. ἀπὸ ὕδωρ διψῶντας ἐπότισας;
ἀλλὰ πεινώντων ἐστέρησας ψωμόν.
8 ἐθαύμασας γὰρ ἰσχυρῶν πρόσωπα, ᾤκισας δὲ πτωχὰς ἐ-
9 πὶ γῆς. χήρας δὲ ἐξαπέστελας κενάς, ὀρφανῶν δὲ
10 συνέκλασας. διὰ τοῦτο περιῆλθέν σε παγὶς καὶ
ἐσπούδασέ σε πόλεμος δίκαιος.
11 τὸ φῶς σου σκότος ἀπέβη, κοιμηθεὶς δὲ ὑδάτων σε
ἐκάλυψε.
12 μὴ οὐχὶ ὁ τὰ ὑψηλὰ ναῶν ἐφορᾷ, σὺ δὲ ὕβρει φε-
ρόμενος ἐταπείνωσε;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Molestra eius plena sunt lacte, & medulla ossium eius pinguis est. " Et iste morietur amaro animo, & non comedit in bonis.
" Simul in puluere dormiunt, & vermis operit eos. " Ecce manifestæ sunt coram me cogitationes vestræ, & machinationes
quas super me cogitatis. " Dicitis enim: Vbi est domus principis, & vbi est tentorium tabernaculorum impiorum?
" Nonne interrogastis transeuntes viam, & signa eorum non cognoscetis? " Quoniam in diem interitus reseruatur malus, in diem
furoris inducentur. " Quis annunciabit coram eo viam suam, & quod ipse fecit quis reddet illi? " Ipse enim ad
sepulchra ducetur, & super congeriem vigilabit. " Dulces fuerunt ei glebæ torrentis, & post se omnes filios hominum trahet, &
ante se innumerabiles. " Et quomodo consolamini me fruſtrà, cùm responsio vestra remaneat in vobis falsa?

CAP. XXII.

ET respondit Elyphaz qui erat de Theman, & ait: ' Nunquid Deum potest dolere filius hominis? & si docuerit, nunquid
ad ea prouidebit? ' Quid emolumenti est omnipotenti si iustus fueris? & quid lucri si perfectas reddideris vias tuas?
' Nunquid propter timorem tuum arguet te, & veniet tecum in iudicium? ' Nonne propter malitiam tuam quæ multa est,
& non est finis iniquitatibus tuis? ' Quoniam pignorabas fratres tuos sine causa, & vestibus nudos spoliasti.
' Non propinasti aquam lasso, & à famelico prohibebas panem. ' Et viro vincenti sua est terra, & aspectabilis vultu
habitabit in ea. ' Viduas dimisisti vacuas, & brachia pupillorum contriuisti. " Propterea in circuitu tuo sunt laquei,
& conturbat te timor repentinus. " Aut in tenebris habitabis & non videbis, & multitudo aquarum operiet te.
" Nonne Deus est in altitudine cæli? & vide verticem stellarum quoniam eleuatæ sunt.

כחזא על עפרא שכבין ¹⁴ כיוון אתמליו חלבא ומוקרא דגרמוי פשיו׃ ¹⁵ ודין יומת בכפשא מרירא ולא אכל בטיבותא
ארום חבי מיניה אן בית ארפונא ואן פריסא דמשכני ¹⁷ והא גלין קומוי מחשבתכון חמיוניז דעלי מחשלין׃ ¹⁸ ארום יומי דינא יתמנע ביש ליום רגזא יתילון׃
ארום יומא ¹⁹ חלא שיולחון עלי ארחא וסכיניהון לא השתמודעון׃ ²⁰ בסיטו לה גרגישתא דנחלא
מן נחתה קומוי ארחה והוא עבד מן ושלם ליה׃ ²¹ ואיהוא לקבורן יהעל ועל גדישן נעיר׃
ותקדה כל בר נש ינגוד וקדמוי ליה סגין׃ ²² ואיך תנחמנני לגא תישובתיכם אישתהר בכון שקרא׃

כב

¹ ואתיב אליפז דמן תימן ואמר׃ ² האפשר לאלה ייליף בר נש וכד ייליף אפשר דעליהון משתעי׃ ³ המשכא איה לשדי
ארום חכי ואין כמה ארום תשלים ארחתך׃ ⁴ התרחיל מנך יכסנגך ויהי עמך כדינא׃ ⁵ הלא על כישתך וסגיעותא ולית סוף
לתשבוקך׃ ⁶ ארום חמשכן אחך מגן ולבושין דערטולין תרטול׃ ⁷ לא מיא משלהי משקי וסן כפן תמנע לחמא׃
תבר נשין דילוה ארעא וסביר אפין יתב בה׃ ⁸ ארמלן שלחתא סריקא ואדרעתא דיתומי תשפף׃ ⁹ מסחול הינא חזורתך
פחין יהבהלינך דליהא בחכף׃ ¹⁰ או חשוך תשדי ולא תחמי וסגשת מיא תחפינך׃ ¹¹ הלא אלה בגבהי שמיא תחמי ריש כוכביא
ארום זקיפו׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 וְאַתְּ֣ מַה־יֵּדַ֣ע אַל֮ הַבַּ֪עַר עֲרָפֶ֫ל יִשְׁפּ֥וֹט׃
14 עָבִ֣ים סֵ֭תֶר לוֹ וְלֹ֣א יִרְאֶ֑ה וְחוּג שָׁמַ֝֗יִם
יִתְהַלָּֽךְ׃
15 הַאֹ֭רַח עוֹלָ֣ם תִּשְׁמ֑וֹר אֲשֶׁ֥ר דָּרְכ֖וּ מְתֵי־אָֽוֶן׃
16 אֲשֶׁ֤ר קֻ֭מְטוּ וְלֹא־עֵ֣ת נָ֑הָר יוּצַ֖ק יְסוֹדָֽם׃
17 הָאֹמְרִ֣ים לָ֭אֵל סוּר֮ מִמֶּ֪נּוּ וּמַה־יִּ֫פְעַ֥ל שַׁדַּ֥י לָֽמוֹ׃
18 וְהוּא֮ מָלֵ֪א בָ֫תֵּיהֶ֥ם טוּב֑וּעֲצַ֖ת רְשָׁעִ֣ים
רָחֲקָ֣ה מֻנִּֽי׃
19 יִרְא֣וּ צַ֭דִּיקִים וְיִשְׂמָ֑חוּ וְנָקִ֥י יִלְעַ֖ג לָֽמוֹ׃
20 אִם־לֹ֣א נִכְחַ֣ד קִימָ֑נוּ וְיִתְרָ֖ם אֻכְלָ֣ה אֵֽשׁ׃
21 הַסְכֶּן־נָ֣א עִמּ֣וֹ וְשָׁלֵ֑ם בָּ֖הֶם תָּבוֹאַ֣תְךָ טוֹבָֽה׃
22 קַח־נָ֣א מִפִּ֣יו תּוֹרָ֑ה וְשִׂ֖ים אִמְרָ֣יו בִּלְבָבֶֽךָ׃
23 אִ֤ם תָּשׁ֣וּב עַד־שַׁדַּ֣י תִּבָּנֶ֑ה תַּרְחִ֥יק עַ֝וְלָ֗ה
מֵאָהֳלֶֽיךָ׃
24 וְשִׁ֣ית־עַל־עָפָ֣ר בֶּ֭צֶר וּבְצ֣וּר נְחָלִ֑ים אוֹפִֽיר׃
25 וְהָיָ֣ה שַׁדַּ֣י בְּצָרֶ֑יךָ וְכֶ֥סֶף תּוֹעָפ֖וֹת לָֽךְ׃
26 כִּי־אָ֣ז עַל־שַׁדַּ֣י תִּתְעַנָּ֑ג וְתִשָּׂ֖א אֶל־אֱלוֹהַ֣ פָּנֶֽיךָ׃
27 תַּעְתִּ֣יר אֵ֭לָיו וְיִשְׁמָעֶ֑ךָ וּנְדָרֶ֖יךָ תְּשַׁלֵּֽם׃
28 וְתִגְזַ֣ר אֹ֭מֶר וְיָקָ֣ם לָ֑ךְ וְעַל־דְּרָכֶ֖יךָ נֻגַּ֣ה אֽוֹר׃
29 כִּי־הִשְׁפִּ֣ילוּ וַתֹּ֣אמֶר גֵּ֑וָה וְשַׁח־עֵינַ֥יִם יוֹשִֽׁיעַ׃
30 יְמַלַּ֣ט אִי־נָ֭קִי וְנִמְלַ֣ט בְּבֹ֥ר כַּפֶּֽיךָ׃

כג

1 וַיַּ֣עַן אִיּ֣וֹב וַיֹּאמַֽר׃
2 גַּם־הַ֭יּוֹם מְרִ֣י שִׂיחִ֑י יָדִ֖י כָּבְדָ֣ה עַל־אַנְחָתִֽי׃
3 מִי־יִתֵּ֣ן יְדַעְתִּ֑י וְאֶמְצָאֵ֥הוּ אָ֝בוֹא עַד־תְּכוֹנָתֽוֹ׃
4 אֶעֱרְכָ֣ה לְפָנָ֣יו מִשְׁפָּ֑ט וּפִ֖י אֲמַלֵּ֣א תּוֹכָחֽוֹת׃
5 אֵ֭דְעָה מִלִּ֣ים יַעֲנֵ֑נִי וְאָבִ֥ינָה מַה־יֹּ֝אמַ֗ר לִֽי׃
6 הַבְרֹ֣ב כֹּ֭חַ יָרִ֣יב עִמָּדִ֑י לֹ֥א אַ֝֗ךְ הוּא יָשֵׂ֥ם בִּֽי׃
7 שָׁ֭ם יָשָׁ֣ר נוֹכֵ֣חַ עִמּ֑וֹ וְאַפְלָטָ֥ה לָ֝נֶ֗צַח מִשְׁפָּטִֽי׃
8 הֵ֤ן קֶ֣דֶם אֵ֭הָלֵךְ וְאֵינֶ֑נּוּ וְאָחוֹר֥ וְלֹא־אָבִ֖ין לּֽוֹ׃

1 Et dicis: Quid enī nouit Deꝰ? & quasi p
14 caliginē iudicat. Nubes latibulū eius. nec
Cnostra cōsiderat, & circa cardines cæli pā-
15 bulat. Nūquid semitā seculorū custodire
16 cupis, quam calcauerunt viri iniqui? Qui
subiati sunt añ tēpꝰ suū, & fluui fubuertit
17 fundamētū eorū. Qui dicebāt Deo: Rece
de à nobis: & q̄si nihil posit facere oīpo-
18 tēs æstimabát eū. Cū ille impleſſet domos
eorū bonis. quorū sentētia procul sit à me.
19 Videbunt iusti & lætabuntur, & innocēs
20 subsannabit eos. Nonne succisa est erectio
eorum, & reliquias eorū deuorauit ignis?
21 Acquiesce igitur ei, & habeto pacē, & per
22 hæc habebis fructū optimos. Suscipe ex o-
re illius legē, & pone sermones ei in corde
23 tuo. Si reuersus fueris ad oīpotentē, ædifi-
D caberis, & lōgē facies iniquitatē à taberna-
24 culo tuo. Dabit pro terra silicē, & p silice
25 torrētes aureos. Eritq; oīpotens cōtra ho
stes tuos, & argentum coaceruabitur tibi.
26 Tunc sup oīpotentē delitiis affluēs, & ele
27 uabis ad Deum faciē tuam. Rogabis eū,
28 & exaudiet te, & vota tua reddes. Decer-
nes tem & veniet tibi, & in viis tuis splen-
29 debit lumen. Qui enim humiliatus fue-
rit, erit in gloria; & qui inclinauerit ocu-
30 los suos, ipse saluabitur. Saluabitur inno-
cens, saluabitur autem mūditia manuum
suarum. CAP. XXIII.

1 REspōdens autē Iob ait: Nūc quoq; in
2 amaritudine est sermo meus, & manus
plagæ meę aggrauata est sup gemitū meū.
3 Quis mihi tribuat vt cognoscam & inue
niam illum, & veniam vsq; ad solium ei?
4 Ponam coram eo iudicium, & os meū re-
5 plebo increpationibus, Vt sciam verba
quæ mihi respondeat, & intelligā quid lo-
6 quatur mihi. Nolo multa fortitudine cō
B tendat meecum, nec magnitudinis suę mo-
7 le me premat. Proponat æquitatem con-
tra me, & perueniet ad victoriam iudiciū
8 meum. Si ad Orientem iero, non appa-
ret: si ad Occidentē, non intelligam eum,

13 καὶ εἶπας, τί εἴδεν ὁ ἰσχυρὸς· ἢ κρίνει γνόφος κεκευ-
14 νεφέλη δὲ ἀποκρυφὴ αὐτῷ καὶ οὐκ ὄψεται, καὶ γύρῳ
15 οὐρανοῦ διαπορεύεται. μὴ τεῖχον αἰώνιον φυλάξεις, ὃν
16 ἐπάτησαν ἄνδρες ἄδικοι, οἱ συνελήφθησαν ὥρᾳ τοῦ
πόταμος Πηρρέων ⟨καὶ⟩ θεμέλιοι αὐτοῦ.
17 ⟨καὶ⟩ λέγοντες κύριε τί ποιήσει ἡμῖν; ἢ τί ἐπάξεται
18 ἡμῖν ὁ πλοῦτος αὐτῶν; ὃς δὲ ἐνέπλησε τοὺς οἴκους αὐ-
τῶν ἀγαθῶν, βουλὴ δὲ ἀσεβῶν πόρρω ἀπ' ἐμοῦ.
19 ἰδόντες δίκαιοι ἐγελάσθη, ἀμεμπτος δὲ ἐμυκτήρι-
20 σεν αὐτούς. εἰ μὴ ἠφανίσθη ἡ ὑπόστασις αὐτῶν καὶ τὸ
κατάλειμμα αὐτῶν κατέφαγεν πῦρ.
21 ἡσυχὴ δὲ σκληρός. ἐφ' ὑπομείνῃς, εἶτα ὁ καρπός σου
22 ἔσται ἐν ἀγαθοῖς. ἔκλαβε ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐξηγο-
ρίαν, καὶ ἀνάλαβε τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ σου.
23 ἐὰν δὲ ταπεινωθῇς καὶ ταπεινώσῃς σεαυτὸν ἐνώπιον κυ
ρίου, πόρρω ἐποίησας ἀπὸ διαίτης σου τὸ ἄδικον.
24 καθήσῃ ἐπὶ χώματι ἐν πέτρᾳ, καὶ ὡς πέτρα χει-
25 μάρρου ὀφρύς. ἔσται σοὶ σὺν σοὶ παντοκράτωρ βοηθὸς
ἀπὸ ἐχθρῶν, καθαρὸν δὲ ἀποδώσει σε ἀργύριον πέ-
26 πυρωμένον. εἶτα παῤῥησιάσῃ ἐπὶ θεῷ τῷ κυρίῳ ἀνα-
27 βλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἱλαρῶς. δύξασμός δὲ σου
ὡς αὐτὸν εἰσακούσεταί σου, δώσει δὲ σοι ἀποδοῦναι τὰς
28 δίκας. ἀποκλεῖσθήσει δὲ σοι διαίταν δικαιοσύνης,
ἐπὶ δὲ ὁδοῖς σου ἔσται φέγγος.
29 ὅπ ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν ἐν, καὶ ἐρεῖς ὑπερηφανίσασθε,
καὶ κύφωσις τοῖς ὀφθαλμοῖς σώσει.
30 ῥύσεται ἀθῷον, καὶ διασωθήσεται ἐν καθαρᾷ χερσί σου.

κγ.

1 Ἀπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει·
2 καὶ δὴ οἶδα ὅτι ἐν χερσί μου ἡ ἔλεγξίς μου ἐστί, καὶ
ἡ χεὶρ αὐτοῦ βαρεῖα γέγονεν ἐπ' ἐμῷ στεναγμῷ.
3 τίς δ' ἄρα γνοίη, ὅπ ἄρεσκόν μοί ἐστι, καὶ ἑλπὶς εἰς
4 τέλος; εἰ πορεύομαι ἐμαυτοῦ κέρμα, τὸ σῶμα μου
ἐμπλήσω ἐλέγχων. γνοίην δ' ἂν ἃ μοι ἐρεῖ·
αἰσχύνομαι δέ, τίνα μοι ἀπαγγελεῖ.
5 καὶ εἰ ἐν πολλῇ ἰσχύι ἐπελεύσεταί μοι, εἶτα ἐν ἀπειλῇ
6 μοι χρήσεται. ἀλλὰ γὰρ καὶ ἔλεγχόν μου αὐτὸς ἀξιά-
7 γοι δ' εἰς τέλος μὰ τὸ κέρμα· εἰς γὰρ πρῶτα πορεύσο-
μαι. καὶ οὐκέτι εἰμί, ἃ δ' ἐπ' ἐσχάτοις, τί οἶδας;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Et dicis: Quid scit Deus? nunquid possibile est quòd Deus per caliginem iudicet? " Nubes latibulum eius, & non videt, & in fortitudine altitudinis cælorum deambulat. " Nunquid viam quæ est à sæculo, custodies, per quam ambulauerunt viri iniquitatis? " Qui sublati sunt à sæculo ante tempus suum, in profundo fluminis effusum est corpus eorum. " Qui dicebant Deo: Recede à nobis, & quid faciet eis omnipotens? " Et ipse impleuit domos eorum bono: & consilium impiorum procul est à me. " Videbunt iusti, & lætabuntur, & innocens subsannabit eos. " Nonne prohibiti sunt ne consurgerent, & reliquias eorum consumpsit ignis? " Discefac tuus erit in bonis. " Suscipe de ore illius legem, & pone verba eius in corde tuo. " Si conuerfueris vsq; ad omnipotentem, ædificaberis: & longè facies iniquitatem à tabernaculo tuo. " Et pones super puluerem arcem munitam; & super petram torrentium, aurum Ophir. " Et erit omnipotens arx munitionis tuæ, & magis quàm argentum erit fortitudo excelsa tibi. " Quia tum super omnipotentem delectaberis, & leuabis coram Deo faciem tuam. " Orabis coram eo, & exaudiet te, & vota tua reddes, & implebis verbis tuis. " Et decernes verbi & stabile erit tibi: & super vias tuas splendebit lumen. " Qui enim humiliatus fuerit in verbo tuo, fiet sublimis, & illuminabitur qui non est innocens propter iustitiam tuam, & liberabitur in munditia manus tuæ.

ET respondit Iob & dixit: " Hodie quoque amarus est sermo meus, plaga mea aggrauata est super gemitum meum. " Quis mihi decernet vt cognoscam & inueniam illum; veniam vsque ad habitaculum domus sanctuarij eius? " Ordinabo coram eo iudicium, & os meum implebo increpationibus. " Sciam verba quæ mihi respondeat, & intelligam quid dicat mihi.
" An in multitudine fortitudinis contendet mecum? non vtique ipse ponet litem contra me. " Ibi rectus se præparabit cum eo, & liberabor in sæculum ab eo qui iudicat me. " Si ad Orientem iero, non comparet; & si ad Occidentem, non intelligam illum.

13 וחיסר מה ידע אלה האפשר להאל אמסתא ידין׃ 14 ענגוא סתיר לה ולא יחמי וחקוף רומא רשקיא ישול׃ 15 מארחא דסנן
שלקא חשנור דשילו אנשי שקרא׃ 16 דאתכטילו מן עלמא בלא עדנהון באורעיה נהרא אתיך נגפהון׃ 17 דאמרין לאלה זור מנגא
והא יגבר שדי להון׃ 18 והוא מלי כתיהון טוכא ומיליהם רשיעיא רחקת מני׃ 19 יחמון צדיקיא ויחדון וחבאי יהוון להון׃
20 אם לא אתמנייו מלכים ורוזהרון גמרה אשתא׃ 21 אלף מרון עמה וחשלם כהון עלוהון תיכא׃ 22 נמר מרון מפומה
אדיקנא ושוי מיליה בלבך׃ 23 ויהא שדי כרך תקפך ומן מסתא תקוף ורומך׃ 24 ושוי על עפרא כרך תקיף והיך טינר
דנחלא אופיר׃ 25 ויהא שדי כרך תקפך ומן מסתא תקוף ורומך דילך׃ 26 ארום הכדין על שדי תתפרנך וחזקוף קדם אלה אפיך
תצלי קדמוי ויקבל מנך ונדרך תשלם׃ 27 ותגזר מימרא ויקום לך ועל ארחתך נהיר נהורא׃ 28 ארום דאתמאיך בסיהרך
ואתיב איוב ואמר׃ 29 לחוד יומנא סריר סיפרי מסתי תקפת על חוטתי׃ 30 ושיזוב גבר דליחוי זכאי כזכותיך ואשתיזב בכברזיתא אידיך׃
קדמיה׃ 1 אסדר קומוי דין ופומי אמלי מכתניהא׃ 2 אנדע מלין דיהבניני ואחכמן מה ימרלי׃ 3 הא מסתברא אשתל ולימחי ולמשרקא ולא
לא קדם הוא ושנו מנגא כי׃ 7 תמן תריצא יתקון עפה ואשתיזב לעלמא מן קדמי דיני׃ אתיקון לה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 שִׁמְאוֹל בַּעֲשָׁתוֹ וְלֹא־אֶחָז וַעֲטָף יָמִין וְלֹא אֶרְאֶה׃
10 כִּי־יֵדַע דֶּרֶךְ עִמָּדִי בְּחָנַנִי כַּזָּהָב אֵצֵא׃
11 בְּאֲשֻׁרוֹ אָחֲזָה רַגְלִי דַּרְכּוֹ שָׁמַרְתִּי וְלֹא־אָטֶ֑ה׃
12 מִצְוַת שְׂפָתָיו וְלֹא אֶמִּישׁ מִחֻקִּי צָפַנְתִּי אִמְרֵי־פִיו׃
13 וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ׃
14 כִּי יַשְׁלִים חֻקִּי וְכָהֵנָּה רַבּוֹת עִמּוֹ׃
15 עַל־כֵּן מִפָּנָיו אֶבָּהֵל אֶתְבּוֹנֵן וְאֶפְחַד מִמֶּנּוּ׃
16 וְאֵל הֵרַךְ לִבִּי וְשַׁדַּי הִבְהִילָנִי׃
17 כִּי־לֹא נִצְמַתִּי מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וּמִפְּנֵי כִסָּה־אֹפֶל׃

כה

1 מַדּוּעַ מִשַּׁדַּי לֹא־נִצְפְּנוּ עִתִּים וְיֹדְעָיו לֹא־
חָזוּ יָמָיו׃
2 גְּבוּלֹת יַשִּׂיגוּ עֵדֶר גָּזְלוּ וַיִּרְעוּ׃
3 חֲמוֹר יְתוֹמִים יְנַהֲגוּ יַחְבְּלוּ שׁוֹר אַלְמָנָה׃
4 יַטּוּ אֶבְיוֹנִים מִדֶּרֶךְ יַחַד חָבְאוּ עֲנִיֵּי־אָרֶץ׃
5 הֵן פְּרָאִים׀ בַּמִּדְבָּר יֵצְאוּ בְּפָעֳלָם מְשַׁחֲרֵי לַטָּרֶף
עֲרָבָה לוֹ לֶחֶם לַנְּעָרִים׃
6 בַּשָּׂדֶה בְּלִילוֹ יִקְצֹרוּ וְכֶרֶם רָשָׁע יְלַקֵּשׁוּ׃
7 עָרוֹם יָלִינוּ מִבְּלִי לְבוּשׁ וְאֵין כְּסוּת בַּקָּרָה׃
8 מִזֶּרֶם הָרִים יִרְטָבוּ וּמִבְּלִי מַחְסֶה חִבְקוּ־צוּר׃
9 יִגְזְלוּ מִשַּׁד יָתוֹם וְעַל־עָנִי יַחְבֹּלוּ׃
10 עָרוֹם הֹלְכוּ בְּלִי לְבוּשׁ וְרָעֵבִים נָשְׂאוּ עֹמֶר׃
11 בֵּין־שׁוּרֹתֵיהֶם יַצְהִירוּ יִקְבִים דָּרָכוּ וַיִּצְמָאוּ׃
12 מֵעִיר מְתִים יִנְאָקוּ וְנֶפֶשׁ חֲלָלִים תְּשַׁוָּע וֵאלוֹהַּ
לֹא־יָשִׂים תִּפְלָה׃
13 הֵמָּה הָיוּ בְמֹרְדֵי אוֹר לֹא־הִכִּירוּ דְרָכָיו וְלֹא
יָשְׁבוּ בְנְתִיבֹתָיו׃
14 לָאוֹר יָקוּם רוֹצֵחַ יִקְטֹל־עָנִי וְאֶבְיוֹן וּבַלַּיְלָה
יְהִי כַּגַּנָּב׃

1 Si ad siniſtram, quid agam? non appben-
C dā eum. Si me vertā ad dexterā, nō videbo
10 illum. 2 Ipſe verò ſcit viā meam, & phauit
21 me quaſi aurū quod p ignē tranſit. 3 Veſtigia eius ſecutus eſt pes meus, viā ei' cuſtodiui, & non declinaui ex ea. 4 A mādatis labiorum eius nō receſſi, & in ſinu meo ab-
13 ſcōdi verba oris eius. 5 Ipſe enim ſolus eſt,
D & nemo auertere poteſt cogitationē eius: & anima eius quodcunq; voluit hoc fecit.
14 6 Cūq; expleuerit in me voluntatē ſuā, & a-
15 lia multa ſimilia p̄ſto ſunt ei. 7 Et idcirco à facie eius turbatus ſum, & cōſiderans eum
16 timore ſollicitor. 8 Deus molliuit cor meū,
17 & omnipotēs conturbauit me. 9 Nō enim perij p̄pter imminentes tenebras, nec faciem meam operuit caligo. CAP. XXIIII.

1 A B omnipotente nō ſunt abſcōdita tēpora: qui autē nouerunt eū, ignorant
4 dies illius. 1 Alii terminos trāſtulerunt, di-
3 ripuerunt greges & pauerunt eos. 2 Aſinū pupillorū abegerunt, & abſtulerūt pro pig-
4 nore bouē viduæ. 3 Subuerterunt pauperū viā, & oppreſſerunt pariter manſuetos terræ.
5 4 Alij quaſi onagri in deſerto egrediuntur ad opus ſuū, vigilanteſq; ad p̄dam præpa-
6 rant panem liberis. 5 Agrum non ſuum demetunt, & vineā eius quem vi oppreſſerāt,
7 vindemiant. 6 Nudos dimittunt hoīes in-
B dumenta tollentes, quibus non eſt operimentū in frigore: 7 Quos imbres montium
8 rigāt, & nō habentes velamen amplexātur
9 lapides. 8 Vim fecerunt depdātes pupillos,
10 & vulgum paupem ſpoliauerunt. 9 Nudis incedentibus abſq; veſtitu, & eſurientibus
11 tulerunt ſpicas. 10 Inter aceruos eorum meridiati ſunt, qui calcatis torcularib' ſitiūt.
12 11 De ciuitatibus fecerunt viros gemere: & anima vulneratorum clamauit, & Deus
13 inultū abire non patitur. 12 Ipſi fuerunt rebelles lumini, neſcierunt vias eius, nec re-
14 uerſi ſunt per ſemitas eius. 13 Manè primo
C conſurgit homicida, interficit egenum & pauperem, per noctem verò erit quaſi fur.

9 ἀριστερὰ ποιήσαντος αὐτὸ οὐκ ἀντέχομαι· περιβαλεῖ
10 δεξιὰ καὶ οὐκ ὄψομαι. 2 οἶδε γὰρ ἡδη ὁδὸν μου, διέκρινε δέ
11 με ὡσεὶ τὸ χρυσίον. 3 ἐξελεύσομαι ἐν ἐνταλμασιν
αὐτοῦ, ὁδοὺς γὰρ αὐτοῦ ἐφύλαξα.
12 4 καὶ ἀπὸ ἐκκλίνω λόγο ἐνταλμάτων αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ
παρέλθω, ἐν ᾧ κόλπῳ μου ἔκρυψα τὰ ῥήματα αὐτοῦ.
13 5 εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἔκρινεν ὕτως, τίς ἐστιν ὃ ἀποστρέψων αὐτόν;
14 ὃ γὰρ αὐτὸς ἠθέλησε καὶ ἐποίησε. 6 διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ
15 ἐστὶ σύνεσις ἐμὲ. νοήσει οὖν ἃ ἐφρόντισα αὐτοῦ. 7 ἐπὶ τού-
τῳ, λόγο πρόσωπον αὐτοῦ καταπλαγήσομαι, κατανοήσω δὲ
16 πρὸς αὐτόν. 8 κύριος δὲ ἐμαλάκυνε τὴν
καρδίαν μου. ὁ δὲ παντοκράτωρ ἐπτόησέ με.
17 9 οὐ γὰρ ἤδειν ὅτι ἐπελεύσεταί μοι σκότος, πρὸ προσώ-
που δέ μου ἐκάλυψε γνόφος.

κδ'.

1 1 Διατί δὲ κύριον οὐκ ἔλαθον ὧραι, ἀτενεῖς δὲ ὄρεσιν
2 ἐπερείσησθε ποίμνιον σὺν ποιμέσι ἁρπάσαντες.
3 2 ὄνον ζύγιον δὲ ὀρφανῶν ἀπήγαγον, καὶ βοῦν χήρας
4 ὑπεχύρασαν. 3 ἐξέκλιναν ἀδικαίοις ὁδὸν δικαίας,
ὁμαδηδὸν ἐκρύβησαν πραεῖς γῆς.
5 4 ἀπέβησαν ὡσεὶ ὄνοι ἐν ἀγρῷ, ὑπὲρ ἐμοὶ ἐξελ-
θόντες τοῖς ἑαυτῶν πεδίοις. ἠδεῖν ἀπὸ ἀρῶς ἀς νεω-
6 τέρους. 5 ἀγρὸν πρὸ ὥρας, ὃν ἀπὸν οὐκ ἐθέλησαν·
ἀδικῶς δὲ ἀμπελῶνας ἀτεῶν ἀμισθὶ καὶ ἀπὸ εἰρία-
7 σαν. 6 γυμνοὺς πολλοὺς ἐκόμισαν δῦσι ἱματίων,
ἀμφίασιν δὲ ψυχῆς ἀπὸν ἀφείλοντο.
8 7 ὑπὸ ψυκτῶν ὀρέων ὑγρανόντων, πρὸς τὸ μὴ ἔχειν
αὐτοῖς σκέπην, πέτραν περιεβάλοντο.
9 8 ἥρπασαν ὀρφανὸν ὑπὸ μαζοῦ, ὑπερπλωτὸν δὲ ἐτα-
10 πείνωσαν. 9 γυμνοὺς δὲ ἐκόμισαν ἀδίκως, πεινώντων
δὲ τὸν ψωμὸν ἀφείλοντο.
11 10 ὑπὸ σκοτεινοῖς ἀδίκως ἐνήδρευσαν, ὁδὸν δὲ δικαίαν οὐκ
12 ἤδεισαν. 11 οἱ ἐκ πόλεως καὶ οἴκων ἰδίων ἐξεβάλοντο.
ψυχὴ δὲ πτώχου ἐσείσαξε μέγα. 12 αὐτὸς δὲ διατί τού-
των ἐπεσκόπει οὐ πεποίηται. ἐπὶ γῆς ὄντων ἀπὸν καὶ
οὐκ ἐπέγνωσαν, ὁδὸν δὲ δικαιοσύνης οὐκ ἤδεισαν, οὐ δὲ ἀ-
τρεπῶς αὐτὴ ἐπορεύθησαν;
14 13 γιὸς δὲ ἀπὸν τὰ ἔργα, παρέδωκεν αὐτὸν εἰς σκότος,
καὶ νυκτὸς ἔσαι ὡς κλέπτης.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Aquilonem cùm fecerit, non videbo; quando vertetur ad Auſtrum, non intuebor illum. 10 Quoniam manifeſta eſt coram eo via mea: probauit me, & quaſi aurum egrediar. 11 Semitam eius apprehendit pes meus; viam eius cuſtodiui, nec declinaui.
12 A præcepto labiorum eius non receſſi, à decreto meo abſcondi verba oris mei. 13 Et ipſe eſt ſolus, & quis auertet eum? & anima eius quod deſiderauit hoc fecit. 14 Quoniam perficiet ſicut in principio ſtatuum meum, & multa ſimilia ſunt apud eum.
15 Propterea à facie eius turbabor; intelligam, & timebo ab eo. 16 Deus autem emolliuit cor meum, & omnipotens conturbauit me. 17 Quoniam non ſum conſumptus à facie tenebrarum, & à facie mea operuit caligo.

CAP. XXIIII.

QVare ab omnipotente non ſunt abſcondita tempora, & qui ſciunt illum non viderunt dies eius? 1 Terminos mutauerunt, diripuerunt gregem & pauerunt. 2 Aſinum pupillorum abigunt, & pignorant bouem viduæ. 3 Auertunt pauperes à via: ſimul abſcondunt inopes terræ. 4 Ecce ſicut onagri in deſerto, ſic egreſſi ſunt ad opera ſua mala, manè conſurgentes ad prædam, vnde depromitur et cibus & pueris. 5 In agro non ſuo metunt, & vineam impiorum amputant. 6 Nudos faciunt pernoctare abſque indumento, qui-
bus non eſt operimentum in frigore. 7 A fluxu montium madefacti ſunt, & non habentes habitaculum amplexati ſunt petram. 8 Rapiunt ab vbere pupillum, & pignus pauperum accipiunt. 10 Nudum fecerunt ambulare abſque operimento, & à famelicis tulerunt manipulum.
11 Inter ſepta ſua exprimunt oleum, torcularia calcauerunt, & domini eorum ſitiebant. 12 De ciuitate filij hominum gemunt, & anima eorum qui ſunt occiſi gladio, clamat. Nunquid poteſt eſſe quòd Deus non imponat eis peccatum? 13 Ipſi fuerunt rebelles Legi: non cognouerunt viam eius, nec habitauerunt in ſemitis illius. 14 Ad lucē conſurget occiſor, occidet egenū & pauperē, & in nocte erit quaſi fur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 *Oculus adulteri obseruat caliginẽ, dicẽs: Nõ me videbit oculus, & operiet vultum
16 suum. *Perfodit in tenebris domos, sicut
17 in die condixerant sibi, & ignorauerunt
18 lucem. *Si subitò apparuerit aurora, arbitrantur vmbram mortis, & sic in tenebris
19 quasi in luce ambulant. *Leuis est super faciem aquæ: maledicta sit pars eius in terra,
20 nec ambulet per viam vinearum. *Ad nimium calorem transiet ab aquis niuium,
21 & vsq; ad inferos peccatum illius. *Obliuiscatur eius misericordia, dulcedo illius
22 vermis. Non sit in recordatione, sed conteratur sicut lignum infructuosum. *Pauit enim sterilem & quæ non parit, & viduæ
23 bene non fecit. *Detraxit fortes in fortitudine sua, & cùm steterit, non credet vitæ
24 suæ. *Dedit ei Deus locum pœnitentiæ, & ille abutitur eo in superbia, oculi autem eius sunt in viis illius. *Eleuati sunt ad modicum, & non subsistent, & humiliabũtur
25 sicut omnia, & auferentur, & sicut summitates spicarum conterentur. *Quod si non est ita, quis me potest arguere esse mentitum, & ponere ante Deum verba mea?

CAP. XXV.

1 RESpõdens autem Baldad Suites, dixit:
2 *Potestas & terror apud eum est qui facit concordiam in sublimibus suis. *Nun-
3 quid est numerus militũ illius? *Et super
4 quem non surget lumen illius? *Nunquid C iustificari potest homo comparatus Deo, aut apparere mundus natus de muliere?
5 *Ecce luna etiam non splendet, & stellæ nõ
6 sunt mundæ in conspectu eius: *quanto magis homo putredo, & filius hominis vermis?

CAP. XXVI.

1 RESpondens autem Iob, dixit:
2 *Cuius adiutor es, nunquid imbecillis? & sustentas brachium eius qui non est fortis?
3 *Cui dedisti consiliũ? forsitan illi qui non habet sapientiam, & prudentiam tuam ostendisti plurimam. *Quem docere voluisti? nonne eum qui fecit spiramentum?

15 *Ὁ ὀφθαλμὸς μοιχοῦ ἐφύλαξε σκότος λέγων, Οὐ θεωρήσει με ὀφθαλμός, καὶ ἀποκρυβὴν προσώπου ἔθετο.
16 *διώρυξεν ἐν σκότει οἰκίας, ἡμέρας ἐσφράγισαν ἑαυτοῖς,
17 οὐκ ἐπέγνωσαν φῶς. *ὅτι ὁμοθυμαδὸν αὐτοῖς τὸ πρωὶ σκιὰ θανάτου, ὅτι ἐπιγνώσεται ταραχὰς σκιᾶς θα-
18 νάτου. *ἐλαφρὸς ἐστιν ἐπὶ προσώπου ὕδατος, καταρα-
θεὶη μερὶς αὐτοῦ ἐπὶ γῆς, οὐ διαφθαρεὶη ὡς φυτὰ αὐτοῦ
ἐπὶ γῆς ξηρᾶ. ἀγκαλίδα δρυφλῶν ἥρπασαν, εἶτ' ἀνε-
19 μνήσθη αὐτοῦ ἡ ἁμαρτία. *ὥσπερ ὁ ὁμίχλη δεήσου
20 ἀφανὴς ἐγένετο· *ἀποδοθείη ὁ αὐτῷ ἃ ἐπεφύκει,
συντριβείη ὡς πᾶς ἄδικος· ἴσα ξύλῳ δικάτῳ·
21 *συέρων γὰρ οὐκ ἀδικήσει, καὶ γωμαῖον οὐκ ἠλέησε,
22 *θυμῷ ὁ κατέσρεψεν δὲ ναοὺς, αὐασὶς ὑσίασεν,
23 οὐ μὴ πιστεύσῃ τῷ ἑαυτοῦ ζωῇ. *μαλακιδεὶς ὁ
μὴ ἐλπίζετω ὑγιασθῆναι, ἀλλὰ πεσεῖται νόσῳ.
24 *πολλοὺς γὰρ ὀκάκωσε τὸ ὕψωμα αὐτοῦ, ἐμαρτύθη
ὁ ὥσπερ μολὼν ἐν κυμάτι, ἢ ὥσπερ στάχυς ὑπὸ κα-
λάμης αὐτόματος ὑποπεσών.
25 *εἰ δὲ μή, τίς ἐστὶν ὁ φάμβος ψευδῆ με λέγειν, καὶ
θήσει εἰς οὐδὲν τὰ ῥήματά μου;

κε.

1 *Ὑπολαβὼν δὲ Βαλδὰδ ὁ Σαυχίτης λέγει,
2 *τί γὰρ περαίνειν ἢ φόβος παρ' αὐτῷ ὁ ποιῶν τὴν σύμ-
παζαν ἐν ὑψίστῳ;
3 *μὴ γάρ τις ἀπολάβοι ὅτι ἔστι παρέλκυσις πειρατῆς·
ἐπὶ τίνας δὲ οὐκ ἐπελεύσεται σπέρμα παρ' αὐτοῦ;
4 *πῶς γὰρ ἔσται δίκαιος βροτὸς σὺν κυρίῳ; ἢ τίς
ἀδιαπταίστως ἐκ γυναικὸς γεννητὸς γυναικός;
5 *εἰ σελήνη συντάσσει, καὶ οὐκ ἐπιφαύσει, ἄστρα
δὲ οὐ καθαρὰ ἐνώπιον αὐτοῦ.
6 *ἔα δέ, ἄνθρωπος σαπεία, ὑὸς ἀνθρώπου σκώληξ.

κϛ.

1 *Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει·
2 *τίνι προσκεισαι, ἢ τίνι μέλλεις βοηθεῖν; πότερον
οὐχ ὡς πολλὴν ἰσχὺν, καὶ ὡς βραχίονα κραταιὸς εἶ;
3 *τίνι συμβεβούλευσαι; οὐχ ὡς πᾶσα σοφία, ἢ τίνι ἐ-
πακολουθήσῃς; οὐχ ὡς μεγίστη δύναμις;
4 *τίνι ἀπήγγειλας ῥήματα; πνοὴ δὲ τίνος ἐστὶν ἡ ἐξελ-
θοῦσα ἐκ σοῦ;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et oculus adulteri obseruat crepusculum, dicens: Non me videbit oculus, & absconsionem faciei ponet eregione sarsum. "Perfodit in tenebris domos quas in die obligauerunt sibi, & nõ cognouerũt lumen. "Quoniã simul aurora reputatur eis sicut vmbra mortis: nota est enim vitio tenebrarũ mortis. "Leuis est vt diffundatur super facié aquarũ: erit maledicta via lubricitatis eorũ in terra: & non aspiciet sementis vinearum. "Siccitas & etiã calor rapuerũt aquas niuis: infernus eos qui peccauerunt. "Crudeles sunt qui obliti sunt misereri pauperibus, dulces erunt vermibus: deinceps non erit memoria eorum, & conterentur sicut lignum iniquum. "Qui confringit sterilem quæ non parit, & viduæ non benefacit. "Et attrahit fortes in fortitudine sua: consurget, & non credet vitæ suæ. "Dedit ei pœnitentiam vt consideret & sustentaretur, & oculi eius super vias eorum. "Exaltantur paululum, & non est sceleratus: & humiliãtur, & iuxta omnia quæ peraruit, peribunt sicut in aquis ebullientibus opprobrio afficiuntur, & in aquis feruentibus præfocantur tum demum: & sicut summitas spicæ conterentur. "Et si non est ita, vbi est qui mendacem me comprobet, & ponat quasi nihilum radicem sermonis mei?

CAP. XXV.

ET respondit Baldad qui erat de Sua, & dixit: 'Potestas & terror apud eum est, qui facit pacem in cælis excelsis suis. 'Nunquid est numerus exercitibus eius, & super quem non surget lumen illius? 'In quo iustificabitur filius hominis cum Deo, aut in quo innocens erit iustus de muliere? 'Ecce adhuc Luna maculata est in parte Orientali, non splendebit sol eius: & stellæ non sunt mundæ in conspectu eius. 'Quanto magis homo qui in vita sua est reptile, & filius hominis qui in morte sua est vermis?

CAP. XXVI.

ET respondit Iob & ait: 'Quid auxiliatus es absque fortitudine, saluasti brachio inualido? 'Quare dedisti consilium absque sapientia, & videtur tibi quòd sapientiam plurimam ostendisti? 'Cui annunciasti sermones, & cuius spiraculum exiuit à te?

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ᵃ Ecce gigantes gemunt sub aquis,& qui
6 habitant cum eis. ᵃNudus est infernus co-
ram illo , & nullum est operimentum per-
7 ditioni. ᵃ Qui extendit Aquilonem super
C vacuum, & appendit terram super nihilū:
8 ᵃQui ligat aquas in nubibus suis, vt non
9 crũpant pariter deorsum. ᵃQui tenet vul-
tum solij sui,& expandit super illud nebu-
10 lam suam. ᵃTerminum circundedit aquis,
vsque dum finiantur lux & tenebræ. ᵃCo-
D lumnæ cæli contremiscunt , & pauent ad
12 nutum eius. ᵃIn fortitudine illius repente
maria congregata sunt , & prudentia eius
13 percussit superbum. ᵃSpiritus eius ornauit
cælos, & obstetricante manu eius eductus
14 est coluber tortuosus. ᵃ Ecce hæc ex parte
dicta sunt viarum eius,& cùm vix paruam
stillã sermonis eius audierimus, quis po-
terit tonitruum magnitudinis illius in-
tueri? CAP. XXVII.

1 ADdidit quoque Iob assũmens paraboIam suam, & dixit: ᵃViuit Deus q ab-
2 stulit iudiciũ meũ,& oĩpotens qui ad ama
ritudinẽ adduxit aĩam meã: ᵃQuia donec
supest halitus in me, & spiritus Dei in na-
4 ribus meis, ᵃNõ loquẽtur labia mea iniq-
tatẽ , nec lingua mea meditabitur mendā-
5 ciũ. ᵃAbsit à me vt iustos vos esse iudicem.
donec deficiã , nõ recedam ab innocentia
6 mea. ᵃIustificationẽ meã quã cœpi tenere,
nõ deserã . Neq; enim reprehendit me cor
7 meũ in omni vita mea. ᵃ Sit vt impius ini-
B micus meus, &aduersarius meus quasi in-
8 quus. ᵃQuę est enim spes hypocritæ si aua-
rerapiat , & non liberet Deus animã eius?
9 ᵃNunquid Deus audiet clamorẽ eius cùm
10 venerit super eũ angustia? ᵃ Aut poterit in
oĩpotẽte delectari & inuocare Deum om-
11 ni tempore? ᵃDocebo vos per manum Dei
C quæ omnipotens habeat, nec abscondam.
12 ᵃEcce vos omnes nostis, & quid sine causa
13 vana loquimini? ᵃ Hæc est pars hominis
impij apud Deum, & hęreditas violento-
rum quam ab omnipotente suscipient.

ᵃ הֲרְפָאִים יְחוֹלָלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשׁכְנֵיהֶם׃ ה
ᵃ עָרוֹם שְׁאוֹל נֶגְדּוֹ וְאֵין כְּסוּת לַאֲבַדּוֹן׃ ו
ᵃ נֹטֶה צָפוֹן עַל תֹּהוּ תֹּלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה׃ ז
ᵃ צֹרֵר מַיִם בְּעָבָיו וְלֹא נִבְקַע עָנָן תַּחְתָּם׃ ח
ᵃ מְאַחֵז פְּנֵי כִסֵּה פָּרַשׂ עָלָיו עֲנָנוֹ׃ ט
ᵃ חָק חָג עַל פְּנֵי מָיִם עַד תַּכְלִית אוֹר עִם
חֹשֶׁךְ׃ י
ᵃ עַמּוּדֵי שָׁמַיִם יְרוֹפָפוּ וְיִתְמְהוּ מִגַּעֲרָתוֹ׃ יא
ᵃ בְּכֹחוֹ רָגַע הַיָּם וּבִתְבוּנָתוֹ מָחַץ רָהַב׃ יב
ᵃ בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְרָה חֹלַלָה יָדוֹ נָחָשׁ בָּרִחַ׃ יג
ᵃ הֵן אֵלֶּה קְצוֹת דַּרְכּוֹ וּמַה שֵּׁמֶץ דָּבָר נִשְׁמַע
בּוֹ וְרַעַם גְּבוּרֹתָו מִי יִתְבּוֹנָן׃ יד

כז

ᵃ וַיֹּסֶף אִיּוֹב שָׂאֵת מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר׃ א
ᵃ חַי אֵל הַסִיר מִשְׁפָּטִי וְשַׁדַּי הֵמַר נַפְשִׁי׃ ב
ᵃ כִּי כָל עוֹד נְשָׁמָתִי בִּי וְרוּחַ אֱלוֹהַ בְּאַפִּי׃ ג
ᵃ אִם תְּדַבֵּרְנָה שְׂפָתַי עַוְלָה וְלְשׁוֹנִי אם
יֶהְגֶּה רְמִיָּה׃ ד
ᵃ חָלִילָה לִי אִם אַצְדִּיק אֶתְכֶם עַד אֶגְוַע לֹא
אָסִיר תֻּמָּתִי מִמֶּנִּי׃ ה
ᵃ בְּצִדְקָתִי הֶחֱזַקְתִּי וְלֹא אַרְפֶּה לֹא יֶחֱרַף
לְבָבִי מִיָּמָי׃ ו
ᵃ יְהִי כְרֶשַׁע אֹיְבִי וּמִתְקוֹמְמַי כְּעַוָּל׃ ז
ᵃ כִּי מַה תִּקְוַת חָנֵף כִּי יִבְצַע כִּי יִשֹּׁל אֱלוֹהַּ נַפְשׁוֹ׃ ח
ᵃ הֲצַעֲקָתוֹ יִשְׁמַע אֵל כִּי תָבוֹא עָלָיו צָרָה׃ ט
ᵃ אִם עַל שַׁדַּי יִתְעַנָּג יִקְרָא אֱלוֹהַ בְּכָל עֵת׃ י
ᵃ אוֹרֶה אֶתְכֶם בְּיַד אֵל אֲשֶׁר עִם שַׁדַּי לֹא אֲכַחֵד׃ יא
ᵃ הֵן אַתֶּם כֻּלְּכֶם חֲזִיתֶם וְלָמָּה זֶּה הֶבֶל תֶּהְגּוּ׃ יב
ᵃ זֶה חֵלֶק אָדָם רָשָׁע עִם אֵל וְנַחֲלַת עָרִיצִים
בְּשַׁדַּי יִקָּחוּ׃ יג

תרגום

ᵃ אֲשֶׁר דְּעִבְרָא דְּסָחֲפִין יִתְבָּרְיָן וְאַגַּן סַלְקָא לְמַוָּא וּסְשַׁרְיָתְהוֹן׃ ה ᵃ מְפָרְסָם שְׁוֵיל לְקֳבֵלָה וְלֵית חוּפָּאָה לַבְּיָה אֲבַדְנָא׃ ו
ᵃ דְּסָחֵת צְפוּנָא עַל לָקָא דְּקָף אַרְעָא עַל מַיָּא סַדְּלֵיהּ סַדְרָם דְּסָחֵיךְ לָהּ׃ ז ᵃ דְּצָרִיר מַיֵּי סְסִקְוָא בְּעַנְנֵי וְלָא אִתְקְרַע עַנְנָא תְּחוֹתֵיהּ׃ ח
ᵃ מְאַחֵד בַּאֲפֵי סִיקְוָא דְּסָן פַּרְסֵי סְגִין עֲלֵי עַנְנֵי יְקָרֵהּ׃ ט ᵃ גָּזַר וְיַסְגֵּר לְמִשְׁרֵי דְּקִיעָא
עַל אַפֵּי מַיָּא עַד סוֹף נְהוֹר עִם חֲשׁוֹךְ׃ י ᵃ עַמּוּדֵי דְּשִׁמַיָּא מְזַלְעָעִין וְתָהִיתִין מִגַּעֲרָתֵיהּ׃ יא ᵃ בְּחַיְלֵהּ גָּזַר יַמָּא וּבְסִכְלְתָנוּתֵהּ מָחֵא גַּבְרָא׃ יב
ᵃ בְּרוּחֵיהּ סַפְּרָה אַפֵּי סְקִיָּא אֲשְׁתְּכַחַת בְּרָה יְדֵיהּ לְיָתָן דְּיַתִּיר לְחַיְוָא סָרִיךְ׃ יג ᵃ הָא אִלֵּין סְיָפֵי אוֹרְחָתֵהּ וּמָה רְאֶחְצֵי מִן קְצָת סִלְקָא
כז
ᵃ וּמוֹסִיף אִיּוֹב לְמִטַּל סְתָמֵהּ וְאָמַר׃ א ᵃ קָיֵם אֱלָה אֲדֵי הֵילְבַּה דִּינִי וְשַׁדַּי אַמְרַר נַפְשִׁי׃ ב
ᵃ דְּלָה בְּגַוָּאִי׃ ג ᵃ אֵין סְפֵלֵק שִׁפְוָתִי שְׁקָרָא וְלִשָׁנִי אֵין מַמְלֵל נִיכְלָא׃ ג ᵃ חַס לִי אֵין אֶהֱוֵי יְהֵכֵן עַד דְּאֶתְגַּזִּיר לָא אֶעְדֵּי שְׁלָמוּתִי
מִנִּי׃ ד ᵃ קְרִיטֵי סְקֵפָה וְלָא אֶשְׁבְּקִינַהּ וְלָא יִסְחַר לִבִּי מִיסְתִּי׃ ד ᵃ הָא כְּתִיבָא בְּעַל דְּכָבֵי וּדְקָאֵם עֲלֵי הֵידְ דְּשִׁיעָא
כְּמָרֵי דְּשָׁעַר סָרִים יְקֵרִי אֱלָהָא וְלָא יִסְחַר לִבִּי מִיסְתִּי׃ ה ᵃ הַאֲשֶׁר דְּקֳדָלְהָה יִשְׁתֵּעֵי אֱלָהָא כַּד מִיתֵי עֲלֵי עַקְתָא׃ ו ᵃ אֵין
הֵיכְדֵין׃ ז ᵃ אֱלָף וְיִסְכַּן בְּבוּאַת אֱלָהָא דְּעִם שַׁדַּי לָא אֲכַסֵּי׃ ח ᵃ הָא אִלֵּין כֻּלְּכוֹן חֲמֵיתוּן וּלְמָה דֵּין הֶבֶל
תְּהֶגְלוּן׃ ט ᵃ דֵּין חוּלְקָא דְּגַבְרָא חַיָּבָא סְלִיחַ אֱלָהָא וְעַד בְּתַקִּיפִין מִשַּׁדַּי יְקַבְּלוּן פֻּרְעָנוּתְהוֹן׃

5 ᵃ Nunquid gigantes nutrientur , sub aqua
6 & vicinis eius? ᵃ Nudus infernus coram illo,
& non est circuitus perditioni. ᵃ Qui extendit
7 Boream in nihil, qui appendit terram super ni-
hilum. ᵃ Qui ligat aquam in nubibus suis,et non
8 rupta est nebula sub eo. ᵃ Qui tenet vultum solij,
9 qui expandit super illud nebulam suam. ᵃ Præ-
10 ceptum circundedit in faciem aquæ , vsque ad
consummationem lucis cum tenebris. ᵃ Columnæ
11 cæli expansæ sunt, & stupuerunt ab increpatio-
ne eius. ᵃ Fortitudine sedauit mare, scientia au-
12 tem strauit cete. ᵃ Claustra autem cæli timue-
runt eum , præcepto autem eius interfecit dra-
conem apostatam. ᵃ Ecce hæ partes viæ eius,et
14 super humorem sermonis audiemus in eo : vim
autem tonitrus eius , quis nouit quando faciet?

CAP. XXVII.

1 ADhuc autem addens Iob dixit proœmio:
2 ᵃ Viuit Dominus qui sic me iudicauit, &
omnipotens qui amaram fecit meam animam.
3 ᵃ Si quidem adhuc halitus meo existente, spi-
ritus autem diuinus circum existens mihi in na-
4 ribus. ᵃ Non loquentur labia mea iniqua, ne-
que anima mea meditabitur iniusta. ᵃ Ne mihi
5 sit iustos vos ostendere, donec moriar; non enim
auouebo innocentiam meam. ᵃ Iustitiæ au-
6 tem attendens non tradam , non enim conscius
sum mihi quòd illicita fecerim.
7 ᵃ Veruntamen sint inimici mei , sicut sub-
uersio impiorum , & in me insurgentes , sicut
8 perditio iniquorum. ᵃ Et quæ enim est spes
impio, quoniam continet? confidens in Dominũ
9 nunquid saluus erit; ᵃ Aut deprecationem me-
10 am exaudiet Dominus? aut cum venerit ei ne-
cessitas, ᵃ nũ habet aliquam sermonis audaciam
coram illo? aut sicut cùm inuocauerit ipse exau-
11 diet eum? ᵃ Sed iam renunciabo vobis
quid est in manu Domini, quæ sunt apud omni-
potentem, non mentiar.
12 ᵃ Ecce iam omnes nostis , quòd vana va-
nis miscetis.
13 ᵃ Hæc pars hominis impĩ à Domino, posses-
sio autem potentium superueniet ab omnipoten-
te super eos.

ᵃ μὴ γίγαντες μαιωθήσονται, καὶ κάτωθεν ὕδατος καὶ
ᵃ τῶν γειτόνων αὐτοῦ; ᵃ γυμνὸς ᾅδης ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστι
περιβόλαιον τῇ ἀπωλείᾳ. ᵃ ἐκτείνων βορέαν ἐπ' ὐδέν,
ᵃ κρεμάζων γῆν ἐπὶ μηδενός. ᵃ δεσμεύων ὕδωρ ἐν νε-
φέλαις αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐρράγη νέφος κάτωθεν αὐτοῦ.
ᵃ ὁ κρατῶν πρόσωπον θρόνου, ἐκπετάζων ἐπ' αὐτὸν
νέφος αὐτοῦ. ᵃ περίσαιμα ἐγύρωσεν ἐπὶ προσώ-
που ὕδατος, μέχρι συντελείας φωτὸς μετὰ σκότους.
ᵃ σύλοι τοῦ οὐρανοῦ ἐπετάθησαν, καὶ ἐξέστησαν ἀπὸ τῆς
ἐπιπλήξεως αὐτοῦ. ᵃ ἰσχύι κατέπαυσε τὴν θάλασ-
σαν, ἐπίστημη δὲ ἔτρωσε τὸν κήτους. ᵃ κλεῖθρα τοῦ οὐρα-
νοῦ ἐθαύμασαν αὐτόν. περίσαιμα δὲ αὐτοῦ ἐτήρησε
ᵃ θεμελίους ἄβυσσον. ᵃ ἰδοὺ ταῦτα μέρη ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ
ἐπὶ μικρὰν λόγου ἀκουσόμεθα ἐν αὐτῷ, βροντὴ δὲ βρυ-
τὴς αὐτοῦ, τίς οἶδεν ὁπότε ποιήσει;

κζ.

1 ᵃ Ἐπὶ δὲ προθεὶς ἰὼβ εἶπε τὸ προοίμιον,
2 ᵃ ζῇ κύριος ὃς οὕτω με κέκρικε, καὶ ὁ παντοκράτωρ
ὁ πικράνας μου τὴν ψυχήν.
3 ᵃ εἰ μὲν ἔτι ἡ πνοὴ μου ἐνοῦσα, πνεῦμα θεῖον τὰ πε-
4 ρὶ ἐμοὶ ὄν ῥοῖ. ᵃ μὴ λαλήσει τὰ χείλη μου ἀνό-
μα, οὐδὲ ἡ ψυχή μου μελετήσει ἄδικα.
5 ᵃ μή μοι εἴη δικαίους ὑμᾶς ὑποφῆναι, ἕως οὗ ὑπο-
θάνω, οὐ γὰρ ἀπαλλάξω τὴν ἀκαιρίαν μου.
6 ᵃ δικαιοσύνη ἣ προσέχων οὐ μὴ πρίωμαι, οὐ γὰρ σύ-
7 νοιδα ἐμαυτῷ ἄτοπα πράξας. ᵃ ὡς μὲν ἀλλὰ εἴη-
σαν ⟨ὁ⟩ ἐχθροί μου. ὥσπερ ἡ καταστροφὴ τῶν ἀσεβῶν, ⟨καὶ⟩
⟨ὁ⟩ ἐπ' ἐμὲ ἐπανιστάμενοι, ὥσπερ ἡ ἀπώλεια τῶν ἀδικούν-
8 των. ᵃ καὶ τίς γὰρ ἔσται ἐλπὶς ἀσεβεῖ, ὅτι ἐπέχει πε-
ποιθὼς ἐπὶ κύριον ἄρα ⟨ὠφελεῖ⟩·
9 ᵃ ἢ τὴν δέησιν αὐτοῦ ἐσακούσεται ⟨ὁ⟩ κύριος; ἢ ἐπελεύσεται
10 αὐτῷ ἀνάγκη; ᵃ μὴ ἔχει τινὰ παρρησίαν ἐναντίον αὐτοῦ, ἢ
ὡς ἐπικαλεσάμενον αὐτὸν εἰσακούσεται ⟨ὁ⟩ αὐτός;
11 ᵃ ἀλλὰ δὴ ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ἐστιν ἐν χειρὶ κυρίου, ἃ ἐν
ἐμαυτῷ κράτει, οὐ ψεύσομαι.
12 ᵃ ἰδοὺ δὴ πάντες οἴδατε, ὅτι κενὰ κενοῖς ἐπιβάλ-
13 λετε. ᵃ αὕτη ἡ μερὶς ἀνθρώπου ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου,
κτῆμα δὲ δυναστῶν ἐπελεύσεται παρὰ παντοκράτορος
ἐπ' αὐτούς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 ᵃ Nunquid possunt gigantes qui contremiscunt regenerari,cùm ipsi sint sub aquis & exercitus eorum? ᵃ Publicus est infernus coram
6 eo,& non est operimentum domui perditionis. ᵃ Qui extendit Aquilonem super nihilum, subleuat terram super aquas, nullo eam susti-
7 nente. ᵃ Qui ligat aquas pluuiæ in nubibus suis,& non rumpitur nubes sub se. ᵃ Qui tenet caliginem solij sui, vt non videant illum an-
8 geli; extendit illud sicut velum super nubes gloriæ suæ. ᵃ Decreuit, & dixit collocari firmamentum super faciem aquarum , vsque ad
9 finem luminis cum tenebris. ᵃ Columnæ cæli commouentur & contremiscunt ab increpatione eius. ᵃ In virtute sua diuisit mare, & in
10 prudentia sua percussit fortem. ᵃ In spiritu oris eius facies cæli lucidæ sunt,extenduit manus eius Leuiathan, qui comparatus est serpenti
11 tortuoso. ᵃ Ecce hæ sunt summitates viarum eius, & quod expressum est ex parte sermonis eius audiuimus ab eo, & tonitru fortitudi-
nis eius quis intelliget?

CAP. XXVII.

1 ᵃ Et addidit Iob assumens parabolam suam,& ait: ᵃ Viuus est Deus qui abstulit regulam iudicij mei: & omnipotens ad amaritudinem ad-
2 duxit animam meam. ᵃ Quoniam adhuc totus halitus est in me, & spiritus Dei est in naribus meis. ᵃ Nũ loquentur labia mea menda-
3 cium,& lingua mea meditabitur dolum? ᵃ Absit à me vt iustificem vos donec deficiam: non auferam perfectionẽ meam à me. ᵃ Iustificatio-
4 nem meam apprehendam,& nõ dimittam eam: & nõ malè cogitabit cor meũ à diebus meis. ᵃ Sit sicut peccator inimicus meus,& qui con-
5 surgit aduersus me,sicut impius. ᵃ Quid enim expectat delator,quia congregat mammonam iniquitatis ; quando eradicat Deus animam
6 eorum? ᵃ Nunquid clamorem eius audiet Deus , cùm venerit super eum angustia? ᵃ Nunquid in omnipotente delectabitur, aut clama-
bit ad Deum in omni tempore? ᵃ Docebo vos per prophetiam Dei, quę apud omnipotentem non abscondam. ᵃ Ecce vos omnes vidistis,& quare vana & inania loquiminiᵉ ᵃ Hęc est pars filij hominis peccatoris à Deo,& sors fortiũ qui recipiunt ab omnipotẽte retributionẽ suam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * אִם־יִרְבּוּ בָנָיו לְמוֹ־חָרֶב וְצֶאֱצָאָיו לֹא יִשְׂבְּעוּ
לָחֶם׃
15 * שְׂרִידָיו בַּמָּוֶת יִקָּבֵרוּ וְאַלְמְנוֹתָיו לֹא
תִבְכֶּינָה׃
16 * אִם־יִצְבֹּר כָּעָפָר כֶּסֶף וְכַחֹמֶר יָכִין מַלְבּוּשׁ׃
17 * יָכִין וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ וְכֶסֶף נָקִי יַחֲלֹק׃
18 * בָּנָה כָעָשׁ בֵּיתוֹ וְכְסֻכָּה עָשָׂה נֹצֵר׃
19 * עָשִׁיר יִשְׁכַּב וְלֹא יֵאָסֵף עֵינָיו פָּקַח וְאֵינֶנּוּ׃
20 * תַּשִּׂיגֵהוּ כַמַּיִם בַּלָּהוֹת לַיְלָה גְּנָבַתְהוּ סוּפָה׃
21 * יִשָּׂאֵהוּ קָדִים וְיֵלַךְ וְיִשְׂעָרֵהוּ מִמְּקוֹמוֹ׃
22 * וְיִשְׁלַךְ עָלָיו וְלֹא יַחְמֹל מִיָּדוֹ בָּרוֹחַ יִבְרָח׃
23 * יִשְׂפֹּק עָלָיו כַּפָּיו וְיִשְׁרֹק עָלָיו מִמְּקוֹמוֹ׃

כח

1 * כִּי יֵשׁ לַכֶּסֶף מוֹצָא וּמָקוֹם לַזָּהָב יָזֹקּוּ׃
2 * בַּרְזֶל מֵעָפָר יֻקָּח וְאֶבֶן יָצוּק נְחוּשָׁה׃
3 * קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ וּלְכָל־תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר אֶבֶן
אֹפֶל וְצַלְמָוֶת׃
4 * פָּרַץ נַחַל מֵעִם־גָּר הַנִּשְׁכָּחִים מִנֵּי־רֶגֶל דָּלוּ
מֵאֱנוֹשׁ נָעוּ׃
5 * אֶרֶץ מִמֶּנָּה־יֵצֵא לָחֶם וְתַחְתֶּיהָ נֶהְפַּךְ
כְּמוֹ־אֵשׁ׃
6 * מְקוֹם־סַפִּיר אֲבָנֶיהָ וְעָפְרֹת זָהָב לוֹ׃
7 * נָתִיב לֹא־יְדָעוֹ עַיִט וְלֹא שְׁזָפַתּוּ עֵין אָיָה׃
8 * לֹא־הִדְרִיכוּהוּ בְּנֵי־שַׁחַץ לֹא־עָדָה עָלָיו שָׁחַל׃
9 * בַּחַלָמִישׁ שָׁלַח יָדוֹ חָפַךְ מִשֹּׁרֶשׁ הָרִים׃
10 * בְּצוּרוֹת יְאֹרִים בַּקַּע וְכָל־יְקָר רָאֲתָה עֵינוֹ׃
11 * מִבְּכִי נְהָרוֹת חָבַשׁ וְתַעֲלֻמָה יֹצִא אוֹר׃
12 * וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּמָּצֵא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה׃
13 * לֹא־יָדַע אֱנוֹשׁ עֶרְכָּהּ וְלֹא תִמָּצֵא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים׃

14 * Si multiplicati fuerint filij eius, in gla-
dio erunt, & nepotes eius non saturabun-
15 tur pane. * Qui reliqui fuerint ex eo, sepe-
lientur in interitu, & viduæ illius non plo-
16 rabũt. * Si comportauerit quasi terram ar-
gentum, & sicut lutum præparauerit ve-
17 stimenta: * Præparabit quidem, sed iustus
D vestietur illis, & argentum innocens diui-
18 det. * Ædificauit sicut tinea domum suam,
19 & sicut custos fecit vmbraculum. * Diues
cùm dormierit, nihil secum auferet, ape-
20 riet oculos suos, & nihil inueniet. * Ap-
prehendet eum quasi aqua inopia, nocte
21 opprimet eum tempestas. * Tollet eum
ventus vrens & auferet, & velut turbo ra-
22 piet eum de loco suo. * Emittet super eum
& non parcet, de manu eius fugiens fu-
23 giet. * Stringet super eum manus suas, &
sibilabit super illum intuens locum eius.

CAP. XXVIII.

1 * HAbet argẽtum venarum suarum prin-
cipia, & auro locus est in quo constla-
2 tur. * Ferrum de terra tollitur, & lapis lo-
2 lutus calore in æs vertitur. * Tempus po-
fuit tenebris, & vniuersorum finem ipse
consideral. Lapidem quoque caliginis &
4 vmbræ mortis. * Diuidit torrens à populo
peregrinante, eos quos oblitus est pes e-
5 gentis hominis & inuios. * Terra de qua
oriebatur panis, in loco suo igni subuerſa
6 est. * Locus sapphiri lapides eius, & glo-
7 bæ illius aurum. * Semitam ignora-
uit auis, nec intuitus est oculus vulturis.
8 * Non calcauerunt eam filij institorum,
nec pertransiuit per eam læna.
9 * Ad silicem extendit manum suam, sub-
10 uertit à radicibus montes. * In petris ri-
uos excidit, & omne preciosum vidit ocu-
11 lus eius. * Profunda quoque fluuiorum
scrutatus est, & abscondita produxit in lu-
12 cem. * Sapientia verò vbi inuenitur?
13 & quis est locus intelligentiæ? * Nescit
homo precium eius, nec inuenitur in terra
suauiter viuentium.

14 * ἐὰν δὲ πολλοὶ γένωνται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς ζφαγὴν ἔσ-
ονται· ἐὰν δὲ ἀνδράποδα ὦσι περισωθήσονται.
15 * οἱ δὲ περιόντες αὐτοῦ θανάτῳ τελευτήσουσι, κήδεται
δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἐλεήσει.
16 * ἐὰν συναγάγῃ ὥσπερ χοῦν ἀργύριον, ἴσα δὲ πηλῷ ἑ-
17 τοιμάσῃ χρυσίον. * ταῦτα πάντα δίκαιοι περιποιήσ-
ονται, τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ ἀλλότριοι καθέξουσιν·
18 * ἀπέβη δὲ ὁ οἶκος αὐτοῦ ὥσπερ σῆτες, καὶ ὥσπερ δρέμυ-
19 μος ἐποίησεν. * πλουσιεῖ κοιμηθήσεται καὶ οὐ προσθήσει, ὀφθαλ-
μοὺς αὐτοῦ διανοίξει, καὶ οὐκ ἔσται.
20 * συνιλήψεται αὐτὸν ὥσπερ ὕδωρ αἰσθήσεις, νυκτὶ δὲ ἀ-
φέλεται αὐτὸν γνόφος.
21 * ἀναλήψεται αὐτὸν καύσων καὶ ἀπελεύσεται, καὶ
λιμήσει αὐτὸν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ.
22 * καὶ ἐπιρρίψει ἐπ' αὐτὸν καὶ οὐ φείσεται, ἐκ χειρὸς αὐ-
23 τοῦ φυγῇ φεύξεται. * κρότησεν ἐπ' αὐτὸν χεῖρας αὐτοῦ,
καὶ συριεῖ αὐτὸν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ.

κθ.

1 * Ἔστι γὰρ ἀργυρίῳ τόπος ὅθεν γίνεται, τόπος δὲ χρυ-
2 σίῳ ὅθεν ἀνθεῖται. * σίδηρος μὲν γὰρ ἐκ γῆς γίνεται,
χαλκὸς δὲ ἐκ λίθων καταμεῖται.
3 * τάξιν ἔθετο σκότει, καὶ πᾶν πέρας αὐτὸς ἐξακρι-
βάζεται, λίθος σκοτίας καὶ σκιᾶς θανάτου.
4 * διακοπὴν χειμάρρου ἀπὸ κοιλίας, οἱ δὲ παπλανῶν-
μενοι ὁδὸν δικαίαν ἠσθένησαν ἐκ βροτῶν.
5 * γῆ δὲ αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος, ὑπὸ κάτω αὐτῆς
6 ἐστρώθησαν πῦρ. * τόπος σαπφείρου οἱ λίθοι αὐ-
τῆς, καὶ χῶμα χρυσοῦν αὐτῆς τεῦθος.
7 * ὄρνεον οὐκ ἔγνω αὐτὴν πετεινόν. καὶ οὐ παρέβλεψεν αὐ-
τὴν ὀφθαλμὸς γυπός.
8 * οὐκ ἐπάτησαν αὐτὴν υἱοὶ ἀλαζόνων, οὐ παρῆλθεν ἐπ'
9 αὐτὴν λέων. * ἐν ἀκροτόμῳ ἐξέτεινε χεῖρα αὐτοῦ, κα-
τέστρεψε δὲ ἐκ ῥιζῶν ὄρη.
10 * διώρυγας δὲ πολυτρήτους ἔρρηξε, πᾶν δὲ τίμιον εἶδε μὲν ὀφ-
11 θαλμός. * βάθη δὲ ποταμῶν ἀνεκάλυψεν, ἐδείξεν
δὲ αὐτοῦ δύναμιν εἰς φῶς.
12 * ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑρεθῇ, ποῖος δὲ τόπος ἐστὶ τῆ σύ-
13 νεσις; * οὐκ οἶδε βροτὸς οὐδὲν αὐτῆ, οὐδὲ μὴ εὑρεθῇ
ἐν ἀνθρώποις.

" Si multiplicati fuerint filij eius, his qui occidunt gladio erunt, & filij filiorum suorum non saturabuntur pane. " Qui euaserint ex eo, in peste sepelientur, & viduę eius non plorabunt. " Si congregauerit quasi puluerem argentum, & quasi lutum præparauerit vestimenta: " Præparauit enim, sed rustus vestietur, & argentum innocens diuidet. " Aedificauit sicut tinea domum suam, & sicut vmbraculum quod fecit custos pomorum. " Diues dormiet, & non colliget: oculos suos aperiet, & non subsistet. " Apprehendet eum quasi aqua tumultus: nocte transferet eum tempestas. " Tollet eum ventus vrens, & abibit: & sicut turbo rapiet eum de loco suo. " Et proiciet super eum, & non parcet de manu eius fugiens fugiet. " Plaudet super eum manibus, & sibilabit super eum de loco suo.

H Abet enim argentum venam ex qua producitur; & locus auro est in quo conflatur. " Ferrum de terra tollitur, & lapis fusione vertitur in chalybem. " Finem posuit tenebris & omnium fines ipse scrutatur: lapides fortes, vnde exeunt tenebræ & vmbræ mortis. " Diuisit torrentem à loco cultu m rivulos qui obliuioni traditi sunt, ne per eos transeat pes: eleuati sunt, à filiis hominũ translati sunt. " Terra de qua egrediebatur cibus, & sub ea est gehenna, cuius nix frigida conuertitur in similitudinem ignis. " Et paradisus vulgatum est locus, cuius lapides sunt saphiri, & pulueres aurei sunt ei. " Semitam arboris vitæ nulla sciunt auis: nec intuitus est eam oculus vulturis. " Non ambulauerunt in ea filij leonum, nec declinauit ad eam leæna. " Ad silicem extendit manum suam, subuertit à radice montes. " In petris excidit flumina, & omne preciosum videt oculus eius. " De imbribus accingit flumina, & de fenestra occulta producit lumen. " Sapientia autem vbi inuenietur? & vbi est locus prudentiæ? " Nescit homo excellentiam eius, & non inuenitur in terra superborum qui peccant in vita sua.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * Abyssus dicit, Non est in me, & mare
15 loquitur, Non est mecum. * Non dabi-
C tur aurum obrizum pro ea, nec appende-
tur argentum in commutatione eius.
16 * Non conferetur tinctis Indiæ colori-
bus, nec lapidi sardonico preciosissimo,
17 vel saphiro. * Non adæquabitur ei au-
rum vel vitrum, nec commutabuntur pro
18 ea vasa auri: * Excelsa & eminentia non
commemorabuntur comparatione eius.
trahitur autem sapientia de occultis.
19 * Non adæquabitur ei topazius de Æ-
thiopia, nec tinctura mundissimæ compo-
20 nentur. * Vndè ergo sapientia venit? &
quis est locus intelligentiæ?
21 * Abscondita est ab oculis omnium vi-
uentium, volucres quoque cæli latet.
22 * Perditio & mors dixerunt: Auribus
D nostris audiuimus famam eius.
23 * Deus intelligit viam eius, & ipse no-
24 uit locum illius. * * Ipse enim fines mun-
di intuetur, & omnia quæ sub cælo sunt,
25 respicit. * Qui fecit ventis pondus, &
26 aquas appendit in mensura- * Quando
ponebat pluuiis legem, & viam procellis
27 sonantibus: * Tunc vidit illam & enarra-
28 uit, & præparauit, & inuestigauit: * & dixit
homini: Ecce timor Domini ipse est sapie-
tia, & recedere à malo intelligentia.

CAP. XXIX.

1 ADdidit quoque Iob assumens parabo-
lam suam, & dixit: 2 * Quis mihi tri-
buat vt sim iuxta menses pristinos, secun-
dùm dies quibus Deus custodiebat me.
3 * Quando splendebat lucerna eius su-
per caput meum, & ad lumen eius ambu-
4 labã in tenebris. * Sicut fui in diebus ado-
lescentiæ meę, quando secretò Deus erat
5 in tabernaculo meo. * Quando erat omni-
potes mecũ, & in circuitu meo pueri mei.
6 * Quando lauabam pedes meos butyro, &
7 petra fundebat mihi riuos olei. * Quando
procedebam ad portam ciuitatis, & in pla
tea parabant cathedram mihi.

14 * תְּהוֹם אָמַר לֹא בִי־הִיא וְיָם אָמַר אֵין עִמָּדִי׃
15 * לֹא־יִתֵּן סְגוֹר תַּחְתֶּיהָ וְלֹא יִשָּׁקֵל כֶּסֶף
מְחִירָהּ׃
16 * לֹא תֵסָלֶה בִכְתֶם אוֹפִיר בְּשֹׁהַם יָקָר וְסַפִּיר׃
17 * לֹא־יַעַרְכֻנָהּ זָהָב וּזְכוּכִית וְתְמוּרָתָהּ
כְּלִי־פָז׃
18 * רֵאֵמוֹת וְגָבִישׁ לֹא יִזָּכֵר וּמְשֹׁךְ חָכְמָה
מִפְנִינִים׃
19 * לֹא־יַעַרְכֶנָּה פִּטְדַת־כּוּשׁ בְּכֶתֶם טָהוֹר
לֹא תְסֻלָּה׃
20 * וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תָּבוֹא וְאַי זֶה מְקוֹם בִּינָה׃
21 * וְנֶעְלָמָה מֵעֵינֵי כָל־חָי וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה׃
22 * אֲבַדּוֹן וָמָוֶת אָמְרוּ בְאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ שִׁמְעָהּ׃
23 * אֱלֹהִים הֵבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא יָדַע אֶת־מְקוֹמָהּ׃
24 * כִּי־הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט תַּחַת כָּל
הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה׃
25 * לַעֲשׂוֹת לָרוּחַ מִשְׁקָל וּמַיִם תִּכֶּן בְּמִדָּה׃
26 * בַּעֲשׂוֹתוֹ לַמָּטָר חֹק וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז קוֹלוֹת׃
27 * אָז רָאָהּ וַיְסַפְּרָהּ הֵכִינָהּ וְגַם חֲקָרָהּ׃
28 * וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יִרְאַת אֲדֹנָי הִיא חָכְמָה וְסוּר
מֵרַע בִּינָה׃

כט

1 * וַיֹּסֶף אִיּוֹב שְׂאֵת מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר׃
2 * מִי־יִתְּנֵנִי כִירְחֵי־קֶדֶם כִּימֵי אֱלוֹהַּ יִשְׁמְרֵנִי׃
3 * בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עָלַי רֹאשִׁי לְאוֹרוֹ אֵלֶךְ חֹשֶׁךְ׃
4 * כַּאֲשֶׁר הָיֵיתִי בִּימֵי חָרְפִּי בְּסוֹד אֱלוֹהַּ עָלַי אָהֳלִי׃
5 * בְּעוֹד שַׁדַּי עִמָּדִי סְבִיבוֹתַי נְעָרָי׃
6 * בִּרְחֹץ הֲלִיכַי בְּחֶמְאָה וְצוּר יָצוּק עִמָּדִי פַּלְגֵי־
שָׁמֶן׃
7 * בְּצֵאתִי שַׁעַר עָלַי בָּרְחוֹב אָכִין
מוֹשָׁבִי׃

14 * Abyssus dixit, Non est in me, & mare
15 dixit, Non est mecum. * Non dabit con-
clusum aurum pro ea, & non appendetur ar-
gentum commutatio eius. * Et non compor-
16 tabitur auro Ophir in onyche precioso & sap-
17 phiro. * Non adæquabitur ei aurum & vi-
trum, & commutatio eius supellectilia aurea.
18 * Excelsa & sublimia non commemorabun-
tur, & trahe sapientiam super intima.
19 * Non adæquabitur ei topazium Æthiopiæ,
auro puro non comportabitur.
20 * At sapientia vndè inuenta est? qualis autẽ
locus est intellectus? * Latuit omnem ho-
21 minem, & à volatilibus cæli abscondita est.
22 * Perditio & mors dixerunt: Audiuimus
eius gloriam.
23 * Dominus bene constituit eius viã, ipse au-
tem nouit locum eius.
24 * Ipse enim quæ sub cælum totam intuetur,
25 videns quæ in terra: * Omniaque quæ fe-
cit, ventorum pondus, aqueque mensuras
quando fecit.
26 * Hic videns numeravit, & viam in con-
cussione vocis.
27 * Tunc vidit illam, enarravit eam, cùm præ-
parasset inuestigauit.
28 * Dixit autem homini: Ecce pietas est sa-
pientia, at abstinere à malis, est scientia.

CAP. XXIX.

1 ADhuc autem addens Iob, dixit proœmio:
2 * Quis me ponat iuxta mensem ante die-
rum, quibus me Deus custodiuit?
3 * Vt quando splendebat lucerna eius super
caput meum, quando lumine eius ambulabam
in tenebris.
4 * Quando fui in diebus iuuentutis meæ,
quando Dominus speculationem faciebat do-
mus meæ.
5 * Quando fui dimes valdè, in circuitu au-
tem mei pueri mei.
6 * Quando fluebant meæ viæ butyro, at mon-
tes mei fluebant lacte.
7 * Quando exibam diluculò in ciuitatem, in
autem plateis ponebatur mea cathedra.

14 * ἄβυσσός φησιν, οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί· καὶ θάλασσα εἶ-
πεν, οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ.
15 * οὐ δοθήσεται συγκλεισμὸν ἀντ' αὐτῆς, καὶ οὐ σταθήσεται
ἀργύριον ἀντάλλαγμα αὐτῆς.
16 * καὶ οὐ συμβασταχθήσεται) χρυσίῳ ὠφείρ, ἐν ὀνυχὶ πο-
17 μίῳ καὶ σαπφείρῳ. * οὐκ ἰσωθήσεται) αὐτῇ χρυσίον καὶ
ὕαλος· καὶ τὰ ἄλλαγμα αὐτῆ σαθὴ χρυσᾶ.
18 * μετέωρα καὶ γαβὶς οὐ μνησθήσεται, καὶ ἕλκυσον σο-
φίαν ὑπὲρ τὰ ἐσώτατα.
19 * οὐκ ἰσωθήσεται) αὐτῇ τοπάζιον αἰθιοπίας χρυσίῳ κα-
θαρῷ οὐ συμβασταχθήσεται).
20 * ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑρεθη, ποῖός τε τόπος ἐστὶ τῆς συνέ-
21 σεως; * λέληθε πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου, καὶ ἀπὸ πετεινῶν τοῦ
οὐρανοῦ ἐκρύβη. * ἡ ἀπώλεια καὶ ὁ θάνατος εἶ-
παν, ἀκηκόαμεν αὐτῆς τὸ κλέος.
23 * ὁ κύριος οὗ συνέστησεν αὐτῆς τὴν ὁδὸν αὐτὸς οἶδε
τὸν τόπον αὐτῆς.
24 * αὐτὸς γὰρ τὴν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν πᾶσαν ἐφορᾷ· εἰδὼς τὰ ἐν
25 τῇ γῇ, * ποιήματα ἀέπ οίησεν, ἀνέμων σταθμὸν, ὕδα-
τός τε μέτρα ὅτε ἐποίησεν.
26 * ἐξῆς ἰδὼν ἠριθμήσατο, καὶ ὁδὸν ἐν πάγμασι φωνῆς.
27 * τότε εἶδεν αὐτὴν, ἐξηγήσατο αὐτὴν, ἐτοιμάσας
ἐξιχνίασεν.
28 * εἶπεν δὲ ἀνθρώπῳ, ἰδοὺ ἡ θεοσέβεια ἐστὶ σοφία, τὸ δὲ ἀπέ-
χεσθαι ἀπὸ κακῶν ἐστιν ἐπιστήμη.

κθ'.

1 * Ἔτι δὲ προσθεὶς ἰὼβ εἶπε τὴν παροιμίαν,
2 * τίς δώ μοι θείη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν, ὧν με
ὁ θεὸς ἐφύλαξεν;
3 * ὡς ὅτε ἤυγαζ ὁ λύχνος αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς μου, ὅτε
τῷ φωτὶ αὐτοῦ ἐπορευόμην ἐν σκότει.
4 * ὅτε ἤμην ἐν ἡμέραις νεότητός μου, ὅτε ὁ κύριος ἐπι-
σκοπὴν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου.
5 * ὅτε ἤμην ὑλώδης λίαν, κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδές
μου.
6 * ὅτε ἐχέοντό μου αἱ ὁδοὶ βουτύρῳ, τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέον-
το γάλακτι.
7 * ὅτε ἐξεπορευόμην ὀρθὸς ἐν πόλει, ἐν δὲ πλατείαις
ἐτίθετό μου ὁ δίφρος.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Abyssus dixit: Non est apud me: & mare dixit, Non est mecum. " Non dabitur aurum conflatum pro ea, nec appendetur ar-
gentum in commutatione eius. " Non permutabitur pro tinctis coloribus Ophir, nec lapidibus beryllis preciosis & saphiro.
" Non adæquabitur ei aurum & speculum, nec permutabuntur pro ea vasa obrizi. " Smaragdi & gemmę non commemorabuntur,
& attrahio sapientiæ melior est margaritis. " Non adæquabitur ei margarita preciosa quæ venit de Æthiopia: mundis coloribus non
confereturr. " Sapientia autem vndè venit? & quis est locus intelligentiæ? " Et celata est ab oculis omnis viuentis, & ab au-
libus cæli abscondita est. " Domus perditionis & angelus mortis dixerunt, quando data est Israel, auditu nostro audiuimus famam eius.
" Deus intelligit viam eius, & ipse scivit locum eius. " Quoniam ipse fines terræ intuetur, & sub omnibus cælis videt,
" Vt faciat vento pondus, & aquas præparet in mensura. " Dum facit pluuiæ legem, & iter fulguribus quæ currunt cum sonitu.
" Tunc vidit illam, & narrauit eam, cum angelis in principio præparauit eam, & etiam inuestigauit eam. " Et dixit filiis hominum:
Ecce timor Domini est sapientia, & recedere à malo, est intelligentia.

CAP. XXIX.

ET addidit Iob assumens parabolam suam, & ait: * Quis ordinaret me sicut in mensibus antiquis, sicut in diebus quibus Deus
custodiebat me. ' Quando splendere faciebat lucernam suam super caput meum, ad lumen eius ambulabam in tenebris.
* Sicut eram in diebus adolescentiæ meæ, tempore quo secretò erat Deus in tabernaculo meo. ' Dum erat verbum omnipotentis
in auxilium meum in circuitu in diebus adolescentiæ meæ. * Quando lauabam gressus meos butyro, & petra fluebat mihi riuus olei.
' Quando egrediebar ad portam ciuitatis, in platea parabam sedem meam.

תרגום

14 חַתְמָא אֲמַר לָא בְגַוַי הִיא וְיַמָּא אֲמַר לֵית עִמִּי׃ 15 לָא יִתְיְהֵב דְּהַב סְגִין חֲלִיפָתָא וְלָא יִתְקַל סוּמְפָא פִּירְוָנָה׃ 16 לָא יִשְׁתְּלַח
מִשְׁתְּלַח לְרַמְנָן אוֹפִיר בְּבִירוֹלִין יְקִיר וְשַׁבְזִיזָא׃ 17 לָא יִתְעֲרֵיב אוֹפִיר בְּבִירוֹלִין יְקִיר וְשַׁבְזִיזָא׃ 18 סַנְדְּלִין וּבִירוּרִין לָא
יִדְכַּר תַּגָּרָא דְּחָכְמְתָא מִן מַרְגְלִין׃ 19 לָא יִתְעֲרֵיב דְּאִתְיָא מִכּוּשׁ בְּפִטְלִין דָּכֵי לָא יִשְׁתְּלַח׃ 20 וְחָכְמְתָא מִן הָאן הֲיָתִי
וְאָן אֲתַר בִּינְתָא׃ 21 וְכְמָא סְתִירָא מִבְּל דְּחַי וּמֵעוֹפָא דִּשְׁמַיָּא אִישְׁתְּכַח׃ 22 בֵּית אוֹבְדָנָא וּמַלְאַךְ מוֹתָא אֲמָרוּ בְּתְרֵיהֶבָא לְיִשְׂרָאֵל
בְּשְׁמַיָּא שְׁמַעְנָא שְׁמוּעָתֵהּ׃ 23 אֱלָהָא אִתְבְּנֵין אוֹרְחָהּ וְהוּא חָכִים יָת אֲתְרָהּ׃ 24 אֲרוּם הוּא לְסִיפֵי אַרְעָא יְסְתַּכַּל הָוֹוֹת בְּל שְׁמַיָּא
וְחָזֵי׃ 25 לְמֶעְבַּד לְרוּחָא מְתְקָלָא וְסִיאָ אִתְקַן בְּמִשְׁחָתָא׃ 26 בְּמֶעְבְּדֵיהּ לְמִטְרָא קְיָמָא וְאוֹרַח לְחִוְיָן דְּרַחֲשִׁין בְּקָלָא׃ 27 כְּכֵן
חֲזָיֵהּ וְשַׁעֲיֵהּ אַתְקִינֵהּ וְאַף בְּרִיךְ הוּא מִבְּתְרָא וּלְעִדְנָא דְּיֵיתֵי הוּא מְבַתְּרָא וּלְעִדְנָא מִן כְּשֵׁא
בְּיוֹמָא׃ 28 וַאֲמַר לְבַר נַשָּׁא הָא דַחֲלַת יְיָ הִיא חָכְמְתָא וּלְאִתְרְחָקָא מִן בִּישְׁתָּא אִיתְקִין מִן סְכָלְתָּא׃

כט

1 וְאוֹסִיף אִיּוֹב לְמִשְׁל מַתְלֵיהּ וַאֲמַר׃ 2 מָן יְסַדְּרִינִי כְּיַרְחֵי קַדְמָאֵי כְּיוֹמַיָּא דְּאִלָּהָא יִנְטְרִינְנִי׃ 3 בְּד אִנְהֲרִיהּ שְׁרָגֵהּ עֲלַי
רֵישִׁי לְנְהוֹרֵיהּ אֵיזִיל חֲשׁוֹךְ׃ 4 כְּמָא דַהֲוֵיתִי בְּיוֹמֵי חֲרִיפוּתִי בְּסוֹדָן דְּדָרָא אֱלָהָא עֲלַי מַשְׁכְּנִי׃ 5 בְּעוֹד דְּדִין הֲוָה מֵימַר שַׁדַּי בְּסְעָדִי חַזוּר חַזוּר
סְחִיבַי עֻלֵּמַי׃ 6 כְּמִשְׁתַּע אַסְחֵי בְּשִׁמְנָא דְּגִנְבִין וְסִיעָר יְזִיל עִמִּי מְחַפֵּי מַשָּׁה׃
כְּמִפְּקִי חֲדָא עֲלֵי קַרְתָּא בְּפַלְטֵיָא אִתְקִין מְתְבָּתִי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו׃
9 שרים עצרו במלים וכף ישימו לפיהם׃
10 קול נגידים נחבאו ולשונם לחכם דבקה׃
11 כי אזן שמעה ותאשרני ועין ראתה ותעידני׃
12 כי אמלט עני משוע ויתום ולא עזר לו׃
13 ברכת אובד עלי תבא ולב אלמנה ארנן׃
14 צדק לבשתי וילבשני כמעיל וצניף משפטי׃
15 עינים הייתי לעור ורגלים לפסח אני׃
16 אב אנכי לאביונים וריב לא ידעתי אחקרהו׃
17 ואשברה מתלעות עול ומשניו אשליך טרף׃
18 ואמר עם קני אגוע וכחול ארבה ימים׃
19 שרשי פתוח אלי מים וטל ילין בקצירי׃
20 כבודי חדש עמדי וקשתי בידי תחליף׃
21 לי שמעו ויחלו וידמו למו עצתי׃
22 אחרי דברי לא ישנו ועלימו תטף מלתי׃
23 ויחלו כמטר לי ופיהם פערו למלקוש׃
24 אשחק אליהם לא יאמינו ואור פני לא יפילון׃
25 אבחר דרכם ואשב ראש ואשכון כמלך בגדוד באשר אבלים ינחם׃

ל

1 ועתה שחקו עלי צעירים מכני לימים אשר מאסתי אבותם לשית עם כלבי צאני׃
2 גם כח ידיהם למה לי עלימו אבד כלח׃
3 בחסר ובכפן גלמוד הערקים ציה אמש שואה ומשאר׃
4 הקטפים מלוח עלי שיח ושרש רתמים לחמם׃
5 מן גו יגרשו ירועו עלימו כגנב׃

8 Videbant me iuuenes & absondebatur,
9 & senes assurgentes stabant. Principes cef
B sabant loqui, & digitum superponebant
10 ori suo. Vocem suam cohibebant duces,
& lingua eorum gutturi suo adhærebat.
11 Auris audiens beatificabat me, & oculus
12 videns testimoniū reddebat mihi: Eo
liberassem pauperem vociferantem, & pu-
13 pillū cui non esset adiutor. Benedictio pe
G rituri super me veniebat, & cor viduę con
14 solatus sum. Iustitia indutus sum, & ve-
stiui me sicut vestimento, & diademate iu-
15 dicio meo. Oculi fui cæco, & pes claudo
16 Pater eram pauperum, & causam quam
nesciebam, diligentissimè inuestigabam.
17 Conterebam molas iniqui, & de dentibus
18 illius auferebam prædam. Dicebamque
In nidulo meo moriar, & sicut palma mul
19 tiplicabo dies. Radix mea aperta est secus
D aquas, & ros morabitur in messione mea.
20 Gloria mea semper innouabitur, & arcus
21 me in manu mea instaurabitur. Qui me
audiebant, expectabant sententiam, & in-
22 tenti tacebant ad consilium meum.
bis meis addere nihil audebant, & sup il-
23 los stillabat eloquiū meum. Expectabant
me sicut pluuiā, & os suū aperiebant quasi
24 ad imbrem serotinum. Si quando rideba
ad eos, non credebant, & lux vultus mei
25 nō cadebat in terra. Si voluissē ire ad eos,
sedebam primus. cumque sederem quasi
rex circūstante exercitu, eram tamen mœ-
rentium consolator. CAP. XXX.

1 NVnc autem derident me iuniores tem
A pore, quorum nō dignabar patres po-
2 nere cū canibus gregis mei. Quorū virtus
manuum mihi erat pro nihilo, & vita ipsa
3 putabantur indigni. Egestate & fame ste-
riles, qui rodebant in solitudine squallen-
4 tes calamitate & miseria. Et mandebant
herbas & arborum cortices, & radix iuni-
5 perorum erat cibus eorum. Qui de con-
uallibus ista rapientes, cùm singula repe-
rissent, ad ea cum clamore currebant.

חרגום

8 חסו יתי עלימיא ואשתרי וקשישיא קמו וקמו׃ 9 רברבנא כלו למללא ואידא ישוון לפומהון׃ 10 קל ארכונין אשתרי
לישניהון למיהוי דבקן חכים מהון׃ 11 ארום אודנא שמעת אסהרת טב לי ועינא ורחמת ואסהדת עלי׃ 12 ארום אשיזב עניא ורבעי
חסים לא סעיד לה׃ 13 ברכתא דאבדא עלי תיתי ולבא דארמלתא אסבי תשבחתא׃ 14 זכותא לבשת ואלבשנני כפרעלא ומצנפתא
דיני׃ 15 עינין הויתי לסמיא ושוק רגלין לחגירא אנא׃ 16 אבא הויתי לסכינא ושיול לרגלין אנא׃ 17 ועיקרי פחית לפכתי דפיא ומלא
ניכי מפלקל ומבבוי רמיתי ערמה׃ 18 ואסרת עם חוקפי בשרפי אחנניד ויכלא אמני יומיא׃ 19 עיקרי פתיח לסכתי דפיא ומלא
קיטא כחצדי׃ 20 יקרי חדת גבי וקשתי משחלחא בידי׃ 21 סני קבלי ואוריכו השיקתי למללתי׃ 22 בתר פתגמי לא יהנון
אילא ומלתי משפר עלויהון׃ 23 ואורכין כמטרא לוותי וכירחיא דפומהון פתחו אפומהון לאתרעותא׃ 24 ארחך אסתלחון ולא יהבנון וקלקחור
אשיא לא יסתבלון׃ 25 אבתר ארההחון ואיתב כרישיא תיך מהנא ואשתרי תיך מלכא בחילא כמן דאבלין מנחם׃

ל

1 וכען סגחכין עלי זרעו דקרקפי סני ליומיהון דרחקת אבהתהון לשויאה עם כלביא נטרי ענאי׃ 2 לחוד חילא דידיהון למה לי
עלוהון חוכר בוך׃ 3 בחסרנא ובאולצנא כלא ולרוהון ערקין רשיעיא באורע ציא חשוך קרמשא אחר שוחא ודגושחא׃
4 דחלשין הובאי חלף עסבי טיבלא ועיקרי רתמין קוניהון׃ 5 מן שלהביא סחקין מיתבעין עלויהון תיך גנבא׃

8 Videntes me iuuenes absconsi sunt, senes
9 autem omnes steterunt. Adulti autem cessave-
runt loquentes, digitum imponentes super os.
10 At qui audierunt, beatum dixerunt me, &
lingua eorum gutturi suo adhæsit. Quoniam
11 auris audiuit, & beatum dixit me; oculus autē
videns me declinauit. Liberaui enim paupe-
12 rem de manu potentis; & pupillo, cui non erat
adiutor, auxiliatus sum. Benedictio pereuntis
13 super me veniat, os autē viduæ mihi benedixit.
Iustitiam indutus sum, vestitus sum autem iu-
14 dicium sicut diplodem. Oculus fui cæcorum,
pes autem claudorum: Ego fui pater impoten-
15 tum, causam autem quam non sciebam inuestiga-
ui. Contriui autem molas iniquorum, de au-
16 tem mediis dentibus eorum prædam eripui.
Dixi autem: Ætas mea senescet sicut truncus
17 palmæ, multum tempus viuam. Radix mea a-
perta est in aqua, & ros morabitur in messione
18 mea. Gloria mea noua mecum, & arcus meus in
manu eius ambulabit. Qui me audierunt atten
19 debant, tacuerunt autem in meo consilio. Super
autem meum verbum non addiderunt, læti au-
20 tem erant quando illis loquebar. Sicut terra si-
tiens suscipiens imbrem, sic isti meum sermonē.
21 Si ridebam ad eos, non crediderant, & lux
vultus mei non cadebat. Elegi viam eorum,
22 & sedi imperans, & in tabernaculo eram sicut
rex in satellitibus. quemadmodum passionibus
afflictos consolabar.

CAP. XXX.

1 NVnc autem deriserunt me minimi, nunc
bortantur me in parte. quorum contemne-
bam patres eorum, quos non putaui esse dignos
cambus meorum gregum.
2 Et fortitudo manuum ipsorum ad quid
mihi super ipsos periit consummatio:
3 fu egestate & fame sterilis, fugientes ina-
quosam heri pressuram & miseriam.
4 Frangentes auronem in sonante, qui auro
erant eorum cibaria. Inhonorati autem &
5 ubique habiti indigentes omnis boni, & quira-
dices lignorum mandebant, præ fame magna in-
surrexerunt mihi fures.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Videbant me iuuenes & absconde batur: & senes surgebant & erigebant se.
9 Principes cessabant loqui, & manum pone-
bant ori suo.
10 Vocem suam abscondebant duces, & lingua eorum adhærebat palato suo.
11 Quia auris audiens dice-
bat me beatum, & oculus videns testimonium reddebat mihi.
12 Quia liberabam pauperem deprecantem, & pupillum cui non
erat adiutor.
13 Benedictio perituri ad me veniebat, & cor viduæ implebam laude.
14 Iustitiam indutus fui, & vestiui
me sicut pallio & mitra iudicio meo.
15 Oculus eram cæco, & deambulatio pedum claudo eram.
16 Pater fui pauperum, &
causam quam nesciebam scrutabar.
17 Et conterebam molas iniqui, & de dentibus eius proiiciebam prædam.
18 Et dixi: Cum
hoc quam nefciebam scrutabar. Et conterebam molas iniqui, & de dentibus eius proiiciebam prædam. Et dixi: Cum
fortitudine mea in nido meo deficiam; & sicut arena multiplicabo dies.
19 Radix mea aperta erat ad fontes aquarum, & ros mo-
rabitur in messe mea.
20 Gloria mea innouabatur apud me, & arcus meus in manu mea permutabatur.
21 Audiebant me
& expectabant, & tacebant ad consilium meum.
22 Post verbum meum non iterabant, & eis placebat eloquium meum.
Et expectabant me sicut pluuiam, & sicut hortulani qui os suum aperiunt ad imbrem serotinum.
23 Ridebam ad eos & non
credebant, & vultum faciei meæ non intuebantur.
24 Eligebam viam eorum, & sedebam in capite eorum sicut sponsus, & habitabam
sicut rex in exercitu, & sicut ille qui lugentes consolatur.

CAP. XXX.

1 NVnc autem derident me iuniores me diebus, quorum patres abieci vt ponerem eos cum canibus custodientibus oues meas.
2 Verumtamen virtus manuum suarum pro nihilo erat mihi: super eos periit senium.
3 In egestate & fame sine filiis fuerunt fu-
gientes impij in terram desertam & tenebrosam in vespere, in locum calamitatis & miseriæ.
4 Qui euellunt urticas pro herbis in cibum
suum, & radices iunperorum cibus eorum.
5 Ex improuiso eiiciebant, vociferabantur super eos quasi super latronem.

8 ἰδόντες με νεανίσκοι ὑπεκρύβησαν, πρεσβῦται δὲ πάντες
9 ἔστησαν. ἄδρες δὲ ἐπαύσαντο λαλοῦντες, δάκτυλον ἐ-
10 πιτιθέντες τῷ στόματι. ἡ δὲ ἀκούσαντες ἐμακάριζο-
σαν με, ἡ γλῶσα αὐτῶν τῷ λάρυγγι αὐτῶν ἐκολλήθη.
11 ὅτι οὖν ἤκουσε καὶ ἐμακάριζέ με· ὀφθαλμὸς δὲ ἑ-
12 ώρα με ἐξέκλινε. διέσωσα γὰρ πένητα ἐκ χειρὸς δυ-
νάστου καὶ ὀρφανῷ, ᾧ οὐκ ἦν βοηθός, ἐβοήθησα.
13 εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμὲ ἐπέλθοι, στόμα δὲ
14 χήρας με εὐλόγησε. δικαιοσύνην ἐνεδεδύκειν, ἡμ-
15 φιεσάμην δὲ κεφαλὴν ἴσα διπλοΐδι. ὀφθαλμὸς ἦ-
16 μην τυφλῶν, πούς δὲ χωλῶν· ἐγὼ ἤμην πατὴρ ἀ-
δυνάτων, δίκην δὲ οὐκ ἤδειν ἐξιχνίασα.
17 συνέτριψα δὲ μύλας ἀδίκων, ἐκ δὲ μέσων τῶν ὀδόν-
18 των αὐτῶν ἁρπαγμα ἐξεσπασα. εἶπα δέ, ἡ ἡλικία μου
γηράσει ὡσεὶ φοίνικος, πολὺν χρόνον βιώσω.
19 ἡ ῥίζα μου διάνοιξις ὑπὸ ὕδατος, καὶ ὁ δρόσος αὐλι-
20 σθήσεται ἐν τῷ θερισμῷ μου. δόξα μου καινὴ μεθ'
ἐμοῦ, καὶ τὸ τόξον μου ἐν χειρὶ αὐτοῦ πορεύσεται.
21 ἐμοῦ ἀκούοντες προσέχον ἐσώπησαν ἐν τῇ ἐμῇ
22 βουλῇ. ἐπὶ δὲ τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι προσέθεντο, προσ-
εχαρίζοντο δὲ ἐγίνοντο ὁπόταν αὐτοῖς ἐλάλουν.
23 ὡσεὶ γῆ διψῶσα προσεδέχοντό με ὑετόν, οὕτως
ἐβίπτων ἐμοὶ λαλοῦ.
24 ἐὰν γελάσω πρὸς αὐτοὺς οὐ μὴ πιστεύσωσι, καὶ φῶς
25 τοῦ προσώπου μου οὐκ ἀπέπιπτεν. ᾑρελεξάμην ὁδὸν
αὐτῶν, καὶ ἐκάθισα ἀρχων, καὶ κατεσκήνουν ὡσεὶ βα-
σιλεὺς ἐν μονοζώνοις. ὃν τρόπον παθεινὸς παρεκάλουν.

λ'.

1 Νυνὶ δὲ κατεγέλασάν με ἐλάχιστοι, καὶ νεωτέρων
με ἐν μέρει. ὧν ἐξουδενοῦμεν πατέρας αὐτῶν, οὓς οὐκ ἠγη-
σάμην εἶναι ἀξίους κυνῶν τῶν ἐμῶν ποιμνιοφυλάκων.
2 καίτοι ἰσχὺς χειρῶν αὐτῶν τινατί μοι, ἐπ' αὐτοῖς ἀπώ-
3 λετο σωτήρια· ἐν ἐνδείᾳ καὶ λιμῷ ἄγονοι, οἱ
φεύγοντες αὐθέρην ἐσκότους σωροῦ καὶ ταλαιπωρίαν.
4 οἱ ἀπεικλώντες ἅλιμα ἐπὶ ἠχοῦσι, οἵτινες ἅλι-
μα ἦν αὐτοῖς τὰ σῖτα.
5 ἄπιμοι δὲ καὶ πεφωλισμένοι ἐνδεεῖς πάντες ἀγαθῶ,
καὶ οἱ ῥίζας ξύλων ἐμασῶντο τοῦ λιμοῦ μεγάλου ἐπικεί-
σθαι μοι κλέπ[τ]αι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 *In desertis habitabát torrentũ, & in ca-
7 uernis terræ vel sup glareã. *Qui inter hu-
iusce modi lætabantur, & esse sub sentibus
8 delitias cõputabant. *Filij stultorum & ig-
B nobilium, & in terra penitus nõ parentes,
9 *Nunc in eorum canticũ vetsus sum, & fa-
10 ctus sum eis in puerbiũ. *Abominãtur me
& lõge fugiunt à me, & faciẽ meã cõspue-
11 re non verentur. *Pharetrã enim suã ape-
ruit & afflixit me, & frenum posuit in os
12 meum. *Ad dexteram orientis calamitatis
meæ ilicò surrexerunt, pedes meos subuer-
terunt, oppresserunt quasi fluctibus semi-
13 tis suis. *Dissipauerũt itinera mea, insidia-
ti sunt mihi & pualuerunt, & non fuit qui
14 ferret auxiliũ. *Quasi rupto muro & apa-
ianua irruerũt sup me, & ad meas miserias
15 deuoluti sunt. *Redactus sum in nihilum.
Abstulit quasi ventus desideriũ meum, &
C in memetipso marcescit aia mea, & possi-
17 dẽt me dies afflictionis. Nocte os meũ per-
foratur doloribus, & q me comedũt, nõ dor-
18 miunt. *In multitudine eorum cõsumitur
vestimentũ meũ, quasi capitio tunicæ sin-
19 cinxerunt me. *Cõparatus sum luto, & as-
20 similatus sum fauillæ & cineri. *Clamo ad
te, & non exaudies me; sto, & respicis me.
21 *Mutatus es mihi in crudelem, & in duri-
22 tia manus tuæ aduersaris mihi. *Eleuasti
me, & quasi super ventum ponens elisisti
23 me valide. *Scio quia morti trades me, vbi
24 cõstituta est domus omnivienti. *Verun-
D tamen non ad consumptionem eorum e-
mittis manum tuam: & si corruerint, ipse
25 saluabis. *Flebã quondam sup eo qui af-
flictus erat, & compatiebatur anima mea
26 pauperi. *Expectabam bona, & venerunt
mihi mala: præstolabar lucem, & erupe-
27 runt tenebræ. *Interiora mea efferbuerunt
absque vlla requie, præuenerunt me dies
28 afflictionis. *Mœrens incedebã sine furo-
29 re, consurgens, in turba clamabam. *Fra-
ter fui draconum, & socius struthionum.

6 *Quorum domus eorum erant foramina pe-
trarum. *In medio benesonantium clama-
bunt, qui sub sarmentis agrestibus viuebant.
8 *Stultorum filij & ignobilium nomen, & de
9 gloria extincta à terra. *Nunc autem citha-
ra ego sum eorum, & me prouerbium habent.
10 *Abominati sunt autem me recedentes lon-
gè, ab autem facie mea non abstinuerunt sputũ.
11 *Cum aperuisset enim pharetram suam af-
flixit me, & frenum faciei meæ emisit.
12 *Ad dextram germinis insurrexerunt, pe-
des eius extendit, & viam fecit in me semitas
13 perditionis eorum. *Attritæ sunt semitæ
mee, exuit enim meam stolam, sagittis suis ia-
culatus est me. *Vsus est autem me vt vult,
14 in doloribus compactus sum. *Reuertuntur
15 autem mei dolores, abiit mea spes quasi ventus,
& sicut nebula salus mea. *Et nunc in me ef-
16 fundetur anima mea, habent autem me dies do-
lorum. *Nocte autem ossa mea combusta sunt,
17 ai nervi mei dissoluti sunt. *In multa fortitu-
18 dine apprehendit meum vestimentum, sicut cir-
camorale tunicæ meæ circundederunt me:
19 *Reputasti autem me sicut lutum, in terra
& cinere mea pars. *Clamaui autem ad te, &
20 non audis me, steterunt et considerauerunt me.
21 *Insultasti autem mihi crudeliter, manu po-
tenti me verberasti.
22 *Ordinasti autem mihi in doloribus, & eie-
cisti me & salute.
23 *Nouis enim quòd mors me conteret, domus
enim omni mortali terra.
24 *Vtinam enim possem meipsum capere, aut
deprecatus saltem alium, & faciet mihi hoc.
25 *Ego autem super omni impotente fleui, ge-
mui autem videns hominem in necessitatibus.
26 *Ego expectans bona, ecce occurrerunt mihi
malũ dies malorum.
27 *Venter meus efferbuit & non tacebit,
præuenerunt me dies paupertatis.
28 *Gemens ambulo sine furore, steti autem in
congregatione clamans.
29 *Frater fui Sirenum, amicus autem stru-
thionum.

6 *ὧν Ⓐ οἶκοι αὐτῶν ἦσαν τρῶγλαι πετρῶν.
7 *ἀναμέσον δὲ ἠχων βοήσονται, οἱ ὑπὸ φρύγανα ἀ-
γρια διητῶντο. *ἀφρόνων υἱοὶ καὶ ἀτίμων ὄνομα καὶ
κλέος ἐσβεσμένον ἀπὸ γῆς.
9 *νυνὶ δὲ κιθάρα εἰμὶ αὐτῶν, καὶ ἐμὲ ὄρυλλημα ἔ-
10 χουσιν. *ἐβδελύξαντο δέ με ἀποστάντες μακρόθεν,
ἀπὸ δὲ προσώπου μου οὐκ ἐφείσαντο πτύελον.
11 *ἀνοίξας γὰρ φαρέτραν αὐτοῦ ἔκακωσέ με, καὶ χαλι-
νὸν τοῦ προσώπου μου ἐξαπέστειλεν.
12 *ἐπὶ δεξιᾶς βλαστοῦ ἐπανέστησαν, πόδας αὐτοῦ ἐξέτει-
νον, & ὡδοποίησαν ἐπ' ἐμὲ τρίβους ἀπωλείας αὐτῶν.
15 *ἐξετρίβησαν τρίβοι μου, ἐξέδυσε γάρ μου τὴν στο-
λήν, βέλεσιν αὐτοῦ κατεκέντησέ με.
14 *κέχρηταί δέ με ὡς βούλεται, ἐν ὀδύναις πέφυρμαι.
15 *ἀπορρέουσι δέ μοι αἱ ὀδύναι, ὥσπερ μοι ἡ ἐλπὶς ὥ-
σπερ πνεῦμα, καὶ ὥσπερ νέφος ἡ σωτηρία μου.
16 *καὶ νῦν ἐπ' ἐμὲ ἐκχυθήσεται ἡ ψυχή μου, ἔχουσι δέ
17 με ἡμέραι ὀδυνῶν. *νυκτὶ τὰ ὀστᾶ μου συγκέκαυ-
ται, τὰ δὲ νεῦρά μου διαλέλυται.
18 *ἐν πολλῇ ἰσχύι ἐπελάβετό μου τῆς στολῆς, ὥσπερ τὸ πε-
ρίσωμον τοῦ χιτῶνός μου περιέσχον με.
19 *ἤνεσαι δέ μοι σὰπρὸν ἐν γῇ & ἀποδῶ μου ἡ μερίς.
20 *κεκραξάτω ὁ θεός σε καὶ οὐκ ἀκούεις με, ἔστηκαι καὶ
κατανοήσω μου.
21 *ἐπέβης δέ μοι ἀνελεημόνως, χειρὶ κραταιᾷ με ἔμα
22 στίγωσας. *ἔλαβές δέ μοι ἐν ὀδύναις, καὶ ἀπέρρι-
ψάς με ἀπὸ σωτηρίας.
23 *οἶδα γὰρ ὅτι θανάτῳ με ἐκτρίψει οἰκία πάντι θνη-
24 τῷ γῇ. *εἰ γὰρ ὄφελον ἐμαυτὸν διαχεῖ-
ρωσα, ἢ ὅστις εἰς ἕτερον, καὶ ποιήσει μοι τοῦτο.
25 *ἐγὼ ὁ πᾶσι πάντα ἀδυνάτῳ ἐκλαυσα, ἐστενάξα δὲ
ἰδὼν ἀνδρα ἐν πενίαις.
26 *ἐγὼ ἐπέχων ἀγαθοῖς, ἰδοὺ συνήντησάν μοι μᾶλλον
ἡμέραι κακῶν.
27 *ἡ κοιλία μου ἐζέζεσε καὶ οὐ σωπήσεται, προέφθα-
σαν μὲ ἡμέραι πτωχείας.
28 *σκυθρωπάζων ἐπορευόμην ἄνευ θυμοῦ, ἔστηκα δὲ ἐν ἐκλη-
29 σίᾳ ἀκηκοώς. *ἀδελφὸς γέγονα Σειρήνων, ἑταῖρος
δὲ στρουθῶν.

6 *בַּעֲרֻץ נְחָלִים לִשְׁכֹּן חוֹרִי עָפָר וְכֵפִים:
7 *בֵּין שִׂיחִים יִנְהָקוּ תַּחַת חָרוּל יִסָּפָחוּ:
8 *בְּנֵי נָבָל גַּם־בְּנֵי בְלִי־שֵׁם נִכְאוּ מִן־הָאָרֶץ:
9 *וְעַתָּה נְגִינָתָם הָיִיתִי וָאֱהִי לָהֶם לְמָלְאָךְ:
10 *תָּעֲבוּנִי רָחֲקוּ מֶנִּי וּמִפָּנַי לֹא־חָשְׂכוּ רֹק:
11 כִּי־יִתְרִי פִתַּח וַיְעַנֵּנִי וְרֶסֶן מִפָּנַי שִׁלָּחוּ:
12 *עַל־יָמִין פִּרְחַח יָקוּמוּ רַגְלַי שִׁלְּחוּ וַיְסֹלּוּ עָלַי
אָרְחוֹת אֵידָם:
13 *נָתְסוּ נְתִיבָתִי לְהַוָּתִי יָעִילוּ לֹא עֹזֵר לָמוֹ:
14 *כְּפֶרֶץ רָחָב יֹאתָיוּ תַּחַת שֹׁאָה הִתְגַּלְגָּלוּ:
15 *חַתְּפוּ עָלַי בַּלָּהוֹת תִּרְדֹּף כָּרוּחַ נְדִבָתִי וְכָעָב
עָבְרָה יְשׁוּעָתִי:
16 *וְעַתָּה עָלַי תִּשְׁתַּפֵּךְ נַפְשִׁי יֹאחֲזוּנִי יְמֵי
עֹנִי:
17 *לַיְלָה עַצְמַי נִקַּר מֵעָלַי וְעֹרְקַי לֹא יִשְׁכָּבוּן:
18 *בְּרֹב־כֹּחַ יִתְחַפֵּשׂ לְבוּשִׁי כְּפִי כָתְנָתִי יַאַזְרֻנִי:
19 *חֳרָנִי לַחֹמֶר וָאֶתְמַשֵּׁל כָּעָפָר וָאֵפֶר:
20 *אֲשַׁוַּע אֵלֶיךָ וְלֹא תַעֲנֵנִי עָמַדְתִּי וַתִּתְבֹּנֶן בִּי:
21 *תֶּהְפַּךְ לְאַכְזָר לִי בְּעֹצֶם יָדְךָ תִּשְׂטְמֵנִי:
22 *תַּשָּׂאֵנִי אֶל־רוּחַ תַּרְכִּיבֵנִי וְתָמֹגְגֵנִי תּוּשִׁיָּה:
23 כִּי־יָדַעְתִּי מָוֶת תְּשִׁיבֵנִי וּבֵית מוֹעֵד
לְכָל־חָי:
24 *אַךְ לֹא־בְעִי יִשְׁלַח יָד אִם־בְּפִידוֹ לָהֶן שׁוּעַ:
25 *אִם־לֹא בָּכִיתִי לְקֹשֵׁה־יוֹם עָגְמָה נַפְשִׁי
לָאֶבְיוֹן:
26 *כִּי טוֹב קִוִּיתִי וַיָּבֹא רָע וָאֲיַחֲלָה לְאוֹר וַיָּבֹא
אֹפֶל:
27 *מֵעַי רָתְחוּ וְלֹא דֳמּוּ קִדְּמֻנִי יְמֵי עֹנִי:
28 קֹדֵר הָלַכְתִּי בְלֹא חַמָּה קַמְתִּי בַקָּהָל אֲשַׁוַּע:
29 *אָח הָיִיתִי לְתַנִּים וְרֵעַ לִבְנוֹת יַעֲנָה:

תרגום

6 בחקוף פֵּירֵי נַחֲלַיָּא לְמִשְׁרֵי בִּנְקִיקַיָּא דְעַפְרָא וְאַבְנָיָא׃ 7 בֵּינֵי אִלָּנַיָּא נַהֲקִין תְּחוֹת חֵיזֵי סְחִסְנִין׃ 8 בְּנוֵי דְבָקִל עִם בְּנֵי
דְרִשְׁיעַיָּא שְׁתִיקִין מִן אַרְעָא׃ 9 וּכְרוֹן נְבִרְיוּתְהוֹן חֲוֵיתִי לְהוֹן לְשׁוּחְיָא׃ 10 רְחָקוּנִי יְהַדְּקוּ מִנִּי וּמִן קוֹמִי לָא מְנָעוּ רִיקָא׃
קֳדָם שִׁירֵי שְׁרָא וַאֲתִיב יְהִי וְדוּסְתָּה מִן קֳדָמַי פְּשָׁרוּ׃ 12 עַל יְמִינָא כְּחִצְפָּא בְּנֵי הוֹן יְקוֹמוּן רַגְלַי שַׁדַּרוּ וְכִשְׁוּ עֲלַי אוֹרְחֵי תְּבָרְהוֹן׃ 13 אֲתַהֲפָךְ
עֲלַי שְׁבִילֵי לְקַרְעוּתִי מְחַנָּן וְלֵיהּ דְּסָעִיד לְהוֹן׃ 14 כְּהֵקוּף פְּלִיטָה גְּלֵלַי יַמָּא אִתְיַן תְּחוֹת רְגִישָׁא מְהַגְלְגְלִין׃ 15 אִתְהַפַּךְ
עֲלַי רְשָׁעַיָּא לְקָרָעוּתִי מְחַנָּן וְלֵיהּ דְּסָעִיד לְהוֹן׃ 16 וּכְרוֹן עֲלַי מְצַטְעָרָא נַפְשִׁי יְהַדְּנוּנִי יוֹמֵי עֵיקָא׃ 17 בְּלֵילְיָא נְקִרְמִי מֵחֲקָפַיִן
מִנִּי וְדִמְקַיְּמַי לָא שָׁרְיִין׃ 18 בְּסַגְיוּת חֵילָא יְהֵיךְ בֵּישׁ כְּסוּתִי אֲגַב כְּתוֹנִי יְזַרְנַנִי׃ 19 אֲקָנִי בְּמִנְדָּא וְלָא אִתְעֲבֵיד לִי בְּאִלְהוּתָא מְסַיְּעָנִי׃ 20 אִתְהַפַּךְ לְאַכְזָרָא לִי בְּגֵיאוּת יְדָךְ תְּנַסְּבִנַּנִי׃
תַּסְלְנִי לְרֵיחָא תְּרַכְּבִנַּנִי וְתַמְגְּנִי מִן קֳדָמַיִךְ חָכְמְתָא׃ 21 אֲרוּם יְדַעְנָא דְּמוֹתָא תְּהֵיב לִי וּבֵיתָא קִבּוּרְתָא מְזוּמָן לְכָל דְּחַי׃ 22 אֵין לָא בְּכִיתִי לְקַשְׁיָא יוֹמָא עַגְמָא נַפְשִׁי לְמִסְכֵּיבָא
לְאֶבְיוֹנָא׃ 23 כְּעִי אִסְתַּכֵּיתִי וְלֵיהּ בְּחִזְיוֹ דְּמָא אִקְדִּימוּ יַתִּי וּמִסְּיָא אִתְעֲרִיכַת לְקַדָּמוּתִי׃
אִנְשָׁא דְּאִתְרְחִישׁ שִׁמְשָׁא קַמַּהּ בְּקִדְלָא אֶבְעִי׃
אֲנָא הֲוֵיתִי לְדִרְדְּיָא וְחַבְרָא לְבָרְהָ דְּעַשְׁיָא׃

6 In præruptis riuorum torrentium vt habitarent in cauernis pulueris & petrarum. 7 Inter arbores gemebant, & sub sentibus con-
gregabantur. 8 Filij stulti cum filiis idiotarum conterentur de terra. 9 Nunc autem canticum eorum sum, & factus sum eis in
proverbium. 10 Abominati sunt me & longè recesserunt à me, & à facie mea non prohibuerunt sputum. 11 Quoniam vin-
xerunt meum dissoluit, & respondit mihi, & silentium à facie mea soluerunt. 12 Ad dexteram cum impudentia filij eorum surrexe-
runt, pedes meos subuerterunt, & strauerunt super me semitas interitus eorum. 13 Desolauerunt itinera mea, in vltionem mei pro-
fecerunt, & non est qui auxiliaretur eis. 14 Quasi rapiditas dilarationis fluctuum maris veniunt, sub tumultu deuoluuntur.
15 Versus est contra me tumultus, persequeris quasi ventus dominationem meam, & sicut nubes pertransiit salus mea.
16 Nunc autem in memetipso tribulatur anima mea, comprehenderunt me dies afflictionis. 17 In nocte ossa mea perforantur
in me, & qui aduersum me fremunt, non quiescunt. 18 In multitudine virtutis induebatur vestimentum meum: apud tunicam meam
circuigit me. 19 Comparauerunt me luto, & assimilatus sum puluerì & cineri. 20 Deprecor te, & non exaudis me; sto, & non in-
tendis in me. 21 Conuersus es mihi in crudelem, in fortitudine manus tuæ comminatus es mihi. 22 Eleuasti me super ventum,
& elisisti me fecisti, & tabescere fecisti me in scientia. 23 Scio enim quòd morti reduces me, & in domum sepulturæ quę præ-
parata omni viuenti. 24 Veruntamen non in ossa suscitabit plagam suam, si in scabie posuerit super ea emplastrum.
25 Flebam vtique super eum qui mœrens erat in die, compatiebatur anima mea pauperi. 26 Speraui enim bonum, & venit malum; &
expectaui lucem, & venerunt tenebræ. 27 Viscera mea efferbuerunt, & non apparuit in eis sanguis: præuenerunt me dies afflictionis.
28 Denigratus incedebam sine sole, consurgens in turba deprecabar. 29 Frater fui draconibus, & socius filius struthionis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 * עוֹרִי שָׁחַר מֵעָלַי וְעַצְמִי חָרָה מִנִּי־חֹרֶב׃
31 * וַיְהִי לְאֵבֶל כִּנֹּרִי וְעֻגָבִי לְקוֹל בֹּכִים׃

לא

1 * בְּרִית כָּרַתִּי לְעֵינָי וּמַה אֶתְבּוֹנֵן עַל־בְּתוּלָה׃
2 * וּמָה חֵלֶק אֱלוֹהַּ מִמָּעַל וְנַחֲלַת שַׁדַּי מִמְּרוֹמִים׃
3 * הֲלֹא־אֵיד לְעַוֶל וְנֵכֶר לְפֹעֲלֵי אָוֶן׃
4 * הֲלֹא־הוּא יִרְאֶה דְרָכַי וְכָל־צְעָדַי יִסְפּוֹר׃
5 * אִם־הָלַכְתִּי עִם־שָׁוְא וַתַּחַשׁ עַל־מִרְמָה רַגְלִי׃
6 * יִשְׁקְלֵנִי בְמֹאזְנֵי־צֶדֶק וְיֵדַע אֱלוֹהַּ תֻּמָּתִי׃
7 * אִם־תִּטֶּה אֲשֻׁרִי מִנִּי הַדֶּרֶךְ וְאַחַר עֵינַי הָלַךְ לִבִּי וּבְכַפַּי דָּבַק מאום׃
8 * אֶזְרְעָה וְאַחֵר יֹאכֵל וְצִאֲצָאַי יְשֹׁרָשׁוּ׃
9 * אִם־נִפְתָּה לִבִּי עַל־אִשָּׁה וְעַל־פֶּתַח רֵעִי אָרָבְתִּי׃
10 * תִּטְחַן לְאַחֵר אִשְׁתִּי וְעָלֶיהָ יִכְרְעוּן אֲחֵרִין׃
11 * כִּי־הִוא זִמָּה וְהִיא עָוֹן פְּלִילִים׃
12 * כִּי אֵשׁ הִיא עַד־אֲבַדּוֹן תֹּאכֵל וּבְכָל־תְּבוּאָתִי תְּשָׁרֵשׁ׃
13 * אִם־אֶמְאַס מִשְׁפַּט עַבְדִּי וַאֲמָתִי בְּרִבָּם עִמָּדִי׃
14 * וּמָה אֶעֱשֶׂה כִּי־יָקוּם אֵל וְכִי־יִפְקֹד מָה אֲשִׁיבֶנּוּ׃
15 * הֲלֹא־בַבֶּטֶן עֲשָׂנִי עֹשֵׂהוּ וַיְכוֹנְנֵנוּ בָּרֶחֶם אֶחָד׃
16 * אִם־אֶמְנַע מֵחֵפֶץ דַּלִּים וְעֵינֵי אַלְמָנָה אֲכַלֶּה׃
17 * וְאֹכַל פִּתִּי לְבַדִּי וְלֹא־אָכַל יָתוֹם מִמֶּנָּה׃
18 * כִּי מִנְּעוּרַי גְּדָלַנִי כְּאָב וּמִבֶּטֶן אִמִּי אַנְחֶנָּה׃
19 * אִם־אֶרְאֶה אוֹבֵד מִבְּלִי לְבוּשׁ וְאֵין כְּסוּת לָאֶבְיוֹן׃
20 * אִם־לֹא בֵרְכוּנִי חַלָּצָיו וּמִגֵּז כְּבָשַׂי יִתְחַמָּם׃

IOB. Translat. B. Hieronymi

30 * Cutis mea denigrata est super me, & ossa mea aruerunt præ caumate.
31 * Versa est in luctum cithara mea, & organum meum in vocem flentium.

CAP. XXXI.

1 PEpigi fœdus cum oculis meis, vt ne cogitarem quidem de virgine. 2 * Quam enim partem haberet in me Deus desuper, & hæreditatem omnipotens de excelsis?
3 * Nunquid non perditio est iniquo, & alienatio operantibus iniustitiam? 4 * Nonne ipse considerat vias meas, & cunctos gressus meos dinumerat? 5 * Si ambulaui in vanitate, & festinauit in dolo pes meus:
6 * Appendat me in statera iusta, & sciat 7 Deus simplicitatem meam. * Si declinauit gressus meus de via, & si secutus est oculus meus cor meum, & si in manibus meis 8 adhæsit macula: * Seram, & alius comedat, & progenies mea eradicetur.
9 * Si deceptum est cor meum super mu- B liere, & si ad ostium amici mei insidiatus 10 sum, * Scortum alterius sit vxor mea, & 11 super illam incuruentur alij. * Hoc enim nefas est & iniquitas maxima: * Ignis vi- 12 que ad perditionem deuorans, & omnia 13 eradicans genimina. * Si contempse- subire iudicium cum seruo meo & ancilla mea, cùm disceptarent aduersùm me.
14 * Quid enim faciam cùm surrexerit ad iudicandum Deus? & cùm quæsierit, quid 15 respondebo illi? * Nunquid non in vtero fecit me qui & illum operatus est, & formauit me in vulua vnus? * Si negaui quod volebant pauperibus, & oculos viduæ ex- 17 pectare feci. * Si comedi buccellam meam solus, & non comedit pupillus ex ea:
18 * Quia ab infantia mea creuit mecum miseratio, & de vtero matris meæ egredi- 19 est mecum. * Si despexi prætereuntem, eo quòd non habuerit indumentum, & absque operimento pauperem. * Si non bene- 20 dixerunt mihi latera eius, & de vellentibus onium mearum calefactus est.

תרגום

לא

Interp. ex Græc. lxx. IOB. ΙΩΒ. μεθερμήνευσις τῶν ο΄

30 * Cutis mea obtenebrata est valdè, at ossa mea præ ardore.
31 * Euasit in luctum mea cithara, at psalmus meus in fletum mihi.

CAP. XXXI.

1 FOEdus posui oculis meis, & non intelligam super virginem. 2 * Et quid diuisit Deus desuper, & hæreditas sufficientis ex altissimis?
3 * Væ perditio iniquo, et abalienatio facientibus iniquitatem. 4 * Nonne ipse videbit viam meam, & omnes gressus meos enumerabit? 5 * Si autem fui ambulans cum scurris, si autem & festinauit pes meus in dolum.
6 * Appensus sum enim in statera iusta, sciuit autem Dominus iniustitiam meam.
7 * Si declinauit pes meus de via, si autem & oculum secutum est cor meum, si autem & manibus meis tetigi dona. 8 * Seram igitur, & alij comedant, eradicatus autem sim super terram. 9 * Si autem secutum est cor meum mulierem viri alterius, si & insidiator fui ad ostia 10 eius. * Placeat igitur & vxor mea alij, at paruuli mei humlientur.
11 * Furor enim iræ irretentibilis, contaminare viri vxorem.
12 * Ignis enim est comburens in omnibus membris, cui vtique superuenerit à radicibus perdidit. 13 * Si autem & vile habui iudicium serui mei aut ancillæ, disceptantibus illis aduersum me. 14 * Quid enim faciam cùm inquisitionem mei faciet Dominus? si autem & speculationem, quod responsum faciam?
15 * Nunquid non vt & ego factus sum in vtero, & illi facti sunt?
16 * Impotentes autem vsu quemcunque habuerunt non frustrati sunt; viduæ autem oculum non tabefecit. 17 * Si autem & buccellam meam comedi solus, & non pupillum participem feci ex ea. 18 * Quoniam ab adolescentia mea enutriui vt pater, & de vtero matris dedaxi. 19 * Si autem & despexi nudum perentem, & non vestitum: 20 * Impotentes autem fi non benedixerunt mihi; ab autem tonsura agnorum meorum calefacti sunt humeri eorum.

30 * τὸ δέρμα μὲ ἐσκότωται μεγάλως, τὰ δὲ ὀστᾶ μου
31 ἀπὸ καύματος. * ἀπέβησεν εἰς πένθος μὲν ἡ κιθάρα, ὁ δὲ ψαλμός μὲ εἰς κλαυθμὸν ἐμοί.

λα΄.

1 * Διαθήκην ἐθέμην τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τὸ συ-
2 νόσω περὶ παρθένου. * καὶ τί ἐμέρισεν ὁ θεὸς ἀπάνωθεν, καὶ κληρονομία ἱκανοῦ ἐξ ὑψίστων;
3 * οὐαὶ ἀπώλεια τῷ ἀδίκῳ καὶ ἀπαλλοτρίωσις τοῖς ποι-
4 οῦσιν ἀνομίαν. * οὐχὶ αὐτὸς ὄψεται ὁδόν μου, καὶ πάντα τὰ διαβήματά μου ἐξαριθμήσεται;
5 * εἰ δὲ ἤμην πεπορευμένος μὴ γελοιαστῶν· εἰ δὲ καὶ
6 ἔσπευδάκει ὁ πούς μου εἰς δόλον.
7 * ἵσταμαι γὰρ ἐν ζυγῷ δικαίῳ, εἶδε δὲ ὁ κύριος τὴν ἀ-
8 δικίαν μου. * εἰ ἐξέκλινεν ὁ πούς μου ἐκ τῆς ὁδοῦ· εἰ δὲ καὶ τῷ ὀφθαλμῷ ἐπηκολούθησεν ἡ καρδία μου, εἰ δὲ καὶ ταῖς χερσίν μου ἥψαυόν δώρων.
9 * σπείραιμι ἄρα καὶ ἄλλοι φάγοιεσθε, ἀρριζωθῶ δὲ
10 ἐγὼ ὁμοίως ἀπὸ γῆς.
11 * εἰ δὲ ἐξηκολούθησεν ἡ καρδία μου γυναικὶ ἀνδρὸς
12 ἑτέρου, εἰ καὶ ἐγκάθετος ἐχρώμην ἐπὶ θύραις αὐτῆς.
13 * δρέψαι ἄρα καὶ ἡ γυνή μου ἑτέρῳ, τὰ δὲ νήπιά μου
14 ταπεινωθείη. * θυμὸς γὰρ ὀργῆς ἀκαταίσχετος, τὸ μιαίνειν ἀνδρὸς γυναῖκα.
15 * πῦρ γάρ ἐστι καιόμενον ἐπὶ πάντων τῶν μελῶν· οὗ
16 δὲ ἀνῆλθοι ἐκ ῥιζῶν ἀπώλεσεν.
17 * εἰ δὲ καὶ ἐφύλασσε κέντρα θεραπόντες μὲ ἢ θερα-
18 παίνης, κεκομμένων ἀπὸ παιδὸς μὲ.
19 * πῶς ἐποίησεν ἐμὲ ὁ ἐμὲ ποιήσας ὁ κύριος· ἐὰν
20 δὲ καὶ ἐπισκοπῶ, τίνα ἀπόκειται ποιήσω;
21 * ποτε γὰρ οὐχ ὡς καὶ ἐγὼ ἐνόμιζον ἐν σαρκὶ καὶ ὀκεῖ-
22 νοι γεγόνασιν. * ἀδυνάτοι δὲ χρείαν ἐν ποτε εἶχον σὰκ ἀπέτυχον, χήρας δὲ ἐν ὀφθαλμὸν σὰκ ἐξέπιξα.
23 * εἰ δὲ καὶ τὸν ψωμόν μου ἔφαγον μόνος, καὶ οὐχὶ ὀρ-
24 φανῷ μετέδωκα ἐξ αὐτοῦ.
25 * ὅτι ὡς νεότητός μὲ ἐξέτρεφον ὡς πατὴρ, καὶ ἐκ γα-
26 στρὸς μητρὸς ὡδήγησα. * εἰ δὲ καὶ περιεῖδον γυμνὸν ἀπολούμενον, καὶ σὰκ ἠμφίεσα·
27 * ἀδυνάτοι δὲ εἰ μὴ εὐλόγησάν με· ἀπὸ δὲ κουρᾶς ἀ-
28 μνῶν μου ἐθερμάνθησαν ὦμοι αὐτῶν·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Cutis mea denigrata est in me, & os meum combustum est siccitate.
' Et versa est in luctum cithara mea, & organum meum comparatum est voci flentium.

CAP. XXXI.

PEpigi fœdus cum oculis meis, & quid respicerem super virginem? ' Quam enim partem bonam daret mihi Deus desuper, & possessionem omnipotens de cælis excelsis? ' Nonne tribulatio erit superbo: & interitus operantibus iniquitatem? ' Nonne ipse videbit vias meas, & omnes gressus meos numerabit? ' Si ambulaui cum falsitate, & festinauit in solicitudine pes meus:
" Appendat me in statera iustitiæ, vt Deus sciat perfectionem meam. ' Si declinauit gressus meus à via, & secutum est oculos meos cor meum, & manibus meis adhæsit aliqua macula: ' Seram, & altus comedat, & germinationes propaginum mearum eradicentur. ' Si concupiuit cor meum vxorem viri, & si ad ostium amici mei insidiatus fuim, " Dormiat cum alio vxor mea, & super eam incurrent se alij: " Quoniam hoc est fornicatio, & est iniquitas maxima. " Quia ignis est qui vsque ad domum perditionis consumet, & omnes fructus meos eradicabit. " Si abieci iudicium serui mei & ancillæ meæ, quando erat eis contentio mecum:
" Quid enim faciam cùm surrexerit Deus; & quando visitabit, quid respondebo ei? " Nonne qui in ventre fecit me, fecit illum, & præparauit nos in vtero vnus? " Si defui reddere quod volebant pauperes, & oculos viduæ consumere feci. " Et si comedi buccellam panis mei solus, & non comedit pupillus ex eo. " Quoniam ab infantia mea creuere me fecit sicut pater, & de ventre matris duxit me in requiem. " Si viderim nudum eo quòd non habuisset indumentum, & pauperem absque operimento.
" Si non benedixerunt mihi renes eius, & de vellere agnorum meorum calefactus est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * אִם־הֲנִיפוֹתִי עַל־יָתוֹם יָדִי כִּי־אֶרְאֶה בַשַּׁעַר
עֶזְרָתִי׃
22 * כְּתֵפִי מִשִּׁכְמָהּ תִּפּוֹל וְאִזְרֹעִי מִקָּנָהּ תִּשָּׁבֵר׃
23 * כִּי־פַחַד אֵלַי אֵיד אֵל וּמִשְּׂאֵתוֹ לֹא אוּכָל׃
24 * אִם־שַׂמְתִּי זָהָב כִּסְלִי וְלַכֶּתֶם אָמַרְתִּי
מִבְטַחִי׃
25 * אִם־אֶשְׂמַח כִּי־רַב חֵילִי וְכִי־כַבִּיר מָצְאָה יָדִי׃
26 * אִם־אֶרְאֶה אוֹר כִּי יָהֵל וְיָרֵחַ יָקָר הוֹלֵךְ׃
27 * וַיִּפְתְּ בַּסֵּתֶר לִבִּי וַתִּשַּׁק יָדִי לְפִי׃
28 * גַּם־הוּא עָוֹן פְּלִילִי כִּי־כִחַשְׁתִּי לָאֵל
מִמָּעַל׃
29 * אִם־אֶשְׂמַח בְּפִיד מְשַׂנְאִי וְהִתְעוֹרַרְתִּי כִּי־
מְצָאוֹ רָע׃
30 * וְלֹא־נָתַתִּי לְחִטְאִ חִכִּי לִשְׁאֹל בְּאָלָה נַפְשׁוֹ׃
31 * אִם־לֹא אָמְרוּ מְתֵי אָהֳלִי מִי־יִתֵּן מִבְּשָׂרוֹ
לֹא נִשְׂבָּע׃
32 * בַּחוּץ לֹא־יָלִין גֵּר דְּלָתַי לָאֹרַח אֶפְתָּח׃
33 * אִם־כִּסִּיתִי כְאָדָם פִּשָׁעִי לִטְמוֹן בְּחִבְּי עֲוֹנִי׃
34 * כִּי אֶעֱרוֹץ הָמוֹן רַבִּים וּבוּז מִשְׁפָּחוֹת יְחִתֵּנִי
וְאֶדֹם לֹא אֵצֵא פָּתַח׃
35 * מִי יִתֶּן־לִי שֹׁמֵעַ לִי הֵן תָּוִי שַׁדַּי יַעֲנֵנִי וְסֵפֶר
כָּתַב אִישׁ־רִיבִי׃
36 * אִם־לֹא עַל־שִׁכְמִי אֶשָּׂאֶנּוּ אֶעְנְדֶנּוּ
עֲטָרוֹת לִי׃
37 * מִסְפַּר צְעָדַי אַגִּידֵנוּ כְּמוֹ נָגִיד אֶקְרְבֶנּוּ׃
38 * אִם־עָלַי אַדְמָתִי תִזְעָק וְיַחַד תַּלְמֶיהָ יִבְכִּיוּן׃
39 * אִם־כֹּחָהּ אָכַלְתִּי בְלִי־כֶסֶף וְנֶפֶשׁ בְּעָלֶיהָ
הָפָחְתִּי׃
40 * תַּחַת חִטָּה יֵצֵא חוֹחַ וְתַחַת שְׂעֹרָה בָּאְשָׁה תָּמּוּ
דִּבְרֵי אִיּוֹב׃

21 * Si leuaui super pupillum manum meã, etiam cùm viderem me in porta superio-
22 rem, * Humerus meus à iunctura sua cadat, & brachium meum cum suis offi-
23 bus confringatur. * Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum, & pondus eius ferre non potui.
24 * Si putaui aurum robur meum, & ob-
25 rizo dixi fiducia mea. * Si lætatus sum super multis diuitiis meis, & quia plurima
26 reperit manus mea. * Si vidi solem cùm fulgeret, & lunam incedentem clarè.
27 * Et lætatum est in abscondito cor meũ, & osculatus sum manum meam ore meo.
28 * Quæ est iniquitas maxima, & negatio
29 contra Deum altissimum. * Si gaudiũ D sum ad ruinam eius qui me oderat, & exultaui quòd inuenissem eum malum.
30 * Non enim dedi ad peccandum guttam meum, vt expeterem maledicens animam
31 eius. * Si non dixerunt viri tabernaculi mei: Quis det de carnibus eius vt saturemur? * Foris non mansit peregri-
32 nus, ostium meum viatori patuit.
33 * Si abscondi quasi homo peccatum meum, & celaui in sinu meo iniquitatem
34 meam. * Si expaui ad multitudinem nimiam, & despectio propinquorum terruit me, & non magis tacui, nec egressus sum ostium.
35 * Quis mihi tribuat auditorem? vt desiderium meum audiat omnipotens, & librum scribat ipse qui iudicat.
36 * Vt in humero meo portem illum, & circundem illum quasi coronam mihi.
37 * Per singulos gradus meos pronunciabo illum, & quasi principi offeram eum.
38 * Si aduersum me terra mea clamat, & cum ipsa sulci eius deflent.
39 * Si fructus eius comedi absque pecunia, & animam agricolarum eius afflixi:
40 * Pro frumento oriatur mihi tribulus, & pro hordeo spina. Finita sunt verba Iob.

תרגום

21 אין אַרְחֵיקַת עַל יְתָם יְדִי אֲרוּם אֲחֶמִי בְּתָרְעָא סִיעְדִי׃
22 אֲרוּם דְּלָא לְהֵוֵי יְקָר אֲלָהָא וּמִדְּאֲלָהָה לָא אֶסְתַּר׃
23 אֵין אֲחֵנִי אֲרוּם מָנָא שְׁרִירִי וְאֵין בְּסַגְיָא סוּפְקָא יְדִי׃
24 וְשַׁבְּרָת כְּסוּמְרָא לִבִּי וְתִשְׁקָה יְדִי לְפֻמִּי׃
25 לְחוּד הוּא סְרְחָן פָּרִישׁ אֲרוּם כַּרְכְּבָה אֲלָהָא סַרְלָא׃
26 אֵין אֲחֵנִי כַּד חֲזֵית נְהוֹרָא וְסִיהֲרָא זְיוֹנֵהּ קְדָמָךְ׃
27 וְלָא שַׁבְּקָה לְמֵחֲשֵׁי אֲרוּם כַּרְכְּבָה אֲלָהָא סַרְלָא׃
28 אֵין אִתְחֵי בְּתַבְרָא דְּסַגֵּאי וְאֵין אִתְעֲרֵית כַּד אֲשְׁכַּחְנֵהּ בִּישָׁא׃
29 אֵין לָא אֲמָרוּ אֲנָשֵׁי מִשְׁכְּנִי מַן יְהַב בְּשָׂרֵהּ לָא נִשְׂבַּע׃
30 אֵין דְּאִתְּפַח בְּאֵדֶם סְרְחוֹדִי לְמִסְטֵם בְּקִסְמֵי סְרְחָנִי׃
31 אֲרוּם אִתְקְפַּ כַּרְגּוּשָׁא וְכַסִּיר גְּנִיסְתָּא וְתַבְרַנְנִי וְשִׁתְּקַת וְלָא אִפּוּק מְעָלָנָא׃
32 מַן יְהַב עֲלַי וְקַבֵּל מִנִּי וְאֶרְעִינְוֵהִי דְּשִׁרְיָא עֲנָה וְתֵי וְפִטְקָא דְּכְתִיב אֲנָשׁ הָגֶרִי׃
33 כְּמַן אִסְתַּיְתִי אֲחִינָה דְּכִסְתָּא אֲרְכּוּנָא אֲדְרַנְנָה׃
34 אֵין דְּלָה אֲבָלָה בְּלָא כַסְפָּ וְנַפְשָׁא דְּסַרְהָא אַפְּחַח׃
35 מַלֵּי הַנְּפָקְנָא יְפָקוּן סִילְנִי וְחַלְפָ שַׁעֲרָתָא הַמְּמֵי שַׁלִּיטוּ פְּתְגָמֵי אִיּוֹב׃

21 * Si leuaui pupillo manum, confidens quo-
niam multa mihi auxiliatio adest.
22 * Recedat igitur humerus meus à iunctura, at brachium meum à cubito meo confringatur.
23 * Timor enim Domini continuit me, & à
24 captione eius non feram. * Si ordinaui aurum fortitudinem meam, si autem & in la-
25 pide precioso fiduciam habui: * Si autem lætatus sum multis diuitiis mihi existentibus; si autem & in innumerabilibus posui manum meam.
26 * Aut non uidi quidem solem lucentem deficientem, lunam autem defi-
27 cientem: non enim in eis est.
* Et si deceptum est latenter cor meum; si au-
tem & manum meam imponens in ore meo os-
28 culatus sum. * Et hoc nihil igitur iniquitas maxima computetur, quæ mihi mentitus sum coram Domino altissimo.
29 * Si autem & gaudens factus sum ruina inimicorum meorum.
30 * Et dixit cor meum euge, audiat igitur au-
dia mea maledictionem meam. Diuulger autem
31 igitur à populo meo malè affecti us. * Si autem & sæpè dixerunt ancillæ meæ, quis daret nobis de carnibus eius saturari? ualdè me utilis exi-
32 stente: * Foris autem non mor.sbatur peregri-
nus, at ostium meum omni uenienti patuit.
33 * Si autem et cùm peccauerum, inuitè abscon-
di peccatum meum.
34 * Non enim auerti multitudinem turbæ, ut non eloquerer coram eis. si autem & permisi
impotentem exire ostium meum sinu uacuo.
35 * Quis det audientem me, manum autem Domini si non timueram?
36 * Syngraphum autem quod habui contra quempiam in humeris circumponens coronam
37 legebam: * Et si non scindens illud reddidi,
mihi accipiens à debitore.
38 * Si in me aliquando terra gemuit; si autem
39 & sulci eius fleuerunt una.
* Si autem & fortitudinem eius comedi so-
lus sine pretio; si autem et animam domini ter-
re apprehendens afflixi: * Pro tritico igitur
40 egrediatur mihi ortica, pro autem hordeo spina.
Et cessauit Iob à uerbis.

21 * εἰ ἐπῆρα ὀρφανῷ χεῖρα, πεποιθὼς ὅτι πολλή μοι
βοήθεια παρῆν.
22 * ὄνος αἰὴρ ἄρα ὁ ὦμός μου ἀπὸ τῆς κλειδός· ὁ δὲ βρα-
χίων μου ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνός μου συντριβείη.
23 * φόβος γὰρ κυρίου συνέσχε με, καὶ ἀπὸ δὲ λήμματος
24 αὐτοῦ οὐκ ἠσθόμην. * εἰ ἔθαξα χρυσίον ἰσχυρόν μου, εἰ δὲ
καὶ λίθῳ πολυτελεῖ ἐπεποίθησα·
25 * εἰ δὲ καὶ ἠυφράνθην πολλοῦ πλούτου μοι ἁθροισθέν-
τος, εἰ δὲ καὶ ἐπ' ἀναριθμήτοις ἐθέμην χεῖρά μου.
26 * ἦ οὐκ ὁρῶ μὴν ἥλιον τὸν ἀποφαίνοντα ἐκλειπόντα,
σελήνην δὲ φθίνουσαν. οὐ γὰρ ἐπ' αὐτοῖς ἐστι·
27 * καὶ εἰ ἠπατήθη λάθρᾳ ἡ καρδία μου, εἰ δὲ καὶ χεὶρ
ἐμοῦ ἐπέθηκε τῷ στόματί μου ἐφίλησα.
28 * καὶ τοῦτο μοι ἄρα ἀνομία ἡ μεγίστη λογισθείη, ὅτι ἐ-
ψευσάμην ἐναντι κυρίου τοῦ ὑψίστου.
29 * εἰ δὲ ἐπεχάρην ἐχθρόμου πάσαις ἐχθραῖς μου.
30 * καὶ εἶπεν ἡ καρδία μου δεῦτε, ἀκούσαι ἄρα τὰς μυ-
κτὴρας μου. ἐρυθηθείην δὴ ἄρα ἀπὸ λαοῦ μου κα
31 κούμενος. * εἰ δὲ καὶ πολλάκις εἶπον αἱ θεράπαιναί
μου, τίς ἂν δώη ἡμῖν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἐμπλησθῆναι, λίαν
μου χρησιμεύοντος·
32 * ἔξω δὲ οὐκ ηὐλίζετο ξένος, ἡ δὲ θύρα μου πανταχῆ ἐλ-
33 θόντι ἀνέῳγε. * εἰ δὲ ἁμαρτὼν ἀκουσίως ἐκρυψα
τὴν ἁμαρτίαν μου·
34 * ἐφοβούμην γὰρ ὄχλου πολυοχλίαν πλήθους, οὐ μὴ ἐξα-
γορεύσαι ἐνώπιον αὐτῶν. εἰ δὲ καὶ ἔασα ἀδιωάτως ἐξελ-
θεῖν τὴν θύραν μου κόλπῳ κενῷ.
35 * τίς μοι ἀκούσεται μου. χεὶρ δὲ κυρίου εἰ μὴ ἐδε-
δοίκειν;
36 * συγγεγραφὼς δὲ ἰδὼν εἶχον κατά τινος ἐπ' ὤμοις αὐ περι-
εθέμην στέφανον ἀνεγίνωσκον.
37 * καὶ εἰ μὴ ῥήξας αὐτὸν ἀπέδωκα, οὐδὲν λαβὼν πα-
ρὰ χρεωφειλέτου.
38 * εἰ ἐπ' ἐμοὶ ποτὲ ἡ γῆ ἐστέναξεν, εἰ δὲ καὶ οἱ αὔλα-
κες αὐτῆς ἔκλαυσαν ὁμοθυμαδόν.
39 * εἰ δὲ καὶ τὸν ἰσχυρὸν αὐτῆς ἔφαγον μόνος· ἄνευ ἀμοιβῆς·
εἰ δὲ ψυχὴν κυρίου τῆς γῆς ἐκλαβὼν ἐλύπησα·
40 * αὐτὶ πυροῦ ἄρα ἐξέλθοι μοι κνίδη, ἀντὶ δὲ κριθῆς βά-
τος. καὶ ἐπαύσατο Ἰὼβ ῥήμασιν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Si leuaui super pupillum manum meam, cùm viderem in porta auxilium meum. " Humerus meus à scapula sua cadat, & brachium meum à canna sua confringatur. " Quoniam terribilis fuit apud me tertor Dei, & à timore eius non potero fubfiftere. " Si posui in auro spem meam, & obrizo dixi fiduciam meam. " Si lætatus sum quando multiplicatæ sunt diuitiæ meæ, & si in multitudine *earum* plausi manu mea. " Si circuitum solis contemplatus sum cùm illucesceret, & lunam cum splendore incedentem. " Et deceptum est in abscondito cor meum, & osculatum est manum meam os meum. " Est etiam iniquitas maxima, quonam negarem Deum desuper. " Si gauisus sum in intetitu eius qui me oderat, & exultatus sum cùm inuenissiet eum malum. " Et non dimisi vt peccaret palatum meum, vt expeteret mortem animæ suæ. " Si non dixerunt viri tabernaculi mei, quis iuberet vt de carnibus eius non saturaremur? " In platea non manebat peregrinus, ostia mea hospitibus aperiebam. " Si operui sicut Adam peccatum meum, vt absconderem in sinu meo scelus meum. " Quando robotatus sum in tumultu principatus, & contemptibilis familiarum terrebat me, & tacui, & non egrediebatur ostium. " Quis decernit mihi vt exaudiret? ecce desiderium meum est, vt Omnipotens respondeat mihi, & libellum scribat homo contentionis meæ. " Nisi in humero meo portarem illum, & circundarem illum quasi coronam mihi. " Numerum gressuum meorum nunciabo illi, & quasi ad principem munus offeram illi. " Si aduersum me terra mea clamabat, & simul sulci eius flebant. " Si virtutem eius comedi absque argento, & animam domini sui dolore affeci. " Pro tritico egrediantur tribuli, & pro hordeo spinæ. Completa sunt verba Iob.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XXXII.

1 OMiserunt autem tres viri isti respondere Iob, eò quòd iustus sibi videretur. 2 Et iratus indignatusque est Heliu filius Barachel Buzites de cognatione Ram. iratus est autem aduersum Iob, eò quòd iustum se esse diceret coram Deo.

3 Portò aduersum amicos eius indignatus est, eò quòd non inuenissent responsionem rationabilem, sed tantùmodo condemnassent Iob. 4 Igitur Heliu expectauit Iob loquentem, eò quòd seniores essent qui loquebantur. 5 Cùm autem vidisset quòd tres respondere non potuissent, iratus est vehementer. 6 Respondensque Heliu filius Barachel Buzites dixit: Iunior sum tempore, vos autem antiquiores. idcircò demissò capite veritus sum vobis indicare meam sententiam.

7 Sperabam enim quòd ætas prolixior loqueretur, & annorum multitudo doceret sapientiam. 8 Sed, vt video, spiritus est in hominibus, & inspiratio omnipotentis dat intelligentiam. 9 Non sunt longæui sapientes, nec senes intelligunt iudicium. 10 Ideò dicam: Audite me, ostendam vobis etiam ego meam sapientiam.

11 Expectaui enim sermones vestros, audiui prudentiam vestram donec discepatemini sermonibus vestris, 12 & donec putabam vos aliquid dicere, considerabam. Sed, vt video, non est qui posit arguere Iob, & respondere ex vobis sermonibus eius. 13 Ne fortè dicatis: Inuenimus sapientiam, Deus proiecit eum, non homo.

14 Nihil locutus est mihi, & ego non secundùm sermones vestros respondebo illi. 15 Extimuerunt, nec responderunt vltrà, 16 abstuleruntque à se eloquia. 17 Quoniam igitur expectaui, & non sunt locuti, steterunt, nec responderunt vltrà: 18 Respondebo & ego partem meam, & ostendam scientiam meam. 19 Plenus sum enim sermonibus, & coarctat me spiritus vteri mei.

לב

1 וַיִּשְׁבְּתוּ שְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה מֵעֲנוֹת אֶת־
אִיּוֹב כִּי הוּא צַדִּיק בְּעֵינָיו׃
2 וַיִּחַר אַף אֱלִיהוּא בֶן־בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי מִמִּשְׁפַּחַת
רָם בְּאִיּוֹב חָרָה אַפּוֹ עַל־צַדְּקוֹ נַפְשׁוֹ מֵאֱלֹהִים׃
3 וּבִשְׁלֹשֶׁת רֵעָיו חָרָה אַפּוֹ עַל אֲשֶׁר לֹא־מָצְאוּ
מַעֲנֶה וַיַּרְשִׁיעוּ אֶת־אִיּוֹב׃
4 וְאֱלִיהוּ חִכָּה אֶת־אִיּוֹב בְּדְבָרִים כִּי זְקֵנִים הֵמָּה
מִמֶּנּוּ לְיָמִים׃
5 וַיַּרְא אֱלִיהוּא כִּי אֵין מַעֲנֶה בְּפִי שְׁלֹשֶׁת
הָאֲנָשִׁים וַיִּחַר אַפּוֹ׃
6 וַיַּעַן אֱלִיהוּא בֶן־בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי וַיֹּאמַר צָעִיר
אָנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל־כֵּן זָחַלְתִּי וָאִירָא
מֵחַוֹּת דֵּעִי אִתְּכֶם׃
7 אָמַרְתִּי יָמִים יְדַבֵּרוּ וְרֹב שָׁנִים יֹדִיעוּ חָכְמָה׃
8 אָכֵן רוּחַ הִיא בֶאֱנוֹשׁ וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם׃
9 לֹא־רַבִּים יֶחְכָּמוּ וּזְקֵנִים יָבִינוּ מִשְׁפָּט׃
10 לָכֵן אָמַרְתִּי שִׁמְעָה לִּי אַחֲוֶה דֵּעִי אַף־אָנִי׃
11 הֵן הוֹחַלְתִּי לְדִבְרֵיכֶם אֲזִין עַד־תְּבוּנוֹתֵיכֶם
עַד־תַּחְקְרוּן מִלִּין׃
12 וְעַדֵּיכֶם אֶתְבּוֹנָן וְהִנֵּה אֵין לְאִיּוֹב מוֹכִיחַ עוֹנֶה
אֲמָרָיו מִכֶּם׃
13 פֶּן־תֹּאמְרוּ מָצָאנוּ חָכְמָה אֵל יִדְּפֶנּוּ לֹא־
אִישׁ׃
14 וְלֹא־עָרַךְ אֲלַי מִלִּין וּבְאִמְרֵיכֶם לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ׃
15 חַתּוּ לֹא־עָנוּ עוֹד הֶעְתִּיקוּ מֵהֶם מִלִּים׃
16 וְהוֹחַלְתִּי כִּי־לֹא יְדַבֵּרוּ כִּי עָמְדוּ לֹא־עָנוּ עוֹד׃
17 אַעֲנֶה אַף־אֲנִי חֶלְקִי אֲחַוֶּה דֵּעִי אַף־אָנִי׃
18 כִּי מָלֵתִי מִלִּים חֲצִיקַתְנִי רוּחַ בִּטְנִי׃

CAP. XXXII.

1 TAcuerunt autem & tres amici eius amplius contradicere Iob: erat enim Iob iustus coram eis.

2 Iratus est autem Eliu filius Barachiel Buzites de cognatione Aram, Austitidis regionis. iratus est autem aduersum Iob valdè, eò quòd ostendit se iustum coram Domino.

3 Et contra tres autem amicos iratus est valdè, quoniam non potuerunt respondere contraria Iob, & posuerunt ipsum esse impium.

4 Eliu autem expectauit dare responsionem Iob, quoniam seniores eo sunt diebus.

5 Et vidit Eliu quòd non est responsum in ore trium virorum, & iratus est furor eius.

6 Respondens autem Eliu filius Barachiel Buzites dixit: Iunior quidem sum tempore, vos autem estis seniores. idcircò tacui; timens vobis renunciare meam scientiam.

7 Dixi autem, Non tempus est loquens, in multis autem annis non nouerunt sapientiam:

8 Sed spiritus est in hominibus. inspiratio autem omnipotentis quæ docet.

9 Non longæui sunt sapientes, neque seniores norunt iudicium.

10 Idcò dixi: Audite me, & nunciabo vobis quæ noui: auribus percipite mea verba:

11 Dicam enim vobis audientibus vsque quo scrutemini sermones.

12 Et vsque ad vos intelligam: & ecce non fuit ipsi Iob redarguens, respondens eius verba ex vobis.

13 Ne dicatis: Inuenimus sapientiam Domino addentes:

14 Homini autem commisistis loqui talia verba.

15 Timuerunt, non responderunt amplius, antiquos fecerunt ex ipsis sermones.

16 Expectaui, non enim locuti sunt, quoniam steterunt, non responderunt.

17 Respondens autem Eliu, dicit: Rursus loquar:

18 Plenus enim sum verbis, perdit enim me spiritus vteri.

λϐ'.

1 Ησύχασαν δὲ καὶ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ ἔτι αὐτεπεῖν
ἰὼβ, ἦν γὰρ ἰὼβ δίκαιος ἐναντίον αὐτῶν.
2 ὠργίσθη δὲ ἐλιὰ ὁ τοῦ βαραχὴλ ὁ βαζίτης ὃν τῆς συγ-
γενείας ἀράμ, τῆς αὐσίτιδος χώρας. ὠργίσθη δὲ τῷ ἰὼβ
σφόδρα, διότι ἀπέφηνεν ἑαυτὸν δίκαιον ἐναντίον δεσπότου.
3 καὶ κατὰ τῶν τριῶν δὲ φίλων ὠργίσθη σφόδρα, ὅτι οὐκ
ἠδυνάσθησαν ἀποκριθῆναι αὐτοῖς τῷ ἰὼβ, καὶ ἔδοξαν αὐ-
τὸν εἶναι ἀσεβῆ.
4 ἐλιὰς δὲ ὑπέμενεν δοῦναι ἀπόκρισιν ἰὼβ· ὅτι πρεσβύ-
τεροι αὐτοῦ εἰσιν ἡμέρας.
5 καὶ εἶδεν ἐλιὰς ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόκρισις ἐν στόματι τῶν
τριῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ αὐτοῦ.
6 ἀπολαβὼν δὲ ἐλιὰς ὁ βαραχὴλ ὁ βαζίτης εἶπεν,
7 νεώτερος μέν εἰμι τῷ χρόνῳ, ὑμεῖς δὲ ἐστε πρεσβύτε-
ροι. διὸ ἡσύχασα φοβηθεὶς τοῦ ὑμῖν ἀναγεῖλαι τὸν ἐ-
μαυτοῦ πτόημα.
7 εἶπα δέ, οὐχ ὁ χρόνος ἐστὶν ὁ λαλῶν, ἐν πολλοῖς δὲ
ἔτεσιν οὐκ οἶδασι σοφίαν.
8 ἀλλὰ πνεῦμά ἐστιν ἐν βροτοῖς. πνοὴ δὲ παντοκράτο-
ρος ἡ διδάσκουσα.
9 οὐχ οἱ πολυχρόνιοί εἰσι σοφοί, οὐδὲ οἱ γέροντες οἴ-
δασι κρίμα.
10 διὸ εἶπα, ἀκούσατέ μου, καὶ ἀναγγελῶ ὑμῖν ἃ οἶδα.
ἐνωτίζεσθέ μου τὰ ῥήματα.
11 ἕως γὰρ ὑμῶν ἀκουόντων ἄχρι ἑτάσητε λόγους.
12 καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν
παὶ ἰὼβ ἐλέγχων· ἀποκρινόμενος ἀπὸ ῥημάτων ἐξ
ὑμῶν.
13 ἵνα μὴ εἴπητε, εὕρομεν σοφίαν κυρίῳ πεσεῖν ἐμοί,
14 ἀνθρώπῳ δὲ οὐκ ἐπιστρέψατε λαλῆσαι τοιαῦτα ῥή-
ματα.
15 ἐπτοήθησαν οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι, ἐπαλαίωσαν ἐξ
αὐτῶν λόγους.
16 ὑπομένω, οὐ γὰρ ἐλάλησαν, ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἀπε-
κρίθησαν.
17 ἀπολαβὼν δὲ ἐλιὰ λέγει, πάλιν λαλήσω.
18 πλήρης γάρ εἰμι ῥημάτων, ὀλέκει γάρ με τὸ πνεῦμα
τῆς γαστρός.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XXXII.

ET omiserunt tres viri isti respondere Iob, eò quòd esset iustus in oculis suis. 2 Et iratus est furor Elihu filij Barachel Buzites, de cognatione Abraham, contra Iob. iratus est enim furor eius eò quòd iustificasset animam suam magis quàm Deum.
3 Et aduersus tres amicos eius iratus est furor eius, eò quòd non inuenissent responsionem, & condemnassent Iob.
4 Elihu autem expectauit Iob in sermonibus, quoniam ipsi seniores diebus erant illo. 5 Et vidit Elihu quòd non esset responsio in ore trium virorum, & iratus est furor eius.
6 Et respondit Elihu filius Barachel Buzites, & ait: Iumor sum diebus, & vos estis longæui, propterea dubitabam & timebam annunciare scientiam meam vobiscum. 7 Dixi: Diebus loquentur, & multitudine annorum ostendent scientiam. 8 Verumtamen spiritus prophetiæ est in filio hominis, & verbum omnipotentis intelligere facient eos. 9 Non magnifici sunt sapientes, nec series intelligunt iudicium. 10 Propterea dixi Audite me, annunciabo scientiam meam etiam ego. 11 Ecce expectaui sermones vestros, audiui vsque ad intelligentiam verbis eorum donec scrutaremini sermones. 12 Et apud vos intelligebam, & ecce non est qui arguat Iob, nec respondeat verbis eius ex vobis. 13 Ne fortè dicatis: Inuenimus sapientiam, Deus percussit eum, & non homo. 14 Et non direxit ad me sermones, & iuxta verba vestra non respondebo illi. 15 Contriti sunt & non responderunt vltrà, & abstulerunt à se sermones. 16 Et expectaui quoniam non loquebantur, quia tacuerunt, steterunt, & non responderunt vltrà.
17 Respondebo quoque ego partem meam: annunciabo scientiam meam etiam ego.
18 Quoniam plenus sum sermonibus, coarctauit me spiritus ventris mei.

תרגום

לב

1 וּפְסִקוּ תְּלָתָא גַּבְרַיָּא הָאִלֵּין מִלְאֲמַלָּא לְאִיּוֹב מְטוּל דַּהֲוָה זַכֵּי בְּעֵינוֹהִי׃
2 וְתָקֵף רְגָזָא דְּאֱלִיהוּא בַּר בַּרַכְאֵל בּוּזִיָּא מִזַּרְעִית רָם עַל אִיּוֹב מְטוּל דְּלָא אַשְׁכַּח תֵּירוּצָא וְחַיְבוּ
יָת אִיּוֹב׃
3 וְעַל תְּלָתָא חַבְרוֹהִי תָּקֵף רְגָזָא מְטוּל דְּלָא אַשְׁכַּחוּ בְּפוּמְהוֹן תֵּירוּצָא וְחַיְבוּ יָת אִיּוֹב׃
4 וֶאֱלִיהוּא מְחַוֵּן יָת אִיּוֹב בְּמִלַּיָּא אֲרוּם סָבִין הֲווֹ מִנֵּיהּ לְיוֹמִין׃
5 וַחֲזָא אֱלִיהוּא אֲרוּם לֵית תֵּירוּצָא בְּפוּם תְּלָתָא גַּבְרַיָּא תְּקֵפָא רְגָזֵהּ׃
6 וַאֲתִיב אֱלִיהוּא בַּר בַּרַכְאֵל בּוּזִיָּא וַאֲמַר זְעִיר אֲנָא לְיוֹמִין וְאַתּוּן קַשִּׁישִׁין מְטוּל הָכֵנָא אֵיסְתַּפִּיתִי וּדְחֵלִית
מִלְּאוֹדָעָא קֳדָמֵיכוֹן סְבָרָתִי׃
7 אֲמָרִית יוֹמָנִין יְמַלְלוּן וְסַגְיָא שְׁנִין יוֹדְעִין חָכְמְתָא׃
8 לְחַשְׁיָא אִיתַי רוּחָא בִּבְנֵי אֱנָשָׁא וְנִשְׁמְתָא דְּשַׁדַּי תְּבִינִנּוּן׃
9 לָא רַבְרְבִיָּא חַכְמִין וְסָבַיָּא יְכִינוּן דִּינָא׃
10 כֵּן אֲמָרִית קַבֵּל מִנִּי אוֹדָעִנָּא אַף אֲנָא׃
11 הָא אוֹרֵכִית לְפִתְגָמֵיכוֹן אֲצִית עַד בֵּיוֹתְכוֹן עַד דְּתִשְׁתְּכְחוּן מִלָּיָא׃
12 וְעַד לְכוֹן מְחַוֵּי וְהָא לֵית דְּמִנְכוֹן מְחַיֵּב לְאִיּוֹב מְפַרְכֵי מִנְּבוֹן׃
13 דִּילְמָא תֵּימְרוּן אַשְׁכַּחְנָא חָכְמְתָא אֱלָהָא יַתְּבֵהּ לָא גְּבַר׃
14 וְלָא סְדַר לְוָתִי מִלַּיָּא וּכְמֵימְרֵיכוֹן לָא אֲתֵיבְנֵהּ׃
15 אִתְבְּרוּ לָא אֲתִיבוּ תּוּב אִסְתַּלְקוּ מִנְּהוֹן מִלַּיָּא׃
16 וְאוֹרֵכִית אֲרוּם לָא יְמַלְלוּן אֲרוּם יְשַׁתְּקוּן קָמוֹ וְלָא אֲתִיבוּ תּוּב׃
17 אֲתֵיב לְחוּד אֲנָא חוּלְקִי אֲחַוֵּי כַּרְעִי לְחוּד אֲנָא׃
18 אֲרוּם מְלֵיתִי מִלַּיָּא אֲעַקְתַנִּי רוּחָא דְכַרְסִי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 חֻבַּה בִטְנִי כְּיַיִן לֹא יִפָּתֵחַ כְּאֹבוֹת חֲדָשִׁים
יִבָּקֵעַ׃
20 אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי אֶפְתַּח שְׂפָתַי וְאֶעֱנֶה׃
21 אַל־נָא אֶשָּׂא פְנֵי־אִישׁ וְאֵל־אָדָם לֹא
אֲכַנֶּה׃
22 כִּי לֹא יָדַעְתִּי אֲכַנֶּה כִּמְעַט יִשָּׂאֵנִי עֹשֵׂנִי׃

לג

1 וְאוּלָם שִׁמְעָה־נָּא אִיּוֹב מְלָי וְכָל־דְּבָרַי
הַאֲזִינָה׃
2 הִנֵּה־נָא פָּתַחְתִּי פִּי דִּבְּרָה לְשׁוֹנִי בְּחִכִּי׃
3 יְשָׁר־לִבִּי אִמְרֵי יְדַעַת שְׂפָתַי בָּרוּר מִלֵּלוּ׃
4 רוּחַ־אֵל עָשָׂתָנִי וְנִשְׁמַת שַׁדַּי תְּחַיֵּנִי׃
5 אִם־תּוּכַל הֲשִׁיבֵנִי עֲרָכָה לְפָנַי הִתְיַצָּבָה׃
6 הֵן־אֲנִי כְפִיךָ לָאֵל מֵחֹמֶר קָרַצְתִּי גַּם־אָנִי׃
7 הִנֵּה אֵימָתִי לֹא תְבַעֶתְךָ וְאַבְפִּי עָלֶיךָ לֹא יִכְבָּד׃
8 אָךְ אָמַרְתָּ בְאָזְנָי וְקוֹל מִלִּין אֶשְׁמָע׃
9 זַךְ אֲנִי בְלִי־פָשַׁע חָף אֲנֹכִי וְלֹא עָוֹן לִי׃
10 הֵן תְּנוּאוֹת עָלַי יִמְצָא יַחְשְׁבֵנִי לְאוֹיֵב לוֹ׃
11 יָשִׂם בַּסַּד רַגְלַי יִשְׁמֹר כָּל־אָרְחֹתָי׃
12 הֵן־זֹאת לֹא צָדַקְתָּ אֶעֱנֶךָּ כִּי יִרְבֶּה אֱלוֹהַּ
מֵאֱנוֹשׁ׃
13 מַדּוּעַ אֵלָיו רִיבוֹתָ כִּי כָל־דְּבָרָיו לֹא יַעֲנֶה׃
14 כִּי־בְאַחַת יְדַבֵּר־אֵל וּבַשְּׁתַּיִם לֹא יְשׁוּרֶנָּה׃
15 בַּחֲלוֹם חֶזְיוֹן לַיְלָה בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל־אֲנָשִׁים
בְּתַנּוֹמוֹת עַלֵּי מִשְׁכָּב׃
16 אָז יְגַלֶּה אֹזֶן אֲנָשִׁים וּבְמוּסָרָם יַחְתֹּם׃
17 לְהָסִיר אָדָם מַּעֲשֵׂהוּ וְגֵוֶה מִגֶּבֶר יְכַסֶּה׃
18 יַחְשֹׂךְ נַפְשׁוֹ מִבֵּי שָׁחַת וְחַיָּתוֹ מֵעֲבֹר בַּשֶּׁלַח׃
19 וְהוּכַח בְּמַכְאוֹב עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְרִיב עֲצָמָיו אֵתָן׃
20 וְוֵחַמְתּוֹ חַיָּתוֹ לֶחֶם וְנַפְשׁוֹ מַאֲכַל תַּאֲוָה׃

IOB. Transl at. B. Hieronymi.

19 *En venter meus quasi mustum absque
spiraculo quod lagunculas nouas dirum-
20 pit. *Loquar & respirabo paululum, aperiã
21 labia mea & respondebo. *Non accipiam
personam viri, & Deũ homini non æqua-
22 bo. *Nescio enim quàm diu subsistam, &
si post modicum tollat me factor meus.

CAP. XXXIII.

1 *AVdi igitur Iob eloquia mea, & omnes
2 sermones meos auscultra. *Ecce aperui
os meum: loquitur lingua mea in fauci-
3 bus meis. *Simplici corde meo sermones
mei, & scientiam labia mea puram loque-
4 tur. *Spiritus Dei fecit me, & spiraculum
5 omnipotentis viuificauit me. *Si potes
respondemihi, & aduersus faciem meam
6 consiste. *Ecce & me sicut & te fecit Deus,
& de eodem luto ego quoque formatus
7 sum. *Veruntamen miraculum meum
non te terreat, & eloquentia mea non sit
8 tibi grauis. *Dixisti ergo in auribus meis,
9 & vocem verborum tuorum audiui. *Mũ-
dus sum ego & absque delicto immacula-
10 tus, & non est iniquitas in me. *Quia que-
relas in me reperit, ideò arbitratus est me
11 inimicũ sibi. *Posuit in neruo pedes meos,
12 custodiuit omnes semitas meas. *Hoc est
ergo in quo non es iustificatus. Respon-
13 bo tibi, quia maior sit Deus homine. *Ad-
uersus eum cõtendis, quòd non ad omnia
14 verba responderit tibi. *Semel loquitur
Deus, & secundò idipsum non repetit.
15 *Per somnium in visione nocturna,
C quando irruit sopor super homines, &
16 dormiunt in lectulo. *Tunc aperit aures
virorum, & eruditos eos instruit disci-
17 plina: *Vt auertat hominem ab his quæ
18 fecit, & liberet eum de superbia: *Eruens
animam eius à corruptione, & vitam il-
19 lius, vt non transeat in gladium. *Increpat
quoque per dolorem in lectulo, & omnia
20 ossa eius marcescere facit. *Abominabi-
lis ei fit in vita sua panis, & animæ illius
cibus antè desiderabilis.

19 *ἡ γαστήρ μου ὡσεὶ οἶνος ἀσκὸς γλεύκους ζέων διεῤῥηγμένος,
καὶ ὥσπερ φυσητὴς χαλκέως ἐῤῥηγώς.
20 *λαλήσω ἵνα ἀναπαύσωμαι, ἀνοίξας τὰ χείλη.
21 *οὐθρωπον γὰρ οὐ μὴ αἰσχυνθῶ. ἀλλὰ μὴν ἀγ βεβ
22 τὸν ἀμὴ ὑπερχρόν· *οὐ γὰρ ἐπίσταμαι θαυμάσαι πρόσ-
σωπον· εἰ δὲ μή, καὶ ἐμὲ σῆτες ἔδονται.

λγ΄.

1 *Οὐ μὴν δὴ ἀλλὰ ἄκουσον ἰὼβ τὰ ῥήματά μου, καὶ
λαλιάν μου ἐνωτίζου.
2 *ἰδοὺ δὴ ἀνέῳξα τὸ στόμα μου, καὶ ἐλάλησεν ἡ γλῶσσά
3 μου· *καθαρὰ μὲν ἡ καρδία ῥήμασι, σωφρονοῦσι δὲ χει-
4 λέων μου καθαρὰ ἀφιήσει. *πνεῦμα θεῖον τὸ ποιῆ-
σάν με, πνοὴ δὲ παντοκρατόρως ἐστὶν ἡ διδάσκουσά με.
5 *ἐὰν δύνῃ, λόγος μοι ὑπάκουσον, πρόσχες ταῦτα ὑπόμει-
νον, στῆθι κατ' ἐμέ· *καὶγὼ κατὰ σὲ ὁμοίως πλησθεὶς διῤῥήσομαι
6 οὐ γὰρ καὶ ἐγὼ, ὁμοίως διῤῥήσομαι.
7 *ἀγὼ φόβος μου σε οὐ θαμβήσει, οὐδὲ ἡ χείρ μου
8 βαρεῖα ἔσται σοί. *πλὴν εἶπας ἐν ὠσὶ μου. φω-
9 νὴν ῥημάτων σου ἤκουσα. *ὅτι λέγεις, καθαρός
εἰμι χωρὶς ἁμαρτιῶν, ἀμέμπτος δὲ εἰμὶ, οὐδὲ ἐν ἐμοὶ ὑπάρχει
10 *μέμψιν ἣν κατ' ἐμοῦ εὗρεν. ἤγηται δέ με ὥσπερ ὑ-
11 πεναντίον. *ἔθετο δὲ ἐν ξύλῳ μου τὸν πόδα, ἐ-
φύλαξε δὲ τὰς ὁδούς μου πάσας.
12 *πῶς γὰρ λέγεις, δίκαιός εἰμι, καὶ οὐκ ἐπακήκοέ μου;
αἰῶνι γὰρ ἐστὶν ὁ ἐπαινῶ βεβτών.
13 *λέγεις ἢ ὅτι τὸ δικαιοσύνης μου οὐκ ἐπακήκοε παῦ
14 ῥῆμα; *ἐν γὰρ τῷ ἅπαξ λαλῆσαι ὁ κύριος, ἐν δὲ
15 τῷ δευτέρῳ *ἐνυπνίου ἢ ἐν μελέτῃ νυκτερινῇ, ἢ ὡς ὅ-
ταν πίπτῃ θεὸς φόβος ἐπ' ἀνθρώπους. πὶ νυσταγ-
16 μάτων πὶ κοίτης· *τότε ἀνακαλύπτει νοῦν ἀνθρώ-
πων ἐν εἴδει φόβου τοιούτοις αὐτοὺς ἐξεφόβησεν.
17 *ἀποστρέψαι ἀνθρώπου ἐξ ἀδικίας, τὸ δὲ σῶμα αὐ-
τοῦ ἀπὸ πώματος ἐῤῥύσατο.
18 *ἐφείσατο δὲ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀπὸ θανάτου, τὸ μὴ πε-
σεῖν αὐτὸν ἐν πολέμῳ.
19 *πάλιν δὲ ἤλεγξεν αὐτὸν ἐν μαλακίᾳ πὶ κοίτης,
καὶ πᾶν τὸ ὀστῶν αὐτοῦ ἐνάρκησε.
20 *πᾶν δὲ βρωτὸν στόμου αὐτοῦ ἀηδῶς προσδέξεται, τὸ δὲ
ψυχὴ αὐτοῦ βρώσιν πιθυμήσει.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Ecce venter meus sicut vinum nouum quod non habet spiraculum; & sicut lagenæ nouæ, scinditur. " Loquar & refrigerabor in meipso, aperiam labia mea & respondebo. " Non modò accipiam faciem viri, & filium hominis non cognoscam.
" Quoniam nescio cognoscere, quasi modicum tollet me qui fecit me.

CAP. XXXIII.

VEruntamen audi nunc Iob verba mea, & omnes sermones meos ausculta. ' Ecce nunc aperui os meum: locuta est lingua mea
in fasciculis meis. ' Rectitudo cordis mei verbi mea, & labia mea scientiam puram loquuntur. ' Spiritus Dei
fecit me, & verbum omnipotentis sustentauit me. ' Si potes, responde mihi; ordinare coram me & sta. ' Ecce ego, sicut tu es, Deus
de luto exiguo sum etiam ego. ' Ecce timor meus non terreat te, & onus meum non sit tibi graue. ' Veruntamen
dixisti in auribus meis, & vocem verborum audiui dicentis: ' Iustus sum ego absque delicto; mundus ego sum, & non est in me iniquitas.
" Ecce querelas in me reperit, arbitratus est me inimicum sibi. " Posuit in nerno pedes meos, custodit omnes semitas meas.
" Ecce non hoc iustificatus es, quòd respondeam tibi; quia maior est Deus homine. " Quare adnersus eum contendis? quia omnia
verba sua non respondebit. " Quoniam vna vice loquitur Deus, & in secunda non indiget intueri illud. " In somnio per visionem
nocturnam, quando irruit somnus profundus super filios hominum in sopore super lectulo: " Tunc aperit aurem filiorum hominis, & in
eruditione eorum signat. " Vt auferat filium hominis ab opere malo, & superbiam à viro operiat. " Prohibet animam eius à cor-
ruptione, & vitam eius ne transeat per gladium. " Et increpabitur per dolorem in domo lecturi, & in multitudine membrorum eius debi-
lem validi. " Et propter fastidium quod molestum est ei, abominatur spiraculum eius escam, & anima illius cibum desiderabilem.

19 הא כרעיסי חד חמר חדה לא יתפתח הין לגיני חדתין יתבזע׃ 20 אמלל ואיזרח לגרמי אפתח שפוותי ואתיב׃ 21 לא כדין
אסבל ולבר נש לא אשתמודע׃ 22 ארום לא ידעה לאשתמודעא כזעיר אין יסובר יתי דעבד יתי׃

לג

1 וכדם שמע כדין איוב מלי וכל פתגמי אצייה׃ 2 הא כען פתחית פומי וכיל מללה לישני בפומי׃
3 קשיט דיבבי מימרי חכמתא ודעתא דמלי ממללן שפוותי׃ 4 רוחא דאלה עבדה יתי ומיקר שדי תקנוניבני׃
5 אין תכול תתיבניני סדר קדמי אתקנתר׃ 6 כדם אפרחא באדעי וקל מלוא אשפעך׃
7 הא אנא דכותך לאלה מן טינא אתלישת כדם אנא׃ 8 הא איסתי לא תבעתינך וטוקי עלך לא ייקר׃
9 ואני אנא סדליסת סדר שויב אנא ולא מרחנא לי׃ 10 הא חרעוסיתא עלי ישכח יחשבנני לבעל דבבא לה׃
11 ישוי בשיעא רגלי יטיר כל שבילי׃ 12 הא דא לא זכיתת דאתיבנך ארום יתרבר אלה מן כר נש׃
13 ארום במלא אשתא סדלך אלה ותבזיא לא אפטורית למסניה׃ 14 ארום בחדא ממללא אלה ותניינותא לא חזרין׃
15 בחלמא בחזיונא דליליא בד נפלת שיניתא עסקיא על בני נשא ובסקנן ככיבא על ביה מרבעא׃ 16 לסעדי בר נש מעובדא בישא וגיוחנותא מנהון׃
17 בחסכנן ככיבא על ביה מרבעא ויסתעי אפרשי חסוסי׃ 18 יסגע נפשה משחותא חייוי מן לסעבד כשלותא׃
19 מן תוכחא דקשיט לה מרחקא נשמתא מזונא ונפשה סיכלא דגינא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 יֶבֶל בְּשָׂרוֹ מֵרְאִי וְשִׁפּוֹ עַצְמֹתָיו לֹא רֹאָו׃
22 וַתִּקְרַב לַשַּׁחַת נַפְשׁוֹ וְחַיָּתוֹ לַמְמִתִים׃
23 אִם־יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי־אָלֶף
לְהַגִּיד לְאָדָם יָשְׁרוֹ׃
24 וַיְחֻנֵּנוּ וַיֹּאמֶר פְּדָעֵהוּ מֵרְדֶת שָׁחַת מָצָאתִי
כֹפֶר׃
25 רָטְפַשׁ בְּשָׂרוֹ מִנָּעַר יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו׃
26 יֶעְתַּר אֶל־אֱלוֹהַּ וַיִּרְצֵהוּ וַיִּרְאֶה פָנָיו בְּתָרוּעָה
וַיָּשֶׁב לֶאֱנוֹשׁ צִדְקָתוֹ׃
27 יָשַׁר עַל־אֲנָשִׁים וְיֹאמַר חָטָאתִי וְיָשָׁר הֶעֱוֵיתִי
וְלֹא־שָׁוָה לִי׃
28 פָּדָה נַפְשׁוֹ מֵעֲבֹר בַּשָּׁחַת וְחַיָּתוֹ בָּאוֹר תִּרְאֶה׃
29 הֵן כָּל־אֵלֶּה יִפְעַל־אֵל פְּעָמִים שָׁלוֹשׁ עִם־גָּבֶר׃
30 לְהָשִׁיב נַפְשׁוֹ מִשָּׁחַת לֵאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים׃
31 הַקְשֵׁב אִיּוֹב שְׁמַע־לִי הַחֲרֵשׁ וַאֲנִי אֲדַבֵּר׃
32 אִם־יֵשׁ־מִלִּין הָשִׁיבֵנִי דַּבֵּר כִּי חָפַצְתִּי צַדְּקֶךָּ׃
33 אִם־אַיִן אַתָּה שְׁמַע־לִי הַחֲרֵשׁ וַאֲאַלֶּפְךָ חָכְמָה׃

לד

1 וַיַּעַן אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר׃
2 שִׁמְעוּ חֲכָמִים מִלָּי וְיֹדְעִים הַאֲזִינוּ לִי׃
3 כִּי־אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן וְחֵךְ יִטְעַם לֶאֱכֹל׃
4 מִשְׁפָּט נִבְחֲרָה־לָּנוּ נֵדְעָה בֵינֵינוּ מַה־טּוֹב׃
5 כִּי־אָמַר אִיּוֹב צָדַקְתִּי וְאֵל הֵסִיר מִשְׁפָּטִי׃
6 עַל־מִשְׁפָּטִי אֲכַזֵּב אָנוּשׁ חִצִּי בְלִי־פָשַׁע׃
7 מִי־גֶבֶר כְּאִיּוֹב יִשְׁתֶּה־לַּעַג כַּמָּיִם׃
8 וְאָרַח לַחֲבֹרָה עִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן וְלַלֶּכֶת עִם־
אַנְשֵׁי־רָשַׁע׃
9 כִּי־אָמַר לֹא יִסְכָּן־גֶּבֶר בְּרָצוֹתוֹ עִם־אֱלֹהִים׃
10 לָכֵן אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ לִי חָלִלָה לָאֵל מֵרֶשַׁע
וְשַׁדַּי מֵעָוֶל׃

IOB. Translat.B.Hieronymi.

21 * Tabescet caro eius, & ossa quæ tecta
22 fuerant nudabuntur. * Appropinquabit
corruptioni anima eius, & vita illius mor-
23 tiferis. * Si fuerit pro eo angelus loquens
vnus de millibus, vt annunciet hominis
24 æquitatem: * Miserebitur eius, & dicet:
DLibera eum vt non descendat in corrup-
25 tionem, inueni in quo ei propitier. * Con-
sumpta est caro eius à suppliciis, reuerta-
26 tur ad dies adolescentiæ suæ. * Deprecabi-
tur Deum & placabilis erit, & videbit fa-
ciem eius in iubilo, & reddet hominiiusti-
27 tiam suam. * Respiciet homines, & dicet:
Peccaui, & verè deliqui, & vt eram dignus
28 non recepi. * Liberauit animam suam ne
pergeret in interitum, sed viuens lucem
29 videret. * Ecce hæc omnia operatur Deus
30 tribus vicibus per singulos, * Vt reuocet a-
animas eorum à corruptione, & illuminet
31 luce viuentium. * Attende Iob & audi me,
32 tace dum ego loquor. * Si autem habes
quid loquaris, responde mihi. Loquere, vo-
33 lo enim te apparere iustum. * Quod si
non habes, audi me: tace, & docebo te sa-
pientiam.

CAP. XXXIIII.

1 PRonuncians itaque Heliu etiam hæc lo-
2 cutus est. * Audite sapientes verba
3 mea, & eruditi auscultate me. * Auris
enim verba probat, & guttur escas gustu
4 diiudicat. * Iudicium eligamus no-
bis, & inter nos videamus quid sit melius.
5 * Quia dixit Iob; Iustus sum, & Deus
6 subuertit iudicium meum. * In iudi-
cando enim me mendacium est, violenta
sagitta mea absque vllo peccato.
7 * Quis est vir vt est Iob, qui bibit sub-
sannationem quasi aquam?
8 * Qui graditur cum operantibus ini-
quitatem, & ambulat cum viris impiis?
9 * Dixit enim: Non placebit vir Deo,
10 etiam si cucurrerit cum eo.
Bcordati audite me. Absit à Deo impietas,
& ab omnipotente iniquitas.

21 * Quousque putrescant eius carnes, et osten-
22 dat ossa eius vacua. * Appropinquauit autem in
mortem eius anima, at vita eius in inferno.
23 * Si fuerint mille angeli mortiferi, vnus eo-
rum non vulnerabit eum. si cogitauerit corde
24 reuerti ad Dominum, * Renuncietautem homi-
nis suam accusationem, at iniquitatem eius ostен-
dat, resistet vt non cadat ipse in mortem. * Re-
25 uiuescere faciet autem eius corpus, sicut vn-
guentum in pariete, at ossa eius implebit medulla.
26 Glutionem in pariete, at ossa eius implebit medulla.
mollificabit eius carnes sicut paruuli, restituet
autem eum virum factum in hominibus. * De-
precatus autem Dominum & accepta ei erunt,
ingredietur autem vultu puro cum enarratione.
* Reddet autem hominibus iustitiam, posteà tunc
27 accusabit homo ipse seipsum dicens, Qualia con-
feciebam, & non digna scrutatus est me qui
peccaui: * Libera animam meam ne pergat in in-
28 teritum, & vita mea lucem videbit. * Ecce hæc
29 omnia operatur fortis vias tres cum viro. * Sed
liberauit animam meam de morte, vt vita mea
30 in luce laudet eum. * Auribus percipe Iob et au-
di me, obmutesce, & ego sum loquar. * Si est tibi
31 fermo, respondemihi, loquere, volo enim iustum
esse te. * Si autem non, tu audi me: obmutesce, &
33 docebo te sapientiam.

CAP. XXXIIII.

1 RESpondens autem Eliu ait: * Audite me sa-
2 pientes, eruditi auribus percipite bonum.
3 * Quoniã auris sermones probat, & guttur
4 gustat escam. * Iudicium elegimus ipsi, cogno-
scamus in medio ipsorum, quod bonum: * Quo-
5 niam dixit Iob: Iustus sum. Dominus amouit
6 meum iudicium. * Mentitus est autem
iudicio meo, violenta sagitta mea sine iniustitia.
7 * Quis vir vt Iob, bibens subsannatio-
8 nem sicut aquam? * Qui non peccaut ne-
que impius fuit, neque omnino communicauit
cum facientibus iniqua, vt ambularet cum im-
pijs. * Non enim dicas quoniam non erit spe-
9 culatio viri, & speculatio ipsi à Domino.
10 * Ideò prudentes corde audite me, ne mihi
sit coram Domino impium esse, & coram omni-
potente turbasse iustitiam.

IOB.

21 * ἕως δὺ Σαπῶσιν αὐτοῦ αἱ Σάρκες, καὶ ἀποδείξῃ τὰ ὀ-
22 σᾶ αὐτοῦ κενά. * ἤγγισε γὰρ εἰς θάνατον αὐτοῦ ἡ ψυχή,
23 ἡ δὲ ζωὴ αὐτοῦ ἐν ᾅδου. * ἐὰν ὦσι χίλιοι ἄγγελοι θανα-
τηφόροι, εἷς αὐτῶν οὐ μὴ τρώσῃ αὐτόν. ἐὰν νοήσῃ τῇ καρδίᾳ
24 πῖ προσφεύγειν πρὸς κύριον, * ἀναγείλῃ δὲ αὐθρώ-
που τὴν ἑαυτοῦ μέμψιν· τὸν δὲ ἀνομίαν αὐτοῦ δείξῃ, ἀνθέ-
ξεται τοῦ μὴ πεσεῖν αὐτὸν εἰς θάνατον.
25 * ἀναπεύσει δὲ αὐτοῦ τὸ σῶμα, ὥσπερ ἀλοιφὴ μύρου,
τὰ δὲ ὀστᾶ αὐτοῦ ἐμπλήσει μυελοῦ. ἀπαλυνεῖ αὐτοῦ
τὰς Σάρκας ὥσπερ νηπίου, ἀποκαταστήσει δὲ αὐτὸν ἀνθρω-
26 πίνοις ἐν αὐθρώποις. * δεξάμενος δὲ πρὸς κύριον
δόξαν αὐτοῦ ἔσται, εἰσελεύσεται δὲ πρόσωπον καθαρῶσιν
27 ἐξηγορίᾳ. * ἀποδώσει δὲ αὐθρώποις δικαιοσύνην, εἶ-
τα τότε ἀποτεμεῖται δὲ αὐθρωπος αὐτὸς ἑαυτὸν λέγων, οἷα
σωτέλουν, καὶ οὐκ ἄξια ἦν ἃ ἐμοὶ ἠμάρτον·
28 * ζῶόν μου ψυχὴν μὴ τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς διαφθοράν, καὶ
29 ἡ ζωή μου φῶς ὀψεῖ). * ἰδοὺ ταῦτα πάντα ἐργά-
ται ὁ ἰσχυρὸς ὁδοὺς τρεῖς μετ' ἀνδρός.
30 * ἀλλ' ἐρρύσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, ἵνα ἡ
ζωή μου ἐν φωτὶ αἰῶνι αὐτοῦ.
31 * ἐνωτίζου ἰώβ καὶ ἄκουέ μου. κώφευον, καὶ ἐγὼ εἶμι,
32 λαλήσω. * εἰ ἔστι σοι λόγος, ἀπόκειταί μοι· λάλησον,
33 θέλω γὰρ δικαιωθῆναί σε. * εἰ δὲ μή, σὺ ἄκουσόν μου, κώ-
φευον, καὶ διδάξω σε σοφίαν.

λδ'.

1 * Ὑπολαβὼν δὲ ὁ ἐλιὺ λέγει, * ἀκούσατέ μου σοφοί,
2 πεῖραμβροι ἐνωτίζεσθε τὰ καλόν. * ὅτι οὖς λόγους δο-
3 κιμάζει, καὶ λαρυγξ γεύεται βρώσιν.
4 * κρίσιν ἐλόμεθα ἑαυτοῖς, γνῶμεν ἀναμέσον ἑαυτῶν,
5 ὅτι καλόν· * ὅτι εἴρηκεν ἰώβ, δίκαιός εἰμι. ὁ κύριος ἀπῆλ-
6 λαξέ μου τὸ κρίμα. * ἐψεύσατο δὲ τῷ κρίματί μου,
7 βίαιον τὸ βέλος μου ἄνευ ἀδικίας. * τίς ἀνὴρ ὥσπερ
8 ἰώβ, πίνων μυκτηρισμὸν ὥσπερ ὕδωρ * ὃς ἁμαρ-
τῶν μὲ δὲ ἀσεβήσας, οὐδ' ὅλως κοινωνήσας μετ' ποιούντων τὰ
9 ἄνομα τοῦ πορεύεσθαι μετ' ἀσεβῶν. * μὴ γὰρ εἴπῃς ὅτι
οὐκ ἔσται ἐπισκοπὴ ἀνδρός, καὶ ἐπισκοπὴ ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς κυ-
10 ρίου. * διὸ ζωοῦσι καρδίας ἀκούσατέ μου, μὴ μοι εἴη
ἐνώπιον κυρίου ἀσεβῆσαι, καὶ ἐνώπιον παντοκράτορος τα-
ράξαι τὸ δίκαιον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Consumetur caro eius vt non videat, & contrita ossa eius ne appareant. " Et appropinquauit corruptioni anima eius, & spiculatum eius mortiferis. " Si est in eo meritum, præparatur angelus paracletus vnus de millibus accusatoribus, vt annuntiet filio hominis rectitudinem suam. " Et parcet ei, & dicet: Redime eum, ne descendat in corruptionem, inueni redemptionem. " Attenuatur caro eius magis quàm caro pueruli, reuertetur ad dies adolescentiæ suæ. " Orabit coram Deo & placebit ei, & videbit faciem eius in beneplacito, & reddet filio hominis secundùm iustitiam suam. " Dirigetur ad filios hominis, & dicet, Peccaui, & rectum peruerti, & non prodest mihi. " Redemit animam eius ne trancat per gladium, & anima eius in luce excelsa videbit. " Ecce omnia hæc operatur Deus duabus & tribus vicibus cum filio hominis. " Vt reuocet animam eius à corruptione, vt luceat in luce viuentium. " Ausculta Iob, intende mihi: tace, & ego loquar. " Si habes verba responde mihi; loquere, quoniam volo iustificare te. " Si autem non habes, suscipe à me: tace, & docebo te sapientiam. CAP. XXXIIII.

ET respondit Elihu, & ait: ' Audite sapientes verba mea, & scientes auscultate sermones meos. ' Auris enim verba probat, & palatum saporem comedendo. ' Iudicium eligamus nobis, despiciamus inter nos quid sit bonum. ' Quoniam dixit Iob: Iustus sum, & Deus abstulit iudicium meum. ' Propter iudicium meum mendacem faciam filium hominis, qui mittit sagittas absque peccato. ' Quis est vir sicut Iob qui bibit subsannationem sicut aquam? ' Et vadit vt consortium faciat cum operantibus iniquitatem, & vt ambulet cum viris impiis. ' Quoniam dixit: Non proficiet vir in velle suo cum Deo. " Ideò viri sapientes corde attendite ad me, absit à Deo impietas, & ab omnipotente dolus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כִּי פֹעַל אָדָם יְשַׁלֶּם־לּוֹ וּכְאֹרַח אִישׁ יַמְצִאֶנּוּ׃ 11
אַף־אָמְנָם אֵל לֹא־יַרְשִׁיעַ וְשַׁדַּי לֹא יְעַוֵּת מִשְׁפָּט׃ 12
מִי־פָקַד עָלָיו אָרְצָה וּמִי שָׂם תֵּבֵל כֻּלָּהּ׃ 13
אִם־יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֶאֱסֹף׃ 14
יִגְוַע כָּל־בָּשָׂר יַחַד וְאָדָם עַל־עָפָר יָשׁוּב׃ 15
וְאִם־בִּינָה שִׁמְעָה־זֹּאת הַאֲזִינָה לְקוֹל מִלָּי׃ 16
הַאַף שׂוֹנֵא מִשְׁפָּט יַחֲבוֹשׁ וְאִם־צַדִּיק כַּבִּיר תַּרְשִׁיעַ׃ 17
הָאֹמֵר לְמֶלֶךְ בְּלִיַּעַל רָשָׁע אֶל־נְדִיבִים׃ 18
אֲשֶׁר לֹא־נָשָׂא פְנֵי שָׂרִים וְלֹא נִכַּר־שׁוּעַ לִפְנֵי־דָל כִּי־מַעֲשֵׂה יָדָיו כֻּלָּם׃ 19
רֶגַע יָמֻתוּ וַחֲצוֹת לַיְלָה יִגְעֲשׁוּ עָם וְיַעֲבֹרוּ וְיָסִירוּ אַבִּיר לֹא בְיָד׃ 20
כִּי־עֵינָיו עַל־דַּרְכֵי אִישׁ וְכָל־צְעָדָיו יִרְאֶה׃ 21
אֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין צַלְמָוֶת לְהִסָּתֵר שָׁם פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ 22
כִּי לֹא עַל־אִישׁ יָשִׂים עוֹד לַהֲלֹךְ אֶל־אֵל בְּמִשְׁפָּט׃ 23
יָרֹעַ כַּבִּירִים לֹא־חֵקֶר וַיַּעֲמֵד אֲחֵרִים תַּחְתָּם׃ 24
לָכֵן יַכִּיר מַעַבְדֵיהֶם וְהָפַךְ לַיְלָה וְיִדַּכְּאוּ׃ 25
תַּחַת רְשָׁעִים סְפָקָם בִּמְקוֹם רֹאִים׃ 26
אֲשֶׁר עַל־כֵּן סָרוּ מֵאַחֲרָיו וְכָל־דְּרָכָיו לֹא הִשְׂכִּילוּ׃ 27
לְהָבִיא אֵלָיו צַעֲקַת־דָּל וְצַעֲקַת עֲנִיִּים יִשְׁמָע׃ 28
וְהוּא יַשְׁקֵט וּמִי יַרְשִׁיעַ וַיַּסְתֵּר פָּנִים וּמִי יְשׁוּרֶנּוּ וְעַל־גּוֹי וְעַל־אָדָם יָחַד׃ 29
מֵמְלֹךְ אָדָם חָנֵף מִמֹּקְשֵׁי עָם׃ 30
כִּי אֶל־אֵל הֵאָמֵר נָשָׂאתִי לֹא אַחְבֹּל׃ 31

IOB. Translat.B.Hieronymi

11 *Opus enim hominis reddet ei, & iuxta
12 vias singulorum restituet eis. *Vere e-
nim Deus non condemnabit frustrà, nec
omnipotens subuertet iudicium.
13 *Quem constituit alium super terram,
aut quem posuit super orbem quem fa-
14 bricatus est? *Si direxerit ad eum cor
suum, spiritũ illius & flatum ad se trahet.
15 *Deficiet omnis caro simul, & homo in
16 cinerem reuertetur. *Si habes ergo intelle-
ctum, audi quod dicitur, & ausculta ve-
17 cem eloquij mei. *Nunquid qui non a-
mat iudicium sanari potest? & quomodo
18 tu eum qui iustus est in tantum condemnas?
*Qui dicit regi apostata, qui vocat du-
19 ces impios. *Qui non accipit personas
principum, nec cognouit tyrannum cum
C discęptaret contra pauperem. Opus enim
20 manuum eius sunt vniuersi. *Subitò mo-
rientur, & in media nocte turbabuntur po-
puli & pertransibunt, & auferent violen-
21 tum absq; manu. *Oculi enim eius super
vias hominum, & omnes gressus eorum
22 considerat. *Non sunt tenebræ & non
est vmbra mortis, vt abscondantur ibi qui
23 operantur iniquitatem. *Neque enim
vltrà in hominis potestate est, vt veniat
24 ad Deum in iudicium. *Conteret
multos & innumerabiles, & stare faciet a-
25 lios pro eis. *Nouit enim opera eo-
rum, & idcirco inducet noctem, & conte-
26 rentur. *Quasi impios percussit eos,
27 in loco videntium. *Qui quasi de
industria recesserunt ab eo, & omnes vias
28 eius intelligere noluerunt. *Vt peruenire
facerent ad eum clamorem egeni, & audi-
29 ret vocem pauperum. *Ipso enim con-
cedente pacem, quis est qui condemnet?
ex quo absconderit vultum, quis est qui
contempletur eum? & super gentes & su-
30 per omnes homines. *Qui regnare facit
hominem hypocritam propter peccata po-
31 puli. *Quia ergo ego locutus sum ad
Deum, te quoque non prohibebo.

*Sed reddat homini secundùm quod fecit 11
vnusquisque eorum, & in semita viri inue-
niet eum.
*Putat autem Dominum absurda facturum, 12
aut omnipotens conturbabit iudicium qui fecit
terram?
*Quis autem est faciens subcœlestem, et quæ 13
insunt omnia?
*Si enim voluerit continere, & spiritum 14
apud eum detinere, *finietur omnis caro simul. 15
Omnis enim homo in terram redibit, vnde &
formatus est.
*Si autem non admonitus es, audi hæc, au- 16
ribus percipe vocem verborum.
*Vide tu facientem iniqua, & perdentem 17
malos, existentè æternum iustum impium facis?
*Dicens regi, iniquus es, impiissimus princi- 18
pibus. *Qui non veritus est personam hono- 19
rabilis, neque nouit honorem ponere adultis,
mirari personas eorum:
*Vana autem ipsis euenient clamasse & o- 20
rasse virum, vsus est enim iniquè, exclusis im-
potentibus: *Ipse enim conspector est operum 21
hominum, latuit autem illum nihil eorum quæ
faciunt.
*Neque est locus vt abscondantur facien- 22
tes iniqua: *Quoniam non in virum ponet 23
aduersè nam Dominus omnes insicit.
*Qui comprehendit inuestigabilia, glorioſa- 24
que & excellentia, quorum non est numerus.
*Cognoscens eorum opera, & vertet noctem 25
& humiliabuntur.
*Extinxit autem impios, conspicui autem 26
eorum eo. *Quod declinauerunt à lege Dei. 27
iustificationes eius non cognouerunt.
*Vt adduceret ad eum clamorem pauperis, 28
& clamorem egenorum exaudiet.
*Et ipse silentium præbebit, & quis con- 29
demnabit? & abscondet faciem, & quis vide-
bit eum? & super gentem & super hominem
simul: *Qui regnare facit hominem hypo- 30
critam ob difficultatem populi.
*Quoniam ad fortem dicens, Accepi, non 31
aliena bo.

תרגום

22 אָרוּם עוֹבְדֵי בַר נָשׁ יְשַׁלֵּם לֵהּ וּכְאוֹרְחָא דְּגַבְרָא יַשְׁכַּחֲנֵּה׃ 23 בְּרַם בְּקוּשְׁטָא אֲלָהּ לָא יְחַיֵּב וְשַׁדַּי לָא יְקַלְקֵל דִּינָא׃ 24 מַן
פָּקִיד עִלּוֹי לְמֶעְבַּד אַרְעָא וּמַן שַׁוִּי תֵּבֵל כֻּלָּהּ׃ 25 אִין יְשַׁוִּי לְוָתֵהּ לְגַיְסֵהּ רוּחֵהּ וְנִשְׁמְתֵהּ לְוָתֵהּ יְכַנֵּשׁ׃ 26 יִתְגְּזִיר כָּל בִּשְׂרָא כַּחֲדָא וּבַר נָשׁ לְעַפְרָא יְתוּב׃ 27 וְכֵישֵׁר
עַל כֵּן אִם יְדַעְתָּא שְׁמַע דָּא אַצֵּית לְקָל מַלָּי׃ 28 הֲכַרְהֵם דְּשָׂנֵי דִינָא יְחַסַּר וְאַיִן זַכַּאי רַב יְחַיֵּב׃ 29 וְהֵיכַּיר
דְּאָמַר לְמַלְכָּא רְשִׁיעָא חַיְבָא לְאַרְמוֹנִין׃ 30 דְּלָא נְסִיב אַפֵּי רַבְרְבַנַיָּא וְלָא אִסְתְּכִי עַתִּירָא קֳדָם מִסְכֵּנָא אֲרוּם עוֹבְדֵי יְדוֹי כֻּלְּהוֹן׃ 31
קְשִׁטָא יְהוֹחַן סְרוּסֵי כְּפַלְגוּת לֵילְיָא מְתַרְפְּסִין מִצְרָאֵי וְיַעְבְּרוּן וְיַעְדְּרוּן דְּרַנְגֵי לָא בְּחֵיל יָדָא׃ 32 קְטוֹל דְּעֵינוֹי עַל אוֹרְחֵי בְּנֵי נָשָׁא וְכָלְהוֹן פַּסְיָשְׁתְּהוֹן יְחַמֵּי׃ 33 בְּרַם לֵית חֲשׁוֹךְ וְלֵית טוּלָא דְּסַתְרָא תַּמָּן עַבְדֵי חֲשׁוֹכָא לְאִשְׁתְּכָחָא תַּמָּן׃ 34
אֲרוּם לָא עַל גַּבְרָא יְשַׁוֵּי הוֹב לְמֵיזֵל לְדִינָא קֳדָם יְיָ׃ 35 יְהַמְשַׁח סְגִיאֵי נְחִירָא דְּלָא חֲקַר וְיָקִים אָחֳרָנִין תְּחוֹתֵיהוֹן׃ 36 חֲלַף דְּשִׁיעֵי סְפָקִינוּן בְּאֲתַר דְּיַחְמוּן צַדִּיקַיָּא וְיִזְכּוֹן דִּינָא׃ 37
בְּגִין כֵּן יְהוֹדַע סַעֲבְדֵיהוֹן וְהָפַךְ לֵילְיָא וְדַכְּיָא׃ 38 לְאַחֲזָאָה עֲלֵיהוֹן קַבְלָא דְּסַסְגָּנָא וְצַעֲקַתְהוֹן דְּעָנְיֵי שְׁמַע׃ 39
וְהוּא יַשְׁקֵט וּמַן יְחַיֵּב וְיַסְתֵּר אַפּוֹי וּמַן יְסַבְּרִנֵּהּ וְעַל עַמָּא וְעַל כָּל בַּר נָשָׁא כַּחֲדָא׃ 40 מַנְעֵי מַלְכָּא בַּר נָשׁ דִּילְמָא מְסוֹל מַקְלָנָא דִּי בְעַמָּא׃ 41
אֲרוּם לֶאֱלָהּ דְּאָמַר דְּהַיְתַר סוֹבָרָה הוֹבָא עַל עָמָא וְאַל אֶחְבּוֹל׃ 42

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Opera enim filij hominis reddet ei, & iuxta viam viri eueniet ei. " Veruntamen Deus non condemnabit, & omnipotens non pertorquet iudicium. " Quis mandauit ei vt faceret terram, aut quis posuit orbem vniuersum? " Si posuerit ad eum cor suum, spiritum & spiraculum eius ad se collegerit: " Deficiet omnis caro simul, & filius hominis in pulueres dormiet. " Si enim intelligis, audi hoc, ausculta vocem sermonum meorum. " Num verò odio habens iudicium custodietur, & suum iustum magnum reum peraget? " Nunquid congruum est vt dicatur regi, Impius es? Sceleratus, principibus? " Qui non accipit faciem principum, nec agnoscitur magnificus coram paupere, quoniam opera manuum suarum sunt omnes. " In momento mortui sunt Sodomitæ, & media nocte commoti sunt Ægyptij: & pertransibunt & auferentur præfecti absque fortitudine manus. " Quoniam oculi eius super vias filiorum hominum, & omnes gressus eorum videbit. " Non sunt enim tenebræ nec vmbra mortis, vt abscondantur ibi qui operantur iniquitatem. " Quoniam non ponet vltrà super hominem vt vadat ad Deum in iudicium. " Currunt aquæ fluminis quæ multæ sunt in foueas sine fine, & stare facit alias sequentes pro eis. " Propereà nota faciet opera eorum, & conuersa nocte tum conterentur. " Pro impiis percussit eos in loco in quo videbunt iustè, & iustificabunt iudicium. " Eo quòd recesserunt ab eo, & omnes vias eius non intellexerunt. " Vt adducerent ad eum clamorem pauperis, & vociferationem afflictorum exaudiet. " Et ipse requiescere facit, & quis condemnabit? & audiret maiestatem eius, & quis contemplabitur eam? & visitaturus est scelus super populum & super filium hominis simul. " Qui constituit regem filium hominis delatorem propter offendicula quæ sunt in populo. " Num enim potest fieri vt dicas de Deo, Sustinui, non dispergam?

Universidad de Deusto
Biblioteca

32 בִּלְעָדַי אֲחַזֶּה אַתָּה הוֹרֵנִי אִם־עָוֶל פָּעַלְתִּי לֹא
אֹסִיף׃
33 הֵמֵעִמְּךָ יְשֻׁלַּמְנָה כִּי מָאַסְתָּ כִּי־אַתָּה תִבְחַר
וְלֹא־אֲנִי וּמָה־יָדַעְתָּ דַּבֵּר׃
34 אַנְשֵׁי לֵבָב יֹאמְרוּ לִי וְגֶבֶר חָכָם שֹׁמֵעַ לִי׃
35 אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר וְדִבָּרָיו לֹא בְהַשְׂכֵּיל׃
36 אֲבִי יִבָּחֵן אִיּוֹב עַד־נֶצַח עַל־תִּשְׁבֹּרֶת
בְּאַנְשֵׁי־אָוֶן׃
37 כִּי יֹסִיף עַל־חַטָּאתוֹ פֶּשַׁע בֵּינֵינוּ יִסְפֹּק וְיֵרֶב
אֲמָרָיו לָאֵל׃

לה

1 וַיַּעַן אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר׃
2 הֲזֹאת חָשַׁבְתָּ לְמִשְׁפָּט אָמַרְתָּ צִדְקִי מֵאֵל׃
3 כִּי־תֹאמַר מַה־יִּסְכָּן לָךְ מֶה אֹעִיל מֵחַטָּאתִי׃
4 אֲנִי אֲשִׁיבְךָ מִלִּין וְאֶת־רֵעֶיךָ עִמָּךְ׃
5 הַבֶּט שָׁמַיִם וּרְאֵה וְשׁוּר שְׁחָקִים גָּבְהוּ מִמֶּךָּ׃
6 אִם־חָטָאתָ מַה־תִּפְעַל־בּוֹ וְרַבּוּ פְשָׁעֶיךָ מַה־
תַּעֲשֶׂה־לּוֹ׃
7 אִם־צָדַקְתָּ מַה־תִּתֶּן־לוֹ אוֹ מַה מִיָּדְךָ יִקָּח׃
8 לְאִישׁ כָּמוֹךָ רִשְׁעֶךָ וְלִבֶן־אָדָם צִדְקָתֶךָ׃
9 מֵרֹב עֲשֻׁקִים יְזֵעִיקוּ יְשַׁוְּעוּ מִזְּרוֹעַ רַבִּים׃
10 וְלֹא־אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ עֹשָׂי נֹתֵן זְמִרוֹת בַּלָּיְלָה׃
11 מַלְּפָנוּ מִבַּהֲמוֹת־אֶרֶץ וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם
יְחַכְּמֵנוּ׃
12 שָׁם יְצַעֲקוּ וְלֹא יַעֲנֶה מִפְּנֵי גְּאוֹן רָעִים׃
13 אַךְ־שָׁוְא לֹא־יִשְׁמַע אֵל וְשַׁדַּי לֹא יְשׁוּרֶנָּה׃
14 אַף כִּי־תֹאמַר לֹא תְשׁוּרֶנּוּ דִּין לְפָנָיו וְתוֹחַל לוֹ׃
15 וְעַתָּה כִּי־אֵין פָּקַד אַפּוֹ וְלֹא־יָדַע בְּפֶשַׁע מְאֹד׃
16 וְאִיּוֹב הֶבֶל יְפַצֶּה־פִּיהוּ בְּלִי־דַעַת מִלִּין
יְכַבֵּר׃

32 * Si erraui, tu doce me. si iniquitatem
33 locutus sum, vltrà non addam. * Nunquid
à te Deus expetit eam, quia displicuit tu-
bi? Tu enim cœpisti loq, & non ego. quod
34 si quid nosti melius, loquere. * Viri intelli-
gentes loquantur mihi, & vir sapiens au-
35 diat me. * Iob autem stultè locutus est, &
36 verba illius non sonant disciplinam. * Pa-
ter mi, probetur Iob vsque ad finem. Ne
37 desinas ab homine iniquitatis, * qui addi-
dit super peccata sua blasphemiam. Inter
nos interim constringatur, & tunc ad iu-
dicium prouocet sermonibus suis Deum.

CAP. XXXV.

1 * GItur Elihu hæc rursum locutus est:
2 * Nunquid equa videtur tibi tua cogita-
3 tio, vt diceres, Iustior Deo sum? * Dixisti
enim: Non tibi placet quod rectum est,
4 vel quid tibi proderit si ego peccauero?
* Itaque ego respondebo sermonibus tuis,
5 & amicis tuis tecum. * Suspice cælum & in-
B tuere, & contemplare æthera quòd altior
6 te sit. * Si peccaueris, quid ei nocebis? & si
7 multiplicatæ fuerint iniquitates tuæ, quid
facies contra eum? * Porrò si iustè egeris,
quid donabis ei, aut quid de manu tua ac-
8 cipiet? * Homini qui similis tui est nocebit
impietas tua, & filium hominis adiuuabit
9 iustitia tua. * Propter multitudinem ca-
lumniatorum clamabunt, & eiulabunt
10 propter vim brachij tyrannorum. * Et non
C dixit: Vbi est Deus qui fecit me, qui dedit
11 carmina in nocte. * Qui docet nos super
iumenta terræ, & super volucres cæli eru-
12 dit nos. * Ibi clamabunt, & non exaudiet
13 propter superbiam malorum. * Non ergo
D frustrà audiet Deus, & omnipotens cun-
14 cta singulorum intuebitur. * Etiam cùm
dixeris, non considerat, iudicare coram il-
15 lo & expecta eum. * Nunc enim non in-
fert furorem suum, nec vlciscitur scelus
16 valdè. * Ergo Iob frustrà aperit os
suum, & absque scientia verba multi-
plicat.

32 * Sine meipso videbo. tu ostende mihi si iniu-
stitiam operatus sum, non addam:
33 * Nunquid à te soluet eam, quoniam tu ex-
pulisti, quoniam tu eligis, & non ego, & quid
nosti loquere?
34 * Ideò prudentes corde dicent hæc: vir au-
tem sapiens audiuit meum verbum.
35 * Iob autem non in intellectu locutus est, at
verba eius non in scientia.
36 * Veruntamen disce Iob, ne dederis amplius
responsionem, quemadmodum stulti.
37 * Ne addamus super peccatis nostris iniqui-
tas autem in nobis computetur multa loquenti-
bus verba coram Domino.

CAP. XXXV.

1 REspondens autem Eliu ait:
2 * Quid hoc putasti in iudicio. tu quis es?
3 * Quoniam dixisti: Iustus sum coram Do-
mino. quoniam dices: Quid faciam cùm pecca-
uerim? * Ego autem tibi dabo responsum &
4 tribus amicis. * Suspice in cælum & vide,
5 contemplare nebulas quòd altæ à te.
6 * Si peccasti, quid facies? si autem & mul-
ta deliquisti, quid potes facere?
7 * Quoniam igitur iustus es, quid dabis ei,
aut quid de manu tua accipiet?
8 * Viro simili tui impietas tua, & filio ho-
minis iustitia tua.
9 * A multitudine calumniati clamabunt, vo-
ciferabuntur à brachio multorum.
10 * Et non dixit: Vbi est Deus qui fecit me, or-
dinans custodias nocturnas.
11 * Dividens me à quadrupedibus terræ, ab
autem volucribus cæli.
12 * Illic clamabunt & non exaudiet, & ab
13 initia malorum. * Indecentia enim videre non
vult Dominus, ipse enim omnipotens conspe-
ctor est perficientium iniqua:
14 * Et saluabit me. iudicare autem coram eo, si
potes laudare eum vt est.
15 * Et nunc quoniam non est qui consideret
iram suam, & non nouit in delicto valdè.
16 * Et Iob frustrà aperit os suum, in ignoran-
tia verba ponderat.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Præter illud quod ego vidi doce me: si iniquitatem feci, non adiiciam. " Num quod tecum est restituet ei, quia asperna-
tus es? eligis enim, & non ego: & si quid scis, eloquere. " Viri sapientes corde dicant mihi, & vir sapiens audiat me.
" Iob non in scientia loquitur, & verba illius non sunt cum intellectu. " Pater mi qui es in cælis probetur Iob vsque in
finem propter cunctationem in viris iniquitatis. " Quoniam addet super peccatum suum præuaricationem, inter nos conplo-
dit, & multiplicat verba sua coram Deo.

CAP. XXXV.

ET respondit Elihu & ait: * Nunquid hoc cogitasti ad iudicium, Ioecutus es, Iustior Deo sum? * Dixisti enim: Quid proderit
tibi, & quid vtilitatis erit à peccato meo? * Ego respondebo tibi verba & sociis qui tecum sunt. * Aspice cælos & vide,
& contemplare æthera, quoniam celsiora te sunt. * Si peccasti, quid facies contra eum? & si multiplicatæ sunt præuaricationes
tuæ, quid facies ei? * Si iustus es, quid dabis ei, aut quid de manu tua accipiet? * Viro qui similis est tui iniquitas
tua est, & filio hominis iusto iustitia tua. * Propter multitudinem calumniatorum clamant: deprecabuntur propter fœtitudi-
nem brachij principum. " Et non dixit: Vbi est Deus qui fecit me, ante cuius conspectum angeli excelli ordinant laudem in noctes
" Qui docet nos præ iumentis terræ, & præ auibus cæli sapientes nos efficit. " Ibi clamant, & non respondet propter fu-
perbam malignantium. " Attamen iniquitatem non audiet Deus, & omnipotens non intuebitur eam. " Vtique enim
dixit: Non intuebitur eum: indica coram illo, & spera in eo. " Et nunc perinde ac si non fuisset, visitabit furore suo, & nesciuit
multiplicare animi. " Iob enim in vanum aperit os suum, absque scientia verba multiplicat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

לו

1 וַיֹּסֶף אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר׃
2 כַּתֵּר־לִי זְעִיר וַאֲחַוְּךָ כִּי־עוֹד לָאֱלוֹהַּ מִלִּים׃
3 אֶשָּׂא דֵעִי לְמֵרָחוֹק וְלְפֹעֲלִי אֶתֵּן צֶדֶק׃
4 כִּי־אָמְנָם לֹא־שֶׁקֶר מִלָּי תְּמִים דֵּעוֹת עִמָּךְ׃
5 הֵן־אֵל כַּבִּיר וְלֹא יִמְאָס כַּבִּיר כֹּחַ לֵב׃
6 לֹא־יְחַיֶּה רָשָׁע וּמִשְׁפַּט עֲנִיִּים יִתֵּן׃
7 לֹא־יִגְרַע מִצַּדִּיק עֵינָיו וְאֶת־מְלָכִים לַכִּסֵּא
וַיּוֹשִׁיבֵם לָנֶצַח וַיִּנָּבֵהוּ׃
8 וְאִם־אֲסוּרִים בְּזִקִּים יִלָּכְדוּן בְּחַבְלֵי עֹנִי׃
9 וַיַּגֶּד לָהֶם פָּעֳלָם וּפִשְׁעֵיהֶם כִּי יִתְגַּבָּרוּ׃
10 וַיְגַל אָזְנָם לַמּוּסָר וַיֹּאמֶר כִּי־יָשׁוּבוּן מֵאָוֶן׃
11 אִם־יִשְׁמְעוּ וְיַעֲבֹדוּ יְכַלּוּ יְמֵיהֶם בְּטוּב וּשְׁנֵיהֶם
בְּנְעִימִים׃
12 וְאִם־לֹא יִשְׁמְעוּ בְּשֶׁלַח יַעַבְרוּ וְיִגְוְעוּ בְּבְלִי
דָעַת׃
13 וְחַנְפֵי־לֵב יָשִׂימוּ אַף לֹא יְשַׁוְּעוּ כִּי אָסַרם׃
14 תָּמֹת בְּנְעַר נַפְשָׁם וְחַיָּתָם בְּקֶדֶשִׁים׃
15 יְחַלֵּץ עָנִי בְעָנְיוֹ וַיְגַל בְּלַחַץ אָזְנָם׃
16 וְאַף הֲסִיתְךָ מִפִּי־צָר רָחָב לֹא־מוּצַק תַּחְתֶּיהָ
וְנַחַת שֻׁלְחָנְךָ מָלֵא דָשֶׁן׃
17 וְדִין־רָשָׁע מָלֵאתָ דִּין וּמִשְׁפָּט יִתְמֹכוּ׃
18 כִּי־חֵמָה פֶּן־יְסִיתְךָ בְשֹׁפֶק וְרֹב־כֹּפֶר אַל־יַטֶּךָ׃
19 הֲיַעֲרֹךְ שׁוְּעָךְ לֹא בְצָר וְכָל־מַאֲמַצֵי־כֹחַ׃
20 אַל־תִּשְׁאַף הַלַּיְלָה לַעֲלוֹת עַמִּים תַּחְתָּם׃
21 הִשָּׁמֶר אַל־תֵּפֶן אֶל־אָוֶן כִּי עַל־זֶה בָּחַרְתָּ
מֵעֹנִי׃
22 הֵן־אֵל יַשְׂגִּיב בְּכֹחוֹ מִי כְמֹהוּ מוֹרֶה׃
23 מִי־פָקַד עָלָיו דַּרְכּוֹ וּמִי־אָמַר פָּעַלְתָּ עַוְלָה׃

λϛ΄.

1 Προσθεὶς δὲ ἐλιοὺ ἔτι λέγει·
2 μεῖνόν με μικρὸν ἔτι· ἵνα διδάξω σε, ἔτι γὰρ ἐν ἐμοὶ
3 ἐστὶ λέξις· ἀναλαβὼν τὸν ἐπιστήμων μου μα-
4 κρόθεν, ἔργοις δέ μου δίκαια ἐρεῖ ἐπ' ἀληθείας, καὶ
οὐκ ἄδικα ῥήματα ἀδίκως ζωπιεῖς. γίνωσκε ὅτι ὁ κύριος
εὐ μὴ ἀποπτοήσῃ τὸν ἄκακον.
5 δυνατὸς ἰσχύϊ καρδίαν ἀσεβῶν οὐ μὴ ζωοποιήσῃ, τὰ
6 δὲ κρίματα πτωχῶν δώσει.
7 οὐκ ἀφελῆ ἀπὸ δικαίου ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, τοῦ δὲ μὴ βα-
σιλέων εἰς θρόνου καθεῖ αὐτοὺς εἰς νίκος καὶ ὑψωθήσονται.
8 καὶ ἐὰν πεπεδημένοι ἐν χειροπέδαις συνεθήσονται ἐν
9 σχοινίῳ πενίας. καὶ ἀναγγελεῖ αὐτοῖς τὰ ἔργα
αὐτῶν καὶ τὰ ἀδικήματα αὐτῶν, ὅτι ἰσχύουσιν.
10 ἀλλὰ τοῦ δικαίου εἰσακούσεται, καὶ εἶπεν ὅπως ἐπι-
στραφήσονται ἐξ ἀδικίας.
11 ἐὰν ἀκούσωσι καὶ δουλεύσωσι, συντελέσουσι τὰς ἡμέ-
ρας αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν ἐν ὑπερηφανίαις.
12 ἀσεβεῖς δὲ διασώζει ἀπὸ τοῦ μὴ βούλεσθαι αὐτοὺς εἰ-
δέναι τὸν κύριον, καὶ διότι νουθετούμενοι ἀνήκοοι ἦσαν.
13 καὶ ὑποκρίσεται καρδίᾳ τάξουσι θυμόν, οὐ βοηθήσαι
ὅτι ἔδησαν αὐτούς.
14 ἀποθανοῦνται οἱ ἐν νεότητι ἡ ψυχὴ αὐτῶν, ἡ δὲ ζωὴ
αὐτῶν πτοηθήσεται ὑπὸ ἀγγέλων.
15 ἀλλ' ὧν ἔθλιψεν ἀδίκως καὶ ἀδυνάτων, κρίμα δὲ
16 περιέλυσεν. ὡσεὶ ἐπὶ ὑπάστων ὀνείδους ἄβυσσος καταχύσις ὑπὸκάτω αὐτῆς, καὶ κα-
τέδεται τράπεζα οὗ πλήρης πιότητος.
17 οὐχ ὑστερήσῃ ὃ ἀπὸ δικαίων κρίμα·
18 θυμὸς δὲ ἐπ' ἀσεβείᾳ ἔξαι, διὰ ἀσεβείας δώρων, ὧν ἐδέ-
χοντο ἐπ' ἀδικίας, μή σε ἐκκλινάτω ἐκὼν ὁ νοῦς,
19 δεήσεως ἐν ἀνάγκῃ ὄντων ἀδυνάτων, καὶ πάντας
20 σὺ κραταιοῦντας ἰσχύϊ· μὴ ἐξελκύσῃς τὴν νύκτα
τοῦ ἀναβαίνειν ἄλλοις αὐτ' αὐτῶν·
21 ἀλλὰ φυλάξαι μὴ προΐδῃς ἄδικα, ἀπὸ τούτων γὰρ
ἐξέλου ἀπὸ πτωχείας.
22 ἰδοὺ ὁ ἰσχυρὸς κραταιώσει ἐν ἰσχύϊ αὐτοῦ·
23 τίς γὰρ ἐστι κατ' αὐτὸν ὁδηγός; τίς δέ ἐστιν ὁ ἐτάζων
αὐτοῦ τὰ ἔργα, ἢ τίς ὁ εἶπας ἔπραξον ἄδικα;

CAP. XXXVI.

1 ADdens quoque Elihu hæc locutus est:
2 Sustine me paululum, & indicabo ti-
bi. adhuc enim habeo quid pro Deo lo-
3 quar. Repetam scientiam meam à princi-
pio, & operatorem meum probabo iustū.
4 Verè enim absque mendacio sermones
mei, & perfecta scientia probabitur tibi.
5 Deus potentes non abiicit, cùm & ipse sit
6 potens. Sed non saluat impios, & iudicium
7 pauperibus tribuit. Non auferet à iusto
oculos suos, & reges in solio collocat in pe-
8 petuum, & illi eriguntur. Et si fuerint in
B catenis, & vinciantur funibus paupertatis,
9 indicabit eis opera eorū & scelera eorū
10 quia violenti fuerunt. Reuelabit quoque
aurem eorum vt corripiat, & loquetur vt
11 reuertantur ab iniquitate. Si audierint &
obseruauerint, complebunt dies suos in
12 bono, & annos suos in gloria. Si autem
non audierint, transibunt per gladium, &
13 consumentur in stultitia. Simulatores &
callidi prouocant irā Dei, neq; clamabunt
14 cùm vincti fuerint. Morietur in tempe-
state anima eorum, & vita eorum inter ef-
15 fœminatos. Eripiet de angustia sua pau-
C perem, & reuelabit in tribulatione aurem
16 eius. Igitur saluabitur te de ore anguste la-
tisfimè & non habentē fundamentū sub-
17 na pinguedine. Causa tua quasi im-
pij iudicata est, causam iudiciumque re-
18 cipies. Non te ergo superet ira vt ali-
quem opprimas, nec multitudo donorum
19 inclinet te. Depone magnitudinem
tuam absque tribulatione, & omnes robu-
20 stos fortitudine. Ne protrahas noctem,
21 vt ascendant populi pro eis. Caue ne de-
clines ad iniquitatem, hanc enim cœpisti
22 sequi post miseriam. Ecce Deus excel-
sus in fortitudine sua, & nullus ei simili-
23 in legislatoribus. Quis poterit scruta-
D ri vias eius? aut quis audet ei dicere: Ope-
ratus es iniquitatem?

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XXXVI.

ET addidit Elihu, & ait: Expecta me paulisper, & annunciabo tibi, quoniam adhuc sunt sermones pro Deo. Leuabo scientiam meam à longe, & ei qui fecit me tribuam iustitiam. Quoniam reuera non sunt mendacium verba mea, perfectus scientiarum est apud te. Ecce Deus maximus non aspernabitur iustum, eo quòd ipse est magnus virtute & sapiens corde. Non viuificabit sceleratum, sed iudicium pauperum tribuet. Non auferet à iusto oculos suos, & cum regibus rectis sedebit super solium regni, & sedere faciet eos in æternum & exaltabuntur. Et si vincti fuerint impij catenis, comprehensi funibus afflictionis; Tunc indicabit eis opera eorum & prauaricationes eorum quoniam inualuerunt. Et reuelat auditum eorum ad correctionem, & dicit vt conuertantur ab operibus suis malis quæ similia sunt vanitati. Si obedierint & seruierint, consument dies suos in bono, & annos suos in deliciis. Quòd si non audierint, per gladium transibunt, & à seculo deficient absque scientia. Et superbi corde ponent iram, non deprecabuntur miserationem eius, quoniam ligauit eos. Morietur in infantia anima eorum, & vita eorum sicut scortationis mancipia. Liberabit pauperem in afflictione eius, & manifestabit in tribulatione auditum eorum. Veruntamen liberauit te de ore angustiæ, dilatauit ne esset angustia in loco eius, & in requie mensam tuam repleuit pinguedine. Et iudicium impij consummasti, ius & confuetudo auxiliantur. Cùm itaque fuerit ne forte seducat te in abundantia substantiæ, & multitudo redemptionis diuitiarum ne inclinet te. Nunquid ordinari potest deprecatio tua in tempore furoris, & omnes qui robusti sunt virtute? Ne longè fias in nocte vt ascendant populi in loca sua. Caue ne te conuertas ad mendacium, hoc enim elegisti præ afflictione. Ecce solus Deus potens est in virtute sua, & quis similis ei docens recta? Quis visitabit super eum viam suam, aut quis dicet ei, Operatus es iniquitatem?

תרגום

לו

1 ואוסיף אליהוא ואמר׃ 2 אסתיק לי זעיר ואחוינך ארום חוב לאלה מליא׃ 3 אשול סנגיעי מרחיק ולעבר יהי אתן אתקנא׃
4 ארום קשוטא לא שקרא מלי שלים סנגיעך׃ 5 הא אלהא רברבא לא ירחק צדיקא קטול רחוא ורב חילא וחכים לבא׃
6 לא יחיי חייבא ודין עניי יהב׃ 7 לא ימנע מצדיקא עיניה ועם מלכיא על כרסי מלכותא ויתהניסון ואתבדרו׃
8 ואין אסירין רשיעיא בשושלתא דמסגופא׃ 9 יחוי להון עובדיהון וחוביהון ארום אתגברו׃ 10 וגלי משמעתהון לקבלא ואמר דיתובון מעובדיהון בישיא ודיסגון מחליא׃ 11 אין יקבלון ויפלחון יסכרון יומיהון בטב ושניהון בבסתיא׃
12 ואין לא קבלין ישתון מחתא ויגלון לסופא׃ 13 וחוחיי לבא ישוון רגזא לא יבעון רחמי ארום כפתנון׃
14 ואין לא שמעין בשלהא יסברון מעלמא וחיהנדון כחילייא מנערא׃ 15 יפצא עניא בסגופה ופכרכם בתחכמה משכעתהון׃
16 ומכין כפליות נפשהון וחייהון חיך מרי זנו׃ 17 וזינא רחיקא נפרוק רינא והלקא מעלין׃
18 ארום רגז דילקא אסגיעך בסטה סולא ושגי פרקנא ודשלך׃ 19 האסתכר לא תסתני בעותך בעתין רחיקתא וכל
אסתמר לא תסתני בעותך בעתין רחיקתא ארום על דין בחרקא סטופא׃ 20 לא תרחוק בליליא לסלקא עסמיא באתריהון׃ 21 מן ושער עלוי אורחה ומן ייסר לה שבקתי עלקא׃
22 הא אלהוי אלה יתקיף בחילה ומן דקמה כליף חריוותא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 זְכֹר כִּי־תַשְׁגִּיא פָּעֳלוֹ אֲשֶׁר שֹׁרְרוּ אֲנָשִׁים׃
25 כָּל־אָדָם חָזוּ בּוֹ אֱנוֹשׁ יַבִּיט מֵרָחוֹק׃
26 הֵן־אֵל שַׁגִּיא וְלֹא נֵדָע מִסְפַּר שָׁנָיו וְלֹא־חֵקֶר׃
27 כִּי יִגְרַע נִטְפֵי־מָיִם יָזְקוּ מָטָר לְאֵדוֹ׃
28 אֲשֶׁר־יִזְּלוּ שְׁחָקִים יִרְעֲפוּ עָלֵי אָדָם רָב׃
29 אַף אִם־יָבִין מִפְרְשֵׂי־עָב תְּשֹׁאוֹת סֻכָּתוֹ׃
30 הֵן־פָּרַשׂ עָלָיו אוֹרוֹ וְשָׁרְשֵׁי הַיָּם כִּסָּה׃
31 כִּי־בָם יָדִין עַמִּים יִתֵּן־אֹכֶל לְמַכְבִּיר׃
32 עַל־כַּפַּיִם כִּסָּה־אוֹר וַיְצַו עָלֶיהָ בְּמַפְגִּיעַ׃
33 יַגִּיד עָלָיו רֵעֻהוּ כִּקְנֵה־אַף עַל־עוֹלָה׃

לז

1 אַף־לְזֹאת יֶחֱרַד לִבִּי וַיִּתַּר מִמְּקוֹמוֹ׃
2 שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ בְּרַגְזָ֑ם וְהֶגֶה מִפִּיו יֵצֵא׃
3 תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם יְשָׁרֵהוּ וְאוֹרוֹ עַל־כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃
4 אַחֲרָיו יִשְׁאַג־קוֹל יַרְעֵם בְּקוֹל גְּאוֹנוֹ וְלֹא יְעַקְּבֵם כִּי־יִשָּׁמַע קוֹלוֹ׃
5 יַרְעֵם אֵל בְּקוֹלוֹ נִפְלָאוֹת עֹשֶׂה גְדֹלוֹת וְלֹא נֵדָע׃
6 כִּי לַשֶּׁלֶג יֹאמַר הָוֵא־אָרֶץ וְגֶשֶׁם מָטָר וְגֶשֶׁם מִטְרוֹת עֻזּוֹ׃
7 בְּיַד־כָּל־אָדָם יַחְתֹּם לְרֹעַ כָּל־אֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ׃
8 וַתָּבוֹא חַיָּה בְמוֹ־אָרֶב וּבְמְעוֹנֹתֶיהָ תִּשְׁכֹּן׃
9 מִן־הַחֲדֶר תָּבוֹא סוּפָה וּמִמְּזָרִים קָרָה׃
10 מִנִּשְׁמַת־אֵל יִתֵּן־קָרַח וְרֹחַב מַיִם בְּמוּצָק׃
11 אַף־בְּרִי יַטְרִיחַ עָב יָפִיץ עֲנַן אוֹרוֹ׃
12 וְהוּא מְסֹבְבוֹת מִתְהַפֵּךְ בְּתַחְבֻּלוֹתָו לִפְעָלָם כֹּל אֲשֶׁר־יְצַוֵּם עַל־פְּנֵי תֵבֵל אַרְצָה׃

24 *Memento quòd ignores opus eius, de
25 quo cecinerunt viri. *Omnes homines vi-
dent eum, vnusquisque intuetur procul.
26 *Ecce Deus magnus vincens scientiam
nostram, numerus annorum eius inscru-
27 tabilis. *Qui aufert stillas pluuiæ, & ef-
28 fundit imbres ad instar gurgitum, *qui de
nubibus fluunt quæ prætexunt cuncta de-
29 super. *Si voluerit extendere nubes quasi
30 tentorium suum, *& fulgurare lumine suo
desuper, cardines quoque maris operiet.
31 *Per hæc enim iudicat populos, & dat
32 escas multis mortalibus. *In manibus ab-
scondit lucem, & præcipit ei vt rursus ad-
33 ueniat. *Annunciat de ea amico suo
quòd possessio eius sit, & ad eam possit
ascendere.

CAP. XXXVII.

1 SVper hoc expauit cor meum, & emo-
tum est de loco suo. *Audiet auditio-
nem in terrore vocis eius, & sonum de ore
3 illius procedentem. *Subter omnes cælos
ipse considerat, & lumen illius super ter-
4 minos terræ. *Post eum rugiet sonitus,
tonabit voce magnitudinis suæ, & non in-
uestigabitur cùm audita fuerit vox eius.
5 *Tonabit Deus in voce sua mirabiliter,
qui facit magna & inscrutabilia.
6 *Qui præcipit niui vt descendat in ter-
B ram, & hiemis pluuiis & imbri fortitudi-
7 nis suæ. *Qui in manu omnium ho-
minum signat, vt nouerint singuli opera
8 sua. *Ingredietur bestia latibulum suum,
& in antro suo morabitur.
9 *Ab interioribus egredietur tempe-
stas, & ab Arcturo frigus.
10 *Flante Deo concrescit gelu, & rursum
latissimè funduntur aquæ.
11 *Frumentum desiderat nubes, & nu-
bes spargunt lumen suum.
12 *Quæ lustrant cuncta per circuitum,
quocunque eas voluntas gubernantis du-
xerit ad omne quod præcepit illis super fa-
ciem orbis terrarum.

24 *Memento quòd magna opera eius sunt, quo-
rum dominati sunt viri. *Omnis homo vi-
25 dent in eo quicunque vulnerati sunt morta-
les. *Ecce fortè multus & non cognoscemus,
26 numerus annorum eius & infinitus.
*Numerabiles autem ei stillæ pluuiæ, & ef-
27 fundentur pluuiæ in nubem. *Fluent anti-
28 quitates, imumbrauerunt autem nubila in-
decibilibus tonitruis. *Et si composuerit
29 extensiones nubis, æqualitatem tabernaculi sui:
*Ecce extendit super illud nubem suam, & fun-
30 damenta maris abscondit. *In enim eis
iudicabit populos, dabit escam forti.
*In manibus abscondit lumen, & præcepit
31 de ea in occurrenti.
*Renunciabit de eo amico eius possessio &
32 de iniustitia.

CAP. XXXVII.

ET propter hanc turbatum est cor meum, &
1 desiluit de loco suo.
*Audi auditionem in ira furoris Domini, et
2 meditatio de ore eius egredietur.
*Sub toto cælo principatus eius, & lumen
3 illius super alas terræ. *Post eum clamabit
4 voce, tonabit in voce iniuriæ suæ, & non com-
mutabit eos, quoniam audiet vocem eius.
*Tonabit fortis in voce sua mirabili, horam
5 posuit bestiis. norunt autem cubilis ordinem. In
his omnibus non exsurgit tua sententia, neque
mutabitur tuum cor à corpore. fecit enim ma-
gna quæ non nouimus: *Disponens niui: Esto
6 super terram, & tempestati pluuiarum potens-
tiæ suæ. *In manu omnis hominis subsignat,
7 vt sciat omnis homo suam infirmitatem.
*Ingressæ sunt autem feræ sub tectum, quie-
8 uerunt autem in cubili.
*De penetralibus veniunt dolores: ab an-
9 tem promontoriis frigus: *& à vento forti da-
10 bit glaciem. gubernat autem aquam sicut vo-
luerit. *Et electum formet nubes. disperget
11 nubilum lumen eius: *Et ipse circuitus per-
12 uertit in gubernaculis in opera eorum, omnia
quæcunque cuique præceperit eis, hæc coordi-
nata sunt ab eo super terram.

24 *μνήσθητι ὅτι μεγάλα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐστιν, ὧν ἦρξαν ἄν-
25 δρες. *πᾶς ἄνθρωπος ἐν εἴδει ἐν αὐτῷ, ὅσοι πεπωκό-
26 μυροί εἰσι βροτοί. *ἰδοὺ ὁ ἰσχυρὸς πολὺς καὶ οὐ γνω-
σόμεθα, ἀριθμὸς ἐτῶν αὐτοῦ καὶ ἀπέραντος.
27 *ἀριθμηταὶ δὲ αὐτῷ σταγόνες ὑετοῦ, καὶ ἐπιχυθήσο-
28 νται ὑετὸς εἰς νεφέλην. *ῥυήσονται παλαιώματα, ἐσ-
κίασε δὲ νέφη ἐπὶ ἀνυσιμαίων βροντῶν.
29 *καὶ ἐὰν ξυνῇ ἐπεκτάσεις νεφέλης, ἰσότητα σκηνῆς
30 αὐτοῦ. *ἰδοὺ ἐκτείνει ἐπ' αὐτῷ νῆφος, καὶ ῥιζώματα δὲ
θαλάσσης ἐκάλυψεν.
31 *ἐν γὰρ αὐτοῖς κρινεῖ λαούς, δώσει τροφὴν τοῖς ἰσχύουσι.
32 *ἐπὶ χειρῶν ἐκάλυψε φῶς, καὶ ἐνετείλατο κατ' αὐ-
33 τῆς ἐν ἀπαντῶντι. *ἀναγγελεῖ περὶ αὐτοῦ φίλον αὐτοῦ
κτῆσις καὶ περὶ ἀδικίας.

λζ.

1 *Καὶ ἀπὸ τούτου ἐξέστη ἡ καρδία μου, καὶ ἀπερ-
2 ρύη ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς. *ἄκουε ἀκοὴν ἐν ὀργῇ θυ-
μοῦ κυρίου, καὶ μελέτη ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐξελεύσε-
3 ται. *ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐρανοῦ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ, καὶ τὸ φῶς
αὐτοῦ ἐπὶ περάτων τῆς γῆς.
4 *ὀπίσω αὐτοῦ βοήσει φωνή, βροντήσει ἐν φωνῇ ὑ-
ψους αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀνταλλάξει αὐτούς, ὅτι ἀκούσει φω-
5 νὴν αὐτοῦ. *βροντήσει ὁ ἰσχυρὸς ἐν φωνῇ αὐτοῦ θαυ-
μασίᾳ. ὡραῖον ἔθετο κτίσεών. οἶδασι δὲ κοίτης τάξιν. ἐπὶ
τοῖς πᾶσιν οὐκ ἐξίσταταί σου ἡ διάνοια, καὶ δὲ ἀλλάσεται
σου ἡ καρδία ἀπὸ σώματος. ἐποίησεν δὲ μεγάλα ἃ οὐκ ἠ-
6 δειμεν, *ὑετὸν ἔστω γίνου ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
χειμῶνι ὑετῶν δυνασείας αὐτοῦ.
7 *ἐν χειρὶ πάντες ἀνθρώπου κατασφραγίζει, ἵνα γνῶ
πᾶς ἄνθρωπος τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ.
8 *εἰσῆλθε δὲ θηρία ὑπὸ σκέπην, ἐν τάσσαν δὲ ἐπὶ κοί-
9 της. *ἐκ ταμιείων ἐπέρχονται ὀδυναι. ἀπὸ δὲ ἀκρω-
τηρίων ψύχος, *καὶ ἀπὸ πνοῆς ἰσχυροῦ δώσει πάγος.
διακίζει δὲ ὕδωρ ὡς ἐὰν βούληται.
12 *καὶ συνέκλεισεν καταπλάσει νεφέλη. διασκορπίζει νέ-
φος φῶς αὐτοῦ.
14 *καὶ αὐτὸς κυκλώματα διαῤῥήξει ἐν βουλαῖς εἰς
ἔργα αὐτοῦ, πάντα ὅσα ἂν ἐντείλητται αὐτοῖς, ταῦτα συν-
τέτακται παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Recordare vt magnifices opera eius quæ laudauerunt viri iusti. "Omnes homines vident eum, vnusquisque intuetur à longè.
"Ecce Deus magnus est, & nescimus, & numero annorum eius non est finis. "Quia cohibet guttas aquarum: stillabunt plu-
uium nubes eius. "Quæ ab æthere fluunt quasi sanitatem propter orationem filij hominis magni. "Veruntamen si intellexerit
extensiones nubis, tonitruum nubis eius vmbraculum ipsius. "Ecce expandit super eam pluuiam suam, & radices maris operit.
Quoniam per hæc iudicat populos, dat escam in multitudinem. "Propter rapinam manuum prohibet pluuiam, & præcipit
ei vt descendat propter orantem. "Annunciat super eum iustitiam amici sui, zelum & indignationem aufert ab eo.

CAP. XXXVII.

VEruntamen propter hoc expauit cor meum, & exiliit de loco suo. 'Audite auditu cum tremore vocem eius, & sonum qui quasi ignis
de ore illius egreditur. 'Sub omnibus cælis directio eius, & lumen illius super fines terræ. 'Post eum intonat sonus, inclamat voce
altitudinis suæ, & non remorabitur cùm audita fuerit vox eius. 'Quando tonabit Deus voce sua super mirabilia magna quæ facturus est
quæ ignoramus. 'Quoniam nimi dicet, Esto in terra: & pluuiæ post pluuiam in vere ad maturandum fructus, & pluuiæ post pluuiam vt
germinet herbam in hieme in fortitudine sua. 'In manu omnium filiorum hominum signat, vt sciant omnes filij hominum opus suum.
Ingredietur autem bestia latibulum suum, & in habitaculo suo commorabitur. 'A cœnaculo supremo veniet commotio, & à cata-
tabis Arctuari frigus. "A verbo Dei dabitur gelu, & dilatatio aquarum in infusionem. "Veruntamen in humiditate defatigat nubem:
dispergit nubes pluuiam suam. "Et ipse occasiones vertit in sapientia sua, vt proficere faciat colentes terram in operibus suis, & defcen-
dunt to vniuersam terram quocunque præceperit eis super faciem orbis terræ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

38 ¹ אִם־לַשֶּׁבֶט אִם־לְאַרְצוֹ אִם־לְחֶסֶד יִמְצָאֵהוּ׃
14 ² הַאֲזִינָה זֹּאת אִיּוֹב עֲמֹד וְהִתְבּוֹנֵן נִפְלְאוֹת אֵל׃
15 ³ הֲתֵדַע בְּשׂוּם־אֱלוֹהַּ עֲלֵיהֶם וְהַפִּיעַ אוֹר עֲנָנוֹ׃
16 ⁴ הֲתֵדַע עַל־מִפְלַשֵּׁי־עָב מִפְלְאוֹת תְּמִים דֵּעִים׃
17 ⁵ אֲשֶׁר־בְּגָדַיִךְ חַמִּים בְּהַשְׁקֵט אֶרֶץ מִדָּרוֹם׃
18 ⁶ תִּרְקַע עִמּוֹ לִשְׁחָקִים חָזָק כְּרְאֵי מוּצָק׃
19 ⁷ הוֹדִיעֵנוּ מַה־נֹּאמַר לוֹ לֹא נַעֲרֹךְ מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ׃
20 ⁸ הֲיְסֻפַּר־לוֹ כִּי אֲדַבֵּר אִם־אָמַר אִישׁ כִּי יְבֻלָּע׃
21 ⁹ וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים רוּחַ
עָבְרָה וַתְּטַהֲרֵם׃
22 ¹⁰ מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה עַל־אֱלוֹהַּ נוֹרָא הוֹד׃
23 ¹¹ שַׁדַּי לֹא־מְצָאנֻהוּ שַׂגִּיא כֹחַ וּמִשְׁפָּט וְרֹב־צְדָקָה
לֹא יְעַנֶּה׃
24 ¹² לָכֵן יִרְאוּהוּ אֲנָשִׁים לֹא יִרְאֶה כָּל־חַכְמֵי־לֵב׃

לח

1 ¹³ וַיַּעַן יְהוָה אֶת־אִיּוֹב מִן־הַסְּעָרָה וַיֹּאמַר׃
2 ¹⁴ מִי זֶה מַחְשִׁיךְ עֵצָה בְּמִלִּין בְּלִי־דָעַת׃
3 ¹⁵ אֱזָר־נָא כְגֶבֶר חָלָצֶיךָ וְאֶשְׁאָלְךָ וְהוֹדִיעֵנִי׃
4 ¹⁶ אֵיפֹה הָיִיתָ בְּיָסְדִי־אָרֶץ הַגֶּד אִם־יָדַעְתָּ
בִינָה׃
5 ¹⁷ מִי־שָׂם מַמַּדֶיהָ כִּי תֵדָע אוֹ מִי־נָטָה עָלֶיהָ קָו׃
6 ¹⁸ עַל־מָה אֲדָנֶיהָ הָטְבָּעוּ אוֹ מִי־יָרָה אֶבֶן
פִּנָּתָהּ׃
7 ¹⁹ בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל־בְּנֵי אֱלֹהִים׃
8 ²⁰ וַיָּסֶךְ בִּדְלָתַיִם יָם בְּגִיחוֹ מֶרֶחֶם יֹצֵא׃
9 ²¹ בְּשׂוּמִי עָנָן לְבֻשׁוֹ וַעֲרָפֶל חִתָּלְתּוֹ׃
10 ²² וָאֶשְׁבֹּר עָלָיו חֻקִּי וָאָשִׂים בְּרִיחַ וְדָלְתָיִם׃
11 ²³ וָאֹמַר עַד־פֹּה תָּבוֹא וְלֹא תוֹסִיף וּפֹה יָשִׁית
בִּגְאוֹן גַּלֶּיךָ׃

IOB. Translat. B. Hieronymi.

13 ¹ Siue in vna tribu, siue in terra sua, siue
C in quocunque loco misericordiæ suæ eas
14 iusserit inueniri. ² Ausculta hæc Iob, sta, &
15 considera mirabilia Dei. ³ Nunquid scis
quando præcepit Deus pluuiis, vt oriren-
16 derent lucem nubium eius? ⁴ Nunquid
nosti semitas nubium magnas & perfectas
17 scientias? ⁵ Nonne vestimenta tua calida
sunt, cùm perflata fuerit terra Austro?
18 ⁶ Tu forsitan cum eo fabricatus es ex-
D los, qui solidissimi quasi ære fusi sunt.
19 ⁷ Ostende nobis quid dicamus illi, nos
20 quippe inuoluimur tenebris. ⁸ Quis narra-
bit ei quæ loquor? etiam si locutus fuerit
21 homo, deuorabitur: ⁹ Ac nunc non vident
lucem. subitò aer cogetur in nubes, & ven
22 tus transiens fugabit eas. ¹⁰ Ab Aquilone au-
rum venit, & à Deo formidolosa laudatio.
23 ¹¹ Dignè eum inuenire non possumus,
magnus fortitudine, & iudicio & iustitia,
24 & enarrari non potest. ¹² Ideò timebunt
eum viri, & non audebunt contemplari
omnes qui sibi videntur esse sapientes.

CAP. XXXVIII.

1 ¹ Respondens autē Dominus Iob de tur-
bine, dixit: ² Quis est iste inuolutus
2 sententias sermonibus imperitis?
3 ³ Accinge sicut vir lumbos tuos: interro-
4 rogabo te, & responde mihi.
⁴ Vbi eras quando ponebam fundamenta terræ? In-
5 dica mihi si habes intelligentiā. ⁵ Quis po-
suit mensuras eius si nosti, vel quis extendit
6 super eam lineam? ⁶ Super quo bases illius
solidatę sunt, aut quis demisit lapidē angu-
7 larem eius? ⁷ Cùm me laudarēt simul astra
matutina, & iubilarent omnes filij Dei.
8 ⁸ Quis conclusit ostiis mare, quando erum-
9 pebat quasi de vulua procedens. ⁹ Cùm po-
nerem nubem vestimentum eius, & cali-
10 ginem illud quasi pannis infantię obuolue-
rem. ¹⁰ Circumdedi illud terminis meis, &
11 posui vectem & ostia: ¹¹ Et dixi: Vsque huc
B venies, & non procedes amplius, & hic
confringes tumentes fluctus tuos.

תרגום

13 ¹ אין בסרא דפרעניתא ביפיא ובסדרא אין בסרא רעיא לאילני טוריא ותליסתא אין בסרא ניחא דחסדא למחלי וכרמי יסקבנה
14 ² אציתא איוב קום והתבונן פרישתא דאלה׃
15 ³ התדע בד שוי אלה גזירתא עליהון ואופע נהור ענגה׃
16 ⁴ התדע עפה לשתחקי חקיפין
17 ⁵ דבגדיך חשחנין בד משרך ארעא מן דרומא׃
18 ⁶ תרקע עמיה דשלים מגדעא׃
19 ⁷ אודע לנא מה נימר להי לא נסדר להי מן קדם חשוכא׃
20 ⁸ הישתמע להי ארום אמלל׃
21 ⁹ אוכד לא חסון בסרא ביומא הוא בשחקי ורוחא ועברת ודכיית והוהן׃
22 ¹⁰ מצפונא דהבא ייתי
23 ¹¹ שדי לא אשכחנה סדבר עם עלאי עלמא וסגיא חילא לא יסגף׃
24 ¹² בגיזן

לח

1 ¹³ וענה יוי ית איוב מן סערתא ואמר׃
2 ¹⁴ מן זה מחשך עצה במלין בלי דעת׃
3 ¹⁵ חזר כגבר חלציך ואשאלך והודעני׃
4 ¹⁶ איכדין הויתא בשתתי ארעא חני אין ידעתא כיונתא׃
5 ¹⁷ מן שוי משחתהא ארום אין ידעתא חדא או מן פתח עלה
על מה סכיכיתא אשטיא או מן שדא אבן זויתה׃
6 ¹⁸ כשאוהי ענגא כסותה ואסיתא ומן רחקא יפוק׃
7 ¹⁹ הדיתא ארעא חיך גנרין ועברין׃
8 ²⁰ ואמרת עד כא תיתי ולא תוסיף ובא יתגבכא בגיות גלליך׃

13 ¹ ἐαν εἰς παιδείαν, ἐαν τε εἰς τὸν γῆν αὐτε, ἐαν εἰς ἔ-
λεον δύρηση αὐτόν.
14 ² ἐνωτίζε ταῦτα ἰὼβ, ςῆθι, νόησον θαύματα κυρίου.
15 ³ οἶδαμεν ὅτι κύριος ἐθέλει τὰ ἔργα αὐτε. φῶς ποιήσας
16 ἐν σκότει. ⁴ πῆσαι) ὁ διάκοσμον νεφῶν, ἐξαίσια δὲ
17 πλάσματα ποιῶν. ⁵ ὃν ἡ στολὴ θερμὴ, ἡσυχά-
ζει) ὁ πνεῦς τῆς γῆς ὑπὸ νότου.
18 ⁶ στερέωσει μεθ' αὐτε εἰς παλαίωμα, ἰσχυραὶ ὡς ὁρεί-
19 σεις χύσεως. ⁷ διατί δίδαξόν με, τί ἐρῶμεν αὐ-
τῷ καὶ παυσόμεθα πολλὰ λέγοντες.
20 ⁸ μὴ βίβλος ἢ γραμματεὺς μοι παρέσηκεν, ἵνα δῦ-
ῤῥωπον ἐσηκὼς καθαιρεθήσω.
21 ⁹ πᾶσι δὲ ἐχόρατον τὸ φῶς, πλανῶμενοι ἐσὶν ὃν τοῖς πα-
λαιώμασιν, ὥσπερ τὸ παρ' αὐτε πνεφῶν.
22 ¹⁰ ἀπὸ βορρᾶ νέφη χρυσαυγούμενα, πνεῦμα τοῦτοις μεγά-
λη ἡ δόξα καὶ τιμὴ ἀπὸ παντοκράτορος.
23 ¹¹ καὶ οὐκ ἐξεύρομεν ἄλλον ὅμοιον τῇ ἰσχύι αὐτε, ὁ
τὰ δίκαια κρίνων ὃν οὐκ εἰκάσειν αὐτόν.
24 ¹² διὸ φοβηθήσον) αὐτὸν οἱ δύῤῥωποι, φοβηθήσονται
ὃν αὐτὸν καὶ οἱ σοφοὶ καρδίᾳ.

λη.

1 ¹ Μετὰ δὲ τὸ παῦσαι ἐλιοὺ τῆς λέξεως εἶπεν ὁ κύ-
ριος τῷ ἰὼβ διὰ λαίλαπος, καὶ νεφέλης.
2 ² τίς οὗτός ὁ κρύπτων βουλὴν, συνέχων δὲ ῥήματα ἐν
3 καρδίᾳ ἐμὲ δὲ αἰε) κρύπτειν; ³ ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὰ
ὀσφύα σου· ἐρωτήσω δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι.
4 ⁴ ποῦ ἦς ὅτε τὰ θεμελίων με τὴν γῆν· ἀπάγγελον δὲ
5 μοι εἰ ἔθηκε σοφίαν. ⁵ τίς ἔθετο τὰ μέτρα αὐτῆς εἰ οἶ-
δας, ἢ τίς ὁ ἐπαγαγὼν ἀπαρτίον ἐπ' αὐτῆς;
6 ⁶ ἐπὶ τίνων οἱ κρίκοι αὐτῆς πεπήγασι; τίς δέ ἐσιν ὁ
7 βαλὼν λίθον γωνιαῖον ἐπ' αὐτῆ, ⁷ ὅτε ἐγένοντο ἄ-
στρα ἤνεσάν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες ἄγγελοί μου.
8 ⁸ ἔφραξα δὲ θάλασσαν πύλαις, ὅτε ἐμαίμασσον ἐκ
κοιλίας μητρὸς αὐτῆς ἐκ πορδοκοπῆς.
9 ⁹ ἐθέμην δὲ αὐτῇ νέφη ἀμφίασιν, ὁμίχλη δὲ αὐτὴν
10 ἐσπαργάνωσα. ¹⁰ ἐθέμην δὲ αὐτῇ ὅρια περιβό-
11 κλεθρα καὶ πύλας. ¹¹ εἶπα δὲ αὐτῇ, μέχρι τέτου
ἐλεύσῃ, καὶ οὐκ ὑπερβήσῃ, ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντε-
θήονταί σοι τὰ κύματα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Siue pluuiam vltionis in mare & in deserta, siue imbrem vehementem arboribus montium & collium, siue pluuiam quietam mi-
sericordiæ agris & vineis suppeditanerit. " Ausculta hoc Iob, sta & intellige mirabilia Dei. " Nunquid scis cùm poneret
Deus ea statutum, & quando illuxit lux nubis eius? " Nunquid nosti inquisitiones nubium, & mirabilia perfecti scientiæ?
" Quia vestimenta tua sunt calida quando quiescit terra ab Austro. " Extendisti cum eo æthera valida, quorum aspectus sicut
speculum fusile. " Ostende nobis quid dicamus illi: non possumus nos componere ad eum videndum propter tenebras.
" Nunquid narrabitur ei quando loquar, si locutus fuerit homo quando accusabit? " Nunc autem non videruntpluuiam lu-
cidam in nubibus, & spiritus pertransiuit & emundauit eas. " Ab Aquilone aurum veniet coram Deo terribili maiestate.
" Omnipotentem non inueuimus loquentem cum excelsis seculi in multitudine virtutis & iudicij, & multa potentia non affliget.
" Ideò timuerunt ab eo viri: non videbit sicut omnes sapientes corde. CAP. XXXVIII.
Et respondit Dominus ad Iob de turbine doloris, & ait: ² Quis est iste qui obscurat consilium sermonibus absque scientia?
³ Accinge nunc sicut potentis lumbos tuos, & interrogabo te, tu autem ostendes mihi. ⁴ Vbi eras quando ieci terræ funda-
menta? indica si cognouisti intelligentiam. ⁵ Quis posuit dimensiones eius si nosti, aut quis extendit super eam perpendiculum?
⁶ Super quo bases eius defixæ sunt, aut quis iecit lapidem angularem eius? ⁷ In tempore quo laudant simul astra matutina, & iu-
bilant omnes turmæ angelorum. ⁸ Et conclusit valuis mare, quando erumpit de abysso, quasi de vulua egreditur. ⁹ Quando
posui nubem operimentum eius, & caliginem fasciam eius. ¹⁰ Et concluſi super eo decretum meum, & posui littora quasi pessulos
& vectes. ¹¹ Et dixi: Huc vsque venies, & non procedes amplius; & hic siccabuntur in tumore fluctus tui.

* חֲמַיְמֵיךְ צִנִּית בֹּקֶר יְדַעְתָּהּ שַׁחַר מְקוֹמוֹ׃ 22
* לֶאֱחוֹז בִּכְנָפוֹת הָאָרֶץ וְיִנָּעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה׃ 23
* תִּתְהַפֵּךְ כְּחֹמֶר חוֹתָם וְיִתְיַצְּבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ׃ 24
* וְיִמָּנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם וּזְרוֹעַ רָמָה תִּשָּׁבֵר׃ 25
* הֲבָאתָ עַד נִבְכֵי יָם וּבְחֵקֶר תְּהוֹם 26
הִתְהַלָּכְתָּ׃
* הֲנִגְלוּ לְךָ שַׁעֲרֵי מָוֶת וְשַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת 27
תִּרְאֶה׃
* הֲתָבַנְתָּ עַד רָחְבֵי אֶרֶץ הַגֶּד אִם יָדַעְתָּ כֻלָּהּ׃ 28
* אֵיזֶה הַדֶּרֶךְ יִשְׁכֹּן אוֹר וְחֹשֶׁךְ אֵי זֶה מְקוֹמוֹ׃ 29
* כִּי תִקָּחֶנּוּ אֶל גְּבוּלוֹ וְכִי תָבִין נְתִיבוֹת בֵּיתוֹ׃ 30
* יָדַעְתָּ כִּי אָז תִּוָּלֵד וּמִסְפַּר יָמֶיךָ רַבִּים׃ 31
* הֲבָאתָ אֶל אֲצָרוֹת שֶׁלֶג וְאוֹצְרוֹת בָּרָד 32
תִּרְאֶה׃
* אֲשֶׁר חָשַׂכְתִּי לְעֵת צָר לְיוֹם קְרָב וּמִלְחָמָה׃ 33
* אֵיזֶה הַדֶּרֶךְ יֵחָלֵק אוֹר יָפִיץ קָדִים עַל אָרֶץ׃ 34
* מִי פִלַּג לַשֶּׁטֶף תְּעָלָה וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז קֹלוֹת׃ 35
* לְהַמְטִיר עַל אֶרֶץ לֹא אִישׁ מִדְבָּר לֹא 36
אָדָם בּוֹ׃
* לְהַשְׂבִּיעַ שְׂאֵה וּמְשׁוֹאָה וּלְהַצְמִיחַ מֹצָא 37
דֶּשֶׁא׃
* הֲיֵשׁ לַמָּטָר אָב אוֹ מִי הוֹלִיד אַגְלֵי טָל׃ 38
* מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח וְכֹפֶר שָׁמַיִם מִי יְלָדוֹ׃ 39
* בְּאֶבֶן מַיִם יִתְחַבָּאוּ וּפְנֵי תְהוֹם יִתְלַכָּדוּ׃ 40
* הֲתִקְשֹׁר מַעֲדַנּוֹת כִּימָה אוֹ מֹשְׁכוֹת כְּסִיל 41
תְּפַתֵּחַ׃
* הֲתוֹצִיא מַזָּרוֹת בְּעִתּוֹ וְעַיִשׁ עַל בְּנֶיהָ תַנְחֵם׃ 42
* הֲיָדַעְתָּ חֻקּוֹת שָׁמָיִם אִם תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ 43
בָּאָרֶץ׃
* הֲתָרִים לָעַב קוֹלֶךָ וְשִׁפְעַת מַיִם תְּכַסֶּךָ׃ 44

22 * Nunquid post ortum tuum præcepisti
B diluculo, & ostendisti auroræ locum suum,
23 * & tenuisti concutiens extrema terræ? ex-
24 cussisti impios ex ea? * Restituetur vt
lutum signaculum, & stabit sicut vestimen-
25 tum. * Auferetur ab impiis lux sua, &
brachium excelsum confringetur.
26 * Nunquid ingressus es profundū ma-
ris, & in nouissimis abyssi deambulasti?
27 * Nunquid apertæ sunt tibi portæ mor-
tis, & ostia tenebrosa vidisti?
28 * Nunquid considerasti latitudinem
terræ? Indica mihi si nosti omnia.
29 * In qua via lux habitet, & tenebrarum
30 quis locus sit: * Vt ducas vnumquod-
que ad terminos suos, & intelligas semi-
31 tas domus eius. * Sciebas tunc quod
nasciturus esses, & numerum dierum tuo-
32 rum noueras? * Nunquid ingressus es
thesauros niuis, aut thesauros grandinis
33 aspexisti? * Quæ præparaui in tempus
Chostis, in diem pugnæ & belli.
34 * Per quam viam spargitur lux, diuidi-
tur æstus super terram?
35 * Quis dedit vehementissimo imbri
36 cursum? & viā sonantis tonitrui, * vt pluе-
ret super terram absque homine in deser-
to vbi nullus mortalium commoratur,
37 * vt impleret inuiam & desolatam, & pro-
38 duceret herbas virentes. * Quis est plu-
uiæ pater, vel quis genuit stillas roris?
39 * De cuius vtero egressa est glacies, & gе-
40 lu de cælo quis genuit? * In similitudi-
nem lapidis aquæ durantur, & superficies
41 abyssi constringitur. * Nunquid coniun-
D gere valebis micantes stellas Pleiades, aut
gyrum Arcturi poteris dissipare?
42 * Nunquid producis Luciferum in tem-
pore suo, & Vesperum super fines terræ
consurgere facis?
43 * Nunquid nosti ordinem cæli, & pone
rationem eius in terra?
44 * Nunquid eleuabis in nebula vocem
tuam, & impetus aquarum operiet te?

* Aut in te ordinaui lucem matutinam, lu- 12
cifer autem sciuit suum ordinem?
* Apprehendere alas terræ, excutere impios 13
ex ea.
* Et tu accipiens terræ lutum, formasti ani- 14
mal, & loqui potens ipsum posuisti super terrā.
* Abstulisti autem ab impiis lumen, brachiū 15
autem superborum confregisti.
* Venisti in terram maris, in autem vesti- 16
gijs abyssi deambulasti?
* Aperiuntur autem tibi timore ianuæ mor- 17
tis. ianitores autem inferni videntes te stupue-
runt? * Admonitus fuisti autem latitudinem 18
subcælestis: nuncia ergo mihi quanta est.
* Quali autem terra habitat lux, tenebra- 19
rum autem qualis locus? * Si duxeris me in 20
terminos earum, si autem & scis semitas eorū?
* Noui igitur quoniam tunc natus es, nume- 21
rus autem annorum tuorum multus.
* Venisti autem in thesauros niuis, thesauros 22
autem grandinis vidisti?
* Repositum est autem tibi in horam inimi- 23
corum in diem belli & pugnæ.
* Vnde autem egreditur pruina, aut dispер- 24
gitur Auster in subcælestem?
* Quis autem præparauit pluuiæ impetuosæ 25
fluxum, viam autem tumultui? * Vt plueret 26
super terram vbi non vir, desertam vbi non
est homo in ea. * Vt saturaret inuiam & in- 27
habitabilem, & vt produceret exitum herbæ
virentis. * Quis est pluuiæ pater? quis au- 28
tem est qui genuit guttas roris?
* Ex ventre autem cuius egreditur gelu? gla- 29
cies autem in cælo quis peperit?
* Quæ descendit sicut aqua fluens, vultum 30
autem abyssi quis tabefecit?
* Compositisti autem vinculum Pleiadis & 31
septum Orionis aperuisti?
* Aut aperies Mazzroth in tempore suo, et 32
Vesperum cum coma sua duces eum?
* Scis autem versiones cæli, aut quæ sub cæ- 33
lum simul facit?
* Vocabis autem nebulam voce, & tremore 34
aquæ impetuosæ obediet tibi?

ἢ σὺ Πῶι ὠρθρινόν σου ἐπέταξας φέγγος πρωϊνόν, ἐωσφόρος δὲ 12
εἶδε τὸν ἑαυτοῦ τάξιν;
ἐπιλαβέσθαι πτερύγων γῆς, ἐκπινάξαι ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς. 13
καὶ σὺ λαβὼν γῆς πηλόν, ἔπλασας ζῶον, καὶ λαλη- 14
τὸν αὐτὸν ἔθου Πῶι γῆς.
ἀφεῖλες δὲ ἀπὸ ἀσεβῶν τὸ φῶς, βραχίονα δὲ ὑπερη- 15
φάνων συνέτριψας. ἦλθες Πῶι γλυκὺ βαλάσσης, 16
ὃν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσσου περιεπάτησας;
ἀνοίγονται δέ σοι φόβῳ πύλαι θανάτου. πυλωροὶ δὲ 17
ᾅδου ἰδόντες σε ἔπηξαν;
νενοηθέντος δέ σοι τοῦ ὕδατος τῆς ὑπ' οὐρανόν, αἰὰν ἄγλην 18
δή μοι πόση τίς ἐστι; ποῖα δὲ γῆ αὐλίζεται τὸ φῶς, 19
καὶ ζοφερὸς δὲ ποῖος ὁ τόπος;
εἰ ἀγαγοίς με εἰς ὅρια αὐτῶν, εἰ δὲ καὶ ἔπισταιο 20
τρίβους αὐτῶν; οἶδα ἄρα ὅτι τότε γεγήνῃ, ἀ- 21
ριθμὸς δὲ ἐτῶν σου πολύς.
ἦλθες δὲ Πῶι θησαυρὸς χιόνος, θησαυρὸς δὲ χα- 22
λάζης ἑώρακας; ἀπόκειταί δέ σοι εἰς ὥραν ἐχθρῶν 23
εἰς ἡμέραν πολέμου καὶ μάχης.
ποῦ δὲ ὁδοποιεῖται πάχνη, ἢ διασκεδάνυται νό- 24
τος εἰς τὸν τοῦ οὐρανόν;
τίς δὲ ἠθοίμασεν ὑετῷ λαίλαψ ῥύσιν, ὁδὸν δὲ κυδοιμῷ; 25
τοῦ ὑετίσαι Πῶι γῆν ἔρημον, ἔρημον δὲ οὐκ ὄντα, 26
ἐν ᾧ ἄνθρωπος οὐκ ἔνι;
τοῦ χορτάσαι ἄβατον καὶ ἀοίκητον, καὶ τοῦ ὁλλα- 27
σῆσαι ἔξοδον χλόης.
τίς ἐστι υἱὸς τοῦ πατής; τίς δὲ ἐστὶν ὁ τεκὼν βόλους 28
δρόσου;
ἐκ γαστρὸς δὲ τίνος ἐκπορεύεται κρύσταλλος; πά- 29
χνην δὲ ἐν οὐρανῷ τίς τέκεν;
ἢ καταβαίνει ὥσπερ ὕδωρ ῥέον, σῶμα δὲ ἀβύσ- 30
του τίς ἔπηξε; σωπικὰς δὲ δεσμὸν πλειάδος καὶ 31
φραγμὸν ὠρίωνος ἔλυσας;
ἢ ἀνοίξεις μαζουρὼθ ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ἕσπερον 32
Πῶι κόμης αὐτοῦ ἄξεις αὐτόν;
ἔπισταιο δὲ τροπὰς οὐρανοῦ, ἢ ὃν τρόπον οὐρανὸν ὁμο- 33
θυμαδὸν γνόμενα;
καλέσεις δὲ ἐφ' ὕδατι φωνή, καὶ τρόμῳ ὕδατος λά- 34
ξευ ὑπακούσεταί σοι;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Nunquid à diebus tuis præcepisti vt esset diluculum, aut ostendisti auroræ locum suum? " Vt apprehenderet extrema terræ, & tumeferantur impij ab ea. " Conuertitur vt lutum signaculum eorum, & stabunt sicut vestimentum sordidum. " Et operie-tur ab impijs lux iustorum, & brachium robusti confringetur. " Nunquid ingressus es ad Occidentem vt concluderes mare, & in terminatione abyssi deambulasti? " Nunquid potiunt aperiri tibi portæ mortis, & introitus vmbræ mortis gehennæ conspicies? " Nunquid intellexisti vsque ad latitudinem terræ paradisi voluptatis? indica si nosti hæc vniuersa. " Qua via lux habitat, & caliginis quis est locus? " Vt ducas eam ad terminum suum, & vt intelligas semitas domus eius. " Sciebas verò quòd tunc nasciturus esses, & numerum dierum tuorum multorum. " Nunquid introisti in cellaria niuis, & apothecas grandinis quas tunc reseruaui in tempora tribulationis in gehenna, & grandinem in diem belli & pugnæ. " Per quam speciosis? " Quam niuem reseruaui in tempora tribulationis in gehenna, & grandinem in diem belli & pugnæ. " Per quam viam fallacitur lux, dispergit se ventus Orientalis super terram. " Quis diuisit inundationi abyssi cisternas aquarum, & viam nubibus quæ deficiunt aquas cum tonitrus? " Vt satiet tumultu & strepitu, & vt germinate faciat productionem graminis. " Nunquid est pluuiæ pater, aut quis genuit stillas roris? " De cuius ventre egressa est glacies, & gelu cæli quis genuit illud? " Sicut lapis, aquæ congelantur & occultantur: & facies abyssi propter frigus constringuntur. " Nunquid ligabis ca-tenas Orionis, & funes qui tuahunt Arcturum solues? " Nunquid produces constellationes planetarum in tempore suo, & vesperum super filios suos duces? " Nunquid nosti statuta cælorum, aut pones rationem reuolutionis eius super terram? " Nunquid eleuabis ad nubem vocem tuam, & multitudo aquarum operiet te?

Universidad de Deusto
Biblioteca

35 * חַתְשַׁלַּח בְּרָקִים וְיֵלְכוּ וְיֹאמְרוּ לְךָ הִנֵּנוּ׃
36 * מִי־שָׂם בַּטֻּחוֹת חָכְמָה אוֹ מִי־נָתַן לַשֶּׂכְוִי
בִינָה׃
37 * מִי־יִסְפַּר שְׁחָקִים בְּחָכְמָה וְנִבְלֵי שָׁמַיִם
מִי יַשְׁכִּיב׃
38 * בְּצֶקֶת עָפָר לַמּוֹצָק וּרְגָבִים יִדְבָּקוּ׃
39 * הֲתָצוּד לָלָבִיא טַרְפָּהּ וְחַיַּת כְּפִירִים תְּמַלֵּא׃
40 * כִּי־יָשְׁחוּ בְמְעוֹנוֹת יֵשֵׁבוּ בְסֻכָּה לְמוֹ־אָרֵב׃
41 * מִי יָכִין לָעֹרֵב צֵידוֹ כִּי יְלָדָו אֶל־אֵל יְשַׁוְּעוּ יִתְעוּ
לִבְלִי־אֹכֶל׃

לט

1 * הֵיָדַעְתָּ עֵת לֶדֶת יַעֲלֵי־סָלַע חָלָל אַיָּלוֹת
תְּשַׁמֵּר׃
2 * תִּסְפֹּר יְרָחִים תְּמַלֶּאנָה וְיָדַעְתָּ עֵת לְדָתָנָה׃
3 * תִּבְרַעְנָה יַלְדֵיהֶן תְּפַלַּחְנָה חֶבְלֵיהֶם תְּשַׁלַּחְנָה׃
4 * יָחֳלְמוּ בְּנֵיהֶם יִרְבּוּ בַבָּר יָצְאוּ וְלֹא־שָׁבוּ לָמוֹ׃
5 * מִי־שִׁלַּח פֶּרֶא חָפְשִׁי וּמֹסְרוֹת עָרוֹד מִי
פָתָּח׃
6 * אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי עֲרָבָה בֵיתוֹ וּמִשְׁכְּנוֹתָיו מְלֵחָה׃
7 * יִשְׂחַק לַהֲמוֹן קִרְיָה תְּשֻׁאוֹת נוֹגֵשׂ לֹא יִשְׁמָע׃
8 * יְתוּר הָרִים מִרְעֵהוּ וְאַחַר כָּל־יָרֹק יִדְרוֹשׁ׃
9 * הֲיֹאבֶה רֵים עָבְדֶךָ אִם־יָלִין עַל־אֲבֻסֶךָ׃
10 * הֲתִקְשֹׁר רֵים בְּתַלְמ עֲבֹתוֹ אִם־יְשַׂרֵד עֲמָקִים
אַחֲרֶיךָ׃
11 * הֲתִבְטַח־בּוֹ כִּי־רַב כֹּחוֹ וְתַעֲזֹב אֵלָיו יְגִיעֶךָ׃
12 * הֲתַאֲמִין בּוֹ כִּי יְשִׁיב זַרְעֶךָ וְגָרְנְךָ יֶאֱסֹף׃
13 * כְּנַף־רְנָנִים נֶעֱלָסָה אִם־אֶבְרָה חֲסִידָה וְנוֹצָה׃
14 * כִּי־תַעֲזֹב לָאָרֶץ בֵּיצֶיהָ וְעַל־עָפָר תְּחַמֵּם׃
15 * וַתִּשְׁכַּח כִּי־רֶגֶל תְּזוֹרֲרֶהָ וְחַיַּת הַשָּׂדֶה תְּדוֹשֶׁהָ׃
16 * הִקְשְׁיָה בָּנֶיהָ לְלֹא־לָהּ לְרִיק יְגִיעָהּ בְּלִי־פָחַד׃

35 * Nunquid mittes fulgura & ibunt, &
36 reuertentia dicēt tibi, Adsumus? * Quis po
suit in viscеribus hominis sapientiam, vel
37 quis dedit gallo intelligentiam? * Quis
enarrabit cælorum rationem, & concen-
38 tum cæli quis dormire faciet? * Quando
fundabatur puluis in terra, & glebæ com-
39 pingebantur. * Nunquid capies leænæ præ-
dam, & animam catulorum eius implebis?
40 * Quando cubant in antris, & in specubus
41 insidiantur. * Quis præparat coruo escam
suam? quando pulli eius clamant ad Deū
vagantes, eò quòd non habeant cibos?

CAP. XXXIX.

1 * NVnquid nosti tempus partus ibicum
A in petris? vel parturientes cernas obſ-
2 seruasti? * Dinumerasti menses concep-
tus earum, & scisti tempus partus earum?
3 * Incuruantur ad fœtum & pariunt, &
4 rugitus emittunt. * Separantur filij ea-
rum, & pergunt ad pastum, egrediuntur
5 & non reuertuntur ad eas. * Quis dimi-
sit onagrum liberum, & vincula eius quis
6 soluit? * Cui dedi in solitudine domum,
& tabernacula eius in terra salsuginis.
7 * Contemnit multitudinem ciuitatis,
8 clamorem exactoris non audit. * Circum-
B spicit montes pascuæ suæ, & virentia quæ
9 que perquirit. * Nunquid volet rhinoce-
ros seruire tibi, aut morabitur ad præsepe
10 tuum? * Nunquid alligabis rhinocerota ad
arandum loro tuo, aut confringet glebas
11 vallium post te? * Nunquid fiduciam ha-
bebis in magna fortitudine eius, & dere-
12 linques ei labores tuos? * Nunquid credes
illi quoniam sementem reddat tibi, & a-
13 ream tuam congreget? * Penna struthionis
similis est pennis herodij & accipitris.
14 * Quando derelinquit ouа sua in ter-
ra, tu forsitan in puluere calefacies ea?
15 * Obliuiscitur quòd pes conculcet eas,
16 aut bestia agri conterat. * Duratur ad fi-
lios suos quasi non sint sui: frustrà labora-
uit nullo timore cogente.

35 * Mittes autem fulmina, & ibunt: dicent
autem tibi; Quid est? * Quis dedit
36 mulieribus texturæ sapientiam, aut variegati-
um scientiam? * Quis autem qui numerat ne-
37 bulas sapientia, cælum autem in terrā declina-
uit: * fusum est autem sicut in terra puluis, con-
38 glutinauit autem ipsum sicut lapide cubum?
* Capies autem leonibus cibum, animas au-
39 tem draconum implebis? * Timuerunt enim
40 in cubilibus suis. sedent autem in syluis insi-
diantes? * Quis autem præparauit coruo
41 escam, pulli enim eorum ad Dominum clamauc-
runt, vagantes cibos querentes?

CAP. XXXIX.

1 SI nosti tempus partus capræ silueſtris in pe-
trā? obseruasti autem dolores partus ceruā-
2 rum? * Numerasti autem menses earum plenos
partus? dolores autem earum soluisti?
3 * Enutriuisti autem earum fœtus extra ti-
morem, dolores autem earum emittes?
4 * Abrumpent filij earum, implebuntur in
gemmine, egredientur & non reflectent ipsis.
5 * Quis autem est qui dimisit asinum agreſtem
liberum, vincula autem eius quis soluit?
6 * Posui autem habitaculum eius desertum, et
tabernacula eius terram salsam. * Deridens
7 tumultum ciuitatis, accusationem autem exa-
ctoris non audiens. * Considerabit montes
8 pascuum suum, & post omne viride quærit.
* Volet autem tibi vnicornius seruire, aut
9 dormire in præsepi tuo?
* Ligabis autem in loris iugum eius, aut tra-
10 bet tuos sulcos in agro?
* Fiduciam habuisti autem in illo, quoniam
11 multa fortitudo eius, derelinques autem ei ope-
ra tua?
12 * Credes autem quòd reddet tibi
semen, indocet autem tibi aream?
13 * Ala eorum quæ delectantur gloriosa, si
14 comprehenderit ciconia et accipiter? * Quoniam
relinquet in terra oua sua, & in puluerem cale-
15 facere. * Et oblita est quoniam pes sparget,
& bestiæ agri conculcabunt.
16 * Induravit filios suos vt non se. in vanum
Laborauit sine timore.

ΙΩΒ. μεθερμήνευσις τῶ ο΄. 277

35 * Ἀποστελεῖς δὲ κεραυνοὺς καὶ πορεύσονται· ἐροῦσί σοι,
36 τί ἐσμεν; * τίς δὲ ἔδωκεν γυναιξὶν ὑφάσματος σοφίαν,
ἢ ποικιλτικὴν ἐπιστήμην;
37 * τίς ὁ ἀριθμῶν νέφη σοφίᾳ, ἀσκὸν δὲ εἰς γῆν ἔκλινε,
38 * κέχυται δὲ ὥσπερ γῆ κονία, κεκόλληκα δὲ αὐτὸν ὥσπερ
39 λίθῳ κῦβον; * θηρεύσεις δὲ λέουσι βορὰν, ψυχὰς
δὲ δρακόντων ἐμπλήσεις;
40 * δεδοίκασι γὰρ ἐν κοίταις αὐτὸν, κάθηνται δὲ ἐν ὕλαις
41 ἀνεσταλμένοι; * τίς δὲ ἡτοίμασε κόρακι βορὰν, νεοσ-
σοὶ γὰρ αὐτῶν πρὸς κύριον κεκράξασι, πλανώμενοι τὰ σῖ-
τα ζητοῦντες;

λθ΄.

1 * Εἰ ἔγνως καιρὸν τόκου τραγελάφου πέτρας; ἐ-
2 φύλαξας δὲ ὠδῖνας ἐλάφων; * ἠρίθμησας δὲ μῆνας
αὐτῶν πληρεῖς τόκους; ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας;
3 * ἐξέθρεψας δὲ ἐξ αὐτῶν τὰ παιδία ἔξω φόβου, ὠδῖνας
δὲ αὐτῶν ἐξαποστελεῖς;
4 * ἀπορρήξουσι τὰ τέκνα αὐτῶν, πληθυνθήσονται ἐν ἡμ-
έραις, ἐξελεύσονται καὶ οὐ μὴ ἀνακάμψωσιν αὐτοῖς.
5 * τίς δὲ ἐστιν ὁ ἀφεὶς ὄνον ἄγριον ἐλεύθερον, δεσμοὺς δὲ
6 αὐτοῦ τίς ἔλυσεν; * ἔδωμεν δὲ τῷ διαφόρᾳ αὐτοῦ ἔρη-
μον, καὶ τὰ σκηνώματα αὐτοῦ ἀλμυρίδα.
7 * καταγελῶν πολυοχλίας πόλεως, μέμψιν δὲ φο-
8 ρολόγου οὐκ ἀκούων. * κατασκέψεται ὄρη νομὴν αὐ-
τοῦ, καὶ ὀπίσω παντὸς χλωροῦ ζητεῖ.
9 * βουλήσεταί δέ σοι μονόκερως δουλεῦσαι, ἢ κοιμηθῆ-
10 ναι παρὰ φάτνῃ σου; * δήσεις δὲ ἐν ἰμάσι ζυγὸν αὐτοῦ,
ἢ ἑλκύσει σου αὔλακας ἐν πεδίῳ;
11 * πέποιθάς τε ὅτι ἐστὶ σπουδαῖος, ὅτι πολλὴ ἰσχὺς αὐτοῦ,
ἐπαφήσεις δὲ αὐτῷ τὰ ἔργα σου;
12 * πιστώσῃ δὲ ὅτι ἀποδώσει σοι τὸν σπόρον, εἰσάξει δέ σοι
τὸν ἅλωνα;
13 * πτέρυξ τερπομένων νεοσσοῖς, ἐὰν συλλάβῃ ἀσπάλα
14 καὶ νεοσσούς; * ὅτι ἀφήσει εἰς γῆν τὰ ᾠὰ αὐτῆς, καὶ ἐπὶ
χοῦν θάλψει.
15 * καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς σκορπιεῖ, καὶ θηρία ἀγρὸς
καταπατήσει.
16 * ἀπεσκλήρυνε τὰ τέκνα αὐτῆς ὥστε μὴ ἑαυτῇ. εἰς
κενὸν ἐκοπίασεν ἄνευ φόβου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

35 NVnquid mittes fulgura, & ibunt, & dicent tibi, Ecce adsumus? 36 Quis posuit in renibus sapientiam, aut quis dedit gallo
intelligentiam vt laudaret dominum suum? 37 Quis numerabit stellas cæli in sapientia, & nubes cæli quæ comparantur veri quis
collocauit? 38 Quando posita est terra in fundamento, & glebæ compactæ sunt. 39 Nunquid venaberis leænæ cibum, &
escam leonibus suppeditabis? 40 Quando inclinant se in habitaculis, habitant in vmbraculis vt insidientur. 41 Quis præparauit
coruo escam suam, quando filij eius ad Deum vociferantur, errantes eò quòd non habeant cibum?

CAP. XXXIX.

NVnquid nosti tempus partus ibicum rupium, aut quando pariunt ceruæ, obseruabis? 2 Numerabis menses quos perficiunt,
& scies tempus partus earum? 3 Incuruant se filij earum, dilacerantur, dolores suos emittunt. 4 Confortantur filij
earum, cerficunt frumento, egrediuntur & non reuertuntur ad eas. 5 Quis dimisit feram liberam, & catenas onagri quis dissoluit?
6 Cui eo domum posui in planitie, & tabernacula eius in terra deserta. 7 Ridebit ad tumultum ciuitatis, & clamorem exacto-
ris non audiet. 8 Explorabit montes pro pastu suo, & post omne viride perquiret. 9 Nunquid volet rhinoceros seruire ti-
bi aut manebit ad præsepe tuum? 10 Nunquid alligabis rhinocerotem in sulco fune suo, aut proscindet colles post te?
11 Nunquid confidis in eo quoniam magna est fortitudo eius, & relinques ei laborem tuum? 12 Nunquid concredes ei vt reddat
sementem tuam, & aream tuam congreget? 13 Ala galli qui cantat & exultat, sic est ala ciconiæ & accipitris.
14 Quoniam relinquit in terra oua sua, & super terram fouet ea. 15 Et obliuiscitur quòd pes dispergat ea, & bestia agri con-
culcet ea. 16 Calefit super filios qui non sunt sui: in vanum laborat absque timore.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 כִּי־הִשָּׁה אֱלוֹהַּ חָכְמָה וְלֹא־חָלַק לָהּ בִּבְינָה׃
18 בָּעֵת בַּמָּרוֹם תַּכְרִיא תִּשְׂחַק לַסּוּס וְלִרֹכְבוֹ׃
19 הֲתִתֵּן לַסּוּס גְּבוּרָה הֲתַלְבִּישׁ צַוָּארוֹ רַעְמָה׃
20 הֲתַרְעִישֶׁנּוּ כָּאַרְבֶּה הוֹד נַחְרוֹ אֵימָה׃
21 יַחְפְּרוּ בָעֵמֶק וְיָשִׂישׂ בְּכֹחַ יֵצֵא לִקְרַאת נָשֶׁק׃
22 יִשְׂחַק לַפַּחַד וְלֹא יֵחָת וְלֹא יָשׁוּב מִפְּנֵי חָרֶב׃
23 עָלָיו תִּרְנֶּה אַשְׁפָּה לַהַב חֲנִית וְכִידוֹן׃
24 בְּרַעַשׁ וְרֹגֶז יְגַמֵּא אֶרֶץ וְלֹא יַאֲמִין כִּי קוֹל שׁוֹפָר׃
25 בְּדֵי שׁוֹפָר יֹאמַר הֶאָח וּמֵרָחוֹק יָרִיחַ מִלְחָמָה
רַעַם שָׂרִים וּתְרוּעָה׃
26 הֲמִבִינְתְּךָ יַאֲבַר־נֵץ יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו לְתֵימָן׃
27 אִם־עַל־פִּיךָ יַגְבִּיהַּ נָשֶׁר וְכִי יָרִים קִנּוֹ׃
28 סֶלַע יִשְׁכֹּן וְיִתְלַנָּן עַל־שֶׁן־סֶלַע וּמְצוּדָה׃
29 מִשָּׁם חָפַר אֹכֶל לְמַרְחוֹק עֵינָיו יַבִּיטוּ׃
30 וְאֶפְרֹחָיו יַעֲלְעוּ־דָם וּבַאֲשֶׁר חֲלָלִים שָׁם הוּא׃
31 וַיַּעַן יְהוָה אֶת־אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
32 הֲרַב עִם־שַׁדַּי יִסּוֹר מוֹכִיחַ אֱלוֹהַּ יַעֲנֶנָּר׃
33 וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר׃
34 הֵן־קַלֹּתִי מָה אֲשִׁיבְךָ יָדִי שַׂמְתִּי לְמוֹ־פִי׃
35 אַחַת דִּבַּרְתִּי וְלֹא אֶעֱנֶה וְשִׁתַּיִם וְלֹא אוֹסִיף׃

ט

1 וַיַּעַן יְהוָה אֶת־אִיּוֹב מִן סְעָרָה וַיֹּאמַר׃
2 אֱזָר־נָא כְגֶבֶר חָלָצֶיךָ אֲשַׁאֲלְךָ וְהוֹדִיעֵנִי׃
3 הַאָפֵר תָּפֵר מִשְׁפָּטָי תַּרְשִׁיעֵנִי לְמַעַן תִּצְדָּק׃
4 וְאִם־זְרוֹעַ כָּאֵל לָךְ וְכַקּוֹל כָּמֹהוּ תַרְעֵם׃
5 עֲדֵה־נָא גַאֲוֹן וְגָבַהּ וְהוֹד וְהָדָר תִּלְבָּשׁ׃
6 הָפֵץ עֶבְרוֹת אַפֶּךָ וּרְאֵה כָל־גַּאֶה וְהַשְׁפִּילֵהוּ׃
7 רְאֵה כָל־גַּאֶה הַכְנִיעֵהוּ וְהָדֹךְ רְשָׁעִים
תַּחְתָּם׃
8 טְמָנֵם בֶּעָפָר יַחַד פְּנֵיהֶם חֲבוֹשׁ בַּטְמוֹן׃

17 *Priuauit enim eã Deus sapiẽtia, nec dedit illi intelligentiã. *Cũ tẽpus fuerit in altũ, C alas erigit, deridet equũ & aſcenſorẽ eius. 19 *Nunqd pbebis equo fortitudinẽ, aut circũdabis collo eius hinnitũ? *Nũqd ſuſcitabis eũ quaſi locuſtas? Gloria narii eius 21 terror: *Terrã vngula fodit: exultat audacter, in occurſum pgit armatis. *Contẽnit 23 pauorẽ, nec cedit gladio. *Sup ipſum ſonabit pharetra, vibrabit haſta & clypeus. *Feruens & fremẽs ſorbet terrã, nec reputat tubæ ſonare clãgorẽ. *Vbi audierit buccinã, D dicit Vah: procul odoratur bellũ, exhortationẽ ducũ & vlulatũ exercitus. *Nũquid 27 alas ſuas ad Auſtrũ? *Nũqd ad pceptũ tuũ elcuabitur agla, & in arduis ponet nidum ſuũ? *In petris manet, in pruptis ſilicib⁹ cõ 29 moratur, atq; in inacceſsis rupibus. *Indẽ cõtẽplatur eſcã, & de lõgè oculi eius pro- 30 ſpiciũt. *Pulli eius lãbũt ſanguinẽ, & vbi- 31 cunq; cadauer fuerit, ſtatim adeſt. *Et ad- 32 iecit Dñs, & locutus eſt ad Iob: *Nunquid qui cõtendit cũ Deo tã facile conquieſcet? Vtiq; qui arguit Deũ, debet reſpondere ei. 33 *Reſpondens autẽ Iob Dño dixit: *Quia le- 34 uiter locutus ſum, reſpondere qd poſſum? manum meã ponã ſuper os meũ. *Vnũ lo- 35 cutus ſum, quod vtinã nõ dixiſſem, & alterum quibus vltrà non addam. CAP. XL.

1 REſpondens autem Dominus Iob de turbine, dixit: *Accinge ſicut vir lumbos 2 tuos: interrogabo te, & indica mihi. *Nũquid irritum facies iudicium meum, & cõ- 3 dénabis me vt iuſtificeris? *Et ſi habes bra- 4 chium ſicut Deus, & voce ſimili tonas? 5 *Circunda tibi decorem & in ſublime er- B gere, & eſto gloriouſus, & ſpecioſis induere 6 veſtibus. *Diſperge ſuperbos in furore tuo, & confunde eos, & reſpiciens omnem ar- 7 rogantem humilia. *Reſpice cunctos ſuperbos, & confunde eos, & contere impios 8 in loco ſuo. *Abſconde eos in puluere ſimul, & facies eorum demerge in foueam:

17 *Ὅτι κατεσιώπησεν αὐτῇ ὁ θεὸς σοφίαν, καὶ οὐκ ἐμέ-
18 ρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει. *Ἐν καιρῷ ἐν ὑψηλῷ ὑψώ-
σει, καταγελᾷ ἵππου καὶ τοῦ ἐπιβάτου αὐτοῦ.
19 *Ἢ σὺ δεδώκας ἵππῳ δύναμιν, ἐνέδυσας δὲ τραχή-
20 λῳ αὐτοῦ φόβον; *δεδώκας δὲ αὐτῷ πτοητικήν,
21 δόξα δὲ ῥινῶν αὐτοῦ τόλμη, *ἀνορύσσων ἐν πεδίῳ ἐν ἰσχύι, σπεύδων τὸν βέλεα.
22 *καταγελᾷ, καὶ οὐ μὴ δειλιάσῃ οὐδὲ ἀποστραφῇ ἀπὸ σιδήρου.
23 *ἐπ' αὐτῷ γὰρ ἐτανύσθη τόξον καὶ μάχαιρα,
24 *καὶ ὀργὴ ἀφριεῖ τὴν γῆν, καὶ μὴ πιστεύσῃ ἕως δύ-
25 μένη σάλπιγξ. *Σάλπιγξ δὲ σημαίνοντος λέ-
γει εὖγε, πόρρωθεν δὲ ὀσφραίνεται πολέμου σὺν ἄλ-
ματι καὶ κραυγῇ.
26 *ἐκ δὲ τῆς σῆς ἔστηκεν ἱέρακος, διαπετάσας
τὰς πτέρυγας ἀκίνητος κατὰ θεωρῶν τὰς ὁδούς;
27 *Μὴ δὲ τοῦ σοῦ προστάγματος πτήσεται ἀετός, γῦψ δὲ
28 μὴ νοσσιὰς αὐτοῦ καθεδεῖται αὐλίζεται,
*ἐπ' ὀχυρᾶς πέτρας καὶ ἀποκρύφῳ,
29 *ἐκεῖσε ὧν ζητεῖ τὰ σῖτα, πόρρωθεν δὲ ὀφθαλμοὶ
30 αὐτοῦ σκοπεύουσι. *νεοσσοὶ δὲ αὐτοῦ φύρουσι δὲ αἷμα, οὗ
δ' ἂν ὦσι τεθνεῶτες, εὐθὺς παραχρῆμα διήκονται.
31 *καὶ ἀπεκρίθη κύριος τῷ Ἰὼβ καὶ εἶπεν,
32 *μὴ κέντρον μὴ ἱκανοῦ κέντρας; ἐλέγχων θεὸν ἀποκε-
33 ῥάσει) αὐτόν. *Ταπεινωθεὶς δὲ Ἰὼβ λέγει τῷ κυρίῳ·
34 τί ἔτι ἐγὼ κέκραμαι ἰουδεΰμενος; ἐλέγχων κύριον
ἀκούων ταῦτα οὐδὲν ὤν, ἐγὼ δὲ τίνα ἀποκρίσιν δῶ περὶ
35 ταῦτα, χεῖρα θήσω ἐπὶ στόμα μου. *ἅπαξ ἐλάλη-
κα, ἐπὶ δὲ δευτέρου οὐ προσθήσω. μ΄.
1 *Ἔτι δὲ ταπεινωθεὶς ὁ κύριος εἶπεν τῷ Ἰὼβ ἐκ δὲ νέφους,
2 μή· *ἀλλὰ ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου, ἐρωτήσω
3 δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι. *Ἢ ἀποποιῇ με τὸ κρῖμα,
οἷς δέ με ἄλλως δικαιοῖς ἵνα διαφωνῇς δί-
4 καιος; *ἢ βραχίων σοί ἐστι κατὰ τοῦ κυρίου, ἢ φωνὴ καὶ
5 ὡς τὸν βροντᾷς; *ἀνάλαβε δὴ ὕψος καὶ δύναμιν,
δόξαν δὲ καὶ τιμὴν ἀμφίασαι. *ἀπόστελον δὲ ὀργὴ-
6 λοιόργη, παῦσαι δὲ ὑβριστὴν ταπείνωσον.
7 *ὑπερήφανον δὲ σκέπασον, σκῆψον δὲ ἀσεβεῖς ἀδαχρῆμα.
8 *κρύψον δὲ εἰς γῆν ὁμοῦ μαδὸν ἔξω, τὰ δὲ σώματα
αὐτῶν ἀπιμίας ἔμπλησον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Quia fecit Deus vt obliuiſceretur ſapientiæ, & non dedit illi partem intelligentiæ. " In tempore quo in altum volat, deridet equum & aſcenſorem eius. " Nunquid dabis equo fortitudinem, aut indues collum eius furore? " Nunquid commouebis eum ſicut locuſtam? ſplendor freni naris eius terror. " Fodit in valle & exultat in fortitudine, & egreditur in occurſum armorum belliatorum. " Gaudet ad pauorem & non conteritur, & non reuertitur à facie gladij. " Super eum mittuntur arma, gladius acutus, & haſta & lancea. " In fremitu & in furore facit foueam in terra, & non credit quòd ſit vox tubæ. " In abundantia tubæ dicit Euge, & à longè odoratur bellum, clamorem principum & vlulationem. " Nunquid propter intelligentiam tuam filius accipitris plumeſcet, expandet alas ſuas ad Auſtrum? " Nunquid propter verbum oris tui eleuabitur aquila, aut exaltabit nidum ſuum? " In rupibus habitabit, & inorabitur in munitione ſilicis & arcis. " Indè explorat eſcam: de longè oculi eius aſpiciunt. " Et pulli eius abſorbent ſanguinem, & in loco vbi occiſi ſunt, ibi eſt. " Et reſpondit Dominus Iob & ait: " Nunquid qui contendit eum obprobrium, ſtudiet ut. qui arguet Deum, reſpondeat ei. " Et reſpondit Iob Domino, & ait: " Ecce vilis factus ſum, quid reſpondebo tibi? manum meam pono ori meo. " Semel locutus ſum & non reſpondebo, & ſecundò & vltrà non addam. CAP. XL.

ET reſpondit verbum Domini Iob de turbine tribulationis, & ait: " Accinge nunc ſicut vir lumbos tuos: interrogabo te, & indica mihi. " Nunquid irritum facies iudicium meum, condemnabis me vt iuſtificeris? " Et ſi habes brachium ſicut Deus, & vocem ſimili eius clamabis? " Dirige nunc eleuationem & altitudinem: ſplendore & pulchritudine induere. " Diſperge furorem iræ tuæ, & vide omnem ſuperbum & humilia eum. " Vide omnem elatum & contere eum, & comminue peccatores in locis ſuis. " Abſconde eos in puluere ſimul, facies eorum ſubuice in abſcondito.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * וְגַם־אֲנִי אוֹדֶךָּ כִּי־תוֹשִׁיעַ לְךָ יְמִינֶךָ׃
10 * הִנֵּה־נָא בְהֵמוֹת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמָּךְ חָצִיר
כַּבָּקָר יֹאכֵל׃
11 * הִנֵּה־נָא כֹחוֹ בְמָתְנָיו וְאוֹנוֹ בְּשִׁרְיֵי בִטְנוֹ׃
12 * יַחְפֹּץ זְנָבוֹ כְּמוֹ־אָרֶז גִּידֵי פַחְדּוֹ יְשֹׂרָגוּ׃
13 * עֲצָמָיו אֲפִיקֵי נְחֹשֶׁת גַּרְמֵיו כְּמֹטְיל בַּרְזֶל׃
14 * הוּא רֵאשִׁית דַּרְכֵי־אֵל הָעֹשׂוֹ יַגֵּשׁ חַרְבּוֹ׃
15 * כִּי־בוּל הָרִים יִשְׂאוּ־לוֹ וְכָל־חַיַּת הַשָּׂדֶה
יְשַׂחֲקוּ־שָׁם׃
16 * תַּחַת־צְאֲלִים יִשְׁכָּב בְּסֵתֶר קָנֶה וּבִצָּה׃
17 * יְסֹבְכוּ צְאֲלִים צִלָּלוֹ יְסֻבְּכוּ עַרְבֵי־נָחַל׃
18 * הֵן יַעֲשֹׁק נָהָר לֹא יַחְפּוֹז יִבְטַח כִּי־יגיח יַרְדֵּן
אֶל־פִּיהוּ׃
19 * בְּעֵינָיו יִקָּחֶנּוּ בְּמוֹקְשִׁים יִנְקָב־אָף׃
20 * הֲתִמְשֹׁךְ לִוְיָתָן בְּחַכָּה וּבְחֶבֶל תַּשְׁקִיעַ
לְשֹׁנוֹ׃
21 * הֲתָשִׂים אַגְמֹן בְּאַפּוֹ וּבְחוֹחַ תִּקֹּב לֶחְיוֹ׃
22 * הֲיַרְבֶּה אֵלֶיךָ תַּחֲנוּנִים אִם־יְדַבֶּר אֵלֶיךָ
רַכּוֹת׃
23 * הֲיִכְרֹת בְּרִית עִמָּךְ תִּקָּחֶנּוּ לְעֶבֶד עוֹלָם׃
24 * הֲתְשַׂחֵק בּוֹ כַּצִּפּוֹר וְתִקְשְׁרֶנּוּ לְנַעֲרוֹתֶיךָ׃
25 * יִכְרוּ עָלָיו חַבָּרִים יְחֻצוּהוּ בֵּין כְּנַעֲנִים׃
26 * הֲתְמַלֵּא בַשְּׂכוֹת עוֹרוֹ וּבְצִלְצַל דָּגִים
רֹאשׁוֹ׃
27 * שִׂים־עָלָיו כַּפֶּךָ זְכֹר כַּלְחָמָה אַל־
תּוֹסֵף׃
28 * הֵן־תֹּחַלְתּוֹ נִכְזָבָה הֲגַם אֶל־
מַרְאָיו יָטַל׃

9 * Et ego confitebor quòd saluare te possit dextera tua.
10 * Ecce Behemoth quem feci tecum, fœnum quasi bos comedet.
11 * Fortitudo eius in lumbis eius, & virtus illius in vmbilico ventris eius.
12 * Stringit caudam suam quasi cedrum, nerui testiculorum eius perplexi sunt.
13 * Ossa eius velut fistulæ æris, cartilago illius quasi laminæ ferreæ.
14 * Ipse est principium viarum Dei, qui fecit eum applicabit gladium eius.
15 * Huic montes herbas ferunt, omnes bestiæ agri ludent ibi.
16 * Sub vmbra dormit in secreto calami, in locis humentibus.
17 * Protegunt vmbræ vmbram eius, circundabunt eum salices torrentis
18 * Ecce absorbebit fluuium & non mirabitur, & habet fiduciam quòd influat Iordanis in os eius.
19 * In oculis eius quasi hamo capiet eum, D in fudibus perforabit nares eius.
20 * An extrahere poteris Leuiathá hamo, & fune ligabis linguam eius?
21 * Nunquid pones circulum in naribus eius, aut armilla perforabis maxillam eius?
22 * Nunquid multiplicabit ad te preces, aut loquetur tibi mollia?
23 * Nunquid feriet tecum pactum, & accipies eum seruum sempiternum?
24 * Nunquid illudes ei quasi aui, aut ligabis eum ancillis tuis?
25 * Concident eum amici, diuident illum negociatores?
26 * Nunquid implebis sagenas pelle eius, & gurgustium piscium capite illius?
27 * Pones super eum manum tuam. Memento belli. nec vltrà addas loqui.
28 * Ecce spes eius frustrabitur eum, & videntibus cunctis præcipitabitur.

9 * Et ego confitebor vtique, quòd potest dextera tua saluare.
10 * Sed enim ecce bestias apud te, fœnum sicut boues comedit.
11 * Ecce autem fortitudo eius in lumbo, at potentia eius in vmbilico ventris.
12 * Erexit caudam vt cupressum, at nerui eius complicati sunt.
13 * Latera eius latera ænea, at tergum eius ferrum fusile.
14 * Hoc est principium fictionis Domini factis, vt eluderetur ab angelis eius.
15 * Accedens autem ad montem præruptum fert gaudium quadrupedibus in tartaro.
16 * Sub omnigenas arbores dormit, iuxta paryrum & calamum & syluam.
17 * Obumbrant autem ei arbores cum ramis et rami plantæ.
18 * Si fuerit inundatio, non senserint. confidit quoniam offendet Iordanis in os eius.
19 * In oculo eius accipiet eum, intortus perforabit narem.
20 * Duces autem draconem in hamo? circumpones autem circulum circum nasum eius?
21 * Aut ligabis annulum in nare, armilla autem terebrabis labium eius?
22 * Loquetur autem tibi deprecationes supplicationis molliter?
23 * Ponet autem tecum pactum? accipies autem eum seruum sempiternum?
24 * Illudes autem in eum sicut auem, aut ligabis eum tanquam passerem puero?
25 * Pascuntur autem in eo gentes? diuidunt eum Phœnicum generationes?
26 * Omne autem nauigabile conueniens non ferant? pellem vnam caudæ eius, & in nauigii piscatorum caput eius?
27 * Impones autem ei manum, memor belli sæui in corpore eius, & non vltra fiat: non videbis eum?

9 * καί γε ἐγὼ ὁμολογήσω αὖα, ὅτι δυνάται ἡ δεξιά
σου σῶσαι.
10 * ἀλλὰ δὴ ἰδοὺ θηρία παρὰ σοί, χόρτον ἴσα βουσὶν
ἐσθίει.
11 * ἰδοὺ δὲ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐπ' ὀσφύϊ, ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ
ἐπ' ὀμφαλοῦ γαστρός.
12 * ἔσηκεν οὐρὰν ὡς κυπάρισσον, τὰ δὲ νεῦρα αὐτοῦ
συμπέπλεκται.
13 * αἱ πλευραὶ αὐτοῦ πλευραὶ χάλκιναι, ἡ δὲ ῥάχις αὐ-
τοῦ σίδηρος χυτός.
14 * Οὗτ' ἔστιν ἀρχὴ πλάσματος κυρίου πεποιημένον ἐγ-
καταπαίζειν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.
15 * ἐπελθὼν δ' ἐπ' ὄρος ἀκρώτομον ἐποίησε χαρμονὴν
τετράποσιν ἐν τῷ Ταρτάρῳ.
16 * ὑπὸ παντοδαπὰ δένδρα κοιμᾶται, παρὰ πάπυρον
καὶ κάλαμον καὶ βούτομον.
17 * σκιάζονται δὲ αὐτὸν δένδρα σὺν ὄρεσι δρύμους καὶ
κλῶνες ἄγνου.
18 * ἐὰν γένηται πλημμύρα, οὐ μὴ αἰσθηθῇ. πέποιθεν
ὅτι προσκρούσει ὁ Ἰορδάνης εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ.
19 * ἐν τῷ ὀφθαλμῷ αὐτοῦ δέξεται αὐτόν, ἐνσκολιδύσ-
μῳ δ' τρήσει ῥῖνα.
20 * ἕξεις δ' ὁλκὸν ὃν ἐν ἀγκίστρῳ; περιθήσεις δ' φορ-
βίδα περὶ ῥῖνα αὐτοῦ;
21 * ἢ δήσεις κρίκον ἐν τῷ μυκτῆρι ψελίῳ δ' τρυπήσεις τὸ
χεῖλος αὐτοῦ;
22 * λαλήσει δὲ δεήσεις ἱκετηρίας μαλακῶς;
23 * θήσεται δὲ μετὰ σοῦ διαθήκας; λήψῃ δ' αὐτὸν δοῦ-
λον αἰώνιον;
24 * παίξῃ δ' ὃν αὐτῷ ὥσπερ ὄρνεον; ἢ δήσεις αὐτὸν ὥσπερ
σφυδρὸν παιδίῳ;
25 * ὀνοβωτήσει δ' ὃν αὐτῷ ἔθνη; μεριοῦσι δὲ) αὐτὸν φοι-
νίκων χῦρι;
26 * πᾶν δ' πλωτὸν συνελθὸν μὴ ἀνέξηται; βύρσαν μίαν
ἐφῆς αὐτοῦ, καὶ ἐν πλοίοις ἁλιέων κεφαλὴν αὐτοῦ;
27 * Τιθήσεις δὲ αὐτῷ χεῖρα, μνησθεὶς πόλεμον δὲ
μνόμον ἐν σώματι αὐτοῦ, καὶ μηκέτι γένεσθαι, οὐχὶ ἑω-
ρακας αὐτόν;

תרגום

9 לְחוֹד אַף אֲנָא אוֹדֵיךְ אֲרוּם תִּפְרוֹק לָךְ יְמִינָךְ׃ 10 הָא כְדֵין בְּעִירָיָא דְעִבְדֵית עִמָּךְ חֵיזֵי יֵיכוֹל׃ 11 הָא כְרֵין חֵילֵיהּ
בְּחַרְצֵי מְתַקְפָא כְּפַרְמָא דְכַרְסֵיהּ׃ 12 כְּפַף זְנָבֵהּ חֵיךְ אַרְזָא גַּבְרֵיהּ וְשַׁעֲנוֹחוֹהִי מְשַׁבְּשִׁין׃
13 אַבְרֵי קְשִׁיפִין כְּפִצְרֵי כַרְכֵּיסָא גַּרְמוֹי כְּמַסְלוּתָא דְפַרְזְלָא׃ 14 הוּא שֵׁירוּי אָרְחָתֵיהּ דְאֱלָהּ דְעַבְדֵהּ יְקָרֵב סֵיפֵהּ׃
15 אֲרוּם עֲלֵי טוּרַיָּא יְסוֹבְרוּן לֵהּ וְכָל חֵיוַת בָּרָא יִנְחֲכוּן תַּמָּן׃ 16 תְּחוֹת צִלְלַיָּא יִשְׁכּוֹב בְּסִטְרֵי קָנְיָא וְרַקָּא׃
17 יְסַלְּלוּנֵהּ צִלְלַיָּא גְּנוּבָה חֲוָרִינָה עֲרָבִין דְנַחֲלִין׃ 18 הָא יִטְלוֹם נַהֲרָא וְלָא יִתְבְּהֵל יְהֵךְ אֲרוּם גְּגִיד יַרְדְּנָא לְפֻמֵּהּ׃
19 בְּעֵינוֹהִי יְקָחֶנֵּהּ בְּמוֹקְשִׁים יִנְקַב־אַף׃ 20 הֲמִשְׁכָּךְ לִוְיָתָן בְּחַכָּתָא וּבְחֵילָא תְּנַקּוֹב לִישָׁנֵהּ׃
21 אִם־תְּשׁוּי אַגְמוֹנָא בְּנִחִירֵיהּ וּבְסִילְיָא תְּנַקּוֹב לִיסָרֵיהּ׃ 22 אִם־תְּהֵי מְמַלֵּל קֳדָמָךְ בָּעוּתָא אִין יְמַלֵּל לָךְ רַכִּיכִין׃
23 אִם־תְּגוֹר קְיָם עִמָּךְ חֲזִנֵּהּ לְעַבְדָּא עָלַם לְעָלְמִין׃ 24 אִם־תְּהֵי מְחַדֵּי בֵּהּ כְּצִפְּרָא וְתִקְשְׁרִנֵּהּ לְעוֹלֵיכִי׃
25 יְגָרְרוּן שׁוּתָפֵי עֲלוֹהִי סַכָּרַיָּא וְיִפְלְגוּנֵהּ בֵּין סַנְדְּלַיָּא׃
26 אִם־תְּהֵי מְמַלֵּי בְּסִפְלָא פִּסְכֵהּ וּבְצִנְצָא דְנוּנַיָּא רֵישֵׁהּ׃
27 שְׁוֵי עֲלוֹהִי אֶדְכַּר קְרָבָא לָא תּוֹסִיף׃
28 הָא אֶדְכַּר־תִּיהֵי סְבָרְתָא תִּכְרֵם לְחָזְיָה יִשְׁלַךְ׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Ego quoque confitebor ubi quòd saluabit te dextera tua. 10 Ecce nunc animal quod feci, tecum herbam sicut boues comedet. 11 Ecce nunc virtus eius in lumbis eius, & fortitudo illius in vmbilico ventris eius.
12 Contorquet caudam suam sicut cedrus, membrum virile eius & testiculi eius perplexi. 13 Membra eius fortia sunt sicut fistulæ æreæ, offa eius sicut virga ferrea. 14 Ipse est principium viarum Dei, qui fecit eum, applicauit gladium suum.
Quoniam fructum montes ferent ei, & omnes bestiæ agri ludent ibi. 16 Sub vmbris dormiet in secreto calami & ceni. 17 Tegunt vmbræ opertimentum eius, circundant eum salices torrentium.
18 Ecce vim facit fluminis, & non festinabit: confidet quòd influet Iordanis in os eius.
19 Oculis suis capiet eum, laqueis perforabitur naris eius. 20 Trahesne Leuiathan hamo, & fune hauries linguam eius?
21 Nunquid multiplicabit ad te preces, aut loquetur ad te mollia?
22 Nunquid inibit tecum pactum; aut emes eum in seruitium perpetuum?
23 Nunquid ludes cum eo quasi cum aue, & ligabis eum puellis tuis?
24 Facientne prandium super eum socij: diuident eum inter mercatores?
25 Nunquid implebis vmbracula pelle eius, aut sagenam piscium capite illius?
26 Pone super eum manum tuam: memento belli, & non addas.
27 Ecce spes eius frustrabitur, & in conspectu vtique eius eiicietur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XLI.

1 NOn quasi crudelis suscitabo eũ. Quis enim resistere potest vultui meo? 2 Et quis ante dedit mihi vt reddam ei? ois quę sub cęlo sunt, mea sunt. 3 Nõ parcã eiverbis potentibus, & ad deprecandum cõpositis. 4 Quis reuelabit faciẽ indumenti eius? & in medium oris eius quis intrabit? 5 Portas vultus eius quis aperiet? Per gyrum dentiũ eius formido: 6 corpus illius quasi scuta fusilia compactum squamis se prementibus. 7 Vna vni cõiũgitur, & ne spiraculum quidem incedit per eas. 8 Vna alteri adhærebũt, & tenentes se nequaquam separabuntur. 9 Sternutatio eius splendor ignis, & oculi eius vt palpebræ diluculi. 10 De ore eius lampades procedunt, sicut tędę ignis accensę. 11 De naribus eius ꝓcedit fumus, sicut ollæ succẽsæ atq; feruẽtis. 12 Halitus eius prunas ardere facit, & flãma de ore eius egreditur. 13 In collo eius morabitur fortitudo, & faciẽ eius pręcedit egestas. 14 Mẽbra carniũ eius cohærẽtia sibi. Mittet contra eũ fulmina, & ad locũ aliũ non ferentur. 15 Cor eius indurabitur tanquã lapis, & stringetur quasi malleatoris incus. 16 Cùm sublatus fuerit, timebunt angeli, & territi purgabuntur. 17 Cùm apprehenderit eum gladius, subsistere non poterit, neque hasta neque thorax. 18 Reputabit enim quasi paleas ferrum, & quasi lignum putridum æs. 19 Non fugabit eum vir sagittarius, in stipulam versi sunt ei lapides fundæ. 20 Quasi stipulam æstimabit malleum, & deridebit vibrantem hastam. 21 Sub ipso erunt radii solis, & sternet sibi aurum quasi lutum. 22 Feruescere faciet quasi ollam profundum maris, & ponet quasi cùm vnguenta bulliũt. 23 Post eum lucebit semita, æstimabit abyssum quasi senescentem. 24 Non est super terra potestas quæ comparetur ei, qui factus est vt nullum timeret. 25 Omne sublime videt, ipse est rex super vniuersos filios superbiæ.

א

1 לֹא־אַכְזָר כִּי יְעוֹרְרֻנוּ וּמִי הוּא לְפָנַי יִתְיַצָּב׃
2 מִי הִקְדִּימַנִי וַאֲשַׁלֵּם תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם לִי־הֽוּא׃
3 לֹא־אַחֲרִישׁ בַּדָּיו וּדְבַר גְּבוּרוֹת וְחִן עֶרְכּוֹ׃
4 מִי־גָלָה פְּנֵי לְבוּשׁוֹ בְּכֶפֶל רִסְנוֹ מִי יָבוֹא׃
5 דַּלְתֵי פָנָיו מִי פִתַּח סְבִיבוֹת שִׁנָּיו אֵימָה׃
6 גַּאֲוָה אַפִּיקֵי מָגִנִּים סָגוּר חוֹתָם צָר׃
7 אֶחָד בְּאֶחָד יִגָּשׁוּ וְרוּחַ לֹא־יָבוֹא בֵינֵיהֶם׃
8 אִישׁ־בְּאָחִיהוּ יִדְבָּקוּ יִתְלַכָּדוּ וְלֹא יִתְפָּרֵדוּ׃
9 עָטִישָׁתָיו תָּהֵל אוֹר וְעֵינָיו כְּעַפְעַפֵּי שָׁחַר׃
10 מִפִּיו לַפִּידִים יְהֻלָּכוּ כִּידוֹדֵי אֵשׁ יִתְמַלָּטוּ׃
11 מִנְחִירָיו יֵצֵא עָשָׁן כְּדוּד נָפוּחַ וְאֲגַמֹּן׃
12 נַפְשׁוֹ גֶּחָלִים תְּלַהֵט וְלַהַב מִפִּיו יֵצֵא׃
13 בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז וְלִפָּנָיו תָּדוֹץ דְּאָבָה׃
14 מִפַּלֵּי בְשָׂרוֹ דָּבְקוּ יָצוּק עָלָיו בַּל־יָמוּט׃
15 לִבּוֹ יָצוּק כְּמוֹ־אֶבֶן וְיָצוּק כְּפֶלַח תַּחְתִּית׃
16 מִשְׁתּוֹ יָגוּרוּ אֵלִים מִשְּׁבָרִים יִתְחַטָּאוּ׃
17 מַשִּׂיגֵהוּ חֶרֶב בַּל תָּקוּם חֲנִית מַסָּע וְשִׁרְיָה׃
18 יַחְשֹׁב לַתֶּבֶן בַּרְזֶל לַעַץ רָקָבוֹן נְחוֹשָׁה׃
19 לֹא־יַבְרִיחֶנּוּ בֶּן־קֶשֶׁת לְקַשׁ נֶהְפְּכוּ לוֹ אַבְנֵי־
קָלַע׃
20 כְּקַשׁ נֶחְשְׁבוּ תוֹתָח וַיִּשְׂחַק לְרַעַשׁ כִּידוֹן׃
21 תַּחְתָּיו כְּחַרְסֵי חָרוּץ יִרְפֹּד חָרִיץ עַל־טִיט׃
22 יַרְתִּיחַ כַּסִּיר מְצוּלָה יָם יָשִׂים כְּמֶרְקָחָה׃
23 אַחֲרָיו יָאִיר נָתִיב יַחְשֹׁב תְּהוֹם לְשֵׂיבָה׃
24 אֵין־עַל־עָפָר מְשָׁלוֹ הֶעָשׂוּי לִבְלִי חָת׃
25 אֶת־כָּל־גָּבֹהַּ יִרְאֶה הוּא מֶלֶךְ עַל־כָּל־בְּנֵי
שָׁחַץ׃

CAP. XLI.

1 NEque in dictis miratus es? neque timuisti quoniam præparatum est mihi? 2 Quis enim mihi restitens? aut quis restitet mihi et sustinebit? Si omnis subcœlestis mea est, 3 non tacebo propter eum, & sermonibus potentiæ miserabitur æqualem ei. 4 Quis reuelabit faciem indumenti eius? in medium oris eius quis intrabit? 5 Portas vultus eius quis aperiet? in circulo dẽtium eius timor. 6 Interiora eius scuta ænea, cõmunctio autem eius sicut smirites lapis. 7 Vnus vni agglutinatur. Spiritus autem nõ ingrediatur eum. 8 Sicut vir fratri suo agglutinabuntur? conueniunt, et nõ auellentur. 9 Insternutatione eius splendet lumen, at oculi eius species luciferi. 10 De ore eius procedunt lampades accensæ, & iaciuntur craticulæ ignis: 11 De naribus eius procedit fumus camini accensi igne carbonum. 12 Anima eius carbones, flamma autem de ore eius procedit. 13 In autem collo eius habitat potentia, ante eum currit perditio. 14 Carnes autem corporis eius coherentes sunt: effunditur in eum, non commouebit. 15 Cor eius induratum est vt lapis, stetit autem sicut incus impulsata. 16 Cùm versus fuerit autem ipse timor defluit quadrupedibus in terra saltantibus. 17 Si occurrerint ei lanceæ, non timebunt hastam sublatam & thoracem. 18 Reputauit quidem enim ferrum paleas, æs autem vt lignum putridum. 19 Reputauit apium quidem sænum, non vulnerabit eum arcus æneus. 20 Vt calamus reputati sunt mallei, deridet autem concussionem igniferam. 21 Lectus eius obelisci acuti, omne autem aurum maris in illam sicut lutum. 22 Indicibilis feruere facit abyssum tanquam officina ferrarij, reputauit autem mare tanquam spongiam: 23 at tartarum abyssi sicut captiuum, æstimauit abyssum in deambulationem. 24 Non est quicquam in terra simile illi factum, vt illudatur ab angelis meis. 25 Omne sublime videt, ipse autem rex omnium quæ in aquis.

μά.

1 Οὐ γὰρ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τεθαύμακας, καὶ οὐ δέδοικας ὅτι ἡτοίμασταί μοι; 2 τίς γὰρ ἔστιν ὁ ἐμοὶ ἀντιστὰς; ἢ τίς ἀνθιστήσεταί μοι καὶ ὑπομενεῖ; εἰ πᾶσα ἡ ὑπ' οὐρανόν ἐμή ἐστιν. 3 οὐ σιωπήσομαι δι' αὐτόν, καὶ λόγοις δυναμεως ἐλεήσω τὸν ἴσον αὐτῷ. 4 τίς ἀποκαλύψει πρόσωπον ἐνδύσεως αὐτοῦ; εἰς δὲ πύξιν θώρακος αὐτοῦ τίς αὖ εἰσελθοι; 5 πύλας προσώπου αὐτοῦ τίς ἀνοίξει, κύκλῳ οὐδόντων αὐτοῦ φόβος. 6 τὰ ἐκλεκτὰ αὐτοῦ ἀσπίδες χαλκαῖ, στυῤῥὸς μὸς ὁ αὐτοῦ ὥσπερ σμιρὶς λίθος. 7 εἷς ἓξ ἑνὸς κολλᾶται, πνεῦμα δὲ οὐ μὴ διέλθῃ αὐτόν. 8 ὡς ἀνὴρ τὰ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσκολληθήσονται; συνέρχονται, καὶ οὐ μὴ διασταθῶσιν. 9 ὃν πλαρμῷ αὐτοῦ ἐπιφύσεται φέγγος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἶδος ἑωσφόρου. 10 ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύονται λαμπάδες καιόμμαι, καὶ διαρπασθῶται ἐχάρμι πυρός. 11 ἐκ μυκτήρων αὐτοῦ ἐκπορεύεται καπνὸς καμίνου καιομένης πυρὶ ξηρῶν. 12 ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀνθρακες φλόξ δὲ ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύε). 13 ἐν δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ αὐλίζε) διεύαμις, ἐμπροσθεν αὐτοῦ πρέχει ἀπώλεια. 14 (αρκες δὲ σώματος αὐτοῦ κεκόλληνται καλαχεῖ ἐπ' αὐτὸν καλαθήσε). 15 ἡ καρδία αὐτοῦ πέπη χὼ ὥσπερ λίθος, ἔσηκε δὲ ὥσπερ ἄκμων σιδήλατος. 16 ἐφοβήθησαν δὲ αὐτοῦ φόβος σημείας τέτρασιν σπι γῆς ἀλλομένους. 17 ἐὰν σων αὐτήσωσιν αὐτῷ λόγχαι, καθὸν ἐ μὴ πόνησωσιν ὅπλον δόρυ ἐπιρμένον ἐ θώρακα. 18 ἥγη) μὰρ λογίσθησαν ἄσπερ χρεα, χαλκὸν δὲ ὥσπερ ξύλον (αθεσν. 19 ἥγη) πετρόβολον ὡὰ χόρτον, ἐμὴ τρόσει αὐτὸν τόξον χαλκόν. 20 ὡ; καλαμη ἐλογίσθησαν (φενδόνες, καθαγελᾶ δὲ ὁ (εισμοῦ πυροφόρου. 21 ἡ τρωμνὴ αὐτοῦ ὀβελίσκοι ὀξεῖς, πᾶς δὲ χρυσὸς θαλάσσης ἐπ' αὐτὸν ὥσπερ πηλός. 22 ἀμυθῶς ἀνάζει τὴν ἄβυσσον ὥσπερ χαλκίον. ἥγη) δὲ τὴν θάλασσαν ὡσπερ ἀλαβαστρον. 23 τὸν δὲ ταρταρον τῆς ἀβύσσου ὥσπερ αἰχμάλωτον, ἐλογίσατο ἄβυσσον εἰς περίπατον. 24 οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς ὅμοιον αὐτῷ πεποιημένον, ἐκλοπαίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων μου. 25 πᾶν ὑψηλὸν ὁρᾷ, αὐτὸς δὲ βασιλεὺς πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασιν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XLI.

NVllus est crudelis qui suscitet eum: & quis est qui stabit coram me? 1 Quis præuenit me in optibus ab initio vt reddam: vonne omnis quæ sub cælo sunt, mea sunt? 2 Non tacebo mendacia eius, & verbum fortitudinis & deprecationis quæ iuxta eum. Quis reuelauit faciem indumenti eius: in duplicationem freni eius quis introibit? 3 Portas vultus eius quis dissoluit? in circuitu dentium eius terror. 4 Tumores riuorum protegunt eum signaculo stricto. 5 Vnus vni coniunguntur dentes eius, & aer non ingreditur in medium eorum. 6 Vnus alteri adhærent & tenent se, & non separantur. 7 Sternutatio eius splendet lux, & oculi eius quasi palpebræ auroræ. 8 Ab ore eius lampades procedunt, & scintillæ ignis euadunt. 9 De naribus eius egreditur fumus, sicut lebes feruens qui facit fumum. 10 Halitus eius prunas inflammat, & flamma ex ore eius procedit. 11 In collo eius manebit fortitudo, & coram eo exultabit dolor. 12 Coitæ carnis eius coluerunt, fundata est in eo vnaquæque vt non moueatur. 13 Cor eius fundatur sicut petra, & funditur sicut mola inferior. 14 A consumptione eius timebunt fortes, de contritionibus iudicat in eos. 15 Apprehender eum gladius & non morietur, lancea & funda quæ proiicit lapidem & lorica. 16 Reputabit in paleas ferrum, & quasi lignum putridum æs. 17 Non fugabit eum sagitta arcus, in stipulam reputati sunt lapides fundæ. 18 Quasi stipula reputata sunt tormenta, & deridebit strepitum lanceæram. 19 Sub eo sunt lapilli acuti quasi testa, sternet autem probatum super cænum. 20 Feruere facit sicut lebetem profundum, mare ponet quasi vngurentum. 21 Post eum lucebit semita, æstimabit abyssum in caniciem. 22 Non est super terra potestas eius, quia factus est vt à nullo terreatur. 23 Omne sublime videt, ipse est rex super omnes filios montium.

תרגום

מא

1 לָא אִכְזָר אֲרוּם יְעִירְנֵהּ וּמַן הוּא קֳדָמַי יִתְעַתַּד׃ 2 מַן אַקְדְּמַנִי בְּעוֹבְדֵי בְרֵאשִׁית וַאֲשַׁלֵּם חֲלָא כָּל דְּתְחוֹת כָּל שְׁמַיָּא דִּילִי הוּא׃
3 לָא אֶשְׁתִּיק מִקֳּדָם מֵימְרֵי וְתֻקְפָּא וְצַלּוֹתָא וְחִסְנָא דְּעִלָּוַיְהִי׃ 4 מַן גְּלֵי קֳדָמַי אַפֵּי כְּסוּתֵהּ מִבַּפְלָא דְּרִסְנֵהּ מַן יָעוֹל׃ 5 דְּשֵׁי אַפֵּי מַן שְׁרֵי
תְּרֵעֵי כְּסוּתֵהּ מַן יְגַלֵּי אַפֵּי סְחוֹרַת שִׁנּוֹהִי דְּחִילָא׃ 6 מָגֵן בְּתַקְּפֵי קְרָבֵי נִיבוּי דְּרִחְיָא לָא יַעֲלוֹ בְּמַעֲרָכְהוֹן׃
7 גֵּיוְהַנּוֹת כְּצִינְיָא מְתַרְסִין לֵהּ מְחוֹתְמִין צָאיד׃ 8 מְקָרְבִין חַבְרָה סַדְכִין מִתְאֲחִדִין וְלָא מִתְפָּרְשִׁין׃ 9 מְסָרְקִין נִיצוֹהִי דְּנוּר מְשַׁחְבְּנִין
וְלָא מִתְפָּרְקִין׃ 10 מִפּוּמֵהּ לַפִּידִין מְהַלְּכִין כִּידוֹדֵי אֶשָׁא מִתְפַּלְּטִין׃ 11 מִנְּחִירוֹהִי נָפֵק עִשְׁנָא כְּקִדְרָא סַגִּיאָה וְנָפְחָא וְגַחֲלִין בָּעֲרִין׃
12 נַפְשֵׁהּ גַּחֲלִין מְלַהֲטִין וְשַׁלְהֹבִיתָא מִפּוּמֵהּ נָפְקָא׃ 13 בְּצַוְּארֵהּ יְכִיתָא עַשְׁנָא וְקֳדָמוֹי תְּבוּרָא דְּאָבוֹנָא׃
14 שְׁלָלֵי בִּסְרֵהּ סְרִיכִין לֵהּ יְהֵיסִין עֲלוֹי וְלָא חָזְעִין׃ 15 לִבֵּיהּ מְתַקַּף כְּאַבְנָא וְתַקִּיף כִּפְלַח רֵחַיָּא דְּאַכְוָנָא׃ 16 מִן מְסַפְיָה רַבָּלִין מְתְּקִיפִי מִן חֲבָרַיָּא וְיִדְעִין עֲלֵיהוֹן׃
17 מַשִּׂיגֵהּ חַרְבָּא וְלָא תְקוּם לֵהּ מְחַת רוּמְחָא וְתָרִיס׃ 18 חָשִׁיב לְהַבְּנָא פַּרְזְלָא לְקַשָּׁא סְרִיקָא כְּרְכּוּמָא׃ 19 לָא יְעָרְקִנֵּהּ גֶּבְרָא דְּקַשְׁתָּא
לְהוֹן לְקַשָּׁא אִתְחַשִּׁיבוּ אַבְנֵי קְלָעָא׃ 20 חָשִׁיב גֵּילֵי אִתְחַשִּׁיבוּ נְגָרֵיָא וְיַגְחַךְ לְרַעֲשׁ וְסוֹסְקִיָּא׃ 21 תְּחוֹהִי פְּרִידִין חַדְדִין מְחַסְּפָא יַסִּיק דַּהֲבָא
כְּטִינָא שָׁוֵי שְׁבִילָא׃ 22 מְרַתַּח חָשִׁיב דִּינָא כְּמָצוּלָא וְשָׂוֵי חָשִׁיב חְמוּסָא לְמִשְׁחָא׃ 23 בָּתְרוֹהִי נְהַר שְׁבִילָא יְחַשִּׁיב תְּהוֹמָא לְסִיבוּתָא׃
24 לֵית עַל אַרְעָא שְׁלִטָנָה דְּעָבְדָה סְרָלָא חֲבַר׃ 25 יְחֲבָל גּוּבְתָא וְחָמֵי מַלְכָּא הוּא עַל כָּל בְּנֵי טַרְוֵי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XLII.

1 RESpondens autem Iob Domino, dixit:
2 Scio quia omnia potes, & nulla te la-
3 tet cogitatio. Quis est iste qui celat consilium absque scientia? Ideò insipienter
locutus sum, & quę vltra modum excedũt
4 scientiam meam. Audi, & ego loquar:
5 interrogabo te, & respondebis mihi. Auditu auris audiui te, nunc autem oculus meus
6 videt te. Ideircò ipse me reprehendo, &
ago pœnitentiam in faucilla & cinere.
7 Postquàm autem locutus est Domi-
B nus verba hæc ad Iob, dixit ad Eliphaz
Themanitem: Iratus est furor meus in te,
& in duos amicos tuos, quoniam non estis
locuti coram me rectum, sicut seruus meus
8 Iob. Sumite ergo vobis septem tauros
& septem arietes, & ite ad seruum meum
Iob, & offerte holocaustum pro vobis. Iob
autem seruus meus orabit pro vobis, faciẽ
eius suscipiam, vt nõ vobis imputetur stul-
titia. Neque enim locuti estis coram me
9 rectum sicut seruus meus Iob. Abierunt
C ergo Eliphaz Themanites, & Baldad Suites,
& Sophar Naamathites, & fecerunt sicut locutus fuerat Dominus ad eos, & suscepit Dominus faciem Iob.
10 Dominus quoque conuersus est ad pœnitẽtiam Iob,
cùm oraret ille pro amicis suis. Et addidit
Dominus omnia quæcunque fuerant Iob
11 duplicia. Venerunt autem ad eum om-
nes fratres sui, & vniuersæ sorores suæ, &
cuncti qui nouerant eum priùs, & comederunt cum eo panem in domo eius. Et
mouerunt super eum caput, & consolati
sunt eum super omni malo quod intule-
rat Dominus super eum: & dederunt ei vD nusquisque ouem vnam, & inaurem aureamvnam.
12 Dominus autem benedixit nouissimis
Iob magis quã principio eius. & facta sunt
ei quatuordecim millia ouium, & sex mil-
lia camelorum, & mille iuga boum, & mille asinæ:

נב

1 וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר׃
2 יָדַעְתָּ כִּי־כֹל תּוּכָל וְלֹא־יִבָּצֵר מִמְּךָ מְזִמָּה׃
3 מִי זֶה מַעְלִים עֵצָה בְּלִי דָעַת לָכֵן הִגַּדְתִּי וְלֹא
אָבִין נִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי וְלֹא אֵדָע׃
4 שְׁמַע־נָא וְאָנֹכִי אֲדַבֵּר אֶשְׁאָלְךָ וְהוֹדִיעֵנִי׃
5 לְשֵׁמַע־אֹזֶן שְׁמַעְתִּיךָ וְעַתָּה־עֵינִי רָאָתְךָ׃
6 עַל־כֵּן אֶמְאַס וְנִחַמְתִּי עַל־עָפָר וָאֵפֶר׃
7 וַיְהִי אַחַר דִּבֶּר יְהוָה אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֶל־אִיּוֹב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי חָרָה
אַפִּי בְךָ וּבשְׁנֵי רֵעֶיךָ כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה
כְּעַבְדִּי אִיּוֹב׃
8 וְעַתָּה קְחוּ־לָכֶם שִׁבְעָה־פָרִים וְשִׁבְעָה
אֵילִים וּלְכוּ אֶל־עַבְדִּי אִיּוֹב וְהַעֲלִיתֶם עוֹלָה
בַּעַדְכֶם וְאִיּוֹב עַבְדִּי יִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם כִּי אֶם־
פָּנָיו אֶשָּׂא לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבָלָה כִּי לֹא
דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדִּי אִיּוֹב׃
9 וַיֵּלְכוּ אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וּבִלְדַּד הַשּׁוּחִי צֹפַר
הַנַּעֲמָתִי וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם יְהוָה וַיִּשָּׂא
יְהוָה אֶת־פְּנֵי אִיּוֹב׃
10 וַיהוָה שָׁב אֶת־שְׁבוּת אִיּוֹב בְּהִתְפַּלְלוֹ בְּעַד
רֵעֵהוּ וַיֹּסֶף יְהוָה אֵת כָּל־אֲשֶׁר לְאִיּוֹב לְמִשְׁנֶה׃
11 וַיָּבֹאוּ אֵלָיו כָּל־אֶחָיו וְכָל־אַחְיֹתָיו וְכָל־יֹדְעָיו
לְפָנִים וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וַיָּנִדּוּ לוֹ וַיְנַחֲמוּ
אֹתוֹ עַל כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר־הֵבִיא יְהוָה
עָלָיו וַיִּתְּנוּ־לוֹ אִישׁ קְשִׂיטָה אַחַת וְאִישׁ נֶזֶם
זָהָב אֶחָד׃
12 וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת־אַחֲרִית אִיּוֹב מֵרֵאשִׁיתוֹ וַיְהִי־
לוֹ אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף צֹאן וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים גְּמַלִּים
וְאֶלֶף צֶמֶד בָּקָר וְאֶלֶף אֲתוֹנוֹת׃

תרגום

נב

1 וַאֲתֵיב אִיּוֹב יָת מֵימְרָא דַייָ וַאֲמַר׃ 2 יְדַעְתָּ אֲרוּם כּוּלָּא תְּסוֹבַר וְלָא יִתְמְנַע מִנָּךְ מַחְשַׁבְתָּא׃ 3 מַן דֵּין דְּסַבְּרִי סְלִיקְתָּא סִדְלִית
מִנִּי וְלָא יְדַעְנָא אַפְרֵישׁ וְלָא אֶתְבִּין פְּרִישָׁן מִנִּי וְלָא אֶדַּע׃ 4 שְׁמַע כְּדוֹן וְאֵנָא אֲמַלֵּל מִשְׁאֲלָנָךְ וְהוֹדַע יָתִי׃ 5 לְמִשְׁמַע אֻדְנָא
שְׁמִיעַ יָתָךְ וּכְדוֹן חֲזַתְכָא מֵאֲתַת שְׁרִירָא וְאִתְחֲמֵית עַל בְּנֵי דָהְבָּן עִסְרָא וְקִטְמָא׃ 6 וְהָוֵה כְּמָא דְשָׁמַע יָתִי מִתְגְּמִיר
וְתָבִית עִם אִיּוֹב וְאָמַר יְיָ לֶאֱלִיפַז דְּמָן הֵימָן תְּקֵף רְגָזִי בָּךְ וּבְתַרֵּין חַבְרָךְ אֲרוּם לָא סַלֵּיתוּן לְוָתִי כִּקְנָטָא הֵידָ עַבְדִּי אִיּוֹב׃ 7 וּכְעַן סְבוּ לְכוֹן
שִׁבְעָא תּוֹרִין וְשִׁבְעָא דִכְרִין וְאִיזְלוּ לְוָת עַבְדִּי אִיּוֹב וְאַסְקוּן עֲלַנְפָא אֲסָטוּלְכוֹן וְאִיּוֹב עַבְדִּי יְצַלֵּי עֲלֵיכוֹן אֲרוּם אֶלֶּתֵן אַפּוֹי אֲסַב מִן בְּגַלְלְכוֹן דְּלָא
לְמֶעְבַּד מִנְּכוֹן סָכְלְנָא דְכֹרְיָן וְאִיזְלוּ לְוָת עַבְדִּי אִיּוֹב וְהַסְקִיאוּן עֲלַנְפָא אֲסָטוּלְכוֹן וְאִיּוֹב עַבְדִּי יְצַלֵּי עֲלֵיכוֹן אֲרוּם אֶלֶּתֵן אַפּוֹי אֲסַב מִן בְּגַלְלְכוֹן דְּלָא
סַלֵּיתוּן לְוָתִי כִּקְנָטָא הֵידָ עַבְדִּי אִיּוֹב׃ 8 וַאֲזַלוּ אֱלִיפַז דְּמָן הֵימָן תֵּיכְנָיְתָא הֵידָ כְּוִנְתָא דְּמַלֵּיל לְהוֹן מֵימְרָא דַייָ וְסַבַּר יְיָ יָת אַפֵּי אִיּוֹב׃
9 וּמֵימְרָא דַייָ אֲתֵיב לְאִיּוֹב בְּכוּפְלָא׃ 10 וַיְיָ אֲתִיב יָת שִׁבְיַת אִיּוֹב בְּמִצְלֵּיוּתֵיהּ עַל חַבְרֵיהּ וְיָת אִינּוּן גַּבְרַיָּא דְּאִתְרַחֲקוּ מִנֵּיהּ
מִן קֳדָם דְּצַלִּי עַל חַבְרֵיהּ וְוָסַף יְיָ לְמֶעְבַּד לְאִיּוֹב כָּל דְּהֲוָה לֵיהּ קַדְמָיְתָא וְאַכְלוּ עִמֵּיהּ לַחְמָא בְּבֵיתֵיהּ וְזָדוּ לֵיהּ וְנַחֲמוּ יָתֵיהּ עַל כָּל בִּישְׁתָּא
דְּאַיְתִי יְיָ עֲלוֹהִי וִיהַב לֵיהּ אֱנָשׁ קְשִׂיטָה חֲדָא וְאֱנָשׁ קִדְשָׁא דְּהַבָּא חַד׃
11 וּמֵימְרָא דַייָ בָּרִיךְ יָת סוֹפָא דְאִיּוֹב מִן קַדְמֵיתֵיהּ וַהֲוָה לֵיהּ אַרְבְּסַר אַלְפִין דְּעָאן וְשִׁית אַלְפִין גַּמְלִין וְאַלְף פְּרָנִין וְהִדְרִין וְאַלְף אָתָנָן׃

μβ.

1 Ὑπολαβὼν δὲ ἰὼβ τῷ κυρίῳ λέγει,
2 οἶδα ὅτι πάντα δύνασαι, μὴ δυνατεῖ δέ σε ἀδικεῖν.
3 τίς γάρ ἐστιν ὁ κρύπτων σε βουλήν; φειδόμενος δὲ ῥημάτων, καί σε οἴεις κρύπτειν. τίς δὲ ἀναγγελεῖ μοι ἃ σὺκ ἤδειν, μεγάλα καὶ θαυμαστὰ ἃ σὺκ ἐπίσταμαι;
4 ἄκουσον δέ μου, κύριε, ἵνα καὶ ὦ λαλήσω. ἐρωτήσω δέ σε, σὺ δέ με δίδαξον.
5 ἀκοῇ μὲν ὤτων ἤκουόν σου τὸ πρότερον, νῦν δὲ ὀφθαλμός μου ἑώρακέ σε.
6 διὸ ἐφυλίσατο ἐμαυτὸν καὶ ἐτάκην, ἤγημαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ σποδόν.
7 ἐγένετο δὲ μετὸ λαλῆσαι τὸν κύριον πρὸς Ἰὼβ τὰ ῥήματα ταῦτα τῷ ἰὼβ, εἶπεν ὁ κύριος ἐλιφὰζ τῷ θαιμανίτῃ, ἠμάρτετε σὺ καὶ οἱ δύο φίλοι σου, οὐ γὰρ ἐλαλήσατε ἐνώπιόν μου ἀληθὲς ὡσὰν ὁ θεράπων μου ἰώβ.
8 νῦν δὲ λάβετε ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ κριούς, καὶ πορεύσεσθε πρὸς τὸν θεράποντά μου ἰώβ, καὶ ποιήσει καρπώσεις περὶ ὑμῶν, ὅπως ἐὰν μὴ πρόσωπον αὐτῷ λήψομαι, ἵνα μὴ γὰρ δι' αὐτὸν ἀπώλεσα ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἐλαλήσατε ἀληθὲς πρὸς τὸν θεράποντός μου ἰώβ.
9 ἐπορεύθη δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης, καὶ βαλδὰδ, ὁ σαυχίτης, καὶ σωφὰρ ὁ μιναῖος, καὶ ἐποίησαν καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ κύριος· καὶ προσέλαβεν ὁ κύριος τὸ πρόσωπον ἰὼβ εἰς ἀπολασμόν.
10 καὶ ἐλυπεῖτο ἐπὶ ἁμαρτίαν αὐτοῖς διὰ ἰώβ. ὁ δὲ κύριος ηὔξησε τὸν ἰώβ, διξαμοῖρα δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ φίλων αὐτοῦ, ἀφῆκεν αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν. ἔδωκε δὲ ὁ κύριος δι-πλᾶ ὅσα ἦν ἐμπροσθεν ἰὼβ εἰς διπλασιασμόν.
11 ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῷ καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτῷ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ πάντες ὅσοι ἤδεισαν αὐτὸν ἐκ πρώτου. φαγόντες δὲ καὶ πόντες παρ' αὐτῷ παρεκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἐθαύμασαν πάντες ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπήγαγε κύριος ἐπ' αὐτῷ ὁ κύριος· καὶ ἔδωκαν αὐτῷ ἕκαστος ἀμνάδα μίαν καὶ τετράδραχμον χρυσοῦν ἄσημον.
12 ὁ δὲ κύριος ηὐλόγησε τὰ ἔσχατα ἰὼβ ἢ τὰ ἔμπροσθεν, ἦν δὲ τὰ κτήνη αὐτῷ πρόβατα μύρια τετρακισχίλια, κάμηλοι ἑξακισχίλιαι, ζεῦγη βοῶν χίλια, ὄνοι θήλειαι τετράδες χίλιαι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XLII.

ET respondit Iob ad Verbum Domini, & ait: 1 Scio quòd omnia fustines, & non prohibetur à te cogitatio.
2 Quis est iste qui celat consilium absque scientia? ideò annunciaui, & non intellexi mirabilia quæ excedunt me, & nescio.
3 Audi nunc, & ego loquar: interrogabo te, & ostende mihi. 4 In auditu auris audiui te, & nunc oculus meus videt te.
5 Ideircò abiecti diuitias meas, & consolatus sum de filiis meis qui sunt sicut puluis & cinis. 6 Et factum est postquàm locutus est Dominus ad Iob verba hæc, dixit Dominus ad Eliphaz qui erat de Theman: Iratus est furor meus in te & in duos socios tuos, quoniam non estis locuti coram me rectũ sicut seruus meus Iob. 7 Et nunc tollite vobis septem boues & septem arietes, & ite ad seruum meum Iob, & offeretis holocausta pro vobis: & Iob seruus meus orabit pro vobis, faciem enim eius suscipiam, vt non faciam vobis vgnominiam, quia non estis locuti ad me rectum sicut seruus meus Iob.
8 Et abierunt Eliphaz qui erat de Theman, & Baldad qui erat de Sua, & Sophar qui erat de Naama, & fecerunt sicut locutum fuerat eis Verbum Domini: & acceptauit Dominus faciem Iob. 9 Et verbum Domini conuertit captiuitatem Iob cùm oraret pro amicis suis: & addidit verbum Domini omnia, quæ fuerant Iob, duplicia. 10 Et venerunt ad eum omnes fratres eius & omnes sorores eius, & omnes qui cognouerant eum antehac, & comederunt cum eo panem in domo eius: & commoti sunt super eum, & consolati sunt eum super omne malum quod induxerat Dominus super eum. & dederunt ei vnusquisque ouem vnam, & vnusquisque inaurem auream vnam. 11 Verbum autem Domini benedixit nouissimis Iob magis quàm principio: & fuerunt ei quatuordecim millia ouium, & sex millia camelorum, & mille iuga boum, & mille asinæ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * Et fuerunt ei septem filij & tres filiæ.
14 * Et vocauit nomen vnius Diem, & nomen secundæ Casia, & nomen tertiæ Cornu stibij.
15 * Non sunt autē inuentæ mulieres speciosæ sicut filiæ Iob in vniuersa terra. Deditque eis pater suus hæreditatem inter fratres earum.
16 * Vixit autem Iob post flagella hęc centum quadraginta annis: & vidit filios suos & filios filiorum suorum vsque ad quartam generationem.
17 * Et mortuus est senex & plenus dierū.

13 * וַיְהִי־לוֹ שִׁבְעָה בָנִים וְשָׁלוֹשׁ בָּנוֹת׃
14 * וַיִּקְרָא שֵׁם־הָאַחַת יְמִימָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית קְצִיעָה וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁית קֶרֶן הַפּוּךְ׃
15 * וְלֹא נִמְצְאוּ נָשִׁים יָפוֹת כִּבְנוֹת אִיּוֹב בְּכָל־הָאָרֶץ וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם׃
16 * וַיְחִי אִיּוֹב אַחֲרֵי־זֹאת מֵאָה וְאַרְבָּעִים שָׁנָה וַיַּרְא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בְּנֵי בָנָיו אַרְבָּעָה דֹרוֹת׃
17 * וַיָּמָת אִיּוֹב זָקֵן וְשָׂבֵעַ יָמִים׃

תרגום

13 וְהָווֹ לֵה אַרְבְּסַר בְּנִין וּתְלָת בְּנָן׃
14 וּקְרָא שְׁמָהּ דְּתַרְוָא יְמִימָא וְשׁוּם תִּנְיָנָא קְצִיעָא וְשׁוּם תְּלִיתָאָה קֶרֶן הַפּוּךְ׃
15 וְלָא אִשְׁתְּכַח נְשַׁיָּא שַׁפִּירָתָא הֵידְ בְּנָתָא דְּאִיּוֹב בְּכָל אַרְעָא וְיָהַב לְהוֹן אֲבוּהוֹן אַחְסָנְתָא בְּמֵצַע אֲחֹהָתְהוֹן׃
16 וְחַיָּא אִיּוֹב בָּתַר דְּנָא מְאָה וְאַרְבְּעִין שְׁנִין וַחֲמָא יָת בְּנוֹי וְיָת בְּנֵי בְנוֹי אַרְבְּעָה דָּרָתָא׃
17 וּמִית אִיּוֹב סִיב וְשָׂבַע יוֹמִין׃

תם ספר איוב

נקרא ומונה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

ג א ס

13 * Nascuntur autem ei filij septem & filiæ tres:
14 * Et vocauit quidem primam Diem, at secundam Cassiam, at tertiam Amalthææ cornu:
15 * Et non inuentæ sunt secundùm filias Iob meliores eis in sub cœlesti. Dedit autem eis pater hæreditatem inter fratres.
16 * Vixit autem Iob post plagam annos centum quadraginta. & vidit Iob filios suos & filios filiorum suorum quartam generationem.
17 * Et mortuus est Iob senior & plenus dierum.

13 * γινῶνται ὃ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ καὶ θυγατέρες τρεῖς·
14 * καὶ ἐκάλεσε τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν, τὴν δὲ δευτέραν κασσίαν, τὴν δὲ τρίτην ἀμαλθαίας κέρας.
15 * καὶ οὐχ ὑρέθησαν κτλ τὰς θυγατέρας ἰὼβ βελτίους αὐτῶν ὑπὸ τὸν ὑπ' οὐρανόν. ἔδωκε δὲ αὐταῖς ὁ πατὴρ κληρονομίαν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς.
16 * ἔζησε δὲ ἰὼβ μετὰ τὴν πληγὴν ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα. καὶ εἶδεν ἰὼβ υἱοὺς αὐτοῦ καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, τεταρτην γενεάν.
17 * Καὶ ἐτελεύτησεν ἰὼβ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

13 Et fuerunt ei quatuordecim filij & tres filiæ.
14 Et vocauit nomen vnius Iamima, & nomen secundæ Casia, & nomen tertiæ Cheren-Hapuch.
15 Et non sunt inuentæ mulieres pulchræ sicut filię Iob in vniuersa terra: & dedit eis pater earum hæreditatem in medio fratrū suorum.
16 Et vixit Iob post hæc centum & quadraginta annis, & vidit filios suos & filiorum suorum filio, squatuor generationes.
17 Et mortuus est Iob senex, & satiatus diebus.

FINIS LIBRI IOB.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

PROLOGVS BEATI HIERONYMI
PRESBYTERI IN PSALTERIVM
SEPTVAGINTA.

PSALTERIVM Romæ dudum positus emendaram; & iuxta Septuaginta interpretes (licet cursim) magna tamẽ ex parte correxeram. Quod quia rursum videtis, ò Paula & Eustochium, scriptorum vitio deprauatum; pluſque antiquum errorem quàm nouam emendationem valere: me cogitis vt veluti quodam nouali scissum iam aruum exerceam; & obliquis sulcis renascentes spinas eradicem; æquum esse dicentes, vt quod crebrò malè pullulat, crebrius succidatur. Vnde consueta præfatione commoneo tam vos, quibus fortè labor iste desudat, quàm eos qui exemplaria istiusmodi habere voluerint; vt quæ diligenter emendaui, cum cura & diligentia transcribantur. Notet sibi vnusquisque vel iacentem lineam, vel radiantia signa, id est, obelos vel asteriscos: & vbicumque viderit virgulam præcedentem, ab ea vsque ad duo puncta quæ impressimus; sciat in Septuaginta translatoribus plus haberi: vbi autẽ perspexerit stellæ similitudinem; de Hebręis voluminibus additũ nouerit æquè vsq; ad duo puncta, iuxta Theodotionis dumtaxat editionẽ: qui simplicitate sermonis à Septuaginta interpretibus non discordat. Hęc ergo & vobis & studioso cuique feciſſe me sciens, non ambigo multos fore qui vel inuidia, vel supercilio malint contemnere videri præclara, quàm discere: & de turbulento magis riuo, quàm de purissimo fonte potare.

PROLOGVS BEATI HIERONYMI
PRESBYTERI IN PSALTERIVM
QVOD TRANSTVLIT IN LATINVM IVXTA HEBRAICAM VERITATEM.

EVSEBIVS Hieronymus Sophronio suo salutem dicit. Scio quondam putare Psalterium in quinque libros esse diuisum: vt vbicunq; apud septuaginta Interpretes scriptum est γένοιτο γένοιτο, id est, Fiat fiat, finis librorum sit: pro quo in Hebręo legitur, Amen amen. Nos autem Hebræorum auctoritatem secuti, & maximè Apostolorum, qui semper in nouo Testamento Psalmorum librum nominant, vnum volumen asserimus. Psalmos quoque omnes eòrum testamur auctorum qui ponũtur in titulis, Dauid scilicet & Asaph, Idithun, filiorum Chore, Heman Ezraitæ, Moysi, & Salomonis, & reliquorum. quos Esdras vno volumine comprehendit. Si enim Amen, id est, Fideliter, pro quo Aquila transtulit πεπιστωμένως, in fine tantùm librorum ponitur, & non interdum aut in exordio, aut in calce sermonis siue sententiæ, nunquam Saluator in Euangelio loqueretur, Amen amen dico vobis; nec Pauli Epistolæ in medio illud opere continerent. Moyses quoque & Hieremias, & cæteri in hunc modum multos haberent libros, qui in medio voluminibus suis Amen frequenter inserunt. Sed & numerus vigintiduorũ Hebraicorũ librorum, & mysterium eiusdem numeri commutabitur. Nam & titulus ipse Hebraicus Sepher tehilim, quod interpretatur Volumen Hymnorum, Apostolicæ auctoritati congruens, non plures libros, sed vnum volumẽ ostendit. Quia igitur cum Hebræo nuper disputans, quædã pro Domino Saluatore de Psalmis testimonia protulisti: volensque ille te illudere per sermones penè singulos, asserebat non ita haberi in Hebræo, vt tu de septuaginta Interpretibus opponebas, studiosissimè postulasti, vt post Aquilam, Symmachum, & Theodotionem nouam editionem Latino sermone transferrem. Aiebas enim te magis interpretum varietate turbari, & amore quo laberis, vel translatione vel iudicio meo esse contentum: vnde impulsus à te, cui & quæ possum debeo, & quæ non possum, rursum me obtrectatorum latratibus tradidi; maluique te vires potius meas, quàm voluntatem in amicitia quærere. Certè confidenter dicam, & multos huius operis testes citabo, me nihil duntaxat scientem de Hebraica veritate mutasse. Si cubi ergo editio mea à veteribus discrepauerit, interroga quemliber Hebræorum, & liquidò perspicies me ab æmulis fruſtrà lacerari; qui malunt contemnere videri præclara, quàm discere, peruersissimi homines. Nam cùm semper nouas expetant voluptates, & gulæ eorum vicina maria non sufficiant, cur in solo studio scripturarum veteri sapore contenti sunt? Nec hoc dico quo præcessores meos mordeam, aut quicquam de his arbitrer detrahendum, quorum translationem diligentissimè emendatam olim linguæ meæ hominibus dederim: sed quòd aliud sit in ecclesiis Christo credentium Psalmos legere, aliud Iudæis calumniantibus per singula verba respondere. Quod opusculum meum si in Græcum, vt polliceris, transtuleris, & imperitiæ meæ doctissimos quosque testes facere volueris, dicam tibi illud Horatianũ: In syluam ne ligna feras: nisi quòd hoc habebo solamen, si in labore communi intelligam, mihi vel laudem vel vituperationem tecum esse communem. Valere te cupio in Domino Iesu; & meminisse mei.

Universidad de Deusto
Biblioteca

א

שְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת
רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמָד
וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב׃
כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חֶפְצוֹ
וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה׃
וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן
בְּעִתּוֹ וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ׃
לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֹּץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ׃
עַל כֵּן לֹא יָקֻמוּ רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְחַטָּאִים
בַּעֲדַת צַדִּיקִים׃
כִּי יוֹדֵעַ יְהוָה דֶּרֶךְ צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵד׃

ב

לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וּלְאֻמִּים יֶהְגּוּ רִיק׃
יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יָחַד עַל-
יְהוָה וְעַל-מְשִׁיחוֹ׃
נְנַתְּקָה אֶת-מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנַשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ
עֲבֹתֵימוֹ׃
יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק אֲדֹנָי יִלְעַג לָמוֹ׃
אָז יְדַבֵּר אֵלֵימוֹ בְאַפּוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ יְבַהֲלֵמוֹ׃
וַאֲנִי נָסַכְתִּי מַלְכִּי עַל-צִיּוֹן הַר-קָדְשִׁי׃
אֲסַפְּרָה אֶל חֹק יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי
הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ׃
שְׁאַל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה גוֹיִם נַחֲלָתֶךָ וַאֲחֻזָּתְךָ
אַפְסֵי-אָרֶץ׃
תְּרֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל כִּכְלִי יוֹצֵר תְּנַפְּצֵם׃
וְעַתָּה מְלָכִים הַשְׂכִּילוּ הִוָּסְרוּ שֹׁפְטֵי אָרֶץ׃
עִבְדוּ אֶת יְהוָה בְּיִרְאָה וְגִילוּ בִרְעָדָה׃
נַשְּׁקוּ בַר פֶּן יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דֶּרֶךְ כִּי יִבְעַר כִּמְעַט
אַפּוֹ אַשְׁרֵי כָל-חוֹסֵי בוֹ׃

LIBER PSALMORVM.

PSALMVS I.

1 BEATVS vir qui non abijt
in consilio impiorũ, & in via
peccatorum non stetit, & in
cathedra derisorum non sedit.
2 Sed in lege Domini voluntas
eius, & in lege eius medita-
3 bitur die ac nocte. Et erit tanquam lignum
transplantatum iuxta riuos aquarum, quod fru-
ctũ suum dabit in tempore suo, & folium eius
nõ defluet, & omne quod fecerit prosperabitur.
4 Non sic impij, sed tanquam pulus quem
proijcit ventus.
5 Propterea non resurgent
impij in iudicio, neque peccatores in congrega-
tione iustorum.
6 Quoniam nouit Dominus
viam iustorum, & iter impiorum peribit.

PSAL. II.

1 QVare congregauerunt gentes, et tribus me-
ditabuntur inania?
2 Consurgent reges terræ, & principes tra-
ctabunt pariter aduersus Dominum & aduer-
3 sus Christum eius. Dirumpamus vincula eo-
rum, & proijciamus à nobis laqueos eorum.
4 Habitans in cælis irridebit, Dominus sub-
sannabit eos.
5 Tunc loquetur ad eos in ira sua, & in fu-
rore suo conturbabit eos.
6 Ego autem ordinaui regem meum, super
Sion montem sanctum meum.
7 Annunciabo Dei præceptum: Dominus
dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui
8 te. Postula à me, & dabo gentes hæreditat-
tem tuam, & possessionem tuam terminos
terræ.
9 Franges eos in virga ferrea, ut vas figuli
conteres eos.
10 Et nunc reges intelligite, eruditmini iudi-
ces terræ.
11 Seruite Domino in timore, & exultate in
tremore.
12 Adorate purè, ne fortè irascatur, & pereatis de via, cùm exarserit post paululum furor
eius: beati omnes qui sperant in eum.

תרגום

א

שבוחי דגבר דלא הליך במלכה דרשיעין ובארח חייבין לא קם ובכיתא דמסיקני לא אסתחר׃
ודלא לילכי דמלבלב כמגדר מיא דאורייתה קדמוי יומם ולילי׃
והוא כאילן דנציב על קובי מוי דאנבה פרשל בעידניה ואשרפוי לא נתרין
וכל דיעבד יצלח׃
לא כן רשיעיא כי אם כקוץ דמסקפנה ורוחא דעפא׃
כשול כן לא יקומון רשיעיא ביום דינא רבא וחשבאי בכיעתהון דצדיקי׃
ארום ידע יי ארחהון דצדיקי וארחהון דרשיעיא תובד׃

ב

למה רגשו עממיא ושלמונייא יהגרון כחנא לפרנא קדם יי ולמשיחא עם
משיחה׃
קיימין מלכי ארעא ושלמונייא יהחברון כחדא לפרנא קדם יי ולמשיחא עם
דבחר ביה׃
נתרע ית אסרהיהון ונשלוק מנן ית שולטניהון׃
דיתיב בשמיא יהכוון ומניה על ציון טור קודשי׃
ואנא רביתי מלכי ומניתה על ציון טור קודשי׃
אשתעי דאלהא קדמיא אמר קדמי בר אנא אה לי ואנא יומא דין ברייתך׃
בעי מני ואיתן גבכי עממיא אחסנתך ואחידתך סיפי ארעא׃
תהחנון בשולטן מלכא כמאן דמסאן תתרעינון׃
וכען מלכיא אשכלו קבלו מדרשיונן׃
קבלו אלפנא דילמא יתנצי והתיבדון מארחא טב ארום יתקד בזעיר חמתה טב לכל דסברין בשולטה׃

PSALTERIVM.

Psalmus Dauid, sine titulo apud Hebræos.

PSALMVS I.

1 BEATVS vir qui non abiit
in cõsilio impiorum, & in
via peccatorum non ste-
tit, & in cathedra pestilen
tiæ non sedit.
2 Sed in lege Domini vo-
luntas eius, & in lege eius meditabitur die
ac nocte. 3 Et erit tanquam lignum quod
plantatum est secus decursus aquarum,
quod fructum suum dabit in tẽpore suo:
& folium eius non defluet, & omnia quę-
cunque faciet, prosperabuntur. 4 Non sic
impij, non sic; sed tanquam puluis quem
proiicit ventus à facie terræ. 5 Ideò non
resurgent impij in iudicio, neque peccato-
res in consilio iustorum. 6 Quoniam nouit
Dominus viam iustorum, & iter impio-
rum peribit. Psalmus Dauid. II.

1 QVare fremuerunt gẽtes, & populi me-
ditati sunt inania? 2 Astiterunt reges
terræ, & principes conuenerunt in vnum,
aduersus Dominum & aduersus Christum
eius. 3 Dirumpam vincula eorum, & pro-
iiciam à nobis iugũ ipsorum. 4 Qui habi-
tat in cælis, irridebit eos, & Dominus sub-
sannabit eos. 5 Tunc loquetur ad eos in ira
sua, & in furore suo conturbabit eos. 6 Ego
autem constitutus sum rex ab eo sup Sion
montem sanctum eius, 7 Prædicans præce-
ptum. Domini. Dominus dixit ad me: Fi-
lius me es tu, ego hodie genui te. 8 Postu-
la à me, & dabo tibi gentes hæreditatem
tuam, & possessionem tuam terminos ter-
ræ. 9 Reges eos in virga ferrea, tãquã vasa fi
guli confringes eos. 10 Et nunc reges intelli-
gite, erudimini omnes qui iudicatis ter-
ram. 11 Seruite Domino in timore, & ex-
ultate ei in tremore. 12 Apprehendite disci-
plinam, nequando irascatur Dominus, &
pereatis de via iusta. Cùm exarserit in bre-
ui ira eius, beati omnes qui cõfidũt in eo.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ.

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις.

α.

1 ΜΑκάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βου-
λῇ ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ
ἔστη, καὶ ἐπὶ καθέδρᾳ λοιμῶν οὐκ ἐκάθι-
σεν. 2 ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέ-
λημα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελε-
τήσει ἡμέρας καὶ νυκτός. 3 καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πε-
φυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν
αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορ-
ρυήσεται, καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ, κατευοδωθήσεται.
4 οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἢ ὡσεὶ χνοῦς
ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
5 διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει, οὐδὲ ἁ-
μαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων.
6 ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων, καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν
ἀπολεῖται.

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. β'.

1 Ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;
2 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συ-
νήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τὸν κύριον καὶ ἐπὶ τὸν χριστὸν
αὐτοῦ· 3 διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν, καὶ ἀπορ-
ρίψωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν.
4 ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτούς, καὶ κύ-
ριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς.
5 τότε λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ
θυμῷ αὐτοῦ ταραχθήσεται αὐτούς. 6 ἐγὼ δὲ κατεστάθην βα-
σιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ σιὼν ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ, 7 διαγγέλ-
λων τὸ πρόσταγμα κυρίου. κύριος εἶπε πρός με, υἱός μου εἶ
σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 8 αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ
δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν
σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. 9 ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
σιδηρᾷ, ὡς σκεῦος κεραμέως συντρίψεις αὐτούς. 10 καὶ νῦν
βασιλεῖς σύνετε, παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν.
11 δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ
ἐν τρόμῳ. 12 δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ κύριος,
καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας. ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ
θυμὸς αὐτοῦ, μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO,

IN LIBRVM PSALMORVM. B. ARIA MONTANO INTERPRETE.

Beatitudo viro qui non iuit in consilium impiorum, & in via peccatorum non stetit, & cum societate derisorum non sedit.
Sed in institutione Domini voluntas eius, & in Lege eius meditatur die ac nocte.
Et erit tanquam arbor quæ plantata est super riuos aquarum, cuius fructus matureſcit in tempore suo, & folia eius non defluunt, & omne germen eius quod germinat, graneſcit & proficit.
Non sic impij, sed sicut stipula quam proucit ventus.
Propterea non consistent impij in die iudicij magni, neque peccatores in societate iustorum.
Quoniam manifesta est ante Dominum via iustorum, & via impiorum perdetur.

PSAL. II.

QVare fremunt populi, & nationes meditantur vanitatem?
Consurgunt reges terræ, & potentes conuenerunt in vnum, vt deficiant à Domino, & certent cum Messia eius.
Dicunt, Dissoluamus vincula eorum, & proiiciamus à nobis funes eorum.
Qui sedet in cælis, ridebit: Verbum Domini subsannabit eos.
Et ego vnxi regem meum, & constitui ipsum super Sion montem sanctum meum.
Recitabo Dei pactum: Dominus dixit mihi: Dilecte, sicut filius es tu patri, tu mihi purus es, ac si die ista creauissem te.
Postula à me, & dabo tibi nationes populorum hæreditatem tuam, & possessionem tuam fines terræ.
Confringes ipsos velut in virga ferrea, tanquam vas fictile conteres eos.
Et nunc reges intelligite, recipite eruditionem duces terræ.
Seruite coram Domino in timore, & orate in tremore.
Recipite doctrinam, ne fortè irascatur, & amittatis viam. Cùm exarserit paululum furor eius: bonum omnibus qui sperant in verbo eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ג

א מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ׃
ב יְהוָה מָה־רַבּוּ צָרָי רַבִּים קָמִים עָלָי׃
ג רַבִּים אֹמְרִים לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לוֹ בֵּאלֹהִים סֶלָה׃ ד וְאַתָּה יְהוָה מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי׃
ה קוֹלִי אֶל־יְהוָה אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה׃
ו אֲנִי שָׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה הֱקִיצוֹתִי כִּי יְהוָה יִסְמָכֵנִי׃
ז לֹא־אִירָא מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלָי׃
ח קוּמָה יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהַי כִּי־הִכִּיתָ אֶת־כָּל־אֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ׃
ט לַיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל־עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה׃

ד

א לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד׃
ב בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִּי חָנֵּנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי׃
ג בְּנֵי־אִישׁ עַד־מָה כְּבוֹדִי לִכְלִמָּה תְּאֹהֲבוּן רִיק תְּבַקְשׁוּ כָזָב סֶלָה׃
ד וּדְעוּ כִּי־הִפְלָה יְהוָה חָסִיד לוֹ יְהוָה יִשְׁמַע בְּקָרְאִי אֵלָיו׃
ה רְגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל־מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה׃
ו זִבְחוּ זִבְחֵי־צֶדֶק וּבִטְחוּ אֶל־יְהוָה׃
ז רַבִּים אֹמְרִים מִי יַרְאֵנוּ טוֹב נְסֵה־עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְהוָה׃
ח נָתַתָּה שִׂמְחָה בְלִבִּי מֵעֵת דְּגָנָם וְתִירוֹשָׁם רָבּוּ׃
ט בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן כִּי־אַתָּה יְהוָה לְבָדָד לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי׃

ה

א לַמְנַצֵּחַ אֶל־הַנְּחִילוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד׃
ב אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְהוָה בִּינָה הֲגִיגִי׃
ג הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְּעִי מַלְכִּי וֵאלֹהָי כִּי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל׃
ד יְהוָה בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ וַאֲצַפֶּה׃

Psalmus Dauid, cùm fugeret à facie Absalom filij sui. PSAL. III.

DOmine quid multiplicati sunt qui tribulãt me? multi insurgunt aduersum me. [2]Multi dicunt animæ meę: Non est salus ipsi in Deo eius. [3] Tu autem Dñe susceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meũ. [4]Voce mea ad Dñm clamaui, & exaudiuit me de monte sancto suo. [5] Ego autẽ dormiui & soporatus sũm. exurrexi, quia Dñs suscipiet me. [6]Non timebo millia populi circundantia me: [7] Exurge Domine, saluum me fac Deus meus. Quoniã tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa, dentes peccatorũ cõtriuisti. [8]Domini est salus, & super populum tuum benedictio tua.

In finem in, hymnis psalmus Dauid.

PSAL. IIII.

CVm inuocarẽ ego, exaudiuit me Deus iustitiæ meæ: in tribulatione dilatasti mihi. Miserere mei, & exaudi orationem meam. [2]Filij hominũ vsquequo graui corde? vtquid diligitis vanitatem & quæritis mendacium? [3]Etscitote quoniã mirificauit Dñs sanctum suũ: Dñs exaudiet me, eũm clamauero ego ad eum. [4]Irascimini & nolite peccare: quæ dicitis in cordibus vestris, in cubilibus vestris compungimini. [5]Sacrificate sacrificium iustitiæ, & sperate in Dño. [6]Multi dicunt: Quis ostẽdet nobis bonã? Signatum est super nos lumẽ vultus tui Dñe: [7]Dedisti lætitiam in corde meo. A fructu frumenti, vini, & olei sui multiplicati sunt. [8]In pace in idipsum dormiam & requiescam, quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me.

[9]Pro ea quæ hæreditatem consequitur Psalmus Dauid. PSAL. V.

VErba mea auribus percipe, Dñe, intellige clamorem meũ: [2]Intende voci orationis meæ rex meus & Deꝰ meus. Quoniã ad te orabo Domine. [3]Manè exaudies vocem meã. Manè astabo tibi & videbis me:

[1] Psalmus Dauid cùm fugeret à facie Absalom filij sui.

[2] DOmine quare multiplicati sunt hostes meꝰ multi? consurgunt aduersum me. [3] Multi dicunt animæ meæ: Non est salus huic in Deo. Semper. [4] Tu autẽ Domine clypeus circa me, gloria mea & exaltans caput meum. [5] Voce mea ad Dominum clamabo; & exaudiet me de monte sancto suo. Semper. [6] Ego dormiui & soporatus sum: euigilaui, quia Dominus sustentabit me. [7] Non timebo millia populi, quæ circundederunt me. [8] Exurge Domine, saluum me fac Deus meus, quia percussisti omnium inimicorum meorum maxillam, dentes impiorum confregisti. [9] Domino salus, super populum tuum benedictio tua. Semper.

[1] Victori in canticũ, psalmus Dauid.

PSAL. IIII.

[1] INuocante me exaudi me Deus iustitiæ meæ, in tribulatione dilatasti mihi: miserere mei, & exaudi orationem meam. [2] Filij vsquequo mei cordis inclyti mei ignominiosè diligitis vanitatem, quæritis mendacium? Semper. [3] Et cognoscite quoniã mirabilem reddidit Dominus sanctum suum: Dñs exaudiet cùm clamauero ad eum. [4] Irascimini & nolite peccare: loquimini in cordibus vestris super cubilia vestra, & tacete. Semper. [5] Sacrificate sacrificium iustitiæ, & confidite in Domino.

[6] Multi dicunt: Quis ostendet nobis bonã? leua super nos lumen vultus tui Domine. [7] Dedisti lætitiam in corde meo, in tempore frumentum eorum & vinum eorum multiplicata sunt. [8] In pace simul requiescam & dormiam, quia tu Domine specialiter securum habitare fecisti me.

[1] Victori pro hæreditatibus, psalmus Dauid.

PSAL. V.

[2] VErba mea exaudi Domine, intellige rugitum meum. [3] Aduerte ad vocem clamoris mei rex meus & Deus meus, quia te deprecor. [4] Domine manè audies vocem meam; manè præparabor ad te & contemplabor.

[1] Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ, ὁπότε αὐτὸν ἐδίωκεν ἀπὸ προσώπου Αβεσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. γ΄.

[2] Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ· [3] πολλοὶ λέγουσι τῇ ψυχῇ μου, οὐκ ἔστι σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ. διάψαλμα. [4] σὺ δέ κύριε ἀντιλήπτωρ μού εἶ, δόξα μου καὶ ὑψῶν τὴν κεφαλήν μου. [5] φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, καὶ ἐπήκουσέ μου ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ. [6] ἐγὼ δὲ ἐκοιμήθην καὶ ὑπνωσα· ἐξηγέρθην, ὅτι κύριος ἀντιλήπτωρ μού ἐστι. [7] οὐ φοβηθήσομαι ἀπὸ μυριάδων λαοῦ, τῶν κύκλῳ συνεπιτιθεμένων μοι. [8] ἀνάστα κύριε, σῶσόν με ὁ θεός μου· ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως, ὀδόντας ἁμαρτωλῶν συνέτριψας. [9] τοῦ κυρίου ἡ σωτηρία, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου ἡ εὐλογία σου.

[1] Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ δαυὶδ. δ΄.

[2] Ἐν τῷ ἐπικαλεῖσθαί με εἰσάκουσόν μου ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης μου, ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς με. οἰκτείρησόν με, καὶ εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου. [3] υἱοὶ ἀνθρώπων ἕως πότε βαρυκάρδιοι; ἵνατί ἀγαπᾶτε ματαιότητα, καὶ ζητεῖτε ψεῦδος; [4] καὶ γνῶτε ὅτι ἐθαυμάσωσε κύριος τὸν ὅσιον αὐτοῦ, κύριος εἰσακούσεταί μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτόν.
[5] ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, ἃ λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε. [6] θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης, καὶ ἐλπίσατε ἐπὶ κύριον. [7] πολλοὶ λέγουσι, τίς δείξει ἡμῖν τὰ ἀγαθά; ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου κύριε. [8] ἔδωκας εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν μου. ἀπὸ καιροῦ σίτου, οἴνου, καὶ ἐλαίου αὐτῶν ἐπληθύνθησαν. [9] ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω. ὅτι σὺ κύριε κατὰμόνας ἐπ' ἐλπίδι κατῴκισάς με.

[1] Ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ε΄.

[2] Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι κύριε, σύνες τὴν κραυγήν μου. [3] πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεως μου ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου. ὅτι πρός σὲ προσεύξομαι κύριε. [4] τὸ πρωὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου. τὸ πρωὶ παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψομαι

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[1] Canticum Dauid cùm fugeret à facie Absalom filij sui. PSAL. III.

DOmine quàm multi sunt infestatores mei! multi surgunt aduersum me. [2] Multi dicunt animæ meæ: Non est redemptio ei in Deo in æternum. [3] Et tu, Dñe, scutum super me, honor meus, & exaltator capitis mei. [4] Voce mea ad Dominum orabo: & recepit orationem meam de monte domus sanctuarij sui in æternum. [5] Ego quieui & dormiui, euigilaui, quoniam Deus sustentauit me. [6] Non timebo à myriadibus populorum qui circumcirca coadunati sunt aduersum me. [7] Surge Dñe, redime me Deus meus, quoniam tu percussisti omnes auctores inimicitiæ meæ super genas eorum, dentes impiorum confregisti. [8] A facie Domini redemptio, & super populum tuum benedictio tua in æternum.

[1] Ad canendum super neghinath, canticum Dauid. PSAL. IIII.

IN tempore orationis meæ recipe à me Deus iustitiæ meæ, in tempore angustiæ dilatasti mihi: miserere mei, & accipe orationem meam. [2] Filij hominis vsquequo honor meus ad vituperium? amabitis inania, quæretis mendacium in æternum? [3] Et scitote quoniam separauit Dominus misericordem sibi: Dominus accipiet orationem Dauidis cùm inuocauerit eum. [4] Contremiscite ab illo, & ne peccetis: dicite orationem vestram in ore vestro, & petitionem vestrã in corde vestro, & orate super cubile vestrum: & mementote diei mortis semper. [5] Domate concupiscentias vestras, & reputabitur vobis sicut sacrificium iustitiæ: & sperate in Dño. [6] Plures sunt qui dicunt: Quis ostendet nobis bonum? leua super nos lumen aspectus faciei tuæ Domine. [7] Dedisti lætitiam in corde meo à tempore quo frumentum eorum & vinum eorum multiplicata sunt. [8] In pace simul accubabo ac dormiam, quoniam tu Domine singulariter securè sedere facies me.

[1] Ad canendum super choros, canticum Dauid. PSAL. V.

VErbum meum auscultà Domine, intellige desiderium meum. [2] Auscultà vocem petitionis meæ, rex meus & Deus meus, quoniam coram te orabo. [3] Domine manè audi vocem meam; manè ordinabo coram te, & respiciam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 כִּי לֹא אֵל־חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא־יְגֻרְךָ רָע׃
6 לֹא־יִתְיַצְּבוּ הוֹלְלִים לְנֶגֶד עֵינֶיךָ שָׂנֵאתָ כָּל־
פֹּעֲלֵי־אָוֶן׃
7 תְּאַבֵּד דֹּבְרֵי כָזָב אִישׁ דָּמִים וּמִרְמָה יְתָעֵב יְהוָה׃
8 וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל־
הֵיכַל־קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ׃
9 יְהוָה נְחֵנִי בְצִדְקָתְךָ לְמַעַן שׁוֹרְרָי הַיְשֶׁר לְפָנַי
דַּרְכֶּךָ׃
10 כִּי אֵין בְּפִיהוּ נְכוֹנָה קִרְבָּם הַוּוֹת קֶבֶר־פָּתוּחַ
גְּרוֹנָם לְשׁוֹנָם יַחֲלִיקוּן׃
11 הַאֲשִׁימֵם אֱלֹהִים יִפְּלוּ מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם בְּרֹב
פִּשְׁעֵיהֶם הַדִּיחֵמוֹ כִּי־מָרוּ בָךְ׃
12 וְיִשְׂמְחוּ כָל־חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם יְרַנֵּנוּ וְתָסֵךְ עֲלֵימוֹ
וְיַעֲלְזוּ בְךָ אֹהֲבֵי שְׁמֶךָ׃
13 כִּי־אַתָּה תְּבָרֵךְ צַדִּיק יְהוָה כַּצִּנָּה רָצוֹן תַּעְטְרֶנּוּ׃

ו

1 לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 יְהוָה אַל־בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל־בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי׃
3 חָנֵּנִי יְהוָה כִּי אֻמְלַל אֲנִי רְפָאֵנִי יְהוָה כִּי נִבְהֲלוּ
עֲצָמָי׃
4 וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְהוָה עַד־מָתָי׃
5 שׁוּבָה יְהוָה חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃
6 כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה־לָּךְ׃
7 יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי אַשְׂחֶה־בַּלַּיְלָה מִטָּתִי
בְּדִמְעָתַי עַרְשִׂי אַמְסֶה׃
8 עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה בְּכָל־צוֹרְרָי׃
9 סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי־שָׁמַע יְהוָה קוֹל
בִּכְיִי׃
10 שָׁמַע יְהוָה תְּחִנָּתִי יְהוָה תְּפִלָּתִי יִקָּח׃
11 יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד כָּל־אֹיְבָי יָשׁוּבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע׃

5 *Quoniam non Deus volens iniquitatem tu es, nec habitabit iuxta te malignus.
6 *Non stabunt iniqui in conspectu oculorum tuorum: odisti omnes qui operãtur iniquitatem.
7 *Perdes loquentes mendacium. virum sanguinum & dolosum abominabitur Dominus.
8 *Ego autem in multitudine misericordiæ tuæ introibo in domum tuam: adorabo ad templum
9 sanctum tuum in timore tuo. *Domine deduc me in iustitia tua propter insidiatores meos:
10 dirige ante faciem meam viam tuam. *Non est enim in ore eorum rectum, interiora eorum
11 insidiæ, sepulchrum patens guttur eorum: linguam suam lenificant. *Condemna eos Deus, excidant à consiliis suis, iuxta multitudinem fe-
12 lerum eorum expelle eos, quoniam provocauerunt te. *Et lætentur omnes qui sperant in te, in perpetuum laudabunt: & proteges eos, & lætabuntur in te qui diligunt nomen tuum.
13 *Quoniam tu benedices iusto, Domine, ut scuto placabilitatis coronabis eum.

2 *Victori in psalmis super octauam, psalmus Dauid. VI.
3 *Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. *Miserere mei
Domine quoniam infirmus sum: sana me Do-
4 mine quoniam conturbata sunt ossa mea.
5 *Et anima mea turbata est valdè, & tu Domine *usquequò? *Couertere Domine,
6 eripe animam meam: salua me propter misericordiam tuam. *Quoniam non in morte recordatio tui: in inferno quis confitebitur tibi?
7 *Laboraui in gemitu meo, natare faciam totã nocte lectum meum, lachrymis meis stratum
8 meum rigabo. *Caligauit præ amaritudine oculus meus, consumptus sum ab omnibus qui op-
9 primunt me. *Recedite à me omnes qui operamini iniquitatem, quia audiuit Dominus vo-
10 cem fletus mei. *Audiuit Dominus deprecationem meam; Dominus orationem meam suscepit.
11 *Confundantur & conturbentur vehementer omnes inimici mei: reuertantur & confundantur subitò.

תרגום

5 מְסַר לָא אֱלָה צָבֵי בִּרְשִׁיעָא אַנְתְּ וְלָא יִתְחֲבֵ עִמָּךְ בִּישָׁא׃
6 לָא יְקוּמוּן סְחַלְפִין קֳבֵל עֵינָךְ שְׂנֵאתָ כָּל עָבְדֵי שִׁקְרָא׃
7 תְּאַבֵּד סָהֲדֵי כְדָבָא אֱנָשׁ שְׁרֵי דָּמִין וְכַלְבָּא יְרַחֵק יְיָ׃
8 וַאֲנָא בְּסַגִּיאוּ טוּבָךְ אֵעוֹל לְבֵיתָךְ אֶסְגוֹד לְהֵיכַל קֻדְשָׁךְ בִּדְחִלָּתָךְ׃
9 יְיָ דַּבְּרֵנִי בְּקִשְׁטָךְ מִן בְּגַל דְּמִשְׁתַּדְּרִין מִנִּי תַּקֵּין קֳדָמַי אוֹרְחָךְ׃
10 אֲרוּם לֵית בְּפוּמְהוֹן דְּרִשְׁיעַיָּא כִּינְיָנָא טְפֵיהוֹן מְלֵין מְרַגְּשִׁין
דְּרָא פְּתִיחָא גְּרוֹנְהוֹן לְיַשְׁקְרָא לִישָׁנֵהוֹן מְשַׁקְּעִין׃
11 חַיֵּב לְהוֹן אֱלָהָא יִתְבְּשׁוּן מִן מַלְכְּיָתְהוֹן כְּסַגִּיאֵי חוֹבֵיהוֹן אַתְּבֵל לְהוֹן אֲרוּם מְרַדִּיהוֹן אַתְּבֵל לְהוֹן׃
12 וְיִתְרְחֲצוּן כָּל מְסַבְּרִין בְּמֵימְרָךְ לְעָלַם יְשַׁכְּנוּן וְתִסְגֵּל עֲלֵיהוֹן וְיִרְחֲצוּן בְּמֵימְרָךְ רָחֲמִין דְּשָׂנְאֵי שְׁמָךְ׃
13 אֲרוּם אַתְּ הוּא מְבָרֵךְ צַדִּיקָא יְיָ כְּטֵיכְסָא דִּרְעוּתָא תְּעַטְּרִנֵּיהּ׃

ו

1 לְמַנְצְחָא בְּנַגִּינָן עַל שְׁמִינָאָה מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 יְיָ לָא בְּרֻגְזָךְ תְּכַסְּנִינָא וְלָא בִּרְתֵחָךְ תְּרַדֵּינִי׃
3 חוּס עֲלַי אֱלָהָא אֲרוּם תְּקִיף אֲנָא אַסְיֵנִי יְיָ אֲרוּם אִתְבְּהָתוּ גֻּשְׁמָי׃
4 וְנַפְשִׁי אִתְבְּהָתַת לַחֲדָא וְאַתְּ יְיָ עַד אֵימָתַי רָגַז לִי׃
5 אֲתוֹב יְיָ שֵׁיזִיב נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמֵיעַן טִיבוּתָךְ׃
6 אֲרוּם לֵית בְּמוֹתָא דִּכְרָנָךְ בִּשְׁאוֹל מַן יְשַׁבַּח קֳדָמָךְ׃
7 אֶשְׁתְּלֵיתִי בְּתַנְחוּמַי אַשְׁחֵי בְּכָל לֵילְיָא עַרְסִי בְּדִמְעָתַי מַתְנָתִי אַרְטִיב׃
8 מְשׁוֹשׁ קָדָם יְיָ פְּנֵשְׁתִּי יְיָ קֳבֵל צְלוֹתִי׃
9 חֲשׁוֹכַת מִן רְגַז עֵינִי אִיהְבְּלַת בְּכָל עָקֵּתָי׃
10 יְקַבְּלוּן יְיָ בְּעוּתִי יְיָ צְלוֹתִי יְקַבֵּל׃
11 יְהֵבְלוּן וְיִתְבְּהָלוּן לַחֲדָא כָּל בַּעֲלֵי דְבָבַי יְהוֹבוּן וְיִתְבַּהְתוּן כְּשַׁעֲתָא׃

5 *Ὅτι οὐχὶ θεὸς θέλων ἀνομίαν σύ εἶ. οὐ παροικήσει σοι
6 πονηρευόμενος, *οὐδὲ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου. ἐμίσησας πάντας τοὺς ἐργαζο-
7 μένους τὴν ἀνομίαν. *ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος. ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύ-
8 λύσσει κύριος. *ἐγὼ δὲ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου, εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου, προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅ-
9 γιόν σου ἐν φόβῳ σου. *κύριε ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου, σύνοπτα τῶν ἐχθρῶν μου κατεύθυνον ἐνώ-
10 πιόν σου τὴν ὁδόν μου. *ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια, ἡ καρδία αὐτῶν ματαία. τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν.
11 *κρῖνον αὐτοὺς ὁ θεός. ἀποπεσάτωσαν ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν ἔξωσον
αὐτούς, ὅτι παρεπικράνθησάν σε κύριε.
12 *καὶ εὐφρανθείησαν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ, εἰς αἰῶνα ἀγαλλιάσονται, καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς. καὶ καυχήσονται ἐν σοὶ οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου.
13 *ὅτι σὺ εὐλογήσεις δίκαιον κύριε, ὡς ὅπλῳ εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.

2 *Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ὑπὲρ τῆς ὀγδόης ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ϛ'.
2 *Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ
3 σου παιδεύσῃς με. *ἐλέησόν με κύριε, ὅτι ἀσθενής εἰμι.
ἴασαί με κύριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστᾶ μου.
4 *καὶ ἡ ψυχή μου ἐταράχθη σφόδρα, καὶ σὺ κύριε ἕως
5 πότε; *ἐπιστράφητι κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου. σῶ-
6 σόν με ἕνεκεν τοῦ ἐλέους σου· *ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μιμνησκόμενός σου, ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ τίς ἐξομολογήσε-
7 ται σοι; *ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου, λούσω καθ' ἑκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου, ἐν δάκρυσί μου τὴν στρω-
8 μνήν μου βρέξω. *ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμός
9 μου, ἐπαλαιώθην ἐν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου. *ἀποστητε ἀπ'
ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ὅτι εἰσήκουσε κύ-
10 ριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ μου. *ἤκουσε κύριος τῆς δεήσεώς
μου, κύριος τὴν προσευχήν μου προσεδέξατο.
11 *αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχθείησαν πάντες οἱ ἐχθροί μου· ἀποστραφείησαν καὶ καταισχυνθείησαν σφόδρα ταχέως.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 *Quoniam non Deus volens inuptobuitatem tu es, & non commorabitur tecum malus. 6 *Non permanebunt irrisores coram oculis tuis: odisti omnes operarios falsitatis. 7 *Perdes loquentes mendacium: hominem effusorem sanguinis mundi, & dolosum longè propeller Dominus. 8 *Et ego in multitudine bonitatis tuæ ingrediar in domum tuam, adorabo ad templum sanctum tuum in timore tui. 9 *Domine dedue me in iustitia tua, propter laudem meam; dirige coram me viam tuam. 10 *Quoniam non est in ore impiorum rectum; corpora eorum plena sunt tumultus: sicut infernus patens guttur eorum: linguam suam lenificant. 11 *Condemna illos Deus: deficiant à consiliis suis: secundùm multitudinem rebellationum eorum, facimpingere eos, quoniam rebelles fuerunt Verbo tuo. 12 *Et lætabuntur omnes qui sperant in te, in æternum exultabunt, & habitabis in eis. Et gloriabuntur in te qui diligunt nomen tuum: 13 *Quoniam tu benedices iusto Domine, ut scuto bonæ voluntatis coronabis nos.

2 *In finem in hymnis pro octaua Psalmus Dauid. VI.
3 *Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. *Miserere mei
4 Dñe, quoniam infirmus sum: sana me Dñe, quoniã cõturbata sunt ossa mea. 5 *Et anima mea turbata est valdè, & tu Dñe vsquequò? *Conuertere Dñe, eripe animam meã. Sal-
6 uũ me fac propter misericordiã tuam: *Quoniã nõ est in morte q memor sit tui: in inferno autẽ qs confitebitur tibi? 7 *Laborauí in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectũ meũ, in lachrymis meis stratũ meũ ri-
8 gabo. *Turbatus est à furore oculus meus, inueteraui inter oẽs inimicos meos. 9 *Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem, quoniam exaudiuit Dominus vocem
10 fletus mei. *Exaudiuit Dñs deprecationem meam, Dominus orationẽ meam suscepit.
11 *Erubescãt & cõturbẽtur oẽs inimici mei: conuertantur & erubescãt valdè velociter.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ז

שִׁגָּיוֹן לְדָוִד אֲשֶׁר־שָׁר לַיהוָה עַל־דִּבְרֵי כּוּשׁ
בֶּן־יְמִינִי׃
יְהוָה אֱלֹהַי בְּךָ חָסִיתִי הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל־רֹדְפַי
וְהַצִּילֵנִי׃
פֶּן־יִטְרַף כָּאַרְיֵה נַפְשִׁי פֹּרֵק וְאֵין מַצִּיל׃
יְהוָה אֱלֹהַי אִם־עָשִׂיתִי זֹאת אִם־יֶשׁ־עָוֶל בְּכַפָּי׃
אִם־גָּמַלְתִּי שַׁלְמִי רָע וָאֲחַלְּצָה צוֹרְרִי רֵיקָם׃
יִרְדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי וְיַשֵּׂג וִירֹמֵס לָאָרֶץ חַיָּי וְכָבוֹדִי
לֶעָפָר יַשְׁכֵּן סֶלָה׃
קוּמָה יְהוָה בְּאַפֶּךָ הִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרָי וְעוּרָה
אֵלַי מִשְׁפָּט צִוִּיתָ׃
וַעֲדַת לְאֻמִּים תְּסוֹבְבֶךָ וְעָלֶיהָ לַמָּרוֹם שׁוּבָה׃
יְהוָה יָדִין עַמִּים שָׁפְטֵנִי יְהוָה כְּצִדְקִי וְכְתֻמִּי עָלָי׃
יִגְמָר־נָא רַע רְשָׁעִים וּתְכוֹנֵן צַדִּיק וּבֹחֵן לִבּוֹת
וְכִלְיוֹת אֱלֹהִים צַדִּיק׃
מָגִנִּי עַל־אֱלֹהִים מוֹשִׁיעַ יִשְׁרֵי־לֵב׃
אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צַדִּיק וְאֵל זֹעֵם בְּכָל־יוֹם׃
אִם־לֹא יָשׁוּב חַרְבּוֹ יִלְטוֹשׁ קַשְׁתּוֹ דָּרַךְ וַיְכוֹנְנָהּ׃
וְלוֹ הֵכִין כְּלֵי־מָוֶת חִצָּיו לְדֹלְקִים יִפְעָל׃
הִנֵּה יָחֶבַל־אָוֶן וְהָרָה עָמָל וְיָלַד שָׁקֶר׃
בּוֹר כָּרָה וַיְחַפְּרֵהוּ וַיִּפֹּל בְּשַׁחַת יִפְעָל׃
יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ וְעַל קָרְקָדּוֹ חֲמָסוֹ יֵרֵד׃
אוֹדֶה יְהוָה כְּצִדְקוֹ וַאֲזַמְּרָה שֵׁם־יְהוָה עֶלְיוֹן׃

ח

לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד׃
יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
תְּנָה הוֹדְךָ עַל־הַשָּׁמָיִם׃
מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ
לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃

PSALTER. Translat.B.Hieronymi.

1 *Pro ignoratione Dauid, qui cecinit Do-
mino super verba Æthepis filij Semini.

PSAL. VII.

2 DOmine Deus meus in te speraui, salua me
ab omnibus persequẽtibus me, et libera me.
3 *Ne fortè rapiat vt leo animam meam, la-
4 ceret, & non sit qui eripiat. *Domine Deus
meus si feci istud, si est iniquitas in manib⁹ meis.
5 *Si reddidi retribuentibus mihi mala, &
6 dimisi hostes meos vacuos: *Persequatur ini-
micus animam meam & apprehendat, & con-
culcet in terra vitam meam, & gloriam meam
7 in puluerem collocet. Semper. *Surge Domine
in furore tuo, eleuare indignans super hostes
meos, et consurge ad me iudicio quod mandasti.
8 *Et congregatio tribuum circundet te, &
pro hac in altum reuertere.
9 *Dominus iudicabit populos: iudica me Do-
mine secundùm iustitiam meam, & secundùm
10 simplicitatem meam quæ est in me. *Consumetur
nunc malum iniquorum, & confirmetur iu-
stus, probator cordis & renum Deus iustus.
11 *Clypeus meus in Deo, qui salvat rectos cor-
12 de. *Deus iudex iustus, & fortis commi-
nans tota die.
13 *Non conuertenti gladium suum acuet, &
cum suum tetendit & parauit illum.
14 *Et in ipso præparauit vasa mortis, sagit-
tas suas ad comburendum operatus est.
15 *Ecce parturit iniquitatem & concepit do-
16 lorem, & peperit mendacium. *Lacum aper-
uit & effodit eum, & incidit in interitum
17 quem operatus est. *Reuertetur dolor suus in
caput eius, et super verticem eius iniquitas eius
18 descendet. *Confitebor Domino secundùm
iustitiam eius, & cantabo nomini Dñi altissimi.

1 *Victori pro torcularibus psalmus Dauid.

PSAL. VIII.

2 DOmine dominator noster quàm grande est
nomen tuum in vniuersa terra, qui po-
suisti gloriam tuam super cælos. *Ex ore in-
fantium & lactẽtium perfecisti laudem propter
aduersarios tuos, vt quiescat inimicus et vlti-

תרגום

1

2 תרגמא דאודיקא לדויד די שבח קדם יי על חברא דשאול בר קיש דסשבחא דבנימין׃ 3 יי אלהי בסיסרך סברה פרוק יתי מכל
4 רדיפי ושיזבני׃ 5 דילמא יחבר היך באריא נפשי פשח וליח דפצי׃ 6 יי אלהי אין עבדית דא אין איתי טלולא בידי׃ 7 אין פרעתה
לבישי בישא ודחקת סעיקי סגין׃ 8 יהא רדיף בעל דבבא נפשי וידבק וכבשׁ לארעא חיי וקרני לעפרא ישרי לעלמין׃
9 קום יי בתקיפך אתגלי ברוגזך על סעיקי וסתיב לי דינא דפקדתא׃ 10 ושתעי כנוש בישא לרשיעיא ותשתכללין צדיקי ובחן לבבא
ולגלי אלהא זכאה׃ 11 חריסי על אלהא פרק תריצי לבא׃ 12 אלהא דינא זכאה ותקיפא ורגז על רשיעי כל יומא׃ 13 אם
לא תאיב לתיובתה סופה שחין קשתיה סתיתא וסדריא׃ 14 ואסטולתה אתקין זייני סהתיתא רעכד׃ 15 יהב יצריה עיבדא וליד שיקרא׃ 16 שוחי חפר ונסייה ונפל בשיחתא דעכד׃
17 יהוב לישתיה ברישה ועל טוחת חשופה נחית׃

ח

1 אשבח יי יקיריה ואשבח שום אלהא עילאה׃
2 לשבחא על כנרא חשבחתא לדוד׃ 3 יי רבונא כמה תקיף שמך בכל ארעא דיהבת יקיר על סן שמיא׃
4 סמום עליסיא ויניקיא אשתיתא עושנא סן קבל סעיקיך למשלא בעל דבבא ונקם נקמתא׃

1 *Psalmus Dauid, quem cantauit Do-
mino pro verbis Chusi filij Iemini.

PSAL. VII.

2 DOmine Deus meus in te speraui, saluũ
me fac ex oĩbus psequentibus me, & li-
bera me. *Nequãdo rapiat vt leo animam
3 meã, dũ non est qui redimat, neq; qui sal-
4 uũ faciat. *Dñe Deus meus si feci istud, si
est iniqtas in manib⁹ meis: *Si reddidi re-
5 tribuẽtibus mihi mala, decidam meritò ab
6 inimicis meis inanis. *Persequatur meritò
inimicus aĩam meã & cõprehẽdat, & cõcul
cet in terra vitã meã, & gloriã meã in pul-
7 uere collocet. *Exurge Dñe in ira tua, exal
tare in finibus inimicorũ tuorũ. Et exurge
Dñe Deus meus in pcepto quod mãdasti;
8 *Et synagoga populorũ circundabit te, &
propter hãc in altum regredere. *Dñs iudi-
9 cabit populos. Iudica me Dñe secundũ iu-
stitiam meã, & secũdũ innocẽtiam meam
10 sup me. *Cõsumetur iã neqtia peccatorũ,
& dirigies iustũ, scrutãs corda & renes De⁹
11 iuste. *Adiutoriũ meũ à Deo qui saluos fa
12 cit rectos corde. *Deus iudex iustus, & for-
tis & patiẽs, & nunquid irascitur p singu-
13 los diest? *Nisũ conuersi fueritis, gladiũ suũ
vibrabit: arcum suũ tetendit, & parauit il-
14 lum. *Et in eo parauit vasa mortis, sagittas
15 suas ardẽtibus effecit. *Ecce parturit iniu-
16 stitiam, cõcepit dolorẽ & peperit iniquita-
17 tem. *Lacũ aperuit & effodit eũ, & incidet
in foueã quam fecit. *Conuertetur dolor
18 eius in caput eius, & in verticem ipsi' ini-
quitas eius descendet. *Cõfitebor Domi-
no secundùm iustitiam eius, & psallam
nomini Domini altissimi.

1 *In finem pro torcularibus, psalmus
Dauid.

PSAL. VIII.

2 DOmine Dominus noster, quàm admi
rabile nomẽ tuum in vniuersa terra!
3 quoniã eleuata est magnificẽtia tua super
cælos. *Ex ore infantiũ & lactẽtium per-
fecisti laudem, propter inimicos tuos, vt
destruas inimicum & vltorem.

1 *ψαλμὸς τῷ δαυίδ, ὃν ἦσε τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λό-
γων χουσὶ υἱοῦ ἰεμιί. ζ'.
2 *Κύριε ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, σῶσόν με ἐκ πάν-
3 των τῶν διωκόντων με, καὶ ῥῦσαί με. *μή ποτε ἁρπάσῃ
ὡς λέων τὴν ψυχήν μου, μὴ ὄντος λυτροῦμένου, μηδὲ
4 σῴζοντος. *κύριε ὁ θεός μου εἰ ἐποίησα τοῦτο, εἰ ἔστιν
5 ἀδικία ἐν χερσί μου· *εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδοῦ-
σί μοι κακά, ἀποπεσοίμην ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός.
6 *καταδιωξάτω ἄρα ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου καὶ κα-
ταλαβέτω, καὶ καταπατήσαι εἰς γῆν τὴν ζωήν μου, καὶ τὴν
δόξαν μου εἰς χοῦν κατασκηνῶσαι.
7 *ἀνάστηθι κύριε ἐν ὀργῇ σου, ὑψώθητι ἐν τοῖς πέρασι
τῶν ἐχθρῶν μου. καὶ ἐξεγέρθητι κύριε ὁ θεός μου ἐν προ-
8 σάγματι ᾧ ἐνετείλω· *καὶ συναγωγὴ λαῶν κυ-
κλώσει σε, καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος πίρεσον.
9 *κύριος κρινεῖ λαούς. κρῖνόν μοι κύριε κατὰ τὴν δικαι-
οσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί.
10 *συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἁμαρτωλῶν, καὶ κατεύ-
θυνεῖς δίκαιον, ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς ὁ θεὸς δικαίως.
11 *ἡ βοήθειά μου παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦ σῴζοντος τοὺς εὐ-
12 θεῖς τῇ καρδίᾳ. *ὁ θεὸς κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυρὸς καὶ
μακρόθυμος μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ' ἑκάστην ἡμέραν.
13 *ἐὰν μὴ πιστραφῆτε, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐλεώ-
σει, τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινε, καὶ ἡτοίμασεν αὐτό.
14 *καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμασε σκεύη θανάτου, τὰ βέλη αὐτοῦ
15 τοῖς καιομένοις εἰργάσατο. *ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδι-
κίαν, συνέλαβε πόνον, καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν.
16 *λάκκον ὤρυξε, καὶ ἐξεκάθηρεν αὐτόν, καὶ ἐμπεσεῖ-
ται εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο.
17 *ἐπιστρέψει πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ
κορυφὴν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καταβήσεται.
18 *ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐ-
τοῦ, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς
τῷ δαυίδ. η'.

1 *Κύριε ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν
πάσῃ τῇ γῇ. ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπὲρ τοὺς οὐ-
2 ρανούς. *ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατήρτισω αἶνον,
ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἀντικείμενον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Interpretatio Legis Dauidis quam cecinit coram Domino super interitu Saulis filij Cis qui erat de tribu Beniamin. PSAL. VII.
2 DOmine Deus meus in verbo tuo speraui: redime me ab omnibus persequentibus me, & libera me. 3 Ne fortè dilaceret sicut leo ani-
mam meam, discindat, & non sit qui eruat. 4 Domine Deus meus si feci istud, si est iniquitas in manibus meis: 5 Si reddidi auctori-
bus pacis meæ malum, & afflixi eos qui me angebant frustrà: 6 Persequatur auctor inimicitiæ animam meam, & apprehendat, & prosternat ad
terram vitam meam, & gloriam meam in puluerem ponat in perpetuum. 7 Surge Domine in fortitudine tua, eleuare in futore super op-
pressores meos, & accelera mihi iudicium quod mandasti. 8 Et congregatio gentium circumdabit te, & propter eam ad domum maiestatis
tuæ reuertere. 9 Verbum Domini iudicabit populos: iudica me Domine secundùm meritum meum, & secundùm perfectionem meam
& innocentiam meam quæ est in me. 10 Destruatur nunc malitia impiorum, & confirmentur iusti: scrutatur verò corda & renes Deus iustus.
11 Clypeus meus
in Deo qui redimit rectos corde. 12 Deus iudex iustus, & in fortitudine irascitur aduersus impios tota die. 13 Si non reuertantur ad ti-
morem eius, gladium suum acuit: arcus eius extentus & paratus. 14 Et propter ipsum parauit arma mortis: sagittis suis in persecutores iusto-
rum operabatur. 15 Ecce enitetur falsitatem, & concipiet prauitatem, & pariet mendacium. 16 Foueam fodit & effodit eam; & decli-
nat in foueam quam fecit. 17 Recidet prauitas eius in caput eius, & super verticem eius iniquitas eius descendet.
18 Laudabo Dominum secundùm iustitiam eius, & laudabo nomen Dei altissimi.

1 Ad canendum super citharam, canticum Dauid. PSAL. VIII.
2 DOmine præceptor noster, quàm excelsum & laudabile est nomen tuum in vniuersa terra, qui constituisti splendorem tuum supra cæ-
los. 3 Ex ore infantium & lactentium fundasti fortitudinem propter aduersarios tuos, vt destruas auctorem inimicitiarum & vltorẽ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 כִּי־אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים
אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה׃
5 מָה־אֱנוֹשׁ כִּי־תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן־אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ׃
6 וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ׃
7 תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַּחַת־רַגְלָיו׃
8 צֹנֶה וַאֲלָפִים כֻּלָּם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדָי׃
9 צִפּוֹר שָׁמַיִם וּדְגֵי הַיָּם עֹבֵר אָרְחוֹת יַמִּים׃
10 יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ׃

ט

1 לַמְנַצֵּחַ עַל־מוּת־לַבֵּן מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 אוֹדֶה יְהוָה בְּכָל־לִבִּי אֲסַפְּרָה כָּל־נִפְלְאוֹתֶיךָ׃
3 אֶשְׂמְחָה וְאֶעְלֹזָה בָּךְ אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ עֶלְיוֹן׃
4 בְּשׁוּב־אוֹיְבַי אָחוֹר יִכָּשְׁלוּ וְיֹאבְדוּ מִפָּנֶיךָ׃
5 כִּי־עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק׃
6 גָּעַרְתָּ גוֹיִם אִבַּדְתָּ רָשָׁע שְׁמָם מָחִיתָ
לְעוֹלָם וָעֶד׃
7 הָאוֹיֵב תַּמּוּ חֳרָבוֹת לָנֶצַח וְעָרִים נָתַשְׁתָּ אָבַד
זִכְרָם הֵמָּה׃
8 וַיהוָה לְעוֹלָם יֵשֵׁב כּוֹנַן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ׃
9 וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים׃
10 וַיְהִי יְהוָה מִשְׂגָּב לַדָּךְ מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃
11 וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא־עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ
יְהוָה׃
12 זַמְּרוּ לַיהוָה יֹשֵׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו׃
13 כִּי־דֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכַר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת
עֲנִיִּים׃
14 חָנְנֵנִי יְהוָה רְאֵה עָנְיִי מִשֹּׂנְאָי מְרוֹמְמִי מִשַּׁעֲרֵי
מָוֶת׃
15 לְמַעַן אֲסַפְּרָה כָּל־תְּהִלָּתֶיךָ בְּשַׁעֲרֵי בַת־צִיּוֹן
אָגִילָה בִישׁוּעָתֶךָ׃

4 * Quoniam videbo cælos tuos opera digitorum tuorum, Lunam & stellas quæ fundasti.
5 * Quid est homo quoniam recordaris eius? vel filius hominis quoniam visitas eum?
6 * Et minuisti eum paulo minus à Deo, gloria & decore coronasti eum.
7 * Dedisti ei potestatem super opera manuum tuarum, cuncta posuisti sub pedibus eius.
8 * Oues & armenta omnia, insuper & animalia agri. * Aues cæli & pisces maris, qui transeunt semitas ponti.
10 * Domine dominator noster, quàm grande est nomen tuum in vniuersa terra!

1 *Victori super mortem filij psalmus Dauid.*

PSAL. IX.

2 * Confitebor tibi Domine in toto corde meo, narrabo omnia mirabilia tua.
3 * Lætabor & gaudebo in te, canam nomini tuo altissime.
4 * Cùm ecciderint inimici mei retrorsum, & corruerint & perierint à facie tua.
5 * Fecisti enim iudicium meum & causam meam, sedisti super solium iudex iustitiæ.
6 * Increpasti gentes, perdidisti impium, nomen eorum delesti in sempiternum & vltrà.
7 * Inimici completæ sunt solitudines in finem, & ciuitates subuertisti, periit memoria eorum
8 cum ipsis. * Dominus autem in sempiternum sedebit, stabiliuit ad iudicandum solium suum.
9 * Et ipse iudicat orbem in iustitia, iudicat populos in æquitatibus.
10 * Et erit Dominus elevatio oppresso, elevatio opportuna in angustia.
11 * Et confident in te qui nouerunt nomen tuum, quoniam non dereliquisti quærentes te
12 Domine. * Cantate Domino habitatori Sion, annunciate in populis cogitationes eius.
13 * Quoniam quærens sanguinem eorum recordatus est, non est oblitus clamoris pauperum.
14 * Miserere mei Domine, vide afflictionem meam ex inimicis meis, exaltans me de portis mortis.
15 * Vt narrem omnes laudes tuas in portis filiæ Sion, exultabo in salutari tuo.

4 * Quoniam videbo cælos, * opera digitorũ tuorum, lunam & stellas quæ tu fundasti.
5 * Quid est homo quòd memor es eius? aut filius hominis, quoniam visitas eum? * Minuisti eum paulominus ab angelis, gloria & honore coronasti eum: * Et constituisti eum super opera manuum tuarũ. Omnia subiecisti sub pedibus eius, * oues & boues vniuersas, insuper & pecora campi. * Volucres cęli, & pisces maris, qui perambulant semitas matris. * Domine Dominus noster, quàm admirabile * nomen tuum in vniuersa terra!

1 * In finem pro occultis filij psalmus Dauid.

PSAL. IX.

2 * Confitebor tibi Domine in toto corde meo, narrabo omnia mirabilia tua.
3 * Lætabor & exultabo in te, psallam nomini tuo Altissime. * In conuertendo inimicũ meum retrorsum, infirmabuntur & peribunt à facie tua. * Quoniam fecisti iudicium meum & causam meam: sedisti super thronum qui iudicas iustitiam. * Increpasti gentes & periit impius: nomen eius delesti in æternum, & in seculum seculi. * Inimici defecerunt framęæ in fine, & ciuitates deleuisti, periit memoria eius cum sonitu: * Et Dominus in ęternum permanet. Paratitin iudicio thronum suum: * Et ipse iudicabit orbem terræ in ęquitate: iudicabit populos in iustitia. * Et factus est Domin* refugium pauperi, adiutor in opportunitatibus in tribulatione. * Et sperent in te qui cognoscunt nomen tuum, quoniã non dereliquisti quærentes te Domine. * Psallite Dño qui habitat in Sion: annũciate inter gentes studia eius. * Quoniam requirés sanguinem eorum recordatus est, non est oblitus clamoris pauperũ. * Miserere mei Domine: vide humilitatem meam de inimicis meis. Qui exaltas me de portis mortis, * vt annunciem omnes laudationes tuas in portis filiæ Sion. * Exultabimus in salutari tuo.

4 * ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανούς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σε
5 λήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας. * τί ἐστιν ἄν-
θρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέ-
6 πτῃ αὐτόν; * ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους,
7 δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν. * καὶ κατέστησας
αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. πάντα ὑπέταξας ὑπο-
8 κάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ· * πρόβατα καὶ βόας ἁπά-
σας, ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου.
9 * τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσ-
σης, τὰ διαπορεύόμενα τρίβους θαλασσῶν.
10 * κύριε ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν
πάσῃ τῇ γῇ.

1 * Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ ψαλμὸς
τῷ Δαυίδ. Φ΄.

2 * Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, διη-
γήσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου.
3 * εὐφρανθήσομαι καὶ ἀγαλλιάσομαί ἐν σοί· ψαλῶ τῷ
4 ὀνόματί σου ὑψίστε. * ἐν τῷ ἀποστραφῆναι τοὺς ἐχθρούς
μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἀσθενήσουσι καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσ-
5 ώπου σου. * ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου καὶ τὴν δίκην
μου· ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου ὁ κρίνων τὴν δικαιοσύνην.
6 * ἐπετίμησας ἔθνεσι, καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβής, τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐξήλειψας εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
7 * οἱ ἐχθροὶ ὠξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις
καθεῖλες· ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτῶν μετ' ἤχου.
8 * καὶ ὁ κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει. ἡτοίμασεν εἰς κρί-
9 σιν τὸν θρόνον αὐτοῦ· * καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν
10 δικαιοσύνῃ, κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι. * καὶ ἐγένετο κύριος
καταφυγὴ τῷ πένητι, βοηθὸς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψει.
11 * καὶ ἐλπισάτωσαν ἐπὶ σοὶ οἱ γινώσκοντες τὸ ὄνομά σου,
ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες σὺ τοὺς ζητοῦντάς σε κύριε.
12 * ψάλατε τῷ κυρίῳ τῷ κατοικοῦντι ἐν σιών· ἀναγείλα-
τε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ.
13 * ὅτι ἐκζητῶν τὰ αἵματα αὐτῶν ἐμνήσθη, οὐκ ἐπελά-
14 θετο κραυγῆς τῶν πενήτων. * ἐλέησόν με κύριε, ἰδὲ
τὴν ταπείνωσίν μου ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου. ὁ ὑψῶν με ἐκ
15 τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου· * ὅπως ἂν ἐξαγγείλω πάσας
τὰς αἰνέσεις σου ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς σιών. ἀγαλ-
λιασόμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Quoniam suspiciam cælos tuos, opera digitorum tuorum, lunam, & stellas quæ præparasti. 'Quid est filius hominis quoniam recordaris operationum eius? & filius hominis, quoniam visitas eum? 'Minuisti autem eũ minimo ab angelis: gloria & splendore coronasti eum. 'Dedisti ei potestatem in opera manuum tuarum: omnia posuisti sub pedibus eius: 'Oues & boues omnes, & insuper bestias agri: 'Aues cæli, & pisces maris transeuntes vias maris. '°Domine præceptor noster, quàm excelsum & laudabile est nomen tuum in vniuersa terra!

1 'Ad canendum super mortem filij, canticum Dauidis. PSAL. IX.

2 'Laudabo coram Domino in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua. 3 'Gaudebo & lætabor in verbo tuo: laudabo nomen tuum altissimum. 4 'Quando reuertetur auctor inimicitiæ meæ retrorsum, cespitabunt & peribunt à conspectu tuo. 5 'Quoniam fecisti vltionem mei & iudicium meum: sedisti super sedem iudex iustus. 6 'Increpasti populos, perdidisti impium: nomina eorum deleuisti in secula seculorum. 7 'Dum caderet auctor inimicitiæ, destructi sunt, & arces eorum sunt diruæ in sempiternum, & ciuitates eorum deseruisti ne habitarentur: deleuisti memoriam eorum ab illis. 8 'Verbum autem Domini in secula habitabit: parauit in cælis altissimis, direxit ad iudicium sedem suam. 9 'Et ipse iudicabit terram in iustitia: iudicabit populos in æquitate. 10 'Et erit Verbum Dñi fortitudo miseri, fortitudo in temporibus angustiæ. 11 'Et confident in Verbo tuo scientes nomen tuum, quoniam non dereliquisti quærentes te Domine. 12 'Laudate coram Domino qui posuit maiestatem suam in Sion: annunciate in populis opera eius. 13 'Quoniam requirens sanguinem mundorum, iustorum suorum recordatus est: nec oblitus est clamoris humilium. 14 'Miserere mei Domine: vide afflictionem meam ex hostibus meis: attolle me ab introitibus mortis. 15 'Huius gratia narrabo omnia mirabilia tua in ianuis filiæ portarum ecclesiæ Sion: lætabor in redemptione tua.

4 כְּמָה אֲחֵמֵי שְׁמַיִךְ עוֹבְדֵי אֶצְבְּעָתָךְ וְכוֹכְבַיָּא דִּי אַתְקַנְתָּא׃
5 מָה בַר נָשׁ אֲרוּם תְּדַכַּר עוֹבָדוֹי וּבַר נָשׁ אֲרוּם תְּסַיַּע עֲלוֹי׃
6 וְחַסַּרְתֵּהּ קְלִיל מִן מַלְאָכַיָּא וְיִקָּרָא וְשֻׁבְחָנוּתָא תְּכַלְּלִנֵּיהּ׃
7 אַשְׁלְטַתֵּהּ בְּעוֹבְדֵי יְדָךְ כּוֹלָּא שַׁוֵּיתָא תְּחוֹת רַגְלוֹהִי׃
8 יְמֵי דְּבוֹנַיָּא כַּמָּה חִלְיָל וּמִשְׁבַּח שְׁמָךְ בְּכָל
אַרְעָא׃

ט

1 לְסַבָּחָא עַל מוֹתָא דְּבַר מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 אֶשְׁבַּח קֳדָם יְיָ בְּכָל לִבְבִי אֲשַׁתֵּי כָּל תֻּשְׁבְּחָתָא דִּילָךְ׃
3 אֶתְחַדֵּי וְאֶשְׁתַּבַּח בָּךְ אֲזַמַּר שְׁמָךְ עִלָּאָה׃
4 בְּתוּבָךְ בַּעֲלֵי דְבָבָא לְאָחוֹרָא יִתְקַלְקְלוּן וְיֵיבְדוּן מִן קֳדָמָךְ׃
5 אֲרוּם עֲבַדְתָּ פֻּרְעָנוּתִי וְדִינִי יְהַבְתָּ עַל כָּרְסְיָא
דְּאַתְּ יָתִיב דַּיָּן קְשׁוֹט׃
6 זְקַפְתָּ עַמְמִין חוֹבְדָא רְשִׁיעָא שְׁמֵהוֹן מְחֵיתָא לְעָלְמִין עָלְמִין׃
7 וְכַד נְפַל בְּעַל דְּבָבָא אֲשְׁתֵּיזִיבוּ וְכַרְכְּרִיהוֹן אִתְעֲקַרוּ
וְסִיפְרָא דְּיָיֵי לָעָלְמִין מְחִיתָא בְּשַׁבְתֵּי מְרוֹמְמָא אִתְקַן לְדִינָא׃
8 וְיְיָ מְיַקַּר דַּיָּיֵי תְּקוֹף לְמֶהֱוֵי מַגְנָן׃
9 וְהוּא דַּיָּן אַרְעָא בִּזְכוּתָא יְדִין עַמְמַיָּא בְּתַרְעוֹתָא׃
10 וְיְיָ מְיַקַּר דַּיָּיֵי תְּקוֹף לְמֶהֱוֵי מַגְנָן בְּעִדָּנֵי עַקְתָּא׃
11 וְיִתְחַסְּנוּן בְּמֵימְרָךְ דַּיָּעֵי שְׁמָךְ אֲרוּם לָא שְׁבַקְתָּא מְבַעְיָן לָךְ יְיָ׃
12 זַמְּרוּ קֳדָם יְיָ דְּשָׁרֵי שְׁכִינְתֵּהּ בְּצִיּוֹן הַגְּיוּ בְּעַמְמַיָּא
מַקְבְּלֵי מִתְּא׃
13 מִן בְּגַלְ דְּאִשְׁתְּעֵי כְּלֵהוֹן פֻּרְשָׁנֵי כְּנִישְׁתָּא דְּצִיּוֹן אֲדִיךְ בְּפֻרְקָנֵךְ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

טָבְעוּ גּוֹיִם בְּשַׁחַת עָשׂוּ בְּרֶשֶׁת זוּ טָמָנוּ נִלְכְּדָה רַגְלָם׃ 16
נוֹדַע יְהוָה מִשְׁפָּט עָשָׂה בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ רָשָׁע הִגָּיוֹן סֶלָה׃ 17
יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים לִשְׁאוֹלָה כָּל־גּוֹיִם שְׁכֵחֵי אֱלֹהִים׃ 18
כִּי לֹא לָנֶצַח יִשָּׁכַח אֶבְיוֹן תִּקְוַת עֲנִיִּים תֹּאבַד לָעַד׃ 19
קוּמָה יְהוָה אַל־יָעֹז אֱנוֹשׁ יִשָּׁפְטוּ גוֹיִם עַל־פָּנֶיךָ׃ 20
שִׁיתָה יְהוָה מוֹרָה לָהֶם יֵדְעוּ גוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה סֶלָה׃ 21

PSAL. X.

לָמָּה יְהוָה תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ 1
בְּגַאֲוַת רָשָׁע יִדְלַק עָנִי יִתָּפְשׂוּ בְמִזִּמּוֹת זוּ חָשָׁבוּ׃ 2
כִּי־הֹלֵל רָשָׁע עַל־תַּאֲוַת נַפְשׁוֹ וּבֹצֵעַ בֵּרַךְ נִאֵץ יְהוָה׃ 3
רָשָׁע כְּגֹבַהּ אַפּוֹ בַּל־יִדְרֹשׁ אֵין אֱלֹהִים כָּל־מְזִמּוֹתָיו׃ 4
יָחִילוּ דְרָכָיו בְּכָל־עֵת מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנֶּגְדּוֹ כָּל־צוֹרְרָיו יָפִיחַ בָּהֶם׃ 5
אָמַר בְּלִבּוֹ בַל־אֶמּוֹט לְדֹר וָדֹר אֲשֶׁר לֹא בְרָע׃ 6
אָלָה פִּיהוּ מָלֵא וּמִרְמוֹת וְתָךְ תַּחַת לְשׁוֹנוֹ עָמָל וָאָוֶן׃ 7
יֹשֵׁב בְּמַאְרַב חֲצֵרִים בַּמִּסְתָּרִים יַהֲרֹג נְקִי עֵינָיו לְחֶלְכָּאִי יִצְפֹּנוּ׃ 8
יֶאֱרֹב בַּמִּסְתָּר כְּאַרְיֵה בְסֻכּוֹ יֶאֱרֹב לַחֲטֹף עָנִי יַחְטֹף עָנִי בְּמָשְׁכוֹ בְרִשְׁתּוֹ׃ 9
דָּכָה יָשַׁח וְנָפַל בַּעֲצוּמָיו חֶלְכָּאִים׃ 10
אָמַר בְּלִבּוֹ שָׁכַח אֵל הִסְתִּיר פָּנָיו בַּל־רָאָה לָנֶצַח׃ 11
קוּמָה יְהוָה אֵל נְשָׂא יָדֶךָ אַל־תִּשְׁכַּח עֲנִיִּים׃ 12

*16 Demersæ sunt gentes in interitu quem fecerunt, in rete isto quod absconderunt, captus est pes eorum.
*17 Agnitus est Dominus iudicium faciens in opere manuum suarum, corruit impius meditatio semper.
*18 Conuertantur impij in infernum, omnes gentes quæ oblitæ sunt Dei.
*19 Quoniã non in æternum obliuioni erit pauper, expectatio pauperum non peribit in perpetuum.
*20 Surge Domine, non confortetur homo: iudicentur gentes ante faciem tuam.
*21 Pone Domine terrorem eis, sciant gentes homines esse. Semper.

PSAL. X.

*1 QVare Domine stas à longè, despicis in temporibus angustiæ?
*2 In superbia impij ardet pauper, capiantur in sceleribus quæ cogitauerunt.
*3 Quia laudauit impius desiderium animæ suæ, & auarus applaudens sibi blasphemauit Dominum.
*4 Impius secundùm altitudinem furoris sui non requiret, nec Deus in omnibus cogitationibus eius.
*5 Parturiunt viæ eius in omni tempore, longè sunt iudicia tua à facie eius, omnes inimicos suos despicit.
*6 Loquitur in corde suo, Non mouebor, in generatione & generatione ero sine mala.
*7 Maledictione os eius plenum est, & dolo & auaritia, sub lingua eius dolor & iniquitas.
*8 Sedet insidians iuxta vestibula in abscondito vt interficiat innocentem: oculi eius contra pauperes tuos circumspiciunt. *Insidiatur in abscondito quasi leo in cubili suo, insidiatur vt rapiat pauperem, rapiet pauperem cùm attraxerit eum ad rete suum. *Et confringitur subiiciendo eum, & irruet viribus suis valenter.
*11 Dixit in corde suo, Oblitus est Deus, abscondit faciem suam, non respiciet in perpetuum.
*12 Surge Domine Deus, leua manum tuam, noli obliuiscì pauperum.

*Infixæ sunt gentes in interitu quem fecerunt. In laqueo isto quem absconderunt, comprehensus est pes eorum. *Cognoscitur Dominus iudicia faciens: in operibus manuum suarum comprehensus est peccator. *Conuertantur peccatores in infernum, omnes gentes quæ obliuiscuntur Deum. *Quoniam non in finem obliuio erit pauperis, patientia pauperum non peribit in finem. *Exurge Domine, non confortetur homo, iudicentur gentes in conspectu tuo. *Constitue Domine legislatorem super eos: sciant gentes quoniam homines sunt.

VT quid Domine recessisti longè? despicis in opportunitatibus in tribulationibus? *Dum superbit impius, incenditur pauper, comprehendũtur in consiliis quibus cogitant. *Quoniam laudatur peccator in desideriis animæ suæ, & iniquus benedicitur. Exacerbauit Dominum *peccator, secundùm multitudinem iræ suæ non quæret. Non est Deus in conspectu eius: *Inquinatæ sunt viæ illius in omni tempore. Auferuntur iudicia tua à facie eius, omnium inimicorum suorum dominabitur. *Dixit enim in corde suo: Non mouebor à generatione in generationẽ sine malo. *Cuius maledictione os eius plenum est & amaritudine & dolo: sub lingua eius labor & dolor. *Sedet in insidiis cum diuitibus in occultis, vt interficiat innocentem. Oculi eius in pauperem respiciunt: *insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua. insidiatur vt rapiat pauperem, rapere pauperem dum attrahit eum. In laqueo suo *humiliabit eum: inclinabit se & cadet cùm ipse dominatus fuerit pauperum. *Dixit enim in corde suo: Oblitus est Deus, auertit faciem suam ne videat in finem. *Exurge Dominus Deus meus, exaltetur manus tua, ne obliuiscaris pauperum tuorum in finem.

*16 ἐνεπάγησαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ ᾗ ἐποίησαν. ἐν παγίδι ταύτῃ ἣν ἔκρυψαν, συνελήφθη ὁ πούς αὐτῶν.
*17 γινώσκεται κύριος κρίματα ποιῶν, ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήφθη ὁ ἁμαρτωλός.
*18 ὑπο στραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν ᾅδην, πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ.
*19 ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται ὁ πτωχός, ἡ ὑπομονὴ τῶν πενήτων οὐκ ἀπολεῖται εἰς τέλος.
*20 ἀνάστηθι κύριε, μὴ κραταιούσθω ἄνθρωπος, κριθήτωσαν τὰ ἔθνη ἐνώπιόν σου. *κατάστησον κύριε νομοθέτην ἐπ' αὐτούς, γνώτωσαν ἔθνη ὅτι ἄνθρωποί εἰσιν.

*1 Ινατί κύριε ἀφέστηκας μακρόθεν, προσέχεις εἰς εὐκαιρίας ἐν θλίψει.
*2 ἐν τῇ ὑπερηφανεύεσθαι τὸν ἀσεβῆ ἐμπυρίζεται ὁ πτωχός, συλλαμβάνου (ἐν διαβουλίοις οἷς διαλογίζονται).
*3 ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀδίκων εὐλογεῖται. παρώξυνε τὸν κύριον
*4 ὁ ἁμαρτωλός, κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐκ ἐκζητήσει. οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς ἐνώπιον αὐτοῦ.
*5 βεβηλωθήσονται αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ. ἀφῄρηται τὰ κρίματά σου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει.
*6 εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐ μὴ σαλευθῶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἄνευ κακοῦ.
*7 οὗ ἀρᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει καὶ πικρίας καὶ δόλου· ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ κόπος καὶ πόνος.
*8 ἐκάθητι ἐν ἐνέδρᾳ μετὰ πλουσίων ἐν ἀποκρύφοις, τοῦ ἀποκτεῖναι ἀθῷον. οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πτωχὸν ἀποβλέπουσιν.
*9 ἐνεδρεύει ἐν ἀποκρύφῳ ὡς λέων ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ. ἐνεδρεύει τοῦ ἁρπάσαι πτωχόν, ἁρπάσαι πτωχὸν ἐν τῷ ἑλκύσαι αὐτόν. ἐν τῇ παγίδι αὐτοῦ
*10 ταπεινώσει αὐτόν, κύψας καὶ πεσεῖται ἐν τῇ αὐτοῦ κατακυριεύσαι τῶν πενήτων.
*11 εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, ἐπιλέλησται ὁ θεός, ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, μὴ βλέπειν εἰς τέλος.
*12 ἀνάστηθι κύριε ὁ θεός μου, ὑψωθήτω ἡ χείρ σου, μὴ ἐπιλάθῃ τῶν πενήτων σου εἰς τέλος.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

*16 Demersi sunt populi in foueam quam fecerunt: in rete hoc quo insidiabantur captus est pes eorum. *17 Manifestum est coram Domino iudicium quod fecit; in operibus manuum suarum impegit improbus: gaudebunt iusti in æternum. *18 Conuertentur impij in infernum; omnes populi qui obliti sunt timoris Dei. *19 Quoniam non semper obliuioni tradetur pauper: spes humilium non peribit in æternum. *20 Surge Domine, ne confortetur homo: iudicentur populi coram te. *21 Incute Domine timorem eis: sciant populi se esse homines in æternum.

PSAL. X.

QVare Domine stabis à longè: absconderis in habitaculo sanctorum in temporibus angustiæ? *2 Arrogantia impij persecutionem patietur afflictus: capiantur in versutia quam moliti sunt patrare. *3 Quoniam iactat se improbus ob concupiscentiam animæ suæ: qui autem beneprecatur homini perverso, abominatur verbum Domini. *4 Impius in fastu spiritus sui non requiret Deum: dicet in corde suo, quòd non sint manifesti ante Dominum omnes cogitatus sui. *5 Prosperantur viæ eius in omni tempore: longè sunt iudicia tua ex aduerso eius: omnes oppressores eius irascetur in illos. *6 Dicet in corde suo: Non mouebor de generatione in generationem à malè agendo. *7 Execrationibus os eius plenum est, doloque & fraude: sub lingua eius iniquitas & falsitas. *8 Sedet in insidiis attiorum: in occultis occidet innocentem: oculi eius miserum clàm obleruant. *9 Insidiabitur in abscondito quasi leo in lustro suo: insidiabitur, vt deprehendat pauperem; rapiet pauperem cùm traxerit eum in rete suum. *10 Conteret & deprimet seipsum, vt cadat in fortitudinem insidiarum eius pauper. *11 Dicet in corde suo: Oblitus est Deus, abscondit faciem suam, non videt in perpetuum. *12 Surge Domine Deus, confirma iusiurandum manus tuæ: ne obliuiscaris humilium.

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * עַל־מֶה נִאֵץ רָשָׁע אֱלֹהִים אָמַר בְּלִבּוֹ לֹא תִדְרֹשׁ:
14 * רָאִתָּה כִּי־אַתָּה עָמָל וָכַעַס תַּבִּיט לָתֵת בְּיָדֶךָ
עָלֶיךָ יַעֲזֹב חֶלְכָּה יָתוֹם אַתָּה הָיִיתָ עוֹזֵר:
15 * שְׁבֹר זְרוֹעַ רָשָׁע וְרַע תִּדְרוֹשׁ רִשְׁעוֹ בַל־תִּמְצָא:
16 * יְהוָה מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ:
17 * תַּאֲוַת עֲנָוִים שָׁמַעְתָּ יְהוָה תָּכִין לִבָּם
תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ:
18 * לִשְׁפֹּט יָתוֹם וְדַךְ בַּל־יוֹסִיף עוֹד לַעֲרֹץ אֱנוֹשׁ
כִּן הָאָרֶץ:

יא

1 * לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד בַּיהוָה חָסִיתִי אֵיךְ תֹּאמְרוּ
לְנַפְשִׁי נוֹדִד הָרְכֶם צִפּוֹר:
2 * כִּי הִנֵּה הָרְשָׁעִים יִדְרְכוּן קֶשֶׁת כּוֹנְנוּ חִצָּם עַל־
יֶתֶר לִירוֹת בְּמוֹ־אֹפֶל לִישָׁרֵי לֵב:
3 * כִּי הַשָּׁתוֹת יֵהָרֵסוּן צַדִּיק מָה־פָּעָל:
4 * יְהוָה בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ יְהוָה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ עֵינָיו
יֶחֱזוּ עַפְעַפָּיו יִבְחָנוּ בְּנֵי אָדָם:
5 * יְהוָה צַדִּיק יִבְחָן וְרָשָׁע וְאֹהֵב חָמָס שָׂנְאָה נַפְשׁוֹ:
6 * יַמְטֵר עַל־רְשָׁעִים פַּחִים אֵשׁ וְגָפְרִית וְרוּחַ
זַלָּעֲפוֹת מְנָת כּוֹסָם:
7 * כִּי־צַדִּיק יְהוָה צְדָקוֹת אָהֵב יָשָׁר יֶחֱזוּ פָנָיו:

יב

1 * לַמְנַצֵּחַ עַל־הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד:
2 * הוֹשִׁיעָה יְהוָה כִּי־גָמַר חָסִיד כִּי־פַסּוּ אֱמוּנִים
מִבְּנֵי אָדָם:
3 * שָׁוְא יְדַבְּרוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ שִׂפַת חֲלָקוֹת
בְּלֵב וָלֵב יְדַבֵּרוּ:
4 * יַכְרֵת יְהוָה כָּל־שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת
גְּדֹלוֹת:
5 * אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ
אִתָּנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ:

13 * Quare blasphemat impius Deum, dicens in corde suo quòd non requiras?
14 * Vides quia tu laborem & furorem respicis, vt detur in manu tua: tibi dereliquuntur fortes tui, pupillo tu es adiutor.
15 * Contere brachium impij & maligni: quæres impietatem eius, & non inuenies.
16 * Dominus rex seculi & eternitatis: perierunt gentes de terra eius.
17 * Desiderium pauperũ audisti Domine, præparasti cor eorum, audiat auris tua:
18 * Vt iudices pupillum & oppressum, et nequaquam vltrà superbiat homo de terra.

* Victori Dauid. PSAL. XI.

1 IN Domino speraui: quomodo dicitis animæ meæ, Transuola in montem vt auis?
2 * Quia ecce impij tetenderunt arcum, parauerunt sagittam suam super nervum, vt sagittent in abscondito rectos corde.
3 * Quia leges dissipatæ sunt: iustus quid operatus est?
4 * Dominus in templo sancto suo, Dominus in cælo thronus eius: oculi eius vident, palpebræ eius probant filios hominum.
5 * Dominus iustum probat; impium autem & diligentem iniquitatem odit anima eius.
6 * Pluet super peccatores laqueos: ignis & sulphur, & spiritus tempestatum pars calicis eorum.
7 * Quoniam iustus Dominus iustitias dilexit: rectum videbunt facies eius.

* Victori super octauam, Psalmus Dauid. XII.

1 SAlua Domine, quoniam defecit sanctus, quoniam imminuti sunt fideles à filiis hominum.
2 * Fruſtrà loquuntur vnusquisque proximo suo, labium subdolum in corde & corde locuti sunt.
3 * Disperdat Dominus omnia labia dolosa, linguam magniloquam.
4 * Qui dixerunt: Linguam nostram roborabimus: labia nostra nobiscum sunt. quis noster dominus est?

תרגום

13 מטול מה דחיק רשיעא אלהא אמר בלבבה לא תתבע: 14 גלי קדמך מטול דאנח ליעיא ותרגז על רשיעא מסער מסתכל למשלם
אגר טב לצדיקיא ביד אלהא יסוברון ענגך יהים אנת חניף סעד: 15 חבר אדרעהון דרשיעיא ובישי יתבעון רשעהון ולא ישתכחון:
16 יי מלך לעלמי עלמין ייבדו עממיא מארעה: 17 רעגת ענוותני שמע קדמך יי יתקנין לבהון תאליו אדנך לצליותהון: 18 למרן
יא
למשבח לדוד בני נשא לאתברא מן קדם רשיעי ארעא: 2 ארום הא רשיעא נגדין קשתא מחקנין
גדפיהון על נימא למרמי בקבלא לחדיצי לבא: 3 ארום אין אשיתא ותרעון מטול מה עבד צדיקא זכותא: 4 מיקרא דייי בהיכלי קודשיה
ייי בשמיא קדמוי עיניהון חקין תמהוהי מבחנין בני נשא: 5 מיקרא דייי צדיקא בחן ורשיעא ורחים חמסין שנאת נפשה: 6 ייתי
על רשיעא פחין אשיתא וכבריתא וזיקפא ועלעלא מוהבות כליהון: 7 מטול דצדיקא ייי זכותא רחים תקניא חסין
יב
למשבח על כינרא דתמניא ניסין תשבחתא לדוד: 2 פריק ייי מטול דנמירו צדיקיא ארום קסו מהמנוא מבני נשא:
שקרא מללין גבר עם חבריה שפיתא שעיעתא בלבהון מנגלין וכלבא שקרא מללין: 4 ישיצי ייי כקל שפיתא שעיעתא

13 * Propter quid irritauit impius Deum? dixit enim in corde suo, Non requiret. 14 * Vides quoniam tu laborem & dolorem consideras, vt tradas eum in manus tuas. Tibi derelict⁹ est pauper, orphano tu fuisti adiutor. 15 * Contere brachium peccatoris & maligni: quæretur * peccatum illius & non inuenietur. 16 * Dominus rex in æternum & in seculum seculi: peribitis gentes de terra illius. 17 * Desiderium pauperũ * exaudisti Domine, præparationi cordis eorũ * attendit auris tua. 18 * Iudicare pupillo & humili, vt non apponat vltrà magnificare se homo super terram.

13 * εὕνεκεν τίν Θ παρώργισεν ὁ ἀσεβὴς τὸν Θεόν, εἶπε γὰρ
14 ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἐκζητήσει. * βλέπεις ὅτι σὺ πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς, τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας
15 σου. σοὶ ἐγκαταλέλειπται ὁ πλοῦτος, ὀρφανῷ σὺ ἦσθα
βοηθός. * ζούτησον τὸν βραχίονα ἁμαρτωλοῦ καὶ πονηροῦ, ζητηθήσε) ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ ὀφθῇ.
16 * κύριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
αἰῶνος, ἀπολεῖσθε ἔθνη ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.
17 * τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πενήτων εἰσήκουσας κύριε, τὴν
ἑτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέσχε τοὺς σὺ-
18 * κρῖναι ὀρφανῷ καὶ ταπεινῷ, ἵνα μὴ προσθῇ ἔτι τοῦ
μεγαλαυχεῖν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

* Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. i.

1 Ἐπὶ τῷ κυρίῳ πέποιθα, πῶς ἐρεῖτε τῇ ψυχῇ μου, με-
τανάστευσον εἰς τὰ ὄρη ὡς στρουθίον; * ὅτι ἰδοὺ οἱ ἁμαρ-
τωλοὶ ἐνέτειναν τόξον, ἡτοίμασαν βέλη εἰς φαρέτραν, τοῦ
κατατοξεῦσαι ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.
3 * ὅτι ἃ σὺ κατήρτισω, αὐτοὶ κατέλυσαν. ὁ δὲ δίκαιος τί
ἐποίησε; κύριος ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ,
4 * κύριος ἐν οὐρανῷ ὁ θρόνος αὐτοῦ. οἱ ὀφθαλμοὶ
αὐτοῦ εἰς τὸν πτωχὸν ἐπιβλέπουσι, τὰ βλέφαρα αὐτοῦ ἐξε-
τάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.
5 * κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀσεβῆ. ὁ δὲ ἀγα-
πῶν τὴν ἀνομίαν, μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν.
6 * βρέξει ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς παγίδας, πῦρ καὶ θεῖον
καὶ πνεῦμα καταιγίδος ἡ μερὶς τοῦ ποτηρίου αὐτῶν.
7 * ὅτι δίκαιος κύριος καὶ δικαιοσύνας ἠγάπησεν, εὐ-
θύτητας εἶδε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

* Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ὀγδόης ψαλμὸς
τῷ δαυίδ. ια.

1 * Σῶσόν με κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος, ὅτι ὀλιγω-
θησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.
2 * ματαια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ,
χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ, καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησε κακά.
4 * ἐξολοθρεύσαι κύριος πάντα τὰ χείλη τὰ δόλια,
γλῶσσαν μεγαλορρήμονα.
5 * εἶπαν ἐπονήσαμεν τῇ γλώσσῃ ἡμῶν μεγαλυνοῦμεν, τὰ
χείλη ἡμῶν παρ' ἡμῖν ἐστι· τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν;

1 * Propter quid irritauit impius Deum? dixit enim in corde suo, Non requiret. 2 * Vides quoniam tu laborem & dolorem consideras, vt tradas eum in manus tuas. Tibi derelictus est pauper, orphano tu fuisti adiutor. 3 * Contere brachium peccatoris & maligni: quæretur peccatum illius & non inuenietur. 4 * Dominus rex in æternum & in seculum seculi: peribitis gentes de terra illius. 5 * Desiderium pauperũ exaudisti Domine, præparationi cordis eorũ attendit auris tua. 6 * Iudicare pupillo & humili, vt non apponat vltrà magnificare se homo super terram.

1 In finem Psalmus Dauid. XI.

1 IN Dño confido: quomodo dicitis animę meæ, Transmigra in montẽ sicut passer? 2 * Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum, parauerunt sagittas in pharetra, vt sagittent in obscuro rectos corde. 3 * Quoniam quæ tu perfecisti, ipsi destruxerunt. iustus autem quid fecit? 4 * Dominus in templo sanctο suo, * Dominus in cælo sedes eius. Oculi eius in pauperem respiciunt, palpebrę eius interrogant filios hominum. 5 * Dominus interrogat iustum & impium. qui autem diligit iniquitatem, odit suam animam. 6 * Pluet super peccatores laqueos, ignis & sulphur & spiritus procellarũ pars calicis eorum. 7 * Quoniam iustus Dominus, & iustitias dilexit: æquitatem vidit vultus eius.

1 In finem pro octaua, Psalmus Dauid. XI.

1 SAluum me fac, Domine, quoniam defecit sanctus, quoniam diminutæ sunt veritates à filiis hominum. 2 * Vana * locutus est vnusquisq; ad proximum suum, labia dolosa in corde, & in corde * locutus est mala. 3 * Disperdat Dominus vniuersa labia dolosa, * linguam magniloquam. 4 * Qui dixerunt, Linguam nostram magnificabimus: labia nostra à nobis sunt. quis noster Dominus est?

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

13 * Quare exterruit impius Deum? dixit in corde suo, te non requisiturum. 14 * Notum est apud te quòd tu dolorem & iracundiam super impium immittes, respicias vt reddas præmium bonum iustis manu tua: in te sperabunt pauperes tui: orphanum tu sustinebis.
15 * Contete brachia impiorum & malorum: requirantur impietates eorum, & non inueniantur. 16 * Dominus regnat in secula seculorum: peribunt populi de terra eius. 17 * Desiderium pauperum audium est coram te Domine: aptabis cor eorum, arrigesque aurem tuam ad orationes eorum. 18 * Vt iudices orphano & pauperi, nec apponant filij hominum vt conterantur à conspectu impiorum terræ.

* Ad laudandum Dauidi. PSAL. XI.

1 IN verbo Domini speraui. quomodo vos dicitis animæ meæ: Migra ad montem vestrum sicut auis? 2 * Quoniam ecce improbi tendunt arcum, dirigunt sagittas suas super nervum, vt feriant in obscuro rectos corde. 3 * Quoniam si fundamenta destruantur, cur operatus iustus iustitiam? 4 * Verbum Domini in templo sanctuarij sui; Domini in cælis altissimis sedes est: oculi eius respiciunt, & palpebræ eius probant filios hominum. 5 * Verbum Domini iustum probat: & improbum & diligentem rapinas odiuit anima eius. 6 * Deiecendore faciet ignitas vindictæ super impios, spirantes ignem; sulphur autem & turbo & tempestas pars calicis eorum. 7 * Quoniam iustus Dominus iustitiam diligit: iustis videbunt aspectum faciei eius.

* Ad laudandum super citharam octo chordarum, Hymnus Dauidi. PSAL. XII.

1 REdime Domine, quoniam consumpti sunt iusti, quoniam defecerunt fideles à filiis hominum. 2 * Mendacium loquuntur vnusquisque cum proximo suo, labiis adulationum in corde suo machinantur, & corde mendacium loquuntur. 3 * Disperdat Dominus omnia labia blanditiarum, linguam loquacem magnifica. 4 * Qui dicunt: Lingua nostra roborabimus: labia nostra nobiscũ: quis Dominus noster est?

Universidad de Deusto
Biblioteca

* מִשֹּׁד עֲנִיִּים מֵאַנְקַת אֶבְיוֹנִים עַתָּה
אָקוּם יֹאמַר יְהוָה אָשִׁית בְּיֶשַׁע יָפִיחַ לוֹ׃
* אִמְרוֹת יְהוָה אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף
בַּעֲלִיל לָאָרֶץ מְזֻקָּק שִׁבְעָתָיִם׃
* אַתָּה יְהוָה תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֶנּוּ מִן הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם׃
* סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן כְּרֹם זְלוּת לִבְנֵי אָדָם׃

יג

* לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃
* עַד־אָנָה יְהוָה תִּשְׁכָּחֵנִי נֶצַח עַד־אָנָה
תַסְתִּיר אֶת־פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי׃
* עַד־אָנָה אָשִׁית עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי יָגוֹן בִּלְבָבִי
יוֹמָם עַד־אָנָה יָרוּם אֹיְבִי עָלָי׃
* הַבִּיטָה עֲנֵנִי יְהוָה אֱלֹהָי הָאִירָה עֵינַי פֶּן
אִישַׁן הַמָּוֶת׃
* פֶּן־יֹאמַר אֹיְבִי יְכָלְתִּיו צָרַי יָגִילוּ כִּי אֲמוֹט׃
* וַאֲנִי בְחַסְדְּךָ בָטָחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ אָשִׁירָה
לַיהוָה כִּי גָמַל עָלָי׃

יד

* לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים
הִשְׁחִיתוּ הִתְעִיבוּ עֲלִילָה אֵין עֹשֵׂה טוֹב׃
* יְהוָה מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל־בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת
הֵישׁ מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ אֶת־אֱלֹהִים׃
* הַכֹּל סָר יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ אֵין עֹשֵׂה־טוֹב אֵין
גַּם־אֶחָד׃
* הֲלוֹא יָדְעוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי אָכְלוּ לֶחֶם
יְהוָה לֹא קָרָאוּ׃
* שָׁם פָּחֲדוּ פָחַד כִּי אֱלֹהִים בְּדוֹר צַדִּיק׃
* עֲצַת־עָנִי תָּבִישׁוּ כִּי יְהוָה מַחְסֵהוּ׃
* מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוּת
עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל׃

* *Propter vastitatem inopum & gemitum pauperum, nunc consurgam, dicit Dominus: ponam in salutari auxilium eorum.*
7 * *Eloquia Domini eloquia munda: argentum igne probatum separatum à terra, colatum septuplum.*
8 * *Tu Domine custodies ea, seruabis nos à generatione hac in æternum.*
9 * *In circuitu impij ambulant, cùm exaltati fuerint vilissimi filiorum hominum.*

1 * *Victori Psalmus Dauid.* XIII.
2 VSquequo Domine obliuisceris mei penitus? vsquequo abscondes faciem tuam à me?
3 * *Vsquequo ponam consilia in anima mea, dolorem in corde meo per diem? vsquequo exaltabitur inimicus meus super me?*
4 * *Cõuertere, èxaudi me Domine Deus meus: illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in morte.*
5 * *Ne quando dicat inimicus meus: Preualui aduersus eum: hostes mei exultabunt, cùm motus fuero.*
6 * *Ego autem in misericordia tua confisus, exultabit cor meum in salutari tuo: cantabo Domino qui meruit super me.*

1 * *Victori Dauid.* PSAL. XIIII.
DIxit stultus in corde suo: Non est Deus. corrupti sunt & abominabiles facti sunt studijs suis; non est qui faciat bonum.
2 * *Dominus de cælo prospexit super filios hominum, vt videret si est intelligens requirens Deum.* 3 * *Omnes recesserunt, simul commaculati sunt: non est qui faciat bonum, non est vsque ad vnum.* 4 * *Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem, qui deuorant populum meum vt cibum panis? Dominum non inuocauerunt.*
5 * *Ibi timebunt formidine, quoniam Deus in generatione iusta est.*
6 * *Consilium pauperis confudistis, quoniam Dominus spes eius est.*
7 * *Quis dabit de Sion salutem Israel? quando reduxerit Dominus captiuitatem populi sui, exultabit Iacob, lætabitur Israel.*

* Propter miseriam inopũ & gemitum pauperum, nunc exurgam, dicit Dominus. ponam in salutari, fiducialiter agam in eo.
7 * Eloquia Domini eloquia casta, argentum igne examinatum, probatum terræ, purgatum septuplũ. * Tu Domine seruabis nos, & custodies nos à generatione hac, & in æternum. * In circuitu impij ambulant, secundùm altitudinem tuam multiplicasti filios hominum.

* In finem Psalmus Dauid. XII.
VSquequo Domine obliuisceris me in finem, vsquequo auertis faciem tuam à me? * Quam diu ponam consilia in anima mea, dolorem in corde meo per diem & noctem? Vsquequo exaltabitur inimicus meus super me? * Respice, * exaudi me Domine Deus meus. Illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in morte. * Ne quando dicat inimicus meus: Prævalui aduersus eum. Qui tribulant me, exultabunt si motus fuero: * Ego autem in misericordia tua speraui. Exultabit cor meum in salutari tuo: cantabo Domino qui bona tribuit mihi, & psallã nomini Dñi altissimi.

* In finem Psalmus Dauid. XIII.
DIxit insipiens in corde suo: Non est Deus. Corrupti sunt & abominabiles facti sunt in studiis: non est qui faciat bonum. * Dominus de cælo prospexit super filios hominum, vt videat si est intelligens, aut requirens Deum. * Omnes declinauerunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est vsque ad vnum. * Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem, qui deuorant plebem meam in escam panis? Dominum non inuocauerunt: * Illic trepidauerunt timore, vbi non erat timor. Quoniam Dñs in generatione iustorum: * Consiliũ inopis confudistis, * at Dominus spes eius est. * Quis dabit ex Sion salutare Israel? cùm auerterit Dominus captiuitatem plebis suæ, exultabit Iacob & lætabitur Israel.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Propter violentiam pauperum, & propter clamorem miserorum, nunc exurgam in iudicium, dicit Dominus: statuamque redemptionem populo meo, in impios verò testificabor malum. 7 Eloquia Domini eloquia munda, sicut argentum repurgatum in fornace super terram, perpurgatum septies. 8 Tu Domine conseruabis iustos, custodies eos à generatione hac in æternum. 9 In circuitu improbi ambulant quando sanguisuga quæ fugit sanguinem filiorum hominum.

1 Ad laudandum, Hymnus Dauidi. PSAL. XIII.
2 VSquequo Domine obliuisceris mei semper? vsquequò ponam consilia in anima mea, dolorem in corde meo per diem? vsquequo exaltabitur aduersarius meus super me? 3 Respice & accipe orationem meam Dñe Deus meus: illumina oculos meos in lege tua, ne fortè peccem, & dormiam cum eis qui rei sunt mortis. 4 Ne dicat inimicus meus malus: Dominatus sum ei. oppressores mei exultabunt, si declinauero à semitis tuis. 5 Et ego in bonitate tua confisus sum: exultabit cor meum in redemptione tua: laudes dicam coram Domino, quoniam terribuit mihi bonum.

6 Ad laudandum per Dauidem. PSALM XIIII.
DIxit insipiens in corde suo: Non est potestas Dei in terra: corruperunt opera sua; execrati sunt bonum: adimuerunt occasionem: non est qui operetur bonum. 7 Dñs de cælo aspicit super filios hominum, vt videat num sit intelligens, qui quæras doctrinam à conspectu Domini. 8 Omnes conuersi sunt retrò, simul obtorpuerunt: non est qui operetur bonum, non est ne vnus quidem. 9 Nunquid scient omnes operatores mendacij, deuorantes populum meum quasi deuorarent panem? nomen Domini non benedixerunt.
10 Ibi timuerunt timore falso, quo non decebat timere: quoniam verbum Domini in generatione iustorum.
11 Consilium pauperis confondetis, quoniam posuit Dominum spem suam. 12 Quis depromet è Sion redemptionem Israelis? cùm conuerterit Dominus captiuitatem populi sui, exultabit Iacob, lætabitur Israel.

Universidad de Deusto
Biblioteca

טו

* מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה מִי־יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן
בְּהַר קָדְשֶׁךָ:
* הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ:
* לֹא־רָגַל עַל־לְשֹׁנוֹ לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה
וְחֶרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל־קְרֹבוֹ:
* נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת־יִרְאֵי יְהוָה יְכַבֵּד
נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא יָמֵר:
* כַּסְפּוֹ לֹא־נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וְשֹׁחַד עַל־נָקִי לֹא לָקָח
עֹשֵׂה אֵלֶּה לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם:

יו

* מִכְתָּם לְדָוִד שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי־חָסִיתִי בָךְ:
* אָמַרְתְּ לַיהוָה אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי בַּל־
עָלֶיךָ:
* לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל־
חֶפְצִי־בָם:
* יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר מָהָרוּ בַל־אַסִּיךְ נִסְכֵּיהֶם
מִדָּם וּבַל־אֶשָּׂא אֶת־שְׁמוֹתָם עַל־שְׂפָתָי:
* יְהוָה מְנַת־חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי:
* חֲבָלִים נָפְלוּ־לִי בַּנְּעִימִים אַף־נַחֲלַת
שִׁפְרָה עָלָי:
* אֲבָרֵךְ אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף־לֵילוֹת
יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי:
* שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָּמִיד כִּי מִימִינִי בַל־אֶמּוֹט:
* לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי אַף־בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן
לָבֶטַח:
* כִּי לֹא־תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל לֹא־תִתֵּן חֲסִידְךָ
לִרְאוֹת שָׁחַת:
* תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת־פָּנֶיךָ
נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:

1 *Psalmus Dauid. XV.*

DOmine quis peregrinabitur in tentorio tuo? quis habitabit in monte sancto tuo?
2 *Qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiam, & loquitur veritatem in corde suo.*
3 *Non est facilis in lingua sua, nec fecit amico suo malum, & opprobrium non sustinuit super propinquo suo.*
4 *Despicitur oculis eius improbus, timentes autem Dominum glorificat: iurat vt se affligat & non mutat.*
5 *Pecuniam suam non dedit ad vsuram, & munera aduersum innoxium non accepit. Qui facit hæc, non commouebitur in æternum.*

1 *Humilis & simplicis Dauid.*

PSAL. XVI.

CVstodi me Deus, quoniam speraui in te.
2 *Dicens Domino: Dominus meus es tu: bene mihi non est sine te.*
3 *Sanctis qui in terra sunt & magnificis, omnis voluntas mea in eis.*
4 *Multiplicabuntur idola eorum post tergum sequentium: non libabo libamina eorum de sanguine, neq; assumã nomina eorũ in labiis meis.*
5 *Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mei, tu possessor sortis meæ.*
6 *Lineæ ceciderunt mihi in pulcherrimis: & hæreditas speciosissima mea est.*
7 *Benedicam Dominum qui dedit mihi consilium: insuper & noctibus eruditerunt me renes mei.*
8 *Proposui Dominum in conspectu meo semper: quia à dextris meis est, ne commouear.*
9 *Propterea lætatum est cor meum, & exultauit gloria mea, & caro mea habitabit confidenter.*
10 *Non enim derelinques animam meam in inferno, nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.*
11 *Ostendisti mihi semitam vitæ, plenitudinem lætitiarum ante vultum tuum, delectationes in dextera tua æternas.*

תרגום

טו

1 מִשְׁכַּחְתָּא לְדָוִד יַיְנָא חֲמֵי לְמֵידַר בְּמַשְׁכְּנָךְ וְמַן יְקַר לְמִשְׁרֵי בְּטוּר בֵּית מַקְדָּשָׁךְ:
2 דְּמִתְהַלֵּךְ בְּשָׁלִימְתָּא וְעָבֵד צִדְקָתָא וּמְמַלֵּל
קְשׁוֹטָא בְּלִבֵּיהּ:
3 לָא אֲכַל קוּרְצִין בִּלְשׁוֹנֵהּ לָא עֲבַד לְחַבְרֵהּ בִּישְׁתָּא וְחִסּוּדָא לָא סוֹבַר עַל קְרִיבֵהּ:
4 דְּשִׁיט בְּאַנְפּוֹהִי דְּמֵסְיָר וְיָתֵר
דְּחָיֵל דַּיְיָי מְקַיֵּד דְּיִמַּח לְאַבְאֵשָׁא וְלָא יְשַׁנֵּי:
5 סִיפְתֵּהּ לָא יְהַב בְּחוֹלִיָּא וְשׁוֹחֲדָא עַל זַכָּאָה לָא קַבֵּל אֲלֵן דְּעָבֵד אִלֵּן לָא יְזוּעַ לְעָלְמִין:

יו

1 נְטִירְנִי מִן קֳדָם יְיָ אֲרוּם בֵּיךָ מֵימְרִי סְבַרְתִּי:
2 אֲמָרַתְּ קֳדָם יְיָ אַתְּ הוּא אֱלָהִי אֲרוּם טָבוּתִי לָא שַׁוְיָא אֶלָּא מִן קֳדָמָךְ:
3 לְקַדִּישַׁיָּא דִּי בְאַרְעָא אִנּוּן תַּוְהִנִין בְּעִיבְּדֵיהוֹן טָבָא כָּל רְעוּתִי בְּהוֹן:
4 לָקְבָלָא קֻרְבָּנֵיהוֹן לָא אֲקַבֵּל בְּרַעֲוָא וְנִכְסַת קֻרְבָּנֵיהוֹן וְדָם שַׁפְכֵיהוֹן לָא אֶרְכַּר שְׁמָהָתְהוֹן עַל שִׂפְתָי:
5 יְיָ מְזוֹנָא חֻלְקִי וְכוֹסִי אַתְּ אַרְכַּר שְׁמָךְ עַל מְזוֹנִי וְעַל שְׁתִיָּתִי אַתְּ תְּסַעֵר
עִדְבָנַי נְפַלוּ לִי בְּמֵימְרָא אוֹף אִסְתַּכְּלָא שַׁפִּירָא עָלָי:
6 אֲבָרֵךְ יָת יְיָ דְּאַלְכְּסַנַּנִי אַף בְּלֵילְיָא רַיְּנִין לִי כִּלְיָתָי:
7 סְדִּירִית קֳדָמַי יְיָ תְּדִירָא אֲרוּם מִסְּנַאי שְׁרִיָא שְׁכִינְתֵּהּ מִן יְמִינִי לָא אֶתּוֹט:
8 עַל דֵּין חֲדָה לִבִּי וְרָנֵן אִיקָרִי אַף בִּסְרִי יִשְׁרֵי בְּהֵכְלִי:
9 אֲרוּם לָא תִשְׁבּוֹק נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל לָא תְּמַסֵּר זְמִירָךְ לְמִחְמֵי בְּשָׁחִיתָא:
10 תְּהוֹדַע לִי אָרְחָא דְּחַיֵּי שׂוּבְעָא דְּחֶדְוָתָא קֳדָם אַפָּךְ בְּסִימְתָא כֵּימִינָךְ לְעָלְמִין:

1 *In finem Psalmus Dauid. XIIII.*

DOmine, quis habitabit in tabernaculo tuo? aut qs requiescet in mõte sancto tuo?
2 *Qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiam. qui loquitur veritatẽ in corde suo:*
3 *Qui nõ egit dolũ in lingua sua, nec fecit proximo suo malũ, & opprobriũ non accepit aduersus proximos suos.*
4 *Ad nihilum deductus est in cõspectu eius malignus; timentes autem Dominum glorificat. Qui iurat proximo suo & non decipit:*
5 *Qui pecuniã suam nõ dedit ad vsuram, & munera super innocentes nõ accepit. Qui facit hæc, non mouebitur in æternum.*

1 *Tituli inscriptio ipsi Dauid.*

PSAL. XV.

COnserua me Dñe, quoniã in te speraui.
2 *Dixi Dño: Dominus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.*
3 *Sãctis qui in terra eius, mirificauit Domin', omnes voluntates suas in eis.*
4 *Multiplicatæ sunt infirmitates eorum, posteà accelerauerunt. Non congregabo conuenticula eorum de sanguinibus; nec memor ero nominum eorum per labia mea.*
5 *Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mei, tu es qui restitues hæreditatem meã mihi.*
6 *Funes ceciderunt mihi in præclaris meis: & enim hæreditas mea præclara mihi est.*
7 *Benedicam Dominum qui tribuit intellectum mihi: insuper & vsque ad noctem increpuerunt me renes mei.*
8 *Prouidebam Dominũ in conspectu meo semper, quoniam à dextris meis est, ne commouear.*
9 *Propter hoc lætatum est cor meum, & exultauit lingua mea; insuper & caro mea requiescet in spe.*
10 *Quoniam non derelinques animam meam in inferno, neque dabis Sanctum tuum videre corruptionem.*
11 *Notas fecisti mihi vias vitæ; adimplebis me lætitia cum vultu tuo, delectationes in dextera tua vsque in finem.*

1 *Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ιδ΄.*

Κύριε τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου, ἢ τίς κατασκηνώσει ἐν ὄρει ἁγίῳ σου;
2 *πορεύομενος ἄμωμος, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην. λαλῶν ἀλήθειαν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ,*
3 *ὃς οὐκ ἐδόλωσεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐποίησε τῷ πλησίον αὐτοῦ κακόν, καὶ ὀνειδισμὸν οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ τοῖς ἐγγίζουσιν αὐτῷ.*
4 *ἐξουδενωμένος ἐνώπιον αὐτοῦ πονηρευόμενος, τοὺς δὲ φοβουμένους τὸν κύριον δοξάζει. ὀμνύων τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀθετῶν.*
5 *τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ, καὶ δῶρα ἐπ' αὐτοῖς οὐκ ἔλαβεν. ὁ ποιῶν ταῦτα, οὐ (σαλευθήσεται) εἰς τὸν αἰῶνα.*

1 *Στηλογραφία τῷ δαυίδ.*

ις΄.

Φύλαξόν με κύριε, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα.
2 *εἶπα τῷ κυρίῳ, κύριός μου εἶ σύ, ὅτι τῶν ἀγαθῶν μου οὐ χρείαν ἔχεις.*
3 *τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ ἐθαυμάσωσεν ὁ κύριος πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς.*
4 *ἐπληθύνθησαν αἱ ἀσθένειαν αὐτῶν, μετὰ ταῦτα ἐτάχυναν. οὐ μὴ συναγάγω τὰς συναγωγὰς αὐτῶν ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ μὴ μνησθῶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν διὰ χειλέων μου.*
5 *κύριος μερὶς τῆς κληρονομίας μου καὶ τοῦ ποτηρίου μου, σὺ εἶ ὁ ἀποκαθιστῶν τὴν κληρονομίαν μου μοί.*
6 *σχοινία ἔπεσόν μοι ἐν τοῖς κομψοτέροις μου, καὶ γὰρ ἡ κληρονομία μου κομψὴ μοί ἐστιν.*
7 *εὐλογήσω τὸν κύριον τὸν συνετήκοντά με· ἔτι δὲ καὶ ἕως νυκτὸς ἐπαίδευσάν με οἱ νεφροί μου.*
8 *προορῶμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.*
9 *διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι.*
10 *ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.*
11 *ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πλησμονῆς μετὰ τοῦ προσώπου σου, τερπνότης ἐν τῇ δεξιᾷ σου εἰς τέλος.*

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Hymnus Dauidi. PSAL. XV.

DOmine, quis dignus est vt habitet in tabernaculo tuo? 2 & quis merebitur hospitari in monte domus sanctitatis tuæ? 3 Qui ambulat in perfectione, & operatur iustitiam, & loquitur veritatem in corde suo: 4 Non detrahit lingua sua, nec infert proximo suo malum: & opprobrium non sustinet super propinquo suo. 5 Qui despectus est in conspectu suo, & contemptus; atque timentes Dominum glorificat: iurat vt affligat seipsum, & non mutabit. 6 Pecuniam suam non dedit ad vsuram, & munus super innocentem non accepit. Qui facit hæc, non mouebitur in æternum.

1 Sculptura recta Dauidi. PSAL. XVI.

CVstodi me Domine, quoniam confisus sum in verbo tuo. 2 Locuta es tu anima mea coram Domino: Deus meus es tu: veruntamen bonum meum non datum est nisi à te. 3 Sanctis qui sunt in terra, & magnificis in operibus bonis, omnis mea voluntas bona in ipsis. 4 Impij autem multiplicant idola sua, & postmodùm festinant, vt offerant munera sua: non recipiam eum beneplacito libamina eorum, nec sanguinem oblationum eorum: neque memorabo nomina eorum in labiis meis. 5 Domine pars hæreditatis meæ & calicis mei: tu restitues hæreditatem meam mihi. 6 Funes ceciderunt mihi in præclaris meis: insuper in nocte castigant me renes mei. 7 Posui verbum Domini in conspectu meo semper, quoniam quiescit ad dextera mea, non mouebor. 8 Propterea lætatum est cor meum, & exultauit gloria mea: quin & caro mea habitabit in securitate. 9 Quoniam non derelinques animam meam in inferno: non trades iustum tuum vt videat corruptionem. 10 Docebis me viam vitæ: plenitudo lætitiarum ante faciem tuam: dulcedo in dextera tua in æternum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יז

1 תְּפִלָּה לְדָוִד שִׁמְעָה יְהוָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתִי
הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה׃
2 מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים׃
3 בָּחַנְתָּ לִבִּי פָקַדְתָּ לַיְלָה צְרַפְתַּנִי בַל־תִּמְצָא
זַמֹּתִי בַל־יַעֲבָר־פִּי׃
4 לִפְעֻלֹּות אָדָם בִּדְבַר שְׂפָתֶיךָ אֲנִי שָׁמַרְתִּי אָרְחוֹת
פָּרִץ׃ 5 תָּמֹךְ אֲשֻׁרַי בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ בַל־נָמוֹטוּ פְּעָמָי׃
6 אֲנִי־קְרָאתִיךָ כִי תַעֲנֵנִי אֵל הַט־אָזְנְךָ לִי שְׁמַע
אִמְרָתִי׃ 7 הַפְלֵה חֲסָדֶיךָ מוֹשִׁיעַ חוֹסִים
מִתְקוֹמְמִים בִּימִינֶךָ׃
8 שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת־עָיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי׃
9 מִפְּנֵי רְשָׁעִים זָו שָׁדְּדוּנִי אֹיְבֵי בְנֶפֶשׁ יַקִּיפוּ עָלָי׃
10 חֶלְבָּמוֹ סָגָרוּ פִּימוֹ דִּבְּרוּ בְגַאֲוָה׃
11 אֲשֻׁרֵינוּ עַתָּה סְבָבוּנוּ עֵינֵיהֶם יָשִׁיתוּ לִנְטוֹת בָּאָרֶץ׃
12 דְּמְיוֹנוֹ כְּאַרְיֵה יִכְסֹף לִטָּרֵף וְכִכְפִיר יֹשֵׁב בְּמִסְתָּרִים׃
13 קוּמָה יְהוָה קַדְּמָה פָנָיו הַכְרִיעֵהוּ פַּלְטָה נַפְשִׁי
מֵרָשָׁע חַרְבֶּךָ׃ 14 מִמְתִים יָדְךָ יְהוָה מִמְתִים מֵחֶלֶד חֶלְקָם בַּחַיִּים
וְצָפִינְךָ תְּמַלֵּא בִטְנָם יִשְׂבְּעוּ בָנִים וְהִנִּיחוּ יִתְרָם
לְעוֹלָלֵיהֶם׃
15 אֲנִי בְצֶדֶק אֶחֱזֶה פָנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ
תְּמוּנָתֶךָ׃

יח

1 לַמְנַצֵּחַ לְעֶבֶד יְהוָה לְדָוִד אֲשֶׁר דִּבֶּר לַיהוָה
אֶת־דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם הִצִּיל־יְהוָה אוֹתוֹ
מִכַּף כָּל־אֹיְבָיו וּמִיַּד שָׁאוּל׃
2 וַיֹּאמַר אֶרְחָמְךָ יְהוָה חִזְקִי׃
3 יְהוָה סַלְעִי וּמְצוּדָתִי וּמְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי אֶחֱסֶה
בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי׃

1 ² Oratio Dauid. PSAL. XVII.

AVdi Domine iustitiam, intende deprecationem meam, auribus percipe orationem meam
2 absque labiis mendacibus. ²De vultu tuo iudicium meum prodeat: oculi tui videāt equitatem.
3 ² Probasti cor meum, visitasti nocte: conflasti me, & non inueneris cogitationes meas transire os meum.
4 ²In opere hominum propter verbum labiorum tuorum, ego obseruaui vias latronis. ²Sustenta gressus meos in calliibus
5 tuis, & non labentur vestigia mea. ²Ego inuocaui te, quia exaudies me Deus: inclina aurem tuam mihi; audi eloquium meum. ²Mirifica
6 misericordiam tuam saluator sperantium te, à resistentibus dexteræ tuæ. ²Custodi me quasi pupillam filiam oculi: in vmbra alarum
7 tuarum protege me. ²A facie impiorum vastantium me, inimici mei animam meam circumdederunt. ²Adipe suo concluserunt: os locutum est superbè.
8 ²Incedentes adhuc nunc circundederunt me: oculos suos posuerunt declinare in terram.
9 ²Similitudo eius quasi leonis desiderantis prædam; & quasi catuli leonis sedentis in absconditis.
10 ²Surge, Domine, præueni faciem eius, incurua eum: eripe animam meam ab impio, qui est gladius tuus.
11 ²A viris manus tuæ Domine qui mortui sunt in profundo, quorum pars in vita, & quorum de absconditis tuis repleti sunt ventres, qui saturabuntur filiis, & dimittent reliquias suas
12 paruulis eorum.
13 ²Ego in iustitia videbo faciem tuam: implebor cùm vigilauero similitudine tua.

1 ² Victori seruo Domini Dauid, qui locutus est Domino verba Cantici huius in die qua liberauit eum Dominus de manu omnium inimicorum suorum, & de manu Saul: & dixit: PSAL. XVIII.

2 DIligam te Domine fortitudo mea.
3 ² Domine petra mea, & robur meum, & saluator meus, Deus meus, fortis meus, & sperabo in eum, scutum meum, & cornu salutis
4 meæ, susceptor meus.

1 ² Oratio Dauid. PSAL. XVI.

EXaudi Dñe iustitiam meā, intende deprecationē meā. auribus pcipe orationē meā nō in labiis dolosis. ²De vultu tuo
2 iudiciū meū prodeat, oculi*mei videant ęqtatē. ²Probasti cor meū, *visitasti nocte:
3 ignē examinasti me, & non est inuenta in me iniq̄tas. Vt nō loquatur os meū ²opera
4 hominū, propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. ²Perfice gressus
5 meos in semitis tuis, vt nō moueantur vestigia mea. ²Ego clamaui, quoniam exaudisti me De⁹: inclina aurē tuā mihi, & exaudi verba mea. ²Mirifica misericordias
6 tuas, qui saluos facis sperantes in te. A resistentibus dexterę tuę, ²custodi me Dñe
7 vt pupillā oculi. Sub vmbra alarum tuarū protege me, ²à facie impiorum qui afflixerunt me. Inimici mei animam meā circun-
8 dederunt: ²Adipē suū cōcluserunt, os eorū locutum est supbiā. ²Proiiciētes me nunc
9 circūdederunt me, oculos suos statuerunt declinare in terrā. ²Suscepunt me sicut leo
10 paratus ad p̄dā, & sicut catul⁹ leonis habitās in abditis. ²Exurge Dñe, pueni * eos, &
11 supplanta eos: eripe animā meā ab impio, frameā tuam ²ab inimicis manus tuę. Dñe
12 à paucis de terra diuide eos in vita eorū, & de absc̄oditis tuis adimpletus est ventер eorum. Saturati sunt filiis, & dimiserūt
13 reliquias*paruulis suis: ²Ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo. Satiabor
14 cùm apparuerit mihi gloria tua.

1 ² In finem puero Domini Dauid, qui locutus est Domino verba cantici huius, in die qua eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum eius, & de manu Saul: & dixit:

PSAL. XVII.

2 DIligam te Domine fortitudo mea.
3 ² Dñs firmamentum meum, & refugium meū, & liberator meus: Deus meus
4 aditor meus, & sperabo in eū. protector me⁹ & cornu salutis meę, & susceptor me⁹.

1 Προσευχὴ τῷ Δαυίδ. ιϛ'.

Εἰσάκουσον κύριε δικαιοσύνης μου, πρόσχες τῇ δεήσει μου.
ἐνώτισαι τῇ προσευχῇ μου οὐκ ἐν χείλεσι δολίοις.
2 ἐκ προσώπου σου τὸ κρίμά μου ἐξέλθοι, οἱ ὀφ-
3 θαλμοί μου ἰδέτωσαν εὐθύτητας. ²ἐδοκίμασας τὴν
καρδίαν μου, ἐπεσκέψω νυκτός, ἐπύρωσάς με, οὐκ εὑρέθη
4 ἐν ἐμοὶ ἀδικία. ὅπως μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔρ-
γα τῶν ἀνθρώπων, διὰ τοὺς λόγους τῶν χειλέων σου ἐγὼ ἐ-
5 φύλαξα ὁδοὺς σκληράς. ²κατάρτισαι τὰ διαβήμα-
τά μου ἐν ταῖς τρίβοις σου, ἵνα μὴ σαλευθῶσι τὰ διαβή-
6 ματά μου. ²ἐγὼ ἐκέκραξα, ὅτι ἐπήκουσάς μου ὁ θεός·
κλῖνον τὸ οὖς σου ἐμοί, καὶ εἰσάκουσον τῶν ῥημάτων μου.
7 θαυμάστωσον τὰ ἐλέη σου ὁ σῴζων τοὺς ἐλπίζοντας
ἐπὶ σέ. ὀπὸ τῶν ἀνθεστηκότων τῇ δεξιᾷ σου
8 φύλαξόν με κύριε ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ. ὑπὸ σκέπῃ
9 τῶν πτερύγων σου σκεπάσεις με, ²ἀπὸ προσώπου ἀσε-
βῶν τῶν θλιψάντων με. ὁ ἐχθρός μου κύκλῳ ψυ-
10 χήν μου περιέσχον, ²τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν, τὸ
11 στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν ὑπερηφανίαν. ²ἐκβαλόντες
με νῦν περιεκύκλωσάν με, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔ-
12 θεντο ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ. ²ὑπέλαβόν με ὡσεὶ λέων
ἕτοιμος εἰς θήραν, καὶ ὡσεὶ σκύμνος οἰκῶν ἐν ἀποκρύφοις.
13 ²ἀνάστηθι κύριε, προφθασον αὐτὸν καὶ ὑποσκέλισον
αὐτόν, ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ ἀσεβοῦς, ῥομφαίαν σου
14 ²ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρός σου. κύριε ἀπὸ ὀλίγων ἀπὸ
γῆς διαμέρισον αὐτοὺς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν καὶ τῶν κεκρυμ-
μένων σου ἐπλήσθη ἡ γαστὴρ αὐτῶν. ἐχορτάσθησαν υἱῶν, καὶ
ἀφῆκαν τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν.
15 ²ἐγὼ δὲ ἐν δικαιοσύνῃ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ σου. χορ-
τασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν σου.

1 ²Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ Δαυίδ, ἃ ἐλάλη-
σε τῷ κυρίῳ τὸν λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης, ἐν ἡμέρᾳ ᾗ
ἐρρύσατο αὐτὸν ὁ κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχ-
θρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ χειρὸς Σαοὺλ· καὶ εἶπεν·

ιζ.

2 ²Ἀγαπήσω σε κύριε ἡ ἰσχύς μου· ²κύριος στερέωμά
μου, καὶ καταφυγή μου, καὶ ῥύστης μου. ὁ θεός μου βοη-
θός μου, καὶ ἐλπιῶ ἐπ᾽ αὐτόν. ὑπερασπιστής μου καὶ κέ-
ρας σωτηρίας μου, καὶ ἀντιλήπτωρ μου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Oratio Dauidi. PSAL. XVII.

SVscipe Domine deprecationē meā in iustitia, attende laudationi meæ, inclina aurē tuā ad orationē meā absq; labiis doli. ²A cōspectu tuo
2 iudicij meum, pdibit, oculi tui vident equitatē. ³Probasti cor meū, visitasti super me in nocte, examinasti me, & nō inuenisti corruptio-
3 nē cogitationi malū, non transiuit os meū. ⁴Verē argui opera filiorum hominū, in verbo labiorū tuorū ego obseruaui viā impudētis. ⁵Sustenta
4 gressus meos in semitis tuis, vt nō moueātur pedes mei. ⁶Ego inuocaui te, quoniā accipies orationē meā: Deus inclina aurē tuā ad me, audi
5 eloquiū meum. ⁷Mirandā exhibe puritatē tuā redēptor sperantiū vt eleuere illos ab his qui insurgūt in ipsos manu dextera tua. ⁸Custodi me
6 sicut pupillā orbicularē quæ est in medio oculi; in vmbra maiestatis tuæ absc̄onde me. ⁹A conspectu impiorū hortū qui me perdunt: auctor
7 inimicitiæ meæ desiderio animarū suarū circundederunt me. ¹⁰Opulentia eorū multiplicata est, adipe suo operti sunt, ore suo locuti sunt
8 arrogantiā. ¹¹Gressus nostros nūc circundederunt super nos: oculos suos ponūt vt se diffundāt in terrā. ¹²Similitudo eius sicut leonis desi-
9 derantis prædā, & sicut catuli leonis degentis in lustris. ¹³Surge Domine, præueni faciem eius, incurua eum: eruc animam meam ab impio,
10 qui mentitur interficiendi gladio tuo. ¹⁴Et iustorum, qui tradiderunt animas suas propter te Domine morti, & absciſi sunt de terra, eorum pars
11 est in vita æterna; & absconsione bonī tui implebitur venter eorum: saturabuntur filij, & relinquent reliquias suas puerulis suis. ¹⁵Ego in
12 veritate videbo aspectum faciei tuæ: satiabor in tempore quo euigilauerit gloria vultus tui. PSAL. XVIII.

1 Ad canendum super mirabilibus quæ abūde cōtigerunt seruo Domini Dauidi, qui cecinit in prophetia coram Domino verba cari-
2 ci huius, pro omnibus diebus quibus liberauerat eum Dominus de manu inimicorum suorum, & de gladio Saulis ait itaque:
3 DIligam te Domine fortitudo mea. ²Dominus fortitudo mea & fiducia mea, & liberans me, Deus qui complacuit sibi in me; ad-
4 iunxit me timori suo: scutum meum, quoniā à p̄sentia eius data est mihi fortitudo & salus super auctores inimicitiæ meæ; spes mea,

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמִן־אֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ׃
5 אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי־מָוֶת וְנַחֲלֵי בְלִיָּעַל יבעתוני׃
6 חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבְּבוּנִי קִדְּמוּנִי מוֹקְשֵׁי מָוֶת׃
7 בַּצַּר־לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל־אֱלֹהַי אֲשַׁוֵּעַ יִשְׁמַע
מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי וְשַׁוְעָתִי לְפָנָיו תָּבֹא בְאָזְנָיו׃
8 וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וּמוֹסְדֵי הָרִים יִרְגָּזוּ
וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי־חָרָה לוֹ׃
9 עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל גֶּחָלִים
בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ׃
10 וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו׃
11 וַיִּרְכַּב עַל־כְּרוּב וַיָּעָף וַיֵּדָא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ׃
12 יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ סְבִיבוֹתָיו סֻכָּתוֹ חֶשְׁכַת־מַיִם
עָבֵי שְׁחָקִים׃
13 מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ עָבָיו עָבְרוּ בָּרָד וְנַחֲלֵי־אֵשׁ׃
14 וַיַּרְעֵם בַּשָּׁמַיִם יְהוָה וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קֹלוֹ בָּרָד
וְנַחֲלֵי־אֵשׁ׃
15 וַיְשַׁלַּח חִצָּיו וַיְפִיצֵם וּבְרָקִים רָב וַיְהֻמֵּם׃
16 וַיֵּרָאוּ אֲפִיקֵי מַיִם וַיִּגָּלוּ מוֹסְדוֹת תֵּבֵל מִגַּעֲרָתְךָ
יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפֶּךָ׃
17 יִשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי מִמַּיִם רַבִּים׃
18 יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז וּמִשֹּׂנְאַי כִּי־אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃
19 יְקַדְּמוּנִי בְיוֹם־אֵידִי וַיְהִי יְהוָה לְמִשְׁעָן לִי׃
20 וַיּוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב יְחַלְּצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי׃
21 יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי׃
22 כִּי־שָׁמַרְתִּי דַרְכֵי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי
מֵאֱלֹהָי׃
23 כִּי כָל־מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי וְחֻקֹּתָיו לֹא־אָסִיר
מֶנִּי׃
24 וָאֱהִי תָמִים עִמּוֹ וָאֶשְׁתַּמֵּר מֵעֲוֹנִי׃

4 *Laudatum inuocabo Dominum, & ab inimicis meis saluus ero. 5 *Circundederunt me funes mortis, & torrentes iniquitatis terruerunt me. 6 *Funes inferni circundederunt me, præuenerunt me laquei mortis. 7 *In tribulatione mea inuocabo Dominum, & ad Deum meum clamabo; & exaudiet de templo suo vocem meam; & clamor meus ante faciem eius veniet in aures eius. 8 *Commota est & contremuit terra, & fundamenta montium concussa sunt & conquassata sunt, quoniam iratus est. 9 *Ascendit fumus in furore eius, & ignis ex ore eius deuorans; carbones incensi sunt ab eo. 10 *Inclinauit cælos & descendit, & caligo sub pedibus eius. 11 *Et ascendit super Cherub & volauit, & transuolauit super pennas ventorum. 12 *Posuit tenebras latibulum suum, in circuitu eius tabernaculum eius, tenebrosa aqua in nubibus aëreis. 13 *Præfulgore in conspectu eius nubes transierunt, grando & carbones ignis. 14 *Et intonuit de cælo Dominus, & Altissimus dedit vocem suam: grando & carbones ignis. 15 *Et misit sagittas suas & dissipauit eos, & fulgura multiplicauit & conturbauit eos. 16 *Et apparuerunt fontes aquarum & reuelata sunt fundamenta orbis ab increpatione tua Domine, ab inspiratione spiritus furoris tui. 17 *Misit de summo, & accepit me; extraxit me de aquis multis. 18 *Liberauit me de inimicis meis potentissimis & de his qui oderunt me, quoniam robustiores me erant. 19 *Præuenerunt me in die afflictionis meæ: & factus est Dominus firmamentum meum. 20 *Et eduxit me in latitudinem; liberauit me, quia placuit ei. 21 *Retribuit mihi Dominus secundùm iustitiam meam, & secundùm munditiam manuum mearum reddidit mihi. 22 *Quia custodiui vias Domini, & non impiè à Deo meo. 23 *Omnia enim iudicia eius in conspectu meo, & præcepta eius non amouì à me. 24 *Et fui immaculatus cum eo, & custodiui me ab iniquitate mea.

4 *Laudãs inuocabo Dñm, & ab inimicis meis saluus ero. 5 *Circundederunt me dolores mortis, & torrẽtes iniqtatis cõturbauerũt me. 6 *Dolores inferni circundederũt me, præoccupauerunt me laquei mortis. 7 *Et in tribulatione mea inuocaui Dñm, & ad Deũ meum clamaui. *exaudiuit de templo sancto suo vocẽ meã, & clamor meus in cõspectu eius *introibit in aures eius. 8 *Et cõmota est & cõtremuit terra, & fundamẽta mõtium cõturbata sunt & commota sunt, quoniã iratus est eis Deus. 9 *Ascẽdit fumus in ira eius, & ignis à facie eius *exardescet, carbones succesi sunt ab eo. 10 *Et inclinauit cælos & descendit, & caligo sub pedibus eius. 11 *Et ascendit sup Cherubim & volauit; volauit sup pennas ventorum. 12 *Et posuit tenebras latibulum suum, in circuitu eius tabernaculũ eius, tenebrosa aqua in nubibus aëris. 13 *Præ fulgore in conspectu eius nubes trãsierunt, grãdo & carbones ignis. 14 *Et intonuit de cælo Dñs, & Altissim' dedit vocem suã. 15 *Misit sagittas & dissipauit eos; & fulgura multiplicauit, & cõturbauit eos. 16 *Et apparuerũt fontes aquarũ, & reuelata sunt fundamenta orbis *terræ, ab increpatione tua Domine, ab inspiratione spiritus iræ tuæ. 17 *Misit de summo, & accepit me; assumpsit me de aquis multis. 18 *Eripiet me de inimicis meis fortissimis, & ab iis qui oderunt me, quoniam confortati sunt super me. 19 *Præuenerunt me in die afflictionis meę, & factus est Dominus *protectio mea. 20 *Et eduxit me in latitudinem: saluum faciet me, quoniam voluit me. 21 *Et retribuet mihi Dominus secundùm iustitiam meam, & secundùm puritatem manuum meatum retribuet mihi. 22 *Quia custodiui vias Domini, nec impiè gessi à Deo meo. 23 *Quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo, & iustitias eius non repuli à me. 24 *Et ero immaculatus cum eo: & obseruabo me ab iniquitate mea.

4 αἰνῶν ἐπικαλέσομαι τὸν κύριον, καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν
5 μου σωθήσομαι. *περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου, καὶ
χείμαρροι ἀνομίας ἐξετάραξάν με. *ὠδῖνες ᾅδου
περιεκύκλωσάν με, προέφθασάν με παγίδες θανάτου.
7 *καὶ ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον,
καὶ πρὸς τὸν θεόν μου ἐκέκραξα. ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου
αὐτοῦ φωνῆς μου, καὶ ἡ κραυγή μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελθύ-
8 σεται εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ. *καὶ ἐσαλεύθη καὶ ἐτρόμασε
ἐβρύησε γῆ, καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων ἐταράχθησαν
καὶ ἐσαλεύθησαν, ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς ὁ θεός.
9 *ἀνέβη καπνὸς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου
αὐτοῦ καταφλέγησε), ἄνθρακες ἐξήφθησαν ἀπ' αὐτοῦ.
10 *καὶ ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη, γνόφος ὑπὸ τοὺς
11 πόδας αὐτοῦ. *καὶ ἐπέβη ἐπὶ χερουβὶν καὶ ἐπετά-
σθη, ἐπετάσθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων.
12 *ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ, κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκη-
νὴ αὐτοῦ, σκοτεινὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων.
13 *ἀπὸ τῆς λαμπρότητος ἐνώπιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι διῆλ-
θον, χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός.
14 *καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ ὁ κύριος, καὶ ὁ ὕψιστος
15 ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ. *ἐξαπέστειλε βέλη καὶ ἐσκόρ-
πισεν αὐτούς, καὶ ἀστραπὰς πολλὰς καὶ συνεβόμβισεν
16 αὐτούς. *καὶ ὤφθησαν αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων, καὶ ἀπε-
καλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμένης. ἀπὸ τῆς ἐπιπλήξεώς σου
κύριε, ἀπὸ ἐμπνεύσεως πνεύματος ὀργῆς σου.
17 *ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέ με, προσελάβε-
18 το με ἐξ ὑδάτων πολλῶν. *ῥύσεταί με ἐξ ἐχθρῶν
μου δυνατῶν, καὶ ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἐκραταιώθη-
19 σαν ὑπὲρ ἐμέ. *προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ κα-
κώσεώς μου, καὶ ἐγένετο κύριος ὑπερασπισμά μου.
20 *καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν, ῥύσεταί με, ὅτι ἠ-
21 θέλησέ με. *καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ
τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χει-
22 ρῶν μου ἀνταποδώσει μοι. *ὅτι ἐφύλαξα τὰς ὁδοὺς
κυρίου, καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου.
23 *ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ ἐνώπιόν μου, καὶ τὰ δι-
καιώματα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστησα ἀπ' ἐμοῦ.
24 *καὶ ἔσομαι ἄμωμος μετ' αὐτοῦ, καὶ φυλάξομαι
ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

4 *In hymno ego preces fundo coram Dño, & ab inimicis meis redimit me. 5 *Circundedit me angustia sicut mulieris quæ sedet in partu, nec vis est ei parienti, ipsaq; periclitatur ad mortem; caterua peruersorum cõturbauit me. 6 *Cohors sceleratorum obsederunt me, præuenêrũt me armati armis occisionis. 7 *Quando angusta est mihi, ego oro coram Dño, & coram Deo meo ego deprecor: & accipit orationẽ meã de templo sanctitatis suæ, quod est in cælis: & deprecatio mea corã ipso recipitur in auribus eius, & effectui demãdatur. 8 *Et cõtremuit & cõmota est terra, & fundamẽta montiũ cõmota sunt & concussa sunt, quoniã iratus fuit eis. 9 *Ascẽdit fumus corã eo, immisit furorẽ suũ sicut ignem de ore suo, carbones succensi sunt ab eo. 10 *Et inclinauit cælos & apparuit gloria eius, & nubẽ tenebrosam suppositam cotã se. 11 *Et visus est cherub, & volauit, & apparuit super alas turbinis. 12 *Collocauit maiestatem suã in caligine, & circũdata est de tẽtorio eius tenebrosa aqua, & densa nubes aëris. 13 *Præ splendore gloriæ eius nubes trãsierunt, grando & carbones ignis. 14 *Et intonauit Dñs de cælo, & Excelsus dedit vocem suã in vehemẽti ira sua. 15 *Et misit verbũ suũ tanquã sagittas, & dissipauit eos, & fulgura plurima, & interturbauit eos. 16 *Et apparuerunt profunditates aquarũ, & discooperta sunt fundamẽta orbis terræ, ab increpatione tua Dñe, à verbo vehemẽti iræ tuæ. 17 *Misit ab excello, accepit me, & eripuit me de populis plurimis. 18 *Eripuit me ab inimicis meis, quoniam potentes erant, ab obstibus meis, quoniam inualuerant supra me. 19 *Præuenerunt me in die migrationis meæ, & fuit verbum Domini fulcrum mihi. 20 *Et eduxit me in latitudinem: liberauit me, quoniam sibi complacuit in me. 21 *Retribuet mihi Dominus secundùm iustitiam meam, secundùm munditiam manuum mearum reddet mihi. 22 *Quia custodiui vias rectas ante Dominum, & non ambulaui in improbitate coram Deo meo. 23 *Quoniam omnia iudicia eius manifesta sunt coram me vt faciam ea: & pacta eius non remouebo à me. 24 *Et fui perfectus in timore eius: & fuit seruator animæ meæ à peccatis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 וַיָּשֶׁב־יְהוָה לִי כְּצִדְקִי כְּבֹר יָדַי לְנֶגֶד עֵינָיו׃
26 עִם־חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם־גִּבֹּר תָּמִים תִּתַּמָּם׃
27 עִם־נָבָר תִּתְבָּרָר וְעִם־עִקֵּשׁ תִּתְפַּתָּל׃
28 כִּי־אַתָּה עַם־עָנִי תוֹשִׁיעַ וְעֵינַיִם רָמוֹת תַּשְׁפִּיל׃
29 כִּי־אַתָּה תָּאִיר נֵרִי יְהוָה אֱלֹהַי יַגִּיהַ חָשְׁכִּי׃
30 כִּי בְךָ אָרֻץ גְּדוּד וּבֵאלֹהַי אֲדַלֶּג־שׁוּר׃
31 הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת־יְהוָה צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ׃
32 כִּי מִי־אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ׃
33 הָאֵל הַמְאַזְּרֵנִי חָיִל וַיִּתֵּן תָּמִים דַּרְכִּי׃
34 מְשַׁוֶּה רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמוֹתַי יַעֲמִידֵנִי׃
35 מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחֲתָה קֶשֶׁת־נְחוּשָׁה זְרוֹעֹתָי׃
36 וַתִּתֶּן־לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ וִימִינְךָ תִסְעָדֵנִי וְעַנְוָתְךָ תַּרְבֵּנִי׃
37 תַּרְחִיב צַעֲדִי תַחְתָּי וְלֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי׃
38 אֶרְדְּפָה אוֹיְבַי וְאַשִּׂיגֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד־כַּלּוֹתָם׃
39 אֲמְחָצֵם וְלֹא־יְכֹלוּ קוּם יִפְּלוּ תַּחַת רַגְלָי׃
40 וַתְּאַזְּרֵנִי חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי תַּחְתָּי׃
41 וְאֹיְבַי נָתַתָּה לִּי עֹרֶף וּמְשַׂנְאַי אַצְמִיתֵם׃
42 יְשַׁוְּעוּ וְאֵין מוֹשִׁיעַ עַל־יְהוָה וְלֹא עָנָם׃
43 וְאֶשְׁחָקֵם כְּעָפָר עַל־פְּנֵי־רוּחַ כְּטִיט חוּצוֹת אֲרִיקֵם׃
44 תְּפַלְּטֵנִי מְרִיבֵי עָם תְּשִׂימֵנִי לְרֹאשׁ גּוֹיִם עַם לֹא־יָדַעְתִּי יַעַבְדוּנִי׃
45 לְשֵׁמַע אֹזֶן יִשְׁמְעוּ לִי בְּנֵי נֵכָר יְכַחֲשׁוּ־לִי׃
46 בְּנֵי־נֵכָר יִבְלוּ וַיַּחְרְגוּ מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם׃
47 חַי־יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרוּם אֱלוֹהֵי יִשְׁעִי׃
48 הָאֵל הַנּוֹתֵן נְקָמוֹת לִי וַיַּד עַמִּים תַּחְתִּי׃

25 * Et restituit mihi Dominus secundum iustitiam meam, & secundùm munda manum meam-
26 rum in cõspectu oculorum eius. * Cum sancto sanctus eris, & cum viro innocente in-
27 nocenter ages. * Et cum electo electus eris,
28 & cum peruerso peruerteris. * Quoniam populum pauperem saluabis, & oculos excelsos hu-
29 miliabis. * Quia tu illuminas lucernam meam: domine Deus meus illumina bis tenebras meas.
30 * In te enim curram accinctus, & in Deo
31 meo transiliam murum. * Deus immaculata via eius, eloquium Domini igne examinatum, scutum est omnium sperantium in se.
32 * Quis est Deus præter Dominum? et quis fortis præter Deum nostrum?
33 * Deus qui accingit me fortitudine, & posuit immaculatam viam meam.
34 * Coæquans pedes meos ceruis, & super excelsa mea statuens me.
35 * Docens manus meas ad prælium, & ponens quasi arcum æreum brachia mea.
36 * Dedisti mihi clypeum salutis tuæ, & dextera tua confortabit me, & mansuetudo tua
37 multiplicabit me. * Dilatabis gressus meos subter me, & non deficient tali mei.
38 * Persequar inimicos meos & apprehendam eos, & non reuertar donec consumam eos.
39 * Cædam eos & non poterunt surgere: cadent sub pedibus meis.
40 * Accinxisti me fortitudine ad prælium, incuruasti resistentes mihi sub me.
41 * Et inimicorum meorum dedisti mihi dorsum, & odientes me dispersisti. * Clamabunt,
42 & non erit qui saluet, ad Dominum & non exaudiet eos. * Et delebo eos vt puluerem ante
43 faciem venti: vt lutum platearum proiiciam eos. * Saluabis me à contradictionibus populi, pones
44 me in caput gentiũ; populus quem ignorani seruiet mihi. * Auditione auris obedient mihi: fi-
45 lij alieni mentiti sunt mihi. * Filij alieni defluent, & contrahentur in angustijs suis.
46 * Viuit Dominus & benedictus Deus meus, & exaltetur Deus salutis meæ. * Deus qui das vin-
48 dictas mihi, & subdidisti populos sub me.

תרגום

25 וְיָתִיב יְיָ לִי כְּזַכְוָתִי כְּדִכְיוֹ יְדַי קֳדָם מֵימְרֵהּ׃ 26 עִם אַבְרָהָם דְּאִשְׁתְּכַח תְּסִיר קְדָמָךְ אַסְגִּיאָא לְמִסְגַּד תְּסַגֵּי וְעִם זַרְעֵהּ יִצְחָק תְּמַלֵּי
לְהוֹן בְּרַחֲמָךְ אֲשֶׁלְּמָא מֵימְרָךְ רְעוּתָךְ עִמָּה׃ 27 עִם יַעֲקֹב דְּהֲוָךְ בְּגִבְרוּתָא קָדָמָךְ בְּחוֹרֵךְ בְּגַוָּתֵי מִכֹּל עַמְמַיָּא וְאַפְרְשָׁהָא זַרְעֵהּ מִכֹּל
אִלֵּין דְּמִתְפַּרְשָׁן מִן עָקְבָךְ דְּחָשִׁיכִין אֶת עָקְבָךְ׃ 28 מִטוּל דְּאַתְּ מְגַמֵּר שְׁרֵי עַמְמַיָּא אַתְּ מְשַׁפֵּל רוּמָא דְּעֵינֵי גַּבְרַיָּא׃ 29 מִטוּל דְּאַתְּ מְנַהֵר
קֻדְמָךְ דְּכִיסְרָךְ אַמְּיָא דְּקַיְּמְתָא דְּסַנְדְּרִין עַל יְהוּדָן תְּסַגֵּי׃ 30 אֲרוֹם בְּכוֹשְׁנָךְ כְּרִכִּין תְּקַיְּפִין ׃ 31 אֱלָהָא דְּכִינוּן כְּרִכִּין תְּקִיפִין
לְמִיהַךְ בְּאוֹרְחָתָא דְּתִצְלַח לְמִשְׁרְיֵי עִמָּךְ וְלִשְׁרְיֵי עִמָּךְ דְּשַׁוְיָא אוֹרַחְתֵּהּ שְׁלִים וְלָא מְעַכְּבָא אֶלָּהָא אֶלָּא יְיָ
לְחוֹד מִמֵּימְרֵהּ וְאֶפְרִישׁ לְהוֹן מִן כָּל אוּמְיָא וְעַמְמַיָּא דְּלִישְׁנַיָּא וְיִסְתַּיַּם לְיִרְתָּא אֶלָּהָא אֶלָּא יְיָ
לְחוֹד מִמֵּימְרֵהּ וְאֶפְרִישׁ לְהוֹן מִן כָּל אוּמְיָא וְעַמְמַיָּא דְּלִישְׁנַיָּא וְיִסְתַּיַּם לְיִרְתָּא אֶלָּהָא אֶלָּא יְיָ
לְחוֹד מִמֵּימְרֵהּ וְאֶפְרִישׁ לְהוֹן מִן כָּל אוּמְיָא וְעַמְמַיָּא דְּלִישְׁנַיָּא וְיִסְתַּיַּם לְיִרְתָּא אֶלָּהָא אֶלָּא יְיָ
לְחוֹד מִמֵּימְרֵהּ וְאֶפְרִישׁ לְהוֹן מִן כָּל אוּמְיָא וְעַמְמַיָּא דְּלִישְׁנַיָּא וְיִסְתַּיַּם לְיִרְתָּא אֶלָּהָא אֶלָּא יְיָ

25 * καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην
μου, καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου, ἐναντίον τῶν
26 ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. * μετὰ ὁσίου ὅσιος ἔσῃ, καὶ μετὰ ἀνδρὸς
27 ἀθῴου ἀθῷος ἔσῃ· * καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς
28 ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις. * ὅτι σὺ λαὸν τα-
πεινὸν σώσεις, καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπερηφάνων ταπεινώσεις.
29 * ὅτι σὺ φωτίσεις λύχνον μου κύριε ὁ θεός μου, φωτίσεις
30 τὸ σκότος μου. * ὅτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατη-
ρίου, καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος.
31 * ὁ θεός μου ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, τὰ λόγια κυρίου
πεπυρωμένα, ὑπερασπιστής ἐστι πάντων τῶν ἐλπιζόντων
32 ἐπ᾽ αὐτόν. * ὅτι τίς θεὸς πλὴν κυρίου; καὶ τίς θεὸς
33 πλὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν; * ὁ θεὸς ὁ περιζωννὺς με δυ-
ναμιν, καὶ ἔθετο ἄμωμον τὴν ὁδόν μου.
34 * καταρτίζων τοὺς πόδας μου ὡσεὶ ἐλάφου, καὶ ἐπὶ
35 τὰ ὑψηλά μου ἱστῶν με. * διδάσκων χεῖράς μου εἰς πόλε-
μον, καὶ ἔθλασε τόξον χαλκοῦν βραχίονάς μου.
36 * καὶ ἔδωκάς μοι ὑπεράσπισιν σωτηρίας, καὶ ἡ δε-
ξιά σου ἀντελάβετό μου. καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέ με
εἰς τέλος, καὶ ἡ παιδεία σου αὐτή με ἐδίδαξε.
37 * ἐπλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου, καὶ οὐκ
38 ἠσθένησαν τὰ ἴχνη μου. * καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου,
καὶ καταλήψομαι αὐτούς, καὶ οὐκ ἀποστραφήσομαι ἕως
39 οὗ ἐκλείπωσιν. * ἐκθλίψω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ δύ-
νωνται στῆναι, πεσοῦνται ὑποκάτω τῶν ποδῶν μου.
40 * καὶ περιέζωσάς με δύναμιν εἰς πόλεμον, συνεπό-
δισας πάντας τοὺς ἐπανισταμένους ὑπ᾽ ἐμὲ ὑποκάτω μου.
41 * καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι νῶτον, καὶ τοὺς μι-
42 σοῦντάς με ἐξωλόθρευσας. * ἐκέκραξαν καὶ οὐκ ἦν
ὁ σώζων πρὸς κύριον, καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν.
43 * καὶ λεπτυνῶ αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν κατὰ πρόσωπον ἀνέ-
μου, ὡς πηλὸν πλατειῶν λεανῶ αὐτούς.
44 * ῥύσαι με ἐξ ἀντιλογίας λαοῦ, καταστήσεις με εἰς κε-
φαλὴν ἐθνῶν. λαός ὃν οὐκ ἔγνων, ἐδούλευσέ μοι·
45 * εἰς ἀκοὴν ὠτίου ὑπήκουσέ μου. υἱοὶ ἀλλότριοι ἐ-
46 ψεύσαντό μοι· * υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπαλαιώθησαν. καὶ
47 ἐκώλυσαν ἀπὸ τῶν τρίβων αὐτῶν. * ζῇ κύριος, καὶ εὐλο-
γητὸς ὁ θεός ὁ σωτήρ μου. * ὁ θεὸς
48 ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοί, καὶ ὑποτάξας λαοὺς ὑπ᾽ ἐμέ·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

25 "Et retribuit Dñs mihi secũdùm meritũ meũ, secundũ munditiã manuũ mearũ corã verbo suo. 26 "Cũ Abrahã qui repertus est pius ante te, multiplicasti facere pietatẽ, & cũ semine eius Isaac, qui fuit perfectus in timore tuo, perfecisti verbũ volũtatis tuæ cũ eo. 27 "Cũ Iacob qui ambulauit in puritate cotam te, elegisti filios eius de cũctis populis, segregasti; & ut prem eius ab omni falsitate; & cũ Pharaone & Ægyptijs qui cogitauerũt cogitationes malas aduersus populũ tuũ, cõturbatos reddidisti eos in cogitationibus suis. 28 "Quoniã tu populũ tuũ egenorũ tu, inquam, salnaturus es; & in verbo tuo gẽres fortes, quę rabortantur aduersum eos, deprimes. 29 "Quoniã tu illuminabis lucernã meã: Dñs Deus meus illustrabit tenebras meas. 30 "Quoniã in verbo tuo multiplicabo exercitus, & in verbo Dei mei subiugabo arces munitas.
31 "Deus cuius rectæ sunt viæ, lex Domini electa, clypę ipse est oĩbus qui cõfidunt in verbo eius. 32 "Quoniã propter miraculũ & redẽptionẽ quæ edes Christo tuo & reliquiis populi tui, quæ remanebunt, laudes dicent omnes nationes, & populi & linguæ: dicẽtq; Nõ est Deus nisi tu, & non est fortis nisi tu: populus autẽ tuus domus Israel dicet: Nõ est fortis nisi Deus noster. 33 "Deus qui accingit me cingulo in virtute, & dirigit perfectũ iter meũ. 34 "Ponit pedes meos agiles sicut ceruarũ, & in domo fortitudinis meæ stare me faciet. 35 "Docet manus meas ad bellũ gerẽdũ, & corroborat sicut arcũ chalybeũ brachia mea. 36 "Et dedisti mihi fortitudinẽ salutis tuę, & dextera tua auxiliabitur mihi: & verbo tuo adiuuisti me. 37 "Multiplicasti gressus meos in loca mea, & nõ sunt cõmoti tali mei. 38 "Persequar inimicos meos & cõprehẽdã illos: & nõ cõuertar donec deleuero eos. 39 "Deleboeos & nõ potetũt surgere: & cadent occũ subr' plãtas pedũ meorũ. 40 "Præcinxisti me virtute ad bellũgerãdũ, cõfregisti populos qui insurgũt ad malefaciẽdũ mihi, inclinasti eos sub me. 41 "Et inimicos meos cõfregisti corã me: effecisti vt ipsi fugã verterẽt corã me: odiores autẽ meos disperdã. 42 "Querẽt adiutorẽ, & nõ erit eis redẽptor: deprecabũtur ãDño, & nõ recipiet orationẽ eorũ. 43 "Et attrici eos vt glebam ante faciẽ venti, & sicut lutum platearũ cõculcabi eos. 44 "Saluabis me à dilidio populorũ: præfecisti me in capita gentiũ, populus quẽ nõ nouj, seruiet mihi: 45 "Ad auditũ auris obedient mihi: filij alienigenarũ mẽtiẽtur in pientia mea. 46 "Filij extraneorum rẽfluẽtur, & migrabũt de prætoriis suis. 47 "Viuit Dñs ipse & benedictus fortis, à cuius conspectu datur mihi fortitudo & redemptio: & exaltetur Deus meus fortitudo redẽptionis meæ. 48 "Deus qui facit vltionẽ meã, & cõternit sub me populos qui insurgũt ad malefaciẽdũ mihi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

49 * מְפַלְטִי מֵאֹיְבָי אַף מִן־קָמַי תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חֲמָסִים תַּצִּילֵנִי׃

50 * עַל־כֵּן אוֹדְךָ בַגּוֹיִם יְהוָה וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּרָה׃

51 * מַגְדִּל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד־עוֹלָם׃

יט

1 * לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃

2 * הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ׃

3 * יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר וְלַיְלָה לְלַיְלָה יְחַוֶּה דָּעַת׃

4 * אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם׃

5 * בְּכָל־הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם וּבִקְצֵה תֵבֵל מִלֵּיהֶם לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם־אֹהֶל בָּהֶם׃

6 * וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח׃

7 * מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל־קְצוֹתָם וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ׃

8 * תּוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְהוָה נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי׃

9 * פִּקּוּדֵי יְהוָה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי־לֵב מִצְוַת יְהוָה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם׃

10 * יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד מִשְׁפְּטֵי־יְהוָה אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו׃

11 * הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז רָב וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים׃

12 * גַּם־עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב׃

13 * שְׁגִיאוֹת מִי־יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי׃

14 * גַּם מִזֵּדִים חֲשֹׂךְ עַבְדֶּךָ אַל־יִמְשְׁלוּ־בִי אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב׃

15 * יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי־פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי׃

49 * Qui seruas me ab inimicis meis, & à resistentibus mihi eleuas me; à viro iniquo liberabis me.

50 * Propterea confitebor tibi in gentibus Domine, & nomini tuo cantabo.

51 * Magnificanti salutes regis sui, & faciens misericordiam christo suo Dauid, & semini eius vsque in seculum.

1 * Victori Psalmus Dauid.

XIX.

2 * CÆli enarrant gloriam Dei, & opus manuum eius annunciat firmamentum.

3 * Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam.

4 * Non est sermo & non sunt verba, quorum non audiatur vox eorum.

5 * In omnem terram exiuit sonus eorum, & in fines orbis verba eorum: Soli posuit tabernaculum in eis.

6 * Et ipse quasi sponsus procedens de thalamo suo, exultabit vt fortis ad currendam viam.

7 * A summitate cæli egressus eius, & occursus eius vsque ad summitatem illius; nec est qui se abscondat à calore eius.

8 * Lex Domini immaculata conuertens animas, testimonium Domini fidele, sapientiam præstans paruulis.

9 * Præcepta Domini recta, lætificantia cor, mandatum Domini lucidum, illuminans oculos.

10 * Timor Domini mundus perseuerans in seculum: iudicia Domini vera iustificata in semetipsa.

11 * Desiderabilia super aurum & obrizum preciosum multum, & dulciora super mel & fauum redundantem.

12 * Vnde seruus tuus docebit ea, in custodiendis eis fructus multus.

13 * Errores quis intelliget? ab occultis meis munda me.

14 * A superbis quoque libera seruum tuum: si non fuerint dominati mei, tunc immaculatus ero, & emundabor à delicto maximo.

15 * Sint placentes sermones oris mei, & meditatio cordis mei in conspectu tuo, Domine fortis meus & redemptor meus.

49 * Liberator meus de inimicis meis iracundis, * ab insurgentibus in me exaltabis me, à viro iniquo eripies me. 50 * Propterà confitebor tibi in nationibus Domine, & nomini tuo psalmum dicam. 51 * Magnificás salutes regis*, & faciens misericordiá christo suo Dauid, & semini eius vsque in seculum.

1 * In finem Psalmus Dauid.

XVIII.

2 CÆli enarrát gloriam Dei, opera autem manuum eius annunciat firmamentũ. 3 * Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam. 4 * Non sunt loquelę neq; sermones, quorum non audiantur voces eorum. 5 * In omnem terrá exiuit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. In sole posuit tabernaculum suum, 6 * & ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo. exultabit vt gigas ad currendam viá; 7 * A summo cælo egressio eius, & occursus eius vsque ad summum cæli: nec est qui se abscondat à calore eius. 8 * Lex Domini immaculata cõuertens animas, testimonium Domini fidele, sapientiam præstans paruulis. 9 * Iustitiæ Domini rectæ lætificantes * cor, præceptum Domini lucidum illumi nans oculos. 10 * Timor Domini sanctus permanens in seculum seculi, iudicia Domini vera, iustificata in semetipsa. 11 * Desiderabilia super aurum & lapidem preciosum multum; & dulciora super mel & fauum. 12 * Et enim seruus tuus custodit ea: in custodiendis illis retributio multa. 13 * Delicta quis intelliget? ab occultis meis munda me: 14 * Et ab alienis parce seruo tuo. Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero, & mundabor à delicto maximo. 15 * Et erunt vt compleant eloquia oris mei, & meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Domine adiutor meus & redemptor meus.

49 * ὁ ῥύσης με ἐξ ἐχθρῶν μου ὀργίλων. καὶ ἀπὸ τῶν ἐπανισταμένων ἐπ' ἐμὲ ὑψώσεις με, ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥύσῃ με. 50 * διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι κύριε, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 51 * μεγαλύνων τὰς σωτηρίας τοῦ βασιλέως, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ τῷ δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.

1 * Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ.

ιη'.

2 * Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ, ποίησιν δὲ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα. 3 * ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα, καὶ νὺξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν. 4 * οὐκ εἰσὶ λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ 5 αὐτῶν. * εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ 6 * καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ τοῦ παστοῦ αὐτοῦ. ἀγαλλιάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν 7 * ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ. καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τὸ θέρμος αὐτοῦ. 8 * ὁ νόμος κυρίου ἄμωμος ἐπιστρέφων ψυχάς, ἡ μαρτυρία κυρίου πιστὴ σοφίζουσα νήπια. 9 * τὰ δικαιώματα κυρίου εὐθέα εὐφραίνοντα καρδίαν, ἡ ἐντολὴ κυρίου λαμπρὰ φωτίζουσα ὀφθαλμούς. 10 * ὁ φόβος κυρίου ἁγνός, διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος. τὰ κρίματα κυρίου ἀληθινά, δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό. 11 * ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον πολύν, καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον. 12 * καὶ γὰρ ὁ δοῦλός σου φυλάσσει αὐτά, ἐν τῇ φυλάσσειν αὐτὰ ἀνταπόδοσις πολλή. 13 * ἁμαρτήματα τίς συνήσει; ἐκ τῶν κρυφίων μου καθάρισόν με, 14 * καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φείσαι τοῦ δούλου σου. ἐὰν μή μου κατακυριεύσωσι, τότε ἄμωμος ἔσομαι, καὶ καθαρισθήσομαι ἀπὸ ἁμαρτίας μεγάλης. 15 * καὶ ἔσονται εἰς εὐδοκίαν τὰ λόγια στόματός μου, καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου ἐνώπιόν σου διαπαντός. κύριε βοηθέ μου καὶ λυτρωτά μου.

תרגום

10 תְּרִיצֵי מִן קֳדָמַי דְּבָבֵי וְעַל דְּקָיְמִין לְאַבְאָשָׁא לִי תְּבָרְנַנִי מִגְּבַר חֲטוֹפָא דְעִמָּה תְּשֵׁזְבְּנַנִי׃ 11 מִטּוּל הֵיכְנָא אוֹדֵי קֳדָמָךְ בֵּינֵי עַמְמַיָּא וְלִשְׁמָךְ אֲמַר תִּשְׁבְּחָן׃ 12 מַסֵּנֵי לְמַעְבַּד פָּרְקָן עִם מַלְכָּה וְעָבֵד טִיבוּ לְמְשִׁיחֵה לְדָוִד וּלְזַרְעֵה עַד עָלַם׃

יט

1 לְמִשְׁבַּח אֲמַר תִּשְׁבְּחָן לְדָוִד׃ 2 דְּמִסְתַּכְּלִין כְּשַׁמַיָּא מַשְׁתַּעֲנָן יְקָרָא דַייָ וְעוֹבְדֵי יְדוֹהִי מְחַוְּיָן דְּמִדְּרִיקִין בְּאִירָא׃ 3 יוֹמָא לְיוֹמָא מְגַלֵּא וְלֵילְיָא לְלֵילְיָא מְחַוֵּי סְתָרֵי חָכְמְתָא׃ 4 לֵית מֵימְרָא וְדַעֲמָתָא וְלֵית מִלֵּי דְשַׁגְשָׁא וְלָא מִשְׁתְּמְעִין קָלֵיהוֹן׃ 5 בְּכָל אַרְעָא נְפַק מֵיחָד וּלְסוֹף תְּבֵל מִלֵּיהוֹן לִשְׁמְשָׁא שַׁוִי מַשְׁרְיָא בְּהוֹן׃ 6 וְהוּא כְּפָרְסָא דְּיֵיתֵי מֵחֻפְּתֵיהּ רָמֵשׁ חֵדֵי כְּגִבָּרָא לְמֵרְהַט אוֹרַח׃ 7 מִסִּפֵּי שְׁמַיָּא נְפָקַת גְּלוּתֵיהּ וְתֻקְפֵּיהּ עַל סִפְרֵיהוֹן וְלֵית דְּמִטְמַר מֵרְחִימֵיהּ׃ 8 אוֹרַיְתָא דַייָ שְׁלִימָא מְתִיבַת נַפְשָׁא סָהֲדוּתָא דַייָ מְהֵימְנָא חַכִּימַת טְפָלָא׃ 9 פִּיקּוּדַיָּא דַייָ תְּרִיצִין מְחַדְּיָן לִבָּא פִּקְדָנָא דַייָ בְּרִירָא מְנַהֲרָא עֵינַיָּא׃ 10 דְּחִילַת דַייָ דְּכְיָא קַיְמָא לְעָלַם דִּינַיָּא דַייָ הֵיכָּנִין זְכַן כֻּלְּהוֹן׃ 11 וְרַחֲמִין סָגֵי דְּיָהֲבָא וְאוֹבְרִין דְּשַׁלְהוֹבִין יְהוֹן מְרַהֲטִין מִנְּהוֹן׃ 12 לְחוֹד עַבְדָּךְ אִזְדָּהַר בְּהוֹן בְּנָטְרָנוּתְהוֹן חֲלוּפֵי הֵיכְנָא אֲתַעֲבִיד רַבְיָהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל׃ 13 שְׁלִיטִין הֵן חוֹבִין וּמִסְתְּרִין מִנִּי מִן קֳדָמָךְ אִתְגְּלֵי וְלָא יִשְׁלְטוּן בִּי אֵיזֵן אֲתֵי בְּלָא מוּם וַאֲתֵי זַכָּאָה מֵחוֹבָא רַבָּא׃ 14 יְהוֹן לָרְעוּא סִיפְרֵי פּוּמִי וְרַעֲנָנוּת רַעְיוֹנֵי קֳדָמָךְ יְיָ תְּקָפִי וּפָרְקִי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

49 Ereptor meus de auctoribus inimicitiæ meæ, atque iis qui insurgunt vt noceant mihi, valentiorem me facies: à viro cum quo rapina est, eruues me. 50 Propterea laudabo te inter gentes Domine, & nomini tuo dicam laudes. 51 Magnificans vt faciat redemptionem eum rege suo, & beneficientiam præstans Messiæ suo Dauidi, & semini eius vsque in æternum.

1 Ad laudandum Hymnus Dauidi. PSAL. XIX.

2 QVi suspiciunt cælos, enarrant gloriã Domini, & opera manuũ eius annunciant qui speculantur in aëra. 3 Dies diei indicat verbũ, & nox nocti nunciat scientiam. 4 Non est verbum murmurationis, & non sunt sermones tumultus, & non audiuntur voces eorum. 5 In omnem terram exiuit extensio prospectus eorum, & in fines orbis verba eorum. Soli posuit tabernaculum suum splendorem in ipsis: 6 Et ipse manè sicut sponsus qui egreditur velut de thalamo suo desiderabili: & in dimidio diei lętabitur vt gigas, qui peruenit vt currat in fortitudine viam occasus sui sub vespera. 7 Ab extremitatibus cælorum egressus eius, & reuolutio eius vsq; ad latera eorum, & non est qui se abscondat à feruore eius. 8 Lex Domini perfecta conuertens animam, testimonium Domini fidele, præbens sapientiam insipienti. 9 Præcepta Domini recta, lætificantia cor: præceptum Domini purum, illuminans oculos. 10 Timor Domini mundus permanet in perpetuum: iudicia Domini fidelia pura sunt simul. 11 Desiderabilia magis quàm aurum & quàm obrizum multum; & suauia magis quàm mel & fauus dulcis. 12 Sane seruus tuus circunspectus fuit in eis: eò quòd seruauerit ea, factus est princeps Israelitarum. 13 Errores quis noscat? sed ab occultis meis munda me. 14 Verùm à superbis libera seruum tuum, ne dominentur in me: tunc enim ero sine macula, & ero purus à peccato magno. 15 Sint grata verba oris mei, & meditationes mentis meæ apud te Domine fortitudo mea & redemptor meus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כ

1 * לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 * יַעַנְךָ יְהוָה בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃
3 * יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ׃
4 * יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶךָ וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה׃
5 * יִתֶּן לְךָ כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא׃
6 * נְרַנְּנָה בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל יְמַלֵּא
יְהוָה כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ׃
7 * עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ
מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ בִּגְבוּרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ׃
8 * אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר׃
9 * הֵמָּה כָרְעוּ וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד׃
10 * יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃

כא

1 * לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 * יְהוָה בְּעָזְּךָ יִשְׂמַח מְאֹד וּבִישׁוּעָתְךָ מָה יָגִיל מְאֹד׃
3 * תַּאֲוַת לִבּוֹ נָתַתָּה לוֹ וַאֲרֶשֶׁת שְׂפָתָיו בַּל
מָנַעְתָּ סֶלָה׃
4 * כִּי תְקַדְּמֶנּוּ בִּרְכוֹת טוֹב תָּשִׁית לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת פָּז׃
5 * חַיִּים שָׁאַל מִמְּךָ נָתַתָּה לּוֹ אֹרֶךְ יָמִים עוֹלָם וָעֶד׃
6 * גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתֶךָ הוֹד וְהָדָר תְּשׂוֹם עָלָיו׃
7 * כִּי תְשִׁיתֵהוּ בְרָכוֹת לָעַד תְּחַדֵּהוּ בְּשִׂמְחָה
אֶת פָּנֶיךָ׃
8 * כִּי הַמֶּלֶךְ בֹּטֵחַ בַּיהוָה וּבְחֶסֶד עֶלְיוֹן בַּל יִמּוֹט׃
9 * תִּמְצָא יָדְךָ לְכָל אֹיְבֶיךָ יְמִינְךָ תִּמְצָא שֹׂנְאֶיךָ׃
10 * תְּשִׁיתֵמוֹ כְתַנּוּר אֵשׁ לְעֵת פָּנֶיךָ יְהוָה בְּאַפּוֹ
יְבַלְּעֵם וְתֹאכְלֵם אֵשׁ׃
11 * פִּרְיָמוֹ מֵאֶרֶץ תְּאַבֵּד וְזַרְעָם מִבְּנֵי אָדָם׃
12 * כִּי נָטוּ עָלֶיךָ רָעָה חָשְׁבוּ מְזִמָּה בַּל יוּכָלוּ׃

PSALTERIVM. Translat. B. Hieronymi

1 *Victori Psalmus Dauid.*
XX.
2 *EXaudiat te Dominus in die tribulationis, protegat te nomen Dei Iacob.*
3 *Mittat auxilium tibi de sancto, & de Sion*
4 *tueatur te.* *Memor sit omnis sacrificij tui, & holocaustum tuum pinguefiat. Semper.*
5 *Det tibi secundùm cor tuum, & omne consilium tuum impleat.*
6 *Laudabimur in salutari tuo, & in nomine Dei nostri ducemus choros: impleat Dominus omnes petitiones tuas.*
7 *Nunc scio quoniã saluauit Dominus christum suum: exaudiet eum de cælis sanctuarij sui, in fortitudinibus salus dexteræ suæ.*
8 *Hi in curribus & hi in equis, & nos in nomine Domini Dei nostri recordabimur.*
9 *Ipsi incuruati sunt & ceciderunt: nos verò surreximus & erecti sumus.*
10 *Domine salua, rex exaudi nos in die vocationis nostræ.*
1 *Victori Psalmus Dauid.* XXI.
2 DOmine in fortitudine tua lætabitur rex, & super salutari tuo exultabit vehementer.
3 *Desiderium cordis eius tribuisti ei, & voluntate labiorum eius non fraudasti eum. Sæpe.*
4 *Quoniam præcenisti eum in benedictionibus bonitatis, pones in capite eius coronam de*
5 *obrizo.* *Vitam petiit à te, dedisti ei longitudinem dierum in seculum & in æternum.*
6 *Magna gloria eius in salutari tuo: gloriam & decorem pones super eum.*
7 *Pones enim eum in benedictionem sempiternam: exhilarabis eum lætitia apud vultum*
8 *tuum.* *Quoniam rex confidit in Domino, & in misericordia excelsi non decipietur.*
9 *Inueniet manus tua omnes inimicos tuos: dextera tua inueniet omnes odientes te.*
10 *Pones eos vt clibanũ ignis in tempore vultus tui: Dominus in furore suo precipitabit eos,*
11 *& deuorabit eos ignis.* *Fructum eorum de terra perdes, et semen eorum de filiis hominum.*
12 *Quoniam declinauerunt super te mala: cogitauerunt scelus quod non potuerunt.*

תרגום

כ

לְשַׁבְּחָא תְּשַׁבְּחָתָא לְדָוִד׃ יְקַבֵּל צְלוֹתָךְ יְיָ בְּיוֹמָא דְעָקָא יְהֵקְפִנָּךְ שׁוּם אֱלָהָא דְיַעֲקֹב׃ יִשְׁדַּר סַעֲדָךְ מִבֵּית מַקְדְּשֵׁיהּ וְיִסְמְכִנָּךְ מִן צִיּוֹן׃ יְהֵא לָךְ בְּרַעְיוֹנָךְ כָּל מִלְּכָנָךְ וְעֵצָתָךְ יְהֵנֵי לַעֲלַיִן׃ יְהֵן לָךְ כְּלֵחֶם דְּוִרְעָיוֹנָךְ וְעֵצָתָךְ יְהֵנֵי לַעֲלַיִן׃ נְשַׁבַּח בְּפֻרְקָנָךְ וּבְשׁוּם אֱלָהָנָא נְסַפַּר תֻּשְׁבְּחָן׃ יְקַיֵּם יְיָ כָּל בָּעוּתָךְ יְהֵא יְיָ בְּסַעְדָּךְ וְיַפְרֵק יָתָךְ׃ הָשְׁתָּא יְדַעְנָא אֲרוּם פְּרֵיק יְיָ מְשִׁיחֵהּ קַבֵּל צְלוֹתֵהּ מִבֵּית מַקְדְּשֵׁיהּ בִּגְבוּרָן פֻּרְקָנֵי יְמִינֵהּ׃ חָנַן נַחְנָא דִּנְפַלוּ וְאִתְקַנְנָא בְּשׁוּם יְיָ אֱלָהָנָא נַדְכַּר׃ הִנּוּן נַחְנָא דִּנְפַלוּ וְאִתְקַנְנָא אִתְקַפְנָא וְאִתְעַסְיָן לָנָא׃

כא

לְשַׁבְּחָא תְּשַׁבְּחָתָא לְדָוִד׃ יְיָ בְּעָזָּךְ יְחֶדֵּי מַלְכָּא וּבְפֻרְקָנָךְ תְּשַׁבַּח לַחֲדָא׃ רְעוּתָא דְּנַפְשֵׁהּ יְהַבְתָּ לֵהּ וּפִתְגָמָא דִּשְׂפָוָתֵהּ לָא כְלֵיתָ סֶלָה׃ תְּיֵי עֲלֵיהּ שְׁאֵל מִנָּךְ יְהַבְתָּ לֵהּ מְנָא אֲרִיכָא יוֹמִין לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא׃ רַבָּא שׁוּבְחֵהּ בְּפֻרְקָנָךְ שׁוּבָן וְהַדְרָא תְּקֵים עֲלוֹהִי׃ מְטוּל דְּמָהֵימְנָא בְּרַחֲמָךְ וּבְטוּבָךְ עֶלְיוֹנָא לָא יִזּוּעַ׃ תְּהֵדֵּק כָּל בָּעֵלֵי דְבָבָךְ יְדָךְ יְשַׁכַּח כָּל סָנְאָךְ׃ תְּשַׁוֵּינוּן כְּתַנּוּרָא לְעִדָּנָא דְּרוּגְזָךְ יְיָ בְּאַפָּיךְ יְבַלְּעִנּוּן וְתֵיכוֹל יָתְהוֹן אֶשָׁתָא׃ פֵּרְיָנוּן מֵאַרְעָא תְּהוֹבֵד וּבְנֵי נָשָׁא׃ מְטוּל דְּחַשְׁלוּ עֲלָךְ בִּישְׁתָּא חֲשַׁבוּ מְחַשְׁבָן דְּלָא יְכִילוּן׃

1 *In finem Psalmus Dauid.* XIX.
2 EXaudiat te Dñs in die tribulationis, protegat te nomẽ Dei Iacob. *Mittat tibi
3 auxilium de sancto, & de Sion tueatur te.
4 *Memor sit omnis sacrificij tui, & holocaustũ tuũ pingue fiat.* *Tribuat tibi Dñs
5 secundũm cor tuũ, & omne consiliũ tuum impleat.* *Lætabimur in salutari tuo, & in
6 nomine Dñi Dei nostri magnificabimur. Impleat Dñs omnes petitiones tuas.* *Nũc
7 cognoui quoniam saluũ fecit Dñs christũ suum. exaudiet illum de cælo sancto suo,
8 in potentatibus salus dexteræ eius.* *Hi in curribus & hi in equis, nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.
9 *Ipsi obligati sunt & ceciderunt, nos autẽ surreximus & erecti sumus.* *Domine sal-
10 uum fac regem, & exaudi nos, in die qua inuocauerimus te.

1 *Psalmus Dauid.* XX.
2 DOmine in virtute tua lætabitur rex, & super salutare tuũ exultabit vehementer.
3 *Desiderium cordis eius tribuisti ei, & voluntate labiorum eius nõ fraudasti eũ.
4 *Quoniam prꝛeuenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite eius co
5 ronam de lapide precioso.* *Vitam petiit à te, & tribuisti ei longitudinem dierum in
6 seculum* seculi.* *Magna est gloria eius in salutari tuo: gloriam & magnum decorem
7 in pones super eum.* *Quoniam dabis* ei benedictionem in seculum seculi: lętificabis eum in gaudio cum vultu tuo.* *Quoniam rex sperat in Domino, & in misericordia Altissimi non commouebitur.
9 *Inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inueniat omnes
10 qui oderunt te.* *Quoniam pones eos vt clibanum ignis in tempore vultꝰ tui: Dominus in ira sua conturbabit eos, & deuorabit eos ignis.* *Fructum eorum de terra
11 perdes, & semen eorum à filiis hominum.
12 *Quoniam declinauerũt in te mala, cogitauerũt cõsilia quæ nõ potuerũt stabilire.

1 Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιθ΄.
2 Επακούσαι σου κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὑπερασπίσαι σου τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ Ιακώβ.
3 ἀπόστειλαι σοι βοήθειαν ἐξ ἁγίου, καὶ ἐκ Σιὼν ἀντιλάβοιτό σου. 4 μνησθείη πάσης θυσίας σου, καὶ τὸ ὁλοκαύτωμά σου πιανάτω. 5 δώη σοι κύριος κατὰ τὴν καρδίαν σου, καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πληρώσαι.
6 ἀγαλλιασόμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, καὶ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα. πληρώσαι
7 κύριος πάντα τὰ αἰτήματά σου. 8 νῦν ἔγνων ὅτι ἔσωσε κύριος τὸν χριστὸν αὐτοῦ. ἐπακούσεται αὐτῷ ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου αὐτοῦ, ἐν δυνασταίαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ.
8 οὗτοι ἐν ἅρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐπικαλεσόμεθα.
9 αὐτοὶ ἐσφαλώθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν
10 καὶ ἀνορθώθημεν. 11 κύριε σῶσον τὸν βασιλέα καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε.

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κ΄.
2 Κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεύς, καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα.
3 τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ, καὶ τὴν θέλησιν τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν.
4 ὅτι προέφθασας αὐτὸν ἐν εὐλογίαις χρηστότητος· ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθου τιμίου.
5 ζωὴν ἠτήσατό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. 6 μεγάλη ἡ δόξα αὐτοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου, δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτόν.
7 ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος· εὐφρανεῖς αὐτὸν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου. 8 ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον, καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ ὑψίστου οὐ μὴ σαλευθῇ. 9 εὑρεθείη ἡ χείρ σου πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς σου· ἡ δεξιά σου εὑρέσθω πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
10 ὅτι θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν προσώπου σου, κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐτούς, καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ.
11 τὸν καρπὸν αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπολεῖς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων.
12 ὅτι ἐξέκλιναν ἐπὶ σὲ κακά, διελογίσαντο βουλὰς αἷς οὐ μὴ δυνάνται στῆναι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Ad laudandum Hymnus Dauidi. PSAL. XX.
2 Accipiat orationem tuam Dominus: in die tribulationis protegat te nomen Dei Iacob. 3 Mittat auxilium tuum de domo sanctuarij
3 sui, & de Sion auxilietur tibi. 4 Recordetur omnium munerum tuorum, & holocausta tua adoleat semper. 5 Tribuat tibi secundùm
4 cogitationem tuam, & omne consilium tuum perficiat. 6 Laudes dicemus in redemptione tua, & in nomine Dei nostri explicabimus vexilla: impleat Dominus omnes petitiones tuas. 7 Nunc cognoui quòd redemit Dominus christum suum: exaudiuit orationem eius de
5 habitatione cælorum eius sanctorum, virtutibus redemptionis dexteræ ipsius. 8 Illi in curribus & illi in equis, nos autem nomen
6 Domini Dei nostri in memoriam reuocemus. 9 Ipsi incuruati sunt & ceciderunt: nos autem erecti sumus, & viribus valuimus.
7 10 Verbum Domini redime nos: rex fortis suscipe orationem nostram quo die nos inuocamus.

1 Ad laudandum Hymnus Dauidi. PSAL. XXI.
2 DOmine in virtute tua regnabit rex Christus, & in redemptione tua quàm vehementer exultaturus es! 3 Desiderium animæ eius tribuisti
3 ei, & prolationem labiorum eius non prohibuisti in æternum. 4 Quoniã prævenies eum benedictionibus bonis, pones super caput e-
4 ius coronam auri puri. 5 Vitam æternã petiit à te, dedisti ei longitudinẽ dierũ in secula seculorum. 6 Multa est gloria eius in redemptione tua:
5 laudẽ & decorẽ pones super eũ. 7 Quoniã pones eũ benedictiones per secula, lætitia perfundes eũ ab aspectu tuo. 8 Propterea q̃ rex cõfidit
6 in verbo Dñi, & in misericordia altissimi, nõ cõmouebitur. 9 Inuader peruſſio man' tuę cũctos hostes tuos, & vltio dexterę tuę inueniet oẽs
7 eos in te habẽtes. 10 Pones eos vt fornacẽ ignis in tẽporibus iręę tuę, Dñs igne inflãmabit eos, & cõsumet eos incẽdiũ gehennę. 11 Filios eorũ de
8 terra perdes, & semẽ eorũ à filiis hoĩum. 12 Quoniã machinati sunt cõtra te malũ, cogitauerũt cogitationes prauas, nec aduersũ te potuerũt
9 ut̃ stabilire.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 כְּמַיִם נִשְׁפַּכְתִּי וְהִתְפָּרְדוּ כָּל־עַצְמוֹתָי הָיָה
15 *Quoniam pones eos humerum: funes tuos firmabis contra facies eorum.*

לִבִּי כַּדּוֹנָג נָמַס בְּתוֹךְ מֵעָי׃
14 *Exaltare Domine in virtute tua, cantabimus & psallemus fortitudines tuas.*

16 יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ כֹּחִי וּלְשׁוֹנִי מְדֻבָּק מַלְקוֹחָי וְלַעֲפַר־
1 *Victori pro cerua matutina, Psalmus Dauid.* XXII.

מָוֶת תִּשְׁפְּתֵנִי׃
2 *Deus meus, Deus meus, quare dereliquisti me? longè à salute mea verba rugitus mei.*

17 כִּי סְבָבוּנִי כְלָבִים עֲדַת מְרֵעִים הִקִּיפוּנִי כָּאֲרִי
3 *Deus meus clamabo per diem, & non exaudies, & nocte, nec est silentium mihi.*

יָדַי וְרַגְלָי׃
4 *Et tu habitator sancte laus Israel.*

18 אֲסַפֵּר כָּל־עַצְמוֹתָי הֵמָּה יַבִּיטוּ יִרְאוּ־בִי׃
5 *In te confisi sunt patres nostri, confisi sunt, & liberasti eos.*

19 יְחַלְּקוּ בְגָדַי לָהֶם וְעַל־לְבוּשִׁי יַפִּילוּ גוֹרָל׃
6 *Ad te clamauerunt, & salui facti sunt; in te confisi sunt, & non sunt confusi.*

20 וְאַתָּה יְהוָה אַל־תִּרְחַק אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃
7 *Ego autem sum vermis, & non homo, opprobrium hominum, & abiectio plebis.*

21 הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד־כֶּלֶב יְחִידָתִי׃
8 *Omnes videntes me subsannant me, detorserunt labium, mouent caput.*

22 הוֹשִׁיעֵנִי מִפִּי אַרְיֵה וּמִקַּרְנֵי רֵמִים עֲנִיתָנִי׃
9 *Confugit ad Dominum, saluet eum, liberet eum, quoniam vult eum.*

10 *Tu autem propugnator meus ex vtero, fiducia mea ab vberibus matris meæ.*

11 *In te proiectus sum ex vtero: de ventre matris meæ Deus meus es tu.*

12 *Ne longè fias à me, quoniam tribulatio proxima est, quoniam non est adiutor.*

13 *Circumdederunt me vituli multi, tauri Basan vallauerunt me.*

14 *Aperuerunt super me os suum, quasi leo rapiens & rugiens.*

15 *Sicut aqua effusus sum, & separata sunt omnia ossa mea: factum est cor meum tanquam cera liquefacta in medio ventris mei.*

16 *Aruit velut testa fortitudo mea, & lingua mea adhæsit palato meo, & in puluerem mortis deduxisti me.*

17 *Quoniam circumdederunt me canes multi, concilium pessimorum vallauit me: foderunt manus meas & pedes meos.*

18 *Numerauerunt omnia ossa mea: ipsi respicientes viderunt in me.*

19 *Diuiserunt vestimenta mea sibi, & super vestimentum meum miserunt sortem.*

20 *Tu autem Domine ne longè fias, fortitudo mea in auxilium meum festina.*

21 *Erue à gladio animam meam, de manu canis vnicam meam.*

22 *Salua me ex ore leonis, & de cornibus vnicornium exaudi me.*

תרגום

כב לְשַׁבְחָא עַל קְרוֹס קַרְנָן קַדִּישָׁא קְרִיצָתָא דְּשַׁבְחָתָא לְדָוִד׃ 1
אֱלָהִי אֱלָהִי סְסוּל דְּמָה שְׁבַקְתָּנִי רְחִיק מִפָּרְקָנִי פִּתְגָמֵי אַכְלֵיהוֹן׃ 2
אֱלָהִי אֲנָא קָרֵי בִיסְמָא וְלָא תְּקַבֵּל צְלוֹתִי וְלֵית שְׁתִיקוּתָא לִי׃ 3
וְאַתְּ קַדִּישׁ דְּמִתְיַהֵב עֲלָמָא מַן כְּגַלָּל תִּשְׁבְּחָתָא דְּיִשְׂרָאֵל׃ 4
בָּךְ רָגוּ אֲבָהָתָנָא רָגוּ וְשֵׁיזִבְתּוּן׃ 5
קֳדָמָךְ צְלוֹ וְאִשְׁתֵּיזִבוּ בָּךְ רָגוּ וְלָא אִתְבְּהִיתוּ׃ 6
וַאֲנָא תּוֹלַע וְלָא בַּר אֱנָשׁ חֲסִידֵי בְנֵי נָשָׁא וְסִתְרַחְמֵי דְעַמְמַיָּא׃ 7
כָּל חָמַיָּא יָתִי יְזַלְזְלוּן לִי יְנַחְכוּן עֲלַי כְּחָנְזִירִין בְּסִפְתֵיהוֹן יְסַפְסְלוּן בְּרֵישְׁהוֹן׃ 8
שְׁכִים קֳדָם יְיָ יְשֵׁיזְבִנֵּי אֲרֵי חָפֵץ בֵּיהּ׃ 9
אֲרֵי אַתְּ הוּא דְאַפֵּקְתָּנִי סְכַרְתָּנִי רַחֲצַנִי עַל תְּרֵי אִמַּי׃ 10
עֲלָיִךְ אִתְרְמֵיתִי מִבִּטְנָא מִכְּרֵיסֵי אִמִּי אֱלָהִי אַתְּ׃ 11
לָא תִּתְרְחַק מִנִּי אֲרֵי עֲקָתָא קְרִיבָא אֲרוּם לֵית סָמֵךְ׃ 12
סְחָרוּנִי תּוֹרִין סַגִּיאִין כְּתוֹרֵי בָּשָׁן אַקִּיפוּנִי׃ 13
פְּתִחוּ עֲלַי פּוּמְהוֹן תּוֹרִין אֲרָיֵא מְבַזֵּעַ וְשָׁאֵג׃ 14
כְּמַיָּא אִתְרַהֲקִית וְאִתְפְּרִיסוּ כָּל גֻּשְׁמֵי גַוָּאִי אִתְבְּהִילוּ לִבִּי הֲוָה כְּשַׁעֲוָא דְּמָסֵי בְּגַוָּא כַּרְסֵי׃ 15
יָבֵשׁ כְּחֶסְפָּא תֹּקְפִי וּלְשׁוֹנִי מְדַבְּקָא לְמִתְנֵי וְלִתְעֵי לִבְאֵי קְבוּרְתָא אִתְמְסֵיתָנִי׃ 16
אֲרוּם אֲחוֹרֵי עֲלַי סְיָעָה מְבִיזִין דְּשֵׁירְיָן דְּמְחִילִין לְכַלְכָּא סַגִּיעִין קְבוּשָׁה מְבָאְשִׁין אֲקָפוּנִי יְרוֹסִין עֲרָקָא׃ 17
אִתְחַזִּיאוּ לְמֵיסְתְּכָא בִּי׃ 18
מְפַלְגִין לִבּוּשַׁי לְהוֹן וְעַל לְבוּשִׁי יַדְּרוּן עֲדָבָא׃ 19
וְאַתְּ יְיָ לָא תְּהַרְחֵק תְּקוֹף חִילִי לְסַעֲדוּתִי סְרָהּ׃ 20
פְּרוֹק מִסַּם תְּקוֹף חַד אַרְיֵא וּמִדְּרוֹעֵי תּוֹרֵי רִמָּיֵא עֲנִיתָנִי׃ 21
אַשְׁמַע צְלוֹתִי׃ 22

13 ὅτι θήσεις αὐχένα ἡμῶν, ἐν τοῖς σκελεθρίοις σου ἑτοιμάσεις τὰ πρόσωπα αὐτῶν.
14 ὑψώθητι κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου, ἀσόμεθά σε καὶ ψαλοῦμέν σοι τὰς δυναστείας σου.

1 Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τοῦ ἐωθινοῦ, ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κα΄.

2 Ὁ θεός ὁ θεός μου πρόσχες μοι, ἱνατί ἐγκατέλιπές με; μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου ὁ λόγος τῶν παραπτωμάτων μου. 3 ὁ θεός μου κεκράξομαι ἡμέρας, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ, καὶ νυκτὸς καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοί.
4 Σὺ δὲ ἐν ἁγίῳ κατοικεῖς ὁ ἔπαινος τοῦ Ἰσραήλ.
5 ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἤλπισαν καὶ ἐρρύσω αὐτούς. 6 πρὸς σὲ ἐκέκραξαν καὶ ἐσώθησαν, ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν καὶ οὐ κατῃσχύνθησαν.
7 ἐγὼ δέ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος, ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ. 8 πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισάν με, ἐλάλησαν ἐν χείλεσιν, ἐκίνησαν κεφαλήν. 9 ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, ῥυσάσθω αὐτόν, σωσάτω αὐτόν, ὅτι θέλει αὐτόν. 10 ὅτι σύ εἶ ὁ ἐκσπάσας με ἐκ γαστρός· ἐλπίς μου ἀπὸ μαστῶν τῆς μητρός μου.
11 ἐπὶ σὲ ἐπερρίφην ἐκ μήτρας· ἀπὸ γαστρὸς μητρός μου θεός μου εἶ σύ· 12 μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι θλῖψις ἐγγύς, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ βοηθῶν μοι. 13 περιεκύκλωσάν με μόσχοι πολλοί, ταῦροι πίονες περιέσχον με. 14 ἤνοιξαν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν, ὡς λέων ἁρπάζων καὶ ὠρυόμενος.
15 ὡσεὶ ὕδωρ ἐξεχύθην καὶ διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου· ἐγενήθη ἡ καρδία μου ὡσεὶ κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου. 16 ἐξηράνθη ὡς ὅστρακον ἡ ἰσχύς μου, καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου, καὶ εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με. 17 ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί· συναγωγὴ πονηρευομένων περιέσχον με. ὤρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας μου· 18 ἐξηριθμήσαντο πάντα τὰ ὀστᾶ μου, αὐτοὶ δὲ κατενόησαν καὶ ἐπεῖδόν με. 19 διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. 20 σὺ δὲ κύριε μὴ μακρύνῃς τὴν βοήθειάν σου ἀπ' ἐμοῦ, εἰς τὴν ἀντίληψίν μου πρόσχες. 21 ῥῦσαι ἀπὸ ῥομφαίας τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐκ χειρὸς κυνὸς τὴν μονογενῆ μου. 22 σῶσόν με ἐκ στόματος λέοντος, καὶ ἀπὸ κεράτων μονοκερώτων τὴν ταπείνωσίν μου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Quoniam posuisti eos populo tuo humerum vnũin funibus tabernaculi tui ordinabis legẽ tuã corã eis. "Exaltare Dñe in fortitudine tua: laudabimus & psallemus super virtute tua. 'Ad laudandum super potenti oblatione perpetua autorar, Hymnus Dauidi. PSAL. XXII.
Deus mi, Deus mi, quare dereliquisti me? longè à redẽptione mea verba clamoris mei. 'Deus mi, ego clamo interdiu, nec suscipitur oratio mea; & nocte, nec est silentiũ mihi. 'Tu verò sanctus, qui habitis orbem, propter laudes Israel. 'In verbo tuo cõfisi sunt patres nostri: confisi sunt, & liberasti eos. 'Corã te preces fuderunt & liberati sunt, in verbo tuo cõfisi sunt, & nõ sunt cõfusi. 'At ego vermis debilis & nõ homo, portans vituperia hominũ, & despectio populorũ. 'Omnes qui vidẽt me, deridẽt me, proticindũt labiis suis, & mouent capita sua.' Laudes dixi apud Dñm, & eripiat me; seruit me, quoniã cõplacuit sibi in me. "Quoniã tu ille es qui extrasisti me ab vtero, fiduciã mea super vbera matris meæ. "Iuxta verbũ tuũ proiectus sum ab vtero; à vulua matris meæ De' me' es tu." Ne elõgeris à me, quoniam angustia prope est, quoniã nõ est qui adiuuet. "Circũdederunt me populi similes tauris competẽtibus multis: principes Basan vallauerunt me. "Aperuerunt super me os suũ sicut leo rapiẽs & rugiẽs. "Veluti aqua effusus sum, & diperfa sunt omnia ossa mea, fuit cor meũ liquefactum sicut cera, palpitans in medio viscerũ meorum. "Aruit veluti testa humor meus, & lingua mea adhæsit palato meo, & in domum sepulchri cõclusisti me." Quoniã vallauerũt me canes plurimi: congregatio malignorũ circundedit me, mordentes manus meas & pedes meos. "Dinumerabo omnes cicatrices membrorum meorum: ipsi aspiciunt & contemnunt me. "Diuidũnt vestimenta mea sibi, & super vestem meam mittent sortem. "Erue Domine ne elongeris, fortitudo virtutis meæ, ad auxilium meum festina. "Libera ab his qui occidunt gladio, animam meam; de manu impij, qui comparatus est cani, spiritum corporis mei. "Serua me ab ore fortis sicut leonis, & à regibus potentibus & superbis vnicornium instar, accepisti orationem meam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 * אֲסַפְּרָה שִׁמְךָ לְאַחַי בְּתוֹךְ קָהָל אֲהַלְלֶךָּ׃
24 * יִרְאֵי יְהוָה הַלְלוּהוּ כָּל זֶרַע יַעֲקֹב כַּבְּדוּהוּ וְגוּרוּ
מִמֶּנּוּ כָּל זֶרַע יִשְׂרָאֵל׃
25 * כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר
פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ׃
26 * מֵאִתְּךָ תְּהִלָּתִי בְּקָהָל רָב נְדָרַי אֲשַׁלֵּם נֶגֶד
יְרֵאָיו׃
27 * יֹאכְלוּ עֲנָוִים וְיִשְׂבָּעוּ יְהַלְלוּ יְהוָה דֹּרְשָׁיו יְחִי
לְבַבְכֶם לָעַד׃
28 * יִזְכְּרוּ וְיָשֻׁבוּ אֶל יְהוָה כָּל אַפְסֵי אֶרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ
לְפָנֶיךָ כָּל מִשְׁפְּחוֹת גּוֹיִם׃
29 * כִּי לַיהוָה הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם׃
30 * אָכְלוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ כָּל דִּשְׁנֵי אֶרֶץ לְפָנָיו יִכְרְעוּ כָּל
יוֹרְדֵי עָפָר וְנַפְשׁוֹ לֹא חָיָה׃
31 * זֶרַע יַעַבְדֶנּוּ יְסֻפַּר לָאדֹנָי לַדּוֹר׃
32 * יָבֹאוּ וְיַגִּידוּ צִדְקָתוֹ לְעַם נוֹלָד כִּי עָשָׂה׃

כג

1 * מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה רֹעִי לֹא אֶחְסָר׃
2 * בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי׃
3 * נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ׃
4 * גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה
עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי׃
5 * תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי
כּוֹסִי רְוָיָה׃
6 * אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי
בְּבֵית יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים׃

כד

1 * לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל
וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ 2 * כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל
נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ׃

Narrabo nomen tuum fratribus meis, in medio ecclesiæ laudabo te.
23 *Qui timetis Dominum, laudate eum; omne semen Iacob glorificate eum, & metuat eum vniuersum semen Israel.*
24 *Quoniam non despexit neque contempsit modestiam pauperis, & non abscondit faciem suã ab eo: & cùm clamauerit ad eum, exaudiuit.*
25 *Apud te laus mea in ecclesia multa: vota mea reddam in conspectu timentium eum.*
26 *Comedent mites, & saturabuntur: laudabunt Dominum quærentes eum; viuet cor eorum in sempiternum.*
27 *Recordabuntur & conuertentur ad Dominum omnes fines terræ, & adorabunt coram eo vniuersæ cognationes gentium.*
28 *Quia Domini regnum, & dominatur gentibus.*
29 *Comederunt & adorauerunt omnes pingues terræ: ante faciem eius curuabunt genua vniuersi qui descendunt in puluerem, & anima eius ipsi viuit.*
30 *Semen seruiet ei, narrabitur Domino in generatione.*
31 *Venient & annunciabunt iustitiam eius, populo qui nascetur quem fecit.*
32

Psalmus Dauid. XXIII.

1 *Dominus pastor meus, nihil mihi deerit.*
2 *In loco viridi accubauit me: super aquam refectionis enutriuit me.*
3 *Animam meam refecit, deduxit me super semitas iustitiæ propter nomen suum.*
4 *Sed & si ambulauero in valle vmbræ mortis, non timebo malum, quoniam tu mecum es: virga tua & baculus tuus, ipsa me consolabuntur.*
5 *Pones coram me mensam ex aduersis hostium meorum: impinguasti in oleo caput meum, calix meus inebrians.*
6 *Sed & benignitas & misericordia subsequentur me omnibus diebus vitæ meæ, & habitabo in domo Domini in longitudine dierum.*

Psalmus Dauid. XXIIII.

1 *Domino terra & plenitudo eius, orbis & habitatores eius.*
2 *Quia ipse super maria fundauit eum, & super flumina stabiliuit illum.*

Narrabo nomen tuum fratribus meis, in medio ecclesiæ laudabo te.
23 *Qui timetis Dñm, laudate eũ, vniuersum semẽ Iacob glorificate eum. timeat iam eum omne semen Israel.*
24 *Quoniã non spreuit neq; despexit depcationẽ pauperis. Neque auertit faciem suã à me; & cùm clamarẽ ad eũ, exaudiuit me.*
25 *A te laus mea, in ecclesia magna confitebor tibi: vota mea reddam in conspectu timentiũ eum.*
26 *Edẽt pauperes & saturabuntur, & laudabunt Dñm qui requirũt eum. viuent corda eorũ in seculum seculi.*
27 *Reminiscentur & conuertẽtur ad Dñm vniuersi fines terræ. & adorabũt in cõspectu eius vniuersæ familiæ gentiũ.*
28 *Quoniã Dñi regnũm, & ipse dominatur gentiũ.*
29 *Mãducauerũt & adorauerũt omnes pingues terræ, in conspectu eius cadent omnes qui descendũt in terram. Et anima mea illi viuit.*
30 *Et semen meum seruiet ipsi. Annũciabitur Domino generatio venitura, & annunciabunt iustitiam eius populo qui nascetur, quem fecit Dominus.*
31
32

Psalmus Dauid. XXIII.

1 *Dominus regit me, & nihil mihi deerit.*
2 *In loco pascuę ibi me collocauit. Super aquã refectionis educauit me.*
3 *Animã meã cõuertit. deduxit me sup semitas iustitiæ propter nomẽ suũ.*
4 *Nã & si ambulauero in mediovmbrę mortis, nõ timebo mala, quoniã tu mecũ es: virga tua & baculus tuus, ipsa me cõsolata sunt.*
5 *Paras ti in conspectu meo mensam, aduersus eos qui tribulãt me. impingualti in oleo caput meũ, & calix tuus inebrians me quàm præclarus.*
6 *Et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vitæ meæ, & vt inhabitẽ in domo Domini in longitudinẽ dierum.*

Psalmus Dauid prima Sabbatorum.

XXIII.

1 *Domini terra & plenitudo eius, orbis terrarũ & vniuersi qui habitant in eo.*
2 *Ipse super maria fundauit eum, & super flumina præparauit eum.*

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Narrabo virtutem nominis tui fratribus meis, in medio ecclesiæ laudabo te. "Qui timetis Dominum laudate coram eo: omne semen Iacob afferte honorem ei; contremiscite ab illo omne semen Israel. "Quoniam non despexit neque contempsit orationem pauperis, & non amouit maiestatem suam ab eo: & dum precatur coram eo, acceptat. "A te laus mea in congregatione multorum populorum: vota mea reddam in conspectu timentium eum. "Edent mites & saturabuntur: laudabunt Dominum qui quærunt eum; requiescet spiritus eorum in cogitationibus cordis eorum in æternum. "Recordabuntur miraculorum eius, & conuertentur coram Dño omnia extrema terræ: & adorabunt coram te omnes familiæ populorum. "Quia Domini est regnũ, & potestatem habet in populis. "Comedite & adorate omnes pingues terræ: coram eo curuabuntur omnes qui descendunt in domum sepulchri: & animam impij non vinificabit. "Semen eius seruiet coram eo: annunciabit virtutem fortitudinis Dei generationi venturæ. "Venient filij eorum, & annunciabunt iustitiam eius populo in futurum nascituro, mirabilia quæ edidit.

Hymnus Dauidi. PSAL. XXIII.

Dominus pauit populum suum in deserto: non defuit quicquam eis. 'In loco arido in amenitate herbarum fecit quiescere me, & super aquas quietis deduxit me. 'Animam meam restituet: ducit me per semitas iustorum propter fortitudinem nominis sui. 'Etiam cum ambulauero per planitiem vmbræ mortis, non timebo malum; quoniam verbum tuũ in auxilio meo: virga tua & lex tua ipsa me consolabuntur. 'Paras ti in conspectu meo mensam aduersus molestatores meos; impinguasti oleo vnctionis capita Sacerdotum: calix tuus ampliat. 'Sed & benignitas & misericordia subsequentur me omnibus diebus vitæ meæ, cùm habitauero in domo sanctuarij Domini in longitudinem dierum.

Dauidi Hymnus. PSAL. XXIIII.

Dominus est terra, & creaturæ eius atque plenitudo eius; orbis, & qui habitant in eo. 'Quoniam super maria posuit fundamenta eius, & super flumina confirmauit eum.

תרגום

23 אתי גבורת שמך לאחי במצע כנישתא אשבחנא
דלית קדמוהי כל ערעא דיעקב חבי לה וקר אתעתוהי מנה
כל ערעא דישראל׃ 24 ארום לא בסיר ולא שאט צלותא דעניא ולא סלק שכינתה מנה ובצלאותה קדמוהי מקבל׃ 25 מגבך תשבחתי
בכנישתא רבייתא נדרי אשלם קדם יי בל סניפי ארעא ויתובון קדמך כל גניסת עממיא׃ 26 וייכלון ענוותני ושבעין ושבחו ארום קדם יי נדרין כל סניפי ארעא ויתובון קדמך כל גניסת עממיא׃ 27 ארום דיי היא מלכותא
ושלטן משתמא׃ 28 סעדו וסגדו כל דהוני ארעא קדמוהי יתגלגן כל נתיתי ביה קבורתא ונפשה דלא חיי׃ 29 וערעא דאבוהם
ייהון בניהון ויתחשן בה גבורתא דייי לדרא דאתיא למעבד פרישן נעבד׃

כג

1 השכחתא לניד ייי ולית לעשה בסדרא לא מסרין מלא׃ 2 באתר ארעיתא מרחיץ יי יתן לעשה בסדרא לא מסרין מלא׃ 3 נשוי יהוב דבריי בהילכא קדיקי מטול גבורת שמה׃ 4 לחוד כד איזל בסיסר טולי מותא לא אדחל מביש מטול דסימרך כסעדני
תקנך ואולפנך חינון מתחמנני׃ 5 סדרת קדמי פחור קבל סעיקי דהינון כמשה רבותא רישי אתרוית ריויתא׃ 6 ברם
לחוד טבתא וחסדא ירדפונני כל יומי חיי כד איתהא לבגרא דיומיא׃

כד

1 לדוד משתבחתא דייי היא ארעא ובריותא ושליחה תבל ויתבין בה׃ 2 ארום הוא על ימיא שוי אשישתא ועל נחרוותא אתקנתה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 ‡ מִי־יַעֲלֶה בְהַר־יְהוָה וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ׃
4 ‡ נְקִי כַפַּיִם וּבַר־לֵבָב אֲשֶׁר לֹא־נָשָׂא לַשָּׁוְא
נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה׃
5 ‡ יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ׃
6 ‡ זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה׃
7 ‡ שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם
וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃
8 ‡ מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה עִזּוּז וְגִבּוֹר יְהוָה
גִּבּוֹר מִלְחָמָה׃
9 ‡ שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְשִׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם
וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃
10 ‡ מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ
הַכָּבוֹד סֶלָה׃

כה

1 ‡ לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה נַפְשִׁי אֶשָּׂא׃
2 ‡ אֱלֹהַי בְּךָ בָטַחְתִּי אַל־אֵבוֹשָׁה אַל־יַעַלְזוּ אוֹיְבַי לִי׃
3 ‡ גַּם כָּל־קוֶיךָ לֹא יֵבֹשׁוּ יֵבֹשׁוּ הַבּוֹגְדִים רֵיקָם׃
4 ‡ דְּרָכֶיךָ יְהוָה הוֹדִיעֵנִי אָרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי׃
5 ‡ הַדְרִיכֵנִי בַאֲמִתֶּךָ וְלַמְּדֵנִי כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁעִי
אוֹתְךָ קִוִּיתִי כָּל־הַיּוֹם׃
6 ‡ זְכֹר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃
7 ‡ חַטֹּאוֹת נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל תִּזְכֹּר כְּחַסְדְּךָ זְכָר־לִי
אַתָּה לְמַעַן טוּבְךָ יְהוָה׃
8 ‡ טוֹב־וְיָשָׁר יְהוָה עַל־כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃
9 ‡ יַדְרֵךְ עֲנָוִים בַּמִּשְׁפָּט וִילַמֵּד עֲנָוִים דַּרְכּוֹ׃
10 ‡ כָּל־אָרְחוֹת יְהוָה חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ
וְעֵדְתָיו׃
11 ‡ לְמַעַן שִׁמְךָ יְהוָה וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב־הוּא׃
12 ‡ מִי־זֶה הָאִישׁ יְרֵא יְהוָה יוֹרֶנּוּ בְּדֶרֶךְ יִבְחָר׃
13 ‡ נַפְשׁוֹ בְטוּב תָּלִין וְזַרְעוֹ יִירַשׁ־אָרֶץ׃

3 ‡ Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius?
4 ‡ Innocens manibus & mundo corde, qui non exaltauit frustrà animam suam, & non iurauit dolosè.
5 ‡ Accipiet benedictionem à Domino, & iustitiam à Deo salutis suæ.
6 ‡ Hæc generatio quærentium eum, quærentium faciem tuam Iacob. Semper.
7 ‡ Leuate portæ capita vestra, & eleuamini ianuæ sempiternæ, & ingredietur rex gloriæ.
8 ‡ Quis iste rex gloriæ? Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio.
9 ‡ Leuate portæ capita vestra, & erigimini ianuæ sempiternæ, & ingredietur rex gloriæ.
10 ‡ Quis ipse iste rex gloriæ? Dominus exercituum ipse rex gloriæ. Semper.
1 ‡ Dauid. PSAL. XXV.
AD te Domine animam meam leuabo.
2 ‡ Deus meus in te confisus sum, non erubescam; neque lætabuntur inimici mei mihi.
3 ‡ Etiam vniuersi qui sperant in te, non erubescent: erubescent qui iniqua egerunt frustrà.
4 ‡ Vias tuas Domine ostende mihi, & semitas tuas doce me.
5 ‡ Dedue me in veritate tua, et doce me, quia tu Deus salutis meæ: te expectaui tota die.
6 ‡ Recordare miserationum tuarum Domine, & misericordiarum tuarum, quia à sempiterno sunt.
7 ‡ Peccatorum adolescentiæ meæ & scelerum meorum ne memineris: secùdùm misericordiam tuam recordare mei tu propter bonitatem tuam Domine.
8 ‡ Bonus & rectus Dominus, propterea docebit peccatores in via.
9 ‡ Dirigit mansuetos in iudicio, & docebit modestos viã suam.
10 ‡ Omnes semitæ Domini misericordia & veritas, his qui custodiunt pactum eius & testificationes eius.
11 ‡ Propter nomen tuum Domine propiciare iniquitati meæ, quoniam grandis est.
12 ‡ Quis est iste vir timens Dominum? quam docebit in via quam elegerit.
13 ‡ Anima eius in bonis commorabitur, & semen eius hæreditabit terram.

3 ‡ Quis ascẽdet in montẽ Dñi, aut quis stabit in loco sancto eius? 4 Innocẽs manibus & mundus corde, qui nõ accepit in vano animã suam, nec iurauit in dolo proximo suo. 5 Hic accipiet benedictionẽ à Dño, & misericordiã à Deo salutari suo. 6 Hæc generatio qnærentium Dñm, qnærentiũ faciem Dei Iacob. 7 Attollite portas principes vestras, & eleuamini portæ æternales, & introibit rex gloriæ. 8 Quis est iste rex gloriæ? Dñs fortis & potens, Dñs potẽs in prælio. 9 Attollite portas principes vestras, & eleuamini portæ æternales, & introibit rex gloriæ. 10 Quis est iste rex gloriæ? Dominus virtutum ipse est rex gloriæ.

1 ‡ Psalmus Dauid. XXIIII.
AD te Domine leuaui animam meam, Deus meus in te confido, non erubescam in æternum. Neque irrideant me inimici mei. 3 Et enim vniuersi qui sustinent te, non confundentur. Confundantur iniquè agentes superuacuè. 4 Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me. 5 Dirige me in veritate tua, & doce me, quia tu es Deus saluator meus, & te sustinui tota die. 6 Reminiscere miserationum tuarum Domine, & misericordiarum tuarum, quia à seculo sunt. 7 Delicta iuuentutis meæ, & ignorantias meas ne memineris. Secundùm misericordiam tuam memento mei tu, propter bonitatem tuam Domine. 8 Dulcis & rectus Dominus, propter hoc legem dabit delinquentibus in via. 9 Diriget mansuetos in iudicio, docebit mites vias suas.
10 Vniuersæ viæ Domini misericordia & veritas, requirentibus testamentum eius, & testimonia eius. 11 Propter nomen tuum, Domine, * & propiciare peccato meo: multum enim est. 12 Quis est homo qui timet Dominum? legem statuet ei in via quam elegit. 13 Anima eius in bonis demorabitur, & semen eius hæreditabit terram.

1 ‡ τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου, ἢ τίς στήσεται
ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ; 4 ‡ ἀθῷος χερσὶ καὶ καθαρὸς τῇ
καρδίᾳ, ὃς οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ,
καὶ οὐκ ὤμοσεν ἐπὶ δόλῳ τῷ πλησίον αὐτοῦ.
5 ‡ οὗτος λήψεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου, καὶ ἐλεημο-
σύνην παρὰ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ. 6 ‡ αὕτη γενεὰ ζη-
τούντων τὸν κύριον, ζητούντων τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ια-
κώβ. 7 ‡ ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε
πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.
8 ‡ τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; κύριος κραταιὸς
καὶ δυνατός, κύριος δυνατὸς ἐν πολέμῳ.
9 ‡ ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε πύ-
λαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.
10 ‡ τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; κύριος τῶν δυνά-
μεων αὐτὸς ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

1 ‡ Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κδ'.
2 ‡ Πρὸς σὲ κύριε ἦρα τὴν ψυχήν μου, ὁ θεός μου ἐπὶ
σοὶ πέποιθα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ δὲ κα-
ταγελάτωσάν μου οἱ ἐχθροί μου.
3 ‡ καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σε, οὐ μὴ καταισχυ-
νθῶσιν. αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀδικοῦντες διακενῶς.
4 ‡ τὰς ὁδούς σου κύριε γνώρισόν μοι, καὶ τὰς τρίβους σου
δίδαξόν με.
5 ‡ ὁδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου, καὶ δίδαξόν με,
ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου, καὶ σὲ ὑπέμεινα ὅλην τὴν
ἡμέραν. 6 ‡ μνήσθητι τῶν οἰκτιρμῶν σου κύριε, καὶ τὰ
ἐλέη σου, ὅτι ἀπὸ τοῦ αἰῶνός εἰσιν.
7 ‡ ἁμαρτίας νεότητός μου καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῇς.
κατὰ τὸ ἔλεός σου μνήσθητί μου σύ, ἕνεκεν τῆς χρηστότητός σου
κύριε. 8 ‡ χρηστὸς καὶ δίκαιος ὁ κύριος, διὰ τοῦτο νομοθε-
τήσει ἁμαρτάνουσιν ἐν ὁδῷ.
9 ‡ ὁδηγήσει πραεῖς ἐν κρίσει, διδάξει πραεῖς ὁδοὺς αὐτοῦ.
10 ‡ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ κυρίου ἔλεος καὶ ἀλήθεια, τοῖς ἐκζη-
τοῦσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ.
11 ‡ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου κύριε, ἱλάσθητι τῇ ἁμαρ-
τίᾳ μου, πολλή γάρ ἐστι. 12 ‡ τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ φοβού-
μενος τὸν κύριον, νομοθετήσει αὐτῷ ἐν ὁδῷ, ἣν ᾑρετίσατο.
13 ‡ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν ἀγαθοῖς αὐλισθήσεται, καὶ τὸ σπέρ-
μα αὐτοῦ κληρονομήσει γῆν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 ‡ Quis merebitur ascendere in montem domus sanctuarij Domini, & quis stabit in loco sancto eius? 4 ‡ Innocens manibus & mundus voluntate, qui non iurauit in vanum ad damnationem animæ suæ, neque pepigit in fraudem. 5 ‡ Accipiet benedictionem à conspectu Domini, & iustitiam à Deo redemptionis suæ. 6 ‡ Hæc est generatio quærentium eum, inquirentium aspectum faciei manifestati eius in æternum. 7 ‡ Leuate portæ domus sanctuarij capita vestra, & erigimini valuæ æternæ, vt introeat rex gloriæ. 8 ‡ Quis est iste rex gloriæ? Dominus fortis & potens, Dominus auctor virtutis faciens bellum. 9 ‡ Leuate portæ hostii deliciarum capita vestra, & erigimini valuæ æternæ, vt introeat rex gloriosus. 10 ‡ Quis est iste rex gloriæ? Dominus exercituum ipse est rex gloriosus in æternum.

Dauidi. PSAL. XXV.

COram te Domine animam meam leuabo in oratione. 2 ‡ Deus meus in verbo tuo confisus sum, ne confundar; ne lætentur hostes mei de me. 3 ‡ Etiam vniuersi qui sperant in verbo tuo, non erubescent: erubescent prædatores & vani. 4 ‡ Vias tuas Domine notas fac mihi: semitas tuas instrue me. 5 ‡ Dedue me in veritate tua & doce me; quoniam tu es Deus saluris meæ: te expectaui cunctis diebus. 6 ‡ Recordare miserationum tuarum Domine & beneficiorum tuorum, quoniam ab æterno sunt. 7 ‡ Delictorum adolescentiæ meæ & errorum meorum ne memineris: secundùm benignitatem tuam recordare mei tu, propter bonitatem tuam Domine. 8 ‡ Bonus & rectus est Dominus: propterea docet peccatores in via. 9 ‡ Dirigit mansuetos in iudicio, & docet mites viam suam. 10 ‡ Omnes viæ Domini bonitas & veritas, custodientibus pactum eius & testimonia eius. 11 ‡ Propter nomen tuum Domine erisam remitte peccatum meum, quoniam multiplex est. 12 ‡ Quis est iste homo qui timet à conspectu Domini, docebit eum in via quam elegerit? 13 ‡ Anima eius in beatitudinem mundi venturi requiescet, & filij eius hæreditario iure inibunt possessionem.

תרגום

1 מאן יסק למסק בטור בית מקדשא דייי ומאן יקום באתר קדשה׃ 4 זכי אידיא וכדיר רעיונא דלא אוקא על ממנן להיכא נפשה
לית קים בפומיה׃ 5 יקבל ברכתא מן קדם ייי וצדקתא מאלקא פרקנה׃ 6 דין דרא דמבעין לה דמתבעין סבר אפי שכינתה לעלמין׃
7 סלקו תרעי בית מקדשא רישיכון ואתו קפו פתחי עלמא ויעול מלך דאיקר׃ 8 מן הוא דייכי מלכא יקירא ייי עשין וגבר ייי סדרי
קרבא׃ 9 סלקו תרעי גינתא רעתידין לישיכון ואתו קפו פתחי עלמא ויעול מלכא יקירא׃ 10 מן הוא דייכי מלך איקר
ייי צבאות הוא מלך יקירא לעלמין׃

כה

1 לדוד קדמך ייי נפשי אסתול בצלו׃ 2 אלהי בך רחיצנא לבושא לא אתחזי לא יחזון בעלי קבלי עלי׃
3 אוף כל דמסתכרין לך לא יתבזעון יתבזעון דגזלין ריקניא׃ 4 אורחתך ייי אודע ייי׃ ארחתך ייי אורי׃ 5 כנוך בקושטך ואלפני ארום אנת
אלה פורקני בך אתקוויתי כל יומיא׃ 6 חוטי סליחותי ורחמוהי לא הדכר ית חובי דאכרכו לי אנת
סגי רחמך ייי כגין כן פרוק חייבי באורחתא׃ 7 טב וחריץ ייי כגין כן פרוק חייבי באורחתא׃
10 כלהון ארחתא דייי טיבו וקושט לנטרי קיימה וסהדוהיה׃ 11 כגין שמך ייי וחשבוק לחובי ארום סגי הוא׃
12 מן גברא דחיל מן קדם ייי ילפניה באורחא דיתרעי׃ 13 נפשה בטוב תלין וזרעה ירתון ארעא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * סוד יהוה ליראיו וברית להודיעם׃
15 * עיני תמיד אל יהוה כי הוא יוציא
מרשת רגלי׃
16 * פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני׃
17 * צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי הוציאני׃
18 * ראה עניי ועמלי ושא לכל חטאותי׃
19 * ראה איבי כי רבו ושנאת חמס שנאוני׃
20 * שמרה נפשי והצילני אל אבוש כי־
חסיתי בך׃
21 * תם וישר יצרוני כי קויתיך׃
22 * פדה אלהים את ישראל מכל צרותיו׃

כה

1 * לדוד שפטני יהוה כי אני בתמי הלכתי
וביהוה בטחתי לא אמעד׃
2 * בחנני יהוה ונסני צרופה כליותי ולבי׃
3 * כי חסדך לנגד עיני והתהלכתי באמתך׃
4 * לא־ישבתי עם־מתי שוא ועם־נעלמים
לא אבוא׃
5 * שנאתי קהל מרעים ועם רשעים לא
אשב׃
6 * ארחץ בנקיון כפי ואסבבה את־מזבחך
יהוה׃
7 * לשמע בקול תודה ולספר כל־נפלאותיך׃
8 * יהוה אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך׃
9 * אל־תאסף עם־חטאים נפשי ועם־אנשי
דמים חייי׃
10 * אשר בידיהם זמה וימינם מלאה שחד׃
11 * ואני בתמי אלך פדני וחנני׃
12 * רגלי עמדה במישור במקהלים אברך
יהוה׃

14 * *Secretum Domini timentibus eum, & fœdus suum ostendit eis.*
15 * *Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse educet de rete pedes meos.*
16 * *Respice in me, & miserere mei, quoniam solus & pauper sum ego.*
17 * *Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt: de angustiis meis educ me.*
18 * *Vide humilitatem meam et laborē meum, & porta omnia peccata mea.*
19 * *Vide inimicos meos, quoniam multiplicati sunt, & odio iniquo oderunt me.*
20 * *Custodi animam meam, & libera me, non confundar, quoniam speraui in te.*
21 * *Simplicitas et æquitas seruabunt me, quia expectaui te.*
22 * *Redime Deus Israel ex omnibus angustiis suis.*

1 * *Dauid.* PSAL. XXVI.
Iudica me Domine, quia ego in simplicitate mea ambulaui; & in Domino confidens non deficiam.
2 * *Proba me Domine & tenta me: confla renes meos & cor meum.*
3 * *Quoniam misericordia tua in conspectu oculorum meorum, et ambulabo in veritate tua.*
4 * *Non sedi cum viris vanitatis: et cum perbis non ingrediar.*
5 * *Odiui ecclesiam pessimorum, & cum impiis non sedebo.*
6 * *Lauabo in innocentia manus meas, et circuibo altare tuum Domine.*
7 * *Vt audiam vocem laudis, & enarrem omnia mirabilia tua.*
8 * *Domine dilexi habitaculum domus tuæ: et locum tabernaculi gloriæ tuæ.*
9 * *Ne auferas cum peccatoribus animā meam, & cum viris sanguinum vitam meam.*
10 * *In quorum manibus scelus, et dextera eorum repleta est muneribus.*
11 * *Ego autem in simplicitate mea gradiar: redime me & miserere mei.*
12 * *Pes meus stetit in rectō, in ecclesiis benedicam te Dominum.*

14 * Firmamentum Dominus timentibus eum, & testamentum ipsius manifestabit illis.
15 * Oculi mei semper ad Dominum, quoniā ipse eueller de laqueo pedes meos.
16 * Respice in me & miserere mei, quia vnicus & pauper sum ego.
17 * Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt: de necessitatibus meis erue me.
18 * Vide humilitatem meam & laborem meum, & dimitte vniuersa delicta mea.
19 * Respice inimicos meos, quoniā multiplicati sunt, & odio iniquo oderunt me.
20 * Custodi animam meam, & erue me; non erubescam, quoniam speraui in te.
21 * Innocentes & recti adhæserunt mihi, quia sustinui te Domine.
22 * Libera Deus Israel ex omnibus tribulationibus suis.

1 * Psalmus Dauid. XXV.
Iudica me Domine, quoniam ego in innocentia mea ingressus sum, & in Domino sperans non infirmabor.
2 * Proba me Domine & tenta me: vre renes meos & cor meum.
3 * Quoniam misericordia tua ante oculos meos est, & complacui in veritate tua.
4 * Non sedi cum concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo.
5 * Odiui ecclesiam malignantium, & cū impiis non sedebo.
6 * Lauabo inter innocētes manus meas, & circundabo altare tuum Domine:
7 * Vt audiam vocem laudis tuæ, & enarrem vniuersa mirabilia tua.
8 * Domine dilexi decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ.
9 * Ne perdas cum impiis animam meam, & cum viris sanguinum vitam meam.
10 * Quorum in manibus iniquitates, dextera eorum repleta est muneribus.
11 * Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me Domine & miserere mei.
12 * Pes meus stetit in directo, in ecclesiis benedicam te Domine.

14 * κραταίωμα κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς.
15 * ὀφθαλμοί μου διαπαντὸς πρὸς τὸν κύριον, ὅτι αὐτὸς ἐκπάσει ἐκ παγίδος τοὺς πόδας μου.
16 * ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, ὅτι μονογενὴς καὶ πτωχός εἰμι ἐγώ.
17 * αἱ θλίψεις τῆς καρδίας μου ἐπλατύνθησαν, ἐκ τῶν ἀναγκῶν μου ἐξάγαγέ με.
18 * ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον μου, καὶ ἄφες πάσας τὰς ἁμαρτίας μου.
19 * ἴδε τοὺς ἐχθρούς μου, ὅτι ἐπληθύνθησαν, καὶ μίσος ἄδικον ἐμίσησάν με.
20 * φύλαξον τὴν ψυχήν μου, καὶ ῥῦσαί με, μὴ καταισχυνθείην, ὅτι ἤλπισά σε.
21 * ἄκακοι καὶ εὐθεῖς ἐκολλῶντό μοι, ὅτι ὑπέμεινά σε
22 κύριε. * λύτρωσαι ὁ θεὸς τὸν Ισραὴλ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ.

1 * Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κε΄.
Κρῖνόν μοι κύριε, ὅτι ἐγὼ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην, καὶ τῇ τοῦ κυρίου ἐλπίζων οὐ μὴ ἀσθενήσω.
2 * δοκίμασόν με κύριε καὶ πείρασόν με, πύρωσον τοὺς νεφρούς μου καὶ τὴν καρδίαν μου.
3 * ὅτι τὸ ἔλεός σου κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μού ἐστι, καὶ ἀρέσκομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.
4 * οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος, καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ εἰσέλθω.
5 * ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων, καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω.
6 * νίψομαι ἐν ἀθῴοις τὰς χεῖράς μου, καὶ κυκλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου κύριε.
7 * τοῦ ἀκοῦσαί με φωνῆς αἰνέσεώς σου, καὶ διηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου.
8 * κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου.
9 * μὴ συναπολέσῃς μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχήν μου, καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωήν μου.
10 * ὧν ἐν χερσὶν αἱ ἀνομίαι, ἡ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων.
11 * ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην, λύτρωσαί με κύριε καὶ ἐλέησόν με.
12 * ὁ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτητι, ἐν ἐκκλησίαις εὐλογήσω σε κύριε.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[14] Secretum Domini manifestum est his qui timent eum, & pactum eius vt doceat eos. [15] Oculi mei respiciunt semper coram Domino, quoniam ipse educet de laqueo pedes meos. [16] Aspice me & miserere mei, quoniam solus & pauper sum ego. [17] Angustiæ cordis mei dilatatæ sunt: de angustiis meis libera me. [18] Vide afflictionem meam & laborem meum, & remitte omnia peccata mea. [19] Vide auctores inimicitiæ meæ, quoniam multiplicati sunt, & odio rapinæ oderunt me. [20] Custodi animam meam & libera me; non confundar, quoniam speraui in verbo tuo. [21] Perfectio & rectitudo seruabunt me; quia confisus sum in te. [22] Libera Domine Israel de omnibus angoribus eius.

[1] Psalmus Dauidi. XXVI.
Iudica me Domine, quoniam ego in perfectione mea ambulaui, & in verbo Domini confisus sum, nequaquam labar. [2] Proba me Domine & tenta me; perpurga renes meos, & cor meum. [3] Quoniam bonitas tua ante oculos meos est, & ambulaui in veritate tua. [4] Non versatus sum cum viris mendacibus, & cum occultantibus se vt malè agant non introibo. [5] Odi congregationem prauorum, & cum impiis non versabor. [6] Sanctificabo in mundítia manus meas, & circundabo altare tuum Domine: [7] Vt audire faciam in voce laudis, & vt enarrem omnia mirabilia tua. [8] Domine dilexi habitaculum domus sanctitatis tuæ, & locum paratum tabernaculo gloriæ tuæ. [9] Ne colligas cum peccatoribus animam meam, & cum hominibus effundentibus sanguinem innocentem, vitam meam. [10] In quorum manibus est confilium peccati, & dextera eorum plena est munere. [11] Et ego in integritate mea ambulabo: redime me, & miserere mei. [12] Pes meus stetit in rectitudine, in congregatione iustorum benedicam Domino.

תרגום

14 דאתרעיו גלוי לדחליוהי יקומה לאודעיהון׃
15 עיני סחכלין תדירא קדם יי ארום הוא יפיק מפאתא רגלי׃
16 אסתכי לותי וחוס עלי ארום יחיד ועני אנא׃
17 עקתין דלבבי פתיחן משניקני אפיק יתי׃
18 חמי מנפיי ושהוביי ושרחיי ושבוק
לכל חובי׃
19 חמי בעלי דבבי ארום סגיעו ושנאתא דחמסוף שנו יתי׃
20 טלסומתא ואדרוצתא ישרוניני ארום סברה עלך
מרוך אלהא יתי ישלר לעל כבל עקהוהי׃
21 תום וקשוט יטרונני ארום סברה עלך׃
22 פרוק אלהים ית ישלר לעל כבל עקהוהי׃

כו

1 לדוד דין יתי יי ארום אנא בשלמותי הלכת ובמימרא דיי אתרחצת לא אשתעזע׃
2 אתרעי מיניה כבל עיני ובהלכה קדמי שקרא ועם כשפנין לעבאשא לא אעול׃
3 שנית בנשמת כנישת אידי ואקיוור ית מדבחך יי׃
4 לאשמעא בקל השבחא ולאשחעא כל פרישוותך׃
5 יי רחמת מדור ביה מקדשך ואתר מטכן לכשכנו איקרך׃
6 לא תכנוש עם חייבא נפשי ועם אנשי שדיין דם וכאי חיי׃
7 די בידיהון עבדת חטיפין וימינהון מליא שוחדא׃
8 ואנא בשלימותי איזל פרוק יתי וחוס עלי׃
9 רגלי קמת בתריצותא בכנישת צדיקיא אברך יי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

כז

לְדָוִד יְהוָה אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יְהוָה מָעוֹז
חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד :
בְּקָרֹב עָלַי מְרֵעִים לֶאֱכָל אֶת־בְּשָׂרִי צָרַי וְאֹיְבַי
לִי הֵמָּה כָּשְׁלוּ וְנָפָלוּ :
אִם־תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא־יִירָא לִבִּי אִם־תָּקוּם
עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ :
אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת־יְהוָה אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ
שִׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה כָּל־יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְהוָה
וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ :
כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר
אָהֳלוֹ בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי :
וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה
בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַיהוָה :
שְׁמַע־יְהוָה קוֹלִי אֶקְרָא וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי :
לְךָ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנַי אֶת־פָּנֶיךָ יְהוָה
אֲבַקֵּשׁ :
אַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי אַל תַּט־בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי
הָיִיתָ אַל־תִּטְּשֵׁנִי וְאַל־תַּעַזְבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעִי :
כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַיהוָה יַאַסְפֵנִי :
הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ וְנַחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן
שׁוֹרְרָי :
אַל־תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי קָמוּ־בִי עֵדֵי־שֶׁקֶר
וְיִפַּח חָמָס :
לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב־יְהוָה בְּאֶרֶץ חַיִּים :
קַוֵּה אֶל־יְהוָה חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְהוָה :

כח לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא צוּרִי אַל־תֶּחֱרַשׁ
מִמֶּנִּי פֶּן־תֶּחְשֶׁה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־יוֹרְדֵי בוֹר :
שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ בְּנָשְׂאִי יָדַי אֶל־
דְּבִיר קָדְשֶׁךָ :

1 *Dauid. PSAL. XXVII.
DOminus lux mea & salus mea, quem timebo? Dominus fortitudo vitæ meæ, quê formidabo?
2 *Dum appropinquarent super me maligni vt comederent carnem meam, hostes mei & inimici mei ipsi impegerunt & ceciderunt.
3 *Si steterint aduersum me castra, non timebit cor meum: si surrexerit contra me bellum, in hoc ego confidam.
4 *Vnam petij à Domino, hanc requiram, vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ, vt videam pulchritudinem Domini, & attendam templum eius.
5 *Absondit enim me in vmbra sua in die pessimo, absondit me in secreto tabernaculi sui, in petra exaltauit me.
6 *Nunc quoque exaltauit caput meum super inimicos meos qui sunt in circuitu meo, & immolabo in tabernaculo eius hostias iubili: cantabo & psallã Domino.
7 *Audi Domine vocem meam inuocantis: miserere mei & exaudi me.
8 *Tibi dixit cor meũ, quæsiuit vultus meus, faciem tuam Domine requiram.
9 *Ne absondas faciem tuam à me, ne declines in furore à seruo tuo; auxilium meum fuisti, ne derelinquas me, & ne dimittas me Deus salutis meæ.
10 *Pater enim meus & mater mea dereliquerunt me; Dominus autem collegit me.
11 *Ostende mihi Domine viam tuam, & dirige me in semitam rectam propter insidiatores meos.
12 *Ne tradas me animæ tribulantium me, quoniam insurrexerunt contra me testes falsi & apertum mendacium.
13 *Credo vt videam bona Domini in terra viuentium.
14 *Expecta Dominum, confortare & roboretur cor tuum, & sustine Dominum.

1 *Dauid. PSAL. XXVIII.
AD te Domine clamabo, fortis meus, ne obsurdescas mihi: ne fortè, tacente te mihi, cõparer his qui descendunt in lacum.
2 *Audi Domine vocem deprecationis meæ, cùm clamauero ad te, cùm leuauero manus meas ad oraculum sanctum tuum.

1 *Psalmus Dauid, antequàm liniretur. XXVI.
DOminus illuminatio mea & salus mea; quê timebo? Dñs protector vitæ meæ, à quo trepidabo?
2 *Dũ appropiant sup me nocẽtes, vt edãt carnes meas. qui tribulãt me & inimici mei, ipsi infirmati sunt & ceciderũt.
3 *Si cõsistant aduersum me castra, nõ timebit cor meũ. si exurgat aduersum me prælium, in hoc ego spero.
4 *Vnam petij à Dño, hanc requirã, vt inhabitẽ in domo Dñi omnibus diebus vitæ meæ: vt videam Dñi omnibus diebus vitæ meæ, vt videam voluptatẽ Dñi, & visitem tẽplum sanctum eius.
5 *Quoniã abscõdit me in tabernaculo suo, in die malorũ meorũ protexit me in abscõdito tabernaculi sui. In petra exaltauit me:
6 *& nũc ecce exaltauit caput meũ sup inimicos meos. Circuiui & immolaui in tabernaculo eius hostiã laudis & iubilationis, cãtabo & psalmũ dicã Dño.
7 *Exaudi Dñe vocẽ meã, qua clamaui: miserere mei, & exaudi me.
8 *Tibi dixit cor meum, Dñm requirã. exquisiuit te facies mea, faciẽ tuã Dñe requirã.
9 *Ne auertas faciẽ tuã à me, & ne declines in ira à seruo tuo. Adiutor meus esto, ne derelinquas me, neq; dimittas me Deus salutaris me.
10 *Quoniãm pater me & mater mea dereliquerũt me, Dñs autẽ assumpsit me.
11 *Legẽ pone mihi Dñe in via tua, & dirige me in semita recta, ppter inimicos meos.
12 *Ne tradideris me in animas tribulantiũ me, quoniã insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi.
13 *Credo videre bona Domini in terra viuentium.
14 *Expecta Dominum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum.

1 *Psalmus Dauid. XXVII.
AD te Domine clamabo, Deus meus ne fileas à me: ne quando taceas, & assimilabor descendentibus in lacum.
2 *Exaudi Domine vocem deprecationis meæ, dum oro ad te, dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum.

1 *Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, πρὸ τοῦ χριῶθῆναι.
κε.
*Κύριός μου φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου, τίνα φοβηθήσομαι, κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ τίνος δειλιάσω.
2 *ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμὲ κακοῦργους, τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου. ① οἱ θλίβοντές με & ② ἐχθροί μου, αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσον.
3 *ἐὰν παραταξηται ἐπ' ἐμὲ παρεμβολή, οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδία μου. ἐὰν ἐπανασῇ ἐπ' ἐμὲ πόλεμος, ἐν τούτῳ ἐγὼ ἐλπίζω.
4 *μίαν ἠτησάμην παρὰ κυρίου, ταύτην ζητήσω, τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, τοῦ θεωρεῖν με τὸν τέρποντα κυρίου, καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν τὸν ἅγιον αὐτοῦ.
5 *ὅτι ἔκρυψέ με ἐν σκηνῇ αὐτοῦ, ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου ἐσκέπασέ με ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ. ἐν πέτρᾳ ὕψωσέ με·
6 *καὶ νῦν ἰδοὺ ὕψωσε κεφαλήν μου ἐπ' ἐχθροῖς μου. ἐκύκλωσα καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ θυσίαν αἰνέσεως καὶ ἀλαλαγμοῦ, ἄσομαι καὶ ψαλῶ τῷ κυρίῳ.
7 *εἰσάκουσον κύριε τῆς φωνῆς μου, ἧς ἐκέκραξα. ἐλέησόν με, καὶ εἰσάκουσόν μου.
8 *σοὶ εἶπεν ἡ καρδία μου, κύριόν μου ζητήσω. ἐξεζήτησέ σε τὸ πρόσωπόν μου, τὸ πρόσωπόν σου κύριε ζητήσω.
9 *μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, & μὴ ἐκκλίνῃς ἐν ὀργῇ ἀπὸ δούλου σου. βοηθός μου γενοῦ, μὴ ἀποσκορακίσῃς με, & μὴ ἐγκαταλίπῃς με ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου.
10 *ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με·
11 ὁ δὲ κύριος προσελάβετό με. *νομοθέτησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ ὁδήγησόν με ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου.
12 *μὴ παραδῷς με εἰς ψυχὰς θλιβόντων με, ὅτι ἐπανέστησάν μοι μάρτυρες ἄδικοι, καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἑαυτῇ.
13 *πιστεύω τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ κυρίου ἐν γῇ ζώντων.
14 *ὑπόμεινον τὸν κύριον, ἀνδρίζου, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία σου, καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον.

1 *Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κζ.
Πρὸς σὲ κύριε κεκράξομαι, ὁ θεός μου μὴ παρασιωπήσῃς ἀπ' ἐμοῦ, μή ποτε παρασιωπήσῃς ἡμῖν, καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον.
2 *εἰσάκουσον κύριε τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ δέεσθαί με πρός σε, ἐν τῷ αἴρειν με χεῖράς μου πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Dauidi. Psalmus XXVII.
Verbum Dñi illuminatio mea & redemptio mea, à quo timebo? Dñs fortitudo vitæ meæ, à quo formidabo? 2 Dum propinqui fient contra me maligni ad exterminandam meam carnem, opprellores mei & inimici mei ipsi impegerunt & ceciderunt. 3 Si castrametabuntur aduersus me exercitus impiorum, non pauebit cor meum: si surrexerit contra me bellum, in hoc ego confido. 4 Vnam petij à conspectu Domini, hanc requiram, vt habitem in domo sanctuarij Domini omnibus diebus vitæ meæ ad contemplandum in dulcedine Dñi, & ad requirendum in templo eius. 5 Quoniam abscondet me in vmbraculo suo, in die mala abscondet me in occulto tabernaculi sui: in arce fortè exaltabit me. 6 Et nunc exaltabitur caput meum super aduersarios meos vndequaque: & sacrificabo in medio tabernaculi eius sacrificia acceptabilia cum iubilatione; laudes dicam & exultabo coram Domino. 7 Exaudi Domine vocem meam cùm oraueró, & miserere mei, & me amore complectere. 8 Tibi dixit cor meum: Exquirite faciem meam, alpectum faciei tuæ Domine requiram. 9 Ne amoueas maiestatem tuam à me, ne inclines indignatione seruum tuum: auxilium meum fuisti, ne moueas me, & ne deseras me Deus redemptionis meæ. 10 Quoniam pater meus & mater mea dereliquerunt me: verbum autem Domini colliget me. 11 Docebo me Domine viam tuam, & deduc me in semitam rectam propter laudem Domini. 12 Ne tradas me voluntati oppressorum meorum, quoniam surrexerunt contra me testes mendaces & loquentes calumniam. 13 Nisi credidissem videre bonitatem Domini in terra vitæ perennis, *defecisset animum.* 14 Confide in Domino, obfirma & robora cor tuum, & spera in Domino.

Dauidi. Psalmus XXVIII.
AD te Domine clamo, fortitudo mea, ne fileas à me: ne forte si taceas à me, tunc similis fiam his qui descendunt in puteum.
1 Accipe vocem deprecationis meæ, dum oro ad te, cùm extendero manus meas in oratione coram templo sancto tuo.

תרגום

כז

1 לְדָוִד מֵימְרָא דַייָ נְהוֹרִי וּפָרְקָנִי מִמָּן אֶדְחַל מֵימְרָא דַייָ תְּקֵף חַיַּי מִמָּן אֶפְחַד :
2 כַּד יִקְרְבוּן עֲלַי מְבַאְשִׁין לְמִפְרָא יָת בִּסְרִי מְעִיקֵי וְכַבְלֵי דְּסָנְאֵי וּבָעֲלֵי דְּבָבַי הִנּוּן אִתְקְלִיוּ וּנְפָלוּ :
3 אִין יִשְׁרֵי עֲלַי מַשְׁרְיָתָא רְשִׁיעֲיָא לָא יִדְחַל לִבִּי אִין יְקוּם עֲלַי קְרָבָא בְּדָא אֲנָא מְהֵימַן :
4 חָדָא בְעֵיתִי מִן קֳדָם דַייָ יָתָהּ אֲבַע לְמִתַּב בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַייָ כָּל יוֹמֵי חַיַּי לְמֶחֱזֵי בְּשֻׁפְרָא דַייָ וּלְבַקָּרָא בְּהֵיכְלֵיהּ בְּיוֹמָא דְּמִתְגְּלֵי שְׁכִינְתֵּיהּ בְּמִשְׁכְּנֵי בְּסִיר יְשֵׁיזְבִנַּנִי בְּיוֹמָא בִּישְׁתָּא יְכַסֵּינַנִי בְּסִתְרָא דְּמַשְׁכְּנֵיהּ בְּטוּר מֵישְׁרָא יְרוֹמְמִנַּנִי :
5 וּכְדֵין יִתְרַם רֵישִׁי עַל בַּעֲלֵי דְּבָבַי חַיָּבַי סַחֲרָנַי וְאֶקְרַב בְּמַשְׁכְּנֵיהּ נִכְסַת קֻדְשִׁין מְשַׁבְּחָנָא בְּסִפְרֵי אוֹרַיְתָא וְאֶצַלֵּי וְאֶשְׁבַּח לְקָדָמוֹי בְּצַלּוֹתִי וְאֶתְרְעֵי בִּי כְּקוּרְבַּן עֻלָּה וְאֶתְפַּיַּס עַל חוֹבַי וְאֶשְׁתְּבַח לְקֳדָמוֹי כְּמָאן דְּקָרֵיב מִנְחָתָא דְּכַר וְתוֹר וְאֶסְגֵּי לְמֶעְבַּד טָבָן עִם יִשְׂרָאֵל עַמֵּיהּ בְּכָל עִדָּן וְעִדָּן :
6 קַבֵּל קָל בָּעוּתִי כַּד אֲנָא קָרֵי קָדָמָךְ וְרַחֵם עָלַי וְעַל בְּנַי וְאַמְטֵי לָנָא פֻּרְקָנָא מִן קֳדָמָךְ דַּייָ בְּצַלּוּ קֳדָמָךְ הֵיכַל קֻדְשָׁךְ :

כח
1 לְדָוִד לְוָתָךְ יְיָ אֶצְלֵי מִן קֳדָמָךְ לָא תִּשְׁתּוֹק מִנִּי גּוּבָא דְּלָא תְּמַלֵּל עִמִּי נְחָתֵי גּוּבָא דְּלָא תְּסַלֵּק מִנִּי דְּלָא תְּמִית יָתִי וְאֶתְדְּמֵי עִם נְחָתֵי גּוּבָא דְּלָא תְּקִים לְחַיֵּי עָלְמָא :
2 קַבֵּל קָל בָּעוּתִי כַּד אֲנָא קָרֵי קָדָמָךְ כַּד אֲנָא מְבָרֵךְ יָת שְׁמָךְ וְאַסְגֵּי לְמֶעְבַּד טָבָן עִם עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל עִדָּן וְעִדָּן וְאַמְטֵי לָנָא פֻּרְקָנָא מִן קֳדָמָךְ דַּייָ בְּצַלּוּ קֳדָמָךְ הֵיכַל קֻדְשָׁךְ :

Universidad de Deusto Biblioteca

3 אל תמשכני עם רשעים ועם פעלי און דברי
שלום עם רעיהם ורעה בלבבם :
4 תן להם כפעלם וכרע מעלליהם כמעשה
ידיהם תן להם השב גמולם להם :
5 כי לא יבינו אל פעלת יהוה ואל מעשה ידיו
יהרסם ולא יבנם :
6 ברוך יהוה כי שמע קול תחנוני :
7 יהוה עזי ומגני בו בטח לבי ונעזרתי ויעלז
לבי ומשירי אהודנו :
8 יהוה עז למו ומעוז ישועות משיחו הוא :
9 הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם
ונשאם עד העולם :

כט

1 מזמור לדוד הבו ליהוה בני אלים הבו ליהוה
כבוד ועז :
2 הבו ליהוה כבוד שמו השתחוו ליהוה
בהדרת קדש :
3 קול יהוה על המים אל הכבוד הרעים יהוה
על מים רבים :
4 קול יהוה בכח קול יהוה בהדר :
5 קול יהוה שבר ארזים וישבר יהוה את
ארזי הלבנון :
6 וירקידם כמו עגל לבנון ושרין כמו בן ראמים :
7 קול יהוה חצב להבות אש :
8 קול יהוה יחיל מדבר יחיל יהוה מדבר קדש :
9 קול יהוה יחולל אילות ויחשף יערות ובהיכלו
כלו אמר כבוד :
10 יהוה למבול ישב וישב יהוה מלך לעולם :
11 יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך את עמו
בשלום :

3 *Ne trahas me cum impiis & cum operantibus iniquitatem: qui loquuntur pacem cum amicis suis, & est malum in corde eorum.*
4 *Da eis secundùm opus suum, & secundùm malum adinuentionum suarum, iuxta opus manuum suarum da eis, redde retributionem suam illis.*
5 *Quoniam non intellexerunt opera Domini & opus manuum eius: destruet eos & non ædificabit.*
6 *Benedictus Dominus, quoniam exaudiuit vocem deprecationis meæ.*
7 *Dominus fortitudo mea, et scutum meum: in ipso confisum est cor meum, & habui adiutorium: & gauisum est cor meum, & in cantico meo confitebor illi.*
8 *Dominus fortitudo mea, & robur salutarium Christi sui est.*
9 *Salua populum tuum, & benedic hæreditati tuæ, & pasce eos, & subleua eos vsque in æternum.*
1 *Psalmus Dauid.* XXIX.
Afferte Domino filij Dei, afferte Domino gloriam & imperium.
2 *Afferte Domino gloriam nominis eius, adorate Dominum in decore sancto.*
3 *Vox Domini super aquas, Deus gloriæ intonuit, Dominus super aquas multas.*
4 *Vox Domini in fortitudine, vox Domini in decore.*
5 *Vox Domini confringentis cedros, & confringet Dominus cedros Libani.*
6 *Et disperget eas quasi vitulus Libani, & Sarion, quasi filius rhinocerotis.*
7 *Vox Domini diuidens flammas ignis.*
8 *Vox Domini parturire faciens desertum, parturire faciens Dominus desertum Cades.*
9 *Vox Domini obstetricans ceruis & reuelans saltus, & in templo eius omnis loquetur gloriam.*
10 *Dominus diluuium inhabitat, & sedebit Dominus rex in æternum.*
11 *Dominus fortitudinem populo suo dabit: Dominus benedicet populo suo in pace.*

תרגום

3 לא תנגדינני עם רשיעיא ועם עבדי עילא דממללין שלמא עם חבריהון ובישתא בלבבהון : 4 פרע להון יי היך עובדיהון ובישות עובדיהון היך עובדי ידיהון הב להון ותהב פורענותהון להון : 5 מטול דלא יתבוננו לאוריתא דיי ולעובדי ידוהי יפגרנון ולא יבננון : 6 בריך שמיה דיי ארום שמע קל צלותי : 7 יי עושני ותריסי במימריה אתרחץ לבבי ואסתייעת ואתפייס לבבי ומתושבחתי אודי קדמוהי : 8 יי תקוף להון ועושנא ופרקנה משיחה הוא : 9 פרוק ית עמך וברך ית אחסנתך זון יתהון וסובר יתהון עד עלמא :

כט

1 תושבחתא לדוד הבון קדם יי תשבחתא כתי מלאכיא הבון קדם יי איקר ועושנא : 2 הבון קדם יי איקר שמה סגודו קדם יי בשבהורא דקודשא : 3 קלא דיי שמיע על מיא בתקוף איקר בית שכינתה אכלי יי על מיין סגיעין : 4 קלא דיי שמיע בחילא קלא דיי שמיע בשבהורא : 5 קלא דיי סתבר ארזיא ותבר מימרא דיי ית ארזיא דלבנן : 6 ושורינון היך עגלא לבנן וטור סגרי פריי היך בר רימנין : 7 קלא דיי מנסר שלהובין דנור : 8 קלא דיי מרטט מדברא מרטט מימרא דיי מדברא דרקם : 9 קלא דיי מבטן איליא ומזליח חיות חורשא ובהיכל בית מקדשיה דלעיל כלהון שמשוהי אמרין יקרא : 10 יי בדרא דטובענא על כורסי דינא יתב לאתפרעא מנהון ויתב על כורסי רחמין ושזיב ית נח ומלך על בנוהי לעלמי עלמין : 11 יי אוריתא לעמה יהב יי יברך ית עמה בשלם :

Ne simul trahas me cum peccatoribus, 3
& cum operantibus iniquitatem ne perdas
me. qui loquuntur pacem cum proximo
suo, mala autem in cordibus eorum. Da 4
illis Domine secundùm opera eorũ, & se-
cundùm nequitiam adinuentionum ipso-
rum. Secundùm opera manuũ eorum tri-
bue illis, redde retributioné eorum ipsis.
Quoniam non intellexerunt in opera 5
Domini: & in opera manuũ eius destrues
illos, & non ædificabis eos. Benedictus 6
Dominus, quoniam exaudiuit vocem de-
precationis meæ. Dominus adiutor meus 7
& protector meus: in ipso sperauit cor
meũ, & adiutus sum. & refloruit caro mea,
& ex voluntate mea confitebor ei. Dñs 8
fortitudo plebis suę, & protector saluatio-
num christi sui est. Saluum fac populum 9
tuum, & benedic hæreditati tuæ; & rege
eos, & extolle illos vsque in æternum.
Psalmus Dauid, in consummatio- 1
ne tabernaculi. XXVIII.
Afferte Domino filij Dei, afferte Domi-
no filios arietum. afferte Domino glo-
riam & honorem: Afferte Domino glo- 2
riam nomini eius, adorate Dominum in a-
trio sancto eius. Vox Domini super a- 3
quas, Deus maiestatis intonuit, Dominus
super aquas multas. Vox Domini in vir- 4
tute, vox Domini in magnificentia.
Vox Domini confringentis cedros, 5
& confringet Dominus cedros Libani.
Et comminuet eas tanquam vitulum 6
Libani, & dilectus quemadmodum filius
vnicornium. Vox Domini intercidentis 7
flammam ignis: Vox Domini concutien- 8
tis desertum, & commouebit Dominus
desertum Cades. Vox Domini præpa- 9
rantis ceruos, & reuelabit condensa, & in
templo eius omnis dicit gloriam. Domi- 10
nus diluuium inhabitare faciet, & sedebit
Dominus rex in æternum. Dominus 11
virtutem populo suo dabit: Dominus be-
nedicet populo suo in pace.

3 μὴ συνελκύσῃς με μετὰ ἁμαρτωλῶν, καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέσῃς με, τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τῶν πλησίον αὐτῶν, κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.
4 δὸς αὐτοῖς κύριε κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν· κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν δὸς αὐτοῖς, ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν αὐτοῖς.
5 ὅτι οὐ συνῆκαν εἰς τὰ ἔργα κυρίου, καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ καθελεῖς αὐτούς, καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσεις αὐτούς.
6 εὐλογητὸς κύριος, ὅτι εἰσήκουσε τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου·
7 κύριος βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου, ἐπ' αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρδία μου, καὶ ἐβοηθήθην. καὶ ἀνέθαλεν ἡ σάρξ μου, καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ.
8 κύριος κραταίωμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ ἐστι.
9 σῶσον τὸν λαόν σου, καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου, καὶ ποίμανον αὐτούς, καὶ ἔπαρον αὐτοὺς ἕως τοῦ αἰῶνος.

1 Ψαλμὸς τῷ δαυίδ, ἐξοδίου σκηνῆς.
κη.
Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ θεοῦ, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν. ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμήν·
2 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ, προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ.
3 φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων· ὁ θεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησε, κύριος ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν.
4 φωνὴ κυρίου ἐν ἰσχύϊ, φωνὴ κυρίου ἐν μεγαλοπρεπείᾳ.
5 φωνὴ κυρίου συντρίβοντος κέδρους, καὶ συντρίψει κύριος τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου.
6 καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τὸν λίβανον, καὶ ὁ ἠγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκερώτων.
7 φωνὴ κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός·
8 φωνὴ κυρίου συσσείοντος ἔρημον, καὶ συσσείσει κύριος τὴν ἔρημον καδής.
9 φωνὴ κυρίου καταρτιζομένου ἐλάφους, καὶ ἀποκαλύψει δρυμούς, καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν.
10 κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικεῖ, καὶ καθιεῖται κύριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα.
11 κύριος ἰσχὺν τῷ λαῷ αὐτοῦ δώσει· κύριος εὐλογήσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[3] Ne traxeris me cum improbis & cum operantibus iniquitatem, qui loquuntur pacem cum proximis suis, cùm malum sit in cordibus eorum. [4] Repende eis Domine secundùm opera ipsorũ, & secundùm malitiã adinuentionum eorum, iuxta opera manuum eorum tribue illis, & redde eis retributionem ipsorum. [5] Quoniam non intelligent legem Domini, nec opera manuum eius: destruet eos, & non ędificabit eos. [6] Benedictum verbum Domini, quoniam exaudiuit vocem orationis meæ. [7] Dominus fortitudo mea & clypeus meus: in verbo eius confisum est cor meum, & adiutus sum, & gauisum est cor meum: proinde hymno meo gratias agam coram eo. [8] Dominus fortitudo illis & robur, redemptio christi sui ipse est. [9] Redime populum tuum & benedic hæreditati tuæ; & ciba eos, & sustenta eos vsque in æternum. [1] Hymnus Dauidi. PSALM. XXIX.

Tribuite coram Domino laudem, cœtus angelorum, tribuite coram Domino gloriam & fortitudinem. [2] Tribuite coram Domino gloriam nomini ipsius: adorate coram Domino in decore sanctitatis. [3] Vox Domini audita est super aquas cum potentia gloriæ domus maiestatis: intonuit Dominus super aquas multas. [4] Vox Domini audita est in virtute: vox Domini audita est in decore. [5] Vox Domini confringit cedros: & perfregit verbum Domini cedros Libani. [6] Et subsilire fecit eas sicut vitulum: Libanum & montem producentem fructus tanquam pullum rhinocerotum. [7] Vox Domini scindit flammas ignis. [8] Vox Domini tremorem incutit deserto, incutit terrorem verbum Domini serpentibus qui sunt in deserto Recham. [9] Vox Domini parturire facit ceruas, & confluere animalia sylvæ: ac in templo domus sanctuarij eius quod sursum est, omnes ministri ipsius dicunt gloriam eius. [10] Dominus in generatione diluuij super sedem iudicij sedit, vt vltionem sumeret ab eis, seditque super sedem miserationum, & liberauit Noah, & regnauit super filios eius in secula seculorum. [11] Dominus legem populo suo dedit: Dominus benedicet populo suo in pace.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ל

1 מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבָּיִת לְדָוִד׃
2 אֲרוֹמִמְךָ יְהוָה כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא־שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי׃
3 יְהוָה אֱלֹהָי שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי׃
4 יְהוָה הֶעֱלִיתָ מִן־שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי־בוֹר׃
5 זַמְּרוּ לַיהוָה חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃
6 כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה׃
7 וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי בַל־אֶמּוֹט לְעוֹלָם׃
8 יְהוָה בִּרְצוֹנְךָ הָעֱמַדְתָּה לְהָרְרִי עֹז הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל׃
9 אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא וְאֶל־יְהוָה אֶתְחַנָּן׃
10 מַה־בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל־שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ׃
11 שְׁמַע יְהוָה וְחָנֵּנִי יְהוָה הֱיֵה־עֹזֵר לִי׃
12 הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה׃
13 לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְהוָה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ׃

לא

1 לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 בְּךָ־יְהוָה חָסִיתִי אַל־אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם בְּצִדְקָתְךָ פַּלְּטֵנִי׃
3 הַטֵּה אֵלַי אָזְנְךָ מְהֵרָה הַצִּילֵנִי הֱיֵה לִי לְצוּר מָעוֹז לְבֵית מְצוּדוֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי׃ 4 כִּי־סַלְעִי
וּמְצוּדָתִי אָתָּה וּלְמַעַן שִׁמְךָ תַּנְחֵנִי וּתְנַהֲלֵנִי׃
5 תּוֹצִיאֵנִי מֵרֶשֶׁת זוּ טָמְנוּ לִי כִּי אַתָּה מָעוּזִּי׃
6 בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְהוָה אֵל אֱמֶת׃
7 שָׂנֵאתָ הַשֹּׁמְרִים הַבְלֵי־שָׁוְא וַאֲנִי אֶל־יְהוָה בָּטָחְתִּי׃

1 * *Psalmus cantici pro dedicatione domus Dauid.* xxx.
2 EXaltabo te Domine, quoniam susceptisti me, & non delectasti inimicos meos super me.
3 * *Domine Deus meus clamaui ad te, & sanasti me.*
4 * *Domine eduxisti ex inferno animam meam: viuificasti me, ne descenderem in lacum.*
5 * *Cantate Domino sancti eius, & confitemini memoriæ sanctitatis eius.*
6 * *Quoniam ad momentum est ira eius, & vita in repropitiatione eius: ad vesperum commorabitur fletus, & in matutino lætus.*
7 * *Ego autem dixi in abundantia mea, Non mouebor in sempiternum.*
8 * *Domine in voluntate tua statuisti montibus meis fortitudinem: abscondisti faciem tuam, & factus sum conturbatus.*
9 * *Ad te Domine clamabo, & Dominum deprecabor.*
10 * *Quæ vtilitas est in sanguine meo, dum descendero in corruptionem? nunquid confitebitur tibi pulvis, aut annunciabit veritatem tuam?*
11 * *Audi Domine, & miserere mei; Domine esto adiutorium meum.*
12 * *Conuertisti planctum meum in chorum mihi: soluisti saccum meum, & accinxisti me lætitia.*
13 * *Vt laudet te gloria & non taceat: Domine Deus meus in sempiternum confitebor tibi.*

1 * *Victori Psalmus Dauid.* xxxi.
2 IN te Domine speraui, non confundar in æternum; in iustitia tua saluame.
3 * *Inclina ad me aurem tuam, velociter libera me: esto mihi in lapidem fortissimum, & in domum munitam, vt salues me.*
4 * *Quia petra mea & munitio mea tu es: & propter nomen tuum dux meus eris, & enutries me.*
5 * *Educes me de retc quod absconderunt mihi, quia tu fortitudo mea es.*
6 * *In manu tua commendo spiritum meum: redemisti me Domine Deus veritatis.*
7 * *Odisti custodientes vanitates frustra: ego autem in Domino confisus sum.*

תרגום

ל

1 שִׁבְחָא שִׁירְתָּא שֶׁל חֲנֻכַּת בֵּיתָא מִקַּדְשָׁא תְּשְׁבְּחֵתָא לְדָוִד׃ 2 אֲרוֹמִמְנָךְ יְיָ אֲרוֹם זְקַפְתָּנִי וְלָא אַחְדֵּיתָא בַּעֲלֵי דְּבָבַי לִי׃ 3 יְיָ
אֱלָהִי צְלֵיתִי קֳדָמָךְ וְאִסְתְּיָתָנִי׃ 4 יְיָ אַסְקְתָא מִשְּׁיוֹל נַפְשִׁי קַיֵּמְתַּנִי מִלְּמֵיחַת לְבֵית קְבוּרְתָא׃ 5 שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ חַסִידָוֹהִי וְאוֹדוּ אַדְכָּרַת
קוּדְשֵׁהּ׃ 6 מְטוּל דְּשָׁעְתָא בִּרְגָזֵהּ חַיֵּי עָלְמָא בִּרְעוּתֵהּ טָבָא בְּרַם שָׁא יְבִית מְבוֹכְתָא וּבְצַפְרָא מְקִים מְהַשְׁבְּחְתָא׃ 7 וַאֲנָא אֲמָרֵת בְּסַחְבִי
לָא אֶתְעַנַּע לְעָלְמִין׃ 8 יְיָ בִּרְעוּתָךְ אִתְעֲבַדְתָּא לְטוּרַיָּא עְתִּירָא שְׁכִינְתָא שַׁבְיְתָךְ מְהֵיתִי מְהַבְהֵל׃ 9 לְוָתָךְ יְיָ קְרֵיתִי וּלְוָת
מֵימְרָא יְיָ אֶתְחַנֵּי׃ 10 מָה מְסָחַן אִית בְּדָמִי בְּמֵיחַתִי לְבֵית קְבוּרְתָא אֲפְשַׁר דְּיוֹדֵין קֳדָמָךְ אֲפְשַׁר דְּיִתְחַן קְשׁוֹטָךְ׃ 11 קַבֵּל יְיָ
צְלוֹתִי וְחוּס עֲלַי יְיָ הֲוֵי סָעִיד לִי׃ 12 אַפֵּכְתָּ אִילוּיֵי לְחֶנְגִין לִי שַׁרְיְתָא שָׁקִי וְרַוַּחְתַּנִי חֶדְוָה׃ 13 מִן בְּגַלְ דִּישְׁבְּחוּנָךְ יְקִירֵי עָלְמָא וְלָא
לָא
יִשְׁתְּתֵק שַׁבְּחָתָא לְעָלַם אוֹדֵה קֳדָמָךְ׃

1 לְמִנְצַח מִזְמוֹר לְדָוִד׃ 2 בְּסֵיפֵרָךְ יְיָ סְבַרְתָּ לָא אֶבְהַת לְעָלַם כְּצִדְקָתָךְ שֵׁיזִיבְנִי׃ 3 אֲצֵל לְוָתִי אוּדְנָךְ בְּסַרְהוּבָא פְּצָא
לִי הֲוֵי לִי לְמֵיכַל בֵּרְכָא עֲשִׂין לְחוּסְנָא כְּרִיכָא לְמִפְרַק יָתִי׃ 4 אֲרוּם תְּקִפִי וְרַחֲצִי אַתְּ מִן בְּגַלְ שְׁמָךְ בְּמֵי חִנָּן יָתִי׃
5 תֵּפֵק יָתִי מִכְּתַבְתָּא דְּנָן דְּכַכְּנוּן אַסְפּוּלְתִי אֲרוּם אַנְתְּ עִשְׁנִי׃ 6 בִּידָךְ אַפְקֵיד רוּחִי פְּרַקְתָּ יָתִי יְיָ אֱלָהָא קְשׁוֹטָא׃

1 * Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου Δαυίδ.

κθ.

2 * Ὑψώσω σε κύριε, ὅτι ὑπελαβές με, καὶ οὐκ εὐφρα-
3 νας τοὺς ἐχθρούς μου ἐπ᾽ ἐμέ. * κύριε ὁ θεός μου ἐκέ-
4 κραξα πρὸς σέ, καὶ ἰάσω με. * κύριε ἀνήγαγες ἐξ
ᾅδου τὴν ψυχήν μου, ἔσωσάς με ἀπὸ τῶν καταβαινόντων
5 εἰς λάκκον. * ψάλατε τῷ κυρίῳ οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, καὶ
ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ.
6 * ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ, καὶ ζωὴ ἐν τῷ θελήματι
αὐτοῦ. τὸ ἑσπέρας αὐλισθήσεται κλαυθμός, καὶ εἰς τὸ πρωῒ
7 ἀγαλλίασις. * ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου, οὐ-
μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα.
8 * κύριε ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου
δυνάμιν. ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγενήθην
9 ταραχθήσομαι. * πρὸς σὲ κύριε κεκράξομαι,
καὶ πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι.
10 * τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου, ἐν τῷ καταβαίνειν
με εἰς διαφθοράν; μὴ ἐξομολογήσεταί σοι χοῦς; ἢ ἀ-
11 ναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου;
12 * ἤκουσε κύριος καὶ ἠλέησέ με· κύριος ἐγενήθη βοηθός
13 μου. * ἔστρεψας τὸν κοπετόν μου εἰς χαρὰν ἐμοί· διέρ-
ρηξας τὸν σάκκον μου, καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνην.
14 * ὅπως ἂν ψάλῃ σοι ἡ δόξα μου, καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ·
κύριε ὁ θεός μου εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσομαί σοι.

1 * Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ. ἐκστάσεως.

λ.

2 * Ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶ-
να, ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με.
3 * κλῖνον πρός με τὸ οὖς σου, τάχυνον τοῦ ἐξελέσθαί
με. γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστήν, καὶ εἰς οἶκον κατα-
4 φυγῆς τοῦ σῶσαί με. * ὅτι κραταίωμά μου καὶ κατα-
φυγή μου εἶ σύ, καὶ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὁδηγήσεις με,
5 καὶ διαθρέψεις με. * ἐξάξεις με ἐκ παγίδος ταύτης
ἧς ἔκρυψάν μοι, ὅτι σὺ εἶ ὑπερασπιστής μου κύριε·
6 * εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. ἐλυ-
τρώσω με κύριε ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας. * ἐμίσησας τοὺς
διαφυλάσσοντας ματαιότητας δικαιοσύνης. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ
κυρίῳ ἤλπισα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

EXaltabo te Domine, quoniam erexisti me, & non lætificasti inimicos meos de me. 'Domine Deus meus oraui coram te, & sanasti me. 'Domine eduxisti de inferno animam meam: confirmasti me, ne descenderem in domum sepulchri. 'Laudate coram Domino pij eius, & confitemini, in memoriam reuocate sanctitatem ipsius. 'Quoniam momentanea est ira eius & vita in bona voluntate eius: ad vesperum demorabitur fletus, manè verò excitat cum cantico. 'Et ego dixi cùm sederem in tranquillitate, Non mouebor in æternum. 'Domine in voluntate tua astitisti montibus validis: subduxisti maiestatem tuam, & conturbatus sum. 'Coram te Domine clamabo, & ad Deum meum orabo. "Quod lucrum in sanguine meo, si descendero in locum sepulchri? nunquid possint confiteri coram te qui habitant in pulvere? nunquid possunt annunciare veritatem tuam? "Accipe orationem meam Domine, & miserere mei Domine; sis adiutor mihi. "Conuertisti luctum meum in choros: mihi soluisti saccum meum, & cinxisti me lætitia. "Vt laudent te honorabiles mundi, & non taceant; Domine Deus meus in æternum confitebor tibi.

'Ad canendum Hymnus Dauidi. PSAL. XXXI.

IN verbum tuum Domine speraui; non confundar in æternum; in iustitia tua libera me. 'Inclina ad me aurem tuam: velociter libera me, esto mihi in pectam munitam & fortem, in robur arcis, vt redimas me. 'Quoniam fortitudo mea & fiducia mea tu es: propter nomen tuum duc me, & enutri me. 'Educes me de laqueo isto quem absconderunt propter me, quia tu es fortitudo mea. 'In manu tua commendabo spiritum meum: redemisti me Domine Deus verax. 'Odi conseruantes opera vanitatis & mendacio similia: ego autem in Domino confisus sum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 אָגִילָה וְאֶשְׂמְחָה בְחַסְדֶּךָ אֲשֶׁר רָאִיתָ אֶת־עָנְיִי
יָדַעְתָּ בְצָרוֹת נַפְשִׁי׃
9 וְלֹא הִסְגַּרְתַּנִי בְּיַד אוֹיֵב הֶעֱמַדְתָּ בַמֶּרְחָב רַגְלָי׃
10 חָנֵּנִי יְהוָה כִּי צַר לִי עָשְׁשָׁה בְכַעַס עֵינִי נַפְשִׁי
וּבִטְנִי׃
11 כִּי כָלוּ בְיגוֹן חַיַּי וּשְׁנוֹתַי בַּאֲנָחָה כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי
כֹחִי וְעַצְמַי עָשֵׁשׁוּ׃
12 מִכָּל־צֹרְרַי הָיִיתִי חֶרְפָּה וְלִשְׁכֵנַי מְאֹד וּפַחַד
לְמַיְדָּעַי רֹאַי בַחוּץ נָדְדוּ מִמֶּנִּי׃
13 נִשְׁכַּחְתִּי כְּמֵת מִלֵּב הָיִיתִי כִּכְלִי אֹבֵד׃
14 כִּי שָׁמַעְתִּי דִבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב בְּהִוָּסְדָם
יַחַד עָלַי לָקַחַת נַפְשִׁי זָמָמוּ׃
15 וַאֲנִי עָלֶיךָ בָטַחְתִּי יְהוָה אָמַרְתִּי אֱלֹהַי אָתָּה׃
16 בְּיָדְךָ עִתֹּתָי הַצִּילֵנִי מִיַּד־אוֹיְבַי וּמִרֹדְפָי׃
17 הָאִירָה פָנֶיךָ עַל־עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְחַסְדֶּךָ׃
18 יְהוָה אַל־אֵבוֹשָׁה כִּי קְרָאתִיךָ יֵבֹשׁוּ רְשָׁעִים
יִדְמוּ לִשְׁאוֹל׃
19 תֵּאָלַמְנָה שִׂפְתֵי שֶׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל־צַדִּיק עָתָק
בְּגַאֲוָה וָבוּז׃
20 מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים
בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם׃
21 תַּסְתִּירֵם בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ מֵרְכְסֵי אִישׁ תִּצְפְּנֵם
בְּסֻכָּה מֵרִיב לְשׁוֹנוֹת׃
22 בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הִפְלִיא חַסְדּוֹ לִי בְּעִיר מָצוֹר׃
23 וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אָכֵן
שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ׃
24 אֶהֱבוּ אֶת־יְהוָה כָּל־חֲסִידָיו אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה
וּמְשַׁלֵּם עַל־יֶתֶר עֹשֵׂה גָאוֹן׃
25 חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל־הַמְיַחֲלִים לַיהוָה׃

8 *Exultabo & lætabor in misericordia tua, quoniam vidisti afflictionem meam, cognouisti tribulationem animæ meæ.
9 *Et non conclusisti me in manu inimici, statuisti in latitudine pedes meos.
10 *Miserere mei Domine quoniam tribulor caligauit in furore oculus meus, anima mea & venter meus.
11 *Quia consumpte sunt in mœrore vitæ mea, & anni mei in gemitu: infirmata est in paupertate virtus mea, & ossa mea conturbata sunt.
12 *Apud omnes hostes meos factus sum opprobrium, & vicinis meis nimis, et timor notis meis: qui videbant me in plateis fugiebãt à me.
13 *Obliuioni traditus sum quasi mortuus à corde: factus sum quasi vas perditum.
14 *Audiui enim opprobrium multorum congregationem in circuitu, cùm inirent consilium aduersum me, vt auferrent animam meam, gitauerunt. 15 *Ego autem in te speraui Domine: dixi, Deus meus es tu.
16 *In manu tua tempora mea: libera me de manu inimicorum meorum et persequentiũ me.
17 *Ostende faciem tuam super seruum tuum: salua me in misericordia tua.
18 *Domine ne confundar, quia inuocaui te: confundantur impij, taceant in inferno.
19 *Muta fiant labia mendacij, quæ loquuntur contra iustum dura in superbia & despectione.
20 *Quàm multa est bonitas tua quam abscondisti timentibus te: operatus es iis qui sperant in te in conspectu filiorum hominum. 21 *Abscondes eos in protectione vultus tui à duritia virorum: protèges eos in vmbra à contradictione linguarum. 22 *Benedictus Dominus qui mirificauit misericordiã suam mihi in ciuitate munita.
23 *Ego dixi in stupore meo, Proiectus sum à conspectu oculorum tuorum: ergo ne audisti vocem deprecationis meæ dum clamarem ad te.
24 *Diligite Dominum omnes sancti eius: fideles seruat Dominus, & retribuet his qui facultatis operantur superbiam.
25 *Confortamini & roboretur cor vestrum, omnes qui expectatis Dominum.

8 *Exultabo & lætabor in misericordia tua: quoniã respexisti in humilitatẽ meam: saluasti de necessitatibus animã meã. 9 *Et nõ cõclusisti me in manus inimicorũ, statuisti in loco spatioso pedes meos. 10 *Miserere mei Dñe, quoniã tribulor. conturbatus est in ira oculus meus, anima mea & vẽter meus. 11 *Quoniam defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitib⁹. Infirmata est in paupertate virtus mea, & ossa mea cõturbata sunt. 12 *Super omnes inimicos meos factus sum opprobriũ, & vicinis meis valdè, & timor notis meis. Qui videbãt me foras fugerunt à me. 13 *Obliuioni datus sum tanquã mortuus à corde. Factus sum tanquã vas perditũ: 14 *Quoniã audiui vituperationẽ multorũ commorantiũ in circuitu. In eo dũ cõuenirẽt ipsi simul aduersum me, accipere animã meam cõsiliati sunt. 15 *Ego autem in te Dñe speraui. dixi: Tu es Deus meus: 16 *In manibus tuis sortes meæ. Eripe me de manu inimicorũ meorum & à persequẽtibus me. 17 *Illustra faciẽ tuã sup seruum tuum. saluum me fac in misericordia tua. 18 *Dñe non cõfundar, quoniã inuocaui te. Erubescãt impij & deducãtur in infernũ. 19 *Muta fiãt labia dolosa, quę loquũtur aduersus iustũ iniquitatẽ in supbia & contẽptu. 20 *Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Dñe, quam abscondisti timentibus te! Perfecisti eis qui sperãt in te, in conspectu filiorum hominum. 21 *Abscõdes eos in abscondito faciei tuæ à cõturbatione hominum. proteges eos in tabernaculo à contradictione linguarum. 22 *Benedictus Dñs; quoniam mirificauit misericordiam suam in ciuitate munita. 23 *Ego autẽ dixi in excessu mẽtis meę, Proiectus sum à facie oculorum tuorum. Propter hoc exaudisti vocem orationis meæ dum clamarem ad te. 24 *Diligite Dñm omnes sancti eius, quoniã veritates requirit Dñs, & retribuit abũdanter faciẽtibus supbiã. 25 *Viriliter agite & cõfortetur cor vestrũ oẽs q speratis in Dño.

8 *ἀγαλλιάσομαι καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ ἐλέει σου. ὅτι ἐπεῖδες ἐπὶ τὴν ταπείνωσίν μου, ἔσωσας ἐκ πάντων ἀνάγκων τὴν ψυχήν μου. 9 *καὶ οὐ συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας ἐχθρῶν, ἔστησας ἐν εὐρυχωρίᾳ τοὺς πόδας μου. 10 *ἐλέησόν με κύριε, ὅτι θλίβομαι. ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός μου, ἡ ψυχή μου καὶ ἡ γαστήρ μου. 11 *ὅτι ἐξέλιπον ἐν ὀδύνῃ ἡ ζωή μου, καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς. ἠσθένησεν ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ἐταράχθησαν. 12 *ἀπὸ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου ἐγενήθην ὄνειδος, καὶ τοῖς γείτοσί μου σφόδρα, καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς μου. ④ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον ἀπ' ἐμοῦ· 13 *ἐπελήσθην ὡσεὶ νεκρὸς διὰ καρδίας. ἐγενήθην ὡσεὶ σκεῦος ἀπολωλός· 14 *ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν παροικούντων κυκλόθεν, ἐν τῷ συναχθῆναι αὐτοὺς ἅμα ἐπ' ἐμέ, τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχήν μου ἐβουλεύσαντο. 15 *ἐγὼ δὲ ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα· εἶπα, σὺ εἶ ὁ θεός μου· 16 *ἐν ταῖς χερσί σου ④ κλῆροί μου. ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου, καὶ ἐκ τῶν καταδιωκόντων με. 17 *φῶσον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου. σῶσόν με ἐν τῷ ἐλέει σου· 18 *κύριε μὴ καταισχυνθείην ὅτι ἐπεκαλεσάμην σε. αἰσχυνθείησαν οἱ ἀσεβεῖς καὶ κατηχθείησαν εἰς ᾅδου. 19 *ἀλαλα γενηθήτω τὰ χείλη τὰ δόλια, τὰ λαλοῦντα κατὰ δικαίου ἀνομίαν ἐν ὑπερηφανίᾳ καὶ ἐξουδενώσει. 20 *ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου κύριε, ἣν ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε. ἐξεργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ σέ, ἐνώπιον τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. 21 *κατακρύψεις αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου σου ἀπὸ ταραχῆς ἀνθρώπων. σκεπάσεις αὐτοὺς ἐν σκηνῇ ἀπὸ ἀντιλογίας γλωσσῶν. 22 *εὐλογητὸς κύριος, ὅτι ἐθαυμάσωσε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς. 23 *ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, ἀπερρίμμαι ἀπὸ προσώπου τῶν ὀφθαλμῶν σου. διὰ τοῦτο εἰσήκουσας τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρός σε. 24 *ἀγαπήσατε τὸν κύριον πάντες ④ ὅσοι ἀνὰ ὑπαλήθειαν ἐκζητεῖ κύριος, καὶ ἀνταποδίδωσι τοῖς περισσῶς ποιοῦσιν ὑπερηφανίαν. 25 *ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν πάντες ④ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύριον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Gaudebo & exultabo in bonitate tua, quòd respexeris afflictionem meam: nouisti angustias animæ meæ. * Nec tradidisti me in manu inimicorum meorum, obfirmasti in latitudine pedes meos. * Miserere mei Domine, quoniam infestatio adest mihi; caligauit præ ira oculus meus, constricta est anima mea & venter meus. * Quoniam exesi sunt in mœrore dies mei, & anni mei in suspiriis: infirmata est præ peccato meo virtus mea, & membra mea præ consumptione demigrata sunt. * Præ omnibus qui angunt me, factus sum opprobrium, & vicinis meis valdè, & terror iis qui me norunt: qui videbant me in platea fugerunt, à conspectu meo. * Obliuioni traditus sum tanquam mortuus à corde, factus sum in vas fictitium quod frangitur. * Quoniam audiui famam malam quam dicunt nos fuisse ficti lacentes qui despondet animum. factus sum præ timore quod circumquaque cùm conuenirent simul contra me, de capienda anima mea cogitauerunt. * Et ego in verbo tuo confisus sum Domine. dixi, Deus meus es tu. * In manu tua sunt tempora redemptionis tuæ: libera me de manu inimicorum populi multi: tremor circumquaque cùm conuenirent simul contra me, de capienda anima mea cogitauerunt. * Et ego in meorum & à persecutoribus meis. * Lucere fac aspectum faciei tuæ super seruum tuum; redime me bonitate tua. * Domine non confundar, quoniam inuocasti te: confundantur impij, obmutescant & descendant in domum sepulchri. * Muta fiant labia quæ loquuntur mendacium, quæ proferunt aduersus iustos opprobria in superbia & contemptu. * Quàm magna est bonitas tua quam abscondisti timentibus te! operatus es præstantibus in verbo tuo, vt reddas eis præmium bonum coram filiis hominum. * Abscondes eos in occulto in tempore ita tuæ: à viris exercitus occultabis eos veluti in vmbraculo à contradictione linguarum. * Benedictus Dominus, quoniam mirificauit exhibuit bonitatem suam mihi in ciuitate munita. * Ego autem dixi cùm quærebam aufugere. Successus sum à præsentia gloriæ tuæ. in veritate audisti vocem orationis meæ cùm deprecarer ad te. * Diligite Dñm omnes pij eius: fideles custodit à mylo Dominus, & retribuit elatis qui operantur superbiam. * Confortamini, & roboretur cor vestrum, omnes qui confiditis in verbo Dominum.

אחדי באסותך דין חמיתא ית סגופי וידעתא בעקתין דנפשי׃ ולא מסרתני ביד בעל דבבא אקימתא לרוחא דרגלי׃
חוס עלי יי ארום עיקא הוא לי חשכא סרגיא עיני אשתק נפשי וכרסי׃ ארום שחאון בקונוקא יתפי ושנותי כחונתחא אתקל בחובי׃
חיל יקדיר כחבלי אומא ולוקא לי ודחסין לי בשוקא עקתין מן קדמאי ואתרחיקו מיני מן דחיליהון ואתרחקו מן בישוקא דקדקן מן קדמאי׃
אשתיתי מיך שכיבא דסתיאש מלבא חייתי לסאן דפתר דפחבר׃ ויהי כל מעיקי חייתי חסדך ולשבבי לחוא ולוקא לידעיי מחבלי אשתיתי מן קדמיי רחקו מיני׃
שמעת שמעא פב וכיש דאסרין עלי עסקסין סגיעין דסיקא מחוד באחבוי שוחהון עלי לסבב נפשי חשבו׃ ארום שמעא בסיתרך החרחצת ייי אסרה אלהי אנת׃
כיך אנין זמני מיך קרקנך פצה יתי סיד בעלי דבבי ומרדפי׃ ואנא בסיתרך בטחית ייי אמרית אלהי אנת׃
יח לא אבהתה ארום קדמיך ובהתון רשיעיא ישתתקון לביה קבורתא׃ בידך עדנין פרוק יתי סיד בעלי דבבי ומרדפי׃
תיתקקון שפוי דסקלין שקרא דמסללין על צדיקא עתק בגוות וזוו׃ אנהר סבר אפך על עבדך פרוק יתי בטיבך׃
מה רב טיבך דאשכחת לדחלין מכך עבדת לסבריך בסיתרך לפרוע להון אגר טב קבל בני נשא׃ יי לא אתבהתה בחיל דרגזך תחסינון בר בסתלתא מחגרה לשנייא׃
תסתרנון כטורא בעידן רגזך מגברי גדול תחסינון בר בסתלתא מחגרה לשנייא׃ ואנא אמרה באחתנוחי למיסרוק אשתאיתי מקבל יקנך בקשטא׃
ברוך יי ארום פרש טיבותה לי בקרחא כריכתא׃ ואנא אמרה באחתנוחי למיסרוק אשתאיתי מקבל יקנך בקשטא׃
חסידוהי כהוסנא נטר סביש יי ופרע על דרכני דעברין ניחותא׃ רחטו יה יי כל חסידוהי כהוסנא נטר סביש יי ופרע על דרכני דעברין ניחותא׃
תקפו וחשלם לבכון כל דרחצין כסיברא דיי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

לב

א לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׁוּי־פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׃
ב אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃
ג כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָלוּ עֲצָמַי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל־הַיּוֹם׃
ד כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קָיִץ סֶלָה׃
ה חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וְעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה עַלֵּי פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה׃
ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל־חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ׃
ז אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃
ח אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ תֵלֵךְ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי׃
ט אַל־תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין בְּמֶתֶג וָרֶסֶן עֶדְיָם לִבְלוֹם בַּל קָרֹב אֵלֶיךָ׃
י רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ׃
יא שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהָרֹנּוּ כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב׃

לג

א רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה׃
ב הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ׃
ג שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה׃
ד כִּי־יָשָׁר דְּבַר־יְהוָה וְכָל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה׃
ה אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ׃
ו בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל־צְבָאָם׃
ז כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת׃
ח יִירְאוּ מֵיְהוָה כָּל־הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כֹּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃

1 *Eruditio Dauid. PSAL. XXXII.
BEatus cui dimissa est iniquitas, & operitum est peccatum.
2 *Beatus homo cui non imputabit Dominus iniquitatem, nec est in spiritu eius dolus.
3 *Quoniam tacui, attrita sunt ossa mea in rugitu meo tota die.
4 *Die enim ac nocte grauatur super me manus tua: versatus sum in miseria mea cum exarserit æstas. Semper.
5 *Peccatum meum notum faciam tibi, & iniquitatem meam non abscondi. dixi: Confitebor scelus meum Domino, & tu dimisisti impietatem peccati mei. Semper.
6 *Pro hac orabit omnis misericors ad te tempus inueniens, vt cùm inundauerint aquæ multæ, ad illum non accedant.
7 *Tu es protectio mea, ab hoste custodies me: laus mea saluans circundabis me. Semper.
8 *Docebo te & monstrabo tibi viâ per quâ ambules, cogitabo de te oculo meo.
9 *Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus: in camo & freno maxillas eorum constringe qui non accedunt ad te.
10 *Multi dolores impij: confidentem autem in Domino misericordia circundabit.
11 *Lætamini in Domino & exultate iusti, & laudate eum omnes recti corde.

PSAL. XXXIII.
1 LAudate iusti Dominum, rectos decet laudatio. 2 *Confitemini Domino in cithara, in psalterio decachordo cantate ei.
3 *Cantate ei canticum nouũ, diligenter psallite ei in iubilo.
4 *Quoniam rectum est verbum Domini, & omne opus eius in fide.
5 *Diligit iustitiam & iudicium, misericordia Domini plena est terra.
6 *Verbo Domini cæli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis ornatus eorum.
7 *Congregans quasi in vtrem aquas maris, ponens in thesauris abyssos.
8 *Timeat Dominum omnis terra, ipsum formident vniuersi habitatores orbis.

1 *Psalmus Dauid intellectus. XXXI.
BEati quorum remissæ sunt iniquitates, & quorũ tecta sunt peccata. 2 *Beatus vir cui nõ imputabit Dñs peccatũ, neq; est in ore eius dolus. 3 *Quoniã tacui, inueterauerunt ossa mea, dum clamarẽ tota die. 4 *Quoniã die ac nocte grauata est super me manus tua, cõuersus sum in ærumnã, dũ confingitur mihi spina. 5 *Delictũ meum cognitum feci, & iniustitiam meam non abscondi. Dixi, Cõfitebor aduersum me iniustitiam meã Dño, & tu remisisti impietatẽ cordis mei. 6 *Pro hac orabit ad te omnis sanct⁹ in tempore oportuno. Veruntamẽ in diluuio aquarũ multarũ ad eum non approximabunt. 7 *Tu meũ es refugium à tribulatione quæ circũdedit me, exultatio mea, erue me à circundantibus me. Intellectum tibi dabo & instruam te in via hac qua gradieris, firmabo super te oculos meos. 8 *Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. In camo & freno maxillas eorum constringe, qui non approximant ad te. 9 *Multa flagella peccatoris, sperantem autem in Domino misericordia circundabit. 10 *Lætamini in Domino & exultate iusti, & gloriamini omnes recti corde.

2 *Psalmus Dauid, sine titulo apud Hebræos.
XXXII.
EXultate iusti in Domino, rectos decet collaudatio. 2 *Confitemini Domino in cithara, in psalterio decem chordarum psallite illi. 3 *Cantate ei canticum nouum: bene psallite ei in vociferatione. 4 *Quia rectum verbum Domini, & omnia opera eius in fide. 5 *Diligit misericordiam & iudicium Dominus, misericordia Domini plena terra. 6 *Verbo Domini cæli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum. 7 *Congregans sicut vtrem aquas maris, ponens in thesauris abyssos. 8 *Timeat Dominum omnis terra, ab eo autem commoueantur omnes inhabitantes orbem.

1 *Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ, συνέσεως. λά.
Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. 2 *μακάριος ἀνὴρ, ᾧ οὐ μὴ λογίσῃ κύριος ἁμαρτίαν, οὐδ' ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος. 3 *ὅτι ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου, διὰ τὸ κραυγᾶσαί με ὅλην τὴν ἡμέραν. 4 *ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χεὶρ σου, ἐστράφην εἰς τὰλαιπωρίαν, ἐν τῷ ἐμπαγῆναί μοι ἄκανθαν. 5 *τὴν ἀνομίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἁμαρτίαν μου οὐκ ἐκάλυψα. εἶπα, ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου. 6 *διὰ τοῦτο προσεύξεται πρὸς σὲ πᾶς ὅσιος ἐν καιρῷ εὐθέτῳ. πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὑδάτων πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιοῦσι. 7 *σύ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ θλίψεως τῆς περιεχούσης με, τὰ ἀγαλλιάματά μου λύτρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλωσάντων με. 8 *συνετίσω σε καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ ᾗ πορεύσῃ, παρεγὼ παρά σε τοὺς ὀφθαλμούς μου. 9 *μὴ γίνεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος, οἷς οὐκ ἔστι σύνεσις. ἐν κημῷ καὶ χαλινῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἁρμόσεις, τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρὸς σέ. 10 *πολλαὶ αἱ μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τὸν δὲ ἐλπίζοντα ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει. 11 *εὐφράνθητε ἐπὶ κύριον καὶ ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι, καὶ καυχᾶσθε πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

1 *Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ, ὅτε ἐσχημάτισε τὸν ἑρμαίους. λδ'.
Ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν κυρίῳ, τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴνεσις. 2 *ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ. 3 *ᾄσατε αὐτῷ ᾆσμα καινὸν, καλῶς ψάλατε αὐτῷ ἐν ἀλαλαγμῷ. 4 *ὅτι εὐθὴς ὁ λόγος τοῦ κυρίου, καὶ πᾶν τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐν πίστει. 5 *ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην καὶ κρίσιν ὁ κύριος, τοῦ ἐλέους κυρίου πλήρης ἡ γῆ. 6 *τῷ λόγῳ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν, καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. 7 *συνάγων ὡσεὶ ἀσκὸν ὕδατα θαλάσσης, τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀβύσσους. 8 *φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ· ἀπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Danidi intellectus. PSAL. XXXII.
BEatus filius hominis cui remissa sunt scelera sua, & cuius obtectum est peccatum. 2 Beatus filius hominis cui non imputabit Dominus iniquitatem, & non est in spiritu eius dolus. 3 Quoniam tacui à verbis Legis: inueterauerunt ossa mea ob rugitum meum tota die. 4 Quoniam die ac nocte inualuit super me percussio tua: conuersus est vitor meus in siccitatem æstatis semper. 5 Delictum meum notum feci tibi, & iniquitatem meam non abscondi. dixi, Confitebor scelera mea Dño, & tu remisisti impietatem delicti mei in æternum. 6 Propterea orabit omnis pius ad te in tempore acceptabili: verùm in tempore quo venient populi multi veluti aquæ, ad eũ non appropinquabunt vt malum inferant. 7 Tu abscondito es mihi; in latere tuo custodies me; canticis redemptionis circundabis me in æternum. 8 Intellectum dabo tibi & docebo te: in via hac incedes, consulam tibi, & ponam super te in bonum oculum meum. 9 Ne fueritis sicut equus & mulus, quibus non est intellectus: in camo & freno erit ornatus eorũ, vt constringantur simul, ne accedant ad te. 10 Multi dolores sunt impio, qui verò confidit in verbo Domini, benignitas circundabit eum. 11 Lætamini in Verbo Domini & exultate iusti, & laudes dicite omnes quorum sunt rectæ cogitationes.

PSAL. XXXIII.
1 LAudes dicite iusti coram Domino: rectos decet laudatio. 2 Confitemini coram Domino in cithara, in nablo decem chordarum laudate eum. 3 Cantate coram eo canticum nouum: pulchrè agite psalleudo in iubilo. 4 Quoniam rectum est Verbum Domini, & omnia opera eius in fide. 5 Amat iustitiam & iudicium: bonitate Domini plena est terra. 6 Verbo Domini cæli facti sunt, & spiritu oris eius omnis exercitus eorum. 7 Congregans sicut vter aquas maris, posuit eas in apothecis abyssorum. 8 Timete ab aspectu Domini omnes habitatores terræ: ab eo contremiscant omnes orbis incolæ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד׃ 9
יְהוָה הֵפִיר עֲצַת־גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים׃ 10
עֲצַת־יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ 11
לְדֹר וָדֹר׃
אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר 12
לְנַחֲלָה־לוֹ׃
מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה אֶת־כָּל־בְּנֵי הָאָדָם׃ 13
מִמְּכוֹן־שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ 14
הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל־כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם׃ 15
אֵין־הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרֹב־חָיִל גִּבּוֹר לֹא־יִנָּצֵל 16
בְּרֹב־כֹּחַ׃
שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט׃ 17
הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל־יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ 18
לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב׃ 19
נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא׃ 20
כִּי־בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ׃ 21
יְהִי־חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃ 22

לד

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ 1
וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ׃

אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תָּמִיד 2
תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃
בַּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃ 3
גַּדְּלוּ לַיהוָה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו׃ 4
דָּרַשְׁתִּי אֶת־יְהוָה וְעָנָנִי וּמִכָּל־מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי׃ 5
הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל־יֶחְפָּרוּ׃ 6
זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל־צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃ 7
חֹנֶה מַלְאַךְ־יְהוָה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם׃ 8
טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי־טוֹב יְהוָה אַשְׁרֵי־גֶבֶר 9
יֶחֱסֶה־בּוֹ׃

9 ² Quia ipse dixit & facta sunt: ipse præcepit & steterunt. ² Dominus absoluit consilia gentium: irritas facit cogitationes populorum. ² Consilium autem Domini stabit in æternũ, cogitationes cordis eius in generatione & generationem. ² Beata gens cuius est Dominus Deus eius, populus quem elegit in hereditatem sibi. ² De cælo respexit Dominus, vidit omnes filios Adam: ² De firmissimo solio suo prospexit cunctos habitatores terræ. ² Fingens pariter corda eorum, intelligens omnia opera eorum. ² Non saluatur rex in multitudine exercitus, nec fortis liberabitur in multitudine virtutis. ² Fallax equus ad salutem, et in multitudine roboris sui non saluabitur. ² Ecce oculi Domini super timentes eum, et expectantes misericordiam eius. ² Vt eruat de morte animas eorum, & nutriat eos in fame. ² Anima nostra expectauit Dominum, auxilium nostrum & clypeus noster est. ² In ipso enim lætabitur cor nostrum, quia in nomine sancto eius speramus. ² Sit misericordia tua Domine super nos, secundum expectauimus in te.

² Dauid, quando mutauit os suum coram Abimelech & eiecit eum & abiit.

PSAL. XXXIIII.

1 ² Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus eius in ore meo. ² In Domino laudabitur anima mea; audiant mites et lætabuntur. ² Magnificate Dominum mecum, & exaltabimus nomen eius pariter. 5 ² Quæsiui Dominum & exaudiuit me, & de omnibus angustiis meis liberauit me. 6 ² Respicite ad eum & illuminamini, & facies vestræ non erubescent. 7 ² Hic pauper clamauit, & Dominus exaudiuit, & de omnibus tribulationibus eius saluauit eum. ² Circundat angelus Domini timentes eum, & eruet eos. ² Gustate & videte quoniam bonus Dominus: beatus vir qui sperat in eo.

²Quoniam ipse dixit,& facta sunt,ipse mãdauit & creata sunt. ² Dñs dissipat consilia gentium, reprobat autẽ cogitationes populorũ, & reprobat cõsilia principum. ²Consiliũ autem Dñi in æternũ manet, cogitationes cordis eius in generatione & generationem. ² Beata gens cuius est Dñs Deus eius, populus quem elegit in hæreditatem sibi. ² De cælo respexit Dñs, vidit omnes filios hominum. ² De præparato habitaculo suo respexit super omnes qui habitant terram. ² Qui finxit sigillatim corda eorum, qui intelligit omnia opera eorum. ² Non saluatur rex per multam virtutem, & gigas nõ saluabitur in multitudine virtutis suæ. ² Fallax equus ad salutem, in abundantia autem virtutis suæ nõ saluabitur. ² Ecce oculi Domini super metuẽtes eum, ² sperãtes super misericordia eius. ² Vt eruat à morte animas eorum, & alat eos in fame. ² Anima autẽ nostra ²sustinebit Dñm, quoniam adiutor & protector noster est. ² Quia in eo lętabitur cor nostrum, & in nomine sancto eius speramus. ² Fiat Domine misericordia tua super nos, quẽadmodũ sperauimus in te.

² Psalmus Dauid, ²cùm immutauit vultum suum coram Abimelech, & dimisit eum, & abijt. PSAL. XXXIII.

1 ² Benedicam Dñm in omni tẽpore, semper laus eius in ore meo. ² In Dño laudabitur anima mea, audiant mansuẽti & lætentur. ² Magnificate Dñm mecum, & exaltemus nomen eius in idipsum. ² Exquisiui Dñm, & exaudiuit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. ² Accedite ad eum & illuminamini, & facies vestræ nõ confundentur. ² Iste pauper clamauit, & Dominus exaudiuit eum, & ex omnibus tribulationibus eius saluauit eũ. ² ²Castrametabitur angelus Dñi in circuitu timentium eum, & eripiet eos. ² Gustate & videte, quoniam suauis est Dominus. beatus vir, qui sperat in eo.

9 ² ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν· αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν. 10 ² κύριος διασκεδάζει βουλὰς ἐθνῶν, ἀθετεῖ δὲ λογισμὰς λαῶν, καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων. 11 ² ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει, λογισμοὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. 12 ² μακάριον τὸ ἔθνος οὗ ἐστὶν κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ, λαὸς ὃν ἐξελέξατο εἰς κληρονομίαν ἑαυτῷ. 13 ² ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, εἶδε πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. 14 ² ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. 15 ² ὁ πλάσας κατὰμόνας τὰς καρδίας αὐτῶν, ὁ συνιεὶς εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν. 16 ² ὁ σῳζόμενος βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν, καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ. 17 ² ψευδὴς ἵππος εἰς σωτηρίαν, ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. 18 ² ἰδοὺ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν, τοῦ ἐλπίζοντας ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ 19 ² ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν, καὶ διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ. 20 ² ἡ δὲ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομένει τὸν κύριον, ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἐστιν. 21 ² ὅτι ἐν αὐτῷ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἠλπίσαμεν. 22 ² γένοιτο κύριε τὸ ἔλεός σου ἐφ' ἡμᾶς, καθάπερ ἠλπίσαμέν σοι.

1 ² Ψαλμὸς τῷ δαυίδ, ὅτε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον ἀβιμέλεχ καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν. λγ.

2 ² Εὐλογήσω τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ, διαπαντὸς ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου. 3 ² ἐν τῷ κυρίῳ ἐπαινεθήσεται ἡ ψυχή μου, ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ εὐφρανθήτωσαν. 4 ² μεγαλύνατε τὸν κύριον σὺν ἐμοί, καὶ ὑψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 5 ² ἐξεζήτησα τὸν κύριον, καὶ ἐπήκουσέ μου, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεών μου ἐρρύσατό με. 6 ² προσέλθετε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτίσθητε, καὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν οὐ μὴ καταισχυνθῇ. 7 ² οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκραξε, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτόν. 8 ² παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ῥύσεται αὐτούς. 9 ² γεύσασθε καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος· μακάριος ἀνήρ, ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Quoniam ipse dixit & fuit ipse mandauit & subsistit. "Dominus dissipat consilium populorum: irritas facit cogitationes eorum. "Consilium Domini in æternum permanet: cogitationes cordis eius in generationes generationum. "Beatus est filius hominis, cuius DOMINVS est Deus eius: populus quem elegit, in hæreditatem sibi. "De habitatione domus hospitij sui respexit super omnes qui habitant terram. "De cælo respexit Dominus, vidit omnes filios hominum. "De habitaculo suo respexit super omnes qui habitant terram. "Qui creauit eos, vnit simul corda eorum, & intelligit omnia opera eorum. "Non est rex qui saluetur multitudine exercitus: gigas quoque non euadit multa fortitudine. "Fallax est equus ad salutem, & propter ingentem fortitudinem suam non saluatur. "Ecce oculus Domini est super timentes eum, & sperantes in benignitate eius. "Vt eripiat à morte animas eorum, & pascat eos in fame. "Anima nostra expectat redemptionem Domini: auxilium enim nostrum & scutum nostrum ipse est. "Quoniam in verbo eius lætabitur cor nostrum, eo quòd in nomine sancto eius speramus. "Sit misericordia tua Domine super nos, quemadmodùm speramus in te.

" Dauidis quando mutauit sensum suum coram Abimelech, & reliquit eum, & abijt. PSAL. XXXIIII.

1 "Benedicam Domino in omni tempore semper: laus eius in ore meo. "In verbo Domini laudabitur anima mea: audient mansuetti & lætabuntur. "Afferte magnificentiam coram Domino mecũ, & exaltemus nomen eius simul. "Quæsiui doctrinam & compescuit Dominus & respondit mihi: & de omnibus timoribus meis liberauit me. "Respexerunt ad eum & illuminati sunt: & facies eorum non sunt confusæ. "Sic pauper clamauit, & Dominus exaudiuit. & de omnibus tribulationibus eius liberauit eum. "Immorabitur angelus Domini in circuitu timentium eum, & liberauit eos. "Percipite & videte, quoniam bonus est Dominus, beatus homo qui confisus est in verbo eius!

תרגום

9 ארום הוא אמר והוי הוא פקד ואתקים׃ 10 ייי חבר סלכת עממיא בשל מחשבת אמיא׃ 11 מלכא דייי לעלם קיימא מחשבת
לבביה לדר ודר׃ 12 טוביהי דכר נשא דייי אלהיה עמא דאתרעי לאחסנא לה׃ 13 מן שמיא אודיק ייי חמא לבית כל בני נשא׃
14 מתקון דכרתיה סכתן לבחרא ולבחונן ולכל עובדיהון׃ 15 דיבדא יחתן סכתן לבחרא ולבחונן ולכל עובדיהון׃ 16 ליח סלקא
דחלין מסגי חילא גבראלא סחפצי בסגיי תקפא׃ 17 שקרא סוסיא לפרקנא ובסגיי חילה לא ישחוב׃ 18 הא עינא דייי
על דחלוהי למבריהון לסיבוחה׃ 19 לפצאה מסוקא נפשהון ולקיסהוהון באולגנא׃ 20 נפשנא מסתכיא לפרקנא דייי סעזרנא
ומגינא הוא׃ 21 ארום במימרה יחדי לבנא מטול דבשום קדשה אהימנא׃ 22 יהא טובך ייי עלנא היכמה דסבירין לך׃

לד

1 לדוד כד שני יתיסקעה קדם אבימלך ופטרה ואזל׃ 2 אבריך ייי בכל עדן תדירא תשבחתיה בפומי׃
3 בייי תשתבח נפשי ישמעון ענוותני ויחדון׃ 4 הבו רבותא קדם ייי עמי ונרוממה שמה כחדא׃
5 בעיתי מן קדם ייי ואנני ומכל דחלתי אפצאני׃ 6 אסתכלו לותה ואנהרו ואפיהון לא יבאנשו׃
7 סרי עניא הדין קרא ומן כל עקותוהי פרקה׃ 8 שרי סלאכא דייי חזור חזור ליחלוהי ושזבנון׃
9 איתעתדו ותסון ארום טב ייי טוביה ורגבראי דאתרחיץ בסיסרה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

יראואת־יהוה קדשיו כי־אין מחסור ליראיו׃
כפירים רשו וירעבו ודרשי יהוה לא־יחסרו כל־טוב׃
לכו־בנים שמעו־לי יראת יהוה אלמדכם׃
מי־האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב׃
נצר לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה׃
סור מרע ועשה־טוב בקש שלום ורדפהו׃
עיני יהוה אל־צדיקים ואזניו אל־שועתם׃
פני יהוה בעשי רע להכרית מארץ זכרם׃
צעקו ויהוה שמע ומכל־צרותם הצילם׃
קרוב יהוה לנשברי־לב ואת־דכאי־רוח יושיע׃
רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו יהוה׃
שמר כל־עצמותיו אחת מהנה לא נשברה׃
תמותת רשע רעה ושנאי צדיק יאשמו׃
פודה יהוה נפש עבדיו ולא יאשמו כל־החסים בו׃

לה

לדוד ריבה יהוה את־יריבי להם את־לחמי׃
החזק מגן וצנה וקומה בעזרתי׃
והרק חנית וסגר לקראת רדפי אמר לנפשי ישעתך אני׃
יבשו ויכלמו מבקשי נפשי יסגו אחור ויחפרו חשבי רעתי׃
יהיו כמץ לפני־רוח ומלאך יהוה דוחה׃
יהי דרכם חשך וחלקלקת ומלאך יהוה רדפם׃
כי חנם טמנו־לי שחת חנם חפרו לנפשי׃
תבואהו שואה לא ידע ורשתו אשר־טמן תלכדו בשואה יפל־בה׃
ונפשי תגיל ביהוה תשיש בישועתו׃

10 *Timete Dominum sancti eius, quoniam non est inopia timentibus eum.
11 *Leones indiguerunt & esurierunt: quærentibus autem Dominum, non deerit omne bonum. *Venite filij, audite me, timorem Domini docebo vos.
13 *Quis est vir qui velit vitam, diligens dies videre bonos? *Custodi linguam tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum.
15 *Recede à malo & fac bonū: quære pacem, & persequere eam. *Oculi Domini ad iustos, & aures eius ad clamores eorum.
17 *Vultus autem Domini super facientes mala, vt perdat de terra memoriam eorum.
18 *Clamauerunt, & Dominus exaudiuit, & ex omnibus tribulationibus eorū liberauit eos.
19 *Iuxtà est Dominus contritis corde, & confractos spiritu saluabit.
20 *Multæ tribulationes iusti, & ex omnibus illis liberabit eum Dominus.
21 *Custodit Dominus omnia ossa eius: vnum ex eis non confringetur.
22 *Interficies impios malitia, & odientes iustum culpabuntur.
23 *Redimet Dominus animas seruorum suorum, & non peccabunt omnes sperantes in eum.

Dauid. PSAL. XXXV.

1 IVdica Domine aduersarios meos, pugna contra impugnantes me.
2 *Apprehende scutum & hastam, & exurge in adiutorium meum.
3 *Effunde framea, & præoccupa ex aduerso persequentes me: dic animæ meæ, Salus tua ego sum.
4 *Confundantur & reuereantur qui quærūt animam meam: conuertantur retrorsum, & confundantur qui cogitant mihi mala.
5 *Fiant sicut puluis ante faciem venti, & angelus Domini impellat.
6 *Sit via eorum tenebræ & lubricum, & angelus Domini persequatur eos.
7 *Quoniam sine causa absconderunt mihi insidias retia sua, sine causa foderunt animæ meæ.
8 *Veniat eis laqueus quem ignorat, & rete suum quod abscondit, comprehendat eum, & cadat in laqueum.
9 *Anima autem mea exultabit in Domino, lætabitur in salute sua.

תרגום

ואלהיכון קדם ייי קדישותי ארום ליה חסרנא לדחלוהי׃ בני ארייא אתמסכנו וכפנו וחבאי אלפנא דייי לא יחסרון כל טובא׃ מאן גברא דצבי מני דחלתא דייי אמאלף יתכון׃ מן נטרא לישניך מליא ביש ושפוותך מללא מרמא׃ תוב מביש ועבד טב בעי שלמא ורדף בתרוהי׃ עינוי דייי לגו צדיקיא ואודנוהי לקבלא צלותהון׃ אפוי דייי לגו עבדי ביש לשיצאה מן ארעא דכרנהון׃ צדיקיא צלון ופרקינון מכל עקתהון פצאינון׃ קריב ייי לדחילי בישא לשיצאה מן ארעא דכרנהון׃ נסיון כשיון מעדעון לצדיקיא ופון קלהון פצא להון ייי׃ סגיעין כשיון עדעון לצדיקיא יתחבון׃ פריק ייי נפשא דעבדוהי ולא מתחייבין כל דמתגוננין בשולטניה׃

לה

דדוד אתדבב ייי בכדאי תגרוהי סדר קרבא קדם בעלי קרבוהי׃ אחקף הרים ועגיל וקום בסעדי׃ ושלוף מזרניתא ואתקף קדם רדפי אמר לנפשי פרוקך אנא׃ יתכסון ויכסמון מבעיי נפשי יתהפכון לאחורא ויתבהתון חשבי בישתי׃ יהון כדוכא קדם רוחא ומלאכא דייי דחי׃ יהי אורחהון חשוכא וחלקלקתא ומלאכא דייי רדף להון׃ ארום חנם טמרו לי שיתא מצדתהון חנם כרו לנפשי׃ תיתי לה שולנא ולא ידע ומצדתיה די פרש תצודנה בשילנא יפל בה׃ ונפשי תחדי בקיומא דייי תרגיז בפרקנה׃

Timete Dominum omnes sancti eius, quoniam non est inopia timentibus eum.
Diuites egerunt & esurierunt: inquirentes autem Dominum, non minuentur omni bono. Venite filij audite me, timorem Domini docebo vos. Quis est homo qui vult vitam, diligés dies videre bonos? Prohibe linguam tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum.
Diuerte à malo, & fac bonum, inquire pacem & persequere eam. Oculi Dñi super iustos, & aures eius in preces eorum.
Vultus aũt Dñi super facientes mala, vt perdat de terra memoriã eorum. Clamauerunt iusti, & Dñs exaudiuit eos, & ex omnibus tribulationibus eorum liberauit eos. Iuxtà Dñs ijs qui tribulato sunt corde, & humiles spiritu saluabit. Multæ tribulationes iustorum, & de omnibus ijs liberabit eos Dñs. Custodit Dñs omnia ossa eorum, vnum ex ijs non conteretur.
Mors peccatorum pessima, & qui oderunt iustum, delinquent. Redimet Dominus animas seruorũ suorum, & non delinquent omnes qui sperant in eo.

Psalmus Dauid. XXXIIII.

IVdica Domine nocentes me, expugna impugnantes me. Apprehende arma & scutum, & exurge in adiutoriũ meum.
Effunde frameam, & conclude aduersus eos qui persequuntur me: dic animæ meæ, Salus tua sum ego. Confundãtur & reuereantur quærẽtes animã meam. Auertãtur retrorsum, & cõfundantur cogitantes mihi mala. Fiant tanquã puluis ante faciem venti, & angelus Dñi coarctãs eos.
Fiat via eorũ tenebræ & lubricum, & angelus Dñi persequẽs eos. Quoniã gratis abscõderũt mihi interitum laqui sui, superuacue exprobrauerũt animã meam.
Veniat illi laqueꝰ, quẽ ignorat, & captio quam abscõdit, apphẽdat eũ, & in laqueũ cadat in ipsum. Anima aũt mea exultabit in Dño, delectabitur sup salutari suo.

10 Φοβήθητε τὸν κύριον πάντες οἱ ἅγιοι αὐτοῦ, ὅτι οὐκ
11 ἔστιν ὑστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. πλούσιοι ἐπτώ-
χευσαν καὶ ἐπείνασαν· οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν κύριον, οὐκ
12 ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ. δεῦτε τέκνα ἀκούσατέ
13 μου, φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς. τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ
14 θέλων ζωήν, ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς; παῦσον
τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη σου τοῦ μὴ λαλῆ-
15 σαι δόλον. ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, ζή-
16 τησον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν. ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ
17 δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν. προσωπον δὲ
κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ
18 μνημόσυνον αὐτῶν. ἐκέκραξαν δίκαιοι, καὶ ὁ κύ-
ριος εἰσήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν
19 ἐρρύσατο αὐτούς. ἐγγὺς κύριος τοῖς συντετριμμένοις
τὴν καρδίαν, καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει.
20 πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων, καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν
21 ῥύσεται αὐτοὺς ὁ κύριος. φυλάσσει κύριος πάντα τὰ
22 ὀστᾶ αὐτῶν, ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται. θανατώσει
ἁμαρτωλοὺς πονηρούς, καὶ μισήσουσιν τοὺς δικαίους πλημμε-
23 λήσουσι. λυτρώσεται κύριος ψυχὰς δούλων αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ
πλημμελήσουσι πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν.

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. λδ'.

1 Δίκασον κύριε τοὺς ἀδικοῦντάς με, πολέμησον τοὺς
2 πολεμοῦντάς με. ἐπιλαβοῦ ὅπλων καὶ θυρεοῦ, καὶ ἀνά-
3 στηθι εἰς τὴν βοήθειάν μου. ἔκχεον ῥομφαίαν, καὶ συγ-
κλεισον πρὸς δυνάτους τοὺς καταδιώκοντάς με· εἶπον τῇ ψυ-
4 χῇ μου, σωτηρία σου εἰμὶ ἐγώ. αἰσχυνθήτωσαν καὶ
ἐντραπήτωσαν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. ἀποστρα-
φήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ καταισχυνθήτωσαν οἱ λογι-
5 ζόμενοί μοι κακά. γενηθήτωσαν ὡσεὶ χνοῦς κατὰ πρό-
σωπον ἀνέμου, καὶ ἄγγελος κυρίου ἐκθλίβων αὐτούς.
6 γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλισθήματα, καὶ ἄγγε-
λος κυρίου καταδιώκων αὐτούς.
7 ὅτι δωρεὰν ἤκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν,
μάτην ὠνείδισαν τὴν ψυχήν μου.
8 ἐλθέτω αὐτῷ παγὶς, ἣν οὐκ οἶδε, καὶ ἡ θήρα ἣν
ἔκρυψε, συλλαβέτω αὐτόν· καὶ ἐν τῇ παγίδι πεσεῖται ἐν
αὐτῇ.
9 ἡ δὲ ψυχή μου ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ,
τερφθήσεται ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Timete à præsentia Domini sancti eius, quoniam nõ est egestas timentibus eum. "Filij leonum egerunt & esurierunt: inquirentes autem doctrinam Domini non carent vllo bono. "Ambulate filij, accipite à me; timorem Domini docebo vos. "Quis est vir qui velit vitam, amatus dies quò videat bonum? "Custodi linguam tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum. "Recede à malo & fac bonum: inquire pacem & sequere eam. "Oculi Domini super iustos, & aures eius ad suscipiendam deprecationem eorum. "Vultus autem Domini iratuitur contra facientes malum, ad abolendam de terra memoriam eorum. "Orant iusti & à conspectu Domini exauditi sunt: & de omnibus tribulationibus eorum liberauit eos. "Propè est Dominus contritis corde, & humiles spiritu saluabit. "Multa mala eueniunt iusto: & ex omnibus illis liberauit eum Dominus. "Custodit omnia membra eius: vnum ex eis non est confractum. "Mors impij mala, & odio habentes iustum, damnabuntur. "Redimet Dominus animas seruorũ suorum, & non condemnantur omnes qui sperant in verbo eius.

Psalmus XXXV. "Dauidis.

MAgnificare Domine contra auctores concertationis meæ; instrue bellum aduersus auctores belli mei. "Apprehende clypeum & parmulam, & surge in adiutorium meum. "Euagina lanceam & claude thecam, & sta in occursum persecutorum meorum. die animæ meæ; Redemptor tuus sum ego. "Confundantur & erubescant, quærentes animã meam: conuertantur retrorsum & ignominia afficiuntur, qui cogitant malum meum. "Sint sicut palea coram vento, & angelus Domini impellat. "Sit via illorum tenebræ & caligines: & angelus Domini persequatur eos. "Quoniam sine causa tetenderunt mihi foueam retis sui: sine causa insidiati sunt animæ meæ. "Veniat ei desolatio & non aduertat: & rete eius quod abscondit, capiat eum, in desolationem ipsum cadat. "Et anima mea gaudebit in verbo Domini: exultabit in redemptione eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 בָּל־עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְהוָה מִי כָמוֹךָ מַצִּיל
עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגֹּזְלוֹ׃
11 יְקוּמוּן עֵדֵי חָמָס אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתִּי יִשְׁאָלוּנִי׃
12 יְשַׁלְּמוּנִי רָעָה תַּחַת טוּבָה שְׁכוֹל לְנַפְשִׁי׃
13 וַאֲנִי בְּחֳלָתָם לְבוּשִׁי שָׂק עִנִּיתִי בַצּוֹם נַפְשִׁי
14 וּתְפִלָּתִי עַל־חֵיקִי תָּשׁוּב׃ כְּרֵעַ כְּאָח לִי
הִתְהַלָּכְתִּי כְּאֵבֶל־אֵם קֹדֵר שַׁחוֹתִי׃
15 וּבְצַלְעִי שָׂמְחוּ וְנֶאֱסָפוּ נֶאֱסְפוּ עָלַי נְכִים וְלֹא
16 יָדַעְתִּי קָרְעוּ וְלֹא דָמּוּ׃ בְּחַנְפֵי לַעֲגֵי מָעוֹג חָרֹק
17 עָלַי שִׁנֵּימוֹ׃ אֲדֹנָי כַּמָּה תִּרְאֶה הָשִׁיבָה נַפְשִׁי
18 מִשֹּׁאֵיהֶם מִכְּפִירִים יְחִידָתִי׃ אוֹדְךָ בְקָהָל רָב
19 בְּעַם עָצוּם אֲהַלְלֶךָּ׃ אַל־יִשְׂמְחוּ־לִי אֹיְבַי
20 שֶׁקֶר שׂנְאַי חִנָּם יִקְרְצוּ־עָיִן׃ כִּי לֹא שָׁלוֹם
יְדַבֵּרוּ וְעַל רַגְעֵי־אֶרֶץ דִּבְרֵי מִרְמוֹת יַחְשֹׁבוּן׃
21 וַיִּרְחִיבוּ עָלַי פִּיהֶם אָמְרוּ הֶאָח הֶאָח רָאֲתָה
22 עֵינֵנוּ׃ רָאִיתָ יְהוָה אַל־תֶּחֱרַשׁ אֲדֹנָי אַל־
23 תִּרְחַק מִמֶּנִּי׃ הָעִירָה וְהָקִיצָה לְמִשְׁפָּטִי אֱלֹהַי
24 וַאדֹנָי לְרִיבִי׃ שָׁפְטֵנִי כְצִדְקְךָ יְהוָה אֱלֹהָי
25 וְאַל־יִשְׂמְחוּ־לִי׃ אַל־יֹאמְרוּ בִלְבָבָם הֶאָח נַפְשֵׁנוּ
אַל־יֹאמְרוּ בִלַּעְנוּהוּ׃
26 יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ יַחְדָּו שְׂמֵחֵי רָעָתִי יִלְבְּשׁוּ־בֹשֶׁת
וּכְלִמָּה הַמַּגְדִּילִים עָלָי׃
27 יָרֹנּוּ וְיִשְׂמְחוּ חֲפֵצֵי צִדְקִי וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל
יְהוָה הֶחָפֵץ שְׁלוֹם עַבְדּוֹ׃
28 וּלְשׁוֹנִי תֶהְגֶּה־צִדְקֶךָ כָּל־הַיּוֹם תְּהִלָּתֶךָ׃

לו

1 לַמְנַצֵּחַ לְעֶבֶד־יְהוָה לְדָוִד׃
2 נְאֻם־פֶּשַׁע לָרָשָׁע בְּקֶרֶב לִבִּי אֵין־פַּחַד אֱלֹהִים
לְנֶגֶד עֵינָיו׃
3 כִּי הֶחֱלִיק אֵלָיו בְּעֵינָיו לִמְצֹא עֲוֹנוֹ לִשְׂנֹא׃

10 * Omnia ossa mea dicent, Domine quis simi-
lis tui? eruens inopem à validiore eo, & pau-
11 perem & mendicum à violento. * Surgentes
testes iniqui, quæ nesciebam interrogabant me.
12 * Reddebant mihi mala pro bono, sterilitatē
13 animæ meæ. * Ego autē cùm infirmarer ab eis,
induebar cilicio: humiliabam in ieunio animam
meā, & oratio mea in sinū meū conuertebatur.
14 * Quasi ad amicum, quasi ad fratrem nostrum
sic ambulabam: quasi lugens mater tristis sic in-
15 curuabar. * Et in infirmitate mea lætabantur
& congregabantur: collecti sunt aduersum
me percutientes, & nesciebam, scindentes, &
16 non tacentes. * In simulatione verborum scele-
rum, frendebant contra me dentibus suis.
17 * Domine quando aspicies? conuerte animam
meam à calamitatibus suis, à leonibus solita-
18 riam meam. * Confitebor tibi in ecclesia gran-
di: in populo forti laudabote.
19 * Non lætentur super me inimici mei men-
daces, odientes me frustra, connuentes oculis.
20 * Non enim pacem loquuntur, sed in rapina
terræ verba fraudulenta concinnant.
21 * Et dilatauerunt super me os suum: dixe-
runt, Vah vah, vidit oculus noster.
22 * Vidisti Domine, ne taceas: Domine ne elon-
23 geris à me. * Consurge & vigila in iudicium
meum, Deus meus, et Dominus meus in causa
24 meam. * Iudica me secundùm iustitiam meam
Domine Deus meus, & ne insultent mihi.
25 * Ne dicant in corde suo, Vah anime nostræ:
ne dicant, Obsorbuimus eum.
26 * Confundantur & reuereantur pariter qui
lætantur in afflictione mea, induantur confusio-
ne & verecundia qui magnificantur super me.
27 * Gaudeant & lætentur qui volūt iustitiam
meam: & dicāt semper, Magnificetur Dominus
qui vult pacem serui eius. * Et lingua mea me-
28 ditabitur iustitiam tuam, tota die laudē tuam.

1 * Victori seruo Dñi Dauid. PSAL. XXXVI.
2 DIxit scelus impij in medio cordis eius, Non
3 est timor Dei ante oculos eius. * Quoniam
dolosè agit aduersum eum in oculis suis, vt in-
ueniat iniquitatem eius ad odiendum.

תרגום

10 לְכֹלְהוֹן אֲבָרַי תֵּימַרְנָן יְיָ מַן דְּכְוָתָךְ פָּצֵא עֲנִיָּא וְתִשְׁכִּיכָא מִן אוֹנָסֵיהּ׃ 11 קָמִין סָהֲדִין חֲסוּפִין
לָא חֲכֵמְנָא שָׁאֲלִין לִי׃ 12 פָּרְעִין לִי בִּישְׁתָּא חֲלָף טָבְתָּא בְּעַן לְמִתְכַּל נַפְשִׁי׃ 13 וַאֲנָא בְּעִדָּן מַרְעוּתְהוֹן לְבוּשָׁא שַׁקָּא מְנַפֵּית
בְּצוֹמָא נַפְשִׁי וְצְלוֹתִי עַל עוֹכֵי חְדוֹר׃ 14 הֵיךְ חַבְרָא הֵיךְ אֲחָא רְחֵילִי הַלֶּכְתָּ וְאִבֵּילָא כְּמָרֵי שְׁחִיחַ׃
15 וּבְתִיבְרִי שְׂחִיקוּ עֲלַי וְכַנְשׁוּ כַּנְשׁוּ עֲלַי מְכַבְּשִׁין וְלָא יְדַעְנָא בְּסִפְקִין דְּמָא׃ 16 בְּסִפְלֵי שְׁעִיעוּתָא וּמְרַמְּזֵי אִיּ
חַרְקוּ שִׁנֵּיהוֹן עֲלַי רְשִׁיעַיָּא דְּסַמְכִין לִי בְּמִלֵּיהוֹן וְלָא חַשְׁכוּ אִילּוּ נִשְׁמִי׃ 17 אוּדֵיהּ קֳדָמָךְ בְּכֹנְשִׁתָּא רַבָּא בְּעַמָּא
תַּקִּיפָא אֲשַׁבְּחָנָךְ׃ 18 יְיָ כַּמָּה אַתְּ חָמֵי אֲתֵיב נַפְשִׁי מִשְּׁגִיאָתְהוֹן מִבְּנֵי אַרְיָוָתָא נְשׁוּתִי׃ 19 אַל יְהוֹן לָא שַׁלְטָא מְסָרְלִין וְשַׁל צְדִיקַי אַרְעָא
דְּחַיָּתָא אֲשַׁבְּחָנָךְ׃ 20 לָא יְחַדְּיָן לִי בְּגָלֵי דְּבָבֵי לְשִׁקְרָא שְׂנָאַי חִנָּם רְמִיזִין בְּעֵינֵיהוֹן׃ 21 חֲסִיקָא יְיָ לָא תִשְׁתּוֹק
לָא תְרַחֵק מִנִּי׃ 22 אִתְעַר וְקִיץ לְדִינִי אֱלָהִי וּמָרֵי נִגְדָּחַנִי לְדִינָךְ׃ 23 דִּין נְהִי כְּגַבְרָךְ יְיָ אֱלָהִי לָא יְחַדְּיָן עֲלַי׃ 24 וְלָא
יֵבְעוּתְהוֹן בְּלִבְּהוֹן חֵדְיָא נַפְשָׁנָא לָא נֵימַר נְגִירְנָא יָתֵהּ׃ 25 יִתְבַּהֲתוּן וְיִתְכַּנְעוּן כְּחָדָא דְּחָדְיָן עַל בִּישְׁתִּי לְכִשְׁתָּא בַּהֲתָא וְכִסּוּפָא דְּסַרְהָבִי׃ 26 וְלִישָׁנִי תְּהֵגֵן צִדְקָךְ כָּל יוֹמָא תֻּשְׁבְּחָתָךְ׃

לו

1 לְמִצְלֵי לְעַבְדָּא דַּייָ לְדָוִד׃ 2 לְשַׁבְּחָא לְעַבְדָּא דַּייָ לְדָוִד׃ 3 אֲרוּם שְׁעָא לַהּ בְּעַיְנוֹהִי לְסַכָּלָא חוֹבְיהּ לְמִסְנֵי אוֹלְפָנֵהּ׃

10 * Omnia ossa mea dicent, Dñe Dñe quis
similis tibi? Eripiēs inopem de manu for-
tiorū eius, & egenum & pauperem à diri-
pientibus eum. * Surgentes mihi testes
11 iniqui quæ ignorabam interrogabant me.
12 * Retribuebant mihi mala pro bonis, & ste-
rilitatem animæ meæ. * Ego aūt cū ipsi
13 molesti essent mihi, induebar cilicio. Et hu
miliabam in ieiunio animā meā, & oratio
mea in sinu meo cōuertetur. * Quasi pro-
14 ximo quasi fratri nostro sic cōplacebam,
quasi lugens & cōtristatus sic humiliabar.
15 * Et aduersum me lætati sunt & conue-
nerunt, congregata sunt super me flagella
& ignoraui. dilapidati sunt nec compuncti.
16 * Tentauerūt me, subsannauerūt me sub-
sannatione, frenduerūt super me dentibus
17 suis. * Dñe quādo respicies? restitue animā
meā à malignitate eorū, à leonibus vnicā
22 meam. * Cōfitebor tibi in ecclesia magna,
18 in populo graui laudabo te. * Non super-
gaudeāt mihi q aduersantur mihi iniquè,
qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.
20 * Quoniā mihi quidē pacificè loquebān-
tur, & in iracundia * dolos cogitabāt. * Di-
21 latauerūt super me os suū: dixerunt, Euge
euge, viderūt oculi nostri. * Vidisti Dñe ne
23 sileas, Dñe ne discedas à me. * Exurge Dñe
& intende iudicio meo: Deus meus & Dñs
24 meus in causam meā. * Iudica me Dñe se-
cundūm iustitiā tuā Dñe Deus meus, & nō
25 supergaudeant mihi. * Non dicant in cor-
dibus suis, Euge euge animæ nostræ: nec di
cant, Deuorauimus eū. * Erubescant & re-
26 uereātur simul qui gratulātur malis meis.
Induantur cōfusione & reuerētia qui ma-
gna loquuntur super me. * Exultent & læ-
27 tentur qui volunt iustitiam meā. Et dicant
semper, Magnificetur Dominus, qui volūt
pacem serui eius. * Et lingua mea medita-
28 bitur iustitiam tuā, tota die laudem tuam.

1 * In finem seruo Dñi Dauid. XXXV.
2 DIcit iniustus vt delinquat in semet-
ipso, Non est timor Dei ante oculos
3 eius. * Quoniam dolosè egit in conspectu eius, vt * inueniret iniquitatem suam, & odiret.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μυθημόνευσις τῶν δ.

10 * πτωχὸν τὸν ὀφῶ μου ἐρεῦδσι, κύριε κύριε τίς ὅμοιός σοι;
ῥυόμενος πτωχὸν ἐκ χειρὸς κρειττόνων αὐτοῦ, καὶ πτωχὸν καὶ
11 πένητα ἀπὸ τῶν διαρπαζόντων αὐτόν. * ἀναστάντες μοι
μάρτυρες ἄδικοι, ἃ οὐκ ἐγίνωσκον ἠρώτων με.
12 * ἀνταπεδίδοσάν μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ ἄτεκ-
νίαν τῇ ψυχῇ μου. * ἐγὼ δὲ ἐν τῷ αὐτοὺς παρενο-
χλεῖν μοι, ἐνεδυόμην σάκκον. καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστείᾳ τὴν
ψυχήν μου, καὶ ἡ προσευχή μου εἰς κόλπον μου ἀποστρα-
14 φήσεται. * ὡς πλησίον ὡς ἀδελφῷ ἡμετέρῳ οὕτως ἠρε-
σκόμην, ὡς πενθῶν καὶ σκυθρωπάζων οὕτως ἐταπεινούμην.
15 * καὶ κατ' ἐμοῦ ἐφράνθησαν καὶ συνήχθησαν, συνή-
χθησαν ἐπ' ἐμὲ μάστιγες καὶ οὐκ ἔγνων. διεσχίσθησαν καὶ
16 οὐ κατενύγησαν. * ἐπείρασάν με, ἐξεμυκτήρισάν με
μυκτηρισμῷ, ἔβρυξαν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας αὐτῶν. * κύριε
πότε ἐπόψῃ; ἀπόκαθίστα τὴν ψυχήν μου ἀπὸ τῶν κακῶν
17 αὐτῶν, ἀπὸ λεόντων τὴν μονογενῆ μου. * ἐξομολογή-
σομαί σοι ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ, ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε. * μὴ
ἐπιχαίρησάτωσάν μοι οἱ ἐχθραίνοντές μοι ἀδίκως, οἱ μισοῦντές
με δωρεὰν καὶ νεύοντες ὀφθαλμοῖς.
20 * ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν, καὶ ἐπ' ὀργὴν δόλους
21 διελογίζοντο. * ἐπλάτυναν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν,
εἶπον οὖγε οὖγε, εἶδον ἡ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. * εἶδες κύ-
ριε, μὴ παρασιωπήσῃς, κύριε μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ.
23 * ἐξεγέρθητι κύριε καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου, ὁ θεός
24 μου καὶ ὁ κύριός μου εἰς τὴν δίκην μου. * κρῖνόν με κύριε
κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου κύριε ὁ θεός μου, καὶ μὴ χαίρη-
21 σάτωσάν μοι. * μὴ εἴπωσιν ἐν καρδίαις αὐτῶν, οὖγε
οὖγε τῇ ψυχῇ ἡμῶν· μὴ εἴπωσιν, κατεπίομεν αὐτόν.
26 * αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν ἅμα ἐπὶ τοῖς κα-
κοῖς μου. ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην καὶ ἐντρο-
27 πὴν οἱ μεγαλορρημονοῦντες ἐπ' ἐμέ. * ἀγαλλιάσθωσαν καὶ
εὐφραινέσθωσαν οἱ θέλοντες τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ εἰ-
πάτωσαν διαπαντὸς μεγαλυνθήτω ὁ κύριος, οἱ θέλοντες
28 τὴν εἰρήνην τοῦ δούλου αὐτοῦ. * καὶ ἡ γλῶσσά μου μελετήσει
τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν ἔπαινόν σου.

1 * Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ Δαυίδ. λέ.
2 * Φησὶν ὁ ἄδικος τοῦ ἁμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ, οὐκ ἔστι
φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. * ὅτι ἐδόλωσεν
ἐνώπιον αὐτοῦ, τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Omnia membra mea dicent, Domine quis similis tibi, eripiens afflictum à fortiori se, & pauperem & mendicum à raptore suo?
" Surgētes testes iniqui, quæ nesciebam, interrogabant me. " Reddebant mihi malum pro bono, quærentes orbare animam meam.
" Ego verò in tempore infirmitatis eorum induebar sacco: affligebam ieiunio animam meam. oratio autem mea ad sinum meum re-
uertebatur. " Ac si socius & frater meus fuisset, ita eum eo ambulabam: & sicut lugens, qui luget matrem suam, obscurus humiliabar.
" Et in tribulatione mea lætati & congregati sunt: conuenerunt aduersum me impij, qui cōterunt me verbis suis, & nesciui eos. si face-
rent pellem meam, non tamen eliciebant sanguinem. " Verbis autē blanditiarū, subsannatorijs, & derisorijs frendent contra me den-
tibus suis. " Domine vsquequo respicies? conuerte animā meam à desolationibus eorum, à filijs leonum corpus meum. " Confitebor
coram te in congregatione magna, in populo valido laudabo te. " Non lætentur de me aūctores inimicitiæ meæ falsò; odientes me fine
causa, annuentes oculis suis. " Quoniam non pacem loquuntur: & contra iustos terræ quiescētes in secula illo, verba dolosa cogitant.
" Et dilatauerunt super me os suū, & dixerunt, Euax euax; vidit oculus noster. " Vidisti Domine, ne fileas Domine, ne elongeris à me.
" Euigila & expergiscere ad iudicium meum, Deus meus, & auctor victoriæ meæ ad litem meam. " Iudica me secundùm iustitiam
tuam Domine, Deus meus, & ne lætentur de me. " Vt non dicant in cordibus suis, Lætata est anima nostra: ne fortè dicant, Deuoram-
mus eum. " Erubescant & confundantur pariter, qui lætantur malo meo: induantur pudore, & confusione qui magnificantur super
me. " Gaudeant & lætentur qui quærunt iustitiam meam: & dicant iugiter, Magnificetur gloria Domini, qui vult pacem serui sui.
" Et lingua mea meditabitur iustitiam tuam; tota die laudem tuam. PSAL. XXXVI. " Ad canendum seruo Domini Dauidi.
" Dicit scelus impio in medio cordis eius, Non est timor Do mini coram oculis eius. " Quia blanditur sibi in oculis suis vt inueniat
peccatum suum, & odio prosequatur doctrinam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 דִּבְרֵי־פִיו אָוֶן וּמִרְמָה חָדַל לְהַשְׂכִּיל לְהֵיטִיב׃
5 אָוֶן׀ יַחְשֹׁב עַל־מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב עַל־דֶּרֶךְ לֹא־
טוֹב רָע לֹא יִמְאָס׃
6 יְהוָה בַּהַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ עַד־שְׁחָקִים׃
7 צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם
8 וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְהוָה׃ מַה־יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים
וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן׃
9 יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם׃
10 כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה־אוֹר׃
11 מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי־לֵב׃
12 אַל־תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה וְיַד רְשָׁעִים אַל־תְּנִדֵנִי׃
13 שָׁם נָפְלוּ פֹּעֲלֵי אָוֶן דָּחוּ וְלֹא־יָכְלוּ קוּם׃

לז

1 לְדָוִד אַל־תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל־תְּקַנֵּא
2 בְּעֹשֵׂי עַוְלָה׃
2 כִּי כֶחָצִיר מְהֵרָה יִמָּלוּ וְכִירֹק דֶּשֶׁא יִבּוֹלוּן׃
3 בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה־טוֹב שְׁכֹן־אֶרֶץ וּרְעֵה
אֱמוּנָה׃
4 וְהִתְעַנַּג עַל־יְהוָה וְיִתֶּן־לְךָ מִשְׁאֲלֹת לִבֶּךָ׃
5 גּוֹל עַל־יְהוָה דַּרְכֶּךָ וּבְטַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה׃
6 וְהוֹצִיא כָאוֹר צִדְקֶךָ וּמִשְׁפָּטְךָ כַּצָּהֳרָיִם׃
7 דֹּם לַיהוָה וְהִתְחוֹלֵל לוֹ אַל־תִּתְחַר בְּמַצְלִיחַ
דַּרְכּוֹ בְּאִישׁ עֹשֵׂה־מְזִמּוֹת׃
8 חֲרַף מֵאַף וַעֲזֹב חֵמָה אַל־תִּתְחַר אַךְ־לְהָרַע׃
9 כִּי מְרֵעִים יִכָּרֵתוּן וְקֹוֵי יְהוָה הֵמָּה יִירְשׁוּ־אָרֶץ׃
10 וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל־מְקוֹמוֹ
וְאֵינֶנּוּ׃
11 וַעֲנָוִים יִירְשׁוּ־אָרֶץ וְהִתְעַנְּגוּ עַל־רֹב שָׁלוֹם׃
12 זֹמֵם רָשָׁע לַצַּדִּיק וְחָרֹק עָלָיו שִׁנָּיו׃
13 אֲדֹנָי יִשְׂחַק־לוֹ כִּי רָאָה כִי־יָבֹא יוֹמוֹ׃

4 * Verba oris eius iniquitas & dolus, noluit intelligere vt bene ageret. 5 * Iniquitatem cogitat in cubili suo, stabit in via non bona, malitiam non abijciet. 6 * Domine in cælo misericordia tua, fides tua vsque ad nubes.
7 * Iustitia tua quasi montes Dei; iudicia tua abyssus multa: homines & iumenta saluabis Domine. 8 * Quàm preciosa est misericordia tua Deus! & filij Adam in vmbra alarum tuarum sperabunt. 9 * Inebriabuntur de pinguedine domus tuæ, & torrente deliciarum tuarum potabis eos. 10 * Quoniam tecum est fons vitæ, in lumine tuo videbimus lumen.
11 * Attrahe misericordiam tuam scientibus te, & iustitiam tuam rectis corde.
12 * Non veniat mihi pes superbiæ, & manus impiorum non me commouerit.
13 * Ibi ceciderunt operantes iniquitatem: expulsi sunt, & non potuerunt surgere.

2 * Dauid. PSAL. XXXVII.

1 NOli contendere cum malignis, nec æmulaueris facientes iniquitatem. 2 * Quoniam sicut herba, velociter conterentur; & sicut holus viride, marcescent. 3 * Spera in Domino & fac bonum; peregrinare in terra & pascêris fide. 4 * Et delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui. 5 * Volue super Dominum viam tuam, & confide in eo, & ipse faciet.
6 * Et educet sicut lumen iustitiam tuam, & iudicium tuum sicut meridiem.
7 * Tace Domino & expecta eum; noli contendere aduersus eum qui proficit in via sua, aduersus virum qui facit quæ cogitat.
8 * Dimitte iram & relinque furorem: noli contendere vt malè facias.
9 * Quoniã qui malè facunt, interibunt; expectantes autem Dominum ipsi hæreditabunt terram. 10 * Adhuc enim modicum, & non erit impius; & cogitabis de loco eius, & non erit.
11 * Mites autem hæreditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis. 12 * Cogitat impius de iusto, & frendet aduersus eum dentibus suis. 13 * Dominus deridebit eum, quoniam prospicit quòd veniet dies eius.

4 * Verba oris eius iniquitas & dolus, noluit intelligere vt bene ageret. 5 * Iniquitatem meditatus est in cubili suo: astitit omni viæ non bonæ, malitiã aũt non odiuit.
6 * Dñe in cælo misericordia tua, & veritas tua vsque ad nubes. 7 * Iustitia tua sicut mõtes Dei, iudicia tua abyssus multa. Homines & iumenta saluabis Dñe: 8 * Quemadmodum multiplicasti misericordiã tuã Deus. Filij aũt hominũ in tegmine alarũ tuarũ sperabũt. 9 * Inebriabuntur ab vbertate domus tuæ, & torrẽte voluptatis tuę potabis eos. 10 * Quoniã apud te * fons vitæ: in lumine tuo videbimus lumẽ. 11 * Prætẽde misericordiã tuam scientibus te, & iustitiã tuã his qui recto sunt corde. 12 * Non veniat mihi pes superbiæ, & manus peccatoris nõ moueat me. 13 * Ibi ceciderũt oẽs q̃ operãtur iniquitatẽ: expulsi sunt, nec potuerũt stare.

Psalmus Dauid. XXXVI.

1 NOli æmulari in malignantibus, neque zelaueris facientes iniquitatẽ. 2 * Quoniam tanquã fœnum velociter arescent; & quẽadmodũ olera herbarum citò decidet. 3 * Spera in Dño, & fac bonitatẽ, & inhabita terrã, & pascêris in diuitijs eius. 4 * Delectare in Dño, & dabit tibi petitiones cordis tui. 5 * Renela * ad Dñm viã tuã, & spera in eo, & ipse faciet. 6 * Et educet quasi lumẽ iustitiã tuam, & iudiciũ tuum tanquã meridiem. 7 * Subditus esto Dño, & ora eum. Noli æmulari in eo qui prosperatur in via sua, in homine faciente iniustitias. 8 * Desine ab ira, & derelinque furorẽ; noli æmulari, vt malignetis. 9 * Quoniã qui malignantur, exterminabuntur; sustinentes autem Dominũ, ipsi hæreditabunt terrã. 10 * Et adhuc modicũ, & non erit peccator, & quæres locum eius, & non inuenies. 11 * Mansueti autem hæreditabunt terrã, & delectabuntur in multitudine pacis. 12 * Obseruabit peccator iustum, & stridebit super eum dentibus suis. 13 * Dñs aute irridebit eum, quoniam prospicit quòd veniet dies eius.

4 * τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος, οὐκ ἠθέλησε συνιέναι τοῦ ἀγαθύνειν.
5 * ἀδικίαν διελογίσατο ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ, παρέστη πάσῃ ὁδῷ οὐκ ἀγαθῇ· κακίαν δὲ οὐ μισήσει.
6 * κύριε ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου, καὶ ἡ ἀλήθειά σου ἕως τῶν νεφελῶν.
7 * ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη θεοῦ, τὰ κρίματά σου ἄβυσσος πολλή· ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώσεις κύριε.
8 * ὡς ἐπλεονάσας τὸ ἔλεός σου ὁ θεός. ὁ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιοῦσι.
9 * μεθυσθήσονται ἀπὸ πίονος τοῦ οἴκου σου, καὶ τὸν χειμάρρουν τῆς τρυφῆς σου ποτιεῖς αὐτούς.
10 * ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς, ἐν τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς.
11 * παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσί σε, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ σου τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ.
12 * μὴ ἐλθέτω μοι ποὺς ὑπερηφανίας, καὶ χεὶρ ἁμαρτωλοῦ μὴ σαλεύσαι με.
13 * ἐκεῖ ἔπεσον πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν· ἐξώσθησαν, καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι.

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. λϛ.

1 Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις, μηδὲ ζήλου τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν. 2 * ὅτι ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἐξηραν θήσονται, καὶ ὡσεὶ λάχανα χλόης ταχὺ ἐκπεσοῦνται.
3 * ἔλπιζον ἐπὶ κύριον, καὶ ποίει χρηστότητα, καὶ κατασκήνου τὴν γῆν, καὶ ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς.
4 * καὶ τέρπου ἐπὶ τῷ κυρίῳ, καὶ δώσει σοι τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας σου.
5 * ἀποκάλυψον ἐπὶ κύριον τὴν ὁδόν σου, καὶ ἔλπιζον ἐπ' αὐτῷ, καὶ αὐτὸς ποιήσει. 6 * καὶ ἐξοίσει ὡς φῶς τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ τὸ κρίμα σου ὡς μεσημβρίαν.
7 * ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ, καὶ ἐκδέχου αὐτόν. μὴ παραζήλου ἐν τῷ κατευοδοῦσθαι ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ, ἐν ἀνθρώπῳ ποιοῦντι παρανομίας.
8 * παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς, καὶ ἐγκατάλιπε θυμόν· μὴ παραζήλου, ὥστε πονηρεύεσθαι. 9 * ὅτι οἱ πονηρευόμενοι ἐξολοθρευθήσονται· οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν κύριον αὐτοὶ κληρονομήσουσι γῆν. 10 * καὶ ἔτι ὀλίγον, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξῃ ὁ ἁμαρτωλός· καὶ ζητήσεις τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ εὕρῃς.
11 * οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσι γῆν, καὶ τρυφήσουσιν ἐπὶ πλήθει εἰρήνης. 12 * παρατηρεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, καὶ βρύχει ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. 13 * ὁ δὲ κύριος ἐκγελᾷ αὐτόν, ὅτι προβλέπει ὅτι ἥξει ἡ ἡμέρα αὐτοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

4 Verba oris eius impietas & dolus: destitit intelligere, vt benefaceret. 5 Impietatẽ cogitat in cubili suo: manet in via non bona; malitiam non execratur. 6 Domine in excelsi cœlorum bonitas tua: fides tua vsque ad æthera. 7 Iustitia tua Deus excelsa, sicut montes fortes; iudicia tua profunda sicut abyssus magna: homines & iumenta saluabis Domine. 8 Quàm preciosa est misericordia tua Domine! hominesque aute in vmbra maiestatis tuæ morabuntur cũ fiducia. 9 Inebriabuntur pinguedine benedictionis domus tuæ; & de fœturigine deliciarum tuarum potabis eos. 10 Quoniam apud te sunt fontes vitarum: in lumine tuo videbimus lumen. 11 Prorogatio misericordiæ tuæ ad cognoscentes te: & iustitiam tuam ad eos qui recti sunt corde. 12 Ne occurrat mihi pes superbi, & manus impiorum non cõmouerat me. 13 Ibi ceciderunt operarij falsitatis; impulsi sunt, nec addunt vt surgant. PSALMVS XXXVII. 1 Dauidi.

NE æmuleris in malignos vt fias illis fœnilis; nec zelaueris in operarios iniquitatis vt superbias cum eis. 2 Quoniam finis eorum sicut herbæ; cuiũ succidentur, & tanquam viriditas herbæ defluent. 3 Confide in verbo Domini; & fac bonum. Inhabita terram & egeram nans in fide. 4 Et delectare in Domino; & dabit tibi petitiones cordis tui. 5 Manifesta coram Domino viam tuam: & spera in verbo Domini, & ipse operabitur. 6 Et educet sicut lucem iustitiam tuam: & iudicia tua sicut meridiem. 7 Tace, præstolare coram Domino, & expecta eum: ne æmulatus fueris in eo quod iter faciat in via sua, in homine exequentem consilium peccatorum.
8 Procul iis ab iracundia, & missum fac furorem: ne æmulatus fueris vt nequiter facias. 9 Quoniam qui nequiter agunt, exterminabuntur: & qui exspectant in verbo Domini, ipsi hæreditabunt terram. 10 Et adhuc modicum, & non erit impius: & intendes ad locum eius, & non erit. 11 Et mites hæreditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis. 12 Cogitat impius malum aduersus iustum: & stridet super eum dentibus suis. 13 Dominus subsannabit eum; quoniam prospicit, quòd aduenet dies contritionis ipsius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 * חֶרֶב פָּתְחוּ רְשָׁעִים וְדָרְכוּ קַשְׁתָּם לְהַפִּיל עָנִי וְאֶבְיוֹן לִטְבוֹחַ יִשְׁרֵי־דָרֶךְ׃
15 * חַרְבָּם תָּבוֹא בְלִבָּם וְקַשְׁתוֹתָם תִּשָּׁבַרְנָה׃
16 * טוֹב מְעַט לַצַּדִּיק מֵהֲמוֹן רְשָׁעִים רַבִּים׃
17 * כִּי זְרוֹעוֹת רְשָׁעִים תִּשָּׁבַרְנָה וְסוֹמֵךְ צַדִּיקִים יְהוָה׃
18 * יוֹדֵעַ יְהוָה יְמֵי תְמִימִם וְנַחֲלָתָם לְעוֹלָם תִּהְיֶה׃
19 * לֹא יֵבֹשׁוּ בְּעֵת רָעָה וּבִימֵי רְעָבוֹן יִשְׂבָּעוּ׃
20 * כִּי רְשָׁעִים יֹאבֵדוּ וְאֹיְבֵי יְהוָה כִּיקַר כָּרִים כָּלוּ בֶּעָשָׁן כָּלוּ׃
21 * לוֶֹה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן׃
22 * כִּי מְבֹרָכָיו יִירְשׁוּ אֶרֶץ וּמְקֻלָּלָיו יִכָּרֵתוּ׃
23 * מֵיְהוָה מְצְעֲדֵי־גֶבֶר כּוֹנָנוּ וְדַרְכּוֹ יֶחְפָּץ׃
24 * כִּי יִפֹּל לֹא יוּטָל כִּי יְהוָה סוֹמֵךְ יָדוֹ׃
25 * נַעַר הָיִיתִי גַם־זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֶּשׁ־לָחֶם׃
26 * כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלְוֶה וְזַרְעוֹ לִבְרָכָה׃
27 * סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה־טוֹב וּשְׁכֹן לָעַד לְעוֹלָם׃
28 * כִּי יְהוָה אֹהֵב מִשְׁפָּט וְלֹא יַעֲזֹב אֶת־חֲסִידָיו לְעוֹלָם נִשְׁמָרוּ וְזֶרַע רְשָׁעִים נִכְרָת׃
29 * צַדִּיקִים יִירְשׁוּ־אֶרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ לָעַד עָלֶיהָ׃
30 * פִּי צַדִּיק יֶהְגֶּה חָכְמָה וּלְשׁוֹנוֹ תְּדַבֵּר מִשְׁפָּט׃
31 * תּוֹרַת אֱלֹהָיו בִּלְבּוֹ לֹא תִמְעַד אֲשֻׁרָיו׃
32 * צוֹפֶה־רָשָׁע לַצַּדִּיק וּמְבַקֵּשׁ לַהֲמִיתוֹ׃
33 * יְהוָה לֹא־יַעַזְבֶנּוּ בְיָדוֹ וְלֹא יַרְשִׁיעֶנּוּ בְּהִשָּׁפְטוֹ׃
34 * קַוֵּה אֶל־יְהוָה וּשְׁמֹר דַּרְכּוֹ וִירוֹמִמְךָ לָרֶשֶׁת אֶרֶץ בְּהִכָּרֵת רְשָׁעִים תִּרְאֶה׃
35 * רָאִיתִי רָשָׁע עָרִיץ וּמִתְעָרֶה כְּאֶזְרָח רַעֲנָן׃
36 * וַיַּעֲבֹר וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ וָאֲבַקְשֵׁהוּ וְלֹא נִמְצָא׃
37 * שְׁמֹר תָּם וּרְאֵה יָשָׁר כִּי־אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם׃

14 * Gladium euaginauerunt impij, & tetenderunt arcum suum, vt percutiant egenum, & pauperem, & interficiant rectos in via.
15 * Gladius eorum ingrediatur in cor eorum, & arcus eorum confringantur.
16 * Melius est parum iusto, quàm diuitiæ multorum impiorum multæ. 17 * Quoniam brachia impiorum confringentur: sublenat autem iustos Dominus.
18 * Nouit Dominus dies immaculatorum, & hæreditas eorum æterna erit.
19 * Non confundentur in tempore malo, & in diebus famis saturabuntur.
20 * Quia impij peribunt. et inimici Domini gloriantes vt honorificati fuerint ipsi & exaltati, deficientes quèadmodum fumus * defecerunt.
21 * Mutuatur peccator, & non soluet. iustus autem miseretur, & tribuit.
22 * Quia benedicentes ei hæreditabunt terrã, maledicentes autem ei disperibũt. 23 * A Dño gressus hominis diriguntur, & viam eius volet valdè.
24 * Cùm ceciderit, non collidetur, quia Dñs supponit manũ ei.
25 * Iunior fui, & enim senui, & non vidi iustũ derelictũ, neq; semen eius quærens panẽ.
26 * Tota die miseretur & cõmodat iustus, & semẽ illius in benedictione erit.
27 * Declina à malo, & fac bonum, & inhabita in seculũ seculi. 28 * Quia Dñs amat iudiciũ, & non derelinquet sanctos suos: in æternum conseruabuntur. Iniusti autẽ punientur, & semen impiorũ peribit.
29 * Iusti hæreditabunt terrã, & inhabitabunt in seculum seculi super eã.
30 * Os iusti meditabitur sapientiã, & lingua eius loquetur iudicium. 31 * Lex Dei eius in corde ipsius, & nõ supplãtabũtur gressus eius.
32 * Cõsiderat peccator iustũ, & quærit mortificare eum.
33 * Dñs aũt non derelinquet eũ in manibus eius, nec dãnabit eũ, cùm iudicabitur illi.
34 * Expecta Dominũ, & custodi viam eius, & exaltabit te vt hæreditate capias terram: cùm perierint peccatores, videbis.
35 * Vidi impium superexaltatum, & eleuatum, sicut cedros Libani. 36 * Et transiui, & ecce nõ erat, & quæsiui eum, & non est inuentus locus eius.
37 * Custodi innocentiam, & vide æquitatem, quoniam sunt reliquiæ homini pacifico.

תרגום

14 חרבא שלפו רשיעיא ומתחו קשיותהון למקטול עניי ותשיבי לסכום תריצי ארחא׃ 15 סיפהון תעול בלבהון וקשיותהון תתברן׃ 16 טב קדם יי זעירה צדיקא מריכסי רשיעיא סגיעין׃ 17 ארום ודעיי רשיעיא תתבדרן ותסעד צדיקיא יי׃ 18 ידע יי אורח שלימיא ואתפרנסותהון לעלם תהוי׃ 19 לא יתבהתון בעדן בישתא ובימוי אולצנא שבעין׃ 20 ארום רשיעיא יבדון ובעלי דבבות קדם יי כיקר אמרי מרעיא כלו בעשנא כלו׃ 21 מוזיף רשיעא ולא פרע ומתיב צדיקא וגבי׃ 22 ארום מתברכין ביי ירתון ארעא ודמקללוי יתעקרון׃ 23 מן קדם יי אתכוונו גברא ודרכיה בישרא יצבי׃ 24 ארום יפול ברע לא יתמה חוש ומחזיק תרעתה לברכא׃ 25 טלית חויתי ברם סבית ולא חמיית צדיקא שבוקא וזרע פלטיעבד בישרא ועבד קשטא׃ 26 כל יומין חנין ומלוה וזרעיה לברכתא׃ 27 סתר מביש ועבד שפירא ושכון לעלמין׃ 28 ארום יי רחים דינא ולא שבוק ית חסידוהי לעלם מנטרין והבי יתהון דשיעיא ישתצון׃ 29 צדיקיא יחסנון ארעא ושכנין יתבון עלה לעלמין׃ 30 פומא דצדיקא יהגי חכמתא ולישנה מסלא דינא׃ 31 אולפן דאלהה בלבבה לא מתזעזעין אסתרוהי׃ 32 מסתכי רשיעא לצדיקא ובעי לקטלה׃ 33 יי לא ישבוקנה בידיה ולא יחייבינה בדיניה׃ 34 חסי על יי ונטור אורחתיה ויסקינך לירתא ארעא באשתיצות רשיעיא תחמי׃ 35 חמית רשיעא תקיפא ורמי כאילנא דמתרבי׃ 36 ועברית והא לית ובעיתיה ולא אשתכח׃ 37 נטר שלימותא וחמי קשוט ארום סוף בר נשא שלמא׃

14 * Gladium euaginauerunt peccatores, intẽderunt arcũ suũ: vt deijciant paupere & inopé, vt trucident rectos corde.
15 * Gladius eorum intret in corda ipsorũ, & arcus eorũ cõfringãtur.
16 * Melius est modicũ iusto super diuitias peccatorũ multas.
17 * Quoniam brachia peccatorũ cõterentur, cõfirmat aũt iustos Dñs.
18 * Nouit Dñs* vias immaculatorũ, & hęreditas eorũ in æternum erit.
19 * Nõ confundẽtur in tẽpore malo, & in diebus famis saturabuntur, quia peccatores peribunt.
20 * Inimici verò Dñi mox vt honorificati fuerint ipsi & exaltati, deficientes quèadmodum fumus * defecerunt.
21 * Mutuatur peccator, & non soluet. iustus aũt miseretur, & tribuit.
22 * Quia benedicẽtes ei hæreditabunt terrã, maledicẽtes aũt ei disperibũt.
23 * A Dño gressus hominis diriguntur, & viam eius volet valdè.
24 * Cùm ceciderit, non collidetur, quia Dñs supponit manũ ei.
25 * Iunior fui, & enim senui, & non vidi iustũ derelictũ, neq; semen eius quærens panẽ.
26 * Tota die miseretur & cõmodat iustus, & semẽ illius in benedictione erit.
27 * Declina à malo, & fac bonum, & inhabita in seculũ seculi.
28 * Quia Dñs amat iudiciũ, & non derelinquet sanctos suos: in æternum conseruabuntur. Iniusti autẽ punientur, & semen impiorũ peribit.
29 * Iusti hæreditabunt terrã, & inhabitabunt in seculum seculi super eã.
30 * Os iusti meditabitur sapientiã, & lingua eius loquetur iudicium.
31 * Lex Dei eius in corde ipsius, & nõ supplãtabũtur gressus eius.
32 * Cõsiderat peccator iustũ, & quærit mortificare eum.
33 * Dñs aũt non derelinquet eũ in manibus eius, nec dãnabit eũ, cùm iudicabitur illi.
34 * Expecta Dominũ, & custodi viam eius, & exaltabit te vt hæreditate capias terram: cùm perierint peccatores, videbis.
35 * Vidi impium superexaltatum, & eleuatum, sicut cedros Libani.
36 * Et transiui, & ecce nõ erat, & quæsiui eum, & non est inuentus locus eius.
37 * Custodi innocentiam, & vide æquitatem, quoniam sunt reliquiæ homini pacifico.

14 * ῥομφαίαν ἐσπάσαντο οἱ ἁμαρτωλοί, ἐνέτειναν τὸξον αὐτῶν, τοῦ καταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένητα, καὶ σφάξαι
15 τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. * ἡ ῥομφαία αὐτῶν εἰσελθοῖ εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συντριβείη.
16 * κρεῖσσον ὀλίγον τῷ δικαίῳ ὑπὲρ πλοῦτον ἁμαρτωλῶν πολύν. 17 * ὅτι βραχίονες ἁμαρτωλῶν συντριβήσονται, στηρίζει δὲ
18 τοὺς δικαίους ὁ κύριος. * γινώσκει κύριος τὰς ὁδοὺς τῶν ἀμώμων, καὶ ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. * οὐ κα-
19 ταισχυνθήσονται ἐν καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορ-
20 τασθήσονται, ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται. * οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ
κυρίου ἅμα τῇ δόξῃ τιμηθέντες αὐτοὶς καὶ ὑψωθέντες, ἐκλεί-
21 ποντες ὡσεὶ καπνὸς ἐξέλιπον. * δανείζεται ὁ ἁμαρτωλός, καὶ
22 οὐκ ἀποτίσει· ὁ δὲ δίκαιος οἰκτείρει, καὶ δίδωσιν. * ὅτι οἱ εὐ-
λογοῦντες αὐτὸν κληρονομήσουσι γῆν, οἱ δὲ καταρώμενοι
23 αὐτὸν ἐξολοθρευθήσονται. * ἀπὸ κυρίου τὰ διαβήματα ἀνθρώ-
που κατευθύνεται, καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ θελήσει σφόδρα.
24 * ὅταν πέσῃ οὐ καταραχθήσεται, ὅτι κύριος ὑπερέχει
25 χεῖρα αὐτοῦ. * νεώτερος ἐγενόμην, καὶ γὰρ ἐγήρασα, καὶ οὐκ
εἶδον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον, οὐδὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ
26 ζητοῦν ἄρτους. * ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ καὶ δανείζει ὁ δί-
καιος, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται. * ἔκκλινον ἀπὸ
27 κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, καὶ κατασκήνωσις εἰς αἰῶνα αἰῶ-
28 νος. * ὅτι κύριος ἀγαπᾷ κρίσιν, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει
τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται. ἄνομοι δὲ
ἐκδικηθήσονται, καὶ σπέρμα ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσεται.
29 * δίκαιοι κληρονομήσουσι γῆν, καὶ κατοικιοῦσιν
30 εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἐπ' αὐτῆς. * στόμα δικαίου μελετήσει
31 σοφίαν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ λαλήσει κρίσιν. * ὁ νόμος τοῦ θεοῦ
αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ σκανδαλισθήσεται τὰ διαβή-
32 ματα αὐτοῦ. * κατανοεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, καὶ ζητεῖ
33 τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. * ὁ δὲ κύριος οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ αὐ-
τὸν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ καταδικάσηται αὐ-
34 τὸν, ὅταν κρίνηται ὡπ' αὐτοῦ. * ὑπόμεινον τὸν κύριον, καὶ φύλαξον
τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ ὑψώσει σε τοῦ κατακληρονομῆσαι γῆν· ἐν
35 τῷ ἐξολοθρεύεσθαι ἁμαρτωλοὺς ὄψει. * εἶδον τὸν ἀσεβῆ
ὑπερυψούμενον, καὶ ἐπαιρόμενον, ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβά-
36 νου. * καὶ παρῆλθον καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα αὐτὸν,
37 καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ. * φύλαξαι ἀκακίαν καὶ ἴδε
εὐθύτητα, ὅτι ἔστιν ἐγκαταλάλημα ἀνθρώπῳ εἰρηνικῷ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Gladium euaginauerunt impij, & tetenderunt arcum suum vt interficiant egenos & obscuros, vt macient rectos via. 15 Gladius eorum penetret in cor eorum: & arcus eorũ confringantur. 16 Melius est coram Domino modicum iusti, quàm diuitiæ peccatorũ multæ. 17 Quoniam brachia impiorum confringentur: sustentat autem iustos Dominus. 18 Cognoscit Dominus dies perfectorum; & hæreditas eorum in æternum erit. 19 Non confundentur in tempore malo; & in diebus famis saturabuntur. 20 Quoniam impij peribunt & inimici Domini, sicut gloria vetuerunt impingatorum, qui tandem iugulantur; sic impij deficient, & in fumo gehennæ consumentur. 21 Mutuat impius & non reddit; iustus verò miseretur, & donat. 22 Propterea qui benedicũtur in verbo eius, hæreditabunt terram: & qui maledicuntur in iureinrando eius, excidentur. 23 A præsentia Domini gressus hominis diriguntur: & via eius grata erit. 24 Et si ceciderit in infirmitatem, non morietur: quoniam Dominus sustinet eum manu. 25 Puer fui, nunc autẽ senui, & non vidi iustum derelictum nec filios eius quærentes panem præ inopia. 26 Propterea quòd tota die miseretur, & commodat: & semen eius in benedictione. 27 Recede à malè agendo, & operare bonum: vt habites in sempiternum. 28 Quoniam Dominus amat iudicium; & nõ deserit misericordes suos; in æternum custodientur: & filij impiorum exterminabuntur. 29 Iusti hæreditabunt terrã, & habitabunt in ea super eam. 30 Os iusti eloquitur sapientiam: & lingua eius profatur iudicium. 31 Lex Dei ipsius in corde eius; non mutabunt gressus eius. 32 Insidiatur impius iusto, & quærit interficere eum. 33 Dominus non derelinquet eum in manu eius: & non damnabit eum cùm iudicium de eo agetur. 34 Confide in verbo Domini, & custodi viam eius: & exaltabit te vt possideas terram: cùm exterminati fuerint impij, conspicies. 35 Vidi impium fortem & validum, sicut arborẽ indigenam & frondescentem. 36 Et defecit à sæculo, & ecce non erat: & quæsiui eum, & non est inuentus. 37 Serua integritatem & respice rectum; quoniam finis hominis est pax.

Universidad de Deusto
Biblioteca

38 ופשעים נשמדו יחדו אחרית רשעים
39 נכרתה׃
39 ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה׃
40 ויעזרם יהוה ויפלטם יפלטם מרשעים
ויושיעם כי־חסו בו׃

לח

1 מזמור לדוד להזכיר׃ יהוה אל־
2 בקצפך תוכיחני ובחמתך תיסרני׃
3 כי־חציך נחתו־בי ותנחת עלי ידך׃
4 אין־מתם בבשרי מפני זעמך אין שלום
5 בעצמי מפני חטאתי׃ כי עונתי עברו ראשי
כמשא כבד יכבדו ממני׃
6 הבאישו נמקו חבורתי מפני אולתי׃
7 נעויתי שחותי עד־מאד כל־היום קדר הלכתי׃
8 כי כסלי מלאו נקלה ואין מתם בבשרי׃
9 נפוגתי ונדכיתי עד־מאד שאגתי מנהמת לבי׃
10 אדני נגדך כל־תאותי ואנחתי ממך לא
11 נסתרה׃ לבי סחרחר עזבני כחי ואור־עיני גם־
12 הם אין אתי׃ אהבי ורעי מנגד נגעי יעמדו
וקרובי מרחק עמדו׃
13 וינקשו מבקשי נפשי ודרשי רעתי דברו הוות
14 ומרמות כל־היום יהגו׃ ואני כחרש לא
15 אשמע וכאלם לא יפתח־פיו׃ ואהי כאיש
אשר לא־שמע ואין בפיו תוכחות׃
16 כי־לך יהוה הוחלתי אתה תענה אדני אלהי׃
17 כי־אמרתי פן־ישמחו־לי בנוט רגלי עלי
הגדילו׃
18 כי־אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד׃
19 כי־עוני אגיד אדאג מחטאתי׃
20 ואיבי חיים עצמו ורבו שנאי שקר׃

38 *Prævaricatores autem delebuntur pariter,
39 nouissimum impiorum peribit. *Salus autē iu-
storum à Domino, fortitudo eorum in tempore
40 tribulationis. *Et auxiliabitur eis Dominus,
& liberabit eos, eripiet eos ab impiis & salue-
bit eos, quia sperauerunt in eo.

1 *Psalmus Dauid in commemoratione.
XXXVIII.

2 DOmine ne in ira tua arguas me, neque in
furore tuo corripias me.
3 *Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi, &
4 tetigit me manus tua. *Non sanitas in carne
mea à facie indignationis tuæ, non pax ossibus
5 meis à facie peccati mei. *Quoniam iniquita-
tes meæ transierunt caput meum, quasi onus gra-
6 ue aggrauatæ sunt super me. *Computruerunt
& tabuerunt cicatrices meæ à facie insipientiæ
7 meæ. *Afflictus sum & incuruatus sum
nimis, tota die mœrens ambulabam.
8 *Quoniam lumbi mei repleti sunt ignomi-
nia, & non est sanitas in carne mea.
9 *Enervatus & afflictus sum nimis, rugiebam
10 à gemitu cordis mei. *Domine in conspectu
tuo omne desiderium meum, & gemitus meus
11 à te non est absconditus. *Cor meum palpita-
bat, dereliquit me fortitudo mea, & lux ocu-
lorum meorum, & ipsa non est mecum.
12 *Chari mei & proximi mei quasi contra le-
13 pram meam steterunt. *Et uicini mei longe
steterunt, et inruebant quærentes animam meam,
& inuestigates mala mihi loquebantur ut fallacias,
14 & dolos tota die meditabantur. *Ego
tanquam surdus non audiebam, & sicut mutus
15 non aperiens os suum. *Et fui sicut homo qui
non audit, nec in ore suo redargutiones.
16 *Te enim Domine expectabam, tu exaudies
17 Domine Deus meus. *Quia dixi, Ne forte
exultent mihi; & cum vacillauerint pedes mei,
18 super me magnificentur. *Quia ego ad flagella
paratus sum, & dolor meus contra me semper.
19 *Quia iniquitatem meam annunciabo, & cogi-
20 tabo pro peccato meo. *Inimici autem mei
viuentes confortati sunt, & multiplicati sunt
odientes me mendaciter.

תרגום

38 ופרקנא דצדיקיא מן קדם יי הוא תקפהון בזמן עקא׃
39 וסגי יי ושיזבינון ופרקינון מרשיעיא ושזבינון
40 ארום סברו בשמיה׃

לח

1 תושבחתא לדוד לדכרנא׃ 2 יי לא ברוגזך תכסן יתי ולא ברוגזך תדבנני׃ 3 ארום גרמך אתחתן בי ושרית עלי דחלה ידך׃
4 ליט אסו בגשמי מן קדם רגוז ליט שלם באיברי מן קדם חובי׃ 5 ארום חובי עברו על רישי היך משול יקיר יקרו מני׃
6 סרו אתסחיו והלכשושי מן קדם טפשותי׃ 7 עקמת שחיתת עד לחדא כל יומא חפיר אהלכנא׃
8 ארום כסלי מלו קלנא ואין ליט באיברי מן קדם חובי׃ 9 פגמית ואתכסיית עד לחדא דגשית מדהמות לבי׃
10 יי לקבלך כל רגוגיתי וחונחתי מנך לא 11 רחשי הוה ברישותי לא
12 לבי סחרחר שבקני חילי ונהור עיני גרם איכן ליתיהון עמי׃ 13 וגברוי פיתיין מכעיי נפשי וכעיי בישתי מללו שקרא וניכלא כל יומא מהגיין׃
14 ואנא היך חרשא לא 15 ונהויתי היך גבר דלא שמע ולא איה בפומה מכחנא׃ 16 ארום מנך אנא לחכויכא שבקת
17 ארום אמרית דלמא יחדון עלי באתזעזעות רגלי עלי אחרברו׃ 18 ארום אנא לחכויכא שבקת
19 ארום חובי אנא אתבי אתקיף מחטאי׃ 20 ובעלי דבבי חיא עלי וסגון סנאי על שקרא׃

31 *Iniusti aũt disperibũt simul, reliquiæ im-
32 piorũ interibũt. *Salus aũt iustorũ à Dño,
33 & protector eorũ est in tẽpore tribulatio-
nis. *Et adiuuabit eos Dominus, & li-
40 berabit eos, & eruet eos à peccatoribus, &
saluabit eos, quia sperauerunt in eo.

1 Psalmus Dauid in *commemoratione
de sabbato. XXXVII.

2 DOmine ne furore tuo arguas me, neq;
*ira tua corripias me. *Quoniã sagittæ
3 tuę infixę sunt mihi, & cõfirmasti super me
4 manũ tuã. *Non est sanitas in carne mea à
facie iræ tuæ: non est pax in ossibus meis à
5 facie peccatorũ meorũ. *Quoniã iniqui-
tates meæ supergressæ sunt caput meum:
sicut onus graue grauatæ sunt super me.
6 *Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices
7 meæ à facie insipientiæ meæ. *Miser factus
sum & curuatus sum vsq; in finẽ: tota die
8 cõtristatus ingrediebar. *Quoniã lumbi
mei impleti sunt illusionibus, & nõ est sa-
9 nitas in carne mea. *Afflictus sum & hu-
miliatus sum nimis: rugiebã à gemitu cor-
10 dis mei. *Dñe ante te omne desideriũ meũ,
& gemitus meus à te non est absconditus.
11 *Cor meũ conturbatũ est, dereliquit me
virtus mea, & lumẽ oculorũ meorũ, & ipsũ
12 non est mecũ. *Amici mei & proximi mei
aduersum me appropinquauerũt & stete-
13 runt. *Et qui iuxta me* de lõge steterũt, &
vim faciebant qui quærebant animã meã.
& qui inquirebant mala mihi, locuti sunt
vanitates, & dolos tota die meditabantur.
14 *Ego aũt tanquã surdus non audiebam,
15 & sicut mutus nõ aperiens os suũ. *Et fa-
ctus sum sicut homo nõ audiens, & nõ ha-
16 bens in ore suo redargutiones. *Quia in te
17 Dñe speraui, tu exaudies *Dñe Deus meus.
*Quoniã dixi, Nequando supergaudeant
18 mihi inimici mei: & dũ cõmouẽtur pedes
mei, super me magna locuti sunt. *Quoniã
19 ego in flagella paratus*, & dolor meus in
cõspectu meo est semper. *Quoniã iniqui
20 tatẽ meã ego annuntiabo, & cogitabo pro
pẽtõ meo. *Inimici aũt mei viuũt, & cõfirmati sunt sup me, & multiplicati sunt q oderũt me iniquè.

31 *οἱ δὲ ἀδικοῦντες ἐξολοθρευθήσονται· ἐπὶ ταὐτὸ τὰ ἐπι-
τελέσματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσεται.
32 *σωτηρία δὲ τῶν δικαίων ἀπὸ κυρίου, καὶ σκεπαστὴ αὐτῶν
40 ἐστὶν ἐν καιρῷ θλίψεως. *καὶ βοηθήσει αὐτοῖς κύ-
ριος, καὶ ῥύσεται αὐτοὺς, καὶ ἐξελεῖται αὐτοὺς ἐξ ἁμαρτω-
λῶν, καὶ σώσει αὐτούς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτῷ.

1 *Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ εἰς ὑπόμνησιν περὶ τοῦ σαββάτου.
λζ.

2 *Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου
3 παιδεύσῃς με. *ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι, καὶ ἐπε-
4 στήρισάς ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου. *οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρ-
κί μου ἀπὸ προσώπου τοῦ ὀργῆς σου· οὐκ ἔστιν εἰρήνη τοῖς
5 ὀστέοις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου. *ὅτι αἱ ἀνο-
μίαι μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλήν μου, ὡσεὶ φορτίον βαρὺ
6 ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ. *πρόσχεσαν καὶ ἐσάπησαν οἱ μώ-
7 λωπές μου ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου. *ἐταλαι-
πώρησα καὶ κατεκάμφθην ἕως τέλους, ὅλην τὴν ἡμέραν
8 σκυθρωπάζων ἐπορευόμην. *ὅτι αἱ ὀσφύες μου ἐπλήσθησαν
9 ἐμπαιγμάτων, καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου. *ἐκα-
κώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα, ὠρυόμην ἀπὸ στεναγ-
10 μοῦ τῆς καρδίας μου. *κύριε ἐναντίον σου πᾶσα ἡ ἐπιθυ-
11 μία μου, καὶ ὁ στεναγμός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβη. *ἡ καρ-
δία μου ἐταράχθη, ἐγκατέλιπέ με ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὸ φῶς
12 τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ. *οἱ φίλοι
μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξεναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν.
13 *καὶ οἱ ἐγγύς μου ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ ἐβιάζοντο οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ
κακά μοι, ἐλάλησαν ματαιότητας, καὶ δολιότητας ὅλην
14 τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν. *ἐγὼ δὲ ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον·
15 καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ. *καὶ ἐγενόμην
ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων, καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ
16 ἐλεγμούς. *ὅτι σοί, κύριε, ἤλπισα· σὺ εἰσακούσῃ, κύριε
17 ὁ θεός μου. *ὅτι εἶπον, μήποτε ἐπιχαρῶσί μοι οἱ ἐχθροί
μου, καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναί με τοὺς πόδας μου ἐπ' ἐμὲ ἐμεγα-
18 λορρημόνησαν. *ὅτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἕτοιμος, καὶ ὁ πόνος
19 μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. *ὅτι τὴν ἀνομίαν
μου ἐγὼ ἀναγγελῶ, καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας
20 μου. *οἱ δὲ ἐχθροί μου ζῶσι, καὶ κεκραταίωνται
ὑπὲρ ἐμέ, καὶ ἐπληθύνθησαν οἱ μισοῦντές με ἀδίκως.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

*Prævaricatores autem excindentur simul: finis impiorũ exitus. *Redemptio autẽ iustorum à conspectu Dñi: fortitudo eorũ in tempore angustiæ. *Et auxiliatus est eis Dñs & liberauit eosdem: quoniam sperauerunt in verbo eius.

1 Canticum Dauidis in memoriam. PSAL. XXXVIII.

2 DOmine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua castiges me. 3 Quoniam sagittæ tuæ ceruerunt in me, & manst super me vulnus
4 manus tuæ. *Non est sanitas in corpore meo propter iram tuam: non est pax in membris meis propter peccatum meum. 5 Quoniam
iniquitates meæ transierunt super caput meum: quasi onus graue grauiores fuerunt meipso. 6 Computruerunt & tabuerunt cicatrices
meæ propter stultitiam meam. 7 Recuruus factus sum, & inclinatus maiorem in modum: tota die atratus incessi. 8 Quoniam
lumbi mei impleti sunt combustione: & non est sanitas in corpore meo. 9 Confractus sum & humiliatus sum vehementer: ilrepitum
edi præ tumultu cordis mei. 10 Domine coram te omne desiderium meum; & suspirium meum à te non est absconditum. 11 Cor
meum horruit; dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum: atque eidem ipsi non sunt mecum. 12 Amici mei & proxi-
mi mei exregione vulneris mei steterunt: propinqui verò mei procul constiterunt. 13 Et fecerunt laqueos quærentes animam meam:
& quærentes malum mecum, locuti sunt mendacium: & dolum quotidie loquuntur. 14 Ego verò quasi obsurduissem, non audiebam:
& sicut mutus qui non aperit os suum. 15 Et fui sicut vir qui non audiunt à sæculo; & nõ habens in ore suo redargutiones. 16 Quoniam
etiam te Domine etiam: tu exaudies Domine Deus meus. 17 Quia dixi, Ne fortè lætentur de me: in commotione pedum meorum
super me magnificati sunt. 18 Quoniam ego ad exitium paratus sum: & dolor meus coram me iugiter. 19 Quoniam fecius meum nar-
rabo: solicitus ero propter peccatum meũ. 20 Et auctores inimicitiæ meæ viui confortati sunt: & multiplicati sunt qui oderunt me falso,

Universidad de Deusto
Biblioteca

ומשלמי רעה תחת טובה ישטנוני תחת רדפי טוב׃
אל תעזבני יהוה אלהי אל תרחק ממני׃
חושה לעזרתי אדני תשועתי׃

לט

למנצח לידיתון מזמור לדוד׃
אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעד רשע לנגדי׃
נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר׃
חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני׃
הודיעני יהוה קצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני׃
הנה טפחות נתתה ימי וחלדי כאין נגדך אך כל הבל כל אדם נצב סלה׃
אך בצלם יתהלך איש אך הבל יהמיון יצבר ולא ידע מי אספם׃
ועתה מה קויתי אדני תוחלתי לך היא׃
ממל פשעי הצילני חרפת נבל אל תשימני׃
נאלמתי לא אפתח פי כי אתה עשית׃
הסר מעלי נגעך מתגרת ידך אני כליתי׃
בתוכחות על עון יסרת איש ותמס כעש חמודו אך הבל כל אדם סלה׃
שמעה תפלתי יהוה ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי׃
השע ממני ואבליגה בטרם אלך ואינני׃

מ

למנצח לדוד מזמור׃ קוה קויתי יהוה ויט אלי וישמע שועתי׃

*Et qui reddunt malum pro bono, adversabantur mihi: quoniam sequebar bonum.
*Ne derelinquas me Domine Deus meus, ne elongeris à me. *Festina in auxilium meum, Domine salutis meæ.

*Victori pro Idithun Psalmus Dauid.

XXXIX.

DIxi, Custodiam vias meas, ne peccem in lingua mea. Custodiam os meum silentio, donec est impius contra me. *Obmutui silentio, tacui de bono: & dolor meus conturbatus est. *Incaluit cor meum in medio mei, in meditatione mea incensus sum igni: locutus sum in lingua mea.
*Ostende mihi Domine finem meum, & mensuram dierum meorum quæ sit, vt sciam quid mihi deest.
*Ecce breues posuisti dies meos, & substantia mea quasi non sit in conspectu tuo: omnis tamen vanitas omnis homo subsistens. Semper.
*Tantum in imagine ambulat homo, tantùm frustra conturbatur: congregat, & ignorat cui congregabit ea.
*Nunc ergo quid expectoʒ Domine? patientia mea tu es.
*Ab omnibus iniquitatibus meis libera me: opprobrium stulto ne ponas me.
*Obmutui, non aperui os meum: quia tu fecisti. *Tolle à me plagas tuas: à contentione manus tuæ ego consumptus sum.
*In increpationibus pro iniquitate corripuisti virum: & posuisti quasi tinean desiderabilia eius: veruntamen vanitas omnis homo. Semper. *Audi orationem meam Domine, & clamorem meum exaudi, ad lachrymam meam ne obsurdescas, quia aduena ego sum apud te & peregrinus sicut omnes patres mei.
*Parce mihi vt rideam, antequam vadam & non subsistam.

*Victori Dauid, Psalmus. XL.

EXpectans expectaui Dominũ, & inclinauit est ad me, & exaudiuit clamorem meum.

*Qui retribuunt mihi mala pro bonis, detrahebant mihi, quoniam sequebar bonitatem. *Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne discesseris à me.
*Intende in adiutorium meum, Domine salutis meæ.
In finem *Idithun canticum Dauid.

PSAL. XXXVIII.

DIxi, Custodiam vias meas: vt non delinquam in lingua mea. Posui ori meo custodiam, cùm consisteret peccator aduersum me. *Obmutui & humiliatus sum, & silui à bonis: & dolor meus renouatus est.
*Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis. Locutus sum in lingua mea, *Notum fac mihi Domine finem meũ, & numerum dierũ meorum quis est? vt sciã quid desit mihi. *Ecce veteres posuisti dies meos: & substantia mea tanquam nihilum ante te. Veruntamen vniuersa vanitas: omnis homo viuens. *Quamquã in imagine pertransit homo: *tamen frustra conturbatur. Thesaurizat, & ignorat cui congregabit ea.
*Et nunc quæ expectatio mea? nónne Dominus? & substantia mea apud te est.
*Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: opprobrium insipienti dedisti me.
*Obmutui & nõ aperui os meũ, quoniã tu fecisti. *Amoue à me plagas tuas. à fortitudine enim manus tuę ego defeci: *In increpationibus propter iniquitatẽ, corripuisti hominem. Et tabescere fecisti sicut araneam animam eius: veruntamen vanè *omnis homo. *Exaudi orationem meam Domine, & deprecationem meam; auribus percipe lachrymas meas: ne sileas: quĩ aduena ego sum apud te, & peregrin⁹, sicut omnes patres mei. *Remitte mihi, vt refrigerer prius q̃ abeã, & amplius nõ ero.
In finem Psalmus Dauid.

XXXIX.

EXpectans expectaui Dominum, & intendit mihi. et exaudiuit preces meas.

*Et qui reddunt malum pro bono, odio me prosequuntur; eò quòd sequutus sim bonitatem. *Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne elongetis à me. *Accinge te ad auxilium meum, Dominæ redemptio mea.

*Ad laudandum pro custodia domus sanctuarij ore Idutun Hymnus Dauidi. PSAL. XXXIX.

DIxi, Obseruabo vias meas, ne peccem lingua mea: custodiam os meũ freno, quandiu improbus est contra me. *Obmutui, tacui, & ceciderũ à verbis Legis; propterea dolor meus conturbatus est. *Ebullijt cor meum in corpore meo; ob meditationem meam exardescet ignis: locutus sum lingua mea. *Notum fac mihi Domine finem meum, & mensuram dierum meorum quanta erit, vt sciam quando deficiam à seculo ego. *Ecce leues ordinasti dies meos, & corpus meum tanquam nihil coram te: propterea omnia nihil reputantur, verùm omnes iusti viuent in æternũ. *Tantùm in imagine Domini ambulat homo: verùm perperam conturbantur: congregat, & nescit cui collegerit ea. *Nunc autem quid expectaui Domine? ipes mea in te est. *Ab omnibus sceleribus meis libera me; opprobria ſiſulti ne posueris super me. *Obmutui, nec aperiam os meum; quoniam tu fecisti. *Amoue à me plagam tuam: à percussione potentiæ manus tuæ, ego consumptus sum. *Correptione ob scelus tu castigas hominem: & liquefactum est instar limacis; corpus eius: profectò nihil est omnis homo semper. *Suscipe orationem meam Domine, & ad petitionem meam aufcultat & ad lachrymas meas ne sileas, quoniam velati peregrinus ego sum apud te, & aduena sicut omnes patres mei. *Dimitte me, & abibo, antequam vadam, & non subsistam.

*Ad laudandum Dauidi Hymnus. PSAL. XL.

EXpectando expectaui Dominum; & inclinauit ad me, & suscepit deprecationem meam.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

*Et qui reddunt malum pro bono, odio me prosequuntur; eò quòd sequutus sim bonitatem. *Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne elongetis à me. *Accinge te ad auxilium meum, Dominæ redemptio mea.

*Ad laudandum pro custodia domus sanctuarij ore Idutun Hymnus Dauidi. PSAL. XXXIX.

DIxi, Obseruabo vias meas, ne peccem lingua mea: custodiam os meũ freno, quandiu improbus est contra me. *Obmutui, tacui, & ceciderũ à verbis Legis; propterea dolor meus conturbatus est. *Ebullijt cor meum in corpore meo; ob meditationem meam exardescet ignis: locutus sum lingua mea. *Notum fac mihi Domine finem meum, & mensuram dierum meorum quanta erit, vt sciam quando deficiam à seculo ego. *Ecce leues ordinasti dies meos, & corpus meum tanquam nihil coram te: propterea omnia nihil reputantur, verùm omnes iusti viuent in æternũ. *Tantùm in imagine Domini ambulat homo: verùm perperam conturbantur: congregat, & nescit cui collegerit ea. *Nunc autem quid expectaui Domine? ipes mea in te est. *Ab omnibus sceleribus meis libera me; opprobria ſiſulti ne posueris super me. *Obmutui, nec aperiam os meum; quoniam tu fecisti. *Amoue à me plagam tuam: à percussione potentiæ manus tuæ, ego consumptus sum. *Correptione ob scelus tu castigas hominem: & liquefactum est instar limacis; corpus eius: profectò nihil est omnis homo semper. *Suscipe orationem meam Domine, & ad petitionem meam aufcultat & ad lachrymas meas ne sileas, quoniam velati peregrinus ego sum apud te, & aduena sicut omnes patres mei. *Dimitte me, & abibo, antequam vadam, & non subsistam.

*Ad laudandum Dauidi Hymnus. PSAL. XL.

EXpectando expectaui Dominum; & inclinauit ad me, & suscepit deprecationem meam.

תרגום

לט

Universidad de Deusto
Biblioteca

ג וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שָׁאוֹן מִטִּיט הַיָּוֵן וַיָּקֶם עַל־סֶלַע רַגְלַי כּוֹנֵן אֲשֻׁרָי׃

ד וַיִּתֵּן בְּפִי שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּה לֵאלֹהֵינוּ יִרְאוּ רַבִּים וְיִירָאוּ וְיִבְטְחוּ בַּיהוָה׃

ה אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר־שָׂם יְהוָה מִבְטַחוֹ וְלֹא־פָנָה אֶל־רְהָבִים וְשָׂטֵי כָזָב׃

ו רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהַי נִפְלְאֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ אַגִּידָה וַאֲדַבְּרָה עָצְמוּ מִסַּפֵּר׃

ז זֶבַח וּמִנְחָה לֹא חָפַצְתָּ אָזְנַיִם כָּרִיתָ לִי עוֹלָה וַחַטָּאָה לֹא שָׁאָלְתָּ׃

ח אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי בִּמְגִלַּת־סֵפֶר כָּתוּב עָלָי׃

ט לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹהַי חָפָצְתִּי וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מֵעָי׃

י בִּשַּׂרְתִּי צֶדֶק בְּקָהָל רָב הִנֵּה שְׂפָתַי לֹא אֶכְלָא יְהוָה אַתָּה יָדָעְתָּ׃

יא צִדְקָתְךָ לֹא־כִסִּיתִי בְתוֹךְ לִבִּי אֱמוּנָתְךָ וְתְשׁוּעָתְךָ אָמַרְתִּי לֹא־כִחַדְתִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ לְקָהָל רָב׃

יב אַתָּה יְהוָה לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי׃

יג כִּי אָפְפוּ עָלַי רָעוֹת עַד־אֵין מִסְפָּר הִשִּׂיגוּנִי עֲוֹנֹתַי וְלֹא יָכֹלְתִּי לִרְאוֹת עָצְמוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי וְלִבִּי עֲזָבָנִי׃

יד רְצֵה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃

טו יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ יַחַד מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי לְסִפּוֹתָהּ יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ חֲפֵצֵי רָעָתִי׃

טז יְשֹׁמּוּ עַל־עֵקֶב בָּשְׁתָּם הָאֹמְרִים לִי הֶאָח הֶאָח׃

יז יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל־מְבַקְשֶׁיךָ יֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְהוָה אֹהֲבֵי תְשׁוּעָתֶךָ׃

3 ² Et eduxit me de lacu sonitus, de luto fœcis, & statuit super petram pedes meos, stabilitas gressus meos.

4 ² Et dedit in ore meo canticum nouum, laudem Deo nostro: videbunt multi, & timebunt, & sperabunt in Domino.

5 ² Beatus vir qui posuit Dominum confidentiam suam, & non est auersus ad superbias pompasque mendacij.

6 ² Multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua, & cogitationes tuas pro nobis: non inuenio ordinē coram te. Si narrare voluero & numerare, plura sunt quàm vt narrari queant.

7 ² Victimam & oblationem noluisti, aures fodisti mihi: holocaustū & pro peccato non petisti.

8 ² Tunc dixi, Ecce venio, in volumine libri scriptum est de me.

9 ² Vt facerem placitum tibi Deus meus: & legem tuam in medio ventris mei.

10 ² Annunciaui iustitiam in ecclesia multa: ecce labia mea non prohibebo, Domine tu nosti.

11 ² Iustitiam tuam non abscondi in medio cordis mei, fidem tuam & salutare tuum dixi: non abscondi misericordiam tuam & veritatem tuam in ecclesia multa.

12 ² Tu Domine non prohibebis misericordias tuas à me: misericordia tua & veritas tua iugiter seruabunt me.

13 ² Circumdederunt enim me mala, quorum non est numerus: comprehenderunt me iniquitates meæ & non potui videre; plures factæ sunt quàm capilli capitis mei, & cor meum dereliquit me.

14 ² Placeat tibi Domine vt liberes me. Domine ad adiuuandum me festina.

15 ² Confundantur & reuereantur simul qui querunt animam meam vt auferant eam. conuertantur retrorsum & confundantur qui volunt mihi mala.

16 ² Pereant post confusionem suam, qui dicunt mihi, Vah vah.

17 ² Gaudeant & lætentur in te, qui quærunt te: dicāt iugiter, Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

3 ² Et eduxit me de lacu miseriæ, & de luto fœcis. Et statuit super petram pedes meos, & direxit gressus meos. 4 ² Et immisit in os meum canticum nouum, carmen Deo nostro. Videbunt multi & timebunt, & sperabunt in Domino. 5 ² Beatus vir, cuius est nomen Domini spes eius, & non respexit in vanitates & insanias falsas.

6 ² Multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua, & cogitationibus tuis, non est qui similis sit tibi. Annunciaui & locutus sum: multiplicati sunt super numerū. 7 ² Sacrificium & oblationem noluisti, corpus autē perfecisti mihi. Holocausta & pro peccato non postulasti.

8 ² Tunc dixi, Ecce venio. In capite libri scriptum est de me: 9 ² Vt facerem voluntatem tuam, Deus meus volui, & legem tuam in medio ventris mei. 10 ² Annunciaui iustitiam in ecclesia magna: ecce labia mea non prohibebo, Domine tu scisti.

11 ² Iustitiam tuam non abscondi in corde meo; veritatem tuam & salutare tuum dixi. Non abscondi misericordiam tuam, & veritatem tuam à concilio multo.

12 ² Tu autem Domine ne longè facias miserationes tuas à me: misericordia tua & veritas tua semper susceperunt me.

13 ² Quoniam circundederunt me mala, quorum non est numerus, comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui vt viderem. Multiplicatæ sunt super capillos capitis mei, & cor meum dereliquit me.

14 ² Cōplaceat Domine vt eruas me: Domine ad adiuuandum me respice.

15 ² Confundantur & reuereantur simul qui quærunt animam meam, vt auferant eam. Auertantur retrorsum & reuereantur qui volunt mihi mala. 16 ² Ferant confestim confusionem suam, qui dicunt mihi, Euge euge. 17 ² Exultent & lætentur super te omnes quærentes te Domine. Et dicant semper, Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

3 ² καὶ ἀνήγαγέ με ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας, καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος. καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου.

4 ² καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα μου ᾆσμα καινὸν, ὕμνον τῷ Θεῷ ἡμῶν. ὄψονται (ὄψον) πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται, καὶ ἐλπιοῦσιν ἐπὶ κύριον. 5 ² μακάριος ἀνὴρ, οὗ ἐστὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπὶς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐπέβλεψεν εἰς ματαιότητας καὶ μανίας ψευδεῖς. 6 ² πολλὰ ἐποίησας σὺ κύριε ὁ Θεός μου τὰ θαυμάσιά σου, καὶ ταῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστι τις ὁμοιωθήσεταί σοι. ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμόν.

7 ² θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἐζήτησας.

8 ² τότε εἶπον, ἰδοὺ ἥκω. ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπταί περὶ ἐμοῦ.

9 ² τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ Θεός μου ἠβουλήθην καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου.

10 ² διηγγειλάμην δικαιοσύνην ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ, ἰδοὺ τὰ χείλη μου οὐ μὴ κωλύσω, κύριε σὺ ἔγνως.

11 ² τὴν δικαιοσύνην σου οὐκ ἔκρυψα ἐν τῇ καρδίᾳ μου, τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὸ σωτήριόν σου εἶπα. οὐκ ἔκρυψα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς.

12 ² σὺ δὲ κύριε μὴ μακρύνῃς τοὺς οἰκτιρμούς σου ἀπ' ἐμοῦ, τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου διαπαντὸς ἀντιλαβόιντό μου.

13 ² ὅτι περιέσχον με κακὰ, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός· κατέλαβόν με αἱ ἀνομίαι μου, καὶ οὐκ ἠδυνήθην τοῦ βλέπειν. ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου, καὶ ἡ καρδία μου ἐγκατέλιπέ με.

14 ² εὐδόκησον κύριε τοῦ ῥύσασθαί με, κύριε εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι πρόσχες.

15 ² καταισχυνθείησαν καὶ ἐντραπείησαν ἅμα οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου, τοῦ ἐξᾶραι αὐτήν. ἀπορραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ καταισχυνθείησαν οἱ θέλοντές μοι κακά.

16 ² κομισάτωσαν τὴν ἐντροπὴν αἰσχύνης αὐτῶν, οἱ λέγοντές μοι εὖγε εὖγε.

17 ² ἀγαλλιάσωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε κύριε. καὶ εἰπάτωσαν διαπαντὸς, μεγαλυνθήτω ὁ κύριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου.

תרגום

ואסקני מגב אתרגשתא ומן בסיאן טשטושא ואקים על כיפא רגלי תקן אסתהדי׃ ² וחדר בפומי שבחא חדתא קשבחתא קדם אלהנא ויחמון סגיעין ויתחלון ויסברון על מימרא דייי׃ ³ טוביהי דגברא דשוי ייי

רחמיה לא אסתכל לות סרבנייא ודסגדין לטעותא כדבוכא׃ ⁴ סגיעיו ניסיא דעבדת אנת ייי אלהי פרישתך ורעיונך לותנא ליית אפשר

לסדרא קדמך אשכחתינון לא אצטיתא לא אמללא דלאצטא פרקנך פרקתא לי עלוהא

ניכסא וזיוריגיא לא בעית אפלל חקיפו סלחואה׃ ⁷ בדין אמרת הא עליית למיתי עלמא כד אשתטח בספרא אורייתא דאתכתיבא אסתולתי׃

⁸ לעבדא רעוותך אלהי רעיתי ואוריך במצע מעיי׃ ⁹ בשרתא צדקא בקהלא רבא הא שפתי לא אמנע ייי אנת חכמת׃

¹⁰ צדקתך לא טמרת בגו לבי קושטך ופרקנך אמרת לא כסיתי טיבותך וקשוטך לקהלא רבא׃

¹¹ כנשת חוטנא את ייי לא תמנע רחמיך מיני טיבותך וקשוטך תדירא יגטרנני׃

¹² ארום חכפו עלי בישין עד דלית מנין אדביקו ביי חובי ולא יכלת לסתמי הקפו כן כיתהי רישי ורעיוני שבק יתי׃

¹³ אתרעיו ייי לספצא יתי ייי לסיועי זרין׃

¹⁴ יתכסון ויתסרון כחדא מבעיי נפשי למגרה ירדין לאחורא ויקספון דצבין בישתי׃ ¹⁵ יתבירון מסול כתיהון

דאמרין לי האיכא האיכא תריצא על סנופה׃ ¹⁶ יתרון וירחון כסיכון כל בעיך וייסרון הדיינא יסגי תיאלא דיין דרחמין פרקנך׃

¹ Et ordinauit in ore meo canticum nouum, hymnum coram Deo nostro: videbunt multi & timebunt, & sperabunt in verbo Domini. ² Beatus homo qui posuit Dominum spem suam: & non respexit ad elatos, & loquentes mendacia. ³ Multa signa edidisti tu Domine Deus meus: mirabilia tua, & cogitationes tuæ nobiscum: impossibile est ordinare ad te laudem tuam. si narrem & loquar, plures sunt quàm vt indicari possint. ⁴ Immolationem & oblationem noluisti; aures ad auscultanda præcepta tua perforasti mihi; holocaustum & oblationem peccati non postulasti. ⁵ Tunc dixi, Ecce ingrediar ad vitam æternam, quando studuero in volumine libri legis quod scriptum est propter me. ⁶ Facere voluntatem tuam Deus meus volui; & lex tua in medio viscerum meorum. ⁷ Annunciaui iustitiam in congregatione magna: ecce labia mea non prohibebo; Domine tu nosti. ⁸ Iustitiam tuam non abscondi in medio cordis mei; veritatem tuam & redemptionem tuam dixi: non occului bonitatem tuam, & fidem tuam in ecclesia magna. ⁹ Propterea tu Domine ne prohibeas misericordiam tuam à me: benignitas tua & veritas tua continuè custodient me. ¹⁰ Quoniam circumdederunt me mala quæ numerari non possunt: comprehenderunt me scelera mea, & non potui videre: multiplicatæ sunt plusquam capilli capitis mei, & cogitatio mea deseruit me. ¹¹ Placeat tibi Domine vt liberes me: Domine ad auxilium meum festina. ¹² Erubescant & opprobrio afficiantur simul quærentes animam meam, vt perdant eam: conuertantur retrorsum & pudore affundantur qui desiderant malum meum. ¹³ Confundantur propter pudorem suum, qui dicunt de me: Gauisi sumus destructione eius; lætati sumus super afflictionem eius. ¹⁴ Gaudebunt & lætabuntur in verbo tuo omnes qui quærunt te, & dicent semper, Magnificetur potentia Domini, qui diligunt salutem tuam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 ואני עני ואביון אדני יחשב לי עזרתי ומפלטי
אתה אלהי אל־תאחר׃

מא

1 למנצח מזמור לדוד׃
2 אשרי משכיל אל־דל ביום רעה ימלטהו
יהוה׃
3 יהוה ישמרהו ויחיהו יאשר בארץ ואל־
תתנהו בנפש אויביו׃
4 יהוה יסעדנו על־ערש דוי כל־משכבו
חפכת בחליו׃
5 אני־אמרתי יהוה חנני רפאה נפשי כי־
חטאתי לך׃
6 אויבי יאמרו רע לי מתי ימות ואבד שמו׃
7 ואם־בא לראות שוא ידבר לבו יקבץ־און
לו יצא לחוץ ידבר׃
8 יחד עלי יתלחשו כל־שנאי עלי יחשבו
רעה־לי׃
9 דבר־בליעל יצוק בו ואשר שכב
לא־יוסיף לקום׃
10 גם־איש שלומי אשר־בטחתי בו אוכל
לחמי הגדיל עלי עקב׃
11 ואתה יהוה חנני והקימני ואשלמה להם׃
12 בזאת ידעתי כי־חפצת בי כי לא־ירועע אויבי
עלי׃ 13 ואני בתמי תמכת בי ותציבני לפניך
לעולם׃
14 ברוך יהוה אלהי ישראל מהעולם ועד
העולם אמן ואמן׃

מב

1 למנצח משכיל לבני־קרח׃
2 כאיל תערג על־אפיקי־מים כן נפשי תערג
אליך אלהים׃

12 *Ego autem sum egenus & pauper: Dominus sollicitus erit pro me, auxilium meum & salutare meum tu es: Deus meus ne moreris.

1 *Pro victoria Psalmus Dauid.
XLI.

2 BEatus qui intelligit super pauperem, in die mala liberabit eum Dominus.
3 *Dominus custodiet eum & viuificabit eum, & beatus erit in terra, & non tradet eum animæ inimicorum suorum.
4 *Dominus confortabit eum in lecto infirmitatis: totum stratum eius vertisti in egritudine sua.
5 *Ego dixi, Domine miserere mei: sana animam meam, quia peccaui tibi.
6 *Inimici mei loquuntur malum mihi, Quando morietur & peribit nomen eius?
7 *Et si venerit vt visitet, vana loquetur, cor eius congregabit iniquitatem sibi, egrediens foras detrahet.
8 *Similiter aduersum me murmurabant omnes odientes me, contra me cogitabant malum mihi.
9 *Verbum impietatis infundebant sibi, qui dormiunt non addet vt resurgat.
10 *Sed & homo pacificus meus in quo habui fiduciam, qui mãducabat panem meum, leuauit contra me plantam.
11 *Sed tu Domine miserere mei, & leua me vt reddam eis.
12 *In hoc cognoui quòd velis me, quia non insultabit inimicus meus mihi.
13 *Ego autem in simplicitate mea adiutus sum à te, & statues me ante faciem tuam in perpetuum.
14 *Benedictus Dominus Deus Israel à seculo, & vsque in seculum: Amen & amen.

1 *Pro victoria doctissimi filiorum Core.

PSAL. XLII.

1 *SIcut ceruus desiderat ad fontes aquarum, sic anima mea desiderat ad te Deus.

12 *ἐγὼ δὲ πτωχὸς εἰμι καὶ πτωχὸς, κύριος φροντίζει μου. βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου εἶ σὺ ὁ θεός μου, μὴ χρονίσῃς.

1 *Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. μ΄.

2 *Μακάριος ὁ συνιὼν ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα, ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται (ρύσεται) αὐτὸν ὁ κύριος.
3 *κύριος διαφυλάξει αὐτὸν καὶ ζήσαι αὐτὸν, καὶ μακαρίσαι αὐτὸν ἐν τῇ γῇ, καὶ μὴ παραδῷς αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτοῦ.
4 *κύριος βοηθήσαι αὐτῷ ἐπὶ κλίνης ὀδυνῶν αὐτοῦ, ὅλην τὴν κοίτην αὐτοῦ ἔστρεψας ἐν τῇ ἀῤῥωστίᾳ αὐτοῦ.
5 *ἐγὼ εἶπα, κύριε ἐλέησόν με, ἴασαι τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι.
6 *ὁ ἐχθροί μου εἶπον κακά μοι, πότε ἀποθανεῖται καὶ ἀπολεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ;
7 *καὶ εἰσεπορεύετο θεωρεῖν, μάταια ἐλάλει ἡ καρδία αὐτοῦ, συνήγαγεν ἀδικίαν ἑαυτῷ, ἐξεπορεύετο ἔξω, καὶ ἐλάλει ἐπὶ τὸ αὐτό.
8 *κατ' ἐμοῦ ἐψιθύριζον πάντες ὁ ἐχθροί μου, κατ' ἐμοῦ ἐλογίζοντο κακά μοι.
9 *λόγον παράνομον κατέθεντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀναστῆναι;
10 *καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου ἐφ' ὃν ἤλπισα, ὁ ἐσθίων ἄρτους μου ἐμεγάλυνε ἐπ' ἐμὲ πέρνισμόν.
11 *σὺ δὲ κύριε ἐλέησόν με, καὶ ἀνάστησόν με, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.
12 *ἐν τούτῳ ἔγνων, ὅτι θελήσεις με, ὅτι οὐ μὴ χαρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ.
13 *ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντελάβου, καὶ ἐβεβαίωσάς με ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα.
14 *εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς τὸν αἰῶνα. γένοιτο γένοιτο.

1 *Εἰς τὸ τέλος εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς κορέ. μα΄.

2 *Ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου πρὸς σέ ὁ θεός.

1 *Ego autem mendicus sum & pauper: Dominus sollicitus *erit mei. Adiutor meus & protector meus es tu Deus meus, ne tardaueris.

1 *In finem Psalmus Dauid. XL.

2 BEatus qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.
3 *Dominus conseruet eum & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in *manus inimicorum eius.
4 *Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius: vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius.
5 *Ego dixi, Domine miserere mei, sana animam meam, quia peccaui tibi.
6 *Inimici mei dixerũt mala mihi, Quando morietur & peribit nomen eius?
7 *Et *ingrediebatur vt videret, vana loquebatur cor eius, congregauit iniquitatem sibi, egrediebatur foras, & loquebatur in idipsum.
8 *Aduersum me susurrabant omnes inimici mei, aduersum me cogitabant mala mihi. *Verbum iniquũ constituerunt aduersum me, Nunquid qui dormit, nõ adijciet vt resurgat?
10 *Et enim homo pacis meæ in quo speraui, qui edebat panes meos, magnificauit super me supplantationem.
11 *Tu autem Domine miserere mei, & resuscita me, & retribuam eis.
12 *In hoc cognoui, quoniam voluisti me; quoniam non gaudebit inimicus meus super me. *Me autem propter innocentiam suscepisti, & confirmasti me in conspectu tuo in æternum.
14 *Benedictus Dominus Deus Israel, à seculo, & *in seculum, fiat fiat.

1 *In finem *in intellectum filijs Core.

PSAL. XLI.

1 QVemadmodum desiderat ceruus ad *fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 *Et ego egenus sum, & pauper: Dominus cogitabit bonum mihi; auxilium meum & liberatio mea tu es, Deus meus ne moreris.

1 Ad laudandum Hymnus Dauidi. XLI.

2 BEatus qui cogitat de rebus pauperis quò misereatur eius: in die mala liberabit eum Dominus. 3 Dominus custodiet eum & vitam præstabit ei, & dabit ei beatitudinem in terra: nec tradet illum voluntati auctorum inimicitiæ eius. 4 Verbum Domini adiuuabit eum in vita eius; & apparebit illi super lectum infirmitatis eius: totum stratum eius mutasti in tempore ægritudinis eius. 5 Et corrigit eum. 6 Ego dixi, Domine miserere mei; sana animam meam quia peccaui coram te. 7 Et aduersarij mei dicent malum contra me, Quando morietur, & peribit nomen eius? 8 Et cùm venerit vt accipiat faciem, mendacium loquetur in cogitatione sua: congregabit iniquitatem sibi; egredietur in plateam, loquetur. 9 Simul contra me loquuntur clam omnes odentes mei contra me, cogitantes malum mihi. 10 Verbum peruersum & improbum effundet in se ipsum; & dicet, Hic qui infirmatur, non addet vt resurgat. 11 Sed & homo qui quærere deberet pacem meam, in quo confidebam, qui comedebat panem meum; etiam magnificauit se super me astutè. 12 Et tu Domine miserere mei, & suscita me ab infirmitate mea; & reddam eis. 13 In hoc noui quòd gratus tibi fuerim, quoniam non insuleset auctor inimicitiæ meæ super me, vt malè agat. 14 Me verò in integritate mea adiuuisti; & statuisti me coram te in perpetuum. 15 Benedictum nomen Domini Dei Israel ex hoc seculo vsque ad seculum venturum; & dicant isti, Amen & amen.

1 Ad laudandum in intelligentia bona per manus filiorum Korahh.

PSAL. XLII.

1 SIcut ceruus desiderat ad decursus aquarum, sic anima mea desiderat ad te Deus.

תרגום

12 ואנא עניא ויתישיבא טב לי סיעתי ושזביתי את אלהי לא תיחר׃

מא

1 למנצחא דמסכנא לדוד׃
2 טוביה דמשכיל לעניי דמסכנא ליומא בישתא יפלטיניה יוי׃
3 יוי יטרניה ויחייניה יתקלי לה על שיורי ארעא ולא תמסרניה ברעות בעלי דבביה׃
4 יוי יסעדניה על ערסי דוי כל משכבה אפכת בעדנא דמרעה׃
5 ואנא אמרת יוי חוס עלי אסי נפשי ארום חבית קדמך׃
6 בעלי דבבי יימרון בישתא לי אימתי יומת ויתבד שמה׃
7 וכד ייתי למיקפל אפי שקרא ימלל ברעיונה יכנף עיילא לה יפוק לשוקא ויתלי׃
8 כחדא עלי יתלחשון כל סנאי עלי יחשבון לי בישתא׃
9 פתגם מלוסא ורשיעא יהיך כד ויסיף למקם דלא יקום׃
10 ואף גבר דהבא דאתרחיצת ביה דאכיל פתי אתרבי עלי לחבלא׃
11 בחדא ידעית ארום אתרעיית בי ארום לא יתנגד בעלי דבבי עלי לאבאשא׃
12 ואנא בשלמותי סעדתא בי ואוקימתני קדמך לעלם׃
13 קרוך שמה דיוי אלהא דישראל מעלמא ועד עלמא דאתי ויתקרון אדיקיא אמן ואמן׃

מב

1 למשכחא משכלא טקא על ידיהון דבני קרח׃
2 היך אילא דמרגג על פצירי סניא היך נפשי מרגגא לותך אלהים׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * צַמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לְאֵל חָי מָתַי אָבוֹא וְאֵרָאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים׃
4 * הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה בֶּאֱמֹר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהָיִךְ׃
5 * אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר בְּסָךְ אַדִּיר עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן חוֹגֵג׃
6 * מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וַתֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנָיו׃
7 * אֱלֹהַי עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתּוֹחָח עַל־כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים מֵהַר מִצְעָר׃
8 * תְּהוֹם אֶל־תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ כָּל־מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ׃
9 * יוֹמָם יְצַוֶּה יְהוָה חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי׃
10 * אוֹמְרָה לְאֵל סַלְעִי לָמָּה שְׁכַחְתָּנִי לָמָּה־קֹדֵר אֵלֵךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב׃
11 * בְּרֶצַח בְּעַצְמוֹתַי חֵרְפוּנִי צוֹרְרָי בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהָיִךְ׃
12 * מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה־תֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹהָי׃

מג

1 * שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לֹא חָסִיד מֵאִישׁ מִרְמָה וְעַוְלָה תְּפַלְּטֵנִי׃
2 * כִּי־אַתָּה אֱלֹהֵי מָעוּזִּי לָמָּה זְנַחְתָּנִי לָמָּה־קֹדֵר אֶתְהַלֵּךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב׃
3 * שְׁלַח־אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ הֵמָּה יַנְחוּנִי יְבִיאוּנִי אֶל־הַר קָדְשְׁךָ וְאֶל־מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ׃
4 * וְאָבוֹאָה אֶל־מִזְבַּח אֱלֹהִים אֶל־אֵל שִׂמְחַת גִּילִי וְאוֹדְךָ בְכִנּוֹר אֱלֹהִים אֱלֹהָי׃

5 * Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum: quando veniam & videbo faciem Dei?
4 * Fuerunt mihi lachryma mea panis die ac nocte, cùm diceretur mihi tota die, Vbi est Deus tuus?
5 * Horum recordatus sum & effudi in me animam meam, quia transibam ad vmbraculum, tacebo vsque ad domum Dei; in voce laudis & confessionis multitudinis festa celebrantis.
6 * Quare incuruaris anima mea, & quare conturbas me? expectа Deum, quia adhuc confitebor ei salutaribus vultus eius.
7 * Deus meus in meipso anima mea incurvatur: propterea recordabor tui de terra Iordanis & Hermonij de monte minime.
8 * Abyssus abyssum vocat in voce cataractarum tuarum: omnes gurgites tui & fluctus tui super me transierunt.
9 * Per diem mandabit Dominus misericordiam suam, & nocte canticum eius mecum, oratio Deo vitæ meæ.
10 * Dicam Deo, Petra mea, quare oblitus es mei? quare tristis incedo affligente inimico?
11 * Cùm me interficerent in ossibus meis, exprobrauerunt mihi hostes mei, dicentes mihi tota die, Vbi est Deus tuus?
12 * Quare incuruaris anima mea, & quare conturbas me? expectа Deum, quoniam adhuc confitebor ei salutaribus vultus mei & Deo meo.

PSAL. XLIII.

1 * Vdica me Deus & discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo & doloso salua me.
2 * Tu enim, Deus fortitudinis mea, quare proiecisti me? quare tristis incedo affligente inimico?
3 * Mitte lucem tuam & veritatem tuam: ipsa ducent me & introducent in montem sanctum tuum & in tabernacula tua.
4 * Et introibo ad altare Dei, ad Deum lætificantem iuuentutem meam: & confitebor tibi in citharа Deus Deus meus.

5 * Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum. Quãdo veniam & apparebo ante faciem Dei? * Fuerunt lachrymæ meæ mihi panis die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie, vbi est Deus tuus? 4
6 * Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam, quoniam transibo in locũ tabernaculi admirabilis vsque ad domum Dei. In voce exultationis & confessionis soni * festa celebrantis. 5
7 * Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? spera in Deo, quoniam confitebor illi, salutare vultus mei; 6
8 * Et Deus meus. Ad me ipsum anima mea conturbata est: propterea memor ero tui de terra Iordanis & Hermonijm à mõte modico. * Abyssus abyssum inuocat in voce cataractarum tuarum. Omnia excelsa tua & fluctus tui super me transierunt. 7
9 * In die mandabit Dominus misericordiam suam, & nocte canticum eius apud me. Oratio Deo vitæ meæ. 8
10 * Dicam Deo, Susceptor meus es. Quare mei oblitus es, & quare contristatus incedo dum affligit * inimicus? * Dum cõfringuntur ossa mea, exprobrauerũt mihi * inimici mei. Dum dicunt ipsi mihi per singulos dies, Vbi est Deus tuus? * Quare tristis et anima mea, & quare cõturbas me? Spera in Deo, quoniam * confitebor illi, salutare vultus mei & Deus meus. 9 10 11 12

* Psalmus Dauid sine titulo apud Hebræos.

XLII.

1 * Iudica me Deus, & discerne causam meã, de gente nõ sancta; ab homine iniquo & doloso erue me. * Quia tu es Deus fortitudo mea: quare repulisti me, & quare tristis incedo, dum affligit * inimicus? 2
3 * Emitte lucem tuam & veritatem tuã: ipsa me deduxerunt & adduxerunt me in montem sanctum tuum & in tabernacula tua. * Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat iuuentutem meam. Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus. 3 4

3 * ἐδίψησεν ἡ ψυχή μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ζῶντα. πότε ἥξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ;
4 * ἐγενήθη τὰ δάκρυά μου ἐμοὶ ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός, ἐν τῷ λέγεσθαί μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου;
5 * ταῦτα ἐμνήσθην, καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμὲ τὴν ψυχήν μου, ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ. ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἤχου ἑορτάζοντος.
6 * ἵνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου; καὶ ἵνατί συνταράσσεις με; �έλπιζον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου,
7 * καὶ ὁ θεός μου. πρὸς ἐμαυτὸν ἡ ψυχή μου ἐταράχθη, διὰ τοῦτο μνησθήσομαί σου ἐκ γῆς Ἰορδάνου καὶ Ἑρμωνιείμ ἀπὸ ὄρους μικροῦ.
8 * ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρρακτῶν σου. πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ ἦλθον.
9 * ἡμέρας ἐντελεῖται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ νυκτὸς ᾠδὴ αὐτῷ πρὸς ἐμοί. προσευχὴ τῷ θεῷ τῆς ζωῆς μου.
10 * ἐρῶ τῷ θεῷ ἀντιλήπτωρ μου εἶ, ἵνατί με ἐπελάθου, καὶ ἵνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ θλίβειν τὸν ἐχθρόν;
11 * ἐν τῷ καταθλάσαι τὰ ὀστᾶ μου, ὠνείδισάν με οἱ ἐχθροί μου. ἐν τῷ λέγειν αὐτούς μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου,
12 * ἵνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἵνατί συνταράσσεις με; ἔλπιζον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.

Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος πρὸς Ἑβραίους. μβ'.

1 * Κρῖνόν μοι ὁ θεός, καὶ διάκρινον τὴν δίκην μου, ἐξ ἔθνους οὐχ ὁσίου, ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥῦσαί με.
2 * ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡ καταφυγή μου, ἱνατί ἀπέρριψάς με, καὶ ἱνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι, ἐν τῷ θλίβειν τὸν ἐχθρόν;
3 * ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου, αὐτά με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἅγιον σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου.
4 * καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου, ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ ὁ θεός ὁ θεός μου.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 * Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum & permanentem: quando ingrediar & respiciam splendorem maiestatis Domini?
4 * Fuit mihi lachryma mea in cibum diu noctuque, dum diceret mihi inimicus tota die, Vbi est Deus tuus?
5 * Signorum illorum memor fui, & effundam super me cogitationem animæ meæ, quando transibo sub vmbraculo, solus roborabor in castris iustorum vsque ad domũ (sanctuarij) Dñi in voce exultantis & confessionis, tumultus populorum venientium, vt festa celebrent in Ierusalem.
6 * Quare confunderis anima mea, & tumulueris aduersum me? spera in Deo, quoniam adhuc confitebor ei propter redemptionem quæ est à conspectu eius.
7 * Deus meus, supra me anima mea deprimetur: propterea recordabuntur tui, qui habitant ad vlteriorem ripam terræ Iordanis, & habitatores montis Hermonij, & populus qui acceperunt legem in monte Sinai, humilt & paruo.
8 * Abyssus superior abyssum inferiorem inuocat in voce stillationum canalium tuorum; sic omnes gurgites tui & fluctus tui super me tranierunt.
9 * Per diem mandabit Dominus benignitatem suam, & per noctem canticum eius erit mecum: oratio ad Deum qui custodit vitam meam.
10 * Dicam Deo, Fortitudo mea quare oblitus es mei? quare in tenebris incedam, cùm affligit inimicus?
11 * Dum occidunt me & execrantur membra mea, in tempore quo exprobrant mihi oppressores mei, quando dicunt mihi tota die inimici mei, Vbi est ille Deus tuus?
12 * Quare consternêris anima mea, & tumultuêris aduersum me? spera in Deo, quoniam adhuc confitebor coram eo propter redemptionem quæ est à presentia eius, quoniam ipse est Deus meus.

PSAL. XLIII.

1 * Vdica me Deus iudicio veritatis tuum est enim agere causam meam à gente non pia, ab homine doloso, & iniquo libera me.
2 * Quoniã tu Deus fortitudo mea, quare oblitus es mei? quare in tenebris incedam dum affligit auctor inimicitiæ?
3 * Emitte lucem tuam & veritatem tuam, ipsæ deducent me & introducent me in montem domus sanctuarij tui, & in scholas domus maiestatis tuæ.
4 * Et introibo ad altare Domini, Deo, à quo est gaudiũ exultationis meæ: confitebor que coram te in cithara Dñe Deus meus, vt offeram oblationem super altare Domini, Deo, à quo est gaudiũ exultationis meæ: confitebor que coram te in cithara Dñe Deus meus.

תרגום

5 * צְחָת נַפְשִׁי לְאֱלָהָא תַּקִּיפָא חַיָּא וְקַיָּמָא אֵיכָה אֲעוֹל וְאֶחֱמֵי זִיו שְׁכִינְתָא דַייָ׃
4 * הֲוָת לִי דִמְעָתִי לְסַבְרֵי יוֹמָם וְלֵילְיָא דְּיַיסְרִין לִי סָנְאַיָּא כָּל יוֹמָא הֵאִין הוּא אֱלָהָךְ׃
5 * אִלֵּין נְסִיבָא אֲנָא דְכַר וְאִישׁוּד עֲלַי רְעוּתָא נַפְשִׁי בְּרַם אֲעֶבַר בְּמַשְׁכְּנָא מְטַלֶּלָא לְבֵית אֱלָהִין אֲתְחֲלִי בְּקֹשֶׁרְתָּן וְרַנִּינִין עַד בֵּית מַדְּרְשָׁא דַייָ בְּקַל בֵּית בִּרְיָן וְהוֹדְיָן הָמוֹן טַלְלָא דְּחָגִּין׃
6 * מָה תִּתְכַּכְיִין נַפְשִׁי וְתִרְגְּשִׁין עֲלַי אוֹרִיכִי לֵאלָהָא אֲרוּם הוֹד אוֹדֵי קֳדָמוֹהִי כְּפוּרְקָנָא דְמִן קֳדָמוֹהִי׃
7 * אֱלָהִי עֲלַי נַפְשִׁי תִּתְכַּוַּן מִטֹּל הֵיכְנָא יְדַכַּרְנָךְ יְהֵי לְחֵלְאָה מֵאַרְעָא דְיַרְדְּנָא וְחֶבְיֵי אַרְעָא דְחֶרְמוֹן מִטַּוְרָא זְעֵירָא׃
8 * תְּהוֹמָא עִלָּאָה לְהָוְיָא קָרֵי לְקָל דְּלָהֵי טַרְזָנֵיךְ הֵיכְנָא כָּל מְבוּעָתָךְ וְגַלְגַּלָּתָךְ עֲלַי עֲבָרוּ׃
9 * יוֹמָם יְפַקֵּד יְיָ טִיבְתֵּהּ וּבְלֵילְיָא שַׁבְחָה עִמִּי צְלוֹתָא לֵאלָהָא דְּנָפֵר חַיָּי׃
10 * אֵימַר לֵאלָהָא תְּקִיפִי דְּסַכְּיָא לִי אוֹרַיְתָא בְּטוּרָא דְסִינַי דְּסַכֵּיתָנִי דְּסַכֵּיתָ וְגָלֵיתָ עֲלַי עֲבָרוּ׃
11 * בְּדַקְטָלִין לִי וּפַשְׁחִין נִרְמֵי בְּזַנּוּהִי סָנְאַי כְּזַנּוּהוֹן דְּאָמְרִין לִי כָּל יוֹמָא אֵיכָה הֵאִין הוּא אֱלָהָךְ׃
12 * מָה תִּתְכַּכְיִין נַפְשִׁי וְתִרְגְּשִׁין עֲלַי אוֹרִיכִי לֵאלָהָא אֲרוּם הוֹד אוֹדֵי קֳדָמוֹהִי כְּפוּרְקָנָא דְמִן קֳדָמוֹהִי אֲרוּם הוּא אֱלָהָךְ׃

מג

1 * דִּין יְתִי אֱלָהָא דִּינָא קְשׁוֹט וְעָלָךְ לְמֶעְבֵּד פְּרִיקוּתִי מֵעַם לָא חַסִּיד מִגְּבַר נָכְלָא וְשִׁלּוּחַ תִּשְׁזְבִנַּנִי׃
2 * אֲרֵי אַתְּ הוּא אֱלָהָא דְּתוֹקְפִי לְמָה שַׁיְּיתַנִי לְמָה קֳדָמָךְ אֶהֱלַךְ בְּמַכְאוֹבִין בְּגוֹ מְעִיקַת סָנְאָה׃
3 * שְׁרֵי נְהוֹרָךְ וְקוּשְׁטָךְ אִנּוּן יְדַבְּרֻנַנִי יְטַלְּקוּנַנִי לְטוּרָא קַדִּישָׁא דִּילָךְ וּלְמַשְׁכְּנָךְ׃
4 * וְאֵיעוֹל לְקֻרְבָּנָא לְמַדְבְּחָא דַייָ לֵיהּ אֱלָהָא דְּסַגֵּי חֶדְוָתִי וְאוֹדֵי קֳדָמָךְ בְּכִינּוֹרָא יְיָ אֱלָהִי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * מַדּוּעַ תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַדּוּעַ תֶּהֱמִי עָלָי
הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנַי
וֵאלֹהָי׃

מד

1 * לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי־קֹרַח מַשְׂכִּיל׃
2 * אֱלֹהִים׀ בְּאָזְנֵינוּ שָׁמָעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ
פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִּימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם׃
3 * אַתָּה יָדְךָ גוֹיִם הוֹרַשְׁתָּ וַתִּטָּעֵם תָּרַע לְאֻמִּים
וַתְּשַׁלְּחֵם׃
4 * כִּי לֹא בְחַרְבָּם יָרְשׁוּ אֶרֶץ וּזְרוֹעָם לֹא־
הוֹשִׁיעָה־לָּמוֹ כִּי־יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי־
רִצִּיתָם׃
5 * אַתָּה־הוּא מַלְכִּי אֱלֹהִים צַוֵּה־יְשׁוּעוֹת
יַעֲקֹב׃
6 * בְּךָ צָרֵינוּ נְנַגֵּחַ בְּשִׁמְךָ נָבוּס קָמֵינוּ׃
7 * כִּי לֹא בְקַשְׁתִּי אֲבְטָח וְחַרְבִּי לֹא תוֹשִׁיעֵנִי׃
8 * כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִצָּרֵינוּ וּמְשַׂנְאֵינוּ הֱבִישׁוֹתָ׃
9 * בֵּאלֹהִים הִלַּלְנוּ כָל־הַיּוֹם וְשִׁמְךָ לְעוֹלָם
נוֹדֶה סֶלָה׃
10 * אַף־זָנַחְתָּ וַתַּכְלִימֵנוּ וְלֹא־תֵצֵא בְּצִבְאוֹתֵינוּ׃
11 * תָּשִׁיבֵנוּ אָחוֹר מִנִּי־צָר וּמְשַׂנְאֵינוּ שָׁסּוּ לָמוֹ׃
12 * תִּתְּנֵנוּ כְּצֹאן מַאֲכָל וּבַגּוֹיִם זֵרִיתָנוּ׃
13 * תִּמְכֹּר־עַמְּךָ בְלֹא־הוֹן וְלֹא־רִבִּית בִּמְחִירֵיהֶם׃
14 * תְּשִׂימֵנוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג וָקֶלֶס
לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃
15 * תְּשִׂימֵנוּ מָשָׁל בַּגּוֹיִם מְנוֹד־רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים׃
16 * כָּל־הַיּוֹם כְּלִמָּתִי נֶגְדִּי וּבֹשֶׁת פָּנַי כִּסָּתְנִי׃
17 * מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃
18 * כָּל־זֹאת בָּאָתְנוּ וְלֹא שְׁכַחֲנָךְ וְלֹא־שִׁקַּרְנוּ
בִּבְרִיתֶךָ׃

5 * Quare incuruaris anima mea, & quare conturbas super me? expecta Deum, quoniam adhuc confitebor ei salutaribus vultus mei & Deo meo.
1 * Victori filiorum Core eruditio.

PSAL. XLIIII.

1 DEus auribus nostris audiuimus: patres nostri narrauerunt nobis opus quod operatus es in diebus eorum in diebus antiquis.
3 * Tu manu tua gentes delesti & plātasti eas: afflixisti populos, & emisisti eos.
4 * Non enim in gladio suo possederunt terram, nec brachium eorum saluauit eos: sed dextera tua & brachium tuum & lux vultus tui, quoniam complacuisti eis.
5 * Tu es ipse rex meus Deus precipe pro salutaribus Jacob.
6 * In te hostes nostros ventilabimus cornu: & in nomine tuo conculcabimus aduersarios nostros.
7 * Non enim in arcu meo confidam, nec gladius meus saluabit me.
8 * Quia saluasti nos de hostibus nostris: & eos qui oderunt nos, confudisti.
9 * In Deo gaudebimus tota die, & nomen tuum in æternum confitebimur. Semper.
10 * Verùm tu proiecisti & confudisti nos, & non egredieris in exercitibus nostris.
11 * Vertisti terga nostra hostibus, & qui oderunt nos, diripuerunt sibi.
12 * Dedisti nos quasi gregem ad vorandum, & in gentibus dispersisti nos.
13 * Vendidisti populum tuum sine precio, nec grandis fuit commutatio eorum.
14 * Posuisti nos opprobrium vicinis nostris, subsannationem & irrisum his qui ceruntur in circuitu nostro.
15 * Posuisti nos in similitudinem gētibus, commotionē capitis in populis.
16 * Tota die confusio mea contra me, & confusio faciei meæ cooperuit me.
17 * A voce exprobrantis & blasphemantis, à facie inimici & vlciscentis.
18 * Omnia hæc venerunt super nos, & obliti non sumus tui, nec mentiti sumus in pactum tuum.

5 * Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo, quoniam
adhuc confitebor illi, salutare vultus mei & Deus meus.
1 * In finem * filijs Core ad intellectum.

PSAL. XLIII.

1 DEus in auribus nostris audiuimus, & patres nostri annunciauerunt nobis, opus, quod operatus es in diebus eorum, in diebus antiquis.
3 * Manus tua gentes disperdidit, & plātasti eos: afflixisti populos, & expulisti eos.
4 * Nec enim in gladio suo possederunt terrā, & brachium eorum non saluauit eos: Sed dextera tua & brachium tuū & illuminatio vultus tui, quoniam complacuisti in eis.
5 * Tu es ipse rex meus & Deus meus, qui mandas salutes Iacob.
6 * In te inimicos nostros ventilabimus cornu, & in nomine tuo spernemus insurgentes nobis.
7 * Non enim in arcu meo sperabo; & gladius meus non saluabit me.
8 * Saluasti enim nos de affligētibus nos, & odientes nos confudisti.
9 * In Deo laudabimur tota die, & in nomine tuo confitebimur in seculum.
10 * Nunc autē repulisti & confudisti nos, & non egredieris Deus in virtutibus nostris.
11 * Auertisti nos retrorsum post inimicos nostros, & qui oderunt nos diripiebāt sibi.
12 * Dedisti nos tan quam oues escarum, & in gentibus dispersisti nos.
13 * Vendidisti populum tuum sine precio, & non fuit multitudo in commutationibus * nostris.
14 * Posuisti nos opprobriū vicinis nostris, subsannationem & derisum ijs qui in circuitu nostro*.
15 * Posuisti nos in similitudinē in gentibus, cōmotionē capitis in populis.
16 * Tota die verecundia mea contra me est, & confusio faciei meæ cooperuit me.
17 * A voce exprobrantis & obloquentis, à facie inimici & persequentis.
18 * Hęc omnia venerūt super nos, nec obliti sumus te, & iniquè non egimus in testamento tuo.

5 * ἱνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συνταράσσεις με; ἔλπιζον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι
αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.
1 * Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ εἰς σύνεσιν. μγ'.
2 * Ὁ θεὸς τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἠκούσαμεν, οἱ πατέρες
ἡμῶν διήγησαν ἡμῖν, ἔργον, ὃ εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις
αὐτῶν, ἐν ἡμέραις δρχαίαις.
3 * ἡ χεὶρ σου ἔθνη ἐξωλόθρευσε, καὶ κατεφύτευσας αὐ-
τούς· ἐκάκωσας λαούς, καὶ ἐξέβαλες αὐτούς. 4 * οὐ γὰρ ἐν τῇ
ῥομφαίᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν γῆν, καὶ ὁ βραχίων αὐτῶν
οὐκ ἔσωσεν αὐτούς· ἀλλ' ἡ δεξιά σου καὶ ὁ βραχίων σου καὶ ὁ
φωτισμὸς τοῦ προσώπου σου, ὅτι ηὐδόκησας ἐν αὐτοῖς.
5 * σὺ εἶ αὐτός ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου, ὁ ἐντελλό-
μενος τὰς σωτηρίας ἰακώβ. 6 * ἐν σοὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν
κερματιοῦμεν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξουδενώσομεν τοὺς
ἐπανισταμένους ἡμῖν. 7 * οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ τόξῳ μου ἐλπιῶ,
καὶ ἡ ῥομφαία μου οὐ σώσει με.
8 * ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐκ τῶν θλιβόντων ἡμᾶς, καὶ τοὺς
μισοῦντας ἡμᾶς κατῃσχυνας.
9 * ἐν τῷ θεῷ ἐπαινεθησόμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν
τῷ ὀνόματί σου ἐξομολογησόμεθα εἰς τὸν αἰῶνα.
10 * νυνὶ δὲ ἀπώσω καὶ κατῃσχυνας ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐξελεύ-
σῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν.
11 * ἀπέστρεψας ἡμᾶς εἰς τὰ ὀπίσω τῶν ἐχθρῶν
ἡμῶν, καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διήρπαζον ἑαυτοῖς.
12 * ἔδωκας ἡμᾶς ὡς πρόβατα βρώσεως, καὶ ἐν τοῖς ἔθ-
νεσι διέσπειρας ἡμᾶς.
13 * ἀπέδου τὸν λαόν σου δίχα τιμῆς, καὶ οὐκ ἦν πλῆθος ἐν
τοῖς ἀλαλάγμασιν ἡμῶν.
14 * ἔθου ἡμᾶς ὀνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν, μυκτηρισμὸν
καὶ χλευασμὸν τοῖς κύκλῳ ἡμῶν.
15 * ἔθου ἡμᾶς εἰς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, κίνησιν κεφα-
λῆς ἐν τοῖς λαοῖς.
16 * ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπή μου κατεναντίον μου
ἐστί, καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου μου ἐκάλυψέ με.
17 * ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος καὶ καταλαλοῦντος, ἀπὸ
προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδιώκοντος.
18 * ταῦτα πάντα ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐπελαθόμε-
θά σου, καὶ οὐκ ἠδικήσαμεν ἐν τῇ διαθήκῃ σου.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 'Quare consternēris anima mea, & tumultuēris contra me? spera in Deo, quoniam adhuc confitebor coram eo propter redemptionē, quæ est à conspectu eius, quoniam ipse est Deus meus.
1 'Ad laudandum per manum filiorum Korahh intelligentia bona. PSAL. XLIIII.
2 'DEus auribus nostris audiuimus: patres nostri nunciauerūt nobis opus quod operatus es in diebus eorū, in diebus antiquis. 3 'Tu in manu fortitudinis tuæ populos Chananæos eiecisti, & plantasti eos in domū Israel in terra eorū, cōfregisti gentes & cōcumpūsti eas. 4 'Quoniā non per robur gladiorū suorū hæreditauerunt terrā; & fortitudo brachij sui non saluauit eos, sed dextera tua & brachiū fortitudinis tuæ, & lumen splendoris gloriæ tuæ, quoniā cōplacuisti ubi in eis. 5 'Tu es ipse rex meus: Deus præcipe redemptiones domus Iacob. 6 'Quoniam non in arcu meo confidam, & gladius meus non saluabit me. 7 'Quoniam redemisti nos ab affligentibus & ab odientibus nos; induxisti in eos confusionem. 8 'In verbo tuo oppressores nostros coram petemus: & in nomine tuo subijciemus omnes insurgentes in nos. 9 'Verūm oblimis es mei, & non ego confido, & gladius meus non saluabit me. 10 'Quoniam redemisti nos ab affligentibus & ab odientibus nos; induxisti in eos confusionem. 11 'In verbo Dei nostri nos laudabimus tota die: & nomen tuum Domine confitebimur in seculo. 12 'Fecisti vt verteremus cervicem coram hoste: & nos, & confudisti nos: & non collocabis maiestatem tuam in exercitibus nostris. 13 'Fecisti vt verteremus cervicem coram hoste: & qui oderunt nos, subiecerunt nos. 14 'Tradidisti nos sicut oues ad deuorationem; & inter populos dispersisti nos. 15 'Vendidisti populum tuum gratis absque dnariis, & non multiplicasti lucrum in commutatione eorum. 16 'Posuisti nos in opprobriū vicinis nostris; subsannationem & irrisum his qui circum nos sunt. 17 'Posuisti nos in prouerbium populis; motionem capitis inter nationes. 18 'Tota die ignominia mea contra me est, & cōfusio vultus mei operuit me. 19 'A voce exprobrantis & calumniantis: ab aspectu auctoris inimicitiæ & vlciscentis vltionem. 20 'Hoc omne euenit nobis; & non obliti sumus te, & non sumus mentiti in pactum tuum.

מד

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * לֹא־נָסוֹג אָחוֹר לִבֵּנוּ וַתֵּט אֲשֻׁרֵנוּ מִנִּי אָרְחֶךָ׃
20 * כִּי דִכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים וַתְּכַס עָלֵינוּ בְּצַלְמָוֶת׃
21 * אִם־שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרֹשׂ כַּפֵּנוּ לְאֵל זָר׃
22 * הֲלֹא אֱלֹהִים יַחְקָר־זֹאת כִּי הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת לֵב׃
23 * כִּי עָלֶיךָ הָרַגְנוּ כָל־הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃
24 * עוּרָה׀ לָמָּה תִישַׁן אֲדֹנָי הָקִיצָה אַל־תִּזְנַח לָנֶצַח׃
25 * לָמָּה־פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ׃
26 * כִּי שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ דָּבְקָה לָאָרֶץ בִּטְנֵנוּ׃
27 * קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃

מה

1 * לַמְנַצֵּחַ עַל־שֹׁשַׁנִּים לִבְנֵי־קֹרַח מַשְׂכִּיל שִׁיר יְדִידֹת׃
2 * הַחִישׁ לִבִּי דָּבָר טוֹב אֹמֵר אֲנִי מַעֲשַׂי לְמֶלֶךְ לְשׁוֹנִי עֵט סוֹפֵר מָהִיר׃
3 * יָפְיְפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם הוּצַק חֵן בְּשִׂפְתוֹתֶיךָ עַל־כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים לָעוֹלָם׃
4 * חֲגֹר חַרְבְּךָ עַל־יְרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדְךָ וְהַדָּרֶךָ׃
5 * וְהַדְרֶךָ צְלַח רְכַב עַל־דְּבַר־אֱמֶת וְעַנְוָה צֶדֶק וְתוֹרְךָ נוֹרָאוֹת יְמִינֶךָ׃
6 * חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים עַמִּים תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ׃
7 * כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד שֵׁבֶט מִישׁוֹר שֵׁבֶט מַלְכוּתֶךָ׃
8 * אָהַבְתָּ צֶדֶק וַתִּשְׂנָא רֶשַׁע עַל־כֵּן מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ׃

19 * Non est conuersum retro cor nostrum, nec declinauerunt gressus nostri à semita tua.
20 * Quoniam deiecisti nos in locum draconum, & operuisti nos vmbra mortis.
21 * Si obliti sumus nominis Dei nostri, & si expandimus manus nostras ad Deum alienum:
22 * Nunquid non Deus inuestigabit istud? ipse enim nouit cogitationes cordis.
23 * Quoniam propter te mortificati sumus tota die, reputati sumus vt grex occisionis.
24 * Consurge, quare dormitas Domine? exurge, quare proijcis in sempiternum?
25 * Quare faciem tuam abscondis? obliuiscèris afflictionis & angustiæ nostræ?
26 * Quoniam incuruata est in puluere anima nostra; adhæsit terræ venter noster.
27 * Surge, auxiliare nobis, & redime nos propter misericordiam tuam.

1 * Victori pro lilijs filiorum Core eruditionis canticum amantissimi.

PSAL. XLV.

2 * ERuctauit cor meum verbum bonum, dico ego opera mea regi, lingua mea stilus scribæ velocis.
3 * Decore pulchrior es filijs hominum; effusa est gratia in labijs tuis; propterea benedixit te Deus in æternum.
4 * Accingere gladio tuo super femur fortissime, gloria tua & decore tuo.
5 * Et decore tuo prosperè ascende propter verbum veritatis & mansuetudinem iustitiæ, & docebit te terribilia dextera tua.
6 * Sagittæ tuæ acutæ, populi sub te cadent in corde inimicorum regis.
7 * Thronus tuus Deus in seculum & in eternum: sceptrum æquitatis sceptrum regni tui.
8 * Dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem: propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo exultationis præ participibus tuis.

תרגום

19 לא נסוג אחור לבנא ואסטיתא אישטיורנא מחריצות אורחיך׃
20 ארום אתאכתנא באתר דירין ותפיתא עלנא כטל מותא׃
21 אין אתנשינא שום אלהנא ופרשנא ידנא בצלו לפעות עממין נכראין׃
22 הלא אלהא יכשקר דא ארום קדמוהי גלו מסתירי לבא׃
23 ארום אמטולהך אתקטלנא כל יומא אתחשבנא היך ענא דסכיר לנכסא׃
24 אתנבר ייי למה תהא כנבר דשין לעלמין׃
25 למה שכינתך חסלק תשלי סגופנא ודחקנא׃
26 ארום אתאכתנא באפר נפשנא דבקת לארעא בטנא׃
27 קום סייע לנא ופרוק יתנא כטול טובך׃

מה

1 בעא לבי פסיל שבחא על יחוי מלכא אנא עובדי למלכא משתל לישני מוהי היך קולמוס ספרא דגיל׃
2 שפיר מלבא משיתא עדוף מבני נשא איתיהיב רוח נבואת׃ בגין כן ברכיך אלהים לעלם׃
3 זרז סייפך על ירכך היך גבורא למקטל מלכין עם שלטונין זיך ושבחונך׃
4 ורכוב על קרני מלכותא אזדקוא על עסק מיכאה קשוט וענוותנות אזדקוא וימינך תחוזך יפלון ונירי קשיטך׃
5 חיצך שילח למקטל אוכלוסין עממין תחווך יפלון ונירי קשיטך מלכותך׃
6 כורסיך אלהא משתיא לעלמי עלמין מלכות הרוץ חשר מלכותך׃
7 ואוקיר מלכא משיחותא מטול דרחמתא צדקתא ושניתא רשיעא מטול היכנא רבך אלהים אלהך משחא דחדוותא יחיר מחבריך׃

Interp. ex Græc. lxx. PSAL. XLIIII. ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μδ περιοχὴ τῶν ὠ. 359

19 * Et non recessit retrò cor nostrum, & declinasti semitas nostras à via tua.
20 * Quoniam humiliasti nos in loco afflictionis, & cooperuit nos vmbra mortis.
21 * Si obliti sumus nomen Dei nostri, & si expandimus manus nostras ad Deum alienum:
22 * Nónne Deus requiret ista? ipse enim nouit abscondita cordis.
23 * Quoniam propter te mortificamur tota die; æstimati sumus sicut oues occisionis.
24 * Exurge, quare obdormis Domine? exurge, & ne repellas in finem.
25 * Quare faciem tuam auertis? obliuisceris inopiæ nostræ & tribulationis nostræ?
26 * Quoniam humiliata est in puluere anima nostra, conglutinatus est in terra venter noster.
27 * Exurge Domine adiuua nos, & redime nos propter nomen tuum.

1 * In finem pro his qui commutabuntur filijs Core ad intellectum, canticum pro dilecto. PSAL. XLIIII.

ERuctauit cor meum verbum bonum; dico ego opera mea regi. Lingua mea calamus scribæ velociter scribentis.
2 * Speciosus forma præ filijs hominum, diffusa est gratia in labijs tuis, propterea benedixit te Deus in æternum.
3 * Accingere gladio tuo super femur tuũ potentissime.
4 * Specie tua & pulchritudine tua, & intende, & prosperè procede, & regna. Propter veritatem & mansuetudinem, & iustitiam: & deducet te mirabiliter dextera tua.
5 * Sagittæ tuę acutę potentissime: populi sub te cadẽt in corde inimicorum regis.
6 * Sedes tua Deus in seculum seculi: virga directionis virga regni tui.
7 * Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

19 * καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ ἐξέκλινας τὰς τελέσεις ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου.
20 * ὅτι ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως, καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιὰ θανάτου.
21 * εἰ ἐπελαθόμεθα τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ εἰ διεπετάσαμεν χεῖρας ἡμῶν πρὸς θεὸν ἀλλότριον.
22 * οὐχὶ ὁ θεὸς ἐκζητήσει ταῦτα; αὐτὸς γὰρ γινώσκει τὰ κρύφια τῆς καρδίας.
23 * ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.
24 * ἐξεγέρθητι, ἵνατί ὑπνοῖς κύριε; ἀνάστηθι, καὶ μὴ ἀπώσῃ εἰς τέλος.
25 * ἵνατί τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις; ἐπιλανθάνῃ τῆς πτωχείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν;
26 * ὅτι ἐταπεινώθη εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἐκολλήθη εἰς γῆν ἡ γαστὴρ ἡμῶν.
27 * ἀνάστα κύριε βοήθησον ἡμῖν, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.

1 * Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τοῖς υἱοῖς κορὲ εἰς σύνεσιν, ὠιδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. μδ.

1 * ΕΞηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν, λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ. ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου.
2 * ὡραῖος κάλλει ὡραῖος εἶ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων, ἐξεχύθη χάρις ἐν χείλεσί σου· διὰ τοῦτο εὐλόγησέ σε ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα.
3 * περίζωσαι τὸ ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου δυνατέ.
4 * τῇ ὡραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου καὶ ἔντεινε, καὶ κατευοδοῦ, καὶ βασίλευε. ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος, καὶ δικαιοσύνης, καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιά σου.
5 * τὰ βέλη σου ἠκονημένα δυνατέ λαοὶ ὑποκάτω σου πεσοῦνται ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως.
6 * ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου.
7 * ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν, διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Non est auersum, diuisum elationibus, cor nostrum; & tu inclinasti gressus nostros à rectitudine viæ tuæ. "Quoniam humiliasti nos in loco draconum: & cooperuisti nos vmbra mortis. "Si obliti sumus nomen Dei nostri; & obtendimus manus nostras in oratione idolis populorum alienorum: "Nunquid non Deus inquiret ista? quoniam ante ipsum manifesta sunt abscondita cordis. "Quoniam propter te occisi sumus tota die: existimati sumus sicut oues quæ traduntur occisioni. "Inualesce Domine, quare eris sicut homo qui dormit? expergiscere Deus, ne obliuiscaris in sempiternum. "Quare maiestatem tuam auferes? obliuiscèris angustiæ nostræ & oppressionis nostræ? "Quoniam humiliata est in puluere anima nostra: adhæsit fundo foueæ venter noster. "Exurge, auxiliare nobis; & salua nos propter bonitatem tuam.

1 Ad laudem pro assessoribus Sanhedrin ipsius Mosis: quæ dicta est in prophetia per filios Koralih intellectus bonus, hymnus & confessio. PSAL. XLV.

ERuctauit cor meum eloquium bonum: dicam ego opera mea regi: loquutura est lingua mea festinanter; tanquam calamus scribæ exercitati. 'Pulchritudo tua, ô rex Christe, præstantior est filiorum hominum; datus est spiritus prophetiæ in labijs tuis: propterea benedixit te Deus in æternum. 'Accinge ensem tuum super femur tuum, ficut fortis: quò interficias reges cum potentibus splendore tuo & gloria tua. 'Gloria autem tua magna est: propterea prosperabis, vt equites super thronum regni, propter negotium fidei veritatis & mansuetudinis iustitiæ: & docebit te Dominus operari timendo manu dextera tua. 'Sagittæ tuæ eduslæ ad interficiendas acies populi fulcient te cadent: & sagittæ arcuum tuorum immittentur in cor inimicorum regis. 'Sedes tua Deus in cælis in secula seculorum: regnum rectum, sceptrum regni tui. 'Tu autem ô rex Christe, propterea quòd dilexisti iustitiam & odisti improbitatem; ideò vnxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ abundantiùs quàm consortes tuos.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * מֹר־וַאֲהָלוֹת קְצִיעוֹת כָּל־בִּגְדֹתֶיךָ מִן־הֵיכְלֵי שֵׁן מִנִּי שִׂמָּחוּךָ׃

10 * בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקָרוֹתֶיךָ נִצְּבָה שֵׁגַל לִימִינְךָ בְּכֶתֶם אוֹפִיר׃

11 * שִׁמְעִי־בַת וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ׃

12 * וְיִתְאַו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ כִּי־הוּא אֲדֹנַיִךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ׃

13 * וּבַת־צֹר בְּמִנְחָה פָּנַיִךְ יְחַלּוּ עֲשִׁירֵי עָם׃

14 * כָּל־כְּבוּדָּה בַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ׃

15 * לִרְקָמוֹת תּוּבַל לַמֶּלֶךְ בְּתוּלוֹת אֲחֲרֶיהָ רֵעוֹתֶיהָ מוּבָאוֹת לָךְ׃

16 * תּוּבָלְנָה בְשִׂמְחַת וְגִיל תָּבֹאנָה בְּהֵיכַל מֶלֶךְ׃

17 * תַּחַת אֲבוֹתֶיךָ יִהְיוּ בָנֶיךָ תְּשִׁיתֵמוֹ לְשָׂרִים בְּכָל־הָאָרֶץ׃

18 * אַזְכִּירָה שִׁמְךָ בְּכָל־דֹּר וָדֹר עַל־כֵּן עַמִּים יְהוֹדוּךָ לְעֹלָם וָעֶד׃

מו

1 * לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קֹרַח עַל־עֲלָמוֹת שִׁיר׃

2 * אֱלֹהִים לָנוּ מַחְסֶה וָעֹז עֶזְרָה בְצָרוֹת נִמְצָא

3 * מְאֹד׃ * עַל־כֵּן לֹא־נִירָא בְּהָמִיר אֶרֶץ וּבְמוֹט הָרִים בְּלֵב יַמִּים׃

4 * יֶהֱמוּ יַחְמְרוּ מֵימָיו יִרְעֲשׁוּ־הָרִים בְּגַאֲוָתוֹ סֶלָה׃

5 * נָהָר פְּלָגָיו יְשַׂמְּחוּ עִיר־אֱלֹהִים קְדֹשׁ מִשְׁכְּנֵי עֶלְיוֹן׃

6 * אֱלֹהִים בְּקִרְבָּהּ בַּל־תִּמּוֹט יַעְזְרֶהָ אֱלֹהִים לִפְנוֹת בֹּקֶר׃

7 * הָמוּ גוֹיִם מָטוּ מַמְלָכוֹת נָתַן בְּקוֹלוֹ תָּמוֹג אָרֶץ׃

8 * יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃

9 * Myrrha & stacte & casia in cunctis vestimentis tuis, de domibus eburneis quibus letificauerunt te.

10 * Filiæ regum in honore tuo: stetit coniux in dextera tua in diademate aureo.

11 * Audi filia & vide, et inclina aurem tuam, & obliuiscere populi tui & domus patris tui.

12 * Et concupiscet rex decorem tuum: quia ipse est Dominus tuus, & adora eum.

13 * Et filia fortis in muneribus faciem tuam deprecabuntur diuites plebis.

14 * Omnis gloria filiæ regis intrinsecus, fasciis aureis vestita est.

15 * In scutulatis ducetur ad regem, virgines sequentur eam, amicæ eius ducentur tibi.

16 * Ducentur in letitiis & exultatione, ingredientur in thalamum regis.

17 * Pro patribus tuis erunt tibi filij, pones eos principes in vniuersa terra.

18 * Recordabor nominis tui in omni generatione & generatione: propterea populi confitebuntur tibi in seculum & in æternum.

1 Victori filiorum Core pro iuuentutibus canticum.

PSAL. XLVI.

1 DEus nostra spes & fortitudo, auxilium in tribulationibus inuentus est valdissime.

2 * Ideo non timebimus cùm fuerit transfigurata terra, & concussi montes in corde maris.

3 * Sonantibus & intumescentibus gurgitibus eius, & agitatis montibus in potentia eius. Semper.

4 * Fluminis diuisiones letificant ciuitatem Dei, sanctum tabernaculum Altissimi.

5 * Deus in medio eius non commouebitur, auxiliabitur ei Deus in ortu matutino.

6 * Conturbatæ sunt, gentes concussa sunt regna, dedit vocem suam; prostrata est terra.

7 * Dominus exercituum nobiscum, protector noster Deus Iacob. Semper.

9 * Myrrha & gutta, & casia à vestimentis tuis, à domibus eburneis, ex quibus delectauerunt te

10 * Filiæ regum in honore tuo. Astitit regina à dextris tuis, in vestitu deaurato circundata varietate.

11 * Audi filia & vide, & inclina aurem tuã, & obliuiscere populum tuum, & domum patris tui.

12 * Et concupiscet rex decorem tuum, quoniam ipse est Dominus tuus, & adorabis eum. 13 * Et filia Tyri in muneribus, vultum tuum deprecabuntur diuites plebis.

14 * Omnis gloria filiæ regis abintus, in fimbrijs aureis circumamicta varietatibus.

15 * Adducentur regi virgines post eam, proximæ eius afferentur tibi.

16 * Afferentr in lętitia & exultatione, adducentur in templum regis.

17 * Pro patribus tuis nati sunt filij tui, constitues eos principes super omnem terram.

18 * Memor ero nominis tui in omni generatione & generatione. Propterea populi confitebuntur tibi in æternum, & in seculum seculi.

1 * In finem pro filijs Core pro arcanis Psalmus. XLV.

1 DEus noster refugium & virtus, adiutor in tribulationibus quæ inuenerunt nos nimis. 2 * Propterea non timebimus dum turbabitur terra, & transferentur montes in cor maris. 3 * Sonuerunt & turbatæ sunt aquæ eorum, cõturbati sunt montes in fortitudine eius. 4 * Fluminis impetus lætificant ciuitatem Dei: sanctificauit tabernaculum suum Altissimus.

5 * Deus in medio eius, & nõ commouebitur; adiuuabit eam Deus manè diluculo.

6 * Conturbatæ sunt gentes, * inclinata sunt regna: dedit vocem suam Altissimus, mota est terra. 7 * Dominus virtutum nobiscum, susceptor noster Deus Iacob.

9 * σμυρνα & σταχη & κασια ἀπο των ἱματιων σου, ἀπο βυρσεων ἐλεφαντινων, ἐξ ὡν ἠυφρανθησαν σε

10 * θυγατερες βασιλεων ἐν τῃ τιμῃ σου. παρεστη ἡ βασιλισσα ἐκ δεξιων σου, ἐν ἱματισμῳ διαχρυσῳ περιβεβλημενη πεποικιλμενη.

11 * ἀκουσον θυγατερ καὶ ἰδε καὶ κλινον τὸ ὠς σου, καὶ ἐπιλαθου τοῦ λαου σου, καὶ τοῦ οἰκου τοῦ πατρος σου.

12 * καὶ ἐπιθυμησει ὁ βασιλευς τοῦ καλλους σου, ὁτι αὐτος ἐστι κυριος σου, καὶ προσκυνησεις αὐτῳ.

13 * καὶ θυγατηρ τυρου ἐν δωρεις, τὸ προσωπον σου λιτανευσουσιν ὁι πλουσιοι τοῦ λαου.

14 * πασα ἡ δοξα τῆς θυγατρος τοῦ βασιλεως ἐσωθεν, ἐν χρυσωσεσι χρυσοις περιβεβλημενη πεποικιλμενη.

15 * ἀπενεχθησονται τῳ βασιλει παρθενοι ὀπισω αὐτῆς, αἱ πλησιον αὐτῆς ἀπενεχθησονται σοι.

16 * ἀπενεχθησονται ἐν ἀγαλλιασει καὶ ἐυφροσυνῃ καὶ ἀγαλλιασει, εἰσελευσονται εἰς ναον βασιλεως.

17 * ἀντι των πατερων σου ἐγενηθησαν σοι ὑιοι σου, καταστησεις αὐτους ἀρχοντας ἐπι πασαν την γην.

18 * μνησθησομαι του ὀνοματος σου ἐν παση γενεᾳ καὶ γενεᾳ. διὰ τουτο λαοι ἐξομολογησονται σοι εἰς τον αἰωνα, καὶ εἰς τον αἰωνα του αἰωνος.

1 * Εἰς το τελος ὑπερ των ὑιων κορε ὑπερ των κρυφιων ψαλμος. με.

2 * Ο θεος ἡμων καταφυγη καὶ δυναμις, βοηθος ἐν θλιψεσι ταις εὑρουσας ἡμας σφοδρα.

3 * διὰ τουτο οὐ φοβηθησομεθα ἐν τῳ ταρασσεσθαι την γην, καὶ μετατιθεσθαι ὀρη ἐν καρδιαις θαλασσων.

4 * ἠχησαν καὶ ἐταραχθησαν τὰ ὑδατα αὐτων, ἐταραχθησαν τὰ ὀρη ἐν τῃ κραταιοτητι αὐτου.

5 * ποταμος τὰ ὁρμηματα εὐφραινουσι τὴν πολιν τοῦ θεου, ἡγιασε τὸ σκηνωμα ἑαυτου ὁ ὑψιστος.

6 * ὁ θεος ἐν μεσῳ αὐτῆς, καὶ οὐ σαλευθησεται· βοηθησει αὐτῃ ὁ θεος τὸ πρωϊ πρωϊ.

7 * ἐταραχθησαν ἐθνη, ἐκλιναν βασιλειαι, ἐδωκε φωνην αὐτου ὁ ὑψιστος, ἐσαλευθη ἡ γη.

8 * κυριος των δυναμεων μεθ' ἡμων, ἀντιλημπτωρ ἡμων ὁ θεος ἰακωβ.

*Myrrha tenui & ligno aloes, & casia perficiuntur omnia indumenta tua à palatijs quæ sternũtur dente elephantino, inde lætificabunt te. "Regiones regnorum venient vt suscipiant faciem tuam quo tempore filabit liber legis in latere dextera tuæ: & exaltabitur in exemplis splendor tuus velut obrizo ex Ophir. "Audi congregatio Israel legem oris eius, & immere mirandæ opera eius; inclinetque autem tuam ad verba legis, & obliuiscaris operationes malas impiorum populi tui, & domus idolorum quibus feruidi in domo patris tui. "Sic enim expetet rex pulchritudinem tuam quoniam ipse est dominus tuus; & adorabis eum. "Habitatores autem arboris Tyri cum munere venturi sunt: & facient tuam manè quærent ad domum sanctuarij tui diuites populorum. "Omne laudabile, pulchrum, & desiderabile; facultates regionum, & thesauros regũ, qui repositi sunt interius, offerent in oblationes coram rege, & muneris sordibus quorum vestes inter textæ sunt auro optimo. "In vestibus acupictis offerent oblationes suas coram rege orbis; & cerdotibus quorum vestes inter textæ sunt auro optimo. "In vestibus acupictis offerent oblationes suas coram rege orbis; & reliqui fœci eius qui dispersi fiunt inter gentes, ducentur in lætitia ad te in Ierusalem. "Adducentur cum gaudio & exultatione; & ingredientur in templum regis orbis. "In loco patrum tuorum insuorum erunt filij tui: constitues eos principes in vniuersam terram. "Memorabo nomen tuum in omni generatione & generatione: propterea populi qui peregrinantur, confitebuntur tibi in æternum & in seculum seculorum. "Ad laudandum filijs Koralih, per manus eorum, dictum est in prophetia quo tempore absconditus est ab eis pater eorum: ipsi autem liberati sunt, & dixerunt canticum. PSAL. XLVI.

DEus nostrum refugium & virtus: auxilium in afflictione inueniemus valdè. "Propterea non timebimus cùm immutati fuerint patres nostri de terra: quando concutientur sicut montes in pelago maris magni. "Sonabunt & turbabuntur aquæ: commouebuntur montes in magnificentia tua in fœcula. "Populi, tanquam flumina & rini eorum, venient; & lætificabunt ciuitatem Dei; & orabunt in domo sanctuarij Domini, in tabernaculis Altissimi. "Deus & maiestas eius in medio eius, non commouebitur; adiuuabit eam Deus in tempore matutino. "Quando dabat legem populo suo, cõturbatæ sunt gentes; tremuerunt regna: quando exaltauit vocem suam; diffluxi sunt habitatores terræ. "Verbum Domini exercituum in adiutorium nostrum: fortitudo nostra Deus Iacob in fœcula.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * לְכוּ חֲזוּ מִפְעֲלוֹת יְהוָה אֲשֶׁר־שָׂם שַׁמּוֹת בָּאָרֶץ׃
10 * מַשְׁבִּית מִלְחָמוֹת עַד־קְצֵה הָאָרֶץ קֶשֶׁת יְשַׁבֵּר וְקֵצַץ חֲנִית עֲגָלוֹת יִשְׂרֹף בָּאֵשׁ׃
11 * הַרְפּוּ וְדְעוּ כִּי־אָנֹכִי אֱלֹהִים אָרוּם בַּגּוֹיִם אָרוּם בָּאָרֶץ׃
12 * יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃

מז

1 * לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר׃
2 * כָּל־הָעַמִּים תִּקְעוּ־כָף הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה׃
3 * כִּי־יְהוָה עֶלְיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־הָאָרֶץ׃
4 * יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ׃
5 * יִבְחַר־לָנוּ אֶת־נַחֲלָתֵנוּ אֶת־גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר־אָהֵב סֶלָה׃
6 * עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְהוָה בְּקוֹל שופָר׃
7 * זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמֵּרוּ׃
8 * כִּי מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל׃
9 * מָלַךְ אֱלֹהִים עַל־גּוֹיִם אֱלֹהִים יָשַׁב עַל־כִּסֵּא קָדְשׁוֹ׃
10 * נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי לֵאלֹהִים מָגִנֵּי־אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלֵה׃

מח

1 * שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי־קֹרַח׃
2 * גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר־קָדְשׁוֹ׃
3 * יְפֵה־נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל־הָאָרֶץ הַר־צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב׃
4 * אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב׃

9 * Venite & videte opera Domini, quanta posuerit solitudines in terra.
10 * Compescet bella vsque ad extremum terræ, arcum confringet & concidet hastam, plaustra comburet igni.
11 * Cessate & cognoscite quoniã ego sum Deus: exaltabor in gentibus, exaltabor in terra.
12 * Dominus exercituum nobiscum, susceptor noster Deus Iacob. Semper.

1 * Victori filiorum Core Psalmus XLVII.

2 O Mnes populi plaudite manibus, iubilate Deo in voce laudis.
3 * Quoniam Dominus altissimus terribilis, rex magnus super omnem terram.
4 * Congregauit populos subtus nos, & gentes sub pedibus nostris.
5 * Elegit nobis hæreditatem nostram, gloriam Iacob quam dilexit. Semper.
6 * Ascendit Deus in iubilo, Dominus in voce buccinæ.
7 * Canite Deo canite, canite regi nostro canite.
8 * Quia rex vniuersæ terræ Deus, canite eruditè.
9 * Regnauit Deus super gentes, Deus sedet super thronum sanctum suum.
10 * Principes populorum congregati sunt populus Dei Abraam, quoniam Deo scuta terræ, vehementer eleuatus est.

1 * Canticum Psalmi filiis Core.

PSAL. XLVIII.

1 M Agnus Dominus & laudabilis nimis, in ciuitate Dei nostri in monte sancto eius.
2 * Specioso germine gaudio vniuersæ terræ, monte Sion lateribus Aquilonis, ciuitas regis magni.
3 * Deus in domibus eius agnitus est in suscipiendo.

9 * Venite & videte opera * Dei, quæ posuit prodigia super terram.
10 * Auferens bella vsque ad fines terræ. Arcum conteret & cõfringet arma, & scuta comburet in igne.
11 * Vacate & * cognoscite, quoniam ego sum Deus: exaltabor in gentibus, * exaltabor in terra.
12 * Dominus virtutum nobiscum, susceptor noster Deus Iacob.

1 * In finem pro filijs Core Psalmus. XLVI.

2 O Mnes gentes plaudite manibus; iubilate Deo in voce exultationis.
3 * Quoniam Dominus excelsus, terribilis, rex magnus super omnem terram.
4 * Subiecit populos nobis, & gentes subpedibus nostris.
5 * Elegit nobis hæreditatem * sibi, speciem Iacob, quam dilexit.
6 * Ascendit Deus in iubilo, Dominus in voce tubæ.
7 * Psallite Deo nostro psallite, psallite regi nostro psallite.
8 * Quoniam rex omnis terræ Deus, psallite sapienter.
9 * Regnauit Deus super gentes, Deus sedet super sedem sanctam suam.
10 * Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraam, quoniam Dei fortes terræ vehementer eleuati sunt.

1 * Psalmus cantici filijs Core secunda sabbati. XXVII.

2 M Agnus Dominus & laudabilis nimis, in ciuitate Dei nostri in monte sancto eius.
3 * * Benè fundata exultatione vniuersæ terræ, * montes Sion latera Aquilonis, ciuitas regis magni.
4 * Deus in domibus eius cognoscitur, cùm suscipiet eam.

9 * δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς.
10 * ἀὐτοκαιρῶν πολέμους μέχρι τῶν περάτων τῆ γῆς. τόξον συντρίψει καὶ συνθλάσει ὅπλον, καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί.
11 * σχολάσατε καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεός, ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὑψωθήσομαι ἐν τῆ γῆ.
12 * κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς ἰακώβ.

1 * Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορὲ ψαλμός. μς.
2 * Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χερσί, ἀλαλάξατε τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως.
3 * ὅτι κύριος ὕψιστος, φοβερός, βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
4 * ὑπέταξε λαοὺς ἡμῖν, καὶ ἔθνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν ἡμῶν.
5 * ἐξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομίαν ἑαυτοῦ, τὴν καλλονὴν ἰακὼβ, ὃν ἠγάπησεν.
6 * ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ, κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος.
7 * ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλατε, ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν ψάλατε.
8 * ὅτι βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς ὁ θεός, ψάλατε συνετῶς.
9 * ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη, ὁ θεὸς κάθηται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ.
10 * ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τοῦ θεοῦ ἀβραάμ, ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν.

1 * Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς υἱοῖς κορὲ δευτέρᾳ σαββάτου.

μζ.

2 * Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ.
3 * διῳκίζω ἀγαλλιάματι πάσης τῆς γῆς, ὄρη σιὼν τὰ πλευρὰ τοῦ βορρᾶ, ἡ πόλις τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου.
4 * ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρσεσιν αὐτῆς γινώσκεται, ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Ambulate, videte opera Dei, qui posuit vastationes in impios terræ. ** Dissipat bella vsque ad extrema terræ: arcum confringet, & comminuet hastam, scuta rotunda comburet igni. *** Discedite ab acie belli; & aduertite quoniam ego sum Deus altus inter gentes, altus supra incolas terræ. **** Verbum Domini exercituum in auxilio nostro; fortitudo nostra Deus Iacob in æternum.

PSAL. XLVII.

1 * Ad laudandum per manus filiorum Korahh Hymnus.

2 O Mnes populi plaudite manibus cum gaudio; iubilate coram Deo in voce laudis.
3 * Quoniam Deus altissimus terribilis est, rex magnus super omnes habitatores terræ.
4 * Occidet internecione populos propter nos, & gentes subijcient pedibus nostris.
5 * Complacebit sibi in nobis, vt iure hæreditario possideamus hæreditatem nostram, domum sanctuarij, gloriam fortitudinis Iacob quam amabit semper.
6 * Exaltabitur nomen Dei nostri in iubilo, Dominus in voce tubæ.
7 * Laudate coram Domino laudate, laudate regem nostrum laudate.
8 * Quoniam rex est super omnes habitatores terræ Deus: laudes dicite coram eo cum intellectu bono.
9 * Regnat Deus super omnes populos: Deus sedet super thronum gloriæ suæ. ** Principes populorum congregati sunt: populus fidelium Deo ipsius Abraham, quia Domini sunt clypei terræ, & supra illos omnes vehementer exaltatus est.

PSAL. XLVIII.

1 * Canticum laudis per manus filiorum Korahh.

2 M Agnus est Dominus & laudabilis valdè in Ierusalem, ciuitate Dei nostri, monte domus sanctuarij ipsius.
3 * Pulcher vt sponsus, gaudium omnium habitatorum terræ, mons Sion, qui est diffusio Aquilonis, ciuitas regis illius magni.
4 * Deus in palatijs suis notus est potentia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 כִּי־הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו׃
6 הֵמָּה רָאוּ כֵן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נָחְפָּזוּ׃
7 רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃
8 בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיוֹת תַּרְשִׁישׁ׃
9 כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר־יְהוָה צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד־עוֹלָם סֶלָה׃
10 דָּמִינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ׃
11 כִּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל־קַצְוֵי־אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ׃
12 יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ׃
13 סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ׃
14 שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָהּ פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן׃
15 כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל־מוּת׃

מט

1 לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר׃
2 שִׁמְעוּ־זֹאת כָּל־הָעַמִּים הַאֲזִינוּ כָּל־יֹשְׁבֵי חָלֶד׃
3 גַּם־בְּנֵי אָדָם גַּם־בְּנֵי־אִישׁ יַחַד עָשִׁיר וְאֶבְיוֹן׃
4 פִּי יְדַבֵּר חָכְמוֹת וְהֶגְיוֹן לִבִּי תְבוּנוֹת׃
5 אַטֶּה לְמָשָׁל אָזְנִי אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר חִידָתִי׃
6 לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עֲוֹן עְקֵבַי יְסֹבְבֵנִי׃
7 הַבֹּטְחִים עַל־חֵילָם וּבְרֹב עָשְׁרָם יִתְהַלָּלוּ׃
8 אָח לֹא־פָדֹה יִפְדֶּה אִישׁ לֹא־יִתֵּן לֵאלֹהִים כָּפְרוֹ׃
9 וְיֵקַר פִּדְיוֹן נַפְשָׁם וְחָדַל לְעוֹלָם׃
10 וְיִחִי־עוֹד לָנֶצַח לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת׃

1 Quoniam ecce reges congregati sunt, venerunt
2 simul. Ipsi videntes sic obstupuerunt, con-
turbati sunt, admirati sunt.
3 Horror possedit eos, ibi dolor quasi parturientis.
4 In vento vrediniis confringes naues Thar-
5 sis. Sicut audiuimus, ita vidimus in ciuita-
te Domini exercituum, in ciuitate Dei nostri:
Deus fundauit eam vsque in æternum. Semper.
6 Æstimauimus Deus misericordiam tuam
in medio templi tui.
7 Secundum nomen tuum Deus, sic laus tua
vsque ad extremum terræ: iustitia replete est
dextera tua.
8 Lætetur mons Sion; exultent filiæ Iudæ prop-
ter iudicia tua.
9 Circundate Sion & circuite eam, numera-
te turres eius.
10 Ponite cor vestrum in mænibus, separate
palatia eius, vt enarretis in generatione nouis-
sima.
11 Quia ipse est Deus Deus noster in seculum
& in perpetuum: ipse erit dux noster in morte.

1 Victori filiorum Core Psalmus.

XLIX.

2 Audite hæc omnes populi, auribus percipite
vniuersi habitatores orbis.
3 Tam filij Adam quàm filij viri, simul diues
& pauper.
4 Os meum loquetur sapientiam, & medita-
tio cordis mei prudentiam.
5 Inclinabo ad parabolam aurem meam, ape-
riam in cithara ænigma meum.
6 Quare timebo in diebus malis? iniquitas
calcanei mei circumdabit me.
7 Qui fiduciam habent in fortitudine sua,
& in multitudine diuitiarum suarum gloria-
8 biunt. Fratrem non redimens redimet vir,
nec dabit Deo propitiationem pro eo.
9 Et precium redemptionis animæ eorum,
& quiescet in æternum.
10 Et viuet vltra in sempiternum, non vide-
bit interitum.

5 Quoniam ecce reges terræ congrega-
ti sunt, conuenerunt in vnum.
6 Ipsi videntes sic admirati sunt, cõtur-
bati sunt, commoti sunt. 7 Tremor appre-
hendit eos. Ibi dolores vt parturientis.
8 In spiritu vehementi conteres naues
Tharsis. 9 Sicut audiuimus, sic & vidimus.
in ciuitate Domini virtutum, in ciuitate
Dei nostri. Deus fundauit eam in æternũ.
10 Suscepimus Deus misericordiã tuam
in medio * populi tui.
11 Secundùm nomen tuum Deus, sic &
laus tua in fines terræ, iustitia plena *dexte-
ra tua. 12 Lætetur mons Sion, & exultent
filiæ Iudæ propter iudicia tua Domine.
13 Circundate Sion, & complectimini
eam, narrate in turribus eius.
14 Ponite corda vestra in virtute eius, &
distribuite domos eius, vt enarretis in
progenie altera.
15 Quoniam hic est Deus *noster in æter-
num & in seculum seculi; ipse reget nos
in secula.

1 In finem filijs Core Psalmus.

XLVIII.

1 Audite hæc omnes gẽtes, auribus per-
cipite omnes qui habitatis orbem.
2 Quique terrigenæ & filij hominum,
simul in vnum diues & pauper.
3 Os meum loquetur sapientiam, & me-
4 ditatio cordis mei prudentiam.
5 Inclinabo in parabolam auré meam,
aperiã in psalterio propositionem meam.
6 Cur timebo in die malâ? iniquitas cal-
canei mei circundabit me.
7 Qui cõfidunt in virtute sua, & in mul-
titudine diuitiarũ suarum qui gloriantur.
8 Frater non redimit, redimet homo,
non dabit Deo placationem suam.
9 Et precium redemptionis animæ suæ,
& *laborauit in æternum.
10 Et viuet *in finem. non videbit inte-
ritum.

5 ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς συνήχθησαν διῆλθοσαν
ἐπὶ τὸ αὐτό.
6 αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐσα-
7 λεύθησαν. τρόμος ἐπελάβετο αὐτῶν· ὠδῖνες ὡς
τικτούσης· 8 ἐν πνεύματι ἐκείνῳ σωτερίψεις πλοῖα
θαρσεῖς.
9 καθάπερ ἠκούσαμεν, οὕτως καὶ εἴδομεν· ἐν πόλει κυ-
ρίου τῶν δυνάμεων, ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν· ὁ θεὸς ἐθεμε-
λίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.
10 ὑπελάβομεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου.
11 κατὰ τὸ ὄνομά σου ὁ θεός, οὕτως καὶ ἡ αἴνεσίς σου ἐπὶ τὰ
πέρατα τῆς γῆς, δικαιοσύνης πλήρης ἡ δεξιά σου.
12 εὐφρανθήτω ὄρος σιών, καὶ ἀγαλλιάσθωσαν αἱ θυγα-
τέρες τῆς ἰουδαίας ἕνεκεν τῶν κριμάτων σου κύριε.
13 κυκλώσατε σιών, καὶ περιλάβετε αὐτὴν διηγήσασθε
ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς.
14 θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς,
καὶ διαδιέλεσθε τὰς βύρεις αὐτῆς, ὅπως σὺ διηγήσησθε
εἰς γενεὰν ἑτέραν.
15 ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα
τοῦ αἰῶνος· αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας.

1 Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμὸς. μή.
2 ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάν-
τες οἱ κατοικοῦντες τὸν οἰκουμένην.
3 οἵ τε γηγενεῖς καὶ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλού-
σιος καὶ πένης.
4 τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν, καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας
μου σύνεσιν.
5 κλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου, ἀνοίξω ἐν ψαλτη-
ρίῳ τὸ πρόβλημά μου.
6 ἵνατί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ; ἡ ἀνομία τῆς πτέρ-
νης μου κυκλώσει με.
7 οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῷ
πλήθει τοῦ πλούτου αὐτῶν καυχώμενοι.
8 ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται, λυτρώσεται ἄνθρωπος, οὐ δώσει
τῷ θεῷ ἐξίλασμα ἑαυτοῦ.
9 καὶ τιμὴν λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκο-
πιάσει εἰς τὸν αἰῶνα.
10 καὶ ζήσεται εἰς τέλος. οὐκ ὄψεται καταφθοράν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

Quoniam ecce reges consociati sunt, transierunt simul. Ipsi viderunt, sic admirati sunt, propter signa & miracula conturbati sunt, atque fugerunt. Tremor apprehendit eos ibi; tremor sicut mulieris parturientis. Vento Orientali valido velut ignis à con-
specta Domini confringes naues quæ sunt de Tharsis. Dicent omnes simul, Sicut audiuimus, sic vidimus in ciuitate Domini exercituum, in ciuitate Dei nostri, Deus fundabit eam in secula seculorum. Cogitauit nos Deus benignitas tua in medio templi tui. Ecce sicut nomen tuum Domine, sic ecce laus tua vsque ad fines terræ; iustitia plena est dextera tua. Lætetur mons Sion, exultent laudibus congregatio domus Iehudæ propter iudicia tua. Circundate Sion & circuite eam, numerate turres eius. Ponite cor vestrum ad cœrum qui est supra palatia eius vt enarretis in generatione nouissima. Quoniam hic est Deus, Deus noster, manifestus eius intra eam, & habitatio eius in cœlis in secula seculorum: ipse ducet nos in diebus pueritiæ nostræ.

Ad laudandum per manus filiorum Korahh Hymnus. PSAL. XLIX.

Audite nunciom illud omnes populi, auscultate omnes habitatores terræ. Tam filij Adam antiquè quàm filij Isacob simul mundus & profanus. Os meum loquetur sapientiam, & meditatio cordis mei recta. Inclinabo ad parabolam aurem meam: incipiam aperire in cithara ænigma meum. Quare timebo in die tempestatis malæ, cùm quando reatus peccati mei circundabit me? Qui confidunt in diuitijs suis, & in multitudine opulentiarum suarum, iactant se. Frater suum captiuum nequaquam redemptione redimet vir impius, & non dabit Deo pretium redemptionis eius. Quòd si peccauerit, erce preciosa eorum Domino redemptio animæ eorũ, & abolebit malum eius punitionem eorum in seculum. Et vivet adhuc vita æterna, & non videbit iudicium gehennæ.

ארום הא מלכיא אתחברו עברו כחדא׃ 6 אינון חמיין הכנא תמהו על ניסיא ופרישותא אתבהילו אף ערקו׃ 7 זועא אחדתנון
תמן דחקא היך אתתא ילדה׃ 8 ברוחא קדומא תקיף תיך אשא מן קדם ייי תתבר אלפא דמן תרסיס׃ 9 ייסרון כלהון מחנא דמלאכ
דייי צבאות בקרתא דייי אלהנא בקרתא דאלהנא יקימינה עד עלמי עלמין׃ 10 אשוינן אלהא טיבותך במציע היכלך׃
כשמך דייי הכדין שבחך על מימרי ארעא ארעא תדינינא בקושטא ימינך׃ 11 יתדי טור ציון בציעא פרישתהן כנישתא דבית יהודה
משום דינייך׃ 12 אקיפו ציון וחזרו עלה סנו מגדליהא׃ 13 שוו לבכין לאוכלוסא דעלמי עלמין הוא דיברנא כיסוי טליונא׃

מט

1 לשבחא על ידיהון דבני קרח השכחתא׃ 2 שמעו אתוניתא דא כל עממיא אצייתו כל דיתי ארעא׃ 3 לחוד בני אדם קרמאת
אוף דוכתי דיקדב אחדא וקדמאי לבי כינעא׃ 4 פומי ימלל חכמתא ודגנת לבי כינעא׃ 5 אצלל למתלא אודני אשרי למפתח בכנרא אותרחיש
אסתי מה אדחל ביומי בישא עוון עקבי סחרוני׃ 6 דסתכין על כסיהון וכסנין עותריהון משתכחין׃
דאחוי לא יכיל פרוקי פרוקא בגבר רשיעא ולא יתן לאלהא פרקניה׃ 8 דאלו יתיב הוא יקיר קדם ייי פרוקנא לנפש ייתהון
ויתכר לחדאי עלמא ולא יחמי קבורא׃ 9 ויחי הוב לחיי עלמא ולא יחמי דין גהנם׃ 10

Universidad de Deusto
Biblioteca

כִּי יִרְאֶה חֲכָמִים יָמוּתוּ יַחַד כְּסִיל וָבַעַר יאבדו וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם׃
קִרְבָּם בָּתֵּימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכְּנֹתָם לְדֹר וָדֹר קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עֲלֵי אֲדָמוֹת׃
וְאָדָם בִּיקָר בַּל־יָלִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ׃
זֶה דַרְכָּם כֶּסֶל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֶלָה׃
כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל שִׁתּוּ מָוֶת יִרְעֵם וְיִרְדּוּ בָם יְשָׁרִים לַבֹּקֶר וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל מִזְּבֻל לוֹ׃
אַךְ־אֱלֹהִים יִפְדֶּה־נַפְשִׁי מִיַּד שְׁאוֹל כִּי יִקָּחֵנִי סֶלָה׃
אַל־תִּירָא כִּי־יַעֲשַׁר אִישׁ כִּי־יִרְבֶּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ׃
כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל לֹא־יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ׃
כִּי נַפְשׁוֹ בְחַיָּיו יְבָרֵךְ וְיוֹדְךָ כִּי־תֵיטִיב לָךְ׃
תָּבוֹא עַד־דּוֹר אֲבוֹתָיו עַד־נֶצַח לֹא יִרְאוּ־אוֹר׃
אָדָם בִּיקָר וְלֹא יָבִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ׃

נ

מִזְמוֹר לְאָסָף אֵל׀ אֱלֹהִים יְהוָה דִּבֶּר וַיִּקְרָא־אֶרֶץ מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ׃
מִצִּיּוֹן מִכְלַל־יֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ׃
יָבֹא אֱלֹהֵינוּ וְאַל־יֶחֱרַשׁ אֵשׁ לְפָנָיו תֹּאכֵל וסביביו נִשְׂעָרָה מְאֹד׃
יִקְרָא אֶל־הַשָּׁמַיִם מֵעַל וְאֶל־הָאָרֶץ לָדִין עַמּוֹ׃
אִסְפוּ־לִי חֲסִידַי כְּרֹתֵי בְרִיתִי עָלֵי זָבַח׃
וַיַּגִּידוּ שָׁמַיִם צִדְקוֹ כִּי־אֱלֹהִים שֹׁפֵט הוּא סֶלָה׃
שִׁמְעָה עַמִּי וַאֲדַבֵּרָה יִשְׂרָאֵל וְאָעִידָה בָּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ אָנֹכִי׃

11 כי יראה חכמים ימותו יחד כסיל ובער יאבדו ועזבו לאחרים חילם׃
12 קרבם בתימו לעולם משכנתם לדר ודר קראו בשמותם על אדמות׃
13 ואדם ביקר בל־ילין נמשל כבהמות נדמו׃
14 זה דרכם כסל למו ואחריהם בפיהם ירצו סלה׃
15 כצאן לשאול שתו מות ירעם וירדו בם ישרים לבקר וצורם לבלות שאול מזבל לו׃
16 אך־אלהים יפדה־נפשי מיד שאל כי יקחני סלה׃
17 אל־תירא כי־יעשר איש כי־ירבה כבוד ביתו׃
18 כי לא במותו יקח הכל לא־ירד אחריו כבודו׃
19 כי נפשו בחייו יברך ויודך כי־תיטיב לך׃
20 תבוא עד־דור אבותיו עד־נצח לא יראו־אור׃
21 אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו׃

נ

22 מזמור לאסף אל׀ אלהים יהוה דבר ויקרא־ארץ ממזרח־שמש עד־מבואו׃
23 מציון מכלל־יפי אלהים הופיע׃
24 יבא אלהינו ואל־יחרש אש לפניו תאכל וסביביו נשערה מאד׃
25 יקרא אל־השמים מעל ואל־הארץ לדין עמו׃
26 אספו־לי חסידי כרתי בריתי עלי זבח׃
27 ויגידו שמים צדקו כי־אלהים שפט הוא סלה׃
28 שמעה עמי ואדברה ישראל ואעידה בך אלהים אלהיך אנכי׃

21 * Cùm viderit sapientes morientes, simul insipiens & indoctus peribunt, & derelinquent alienis diuitias suas.
22 * Interiora sua domus suas in sæcula, tabernacula sua in generatione & generationes: vocauerunt nominibus suis terras suas.
23 * Et homo in honore non commorabitur: assimilatus est iumentis, & exaquatus est.
24 * Hæc via insipientiæ eorum: & post ea iuxta os eorum current. Semper.
25 * Quasi grex in inferno positi sunt, mors depascet eos, & subijcient eos recti in matutino; & figura eorum conteretur in inferno post habitaculum suum.
26 * Veruntamen Deus redimet animam meam de manu inferni, cùm assumpserit me. Semper.
27 * Noli timere cùm ditatus fuerit vir: cùm multiplicata fuerit gloria domus eius.
28 * Nec enim moriens tollet omnia: nec descendet post eum gloria eius.
29 * Quia anima sua in vita sua benedicet: & laudabunt te cùm benefeceris tibi.
30 * Introibit vsque ad generationem patrum suorum: vsque ad finem non videbunt lumen.
31 * Homo cùm in honore esset, & non intellexit: comparatus est iumentis, & similis factus est illis.

1 * Psalmus Asaph. L.

1 * FOrtis Deus Dominus locutus est, & vocauit terram, ab ortu Solis vsque ad occasum eius.
2 * De Sion perfecto decore Deus apparuit.
3 * Veniet Deus noster, & non tacebit: ignis coram eo vorabit, & in circuitu eius tempestas valida.
4 * Vocabit cælum de sursum, & terram, vt iudicet populum suum.
5 * Congregate mihi sanctos meos, qui ferunt pactum meum in sacrificio.
6 * Et annunciabunt cæli iustitiam eius: quia Deus iudex est. Semper.
7 * Audi, populus meus, & loquar, Israel, & testificabor in te: Deus Deus tuus ego sum.

21 * Cùm viderit sapientes morientes, simul insipiens & stultus peribunt: & relinquent alienis diuitias suas.
22 * Et sepulchra eorum domus illorum in æternum: tabernacula eorum in progeniem & progeniem; vocauerunt nomina sua in terris.
23 * Et homo cùm in honore esset, nō intellexit: comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis.
24 * Hæc via illorum scandalum ipsis: & postea in ore suo complacebunt.
25 * Sicut oues in inferno positi sunt, mors depascet eos: & dominabuntur eorū iusti in matutino, & auxilium eorum veterascet in inferno, à gloria eorum expulsi sunt.
26 * Veruntamen Deus redimet animam meam de manu inferni, cùm acceperit me.
27 * Ne timueris cùm diues factus fuerit homo, aut cùm multiplicata fuerit gloria domus eius. 28 * Quoniam nō cùm interierit ipse, sumet omnia: neq; descendet cum eo gloria eius. 29 * Quia anima eius in vita sua benedicetur: & confitebuntur tibi cùm benefeceris ei. 30 * Introibit vsque in progeniem patrum suorum, * vsq; in æternum non videbit lumen. 31 * Et homo cùm in honore esset, nō intellexit: comparatus est iumētis insipientibus, & similis factus est illis.

1 * Psalmus Asaph. XLIX.

1 DEus deorum Dominus locutus est, & vocauit terram; ab ortu Solis vsq; ad occasum. 2 * Ex Sion species decoris eius: 2 * Deus manifestè veniet: Deus noster, & nō 3 silebit. Ignis in conspectu eius exardescet: & in circuitu eius tēpestas valida. 4 * Advocabit cælū sursum: & terrā, * vt discernat 4 populū suū. 5 * Cōgregate illi sanctos eius, 5 qui ordināt testamentū eius super sacrificia. 6 * Et annunciabunt cæli iustitiā eius: 6 quoniam Deus iudex est. 7 * Audi populus meus, & loquar tibi Israel: & testificabor tibi, Deus Deus tuus ego sum.

11 * ὅταν ἴδῃ σοφοὺς ἀποθνήσκοντας, ἅμα ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται. καὶ καταλείψουσιν ἀλλοτρίοις τὸν πλοῦτον αὐτῶν.
12 * καὶ ὁ τάφος αὐτῶν οἰκία αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα· σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν· ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν.
13 * καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν, οὐ συνῆκε. παρεσυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς.
14 * αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εὐδοκήσουσιν.
15 * ὡς πρόβατα ἐν ᾅδῃ ἔθετο, θάνατος ποιμανεῖ αὐτούς· καὶ κατακυριεύσουσιν αὐτῶν οἱ εὐθεῖς τὸ πρωΐ, καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ᾅδῃ, ἐκ τῆς δόξης αὐτῶν ἐξώσθησαν.
16 * πλὴν ὁ θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυχήν μου ἐκ χειρὸς ᾅδου, ὅταν λάβῃ με.
17 * Μὴ φοβοῦ ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, καὶ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου αὐτοῦ.
18 * ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήψεται τὰ πάντα, οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ.
19 * ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογηθήσεται, ἐξομολογήσεταί σοι ὅταν ἀγαθύνῃς αὐτῷ.
20 * εἰσελεύσεται ἕως γενεᾶς πατέρων αὐτοῦ ἕως αἰῶνος οὐκ ὄψεται φῶς.
21 * καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε, παρεσυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς.

1 Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. μδ'.

Θεὸς θεῶν κύριος ἐλάλησε, καὶ ἐκάλεσε τὴν γῆν 2 ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου μέχρι δύσεως. * ἐκ σιὼν ἡ εὐ- 3 πρέπεια τῆς ὡραιότητος αὐτοῦ. * ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ οὐ σιωπήσεται· πῦρ ἐνώπιον αὐτοῦ καυθήσεται, καὶ κύκλῳ αὐτοῦ καταιγὶς σφοδρά.
4 * προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω, καὶ τὴν γῆν διακρῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ. * συναγάγετε αὐτῷ τοὺς ὁσίους 5 αὐτοῦ, τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαις.
6 * καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς κρίνει.
7 * ἄκουσον λαός μου καὶ λαλήσω σοι Ἰσραήλ, καὶ διαμαρτύρομαί σοι, ὁ θεὸς ὁ θεός σου εἰμὶ ἐγώ.

ארי חמיסר חכימיא דשעיא דמיתוקא הנייא ומהוניין בנכסתהם כחדא תיך בסילא ושטיא ואבדין ושבקין לאחרינא מסונותהון׃
בגיהנם קבורתהון ישרת לעלם ולא יקומון מבשכנהון בפלהון לדרי דריא מסהל דאתקריאו ונקנו שום ביש על ארעא׃
ואינש אסתהל תיך בעיניה אשתואה ׃ דמי לאנפהון גרם שטותא להון ובסופהון בפומהון יהגון קדמיהון לעלמא דאתי׃
תיך ענא לסוקא שוון צדיקיא ומטול גופיהון יהכלנון בגהנם מן בגלל דאושיטו ידיהון ליתיר ממה דאתחזי להון ופלחו בהון הדיוציא אוריתא ודברני להון ולפיני אורחתי לא אסתכלו בעלמא דאתי׃
לא תיהסל ארום יתעתר גברא ארום יסגי איקר ביתיה׃ ארום לא במותיה יסב כולא ולא ייחות מיניה איקריה׃
נפשיה בחייוהי יברכינה ויודון ליך ארום חיסיב לפלחין קדמיך׃ תעול לכנישתהון דצדיקיא עד דר אבהתהון דרשיעיא לעלמי עלמין לא יחמון נהורא׃
אדם בישרותא דאיתוהי ולא יהבין באסתכלות קושטא ואתדמי לבעירא ואשתני ללמא ׃ נ
מסתכלא אלהא דיוד למשרי שכינתיה בציון ואתגלי בה בתושבחתא דישתבח לעלמא׃ מכלל שיורת יפיהא אתגלי אלהא ייי סגד בראשית וקרא לשעבד ארעא מסדרת שמשא ועד מערבה׃
אלהנא ייי יתחזי בגבורתיה ולא יחרוש קדמוהי אישתא תיכול בעירא ואשתני ללמא׃
יקרי לאנגלי מרומא מלעילא ולארעא מלרע לדיין עמיה׃ יכנשון קדמוהי חסידוהי דגזרו קים וקיימו אוריתא ואתעבדו כצלותא דסחידא׃
ויתנון אנגלי מרומא זכותה ארום אלהא הוא דיין קשוט לעלם׃ שמע עמי ואסהד בך אלהא אלהך אנא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 לֹא עַל־זְבָחֶיךָ אוֹכִיחֶךָ וְעוֹלֹתֶיךָ לְנֶגְדִּי תָמִיד׃
9 לֹא־אֶקַּח מִבֵּיתְךָ פָּר מִמִּכְלְאֹתֶיךָ עַתּוּדִים׃
10 כִּי־לִי כָל־חַיְתוֹ־יָעַר בְּהֵמוֹת בְּהַרְרֵי־אֶלֶף׃
11 יָדַעְתִּי כָל־עוֹף הָרִים וְזִיז שָׂדַי עִמָּדִי׃
12 אִם־אֶרְעַב לֹא־אֹמַר לָךְ כִּי־לִי תֵבֵל וּמְלֹאָהּ׃
13 הַאוֹכַל בְּשַׂר אַבִּירִים וְדַם עַתּוּדִים אֶשְׁתֶּה׃
14 זְבַח לֵאלֹהִים תּוֹדָה וְשַׁלֵּם לְעֶלְיוֹן נְדָרֶיךָ׃
15 וְקָרְאֵנִי בְיוֹם צָרָה אֲחַלֶּצְךָ וְתְכַבְּדָנְנִי׃
16 וְלָרָשָׁע אָמַר אֱלֹהִים מַה־לְּךָ לְסַפֵּר חֻקָּי וַתִּשָּׂא בְרִיתִי עַל־פִּיךָ׃
17 וְאַתָּה שָׂנֵאתָ מוּסָר וַתַּשְׁלֵךְ דְּבָרַי אֲחֹרֶיךָ׃
18 אִם־רָאִיתָ גַּנָּב וַתִּרֶץ עִמּוֹ וְעִם מְנָאֲפִים חֶלְקֶךָ׃
19 פִּיךָ שָׁלַחְתָּ בְרָעָה וּלְשׁוֹנְךָ תַּצְמִיד מִרְמָה׃
20 תֵּשֵׁב בְּאָחִיךָ תְּדַבֵּר בְּבֶן־אִמְּךָ תִּתֵּן דֹּפִי׃
21 אֵלֶּה עָשִׂיתָ וְהֶחֱרַשְׁתִּי דָּמִיתָ הֱיוֹת אֶהְיֶה־כָּמוֹךָ אוֹכִיחֲךָ וְאֶעַרְכָה לְעֵינֶיךָ׃
22 בִּינוּ־נָא זֹאת שֹׁכְחֵי אֱלוֹהַּ פֶּן־אֶטְרֹף וְאֵין מַצִּיל׃
23 זֹבֵחַ תּוֹדָה יְכַבְּדָנְנִי וְשָׂם דֶּרֶךְ אַרְאֶנּוּ בִּישׁוּעַת אֱלֹהִים׃

נא

1 לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 בְּבוֹא אֵלָיו נָתָן הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר־בָּא אֶל־בַּת־שָׁבַע׃
3 חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעָי׃
4 הֶרֶב כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי׃

8 *Non propter victimas tuas arguam te: & holocausta tua coram me sunt semper.
9 *Non accipiam de domo tua vitulum, neque de gregibus tuis hircos.
10 *Mea sunt enim omnia animalia syluarum, pecudes in montibus millium.
11 *Scio omnes aues montium, & vniuersus agri mecum est.
12 *Si esuriero, non dicam tibi, meus est enim orbis, & plenitudo eius.
13 *Nunquid comedam carnem taurorum, aut sanguinem hircorum bibam?
14 *Immola Deo laudem, & redde Altissimo vota tua.
15 *Et inuoca me in die tribulationis: liberabo te, & glorificabis me.
16 *Impio autem dixit Deus, Quid tibi est quòd narrationē præceptorum meorum, vt assumas pactum meum in ore tuo?
17 *Qui odisti disciplinam, & proiecisti verba mea post te.
18 *Si videbas furem, consentiebas ei; & cum adulteris erat pars tua.
19 *Os tuum dimisisti in malitiam, & lingua tua concinnauit dolum.
20 *Sedens aduersus fratrem tuum loquebaris, & aduersus filium matris tuæ fabricabas opprobrium.
21 *Hæc fecisti & tacui, existimasti me futurum similem tui. arguam te & proponam te aduersum te oculos tuos.
22 *Intelligite hoc qui obliuiscimini Deum, ne forte capiam, & non sit qui liberet.
23 *Qui immolat confessionem, glorificat me: & qui ordinat viam, ostendam ei salutare Dei.

PSAL. LI.

1 *Victori Psalmus Dauid,
2 *Cùm venisset ad eum Nathan propheta quando ingressus est ad Bersabæe.
3 MIserere mei Deus secundùm misericordiam tuam, iuxta multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.
4 *Amplius lauame ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.

תרגום

לא על דכתיך דלא קרבנא קדמי בגלוותא אוכחינך ארום עלוהא דקרבו אפחתך לקבלי תדירא׃ לא אקבל מיניך תורא
מלגו קנוניך כל גיני עופין דפרחין באויר שמיא וחיות ברא מרענן קדמי׃ ארום דילי כל חיית חורשא ובעירתא לאלפין בנו שדין בטוורי רבון והורא דרביע ורעי כל יומא טורין אלפין׃
אין יכפי זמן קדמאי ולית קדמי׃ אין יכפי זמן קדמאי ולית קדמי׃ לא איסר לך ארום דילי
תיבל ומלואה׃ הכדין אכיל בישר תורין ודם עתודין אשתי׃ קרב לקדם יי׳ תושבחתא ושלם לעלאה נדרך׃ וצלי קדמי ביומא
דעקתא אשיזבינך וארום תשבחני׃ ולרשיעא דלא עבד קשוט אמר יי׳ מה לך למשתעי קדמי והוסיף בישתי ומדכר קיסי על פומך׃
ואת שנית מגנבא ורעיתא מסר ותשלך דברי אחרך׃ אין חמיתא גנבא ורהטתא בחדוה ועם מגאפין חולקך׃
פומך שלחת ברעה ולישנך מדבקא למללא גיבלו׃ תיתב באחוך תמלל כרבוא בבר אמך תשוי דפיו׃
אלין עבדת והשתקית דמיתא דיהי כותך אוכחינך ואערכינך לעינך׃ ביני כדין זכאי ולית חייבא ארום דינא קשיא לרשיעא
דלא מתיב ולית מסיק ברשיעא׃ דבחיל תקיפא ורמא מתגאי ברשיעא ואנא כאילן זיתא רענן בבית מקדשא דאלהא׃
אתכסיתי בדין ולא רשיעא דשלטן דחלת אלהא ואנא בהקלוף רגז אתפרע מנך אסתנך
ותיתי לחשבון על כל עובדך׃ ותיכסי ית גלטא דאיתך קדמי׃ ותיתעקר מן עלמא דאתי ומן עלמא דין׃ כד אתא לותיה נתן נביאה כד עאל
לשבעא חשיחתא לדויד׃ חום עלי אלהא היך טיבותך רחמך שבוק סרוחי׃ סחינא יתחורנני מעלמי ומחובי יהדיניני׃

נא

Interp. ex Græc. lxx. PSAL. XLIX. ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μετερμήνευσις τῶν ο. 369

8 *Non in sacrificijs tuis arguam te: holocausta autem tua in conspectu meo sunt semper.
9 *Non accipiam de domo tua vitulos, neque de gregibus tuis hircos.
10 *Quoniam meæ sunt omnes feræ syluarum, iumenta in montibus & boues.
11 *Cognoui omnia volatilia cœli, & pulchritudo agri mecum est.
12 *Si esuriero, non tibi dicam, meus enim est orbis terræ & plenitudo eius.
13 *Nunquid manducabo carnes taurorum, aut sanguinem hircorum potabo?
14 *Immola Deo sacrificium laudis, & redde Altissimo vota tua.
15 *Et inuoca me in die tribulationis tuæ, & eruam te, & glorificabis me.
16 *Peccatori autem dixit Deus, Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum?
17 *Tu verò odisti disciplinam & proiecisti sermones meos retrorsum.
18 *Si videbas furem, currebas cum eo, & cum *adultero portionem tuam ponebas.
19 *Os tuum abundauit malitia, & lingua tua concinnabat dolos.
20 *Sedens aduersus fratrem tuum loquebaris, & aduersus filium matris tuæ ponebas scandalum.
21 *Hæc fecisti, & tacui: existimasti iniquitatem, quòd ero tui similis. arguam te, & statuam contra faciem tuam peccata tua.
22 *Intelligite iam hæc qui obliuiscimini Deum, nequando rapiat, & nō sit qui eripiat.
23 *Sacrificium laudis honorificabit me, & illic iter quo ostēdam illi salutare *meū.

PSAL. L.

1 *In finem Psalmus Dauid:
2 *Cùm ingrederetur ad ipsum Nathan propheta, quando intrauit ad Bersabæe vxorem Vriæ.
3 MIserere mei Deus secundùm magnam misericordiā tuā: & secundùm multitudinē miserationū tuarū dele iniquitatē meam.
4 *Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.

ΣΑΛΤΗΡΙΟΝ

8 *Οὐκ ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου ἐλέγξω σε· τὰ δὲ ὁλοκαυτώματά σου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.
9 *οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόσχους, οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων σου χιμάρους.
10 *ὅτι ἐμαί εἰσι πᾶσαι τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ βόες.
11 *ἔγνωκα πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡραιότης
12 ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστιν. *ἐὰν πεινάσω, οὐ μὴ σοι εἴπω· ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
13 *μὴ φάγομαι κρέα ταύρων, ἢ αἷμα τραγῶν πίωμαι;
14 *θῦσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου. *καὶ πικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου, καὶ ἐξελοῦμαί σε, καὶ δοξάσεις με.
16 *τῷ δὲ ἁμαρτωλῷ εἶπεν ὁ θεός, ἵνατί σὺ ἐκδιηγῇ τὰ δικαιώματά μου, καὶ διαλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου;
17 *σὺ δὲ ἐμίσησας παιδείαν καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω.
18 *εἰ ἐθεώρεις κλέπτην, συνέτρεχες αὐτῷ, καὶ μετὰ μοιχοῦ τὸν μερίδα σου ἐτίθεις.
19 *τὸ στόμα σου ἐπλεόνασε κακίαν, καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκε δόλιον.
20 *καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις, καὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον.
21 *ταῦτα ἐποίησας, καὶ ἐσίγησα· ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅπως ἔσομαί σοι ὅμοιος· ἐλέγξω σε, καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρτίας σου.
22 *σύνετε δὴ ταῦτα οἱ ἐπιλανθανόμενοι τοῦ θεοῦ, μήποτε ἁρπάσῃ, καὶ οὐ μὴ ᾖ ὁ ῥυόμενος.
23 *θυσία αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδός ᾗ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

1 Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ· 2 ὅτε εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν Ναθὰν ὁ προφήτης, ὅτε εἰσῆλθε πρὸς Βηρσαβεὲ τὴν γυναῖκα Οὐρίου. ν.
3 Ἐλέησόν με ὁ θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου.
4 Πλεῖον πλύνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου, καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 *Non propter sacrificia tua quæ non sacrificasti mihi in captiuitate corripiam te, quia holocaustomata quæ obtulerunt patres tui coram me sunt iugiter. 9 *Nō accepi de manu tua boues, nec de gregibus tuis hircos. 10 *Quoniam mea est omnis fera syluæ, & præparaui iustis in horto deliciarum animalia munda & bouem accubantem & pascentem quotidie in mōtibus mille.
11 *Nota sunt in conspectu meo cunctæ species auium, quæ volant in aëre cæli tū, & gallus syluestris cantat coram me. 12 *Si venerit tem pus oblationis perpetuæ, non dicam tibi; quoniam mea est terra & plenitudo eius. 13 *A die dest uctionis domus sanctuarij non accepi carnem immolationis pinguium, & sanguinem hircorum non fuderunt sacerdotes coram me. 14 *Reprime concupiscentiam prauam, & redde Domino, sicut sacrificium confessionis: & redde Altissimo vota tua quæ vouisti in Sinai vt firmares præcepta. 15 *Et ora coram me in die afflictionis liberabo te, vt honorem exhibeas mihi. 16 *Impio autem qui non agit pœnitentiam; & orat in præuaricatione, dixit Deus, Quid tibi vt enarres præcepta mea, & imes in nomine meo, assumisque fœdus meum in ore tuo? 17 *Cùm tu oderis castigationem, & proiecteris verba mea post te. 18 *Si quando vidisti furem, tum cucurristi post eum, & cum scortatoribus posuisti partem tuam. 19 *Os tuum dispositi vt loquatur lingua tripleci & lingua tua sese applicat ad loquendum dolū. 20 *Stabis cōtra fratrem tuum, & ad uersus mendacium: in filium matris tuæ pones opprobrium. 21 *Has operationes malas operatus es: ego verò expectani quō to conuertere: & illi manifesti permansurum te in æternum: dixisti in corde tuo, Ero similitudo Dei, ego verò in furore iræ vltionem sumam de te, arguam te in hoc mundo, & ordinabo iudicium gehennæ in mundo futuro coram te. 22 *Intelligite quæso hæc impij qui obliuiscimini Deum, ne forte conteram fortitudinem vestram, & non sit qui eripiat. 23 *Qui macta uerit fomitem prauum, & compteffetit illum, honorificabit me: & qui ordinat viam, ostendam illi redemptionem Dei.

PSAL. LI.

1 MIserere mei Deus secundùm misericordiam tuam: secundùm multitudinem miserationum tuarum, remitte præuaricationes meas. 2 Admodum lauabis me ab iniquitatibus meis, & à culpa mea mundabis me.

Universidad de Deusto · Biblioteca

כִּי־פִשְׁעַי אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד׃ 5
לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ׃ 6
הֵן־בְּעָוֹן חוֹלָלְתִּי וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי אִמִּי׃ 7
הֵן־אֱמֶת חָפַצְתָּ בַטֻּחוֹת וּבְסָתֻם חָכְמָה תודיעני׃ 8
תְּחַטְּאֵנִי בְאֵזוֹב וְאִטְהָר תְּכַבְּסֵנִי וּמִשֶּׁלֶג אַלְבִּין׃ 9
תַּשְׁמִיעֵנִי שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה תָּגֵלְנָה עֲצָמוֹת דִּכִּיתָ׃ 10
הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחֲטָאָי וְכָל־עֲוֹנֹתַי מְחֵה׃ 11
לֵב טָהוֹר בְּרָא־לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי׃ 12
אַל־תַּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קָדְשְׁךָ אַל־תִּקַּח מִמֶּנִּי׃ 13
הָשִׁיבָה לִּי שְׂשׂוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה תִסְמְכֵנִי׃ 14
אֲלַמְּדָה פּוֹשְׁעִים דְּרָכֶיךָ וְחַטָּאִים אֵלֶיךָ יָשׁוּבוּ׃ 15
הַצִּילֵנִי מִדָּמִים אֱלֹהִים אֱלֹהֵי תְשׁוּעָתִי תְּרַנֵּן לְשׁוֹנִי צִדְקָתֶךָ׃ 16
אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃ 17
כִּי־לֹא־תַחְפֹּץ זֶבַח וְאֶתְּנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה׃ 18
זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב־נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה׃ 19
הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת־צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלִָם׃ 20
אָז תֶּחְפַּץ זִבְחֵי־צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל אָז יַעֲלוּ עַל־מִזְבַּחֲךָ פָּרִים׃ 21

נב

לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃ 1
בְּבוֹא דוֹאֵג הָאֲדֹמִי וַיַּגֶּד לְשָׁאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ בָּא דָוִד אֶל־בֵּית אֲחִימֶלֶךְ׃ 2

PSALTERIVM. Translat. B. Hieron.

5 *Quoniam iniquitates meas ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.
6 *Tibi soli peccaui & malum coram te feci, vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cum iudicaris.
7 *Ecce in iniquitate conceptus sum, & in peccato peperit me mater mea.
8 *Ecce enim veritatem dilexisti, abscondita & arcanum sapientiæ manifestasti mihi.
9 *Asperges me hyssopo & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor.
10 *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, vt exultent ossa quæ confregisti.
11 *Absconde faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.
12 *Cor mundum crea mihi Deus, & spiritum stabilem renoua in visceribus meis.
13 *Ne proijcias me à facie tua, & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.
14 *Redde mihi lætitiam Iesu tui, & spiritu potenti confirma me.
15 *Docebo iniquos vias tuas, & peccatores ad te reuertentur.
16 *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ: laudabit lingua mea iustitiam tuam.
17 *Domine labia mea aperies, & os meum annunciabit laudem tuam.
18 *Non enim vis vt victimam feriam: holocaustum tibi placet.
19 *Sacrificium Dei spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies.
20 *Benignè fac in voluntate tua Sion, vt ædificentur muri Hierusalem.
21 *Tunc suscipies sacrificium iustitiæ, oblationes & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

PSAL. LII.

1 *Victori intellectus Dauid,
2 *Cùm venisset Doeg Idumæus & annunciasset Sauli, dicens ei: Venit Dauid in domum Achimelech.

תרגום

אֲרוֹם פִּרְקֵי גַלְגַּלַּי וְחוֹבִי לְקֳבְלִי תְּדִירָא׃ 5 קֳדָמָךְ לְבַלְחוֹדָךְ חֲבֵית וּדְבִישׁ קֳדָמָךְ עֲבַדְתָּ מִן כְּנָל דְּחַזְכִּי יְהֵי כְּמַלֵּילוּתָךְ תְּבָרֵיר דִּינָךְ הַן בְּעַוְיָן סְכַר אֲבָא לְמֵבְרָא יְהֵי וּבְחוֹב יְצָרָא בִּישָׁא יְהֵיתַנְנִי אוּמִּי׃ 6 הָא קוּשְׁטָא רְעֵיתָא בִּכְלְיָתָן וּבְכִסְתָּר לְבָא תְּחַכְּמִנַּנִי׃ 7 תַּדֵּי עֲלַי הֵידָךְ כְּהָנָא דְּמָרֵי מַי אִדּוֹתָא עֲלַי מְסַאֲבָא בְּאֵיזוֹבָא וְאֶדְכֵּי תְּחַדְּרִנַּנִי וְיִסְחֲלָנָא אֶחְוַר׃ 8 לְחָדָא וְחֶדְוָא תַּשְׁמְעִנַּנִי תְּחֶדֵינָה גַּרְמַיָּא דְּדַכֵּיתָא׃ 9 סְתַר עַל חוֹבַי וְכָל עֲוָתַי מְחֵי׃ 10 לֵב דַּכְיָא בְּרָא לִי אֱלָהִים וְרוּחַ קְשׁוֹט חַדֵּשׁ בְּגַוָּאִי׃ 11 לָא תְטַלְּקִנִּי מִן קֳדָמָךְ וְרוּחַ נְבוּאַת קוּדְשָׁךְ לָא תְסַלַּק מִנִּי׃ 12 אַתֵּיב לִי חֶדְוַת פֻּרְקָנָךְ וְרוּחַ נְדִיבָא תְּסַעֲדִנַּנִי׃ 13 אֵילַף לְמָרוֹדָיָא אוֹרְחָתָךְ וְחַיָּבַיָּא קֳדָמָךְ יְהוֹבוּן׃ 14 פְּצֵנִי יְהֵי מִדִּין קְטוֹל יְיָ אֱלָהָא פֻּרְקָנִי תִּשְׁבַּחְתָּךְ לִישָׁנִי צִדְקָתָךְ׃ 15 יְיָ סְפַוְתִּי תְּפַתַּח וּפוּמִי יְהֵי חַשְׁחַח תִּשְׁבָּחָתָךְ׃ 16 אֲרוֹם לָא הִצְבֵּי נְכָסַת קוּדְשִׁין וְאֶתֵּן עוֹלָה לָא תִרְעֵי׃ 17 נִכְסַת קֻדְשַׁיָּא רְאֶלָהָא נַפְשָׁא מְתַבְּרָא לֵב תְּבִיר וְשָׁפֵי אֱלָהָא לָא תִבְסוֹר׃ 18 הֵיטִיבָה בִרְעוּתָךְ יָת צִיּוֹן תִּבְנֵה שׁוּרַיָּא דִּירוּשְׁלֵם׃ 19 בְּכֵן תִּצְבֵּי נְכָסַת קוּדְשִׁין דַּיְכוּרָא עֲלָהָא דִּסְתַּסְקָא גַּמִּירָא דָּא בְּכֵן יַסְקוּן קָרְבָּנָיָא עַל מַדְבְּחָךְ תּוֹרִין׃ 20

נב

לְשַׁבָּחָא עַל שְׁכְלָא טָבָא עַל יְדֵי דָּוִד׃ 1
כַּד אֲתָא דוֹאֵג אֲדוֹמָאָה וְחַוִּי לְשָׁאוּל וַאֲמַר לֵהּ אֲתָא דָוִד לְבֵית אֲחִימֶלֶךְ׃ 2

Quoniã iniquitatẽ meam ego cognosco, & peccatũ meum * coram me est semper. 5
Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea. Ecce enim veritatem dilexisti: incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi. 6 7 8
Asperges me hyssopo & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor. 9
Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, exultabunt ossa humiliata. 10
Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele. 11
Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis. 12
Ne proijcias me à facie tua, & spiritum tuum sanctum ne auferas à me. 13
Redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me. 14
Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur. 15
Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ: * exultabit lingua mea iustitiã tuam. 16
Domine labia mea aperies, & os meum annunciabit laudem tuam. 17
Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtiq; : holocaustis nõ delectaberis. 18
Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despiciet. 19
Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion, & ædificentur muri Hierusalem. 20
Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationem & holocausta; tũc imponent super altare tuum vitulos. 21

PSAL. LI.

In finem intellectus Dauid: 1
Cùm venit Doec Idumæus, & annunciauit Sauli, & dixit ei: Venit Dauid in domum Abimelech. 2

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

Quoniam scelera mea coram me manifesta sunt: & peccatum meum in conspectu meo semper. Coram te solo peccaui, & malum hoc coram te feci, propterea mundabis me cùm locutus fueris, purum reddes me cùm iudicaueris. Ecce in iniquitatibus cogitauit pater generare me, & in peccato fomitis praui incaluit de me mater mea. Ecce veritatem voluisti in renibus: & in abscondito cordis sapientiam docebis me. Infundes super me sicut sacerdos qui profundit super immundum aquas aspersionis, cum hyssopo, de cinere vaccæ, & mundus ero: lauabis me, & pluſquam nix candidus fiam. Facies me audire gaudium & lætitiam, & personabunt laudem ossa quæ confregisti. Amoue faciem tuam à peccatis meis, & cunctas iniquitates meas expunge. Cor mundum crea mihi Deus, & spiritum rectum in timore tuo renoua in corpore meo. Ne proijcias me à præsentia tua, & spiritum prophetici sanctitatis tuæ ne auferas à me. Converte ad me legem tuam vt gaudeam in redemptione tua, & spiritu munificentiæ confortabis me. Docebo scelestos vias tuas, & impij coram te conuertentur. Libera me de iudicio interfectionis Domine Deus, Deus redemptionis meæ: & illabitur laudem lingua mea iustitiæ tuæ. Domine labia mea aperi in lege tua: & os meum annunciabit laudem tuam. Quoniam non optabis sacrificia sanctæ holocaustum quoque si dedero, non voles. Sacrificia sanctæ Dei anima contrita, cor contritum & concussum Deus non despicies. Fac benignè in volontate tua cum Sion ædificabis muros Ierusalem. Tunc acceptabis immolationem sanctorum iustitiæ, oblationem istam, quæ offertur perfectæ fune, ponent sacerdotes super altare tuum vitulos.

PSAL. LII.

Ad laudandum in intellectu bono per manus Dauid is: Quando accessit Doeg Idumæus & nunciauit Sault & dixit ei: Venit Dauid in domum Achimelech.

ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. 5
Σοὶ μόνῳ ἥμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 6
ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσησέ με ἡ μήτηρ μου. 7
ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας, τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι. 8
ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι, πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι. 9
ἀκουτιεῖς μοι ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην, ἀγαλλιάσονται ὀστέα τεταπεινωμένα. 10
ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου, καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον. 11
καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου. 12
μὴ ἀποῤῥίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου, καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ. 13
ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύματι ἡγεμονικῷ στήριξόν με. 14
διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδούς σου, καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι. 15
ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων ὁ θεὸς ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου. 16
κύριε τὰ χείλη μου ἀνοίξεις, καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου. 17
ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν· ὁλοκαυτώμασι οὐκ εὐδοκήσεις. 18
θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει. 19
ἀγάθυνον κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν σιών, καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τείχη ἱερουσαλήμ. 20
τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης φοράν καὶ ὁλοκαυτώματα, τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

να'.

Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τοῦ μαθεῖν τῷ δαυὶδ ὅτε ἦλθεν δωὴκ ὁ ἰδουμαῖος καὶ ἀπήγγειλε τῷ σαοὺλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἦλθε δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον ἀβιμέλεχ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 Quid gloriaris in malitia potens? misericordia Dei tota die.

4 Insidias cogitat lingua tua, quasi nouacula acuta faciens dolum.

5 Dilexisti malum magis quàm bonum, mendacium magis quàm loqui iustitiam. Semper.

6 Dilexisti omnia verba ad deuorandum, linguam dolosam.

7 Sed Deus destruet te in sempiternum, terrebit te & euellet de tabernaculo tuo, & eradicabit te de terra viuentium. Semper.

8 Videbunt iusti & timebunt, & super eum ridebunt.

9 Ecce vir qui non posuit Deum fortitudinem suam, sed speravit in multitudinem diuitiarum suarum, confortatus est in insidijs suis.

10 Ego autem sicut oliua virens in domo Dei, speraui in misericordia Dei in seculum & in æternum.

11 Confitebor tibi in seculum quoniam fecisti, & expectabo nomen tuum, quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum.

1 Victori per chorum eruditio Dauid.

PSAL. LIII.

2 Dixit stultus in corde suo, Non est Deus: corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in iniquitate: non est qui faciat bonum.

3 Deus de cælo prospexit super filios hominum, vt videret si est intelligens requirens Deum.

4 Omnes auersi sunt, pariter adiacentes, non est qui faciat bonum, non est vsque ad vnum.

5 Nunquid non cognouerunt qui operantur iniquitatem, qui comedunt populum meum vt cibum panis? Deum non inuocauerunt.

6 Ibi timuerunt timore vbi non erat timor, quoniam Deus dissipauit ossa circumdantium te: confusi sunt quia Deus proiecit eos.

7 Quis dabit ex Sion salutare Israel? Cùm reduxerit Deus captiuitatem populi sui, exultabit Iacob, lætabitur Israel.

3 מַה־תִּתְהַלֵּל בָּרָעָה הַגִּבּוֹר חֶסֶד אֵל כָּל־
הַיּוֹם׃
4 הַוּוֹת חָשְׁבָה לְשׁוֹנֶךָ כְּתַעַר מַלְטֵשׁ עֹשֵׂה
רְמִיָּה׃
5 אָהַבְתָּ רָע מִטּוֹב שֶׁקֶר מִדַּבֵּר צֶדֶק סֶלָה׃
6 אָהַבְתָּ כָל דִּבְרֵי בַלַּע לְשׁוֹן מִרְמָה׃
7 גַּם־אֵל יִתָּצְךָ לָנֶצַח יַחְתֹּךְ וְיִסָּחֲךָ מֵאֹהֶל
וְשָׁרְשְׁךָ מֵאֶרֶץ חַיִּים סֶלָה׃
8 וְיִרְאוּ צַדִּיקִים וְיִירָאוּ וְעָלָיו יִשְׂחָקוּ׃
9 הֵן הַגֶּבֶר לֹא יָשִׂים אֱלֹהִים מָעֻזּוֹ וַיִּבְטַח
בְּרֹב עָשְׁרוֹ יִתְעֹז בְּהַוֹּתוֹ׃
10 וַאֲנִי כְּזֵית רַעֲנָן בְּבֵית אֱלֹהִים בָּטַחְתִּי
בְחֶסֶד־אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד׃
11 אוֹדְךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וְאֲקַוֶּה שִׁמְךָ כִּי־טוֹב
נֶגֶד חֲסִידֶיךָ׃

נג

1 לַמְנַצֵּחַ עַל־מָחֲלַת מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃
2 אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים הִשְׁחִיתוּ וְהִתְעִיבוּ
עָוֶל אֵין עֹשֵׂה־טוֹב׃
3 אֱלֹהִים מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל־בְּנֵי־אָדָם
לִרְאוֹת הֲיֵשׁ מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ אֶת־אֱלֹהִים׃
4 כֻּלּוֹ סָג יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ אֵין עֹשֵׂה־טוֹב אֵין
גַּם־אֶחָד׃
5 הֲלֹא יָדְעוּ פֹּעֲלֵי אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי אָכְלוּ לֶחֶם
אֱלֹהִים לֹא קָרָאוּ׃
6 שָׁם פָּחֲדוּ־פָחַד לֹא־הָיָה פָחַד כִּי־אֱלֹהִים
פִּזַּר עַצְמוֹת חֹנֶךָ הֹבַשְׁתָּה כִּי־אֱלֹהִים מְאָסָם׃
7 מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב אֱלֹהִים
שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל׃

תרגום

3 מה תתשתח בלישנא בישא גבר למשדי אדם זמאי חסדא דאלהא כולי יומא׃ 4 אתרגושתא חשיב בלבך לישנך היך אוסף חריף
5 עלת בישא סליקת מטבא שקרא מלמללא זכיתא למלמלא׃ 6 רחימתא כל מלי מלעוקתא לישנא דכלילו׃ 7 לחוד
אלהא יתעך לעלמין יחבדנך ויסלקנך מדורך ויתלשנך מארעא דחייא לעלמין׃ 8 ויחמון זדיקיא בפרעניתך ויתמלון מן
חדוא עלך ויאמרון׃ 9 הא גברא דלא שוי סיעדא דייוי עשנה סגי בשגיא ויוי בעותיה בחובתה׃ 10 ואנא היך אילן
זיתא רענן בבית מקדשא דאלהא בהימנא דאלהא לעלמי עלמין׃ 11 אודי קדמך לעלם ארום עבדתא פורעניה דיני ואמתין שמך
ארום טב קבל חסידיך׃

נג

1 למנצחא על מחלת משכיל לדוד׃ 2 אמר נבל בלבביה ליה אלהא פרע סנאה
משחיתו הלילו ורשיעו ארחתהון תקיפו מטבא׃ 3 אשגחפון ליה דעבד טב ליה אפילו חד׃ 4 כלהון זרו לאתרא כחדא אשתפיו ליה דעבד טב ליה אפילו חד׃ 5 הלא
ידעין כל פועלי עולא דמכלין עמי אכלין לחמא שקר דייוי לא קדמו׃ 6 תמן דלחוד דלוחא כין פחלהון
ארום אלהא מבדר קורוי ארום מזוננא ומא דין עמי אכלין לחמא שקר סיקרא דייוי רחקינון׃
7 מן יהא די יתב מציון פרקנות דישראל מן יתחזר ייוי גלות עמה ירגון דביה יעקב יתחדי דביה ישראל׃

3 Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? tota die 2 iniustitiam 4 cogitauit lingua tua. sicut nouacula acuta fecisti dolum. 5 Dilexisti malitiam super benignitatem: iniquitatem magis quàm loqui æquitatem. 6 Dilexisti omnia verba præcipitationis, linguam dolosam.

7 Propter hoc Deus destruet te in finē: euellet te & emigrabit te de tabernaculo tuo, & radicem tuam de terra viuentium.

8 Videbūt iusti, & timebūt; & super eū ridebūt, & dicēt: 9 Ecce homo, qui nō posuit Deū adiutorē suū; sed sperauit in multitudine diuitiarū suarū, & prævaluit in vanitate sua. 10 Ego autem sicut oliua fructifera in domo Dei, speraui in misericordia Dei in æternum, & in seculum seculi.

11 Confitebor tibi in seculum, quia fecisti: & expectabo nomen tuum, quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum.

1 In finem pro Amaleth intellectus Dauid.

PSAL. LII.

2 Dixit insipiens in corde suo, Non est Deus: corrupti sunt & abominabiles facti sunt in iniquitatibus, non est qui faciat bonum. 3 Deus de cælo prospexit super filios hominum, vt videat, si est intelligens, aut requirens Deum.

4 Omnes declinauerunt simul, inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est vsque ad vnum. 5 Nónne scient omnes qui operantur iniquitatem, qui deuorant plebem meam vt cibum panis? Dominum non inuocauerunt: 6 Illic trepidauerūt timore, vbi non fuit timor: quoniam Deus dissipauit ossa eorum qui hominibus placent: confusi sunt, quoniam Deus spreuit eos. 7 Quis dabit ex Sion salutare Israel? cùm cōuerterit Deus captiuitatem plebis suæ: exultabit Iacob, & lætabitur Israel.

PSAL. LIII.

1 In finē in hymnis intellectus Dauid: 2 Cùm venissent Ziphæi, & dixissent Saul: Nōne Dauid abscōditᵉ est apud nos?

3 Τί ἐγκαυχᾶσαι ἐν κακίᾳ ὁ δυνατὸς ἀδικίαν, ὅλην τὴν
4 ἡμέραν; ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσσά σου. ὡσεὶ ξυρὸν
5 ἠκονημένον ἐποίησας δόλον. ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ
ἀγαθωσύνην· ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην.
6 ἠγάπησας πάντα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ,
γλῶσσαν δολίαν.
7 διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθέλοι σε εἰς τέλος, ἐκκλίναι σε καὶ
μετοικίσαι σε ἀπὸ σκηνώματός σου, καὶ τὴν ῥίζωμά σου
8 ἐκ γῆς ζώντων. ὄψονται δίκαιοι καὶ φοβηθήσονται, καὶ ἐπ'
αὐτὸν γελάσονται, καὶ ἐροῦσιν·
9 ἰδοὺ ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἔθετο τὸν θεὸν βοηθὸν αὐτοῦ·
ἀλλ' ἐπήλπισεν ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτοῦ, καὶ ἐνεδυ-
ναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότητι αὐτοῦ.
10 ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ,
ἤλπισα ἐπὶ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα
11 τοῦ αἰῶνος. ἐξομολογήσομαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἐποίη-
σας· καὶ ὑπομενῶ τὸ ὄνομά σου, ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν
ὁσίων σου.
1 Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελὲθ συνέσεως τῷ δαυὶδ.

νβ'

2 Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι θεός· διέφ-
θαρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις, οὐκ ἔστι ποιῶν
3 ἀγαθόν. ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψε ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν, εἰ ἔστι συνιῶν, ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.
4 πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν
ἀγαθόν, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.
5 οὐχὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
οἱ κατεσθίοντες τὸν λαόν μου ἐν βρώσει ἄρτου; τὸν κύριον
οὐκ ἐπεκαλέσαντο·
6 ἐκεῖ ἐφοβήθησαν φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος· ὅτι ὁ θεὸς
διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀνθρώπων ἀρέσκων, κατῃσχύνθησαν, ὅτι ὁ
θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς.
7 τίς δώσει ἐκ σιὼν τὸ σωτήριον τοῦ ἰσραήλ; ἐν τῷ ἐπι-
στρέψαι τὸν θεὸν τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· ἀγαλ-
λιάσεται ἰακὼβ καὶ εὐφρανθήσεται ἰσραήλ.

νγ'

1 Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ δαυίδ·
2 ἐν τῷ ἐλθεῖν τοὺς ζιφαίους καὶ εἰπεῖν τῷ σαοὺλ, οὐκ
ἰδοὺ δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν;

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Quid gloriaris in lingua iniqua potens ad effundendum sanguinem iustum? misericordia Dei adest tota die. 2 Obmurmurationem cogitabis in corde tuo lingua tua, sicut nouacula acuta, verba facit detractiones. 3 Dilexisti malū, magis quàm bonum: mendacium magis, quam loqui puritatem in perpetuum. 4 Dilexisti omnia verba voracitatis, lingua dolosa. 5 Ideo Deus destruet te in æternum: dissipabit te, & migrare te faciet, ne habites in tabernaculo; & eradicabit te de terra vitæ in æternū. 6 Et inspicient iusti punitionem tuam, & timebūt ab aspectu Dominj, & propter eū ridebunt. 7 Et dicent: Hic est homo, qui non posuit verbū Domini fortitudinē suam, sperauit in diuitiis suis, fortis factus est in opulētia sua. 8 At ego sicut oliua fructifera in domo sanctæ Dei, cōfisus sum in misericordia Dei in seculū seculorū. 9 Cōfitebor tibi in seculū, quoniā fecisti: es vltionē iudicij mei, & expectabo nomē tuū, quoniā bonū est coram piis tuis. 10 Ad laudandū super choros, ob retributionē impiorū blasphemantiū nomē Dñi, Intellectus bonus per manū Dauidis. PSAL. LIII.

1 Dixit nequam in corde suo, Non est Deus; vlcifcere de illo, quandoquidem corruperunt impij vias suas, elongati sunt à bono, inuenta est in eis iniquitas: non est qui operetur bonū. 2 Veruntamen Deus de cælis prospexit super filios hominū, vt videret an esset intelligens in lege, quærens eruditionem à conspectu Dei. 3 Omnes retrocesserunt, simul inquinati sunt; nō est qui faciat bonū, ne vnus quidē. 4 Nunquid non cognoscent qui operantur iniquitatē, quòd à conspectu eius datur nutrimentum? ecquid hoc est? deuorantes populum meum pane manducrto, nomē Domini non benedixerunt. 5 Ibi timuerunt timore inter idola sua, in quibus non est causa cur timeantur, quoniam Deus qui dissipas robur exercituum flagitiosorū; confudisti eos: verbū enim Domini eos execrationi habuit. 6 Quis ille est qui dabit de Sion redemptionem Israel? quando reduxerit Dominus captiuitatem populi sui, exultabit domus Iacob, lætabitur domus Israel. 7 Ad laudandum in cantico, intellectus bonus per manum Dauidis: 8 Quando venerunt viri Ziphæi, & dixerunt Sauli: Nonne Dauid latitat apud nos? PSAL. LIIII.

Universidad de Deusto
Biblioteca

נר

1 * לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃
2 * בְּבוֹא הַזִּיפִים וַיֹּאמְרוּ לְשָׁאוּל הֲלוֹא דָוִד
מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ׃
3 * אֱלֹהִים בִּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי וּבִגְבוּרָתְךָ תְּדִינֵנִי׃
4 * אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי־פִי׃
5 * כִּי זָרִים קָמוּ־עָלַי וְעָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי לֹא
שָׂמוּ אֱלֹהִים לְנֶגְדָּם סֶלָה׃
6 * הִנֵּה אֱלֹהִים עֹזֵר לִי אֲדֹנָי בְּסֹמְכֵי נַפְשִׁי׃
7 * יָשֹׁב הָרַע לְשֹׁרְרַי בַּאֲמִתְּךָ הַצְמִיתֵם׃
8 * בִּנְדָבָה אֶזְבְּחָה־לָּךְ אוֹדֶה שִׁמְךָ יְהוָה
כִּי־טוֹב׃
9 * כִּי מִכָּל־צָרָה הִצִּילָנִי וּבְאֹיְבַי רָאֲתָה עֵינִי׃

נה

1 * לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃
2 * הַאֲזִינָה אֱלֹהִים תְּפִלָּתִי וְאַל־תִּתְעַלַּם
מִתְּחִנָּתִי׃
3 * הַקְשִׁיבָה לִּי וַעֲנֵנִי אָרִיד בְּשִׂיחִי וְאָהִימָה׃
4 * מִקּוֹל אוֹיֵב מִפְּנֵי עָקַת רָשָׁע כִּי־יָמִיטוּ עָלַי
אָוֶן וּבְאַף יִשְׂטְמוּנִי׃
5 * לִבִּי יָחִיל בְּקִרְבִּי וְאֵימוֹת מָוֶת נָפְלוּ עָלָי׃
6 * יִרְאָה וְרַעַד יָבֹא בִי וַתְּכַסֵּנִי פַלָּצוּת׃
7 * וָאֹמַר מִי־יִתֶּן־לִי אֵבֶר כַּיּוֹנָה אָעוּפָה
וְאֶשְׁכֹּנָה׃
8 * הִנֵּה אַרְחִיק נְדֹד אָלִין בַּמִּדְבָּר סֶלָה׃
9 * אָחִישָׁה מִפַּלֵּט לִי מֵרוּחַ סָעָר מִסָּעַר׃
10 * בַּלַּע אֲדֹנָי פַּלַּג לְשׁוֹנָם כִּי־רָאִיתִי חָמָס
וְרִיב בָּעִיר׃
11 * יוֹמָם וָלַיְלָה יְסוֹבְבֻהָ עַל־חוֹמֹתֶיהָ וְאָוֶן וְעָמָל
בְּקִרְבָּהּ׃

PSALTERIVM. Translat. B. Hieron.

1 * Victori in organis eruditio Dauid, * quando
2 venerunt Ziphæi & dixerunt Saulj
Nonne Dauid absconditus est apud nos?

PSAL. LIIII.

3 DEus in nomine tuo salua me, & in fortitu-
dine tua vleiscere me.
4 * Deus exaudi orationẽ meam, auribus per-
cipe verba oris mei.
5 * Quia alieni insurrexerunt aduersum me,
& fortes quæsierunt animam meam, & non
proposuerunt Deum in conspectu suo. Semper.
6 * Ecce Deus auxiliatur mihi: Dominus sus-
tentans animam meam.
7 * Redde malum insidiatoribus meis, in ve-
ritate tua disperde illos.
8 * Voluntariè sacrificabo tibi, confitebor no-
mini tuo Domine quoniam bonum.
9 * Quoniam ex omni tribulatione liberasti
me, & inimicos meos despexit oculus meus.

1 * Victori in Psalmis eruditio Dauid.

PSAL. LV.

2 EXaudi Deus orationem meam, & ne despe-
cias deprecationem meam.
3 * Attende mihi & exaudi me; humiliatus
sum in meditatione mea & conturbatus.
4 * A voce inimici à facie persequentis: impij
quoniam proiecerunt super me iniquitatem, &
in furore aduersabantur mihi.
5 * Cor meum doluit in vitalibus meis: & ter-
rores mortis ceciderunt super me.
6 * Timor & tremor venit super me, & op-
ruit me caligo.
7 * Et dixi, Quis dabit mihi pennas columbæ,
vt volem & requiescam?
8 * Vt procul abeam, & commorer in deserto.
Semper.
9 * Festinabo vt saluer à spiritu tempestatis
& turbinis.
10 * Præcipita Domine, diuide linguas eorum,
quoniam vidi iniquitatem & contradictionem
in ciuitate.
11 * Die ac nocte circumeuntes muros eius, ini-
lus & dolor in medio eius.

תרגום

נר

1 לשבחתא על השתחתא שכלא טבא על ידוד׃ 2 כד אתו עבשי זיף ואמרו לשאול הלא דוד משתמר גבנן׃
3 אלהא בשמך פרוק יתי וברחמך דין יתי׃ 4 אלהא קבל צלותי צית לפתגמי פומי׃ 5 ארום זרין קמו עלי ועלישין תבעו נפשי לא שוו אלהא
קדמיהון לעלמין׃ 6 הא אלהא סעד לי ייי בסמכי נפשי׃ 7 יהוב ביש למעיקי בהימנותך אפשכון׃ 8 נכסקא
נדבתא קדמך אודי שמך ייי ארום טב׃ 9 ארום מכל עקתא פרעא יתי ובבעלי דבבי חמתה עיני נקמתא

נה

1 לשבחתא על מלי השתבחתא שכלא טבא על ידוד׃ 2 אצית אלהא צלותי ולא התכסי משלותי׃
3 סגיל לבעל רבבא מן קדם עקת רשיעא ארי יקטרגון עלי שקרא וברוגזא ינטרון לי לבבו׃
4 לבבי יד׳ בגוי ודחלתא דמותא נפלו עלי׃ 5 דחלתא ורחיטא אתין לי וחפת יתי חטרא׃ 6 ואמרת מן יתן לי נרפא היך
שלמא יהון אבהתא לי מועפא נטילה ושלולא׃ 7 ארחש שזבותא לי מועפא נטילה ושלולא׃

Interp. ex Græc. lxx. PSAL. LIIII.

DEus in nomine tuo saluum me fac, & in virtute tua * iudicabis me.
2 * Deus exaudi orationẽ meam, auribus * percipe verba oris mei.
3 * Quoniam alieni insurrexerunt aduersum me, & fortes quæsierunt animam meam, & non proposuerunt Deum ante conspectum suum.
4 * Ecce enim Deus adiuuat me, & Dominus susceptor * animæ meæ.
5 * Auertes mala inimicis meis: in veritate tua disperde illos.
6 * Voluntariè sacrificabo tibi, confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum*.
7 * Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me, & super inimicos meos despexit oculus meus.
8 * In finem in * hymnis intellectus * Asaph. PSAL. LIIII.
9 EXaudi Deus orationem meam, & ne despexeris deprecationem meam.
10 * Intende mihi & exaudi me. Contristatus sum in exercitatione mea, & conturbatus sum
11 * A voce inimici, & à tribulatione peccatoris: quoniam declinauerunt in me iniquitatem, & in ira molesti erant mihi.
12 * Cor meum conturbatum est in me, & formido mortis cecidit super me.
13 * Timor & tremor * venit super me, & contexerunt me tenebræ.
14 * Et dixi, Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo & requiescam?
15 * Ecce elongaui fugiens, & mansi in solitudine.
16 * Expectabam Deum qui saluum me facit à pusillanimitate spiritus & à tempestate.
17 * Præcipita Domine & diuide linguas eorum, quoniam vidi iniquitatem & contradictionem in ciuitate.
18 * Die ac nocte circundabit eam super muros eius, & iniquitas & labor in medio eius,

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μετριμένου τοῦ ι. 373

3 * Ὁ θεὸς ἐν τῷ ὀνόματί σου σῶσόν με, καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου κρινεῖς με.
4 * ὁ θεὸς εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου.
5 * ὅτι ἀλλότριοι ἐπανέστησαν ἐπ' ἐμέ, καὶ κραταιοὶ ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, καὶ οὐ προέθεντο τὸν θεὸν ἐνώπιον αὐτῶν.
6 * ἰδοὺ γὰρ ὁ θεὸς βοηθεῖ μοι, καὶ ὁ κύριος ὑπολήπτωρ τῆς ψυχῆς μου.
7 * ἀποστρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου, ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἐξολόθρευσον αὐτούς.
8 * ἑκουσίως θύσω σοι, ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου κύριε, ὅτι ἀγαθόν.
9 * ὅτι ἐκ πάσης θλίψεως ἐρρύσω με, καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου.

1 * Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Δαυίδ.

2 * Ἐνώτισαι ὁ θεὸς τὴν προσευχήν μου, καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν δέησίν μου.
3 * πρόσχες μοι καὶ εἰσάκουσόν μου. ἐλυπήθην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου, καὶ ἐταράχθην
4 * ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ, καὶ ἀπὸ θλίψεως ἁμαρτωλοῦ. ὅτι ἐξέκλιναν ἐπ' ἐμὲ ἀδικίαν, καὶ ἐν ὀργῇ ἐνεκότουν μοι.
5 * ἡ καρδία μου ἐταράχθη ἐν ἐμοί, καὶ δειλία θανάτου ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμέ.
6 * φόβος καὶ τρόμος ἦλθεν ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐκάλυψέ με σκότος.
7 * καὶ εἶπα, τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς, καὶ πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω;
8 * ἰδοὺ ἐμάκρυνα φυγαδεύων, καὶ ηὐλίσθην ἐν τῇ ἐρήμῳ.
9 * προσεδεχόμην τὸν θεὸν τὸν σώζοντά με ἀπὸ ὀλιγοψυχίας καὶ ἀπὸ καταιγίδος.
10 * καταπόντισον κύριε καὶ καταδιέλε τὰς γλώσσας αὐτῶν, ὅτι εἶδον ἀδικίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει.
11 * ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς, καὶ ἀδικία καὶ κόπος ἐν μέσῳ αὐτῆς,

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

DEus in nomine tuo redime me, & in spiritu fortitudinis tuæ iudica me. 2 Deus accipe orationem meam, auscula verba oris mei. 3 Quoniam superbi insurrexerunt aduersum me, & fortes quærentes animã meam, nõ ponunt Deũ in conspectu suo æternum. 4 Ecce Deus adiuuat me: Dominus inter fulcientes animam meam. 5 Conuertat malum in eos qui angunt me: in veritate tua profterne illos. 6 Sacrificium sacrificabo coram te: laudabo nomen tuum Domine quoniam bonum. 7 Quoniam ex omni tribulatione liberauit me, & in hostibus meis vidit oculus meus vltionem.

1 Ad laudandum secundùm eloquia Hymni, intellectus bonus per manum Dauidis. PSAL. LV.

AVsculta Deus orationem meam, & ne abscondatis à precatione mea. 2 Attende sermoni meo & accipe me. inquietus ero in sermonibus meis, & strepitum edam; 3 A voce auctoris inimicitiæ propter infestationem improbi: quoniam testificabuntur contra me mendacium, & in furore recondent mihi odium. 4 Cor meum contremiscit intra me, & timores mortis cecidérunt super me. 5 Timor & tremor venerunt in me; & cooperuit me formido. 6 Et dixi, Quis dabit mihi alam sicut columbæ volarem, & hospitio me reciperem. 7 Ecce prouiperer in fugam, habitarem in deserto semper. 8 Accelerarem saluationem mihi à vento tempestatis sublatæ & turbinis. 9 Dissipa Domine consilium eorum, diuide linguas eorum; quoniam vidi rapinam & rixam in ciuitate. 10 Die ac nocte circundabunt eam super muros eius: & iniquitas & fallitas in medio eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * חוֹמֹתֶיהָ בְּקִרְבָּהּ וְלֹא־יָמִישׁ מִרְחֹבָהּ תֹּךְ
וּמִרְמָה׃
13 * כִּי לֹא־אוֹיֵב יֶחֱרָפָנִי וְאֶשָּׂא לֹא־מְשַׂנְאִי עָלַי
הִגְדִּיל וְאִסָּתֵר מִמֶּנּוּ׃
14 * וְאַתָּה׀ אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי אַלּוּפִי וּמְיֻדָּעִי׃
15 * אֲשֶׁר יַחְדָּו נַמְתִּיק סוֹד בְּבֵית אֱלֹהִים נְהַלֵּךְ
בְּרֹגֶשׁ׃
16 * יָשִׁימוֹת עֲלֵימוֹ יֵרְדוּ שְׁאוֹל חַיִּים כִּי־רָעוֹת
בְּמְגוּרָם בְּקִרְבָּם׃
17 * אֲנִי אֶל־אֱלֹהִים אֶקְרָא וַיהוָה יוֹשִׁיעֵנִי׃
18 * עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם אָשִׂיחָה וְאֶהֱמֶה וְיִשְׁמַע
קוֹלִי׃ 19 * פָּדָה בְשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְּרָב־לִי כִּי־
בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי׃
20 * יִשְׁמַע אֵל וְיַעֲנֵם וְיֹשֵׁב קֶדֶם סֶלָה אֲשֶׁר אֵין
חֲלִיפוֹת לָמוֹ וְלֹא יָרְאוּ אֱלֹהִים׃
21 * שָׁלַח יָדָיו בְּשִׁלְּמָיו חִלֵּל בְּרִיתוֹ׃
22 * חָלְקוּ׀ מֵחְמָאֹה פִּיו וְקֶרֶב לִבּוֹ רַכּוּ דְבָרָיו
מִשְּׁמֶן וְהֵמָּה פְּתִיחוֹת׃
23 * הַשְׁלֵךְ עַל־יְהוָה׀ יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ לֹא־
יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק׃
24 * וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִדֵם לִבְאֵר שַׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים
וּמִרְמָה לֹא־יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח־בָּךְ׃

נו

1 * לַמְנַצֵּחַ׀ עַל־יוֹנַת אֵלֶם רְחֹקִים
לְדָוִד מִכְתָּם בְּאָחֳזוֹ אוֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים בְּגַת׃
2 * חָנֵּנִי אֱלֹהִים כִּי־שַׁאֲפַנִי אֱנוֹשׁ כָּל־הַיּוֹם
לֹחֲצַנִי יְלַחֲצֻנִי׃
3 * שִׁאֲפוּ שׁוֹרְרַי כָּל־הַיּוֹם כִּי־רַבִּים לֹחֲמִים
לִי מְרוֹם׃
4 * יוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ אֶבְטָח׃

PSALTERIVM. Translat.B.Hieron.

12 * *Insidiæ in vitalibus eius, & non recedit de plateis eius damnum & fraudulentia.*
13 * *Non enim inimicus exprobrauit mihi: sustineam, nec is qui me oderat, super me magnificatus est vt abscondar ab eo.*
14 * *Sed tu homo vnanimis meus, dux meus & notus meus.*
15 * *Qui simul habuimus dulce secretum, in domo Dei ambulauimus in terrore.*
16 * *Veniat mors super eos, descendat in infernum viuentes, quoniam nequitiæ in congregatione eorum in medio eorum.*
17 * *Ego ad Deum clamabo, & Dominus saluabit me.*
18 * *Vesperè & manè & meridie loquar, & resonabo, & exaudiet vocem meam.*
19 * *Redimet in pace animam meam ab appropinquantibus mihi, multi enim fuerunt aduersum me.*
20 * *Exaudiet Deus & humiliabit illos, qui iudex est ab initio. Semper: Non enim mutantur nec timent Deum.*
21 * *Extendit manum suam ad pacifica sua, contaminauit pactum suum.*
22 * *Nitidius butyro os eius; pugnat autem cor illius: molliores sermones eius oleo, cùm sint iacea.*
23 * *Proijce super Dominum curam tuam, & ipse enutriet te; non dabit in æternum fluctuationem iusto.*
24 * *Tu autem Deus deduces eos in puteum interitus: viri sanguinum & dolosi non dimidiabunt dies suos, ego autem fiduciam habeo in te.*

1 * *Victori pro columba muta, eò quòd procul abierit Dauid, humilis & simplex, quando retinuerunt eum Philistijm in Geth.*

PSAL. LVI.

1 MIserere mei Deus, quoniam conculcauit me homo: tota die pugnans tribulauit me.
2 * *Conculcauerunt me insidiatores mei tota die; multi enim qui pugnant contra me Altissime.*
3 * *Quacunque die timebo, ego in te confidam.*

12 * καὶ ἀδικία. & οὐκ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς
13 τόκος & δόλος. * ὅτι εἰ ὁ ἐχθρός μου ὠνείδισέ με, ὑπέσ-
τεγκα ἄν. καὶ εἰ ὁ μισῶν με ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησεν,
ἐκρυβέλιν ἂν ἀπ' αὐτοῦ.
14 * σὺ δὲ ἄνθρωπε ἰσόψυχε, ἡγεμών μου & γνωστέ μου,
15 * ὃς ἅμα σοὶ ἐγλύκαινας μοι βρώματα, ἐν τῷ οἴκῳ
τοῦ θεοῦ ἐπορεύομεθα ἐν ὁμονοίᾳ.
16 * ἐλθέτω ὁ θάνατος ἐπ' αὐτούς, καὶ καταβήτωσαν εἰς
ᾅδου ζῶντες. ὅτι πονηρία ἐν ταῖς παροικίαις αὐτῶν ἐν μέ-
17 σῳ αὐτῶν. * ἐγὼ πρὸς τὸν θεὸν ἐκέκραξα, & ὁ κύριος
εἰσήκουσέ μου.
18 * ἑσπέρας καὶ πρωὶ & μεσημβρίας διηγήσομαι καὶ
ἀπαγγελῶ, & εἰσακούσεται τῆς φωνῆς μου.
19 * λυτρώσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν ψυχήν μου ἀπὸ τῶν ἐγγι-
ζόντων μοι, ὅτι ἐν πολλοῖς ἦσαν σὺν ἐμοί.
20 * εἰσακούσεται ὁ θεὸς & ταπεινώσει αὐτούς, ὑπάρχων
πρὸ τῶν αἰώνων. ὑγιὰς ἔστιν αὐτοῖς διαλλαγμα, ὅτι
οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν θεόν.
21 * ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποδόσει. ἐβεβή-
λωσαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ.
22 * διεμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς & προσώπου αὐτοῦ, & ἤγγι-
σαν αἱ καρδίαι αὐτῶν. ὑπαλλάγησαν οἱ λόγοι αὐτῶν
ὑπὲρ ἔλαιον, & αὐτοί εἰσι βολίδες.
23 * ἔπιρρψον ἐπὶ κύριον τὴν μέριμνάν σου, & αὐτός
σε διαθρέψει, οὐδώσει εἰς τὸν αἰῶνα σάλον τῷ δικαίῳ.
24 * σὺ δὲ ὁ θεὸς καταξεις αὐτοὺς εἰς φρέαρ διαφθορᾶς.
ἄνδρες αἱμάτων & δολιόπλοκος οὐ μὴ ἡμισώσωσι τὰς ἡμέ-
ρας αὐτῶν. ἐγὼ δὲ κύριε ἐλπιῶ ἐπὶ σέ.

1 * Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀπὸ τῆς ἁγίας με-
μακρυσμένου τῷ δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν ὅτε
ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν γέθ.

νε.

1 * Ἐλέησόν με ὁ θεός, ὅτι κατεπάτησέ με ἄνθρωπος,
ὅλην τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἔθλιψέ με.
2 * κατεπάτησάν με οἱ ἐχθροί μου ὅλην τὴν ἡμέραν,
ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντές με ἀπὸ ὑψους.
3 * ἡμέρας ἐὰν φοβηθῶμαι, ἐγὼ ἐπὶ σοὶ ἐλπιῶ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Tumultus in medio eius est: non discedit de platea eius mendacium & fraus. "Quoniam aduersarius meus ignominia non afficiet me, vt sustineam, nec olor meus super me magnificabit sese vt abscondar ab eo. "Et tu Achitophel homo similis mihi, præceptor meus, & qui nouit mysteria mea. "Simul enim imbibimus lætum secretum: in domo sanctuarij Domini ambulabimus cum sodalitate. "Reos peraget eos iudicium mortis, & malum Doeg & Achitophel sententiam feret aduersum ipsos: descendent in infernum viuentes, quoniam mala sunt in tabernaculis eorum, in corporibus eorum. "Ego coram Deo orabo, & verbum Domini redimet me. "Vesperè & manè, & in meridie orabo, & ſrequitum edam, & exaudiet vocem meam. "Redemit in pace animam meam ne accederet ad me malum, quoniã in multis afflictionibus fuit Verbum eius in adiutorium meum. "Audietur coram Deo, & accipiet eis: ac sedebit in cœlis in seculo vt à principio: peccatores autem qui non mutant viam suam pessimam, nec reuerentur conspectum Dei, penitent. "Extendit manus suas in homines pacis suæ: prophanauit pactum suum. "Leniora quàm pinguedo caseorum sunt verba oris eius, & sicut arma bellica cor eius: teneriora verba eius sunt vactione pinguedinum at ipsa sunt spicula occidentia. "Proijce super Dominum spem tuam, & ipse nutriet te, nec dabit in perpetuum egestatem iusto. "Et tu in verbo tuo Deus deturbabis eos in gehennam profundam: homines auctores interfectionis & doli: non videbunt dimidium dierum suorum: ego verò sperabo in verbo tuo. 'Ad laudandum pro Ecclesia, quæ similatur columbæ silenti, in tempore quo elongati sunt à ciuitatibus suis: sed reuersi laudant autorem mundi, sicut Dauid contritus & perfectus: quando tenuerunt eum Palestini in Gath. PSAL. LVI.

MIserere mei Deus, quoniã conculcauit me ex incolis Gath, homo fœleratus: tota die bellator opprimet me. 'Cõculcant ossa mea molestatores mei tota die, quoniã multi pugnant contra me, Deus altissime, cuius sedes est in excelso. 'Die qua timuero, ego in te confidam.

תרגום

יא יִתְרַעְיָא בְּמֵצְעֵהּ וְלָא יְדֵי פַּלְטֵיהּ שְׁקָרָא וּכְבִילוּ׃ יב אֲרוּם לָא בַעֲל מְכָא יְקַל יְהֵי וְאִסְתַּבַּר וְלָא אִסְנָאִי עֲלַי אִתְגַּבַּר
וְאִסְתַּר מִנֵּהּ׃ יג וְאַתְּ אִתְיְחִיד כַּר נָשׁ דְּלִבִּי לֵיהּ וְרַבִּי דְּאֵילְיְפָנָא לִי וְיַדְּעָנָא מִנִּי׃ יד דִּי בְחַדְוָא סְכַסְכְנָא מַלְכוּתָא
בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דְיָי נְהַלִּיךְ בְּכַנְשָׁא׃ טו יְתִיבְכוֹן דִּין דְּקְטוֹל וְיֵגוּר עֲלֵיהוֹן כִּישָׁא לְרוּפְנָא וְנַחֲתוּ חַיֵּיהוֹן לְשֵׁיוֹל כַּר אִתְּנָן תִּיעָן בְּמַדְוֵיהוֹן בְּגוֹ מִפְּנֵיהוֹן׃
טז אֲנָא קֳדָם אֱלָהָא אֲצַלֵּי וְיְיָ יְפָרֵק יָתִי׃ יז בְּרַמְשָׁא וְצִפְרָא וְצָהֳרָא אֲצַלֵּי וְאֶתְרְגֵּשׁ וְיִשְׁמַע קָלִי׃ יח פְּרַק בְּשְׁלָם
נַפְשִׁי מִקְּרָבָא דְּלָא יְהֵי לִקְרָבָא בְּרַם שְׁנָא וְקַבְּלָא אִתְּיָהִיבוּ לִי וְאִתְכְּנִישׁוּ עֲלַי׃ יט יִשְׁמַע קֳדָם אֵל וְיִקְבֵּל מִנְּהוֹן וְיַתֵּב שְׁוָא לְעָלְמָא
דְּלֵית לְהוֹן שִׁנּוּיָא וְלָא דְחִילִין מִן קֳדָם אֱלָהָא׃ כ אוּשִׁיט יְדוֹי בְּאַנְשֵׁי שְׁלָמֵיהּ אַפְסִם קְיָמֵהּ׃ כא שְׁעִינָן
מִשְּׁחָא דְּרוּגְזָא מִנֵּהּ מְסֵי פְּגָמֵיהּ וְקִיטְלָא לִבֵּהּ רַכִּיכִין מִן מַרְגְּנִין וְהִנּוּן סַרְגִּינִן וְקִטוֹל׃ כב פְּלוֹק עַל יְיָ מֵיסְבָּךְ
וְהוּא יְקַיְּמִנָּךְ לָא יִתֵּן לְעָלְמָא מְטוּל לְמִתְגַּעַשׁ לְצַדִּיקָא׃ כג וְאַתְּ בְּמֵימְרָךְ אֱלָהָא תְּחוֹרֵר לְבָאֵר שְׁחִיתָא אֲנָשֵׁי דְּמִין
וְחִנָּא סְרִגִּין וְקִטוֹל לָא יְפַלְּגוּן יוֹמֵיהוֹן וַאֲנָא בְּמֵימְרָךְ אֶתְרְגֵּשׁ׃

נו

א לְשַׁבְּחָא עַל כְּנִשְׁתָּא דְּסָלְקָא לְיִנְקָא בְּעִדָּנָא דְּסִתְּרוּ מִקְּרְוֵיהוֹן וְקָרִיבוּ וְשַׁבְחוּ לְמֵימְרָא עַל עָלְמָא דְּיִתְבֵּי יְשׁוּבֵי
אַרְעָא פְּלִשְׁתָּאֵי כְּנָשׁ׃ ב חוּס עֲלַי אֱלָהָא אֲרוּם שְׁפַנְיָנִי תְּחוּתוֹי וְתָבִי גַּבְרָא נְגִיד כָּל יוֹמָא סְגֵיאָה יְדַחֲקַנְנִי׃ ג שְׁפַנְיָן
שְׁנָיָן כָּל יוֹמָא אֲרוּם סַגִּיאִין מְגִיחִין לִי אֱלָהָא עִלָּאָה תְּרִי מְרוֹמֵיהּ בְּסַהֲדוּתָא׃ ד יוֹמָא דְּאֶתְדְּחִל אֲנָא עֲלָךְ אֶתְרְגֵּשׁ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דְּבָרוֹ בֵּאלֹהִים בָּטָחְתִּי לֹא
אִירָא מַה־יַּעֲשֶׂה בָשָׂר לִי׃
6 * כָּל־הַיּוֹם דְּבָרַי יְעַצֵּבוּ עָלַי כָּל־מַחְשְׁבֹתָם
לָרָעָה׃
7 * יָגוּרוּ יִצְפֹּנוּ הֵמָּה עֲקֵבַי יִשְׁמֹרוּ כַּאֲשֶׁר
קִוּוּ נַפְשִׁי׃
8 * עַל־אֶוֶן פַּלֵּט־לָמוֹ בְּאַף עַמִּים הוֹרֵד
אֱלֹהִים׃
9 * נֹדִי סָפַרְתָּה־אָתָּה שִׂימָה דִמְעָתִי בְנֹאדֶךָ
הֲלֹא בְסִפְרָתֶךָ׃
10 * אָז יָשׁוּבוּ אוֹיְבַי אָחוֹר בְּיוֹם אֶקְרָא זֶה־
יָדַעְתִּי כִּי־אֱלֹהִים לִי׃
11 * בֵּאלֹהִים אֲהַלֵּל דָּבָר בַּיהוָה אֲהַלֵּל דָּבָר׃
12 * בֵּאלֹהִים בָּטָחְתִּי לֹא אִירָא מַה־יַּעֲשֶׂה־
אָדָם לִי׃
13 * עָלַי אֱלֹהִים נְדָרֶיךָ אֲשַׁלֵּם תּוֹדוֹת לָךְ׃
14 * כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת הֲלוֹא רַגְלַי מִדֶּחִי
לְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים בְּאוֹר הַחַיִּים׃

נז

1 * לַמְנַצֵּחַ אַל־תַּשְׁחֵת לְדָוִד
מִכְתָּם בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי שָׁאוּל בַּמְּעָרָה׃
2 * חָנֵּנִי אֱלֹהִים חָנֵּנִי כִּי בְךָ חָסָיָה־נַפְשִׁי וּבְצֵל־
כְּנָפֶיךָ אֶחְסֶה עַד־יַעֲבָר הַוּוֹת׃
3 * אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן לָאֵל גֹּמֵר עָלָי׃
4 * יִשְׁלַח מִשָּׁמַיִם וְיוֹשִׁיעֵנִי חֵרֵף שֹׁאֲפִי סֶלָה־
יִשְׁלַח אֱלֹהִים חַסְדּוֹ וַאֲמִתּוֹ׃
5 * נַפְשִׁי בְּתוֹךְ לְבָאִם אֶשְׁכְּבָה לֹהֲטִים בְּנֵי־
אָדָם שִׁנֵּיהֶם חֲנִית וְחִצִּים וּלְשׁוֹנָם חֶרֶב חַדָּה׃
6 * רוּמָה־עַל־הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל־הָאָרֶץ
כְּבוֹדֶךָ׃

PSALTERIVM. Translat. B. Hieronym.

1 * *In Deo laudabo verbum eius, in Deo sperauí, non timebo quid faciat caro mihi.*
6 * *Tota die sermonibus me afflegebant, contra me omnes cogitationes eorum in malum.*
7 * *Congregabuntur absconditè, plantas meas obseruabunt expectantes animam meam.*
8 * *Quia nullus est saluus in eis: in furore populos detrahes Deus.*
9 * *Secretiora mea numerasti: pone lachrymam meam in conspectu tuo, sed non in narratione tua.*
10 * *Tunc conuertentur inimici mei retrorsum in quacunque die inuocauero: hoc scio quia Deus meus es.*
11 * *In Deo laudabo verbum, in Domino prædicabo sermonem.*
12 * *In Deo sperabo, non timebo quid faciat mihi homo.*
13 * *In me sunt Deus vota tua, reddam gratiarum actiones tibi.*
14 * *Quia eripuisti animam meam de morte & pedes meos de lapsu, vt ambulem coram Deo in lumine viuentium.*

1 * *Victori ne disperdas Dauid humilem & simplicem, quando fugit à facie Saul in spelunca.*

PSAL. LVII.

2 MIserere mei Deus, miserere mei, quoniam in te sperat anima mea; & in vmbra alarum tuarum sperabo, donec transeant iniquitates.
3 * *Inuocabo Deum altissimum, Deum retributorem meum.*
4 * *Mittet de cælo & saluabit me, exprobrabit cõculcantibus me. Semper. mittet Deus misericordiam suam & veritatem suam.*
5 * *Anima mea in medio leonum dormiui conturbatus: filij hominum, dentes eorum lancea & sagittæ, & lingua eorum gladius acutus.*
6 * *Exaltare super cælos Deus, & in omni terra gloria tua.*

5 * In Deo laudabo sermones meos, in Deo speraui, non timebo, quid faciet mihi caro?
6 * Tota die verba mea execrabantur, aduersum me omnes cogitationes eorum in malum.
7 * Inhabitabunt & abscondent, ipsi calcaneum meum obseruabunt. Sicut sustinuerunt animam meam:
8 * Pro nihilo saluos facies illos, in ira populos confringes.
9 * Deus vitã meam annunciaui tibi, posuisti lachrymas meas in conspectu tuo, sicut & in promissione tua.
10 * *Conuertentur inimici mei retrorsum in quacunque die inuocauero te: ecce cognoui quoniam Deus meus es tu.
11 * In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo sermonẽ. 12 * In Deo speraui, non timebo, quid faciet mihi homo?
13 * In me *Deus vota*, quæ reddam laudationis tuæ.
14 * Quoniam eripuisti animam meam de morte, oculos meos à lachrymis, & pedes meos de lapsu *Placebo coram Domino, in lumine viuentium.

1 * In finem ne disperdas Dauid in tituli inscriptione, cum ipse fugeret à facie Saul in speluncam.

PSAL. LVI.

MIserere mei Deus, miserere mei, quoniã 2 * in te confidit anima mea. Et in vmbra alarum tuarum sperabo, donec transeat iniquitas. 3 * Clamabo ad Deum altissimum, Deum qui bene fecit mihi.
4 * Misit de cælo & liberauit me: dedit in opprobrium conculcantes me. Misit Deus misericordiam suam & veritatem suam.
5 * Et eripuit animam meam de medio catulorum leonum, dormiui cõturbatus. Filij hominum dentes eorum arma & sagittæ, & lingua eorum gladius acutus.
6 * Exaltare super cælos Deus, & in omni terra gloria tua.

5 * ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους μου, ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι σαρξ;
6 * ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐδεδυσώπουν, κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν.
7 * παροικήσουσι καὶ κρύψουσιν, αὐτοὶ τὴν πέρναν μου φυλάξουσι. καθὰς ὑπέμειναν τὴν ψυχήν μου.
8 * ὑπὲρ οὐδενὸς σώσεις αὐτούς, ἐν ὀργῇ λαοὺς κατάξεις.
9 * ὁ θεός τὴν ζωήν μου ἐξήγγειλά σοι, ἔθου τὰ δάκρυά μου ἐνώπιόν σου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου.
10 * ἐπιστρέψουσιν οἱ ἐχθροί μου εἰς τὰ ὀπίσω· ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε· ἰδοὺ ἔγνων ὅτι θεός μου εἶ σύ.
11 * ἐπὶ τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα, ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον.
12 * ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι, τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;
13 * ἐν ἐμοὶ ὁ θεός εὐχαί, ἃς ἀποδώσω αἰνέσεώς σου.
14 * ὅτι ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθήματος. εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου, ἐν φωτὶ ζώντων.

1 * Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς, τῷ δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν, ὅτε τῷ αὐτὸν δοριάλωτον ἐποίουν ἀπὸ προσώπου σαοὺλ εἰς τὸ σπήλαιον.

1 * Ἐλέησόν με ὁ θεός, ἐλέησόν με, ὅτι ἐπὶ σοὶ πέποιθεν ἡ ψυχή μου. καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύγων σου ἐλπιῶ, ἕως οὗ παρέλθοι ἡ ἀνομία.
3 * κεκράξομαι πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον, τὸν θεὸν τὸν εὐεργετήσαντά με.
4 * ἐξαπέστειλεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσέ με, ἔδωκεν εἰς ὄνειδος τοὺς καταπατοῦντάς με. ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ.
5 * ἐρρύσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ μέσου σκύμνων, ἐκοιμήθην τεταραγμένος. υἱοὶ ἀνθρώπων οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὅπλα καὶ βέλη, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαιρα ὀξεῖα.
6 * ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

תרגום

In mensura iudicij Dei laudabo in verbo eius: in Deo sperauí, non timebo quid faciat caro mihi. * Tota die mei causa laborant contra me omnes eorum cogitationes in malum. * Congregabuntur & abscondentur, ipsi plantas meas obseruabunt; sicut expectauerunt, sic fecerunt animæ meæ. * Propter falsitatem quæ est in manibus eorum, eiusmodi à diuinis suis: in furore ad pauperem adiges populos Deus. * Dies vagationis meæ numerasti tu, pone lachrymam meam in vtre tuo: nõne summa miseriæ meæ in ratione tua? * Tunc reuertentur hostes mihi infensi, vertentes cervicem coram me qua die inuocauero: hoc noui, nempe Deum mihi auxilio futurũ. * In mensura iudicij Dei laudabo in verbo eius, in metro miserationum Domini laudabo in verbo eius. * In verbo Dei sperauí non timebo quid faciat filius hominis mihi. * In me recepi Deus vota tua, reddam sacrificia confessionum coram te. * Quoniam liberasti animam meam de morte; sed & pedes meos à lapsu, vt incedam coram Domino in lumine viuorum.

* Ad laudandum pro molestia, tempore quo dixit Dauid, ne deltruas, dictum est per manum Danidis humilis & perfecti, dum fugeret ab aspectu Saulis in speluncam. PSAL. LVII.

MIserere mei Deus, misererc mei, quia in verbo tuo sperauit anima mea, & in vmbra maiestatis tuæ confidam, donec transeat tumultus. * Orabo coram Deo altissimo & forti, qui accersiuit aranearn, vt perficeret in ore speluncæ telam propter me.
* Aptabit angelum suum de cælis altissimis, & falsum me faciet, opprobrio afficiens conculcantem me in æternum: mittet Deus bonitatem suam & veritatem suam. * Anima mea acuitur tanquam in medio flammarum, dormiam tanquam inter carbones, quos faciendunt filij hominis, quorum dentes sunt sicut lanceæ & sagittæ, & linguæ eorum sicut ensis acutus.
* Exaltare super angelos cælorum Deus, super omnes habitatores terræ gloria tua.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 ‡ רשתו חכינו לפעמי כפף נפשי כרו לפני
שיחה נפלו בתוכה סלה׃
8 ‡ נכון לבי אלהים נכון לבי אשירה ואזמרה׃
9 ‡ עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר׃
10 ‡ אודך בעמים אדני אזמרך בלאמים׃
11 ‡ כי־גדל עד־שמים חסדך ועד־שחקים
אמתך׃
12 ‡ רומה על־שמים אלהים על כל־הארץ
כבודך׃

נח

1 ‡ למנצח אל־תשחת לדוד מכתם׃
2 ‡ האמנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו
3 בני אדם׃ ‡ אף־בלב עולות תפעלון בארץ
חמס־ידיכם תפלסון׃
4 ‡ זרו רשעים מרחם תעו מבטן דברי כזב׃
5 ‡ חמתם־למו כדמות חמת־נחש כמו־פתן חרש
יאטם אזנו׃
6 ‡ אשר לא־ישמע לקול מלחשים חובר
חברים מחכם׃
7 ‡ אלהים החרס־שנימו בפימו מלתעות
כפירים נתוץ יהוה׃
8 ‡ ימאסו כמו־מים יתהלכו־למו ידרך חציו כמו
9 יתמללו׃ ‡ כמו שבלול תמס יהלך נפל אשת
בל־חזו שמש׃
10 ‡ בטרם יבינו סירתיכם אטד כמו־חי כמו־
חרון ישערנו׃
11 ‡ ישמח צדיק כי־חזה נקם פעמיו ירחץ בדם
הרשע׃
12 ‡ ויאמר אדם אך־פרי לצדיק אך יש־אלהים
שפטים בארץ׃

7 ‡ *Rete parauerunt greſſibus meis: ad incuruandam animam meam, foderunt ante me fouea̅, ceciderunt in medium eius. Semper.*
8 ‡ *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum, cantabo & pſallam.*
9 ‡ *Surge gloria mea, ſurge pſalterium & cithara: ſurgam manè.*
10 ‡ *Confitebor tibi in populis Domine, cantabo tibi in gentibus.*
11 ‡ *Quia magna vſque ad cælos miſericordia tua, & vſque ad nubes veritas tua.*
12 ‡ *Exaltare ſuper cælos Deus, in omni terra gloria tua.*

1 ‡ *Victori vt non diſperdas Dauid humilem & ſimplicem.*

PSAL. LVIII.

2 ‡ *Si verè vtique iuſtitiam loquimini, recta iudicate filij hominum.*
3 ‡ *Etenim in corde iniquitates operamini, in terra iniquitates manuum veſtrarum appendite.*
4 ‡ *Alienati ſunt peccatores à vulua, errauerunt ab vtero loquentes mendacium.*
5 ‡ *Furor eorum ſicut furor ſerpentis; ſicut regulí ſurdi obturantis aurem ſuam.*
6 ‡ *Vt non audiat vocem murmurantium, nec incantatoris incantationes callidas.*
7 ‡ *Deus excute dentes eorum in ore eorum: molares leonum confringe Domine.*
8 ‡ *Diſſoluantur quaſi aquæ quæ deſiluant: intendit arcum ſuum donec conterantur.*
9 ‡ *Quaſi vermis tabefactus pertranſeant, quaſi abortiuum mulieris quod non vidit ſolem.*
10 ‡ *Antequàm creſcant ſpinæ veſtræ in rhamnum: quaſi viuentes quaſi ira tempeſtas rapiat eos.*
11 ‡ *Lætabitur iuſtus cùm viderit vltionẽ: manes ſuos lauabit in ſanguine impij.*
12 ‡ *Et dicet homo, Verè fructus eſt iuſto, verè eſt Deus iudicans in terra.*

7 ‡ Laqueum parauerunt pedibus meis, & incuruauerunt animam meam. Foderunt ante faciem meam foueam, & ciderunt in eam.
8 ‡ Paratũ cor meum Deus, paratum cor meum; cantabo & pſalmum dicam in gloria mea. ‡ Exurge gloria mea, exurge pſalterium & cithara: exurgam diluculo.
10 ‡ Confitebor tibi in populis Domine, pſalmum dicam tibi in gentibus.
11 ‡ Quoniam magnificata eſt vſque ad cælos miſericordia tua, & vſque ad nubes veritas tua. ‡ Exaltare ſuper cælos Deus, & ſuper omnem terram gloria tua.

1 ‡ In finem Ne diſperdas, Dauid in tituli inſcriptione. PSAL. LVII.

2 SI verè vtique iuſtitiam loquimini, recta iudicate filij hominum.
3 ‡ Et enim in corde iniquitatem operamini in terra, iniuſtitiã manus veſtræ concinnant. ‡ Alienati ſunt peccatores à vulua, errauerunt ab vtero, locuti ſunt falſa. ‡ Furor illis ſecundùm ſimilitudinem ſerpentis, ſicut aſpidis ſurdæ & obturantis aures ſuas.
6 ‡ Quæ non exaudiet vocem incantantium, & venefici, ‡ quę incãtatur à ſapiẽte.
7 ‡ Deus conteret dentes eorum in ore ipſorum; molas leonum confregit Dominus.
8 ‡ Ad nihilum deuenient tanquam aqua decurrens; intendet arcum ſuum donec infirmentur. ‡ Sicut cera quæ fluit, auferentur, ‡ cecidit ignis ſuper eos, & non viderunt Solem. ‡ Priusquàm intelligerent ſpinæ veſtræ rhamnum: ſicut viuentes ſicut in ira abſorbet eos.
11 ‡ Lætabitur iuſtus cùm viderit vindictam; manus ſuas lauabit in ſanguine peccatoris. ‡ Et dicet homo, Si vtique eſt fructus iuſto? vtique eſt Deus iudicans eos in terra.

7 ‡ παγίδα ἡτοίμασαν τοῖς ποσί μου, καὶ κατέκαμψαν τὴν ψυχήν μου. ὤρυξαν ἔμπροσθέν μου βόθρον, καὶ ἐνέπεσον εἰς αὐτόν. διάψαλμα.
8 ‡ ἑτοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεός, ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ἄσομαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου.
9 ‡ ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξεγέρθητι ψαλτήριον & κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου.
10 ‡ ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν.
11 ‡ ὅτι ἐμεγαλύνθη ἕως τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου, & ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλήθειά σου.
12 ‡ ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.

1 ‡ Εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρῃς, τῷ Δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν. νζ.

2 ‡ Εἰ ἀληθῶς ἄρα δικαιοσύνην λαλεῖτε, εὐθείας κρίνατε υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.
3 ‡ καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίαν ἐργάζεσθε ἐν τῇ γῇ, ἀδικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν.
4 ‡ ἀπηλλοτριώθησαν ὁ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ μήτρας, ἐπλανήθησαν ἀπὸ γαστρός, ἐλάλησαν ψευδῆ.
5 ‡ θυμὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν ὁμοίωσιν ὄφεως, ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς καὶ βυούσης τὰ ὦτα αὐτῆς.
6 ‡ ἥτις οὐκ εἰσακούσεται φωνῆς ἐπᾳδόντων, φαρμακοῦ τε φαρμακευομένου καλῶς.
7 ‡ ὁ θεὸς συντρίψει τὸν ὀδόντας αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν· τὰς μύλας τῶν λεόντων σύνθλασεν ὁ κύριος.
8 ‡ ἐξουδενωθήσονται ὡσεὶ ὕδωρ διαπορευόμενον, ἐντενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ ἕως ἀσθενήσουσιν.
9 ‡ ὡσεὶ κηρὸς τακεὶς συναιρεθήσονται· ἔπεσε πῦρ ἐπ' αὐτούς, καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον.
10 ‡ πρὸ τοῦ συνιδεῖν τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὸ ῥάμνον, ὡσεὶ ζῶντας ὡσεὶ ἐν ὀργῇ καταπίεται αὐτούς.
11 ‡ εὐφρανθήσεται δίκαιος ὅταν ἴδῃ ἐκδίκησιν, τὰς χεῖρας αὐτοῦ νίψεται ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁμαρτωλοῦ.
12 ‡ καὶ ἐροῖ ἄνθρωπος, εἰ ἄρα ἐστὶ καρπὸς τῷ δικαίῳ ἄρα ἔστιν ὁ θεὸς κρίνων αὐτὸς ἐν τῇ γῇ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 ‡ Laqueum parauerunt greſſibus meis, incuruauit animam meam; foderunt ante me foueam; ceciderunt in medio eius in æternum.
8 ‡ Paratum cor meum Domine ad legem tuam, paratum cor meum in timore tui; laudes dicam & pſallam.
9 ‡ Expergiſcere gloria mea, expergiſcere vt laudes ore pſalterij & citharæ: expergiſcar ad orationem maturinam.
10 ‡ Confitebor coram te in populis Domine, laudabo te in nationibus.
11 ‡ Quoniam magna vſque ad ſummitatem cælorum benignitas tua, & vſque ad athera veritas tua.
12 ‡ Exaltare ſuper angelos cælorum Deus: ſuper omnes qui habitant terram, gloria tua.

1 ‡ Ad laudandum pro anguſtia in tempore quo dixit Dauid, Ne deſtruas, per manum Dauidis humilis & perfecti. PS. LVIII.

2 NVm reuera quia fileris iuſti in tempore contentionis, viderut vobis quòd iuſtitiam loquamini in rectitudine iudicate filios hominum.
3 ‡ Etiam impij quare in corde iniquitates operabimini in terra? iniquum manus veſtræ complectentur?
4 ‡ Alieni facti ſunt ab vtero peccatores; errauerunt à ventre loquentes mendacium.
5 ‡ Venenum eorum ſicut interitus venenum ſerpentis, ſicut aſpidis ſurdæ quæ obturat aurem ſuam.
6 ‡ Quæ non admittit vocem verborum maleficorum ſerpentes conſtringentium; ſed incantationibus incantantis, ipſa eſt prudentior.
7 ‡ Deus, contere dentes eorum in ore ipſorum, & molares leonum confringas Domine.
8 ‡ Liquefiant in peccatis ſuis ſicut aqua, defluant à ſe: intendit ſagittas ſuas propter eos, & ipſi abſcindentur.
9 ‡ Sicut reptile limax qui madefacit viam ſuam, ſicut abortiuum & talpa cæca, quæ non videt Solem.
10 ‡ Priuſquàm impij fiant teneri, durefcunt ſicut rhamnus, quamdiu ſunt viridia, ſicut immaturum turbine deſtruet illos.
11 ‡ Lætabitur iuſtus quando viderit vltionem de illis; plantas ſuas lauabit in ſanguine impij. ‡ Et dicent filij hominis, Profectò eſt præmium bonum iuſtis: profectò eſt Deus, cuius iudicia extenduntur in incolas terræ.

7 ‡ בסרקא אסקנו לאסתוריי כיפי קדמי שיחת נפלו בסגיעה לעלמין׃ ‡ סכום לבי לאודיקך ייי סכום לבבי ברחמיך אשבח
8 ואשתבח׃ ‡ אתער איקרי אתעיר לשבחא על פום נבלא וכנרא אהעי לעילוקא דקריסי׃ ‡ אודי קדמיך בעממיא ייי אשבחינך באמיא׃
9 10 ארום רב עד צית שמיא טוביך ועד שחקי קושטך׃ ‡ אתרומם על מלאכי שמיא אלהא ועל כל יהבי ארעא איקרך׃

נח

1 ‡ לשבחא על עקמא בזמן דאמר דוד לא יתחבל על יד דוד סכוך ושלים׃ ‡ הא ברם בקשמא שיחקין צדיקי בעידן קשו חמי לכון
2 דיני בקושטא תמללון דאמר ברשו׃ ‡ אוף רשיעי כמה דיזן ית בני נשא׃ ‡ אוף בלבא עלא תעבדון בארעא תשוף ידיכון יזקפון׃
3 4 אשתבדו נהר׃ אין רשיעיא מן שעא דעו ממעלי כדבונא׃ ‡ אידקא להון היך גנן אידקא דחויא היך חרטא מרשא
5 דלא מקבל לקל מלי מרשיא אפורי נחשין ומן רשוני רמון הוא מכיס׃ ‡ אלהא חרע בפיהון כפומהון וכבי
6 אריוון מחרע יי׃ ‡ יתפסון כחובי יהון היך מיא ינילון להון אנגיד גירוהי אסטולהון יהון מתגזרין׃
7 8 היך חיל יתבלא די מאיס אורחה היך נפולא ואשתא די נסיק ולא חמון שמשא׃ ‡ ער לא יתקבלון רשיעי רכיבי אקוסין היך
9 סלעא דיתגר רשיעין סיך בוסרא בעלעולא ישיצינון׃ ‡ יתחי צדיקא ארום חמא פרעניתא מגהנון אסתורו ישזוג באדמא דרשיעא׃
10 11 ויתכרכן בני נשא ברם איה אגר טב לצדיקא ברם איה אלהא דדיניהי מתיחין ברדיני ארעא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

נט

1 * לַמְנַצֵּחַ אַל־תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בְּשָׁלַח
שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ׃

2 * הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי אֱלֹהָי מִמִּתְקוֹמְמַי תְּשַׂגְּבֵנִי׃

3 * הַצִּילֵנִי מִפֹּעֲלֵי אָוֶן וּמֵאַנְשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי׃

4 * כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עַזִּים לֹא־
פִשְׁעִי וְלֹא־חַטָּאתִי יְהוָה׃

5 * בְּלִי עָוֹן יָרוּצוּן וְיִכּוֹנָנוּ עוּרָה לִקְרָאתִי וּרְאֵה׃

6 * וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הָקִיצָה לִפְקֹד כָּל־הַגּוֹיִם אַל־תָּחֹן כָּל־בֹּגְדֵי אָוֶן
סֶלָה׃

7 * יָשׁוּבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב וְיָסֹבְבוּ עִיר׃

8 * הִנֵּה יַבִּיעוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת בְּשִׂפְתוֹתֵיהֶם
כִּי־מִי שֹׁמֵעַ׃

9 * וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׂחַק־לָמוֹ תִּלְעַג לְכָל־
גּוֹיִם׃

10 * עֻזּוֹ אֵלֶיךָ אֶשְׁמֹרָה כִּי־אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי׃

11 * אֱלֹהֵי חַסְדּוֹ יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים יַרְאֵנִי בְשׁוּרָי׃

12 * אַל־תַּהַרְגֵם פֶּן־יִשְׁכְּחוּ עַמִּי הֲנִיעֵמוֹ בְחֵילְךָ
וְהוֹרִידֵמוֹ מָגִנֵּנוּ אֲדֹנָי׃

13 * חַטַּאת־פִּימוֹ דְּבַר־שִׂפְתֵימוֹ וְיִלָּכְדוּ בְגַאֲוָתָם
וּמֵאָלָה וּמִכְחַשׁ יְסֻפָּרוּ׃

14 * כַּלֵּה בְחֵמָה כַּלֵּה וְאֵינֵמוֹ וְיֵדְעוּ כִּי־אֱלֹהִים
מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֶלָה׃

15 * וְיָשׁוּבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב וְיָסֹבְבוּ עִיר׃

16 * הֵמָּה יְנוֹעֲעוּן לֶאֱכֹל אִם־לֹא יִשְׂבְּעוּ וְילִינוּ׃

17 * וַאֲנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי־הָיִיתָ
מִשְׂגָּב לִי וּמָנוֹס בְּיוֹם צַר־לִי׃

18 * עֻזִּי אֵלֶיךָ אֲזַמֵּרָה כִּי־אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי
חַסְדִּי׃

PSALTERIVM. Translat. B. Hieronym.

1 * *Victori vt non disperdas Dauid humilem & simplicem, quando misit Saul vt custodirent domum vt occiderent eum.*

PSAL. LIX.

2 ERue me de inimicis meis Deus meus, & ab insistentibus mihi protege me.

3 * *Libera me ab operarijs iniquitatis, & à viris sanguinum salua me.*

4 * *Quia ecce insidiati sunt animæ meæ, congregantur aduersus me fortissimi.*

5 * *Absque iniquitate mea & absque peccato meo Domine. Non ego iniquè, & rectè currunt & præparãtur: surge ex aduerso pro me & respice.*

6 * *Et tu Domine Deus exercituum Deus Israel euigila vt visites omnes gentes: non misereris omnibus qui operantur iniquitatem.*

7 *Semper.* * *Reuertantur ad vesperam & famem patientur vt canis, & circueant ciuitatem.*

8 * *Ecce loquuntur in ore suo, & gladij in labijs eorum, quasi nemo audiat.*

9 * *Et tu Domine deridebis eos, subsannabis omnes gentes.*

10 * *Fortitudinem meam ad te seruabo, quoniam tu Deus eleuator meus.*

11 * *Deus meus misericordia præuenet me: Deus ostendat mihi in insidiatoribus meis.*

12 * *Ne occidas eos, ne forte obliuiscantur populi mei: disperge eos in fortitudine tua, & deprime eos protector noster Domine.*

13 * *In peccato oris sui in sermone labiorum suorum & capiantur in superbia sua, & à maledictione & mendacium narrantes.*

14 * *Consume in furore, consume vt non subsistant, & scient quoniam Deus dominatur Iacob in finibus terræ. Semper.*

15 * *Et conuertantur ad vesperam: & latrent vt canis, & circueant ciuitatem.*

16 * *Ipsi vagabuntur vt comedant: & cum saturati non fuerint, murmurabunt.*

17 * *Ego autem cantabo imperium tuum, & laudabo manè misericordiam tuam, quoniam factus es susceptor meus, & refugium meum in die tribulationis meæ.*

18 * *Virtutem meam tibi cantabo, quoniam Deus adiutor meus, Deus misericordia mea.*

תרגום

נט

לְמִנְצַחַ אַל תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם כַּד שְׁדַר שָׁאוּל וְנָטְרוּ יָת בֵּיתָא מִדְּקְטָלֵיהּ׃ 1 פְּצָא יָתִי
מִדְּבָעַן בִּישָׁא עֲלַי אֱלָהִי מִדְּקָמַי לְמִשְׁלַט תְּשֵׁיזְבִנִּי׃ 2 אַרְחִיק יָתִי מֵעֲבָדִי שִׁקְרָא וּמִן גַּבְרִין קְטוֹלִין פְּרוֹק יָתִי׃ 3 אֲרוּם הָא כְּמָנוּ לְנַפְשִׁי
מִתְכַּנְשִׁין עֲלַי תַּקִּיפִין לָא מִשּׁוּם חוֹבָי וְלָא מִשּׁוּם קֳטוֹל חוֹבִי יְיָ׃ 4 עַד לָא עָנֵין רַהֲטִין וְסַדְּרִין אִתְעַבַּד לְקַדָּמוּתִי וְחַמֵּי׃ 5 וְאַנְתְּ יְיָ אֱלָהִים
אֱלָהּ יִשְׂרָאֵל אִתְעַר לְסַעָר עַל כָּל עַמְמַיָּא לָא תְחוּס כָּל שְׁלִיטֵי שִׁקְרָא לְעָלְמִין׃ 6 יְהוֹבוּן לְרַמְשָׁא וְיִתְרְגְּשׁוּן כְּדֵין כַּלְבָּא וְיֵחְזְרוּן
וְיִשְׁוְטוּן בְּקִרְתָּא׃ 7 הָא זְבִינִין בְּפוּמְהוֹן מְלֵיאָ דְשֵׁנִינִין מֵידְ הוּא דְיִשְׁמַע׃ 8 וְאַנְתְּ יְיָ
תְּרַחֵישׁ לְהוֹן תְּלַעֵיב לְכָל עַמְמַיָּא׃ 9 עֻזִּי לְוָתָךְ אֶצַּלֵּי אֲרוּם אֱלָהָא שִׂגְבִּי׃ 10 אֱלָהִי טוּבִי יְקַדְּמָנִי אֱלָהָא יְחַמֵּנִי עַקְמָתָא
דְּבַעְלֵי דִינִי׃ 11 לָא תְקַטְלִנּוּן כְּדֵי דִילְמָא יִתְנַשְׁיוּן עַמִּי סַלְּקֵל יְהוֹן מְבַזְּיוּתְהוֹן בְּתוּקְפָךְ וְתַסְכִּנִּנּוּן תֵּרִיסָנָא יְיָ׃
מְמַלֵּל חוּכְמָא פּוּמְהוֹן וְשַׁבְלֵל סְפָתְהוֹן וְיִתְאַחֲדוּן בְּגֵוֵהּ וְיִתְלְטוּן אֲרוּם מִסְּוָקָא וְשִׁקְרָא מִשְׁתַּעְיָן׃ 12 שֵׁיצֵי יְהוֹן בְּכְלוּ שֵׁיצֵי
וְלָא יִתְקַיָּמוּן וְיִדְּעוּן אֲרוּם אֱלָהָא שַׁלִּיט בְּיַעֲקֹב לְסִיפֵי אַרְעָא לְעָלְמִין׃ 13 וְיִתְהַדְּרוּן לְרַמְשָׁא וְיִתְרְגְּשׁוּן כְּדֵין כַּלְבָּא וְיֵחְזְרוּן
וְיִשְׁוְטוּן בְּקִרְתָּא׃ 14 אִנּוּן יְשַׁלְטוּן לְסוּבְיָא בֵּיהּ לְמֵיכַל וְלָא יְנִיחוּן עַד דְּיִשְׂבְּעוּן וְיִבְיְתוּן׃ 15 וְאַנָא אֶשְׁתַּבַּח עֶשְׁנָךְ וְאֵיתִיב לְעִיתָּא צַפְרָא טוּבָךְ אֲרוּם
הֲוֵיתָא מִשְׂגָּבִי לִי וּמְנָס בְּיוֹם עַקְתִּי׃ 16 עֻזִּי לְוָתָךְ אֲשַׁבַּח אֲרוּם אֱלָהָא שִׂגְבִּי אֱלָהָא טוּבִי׃

Interp. ex Græc. lxx. PSAL. LVIII.

1 *In finem Ne disperdas Dauid in tituli inscriptione: cùm misit Saul & custodiuit domum eius, vt interficeret eum.*

PSAL. LVIII.

2 ERipe me de inimicis meis Deus*, & ab insurgentibus in me libera me.

3 * Eripe me de operãtibus iniquitatem, & de viris sanguinũ salua me: * Quia ecce ceperunt animam meam, irruerunt in me fortes; Neque iniquitas mea, neque peccatum meum Domine. * Sine iniquitate cucurri & direxi. Exurge in occursum meũ, & vide. * Et tu Domine Deus virtutum Deus Israel, intende ad visitandas omnes gentes: non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem. * Conuertentur ad vesperam, & famem patientur vt *canis, & circuibũt ciuitatem. * Ecce ipsi loquentur in ore suo, & gladius in labijs eorum, quoniam quis audiuit? * Et tu Dñe derides eos: ad nihilum deduces omnes gentes. * Fortitudinẽ meam ad te custodiam, quia tu Deus susceptor meus es. * Deus meus misericordia eius præueniet me. Deus meus ostendet mihi super inimicos meos. * Ne occidas eos, nequando obliuiscantur* legis tuę. Disperge illos in virtute tua, & depone eos protectõr meus Domine. * Delictum oris eorum *sermo labiorum ipsorũ: & comprehendantur in superbia sua; Et de execratione & mẽdacio annunciabũtur * In consummatione, in ira consummationis, & non erunt; & scient quia Deus dominatur Iacob, & finium terræ. * Conuertentur ad vesperam, & famem patientur vt*canis, & circuibũt ciuitatem. * Ipsi dispergentur ad manducandũ; si verò nõ fuerint saturati, & murmurabũt. * Ego autem cantabo fortitudinẽ tuam, & exultabo manè misericordiã tuã. Quia factus es susceptor meus, & refugium meũ in die tribulationis meæ. * Adiutor meus es, tibi psallã, quia tu Deus susceptor meus es: Deus meus misericordia mea.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μθ΄ψαλμὸς τοῦ δ. 363

1 * Εἰς τὸ τέλος· μὴ διαφθείρῃς τῷ δαυὶδ εἰς ἐπιγραφὴν, ὁπότε ἀπέστειλε σαὼλ, καὶ ἐφύλαξε τὸν οἶκον
αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. ιη΄.

2 * Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ὁ θεός, καὶ ἐκ τῶν ἐπανι-
3 στανομένων ἐπ' ἐμὲ λύτρωσαί με. * ῥῦσαί με ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν, καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἱμάτων σῶσόν με.
4 * ὅτι ἰδοὺ ἐθήρευσαν τὴν ψυχήν μου, ἐπέθεντο ἐπ' ἐμὲ
κραταιοί. οὐδὲ ἡ ἀνομία μου, οὐδὲ ἡ ἁμαρτία μου κύριε.
5 * δίχα ἀνομίας ἔδραμον καὶ διώρθωσα. ἐξεγέρθητι
εἰς συνάντησίν μου, καὶ ἴδε.
6 * καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
πρόσχες τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα τὰ ἔθνη, μὴ οἰκτιρήσῃς
πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.
7 * ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ
8 κυκλώσουσι πόλιν. * ἰδοὺ αὐτοὶ ἀποφθέγξονται ἐν τῷ στό-
ματι αὐτῶν, καὶ ῥομφαῖα ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν, ὅτι τίς
9 ἤκουσε, * καὶ σὺ κύριε ἐκγελάσεις αὐτούς, ἐξουδενώσεις
10 πάντα τὰ ἔθνη. * τὴν κραταιάν μου πρὸς σὲ φυλάξω,
ὅτι σὺ ὁ θεός μου ἀντιλήπτωρ μου εἶ.
11 * ὁ θεός μου ἔλεος αὐτοῦ προφθάσει με· ὁ θεός μου
δείξει μοι ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου.
12 * μὴ ἀποκτείνῃς αὐτούς, μήποτε ἐπιλάθωνται τοῦ νόμου
σου. διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ κατάγαγε
αὐτοὺς ὑπερασπιστής μου κύριε.
13 * ἁμαρτία στόματος αὐτῶν λόγος χειλέων αὐτῶν, καὶ
συλληφθήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν. καὶ ἐξ ἀρᾶς
καὶ ψεύδους διαγελήθητι
14 * ἐν συντελείᾳ, ἐν ὀργῇ συντελείας, καὶ οὐκ ἔσονται· καὶ γνώτωσαν ὅτι ὁ θεὸς δεσπόζει τοῦ Ἰακὼβ, καὶ τῶν περάτων τῆς γῆς.
15 * ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ
κυκλώσουσι πόλιν.
16 * αὐτοὶ διασκορπισθήτωσι τοῦ φαγεῖν· εἰ δὲ μὴ χορτασθῶσι, καὶ γογγύσουσιν.
17 * ἐγὼ δὲ ᾄσομαι τῇ δυνάμει σου καὶ ἀγαλλιάσομαι
τὸ πρωὶ τὸ ἔλεός σου. ὅτι ἐγένου ἀντιλήπτωρ μου καὶ κα-
τα φυγή μου ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου.
18 * βοηθός μου εἶ, σοὶ ψαλῶ, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἀντιλήπτωρ
μου εἶ, ὁ θεός μου τὸ ἔλεός μου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

*Ad laudandum pro angustia in tempore quo dixit David, Ne destruas, per manum Dauidis humilis, & perfecti, quando misit Saul, & custodierunt domum vt eum interficerent. PSAL. LIX.

ERipe me de inimicis meis Deus meus, ab insurgentibus aduersum me libera me. * Libera me ab operarijs falsitatis, & à viris homicidiis salua me. * Quoniam ecce insidiati sunt animæ meæ congreganturaduersus me fortes non propter iniquitatem meam, nec propter peccatum meum Domine. * Non ob iniquitates nostras currunt & ordinantur, roborare in occursum meum, & vide. * Et tu Domine Deus exercituum Deus Israel, expergiscere vt animaduertas in cunctas gentes, ne pareas omnibus principibus mendacij in æternum. * Reuertentur ad vesperam, & tumultum edituri sunt in morem canis, obsidebuntque ciuitatem. * Ecce effutient ore suo verba acuta sicut gladius, labijs fuis dicentes, Fortificabimur: quis enim ille est qui audiat & puniat? * Tu autem Domine derides eos, subsannabis omnes populos. * Fortitudinem meam apud te custodiam, quoniam Deus refugium meum est. * Deus bonitatis meæ præueniet me; Deus ostender mihi vltionem in oppressores meos. * Ne occidas eos subitò, ne forte obliuiscatur populus meus: expelle eos à dominatu eorum in virtute tua, & ad paupertatẽ redigas eos à facultatibus ipsorum, clypeus noster Dominus. * Propter delictum oris eorum, & sermonem labiorum suorum comprehẽdentur in superbia sua, quoniam peruitium & mendacium narrant. * Dele eos interficiendo, deifrue illos, adeò vt non sint: vt sciant quoniam Deus dominatur in Iacob in finibus terræ in seculum. * Et reuertentur ad vesperam; & frement sicut canis, & circuibunt ciuitatem. * Ipsi vagabuntur vt dutipiant prædam ad comedendum: & non quiescent, donec fatureturnt ac petnoctent. * Ego verò laudabo fortitudinem tuam, & celebrabo tempore matutino bonitatem tuam; quoniam factus liberator meus, & spes mea in die quo me afflixit. * Fortitudo mea, apud te laudabo, quoniam Deus liberatio mea, Deus benefactor meus est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ס

1 * לַמְנַצֵּחַ עַל־שׁוֹשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם
לְדָוִד לְלַמֵּד:
2 * בְּהַצּוֹתוֹ אֶת־אֲרַם נַהֲרַיִם וְאֶת־אֲרַם
צוֹבָה וַיָּשָׁב יוֹאָב וַיַּךְ אֶת־אֱדוֹם בְּגֵיא מֶלַח
שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף:
3 * אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ פָרַצְתָּנוּ אָנַפְתָּ תְּשׁוֹבֵב לָנוּ:
4 * הִרְעַשְׁתָּ אֶרֶץ פִּצַּמְתָּהּ רְפָה שִׁבְרֵיהָ
כִּי־מָטָה:
5 * הָרְאֵיתָ עַמְּךָ קָשָׁה הִשְׁקִיתָנוּ יַיִן תַּרְעֵלָה:
6 * נָתַתָּה לִירֵאֶיךָ נֵס לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קָשֶׁט
סֶלָה:
7 * לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ:
8 * אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְקָה שְׁכֶם
וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד:
9 * לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי
יְהוּדָה מְחֹקְקִי:
10 * מוֹאָב סִיר רַחְצִי עַל־אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי עָלַי
פְּלֶשֶׁת הִתְרוֹעָעִי:
11 * מִי יוֹבִלֵנִי עִיר מָצוֹר מִי נָחָנִי עַד־אֱדוֹם:
12 * הֲלֹא־אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא־תֵצֵא אֱלֹהִים
בְּצִבְאוֹתֵינוּ:
13 * הָבָה־לָּנוּ עֶזְרַת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם:
14 * בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה־חָיִל וְהוּא יָבוּס צָרֵינוּ:

סא

1 * לַמְנַצֵּחַ עַל־נְגִינֹת לְדָוִד:
2 * שְׁמַע אֱלֹהִים רִנָּתִי הַקְשִׁיבָה תְּפִלָּתִי:
3 * מִקְצֵה הָאָרֶץ אֵלֶיךָ אֶקְרָא בַּעְטֹף לִבִּי בְּצוּר
יָרוּם מִמֶּנִּי תַּנְחֵנִי:
4 * כִּי־הָיִיתָ מַחְסֶה לִי מִגְדַּל־עֹז מִפְּנֵי אוֹיֵב:

PSALTERIVM. Translat. B. Hieronym.

1 * *Victori pro liliis testimonium huius & perfecti Dauid ad docendum:*
2 * *Quando pugnauit aduersus Syriam Mesopotamiæ, & Syriam Soba, & reuertit se est Joab, & percussit Edom in valle Salinarum duodecim millia.*

PSAL. LX.

3 DEus proiecisti nos, scidisti nos: iratus es, conuertisti nos.
4 * *Commouisti terram, diripuisti eam; sana contritiones eius, quoniam mota est.*
5 * *Ostendisti populo tuo duritiam; potasti nos vino conspiciente.*
6 * *Dedisti metuentibus te signum, vt fugiant à facie arcus. Semper.*
7 * *Vt liberentur amici tui: salua dexteram tuam, & exaudi me.*
8 * *Deus locutus est in sanctuario suo: lætabor & diuidam Sichimam, & vallem Soccoth admetiar.*
9 * *Meus est Galaad, & meus est Manasses, & Ephraim fortitudo capitis mei: Iuda lator meus.*
10 * *Moab olla lauacri mei; super Idumæam calciamento meo: mihi Palæstina subiecta est.*
11 * *Quis deducet me ad ciuitatem munitam? quis deducet me vsque ad Idumæam?*
12 * *Nonne tu Deus qui proiecisti nos, & non egredieris Deus in exercitibus nostris?*
13 * *Da nobis auxilium in tribulatione; vana enim est salus ab homine.*
14 * *In Deo faciemus virtutem: & ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.*

1 * *Victori super organum, Dauid.*

PSAL. LXI.

2 EXaudi Deus laudationem meam; intende orationi meæ.
3 * *De nouissimo terræ ad te clamabo cùm tristitia fuerit cor meum: cùm fortis eleuabitur ad me, tu eris ductor meus.*
4 * *Fuisti spes mea: turris munitissima à facie inimici.*

תרגום

ס

1 * לְשַׁבָּחָא עַל עִתִּיק סַהֲדוּתָא פַּרְשֶׁגֶן יְדָד דָּוִד לְאַלָּפָא:
2 * כַּד כְּנַשׁ דָּוִד מַשְׁרְיָן וַעֲבַר עַל אוּנֵד סַהֲרוּתָא וְאַנַח קַרְנָא
וְתָבַר וְקָטַל יוֹאָב יָת אֱדוֹמָאֵי בְּסִישַׂר מֵילְחָא וְתַלְיָא תְּחֵילֵיהוֹן דְּדָוִד וַיְהוֹאָב תְּרֵין עֲשַׂר אַלְפִין:
3 * אֱלָהָא שְׁבַקְתָּנָא וְתַקְפְתָּנָא רְגַזְתָּא עֲלָנָא בְּתִקּוּף רְחֵתָא הוֹד בִּיקָרָךְ לְתָבָנָא:
4 * אַרְגַּשְׁתָּא אַרְעָא וְשַׁלְהֵיבַתְּ יָתַהּ אַסְיָא תְּבִירָא דְּאַרְעָא אֲרוּם אִתְטַלְטָלָא:
5 * אַחֲמֵיתָא עַמָּךְ קֻשְׁיָא אַשְׁקֵיתָנָא כַּס דְּלָקוּ:
6 * יְהַבְתָּ לְדָחֲלָךְ נִיסָא לְאִתְנַסָּאָה בֵּהּ מִן בְּגִלַּל
קוּשְׁטָא לְשַׁלָּמָן:
7 * כַּן בְּגִלַּל זְכוּתָא דְיַצְחָק וְיַעֲקֹב פְּרוֹק יְמִינָךְ וְרַחֵם עֲלָנָא וְקַבֵּל צְלוֹתִי:
8 * אֱלָהָא מַלֵּל בְּבֵית מַקְדְּשֵׁהּ אֲבוּךְ אֲרוּם יְהוֹנָתָן דְּבִית יִשְׂרָאֵל אֲפָלֵג בֵּיתָא עִם בְּנֵי יוֹסֵף וְיִתְחַבְּרוּן בְּשִׁכֶם וּבְסִישַׂר סוּכּוֹת אֲמַשַּׁח
כַּהֲנַיָּא וְלֵוָאֵי עַדְבָּתָא:
9 * עִמִּי חַיְוָן דְּבֵיהּ גִּלְעָד וְעִמִּי חַיְוָן דְּבֵית מְנַשֶּׁה וּמִגְרַן דְּבֵית אֶפְרַיִם עִתְנָא דְּרֵישִׁי וּמִדְרַשׁ יְהוּדָה סִפְרֵיָא
דְּאוֹרָיְתִי מְגַלְגְּלִין:
10 * בְּעִמְמֵי חַיְוָן דְּבֵיהּ גִּלְעָד וְעִמִּי חַיְוָן דְּבֵית מְנַשֶּׁה וּמִגְרַן דְּבֵית אֶפְרַיִם עִתְנָא דְּרֵישִׁי וּמִדְרַשׁ יְהוּדָה סִפְרֵיָא
דְּאוֹרָיְתִי מְגַלְגְּלִין: וְגַבְרֵיהוֹן דְּחַד דְּוֹרָא שַׁיְּטִתִּי עַל פָּרִיקָה צַיְּרֵי קְדָל גַּבְרֵי אַרְמוֹקִי טְלָקָה כַּסְנֵי
עַל מוֹאָב אֲתַקַּף מְחַלְּקִין וְעַל אֱדוֹם אַפְרֵישׁ מְעַרְעַר וְעַל פְּלִשְׁתָּאֵי אֲתַקַּף מְשַׁלְּטִין:
11 * מַן יְאַלְּפִנִי קְרָב מְדִינְתָּא תַּקִּיפְתָּא מַן יְדַבְּרִנִי עַד אֱדוֹם:
12 * הֲלָא אַתְּ הוּא יְיָ שְׁבַקְתָּנָא וְלָא תִּפּוֹק אֱלָהָא עִם חֵילָנָתָנָא:
13 * מִן הוּא דְאוֹבִיל יָתִי לְקִרְתָּא תְּרִיבָא דְיִשְׂרָאֵל:
14 * הַב לָנָא סַעֲדָא מִסְּעִיקָא וּמִגְנָן הוּא פְּרָקָנָא דְּכָל בְּנֵי נָשָׁא:
15 * בְּסִיעְדָּא דֵּיהוָה נַעְבַּד חֵילָא וְהוּא יְכַבֵּשׁ סָעִיקָנָא:

סא

1 * לְשַׁבָּחָא עַל נְגִינָן לְדָוִד:
2 * קַבֵּל יְיָ צְלוֹתִי אַצֵּית אֱלָהִי:
3 * מִסְּיָפֵי אַרְעָא לְגַבָּךְ לְזִמְנָךְ אֶצְוַח כַּאֲשֵׁי לִבִּי לְמֵימְרָא דְּסַחְדָנִי עַל טוּר רוּם מִנִּי דַּבְּרֵנִי יְיָ:

Interp. ex Græc. lxx. PSAL. LIX.

1 * In finem pro ijs qui immutabuntur in tituli inscriptione Dauid in doctrinam:
2 * Cùm succendit Mesopotamiam Syriæ, & Syriam Sobal, & cõuertit Ioab, & percussit *Edom in valle Salinarum duodecim millia.

PSAL. LIX.

3 DEus repulisti nos, & destruxisti nos; iratus es, & misertus est nobis.
4 * Commouisti terram & conturbasti eam: sana contritiones eius, quia commota est.
5 * Ostendisti populo tuo dura, potasti nos vino compunctionis.
6 * Dedisti metuentibus te significationem, vt fugiant à facie arcus.
7 * Vt liberentur dilecti tui, saluum fac dextera tua & exaudi me.
8 * Deus locutus est in sancto suo, lætabor & partibor Sichimam, & conuallem tabernaculorum metibor.
9 * Meus est Galaad, & meus est Manasses, & Ephraim fortitudo capitis mei, Iuda rex meus.
10 * Moab olla spei meæ: in Idumæam extendam calciamentum meum: mihi alienigenæ subditi sunt.
11 * Quis deducet me in ciuitatem munitam, aut quis deducet me vsque in Idumæam?
12 * Nónne tu Deus qui repulisti nos, & non egredieris Deus in virtutibus nostris?
13 * Da nobis auxilium de tribulatione, & vana salus hominis.
14 * In Deo faciemus virtutem, & ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.

1 * In finem in hymnis Dauid Psalmus.

LX.

2 EXaudi Deus deprecationem meam, intende orationi meæ.
3 * A finibus terræ ad te clamaui, dum anxiaretur cor meum, in petra exaltasti me. Deduxisti me;
4 * Quia factus es spes mea, turris fortitudinis à facie inimici.

1 * Εἰς τὸ τέλος τοῖς ἀλλοιωθησομένοις εἰς ἐπιγραφὴν τῷ Δαυὶδ εἰς διδαχήν·
2 * ὅτε ἐνέπρησε τὴν Μεσοποταμίαν τῆς Συρίας καὶ τὴν Συρίαν Σωβάλ, καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωὰβ καὶ ἐπάταξε τὴν Ἐδὼμ ἐν τῇ φάραγγι τῶν ἁλῶν δώδεκα χιλιάδας. νθ'.
3 * Ὁ θεὸς ἀπώσω ἡμᾶς, καὶ καθεῖλες ἡμᾶς. ὠργίσθης καὶ ὠκτείρησας ἡμᾶς.
4 * σωέσησας τὴν γῆν καὶ σωετάραξας αὐτὴν, ἴασαι τὰ σωτρίμματα αὐτῆς, ὅτι ἐσαλεύθη.
5 * ἔδειξας τῷ λαῷ σου σκληρά, ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως.
6 * ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν, τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου. διάψαλμα.
7 * ὅπως δὸ ῥυσθῶσιν ὁ ἀγαπητοί σου, σῶσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου.
8 * ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, ἀγαλλιάσομαι καὶ διαμεριῶ σίκιμα, καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω.
9 * ἐμός ἐστι γαλαάδ, καὶ ἐμός ἐστι μανασσῆς, καὶ Ἐφραὶμ κραταίωσις τῆς κεφαλῆς μου, Ἰούδας βασιλεύς μου.
10 * Μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου, ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν.
11 * τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς, ἢ τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς Ἰδουμαίας;
12 * ἢ οὐ σὺ ὁ θεὸς ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν;
13 * δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου.
14 * ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δυνάμιν, καὶ αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς.

1 * Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις τῷ Δαυὶδ ψαλμός. ξ'.
2 * Εἰσάκουσον ὁ θεὸς τῆς δεήσεώς μου, πρόσχες τῇ προσευχῇ μου.
3 * ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐκέκραξα, ἐν τῷ ἀκηδιάσαι τὴν καρδίαν μου, ἐν πέτρᾳ ὕψωσάς με. ὡδήγησάς με·
4 * ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου, πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 * Ad laudandum pro veteri testimonio exemplar per manum Danidis ad docendum.
2 * Quando congregauit Dauid exercitus, transmittique per cuneum testimonij, & instruxit bellum aduersus Aram, quæ est super Euphraten; & aduertus Aram Soba: & post hæc reuersus est Ioab, & percussit Idumæos in planitie Salis, & ceciderunt de exercitibus Dauid & Ioab, duodecim millia. PSAL. LX.
3 * Deus dereliquisti nos, confregisti nos; iratus es nobis vehementi furore: conuertere in gloria tua ad nos.
4 * Commouisti terram Israel, conturbasti & destruxisti eam: sana ruptiones eius, quoniam commota est.
5 * Ostendisti populo tuo dura, potasti nos calice maledictionis.
6 * Dedisti metuentibus te vexillum, vt exaltentur in illo; propter veritatem Abraham in æternum.
7 * Propter meritum Isaac, redimentur dilecti tui; redime dexteram tuam propter misericordiam Iacob; & suscipe orationem meam.
8 * Deus locutus est in domo sanctuarij sui: lætabor, quia præualebit domus Israel: diuidã prædam cũ filijs Ioseph, habitãtibus in Sichem, & in valle tabernaculorũ, metiar mensura, & diuidam prædam.
9 * Mecum erat domus Galgad, & mecum domus Manasseh, & fortes domus Ephraim, fortitudo capitis mei: à domo autẽ Iehudæ scribæ domus doctrinæ meæ.
10 * Cõsilio Moabitarũ intrincti sunt pedes mei in Edom; fortes eius sicut olla lotionis meæ, super iuncturam colli cerueicis fortium Idumæorum proieci calceum meum: ob Palæstinos iubila & fortificare congregatio Israel.
11 * Quis deducet me ad ciuitatem destructam Tyri? quis deducet me vsque ad Idumæam?
12 * Nónne tu Deus qui proiecisti nos? & non egredieris Deus cũ exercitibus nostris?
13 * Tribue nobis auxiliũ propter hostẽ: frustratoria enim est salus hominis.
14 * In verbo nostro & non egredieris Deus cũ exercitibus nostris?
15 * Ad laudandũ pro hymnis per manũ Dauidis. PS. LXI.
16 * Ab extremis terræ in conspectu tuo, ad te orabo in anxietate cordis mei; super arcem munitam quæ constructa est super montem altiorem me ipso, de luce me.
17 * Quoniam factus es spes mea, veritas fortitudinis à facie auctoris inimicitiæ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 * אַךְ מִמְּשָׂאתוֹ יַעֲצוּ לְהַדִּיחַ יִרְצוּ כָזָב בְּפִיו יְבָרֵכוּ
וּבְקִרְבָּם יְקַלְלוּ־סֶלָה׃
6 * אַךְ לֵאלֹהִים דּוֹמִי נַפְשִׁי כִּי־מִמֶּנּוּ תִקְוָתִי׃
7 * אַךְ־הוּא צוּרִי וְיִשְׁעָתִי מִשְׂגַּבִּי לֹא־אֶמּוֹט׃
8 * עַל־אֱלֹהִים יִשְׁעִי וְכְבוֹדִי צוּר־עֻזִּי מַחְסִי
בֵּאלֹהִים׃
9 * בִּטְחוּ בוֹ בְכָל־עֵת עַם שִׁפְכוּ־לִפְנָיו לִבְּכֶם
אֱלֹהִים מַחְסֶה־לָנוּ סֶלָה׃
10 * אַךְ הֶבֶל בְּנֵי־אָדָם כָּזָב בְּנֵי אִישׁ בְּמֹאזְנַיִם
לַעֲלוֹת הֵמָּה מֵהֶבֶל יָחַד׃
11 * אַל־תִּבְטְחוּ בָעֹשֶׁק וּבְגָזֵל אַל תֶּהְבְּלוּ חַיִל
כִּי־יִנּוּב אַל־תָּשִׁיתוּ לֵב׃
12 * אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים שְׁתַּיִם־זוּ שָׁמָעְתִּי כִּי עֹז
לֵאלֹהִים׃
13 * וְלָךְ־אֲדֹנָי חָסֶד כִּי־אַתָּה תְשַׁלֵּם לְאִישׁ
כְּמַעֲשֵׂהוּ׃

PSALTERIVM. Translat. B. Hieronym.

5 *Habitabo in tabernaculo tuo iugiter, sperabo in protectione alarum tuarum. Semper.*
6 *Tu enim Deus exaudisti orationem meam: dedisti hereditatem timentibus nomen tuum.*
7 *Dies super dies regis adijcies, annos eius donec generatio & generatio.*
8 *Sedebit semper in conspectu Dei, misericordia & veritas seruabunt eum.*
9 *Sic canam nomini tuo iugiter, reddens vota mea per singulos dies.*

1 *Victori pro Idithun Psalmus Dauid.*
LXII.

2 *Attamen ad Deum silebit anima mea, quia ex eo salus mea.*
3 *Attamen ipse scutum meum, & salus mea, fortitudo mea, non commouebor amplius.*
4 *Vsquequo insidiamini contra virum, interficitis omnes, quasi murus inclinatus & maceria corruens?*
5 *Partem enim eius cogitauerunt expellere: placuerunt sibi in mendacio, ore suo singuli benedicunt, & corde suo maledicunt. Semper.*
6 *Veruntamen Deo tace anima mea, quia ab ipso spes mea.*
7 *Sed ipse fortis meus & salus mea, altitudo mea non mouebor.*
8 *In Deo salutare meum & gloria mea, robur fortitudinis meæ & spes mea in Deo.*
9 *Sperate in eo omni tempore, populi effundite coram eo cor vestrum Deus spes nostra. Semper.*
10 *Veruntamen vanitas filij Adam mendacium filij viri, in stateris dolosis fraudulenter agunt simul.*
11 *Nolite confidere in calumnia, & in rapina ne frustremini. diuitiæ si affluxerint, ne apponatis cor.*
12 *Vnum locutus est Deus: duo hæc audiui quia imperium Dei est.*
13 *Et tibi Domine misericordia, quia tu reddes vnicuique secundùm opus suum.*

תרגום

5 אֲדוֹר בְּמִשְׁכָּנָךְ לָעָלְמָא אֶתְרְחֵץ בְּסִתְלָא שְׁכִינָתָךְ לָעָלְמִין׃ 6 אֲרוּם אַתְּ יְיָ שְׁמַעְתָּ נִדְרַי יְהַבְתָּ יְרוּתָא לְשָׁלְמָא דְּאִמְּיָ לְדָחֲלֵי שְׁמָךְ׃
7 יוֹמִין עַל יוֹמֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא הוֹסֵיף שְׁנוֹהִי הֵיךְ דָּרֵי עָלְמָא הֵדֵין וְדָרֵי דְעָלְמָא דְּאָתֵי׃ 8 יְהֵב לְעָלְמִין קֳדָם אֱלָהָא טִיבוּ וְקוּשְׁטָא
מְנָרֵי עָלְמָא יְנָטְרוּן לֵהּ׃ 9 בְּכֵן אֲשַׁבַּח שְׁבָחָךְ לָעָלְמִין כְּדֵי אֲשַׁלֵּם נִדְרַי בְּיוֹם פָּרְקָנָא דְיִשְׂרָאֵל דִּיהוֹן דָּיְרִין כְּדֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא לְמֶהֱוֵי מַלְכָּךְ׃

סב

1 לְשַׁבָּחָא עַל יְדוּתוּן מִזְמוֹר לְדָוִד׃ 2 בְּרַם לֵאלָהָא שְׁתִיקָא נַפְשִׁי מִנֵּהּ פֻּרְקָנִי׃ 3 בְּרַם הוּא תְקִפִּי וּפֻרְקָנִי מַשְׂגַּבִּי לָא
אִתְעַנֵּע בְּיוֹם עָקָא רַבָּא׃ 4 עַד אֵן אִתְרַגְּשִׁין עַל גְּבַר חַסִּיד תִּתְעַדְּרוּן קְטוֹלִין כְּרֵכִין תֵּיכִי שׁוּר דְּסָפֵי תֵּיכִי גּוּדָא רְעִיעָתָא׃
5 בְּרַם כַּד יוֹמִין לְאוּסְנָא תְּהַלְכִין לְמֶנְדַּח יְהוֹן כְּרֵכוּהִי בְּמָמַהוֹן יְהַבְרוּן וּבְלִבְהוֹן לְמִשְׁטוֹן לְעָלְמִין׃ 6 בְּרַם לֵאלָהָא שְׁתוֹקִי נַפְשִׁי
אֲרוּם מִנֵּהּ סַבְרִי׃ 7 בְּרַם הוּא תְקִפִּי וּפֻרְקָנִי מְשַׂגְּבִי לָא אִתְעַנֵּעִי׃ 8 עַל אֱלָהָא פּוּרְקָנִי וְאִיקָרִי תְּקוֹף עָשְׁנִי סְבָרִי בֵּאלָהָא׃
9 סְבָרוּ בֵּמֵימְרֵהּ בְּכָל עִדָּן עַמָּא דְּבֵית יִשְׂרָאֵל שְׁדוּ קוּמוֹי זְהוֹרֵי לְבָבְכוֹן דְּצוּמוּ בְּכָל לְבְכוֹן וְאַסְרוּ אֱלָהָא סְבַר לָנָא לְעָלְמִין׃ 10 בְּרַם
לְמָא בְנֵי נָשָׁא כְּדַבּוּבָא בְּנֵי גְבַר כַּד יִסְבוּן גְּבָרַיָּא בְּמִסְחָתָא מִתְקְלִין מִיְּהֵי חִין לְמֶהֱוֵי כְּחַד לְנָא לְעָלְמִין׃ 11 לָא תִסְתַּכְּלוּן בְּמִלֵּי עֲנָן בְּרַמְיָה וְחֵילָא דְּאִנּוּן כַּחֲדָא׃
וְאִתְּעַנֵּא לָא תְהֵי כְּלִבְּכוֹן אֲרוּם מַלֵּל אֱלָהָא וְהַנְיָתָא דְּנָא שְׁמַעְנָא אֲרוּם עָשְׁנָא קֳדָם אֱלָהָא׃
12 וְלָךְ אֱלָהָא וְאָה לְמֶעְבַּד טִיבוּ לְצַדִּיקַיָּא אֲרוּם אַתְּ תְּשַׁלֵּם לְגַבְרָא כְּעוֹבָדוֹהִי׃

5 * Inhabitabo in tabernaculo tuo in secula, protegar in velaméto alarum tuarũ.
6 * Quoniam tu Deus exaudisti orationem meam, dedisti hæreditatem timentibus nomen tuum.
7 * Dies super dies regis adijcies, annos eius vsque in diem generationis & generationis.
8 * Permanebit in æternum in conspectu Dei; misericordiam & veritatem eius quis requiret?
9 * Sic psalmum dicam nomini tuo in * secula, vt reddam vota mea * diem de die.

1 * In finem pro Idithun Psalmus Dauid. LXI.

2 NOnne Deo subiecta erit anima mea? ab ipso enim salutare meum.
3 * Nam & ipse Deus meus, & salutaris meus; susceptor meus, non mouebor amplius.
4 * Quousque irruitis in hominem? interficitis vniuersi vos, tanquam parieti inclinato & maceriæ depulsæ?
5 * Veruntamen precium meum cogitauerũt repellere, cucurri in siti. Ore suo benedicebant, & corde suo maledicebant.
6 * Veruntamen Deo subiecta esto anima mea, quoniam ab ipso patientia mea.
7 * Quia ipse Deus meus & saluator meus; adiutor meus non emigrabo.
8 * In Deo salutare meum & gloria mea. Deus auxilij mei & spes mea in Deo*.
9 * Sperate in eo omnis congregatio populi. Effundite coram illo corda vestra, quia Deus adiutor noster*.
10 * Veruntamẽ vani filij hominum, mendaces filij hominũ in stateris vt decipiant, ipsi de vanitate in idipsum.
11 * Nolite sperare in iniquitate, & * in rapinis nolite concupiscere: diuitiæ si affluant, nolite apponere cor.
12 * Semel locutus est Deus, duo hæc audiui, quia potestas Dei*, * Et * tua Domine misericordia: quia tu reddes vnicuique iuxta opera sua.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μεθερμήνευσις τοῦ ϛ. 387

5 * παροικήσω ἐν τῷ σκηνώματί σου εἰς τοὺς αἰῶνας, σκεπασθήσομαι ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου.
6 * ὅτι σὺ ὁ θεὸς εἰσήκουσας τῶν εὐχῶν μου, ἔδωκας κληρονομίαν τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου.
7 * ἡμέρας ἐφ' ἡμέρας βασιλέως προσθήσεις, τὰ ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς.
8 * διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ἔλεον καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει;
9 * ὕτως ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου εἰς τοὺς αἰῶνας, τοῦ ἀποδοῦναί με τὰς εὐχάς μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας.

1 * Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ ἰδιθούμ ψαλμὸς τῷ δαυίδ.
ξά.

2 * Οὐχὶ τῷ θεῷ ὑποταγήσεται ἡ ψυχή μου; παρ' αὐτοῦ
3 γὰρ τὸ σωτήριόν μου. * καὶ γὰρ αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ μου, ἀντιλήπτωρ μου ἐστί, καὶ οὐ μὴ σαλευθῶ πολλά.
4 * ἕως πότε ἐπιτίθεσθε ἐπὶ ἄνθρωπον, φονεύετε πάντες ὑμεῖς, ὡς τοῖχῳ κεκλιμένῳ καὶ φραγμῷ ὡσμένῳ;
5 * πλὴν τὸν τιμόν μου ἐβουλεύσαντο ἀπῶσαι, ἐδέξαντο ἐν βίᾳ. τῷ στόματι αὐτῶν εὐλόγουν, καὶ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν κατηρῶντο.
6 * πλὴν τῷ θεῷ ὑποτάγηθι ἡ ψυχή μου, ὅτι παρ' αὐτοῦ ἡ ὑπομονή μου.
7 * ὅτι αὐτὸς θεός μου καὶ σωτήρ μου, ἀντιλήπτωρ μου ἐστί, καὶ οὐ μὴ σαλευθήσομαι.
8 * ἐπὶ τῷ θεῷ τὸ σωτήριόν μου καὶ ἡ δόξα μου. ὁ θεὸς τῆς βοηθείας μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ τῷ θεῷ.
9 * ἐλπίσατε ἐπ' αὐτὸν πᾶσα συναγωγὴ λαοῦ. ἐκχέατε ἐνώπιον αὐτοῦ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ὁ θεὸς βοηθὸς ἡμῖν.
10 * πλὴν μάταιοι οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικῆσαι, αὐτοὶ ἐν ματαιότητος ἐπίσαυτε.
11 * μὴ ἐλπίζετε ἐπ' ἀδικίαν, καὶ ἐπ' ἁρπάγματα μὴ ἐπιποθεῖτε, πλοῦτος ἐὰν ῥέῃ, μὴ προσκείσθε καρδίαν.
12 * ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεός, δύο ταῦτα ἤκουσα, ὅτι τὸ κράτος τοῦ θεοῦ,
13 * καὶ σοῦ κύριε τὸ ἔλεος· ὅτι σὺ ἀποδώσεις ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 * Habitabo in tabernaculo tuo in secula, confidam in vmbra maiestatis tuæ in æternum. 6 * Quoniam tu Domine exaudisti vota mea, dedisti hæreditatem in seculo venturo, timentibus nomen tuum. 7 * Dies super dies regi christo addes: anni eius sicut generationes mundi huius & generationes mundi venturi. 8 * Sedebit in secula coram Deo: bonitas & veritas à Domino mundi seruabunt eum. 9 * Sic laudabo nomen tuum in æternum, cùm persoluero vota mea in die redemptionis Israel; & in die quo vngetur rex Christus vt regnet.

1 * Ad laudandum per manum Idutun, hymnus Dauidi. PSAL. LXII.

2 CErtè siluisti Deo anima mea, ab eo redemptio mea. 3 Profectò ipse est fortitudo mea & redemptio mea, redemptor meus, non mouebor in die æternitatis magnæ. 4 Vsquequò fremitis in virum misericordem? cuncti euadetis homicidæ sicut murus declinans, sicut maceries rupta. 5 Vtique cùm iuramẽtum se bene facturos interposuerint, consultant vt impellant: nuntiabunt mendacium, ore suo benedicent, at corde maledicent in æternum. 6 Veruntamen Deo taceas anima mea, quoniam ab ipso patientia mea. 7 Profectò ipse est fortitudo mea, & redemptio mea, liberator meus, non commouebor. 8 In Deo redemptio mea, & gloria mea: robur fortitudinis meæ, spes mea in Deo. 9 Sperate in verbo eius omni tempore populi domus Israel: abijcite coram eo elationes cordis vestri, & orate coram eo toto corde vestro, & dicite, Deus est spes nostra in æternum. 10 Quippe nihil hominum filij, mendacium filij viri, si accedant homines stateram ponderantes fata sua, illi quidem ipsamet vanitate erunt *leuiores*.
11 Ne confidatis in rapina, & violentia: nolite diuitijs vani fieri: cùm laudauerit vos *aliquis*, ne apponatis cor.
12 Legem vnam locutus est Deus, & secundam istam audiuimus, quia virtus coram Deo est.
13 Et te Deus decet misericordiam facere iustis, quoniam tu reddes homini secundùm opera ipsius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

סג

1 מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה׃
2 אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי
כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי בְּאֶרֶץ־צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי־מָיִם׃
3 כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ לִרְאוֹת עֻזְּךָ וְכְבוֹדֶךָ׃
4 כִּי־טוֹב חַסְדְּךָ מֵחַיִּים שְׂפָתַי יְשַׁבְּחוּנָךְ׃
5 כֵּן אֲבָרֶכְךָ בְחַיָּי בְּשִׁמְךָ אֶשָּׂא כַפָּי׃
6 כְּמוֹ חֵלֶב וְדֶשֶׁן תִּשְׂבַּע נַפְשִׁי וְשִׂפְתֵי רְנָנוֹת
יְהַלֶּל־פִּי׃
7 אִם־זְכַרְתִּיךָ עַל־יְצוּעָי בְּאַשְׁמֻרוֹת אֶהְגֶּה־בָּךְ׃
8 כִּי־הָיִיתָ עֶזְרָתָה־לִּי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֲרַנֵּן׃
9 דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ בִּי תָמְכָה יְמִינֶךָ׃
10 וְהֵמָּה לְשׁוֹאָה יְבַקְשׁוּ נַפְשִׁי יָבֹאוּ בְּתַחְתִּיּוֹת
הָאָרֶץ׃
11 יַגִּירֻהוּ עַל־יְדֵי־חָרֶב מְנָת שְׁעָלִים יִהְיוּ׃
12 וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים יִתְהַלֵּל כָּל־הַנִּשְׁבָּע
בּוֹ כִּי יִסָּכֵר פִּי דֹּבְרֵי־שָׁקֶר׃

סד

1 לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃
2 שְׁמַע־אֱלֹהִים קוֹלִי בְשִׂיחִי מִפַּחַד אוֹיֵב
תִּצֹּר חַיָּי׃
3 תַּסְתִּירֵנִי מִסּוֹד מְרֵעִים מֵרִגְשַׁת פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
4 אֲשֶׁר שָׁנְנוּ כַחֶרֶב לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ חִצָּם דָּבָר מָר׃
5 לִירוֹת בַּמִּסְתָּרִים תָּם פִּתְאֹם יֹרֻהוּ וְלֹא
יִירָאוּ׃
6 יְחַזְּקוּ־לָמוֹ דָּבָר רָע יְסַפְּרוּ לִטְמֹן מוֹקְשִׁים
אָמְרוּ מִי יִרְאֶה־לָּמוֹ׃
7 יְחַפְּשׂוּ־עוֹלוֹת תַּמְנוּ חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ וְקֶרֶב אִישׁ
וְלֵב עָמֹק׃
8 וַיהִי־לָם אֱלֹהִים חֵץ פִּתְאֹם הָיוּ מַכּוֹתָם׃

1 *Psalmus Dauid cùm esset in deserto Judææ. LXIII.
2 DEus fortitudo mea tu es, de luce consurgam ad te, sitiuit ad te anima mea, desiderauit ad te caro mea in terra inuia, & constituente sine aqua.
3 *Sic in sancto apparui tibi, vt viderem fortitudinem tuam & gloriam tuam.
4 *Melior enim est misericordia tua quàm vita: labia mea laudabunt te.
5 *Sic benedicam tibi in vita mea: in nomine tuo leuabo manus meas.
6 *Quasi adipe & pinguedine implebitur anima mea, & labijs laudantibus canet os meum.
7 *Recordans tui in cubili meo, per singulas vigilias meditabor tibi.
8 *Quia fuisti auxilium meum; & in umbra alarum tuarum laudabo.
9 *Adhæsit anima mea post te, me susceptit dextera tua.
10 *Ipsi verò interficere quærunt animam meam, ingrediantur in extrema terræ.
11 *Congregentur in manus gladij: pars vulpium erunt.
12 *Rex autem lætabitur in Deo, laudabitur omnis qui iurat in eo, quia obstruetur os loquentium mendacium.

1 *Victori. Psalmus Dauid. LXIIII.
2 AVdi Deus vocem meam loquentis, à timore inimici serua vitam meam.
3 *Abscondе me à consilio malignorum, à tumultu operantium iniquitatem.
4 *Quia exacuerunt quasi gladium linguam suam: tetenderunt sagittam suam verbum amarissimum.
5 *Vt sagittarent in absconditis simplicem: subitò sagittabunt eum & non timebunt.
6 *Confortauerunt sibi sermonem pessimum, narrauerunt vt absconderent laqueos: dixerunt, Quis videbit eos?
7 *Scrutati sunt iniquitates, defecerunt scrutantes scrutinium, cogitationibus singulorũ & corde profundo. *Sagittabit ergo eos Deus iaculo repentino, inferentur plagæ eorum.

תרגום

סג
1 מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה׃ 2 אֱלָהָא תְקִפְתִּי אַתְּ הוּא לְוָת סְהָדוּתָא בְּתוּקְפָּא אֲתֵי לְוָתָךְ נַפְשִׁי תְּרֵיגַ לְוָתָךְ בְּאַרְעָא צָחְיָא וְשַׁלְהֵיבָא קְדָלֵיהּ מַוִי׃ 3 הֵיכְנָא בְּאַתְרָא קַדִּישָׁא חֲזֵיתָךְ לְמִחְזֵי תּוּקְפָּךְ וְיַקִּירוּתָךְ׃ 4 אֲרוּם טַב חִסְדָּךְ וְהִשְׁבַּח לְצַדִּיקַיָּא לְעָלְמָא דְּאַתְּ הוּא דְּחָיֵי וְקַיָּם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא׃ 5 הֵיךְ חָרִיב יְדַבְּחָן בְּמֵימְרָךְ לְצַדִּיקַיָּא וְיִתְפַּרְנְסוּן מִטּוּבָךְ וְיִתְחַיּוּן בְּחַיֵּיהוֹן דְּלָא יְסוֹפוּן וְיִתְקַיְּמוּן לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא׃ 6 וְיִתְבַּסְּמוּן נַפְשָׁתְהוֹן יַשְׂבַּע לִי בְּעִלּוֹי לְעָלְמָא דְּאַתְּ הוּא וּבְטֵלּ שְׁכִינְתְּךָ אֲבַתְּרַיְהוֹן וְיִתְרַחֲקוּן מִן קֳדָמָךְ׃ 7 אֵין אַדְכַּרְתָּךְ עַל דְּרַגְשַׁי בְּמַתְרָא אַרְגֵּן בְּמֵימְרָךְ׃ 8 אֲרוּם הֲוַיְתָא סְעִיד לִי וּבְטֵלּ שְׁכִינַת אֲבָתַי אֲדַבְּקַת נַפְשִׁי בָּתַר אוֹרַיְתָךְ בְּמֵימְרָךְ יְתִקְפִנַּן לִי׃ 9 וְהִנּוּן לְבָיַת קְבוּרְתָּא יְתִכְּעֵן נַפְשָׁתְהוֹן יְעַלְּנָן בְּאַרְעָא׃ 10 יְתַלְּפוּנְהִי בְּמֵימְרָךְ מְשַׁל מְתַת סַיְפָא מְזַבְּנִין הִלְּיָא יְהוֹן׃ 11 וְסַלְּבָא יְתְחֵדֵי בְּמֵימְרָא דַּיְיָ כָּל דְּמַקְּיְמִין בְּמֵימְרֵהּ אֲרוּם יְסַתְּרֵנָּא אֲרוּם פּוּמְהוֹן דְּמַלְּלֵי שְׁקָרָא׃

סד
1 לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ 2 לְשַׁבָּחָא חֲשַׁבְתָּא עֲבִדִי שְׁקַר׃ 3 שְׁמַע אֱלָהָא קֳלִי בְּעָנֵן צְלוֹתִי מִדְּחַלְתָּא דְּבַעֲלֵי לִבָּא בִּישָׁא תְּרַחֵץ חַיַּי׃ 4 דִּי שְׁנִינוּ דִּינָךְ כְּסֵיפָא לִישָׁנְהוֹן נְגָרוּ קְשׁוֹתְהוֹן מְשַׁחוּ גֵּירֵיהוֹן סַמָּא׃ 5 לְאַרְאָה בְּטִמְרָא דְּלָא טָאֵם בְּחַקְיוֹף יִגְרוּן לֵהּ וְלָא יִדְחֲלוּן׃ 6 יְתְקְפוּן לְהוֹם פִּתְגָם בִּישׁ יְשַׁתְּעוּן לְטַמָּרָא מְקָשׁוֹ לְמֶעְבַּד דְּלָא יִתְחֲזֵי׃ 7 יְבַלְּשׁוּן לְמִשְׁפַּח עַיְלִין לְשַׁצָּאָה זַמָּאִין בְּלוּשָׁא דְּמִתְבַּלֵּישׁ בְּגוּף בַּר נָשׁ וְרַהֲרֵהֵי לִבָּא עֲמִיקָא׃ 8 וְיִנְדֵּי

Interp. ex Græc. lxx. PSAL. LXII. ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μεθερμήνευσις τῶν ο. 389

1 *Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ὅτε ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας. ξβ'.
2 *Ὁ θεὸς ὁ θεός μου πρὸς σὲ ὀρθρίζω, ἐδίψησέ σε ἡ ψυχή μου, ποσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου. ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ.
3 *ὕτως ἐν τῷ ἁγίῳ ὤφθην σοι, τοῦ ἰδεῖν τὴν δυνάμιν σου καὶ τὴν δόξαν σου.
4 *ὅτι κρεῖσσον τὸ ἔλεός σου ὑπὲρ ζωάς, τὰ χείλη μου αἰνέσουσί σε. 5 *ὕτως εὐλογήσω σε ἐν τῇ ζωῇ μου, ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀρῶ τὰς χεῖράς μου.
6 *ὡς ἐν στέατι καὶ πίονι ἐμπλησθείη ἡ ψυχή μου, καὶ χείλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ στόμα μου.
7 *εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου, ἐν τοῖς ὄρθροις ἐμελέτων εἰς σέ.
8 *ὅτι ἐγένου βοηθός μου, καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἀγαλλιάσομαι.
9 *ἐκολλήθη ἡ ψυχή μου ὀπίσω σου, ἐμοῦ ἀντελάβετο ἡ δεξιά σου. 10 *αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς.
11 *παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ῥομφαίας, μερίδες ἀλωπέκων ἔσονται.
12 *ὁ δὲ βασιλεὺς εὐφρανθήσεται ἐπὶ τῷ θεῷ· ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ· ὅτι ἐνεφράγη στόμα λαλούντων ἄδικα.

1 *Εἰς τὸ τέλος. ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ξγ'.
2 *Εἰσάκουσον ὁ θεὸς φωνῆς μου, ἐν τῇ δεήσει μου πρὸς σέ· ἀπὸ φόβου ἐχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυχήν μου.
3 *σκέπασόν με ἀπὸ συστροφῆς πονηρευομένων, ἀπὸ πλήθους ἐργαζομένων ἀδικίαν.
4 *οἵτινες ἤκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν, ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρόν.
5 *τοῦ καταβαλεῖν ἐν ἀποκρύφοις ἄμωμον, ἐξαίφνης καταβαλοῦσιν αὐτὸν καὶ οὐ φοβηθήσονται.
6 *ἐκραταιώσαντο ἑαυτοῖς λόγον πονηρόν, διηγήσαντο τοῦ κρύψαι παγίδα. εἶπον, τίς ὄψεται αὐτούς;
7 *ἐξηρεύνησαν ἀνομίαν, ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες ἐξερεύνησις. προσελεύσεται ἄνθρωπος καὶ καρδία βαθεῖα.
8 *καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεός. βέλος νηπίων ἐγένηθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 'Canticum Dauidi quo tempore erat in deserto in finibus tribus Iehudæ. PSAL. LXIII.
2 DEus fortitudo mea tu es, summo manè consurgam coram te: sitiuit te anima mea: desiderat te caro mea in terra arida, & defessa vbi nullæ sunt aquæ. 3 'Sic in loco sanctitatis tuæ vidi te: purga me vt videam virtutem tuam & gloriam tuam. 4 'Quoniam melior est misericordia tua quam facies iustis in mundo venturo, vita quam dedisti impijs in mundo isto: propterea labia mea laudabunt te. 5 'Sic benedicam te in vita mea in mundo isto, & in nomine Verbi tui extendam manus meas in oratione in mundo vēturo. 6 'Quasi adipe & pinguedine saturabis animam meam in Lege: & labijs laudatorijs laudabit os meum. 7 'Si recordatus fuero tui super cubili meo, inter custodias meditabor in verbo tuo. 8 'Quoniam fuisti auxilium mihi, & in vmbra maiestatis tuæ exultabo. 9 'Adhæsit anima mea post vias tuas: verbum meum sustentauit dextera tua. 10 'Ipsi verò in domum sepulturæ inquirent animā meam: intrabunt in interiora terræ. 11 'Timebunt eum propter percussionem gladij: pars vulpium erunt. 12 'Et rex lætabitur in Verbo Dei: laudabit omnis qui iurauerit in Verbo eius, quoniam præfocabit os eorum qui loquuntur mendacium.

1 'Ad laudandum hymnus Dauidi. PSAL. LXIIII.
2 AVdi Deus vocem meam in tempore orationis meæ: à terrore inimici mei custodi vitam meam. 3 'Abscondes me à secretis prauorum, à fremitu operantium iniquitatem. 4 'Qui exacuerunt sicut gladium linguas suas; tetenderunt arcus suos, vnxerunt sagittas suas veneno mortifero & amaro. 5 'Vt sagittarent occultè immaculatum: subitò sagittabunt eum; & non timebunt.
6 'Roborabunt sibi verbum iniquum, narrabunt, vt absondant laqueos, dicentes neminem eos videre.
7 'Perscrutabuntur, vt inueniant iniquitates ad disperdendum iustos, machinationem; quæ exquiritur intra hominem, & cogitationes cordis profundi.
8 'Et excutiet in eos Deus sagittam repentè, & inferet plagas eorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 וַיִּבְשִׁילֻהוּ עֲלֵימוֹ לְשׁוֹנָם יִתְנוֹדְדוּ כָּל־רֹאֵה בָם׃
10 וַיִּירְאוּ כָל־אָדָם וַיַּגִּידוּ פֹּעַל אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂהוּ הִשְׂכִּילוּ׃
11 יִשְׂמַח צַדִּיק בַּיהוָה וְחָסָה בוֹ וְיִתְהַלְלוּ כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב׃

סה

1 לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד שִׁיר׃
2 לְךָ דֻמִיָּה תְהִלָּה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן וּלְךָ יְשֻׁלַּם־נֶדֶר׃
3 שֹׁמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָל־בָּשָׂר יָבֹאוּ׃
4 דִּבְרֵי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ מִנִּי פְשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם׃
5 אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ׃
6 נוֹרָאוֹת בְּצֶדֶק תַּעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ מִבְטָח כָּל־קַצְוֵי־אֶרֶץ וְיַם רְחֹקִים׃
7 מֵכִין הָרִים בְּכֹחוֹ נֶאְזָר בִּגְבוּרָה׃
8 מַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יַמִּים שְׁאוֹן גַּלֵּיהֶם וַהֲמוֹן לְאֻמִּים׃
9 וַיִּירְאוּ יֹשְׁבֵי קְצָוֹת מֵאוֹתֹתֶיךָ מֹצָאֵי־בֹקֶר וְעֶרֶב תְּרַנֵּן׃
10 פָּקַדְתְּ הָאָרֶץ וְתִשְׁקְקֶהָ רַבַּת תַּעְשִׁירֶנָּה פֶּלֶג אֱלֹהִים מָלֵא מָיִם תָּכִין דְּגָנָם כִּי־כֵן תְּכִינֶהָ׃
11 תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נַחֵת גְּדוּדֶיהָ בִּרְבִיבִים תְּמוֹגְגֶנָּה צִמְחָהּ תְּבָרֵךְ׃
12 עִטַּרְתָּ שְׁנַת טוּבֶךָ וּמַעְגָּלֶיךָ יִרְעֲפוּן דָּשֶׁן׃
13 יִרְעֲפוּ נְאוֹת מִדְבָּר וְגִיל גְּבָעוֹת תַּחְגֹּרְנָה׃
14 לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן וַעֲמָקִים יַעַטְפוּ־בָר יָתְרוֹעֲעוּ אַף־יָשִׁירוּ׃

9 *Et corruent in semetipsos linguis suis, fugient omnes qui viderint eos.
10 *Et timebunt omnes homines, & annunciabunt opus Dei, & opera eius intelligent.
11 *Lætabitur iustus in Domino, & sperabit in eo, & exultabunt omnes recti corde.

1 *Victori Psalmus Dauid cantici.
LXV.

2 TIbi silentium laus Deus in Sion, & tibi reddetur votum.
3 *Exaudi orationem, donec ad te omnis caro veniat.
4 *Verba iniquitatum præualuerunt aduersus me, sceleribus nostris tu propiciaberis.
5 *Beatus quem elegeris & susceperis: habitabit enim in atrijs tuis; replebimur in bonis domus tuæ sanctificatione templi tui.
6 *Terribilis in iustitia, exaudi nos Deus saluator noster; confidentia omnium finium terræ, & maris longinqui.
7 *Præparans montes in virtute tua, accinctus fortitudine.
8 *Compescens sonitum maris, fremitum fluctuum eius, & multitudinem gentium.
9 *Et timebunt qui habitant in extremis à signis tuis: egressus matutini et vesperi laudantes facies.
10 *Visitasti terram & irrigasti eam, vbertate ditasti eam. riuus Dei plenus aqua: præparabis frumentum eorum, quia sic fundasti eam.
11 *Sulcos eius inebria, multiplica fruges eius, pluuijs irriga eam, & germini eius benedic.
12 *Voluetur annus in bonitate tua, & vestigia tua rorabuntur pinguedine.
13 *Pinguescent pascua deserti, & exultatione colles accingentur.
14 *Vestientur agnis greges, & valles plenæ frumento coaquabuntur & cantent.

9 *καὶ ἐξισθένησαν ἐπ' αὐτὸς αἱ γλῶσσαι αὐτῶν. ἐταράχθησαν πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτές.
10 *καὶ ἐφοβήθη πᾶς ἄνθρωπος. καὶ ἀνήγγειλαν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ συνῆκαν.
11 *εὐφρανθήσεται δίκαιος ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλπεῖ ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐπαινεθήσονται πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

1 *Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ δαυὶδ ᾠδὴ ἱερεμίου καὶ ἰεζεκιήλ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι. ξδ'.
2 *Σοὶ πρέπει ὕμνος ὁ θεὸς ἐν σιών, καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται εὐχὴ ἐν ἱερουσαλήμ.
3 *εἰσάκουσον προσευχῆς μου, πρὸς σὲ πᾶσα σὰρξ ἥξει.
4 *λόγοι ἀνόμων ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς, καὶ ταῖς ἀσεβείαις ἡμῶν σὺ ἱλάσῃ.
5 *μακάριος, ὃν ἐξελέξω καὶ προσελάβου, κατασκηνώσει ἐν ταῖς αὐλαῖς σου. πλησθησόμεθα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ οἴκου σου, ἁγίου ὁ ναός σου,
6 *θαυμαστὸς ἐν δικαιοσύνῃ. ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἡ ἐλπὶς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ τῶν ἐν θαλάσσῃ μακρυά.
7 *ἑτοιμάζων ὄρη ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ, περιζωσμένος ἐν δυνάμει.
8 *ὁ συνταράσσων τὸν ἀβυσσον τῆς θαλάσσης, ἦχος κυμάτων αὐτῆς τίς ὑποστήσεται; ἐτάραχθησαν τὰ ἔθνη.
9 *καὶ φοβηθήσονται οἱ κατοικοῦντες τὰ πέρατα ἀπὸ τῶν σημείων σου· ἐξόδους πρωΐας καὶ ἑσπέρας τέρψεις.
10 *ἐπεσκέψω τὴν γῆν καὶ ἐμέθυσας αὐτήν. ἐπλήθυνας τοῦ πλουτίσαι αὐτήν. ὁ ποταμὸς τοῦ θεοῦ ἐπλήρωθη ὑδάτων. ἡτοίμασας τὴν τροφὴν αὐτῶν, ὅτι οὕτως ἡ ἑτοιμασία.
11 *τὰς αὔλακας αὐτῆς μέθυσον. πλήθυνον τὰ γενήματα αὐτῆς, ἐν ταῖς ταγόσιν αὐτῆς εὐφρανθήσεται ἀνατέλλουσα.
12 *εὐλογήσεις τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου, καὶ τὰ πεδία σου πλησθήσονται πίονος.
13 *πιανθήσονται τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου, καὶ ἀγαλλίασιν οἱ βουνοὶ περιζώσονται. 14 *ἐνδύσανται οἱ κριοὶ τῶν προβάτων, καὶ αἱ κοιλάδες πλησθήσονται σίτου, κεκράξουσι, καὶ γὰρ ὑμνήσουσιν.

*Et offendent seipsos lingua sua, & mouebunt capita sua quicunque conspexerint eos.
*Et timebunt omnes filij hominum, & annunciabunt opus Dei, & opera eius intelligent.
*Lætabitur iustus in Domino, & sperabit in verbo eius, & laudabuntur omnes recti corde.

*Ad laudandum hymnus per manum Dauidis & canticum. PSAL. LXV.

COram te reputatur sicut silentium laus Angelorum, Deus cuius Maiestas *residet* in Sion, & tibi reddentur vota. *Receptor oratio- nis ad te omnes filij carnis venient. *Verba iniquitatum potentiora me fuerunt: peccata nostra tu expiabis. *Beatus in quo tibi cõplacueris, & eum applicueris ad timorem tui: habitabit in atrijs tuis. dicentq; iusti, Saturabimur bonitate domus tuæ, sanctitate templi tui. *Timenda in iustitia; exaudi orationẽ nostrã Deus redemptio nostra, spes omniũ finium terræ, & insularũ maris, quæ distant longe. *Qui præparat cibaria ibicibus montium, in virtute fortitudinis suæ: accingens se cingulo in robore. *Compescens soni- tum marinum, fonitum vndarum eius, & tumultum gentium. *Et timebũt incolæ finium abyssorum à signis tuis. & ordinabis laudem in ore egressionum matutini & vespertæ. *Recordatus es terræ Israel, & potum dedisti ei, vbertate fructuum eius ditabis eam, ex fonti- culo Dei, qui est in cælis, qui plenus est imbribus benedictionis, præparabis segetes eorum, cùm sic eam fundaueris. *Vi sulcorũ ger- mina eius inebria, compescas cohortes eius, guttis dissolues eam, germini eius benedices. *Coronasti annũ bonitate benedictionis tuæ, & itinera viæ tuæ stillabunt dulcedinem pinguedinis. *Dulcescent laudabilia deserti, & exultatione colles accingent se. *Ascendent arietes super pecora, & valles coopetientur frumento: iubilabunt, certè laudem dicent.

תרגום

9 וְיִתְקַלְקְלוּן לְמִשְׁתְּחָוָאָה וְיִטְלְטְלוּן בְּרֵישֵׁיהוֹן כָּל דְּחָמֵי לְהוֹן׃
10 וְיִדְחֲלוּן כָּל בְּנֵי נָשָׁא וְיִתְנוּן עוֹבָרָא דַּאֱלָהָא וְעוֹבָדוֹהִי יְהוֹן מְתַבְּיְנִין׃
11 יְחֵי צַדִּיקָא בַּייָ וְיִתְרְחֵץ בְּמֵימְרֵהּ וְיִשְׁתַּבְּחוּן כָּל הָרִיצֵי לִבָּא׃

סה

1 לְשַׁבְּחָא תִּשְׁבְּחָתָא עַל יַד דָּוִד וְשִׁירְתָא׃
2 קֳדָמָךְ מְהַשְׁבְּחָא הֵיךְ שְׁחִיקְתָּא שַׁבְּחָתָא דְּמַלְאֲכַיָּא אֱלָהָא וְשִׁכְיְנְתָּהּ בְּצִיּוֹן וְלָךְ יִתְשְׁלֵם נָדְרָא׃
3 קָבֵל צְלוֹתָא לְוָתָךְ כָּל בְּנֵי בִישְׁרָא יֵיתוֹן׃
4 פִּתְגָמֵי עֲיָינִין תַּקִּפוּ מִנִּי סַרְחָנָנָא אַתְּ תְּכַפַּרְנָן׃
5 טוּבְהֵי אֱנָשָׁא דְּתִרְעֵי בְּהוֹן וְתִקְרְבִנֵּה תִּדְחֵיל בְּאַרְחָתָא קַדִּישְׁתָּא דְּבֵיתָךְ וְתִתְּיֵי לָךְ׃
6 דְּחִילָן בְּאַרְחָתָא קַבֵּל צְלוֹתָנָא אֱלָהָא דְּפוּרְקָנָנָא סְבַרְיָא לְמֶהֱוֵי לְהוֹן לְמִשְׁרֵי שְׁכִינְתָּךְ וְרַחִיצִין בְּטוּבָא דְּבֵיתָךְ קַדִּישָׁא׃
7 * דְּסַחְקָן מְזוֹנָיָא לְמֶעְבַּד רְעוּתָךְ וְתַקִּיפִין לְמֶעְבַּד גְּבוּרְתָּךְ מְסַדַּר טוּרַיָּא בְּכֹחָךְ מְאֻזָּר בִּגְבוּרְתָּךְ׃
8 דְּמַשְׁלֵט בְּתַקְפֵּהּ בְּבִזְעַת יַמָּא וְנָגִיד בְּמֵימְרֵהּ בְּרוּגְזָא דְּגַלָּלֵי יַמָּא וְרוּגְזָא דְּעַמְמַיָּא׃
9 וְיִדְחֲלוּן וְיִתְבְּיְנוּן מְאַתְוָתָךְ דְּבִסְטַר מַפְקָנֵי צַפְרָא וְרַמְשָׁא תְּסַדַּר שִׁבְחָא׃
10 אַסְגֵּי רַחֲמָךְ עַל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל וְאַשְׁקֵיתָהּ סַגֵּי עֲלָלָתָהּ תַּשְׁרֵיהָ מִקּוֹנֵיהָא דְּאֱלָהָא דְּמָלֵי מַטְרִין דְּכַרְכְּתָא׃
11 אַסְגֵּי לָהּ שַׁנְתָּא טוּב בְּרָכָתָךְ וְבִשְׁבִּי אוֹרְחָתָךְ יִתְמַלְּיָן עִיבוּרָא יִתְיַהֲבָן בְּרֵם יְשַׁבְּחוּן׃
12 יְקַדְּמוּן מְרַבְּעֵי עֲנָא וְסִפְשְׁרֵיָא יִתְחַפְּיָן עִיבוּרָא יְתִיבוּרָא יְהַתְּבָן בְּרֵם יְשַׁבְּחוּן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

סו

1 לַמְנַצֵּחַ שִׁיר מִזְמוֹר הָרִיעוּ לֵאלֹהִים
כָּל־הָאָרֶץ׃
2 זַמְּרוּ כְבוֹד־שְׁמוֹ שִׂימוּ כָבוֹד תְּהִלָּתוֹ׃
3 אִמְרוּ לֵאלֹהִים מַה־נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ בְּרֹב עֻזְּךָ
יְכַחֲשׁוּ־לְךָ אֹיְבֶיךָ׃
4 כָּל־הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ וִיזַמְּרוּ לָךְ יְזַמְּרוּ שְׁמֶךָ
סֶלָה׃ 5 לְכוּ וּרְאוּ מִפְעֲלוֹת אֱלֹהִים נוֹרָא
עֲלִילָה עַל־בְּנֵי אָדָם׃
6 הָפַךְ יָם לְיַבָּשָׁה בַּנָּהָר יַעַבְרוּ בְרַגֶל שָׁם
נִשְׂמְחָה בּוֹ׃
7 מֹשֵׁל בִּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם עֵינָיו בַּגּוֹיִם תַּצְפֶּינָה
הַסּוֹרְרִים אַל־יָרִימוּ לָמוֹ סֶלָה׃
8 בָּרְכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁמִיעוּ קוֹל תְּהִלָּתוֹ׃
9 הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַחַיִּים וְלֹא־נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ׃
10 כִּי בָחַנְתָּנוּ אֱלֹהִים צְרַפְתָּנוּ כִּצְרֹף כָּסֶף׃
11 הֲבֵאתָנוּ בַמְּצוֹדָה שַׂמְתָּ מוּעָקָה בְּמָתְנֵינוּ׃
12 הֲרְכַבְתָּ אֱנוֹשׁ לְרֹאשֵׁנוּ בָּאנוּ בָאֵשׁ וּבַמָּיִם
וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה׃
13 אָבוֹא בֵיתְךָ בְּעוֹלוֹת אֲשַׁלֶּם לְךָ נְדָרָי׃
14 אֲשֶׁר־פָּצוּ שְׂפָתָי וְדִבֶּר־פִּי בַּצָּר־לִי׃
15 עֹלוֹת מֵרִיחַים אַעֲלֶה לָךְ עִם־קְטֹרֶת אֵילִים
אֶעֱשֶׂה בָקָר עִם־עַתּוּדִים סֶלָה׃
16 לְכוּ־שִׁמְעוּ וַאֲסַפְּרָה כָּל־יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר
עָשָׂה לְנַפְשִׁי׃
17 אֵלָיו פִּי־קָרָאתִי וְרוֹמַם תַּחַת לְשׁוֹנִי׃
18 אָוֶן אִם־רָאִיתִי בִלְבָבִי לֹא יִשְׁמַע אֲדֹנָי׃
19 אָכֵן שָׁמַע אֱלֹהִים הִקְשִׁיב בְּקוֹל תְּפִלָּתִי׃
20 בָּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־הֵסִיר תְּפִלָּתִי וְחַסְדּוֹ
מֵאִתִּי׃

PSALTERIVM. Translat. B. Hieronym.

1 *Victori canticum Psalmi. LXVI.
2 IVbilate Deo omnis terra. Cantate gloriam nomini eius, date gloriam laudi eius.
3 *Dicite Deo quàm terribile opus tuum, in multitudine fortitudinis tuæ mentientur tibi inimici tui.
4 *Omnis terra adoret te, & cantet tibi, cantet nomini tuo. Semper.
5 *Venite & videte opera Dei, terribilia consilia super filios Adam.
6 *Conuertet mare in aridam, in flumine pertransibunt pede: ibi lætabimur in eo.
7 *Qui dominatur in fortitudine sua in seculum, oculi eius gentes aspiciunt: qui incredduli sunt, non exaltentur in semetipsis. Semper.
8 *Benedicite populi Deo nostro, & auditum facite vocem laudis eius.
9 *Qui posuit animam nostram ad vitam, & non dedit in commotionem pedes nostros.
10 *Probasti enim nos Deus: igne nos conflasti sicut conflatur argentum.
11 *Introduxisti nos in obsidionem, posuisti tribulationes in dorso nostro.
12 *Posuisti homines super capita nostra, transiuimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium.
13 *Ingrediar domum tuam in holocaustis: reddam tibi vota mea:
14 *Quæ promiserunt labia mea, & locutum est os meum cùm tribularer.
15 *Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietum, faciam boues cum hircis. Semper.
16 *Venite audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecerit animæ meæ.
17 *Ipsum ore meo inuocaui, & exaltaui in lingua mea.
18 *Iniquitatem si vidi in corde meo, non exaudiet Dominus.
19 *Ideo exaudiuit Deus, attendit vocem deprecationis meæ.
20 *Benedictus Deus, qui non abstulit orationem meam & misericordiam suam à me.

תרגום

סו

1 לשבחא שירתא ושבחתא יבבו קדם יי כל יתבי ארעא׃ 2 שבחו יקרו שפה שיח איקר תשבחתה׃ 3 אמרו קדם אלהא מה דחילין אינון עובדך בסגיאי עשנך יכדבין מן קדמך בעלי דבבך׃ 4 כל יתבי ארעא יסגדון קדמך וישבחון ליקר שמך סלקין׃ 5 ודהפך ימא דסוף ליבשתא בנהר יורדנא עברו רגלייהון תמן נבי ישראל שלטו בכח גבורתיה על עלמא עיניהון בעממיא מסתכלין מסרהוין לא ירמון לחון לסורין אל׳ ירימו למו סלה׃ 7 רשליט בכח גבורתיה בית מקדשא תמן נחתי במימרה׃ 8 ברכו עממיא יי ואשמעו קל תשבחתה׃ 9 דמני נפשנא בחיי עלמא ולא מסר לאונעקא רגלנא׃ 10 ארום בחנתנא אלהא אתחנא היך קינאה דמתיך סימא׃ 11 אמאכתנא ארבקתא מרי מוסנא על רשנא נוגפנא כר בכור וכמוי ואפקתנא לרוחה׃ 12 לך נדרי׃ 13 די פתחו ספוותי ומלל פומי כד עיקתי׃ 14 אולו שמעינן ואשתעי כל דחלנא דאלהא מה דעבד לנפשי׃ 15 עלנן שמינין אשיק קומך עם קטורה ביסמין קדמך דיכרין אעבד תורין עם כרחיא לשלמין׃ 16 אולו שמעו ואספרה כל דחלנא מה דעבד לנפשי׃ 17 ליהה בפומי קריתי והשבחתה בלשוני׃ 18 בקושטא שמע אלהא אצית בקל צלותי׃ 19 בריך יי דלא אעדי צלותי וטוביה מני׃

Interp. ex Græc. lxx. PSAL. LXV.

*In finem, canticum Psalmi resurrectionis. LXV.
IVbilate Domino omnis terra, psalmum dicite iam nomini eius. date gloriam laudi eius. *Dicite Deo, Quàm terribilia opera tua*! In multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui. *Omnis terra *adorent te & psallant tibi, psalmum* dicant iam nomini tuo Altissime.
*Venite & videte opera Dei, quàm terribilis in consilijs super filios hominum.
*Qui conuertit mare in aridam, in flumine pertransibunt pede. ibi lætabimur in ipso. *Qui dominatur in virtute sua in æternum: oculi eius super gentes respiciunt: qui exasperãt, non exaltentur in semetipsis. *Benedicite gentes Deum nostrum, & auditã facite vocem laudis eius.
*Qui posuit animam meam ad vitam, & non dedit in cõmotionem pedes meos:
*Quoniã probasti nos Deus. igne examinasti nos sicut examinatur argentum.
*Induxisti nos in laqueum. posuisti tribulationes in dorso nostro.
*Imposuisti homines super capita nostra. transiuimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium. *Introibo in domũ tuam in holocaustis; reddam tibi vota mea: *Quæ distinxerunt labia mea, & loquutum est os meum in tribulatione mea. *Holocausta medullata offeram tibi cum incenso*, & arietibus, offeram tibi boues cum hircis.
*Venite, audite, & narrabo vobis omnes qui timetis Deum, quanta fecit animę meæ.
*Ad ipsum ore meo clamaui, & exaltaui sub lingua mea.
*Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiat me Dominus.
*Propterea exaudiuit me Deus, *attendit voci deprecationis meæ.
*Benedictus Deus, qui nõ amouit orationem meam, & misericordiã suam à me.

ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μεθερμήνευσις τῶν ο. 393

1 *Εἰς τὸ τέλος ὠδὴ ψαλμὸς ἀναστάσεως. ξέ.
2 *Ἀλαλάξατε τῷ κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ.
3 *εἴπατε τῷ θεῷ ὡς φοβεραὰ τὰ ἔργα σου· ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου ψεύσονταί σοι οἱ ἐχθροί σου.
4 *πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτωσάν σοι καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν δὴ τῷ ὀνόματί σου ὕψιστε. διάψαλμα.
5 *δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, ὡς φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.
6 *ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηρόν, ἐν ποταμῷ διελεύσονται πεζοί. ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα ἐπ' αὐτῷ.
7 *τῷ δεσπόζοντι ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος. ὁ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν, ὁ ἀπειθοῦντες μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς. διάψαλμα.
8 *εὐλογεῖτε ἔθνη τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ ἀκουστὰ ποιήσατε τὴν φωνὴν τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ.
9 *τοῦ θεμένου τὴν ψυχήν μου εἰς ζωήν, καὶ μὴ δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου.
10 *ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ θεός· ἐπύρωσας ἡμᾶς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον.
11 *εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα. ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν. 12 *ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς διαψυχήν. 13 *εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὁλοκαυτώμασιν, ἀποδώσω σοι τὰς εὐχάς μου.
14 *ἃς διέστειλε τὰ χείλη μου, καὶ ἐλάλησε τὸ στόμα μου ἐν τῇ θλίψει μου. 15 *ὁλοκαυτώματα μεμυελωμένα ἀνοίσω σοι μετὰ θυμιάματος τῶν κριῶν, ἀνοίσω σοι βόας μετὰ τράγων. διάψαλμα.
16 *δεῦτε ἀκούσατε καὶ διηγήσομαι ὑμῖν πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ὅσα ἐποίησε τῇ ψυχῇ μου.
17 *πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐκέκραξα, καὶ ὑπὸ τὴν γλῶσσάν μου.
18 *ἀδικίαν εἰ ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου, μὴ εἰσακούσατό μου κύριος.
19 *διὰ τοῦτο εἰσήκουσέ μου ὁ θεός, προσέσχε τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.
20 *εὐλογητὸς ὁ θεός, ὃς οὐκ ἀπέστησε τὴν προσευχήν μου, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Ad laudandum canticum & hymnus. PSAL. LXVI.
'IVbilate coram Dño omnes habitatores terræ. laudes dicite, glorificate nomen eius, constituite gloriam laudi eius. 'Dicite coram Deo, Quàm timenda sunt illa opera tua! in multitudine fortitudinis tuæ mentientur à confpectu tuo inimici tui. 'Omnes habitatores terræ adorabunt coram te, & laudabunt te: laudabunt nomen tuum in æternum. 'Ite, videte opera Dei terribilis, auctoris adinuentionum super filios hominum. 'Qui conuertit mare Suph in siccum: per flumen Iordanis transierunt pedibus suis filij Israel: ducam eos ad montem domus sanctuarij, ibi lætabimur in verbo eius. 'Qui potestatem habet virtute fortitudinis suæ super orbem, oculi eius pofitionum super filios hominum. 'Qui conuertit mare Suph in siccum: per flumen Iordanis transierunt pedibus suis filij Israel: ducam eos ad montem domus sanctuarij, ibi lætabimur in verbo eius. 'Benedicite populi Domino & auditi facite vocem laudis eius. 'Qui posuit animam nostram in vita seculi venturi, nec tradidit commotioni pedes nostros. 'Quoniam probasti nos Deus: conflasti nos sicut argentarius qui conflat argentum. 'Introduxisti nos in laqueum; posuisti catenam in lumbis nostris. 'Humiliasti nos, iussisti equitare auctorem exactionis super caput nostrum, iudicasti nos tanquam fornace & aqua; & eduxisti nos in latitudinem. 'Introibo in domum sanctuarij tui, cum holocaustis reddam tibi vota mea. 'Quæ aperuerunt labia mea, & locutum est os meum dum angustia aderat mihi. 'Holocausta pinguia sacrificabo coram te cum fuffitu aromatico, sacrificiaque arietum, faciam boues cum hircis semper. 'Venite audite & narrabo, omnes qui timetis Deum, quid fecerit animæ meæ. 'Ipsum ore meo inuocaui, & laus eius sub lingua mea. 'Mendacium si vidi in corde meo, nunquid num audiet Dominus? 'In veritate audiuit Deus, exaudiuit vocem orationis meæ.
'Benedictus Dominus qui non amouit orationemmeam & benignitatem suam à me.

Universidad de Deusto
Biblioteca

סז

1 * לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר׃
2 * אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה׃
3 * לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ׃
4 * יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃
5 * יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישֹׁר
וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה׃
6 * יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃
7 * אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ׃
8 * יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל־אַפְסֵי
אָרֶץ׃

סח

1 * לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר׃
2 * יָקוּם אֱלֹהִים יָפוּצוּ אויְבָיו וְיָנוּסוּ מְשַׂנְאָיו
מִפָּנָיו׃
3 * כְּהִנְדַּף עָשָׁן תְּנַדֵּף כְּהֵמֵס דּוֹנַג מִפְּנֵי־אֵשׁ
יאבְדוּ רְשָׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים׃
4 * וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעֲלְצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וְיָשִׂישׂוּ
בְשִׂמְחָה׃
5 * שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת
בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו׃
6 * אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת אֱלֹהִים בִּמְעוֹן קָדְשׁוֹ׃
7 * אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים
בַּכּוֹשָׁרוֹת אַךְ־סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צְחִיחָה׃
8 * אֱלֹהִים בְּצֵאתְךָ לִפְנֵי עַמֶּךָ בְּצַעְדְּךָ בִּישִׁימוֹן
סֶלָה׃
9 * אֶרֶץ רָעָשָׁה אַף־שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה
סִינַי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
10 * גֶּשֶׁם נְדָבוֹת תָּנִיף אֱלֹהִים נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה׃
אַתָּה כוֹנַנְתָּהּ׃

1 * Victori in Psalmis canticum carminis.

PSAL. LXVII.

2 DEus misereatur nostri & benedicat nobis, illustret faciem suam super nos. Semper.
3 * Vt nota fiat in terra via tua, in vniuersis gentibus salus tua.
4 * Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes.
5 * Lætentur & laudent gentes, quoniam iudicas populos in æquitate, & gentium quæ in terra sunt, ductor es sempiternus. Semper.
6 * Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes.
7 * Terra dedit germen suum, benedicat nobis Deus Deus noster.
8 * Benedicat nobis Deus, & timeant eum omnes fines terræ.

1 * Victori Dauid Psalmus cantici.

LXVIII.

2 EXurgat Deus & dissipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum à facies eius.
3 * Sicut deficit fumus, deficiant: sicut tabescit cera à facie ignis, sic pereant impij à facie Dei.
4 * Iusti autem lætentur & exultent in conspectu Dei, & gaudeant in lætitia.
5 * Cantate Deo, canite nomini eius, præparate viam ascendenti per deserta: in Domino nomen eius, & exultate coram eo.
6 * Patre pupillorum & defensore viduarum, Deus in habitaculo sancto suo.
7 * Deus inhabitare facit solitarios in domo, educit vinctos in in fortitudine, incredulum autem habitauerunt in sicitatibus.
8 * Deus cùm egredereris ante populum tuum, & ambulares per desertum. Semper.
9 * Terra commota est, & cæli distillauerunt à facie Dei, hoc est Sinai, à facie Dei, Dei Israel.
10 * Pluuiam voluntariam segregabis Deus hæreditati tuæ, & infirmata est: tu verò perfecisti eam.

תרגום

סז

1 לְשַׁבְּחָא בְּנִגִּינָתָא מִשְׁבַּחְתָּא וְשִׁירְתָּא׃ 2 אֱלָהָא יְחוּס עָלָנָא וִיבָרְכִנָּא יְנַהֵר זִיו
אַסְתְּוֵי עִמָּנָא לְעָלְמִין׃ 3 לְהוֹדָעָא בְּאַרְעָא אוֹרְחָתָךְ בְּכָל עַמְמַיָּא פֻּרְקָנָךְ׃ 4 יוֹדוּן קְדָמָךְ עַמְמַיָּא אֱלָהָא יוֹדוּן קָדָמָךְ אַמְמַיָּא כְּהֵלֵּין׃
5 יִתְחַדְּיָן וְיִרְנְנָן אוּמַיָּא אֲרוּם תְּדִין עַמְמַיָּא קְשׁוֹט וְאוּמַיָּא בְּאַרְעָא תַּדְבְּרִנָּן לְעָלְמִין׃ 6 יוֹדוּן קְדָמָךְ עַמְמַיָּא אֱלָהָא יוֹדוּן קְדָמָךְ אַמְמַיָּא
כְּהֵלֵּין׃ 7 אַרְעָא יְהַבַת אֲבָהָא יְבָרֵךְ יַתָּנָא אֱלָהָא אֱלָהָנָא׃ 8 יְבָרֵךְ יַתָּנָא אֱלָהָא וְיִדְחֲלוּן יְתֵיהּ כָּל סְיָפֵי אַרְעָא׃

סח

1 לְשַׁבְּחָא עַל יְדָוִד שַׁבְּחָא וְשִׁירְתָּא׃ 2 הֵיכְמָא דְּשָׁקְיָן קוּטְרָא יִשְׁתְּקְפִין וְהֵיכְמָא דְּיָתְכְּסֵי שַׁעֲוָנָה מִן קֳדָם אֵשָׁא הֵיכְדֵן הוֹבְדִין רְשִׁיעַיָּא מִן קֳדָם
אַנְפּוֹהִי׃ 3 וְצַדִּיקַיָּא יְהוֹן וְיִדְחְנוּן קֳדָם אֱלָהָא וְיִתְחַדְּיָן בְּחֶדְוָה׃ 4 שַׁבְּחוּ קֳדָם אֱלָהָא שַׁבְּחוּ שִׁמֵהּ וּרְעוּ קֳדָמוֹהִי׃ 5 אַבְהוֹתָן דְּיָתְמֵי וְדַיָּנִיתָן דְּאַרְמְלָתָא אֱלָהָא בְּסִדּוּר בֵּית שְׁכִינַהּ קַדִּשְׁהּ׃ 6 אֱלָהָא מְתִיב
לְרַחְנָא בְּחֵדָא לְמִבְנֵי בֵּיתָא מְנָהֵן דְּאַפֵּיק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּהֲווֹ אֲסִירִין בְּמִצְרַיִם מְטוּל עוֹבְדֵי אֲבָהָתְהוֹן וְכַשְׁרִין פָּרְקִינוּן בְּפוּמְבֵּי בְּרָם פַּרְעֹה
וְשַׁלִּיטְהִיהּ דְּסָרְבִין לְשַׁלְחוּתְהוֹן שָׁרִין צָחִין׃ 7 אֱלָהָא כַּד נְפַקְתָּא בְּעַמּוּדָא דְּאֶשָׁתָא כְּלֵילְיָא וּבְעַמּוּדָא דַּעֲנָנָא בִּימָמָא קוּמֵי עַמָּךְ כַּד טַלְּלְתָּא
בְּמַדְבְּרָא דְּסָרְבִין לְשַׁלְחוּתְהוֹן שָׁרִין צָחִין׃ 8 אֱלָהָא כַּד נְפַקְתָּא בְּעַמּוּדָא דְּאֶשָׁתָא דַּעֲנָנָא בִּימָמָא קוּמֵי עַמָּךְ כַּד טַלְּלְתָּא
בְּמַדְבְּרָא אַרְעָא רְעִישַׁת לְקַבְלָךְ׃ 9 כַּד יְהַבְתָּ אוֹרַיְתָא לְעַמָּךְ אַרְעָא אִתְרַגְשַׁת לְחוֹד עַנְנֵי שְׁמַיָּא אַשְׁיפוּ טַלִּין דְּרַעְוָא מִן קֳדָם שְׁכִינַת דַּיְיָי
אֱלָהָא עַל מַתְּנַסְּכָךְ וְכִנְשׁוּתָא דְּאִשְׁתְּלַהִיתָ אַנְתְּ אַתְקַנְתָּא׃ 10 מִטְרִין דְּחִיוּתָא וְטַלִּין דְּרַעְוָא אַרְוִיתָא

1 * In finem, in hymnis Psalmus cantici Dauid. LXVI.

1 DEus misereatur nostri, & benedicat nobis, illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri. 2 * Vt cognoscamus in terra viam tuam, in omnibus gentibus salutare tuum. 3 * Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes. 4 * Lætentur & exultent gentes, quoniam * iudicabis populos in æquitate, & gentes in terra * diriges. 5 * Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes. 6 * Terra dedit fructum suum. Benedicat nos Deus Deus noster. 7 * Benedicat nos Deus. & metuant eum omnes fines terræ.

1 * In finem cantici Psalmus Dauid.

LXVII.

2 EXurgat Deus & dissipẽtur inimici eius, & fugiant à facie eius qui oderũt eum. 3 * Sicut deficit fumus, deficiant; sicut fluit cera à facie ignis, sic percant peccatores à facie Dei. 4 * Et iusti * lætentur; exultent in conspectu Dei, * delectentur in lætitia. 5 * Cantate Deo, psalmum dicite nomini eius, iter facite ei qui ascendit super occasum, Dominus nomen illi: & exultate in conspectu eius. * turbentur à facie eius, 6 * Patris orphanorum & iudicis viduarum, Deus in loco sancto suo. 7 * Deus * inhabitare facit vnius moris in domo, qui educit vinctos in fortitudine, similiter eos qui exasperant qui habitant in sepulchris. 8 * Deus cùm egredereris in cõspectu populi tui, cùm pertransires in deserto: 9 * Terra mota est, & enim cæli distillauerunt à facie Dei Sinai, à facie Dei Israel. 10 * Pluuiam voluntariã segregabis Deus hæreditati tuæ, & infirmata est: tu verò perfecisti eam.

1 * Εἰς τὸ τέλος ὠδὴ ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ δαυίδ.
ξς'.
2 * Ο θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς, ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς.
3 * Τοῦ γνῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδόν σου, ἐν πᾶσιν ἔθνεσι τὸ σωτήριόν σου. 4 * ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.
5 * εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν ἔθνη, ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι, καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις.
6 * ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.
7 * γῆ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς. εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν. 8 * εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεός. καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

1 * Εἰς τὸ τέλος ὠδὴς ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ξζ'.
2 * Ἀναστήτω ὁ θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ, καὶ φυγέτωσαν ὑπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦντες αὐτόν.
3 * ὡς ἐκλείπει καπνὸς ἐκλιπέτωσαν, ὡς τήκεται κηρὸς ὑπὸ προσώπου πυρός, οὕτως ἀπολοῦνται οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ.
4 * καὶ οἱ δίκαιοι εὐφρανθήτωσαν. ἀγαλλιάσθωσαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, τερφθήτωσαν ἐν εὐφροσύνῃ.
5 * ᾄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ὁδοποιήσατε τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δυσμῶν, κύριος ὄνομα αὐτῷ· καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον αὐτοῦ. ταραχθήτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ,
6 * τοῦ πατρὸς τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν, ὁ θεὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ.
7 * ὁ θεὸς κατοικίζει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ, ἐξάγων πεπεδημένους ἐν δυνάμει· ὁμοίως τοὺς παραπικραίνοντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις.
8 * ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκπορεύεσθαί σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου, ἐν τῷ διαβαίνειν σε ἐν τῇ ἐρήμῳ.
9 * γῆ ἐσείσθη, καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔσταξαν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ Σινᾶ, ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ.
10 * βροχὴν ἑκούσιον ἀφορίεις ὁ θεὸς τῇ κληρονομίᾳ σου, καὶ ἠσθένησε σὺ δὲ κατηρτίσω αὐτούς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

PSAL. LXVII.

1 Ad laudandum in fidium pulsatione hymnus & canticum. 2 DEus misereatur nostri, & benedicat nobis: lucere faciat splendorem faciei suæ nobiscum semper. 3 Vt innotescat in terra via tua; in omnibus populis redemptio tua. 4 Confitebuntur coram te populi Deus; confitebuntur gentes omnes. 5 Lætabuntur & gaudebũt gentes, quoniam iudicabis populos in veritate, & gentes in terra duces in æternum. 6 Confitebuntur coram te populi Deus, confitebuntur coram te gentes omnes. 7 Terra Israel dedit fructum suum: benedicat nobis Deus, Deus noster. 8 Benedicat nobis Deus, & timeant eum omnes fines terræ.

PSAL. LXVIII.

1 Ad laudandum per manum Dauidis hymnus & canticum. 2 EXurgat Deus & dispergantur inimici eius, & fugiant odientes eum à facie ipsius. 3 Sicut propellitur fumus, propellantur; & sicut liquescit cera ab aspectu ignis, sic pereant improbi ab aspectu Dei. 4 Et iusti lætabuntur & exultabunt coram Deo, & lætabuntur in lætitia. 5 Laudate coram Deo, laudes dicite nomini gloriæ eius: extollite sedentem super fedem gloriæ in nono cælo, IAH est nomen eius, & lætamini coram eo. 6 Pater est orphanorum & iudex viduarum, Deus in habitaculo domus sanctæ suæ maiestatis. 7 Deus est qui copulat coniugia vnica cum filio legitimo simul, vt ædificet domum ex eis; qui eduxit filios Israel qui erant ligati in Ægypto; propter opera patrum suorum recta faluauit eos in pompa: Pharao autem & exercitus eius qui pertinaces fuerunt ad dimittendos illos, inhabitant sepulchra. 8 Deus cùm egredereris in columna ignis nocte, & in columna nubis die, ante populũ tuũ, cùm perambularet in deserto soli. 9 Terra mota est, & enim cæli distillauerunt rores beneplaciti à cõspectu maiestatis Dei. hic est Sinai: ascendebat fumus eius sicut fumus fornacis, propterea quòd manifestata est super illum maiestas Domini Dei Israel. 10 Pluuias viuificationis & rores spontaneas proiecisti Deus super hæreditatem tuam, & Ecclesiam laborantem tu erexisti.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * Animalia tua habitauerunt in ea, præparasti in bonitate tua pauperi Deus.
12 * Dominus dabit sermonem annunciatricibus fortitudinis plurimæ.
13 * Reges exercituum fœderabuntur fœderabuntur, & pulchritudo domus diuidet spolia.
14 * Si dormieritis inter medios terminos, pennæ columbæ deargentatæ & posteriora eius in nitrore auri.
15 * Dum diuideret robustissimus reges in ea, niue dealbata est in Selmon.
16 * Mons Dei mons pinguis, mons excelsus, mons pinguis.
17 * Quare contenditis montes excelsi aduersus montem, quem dilexit Deus vt habitaret in eo? etenim Dominus habitabit semper.
18 * Currus Dei innumerabilis, millia abundantium Dominus in eis, in Sinai in sancto.
19 * Ascendisti in excelsum, captiuam duxisti captiuitatem, accepisti dona in hominibus, insuper & non credentes habitare Dominum Deum.
20 * Benedictus Dominus per singulos dies, portabit nos Deus salutis nostræ. Semper.
21 * Deus noster Deus salutis, & Dei Domini mortis egressus. * Veruntamen Deus confringet capita inimicorum suorum, verticem crinis ambulantium in delictis suis.
22 * Dixit Dominus de Basan, Conuertam, conuertam de profundis maris.
23 * Vt calceat pes tuus in sanguine; lingua canum tuorum ex inimicis à temetipso.
24 * Viderunt itinera tua Deus, itinera Dei mei regis mei in sancto. * Præcesserunt cantores eos qui post tergum psallebant, in medio puellarum tympanistriarum.
25 * In ecclesijs benedicite Deo Domino de fontibus Israel.
26 * Ibi Beniamin paruulus continens eos, principes Iuda in purpura sua, principes Zabulon principes Neptalim.

11 * חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ־בָהּ תָּכִין בְּטוּבָתְךָ לֶעָנִי אֱלֹהִים׃
12 * אֲדֹנָי יִתֵּן־אֹמֶר הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב׃
13 * מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן וְנוֵה־בַּיִת תְּחַלֵּק שָׁלָל׃
14 * אִם־תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירַקְרַק חָרוּץ׃
15 * בְּפָרֵשׂ שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן׃
16 * הַר־אֱלֹהִים הַר־בָּשָׁן הַר גַּבְנֻנִּים הַר־בָּשָׁן׃
17 * לָמָּה תְּרַצְּדוּן הָרִים גַּבְנֻנִּים הָהָר חָמַד אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ אַף־יְהוָה יִשְׁכֹּן לָנֶצַח׃
18 * רֶכֶב אֱלֹהִים רִבְתַּיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן אֲדֹנָי בָּם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ׃
19 * עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ אֱלֹהִים׃
20 * בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹעֲמָס־לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה׃
21 * הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְלַיהוִה אֲדֹנָי לַמָּוֶת תּוֹצָאוֹת׃
22 * אַךְ אֱלֹהִים יִמְחַץ רֹאשׁ אֹיְבָיו קָדְקֹד שֵׂעָר מִתְהַלֵּךְ בַּאֲשָׁמָיו׃
23 * אָמַר אֲדֹנָי מִבָּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב מִמְּצֻלוֹת יָם׃
24 * לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ בְּדָם לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ מֵאוֹיְבִים מִנֶּהוּ׃
25 * רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ׃
26 * קָדְמוּ שָׂרִים אַחַר נֹגְנִים בְּתוֹךְ עַלָמוֹת תֻּפֵּפוֹת׃
27 * בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים אֲדֹנָי מִמְקוֹר יִשְׂרָאֵל׃
28 * שָׁם בִּנְיָמִן צָעִיר רֹדֵם שָׂרֵי יְהוּדָה רִגְמָתָם שָׂרֵי זְבֻלוֹן שָׂרֵי נַפְתָּלִי׃

11 * Animalia tua *habitãt in ea, parasti in dulcedine tua pauperi Deus. * Dominus dabit verbum euangelizantibus virtute multa. * Rex virtutum dilecti*, specici domus diuidere spolia. * Si dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ, & posteriora dorsi eius in pallore auri. * Dum discernit cælestis reges super eam: niue dealbabuntur in Selmon.
16 * Mons Dei mons pinguis, mons coagulatus, mons pinguis. * Vt quid suspicamini mõtes coagulatos? mons in quo beneplacitũ est Deo habitare in eo. & enim Dominus habitabit in finem. * Currus Dei decẽ millibus multiplex, millia* abundantiũ. Dominus in eis in Sinai in sancto.
19 * Ascendisti in altum, cepisti captiuitatem, accepisti dona in hominibus: & enim non credentes inhabitare. * * Dominus Deus benedictus, benedictus Dominus die quotidie. prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum. * Deus noster, Deus saluos faciendi, & Domini Domini exitus mortis. * Veruntamen Deus confringet capita inimicorum suorũ, verticem capilli perambulantium in delictis suis. * Dixit Dominus, Ex Basan conuertam, conuertam in * profundis maris: * Vt intingatur pes tuus in sanguine, lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso. * * Visi sunt ingressus tui Deus, ingressus Dei mei regis * qui in sancto.
26 * Præuenerũt principes coniuncti psalentibus, in medio iuuencularum tympanistriarum.
27 * In Ecclesijs benedicite Deo Domino de fontibus Israel.
28 * Ibi Beniamin adolescentulus in mentis excessu, principes Iuda duces eorum, principes Zabulõ, principes Nephthalim.

11 * τὰ ζῶά Σου κατῴκησαν ἐν αὐτῇ· ἡτοίμασας ἐν τῇ
12 χρηστότητί Σου τῷ πτωχῷ ὁ Θεός. * κύριος δώσει ῥῆμα
τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ.
13 * ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων ἠγαπήθη, τῇ ὡραιότη-
τι τοῦ οἴκου διελεῖν σκῦλα.
14 * ἐὰν κοιμηθῆτε ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων, πτέρυγες περι-
στερᾶς μετηργυρωμέναι, καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς ἐν χλω-
ρότητι χρυσίου.
15 * ἐν τῷ διασκεδάσαι τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖς ἐπ' αὐτῆς,
16 χιονωθήσονται ἐν Σελμών. * ὄρος Θεοῦ ὄρος πῖον,
ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πῖον.
17 * ἱνατί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυρωμένα; τὸ ὄρος ὃ
εὐδόκησεν ὁ Θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ· καὶ γὰρ ὁ κύριος κα-
ταπαυσώσει εἰς τέλος.
18 * ἅρμα τοῦ Θεοῦ μυριοπλάσιον, χιλιάδες εὐθυνομού-
των· κύριος ἐν αὐτοῖς ἐν Σινᾳ ἐν τῷ ἁγίῳ.
19 * ἀνέβης εἰς ὕψος, ᾐχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν·
ἔλαβες δόματα ἐν ἀνθρώποις, καὶ γὰρ ἀπειθοῦντας τοῦ κα-
20 τασκηνῶσαι. * κύριος ὁ Θεὸς εὐλογητός, εὐλογητὸς
κύριος ἡμέραν καθ' ἡμέραν· κατευοδώσαι ἡμῖν ὁ Θεὸς
τῶν σωτηρίων ἡμῶν.
21 * ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ σώζειν, καὶ τοῦ κυρίου κυρίου
αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτου.
22 * πλὴν ὁ Θεὸς συνθλάσει κεφαλὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ, κο-
ρυφὴν τειχῶν διαπορευομένων ἐν πλημμελείαις αὐτῶν.
23 * εἶπε κύριος, ἐκ Βασὰν ἐπιστρέψω, ἐπιστρέψω ἐν
24 βυθοῖς θαλάσσης· * ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου ἐν αἵματι·
ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἐξ ἐχθρῶν πρὸ αὐτοῦ.
25 * ἐθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου ὁ Θεός, αἱ πορεῖαι τοῦ Θεοῦ
μου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ.
26 * προέφθασαν ἄρχοντες ἐχόμενα ψαλλόντων, ἐν
μέσῳ νεανίδων τυμπανιστριῶν. * ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖ-
27 τε τὸν Θεὸν κύριον ἐκ πηγῶν Ἰσραήλ. * ἐκεῖ Βενιαμὶν
νεώτερος ἐν ἐκστάσει, ἄρχοντες Ἰούδα ἡγεμόνες αὐτῶν, ἄρ-
χοντες Ζαβουλών, ἄρχοντες Νεφθαλίμ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Vinificationem tuam collocasti in ea, præparasti exercitus cœtuũ angelicorum, vt benefaceres pauperibus Dei. "Verbum Domini dedit verba legis populo suo, verùm Mosseh & Aharon euangelizabant verbum Dei cœtibus multis Israelis. "Reges cum exercitibus fugi migrauerunt de prætotijs suis, & sapientes dimoti sunt à scientia sua; & congregatio Israelis diuidebat prædam de cælis. "Dixit Deus Israel, Vos reges si dormitis inter aulæa, ecce Ecclesia Israelis quæ similis est columbæ, cooperta nubibus gloriæ, diuidit prædã Ægyptiorum, argentum repurgatum & arculas plenas obrizo purissimo. "Quando extendit manus suas in oratione super mare, Omnipotens prosternit regna propter eam; tunc gehenna fuit sicut nix; eripuit eam de vmbra mortis. "Mons Domini, mons Basan, mons qui habitat in excelsis, sicut mons Basan. "Dixit Deus, Quare subsilitis montes excelsi? ecce mons Sinai humilis est. desiderauit Verbum Dei collocare maiestatem suam in eo, quinetiam Verbum Domini in cælis cælorum habitabit in perpetuum. "Currus Dei binæ myriades igois ardentis, duo millia angelorum ducunt illos: maiestas Domini quiescit super illos super montem Sinai in sanctitate. "Ascendisti in excelsum: captiuam duxisti captiuitatem: docuisti verba Legis, dedisti dona filijs hominum: at super rebelles proselytos qui reuertuntur ad legem, quiescit maiestas gloriæ Domini. "Benedictus Dominus qui singulis diebus onerat nos; addens nobis præcepta super præcepta; fortis qui est redemptio nostra & auxilium nostrum in æternum. "Deus nostra fortitudo, & redemptio, & a conspectu Domini exserentur in impios mors & exitus animæ in suffocationem. "Verùm Deus confringet caput inimicorum suorum, euellet capillos viri ambulantis in flagitijs suis. "De iustis qui mortui sunt & deuorati à feris syluestribus, dixit Dominus; De Basan reducam, reducam inferos qui sunt suffocati, & quos absorpserunt pisces in profundo maris. "Vt videant vindictam improborum: intingant pedes suos in sanguine occisorum; linguæ ferarum syluestrium impingueſcant de adipe illorum: de inimicis suis ijsdem sattentur. "Viderunt domus Israel incessum Maiestatis tuæ super mare Deus, dicentes: Incessus Dei nostri regnantis super vniuersum orbem in sanctitate. "Præuenerunt & diuerunt canticum post Mosseh, & Aharon qui modulabantur ante eos, in medio mulierum iustarum cum Maria, tympana pulsantes. "In medio ecclesiarum benedicite Deum, exaltate Dominum fœtus habitantes in viscoribus matrum suarum de semine Israel. "Ibi erat Biniamin minor inter tribus ab initio: & post eos descenderunt principes Iehuda obruentes ipsas tribus, lapidibus; & post Saul regnauit Dauid de tribu Iehuda, & principes Iehuda induti sunt purpura, vt ministrarent ei. principes Zebulon fuerunt negotiatores futurum Neptali, suppeditantes cibum ipsis de hæreditatibus suis.

תרגום

11 חַיָּתְךָ אַתְקִנְתָּא בַּהּ אַתְקִנְתָּא מְשַׁרְיָתָא כְּחַי מַלְאֲכַיָּא לְאוֹטָבָא לַעֲנִיֵּי אֱלָהָא: 12 מֵימְרָא דַּייָ יְהַב פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא לְעַמְּהָ בְּרֵם מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן הֲווֹ מְסַבְּרִין לְעַמָּא וְכָל אִנְּשֵׁי חֵילָא דְּמִתְכַּנְּשִׁין מִתְרְחֲקִין מִן קֳדָם יְיָ וְחָלְקִין מַדְבְּרָא: 13 מַלְכֵי אַרְעָא מִיסְּרִין מִשְׁרְיָתְהוֹן וְיָתְבִין וְחָכִימֵי אִנְּשֵׁי חֵילָא מְפַלְּגִין מִדְבְּרָא דְּיִשְׂרָאֵל:
וְדָיְרִין בְּבָתֵּיהוֹן וְאָמְרִין לְעַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל אִתּוּן סַלְּקִין מִצְרַיִם וְאִתּוּן חֲמִיתוּן יָת כָּל עוֹבָדַיָּא דְּעָבַד יְיָ לְפַרְעֹה וְלִכְלֵי בֵּיתֵיהּ וְלִכְלֵי אַרְעֵיהּ: 14 אֲמַר אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל אִתּוּן מַלְכִּין דְּיִשְׂרָאֵל אִתּוּן מַלְכִּין אִין תְּהוֹן דָּיְרִין בֵּינֵי קוֹרְקְלָתָא תְּהֵי כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּדָמְיָא לְיוֹנְקָא דְּמִטַּלְטָלָא בְּעֲנָנֵי יְקָרָא מְפַרְחָא בֵּינֵי מַרְעֵי וְסָמְרֵי אוֹכְרִיהָן כְּסַף: 15 כַּד פְּרִיסַת יְדָיְתָא בְּצְלוֹ עַל יַמָּא
שְׁרֵי אִתְּתָא מַלְכוּתָא אַתְקִינַת בְּכֵן גַּהִנֹּם חֵיךְ חֲלָגָא פָּצֵא יְהָה מִטַּלְּא דְּמוֹקָא: 16 טוּר יְיָ טוּר בּוּחְנָן טוּר רְשׁוּכָן נִי וְתָיְנִין חֵיךְ טוּר בּוּחְנָן:
דְּיִשְׂרֵי יְיָ לְמֶהֱוֵי שְׁכִינְתֵּיהּ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי אֲפִילּוּ אִם אִתְּתָא דְּאֱלָהָא לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ הָא טוּר דְּסִינַי כְּפִיךְ רְגַז מִיסְּרָא דְּאֱלָהָא לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ בַּהּ לְחוּד בְּשַׁבְּתֵי שְׁמָא מֵיקָרָא
דְּיִשְׂרָאֵל: 17 אַרְהֵיכֶן דְּאֱלָהָא חֵירָן רְכָבָן דְּוַר לֵילְיָן חֵירָן אַלְפִין דְּמַלְאֲכִין מְרַבְּרִין לְחוֹן שְׁכִינְתֵּיהּ דַּייָ שְׁרָת עֲלֵיהוֹן עַל טוּרָא דְּסִינַי
שְׁרָת עֲלֵיהוֹן לְרַעְיָא שְׁבִיתָא שְׁבֵיתָא אַלְפְתָּא פִּתְגָמִי אוֹרַיְתָא וְהַבְתָּ אִנּוּן לְבְנֵי נָשָׁא בְּרֵם סַרְבָנַיָּא דְּסָתְגִּירִין תְּהֵיבִין לְאוֹרַיְתָא
לְמִשְׁרֵי עֲלֵיהוֹן שְׁכִינְתֵּיהּ יְקָרָא דַּייָ: 20 בְּרִיךְ יְיָ דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא שַׁוֵּי זְמָנָא מוֹטִיב לָנָא פּוּרְקָנָא עַל פּוּרְקָנָא אֱלָהָא דְּמִתְגְּלֵי עַל יַמָּא סֶלָה: 21 אֱלָהָא לָנָא תְּקוֹף וּפוּרְקָנָא וְכָל קֳדָם יְיָ מִתְגְּזַר בְּרִשְׁעַיָּא מוֹתָא וּמִפְקָנוּת נִשְׁמָתָא מִסְתְּיָא עַל פָּקְרָנָא דְּחַרְטוֹמֵי
וְלִשְׁוֹנְהוֹן דְּיִתְאֲמַר בְּאַתְרָא דְּיִתְגְּזַר בְּרִשְׁעַיָּא מוֹתָא וּמִפְקָנוּת נִשְׁמָתָא מִסְתְּיָא עַל פָּקְרָנָא דְּחַרְטוֹמֵי וְיִתְחַנְקוּן בְּדַם קְטוֹלֵיהוֹן וְיִתְמַשְׁחוּן רְגְלֵיהוֹן בְּדַם קְטוֹלֵיהוֹן דְּיִתְאֲמַר בְּאַתְרָא דְּיִתְגְּזַר בְּרִשְׁעַיָּא מוֹתָא וּמִפְקָנוּת נִשְׁמָתָא מִסְתְּיָא עַל פָּקְרָנָא דְּחַרְטוֹמֵי
וְלִשְׁוֹנְהוֹן דְּכַלְבַיָּא מִנֵּהוֹן יִשְׁבְּעוּן: 25 חֲמוֹן בְּנֵי בְּרִית יִשְׂרָאֵל הֲלִיכַת שְׁכִינַת קֳדָם יְיָ מַלְכָּא דְּעָלְמָא הֲלִיכַת שְׁכִינַת מַלְכָּא דְּעָלְמָא בְּקוּדְשָׁא:
אַקְדְּמוּ דְּבַיְתְהוֹן מִנְּהוֹן יִשְׁבְּעוּן: 25 חֲמוֹן בְּנֵי בְּרִית יִשְׂרָאֵל הֲלִיכַת שְׁכִינַת קֳדָם יְיָ מַלְכָּא דְּעָלְמָא הֲלִיכַת שְׁכִינַת מַלְכָּא דְּעָלְמָא בְּקוּדְשָׁא: 26 קַדְּמוּ רַבְרְבַיָּא
וְאַזְּרוּ שִׁירְתָּא קֳדָם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן דְּמַנְגְּנִין קֳדָמֵי נְשַׁיָּא צַדִּיקָתָא עִם מְרִים מְחַפְּפָן: 27 בְּמִצְעַ כְּנִישַׁיָּא בָּרְכוּ אֱלָהָא רוֹמְמוּ
עוֹבָדֵיכוֹן וְתִתְרְחֲקוּן בְּמִצְעַ בִּשְׁבָטַיָּא מִשֵּׁירְיָא וּכְהֵרְהוֹן נָחֲתוּ רַבְרְבֵי יְהוּדָה רַגְמוּהוֹן דְּבֵנֵי נַפְתָּלִי מְסַפְּקִין מְזוֹנָא
לְהוֹן מֵאַחֲסָנְיָתְהוֹן:

Universidad de Deusto
Biblioteca

69 * צַוֵּה אֱלֹהִיךָ עֻזֶּךָ עוּזָּה אֱלֹהִים זוּ פָעַלְתָּ לָנוּ׃
70 * מֵהֵיכָלְךָ עַל־יְרוּשָׁלִַם לְךָ יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׁי׃
71 * גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים מִתְרַפֵּס בְּרַצֵי־כָסֶף בֻּזַּר עַמִּים קְרָבוֹת יֶחְפָּצוּ׃
72 * יֵאָתָיוּ חַשְׁמַנִּים מִנֵּי מִצְרַיִם כּוּשׁ תָּרִיץ יָדָיו לֵאלֹהִים׃
73 * מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ אֲדֹנָי סֶלָה׃
74 * לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז׃
75 * תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל גַּאוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים׃
76 * נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים׃

סט

1 * לַמְנַצֵּחַ עַל־שֹׁשַׁנִּים לְדָוִד׃
2 * הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד־נָפֶשׁ׃
3 * טָבַעְתִּי בִּיוֵן מְצוֹלָה וְאֵין מָעֳמָד בָּאתִי בְמַעֲמַקֵּי־מַיִם וְשִׁבֹּלֶת שְׁטָפַתְנִי׃
4 * יָגַעְתִּי בְקָרְאִי נָחַר גְּרוֹנִי כָּלוּ עֵינַי מְיַחֵל לֵאלֹהָי׃
5 * רַבּוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי שנאַי חִנָּם עָצְמוּ מַצְמִיתַי אֹיְבַי שֶׁקֶר אֲשֶׁר לֹא־גָזַלְתִּי אָז אָשִׁיב׃
6 * אֱלֹהִים אַתָּה יָדַעְתָּ לְאִוַּלְתִּי וְאַשְׁמוֹתַי מִמְּךָ לֹא־נִכְחָדוּ׃
7 * אַל־יֵבֹשׁוּ בִי קוֹיֶיךָ אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת אַל־יִכָּלְמוּ בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
8 * כִּי־עָלֶיךָ נָשָׂאתִי חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה פָנָי׃

69 * *Præcepit Deus tuus de fortitudine tua: confirma Deus hoc quod operatus es in nobis.*
70 * *De templo tuo quod est in Hierusalem, tibi offerent reges munera.*
71 * *Increpa bestiam calami, congregatio fortium in vitulis populorum calcitrantium contra rotas argenteas; dispergere populos qui bella volunt.*
72 * *Offerant velociter ex Ægypto, Æthiopia festinet dare manus Deo.*
73 * *Regna terræ cantate Deo, canite Domino. Semper.*
74 * *Qui ascendit super cælum cæli à principio, ecce dabit voci suæ vocem fortitudinis.*
75 * *Date gloriam Deo, super Israel magnificentia eius, & fortitudo eius in cælis.*
76 * *Terribilis Deus de sanctuario suo, Deus Israel: ipse dabit fortitudinem & robur populo, benedictus Deus.*

1 * *Victori pro lilijs Dauid.*

PSAL. LXIX.

2 *Salua me Deus, quoniam venerũt aquæ vsque ad animam.*
3 * *Infixus sum in limo profundi, & non possum consistere; veni in profundum aquarum, & flumen operuit me.*
4 * *Laboraui clamans; exasperatum est guttur meum: defecerunt oculi mei expectantes Deum meum.*
5 * *Multiplicati sunt super capillos capitis mei, qui oderunt me gratis; confortati sunt qui persequebantur me inimici mei iniuste. quæ non rapueram, tunc reddebam.*
6 * *Deus tu scis stultitiam meam, & peccata mea à te non sunt abscondita.*
7 * *Non confundantur in me, qui expectant te Domine Deus exercituum: non reuereantur in me qui quærunt te Deus Israel.*
8 * *Quia propter te portaui opprobrium, operuit confusio faciem meam.*

29 * Manda Deus virtuti tuæ, confirma Deus hoc, quod operatus es in nobis:
30 * A templo tuo in Hierusalem. tibi offerent reges munera. * Increpa feras arundinis. cõgregatio taurorum in vaccis populorum, vt excludantur ij qui probati sunt argento. Dissipa gentes quæ bella volunt.
32 * Venient legati ex Ægypto, Æthiopia præueniet manum eius Deo.
33 * Regna terræ cantate Deo, psallite Domino.
34 * * Qui ascendit super cælum cæli ad Orientem: ecce dabit voci suæ vocem virtutis.
35 * Date gloriam Deo. super Israel magnificentia eius, & virtus eius in nubibus.
36 * Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israel. ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ, benedictus Deus.

1 * In finem pro his qui commutabuntur, Psalmus Dauid. LXVIII.

2 SAluum me fac Deus, quoniam intrauerunt aquæ vsque ad animam meam.
3 * Infixus sum in limo profundi, & non est substãtia: veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me.
4 * Laboraui clamans, raucæ factæ sunt fauces meæ. defecerunt oculi mei dum spero in Deum meum.
5 * Multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderunt me gratis. confortati sunt inimici mei, qui persecuti sunt me iniuste: quæ non rapui, tunc exoluebam.
6 * Deus tu scis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita.
7 * Non erubescant in me qui expectant te Domine, Domine virtutum; neque confundantur super me, qui quærunt te, Deus Israel.
8 * Quoniam propter te sustinui opprobrium, operuit confusio faciem meam.

29 * Ἔνταλμα ὁ Θεὸς τῇ δυνάμει σου, δυνάμωσον ὁ Θεὸς τοῦτο, ὃ κατειργάσω ἐν ἡμῖν.
30 * Ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ· σοὶ οἴσουσι βασιλεῖς δῶρα.
31 * Ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου. ἡ συναγωγὴ τῶν ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσι τῶν λαῶν, τοῦ ἐκκλειδῆναι σὺ δεδοκιμασμένους τῷ ἀργυρίῳ· διασκόρπισον ἔθνη τὰ σὺ πολέμους θέλοντα.
32 * Ἥξουσι πρέσβεις ἐξ Αἰγύπτου, Αἰθιοπία προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ Θεῷ.
33 * αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς ἄσατε τῷ Θεῷ, ψάλατε τῷ κυρίῳ. διάψαλμα.
34 * τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ πρὸς ἀνατολάς· ἰδοὺ δώσει τῇ φωνῇ αὐτοῦ φωνὴν δυνάμεως.
35 * δότε δόξαν τῷ Θεῷ· ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτοῦ, καὶ ἡ δυνάμις αὐτοῦ ἐν ταῖς νεφέλαις.
36 * Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ· αὐτὸς δώσει δύναμιν καὶ κραταίωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, εὐλογητὸς ὁ Θεός.

1 * Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ξη'.

2 * Σῶσόν με ὁ Θεός, ὅτι εἰσῆλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου. 3 * ἐπεπάγην εἰς ἰλὺν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις· ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταιγὶς κατεπόθισέ με. 4 * ἐκοπίασα κεκράζων, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου· ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ τὸν Θεόν μου.
5 * ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν· ἐκραταιώθησαν οἱ ἐχθροί μου, οἱ ἐκδιώκοντές με ἀδίκως. ἃ οὐχ ἥρπαζον, τότε ἀπετίνυον.
6 * ὁ Θεός σὺ ἔγνως τὴν ἀφροσύνην μου, καὶ αἱ πλημμέλειαί μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβησαν.
7 * μὴ αἰσχυνθείησαν ἐπ' ἐμοὶ οἱ ὑπομένοντές σε κύριε, κύριε τῶν δυνάμεων, μὴ ἐντραπείησαν ἐπ' ἐμοὶ οἱ ζητοῦντές σε ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ.
8 * ὅτι ἕνεκά σου ὑπήνεγκα ὀνειδισμόν, ἐκάλυψεν ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

29 Præcipe Deus fortitudine tua; fortis esto Deus, habita in hac domo sanctuarij, quam fecisti nobis. 30 A templo tuo accipies sacrificia super Ierusalem, vbi maiestas tua quieuit, tibi offerent reges munera. 31 Increpa exercitus peccatorum; confringe illos sicut cannam, congregationem virorum, qui confidunt in vitulis idolis gentium: beneplacitum eius est in populis, qui studentmente sua in lege multò pure argento: dissipauit gentes quæ prælium committere volunt. 32 Venient filij Cham nigri de Ægypto vt fiant proselyti; filij Chus extendent vt expandant manus suas in oratione coram Domino. 33 Regna gentium laudate coram Deo, cantate coram Domino in æternũm. 34 Sedenti super thronum gloriæ suæ in cælis cælorũ à principio. ipse in verbo suo dat voce sua vocẽ spiritus prophetiæ in prophetiam. 35 Date gloriam in fortitudine Deo, qui est super Israel: celsitudo & fortitudo eius in cælis. 36 Terribilis es tu Deus à domo sanctuarij tui, fortis Israel: ipse dat fortitudinem & robur populo suo. proinde dicant, Benedictus Deus.

PSAL. LXIX.

1 Redime me Deus, quia præuenerunt castra peccatorum, adeò vt coarctarint me sicut aquæ, quæ vsque ad animam pertigerunt. 2 Demersus sum tanquam in limo profundi, nec fuit consistendi locus. peruenì ad profunda fortitudinis cohortis impiorum; & ecce fortis, sicut alueus aquarum quæ rapiditate ferũtur, captiuum me abduxit. 3 Lassatus sum dum clamarem, siccatum est guttur meum, consumpti sunt oculi mei ob perseuerantiam in oratione coram Domino Deo meo. 4 Multiplicati sunt plusquam capilli capitis mei, inimici mei sine causa; roborati sunt trucidatores mei; inimici mei testes mendaces: quæ non rapui, ob testimonium eorum tunc restituam & reddam. 5 Deus tu nosti stultitiam meam; & flagitia mea à conspectu tuo non sunt abscondita. 6 Non erubescant in me qui sperant in te Domine Deus exercituum, & non confundantur in me, qui quærunt doctrinam à te Deus Israel. 7 Quoniam propter te sustinui opprobrium; cooperuit pudor faciem meam.

29 פקד אלהא עשנך אתעשן אלהא שרי הביה מקדשא דנן דעבדת לנא׃ 30 מן היכלך חקבל קרבנייא על ירושלם שכינתך שריא דמשתקין כרעותהון כאורחא׃ 31 גוף כפשרית חיביו תרעי יהודן תיך קניא כנישת גברין דמתחזין בעגליא שעתה עממיא רעותיה בעמא בזוי כרוש יתהטון לפרש ידיהון בעלו קדם יי׃ 32 יהון בנוי דחם אזכיא מסתערים לאתגיורא קדמי יקרה בשמי שמיא קדמאי הא יתן בקלה קל רוח נבותה לבועה׃ 33 סלקוהי עממיא שבחו קדם אלהא שבחו יי׃ 34 דרכיב בשמי שמיא קדמאי הא יתן בקלה קל רוח נבותה לבועה׃ 35 הבו איקר בעשנא לאלהא רעל ישראל תקפתה ושנגה בשחקיא׃ 36 דחיל אלהא מבית מקדשך הקפא דישראל הוא יתב בקליה קל רוח נבותה לבועה׃

סט

1 פרוק יתי אלהא ארום סחו משריית חיבין עד דאעיקו לי חיך לשבחא על שושנייא על יד דוד׃
2 דמטעת כד בבוצא דמצולתא ולית אתר לקומא מטית בעמקי תקוף מיתת זרשיעא וסלקך תקליף חיך זוהא דמיא דשקין אנפי ארעא׃ 3 אשתלהיית בסקריי אתחרחר ענקי כלו עיני מלאוכלא כביתי יקבא דחמרא׃ 4 סגיעין משערן דמשנאי חנפו תקפו מקטיני בעלי דבבי סהדי שקרא דלא אנסת על סהדותהון הכבן אתיב ואשלם׃ 5 אלהא את ידעת לספשותי ומקלקלתך סובדת חסידא חפת כסותא אפי׃ 6 לא יבהתון בי דסברין עלך יי אלהים צבאות לא יתכפסין בי דחכיין אלפן מנך אלהא דישראל׃

29 * *Mandauit Deus fortitudini tuæ, confirma Deus hoc quod operatus es in nobis.*
30 * *A templo tuo in Hierusalem, tibi offerent reges munera.* * *Increpa feras arundinis. congregatio taurorum in vaccis populorum, vt excludantur ij qui probati sunt argento. Dissipa gentes quæ bella volunt.*
32 * *Venient legati ex Ægypto, Æthiopia præueniet manum eius Deo.*
33 * *Regna terræ cantate Deo, psallite Domino.*
34 * * *Qui ascendit super cælum cæli ad Orientem: ecce dabit voci suæ vocem virtutis.*
35 * *Date gloriam Deo. super Israel magnificentia eius, & virtus eius in nubibus.*
36 * *Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israel. ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ, benedictus Deus.*

1 * *In finem pro his qui commutabuntur, Psalmus Dauid.* LXVIII.

2 *Saluum me fac Deus, quoniam intrauerunt aquæ vsque ad animam meam.*
3 * *Infixus sum in limo profundi, & non est substãtia: veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me.*
4 * *Laboraui clamans, raucæ factæ sunt fauces meæ. defecerunt oculi mei dum spero in Deum meum.*
5 * *Multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderunt me gratis. confortati sunt inimici mei, qui persecuti sunt me iniuste: quæ non rapui, tunc exoluebam.*
6 * *Deus tu scis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita.*
7 * *Non erubescant in me qui expectant te Domine, Domine virtutum; neque confundantur super me, qui quærunt te, Deus Israel.*
8 * *Quoniam propter te sustinui opprobrium, operuit confusio faciem meam.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 מוֹרַ֣ חָיַ֣יתִי לְאַחָ֑י וְנָכְרִ֥י לִבְנֵ֥י אִמִּֽי׃
10 כִּי־קִנְאַ֣ת בֵּיתְךָ֣ אֲכָלָ֑תְנִי וְחֶרְפּ֥וֹת חוֹרְפֶ֝֗יךָ נָפְל֥וּ עָלָֽי׃
11 וָאֲבַכֶּ֣ה בַצּ֣וֹם נַפְשִׁ֑י וַתְּהִ֖י לַחֲרָפ֣וֹת לִֽי׃
12 וָאֶתְּנָ֣ה לְבוּשִׁ֣י שָׂ֑ק וָאֱהִ֖י לָהֶ֣ם לְמָשָׁ֗ל׃
13 יָשִׂ֥יחוּ בִ֝֗י יֹשְׁבֵ֣י שָׁ֑עַר וְנֹגְנ֥וֹת שׁוֹתֵ֝֗י שֵׁכָֽר׃
14 וַאֲנִ֤י תְפִלָּתִ֣י־לְךָ֣ יְהוָ֣ה עֵ֣ת רָצ֑וֹן אֱלֹהִ֥ים בְּרָֽב־
חַסְדֶּ֝֗ךָ עֲנֵ֥נִי בֶּאֱמֶ֥ת יִשְׁעֶֽךָ׃
15 הַצִּילֵ֣נִי מִטִּ֣יט וְאַל־אֶטְבָּ֑עָה אִנָּצְלָ֥ה מִשֹּׂנְאַ֑י
וּמִמְּעַמְקֵ־מָֽיִם׃
16 אַל־תִּשְׁטְפֵ֣נִי שִׁבֹּ֣לֶת מַ֑יִם וְאַל־תִּבְלָעֵ֥נִי
מְצוּלָ֗ה וְאַל־תֶּאְטַ֣ר עָלַ֣י בְּאֵ֖ר פִּֽיהָ׃
17 עֲנֵ֣נִי יְ֭הוָה כִּי־ט֣וֹב חַסְדֶּ֑ךָ כְּרֹ֖ב רַחֲמֶ֣יךָ
פְּנֵ֣ה אֵלָֽי׃
18 וְאַל־תַּ֭סְתֵּר פָּנֶ֣יךָ מֵֽעַבְדֶּ֑ךָ כִּי־צַ֖ר־לִ֣י מַהֵ֗ר
עֲנֵֽנִי׃
19 קָרְבָ֣ה אֶל־נַפְשִׁ֣י גְּאָלָ֑הּ לְמַ֖עַן אֹיְבַ֣י פְּדֵֽנִי׃
20 אַתָּ֣ה יָ֭דַעְתָּ חֶרְפָּתִ֣י וּבָשְׁתִּ֑י וּכְלִמָּתִ֥י נֶגְדֶּ֝֗ךָ
כָּל־צוֹרְרָֽי׃
21 חֶרְפָּ֣ה׀ שָׁ֭בְרָה לִבִּ֣י וָאָנ֑וּשָׁה וָאֲקַוֶּ֥ה לָ֝נ֗וּד וָאָ֥יִן
וְלַמְנַחֲמִ֗ים וְלֹ֣א מָצָֽאתִי׃
22 וַיִּתְּנ֣וּ בְּבָרוּתִ֣י רֹ֑אשׁ וְלִצְמָאִ֥י יַ֝שְׁקוּנִ֗י חֹֽמֶץ׃
23 יְהִי־שֻׁלְחָנָ֣ם לִפְנֵיהֶ֣ם לְפָ֑ח וְלִשְׁלוֹמִ֥ים
לְמוֹקֵֽשׁ׃
24 תֶּחְשַׁכְנָ֣ה עֵ֭ינֵיהֶם מֵרְא֑וֹת וּמָתְנֵ֥יהֶ֝֗ם תָּמִ֥יד
הַמְעַֽד׃
25 שְׁפָךְ־עֲלֵיהֶ֣ם זַעְמֶ֑ךָ וַחֲר֥וֹן אַפְּךָ֝֗ יַשִּׂיגֵֽם׃
26 תְּהִי־טִירָתָ֥ם נְשַׁמָּ֑ה בְּאָהֳלֵיהֶ֥ם אַל־יְהִי־יוֹשֵֽׁב׃
27 כִּי־אַתָּ֣ה אֲשֶׁר־הִכִּ֣יתָ רָדָ֑פוּ וְאֶל־מַכְאוֹב
חֲלָלֶ֝֗יךָ יְסַפֵּֽרוּ׃

9 ἀλλότριος ἐγενόμην τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ
ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρός μου.
10 ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με, καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ
τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.
11 καὶ συνεκάλυψα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου, καὶ
ἐγένετο εἰς ὀνειδισμούς ἐμοί.
12 καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην
αὐτοῖς εἰς παραβολήν.
13 κατ' ἐμοῦ ἠδολέσχουν οἱ καθήμενοι ἐν πύλαις, καὶ
εἰς ἐμὲ ἔψαλλον οἱ πίνοντες οἶνον.
14 ἐγὼ δὲ τὴν προσευχήν μου πρός σε κύριε, καιρὸς εὐδο-
κίας· ὁ θεὸς ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου ἐπάκουσόν μου, ἐν
15 ἀληθείᾳ τοῦ σωτηρίας σου, σῶσόν με ἀπὸ πηλοῦ, ἵνα
μὴ ἐμπαγῶ· ῥυσθείην ἀπὸ τῶν μισούντων με, καὶ ἐκ τῶν
16 βαθέων τῶν ὑδάτων. μή με καταποντισάτω καταιγὶς ὕδατος, μηδὲ καταπιέτω με βυθός, μηδὲ συνσχέτω
ἐπ' ἐμὲ φρέαρ τὸ στόμα αὐτοῦ.
17 εἰσάκουσόν μου κύριε, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου, κατὰ τὸ
πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐπιβλεψον ἐπ' ἐμέ.
18 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου,
19 ὅτι θλίβομαι, ταχὺ ἐπάκουσόν μου. πρόσχες τῇ ψυχῇ
μου, καὶ λύτρωσαι αὐτήν· ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου ῥύσαί
20 με. σὺ γὰρ γινώσκεις τὸν ὀνειδισμόν μου, καὶ τὴν αἰσχύνην
μου, καὶ τὴν ἐντροπήν μου· ἐναντίον σου πάντες οἱ θλι-
21 βοντές με. ὀνειδισμὸν προσεδόκησεν ἡ ψυχή μου καὶ
ταλαιπωρίαν· καὶ ὑπέμεινα συλλυπούμενον, καὶ οὐκ ὑ-
πῆρξε· καὶ παρακαλοῦντας, καὶ οὐχ εὗρον.
22 καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν, καὶ εἰς τὴν δί-
ψαν μου ἐπότισάν με ὄξος.
23 γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν εἰς πα-
γίδα, καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν καὶ εἰς σκάνδαλον.
24 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον.
25 ἔκχεον ἐπ' αὐτοὺς τὴν ὀργήν σου, καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς
σου καταλάβοι αὐτούς.
26 γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτῶν ἠρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς
σκηνώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν.
27 ὅτιον σὺ ἐπάταξας, αὐτοὶ κατεδίωξαν, καὶ ἐπὶ τὸ
ἄλγος τῶν τραυμάτων μου προσέθηκαν.

9 Extraneus factus sum fratribus meis, & peregrinus filijs matris meæ. 10 Quoniá zelus domus tuæ comedit me, & opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me. 11 Et operui in ieiunio animá meam, & factum est in opprobrium mihi. 12 Et posui sui vestimentum meum cilicium, & factus sum illis in parabolam. 13 Aduersum me loquebãtur qui sedebant in portis, & in me psallebant qui bibebant vinum. 14 Ego verò orationem meam ad te Domine, tempus beneplaciti. Deus in multitudine misericordiæ tuæ exaudi me, in veritate salutis tuæ. 15 Eripe me de luto, vt non infigar: libera me ab ijs qui oderunt me, & de profundis aquarum. 16 Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundũ, neque vrgeat super me puteus os suum. 17 Exaudi me Domine, quoniam benigna misericordia tua: secũdùm multitudinem miserationũ tuarum respice in me. 18 Ne auertas faciem tuam à puero tuo, quoniã tribulor, velociter exaudi me. 19 Intende animæ meæ, & libera eam. propter inimicos meos, eripe me. 20 Tu enim scis improperium meum, & confusionem meam, & reuerẽtiam meam. In cõspectu tuo omnes qui tribulant me. 21 Improperium expectauit anima mea & miseriam. & sustinui qui simul contristaretur, & non fuit. & qui consolarentur, & non inueni. 22 Et dederunt in escam meã fel, & in siti mea potauerunt me aceto. 23 Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum, & in retributionem & in scandalum. 24 Obscurentur oculi eorum ne videant, & dorsum eorum semper incurua. 25 Effunde super eos iram tuam, & furor iræ tuæ comprehendat eos. 26 Fiat habitatio eorum deserta, & in tabernaculis eorum ne sit qui inhabitet. 27 Quoniam quem tu percussisti, ipsi persecuti sunt, & super dolorem vulnerum meorum addiderunt.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Extraneus reputatus sum apud fratres meos, & veluti filius populorum filijs matris meæ. 10 Quoniam zelus domus sanctitatis tuæ consumpsit me, & vitupetia impiorum qui vituperant te dum participia faciunt idola sua gloriæ tuæ, ceciderunt super me. 11 Et defleui in ieiunio animam meam, & fuit pietas mea in opprobrium mihi. 12 Et posui pro vestimento meo saccos, & fui illis in prouerbium. 13 Loquentur aduersum me sedentes in porta in domo angiuli, & cantilena eorũ ero, qui vadunt bibitum siceram in domo cauponaria. 14 Et ego orationem meam coram te effundo Domine in tempore beneplaciti: Deus propter multitudinem bonitatis tuæ exaudi me in veritate redemptionis tuæ. 15 Libera me de captiuitate quæ similis est luto, & non submergar: eripiar ab osoribus meis, qui comparantur profunditatibus aquarum. 16 Ne captiuum abducat me rex fortis, qui comparatus est alueo aquarum: nec absorbeat me princeps potens, & non aperiatur aduersum me gehenna vt claudat super me os suum. 17 Exaudi me Domine quoniam bona est misericordia tua, secundùm multitudinem miserationum tuarum respice ad me. 18 Neque auferas maiestatem tuam à seruo tuo, quoniam angustia est mihi: festina, exaudi me. 19 Appropinqua animæ meæ, redime illam, vt non sese efferant in me inimici mei, redime me. 20 Tu nosti opprobrium meum, & confusionem meam & ignominiam meam: in conspectu tuo stant omnes qui molestant me. 21 Ignominia fregit cor meum, & ecce ipsa morbo afficit. porrò expectaui præfectos luctus, & non subsistũt; & consolatores, & non inueni. 22 Et dederunt in escam meam fel capitum basilicorum, & in siti mea potauerunt me aceto. 23 Sit mensa eorum quam parauerunt coram me in luctu meo coram eis in laqueum, & sacrificia eorum in scandalum. 24 Obtenebrentur oculi eorum ne videant, & lumbos eorũ continuè fac nutare. 25 Effunde super eos furorem tuum, & violentia furoris tui apprehendat eos. 26 Sit habitatio eorum deserta, & in tabernaculis eorum non sit qui habitet. 27 Quoniam quem tu vulnerasti, persecuti sunt, & de eo qui dolorem suffert propter interfectos tuos, obloquentur.

תרגום

נְכְרַאי אִתְחֲשִׁיבֶת לְאָחַי וְתַיָּךְ כַּר עַמְמִין לִבְנֵי אוּמִי׃ 9
כְּמִסְתַּקְפָּהוֹן שְׁעוּתְבָנֵי וְחִדְוַת חֲסִידוּתִי לְקִבְלָנָא לִי׃ 10
לְהֵן לְמַחְיָא׃ 11 יְהַלְלוּן לַיְתַבֵּי יְתַרְעָא בְּיַת קְרֵיתָא וְזַמְּרִין לְמִשְׁתֵּי חֲמַר קְרֵיסְוָן׃ 12
נְעָרַע רְעוּתָא צְלֹתָא בְּסַגְעֵי טוּבְכָךְ עֲנֵנִי יְיָ בְּקוּשְׁטוּ פּוּרְקָנָךְ׃ 13
לָא יְגֵלִי יְיָ מְלָךְ תְּקִיף דְּמִתְחֵיל לְוַטְיָא דְּסָנְיָא וְלָא יְסַלְעֵם יְיָ שְׁלָטָן תְּקִיף וְלָא תִּתְפְּתַח עֲלֵי גֵּהִנֵּם לְמִתְפֵּי עֲלֵי פּוּמֵיהּ׃ 14
עֲנֵנִי יְיָ אָרוֹם טַב חִדְוָךְ דִּיךְ סַגִּיעוּת רַחֲמָךְ אִסְתַּבַּל לְוָתִי׃ 15
קָרֵב לְוָת נַפְשִׁי פְּרוֹק נַהֲה מְטוּל דְּלָא יִתְרַבְרְבָן עֲלַי בַּעֲלֵי דְּבָבֵי פְּרוֹק יָתִי׃ 16
בִּיקְרִי׃ 17 חַסְרוֹן הַכְרָה לִבִּי וְהָא הֵיא מַרְעָא וְאוֹרֵכַת לְמֵרֵי הִסְפֵּדָא וַיְהֵי מְחַכְּיִן וְלָא אַשְׁכַּחְנָא׃ 18
וְיָהֲבוּ בְּכַסְעִידְתִי מְרוֹרוּת רֵישֵׁי תַרְכִּנִין וְלַצְחוּתִי אַשְׁקִיוֹן יָתִי חֲלָא׃ 19
יְתְחַשְׁכָן עֵינֵיהוֹן מִלְּחֶמֵי וְתַרְעִיזוּן תְּרֵיהוֹן לְמֵרֵי הַנְחוּסִין וְלָא אַשְׁכְּחָנָא׃ 20
תְּהֵי מַשְׁכְּנְתְהוֹן צְדִיָא בְּמִשְׁכְּנֵיהוֹן לָא יְהֵי יָתֵב׃ 21
אָרוֹם דְּאַנְתְּ מְחֵיתְ רְדָפוּ וְסָן דְּכָאִיב עַל קְטוֹלֵךְ סְגָה יְשַׁחֲעוּן׃ 22

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 * Da iniquitatem super iniquitatem eorum,
& non veniant in iustitia tua.
29 * Deleantur de libro viuentium, & cum iu-
stis non scribantur.
30 * Ego autem pauper & dolens; salus tua
Deus suscipiat me.
31 * Laudabo nomen Dei in cantico, & magni-
ficabo eum in confessione.
32 * Et placebit Domino super vitulum nouel-
lum cornua efferentem & vngulas.
33 * Videntes mansueti letabuntur, qui queri-
tis Deum, viuet anima vestra.
34 * Quoniam exaudiuit pauperes Dominus,
& vinctos suos non despexit.
35 * Laudent eum cæli & terra, mare & om-
nia quæ mouentur in eis.
36 * Quoniam Deus saluabit Sion, & ædifica-
bit ciuitates Juda, & habitabunt ibi & pos-
sidebunt eam.
37 * Et semen seruorum eius possidebit eam, &
qui diligunt nomen eius, habitabunt in ea.

1 * Victori Dauid ad recordandum.

PSAL. LXX.

1 * DEus vt liberes me, Domine vt auxilieris
mihi festina.
3 * Confundantur & erubescant, quærentes
animam meam: cõuertantur retrorsum & eru-
bescant qui volunt mihi malum.
4 * Reuertantur ad vestigium confusionis sue,
qui dicunt mihi, Vah vah.
5 * Gaudeant & lætentur in te omnes quæ-
rentes te, & dicant semper, Magnificetur De-
minus, qui diligunt salutare tuum.
6 * Ego autem egenus & pauper, Deus festi-
na pro me, auxilium meum & saluator meus
tu, Domine ne moreris.

PSAL. LXXI.

1 * IN te Domine speraui, non confundar in
æternum.
2 * In iustitia tua erue me & libera me: inclina
ad me aurem tuam, & salua me.

28 * תְּנָה־עָוֹן עַל־עֲוֹנָם וְאַל־יָבֹאוּ בְּצִדְקָתֶךָ׃
29 * יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעִם צַדִּיקִים אַל־
יִכָּתֵבוּ׃
30 * וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנִי׃
31 * אֲהַלְלָה שֵׁם־אֱלֹהִים בְּשִׁיר וַאֲגַדְּלֶנּוּ בְּתוֹדָה׃
32 * וְתִיטַב לַיהוָה מִשּׁוֹר פָּר מַקְרִן מַפְרִיס׃
33 * רָאוּ עֲנָוִים יִשְׂמָחוּ דֹרְשֵׁי אֱלֹהִים וִיחִי
לְבַבְכֶם׃
34 * כִּי־שֹׁמֵעַ אֶל־אֶבְיוֹנִים יְהוָה וְאֶת־אֲסִירָיו
לֹא בָזָה׃
35 * יְהַלְלוּהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ יַמִּים וְכָל־רֹמֵשׂ בָּם׃
36 * כִּי אֱלֹהִים יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וְיִבְנֶה עָרֵי יְהוּדָה
וְיָשְׁבוּ שָׁם וִירֵשׁוּהָ׃
37 * וְזֶרַע עֲבָדָיו יִנְחָלוּהָ וְאֹהֲבֵי שְׁמוֹ יִשְׁכְּנוּ־בָהּ׃

ע

1 * לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד לְהַזְכִּיר׃
1 * אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃
3 * יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ
חֲפֵצֵי רָעָתִי׃
4 * יָשׁוּבוּ עַל־עֵקֶב בָּשְׁתָּם הָאֹמְרִים הֶאָח
הֶאָח׃
5 * יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל־מְבַקְשֶׁיךָ וְיֹאמְרוּ תָמִיד
יִגְדַּל אֱלֹהִים אֹהֲבֵי יְשׁוּעָתֶךָ׃
6 * וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן אֱלֹהִים חוּשָׁה־לִּי עֶזְרִי
וּמְפַלְטִי אַתָּה יְהוָה אַל־תְּאַחַר׃

עא

1 * בְּךָ יְהוָה חָסִיתִי אַל־אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם׃
2 * בְּצִדְקָתְךָ תַּצִּילֵנִי וּתְפַלְּטֵנִי הַטֵּה־אֵלַי אָזְנְךָ
וְהוֹשִׁיעֵנִי׃

28 * Appone iniquitatem super iniquita-
tem eorum, & ne intrent in iustitia tua.
29 * Deleantur de libro viuentium, & cum
iustis non scribantur. * Pauper & dolens
30 sum ego, * salus tua Deus * susciptat me.
31 * Laudabo nomen Dei mei cum canti-
co, * magnificabo eum in laude. * Et pla-
32 cebit Deo super vitulum nouellum, cor-
nua producentem & vngulas. * Videant
33 pauperes & lætentur, quærite Deũ, & viuet
anima vestra. * Quoniam exaudiuit pau-
34 peres Dominus, & vinctos suos non de-
spexit. * Laudent illum cæli & tefra,
35 * mare & omnia reptilia in * eo. * Quoniam
36 Deus saluam faciet Sion; & ædificabuntur
ciuitates Iudæ. Et inhabitabunt ibi, &
hæreditate acquirent eam. * Et semen ser-
37 * uorum * tuorũ possidebit eam: & qui dili-
* gunt nomen * tuum, habitabunt in ea.

1 * In finem Dauid in rememorationem,
quòd saluum me fecit Dominus.

PSAL. LXIX.

1 * DEus in adiutorium meũ intende, Do-
2 mine ad adiuuandum me festina.
3 * Confundantur & reuereãtur qui quæ-
runt animam meam. Auertantur retror-
sum & erubescant, qui volunt mihi mala.
4 * Auertantur statim erubescentes, qui
dicũt mihi, Euge euge. * Exultent & læte-
5 tur in te omnes qui quærunt te Deus. &
dicant semper, Magnificetur Dominus,
qui diligunt salutare tuum. * Ego verò
6 egenus sum & pauper: Deus adiuua me,
adiutor meus & liberator meus es tu, Do-
mine ne moreris.

Dauid Psalmus filiorum Jonadab, & prio-
rum captiuorum: sine titulo apud He-
bræos. LXX.

1 * IN te Domine speraui, non confundar
in æternum. * In iustitia tua libera
2 me, & eripe me: inclina ad me auré tuam,
& salua me.

28 * τὰς ἀνομίας ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ μὴ εἰσελ-
θέτωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου.
29 * ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου ζώντων, καὶ μετὰ δικαίων
30 μὴ γραφήτωσαν. * πτωχὸς καὶ ἀλγῶν εἰμὶ ἐγώ, ἡ σω-
τηρία σου ὁ θεός ἀντιλάβοιτό μου.
31 * αἰνέσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου μετ' ᾠδῆς, μεγαλυ-
32 νῶ αὐτὸν ἐν αἰνέσει. * καὶ ἀρέσει τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον
νέον, κέρατα ἐκφέροντα καὶ ὁπλάς.
33 * ἴδέτωσαν πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν, ἐκζητήσατε
34 τὸν θεὸν καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν. * ὅτι εἰσήκουσε τῶν πενή-
των ὁ κύριος, καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ ἐξουδένωσεν.
35 * αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, θάλασσα καὶ
36 πάντα τὰ ἑρπετὰ ἐν αὐτῇ. * ὅτι ὁ θεὸς σώσει τὴν
Σιών, καὶ οἰκοδομηθήσονται αἱ πόλεις τῆς Ἰουδαίας· καὶ κατοική-
σουσιν ἐκεῖ, καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν.
37 * καὶ τὸ σπέρμα τῶν δούλων αὐτοῦ κατασκηνώσουσιν αὐτήν·
καὶ οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ.

1 * Εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ εἰς ὑπόμνησιν, εἰς τὸ σῶσαί
με κύριον. ξθ'.

2 * Ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες, κύριε εἰς τὸ
3 βοηθῆσαί μοι σπεῦσον. * αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν οἱ ζητοῦντες
τὴν ψυχήν μου· ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ κα-
ταισχυνθήτωσαν, οἱ βουλόμενοί μοι κακά.
4 * ἀποστραφήτωσαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι, οἱ λέ-
γοντές μοι εὖγε εὖγε.
5 * ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες
οἱ ζητοῦντές σε ὁ θεός· καὶ λεγέτωσαν διαπαντός, μεγα-
λυνθήτω ὁ κύριος, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου.
6 * ἐγὼ δὲ πτωχὸς εἰμὶ καὶ πένης, ὁ θεὸς βοήθησόν μοι,
βοηθός μου καὶ ῥύστης μου εἶ σύ, κύριε μὴ χρονίσῃς.

Τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς τῶν υἱῶν Ἰωναδὰβ, καὶ τῶν πρώτως
αἰχμαλωτισθέντων· ἄνευ γράφος παρὰ ἑβδομήκοντα.
ο'.

1 * Ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶ-
2 να. * ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με·
κλῖνον τὸ οὖς σου πρός με καὶ σῶσόν με.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

28 Adde iniquitatem super iniquitatem eorum, & non mereantur intrare in Ecclesiam iustorum tuorum. 29 Deleantur de libro me-
moriæ viuorum, & cum iustis non scribantur. 30 Et ego pauper & mœstus sum: redemptio tua Deus roboret me.
31 Laudabo nomen Dei mei in cantico, & magnificabo eum in confessione. 32 Et placebit oratio mea coram Domino magis quàm
hos pinguis & electus cum cornibus suis, & vngularum fissionibus. 33 Visuri sunt humiles, & lætaturi quærentes doctrinam à
conspectu Dei; & viuet cor vestrum. 34 Quoniam suscipit orationem pauperum Dominus, & vinctos suos non despexit.
35 Laudent eum angeli cælorum, & habitatores terræ; maria, & omnia reptantia in eis.
36 Quoniam Deus redimet Sion, & fundabit ciuitates Iudæ, & habitabunt ibi, & possidebunt eam.
37 Et filij seruorum eius possidebunt eam: & qui diligunt nomen eius, habitabunt in medio illius.

1 Ad laudandum per manum Dauidis pro fasciculo thuris. PSAL. LXX.

1 DEus ad liberandum me, Domine ad adiuuandum me accinctus esto. 3 Confundantur & opprobrio afficiantur quærentes ani-
mam meam, conuertantur retrorsum, & erubescant volentes malum meum. 4 Incurruentur iuxta confusionem suam, qui
dicunt aduersum me, Gauisi sumus, gauisi sumus. 5 Exultent & lætentur in Verbo tuo, omnes quærentes eruditionem à te:
& dicant continuè, Magnificetur gloria Domini, diligentes redemptionem tuam. 6 Ego autem egenus sum & pauper:
Deus festina ad me: auxilium meum, & redemptio mea tu es, Domine ne moreris.

LXXI.

IN verbo tuo Dñe confisus sum: non confundar in seculum. 2 In iustitia tua erue me & libera me: inclina ad me auré tuã, & redime me

תרגום

28 הַב עֲוֵיתָא עַל עֲוֵיתְהוֹן וְלָא יֵיתֵיכוּן לְמֶעֱל בִּכְנִישְׁתָּא צַדִּיקָיךְ׃ 29 יִתְּטַחֲנוּן מִסִּפְרָא דְּכֵרְנָן חַיָּיֵא וְעִם צַדִּיקַיָּא לָא יִתְכְּתִבוּן׃
30 וַאֲנָא עֲנֵיָא וְכָאֵבָא פֻּרְקָנָךְ אֱלָהָא תְּתְקַף יְהֵי׃ 31 אֶשַׁבַּח שׁוּם אֱלָהִי בִּשְׁבָחָה וַאֲרַבִּינֵיהּ בְּהוֹדָיָתָא׃ 32 וְיִתְחָזֵר קֳדָם
יְיָ מֵחָזֵר פָּרִים רַבְיָא בְּקַרְנוֹהִי וְטַלְפּוֹהִי׃ 33 חֲסִין עֲנָוָתָנַיָּא וְיִתְחַדְּיָן תְּבָעֵי אֱלָהָא וְיֵחֵי לִבְכוֹן׃
34 אֲרוּם מְקַבֵּל אֱלָהָא דְּחַשְׁיכוּ דְּלָא סְלֵיקוּ שְׁבָיָא וְיָתְבֵי אַרְעָא וְיַמָּא וְכָל דְּרָחֲשִׁין בְּהוֹן׃ 35 יְשַׁבְּחוּן לֵהּ סַלְּקֵי רוּמָא וְיָתְבֵי אַרְעָא וְיַמָּא וְכָל דְּרָחֲשִׁין בְּהוֹן׃
36 אֲרוּם אֱלָהָא יִפְרוֹק צִיּוֹן וְיִשְׁכְּלֵל קִרְוֵי יְהוּדָה וְיֵיתְבוּן תַּמָּן וְיֵירְתוּנָהּ׃ 37 וּבְנֵי עַבְדּוֹהִי יַחְסְנוּן יַתָּהּ וְרָחֲמֵי שְׁמֵהּ יִשְׁרְיָן בְּגַוָּהּ׃

ע

1 לְשַׁבְּחָא עַל יַד דָּוִד עַל צְרִיר לְבוּנְתָא׃ 2 אֱלָהָא לְפַצָּאוּתִי יְהֵי יְיָ לְסַעֲדָתִי הַוֵּה זָרִיז׃ 3 יְבָהֲתוּן וְיִתְכְּסְדוּן תְּבָעֵי נַפְשִׁי יְהוֹן
אֲחוֹרָא וְיִסְתַּפְּנוּן בְּסִיפְרָא חֲרִיצָא׃ 4 יְהֵךְרְעוּן הֵידְ בַּתְהַהוּן דְּאָמְרִין עֲלַי חֲרִיצָא חֲרִיצָא׃ 5 יְחַדְּוֹן וְיִרְחֲצוּן בָּסַיְכָךְ כָּל תְּבָעֵי
אוּלְפָּנָךְ וְיֵימְרוּן בְּסַיְכָךְ כָּל תְּבָעֵי פֻּרְקָנָךְ יְהֵי אֱלָהָא מְרַבֵּא׃ 6 וַאֲנָא עֲנֵיָא וְתִשְׁכְּחָנָא אֱלָהָא זְרִיז לִי סַעֲדִי וְשֵׁזְבָנִי אַתָּה הוּא יְיָ לָא תּוֹחַר׃

עא

1 בְּמֵימְרָךְ יְיָ רְחֵמְצָא לָא אֶבְהַת לְעָלַם׃ 2 בְּצִדְקָתָךְ פְּצָא יְהֵי וְתִשֵׁזְבִנַּנִי תְּצֵלִּי לְוָתִי אוּדְנָךְ וּפְרוֹק יְהֵי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ג ‡ הֱיֵה־לִי לְצוּר מָעוֹן לָבוֹא תָּמִיד צִוִּיתָ לְהוֹשִׁיעֵנִי
כִּי־סַלְעִי וּמְצוּדָתִי אָתָּה׃
ד ‡ אֱלֹהַי פַּלְּטֵנִי מִיַּד רָשָׁע מִכַּף מְעַוֵּל וְחוֹמֵץ׃
ה ‡ כִּי־אַתָּה תִקְוָתִי אֲדֹנָי יְהוִה מִבְטַחִי מִנְּעוּרָי׃
ו ‡ עָלֶיךָ נִסָּמַכְתִּי מִבֶּטֶן מִמְּעֵי אִמִּי אַתָּה גוֹזִי
בְךָ תְהִלָּתִי תָמִיד׃
ז ‡ כְּמוֹפֵת הָיִיתִי לָרַבִּים וְאַתָּה מַחְסִי־עֹז׃
ח ‡ יִמָּלֵא פִי תְהִלָּתֶךָ כָּל־הַיּוֹם תִּפְאַרְתֶּךָ׃
ט ‡ אַל־תַּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זִקְנָה כִּכְלוֹת כֹּחִי אַל־
תַּעַזְבֵנִי׃
י כִּי־אָמְרוּ אוֹיְבַי לִי וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי נוֹעָצוּ יָחְדָּו׃
יא לֵאמֹר אֱלֹהִים עֲזָבוֹ רִדְפוּ וְתִפְשׂוּהוּ כִּי־אֵין
מַצִּיל׃
יב ‡ אֱלֹהִים אַל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי אֱלֹהַי לְעֶזְרָתִי
חִישָׁה׃
יג ‡ יֵבֹשׁוּ יִכְלוּ שֹׂטְנֵי נַפְשִׁי יַעֲטוּ חֶרְפָּה וּכְלִמָּה
מְבַקְשֵׁי רָעָתִי׃
יד ‡ וַאֲנִי תָמִיד אְיַחֵל וְהוֹסַפְתִּי עַל־כָּל־תְּהִלָּתֶךָ׃
טו ‡ פִּי יְסַפֵּר צִדְקָתֶךָ כָּל־הַיּוֹם תְּשׁוּעָתֶךָ כִּי לֹא
יָדַעְתִּי סִפֹּרוֹת׃
טז ‡ אָבוֹא בִּגְבֻרוֹת אֲדֹנָי יֱהוִה אַזְכִּיר צִדְקָתְךָ
לְבַדֶּךָ׃
יז ‡ אֱלֹהִים לִמַּדְתַּנִי מִנְּעוּרָי וְעַד־הֵנָּה אַגִּיד
נִפְלְאוֹתֶיךָ׃
יח ‡ וְגַם עַד־זִקְנָה וְשֵׂיבָה אֱלֹהִים אַל־תַּעַזְבֵנִי עַד־
אַגִּיד זְרוֹעֲךָ לְדוֹר לְכָל־יָבוֹא גְּבוּרָתֶךָ׃
יט ‡ וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד־מָרוֹם אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ גְּדֹלוֹת
אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ׃
כ ‡ אֲשֶׁר הִרְאִיתָנוּ צָרוֹת רַבּוֹת וְרָעוֹת תָּשׁוּב
תְּחַיֵּינוּ וּמִתְּהֹמוֹת הָאָרֶץ תָּשׁוּב תַּעֲלֶנוּ׃

3 ‡ *Esto mihi robustum habitaculum, vt ingrediar iugiter, præcepisti vt saluares me, quia petra mea & fortitudo mea es tu.*
4 ‡ *Deus meus salua me de manu impij, de manu iniqui & nocentis.*
5 ‡ *Quoniam tu es expectatio mea, Domine Deus fiducia mea ab adolescentia mea.*
6 ‡ *A te sustentatus sum ex vtero, de ventre matris meæ, tu es protector meus, in te laus mea. Semper.*
7 ‡ *Quasi portentum factus sum multis, & tu spes mea fortissima.*
8 ‡ *Impleatur os meum laude tua, tota die magnitudine tua.*
9 ‡ *Ne proijcias me in tempore senectutis: cùm defecerit fortitudo mea ne derelinquas me.*
10 ‡ *Quia dixerunt inimici mei mihi, & qui obseruabant animam meam consilium inierunt*
11 *pariter:* ‡ *Dicentes, Deus dereliquit eũ: persequimini & comprehendite eum, quia non est qui eruat.*
12 ‡ *Deus ne elongeris à me, Deus meus in auxilium mihi festina.*
13 ‡ *Confundantur & consumantur aduersarij animæ meæ; operiantur opprobrio & confusione, qui quærunt malum mihi.*
14 ‡ *Ego autem iugiter expectabo, & adijciam super omnes laudationes tuas.*
15 ‡ *Os meum narrabit iustitiam tuam, tota die salutare tuum, quoniam non cognoui literaturas.*
16 ‡ *Ingrediar in fortitudine Domini Dei, recordabor iustitiæ tuæ solius.*
17 ‡ *Deus docuisti me ab adolescentia mea, & vsque nunc annunciabo mirabilia tua.*
18 ‡ *Insuper & vsque in senectutem & canitiem Deus ne derelinquas me, donec annunciem brachium tuum generationi, cunctisque qui venturi sunt fortitudines tuas.*
19 ‡ *Et iustitiam tuam Deus vsque in excelsum, quanta fecisti magnalia Deus, quis similis tibi?*
20 ‡ *Qui ostendisti mihi tribulationes plurimas et malas, conuersus viuificabis nos, & de abyssis terræ rursum educes nos.*

Interp. ex Græc. lxx. PSAL. LXX. ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μεθερμήνευσις τῶν ο. 405

3 ‡ Ἔσο μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστὴν, καὶ εἰς τόπον ὀχυρὸν τοῦ σῶσαί με· ὅτι στερέωμά μου καὶ καταφυγή μου εἶ σύ.
4 ‡ ὁ θεός μου ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος καὶ ἀδικοῦντος.
5 ‡ ὅτι σὺ εἶ ἡ ὑπομονή μου κύριε, κύριε ἡ ἐλπίς μου ἐκ
6 νεότητός μου. ‡ ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρός, ἐκ κοιλίας μητρός μου σύ μου εἶ σκεπαστής· ἐν σοὶ ἡ ὑμνησίς μου διαπαντός.
7 ‡ ὡσεὶ τέρας ἐγενήθην τοῖς πολλοῖς, καὶ σὺ βοηθός μου κραταιός.
8 ‡ πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως, ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρέπειάν σου.
9 ‡ μὴ ἀποῤῥίψῃς με εἰς καιρὸν γήρως, ἐν τῷ ἐκλείπειν τὴν ἰσχύν μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με.
10 ‡ ὅτι εἶπον οἱ ἐχθροί μου ἐμοί, καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχήν μου ἐβουλεύσαντο ἐπὶ τὸ αὐτό.
11 ‡ λέγοντες, ὁ θεὸς ἐγκατέλιπεν αὐτόν, καταδιώξατε καὶ καταλάβετε αὐτόν, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ῥυόμενος.
12 ‡ ὁ θεός μου μὴ μακρύνῃς ἀπ' ἐμοῦ, ὁ θεός μου εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες.
13 ‡ αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐκλιπέτωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντες τὴν ψυχήν μου, περιβαλλέσθωσαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.
14 ‡ ἐγὼ δὲ διαπαντὸς ἐλπιῶ ἐπὶ σέ, καὶ προσθήσω ἐπὶ πᾶσαν τὴν αἴνεσίν σου.
15 ‡ τὸ στόμα μου ἀπαγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου. ὅτι οὐκ ἔγνων γραμμα-
16 τείας. ‡ εἰσελεύσομαι ἐν δυνασείᾳ κυρίου, κύριε μνησθήσομαι τῆς δικαιοσύνης σου μόνου.
17 ‡ ὁ θεός μου ἐδίδαξάς με ἐκ νεότητός μου, καὶ μέχρι νῦν ἀπαγγελῶ τὰ θαυμάσιά σου,
18 ‡ καὶ ἕως γήρους καὶ πρεσβείου· ὁ θεός μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με ἕως ἂν ἀπαγγελῶ τὸν βραχίονά σου τῇ γενεᾷ πάσῃ τῇ ἐρχομένῃ· τὴν δυνασείαν σου,
19 ‡ καὶ τὴν δικαιοσύνην σου ὁ θεὸς ἕως τοῦ ὑψίστου, ἃ ἐποίησάς μοι μεγαλεῖα ὁ θεὸς τίς ὅμοιός σοι;
20 ‡ ὅσας ἐδείξας μοι θλίψεις πολλὰς καὶ κακάς, καὶ ἀποστρέψας ἐζωοποίησάς με, καὶ ἐκ τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

‡ Esto mihi rupes fortis ad quam ingrediar iugiter: iussisti redimi me, quoniam firmitas mea, & arx fortitudinis meæ tu es.
‡ Deus libera me de manu impij, de manu auctoris iniquitatis & violentiæ. ‡ Quoniam tu es spes mea Domine Deus meus, fiducia mea à pueritia mea. ‡ Super te confirmatus sum ab vtero, à ventre matris meæ tu extraxisti me in verbo tuo: tibi laus mea iugiter. ‡ Sicut prodigium fui plurimis, & tu fiducia mea, & fortitudo mea. ‡ Replebitur os meum laude tua, tota die gloria tua. ‡ Ne proijcias me in tempore senectutis; cùm defecerit virtus mea, ne deseras me. ‖ Quoniam dixerunt aduersum me inimici mei malum, & obseruatores animæ meæ consultant simul. ‖ Dicendo: Deus dereliquit eum, persequimini & apprehendite eum, quoniam non est qui redimat. ‖ Deus ne elongeris à me; Domine ad auxilium meum festina.
‖ Confundantur & deleantur aduersarij animæ meæ: amiciantur ignominia, & opprobrio quærentes malum meum.
‖ Ego autem iugiter expectabo, precaborque & adijciam super omnem laudem tuam.
‖ Os meum annunciabit iustitiam tuam, tota die redemptionem tuam, quoniam nescivi numerum earum.
‖ Ingrediar in fortitudinem Domini: Deus recordabor iustitiæ tuæ tantummodo.
‖ Deus docuisti me in portentis ab adolescentia mea; ad hoc vsque momentum annunciabo mirabilia tua.
‖ Sed etiam vsque in senectutem, & canitiem Deus ne derelinquas me, donec annunciem fortitudinem brachij tui generationi alteræ, cuilibet venturo virtutem fortitudinis tuæ. ‖ Et iustitia tua Deus vsque ad cælos excelsos, quos fecisti maximos: Deus, quis est sicut tu?
‖ Qui ostendisti nobis afflictiones multas & malas; redeas, vivifica nos; & de abyssis inferioris reuertens, educas nos.

תרגום

דְּתֵיתֵי לִי טוּרָא עַשְׁיָן לְמֶעֱל הִדְיָרָא פִּקְדֶתָא לְפַרְקָא יְהִי אָרוּם הוֹסְפָנִי וּכְרַךְ חוֹסְנִי אַנְתְּ׃ 1
דְּחַרְצָךְ לָךְ חֶשְׁבַּחְתִּי יְהִדְיָרָא׃ 2 אָרוּם אַנְתְּ הוּא סְבָרִי יְיָ אֱלָהִי רְחַצְנִי וְעֵשְׁנָא דִילִי׃ 3 מִן בְּטְנָא דְאִמִּי אַתְּ פָּקִי׃ 4
לָא הִסְלוֹק יְהִי לְעָדָן כַּד יְעִיבוּ כַּד יְפַסוּק חֵילִי לָא תְשִׁבּוֹק יְהִי׃ 5 יְהִי תְּמָהָא הֲוֵיתִי לְסַגִּיעִין וְאַתְּ רַחֲצַנִי וְעֵשְׁנָא דִילִי׃ 6 עֵלָךְ פּוּמִי יְשַׁבַּחְתָּךְ כָּל יוֹמָא שְׁבָחֵיךְ׃ 7
לָא תְסַיְּרִנִי בְּעִדָּן סִיבוּ כַּד יְפַסוּק חֵילִי לָא תְשִׁבּוֹק יְהִי׃ 8 אָרוּם אָמְרוּ עֲלַי בְּעָלֵי דְבָבֵי בְּישׁוּ וְגַבְּרֵי נַפְשִׁי מְתַקְּלִין כַּחֲדָא׃ 9
לְמֵימָר אֱלָהָא שְׁבָקֵהּ רְדוֹפוּ וְאַחֲזוּהִי אֲרוּם לֵית דְּפָצֵי׃ 10 אֱלָהָא לָא תְרַחֵק מִנִּי יְיָ לְסַעְדִי חֲוַר׃ 11
יְהֵתְּתוּן וְיִשְׁתֵּצוּן שָׂטְנֵי נַפְשִׁי יִתְעַטְּפוּן קְלָנָא וְכִסּוּפָא הָבֵי בִּישׁוּתִי׃ 12 וַאֲנָא הִדְיָרָא אוֹרִיךְ וְאֵצְלֵי וְאוֹסִיף עַל כָּל שְׁבָחֵיךְ׃ 13
פּוּמִי וְשַׁבְּחֵי צִדְקָתָךְ כָּל יוֹמָא פֻּרְקָנָךְ אֲרוּם לָא יְדַעְנָא מְנַיְנֵהוֹן׃ 14
אֵיתֵי בִּגְבוּרְתָא דַיְיָ אֱלָהָא אְדַכַּר צִדְקָתָךְ לְבַלְחוֹדָךְ׃ 15
אֱלָהָא אַלְּפְתָּנָא מִן בְּנֵינְיָא מִשְּׁתָא יְהִי וְעַד הַשְׁתָּא אְחַוֵּי פְּרִישׁוּתָךְ׃ 16
וְלִחוֹד עַד זְקוּנְתָא וְסֵיבוּתָא אֱלָהָא לָא תְשִׁבּוֹק יְהִי עַד דְּאֲחַוֵּי לְדָר חוֹרָן לְכָל דְּיֵיתֵי כֹּחַ גְּבוּרְתָךְ׃ 17
וְצִדְקָתָךְ אֱלָהָא עַד שְׁמֵי מְרוֹמָא דַעֲבַדְתָּא רַבְרְבָן אֱלָהָא מַן כְּוָתָךְ׃ 18
דְּאַחֲמֵיתָנָן עָקָן סַגִּיעִין וּבִישִׁין תְּהֵוִי יְהָבָא וּמְחַדּוּתָא אַרְעָיְתָא תְּהוּב מְפֵיק יְהָבָא׃ 19
20

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 * תַּרְבֶּה גְדֻלָּתִי וְתִסֹּב תְּנַחֲמֵנִי׃
22 * גַּם־אֲנִי אוֹדְךָ בִכְלִי־נֵבֶל אֲמִתֶּךָ אֱלֹהַי אֲזַמְּרָה
לְךָ בְכִנּוֹר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃
23 * תְּרַנַּנָּה שְׂפָתַי כִּי אֲזַמְּרָה־לָּךְ וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר
פָּדִיתָ׃
24 * גַּם־לְשׁוֹנִי כָּל־הַיּוֹם תֶּהְגֶּה צִדְקָתֶךָ כִּי־בֹשׁוּ
כִי־חָפְרוּ מְבַקְשֵׁי רָעָתִי׃

עב

1 * לִשְׁלֹמֹה אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ לְמֶלֶךְ
תֵּן וְצִדְקָתְךָ לְבֶן־מֶלֶךְ׃
2 * יָדִין עַמְּךָ בְצֶדֶק וַעֲנִיֶּיךָ בְּמִשְׁפָּט׃
3 * יִשְׂאוּ הָרִים שָׁלוֹם לָעָם וּגְבָעוֹת בִּצְדָקָה׃
4 * יִשְׁפֹּט עֲנִיֵּי־עָם יוֹשִׁיעַ לִבְנֵי אֶבְיוֹן וִידַכֵּא
עוֹשֵׁק׃
5 * יִירָאוּךָ עִם־שֶׁמֶשׁ וְלִפְנֵי יָרֵחַ דּוֹר דּוֹרִים׃
6 * יֵרֵד כְּמָטָר עַל־גֵּז כִּרְבִיבִים זַרְזִף אָרֶץ׃
7 * יִפְרַח־בְּיָמָיו צַדִּיק וְרֹב שָׁלוֹם עַד־בְּלִי יָרֵחַ׃
8 * וְיֵרְדְּ מִיָּם עַד־יָם וּמִנָּהָר עַד־אַפְסֵי־אָרֶץ׃
9 * לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְאֹיְבָיו עָפָר יְלַחֵכוּ׃
10 * מַלְכֵי תַרְשִׁישׁ וְאִיִּים מִנְחָה יָשִׁיבוּ מַלְכֵי שְׁבָא
וְסְבָא אֶשְׁכָּר יַקְרִיבוּ׃
11 * וְיִשְׁתַּחֲווּ־לוֹ כָּל־מְלָכִים כָּל־גּוֹיִם יַעַבְדוּהוּ׃
12 * כִּי־יַצִּיל אֶבְיוֹן מְשַׁוַּע וְעָנִי וְאֵין עֹזֵר לוֹ׃
13 * יָחֹס עַל־דַּל וְאֶבְיוֹן וְנַפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים יוֹשִׁיעַ׃
14 * מִתּוֹךְ וּמֵחָמָס יִגְאַל נַפְשָׁם וְיִיקַר דָּמָם בְּעֵינָיו׃
15 * וַיְחִי וְיִתֶּן־לוֹ מִזְּהַב שְׁבָא וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ תָּמִיד
כָּל־הַיּוֹם יְבָרְכֶנְהוּ׃
16 * יְהִי פִּסַּת־בַּר בָּאָרֶץ בְּרֹאשׁ הָרִים יִרְעַשׁ כַּלְּבָנוֹן
פִּרְיוֹ וְיָצִיצוּ מֵעִיר כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ׃

21 * Multiplicabis magnitudinem meam, & conuersus consolaberis me.
22 * Ego autem confitebor tibi in vasis psalterij, veritatem tuam Deus meus, cantabo tibi in cithara sancte Israel.
23 * Laudabunt labia mea cùm cantauero tibi, & anima mea quam redemisti.
24 * Insuper & lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam, quia confusi sunt & deberubescentes quærentes malum mihi.

Salomoni. LXXII.

DEus iudicium tuum regi da, & iustitiam tuam filio regis.
2 * Iudicabit populum tuum in iustitia, & pauperes tuos in iudicio.
3 * Assument montes pacem populo, & colles iustitiam.
4 * Iudicabit pauperes populi, saluabit filios pauperum, & confringet calumniatorem.
5 * Et timebunt te quamdiu erit Sol, & ante Lunam in generatione generationum.
6 * Descendet vt pluuia super vellus, vt stillæ irrorantes terram.
7 * Germinabit in diebus eius iustus, & multitudo pacis donec non sit Luna.
8 * Et dominabitur à mari vsque ad mare, & à flumine vsque ad terminos terræ.
9 * Coram illo procident Æthiopes, & inimici eius puluerem lingent.
10 * Reges Tharsis & Insulæ munera offerent: reges Arabiæ, & Saba tributum conferent.
11 * Et adorabunt eum omnes reges: omnes nationes seruient ei.
12 * Quia eruet pauperem à potente, & inopem cui non est adiutor.
13 * Parcet pauperi & inopi, & animas pauperum saluabit.
14 * Ab vsura & iniquitate redimet animas eorum, et preciosus erit sanguis eorum coram oculis eius.
15 * Et viuet & dabitur ei de auro Sabba, & orabunt de eo iugiter, tota die benedicent ei.
16 * Erit memorabile triticum in terra in capite montium; eleuabitur sicut Libani fructus eius, & florebunt de ciuitate sicut fœnum terræ.

21 * Multiplicasti super me magnificentiá tuam, & conuersus consolatus es me, & de abyssis terræ iterum reduxisti me.
22 * Et enim ego confitebor tibi in populis Domine, in vasis psalmi veritatem tuã Deus. psallam tibi in cithara sanctus Israel.
23 * Exultabunt labia mea dum cantauero tibi, & anima mea quam redemisti.
24 * * In-super autem & lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam: cùm confusi & reueriti fuerint, qui quærunt mala mihi.

* In Salomonem Psalmus Dauid.

LXXI.

DEus iudicium tuũ regi da, & iustitiam tuam filio regis: * Iudicare populũm tuũ in iustitia, & pauperes tuos in iudicio.
2 * Suscipiant montes pacem populo, & colles iustitiam. * Iudicabit pauperes populi, & saluos faciet filios pauperum: & humiliabit calumniatorem. * Et permanebit cum Sole; & ante Lunam in generatione generationum.
6 * Descendet sicut pluuia in vellus, & sicut stillicidia stillantia super terram. * Orietur in diebus eius iustitia, & abundantia pacis, donec auferatur Luna.
8 * Et dominabitur à mari vsque ad mare, & à fluminibus vsque ad terminos orbis terrarum.
9 * Coram illo procident Æthiopes, & inimici eius terram lingent.
10 * Reges Tharsis & insulæ munera offerent, reges Arabũ & Saba dona adducent.
11 * Et adorabunt eum omnes reges terræ,
12 omnes gentes seruient ei. * Quia liberauit pauperẽ à potẽte, & pauperem cui nõ erat adiutor. * Parcet pauperi & inopi, & animas pauperũ saluas faciet. * Ex vsuris & ex
14 iniquitate redimet animas corũ, & honorabile nomen * eius coram illis. * Et viuet &
15 dabitur ei de auro Arabiæ, & adorabũt de ipso semper: tota die benedicent ei.
16 * Erit firmamentum in terra in summis montium. Superextolletur super Libanum fructus eius, & florebunt de ciuitate sicut fœnum terræ.

21 * ἐπληθύνασας ἐπ' ἐμὲ τὴν μεγαλωσύνην σου, καὶ ἐπιστρέψας παρεκάλεσάς με, καὶ ἐκ τῶν ἀβύσσων τ῀ς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με.
22 * καὶ γὰρ ἐγὼ ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ἐν ὀργάνοις ψαλμοῦ τὴν ἀλήθειάν σου ὁ θεός. ψαλῶ σοι ἐν
23 κιθάρᾳ ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ. * ἀγαλλιάσονται χείλη μου ὅταν ψάλω σοι, καὶ ἡ ψυχή μου ἣν ἐλυτρώσω.
24 * ἔτι δὲ καὶ ἡ γλῶσσά μου ὅλην τὴν ἡμέραν μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου· ὅταν αἰσχυνθῶσι καὶ ἐντραπῶσιν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.

1 * Εἰς σαλωμὼν ψαλμὸς τῷ δαυίδ. οα'.
Ὁ θεὸς τὸ κρίμά σου τῷ βασιλεῖ δὸς, καὶ τὴν δικαιοσύ-
2 νην σου τῷ υἱῷ βασιλέως. * κρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δι-
3 καιοσύνῃ, καὶ τοὺς πτωχούς σου ἐν κρίσει. * ἀναλαβέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ, καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην.
4 * κρινεῖ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ, καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν πενήτων, καὶ ταπεινώσει συκοφάντην.
5 * καὶ συμπαραμενεῖ τῷ ἡλίῳ, καὶ πρὸ τ῀ σελήνης γε-
6 νεὰς γενεῶν. * καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον, καὶ ὡσεὶ σταγὼν στάζουσα ἐπὶ τὴν γῆν.
7 * ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη, καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη.
8 * καὶ καταξουσιεῖ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ
9 ἀπὸ ποταμοῦ ἕως περάτων τ῀ οἰκουμένης.
* ἐνώπιον αὐτοῦ πεσοῦνται αἰθίοπες, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσι.
10 * βασιλεῖς θαρσεῖς καὶ νῆσοι δῶρα προσοίσουσι, βασιλεῖς ἀράβων καὶ σαβὰ δῶρα προσάξουσι.
11 * καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς τ῀ γῆς, πάντα τὰ ἔθνη δουλεύσουσιν αὐτῷ.
12 * ὅτι ἐρρύσατο πτωχὸν ἐκ δυνάστου, καὶ πένητα ᾧ οὐκ
13 ὑπῆρχε βοηθός. * φείσεται πτωχοῦ καὶ πένητος, καὶ ψυχὰς
14 πενήτων σώσει. * ἐκ τόκου καὶ ἐξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν, καὶ ἔντιμον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ.
15 * καὶ ζήσεται καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τ῀ χρυσίου τ῀ Ἀραβίας, καὶ προσεύξονται περὶ αὐτοῦ διαπαντὸς· ὅλην τὴν ἡμέραν εὐλογήσουσιν αὐτόν.
16 * ἔσται στήριγμα ἐν τῇ γῇ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων· ὑπερυψωθήσεται ὑπὲρ τὸν λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξανθήσουσιν ἐκ πόλεως ὡσεὶ χόρτος τ῀ γῆς.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Multiplicabis magnificentiam meam, & reuersus consolaberis me. 22 Sed & ego confitebor coram te instrumẽtis musices, & nabla annunciabo veritatem tuam Deus meus: laudabo coram te in cithara sancte Israelis. 23 Exultabunt labia mea cùm laudes dixero coram te, & anima mea quam redemisti. 24 Insuper lingua mea tota die annunciabit iustitiam tuam, quoniã confusi sunt, quoniam opprobrio affecti sunt quærentes malum meum.

Per manum Salomonis dictus prophetice. PSAL. LXXII.

DEus sententiam iudiciorum tuorum regi Christo dato, & iustitiam tuam filio Dauidis regis. 2 Iudicabit populum tuum in iustitia, & pauperes tuos in sententia iudicij. 3 Afferent habitatores montium pacem populo domus Israel, & colles iustitiam. 4 Iudicabit pauperes populi, redimet filios miserorum, & conteret virum raptorem. 5 Timebunt à te cum ascensu Solis, & orabunt coram lumine Lunæ in generationes generationum. 6 Descendet sicut pluuia spontanea super herbam corrosam à locustis; sicut stillæ pluuiæ serotinæ stillantes super terram. 7 Multiplicabuntur in diebus eius iusti; & abundantia pacis, donec destruantur serui Lunæ. 8 Et dominabitur ab angulo maris magni vsque ad angulum maris Oceani, & ab Euphrate vsque ad fines terræ. 9 Coram eo humiliabuntur proceres, & inimici eius puluerem lingent. 10 Reges Tharsis & insulæ maris magni Oceani oblationem adducent: reges Seba, & Seba dona offerent. 11 Et adorabunt eum omnes reges; omnes populi subditi erunt ei. 12 Quoniam liberabit miserum qui quærit iuuamen; & pauperem cui non est adiutor. 13 Miserebitur misero & inopi: & animas inopum redimet. 14 Ab oppressione & iniquitate liberabit animas eorum, & erit carus sanguis eorum coram eo. 15 Et viuet & dabit ei de auro quod attulerunt de Seba, & orabit pro eo continuè, omni die benedicet ei. 16 Erit substantificus panis in terra in capite montium, strepitum edet sicut Libanus fructus eius, & germinabunt de ciuitate Ierusalem sicut herba terræ.

21 חַסְנִי רַבְּיתָ וְתִתְחַזַּר תְּנַחֲמֵנִי׃ 22 לְחוֹד אֲנָא אוֹדֵי קֳדָמָךְ בְּזִנֵּי זְמָר וְנִבְלָא אַתְנֵי קְשִׁיטָךְ אֱלָהִי אֲשַׁבַּח קָדָמָךְ בְּכִנָּרָא קַדִּישָׁא
דְיִשְׂרָאֵל׃ 23 חֶבְיַנְתָּא סְפָוָתַי אֲרוּם אֲשַׁבַּח קָדָמָךְ וְנַפְשִׁי דִּי פְרַקְתָּא׃ 24 לְחוֹד לִישָׁנִי כָּל יוֹמָא תְּרַנֵּן אֲרַקְחָךְ
קְשׁוֹט דִּי בְהַיְתוּ אֲרוּם הֵיכְמֵי בִישְׁתָּא דְּבָעוּ בִּישְׁתָּא לִי׃

עב

1 עַל יְדוֹתֵי דִשְׁלֹמֹה אֲתְאֲמַר בְּנְבוּאָה אֱלָהָא הַיְלָכָא דִינָךְ לְמַלְכָּא
מְשִׁיחָא הַב דִּינָךְ קְדָם יְיָ וְקִשְׁטָךְ לִבְרָה דְּדָוִד מַלְכָּא׃ 2 יְדִין עַמָּךְ בְּאַרְקָא וַעֲנָיֶיךָ בְּהֵילְכָת דִּינָא׃ 3 יִשְׁלַח וְיַתֵּי טוּרַיָּא שְׁלָמָא לְעַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל
וְגִבְעָתָא כְּנִשְׁתָּא׃ 4 יְדִין לַעֲנְיֵי עַמָּא יְפָרוֹק לִבְנֵי חִשֵׁיכָא וְיִשׁוּף גַּבְרָא טָלְמָא׃ 5 וְיִתְחַיְלוּן מִנָּךְ עִם מִיסַק שִׁמְשָׁא וְיִצְלוּן קֳדָם מְנַהֵר
דָּרַיָּא׃ 6 יֵחוֹת הֵיךְ מִטְרָא דְרַיָּא עַל עִסְבָּא דְּגִיז מְגוּבְאֵי הֵיךְ דִּרְסִיסֵי מִלְקוֹשָׁא דְּמַפְּקִין עַל אַרְעָא׃ 7 יִסְגֵּן בְּיוֹמוֹהִי
קַדִּישׁוּתָא וְנִתְחַנַּן שְׁלָמָא סַגִּי עַד דְּיִשְׁתֵּיצוּן פַּלְחֵי סַהֲרָא׃ 8 וְיִשְׁלוֹט מִמַּטְרָא דְיַמָּא רַבָּא וְעַד מַטְרָא דְיַמָּא רַבָּא וְעַד נְהָרָא רְאוּקְנוּס וְעַד פַּרְתְּ עַד סְיָפֵי אַרְעָא׃
9 קֳדָמוֹהִי יִתְכַּנְשׁוּן מַלְכֵי דָּרוֹמָא וְיָתְבֵי מַדְבְּרָא יִסְגְּדוּן לְהֵ׃ 10 מַלְכֵי דְּתַרְסִיס וְיָתְבֵי יַמָּא רַבָּא רְאוּקְנוּס תְּקָרוּבְתָא יְהֵיבוּן מַלְכֵי
דְּטוּרָא וְדִקְרָא דְּתַרְמֻדָּא וְיָתְבֵי מַדְבְּרָא יְהוֹן מַיְתְיָן מִנְחָתָא׃ 11 וְיִסְגְּדוּן לְהֵ כָּל מַלְכֵי כָל עַמְמַיָּא יִשְׁתַּעְבְּדוּן לְהֵ׃
12 אֲרוּם יְפַצֵּי מִשְׁוֹכָא דְּצָוַח וְעָנְיָא דְּלֵית לֵהּ סָעִיד׃ 13 יָחוֹס עַל מִסְכֵּנָא וַחֲשׁוֹכָא נַפְשָׁת חֲשִׁיכֵי יְפָרוֹק׃
14 מִבְּאוּסָא וּמִחֲטוֹפִין יְפָרוֹק נַפְשְׁהוֹן וְיִתְיַקַּר אַדְמָהוֹן קֳדָמוֹהִי׃ 15 וְיִתְקַיַּם וְיִתֶּן לֵהּ מִדְּהַב דַּאֲתָיוּ מִשְׁבָא וְיִצְלֵי עֲלוֹהִי תְּדִירָא כָּל יוֹמָא יְבָרְכִנֵּהּ׃
16 יְהֵי סְעִיד לְחִטָּא בְּאַרְעָא בְּרֵישׁ טוּרַיָּא יִתְנוּשׁ פֵּרְיֵהּ כְּלְבָנוֹן וְיִתְרְבֵּי מִקִּרְתָּא כְּעִסְבָּא דְּאַרְעָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לִפְנֵי־שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ וְיִתְבָּרְכוּ בוֹ כֹּל־גּוֹיִם יְאַשְּׁרוּהוּ׃ 17

בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ׃ 18

וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן׃ 19

כָּלוּ תְפִלּוֹת דָּוִד בֶּן־יִשָׁי׃

עג

מִזְמוֹר לְאָסָף אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרֵי לֵבָב׃ 1

וַאֲנִי כִּמְעַט נָטוּ רַגְלָי כְּאַיִן שָׁפְכָה אֲשֻׁרָי׃ 2

כִּי קִנֵּאתִי בְּהוֹלְלִים שְׁלוֹם רִשְׁעִים אֶרְאֶה׃ 3

כִּי אֵין חַרְצֻבוֹת לְמוֹתָם וּבְרִיא אוּלָם׃ 4

בַּעֲמַל אֱנוֹשׁ אֵינָמוֹ וְעִם־אָדָם לֹא יְנֻגָּעוּ׃ 5

לָכֵן עֲנָקַתְמוֹ גַּאֲוָה יַעֲטֹף־שִׁית חָמָס לָמוֹ׃ 6

יָצָא מֵחֵלֶב עֵינָמוֹ עָבְרוּ מַשְׂכִּיּוֹת לֵבָב׃ 7

יָמֵיקוּ וידברו בְּרַע עֹשֶׁק מִמָּרוֹם יְדַבֵּרוּ׃ 8

שָׁתוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּהֲלַךְ בָּאָרֶץ׃ 9

לָכֵן יָשׁוּב עַמּוֹ הֲלֹם וּמֵי מָלֵא יִמָּצוּ לָמוֹ׃ 10

וְאָמְרוּ אֵיכָה יָדַע־אֵל וְיֵשׁ דֵּעָה בְּעֶלְיוֹן׃ 11

הִנֵּה־אֵלֶּה רְשָׁעִים וְשַׁלְוֵי עוֹלָם הִשְׂגּוּ־חָיִל׃ 12

אַךְ־רִיק זִכִּיתִי לִבָבִי וָאֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי׃ 13

וָאֶהְיֶה נָגוּעַ כָּל־הַיּוֹם וְתוֹכַחְתִּי לַבְּקָרִים׃ 14

אִם־אָמַרְתִּי אֲסַפְּרָה כְמוֹ הִנֵּה דוֹר בָּנֶיךָ בָּגָדְתִּי׃ 15

וָאֲחַשְּׁבָה לָדַעַת זֹאת עָמָל הִיא בְעֵינָי׃ 16

עַד־אֲבוֹא אֶל־מִקְדְּשֵׁי־אֵל אָבִינָה לְאַחֲרִיתָם׃ 17

*Erit nomen eius in æternum, vltra Solem perseuerabit nomen eius, & benedicentur in eo omnes gentes, & beatificabunt eum. 17

*Benedictus Dominus Deus Israel, qui facit mirabilia solus. 18

*Et benedictum nomen gloriæ eius in æternum, & implebitur gloria eius vniuersa terra: Amen amen. 19

Completæ sunt orationes Dauid filij Iesse.

*Canticum Asaph. PSAL. LXXIII. 1

ATtamen bonus Israel Deus, his qui mundo sunt corde.

*Mei autem pene vacillauerunt pedes, penè effusi sunt gressus mei. 2

*Quia æmulatus sum contra iniquos, pacem impiorum videns. 3

*Quia non cogitauerunt de morte sua, & firma sunt vestibula eorum. 4

*In labore hominum non sunt, & cum hominibus non flagellabuntur.

*Ideo nutriti sunt ad superbiam, circumdederunt iniquitatem sibi. 6

*Processerunt à pinguedine oculi eorum, transierunt cogitationes cordis. 7

*Irriserunt & locuti sunt in malitia, calumniam de excelso loquentes. 8

*Posuerunt in cælum os suum, et lingua eorum deambulauit in terra. 9

*Propterea conuertetur populus eius hic, & quis plenus inuenietur in eis? 10

*Et dixerunt, Quomodo nouit Deus, & si est scientia in excelso? 11

*Ecce isti impij, & abundantes in seculo multiplicauerunt diuitias. 12

*Ergo ne frustra mundaui cor meum, & laui in innocentia manus meas. 13

*Et fui flagellatus tota die, & increpatio mea in matutinis. *Dixi, si narrauero sic, ecce generationem filiorum tuorum reliqui. 14 15

*Et cogitaui vt intelligerem istud, labor est in oculis meis. *Donec veniam ad sanctuarium Dei, intelligam in nouissimo eorum. 16 17

*Erit nomẽ eius benedictum in secula, ante Solem permanet nomen eius. & benedicentur in ipso omnes tribus terræ, omnes gentes beatificabunt eum. 17

*Benedictus Dominus Deus Israel, qui *fecit mirabilia solus. *Et benedictũ nomen maiestatis eius in æternum, & in seculum seculi. & replebitur maiestate eius omnis terra. fiat, fiat. 18 19

Defecerunt laudes Dauid filij Iessæ.

Psalmus Asaph. LXXII.

QVàm bonus Deus Israel his qui recto sunt corde. *Mei autem penè moti sunt pedes, penè effusi sunt gressus mei. 1 2

*Quia zelaui super iniquos, pacem peccatorum videns. 3

*Quia non est respectus *in morte eorum, & firmamentum in plaga eorum. 4

*In *laboribus hominum non sunt, & cum hominibus non flagellabuntur. 5

*Ideo tenuit eos superbia eorum in fine suã. *Prodibit quasi ex adipe iniquitas eorum, transierunt in affectum cordis. 6 7

*Cogitauerunt & locuti sunt in nequitia: iniquitatem in excelso locuti sunt. 8

*Posuerunt in cælum os suum, & lingua eorum transiuit in terra. *Ideò conuertetur populus meus hic, & dies pleni inuenientur in eis. *Et dixerunt, Quomodo *sciuit Deus, & si est scientia in excelso? *Ecce ipsi peccatores & abundantes in seculo, obtinuerunt diuitias. 9 10 11 12

*Et dixi, Ergo sine causa iustificaui cor meũ, & laui inter innocentes manus meas. 13

*Et fui flagellatus tota die, & castigatio mea in matutinis. *Si dicebam, Narrabo sic: ecce nationem filiorum tuorum reprobaui. *Et existimabam vt cognoscerem. hoc labor est ante me. 14 15 16

*Donec intrem in sanctuarium Dei, & intelligam in nouissimis eorum. 17

תרגום

17 יְהֵא שְׁמֵהּ לְעָלַם קֳדָם דְּאִתְבְּרֵי שִׁמְשָׁא מְזוֹנֵהּ הֲוָה שְׁמֵהּ וְיִתְבָּרְכוּן בְּנִכְוָתֵהּ כָּל עַמְמַיָּא יֵימְרוּן טַב לֵהּ׃ 18 בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהִים אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל עָבֵד פְּרִישָׁן רַבְרְבָן לְבַלְחוֹדוֹהִי׃ 19 וּבְרִיךְ שׁוּם אֵיקָרֵהּ לְעָלַם וְיִתְמְלֵא טוּבֵיהּ כָּל אַרְעָא אָמֵן וְאָמֵן׃

חֶשְׁבְּחָתָא לְדָוִד בַּר יִשַׁי׃

עג

מִזְמוֹר טַבְיָנוּתָא דְאָסָף בְּרַם טַב לְיִשְׂרָאֵל אֱלָהָא לְבִרְעֵי לִבָּא׃ 1 וַאֲנָא כִּזְעֵיר פְּלִן אִתְּמַסְמְסוּ רַגְלַי כִּלְמָא אִזְדַּעְזָעָא אִתְחֲזֵי׃ 2 אֲרוּם טַנֵּינָא בְּחַיָּלַנְיָא בְּעֵידָן שְׁלִים רְשִׁיעַיָּא אֲחֲמֵי׃ 3 אֲרוּם לַיְיָ לָא אִתְחֲזֵי דְּיַתְקְפוּן לְמִיתָתְהוֹן וְצִיבְיָנֵיהוֹן עַל יוֹם מִיחוּיְיָתְהוֹן אִתְבַּטַּלְן מִתְּבַתְּהוֹן׃ 4 בְּגִין כֵּן עֲשָׂרָתְהוֹן גַּיְיתְנוּתָא כִּלְיָא דְּמִשְׁתַּוְיָן בְּרִישְׁיְיהוֹן מְחַטּוֹפֵי דִּילְהוֹן׃ 5 כִּלְיוּעָה גַּבְרִין דְּמִתְעַסְּקִין בְּאוֹרַיְתָא לְיַיְיהוֹן לָמֵיתָן וְעִם בְּנֵי נָשָׁא צַדִּיקַיָּא דְּמִקַּבְּלִין אַסְוָתֵי לָיְיהוֹן מִתְחַבְּשִׁין׃ 6 בְּגִין כֵּן עֲטָרַתְהוֹן גַּיְיתְנוּתָא כְּלִילָא דְּמִשְׁתַּוְיָן בְּרִישְׁיְיהוֹן מְחַטּוֹפֵי דִּילְהוֹן׃ 7 יְהַקְפָקוּן מְרוֹמְמָנָא וְיִמְלוֹן לְאַבְאָשָׁא וְלִטְלוּמָא מְרוֹם לְהוֹן יְמַלְּלוּן׃ 8 שָׁוִיו בְּקִרְיְשֵׁי שְׁמַיָּא פּוּמְהוֹן וְלִישָׁנְהוֹן מְעַלְּעָלָא בְּצִדְקֵי אַרְעָא׃ 9 בְּגִין כֵּן עַל מֵימְרָא דְיְיָ יְתְחַיְּנוּן בְּתְרִיפִין וְדַעְיָן דְּיָ מִנֵּיעִין דְּיִתְחַיְּנוּן לְהוֹן׃ 10 וְאָמְרִין אֵיכְדֵין יְדַע אֵל וְאִם אִית דְּיָ בְּרוּם עַל׃ 11 הָא אִלֵּין רְשִׁיעַיָּא וְדַיָּתִין בְּשַׁלְוְתָא בְּעָלְמָא אַדְבִּיקוּ חַיְלָא קְנוֹ נְכָסִין׃ 12 בְּרַם אֲנָא לְסַרְקוּתָא זַכֵּי לִבִּי וְשַׁוֵּינִי דְּיַתְּרִין בְּשַׁלּוּתָא בְּעָלְמָא אַדְבִּיקוּ חַיְלָא קְנוֹ נְכָסִין׃ 13 וַהֲוֵית כְּתִישׁ כָּל יוֹמָא וּמַכְסָנוּתִי לְצַפְּרִיָּא׃ 14 אֵין אֲמָרָה אֶשְׁתְּעֵי דְּכַפְּהוּתָא הָא עַל דָּר בְּנַיִךְ אַרְשָׁעְתָּ׃ 15 וְחַשֵּׁבֶת לְמִדַּע יַת דָּא לַיְעָה הוּא בְּעֵינָי׃ 16 עַד זִמְן פָּרְקָנֵא דְאֵיתֵי לְבֵית מַקְדְּשָׁא וְאֶתְבַּיַּן לְסוֹפֵיהוֹן׃ 17

"Erit nomen eius semper memorabile, et antequam creatus esset Sol, præparatum erat nomen eius: & benedicentur in merito eius; omnes populi dicent bonum illi. "Benedictus Dominus Deus Israel, qui facit miracula magna solus. "Et benedictum nomen gloriæ eius in æternum: ac repleatur splendore gloriæ eius omnis terra, Amen & amen.

Completæ sunt orationes Dauidis filij Iesai. *Canticum per manus Asaph.* PSAL. LXXIII.

PRofectò bonus Israeli Deus ijs, qui mundi sunt corde. 'Mei autem penè moti sunt pedes, penè vacillauerunt gressus mei. 'Quoniam æmulatus sum derisores, in tempore pacifico improbos videbo. 'Quoniam non terrentur nec conturbantur propter diem mortis ipsorum; sed confirmantur eorum: & tersum, & pingue, & forte est cor eorum. 'Labori virorum Legi operam nauãtium non compatiuntur; & cum hominibus iustis, qui patiuntur martyria, non vulnerantur. *Ideo circundedit eos superbia: corona quam imponunt capiti suo de rapinis illorum est. 'Mutata est ob pinguedinem similitudo vultuum eorum: progressæ rugæ eorum cooperuerunt cordis illorum. *Liquefient præ humore, & loquentur vt nocent, & ad violentiam de celsitudine cordis sui loquentur. 'Posuerunt in sanctos cælorum os suum, & lingua eorum ardet in iustos terræ. "Propterea *decretum est* verbo Domini, vt peruertat eos malleis, & lachrymæ quasi aquæ multæ defluent illis. "Et dicent, Hæccine cognouit Deus, & est scientia in Altissimo? "Ecce ipsi impij permanentes in tranquillitate in mundo, adepti sunt substantiam, acquisierunt diuitias. "Ergo inaniter purificaui cor meum, & laui in munditie manus meas. "Et fui flagellatus tota die, & castigatio mea in matutinis. "Si dixi, Narrabo qualitates eorum: ecce super generatione filiorum tuorum improbè egi. "Et cogitaui vt scirem istud: labor hoc in oculis meis. "Vsque ad tempus redemptionis, quo veniam ad domum sanctuarij Dei, intelligam finem eorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

18 * אַךְ בַּחֲלַקּוֹת תָּשִׁית לָמוֹ הִפַּלְתָּם לְמַשּׁוּאוֹת:
19 * אֵיךְ הָיוּ לְשַׁמָּה כְּרֶגַע כָּפוּ תַּמּוּ מִן־בַּלָּהוֹת:
20 * כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ אֲדֹנָי בְּעִירְ צַלְמָם תְּבַזֶּה:
21 * כִּי יִתְחַמֵּץ לְבָבִי וְכִלְיוֹתַי אֶשְׁתּוֹנָן:
22 * וַאֲנִי־בַעַר וְלֹא אֵדָע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ:
23 * וַאֲנִי תָּמִיד עִמָּךְ אָחַזְתָּ בְיַד יְמִינִי:
24 * בַּעֲצָתְךָ תַנְחֵנִי וְאַחַר כָּבוֹד תִּקָּחֵנִי:
25 * מִי־לִי בַשָּׁמַיִם וְעִמְּךָ לֹא־חָפַצְתִּי בָאָרֶץ:
26 * כָּלָה שְׁאֵרִי וּלְבָבִי צוּר־לְבָבִי וְחֶלְקִי אֱלֹהִים לְעוֹלָם:
27 * כִּי־הִנֵּה רַחֲקֶיךָ יֹאבֵדוּ הִצְמַתָּה כָּל־זוֹנֶה מִמֶּךָּ:
28 * וַאֲנִי קִרְבַת אֱלֹהִים לִי טוֹב שַׁתִּי בַיהוִה אֱלֹהִים מַחְסִי לִסְפֹּר כָּל־מַלְאָכוּתֶיךָ:

עד

1 * מַשְׂכִּיל לְאָסָף לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח יֶעְשַׁן אַפְּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ:
2 * זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר־צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ:
3 * הָרִימָה פְעָמֶיךָ לְמַשָּׁאוֹת נֶצַח כָּל־הֵרַע אוֹיֵב בַּקֹּדֶשׁ:
4 * שָׁאֲגוּ צוֹרְרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ שָׂמוּ אוֹתֹתָם אֹתוֹת:
5 * יוֹדֵעַ כְּמֵבִיא לְמַעְלָה בְּסִבְךְ־עֵץ קַרְדֻּמוֹת:
6 * וְעַתָּה פִּתּוּחֶיהָ יַחַד בְּכַשִּׁיל וְכִילְפוֹת יַהֲלֹמוּן:
7 * שִׁלְּחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשֶׁךָ לָאָרֶץ חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ:
8 * אָמְרוּ בִלְבָבָם נִינֵם יַחַד שָׂרְפוּ כָל־מוֹעֲדֵי־אֵל בָּאָרֶץ:
9 * אֹתוֹתֵינוּ לֹא רָאִינוּ אֵין־עוֹד נָבִיא וְלֹא־אִתָּנוּ יוֹדֵעַ עַד־מָה:

18 * Veruntamen in lubrico posuisti eos, deiecisti eos ad interitum. 19 * Quomodo vastati sunt, subitò defecerūt, consumpti sunt quasi non sint. 20 * Quasi somnium euigilantis Domine in ciuitate imagines eorum ad nihilum rediges. 21 * Quia contractum est cor meum, & lumbi mei velut ignis fumigans. 22 * Et ego insipiens & nesciui, quasi iumentum factus sum apud te. 23 * Et eram semper tecum, tenebas manum dexteram meam. 24 * In consilium tuum deduces me, & postea in gloria suscipies me. 25 * Quid mihi est in cælo, & tecum nolui in terra? 26 * Consummata est caro mea & cor meū, robur cordis mei & pars mea Deus in æternum. 27 * Quia ecce qui elongant se à te, peribunt: perdidisti omnem fornicantem à te. 28 * Mihi autē appropinquare Deo bonum est: posui in Domino Deo spem meam, vt narrem omnes annunciationes tuas.

1 * Eruditio Asaph. PSAL. LXXIIII.

VT quid Deus repulisti in finem, fumabit furor tuus in grege pascuæ tuæ? 2 * Recordare congregationis tuæ quam possedisti ab initio; redemisti virgam hæreditatis tuæ montem Sion in quo habitasti. 3 * Sublimitas pedum tuorum dissipata est vsque in finē: omnia mala egit inimicus in sanctuario. 4 * Fremuerunt hostes tui in medio pacti tui, posuerunt signa sua in tropheum. 5 * Manifesta in introitu desuper, in saltu lignorum secures. 6 * Et nunc sculpturas eius pariter bipenni & dolatorijs deraserunt. 7 * Miserunt ignem in sanctuarium tuum, in terra contaminauerunt tabernaculum nominis tui. 8 * Dixerunt in cordibus suis posteri eorum simul, Incenderunt omnes solemnitates Dei in terra. 9 * Signa nostra non vidimus, non est vltrà propheta, & non est nobiscum qui sciat vsquequo.

18 * Veruntamē propter dolos eorum posuisti eis mala, deiecisti eos cùm alleuarentur. 19 * Quomodo facti sunt in desolationem? subitò defecerunt, perierūt propter iniquitatem suam. 20 * Velut somnium exsurgentis Domine in ciuitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges. 21 * Quia inflammatum est cor meum, & renes mei commutati sunt. 22 * Et ego ad nihilum redactus sum, & nesciui: * iumentum factus sum apud te. 23 * Et ego semper tecum: tenuisti manum dexteram meam. 24 * Et in consilio tuo deduxisti me, & cū gloria suscepisti me. 25 * Quid enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? 26 * Defecit cor meū & caro mea; Deus cordis mei & pars mea Deus in æternum. 27 * Quia ecce qui elongant se à te, peribunt: perdidisti * omnem qui fornicatur abs te. 28 * Mihi autem adhærere Deo bonū est, ponere in Domino spem meam. vt annūciem omnes prædicationes tuas, in portis filiæ Sion.

1 * Intellectus Asaph. PSAL. LXXIII.

VT quid Deus repulisti in finem, iratus est furor tuus super oues pascuæ tuæ? 2 * Memor esto congregationis tuę quam possedisti ab initio, redemisti virgam hæreditatis tuæ. Mons Sion hic in quo habitasti in eo. 3 * Leua manus tuas in superbias eorum in finem. quanta malignatus est inimicus in sancto tuo. 4 * Et gloriati sunt qui oderunt te in medio solemnitatis tuæ. posuerunt signa sua signa. 5 * Et non cognouerunt, sicut in exitu super summū. Quasi in sylua lignorū securibus excident 6 * Ianuas eius in idipsum, in securi & ascia deiecerunt eā. 7 * Incenderunt * in igne sanctuariū tuum in terra, polluerūt tabernaculum nominis tui. 8 * Dixerunt in corde suo cognationes eorum simul, Venite & quiescere faciamus oēs dies festos Dei à terra. 9 * Signa nostra nō vidimus; * nō est vltra propheta, & nos non cognoscet amplius.

18 * πλὴν διὰ τὰς δολιότητας αὐτῶν ἔθου αὐτοῖς κακά· κατέβαλες αὐτοὺς ὅτε ἐπαρθήσαν. 19 * πῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν; ἐξέπιπτον ἀπὸ- 20 λοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. * ὡσεὶ ὄνυπτιον ἐξεγει- ρομένου κύριε ὅτε τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδε- 21 νώσεις. * ὅτι ἐξεκαύθη ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροί μου 22 ἠλλοιώθησαν. * κἀγὼ ἐξουδενωμένος, καὶ οὐκ ἔγνων, 23 κτῆνος ἐγενήθην πρὸς σέ. * κἀγὼ διαπαντὸς μετὰ 24 σοῦ· κεκράτησας τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου· * καὶ ἐν τῇ βου- λῇ σου ὡδήγησάς με, καὶ μετὰ δόξης παρελάβου με. 25 * τί γάρ μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἀπὸ σοῦ τί ἠθέ- 26 λησα ἐπὶ τῆς γῆς; * ἐξέλιπεν ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου, ὁ θεὸς τῆς καρδίας μου καὶ ἡ μερίς μου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα. 27 * ὅτι ἰδοὺ οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ ἀπολοῦν- ται· ἐξωλόθρευσας πάντα τὸν πορνεύοντα ἀπὸ σοῦ. 28 * ἐμοὶ δὲ τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ θεῷ ἀγαθόν ἐστι, τίθεσθαι ἐν τῷ κυρίῳ τὴν ἐλπίδα μου· τοῦ ἐξαγγεῖλαί με πάσας τὰς αἰνέσεις σου, ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς σιών.

1 * Συνέσεως τῷ ἀσάφ. ογ'.

Ἱνατί ὁ θεὸς ἀπώσω εἰς τέλος, ὠργίσθη ὁ θυμός σου ἐπὶ τὰ πρόβατα νομῆς σου; 2 * μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου ἧς ἐκτήσω ἀπ' ἀρχῆς, ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας σου· ὄρους σιὼν τοῦτο ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ. 3 * ἔπαρον τὰς χεῖράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος· ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου. 4 * καὶ ἐνεκαυχήσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου· ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα. 5 * καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ὡς ἐπὶ τὴν ἔξοδον ὑπερῴων· ὡς ἐν δρυ- μῷ ξύλων ἀξίνας ἐξέκοψαν 6 * τὰς θύρας αὐτῆς ἐπὶ ταυτό, ἐν πελέκει καὶ λαξευ- τηρίῳ κατέρραξαν αὐτήν. 7 * ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριόν σου εἰς τὴν γῆν, ἐβεβήλωσαν τὸ σκήνωμα τοῦ ὀνόματός σου. 8 * εἶπον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν αἱ συγγένειαι αὐτῶν ἐπὶ- ταυτό, δεῦτε καὶ καταπαύσωμεν πάσας τὰς ἑορτὰς θεοῦ ἀπὸ τῆς γῆς. 9 * τὰ σημεῖα ἡμῶν οὐκ εἴδομεν, οὐκ ἔστιν ἔτι προφήτης, καὶ ἡμᾶς οὐ γνώσεται ἔτι.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Profectò in tenebris posuisti eos, proiecisti eos in foueas. "Quomodo facti sunt in desolationem in momento, vastati sunt & consumpti à commotionibus? "Sicut somnium ab homine ebrio, qui expergefit à somno suo, *euanescit*, Domine in die iudicij magni cùm fuerint suscitati de sepulchris suis, in furore imaginem eorum spernes. "Etenim cōpungetur cor meum, & renes mei ardent sicut ignis. "Et ego stultus qui nesciam, quasi bestia reputarus sum apud te. "Ego autem continuè sum apud te: tenuisti manum dexteram meam. "In consilio tuo deduces me in hunc mundum: & postquam completa fuerit gloria, quam dixisti te adducturum esse super me, accipias me. "Quis similis tui qui meus es in cælo, nisi tu? proinde tecum socium non volui in terra. "Consumptum est corpus meum & cor meum: fortis est qui probat cor meum, & pars mea Deus in æternum. "Quia ecce impij qui abhorrent à cultu tuo, peribunt: perdidisti omnes qui aberrarunt à timore tui. "Mihi verò accedere ad cultum Domini, bonum est: posui in verbo Domini fiduciam meam, vt enarrarem ruditia præcepta omnia apostolatus tui. ' Intellectus bonus per manus Asaph. PSAL. LXXIIII.

QVare Deus repulisti in æternum, flagrabit furor tuus in oues pascuæ tuæ? 'Recordare congregationis tuæ, quam acquisiuisti ab initio, redemisti ab Ægypto, tribus hæreditatis tuæ, montis Sion huius in quo requieuit tabernaculum tuum. 'Leua gressus tuos ad desolandas nationes in perpetuum, qui pro viribus suis detrimenta intulerunt inimici nostri in sanctuarium. 'Clamant molestatores tui in medio temporum tuorum; ponunt signa sua, signa. "Contundet malleo, sicut vir qui leuat manum suam in perplexitatem ligni vt incidat securibus. 'Et sic sculpturas eius excidunt simul bipenni & dolabro deuastatio, percutientes malleis. "Incēderunt igni domum sanctuarij tui; ad terram prostrauerunt tabernaculum in quo inuocatum est nomen tuum. "Dicunt in corde suo filij eorum simul, Incenderunt patres nostri omnes festiuitates Dei in terra. "Signa nostra quæ dederunt nobis prophetæ, non vidimus: non est amplius propheta, & non est apud nos qui sciat quousque.

תרגום

[18] בְּרַם בְּקַבְלַיָּא שַׁוֵּיתָא לְהוֹן רְשִׁיעַיָּא לְשַׁחוּתָא: [19] הֵכְדֵין הֲווֹ לְצַדָּאָה אִשְׁתֵּיצִיוּ שְׁלִיטוּ מֵאִתְרוּשָׁן: [20] הֵיךְ חֶלְמָא מִגַּבְרָא דְּסַתְיָא מִן שְׁנָתֵיהּ מִבְּיַת קְבוּרָתְהוֹן מַכְיֵית קְבוּרָתְהוֹן דְּרִגְזוּ דְּמוּתְהוֹן כִּרְגוּז דְּלָא מִתְקַיְּמִין חֲבַטְרוּ: [21] אֲרוּם יְהוּשׁ לְבִּי וּכְלְיָתִי בְּעַלְמִי כְּאֶשָׁא: [22] וַאֲנָא שְׁטֵיוָא וְלָא אֲדַע הֵיךְ בְּעִירָא אִתְחֲשַׁבְתָּ נְבִיךְ: [23] וַאֲנָא תְּדִירָא נְבִיךְ אוֹחֲזָתָא בִּידָא יְמִינִי: [24] מִן כִּתְבֵּיהּ דִּילִי בְּשָׁמַיָּא אֲלָא אַתְּ וּבַתְרָךְ חֲבִרָא לָא צְבִיתִי בְּאַרְעָא: [25] אִשְׁתְּיָצָא גִּשְׁמִי וְלִבְבִי חֵקְפָא דְּבָתַן לִבְבִי וְחוּלְקִי אֱלָהָא לְעָלַם: [26] אֲרוּם הָא רְשִׁיעַיָּא דְּמִתְרַחֲקִין מִפָּלְחָנָךְ יֵיבְדוּן שֵׁיצֵיתָא כָּל דְּעָבַד זְנוּנָא מִקֳּדָמָךְ: [27] וַאֲנָא לְמִקְרַב בְּדַחֲלָתָא דַּיְיָ לִי טַב שַׁוֵּיתִי בְּמֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָא לְמִסְפַּר כָּל תֻּשְׁבְּחָתָךְ: עד [1] מַסְכְּלוּתָא דְּאָסָף לְמָא אֱלָהָא תְּנַחְתָּ לָעָלַם יְתְקוֹף רְגָזָא דְּרָעְיָנָךְ: [2] אִדְכַּר קְהָלָךְ דְּקָנֵיתָא מִלְּקַדְמִין פְּרַקְתָּא מִמְצְרַיִם שִׁבְטֵי אֲחֻסְנַתָּךְ טוּר צִיּוֹן דֵּין דְּשַׁרִיתָ מַשְׁכַּן שְׁכִינְתָּךְ בֵּהּ: [3] תְּרִים אִסְתְּנוֹךְ לְמִשְׁוֵי אַמְיָא לְעָלְמִיָּא כָּל דְּבִישְׁתָּא דְּבִישׁוּ סָנְאַיָּא בְּמַקְדְּשָׁא: [4] אִלֵּלוּ מְעִיקֵיךְ בְּמֵצַע זְמַנֵּיךְ שָׂווּ אָתַיְהוֹן אָתְיָתָא: [5] יְהַלַּךְ בְּקוֹרְנָסָא מִיךְ דְּגַרְרִים וְיַדַּע בְּחַכִּיךְ קִיסָא לְמִקְטַע בְּקִיסֵי גַּלְפוֹיֵיהוֹן כְּחַדָּא: [6] וּכְדֵין גְּלִפוֹיֵיהוֹן כֻּלְּהוֹן בְּקוֹפְיָא וּבְפַטִּישׁ דַּיְיסְטְרִין מְחִין כְּחַדָּא: [7] אַקְרוּ בְלִבְּהוֹן בְּנֵיהוֹן כְּחָדָא אִוקִידוּ אוֹרָיְתָא מַשְׁכַּן שְׁמָךְ: [8] אֲמָרוּ בְלִבְּהוֹן דְּרִיהוֹן כְּחָדָא אִפְּסוּ מְשַׁבְּתָא דַּיְיָ בְּאַרְעָא: [9] אָתְוָתָנָא דַּיְיָ חֲכִמוּ לָנָא נְבִיאַיָּא לָא חֲזִינָא לֵית חוּבָא נְבִיאָא וְלֵית גַּבָּנָא דְּיִדַּע עַד אֵימָתַי:

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * עַד־מָתַי אֱלֹהִים יֶחֱרָף צָר יְנַאֵץ אוֹיֵב שִׁמְךָ
לָנֶצַח:
11 * לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינֶךָ מִקֶּרֶב חֵיקְךָ כַלֵּה:
12 * וֵאלֹהִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ: 13 * אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְעֻזֶּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי
תַנִּינִים עַל־הַמָּיִם:
14 * אַתָּה רִצַּצְתָּ רָאשֵׁי לִוְיָתָן תִּתְּנֶנּוּ מַאֲכָל
לְעָם לְצִיִּים:
15 * אַתָּה בָקַעְתָּ מַעְיָן וְנָחַל אַתָּה הוֹבַשְׁתָּ נַהֲרוֹת
אֵיתָן: 16 * לְךָ יוֹם אַף־לְךָ לַיְלָה אַתָּה הֲכִינוֹתָ
מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ:
17 * אַתָּה הִצַּבְתָּ כָּל־גְּבוּלוֹת אֶרֶץ קַיִץ וָחֹרֶף
אַתָּה יְצַרְתָּם:
18 * זְכֹר־זֹאת אוֹיֵב חֵרֵף יְהוָה וְעַם נָבָל נִאֲצוּ
שְׁמֶךָ: 19 * אַל־תִּתֵּן לַחַיַּת נֶפֶשׁ תּוֹרֶךָ חַיַּת עֲנִיֶּיךָ
אַל־תִּשְׁכַּח לָנֶצַח:
20 * הַבֵּט לַבְּרִית כִּי־מָלְאוּ מַחְשַׁכֵּי־אֶרֶץ
נְאוֹת חָמָס:
21 * אַל־יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ:
22 * קוּמָה אֱלֹהִים רִיבָה רִיבֶךָ זְכֹר חֶרְפָּתְךָ מִנִּי־
נָבָל כָּל־הַיּוֹם: 23 * אַל־תִּשְׁכַּח קוֹל צֹרְרֶיךָ
שְׁאוֹן קָמֶיךָ עוֹלֶה תָמִיד:

עה

1 * לַמְנַצֵּחַ אַל־תַּשְׁחֵת מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר:
2 * הוֹדִינוּ לְךָ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקָרוֹב שִׁמְךָ סִפְּרוּ
נִפְלְאוֹתֶיךָ:
3 * כִּי אֶקַּח מוֹעֵד אֲנִי מֵישָׁרִים אֶשְׁפֹּט:
4 * נְמֹגִים־אֶרֶץ וְכָל־יֹשְׁבֶיהָ אָנֹכִי תָּכַנְתִּי עַמּוּדֶיהָ
סֶלָה: 5 * אָמַרְתִּי לַהוֹלְלִים אַל־תָּהֹלּוּ וְלָרְשָׁעִים
אַל־תָּרִימוּ קָרֶן:

1 * Victori, Ut non disperdas, Psalmus Asaph canticum. LXXV.

2 * Confessi sumus tibi Deus, confessi sumus, & iuxta nomen tuum narrabunt mirabilia tua.
3 * Cùm accepero tempus, ego recta iudicabo.
4 * Dissoluetur terra cum omnibus habitatoribus suis, ego appendi columnas eius. Semper.
5 * Dixi iniquè agẽtibus, Nolite iniquè agere, & impiis, Nolite exaltare cornu.

10 * Vsquequo Deus exprobrabit aduersarius, blasphemabit inimicus nomen tuum in finem?
11 * Quare conuertis manum tuam, & dexteram tuam, ad medium sinum tuum consumes?
12 * Deus autem rex meus ab initio, operatus salutes in medio terræ.
13 * Tu dissipasti in fortitudine tua mare: contriuisti capita draconum in aquis.
14 * Tu confregisti capita Leuiathan; dedisti eum in escam populo Æthiopum.
15 * Tu disrupisti fontem & torrentem: tu exsiccasti flumina fortia.
16 * Tuus est dies, & tua est nox. tu ordinasti luminare & Solem.
17 * Tu statuisti omnes terminos terræ, æstatem & hyemem tu plasmasti.
18 * Memento huius, inimicus exprobrauit Domino, & populus insipiens blasphemauit nomẽ tuum.
19 * Ne tradas bestiis animam eruditam in lege tua: vitæ pauperum tuorum ne obliuiscaris in perpetuum.
20 * Respice ad pactum, quia repletæ sunt tenebris terræ habitationes iniquæ.
21 * Ne reuertatur confractus confusus: egenus & pauper laudabit nomen tuum.
22 * Surge Deus, iudica causam tuam, memento opprobrij tui ab insipiente tota die.
23 * Ne obliuiscaris vocis hostium tuorum: fenitus aduersariorum tuorum ascendit ingiter.

Interp. ex Græc. lxx. PSAL. LXXIIII. ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μθερμήνευσις τῶν ο.

10 * Ἕως ποτὲ ὁ Θεὸς ὀνειδιεῖ ὁ ἐχθρός, παροξυνεῖ ὁ ὑπεναντί-
ος τὸ ὄνομά σου εἰς τέλος;
11 * ἱνατί ἀποστρέφεις τὴν χεῖρά σου καὶ τὴν δεξιάν σου
ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος;
12 * ὁ δὲ Θεὸς βασιλεύς ἡμῶν πρὸ αἰώνος εἰργάσατο σω-
τηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς.
13 * σὺ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν.
σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ
14 ὕδατος. * σὺ συνέθλασας τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκον-
τος, ἔδωκας αὐτὸν βρῶμα λαοῖς τοῖς αἰθίοψι.
15 * σὺ διέρρηξας πηγὰς καὶ χειμάρρους, σὺ ἐξήρανας πο-
ταμοὺς Ἠθάμ.
16 * σή ἐστιν ἡ ἡμέρα, καὶ σή ἐστιν ἡ νύξ· σὺ κατηρτίσω φαῦσιν
17 καὶ ἥλιον. * σὺ ἐποίησας πάντα τὰ ὅρια τῆς γῆς, θέρος
καὶ ἔαρ σὺ ἔπλασας αὐτά.
18 * μνήσθητι ταύτης· ἐχθρὸς ὠνείδισε τὸν κύριον, καὶ λαὸς
ἄφρων παρώξυνε τὸ ὄνομά σου.
19 * μὴ παραδῷς τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογουμένου
σοι, τῶν ψυχῶν τῶν πενήτων σου μὴ ἐπιλάθῃ εἰς τέλος.
20 * ἐπίβλεψον εἰς τὴν διαθήκην σου, ὅτι ἐπλήρωθησαν
οἱ ἐσκοτισμένοι τῆς γῆς οἰκιῶν ἀνομιῶν.
21 * μὴ ἀποστραφήτω τεταπεινωμένος κατηχυμένος,
πτωχὸς καὶ πένης αἰνέσουσι τὸ ὄνομά σου.
22 * ἀνάστα ὁ Θεός, δίκασον τὴν δίκην σου, μνήσθητι τῶν ὀνει-
δισμῶν σου, τῶν ὑπὸ ἄφρονος ὅλην τὴν ἡμέραν.
23 * μὴ ἐπιλάθῃ τῆς φωνῆς τῶν ἐχθρῶν σου, ἡ ὑπερηφανία
τῶν μισούντων σε ἀνέβη διαπαντός.

1 * Εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρῃς, ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ
Ἀσάφ. ὠδή.

2 * Ἐξομολογησόμεθά σοι ὁ Θεός, ἐξομολογησόμεθά
σοι, καὶ ἐπικαλέσομεθα τὸ ὄνομά σου· διηγήσομαι πάντα
τὰ θαυμάσιά σου.
3 * ὅταν λάβω καιρόν, ἐγὼ δικαιώσεις κρινῶ.
4 * ἐτάκη ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ·
ἐγὼ ἐστερέωσα στύλους αὐτῆς.
5 * εἶπα τοῖς παρανομοῦσι, μὴ παρανομεῖτε, καὶ τοῖς ἁ-
μαρτάνουσι μὴ ὑψοῦτε κέρας·

תרגום

10 עַד אֵימָתַי אֱלָהָא יִתְחַד סָנֵיקָא יִרְחַק בַּעַל דְּבָבָא שְׁמָךְ לָעָלְמִין׃
11 לְמָה תְהֵיב יְדָךְ וְיַמִּינָךְ מִלְּפָרוֹק מִנּוֹ עוֹבָדָךְ אֲפֵיק וְשֵׁיצִי עֲקָקָא׃
12 וֵאלָהָא מַלְכָּא דְשָׁכְנִינָה קַדִּישָׁה מִלְקַדְמִין עֲבַד פֻּרְקָנִין בְּגַו אַרְעָא׃ 13 אַתְּ גְּזַרְתָּא בְּתֻקְפָּךְ יַמָּא דְסוּפָא שַׁבַּרְתְּ רֵישֵׁי חַנִּינַיָּא
עַל מַיָּא׃ 14 אַתְּ תַּרְעֵתָא רֵישֵׁי גִּבָּרֵי פַּרְעֹה וְהַבְרְתָּנוּן לְגַבְרָא לְעַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל וְגֵשְׁמֵיהוֹן לְהֶסְתָּן׃ 15 אַתְּ בְּזַעְתָּא
מְקוֹרָא וְשֵׁילָא אַתְּ יַבֵּשְׁתָּא נַחֲלָא אַנְתְּ נַחֲלִין וְיַרְדְּנָא וְיַרְדְּנָא דַּהֲוֹוּ תַקִּיפִין׃ 16 דִּילָךְ יוֹמָא לְחוּד דִּילָךְ לֵילְיָא
אַתְּ הַכְנְתָא מְחַוֵּא וְנַהֲרָא סַהֲדָא נַחֲלָא אַנְתְּ וּמְנַוַּת יְקָרָא וְיַרְדְּנָא דַּהֲוֹוּ תַקִּיפִין׃ 17 אַרְכַּר נַא בְּעָל דְּבָבָא סְרָרָךְ
יַת הַקְנָא מְחַוֵּא לְמֵימְרָא סְגִיאָה נַחֲלָא אַנְתְּ וּמְנַוַּת יְקָרָא וְיַרְדְּנָא דַּהֲוֹוּ תַקִּיפִין׃ 18 אַרְכַּר נַא בְּעָל דְּבָבָא סְרָרָךְ
יַת הַקְנָא מְחַוֵּא לְמֵימְרָא סְגִיאָה קַיְמְתָּא כָּל תְּחוּמֵי דְאַרְעָא קַיְמְתָּא וְסִתְוָא אַתְּ בְּרֵאתְּנוּן׃
19 לָא תְּמַסַּר לְעַמְמַיָּא דְּמֵיהִילָךְ לְתַיְוָא בְּרָא נַפְשָׁת אַלְפֵי אוּרַיְתָךְ חַיֵּיהוֹן דַּעֲנַיִךְ לָא תַנְשֵׁי לָעָלְמִין׃
20 אִסְתְּכִי לְקְיָמָא דְּגַיְרוֹהִי לַאֲבָהָתָנוּ אֲרוּם אִתְכַּסְיוּ בְּנֵיהוֹן חֲשׁוֹכָא פְּרִיוֹם עַל אַרְעָא וְאוֹתְבָא וְחַטּוֹפִין׃
21 וְלָא יְתוּב סְכִיכָן מְכִסָּף וְעַנְיָנָא וְשַׁבְיָנָא יְשַׁבְּחוּן שְׁמָךְ׃ 22 קוּם אֱלָהָא נְצִי מֵצֵיתָךְ אִדְכַּר קְלָנָא מִסְּלָקָא שִׁפְשָׁא כָּל יוֹמָא׃
אֲרוּם נְטָרִין לְקָבְלָךְ דְּסַלְקָא תְּדִירָא׃ 23 לָא תְנַשֵׁי קָל מֵימְרָךְ

עה

1 לְשַׁבְּחָא מִזְמוֹר לְקָבְלָךְ דְּסַלְקָא תְּדִירָא׃ 2 אוֹדִינָךְ לָךְ אֱלָהָא אוֹדִינָן וְקָרִיב שְׁכִינַת שְׁמָךְ אִשְׁתְּעוּ
פְּרִישָׁתָךְ׃ 3 מְהֵימַנְתָּא דְּאֲמַר דָּוִד לָא אֶתְחַבֵּל עָתָךְ חֶשְׁבְּחָא וְשִׁירָא׃ 4 מְהֵימְנִין אַרְעָא וְכָל יְתִבָהָא אֲנָא אֲתְקֵנָת עַמּוּדָהָא לָעָלְמִין׃
סֶלָה׃ 5 אֲמָרֵת לְמִתְלַעֲבִין לָא תִתְלַעֲבוּן וּבְחַיָּא לָא תְזַקְפוּן אֵיקָר׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 ‡ Nolite extollere in excelsum cornu vestrum, loquentes in cervice veteri.
7 ‡ Quia neque ab Oriente neque ab Occidente, neque à solitudine montium:
8 ‡ Sed Deus iudex hunc humiliabit, & hunc
9 exaltabit. ‡ Quia calix in manu Domini est, vino merato usque ad plenum mixtus, & propinabit ex eo; veruntamen fæces eius epotabunt
10 bibentes omnes impij terræ. ‡ Ego autẽ annunciabo in sempiternum, cantabo Deo Iacob.
11 ‡ Et omnia cornua impiorum confringam, exaltabuntur cornua iusti.

1 ‡ Victori in carminibus Psalmus Asaph cantici. LXXVI.

2 COgnoscitur in Iudæa Deus, in Israel magnum nomen eius.
3 ‡ Et factum est in Salem tabernaculum eius, & habitaculum eius in Sion.
4 ‡ Ibi confregit volatilia arcus, scutum & gladium & bellum. Semper.
5 ‡ Lumen tu es magnifice, à montibus captiuitatis.
6 ‡ Spoliati sunt superbi corde, dormitauerunt somnium suum, & non inuenerunt omnes viri exercitus manus suas.
7 ‡ Ab increpatione tua Deus Iacob, consopitus est & currus & equus.
8 ‡ Tu terribilis es, & quis stabit aduersum te? ex tunc ira tua.
9 ‡ De cælo annunciasti iudicium; terra timens tacebit.
10 ‡ Cùm surrexerit ad iudicandum Deus, vt saluos faciat omnes mites terræ. Semper.
11 ‡ Quia ira hominis confitebitur tibi, reliquiis iræ accingeris.
12 ‡ Vouete & reddite Domino Deo vestro, omnes qui in circuitu eius sunt, offerent dona terribili:
13 ‡ Auferenti spiritum ducum, terribili regibus terræ.

1 ‡ Victori super Idithun, Asaph Psalmus. LXXVII.

2 VOce mea ad Deum clamabo, voce mea ad Deum, & exaudiuit me.

6 ‡ לָא תְרִימוּ לַמָּרוֹם קַרְנְכֶם תְּדַבְּרוּ בְצַוָּאר עָתָק׃
7 ‡ כִּי לֹא מִמּוֹצָא וּמִמַּעֲרָב וְלֹא מִמִּדְבַּר הָרִים׃
8 ‡ כִּי־אֱלֹהִים שֹׁפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים׃
9 ‡ כִּי כוֹס בְּיַד־יְהוָה וְיַיִן חָמַר מָלֵא מֶסֶךְ וַיַּגֵּר
מִזֶּה אַךְ־שְׁמָרֶיהָ יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כֹּל רִשְׁעֵי־אֶרֶץ׃
10 ‡ וַאֲנִי אַגִּיד לְעוֹלָם אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃
11 ‡ וְכָל־קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת
צַדִּיק׃

ע

1 ‡ לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר׃
2 ‡ נוֹדָע בִּיהוּדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל שְׁמוֹ׃
3 ‡ וַיְהִי בְשָׁלֵם סוּכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ בְּצִיּוֹן׃
4 ‡ שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵּי־קֶשֶׁת מָגֵן וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה
סֶלָה׃
5 ‡ נָאוֹר אַתָּה אַדִּיר מֵהַרְרֵי־טָרֶף׃
6 ‡ אֶשְׁתּוֹלְלוּ אַבִּירֵי לֵב נָמוֹ שְׁנָתָם וְלֹא־מָצְאוּ
כָל־אַנְשֵׁי־חַיִל יְדֵיהֶם׃
7 ‡ מִגַּעֲרָתְךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדָּם וְרֶכֶב וְסוּס׃
8 ‡ אַתָּה נוֹרָא אַתָּה וּמִי־יַעֲמֹד לְפָנֶיךָ מֵאָז אַפֶּךָ׃
9 ‡ מִשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקְטָה׃
10 ‡ בְּקוּם לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ כָּל־עַנְוֵי
אֶרֶץ סֶלָה׃
11 ‡ כִּי־חֲמַת אָדָם תּוֹדֶךָ שְׁאֵרִית חֲמֹת תַּחְגֹּר׃
12 ‡ נִדְּרוּ וְשַׁלְּמוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־סְבִיבָיו
יוֹבִילוּ שַׁי לַמּוֹרָא׃
13 ‡ יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים נוֹרָא לְמַלְכֵי־אָרֶץ׃

עז

1 ‡ לַמְנַצֵּחַ עַל־יְדוּתוּן לְאָסָף מִזְמוֹר׃
2 ‡ קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים
וְהַאֲזִין אֵלָי׃

תרגום

6 לָא תְקַפּוּן לְכַרְסָא אֵיכְרְכוֹן אֲחוֹן דִּי סַכְלִין בְּרַחֲקָא וּבְגַרוּפִין׃ 7 אֲרוּם לֵית בַּר מִנֵּי מַפְרַנְסָנָא וְעַד מַעֲרְבָא וְלָא מִצְפּוּנָא בֵּית
מַקְרְבָא וּמִדְּרוֹמָא אֲתַר טוּרַיָּא׃ 8 אֱלָהָא דַּיָּן זַכַּאי דִּין יְמֵאֵין וְדִין יְרוֹפֵם׃ 9 אֲרוּם בַּס דְּלוּם כְּחָדָא דְּעִדַּי וְתַחֲבַר עֲשִׂין תְּלֵי
מַיְתָנֵי סְרִירַיָּא לְמִסְלָא דָּה סָנְדָעָא דְּרַשִׁיעַיָּא וְכַן דְּשָׁרֵי סָנֵה כַּדִּין קַדְמַאי בְּרַם דּוֹרְדַיָּא וּפְקַטְיָהָא יְמַצְצוּן יִשְׁתּוּן כָּל רִשְׁעֵי אַרְעָא׃ 10 וַאֲנָא אֲתֵנֵי לְעָלַם אֲשַׁבַּח לֵאלָהָא דְיַעֲקֹב׃ 11 וְכָל גַּלְגַּלֵּי תְּקוֹף רוּם רִשְׁעַיָּא אֶתְבַּר וְיִתְקַטְּפוּן קַרְנַיָּא דְּצַדִּיקַיָּא׃

עז

1 לְשַׁבְּחָא עַל יְדוּתוּן לְאָסָף מְזַמּוֹר׃ 2 קָלִי בְּרַם קֳדָם אֱלָהָא וְאֶקְבֵּל קָלִי קֳדָם אֱלָהָא וְיֵצֵת לְמֵימְרֵי׃

6 ‡ Nolite extollere in altũ cornu vestrũ, & nolite loqui aduersus Deũ iniquitatẽ.
7 ‡ Quia neq; ab Oriente, neq; ab Occidente, neque à desertis montibus. ‡ Quo-8 niã Deus iudex est, hunc humiliat, & hũc exaltat. ‡ Quia calix in manu Dñi vini, meri plenus mixto: & inclinauit ex hoc in hoc, verumtamẽ fæx eius nõ est exinanita. bibent omnes peccatores terræ. ‡ Ego aũt 10 gaudebo in seculũ, cantabo Deo Iacob.
‡ Et omnia cornua peccatorũ confrin- 11 gam, & exaltabitur cornu iusti.

1 ‡ In finem in laudibus Psalmus Asaph, canticum ad ‡Assyrium. LXXV.

NOtus in Iudæa Deus, in Israel magnũ 2 nomen eius. ‡ Et factus est in pace locus eius, & habitatio eius in Sion. ‡ Ibi cõ- 4 fregit potentias arcuum, scutũ & gladium, & bellũ. ‡ Illuminas tu mirabiliter à mon- 5 tibus æternis. ‡ Turbati sunt omnes insi- 6 pientes corde. dormierunt somnũ suum, & nihil inuenerunt omnes viri diuitiarũ in manibus suis. ‡ Ab increpatione tua 7 Deus Iacob, dormitauerunt qui ascenderunt equos. ‡ Tu terribilis es, & quis resi- 8 stet tibi? ex tunc ira tua: ‡ De cælo auditũ 9 fecisti iudicium. terra tremuit & quieuit, ‡ Cùm *resurgeret in iudicium Deus, vt 10 saluos faceret omnes mansuetos terræ.
‡ Quoniã cogitatio hominis cõfitebitur 11 tibi, & reliquiæ cogitationis diem festum agent tibi. ‡ Vouete & reddite Dño Deo 12 vestro; omnes qui in circuitu eius, afferent munera terribili, ‡ & ei qui aufert spi- 13 ritum principũ, terribili apud reges terræ.

1 ‡ In finem pro Idithum Psalmus Asaph. LXXVI.

VOce mea ad Dominum clamaui, voce 2 mea ad Deum, & intendit mihi.

6 ‡ μὴ ἐπαίρετε εἰς ὕψος τὸ κέρας ὑμῶν, καὶ μὴ λα-
7 λεῖτε κατὰ τοῦ θεοῦ ἀδικίαν. ‡ ὅτι οὔτε ἐξ ἐξόδων, οὔτε ἀπὸ
8 δυσμῶν, οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὀρέων· ‡ ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστι.
τοῦτον ταπεινοῖ καὶ τοῦτον ὑψοῖ.
9 ‡ ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ κυρίου οἶνος ἀκράτου πλῆρες κε-
ράσματος· ἔκλινεν ἐκ τούτου εἰς τοῦτο, πλὴν ὁ τρυγίας
αὐτοῦ οὐκ ἐξεκενώθη· πίονται πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς.
10 ‡ ἐγὼ δὲ ἀγαλλιάσομαι εἰς τὸν αἰῶνα, ψαλῶ τῷ θεῷ
11 ἰακώβ. ‡ καὶ πάντα τὰ κέρατα τῶν ἁμαρτωλῶν
συνθλάσω, καὶ ὑψωθήσεται τὰ κέρατα τοῦ δικαίου.

1 ‡ Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ ἀσάφ, ᾠδὴ
πρὸς τὸν ἀσσύριον. οε΄.

2 ‡ Γνωστὸς ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ὁ θεός, ἐν τῷ ἰσραὴλ μέγα τὸ
3 ὄνομα αὐτοῦ. ‡ καὶ ἐγενήθη ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος αὐτοῦ, καὶ
τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἐν σιών.
4 ‡ ἐκεῖ συνέτριψε τὰ κράτη τῶν τόξων, ὅπλον καὶ ῥομ-
φαίαν καὶ πόλεμον.
5 ‡ φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων αἰωνίων.
6 ‡ ἐταράχθησαν πάντες οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ.
ὕπνωσαν ὕπνον αὐτῶν, καὶ οὐχ εὗρον οὐδὲν πάντες οἱ ἀν-
δρες τοῦ πλούτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
7 ‡ ἀπὸ ἐπιπλήξεώς σου ὁ θεὸς ἰακώβ, ἐνυσταξαν καὶ πε-
βηκότες τοῖς ἵπποις.
8 ‡ σὺ φοβερὸς εἶ, καὶ τίς ἀντιστήσεταί σοι; ἀπὸ τότε ἡ
ὀργή σου. ‡ ἐκ δὲ οὐρανοῦ ἤκουτισας κρίσιν· γῆ ἐφοβήθη καὶ
ἡσύχασεν· ‡ ἐν τῷ ἀνιστάναι εἰς κρίσιν τὸν θεόν, τοῦ
σῶσαι πάντας τοὺς πραεῖς τῆς γῆς· διάψαλμα.
12 ‡ ὅτι ἐνθύμιον ἀνθρώπῳ ἐξομολογήσεταί σοι, καὶ ἐγκα-
τάλειμμα ἐνθυμίᾳ ἑορτάσει σοι.
11 ‡ εὔξασθε καὶ ἀπόδοτε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, πάντες οἱ
κύκλῳ αὐτοῦ οἴσουσι δῶρα· τῷ φοβερῷ
13 ‡ καὶ ἀφαιρουμένῳ πνεύματα ἀρχόντων, φοβερῷ
παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.

1 ‡ Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ ἰδιθούμ, ψαλμὸς τῷ ἀσάφ.
οϛ΄.

2 ‡ Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς
τὸν θεόν, καὶ προσέσχε μοι.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

*Ne extollaris in excelsum gloriam vestram, vos loquentes in fortitudine & opprobrijs. ‡Quoniã non est alius præter me ab Oriente vsque ad Occidentem, à Septentrione domo deserti & ab Austro loco montium. ‡Quoniam Deus est index iustus; hunc humiliabit, & illum exaltabit. ‡ Quoniam calix maledictionis est in manu Domini, & vinum forte, plenum mixtione amaritudinis ad tollendam per illud fœtentiam impiorum: quod verò proiecit ab illo; fuit ex priori: fæces autem & amurcas eius fugent & epotabunt omnes impij terræ. ‖Ego autem narrabo in æternum miracula illa, laudabo Deum Iacob. ‖Et omnia regna fortitudinem excellam impiorum humiliabo: exaltentur à fortitudine sua; exaltabuntur autem ex robore sublimitatis eorum iusti.

PSAL. LXXVI.

‡Ad laudandum in laude, Psalmus per manum Asaph, & canticum.

NOtus est in domo Iehudah Deus; in domo Israelis magnum nomen eius. ‡Et fuit in Ierusalem domus sanctuarij eius, & habitaculum maiestatis eius in Sion. ‡Quando fecit domus Israel voluntatem eius, locauit maiestatem suam inter eos: ibi confregit sagittas & arcus populorum præliantium: scuta & gladios, acieisque belli destruxit in perpetuũ. ‡Timẽdus tu, laudatus à domo sanctuarij tui; contremiscant ab aspectu tuo reges, habitantes in arcibus montium, loco domus congregationis prædæ ipsorum. ‡Abiecerunt à se arma bellica fortes corde, dormitarũt in somnijs suis, non valuerunt omnes fortes robore apprehendere arma sua manibus suis. ‡Ab increpatione tua Deus Iaacob dormierunt, & currus & equites sunt subuersi. ‡Tu timendus es, & quis stabit coram te in tempore quo exarserit furor tuus? ‡De cœlis audiri fecisti iudicium: terra nationum timuit; *sed* terra Israel quieuit. ‖Dicunt iusti, Exurgat ad iudicium cum impijs Deus, vt redimat de manibus eorum omnes mites terræ in perpetuum. ‖Cùm tu iraceris in populum tuum, tu eius maiestatis: ipsi verò confitebuntur nomini tuo; at reliquum furoris quod remansit tibi ab ira qua iratus fuisti, præparabis ad dispendendas gentes. ‖Vouete vota & reddite coram Domino Deo vestro: omnes qui habitant in circuitu sanctuarij eius adducant oblationem in domum sanctuarij terribilis. ‖Comprimet tumorem spiritus magnatum, Deus timendus super omnes reges terræ.

PSAL. LXXVII.

‡Ad laudandum per manum Idutun ipsi Asaph hymnus.

VOx mea vtique coram Deo, & clamabo voce mea coram Deo, & attendet verbo meo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 ביום צרתי אדני דרשתי ידי לילה נגרה ולא
תפוג מאנה התנחם נפשי׃
4 אזכרה אלהים ואהמיה אשיחה ותתעטף
רוחי סלה׃
5 אחזת שמרות עיני נפעמתי ולא אדבר׃
6 חשבתי ימים מקדם שנות עולמים׃
7 אזכרה נגינתי בלילה עם־לבבי אשיחה
ויחפש רוחי׃
8 הלעולמים יזנח אדני ולא־יסיף לרצות עוד׃
9 האפס לנצח חסדו גמר אמר לדר ודר׃
10 השכחה חנות אל אם־קפץ באף רחמיו סלה׃
11 ואמר חלותי היא שנות ימין עליון׃
12 אזכיר מעללי־יה כי־אזכרה מקדם פלאך׃
13 והגיתי בכל־פעלך ובעלילותיך אשיחה׃
14 אלהים בקדש דרכך מי־אל גדול כאלהים׃
15 אתה האל עשה פלא הודעת בעמים עזך׃
16 נאלת בזרוע עמך בני־יעקב ויוסף סלה׃
17 ראוך מים אלהים ראוך מים יחילו אף ירגזו
תהמות׃
18 זרמו מים עבות קול נתנו שחקים אף־חציך
יתהלכו׃
19 קול רעמך בגלגל האירו ברקים תבל רגזה
ותרעש הארץ׃
20 בים דרכך ושבילך במים רבים ועקבותיך
לא נדעו׃
21 נחית כצאן עמך ביד־משה ואהרן׃

עח

1 משכיל לאסף האזינה עמי תורתי הטו
אזנכם לאמרי־פי׃
2 אפתחה במשל פי אביעה
חידות מני־קדם׃

3 *In die tribulationis meæ Dominum exquisiui, manus mea nocte extenditur & non quiescit; noluit se consolari anima mea.
4 *Recordans Dei conturbabar, loquebar in me ipso, & deficiebat spiritus meus. Semper.
5 *Prohibebam suspectũ oculorum meorũ sta-
6 peham & non loquebar. *Recogitabam dies antiquos, annos seculorum.
7 *Recordabar psalmorum meorum, in nocte cum corde meo loquebar, & scopebam spiritum
8 meum. *Ergo ne in æternum proijciet Dominus, & non propitiabitur vltra?
9 *Ergo ne complebit usque in finem misericordiam suam? consummabitur verbũ de gene-
10 ratione in generationem. *Nunquid oblitus est misereri Deus, aut complebit in furore miseri-
11 cordias suas? Semper. *Et dixi, Imbecillitas mea est: hæc commutatio dexteræ excelsi.
12 *Recordabor cogitationum Domini, quia re-
13 miniscar antiqua mirabilia tua. *Et meditabor in omni opere tuo, & adinuentiones tuas loquar.
14 *Deus in sancto via tua, quis Deus magnus
15 vt Deus? *Tu es Deus faciens mirabilia, ostendens in populis potentiam tuam.
16 *Redemisti in brachio populum tuum, filios Jacob & Joseph. Semper.
17 *Videntes te aquæ Deus, videntes te aquæ parturierunt, & commotæ sunt abyssi.
18 *Excusserunt aquas nubila, vocem dederũt nubes, & sagittæ tuæ discurrebant.
19 *Vox tonitrui tui in rota, apparuerunt fulgura orbi, concussa est & commota est terra.
20 *In mari via tua & semitæ tuæ in aquis multis, & vestigia tua non sunt agnita.
21 *Deduxisti quasi gregem populum tuum, in manu Moysi & Aaron.

1 *Eruditio Asaph. PSAL. LXXVIII.

AVsculta populo meus legem meam, inclinate aurem vestram ad verba oris mei.
2 *Aperiam in parabola os meum, loquar ænigmata antiqua.

תרגום

3 ביומא דעקתי אדפון קדם ייי אבעית שרת עלי רוח נבואה בליליא וזלגת עיני ואשעתא ולא הפוג סרבת לאתנחמא נפשי׃ 4 אדכר
אלהא ואתרגש אצלי קדם ייי יתחשלהי רוחי לעלמין׃ 5 אחדהא תסירתא דעיני אשתרפת ולא אמלל׃ 6 מנית יומין סבין דסלקדמין
שנין אמצעין דעלמין׃ 7 אדכר תשבחתי בליליא עם הרהורי לבבי אמלל ויבלשו מימרא פנקע רוחי׃ 8 האפשר די לעלמין ירחק
ולא יוסף למרעא הוב׃ 9 האפשר דפסק לעלמין טובתה שלים פתגם ודבוש על כל דר ודר׃ 10 האפשר דנשי סלק פרגוה סלקבטר רחמוי
אם אשתכי בזיעתה יסיף עלאה׃ 11 ואמרת מרעיותי היא אשתני בזיעת ימין עלאה׃ 12 אדכר קדמיך ייי ארום
תהא דכרתא דמן שירותך׃ 13 ודרגנת בכל עובדך ובתקופי ניפוייך אמלל׃ 14 אלהא דקדישין אורחתך מן אלהא רבא
זהי הגא לעלמין׃ 15 את הוא אלהא עבד פרישן הודעתא בעממיא עשנך׃ 16 פרקתא בזבוהי אורעך עמך בנוי דאולידי יעקב
ויוסף סלה׃ 17 יחמון שכינתך מגו יקא אלהא חמון גבורתך על יקא והיתון עממיא לחוד אתרגזון תהומיא׃
18 איתיהב קלא ענני קלין ירהבו שחקי לחוד כיפי גרגך אזלין ושטהלהבין׃ 19 קל אכליתך בגלגל אשתמע אנהרו ברקין
תבל רגזה ואתרגשת ארעא׃ 20 בימא דסוף אורחתך ובכשיך בסיען סגיעין ורשמתא פסיעתך לא אתידעו׃ 21 ודברית היך ענא עמך
בידי אתיתי אצלין אריבין למימרי פומי׃ 2 אפתח בסתם פומי אבוע חדתן דסלקדמין׃

3 *In die tribulationis meæ Deum exquisiui manibus meis, nocte *coram eo, & non sum deceptus; renuit cõsolari anima
4 mea. *Memor fui Dei, & delectatus sum,
* exercitatus sum, & defecit spiritus meus.
5 *Anticipauerunt vigilias oculi mei; turbatus sum, & non sum locutus. *Cogitaui
6 dies antiquos, & annos æternos *In men-
7 te habui, & meditatus sum: nocte cũ corde meo exercitabar, & *scopebat spiritus
8 meus. *Nunquid in æternũ proijciet *Dominus, & non apponet vt complacitior sit
9 adhuc? *Aut in finem misericordiã suã abscindet? cõsummauit verbũ à generatione
10 in generationẽ? *Nũquid obliuiscetur misereri Deus? Aut continebit in ira sua mi-
11 sericordias suas? *Et dixi, Nunc cœpi, hęc commutatio dexteræ Excelsi. *Memor fui
12 operum Dñi; quoniam memor ero ab initio mirabilium tuorũ. *Et meditabor in
13 omnibus operibus tuis: & in adinuentionibus tuis exercebor. *Deus in sancto via
14 tua, quis Deus magnus sicut Deus noster?
*Tu es Deus qui facis mirabilia; notam
15 fecisti in populis virtutem tuam.
*Redemisti in brachio tuo populum
16 tuum, filios Iacob & Ioseph. *Viderunt
17 te aquæ Deus, viderunt te aquę, & timuerunt; *turbati sunt abyssi. *Multitudo
18 sonitus aquarum, vocem dederunt nubes: & enim sagittæ tuæ transeunt.
*Vox tonitrui tui in rota. illuxerũt co-
19 ruscationes tuæ orbi terræ; commota est, & contremuit terra.
*In mari viæ tuæ & semitæ tuæ in aquis
20 multis, & vestigia tua non cognoscentur.
*Deduxisti sicut oues populum tuum
21 in manu Moysi & Aaron.

1 *Intellectus Asaph.

PSAL. LXXVII.

ATtendite popule meus legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris
2 mei. *Aperiam in parabolis os meum, loquar propositiones ab initio.

3 *ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου τὸν θεὸν ἐξεζήτησα τοῖς χερσί μου νυκτὸς ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠπατήθην· ἀπενύσατο παρακληθῆναι ἡ ψυχή μου.
4 *ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην· ἠδολέσχησα καὶ
5 ὠλιγοψύχησε τὸ πνεῦμά μου· διέψαλμα. *προκατελαβόντο φυλακὰς ὀφθαλμοί μου· ἐταράχθην καὶ
6 οὐκ ἐλάλησα. *διελογισάμην ἡμέρας ἀρχαίας, καὶ
7 ἔτη αἰώνια *ἐμνήσθην καὶ ἐμελέτησα· νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἠδολέσχουν, καὶ ἔσκαλλε τὸ πνεῦμά μου.
8 *μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπώσεται κύριος, καὶ οὐ προσθήσει τοῦ εὐδοκῆσαι ἔτι;
9 *ἢ εἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπόκοπτει, σωτερέλεστερῆμα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν;
10 *μὴ ἐπιλήσεται τοῦ οἰκτειρῆσαι ὁ θεός; ἢ συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ; διάψαλμα.
11 *καὶ εἶπα, νῦν ἠρξάμην, αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου.
12 *ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου· ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου.
13 *καὶ μελετήσω ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου· καὶ ἐν τοῖς ἐπιθυμήμασι σου ἀδολεσχήσω.
14 *ὁ θεὸς ἐν τῷ ἁγίῳ ἡ ὁδός σου· τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ
15 θεὸς ἡμῶν; *σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια· ἐγνώρισας ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύναμίν σου.
16 *ἐλυτρώσω ἐν τῷ βραχίονί σου τὸν λαόν σου, τοὺς υἱοὺς ἰακὼβ καὶ ἰωσήφ.
17 *εἶδόσαν σε ὕδατα ὁ θεός, εἶδόσαν σε ὕδατα, καὶ ἐφοβήθησαν· ἐταράχθησαν ἄβυσσοι.
18 *πλῆθος ἤχους ὑδάτων, φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι· καὶ
19 γὰρ τὰ βέλη σου διαπορεύονται. *φωνὴ τροχοῦ σου ἐν τῷ τροχῷ· ἔφαναν αἱ ἀστραπαί σου τῇ οἰκουμένῃ, ἐσαλεύθη καὶ ἔτρεμε ἡ γῆ.
20 *ἐν τῇ θαλάσσῃ αἱ ὁδοί σου καὶ αἱ τρίβοι σου ἐν ὕδασι πολλοῖς, καὶ τὰ ἴχνη σου οὐ γνωσθήσονται.
21 *ὡδήγησας ὡς πρόβατα τὸν λαόν σου ἐν χειρὶ μωυσῆ καὶ ἀαρών.

1 *Συνέσεως τῷ ἀσαφ. ὀζ.

Πρόσεχετε λαός μου τῷ νόμῳ μου, κλίνατε τὰ ὦτα ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου.
2 *ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, φθέγξομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[1] In die afflictionis meæ eruditionem ab aspectu Domini quæsiui: habitauit autem super me spiritus prophetiæ; nocte stillauit oculus meus lachrymas, nec cessabit, renuit consolationem accipere anima mea. [2] Recordabor Dei & tumultum edam, orabo coram Domino: & labitur spiritus meus in æternum. [3] Apprehendisti palpebras oculorum meorum: correptus sum, non loquar. [4] Numeraui dies bonos a principio, annos felicitatis à seculis. [5] Recordabor laudis meæ in nocte; cum cogitationibus cordis mei loquar, & inquiret ea mirandas scientia spiritus mei. [6] Nunquid possibile est vt in æternum aspernetur Dominus; & non apponat vt bene velit vlterius? [7] Nunquid possibile est vt defecerit in æternum sua benignitas: atque completum fuerit verbum malum super omnem generationem & generationem? [8] Nunquid est possibile vt oblitus sit misereri Deus; & si ira percitus est, vt non incalescant misericordiæ eius in æternũ? [9] Et dixi, Infirmitas mea hæc: mutatio potentis dexteræ excelsi. [10] Recordabor operum Domini, quapropter memor ero ab initio mirabilium tuorum. [11] Meditatus autem sum in omnibus operibus tuis optimis, & de adinuentionibus miraculorum tuorum loquar. [12] Deus quàm sanctæ sunt viæ tuæ! quis Deus magnus sicut Deus Israel? [13] Tu es ipse Deus faciens miranda: notam fecisti in populis fortitudinem tuam. [14] Redemisti potentia brachij tui populum tuũ, filios quos genuit Iaacob, & enutriuit Ioseph in secula. [15] Viderunt te aquæ de medio maris Deus, viderunt virtutem tuam super mare; contremiscentibus populis, nec non interturbatis abyssis. [16] Effuderunt aquas nubes cælorum, voces dederunt æthera, sed & spicula sagittarum tuarum discurrebant & accendebantur. [17] Vox maiestatem tuam de medio maris Deus, viderunt virtutem tuam super mare; contremiscentibus populis, nec non interturbatis abyssis. [18] Effuderunt aquas nubes cælorum, voces dederunt æthera, sed & spicula sagittarum tuarum discurrebant & accendebantur. [19] Vox tonitrui tui in rota audita est. illuminauerunt coruscationes orbem: infremuit, & cõmota est terra. [20] In mari Suph via tua, & semitæ tuæ in aquis multis, & vestigia tua non sunt agnita. [21] Deduxisti sicut oues populum tuum per manum Mosseh & Aharon.

[1] Intellectus Spiritus sancti per manum Asaph. PSAL. LXXVIII.

AVsculta populo mi legem meam, inclinate aures vestras ad verba oris mei. [2] Aperiam in parabola os meum; eloquar ænigmata, quæ fuerunt à principio.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ וְנֵדָעֵם וַאֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ׃
4 * לֹא נְכַחֵד מִבְּנֵיהֶם לְדוֹר אַחֲרוֹן מְסַפְּרִים תְּהִלּוֹת יְהוָה וְעֻזּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה׃
5 * וַיָּקֶם עֵדוּת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׂם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעָם לִבְנֵיהֶם׃
6 * לְמַעַן יֵדְעוּ דוֹר אַחֲרוֹן בָּנִים יִוָּלֵדוּ יָקֻמוּ וִיסַפְּרוּ לִבְנֵיהֶם׃
7 * וְיָשִׂימוּ בֵאלֹהִים כִּסְלָם וְלֹא יִשְׁכְּחוּ מַעַלְלֵי־אֵל וּמִצְוֹתָיו יִנְצֹרוּ׃
8 * וְלֹא יִהְיוּ כַּאֲבוֹתָם דּוֹר סוֹרֵר וּמוֹרֶה דּוֹר לֹא־הֵכִין לִבּוֹ וְלֹא־נֶאֱמְנָה אֶת־אֵל רוּחוֹ׃
9 * בְּנֵי־אֶפְרַיִם נוֹשְׁקֵי רוֹמֵי־קֶשֶׁת הָפְכוּ בְיוֹם קְרָב׃
10 * לֹא שָׁמְרוּ בְּרִית אֱלֹהִים וּבְתוֹרָתוֹ מָאֲנוּ לָלֶכֶת׃
11 * וַיִּשְׁכְּחוּ עֲלִילוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הֶרְאָם׃
12 * נֶגֶד אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶלֶא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה־צֹעַן׃
13 * בָּקַע יָם וַיַּעֲבִירֵם וַיַּצֶּב־מַיִם כְּמוֹ־נֵד׃
14 * וַיַּנְחֵם בֶּעָנָן יוֹמָם וְכָל־הַלָּיְלָה בְּאוֹר אֵשׁ׃
15 * יְבַקַּע צֻרִים בַּמִּדְבָּר וַיַּשְׁקְ כִּתְהֹמוֹת רַבָּה׃
16 * וַיּוֹצֵא נוֹזְלִים מִסֶּלַע וַיּוֹרֶד כַּנְּהָרוֹת מָיִם׃
17 * וַיּוֹסִיפוּ עוֹד לַחֲטֹא־לוֹ לַמְרוֹת עֶלְיוֹן בַּצִּיָּה׃
18 * וַיְנַסּוּ־אֵל בִּלְבָבָם לִשְׁאֹל־אֹכֶל לְנַפְשָׁם׃
19 * וַיְדַבְּרוּ בֵאלֹהִים אָמְרוּ הֲיוּכַל אֵל לַעֲרֹךְ שֻׁלְחָן בַּמִּדְבָּר׃
20 * הֵן הִכָּה־צוּר וַיָּזוּבוּ מַיִם וּנְחָלִים יִשְׁטָפוּ הֲגַם־לֶחֶם יוּכַל תֵּת אִם־יָכִין שְׁאֵר לְעַמּוֹ׃
21 * לָכֵן שָׁמַע יְהוָה וַיִּתְעַבָּר וְאֵשׁ נִשְּׁקָה בְיַעֲקֹב וְגַם־אַף עָלָה בְיִשְׂרָאֵל׃

3 * Quæ audiuimus & cognouimus, & patres nostri narrauerunt nobis.
4 * Non sunt abscondita à filijs eorum à generatione sequenti, narrantes laudes Domini & poteſtatem eius & mirabilia eius quæ fecit.
5 * Statuit conteſtationem Iacob, & legem posuit in Iſrael, quæ mandauit patribus noſtris vt docerent filios suos.
6 * Vt cognoſceret generatio subſequens, filij nascituri surgent & narrabunt filijs suis.
7 * Vt ponant in Deo ſpem suam, & non obliuiſcantur cogitationum Dei, & mandata eius custodiant.
8 * Et non sint sicut patres eorum generatio declinans & prouocans, generatio quæ non præparauit cor suum, & non credidit Deo ſpiritus eius.
9 * Filij Ephraim intendentes & mittentes arcum, terga verterunt in die belli.
10 * Non custodierunt pactum Dei, & in lege eius noluerunt ingredi.
11 * Et obliti ſunt commutationum eius, & mirabilium eius quæ oſtendit eis.
12 * Coram patribus eorum fecit mirabilia, in terra Ægypti in regione Taneos.
13 * Diuiſit mare & traduxit eos, & ſtare fecit aquas quaſi aceruum.
14 * Et duxit eos in nube per diem, & tota nocte in lumine ignis.
15 * Scidit petram in deſerto, & potum dedit quaſi de abyſſis magnis.
16 * Et eduxit riuos de petra, & elicuit quaſi flumina aquas.
17 * Et addiderunt vltrà peccare ei, vt prouocarent excelſum in inuio.
18 * Et tentauerunt Deum in cordibus ſuis, petentes cibum animæ ſuæ.
19 * Et loquentes contra Deum dicebant, Nunquid poterit Deus ponere meſſam in ſolitudine?
20 * Ecce percuſſit petram & fluxerunt aquæ, & torrentes inundauerunt: nunquid & panem poterit dare aut præparare carnem populo ſuo?
21 * Ideo audiuit Dominus & diſtulit, & ignis accenſus eſt in Iacob, & ira aſcendit in Iſrael.

תרגום

3 דִּי שְׁמַעְנָן וְיָדַעְנָן לְהוֹן וַאֲבָהָתַן תְּנָיוּ לָנָא׃ 4 לָא נְכַסֵּי מִבְּנֵי הוֹן לְדָר בָּתְרָאי מְשַׁתְּעִין תֻּשְׁבַּחָתָן דְּיָי וְתָקְפֵּיהּ וְפֻרְקָנֵיהּ דַּעֲבַד׃
5 וְאָקִים סַהֲדוּתָא בְּדָבִית יַעֲקֹב וְאוֹרַיְתָא נָגִיד בְּדָבִית יִשְׂרָאֵל דִּי פַקֵּד יָת אֲבָהָתָנָא לְהוֹדָעוּתְהוֹן לִבְנֵיהוֹן׃ 6 בְּדִיל דִּיקְדוֹן דָּר בָּתְרָאי בְּנִין דְּיִתְיְלְדוּן וְיִתְנְחוּן לִבְנֵיהוֹן׃ 7 וְיִשְׁוּן בֵּאלָהָא סְבָרְהוֹן וְלָא יִתְּכְחוֹן עוֹבְדֵי אֵלָהָא וּפִקּוּדוֹהִי יִטְּרוּן׃ 8 דְּלָא יְהוֹן כַּאֲבָהָתְהוֹן דָּר סָטְיָן וּמַרְגְּזָן דָּר דְּלָא אַתְקֵן לִבֵּהּ וְלָא מְהֵימְנָא בֵּאלָהָא רוּחֵהּ׃ 9 בְּנֵי אֶפְרַיִם גִּבָּרֵי קַרְבָּא וּגְבָרִין נָטְלֵי קֶשְׁתָּא הַפְכוּ לְאָחֳרֵי קְרָבָא׃ 10 קְיָמָא דַּיְיָ לָא נְטָרוּ וּבְאוֹרַיְתֵהּ סָרְבִי לְהֵילָכָא׃ 11 וְאַתְכְּשִׁיו עוֹבָדוֹי וְסִבְיָא דִּי אַחְזִיאוּן לְהוֹן׃ 12 קֳבֵיל אֲבָהָתְהוֹן דְּעָבַד פְּרִישׁוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם חֲקַל טָאנִיס׃
13 בְּעָא וְקָרַע יָמָּא וְעַבְּרִנּוּן וְאַקְמֵי מַיָּא כְּמַתְנָא׃ 14 וְדַבְּרִנּוּן חֵיוָךְ בְּעַנְנָא יוֹמָם וְכָל לֵילְיָא בְּנְהוֹרָא דְּאֶשָׁא׃
15 בְּקַע טַנָּרִין בְּחוֹרֵב וְהַשְׁקָה רַבְרְבָן כְּבָזְעָא דִּתְהוֹמָא רַבְרְבָא׃ 16 וְאַפֵּיק מַיָּא מִכֵּיפָא וְאַחֵית חֵיוָךְ נַחֲרִין נָגְרִין כְּנַהֲרָתָא׃ 17 וְתוּב אוֹסִיפוּ לְחַטָּאָה לֵהּ לְסָרָבָא עֵילָאָה בְּמַדְבְּרָא׃ 18 וְנַסִּיו אֱלָהָא בְּלִבְהוֹן לְמִשְׁאַל מֵיכְלָא לְנַפְשָׁתְהוֹן׃
19 וְאִסְתְּפוּ עִוָּד לְמֵחֲמֵי לֵהּ לְמֵרְגַּז עֵילָאָה בְּמַדְבְּרָא׃ 20 הָא כְּבַר מְחָא בְּטִינַר וְזִיבוּ מַיָּא וְנַחֲלַיָּא נָגְרִין הֲמִדְּאַף מֵיכְלָא יְכִיל לְמִתַּן אִין יְזַמֵּן מְזוֹנָא לְעַמֵּהּ׃
21 בְּכֵן שְׁמַע יְיָ וְרָגַז וְאִשְׁתָּא אִתְקְרַת בְּדָבִית יַעֲקֹב וְאַף תְּקָפַת בְּדָבִית יִשְׂרָאֵל׃

3 * Ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἐγνωμεν αὐτά, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν διηγησαντο ἡμῖν. 4 * οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέραν, ἀπαγγέλλοντες τὰς αἰνέσεις τοῦ κυρίου καὶ τὰς δυναστείας αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἃ ἐποίησε.
5 * καὶ ἐστησε μαρτύριον ἐν ἰακωβ, καὶ νόμον ἔθετο ἐν ἰσραὴλ. ὅσα ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν.
6 * ὅπως ἂν γνῶ γενεὰ ἑτέρα, υἱοὶ τεχθησόμενοι, καὶ ἀναστήσονται καὶ ἀπαγγελοῦσιν αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν.
7 * ἵνα θῶνται τὴν ἐλπίδα αὐτῶν, καὶ μὴ ἐπιλάθωνται τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν. 8 * ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν, γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα· γενεὰ ἥτις οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐπιστώθη μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. 9 * υἱοὶ ἐφραὶμ ἐντείνοντες καὶ βάλλοντες τόξοις, ἐστράφησαν ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
10 * οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ οὐκ ἠθέλησαν πορεύεσθαι.
11 * καὶ ἐπελάθοντο τῶν διηγήσεων αὐτοῦ καὶ τῶν θαυμασίων αὐτοῦ, ὧν ἐδείξατο αὐτοῖς.
12 * ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποίησε θαυμάσια, ἐν γῇ αἰγύπτῳ ἐν πεδίῳ τάνεως. 13 * διέρρηξε θάλασσαν, καὶ διήγαγεν αὐτούς, παρέστησεν ὕδατα ὡσεὶ ἀσκόν.
14 * καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας, καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ πυρός.
15 * διέρρηξε πέτραν ἐν ἐρήμῳ, καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ. 16 * καὶ ἐξήγαγεν ὕδωρ ἐκ πέτρας, καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα.
17 * καὶ προσέθεντο ἔτι τοῦ ἁμαρτάνειν αὐτῷ· παρεπικραναν τὸν ὕψιστον ἐν ἀνύδρῳ.
18 * καὶ ἐξεπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν.
19 * καὶ κατελάλησαν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπον, μὴ δυνήσεται ὁ θεὸς ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ;
20 * ἐπεὶ ἐπάταξε πέτραν, καὶ ἔρρυησαν ὕδατα, καὶ χείμαρροι κατεκλύσθησαν· μὴ καὶ ἄρτον δυνατὸν δοῦναι, ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ αὐτοῦ;
21 * διὰ τοῦτο ἤκουσε κύριος καὶ ὠλιγώρησε, καὶ πῦρ ἐξεκαύθη ἐν ἰακώβ, καὶ ὀργὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Quæ audiuimus & quæ cognouimus, & patres noſtri nunciauerunt nobis. 'Non abſcondemus à filijs eorum, generationi vltimæ narrantes laudes Domini, & fortitudinem eius & mirabilia eius facta, quæ edidit. 'Et firmauit teſtamentum in domo Iacob, & legem statuit in domo Iſrael, quæ præcepit patribus noſtris, vt docerent filios suos. 'Vt cognoſceret generatio vltima; filij qui naſcituri ſunt, surgent & narrabunt filijs suis. 'Et collocabunt in Deo ſpem ſuam, & non obliuiſcentur operum Dei, & mandata eius custodient. 'Et non erunt ſicut patres eorum generatio rebellis, & prouocans ad iracundiam, generatio quæ non direxit cor ſuum ad Dominum ſuum, nec fuit fidelis in Deum ſpiritus eius. 'Filij Ephraim cum armis bellicis, & fortes geſtantes arcum verterunt eruicem in die certaminis bellicarum. "Eò quod non obſeruaſſent fœdus Dei, & in lege eius ambulare renuiſſent. "Et obliti ſunt operationum eius & populus domus Iſrael; et mirabilium eius facinorum quæ oſtendit eis. "Coram patribus eorum Abraham, Iſaac & Iacob, atque tribus miranda edidit in terra Ægypti in campo Tanes. "Scidit mare virga Moſſeh præceptoris eorum, & tranſmiſit eos; & ſtare fecit aquas coadunatas ſicut in vtres. "Et duxit eos in nube per diem, & tota nocte in illuminatione ignis. "Rupit petras virga Moſſeh præceptoris eorum in deſerto, & potum dedit eis veluti ex abyſſis magnis. "Et eduxit aquarum fluenta de petra, & deduxit tanquam flumina currentia aquas. "Et addiderunt vltrà peccare in eum, vt prouocarent ad iram Altiſſimum in deſerto arido. "Et tentauerunt Deum in corde suo, petentes cibum animabus suis. "Et infremuerunt coram Deo: diserunt: Ergòne poterit Deus inſtruere menſam in deſerto? "Ecce iam percuſſit petram, & fluxerunt aquæ torrentesque diluerunt: nunquid & panem poterit dare? an præparabit nutrimentum populo suo? "Ideo auditum fuit coram Domino qui iratus eſt, & ignis accenſus eſt in domum Iaacob, & inſuper furor aſcendit in Iſrael.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 * כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ בֵאלֹהִים וְלֹא בָטְחוּ
23 בִּישׁוּעָתוֹ׃ * 22 * Quia non crediderunt in Deo, nec habuerunt fiduciam in salutari eius. * 23 Et præcepit
24 * וַיְצַו שְׁחָקִים מִמָּעַל וְדַלְתֵי שָׁמַיִם פָּתָח׃ nubibus desuper, & portas cæli aperuit.
25 * וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם מָן לֶאֱכֹל וּדְגַן־שָׁמַיִם נָתַן 24 * Et pluit super eos manna vt comederent,
לָמוֹ׃ & triticum cæli dedit eis.
26 * לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ צֵידָה שָׁלַח לָהֶם 25 * Panem fortium comedit vir, cibaria misit
לָשְׂבַע׃ eis in saturitatem.
27 * יַסַּע קָדִים בַּשָּׁמָיִם וַיְנַהֵג בְּעָזּוֹ תֵּימָן׃ 26 * Abstulit Eurum de cælo, & induxit in fortitudine sua Africum.
28 * וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם כֶּעָפָר שְׁאֵר וְכְחוֹל יַמִּים 27 * Et pluit super eos quasi puluerem carnes,
עוֹף כָּנָף׃ & quasi arenam maris volatilia pennata.
29 * וַיִּפֹּל בְּקֶרֶב מַחֲנֵהוּ סָבִיב לְמִשְׁכְּנוֹתָיו׃ 28 * Et ceciderunt in medio castrorum eius, in
30 * וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מְאֹד וְתַאֲוָתָם יָבָא לָהֶם׃ circuitu tabernaculorum eius.
31 * לֹא־זָרוּ מִתַּאֲוָתָם עוֹד אָכְלָם בְּפִיהֶם׃ 29 * Et comederunt, & saturati sunt nimis,
וְאַף אֱלֹהִים עָלָה בָהֶם וַיַּהֲרֹג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם & desiderium eorum attulit eis.
וּבַחוּרֵי יִשְׂרָאֵל הִכְרִיעַ׃ 30 * Non indiguerunt de cupiditate sua, cùm
32 * בְּכָל־זֹאת חָטְאוּ־עוֹד וְלֹא הֶאֱמִינוּ adhuc cibus esset in ore eorum.
בְּנִפְלְאֹתָיו׃ 31 * Furor ergo Dei ascendit super eos, & occidit pingues eorum, & electos Israel incuruauit.
33 * וַיִּכַל־בַּהֶבֶל יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתָם בַּבֶּהָלָה׃ 32 * In omnibus his peccauerunt vltra, & non
34 * אִם־הָרָגָם וּדְרָשׁוּהוּ וְשָׁבוּ וְשִׁחֲרוּ־אֵל׃ crediderunt mirabilibus suis.
35 * וַיִּזְכְּרוּ כִּי־אֱלֹהִים צוּרָם וְאֵל עֶלְיוֹן גֹּאֲלָם׃ 33 * Et consumpsit in vanitate dies eorum, &
36 * וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ־לוֹ׃ annos eorum velociter.
37 * וְלִבָּם לֹא־נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ׃ 34 * Si occidebat eos tunc requirebant eum, &
38 * וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא־יַשְׁחִית וְהִרְבָּה conuertebantur, & diluculo consurgebant ad
לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ׃ 35 Deum. * Et recordabantur quia Deus fortitudo eorũ, & Deus excelsus redemptor eorũ est.
39 * וַיִּזְכֹּר כִּי־בָשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב׃ 36 * Et lactauerunt eum in ore suo, & lingua
40 * כַּמָּה יַמְרוּהוּ בַמִּדְבָּר יַעֲצִיבוּהוּ בִישִׁימוֹן׃ sua mentiti sunt ei.
41 * וַיָּשׁוּבוּ וַיְנַסּוּ אֵל וְקִדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הִתְווּ׃ 37 * Cor autem eorum non erat firmum cum eo, nec permanserunt in pacto eius.
42 * לֹא־זָכְרוּ אֶת־יָדוֹ יוֹם אֲשֶׁר־פָּדָם מִנִּי־צָר׃ 38 * Ipse verò misericors propiciabitur iniquitati, & non disperdet, multumque auertit iram
43 * אֲשֶׁר־שָׂם בְּמִצְרַיִם אֹתֹתָיו וּמוֹפְתָיו בִּשְׂדֵה suam, & non suscitabit totum furorem suum.
צֹעַן׃ 39 * Sed recordatus est quia caro essent, spiritus vadens & non reuertens.
40 * Quoties prouocauerunt eum in deserto, afflixerunt eum in solitudine.
41 * Et conuersi sunt & tentauerunt Deum, & sanctum Israel concitauerunt.
42 * Non sunt recordati manus eius, die quæ redemit eos à tribulante.
43 * Qui fecit in Ægypto signa sua, & ostenta sua in regione Taneos.

תרגום

22 אֲרוֹם לָא הֵימִינוּ בֵּאלָהָא וְלָא אִתְרַחִיצוּ בְּפֻרְקָנֵהּ׃
23 וְאַפְקַד עֲלֵיהוֹן מִנָּא לְמֵיכַל וְעִבּוּר שְׁמַיָּא יְהַב לְהוֹן׃
24 אֻמַּן רְחֵם קַדִּישָׁא בְּשִׁפְיָא וְדַבַּר בְּעִשְׁתָּנָא רוּחָא דְרוֹמָא׃
25 וְאַמְטַר עֲלֵיהוֹן חֵיךְ עַפְרָא בְּשַׂרָא וְחֵיךְ חֲלָא דִימָא עוֹפָא דְפָרַח׃
26 וַאֲכַלוּ וּשְׂבַעוּ לַחֲדָא וְרִיגְגֵיהוֹן אֲיָיתִי לְהוֹן׃
27 לָא זָרוּ מֵרִיגְגֵיהוֹן חַזּוֹר לְמִשְׁכְּנוֹי׃
28 כָּל דָא חוֹבוֹ וְלָא הֵימִינוּ בְּפוּרְקָנֵיהּ׃
29 וְרוּגְזָא דַאֱלָהָא סְלֵיקַת בְּהוֹן וְקַטֵל בִּנְבָרֵיהוֹן וְעַלֵּימֵי אַתְמַס׃
30 כָּסֵף וְאַפֵּיהוֹן שְׁנוֹהֵיהוֹן בְּהוּלְתָא׃
31 כַּסְפָּן קְטָלֵנוּן אִלּוּ תָיְבִין וּבָעוּ יַתֵּהּ וְיָהִבוּ וְיָצְלוֹן קֳדָם אֱלָהָא׃
32 וְהוּא רַחֲמָנָא מְכַפֵּר עֲוֵיהוֹן וְלָא מְחַבֵּל וְיַסְגֵּי לְמֵיתַב רְגָזֵהּ וְלָא יְעֵיר כָּל תְּקוֹפֵהּ׃
33 וְדָכַר אֲרוֹם כְּנֵי בְשַׂרָא אִנּוּן רוּחָא דְאָזֵל וְלָא אָתֵיב׃
34 וְכַמָּה יְסָרְבוּן לֵהּ בְּמַדְבְּרָא וְיַרְגְּזוּן קֳדָמוֹי בְּאַתַר צְדִיָא׃
35 וְתָבוּ וְנַסִּיוּ קֳדָם אֱלָהָא וְקַדִּישָׁא דְיִשְׂרָאֵל אַיְתִיו תְּיוּבְתָא׃
36 לָא אִדְכָּרוּ יָת נְיָסְיָא דִיוֹמָא דְפָרְקִנּוּן מִן מְעִיקָא׃
37 דְשַׁוִּי בְמִצְרַיִם אָתְוָתֵהּ וְתִמְהוֹנֵהּ בְּתַקֵּל טָאנִיס׃

22 * Quia non crediderunt in Deo, neque
23 sperauerunt in salutari eius. * Et mandauit
nubibus desuper, & ianuas cæli aperuit.
24 * Et pluit illis manna ad manducandũ,
& panem cæli dedit eis. * Panem angelo-
25 rum manducauit homo, cibaria misit eis
in abundantiam. * * Abstulit Austrum de
26 cælo, & induxit in virtute sua Africum.
27 * Et pluit super eos sicut puluerem car-
nes, & sicut arenam maris volatilia pen-
28 nata. * Et ceciderunt in medio castro-
rum eorum, circa tabernacula eorum.
29 * Et manducauerunt & saturati sunt ni-
mis, & desiderium eorum attulit eis.
30 * Non sunt fraudati à desiderio suo:
adhuc esca erat in ore ipsorum.
31 * Et ira Dei ascendit super eos, & occi-
dit plurimos eorum, & electos Israel im-
32 pediuit. * In omnibus his peccauerunt
adhuc, & non crediderunt in mirabilibus
33 eius. * Et defecerunt in vanitate dies eo-
rum, & anni eorũ cum festinatione. * Cùm
34 occideret eos, tunc quærebant eum, & re-
uertebãtur & diluculo veniebant ad Deũ.
35 * Et rememorati sunt, quia Deus adiu-
tor eorum est, & Deus excelsus redemptor
36 eorum est. * Et dilexerunt eum in ore
suo, & lingua sua mentiti sunt ei. * Cor
37 autem eorum non * rectum cum eo, nec fi-
deles habiti sunt in testamento eius.
38 * Ipse autem est misericors, & propitius
fiet peccatis eorum, & non disperdet *. Et
abundabit vt auerteret iram suam, & non
accendet omnem iram suam.
39 * Et recordatus est quia caro sunt, spiri-
tus vadens & non rediens. * Quoties
40 exacerbauerunt eum in deserto, in iram
concitauerunt eum * in terra inaquosa!
41 * Et cõuersi sunt & tentauerunt Deum,
& sanctum Israel exacerbauerunt. * Et nõ
42 recordati sunt manus eius, die qua rede-
mit eos de manu tribulantis.
43 * Sicut posuit in Ægypto signa sua, &
prodigia sua im campo Taneos.

22 * ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τῷ θεῷ, οὐδὲ ἤλπισαν ἐπὶ τὸ σω-
23 τήριον αὐτοῦ. * καὶ ἐνετείλατο νεφέλαις ὑπεραίωθεν,
24 καὶ θύρας οὐρανοῦ ἀνέῳξε. * καὶ ἔβρεξεν αὐτοῖς μάννα
25 φαγεῖν, καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς. * ἄρτον ἀγγέ-
λων ἔφαγεν ἄνθρωπος, ἐπισιτισμὸν ἀπέστειλεν αὐτοῖς
26 εἰς πλησμονήν. * ἀπῆρεν νότον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν
ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ λίβα.
27 * καὶ ἔβρεξεν ἐπ' αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν σάρκας, καὶ ὡσεὶ
28 ἄμμον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά. * καὶ ἐπέπεσεν ἐν
μέσῳ τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνωμάτων
29 αὐτῶν. * καὶ ἔφαγον καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ
τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἤνεγκεν αὐτοῖς.
30 * οὐκ ἐξηρήθησαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν· ἔτι τῆς βρώ-
31 σεως οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. * καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἀνέ-
βη ἐπ' αὐτούς· καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν, καὶ
τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραὴλ συνεπόδισεν.
32 * ἐν πᾶσι τούτοις ἥμαρτον ἔτι, καὶ οὐκ ἐπίστευσαν ἐν τοῖς
33 θαυμασίοις αὐτοῦ. * καὶ ἐξέλιπον ἐν ματαιότητι αἱ
ἡμέραι αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπουδῆς.
34 * ὅταν ἀπέκτεινεν αὐτούς, τότε ἐξεζήτουν αὐτόν, καὶ
ἐπέστρεφον καὶ ὤρθριζον πρὸς τὸν θεόν.
35 * καὶ ἐμνήσθησαν, ὅτι ὁ θεὸς βοηθὸς αὐτῶν ἐστι, καὶ ὁ θεὸς
ὁ ὕψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν ἐστι.
36 * καὶ ἠγάπησαν αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τῇ
γλώσσῃ αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτῷ.
37 * ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα μετ' αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπιστώ-
38 θησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ. * αὐτὸς δέ ἐστιν οἰκτίρμων καὶ
ἱλάσεται ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ οὐ διαφθερεῖ· καὶ πολλα-
κις ἐπιστρέψει τὸν θυμὸν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐκκαύσει πᾶ-
σαν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ.
39 * καὶ ἐμνήσθη ὅτι σάρξ εἰσι, πνεῦμα πορευόμενον καὶ
40 οὐκ ἐπιστρέφον. * ποσάκις παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ
ἐρήμῳ, παρώργισαν αὐτὸν ἐν γῇ ἀνύδρῳ.
41 * καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἐπείρασαν τὸν θεὸν, καὶ τὸν ἅγιον τοῦ
Ἰσραὴλ παρῴξυναν.
42 * καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἡμέρας ἧς ἐλυ-
τρώσατο αὐτὸς ἐκ χειρὸς θλίβοντος.
43 * ὡς ἔθετο ἐν Αἰγύπτῳ τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέρατα
αὐτοῦ ἐν πεδίῳ Τάνεως.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

22 Quoniam non crediderunt Deo, & non confisi sunt in redemptione eius. 23 Et præcepit nubibus supernè, & ianuas cæli aperuit.
24 Et defecendere fecit super illos manna, vt manducarent, & triticum cæli dedit eis. 25 Cibum qui descendit de habitaculo angelorum comederunt homines: cibaria dedit eis ad saturitatem. 26 Intulit ventum vehementem in cælos, & induxit virtute sua Austrum.
27 Et pluit super eos sicut puluerem carnem, & sicut arenam maris auem volantem. 28 Et collocauit in medio castrorum eius, in circuitu tabernaculi eius. 29 Et comederunt & saturati sunt nimis, & desiderium ipsorum adduxit eis. 30 Non fuerunt alieni à cupiditate sua, cùm adhuc cibus eorum esset in ore ipsorum. 31 Et furor Dei ascendit in eos, & occidit robustos eorum, & iuuenes Israel prostrauit. 32 In omnibus his peccauerunt adhuc, & non crediderunt miraculis eius. 33 Et consumpsit in vanitate dies eorum, & annos eorum in obstupefactione. 34 In tempore quo interficiebat eos, illi respiscebant & quærebant eum, ac reuertebantur, precesque fundebant coram Deo. 35 Et recordati sunt, quòd Deus erat fortis eorum, & quòd Deus excelsus redemerat eos. 36 Sed mentiti sunt ei ore suo atque lingua, mentientes ei in tempore orationis ipsorum. 37 Quoniam cor eorum non erat rectum cum eo, & non fuerunt fideles in pacto eius. 38 Et ipse misericors expiat peccatum eorum; & non exterminat eos, sed multiplicat vt reuertatur ab ira sua, & non accelerat in eos omnem furorem suum. 39 Et recordatus est quòd filij carnis sunt, spiritus vadens & non rediens.
40 Quoties defecerunt ab illo in deserto, excanduerunt coram eo in loco desolato!
41 Et conuersi sunt & tentauerunt Deum, & sanctum Israelis signauerunt signo.
42 Non sunt recordati miraculorum manus eius, & diei quo redemit eos ab infestatore.
43 Qui posuit in Ægypto signa sua, & portenta sua in agro Tanes.

Universidad de Deusto
Biblioteca

44 * Qui conuertit in sanguinem fluuios eorum,
45 & riuos eorum vt non biberent. * Qui immi-
sit eis omne genus muscarii vt comederent eos,
46 & ranas vt disperderent eos. * Qui dedit bru-
cho germen eorum, & laborem eorum locustæ.
47 * Qui occidit in grandine vineas eorum, &
48 sycomoros eorum in frigore. * Qui tradidit
grandini pascua eorum, & iumenta eorum ca-
49 lucribus. * Qui misit in eos iram furoris sui,
indignationem & comminationem & angustiã,
immissionem angelorum malorum.
50 * Muniuit semitam furori suo, non pepercit
à morte animæ eorum, & animantia eorum pe-
51 stilitraddidit. * Et percussit omne primogenitum
in Ægypto, principium partus in tabernaculis
52 Cham. * Et tulit velut oues populum suum,
& minauit eos sicut gregem in deserto.
53 * Et eduxit eos cum fiducia & absque ti-
more, inimicos autem eorum operuit mare.
54 * Et eduxit eos ad terminum sanctificatum
suum, montem hunc quem possidet dextera eius.
55 * Et eiecit à facie eorum gentes, & possidere
eos fecit in funiculo hæreditatem, & collocauit
in tabernaculis eorum tribus Israel.
56 * Et tentauerunt & prouocauerunt Deum
excelsum, & testimonia eius non custodierunt.
57 * Auersi sunt & prauaricati sunt vt patres
eorum, incuruati sunt quasi arcus mutilis.
58 * Et prouocauerunt eũ in excelsis suis: & in
sculptilibus suis ad æmulandũ cõcitauerunt eum.
59 * Audiuit Deus & distulit, & proiecit vehe-
menter Israel.
60 * Et reliquit tabernaculum Silo, tentorium
quod collocauit inter homines.
61 * Tradidit in captiuitatem virtutem suam,
& decorem suum in manu hostis.
62 * Et concluſit in gladio populum suum, &
hæreditatem suam distulit.
63 * Iuuenes eius deuorauit ignis, & virgines
64 eius nemo luxit. * Sacerdotes eius gladio ce-
ciderunt, & viduæ eius non sunt fletæ.
65 * Euigilauit quasi dormiens Dominus, quasi
66 fortis post crapulã vini. * Et percussit hostes
suos retrorsum, opprobriũ sempiternũ dedit eis.

41 * וַיַּהֲפֹךְ לְדָם יְאֹרֵיהֶם וְנֹזֵיהֶם בַּל־יִשְׁתְּיוּן׃
45 * יְשַׁלַּח בָּהֶם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם וְצְפַרְדֵּעַ וַתַּשְׁחִיתֵם׃
46 * וַיִּתֵּן לֶחָסִיל יְבוּלָם וְיִגִיעָם לָאַרְבֶּה׃
47 * יַהֲרֹג בַּבָּרָד גַּפְנָם וְשִׁקְמוֹתָם בַּחֲנָמַל׃
48 * וַיַּסְגֵּר לַבָּרָד בְּעִירָם וּמִקְנֵיהֶם לָרְשָׁפִים׃
49 * יְשַׁלַּח־בָּם ׀ חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וָזַעַם וְצָרָה
מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים׃
50 * יְפַלֵּס נָתִיב לְאַפּוֹ לֹא־חָשַׂךְ מִמָּוֶת נַפְשָׁם
וְחַיָּתָם לַדֶּבֶר הִסְגִּיר׃
51 * וַיַּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּמִצְרַיִם רֵאשִׁית אוֹנִים
בְּאָהֳלֵי־חָם׃
52 * וַיַּסַּע כַּצֹּאן עַמּוֹ וַיְנַהֲגֵם כָּעֵדֶר בַּמִּדְבָּר׃
53 * וַיַּנְחֵם לָבֶטַח וְלֹא פָחָדוּ וְאֶת־אוֹיְבֵיהֶם
כִּסָּה הַיָּם׃
54 * וַיְבִיאֵם אֶל־גְּבוּל קָדְשׁוֹ הַר־זֶה קָנְתָה
יְמִינוֹ׃
55 * וַיְגָרֶשׁ מִפְּנֵיהֶם ׀ גּוֹיִם וַיַּפִּילֵם בְּחֶבֶל נַחֲלָה
וַיַּשְׁכֵּן בְּאָהֳלֵיהֶם שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃
56 * וַיְנַסּוּ וַיַּמְרוּ אֶת־אֱלֹהִים עֶלְיוֹן וְעֵדוֹתָיו
לֹא שָׁמָרוּ׃
57 * וַיִּסֹּגוּ וַיִּבְגְּדוּ כַּאֲבוֹתָם נֶהְפְּכוּ בְקֶשֶׁת רְמִיָּה׃
58 * וַיַּכְעִיסוּהוּ בְּבָמוֹתָם וּבִפְסִילֵיהֶם יְקַנִּיאוּהוּ׃
59 * שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתְעַבָּר וַיִּמְאַס מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל׃
60 * וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלֹה אֹהֶל שָׁכַן בָּאָדָם׃
61 * וַיִּתֵּן לַשִּׁבְי עֻזּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ בְּיַד־צָר׃
62 * וַיִּסְגֹּר לַחֶרֶב עַמּוֹ וּבְנַחֲלָתוֹ הִתְעַבָּר׃
63 * בַּחוּרָיו אָכְלָה־אֵשׁ וּבְתוּלֹתָיו לֹא הוֹלָלוּ׃
64 * כֹּהֲנָיו בַּחֶרֶב נָפָלוּ וְאַלְמְנֹתָיו לֹא תִבְכֶּינָה׃
65 * וַיִּקַץ כְּיָשֵׁן אֲדֹנָי כְּגִבּוֹר מְתָרוֹנֵן מִיָּיִן׃
66 * וַיַּךְ־צָרָיו אָחוֹר חֶרְפַּת עוֹלָם נָתַן לָמוֹ׃

תרגום

41 וְהֲפַךְ לְאֵדָם אֲרֵיתְיֵהוֹן וְנִחְלֵיהוֹן לָא שָׁתֵן מַנְהוֹן׃ 45 יְגַרִי בְּהוֹן סְנֵן מְקַרְוֵף רְבָיָה בְּרַחֲמֵיהוֹן וְיֵכְלִנוּן וְשִׁרְעֲיָנָא וְחַבָּל יְהַחֲרוֹן׃
44 וְסַפַּר לְחַדָּא אֲרֵיתְיֵהוֹן וְנִחְלֵיהוֹן לְגוּבְאֵי׃ 47 וְקַלַּף בְּכַרְדָּא גֻּפְנֵיהוֹן וְשִׁקְמֵיהוֹן בְּכַרְוְזוּבְא׃ 43 וְסַפַּר לְבַרְדָא בְּעִירַיהוֹן וְנִכְסֵיהוֹן
לְשַׁיְנִין׃ 49 יְגַרִי בְּהוֹן סְנֵן מְקַרְוֵף רְבָיָה בְּרַחֲמֵיהוֹן וְשַׁלַּח בְּהוֹן תַּקִּיפוּת רְגָזֵיהּ זְעָקָא וְצוּקָתָא מְשַׁלְּחָא בֵּישַׁיָּא׃ 50 וְשַׁוֵּי שְׁבִילָא לְרוּגְזֵיהּ לָא מְנַע מִמּוֹתָא נַפְשָׁתְהוֹן וְכֵעִירֵיהוֹן לְמוֹתָנָא מְסַר׃ 51 וְקַטֵל כָּל בּוּכְרָא בְּמִצְרַיִם שֵׁירֵי צְעִירֵיהוֹן כְּשִׁמְשָׁנַיָּא דְחָם׃ 52 וְאַשְׁיל
מַחֲנֵיהוֹן טוּר סִין וְדַבְּרִנוּן הֵיךְ רָעְיָא בְּמַדְבְּרָא׃ 53 וְאַשְׁרְנוּן לְרַחֲצָן וְלָא דְחֵלוּן וְיָת בַּעֲלֵי דַבָּבֵיהוֹן חַפָּא יַמָּא׃ 54 וְאַעֲלִינוּן לְתְחוּם בֵּירַת
קוּדְשֵׁיהּ טוּר דִּין דְּקָנְתָה יְמִינֵהּ׃ 55 וְתָרֵךְ מִן קֳדָמֵיהוֹן עַמְמַיָּא וְאַשְׁרֵי בְּמִשְׁבְּרֵיהוֹן שִׁבְטֵיָּא דְיִשְׂרָאֵל׃
56 וְנַסְּיוּ וְאַרְגִּיזוּ קֳדָם אֱלָהָא עִלָּאָה וְסָהֲדְוָתֵיהּ לָא נְטָרוּ׃ 57 וְדַחְקוּ וְאִשְׁתַּעִיוּ הֵיךְ אֲבָהָתְהוֹן אִתְהַפְכוּ הֵיךְ קֶשְׁתָּא דְרַמְיָא נְדָרִין׃
58 וְאַרְגִּיזוּ קֳדָמוֹי בְּכֻרְסְיֵהוֹן וּבְפִסְלֵיהוֹן וּבְצַלְמֵיהוֹן אַקְנָאוּ יְהָה׃ 59 שְׁמִיעַ קֳדָם אֱלָהָא וּרְגִז וּרְחֵק נַפְשֵׁהּ לְחַדָּא בְּיִשְׂרָאֵל׃
60 וְשָׁבַק מַשְׁכְּנָא דְשִׁילוֹ דְשַׁרְיָה חֵמֶן בְּבָנֵי נָשָׁא׃ 61 וּמְסַר לְשִׁבְיָנָא אוֹרַיְתֵיהּ וְשִׁבְחֵהּ וְיָקָרֵהּ בִּידָא דְסָנְאָה׃ 62 וְכַנֵּשׁ
לְחַרְבָּא עַמֵּהּ וּבְאַחְסָנְתֵּיהּ אִרְגֵּז׃ 63 עֻלֵּימוֹהִי אֲכָלַת אֶשָׁתָא וּבְתוּלָתֵיהוֹן לָא מְשֻׁבָּחָן׃
64 כָּהֲנוֹהִי בְּחַרְבָּא נְפָלוּ וְאַרְמַלְּחוֹהִי לָא קָפִיקוּן דְּהִבְכִּין׃ 65 וְאִתְעַר הֵיךְ דְּמִיךְ יַיְתֵיךְ גִּבָּרָא דְּמִתְקַף מִחֲמָרָא׃
66 וְהַמָּא סָנְיָקוּתְהוֹן בְּאַחוֹרַיָּא כְּלָנָא דְעָלְמָא יְהַב לְהוֹן׃

14 * καὶ μετέστρεψεν εἰς αἷμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν, καὶ
15 τὰ ὑμβρήματα αὐτῶν ὅπως μὴ πίωσιν. * ἐξαπέστειλεν
εἰς αὐτοὺς κυνόμυιαν, & κατέφαγεν αὐτούς, & βάτραχον
16 & διέφθειρεν αὐτούς. * καὶ ἔδωκε τῇ ἐρυσίβῃ τοὺς καρ-
ποὺς αὐτῶν, καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν τῇ ἀκρίδι.
17 * ἀπέκτεινεν ἐν χαλάζῃ τὴν ἄμπελον αὐτῶν, & τὰς
18 συκαμίνους αὐτῶν ἐν τῇ πάχνῃ. * & παρέδωκεν εἰς χά-
λαζαν τὰ κτήνη αὐτῶν, & τὰ ὑπάρξεις αὐτῶν τῷ πυρί.
19 * ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὀργὴν θυμοῦ αὐτοῦ, θυμὸν
& ὀργὴν & θλῖψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν.
20 * ὡδοποίησε τρόπον τῇ ὀργῇ αὐτοῦ, & οὐκ ἐφείσατο ἀπὸ
θανάτου τῶν ψυχῶν αὐτῶν & τὰ κτήνη αὐτῶν εἰς θάνα-
21 τον συνέκλεισε. * & ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ
αἰγύπτῳ ἀπαρχὴν πάντων πόνου αὐτῶν ἐν τοῖς σκηνώ-
22 μασι χάμ. * & ἀπῆρεν ὡς πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ
23 ὡδήγησεν αὐτοὺς ὡσεὶ ποίμνιον ἐν ἐρήμῳ. * & ὡδήγησεν
αὐτοὺς ἐπ' ἐλπίδι, & οὐκ ἐφοβήθησαν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν
24 ἐκάλυψε θάλασσα. * καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς ὅρος
ἁγιάσματος αὐτοῦ, ὄρος τοῦτο ὃ ἐκτήσατο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ.
25 * καὶ ἐξέβαλεν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἔθνη, & ἐκλη-
ροδότησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας, καὶ κατεσκή-
νωσεν ἐν ταῖς σκηνώμασιν αὐτῶν τὰς φυλὰς Ἰσραήλ.
26 * & ἐπείρασαν & παρεπίκραναν τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον, &
27 τὰ μαρτύρια αὐτοῦ οὐκ ἐφυλάξαντο. * & ἀπέστρεψαν
& ἠθέτησαν, καθὼς & οἱ πατέρες αὐτῶν μετεστράφησαν
28 εἰς τόξον στρεβλόν. * & παρώργισαν αὐτὸν ἐν ταῖς βουνοῖς
αὐτῶν, & ἐν ταῖς γλυπτοῖς αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν.
29 * ἤκουσεν ὁ θεὸς & ὑπερεῖδε, & ἐξουδένωσε σφόδρα τὸν
30 Ἰσραήλ. * καὶ ἀπώσατο τὸ σκηνὸν σηλὼμ, σκήνωμα
31 ὃ κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις. * καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχ-
μαλωσίαν τὸ ἰσχυὸν αὐτῶν, καὶ τὸ κάλλος αὐτῶν, εἰς
32 χεῖρας ἐχθρῶν. * καὶ συνέκλεισεν ἐν ῥομφαίᾳ τὸν λαὸν
αὐτοῦ, καὶ τὸ κληρονομίαν αὐτοῦ ἐξερείδε.
33 * τοὺς νεανίσκους αὐτῶν κατέφαγε πῦρ, & αἱ παρθένοι
34 αὐτῶν οὐκ ἐπενθήθησαν. * & οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ
35 ἔπεσον, & αἱ χῆραι αὐτῶν οὐ κλαυθήσονται). * καὶ ἐξη-
γέρθη ὡς ὑπνῶν κύριος, ὡς δυνατὸς καὶ κεκραιπαλη-
36 κὼς ἐξ οἴνου. * καὶ ἐπάταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ
ὀπίσω, ὀνειδισμὸν αἰώνιον ἔδωκεν αὐτοῖς.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

44 "Et conuertit in sanguinem flumina eorum, & stillationes eorum, ne biberent ex illis. 45 "Misit in eos mixtiones bestiarum syluestrium, & consumauit eos, & ranas, & dilapidauit eos. 46 "Et dedit brucho frumenta eorum & labores eorum locustis. 47 "Et decorticauit grandine vineas eorum, & sycomoros eorum pruina. 48 "Et tradidit grandini bestias eorum, & armenta eorum carbonibus ignis. 49 "Immisit in eos iram furoris sui, in iracundia & expulsione, & in angustia quæ immissa est per manum patrantium malum. 50 "Mouit in via fortitudinem suam; non prohibuit à morte animas eorum, & iumenta eorum morti tradidit. 51 "Et occidit omne primogenitum in Ægypto, primitias laboris eorum in tabernaculis Cham. 52 "Et mouere iussit velut oues populũ suum, & perduxit eos sicut pastor in deserto. 53 "Et habitare eos fecit securè, & non timuerunt, cùm inimicos eorum cooperuisset mare. 54 "Et adduxit eos ad terminum domus sanctuarij sui, montem quem acquisiuit dextera eius. 55 "Et eiecit à facie eorum gentes, & induxit ipsos sorte in hæreditatem, & habitare fecit in tabernaculis eorum tribus Israel. 56 "Et tentauerunt, & ad iracundiam concitauerũt Deum altissimum, ac testimonia eius non seruauerunt. 57 "Sed auersi sunt, & impiè egerunt sicut patres eorum; sese conuerterunt sicut arcus excutiens sagittas. 58 "Et ad iram concitauerunt eum sacrificijs suis, & sculptilibus idolisque suis ad æmulationem eum prouocauerunt. 59 "Auditum est coram Deo, & iratus est, & abominata est anima eius valdè Israelem. 60 "Et reliquit tabernaculum Silo in quo habitauerat maiestas eius intra homines. 61 "Et tradidit captiuitati legem suam, & pulchritudinem suam in manu molestantis. 62 "Et tradidit occidentibus gladio populum suũ, & hæreditati suæ iratus est. 63 "Iuuenes eorũ deuorauit ignis, & virgines eorum non fuerunt laudatæ. 64 "Sacerdotes eius gladio ceciderunt, & viduæ eius non fuissent luctui. 65 "Et euigilauit ac si dormisset Dominus, sicut vir qui resipiscit à vino. 66 "Et percussit molestantes eos, hæmorrhoidibus in posteriora eorum: opprobrium sempiternum dedit eis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

67 ג וַיִּמְאַס בְּאֹהֶל יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחָר׃
68 * וַיִּבְחַר אֶת־שֵׁבֶט יְהוּדָה אֶת־הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר
אָהֵב׃
69 * וַיִּבֶן כְּמוֹ־רָמִים מִקְדָּשׁוֹ כָּאָרֶץ יְסָדָהּ לְעוֹלָם׃
70 * וַיִּבְחַר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וַיִּקָּחֵהוּ מִמִּכְלְאֹת צֹאן׃
71 * מֵאַחַר עֲלוֹת הֲבִיאוֹ לִרְעוֹת בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ
וּבְיִשְׂרָאֵל נַחֲלָתוֹ׃
72 * וַיִּרְעֵם כְּתֹם לְבָבוֹ וּבִתְבוּנוֹת כַּפָּיו יַנְחֵם׃

עט

1 * מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם
בְּנַחֲלָתֶךָ מִמְּאוּ אֶת־הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת־
יְרוּשָׁלַם לְעִיִּים׃
2 * נָתְנוּ אֶת־נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ־אָרֶץ׃
3 * שָׁפְכוּ דָמָם ׀ כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאֵין
קוֹבֵר׃
4 * הָיִינוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃
5 * עַד־מָה יְהוָה תֶּאָנַף לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ־אֵשׁ
קִנְאָתֶךָ׃
6 * שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ ׀ אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא־יְדָעוּךָ וְעַל־
מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ׃
7 * כִּי אָכַל אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ׃
8 * אַל־תִּזְכֹּר־לָנוּ עֲוֹנֹת רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ
רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד׃
9 * עָזְרֵנוּ ׀ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ
וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֶּר עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃
10 * לָמָּה ׀ יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם
לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם־עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ׃
11 * תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֲנָקַת אָסִיר כִּגְדֻלַּת זְרוֹעֲךָ הוֹתֵר
בְּנֵי תְמוּתָה׃

67 * Et proiecit tabernaculum Ioseph, & tribum Ephraim non elegit.
68 * Sed elegit tribum Iuda, montem Sion quē
69 dilexit. * Et ædificauit in similitudine monocerotis sanctuarium suum, quasi terram fundauit illud in seculum.
70 * Et elegit Dauid seruum suum, et tulit eum de gregibus ouium.
71 * Sequentem fœtas adduxit eum, vt pasceret in Iacob populum eius, & in Israel hæreditatem
72 suam. * Qui pauit eos in simplicitate cordis sui, & in prudentia manuum suarum duxit eorum sui.

Canticum Asaph. LXXIX.

1 DEus venerunt gētes in hæreditatem tuam, polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in acervos lapidum.
2 * Dederunt cadauera seruorum tuorum escā auibus cæli, carnes sanctorum tuorum bestiis
3 terræ. * Effuderunt sanguinem eorum quasi aquam in circuitu Hierusalem, & non erat qui sepeliret.
4 * Facti sumus opprobrium vicinis nostris, subsannatio & derisio his qui in circuitu nostro sunt.
5 * Vsquequo Domine irascēris in finem, ardebit quasi ignis zelus tuus?
6 * Effunde furorem tuum super gentes quæ non cognouerunt te, & super regna quæ nomen tuum non inuocauerunt.
7 * Quia comederunt Iacob, & decorem eius desolauerunt.
8 * Ne recorderis iniquitatum nostrarum veterum: citò occupent nos misericordiæ tuæ, quia attenuati sumus nimis.
9 * Auxiliare nobis Deus salutis nostræ propter gloriam nominis tui, & libera nos & propitiare peccatis nostris propter nomen tuum.
10 * Quare dicunt gentes, Vbi est Deus eorum? nota fiat in gentibus ante oculos nostros vltio sanguinis seruorum tuorum qui effusus est.
11 * Ingrediatur coram te gemitus vinctorum: in magnitudine brachij tui relinque filios interitus.

תרגום

67 וּרְחַק בְּמִשְׁכְּנָא דְפָרַס עַל תְּחוּמָא דְיוֹסֵף וּבְשִׁבְטָא דְאֶפְרַיִם לָא רָעָא׃
68 וְרָעָא יָת שִׁבְטָא דִיהוּדָה יָת טוּרָא דְצִיּוֹן דִי רְחֵים׃
69 וּבְנָא תֵּירְ קַדְשָׁנָא דְרוּמָא סְקִדְשָׁה סַעֲדַר תֵּירְ אַרְעָא דְיִסַּדְרַהּ לְעָלַם׃
70 וְאִתְרְעִי בְּדָוִד עַבְדֵּהּ וְנַכְּרֵהּ מִסַּעֲדַרְיָא דְעָנָא׃
71 מִסַּעֲדַר עֻלְּיָיתְהוֹן לְמִשְׁלַט בְּיַעֲקֹב עַמֵּהּ וּבְיִשְׂרָאֵל אֲחֻסַּנְתֵּיהּ׃
72 וְרָעָנוּן בְּשַׁלְמוּת לִבְבָהּ וְכִסְכְּלְתָנוּת יְדוֹהִי יְדַבְּרִנּוּן׃

עט

1 מִשְׁבַּחְתָּא עַל יְדָא דְאָסָף אֱלָהָא עִדָּן עַמְמַיָּא בְּאוּ בְּאַחְסָנָךְ תַּאבוּ יָת הֵיכַל קוּדְשָׁךְ שַׁוִּיוּ יָת יְרוּשְׁלֵם לְשִׁיבָלִין׃
2 לְשַׁבְנוּ פִּלְגֵי מַשְׁמַיָּא בִּשַׂר חֲסִידָךְ לְחֵיוַת אַרְעָא׃
3 שַׁדִּינוּ אַרְמַחְתָּן דִּיתָ כְּמַיָּא סְחוֹרָנוֹת יְרוּשְׁלֵם וְלֵית דְּקָבֵר׃
4 הֲוֵינָא קְלָנָא לִשְׁכֵנָנָא חֵיוָתָא וְגִיחָכָא לְחוֹרָנֵינָא׃
5 עַד אֵיכְדֵין יְיָ תְּהֵקוֹף לְעָלְמִין תִּתְקַד כְּנוּרָא דִילָךְ אֶשָׁתָא טַנְנוּתָךְ׃
6 פְּרוֹק רְחִימוּתָךְ עַל עַמְמַיָּא דְלָא יְדָעוּךְ וְעַל מַלְכְוָתָא דְשׁוּמָךְ לָא קָרוֹ׃
7 אֲרוּם נְמַר יָת יְקַב יַעֲקֹב וְיָת בֵּית מַקְדְּשֵׁהּ אַצְדִּיוּ׃
8 סְלַק יְיָ אֲלָהָא פְּרָקָנָא מִמַּל אֵיקַר שְׁמָךְ וְפָרוֹק יְהֵא עַל חוֹבָנָא בְּגִלַּל שְׁמָךְ׃
9 לְמָדָּא יֵימְרוּן עַמְמַיָּא אַן אֱלָהוֹן וְיִתְגְּלֵי בְּעַמְמַיָּא פָּרַעֲנוּת אֲדָם עֲבָדָךְ דְּאִשְׁתְּפִיךְ׃
10 תֵּעוֹל קֳדָמָךְ אֲנִיקְיָא דַאֲסִירָא תֵּירְ בְּסוֹגֵי תְּקוֹף אֲרַעְיָךְ שְׁרֵי בְּנַיָּא דְמִתְסְרִין לְמִיתוּתָא׃

Interp. ex Græc. lxx. PSAL. LXXVIII. ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. μθερμήνευσις τῶν ο. 425

67 * Et repulit tabernaculum Ioseph, & tribum Ephraim non elegit. 68 * Et elegit tribum Iuda, montem Sion quem dilexit.
69 * Et ædificauit sicut * vnicornis sanctificū suum in terra, * fundauit eam in seculum. 70 * Et elegit Dauid seruum suum, & sustulit eum de gregibus ouium. 71 * Deposit fœtantes accepit eum, pascere Iacob seruum suum, & Israel hæreditatem suam.
72 * Et pauit eos in innocentia cordis sui: & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

* Psalmus Asaph. LXXVIII. 1

DEus venerunt gentes in hæreditatem tuam, polluerunt templum sanctum
* a tuum. * Posuerunt Hierusalē * velut pomorum custodiam: posuerunt morticinia seruorum tuorum escas volatilibus cæli, carnes sanctorū tuorū bestiis terræ. * Effuderūt sanguinē ipsorum tanquam aquam in circuitu Hierusalem, & non erat qui sepeliret. * Facti sumus opprobrium vicinis nostris: subsannatio & illusio iis qui in
* b circuitu nostro *. * Vsquequo Domine irascēris in finem: accendetur velut ignis zelus tuus? * Effunde iram tuam in gen
* c tes quæ non nouerunt te; & in regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt. * Quia comederunt Iacob, & locum eius desola-
* d uerunt. * Ne memineris nostrarum iniquitatum antiquarum: citò anticipent nos misericordiæ tuæ, quoniam pauperes facti sumus nimis.
* Adiuua nos Deus salutaris noster, propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos: & propicius esto peccatis nostris propter nomen tuum.
* Ne * quando dicāt * gētes, Vbi est Deus eorum? & innotescat in nationibus coram oculis nostris vltio sanguinis seruorū tuorum qui effusus est. * Introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum: secundum magnitudinem brachij tui, possides filios mortificatorum.

67 * καὶ ἀπώσατο τὸ σκήνωμα ἰωσήφ, καὶ τὴν φυλὴν
ἐφραὶμ οὐκ ἐξελέξατο.
68 * ἐξελέξατο τὴν φυλὴν ἰούδα, τὸ ὄρος τὸ σιὼν ὃ ἠγά-
69 πησε. * ᾠκοδόμησεν ὡς μονοκέρωτος τὸ ἁγίασμα
αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.
70 * καὶ ἐξελέξατο δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν
αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων.
71 * ἐξόπισθεν τῶν τικτουσῶν ἔλαβεν αὐτόν, ποιμαίνειν
ἰακὼβ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καὶ ἰσραὴλ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.
72 * καὶ ἐποίμανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ,
καὶ ἐν ταῖς συνέσεσι τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὡδήγησεν αὐτούς.

1 * Ψαλμὸς τῷ ἀσάφ. οθ'.

* Ὁ θεὸς ἦλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου, ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου.
2 * ἔθεντο ἱερουσαλὴμ ὡς ὀπωροφυλάκιον, ἔδωκαν τὰ
θνησιμαῖα τῶν δούλων σου βρώματα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρα-
νοῦ, τὰς σάρκας τῶν ὁσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς.
3 * ἐξέχεαν τὸ αἷμα αὐτῶν ὡσεὶ ὕδωρ, κύκλῳ ἱερουσα-
λὴμ, καὶ οὐκ ἦν ὁ θάπτων.
4 * ἐγενήθημεν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν, μυκτερισμὸς
καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν.
5 * ἕως πότε κύριε ὀργισθήσῃ εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται
6 ὡς πῦρ ὁ ζῆλός σου; * ἔκχεον τὴν ὀργήν σου ἐπὶ τὰ ἔθνη
τὰ μὴ γινώσκοντά σε, καὶ ἐπὶ βασιλείας, αἳ τὸ ὄνομά σου
7 οὐκ ἐπεκαλέσαντο. * ὅτι κατέφαγον τὸν ἰακὼβ, καὶ τὸν
τόπον αὐτοῦ ἠρήμωσαν.
8 * μὴ μνησθῇς ἡμῖν ἀνομιῶν ἀρχαίων· ταχὺ προκα-
ταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοί σου κύριε, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα.
9 * βοήθησον ἡμῖν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕνεκεν τῆς δόξης
τοῦ ὀνόματός σου κύριε ῥῦσαι ἡμᾶς· καὶ ἱλάσθητι ταῖς ἁ-
μαρτίαις ἡμῶν ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.
10 * μήποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν; γνω-
σθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἐκδί-
κησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων σου τοῦ ἐκκεχυμένου.
11 * εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ὁ στεναγμὸς τῶν πεπεδημέ-
νων· κατὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦ βραχίονός σου, περι-
ποίησαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et reprobauit tabernaculum quod tetenderat in termino Ioseph, & in tribu Ephraim non complacuit sibi. "Sed elegit tribum Iehudah, montem Sion quem dilexit. "Et ædificauit sicut cornu nariecornis sanctuarium suum, *quod* permanet sicut terra quam fundauit in seculum. "Et complacuit sibi in Dauide seruo suo, & tulit eum de gregibus ouium. "A vestigijs lactantium asciuit eum, vt dominaretur in Iaacob populo suo, & in Israel hæreditate sua. "Et regauit super eos in integritate cordis sui, & per prudēuam manuum suarum deduxit illos.

'Canticum per manum Asaph. PSAL. LXXIX.

DEus ingressi sunt populi in hæreditatem tuam; polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Ierusalem in desolationem. 'Dederunt cadauera seruorum tuorum escam volatilibus cæli, carnem sanctorum tuorum bestiæ terræ. 'Effuderunt sanguinem eorum sicut aquam in circuitu Ierusalem, & non erat qui sepeliret. 'Facti sumus opprobrium vicinis nostris; subsannatio, & derisio his qui in circuitu nostro sunt. 'Vsque quo Domine irascēris in perpetuum, accendetur sicut ignis zelus tuus? 'Effunde iram tuam super populos qui te non nouerunt, & super regna, quandoquidem in nomine tuo precati non sunt. 'Quoniam dissipauerunt domum Iacob & domum sanctuarij eius vastauerunt. 'Ne reminiscaris iniquitatum nostrarum priorum: celeriter præueniant nos bonitates tuæ, quoniam miserabiles facti sumus nimis. 'Adiuua nos Deus redemptionis nostræ propter gloriam nominis tui, & libera nos, & propitiare peccatis nostris propter nomen tuum. "Quare dicent populi, Vbi est Deus eorum? manifestetur in populis vt vidcamus vltionem sanguinis seruorum tuorum qui effusus est. "Introeat coram te gemitus vinctorum secundum multitudinem fortitudinis brachij tui, solue filios qui traditi sunt internecioni.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 ׀ וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיקָם חֶרְפָּתָם
אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי׃
13 ׀ וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם
לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ׃

פ

1 ׀ לַמְנַצֵּחַ אֶל־שֹׁשַׁנִּים עֵדוּת לְאָסָף מִזְמוֹר׃
2 ׀ רֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף יֹשֵׁב
הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה׃
3 ׀ לִפְנֵי אֶפְרַיִם וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת־
גְּבוּרָתֶךָ וּלְכָה לִישֵׁעָתָה לָנוּ׃
4 ׀ אֱלֹהִים הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃
5 ׀ יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד־מָתַי עָשַׁנְתָּ בִּתְפִלַּת
עַמֶּךָ׃
6 ׀ הַאֲכַלְתָּם לֶחֶם דִּמְעָה וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת
שָׁלִישׁ׃
7 ׀ תְּשִׂימֵנוּ מָדוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ וְאֹיְבֵינוּ יִלְעֲגוּ־לָמוֹ׃
8 ׀ אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃
9 ׀ גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם וַתִּטָּעֶהָ׃
10 ׀ פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ וַתַּשְׁרֶשׁ שָׁרָשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא־אָרֶץ׃
11 ׀ כָּסּוּ הָרִים צִלָּהּ וְעַנְפֶּיהָ אַרְזֵי־אֵל׃
12 ׀ תְּשַׁלַּח קְצִירָהּ עַד־יָם וְאֶל־נָהָר יonקוֹתֶיהָ׃
13 ׀ לָמָּה פָרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל־עֹבְרֵי דָּרֶךְ׃
14 ׀ יְכַרְסְמֶנָּה חֲזִיר מִיָּעַר וְזִיז שָׂדַי יִרְעֶנָּה׃
15 ׀ אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה
וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת׃
16 ׀ וְכַנָּה אֲשֶׁר־נָטְעָה יְמִינֶךָ וְעַל־בֵּן אִמַּצְתָּה לָךְ׃
17 ׀ שְׂרֻפָה בָאֵשׁ כִּסּוּחָה מִגַּעֲרַת פָּנֶיךָ יאבדו׃
18 ׀ תְּהִי־יָדְךָ עַל־אִישׁ יְמִינֶךָ עַל־בֶּן־אָדָם
אִמַּצְתָּ לָךְ׃

11 ׀ *Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum, opprobrium suum quod exprobrauerunt tibi Domine. 13 ׀ *Nos enim populus tuus, & grex pascuæ tuæ, confitebimur tibi in sempiternum, in generatione & generatione narrabimus laudes tuas.

1 *Victori pro lilijs testimonij, Asaph canticum.

PSAL. LXXX.

2 *PAstor Israel ausculta, qui ducis quasi gregem Ioseph, qui sedes super Cherubim, ostendere. 3 *Ante Ephraim & Beniamin, & Manasse, suscita fortitudinem tuam, & veni vt saluos 4 facias nos. *Deus conuerte nos, & ostende faciem tuam, & salui erimus. 5 *Domine Deus exercituum vsquequo fumabis ad orationem populi tui? 6 *Cibasti nos pane flebili, & potasti nos in lachrymis tripliciter. 7 *Posuisti nos in contentionem vicinis nostris, & inimici nostri subsannauerunt nos. 8 *Deus exercituum conuerte nos, & ostende faciem tuam, & salui erimus. 9 *Vineam de Ægypto tulisti, eiecisti gentes & plantasti eam. 10 *Præparasti ante faciem eius, & stabilisti radices eius, & repleuit terram. 11 *Operti sunt montes vmbra eius, & arbusta illius cedri Dei. 12 *Expandit comas suas vsque ad mare, & vsque ad flumina germina sua. 13 *Quare dissipasti maceriam eius, & vindemiant eam omnes qui transeunt per viam? 14 *Vastauit eam aper de sylua, & singularis ferus depastus est eam. 15 *Deus exercituum reuertere obsecro, respice de cælo & vide, & visita vineam hanc. 16 *Et radicem quam plantauit dextera tua, & super filium quem confirmasti tibi. 17 *Succensa igni & diruta, ab increpatione vultus tui pereant. 18 *Fiat manus tua super virum dextera tua, & super filium hominis quem confirmasti tibi.

תרגום

10 וְאַתְּ לְשִׁבְטָנָא עַל חַד שִׁבְעָא גְּבָלָא עַל פּוּרְעָנוּת קְיָמֵיהוֹן וְחִסּוֹנָן דְּסַדּוּ יְהָךְ יְיָ׃ 11 וַאֲנַחְנָא עַמָּךְ וְשֵׁאן רַעְיָתָךְ נוֹדֵי קֳדָמָךְ לְעָלַם
לְדָרָא וְדָרָא נְתֵי סַנְהֲדֵרִין דְּמִתְעַסְקִין בְּהַדְיָה אוֹרַיְתָא עַל יְדוֹהִי דְּאַתָּה שַׁוְיְתָא׃
פ 2 לְשַׁבְּחָא עַל יְחִבֵּי סַנְהֲדֵרִין דְּמִתְעַסְקִין בְּהַדְיָה אוֹרַיְתָא עַל יְדוֹהִי דְּאַתָּה שַׁוְיְתָא׃
3 מִן קֳדָם יְיָ רַעְיָא דְיִשְׂרָאֵל אֲצִית דְּמַדְבַּר הֵיךְ שָׁאנָא אַרְנָא דְיוֹסֵף דְּשַׁכְיָא בֵּינֵי כְרוּבַיָּא הוֹפַע׃ 4 לִבְנֵי אֶפְרַיִם וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה עוֹרַר יַת
תְּקוֹף גְּבוּרְתָךְ וְלָךְ לְפָרְקָנָא דִּילָנָא׃ 5 יְיָ אֱלָהָא אַהֲדַר יָתָנָא סַגְּלוּתָנָא וְאַנְהַר זִיו סְבַר אַפָּךְ עֲלָנָא וְנִתְפְּרֵק׃ 6 יְיָ אֱלָהָא צְבָאוֹת עַד
מָתַי רָגְזָא עַל צְלוֹתָא דְעַמָּךְ׃ 7 אוֹכַלְתָּא לְהוֹן לְחֵם דִּמְעָתָא וְאַשְׁקֵיתְנוּן דִּמְעָתָא בְּתַלְתָּא׃ 8 לְמָא
לְסַפְסָרֵי אַשְׁלַמְתָּא לַחֲבָרָנָא וְסָנְאֵי דִּילָנָא לְמִשְׂחַק בְּהוֹן׃ 9 יְיָ אֱלָהָא צְבָאוֹת סַגְּלוּתָנָא וְאַנְהַר זִיו סְבַר אַפָּךְ עֲלָנָא וְנִתְפְּרֵק׃ 10 גֶּפֶן מִן קֳדָמָא כְּנַשְׁתָּא דְּעַמְמַיָּא אַתְעֵיתָא וְתַשְׁרֵשְׁתָּא שׁוֹרָשָׁהָא וּמְלָת אַרְעָא׃
11 חִפּוֹן טוּרַיָּא דִּירוּשְׁלֵם טוּל בֵּית מַקְדְּשָׁא וּכְתֵי אִלֵּימֵי דְּסִדְרֵי אוֹרַיְתָא הֲווֹ לְאַרְזַיָּא תַּקִּיפֵי׃ 12 שַׁבְּשָׁתָא שַׁדַּרְתָּא
לְיַמָּא וְלִנְהַר פְּרָת יְקָרֵיהּ׃ 13 לְמָה הֲתַקַּפְתָּא גְּדֵירָתָא וּמְסָחֲרִין יָתָהּ כָּל עֲבָרֵי אוֹרְחָא׃ 14 יְקַלְקְרִנַּהּ חֲזִירָא דְּבַר
דִּיגְבָתָא וְחֵילְוָתָא דְּבָרָא יִפְּקוּנַּהּ אַכְּדַר בְּרַחֲמִין אִסְתַּכַּל מִן שְׁמַיָּא וְחֲמֵי וְאַדְכַּר בְּרַחֲמִין גֻּפְנָא הָדָא׃ 15 וְעוֹבְדָא
דִּשְׁתַּלְתָּא לָהּ בִּיךְ יְמִינָךְ עַל בְּרַנְשָׁא דְּתַקֵּפְתָּא לֵהּ׃ 16 מְחוּקְדָא בְּנוּרָא וְסִפְרָא כְּמוּפְיָא דְּמִן קֳדָמָךְ יֹאבְדוּן׃ 17 תְּהֵא אִידָךְ עַל בַּר נַשׁ דְּתַקֵּפְתָּא לֵהּ׃

12 *Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum, improperiũ ipsorum quod exprobrauerunt tibi Domine. 13 *Nos autem populus tuus & oues pascuæ tuæ, confitebimur tibi Deus in seculũ, in generatione & generationẽ annunciabimus laudẽ tuã.

1 *In finem pro ijs qui commutabuntur, testimonium Asaph Psalmus.

LXXIX.

1 QVi regis Israel intẽde, qui deducis velut ouem Ioseph; qui sedes super Cherubim, manifestare 2 *Coram Ephraim, & Beniamin, & Manasse. excita potẽtiam tuam & veni, vt saluos facias nos. 3 *Deus conuerte nos, & ostende faciem tuam, & salui erimus. 4 *Domine Deus virtutum, vsquequo irasceris super orationẽ *seruorum tuorum? 5 *Cibabis nos pane lachrymarum, & potum dabis nobis in lachrymis in mensura? 6 *Posuisti nos in contradictionem vicinis nostris, & inimici nostri subsannauerunt nos. 7 *Domine Deus virtutum cõuerte nos, & ostende faciẽ tuam, & salui erimus. 8 *Vineam de Ægypto transtulisti, eiecisti gentes & plantasti eam. 9 *Dux itineris fuisti in conspectu eius, & plantasti radices eius, & impleuit terra. 10 *Operuit montes vmbra eius, & arbusta eius cedros Dei. 11 *Extendit palmites suos vsque ad mare, & vsq; ad *flumina propagines eius. 12 *Vt quid destruxisti maceriam eius, & vindemiant eam omnes qui prætergrediuntur viam? 13 *Exterminauit eam aper de sylua, & singularis ferus depastus est eam. 14 *Deus virtutum conuertere iam, & respice de cælo & vide; & visita vineam istam. 15 *Et perfice eam, quam plantauit dextera tua: & super filium hominis, quem confirmasti tibi. 16 *Incẽsa igni & suffossa, ab increpatione vultus tui peribunt. 17 *Fiat manus tua super virum dexteræ tuę, & super filium hominis quem confirmasti tibi.

12 *Καὶ δὸς τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπταπλασίονα εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν ὃν ὠνείδισάν σε κύριε.
13 *ἡμεῖς δὲ λαός σου καὶ πρόβατα νομῆς σου, ἐξομολογησόμεθά σοι ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμέν τὴν αἴνεσίν σου.

1 *Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων μαρτύριον τῷ ἀσὰφ ψαλμός. οδ.

1 *Ὁ ποιμαίνων τὸν ἰσραὴλ πρόσχες, ὁ ὁδηγῶν ὡσεὶ πρόβατον τὸν ἰωσὴφ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἐμφάνηθι, 2 *ἐναντίον ἐφραὶμ καὶ βενιαμὶν καὶ μανασσῆ· ἔξεγειρον τὴν δυναστείαν σου καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς.
3 *ὁ θεὸς ἐπίστρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα. 4 *κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἕως πότε ὀργίζῃ ἐπὶ τῇ προσευχῇ τῶν δούλων σου, 5 *ψωμιεῖς ἡμᾶς ἄρτον δακρύων, καὶ πόμα ἡμᾶς ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ. 6 *ἔθου ἡμᾶς εἰς ἀντιλογίαν τοῖς γείτοσιν ἡμῶν, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτήρισαν ἡμᾶς.
7 *κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπίστρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα.
8 *ἄμπελον ἐξ αἰγύπτου μετῆρας, ἐξέβαλες ἔθνη καὶ κατεφύτευσας αὐτήν.
9 *ὡδοποίησας ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ κατεφύτευσας τὰς ῥίζας αὐτῆς, καὶ ἐπλήρωσε τὴν γῆν.
10 *ἐκάλυψεν ὄρη ἡ σκιὰ αὐτῆς, καὶ αἱ κλάδοι αὐτῆς τοὺς κέδρους τοῦ θεοῦ.
11 *ἐξέτεινε τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θαλάσσης, καὶ ἕως ποταμοῦ τοὺς βλαστοὺς αὐτῆς.
12 *ἱνατί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς, καὶ τρυγῶσιν αὐτὴν πάντες οἱ παροδεύοντες τὴν ὁδόν;
13 *ἐξέλυμηνατο αὐτὴν ὗς ἐκ δρυμοῦ, καὶ μονὶς ἄγριος κατενεμήσατο αὐτήν.
14 *ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπίστρεψον δή, καὶ ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε· καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην.
15 καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά σου· καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐνεκραταίωσας σεαυτῷ.
16 *ἐμπεπυρισμένη πυρὶ καὶ διεσκαμμένη, ἀπὸ ἐπιπλήσεως τοῦ προσώπου σου ἀπολοῦνται.
17 *γενηθήτω ἡ χεὶρ σου ἐπ' ἄνδρα δεξιᾶς σου, καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐνεκραταίωσας σεαυτῷ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et redde vicinis nostris pro vna septuplam retributionem, pro punitione fœderis eorum, & improperij quo exprobrarunt tibi Dñe, 12 "Nos autem populus tuus, & oues pascuæ tuæ confitebimur coră te in seculum, in generationẽ generationũ annunciabimus laudẽ tuã.
1 "Ad laudandum pro sedentibus iudicibus ordinarijs qui incumbunt testimonio Legis, per manus Asaph canticum. PSAL. LXXX.
2 "PAstor Israel intelligе, qui ducis velut oues aream Ioseph, ô cuius maiestas quiescit inter Cherubim, manifestare. 3 "Filijs Ephraim & Beniamin, & Menasseh, exuscita virtutem fortitudinis tuæ: tuum est enim à iudicio nos redimere. 4 "Deus reducito nos à captiuitate nostra, & splendescere fac splendorem aspectus faciei tuæ super nos, & redimemur. 5 "Domine Deus exercituum vsquequo non recipies orationem populi tui? 6 "Pauisti eos pane intincto lachrymis, & potum dedisti eis vinum lachrymarum trãpliciter. 7 "Posuisti nos contradictionem vicinis nostris, & inimici nostri ludibrio nos habuerunt. 8 "Deus exercituum reducito nos de captiuitate, & illumina splendorem aspectus faciei tuæ super nos, & salui erimus. 9 "Domum Israelis quæ assimilatur vineæ, de Ægypto transtulisti; expulisti populos & plantasti eam. 10 "Cooperti sunt tradictionem vicinis nostris, & inimici nostri ludibrio nos habuerunt. 11 "Scopasti à conspectu eius Cananæos, & plantasti radices eius, & impleuit terram. montes de terra Israel, & plantasti eos. 12 "Expandisti propagines, misisti discipulos eius vsque ad mare magnum, & vsque ad flumen Euphratem fugentes eam. montes Ierusalem vmbra domus sanctuarij eius, & domus doctrinæ eius: ecce præceptores fortes qui assimilati sunt cedris fortissimis.
13 "Expandisti propagines, misisti discipulos eius vsque ad mare magnum, & vsque ad flumen Euphratem fugentes eam. 14 "Quare destruxisti sepem eius, & excidunt eam omnes transeuntes viam? 15 "Deuastabit eam aper de sylua, & gallus syluestris pascetur ex ea. 16 "Deus exercituum conuertere nunc, aspice de cælo & vide, & recordare in miserationibus vitis huius. 17 "Et propaginis quam plantauit dextera tua, idque propter regem Christum quem confirmasti tibi. 18 "Succensa est igne & excisa: ab increpatione quæ à cõspectu tuo prodibit, pereant. "Sit manus tua super virum cui iurasti in manu dextera tua, super hominem quem confirmasti tibi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

19 * Et non recedemus à te, viuificabis nos, & in nomine tuo vocabimus.
20 * Domine Deus exercituum conuerte nos, & ostende faciem tuam, & salui erimus.

1 * Victori pro torcularibus, Asaph.

PSAL. LXXXI.

2 LAudate Deum fortitudinem nostram, iubilate Deo Iacob.
3 * Assumite carmen, & date tympanum: citharam decoram cum psalterio.
4 * Clangite in neomenia buccina: in medio mense die solemnitatis vestræ.
5 * Quia legitimum Israel est, & iudicium Deo Iacob. * Testimonium in Ioseph posuit eum cùm egrederetur de terra Aegypti, labium quod nesciebam audiui. * Amoui ab onere humerum eius, manus eius à cophino recesserunt.
7 * In tribulatione inuocasti & eruite, exaudiui te in abscondito tonitrui, probaui te super aquam contradictionis. Semper.
9 * Audi populе meus, & contestor te Israel, si audieris me.
10 * Non sit in te Deus alienus, & non adorabis Deum peregrinum.
11 * Ego Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti: aperi os tuum, & implebo illud.
12 * Et non audiuit populus meus vocem meam, & Israel non credidit mihi.
13 * Et dimisi eum in prauitate cordis sui: ambulabunt in consiliis suis.
14 * Utinam populus meus audisset me, Israel in viis meis ambulasset!
15 * Quasi nihilum inimicos eius humiliassem, & super hostes eorũ vertissem manum meam.
16 * Qui oderunt Dominum, negabunt eum, & erit tempus eorum in seculo.
17 * Et cibauit eos ex adipe frumenti: & de petra melle saturauit eos.

1 * Psalmus Asaph. LXXXII.

DEus stetit in cœtu Dei; in medio deos diiudicat.
2 * Vsquequo iudicatis iniquitatem, & facies impiorum suscipitis? Semper.

19 * וְלֹא־נָסוֹג מִמֶּךָּ תְּחַיֵּינוּ וּבְשִׁמְךָ נִקְרָא׃
20 * יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃

פא

1 * לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לְאָסָף׃
2 * הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃
3 * שְׂאוּ־זִמְרָה וּתְנוּ־תֹף כִּנּוֹר נָעִים עִם־נָבֶל׃
4 * תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ׃
5 * כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפַּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃
6 * עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם
שְׂפַת לֹא־יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע׃
7 * הֲסִירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה׃
8 * בַּצָּרָה קָרָאת וָאֲחַלְּצֶךָּ אֶעֱנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם
אֲבְחָנְךָ עַל־מֵי מְרִיבָה סֶלָה׃
9 * שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם־תִּשְׁמַע־לִי׃
10 * לֹא־יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר׃
11 * אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ׃
12 * וְלֹא־שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא־אָבָה לִי׃
13 * וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם׃
14 * לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ׃
15 * כִּמְעַט אויְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל־צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי׃
16 * מְשַׂנְאֵי יְהוָה יְכַחֲשׁוּ־לוֹ וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם׃
17 * וַיַּאֲכִלֵהוּ מֵחֶלֶב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָּ׃

פב

1 * מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֵל בְּקֶרֶב
אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט׃
2 * עַד־מָתַי תִּשְׁפְּטוּ־עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ־
סֶלָה׃

19 * Et nõ discedimus à te, viuificabis nos, & nomen tuum inuocabimus. * Domine Deus virtutum conuerte nos, & ostende faciem tuam, & salui erimus.

1 * In finem pro torcularibus Psalmus * Asaph. LXXX.

EXultate Deo adiutori nostro, iubilate Deo Iacob. * Sumite psalmum & date tympanum, psalterium iocundum cum cithara. * Buccinate in neomenia tuba, in insigni die solemnitatis vestræ. * Quia præceptum in Israel est, & iudicium Deo Iacob. * Testimonium in Ioseph posuit cùm exiret ipse de terra Ægypti: linguam quam non nouerat, audiuit.
* Diuertit ab oneribus dorsum eius, manus eius in cophino seruierunt.
* In tribulatione inuocasti me & liberaui te; exaudiui te in abscondito tempestatis. Probaui te apud aquam contradictionis. * Audi populus meus & *cõtestor te. Israel si audieris me: * Non erit in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum.
* Ego enim sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti. dilata os tuũ & implebo illud. * Et non audiuit populus meus vocem meam, & Israel non intendit mihi. * Et dimisi eos secundum *studia cordis eorum, ibunt in adinuctionibus suis.
* Si populus meus audisset me, Israel in viis meis si ambulasset:
* Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem: & super tribulantes eos misissem manum meam.
* Inimici Domini mentiti sunt ei, & erit tempus eorum in * seculum.
* Et cibauit eos ex adipe frumenti: & de petra melle saturauit eos.

Psalmus Asaph. LXXXI.

DEus stetit in synagoga Deorũ, in medio autem Deos *diiudicabit.
* Vsquequo iudicatis iniquitatem, & facies peccatorum sumitis?

19 * καὶ οὐκ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ, ζωώσεις ἡμᾶς, καὶ τὸ ὄνομά
20 σου ἐπικαλεσόμεθα. * κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπίστρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα.

1 * Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς τῷ
ἀσάφ. πά.
2 * Ἀγαλλιᾶσθε τῷ θεῷ τῷ βοηθῷ ἡμῶν, ἀλαλάξατε
3 τῷ θεῷ ἰακώβ. * λάβετε ψαλμὸν καὶ δότε τύμπανον,
4 ψαλτήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας. * σαλπίσατε ἐν νεομη-
5 νίᾳ σάλπιγξι, ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ὑμῶν. * ὅτι πρόσ-
ταγμα τῷ ἰσραὴλ ἐστι, καὶ κρίμα τῷ θεῷ ἰακώβ.
6 * μαρτύριον ἐν τῷ ἰωσὴφ ἔθετο αὐτόν, ἐν τῷ ἐξελθεῖν
αὐτὸν ἐπὶ γῆς αἰγύπτου· γλῶσσαν ἣν οὐκ ἔγνω ἤκουσεν.
7 * ἀπέστησεν ἀπὸ ἀρσέων τὸν νῶτον αὐτοῦ. αἱ χεῖρες αὐτοῦ
8 ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδουλεύσαν. * ἐν θλίψει ἐπεκαλέσω με,
καὶ ἐρρυσάμην σε· ἐπήκουσά σου ἐν κρυφῇ καταιγίδος·
διαψαλμα. ἐδοκίμασά σε ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας.
9 * ἄκουσον λαός μου καὶ διαμαρτύρομαί σοι· ἰσραὴλ
10 ἐὰν ἀκούσῃς μου. * οὐκ ἔστω ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος,
οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἀλλοτρίῳ.
11 * ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, ὁ διαγαγών σε ἐκ
γῆς αἰγύπτου· πλάτυνον τὸ στόμα σου καὶ πληρώσω αὐτό.
12 * καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαός μου τῆς φωνῆς μου, καὶ ἰσραὴλ
13 οὐκ προσέσχε μοι. * καὶ ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰς ἐπι-
θυμίας τῶν καρδιῶν αὐτῶν, πορεύσονται ἐν ταῖς ἐπιτη-
14 δεύμασιν αὐτῶν. * εἰ ὁ λαός μου ἤκουσέ μου, ἰσραὴλ
ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη·
15 * ἐν τῷ μηδενὶ τὰς ἐχθρὰς αὐτῶν ἐταπείνωσα· καὶ
ἐπὶ τοὺς θλίβοντας αὐτὸς ἐπέβαλον τὴν χεῖρά μου.
16 * οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ, καὶ ἔσται ὁ καιρὸς
αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.
17 * καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς ἐκ στέατος πυροῦ, καὶ ἐκ πέ-
τρας μέλι ἐχόρτασεν αὐτούς.

1 * Ψαλμὸς τῷ ἀσάφ. πά.
* Ὁ θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν, ἐν μέσῳ δὲ θεοὺς
διακρινεῖ.
2 * ἕως πότε κρίνετε ἀδικίαν, καὶ πρόσωπα ἁμαρτω-
λῶν λαμβάνετε;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Et non discedemus à timore tui: viuificabis nos; & in nomine tuo inuocabimus. "Domine Deus exercituum reducito nos de captiuitate nostra: illustra splendorem aspectus faciei tuæ super nos, & salui erimus.

'Ad laudandum cithara allata de Gath per manum Asaph. PSAL. LXXXI.

'LAudes dicite coram Deo fortitudine nostra, iubilate coram Deo Iacob. 'Erigite vocem in laude, & frequentate tympana, citharam vocis dulcis cum nablo. 'Clangite in mense Tisri cornu, in mense qui coopertus est, die solemnitatis nostræ. 'Quoniam præceptum statuit Israeli, & sententiam iudicij Dei Iacob. 'Testimonium super Ioseph posuit eum, die quo egressus est de domo vinctorum, & dominatus est super terram Ægypti: labium quod non noui, didici & audiui. 'Amoui à seruitute humerum eius: manus eius à proiiciendo luto ad ollas fese subduxerunt. 'In tempore tribulationis Ægypti inuocasti, & liberaui te: respondi tibi in loco abscondito domus maiestatis meæ; personantibus coram me rotis igneis: probaui te apud aquas contradictionis in perpetuum. 'Audite populе mi & testificabor in te, Israel, si admiseris verbum meum. "Non erunt filij vestri seruientes idolis alienigenarum, nec adorabitis idola profana. "Ego sum Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegypti: aperi os tuum ad verba Legis, & implebo illud omni bono. "Sed non recepit populus meus vocem meam, & Israel non acquieuit verbo meo. "Protinde expuli eos in cogitationibus cordis eorum: ambulauerunt in consiliis impietatum suarum. "Vtinam populus meus audisset me; Israel in vijs meis ambulasset. "Breui inimicos eorum humiliassem, & aduersus hostes illorum conuertissem percussionem potentiæ meæ. "Odientes Dominum mentiantur ei, & erit furor eorum in æternum. "At cibasset illos de optimo pane tritici, & de rupe melle saturassem te.

DEus cuius maiestas commoratur in congregatione iustorum qui potentes sunt in Lege; in medio iudicum in veritate iudicat.
'Vsquequo impij iudicabitis falsitatem & facies impiorum suscipietis in æternum.

תרגום

19 וְלָא נְזוּר מִדַּחֲלָתָךְ תְּחַיֵּינָנָא וּבִשְׁמָךְ נִקְרֵי׃ 20 יְיָ אֱלָהָא צְבָאוֹת אֲתֵיב חֲנָנָא סַגְּלוּתָנָא אַנְהַר זִיו סְכַר אַפָּךְ עֲלָנָא וְנִתְפְּרַק׃

פא

1 לְשַׁבְּחָא עַל כִּנָּרָא דְאִתְיָא מִגַּת עַל יְדָא דְאָסָף׃ 2 שַׁבְּחוּ קֳדָם אֱלָהָא עָשְׁנָנָא וְצַבּוּ קֳדָם אֱלָהָא דְיַעֲקֹב׃
3 אָרִימוּ מְלָא בְּשֻׁבְּחָתָא וּפְקִדוּ חוּפְיָא כִּנָּרָא דְקָלָה בְּקֹם עִם נְבָלָא׃ 4 תְּקָעוּ בִּירְחָא חֲשׁוֹרִי שׁוֹפְרָא בִּירְחָא דְסִתְכַּסְיָא יוֹמָא חָגָא דִילָנָא׃
5 אֲרוּם קְיָם גְּזִיר לְיִשְׂרָאֵל הוּא וְדִיְנָא דַיְיָ לֵאלָהָא דְיַעֲקֹב׃ 6 סְהֵדוּתָא עַל יוֹסֵף שַׁוְיֵהּ בְּיוֹמָא דְנְפַק מְבֵית אֲסִירֵי וּשְׁלִט עַל
שִׁקְמַת דְּמִצְרָיִם שְׁפָתָא דְלָא חַכְמַת אִלְפַת וְשִׁמְעָה׃ 7 אַעְדִּיתִי מִשַּׁעְבְּדָא בְּהַפָּה אִידוֹהִי מִלְּמִרְמֵי טִינָא לְקִדְרָא אִסְתְּחִקָן׃ 8 בְּעָנָן
וְשִׁעְבְּדוּנָךְ קְרֵיתָא וְאַצֵּיתָ יָתָךְ עֲנֵית יָתָךְ בְּאַתַר טְמִיר בִּיתָא דְאִתְבְּחַן לְמֵי מְצוּתָא לְעָלְמִין׃
שְׁמַע עַמִּי וְאִסְתְּהֵד בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִין תְּקַבֵּל מֵימְרִי׃ 10 לָא יְהוֹן בְּנָיכוֹן פָּלְחִי טָעֲוָתָא נֻכְרָאָה וְלָא תִסְגְּדוּן לְטָעֲוָה חִלְנִי׃ 11 אֲנָא
יְיָ אֱלָהָכוֹן דְּאַסְקֵת יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם אַפְתַּח פּוּמָךְ בְּפִקְגָּמֵי אוֹרַיְתָא וַאֲמַלְיֵהּ וְלָא קַבִּילוּ עַמִּי מִנִּי מֵימְרִי׃ 12 וְשַׁבְקִית
לְרֵעוּת לִבְּהוֹן יְהָכוֹן בְּעֵיצָתְהוֹן בִּישַׁיָּא׃ 13 הֲלְוַאי דְּעַמִּי יִשְׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּאוֹרְחָתִי יְהַלְּכוּן׃ 14 כְּזְעִיר בַּעֲלֵי
דְּבָבֵיהוֹן אַכְנִיעַ וְעַל סָנְיֵי יְהוֹן אֲתֵי מַחֲתָא גְּבוּרְתִי׃ 15 סָנְאֵי יְיָ יְכַדְּבוּן לֵהּ וְיְהֵי תְקָפְהוֹן לָעָלַם׃ 16 וְיַאכְלִנֵּךְ מִשּׁוּם לְחֵם חִטִּין וּמִשְּׁנָא
דְּקִשְׁקְשִׁין אַסְבְּעִנָּךְ׃

פב

1 עַד אֵימָתַי רְשִׁיעַיָּא חָרוֹנִין שְׁקַר וְאַפֵּי רְשִׁיעֵי תְּקַבְּלוּן לְעָלְמִין׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 * שִׁפְטוּ־דַל וְיָתוֹם עָנִי וְרָשׁ הַצְדִּיקוּ׃
4 * פַּלְּטוּ־דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ׃
5 * לֹא יָדְעוּ וְלֹא־יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ יִמּוֹטוּ כָּל־מוֹסְדֵי אָרֶץ׃
6 * אֲנִי־אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם׃
7 * אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ׃
8 * קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם׃

פג

1 * שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף׃
2 * אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי־לָךְ אַל־תֶּחֱרַשׁ וְאַל־תִּשְׁקֹט אֵל׃
3 * כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ רֹאשׁ׃
4 * עַל־עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ עַל־צְפוּנֶיךָ׃
5 * אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל עוֹד׃
6 * כִּי נוֹעֲצוּ לֵב יַחְדָּו עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ׃
7 * אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים מוֹאָב וְהַגְרִים׃
8 * גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם־יֹשְׁבֵי צוֹר׃
9 * גַּם־אַשּׁוּר נִלְוָה עִמָּם הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי־לוֹט סֶלָה׃
10 * עֲשֵׂה־לָהֶם כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְיָבִין בְּנַחַל קִישׁוֹן׃
11 * נִשְׁמְדוּ בְעֵין דֹּאר הָיוּ דֹמֶן לָאֲדָמָה׃
12 * שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵמוֹ כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וְכִזֶבַח וְכִצַלְמֻנָּע כָּל־נְסִיכֵמוֹ׃
13 * אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה־לָּנוּ אֶת נְאוֹת אֱלֹהִים׃
14 * אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ כַגַּלְגַּל כְּקַשׁ לִפְנֵי רוּחַ׃
15 * כְּאֵשׁ תִּבְעַר־יָעַר וְכַלֶּהָבָה תְּלַהֵט הָרִים׃
16 * כֵּן תִּרְדְּפֵם בְּסַעֲרָתֶךָ וּבְסוּפָתְךָ תְּבַהֲלֵם׃

3 * *Iudicate pauperi & pupillo, egenum & inopem iuſtificate.*
4 * *Saluate inopem & pauperem, de manu impiorum liberate.*
5 * *Non cognoſcunt neque intelligunt, in tenebris ambulant, mouebuntur omnia fundamenta terræ.*
6 * *Ego dixi, Dij eſtis, & filij excelſi omnes vos.*
7 * *Ergo quaſi Adam moriemini, et quaſi vnus de principibus cadetis.*
8 * *Surge Deus, iudica terram, quoniam tu hæreditabis omnes gentes.*
1 * *Canticum Pſalmi Aſaph.*

LXXXIII.*

2 *Deus non ſilentium tibi, ne ſileas & non quieſcas Deus.*
3 * *Quia ecce inimici tui tumultuati ſunt, & qui oderunt te eleuauerunt caput.*
4 * *Contra populum tuum nequiter tractauerunt; inierũt conſilium aduerſus arcanum tuũ.*
5 * *Dixerunt, Venite & conteramus eos de gente, & non ſit memoria nominis Iſrael vltra.*
6 * *Quoniam tractauerũt corde pariter, contra te fœdus pepigerunt.*
7 * *Tabernacula Idumæ & Iſmaelitarum, Moab & Agareni;*
8 * *Gebal & Ammon, & Amalec, Paleſtina cum habitatoribus Tyri.*
9 * *Sed & Aſſur venit cum eis, facti ſunt brachium filiorum Loth. Semper.*
10 * *Fac illis ſicut Madiam & Siſaræ, ſicut Jabin in torrenteCiſſon.*
11 * *Contriti ſunt in Endor, fuerunt quaſi ſtercus quilinum terræ.*
12 * *Pone duces eorum ſicut Oreb et ſicut Zeb, & ſicut Zebee, & Salmanah, omnes principes eorum.*
13 * *Qui dixerunt, Poſſideamus nobis pulchritudinem Dei.*
14 * *Deus meus pone eos vt rotam, quaſi ſtipulam ante faciem venti.*
15 * *Quomodo ignis comburit ſyluam, & ſicut flamma deuorat montes:*
16 * *Sic perſequere eos in tempeſtate tua, & in turbine tuo conturbabis eos.*

תרגום

3 דינו מסכנא ויתמא עניא ומסכנא אזדקו׃ 4 שיזבו מסכנא ומשוקא מידיהון דרשיעיא פצו ויהבון׃ 5 לא תכסו לאוסקבא ולא
6 ידעין כאוהיא מהלכין בחשוכא יתמוטטון כל בסיסי ארעא׃ 7 אנא אמרת דיך כמלאכיא אתון חשיבין ודיך אנגלי סרוסא
8 כולכון׃ קום יי דין ויהבי ארעא ארום אתה תחסן בכל עממיא׃

פג

1 שיר משבחתא על ידא דאסף׃ 2 אלהא לא תשחוק לך לא תחרשל ולא תשדוך אלהא׃ 3 ארום הא בעלי דבבך מהרגשין
4 ואסרין אתו ובכסנין סלקחוי עם ולא אדכר שם א 5 על עמך בנלו ורזא ומחסלכין על דמשתשין באוצרך׃ 6 משכני ארומאי וערבאי סואבאי והגריאי׃
7 גבל ועמונאי ועמלקאי פלשתאי עם יתבי צור׃ 8 לחוד סנחריב מלכא דאשור אתחבר עמהון חזון לסעיד לבני לוט לעלמין׃
9 עבד להון דיך עבדת במדין למסיסרא וליבין בנחלא דקישון׃ 10 שיי יהודן ורבניהון דיך עורב ודיך זאב ודיך זבח וצלמונע כל מלכיהון׃
11 אלהי שוי יתהון דיך גלגלא ודיך קשא קדם זעפא׃ 12 דיך אשא דבערא חרשא ודיך שלהובייתא דמצלהבא ערדי טורנא׃
13 הכנא תרדפנון בעלעולך וכזעפך תבהלנון׃

3 * Iudicate *pupillo & egeno, humilem & pauperem iuſtificate. 4 * Eripite pauperem & egenum, de manu peccatoris liberate eum. 5 * Neſcierunt neque intellexerunt, in tenebris ambulant. mouebuntur omnia fundamenta terræ. 6 * Ego dixi, Dij eſtis & filij excelſi omnes; 7 * vos autẽ ſicut homines moriemini, & ſicut vnus de principibus *caditis. 8 * Surge Deus iudica terrã, quoniam tu hæreditabis in omnibus gentibus.

Canticum pſalmi Aſaph. 1

PSAL. LXXXII.

1 DEus quis ſimilis erit tibi? ne taceas neque compeſcaris Deus. 2 * Quoniam ecce inimici tui ſonuerunt, & qui oderunt te extulerunt caput. 3 * Super populum tuum malignauerunt conſilium, & cogitauerunt aduerſus ſanctos tuos. 4 * Dixerunt, Venite & diſperdamus eos de gente, & non memoretur nomen Iſrael vltrã. 5 * Quoniam cogitauerunt vnanimiter ſimul, aduerſus te teſtamentum diſpoſuerunt. 6 * Tabernacula Idumęorum & Iſmaelitæ, Moab & Agareni; 7 * Gebal & Ammõ & Amelec, alienigenæ cum habitantibus Tyrum. 8 * Et enim & Aſur venit cum illis, facti ſunt in adiutorium filijs Lot. 9 * Fac illis ſicut Madian & Siſarę: ſicut Iabim in torrente Ciſſon. 10 * Diſperierunt in Endor, facti ſunt vt ſtercus terræ. 11 * Pone principes eorum ſicut Oreb & Zeb & Zebee & Salmana, omnes principes eorum. 12 * Qui dixerunt, Hæreditate poſſideamus nobis ſanctuarium Dei. 13 * Deus meus pone illos vt rotam, ſicut ſtipulam ante faciem venti. 14 * Sicut ignis qui comburet ſyluam, *ſicut flamma quæ comburet montes. 15 * Ita perſequeris illos in tempeſtate tua, & in ira tua turbabis eos. 16

1 * κείνατε ὀρφανῷ & πτωχῷ, ταπεινὸν καὶ πτωχὸν δικαιώσατε. 4 * ἐξελέσθε πτωχὸν καὶ πτωχόν, ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσασθε αὐτόν. 5 * οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ σὐνῆκαν, ἐν σκότει διαπορεύονται· σαλευθήτωσαν πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς. 6 * ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες. 7 * ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτετε. 8 * ἀνάστα ὁ θεὸς κρῖνον τὴν γῆν, ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πάσαις τοῖς ἔθνεσιν.

1 * Ὠιδὴ ψαλμοῦ τῷ Ἀσάφ. πβ.
2 * Ὁ θεὸς τίς ὁμοιωθήσεταί σοι; μὴ σιγήσῃς μηδὲ καταστενάξῃς ὁ θεός.
3 * ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἠχήσαν, καὶ οἱ μισοῦντές σε ἦραν
4 κεφαλήν. * ἐπὶ τὸν λαόν σου κατεπανουργεύσαντο γνώμην, καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἁγίων σου.
5 * εἶπαν, δεῦτε καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους, καὶ οὐ μὴ μνησθῇ τὸ ὄνομα Ἰσραὴλ ἔτι.
6 * ὅτι ἐβουλεύσαντο ἐν ὁμονοίᾳ ἐπὶ τὸ αὐτό, κατὰ σοῦ διεθέντο.
7 * τὰ σκηνώματα τῶν Ἰδουμαίων καὶ οἱ Ἰσμαηλῖται, Μωὰβ καὶ οἱ Ἀγαρηνοί·
8 * Γεβὰλ καὶ Ἀμμὼν καὶ Ἀμαλήκ, ἀλλόφυλοι μετὰ τῶν κατοικούντων Τύρον.
9 * καὶ γὰρ καὶ Ἀσσὼρ συμπαρεγένετο μετ' αὐτῶν, ἐγένοντο εἰς ἀντίληψιν τοῖς υἱοῖς Λώτ· διάψαλμα.
10 * ποίησον αὐτοῖς ὡς τῇ Μαδιὰμ καὶ τῷ Σισάρᾳ, ὡς τῷ Ἰαβὶν ἐν τῷ χειμάρρῳ Κισσών.
11 * ἐξωλοθρεύθησαν ἐν Ἐνδώρ, ἐγένοντο ὡσεὶ κόπρος τῇ γῇ.
12 * θοῦ δὴ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ὡς τὸν Ὼρὴβ καὶ Ζὴβ καὶ Ζεὲβ καὶ Σαλμανά, πάντας δὴ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν.
13 * οἳ πνες εἶπον, κληρονομήσωμεν ἑαυτοῖς τὰ ἁγιάσματα τοῦ Θεοῦ. 14 * ὁ θεός μου θοῦ αὐτοὺς ὡς τροχόν, ὡς καλάμην κατὰ πρόσωπον ἀνέμου.
15 * ὡσεὶ πῦρ ὃ διαφλέξει δρυμόν, ὡσεὶ φλὸξ ἣ καταφλέξει ὄρη.
16 * Οὕτως καταδιώξεις αὐτοὺς ἐν τῇ καταιγίδι σου, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου συνταράξεις αὐτούς.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Iudicate miſerabili & pupillo, egeno & miſero iuſtitiam facite. 4 * Saluate miſerum & egenum, de manibus impiorũ liberate eos. 5 'Neſcierunt bonum operari & non intellexerunt legem, in tenebris ambulant, propterea mouentur omnes baſes terræ. 6 'Ego dixi, Veluti angeli vos eſtis reputati, & tanquam angeli excelſi vos omnes. 7 Attamen in veritate ſicut homines moriemini, & tanquam vnus de principibus cadetis. 8 'Surge Domine iudica habitatores terræ, quoniam tu hæreditabis omnes populos.

'Canticum laudis per manum Aſaph. PSAL. LXXXIII.

DEus ne taceas tibi, & ne ceſſes, néue quieſcas Deus. 2 'Quoniam ecce inimici tui fremunt, & odientes te extulerunt caput. 3 'Super populum tuum ſecretas machinati ſunt fraudes, & conſulunt aduerſus abſcondita in theſauris tuis. 4 'Dicentes, Venite & trucidemus eos ne ſint populus, & non commemoretur nomen Iſrael amplius. 5 'Quoniam conſilium ineunt in toto corde aduerſum te pariter, & propter te pactum feriunt. 6 'Tabernacula Idumæorum & Arabum, Moabitæ & Hungari. 7 'Gabalitæ & Ammonitæ & Amalechitæ, Paleſtini cum habitatoribus Tyri. 8 'Sed & Senacherib rex Aſſyriæ aſſociatus eſt illis, fuerunt adiutorio filiis Lot in perpetuum. 9 "Fac illis ſicut feciſti Madianitis & Siſaræ atque Iabin in torrente Kiſſon. 10 "Exterminati ſunt ad fontem Dor; facti ſunt ſicut ſtercus conculcatum in puluere.

"Pone eos & principes eorum ſicut Oreb & ſicut Zeeb & ſicut Zebach & Salmunah, omnes reges eorum. 12 "Qui dixerunt, Hæreditabimus nobis omne mundum Dei. 13 "Deus meus pone eos ſicut rotam & ſicut ſtipulam coram turbine. 14 "Sicut ignis qui comburit ſyluam, & tanquam flamma quæ inflammat peripherias montium. 15 "Sic perſequeris eos in tempeſtate tua, & furore tuo interturbabis eos. 16

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ׳ מַלֵּא פְנֵיהֶם קָלוֹן וְיבַקְשׁוּ שִׁמְךָ יְהוָה׃
18 ׳ יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ עֲדֵי־עַד וַיַּחְפְּרוּ וְיֹאבֵדוּ׃
19 ׳ וְיֵדְעוּ כִּי־אַתָּה שִׁמְךָ יְהוָה לְבַדְּךָ עֶלְיוֹן עַל־כָּל־הָאָרֶץ׃

פר

1 ׳ לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר׃
2 ׳ מַה־יְּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת׃
3 ׳ נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת יְהוָה לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל־אֵל־חָי׃
4 ׳ גַּם־צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר־שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ אֵת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי׃
5 ׳ אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶלָה׃
6 ׳ אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז־לוֹ בָּךְ מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם׃
7 ׳ עֹבְרֵי בְעֵמֶק הַבָּכָא מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ גַּם־בְּרָכוֹת יַעְטֶה מוֹרֶה׃
8 ׳ יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל־חָיִל יֵרָאֶה אֶל־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן׃
9 ׳ יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃
10 ׳ מָגִנֵּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהַבֵּט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ׃
11 ׳ כִּי טוֹב־יוֹם בַּחֲצֵרֶיךָ מֵאָלֶף בָּחַרְתִּי הִסְתּוֹפֵף בְּבֵית אֱלֹהַי מִדּוּר בְּאָהֳלֵי־רֶשַׁע׃
12 ׳ כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְהוָה אֱלֹהִים חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא יִמְנַע־טוֹב לַהֹלְכִים בְּתָמִים׃
13 ׳ יְהוָה צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃

פה

1 ׳ לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר׃
2 ׳ רָצִיתָ יְהוָה אַרְצֶךָ שַׁבְתָּ שְׁבוּת יַעֲקֹב׃
3 ׳ נָשָׂאתָ עֲוֹן עַמֶּךָ כִּסִּיתָ כָל־חַטָּאתָם סֶלָה׃

PSALTERIVM. Transl. B. Hieronym.

17 * Imple facies eorũ ignominia, & quærent nomen tuum Domine.
18 * Confundantur & conturbentur vsque in seculum, & erubescant & pereant.
19 * Et sciant quia nomen tuum est Dominus, solus tu excelsus super omnem terram.

1 * Victori pro torcularibus, filiorum Core, PSAL. LXXXIIII.

2 QVàm dilecta tabernacula tua Domine exercituum!
3 * Desiderat & deficit anima mea in atria Domini: cor meum & caro mea laudabunt Deũ viuentem.
4 * Siquidem passer inuenit domum, & auis nidum sibi vbi ponat pullos suos, altaria tua Domine exercituum rex meus & Deus meus.
5 * Beati qui habitant in domo tua, adhuc laudabunt te. Semper.
6 * Beatus homo cuius in te est fortitudo, semitæ in corde suo.
7 * Transeuntes in vallem fletus fontem ponent eam, benedictione quoque amicietur dator.
8 * Ibunt de fortitudine in fortitudinem, apparebunt apud Deum in Sion.
9 * Domine Deus exercituum exaudi orationem meam, auscultа Deus Iacob. Semper.
10 * Clypeus noster vide Deus, & attende faciem Christi tui.
11 * Quoniam melior est dies in atriis tuis super millia: elegi abiectus esse in domo Dei mei magis quàm habitare in tabernaculis impietatis.
12 * Quia Sol & scutum Dominus Deus, gratiam & gloriam dabit Dominus, nec prohibebit bonum ab his qui ambulant in perfectione.
13 * Domine exercituum beatus homo qui confidit in te.

1 * Victori filiorum Core Psalmus.

LXXXV.

2 PLacatus es Domine terræ tuæ, reduxisti captiuitatem Iacob.
3 * Dimisisti iniquitatem populo tuo, operuisti omnia peccata eorum. Semper.

17 * Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum Domine.
18 * Erubescant & conturbentur in seculum seculi, & confundantur & pereant.
19 * Et cognoscant, quia nomen tibi Dominus, tu solus altissimus in omni terra.

1 * In finem pro torcularibus filiis Core Psalmus LXXXIII.

2 QVàm dilecta tabernacula tua Domine virtutũ! 3 * Concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum. 4 * Et enim passer inuenit sibi domum, & turtur nidum sibi, vbi ponat pullos suos. Altaria tua Domine virtutum, rex meus & Deus meus. 5 * Beati qui habitant in domo tua, in secula seculorum laudabunt te.
6 * Beatus vir, cui est auxilium ipsi abs te, ascensiones in corde suo disposuit. 7 * In valle lachrymarum, in loco quem posuit, & enim benedictiones dabit Legislator.
8 * Ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorum in Sion. 9 * Domine Deus virtutum exaudi orationem meam, auribus percipe Deus Iacob.
10 * Protector noster aspice Deus, & respice in faciem Christi tui. 11 * Quia melior est dies vna in atriis tuis super millia. Elegi abiectus esse in domo Dei mei, magis quã habitare me in tabernaculis peccatorum.
12 * Quia misericordiam & veritatem diligit Dominus: Deus gratiam & gloriam dabit. Dominus non priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia. 13 * Domine: Deus virtutum: beatus homo qui sperat in te.

1 * In finem filiis Core Psalmus.

LXXXIIII.

2 BEnedixisti Domine terram tuam: auertisti captiuitatem Iacob. 3 * Remisisti iniquitates plebi tuæ, cooperuisti omnia peccata eorum.

תרגום

17 סְלֵי אַפֵּיהוֹן קְלָנָא וְיִבְעֲיָן שְׁמָךְ יְיָ׃ 18 יִתְהוֹן וְיִבְהָלוּן לְעָלְמֵי עָלְמַיָּא וְיִתְחַמְדוּן וְיֵאבְדוּן׃ 19 וְיִדְעוּן אֲרוּם אַתְּ שְׁמָךְ יְיָ

פר

1 לְסַבָּתָא עַל כְּנָרָא דְאָתְיָא מִגַּת עַל יְדֵיהוֹן דִּבְנֵי קָרַח מִשְׁבְּחָתָא׃ 2 מָה רַחֲמִין הִנּוּן מִשְׁכְּנָךְ יְיָ צְבָאוֹת׃ 3 רְגֶגֶת וְלָחוֹד לְחֵילָא דְנַפְשִׁי לְדֵירֵךְ יְיָ לְבִי וְלָחוֹד בְּמֵימְרָךְ חַיִּין נְגִיחַ וְנִשְׁתַּבַּח׃ 4 לְחוֹד יוֹנְתָא אַשְׁכַּחַת בֵּיתָא וְשַׁפְנִינָא שַׁרְבְּפָא אֵיתָהּ דְּסַכְּסֵךְ גּוֹזְלֵיהָ קֳדָמָךְ יְיָ מַלְכִּי וֵאלָהִי׃ 5 טוּבֵיהוֹן דְּדָיְרִין בְּבֵיתָא דְּסִדְרָךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּעַלְמָא הָדֵין הוּא יְשַׁבְּחוּנָךְ לְעָלְמֵי עָלְמִין׃ 6 שְׁבִיבָה דִּגְבַר דְּשַׁכְנָא בְעַקְּתָךְ גְּזִינָךְ בְּכֵן בְּלִבֵּיהוֹן׃ 7 רְשִׁיעַיָּא דְּעַבְרִין בְּעַקְּתָא גְּזִינָךְ בְּכֵן בְּלִבֵּיהוֹן׃ בְּרִיכִין יְשַׁוּוֹנָהּ לְרִיחִין כְּאִילֵּין דְּמַרְעָא יְהַחְמֵי לֵיעוּת אוּרְיָתָא דִּילְהוֹן קָדָם יְיָ דְּשַׁכְוִינָהָא שְׁכִינְתֵּהּ בְּצִיוֹן׃ 8 אִזְלִין צַדִּיקַיָּא מֵבְּיָא חֵילָא לְבֵיָא מִקְדְּשָׁא לְבֵיָא מַרְדָּשָׁא יִתְחֲמֵי לֵיעוּת אוּרְיָתָא דִּילְהוֹן קָדָם יְיָ דְּשַׁכְוִינָהָא׃ 9 יְיָ אֱלָהִים צְבָאוֹת קַבֵּל צְלוֹתִי אֲצִית אֱלָהָא דְיַעֲקֹב לְעָלְמֵי׃ 10 אֱרוּם טַב לְמֶהֱוֵי יוֹמָא חַד בְּרֵירָה מִקְּדָמָךְ מֵאֶלֶף בְּחֵרַת לְאַדְבָּקָא בְּבֵיָא אֱלָהָא מִן לְמִדּוּר בְּמַשְׁכְּנֵי רְשָׁעָא׃ 11 אֱרוּם יְיָ אֱלָהָא חַיָּנָא וְאִיקָרָא יִתֵּן יְיָ לָא יְכַסֵּי טַב מִדַּאֲזִלִין בְּשַׁלִּימוּתָא׃ 12 יְיָ צְבָאוֹת טוּבֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּמִתְרַחֲצִין בְּמֵימְרָךְ׃

פה

1 רְעֵיתָא יְיָ אַרְעָךְ אֲתֵיבְתָּא שְׁבִיָּתָא דְּעַמָּךְ כַּסֵּיתָא כָּל חֲטָאֵיהוֹן לְעָלְמִין׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum Domine. 18 Confundantur & interturbentur in secula seculorum, & sint opprobrio atque pereant. 19 Et sciant quoniam tu es nomen tuum, DOMINE, solus altissimus super omnes habitatores terræ.

1 Ad laudandum cithara allata de Gath, per manus filiorum Korach hymnus. LXXXIIII.

QVàm dilecta sunt tabernacula tua Domine exercituum! 2 Concupiuit atq; vehementer desiderauit anima mea atria tua Dñe: cor meũ atque adeò caro mea exultant in Deo viuenti. 3 Equidem columba inuenit domum, & turtur nidum habet, quòd legitimi sint pulli eius, vt offerantur in superficie altaris tui Domine exercituum, rex meus & Deus meus. 4 Beati iusti qui habitant in domo sanctuarij tui in secula ista: cursus laudabunt te in secula seculorum. 5 Beatus vir cuius est fortitudo in Verbo tuo; fiducia eius in corde suo. 6 Peccatores qui transeunt per profundum gehennæ, flentes fletu, sicut fontem ponent illud: atqui benedictionibus operiet *Deus* eos qui immorantur in doctrina Legis suæ. 7 Progredientibus iustis de domo sanctuarij in domum doctrinæ apparebit legis ab ipsis *susceptus* coram Domino, cuius maiestas residet in Syon. 8 Domine Deus exercituum accipe orationem meam, auscultа Deus Iacob semper. 9 Merita patrum nostrorum respice Deus, & attende faciei Christi tui. 10 Quoniã sicut murus excelsus & clypeus fortis est Dñs Deus tegere domũ Dei magis, quàm habitare in tabernaculis impietatis. 11 Quoniã sicut murus excelsus & clypeus fortis est Dñs Deus gratiã & gloriam dabit Dñs, non priuabit beatitudine ambulantes in perfectione. 12 Domine exercituum, beatitudo erit homini qui fiduciam suam collocat in Verbo tuo.

1 Ad laudandum per manus filiorum Korah hymnus. PSAL. LXXXV.

BEnenolentia prosequutus es Domine terram tuam: conuertisti captiuitatem domus Iacob. 3 Remisisti iniquitates populo tuo, operuisti omnia peccata eorum in æternum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 ‡ Continuisti omnem indignationem tuam: conuersus es ab ira furoris tui.
5 ‡ Conuerte nos Deus Iesus noster, & solue iram tuam aduersum nos.
6 ‡ Noli in æternum irasci nobis, extendens iram tuam in generationem & generationem.
7 ‡ Nonne tu reuertens viuificabis nos, et populus tuus lætabitur in te?
8 ‡ Ostende nobis Domine misericordiam tuã, & salutare tuum da nobis.
9 ‡ Audiam quid loquatur Deus Dominus: loquetur enim pacem ad populum suum et ad sanctos suos, vt non conuertantur ad stultitiam.
10 ‡ Veruntamen prope est his qui timent eum salutare eius, vt inhabitet gloria in terra nostra.
11 ‡ Misericordia & veritas occurrerunt sibi: iustitia & pax deosculatæ sunt.
12 ‡ Veritas de terra orta est, & iustitia de cælo prospexit.
13 ‡ Sed & Dominus dabit bonum, & terra nostra dabit germen suum.
14 ‡ Iustitia ante eum ibit, & ponet in via gressus suos.

1 ‡ Oratio Dauid. PSAL. LXXXVI.

INclina Domine aurem tuam & exaudi me, quia egenus & pauper sum ego.
2 ‡ Custodi animam meam quoniam sanctus sum: salua seruum tuum Deus meus qui confidit in te.
3 ‡ Miserere mei Domine, quoniam ad te clamabo tota die.
4 ‡ Lætifica animam serui tui, quia ad te Domine animam meam leuo.
5 ‡ Tu enim es Domine bonus & propiciabilis, & multus misericordia omnibus qui inuocant te.
6 ‡ Exaudi Domine orationem meam, & ausculta vocem deprecationum mearum.
7 ‡ In die tribulationis meæ inuocabo te, quia exaudies me.
8 ‡ Non est similis tui in diis Domine, & non est iuxta opera tua.
9 ‡ Omnes gentes quas fecisti, venient et adorabunt coram te Domine, & glorificabunt nomen tuum.
10 ‡ Quia magnus es tu & faciens mirabilia, tu es Deus solus.

4 ‡ אָסַפְתָּ כָל־עֶבְרָתֶךָ הֵשֵׁיבוֹתָ מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ:
5 ‡ שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְהָפֵר כַּעַסְךָ עִמָּנוּ:
6 ‡ הֲלְעוֹלָם תֶּאֱנַף־בָּנוּ תִּמְשֹׁךְ אַפְּךָ לְדֹר וָדוֹר:
7 ‡ הֲלֹא אַתָּה תָּשׁוּב תְּחַיֵּינוּ וְעַמְּךָ יִשְׂמְחוּ־בָךְ:
8 ‡ הַרְאֵנוּ יְהוָה חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן־לָנוּ:
9 ‡ אֶשְׁמְעָה מַה־יְדַבֵּר הָאֵל יְהוָה כִּי יְדַבֵּר שָׁלוֹם אֶל־עַמּוֹ וְאֶל־חֲסִידָיו וְאַל־יָשׁוּבוּ לְכִסְלָה:
10 ‡ אַךְ קָרוֹב לִירֵאָיו יְשׁוּעָתוֹ לִשְׁכֹּן כָּבוֹד בְּאַרְצֵנוּ:
11 ‡ חֶסֶד וֶאֱמֶת נִפְגָּשׁוּ צֶדֶק וְשָׁלוֹם נָשָׁקוּ:
12 ‡ אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח וְצֶדֶק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָף:
13 ‡ גַּם־יְהוָה יִתֵּן הַטּוּב וְאַרְצֵנוּ תִּתֵּן יְבוּלָהּ:
14 ‡ צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֶׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו:

פו

1 ‡ תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ עֲנֵנִי כִּי־עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי:
2 ‡ שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי־חָסִיד אֲנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ:
3 ‡ חָנֵּנִי אֲדֹנָי כִּי־אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָל־הַיּוֹם:
4 ‡ שַׂמֵּחַ נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ כִּי אֵלֶיךָ אֲדֹנָי נַפְשִׁי אֶשָּׂא:
5 ‡ כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ:
6 ‡ הַאֲזִינָה יְהוָה תְּפִלָּתִי וְהַקְשִׁיבָה בְקוֹל תַּחֲנוּנוֹתָי:
7 ‡ בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאֶךָּ כִּי תַעֲנֵנִי:
8 ‡ א�ין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ:
9 ‡ כָּל־גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וְיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ:
10 ‡ כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ:

4 ‡ Mitigasti omnem iram tuam, auertisti ab ira indignationis tuæ. 5 ‡ Conuerte nos Deus salutaris noster, & auerte irã tuam à nobis. 6 ‡ Nunquid in æternum irasceris nobis? aut extendes iram tuam à generatione in generationem? 7 ‡ Deus tu conuersus viuificabis nos, & plebs tua lętabitur in te. 8 ‡ Ostende nobis Domine misericordiam tuam, & salutare tuũ da nobis. 9 ‡ Audiam quid loquatur in me Dominus Deus. quoniam loquetur pacem in plebem suam, & super sanctos suos, & * super eos qui conuertunt cor ad eum. 10 ‡ Veruntamen prope timentes eum salutare ipsius, vt inhabitet gloria in terra nostra. 11 ‡ Misericordia & veritas obuiauerunt*: iustitia & pax osculatæ sunt. 12 ‡ Veritas de terra orta est, & iustitia de cælo prospexit. 13 ‡ Et enim Dominus dabit benignitatem, & terra nostra dabit fructum suum. 14 ‡ Iustitia ante eum ambulabit, & ponet in via gressus suos.

1 ‡ Oratio *Dauid. PSAL. LXXXV.

INclina Domine aurem tuam, & exaudi me, quoniam inops & pauper sum ego.
2 ‡ Custodi animam meam, quoniam sanctus sum: saluum fac seruum tuum Deus meus, sperantem in te. 3 ‡ Miserere mei Domine, quoniã ad te clamabo tota die.
4 ‡ Lætifica animam serui tui, quoniam ad te leuaui animam meam.
5 ‡ Quoniam tu Domine suauis & mitis: & multæ misericordiæ omnibus inuocantibus te. 6 ‡ Auribus percipe Domine orationem meam, & intẽde voci deprecationis meæ. 7 ‡ In die tribulationis meę clamaui ad te, quia exaudisti me.
8 ‡ Non est similis tui in diis Domine, & non est secundùm opera tua. 9 ‡ Omnes gentes quascunque fecisti, venient, & adorabunt coram te Domine; & glorificabunt nomen tuum: 10 ‡ Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: tu es Deus solus.

4 κατέπαυσας πᾶσαν τὴν ὀργήν σου, ἀπέστρεψας ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ σου. 5 ‡ Ἐπίστρεψον ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν, καὶ ἀπόστρεψον τὸν θυμόν σου ἀφ' ἡμῶν.
6 ‡ μὴ εἰς τὸν αἰῶνας ὀργισθήσῃ ἡμῖν, ἢ διατενεῖς τὴν ὀργήν σου ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν;
7 ‡ ὁ θεὸς σὺ ἐπιστρέψας ζωώσεις ἡμᾶς, καὶ ὁ λαός σου εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοί. 8 ‡ δεῖξον ἡμῖν κύριε τὸ ἔλεός σου, καὶ τὸ σωτήριόν σου δὸς ἡμῖν.
9 ‡ ἀκούσομαι τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ κύριος ὁ θεός. ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐπιστρέφουσι καρδίαν ἐπ' αὐτόν.
10 ‡ πλὴν ἐγγὺς τῶν φοβουμένων αὐτὸν τὸ σωτήριον αὐτοῦ, τοῦ κατασκηνῶσαι δόξαν ἐν τῇ γῇ ἡμῶν.
11 ‡ ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν. 12 ‡ ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀνέτειλε, καὶ δικαιοσύνη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψε.
13 ‡ καὶ γὰρ ὁ κύριος δώσει χρηστότητα, καὶ ἡ γῆ ἡμῶν δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς.
14 ‡ δικαιοσύνη ἐνώπιον αὐτοῦ προπορεύσεται, καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τοῦ διαβήματος αὐτοῦ.

1 ‡ προσευχὴ τῷ δαυίδ. πέ.

Κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου, ὅτι πτωχὸς καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ.
2 ‡ φύλαξον τὴν ψυχήν μου, ὅτι ὅσιός εἰμι· σῶσον τὸν δοῦλόν σου ὁ θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ.
3 ἐλέησόν με κύριε, ὅτι πρός σε κεκραύξομαι ὅλην τὴν ἡμέραν. 4 ‡ εὔφρανον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου, ὅτι πρός σε ἦρα τὴν ψυχήν μου.
5 ‡ ὅτι σὺ κύριε χρηστὸς καὶ ἐπιεικὴς, καὶ πολυέλεος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε.
6 ‡ ἐνώτισαι κύριε τὴν προσευχήν μου, καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.
7 ‡ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρός σε, ὅτι ἐπήκουσάς μου. 8 ‡ οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς κύριε, καὶ οὐκ ἔστι κατὰ τὰ ἔργα σου.
9 ‡ πάντα τὰ ἔθνη ὅσα ἐποίησας, ἥξουσι, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου κύριε. καὶ δοξάσουσι τὸ ὄνομά σου.
10 ‡ ὅτι μέγας εἶ σὺ, καὶ ποιῶν θαυμάσια, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

‡ Continuisti omnem iram tuam, conuersus es à fortitudine iræ tuæ. ‡ Conuertere ad nos Deus salutis nostræ, & irritam fac iram tuam à nobis. ‡ Nunquid possibile est quòd in perpetuum irascaris nobis? protrahes furorem tuum in generationem & generationem? ‡ Nonne tu conuersus vitam præstabis nobis, & populus tuus lætabitur in verbo tuo? ‡ Ostende nobis Domine bonitatem tuam, & salutem tuam da nobis. ‡ Audiam quid loquatur Deus Dominus, quoniam loquetur pacem populo suo & piis suis, & non conuertentur ad insipientiam. ‡ Siquidem propè est timentibus ab illo, redemptio eius, vt habitet gloria in terra nostra. ‡ Benignitas & veritas obuiauerunt inuicem: iustitia & pax coniunctæ sunt. ‡ Veritas de terra pullulauit, & iustitia de cælo prospexit. ‡ Prætereà Verbum Domini dabit beatitudinem, & terra nostra dabit germen suum. ‡ Iustitia ante eum ibit, & ponet in via bona gressus suos.

‡ Oratio qua orabat Dauid. PSAL. LXXXVI.

INclina Domine aurem tuam, responde mihi, quoniam pauper & egenus sum ego. ‡ Custodi animam meam, quoniam misericors sum, redime seruum tuum, tu Domine Deus meus, quandoquidem confido in te. ‡ Miserere mei Domine, quoniam coram te orabo tota die. ‡ Lætifica animam serui tui, quoniam ad te Domine animam meam leuabo in oratione. ‡ Quoniam tu Domine bonus es iustis, & parcens iis qui conuertuntur ad Legem, atque multiplicans bonitatem omnibus orantibus coram te. ‡ Exaudi Domine orationem meam, & suscipe vocem deprecationum mearum. ‡ In die afflictionis meæ clamabo ad te, quoniam tu respondebis mihi. ‡ Non est præter te in angelis cælestibus Domine, nec quicquam est ficut opera tua. ‡ Omnes populi quos fecisti venient, & adorabunt coram te Domine, & dabunt gloriam nomini tuo. ‡ Quoniam magnus es tu Deus, & faciens mirabilia tu Deus solus.

תרגום

כְּכַשְׁתָּא כָל רוּגְזָךְ תַּבְתָּא מִתְקוֹף רוּגְזָךְ: 5 תוּב לְוַתְנָא אֱלָהָא פוּרְקָנָנָא וּכְשֵׁל רוּגְזָךְ מִנָּנָא: 6 הֲמֵאֲשַׁר רִי לְעָלְמִיָּא תְּתְקוֹף
קְנָא וְתִגְזַר רוּגְזָךְ מִדָּר לְדָר: 7 הֲלָא אַתְּ תְּהוֹב תְּחַיֵּי יַתָּנָא וְעַמָּךְ יְחֶדְּוֹן בְּמֵימְרָךְ: 8 אַחְוֵי יַתָּנָא יְיָ טוּבָךְ וּפוּרְקָנָךְ תִּיהַב לָנָא:
אֶשְׁמַע מָה יְמַלֵּל אֱלָהָא יְיָ אֲרוּם יְמַלֵּל שְׁלָם לְעַמֵּה וְלַחֲסִידוֹהִי וְלָא יְהֵךְרוֹן לְסִיאוּרָא: 10 בְּרַם קָרִיב לְדַחֲלִין מֵימְרֵה פֻּרְקָנֵה לְאַשְׁרָאָה
שְׁכִינְתֵּה בְּאַרְעָנָא: 11 טֵבְוָן וּקְשׁוֹט אִזְדַּמְּנוּן צִדְקָא וּשְׁלָמָא אִידְבָּקוּ: 12 קְשׁוֹט מֵאַרְעָא רְבִיחַ וְצִדְקָא מִשְׁמַיָּא אִזְדִּיק:
לְחוֹד מֵימְרָא דַיְיָ יִתֵּן טָבָא וְאַרְעָנָא חִנָּן אִבְּהָא: 14 צִדְקָא קֳדָמוֹהִי יְהָךְ וְיִשְׁוֵי לְאוֹרַח טַב אֲסָתְרוֹהִי:

פו

1 צְלוֹתָא דְצַלִּי דָוִד אֲצְלִי יְיָ אוּדְנָךְ עֲנִי יְיָ אֲרוּם עֲנָיָא וְחַשִׁיכָא אֲנָא: 2 נְטַר נַפְשִׁי אֲרוּם חַסִידָא אֲנָא פְּרוֹק עַבְדָּךְ
אֱלָהִי דְאַנְתְּ רַחֲיִץ עֲלָךְ: 3 חוּס עֲלַי יְיָ אֲרוּם קוֹדָמָךְ אֲצְלִי כָּל יוֹמָא: 4 אֲחֵדִי נַפְשָׁא דְעַבְדָּךְ אֲרוּם לָךְ יְיָ נַפְשִׁי
אֶסְבַּר כְּאוֹ: 5 אֲרוּם אַתְּ יְיָ טָב לְמִשְׁבַּק וְסַגֵּי טִיבוּ לְכָל דְּמִצַּלִּין קוֹדָמָךְ:
6 לְיִדְבַּר מִנָּךְ כְּאַגְּלֵי שְׁמַיָּא יְיָ וְלֵירַב בְּעוּתָךְ: 7 בְּיוֹמָא דְעָקֵתִי אֶקְרֵי לְוָתָךְ אֲרוּם תְּצַלֵּי עָנִי יַתִּי:
8 לֵית כְּוָתָךְ בֵּאלָהַיָּא יְיָ וְלֵית כְּעוּבָדָךְ: 9 כָּל עַמְמַיָּא דִי עֲבַדְתָּא יְתֵיוֹן וְיִסְגְּדוּן קוֹדָמָךְ יְיָ וְיִתֵּנוּן אִיקַר לְשׁוּמָךְ:
10 אֲרוּם רַבָּא אַתְּ אֱלָהָא וְעָבֵד פְּרִישָׁן אַתְּ אֱלָהָא לְכַלְחוֹדָךְ:

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 ¶ הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה שְׁמֶךָ׃
12 ¶ אוֹדְךָ אֲדֹנָי אֱלֹהַי בְּכָל־לְבָבִי וַאֲכַבְּדָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם׃
13 ¶ כִּי־חַסְדְּךָ גָדוֹל עָלָי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה׃
14 ¶ אֱלֹהִים זֵדִים קָמוּ עָלַי וַעֲדַת עָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא שָׂמוּךָ לְנֶגְדָּם׃
15 ¶ וְאַתָּה אֲדֹנָי אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃
16 ¶ פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי תְּנָה־עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן־אֲמָתֶךָ׃
17 ¶ עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ כִּי־אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי׃

פז

1 ¶ לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר שִׁיר יְסוֹדָתוֹ בְּהָרֵרִי־קֹדֶשׁ׃
2 ¶ אֹהֵב יְהוָה שַׁעֲרֵי צִיּוֹן מִכֹּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב׃
3 ¶ נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּךְ עִיר הָאֱלֹהִים סֶלָה׃
4 ¶ אַזְכִּיר רַהַב וּבָבֶל לְיֹדְעַי הִנֵּה פְלֶשֶׁת וְצוֹר עִם־כּוּשׁ זֶה יֻלַּד־שָׁם׃
5 ¶ וּלְצִיּוֹן יֵאָמַר אִישׁ וְאִישׁ יֻלַּד־בָּהּ וְהוּא יְכוֹנְנֶהָ עֶלְיוֹן׃
6 ¶ יְהוָה יִסְפֹּר בִּכְתוֹב עַמִּים זֶה יֻלַּד־שָׁם סֶלָה׃
7 ¶ וְשָׁרִים כְּחֹלְלִים כָּל־מַעְיָנַי בָּךְ׃

פח

1 ¶ שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי־קֹרַח לַמְנַצֵּחַ עַל־מָחֲלַת לְעַנּוֹת מַשְׂכִּיל לְהֵימָן הָאֶזְרָחִי׃
2 ¶ יְהוָה אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתִי יוֹם צָעַקְתִּי בַלַּיְלָה נֶגְדֶּךָ׃
3 ¶ תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי הַטֵּה אָזְנְךָ לְרִנָּתִי׃
4 ¶ כִּי־שָׂבְעָה בְרָעוֹת נַפְשִׁי וְחַיַּי לִשְׁאוֹל הִגִּיעוּ׃

11 ¶ Doce me Domine viam tuam, vt ambulem in veritate tua: vnicum fac cor meum vt
12 timeat nomen tuum. ¶ Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo, & glorificabo nomen tuum in æternum.
13 ¶ Quia misericordia tua magna est super me, & eruisti animam de inferno extremo,
14 ¶ Deus superbi surrexerunt aduersus me: et cœtus robustorum quæsierunt animam meam, & non posuerunt te in conspectu suo.
15 ¶ Tu autē Domine Deus misericors & clemēs, patiens & multæ misericordiæ, & verax:
16 ¶ Respice ad me & miserere mei: da fortitudinem tuā seruo tuo, et salua filium ancillæ tuæ.
17 ¶ Fac mecum signum in bonitate, & videāt qui oderunt me & confundantur, quia tu Domine auxiliatus es mihi, & consolatus es mi.

1 ¶ Filiorum Core Psalmus cantici.

LXXXVII.

2 FVndamentum eius in montibus sanctis.
¶ Diligit Dominus portas Sion, super omnia tabernacula Iacob.
3 ¶ Gloriosa dicta sunt in te ciuitas Dei. Sēper.
4 ¶ Commemorabor superbiæ & Babyloniis scientibus me: ecce Palestina et Tyrus cum Æthiopa, iste natus est ibi.
5 ¶ Ad Sion autem dicetur: Vir & vir natus est in ea, & ipse fundauit eam excelsus.
6 ¶ Dominus narrabit scribens populos, iste natus est ibi. Semper.
7 ¶ Et cantores quasi in choris, omnes fontes mei in te.

1 ¶ Canticum carminis filiorum Core, victori super chorum ad præcinendum, eruditio Heman Ezraite.

PSAL. LXXXVIII.

2 DOmine Deus salutis meæ, per diem clamaui, in nocte coram te.
3 ¶ Ingrediatur ante te oratio mea: inclina aurem tuam ad laudationem meam.
4 ¶ Quia repleta est malis anima mea, & vita mea ad infernum descendit.

11 ¶ Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua. lętetur cor meum
12 vt timeat nomen tuum. ¶ Confitebor tibi domine Deus meus in tote corde meo, & glorificabo nomen tuum in æternum.
13 ¶ Quia misericordia tua magna super me, & eruisti animam meā ex inferno inferiori. ¶ Deus iniqui insurrexerunt super me, & synagoga potentium quæsierunt animam meam, & non proposuerūt
14 te in conspectu suo. ¶ Et tu Domine
15 Deus meus miserator & misericors, patiēs & multæ misericordiæ, & verax. ¶ Respice
16 in me & miserere mei: da imperium tuum puero tuo, & saluum fac filium ancillæ tuæ. ¶ Fac mecum signum in bonum, & 17 videant qui oderunt me, & confundātur. quoniam tu Domine adiuuisti me, & consolatus es me.

¶ Filiis Core Psalmus cantici. 1

LXXXVI.

FVndamenta eius in montibus sanctis.
¶ Diligit Dominus portas Sion, super 2
omnia tabernacula Iacob. ¶ Gloriosa di- 3
cta sunt de te ciuitas Dei. ¶ Memor 4
ero Raab, & Babylonis ¶ scientibus me. & ecce alienigenæ, & Tyrus & populus Æthiopum, hi fuerunt illic. ¶ ¶ Mater Sion 5
dicet, Homo, & homo natus est in ea, & ipse fundauit eam Altissimus. ¶ Dominus 6
narrabit in scriptura populorum, & principum horum qui fuerunt in ea. ¶ Sicut 7
lætantium omnium habitatio * in te.

¶ Canticum Psalmi filiis Core, in finem pro Maeleth ad respondendum, intellectus Eman* Israeliti.

PSAL. LXXXVII.

DOmine Deus salutis meę, die clamaui 2
& in nocte coram te.
¶ Intret in conspectu tuo oratio mea. 3
inclina aurem tuam ad precem meam:
¶ Quia repleta est malis anima mea, & 4
vita mea inferno appropinquauit.

11 ¶ ὁδήγησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ πορεύσομαι ἐν
τῇ ἀληθείᾳ σου. εὐφρανθήτω ἡ καρδία μου τοῦ φοβεῖσθαι
τὸ ὄνομά σου.
12 ¶ ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ὁ θεός μου ἐν ὅλῃ καρ-
δίᾳ μου, καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα.
13 ¶ ὅτι τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐρρύσω τὴν ψυ-
χήν μου ἐξ ᾅδου κατωτάτου.
14 ¶ ὁ θεός παράνομοι ἐπανέστησαν ἐπ' ἐμέ, καὶ συνα-
γωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, καὶ οὐ προσέ-
θεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν.
15 ¶ καὶ σὺ κύριε ὁ θεός μου οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων, μα-
κροθυμὸ καὶ πολυέλεος καὶ ἀληθινός.
16 ¶ πρόσχες ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, δὸς τὸ κράτος
σου τῷ παιδί σου, καὶ σῶσον τὸν υἱὸν τῆς παιδίσκης σου.
17 ¶ ποίησον μετ' ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθόν, καὶ ἰδέτωσαν
οἱ μισοῦντές με, καὶ αἰσχυνθήτωσαν. ὅτι σὺ κύριε ἐβοή-
θησάς μοι καὶ παρεκάλεσάς με.

1 ¶ Τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμὸς ᾠδῆς. πδ'.

2 ¶ Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις.
¶ ἀγαπᾷ κύριος τὰς πύλας σιὼν ὑπὲρ πάντα τὰ σκη-
νώματα ἰακώβ.
3 ¶ δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ θεοῦ.
4 ¶ μνησθήσομαι ῥαὰβ καὶ βαβυλῶνος τοῖς γινώσκουσί
με. καὶ ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ τύρος καὶ λαὸς τῶν αἰθιόπων, οὗτοι ἐγενήθησαν ἐκεῖ.
5 ¶ μήτηρ σιὼν ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος ἐγενή-
θη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος.
6 ¶ κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν, καὶ ἀρχόν-
των τούτων τῶν γεγενημένων ἐν αὐτῇ.
7 ¶ ὡς ἀφροσυνῶν πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί.

1 ¶ ᾠδὴ ψαλμὸς τοῖς υἱοῖς κορέ, εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ
μαελὲθ τοῦ ἀποκριθῆναι, συνέσεως
αἱμὰν τῷ ἰσραηλίτῃ. πζ'.

2 ¶ Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἡμέρας ἐκέκρα-
ξα καὶ ἐν νυκτὶ ἐνώπιόν σου.
3 ¶ εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου· κλίνον τὸ ὠς
σεῖς τὴν δέησίν μου· 4 ¶ ὅτι ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχή
μου, καὶ ἡ ζωή μου τῷ ᾅδῃ ἤγγισε.

תרגום

11 אוּלַף יְהֵי אוֹרַח מֵימְרָךְ בִּקְשׁוֹטָךְ יְחַד לִבְבִי לְמִדְחַל שְׁמָךְ׃ 12 אוֹדֵי לָךְ יְיָ אֱלָהִי בְּכָל לִבְבִי וַאֲיַקַּר שְׁמָךְ לְעָלַם׃ 13 אֲרוּם
חִסְדָּךְ רַב עֲלַי וּפְצֵיתָא נַפְשִׁי מִגֵּיהִנָּם דְּקִיפִין תַּבְעוּ נַפְשִׁי וְלָא שַׁוִּיו יְהַךְ לְקֳבֵל יְהוֹן׃
14 וְאַתְּ יְיָ אֱלָהָא רַחֲמָנָא וְחַנָּנָא סָרְחַךְ רַגְזָן וְסַגֵּי לְמֶעְבַּד טָבָן וְקוּשְׁטִין׃ 15 אִסְתַּפִּי לְוָתִי וְחוּס עֲלַי הַב עִשְׁנָךְ לְעַבְדָּךְ וּפְרוֹק לְבַר אֲמָתָךְ׃
16 עְבַד עִמִּי אָת לְשָׁבָא וְיֶחְמוּן סָנְאַי אֲרוּם שַׁבַּקְתָּא לִי וְיִתְבַּהְתוּן וְיִדְחַל אֲרוּם אַתְּ יְיָ סַיַּעְתָּנִי וְנִחַמְתָּנִי׃

פז

1 עַל יְדֵיחוֹן דְּבְנֵי קָרַח אִתְאֲמַר שְׁבַח שִׁירָא דְּמִתְיְסַד עַל פּוּם אֲבָהָתָא דְּסַלְקִין׃ 2 רַחֵם יְיָ מַעֲלָנֵי מְקַדְּשָׁא דְּקִרְיַת כָּל
מַדְבְּרֵי שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל כְּצִיּוֹן כָּל בָּתֵּי כְנִשְׁתָּא דְּיַעֲקֹב׃ 3 מִלִּין דְּאִיקָר אִתְמְלוּ עָלָךְ קִרְיָתָא דַּאֲלָהָא לְעָלַמִּין׃ 4 וְכִרְיָן חֲשִׁבְתָּךְ מְהַרְהֲרֵי וּכְבָלֵי לְיַדְּעֵי יְהָךְ הָא
פְּלִשְׁתָּאֵי וְגוּרְיֵי עִם כּוּשָׁאֵי דֵּין מְלַּךְ אִתְכְּרֵי תַּמָּן׃ 5 וּלְצִיּוֹן אִתְאֲמַר דְּוִד מְלָכָא תַּקִּין אֲתְכְּרֵי תַּמָּן׃ 6 יְיָ עַל סִפְרָא דְּי מְבַחְבִּין הוּא חֲשִׁבְנָן בַּל עַמְמַיָּא דֵּין מְלַּךְ אִתְכְּרֵי תַּמָּן׃ 7 וְאָמְרִין שִׁירִין עַל חִנָּנִין כָּל מֵינֵי
תִּשְׁבְּחָתָךְ בְּגַוָּךְ׃

פח

1 שִׁירָא וְתֻשְׁבְּחָתָא עַל יְדֵיהוֹן דְּבְנֵי קָרַח לְשַׁבָּחָא עַל שְׁכָלְתָּא לְשַׁבָּחָא עַל שִׁכְלָא סַבָּא עַל יְדֵיהוֹ דְּהֵימָן יְצִיבָא׃ 2 יְיָ אֱלָהָא פּוּרְקָנִי
יוֹמָא כְּלֵילְיָא צְלוֹתִי לְקֳבְלָךְ׃ 3 הְעוֹל קֳדָמָךְ צְלוֹתִי אַצְלִי אוּדְנָךְ לְבָעוּתִי׃ 4 אֲרוּם שְׂבְעָה בִישִׁין נַפְשִׁי וְחַיַּי לִשְׁיוֹל קְטוֹ׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 ¶ Doce me Domine viam tuam, ambulabo in veritate tua: vni cor meum vt timeat nomen tuum. 12 ¶ Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo, & honorificabo nomen tuum in æternum. 13 ¶ Quoniam benignitas tua magna est super me, & liberasti animam meam de inferno inferiori. 14 ¶ Deus superbi insurrexerunt aduersum me, & caterua fortium quæsierunt animam meam, & non posuerunt te in conspectu suo. 15 ¶ Et tu Domine Deus miserator & misericors, alienus ab ira, & multiplicia conferens beneficia & veritatem. 16 ¶ Respice in me & miserere mei, da fortitudinem tuam seruo tuo, & redime filium ancillæ tuæ. 17 ¶ Fac mecum signum ad bonum, vt videant odio habentes me quòd ignoueris mihi: & erubescant & confiteantur quoniam tu es Dominus qui auxiliatus es mihi, & consolatus es me.

1 ¶ Per manus filiorum Korach dictus est hymnus, & canticum fundatum in ore patrum priscorum. PSAL. LXXXVII.

2 ¶ Diligit Dominus portas sanctuarij structas in Syon, plusquàm omnes domos ecclesiarum domus Iacob. 3 ¶ Verba honorifica dicta sunt
de te ciuitas Dei in æternum. 4 ¶ Commemorant laudes tuas Ægyptij & Babylonij his qui sciunt te, ecce Palestini & Tyrij cum Æthiopibus, vbi rex ille generatus est. 5 ¶ Proinde Syon dictum est, Dauid est rex Israelis, & Solomon filius eius educatus est intra eam, & Deus fundauit eam in sublimitatem. 6 ¶ Domine in libro in quo scriptæ sunt computationes omnium populorū, hic rex generatus est ibi in æternum.
7 ¶ Et dicunt cantica in choris, omnes species laudis super sacrificia dicuntur in medio tui.

1 ¶ Canticum & hymnus per manus filiorum Korach ad laudandum pro oratione, ad canendum pro intellectu bono per manus Heman indigenæ. PSAL. LXXXVIII.

2 DOmine Deus redemptionis meę, per diem clamaui, in nocte vnà oratio mea coram te. 3 ¶ Ingrediatur coram te oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam. 4 ¶ Quoniam satiata est malis anima mea, & vita mea ad inferos proximè accessit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 נֶחְשַׁבְתִּי עִם־יוֹרְדֵי בוֹר הָיִיתִי כְּגֶבֶר אֵין אֵיל׃
6 בַּמֵּתִים חָפְשִׁי כְּמוֹ חֲלָלִים שֹׁכְבֵי קֶבֶר אֲשֶׁר
לֹא־זָכַרְתָּם עוֹד וְהֵמָּה מִיָּדְךָ נִגְזָרוּ׃
7 שַׁתַּנִי בְבוֹר תַּחְתִּיּוֹת בְּמַחֲשַׁכִּים בִּמְצֹלוֹת׃
8 עָלַי סָמְכָה חֲמָתֶךָ וְכָל־מִשְׁבָּרֶיךָ עִנִּיתָ סֶלָה׃
9 הִרְחַקְתָּ מְיֻדָּעַי מִמֶּנִּי שַׁתַּנִי תּוֹעֵבוֹת לָמוֹ כָּלֻא
וְלֹא אֵצֵא׃
10 עֵינִי דָאֲבָה מִנִּי עֹנִי קְרָאתִיךָ יְהוָה בְּכָל־יוֹם
שִׁטַּחְתִּי אֵלֶיךָ כַּפָּי׃
11 הֲלַמֵּתִים תַּעֲשֶׂה־פֶּלֶא אִם־רְפָאִים
יָקוּמוּ יוֹדוּךָ סֶלָה׃
12 הֲיְסֻפַּר בַּקֶּבֶר חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ בָּאֲבַדּוֹן׃
13 הֲיִוָּדַע בַּחֹשֶׁךְ פִּלְאֶךָ וְצִדְקָתְךָ בְּאֶרֶץ נִשְׁיָה׃
14 וַאֲנִי אֵלֶיךָ יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתִי תְקַדְּמֶךָּ׃
15 לָמָּה יְהוָה תִּזְנַח נַפְשִׁי תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי׃
16 עָנִי אֲנִי וְגוֵעַ מִנַּעַר נָשָׂאתִי אֵמֶיךָ אָפוּנָה׃
17 עָלַי עָבְרוּ חֲרוֹנֶיךָ בִּעוּתֶיךָ צִמְּתוּתְנִי׃
18 סַבּוּנִי כַמַּיִם כָּל־הַיּוֹם הִקִּיפוּ עָלַי יָחַד׃
19 הִרְחַקְתָּ מֵמֶּנִּי אֹהֵב וְרֵעַ מְיֻדָּעַי מַחְשָׁךְ׃

פט

1 מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי׃
2 חַסְדֵי יְהוָה עוֹלָם אָשִׁירָה לְדֹר וָדֹר אוֹדִיעַ
אֱמוּנָתְךָ בְּפִי׃
3 כִּי־אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה שָׁמַיִם תָּכִן
אֱמוּנָתְךָ בָּהֶם׃
4 כָּרַתִּי בְרִית לִבְחִירִי נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי׃
5 עַד־עוֹלָם אָכִין זַרְעֶךָ וּבָנִיתִי לְדֹר־וָדוֹר כִּסְאֶךָ
סֶלָה׃
6 וְיוֹדוּ שָׁמַיִם פִּלְאֲךָ יְהוָה אַף־אֱמוּנָתְךָ
בִּקְהַל קְדֹשִׁים׃

5 * Reputatus sum cum descendentibus in lacum: factus sum quasi homo inualidus.
6 * Inter mortuos liber, sicut interfecti dormientes in sepulchro, quorum non recordaris amplius, & qui à manu tua abscisi sunt.
7 * Posuisti me in lacu nouissimo, in tenebris et
8 in profundo. * Super me confirmatus est furor tuus, & cunctis fluctibus tuis afflixisti me.
9 Semper. * Longè fecisti notos meos à me: posuisti me abominationem eis, clausum et nō pre-
10 deuntem. * Oculus meus infirmatus est ab afflictione: inuocaui te Domine tota die, expan-
11 di ad te palmas meas. * Nunquid mortuis facies mirabilia, aut gigantes resurgent &
12 confitebuntur tibi? Semper. * Nunquid narrabitur in sepulchro misericordia tua, et ve-
13 ritas tua in perditione? * Nunquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua, & iustitia tua in terra quæ obliuioni tradita est?
14 * Ego autem ad te Domine clamaui, & ma-
15 nè oratio mea præueniet te. * Quare Domine abijcis animam meam, abscondis faciem tuam à
16 me? * Pauper ego sum &ærumnosus ab adole-
17 scentia mea: portaui furorem tuum, & conturbatus sum. * Per me transierunt ira tua, terrores tui oppresserunt me.
18 * Circumdederunt me quasi aqua tota die, vallauerunt me pariter.
19 * Longè fecisti à me amicum & sodalem: notos meos abstulisti.

1 * Eruditio Ethan Ezraitæ.

PSAL. LXXXIX.

2 MIsericordias Domini in æternum cantabo, in generatione et generationem annunciabo veritatem tuam in ore meo.
3 * Quoniam dixi, Sempiterna misericordia ædificabitur, cælos fundabis, veritas tua in eis-
4 dificabitur, * Percussi fœdus cum electo meo, iurauiDauid seruo meo.
5 * Vsque in æternum stabiliam semen tuum, & ædificabo in generatione & generationem thronum tuum. Semper.
6 * Confitebuntur cæli mirabilia tua Domine, & veritatem tuam in ecclesia sanctorum.

תרגום

5 אִתְחַשְּׁבַת עִם נָחֲתֵי בֵּית אַסְיְרֵי הֲוֵיתִי הֲוֵית בַּר נָשׁ דְּלֵית לֵהּ חֵילָא׃ 6 הֵיךְ רְשִׁיעַיָּא דְּמִיתוּ וְלֵא חַיִּין דְּבָנֵי יְהַשְׁבְּרוּ בְּנֵי חוֹרִין מִבְּנָתְהוֹן הֵיךְ
קְטִילִין דְּתַרְכָּא שְׁכִבִי בֵּית קְבוּרְתָּא דְּלָא דְכַרְתָּנוּן הוֹב וְהִנּוּן מִבְּאפֵי שְׁכִינְתָךְ יִתְפַּלָּגוּן׃ 7 שַׁוְיְתָנִי יְהֵי בְּגֵלוּתָא דְּמָחֵילָא בְּגוּבָּא אַרְעָיְתָא
מְחַשׁוֹכָא מְמַצְלְתָא׃ 8 עֲלַי סְמִכַת מֵימְרָךְ וְכָל גַּיְזֵרְוָךְ יְהֵי סַגֵּפְתָּא לְעָלְמִין׃ 9 אַרְחַקְתָּא מֵימְרַי מִנִּי שַׁוְיְתָנִי יְהֵי רֵיחוֹקִין לְהוֹן
קְלָא בְּבֵית אֲסִירֵי וְלָא אֶפּוֹק׃ 10 עֵינִי וְלֵגְחִדְמְעִין מִסָּעֲנוּתָא קְרֵיתָךְ יְיָ כָּל יוֹמָא פְּרַשְׂתָּא לָךְ בְּצְלוֹתִי׃ 11 הַאֶפְשָׁר דְּתַחְוֵי נִפְלָאוֹתָךְ וְקוּשְׁטָךְ טוּבָךְ וְקוּשְׁטָךְ בְּבֵית אוּבְדָנָא׃
12 הַאֶפְשָׁר דְּיִתְיְדַע בְּחֶשְׁכָּא נִפְלָאוֹתָךְ וְקוּשְׁטָךְ בְּאַרְעָא צְהוֹתָא וְדַוְיָנָא׃ 13 וְלָמָּה יְיָ תִּבְטֵשׁ נַפְשִׁי תַּכְסֵי פָּרְקִישָׁךְ דְּאַרְעָא צְהוֹתָא וְדַוְיָנָא׃ 14 וַאֲנָא קֳדָמָךְ יְיָ צְלוֹתִי וּבְצַפְרָא צְלוֹתִי תְקַדְּמִנָּךְ׃
15 לְמָה יְיָ תִּבְטֵשׁ נַפְשִׁי תַּכְסֵי פָּרְקִישָׁךְ דְּאַרְעָא צְהוֹתָא וְדַוְיָנָא׃ 16 עֲנִיָּא אֲנָא וּנְגוּד מִטְּלֵי וְקַבֵּילִית אֵימָתָךְ טְעִינָה עֲלָי׃ 17 עֲלַי עֲבָרוּ
בְּעוּתָךְ צְחִיחוּתָךְ כְּנִישׁוּנִי׃ 18 אַחְוָרוּ יְהֵי הֵיךְ כּוּמָא כָּל יוֹמָא אַקִּיפוּן עֲלַי כַּחֲדָא׃ 19 אַרְחַקְתָּא כְּנִי רַחֲיָתִי וְהַבְרָא וְיַלְפָּנַי חֲשׁוֹךְ אֲנָא כְּאַפֵּיהוֹן׃

פט

1 שְׁכְלָא סָבָא דְּאִתְאֲמַר עַל יְד אַבְרָהָם סַפְּרָנָא׃ 2 חִסְדַּיָּא דַייָ לְעָלַם אֲשַׁבַּח לְדָר יְדָר אְהוֹדַע קוּשְׁטָךְ בְּפוּמִי׃
3 אֲרוּם אֲמָרֵת עָלְמָא בְּחִסְדָּא אִתְבְּנֵי שְׁמַיָּא אִתְקֵן קוּשְׁטָךְ בְּהוֹן׃ 4 גְּזַרְתָּ קְיָם לַאֲבְרָהָם בְּחִירִי קַיֵּמְתָּ לְדָוִד עַבְדִּי׃ 5 עַד עָלְמָא
אְקַיֵּם זַרְעָךְ וְבְנֵי לְדָר וְדָר כָּרְסֵי מַלְכוּתָךְ לְעָלְמִין׃ 6 וְיוֹדוּן אַנְגֶלֵי שְׁמַיָּא פְּרִישׁוּתָךְ יְיָ לְחוֹד קוּשְׁטָךְ בְּכְנִשְׁתָּא קַדִּישִׁין׃

5 * Æstimatus sum cum descendentibus in laeum. factus sum sicut homo sine ad-
iutorio, * inter mortuos liber. Sicut vulne-
6 rati dormientes in * sepulchro, quorum nō es memor amplius, & ipsi de manu tua repulsi sunt. * Posuerūt me in lacu inferiori,
7 in tenebrosis & in vmbra mortis. * Super
8 me confirmatus est furor tuus, & omnes * eleuationes tuas induxisti super me.
9 * Longè fecisti notos meos à me: posuerunt me abominationem sibi. Tradi-
tus sum & non egrediebar: * Oculi mei
10 languerunt præ inopia. clamaui ad te Domine tota die, expandi ad te manus meas.
11 * Nunquid mortuis facies mirabilia, aut medici susci tabunt & confitebuntur tibi?
12 * Nunquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam, & veritatem tuam in
13 perditione? * Nunquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua, & iustitia tua in terra oblionis tradita? * Et ego ad te Domine
14 clamaui; & manè oratio mea præueniet te. * Vt quid Domine repellis animam meam,
15 auertis faciem tuam à me? * Pauper sum e-
16 go, & in laboribus à iuuentute mea: exaltatus autem humiliatus sum & conturba-
17 tus sum. * In me transierunt iræ tuæ, * ter-
18 rores tui conturbauerunt me: * Circumde-derunt me sicut aqua. tota die circumdederunt me simul. * Elongasti à me amicum
19 & proximum, & notos meos à miseria.

1 * Intellectus Etham Israelitæ.

PSAL. LXXXVIII.

2 MIsericordias * tuas Domine in æternū cantabo, in generatione & generationem annunciabo veritatē tuā in ore meo.
3 * Quoniam dixisti: In æternum misericordia ædificabitur, in cælis præparabitur veri-
4 tas tua. * Disposui testamētū electis meis, iuraui Dauid seruo meo. * Vsque in æter-
5 num præparabo semen tuum, & ædificabo in generationem & generationē sedē tuā. * Cōfitebuntur cæli mirabilia tua Dñe, etenim veritatē tuā in ecclesia sanctorum.

5 * προσελογίσθη μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον.
ἐγενήθην ὡσεὶ ἄνθρωπος ἄβοήθητος· * ἐν νεκροῖς ἐ-
λεύθερος. ὡσεὶ τραυματίαι καθεύδοντες ἐν τάφῳ, οὓς οὐκ
ἐμνήσθης ἔτι, καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρός σου ἀπώσθησαν.
7 * ἔθεντο με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ, ἐν σκοτεινοῖς καὶ
ἐν σκιᾷ θανάτου.
8 * ἐπ' ἐμὲ ἐπεστηρίχθη ὁ θυμός σου, καὶ πάντας τοὺς με-
τεωρισμούς σου ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ. διάψαλμα.
9 * ἐμάκρυνας τοὺς γνωστούς μου ἀπ' ἐμοῦ, ἔθεντό με
βδέλυγμα ἑαυτοῖς. παρεδόθην καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην.
10 * οἱ ὀφθαλμοί μου ἠσθένησαν διὰ πτωχείας. ἐκέκραξα
πρὸς σὲ κύριε ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐπετάσασα πρὸς σὲ
11 τὰς χεῖράς μου. * μὴ τοῖς νεκροῖς ποιήσεις θαυμά-
σια, ἢ ἰατροὶ ἀναστήσουσι καὶ ἐξομολογήσονταί σοι;
12 * μὴ διηγήσεταί τις ἐν τῷ τάφῳ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν
ἀλήθειάν σου ἐν τῇ ἀπωλείᾳ;
13 * μὴ γνωσθήσεται ἐν τῷ σκότει τὰ θαυμάσιά σου, καὶ ἡ
δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλησμονῆς;
14 * κἀγώ πρός σε κύριε ἐκέκραξα, καὶ τὸ πρωὶ ἡ προσ-
15 ευχή μου προφθάσει σε. * ἱνατί κύριε ἀπωθῇ τὴν
ψυχήν μου, ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ;
16 * πτωχὸς εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου, ὑψω-
θεὶς δὲ ἐταπεινώθην καὶ ἐξηπορήθην.
17 * ἐπ' ἐμὲ διῆλθον αἱ ὀργαί σου, καὶ οἱ φοβερισμοί σου
18 ἐξετάραξάν με. * ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ ὕδωρ. ὅλην
τὴν ἡμέραν περιέσχον με ἅμα·
19 * ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον, καὶ τοὺς γνω-
στούς μου διὰ ταλαιπωρίας.

1 * Συνέσεως αἰθὰμ τῷ ἰσραηλίτῃ.

πϛ.

2 * Τὰ ἐλέη σου κύριε εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσομαι, εἰς γενεὰν καὶ
γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου.
3 * ὅτι εἶπας, εἰς τὸν αἰῶνα ἐλεηθήσεται, ἐν τοῖς
οὐρανοῖς ἑτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου.
4 * διεθέμην διαθήκην τοῖς ἐκλεκτοῖς μου, ὤμοσα Δαυὶδ
τῷ δούλῳ μου. 5 * ἕως αἰῶνος ἑτοιμάσω τὸ σπέρμα σου, καὶ
οἰκοδομήσω εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τὸν θρόνον σου.
6 * ἐξομολογήσονται οἱ οὐρανοὶ τὰ θαυμάσιά σου κύριε,
καὶ γὰρ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Reputatus sum cum descendentibus in domum vinctorum; fui sicut homo cui nullæ sunt vires. 2 Sicut impij qui mortui sunt quiq; non reliquerunt, sient liberi à præceptis, sicut interfecti gladio dormientes in domo sepulchri, quorum non recordatus es amplius, sed ipsi à facie maiestatis tuæ separati sunt. 3 Posuisti me in captiuitatem quæ similis est foueæ inferiori inter tenebras in profundo. 4 Super me confirmatus est furor tuus, & omnes procellæ tuæ malæ attriuerunt me, afflixisti in æternum. 5 Elongasti notos meos à me, posuisti me in exe-
crationes illis, clausum in domo vinctorum vt non egrediar. 6 Oculus meus stillauit lachrymas ob calamitatem: inuocaui te Domine omnibus diebus: extendi ad te in oratione manus meas. 7 Nunquid in mortuos edes miracula? an corpora quæ tradita sunt puluери, resurgent
& confitebuntur tibi? Semper. 8 Nunquid narrabitur in sepulchro bonitas tua, & veritas tua in domo perditionis? 9 Nunquid
cognoscentur in tenebris gehennæ miracula tua, & iustitia tua in terra siccitatis & desolationis? 10 At ego ad te conspectu tuo Domine oraui,
& manè oratio mea præueniet te. 11 Quare Domine obliuisceris animæ meæ, abscondes aspectum faciei tuæ à me? 12 Pauper sum ego &
expians ab adolescentia: sustinui timorem tui onus super me. 13 Super me transierunt iræ tuæ: terrores tui conciderunt me. 14 Circumde-
derunt me sicut aquæ tota die, vallauerunt me simul. 15 Elongasti à me amicum & socium, & in conspectu notorum meorum obscurus sum.

1 Intellectus bonus dictus per manum Abrahæ qui venit de Oriente. PSAL. LXXXIX.

2 MIsericordias Domini in perpetuum laudibus efferam, generationi & generationi annunciabo veritatem tuam ore meo. 3 Quoniam
dixi, Mundus misericordia ædificatus est, in cælis præparabis veritatem tuam. 4 Disposui fœdus Abraham electo meo, iurauit Dauid
seruo meo: 5 Vsque in æternum firmabo filios tuos, & ædificabo in generationem & generationem sedem regni tui in æternum.
6 Et confitebuntur angeli cælorum stupenda opera tua Domine, insuper veritatem tuam in ecclesia sanctorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַיהוָה יִדְמֶה לַיהוָה בִּבְנֵי אֵלִים׃ 7
אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד־קְדֹשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל־כָּל־סְבִיבָיו׃ 8
יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי כָמוֹךְ חָסִין יָהּ וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ׃ 9
אַתָּה מוֹשֵׁל בִּגְאוֹן הַיָּם בְּשׂוֹא גַלָּיו אַתָּה תְשַׁבְּחֵם׃ 10
אַתָּה דִכִּאתָ כֶחָלָל רָהַב בִּזְרוֹעַ עֻזְּךָ פִּזַּרְתָּ אוֹיְבֶיךָ׃ 11
לְךָ שָׁמַיִם אַף־לְךָ אֶרֶץ תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ אַתָּה יְסַדְתָּם׃ 12
צָפוֹן וְיָמִין אַתָּה בְרָאתָם תָּבוֹר וְחֶרְמוֹן בְּשִׁמְךָ יְרַנֵּנוּ׃ 13
לְךָ זְרוֹעַ עִם־גְּבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ׃ 14
צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָנֶיךָ׃ 15
אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְהוָה בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן׃ 16
בְּשִׁמְךָ יָגִילוּן כָּל־הַיּוֹם וּבְצִדְקָתְךָ יָרוּמוּ׃ 17
כִּי־תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה וּבִרְצוֹנְךָ תָּרִים קַרְנֵנוּ׃ 18
כִּי לַיהוָה מָגִנֵּנוּ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵּנוּ׃ 19
אָז דִּבַּרְתָּ־בְחָזוֹן לַחֲסִידֶךָ וַתֹּאמֶר שִׁוִּיתִי עֵזֶר עַל־גִּבּוֹר הֲרִימוֹתִי בָחוּר מֵעָם׃ 20
מָצָאתִי דָוִד עַבְדִּי בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי מְשַׁחְתִּיו׃ 21
אֲשֶׁר יָדִי תִּכּוֹן עִמּוֹ אַף זְרוֹעִי תְאַמְּצֶנּוּ׃ 22
לֹא־יָשִׁיא אוֹיֵב בּוֹ וּבֶן־עַוְלָה לֹא יְעַנֶּנּוּ׃ 23
וְכִתּוֹתִי מִפָּנָיו צָרָיו וּמְשַׂנְאָיו אֶגּוֹף׃ 24
וֶאֱמוּנָתִי וְחַסְדִּי עִמּוֹ וּבִשְׁמִי תָּרוּם קַרְנוֹ׃ 25
וְשַׂמְתִּי בַיָּם יָדוֹ וּבַנְּהָרוֹת יְמִינוֹ׃ 26
הוּא יִקְרָאֵנִי אָבִי אָתָּה אֵלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי׃ 27
אַף־אֲנִי בְּכוֹר אֶתְּנֵהוּ עֶלְיוֹן לְמַלְכֵי־אָרֶץ׃ 28

7 ‡Quis enim in nubibus æquabitur Domino, assimilabitur Domino in filiis Dei?
8 ‡Deus inclytus in arcano sanctorum nimis, & terribilis in cunctis quæ circa eum sunt.
9 ‡Domine Deus exercituum, quis similis tui fortissime Domine, et veritas tua in circuitu tuo.
10 ‡Tu dominaris superbiæ maris, elationes gurgitum eius tu comprimis.
11 ‡Tu confregisti quasi vulneratum superbiã in brachio forti tuo dispersisti inimicos tuos.
12 ‡Tui sunt cæli, & tua est terra: orbem & plenitudinem eius tu fundasti.
13 ‡Aquilonem & dexterum tu creasti, Thabor & Hermon nomen tuum laudabunt.
14 ‡Tuum brachium cum fortitudine, roboretur manus tua, exaltetur dextera tua.
15 ‡Iustitia & iudicium firmamentum throni tui: misericordia et veritas præcedent faciẽ tuã.
16 ‡Beatus populus qui nouit iubilum, Domine in lumine vultus tui ambulabunt.
17 ‡In nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitia tua exaltabuntur.
18 ‡Quia gloria fortitudinis eorum tu es, et in voluntate tua eleuabis cornu nostrum.
19 ‡Quia à Domino est protectio nostra, & à sancto Israel rege nostro.
20 ‡Tunc locutus es per visionem sanctũ tuũ, et dixisti, Posui adiutorũ super robustum, exaltaui electum de populo. ‡Inueni Dauid seruum meum, oleo sancto meo vnxi eum.
22 ‡Cum quo manus mea firma erit, & brachium meum roborauit eum.
23 ‡Non decipiet inimicus eum, & filius iniquitatis non affliget eum.
24 ‡Sed concidam ante faciem eius hostes illius, & qui eum oderunt, percutiam.
25 ‡Veritas autem mea & misericordia mea erit cum eo, & in nomine meo exaltabitur cornu eius. ‡Et ponam in mari manum eius, & in fluminibus dexteram eius.
27 ‡Ipse inuocabit me, Pater meus es tu, Deus meus, & fortitudo salutis meæ.
28 ‡Ego autem primogenitum ponam eum, excelsum regibus terræ.

תרגום

7 ארום מן הוא בשחקי דמשתוי ליוי דומי ליוי באולפי מלאכיא ׃ 8 אלהא תקיפא בגרוחין דקדישין רחים על כרסי יקרא
9 ויוי אלהא על כל חיליא מרוסא מן כותך תסינא יוי וקושטא חוור לך ׃ 10 את שליט בגיותנות דימא בד סתשלין גללוי את חמי איכנון ׃
11 את שפיתא חיך קטיל דחרבא רחרכא הוא פרעה רשיעא בתקוף עשנך בגרוחך בעלי דשלמו את ישראל ׃ 12 דילך שמיא אף דילך ארעא תבל ומלואה את יסדתנון ׃
13 צפונא דבשתא ויחבא די ברוסא אח בראשנון תבור דבמערבא והרמון דבמזרחא בשמך מסבחין ׃ 14 דילך אדרעא עם גבורתא תעשן
תוקף עמך תרום ימינך לשכללא בית מקדשך ׃ 15 צדקתא וריגא מדור כורסי יקרך טיבוותקשוט קדמין אפך ׃ 16 טוביהון
דעמא דידעי לרעוותא ברעותא יוי בנהור זיו אפך יהלכון וייזכון בריגא ׃ 17 בשמך ינגלון כל היום ובצדקתך ירומו ׃ 18 ארום
שבחהון שבחתון את וברעותך ירחמסון ׃ 19 ארום דיוי הינון חריסי ארעא לקדישו ישראל מלכנא ׃ 20 הכין מלילא בחזונא
לחסידך ואמרת שויתי סעיד על גיבר הינון מיכרי חרוסם יקרנא ׃ 21 אשתכחת דוד עבדי במשח קודשי רביתי יתה ׃
22 דידי תתקון עמיה אף דרעי תתגברנה ׃ 23 לא יסגי בעלי דכביא בה הן רשיעא לא יסנפניה ׃ 24 ואשוף מקומוי מעיקוי
ומסנאוי אגוף ׃ 25 וקושטי ורוחמי עמיה וכשום מימרי תרוסם יקרה ׃ 26 ואשוי במחתו ימא שליטנה ובימיני על נהרוותא גבורתי ימינה ׃
27 הוא יקריני אבא את אלהי תקוף פורקני ׃ 28 לחוד אנא בוכרא דמלכיא רביה יהוה אהנגה עילאה על כל מלכי ארעא ׃

7 ‡Quoniam quis in nubibus æquabitur Domino, similis erit ‡Dño in filiis Dei?
8 ‡Deus qui glorificatur in concilio sanctorum, magnus & terribilis est super omnes qui in circuitu eius'. ‡Domine Deus virtutum, quis similis tibi? potens es Dñe, & veritas tua in circuitu tuo. ‡Tu dominaris potestati maris, motum autem fluctuum eius tu mitigas. ‡Tu humiliasti sicut vulneratum superbũ: in brachio virtutis tuæ dispersisti inimicos tuos. ‡Tui sunt cæli, & tua est terra: orbẽ terræ & plenitudinẽ eius tu fundasti. ‡Aquilonẽ & mare tu creasti. Thabor & Hermon in nomine tuo exultabunt. ‡Tuũ brachium cum potentia. firmetur manus tua, ‡exaltetur dextera tua. ‡Iustitia & iudicium præparatio sedis tuæ. Misericordia &, veritas præcedent ante faciẽ tuam. ‡Beatus populus qui scit iubilationem: Dñe in lumine vultus tui ambulabunt, ‡ & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitia tua exaltabuntur. ‡Quoniam gloria virtutis eorum tu es, & in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum. ‡Quia Dñi ‡assumptio', & sancti Israel regis nostri. ‡Tunc locutus es in visione ‡filiis tuis, & dixisti: Posui adiutorium in potente, exaltaui electum de plebe mea. ‡Inueni Dauid seruum meum, in oleo sancto meo vnxi eum. ‡Manus enim mea auxiliabitur ei, & brachium meum confirmabit eum. ‡Nihil proficiet inimicus in eo, & filius iniquitatis non apponet nocere ei. ‡Et concidam à facie ipsius inimicos eius, & odientes eum in fugam conuertam. ‡Et veritas mea & misericordia mea cum ipso, & in nomine meo exaltabitur cornu eius. ‡Et ponam in mari manum eius, & in fluminibus dexteram eius. ‡Ipse inuocabit me: Pater meus es tu, Deus meus & susceptor salutis meæ. ‡Et ego primogenitum ponam illum, excelsum præ regibus terræ.

7 ‡ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ, ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ;
8 ‡ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων, μέγας καὶ φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς περικύκλῳ αὐτοῦ.
9 ‡κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων τίς ὅμοιος σοι, δυνατὸς εἶ κύριε, καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλῳ σου.
10 ‡σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις.
11 ‡σὺ ἐταπείνωσας ὡς τραυματίαν ὑπερήφανον, ἐν τῷ βραχίονι τῆς δυνάμεώς σου διεσκόρπισας τοὺς ἐχθρούς σου.
12 ‡σοί εἰσιν οἱ οὐρανοί, καὶ σή ἐστιν ἡ γῆ, τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ ἐθεμελίωσας.
13 ‡τὸν βορρᾶν καὶ τὴν θάλασσαν σὺ ἔκτισας, θαβὼρ καὶ ἑρμὼν ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται.
14 ‡σὸς ὁ βραχίων μετὰ δυνασείας. κραταιωθήτω ἡ χείρ σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιά σου.
15 ‡δικαιοσύνη καὶ κρῖμα ἑτοιμασία τοῦ θρόνου σου. ἔλεος καὶ ἀλήθεια προπορεύσονται πρὸ προσώπου σου.
16 ‡μακάριος ὁ λαὸς ὁ γνωρίζων ἀλαλαγμόν. κύριε ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου πορεύσονται.
17 ‡καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ὑψωθήσονται. 18 ‡ὅτι καύχημα τῆς δυνάμεως αὐτῶν σύ εἶ, καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ὑψωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν. 19 ‡ὅτι τοῦ κυρίου ἡ ἀντίληψις, καὶ τοῦ ἁγίου ἰσραὴλ βασιλέως ἡμῶν. 20 ‡τότε ἐλάλησας ἐν ὁράσει τοῖς υἱοῖς σου, καὶ εἶπας, ἐθέμην βοήθειαν ἐπὶ δυνατόν, ὕψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου. 21 ‡εὗρον δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν.
22 ‡ἡ γὰρ χείρ μου συναντιλήψεται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίων μου καταρτύσει αὐτόν. 23 ‡οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ, καὶ υἱὸς ἀδικίας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι αὐτόν.
24 ‡καὶ συκόψω τοὺς προσώπους αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτὸν τροπώσομαι. 25 ‡καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός μου μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί μου ὑψωθήσεται τὸ κέρας αὐτοῦ. 26 ‡καὶ θήσομαι ἐν θαλάσσῃ χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐν ποταμοῖς δεξιὰν αὐτοῦ.
27 ‡αὐτὸς βοήσεταί μοι, πατήρ μου εἶ σύ, θεός μου καὶ ὑπολήμπτωρ τοῦ σωτηρίου μου. 28 ‡κἀγὼ πρωτότοκον θήσομαι αὐτόν, ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Quoniam quis ille in æthere qui æquatur Domino, qui comparetur Domino inter choros angelorum? 8 Deus fortis in secreto sanctorum, sedens super thronum gloriæ, & magnus timendusq; plusquàm omnes angeli qui assistunt circa eum. 9 Domine Deus super omnes virtutes excelsas, quis sicut tu fortissime Domine? sanè veritas tua circundat te. 10 Tu potestatem habes in elationem maris: quando intumescunt fluctus eius, tu deprimis eos. 11 Tu contriuisti velut interfectum gladio, superbum, hic est Pharao impius: in fortitudine brachij tui dispersisti inimicos tuos. 12 Tui sunt cæli, & insuper tua est terra, orbem & plenitudinem eius tu fundasti. 13 Defectum Aquilonis habitationeque Austri tu creasti: Thabor ab Occidente & Hermon ab Oriente in nomine tuo laudes dicunt. 14 Tuum est brachium cum potentia: roborabis dextram tuam vt redimas populum tuum, exaltabis dextram tuam vt ædifices domum sanctuarij tui. 15 Iustitia & iudicium habitatio sedis gloriæ tuæ, benignitas & veritas precedunt faciem tuam. 16 Beatus populus qui nouit complacere creatori suo cum iubilo: Domine in lumine splendoris faciei tuæ ambulabunt, & in iustificabuntur in iudicio. 17 In nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitia tua exaltabuntur. 18 Quoniam gloria fortitudinis eorum tu es: & in beneplacito tuo extolles honorem nostrum. 19 Quoniam Dñi est protectiones terræ, & sancti Israel regis nostri. 20 Tunc locutus es in visione pijs tuis, & dixisti: Posui adiutorium populo meo, per manus meæ potentes sunt in adiutorio eius: sed & brachium meum virtutem dabit ei. 21 Non decipiet eum auctor inimicitiæ, & filius impietatis non affliget eum. 22 Conteram enim à conspectu eius qui angunt eum, & qui odio prosequuntur eum, feriam. 23 Et veritas mea & bonitas mea cum ipso, & in nomine Verbi mei exaltabitur gloria eius. 24 Et statuam in regionibus maris imperium eius, & in his qui habitant in fluminibus robur dexteræ eius. 25 Ipse inuocabit me, Pater meus es tu, Deus meus & fortitudo redemptionis meæ. 26 Sed ego primogenitum regum domus Iudæ ponam eum sublimem super omnes reges terræ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

לְעוֹלָם אֶשְׁמֹר־לוֹ חַסְדִּי וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת לוֹ׃ 29
וְשַׂמְתִּי לָעַד זַרְעוֹ וְכִסְאוֹ כִּימֵי שָׁמָיִם׃ 30
אִם־יַעַזְבוּ בָנָיו תּוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטַי לֹא יֵלֵכוּן׃ 31
אִם־חֻקֹּתַי יְחַלֵּלוּ וּמִצְוֹתַי לֹא יִשְׁמֹרוּ׃ 32
וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם׃ 33
וְחַסְדִּי לֹא־אָפִיר מֵעִמּוֹ וְלֹא אֲשַׁקֶּר בֶּאֱמוּנָתִי׃ 34
לֹא אֲחַלֵּל בְּרִיתִי וּמוֹצָא שְׂפָתַי לֹא אָשָׁנֶּה׃ 35
אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְקָדְשִׁי אִם־לְדָוִד אֲכַזֵּב׃ 36
זַרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה וְכִסְאוֹ כַשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי׃ 37
כְּיָרֵחַ יִכּוֹן עוֹלָם וְעֵד בַּשַּׁחַק נֶאֱמָן סֶלָה׃ 38
וְאַתָּה זָנַחְתָּ וַתִּמְאָס הִתְעַבַּרְתָּ עִם־ 39
מְשִׁיחֶךָ׃
נֵאַרְתָּה בְרִית עַבְדֶּךָ חִלַּלְתָּ לָאָרֶץ נִזְרוֹ׃ 40
פָּרַצְתָּ כָל־גְּדֵרֹתָיו שַׂמְתָּ מִבְצָרָיו מְחִתָּה׃ 41
שַׁסֻּהוּ כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ הָיָה חֶרְפָּה לִשְׁכֵנָיו׃ 42
תָּרִים יְמִין צָרָיו הִשְׂמַחְתָּ כָּל־אוֹיְבָיו׃ 43
אַף תָּשִׁיב צוּר חַרְבּוֹ וְלֹא הֲקִמֹתוֹ בַּמִּלְחָמָה׃ 44
הִשְׁבַּתָּ מִטְהֳרוֹ וְכִסְאוֹ לָאָרֶץ מְגַרְתָּה׃ 45
הִקְצַרְתָּ יְמֵי עֲלוּמָיו הֶעֱטִיתָ עָלָיו בּוּשָׁה 46
סֶלָה׃
עַד־מָה יְהוָה תִּסָּתֵר לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ־אֵשׁ 47
חֲמָתֶךָ׃
זְכָר־אֲנִי מָה־חָלֶד עַל־מָה־שָּׁוְא בָּרָאתָ כָּל־ 48
בְּנֵי־אָדָם׃
מִי־גֶבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה־מָּוֶת יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ 49
מִיַּד־שְׁאוֹל סֶלָה׃
אֵיֵּה חֲסָדֶיךָ הָרִאשֹׁנִים אֲדֹנָי נִשְׁבַּעְתָּ לְדָוִד 50
בֶּאֱמוּנָתֶךָ׃
זְכֹר אֲדֹנָי חֶרְפַּת עֲבָדֶיךָ שְׂאֵתִי בְחֵיקִי כָּל־רַבִּים 51
עַמִּים׃

29 In æternum custodiam ei misericordiam meam, & pactum meum fidele erit ei.
30 Et penam in perpetuum semen eius, & thronum eius sicut dies cæli.
31 Si autem dereliquerint filij eius Legem meam, & in iudiciis meis non ambulauerint:
32 Si ceremonias meas prophanauerint, & præcepta mea non custodierint:
33 Visitabo in virga scelera eorum, et in plagis iniquitates eorum.
34 Misericordiam autem meam non auferam ab eo, nec mentiar in veritate mea.
35 Non violabo pactum meum, & quod egressum est de labiis meis non mutabo.
36 Semel iurau in sancto meo, ne Dauid mentiar.
37 Semen eius in sempiternum erit, & thronus eius sicut sol in conspectu meo.
38 Sicut luna stabilietur in sempiternum, & testis in cælo fidelis. Semper.
39 Tu autem repulisti & proiecisti; iratus es
40 aduersus christum tuum. Attenuasti pactum serui tui, prophanasti in terra diadema eius.
41 Dissipasti omnes macerias eius, posuisti munitiones eius pauorem.
42 Diripuerunt eum omnes qui transeunt per viam, factus est opprobrium vicinis suis.
43 Eleuasti dexteram hostium eius, lætificasti omnes inimicos illius.
44 Auertisti robur gladij eius, & non sublimasti eum in prælio.
45 Quieuere fecisti munditiam eius, et thronum illius in terra detraxisti.
46 Abbreuiasti dies adolescentiæ eius, perfusti eum ignominia. Semper.
47 Vsquequo Domine absconderis in finem? succenditur quasi ignis indignatio tua?
48 Memento mei de profundo, aliquin quare frustrà creasti filios hominum?
49 Quis est vir qui viuat, & non videbit mortem, saluans animã suam de manu inferi?
50 Semper. Vbi sunt misericordiæ tuæ antiquæ
51 Dñe, quas iurasti Dauid in veritate tua? Recordare Dñe opprobrij seruorũ tuorũ, quia portaui in sinu meo omnes iniquitates populorum.

תרגום

29 לְעָלַם אֲשׁוּר לֵהּ טוּבִי וְקַיְמֵי מְהֵימְנָא לֵהּ׃ 30 וְאֶשְׁוֵי לְעָלְמִין בְּנוֹי וְכוּרְסֵהּ כְּיוֹמֵיָא דִּיקוֹסִין שְׁמַיָּא׃ 31 אִם יִשְׁבְּקוּן בְּנוֹי אוֹרָיְתִי
32 וּבְדִינַי לָא יְהָכְּנוּן׃ אִין קְיָמַי יְפַסוּן וּפִיקוֹדַי לָא יִנְטְרוּן׃ 33 וְאֶסְעַר עַל יְדֵיהוֹן דְּשִׁעְיָתְהוֹן וּבְמַחְיָשִׁין עֲוֵיהוֹן׃
34 וְטוּבִי לָא אַפְשֵׁל מִנַּהּ וְלָא אֲשַׁקַּר בְּהֵימְנוּתִי׃ 35 לָא אֲפִיס קְיָמִי וּמַפְקָנוּת סְפָוָתִי לָא אֲשַׁנֵּה׃
36 קְדִישִׁי אֲמַר לְדָוִד אַכְדַּב׃ 37 בְּנוֹי לְעָלַם יְהוֹן וְכוּרְסֵהּ כְּהוֹר קֳדָמָי׃ 38 הֵיךְ סֵיהֲרָא דְּקַיְמָא לְאָתָא לְעָלַם וְהֵימְנָא בְּשַׁחֲקָא׃
39 וְאַתְּ שְׁבַקְתָּא וְרַחַקְתָּא נְהוֹר מְשִׁיחָךְ׃ 40 אֲשְׁנֵיתָא קְיָם עִם עַבְדָּךְ אַפַּקְתָּא לְאַרְעָא כְּלִילֵהּ׃
41 תַּקְפְתָּא כָּל כְּרָכוֹי שַׁוֵּיתָא מַפְּיָשׁוֹי מְמַר׃ 42 רְמָסִין יְהָווֹן כָּל עִבְרֵי אוֹרְחָא מְגָנָא לִשְׁכֵנָוֹי׃ אַרְמֵיתָא יְמִינָא דְּמְעִיקוֹי
43 וְתַרְגֵּיזְתָּא כָּל בַּעֲלֵי דְבָבוֹי׃ 44 לְחוֹד תְּהֵיב לְאֵחוֹרָא סַיְפֵהּ דְּרִפְיָא וְלָא אוֹקִיקְתֵּהּ דְּהָוָה בְּקִרְבָּא׃ בְּשַׁלַּהּ כַּהֲנַיָּא דְּמַרְבְּדָא
45 וְתַרְגֵּיזְתָּא כַּהֲנַיָּא דְּמַרְבְּדָא עַל אַרְעָא׃ 46 קְצַרְתָּא יוֹמֵי טְלוּלְיָתֵהּ עַטַּפְתָּא עֲלוֹהִי בּוּשְׁתָּא׃
47 עַד אֵיכְמָה יְיָ תִּסְתַּלַּק שְׁכִינְתָךְ לְעָלְמִין תְּדַלֵּיק כְּיוֹקְדָא חֵימָתָךְ׃ 48 אִדְכַּר דִּי אֲנָא אֲתְבְּרִיתִי מַעֲפָרָא מִטּוּל כְּמָה לְבַטָּלָא
כָּל בְּנֵי נָשָׁא׃ 49 מָן הוּא גְּבַרָא דִּיחֵי וְלָא יְחֵמֵי מוֹתָא יְשֵׁיזֵב נַפְשֵׁהּ מִידֵיהּ דִּשְׁאוֹלָא׃ 50 אֵיכְדֵין אִינּוּן טַבְוָתָךְ דְּמַשְׁיֵרְתָּא לְדָוִד בְּהֵימְנוּתָךְ׃
51 אִדְכַּר יְיָ חִסּוּדָךְ סוּבְרַת עַל עַמְמֵי כָּל גַּדּוּפֵיהוֹן דְּסַגִּיעִין עַמְמִין׃

29 In æternum seruabo illi misericordiam meam, & testamentum meum fidele ipsi.
30 Et ponam in seculum seculi semen eius, & thronum eius sicut dies cæli.
31 Si dereliquerint filij eius Legem meã, & in iudiciis meis non ambulauerint:
32 Si iustitias meas prophanauerint, & mandata mea nõ custodierint: Visitabo
33 in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum.
34 Misericordiam autem meam non dispergam ab eis, neq; nocebo in veritate mea:
35 Neque prophanabo testamentum meum, & quæ procedunt de labiis meis, non faciam irrita.
36 Semel iurauí in sancto meo si Dauid mentiar?
37 Semen eius in æternum manebit, & thronus eius sicut Sol in conspectu meo:
38 Et sicut Luna perfecta in æternum, & testis in cælo fidelis.
39 Tu verò repulisti & despexisti: distulisti Christum tuum.
40 Auertisti testamentum serui tui, prophanasti in terra sanctuarium eius.
41 Destruxisti omnes sæpes eius: posuisti firmamentum eius formidinem.
42 Diripuerunt eum omnes transeuntes viam, factus est opprobrium vicinis suis.
43 Exaltasti dexteram deprimentium eũ, lætificasti omnes inimicos eius.
44 Auertisti adiutorium gladij eius, & nõ esauxiliatus ei in bello.
45 Destruxisti ab emundatione sua, sedem eius in terra collisisti.
46 Minorasti dies temporis eius, perfudisti eum confusione.
47 Vsquequo Domine auertis in finem, exardescet sicut ignis ira tua?
48 Memorare quæ mea substantia: nunquid enim vanè constituisti omnes filios hominum?
49 Quis est homo qui viuet, & non videbit mortem, eruet animam suam de manu inferi?
50 Vbi sunt misericordiæ tuæ antiquæ Dñe,
51 quas iurasti Dauid in veritate tua? Memor esto Dñe opprobrij seruorũ tuorum, quod cõtinui in sinu meo multarũ gentiũ.

29 εἰς τὸν αἰῶνα φυλάξω αὐτῷ τὸ ἔλεός μου, καὶ ἡ διαθήκη μου πιστὴ αὐτῷ.
30 καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ.
31 ἐὰν ἐγκαταλίπωσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὸν νόμον μου, καὶ τοῖς
32 κρίμασί μου μὴ πορευθῶσιν· ἐὰν τὰ δικαιώματά μου βεβηλώσωσι, καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν·
33 ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐν
μάστιξι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
34 τὸ δὲ ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτοῦ· οὐδὲ οὐ
μὴ ἀδικήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου·
35 οὐδ' οὐ μὴ βεβηλώσω τὴν διαθήκην μου, καὶ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐ μὴ ἀθετήσω.
36 ἅπαξ ὤμοσα ἐν ἁγίῳ μου εἰ τῷ Δαυὶδ ψεύσομαι,
37 τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ, καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ
38 ὡς ὁ ἥλιός ἐναντίον μου· καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὁ μάρτυς ἐν οὐρανῷ πιστός. διάψαλμα.
39 σὺ δὲ ἀπώσω καὶ ἐξουδένωσας, ἐβραδύνθης τὸν χριστόν σου.
40 κατέστρεψας τὴν διαθήκην τοῦ δούλου σου, ἐβεβήλωσας εἰς τὴν γῆν τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ.
41 καθεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ, ἔθου τὰ ὀχυ-
42 ρώματα αὐτοῦ δειλίαν. διήρπαζον αὐτὸν πάντες οἱ
διοδεύοντες ὁδόν, ἐγένετο ὄνειδος τοῖς γείτοσιν αὐτοῦ.
43 ὕψωσας τὴν δεξιὰν τῶν θλιβόντων αὐτόν, εὐφρανας πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ.
44 ἀπέστρεψας τὴν βοήθειαν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ
οὐκ ἀντελάβου αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ.
45 κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ αὐτοῦ, τὸν θρόνον αὐτοῦ
46 εἰς τὴν γῆν κατέρραξας. ἐσμίκρυνας τὰς ἡμέρας
τοῦ χρόνου αὐτοῦ, κατέχεας αὐτὸν αἰσχύνης.
47 ἕως πότε κύριε ἀποστρέψῃ εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται ὡς
48 πῦρ ἡ ὀργή σου; μνήσθητι τίς μου ἡ ὑπόστασις, μὴ γὰρ
ματαίως ἔκτισας πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων;
49 τίς ἐστιν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον,
ῥύσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ᾅδου; διάψαλμα.
50 ποῦ εἰσι τὰ ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα κύριε, ἃ ὤμοσας τῷ
Δαυὶδ, ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου.
51 μνήσθητι κύριε τοῦ ὀνειδισμοῦ τῶν δούλων σου, ἃ ἐπέ-
σχον ἐν τῷ κόλπῳ μου πολλῶν ἐθνῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

29 In æternum seruabo illi benignitatem meam, & pactum meum fidele ipsi erit. 30 Et ponam in perpetuum filios eius, & sedem eius instar dies quibus steterint cæli. 31 Si dereliquerint filij eius Legem meam, & in iudiciis meis non ambulauerint: 32 Si præcepta mea polluerint, & mandata mea non custodierint: 33 Visitabo per manum tribus impiorum scelera eorum, & nocumentis plagarum iniquitates eorum. 34 Bonitatem autem meam non auferam ab eo, & non mentiar in fide mea. 35 Non prophanabo pactum meum, & quod deprompsum est ex labiis meis, non mutabo. 36 Semel iurauí in nomine sancto meo, nequaquam Dauidi mentiar. 37 Filij eius in æternum erunt, & thronus eius lucidus sicut Sol in conspectu meo. 38 Sicut Luna firmata ad signum æternum, & testis in æthere fidelis in perpetuum. 39 Tu autem deseruisti & abominatus es; iratus es cum Christo tuo. 40 Irritum fecisti pactum cum seruo tuo: prophanasti ad terram coronam eius. 41 Destruxisti omnia castra eius: posuisti oppida eius destructionem. 42 Conculcant eum omnes transeuntes viam: fuit opprobrio vicinis suis. 43 Exaltasti dexteram molestantium eum: lætificasti omnes inimicos eius. 44 Abstulisti sacerdotes qui conspersionem faciebant super altarium, & confirmasti manum eius in prælio. 45 Abstulisti sacerdotes qui conspersionem faciebant super altarium gladium eius acutum, & non confirmasti manum eius in prælio. 46 Breuiasti dies iuuentutis eius: operuisti eum pudore & confusione in perpetuum. 47 Vsquequo Domine auferes maiestatem tuam in æternum? accendes in modum ignis iram tuam? 48 Recordare quòd creatus sum de puluere: quare vt aboleantur, creasti omnes filios hominum? 49 Quis est ille vir qui viuet, & non videbit angelum mortis? liberabit animam suam de manu eius, & non descendet in domum sepulchri in perpetuum? 50 Vbi illæ benignitates tuæ primordiales, quas pactus es Dauidi in veritate tua? 51 Recordare Domine opprobrij seruorum tuorum: sustinui in sinu meo cuncta opprobria multorum populorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

52 * אֲשֶׁר חֵרְפוּ אוֹיְבֶיךָ יְהוָה אֲשֶׁר חֵרְפוּ עִקְּבוֹת
משיחיך׃
53 * בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן׃

צ

1 * תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן
אַתָּה הָיִיתָ לָּנוּ בְּדֹר וָדֹר׃
2 * בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל
וּמֵעוֹלָם עַד־עוֹלָם אַתָּה אֵל׃
3 * תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם׃
4 * כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה׃
5 * זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף׃
6 * בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ׃
7 * כִּי־כָלִינוּ בְאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ׃
8 * שַׁתָּ עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ לְמָאוֹר פָּנֶיךָ׃
9 * כִּי כָל־יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ־
הֶגֶה׃
10 * יְמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם
בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָם עָמָל וָאָוֶן כִּי־גָז
חִישׁ וַנָּעֻפָה׃
11 * מִי־יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ׃
12 * לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִיא לְבַב חָכְמָה׃
13 * שׁוּבָה יְהוָה עַד־מָתָי וְהִנָּחֵם עַל־עֲבָדֶיךָ׃
14 * שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל־
יָמֵינוּ׃
15 * שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה׃
16 * יֵרָאֶה אֶל־עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ וְהַדְרְךָ עַל־בְּנֵיהֶם׃
17 * וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה־
יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ׃

52 * Quibus exprobrauerunt inimici tui Domine, quibus exprobrauerunt vestigia Christi
53 tui. * Benedictus Dominus in sempiternum: amen & amen.

1 * Oratio Moysi viri Dei.

PSAL. XC.

DOmine habitaculum tu factus es nobis, in
generatione & generatione.
2 * Antequàm montes nascerentur, & parturiretur terra & orbis, à seculo & vsque in
seculum tu es Deus.
3 * Conuertens hominem vsque ad contritionem, & dicens, Reuertimini filij Adam.
4 * Quia mille anni in oculis tuis sicut dies hesterna quæ pertransiit, & vigilia in nocte.
5 * Percutiente te eos vt somnium erunt, mane quasi herba pertransiens.
6 * Manè floruit & abijt, ad vesperum conteretur atque siccabitur.
7 * Consumpti enim sumus in furore tuo, & in
indignatione tua conturbati sumus.
8 * Posuisti iniquitates nostras coram te, negligentias nostras in luce vultus tui.
9 * Omnes enim dies nostri transierunt in furore tuo, consumpsimus annos nostros quasi ser-
10 monem loquens. * Dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta annis: si autem multum est,
in octoginta anni, et quod amplius est, labor et dolor; quoniam transiuimus citò et adolauimus.
11 * Quis nouit fortitudinem iræ tuæ, et secundùm timorem tuum indignationem tuam?
12 * Vt numerentur dies nostri sic ostende, & veniemus cor sapienti.
13 * Reuertere Domine vsquequo, & exorabilis esto super seruos tuos.
14 * Imple nos matutino misericordia tua, & laudabimus et lætabimur in cunctis diebus nos-
15 stris. * Lætifica nos pro diebus quibus afflixisti nos, & annis quibus vidimus mala.
16 * Appareat apud seruos tuos opus tuum, et gloria tua super filios eorum.
17 * Et sit decor Domini Dei nostri super nos, & opera manuum nostrarum cõfirma super nos, & opera manuum nostrarum confirma.

52 * Quod exprobrauerunt inimici tui Do-
mine, quod exprobrauerunt commutatio
53 nem Christi tui. * Benedictus Dominus
in æternum, fiat fiat.

1 * Oratio Moysi homini Dei.

PSAL. LXXXIX.

DOmine refugium factus es nobis in ge
neratione & generatione. * Priusquàm
2 montes fierent, & formaretur terra & orbis, & à seculo & vsque in seculum tu es.*
3 * Ne auertas hominem in humilitatem. & dixisti: Conuertimini filij hominum.
4 * Quoniam mille anni ante oculos tuos
Domine, tanquam dies hesterna quæ pre-
teriit, & custodia in nocte. * Quæ pro 5
nihilo habentur eorum anni erunt, manè
sicut herba transeat: * Manè floreat & 6
transeat, vesperè decidat, induret & aresecat. * Quia defecimus in ira tua, & in fu- 7
rore tuo turbati sumus. * Posuisti iniqui- 8
tates nostras in cõspectu tuo, seculum no-
strum in illuminatione vultus tui.
* Quoniam omnes dies nostri defecerũt, 9
& in ira tua defecimus. * Anni nostri sicut 10
aranea meditabantur, dies annorum no-
strorum in ipsis septuaginta anni; si autem
in potentatibus octoginta anni, &* pluri-
mum eorum labor & dolor. quoniam su-
peruenit mansuetudo super nos, & corri-
piemur. * Quis nouit potestatem iræ tuę, 11
& præ timore tuo iram tuam * dinumera- 12
rei Dexteram tuam sic notam fac mihi, &
eruditos corde in sapientia. * Conuer- 13
tere Domine, vsquequo? & deprecabilis
esto super seruos tuos. * Repleti su- 14
mus manè misericordia tua Domine, &
exultauimus & delectati sumus. In omni-
bus diebus nostris * lætati sumus pro qui- 15
bus diebus humiliasti nos, annis quibus
vidimus mala. * Et respice in seruos tuos, 16
& in opera tua, & dirige filios eorum. * Et 17
sit splendor Domini Dei nostri super nos,
& opera manuum nostrarum dirige super
nos, & opus manuum nostrarum dirige.

52 * οὗ ὠνείδισαν οἱ ἐχθροί σου κύριε, οὗ ὠνείδισαν τὴν ἀν-
53 ταλλαγμα τοῦ χριστοῦ σου. * εὐλογητὸς κύριος εἰς
τὸν αἰῶνα, γένοιτο γένοιτο.

1 * Προσευχὴ μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.
πδ'.

Κύριε καταφυγὴ ἐγένου ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ.
2 * πρὸ τοῦ ὄρη γενηθῆναι καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν
οἰκουμένην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ.
3 * μὴ ἀποστρέψῃς ἄνθρωπον εἰς ταπείνωσιν, καὶ εἶπας;
Ἐπιστρέψατε υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.
4 * ὅτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριε, ὡς ἡμέρα ἡ
ἐχθὲς ἥτις διῆλθε, καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί.
5 * τὰ ἐξουδενώματα αὐτῶν ἔτη ἐστέ), πρωὶ ὡσεὶ χλόη
6 παρέλθοι, * πρωὶ ἀνθήσαι καὶ παρέλθοι, ἑσπέρας
ἀποπέσοι, σκληρυνθείη καὶ ξηρανθείη.
7 * ὅτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου, καὶ ἐν τῷ θυμῷ σου
8 ἐταράχθημεν. * ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐναντίον
9 σου, αἰῶνα ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου. * ὅτι πά-
σαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξελι-
10 πομεν. * τὰ ἔτη ἡμῶν ὡσεὶ ἀράχνη ἐμελέτων, αἱ ἡ-
μέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη· ἐὰν δὲ ἐν
δυνατείαις ὀγδοήκοντα ἔτη, καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ
πόνος. ὅτι ἐπῆλθε πραότης ἐφ' ἡμᾶς καὶ παιδευθησό-
11 μεθα. * τίς γινώσκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου, καὶ
τὸ φόβος σου τὸν θυμόν σου
12 * ἐξαριθμήσασθαι; τοιοῦτον γνώριστόν
μοι, καὶ σὺ πεπαίδευσαι ἡμᾶς τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ.
13 * ἐπίστρεψον κύριε ἕως πότε, καὶ παρακλήθητι ἐπὶ τοῖς
δούλοις σου.
14 * ἐνεπλήσθημεν πρωὶ τοῦ ἐλέους σου κύριε, καὶ ἠγαλ-
λιασάμεθα καὶ ἐφρανθημεν. ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις
15 ἡμῶν * ἐφρανθείημεν, ἀντὶ ὧν ἡμερῶν ἐταπείνω-
σας ἡμᾶς, ἐτῶν ὧν εἴδομεν κακά.
16 * καὶ ἴδε ἐπὶ σοὺς δούλους σου καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα σου, καὶ
ὁδήγησον σοὺς υἱοὺς αὐτῶν.
17 * καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡ-
μᾶς, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον ἐφ' ἡ-
μᾶς, καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον.

תרגום CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Quoniam exprobrauerunt hostes tui, exprobrauerunt tarditatem vestigiorum pedum Christi tui. 15 Benedictum nomen Do-
mini in seculo isto, necnon in seculo venturo. amen & amen.

PSAL. XC.

' Oratio qua orauit Mosch propheta Domini, quando peccauit populus domus Israel in deserto.

DOmine cuius habitatio domus maiestatis tuæ est in cælis, tu fuisti nobis adiutor in omni generatione & generatione. quando mani-
festum fuit coram te, q populus tuus esset peccaturus, dispositi conuersionē. 'Antequā mōtes erigerentur, & creata esset terra & ha-
bitatores orbis, à seculo hoc, & vsq; ad seculum venturū, tu ipse es Deus. 'Redigis hominē ,pter peccatū eius vsq; ad mortē, & dixisti, Cō-
uertimini filij hominis. 'Quoniā mille anni cōputantur apud te sicut dies hesterna quādo præterierit, & sicut vigilia noctis. ' Et si nō cōuer-
tantur, inducis in eos mortē quæ erit illis sicut somni; & in mūdo venturo sicut herba quæ exciditur, permutabuntur. ' Similes sunt opera-
tiones eorū herbę quę manè florebit atq; crescet; vesperi autem excisa siccatur propter æstum. ' Quoniā cōsumpti sumus à furore tuo, & ab
indignatione tua cōturbati sumus. ' Posuisti peccata nostra in cōspectu tuo, iniquitates iuuētutis nostræ corā luce vultus tui. 'Quoniā om-
nes dies nostri recesserūt in ira tua, cōsumpsim' dies vitæ nostrę tāquā vaporē oris in hyeme. '" Dies annorū nostrorū in mundo hoc septua-
ginta anni robustiorū, & si in fortitudine octoginta anni: at multiplicatio eorū labor & falsitas peccatoribus, quoniā trāsierunt velociter, &
volāt in pulueres. " Quis est ille qui sciet auertere fortitudinē iræ tuę, nisi iusti qui timēt te, fedantes furorē tuum? "Ad numerādos dies no-
stros, quas dirigeret vt scire faciat? certè propheta cuius cor cōstruit sapientiā. " Cōuertere Dñe, vsquequo affliges nos? cōuertere, inquam, à
malo quod locutus es facere populo tuo. ' Satura nos in mūdo, qui similis est matutino benignitate tua, & lætabimur & exultabimus om-
nibus diebus nostris. ' Lętifica nos secundū dies quibus afflixisti nos, sicut anni quibus vidimus mala. "Manifestę fiāt seruis tuis operatiōes
signorū tuorū, & decor tuus super filios eorū. "Et sit dulcedo horti deliciarū à cōspectu Dñi Dei nostri super nos, & opera manuū nostrarū
prosperentur: præpara verba Legis super nos, & opera manuum nostrarum ab ipso præparentur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

PSAL. XCI.

1 QVi habitat in abscondito excelsi, in umbraculo omnipotentis commorabitur.
2 *Dicens Domino: Spes mea & fortitudo mea, Deus meus, confidam in eo.
3 *Quoniam ipse liberabit te de laqueo venantium, de morte insidiarum.
4 *In scapulis suis obumbrabit tibi, & sub alis eius sperabis. scutum & protectio veritas
5 eius. *Non timebis à timore nocturno,
6 à sagitta volante per diem. *A peste in tenebris ambulante, à morsu insanientis meridie.
7 *Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis, ad te autem nō appropinquabit.
8 *Veruntamen oculis tuis videbis, & retri-
9 tionem impiorum cernes. *Tu enim es Domine spes mea. excelsum posuisti habitaculum tuum.
10 *Non accedet ad te malum, & lepra non appropinquabit tabernaculo tuo.
11 *Quia angelis suis mandabit de te, vt custodiant te in omnibus viis tuis.
12 *In manibus portabunt te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.
13 *Super aspidem et basiliscum calcabis, conculcabis leonem & draconem.
14 *Quoniam mihi adhæsit, & liberabo eum: exaltabo eum, quoniam cognouit nomen meum.
15 *Inuocabit me & exaudiam eum: cum ipso ero in tribulatione; eruam eum, & glorificabo
16 eum. *Longitudine dierum implebo eum, & ostendam illi salutare meum.
1 *Psalmus cantici in die Sabbati.

XCII.

2 BOnum est confiteri Domino, & psallere nomini tuo Altissime. *Ad annunciandum
3 manè misericordiam tuam, & fidem tuam in
4 noctibus. *In decachordo & psalterio, in cantico & cithara.
5 *Quoniam letificasti me Domine in opere tuo, in factura manuum tuarum laudabo.
6 *Quàm magnificata sunt opera tua Domine! satis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.
7 *Vir insipiens non cognoscet, & stultus non intelliget istud.

תהלים צא

1 יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן׃
2 אֹמַר לַיהוָה מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח־בּוֹ׃
3 כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת׃
4 בְּאֶבְרָתוֹ יָסֵךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ׃
5 לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם׃
6 מֵדֶבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם׃
7 יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ׃
8 רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה׃
9 כִּי־אַתָּה יְהוָה מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ׃
10 לֹא־תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא־יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ׃
11 כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָּךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ׃
12 עַל־כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן־תִּגּוֹף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ׃
13 עַל־שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין׃
14 כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי־יָדַע שְׁמִי׃
15 יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ׃
16 אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי׃

צב

1 מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת׃
2 טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן׃
3 לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת׃
4 עֲלֵי־עָשׂור וַעֲלֵי־נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר׃
5 כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן׃
6 מַה־גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃
7 אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת׃

Αἴνω ὠδῆς τῷ Δαυὶδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. ϟ΄.

1 * Ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου, ἐν σκέπῃ τοῦ θεοῦ
2 τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται. * ἐρεῖ τῷ κυρίῳ, ἀντιλήπτωρ μου εἶ, καὶ καταφυγή μου ὁ θεός μου, καὶ ἐλπιῶ ἐπ'
3 αὐτόν. * ὅτι αὐτὸς ῥύσεταί σε ἐκ παγίδος θηρευτῶν καὶ ἀπὸ λό-
4 γου ταραχώδους. * ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι, καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς. ὅπλῳ κυ-
5 κλώσει σε ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ. * οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φό-
6 βου νυκτερινοῦ, ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας,
7 * ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου, ἀπὸ συμ-
8 πτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ. * πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιὰς, καὶ μυριὰς ἐκ
9 δεξιῶν σου, σοὶ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ. * πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατανοήσεις, καὶ ἀνταπό-
10 δοσιν ἁμαρτωλῶν ὄψει. * ὅτι σὺ κύριέ μου ἐλπίς μου,
11 τὸν ὕψιστον ἔθου καταφυγήν σου. * οὐ προσελεύσεται
12 σοὶ κακά, καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ ἐν τῷ σκηνώματί σου.
13 * ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. * ἐπὶ χειρῶν
14 ἀροῦσί σε, μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
15 * ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπα-
16 τήσεις λέοντα καὶ δράκοντα. * ὅτι ἐπ' ἐμὲ ἤλπισε, καὶ ῥύσομαι αὐτόν, σκεπάσω αὐτόν, ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου.
15 * κεκράξεται πρός με, κἀγὼ ἐπακούσομαι αὐτοῦ, μετ' αὐτοῦ εἰμὶ ἐν θλίψει. ἐξελοῦμαι αὐτόν, καὶ δοξάσω αὐτόν.
16 * μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτόν, καὶ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

1 * Ψαλμὸς ᾠδῆς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου. σά.

2 * Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ, καὶ ψάλλειν τῷ ὀ-
3 νόματί σου ὕψιστε. * τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρωΐ τὸ ἔλεός σου,
4 καὶ τὴν ἀλήθειάν σου κατὰ νύκτα. * ἐν δεκαχόρδῳ ψαλ-
5 τηρίῳ μετ' ᾠδῆς ἐν κιθάρᾳ. * ὅτι εὐφράνας με κύριε ἐν τῷ ποιήματί σου, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἀγαλλιά-
6 σομαι. * ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου κύριε, σφόδρα
7 ἐβαθύνθησαν οἱ διαλογισμοί σου. * ἀνὴρ ἄφρων οὐ γνώσεται, καὶ ἀσύνετος οὐ συνήσει ταῦτα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

PSAL. XCI.

QVi posuit maiestatem suam in secreto altissimo, in vmbra nubium glorię omnipotentis commorabitur. 'Dixit Dauid: Dicam Dño: Fiducia mea & arx fortitudinis meæ, Deus meus cōfidam in verbo eius. 'Quoniā ipse liberabit te de laqueo & offendiculo, de morte atque tumultu. 'In vmbra maiestatis suæ obūbrabit tibi, & sub vmbra gloriæ eius securus cōsistes: clypeus & parmula veritas eius. 'Non timebis à timore dęmonum qui ambulant in nocte, à sagitta angeli mortis, quā emittit interdiu. 'A morte in tenebris ambulante, à caterua dęmonū qui grassantur in meridie. 'Recordaberis nominis sancti: & cadēt à latere sinistro tuo mille, & decē millia à dextera tua; tibi autē nō appropinquabunt vt noceant. 'Veruntamē oculis tuis cōsiderabis: & quēadmodū cōsumātur impij videbis. 'Quoniā tu Dñe fiducia mea, habitaculo domus maiestatis tuæ, excelsām posuisti domū maiestatis tuæ. "Nō eueniet tibi malū; & plaga atq; nocumentū nō accedēt ad tabernacula tua. "Quoniā angelis suis præcipiet de te, vt custodiant te in omnibus viis tuis. "Fortitudine sua portabunt te, ne fortè impingas ad cupiditatem pranam similem lapidi, pes tuus. "Catulum filiū leonum & basiliscum calcabis, cōculcabis leonē & draconem. "Quoniam in verbis meo sibi cōplacuit: liberabo eum, & protegā eum, quoniam sciuit nomen meū. "Orabit corā me, & respōdebo ei, cum ipso ego adero in afflictione: eruam eum, & glorificabo eum. "Longitudine dierum satiabo illum, & faciam eum intueri in salutem meam.

PSAL. XCII.

'Laus & canticum quod dixit homo primus pro die Sabbati.

BOnum est confiteri coram Domino, & laudare nomen tuum Altissime. 'Ad annunciandum manè benignitatem tuam, & veritatem tuam in noctibus. 'Super os citharæ decem chordarum, super os nabli, & in exultatione citharæ. 'Quoniam lætificasti me Domine in operibus miraculorum tuorum, in operibus manuum tuarum exultabo. 'Quàm magnifica illa opera tua Domine, multum profundæ sunt cogitationes tuæ. 'Homo insipiens non cognoscet, & stultus non intelliget hæc.

תרגום

א 1 דְּאִשְׁרֵי שְׁכִינְתֵהּ בְּרַם עִילָּאָה בְּטֵלַל עַנְנֵי יְקָרָא שַׁרֵי וְיִבִית׃ 2 אֲמַר דָּוִד אֵימַר לַייָ רַחֲצָנִי וְכִרְכֵי תּוּקְפִי אֱלָהִי אֶתְרְחֵץ
3 בְּמֵימְרֵהּ׃ 3 אֲרוֹם הוּא יַפְצִינָךְ מִפִּיתָא וְתִקְלָא סַמְתָּא וְאַתְרְגוּשְׁתָּא׃ 4 בְּטֵלַל שְׁכִינְתֵהּ יְסַלֵּל עֲלָךְ וּתְהוֹת סְלָל אֵיקָרֵהּ תְּהֵוֵי חַרְיְסָא
5 מְגִנָּא וְתַרְסָא קְשׁוֹטָא דִּילֵהּ׃ 5 לָא תְּדַחֵל מִדְּלוּחַ דְּמִזְיָן דְּאִלֵּין בְּלֵילְיָא מְגִירָךְ דְּמַלְאַךְ דְּמוֹתָא דְּשָׁרֵי בִּיסְפָא׃ 6 כְּמִיתָא
7 מִשְׁרֵי בְּחֶשְׁכָּא מִגִּיהִנָּם דְּאִלֵּין מְסַפְּרִין דְּאִלֵּין בְּלֵילְיָא מְגִירָךְ דְּמַלְאַךְ דְּשָׁרֵי בִּיסְפָא׃ 6 כְּמִיתָא
8 לְחוֹד בְּעֵינָךְ תְּסַתְּכֵל וְיִדָּךְ תִּתְגְּמַר דִּין רְשִׁיעֵי תְּחָמֵי׃ 7 חֲדַכָּר שְׁמָא קַדִּישָׁא וְיִפְּלוּן מִסְּטַר שְׂמָאלָךְ אַלְפָּא וְרִבְבָתָא מִיְּמִינָךְ לְוָתָךְ לָא יִקְרְבוּן לְמִנְזָק׃
9 לְחוֹד בְּעֵינָךְ תְּסַתְּכֵל וְיִדָּךְ תִּתְגְּמַר דִּין רְשִׁיעֵי תְּחָמֵי׃ 8 אֲרוֹם אַנְתְּ יְיָ רַחֲצָנִי בְּסִדּוּר בֵּית שְׁכִינְתָךְ עִילָּאָה שַׁוֵּיתָא בֵּית שְׁכִינְתָךְ׃
10 לָא תֵּיחֵי לָךְ בִּישָׁא וּמַכְתְּשָׁא וּפִזְיָקָא לָא יִקְרְבוּן בְּמִשְׁכְּנָךְ׃ 9 אֲרוֹם מַלְאָכוֹהִי יְזַמֵּן עֲלָךְ לְנָטְרוּתָךְ בְּכָל אָרְחָתָךְ׃
11 עַל אִתְקָפוּתָךְ יְשַׁלְּחוּנָךְ דִּילְמָא תְּחָקֵל בְּיַצְרָא בִּישָׁא דְּמִתְיְהִיל לְאַבְּנָא רִיגְלָךְ׃ 10 עַל גּוּבָר בַּר אֲרַיָּין וּפִתְיָנָא תִּדְעֵס תַּרְסוּם אַרְיָא וְחִוְרְמָנָא׃
12 מְסוֹל דִּי בְּמֵימְרֵהּ אֲתָרְעֵי אֲשֵׁגְּבִנֵּהּ אֲסַגְּבִנֵּהּ מְטוֹל דִּידַע שְׁמִי׃ 11 יְצַלֵּי קֳדָמַי וַאֲנָא עָנֵי אֲנָא בְּעָקָתָא אֶפְצִינֵהּ וַאֲקָרְיִנֵּהּ׃
13 אוֹרִיכוּת יוֹמִין אַשְׂבְּעִנֵּהּ וְאַחֲמִינֵהּ בְּפֻרְקָנִי׃

צב

1 שַׁבְּחָא וְשִׁירָא דַּאֲמַר אָדָם קַדְמָאי עַל יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא׃ 2 טָב לְאוֹדָאָה קֳדָם יְיָ וּלְשַׁבְּחָא שְׁמָךְ עִלָּאָה׃ 3 לְהַנְווֹיָ בְצַפְרָא
3 טִיבוּתָךְ וְקוּשְׁטָךְ בְּלֵילְיָן׃ 4 עַל פּוּם כִּנָּרָא דַּעֲשַׂרְתֵּי נִימִין עַל פּוּם נְבָלָא עַלְיוֹנָא כִּנָּרְיָא׃ 5 אֲרוֹם אַחְדַּרְתָּנִי יְיָ בְּעוֹבָדְיָךְ בְּעִיסָּךְ
4 אֶדְבַּר׃ 6 כַּמָּה הִנִּין רַבְרְבִין עוֹבָדָךְ יְיָ לַחֲדָא עֲמִיקִין מַחְשְׁבָתָךְ׃ 7 בַּר נָשָׁא טָפְשָׁא לָא יְדַע וְשָׁטְיָא לָא יְהַבֵּן יַת דָּא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 * בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים ׀ כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל־פֹּעֲלֵי
אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד׃
9 * וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה׃
10 * כִּי־הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ
יִתְפָּרְדוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
11 * וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן׃
12 * וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים
תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי׃
13 * צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה׃
14 * שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ
יַפְרִיחוּ׃
15 * עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ׃
16 * לְהַגִּיד כִּי־יָשָׁר יְהוָה צוּרִי וְלֹא־עַוְלָתָה בּוֹ׃

צג

1 * יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר
אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט׃
2 * נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה׃
3 * נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם
יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם׃
4 * מִקֹּלוֹת ׀ מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי־
יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה׃
5 * עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ יְהוָה
לְאֹרֶךְ יָמִים׃

צד

1 * אֵל־נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ׃
2 * הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים׃
3 * עַד־מָתַי רְשָׁעִים יְהוָה עַד־מָתַי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ׃
4 * יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
5 * עַמְּךָ יְהוָה יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ׃

8 * Germinauerunt impij quasi fœnum, & floruerunt omnes qui operantur iniquitatem, vt conterantur vsque in sempiternum.
9 * Tu autem excelsus in æternum Domine.
10 * Ecce inimici tui Domine, ecce inimici tui peribunt: dissipabuntur omnes qui operantur iniquitatem.
11 * Et exaltabitur quasi monocerotis cornu meum, & senecta mea in oleo vberi.
12 * Et respiciet oculus meus eos qui insidiantur mihi; de his qui consurgunt aduersum me malignantibus audiet auris mea.
13 * Iustus vt palma florebit; vt cedrus in Libano multiplicabitur.
14 * Transplantati in domo Domini, in atriis Dei nostri germinabunt.
15 * Adhuc fructificabunt in senectute, pingues & frondentes erunt.
16 * Annunciantes quia rectus Dominus fortitudo mea, & non est iniquitas in eo.

PSAL. XCIII.

1 DOminus regnauit, gloria indutus est: indutus est Dominus fortitudine & accinctus est: insuper appendit orbem qui non commouebitur.
2 * Firmum solium tuum ex tunc, ab æterno tu es.
3 * Leuauerunt flumina Domine, leuauerunt flumina vocem suam, leuauerunt flumina gurgites suos.
4 * A vocibus aquarũ multarum grandes fluctus maris; grandis in excelso Dominus.
5 * Testimonia tua fidelia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitas Domine in longitudine dierum.

PSAL. XCIIII.

1 DEus vltionum Domine, Deus vltionum ostendere.
2 * Eleuare qui iudicas terram, redde retributionem superbis.
3 * Vsquequo impij Domine, vsquequo impij exultabunt?
4 * Fluent loquentes antiquum, garrient omnes qui operantur iniquitatem.
5 * Populum tuum Domine conterent, et hereditatem tuam affligent.

תרגום

8 סַד מְקַבְּלִין רְשִׁיעַיָּא חַיִּךְ עִשְׂבָּא וְנָצְצִין כָּל עָבְדֵי שִׁקְרָא וְקָיְמִין לְמִתְּרְכָהוֹן עַד עָלְמָא׃ 9 וְאַנְתְּ רָמָא וְתֵילָאָה בְּעָלְמָא הָדֵין יְיָ וְאַנְתְּ
10 הָא סָנְאָיךְ דְּיָ הָא סָנְאָיךְ יְבָדְּדוּן יִתְפָּרְשׁוּן כָּל עָבְדֵי שִׁקְרָא׃ 11 וְתִסְגֵּי כְּתוֹר חֵילִי וְתִתְרַבֵּי כְּרֵים
בְּמִשְׁחָא דְּרַחֲמָךְ׃ 12 וְתַשְׁגַּח עֵינִי בְּסָנְאַי וְתִשְׁמַע אֻדְנִי בִּישָׁתָא דְּקָאֲמִין עֲלָי בִּישִׁין׃
13 צַדִּיקָא כְּתָמְרָא יִתְפְּרַח כְּאַרְזָא דִּבְלְבָנוֹן יִסְגֵּי׃ 14 שְׁתִילִין בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרָתָא דֶּאֱלָהָנָא
15 יַנְבְּטוּן׃ עוֹד יִתְרַבְּיָן בְּסֵיבוּ דְּשִׁמְנִין וְרַעֲנָנִין יְהוֹן׃ 16 לְאַחֲוָאָה דִּשְׁרִירָא יְיָ תְּקִיפִי וְלָא אִית עַוְלָתָא בֵּהּ׃

צג

1 יְיָ מַלְכָּא תַּקִּיף לְבַשׁ יְיָ תְּקִיפוּ לְבַשׁ וְאִתְחֲגַר אַף תְּכִין תֵּבֵל דְּלָא תִתְזָעְזַע׃
2 תְּקִיפָא כָּרְסְיָךְ מִן כְּדוֹן מִן עָלְמָא אַתְּ׃ 3 נְהָרִין יְיָ נְהָרִין אַרִימוּ קָלְהוֹן נְהָרִין יְיָ
4 יָרִימוּ מֵימְרְהוֹן׃ מִקָּלָא דְּמַיָּא סַגִּיאַיָּא תַּקִּיפִין מְשִׁבְּרֵי יַמָּא תַּקִּיפָא בְּרוּם שְׁמַיָּא יְיָ׃
5 סָהֲדוּתָךְ קְשִׁיטִין לַחֲדָא לְבַיְתָךְ נָאֶה לְמִקְדָּשָׁךְ יְיָ לְאוֹרִיכוּתָא יוֹמִין׃

צד

1 אֱלָהָא מָרֵי פָּרְעָנוּתָא יְיָ אֱלָהָא מָרֵי פָּרְעָנוּתָא הוֹפַע׃ 2 אִתְנַשָּׂא דַּיָּן אַרְעָא אֲהֵיךְ גְּמוֹל בִּישָׁא עַל גַּיְיוֹתָנַיָּא׃
3 עַד אֵימָתַי רְשִׁיעַיָּא עַד אֵימָתַי רְשִׁיעַיָּא יִתְבְּחוֹן בְּשַׁלְוְתָא׃ 4 יִבְּעוּן וְיִסְתַּלְּלוּן גְּרוּפֵי פֻּמְרִין דְּקָלְנָא כָּל עָבְדֵי שִׁקְרָא׃

8 * Cùm exorti fuerint peccatores sicut fœnum, & apparuerint omnes qui operantur iniquitatem: Vt intereant in seculum seculi, 9 * tu autem altissimus in æternum Domine. 10 * Quoniam ecce inimici tui Domine, quoniam ecce inimici tui peribunt. & dispergentur omnes qui operantur iniquitatem: 11 * Et exaltabitur sicut vnicornis cornu meum, & senectus mea in oleo vberi. 12 * Et despexit oculus meus in inimicos meos, & in insurgentibus in me malignantibus audiet auris mea. 13 * Iustus vt palma florebit, sicut cedr⁹ in Libano multiplicabitur. 14 * Plantati in domo Domini, in atriis Dei nostri florebũt. 15 * Adhuc multiplicabuntur in senecta vberi. & bene patientes erunt 16 * vt annuncient: quoniam rectus Dominus Deus noster, & non est iniquitas in eo.

1 * In diem antesabbatum quando fundata est terra, laus cantici Dauid.

PSAL. XCII.

DOminus regnauit, decorem indutus est. indutus est Dominus fortitudiné, & præcinxit se: & enim firmauit orbé terræ, qui non commouebitur. 2 * Parata sedes tua ex tunc, à seculo tu es. 3 * Eleuauerunt flumina Domine, eleuauerũt flumina *voces suas. Eleuabunt flumina fluctus suos 4 * à vocibus aquarum multarum. Mirabiles elationes maris, mirabilis in altis Dominus. 5 * Testimonia tua credibilia facta sunt nimis: domũ tuam decet sanctitudo Domine in longitudine dierum.

1 * Psalmus *Dauid quarta Sabbati.

XCIII.

DEus vltionum Dominus, Deus vltionum liberè egit. 2 * Exaltare qui iudicas terram, redde retributionẽ superbis. 3 * Vsquequo peccatores, Dñe, vsquequo peccatores gloriabũtur? 4 * Effabũtur & loquẽtur iniquitatem, loquẽtur omnes q operãtur iniustitiam? 5 * Populum tuum Dñe humiliauerunt, & hereditatẽ tuam vexauerunt.

8 * ἐν τῷ ἀνατεῖλαι ἁμαρτωλοὺς ὡσεὶ χόρτον, καὶ διέκυψαν πάντες ⓓ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. ὅπως ἂν ἐξολοθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος ⓢ·
9 * σὺ δὲ ὕψιος ⓢ εἰς τὸν αἰῶνα κύριε.
10 * ὅτι ἰδοὺ ⓓ ἐχθροί σου κύριε, ὅτι ἰδοὺ ⓓ ἐχθροί σου ἀπολοῦνται. καὶ διασκορπισθήσονται πάντες ⓓ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
11 * καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος τὸ κέρας μου, ⓒ τὸ γῆρας μου ἐν ἐλαίῳ πίονι.
12 * καὶ ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου, καὶ ἐν τοῖς ἐπανισταμένοις ἐπ' ἐμὲ πονηρευομένοις ἀκούσεταί μου.
13 * δίκαιος ⓢ ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, ὡσεὶ κέδρος ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται.
14 * πεφυτευμένοι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσουσιν.
15 * ἔτι πληθυνθήσονται ἐν γήρει πίονι. καὶ εὐπαθοῦντες ἔσονται
16 * ⓖ ἀναγγεῖλαι· ὅτι δίκαιος κύριος ⓢ ὁ θεὸς ἡμῶν, ⓒ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.

1 * Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ προσαββάτου ὅτε κατῴκιστο ἡ γῆ, αἴνος ⓢ ᾠδῆς τῷ δαυίδ. ϛβ'.

Ο κύριος ⓢ ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο· ἐνεδύσατο κύριος ⓢ δύναμιν καὶ περιεζώσατο, ⓒ γὰρ ἐστερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἣ οὐ σαλευθήσεται.
2 * ἕτοιμος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε, ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ.
3 * ἐπῆραν ⓓ ποταμοὶ κύριε, ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ φωνὰς αὐτῶν. αἴρουσιν ⓓ ποταμοὶ τὰ σπερμάτια αὐτῶν
4 * ἀπὸ φωνῶν ὑδάτων πολλῶν. θαυμασοὶ ⓓ μελεωεστμοὶ τῆς θαλάσσης, θαυμαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος ⓢ.
5 * τὰ μαρτύριά σου πιστώθησαν σφόδρα. τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα κύριε εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

1 * Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ, τετράδι σαββάτου.

ϛγ'.

Θεὸς ἐκδικήσεων κύριος ⓢ, θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαρρησιάσατο. 2 * ὑψώθητι ὁ κρίνων τὴν γῆν, ἀπόδος ⓓ ἀνταπόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις. 3 * ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ κύριε, ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ καυχήσονται; 4 * φθέγξονται καὶ λαλήσουσιν ἀδικίαν, λαλήσουσι πάντες ⓓ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν; 5 * τὸν λαόν σου κύριε ἐταπείνωσαν, καὶ τὴν κληρονομίαν σου ἐκάκωσαν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 * Quando germinant impij sicut herba, & florent omnes operarij falsitatis, tunc futurum est quòd destruat eos Deus vsq; in æternum. 2 * Tu autem excelsus sublimisque in seculo isto Domine, quinimò excelsus & sublimis in seculo venturo. 3 * Quoniam ecce inimici tui prosperitate fruuntur in hoc seculo Domine, quoniam ecce inimici tui dissipabuntur in seculo venturo, & separabuntur à congregatione iuorum omnes qui operantur iniquitatem. 4 * Exaltasti autem quasi naricornis fortitudinem meam: vnxisti me oleo recẽti oliuæ frondosę. 5 * Ee intuitus est oculus meus in interitum molestantium me, & in insurgentes contra me ad malè agendum, audiunt aures meæ vocem confrẽctionum eorum. 6 * Iustus tanquam palma producet germina: sicut cedrus in Libano multiplicabitur & aget radices. 7 * Filij eius plantati erunt in domo sanctuarij Domini, in atriis Dei nostri florebunt. 8 * Adhuc veluti patres eorum procreabunt filios, in senectute pingues & virides erunt: 9 * Vt annuncient habitantes terram quòd rectus est Dominus, fortitudo mea, & non est iniquitas in eo.

PSAL. XCIII.

DOminus regnauit, celsitudinẽ indutus est, indutus est Dominus, fortitudine accinxit se: insuper stabiliuit orbem vt non cõmoueatur. 2 * Parata est sedes tua à principio: à seculo tu ipse es Deus. 3 * Eleuauerunt flumina Domine, eleuauerunt flumina vocem suam in cantico: recipient flumina præmium laudum suarum. 4 * A vocibus aquarum multarum, à laudibus fluctuũ maris magni laudatus est in excelsis superioribus Dominus. 5 * Testimonia tua vera sunt admodum, domo sanctuarij tui pulchrè conueniunt. sancta sunt Domine in longitudine dierum.

PSAL. XCIIII.

DEus auctor vltionis Domine, Deus auctor vltionis splendidum te exhibe. 2 * Eleuate iudex terræ, redde retributionem malam superbis. 3 * Vsquequo improbi prosperitate fruituri sunt? vsquequo improbi sedebunt in tranquillitate? 4 * Effutient & loquentur calumniam, dicentes verba opprobrij, omnes qui operantur falsitatem. 5 * Populum tuum Domine conterent, & hereditatem tuam vexabunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 * אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וְיתוֹמִים יְרַצָּחוּ׃
7 * וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃
8 * בִּינוּ בֹעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ׃
9 * הֲנֹטַע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע אִם יֹצֵר עַיִן הֲלֹא
יַבִּיט׃
10 * הַיִסֵּר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת׃
11 * יְהוָה יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל׃
12 * אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָהּ וּמִתּוֹרָתְךָ
תְלַמְּדֶנּוּ׃
13 * לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת׃
14 * כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב׃
15 * כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי לֵב׃
16 * מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים מִי יִתְיַצַּב לִי
עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
17 * לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה
נַפְשִׁי׃
18 * אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי׃
19 * בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעֲשְׁעוּ נַפְשִׁי׃
20 * הֲיִחְבָּרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת יֹצֵר עָמָל עָלֵי חֹק׃
21 * יָגוֹדּוּ עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ׃
22 * וַיְהִי יְהוָה לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי׃
23 * וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם
יַצְמִיתֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

צה

1 * לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ׃
2 * נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ׃
3 * כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים׃
4 * אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ׃
5 * אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ׃

6 * Viduam & aduenam interficient, & pu-
7 pillos occident. * Et dixerunt: Non videbit
Dominus, & non intelliget Deus Iacob.
8 * Intelligite stulti in populo, & insipientes
aliquando discite.
9 * Qui plantauit aurem, non audiet? aut qui
10 finxit oculum, non videbit? * Qui erudit gen-
tes, non arguet, qui docet hominem scientiam?
11 * Dominus nouit cogitationes hominum, quia
12 vanæ sunt. * Beatus vir quem eruditeris
Domine, & de Lege tua docueris eum.
13 * Vt quiescat à diebus afflictionis, donec fo-
diatur impio interitus.
14 * Non enim derelinquet Dominus populum
suum, & hæreditatem suam non deseret.
15 * Quoniam vsque ad iustitiam reuertetur
iudicium, et sequentur illud omnes recti corde.
16 * Quis stabit pro me aduersum malos? quis
stabit pro me aduersus operarios iniquitatis?
17 * Nisi quia Dominus auxiliator meus, pau-
lo minus habitasset in inferno anima mea.
18 * Si dicebam: Motus est pes meus, miseri-
cordia tua Domine sustentabat me.
19 * In multitudine cogitationum mearum quæ
sunt in me intrinsecus, consolationes tuæ dele-
ctabant animam meam.
20 * Nunquid particeps erit tui thronus iniq-
uitatum, fingens laborem in præcepto?
21 * Copulabuntur aduersum animam iusti, &
sanguinem innocentem condemnabunt.
22 * Erit autem Dominus mihi in refugium, et
Deus meus quasi petra spei meæ.
23 * Et reddituet super eos iniquitatem suam, et
in malitia sua perdet eos, perdet illos Dominus
Deus noster. PSAL. XCV.
1 * VEnite laudemus Dominum, iubilemus petræ
2 Iesu nostro. * Præueniamus vultum eius
in actione gratiarum, in canticis iubilemus ei.
3 * Quoniam fortis & magnus Dominus, & re-
x magnus super omnes Deos.
4 * In cuius manu fundamenta terræ, & ex-
celsa montium ipsius sunt.
5 * Cuius est mare, ipse enim fecit illud, et si-
cam manus eius plasmauerunt.

6 * Viduam & * pupillum interfecerunt,
7 & aduenam occiderunt. * Et dixerũt: Non
videbit Dñs, neque intelliget Deus Iacob.
8 * Intelligite iã insipiẽtes in populo, & stul-
ti aliquando sapite. * Qui plãtauit aurem,
9 nõ audit? aut q finxit oculũ, nõ cõsiderat?
10 * Qui corripit gentes, nõ arguet? q docet
11 hominẽ scientiam? * Dñs scit cogitationes
hominũ, quoniam sunt vanæ. * Beatus ho-
12 mo quẽ erudieris Dñe, & de Lege tua do-
ceueris eum. * Vt mitiges eũ à diebus malis,
13 donec fodiatur peccatori fouea. * Quoniã
14 nõ repellet Dñs plebem suam, & hæredi-
tatẽ suã nõ derelinquet. * Quoadusq; iusti-
15 tia cõuertetur in iudiciũ, & qui iuxta illã,
omnes qui recto sunt corde. * Quis con-
16 surget mihi aduersus malignãtes? aut quis
stabit mecũ aduersus operãtes iniquitatẽ?
17 * Nisi quia Dñs adiuuit me, paulominus
18 habitasset in inferno anima mea. * Si dice-
bã: Motus est pes meus, misericordia tua
Dñe adiuuabat me. * Secundùm multitudi-
19 nem dolorum meorum in corde meo, con
solationes tuæ lætificauerunt animã meã.
20 * Nunquid adhæret tibi sedes iniquitatis,
qui fingis laborem in præcepto? * Captа-
21 bunt in animam iusti, & sanguinem in-
nocentem condemnabunt. * Et factus est
22 mihi Dominus in refugium, & Deus meus
in adiutorium spei meæ. * Et reddet illis
23 Dominus iniquitatem ipsorum, & secun-
dùm malitiam eorum disperdet illos Do-
minus Deus*.

Laus cantici Dauid, sine titulo apud Hebræos. PSAL. XCIIII.

1 VEnite exultemus Domino, iubilemus
2 Deo salutari nostro. * Præoccupemus
faciem eius in confessione, & in psalmis
3 iubilemus ei. * Quoniam Deus magnus
Dominus, & rex magnus super * omnem
4 terram. * Quia in manu eius * fines ter-
ræ, & altitudines montium ipsius sunt.
5 * Quoniam ipsius est mare, & ipse fecit il-
lud, & * aridam manus eius formauerunt.

6 * χήραν καὶ ὀρφανὸν ἀπέκτειναν, & προσήλυτον ἐφό-
7 νευσαν. * καὶ εἶπαν, οὐκ ὄψεται κύριος, οὐδὲ συνήσει ὁ
8 θεὸς Ἰακώβ. * συνίετε δὴ ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ, καὶ
9 μωροὶ ποτὲ φρονήσατε. * ὁ φυτεύσας τὸ οὖς, οὐχὶ
ἀκούει; ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλμὸν οὐχὶ καταμανθάνει;
10 * ὁ παιδεύων ἔθνη, οὐχὶ ἐλέγξει, ὁ διδάσκων ἄνθρωπον
11 γνῶσιν; * κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώ-
12 πων, ὅτι εἰσὶ ματαῖοι. * μακάριος ἄνθρωπος, ὃν
ἂν παιδεύσῃς κύριε, καὶ ἐκ τοῦ νόμου σου διδάξῃς αὐτόν.
13 * τοῦ πραΰναι αὐτὸν ἀφ' ἡμερῶν πονηρῶν, ἕως οὗ ὀρυγῇ
14 τῷ ἁμαρτωλῷ βόθρος. * ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν
λαὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν κληρονομίαν αὐτοῦ οὐκ ἐγκαταλείψει.
15 * ἕως οὗ δικαιοσύνη ἐπιστρέψει εἰς κρίσιν, καὶ ἐχόμενοι
αὐτῆς, πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. διάψαλμα.
16 * τίς ἀναστήσεταί μοι ἐπὶ πονηρευομένοις, ἢ τίς συμ-
παραστήσεταί μοι ἐπὶ τοῖς ἐργαζομένοις τὴν ἀνομίαν;
17 * εἰ μὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέ μοι, παρ' ὀλίγον παρῴ-
18 κησε τῷ ᾅδῃ ἡ ψυχή μου. * εἰ ἔλεγον, σέσαλευταί ὁ
19 πούς μου, τὸ ἔλεός σου κύριε ἐβοήθει μοι, * κατὰ τὸ πλῆ-
θος τῶν ὀδυνῶν μου ἐν τῇ καρδίᾳ μου, αἱ παρακλήσεις
σου ἐφρανάν τὴν ψυχήν μου.
20 * μὴ συμπαραστήσεταί σοι θρόνος ἀνομίας, ὁ πλάσσων κό-
21 πον ἐπὶ πρόσταγμα; * θηρεύσουσιν ἐπὶ ψυχὴν
δικαίου, καὶ αἷμα ἀθῷον καταδικάσουσιν.
22 * καὶ ἐγένετό μοι κύριος εἰς καταφυγήν, καὶ ὁ θεός
23 μου εἰς βοηθὸν ἐλπίδος μου. * καὶ ἀποδώσει αὐτοῖς
κύριος τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν
ἀφανεῖ αὐτοὺς κύριος ὁ θεός.

Αἴνου ὠδὴ τῷ Δαυίδ, ἀνεπίγραφον
παρὰ Ἑβραίοις. ϟδ'.

1 * Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ, ἀλαλάξω-
2 μεν τῷ θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν. * προφθάσωμεν
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει, καὶ ἐν ψαλμοῖς
3 ἀλαλάξωμεν αὐτῷ. * ὅτι θεὸς μέγας κύριος καὶ
βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πάσαν τὴν γῆν.
4 * ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς, καὶ τὰ ὕψη
5 τῶν ὀρέων αὐτοῦ εἰσιν. * ὅτι αὐτοῦ ἐστιν ἡ θάλασσα,
καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν, καὶ τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ
ἔπλασαν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Viduam & aduenam interficient, & pupillos occident. 'Et dixerunt: Non videt Dominus, & non intelliget Deus Iacob. 'Intelligite insipientes in populo: & stulti quando eritis intelligentes? 'Nunquid possibile est vt is per quem plantata est auris, non audiat doctrinam? num possibile est vt creauerit oculum, & non respiciat in Legem? "An possibile est vt dederit Legem populo suo, & cùm peccauerint, non arguantur? nonne Dominus docuit hominem primum scientiam? "Coram Domino notæ sunt cogitationes filiorum hominis, quoniam vanæ sunt. "Beatus vir quem corripies Domine, & quem de Lege tua docebis. "Vt des quietem illi à diebus malis, donec fodiatur impio fouea. "Quoniam non derelinquet Dominus populum suum, & hæreditatem suam non deseret. "Quoniam vsque ad iustitiam conuertetur iudicium, & post eum redimentur omnes recti corde. "Quis consurget pro me ad gerendũ bellum aduersum sceleratos? quis stabit pro me ad certandum contra operantes iniquitatem? "Nisi Dominus sustentasset me, parum *abfuisset quin* commoraretur in silentio anima mea. "Si dixi: Motus est pes meus, misericordia tua Domine adiuuabit me. "In multitudine cogitationum quæ intra me sunt, consolationes tuæ oblectabunt animam meam. "An possibile est vt adhæreat tibi sedes mendacij: figmentum prauitatis num stabit in statuto? "Coacernabunt mala aduersus animam iusti, & sanguinem innocentem condemnabunt morte. "Et erit Verbum Domini auxiliator mihi, & Deus meus in fortitudinem fiduciæ meæ. "Et reddet illis mendacia eorum, & in malignitate eorum perdet eos; perdet eos Dñs Deus noster.

PSAL. XCV.

VEnite, laudes dicamus coram Domino, iubilemus coram fortissimo redemptionis nostræ. 'Præueniamus faciem eius in confessione, in canticis iubilemus coram eo. 'Quoniam Deus magnus Dominus, & rex magnus super omnes deos. 'Quoniam à manu eius pendent penetralia terræ, & robora sublimitatis montiũ ipsius sunt. 'Quoniã ipsius est mare & ipse fecit illud: & aridam manus eius creauerunt.

תרגום

6 אַרְמַלְתָּא וְגִיּוֹרָא יְקַטְלוּן וְיָתְמֵי יְיָ לָא יְחַבְּיוּן אֱלָהָא דְיַעֲקֹב׃ 7 וְאָמְרוּ לָא חָמֵי יְיָ וְלָא יְתְבַּיַּן אֱלָהָא דְיַעֲקֹב׃ 8 אִתְבּוֹנְנוּ דְשַׁטְיָן בְּעַמָּא וְכִסְלָא
אִיתָיְכוֹן מַתַּי תִּשְׂתַּכְּלוּן׃ 9 הַאֲפְשַׁר דְאִתְנְצִיבָא אוּדְנָא וְלָא שְׁמַע אִלְפָּנָא אִין אֲפְשַׁר דְבָרָא עֵינָא וְלָא אִסְתַּכַּל בְּאוֹרַיְתָא׃ 10 הַאֲפְשַׁר דְיִתַּב
לְשַׁמָּה וְכַד יְהוּכַח לָא יְהֵוֵי מְחַשְׁכָּה קֳדָמָאי סָגְיָעָא׃ 11 קֳדָם יְיָ יְדִיעָן מְחַשְׁכָתָא בְּנֵי נָשָׁא אֲרוּם הִנּוּן לָקָא׃
12 קַב לִגְבַר דְתֵיסַּנְנֵיהּ יְיָ וּמִן אוֹרַיְתָךְ תַּאלְפִנֵּיהּ׃ 13 לְשַׁדְיָא לֵהּ מְיוֹסֵי בִּישָׁא עַד דְיִכְרֵה לִרְשִׁיעָא שׁוּחָא׃ 14 אֲרוּם לָא יִנְטֹשׁ
יְיָ עַמֵּיהּ וְיָת אֲחְסַנְתֵּיהּ לָא יִשְׁבּוֹק׃ 15 עַד זַכָּאָה יְהוֹב דִינָא וּבְתְרוֹי יִתְפָּרְקוּן כָּל דְרָחֲצֵי לִבָּא׃ 16 מַן יְקוּם לִי לְאַגָּחָא קְרָבָא
עִם בָּאֲשִׁין מַן יְקוּם לִי לְסַעָדָא עִם עָבְדֵי שִׁקְרָא׃ 17 אִילּוֹלֵי יְיָ סָעִיד לִי כִּזְעֵיר שָׁרְיָא בְּשִׁתְיקוּתָא נַפְשִׁי׃ 18 אֶפְשַׁר דְיִתְחַבַּר עִמָּךְ כָּרְסֵי שִׁקְרָא דְיַתְקֵן
מִיתְקַל עֲלֵי קָיְם׃ 19 בִּסְגֵי מַחְשָׁבָתָא בְּגַוֵּי נְחֲמוֹתָךְ יְפַנְּקוּן נַפְשִׁי׃ 20 אֶפְשַׁר דְיִתְחַבַּר עִמָּךְ כָּרְסֵי שִׁקְרָא בְּרִיתָא לְעוּמַת
יְתִיב מֵימְרָא דְיָי לְמֶעְבַּד וֵאלָהִי לְתַקָּפָא רַחֲצָנִי׃ 21 וְאַהֵיב עֲלֵיהוֹן יָת שְׁקָלְיֵיהוֹן וּבְבִישְׁתְּהוֹן יְמַגְּרִנּוּן יְמַר יְהוֹן יְיָ אֱלָהָנָא׃

צה

1 אֵיתָוֹ וְנִשְׁבַּחְנָא קֳדָם יְיָ נְזַבַּב קֳדָם תְּקִיף פֻּרְקָנָנָא׃ 2 נְקַדֵּם אַפּוֹי בְּתוֹדְתָא בְּרִשְׁבָּחָתָא נְזַבַּב קֳדָמוֹהִי׃ 3 אֲרוּם אֱלָהָא רַבָּא יְיָ וּמַלְכָּא
רַבָּא עַל כָּל אֱלָהִין׃ 4 דִי בִידֵיהּ תַּלְיָן פִּשְׁפּוֹשִׁין דְאַרְעָא וְתוּקְפֵי רוּם טוּרַיָּא דִילֵהּ׃ 5 דִילֵהּ יַמָּא וְהוּא עֲבַד יַבֶּשְׁתָּא אִידוֹהִי בְּרִיו׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 * בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי
יְהוָה עֹשֵׂנוּ :
7 * כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ
הַיּוֹם אִם־בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ :
8 * אַל־תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה כְּיוֹם מַסָּה
בַּמִּדְבָּר :
9 * אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחָנוּנִי גַּם־רָאוּ פָּעָלִי :
10 * אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וָאֹמַר עַם תֹּעֵי
לֵבָב הֵם וְהֵם לֹא־יָדְעוּ דְרָכָי :
11 * אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי אִם־יְבֹאוּן אֶל־מְנוּחָתִי :

צו

1 * שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ שִׁירוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ:
2 * שִׁירוּ לַיהוָה בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם
יְשׁוּעָתוֹ :
3 * סַפְּרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל־הָעַמִּים
נִפְלְאוֹתָיו :
4 * כִּי־גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל־
כָּל־אֱלֹהִים :
5 * כִּי כָּל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיהוָה שָׁמַיִם
עָשָׂה :
6 * הוֹד־וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ :
7 * הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז :
8 * הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ־מִנְחָה וּבֹאוּ
לְחַצְרוֹתָיו :
9 * הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ חִילוּ מִפָּנָיו
כָּל־הָאָרֶץ :
10 * אִמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מָלָךְ אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־
תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים :
11 * יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ :
12 * יַעֲלֹז שָׂדַי וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ כָּל־עֲצֵי־יָעַר :

6 * Venite adoremus & curuemur, flectamus genua ante faciem Domini factoris nostri.
7 * Quia ipse est Deus noster, & nos populus pascuæ eius, & grex manus eius. Hodie si vocem eius audieritis,
8 * Nolite indurare corda vestra, sicut in contradictione, sicut in die tentationis in deserto:
9 * Vbi tentauerunt me patres vestri, probauerunt me, & viderunt opus meum.
10 * Quadraginta annis displicuit mihi generatio illa: & dixi; Populus errans in corde est, & ipsi non cognouerunt vias meas.
11 * Et iurauí in furore meo, si venient in requiem meam.

PSAL. XCVI.

1 CAntate Domino canticum nouum, cante Domino omnis terra.
2 * Cante Domino, benedicite nomini eius, annunciate de die in diem salutare eius.
3 * Narrate in gentibus gloriam eius, in uniuersis populis mirabilia eius.
4 * Quia magnus Dominus & laudabilis nimis, terribilis ipse super omnes deos.
5 * Omnes enim dij populorum sculptilia, Dominus autem cælos fecit.
6 * Gloria & decor ante vultum eius, fortitudo & exultatio in sanctuario eius.
7 * Afferte Domino familiæ populorum, afferte Domino gloriam & fortitudinem.
8 * Afferte Domino gloriam nomini eius, leuate munera & introite in atria eius.
9 * Adorate Dominum in decore sanctuarij, paueat à facie eius omnis terra.
10 * Dicite in gentibus, Dominus regnauit: siquidem appendit orbem immobilem, iudicabit populos in equitate.
11 * Lætamini cæli, & exulta terra: tonet mare & plenitudo eius.
12 * Gaudeat ager & omnia quæ in eo sunt: tunc laudabunt vniuersa ligna saltus.

6 * δεῦτε προσκυνήσωμεν, καὶ προπέσωμεν αὐτῷ, καὶ
κλαύσωμεν ἐνώπιον κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς.
7 * ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς λαὸς νομῆς αὐ-
τοῦ, καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ. σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς
αὐτοῦ ἀκούσητε,
8 * μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παρα-
πικρασμῷ. κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
9 * οὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν· ἐδοκίμασάν με
10 καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου. * τεσσαράκοντα ἔτη προσ-
ώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ. καὶ εἶπα, ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρ-
δίᾳ, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου.
11 * ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου;

Αἴνῳ ᾠδῆς τῷ Δαυίδ, ὅτε ὁ οἶκος ᾠκοδόμειτο
μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν. δὶς ἐπιγραφος
παρ' ἑβδομίοις. ϛέ.

1 * Ασατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ᾄσατε τῷ κυρίῳ πᾶ-
σα ἡ γῆ. * ᾄσατε τῷ κυρίῳ, εὐλογήσατε τὸ ὄνομα
αὐτοῦ. εὐαγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον
αὐτοῦ. * ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν
πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ.
4 * ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, φοβερός ἐστιν
5 ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. * ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐ-
θνῶν δαιμόνια· ὁ δὲ κύριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν.
6 * ἐξομολόγησις καὶ ὡραιότης ἐνώπιον αὐτοῦ, ἁγιωσύνη
καὶ μεγαλοπρέπεια ἐν τῷ ἁγιάσματι αὐτοῦ.
7 * ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν, ἐνέγκα-
τε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμήν.
8 * ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ, ἄρατε δω-
ρεὰς καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ.
9 * προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ, σα-
λευθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ.
10 * εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι κύριος ἐβασίλευσε, καὶ
γὰρ κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην, ἣ οὐ σαλευθήσεται,
κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι.
11 * εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ,
σαλευθήτω ἡ θάλασσα, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
12 * χαρήσεται τὰ πεδία, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, τότε ἀ-
γαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 * Venite adoremus & procidamus & genu flectamus coram Domino qui fecit nos. 7 Quoniam ipse est Deus noster, & nos populus eius & oues pascuæ manus eius. Die isto si Verbum eius receperitis, 8 Ne indureris corda vestra sicut in contentione, sicut die qua tentatis Deum in deserto: 9 Quoniam tentauerunt me patres vestri, probauerunt me etiam videntes opera mea. 10 Quadraginta annis offensus fui generationi huic & dixi: Semper errant corde, ipsi vero non cognouerunt vias meas. 11 Quibus iurauí in vehementia furoris mei, si introibunt in requiem domus sanctuarij mei.

PSAL. XCVI.

1 CAntate coram Domino canticum nouum angeli excelsi: laudate coram Domino omnes iusti terræ. 2 Laudate coram Domino, benedicite nomini eius, annunciate de die in diem redemptionem eius. 3 Narrate in populis gloriam eius, in omnibus populis mirabilia eius. 4 Quoniam magnus Dominus & laudabilis valdè, & timendus super omnes deos. 5 Quoniam omnes dij gentium idola sunt, Dominus autem cælos fecit. 6 Laus & gloria coram eo, fortitudo & exultatio in domo sanctuarij eius. 7 Adferte canticum coram Domino familiæ populorum, afferte coram Domino honorem & fortitudinem. 8 Afferte coram Domino glorìam nomini eius, portate munus & introite in atria eius. 9 Adorate coram Domino in decore sanctitatis: contremiscite à conspectu eius omnes habitatores terræ. 10 Dicite in gentibus: Dominus regnauit; insuper firmauit orbem ne moueatur: iudicabit populos in æquitate. 11 Lætentur cæli & exultet terra; commoueatur mare, & plenitudo eius. 12 Gaudebunt campi, & omnia quę in eis: tunc exultabunt omnia ligna syluæ:

6 אוֹ נְסָגֵד וְנִתְחַנֵּי וְנִתְחַטֵּי קֳדָם יְיָ דְּעֲבַד יְחָנָא׃
7 אֲרוֹם הוּא אֱלָהָנָא וַאֲנַחְנָא עַמֵּה וְאָנָן רְעָיַת אֵזְדִיָּה יוֹמָא דֵין אִין קֳדָמוֹהִי תִּקְבְּלוּן׃
8 לָא תְקַשְׁיָן לִבְכוֹן הֵיךְ בְּמַעֲוִיתָא הֵיךְ יוֹמָא דְנִסְיוֹתָן אֱלָהָא כְּמַדְבְּרָא ׃ 9 דְּנִסְיוּנִי אֲבָהָתְכוֹן בְּחַנְתוּ וְחֲמוֹ אַף לְחוֹד חֻקְנָן עוֹבָדָי׃
10 אַרְבְּעִין שְׁנִין אֶתְרְעִים בְּדָרָא וַאֲמָרֵת עַמָּא דְּטָעָן הָדֵין בְּלִבְּהוֹן הָדֵין וְהִנּוּן לָא יְדָעוּ אֹרְחָתִי׃ 11 דְּקַיֵּמֵת בְּתֻקְפִּי רוּגְזִי אִין
יֵעֲלוּן לְנַיַּח בֵּיתִ קוּדְשִׁי׃

צו

1 שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ תֻּשְׁבְּחָא חַדְתָּא אֲנָגְלֵי מְרוֹמָא שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ כָּל צַדִּיקֵי אַרְעָא׃
2 שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ בָּרְכוּ שְׁמֵה בְּשַׂרוּ מִיּוֹמָא לְיוֹמָא פָּרְקָנֵהּ׃
3 אָרוֹם רַב יְיָ וּמְשַׁבַּח לַחֲדָא וְדָחִיל הוּא עַל כָּל אֱלָהַיָּא׃
4 שְׁבָחָא וְשִׁבְחוֹרָא קֳדָמוֹי עֶשְׂנָא וְאוֹרַיְצוּתָא בְּבֵית מַקְדְּשֵׁהּ׃
5 אַיְתוֹבוּ קֳדָם יְיָ אֵיקַר שְׁמֵיהּ סוֹבְרוּ תְּקָרוֹבְתָּא וְעוֹלוּ לְדָרָהֲתוֹהִי׃
6 סְגוּדוּ קֳדָם יְיָ בְּשִׁבְחוֹרַת קוּדְשָׁא דְּחִילוּ מִקְּבֵלֵהּ כָּל יַתְבֵי אַרְעָא׃
7 אֲמַרוּ בְּעַמְמַיָּא יְיָ מַלְכָּא הַב תְּקַן תֵּבֵל דְּלָא תְזוּעַ דִּין עַמְמַיָּא בְּקִשְׁטָא׃
8 יְחֵדוּן שְׁמַיָּא וְיִדְגַּן צַדִּיקֵי אַרְעָא יְכֶלֵּי יַמָּא וּמַלְיָנֵהּ׃
9 יְטַיְּסוּן חַקְלֵי שַׁמְיָא וְכֹל דְּבֵהּ אֱדַיִן יְשַׁבְּחוּן כָּל אִילְנֵי חוּרְשָׁא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

13 * לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט־
תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ׃

צז

1 * יְהוָה מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים׃
2 * עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאוֹ׃
3 * אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו׃
4 * הֵאִירוּ בְרָקָיו תֵּבֵל רָאֲתָה וַתָּחֶל הָאָרֶץ׃
5 * הָרִים כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲדוֹן
כָּל־הָאָרֶץ׃
6 * הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָל־הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ׃
7 * יֵבֹשׁוּ כָל־עֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים
הִשְׁתַּחֲווּ־לוֹ כָּל־אֱלֹהִים׃
8 * שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה
לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה׃
9 * כִּי־אַתָּה יְהוָה עֶלְיוֹן עַל כָּל־הָאָרֶץ מְאֹד נַעֲלֵיתָ
עַל־כָּל־אֱלֹהִים׃
10 * אֹהֲבֵי יְהוָה שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד
רְשָׁעִים יַצִּילֵם׃
11 * אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי־לֵב שִׂמְחָה׃
12 * שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃

צח

1 * מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי־נִפְלָאוֹת
עָשָׂה הוֹשִׁיעָה־לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ׃
2 * הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ׃
3 * זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל־
אַפְסֵי־אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ׃
4 * הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ׃
5 * זַמְּרוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה׃
6 * בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
יְהוָה׃

13 * Ante faciem Domini quoniam venit, quoniam venit iudicare terram: iudicabit orbem in iustitia, & populos in fide sua.

PSAL. XCVII.

1 DOminus regnauit, exultabit terra, letabuntur insulæ multæ.
2 * Nubes & caligo in circuitu eius: iustitia & iudicium firmamentum solij eius.
3 * Ignis ante faciem eius ibit, & exuret per circuitum hostes eius.
4 * Apparuerunt fulgura eius orbi: vidit & contremuit terra.
5 * Montes sicut cera tabefacti sunt à facie Domini, à facie dominatoris omnis terræ.
6 * Annunciauerunt cæli iustitiam eius, et viderunt omnes populi gloriam eius.
7 * Confundantur vniuersi qui seruiunt sculptilibus, qui gloriantur in idolis: adorate eum omnes dij.
8 * Audiuit & letata est Sion, & exultauerunt filiæ Iudæ propter iudicia tua Domine.
9 * Tu enim Dominus excelsus super omnem terrã, vehementer eleuatus es super omnes deos.
10 * Qui diligitis Dominum, odite malum: custodit animas sanctorum suorum, de manu impiorum eruet eos.
11 * Lux orta est iusto, & rectis corde letitia.
12 * Lætamini iusti in Domino, & confitemini memoriæ sanctæ eius.

PSAL. XCVIII.

1 CAntate Domino canticum nouum, quia mirabilia fecit; saluauit sibi dextera eius, & brachium sanctum eius.
2 * Notum fecit Dominus salutare suum: in conspectu gentium reuelauit iustitiam suam.
3 * Recordatus est misericordiæ suæ & veritatis suæ domui Israel; viderunt omnes fines terræ salutare Dei nostri.
4 * Iubilate Domino omnis terra: vociferamini, & laudate & canite.
5 * Cantate Domino in cithara, in cithara & voce carminis.
6 * In tubis & clangore buccinæ iubilate coram rege Domino.

13 * ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρχεται, ὅτι ἔρχεται κρῖναι τὴν γῆν. κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ λαοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ.

Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ὅτε ἡ γῆ αὐτοῦ κατῴκισται· ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβδομήκοντα. ϟϛ΄.

1 * Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, εὐφρανθήτωσαν νῆσοι πολλαί. 2 * νεφέλη καὶ γνόφος κύκλῳ αὐτοῦ, δικαιοσύνη καὶ κρίμα κατόρθωσις τοῦ θρόνου αὐτοῦ. 3 * πῦρ ἐνώπιον αὐτοῦ προπορεύσεται, καὶ φλογιεῖ κύκλῳ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. 4 * ἔφαναν αἱ ἀστραπαὶ αὐτοῦ τῇ οἰκουμένῃ, εἶδε καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ. 5 * τὰ ὄρη ὡσεὶ κηρὸς ἐτάκησαν ἀπὸ προσώπου κυρίου, ἀπὸ προσώπου κυρίου πάσης τῆς γῆς. 6 * ἀνήγγειλαν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ εἴδοσαν πάντες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ. 7 * αἰσχυνθήτωσαν πάντες οἱ προσκυνοῦντες τοῖς γλυπτοῖς, οἱ ἐγκαυχώμενοι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. προσκυνήσατε αὐτῷ πάντες ἄγγελοι αὐτοῦ. 8 * ἤκουσε καὶ εὐφράνθη Σιών, καὶ ἠγαλλιάσαντο αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας, εἵνεκεν τῶν κριμάτων σου κύριε. 9 * ὅτι σὺ κύριε ὕψιστος ἐπὶ πάσαν τὴν γῆν, σφόδρα ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. 10 * οἱ ἀγαπῶντες τὸν κύριον, μισεῖτε πονηρόν, φυλάσσει κύριος τὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐτοῦ, ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσεται αὐτούς. 11 * φῶς ἀνέτειλε τῷ δικαίῳ, καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ εὐφροσύνη. 12 * εὐφράνθητε δίκαιοι ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγιασμοῦ αὐτοῦ.

1 * Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ϟζ΄.

Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ὅτι θαυμαστὰ ἐποίησεν ὁ κύριος. ἔσωσεν αὐτῷ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ. καὶ ὁ βραχίων ὁ ἅγιος αὐτοῦ. 2 * ἐγνώρισε κύριος τὸ σωτήριον αὐτοῦ, ἐναντίον τῶν ἐθνῶν ἀπεκάλυψε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. 3 * ἐμνήσθη τοῦ ἐλέους αὐτοῦ τῷ Ἰακὼβ, καὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. εἶδοσαν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. 4 * ἀλαλάξατε τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, ᾄσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε. 5 * ψάλατε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, ἐν κιθάρᾳ καὶ φωνῇ ψαλμοῦ· 6 * ἐν σάλπιγξιν ἐλαταῖς, καὶ φωνῇ σάλπιγγος κερατίνης. ἀλαλάξατε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως κυρίου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

13 Coram Domino quoniam venit, siquidem venit iudicare terram: iudicabit orbem in iustitia, & populos in veritate sua.

PSAL. XCVII.

1 DOminus regnauit, exultet terra, lętentur insulæ multæ. 2 Nubes gloriæ & caligo in circuitu eius: iustitia & iudicium locus paratus sedi eius. 3 Ignis ante eum flammescet, concremans per circuitum molestatores eius. 4 Collustrant fulgura eius orbem: vidit & commota est terra. 5 Montes tanquam cera liquescent à præsentia Domini dominatoris omnis terræ. 6 Annunciabunt angeli cælestes iustitiam eius, & videbunt omnes populi gloriam eius. Confundentur omnes qui seruiunt sculptili, qui gloriantur in idolis, & adorabunt coram eo omnes gentes quæ seruiunt idolis. 8 Audiuit & lætata est ecclesia Syon; & exultant filiæ domus Iehudæ propter iudicia tua Domine. 9 Quoniam tu Domine altissimus super omnes habitatores terræ; valdè exaltatus es super omnes deos. 10 Amatores Domini odio habete malum, quoniam Dominus custodit animas misericordium suorum, & de manibus impiorum eruet eos. 11 Lux orta est iustis, & rectis corde lætitia. 12 Lætamini iusti in Verbo Domini, & confitemini memoriæ nominis sanctitatis eius.

1 Psalmus propheticus. XCVIII.

CElebrate coram Domino canticum nouum, quoniam edidit miranda: saluauit eum dextera eius, & brachium sanctæ maiestatis eius. 2 Manifestauit Dominus redemptionem suam, ad aspectum populorum reuelauit iustitiam suam. 3 Recordatus est benignitatis suæ & veritatis suæ domui Israel, & viderunt omnes fines terræ redemptionem Dei nostri. 4 Iubilate coram Domino omnes habitatores terræ; personate, & laudes dicite & psallite. 5 Psallite coram Domino in citharis, in cithara & voce psalmorum. 6 In tubis & voce cornu, iubilate coram illo rege Domino.

תרגום

13 קֳדָם יְיָ אֲרוֹם אֲתָא אֲרוֹם אֲתָא לְמִדַּן אַרְעָא יְדִין תֵּבֵל בְּזַכְוָתָא וְעַמְמַיָּא בְּהֵימְנוּתֵיהּ׃

צז

1 יְיָ מַלְכָּא תִּחְדֵּי אַרְעָא יִחְדְּנוּן אִיָּין סַגִּיעִין׃ 2 עֲנָנֵי יְקָרָא וַאֲמִיטְתָּא חַוִּיר וְדַיְלָה צַדִּיקְתָּא וְדִינָא אֲתַר דִּי קְבֵל כּוּרְסְיֵהּ׃ 3 אִשָּׁא קֳדָמוֹהִי אֲזִלָא וְיָקֵד סְחוֹר סְחוֹר בָּעֲלֵי תִגְרוּתֵהּ׃ 4 נְהִירִין בַּרְקוֹהִי תֵּבֵל חֲזָת וְזָעָת אַרְעָא׃ 5 טוּרַיָּא כְּדִין שַׁעֲוָה מִדְּאִתְגְּלִי קֳדָם יְיָ מִדְּאִתְגְּלִי קֳדָם מָרֵהּ כָּל אַרְעָא׃ 6 יְתִנּוּן אַנְגְּלֵי שְׁמַיָּא צִדְקָתֵהּ וְיֶחֱמוּן כָּל עַמְמַיָּא אֵיקָרֵהּ׃ 7 שְׁפַר לְהוֹן דְּיִתְבְּהָתוּן כָּל דְּעָבְדִין טָעֲוָתָא דְּמִתְרַחֲצִין בְּגִלּוּלֵיהוֹן סְגִידִין קֳדָמוֹי כָּל הוֹן אֱמַיָּא פָּלְחֵי טָעֲוָתָא׃ 8 שְׁמַעַת וְחַדַּת כְּנִשְׁתָּא דְּצִיּוֹן וְרַנְּנָת בְּנָת יְהוּדָה מִן בְּגַלַּל דִּינָךְ יְיָ׃ 9 אֲרוֹם אַתְּ יְיָ עֶלְיָלָאָה עַל כָּל יְהֵי אַרְעָא אִתְעַלֵּיתָא עַל כָּל דְּחַיָּא׃ 10 רְחִימַיָּא דַּייָ שְׂנוֹ בִּישׁ מְטוּל דְּקַיָּמִין נַפְשָׁת קַדִּישׁוֹהִי מִן אִידֵי חַיָּבַיָּא דְּלָא יְהוֹן יָכְלִין לְאַחֲרָבָא יַצִּילִנּוּן׃ 11 נְהוֹר דְּכָא לְצַדִּיקַיָּא וּלְדַחֲרֵי לִבָּא חֶדְוָה׃ 12 חֲדוֹן צַדִּיקַיָּא בְּמֵימְרָא דַּייָ וְאוֹדוֹן דְּכַר קוּדְשֵׁהּ׃

צח

1 אוֹדוּ דַייָ בְּרִיחָא שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ שְׁכִינַת חֶדְוָה אֲרוֹם פְּרִישַׁן עֲבַד פֻּרְקָנָה לֵהּ יְמִינֵהּ וְאַדְרַע שְׁכִינַת קֻדְשֵׁהּ׃ 2 אוֹדַע יְיָ פֻּרְקָנֵהּ לְמַחֲמֵי דְּעַמְמַיָּא גְּלִי צִדְקָתֵהּ׃ 3 דְּכַר טוּבְהָא וְקוּשְׁטֵהּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְחָמוֹ כָּל סְיָפֵי אַרְעָא יַת פֻּרְקָנָא דֶּאֱלָהָנָא׃ 4 זְמַרוּ קֳדָם יְיָ יְהֵי כָּל אַרְעָא בְּוַעוּ שַׁבְּחוּ וְזַמְּרוּ׃ 5 זַמְּרוּ קֳדָם יְיָ בְּכִנָּרִין בְּכִנָּרִין וְקָל זְמָרָא׃ 6 בְּחַיְצְרָן וְקָל שׁוֹפָרָא יְבָבוּ קֳדָם מַלְכָּא יְיָ׃

7 יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃
8 נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ־כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ׃
9 לִפְנֵי־יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט־תֵּבֵל
בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים׃

צט

1 יְהוָה מָלָךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט
הָאָרֶץ׃
2 יְהוָה בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל־כָּל־הָעַמִּים׃
3 יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא׃
4 וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עָשִׂיתָ׃
5 רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו
קָדוֹשׁ הוּא׃
6 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ
קֹרְאִים אֶל־יְהוָה וְהוּא יַעֲנֵם׃
7 בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק
נָתַן־לָמוֹ׃
8 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם אֵל נֹשֵׂא הָיִיתָ
לָהֶם וְנֹקֵם עַל־עֲלִילוֹתָם׃
9 רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי־
קָדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

ק

1 מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ׃
2 עִבְדוּ אֶת־יְהוָה בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה׃
3 דְּעוּ כִּי־יְהוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא
אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ׃
4 בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ
בָּרְכוּ שְׁמוֹ׃
5 כִּי־טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד־דֹּר וָדֹר
אֱמוּנָתוֹ׃

7 *Tonet mare & plenitudo eius, orbis et habitatores eius.*
8 *Flumina plaudent manu, simul montes laudabunt.*
9 *Ante Dominum quia venit iudicare terram, iudicabit orbem in iustitia, & populos in æquitatibus.*

PSAL. XCIX.

1 *Dominus regnauit, commoueantur populi: sessor cherubim, concutiatur terra.*
2 *Dominus in Sion magnus, & excelsus est super omnes populos.*
3 *Confiteantur nomini tuo magno & terribili sancto.*
4 *Et imperium regis iudicium diligit: tu fundasti æquitates, iudicium & iustitiam in Iacob tu fecisti.*
5 *Exaltate Dominum Deum nostrum, et adorate scabellum pedum eius, quia sanctus est ipse.*
6 *Moyses & Aaron in Sacerdotibus suis, & Samuel in his qui inuocant nomen eius, inuocabant Dominum, & ipse exaudiebat eos.*
7 *In columna nubis loquebatur ad eos: custodierunt testimonia eius, & præceptum quod dedit illis.*
8 *Domine Deus noster tu exaudisti eos, Deus propitius fuisti eis, & vltor super commutationibus eorum.*
9 *Exaltate Dominum Deum nostrum, & adorate in monte sancto eius, quia sanctus Dominus Deus noster.*

1 *Psalmus pro confessione.* C.

Iubilate Domino omnis terra:
2 *Seruite Domino in letitia, ingredimini coram eo in laude.*
3 *Scitote quoniam Dominus ipse est Deus, ipse fecit nos et ipsius sumus, populus eius et grex pascuæ eius.*
4 *Ingredimini portas eius in gratiarũ actione, atria eius in laude: confitemini ei, benedicite nomini eius.*
5 *Quia bonus Dominus, in sempiternum misericordia eius, & vsque ad generationem & generationem fides eius.*

תרגום

7 יכלי ימא ומליתא תבל וכל דדירין עלה׃ 8 נהרותא יקושון בכפיהון כחדא טוריא ירננון׃ 9 קדם ייי ארום אתא למדן ארעא ידון תבל בצדקתא ועממיא בתריצותא׃

צט

1 ייי מלך זוען עממיא דשכינתה שריא ביני כרוביא תזוע ארעא׃ 2 ייי בציון רב ורמא הוא על כל עממיא׃ 3 יהודון שמך רבא ודחילא וקדישא הוא׃ 4 ועשנא דמלכא דינא רחם את אתקנתא תריצותא דינא וצדקתא ביעקב את עבדת׃ 5 שבחו קדם ייי אלהנא וסגדו לבית מקדשיה קדיש הוא׃ 6 משה ואהרן בכהנוי דמסרו נפשיהון מטול עמא דייי ושמואל אסתולחון צלי קדם ייי היך אבהת עלמא דצלו בשמיה מצלין קדם ייי והוא עני יתהון׃ 7 בעמוד ענני יקרא ממלל עמהון ונטרו סהדותיה וקים דיהב להון׃ 8 ייי אלהנא את עניתא להון אלהא שבק חוביא לעמך אסתולחון ומתפרע על עובדיהון׃ 9 שבחו קדם ייי אלהנא וסגדו לטור בית מקדשה ארום קדיש ייי אלהנא׃

ק

1 שבחא על קרבן תודתא יבבו קדם ייי כל יתבי ארעא׃ 2 פלחו קדם ייי בחדוה אתו קדמוהי בתשבחתא׃ 3 אידעו ארום ייי הוא אלהא הוא עבד יתנא ודילה אנחנא עמה ועאן רעיתיה׃ 4 עולו בתרעוי באודותא דרתוי בתשבחתא אודו קדמוהי ברכו שמה׃ 5 ארום טב ייי לעלם טוביה ועד דר ודר הימנותה׃

7 Moueatur mare & plenitudo eius, orbis terrarum & omnes qui habitant in eo.
8 Flumina plaudent manu simul, montes exultabunt 9 à cõspectu Dñi, quoniã venit, quoniã venit iudicare terrã. iudicabit orbẽ terrarũ in iustitia, & populos in æquitate.
1 Psalmus Dauid. XCVIII.
Dominus regnauit, irascantur populi, qui sedes super cherubim, moueatur terra.
2 Dominus in Sion magnus, & excelsus est super omnes populos.
3 Confiteantur nomini tuo magno, quoniam terribile & sanctum est:
4 Et honor regis iudicium diligit. Tu parasti directiones, iudicium & iustitiam in Iacob tu fecisti.
5 Exaltate Dominum Deum nostrum, & adorate scabellum pedum eius, quoniã sanctus est.
6 Moyses & Aaron in Sacerdotibus eius, & Samuel inter eos qui inuocant nomen eius. Inuocabant Dominum, & ipse exaudiebat eos.
7 in columna nubis loquebatur ad eos: quoniam custodiebant testimonia eius, & præcepta eius quæ dedit illis.
8 Domine Deus noster tu exaudiebas eos, Deus tu propicius fuisti eis, & vlciscens in omnes adinuentiones eorum.
9 Exaltate Dominum Deum nostrum, & adorate in monte sancto eius, quoniam sanctus Dominus Deus noster.

1 Psalmus Dauid in confessione.
XCIX.
Iubilate Deo omnis terra:
2 Seruite Domino in lætitia: introite in conspectu eius in exultatione.
3 Scitote quoniam Dominus ipse est Deus noster. ipse fecit nos, & non. nos. nos autem populus eius, & oues pascuæ eius.
4 Introite ad portas eius in confessione, ad atria eius in hymnis. confitemini illi, laudate nomen eius:
5 Quoniam suauis Dominus, in æternum misericordia eius: & vsque in generationem & generationem veritas eius.

7 Σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ.
8 ποταμοὶ κροτήσουσι χειρὶ ἐπὶ τὸ αὐτό, τὰ ὄρη ἀγαλλιάσονται
9 ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρχεται, ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν. κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι.
1 Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ϞΗ'.
Κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν λαοί, ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβίμ, σαλευθήτω ἡ γῆ.
2 κύριος ἐν σιὼν μέγας, καὶ ὑψηλός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς λαούς.
3 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ ὀνόματί σου τῷ μεγάλῳ, ὅτι φοβερὸν καὶ ἅγιόν ἐστι·
4 καὶ τιμὴ βασιλέως κρίσιν ἀγαπᾷ. σὺ ἡτοίμασας εὐθύτητας, κρίσιν καὶ δικαιοσύνην ἐν ἰακὼβ σὺ ἐποίησας.
5 ὑψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι.
6 μωυσῆς καὶ ἀαρὼν ἐν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ, καὶ σαμουὴλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον, καὶ αὐτὸς εἰσήκουεν αὐτῶν·
7 ἐν στύλῳ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς· ὅτι ἐφύλασσον τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ἃ ἔδωκεν αὐτοῖς.
8 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σὺ ἐπήκουες αὐτῶν, ὁ θεὸς σὺ εὐίλατος ἐγίνου αὐτοῖς, καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν.
9 ὑψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ, ὅτι ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.
1 Ψαλμὸς τῷ δαυίδ εἰς ἐξομολόγησιν.
ϞΘ'.
Ἀλαλάξατε τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ·
2 δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν εὐφροσύνῃ. εἰσέλθετε ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει·
3 γνῶτε ὅτι κύριος αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν. αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς, καὶ οὐχ ἡμεῖς. ἡμεῖς δὲ λαὸς αὐτοῦ καὶ πρόβατα νομῆς αὐτοῦ.
4 εἰσέλθετε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει, εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις. ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
5 ὅτι χρηστὸς κύριος, εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. καὶ ἕως γενεᾶς καὶ γενεᾶς ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Tonet mare & plenitudo eius; orbis, & omnes habitantes in eo. 8 Flumina complodant manibus suis; pariter montes exultent 9 Coram Domino, quoniam venit iudicare terram. iudicabit orbem in iustitia, & populos in æquitate. PSAL. XCIX.
1 Dominus regnauit, contremiscant populi, quoniam eius maiestas habitat inter cherubim; concutiatur terra.
2 Dominus in Sion magnus & excelsus est super omnes populos. 3 Confitebuntur nomini tuo magno & timendo, sanctum siquidem est.
4 Et fortitudo regis iudicium dilexit: tu præparasti rectitudinem, iudicium & iustitiam in Iacob tu fecisti.
5 Laudate coram Domino Deo nostro, & adorate in domo sanctuarij eius: sanctus *siquidem* est. 6 Mosseh & Aharon in Sacerdotibus eius, qui tradiderunt animas suas propter populum Domini; & Samuel propter illos orauit Dominum, sicut patres seculi qui orauerunt in nomine eius: precabantur coram Domino, & ipse respondebat eis. 7 In columna nubium gloriæ loquebatur cum illis: & obseruauerunt testimonia eius, & pactum quod dedit eis. 8 Domine Deus noster tu respondisti eis: Deus pepercisti populo tuo propter eos, & vltus es opera ipsorum. 9 Laudes dicite coram Domino Deo nostro, & adorate in monte domus sanctuarij eius, quoniam sanctus est Dominus Deus noster.

1 Canticum pro sacrificio confessionis. PSAL. C.
Iubilate coram Domino omnes habitatores terræ: 2 Seruite coram Domino in lætitia, venite coram eo cum hymno.
3 Notum facite quoniam DOMINVS ipse est Deus: ipse fecit nos, & ipsius sumus; populus eius & oues pascuæ eius.
4 Ingredimini portas eius in confessione, porticus eius cum laude: confitemini coram eo, benedicite nomini eius.
5 Quoniam bonus est Dominus, in æternum benignitas eius; & vsque in generationem & generationem fides eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

קא

לְדָוִד מִזְמוֹר חֶסֶד־וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה־לְךָ יְהוָה
אֲזַמֵּרָה׃
אַשְׂכִּילָה־׀ בְּדֶרֶךְ תָּמִים מָתַי תָּבוֹא אֵלָי
אֶתְהַלֵּךְ בְּתֹם־לְבָבִי בְּקֶרֶב בֵּיתִי׃
לֹא־אָשִׁית לְנֶגֶד עֵינַי דָּבָר־בְּלִיַּעַל עֲשֹׂה סֵטִים
שָׂנֵאתִי לֹא יִדְבַּק בִּי׃
לֵבָב עִקֵּשׁ יָסוּר מֶמֶּנִּי רַע לֹא אֵדָע׃
מְלָשְׁנִי בַסֵּתֶר רֵעֵהוּ אוֹתוֹ אַצְמִית גְּבַהּ־עֵינַיִם
וּרְחַב לֵבָב אוֹתוֹ לֹא אוּכָל׃
עֵינַי בְּנֶאֱמְנֵי־אֶרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ
תָּמִים הוּא יְשָׁרְתֵנִי׃
לֹא יֵשֵׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֵׂה רְמִיָּה דֹּבֵר שְׁקָרִים
לֹא־יָכוֹן לְנֶגֶד עֵינָי׃
לַבְּקָרִים אַצְמִית כָּל־רִשְׁעֵי־אֶרֶץ לְהַכְרִית
מֵעִיר יְהוָה׃ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃

קב

תְּפִלָּה־׀ לְעָנִי כִּי־יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה־׀ יִשְׁפֹּךְ
שִׂיחוֹ׃
יְהוָה שִׁמְעָה תְפִלָּתִי וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָּבוֹא׃
אַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם־צַר לִי הַטֵּה־אֵלַי
אָזְנֶךָ בְּיוֹם־אֶקְרָא־׀ מַהֵר עֲנֵנִי׃
כִּי־כָלוּ בָעָשָׁן יָמָי וְעַצְמוֹתַי כְּמוֹקֵד נֶחֱרוּ׃
הוּכָּה כָעֵשֶׂב וַיִּבַשׁ לִבִּי כִּי שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לַחְמִי׃
מִקּוֹל אַנְחָתִי דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי׃
דָּמִיתִי לְקָאַת מִדְבָּר הָיִיתִי כְּכוֹס חָרְבּוֹת׃
שָׁקַדְתִּי וָאֱהִי כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל־גָּג׃
כָּל־הַיּוֹם חֵרְפוּנִי אוֹיְבָי מְהוֹלָלַי בִּי נִשְׁבָּעוּ׃
כִּי־אֵפֶר כַּלֶּחֶם אָכָלְתִּי וְשִׁקּוּיִ בִּבְכִי מָסָכְתִּי׃
מִפְּנֵי־זַעְמְךָ וְקִצְפֶּךָ כִּי נְשָׂאתַנִי וַתַּשְׁלִיכֵנִי׃

1 ‡ *Dauid Psalmus. CI.*
2 *Misericordiã & iudicium cantabo, tibi Domine psallam.* ‡ *Eruditar in via perfecta, quando venies ad me: ambulabo in simplicitate cordis mei in medio domus meæ.*
3 ‡ *Non proponam coram oculis meis verbum belial, facientem declinationes odiui, nec adhæsit mihi.* ‡ *Cor prauum recedet à me, malum nesciam.*
5 ‡ *Loquentem in abscondito contra proximũ suum, hunc interficiam; superbum oculo & latum corde, cum hoc esse non potero.*
6 ‡ *Oculi mei ad fideles terræ vt habitent mecum; ambulans in via simpliciter, hic ministrabit mihi.* ‡ *Non habitabit in medio domus meæ faciens dolum; loquens mẽdacium non placebit in conspectu oculorum meorum.*
8 ‡ *Manè perdam omnes impios terræ, vt interficiam de ciuitate Domini omnes operantes iniquitatem.*
1 ‡ *Oratio pauperi cùm anxius fuerit, et coram Domino fuderit eloquium suum.*

PSAL. CII.

2 *Domine exaudi orationem meam, & clamor meus ad te veniat.*
3 ‡ *Non abscondas faciem tuam à me in die tribulationis meæ: inclina ad me aurem tuam: in quacunque die inuocauero te, velociter exaudi me.* ‡ *Quoniam consumpti sunt sicut fumus dies mei, & ossa mea quasi fixa contabuerunt.*
5 ‡ *Percussum est quasi fœnum, & aresectum est cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.* ‡ *A voce gemitus mei adhæsit os meum carni meæ.*
7 ‡ *Assimilatus sum pellicano deserti, factus sum quasi bubo solitudinum:*
8 ‡ *Vigilaui, & fui sicut auis solitaria super tecto.*
9 ‡ *Tota die exprobrabant mihi inimici mei: exultantes per me iurabant.*
10 ‡ *Quia cinerem sicut panem comedi, & potum meum cum fletu miscui.*
11 ‡ *A facie indignationis & iræ tuæ, quia eleuans allisisti me & allisisti me.*

תרגום

קא

עַל יְדָא דְּדָוִד חַשְׁבָּחְתָּא אֵין חִסְדָּא וְגַמֵּל עָמִי אֵין דִּינָא אֵתָּא עֲבַד עִמִּי אֵיכְנֵי אֲשַׁבַּח קֳדָמָךְ יְיָ אַזַּמֵּר׃ ² אֲשְׁכְּלִנָּךְ בְּאוֹרַח שְׁלִים
אֵימָתַי תֵּיתֵי לְוָתִי אֶתְהַלַּךְ בִּשְׁלִימוּת לִבָּבִי בְּגוֹ בֵּיתִי אוֹלְפָנִי׃ ³ לָא אֶשְׁוֵי לְקֳבֵל עֵינַי מִלְּתָא דְּרִשְׁיָא עֲבָדֵי בִישִׁין וְסַטְיָן מִפִּקּוּדַיָּא שְׂנֵיתִי
לָא יִדְקַק כִּי׃ ⁴ לִבָּא עֲקִימְנָא יְעַדֵּי מִנִּי יְצַדֵּי בִישָׁא לָא אֶדַע׃ ⁵ דְּמְשַׁחֲנֵי לִישָׁן חַלִּיפַי עַל חַבְרָא יְהֵא אֲנַסֵּר דְּאִזֵּל בְּנִסְיוֹת עַיְנִין עִמֵּה
לְהַשְׁמָדָא׃ ⁶ עֵינַי בְּקִשְׁיטֵי אַרְעָא לְמֵחַב בְּחֵיוָת צַדִּיקֵי דְּאָזֵל בְּאוֹרַח שְׁלִים הוּא יְקוּם עִם שַׁמָּשַׁי׃ ⁷ לָא יִתְחֲמֵי בְּמִצַּע בֵּית
קֻדְשִׁי עֲבַד נְכוֹלִי דְּמִסְגֵּל שְׁקָרִין לֵית לֵהּ רְשׁוּ לְאִתְחֲזָאָה קֳבֵל עֵינָי׃ ⁸ צַפְּרָא אֲנַסֵּר כָּל רִשְׁעֵי אַרְעָא לְשֵׁיצָאָה מִן יְרוּשְׁלֵם קַרְתָּא דַּייָ
עַל כָּל עוֹבְדֵי שְׁקָרָא׃

קב

צְלוֹתָא שֶׁל מְסַכְּנָא אֲרוּם אֲשַׁלְהֵי וּקְדָם יְיָ יֵיסַר צְלוֹתֵיהּ׃ ² יְיָ קַבֵּל צְלוֹתִי וּפִנְיָתִי קֳדָמָךְ תֵּיתוֹל׃ ³ לָא תְסַלֵּק שְׁכִינַת מִנִּי בְּיוֹם
שְׁרִיוּתָא אֲנָא קָאֵי אוּדְנָךְ בְּיוֹמָא דַּאֲקָרֵי סַרְהֲבָ עֲנֵי יְהֵי׃ ⁴ אֲרוּם אִשְׁתֵּיצִיוּ הֵיךְ חֲנָנָא יוֹמֵי וְאַבְרֵי הֵיךְ חַפָּיָן חֲרָרָן׃ ⁵ לְקָא הֵיךְ
דְּמָאנָא נְגַרְתָּא׃ ⁶ מִקָּל הִתְחֵתִי אִדְבֵק גַּרְמִי לְבִשְׂרִי׃ ⁷ אִיתְמֵית לְקִקְתָּא דְּמַדְבְּרָא הֲוֵיתִי הֵיךְ קִיפּוֹפָא
שְׁקֵדְתָּא נְגַרְתָּא׃ ⁸ שְׁקֵדְנָא כָּל לֵילְיָא וַהֲוֵיתִי הֵיךְ צִפַּר דְּיַחִיד בְּלַחוֹדֵיהּ עַל אֲגַרְתָּא׃ ⁹ כָּל יוֹמָא וְחָסְרוֹן לִי בְּעַלֵּי דְּבָבִי מְהַלְכַנִּין בְּמֵימְרִי
מְזַקְּדָם רוּגְזָךְ וְקִצְפָּךְ אֲרוּם נְטַלְתָּנִי וְטָלַקְתָּנִי׃ ¹¹ אֲרוּם אֲפְרָא הֵיךְ מִזּוּנָא סָעֲדָה וְשִׁקּוּיִי בְּבִכְיָתָא מְזַגְתָּ׃

‡ Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρ.

1 Ελεον καὶ κρίσιν ᾄσομαί σοι κύριε, ψαλῶ·
2 καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, πότε ἥξεις πρός με. διεπορευόμην ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου·
3 οὐ προεθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον, ποιοῦντας παραβάσεις ἐμίσησα. οὐκ ἐκολλήθη μοι
4 καρδία σκαμβή, ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ
5 οὐκ ἐγίνωσκον. τὸν καταλαλοῦντα λάθρᾳ τὸν πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίωκον. ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ
6 καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τούτῳ οὐ συνήσθιον.
7 οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς, τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ. πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ,
8 οὗτός μοι ἐλειτούργει.
ἐ κατῴκει ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν. λαλῶν ἄδικα οὐκ εὐοδώθη ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου.
8 εἰς τὰς πρωΐας ἀπέκτεινον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐκ πόλεως κυρίου πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν.

1 ‡ Προσευχὴ τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκηδιάσῃ, καὶ ἐνώπιον κυρίου ἐκχέῃ τὴν δέησιν αὐτοῦ. ρά.
2 Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, καὶ ἡ κραυγή μου πρὸς σὲ ἐλθέτω.
3 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ. ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ θλίβωμαι, κλίνον πρός με τὸ οὖς σου· ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ παρακαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν μου.
4 ὅτι ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν.
5 ἐπλήγην ὡσεὶ χόρτος, καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου, ὅτι ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον μου.
6 ἀπὸ φωνῆς τοῦ στεναγμοῦ μου ἐκολλήθη τὸ ὀστοῦν
7 μου τῇ σαρκί μου. ὡμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ, ἐγενήθην ὡσεὶ νυκτικόραξ ἐν οἰκοπέδῳ.
8 ἠγρύπνησα καὶ ἐγενόμην ὡς στρουθίον μονάζον ἐπὶ
9 δώματος. ὅλην τὴν ἡμέραν ὠνείδιζόν με οἱ ἐχθροί μου, καὶ οἱ ἐπαινοῦντές με κατ' ἐμοῦ ὤμνυον.
10 ὅτι σποδὸν ὡσεὶ ἄρτον ἐφαγον, καὶ τὸ πόμα μου μετὰ
11 κλαυθμοῦ ἐκίρνων. ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου καὶ τοῦ θυμοῦ σου, ὅτι ἐπάρας κατέρριψάς με.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

‡ Per manum Dauidis Canticum. PSAL. CI.

1 Si misericordiam tu rependis mecum, si iudicium mecum facis, pro omnibus hymnos dicam coram te Dñe, & psallam. 2 Faciam te intelligere viam perfectam, quando venies ad me: ambulabo in perfectione cordis mei in medio domus doctrinę meæ. 3 Non ponam in conspectu oculorum meorum verbum impietatis: operantes mala, & recedentes à mandatis, odio habui. nequaquam adhærebunt mihi.
4 Cor prauum recedet à me, concupiscentiam malam non cognoscam. 5 Loquentem lingua triplici aduersus proximum suum; hunc disperdam: gradientem in superbia oculorum, cum eo non habitabo in æternum. 6 Oculi mei sunt ad veraces terræ, vt inhabitem in thalamo meo: ambulans in via perfecta, hic stabit cum seruis meis. 7 Non habitabit in medio domus sanctuarij mei faciens dolum: qui loquitur mendacium, non erit ei facultas comparandi coram oculis meis. 8 Manè perdam omnes impios terræ, vt disperdam de Ierusalem ciuitate Domini omnes operarios falsitatis.

1 Oratio pro misero cùm deficiet, & coram Domino dicet orationem suam. PSAL. CII.

Domine accipe orationem meam: & clamor meus coram te ingrediatur. 2 Ne auferas maiestatem tuam à me in die afflictionis meę: inclina ad me aurem tuam; in die qua inuocauero, festina exaudi me. 3 Quoniam defecerunt sicut fumus dies mei, & membra mea sicut chytropodes adusti. 4 Percussum est sicut fœnum & arefactum est cor meum, quoniam oblitus sum legem doctrinæ meæ. 5 A voce suspirij mei adhæsit os meum carni meæ. 6 Similis factus sum pellicano deserti: factus sum sicut nocua quæ est in terra torrefacta.
7 Vigilaui tota nocte, & fui sicut passer qui volatu mouetur, solitarius in tecto. 8 Tota die exprobrant mihi inimici mei, irrisores in verbo meo iurauerunt in vanum. 9 Quoniam cinerem tanquam cibum comedi, & potus meos fletu temperaui. 10 Propter indignationem tuam & iram tuam, quoniam eleuasti me & proiecisti me.

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 * יָמַי כְּצֵל נָטוּי וַאֲנִי כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ׃
12 * וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב וְזִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר׃
13 * אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי־עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי־בָא מוֹעֵד׃
14 * כִּי־רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת־אֲבָנֶיהָ וְאֶת־עֲפָרָהּ יְחֹנָנוּ׃
15 * וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת־שֵׁם יְהוָה וְכָל־מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת־כְּבוֹדֶךָ׃
16 * כִּי־בָנָה יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ׃
17 * פָּנָה אֶל־תְּפִלַּת הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה אֶת־תְּפִלָּתָם׃
18 * תִּכָּתֵב זֹאת לְדֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יְהַלֶּל־יָהּ׃
19 * כִּי־הִשְׁקִיף מְמָרוֹם קָדְשׁוֹ יְהוָה מִשָּׁמַיִם אֶל־אֶרֶץ הִבִּיט׃
20 * לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה׃
21 * לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה וּתְהִלָּתוֹ בִּירוּשָׁלִָם׃
22 * בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יַחְדָּו וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה׃
23 * עִנָּה בַדֶּרֶךְ כֹּחִי קִצַּר יָמָי׃
24 * אֹמַר אֵלִי־אֵל תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי יָמַי בְּדוֹר דּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ׃
25 * לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם׃
26 * הֵמָּה יֹאבֵדוּ וְאַתָּה תַּעֲמֹד וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ כַּלְבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם וְיַחֲלֹפוּ׃
27 * וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמוּ׃
28 * בְּנֵי עֲבָדֶיךָ יִשְׁכֹּנוּ וְזַרְעָם לְפָנֶיךָ יִכּוֹן׃

קג

1 לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה וְכָל־קְרָבַי אֶת־שֵׁם קָדְשׁוֹ׃
2 * בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה וְאַל־תִּשְׁכְּחִי כָּל־גְּמוּלָיו׃

11 * Dies mei quasi vmbra inclinati sunt, & ego quasi fœnum arui.
12 * Tu autem Domine in æternum permanes, & memoriale tuum in generatione & generatione.
13 * Tu suscitans misereberis Sion, quia tempus est vt miserearis eius, quoniam venit tempus.
14 * Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius, & pulueream eius miserabilem.
15 * Et timebunt gentes nomen Domini, et omnes reges terræ gloriam tuam.
16 * Quia ædificabit Dominus Sion, apparebit in gloria sua.
17 * Respexit ad orationem vacui, & non despexit orationem eorum.
18 * Scribantur hæc in generatione nouissima: & populus qui creabitur, laudabit Dominum.
19 * Quoniam prospexit de excelso sancto suo: Dominus de cælo terram contemplatus est.
20 * Vt audiret gemitum vinctiꝰ, vt solueret filios mortis.
21 * Vt narretur in Sion nomen Domini, & laudatio eius in Hierusalem.
22 * Cùm congregati fuerint populi simul, & regna vt seruiant Domino.
23 * Afflixit in via fortitudinem meam, abbreuiauit dies meos.
24 * Dicam: Deus meus, ne rapias me in medio dierum meorum, in generatione generationum anni tui.
25 * A principio terram fundasti, & opus manuum tuarum sunt cæli.
26 * Ipsi peribunt, tu autem stabis, & omnes quasi vestimentum atterentur: quasi pallium mutabis eos, & mutabuntur.
27 * Tu autem ipse es, & anni tui non deficient.
28 * Filij seruorum tuorum habitabunt, & semen eorum ante faciem tuam perseuerabit.

Dauid. PSAL. CIII.

1 BEnedic anima mea Domino, & omnia viscera mea nomini sancto eius.
2 * Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnium retributionum eius.

11 * αἱ ἡμέραι μου ὡσεὶ σκιὰ ἐκλίθησαν, κἀγὼ ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθην.
12 * σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα μένεις, καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
13 * σὺ ἀναστὰς οἰκτειρήσεις Σιών, ὅτι καιρὸς τοῦ οἰκτειρῆσαι αὐτόν, ὅτι ἥκει καιρός.
14 * ὅτι ἠδόκησαν οἱ δοῦλοί σου τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς οἰκτειρήσουσι.
15 * καὶ φοβηθήσονται τὰ ἔθνη τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς τὴν δόξαν σου.
16 * ὅτι οἰκοδομήσει κύριος τὴν Σιών, καὶ ὀφθήσεται ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ.
17 * ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν ταπεινῶν, καὶ οὐκ ἐξουδένωσε τὴν δέησιν αὐτῶν.
18 * γραφήτω αὕτη εἰς γενεὰν ἑτέραν, καὶ λαὸς ὁ κτιζόμενος αἰνέσει τὸν κύριον.
19 * ὅτι ἐξέκυψεν ἐξ ὑψους ἁγίου αὐτοῦ, κύριος ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψε.
20 * τοῦ ἀκοῦσαι τὸν στεναγμὸν τῶν πεπεδημένων, λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων.
21 * τοῦ διαγγεῖλαι ἐν Σιὼν τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ.
22 * ἐν τῷ συναχθῆναι λαοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ βασιλεῖς τοῦ δουλεύειν τῷ κυρίῳ.
24 * ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν ὁδῷ ἰσχύος αὐτοῦ, τὴν ὀλιγότητα
25 τῶν ἡμερῶν μου * ἀνάγγειλόν μοι. μὴ ἀναγάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου, ἐν γενεᾷ γενεῶν τὰ ἔτη σου.
26 * κατ' ἀρχὰς σὺ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί.
27 * αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις, καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται.
28 * σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.
29 * οἱ υἱοὶ τῶν δούλων σου κατασκηνώσουσι, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται.

* Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρε.

1 Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ.
2 * εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ μὴ ἐπιλανθάνου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ.

תרגום

11 יומי כחול דאזלא אנא כחיך עשבא איבש׃
12 ואנת ייי מדורך לעלם כשמיא אתיהב וזכרנך לדר ודר׃
13 אנת תקום ורחים לציון ארום עדן למחום עלה ארום אתא זמנא׃
14 ארום רעו עבדך ית אבניה וית עפרה יחיסון׃
15 וידחלון עממיא ית שמא דייי וכל מלכיא דארעא ית יקרך׃
16 ארום אתכני ייי ציון ואתגלי ביקרה׃
17 אתפני לות צלותא דמתחנן׃
18 תתכתב דא לדר בתראי ועמא דעתיד לאתבראה ישבח אלהא׃
19 ארום אוזיף משמי מרומא
20 לשמעא קבילת אסירי למשרי בנוי דמסיקין למיתקא׃
21 למשמע בציון שמא דייי ותשבחתה בירושלם׃
22 באתכנשותא עממין כחדא ומלכוותא למפלח קדם ייי׃
23 אתחנף באורחא חילי אקצר יומי׃
24 אימר קדם אלהי לא תסלקנני פלגות יומי בעלמא דאנת חי לעלמא דאנת מטול די כרני דיך לשנין יהובדון ואנת תקום׃
25 מן קדמת ארעא אתחדיו כל ברייתא ארעא ושמיא׃
26 אנון יהובדון ואנת תקום וכלהון כלבושא יבלון כלבושא תחליפם ויתחלפון׃
27 ואנת הוא דכרייתנון ושנינך לא משתלטין׃
28 בני עבדך ישרון בארעא וזרעיתהון קדמך יתקנון׃

קג

1 על ידוד אתאמר ברכי נפשי שמא דייי וכל בני גויאי ית שמא דקודשה׃
2 ברכי נפשי שמא דייי ולא תתנשי ית כל מסולוי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Dies mei sicut vmbra quæ declinauit, & ego sicut fœnum arescam. " Tua autem Domine habitatio in æternum in cælis permanet, & memoria tua in generationem & generationem. " Tu exurgens misereberis Sion, quoniam tempus est vt misereatis eius, quoniam venit tempus. " Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius, & pulueris eius miserebuntur. " Et timebunt populi nomen Domini, & omnes reges terræ gloriam tuam. " Quoniam ædificauit Dominus Syon, & manifestatus est in gloria sua. " Respexit ad orationem defolatorum, & non spreuit precationem eorum. " Scribetur istud pro generatione nouissima, & populus qui in futurum creandus est, laudabit Deum. " Quoniam prospexit de cælis excelsis sanctitatis suæ, Dominus de cælis in terram aspexit: " Vt audiret gemitum compeditorum, & solueret filios qui morti traditi sunt. " Vt annuncietur in Sion nomen Domini, & laus eius in Ierusalem. " Dum congregabuntur populi in vnum, & regna, vt seruiant coram Domino. " Afflicta est ob laborem itineris virtus mea: abbreuiati sunt dies mei. " Dicam coram Deo meo: Ne tollas me de mundo isto in dimidio dierum meorum: adduc me ad mundum venturum, quoniam in generationes generationum sunt anni tui. " A principio cùm crearentur omnes creaturæ, terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt cæli. " Ipsi peribunt, & tu permanebis; & omnes sicut vestimentum veterascent: tanquam stolam mutabis eos, & mutabuntur. " Et tu idem qui creasti eos, & anni tui non deficiunt. " Filij seruorum tuorum inhabitabunt terram, & semen eorum coram te dirigetur.

BEnedic anima mea nomini Domini, & omnes filij viscerum meorum nomini sanctitatis eius.
' Per manum Dauid, dictus. PSAL. CIII.
" Benedic anima mea nomini Domini, & non obliuiscaris omnium retributionum eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 הַסֹּלֵחַ לְכָל־עֲוֹנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל תַּחֲלוּאֵיכִי׃
4 הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיֵּיכִי הַמְעַטְּרֵכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים׃
5 הַמַּשְׂבִּיעַ בַּטּוֹב עֶדְיֵךְ תִּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְכִי׃
6 עֹשֵׂה צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים לְכָל־עֲשׁוּקִים׃
7 יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו׃
8 רַחוּם וְחַנּוּן יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חָסֶד׃
9 לֹא־לָנֶצַח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִטּוֹר׃
10 לֹא כְחֲטָאֵינוּ עָשָׂה־לָנוּ וְלֹא כַּעֲוֹנֹתֵינוּ גָּמַל עָלֵינוּ׃
11 כִּי כִגְבֹהַּ שָׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ גָּבַר חַסְדּוֹ עַל־יְרֵאָיו׃
12 כִּרְחַק מִזְרָח מִמַּעֲרָב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת־פִּשְׁעֵינוּ׃
13 כְּרַחֵם אָב עַל־בָּנִים רִחַם יְהוָה עַל־יְרֵאָיו׃
14 כִּי־הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי־עָפָר אֲנָחְנוּ׃
15 אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ׃
16 כִּי רוּחַ עָבְרָה־בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְלֹא־יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ׃
17 וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם עַל־יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים׃
18 לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ וְלִזְכְרֵי פִקֻּדָיו לַעֲשׂוֹתָם׃
19 יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַכֹּל מָשָׁלָה׃
20 בָּרְכוּ יְהוָה מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ׃
21 בָּרְכוּ יְהוָה כָּל־צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו עֹשֵׂי רְצוֹנוֹ׃
22 בָּרְכוּ יְהוָה כָּל־מַעֲשָׂיו בְּכָל־מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה׃

קד

1 בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד
הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ׃ 2 עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה
שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה׃

PSALTERIVM. Translat. B. Hieronymi.

3 *Qui propitiatur cunctis iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas.
4 *Qui redimit de corruptione vitam tuam: & coronat te misericordia & miserationibus.
5 *Qui replet bonis ornamentum tuum: innouabitur sicut aquilæ iuuentus tua.
6 *Faciens iustitias Dominus: et iudicia omnibus qui calumnias sustinent.
7 *Notas fecit vias suas Moysi: filijs Israel cogitationes suas.
8 *Misericors & clemens Dominus; patiens & multæ miserationis.
9 *Nō in sempiternum iudicabit: neque in æternum irascetur.
10 *Non secundum peccata nostra fecit nobis: neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis.
11 *Quantum enim excelsius est cælum à terra, tantū confortata est misericordia eius super timentes eum.
12 *Quantum longè est oriens ab occidente: tantum longè fecit à nobis scelera nostra.
13 *Sicut miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se.
14 *Ipse enim cognouit figmentū nostrū, recordatus est quoniā pulueris sumus.
15 *Homo quasi herba: dies eius quasi flos agri sic efflorebit.
16 *Quoniā spiritus pertransiuit in illo, & nō subsistet: & non cognoscet amplius locū suū.
17 *Misericordia autem Domini ab æterno & vsque in æternum super timentes eum: & iustitia eius in filios filiorum,
18 *His qui custodiunt pactum eius: & recordantur preceptorum eius ad faciendum ea.
19 *Dominus in cælo stabiliuit thronum suum, & regnum illius omnibus dominabitur.
20 *Benedicite Domino angeli eius, fortes robore facientes verbum eius: obedientes voci sermonis eius.
21 *Benedicite Domino omnes exercitus eius; ministri eius, qui facitis placitum illius.
22 *Benedicite Domino omnia opera eius in omnibus locis potestatis eius, benedic anima mea Domino.

PSAL. CIIII.

1 BEnedic anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus es nimis, gloria & decore indutus es.
2 *Amictus luce quasi vestimento, extendens cælos vt pellem.

תרגום

3 דְּשָׁבַק לְכָל עֲוֹנָיְכִי דְּסָסֵי לְכָל מַרְעָיְכִי׃ 4 דְּפָרֵק מִגֵּהִנָּם חַיָּיְכִי דְּסָכֵי לָךְ כְּלִיל וְחִסְדָּא וְרַחֲמִין׃ 5 דְּמַשְׂבַּע בְּטוּבָא יוֹמֵי עָלְמָךְ תִּתְחַדַּת כְּנִשְׁרָא טֵלְיוּתָיְכִי׃ 6 עָבֵד צַדְקָתָא יְיָ וְדִינִין לְכָל טָלְמִין׃ 7 גְּלֵי אָרְחָתֵיהּ לְמֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל סְגִיאִין׃ 8 רַחֲמָנָא וְחַנָּנָא יְיָ אֲרִיךְ רְגָזָא וְסַגֵּי לְטַעֲבָד טָבָן וְקוּשׁוֹט׃ 9 לָא לְעָלְמִין וְקָצֵי וְלָא לְעָלַם יְנַטֵּר דְּבָבָא׃ 10 לָא כְחוֹבָנָא יְהַב לָנָא וְלָא כְּעַוְיָתָנָא מְסַגֵּי לְמֶעְבַּד טָבָן וְקוּשׁוֹט׃ 11 אֲרוּם הֵיכְמָה דִּרְבִיתִין שְׁמַיָּא עַל אַרְעָא הֲכָדֵין תְּקִיף טִיבוּתֵיהּ עַל דְּרָחֲלִין קֳדָמוֹהִי׃ 12 מֵיכְמָה דְּרָחִיק מַדְנַח מִמַּעְרְבָא הֲכָדֵין יְרַחֵק מִנָּנָא יָת חוֹבָנָא׃ 13 הֵיכְמָה דְּחָיֵים אַבָּא עַל בְּנָיָא הֲכָדֵין חָיֵים מֵיטַב יְיָ עַל דְּרָחֲלִין קֳדָמוֹהִי׃ 14 אֲרוּם יָדַע קַדְמוֹהִי גְּלֵי יַצְרָא דְּיִשְׂרָא דְּהֲוֵי עֲתִיד לְמִבְרֵי וְיָתֵיב דְּאַנְתּ הוּא דְּמֵימְרָךְ הֲוֵי עֲתִיד לְמִבְרֵי יָת אֲדָם עַפְרָא דְּאַדְמְתָא׃ 15 אֱנָשָׁא כְּעִסְבָּא יוֹמוֹהִי כְּפֵירָא דְּחַקְלָא כֵּן יְזַהַר׃ 16 אֲרוּם זַעֲפָא נְתַכַּת בֵּהּ וְלֵיתוֹהִי וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעִיהּ הוּב אֲתְרֵהּ׃ 17 וְטִיבוּתָא דְּיְיָ מֵעָלְמָא וְעַד עָלְמָא עַל דְּדָחֲלוֹהִי וְזִדְקָתֵיהּ לִבְנֵי בְנִין׃ 18 לְנָטְרֵי קְיָמֵיהּ וּלְדַכְרֵי פִּקּוּדוֹהִי לְמֶעְבַּדְהוֹן׃ 19 מֵימְרָא דְּיְיָ בְּשְׁמַיָּא אַתְקֵן כָּרְסְיֵהּ וּמַלְכוּתֵיהּ בְּכֹלָּא שַׁלִּיטָא׃ 20 בָּרְכוּ שְׁמָא דְּיְיָ מַלְאֲכוֹהִי גִּבָּרֵי תָּקְפָּא עָבְדֵי מֵימְרֵיהּ לְמִשְׁמַע קָל מִילֵיהּ׃ 21 בָּרְכוּ שְׁמָא דְּיְיָ כָּל חֵילְוָתֵיהּ מְשַׁמְּשׁוֹהִי עָבְדֵי רְעוּתֵיהּ׃ 22 בָּרְכוּ שְׁמָא דְּיְיָ כָּל עוֹבָדוֹהִי בְּכָל אֲתַר שָׁלְטָנֵהּ בָּרְכִי נַפְשִׁי יָת שְׁמָא דְּיְיָ׃

קד

1 בָּרְכִי נַפְשִׁי יְיָ אֱלָהִי אִתְגְּלֵיתָ לְחָדָא שְׁבָחָא וְשֻׁבְחָנָא אַלְבַּשְׁתָּא׃ 2 דְּמִתְעַטַּף נְהוֹרָא דְּרִיגְנָא דְּמִתְחַזֵּי שְׁפִיר כְּמִטְלָא דְּמִתְפְּרֵס כְּקַרְתָּנָא׃

3 *Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis, q̄ sanat omēs infirmitates tuas. 4 *Qui redimit de interitu vitā tuā, q̄ coronat te in misericordia & miserationibus. 5 *Qui replet in bonis desiderium tuū, renouabitur vt aquilæ iuuentus tua. 6 *Faciēs misericordias Dñs & iudiciū oībus iniuriā patientibus. 7 *Notas fecit vias suas Moysi, filiis Israel volūtates suas. 8 *Miserator & misericors Dñs, lōganimis & multū misericors. 9 *Non in finē irascetur, neq; in ęternū cōminabitur: 10 *Nō fecūdū iniq tates nostras fecit nobis, neq; secundū peccata nostra retribuit nobis. 11 *Quoniā secundū altitudinē cœlī à terra corroborauit Dñs misericordiā suam sup timētes se. 12 *Quātū distat Ortus ab Occidēte, lōge fecit à nobis iniq tates nostras. 13 *Sicut miseretur pater filiorū, misertus est Dñs timētibus se. 14 *Quoniā ipse cognouit figmētū nostrū, recordatus est quoniā pulueris sumus. 15 *Homo sicut fœnū, dies ei⁹ tāquā flos agri sic efflorebit. 16 *Quoniā spiritꝰ pertrāsiuit in illo, & nō subsistet, & nō cognoscet amplius locū suū. 17 *Misericordia autē Dñi ab ęterno & vsq; in æternū sup timētes eū, & iustitia illius in filios filiorū, 18 *his q̄ seruāt testamētū eius, & memores sunt mandatorū ipsius ad faciēdū ea. 19 *Domin⁹ in cælo parauit sedē suam, & regnū ipsius omnibus dominatur. 20 *Benedicite Dñō omnes angeli ei⁹, potētes virtute faciētes verbū illius, ad audiendam vocem sermonum eius. 21 *Benedicite Domino omnes virtutes eius, ministri eius qui facitis voluntatem eius. 22 *Benedicite Domino omnia opera eius, in omni loco dominationis eius benedic anima mea Domino.

1 *Psalmus Dauid pro mundi commendatione. CIII.

BEnedic anima mea Domino, Domine Deus meus magnificatus es vehementer. confessionem & decorem induisti: 2 *Amictus lumine sicut vestimento, extendens cælum sicut pellem.

3 *Τὸν ἱλατεύοντα πάσας τὰς ἀνομίας σου, τὸν ἰώμενον πάσας τὰς νόσους σου. 4 *τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν ζωήν σου, τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς. 5 *τὸν ἐμπιπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου, ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου. 6 *ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ κύριος καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις. 7 *ἐγνώρισε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τῷ Μωυσῇ, τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τὰ θελήματα αὐτοῦ. 8 *οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακροθυμῶν καὶ πολυέλεος. 9 *οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ. 10 *οὐ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν. 11 *ὅτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς ἐκραταίωσε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν. 12 *καθόσον ἀπέχουσιν δύσεις ἀπὸ δύσεων, ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν. 13 *καθὼς οἰκτείρει πατὴρ υἱούς, ὠκτείρησε κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν. 14 *ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ πλάσμα ἡμῶν, ἐμνήσθη ὅτι χοῦς ἐσμεν. 15 *ἄνθρωπος ὡσεὶ χόρτος, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ, οὕτως ἐξανθήσει. 16 *ὅτι πνεῦμα διῆλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὑπάρξει, καὶ οὐ μὴ ἐπιγνῶσιν ἔτι τὸν τόπον αὐτοῦ. 17 *τὸ δὲ ἔλεος τοῦ κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν. καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοὺς υἱῶν, 18 *τοῖς φυλάσσουσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς. 19 *κύριος ἐν τῷ οὐρανῷ ἡτοίμασε τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ πάντων δεσπόζει. 20 *εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες ἄγγελοι αὐτοῦ, δυνατοὶ ἰσχύι ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ, τοῦ εἰσακοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λογίων αὐτοῦ. 21 *εὐλογεῖτε τὸν κύριον πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ, λειτουργοὶ αὐτοῦ ποιοῦντες τὰ θελήματα αὐτοῦ. 22 *εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον.

1 *Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ὡσεὶ τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως. ργ'.

Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, κύριε ὁ θεός μου ἐμεγαλύνθης σφόδρα. ἐξομολόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω. 2 *ἀναλαμπόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον, ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

3 Qui remittit omnes iniquitates tuas, qui sanat omnes infirmitates tuas. 4 Qui redimit à gehenna vitam tuam: qui coronauit te misericordia & miserationibus. 5 Qui satiat bonis dies senectutis tuæ, & in mundo venturo renouabis sicut aquila iuuentutem tuam. 6 Facit iustitiam Dominus, & iudicia omnibus iniuriam patientibus. 7 Reuelauit vias suas Mosseh, filiis Israel opera sua. 8 Misericors & clemens Dominus, & iudicia omnibus iniuriam patientibus. 9 Qui non in perpetuum concertabit, neq; in æternum reseruabit odium. 10 Non secundùm peccata nostra fecit nobis, neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis. 11 Quoniam quanto celliores sunt cœli terra, tanto præualuit benignitas eius super timentes eum. 12 Quantum longè est Oriens ab Occidente, tantum longè fecit à nobis iniquitates nostras. 13 Sicut miseretur pater filiorum, sic miseretur Verbum Domini timentium se. 14 Quoniam coram eo palam est concupiscentia prauæ, quæ in errorem abripit nos: memoratur coram eo quòd ex puluere sumus. 15 Filij hominis sicut herba sunt dies; sicut flos agri sic efflorebit. 16 Quoniam ventus impetuosus spirauit in eum; & non subsistit, neque notus est amplius locus eius. 17 Misericordia autem Domini à sæculo isto, & vsque ad sæculum venturum super timentes eum, & iustitia eius in filios filiorum, 18 Seruantibus pactum eius, & his qui recordantur mandatorum eius vt faciant ea. 19 Verbum Domini in cælis parauit sedem suam: & regnum eius in omnia potestatem iubet. 20 Benedicite nomini Domini angeli eius, qui valetis viribus, exequentes eloquium eius, vt audiatur vox sermonis eius. 21 Benedicite nomini Domini omnia opera eius, in omni loco principatus eius est. benedic anima mea nomini Domini.

PSAL. CIIII.

BEnedic anima mea nomini Domini: Domine Deus meus magnificatus es valdè; laudem & pulchritudinem induisti. 2 Qui amictus lumine sicut linteo, qui extendit cælos sicut cortinam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 חַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם עָבִים רְכוּבוֹ
הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ׃
4 עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט׃
5 יָסַד־אֶרֶץ עַל־מְכוֹנֶיהָ בַּל־תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד׃
6 תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ כִּסִּיתוֹ עַל־הָרִים יַעַמְדוּ־מָיִם׃
7 מִן־גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן־קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן׃
8 יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת אֶל־מְקוֹם זֶה־
יָסַדְתָּ לָהֶם׃
9 גְּבוּל־שַׂמְתָּ בַל־יַעֲבֹרוּן בַּל־יְשֻׁבוּן לְכַסּוֹת
הָאָרֶץ׃
10 הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן׃
11 יַשְׁקוּ כָּל־חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם׃
12 עֲלֵיהֶם עוֹף־הַשָּׁמַיִם יִשְׁכֹּנוּן מִבֵּין עֲפָאִים
יִתְּנוּ־קוֹל׃
13 מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע
הָאָרֶץ׃
14 מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם
לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ׃
15 וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב־אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן
וְלֶחֶם לְבַב־אֱנוֹשׁ יִסְעָד׃
16 יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע׃
17 אֲשֶׁר־שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְרוֹשִׁים בֵּיתָהּ׃
18 הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה
לַשְׁפַנִּים׃
19 עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ׃
20 תָּשֶׁת־חֹשֶׁךְ וִיהִי לָיְלָה בּוֹ־תִרְמֹשׂ כָּל־
חַיְתוֹ־יָעַר׃
21 הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם׃
22 תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל־מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן׃
23 יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד־עֶרֶב׃

3 * Qui tegit aquis cœnacula eius, qui ponit nubes currum suum, qui ambulat super pennas venti.
4 * Qui facit angelos suos spiritus, ministros suos ignem vrentem.
5 * Qui fundauit terram super basem suam, non commouebitur in seculum & in seculum.
6 * Abyssō quasi vestimento operuisti eam; super montes stabunt aquæ.
7 * Ab increpatione tua fugient, à voce tonitrui tui formidabunt.
8 * Ascendunt montes & descendunt campi, ad locum quem fundasti eis.
9 * Terminum posuisti quē non pertransibunt, nec reuertentur vt operiant terram.
10 * Qui immittis fontes in conuallibus, vt inter medios montes fluant.
11 * Vt bibant omnia animalia regionum, & reficiat onager sitim suam.
12 * Super ea volucres cæli morabuntur, de medio nemorum dabunt vocem.
13 * Qui irrigas montes de cœnaculis tuis, de fructu operum tuorum satiabitur terra.
14 * Germinans herbam iumentis, & satum seruituti hominum, vt educat panem de terra.
15 * Et vinum lætificat cor hominis ad exhilarandam faciem oleo; panis autem cor hominis roborat.
16 * Saturabuntur ligna Domini, cedri Libani quas plantauit.
17 * Ibi aues nidificabunt, miluo abietes domus eius.
18 * Montes excelsi ceruis, petra refugium erinaciis.
19 * Fecit Lunam per tempora, Sol cognouit occubitum suum.
20 * Posuisti tenebras, & facta est nox; in ipsa mouebuntur omnes bestiæ syluæ.
21 * Leones rugientes ad prædam, & quærentes à Deo escam sibi.
22 * Oriente Sole recedent, & in spelunciis suis cubabunt.
23 * Egredietur homo ad opus suum, & ad seruitutem suam vsque ad vesperum.

תרגום

3 דְּשַׁלֵּל בְּמַיָּא מַדָּכְשׁוֹהִי דְּרָכִי דְּשַׁוִּי עַל עֲנָנֵין קַלִּילִין מְהַךְ בְּכַנְפֵי נְשָׁרָא׃
4 מְהַכֵּין מַדְּוָרֵיהּ מְשַׁמְּשׁוֹי חֲקִיפִין מְהַךְ אֶשָּׁא מְאַלְהַבָּא׃
5 דְּיַסֵּיד אַרְעָא עַלְוֵי בְּסִיסָהּ דְּלָא תְזוּעַ לְעָלְמֵי עָלְמִין׃
6 תְּהוֹמָא כְּלְבוּשָׁא כְּסִיתָהּ וְקָבְלִין עַל טוּרַיָּא נְקִיקִין מַיָּא׃
7 מִן מְזוּפְיָתְךָ יְעַרְקוּן לְמִגַּר מִקָּל אֲכָלְיוּתְךָ יְהִבְהֲלוּן לְמֶהֱוֵי דָּחְלִין׃
8 דְּסָלְקִין טַעֲנֵי בִקְעָתָא לַאֲתַר דְּנָן וְיַסַּדְתָּא לְהוֹן׃
9 עֲלְמִין סְעָנֵי בְּגַוֵּהוֹן בֵּינֵי טוּרַיָּא מְהַלְּכִין׃
10 דְּשַׁקְיָן כָּל חֵיוַת בָּרָא יְחַכְּרוּן עֲרָדָאֵי טוּרַיָּא מְהַלְּכִין׃
11 דְּשַׁקְיָן אִילָנֵי טוּרַיָּא מִבֵּית מְדוֹרֵי עוֹבָדֵיךְ מִתְּבַע אַרְעָא׃
12 חַקְרָא דְּמִתְּנֵי לְבָא דְּבַר נָשָׁא לְמִפַּק לַחְמָא מִן אַרְעָא׃
13 וְחַמְרָא דְּמְחַדֵּי לְבָא דְּבַר נָשָׁא לְאַנְהָרָא אַפַּיְיא מִמְשְׁחָא וְלַחְמָא לְבָא דְּבַר נָשָׁא יְסַעֵד׃
14 שְׂבְעִין אִילָנֵי דְּבָרָא דְּיְיָ אַרְזֵי לְבְנִין דִּי נְצַב׃
15 תְּמָן צִפַּרְיָא עָבְדִין שְׁרְבִיפֵי וְחַיְיָא חִוְרְיָתָא בְּרַחֵי בֵּית מְדוֹרָהּ׃
16 מְטַלְיָא דְּשׁוּעָא לְעַלְיָא כְּפֵי רוּחִין לְמִסְפֵּי׃
17 עֲבַד סִיהֲרָא לְמִנְדַּע זִמְנִין כַּד זִמְנִיָּא שְׁמְשָׁא יָדַע מְעָלֵהּ׃
18 חֲשׁוֹכָא דְּשַׁוִּי לְעַלְיָא כְּפֵי רוּחִין לְמִסְפֵּי׃
19 בְּנֵי אַרְיָוָן אֲכָלִין לְמִטְרַף וּלְמִבְעֵי מֵאֱלָהָא מֵיכְלְיהוֹן׃
20 זָרַח שִׁמְשָׁא מִתְכַּנְשִׁין וְלָבְיָרֵיהוֹן רָבְעִין׃
21 יִפּוֹק בְּנֵי נָשָׁא לְעוֹבְדֵיהּ וּלְפָלְחָנֵהּ עַד עִדְנֵי רַמְשָׁא׃

3 * Qui*tegit in aquis superiora eius, qui ponit nubes ascensum*suum. Qui*ambulat super pennas ventorum: 4 * Qui*facit angelos suos spiritus, & ministros*suos ignis flammam. 5 * Qui*fundat terram super stabilitatem suam, non inclinabitur in seculum seculi. 6 * Abyssus sicut vestimentum amictus eius, super montes stabunt aquæ. 7 * Ab increpatione tua fugient, à voce tonitrui tui formidabunt.
8 * Ascendunt montes, & descendunt campi in locum quem fundasti eis.
9 * Terminum posuisti quem non transgredientur, neque conuertentur operire terram. 10 * Qui emittis fontes in conuallibus, inter medium montium pertransibunt aquæ.
11 * Potabunt omnes bestiæ agri, expectabunt onagri in siti sua.
12 * Super ea volucres cæli habitabunt, de medio petrarum dabunt vocem.
13 * Rigans montes de superioribus suis, de fructu operum tuorum satiabitur terra.
14 * Producens fœnum iumentis, & herbam seruituti hominum: vt educas panem de terra: 15 * Et vinum lætificat cor hominis: vt exhilaret faciem in oleo, & panis cor hominis confirmat.
16 * Saturabuntur ligna campi, *cedri Libani quas* plantasti.
17 * Illic passeres nidificabunt, erodij domus dux est eorum.
18 * Montes excelsi seruis, petra refugium erinaciis.
19 * Fecit Lunam in tempora, Sol cognouit occasum suum.
20 * Posuisti tenebras, & facta est nox; in ipsa pertransibunt omnes bestiæ syluæ.
21 * Catuli leonum rugientes vt rapiant, & quærant à Deo escam sibi.
22 * Ortus est Sol & congregati sunt, & in cubilibus suis collocabuntur.
23 * Exibit homo ad opus suum, & ad operationem suam vsque ad vesperum.

3 * ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῶα αὐτῦ, ὁ πιθεὶς νέφη τὸν βᾶσιν αὐτῦ. ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων πνεύματος.
4 * ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτῦ πυρὸς φλόγα.
5 * ὁ θεμελιῶν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
6 * ἄβυσσος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων στήσονται ὕδατα. 7 * ἀπὸ ἐπιπλήσεώς σου φεύξονται, ἀπὸ φωνῆς βροντῆς σου δειλιάσουσιν.
8 * ἀναβαίνουσιν ὄρη, καὶ καταβαίνουσι πεδία εἰς τὸν τόπον ὃν ἐθεμελίωσας αὐτά. 9 * ὅρον ἔθου ὃ οὐ παρελεύσονται, οὐδὲ ἐπιστρέψουσι καλύψαι τὴν γῆν.
10 * ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν, ἀνὰ μέσον τῶν ὀρέων διελεύσονται ὕδατα.
11 * ποτιοῦσι πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, προσδέξονται ὄναγροι εἰς δίψαν αὐτῶν.
12 * ἐπ' αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει, ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσι φωνήν.
13 * ποτίζων ὄρη ἐκ τῶν ὑπερώων αὐτῦ, ἀπὸ καρποῦ τῶν ἔργων σου χορτασθήσεται ἡ γῆ.
14 * ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων. τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς,
15 * καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου. ἱλαρῦναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.
16 * χορτασθήσονται τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, αἱ κέδροι τοῦ Λιβάνου ἃς ἐφύτευσας.
17 * ἐκεῖ στρουθία ἐννοσσεύσουσι· τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ καταικία ἡγεῖται αὐτῶν.
18 * ὄρη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις, πέτρα καταφυγὴ τοῖς λαγωοῖς. 19 * ἐποίησε σελήνην εἰς καιρούς, ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτῦ.
20 * ἔθου σκότος καὶ ἐγένετο νύξ· ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ.
21 * σκύμνοι ὠρυόμενοι τοῦ ἁρπάσαι, καὶ ζητῆσαι παρὰ τοῦ θεοῦ βρῶσιν αὐτοῖς.
22 * ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος καὶ συνήχθησαν, καὶ εἰς τὰς μάνδρας αὐτῶν κοιμηθήσονται.
23 * ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἕως ἑσπέρας.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Qui operit aquis veluti contignatione trabium habitacula sua: qui ponit in nubibus leuissimis vehiculum suum: qui obambulat super nubes veloces instar alarum aquilæ. 2 Qui facit nuncios suos veloces sicut spiritus, ministros suos fortes sicut ignis flammicans.
3 Qui fundat terram super basim, ne commoueatur in secula seculorum. 4 Abyssum veluti vestimento operuisti, & erumpunt super montes, stantque aquæ. 5 Ab increpatione tua fugient vt sese contrahant: à voce tonitrui tui conturbabuntur vt diffundantur.
6 Ascendunt de abyssis ad montes, & descendunt in valles ad locum istum quem fundasti eis. 7 Terminum posuisti fluctibus maris, quem non transgredientur, ne reuertantur vt operiant terram. 8 Qui emittis fontes in fluuios, qui inter montes commeant.
9 Potum suppeditant omnibus animalibus agri: infringent onagri sitim suam. 10 Iuxta eos volucres cæli habitabunt: de medio ramusculorum edent vocem cantus. 11 Qui irrigat montes de domo thesaurorum superiorum suiipsius: de fructibus operum tuorum satiabis terram. 12 Multiplicans fœnum iumentis, & herbas seruituti hominum ad producendum alimentum de terra.
13 Et vinum quod lætificat cor hominum, ad illuminandas facies oleo. & panis cor filiorum hominum sustentabit.
14 Saturantur arbores quas creauit Dominus; cedri Libani quas plantauit. 15 Illic enim aues faciunt nidos: ciconiæ candidæ, habitator domus habitationis ipsius sunt. 16 Montes excelsi ibicibus: petræ refugium cuniculis. 17 Fecit Lunam vt numerentur in ea tempora: Sol nouit tempus occasus sui. 18 Posuisti tenebras & fuit nox: in ipsa mouentur omnes bestiæ syluæ.
19 Catuli leonum rugiunt vt inueniant nutrimentum, & vt requirant à Deo cibum suum.
20 Oriente Sole congregabuntur, & in domo latibulorum suorum accubabunt.
21 Egredietur homo ad opus suum, & ad culturam suam vsque ad tempora vespertina.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 מָה־רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ
25 מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ׃ זֶה־הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם־רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר
26 חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם־גְּדֹלוֹת׃ שָׁם אֳנִיּוֹת יִהֲלֹכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק־בּוֹ׃
27 כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃
28 תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב׃
29 תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֲלוּן תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל־
עֲפָרָם יְשׁוּבוּן׃
30 תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרְאוּן וְתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה׃
31 יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו׃
32 הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ׃
33 אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׃
34 יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה׃
35 יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן־הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרְכִי
נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה הַלְלוּיָהּ׃

קרא

1 הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים
עֲלִילֹתָיו׃
2 שִׁירוּ־לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ שִׂיחוּ בְכָל־נִפְלְאֹתָיו׃
3 הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה׃
4 דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד׃
5 זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי
פִיהוּ׃
6 זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו׃
7 הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו׃
8 זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר׃
9 אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק׃
10 וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם׃
11 לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם׃

24 * Quàm magnificata sunt opera tua Dñe! omnia in sapientia fecisti: impleta est terra
25 possessione tua. * Hoc mare magnum & spatiosum: illic reptilia quorū non est numerus, animalia pusilla cum magnis.
26 * Ibi naues pertranseunt, Leuiathan iste quem formasti ad illudendum ei.
27 * Omnia in te sperant, vt des escam eis in tempore suo.
28 * Dante te illis, colligent; aperiente te manum tuam, replebuntur bono.
29 * Abscondes vultum tuum, & turbabuntur; auferes spiritum eorum, & deficient, &
30 in puluerem suum reuertentur. * Emittes spiritum tuum & creabuntur, & instaurabis
31 faciem terræ. * Sit gloria Domini in seculum, lætabitur Dominus in operibus suis.
32 * Qui respicit terram et tremet, tangit montes & fumabunt. * Cantabo Domino in
33 vita mea, psallam Deo meo quamdiu sum.
34 * Placeat ei eloquium meum, ego autem lætabor in Domino.
35 * Deficiant peccatores de terra, & impij vltrà non sint. Benedic anima mea Domino.

1 * Alleluia. PSAL. CV.

COnfitemini Domino, inuocate nomen eius, notas facite in populis cogitationes eius.
2 * Cantate ei & psallite ei, loquimini in vniuersis mirabilibus eius.
3 * Exultate in nomine sancto eius, lætetur cor quærentium Dominum. * Quærite Dominum & confirmamini.
4 * Quærite faciem eius iugiter.
5 * Recordamini mirabilium eius quæ fecit, prodigiorum & iudiciorum oris eius.
6 * Semen Abraam serui eius, filij Iacob electi eius. * Ipse Dominus Deus noster, in
7 vniuersa terra iudicia eius.
8 * Recordatus est in æternum pacti eius, verbi quod præcepit in mille generationes.
9 * Quod pepigit cum Abraam, & iuramenti sui cum Isaac.
10 * Et firmauit illud cum Iacob in legem, & Israel in pactum sempiternum.
11 * Dicens: Tibi dabo terram Chanaan, funiculum hæreditatis vestræ.

24 * Quàm magnificata sunt opera tua Dñe! omnia in sapientia fecisti. impleta est ter-
25 ra creatione tua. * Hoc mare magnum & spatiosum: illic reptilia quorū non est numerus, animalia pusilla cum magnis. * Illic
26 naues * pertranseunt, draco iste quem formasti ad illudendum ei. * Omnia ad te ex-
27 pectant, vt des escā illis in tempore. * Dāte
28 te illis, colligēt. aperiente te manum, * omnia implebuntur bonitate. * Auertente au-
29 tem te faciem, turbabuntur. auferes spiritum eorū & deficient, & in puluerem suū reuertentur. * Emittes spiritum tuum, & 30
creabuntur, & renouabis faciem terræ. * Sit glotia Domini in seculum, lætabitur 31
Dominus in operibus suis. * Qui respicit 32
in terram, & facit eam tremere; qui tangit montes, & fumigant. * Cantabo Domino in 33
vita mea, psallam Deo meo quā diu sum. * Iucundum sit ei eloquium meum, ego 34
verò delectabor in Domino. * Deficiant 35
peccatores à terra & iniqui, ita vt non sint ipsi. benedic anima mea Domino.

Alleluia. PSAL. CIIII.

COnfitemini Domino, & inuocate nomen eius. annunciate inter gentes opera eius: * Cantate ei & psallite ei. narra- 1 2
te omnia mirabilia eius: * Laudamini in 3
nomine sancto eius. lætetur cor quærentium Dominum: * Quærite Dominum & 4
confirmamini. quærite faciem eius semper. * Mementote mirabilium eius quæ fe- 5
cit: prodigia eius & iudicia oris eius.
* Semen Abraam serui eius, filij Iacob 6
electi eius. * Ipse Dominus Deus noster, 7
in vniuersa terra iudicia eius. * Memor 8
fuit in seculum testamenti sui, verbi quod mandauit in mille generationes: * Quod 9
disposuit * Abraam, & iuramenti sui Isaac.
* Et statuit illud Iacob in præceptum, 10
& Israel in testamentum æternum: * Dicēs, 11
Tibi dabo terram Chanaan, funiculū hereditatis vestræ.

תרגום

24 מָה סַגִּיאִין אִנּוּן עוֹבָדָךְ יְיָ כּוּלְּהוֹן בְּחָכְמְתָא עֲבַדְתָּ מְלֵיָא אַרְעָא קִנְיָנָךְ׃
25 דְּנָן יַמָּא רַבָּא וּפְתֵי תְּחוֹמִין חַסְנָן רְחִישָׁא וְלֵית
מִנְיָן חֵיוָתָא עִם רַבְרְבַיָּא׃ 26 תַּמָּן אֳנִיָּן מְטַיְּלָן בְּרִיכְתָא לְמִנְחַךְ בַּהּ׃ 27 כֻּלְּהוֹן עָלָךְ סַכְּרִין לְמִתַּן מְזוֹנְהוֹן
בְּעִדָּנֵיהוֹן׃ 28 תִּתֵּן לְהוֹן יְכַנְּשׁוּן תִּפְתַּח אִידָךְ וְשָׂבְעִין טוּבָא׃ 29 תְּסַלֵּק שְׁכִינָתָךְ מִתְבַּהֲלִין תְּכַנֵּשׁ רוּחֲהוֹן וּמִתְכַּנְּדִין וְלִיטֵי עֲפָרְהוֹן
חָזְרִין׃ 30 תְּשַׁלַּח רוּחָךְ קְדִישָׁךְ וּמִתְבְּרִיאָן וְתְחַדַּשׁ אַפֵּי אַרְעָא׃ 31 יְהֵי אִיקַר יְיָ לְעָלַם יִתְרֵי יְיָ בְּעוֹבָדוֹי׃
32 דְּמִסְתַּכֵּל לְאַרְעָא וּמִתְרְגִּיזָא מְקָרֵב בְּטוּרַיָּא וּמְסָקְנִין תְּנָנָא׃ 33 אֶשְׁבַּח קֳדָם יְיָ בְּחַיָּי אֲזַמַּר לֶאֱלָהִי בְּעוֹד אִיתַי׃ 34 יִכְסֵם
קֳמוֹהִי מִנָּא אֲנָא אֶתְרְעֵי בְּמֵימְרָא קֳדָם יְיָ׃ 35 יִשְׁתֵּצוֹן חַיָּבַיָּא מִן אַרְעָא וְרִשְׁיָעֵי חוּב לֵיתֵיהוֹן בָּרְכִי נַפְשִׁי יְיָ שַׁבְּחוּ יָהּ׃

קה

1 שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ קְרוֹן בִּשְׁמֵהּ הוֹדְעוּן בְּעַמְמַיָּא עוֹבָדוֹי׃ 2 שַׁבְּחוּ קֳדָמוֹי זַמְּרוּ קוֹמוֹי פַּלְּלוּ בְכָל פְּרִישָׁתְהוֹן׃
3 שְׁבָחוּ בִשְׁמָא קַדִּישָׁא יְחֵדוּ לִבְהוֹן דְּבָעֲיָן קֳדָם יְיָ׃ 4 תְּבָעוּ אֱלָהָנָא דְּיָי וְאוֹרַיְתֵיהּ אַקְבְּלוּ אַפּוֹי תְּדִירָא׃
5 דְּכִרוּ פְרִישָׁתְהוֹן דַּעֲבַד תֻּשְׁבְּחוֹי וְדִינֵי פּוּמֵיהּ׃ 6 זַרְעָא דְּאַבְרָהָם עַבְדֵּהּ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירוֹי׃ 7 הוּא יְיָ אֱלָהָנָא בְּכָל אַרְעָא דִּינוֹי׃
8 דְּכַר לְעָלַם קְיָמֵהּ פִּתְגָמָא דְּפַקֵּד לְאֶלֶף דָּרִין׃ 9 דְּגָזַר עִם אַבְרָהָם וְקְיָמֵהּ לְיִצְחָק׃
10 וְקַיְּמֵהּ לְיַעֲקֹב לְגְזֵרָה לְיִשְׂרָאֵל קְיָם עָלַם׃ 11 לְמֵימַר לָךְ אֶתֵּן יָת אַרְעָא דְּכְנָעַן חֲבֶל אֲחֻסַּנְתְּכוֹן׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Quàm multa sunt opera tua Domine! illa omnia in sapientia fecisti: plena est terra possessione tua. "Hoc mare magnum & spatiosum terminis: illic sunt reptilia innumeta, animalia parua cum magnis. "Ibi naues pertranseunt, ibi Leuiathan iste quem creasti vt ludas in eo. "Omnia illa sperant vt des escam eis in tempore suo. "Dabis illis, colligent: aperies manum tuam, & saturabuntur bonitate. "Auferes maiestatem tuam, conturbabuntur: congregabis spiritum eorum, & deficient, ac in puluerem suum reuertentur. "Mittes spiritum sanctum tuum, & creabuntur, & renouabis faciem terræ. "Sit gloria Domini in seculum, lætetur Dominus in operibus suis. "Qui respicit terram, & tremit: tangit montes, & fumum in altum emittunt. "Laudabo coram Domino in vita mea, psallam Deo meo quamdiu sum. "Iucunda sit coram eo meditatio mea: ego lætabor in verbo Domini. "Deficiant peccatores à terra, & improbi vltrà non sint. benedic anima mea nomini Domini, laudate Deum.

PSAL. CV.

LAudes dicite coram Domino, inuocate nomen eius, notas facite in populis operationes eius. 'Laudes dicite coram eo, psallite coram eo, narrate omnia miranda eius facinora. 'Laudate in nomine sancto eius, lætetur cor illorum qui quærunt doctrinā à conspectu Domini. 'Quærite doctrinam Domini & Legem eius: accipite faciem eius semper. 'Recordamini miraculorum eius quæ edidit, portentorum eius, & iudiciorum oris eius. 'Semen Abraham serui eius, filij Iacob electi eius. 'Ipse est Dominus Deus noster, in omni terra potensa sunt iudicia eius. 'Recordatus est in æternum pacti sui, verbi quod præcepit in mille generationes. "Quod pepigit cum Abraham, & iusurandum suum ad Isaac: "Et statuit illud Iacob pro decreto, Israeli pro fœdere æterno. "Dicendo: Tibi dabo terram Chanaan sortem hæreditatis vestræ.

24 * ὡς ἐμεγαλυνθη τὰ ἔργα σου κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ
25 ἐποίησας. ἐπλήρωθη ἡ γῆ τῆς κτίσεώς σου· * αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος. ἐκεῖ ἑρπετὰ ὧν οὐκ ἔστιν ἀρι-
θμός, ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων.
26 * ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύσονται, δράκων οὗτος ὃν ἔπλασας
27 ἐμπαίζειν αὐτῷ. * πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσι, δοῦναι
28 τὴν τροφὴν αὐτῶν εἰς καιρόν. * δόντος σου αὐτοῖς,
συλλέξουσιν. ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα, τὰ σύμπαντα πλη-
29 σθήσονται χρηστότητος. * ἀποστρέψαντος δὲ σου τὸ πρόσ-
ωπον, ταραχθήσονται. ἀφαιρεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν καὶ ἐκ-
λείπουσι, καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέφουσιν.
30 * ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου, καὶ κτισθήσονται, καὶ ἀνα-
31 καινίεις τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. * ἔστω ἡ δόξα κυρίου εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας, εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
32 * ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν,
ὁ ἁπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζων.
33 * ἄσω τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως
34 ὑπάρχω. * ἡδὺ εἴη αὐτῷ ἡ διαλογή μου, ἐγὼ δὲ
εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ κυρίῳ.
35 * ἐκλείποιεν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἄνομοι, ὥστε
μὴ ὑπάρχειν αὐτούς· εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον.

ἀλληλουϊα. ρδ΄.

1 * Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα
αὐτοῦ. ἀπαγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔργα αὐτοῦ.
2 * ἄσατε αὐτῷ καὶ ψάλατε αὐτῷ. διηγήσασθε πάντα
3 τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. * ἐπαινεῖσθε ἐν τῷ ὀνόματι τῷ
ἁγίῳ αὐτοῦ. εὐφρανθήτω καρδία ζητούντων τὸν κύριον.
4 * ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραταιώθητε. ζητήσατε
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός.
5 * μνήσθητε τῶν θαυμασίων αὐτοῦ ὧν ἐποίησε. τὰ τέ-
ρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ.
6 * σπέρμα Ἀβραὰμ δοῦλοι αὐτοῦ, υἱοὶ Ἰακὼβ ἐκλεκ-
7 τοὶ αὐτοῦ. * αὐτὸς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, ἐν πάσῃ τῇ
8 γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ. * ἐμνήσθη εἰς τὸν αἰῶνα διαθή-
κης αὐτοῦ, λόγου ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς·
9 * ὃν διέθετο τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ ὅρκῳ αὐτοῦ τῷ Ἰσαάκ.
10 * καὶ ἔστησεν αὐτὸν τῷ Ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα, τῷ Ἰσ-
11 ραὴλ εἰς διαθήκην αἰώνιον. * λέγων, Σοὶ δώσω τὴν
γῆν Χαναάν, σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 בִּהְיוֹתָם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ׃
13 וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל־עַם
אַחֵר׃
14 לֹא־הִנִּיחַ אָדָם לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם
מְלָכִים׃
15 אַל־תִּגְּעוּ בִמְשִׁיחָי וְלִנְבִיאַי אַל־תָּרֵעוּ׃
16 וַיִּקְרָא רָעָב עַל־הָאָרֶץ כָּל־מַטֵּה־לֶחֶם שָׁבָר׃
17 שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף׃
18 עִנּוּ בַכֶּבֶל רַגְלָיו בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ׃
19 עַד־עֵת בֹּא־דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרָפָתְהוּ׃
20 שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ מֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ׃
21 שָׂמוֹ אָדוֹן לְבֵיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל־קִנְיָנוֹ׃
22 לֶאְסֹר שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וּזְקֵנָיו יְחַכֵּם׃
23 וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם׃
24 וַיֶּפֶר אֶת־עַמּוֹ מְאֹד וַיְעַצְמֵהוּ מִצָּרָיו׃
25 הָפַךְ לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו׃
26 שָׁלַח מֹשֶׁה עַבְדּוֹ אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ׃
27 שָׂמוּ־בָם דִּבְרֵי אֹתֹתָיו וּמוֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם׃
28 שָׁלַח חֹשֶׁךְ וַיַּחְשִׁךְ וְלֹא מָרוּ אֶת־דְּבָרוֹ׃
29 הָפַךְ אֶת־מֵימֵיהֶם לְדָם וַיָּמֶת אֶת־דְּגָתָם׃
30 שָׁרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים בְּחַדְרֵי מַלְכֵיהֶם׃
31 אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב כִּנִּים בְּכָל־גְּבוּלָם׃
32 נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד אֵשׁ לֶהָבוֹת בְּאַרְצָם׃
33 וַיַּךְ גַּפְנָם וּתְאֵנָתָם וַיְשַׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם׃
34 אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק וְאֵין מִסְפָּר׃
35 וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאַרְצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אַדְמָתָם׃
36 וַיַּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנָם׃
37 וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בְּשִׁבְטֵיהוּ כּוֹשֵׁל׃
38 שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי־נָפַל פַּחְדָּם
עֲלֵיהֶם׃

12 *Cùm essent viri pauci, modici & adeò
13 in ea. *Et transierunt de gente in gentem, &
14 de regno ad populum alterum. *Non dimisit
hominem vt noceret eis, et corripuit pro eis re-
15 ges. *Nolite tangere christos meos, & prophe-
16 tas meos nolite affligere. *Et vocauit famem
super terram, omnem virgam panis contriuit.
17 *Misit ante faciem eorum virum, in ser-
18 uum venundatus est Ioseph. *Afflixerunt in
compedibus pedes eius, in ferrum venit anima
19 eius. *Vsque ad tempus donec veniret sermo
eius, eloquium Domini probauit eum.
20 *Misit rex & soluit eum, princeps popu-
21 rum, & dimisit illum. *Posuit eum domi-
num domui suæ, & principem in omni possessio-
22 ne sua. *Vt erudiret principes eius sicut
23 tiam doceret. *Et ingressus est Israel in Ægy-
ptum, & Iacob aduena fuit in terra Cham.
24 *Et crescere fecit populum suum nimis, &
25 roborauit eum super hostes eius. *Conuertit
cor eorum vt odio haberent populum eius, vt
26 dolosè agerent contra seruos illius. *Misit
Moysem seruum suum, Aaron quem elegit
27 sibi. *Posuit in eis verba signorum suorum, & prodi-
28 tentorum suorum in terra Cham. *Misit tene-
bras & contenebrauit; & non fuerunt incredu-
29 duli verbis eius. *Commutauit aquas eo-
rum in sanguinem, & occidit pisces eorum.
30 *Ebullùit terra eorum ranas, in cubilibus
31 regum ipsorum. *Dixit, & venit musca ca-
nimoda, cyniphes in vniuerso termino eorum.
32 *Dedit pluuias eorum grandinem, ignem
33 flammantem in terra ipsorum. *Et percus-
sit vineam eorum & ficum eorum, & confregit
34 lignum finium eorum. *Dixit, & venit lo-
35 sta, & bruchus, cuius non erat numerus.
comedit omne fœnum terræ eorum, & de-
36 rauit fructum terræ eorum. *Et percussit omne
primogenitũ in terra eorum, primitias omnis
37 partus eorum. *Et eduxit eos cum argento &
auro, & non erat in tribubus eorum infirmus.
38 *Lætata est Ægyptus cùm egrederentur, quo-
niam irruerat terror eorum super eos.

12 *ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἀριθμῷ βραχεῖς, ὀλιγωστοὺς καὶ
13 παροίκους ἐν αὐτῇ. *καὶ διῆλθον ἐξ ἔθνους εἰς ἕτερον,
14 καὶ ἐκ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον. *οὐκ ἀφῆκεν ἀν-
θρωπον ἀδικῆσαι αὐτούς, καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασι-
15 λεῖς. *μὴ ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφή-
16 ταις μου μὴ πονηρεύεσθε. *καὶ ἐκάλεσε λιμὸν ἐπὶ
πὰν γένημα ἄρτου συνέτριψεν.
17 *ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄνθρωπον, εἰς δοῦλον
18 ἐπράθη Ἰωσήφ. *ἐταπείνωσαν ἐν πέδαις τοὺς πόδας
19 αὐτοῦ, σίδηρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. *μέχρι τοῦ ἐλ-
θεῖν τὸν λόγον αὐτοῦ, τὸ λόγιον κυρίου ἐπύρωσεν αὐτόν.
20 *ἀπέστειλε βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτόν, ἄρχων λαοῦ
21 καὶ ἀφῆκεν αὐτόν. *κατέστησεν αὐτὸν κύριον τοῦ οἴκου
αὐτοῦ, καὶ ἄρχοντα πάσης τῆς κτήσεως αὐτοῦ.
22 *τοῦ παιδεῦσαι τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτόν, καὶ τοὺς
23 πρεσβυτέρους αὐτοῦ σοφίσαι. *καὶ εἰσῆλθεν Ἰσραὴλ
εἰς Αἴγυπτον, καὶ Ἰακὼβ παῴκησεν ἐν γῇ Χάμ.
24 *καὶ ἠὔξησε τὸν λαὸν αὐτοῦ σφόδρα, καὶ ἐκραταίωσεν
25 αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. *μετέστρεψε τὴν καρ-
δίαν αὐτοῦ τοῦ μισῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ, τοῦ δολοῦσθαι ἐν
26 τοῖς δούλοις αὐτοῦ. *ἐξαπέστειλε Μωυσῆν τὸν δοῦλον
27 αὐτοῦ, Ἀαρὼν ὃν ἐξελέξατο αὐτῷ. *ἔθετο ἐν αὐτοῖς
τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ, καὶ τῶν τεράτων αὐτοῦ ἐν
28 γῇ Χάμ. *ἐξαπέστειλε σκότος καὶ ἐσκότασεν· ὅπως
29 μὴ παραπικράνωσι τοὺς λόγους αὐτοῦ. *μετέστρεψε τὰ ὕδατα
αὐτῶν εἰς αἷμα, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἰχθύας αὐτῶν.
30 *ἐξέρυσεν ἡ γῆ αὐτῶν βατράχους ἐν τοῖς ταμείοις
31 τῶν βασιλέων αὐτῶν. *εἶπε, καὶ ἦλθε κυνόμυια, καὶ σκνί-
32 πες ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. *ἔθετο τὰς βροχὰς αὐτῶν
33 χάλαζαν, πῦρ καταφλέγον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. *καὶ ἐπάταξε
τὰς ἀμπέλους αὐτῶν καὶ τὰς συκᾶς αὐτῶν, καὶ συνέτριψε
34 πᾶν ξύλον ὁρίου αὐτῶν. *εἶπε, καὶ ἦλθεν ἀκρὶς, καὶ βρῦ-
35 χος, οὗ οὐκ ἦν ἀριθμός. *καὶ κατέφαγε πᾶσαν χόρτον
ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, καὶ κατέφαγε πᾶσαν τὸν καρπὸν τῆς γῆς
36 αὐτῶν. *καὶ ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν,
ἀπαρχὴν πάντος πόνου αὐτῶν. *καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς
ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ οὐκ ἦν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν
38 ὁ ἀσθενῶν. *εὐφράνθη Αἴγυπτος ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐτῶν,
ὅτι ἐπέπεσεν ὁ φόβος αὐτῶν ἐπ' αὐτούς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Cùm essetis populus numero modicus, & incolæ in ea. 13 Et transierunt de populo in populum, & de regno ad populum alterum.
14 Non permisit hominem iniuriam inferre illis, & corripuit propter eos reges. 15 Nolite tangere christos meos, & prophetis meis ne
malefeceritis. 16 Et vocauit famem super terram, omne sustentamentum panis contriuit. 17 Misit ante eos virum sapientem, in seruum vē-
ditus est Ioseph. 18 Afflixerunt compede pedes eius, in catenā ferreā intrauit anima eius. 19 Quousque tempus veniret sermonis eius, Ver-
bum Domini repurgauit eum. 20 Misit rex & soluit eum; princeps populorum, & dimisit eum. 21 Constituit eum dominum super domum
suam, principem in omni acquisitione sua. 22 Vt deuinciret proceres eius tanquam ad animam suam: & senioribus eius sapientia præcelluit.
23 Et venit Israel in Ægyptum, & Iacob habitauit in terra Cham. 24 Et crescere fecit populum suum valdè, & fortiorem eum fecit mole-
statoribus eius. 25 Conuersum est cor eorum vt odio haberent populum eius, vt excogitarent mala contra seruos eius. 26 Misit Mosseh ser-
uum suum, & Aharon, quoniam complacuit sibi in eo. 27 Posuerunt in eis verba signorum eius, & prodigia eius in terra Cham. 28 Misit te-
nebras & obtenebrauit eos: & non restiterunt vetbo eius. 29 Conuertit aquas eorum in sanguinem, & occidit pisces eorum. 30 Ebullùit
terra eorum ranas in cubilibus regum eorum. 31 Dixit, vt venirent infectorum commixtiones, pediculi in omnibus finibus eorum.
32 Iussit pluuias eorum esse grandinem, ignem vrentem in terra eorum. 33 Et percussit vineas eorum & ficus eorum, & confregit arbores
finium eorum. 34 Dixit, & adduxit locustam & bruchum innumeros. 35 Et comfumpsit omnem herbam in terra eorum, & comedit om-
nes fructus terræ eorum. 36 Et occidit omne primogenitum in terra eorum, primitias omnis fortitudinis eorum. 37 Et eduxit eos cum
argento & auro; & non adiudicati sunt cum Ægyptiis ad offendiculum. 38 Lætati sunt Ægyptij cùm egrederentur, quoniam ceciderat
timor eorum super ipsos.

תרגום

12 בד הוויהון עם דמנין כזעירין וזיתבין בה׃ 13 והלכו מעמא לעמא ומכלכותא לעם חורן׃ 14 לא שבק אנש למטלוחהון
ותוכח עלהון מלכין׃ 15 לא תקרבון במשיחי ולנבייא לא תבזון׃ 16 וקרא כפנא על ארעא כל סעיד לחמא הבר׃
17 שדר קדמיהון גבר חכים לעבדא אתזבן יוסף׃ 18 ענוי בשושילתא רגלוי בשיר דפרזלא עלת נפשה׃ עד עידן דאתא
19 פתגמה סיהרא דיוי סגין נסתא׃ 20 שדר מלך ושריה שליטין בעממיא ופתח לה׃ שויה רבון לביתה שליט בכל קנינה׃
21 למיסר רברבנוי היך בנפשיה ומסיבוי אחכם׃ 22 ואתא ישראל למצרים ויעקב דר בארעא דחם׃ ואפיש ית עמה
23 ותקיף יתהון לסנאיהון׃ 24 אתהפיך ליבהון למסני עמה למשבד בישין על עבדוהי׃ 25 שדר משה עבדה אהרן דאתרעי בה׃
26 שוי בהון פתגמי אתוותוהי וחכמתוהי בארעא דחם׃ 27 חפך חשוכא ואחשכנון ולא מרבו על פתגמה׃
28 הפך מיהון לאתמא וקטל ית נוניהון׃ 29 רחש ארעהון ערבוביו בקלפיתא בכל תחומיהון׃
30 ומתא גופיהון דאנהרון ברדיהון בכיתא דמלכיהון׃ 31 אמר ואתי ערוביו וקמלין בכל תחומיהון׃
32 יהב לטרייהון סהרי ברדא אשתא מצלהבא בארעהון׃ 33 ומתא גופניהון ואנהרון וקטל אילן תחומיהון׃
34 אמר ואתי גוכא וירשנא ולית מנין׃ 35 ואכל כל עיסבא בארעהון ואכל פירי ארעהון׃
36 וקטל כל בוכרא בארעהון רמה כל פירי ארעהון׃ 37 ואפקינון בכסיא ודהבא ולא אתרעו עם מעראי למתקלא׃
38 חדין מצראי בסלקותהון ארום נפל דחלתהון עליהון׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

39 * Expandit nubem in tentorium, & ignem
40 vt luceret nocte. * Petierunt & adduxit ortygometram, & pane cæli saturauit eos.
41 * Aperuit petram & fluxerunt aquæ, discurrerunt in aridis flumina.
42 * Quia recordatus est verbi sancti sui cum
43 Abraam seruo suo. * Et eduxit populum suum in exultatione, in laude electos suos.
44 * Et dedit eis terras gentium, & labores tribuum possederunt.
45 * Vt custodirent cerimonias eius, & legem eius seruarent. Aleluia.

1 * Aleluia. PSAL. CVI.

COnfitemini Domino quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia eius.
2 * Quis loquetur potentias Domini, audi-
3 tas faciet omnes laudes eius? * Beati qui custodiunt iudicium, & faciunt iustitiam in
4 omni tempore. * Recordare mei Domine in repropitiatione populi tui, visita me in salutari
5 tuo. * Vt videam bona electorum tuorum, ut leter in lætitia gentis tuæ, & exultem cum he-
6 reditate tua. * Peccauimus cum patribus nostris, iniquè fecimus, & impiè egimus.
7 * Patres nostri in Ægypto non intellexerunt mirabilia tua, non sunt recordati multitudinis misericordiæ tuæ, & ad iracundiam prouocauerunt super mare in mari rubro.
8 * Et saluauit eos propter nomen suum, vt ostenderet fortitudinem suam.
9 * Et comminatus est mari rubro, & exaru-
10 it, & traduxit eos per abyssos quasi in deserto.
11 * Et saluauit eos de manu odientis, & redi-
12 mit eos de manu inimici. * Et operuit aqua hostes eorum, vnus ex ipsis non superfuit.
13 * Et crediderunt verbis eius, cecinerunt laudem eius. * Citò obliti sunt operum eius,
14 nec expectauerunt voluntatem eius. * Et desiderauerunt desiderium in deserto, & tentauerunt Deum in solitudine.
15 * Et dedit eis petitionem ipsorum, & misit
16 tenuitatem in animam eorum. * Et zelati sunt Moysen in castris, & Aaron
sanctum Domini.

39 * Expandit nubem in protectionē eis, & ignē vt luceret eis p nocte. * Petierūt & venit coturnix, & pane cęli saturauit eos. * Disrupit petrā, & fluxerūt aquę, abierūt in siccis fluminā. * Quoniam memor fuit verbi sancti sui, quod ad Abraā puerū suum. * Et eduxit populum suum in exultatione, & electos suos in lætitia. * Et deditillis regiones gentium, & labores populorum possederunt. * Vt custodiant iustificationes eius, & Legem eius requirant. Alleluia.

1 * Alleluia. PSAL. CV.

COnfitemini Dño quoniā bonus, quoniā in seculū misericordia eius. * Quis loquetur potentias Dñi, auditas faciet oēs laudes eius? * Beati q custodiūt iudiciū, & faciūt iustitiā in omni tēpore. * Memento nostri Dñe in beneplacito populi tui, visita nos in salutari tuo. * Ad videdum in bonitate electorū tuorum, ad lætādum in lętitia gentis tuæ, vt lauderis cum hæreditate tua. * Peccauimus cum patribus nostris, iniustè egimus, iniquitatem fecim⁹. * Patres nostri in Ægypto non intellexerunt mirabilia tua, non fuerunt memores multitudinis misericordiæ tuæ. & irritauerunt ascendentes in *rubro mari. * Et saluauit eos propter nomen suum: vt notam faceret potentiam suam. * Et increpuit rubrum mare, & exiccatum est. & deduxit eos in *abysso sicut in deserto: * Et saluauit eos de manu* odientis. & redemit eos de manu* inimicorum. * Operuit aqua tribulantes eos: vnus ex eis non remansit. * Et crediderunt verbo eius, & cantauerunt laudem eius. * Citò fecerunt, obliti sunt operum eius, non sustinuerunt consilium eius. * Et concupierunt concupiscentiam in deserto, & tentauerunt Deum in inaquoso. * Et dedit eis petitionem ipsorum, * misit saturitatem in animas eorum. * Et irritauerunt Moysen in castris, Aaron sanctum Domini.

39 * διεπέτασε νεφέλην εἰς σκέπην αὐτοῖς, καὶ πῦρ δ φω-
40 τίσαι αὐτοῖς τὴν νύκτα. * ἠτήσαν καὶ ἦλθεν ὀρτυγομήτρα,
41 καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἐνέπλησεν αὐτούς. * διέρρηξε πέτραν, καὶ ἐρρύησαν ὕδατα, ἐπορεύθησαν ἐν ἀνύδροις πο-
42 ταμοί. * ὅτι ἐμνήσθη τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ, καὶ τοῦ
43 ἀβραὰμ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. * καὶ ἐξήγαγε τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει, καὶ σὺν ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ ἐν εὐφροσύνῃ.
44 * καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς χώρας ἐθνῶν, καὶ πόνους λαῶν κα-
45 τεκληρονόμησαν. * ὅπως ἂν φυλάξωσι τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν. ἀλληλούϊα.

1 * Ἀλληλούϊα. ρές.

Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι χρηστός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ-
2 να τὸ ἔλεος αὐτοῦ. * τίς λαλήσει τὰς δυναστείας καὶ
3 κυρίου, ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ;
* μακάριοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν, καὶ ποιοῦντες δι-
4 καιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ.
* μνήσθητι ἡμῶν κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ λαοῦ σου, ἐπίσκε-
5 ψαι ἡμᾶς ἐν τῷ σωτηρίῳ σου.
* τοῦ ἰδεῖν ἐν τῇ χρηστότητι τῶν ἐκλεκτῶν σου, τοῦ εὐφρα-
6 νθῆναι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τοῦ ἔθνους σου, τοῦ ἐπαινεῖσθαι μετὰ
7 τῆς κληρονομίας σου. * ἡμάρτομεν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν.
* οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν αἰγύπτῳ οὐ συῆκαν τὰ θαυμά-
σιά σου, οὐκ ἐμνήσθησαν τοῦ πλήθους τῶν ἐλέους σου. καὶ παρεπίκραναν ἀναβαίνοντες ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ.
8 * καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦ γνω-
9 σθῆναι τὴν δυναστείαν αὐτοῦ. * καὶ ἐπετίμησε τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐξηράνθη. καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἀβύσσῳ
10 ὡς ἐν ἐρήμῳ. * καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς μι-
11 σούντων. καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν.
* καὶ ἐκάλυψεν ὕδωρ θλίβοντας αὐτοὺς· εἷς ἐξ αὐ-
12 τῶν οὐ κατελείφθη. * καὶ ἐπίστευσαν τοῖς λόγοις αὐ-
13 τοῦ, καὶ ἤσαντο τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ. * ἐτάχυναν ἐπελάθοντο τῶν ἔργων αὐτοῦ, οὐχ ὑπέμειναν τὴν βουλὴν αὐτοῦ.
14 * καὶ ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐπεί-
15 ρασαν τὸν θεὸν ἐν ἀνύδρῳ. * καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ αἴτημα αὐτῶν, ἐξαπέστειλε πλησμονὴν εἰς τὰς ψυχὰς αὐ-
16 τῶν. * καὶ παρώργισαν τὸν μωυσῆν ἐν τῇ παρεμβολῇ, τὸν ἀαρὼν τὸν ἅγιον κυρίου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

39 Expandit tentorium suum in nubibus tanquam velamen, & ignem vt luceret in nocte. 40 Petierunt carnes, & adduxit coturnices, ac panē cælesti fatorabit eos. 41 Aperuit petram & fluxerunt aquæ, ambulauerunt in aridis *locis* fluminis instar. 42 Quoniam memor fuit eloquij sancti sui quod *habuit* cum Abrahām seruo suo. 43 Et eduxit populum suum in lætitia, in laude electos suos. 44 Et dedit eis terras populorum, & laborem gentium possederunt hæreditatis iure. 45 Vt obseruent præcepta eius, & Legem eius custodiant. laudate Deum.

PSAL. CVI.

LAudate Deum, confitemini coram Domino, quoniam bonus, quoniam in æternum benignitas eius. 2 Quis poterit eloqui fortitudines Dñi, vt valeat notas facere omnes laudes eius? 3 Beati custodientes iudicium, facientesque iustitiam in omni tempore. 4 Recordare mei Domine in voluntate bona cum populo tuo, recordare mei in redemptione tua. 5 Vt videam in bonitate electorum tuorum, vt gaudeā in lætitia populi tui, & laudes dicam cum hæreditate tua. 6 Peccauimus cum patribus nostris, iniquè fecimus, & impiè egimus. 7 Patres nostri in Ægypto non intellexerunt facta mirabilia tua, nec fuerunt memores multitudinis misericordiæ tuæ, sed fuerunt rebelles in Verbum tuum iuxta mare in mari rubro. 8 Et redemit eos propter nomen suum, vt notam faceret potentiam suam. 9 Et comminatus est mari rubro, & exaruit, & deduxit eos per abyssos sicut per desertum. 10 Et redemit eos de manu odentis, & eruit eos ab auctore inimicitiæ. 11 Et operuerunt aquæ oppressores ipsorum; vnus ex eis non superfuit. 12 Et crediderunt in nomine Verbi eius, cecinerunt laudem eius. 13 Et operuerunt concupiscentiam in deserto, & tentauerunt Deum in loco aridō. 14 Et dedit eis petitionem eorum, & misit maciem in animas ipsorum. 15 Et inuidia commoti sunt contra Mosseh in castris, & in Aharon sanctum Domini.

תרגום קו

41 פְּרַשׂ עָנָן לְמַסָּךְ וְאֶשׁ לְהָאִיר לָלָיְלָה׃
40 שְׁאַל וַיָּבֵא שְׂלָוִי וְלֶחֶם שָׁמַיִם יַשְׂבִּיעֵם׃
41 פָּתַח צוּר וַיָּזוֹבוּ מַיִם הָלְכוּ בְצִיּוֹת נָהָר׃
42 כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ אֶת אַבְרָהָם עַבְדּוֹ׃
43 וַיּוֹצֵא עַמּוֹ בְשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו׃
44 וַיִּתֶּן לָהֶם אַרְצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ׃
45 בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ הַלְלוּיָהּ׃

קו

1 הַלְלוּ יָהּ הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
2 מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְהוָה יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ׃
3 אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט עֹשֵׂה צְדָקָה בְכָל עֵת׃
4 זָכְרֵנִי יְהוָה בְּרָצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנִי בִישׁוּעָתֶךָ׃
5 לִרְאוֹת בְּטוּבַת בְּחִירֶיךָ לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת גּוֹיֶךָ לְהִתְהַלֵּל עִם נַחֲלָתֶךָ׃
6 חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ הִרְשָׁעְנוּ׃
7 אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם לֹא הִשְׂכִּילוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ לֹא זָכְרוּ אֶת רֹב חֲסָדֶיךָ וַיַּמְרוּ עַל יַם בְּיַם סוּף׃
8 וַיּוֹשִׁיעֵם לְמַעַן שְׁמוֹ לְהוֹדִיעַ אֶת גְּבוּרָתוֹ׃
9 וַיִּגְעַר בְּיַם סוּף וַיֶּחֱרָב וַיּוֹלִיכֵם בַּתְּהֹמוֹת כַּמִּדְבָּר׃
10 וַיּוֹשִׁיעֵם מִיַּד שׂוֹנֵא וַיִּגְאָלֵם מִיַּד אוֹיֵב׃
11 וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר׃
12 וַיַּאֲמִינוּ בִדְבָרָיו יָשִׁירוּ תְהִלָּתוֹ׃
13 מִהֲרוּ שָׁכְחוּ מַעֲשָׂיו לֹא חִכּוּ לַעֲצָתוֹ׃
14 וַיִּתְאַוּוּ תַאֲוָה בַּמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֵל בִּישִׁימוֹן׃
15 וַיִּתֵּן לָהֶם שֶׁאֱלָתָם וַיְשַׁלַּח רָזוֹן בְּנַפְשָׁם׃
16 וַיְקַנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ יְהוָה׃

41 פַּרְסָא עֲנָנָא לְמַטְלְיָא וְנוּרָא לְאַנָהָרָא בְּלֵילְיָא׃
40 שְׁאִילוּ בְּצְלוֹתְהוֹן וְאֵיתִי פִּסְיוֹנִין וְלַחְמָא דִשְׁמַיָּא יַשְׂבְּעִנוּן׃
41 פְּתַח טַנָּרָא וְאִתְבְּזַעוּ מַיָּא אָזְלוּ בְּצִיעֵי נַהֲרָא׃
42 אֲרוּם דְּכַר יְת מֵימְרָא קַדִּישָׁא דְעִם אַבְרָהָם עַבְדֵּיהּ׃
43 וְאַפֵּיק עַמֵּיהּ בְּחֶדְוָא בְּתִשְׁבָּחָתָא׃
44 וְיָהַב לְהוֹן אַרְעָת עַמְמַיָּא וַלְיָעוּת אָמַיָּא יְרִיתוּן׃
45 בְּגִין דְּיִנְטְרוּן קְיָמוֹהִי וְאוֹרָיָתֵהּ יִסְרוּן שַׁבְּחוּ אֱלָהָא׃

קו

1 שַׁבְּחוּ אוֹדוּ קֳדָם יְיָ אֲרוּם טָב אֲרוּם לְעָלַם טִיבְיָה׃
2 מַן יְכוֹל לְמַלָּלָא גְּבוּרָתָא דְיְיָ יַרְשִׁי לְאַשְׁמָעָא לְכוֹלְהוֹן תְּשְׁבָּחְתֵּיהּ׃
3 טוּבְהוֹן דְּנָטְרִין דִּינָא עָבְדֵי צִדְקָתָא בְּכָל עִדָּן׃
4 דְּכַר יְתִי יְיָ בִּרְעָוָא עִמָּךְ אַדְכְּרִנִּי בְּפֻרְקָנָךְ׃
5 לְמֶחֱמֵי בְּטֵבוּת בְּחִירָיךְ לְחַדָּאָה בְּחֶדְוַת עַמָּךְ לְאִשְׁתַּבָּחָא עִם עַמָּךְ אַדְכְּרִנִּי בְּפֻרְקָנָךְ׃
6 חַבְנָא עִם אֲבָהָתָנָא אַעֲוֵינָא וְאַרְשַׁעְנָא׃
7 אֲבָהָתָנָא בְּמִצְרַיִם לָא אִשְׂכְּלוּ פְּרִישְׁתָּנָךְ לָא אִדְכְּרוּ יַת סַגִּיאוּת טִיבָךְ וְסָרְבוּ עַל יַמָּא בְּיַמָּא דְסוּף׃
8 וּפְרִקְנִין בְּגִלַּל שְׁמֵהּ לְהוֹדָעָא יַת גְּבוּרְתֵּהּ׃
9 וּנְהַף בְּיַמָּא דְסוּף וְיָבֵישׁ וְאוֹלִיכִנּוּן בִּתְהוֹמָתָא כְּמַדְבְּרָא׃
10 וּפְרִקְנִין מִיַּד סָנְאֵה וּפְרַק יְהוֹן מִבְּעַל דְּבָבָא׃
11 וְחַפּוּ מַיָּא מְעִיקֵיהוֹן חַד מִנְּהוֹן לָא אִשְׁתְּאַר׃
12 וְהֵימִנוּ בְּשׁוּם מֵימְרֵהּ שַׁבְּחוּ תֻשְׁבְּחְתֵּהּ׃
13 סָרְהֲבוּ אִתְנַשְּׁיוּ עוֹבָדוֹהִי לָא אִסְתְּהִרוּ לְעִטְתֵהּ׃
14 וְרַגְּשׁוּ לְמִשְׁרְיָתָא בְּמִשְׁרְיָתָא לְאַהֲרֹן קַדִּישָׁא דַיְיָ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 תִּפְתַּח־אֶרֶץ וַתִּבְלַע דָּתָן וַתְּכַס עַל עֲדַת אֲבִירָם׃
18 וַתִּבְעַר־אֵשׁ בַּעֲדָתָם לֶהָבָה תְּלַהֵט רְשָׁעִים׃
19 יַעֲשׂוּ־עֵגֶל בְּחֹרֵב וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַסֵּכָה׃
20 וַיָּמִירוּ אֶת־כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אֹכֵל עֵשֶׂב׃
21 שָׁכְחוּ אֵל מוֹשִׁיעָם עֹשֶׂה גְדֹלוֹת בְּמִצְרָיִם׃
22 נִפְלָאוֹת בְּאֶרֶץ חָם נוֹרָאוֹת עַל־יַם־סוּף׃
23 וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לוּלֵי מֹשֶׁה בְחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו לְהָשִׁיב חֲמָתוֹ מַהַשְׁחִית׃
24 וַיִּמְאֲסוּ בְּאֶרֶץ חֶמְדָּה לֹא־הֶאֱמִינוּ לִדְבָרוֹ׃
25 וַיֵּרָגְנוּ בְאָהֳלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה׃
26 וַיִּשָּׂא יָדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם בַּמִּדְבָּר׃
27 וּלְהַפִּיל זַרְעָם בַּגּוֹיִם וּלְזָרוֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃
28 וַיִּצָּמְדוּ לְבַעַל פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מֵתִים׃
29 וַיַּכְעִיסוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרָץ בָּם מַגֵּפָה׃
30 וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃
31 וַתֵּחָשֶׁב לוֹ לִצְדָקָה לְדֹר וָדֹר עַד־עוֹלָם׃
32 וַיַּקְצִיפוּ עַל־מֵי מְרִיבָה וַיֵּרַע לְמֹשֶׁה בַּעֲבוּרָם׃
33 כִּי־הִמְרוּ אֶת־רוּחוֹ וַיְבַטֵּא בִשְׂפָתָיו׃
34 לֹא־הִשְׁמִידוּ אֶת־הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם׃
35 וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם׃
36 וַיַּעַבְדוּ אֶת־עֲצַבֵּיהֶם וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ׃
37 וַיִּזְבְּחוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם לַשֵּׁדִים׃
38 וַיִּשְׁפְּכוּ דָם נָקִי דַּם־בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זָבְחוּ לַעֲצַבֵּי כְנָעַן וַתֶּחֱנַף הָאָרֶץ בַּדָּמִים׃
39 וַיִּטַּמְּאוּ בְמַעֲשֵׂיהֶם וַיִּזְנוּ בְמַעַלְלֵיהֶם׃
40 וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּעַמּוֹ וַיְתָעֵב אֶת־נַחֲלָתוֹ׃
41 וַיִּתְּנֵם בְּיַד־גּוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם שֹׂנְאֵיהֶם׃
42 וַיְלָחֲצוּם אוֹיְבֵיהֶם וַיִּכָּנְעוּ תַּחַת יָדָם׃
43 פְּעָמִים רַבּוֹת יַצִּילֵם וְהֵמָּה יַמְרוּ בַעֲצָתָם וַיָּמֹכּוּ בַעֲוֹנָם׃

17 ἈΝοιχθη ἡ γῆ ⁊ κατέπιε Δαθαν, ⁊ ἐκάλυψεν ἐπὶ τὴν
18 συναγωγὴν Αβειρών. ⁊ καὶ ἐξεκαύθη πῦρ ἐν τῇ συναγωγῇ
19 αὐτῶν, φλὸξ καὶ ἐφλέξεν ἁμαρτωλούς. ⁊ ἐποίησαν μό-
20 σχον ἐν χωρὴβ, ⁊ προσεκύνησαν τῇ γλυπτῇ. ⁊ ἠλλάξαν-
το τὴν δόξαν αὐτῶν ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἐσθίοντος χόρτον.
21 ⁊ καὶ ἐπελάθοντο τοῦ θεοῦ ⁊ σώζοντος αὐτοὺς, τοῦ ποιήσαντος
22 μεγάλα ἐν Αἰγύπτῳ, ⁊ θαυμάσια ἐν γῇ Χαμ, φοβερὰ
23 ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς. ⁊ εἶπε τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτοὺς,
εἰ μὴ μωυσῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ ἔστη ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον
αὐτοῦ, τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ, τοῦ μὴ ἐξολοθρεῦ-
24 σαι αὐτούς. ⁊ καὶ ἐξουδένωσαν γῆν ἐπιθυμητὴν, οὐκ ἐπί-
25 στευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ. ⁊ καὶ ἐγόγγυσαν ἐν τοῖς σκηνώμασιν
26 αὐτῶν, οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου. ⁊ καὶ ἐπῆρε τὴν
χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς, τοῦ καταβαλεῖν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρή-
27 μῳ. ⁊ καὶ τοῦ καταβαλεῖν τὸ σπέρμα αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσι,
28 καὶ διασπορπίσαι αὐτοὺς ἐν τοῖς χωρίοις. ⁊ καὶ ἐτελέσθη-
29 σαν τῷ Βεελφεγώρ, καὶ ἔφαγον θυσίας νεκρῶν. ⁊ καὶ πα-
ρώξυναν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιθυμήμασιν αὐτῶν, καὶ ἐπλη-
30 σθὴ ἐν αὐτοῖς ἡ πλῶσις. ⁊ καὶ ἔστη φινεὲς καὶ ἐξιλάσατο,
31 καὶ ἐπόπασεν ἡ θραῦσις. ⁊ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύ-
νην, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἕως τοῦ αἰῶνος. ⁊ καὶ παρώργι-
σαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας, καὶ ἐκακώθη μωυσῆς
33 δι' αὐτούς. ⁊ ὅτι παρεπικράνθησαν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ διέστει-
34 λεν ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ. ⁊ οὐκ ἐξωλόθρευσαν τὰ ἔθνη ἃ
35 εἶπε κύριος αὐτοῖς. ⁊ καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐ-
36 μαθον τὰ ἔργα αὐτῶν. ⁊ καὶ ἐδούλευσαν τοῖς γλυπτοῖς
37 αὐτῶν, καὶ ἐγένηθη αὐτοῖς εἰς σκάνδαλον. ⁊ καὶ ἔθυσαν
τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαιμονίοις.
38 ⁊ καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῶον, αἷμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέ-
ρων, ὧν ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς χαναάν. καὶ ἐφονοκτονήθη
39 ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασι. ⁊ καὶ ἐμιάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν.
καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιθυμήμασιν αὐτῶν.
40 ⁊ καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, ⁊ ἐβε-
41 δελύξατο τὸν κληρονομίαν αὐτοῦ. ⁊ καὶ παρέδωκεν αὐ-
τοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν, καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ μισοῦν-
42 τες αὐτούς. ⁊ καὶ ἐθλιβησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ
43 ἐταπεινώθησαν ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν. ⁊ πλεονάκις ἐῤῥύ-
σατο αὐτούς, αὐτοὶ δὲ παρεπίκραναν αὐτὸν ἐν τῇ βουλῇ
αὐτῶν. καὶ ἐταπεινώθησαν ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν.

17 ⁊ Apta est terra & deglutiuit Dathã, & o- 17
18 perit sup cõgregationẽ Abirõ. ⁊ Et exarsit 18
ignis in synagoga eorũ, flãma cõbussit pec
19 catores. ⁊ Et fecerũt vitulũ in Oreb, & ado 19
20 rauerũt sculptile. ⁊ Et mutauerũt gloriã suã 20
in similitudinẽ vituli comedẽtis fœnũ. ⁊ Et 21
obliti sunt Deũ q saluat eos, q fecit mag-
21 nalia in Ægypto, ⁊ Mirabilia in terra Chã, 22
22 terribilia in mari rubro. ⁊ Et dixit vt disp- 23
deret eos, si nõ Moyses electus ei⁹ stetisset
in cõfractione ĩ cõspectu eius, vt auerteret
23 irã eius, ne dispderet eos. ⁊ Et ꝓ nihilo ha- 24
buerũt terrã desiderabilẽ, nõ crediderunt
24 verbo ei⁹. ⁊ Et murmurauerũt in taberna- 25
culis suis, nõ exaudierũt vocẽ Dñi. ⁊ Et ele- 26
uauit manũ suã sup eos, vt ꝓsterneret eos
25 in deserto, ⁊ & vt deiiceret semẽ eorũ in na 27
tionibus, & dispgeret eos ĩ regionibus. ⁊ Et 28
26 initiati sunt Beelphegor, & comederũt sa-
crificia mortuorũ. ⁊ Et irritauerũt eũ in ad- 29
27 inuẽtionibus suis, & multiplicata est in eis
ruina. ⁊ Et stetit Phinees, & placauit, & ces- 30
28 sauit quassatio. ⁊ Et reputatũ est ei⁹ ad iusti- 31
tiã, in gñatiõnẽ & gñatiõnẽ vsq; in sempi-
29 ternũ. ⁊ Et irritauerũt eũ ad aquã cõtradi- 32
ctionis, & vexatus est Moyses ꝓpter eos.
30 ⁊ Quia exacerbauerũt spiritũ eius, & distin 33
xit in labiis suis. ⁊ Nõ dispdiderũt gẽtes q̃s 34
dixit Dñs illis: ⁊ Et cõmixti sũt inter gẽtes, 35
& didicerũt opa eorũ. ⁊ Et seruierũt sculp- 36
31 tilibus eorum, & factum est illis in scan-
dalum. ⁊ Et immolauerũt filios suos & fi- 37
32 lias suas dæmoniis. ⁊ Et effuderunt sangui- 38
nẽ innocentem, sanguinem filiorum suo-
rum & filiarum, quos sacrificauerũt sculp
tilibus Chanaan. Et infecta est terra in san
33 guinibus, ⁊ Et contaminata est in operibus 39
eorum. & fornicati sunt in adinuentio-
34 nibus suis. ⁊ Et iratus est furore Dñs in po 40
pulum suum, & abominatus est hęreditatẽ
35 suam. ⁊ Et tradidit eos in manus ⁊ inimico- 41
rum, & dominati sunt eorum qui oderunt
36 eos. ⁊ Et tribulauerunt eos inimici eorum, 42
& humiliati sunt sub manib⁹ eorum. ⁊ Sę- 43
pè liberauit eos, ipsi autem exacerbauerunt eũ in consilio suo. & humiliati sunt in iniquitatibus suis.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Aperta est terra & deglutiuit Dathã, & operuit congregationem Abiram. 18 Et succensus est ignis in congregationem eorum, flamma
depasta est impios. 19 Fecerunt vitulum in Choreb, & adorauerunt conflatile. 20 Et mutauerunt gloriam Domini sui in similitudinem vi-
tuli comedentis herbam & mugientis. 21 Obliti sunt Dei redemptoris eorum, qui grandia ediditi opera in Ægypto. 22 Mirabilia in terra
Cham, terribilia in mari rubro. 23 Et dixit in verbo suo se exterminaturum eos, nisi Mosseh electus eius surrexisset, & sese roborasset oran-
do in conspectu eius, vt auerteret iram illius, ne destrueret. 24 Et abominati sunt terram desiderabilem, neque crediderunt verbis eius. 25 Et
murmurauerunt in tabernaculis suis, non admiserunt verbum Domini. 26 Et leuauit manũ suam cum iuramento propter illos, vt pronceret
eos interfectos in deserto. 27 Et vt migrare faceret semẽ eorũ in populos, & dispergeret eos in terrã. 28 Et adiunxerunt se idolo Peor, & come-
derunt sacrificia mortuorum. 29 Et prouocauerunt eum in operibus suis, & inualuit in eos pestis. 30 Et surrexit Pinchas & orauit, & restin-
xit mors. 31 Et reputatũ est ei ad meritũ, vt viueret in generationem & generationẽ vsq; in sempiternũ. 32 Et prouocauerunt eum super
aquas contradictionis, & malum euenit Mosseh propter eos. 33 Quoniã restiterunt spiritui sancto eius, & explicauit labiis suis. 34 Nõ destru-
xerunt populos, quos dixerat Dñs illis: 35 Sed cõmixti sunt populis, & didicerunt opera eorum. 36 Et seruierunt idolis eorum, & fuerũt illis
in offendiculum. 37 Et sacrificauerunt filios suos & filias suas dæmoniis. 38 Et effuderunt sanguinẽ innocentẽ, sanguinem filiorum suorum &
filiarum suarum, quos sacrificauerunt idolis Chananæorum, & maculata est terra peccatis homicidij. 39 Et polluti sunt in operibus suis, &
fornicati sunt in adinuentionibus suis. 40 Proindè exarsit furor Domini in populum suum, & abominatum est Verbum eius hęreditatẽ suã.
41 Et tradidit eos in manum populorum, & dominati sunt eis ipsorum odores. 42 Et oppresserunt eos ipsorum inimici, & humiliati sunt
sub manibus eorum. 43 Sæpissimè liberauit eos, sed ipsi prouocabant eum in consiliis suis, & dissoluti sunt in peccatis suis.

תרגום

17 אִתְפַּתַּח אַרְעָא וּבְלַעַת דָּתָן וַחֲפָת עַל סִיעַת אֲבִירָם׃ 18 וּדְלֵקַת אִשְׁתָּא בְּסִיעַתְהוֹן לַהֲבוּתָא אֲשַׁלְהַב רְשִׁיעַיָּא׃ 19 עֲבַדוּ
דְּמָרָא בְּחוֹרֵב וּסְגִדוּ לְמַתְּכָא׃ 20 וּפְרִגִין יְת אֵיקַר רְבוֹנְהוֹן בְּרְמוּת תּוֹר דְּאָכֵל עִשְׂבָּא וּמְגַיַּר׃ 21 אִתְנַשְׁיוּ אֱלָהָא מְשֵׁזְבְּנְהוֹן
דַּעֲבַד רַבְרְבָן בְּמִצְרָיִם׃ 22 פְּרִישָׁן בְּאַרְעָא דְּחָם דְּחִילָן עַל יַמָּא דְסוּף׃ 23 וְאֲמַר בְּמֵימְרֵהּ לְשֵׁיצָיוּתְהוֹן אִלְמָלֵא מֹשֶׁה בְּחִירֵהּ דְּקָם וְאִתְקֻף
קֳדָמוֹהִי בִּפְרָצָה לְאָתָבָא חֵמַתֵּהּ דְּלָא לְחַבָּלוּתְהוֹן׃ 24 וְאִתְרְחִקוּ בְּאַרְעָא רַעְיָא לָא הֵימִנוּ בְּפִתְגָמוֹי׃ 25 וְאִתְרְעֲמוּ בְּמַשְׁכְּנֵיהוֹן לָא קַבְּלוּ
לְמֵימְרָא דַּייָ׃ 26 וְאַרִים יְדֵיהּ בִּשְׁבוּעָה מִטְּלָהוֹן לְמַרְמֵי יָתְהוֹן קְטִילִין בְּמַדְבְּרָא׃ 27 וּלְאַגְלָאָה זַרְעָהוֹן בְּעַמְמַיָּא וּלְכַרְכָּרוּתְהוֹן
בְּאַרְעָתָא׃ 28 וְקָרִיבוּ לְמִשְׁתַּעְיָא פְּעוֹר וְאָכְלוּ נִכְסַת מַיְתַיָּא׃ 29 וְאַרְגִּזוּ קֳדָמוֹי בְּעוֹבָדֵיהוֹן וּסְגִיאַת בְּהוֹן מוֹתָנָא׃ 30 וְקָם פִּינְחָס וְצַלִּי
וְאִתְעַכַּבַת לֵהּ לְזָכוּ לְחֵי דָּר דָּר עַד עָלַם׃ 31 וְאִתְרְגִז עַל מֵי מַצּוּתָא דְּאַשְׁכַּח לְמֹשֶׁה בְּגִלְלֵהוֹן׃ 32 אֲרוּם
לָא שְׁבִיקוּ לְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא דִּפְרַשׁ בְּשִׂפְוָתֵהּ׃ 33 וְאִתְעָרְבוּ בְּעַמְמַיָּא וְאִלְּפוּ יָת עוֹבָדֵיהוֹן׃ 34 וּפְלַחוּ יָת פִּתְגָמַיָּא דְּלָא
מַלִּילִין לְהוֹן לְהַשְׁמָדָא׃ 35 וְאִתְעָרְבוּ בְּעַמְמַיָּא וְיַלְפוּ עוֹבָדֵיהוֹן׃ 36 וּפָלְחוּ יָת טָעֲוָתְהוֹן וְהֲווֹ לְהוֹן לְתַקָּלָא׃ 37 וּדְבָחוּ יָת בְּנֵיהוֹן וְיָת בְּנָתְהוֹן לְמַיְּנִיקָא׃ 38 וְשָׁרוּ אֲדָם זַכַּאי אֲדָם בְּנֵיהוֹן
וּבְנָתְהוֹן דְּדַבְחוּ לְטָעֲוָת כְּנָעַן וְאִסְתְּאִבַת אַרְעָא בְּחוֹבֵי דְּקָטוֹל׃ 39 וְאִסְתָּאִבוּ בְּעוֹבָדֵיהוֹן וְטָעוּ בְּמַעֲלְלֵיהוֹן׃ 40 וּתְקֵף רְגָזָא דַּייָ
בְּעַמֵּהּ וְרָחֵק יָת אַחְסָנְתֵּהּ׃ 41 וּמְסַרְנוּן בְּיַד עַמְמַיָּא וְשָׁלְטוּ בְהוֹן סָנָיֵיהוֹן׃ 42 וְדָחֲקוּנוּן בַּעֲלֵי דְּבָבֵיהוֹן וְאִתְכַּבְּשׁוּ תְּחוֹת
יְדֵיהוֹן׃ 43 זִמְנִין סַגִּיעִין פְּצָאנוּן וְהִנּוּן יְסָרְבוּן לָהּ בְּסָלְהֲבוֹתְהוֹן וְאִתְמְסְיוּ בְּחוֹבֵיהוֹן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

44 וַיַּרְא בְּצָרָה לָהֶם בְּשָׁמְעוֹ אֶת־רִנָּתָם׃
45 וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָיו׃
46 וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים לִפְנֵי כָּל־שׁוֹבֵיהֶם׃
47 הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ׃
48 בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ׃

קז

1 הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
2 יֹאמְרוּ גְאוּלֵי יְהוָה אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד־צָר׃
3 וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב מִצָּפוֹן וּמִיָּם׃
4 תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דֶּרֶךְ עִיר מוֹשָׁב לֹא מָצָאוּ׃
5 רְעֵבִים גַּם־צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטָּף׃
6 וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם׃
7 וַיַּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לָלֶכֶת אֶל־עִיר מוֹשָׁב׃
8 יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם׃
9 כִּי־הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שִׁקֵּקָה וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא־

טוֹב׃

10 יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת אֲסִירֵי עֹנִי וּבַרְזֶל׃
11 כִּי־הַמְרוּ אִמְרֵי־אֵל וַעֲצַת עֶלְיוֹן נָאָצוּ׃
12 וַיַּכְנַע בֶּעָמָל לִבָּם כָּשְׁלוּ וְאֵין עֹזֵר׃
13 וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם׃
14 יוֹצִיאֵם מֹחֶשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק׃
15 יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם׃
16 כִּי־שִׁבַּר דַּלְתוֹת נְחוּשָׁה וּבְרִיחֵי בַרְזֶל גִּדַּע׃
17 אֱוִלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ׃

44 *Et vidit tribulationes eorum, cùm exau-
45 diret eos rogantes. *Et recordatus est pacti
sui cum eis, & pœnituit eum secundùm multi-
46 tudinem misericordiæ suæ. *Et dedit eos mi-
serabiles coram omnibus qui ceperant eos.
47 *Salua nos Domine Deus noster, et congre-
ga nos de gentibus, vt confiteamur nomini san-
cto tuo, & canamus laudem tuam.
48 *Benedictus Dominus Deus Israel ab æter-
no & vsque in æternum: & dicet omnis po-
pulus, Amen. Aleluia.

PSAL. CVII.

1 COnfitemini Domino quoniam bonus, quo-
2 niam in æternum misericordia eius. *Dicant
qui redempti sunt à Domino, quos redemit de
3 manu hostis: *Et de terris congregauit eos,
ab Oriente & Occidente, ab Aquilone et mari.
4 *Errauerunt in solitudine in deserta: viam
ciuitatem quæ habitaretur non reperierunt.
5 *Esurientes & sitientes, anima eorum in
6 ipsis deficiebat. *Et clamauerunt ad Do-
minum in tribulatione sua: de afflictione eorum
7 eripuit eos. *Et duxit illos per viam rec-
tam, vt venirent in ciuitatem habitabilem.
8 *Confiteantur Domino misericordiæ eius,
& mirabilia eius in filios hominum.
9 *Quia saturauit animam vacuam, & ani-
mam esurientem impleuit bonis.
10 *Habitantes in tenebris & in vmbra mor-
tis, alligatos inopia & ferro.
11 *Quia prouocauerunt sermones Dei, et con-
silium Excelsi blasphemauerunt.
12 *Et humiliauit in labore cor eorum: cecida-
runt, & non erat qui adiuuaret.
13 *Et clamauerunt ad Dominum in tribula-
tione sua: de angustiis eorum saluauit eos.
14 *Et eduxit eos de tenebris & vmbra mor-
tis, & vincula eorum disrupit.
15 *Confiteantur Domino misericordiam eius,
& mirabilia eius in filios hominum.
16 *Quia contriuit portas æreas, & vectes fer-
reos confregit.
17 *Stulti propter viam sceleris eorum, et pro-
pter iniquitates afflicti.

44 *Et vidit Dñs cùm tribularentur ipsi, cùm
45 ipse exaudiret orationem eorum. *Et me-
mor fuit testamenti sui, & pœnituit eum
secùdùm multitudinem misericordię sue.
46 *Et dedit eos in miserationibus in cõspectu
omnium qui ceperant eos. *Saluos fac nos
47 Dñe Deus noster, & congrega nos de na-
tionibus, vt confiteamur nomini tuo san-
cto, vt gloriemur in laude tua. *Benedi-
48 ctus Dominus Deus Israel à seculo & vsq;
in seculum. & dicet omnis populus: Fiat,
Fiat. Alleluia.

PSAL. CVI.

1 COnfitemini Domino quoniam bonus,
quoniam in seculum misericordia ei⁹.
2 *Dicant qui redẽpti sunt à Domino, quos
redemit de manu inimici, *& de regioni-
3 bus congregauit eos, ab Oriente, & Occi-
dente, & Aquilone, & mari, *errauerunt in
4 solitudine in inaquoso. Viã ciuitatis habi-
taculi non inuenerunt *esurientes & sitiẽ-
5 tes: anima eorum in ipsis defecit. *Et cla-
mauerunt ad Dominum cùm tribularen-
tur ipsi, & de necessitatibus eorum eripuit
6 eos. Et eduxit eos in viam rectam, vt irent
7 in ciuitatem habitationis. *Confiteantur
Domino misericordiæ eius, & mirabilia e-
8 ius filiis hominum. *Quia satiauit animam
9 inanem, & animã esurientem satiauit bo-
nis. *Sedentes in tenebris & vmbra mor-
10 tis, vinctos in mendicitate & ferro. *Quia
11 exacerbauerunt eloquia Dei, & consilium
Altissimi irritauerunt. *Et humiliatum est
12 in laboribus cor eorum; infirmati sunt, &
non fuit qui adiuuaret. *Et clamauerunt
13 ad Dominum cùm tribularentur ipsi, &
de necessitatibus eorum liberauit eos.
14 *Et eduxit eos de tenebris & vmbra mor-
tis, & vincula eorum disrupit. *Confi-
15 teantur Domino misericordię eius, & mi-
rabilia eius filiis hominum. *Quia con-
16 triuit portas æreas, & vectes ferreos con-
fregit. *Suscepit eos de via iniquitatis
17 eorum, propter enim iniustitias suas hu-
miliati sunt.

44 *καὶ εἶδε κύριος ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἐν τῷ αὐτὸν εισ-
45 ακοῦσαι τ δέησεως αὐτῶν. *καὶ ἐμνήσθη τ διαθή-
κης αὐτῷ, καὶ μετεμελήθη κατ τ πλῆθος τ ἐλέους αὐτ.
46 *καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐναντίον πάντων
τῶν αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς.
47 *Σῶσον ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐπισυνάγαγε ἡ-
μᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν· τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου
τῷ ἁγίῳ, τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι ἐν τῇ αἰνέσει σου.
48 *εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπὸ τ αἰῶνος ἕως
τοῦ αἰῶνος· καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, γένοιτο γένοιτο. ἀλληλουια.

ρϛ.

1 *Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι χρηστός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ-
2 να τὸ ἔλεος αὐτ. *εἰπάτωσαν οἱ λελυτρωμένοι
ὑπὸ κυρίου, οὓς ἐλυτρώσατο ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ,
3 *καὶ ἐκ τῶν χωρῶν συνήγαγεν αὐτούς. ἀπὸ ἀνατο-
λῶν, καὶ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ, καὶ θαλάσσης,
4 *ἐπλανήθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν αὐύδρῳ. ὁδὸν πόλεως
5 κατοικητηρίου οὐχ εὗρον *πεινῶντες καὶ διψῶντες, ἡ
ψυχὴ αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἐξέλιπεν.
6 *καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῇ θλίβεσθαι αὐτούς,
7 καὶ ἐκ τῶν ἀνάγκων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς. *καὶ ὡδή-
γησεν αὐτοὺς εἰς ὁδὸν εὐθεῖαν, τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν
8 κατοικητηρίου. *ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ
ἐλέη αὐτ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων.
9 *ὅτι ἐχορτασε ψυχὴν κενὴν, καὶ ψυχὴν πεινῶσαν
10 ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. *καθημένους ἐν σκότει καὶ σκιᾷ
θανάτου, πεπεδημένους ἐν πτωχείᾳ καὶ σιδήρῳ.
11 *ὅτι παρεπίκραναν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν βου-
12 λὴν τοῦ ὑψίστου παρώξυναν. *καὶ ἐταπεινώθη ἐν κό-
ποις ἡ καρδία αὐτῶν, ἠσθένησαν καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν.
13 *καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύριον ἐν τῇ θλίβεσθαι αὐτούς,
καὶ ἐκ τῶν ἀνάγκων αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς.
14 *καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ σκότους καὶ σκιᾶς θανάτου,
καὶ τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διέρρηξεν.
15 *ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτ, καὶ τὰ
θαυμάσια αὐτ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων.
16 *ὅτι συνέθλασεν πύλας χαλκᾶς, καὶ μοχλοὺς σιδη-
17 ροῦς συνέθλασεν. *ἀπελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας
αὐτῶν, διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

44 Et vidit cùm angustia inesset eis, dum auditetur coram eo oratio eorum. 45 Et memor fuit erga illos fœderis sui: & conuersus est
ab ira sua iuxta multitudinem misericordiarum suarum. 46 Et dedit eos in miserationes in conspectu omnium qui captiuos abduxerant eos.
47 Redimisse nos Domine Deus noster, & congrega nos de medio populorum, vt confiteamur nomini sancto tuo, & laudemus laude tua.
48 Benedictam nomen Domini Dei Israel à mundo hoc vsque ad mundum venturum. & dicet omnis populus: Amen, laudate Deum.

PSAL. CVII.

LAudate Dominum quoniam bonus est, quoniam in æternum misericordia eius. 2 Dicant redempti Dñi, quos redemit de manu mole-
stantis. 3 Et de terris congregauit eos ab Oriente & ab Occidente, ab Aquilone, & de mari latere Australi. 4 Errauerunt in deserto in
desolata via, ciuitatem habitabilem non inuenerunt; 5 Esurientes, simul sitientes: anima eorum in ipsis defecit. 6 Et orauerunt Dñm dum
afflictione premerentur: de angustia ipsorum liberauit eos. 7 Et duxit eos per viam rectam, vt ambularent ad Ierusalem ciuitatem habitabi-
lem. 8 Confitebuntur coram Domino propter misericordiam eius, & narrabunt mirabilia eius opera filiis hominum. 9 Quoniam satia-
uit animam vacuam, & animam famelicam impleuit bono: 10 Habitantes in tenebris & vmbra mortis, vinctos in afflictione vinculorum
ferri. 11 Quia rebelles fuerunt verbo Dei, & consilium Altissimi execrati sunt. 12 Et perfregit labore cor eorum; impegerunt & non fuit
qui adiuuaret. 13 Et orauerunt Dominum cùm afficerentur angustia, & de afflictionibus ipsorum redemit eos.
14 Eduxit eos de tenebris & vmbra mortis, & catenas eorum dirupit. 15 Confitebuntur coram Domino propter misericordiam
eius, & narrabunt mirabilia eius facta filiis hominum. 16 Quoniam confregit portas chalybeas, & pessulos ferreos contriuit.
17 Stulti propter viam flagitiorum suorum, & propter iniquitates suas afflicti sunt.

תרגום

44 וְחַמָּא כַּד עִיק לְהוֹן כַּד שְׁמִיעַ קֳדָמוֹי יְת צְלוֹתְהוֹן׃ 45 וּדְכַר לְהוֹן קְיָמֵהּ וְחַב מְרִגְזָה חֵידָ סוּגֵי טָבְוָתֵיהּ׃ 46 וְיָהַב יָתְהוֹן
לְרַחֲמַיָּא קֳדָם כָּל דְּשָׁבֵי יָתְהוֹן׃ 47 פְּרוֹק יָתָנָא יְיָ אֱלָהָנָא וְכַנֵּשׁ יָתָנָא מִבֵּינֵי עַמְמַיָּא לְאוֹדָאָה בְּשׁוּם קוּדְשָׁךְ לְאִשְׁתַּבָּחָא בִּתְשָׁבְחָתָךְ׃
48 בְּרִיךְ שְׁמֵהּ דְּיְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל מֵעָלְמָא וְעַד עָלְמָא וְיֵימַר כָּל עַמָּא אָמֵן שַׁבְּחוּ אֱלָהָא׃

קז

1 שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ אֲרוֹם טָב אֲרוֹם לְעָלַם טוֹבְיָה׃ 2 יֵימְרוּן פְּרִיקֵי דְּיְיָ דִּי פְרָקִנּוּן מִיד תַּקִּיפָא׃ 3 וּכְאַרְעָתָא כְּנִשְׁנוּן מִמַּדְנְחָא
וּמַעַרְבָּא מִצְפּוֹנָא וּמְיַמָּא׃ 4 טָעוּ בְּמַדְבְּרָא בִּצְדִי אוֹרְחָא קִרְתָּא דְּמִיתְבָא לָא אַשְׁכָּחוּ׃ 5 כְּפָנִין לְחוֹד צָחִיָן נַפְשָׁהוֹן
בְּוָתְהוֹן מִתְלַגְיָא׃ 6 וְצַלּוּ קֳדָם יְיָ מִן עִיק לְהוֹן מִמְּעִיקָהוֹן פְּצָנָן׃ 7 וְהַלְכִנּוּן בְּאוֹרְחָא תְּרִיצְתָּא לְמֵיזַל לִירוּשְׁלֵם קִרְתָּא דְּמִתְיְהִיבָא׃
8 יְהוֹדוּן קֳדָם יְיָ מִטּוּל חִסְדֵּהּ וּמִשְׁתַּעְיָן פְּרִישְׁוָתֵיהּ לִבְנֵי נָשָׁא׃ 9 אֲרוֹם אַשְׂבַּע נַפְשָׁא מְרִיקְתָא וְנַפְשָׁא כַּפְנָא מָלֵי טוּבָא׃
10 יְתְבֵי בַּחֲשׁוֹכָא וְצִילָא דְּמָוְתָא אֲסִירִין בְּסִגּוּף שְׁיַרְיָי פַּרְזְלָא׃ 11 אֲרוֹם סָרְבוּ עַל מֵימַר אֱלָהָא וּמְלֵכְתָּא עִלָּאָה רְחִקוּ׃ 12 וְהַבֵּר
לְהוֹן אִתְקְלִלוּ וְלֵית דְּסָיֵיעַ׃ 13 וְצַלּוּ קֳדָם יְיָ מִן עִיק לְהוֹן מִמְּעִיקָהוֹן פְּרָקִנּוּן׃ 14 אַפֵּיקִנּוּן מֵחֲשׁוֹכָא וְצִילָא דְּמוֹתָא
שְׁעִינּוּן מָאוּרֵיהוֹן וּמַעֲיְיקְהוֹן מִתְגַּפְיָן׃ 15 יְהוֹדוּן קֳדָם יְיָ מִטּוּל חִסְדֵּהּ וּמִשְׁתַּעְיָן פְּרִישְׁוָתֵיהּ לִבְנֵי נָשָׁא׃ 16 אֲרוֹם תְּבַר דַּשְׁיִין נְחָשָׁא וְעַבְּרֵי פַּרְזְלָא קַצֵּץ׃

18 כָּל־אֹכֶל תְּתַעֵב נַפְשָׁם וַיַּגִּיעוּ עַד־שַׁעֲרֵי
19 מָוֶת׃ וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם
20 יוֹשִׁיעֵם׃ יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיְמַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם׃
21 יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם׃
22 וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וִיסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה׃
23 יוֹרְדֵי הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת עֹשֵׂי מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים׃
24 הֵמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה וְנִפְלְאוֹתָיו בִּמְצוּלָה׃
25 וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתְּרוֹמֵם גַּלָּיו׃
26 יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג׃
27 יָחוֹגּוּ וְיָנוּעוּ כַּשִּׁכּוֹר וְכָל־חָכְמָתָם תִּתְבַּלָּע׃
28 וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה בַּצַּר לָהֶם וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם
29 יוֹצִיאֵם׃ יָקֵם סְעָרָה לִדְמָמָה וַיֶּחֱשׁוּ גַּלֵּיהֶם׃
30 וַיִּשְׂמְחוּ כִי־יִשְׁתְּקוּ וַיַּנְחֵם אֶל־מְחוֹז חֶפְצָם׃
31 יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם׃
32 וִירוֹמְמוּהוּ בִּקְהַל עָם וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ׃
33 יָשֵׂם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר וּמֹצָאֵי מַיִם לְצִמָּאוֹן׃
34 אֶרֶץ פְּרִי לְמִלֵּחָה מֵרָעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ׃
35 יָשֵׂם מִדְבָּר לַאֲגַם־מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמֹצָאֵי
36 מָיִם׃ וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֵבִים וַיְכוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב׃
37 וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְּעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה׃
38 וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהֶמְתָּם לֹא יַמְעִיט׃
39 וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשׁוּחוּ מֵעֹצֶר רָעָה וְיָגוֹן׃
40 שֹׁפֵךְ בּוּז עַל־נְדִיבִים וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא־דָרֶךְ׃
41 וַיְשַׂגֵּב אֶבְיוֹן מֵעוֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן מִשְׁפָּחוֹת׃
42 יִרְאוּ יְשָׁרִים וְיִשְׂמָחוּ וְכָל־עַוְלָה קָפְצָה פִּיהָ׃
43 מִי־חָכָם וְיִשְׁמֹר אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְהוָה׃

18 * Omnem cibum abominata est anima eorũ,
19 & accesserunt ad portas mortis. * Et clamauerunt ad Dominum in tribulatione sua, de an-
20 gustiis eorum saluauit eos. * Misit verbum suum & sanauit eos, & saluauit de interitu
21 eorum. * Confiteantur Domino misericordiam eius, & mirabilia eius in filios hominum.
22 * Et immolent hostias gratiarum, & narrent
23 opera eius in laude. * Qui descendunt mare in nauibus, facientes opus in aquis multũ.
24 * Ipsi viderunt opera Domini, et mirabilia
25 eius in profundo. * Dixit, & surrexit ventus
26 tempestatis, & eleuauit gurgites eius. * Ascen-
dunt in cælum, & descendunt in abyssos; anima eorum in afflictione consumitur.
27 * Obstupuerunt & intremuerunt quasi ebrius, et vniuersa sapientia eorum absorpta est.
28 * Clamauerunt autem ad Dominum in tribulatione sua, & de angustiis eorum eduxit eos.
29 * Statuit turbinem in tranquillitatem, et si-
30 lebunt fluctus eius. * Et letabuntur quoniam quieuerunt, & deducet eos ad portum quem
31 voluerunt. * Confiteantur Domino misericordiam eius, & mirabilia eius in filios homi-
32 num. * Et exaltent eum in ecclesia populi, & * Ponet
33 in cathedra seniorum laudent eum.
flumina in desertum, & fontes aquarum in si-
34 tim. * Terram fructiferam in salsuginem, pro
35 malitia habitatorum eius. * Ponet desertum in paludes aquarum, & terram inuiam in fontes
36 aquarum. * Et collocabit ibi esurientes, &
37 formabunt vrbem ad habitandum. * Et seminabunt agros & plantabunt vineas, & facient fruges
38 germina. * Et benedicet eis, & multiplicabuntur nimis, & pecora eorum non minuet.
39 * Imminuta sunt autem & afflicta propter
40 angustiam mali & doloris. * Effundet despectionem super principes, & errare eos faciet in
41 solitudine deuia. * Et subleuauit pauperem de inopia, & ponet quasi gregem familias.
42 * Videbunt recti & letabuntur, & omnis
43 iniquitas contrahet os suum.
* Quis sapiens & custodiet hæc, & intelligent misericordias Domini?

18 * Ὀμνεμ ἔσκαν ἀβόδελυξε τὴ ψυχὴ αὐτῶν, καὶ ἤγγισαν
19 ἕως τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου. * καὶ ἐκέκραξαν πρὸς
κύριον ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσω-
20 σεν αὐτούς. * ἀπέστειλε τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ ἰάσατο
αὐτοὺς, καὶ ἐρρύσατο αὐτοὺς ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν.
21 * ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ
22 θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. * καὶ θυσά-
σθωσαν αὐτῷ θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἐξαγγειλάτωσαν τὰ ἔρ-
23 γα αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει. * οἱ καταβαίνοντες εἰς θά-
λασσαν ἐν πλοίοις, ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδασι πολλοῖς·
24 * αὐτοὶ εἶδον τὰ ἔργα κυρίου, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἐν
25 τῷ βυθῷ. * εἶπε, καὶ ἔστη πνεῦμα καταιγίδος, καὶ ὑψώ-
26 θη τὰ κύματα αὐτῆς. * ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν,
καὶ καταβαίνουσιν ἕως τῶν ἀβύσσων. ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν κα-
27 κοῖς ἐτήκετο· * ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων,
28 καὶ πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη. * ἐκέκραξαν
πρὸς κύριον ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν
29 αὐτῶν ἐξήγαγεν αὐτούς. * καὶ ἐπέταξε τῇ καταιγίδι,
30 καὶ ἔστη εἰς αὔραν, καὶ ἐσιώπησαν τὰ κύματα αὐτῆς. * καὶ διήνε-
χθησαν, ὅτι ἡσύχασαν, καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐπὶ λιμένα θε-
31 λήματος αὐτῶν. * ἐξομολογείσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ
ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων.
32 * ὑψωσάτωσαν αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ λαοῦ, καὶ ἐν κα-
33 θέδρᾳ πρεσβυτέρων αἰνεσάτωσαν αὐτόν. * ἔθετο πο-
ταμοὺς εἰς ἔρημον, καὶ διεξόδους ὑδάτων εἰς διψαν.
34 * γῆν καρποφόρον εἰς ἀλυκίαν, ἀπὸ κακίας τῶν κα-
35 τοικούντων ἐν αὐτῇ· * ἔθετο ἔρημον εἰς λίμνας ὑδάτων, καὶ
36 γῆν ἄνυδρον εἰς διεξόδους ὑδάτων. * καὶ κατῴκισεν
ἐκεῖ πεινῶντας, καὶ συνεστήσαντο πόλεις κατοικίας.
37 * καὶ ἔσπειραν ἀγροὺς, καὶ ἐφύτευσαν ἀμπελῶνας, καὶ
38 ἐποίησαν καρπὸν γενήματος. * καὶ ηὐλόγησεν αὐτοὺς, καὶ
ἐπληθύνθησαν σφόδρα, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν οὐκ ἐσμίκρυνε.
39 * καὶ ὠλιγώθησαν καὶ ἐκακώθησαν ἀπὸ θλίψεως κα-
40 κῶν καὶ ὀδύνης. * ἐξεχύθη ἐξουδένωσις ἐπ' ἀρχόντας
αὐτῶν, καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ.
41 * καὶ ἐβοήθησε πτωχὸν ἐκ πλωχείας, καὶ ἔθετο ὡς πρό-
42 βατα πατριάς. * ὄψονται δίθεις καὶ εὐφρανθήσονται, καὶ
43 πᾶσα ἀνομία ἐμφράξει τὸ στόμα αὐτῆς. * τίς σοφὸς καὶ
φυλάξει ταῦτα, καὶ συνήσουσι τὰ ἐλέη τοῦ κυρίου;

תרגום

18 כל אוכלא תרחיק נפשהון וקטין עד סעלני מותא׃ 19 וצלו קדם יי כד עיק להון ומפציקותהון יפרקינון׃ 20 ישדר פתגמיה וירפינון ויפלטינון מחבלניהון׃ 21 ויודון קדם יי טבוי ונסתא דיי לבני נשא׃ 22 ויכסון נכסת תודתא
ויתחוון בתושבחתא ויספרון פרישוותיה בחדוא׃ 23 דנחתין בימא באניא עבדי פלחנא כפיין סגיעין׃ 24 אנון חמון עובדי יי ופרישוותיה בעומקא׃
25 ואמר ויקים רוח סערתא ותרים גליהון׃ 26 סלקין צייח שמיא נחתין עמקי תהומיא נפשהון בישיותהון אתמגג׃
27 ירתחון ויטשטון היך רגיגא ועלעולא ואתרוסמו גלליהון׃ 28 וצלו קדם יי כד עיק להון ומפציקותהון יפיק יתהון׃ 29 יקים עלעולא
לרגיגא ושתקון גלליהון׃ 30 וחדון ארום שתקון ודברינון לטחון רעיותהון׃ 31 יהודון קדם יי טבוי ונסתא דיי לבני נשא׃ 32 וירוממונה בקהל עמא בית ישראל וכסנהדרין תבייסיא משבחין יתה׃
33 ישוי נהרוותא היך מדברא ומפקנות מוי לצמיון׃ 34 ארעא דישראל לעבדא פרי צדא היך סדום ואתהפכת מן בישורת דיתבין בה׃ 35 ישוי מדברא היך ארקיא
ומבוע מוי לצמיון׃ 36 ואשרי תמן כפיינין והקנו קרתא דמיתבא׃ 37 וזרעו חקלין ונצבו כרמיא ועבדו פרי אבא׃
38 ובריכנון וסגו לחדא ובעירהון לא יזערו׃ 39 וכד חבו אזערו ואתמסכנו מאונוק בישא ודונגא׃
40 שדי בסתרנותא על רברביא ואהעינון בלסא ולא אורחא׃ 41 ושגיב מסכינותא משיבנותא ושוי היך שאני גניסיא׃
42 יחמון חריציא ויחדון וכל פרי שקרא שוירת פומא ואתחסרת׃ 43 מן חכים וינטר אלין ויתבוננון חסדוי יי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

18 "Omnem cibum abominabitur anima eorum, & appropinquant ad introitus mortis. 19 "At si orauerint coram Dño cùm adest eis angustia, tum de afflictionibus ipsorũ redimet eos. 20 "Mittet verbũ sanationis suæ, & sanabit eos, liberabitq; ab eorũ corruptione. 21 "Confitebuntur coram Dño propter misericordiam eius, & narrabunt mirabilia eius facta filiis hominum. 22 "Et sacrificabunt sacrificia confessionis, & narrabunt opera eius in lætitia. 23 "Descendentes in mare naubus, facientes opus in aquis multis: 24 "Ipsi viderunt opera Domini, & mirabilia eius in profundo. 25 "Et dixit in verbo suo, & suscitauit tempestatem & turbinẽ, & exaltati sunt fluctus eius. 26 "Ascendunt ad summitatem cælorum, descendunt q; ad profunda abyssorum, anima eorum in malo liquefiet. 27 "Trement & ertabunt sicut ebrius, & omnis sapientia eorum absorbebitur. 28 "At si orauerint coram Domino cùm adesit eis angustia, tum de afflictionibus ipsorum educet eos. 29 "Stare facit tempestatem in tranquillitatem, & tacebunt fluctus eius. 30 "Tum lætati sunt quia silent, & duxit eos ad portum voluntatis ipsorum.
31 "Confitebuntur coram Domino propter benignitatem eius, & narrabunt mirabilia eius opera filiis hominum. 32 "Et exaltant eum in congregatione populi domus Israel, & in consessu sapientium laudant eum. 33 "Posuit flumina velut desertum, & egressus aquarum sicut siccitates. 34 "Terram Israel facientem fructus deuastauit sicut Sodomã, quę subuersa est propter malitiã habitantiũ in ea. 35 "Posuit desertum sicut stagnũ aquarũ, & terram desertam in exitus aquarum. 36 "Et habitare fecit ibi esurientes, & cõstituerunt ibi ciuitatem habitabilem. 37 "Et seminauerunt agros, & plantauerunt vineas, & fecerũt fructus germinis. 38 "Et benedixit eis, & multiplicati sunt valdè, & iumenta eorũ non diminuit. 39 "Sed cùm peccauerunt, imminuti sunt & attenuati ab oppressione mali & doloris. 40 "Misit contemptum super principes, & errare fecit eos per inane vbi non erat via. 41 "Et subleuauit pauperem de miseria, & posuit sicut oues familias. 42 "Videbunt recti & lætentur, & omnis iniquitas obstruet os suum. 43 "Quis sapiens & custodiet hæc, ac intelliget misericordias Domini? cuiusuis auctoris mendacij os insolens fuit, & obturatum est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

קח

* שִׁיר מִזְמוֹר לְדָוִד׃ 1
* נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה אַף־כְּבוֹדִי׃ 2
* עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר׃ 3
* אוֹדְךָ בָעַמִּים יְהוָה וַאֲזַמֶּרְךָ בַלְאֻמִּים׃ 4
* כִּי־גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ וְעַד־שְׁחָקִים 5
אֲמִתֶּךָ׃
* רוֹמָה עַל־שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל כָּל־הָאָרֶץ 6
כְּבוֹדֶךָ׃
* לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃ 7
* אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְקָה שְׁכֶם 8
וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד׃
* לִי גִלְעָד לִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי יְהוּדָה 9
מְחֹקְקִי׃
* מוֹאָב סִיר רַחְצִי עַל־אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי עָלַי 10
פְּלֶשֶׁת אֲתָרוֹעָע׃
* מִי יוֹבִלֵנִי עִיר מִבְצָר מִי נָחָנִי עַד־אֱדוֹם׃ 11
* הֲלֹא־אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים 12
בְּצִבְאוֹתֵינוּ׃
* הָבָה־לָּנוּ עֶזְרַת מִצָּר וְשׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם׃ 13
* בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה־חָיִל וְהוּא יָבוּס צָרֵינוּ׃ 14

קט

* לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי אַל תֶּחֱרָשׁ׃ 1
* כִּי פִי רָשָׁע וּפִי־מִרְמָה עָלַי פָּתָחוּ דִּבְּרוּ אִתִּי 2
לְשׁוֹן שָׁקֶר׃
* וּדְבָרֵי שִׂנְאָה סְבָבוּנִי וַיִּלָּחֲמוּנִי חִנָּם׃ 3
* תַּחַת־אַהֲבָתִי יִשְׂטְנוּנִי וַאֲנִי תְפִלָּה׃ 4
* יָשִׁימוּ עָלָיו רָעָה תַּחַת טוֹבָה וְשִׂנְאָה תַּחַת אַהֲבָתִי׃ 5
* הַפְקֵד עָלָיו רָשָׁע וְשָׂטָן יַעֲמֹד עַל־יְמִינוֹ׃ 6
* בְּהִשָּׁפְטוֹ יֵצֵא רָשָׁע וּתְפִלָּתוֹ תִּהְיֶה לְחַטָּאָה׃ 7

*Canticum Psalmi Dauid. 1
CVII.
PAratum cor meum Deus, paratum cor 2
meum, cantabo & psallã in gloria mea.
*Exurge gloria mea, exurge psalterium 3
& cithara, exurgam diluculò. *Confitebor 4
tibi in populis Domine, psallam tibi in na
tionibus. *Quia magna *super cælos mise- 5
ricordia tua, & vsque ad nubes veritas tua.
*Exaltare super cælos Deus, & super om- 6
nem terram gloria tua. *Vt liberentur 7
dilecti tui, saluum fac dextera tua & ex-
audi me. *Deus locutus est in sancto suo, 8
Exultabo & diuidam Sichimam, & conual
lem tabernaculorum dimetiar. *Meus est 9
Galaad, & meus est Manasses, & Ephraim
susceptio capitis mei: Iuda rex meus.
*Moab lebes spei meę. in Idumęam ex- 10
tendam calciamentum meum, mihi alie-
nigenæ *subditi sunt. *Quis deducet 11
me in ciuitatem munitam, aut quis dedu-
cet me vsque in Idumæam? *Nonne 12
tu Deus qui repulisti nos? & non exibis
tu Deus qui non exibis in virtutibus nostris? *Da no- 13
bis auxiliũ de tribulatione, * & vana salus
hominis. *In Deo faciemus virtutem, 14
& ipse ad nihilum deducet inimicos no-
stros.

*In finem Psalmus Dauid. 1
CVIII.
DEus laudem meam ne tacueris: 2
*Quia os peccatoris & os dolosi su-
per me apertum est. locuti sunt aduersum 3
me lingua dolosa: *Et sermonibus o-
dij circundederunt me, & expugnauerunt
me gratis.
*Pro eo vt diligerent me, detrahebant 4
mihi; ego autem orabam.
*Et posuerunt aduersum me mala pro 5
bonis, & odium pro dilectione mea.
*Constitue super eum peccatorem, & 6
diabolus stet à dextris eius.
*Cùm iudicatur ipse exeat condemna- 7
tus, & oratio eius fiat in peccatum.

*Ὠιδὴ ψαλμὸς τῷ δαυίδ. 1
ρζ.
*Ἑτοίμη ἡ καρδία μου ὁ θεός, ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ἄ- 2
σομαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου.
*Ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξεγέρθητι ψαλτήριον & 3
κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου. *Ἐξομολογή- 4
σομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν.
*ὅτι μέγα ἐπάνω τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου, & ἕως τῶν 5
νεφελῶν ἡ ἀλήθειά σου. *ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρα- 6
νοὺς ὁ θεός, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.
*ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν ὁ ἀγαπητοί σου, σῶσον τῇ δεξιᾷ 7
σου καὶ ἐπάκουσόν μου. *ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁ- 8
γίῳ αὐτοῦ, ὑψωθήσομαι καὶ διαμερεῶ σίκιμα, καὶ τὴν
κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω.
*ἐμός ἐστι γαλαάδ, & ἐμός ἐστι μανασσῆς, & ἐφραὶμ 9
ἀντίληψις τῆς κεφαλῆς μου, ἰούδας βασιλεύς μου·
*μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν ἐ- 10
πβαλῶ τὸ ὑπόδημά μου, ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑποτάγησαν.
*τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν τειχοχῆς, ἢ τίς ὁδηγήσει με 11
ἕως τῆς ἰδουμαίας;
*οὐχὶ σὺ ὁ θεὸς ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς; καὶ οὐκ ἐξε- 12
λεύσῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν;
*δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, καὶ ματαία σω- 13
τηρία ἀνθρώπου. *ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν, καὶ 14
αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν.

*Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ. 1
ρη.
Ὁ θεὸς τὴν αἴνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς· 2
*ὅτι στόμα ἁμαρτωλοῦ & στόμα δολίου ἐπ' ἐμὲ ἠνοί-
χθη. ἐλάλησαν κατ' ἐμοῦ γλώσσῃ δολίᾳ·
*καὶ λόγοις μίσους ἐκύκλωσάν με, καὶ ἐπολέμησάν 3
με δωρεάν. *ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με, ἐνδιέβαλόν με, 4
ἐγὼ δὲ προσηυχόμην.
*καὶ ἔθεντο κατ' ἐμοῦ κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ μῖσος 5
ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεώς μου.
*κατάστησον ἐπ' αὐτὸν ἁμαρτωλόν, καὶ διάβολος στή- 6
τω ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.
*ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν ἐξέλθοι κατεδικασμένος, 7
& ἡ προσευχὴ αὐτοῦ γενέσθω εἰς ἁμαρτίαν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Canticum & hymnus per manum Dauid. PSAL. CVIII.
PAratum cor meum Deus, canam & psallam; etiam gloria mea. 'Canta nablum & cithara; laudabo in aurora. 'Confitebor coram te
in populis Domine, & laudabo te in gentibus. 'Quoniam magna est super cælos benignitas tua, & vsque ad nubes veritas tua.
'Exaltare super cælos Deus, & super omnes habitatores terræ gloria tua. 'Vt liberentur dilecti tui, redime dexteram tuam, & re-
sponde mihi. 'Deus locutus est de loco domus maiestatis sanctæ suæ: Lætabor, diuidam prædam cum habitatoribus Sichem, & cum ha-
bitatoribus planitiei Succoth mensurabo terminum. 'Meus est Gilhad, & meus est Menasseh: domus Ephraim fortitudo capitis mei, &
de domo Iehuda scriba meus. "Confregi Moabitas tanquam ollas lotionis meæ. super reges Edom proiiciam calciamentum meum:
super regnum Palestinorum iubilabo. "Quis deducet me ad ciuitatem munitam? quis ducet me vsque ad Edom? "Nonne Do-
minus deseruit nos, & nequaquam egressa est maiestas eius cum exercitibus nostris? "Da nobis auxilium ob infestatorem, quoniam va-
na est redemptio hominis. "In Deo edemus virtutem, & ipse calcabit oppressores nostros.

'Ad laudandum per manum Dauidis hymnus. PSAL. CIX.
DEus laus mea, ne taceas. 'Quoniam os impium & os dolosum super me aperuerunt: locuti sunt aduersum me lingua men-
dacii. 'Et verbis odij circumdederunt me, & pugnauerunt aduersum me sine causa. 'Pro eo quòd dilexi, aduersantur
mihi; ego verò precabor. 'Et ponunt aduersum me malum pro bono, & odium pro eo quòd dilexi.
'Constitue super eum impium, & Satanas stet ad dexteram eius. 'Cùm iudicium subibit, exeat condemnatus, & oratio
eius sit ad condemnationem.

תרגום

קח

שִׁירָא וְתֻשְׁבְּחָתָא עַל יְדָא דְדָוִד׃ 1 חֲכֵן לִבִּי אֱלָהָא אֲשַׁבַּח וַאֲזַמַּר לְחוּד אִיקָרִי׃ 2 שְׁבַח נַבְלָא וְכִנָּרָא אֲשַׁבַּח בְּקַרְצֵיתָא׃ 3
עַל קֳדָמָךְ בְּעַמְמַיָּא יְיָ וַאֲשַׁבַּחְנָךְ בְּאֻמְמַיָּא׃ 4 אֲרוּם רַב מֵעַלְמֵי טוּבָךְ וְעַד שְׁחָקֵי קוּשְׁטָךְ׃ 5 אִתְרוֹמַם עַל שְׁמַיָּא אֱלָהָא וְעַל
כָּל אַרְעָא אִיקָרָךְ׃ 6 כֵּן בְּגִלָּל דִּישְׁתְּזִבוּן רַחֲמֵיךְ פְּרוֹק יְמִינָךְ וְעַנֵּנִי יְתִי׃ 7 אֱלָהָא מַלֵּל מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינַת קֻדְשָׁא אֶבְתַּר אֲפַרֵּשׁ בֵּיתָא
עִם יָתְבֵי שְׁכֶם וְעִם יָתְבֵי מִישַׁר סְכוּת דְּבֵיתִי אֲפַרֵּשׁ׃ 8 דִּילִי גִלְעָד וְדִילִי מְנַשֶּׁה דְּבֵית אֶפְרַיִם עֶשְׂנָא דְרֵישִׁי וּדְבֵית יְהוּדָה סַפְרִי׃ 9
דְּמֶשְׁחַת מוֹאָבָאי חֵיךְ דְּתֵי שׁוּתִי עַל מַלְכֵי סַכְסַךְ אֶמְשַׁח תְּרוּמָא׃ 10 דִּילִי גִלְעָד וְדִילִי מְנַשֶּׁה דְּבֵית אֶפְרַיִם עֶשְׂנָא דְרֵישִׁי וּדְבֵית יְהוּדָה סַפְרִי׃
עַל אַרְעָא דִּפְלִשְׁתָּאֵי אֶתְרוֹעַע׃ 11 מַן יְבִילַנִי לְקִרְיָתָא כְּרִיכָא מַן אוֹבִיל יְתִי לְקִרְיָתָא כְּרִיכָא מַן׃ 12
הֲלָא יְיָ שַׁבְקָנָא וְלָא נִפְּקָא שְׁכִינַתֵּהּ בְּחֵילוֹתָנָא׃ 13 הַב לָנָא סַעֲדָא מִן סְטָנָא דְמִפֵּן פְּרָקָנָא דְבַנֵּי נָשָׁא׃
בַּאלָהָא נַעְבֵּד חֵילָא וְהוּא יְדוּשֵׁשׁ סְעִיקָנָא׃ 14

קט

לְשַׁבָּחָא עַל יְדָא דְדָוִד תֻּשְׁבְּחָתָא אֱלָהָא שְׁבָחִי לָא תְשַׁתּוֹק׃ 1 אֲרוּם פּוּמָא דִּרְשִׁיעָא וּפוּמָא דְּכַדְּבָא עֲלַי פְּתִיחִין כְּלַל עִמִּי לִישָׁן
וְכִלְלוּ דְּשִׁנְיָתָא חַרְבִין יְתִי וְאִנְּחוּ עִמִּי מִגֵּן׃ 2 חֲלָף דְּרַחֲמֵה שְׁטָנָן לִי וַאֲנָא מְצַלֵּי׃ 3
וְשָׁוִין עֲלַי בִּישְׁתָּא חֲלָף טָבְתָּא וְשִׂנְאָתָא חֲלָף דְּרַחֲמֵי׃ 4 אַמְטַר עֲלוֹהִי רְשִׁיעָא וְסָטָנָא יְקוּם עַל יְמִינֵהּ׃
כַּד יִתְדָּנֵי יִפּוֹק חַיָּב וְצַלּוֹתֵהּ תְּהֵא לְחוֹבְתָא׃ 5

Universidad de Deusto
Biblioteca

יהיו ימיו מעטים פקדתו יקח אחר׃ ²
יהיו בניו יתומים ואשתו אלמנה׃ ³
ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו מחרבותיהם׃ ⁴
ינקש נושה לכל־אשר־לו ויבזו זרים יגיעו׃ ⁵
אל־יהי־לו משך חסד ואל־יהי חונן ליתומיו׃ ⁶
יהי־אחריתו להכרית בדור אחר ימח שמם׃ ⁷
יזכר עון אבתיו אל־יהוה וחטאת אמו אל־ ⁸
תמח׃
יהיו נגד־יהוה תמיד ויכרת מארץ זכרם׃ ⁹
יען אשר־לא זכר עשות חסד וירדף איש־עני ¹⁰
ואביון ונכאה לבב למותת׃
ויאהב קללה ותבוא־לו ולא־חפץ בברכה ¹¹
ותרחק ממנו׃
וילבש קללה כמדו ותבא כמים בקרבו וכשמן ¹²
בעצמותיו׃
תהי־לו כבגד יעטה ולמזח תמיד יחגרה׃ ¹³
זאת־פעלת שטני מאת יהוה והדברים רע ¹⁴
על־נפשי׃
ואתה יהוה אדני עשה־אתי למען שמך כי־ ¹⁵
טוב חסדך חצילני׃
כי־עני ואביון אנכי ולבי חלל בקרבי׃ ¹⁶
כצל כנטותו נהלכתי נענערתי כארבה׃ ¹⁷
ברכי כשלו מצום ובשרי כחש משמן׃ ¹⁸
ואני הייתי חרפה להם יראוני יניעון ראשם׃ ¹⁹
עזרני יהוה אלהי הושיעני כחסדך׃ ²⁰
וידעו כי־ידך זאת־יהוה עשיתה׃ ²¹
יקללו המה ואתה תברך קמו ויבשו ועבדך ²²
ישמח׃
ילבשו שטני כלמה ויעטו כמעיל בשתם׃ ²³

2 ‡ Fiant dies eius pauci, & episcopatum eius accipiat alter.
9 ‡ Sint filij eius pupilli, et vxor eius vidua.
10 ‡ Instabiles vagentur filij eius, & mendicent, & quærantur in parietinis suis.
11 ‡ Scrutetur exactor vniuersa quæ habet, & diripiant alieni labores eius.
12 ‡ Non sit qui eius misereatur, nec qui clemens sit pupillis eius.
13 ‡ Fiat nouissimum eius interitus, in generatione altera deleatur nomen eius.
14 ‡ Redeat in memoriam iniquitas patrũ eius apud Dominum, & iniquitas matris eius non
15 deleatur. ‡ Sint contra Dominum semper, & intereat de terra memoria eorum.
16 ‡ Eo quòd non est recordatus facere misericordiam, & persecutus est virũ inopem et pauperem, & compunctum corde vt interficeret.
17 ‡Et dilexit maledictionem, & veniet ei: & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.
18 ‡ Et induitus est maledictione quasi vestimento suo, & ingredietur quasi aqua in viscera eius, & quasi oleum in ossa eius.
19 ‡ Sit ei quasi pallium quo circundatur, & quasi cingulum quo semper accingitur. Hæc
20 retributio his qui aduersantur mihi à Domino, & qui loquuntur malum contra animã meam.
21 ‡ Tu autem Domine Deus fac mecum propter nomen tuum, quoniam bona est misericordia
22 tua, libera me. ‡ Quoniam egenus & pauper sum, & cor meum vulneratum est intrinsecus.
23 ‡ Quasi vmbra cùm inclinatur, abstulsa sum, excussus sum quasi locusta.
24 ‡ Genua mea vacillauerunt à ieiunio, et caro mea immutata est absque oleo.
25 ‡ Et ego factus sum opprobrium illis: viderunt me, mouerunt caput suum.
26 ‡ Adiuua me Domine Deus meus, & saluum me fac secundùm misericordiam tuam. ‡ Et sciant quo-
27 niam manus tua hæc, tu Domine fecisti eam.
28 ‡ Maledicẽt illi, et tu benedices: resurgentes et confundantur, seruus autem tuus lætabitur.
29 ‡ Induantur aduersarij mei confusione, & operiantur quasi vestimento confusione sua.

תרגום

יהון יומוי קלילין סגון שנוי יירת אחרן׃ ⁸ יהון בנוי יתמין ואתתה ארמלתא׃ ⁹
יתטלטל ישתלטון בנוי וישיילון ויבעיון מה חיוי צבהון׃ ¹⁰ יגבב סהפא לכל דיליה ויבזון נכרא ליעותה׃ ¹¹
לא יהא לה נגד חסדא ולא יהא חים על יתמוי׃ ¹² יהא סופה לאישתיצאד בדר אחרן יתסח שמה׃ ¹³
יתכר עויית אבהתהוהי קדם יי וחובת אמה לא תתסחי׃ ¹⁴ יהון קבל יי סיקרא דייי וישיצי מארעא דכרנהון׃ ¹⁵
ודחם לא אדכר למעבד טיבו ורדיף גבר עניא וחשיכא ומכיך לבא לאתקטלא׃ ¹⁶
ולבש לוטא ואיתיה עלה ולא אתרעי בברכתא ורחקת מנה׃ ¹⁷
והוי לה היך לבושא דיתכסי ולקסור תדירא יתרזנה׃ ¹⁸ דא עובדא דשטני מעם יי ודמללו בישא על נפשי׃ ¹⁹
ואת יי אלהא עבד עמי מן כדול שמך היך טיבך וחסדך פצא יתי׃ ²⁰ ארום עניא ומסכינא אנא ולבי שפי כגוואי׃ ²¹
היך טלא דלא מתקים אתנערת אשתלשלת היך גובאי׃ ²² וכובי אתקלקלו מצומא ובשרי פתק מלהוי פשים׃ ²³ ואנא
הויית לחון לחסון יתי ישתלשלון ריישיהון׃ ²⁴ סעוד יהי יי אלהי פרוק יהי היך חסדך׃ ²⁵ וידעין ארום מחסדך עבדת את יי עבדתה׃
ילבשון שנאי כסופא ויעטפון היך מעיילא בהתהון׃ ²⁶ ילבשון שנאי כסופא ויעטפון היך מעיילא בהתהון׃ ²⁹

2 ‡ γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὀλίγαι, καὶ τὴν ἐπι-
9 σκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος. ‡ γενηθήτωσαν ④ οἱ υἱοὶ
10 αὐτοῦ ὀρφανοί, ⑤ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα. ‡ καλαυρόμενοι
μεταναστήτωσαν ④ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ⑤ ἐπαιτησάτωσαν, ⑤ ἐκλη-
11 θήτωσαν ⑤ ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν. ‡ ἐξερευνησάτω
δανειστὴς πάντα ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ, ⑤ διαρπασάτωσαν
12 ἀλλότριοι ⑤ τοὺς πόνους αὐτοῦ. ‡ μὴ ὑπαρξάτω αὐτῷ ἀντι-
λήπτωρ, μηδὲ γενηθήτω οἰκτίρμων τοῖς ὀρφανοῖς αὐτοῦ.
13 ‡ γενηθήτω τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς ἐξολόθρευσιν, ⑤ γενεᾷ
14 μιᾷ ἐξαλειφθείη τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ‡ ἀναμνησθείη ἡ
ἀνομία τῶν πατέρων αὐτοῦ ⑤ ἐναντι κυρίου, καὶ ἡ ἁμαρτία
15 τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ ἐξαλειφθείη. ‡ γενηθήτωσαν ⑤ ἐναντί-
ον κυρίου διαπαντός, καὶ ἐξολοθρευθείη ⑤ ἐκ γῆς τὸ μνη-
16 μόσυνον αὐτῶν. ‡ ἀνθ' ὧν ⑤ οὐκ ἐμνήσθη ποιῆσαι ἔλεος,
καὶ κατεδίωξεν ἄνθρωπον πτωχὸν καὶ πένητα, καὶ κατα-
νενυγμένον τῇ καρδίᾳ τοῦ θανατῶσαι.
17 ‡ καὶ ἠγάπησε κατάραν καὶ ἥξει αὐτῷ, καὶ ⑤ οὐκ ἠθέ-
λησεν εὐλογίαν, καὶ μακρυνθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
18 ‡ καὶ ἐνεδύσατο κατάραν ὡς ἱμάτιον, καὶ εἰσῆλθεν ὡ-
σεὶ ὕδωρ εἰς τὰ ἔγκατα αὐτοῦ, καὶ ὡσεὶ ἔλαιον ⑤ τοῖς ὀστέοις
19 αὐτοῦ. ‡ γενηθήτω αὐτῷ ὡς ἱμάτιον ὃ περιβάλλεται,
καὶ ὡσεὶ ζώνη ἣν διαπαντὸς περιζώννυ).
20 ‡ τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἐνδιαβαλλόντων με ⑤ τῷ κυρίου,
καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κ) τὴν ψυχήν μου.
21 ‡ καὶ σὺ κύριε κύριε ποίησον μετ' ἐμοῦ ⑤ ὄνομα
22 ματός σου, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου. ῥῦσαί με, ‡ ὅτι πτωχὸς
καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ, καὶ ἡ καρδία μου τεταραγμένη) ἐντός μου.
23 ‡ ὡσεὶ σκιὰ ὅταν κλίνῃ αὐτὴν ἀποπορεύεται, ἐξε-
24 πινάχθην ὡσεὶ ἀκρὶς. ‡ τὰ γόνατά μου ἠσθέ-
νησαν ⑤ τὸ νηστείας, ⑤ ἡ σάρξ μου ἠλλοιώθη δι' ἔλαιον.
25 ‡ κἀγὼ ἐγενήθην ὄνειδος αὐτοῖς, εἶδόσθέ με, ἐσάλευ-
σαν κεφαλὰς αὐτῶν.
26 ‡ βοήθησόν μοι κύριε ὁ θεός μου, καὶ σῶσόν με κ) τὸ
27 ἔλεός σου. ‡ καὶ γνώτωσαν ὅτι ἡ χείρ σου αὕτη, ⑤ σὺ κύ-
28 ριε ἐποίησας αὐτούς. ‡ καταρασθήσονται) αὐτοί, ⑤ σὺ εὐλο-
γήσεις. ④ ἐπανίστανται μοι καὶ αἰσχυνθήτωσαν, ὁ δὲ δοῦλός
29 σου εὐφρανθήσεται). ‡ ἐνδυσάσθωσαν ④ ἐνδιαβαλλό-
ντες με ἐντροπήν, καὶ περιβαλέσθωσαν ὡς διπλοΐδα
αἰσχύνην αὐτῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Sint dies eius veloces, numerum annorum eius hæreditate acquirat alius. 9 Sint filij eius pupilli, & vxor eius vidua. 10 Vagando vagentur filij eius, & petant & inquirant quæ fuerit desolatio eorum. 11 Colligat fœnerator omnia quæ ipsius sunt, & diripiant alieni laborem eius. 12 Non sit illi qui conciliet misericordiam, & non sit qui misereatur pupillis eius. 13 Sit finis eius ad interitum, in generatione altera deleatur nomen eius. 14 Commemoretur iniquitas patrum eius in conspectu Domini, & peccatum matris eius non deleatur. 15 Sint in conspectu Verbi Domini semper, & deleat de terra memoriam eorum. 16 Quoniam non meminit facere benignitatem, & persequitur hominem pauperem & mendicum, & compunctum corde ad internecionem. 17 Et dilexit maledictionem, & obuenit ei, & noluit benignitatem, & elongata est ab eo. 18 Et induit maledictionem sicut vestimentum, & intrauit quasi aqua in corpus eius, & sicut oleum in membra eius. 19 Sit ei sicut vestimentum quo operiatur, & pro cingulo semper accingat illam. 20 Hoc est opus aduersantium mihi, à Domino, & eorum qui locuti sunt malum aduersus animam meam. 21 Tu verò Domine Deus age mecum propter nomen tuum: iuxta benignitatem & misericordiam tuam libera me. 22 Quoniam egenus & pauper ego, & cor meum contritum est intra me. 23 Sicut vmbra cùm declinat, consumptus sum; vagatus sum sicut locusta. 24 Genua mea collapsa sunt præ ieiunio, & caro mea macilenta est absque pinguedine. 25 Et ego fui opprobrium eis; viderunt me, & mouerunt capita sua. 26 Adiuua me Domine Deus meus, salua me secundùm misericordiam tuam. 27 Et sciant quia percussio tua hæc est; tu Domine fecisti eam. 28 Maledicent illi, & tu benedices; insurgent & confundentur, seruus autem tuus lætabitur. 29 Induantur osores mei pudore, & cooperiantur sicut chlamyde confusione sua.

Universidad de Deusto
Biblioteca

30 * אוֹדֶה יְהוָה מְאֹד בְּפִי וּבְתוֹךְ רַבִּים אֲהַלְלֶנּוּ׃
31 * כִּי־יַעֲמֹד לִימִין אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשֹּׁפְטֵי נַפְשׁוֹ׃

קי

1 * לְדָוִד מִזְמוֹר נְאֻם יְהוָה לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי עַד־
אָשִׁית אֹיְבֶיךָ הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ׃
2 * מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח יְהוָה מִצִּיּוֹן רְדֵה בְּקֶרֶב
אֹיְבֶיךָ׃
3 * עַמְּךָ נְדָבֹת בְּיוֹם חֵילֶךָ בְּהַדְרֵי־קֹדֶשׁ מֵרֶחֶם
מִשְׁחָר לְךָ טַל יַלְדֻתֶךָ׃
4 * נִשְׁבַּע יְהוָה וְלֹא יִנָּחֵם אַתָּה־כֹהֵן לְעוֹלָם עַל־
דִּבְרָתִי מַלְכִּי־צֶדֶק׃
5 * אֲדֹנָי עַל־יְמִינְךָ מָחַץ בְּיוֹם־אַפּוֹ מְלָכִים׃
6 * יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל־אֶרֶץ
רַבָּה׃
7 * מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל־כֵּן יָרִים רֹאשׁ׃

קיא

1 * הַלְלוּ־יָהּ אוֹדֶה יְהוָה בְּכָל־לֵבָב בְּסוֹד יְשָׁרִים
וְעֵדָה׃
2 * גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה דְּרוּשִׁים לְכָל־חֲפָצֵיהֶם׃
3 * הוֹד־וְהָדָר פָּעֳלוֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד׃
4 * זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאֹתָיו חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה׃
5 * טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ׃
6 * כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם׃
7 * מַעֲשֵׂי יָדָיו אֱמֶת וּמִשְׁפָּט נֶאֱמָנִים כָּל־פִּקּוּדָיו׃
8 * סְמוּכִים לָעַד לָעוֹלָם עֲשׂוּיִם בֶּאֱמֶת וְיָשָׁר׃
9 * פְּדוּת שָׁלַח לְעַמּוֹ צִוָּה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קָדוֹשׁ
וְנוֹרָא שְׁמוֹ׃
10 * רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה שֵׂכֶל טוֹב לְכָל־
עֹשֵׂיהֶם תְּהִלָּתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד׃

30 *Confitebor Domino vehementer in ore meo, & in medio populorum laudabo eum.
31 *Quoniam stabit à dextris pauperis, vt saluet à iudicibus animam eius.

1 *Dauid Psalmus CX.

DIxit Dominus Domino meo: Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedibus tuis.
2 *Virgam fortitudinis tuæ emittet Dominus ex Sion, dominare in medio inimicorum tuorum.
3 *Populi tui duces spontanei in die fortitudinis tuæ, in montibus sanctis de vulua orietur tibi ros adolescentiæ tuæ.
4 *Iurauit Dominus & non pœnitebit eum: Tu es Sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedech.
5 *Dominus à dextera tua percussit in die furoris sui reges.
6 *Iudicabit in gentibus, implebit valles, percussit caput in terra multa.
7 *De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput. Aleluia.

PSAL. CXI.

1 COnfitebor Domino in toto corde, in consilio iustorum & congregatione.
2 *Magna opera Domini, exquirenda in omnes voluntatibus suis.
3 *Gloria & decor opus eius, & iustitia eius perseuerans in æternum.
4 *Memoriam fecit mirabilium suorum, clemens & misericors Dominus.
5 *Escam dedit timentibus se, memor erit in sempiternum pacti sui.
6 *Fortitudinem operum suorum annunciauit populo suo, vt det illis hæreditatem gentium.
7 *Opera manuum eius veritas & iudicium, fidelia omnia præcepta eius.
8 *Firmata ingiter in sempiternum, facta in veritate & æquitate.
9 *Redemptionem misit populo suo, mandauit in æternum pactum suum, sanctum & terribile nomen eius.
10 *Initium sapientiæ timor Domini, doctrina bona cunctis qui faciunt eam. Laus eius perseverat ingiter.

תרגום

11 אֲתוֹדֵי יְיָ לְחַדָּא בְּפוּמִי וּבְמֵצַע חַכִּימַיָּא אֲשַׁבַּחְנָה׃ 12 אֲרוּם יְקוּם מֵימְרָא דְיְיָ לְמִפְרוֹק מִמְּדִינֵי נַפְשִׁי׃

קי

1 עַל יְדֵי דָוִד תִּשְׁבְּחָתָא אֲמַר יְיָ בְּמֵימְרֵהּ לְמִתַּן לִי רַבְנוּתָא חֲלַף דִּיחֲבָה לְאִלְפָּן אוֹרַיְתָא רֵישִׁינִי וְאוֹרִיךְ עַד זְמַן דַּאֲשַׁוֵּי כַּעֲלֵי דְּכָבַךְ כְּרוּשׁ
לְרַגְלָךְ׃ 2 חֻסְנָא דְּתַקְפָּךְ יְשַׁדַּר מֵימְרָא דְיְיָ מִצִּיּוֹן וְתְהֵי רָדֵי בְּגַוָּא בַּעֲלֵי דְּבָבָךְ׃ 3 עַמָּךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּמִתְרַבְּיָן לְאוֹרַיְתָא בְּיוֹם אֲגָחוּתָךְ
לְמֶעְבַּד קְרָבָא בְּשַׁבְיָא קַדִּישָׁא בְּמֵימְרָא דְיְיָ מִצְּיוֹן יִתְּנוּן נְדָבָא בְּרַעֲוָא בְּיוֹם כְּנִישׁוּתָךְ בְּהִדְרַת קְדוּשָׁא עַמְּמִין עַמְמַיָּא כִּבְטוּרֵי קַדִּישָׁא מִבְּטַן עִדָּן צַפְרָא דִּילָךְ טַלָּא יְהֵבוּן לָךְ חֵילָא וְגִבָּרְתָּנוּתָא׃ 4 קַיְּים יְיָ בְּמֵימְרֵהּ דְּאַנָּא
מְשַׁבַּח לָא אֲתָאֵיב דְּאַתְּ הוּא כַּהֲנָא רַבָּא לְעָלְמָא כְּמַלְכִּי צֶדֶק נָבִיא דַּהֲוָה בְּיוֹמוֹהִי דְּאַבְרָהָם׃ 5 שְׁכִינְתָא דְיְיָ עַל יְמִינָךְ מְחָא בְּיוֹם רְגָזֵהּ מַלְכַיָּא׃ 6 אֲתַּמְנָא דַּיְנָא עַל
עַמְמַיָּא מָלֵא גוּפָנִין דְּרִשְׁיעִין קְטִילִין מְחָא רֵישֵׁי מַלְכַיָּא עַל אַרְעָא סַגִּיעִין לְחַדָּא׃ 7 מִפּוּמָא נְבִיאָה בְּאוֹרְחָא אִלְפָּן יְקַבֵּל כְּסֵיל הֵיכְנָא
דְּלָא יְהֵי רֵישָׁא׃

קיא

1 שַׁבְּחוּ אֱלָהָא אֲשַׁבַּח קֳדָם יְיָ בְּכָל לִבָּא בְּרִזְהוֹן דְּחַדְיָא וְכְנִישְׁתָּא׃ 2 רַבְרְבִין עוֹבָדוֹהִי דְּיְיָ מִתְבַּעְיָן
לְכָל דְּרָעֵי לְהוֹן׃ 3 שְׁבָחָא וְשֻׁבְּחָנָא קֳדָם יְיָ בְּכָל לִבָּא בְּרִזְהוֹן דְּחַדְיָא וְכְנִישְׁתָּא׃ 4 דְּכַר שַׁב עֲבַד לְפוּרְקָנֵיהּ חַנָּנָא וְרַחֲמָנָא יְיָ׃ 5 מְזוֹנָא
לְדָחֲלוֹהִי יְהַב לְעָלַם קְיָמֵיהּ׃ 6 חֵיל עוֹבְדֵי אִידֵי לְעַמֵּהּ לְמִתַּן לְהוֹן אַחֲסָנַת עַמְמַיָּא׃ 7 עוֹבְדֵי אִידֵי קְשׁוֹט וְדִינָא מְהֵימְנִין כָּל
סְמִיכִין לְעָלְמֵי עָלְמִין מְתַעֲבְדִין בְּקְשׁוֹט וְהֵרְיוּתָא׃ 8 פָּרַקְנָא שְׁלַח לְעַמֵּהּ פְּקַד לְעָלַם קְיָמֵיהּ קַדִּישָׁא וְדָחֵיל שְׁמֵהּ׃

30 *Confitebor Domino nimis in ore meo, & in medio multorum laudabo eum.
31 *Quia astitit à dextris pauperis, vt saluam faceret à persequentibus animam meam.

*Psalmus Dauid. CIX.

DIxit Dominus Domino meo: Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. *Virgam virtutis *emittet tibi Dominus ex Sion, & dominate in medio inimicorum tuorum.
*Tecum principium in die virtutis tuę, in splendoribus sanctorum tuorum: ex vtero ante luciferum genui te: *Iurauit Dominus, & non pœnitebit eum: Tu *sacerdos in æternum, secundùm ordinem Melchisedech. *Dominus à dextris tuis confregit in die iræ suæ reges. *Iudicabit in nationibus, implebit ruinas, conquassabit capita in terra multorum. *De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.

*Alleluia. PSAL. CX.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo, in consilio iustorum & congregatione. *Magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates eius. *Confessio & magnificentia opus eius, & iustitia eius manet in seculum seculi.
*Memoriam fecit mirabilium suorum. Misericors & miserator Dominus, *Escam dedit timentibus se. memor erit in seculum testamenti sui: *Virtutem operum suorum annunciabit populo suo: vt det illis hæreditatem gētium. *Opera manuum eius, veritas & iudicium. Fidelia omnia mandata eius, *Confirmata in seculum seculi, facta in veritate & æquitate. *Redemptionem misit populo suo. mandauit in æternum testamentum suum, sanctum & terribile nomen eius. *Initium sapientiæ timor Domini, intellectus autem bonus omnibus facientibus eum. Laudatio eius manet in seculum seculi.

30 *Ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ ⟨Φόβερα⟩ ἐν τῷ στόματί μου, καὶ ἐν μέσῳ πολλῶν αἰνέσω αὐτόν.
31 *ὅτι παρέξη ἐκ δεξιῶν πενήτος τοῦ σῶσαι ἐκ τῶν καταδιωκόντων τὴν ψυχήν μου.

1 *Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρϟ.

Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
2 *ῥάβδον δυνάμεως ἐξαποστελεῖ σοι κύριος ἐκ σιών, καὶ κατακυρίευε ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου.
3 *μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου, ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου. ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε.
4 *ὤμοσε κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται. σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
5 *κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς.
6 *κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πληρώσει πτώματα, συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν.
7 *ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίεται, διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλήν.

*Αλληλουϊά. ρί.

1 Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, ἐν βουλῇ δικαίων καὶ συναγωγῇ.
2 *μεγάλα τὰ ἔργα κυρίου, ἐξεζητημένα εἰς πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ.
3 *ἐξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέπεια τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
4 *μνείαν ἐποιήσατο τῶν θαυμασίων αὐτοῦ. ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ κύριος.
5 *τροφὴν ἔδωκε τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ.
6 *ἰσχὺν ἔργων αὐτοῦ ἀπήγγειλε τῷ λαῷ αὐτοῦ· τοῦ δοῦναι αὐτοῖς κληρονομίαν ἐθνῶν.
7 *ἔργα χειρῶν αὐτοῦ ἀλήθεια καὶ κρίσις. πισταὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ,
8 *ἐστηριγμέναι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πεποιημέναι ἐν ἀληθείᾳ καὶ εὐθύτητι.
9 *λύτρωσιν ἀπέστειλε τῷ λαῷ αὐτοῦ. ἐνετείλατο εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκην αὐτοῦ, ἅγιον καὶ φοβερὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
10 *ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου, συνέσεις καλὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν. ἡ αἴνεσις αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

30 Confitebor Domino multum in ore meo, & in medio sapientum laudabo eum. 31 Quoniam stabit ad dexteram pauperis, vt redimat à iudicibus animam meam. PSAL. CX.

DIxit Dominus in verbo suo, se daturum mihi dominationem, eò quòd incubuerim doctrinæ Legis dexteræ eius: Expecta igitur donec ponam inimicos tuos suppedaneum pedum tuorum. Virgam fortitudinis tuæ mittet Verbum Domini de Sion, & dominaberis in medio inimicorum tuorum. Populus tuus domus Israel qui lubenter incumbunt Legi, in die quo prœlium commiseris, adiuuaberis eum eis splendoribus sanctitatis misericordiæ Dei, ad te properabunt tanquam descensio roris, sedebunt confidenter prosapiæ tuæ. Iurauit Dominus in verbo suo, me præfectū iri magnū *Sacerdotem* in mūdo futuro, pro merito quòd fuerim rex immaculatus. Maiestas Domini ad dexteram tuam percussit in die iræ suæ reges. Constitutus est iudex super populos: impleuit terram cadueribus impiorum qui interfecti fuerunt: percussit capita regum super terra multorum admodum. Ab ore prophetæ in via doctrinam accipiet: propterea exaltabit caput. Laudate Deum. PSAL. CXI.

LAudabo coram Domino in toto corde, in secreto rectorum & congregatione. Magna opera Dñi exquisita omnibus qui volunt illa. Laus & decus opus eius, & meritum eius perstat in secula. Memoriam bonam fecit mirabilibus suis operibus; clemens & misericors Dñs. Cibum dedit timentibus se, memor erit in æternum pacti sui. Virtutem operum suorum annunciauit populo suo, vt det illis hæreditatem populorum. Opera manuum eius veritas & iudicium, fidelia omnia mandata eius: Confirmata in secula seculorum, facta in veritate & æquitate. Redemptionem misit populo suo: præcepit in æternum pactum suum sanctum, & timendum nomen ipsius. Principium sapientiæ est timere in conspectu Domini: intellectus bonus omnibus facientibus ea: laus eius manet in æternum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Aleluia. PSAL. CXII.

1 BEatus vir qui timet Dominum, in manditis eius volet nimis.
2 Potens in terra erit semen eius, generatio iustorum benedicetur.
3 Substantia & diuitiæ in domo eius, et iustitia eius perseuerans semper.
4 Ortum est in tenebris lumen iustis, clemens, & misericors, & iustus.
5 Bonus vir clemens & fœnerans, disponet verba sua in iudicio.
6 Quia in æternum non commouebitur, in memoria sempiterna erit iustus.
7 Ab auditu malo non timebit, paratum cor eius confidens in Domino.
8 Firmatum cor eius non timebit, donec aspiciat in hostibus suis.
9 Dispersit, dedit pauperibus, iustitia eius permanet in æternum, cornu eius exaltabitur in gloria.
10 Impius videbit et irascetur, dentibus suis frendet et tabescet: desiderium impiorum peribit.

Aleluia. PSAL. CXIII.

1 LAudate serui Dominum, laudate nomen Domini.
2 Sit nomen Domini benedictum, à modo & vsque in æternum.
3 Ab ortu Solis vsque ad occasum eius, laudabile nomen Domini.
4 Excelsus super omnes gentes Dominus, super cælos gloria eius.
5 Quis vt Dominus Deus noster, qui in excelsis habitans,
6 humilia respicit in cælo & in terra?
7 Suscitans de puluere inopem, de stercoribus eleuabit pauperem.
8 Vt sedere faciat eum cum principibus, cum principibus populi sui.
9 Qui collocat sterilem in domo, matrem filiorum letantem. Aleluia.

PSAL. CXIIII.

1 CUm egrederetur Israel de Ægypto, domus Iacob de populo barbaro:
2 Factus est Iudas in sanctificatione eius, Israel potestas eius.
3 Mare vidit & fugit, Iordanis conuersus est retrorsum.

קיב

1 הַלְלוּ־יָהּ אַשְׁרֵי־אִישׁ יָרֵא אֶת־יְהוָה בְּמִצְוֹתָיו חָפֵץ מְאֹד׃
2 גִּבּוֹר בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ דּוֹר יְשָׁרִים יְבֹרָךְ׃
3 הוֹן־וָעֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד׃
4 זָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹר לַיְשָׁרִים חַנּוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק׃
5 טוֹב־אִישׁ חוֹנֵן וּמַלְוֶה יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט׃
6 כִּי־לְעוֹלָם לֹא־יִמּוֹט לְזֵכֶר עוֹלָם יִהְיֶה צַדִּיק׃
7 מִשְּׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא נָכוֹן לִבּוֹ בָּטֻחַ בַּיהוָה׃
8 סָמוּךְ לִבּוֹ לֹא יִירָא עַד אֲשֶׁר־יִרְאֶה בְצָרָיו׃
9 פִּזַּר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים צִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד קַרְנוֹ תָּרוּם בְּכָבוֹד׃
10 רָשָׁע יִרְאֶה וְכָעַס שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמָס תַּאֲוַת רְשָׁעִים תֹּאבֵד׃

קיג

1 הַלְלוּ־יָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה׃
2 יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃
3 מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה׃
4 רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ׃
5 מִי כַיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת׃
6 הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ׃
7 מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן׃
8 לְהוֹשִׁיבִי עִם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ׃
9 מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ׃

קיד

1 בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז׃
2 הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו׃
3 הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר׃

Alleluia. PSAL. CXI.

1 BEatus vir qui timet Dominum, in mandatis eius volet nimis.
2 Potens in terra erit semen eius, generatio rectorum benedicetur.
3 Gloria & diuitiæ in domo eius, & iustitia eius manet in seculum seculi.
4 Exortum est in tenebris lumen rectis, misericors & miserator, & iustus.
5 Iocundus vir qui miseretur & commodat, dispondet sermones suos in iudicio.
6 Quia in æternum non commouebitur. In memoria æterna erit iustus:
7 ab auditione mala non timebit.
8 Paratum cor eius sperare in Domino, confirmatum est cor eius: non timebit, donec despiciat in inimicos suos.
9 Dispersit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi. cornu eius exaltabitur in gloria.
10 Peccator videbit & irascetur, dentibus suis fremet & tabescet. desiderium peccatoris peribit.

Alleluia. PSAL. CXII.

1 LAudate pueri Dominum, laudate nomen Domini.
2 Sit nomen Domini benedictum, ex hoc nunc & vsque in seculum.
3 Ab ortu Solis vsque ad occasum, laudabile nomen Domini.
4 Excelsus super omnes gentes Dominus, super cælos gloria eius.
5 Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat,
6 & humilia respicit, in cælo & in terra?
7 Suscitans à terra inopem, & de stercore erigens pauperem.
8 Vt collocet eum cum principibus, cum principibus populi sui.
9 Qui habitare facit sterilem in domo, matrem super filios lætantem.

Alleluia. PSAL. CXIII.

1 IN exitu Israel de Ægypto, domus Iacob de populo barbaro:
2 Facta est Iudæa sanctificatio eius, Israel potestas eius.
3 Mare vidit & fugit, Iordanis conuersus est retrorsum.

Αλληλούϊα. ριά.

1 Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν κύριον, ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει σφόδρα.
2 δυνατὸν ἐν τῇ γῇ ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ, γενεὰ εὐθέων εὐλογηθήσεται.
3 δόξα καὶ πλοῦτος ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
4 ἐξανέτειλεν ἐν σκότει φῶς τοῖς εὐθέσιν ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων καὶ δίκαιος.
5 χρηστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτείρων καὶ κιχρῶν, οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει·
6 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται. εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος,
7 ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται.
8 ἕτοιμη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον, ἐστήρικται ἡ καρδία αὐτοῦ, οὐ μὴ φοβηθῇ ἕως οὗ ἐπίδῃ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ.
9 ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ.
10 ἁμαρτωλὸς ὄψεται καὶ ὀργισθήσεται, τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρύξει καὶ τακήσεται. ἐπιθυμία ἁμαρτωλοῦ ἀπολεῖται.

Αλληλούϊα. ριβ.

1 Αἰνεῖτε παῖδες κύριον, αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου.
2 εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
3 ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, αἰνετὸν τὸ ὄνομα κυρίου.
4 ὑψηλὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὁ κύριος, ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ.
5 τίς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν,
6 καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν, ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ;
7 ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχόν, καὶ ἀπὸ κοπρίας ὑψῶν πένητα.
8 τοῦ καθίσαι αὐτὸν μετὰ δυνατῶν, μετὰ δυνατῶν λαοῦ αὐτοῦ.
9 ὁ κατοικίζων στεῖραν ἐν οἴκῳ, μητέρα ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένην. Αλληλούϊα.

ριγ.

1 Ἐν ἐξόδῳ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, οἶκος Ἰακὼβ ἐκ λαοῦ βαρβάρου.
2 ἐγενήθη Ἰουδαία ἁγίασμα αὐτοῦ, Ἰσραὴλ ἐξουσία αὐτοῦ.
3 ἡ θάλασσα εἶδε καὶ ἔφυγεν, ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

Laudate Deum. PSAL. CXII.

BEatus vir qui timet à conspectu Dñi, mandata eius expetit vehementer. 2 Fortes in Lege erunt filij eius, in generatione rectorum benedicetur. 3 Felicitas & diuitiæ in domo eius, & iustitia eius manet in æternum. 4 Ortum est in tenebris lumen rectis, clemẽs & misericors & iustus. 5 Beatus vir qui miseretur & commodat; sustinebit verba sua quasi sententiam. 6 Quoniam in æternum non commouebitur, ad memoriam perpetuam erit iustus. 7 Ab auditu malo non timebit: paratum cor suum confidens in verbo Domini. 8 Firmatum est cor eius, non timebit donec videat redemptionem in angustia. 9 Dispersit pecuniam suam: dedit pauperibus; iustitia eius manet in æternum; cornu eius exaltabitur in gloria. 10 Impius videbit & irascetur super eum, dentibus suis frendebit & contabescet: desiderium impiorum peribit.

PSAL. CXIII.

LAudate Deum, laudate serui Domini, laudate nomen Domini. 2 Sit nomen Domini benedictum, ex hoc momento & vsque in seculũ. 3 Ab ortu Solis & vsque ad occasum eius, laudabile est nomen Domini. 4 Excelsus est super omnes populos Dominus, super cælos gloria eius. 5 Quis sicut Dominus Deus noster, qui exaltauit habitationem suam vt sedeat. 6 Qui demittit oculos suos vt videat in cælis & in terra. 7 Erigens de puluere miserum, & de stercore exaltans egenum: 8 vt sedere eum faciat cum principibus, cum principibus populi sui. 9 Qui collocat sterilem in stirpes domus, tanquam matrem ob filios lætantem. Laudate Deum.

PSAL. CXIIII.

DVm exiret Israel ex Ægypto, domus Iacob ex populo Barbaro: 2 Fuit ecclesia domus Iehudæ vnita sanctitati eius: Israel potestatibus eius. 3 Cùm apparuisset Verbum Domini super mare carectosum, mare vidit, & erupit Iordanis, & conuersus est retrorsum.

תרגום

קיב

1 שְׁבָחוּ אֱלָהָא טוּבְהוֹן דְּבַר נָשָׁא דְּדָחֵל מִן קֳדָם יְיָ בְּפִקּוּדוֹהִי צְבִי לַחֲדָא׃ 2 גִּבָּר בְּאוֹרַיְתָא יְהוֹן בְּנוֹי בְּדָרָא דְּכָרִיעָא יִתְבָּרַךְ׃
3 מְלָא וְאוֹקָר בְּבַיְתֵיהּ וְזִכּוּתֵיהּ קָיְמָא לְעָלְמִין׃ 4 דְּנָח בְּחֶשׁוֹכָא נְהוֹר לְתַרְיָצִין חַנָּנָא וְרַחֲמָנָא וְזַדִּיקָא׃ 5 טָבָא גַּבְרָא חַיִּס
וּמְלִיף וְיָהִיב סַלְעֵי לְמִסְכֵּנַיָּא מְתַקֵּן מִלּוֹהִי בְּדִינָא׃ 6 מִשּׁוּם לְהֵא לְעָלַם לָא יִזּוּעַ לְדָכְרָן עָלַם יְהֵא זַכְיָא׃ 7 מִשְּׁמַע
בִּישְׁתָּא לָא יִדְחַל תְּקֵן לִבֵּהּ רָחִיץ בְּמֵימְרָא׃ 8 סָמִיךְ לִבֵּהּ לָא יִדְחַל עַד דְּיִחְמֵי פְּרָקָנֵיהּ בְּעֵיקָנֵיהּ׃ 9 בְּדַר מְסוֹנֵהּ יְהַב לְמִסְכֵּנַיָּא
רְשׁוּתֵיהּ קַיְמָא לְעָלַם לָא יְוּעַ לְדָכְרָן עָלַם יְהֵא זַכְיָא׃ 10 רְשִׁיעָא יִחְמֵי וְיִרְגַּז עֲלוֹהִי שִׁנּוֹהִי יְשַׁנֵּי וְאִתְמַסָּא רִגּוּשׁ רְשִׁיעֵי יְהוֹבֵד׃

קיג

1 שַׁבְּחוּ אֱלָהָא שַׁבְּחוּ עַבְדַּיָּא דַּיְיָ שַׁבְּחוּ יָת שְׁמָא דַּיְיָ׃ 2 יְהֵא שְׁמָא דַּיְיָ מְבָרַךְ מֵהַשְׁתָּא וְעַד עָלְמָא׃ 3 מִדְּרַכָּא דְּשִׁמְשָׁא וְעַד
מַעְרְבֵהּ שְׁמָא דַּיְיָ מְשַׁבַּח׃ 4 רָמָא עַל כָּל עַמְמַיָּא יְיָ עֲלַי שְׁמַיָּא אִיקָרֵהּ׃ 5 מַן דְּכְוָתֵהּ לַיְיָ אֱלָהָנָא דְּמַתְקִין לְמִיתַב׃
6 דְּמַשְׁפִּיל לְמֶחֱמֵי בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא׃ 7 מְקִים מִסְּעַפְרָא מִסְכֵּנָא וּמִקִּלְקְלָתָא מָרִים מְשֵׁיכָא׃ 8 לְאוֹתָבוּ עִם רַבְרְבַיָּא עִם
רַבְרְבֵי עַמֵּהּ׃ 9 דְּמוֹתִיב עֲקָרָא בְּעִקְרֵי בֵיתָא חֵידָא אִמָּא עַל בְּנַיָּא חֲדָיָא שַׁבְּחוּ אֱלָהָא׃

קיד

1 בְּדִפְּקַת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּיתָא דְּיַעֲקֹב מֵעַם דְּסוּף וְסָא אַפְּיךְ יוֹרְדָנָא חֲזַר לַאֲחוֹרָא׃ 2 הֲוַת כְּנִישְׁתָּא דְּבֵית יְהוּדָה אֲתִיבָא לְקֻדְשֵׁהּ יִשְׂרָאֵל לְשַׁלִּיטוּתֵהּ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

* הַחָרִים רָקָדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן׃
* מַה־לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר׃
* הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן׃
* מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב׃
* הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם־מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם׃

קטו

* לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי־לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל־חַסְדְּךָ עַל־אֲמִתֶּךָ׃
* לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה־נָא אֱלֹהֵיהֶם׃
* וֵאלֹהֵינוּ בַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ עָשָׂה׃
* עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם׃
* פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ׃
* אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ אַף לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן׃
* יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא יֶהְגּוּ בִגְרוֹנָם׃
* כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־בֹּטֵחַ בָּהֶם׃
* יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא׃
* בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא׃
* יִרְאֵי יְהוָה בִּטְחוּ בַיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא׃
* יְהוָה זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית אַהֲרֹן׃
* יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְהוָה הַקְּטַנִּים עִם־הַגְּדֹלִים׃
* יֹסֵף יְהוָה עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם׃
* בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃
* הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי־אָדָם׃
* לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ־יָהּ וְלֹא כָל־יֹרְדֵי דוּמָה׃
* וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ׃

4 *Montes subsilierunt vt arietes, colles quasi filij gregis.
5 *Quid est tibi mare quòd fugisti? Iordanis quia conuersus es retrorsum?
6 *Montes subsaltastis vt arietes, colles quasi filij gregis. 7 *A facie Domini contremisce terra, à facie Dei Iacob.
8 *Qui conuertit petram in paludes aquarum, silicem in fontes aquarum.

PSAL. CXV.

1 NOn nobis Domine, non nobis; sed nomini tuo da gloriam, propter misericordiam tuam et
2 veritatem tuam. *Ne dicant gentes: Vbi
3 est Deus eorum? *Deus autem noster in
cælo: vniuersa quæ voluit fecit.
4 *Idola gentium argentum & aurum, opera manuum hominum.
5 *Os habent, et non loquentur, oculos habent,
6 & non videbunt. *Aures habent, & non audient; nasum habent, & non odorabunt.
7 *Manus habent, & non palpabunt, pedes habent, & non ambulabunt, non fonabunt
8 in gutture suo. *Similes illis fiant qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis.
9 *Israel confidit in Domino: auxiliator eorum & protector eorum ipse.
10 *Domus Aaron confidite in Domino, auxiliator eorum & protector eorum ipse.
11 *Timentes Dominum confidunt in Domino: auxiliator eorum & protector eorum ipse.
12 *Dominus recordatus nostri benedicet: benedicet domui Israel, benedicet domui Aaron.
13 *Benedicet timentibus Dominum, pusillis cum magnis.
14 *Adiciat Dominus super vos, super vos & super filios vestros.
15 *Benedicti vos à Domino, qui fecit cælum & terram.
16 *Cælum cælorum Domino, terram autem dedit filiis hominum.
17 *Non mortui laudabunt Dominum, neque omnes qui descendunt in silentium.
18 *Sed nos benedicemus Domino, à modo et vsque in æternum. Aleluia.

תרגום

* בְּמִתְּנָא אוֹרַיְתָא לְעַמָּא טוּרַיָּא טְפוּ הֵיךְ דִּכְרִין גַּלְמֵהֲמָא הֵיךְ בְּנִין דְּעָאן׃
* מַה לָךְ יָמָּא אֲרוּם תְּפֵיךְ יַרְדְּנָא תְּהֵוֵר לַאֲחוֹרָא׃
* טוּרַיָּא תְּסַפְּזוּן הֵיךְ דִּכְרִין גַּלְמֵהֲמָא הֵיךְ בְּנִין דְּעָאן׃
* מִן קֳדָם מָרֵי אִתְחַלְחֲלִי אַרְעָא מִן קֳדָם אֱלָהָא דְיַעֲקֹב׃
* דְּהָפֵךְ טִנְרָא לַאֲגַם מַיָּא חַלְמִישָׁא לְמַבּוּעֵי מַיִן׃
* לָא לָנָא יְיָ לָא לָנָא אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל הֵיךְ בְּנִין דְּעָאן׃
* לְמָה יֵימְרוּן עַמְמַיָּא אֲרוּם אֵיכְדֵין אִנּוּן אֱלָהֲהוֹן׃
* וֵאלָהָנָא דִּשְׁמַיָּא כֹּל דְּצָבֵי עֲבַד׃
* צַלְמֵיהוֹן דְּעַמְמַיָּא כְּסַף וְדַהֲבָא עוֹבָדֵי אִידֵי בְּנֵי נָשׁ׃
* פּוּמָא לְהוֹן וְלָא יְמַלְלוּן עֵינִין לְהוֹן וְלָא חָמָן׃
* אֻדְנִין לְהוֹן וְלָא יִשְׁמָעוּן נְחִירֵי לְהוֹן וְלָא מְרִיחִין׃
* יְדֵיהוֹן וְלָא יְמַשְׁמְשׁוּן רַגְלֵיהוֹן וְלָא יְהַלְּכוּן וְלָא יְהַגּוּן בְּגָרוֹנְהוֹן׃
* כְּוָתְהוֹן יְהוֹן עוֹבְדֵיהוֹן כָּל דְּסָרְהָן עֲלֵיהוֹן׃
* יִשְׂרָאֵל בְּיְיָ סְעַד בְּסִעְדְּהוֹן וְתָקְפְּהוֹן הוּא׃
* בֵּית אַהֲרֹן בְּיְיָ סְעַד בְּסִעְדְּהוֹן וְתָקְפְּהוֹן הוּא׃
* דְּחַיְלִין מִן קֳדָם יְיָ סְעַד בְּסִעְדְּהוֹן וְתָקְפְּהוֹן הוּא׃
* יְיָ דְּכַר לָנָא בְּטָבְתָּא יְבָרֵךְ יָת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ יָת בֵּית אַהֲרֹן׃
* יְבָרֵךְ דַּחֲלַיָּא קֳדָם יְיָ זְעֵירַיָּא עִם רַבְרְבַיָּא׃
* יוֹסֵף יְיָ עֲלֵיכוֹן עֲלֵיכוֹן וְעַל בְּנֵיכוֹן׃
* בְּרִיכִין אַתּוּן קֳדָם יְיָ עָבֵד שְׁמַיָּא וְאַרְעָא׃
* שְׁמַיָּא שְׁמַיָּא קֳדָם יְיָ וְאַרְעָא יְהַב לִבְנֵי נָשָׁא׃
* לָא מֵיתַיָּא יְשַׁבְּחוּן קֳדָם יְיָ וְלָא כָל נָחֲתֵי בֵּית קְבוּרְתָּא אַדְמָתָא׃
* וַאֲנַחְנָא נְבָרֵךְ אֱלָהָא מֵהַשְׁתָּא וְעַד עָלְמָא שַׁבְּחוּ אֱלָהָא׃

4 *Montes exultauerunt vt arietes, & colles sicut agni ouium.
5 *Quid tibi est mare, quòd fugisti? & tu Iordanis quia conuersus es retrorsum?
6 *Montes quid exultastis sicut arietes, & colles sicut agni ouium?
7 *A facie Domini mota est terra, à facie Dei Iacob. *Qui conuertit petram in stagna aquarum, & rupem in fontes aquarum.

NOn nobis Domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam; super misericordia tua & veritate tua: *Nequando dicant gentes: Vbi est Deus eorum?
*Deus autem noster in cælo, & in terra: omnia quæcunque voluit fecit.
*Simulachra gentium argentum & aurum, opera manuum hominum: *Os habent, & non loquentur: oculos habent, & non videbunt. *Aures habent, & non audient: nares habent, & non odorabunt.
*Manus habent, & non palpabunt: pedes habent, & non ambulabunt: non fonabunt in gutture suo. *Similes illis fiant qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis. *Domus Israel sperauit in Domino, adiutor *& protector eorum est. *Domus Aarõ sperauit in Domino, adiutor *& protector eorum est. *Qui timent Dominum sperauerunt in Domino, adiutor *& protector eorum est. *Dominus memor *existens nostri *benedixit nobis; benedixit domui Israel, benedixit domui Aaron. *Benedixit *timentibus Dominum, pusillis cum *magnis. *Adiiciat Dominus super vos, super vos & super filios vestros. *Benedicti vos à Domino, qui fecit cælum & terram. *Cælum cælo Domino: terram autem dedit filiis hominum. *Non mortui laudabunt te Domine, neque omnes qui descendunt in infernum: *Sed nos qui viuimus *benedicemus Domino, ex hoc nunc & vsq; in seculum. Alleluia.

4 *Τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν ὡσεὶ κριοί, καὶ ⓐ βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτων. 5 *τί σοι ἐστὶ θάλασσα ὅτι ἔφυγες; καὶ σὺ Ἰορδάνη ὅτι ἐστράφης εἰς τὰ ὀπίσω;
6 *Τὰ ὄρη ὅτι ἐσκιρτήσατε ὡσεὶ κριοί, καὶ ⓐ βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτων;
7 *Ἀπὸ προσώπου κυρίου ἐσαλεύθη ἡ γῆ, ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ Ἰακώβ.
8 *Τὸν στρέψαντα τὴν πέτραν εἰς λίμνας ὑδάτων, καὶ τὸν ἀκρότομον εἰς πηγὰς ὑδάτων.
1 *Μὴ ἡμῖν κύριε μὴ ἡμῖν, ἀλλ' ἢ τῷ ὀνόματί σου δὸς δόξαν, ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου.
2 *μήποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν;
3 *ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐποίησε.
4 *Τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν, ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων. 5 *στόμα ἔχουσι, καὶ οὐ λαλήσουσιν· ὀφθαλμοὺς ἔχουσι, καὶ οὐκ ὄψονται.
6 *ὦτα ἔχουσι, καὶ οὐκ ἀκούσονται· ῥῖνας ἔχουσι, ⓒ οὐκ ὀσφρανθήσονται. 7 *χεῖρας ἔχουσι, καὶ οὐ ψηλαφήσουσι· πόδας ἔχουσι, καὶ οὐ περιπατήσουσιν, οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν.
8 *ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο ⓒ ποιοῦντες αὐτά, καὶ πάντες ⓒ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς.
9 *οἶκος Ἰσραὴλ ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν. 10 *οἶκος Ἀαρὼν ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
11 *ⓒ φοβούμενοι τὸν κύριον ἤλπισαν ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
12 *κύριος ⓒ μνησθεὶς ἡμῶν εὐλόγησεν ἡμᾶς, εὐλόγησε τὸν οἶκον Ἰσραήλ, εὐλόγησε τὸν οἶκον Ἀαρών.
13 *εὐλόγησε τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον, τοὺς μικροὺς μετὰ τῶν μεγάλων. 14 *προσθείη κύριος ⓒ ἐφ' ὑμᾶς, ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν. 15 *εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
16 *ὁ οὐρανὸς οὐρανῷ τῷ κυρίῳ, τὴν δὲ γῆν ἔδωκε τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. 17 *οὐχ ⓒ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσί σε κύριε, οὐδὲ πάντες ⓒ καταβαίνοντες εἰς ᾅδου·
18 *ἀλλ' ἡμεῖς ⓒ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν κύριον, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. ἀλληλουϊα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

*Cùm daret Legem populo suo, montes subsilierunt sicut arietes, colles sicut filij ouium. *Quid tibi erat mare cur erumperes? Iordanis, vt conuerteris retrorsum? *Montes subsilirent sicut arietes, colles sicut filij ouium? *A facie Domini contremisce terra, à facie Dei Iacob. *Qui conuertit petram in riuum, rupem in fontes aquarum.

PSAL. CXV.

NOn propter nos Domine, non propter meritum nostrum: verùm nomini tuo da gloriam, propter benignitatem tuam & propter veritatem tuam. *Quare dicturi sunt populi: Vbi est Deus eorum? *Dei autem nostri habitatio in cælis est; quicquid voluit, fecit.
*Idola gentium argentea & aurea, opera manuum hominis. *Os inest eis, & non loquuntur; oculi insunt eis, & non vident.
*Aures insunt eis, & non audiunt, nares insunt eis, & non odorant. *Manus habent, & non palpant; pedes habent & non ambulant; & non clamant gutture suo. *Similes illis sint qui faciunt ea, & omnis qui confidit in eis. *Domus Israel confidite in Verbo Domini: adiutorium eorum & scutum eorum est ipsum. *Domus Aharon confidite in Verbo Domini: adiutorium eorum & scutum eorum ipsum est. *Qui timent Dominum confidite in Verbo Domini, auxilium eorum & scutum eorum ipse est.
*Verbum Domini recordatum est nostri in bonum: benedicet domui Israel, benedicet domui Aharon. *Benedicet timentibus Dominum, paruis cum magnis. *Apponat Dominus super vos, super vos & super filios vestros. *Benedicti vos à præsentis Domini, qui fecit cælum & terram. *Cæli cælorum maiestati gloriæ Domini: terram autem dedit filiis hominum.
*Non mortui laudant coram Domino, neque omnes qui descendunt in domum sepulturæ terrestris. *Sed nos benedicemus Deo, ex hoc tempore & vsque in æternum. laudate Deum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

קיו

* אָהַבְתִּי כִּי־יִשְׁמַע יְהוָה אֶת־קוֹלִי תַּחֲנוּנָי׃ 2
* כִּי־הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא׃ 2
* אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי־מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה 3
וְיָגוֹן אֶמְצָא׃
* וּבְשֵׁם־יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה־יְהוָה מַלְּטָה 4
נַפְשִׁי׃
* חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם׃ 5
* שֹׁמֵר פְּתָאיִם יְהוָה דַּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ׃ 6
* שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמְנוּחָיְכִי כִּי־יְהוָה גָּמַל עָלָיְכִי׃ 7
* כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת־עֵינִי מִן־דִּמְעָה 8
אֶת־רַגְלִי מִדֶּחִי׃
* אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים׃ 9
* הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד׃ 10
* אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל־הָאָדָם כֹּזֵב׃ 11
* מָה־אָשִׁיב לַיהוָה כָּל־תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי׃ 12
* כוֹס־יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא׃ 13
* נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ׃ 14
* יָקָר בְּעֵינֵי יְהוָה הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו׃ 15
* אָנָּה יְהוָה כִּי־אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן־אֲמָתֶךָ 16
פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי׃
* לְךָ־אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא׃ 17
* נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָּה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ׃ 18
* בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָם 19
הַלְלוּ־יָהּ׃

קיז

* הַלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל־ 1
הָאֻמִּים׃
* כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת־יְהוָה לְעוֹלָם 2
הַלְלוּ־יָהּ׃

PSALTERIVM. Translat.B.Hieronymi.

PSAL. CXVI.

1 Dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem deprecationis meæ. 2 Inclinauit enim aurem suam mihi, & in diebus meis inuocabo.
3 Circumdederunt me fures mortis, & munitiones inferni inuenerunt me; angustiam & dolorem reperi.
4 Et nomen Domini inuocabo: obsecro Domine libera animam meam. 5 Clemens Dominus & iustus, & Deus noster miseretur.
6 Custodit paruulos Dominus; attenuatus sum, & me saluabit.
7 Reuertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus reddidit tibi.
8 Quia eruit animam meam de morte, oculos meos à lachrymis, pedes meos ab offensa.
9 Deambulabo coram Domino in terra viuorum.
10 Credidi propter quod locutus sum, ego autem afflictus sum nimis.
11 Ego dixi in stupore meo: Omnis homo mendacium.
12 Quid reddam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi?
13 Calicem salutaris accipiam, et in nomine Domini inuocabo.
14 Vota mea Domino reddam nunc coram omni populo eius.
15 Gloriosa in conspectu Domini, mors sanctorum eius.
16 Obsecro Domine quia ego seruus tuus, ego seruus tuus filius ancillæ tuæ: dissoluisti vincula mea.
17 Tibi immolabo hostiam laudis, & in nomine Domini inuocabo.
18 Vota mea Domino reddam nunc in conspectu omnis populi eius.
19 In atriis domus Domini, in medio tui Ierusalem. Aleluia.

PSAL. CXVII.

1 Laudate Dominum omnes gentes, collaudate eum vniuersi populi.
2 Quia confortata est super nos misericordia eius, & veritas Domini in æternum. Aleluia.

תרגום

קיו

1 רחמת ארום ישמע יי ית קלי בעותי׃ 2 ארום אצלי אודנה לי וביומי אנא קרי׃ 3 אקפוני מרעי מותא ועקתין
דשיול אשכחוני עקתא ודוכתא אשכחנה׃ 4 ובשום יי אקרי בבעו יי שיזוב נפשי׃ 5 חננא יי וחקאה ואלהנא מרחם׃
נטר שרירייא יי אתחסכנת ולי חמי לספרוק׃ 7 חוכי נפשי לבית נוחיכי ארום מיקרא דייי גמל עלוכי׃
ארום שזיבת נפשי מקשטל ית עיני מן דמשתא ית רגלי מלאדחיא׃ 9 אתהלך קדם יי בארעתא חייא׃
הימנת ארום אמלל אנא שבחת לחדא׃ 11 אנא אמרת בשערקי כל בני נשא מכדבין׃
מה אהיב קדם יי יתי כל גמולין שבן דיהליה גמילין עלי׃ 13 כסא דפורקנא אסובר ובשמא דייי אקרי׃
נדרי קדם יי אשלם איקבי קדיש ניסוי לכל עמה׃ 15 יקיר קדם יי מיתוהא דמשתרחא לחסידוי׃
בקבל יי ארום אנא עבדך אנא עבדך בר אסתך שריתא לשושלמי׃ 17 קדמך אדבח דבית נכסתא ובשמא דייי אקרי׃
נדרי קדם יי אשלם איקבי קדיש ניסוי לכל עמה׃ 19 בדרהטיא דבית מקדשא דייי בפצעיך ירושלם שבחו אלהא׃

קיז

1 שבחו ית יי כל עממיא שבחו לה כל אומיא׃ 2 ארום אתגבר עלנא טובה וקושטה דייי לעלם שבחו אלהא׃

PSAL. CXIIII.

1 Dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ. 2 Quia inclinauit aurem suam mihi, & in diebus meis inuocabo.
3 Circumdederunt me dolores mortis, & pericula inferni inuenerunt me. Tribulationem & dolorem inueni, 4 & nomen Domini inuocaui: ô Domine, libera animam meam.
5 Misericors Dominus & iustus, & Deus noster miseretur:
6 Custodiens paruulos Dominus: humiliatus sum & liberauit me.
7 Conuertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi.
8 Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lachrymis, & pedes meos à lapsu.
9 Placebo in conspectu Domini in regione viuentium. Alleluia.

PSAL. CXV.

10 Credidi, propter quod locutus sum, ego autem humiliatus sum nimis.
11 Ego autem dixi in excessu meo: Omnis homo mendax.
12 Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?
13 Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo.
14 Vota mea Domino reddam, coram omni populo eius.
15 Preciosa in conspectu Domini mors sanctorum eius.
16 O Domine ego seruus tuus, ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ, dirupisti vincula mea.
17 Tibi sacrificabo hostiam laudis, & in nomine Domini inuocabo.
18 Vota mea Domino reddam, in conspectu omnis populi eius.
19 In atriis domus Domini, in medio tui Hierusalem. Alleluia.

PSAL. CXVI.

1 Laudate Dominum omnes gentes, laudate eum omnes populi.
2 Quoniam confirmata est misericordia eius super nos, & veritas Domini manet in æternum. Alleluia.

ΨΑΛΜΟΣ ριδ'.

1 Ἠγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου. 2 ὅτι ἔκλινε τὸ ὠτίον αὐτοῦ ἐμοί, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μου ἐπικαλέσομαι.
3 περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου, κίνδυνοι ἄδου εὗρόν με. θλῖψιν καὶ ὀδύνην εὗρον· 4 καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπεκαλεσάμην, ὦ κύριε ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου.
5 ἐλεήμων ὁ κύριος καὶ δίκαιος, καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλεεῖ.
6 φυλάσσων τὰ νήπια ὁ κύριος, ἐταπεινώθην καὶ ἔσωσέ με. 7 ἐπίστρεψον ψυχή μου εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, ὅτι κύριος εὐηργέτησέ σε.
8 ὅτι ἐξείλετο τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρύων, τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθήματος.
9 εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου ἐν χώρᾳ ζώντων.

Αλληλουϊα.

ΨΑΛΜΟΣ ριε'.

10 Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, ἐγὼ δὲ ἐταπεινώθην σφόδρα. 11 ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης.
12 τί ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκέ μοι;
13 ποτήριον σωτηρίου λήψομαι, καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι.
14 τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω, ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
15 τίμιος ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ.
16 ὦ κύριε ἐγὼ δοῦλός σός, ἐγὼ δοῦλος σός, καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης σου, διέρρηξας τοὺς δεσμούς μου.
17 σοὶ θύσω θυσίαν αἰνέσεως, καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι.
18 τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω, ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
19 ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου, ἐν μέσῳ σου ἱερουσαλήμ.

Αλληλουϊα.

ΨΑΛΜΟΣ ριϛ'.

1 Αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη, ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.
2 ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ἀλληλουϊα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

PSAL. CXVI.

Dilexi, quoniam audiet Dominus vocem meam, & deprecationes meas. 2 Quoniam inclinauit aurem suam mihi, & in diebus meis ego inuocabo. 3 Circundederunt me ægritudines mortis, & molestiæ inferni inuenerunt me, afflictionem & dolorem inueniam. 4 In nomine autem Domini inuocabo: obsecro Domine libera animam meam. 5 Clemens Dominus & iustus, & Deus noster miseretur, quoniam Verbum Domini reddit bonum tibi. 6 Custodit simplices Dominus: humiliatus sum, sed respexit me ad redemptionem. 7 Conuertere anima mea in requiem tuam, meam à lapsu. 8 Incedam coram Domino in terra viuorum. 10 Credidi, propterea loquar, ego laudaui maiorem in modum. 11 Ego dixi inter fugiendum, Omnes filij hominum mendaces. 12 Quid reddam coram Domino? omnes retributiones eius bonæ repentæ sunt super me. 13 Calicem redemptionis portabo, & in nomine Domini inuocabo. 14 Vota mea coram Domino reddam: narrabo tantæ signa eius omni populo eius. 15 Honorifica coram Domino mors est quæ infertur sanctis eius. 16 Obsecro Domine, quia ego seruus tuus, ego seruus tuus filius ancillæ tuæ, soluisti catenam meam. 17 Coram te sacrificabo sacrificium oblationis, & in nomine Domini inuocabo. 18 Vota mea coram Domino reddam: narrabo tunc miracula eius omni populo ipsius. 19 In atriis domus sanctuarij Domini, in medio tui Ierusalem. laudate Deum.

PSAL. CXVII.

Laudate Dominum omnes populi, laudate eum omnes nationes. 2 Quoniam roborauit super nos beneficentiam suam, & veritas Domini in æternum. laudate Deum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

קיח

* הודו ליהוה כי־טוב כי לעולם חסדו׃ 1
* יאמר־נא ישראל כי לעולם חסדו׃ 2
* יאמרו־נא בית־אהרן כי לעולם חסדו׃ 3
* יאמרו־נא יראי יהוה כי לעולם חסדו׃ 4
* מן־המצר קראתי יה ענני במרחב יה׃ 5
* יהוה לי לא אירא מה־יעשה לי אדם׃ 6
* יהוה לי בעזרי ואני אראה בשנאי׃ 7
* טוב לחסות ביהוה ממבטח באדם׃ 8
* טוב לחסות ביהוה ממבטח בנדיבים׃ 9
* כל־גוים סבבוני בשם יהוה כי אמילם׃ 10
* סבוני גם־סבבוני בשם יהוה כי אמילם׃ 11
* סבוני כדברים דעכו כאש קוצים בשם יהוה כי אמילם׃ 12
* דחה דחיתני לנפל ויהוה עזרני׃ 13
* עזי וזמרת יה ויהי־לי לישועה׃ 14
* קול רנה וישועה באהלי צדיקים ימין יהוה עשה חיל׃ 15
* ימין יהוה רוממה ימין יהוה עשה חיל׃ 16
* לא־אמות כי־אחיה ואספר מעשי יה׃ 17
* יסר יסרני יה ולמות לא נתנני׃ 18
* פתחו־לי שערי־צדק אבא בם אודה יה׃ 19
* זה־השער ליהוה צדיקים יבאו בו׃ 20
* אודך כי עניתני ותהי־לי לישועה׃ 21
* אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה׃ 22
* מאת יהוה היתה זאת היא נפלאת בעינינו׃ 23
* זה־היום עשה יהוה נגילה ונשמחה בו׃ 24
* אנא יהוה הושיעה נא אנא יהוה הצליחה נא׃ 25
* ברוך הבא בשם יהוה ברכנוכם מבית יהוה׃ 26

PSAL. CXVIII.

1 COnfitemini Domino quoniam bonus, quo-
2 niam in æternum misericordia eius. Dicat
nunc Israel, quoniam in æternum misericor-
3 eius. Dicat nunc domus Aaron, quoniam
4 in æternum misericordia eius. Dicant nunc
qui timent Dominum, quoniam in æternum mi-
5 sericordia eius. De tribulatione inuocaui
Dominũ, exaudiuit me in latitudine Domini.
6 Dominus mecum; non timebo quid faciat
7 mihi homo. Dominus mihi adiutor,
& ego despiciam odientes me.
8 Melius est sperare in Domino, quàm sperare in homine. Melius est sperare in Domino,
9 re in homine. Melius est sperare in Domino,
quàm sperare in principibus.
10 Omnes gentes circundederunt me, in no-
mine Domini quia vltus sum eas.
11 Circundederunt me & obsederunt me, in
nomine Domini quia vltus sum eas.
12 Circundederunt me quasi apes, extincti
sunt quasi ignis spinarum, in nomine Domini
13 quia vltus sum eas. Impulsus impulsus
sum vt caderem, & Dominus sustentauit me.
14 Fortitudo mea & laudatio Dominus, &
factus est mihi ad salutem.
15 Vox laudis & salutis in tabernaculis iu-
storum: dextera Domini fecit fortitudinem.
16 Dextera Domini excelsa, dextera Domini
17 fecit virtutem. Non moriar, sed viuam,
18 & narrabo opera Domini. Corripiens cor-
ripuit me Dominus, & morti non tradidit me.
19 Aperite mihi portas iustitiæ, ingressus in eas
20 confitebor Domino. Hæc porta Domini, iusti
21 intrabunt in eam. Confitebor tibi, quoniam
exaudisti me, & factus es mihi ad salutem.
22 Lapis quem reprobauerunt ædificantes, hic
factus est in caput anguli.
23 A Domino factum est istud, hoc est mirabile
24 in oculis nostris. Hæc dies quam fecit
Dominus, exultemus & lætemur in ea.
25 Obsecro Domine saluã obsecro, obsecro Do-
mine prosperare obsecro.
26 Benedictus qui venit in nomine Domini,
benedi ximus vobis de domo Domini.

תרגום

קיח

1 יתודון קדם ייי ארום טב ארום לעלם טובה׃ 2 ייתמרון כדין ישראל לעלם טובה׃ 3 ייתמרון כדין בית אהרן לעלם טובה׃ 4 ייתמרון כדין דדחלי ייי ארום לעלם טובה׃ 5 מן עקתא קריתי אלהא קבל אלוהי
ענני במרחב יה׃ 6 מן קדם ייי בסעדי לא אדחל מה יעבד לי בר נש׃ 7 ייי לי למסעדי ואנא חמי בסנאי׃ 8 טב לסתרחצא בדייי מלמיתרחץ בבר נשא׃ 9 טב לסתרחצא בדייי מלמיתרחץ בנדיבי׃ 10 כל עממיא סחרוני בשום ייי ארום אתחששנון׃ 11 סחרוני אף סחרוני בשום ייי ארום אתחששנון׃ 12 סחרוני כדבורין דעיכו כאישא בקוצין בשום ייי ארום אתחששנון׃ 13 דחקא דחיתני למיפל וסעדני ייי׃ 14 תקפי ושבחתי ייי הוה לי לפריק׃ 15 קל חשחתא ופרקנא בקשטנין דצדיקיא ימינא דייי עבדת חילא׃ 16 ימינא דייי ארמת ימינא דייי עבדת חילא׃ 17 לא אמות ארום אתי ואשתעי עובדי אלהא׃ 18 מכסנא אכסנני אלהא ולמותא לא מסר יתי׃ 19 פתחון לי מעלני צדקתא
אעול בהון אודי קדם אלהא׃ 20 דין תרעא דייי צדיקיא יעלון בה׃ 21 אודי קדמך ארום עניתני ותהוית לי לפריק׃ 22 מן קדם ייי הות דא היא פרישא קדמנא׃ 23 מן קדם ייי הות דא היא פרישא קדמנא׃ 24 בבעו מנך ייי פרוק כבעו מנך ייי אצלח כדין׃ 25 ברוך דאתי בשום מימרא דייי׃ 26

PSAL. CXVII.

1 COnfitemini Domino quoniam bonꝰ, quoniam in seculum misericordia eiꝰ.
2 Dicat nunc domus Israel, quoniam bo-
nus, quoniam in seculum misericordia eiꝰ.
3 Dicat nunc domus Aaron, quoniam
bonus, quoniam in seculum misericordia
4 eius. Dicant nunc omnes qui timent Do-
minum, quoniam bonus, quoniam in se-
5 culum misericordia eius. De tribulatio-
ne inuocaui Dominum, & exaudiuit me
6 in latitudine. Dominus mihi adiutor, &
non timebo quid faciet mihi homo.
7 Dominus mihi adiutor, & ego despi-
ciam inimicos meos. Bonum est confide-
8 re in Domino, quàm confidere in homine.
9 Bonum est sperare in Domino, quàm
sperare in principibus. Omnes gentes
10 circuierunt me, & nomine Domini vltus
sum in eos. Circundantes circundede-
11 runt me, & nomine Domini vltus sum in
eos. Circundederunt me sicut apes fauũ,
12 & exarserunt sicut ignis in spinis, & nomine Domini vltus sum in eos. Impulsus
13 euersus sum vt caderem, & Dominus sus-
cepit me. Fortitudo mea & laus mea Do-
14 minus, & factus est mihi in salutem. Vox
exultationis & salutis in tabernaculis iu-
storum. dextera Dñi fecit virtutẽ: Dexte-
15 ra Dñi exaltauit me. dextera Dñi fecit vir-
tutem: Nõ moriar, sed viuam, & natrabo
16 opera Dñi. Castigãs castigauit me Dñs, &
17 morti nõ tradidit me. Apite mihi portas
iustitiæ: ingressus in eas confitebor Dño.
18 Hęc porta Dñi, iusti intrabunt in eam.
19 Cõfitebor tibi quoniã exaudisti me, & fa-
ctus es mihi in salutẽ. Lapidẽ quẽ re, pba-
20 uerũt ędificãtes, hic factus est in caput an-
guli. A Dño factũ est istud, & est mirabile
21 in oculis nostris. Hęc dies quam fecit Do
minus, exultemus & lætemur in ea. O Do
22 mine saluum me fac iam, ô Dñe bene pro-
23 spare iã. Benedictus q venit in noĩe Dñi:
benediximus vobis de domo Domini.

ῥιζ΄.

1 Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰ-
2 ῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. εἰπάτω δὴ οἶκος Ἰσραήλ, ὅτι
ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
3 εἰπάτω δὴ οἶκος Ἀαρών, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ-
να τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
4 εἰπάτωσαν δὴ πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, ὅτι
ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
5 ἐκ θλίψεως ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον, καὶ ἐπή-
κουσέ μου εἰς πλατυσμόν.
6 κύριός μοι βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαί τί ποιήσει
7 μοι ἄνθρωπος. κύριός μοι βοηθός, κἀγὼ
ἐπόψομαι ἐχθρούς μου.
8 ἀγαθὸν πεποιθέναι
ἐπὶ κύριον, ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον.
9 ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον, ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄρχουσι.
10 πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν με, καὶ τῷ ὀνόματι κυ-
11 ρίου ἠμυνάμην αὐτούς. κυκλώσαντες ἐκύκλωσάν
με, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς.
12 ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ μέλισσαι κηρίον, καὶ ἐξεκαύθη-
σαν ὡς πῦρ ἐν ἀκάνθαις, καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνά-
13 μην αὐτούς. ὠθοῦσέ με ἐκπεσεῖν, καὶ ὁ κύ-
14 ριός μου ἀντελάβετό μου. ἰσχύς μου καὶ ὑμνησίς μου
ὁ κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.
15 φωνὴ ἀγαλλιάσεως καὶ σωτηρίας ἐν σκηναῖς δικαίων.
δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύναμιν·
16 δεξιὰ κυρίου ὕψωσέ με· δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δυνά-
17 μιν. οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι, καὶ διη-
18 γήσομαι τὰ ἔργα κυρίου. παιδεύων ἐπαίδευσέ με ὁ
κύριος, καὶ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέ με. ἀνοίξατέ μοι
πύλας δικαιοσύνης, εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσομαι
20 τῷ κυρίῳ. αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου, δίκαιοι εἰσελεύσον-
21 αὐτῆς. ἐξομολογήσομαί σοι ὅτι ἐπήκουσάς μου, καὶ ἐγένου
22 μοι εἰς σωτηρίαν. λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδο-
23 μοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. παρὰ κυρίου
ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.
24 αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος, ἀγαλλιασώμε-
25 θα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ. ὦ κύριε σῶσον δή, ὦ κύ-
26 ριε εὐόδωσον δή. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό-
ματι κυρίου. εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐξ οἴκου κυρίου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

PSAL. CXVIII.

LAudate Dominum, quoniam bonus, quoniam in æternum benignitas eius. Dicant nunc Israel, quoniam in æternum benignitas eius. Dicant nunc domus Aharon, quoniam in æternum benignitas eius. Dicant nunc qui timent Dominum, quoniam in æternum benignitas eius. De angustia inuocaui Deum, exaudiuit orationem meam in latitudine Deus. Verbum Domini in adiutorium meum: non timebo quid mihi faciat homo. Verbum Domini ad adiuuandum me, & ego videbo vltionem in osores meos. Melius est confidere in Verbo Domini, quàm confidere in homine. Melius est confidere in Verbo Dñi, quàm confidere in principibus. Omnes populi circũdederunt me: in nomine Verbi Domini confidi sum, ideò abscindam eos. Circundederunt me, etiam circuierunt me: in nomine Verbi Domini confidi sum, ideò abscindam eos. Circundederunt me sicut apes, & exierunt sicut ignis in spinis: in nomine verbi Domini confidi sum, ideò abscindam eos. Impulsione impulit me peccatum meum vt caderem: sed Verbum Domini adiuuit me. Fortitudo mea & laus mea, qui timendus est super omnes gentes Dominus, dixit in verbo suo, & fuit mihi redemptor. Vox laudis & redemptionis in tabernaculis iustorum: dextera Domini edidit virtutem. Dextera Domini exaltata; dextera Domini edidit virtutem. Non moriar, sed viuam, & narrabo opera Domini. Corripiendo corripuit me Dominus, & morti non tradidit me. Aperite mihi portas iustitiæ, ingrediar illas, & laudabo Deum. Hæc est porta domus sanctuarij Domini, iusti intrabunt eam. Confitebor coram te, quoniam accepisti orationẽ meam, & factus es mihi redemptor. Puerum despexerunt ædificatores, qui inter filios Israel meruit constitui rex & dominator. A conspectu Domini hoc exstitit, hoc mirabile est in conspectu nostro. Hanc diem fecit Dominus, exultemus & lætemur in ea. Obsecro te Domine saluum me fac, obsecro te Domine prosperare nunc. Benedictus qui venit in nomine Verbi Domini: benedicimus vobis de domo sanctuarij Domini.

Universidad de Deusto
Biblioteca

27 ‡ אֲלֵי יְהוָה וַיֵּאָר לָנוּ אִסְרוּ־חַג בַּעֲבֹתִים עַד־
קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ׃
28 ‡ אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ׃
29 ‡ הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

קיט

‡ אַשְׁרֵי תְמִימֵי־דֶרֶךְ הַהֹלְכִים בְּתוֹרַת יְהוָה׃ 1
‡ אַשְׁרֵי נֹצְרֵי עֵדֹתָיו בְּכָל־לֵב יִדְרְשׁוּהוּ׃ 2
‡ אַף לֹא־פָעֲלוּ עַוְלָה בִּדְרָכָיו הָלָכוּ׃ 3
‡ אַתָּה צִוִּיתָה פִקֻּדֶיךָ לְשָׁמֹר מְאֹד׃ 4
‡ אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכַי לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ׃ 5
‡ אָז לֹא־אֵבוֹשׁ בְּהַבִּיטִי אֶל־כָּל־מִצְוֹתֶיךָ׃ 6
‡ אוֹדְךָ בְיֹשֶׁר לֵבָב בְּלָמְדִי מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃ 7
‡ אֶת־חֻקֶּיךָ אֶשְׁמֹר אַל־תַּעַזְבֵנִי עַד־מְאֹד׃ 8
‡ בַּמֶּה יְזַכֶּה־נַּעַר אֶת־אָרְחוֹ לִשְׁמֹר כִּדְבָרֶךָ׃ 9
‡ בְּכָל־לִבִּי דְרַשְׁתִּיךָ אַל־תַּשְׁגֵּנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ׃ 10
‡ בְּלִבִּי צָפַנְתִּי אִמְרָתֶךָ לְמַעַן לֹא אֶחֱטָא־לָךְ׃ 11
‡ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃ 12
‡ בִּשְׂפָתַי סִפַּרְתִּי כֹּל מִשְׁפְּטֵי־פִיךָ׃ 13
‡ בְּדֶרֶךְ עֵדְוֹתֶיךָ שַׂשְׂתִּי כְעַל כָּל־הון׃ 14
‡ בְּפִקּוּדֶיךָ אָשִׂיחָה וְאַבִּיטָה אׇרְחֹתֶיךָ׃ 15
‡ בְּחֻקֹּתֶיךָ אֶשְׁתַּעֲשָׁע לֹא אֶשְׁכַּח דְּבָרֶךָ׃ 16
‡ גְּמֹל עַל־עַבְדְּךָ אֶחְיֶה וְאֶשְׁמְרָה דְבָרֶךָ׃ 17
‡ גַּל־עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ׃ 18
‡ גֵּר אָנֹכִי בָאָרֶץ אַל־תַּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ׃ 19
‡ גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל־מִשְׁפָּטֶיךָ בְכָל־עֵת׃ 20
‡ גָּעַרְתָּ זֵדִים אֲרוּרִים הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֹתֶיךָ׃ 21
‡ גַּל מֵעָלַי חֶרְפָּה וָבוז כִּי עֵדְוֹתֶיךָ נָצָרְתִּי׃ 22
‡ גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְבָּרוּ עַבְדְּךָ יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ׃ 23
‡ גַּם־עֵדְוֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעַי אַנְשֵׁי עֲצָתִי׃ 24

27 ‡ *Deus Dominus & apparuit nobis: fe-*
quentate solennitatem in frondosis vsque ad
28 *cornua altaris.* ‡ *Deus meus es tu, & con-*
fitebor tibi: Deus meus, exaltabo te.
29 ‡ *Confitemini Domino quoniam bonus, quo-*
niam in æternum misericordia eius.

ALEPH. PSAL. CXIX.

1 BEati immaculati viæ, qui ambulant in Lege
2 Domini. ‡ *Beati qui custodiunt testimo-*
nia eius, in toto corde requirunt eum.
3 ‡ *Nec enim qui operantur iniquitatem, in*
4 *viis eius ambulauerunt.* ‡ *Tu mandasti præ-*
5 *cepta tua custodiri nimis.* ‡ *Vtinam dirigã-*
tur viæ meæ, ad custodienda præcepta tua.
6 ‡ *Tunc non confundar, cùm respexero ad omnia*
7 *mandata tua.* ‡ *Confitebor tibi in directione*
cordis, cùm didicero iudicia iustitiæ tuæ.
8 ‡ *Præcepta tua custodiam, ne derelinquas*
me vsque nimis.

BETH.

9 ‡ *In quo corriget iuuenis semitam suam? vt*
10 *custodierit verba tua.* ‡ *In toto corde meo*
exquisiui te: ne errare me facias à mandatis
11 *tuis.* ‡ *In corde meo abscondi eloqua tua,*
12 *vt non peccem tibi.* ‡ *Benedictus tu Do-*
13 *mine, doce me præcepta tua.* ‡ *In labiis meis*
14 *narraui, omnia iudicia oris tui.* ‡ *In via te-*
stimoniorum tuorum delectatus sum, quasi in
15 *omnibus diuitiis.* ‡ *In præceptis tuis medi-*
tabor, & contemplabor semitas tuas.
16 ‡ *In iustitiis tuis delectabor, non obliuiscar*
verba tua.

GIMEL.

17 ‡ *Retribue seruo tuo, viuam, & custodiam*
18 *verba tua.* ‡ *Reuela oculos meos, & con-*
19 *siderabo mirabilia de Lege tua.* ‡ *Aduena ego sum in*
terra, ne abscondas à me mandata tua.
20 ‡ *Desiderauit anima mea desiderare iudicia*
21 *tua in omni tempore.* ‡ *Increpasti superbos: mal-*
22 *edicti qui recedunt à mandatis tuis.* ‡ *Auser à*
me opprobrium & contemptum, quoniam testi-
23 *monia tua custodiui.* ‡ *Et enim sederunt*
principes, aduersum me loquebantur: seruus au-
tem tuus meditabatur præcepta tua.
24 ‡ *Sed et testimonia tua voluptas mea, quia*
viri amicissimi mei.

27 ‡ Θεὸς κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. συστήσασθε ἑορτὴν
ἐν τοῖς πυκάζουσιν, ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου.
28 ‡ θεός μου εἶ σύ, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι· θεός μου εἶ σύ,
ὑψώσω σε. ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι ἐπήκουσάς μου, καὶ
29 ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν. ‡ ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀ-
γαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. ἀλληλουϊα.

ℵ ρμή.

1 ‡ Μακάριοι ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ
2 κυρίου. ‡ μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ,
3 ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν. ‡ ὅτι οἱ ἐργαζόμενοι
4 τὴν ἀνομίαν, ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἐπορεύθησαν. ‡ σὺ ἐνε-
5 τείλω τὰς ἐντολάς σου φυλάσσεσθαι σφόδρα. ‡ ὄφελον
κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου τοῦ φυλάσσεσθαι τὰ δικαιώ-
6 ματά σου. ‡ τότε οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν ἐ-
7 πὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου. ‡ ἐξομολογήσομαί σοι ἐν εὐθύτητι
καρδίας, ἐν τῷ μεμαθηκέναι με τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύ-
8 νης σου. τὰ δικαιώματά σου φυλάξω, μή με ἐγκαταλίπῃς
9 ἕως σφόδρα. ב Ἐν τίνι κατορθώσει νεώτερος τὴν ὁ-
10 δὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φυλάσσεσθαι σε κατὰ λόγους σου. ‡ ἐν ὅλῃ καρ-
δίᾳ μου ἐξεζήτησά σε, μὴ ἀπώσῃ με ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.
11 ‡ ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγιά σου, ὅπως οὐ μὴ ἁ-
12 μάρτω σοι. ‡ εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά
13 σου. ‡ ἐν τοῖς χείλεσί μου διήγγειλα πάντα τὰ κρίματα τοῦ
14 στόματός σου. ‡ ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου εὐφράνθην ὡς
15 ἐπὶ παντὶ πλούτῳ. ‡ ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου ἀδολεσχήσω, καὶ
16 κατανοήσω τὰς ὁδούς σου. ‡ ἐν τοῖς δικαιώμασί σου μελετή-
σω, οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λόγων σου. ג

17 ‡ Ἀνταπόδος τῷ δούλῳ σου, ζήσω μου, καὶ φυλάξω
18 σοὺ λόγους σου. ‡ ἀποκάλυψον σοὺ ὀφθαλμούς μου, καὶ κα-
19 νοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου. ‡ παροικῶ ἐγὼ
εἰμὶ ἐν τῇ γῇ, μὴ ἀποκρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντολάς σου.
20 ‡ ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι τὰ κρί-
21 ματά σου ἐν παντὶ καιρῷ. ‡ ἐπετίμησας ὑπερηφάνοις,
ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου. ‡ πε-
22 ρίελε ἀπ' ἐμοῦ ὄνειδος καὶ ἐξουδένωσιν, ὅτι τὰ μαρτύρια σου
23 ἐξεζήτησα. ‡ καὶ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχοντες, καὶ κατ' ἐμοῦ
κατελάλουν· ὁ δὲ δοῦλός σου ἠδολέσχει ἐν τοῖς δικαιώ-
24 μασί σου. ‡ καὶ γὰρ τὰ μαρτύριά σου μελέτη μού ἐστι,
καὶ αἱ συμβουλίαι μου τὰ δικαιώματά σου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

27 Deus Dominus & illuxit nobis: ligate puerum ad sacrificium solennitatis eatenis, donec sacrificaueris eum, & effuderitis sanguinem
in cornua altaris. 28 Deus meus es tu, & confitebor coram te: Deus meus, & laudabo te. 29 Confitemini coram Domino, quoniam
bonus, quoniam in æternum benignitas eius. PSAL. CXIX. ALEPH.

BEati qui perfecti sunt via, qui ambulant in Lege Domini. 2 Beati qui obseruant testimonia eius, in toto corde quærunt doctrinam
eius. 3 Etenim non operati sunt iniquitatem, in viis eius rectis ambulauerunt. 4 Tu præcepisti mandata tua custodiri multum.
5 Bonum fuit mihi quòd præparauerim vias meas ad custodienda decreta tua. 6 Tunc non confundar, cùm prospexero ad omnia man-
data tua. 7 Confitebor coram te in directione cordis, cùm didicero iudicia iustitiæ tuæ. 8 Decreta tua custodiam, ne derelinquas me
prorsus.

BETH. 9 In quo purificabit puer viam suam, vt obseruet iuxta verba tua? 10 In toto corde meo quæsiui do-
ctrinam tuam: ne aberrare me facias à mandatis tuis. 11 In corde meo abscondi verbum tuum, vt non peccarem coram te. 12 Benedictus
tu Domine, doce me decreta tua. 13 Labijs meis narraui omnia iudicia oris tui. 14 In via testimoniorum tuorum gauisus sum, sicut in
omni opulentia. 15 De præceptis tuis loquar, & speculabor vias tuas. 16 In decretis tuis delectabor, non obliuiscar verbi tui.

GIMEL. 17 Retribue bonum seruo tuo, & viuam, & custodiam verbum tuum. 18 Reuela oculos meos, & considerabo miranda
de Lege tua. 19 Peregrinus ego sum in terra: non auferas à me mandata tua. 20 Desiderauit anima mea desiderium iudiciorum tuo-
rum in omni tempore. 21 Increpasti superbos: maledicti qui aberrant à præceptis tuis. 22 Auser à me opprobrium & contemptum,
quoniam testimonia tua custodiui. 23 Quinetiam sedentes principes de me loquuntur: seruus verò tuus intentus est in annunciationi-
bus decretorum tuorum. 24 Etiam testimonia tua delectatio mea, auctores consilij mei.

תרגום

27 אֱלָהָא יְיָ וְאַנְהַר לָנָא פְּתִיחוּ קְלִיָא לְנִכְסַת חַגָּא בְּשׁוּשְׁלַיִן עַד דִּי תְקָרְבְּנָה וְתֵדוֹן אַדְמָא בְּקָרְנָת מַדְבְּחָא׃ 27
28 אֱלָהִי אַתְּ וְאוֹדֵי קוּשְׁטָךְ אֱלָהִי אַתְּ וְאֶשְׁבַּחִנָּךְ׃ 28
29 אוֹדוּ קֳדָם יְיָ אֲרוּם טָב אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 29

קיט

1 טוּבַיְהוֹן דְּשַׁלְמֵי אוֹרְחָא דְּהָלְכִין בְּאוֹרַיְתָא דַּייָ׃ 1
2 טוּבַיְהוֹן דְּנָטְרֵי סְהִידְוָתֵיהּ בְּכָל לִבָּא יְתָבְעוּן אִלְפָּנֵהּ׃ 2
3 אַף לָא עֲבָדוּ עַוְלָה בְּאוֹרְחָתֵיהּ אַזְלוּ׃ 3
4 אַנְתְּ לָא אֲפֵרְתְּ פִּקְדָּתָךְ לְמִנְטַר לַחֲדָא׃ 4
5 חַיָּכִין לָא אֶהֱוֹן אַרְחָתַיָּא דִּילִי לְמִנְטַר קְיָמָךְ׃ 5
6 כְּדֵין לָא אֶתְבְּהַת כַּאֲסְתַּכְּלוּתִי לְכָל תַּפּוּקָךְ׃ 6
7 אוֹדֵי קֳדָמָךְ בְּתִרְיוּת לִבָּא כַּד אִלֵּפְתִּי דִּינֵי זַכּוּתָךְ׃ 7
8 קְיָמָךְ אֶטַּר לָא תִּשְׁבְּקִנַּנִי לַחֲדָא׃ 8
9 בְּמָה יְזַכֵּי טְלָיָא יָת אוֹרְחֵהּ לְמִנְטַר כְּפִתְגָמָךְ׃ 9
10 בְּכָל לִבִּי בְעֵיתָךְ לָא תְּטַעֵנַנִי מִפִּקּוּדָיָךְ׃ 10
11 בְּלִבִּי אַסְגֵּיאֵת מֵימְרָךְ דְּלָא אֶחוֹב קֳדָמָךְ׃ 11
12 בְּרִיךְ אַתְּ יְיָ אַלֵּף יָתִי גְּזֵרָתָךְ׃ 12
13 בְּסִפְוָתַי מְנִיתִי כָּל דִּינֵי פּוּמָךְ׃ 13
14 בְּאוֹרַח סְהִידְוָתָךְ חֲדֵיתִי כְּעַלְיָנִי כָּל סַוְגָּא׃ 14
15 בְּפִקּוּדָיָךְ אֶסְהַד וְאֶסְתַּכַּל אוֹרְחָתָךְ׃ 15
16 בִּגְזֵרָתָךְ אֶתְפְּרַנַּס לָא אֶתְנְשֵׁי פִּתְגָמָךְ׃ 16
17 גְּמוֹל עַל עַבְדָּךְ אֶחְיֵי וְאֶטַּר קְיָמָךְ׃ 17
18 גְּלֵי עֵינַי וְאֶסְתַּכַּל פְּרִישָׁן מֵאוֹרַיְתָךְ׃ 18
19 גִּיֵּר אֲנָא בְּאַרְעָא לָא תִּסְתַּר מִנִּי פִּקּוּדָיָךְ׃ 19
20 אִתְּעַתַּק נַפְשִׁי לְרַגָּגָא דַּיְנָךְ בְּכָל עִדָּן׃ 20
21 נְזַפְתָּא זְדִין לַיְשִׁין דְּשָׁעְיִן מִפִּקּוּדָיָךְ׃ 21
22 לְחוֹד מִנִּי חִסְדָּא וּפְרָנוּקָא אֲרוּם סְהִידָוָתָךְ נְטָרֵת׃ 22
23 לְחוֹד קְהִינִין רַבְרְבִין מִנִּי מִסְתַּלְּקִין עִבְדָךְ עָסֵק בְּאַחְוָיָת גְּזֵרָתָךְ׃ 23
24 אַף סְהִידָוָתָךְ חֶדְוָא לִי וְגוּבְרֵי עֲצָתִי׃ 24

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 * דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי חַיֵּנִי כִדְבָרֶךָ׃
26 * דְּרָכַי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃
27 * דֶּרֶךְ־פִּקּוּדֶיךָ הֲבִינֵנִי וְאָשִׂיחָה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ׃
28 * דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוגָה קַיְּמֵנִי כִדְבָרֶךָ׃
29 * דֶּרֶךְ־שֶׁקֶר הָסֵר מִמֶּנִּי וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי׃
30 * דֶּרֶךְ־אֱמוּנָה בָּחָרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי׃
31 * דָּבַקְתִּי בְעֵדְוֹתֶיךָ יְהוָה אַל־תְּבִישֵׁנִי׃
32 * דֶּרֶךְ מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ כִּי תַרְחִיב לִבִּי׃
33 * הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ וְאֶצְּרֶנָּה־עֵקֶב׃
34 * הֲבִינֵנִי וְאֶצְּרָה תוֹרָתְךָ וְאֶשְׁמְרֶנָּה בְכָל־לֵב׃
35 * הַדְרִיכֵנִי בִּנְתִיב מִצְוֹתֶיךָ כִּי־בוֹ חָפָצְתִּי׃
36 * הַט־לִבִּי אֶל־עֵדְוֹתֶיךָ וְאַל אֶל־בָּצַע׃
37 * הַעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא בִּדְרָכֶךָ חַיֵּנִי׃
38 * הָקֵם לְעַבְדְּךָ אִמְרָתֶךָ אֲשֶׁר לְיִרְאָתֶךָ׃
39 * הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי אֲשֶׁר יָגֹרְתִּי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים׃
40 * הִנֵּה תָאַבְתִּי לְפִקּוּדֶיךָ בְּצִדְקָתְךָ חַיֵּנִי׃
41 * וְיָבֹאנִי חֲסָדְךָ יְהוָה תְּשׁוּעָתְךָ כְּאִמְרָתֶךָ׃
42 * וְאֶעֱנֶה חֹרְפִי דָבָר כִּי בָטַחְתִּי בִּדְבָרֶךָ׃
43 * וְאַל־תַּצֵּל מִפִּי דְבַר־אֱמֶת עַד־מְאֹד כִּי לְמִשְׁפָּטֶךָ יִחָלְתִּי׃
44 * וְאֶשְׁמְרָה תוֹרָתְךָ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃
45 * וְאֶתְהַלְּכָה בָרְחָבָה כִּי פִקֻּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי׃
46 * וַאֲדַבְּרָה בְעֵדְוֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אֵבוֹשׁ׃
47 * וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי׃
48 * וְאֶשָּׂא כַפַּי אֶל־מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְאָשִׂיחָה בְּחֻקֶּיךָ׃
49 * זְכֹר־דָּבָר לְעַבְדֶּךָ עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי׃
50 * זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי כִּי אִמְרָתְךָ חִיָּתְנִי׃
51 * זֵדִים הֱלִיצֻנִי עַד־מְאֹד מִתּוֹרָתְךָ לֹא נָטִיתִי׃

25 DALETH. * *Adhæsit pulueri anima mea, viuifica me iuxta verbum tuum.*
26 * *Vias meas exposui, & exaudisti me; doce me iustificationes tuas.*
27 * *Viam præceptorum tuorum fac me intelligere, & loquar in mirabilibus tuis.*
28 * *Distillauit anima mea præ fœlitia, serua me iuxta eloquium tuum.*
29 * *Viam mendacij aufer à me, & Legē tuam dona mihi.*
30 * *Viam fidei elegi, iudicia tua proponebam.*
31 * *Adhæsi testimoniis tuis Domine, ne confundas me.*
32 * *Viam mandatorum tuorum curram, quoniam dilatasti cor meum.*
33 HE. * *Ostende mihi Domine viam præceptorum tuorum, & custodiam eam per vestigium.*
34 * *Doce me, & obseruabo Legem tuam, & custodiam eam in toto corde.*
35 * *Deduc me in semita mandatorum tuorum, quia ipsam volui.*
36 * *Inclina cor meum in testimonia tua, & non ad auaritiam.*
37 * *Auerte oculos meos ne videant vanitatem, in via tua viuifica me.*
38 * *Statue seruo tuo eloquium tuum in timore tuo.*
39 * *Auerte opprobrium meum quod reuerebar, quia iudicia tua bona.*
40 * *Ecce concupiui præcepta tua; in iustitia tua viuifica me.*
41 VAV. * *Et veniant mihi misericordiæ tuæ Domine, & salus tua iuxta eloquium tuum.*
42 * *Et respondebo exprobrantibus mihi verbum, quia speraui in sermonibus tuis.*
43 * *Et ne auferas de ore meo verbum veritatis vsquequaque, quia in iudicijs tuis supersperaui.*
44 * *Et custodiã Legē tuã semp in seculũ & in seculũ seculi.*
45 * *Et ambulabã in latitudine, quia mãdata tua exquisiui.*
46 * *Et loquebar in testimoniis tuis in cõspectu regum, & nõ confundebar.*
47 * *Et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi nimis.*
48 * *Et leuaui manus meas ad mandata tua, quæ dilexi, & exercebar in iustificationibus tuis.*
49 ZAIN. * *Memento sermonis serui tui, cui spē dedisti mihi.*
50 * *Hæc est consolatio mea in afflictione mea, quia eloquium tuum viuificauit me.*
51 * *Superbi deridebant me nimis, à Lege tua non declinaui.*

ר * ADHAESIT pauimẽto aïa mea: viuifica me secũdũ verbũ tuũ. * Vias meas cnũtiaui, & exaudisti me: doce me iustificationes tuas. * Viã iustificationũ tuarũ instrue me, & exercebor in mirabilibus tuis. * Dormitauit anima mea p̃ tædio, cõfirma me in verbis tuis. * Viã iniquitatis amoue à me, & Lege tua miserere mei. * Viam veritatis elegi, iudicia tua non sum oblitus. * Adhæsi testimoniis tuis, Domine, noli me confundere. * Viam mandatorum tuorum cucurri, cùm dilatasti cor meum.
ה * LEGEM pone mihi Dñe, viam iustificationum tuarum, & exquiram eam semper. * Da mihi intellectũ, & scrutabor Legem tuã, & custodiã illã in toto corde meo. * Deduc me in semitã mãdatorum tuorũ, quia ipsam volui. * Inclina cor meũ in testimonia tua, & non in auaritiam. * Auerte oculos meos à videndo falsitate, in via tua viuifica me. * Statue seruo tuo eloquiũ tuũ in timore tuo. * Amputa opprobrium meũ quod suspicatus sum, quia iudicia tua iocunda. * Ecce concupiui mandata tua, in æquitate tua viuifica me.
ו * ET veniat super me misericordia tua Dñe, salutare tuum secundùm eloquium tuum. * Et respondebo exprobrãtib⁹ mihi verbum, quia speraui in sermonibus tuis. * Et ne auferas de ore meo verbũ veritatis vsq; quaque, quia in iudiciis tuis superspaui. * Et custodiã Legẽ tuã semp in seculũ & in seculũ seculi. * Et ambulabã in latitudine, qa mãdata tua exqsiui. * Et loquebar in testimoniis tuis in cõspectu regum, & nõ confundebar. * Et meditabar in mandatis tuis, quę dilexi nimis. * Et leuaui manus meas ad mandata tua quæ dilexi, & exercebar in iustificationibus tuis.
ז * MEMOR esto verborũ tuorũ seruo tuo, in quibus spẽ dedisti mihi. Hęc me cõsolata est in humilitate mea, quia eloquiũ tuum viuificauit me. * Superbi iniquè agebãt vsq; quaque; à Lege autem tua non declinaui.

כ * Ἐκολλήθη τῇ ἐδάφει ἡ ψυχή μου, ζῆσόν με κ̃ς κατὰ τὸν λόγον σου. * τὰς ὁδούς μου ἐξήγγειλα καὶ ἐπήκουσάς μου, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου. * ὁδὸν δικαιωμάτων σου συνέπισόν μοι, καὶ ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θαυμασίοις σου. * ἐνύσταξεν ἡ ψυχή μου ἀπὸ ἀκηδίας, βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου. * ὁδὸν ἀδικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν με. * ὁδὸν ἀληθείας ἠρεπσάμην, τὰ κρίματά σου οὐκ ἐπελαθόμην. * ἐκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου κύριε, μή με καταισχύνῃς. * ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον, ὅτε διεπλάτυνας τὴν καρδίαν μου.
ה * Νομοθέτησόν με κύριε τὴν ὁδὸν τῶν δικαιωμάτων σου, καὶ ἐκζητήσω αὐτὴν διαπαντός. * συνέπισόν με, καὶ ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου, καὶ φυλάξω αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου. * ὁδήγησόν με ἐν τῇ τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου, ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. * κλῖνον τὴν καρδίαν μου εἰς τὰ μαρτύριά σου, καὶ μὴ εἰς πλεονεξίαν. * ἀπόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ μὴ ἰδεῖν ματαιότητα, ἐν τῇ ὁδῷ σου ζῆσόν με. * στῆσον τῷ δούλῳ σου τὸν λόγον σου εἰς τὸν φόβον σου. * περιέλε τὸν ὀνειδισμόν μου ὃν ὑπώπτευσα, ὅτι τὰ κρίματά σου χρηστά. * ἰδοὺ ἐπεθύμησα τὰς ἐντολάς σου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ζῆσόν με.
ו * Καὶ ἐλθοί ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλεός σου κύριε, τὸ σωτήριόν σου κ̃ς κατὰ τὸν λόγον σου. * καὶ ἀποκριθήσομαι τοῖς ὀνειδίζουσί μοι λόγον, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ τοῖς λόγοις σου. * καὶ μὴ ἀφέλῃς ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον ἀληθείας ἕως σφόδρα, ὅτι ἐπὶ τοῖς κρίμασί σου ἐπήλπισα. * καὶ φυλάξω τὸν νόμον σου διαπαντός, εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. * καὶ ἐπορευόμην ἐν πλατυσμῷ, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐζήτησα. * καὶ ἐλάλουν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου ἐναντίον βασιλέων, καὶ οὐκ ἠσχυνόμην.
ז * καὶ ἐμελέτων ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου, αἷς ἠγάπησα. * καὶ ἐσφόδρα. * καὶ ἦρα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὰς ἐντολάς σου, ἃς ἠγάπησα, καὶ ἠδολέχουν ἐν τοῖς δικαιώμασί σου.
ח * Μνήσθητι τὸν λόγον σου τῷ δούλῳ σου ὧν ἐπήλπισάς με. * αὕτη με παρεκάλεσεν ἐν τῇ ταπεινώσει μου, ὅτι τὸ λόγιόν σου ἐζήτησέ με.
ט * Ὑπερήφανοι παρίλυόμουν ἕως σφόδρα, ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐξέκλινα.

DALETH. "Adhæsit puluerì anima mea: viuifica me secundùm verbum tuum. "Vias meas enarraui, & accepisti orationẽ meam: doce me statuta tua. "Viam mandatorum tuorum fac me intelligere, & loquar de mirabilibus factis tuis. "In angore fuit anima mea præ dolore: viuifica me secundùm verbum tuum. "Viam mendacij aufer à me, & Lex tua miseratur mei. "Viam fidei elegi, iudicia tua posui. "Adhæsi testimoniis tuis, Domine: ne me confundas. "Viam mandatorum tuorum percurram, cùm dilatauerit cor meum.
HE. "Doce Domine me viam decretorum tuorum, & seruabo eam vsque ad complementum. "Da mihi intellectum, & seruabo Legem tuam, & custodiam illam in toto corde. "Deduc me in semitam præceptorum tuorum, quoniam in illa complacui mihi. "Inclina cor meum in testimonia tua, & non in pecuniam. "Auerte oculos meos à videnda falsitate, secundùm verbum tuum fac me. "Confirma seruo tuo verbum tuum quod sit ad timorem tuum. "Amoue opprobrium meum quod timui, quoniam iudicia tua bona sunt. "Ecce desiderauì præcepta tua, iustitia tua viuifica me.
VAV. "Et veniant super me misericordiæ tuæ Domine, redemptio tua secundùm verbum tuum. "Et respondebo exprobranti mihi verbum, quoniam speraui in verbo tuo. "Et ne auferas de ore meo verbum veritatis penitus, quoniam ad iudicia tua expectaui. "Et ambulabo in latitudine viarum tuarum, quoniam præcepta tua quæsiui. "Et loquar de testimonijs tuis coram regibus, & non confundar. "Et delectabor in mandatis tuis quæ dilexi. "Et leuabo manus meas ad mandata tua quæ dilexi, & loquar de præceptis tuis.
ZAIN. "Memento verbi ergà seruum tuum, propter quod expectare me fecisti. "Hæc fuit consolatio mea in afflictione mea, quoniam Verbum tuum viuificauit me. "Superbis illudentibus mihi nimis, de Lege tua non declinaui.

תרגום

25 אִדְבַּקַת לְעַפְרָא נַפְשִׁי אַחֵי יָתִי כִּדְבָרָךְ׃ 26 אוֹרְחַי אִשְׁתָּעִית וְקַבֶּלְתָּ צְלוֹתִי אַלֵּף יָתִי גְּזִירָתָךְ׃ 27 אוֹרַח פִּקּוּדָיךְ
תְּחַכְּמִנִי וְאֶסְתַּכַּל בְּפִרְשְׁנָךְ׃ 28 אַגְּמַת נַפְשִׁי מֵרְחוּקָא קַיֵּם יָתִי כִּדְבָרָךְ׃ 29 אוֹרַח שִׁקְרָא אַעְדֵּי מִנִּי וְאוֹרַיְתָךְ חֲנֵנִי לִי׃
אוֹרַח קְשׁוֹטָא בְּחֵרִת דִּינָיִךְ שַׁוִּיִת׃ 31 אִדְבַּקֵת בְּסָהֲדָוָתָךְ יְיָ לָא תַבְהֲתָנַנִי׃ 32 אוֹרַח פִּקּוּדָיךְ אֲרָהֵט אֲרוּם תַּפְתֵּי לִבִּי׃
הַדְרִינַנִי יְיָ אוֹרַח גְּזִירָתָךְ וְאֶנְטְרִנָּהּ עַד גְּמִירָא׃ 34 הַבְּינַנִי כִּשְׁכַל פִּקּוּדָיךְ אֲרוּם כְּדָא צְבִיתִי׃ 35 אַמְטֵי לִבִּי לְסָהֲדָוָתָךְ וְלָא לְמָמוֹנָא׃ 36 אַעֲבֵר עֵינַי מִלְּסַחֲמֵי שִׁקְרָא בִּדְרָכָיךְ
אֲקִים לְעַבְדָּךְ סִיכְּמָךְ דִּי לְדַחְלָתָךְ׃ 39 אַעֲבַר חִסּוּרִי דִּי דַחֲלֵת אֲרוּם דִּינָיִךְ טָבִין׃ 40 הָא רְגִיגֵת לְפִקּוּדָיךְ בִּצְדָקָתָךְ
וְיֵיתֵי עֲלַי חִסְדָּךְ יְיָ פֻּרְקָנָךְ הֵידְ סִיכְּמָךְ׃ 42 וְאֵתֵיב מְחָסְפַי פִּתְגָמָא דִּקְשׁוֹט עֲדַ לְחָדָא אֲרוּם לְדִינָיִךְ אוֹרְכָת׃ 44 וְאֶטוֹר אוֹרַיְתָךְ תְּדִירָא לְעָלְמֵי עָלְמִין׃
וְאֶתְפְּנֵי בְּפִקּוּדָיךְ דִּי רְחֵמֵת׃ 46 וְאֶמְלֵל בְּסָהֲדָוָתָךְ קֳבֵל מַלְכַיָּא וְלָא אֶבְהַת׃
וְאֶרְגַּע בְּפִקּוּדָיךְ דִּי רְחֵמֵת וַאֲסַחֵר בְּגִיזֵרָתָךְ׃ 48 וְאֶזְקוֹף יְדַי לְפִקּוּדָיךְ דִּרְחֵמֵת וַאֲסַחֵר בְּגִיזֵרָתָךְ׃ 47 אִדְכַּר פִּתְגָמָא לְעַבְדָּךְ מִטּוֹל דְּאוֹרְכְתָנִי׃ 50 דָּא הִיא תְנָחוּמְתִי בְּסַגּוּפִי אֲרוּם מֵימְרָךְ קְיֵמַת יָתִי׃
יְרִיעִין סְחָקִנִין לִי עַד לְחָדָא מֵאוֹרַיְתָךְ לָא אֶצְלִיתִי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

52 * זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה וָאֶתְנָחֵם׃
53 * לַעֲפָה אֲחָזַתְנִי מֵרְשָׁעִים עֹזְבֵי תּוֹרָתֶךָ׃
54 * זְמִרוֹת הָיוּ־לִי חֻקֶּיךָ בְּבֵית מְגוּרָי׃
55 * זָכַרְתִּי בַלַּיְלָה שִׁמְךָ יְהוָה וָאֶשְׁמְרָה תּוֹרָתֶךָ׃
56 * זֹאת הָיְתָה־לִּי כִּי פִקֻּדֶיךָ נָצָרְתִּי׃
57 * חֶלְקִי יְהוָה אָמַרְתִּי לִשְׁמֹר דְּבָרֶיךָ׃
58 * חִלִּיתִי פָנֶיךָ בְכָל־לֵב חָנֵּנִי כְאִמְרָתֶךָ׃
59 * חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל־עֵדֹתֶיךָ׃
60 * חַשְׁתִּי וְלֹא התמהמהתי לִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיךָ׃
61 * חֶבְלֵי רְשָׁעִים עִוְּדֻנִי תּוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃
62 * חֲצוֹת־לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃
63 * חָבֵר אֲנִי לְכָל־אֲשֶׁר יְרֵאוּךָ וּלְשֹׁמְרֵי פִקּוּדֶיךָ׃
64 * חַסְדְּךָ יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי׃
65 * טוֹב עָשִׂיתָ עִם־עַבְדְּךָ יְהוָה כִּדְבָרֶךָ׃
66 * טוּב טַעַם וָדַעַת לַמְּדֵנִי כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ הֶאֱמָנְתִּי׃
67 * טֶרֶם אֶעֱנֶה אֲנִי שֹׁגֵג וְעַתָּה אִמְרָתְךָ שָׁמָרְתִּי׃
68 * טוֹב־אַתָּה וּמֵטִיב לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃
69 * טָפְלוּ עָלַי שֶׁקֶר זֵדִים אֲנִי בְכָל־לֵב אֶנְצֹר פִּקּוּדֶיךָ׃
70 * טָפַשׁ כַּחֵלֶב לִבָּם אֲנִי תּוֹרָתְךָ שִׁעֲשָׁעְתִּי׃
71 * טוֹב־לִי כִּי־עֻנֵּיתִי לְמַעַן אֶלְמַד חֻקֶּיךָ׃
72 * טוֹב־לִי תוֹרַת־פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף׃
73 * יָדֶיךָ עָשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי הֲבִינֵנִי וְאֶלְמְדָה מִצְוֹתֶיךָ׃
74 * יְרֵאֶיךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׂמָחוּ כִּי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃
75 * יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי־צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ וֶאֱמוּנָה עִנִּיתָנִי׃
76 * יְהִי־נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי כְּאִמְרָתְךָ לְעַבְדֶּךָ׃

52 * Recordatus sum iudiciorum tuorum à seculo Dñe, & consolatus sum.
53 * Horror obtinuit me ab impiis, qui dereliquerunt Legem
54 tuam. * Carmina erant mihi præcepta tua,
55 in domo peregrinationis meæ. * Recordatus sum in nocte nominis tui Domine, & custo-
56 diui Legem tuam. * Hoc factum est mihi,
quia præcepta tua custodiui.
57 HETH. * Pars mea Domine: dixi vt custodiam verbum tuum.
58 * Deprecatus sum vultum tuum in toto corde meo, miserere mei secundùm eloquium tuum.
59 * Recogitaui vias meas, & conuerti pedes meos ad testimonia tua.
60 * Festinaui, & non neglexi custodire mandata
61 tua. * Funes impiorum implicauerunt
me, Legem tuam non sum oblitus.
62 * Medio noctis surgam ad confitendum tibi,
63 super iudicia iustitiæ tuæ. * Particeps ego
sum omnium timentium te, & custodientium
64 præcepta tua. * Misericordia tua Domine
plena est terra, præcepta tua doce me.
65 TETH. * Bene fecisti cum seruo tuo Domine, secundùm verbum tuum.
66 * Bonum sermonem & scientiam doce me,
quia mandatis tuis credidi.
67 * Antequàm audirem, ego ignorauì; nunc au-
68 tem eloquium tuum custodiui. * Bonus es
tu & beneficus, doce me præcepta tua.
69 * Applicabant mihi mendacium superbi, ego
autem in toto corde seruabam præcepta tua.
70 * Incrassatum est velut adeps cor eorum, ego
71 in Lege tua delectabar. * Bonum mihi quia
afflictus sum, vt discerem præcepta tua.
72 * Melior est mihi lex oris tui, super millia
auri & argenti.
73 IOD. * Manus tuæ fecerunt me & formauerunt me; doce me, & discam mandata tua.
74 * Qui timent te, videbunt me, & lætabuntur,
quia in verba tua supersperaui.
75 * Scio Domine quia iustum iudicium tuum,
& verè afflixisti me.
76 * Sit obsecro misericordia tua in consolatione mea, sicut locutus es seruo tuo.

תרגום

52 אַדְכַּרִית דִּינָיךְ מֵעָלְמָא יְיָ וְאִתְנַחֲמֵת׃ 53 רְתִיתָא אַחֲדַתְנִי מֵרְשִׁיעַיָּא דְשָׁבְקִין אוֹרַיְתָךְ׃ 54 מְשַׁבְּחִין הֲווֹ לִי גְּזִירָתָךְ בְּבֵית
55 אַדְכַּרְתָּ בְלֵילְיָא שְׁמָךְ יְיָ וְנָטַרִית אוֹרַיְתָךְ׃ 56 דָּא הֲוָת לִי לְזָכוּתָא אֲרוּם פִּקּוּדָיךְ נְטָרֵת׃ 57 חוּלְקִי
58 אֲרַעֵיתִי קֳדָמָךְ בְּכָל לִבָּא חוּס עֲלַי דְּיֵי כְּמֵימְרָךְ׃ 59 חְשֵׁבֵת לְאוּטְבָא אוֹרְחָתַי וְאָתִיב רַגְלַי לְסַהֲדְוָתָךְ׃
60 זְרִיזֵת וְלָא אִשְׁתַּכְּחַת לְמִטַּר פִּקּוּדָיךְ׃ 61 סְיָעַת רְשִׁיעַיָּא אִתְכַּנְּשַׁת עֲלַי אוֹרַיְתָךְ לָא נְשֵׁיתִי׃ 62 בְּפַלְגוּת לֵילְיָא אֶקוּם לְשַׁבָּחָא
63 מְטָא עֲבִידְתָּךְ עִם כָּל דְּדַחֲלִין מִנָּךְ וְלִנְטָרֵי פִקּוּדָיךְ׃ 64 טוּבְךָ יְיָ מְלֵיָא אַרְעָא גְּזִירָתָךְ אַלֵּף יָתִי׃
65 טָבָא עֲבַדְתָּ עִם עַבְדָּךְ יְיָ כְּמֵימְרָךְ׃ 66 טַב אֲנָהּ וּמְטַב אַלֵּף יָתִי גְּזִירָתָךְ׃ 67 עַד לָא אִתְחַנָּף
אֲנָא שָׁלֵי וּכְעַן פִּתְגָמָךְ נְטָרֵת׃ 68 טַב אַנְתְּ וּמְטַב אַלֵּף יָתִי גְּזִירָתָךְ׃ 69 חִבְּרוּ עֲלַי שִׁקְרָא זְדִינִין אֲנָא בְכָל לִבָּא אֲטוֹר פִּקּוּדָיךְ׃
70 סְגִי כְּחֵלְבָא קְרִיב יַעֲרָא דִּלְבְּהוֹן אֲנָא אוֹרַיְתָךְ פַּרְנוֹקִי׃ 71 טַב לִי אֲרוּם סְגֵית בְּגִלְגֻּל דְּאֵלַף גְּזִירָתָךְ׃
72 תַּקִּין אוֹרַיְתָא דְפוּמָךְ מֵאַלְפִין כַּסְפִין וְדַהֲבָא וְסִיָּא׃
73 אִידָיךְ עֲבָדוּ יָתִי וְאַתְקִנוּנִי הַסְכִּינֵנִי וְאֵילַף פִּקּוּדָיךְ׃
74 דְּחִילָךְ יְחָמוּן יָתִי וְיִתְחַדָּיָן אֲרוּם לְפִתְגָמָךְ אוֹרְכֵת׃
75 יְדַעְנָא יְיָ אֲרוּם זַכָּאִין דִּינָיךְ וּבְקוּשְׁטָא מְנַפַּקְתָּנִי׃
76 יְהֵי כְעַן טִיבוּתָךְ לְנַחֲמוּתִי הֵי מֵימְרָךְ לְעַבְדָּךְ׃

51 * Μεμνήμην ἔσχον τῶν κριμάτων σου ἀπ' αἰῶνος κύριε, καὶ
53 παρεκλήθην. * ἀθυμία κατέσχε με δι' τοὺς ἁμαρτωλοὺς
54 τοὺς ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου. * ψαλτὰ ἦσάν
μοι τὰ δικαιώματά σου, ἐν τόπῳ παροικίας μου.
55 * ἐμνήσθην ἐν νυκτὶ τοῦ ὀνόματός σου κύριε, καὶ ἐφύ-
56 λαξα τὸν νόμον σου. * αὕτη ἐγένετό μοι, ὅτι τὰ δικαιώ-
ματά σου ἐξεζήτησα.
57 ח Μερίς μου εἶ κύριε, εἶπα τοῦ φυλάξασθαι τὸν νό-
58 μον σου. * ἐδεήθην τοῦ προσώπου σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
59 μου, ἐλέησόν με κατὰ τὸν λόγιόν σου. * διελογισάμην
τὰς ὁδούς σου, καὶ ἔστρεψα τοὺς πόδας μου εἰς τὰ μαρ-
60 τύριά σου. * ἡτοιμάσθην καὶ οὐκ ἐταράχθην, τοῦ φυ-
61 λάξασθαι τὰς ἐντολάς σου. * σχοινία ἁμαρτωλῶν πε-
ριεπλάκησάν μοι, καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.
62 * μεσόνυκτον ἐξηγειρόμην, τοῦ ἐξομολογεῖσθαί σοι
ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
63 * μέτοχος ἐγώ εἰμι παντὸς τοῦ φοβουμένου σε, καὶ
τῶν φυλασσόντων τὰς ἐντολάς σου.
64 * τοῦ ἐλέους σου κύριε πλήρης ἡ γῆ, τὰ δικαιώματά σου
διδαξόν με.
65 ט * Χρηστότητα ἐποίησας κύριε μετὰ τοῦ δούλου σου κύριε κατὰ
66 τὸν λόγον σου. * χρηστότητα, καὶ παιδείαν, καὶ γνῶσιν
67 διδαξόν με, ὅτι ταῖς ἐντολαῖς σου πεποίθασα. * πρὸ τοῦ
με ταπεινωθῆναι, ἐγὼ ἐπλημμέλησα, διὰ τοῦτο τὸν λό-
68 γόν σου ἐφύλαξα. * χρηστὸς εἶ σὺ κύριε, καὶ ἐν τῇ
χρηστότητί σου δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
69 * ἐπληθύνθη ἐπ' ἐμὲ ἀδικία ὑπερηφάνων, ἐγὼ δὲ ἐν
70 ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξερευνήσω τὰς ἐντολάς σου. * ἐτυρώθη
ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν, ἐγὼ δὲ τὸν νόμον σου ἐμελέτησα.
71 * ἀγαθόν μοι ὅτι ἐταπείνωσάς με, ὅπως ἂν μάθω τὰ δι-
72 καιώματά σου. * ἀγαθός μοι ὁ νόμος τοῦ στόματός σου,
ὑπὲρ χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου.
73 י * Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με, συνέ-
πισόν με καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς σου.
74 * οἱ φοβούμενοί σε ὄψονταί με καὶ εὐφρανθήσονται,
75 ὅτι εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα. * ἔγνων κύριε ὅτι δι-
καιοσύνη τὰ κρίματά σου, καὶ ἀληθείᾳ ἐταπείνωσάς με.
76 * γενηθήτω δὴ τὸ ἔλεός σου τοῦ παρακαλέσαι με κατὰ τὸ
λόγιόν σου τῷ δούλῳ σου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

51 Recordatus sum iudiciorum tuorum à seculo Domine, & consolationem accepi. 53 Tremor inuasit me ab impiis qui derelinquunt Legem tuam. 54 Hymni fuerunt mihi decreta tua in domo habitaculi mei. 55 Recordatus sum nocte nominis tui Domine, & seruaui Legem tuam. 56 Hæc fuit mihi ad meritum, quoniam mandata tua seruaui.
HETH. 57 Pars mea Domine: dixi vt custodiam verbum tuum. 58 Orauì coram te in toto corde: miserere mei secundùm verbum tuum. 59 Cogitaui bonas facere vias meas, vt conuertam pedes meos ad testimonia tua. 60 Festinaui, & non distuli obseruare mandata tua. 61 Cohors impiorum congregata est contra me, Legem tuam non sum oblitus. 62 In medio noctis surgam vt laudes dicam coram te, propter iudicia iustitiæ tuæ. 63 Socius ego sum omnium timentium te, & custodientium mandata tua.
TETH. 64 Benignitate tua Domine plena est terra, decreta tua doce me. 65 Bonitatem fecisti cum seruo tuo Domine, secundùm verbum tuum. 66 Congruam rationem, & scientiam doce me, quia præceptis tuis credidi. 67 Priusquàm affligerer, fui ego in errore: nunc autem Verbum tuum obseruaui. 68 Bonus es & benefacis, doce me statuta tua. 69 Concinnarunt contra me mendacium superbi: ego *autem* in toto corde seruabo mandata tua.
70 Obturatus est quasi adipe fomes cordis eorum; mihi verò lex tua oblectationi fuit. 71 Bonum mihi est quòd humiliatus fuerim, vt discam statuta tua. 72 Melior est mihi lex oris tui, quàm millia talenta auri & argenti. 73 Qui timent te, videbunt me, & lætabuntur: quia Verbum tuum expectaui. 74 Noui Domine quoniam iusta sunt iudicia tua, & in veritate afflixisti me.
IOD. 75 Manus tuæ fecerunt me & concinnauerunt me: da mihi intellectum, & discam mandata tua. 76 Sint quæso pietates tuæ ad consolationem meam, iuxta verbum tuum *saltem* seruo tuo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

77 יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאֶחְיֶה כִּי־תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי׃
78 יֵבֹשׁוּ זֵדִים כִּי־שֶׁקֶר עִוְּתוּנִי אֲנִי אָשִׂיחַ בְּפִקֻּדֶיךָ׃
79 יָשׁוּבוּ לִי יְרֵאֶיךָ וְיֹדְעֵי עֵדֹתֶיךָ׃
80 יְהִי־לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ׃
81 כָּלְתָה לִתְשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃
82 כָּלוּ עֵינַי לְאִמְרָתֶךָ לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנִי׃
83 כִּי־הָיִיתִי כְנֹאד בְּקִיטוֹר חֻקֶּיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃
84 כַּמָּה יְמֵי־עַבְדֶּךָ מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי מִשְׁפָּט׃
85 כָּרוּ־לִי זֵדִים שִׂיחוֹת אֲשֶׁר לֹא כְתוֹרָתֶךָ׃
86 כָּל־מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה שֶׁקֶר רְדָפוּנִי עָזְרֵנִי׃
87 כִּמְעַט כִּלּוּנִי בָאָרֶץ וַאֲנִי לֹא עָזַבְתִּי פִּקֻּדֶיךָ׃
88 כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי וְאֶשְׁמְרָה עֵדוּת פִּיךָ׃
89 לָעוֹלָם יְהוָה דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם׃
90 לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתֶךָ כּוֹנַנְתָּ אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד׃
91 לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ׃
92 לוּלֵי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי אָז אָבַדְתִּי בְעָנְיִי׃
93 לְעוֹלָם לֹא־אֶשְׁכַּח פִּקֻּדֶיךָ כִּי־בָם חִיִּיתָנִי׃
94 לְךָ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי׃
95 לִי קִוּוּ רְשָׁעִים לְאַבְּדֵנִי עֵדֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן׃
96 לְכָל־תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד׃
97 מָה־אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל־הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי׃
98 מֵאֹיְבַי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא־לִי׃
99 מִכָּל־מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי כִּי עֵדוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי׃
100 מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן כִּי פִקֻּדֶיךָ נָצָרְתִּי׃
101 מִכָּל־אֹרַח רָעָה כָּלֵאתִי רַגְלַי לְמַעַן אֶשְׁמֹר דְּבָרֶךָ׃
102 מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי כִּי־אַתָּה הוֹרֵתָנִי׃
103 מַה־נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ מִדְּבַשׁ לְפִי׃

78 * Veniant mihi misericordiæ tuæ & viuam, quia Lex tua delectatio mea.
78 * Confundantur superbi, quoniam iniquè contriuerunt me, ego autem loquar in præceptis tuis. * Reuertantur ad me qui timent te, & qui sciunt testimonium tuum.
80 * Fiat cor meum perfectum in præceptis tuis, vt non confundar.
81 CAPH. * Defecit in salutare tuum anima mea, verbum tuum expectaui. * Consumpti sunt oculi mei in verbum tuum, dicentes, Quando consolaberis me? * Cùm essem quasi vter in pruina, præcepta tua non sum oblitus.
84 * Quot sunt dies serui tui, quando facies in persequentibus me iudicium? * Foderunt mihi superbi foueas, quæ non erant iuxta Legem tuam. * Omnia mandata tua veritas: falsò persecuti sunt me, auxiliare mihi.
87 * Paulominus consumpserunt me in terra, ego autem non dimisi præcepta tua.
88 * Secundùm misericordiam tuam viuifica me, & custodiam testimonia oris tui.
89 LAMED. * In æternum Domine verbum tuum stat in cælo. * In generatione & generationem fides tua: fundasti terram & stat.
91 * Iudicio tuo stant vsque hodie, quia omnia seruiunt tibi. * Nisi quòd Lex tua delectatio mea, fortè periissem in pressura mea. * In æternum non obliuiscar præceptorum tuorum, quia per ipsa viuificasti me.
94 * Tuus sum ego, saluà me fac, quoniam præcepta tua quæsiui. * Me expectauerunt impij vt perderent me, testimonia tua intellexi. * Omnis consummationis vidi finem, latum præceptũ tuum nimis.
97 MEM. * Quàm dilexi Legem tuam! tota die meditatio mea est. * Super inimicos meos prudentem me fecisti mãdato tuo, quia in æternũ mihi est. * Super omnes qui docebãt me eruditus sum, quia testimonia tua meditatio mea est. * Super senes intellexi, quia præcepta tua seruaui. * Ab omni semita mala prohibui pedes meos, vt custodirem verba tua. * A iudiciis tuis non declinaui, quia tu legem posuisti mihi. * Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo!

77 * Veniant mihi miserationes tuæ, & viuã, qa Lex tua meditatio mea est. * Cõfundãtur superbi, quia iniustè iniquitatẽ fecerũt in me; ego aũt exercebor in mãdatis tuis. * Cõuertatur mihi timẽtes te, & q* cognoscũt testimonia tua. * Fiat corme ũ immaculatũ in iustificationibus tuis, vt nõ cõfundar.
כ 81 * DEFICIT in salutare tuũ aĩa mea, * in verba tua supspaui. * Defecerũt oculi mei in eloquiũ tuum, dicẽtes, Quãdo cõsolaberis me? * Quia factus sum sicut vter in pruina, iustificationes tuas nõ sum oblit*. * Quot sunt dies serui tui? quando facies de persequẽtib⁹ me iudiciũ? * Narrauerunt mihi iniq fabulationes, sed nõ vt Lex tua. Dñe. * Omnia mandata tua veritas. iniquè persecuti sunt me, adiua me.
87 * Paulominus consumauerunt me in terra; ego autem non dereliqui mandata tua. * Secundùm misericordiam tuam viuifica me, & custodiã testimonia oris tui.
ל 89 IN æternum Dñe verbũ tuũ pmanet in cælo. * In generatione & gñatiõnẽ veritas tua. fũdasti terrã & pmanet: * Ordinatione tua pseuerat dies, quoniã oĩa seruiunt tibi. * Nisi q Lex tua meditatio mea est, tunc fortè piissem in humilitate mea.
94 * In æternum nõ obliuiscar iustificationes tuas, qa ipsis viuificasti me. * Tuus sũ ego, saluũ me fac, quoniã iustificationes tuas exquisiui. * Me expectauerunt peccatores vt pderẽt me, testimonia tua ttellexi. * Oĩs cõsumatiõis vidi finẽ, latũ mandatũ tuũ nimis.
מ 97 * QVAM dilexi Legẽ tuã Dñe! tota die meditatio mea est. * Sup inimicos meos prudẽte me fecisti mãdato tuo, qa in æternũ mihi est. * Super oĉs docẽtes me intellexi, qa testimonia tua meditatio meaest. * Sup senes intellexi, quia mãdata tua quæsiui. * Ab omni via mala prohibui pedes meos, vt custodiá verba tua. * A iudiciis tuis non declinaui, quia tu legem posuisti mihi. * Quàm dulcia palato meo verba tua! dulciora sunt quàm mel ori meo!

77 * ἐλθέτω σοί μοι ὁ οἰκτιρμός σου, καὶ ζήσομαι, ὅτι ὁ
78 νόμός σου μελέτη μού ἐστιν. * αἰσχυνθήτωσαν ὑπερήφανοι, ὅτι ἀδίκως ἠδίκησάν με εἰς ἐμέ, ἐγὼ δὲ ἀδο-
79 λεχήσω ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου. * ἐπιστρεψάτωσάν μοι οἱ φοβούμενοί σε, καὶ οἱ γινώσκοντες τὰ μαρτύριά σου.
80 * γενηθήτω ἡ καρδία μου ἄμωμος ἐν τοῖς δικαιώμασί σου, ὅπως οὐ μὴ αἰσχυνθῶ.
כ 81 * Ἐκλείπει εἰς τὸ σωτήριόν σου ἡ ψυχή μου, εἰς σὸν
82 λόγον σου ἐπήλπισα. * ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς τὸ λόγιόν σε, λέγοντες, πότε παρακαλέσεις με;
83 * ὅτι ἐγενήθην ὡς ἀσκὸς ἐν πάχνῃ, τὰ δικαιώματά σε
84 οὐκ ἐπελαθόμην. * πόσαι εἰσὶν αἱ ἡμέραι τοῦ δούλου σου, πότε ποιήσεις μοι ἐκ τῶν καταδιωκόντων με κρί-
85 σιν; * διηγήσαντό μοι παράνομοι ἀδολεσχίας, ἀλλ' οὐχ ὡς
86 ὁ νόμός σου κύριε. * πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια.
87 ἀδίκως κατεδίωξάν με, βοήθησόν μοι. * παρὰ βραχὺ συνετέλεσάν με ἐν τῇ γῇ· ἐγὼ δὲ οὐκ ἐγκατέλιπον
88 τὰς ἐντολάς σου. * κατὰ τὸ ἔλεός σου ζῆσόν με, καὶ φυλάξω τὰ μαρτύρια τοῦ στόματός σου.
ל 89 * Εἰς τὸν αἰῶνα κύριε ὁ λόγός σου διαμένει ἐν τῷ
90 οὐρανῷ. * εἰς γενεὰν καὶ γενεάν ἡ ἀλήθειά σου. ἐθεμελίωσας τὴν γῆν καὶ διαμένει. * τῇ διατάξει σου δια-
91 μένει ἡμέρα, ὅτι τὰ σύμπαντά σοι δοῦλά σά. * εἰ μὴ ὅτι ὁ νόμός σου μελέτη μού ἐστι, τότε ἂν ἀπολόμην ἐν τῇ ταπεινώσει
93 μου. * εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι τῶν δικαιωμάτων
94 σου, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐζήτησάς με. * σός εἰμι ἐγώ, σῶσόν με, ὅτι τὰ
95 δικαιώματά σου ἐξεζήτησα. * ἐμὲ ὑπέμειναν ἁμαρτω-
96 λοὶ ἵνα ἀπολέσωσί με, τὰ μαρτύριά σου συνῆκα. * πάσης συντελείας εἶδον πέρας, πλατεῖα ἡ ἐντολή σου σφόδρα.
97 מ * ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σου κύριε, ὅλην τὴν ἡμέ-
98 ραν μελέτη μού ἐστι. * ὑπὲρ τοὺς ἐχθρούς με ἐσόφισάς με τῇ ἐντολῇ σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνά μοί ἐστιν.
99 * ὑπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆκα, ὅτι τὰ
100 μαρτύριά σου μελέτη μού ἐστιν. * ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνῆκα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐζήτησα. * ἐκ πάσης
101 ὁδοῦ πονηρᾶς ἐκώλυσα τοὺς πόδας μου, ὅπως ἂν φυλά-
102 ξω τοὺς λόγους σου. * ἀπὸ τῶν κριμάτων σου οὐκ ἐξέ-
103 κλινα, ὅτι σύ νομοθέτησάς με. * ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

77 * Obueniant mihi misericordiæ tuę, & viuam, quoniam Lex tua delectationes meæ sunt. * Confundantur superbi, quoniam iniquè subuerterunt me: ego loquar de mandatis tuis. * Reuertantur ad doctrinam meam timentes te, & qui sciunt testimonia tua. * Fiat cor meum immaculatum in præceptis tuis, vt non confundar. CAPH. * Desiderauit redemptionem tuam anima mea, verbumque tuum expectaui. * Defecerunt oculi mei in verbum tuum, dicentes: Quando consolaberis me? * Quoniam factus sum sicut vter ad fumum: statura tua non sum oblitus. * Quot sunt dies serui tui? quando facies in persecutores meos iudicium? * Foderunt mihi superbi foueas, quas non præcepisti in Lege tua. * Omnia mandata tua veritas: falsò persecuti sunt me, adiua me. * Parum abfuit quin consumplerint me in terra, ego verò non obmisi præcepta tua. * Secundùm misericordiam tuam viuifica me, & custodiam testimonia oris tui. LAMED. * In æternum Domine verbum tuum *fuissent*, tunc præparatũ terram & firmatũ. * Iudiciis tuis permanẽt hodie, quoniam cuncta seruiunt tibi. * Nisi Lex tua delicię meæ *fuissent*, tunc perissem in afflictione mea. * In æternum non obliuiscar præceptorum tuorum, quoniam in ipsis viuificasti me. * Tuus ego sum, salua me, quoniam mandata tua quæsiui. * Me expectauerunt impij vt perderent me, testimonia tua intelligam. * Omnium in quibus fui sollicitus atque prospexi, vidi finem. latum est mandatum tuum valdè. MEM. * Quàm dilexi Legem tuam! tota die ipsa est locutio mea. * Abundantius quàm inimicos meos docet me mandata tua, quoniam in æternum ipsa apud me est. * Plusquàm omnes doctores mei intellexi, quoniam meditatio mea testimonia tua sunt. * Plusquàm sapientes intelligam, quoniam præcepta tua seruaui. * Ab omni via mala prohibui pedes meos, vt custodiam verbum tuum. * A iudiciis tuis non declinaui, quoniam tu docuisti me. * Quàm dulcia palato meo verba tua! dulciora sunt quàm mel ori meo.

תרגום

77 יִתְגַּלֵּי עֲלַי רַחֲמָךְ וְאֶתְחַיֵּי אֲרֵים אוֹרַיְתָךְ פַּרְנוּקִי׃
78 יִתְבְּהָתוּן זְדִיזִין צְרִים עַל שִׁקְרָא עֲוִיתָי אֲנָא אֶמְלֵל בְּפִקּוּדָיִךְ׃
79 יְתוּבוּן לְקֳדָמַי דְּחַיָּלִין וְיַדְּעֵי סְהָדְוָתָךְ׃
80 וְתֵא לִבְבִי כְּלָא מוּם בְּגִיזְרָתָךְ מִן בְּגַלֵּל דְּלָא אֶתְבְּהַת׃
81 כְּמָה יוֹסִי עֲבָדָךְ אֵימָתַי תַּעְבֵּד בְּרָדְפַי דִּינָא׃
82 כָּרוּן לִי זְדִנִין שִׁיחָן דְּלָא כְּפִקְדָּנָךְ בְּאוֹרַיְתָךְ׃
83 כָּל פִּקּוּדָיִךְ קְשׁוֹטָא עַל שִׁקְרָא רַדְפוּנִי יְהֵי סַעֲדָנִי׃
84 כִּזְעֵיר פְּנֵי שְׁיֵיזְבוּנִי יְהֵי בְּאַרְעָא וַאֲנָא לָא שְׁבַקֵת פִּקּוּדָיִךְ׃
85 כְּטַב רַחֲמָךְ חַיֵּינִי וְאֶסְתְּמוֹר סְהָדוּת פּוּמָךְ׃
86 לְעָלַם יְיָ מֵימְרָךְ קָיֵם בִּשְׁמַיָּא׃
87 לְדָר וְדָר מֵהֵימָנוּתָךְ אַתְקֵנְתָּא אַרְעָא וְקַיְמָתָא׃
88 לְמִדְּנָךְ קָמוּ יוֹמָא דֵין אֲרוֹם כֻּלְּהוֹן עַבְדָךְ׃
89 אִלּוֹלֵי דְּאוֹרַיְתָךְ פַּרְנוּקִי אֲדִין אוֹבַדְתִּי בְּמַסְגּוּפִי׃
90 לְעָלַם לָא אֶנְשֵׁי פִּקּוּדָיִךְ אֲרוֹם בְּהוֹן מְחֵיתָנִי׃
91 דִּילָךְ אֲנָא פְּרוֹק יְהֵי אֲרוֹם פִּקּוּדָיִךְ חְבֵישׁ׃
92 לְכָל מָה דְּאִשְׁתְּכַל וְאִסְתַּכַּל חֲשִׁיתִי סוֹפָא פְּתֵא הֵפֵקְדָנָךְ לְהַנָּא׃
93 לְזִיר מִבְּעֵלֵי דְּבָבַי מְחַקְתָּא יְהֵי פִּקּוּדָיִךְ אֲרוֹם לְעָלַם הִיא דִילִי׃
94 מְחַכְּמִינָא אֶתְבּוֹנַן פִּקּוּדָיִךְ נְטָרָה׃
95 מִכָּל אֲרַחָא בִּישָׁא מְנַעֵת רַגְלַי מִן בְּגַלֵּל דְּאֶטַּר דְּבָרָיִךְ׃
96 מִדִּינָיִךְ לָא עֲדֵית אֲרוֹם אַתְּ אַלֶּפְתָּנִי׃
97 מָה רְחִימִית אוֹרַיְתָךְ כָּל יוֹמָא הִיא שִׂיחָתִי׃
98 מִסּוֹנְאַי תְּחַכְּמִנִּי פִּקּוּדָיִךְ אֲרוֹם לְעָלַם הִיא דִילִי׃
99 מִכָּל מְלַמְּדַי אִשְׂתַּכָּלִית סַן גַּבְלַל דְּסַהְדְוָתָךְ שִׂיחָא דִילִי׃
100 מִסָּבַיָּא אֶתְבּוֹנַן אֲרוֹם פִּקּוּדָיִךְ נְטָרֵת׃
101 מִכָּל אֹרַח בִּישָׁא כְּבִישׁ סַן גַּבְלַל דְּאֶטַּר דְּבָרָיִךְ׃
102 מִדִּינָיִךְ לָא עֲדֵית אֲרוֹם אַתְּ אַלֶּפְתָּנִי׃
103 כְּמָה חֲלִין לְטוֹרְגִי מֵימְרָךְ כַּסִּימִין יְהֵי מְרַבְּשָׁא לְפֻמִּי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

104 ׀ מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבּוֹנָן עַל־כֵּן שָׂנֵאתִי כָל־אֹרַח שָׁקֶר׃

105 ׀ נֵר־לְרַגְלִי דְבָרֶךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי׃

106 ׀ נִשְׁבַּעְתִּי וָאֲקַיֵּמָה לִשְׁמֹר מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃

107 ׀ נַעֲנֵיתִי עַד־מְאֹד יְהוָה חַיֵּנִי כִדְבָרֶךָ׃

108 ׀ נִדְבוֹת פִּי רְצֵה־נָא יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי׃

109 ׀ נַפְשִׁי בְכַפִּי תָמִיד וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃

110 ׀ נָתְנוּ רְשָׁעִים פַּח לִי וּמִפִּקּוּדֶיךָ לֹא תָעִיתִי׃

111 ׀ נָחַלְתִּי עֵדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם כִּי־שְׂשׂוֹן לִבִּי הֵמָּה׃

112 ׀ נָטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ לְעוֹלָם עֵקֶב׃

113 ׀ סֵעֲפִים שָׂנֵאתִי וְתוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי׃

114 ׀ סִתְרִי וּמָגִנִּי אָתָּה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃

115 ׀ סוּרוּ מִמֶּנִּי מְרֵעִים וְאֶצְּרָה מִצְוֹת אֱלֹהָי׃

116 ׀ סָמְכֵנִי כְאִמְרָתְךָ וְאֶחְיֶה וְאַל תְּבִישֵׁנִי מִשִּׂבְרִי׃

117 ׀ סְעָדֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה וְאֶשְׁעָה בְחֻקֶּיךָ תָמִיד׃

118 ׀ סָלִיתָ כָּל־שׁוֹגִים מֵחֻקֶּיךָ כִּי שֶׁקֶר תַּרְמִיתָם׃

119 ׀ סִיגִים הִשְׁבַּתָּ כָל־רִשְׁעֵי־אֶרֶץ לָכֵן אָהַבְתִּי עֵדֹתֶיךָ׃

120 ׀ סָמַר מִפַּחְדְּךָ בְשָׂרִי וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יָרֵאתִי׃

121 ׀ עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וָצֶדֶק בַּל־תַּנִּיחֵנִי לְעֹשְׁקָי׃

122 ׀ עָרַב עַבְדְּךָ לְטוֹב אַל־יַעַשְׁקֻנִי זֵדִים׃

123 ׀ עֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתֶךָ וּלְאִמְרַת צִדְקֶךָ׃

124 ׀ עֲשֵׂה עִם־עַבְדְּךָ כְחַסְדֶּךָ וְחֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי׃

125 ׀ עַבְדְּךָ־אָנִי הֲבִינֵנִי וְאֵדְעָה עֵדֹתֶיךָ׃

126 ׀ עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוָה הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ׃

127 ׀ עַל־כֵּן אָהַבְתִּי מִצְוֹתֶיךָ מִזָּהָב וּמִפָּז׃

128 ׀ עַל־כֵּן כָּל־פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי כָּל־אֹרַח שָׁקֶר שָׂנֵאתִי׃

129 ׀ פְּלָאוֹת עֵדוֹתֶיךָ עַל־כֵּן נְצָרָתַם נַפְשִׁי׃

104 ׀ *Præcepta tua considerabam, propterea* *diui omnem semitam mendacij.*

105 NVN. ׀ *Lucerna pedi meo verbū tuum,*

106 *& lux semitæ meæ.* ׀ *Iurauí & perſeueraui*

107 *bo,vt cuſtodiam iudicia iuſtitiæ tuæ.* ׀ *Afflictus*
ſum vſque nimis: Domine viuifica me ſecũ-

108 *verbum tuum.* ׀ *Voluntaria oris mei com-*
placeant tibi Domine, & ſecundum iudicia

109 *tua doce me.* ׀ *Anima mea in manu mea*
ſemper, & Legis tuæ non ſum oblitus.

110 ׀ *Poſuerunt impij laqueum mihi, & à præ-*

111 *ceptis tuis non aberraui.* ׀ *Hæreditate mea*
teſtimonia tua in ſempiternum, quia gaudium

112 *cordis mei ſunt.* ׀ *Inclinaui cor meum ad*
facerem iuſtitias tuas, propter æternam retri-
butionem.

113 SAMECH. ׀ *Tumultuoſos odiui, & Le-*

114 *gem tuam dilexi.* ׀ *Protectio mea & ſcutum*

115 *meum tu es, verbum tuum expectaui.* ׀ *Recē-*
dite à me maligni, & cuſtodiam mandata Dei

116 *mei.* ׀ *Confirma me ſecundum verbum tuum,*
& viuam; & noli me confundere ab expecta-

117 *tione mea.* ׀ *Auxiliare mihi, & ſaluus ero;*

118 *delectabor in præceptis tuis iugiter.* ׀ *Abiecisti*
omnes qui ignorant præcepta tua, quia mendax

119 *cogitatio eorum.* ׀ *Quaſi ſcoriam compu-*
taſti omnes impios terræ, propterea dilexi te-

120 *ſtimonia tua.* ׀ *Horripilauit à timore tuo*
caro mea, & iudicia tua timui.

121 HAIN. ׀ *Feci iudicium & iuſtitiam: non*
derelinquas me his qui calumniantur me.

122 ׀ *Sponde pro ſeruo tuo in bonum, ne calum-*

123 *nientur me ſuperbi.* ׀ *Oculi mei defecerunt in*
ſalutare tuum, & in eloquium iuſtitiæ tuæ.

124 ׀ *Fac cum ſeruo tuo iuxta miſericordiã tuam,*

125 *& præcepta tua doce me.* ׀ *Seruus tuus ego;*
inſtrue me, & cognoſcam teſtimonia tua.

126 ׀ *Tempus eſt vt facias Domine, præuari-*

127 *cati ſunt Legem tuam.* ׀ *Propterea dilexi*
mandata tua, ſuper aurum & topazion.

128 ׀ *Propterea in omnibus ſæcepta directi,*
omnem ſemitam mendacij odio habui.

129 PHE. ׀ *Mirabilia teſtimonia tua, ideò*
cuſtodiuit ea anima mea.

104 ׀ *Ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου συνῆκα, διὰ τοῦτο ἐμίσησα πᾶ-*
σαν ὁδὸν ἀδικίας.

105 נ ׀ *Λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου, καὶ φῶς τοῖς*

106 *τρίβοις μου.* ׀ *ὤμοσα καὶ ἔστησα φυλάξασθαι τὰ κρί-*

107 *ματα τῆς δικαιοσύνης σου.* ׀ *ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα κύ-*

108 *ριε, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου.* ׀ *τὰ ἑκούσια τοῦ στόματός*
μου, εὐδόκησον δή κύριε, καὶ τὰ κρίματά σου δίδαξόν με.

109 ׀ *ἡ ψυχή μου ἐν ταῖς χερσί σου διαπαντός, καὶ τοῦ νόμου*

110 *σου οὐκ ἐπελαθόμην.* ׀ *ἔδωκαν ἁμαρτωλοὶ παγίδα μοι,*

111 *καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἐπλανήθην.* ׀ *ἐκληρονόμησα*
τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα ὅτι ἀγαλλίαμα τῆς καρ-

112 *δίας μου εἰσίν.* ׀ *ἔκλινα τὴν καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι*
τὰ δικαιώματά σου εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τέλους.

113 ס ׀ *Παρανόμους ἐμίσησα, τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα.*

114 ׀ *βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου εἶ σύ, εἰς τὸν λόγον*

115 *σου ἐπήλπισα.* ׀ *ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ πονηρευόμενοι, καὶ*

116 *ἐξερευνήσω τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ μου.* ׀ *ἀντιλαβοῦ μου κατὰ*
τὸ λόγιόν σου καὶ ζήσομαι, καὶ μὴ καταισχύνῃς με ἀπὸ τῆς

117 *προσδοκίας μου.* ׀ *βοήθησόν μοι, καὶ σωθήσομαι, καὶ με-*

118 *λετήσω ἐν τοῖς δικαιώμασί σου διαπαντός.* ׀ *ἐξουδένωσας*
πάντας τοὺς ἀποστατοῦντας ἀπὸ τῶν δικαιωμάτων σου ὅτι

119 *ἄδικον τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν.* ׀ *παρανομοῦντας ἐλογισά-*
μην πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, διὰ τοῦτο ἠγάπη-

120 *σα τὰ μαρτύριά σου.* ׀ *καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς*
σάρκας μου, ἀπὸ γὰρ τῶν κριμάτων σου ἐφοβήθην.

121 ע ׀ *Ἐποίησα κρίμα καὶ δικαιοσύνην, μὴ παραδῷς*

122 *με τοῖς ἀδικοῦσί με.* ׀ *ἔκδεξαι τὸν δοῦλόν σου εἰς ἀ-*
γαθόν, μὴ συκοφαντείτωσάν με ὑπερήφανοι.

123 ׀ *οἱ ὀφθαλμοί μου ἐξέλιπον εἰς τὸ σωτήριόν σου,*

124 *καὶ εἰς τὸν λόγιον τῆς δικαιοσύνης σου.* ׀ *ποίησον μετὰ τοῦ δού-*
λου σου κατὰ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὰ δικαιώματά σου δίδαξόν

125 *με.* ׀ *δοῦλός σου εἰμὶ ἐγώ, σύνες μοι, καὶ γνώσο-*

126 *μαι τὰ μαρτύριά σου.* ׀ *καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ κυ-*

127 *ρίῳ, διεσκέδασαν τὸν νόμον σου.* ׀ *διὰ τοῦτο ἠγάπησα*
τὰς ἐντολάς σου ὑπὲρ χρυσίον καὶ τοπάζιον.

128 ׀ *διὰ τοῦτο πρὸς πάσας τὰς ἐντολάς σου κατωρθώ-*
μην, πᾶσαν ὁδὸν ἀδικον ἐμίσησα.

129 פ ׀ *Θαυμαστὰ τὰ μαρτύριά σου, διὰ τοῦτο ἐξη-*
ρεύνησεν αὐτὰ ἡ ψυχή μου.

תרגום

104 מִפִּקּוּדַיִךְ אֶתְבּוֹנַן מִטּוּל הֵיכְנָא שְׂנֵיתִי כָּל בַּר נַשׁ דְּמַשְׁקַר׃

105 תֵּיךְ שְׁרָגָא דְּמִנְהַר לְרַגְלִי דְּקָרֵיךְ וּנְהוֹרָא לְכַבְשִׁי׃

106 אוֹמֵיתִי וְקַיֶּמֶת לְמִשְׁמַר דִּינֵי זַכְוָתָךְ׃ 107 אִסְתַּגְפַת עַד לְחָדָא יְיָ אַסֵּי יָתִי תֵּיךְ דְּבָרָךְ׃ 108 נִכְסַת פֻּמִּי אִתְרְעֵי כְּדֵין יְיָ

דִּינָךְ אַלֵּף יָתִי׃ 109 נַפְשִׁי מְסַהֲדָנָא כַּד עַל גַּב יְדִי תְּדִירָא וְאוֹרַיְתָךְ לָא אִתְנַשְּׁיתִי׃ 110 סְדַרוּ רְשִׁיעַיָּא קוֹלָא לִי וּמִפִּקּוּדָיךְ לָא טְעֵיתִי׃

111 אִסְתַּמְּכַת סְהָדוּתָךְ לְעָלַם אֲרוּם חֶדְוַת לִבִּי הִנּוּן׃ 112 אַצְלִיחִי לִבִּי לְמֶעְבַּד גְּזִירָתָךְ לְעָלַם עַד סוֹפָא׃

113 רְחֵשִׁין סְחֵיבְנָן סְרִיקְנָן וְאוֹרַיְתָךְ שְׁנֵיתִי וְרָחֵימְתָּ׃ 114 סְמָרִי וּתְרִיסִי אַתְּ לְפִתְגָמָךְ אוֹרֵכְתִּ׃ 115 זְורוּ מִנִּי מְבָאְשִׁין

מֵימְרֵי וְאֶתְבַּע פִּקּוּדֵי אֱלָהִי׃ 116 סְמוֹךְ יְתִי כְּמֵימְרָךְ וְאֶחְיֵה וְלָא תְבַהֲתָנִי מִבְּלִיהוֹתִי׃ 117 סְעַר יָתִי וְאִתְפְּרַק וַאֲסַעֵד בְּגְזִירָתָךְ תְּדִירָא׃

118 כְּשַׁשְׁתָּ כָּל דְּשָׁיְינָן מִגְּזִירָתָךְ אֲרוּם שִׁקְרָא כְּלָיהוֹן׃ 119 פְּסוֹלַיָּא פְּסַקְתָּא כַּסְלְתָא כָּל רְשִׁיעֵי אַרְעָא מְטוּל הֵיכְנָא רְחֵמֵת סְהָדוּתָךְ׃

120 קְטַל לָא יִסְתַּלְקוּן מִדְּחִלְתָּךְ בְּשָׂרִי וּמִדִּינָיךְ דְּחִלֵת׃ 121 עֲבַדְתִּ דִּינָא וּזְדִקְתָּא לָא תַּשְׁכְּקִנִּי לְטָלּוּמַי׃ 122 עָרַב עַבְדָּךְ

לְטָב אַל יְשַׁקְּרוּנִי זְדִים׃ 123 עֵינַי סְבָרוּ לְפֻרְקָנָךְ וּלְמֵימַר זְדִקָתָךְ׃ 124 עֲבַד עִם עַבְדָּךְ כְּחִסְדָּךְ וּגְזִירָתָךְ אִלֵּף יָתִי׃

125 עַבְדָּךְ אֲנָא חַבֵּין יָתִי וְאֶדַע סְהָדוָתָךְ׃ 126 עִדָּן לְמֶעְבַּד רְעוּתָא דַיְיָ אַפְּשׁוּ תְּלֵיתָיָא אוֹרַיְתָךְ׃ 127 קְטוֹל הֵיכְנָא רְחֵמֵת

פִּרְשָׁן מִתְּקוֹף קְטוֹל הֵיכְנָא נְסִיבְנָן כָּל אוֹרַח שְׁקַר שְׂנֵיתִי׃ 128 קְטוֹל הֵיכְנָא כָּל פִּקּוּדָךְ כְּלָהוֹן תְּרַעְתָּנוּן כָּל אוֹרַח שְׁקַר שְׂנֵיתִי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

104 A præceptis tuis erudiar, propterea odi omnem virum mendacem. NVN. 105 Sicut lucerna illucens pedi meo verbum tuum, & lumen semitæ meæ. 106 Afflictus sum vehementer Dñe, sana me secundū verbum tuum. 107 Iuraui & constitui custodire iudicia iustitiæ tuæ. 108 Oblationes oris mei velis obsecro Dñe, & iudicia tua doce me. 109 Anima mea periclitatur, acsi in superficie manus meæ esset semper, at Legem tuam non sum oblitus. 110 Tetenderunt impij laqueum mihi, & à præceptis tuis non aberraui. 111 Hæreditatis iure possedi testimonia tua in æternum, quoniam gaudium cordis mei sunt. 112 Inclinaui cor meum vt faciat mandata tua in æternum vsque ad finem. SAMECH. 113 Cogitantes cogitationes vanas odio habui, & Legem tuam dilexi. 114 Sustenta me in verbo tuo, & vitam: & ne cōfundas me ab expectatione mea. 115 Adiuua me, & saluus ero; & meditabor in statutis tuis semper. 116 Conculcasti omnes aberrantes à præceptis tuis, quoniam mendax est deceptio eorum. 117 Idola confregisti, aboleuisti omnes impios terræ, propterea dilexi testimonia tua. 118 Inflammatur præ timore tui caro mea, & à iudiciis tuis timui. HAIN. 119 Feci iudicium & iustitiam: ne deseras me calumniatoribus meis. 120 Sponde pro seruo tuo in bonum; ne calumnia me opprimant superbi. 121 Oculi mei sperauerunt in redemptione tua, & in verbo iustitiæ tuæ. 122 Age cum seruo tuo secundùm misericordiam tuam, & præcepta tua doce me. 123 Seruus tuus ego sum, da mihi intellectum, & sciam testimonia tua. 124 Tempus est faciendi voluntatem Domini: adauxerunt discipuli Legem tuam. 125 Propterea dilexi mandata tua super aurum & obrizum. 126 Propterea omnia mandata tua, ea *ingnam* omnia direxi, omnem viam iniquam odio habui. 127 PHE. 128 Mirabilia testimonia tua, propterea custodiuit ea anima mea.

Universidad de Deusto
Biblioteca

פֶּתַח דְּבָרֶיךָ יָאִיר מֵבִין פְּתָיִים׃ 130
פִּי פָעַרְתִּי וְאֶשְׁאָפָה כִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יָאָבְתִּי׃ 131
פְּנֵה־אֵלַי וְחָנֵּנִי כְּמִשְׁפָּט לְאֹהֲבֵי שְׁמֶךָ׃ 132
פְּעָמַי הָכֵן בְּאִמְרָתֶךָ וְאַל־תַּשְׁלֶט־בִּי כָּל־
אָוֶן׃ 133
פְּדֵנִי מֵעֹשֶׁק אָדָם וְאֶשְׁמְרָה פִקּוּדֶיךָ׃ 134
פָּנֶיךָ הָאֵר בְּעַבְדֶּךָ וְלַמְּדֵנִי אֶת־חֻקֶּיךָ׃ 135
פַּלְגֵי־מַיִם יָרְדוּ עֵינָי עַל לֹא־שָׁמְרוּ תוֹרָתֶךָ׃ 136
צַדִּיק אַתָּה יְהוָה וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ׃ 137
צִוִּיתָ צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ וֶאֱמוּנָה מְאֹד׃ 138
צִמַּתַתְנִי קִנְאָתִי כִּי־שָׁכְחוּ דְבָרֶיךָ צָרָי׃ 139
צְרוּפָה אִמְרָתְךָ מְאֹד וְעַבְדְּךָ אֲהֵבָהּ׃ 140
צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה פִּקֻּדֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃ 141
צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת׃ 142
צַר־וּמָצוֹק מְצָאוּנִי מִצְוֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעָי׃ 143
צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הֲבִינֵנִי וְאֶחְיֶה׃ 144
קָרָאתִי בְכָל־לֵב עֲנֵנִי יְהוָה חֻקֶּיךָ
אֶצֹּרָה׃ 145
קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה עֵדְוֹתֶיךָ׃ 146
קִדַּמְתִּי בַנֶּשֶׁף וַאֲשַׁוֵּעָה לִדְבָרֶיךָ יִחָלְתִּי׃ 147
קִדְּמוּ עֵינַי אַשְׁמֻרוֹת לָשִׂיחַ בְּאִמְרָתֶךָ׃ 148
קוֹלִי שִׁמְעָה כְחַסְדֶּךָ יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶךָ חַיֵּנִי׃ 149
קָרְבוּ רֹדְפֵי זִמָּה מִתּוֹרָתְךָ רָחָקוּ׃ 150
קָרוֹב אַתָּה יְהוָה וְכָל־מִצְוֹתֶיךָ אֱמֶת׃ 151
קֶדֶם יָדַעְתִּי מֵעֵדְוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם יְסַדְתָּם׃ 152
רְאֵה עָנְיִי וְחַלְּצֵנִי כִּי־תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃ 153
רִיבָה רִיבִי וּגְאָלֵנִי לְאִמְרָתְךָ חַיֵּנִי׃ 154
רָחוֹק מֵרְשָׁעִים יְשׁוּעָה כִּי־חֻקֶּיךָ לֹא דָרָשׁוּ׃ 155
רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיֵּנִי׃ 156
רַבִּים רֹדְפַי וְצָרָי מֵעֵדְוֹתֶיךָ לֹא נָטִיתִי׃ 157

130 *Ostium sermonum tuorum lucidum, docet
131 paruulos. *Os meum aperui & respirani, quia
132 mandata tua desiderabam. *Respice ad me &
miserere mei, iuxta iudicium diligentium no-
133 men tuum. *Gressus meos firma in sermo-
tuo, et non des potestatem in me vllius in-
134 quitati. *Redime me à calumnia hominum,
135 & custodiam præcepta tua. *Vultum tuum
ostende seruo tuo, & doce me præcepta tua.
136 *Riui aquarũ fluebant de oculis mei, quia
non custodierunt Legem tuam.
137 SADE. *Iustus tu Domine, & rectum
138 iudicium tuum. *Mandasti iustitiam testimo-
139 nij tui, & veritatem nimis. *Consumpsit me
zelus meus, quia obliti sunt verborum tuorum
140 hostes mei. *Probatus sermo tuus nimis, &
141 seruus tuus dilexit illum. *Paruulus ego sum
& contemptibilis, sed præcepta tua non sum
142 oblitus. *Iustitia tua iustitia sempiterna, &
143 Lex tua veritas. *Tribulatio & angustia
inuenerunt me: mandata tua voluptas mea.
144 *Iusta testimonia tua semper, doce me et viuam.
145 COPH. *Clamaui in toto corde, exaudi
146 me Domine: præcepta tua custodiam. *Invoca-
ui te, saluum me fac, & custodiam testimonia
147 tua. *Surgebam adhuc in tenebris, & clama-
148 bam, verbum tuum expectans. *Præuenie-
bant oculi mei vigilias, vt meditarer in elo-
149 quium tuum. *Vocem meam audi iuxta mi-
sericordiam tuam Domine, secundum iudicium
150 tuum viuifica me. *Appropinquauerunt per-
cutores mei sceleri, & à Lege tua procul fuerũt
151 iusti. *Propè es tu Dñe, et omnia mandata tua
152 veritas. *A principio noui de testimonijs tuis,
quia in æternum fundaueris ea.
151 RES. *Vide afflictionem meam, & erue
154 me, quia Legem tuam non sum oblitus. *Iudica
causam meam, & redime me; propter elo-
155 quium tuum viuifica me. *Longè à peccato-
ribus salus, quia iustificationes tuas nõ
156 exquisierunt. *Misericordiæ tuæ multæ,
Domine, secũdùm iudicium tuũ viuifica
157 me. *Multi qui persequuntur me & tribu-
lant me, à testimonijs tuis non declinaui.

130 *ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ & συνετιεῖ νηπίους.
131 *τὸ στόμα μου ἠνοιξα & εἵλκυσα πνεῦμα, ὅτι τὰς ἐν-
132 τολάς σου ἐπεπόθουν. *Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέη-
σόν με, κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἀγαπώντων τὸ ὄνομά σου.
133 *τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ λόγιόν σου, &
134 μὴ κατακυριευσάτω μου πᾶσα ἀνομία. *λύτρωσαί
με ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων, & φυλάξω τὰς ἐντο-
135 λάς σου. *τὸ πρόσωπόν σου ἐπίφανον ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου,
136 & δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου. *διεξόδους ὑδάτων κα-
τέβησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐπεὶ οὐκ ἐφύλαξαν τὸν νόμον σου.
137 ϗ *Δίκαιος εἶ κύριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου.
138 *ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύριά σου, καὶ ἀλήθειαν
139 σφόδρα. *ἐξέτηξέ με ὁ ζῆλός σου, ὅτι ἐπελάθοντο τῶν
140 λόγων σου οἱ ἐχθροί μου. *πεπυρωμένον τὸ λόγιόν σου σφό-
δρα, καὶ ὁ δοῦλός σου ἠγάπησεν αὐτό. *νεώτερος εἰμὶ
141 ἐγὼ & ἐξουδενωμένος, τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην.
142 *ἡ δικαιοσύνη σου δικαιοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα, & ὁ νόμος σου
143 ἀλήθεια. *θλῖψις καὶ ἀνάγκη εὕρεσκόν με· αἱ ἐντο-
144 λαί σου μελέτη μου. *δικαιοσύνη τὰ μαρτύριά σου εἰς
τὸν αἰῶνα· συνέτισόν με, καὶ ζήσομαι.
145 ϙ *Ἐκέκραξα ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, ἐπάκουσόν μου κύ-
146 ριε, τὰ δικαιώματά σου ἐκζητήσω. *ἐκέκραξά σοι, σῶ-
147 σόν με, καὶ φυλάξω τὰ μαρτύριά σου. *προεφθασα
ἐν ὠρίᾳ, & ἐκέκραξα, εἰς σοὺς λόγους σου ἐπήλπισα.
148 *προέφθασαν ⊙ ὀφθαλμοί μου πρὸς ὄρθρον τοῦ με-
149 λετᾶν τὰ λόγιά σου. *τὴν φωνήν μου ἄκουσον κύριε κατὰ
τὸ ἔλεός σου, κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆσόν με.
150 *προσήγγισαν ⊙ καταδιώκοντές με ἀνομίᾳ, ἀπὸ δὲ
τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθησαν.
151 *ἐγγὺς εἶ σὺ κύριε, & πᾶσαι αἱ ὁδοί σου ἀλήθεια.
152 *κατ' ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυρίων σου, ὅτι εἰς τὸν
αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά.
153 ר *Ἰδὲ τὴν ταπείνωσίν μου & ῥῦσαί με, ὅτι τὸν νόμον
154 σου οὐκ ἐπελαθόμην. *κρῖνον τὴν κρίσιν μου, & λύτρω-
155 σαί με, διὰ τὸν λόγιόν σου ζῆσόν με. *μακρὰν ἀπὸ ἁμαρ-
τωλῶν σωτηρία, ὅτι τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐξεζήτησαν.
156 *⊙ οἰκτιρμοί σου πολλοί κύριε, κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆ-
157 σόν με. *πολλοὶ ⊙ διώκοντές με καὶ θλίβοντές με,
ἐκ τῶν μαρτυρίων σου οὐκ ἐξέκλινα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

130 *Impressio verbi tui illuminabit obscuros, dabit intellectum simplicibus. 131 *Os meum aperui & didici, quoniam mandata tua volui.
132 *Respice me, & miserere mei, pro consuetudine tua erga diligentes nomen tuum. 133 *Gressus meos dirige in verbum tuum, & ne
des potestatem in me vlli iniquitati. 134 *Redime me à calumnia hominum, & custodiam mandata tua. 135 *Splendorem faciei tuæ lucere fac
in seruo tuo, & doce me decreta tua. 136 *Fluenta aquarum emittant oculi mei, quoniam non custodierunt Legem tuam.
SADE. 137 *Iustus es tu Domine, & recta iudicia tua. 138 *Præcepisti iustitiam testimoniorum tuorum, & veritatem valdè. 139 *Dissipauit
me zelus meus, quoniam obliti sunt verbi tui molestatores mei. 140 *Purum est verbum tuum valdè, & seruus tuus dilexit illud. 141 *Paruu-
lus ego sum & contemptus; mandata tua non sum oblitus. 142 *Iustitia tua iustitia in æternum, & Lex tua veritas est. 143 *Oppressio & angu-
stia euenerunt mihi: mandata tua delitiæ meæ sunt. 144 *Iustitia & testimonia tua in æternum: intellectum da mihi, & viuam.
COPH. 145 *Clamaui in toto corde, exaudi me Domine, decreta tua custodiam. 146 *Innocaui te, redime me, & custodiam testimonia
tua. 147 *Præuenti in aurora, & oraui, & verbum tuum expectaui. 148 *Anticipauerunt oculi mei vigilias matutinas & vespertinas, vt loque-
rer de verbo tuo. 149 *Vocem meam audi secundùm misericordiam tuam Domine: secundùm iudicia tua viuifica me. 150 *Appropin-
quauerunt qui sequuntur scelus: à Lege tua longè facti sunt. 151 *Propè es tu Domine, & omnia mandata tua veritas. 152 *A principio cogni-
tionem consecutus sum de testimoniis tuis, quòd in æternum fundaueris ea.
RES. 153 *Vide afflictionem meam, & libera me; quia Legem tuam non sum oblitus. 154 *Age causam meam, & redime me in verbo tuo
viuifica me. 155 *Longè ab impijs abest salus, quoniam mandata tua non exquisierunt. 156 *Misericordiæ tuæ multæ sunt Domine: secundùm
iudicia tua viuifica me. 157 *Multi persecutores mei & molestatores mei sunt, à testimonijs tuis non declinaui.

תרגום

גְּלֵי דְבָרֶיךָ יַנְהִיר חַשִּׁיכִין יַתְקִין שְׁרִגִּיבִי׃ 130 פְּמִי פְּתַחְתִּי וַאֲלֵפַת אֲרוּם לְפִקּוּדָיךָ אֲבָיתִי׃ 131 אִתְפְּנִי לְוָתִי וְחוּס עֲלַי כְּהַלְכָתְךָ
לְחַיָּבֵי שְׁמֶךָ׃ 132 אִסְתַּוְרִי תֵּקֶן בְּמֵימְרָךְ וְלָא תִּשְׁלֵט בִּי כָל שְׁקָר׃ 133 פְּרוֹק יְהֵי מִן סָלוּפָא דִבַר נָשָׁא וְאֶטוּר פִּקּוּדָיךָ׃ 134 זְיוּ
לְאַפָּךְ בְּעַבְדָּךְ וְאַלְפִנִי יָת גְּזֵירָתָךְ׃ 135 טַפְּוֵי מַיָא יְחוֹחוּן עֵינַי מְטוּל דְלָא נְטָרוּ אוֹרַיְתָךְ׃ 136 קְשׁוֹט אַתְּ יְיָ וְתֵרִיצִין דִינָךְ׃ 137
סְהַדְוָתָךְ זְכִיאָן סְהַדְוָתָךְ וְהֵימָנוּתָא לַחְדָא׃ 138 מְנָרָה יָתִי טָנְיָתָךְ אֲרוּם אִתְנַשְׁיוּ דִבְרַיְיךְ מְעִיקֵי׃ 139 עֲקָא וְעָיְקָא
צְרִיפָא אִמְרָתָךְ מְאֹד וְעַבְדָּךְ אוֹהֲבַהּ׃ 140 זְעִיר אֲנָא וְנִכְסִיר פִּקּוּדָיךְ לָא אֲתְנַשֵׁיתִי׃ 141 צִדְקָתָךְ צְדָקָא לְעָלַם וְאוֹרַיְתָךְ קְשׁוֹטָא׃ 142
עָקָא וְעָיְקָא אַשְׁכָּחֻונִי פִּתְגָמָיךְ חֶדְוָתִי׃ 143 צִדְקָתָךְ צְדָקָא לְעָלַם הַפְרִישֵׁנִי וְאֶתְקַיַם׃ 144 קָרֵיתִי בְכָל לִבָא עֲנֵנִי יְיָ גְּזֵירָתָךְ אֶטַר׃ 145
קְרֵיתָךְ פְּרוֹק יְהֵי וְאֶנְטוֹר סְהַדְוָתָךְ׃ 146 אֲקַדְמַת בְּשַׁפְרָפְרָא וְצַוַחִית לְפִתְגָמָךְ אוֹרֵכְתָּ׃ 147 קַדְמוּ עֵינַי אַשְׁכְּחוּתָא לְמִמְלַל בְּאִמְרָתָךְ׃ 148
קָלִי שְׁמַע הַיְן חַסְדָךְ יְיָ הֵיךְ דִינָךְ קַיֵם יָתִי׃ 149 קְרִבוּ רָדְפֵי זְנוּ מֵאוֹרַיְתָךְ אִתְרְחָקוּ׃ 150 קָרִיב
אַתְּ יְיָ וְכָל פִּקּוּדָיךְ קְשׁוֹט׃ 151 קַדְמָאי יְדַעְנָא מִסְּהַדְוָתָךְ אֲרוּם לְעָלַם יַסַדְתִּנוּן׃ 152 חֲמֵי סְגוּפִי וְפַצֵא יָתִי אֲרוּם אוֹרַיְתָךְ לָא
אֲלֵיתִי׃ 153 רְחֵיצָ סְעוּתִי וּפְרוֹק יָתִי לְמֵימְרָךְ אַחֲיֵנִי׃ 154 מְרַחֲקִין חַיָבַיָא מִפְּרָקָנָא אֲרוּם לָא בְעָאוּ
קְנִיעָן דְדָפֵי וְסָעֲרֵי סְסַהַדְוָתָךְ לָא אֲצַלִיתִי׃ 155 רַחֲמָךְ סְגִיעִין יְיָ הֵיךְ דִינָךְ אַחֲיֵנִי׃ 156

Universidad de Deusto
Biblioteca

158 * רָאִיתִי בֹגְדִים וָאֶתְקוֹטְטָה אֲשֶׁר אִמְרָתְךָ
לֹא שָׁמָרוּ׃
159 * רְאֵה כִּי־פִקּוּדֶיךָ אָהָבְתִּי יְהוָה כְּחַסְדְּךָ חַיֵּנִי׃
160 * רֹאשׁ־דְּבָרְךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל־מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ׃
161 * שָׂרִים רְדָפוּנִי חִנָּם וּמִדְבָרְךָ פָּחַד לִבִּי׃
162 * שָׂשׂ אָנֹכִי עַל־אִמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב׃
163 * שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי וְאֲתַעֵבָה תּוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי׃
164 * שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃
165 * שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל׃
166 * שִׂבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וּמִצְוֹתֶיךָ עָשִׂיתִי׃
167 * שָׁמְרָה נַפְשִׁי עֵדֹתֶיךָ וָאֹהֲבֵם מְאֹד׃
168 * שָׁמַרְתִּי פִקּוּדֶיךָ וְעֵדֹתֶיךָ כִּי כָל־דְּרָכַי נֶגְדֶּךָ׃
169 * תִּקְרַב רִנָּתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי׃
170 * תָּבוֹא תְחִנָּתִי לְפָנֶיךָ כְּאִמְרָתְךָ הַצִּילֵנִי׃
171 * תַּבַּעְנָה שְׂפָתַי תְּהִלָּה כִּי תְלַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃
172 * תַּעַן לְשׁוֹנִי אִמְרָתֶךָ כִּי כָל־מִצְוֹתֶיךָ צֶדֶק׃
173 * תְּהִי יָדְךָ לְעָזְרֵנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ בָחָרְתִּי׃
174 * תָּאַבְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וְתוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי׃
175 * תְּחִי־נַפְשִׁי וּתְהַלְלֶךָּ וּמִשְׁפָּטְךָ יַעְזְרֵנִי׃
176 * תָּעִיתִי כְשֶׂה אֹבֵד בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ כִּי מִצְוֹתֶיךָ לֹא
שָׁכָחְתִּי׃

קכ

1 * שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל־יְהוָה בַּצַּרָתָה לִי קָרָאתִי
וַיַּעֲנֵנִי׃
2 * יְהוָה הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת־שֶׁקֶר מִלְּשׁוֹן רְמִיָּה׃
3 * מַה־יִּתֶּן לְךָ וּמַה־יֹּסִיף לָךְ לְשׁוֹן רְמִיָּה׃
4 * חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם־גַּחֲלֵי רְתָמִים׃
5 * אוֹיָה־לִּי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם־אָהֳלֵי קֵדָר׃
6 * רַבַּת שָׁכְנָה־לָּהּ נַפְשִׁי עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם׃
7 * אֲנִי־שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה לַמִּלְחָמָה׃

158 * Vidi præuaricantes, & mœrebam, quia
159 verbum tuum non custodierunt. * Vide quo-
niam præcepta tua dilexi, Domine, iuxta mi-
160 sericordiam tuam viuifica me. * Caput ver-
borum tuorum veritas, & in sempiternum
omne iudicium iustitiæ tuæ. SIN.
161 * Principes persecuti sunt me sine causa,
162 verba autem tua timuit cor meum. * Gaudeo
ego in eloquio tuo, sicut qui inuenit spolia mul-
163 ta. * Mendacium odio habui & detestatus
164 sum, Legem tuam dilexi. * Septies in die
laudaui te, super iudicijs iustitiæ tuæ.
165 * Pax multa diligentibus Legem tuam, &
166 non est illis scandalum. * Expectaui sala-
tare tuum Domine, & mandata tua feci.
167 * Custodiuit anima mea testimonia tua, &
168 dilexit ea nimis. * Custodiui præcepta tua
et testimonia tua, quia omnes viæ mea in con-
spectu tuo. THAV.
169 * Ingrediatur laus mea coram te Domine,
170 secundùm verbum tuum doce me. * Veniat
deprecatio mea ante vultum tuum, secundùm
171 eloquium tuum libera me. * Fundent labia
mea hymnum, docebis enim me præcepta tua.
172 * Loquetur lingua mea sermonem tuum,
quia omnia mandata tua iusta.
173 * Sit manus tua auxilij mihi, quia ele-
174 cepta tua elegi. * Desideraui salutare tuum
Domine, & Lex tua voluptas mea.
175 * Viuet anima mea & laudabit te, & iu-
176 dicia tua auxiliabuntur mihi. * Errauí
quasi ouis perdita: quære seruum tuum, quia
mandatorum tuorum non sum oblitus.

Canticum graduum. PSAL. CXX.

1 * AD Dominum in tribulatione mea clamaui,
& exaudiuit me. * Domine libera animam
2 meam à labio mendacij, à lingua dolosa. * Quid
3 dabitur tibi, aut quid apponetur tibi à lingua
4 dolosa? * Sagittæ potentis acutæ, cum carbo-
5 nibus iuniperorum. * Heu mihi quia peregrinatus
mea prolongata est; habitaui cum tabernaculis
6 Cedar. * Multum habitauit in ea anima mea
7 cum odiente pacem. * Ego pax, & cùm lo-
quebar, illis ad bellum.

תרגום

158 חַמֵּיתִי חַיָּתִי וְאִתְרְגַשְׁתִּי עַל דִּי מֵימְרָךְ לָא נְטָרוּ׃ 159 חֲמֵי אֲרוּם פִּקּוּדָיִךְ רְחֵמָת יְיָ הַיְךְ חִסְדָּךְ אַחֲיֵנִי׃ 160 שֵׁירוּי
מֵימְרָךְ קְשׁוֹט וּלְעָלַם כָּל דִּינֵי צִדְקָךְ׃ 161 רַבְרְבִין רְדָפוּנִי חֵילִי מִפִּתְגָמָךְ דְּחִלַת לִבִּי׃ 162 חֲדֵי אֲנָא עַל מֵימְרָךְ הַיְךְ גְּבַר
דְּמַשְׁכַּח שְׁגִי סַגִּין׃ 163 שִׁקְרָא שְׂנֵיתִי וְתַקֵּפְתֵּהּ אוֹרַיְתָךְ רְחֵמָת׃ 164 שִׁבְעָא זִמְנִין בְּיוֹמָא שַׁבַּחְתָּךְ עַל קְטוֹל דִּינֵי צִדְקָךְ׃ 165 שְׁלָם
סַגִּי לְרָחֲמֵי אוֹרַיְתָךְ וְלֵית לְהוֹן תְּקָלָא לְעָלְמָא דְאָתֵי׃ 166 סְבָרֵת לְפֻרְקָנָךְ יְיָ וּפִקּוּדָיִךְ עֲבָדֵת׃ 167 נְטַרַת נַפְשִׁי
סָהֲדָוָתָךְ וְרָחֲמַת יָתְהוֹן חֲבִיבָא לְחַדָּא׃ 168 נְטַרֵת פִּקּוּדָיִךְ וְסָהֲדָוָתָךְ אֲרוּם כָּל אָרְחָתַי לְקֳבְלָךְ׃ 169 תִּתְקָרֵב צְלוֹתִי קוֹדָּךְ יְיָ הַיְךְ פִּתְגָמָךְ
חַכִּימֵנִי׃ 170 תֵּיתֵי צְלוֹתִי קֳדָמָךְ הַיְךְ מֵימְרָךְ פְּצֵנִי׃ 171 תַּבְּעָנָה שִׂפְוָתַי תִּשְׁבְּחָתָא אֲרוּם תְּלַפְּנַנִי גְּזֵירָתָךְ׃ 172 תַּחֵיב לְשָׁנִי
מֵימְרָךְ אֲרוּם כָּל פִּקּוּדָיִךְ קְשׁוֹט׃ 173 תְּהֵא יְדָךְ לְסַיְעוּתִי אֲרוּם פִּקּוּדָיִךְ רְעָיְתִי׃ 174 רְגֵעֵת לְפֻרְקָנָךְ יְיָ וְאוֹרַיְתָךְ פָּרְנוּקִי׃
175 תֶּחֱיֵא נַפְשִׁי וְתִשְׁבְּחִנָּךְ וְדִינָיךְ יְסַיְעוּנַנִי׃ 176 תְּעֵיתִי הֵיךְ אִמְּרָא דְּסָטְיָן בְּעֵי עַבְדָּךְ אֲרוּם פִּקּוּדָיִךְ לָא אֶתְנַשֵּׁיתִי׃

קכ

1 שִׁירָא דְּאִתְאֲמַר עַל סַסְוְקִין קֳדָם יְיָ בְּד עֵיקָא לִי קְרֵית וְקַבֵּל צְלוֹתִי׃
2 * יְיָ פְּצֵא נַפְשִׁי מִשִּׂפְתָא דְשִׁקְרָא מִלְּשָׁנָא נְכִלְתָּא׃ 3 מָה יְהַב לָךְ וּמָה יוֹסֵף לָךְ לִישָׁן נְכִלְתָּא׃
4 גִּרְזִין רַבְרְבִין שְׁנִינִין עִם גַּחֲלֵי רְתָמִין׃ 5 וַיְלִי אֲרוּם אִתְחַבַּרְתִּי עִם אוּמַיָּא שַׁרְיֵתִי עִם מִשְׁכְּנֵי קֵידָר דַּעֲרָכָאי׃
6 סַגִּיאַת שְׁרָת נַפְשִׁי עִם דְּחָמֵי שְׁלָם׃ 7 אֲנָא שְׁלָם אֲרוּם אֲמַלֵּי וְהִנּוּן לְקָרְבָא׃

158 * Vidi prævaricantes, & tabescebam, quia
159 eloquia tua non custodierũt. * Vide quo-
niam mandata tua dilexi Domine, in mi-
160 sericordia tua viuifica me. * Principium
verborum tuorum veritas, & in æternum
omnia iudicia iustitiæ tuæ.
ש
161 * PRINCIPES persecuti sunt me gratis,
& à verbis tuis formidauit cor meũ. * Læ-
162 tabor ego sup eloqa tua, sicut q̃ inuenit
163 spolia multa. * Iniquitatem odio habui & abominat⁹ sum, Legẽ autẽ tuã dilexi. * Sep-
164 ties in die laudem dixi tibi, propter iudicia iu
stitiæ tuæ. * Pax multa diligẽtibus Legem
165 tuã, & nõ est illis scandalũ. * Expectabã sa-
166 lutare tuum Dñe, & mandata tua dilexi.
* Custodiuit aĩa mea testimonia tua, & di
167 lexit ea vehemẽter. * Seruaui mãdata tua
& testimonia tua, quia omnes viæ meę in
conspectu tuo Dñe. ת * APPROPINQVET
169 deprecatio mea in cõspectu tuo Dñe, iuxta
eloquiũ tuum da mihi intellectũ. * Intret
170 postulatio meaĩ cõspectu tuo Dñe, secũ-
dũ eloquiũ tuũ eripe me. * Eructẽt labia
171 mea hymnũ, cũ docueris me iustificatio-
nes tuas. * Pronũtiet lingua mea eloquia
172 tua, quia oĩa mãdata tua æquitas. * Fiat ma
173 nus tua vt saluet me, quoniã mãdata tua
elegi. * Cõcupiui salutare tuũ Dñe, & Lex
174 tua meditatio mea est. * Viuet aĩa mea &
175 laudabit te, & iudicia tua adiuuabunt me.
* Errauí sicut ouis quę periit: quære seruũ
176 tuum, quia mandata tua nõ sum oblitus.

Canticum graduum. PSAL. CXX.

1 AD Dñm cũm tribularer clamaui, & ex-
audiuit me. * Dñe libera animã meam
2 à labiis iniquis, & à lingua dolosa. * Quid
3 detur tibi * & quid apponatur tibi ad lin-
4 guam dolosam? * Sagittæ potentis acutæ
5 cum carbonibus desolatoriis. * Hei mihi,
quia incolatus meus prolongatus est, ha-
6 bitaui cum * tabernaculis Cedar: * multũ
7 incola fuit anima mea. Cũm his qui o-
derunt pacem * eram pacificus. Cũm lo-
quebar illis, impugnabant me gratis.

158 * Εἶδον ἀπυνεξῶντας καὶ ἐξετηκόμην, ὅτι τὰ λόγιά σου οὐκ ἐφυ-
159 λάξαντο. * Ἴδε ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα κύριε, ἐν τῷ
160 ἐλέει σου ζῆσόν με. * Ἀρχὴ τῶν λόγων σου ἀλήθεια, καὶ εἰς
τὸν αἰῶνα πάντα τὰ κρίματα τῆ δικαιοσύνης σου.
161 ש * Ἄρχοντες κατεδίωξάν με δωρεάν, καὶ ἀπὸ τῶν
162 λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ καρδία μου. * Εὐαλλιάσομαι ἐγὼ
163 ἐπὶ τοῖς λόγοις σου, ὡς ὁ εὑρίσκων σκῦλα πολλά. * Ἀδικίαν
ἐμίσησα καὶ ἐβδελυξάμην, τὸν νόμον σου ἠγάπησα.
164 * Ἑπτάκις τῆ ἡμέρας ἤνεσά σε, ἐπὶ τοῖς κρίμασι τῆ δικαιο-
165 σύνης σου. * Εἰρήνην πολλὴν τοῖς ἀγαπῶσι τὸν νόμον σου, καὶ
166 οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον. * Προσεδόκων τὸ σωτήριόν σου
167 κύριε, καὶ τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα. * Ἐφύλαξεν ἡ ψυ-
χή μου τὰ μαρτύριά σου, καὶ ἠγάπησεν αὐτὰ σφόδρα.
168 * Ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ μαρτύριά σου,
ὅτι πᾶσαι αἱ ὁδοί μου ἐναντίον σου κύριε.
169 ת * Ἐγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου κύριε, κατὰ τὸ
170 λόγιόν σου σύνες μοι. * εἰσέλθοι τὸ αἴτημά μου
171 ἐνώπιόν σου κύριε, κατὰ τὸ λόγιόν σου ῥῦσαί με. * Ἐξερεύ-
ξαιντο τὰ χείλη μου ὕμνον, ὅταν διδάξῃς με τὰ δικαιώ-
172 ματά σου. * Φθέγξαιτο ἡ γλῶσσά μου τὰ λόγιά σου,
173 ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικαιοσύνη. * γένοιτο χείρ
σου τοῦ σῶσαί με, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἠρεπάμην.
174 * Ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου κύριε, καὶ ὁ νόμος σου
175 μελέτη μού ἐστι. * ζήσεται ἡ ψυχή μου καὶ αἰνέσει σε,
176 καὶ τὰ κρίματά σου βοηθήσει μοι. * ἐπλανήθην ὡς
πρόβατον ἀπολωλός, ζήτησον τὸν δοῦλόν σου, ὅτι τὰς ἐν-
τολάς σου οὐκ ἐπελαθόμην.

Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ριδ'.

1 * Πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα, καὶ εἰ-
2 σήκουσέ μου. * κύριε ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ
χειλέων ἀδίκων καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας.
3 * τί δοθείη σοι καὶ τί προστεθείη σοι πρὸς γλῶσσαν
4 δολίαν; * Τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠκονημένα σὺν τοῖς
ἀνθρακιαῖς τοῖς ἐρημικοῖς.
5 * οἴμοι ὅτι ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη, κατεσκήνω-
6 σα μετὰ τῶν σκηνωμάτων κηδάρ. * πολλὰ παῴκη-
σεν ἡ ψυχή μου. μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην
7 * ἤμην εἰρηνικός. ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολέμουν
με δωρεάν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

158 * Vidi direptores & certaui cũ eis, quòd verbum tuum non obseruassent. 159 * Vide quoniam mandata tua dilexi, Domine, secundùm
misericordiam tuam viuifica me. 160 * Principium verbi tui veritas, & in æternum omnia iudicia iustitiæ tuæ. SIN. 161 * Principes per-
secuti sunt me sine causa, verbum autem tuum timuit cor meum. 162 * Lætor ego in verbo tuo, sicut vir qui inuenit spolia multa. 163 * Fallitatẽ
odio habui & abominatus sum, Legem tuam dilexi. 164 * Septies in die laudem dixi tibi, propter iudicia iustitiæ tuæ. 165 * Pax multa diligen-
tibus Legem tuam in mundo hoc: & non est illis scandalum in mundo venturo. 166 * Expectaui redemptionem tuam Dñe, & mandata tua
executus sum. 167 * Custodiuit anima mea testimonia tua, quoniam om-
nes viæ meę in conspectu tuo sunt. THAV. 168 * Appropinquet oratio mea coram te, Domine, secundùm verbum tuum da mihi intellectũ.
169 * Veniat oratio mea in conspectum tuum, secundùm verbum tuum libera me. 170 * Effundent labia mea hymnum, quoniam docebis me
præcepta tua. 171 * Narrabit lingua mea verbum tuum, quoniam omnia iudicia tua iustitia sunt. 172 * Sit manus tua in auxilium meum, quo-
niam mandata tua elegi. 173 * Desideraui redemptionem tuam Domine, & Lex tua delectationes meæ sunt. 174 * Viuat anima mea, &
laudabit te; & iudicia tua adiuuabunt me. 175 * Errauí sicut agnus qui periit: quære seruum tuum, quoniam mandata tua non sum oblitus.

CAntum Dño cùm inesset angustia mihi, orauí; & accepit orationem meam. 1 * Dñe libera animam meam à labio mendacij, à lingua do-
losa. 2 * Quid dabit tibi detrectator, aut quid adiiciet tibi lingua dolosa? 3 * Sagittę robusti acutę sunt cum carbonibus geniſtarum.
4 * Hei mihi quoniam peregrinatus sum cum Asiaticis, habitaui cum tabernaculis Arabum. 5 * Plusquàm illi habitauit anima mea cum E-
dom odio pacem prosequente. 6 * Ego pacem proinde orabo, ipsi verò bellum *cupiunt*.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ Canticum graduum.

PSAL. CXXI.

LEuabo oculos meos ad montes, vnde veniet auxilium mihi.

‡ Auxilium meum à Domino factore cæli & terræ.

‡ Non det in commotionem pedem tuum, nec dormitet qui custodit te.

‡ Ecce non dormitabit neque dormiet qui custodit Israel.

‡ Dominus custodit te, Dominus protectio tua super manum dexteram tuam.

‡ Per diem Sol non percutiet te, neque Luna per noctem. ‡ Dominus custodiet te ab omni malo, custodiat animam tuam.

‡ Dominus custodiat exitum tuum & introitum tuum, à modò & vsque in æternum.

‡ Canticum graduum Dauid.

PSAL. CXXII.

LÆtatus sum eo quòd dixerunt mihi: In domum Domini ibimus.

‡ Stantes erant pedes nostri in portis tuis Ierusalem.

‡ Ierusalem quæ ædificatur, vt ciuitas, cuius participatio eius simul.

‡ Quia illuc ascenderunt tribus, tribus Domini, testimonium Israel ad confitendum nomini Domini.

‡ Quia ibi sederunt sedes in iudicio, sedes domui Dauid.

‡ Rogate pacem Ierusalem, sit bene his qui diligunt te. ‡ Sit pax in muris tuis, abundantia in domibus tuis.

‡ Propter fratres meos & amicos meos loquar pacem tibi.

‡ Propter domum Domini Dei nostri quæram bona tibi.

‡ Canticum graduum.

PSAL. CXXIII.

AD te leuaui oculos meos, qui habitas in cælis. ‡ Ecce sicut oculi seruorum ad manum dominorum suorum, sicut oculi ancillæ ad manum dominæ suæ; sic oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri.

קכא

‡ שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי:

‡ עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

‡ אַל־יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל־יָנוּם שֹׁמְרֶךָ:

‡ הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

‡ יְהוָה שֹׁמְרֶךָ יְהוָה צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ:

‡ יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה:

‡ יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ:

‡ יְהוָה יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

קכב

‡ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ:

‡ עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלִָם:

‡ יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה־לָּהּ יַחְדָּו:

‡ שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי־יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה:

‡ כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד:

‡ שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלִָם יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ:

‡ יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ:

‡ לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ:

‡ לְמַעַן בֵּית־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

קכג

‡ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת־עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם:

‡ הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל־יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל־יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ:

תרגום

קכא

‡ שִׁירָא דְּאִתְאֲמַר עַל פִּסוּקִין אֲזַקוֹף עֵינָי לְטוּרַיָּא מִנַּיִן יֵיתֵי סַעְדִי: ‡ סַעְדִי מִן קֳדָם יְיָ דַּעֲבַד שְׁמַיָּא וְאַרְעָא: ‡ לָא יִתֵּן לְמוֹטָא רַגְלָךְ לָא יְנוּם נָטְרָךְ: ‡ הָא לָא נָאם וְלָא יְרָקַד נָטַר יִשְׂרָאֵל: ‡ יְיָ נָטְרָךְ יְיָ יַטְלֵל עָלָךְ עַל מְטַר יְמִינָךְ: ‡ מִיְּמָמָא דְיֵיזֵי יְנַזְּקִנָּךְ כְּלַל בֵּישׁ יִנְטְרִנָּךְ מִכְּלַל בִּישׁ יִנְטוֹר יָת נַפְשָׁךְ: ‡ יְיָ יִנְטַר מִפָּקָּךְ וְעֵילָּךְ מֵהָשְׁתָּא וְעַד עָלְמָא:

קכב

‡ שִׁירָא דְאִתְאֲמַר עַל פִּסוּקִין עַל יַד דָּוִד חֲדֵיתִי בְּאָמְרִין לִי לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ נֵיזִיל: ‡ קָיְמִין הֲווֹ רַגְלָנָא בְּתָרְעָיִךְ יְרוּשְׁלֵם: ‡ יְרוּשְׁלֵם דְּתִתְבְּנֵי כְּרַם קִרְיָא דְּאִתְחַבְּרָא לַהּ כַּחֲדָא בְּאַרְעָא: ‡ דְּתַמָּן סְלִקוּ שִׁבְטַיָּא שִׁבְטַיָּא דַיְיָ סַהֲדוּ לְיִשְׂרָאֵל לְאוֹדָאָה לְשׁוּם מֵימְרָא דַיְיָ: ‡ אֲרוּם תַּמָּן יְתִיבָן כָּרְסְיֵי לְדִינָא בֵּירוּשְׁלֵם כָּרְסְיֵי לְבֵית מַלְכוּתָא לְבֵית מַקְדְּשָׁא לְמַלְכָּיָא דְּבֵית דָּוִד: ‡ שְׁאֲלוּ בִשְׁלָמָא דִּירוּשְׁלֵם יְהוֹן מְתַרְעֵי רְחִימֵיךְ: ‡ יְהֵא שְׁלָם עַל חֵילָךְ וְשַׁלְוָתָא בְּבֵירָנָיְתָךְ: ‡ מִן בְּגַלְ אַחַי וְחַבְרַי אֲמַלֵּל כְּעַן שְׁלָם בָּךְ:

קכג

‡ שִׁירָא דְאִתְאֲמַר עַל פִּסוּקִין אֲלָהֵן אֶתְּבַע לְאוּטְבָא לָךְ: ‡ הָא כְּמָה דְּסוּדִיקִין עֵינֵי עַבְדַיָּא בְּשִׁפְיָא: ‡ דְּסוּדִיקִין עֵינֵי אַמְהָתָא מֵידַיָּא דְּרִבּוֹנְתְּהָא הָכְנִין סְדִיקִין עֵינָנָא לָקֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא עַד זְמַן דְּיֵחוּס עָלָנָא:

‡ Canticum graduum.

PSAL. CXX.

LEuaui oculos meos in montes, vnde veniet auxiliū meum. ‡ Auxilium meum à Domino, qui fecit cælum & terram.

‡ Non det in commotionem pedem tuum, neque dormitet qui custodit te.

‡ Ecce non dormitabit neque dormiet qui custodit Israel. ‡ Dominus custodiat te, Dominus protectio tua super manum dexteram tuam. ‡ Per diem Sol non vret te, neque Luna per noctem.

‡ Dominus custodiat te ab omni malo, custodiat animam tuam Dominus.

‡ Dominus custodiat introitum tuum & exitum tuum, ex hoc nunc & vsque in seculum.

‡ Canticum graduum.

PSAL. CXXI.

LÆtatus sum in iis quę dicta sunt mihi, In domum Domini ibimus. ‡ Stantes erant pedes nostri in atriis tuis Hierusalē.

‡ Hierusalem quæ ædificatur vt ciuitas, cuius participatio eius in idipsum. ‡ Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini, testimonium Israel, ad confitendum nomini Domini. ‡ Quia illic sederunt sedes in iudicio, sedes super domum Dauid.

‡ Rogate iam quæ ad pacem Hierusalem, & abundantia diligentibus te.

‡ Fiat pax in virtute tua, & abundantia in turribus tuis.

‡ Propter fratres meos & proximos meos, loquebar iam pacem de te.

‡ Propter domum Domini Dei nostri quæsiui bona tibi.

‡ Canticum graduum.

PSAL. CXXII.

AD te leuaui oculos meos, qui habitas in cælo. ‡ Ecce sicut oculi seruorum in manibus dominorum suorum, sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ, ita oculi nostri ad Dominū Deum nostrum, donec misereatur nostri.

‡ Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρκ΄.

Ηρα σὺ ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη, ὅθεν ἥξει ἡ βοήθειά μου. ‡ ἡ βοήθειά μου παρὰ κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

‡ μὴ δώῃς εἰς σάλον τὸν πόδα σου, μὴ ὑνυσάξῃ ὁ φυλάσσων σε. ‡ ἰδοὺ οὐ νυσάξει οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσσων τὸν ἰσραήλ. ‡ κύριος φυλάξει σε, κύριος σκέπη σοι πὶ χειρὶ δεξιᾷ σου.

‡ ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε, οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα. ‡ κύριος φυλάξει σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ, φυλάξει τὴν ψυχήν σε ὁ κύριος.

‡ κύριος φυλάξει τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

‡ Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρκα΄.

Εὐφράνθην πὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι, εἰς οἶκον κυρίου πορευσόμεθα. ‡ ἑστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς σου ἰερουσαλήμ.

‡ ἰερουσαλὴμ οἰκοδομουμένη ὡς πόλις, ἧς ἡ μετοχὴ αὐτῆς πὶ τὸ αὐτό. ‡ ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυλαί, φυλαὶ κυρίου μαρτύριον τοῦ ἰσραήλ, τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι κυρίου. ‡ ὅτι ἐκεῖ ἐκάθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν, θρόνοι πὶ οἶκον δαυίδ.

‡ ἐρωτήσατε δὴ τὰ εἰς εἰρήνην τῇ ἰερουσαλήμ, καὶ εὐθηνία τοῖς ἀγαπῶσί σε.

‡ γενέσθω εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβασίαις σου.

‡ ἕνεκα τῶν ἀδελφῶν μου καὶ τῶν πλησίον μου, ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ.

‡ ἕνεκα τοῦ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξεζήτησα ἀγαθά σοι.

‡ Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρκβ΄.

Πρὸς σὲ ἦρα σου ὀφθαλμούς μου τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ. ‡ ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν, ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐτῆς, οὕτως ὁ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ἕως οὗ οἰκτειρήσαι ἡμᾶς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO,

Canticum quod dictum est super gradibus. PSAL. CXXI.

LEuabo oculos meos ad montes, vnde veniet auxilium meum. ‡ Auxilium meum à conspectu Dñi, qui fecit cælum & terram. ‡ Non debit vt commoueantur pedes tui, nec dormitabit qui custodit te. ‡ Ecce non dormitabit neque dormiet custos Israel. ‡ Dñs custodiet te, Dominus obumbrabit tibi ad latus dexterę tuæ. ‡ Interdiu quando dominatur Sol, non feriet te spectris matutinis, neq; nocte quando dominatur Luna, nocturnis. ‡ Verbum Domini custodiet te ab omni malo, custodiet animam tuam. ‡ Dominus custodiet exitum tuum & introitum tuum deinceps & vsque in æternum.

Canticum quod dictum est super gradibus per manum Dauidis. PSAL. CXXII.

LÆtatus sum in his qui dicunt mihi, In domum sanctuarij Domini ibimus. ‡ Stantes erant pedes nostri in portis tuis Ierusalem.

‡ Ierusalem quę ędificatur in firmamento tanquam ciuitas, quę coniuncta est sibiipsi pariter in terra. ‡ Quoniam illuc ascenderunt tribus tribus Domini testificantis Israeli, ad confitendum nomini Domini. ‡ Quia ibi præparantur sedes ad iudicium in Ierusalem, sedes in domo sanctuarij regibus domus Dauid. ‡ Rogate pro pace, Ierusalem; sedeant in tranquillitate amatores tui. ‡ Sit pax in exercitu tuo, & tranquillitas in prætoriis tuis. ‡ Propter fratres meos & socios meos loquar nunc pacem in te. ‡ Propter domum sanctuarij Domini Dei nostri, quæram vt bene sit tibi.

Canticum quod dictum est super gradibus. PSAL. CXXIII.

COram te eleuaui oculos meos, qui habitas super sedem gloriæ in cælis. ‡ Ecce sicut respiciunt oculi seruorum de manibus dominorum suorum, & ecce sicut respiciunt oculi ancillarum de manibus dominarum suarum; sic respiciunt oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, vsque ad tempus quo misereatur nostri.

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 חָנֵּנוּ יְהוָה חָנֵּנוּ כִּי־רַב שָׂבַעְנוּ בוּז׃
4 רַבַּת שָׂבְעָה־לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים׃

קכד

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ
יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל׃
2 לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם׃
3 אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ׃
4 אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחְלָה עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ׃
5 אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים׃
6 בָּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם׃
7 נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבָּר
וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ׃
8 עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

קכה

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבֹּטְחִים בַּיהוָה כְּהַר־צִיּוֹן לֹא־
יִמּוֹט לְעוֹלָם יֵשֵׁב׃
2 יְרוּשָׁלַם הָרִים סָבִיב לָהּ וַיהוָה סָבִיב לְעַמּוֹ
מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃
3 כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים
לְמַעַן לֹא־יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה יְדֵיהֶם׃
4 הֵטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם׃
5 וְהַמַּטִּים עֲקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְהוָה אֶת־פֹּעֲלֵי
הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל׃

קכו

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת־שִׁיבַת
צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחלְמִים׃
2 אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ
בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה׃
3 הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים׃

3 * Miserere nostri Domine, miserere nostri, quia multum repleti sumus despectione.
4 * Multum repleta est anima nostra opprobrio abundantium & despectione superborum.
1 * Canticum graduum Dauid.

PSAL. CXXIIII.

NIsi Dominus fuisset in nobis, dicat nunc Israel: * Nisi Dominus fuisset in nobis, cùm exurgerent homines super nos,
3 * Forsitan viuos absorbuissent nos, cùm irasceretur furor eorum super nos.
4 * Forsitan aquæ circundedissent nos, torrens transisset super animam nostram.
5 * Forsitan transissent super animam nostram aquæ superbiæ.
6 * Benedictus Dominus, qui non dedit nos in prædam dentibus eorum.
7 * Anima nostra sicut auis erepta est de laqueo venantium. laqueus contritus est, & nos liberati sumus.
8 * Auxilium nostrum in nomine Domini, qui fecit cælum & terram.
1 * Canticum graduum.

PSAL. CXXV.

QVi confidunt in Domino, quasi mons Sion immobilis, in æternum habitabit.
2 * Ierusalem montes in circuitu eius, & Dominus in circuitu populi sui à modò & vsque in æternum.
3 * Quia non requiescet virga impietatis super sortem iustorum, vt non mittant iusti in iniquitatem manus suas.
4 * Bene fac Domine bonis & rectis corde.
5 * Qui autem declinant ad prauitates suas, deducet Dominus eos cum his qui operantur iniquitatem. pax super Israel.
1 * Canticum graduum.

PSAL. CXXVI.

CVm conuerteret Dominus captiuitatem Sion, facti sumus sicut somniantes.
2 * Tunc implebitur risu os nostrum, & lingua nostra laude. tunc dicent in gentibus. Magnificauit Dominus facere cum istis.
3 * Magnificauit Dominus facere nobiscum, facti sumus lætantes.

תרגום

3 חוס עלנא ייי חוס עלנא ארום סגי שבעינא בסרנותא׃ 4 סגיעא שבעת לה נפשנא הלעגא דשלנן ובסרנותא דגיוותנא׃

קכד

1 שירא דאתאמר על מפורקן על ידי דוד אלולי מימרא דייי דהוה בסעדנא ייאמר כדין ישראל׃ 2 אלולי מימרא דייי דהוה בסעדנא
כד קמו עלנא בר נש חיין כלעמו יתנא כד תקוף רגזהון בנא׃ 3 הא בכדין כד חיין כלעמו יתנא כד תקוף רגזהון בנא׃ 4 הא בכדין מיא רבהון
על נפשנא׃ 5 הא בכדין עבר נש חיין כלעמו יתנא כד תקוף רגזהון בנא׃ 6 ברוך שבא דייי דלא מסר יתנא מזונא לכריהון׃
נפשנא חיך צפרא דאשתיזבה מקולא דמשדרתה מתילין למוי דיקא ושדנא׃ 7 סעדנא בשום מימרא דייי דעבד שמיא וארעא׃

קכה

1 דרחימין מימרא דייי בתוקפא דמתרחצין בפומרא דייי היך טורא דציון לא יזדעזע לעלם יתיתב׃
2 ירושלם טורייא חזור חזור די להא ומימרא דייי חזור חזור לעמה מהשתא ועד עלמא׃ 3 ארום לא יתוח שבטא רשיעא על פיצתא
דצדיקייא בגין לא יושיטון צדיקייא בישתהון׃ 4 אוטב ייי לטבייא ולתריצין בלביהון׃ 5 ודמסטין בתר עקמנותהון יולכנון

קכו

1 שירא דאתאמר על מפורקן כד יתיב ייי ית גלות ציון דמנן הוינא כדמחלמיהון׃ 2 אדין יתמלא חוכא פומנא
ולישתא בית לשיבחתא הידין ייכרון בעממיא אסגי ייי למעבד עמנא טבא אדין הוינא חדיין׃

3 * Miserere nostri Domine, miserere nostri, quoniam multum repleti sumus despectione.
4 * Multum repleta est anima nostra, opprobrium abundantibus, & despectio superbis.
1 * Canticum graduum.

PSAL. CXXIII.

NIsi quia Dominus erat in nobis, dicat nunc Israel: * Nisi quia Dominus erat in nobis, cùm exurgerent homines in nos:
3 * Fortè viuos degluissent nos, cùm irasceretur furor eius in nos:
4 * Forsitan aqua absorbuisset nos; torrentem * pertransiisset anima nostra.
5 * forsitan pertransiisset anima nostra aquam intolerabilem.
6 * Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionē dentibus eorum.
7 * Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantiū. laqueus contritus est, & nos liberati sumus.
8 * Adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit cælum & terram.
1 * Canticum graduum.

PSAL. CXXIIII.

QVi confidunt in Domino, sicut mons Sion; non commouebitur in æternū, qui habitat * * Hierusalem. Montes in circuitu eius, & Dominus in circuitu populi sui, ex hoc nunc & vsque in seculum.
3 * Quia non relinquet Dominus virgam peccatorum super sortem iustorum, vt nō extendāt iusti ad iniquitatem manus suas.
4 * Bene fac Domine bonis & rectis corde.
5 * Declinantes autem in obligationes, adducet Dominus cum operantibus iniquitatem. Pax super Israel.
1 * Canticum graduum.

PSAL. XXV.

IN conuertendo Dominus captiuitatem Sion, facti sumus sicut consolati.
2 * Tunc repletum est gaudio os nostrū, & lingua nostra exultatione. Tunc dicent inter gentes, Magnificauit Dominus facere cum eis:
3 * Magnificauit Dominus facere nobiscum, facti sumus lætantes.

3 * ἐλέησον ἡμᾶς κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, ὅτι πεπολὺ ἐ-
4 πλήσθημεν ἐξουδενώσεως. * πεπλέον ἐπλήσθη ἡ
ψυχὴ ἡμῶν, τοῖς ἀδιαφόροις καὶ ἐξουδένωσις
τοῖς ὑπερηφάνοις.
1 * Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρκγ'.

Εἰμὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, εἰπάτω δὴ Ἰσραήλ·
2 * εἰμὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, ἐν τῷ ἐπαναστῆναι ἀν-
3 θρώποις ἐφ' ἡμᾶς. * ἄρα ζῶντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς, ἐν
τῷ ὀργισθῆναι τὸν θυμὸν αὐτῶν ἐφ' ἡμᾶς.
4 * ἆρα τὸ ὕδωρ ἂν κατεπόντισεν ἡμᾶς. χείμαρρον
5 διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν. * ἄρα διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν
6 τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον. * Εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐκ
ἔδωκεν ἡμᾶς εἰς θήραν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν.
7 * ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρρύσθη ἐκ τῆς παγίδος τῶν
θηρευόντων. ἡ παγὶς συνετρίβη, καὶ ἡμεῖς ἐρρυσθημεν.
8 * ἡ βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου, τοῦ ποιήσαντος
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
1 * Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρκδ'.

Οἱ πεποιθότες ἐπὶ κύριον ὡς ὄρος σιών, οὐ σαλευ-
2 θήσεται εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ κατοικῶν * Ἱερουσαλὴμ. ὄρη κύ-
κλῳ αὐτῆς, καὶ ὁ κύριος κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ
νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
3 * ὅτι οὐκ ἀφήσει κύριος τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν
ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων. ὅπως ἂν μὴ ἐκτείνωσιν
δίκαιοι ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν.
4 * ἀγάθυνον κύριε τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρ-
5 δίᾳ. * οἱ δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς στρεβλιάς, ἀπάξει
κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν. εἰρήνη ἐπὶ
τὸν Ἰσραήλ.
1 * Ωιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρκε'.

Ἐν τῇ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν σιών,
2 ἐγενήθημεν ὡσεὶ παρακεκλημένοι. * τότε ἐπλήσθη χα-
ρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως.
τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆ-
3 σαι μετ' αὐτῶν. * ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι
μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

3 * Miserere nostri Domine, miserere nostri, quoniam multum saturati sumus despectione. 4 * Multum saturata est anima nostra opprobrio opulentorum, & despectione superborum. Canticum quod dictum est super gradibus per manum Dauid. PSAL. CXXIIII.
NIsi fuisset Verbum Domini quod fuit in auxilium nostrum, dicat nunc Israel: * Nisi fuisset Verbum Domini qui fuit in adiutoriū nostrum, cùm insurgeret aduersus nos homo peccator, * Tunc viuos deglutissent nos, cùm inualesceret furor eorum aduersum nos.
5 * Tunc aquæ maris obruissent nos, infirmitas transisset super animam nostram. 6 * Ecce tunc transisset super nos rex, cuius castra compararentur aquis maris elatis. * Benedictum nomen Domini, qui non dedit nos in cibum dentibus eorum. 7 * Anima nostra est sicut auis quæ elapsa est de laqueo & offendiculis. laqueus contritus est, & nos liberati sumus. 8 * Adiutorium nostrum in nomine Verbi Domini, qui fecit cælum & terram.
1 * Canticum quod dictum est super gradibus. PSAL. CXXV.
QVi confidunt in verbo Domini, sunt sicut mons Syon, qui non commouebitur, in æternum habitandus. 2 * Ierusalem montes in circuitu eius, & maiestas Domini in circuitu populi sui, ex hoc tempore & vsque in æternum. 3 * Quoniam non quiescet virga impietatis super sortem iustorum, ne extendant iusti in iniquitatem manus suas. 4 * Benignè fac Domine bonis & rectis in corde suo. 5 * Declinantes autem in obliquitates suas, deducet Dominus in gehennam, & pars eorum erit cum operantibus iniquitatem. Pax vero super Israel.
1 * Canticum quod dictum est super gradibus. PSAL. CXXVI.
QVando conuertet Dominus captiuitatem Sion, erimus similes dormientibus qui exigilant à somniis suis. 2 * Tunc replebitur risu os nostrum, & lingua nostra iubilatione ad hymnodiam. Tunc dicent in populis: Multiplicauit Dominus benignè facere cum illis:
3 * Multiplicauit Dominus facere nobiscum benignè, facti sumus lætantes.

Universidad de Deusto
Biblioteca

שובה יהוה את־שבותנו כאפיקים בנגב׃
הזרעים בדמעה ברנה יקצרו׃
הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע בא־יבא ברנה נשא אלמתיו׃

קכז

שיר המעלות לשלמה אם־יהוה לא־יבנה בית שוא עמלו בוניו בו אם־יהוה לא־ישמר־עיר שוא שקד שומר׃
שוא לכם משכימי קום מאחרי־שבת אכלי לחם העצבים כן יתן לידידו שנא׃
הנה נחלת יהוה בנים שכר פרי הבטן׃
כחצים ביד־גבור כן בני הנעורים׃
אשרי הגבר אשר מלא את־אשפתו מהם לא־יבשו כי ידברו את־אויבים בשער׃

קכח

שיר המעלות אשרי כל־ירא יהוה ההלך בדרכיו׃
יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך׃
אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בניך כשתלי זיתים סביב לשלחנך׃
הנה־כי כן יברך גבר ירא יהוה׃
יברכך יהוה מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך׃
וראה־בנים לבניך שלום על־ישראל׃

קכט

שיר המעלות רבת צררוני מנעורי יאמר־נא ישראל׃
רבת צררוני מנעורי גם לא־יכלו לי׃
על־גבי חרשו חרשים האריכו למעניתם׃
יהוה צדיק קצץ עבות רשעים׃

4 ✠ Conuerte Domine captiuitatem noſtram, ſicut riuus in Auſtro.
5 ✠ Qui ſeminant in lachrymis, in exultatione metent. ✠ Qui ambulans ibat & flebat, portans ad ſeminandum ſementem, veniens veniet in exultatione portans manipulos ſuos.
1 ✠ Canticum graduum Salomoni.

PSAL. CXXVII.

NIſi Dominus ædificauerit domum, in vanum laborant qui ædificant eam: niſi Dominus cuſtodierit ciuitatem, fruſtrà vigilat qui cuſtodit.
2 ✠ Fruſtrà vobis eſt de manè ſurgere poſtquàm ſederitis, qui manducatis panem doloris; ſic dabit diligentibus ſe ſomnum.
3 ✠ Ecce hæreditas Domini, filij merces fructus ventris. ✠ Sicut ſagittæ in manu potentis, ita filij iuuentutis.
5 ✠ Beatus vir qui impleuit pharetram ſuam ex ipſis, non confundetur cùm loquetur inimicis ſuis in porta.
1 ✠ Canticum graduum.

PSAL. CXXVIII.

BEatus omnis qui timet Dominum, qui ambulat in viis eius.
2 ✠ Laborem manuum tuarum cùm comederis, beatus tu, & bene tibi erit.
3 ✠ Vxor tua ſicut vitis fructifera in penetralibus domus tuæ: filij tui ſicut germina oliuarum in circuitu menſæ tuæ.
4 ✠ Ecce ſic benedicetur vir qui timet Dominum.
5 ✠ Benedicat tibi Dominus ex Sion, & videas bona Hieruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.
6 ✠ Et videas filios filiorum tuorum, pacem ſuper Iſrael.
1 ✠ Canticum graduum.

PSAL. CXXIX.

SÆpè expugnauerùt me ab adoleſcentia mea, dicat nunc Iſrael:
2 ✠ Sæpè expugnauerunt me ab adoleſcentia mea, ſed non potuerunt mihi.
3 ✠ Super ceruicem meam arauerunt aratores, prolongauerunt ſulcum ſuum.
4 ✠ Dominus iuſtus concidit laqueos impiorum.

4 ✠ Conuerte Domine captiuitatem noſtram ſicut torrens in Auſtro.
5 ✠ Qui ſeminant in lachrymis, in exultatione metent.
6 ✠ Euntes ibant, & flebant mittentes ſemina ſua. venientes autem venient* in exultatione, portantes manipulos ſuos.
2 ✠ Canticum graduum.*

PSAL. CXXVI.

NIſi Dominus ædificauerit domum, in vanum laborauerũt qui ædificãt*. niſi Dñs cuſtodierit ciuitatem, fruſtrà* vigilauit qui cuſtodit*.
2 ✠ Vanũ eſt vobis ante lucem ſurgere. ſurgite poſtquàm ſederitis, q manducatis panem doloris, cùm dederit dilectis ſuis ſomnum.
3 ✠ Ecce hæreditas Dñi filij merces fructus ventris.
4 ✠ Sicut ſagittæ in manu potentis, ita filij excuſſorum.
5 ✠ Beatus qui implebit deſiderium ſuum ex ipſis. non * confundentur cùm loquentur inimicis ſuis in portis.
1 ✠ Canticum graduum.

PSAL. CXXVII.

BEati omnes qui timent Dominum, qui ambulant in viis eius.
2 ✠ Labores* fructuum tuorum manducabis. beatus es & bene tibi erit.
3 ✠ Vxor tua ſicut vitis abundans in lateribus domus tuæ. filij tui ſicut nouellæ oliuarum in circuitu menſæ tuæ.
4 ✠ Ecce ſic benedicetur homo qui timet Dominum.
5 ✠ Benedicat tibi Dominus ex Sion, & videas bona Hieruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.
6 ✠ Et videas filios filiorum tuorum.* pax ſuper Iſrael.
3 ✠ Canticum graduum.

PSAL. CXXVIII.

SÆpè expugnauerunt me à iuuentute mea, dicat nunc Iſrael.
2 ✠ Sæpè expugnauerunt me à iuuentute mea: etenim non potuerunt mihi.
3 ✠ Supra dorſum meum fabricauerunt peccatores, prolongauerunt iniquitatem ſuam.
4 ✠ Dominus iuſtus concidit ceruices peccatorum.

4 ✠ Ἐπίστρεψον κύριε τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ.
5 ✠ οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θερίσουσι.
6 ✠ πορευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ ἔκλαιον βάλλοντες τὰ σπέρματα αὐτῶν. ἐρχόμενοι δὲ ἥξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἴροντες τὰ δράγματα αὐτῶν.
2 ✠ Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρκε.

Ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν ✠ οἰκοδομοῦντες. ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυλάσσων.
2 ✠ εἰς μάτην ὑμῖν ἐστι πρὸ φωτὸς ἐγείρεσθε μετὰ καθῆσθε, ✠ ἐσθίοντες ἄρτον ὀδύνης, ὅταν δῶ τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ ὕπνον.
3 ✠ ἰδοὺ κληρονομία κυρίου υἱοὶ ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστρός.
4 ✠ ὡσεὶ βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ, οὕτως ✠ υἱοὶ τῶν ἐκτιναγμῶν.
5 ✠ μακάριος ὃς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν. οὐ καταισχυνθήσονται, ὅταν λαλῶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν ἐν πύλαις.
1 ✠ Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρκζ.

Μακάριοι πάντες ✠ φοβούμενοι τὸν κύριον, ✠ πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
2 ✠ τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι. μακάριος εἶ καὶ καλῶς σοι ἔσται.
3 ✠ ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθηνοῦσα ἐν ταῖς κλίσεσι τῆς οἰκίας σου. οἱ υἱοί σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης σου.
4 ✠ ἰδοὺ οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενον τὸν κύριον.
5 ✠ εὐλογήσαι σε κύριος ἐκ σιών· καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ ἱερουσαλὴμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου.
6 ✠ καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου. εἰρήνη ✠ ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.
3 ✠ Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρκη.

Πλεονάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου, ἐπάτω ✠ ὁ ἰσραήλ. ✠ πλεονάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου, καὶ γὰρ οὐκ ἠδυνήσαντο μοι.
3 ✠ ἐπὶ τὸν νῶτόν μου ἐτέκτηναν ✠ ἁμαρτωλοί, ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.
4 ✠ κύριος ✠ δίκαιος συνέκοψεν αὐχένας ἁμαρτωλῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Conuerte Domine captiuitatem noſtram, ſicut conuertitur terra quando erumpunt in eam exitus aquarum tempore ſiccitatis. 'Et populi qui ſeminant in ea cũ lachrymis, cum exultatione & lætitia metent. 'Ambulãs ambulabit in fletu portans frumentũ ſementis; veniẽs veniet cum hymnodia quando reportabit manipulos ſuos. 'Canticũ quod dictum eſt ſuper gradibus per manũ Salomonis. PSAL. XXVII.

SI Verbum Domini non ædificauerit domum, fruſtrà laborant in ea architecti eius. ſi Verbum Domini non cuſtodierit ciuitatem Ieruſalem, fruſtrà vigilat cuſtos. 'In vanum laborabitis vobis qui præuenietis manè ad perpetrandam rapinam, qui moram facietis atque ieiunabitis ad patrandum ſcelus, comedentes cibos miſerorum, in quibus laborarunt, conuenienter verò & rectè dabit Dominus dilecto ſuo ſomnum. 'Ecce hæreditas Domini filij recti, præmium operum bonorum nati ventris. 'Sicut ſagittæ in manu potentis, ſic mercedes erit operum bonorum eorum, qui Legi vacauerunt à puerilia. 'Beatus vir qui impleuerit ſcholã ſuam ex ipſis: non confundentur quando contendent cum aduerſariis ſuis in porta domus iudicij. 'Canticum quod dictum eſt ſuper gradibus. PSAL. CXXVIII.

BEati omnes qui timent Dominum, qui ambulant in viis eius. 'Laborem manuum tuarum cùm comederis, beatus tu in mundo iſto; & bonum erit tibi in mundo venturo. 'Vxor tua erit ſicut vitis quæ facit fructus in latere domus tuæ: filij tui ſicut plantationes oliuarum in circuitu menſæ tuæ. 'Ecce enim ſic benedicitur viro, qui timet à conſpectu Domini. 'Benedicat tibi Verbum Domini ex Sion, & videas bonum Ieruſalem omnibus diebus vitæ tuæ. 'Et videas filios filiorum tuorum. pacem ſuper Iſrael.

'Canticum quod dictum eſt ſuper gradibus. PSAL. CXXIX.

MVlti fuerunt qui moleſtias intulerunt mihi à puerita mea, dicat nunc Iſrael: 'Multi qui moleſtias intulerunt mihi à pueritia mea; verùm non potuerunt inferre malum mihi. 'Super corpus meum arauerunt arantes; prolongauerunt arationem ſuam. 'Dominus iuſtus concidit catenas impiorum.

תרגום

שיר דיי תיתגלי׳ היך כמה דתיתגלי ארעא כד נבעין בה מבועי מיא כביזורתא׳ ודעמא דזרעין בה בדמעתא יקצרון׃ קכז
שיר דאתאמר על סוכיהון דלא יבנו ביתא מגן לשון ארדכלו׃ כיה אין מיטרא דייי לא נטר קרתא דלית בה מגן אתעד נטר׃ על מגן חטורהון לכון דתקומון בצפרא למעבד חטוף דהוחרין יתחברון למעבד זנו ואכלי מזוניא דמסכנין דלית להון לאפקא׃ הא אחסנתא דיי בנין כשרין אגר עיבדיהון טב להון לגברא דיסגי בנין זלמי קרבא׃ כגברין בידא דגבורא כדין בנוי דעבדין טב׃ טוב להון לגברא דיסגי בנין זלמי מרדשה מגהון לא יתבהתון ארום יגעון עם בעלי קכח
שיר דאתאמר על סוכיהון טוביהון לכל דחליא דייי דאזלין באורחתיה׃ לעות אידך ארום תיכול טוכך בעלמא הדין ושב לך ואתך כגפנא דחל מן קדם ייי׃ אתתך כיד גפנא דשרא דביתך בנך היך שתילין דזיתיא חזור תחזור לפתורך׃ הא כי היכנא יתברכון גברא דחל מן קדם ייי׃ יברכנך מיטרא דייי מציון ותחמי בטוכא דירושלם כל יומי חייך׃ ותחמי בנין לבנך שלמא על ישראל׃ קכט
שירא דאתאמר על סוכיהון דצעיקין דצעיקין לי מטלין דייי יתיר קרון ישראל׃ על גשמי רדו רדיא אורכו למיעבד יהקהון׃ ייי זכאה קציץ שוטלי רשיעיא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

יבשו ויסגו אחור כל שנאי ציון׃
יהיו כחציר גגות שקדמת שלף יבש׃
שלא מלא כפו קוצר וחצנו מעמר׃
ולא אמרו העברים ברכת יהוה אליכם
ברכנו אתכם בשם יהוה׃

קל

שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהוה׃
אדני שמעה בקולי תהיינה אזניך קשבות
לקול תחנוני׃
אם עונות תשמר יה אדני מי יעמד׃
כי עמך הסליחה למען תורא׃
קויתי יהוה קותה נפשי ולדברו הוחלתי׃
נפשי לאדני משמרים לבקר שמרים לבקר׃
יחל ישראל אל יהוה כי עם יהוה החסד
והרבה עמו פדות׃
והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו׃

קלא

שיר המעלות לדוד יהוה לא גבה לבי ולא
רמו עיני ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני׃
אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמל עלי אמו
כגמל עלי נפשי׃
יחל ישראל אל יהוה מעתה ועד עולם׃

קלב

שיר המעלות זכור יהוה לדוד את כל
ענותו׃
אשר נשבע ליהוה נדר לאביר יעקב׃
אם אבא באהל ביתי אם אעלה על
ערש יצועי׃
אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה׃
עד אמצא מקום ליהוה משכנות לאביר יעקב׃

5 *Confundantur & conuertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion.
6 *Fiant sicut fœnum tectorum, quod priusquam euellatur exaruit.
7 *De quo non impleuit manum suam messor, & sinum suum manipulos faciens.
8 *De quo non dixerunt transeuntes: Benedictio Domini super vos, benediximus vobis in nomine Domini.
1 *Canticum graduum.

PSAL. CXXX.

DE profundis clamaui ad te Domine.
2 *Domine exaudi vocem meam: fiant aures tuæ intendentes ad vocem deprecationis meæ.
3 *Si iniquitates obseruaueris Domine, Domine quis sustinebit?
4 *Quia tecum propitiatio, cùm terribili sis.
5 *Sustinui Dominum, sustinuit anima mea, & verbum eius expectaui.
6 *Anima mea ad Dominum, à vigilia matutina vsque ad vigilium matutinam.
7 *Expectet Israel Dominum, quia apud Dominum misericordia, et multa apud eum redemptio. 2 ptio. 8 *Et ipse redimet Israel ex omnibus iniquitatibus eius.
1 *Canticum graduum Dauid.

PSAL. CXXXI.

DOmine non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei: neq; ambulaui in magnis, neq; in mirabilibus super me.
2 *Si non humiliter sentiebam, sed exaltaui animam meam. Sicut ablactatum super matrem suam, ita retribues in anima mea.
3 *Speret Israel Dominum, à modò et vsque in æternum.
1 *Canticum graduum. PSAL. CXXXII.

MEmento Domine Dauid, et omnis afflictionis eius.
2 *Qui iurauit Domino, votum vouit Deo Iacob.
3 *Si introiero in tabernaculum domus meæ, si ascendero in lectum strati mei:
4 *Si dedero somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem:
5 *Donec inueniam locum Domino, tabernaculum Deo Iacob.

תרגום

יתבהתון ויתהרון לאחורא כל סנאי ציון׃ 6 יהון כחציר אגריא דמקדם דיניץ אתי רוחא קדומא ונחב בה ואתובש׃ 7 ולא מלי
אידה ידיה וקתפיה סעדר׃ 8 ולא אמרו דעברין מתמן ברכתא דייי עליכון ולא יתיבון להון ברכנא יהבנן בשמא דייי׃

קל

שירא דאתאמר על מסוקין מעמקא קריתיך ייי׃ 2 מן קדם ייי תתקבל צלותי תהוינן אודניך קשיבן לקל צלותי׃
אין קשיבן חנכר אלהא ייי מן יקום׃ 4 ארום גבך שביקותא מן בגלל דתתחמי׃ 5 אסתכנת ייי מחנת נפשי וקאיקרה אוריכתא׃
נפשי אוריכת לייי סנטוריי משרת צפרא דנטרין קדמך צפרא קדמאה׃ 7 סוריך ישראל לייי ארום גבי ייי חסדא ותגי עמה
והוא יפרוק ית ישראל מכל עוויתיה׃

קלא

שירא דאתאמר על מסוקין על יד דיוד ייי לא גבה לבי ולא אתרוסמו עיני ולא הלכית בדברתא ובפרישין מני׃ 2 אין לא
שויתי ודמיתי נפשי עד דמצעית פתגמי אוריתא היך חסילא על תדיי אמה אתגמלה באוריתא היך חסילא עלי נפשי׃
ישרי ישראל לייי מהשתא ועד עלמא׃

רלב

שירא דאתאמר על מסוקין אדכר ייי לדיוד ית כל מגופה׃ 2 דקים קדם ייי נדר ליתקיפא דיעקב׃
אין אעול במשכנא דביתי אין אסק על דרגש מצעי׃ 4 אין אתן דמכא לעיני להמודי ניומתא׃
עד דאשכח אתר לביה מקדשא דייי משכנא להקיפא דיעקב׃

5 *Confundantur & conuertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion. 6 *Fiant sicut fœnum tectorum, quod priusquàm euellatur exaruit. 7 *De quo non impleuit manum suam qui metit, & sinum suum qui manipulos colligit. 8 *Et non dixerunt qui prætereibãt: Benedictio Domini supervos, benediximus vobis in nomine Domini.
1 *Canticum graduum.

PSAL. CXXIX.

DE profundis clamaui ad te Domine:
2 *Domine exaudi vocem meam. fiant aures tuæ intendentes in vocem deprecationis meæ. 3 *Si iniquitates obseruaueris Dñe, Dñe quis sustinebit? 4 *Quia apud te propitiatio est. 5 *Propter nomen tuum *sustinui te Domine: sustinuit anima mea in *verbum tuum, sperauit *anima mea in Domino. 6 A custodia matutina vsque ad noctẽ, à custodia matutina. 7 *speret Israel in Domino. Quia apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio. 8 *Et ipse redimet Israel ex omnibus iniquitatibus eius.
1 *Canticum graduum.*

PSAL. CXXX.

DOmine non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei: neq; ambulaui in magnis, neq; in mirabilibus super me. 2 *Si non humiliter sentiebam, sed exaltaui animã meam. Sicut *ablactatum super matrem suam, ita retribuesin anima mea.
3 *Speret Israel in Domino, ex hoc nunc & vsque in seculum.
1 *Canticum graduum. PSAL. CXXXI.

MEmento Domine Dauid, & omnis mansuetudinis eius. 2 *Sicut iurauit Dño, votum vouit Deo Iacob: 3 *Si introiero in tabernaculum domus meæ, si ascendero in lectum strati mei: 4 *Si dedero somnum oculis meis, & palpebrismeis dormitationem, & requiem temporibus meis, 5 *Donec inueniam locum Domino, tabernaculum Deo Iacob.

5 *αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω πάντες οἱ μισοῦντες σιών. 6 *γενηθήτωσαν ὡσεὶ χόρτος δωμάτων, ὃς πρὸ τοῦ ἐκπεσεῖν ἐξηράνθη.
7 *οὗ οὐκ ἐπλήρωσεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ θερίζων, καὶ τὸν κόλπον αὐτοῦ ὁ τὰ δράγματα συλλέγων.
8 *καὶ οὐκ εἶπαν οἱ παράγοντες, εὐλογία κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐν ὀνόματι κυρίου.
1 *Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρκθ'.

Ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σοι κύριε·
2 *κύριε εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου. γενηθήτωσαν τὰ ὦτά σου προσέχοντα εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου.
3 *ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃς κύριε, κύριε τίς ὑποστήσεται;
4 *ὅτι παρὰ σοὶ ὁ ἱλασμός ἐστιν. διὰ τὸ ὄνομά σου
5 *ὑπέμεινά σε κύριε, ὑπέμεινεν ἡ ψυχή μου εἰς τὸν
6 λόγον σου, ἤλπισεν *ἡ ψυχή μου ἐπὶ τὸν κύριον. ἀπὸ φυλακῆς πρωίας μέχρι νυκτός, ἀπὸ φυλακῆς πρωίας
7 *ἐλπιζάτω Ισραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον. ὅτι παρὰ τῷ κυρίῳ τὸ ἔλεος, καὶ πολλὴ παρ' αὐτῷ λύτρωσις·
8 *καὶ αὐτὸς λυτρώσεται τὸν Ισραὴλ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ.
1 *Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρλ'.

Κύριε οὐχ ὑψώθη ἡ καρδία μου, οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου. οὐδὲ ἐπορεύθην ἐν μεγάλοις, οὐδὲ ἐν
2 θαυμασίοις ὑπὲρ ἐμέ. *εἰ μὴ ἐταπεινοφρόνουν, ἀλλὰ ὕψωσα τὴν ψυχήν μου. ὡς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ
3 τὴν μητέρα αὐτοῦ, ὡς ἀνταπόδομα ἐπὶ τὴν ψυχήν μου. *ἐλπισάτω Ισραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ
ἕως τοῦ αἰῶνος.
1 *Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρλα'.

Μνήσθητι κύριε Δαυὶδ, καὶ πάσης τῆς πραότητος αὐτοῦ.
2 *ὡς ὤμοσε τῷ κυρίῳ, ηὔξατο τῷ θεῷ Ιακώβ.
3 *εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκήνωμα οἴκου μου, εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου· 4 *εἰ δώσω ὕπνον τοῖς
ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμόν, καὶ
5 ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου· *ἕως οὗ εὕρω τόπον τῷ κυρίῳ, σκήνωμα τῷ θεῷ Ιακώβ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Confundantur & reuertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion. 'Fiant sicut fœnum tectorum, quod antequàm floruisset, irruit ventus vehemens, perflauit in illud, & siccatum est. 'De quo non impleuit manum suam messor, & axillam suam spicilegium faciens. 'Et non dixerunt transeuntes indè, Benedictio Domini super vos: & non responderunt eis, Benedicimus vobis in nomine Domini.
Canticum quod dictum est super gradibus. PSAL. CXXX.

DE profundis inuocaui te Domine: 'Domine exaudi orationem meam: sint aures tuæ attendentes voci orationis meæ. 'Si iniquitates obseruaueris Deus, Domine quis subsistet? 'Quoniam apud te est indulgentia, vt videaris. 'Expectaui Dominum, expectauit anima mea, & in gloria eius sperauí. 'Anima mea expectauit Dominum, plusquàm obseruantes custodias matutinas quas obseruãt, vt offerant oblationem matutinam. 'Sperat Israel in Domino, quoniam apud Dominum misericordia, & copiosa cum illo redemptio.
'Et ipse redimet Israel ex omnibus iniquitatibus eius. 'Canticum quod dictum est super gradibus per manum Dauidis. PSAL. CXXXI.

DOmine non est exaltatum cor meum, & non sunt elati oculi mei; & non ambulaui in magnificentiis, rebusque mirandis præ me.
'Si non posui manum ad os, & tacere feci animam meam donec audiret verba Legis, sicut ablactatus super mammas matris suæ, roboratus sum in Lege, sicut ablactatus super me anima mea. 'Sperabit Israel in Domino, ex hoc tempore & vsque in æternum.
'Canticum quod dictum est super gradibus. PSAL. CXXXII.

MEmento Domine Dauidis & omnis afflictionis eius. 'Qui iurauit coram Domino, vota nuncupauit fortissimo Iacob.
'Si introiero tabernaculum domus meæ, si ascendero super lectum strati mei: 'Si dedero somnum oculis meis, palpebris meis dormitationem: 'Donec inueniam locum domui sanctuarii Domini, tabernaculum fortissimo Iacob.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 * הִנֵּה שְׁמַעֲנוּהָ בְאֶפְרָתָה מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵי־יָעַר׃
7 * נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו׃
8 * קוּמָה יְהוָה לְמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ׃
9 * כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ־צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ׃
10 * בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל־תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ׃
11 * נִשְׁבַּע־יְהוָה לְדָוִד אֱמֶת לֹא־יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ׃
12 * אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי וְעֵדֹתִי זוֹ אֲלַמְּדֵם גַּם־בְּנֵיהֶם עֲדֵי־עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ׃
13 * כִּי־בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ׃
14 * זֹאת־מְנוּחָתִי עֲדֵי־עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּתִיהָ׃
15 * צֵידָהּ בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם׃
16 * וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע וַחֲסִידֶיהָ רַנֵּן יְרַנֵּנוּ׃
17 * שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי׃
18 * אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ׃

קלג

1 * שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה־טּוֹב וּמַה־נָּעִים שֶׁבֶת־אַחִים גַּם־יָחַד׃
2 * כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל־הָרֹאשׁ יֹרֵד עַל־הַזָּקָן זְקַן־אַהֲרֹן שֶׁיֹּרֵד עַל־פִּי מִדּוֹתָיו׃
3 * כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל־הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְהוָה אֶת־הַבְּרָכָה חַיִּים עַד־הָעוֹלָם׃

קלד

1 * שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה־בָרְכוּ אֶת־יְהוָה כָּל־עַבְדֵי יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית־יְהוָה בַּלֵּילוֹת׃
2 * שְׂאוּ־יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת־יְהוָה׃
3 * יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

6 * Ecce audiuimus illum in Ephrata, inuenimus illum in regione saltus.
7 * Introibimus ad tabernacula eius, adorabimus scabellum pedum eius.
8 * Surge Domine in requiem tuam, tu & arca fortitudinis tuæ. * Sacerdotes tui induantur iustitiam, & sancti tui laudent.
10 * Propter Dauid seruum tuum non auertas faciem christi tui. * Iurauit Dominus Dauid veritatem, & non auertetur ab ea: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam.
12 * Si custodierint filij tui pactum meum, & testificationem meam quam docuero eos, & filij eorum vsque in æternum sedebunt super thronum tuum.
13 * Quia elegit Dominus Sion, desideranit eam in habitaculum sibi.
14 * Hæc est requies mea in sempiternum, hic habitabo, quia desideraui eam.
15 * Venationem eius benedicens benedicam, pauperes eius saturabo pane.
16 * Sacerdotes eius induam salutare, & sancti eius laudabunt laude.
17 * Ibi oriri faciam cornu Dauid, paraui lucernam Christo meo.
18 * Inimicos eius induam confusione: super ipsum autem florebit diadema eius.

1 * Canticum graduum Dauid.

PSAL. CXXXIII.

E Cce quàm bonum & quàm decorum habitare fratres in vnum!
2 * Sicut vnguentum optimum in capite, quod descendit in barbam barbã Aaron, quod descendit super oram vestimentorum eius.
3 * Sicut ros Hermon qui descendit super montana Sion; quoniam ibi mandauit Dominus benedictionem vitam vsque in æternum.

1 * Canticum graduum.

PSAL.CXXXIIII.

E Cce benedicite Dominum omnes serui Dñi, qui statis in domo Domini in noctibus.
2 * Leuate manus vestras ad sanctum, & benedicite Dominum.
3 * Benedicat te Dominus ex Sion, factor cæli & terræ.

תרגום

6 הָא שְׁמַעְנָא יְהָה בְּאֶפְרָתָא אַשְׁכַּחְנוּהִי בְּחֶקְלָא חֲרָשָׁא לְבָנָן׃
7 נֵיתֵל לְמִשְׁכְּנוֹהִי נִסְגוֹד לְכָבְשַׁת רַגְלוֹהִי׃
8 קוּם יְיָ שְׁרֵי בְּבֵית מַשְׁרוּי נְיָחָךְ אַתְּ וַאֲרוֹן דַּבְרָא אוֹרָיְתָךְ׃
9 כָּהֲנָיךְ יִלְבְּשׁוּן קוּשְׁטָא וְחָסִידָיךְ יְרַנְּנוּן׃
10 בְּטוֹל זְכוּתָא דְּדָוִד עַבְדָּךְ לָא תְהֵיב אַפֵּי מְשִׁיחָךְ׃
11 אִין נְטָרִין בְּנָךְ קְיָמִי וְסָהֲדוָתִי דְּנָן דְּאֵלַפְנִין אַף בְּנֵיהוֹן עַד עָלְמָא יְהוֹן יָתְבִין עַל כָּרְסֵי מַלְכוּתָךְ׃
12 אֲרֵים אִתְרָעֵי יְיָ בְּצִיּוֹן רָעֵג לְמִסְהַד בֵּי לֵהּ׃
13 וְזָדָה קְבָרֵי אֲתְרֵי דְּצִיּוֹן רָעֵג יְהָה לְמִסְהַד בֵּי לֵהּ׃
14 דָּא נַיְיחַ שְׁכִינְתִּי עַד עָלְמָא כָּא אֶתֵּב אֲרוּם רְעֵינְהָה׃
15 צֵידְהָא בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ יַתְּהָא שְׂרֵנָא לְמִשְׂבְּעָא׃
16 וְכָהֲנָהָא אַלְבֵּשׁ לִבּוּשֵׁי פֻּרְקָן וַחֲסִידָהָא מְשַׁבְּחָא יְשַׁבְּחוּן׃
17 תַּמָּן אַצְמַח מַלְכָּא יְקִיר לְבֵית דָּוִד סְדַרְנָא שְׁרָגָא לְמְשִׁיחִי׃
18 שִׂנְאָךְ דְּאִתְאַבַּד עַל מְסוּקְנָךְ לְדָוִד הָא כְּסָה טָב וּכְסָה בְּסִים לְמֶהֱוֵי בְּצִיּוֹן וִירוּשְׁלֶם כְּתַרְיָן אַחְיָן כַּחֲדָא׃

קלד

1 שִׁירָא דְּאִתְאֲמַר עַל מְסוּקְנָא דְּקִנְיָא דְּאַבְרָהָם דְּנָחַת עַל אַמְרָא דְּלִבְשׁוּתוֹ׃
2 הָא בָּרְכוּ יְיָ כָּל עַבְדַיָּא דְּיָיָ דְּקָיְמִין עַל פַּתְגָּמֵי בֵּית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ וְתִשְׁבְּחִין בְּלֵילְיָא׃
3 יְבָרֵכְנָךְ יְיָ מִצִּיּוֹן דְּעָבַד שְׁמַיָּא וְאַרְעָא׃

6 * ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν Ἐφραθᾶ· εὕρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ.
7 * εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ.
8 * ἀνάστηθι κύριε εἰς τὴν κατάπαυσίν σου, σὺ καὶ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσματός σου.
9 * οἱ ἱερεῖς σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ ὅσιοί σου ἀγαλλιάσονται.
10 * ἕνεκεν Δαυὶδ τοῦ δούλου σου μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.
11 * ὤμοσε κύριος τῷ Δαυὶδ ἀλήθειαν, καὶ οὐ μὴ ἀθετήσει αὐτήν. ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τὸν θρόνον σου.
12 * ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί σου τὴν διαθήκην μου, καὶ τὰ μαρτύριά μου ταῦτα ἃ διδάξω αὐτούς· καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἕως τοῦ αἰῶνος καθεσοῦνται ἐπὶ τοῦ θρόνου σου.
13 * ὅτι ἐξελέξατο κύριος τὴν Σιών, ἠρετίσατο αὐτὴν εἰς κατοικίαν ἑαυτῷ.
14 * αὕτη ἡ κατάπαυσίς μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος, ὧδε κατοικήσω ὅτι ἠρεπάμην αὐτήν.
15 * τὴν θήραν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω, τοὺς πένητας αὐτῆς χορτάσω ἄρτων.
16 * τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν, καὶ ὅσιοι αὐτῆς ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσει.
17 * ἐκεῖ ἐξανατελῶ κέρας τῷ Δαυίδ, ἡτοίμασα λύχνον τῷ χριστῷ μου.
18 * τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐνδύσω αἰσχύνην, ἐπὶ δὲ αὐτὸν ἐξανθήσει τὸ ἁγίασμά μου.

1 * Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρλϐ΄.

Ἰδοὺ δὴ τί καλόν, ἢ τί τερπνόν; ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό.
2 ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα, τὸν πώγωνα τὸν Ἀαρών, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ.
3 ὡς δρόσος Ἑρμὼν ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιών. ὅτι ἐκεῖ ἐνετείλατο κύριος τὴν εὐλογίαν, ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος.

1 * Ὠιδὴ τῶν ἀναβαθμῶν.

ρλγ΄.

Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες οἱ δοῦλοι κυρίου, οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν. ἐν ταῖς νυξὶν
2 * ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ ἅγια, καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον.
3 * εὐλογήσαι σε κύριος ἐκ Σιών, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

6 Ecce audiuimus eam in Ephrata, inuenimus eam in campo fyluæ Libani. 7 Intrabimus in tabernacula eius, adorabimus scabellum pedum eius. 8 Surge Dñe, pone in domo hofpitij eius quietem tuam, tu & arca in qua eſt Lex tua. 9 Sacerdotes tui induant veſtes iuſtitiæ, & Leuitæ pij tui laudes dicant propter oblationes. 10 Propter merita Dauidis ſerui tui ne auertas faciem chriſti tui. 11 Iurauit Dñs Dauidi in veritate, non auertetur ab ea: De fructu ventris tui ponam regem ſuper ſedem tuam. 12 Si cuſtodierint filij tui pactum meum, & teſtificationes meas iſtas quas docebo eos, etiam filij eorum vſque in ſeculum ſedebunt ſuper ſedem tuam. 13 Quoniam elegit Dominus Sion, deſiderauit eam pro habitatione ſua. 14 Hæc requies maieſtatis meæ vſque in ſeculum: hic habitabo quoniam deſideraui eam. 15 Viatico eius benedicens benedicam, & pauperes eius ſaturabuntur pane. 16 Et ſacerdotes eius induam veſtibus redemptionis, & pij eius laudando laudabunt. 17 Ibi faciam germinare regem gloriosum in domo Dauidis: ordinaui lucernam chriſto meo. 18 Inimicos eius induam veſtibus confuſionis: at ſuper ipſum florebit corona eius.

1 Canticum quod dictum eſt ſuper gradibus ipſi Dauid. PSAL. CXXXIII.

E Cce quàm bonum & quàm iocundum habitare in Sion & Ieruſalem ſicut duo fratres in vnum. 2 Sicut vnguentum bonum quod deſcendit ſuper caput deſcendit ſuper barbam, barbam *inquam* Aharon, & deſcendit ſuper fimbriam veſtimentorum eius. 3 Sicut ros Hermon qui deſcendit ſuper montes Sion, quoniam illic præcepit Dominus benedictionem, & vitam vſque in æternum.

1 Canticum quod dictum eſt ſuper gradibus. PSAL. CXXXIIII.

E Cce benedicite Dominum omnes serui Domini, qui ſtatis in vigiliis domus ſanctuarij Domini, & laudatis per noctes.
2 Leuate manus veſtras Sacerdotes ad ſuggeſtum ſanctitatis, & benedicite Domino. 3 Benedicat tibi Dominus ex Sion, qui fecit cælum & terram.

Universidad de Deusto
Biblioteca

קלה

1 * הַלְלוּ יָהּ הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה׃
2 * שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃
3 * הַלְלוּ־יָהּ כִּי־טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לְשְׁמוֹ כִּי נָעִים׃
4 * כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ׃
5 * כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל־אֱלֹהִים׃
6 * כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהֹמוֹת׃
7 * מַעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עֹשֶׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו׃
8 * שֶׁהִכָּה בְכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה׃
9 * שָׁלַח אֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל־עֲבָדָיו׃
10 * שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים׃
11 * לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וְלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן׃
12 * וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃
13 * יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר־וָדֹר׃
14 * כִּי־יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם׃
15 * עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם׃
16 * פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ׃
17 * אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין־יֶשׁ־רוּחַ בְּפִיהֶם׃
18 * כָּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־בֹּטֵחַ בָּהֶם׃
19 * בֵּית־יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה׃
20 * בֵּית־הַלֵוִי בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה׃
21 * בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלִָם הַלְלוּיָהּ׃

Aleluia. PSAL. CXXXV.

1 LAudate nomen Domini, laudate serui Domini:
2 * Qui statis in domo Domini, in atriis domus Dei nostri.
3 * Laudate Dominum, quoniam bonus Dominus; cantate nomini eius, quoniam decens.
4 * Quoniam Iacob elegit sibi Dominus Israel in peculium suum.
5 * Quia ego scio quòd magnus Dominus, & dominator noster præ omnibus diis.
6 * Omnia quæ voluit Dominus fecit in cælo & in terra, in mari & in omnibus abyssis.
7 * Leuans nubes de summitatibus terræ, fulgura in pluuiam fecit, educens uentos de thesauris suis.
8 * Qui percussit primitiua Ægypti, ab homine usque ad pecus.
9 * Emisit signa & portenta in medio tui Ægypte, in Pharaonem, & in cunctos seruos eius.
10 * Qui percussit gentes multas, et occidit reges fortes,
11 * Seon regem Amorræorum, & Og regem Basan, & omnia regna Chanaan.
12 * Et dedit terram eorum hæreditatem, hæreditatem Israel populo suo.
13 * Domine nomen tuum in æternum, Domine memoriale tuum in generatione & generationem.
14 * Quia iudicabit Dominus populum suum, & in seruos suos erit placabilis.
15 * Idola gentium argentum & aurum, opera manuum hominum.
16 * Os habent & non loquentur, oculos habent & non uidebunt.
17 * Aures habent & non audient, sed nec est spiritus in ore ipsorum.
18 * Similes illis fiant qui faciunt ea, omnis qui confidit in eis.
19 * Domus Israel benedicite Domino, domus Aaron benedicite Domino.
20 * Domus Leui benedicite Domino, timentes Dominum benedicite Domino.
21 * Benedictus Dominus ex Sion, qui habitat in Ierusalem. Aleluia.

תרגום
קלה

1 שַׁבְּחוּ אֱלָהָא שַׁבְּחוּ יְת שְׁמָא דַיְיָ שַׁבְּחוּ עַבְדַיָא דַיְיָ׃
2 דְקָיְמִין בְּבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ בְּדָרָתָא בֵּית אֱלָהָנָא׃
3 שַׁבְּחוּ יְקָרָם דַיְיָ זַמְּרוּ לְשְׁמֵהּ אֲרוּם טָבָא דַיְיָ צַלּוּ לְשְׁמֵהּ אֲרוּם אָנָא יְדַעְנָא אֲרוּם רַב דַיְיָ׃
4 אֲרוּם יַעֲקֹב אַפְרִישׁ לֵהּ יְיָ יִשְׂרָאֵל לְחֵבוּתֵהּ׃
5 אֲרוּם אָנָא יְדַעְנָא אֲרוּם רַב דַיְיָ וְאַלָהָנָא עַל כָּל אֱלָהַיָא׃
6 כָּל דְּאִתְרְעֵי יְיָ עֲבַד בִּשְׁמַיָא וּבְאַרְעָא בְּיַמַיָא וְכָל תְּהוֹמָיָא׃
7 דְּמַסֵּיק עֲנָנַיָא מִסְּיָפֵי אַרְעָא בְּרָקִין לְמִטְרָא עָבֵד דְּשָׁפֵיק רוּחָא מִגְנָזֵי אוֹצָרוֹהִי׃
8 דְּשַׁצֵי אָתִין וְחַבְּרִין בְּמִצְעָיִךְ מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל עַבְדּוֹהִי׃
9 דְּקַטֵל בְּכָרְיָא דְמִצְרָיִם מֵאֲנָשָׁא וְעַד בְּעִירָא׃
10 וְקָטַל מַלְכִין תַּקִּיפִין׃
11 לְסִיחוֹן מַלְכָּא דֶאֱמוֹרָאֵי וּלְעוֹג מַלְכָּא דְּבָשָׁן וּלְכָל מַלְכְוָתָא דִּכְנָעַן׃
12 וְיָהַב אַרְעָהוֹן אַחֲסָנָא לְיִשְׂרָאֵל עַמֵּהּ׃
13 יְיָ שְׁמָךְ לְעָלַם יְיָ דְּכִרְנָךְ לְדָר וְדָר׃
14 אֲרוּם יְדִין יְיָ יְדִינָא לְעַמֵּהּ וְעַל עַבְדּוֹהִי יִתְרְעֵי׃
15 טַעֲוַת עַמְמַיָא סִיְמָא וְדַהֲבָא עוֹבְדֵי יְדֵי בַר נָשׁ׃
16 פּוּם לְהוֹן וְלָא מְמַלְלִין עַיְנִין לְהוֹן וְלָא חֲזָן׃
17 אֻדְנִין לְהוֹן וְלָא צַיְתִין נְחִירִין וְלָא אִית רוּחָא דְחַיֵי בְּפֻמְהוֹן׃
18 דְּמוֹתְהוֹן יְהוֹן עָבְדֵיהוֹן כָּל דְּסָתַר בְּהוֹן׃
19 בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ יְת יְיָ בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ יְת יְיָ׃
20 בֵּית לֵוִי בָּרְכוּ יְת יְיָ דְּחַיְלָא דַיְיָ בָּרְכוּ יְת יְיָ׃
21 בְּרִיךְ יְיָ מִצִּיּוֹן דְּאַשְׁרֵי שְׁכִינְתֵהּ בִּירוּשְׁלֵם שַׁבְּחוּ אֱלָהָא׃

Alleluia. PSAL. CXXXIIII.

1 LAudate nomen Domini, laudate serui Dominum.
2 * Qui statis in domo Domini, in atriis domus Dei nostri.
3 * Laudate Dominum quoniam bonus Dñs, psallite nomini eius quoniã suauc.
4 * Quoniam Iacob elegit sibi Dominus, Israel in possessionem sibi.
5 * Quia ego cognoui, quòd magnus Dominus, & Dominus noster præ omnibus diis.
6 * Omnia quæcunque voluit Dominus fecit in cælo & in terra, in mari, & in omnibus abyssis.
7 * Educens nubes ab extremo terræ, fulgura in pluuiam fecit. qui producit ventos de thesauris suis.
8 * Qui percussit primogenita Ægypti, ab homine usque ad pecus.
9 * Misit signa & prodigia in medio tui Ægypte, in Pharaonem & in omnes seruos eius.
10 * Qui percussit gentes multas, & occidit reges fortes:
11 * Seon regem Amorræorum, & Og regem Basan, & omnia regna Chanaan.
12 * Et dedit terram eorum hæreditatem, hæreditatem Israel populo suo.
13 * Domine nomen tuum in æternum, & memoriale tuum in generationem & generationem.
14 * Quia iudicabit Dominus populum suum, & in seruis suis deprecabitur.
15 * Simulachra gentium argentum & aurum, opera manuum hominum.
16 * Os habent & non loquentur, oculos habent & non videbunt.
17 * Aures habent & non audient, neque enim est spiritus in ore ipsorum.
18 * Similes illis fiant qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis.
19 * Domus Israel benedicite Domino. Domus Aaron benedicite Domino.
20 * Domus Leui benedicite Domino, qui timetis Dominum benedicite Domino.
21 * Benedictus Dominus ex Sion qui habitat Hierusalem. Alleluia.

Αλληλουϊα. ρλδ'.

1 * Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου, αἰνεῖτε δοῦλοι κύριον.
2 * ⟨4⟩ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν.
3 * αἰνεῖτε τὸν κύριον ὅτι ἀγαθὸς κύριος, ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὅτι καλόν.
4 * ὅτι τὸν Ιακωβ ἐξελέξατο ἑαυτῷ ὁ κύριος, Ισραηλ εἰς περιουσιασμὸν ἑαυτῷ.
5 * ὅτι ἐγὼ ἔγνωκα, ὅτι μέγας ὁ κύριος, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς.
6 * πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος ἐποίησεν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ ἐν θαλάσσαις καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀβύσσοις.
7 * ἀνάγων νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς, ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησε. ὁ ἐξάγων πνεύματα ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ.
8 * ὃς ἐπάταξε τὰ πρωτότοκα αἰγύπτου ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους.
9 * ἐξαπέστειλε σημεῖα καὶ τέρατα ἐν μέσῳ σου αἰγύπτε, ἐν φαραὼ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις αὐτοῦ.
10 * ὃς ἐπάταξεν ἔθνη πολλὰ καὶ ἀπέκτεινε βασιλεῖς κραταιούς·
11 * τὸν σηὼν βασιλέα τῶν ἀμορραίων, καὶ τὸν ὼγ βασιλέα τῆς βασὰν, καὶ πάσας τὰς βασιλείας χαναάν.
12 * καὶ ἔδωκε τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν, κληρονομίαν Ισραὴλ λαῷ αὐτοῦ.
13 * κύριε τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
14 * ὅτι κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται.
15 * τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων.
16 * στόμα ἔχουσι καὶ οὐ λαλήσουσιν, ὀφθαλμοὺς ἔχουσι καὶ οὐκ ὄψονται.
17 * ὦτα ἔχουσι καὶ οὐκ ἐνωτισθήσονται, οὐδὲ γὰρ ἔστι πνεῦμα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν.
18 * ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτά, καὶ πάντες ⟨οἱ⟩
19 πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. * οἶκος Ισραὴλ εὐλογήσατε τὸν κύριον. οἶκος Ααρὼν εὐλογήσατε τὸν κύριον.
20 * οἶκος λευὶ εὐλογήσατε τὸν κύριον. ⟨οἱ⟩ φοβούμενοι
21 τὸν κύριον εὐλογήσατε τὸν κύριον. * εὐλογητὸς κύριος ἐκ σιὼν ὁ κατοικῶν ἱερουσαλήμ. ἀλληλουϊα.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

PSAL. CXXXV.

LAudate Deum, laudate nomen Domini, laudate serui Domini: [1] Qui statis in domo sanctuarij Domini, in atriis domus Dei nostri.
[2] Laudate coram Domino, quoniam bonum fecit Dominus: psallite nomini eius, quoniam suaue. [3] Quoniam domum Iacob elegit sibi Dominus, Israelem in dilectum suum. [4] Quoniam ego scio quòd magnus est Dominus, & dominator noster supra omnes deos.
[5] Omnia quæ voluit Dominus fecit in cælis & in terra, in maribus & omnibus abyssis. [6] Eleuans nubes ab extremis terræ, fulgura ad defensum pluuiarum edidit. qui producit ventum impetuosum de thesauris suis. [7] Qui interfecit primogenita Ægypti ab homine vsque ad pecus. [8] Misit signa & portenta in medio tui Ægypte, in Pharaonem & in omnes seruos eius. [9] Qui percussit populos plurimos, & interfecit reges fortes: [10] Sichon regem Amorrhæum, & Og regem Basan, & vniuersum regnum Chananæum. [11] Et dedit terram eorum hæreditatem, hæreditatem *inquam* Israel populo suo. [12] Domine nomen tuum in æternum est, Domine memoria tui in generationem & generationem. [13] Quoniam iudicabit Dominus iudicium populi sui, & super seruos suos iustos conuertetur in miserationibus suis.
[14] Idola gentium argentea & aurea, opera manuum hominis. [15] Os habent & non loquuntur; oculos habent & non vident.
[16] Aures habent & non audiunt; nares, nec est spiritus viuens in ore ipsorum.
[17] Similes illis fiant qui faciunt ea; omnes qui confidunt in eis.
[18] Domus Israel benedicite Domino, domus Aharon benedicite Domino.
[19] Domus Leui benedicite Domino: timentes Dominum benedicite Domino.
[20] Benedictus Dominus ex Sion, qui posuit maiestatem suam in Ierusalem. laudate Deum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

PSAL. CXXXVI.

1 CONfitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in æternum misericordia eius.
2 Confitemini Deo deorum, quoniam in æternum misericordia eius. 3 Confitemini Domino dominorum, quoniam in æternum misericordia eius. 4 Qui fecit mirabilia magna solus, quoniam in æternum misericordia eius.
5 Qui fecit cælos in sapientia, quoniam in æternum misericordia eius. 6 Qui firmauit terram super aquas, quoniam in æternum misericordia eius. 7 Qui fecit luminaria magna, quoniam in æternum misericordia eius. 8 Solem in potestatem diei, quoniam in æternum misericordia eius. 9 Lunam & stellas in potestatem noctis, quoniam in æternum misericordia eius. 10 Qui percussit Ægyptum cum primogenitis eorum, quoniam in æternum misericordia eius. 11 Et eduxit Israel de medio eorum, quoniam in æternum misericordia eius. 12 In manu forti & brachio extento, quoniam in æternum misericordia eius. 13 Qui diuisit mare rubrum in diuisiones, quoniam in æternum misericordia eius. 14 Et adduxit Israel in medio eius, quoniam in æternum misericordia eius. 15 Et excussit Pharaonem & exercitum eius in mari rubro, quoniam in æternum misericordia eius. 16 Qui duxit populum suum per desertum, quoniam in æternum misericordia eius. 17 Qui percussit reges magnos, quoniam in æternum misericordia eius. 18 Et occidit reges magnificos, quoniam in æternum misericordia eius. 19 Seon regem Amorræorum, quoniam in æternum misericordia eius. 20 Et Og regem Basan, quoniam in æternum misericordia eius. 21 Et dedit terram eorum hæreditatem, quoniam in æternum misericordia eius. 22 Hæreditatem Israel seruo suo, quoniam in æternum misericordia eius. 23 Quia in humilitate nostra memor fuit nostri, quoniam in æternum misericordia eius. 24 Et eripuit nos de hostibus nostris, quoniam in æternum misericordia eius. 25 Qui dat escam omni carni, quoniam in æternum misericordia eius. 26 Confitemini Deo cæli, quoniam in æternum misericordia eius.

קלו

1 הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
2 הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
3 הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
4 לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
5 לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
6 לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל־הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
7 לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
8 אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
9 אֶת־הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
10 לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
11 וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
12 בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
13 לְגֹזֵר יַם־סוּף לִגְזָרִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
14 וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
15 וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם־סוּף כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
16 לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
17 לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
18 וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
19 לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
20 וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
21 וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
22 נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
23 שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
24 וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
25 נֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
26 הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

תרגום

קלו

1 שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ אֲרוּם טָב אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 2 שַׁבְּחוּ לֶאֱלָהָא אֱלָהַיָּא אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 3 שַׁבְּחוּ לְמָרֵי מָרְיָא אֲרוּם
4 לְעָבֵד פְּרִישָׁן רַבְרְבָן בְּלַחוֹדוֹהִי אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 5 לְעָבַד שְׁמַיָּא בְּסִכְלְתָנוּ אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 6 לְמָרְקַד
7 יַת שְׁתָשָׁא לְמִשְׁלַט בְּיוֹמָא אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 8 יַת שִׁמְשָׁא לְמִשְׁלַט בְּיוֹמָא אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃
9 יַת סִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא לְמִשְׁלַט בְּלֵילְיָא אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 10 לְמַחֵי מִצְרַיִם בְּבוּכְרֵיהוֹן וּקְטַל בְּכְרֵיהוֹן אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃
11 וְאַפֵּיק יִשְׂרָאֵל פְּרִיקִין מִבֵּינֵיהוֹן אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 12 בִּידָא תַּקִּיפְתָּא וּדְרָעָא מְרַמְמָא אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃
13 וְסַלַּק אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 14 וְאַעְבַּר יִשְׂרָאֵל בְּמֵצְעֵיהּ אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 15 וְשַׁנֵּק פַּרְעֹה וְחֵילֵיהּ בְּיַמָּא
16 דְּסוּף אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 17 לְמַהֲלַךְ עַמֵּהּ בְּמַדְבְּרָא אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 18 לְמַחֵי מַלְכִין רַבְרְבִין אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃
19 וְקַטַל מַלְכִין נְגִיחִין אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 20 לְסִיחוֹן מַלְכָּא דְּאֱמוֹרָאֵי אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 21 וּלְעוֹג מַלְכָּא דְּבָשָׁן
22 וְיָהַב אַרְעֲהוֹן לַאֲחֻסְנָא אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 23 אֲחֻסְנָא לְיִשְׂרָאֵל עַבְדֵּהּ אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 24 דְּבְשִׁפְלוּתָנָא דְּכַר לַנָא
25 וּפְרַק יְתָנָא מִבַּעֲקָנָא אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 26 שַׁבְּחוּ לַאֲלָהָא דִּשְׁמַיָּא אֲרוּם לְעָלַם טוּבְהּ׃ 27 וְיָהַב

PSAL. CXXXV.

1 CONfitemini Dño quoniã bonus, quoniã in*seculũ misericordia eius. 2 Cõfitemini Deo deorũ, quoniã in*seculũ misericordia eius. 3 Cõfitemini Dño dñorũ, quoniã i* seculũ misericordia eius. 4 Qui* fecit mirabilia magna solus, quoniã in*seculum misericordia eius. 5 Qui fecit cęlos in intellectu, quoniã in*seculũ misericordia eius. 6 Qui firmauit terrã sup aquas, quoniã in*seculũ misericordia eius. 7 Qui fecit luminaria magna solus, quoniã in*seculũ misericordia eius. 8 Solẽ in potestatẽ diei, quoniã in*seculũ misericordia eius. 9 Lunam & stellas in potestatẽ noctis, quoniã i* seculũ misericordia ei⁹. 10 Qui percussit Ægyptũ cũ primogenitis eorũ, quoniã in*seculũ misericordia eius. 11 *Et eduxit Israel de medio eorũ, quoniã in*seculum misericordia eius. 12 In manu potẽti & ī brachio excelso, quoniã in*seculũ misericordia eius. 13 Qui diuisit rubrũ mare in diuisiones, quoniã i* seculũ misericordia eius. 14 Et eduxit Israel p mediũ eius, quoniã in*seculũ misericordia ei⁹. 15 Et excussit Pharaonẽ & exercitũ ei⁹ ī mari rubro, quoniã in*seculum misericordia eius. 16 Qui traduxit populũ suũ p desertũ, quoniã in*seculũ misericordia eius. 17 Qui percussit reges magnos, quoniã in*seculum misericordia eius. 18 Et occidit reges fortes, quoniam in*seculũ misericordia eius. 19 Seõ regem Amorræoruin, quoniã in*seculum misericordia eius. 20 Et Og regẽ Basan, quoniam in*seculum misericordia ei⁹. 21 Et dedit terram eorum hæreditatem, quoniam in*seculũ misericordia eius. 22 Hæreditatem Israel seruo suo, quoniam in*seculũ misericordia eius. 23 Quia in humilitate nostra memor fuit nostri. Dñs, quoniã in*seculũ misericordia eius. 24 Et redemit nos ab inimicis nostris, quoniã in*seculũ misericordia eius. 25 Qui dat escã omni carni, quoniã in*seculum misericordia eius. 26 Cõfitemini Deo cęli, quoniã i*seculũ misericordia ei⁹.

ρλέ.

1 Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 2 ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τῶν θεῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 3 ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ τῶν κυρίων, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 4 τῷ ποιοῦντι θαυμάσια μεγάλα μόνῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 5 τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέσει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 6 τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 7 τῷ ποιήσαντι φῶτα μεγάλα μόνῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 8 τὸν ἥλιον εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 9 τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 10 τῷ παίσαντι Αἴγυπτον σὺν τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 11 καὶ ἐξαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 12 ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 13 τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 14 καὶ διαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ διὰ μέσου αὐτῆς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 15 καὶ ἐκτινάξαντι Φαραὼ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 16 τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ τῆς ἐρήμου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 17 τῷ παίσαντι βασιλεῖς μεγάλους, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 18 καὶ ἀποκτείναντι βασιλεῖς κραταιούς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 19 τὸν Σηὼν βασιλέα τῶν Ἀμορραίων, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 20 καὶ τὸν Ὼγ βασιλέα τῆς Βασάν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 21 καὶ δόντι τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 22 κληρονομίαν Ἰσραὴλ δούλῳ αὐτοῦ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 23 ὅτι ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ κύριος, 24 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. καὶ ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 25 ὁ διδοὺς τροφὴν πάσῃ σαρκί, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. 26 ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

PSAL. CXXXVI.

LAudes dicite coram Domino, quoniam bonus est, quoniam in æternum benignitas eius. 2 Laudes dicite Deo deorum, quoniam in æternum benignitas eius. 3 Laudes dicite Domino dominorum, quoniam in æternum benignitas eius. 4 Factori mirabilium magnorum solũ, quoniam in æternum benignitas eius. 5 Factori cælorum in intelligentia, quoniam in æternum benignitas eius. 6 Et qui extendit terram super aquas, quoniam in æternum benignitas eius. 7 Ipsi qui fecit luminaria magna, quoniam in æternum benignitas eius. 8 Solem vt præsset diei, quoniam in æternum benignitas eius. 9 Lunam & stellas vt præsient nocti, quoniam in æternum benignitas eius. 10 Qui percussit Ægyptum plagis, & occidit primogenita eorum, quoniam in æternum benignitas eius. 11 Et eduxit Israelem ereptum de medio eorum, quoniam in æternum benignitas eius. 12 In manu forti & brachio excelso, quoniam in æternum benignitas eius. 13 Qui diuisit mare rubrum in diuisiones, quoniam in æternum benignitas eius. 14 Et transire fecit Israel per medium eius, quoniam in æternum benignitas eius. 15 Et submersit Pharaonem & exercitum eius in mari rubro, quoniam in æternum benignitas eius. 16 Qui deduxit populum suum per desertum, quoniam in æternum benignitas eius. 17 Qui percussit reges magnos, quoniam in æternum benignitas eius. 18 Et occidit reges superbos, quoniam in æternum benignitas eius. 19 Sichon regem Amorræorum, quoniam in æternum benignitas eius. 20 Et Og regem Basan, quoniam in æternum benignitas eius. 21 Et dedit terram eorum hæreditatem, quoniam in æternum benignitas eius. 22 Hæreditatem Israel seruo suo, quoniam in æternum benignitas eius. 23 In correptione memor fuit erga nos pacti sui, quoniam in æternum benignitas eius. 24 Et redemit nos ab hostibus nostris, quoniam in æternum benignitas eius. 25 Qui dat escam omni carni, quoniam in æternum benignitas eius. 26 Laudes dicite Deo cæli, quoniam in æternum benignitas eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

קלז

PSAL. CXXXVII.

1 * עַל־נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם־בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ
אֶת־צִיּוֹן׃
2 * עַל־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ׃
3 * כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי־שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ
שִׂמְחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן׃
4 * אֵיךְ נָשִׁיר אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר׃
5 * אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלִַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי׃
6 * תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם־לֹא אֶזְכְּרֵכִי אִם־לֹא
אַעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלִַם עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי׃
7 * זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלִַם הָאֹמְרִים
עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃
8 * בַּת־בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם לָךְ אֶת־
גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ׃
9 * אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ אֶת־עֹלָלַיִךְ אֶל־הַסָּלַע׃

קלח

1 * לְדָוִד אוֹדְךָ בְכָל־לִבִּי נֶגֶד אֱלֹהִים אֲזַמְּרֶךָּ׃
2 * אֶשְׁתַּחֲוֶה׀ אֶל־הֵיכַל קָדְשְׁךָ וְאוֹדֶה אֶת־שִׁמְךָ
עַל־חַסְדְּךָ וְעַל־אֲמִתֶּךָ כִּי־הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל־שִׁמְךָ
אִמְרָתֶךָ׃
3 * בְּיוֹם קָרָאתִי וַתַּעֲנֵנִי תַּרְהִבֵנִי בְנַפְשִׁי עֹז׃
4 * יוֹדוּךָ יְהוָה׀ כָּל־מַלְכֵי־אֶרֶץ כִּי־שָׁמְעוּ אִמְרֵי־
פִיךָ׃
5 * וְיָשִׁירוּ בִּדְרָכֵי יְהוָה׀ כִּי גָדוֹל כְּבוֹד יְהוָה׀׃
6 * כִּי־רָם יְהוָה וְשָׁפָל יִרְאֶה׀ וְגָבֹהַּ מִמֶּרְחָק
יְיַדָּע׃
7 * אִם־אֵלֵךְ בְּקֶרֶב צָרָה תְּחַיֵּנִי עַל אַף אֹיְבַי תִּשְׁלַח
יָדֶךָ וְתוֹשִׁיעֵנִי יְמִינֶךָ׃
8 * יְהוָה יִגְמֹר בַּעֲדִי יְהוָה חַסְדְּךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי
יָדֶיךָ אַל־תֶּרֶף׃

PSAL. CXXXVII.

1 SVper flumina Babylonis illic sedimus & fleuimus, dum recordaremur Sion.
2 * Super salices in medio eius suspendimus citharas nostras.
3 * Quoniam ibi interrogauerunt nos qui captiuos duxerunt nos, verba carminis; & qui affligebant nos læti, Canite nobis de canticis Sion.
4 * Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena?
5 * Si oblitus fuero tui Ierusalem, in oblionem sit dextera mea.
6 * Adhæreat lingua mea gutturi meo, si non recordatus fuero tui, si non proposuero Ierusalem in principio lætitiæ meæ.
7 * Memento Domine filiorum Edom in die Ierusalem, dicentium: Euacuate euacuate vsque ad fundamentum eius.
8 * Filia Babylonis vastata, beatus qui retribuet tibi vicissitudinem tuam quam retribuisti nobis.
9 * Beatus qui tenebit et allidet paruulos tuos ad petram.

1 * Dauid. PSAL. CXXXVIII.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: in conspectu deorum cantabo tibi.
2 * Adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo super misericordia tua & veritate tua, quoniam magnificasti super omne nomen tuum eloquium tuum.
3 * In die inuocabo, & exaudies me: multiplicabis in animæ meæ fortitudinem.
4 * Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ, quoniam audierunt eloquia oris tui.
5 * Et cantent in viis Domini, quoniam magna gloria Domini.
6 * Quoniam excelsus Dominus, & humilia respicit, & excelsa de longe cognoscit.
7 * Si ambulauero in medio tribulationis, viuificabis me: super furorem inimicorum meorum extendisti manum tuam, & saluabit me dextera tua.
8 * Dominus operabitur pro me: Domine misericordia tua in æternum, opera manuum tuarum ne dimittas.

* Dauid per Hieremiam. PSAL. CXXXVI.

1 SVper flumina Babylonis illic sedimus, & fleuimus dum recordaremur nos Sion.
2 * In salicibus in medio eius suspendimus organa nostra.
3 * Quia illic interrogauerũt nos q captiuos duxerunt nos, verba cãtionum, & qui abduxerunt nos, hymnũ. Cantate nobis de canticis Sion:
4 * Quomodo cantabimus canticum Dñi in terra aliena?
5 * Si oblitus fuero tui Hierusalem, obliuioni detur dextera mea.
6 * Adhæreat lingua mea faucibus meis, si non tui meminero. si nõ proposuero Hierusalẽ sicut in principio lætitiæ meæ.
7 * Memor esto Dñe filiorum Edom in die Hierusalem. qui dicunt: Exinanite, exinanite vsque ad fundamentum *eius.
8 * Filia Babylonis misera. beatus qui retribuet tibi retributionem tuam, qui retribuisti nobis.
9 * Beatus qui tenuerit & allidet paruulos tuos ad petram.

* Psalmus Dauid Aggei & Zachariæ.

PSAL. CXXXVII.

1 COnfitebor tibi Domine in toto corde meo, & in conspectu angelorum psallam tibi, quoniam audisti omnia verba oris mei.
2 * Adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo, super misericordia tua & veritate tua. quoniã magnificasti super omne nomen sanctum tuũ.
3 * In quacunque die inuocauero te, velociter exaudi me. multiplicabis *me in anima mea virtute tua.
4 * Confiteantur tibi Domine omnes Reges terræ, quia audierunt omnia verba oris tui.
5 * Et cantent in viis Domini, quoniam magna * gloria Domini:
6 * Quoniam excelsus Dominus, & humilia respicit, & alta à longè cognoscit.
7 * Si ambulauero in medio tribulationis, viuificabis me. * Super iram inimicorum meorum extendisti * manus tuas, & saluum fecit me dextera tua.
8 * Dominus retribuet pro me. Domine misericordia tua in seculũ, opera manuum tuarũm ne despicias.

* Τῷ δαυὶδ, διὰ ἱερεμίου. ρλϛ.

1 Επὶ τὰς πόλεις βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν, καὶ
ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τὸ σιών.
2 * Ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄρ-
3 γανα ἡμῶν. * ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς ⊙ αἰχμα-
λωτεύσαντες ἡμᾶς, λόγοις ᾠδῶν, καὶ ⊙ ἀπαλαγόντες ἡ-
μᾶς ὕμνον. ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν σιών.
4 * πῶς ᾄσομεν τὴν ᾠδὴν κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;
5 * ἐὰν σὲ ἐπιλάθωμαί σου ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ
δεξιά μου.
6 * κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου
μνησθῶ. ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν ἱερουσαλὴμ ὡς
ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.
7 * μνήσθητι κύριε τῶν υἱῶν ἐδὼμ τὴν ἡμέραν ἱερουσα-
λήμ. τῶν λεγόντων, ἐκκενοῦτε ἐκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμε-
8 λίων αὐτῆς. * θυγάτηρ βαβυλῶνος ⊙ ἡ ταλαίπω-
ρος. μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδωμά σου
ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν.
9 * μακάριος ⊙ ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά σου
πρὸς τὴν πέτραν.

* Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ, ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου.

ρλζ.

1 Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ
ἐναντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι, ὅτι ἤκουσας πάντα τὰ ῥή-
ματα τοῦ στόματός μου.
2 * προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου, καὶ ἐξομολογή-
σομαι τῷ ὀνόματί σου, ⊙ ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ⊙ καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου.
ὅτι ἐμεγάλωσας ⊙ πάντα τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου.
3 * ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ⊙ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν
μου. πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου δυνάμει σου.
4 * ἐξομολογησάσθωσάν σοι κύριε πάντες ⊙ βασιλεῖς
τῆς γῆς, ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου.
5 * καὶ ᾀσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου, ὅτι μεγάλη δό-
ξα κυρίου. * ὅτι ὑψηλὸς κύριος, καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορᾷ,
7 καὶ τὰ ὑψηλὰ ⊙ πόρρωθεν γινώσκει. * ἐὰν πορεύωμαι
ἐν μέσῳ θλίψεως, ζήσεις με. ἐπ' ὀργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέ-
τεινας χεῖρά σου, καὶ ἔσωσέ με ἡ δεξιά σου.
8 * κύριε ⊙ ἀνταποδώσει ὑπὲρ ἐμοῦ. κύριε τὸ ἔλεός σου
εἰς τὸν αἰῶνα, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ παρίδῃς.

PSAL. CXXXVII.

SVper flumina Babylonis, ibi sedimus & fleuimus cùm recordaremur Sion. ² Super salices in medio eius suspendimus citharas nostras. ³ Ibi autẽ rogauerũt nos Babylonij, qui captiuos adduxerũt nos, vt diceremus verba canticorũ: & raptores nostri lętitię causa dicebãt: ⁴ Psallite nobis cantica quę dicebatis in Sion. ⁵ Quomodo cantabimus hymnos Domini in terra aliena? ⁶ Si oblitus fuero tui Ierusalẽ, obliuioni tradam dexteram meam. ⁷ Adhæreat lingua mea palato meo, niſi recordatus fuero tui, niſi ascendere fecero Ierusalem in memoriam in initio cœtuum ministrorum meorum. ⁸ Memor esto Domine populi Edom, diei qua destruxerunt Ierusalem, dicentes. Comburam, comburam vsque ad fundamentum in ea. ⁹ Filia Babyloniorum deuastatorum, Beatus qui reddiderit tibi retaliationem retribuplanate, complanate vsque ad fundamentum eius. tionis tuę quam retribuisti nobis. ¹⁰ Beatus qui capiet & allidet paruulos tuos super petram.

Per manum Dauidis. PSAL. CXXXVIII.

COnfitebor coram te Domine in toto corde meo: in conspectu iudicum cantabo tibi. ² Adorabo coram templo sancto tuo, & confitebor nomini tuo propter benignitatem tuam & propter veritatem tuam, quoniam magnificasti super omne nomen tuũ verbum sanctitatis tuæ. ³ In die qua inuocaui, respondisti mihi: multiplicasti in anima mea fortitudinem. ⁴ Confiteantur coram te Domine omnes reges terræ, quoniam audierunt verbum audis tuæ. ⁵ Et cantent in omnibus viis Domini, quoniam magna est gloria Domini. ⁶ Quoniam excelsus Dominus & humilem respiciet, & superbum de cælis longinquis deprimet. ⁷ Si ambulauero in media angustia, vivificabis me; & super nares inimicorum meorum pones manum tuam vt destruas illos: & redimet me dextera tua. ⁸ Verbum Domini reddet malum illis propter me: Domine benignitas tua in æternum; opera manuum tuarum ne derelinquas.

תרגום

קלז

¹ עַל נַהֲרָתָא דְבָבֶל תַּמָּן יְתַבְנָא לְחוֹד בְּכֵינָא כַּד הֲוֵינָא דְכָרִין יָת צִיּוֹן׃ ² עַל עָרְבִין בְּמֶצְעָהּ חַלִּינָן כִּנָּרָנָא׃ ³ אֲרוֹם תַּמָּן
שְׁאִילוּ כְבָלָאנָא דְשִׁבְיָנָא לְמֵימַר תֻּשְׁבְּחָתָא וְדַחֲיוֹהִי דַּהֲווֹ מְעַקְּרִין אֲמָרִין הַבוֹ לָנָא מִשְּׁבָחָתָא דְצִיּוֹן׃
⁴ אֵיכְדֵין נְשַׁבַּח יָת תֻּשְׁבְּחָתָא דַייָ עַל אַרְעָא חוֹלִינָיְתָא׃ ⁵ אִין מַנְשִׁינָא לָךְ יְרוּשְׁלֵם לְכַרְכָּא שַׁב עַל שִׁירוֹי חֲדָתָה כְּתַי שְׁכָחְתִּי׃
⁶ מְטוּתְנִין דְאִמָּרִין דְּנָפֵק עַד שִׁיתְאָמָא כָּה׃ ⁷ אַדְכַּר יְיָ לְעַמָּא דְאֲרוֹם יָת יוֹמָא דַּחֲרַבוּ יָת
יְרוּשְׁלֵם דְּאָמְרִין דְּחוֹבוּהִי רַמְּאוּ דְפָרְעוּ לָךְ יָת חֶשְׁלוּפָה נְפַלְתָּךְ דִּי גְמַלְתָּ לָנָא׃ ⁸ בַּת בָּבֶלָיְתָא בְּזוּזָה טוּבוּהִי דְמָאנֵי לָךְ יָת חֶשְׁלוּפָה נְפַלְתָּךְ דִּי גְמַלְתָּ לָנָא׃
⁹ מְטוּתְנִין דְּאָחִיד וְמַרְשֵׁישׁ יָת טַלְיָיךְ עַל כֵּיפָא׃

קלח

¹ לְדָוִד אוֹדֵי אוֹדִיךְ בְּכָל קַדְמָךְ יְיָ בְּכָל דַּיָּנֵיָא אֲשַׁבְּחָנָךְ׃ ² אֶסְגוֹד קֳדָם הֵיכַל קוּדְשָׁךְ וְאוֹדֵי יָת שְׁמָךְ עַל טוּבָךְ וְעַל קְשׁוֹטָךְ
דְּאַתְרַבֵּיתָא עַל כָּל שְׁמָךְ מֵימְרָךְ׃ ³ בְּיוֹמָא דְקָרֵיתִי עֲנֵיתָנִי תְּהֵי אַסְגֵּיתָנִי בְּנַפְשִׁי עִשְׁנָא׃ ⁴ יְדוּן קֳדָמָךְ יְיָ
כָּל מַלְכֵי אַרְעָא אֲרוֹם שְׁמָעוּ מֵימְרָא דְפוּמָךְ׃ ⁵ וְיִשְׁבְּחוּן עַל כָּל כְּבָשַׁיָּא דַייָ אֲרוֹם רַב אֵיקָרָא דַייָ׃ ⁶ אֲרוֹם רָמָא יְיָ וּמְכִיךְ יְהֵב
מִיכְּרָא דַייָ יִסְרַע לְהוֹן בִּישָׁא אֲמַטּוּלְתִּי יְיָ טוֹבָךְ לְעָלַם עוֹבָדֵי יָדָךְ לָא תִשְׁבּוֹק׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

קלט

* לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר יְהוָה חְקַרְתַּנִי וַתֵּדָע:
* אַתָּה יָדַעְתָּ שִׁבְתִּי וְקוּמִי בַּנתָּה לְרֵעִי מֵרָחוֹק:
* אָרְחִי וְרִבְעִי זֵרִיתָ וְכָל־דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה:
* כִּי אֵין מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי הֵן יְהוָה יָדַעְתָּ כֻלָּהּ:
* אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה:
* פְּלִאָיָה דַּעַת מִמֶּנִּי נִשְׂגְּבָה לֹא־אוּכַל לָהּ:
* אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ וְאָנָה מִפָּנֶיךָ אֶבְרָח:
* אִם־אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם אָתָּה וַאֲצִיעָה שְׁאוֹל הִנָּךְ:
* אֶשָּׂא כַנְפֵי־שָׁחַר אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם:
* גַּם־שָׁם יָדְךָ תַנְחֵנִי וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ:
* וָאֹמַר אַךְ־חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדֵנִי:
* גַּם־חֹשֶׁךְ לֹא־יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁיכָה כְאוֹרָהּ:
* כִּי־אַתָּה קָנִיתָ כִלְיֹתָי תְּסָכֵנִי בְּבֶטֶן אִמִּי:
* אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד:
* לֹא־נִכְחַד עָצְמִי מִמֶּךָּ אֲשֶׁר־עֻשֵּׂיתִי בַסֵּתֶר רֻקַּמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ:
* גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל־סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ יָמִים יֻצָּרוּ וְלֹא אֶחָד בָּהֶם:
* וְלִי מַה־יָּקְרוּ רֵעֶיךָ אֵל מֶה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם:
* אֶסְפְּרֵם מֵחוֹל יִרְבּוּן הֲקִיצֹתִי וְעוֹדִי עִמָּךְ:
* אִם־תִּקְטֹל אֱלוֹהַּ רָשָׁע וַאֲנָשֵׁי דָמִים סוּרוּ מֶנִּי:
* אֲשֶׁר יֹמְרוּךָ לְמִזְמָה נָשׂוּא לַשָּׁוְא עָרֶיךָ:
* הֲלוֹא־מְשַׂנְאֶיךָ יְהוָה אֶשְׂנָא וּבְתַקּוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט:
* תַּכְלִית שִׂנְאָה שְׂנֵאתִים לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי:

1 * *Victori Dauid Psalmus.*

CXXXIX.

DOmine inuestigasti me, & cognouisti.
2 * *Tu cognouisti sessionem meam & resurrectionem meam, intellexisti malu meum de longè.*
3 * *Semitam meam & accubationem meam ventilasti, & omnes vias meas intellexisti.*
4 * *Quia non est eloquium in lingua mea, ecce*
5 *Domine omnia nosti.* * *Retrorsum & antè formasti me, & posuisti super me manum tuam.*
6 * *Mirabilior est scientia me, excellentior est,*
7 *non potero ad eam.* * *Quò ibo à spiritu tuo, & quò à facie tua fugiam?*
8 * *Si ascendero in cælum, ibi es tu, si sacuero in inferno, ades tu.*
9 * *Si sumpsero pennas meas diluculò, habitauero*
10 *uero in extremo maris;* * *etiam ibi manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua.*
11 * *Si dixero: Fortè tenebræ operient me, nox quoque lux erit coram me.*
12 * *Nec tenebræ habent tenebras apud te, & nox quasi dies lucet: similes sunt tenebræ & nox quasi dies lucet: similes sunt tenebræ & lux.* * *Quia tu possedisti renes meos, & suscepisti*
14 *es me in vtero matris meæ.* * *Confitebor tibi quoniam terribiliter magnificasti me: mirabilia opera tua, & anima mea nouit nimis.*
15 * *Non sunt occultata ossa mea à te quibus fabricatus sum in abscondito, imaginatus sum in nouissimis terræ.*
16 * *Imperfectum adhuc me viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur: dies formabuntur, & nemo in eis.*
17 * *Mihi autem quàm honorabiles factisunt amici tui Deus, quàm fortes pauperes eorum!*
18 * *Dinumerabo eos, & arena plures erunt: euigilaui & adhuc sum tecum.*
19 * *Si occideris Deus impium, viri sanguinum declinate à me.*
20 * *Qui contradicent tibi sceleratè, elevati sunt frustrà aduersarij tui.*
21 * *Nonne odientes te Domine odiui, & contra aduersarios tuos distabui?*
22 * *Perfecto odio oderam illos, inimici facti sunt mihi.*

הרגום

קלט

1 לְמִצְחֵא לְדָוִד מִזְמוֹרָא יְיָ פְּשַׁפְּשְׁתָּא יְיָ וְיָדַעְתָּא:
2 קַדְמָךְ גְּלֵי אוֹרְחוֹתִי וְאוֹקִימוֹתִי אַתְקִנְתָּ
3 קִדּוּם בְּמֵימְרָךְ דַּיְיָן בְּאוֹרְחָא וּבְאַרְבְּעוֹתִי בְּמֵדְרָשָׁא אַתְעַבַּדְתָּ חִלּוֹנִי וְכָל אָרְחָתַי אַסְכַּנְתָּא:
4 דְּלֵית מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי הָא יְיָ יְדַעְתָּ כֻּלָּא:
5 מֵאֲחוֹרִי וּמֵאֲפֵי אַעֲקַתְנִי וּגְבִירְיָךְ עֲלַי מְחָא אִידָךְ:
6 תְּאֵן אִיתֵל מִן קֳדָם זְעָפָךְ וְתֵאָן מִן קֳדָמָךְ אֶיפוֹךְ:
7 אִין אֶסַּק לִשְׁמַיָּא תַּמָּן אַתְּ וְאִיסוֹךְ לִשְׁיוֹל תַּמָּן מֵימְרָךְ:
8 אִין אֶטוֹל עִיטְרִין דְּצַפְרָא וְאֵיתֵב בְּסוֹף מַעֲרְבָא:
9 לְחוֹד תַּמָּן יְדָךְ תַּדְבְּרִנְנִי וְתוֹחֲדִנִי יְמִינָךְ:
10 וְאֵמְרָה בְּרַם חֲשׁוֹכָא עֲלַי יְכַסְּיִנָּךְ וְלֵילְיָא נְהִירָא שְׁוִינָךְ:
11 בְּרַם חֲשׁוֹכָא לָא יַחְשִׁיךְ מִן מֵימְרָךְ וְלֵילְיָא הֵידְ יְמָמָא יְנַהֵר הֵידְ חֲשׁוֹכָא הֵידְ נְהִירָא שְׁוִינָן:
12 אֲרוּם אֵיתוֹהִי אִיסְתְּנִיעָתִי בְּכַרְסֵיָּא דְּאִמִּי:
13 אוֹדֵי קוּדְמָךְ סְטוּל דְּדַחֲלִין עֲבַדְתָּ פְּרִישָׁן עוֹבָדָךְ וְנַפְשִׁי חַכְמַת לַחֲדָא:
14 לָא אִתְכַּסִּי מִנָּךְ אֲתַרְוָתָא כְּסִקְרָא אֲצַפְּרֵית בִּכְרֵיסָא דְּאִמִּי:
15 גְּשְׁמִי חֲמָיִן עֵינָךְ וְעַל סִפְרָא דִּילָךְ יִתְכְּתִבוּן יוֹמֵי מִבְּתְבִין בְּיוֹמָא דְּאִתְבְּרִי חַד מִנְּהוֹן:
16 וְקַדְמֵי כְּמָה יְקִירִין אֲגוּן רַחֲמָיךְ אֱלָהָא וּכְמָה מְתְחֲלִין תְּקוֹפֵי מַלְכְוָתְהוֹן:
17 אַסְפִּינָךְ בְּעַלְמָא הָדֵין וְהֵיךְ מַחְלָא יִסְגְּעוּן אִתְעָרָה לְעָלְמָא דְּאִתְּיָ וְעַד כְּדוֹן אֲנָא גַּבָּךְ:
18 אִין תְּקַטֵּל אֱלָהָא לְרִשְׁיָא וּכְמָה מְחָתְחִילִין
19 עַד שְׁצִיאוּת שְׁנַיְתִּיא שְׁנַיְתִּינוּן לְבַעֲלֵי דְבָב הֲוֹוּ לִי:
20 דְּיוֹמִין בְּשִׁקְרָא עַל נִיכְלָא מְשַׁהֲבְעִין עַל מֵגֶן בַּעֲלֵי דְבָבָךְ:
21 הֲלָא מְסַנָּאַךְ יְיָ אֲנָא סָנֵי וּבְדַקְוָמָיךְ אֶסְתְּנֵי:
22 שְׁלִים סְנִי אֲנָא לְהוֹן כְּבַעֲלֵי דְבָבָא הֲוֹוּ לִי:

1 * Εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς Ζαχαρίου ὑπὲρ τῆς διασπορᾶς. ρλη.

Κύριε ἐδοκίμασάς με, καὶ ἔγνως με. σὺ ἔγνως τὴν καθέδραν μου καὶ τὴν ἔγερσίν μου.
2 * σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισμούς μου ἀπὸ μακρόθεν.
3 * τὴν τρίβον μου καὶ τὴν σχοινίσμα μου σὺ ἐξιχνίασας.
4 καὶ πάσας τὰς ὁδούς μου προῆδες. * ὅτι οὐκ ἔστι δόλος ἐν γλώσσῃ μου. ἰδοὺ κύριε σὺ ἔγνως
5 * πάντα τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαῖα. σὺ ἔπλασάς με καὶ ἔθηκας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου.
6 * ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσις σου ἐξ ἐμοῦ, ὑπερεφανώθη, οὐ μὴ δυνώμαι πρὸς αὐτήν.
7 * ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω,
8 * ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ ἐκεῖ εἶ. ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ἅδην, παρεῖ.
9 * ἐὰν ἀναλάβω τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθρον, καὶ
10 κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης· * καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χείρ σου ὁδηγήσει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιά σου.
11 * καὶ εἶπα, ἀρα σκότος καταπατήσει με, καὶ νὺξ φωτισμὸς ἐν τῇ τρυφῇ μου.
12 * ὅτι σκότος οὐ σκοτάσει (σε) ἀπὸ σοῦ, καὶ νὺξ ὡς ἡμέρα φωτισθήσεται (σε). ὡς τὸ σκότος αὐτῆς, οὕτως καὶ τὸ φῶς αὐτῆς.
13 * ὅτι σὺ ἐκτήσω τοὺς νεφρούς μου, ἀντελάβου μου ἐκ γαστρὸς μητρός μου.
14 * ἐξομολογήσομαί σοι ὅτι φοβερῶς ἐθαυμαστώθης. θαυμάσια τὰ ἔργα σου, καὶ ἡ ψυχή μου γινώσκει σφόδρα.
15 * οὐκ ἐκρύβη τὸ ὀστοῦν μου ἀπὸ σοῦ ὃ ἐποίησας ἐν κρυφῇ, καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς.
16 * τὸ ἀκατέργαστόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον σου πάντες γραφήσονται· ἡμέραι πλασθήσονται, καὶ οὐθεὶς ἐν αὐτοῖς. * ἐμοὶ δὲ λίαν ἐπιμήσθησαν οἱ φίλοι σου ὁ Θεός, λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν.
18 * ἐξαριθμήσομαι αὐτοὺς καὶ ὑπὲρ ἄμμον πληθυνθήσονται. ἐξηγέρθην, καὶ ἔτι εἰμὶ μετὰ σοῦ.
19 * ἐὰν ἀποκτείνῃς ἁμαρτωλοὺς ὁ Θεός. ἄνδρες αἱμάτων ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ· * ὅτι ἐρεῖς ἐν εἰς διαλογισμὸς λήψονται εἰς ματαιότητας τὰς πόλεις σου.
21 * οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε κύριε ἐμίσησα, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς σου ἐξετηκόμην;
22 * τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτούς, εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

PSAL. CXXXIX.

' Ad laudandum per manum Dauidis canticum.

DOmine perscrutatus es me & cognouisti. ' Coram te nota est sessio mea & surrectio mea: intellexisti societatem meam in ecclesia de longè. ' Nunc autem ambulante me in via, aut recumbente in schola, factus es extraneus, & omnes vias meas frequentasti. ' Quoniam non est eloquium in lingua mea mendacij: tu ô sermo Domini cognouisti omne corpus meum. ' A tergo & antè molestasti me, & concitasti super me percussionem manuum tuarum. ' Mirabilis est scientia præ me, ardua facta est, non potero ad eam. ' Quò ibo à præsentia tempestatis tuæ? & quò à conspectu tuo me vertam? ' Si ascendero in cælum, illic tu es: & si stratum fecero in inferno, ibi *aderit* Verbum tuum. ' Si sustulero alas auroræ, & habitauero in nouissimo Occidentis: " Etiam illuc manus tua deducet me, & apprehendet me dextera tua. " Et dixi: Certè tenebræ obscurant me, nox verò lucet super me. " Verùm tenebræ non occultabùt *aliquid* à Verbo tuo, & nox sicut dies illuminabit: & tenebræ & lux apud te æquales. " Quoniam tu possedisti renes meos, fundasti me in vtero matris meæ. " Confitebor coram te quia terribilia fecisti, mirificè mirabilia edidisti opera tua; & anima mea eualit sapiens valdè. ' Non est absconsa substãtia mea à te qua factus sum in abscondito, formatus sum in vtero matris meæ. " Corpus meum viderunt oculi tui, & in libro memoriæ tuæ omnes dies scripti sunt, in die qua creatus est mundus, à principio creatæ sunt omnes creaturę in sex diebus, nec electus est dies vllus in eis. ' Et quàm honorabiles sunt qui amant te Deus, & quàm fortificantur principes eorum! " Dinumerabo eos in mũdo isto, vberantius arena multiplicabuntur: resurrexi in mundo venturo, licet adhuc apud te sim. " Si occideris Deus impium, viri autem addicti iudicio mortis discedant à me. " Qui iurant in nomine tuo dolosè, iurant in vanum auctores inimicitiæ tuæ. " Nonne odientes te Domine coram me quàm multiplicabuntur? & in iis qui insurgunt contra te, nausea afficiot? " Consummato odio infestus fui illis: auctores inimicitiæ facti sunt mihi, odio habeo? & in iis qui insurgunt contra te, nausea afficiot? " Consummato odio infestus fui illis: auctores inimicitiæ facti sunt mihi,

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 * חָקְרֵנִי אֵל וְדַע לִבָּבִי בְּחָנֵנִי וְדַע שַׂרְעַפָּי:
24 * וּרְאֵה אִם־דֶּרֶךְ עֹצֶב בִּי וּנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם:

קמ

1 * לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד:
2 * חַלְּצֵנִי יְהוָה מֵאָדָם רָע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי:
3 * אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלֵב כָּל־יוֹם יָגוּרוּ מִלְחָמוֹת:
4 * שָׁנְנוּ לְשׁוֹנָם כְּמוֹ־נָחָשׁ חֲמַת עַכְשׁוּב תַּחַת שִׂפְתֵימוֹ סֶלָה:
5 * שָׁמְרֵנִי יְהוָה מִיְּדֵי רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְדַחוֹת פְּעָמָי:
6 * טָמְנוּ־גֵאִים פַּח לִי וַחֲבָלִים פָּרְשׂוּ רֶשֶׁת לְיַד־מַעְגָּל מֹקְשִׁים שָׁתוּ־לִי סֶלָה:
7 * אָמַרְתִּי לַיהוָה אֵלִי אָתָּה הַאֲזִינָה יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנָי:
8 * יְהוִה אֲדֹנָי עֹז יְשׁוּעָתִי סַכּוֹתָה לְרֹאשִׁי בְּיוֹם נָשֶׁק:
9 * אַל־תִּתֵּן יְהוָה מַאֲוֵי רָשָׁע זְמָמוֹ אַל־תָּפֵק יָרוּמוּ סֶלָה:
10 * רֹאשׁ מְסִבָּי עָמָל שְׂפָתֵימוֹ יְכַסֻּמוֹ:
11 * יִמּוֹטוּ עֲלֵיהֶם גֶּחָלִים בָּאֵשׁ יַפְּלֵם בְּמַהֲמֹרוֹת בַּל־יָקוּמוּ:
12 * אִישׁ לָשׁוֹן בַּל־יִכּוֹן בָּאָרֶץ אִישׁ חָמָס רָעָה יְצוֹדְדֶנּוּ לְמַדְחֵפוֹת:
13 * יָדַעְתִּי כִּי־יַעֲשֶׂה יְהוָה דִּין עֲנִי מִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים:
14 * אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת־פָּנֶיךָ:

23 * Scrutare Deus me, & cognosce cor meum, proba me, & scito cogitationes meas.
24 * Et vide si via doli in me est, & deduc me in via æterna.

1 * Victori Psalmus Dauid.

CXL.

1 * ERipe me Domine ab homine malo, à viro iniquo serua me.
2 * Qui cogitauerunt malitias in corde, tota die versati sunt in præliis.
4 * Exacuerunt linguam suam quasi serpens, venenum aspidum sub labiis eorum. Semper.
5 * Custodi me Domine de manu impij: à viro iniquitatum serua me, qui cogitauerunt supplantare gressus meos.
6 * Absconderunt superbi laqueum mihi, & funibus extenderunt rete: iuxta semitam scandiculum posuerunt mihi. Semper.
7 * Dixi Domino; Deus meus es tu: exaudi Domine vocem deprecationis meæ.
8 * Deus Domine fortitudo salutis meæ, protexisti caput meum in die belli.
9 * Ne des Domine desideria impij, scelerauius ne effundantur & eleuentur. Semper.
10 * Amaritudo consumarum meorum labor labiorum eorum operiet eos.
11 * Cadent super eos carbones, in ignem deijcies eos, in foueam vt non consurgant.
12 * Vir linguosus non dirigetur in terra: virum iniquum mala capient in interitu.
13 * Scio quòd faciet Dominus causam inopis, iudicia pauperum.
14 * Attamen iusti confitebuntur nomini tuo: habitabunt recti cum vultu tuo.

תרגום

23 פְּשַׁפֵּשׁ יְהֵי אֱלָהָא וְדַע דְּעִיוֹנַי בַּחֵן יְהֵי וְיַדַּע הַרְהוּרָי: 24 וַחֲמֵי אִין אוֹרַח רָטְעָא בִּי וְדַבַּר יְהֵי בְּאוֹרַח תְּרִיצֵי עָלְמָא:

קמ

1 לְשַׁבְּחָא תְּשַׁבְּחָתָא עַל יַד דָּוִד: 2 פְּצָא יְהֵי אֱלָהָא מִבַּר נָשׁ בִּישׁ מִגְּבַר חֲמָסִין תִּנְטַר יְהֵי:
3 דִּי מְחַשְּׁבִין בִּישְׁתָּא בְּלִבָּא כָּל יוֹמָא מְגַרְיִן קְרָבָיָא: 4 מְחַדְּדִין בְּלִישָׁנְהוֹן כְּחֵיוָא חֵיוְיָא אַרְסָא דְּעַכּוּבְיָתָא תְּחוֹת שְׂפְוָתְהוֹן לְעָלְמִין:
5 נְטַר יְהֵי יְיָ מֵאִידָא דִּרְשִׁיעָא מִגְּבַרִין קַרְבִי חֲטוֹפִין תִּנְטוֹר יְהֵי דִּי חֲשִׁלוּ לְמַנְקוֹף אַסְהַוְתִּי:
6 כְּמִנוּ גֵיוָתָנַיָּא קְלָא קַדָּמַי וְאַשְׁלְיָא פְּרִסוּ מִצְרְחָא לְסִטַר אוֹרְחָא הַקְלִין שַׁוּוּ לִי לְעָלְמִין:
7 לֵית הָכֵין יְיָ אֱלָהִי אַתְּ אֲצִית יְיָ לְקַל בָּעוּתִי: 8 אֱלָהָא יְיָ עָשְׁנָא דְּפָרְקָנִי טַלֵּלְתָא עַל רֵישִׁי בְּיוֹמָא דְּקָרָבָא:
9 לָא תְּהֵן יְיָ רֵיגְנֵי רִשְׁיעָא סְחַשְׁבְּתֵהּ לָא תַסְפֵּק יִסְתַּלְקוּן וְלָא יִתְרוֹמְמוּן לָעָלְמִין:
10 וְאִזְדְּוַוף רֵישׁ סַנְדְּרֵי תַּלְמִידֵי דְּמַסְהֲרִין לְאַרְפָּא לְיִשְׂרָאֵל כְּלִישׁ יְנוּחַ דְּסַפְּיָהוֹן יִתְפְּנוּן:
11 יִתְכְּוֹן עֲלֵיהוֹן גַּמְרִין מִשְׁמַיָּא כְּגִוּרְיָא דְּגַהִינֵּם יִפְּלוּנוּן בְּגֵיעִין דְּמַהְסוּרִין וְלָא יְקוּמוּן לְחַיֵּי עָלְמָא:
12 גְּבַר דְּמִשְׁתַּעֵי לִישָׁן קְלִילִיתָ לֵית אֶפְשַׁר דְּיִתְכַּן בְּאַרְעָא דְּחַיֵּי אֲנָשָׁא סַגֵּי חֲטוֹף וְתַבְרִין בִּישִׁין יְצוּדִנֵיהּ טָלְאָבָא דְּסוּמָא וְנַקְפִנֵּיהּ בְּנַחְתִּין:
13 וְאָנָא בְּכֵן גְּלֵי קֳדָמַי יְיָ אֲרוּם יַעְבֵּד יְיָ דִּינָא דְּעָנְיֵי דִּינֵיהוֹן דַּחֲשִׁיכֵי: 14 בְּרַם צַדִּיקַיָּא יְהוֹדוּן לְשִׁמְכָ יִתְבוּן תְּרִיצֵי לְצַלְאָתָךְ קֳדָמָךְ:

23 * Proba me Deus, & scito cor meum: interroga me, & cognosce semitas meas.
24 * Et vide si via iniquitatis in me*, & deduc me in via æterna.

1 * In finem Psalmus Dauid.

CXXXIX.

1 ERipe me Domine ab homine malo, à viro iniquo eripe me.
2 * Qui cogitauerunt*iniquitatem in corde, tota die constituebant prœlia.
3 * Acuerunt linguam suam sicut * serpentis: venenum aspidum sub labiis eorum.
4 * Custodi me Domine de manu peccatoris; *ab hominibus iniquis eripe me. qui cogitauerunt supplantare gressus meos.
5 * Absconderunt superbi laqueum mihi. & *funibus extenderunt*laqueum*pedibus meis': iuxta iter * scandala posuerunt mihi.
6 * Dixi Domino: Deus meus es tu: exaudi Domine vocem deprecationis meæ.
7 * Domine Domine virtus salutis meæ, obumbrasti sup caput meum in die belli.
8 * Ne tradas me Domine à desiderio meo peccatori. cogitauerunt contra me, ne derelinquas me, ne fortè exaltentur.
9 * Caput circuitus eorum, labor labiorum ipsorum operiet eos:
10 * Cadent super eos carbones in ignem; deijcies eos in miseriis, *& nō sublistant.
11 * Vir linguosus non dirigetur in terra. virum iniustum mala capient in interitu.
12 * Cognoui quia faciet Dominus iudicium inopum, & vindictam pauperum.
13 * Veruntamen iusti confitebuntur nomini tuo, & habitabunt recti cum vultu tuo.

1 * δοκίμασόν με ὁ θεός, καὶ γνῶθι τὴν καρδίαν μου. ἔλεγόν με, καὶ γνῶθι τὰς τρίβους μου.
24 * καὶ ἴδε εἰ ὁδὸς ἀνομίας ἐν ἐμοί, καὶ ὁδήγησόν με ἐν ὁδῷ αἰωνίᾳ.

1 * Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ.
ρλϑ'.

1 * Ἐξελοῦ με κύριε ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ, ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥῦσαί με.
3 * οἵτινες ἐλογίσαντο ἀδικίαν ἐν καρδίᾳ, ὅλην τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους.
4 * ἠκόνησαν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. διάψαλμα.
5 * Φύλαξόν με κύριε ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκων ἐξελοῦ με. οἵτινες διελογίσαντο τοῦ ὑποσκελίσαι τὰ διαβήματά μου.
6 * ἔκρυψαν ὑπερήφανοι παγίδα μοι. διάψαλμα. καὶ σχοινίοις διέτειναν παγίδα τοῖς ποσί μου, ἐχόμφα τρίβου σκανδάλα ἔθεντό μοι.
7 * εἶπα τῷ κυρίῳ, θεός μου εἶ σύ, ἐνώτισαι κύριε τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου.
8 * κύριε κύριε δύναμις τῆς σωτηρίας μου, ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
9 * μὴ παραδῷς με κύριε ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἁμαρτωλῷ. διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, μή ποτε ὑψωθῶσιν. διάψαλμα.
10 * ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώματος αὐτῶν, κόπος τῶν χειλέων αὐτῶν καλύψει αὐτούς.
11 * πεσοῦνται ἐπ' αὐτοὺς ἄνθρακες ἐν πυρί, καταβαλεῖς αὐτοὺς ἐν ταλαιπωρίαις, καὶ οὐ μὴ ὑποστῶσιν.
12 * ἀνὴρ γλωσσώδης οὐ κατευθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς. ἄνδρα ἄδικον κακὰ θηρεύσει εἰς διαφθοράν.
13 * ἔγνων ὅτι ποιήσει κύριος τὴν κρίσιν τῶν πτωχῶν καὶ τὴν δίκην τῶν πενήτων.
14 * πλὴν δίκαιοι ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ κατοικήσουσιν εὐθεῖς σὺν τῷ προσώπῳ σου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

23 Scrutare me Deus, & scito cogitationes meas; proba me, & scito cogitatus meos.
24 Et vide si via erroris in me est: & deduc me in via rectorum mundi.

1 Ad laudandum canticum per manum Dauidis. PSAL. CXL.

LIbera me Deus ab homine malo, à viro iniquitatum custodi me. 2 Qui cogitauerunt mala in corde, tota die commiscentes bella.
3 Exacuunt linguam suam sicut serpens: venenum aspidis sub labiis eorum in æternum.
4 Custodi me Domine de manu impij: de vitis auctoribus iniquitatum custodias me, qui cogitauerunt supplantare gressus meos.
5 Absconderunt superbi laqueum ante me, & funibus extenderunt rete iuxta semitam; scandala ponunt mihi continenter.
6 Dixi Domino: Deus meus es tu: exaudi Domine vocem deprecationis meæ.
7 Deus Domine fortitudo redemptionis meæ, obumbrasti caput meum in die belli.
8 Non des Domine desideria impijs cogitationi eius ne satisfacias: auferantur, ne se extollant in æternum.
9 Achitophel caput ordinatorum discipulorum qui circueunt vt doceant prauitatem, insimulatio labiorum eorum cooperiat eos.
10 Cadant super illos carbones de cælo, in ignem gehennæ præcipitet eos in foueas scrobium, de quibus non resurgant ad vitam æternam. 11 Vir delator lingua triplici nequaquam potest dirigi in terra vitæ: virum prauum & operatorem malorum venetur angelus mortis, & detrudat eum in gehennam.
12 Propterea constat mihi quòd faciet Dominus iudicium pauperum & iudicium egenorum.
13 Profectò iusti confitebuntur nomini tuo, reuertentur recti vt orent coram te.

Universidad de Deusto
Biblioteca

קמא

א מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה קְרָאתִיךָ חוּשָׁה לִּי הַאֲזִינָה קוֹלִי בְּקָרְאִי לָךְ׃
ב תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב׃
ג שִׁיתָה יְהוָה שְׁמָרָה לְפִי נְצֹרָה עַל דַּל שְׂפָתָי׃
ד אַל תַּט לִבִּי לְדָבָר רַע לְהִתְעוֹלֵל עֲלִלוֹת בְּרֶשַׁע אֶת אִישִׁים פֹּעֲלֵי אָוֶן וּבַל אֶלְחַם בְּמַנְעַמֵּיהֶם׃
ה יְהַלְמֵנִי צַדִּיק חֶסֶד וְיוֹכִיחֵנִי שֶׁמֶן רֹאשׁ אַל יָנִיל רֹאשִׁי כִּי עוֹד וּתְפִלָּתִי בְּרָעוֹתֵיהֶם׃
ו נִשְׁמְטוּ בִידֵי סֶלַע שְׁפָטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ אִמָרַי כִּי נָעֲמוּ׃
ז כְּמוֹ פֹלֵחַ וּבֹקֵעַ בָּאָרֶץ נְפֹזְרוּ עַצְמֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל׃
ח כִּי אֵלֶיךָ יְהוִה אֲדֹנָי עֵינָי בְּךָ חָסִיתִי אַל תְּעַר נַפְשִׁי׃
ט שָׁמְרֵנִי מִידֵי פַח יָקְשׁוּ לִי וּמֹקְשׁוֹת פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
י יִפְּלוּ בְמִכְמֹרָיו רְשָׁעִים יַחַד אָנֹכִי עַד אֶעֱבוֹר׃

קמב

א מַשְׂכִּיל לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בַּמְּעָרָה תְּפִלָּה׃
ב קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶזְעָק קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶתְחַנָּן׃
ג אֶשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחִי צָרָתִי לְפָנָיו אַגִּיד׃
ד בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי בְּאֹרַח זוּ אֲהַלֵּךְ טָמְנוּ פַח לִי׃
ה הַבֵּיט יָמִין וּרְאֵה וְאֵין לִי מַכִּיר אָבַד מָנוֹס מִמֶּנִּי אֵין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי׃
ו זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְהוָה אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי חֶלְקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים׃
ז הַקְשִׁיבָה אֶל רִנָּתִי כִּי דַלּוֹתִי מְאֹד הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃

*Psalmus Dauid. CXLI.

1 DOmine clamaui ad te, festina mihi, exaudi vocem meam clamantis ad te.
2 *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo, eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum.
3 *Pone Domine custodiam ori meo, seras pone pertatem labiorum meorum.
4 *Ne declines cor meum in verbum malum, voluere cogitationes impias, cum viris operantibus iniquitatem, neque comedere in delicijs eorum.
5 *Corripiat me iustus in misericordia & arguat me: oleum amaritudinis non impinguet caput meum, quia adhuc oratio mea pro malitijs eorum.
6 *Sublati sunt iuxta petram iudices eorum, & audient verba mea quoniam decorata sunt.
7 *Sicut agricola cùm scindit terram, sic dispersa sunt ossa nostra in ore inferni.
8 *Quia ad te Domine Deus oculi mei: in te sperauí, ne euacues animam meam.
9 *Custodi me de manibus laquei quem posuerunt mihi, & de offendiculis operantium iniquitatem.
10 *Incident in rete eius impij simul; ego autem transibo.

*Eruditio Dauid cùm esset in spelunca: oratio. PSAL. CXLII.

1 VOce mea ad Dominum clamabo, voce mea ad Dominum deprecatus sum.
2 *Effundam in conspectu eius eloquium meum: tribulationem meam coram illo annunciabo.
3 *Cùm anxius in me fuerit spiritus meus, tu enim nosti semitam meam, in via hac qua ambulabo absconderunt laqueum mihi.
4 *Respice ad dexteram, & vide quia non est qui cognoscat me: periit fuga à me, & non est qui requirat animam meam.
5 *Clamaui ad te Domine: dixi, Tu es spes mea, pars mea in terra viuentium.
6 *Ausculta deprecationem meam, quoniam infirmatus sum nimis: libera me à persecutoribus meis, quoniam confortati sunt super me.

תרגום

קמא

1 מִשְׁתַּחֲוֵא לְדָוִד יְיָ קָרֵיבְךָ חֲשׁוֹחַשׁ לִי אֲצִית קָלִי בְּסַקְרֵינִי לָךְ׃ 2 תִּתְכַּוֵן צְלוֹתִי קֳדָמָךְ כְּסֻם קְטֹרְתָּא קַבֵּל קֻדְשָׁךְ וְדִי הֵיךְ דּוֹרוֹן קְדָם מִבְעֵי עֲבָדֵי שְׁבִי יְיָ מְסָרְתָּא לְפוּמִי נְטָרָה עֲלַי זְקוֹף שְׁפָתָי׃ 3 לָא תַצְלֵי לִבִּי לְמִתְּעֵם רְבִישׁ לְמִחְשַׁבְנָן בִּישִׁין בְּרִשְׁעָא לְאִתְחַבְּרָא בְּרִשְׁעָתָן וְלָא אֶסְעוֹר בְּזִמְּרֵי בֵּית מִשְׁתְּיֵיהוֹן׃ 4 יְסַפְּחֵנִי צַדִּיקָא טָטוּל חִסְדָּא וְיוֹכְּחֵנִי כְּהֵן דְּמְרֵי מִשְׁח רְבוּת קֻדְשָׁא קְרֹם בְּלִיל לָא יְמַסֵּי רֵישִׁי אֲרֵי עַד קֳדָם צְלוֹתִי סָחֲדָא בְּבִישׁוּתְהוֹן׃ 5 אִשְׁתְּמִטוּ מְסַיַּע תַּרְעָא בִּידֵיהוֹן דְּתַקִּיפִין דַּיָּנֵיהוֹן וְיִתְיַצְּבוּן קֳדָמַי מִלַּיָּא אֲרֵי שְׁפִירִין׃ 6 כְּמָא דְּכַרְכָּא גְּבַר דְּפַלַח וּמְבַזַּע בְּאַרְעָא הֲכַרְיָן אִתְבַּדְּרוּ עַצְמָתָנָא עַל פּוּם קְבוּרְתָּא׃ 7 אֲרוֹם לְוָתָךְ יְיָ אֱלָהִי עֵינַי סוֹדִיקָא אֲרוֹם בְּמֵימְרָךְ סְבָרֵת לָא תְּרוֹקֵן נַפְשִׁי׃ 8 נְטוֹר נַיְתֵנִי מִידֵי קוֹלָא דְּטָמְנוּ לִי וְתִקְלָן עָבְדֵי שְׁקָרָא׃ 9 יִפְּלוּן

קמב

1 שְׁלִיחַ מְצָא עַל יַד דָּוִד בְּמִטְּמְרֵיהּ בְּאִסְפַּלְיָא צְלוֹתָא׃ 2 קָלִי קֳדָם יְיָ אֶקְבֵּל קָלִי קֳדָם יְיָ אֲצַלֵּי׃ 3 אֲשׁוּר קוּמוֹי שִׁיחִי כְּאִשְׁתְּלָיוּתִי עֲלַי רוּחִי וְאַתְּ יְדַעְתָּ שְׁבִילִי בְּכֵבִישָׁא דֵּנָן אַתְלָךְ כְּמִנּוֹ פּוּחָא לִי׃ 4 אִסְתַּכְלָת עַל יְמִינָךְ וְחַזֵּית וְלֵית דְּמִתְבְּעֵי קֳדָמָי אֲבַד מִפְלָט מִנִּי לֵית דְּבָעֵי לְנַפְשִׁי׃ 5 קְבֵילַת לְוָתָךְ יְיָ אֲמָרֵת אַנְתְּ מֵימְרִי חוּלְקִי בְּאַרְעָא חַיָּיא׃ 6 אַצְלֵי גְּלוֹתִי אֲרוֹם אִתְּסְתְּכָנוּ לַחֲדָא פְּצָא יָתִי מֵרָדְפַי אֲרוֹם אִתְחַיָּלוּן מִנִּי׃

*Psalmus Dauid. CXL.

1 DOmine clamaui ad te, exaudi me, intende voci deprecationis meæ, cùm clamauero ad te. 2 *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo; eleuatio manuum mearum sacrificiũ vespertinũ. 3 *Pone Dñe custodiam ori meo, & ostium circũstantiæ circũ labia mea. 4 *Nõ declines cor meum in verba malitię, ad excusandas excusationes in peccatis. cum hominibus operantibus iniquitatem, & non communicabo cum electis eorum. 5 *Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me, oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. quoniã adhuc & oratio mea in beneplacitis eorum: 6 *Ablorpti sunt iuncti petrę iudices eorum. audient verba mea, quoniam suauia sunt: 7 *Sicut crasitudo terræ erupta est super terram, dissipata sunt ossa eorum secus infernum. 8 *Quia ad te Dñe Dñe oculi mei, in te sperauí, non auferas animam meam. 9 *Custodi me à laqueo quem statuerunt mihi, & à scandalis operantium iniquitatem. 10 *Cadent in retiaculo eorũ peccatores: singulariter sum ego donec transeam.

*Intellectus Dauid cùm esset ipse in spelunca*orans. PSAL. CXLI.

1 VOce mea ad Dominum clamaui: voce mea ad Dominum deprecatus sum.
2 *Effundam in conspectu eius orationem meam, tribulationem meam ante ipsum *pronũciabo. 3 *In deficiendo ex me spiritũ meum, & tu cognouisti semitas meas. in via hac qua ambulabam, absconderunt laqueum mihi. 4 *Considerabam ad dexteram & videbam, & non erat qui cognosceret me. Periit fuga à me, & non est qui requirat animam meam. 5 *Clamaui ad te Domine: dixi, Tu es liberator meus, portio mea in terra viuentium. 6 *Intende ad deprecationem meam, quia humiliatus sum nimis. Libera me à perfequentibus me, quia confortati sunt super me.

Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρμ΄.

1 Κύριε ἐκέκραξα πρός σε, εἰσάκουσόν μου, πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ κεκραγέναι με πρός σε.
2 *κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου. ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή.
3 *Θοῦ κύριε φυλακὴν τῷ στόματί μου, καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χείλη μου.
4 *μὴ ἐκκλίνῃς τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας, τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. σὺν ἀνδράσιν ἐργαζομένοις τὴν ἀνομίαν, καὶ οὐμὴ συνδιάσω μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν.
5 *παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με, ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου. ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν.
6 *κατεποντίσθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν. ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου, ὅτι ἠδυνήθησαν.
7 *ὡσεὶ παχὺ γῆς ἐρηγμένη ἐπὶ τῆς γῆς, διεσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ αὐτῶν παρὰ τὸν ἅδην.
8 *ὅτι πρός σε κύριε κύριε οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, μὴ ἀφέλῃς τὴν ψυχήν μου.
9 *φύλαξόν με ἀπὸ παγίδος ἧς συνέστησάν μοι, καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.
10 *πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτῶν οἱ ἁμαρτωλοί, καθ᾽ μόνας εἰμὶ ἐγὼ ἕως ἂν παρέλθω.

1 Συνέσεως τῷ δαυὶδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ προσευχόμενον. ρμά.
2 *Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς
3 κύριον ἐδεήθην. *ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου, τὴν θλῖψιν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγελῶ.
4 *ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου, σὺ δὲ ἔγνως τὰς τρίβους μου. ἐν ὁδῷ ταύτῃ ᾗ ἐπορευόμην, ἔκρυψαν παγίδα μοι.
5 *κατενόουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιγινώσκων με. ἀπώλετο φυγὴ ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὴν ψυχήν μου.
6 *ἐκέκραξα πρός σε κύριε εἶπα, σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου, μερίς μου εἶ ἐν γῇ ζώντων.
7 *πρόσχες πρὸς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα. ῥῦσαί με ἐκ τῶν καταδιωκόντων με, ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

'Canticum Dauidi. PSAL. CXLI.

DOmine inuocaui te, festina ad me, intende voci meæ dum clamo ad te. 'Dirigatur oratio mea sicut suffimentum aromaticum coram te; eleuatio manuum mearum sicut munus suaue quod offertur in vespere. 'Pone Domine custodiam ori meo, custodi eleuationem labiorum meorum. 'Non declines cor meum in verbum malum, ad cogitandas cogitationes impias in impietate, vt coniungar cum viris operantibus iniquitatem, nec sustentabor cantilena domus conuiuij eorum. 'Verberabit me iustus propter misericordiam, & corripiet me fideliter, vngens me oleo vnctionis sanctuarij; attamen coronam regni non auferet de capite meo, quoniam adhuc oratio mea ordinatur in malitiam eorum. 'Distracti sunt de domo scholæ manibus fortium iudicum suorum: sed reuertuntur & audiunt verba mea, quoniam iucunda fuerunt. 'Sicut vir qui findit & scindit in fortitudine sua terram; sic dispersa sunt membra nostra in ore sepulchri. 'Quoniam ad te Dñe Deus meus oculi mei aspiciunt, etenim in Verbum tuum speraui, ne effundas animam meam. 'Custodi me de manibus laquei quem posuerunt mihi, & de scandalis operantium iniquitatem. 'Incidant in retiacula sua impij simul: ego donec transeam *permanebo.*

'Intellectus bonus per manum Dauid, dum esset in spelunca, oratio. PSAL. CXLII.

VOce mea coram Domino clamabo, voce mea in conspectu Domini deprecabor. 'Effundam coram eo eloquium meum, tribulationem meam coram illo annunciabo. 'Cùm defecisset in me spiritus meus, & tu cognouisses semitam meam, in via qua ambulabam, absconderunt laqueum mihi. 'Respexi ad dexteram & vidi, & non erat qui cognosceret me. periit refugium à me, & non est qui quærat animam meam. 'Clamaui ad te Domine: dixi, Tu es liberator meus, portio mea in terra viuentium. 'Ausculta orationem meam, quoniam pauper factus sum multum: libera me à persecutoribus meis, quoniam fortiores me facti sunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 הַשְׁמִיעֵנִי בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי־בְךָ בָטָחְתִּי הודיעני דֶּרֶךְ־זוּ אֵלֵךְ כִּי־אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי נַפְשִׁי׃
9 הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי יְהוָה אֵלֶיךָ כִּסְתִּי׃
10 לַמְּדֵנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ כִּי־אַתָּה אֱלוֹהַי רוּחֲךָ טוֹבָה תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר׃
11 לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי׃
12 וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית אוֹיְבָי וְהַאֲבַדְתָּ כָּל־צוֹרְרֵי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ׃

קמד

1 לְדָוִד בָּרוּךְ יְהוָה־צוּרִי הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה׃
2 חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמַפְלִטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי הָרוֹדֵד עַמִּי תַּחְתִּי׃

8 ² Educ de carcere animam meam, vt confiteatur nomini tuo: in me coronabuntur iusti cùm retribueris mihi.

1 ² Psalmus Dauid. CXLIII.

DOmine exaudi orationem meam, auscultа deprecationem meam, in veritate tua exaudi me in iustitia tua.

2 ² Et non venias in iudicio cum seruo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.

3 ² Quia persecutus est inimicus animam meam, confregit in terra vitam meam, posuit me in tenebris sicut mortuos antiquos.

4 ² Et anxius fuit in me spiritus meus, in medio mei sollicitum fuit cor meum.

5 ² Recordabar dierum antiquorum, meditabar omnia opera tua, facta manuum tuarum loquebar.

6 ² Expandi manus meas ad te, anima mea quasi terra sitiens ad te. Semper.

7 ² Citò exaudi me Domine, defecit spiritus meus, ne abscondas faciem tuam à me, & comparabor descendentibus in lacum.

8 ² Fac me audire manè misericordiam tuam, quoniam in te confido: notam fac mihi viam in qua ambulem, quoniam ad te leuaui animam meam.

9 ² Libera me de inimicis meis Domine: ad te protectus sum.

10 ² Doce me vt faciam voluntatem tuam, quia tu Deus meus: spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam.

11 ² Propter nomen tuum Domine viuificabis me: in iustitia tua educes de angustia animam meam. ² Et in misericordia tua dissipabis inimicos meos, & perdes omnes tribulantes animam meam. ego enim sum seruus tuus.

1 ² Dauid: PSAL. CXLIIII.

BEnedictus Dominus fortis meus, qui docet manus meas ad prælium, digitos meos ad bellum. ² Misericordia mea, & refugium meum, susceptor meus, & liberator meus: tudo mea, auxiliator meus, & in ipso speraui, qui subiecit populos mihi.

8 ² Educ de custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo: me* expectabũt iusti, donec retribuas mihi.

1 ² Psalmus Dauid, quando persequebatur eum Absalom filius eius. CXLII.

DOmine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua: exaudi me in iustitia tua.

2 Et non intres in iudicium cum seruo tuo; quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. ² Quia persecut⁹ est inimicus animam meam; humiliauit in terra vitã meam: collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi. ² Et anxiatus est super me spiritus meus; in me turbatũ est cor meũ.

5 ² Memor fui dierum antiquorum: meditatus sum in omnibus operibus tuis; in factis manuum tuarum meditabar.

6 ² Expandi ad te manus meas; anima mea sicut terra sine aqua tibi.

7 ² Velociter exaudi me Domine, defecit spiritus meus: non auertas faciem tuam à me, & similis ero descendentibus in lacũ.

8 ² Auditam fac mihi manè misericordiã tuam; quia in te speraui: notam fac mihi Domine viam, in qua ambulem; quia ad te leuaui animam meam.

9 ² Etipe me de inimicis meis Domine, ad te confugi. ² Doce me, *vt faciam voluntatẽ tuam: quia tu es Deus meus: spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam.

11 ² Propter nomen tuum Domine viuificabis me; in æquitate tua educes de tribulatione animam meam. ² Et in misericordia tua disperdes inimicos meos, & perdes omnes qui tribulant animã meam; quoniam ego seruus tuus sum.

1 ² Psalmus Dauid *ad Goliath. CXLIII.

BEnedictus Dñs Deus meus, qui docet manus meas ad prœliũ, *digitos meos ad bellũ. ² Misericordia mea & refugium meum, susceptor meus & liberator meus: protector meus, & in ipso speraui, qui subdit populum meum sub me.

8 ² ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχήν μου, τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου· ἐμὲ ὑπομενοῦσι δίκαιοι ἕως οὗ ἀνταποδῷς μοι.

1 ² Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ὅτε κατεδίωκεν αὐτὸν Ἀβεσαλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. ρμβ'.

Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι τὴν δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· εἰσάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου, 2 καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σου, 3 ὅτι δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν. ² ὅτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου, ἐταπείνωσεν εἰς γῆν τὴν ζωήν μου· ἐκάθισέ με ἐν σκοτεινοῖς ὡς νεκροὺς αἰῶνος. 4 καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμὲ τὸ πνεῦμά μου· ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου. 5 ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρχαίων· ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, ἐν ποιήμασι τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων. 6 διεπέτασα τὰς χεῖράς μου, ἡ ψυχή μου ὡς γῆ ἄνυδρός σοι. 7 ταχὺ εἰσάκουσόν μου κύριε, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου· μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. 8 ² ἀκουστόν ποίησόν μοι τὸ πρωὶ τὸ ἔλεός σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα· γνώρισόν μοι κύριε ὁδόν, ἐν ᾗ πορεύσομαι, ὅτι πρὸς σὲ ἦρα τὴν ψυχήν μου. 9 ² ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, κύριε πρὸς σὲ κατέφυγον· 10 διδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου· ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός μου· τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ὁδηγήσει με ἐν γῇ εὐθείᾳ. 11 ² ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου κύριε ζήσεις με· ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἐξάξεις ἐκ θλίψεως τὴν ψυχήν μου. 12 ² καὶ ἐν τῷ ἐλέει σου ἐξολοθρεύσεις τοὺς ἐχθρούς μου· καὶ ἀπολεῖς πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἐγὼ δοῦλός σου εἰμί.

1 ² Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ πρὸς τὸν Γολιάθ. ρμγ'.

Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός μου, ὁ διδάσκων τὰς χεῖράς μου εἰς πολέμους, τοὺς δακτύλους μου εἰς πόλεμον. 2 ² ἔλεός μου καὶ καταφυγή μου, ὑπερασπιστής μου, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἤλπισα· ὁ ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 ² Educ de custodia animam meam, vt confiteantur nomini tuo: in mei gratiam facient tibi coronam laudis iusti; quoniam reddes retributionem bonam mihi. ¹ Hymnus Dauidi. PSAL. CXLIII.

DOmine exaudi oration meamẽ, ausculta deprecationes meas; in veritate tua responde mihi, in tua iustitia. ² Et non intres in prætoriũ cum seruo tuo; quoniam non iustificabitur coram te omnis viuens. ³ Quoniam persecutus est inimicus meus animam meam, concalcauit ad terram vitam meam; collocauit me in tenebris sicut iacentes seculi illius. ⁴ Et anxius fuit super me spiritus meus; in corpore meo perculsum est stupore cor meum. ⁵ Recordatus sum dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis; opera manuum tuarum loquar. ⁶ Expandi manus meas in oratione coram te: anima mea sicut terra quæ indiget aqua, respicit ad te in æternum. ⁷ Festina, respondè mihi Domine, defiderauit te spiritus meus, & mens mea: non amoueas maiestatem tuam à me, ne similis fiam his, qui descendunt in domum sepulchri. ⁸ Fac me audire manè benignitatem tuam; quoniam in verbum tuum speraui: notam mihi fac viam hanc in qua ambulem; quoniam ad te animam meam leuaui in oratione. ⁹ Libera me ab inimicis meis Domine: Verbum tuum constitui Redemptorem meum. ¹⁰ Doce me facere voluntatem tuam, quoniam tu Deus meus es: spiritus tuus bonus deducet me in viam rectam. ¹¹ Propter nomen tuum Deus erige me; in iustitia tua educes de afflictione animam meam. ¹² Et in misericordia tua disperdes inimicos meos, & perdes omnes qui in angustias adigunt animam meam; quoniam ego seruus tuus sum.

BEnedictus Dominus fortitudo mea, qui docet manus meas ad ordines belli, & digitos meos ad mouendũ prælium. ² Auctor benignitatis meæ, & arx fortitudinis meæ, & liberator meus, scutum meum, & in Verbo eius speraui, qui subiicit populos sub me.

תרגום

8 חַשְׁכַּחְתָּא לְחַיָּי שְׁמַע אֲלוּתִי אֲצִית לְתַחֲנוּנַי בְּקוּשְׁטָךְ עֲנִי יְהֵי בְּאוּקְדָּנָךְ׃ 9 וְלָא תְעוּל לְבֵי דִינָא עִם עַבְדָּךְ אֲרוּם לָא יִזְכֵּי קֳדָמָךְ כָּל חַיָּא׃ 10 אֲרוּם רָדַף בְּעֻל דַּבָּבָא נַפְשִׁי דַּכֵּא בְאַרְעָא חַיָּתִי אוֹתְבָנִי בְּחֶשׁוֹכָא חֵיוֵי עָלְמָא מֵהוּא׃ 11 וְאִשְׁתַּלְהִיָּת עֲלַי רוּחִי בְּגַוָּא מְתִיל קֳדָמָךְ יְהֵי לִבִּי אִתְבְּהַת׃ 12 פְּרֵשׂ יְדֵי בְּאִלֵּין קֳדָמָךְ נַפְשִׁי כְּאַרְעָא צַדְיָא לָךְ לְעַלְמִין׃ 13 סַרְהֵב עֲנִי יְהֵי רְעוּתָךְ אֲרוּם לָא יִזְכֵּי קֳדָמָךְ וְאִתְמְסֵי כְּמָנֵי לְבֵית גִּיהִנָּם׃ 14 אַשְׁמַע יְהֵי כְּצַפַּר טוּבָךְ אֲרוּם בְּמֵימְרָךְ סַגְּרָה אוֹרַע יְהֵי אוֹרָח דִּנְהַךְ אֲהַלֵּךְ אֲרוּם לְוָתָךְ נְטַלֵת נַפְשִׁי׃ 15 פְּצִי יְהֵי לְוָתִי מִן קֳדָמַיְכוֹן בְּנֵי נְשָׁא אֲרוּם לְוָתָךְ אֲנָא מִתְכַּסֵי׃ 16 אֱלָף יְהֵי לְמַעְבַּד רְעוּתָךְ אֲרוּם אַתְּ אֱלָהִי רוּחָךְ טָבָא תְּדַבַּר יְהֵי בְּאוֹרַח תְּרִיצָא׃ 17 מִן בְּגַלְלָ

קמג

1 מִשְׁבְּחָתָא לְדָוִד יְיָ שְׁמַע צְלוֹתִי אֲצֵית לְתַחֲנוּנַי בְּקוּשְׁטָךְ עֲנֵי יְהֵי בִּצְדִקְתָּךְ׃ 2 וְלָא תֵעוֹל לְבֵי דִינָא עִם עַבְדָּךְ אֲרוּם לָא יִזְכֵּי קֳדָמָךְ כָּל חַיָּא׃ 3 אֲרוּם רָדַף בַּעַל דְּבָבָא נַפְשִׁי דַּכֵּא בְאַרְעָא חַיָּתִי אוֹתְבָנִי בְּחֶשׁוֹכָא חֵיוֵי עָלְמָא׃ 4 וְאִשְׁתַּלְהִיָּת עֲלַי רוּחִי בְּגַוָּא מְתִיל קֳדָמָךְ יְהֵי לִבִּי אִתְבְּהַת׃ 5 אִדְכָּרִית יוֹמִין קַדְמָאִין דְּמַלֵּילְנָא בְּכָל עוֹבָדָךְ עוֹבָדֵי אִידָךְ אֲפַלֵּל׃ 6 פְּרֵסֵת יָדַי לְגַבָּךְ נַפְשִׁי כְּאַרְעָא צַדְיָא לָךְ לְעַלְמִין׃ 7 סַרְהֵב עֲנִי יְהֵי רְעוּתָךְ אֲרוּם לָא יִזְכֵּי קֳדָמָךְ וְאִתְמְסֵי כְּמָנֵי לְבֵית גִּיהִנָּם׃ 8 אַשְׁמַע יְהֵי כְּצַפַּר טוּבָךְ אֲרוּם בְּמֵימְרָךְ סַגְּרָה אוֹרַע יְהֵי אוֹרָח דִּנְהַךְ אֲהַלֵּךְ אֲרוּם לְוָתָךְ נְטַלֵת נַפְשִׁי׃ 9 פְּצִי יְהֵי לְוָתִי מִן קֳדָמַיְכוֹן בְּנֵי נְשָׁא אֲרוּם לְוָתָךְ אֲנָא מִתְכַּסֵי׃ 10 אֱלָף יְהֵי לְמַעְבַּד רְעוּתָךְ אֲרוּם אַתְּ אֱלָהִי רוּחָךְ טָבָא תְּדַבַּר יְהֵי בְּאוֹרַח תְּרִיצָא׃ 11 מִן בְּגַלְלָ

קמד

1 לְדָוִד בְּרִיךְ יְיָ תְּקִפִי דְּמַאֲלֵף אִידַי לְסִדְרֵי קְרָבָא וְאֶצְבְּעָתַי לְאַגָּחָא קְרָבָא׃ 2 עֲבַד טוּבַי וְכַרְכִּי תְּקִפִי וְשֵׁזְבִי וְהֵי מְסַיְּעָנִי וּבֵיהּ סְמִיכְנָא דְּמַכְבֵּשׁ עַמְמַיָּא תְּחוֹתִי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 יְהוָה מָה־אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן־אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ׃
4 אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר׃
5 יְהוָה הַט־שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ׃
6 בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם׃
7 שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר׃
8 אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר־שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר׃
9 אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה־לָּךְ׃
10 הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת־דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה׃
11 פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי־נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר־שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר׃
12 אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטָעִים מְגֻדָּלִים בִּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיֹת מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל׃
13 מְזָוֵינוּ מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל־זַן צֹאנֵנוּ מַאֲלָפוֹת מְרֻבָבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ׃
14 אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחֹבֹתֵינוּ׃
15 אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה אֱלֹהָיו׃

קמה

1 תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃
2 בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃
3 גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר׃
4 דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ׃
5 הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה׃
6 וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה׃

3 * Domine quid est homo quia agnoscis eum, filius hominis quia computas eum?
4 * Homo vanitati assimilatus est, dies eius quasi vmbra pertransiens.
5 * Domine inclina cælos tuos, & descende: tange montes, & fumigabunt.
6 * Mica fulgure, & dissipa eos: mitte sagittam tuam, & interfice illos.
7 * Extende manum tuam de excelso: libera me & erue me de aquis multis de manu filiorum alienorum. * Quorum os locutum est vanitatem, & dextra eorum dextra mendacij.
9 * Deus canticum nouum cantabo tibi; in psalterio decachordo psallam tibi.
10 * Qui das salutem regibus, qui eruis Dauid seruum tuum de gladio pessimo.
11 * Libera me & erue me de manu filiorum alienorum, quorum os locutum est vanitatem, & dextra eorum dextra mendacij.
12 * Vt sint filij nostri quasi plantatio erecta in adolescentia sua: filiæ nostræ quasi anguli ornati ad similitudinem templi.
13 * Promptuaria nostra plena, & superabundantia ex hoc in illud: pecora nostra in millibus & innumerabilia in compitis nostris.
14 * Tauri nostri pingues, non est interruptio & non est egressus, & non est vlulatus in plateis nostris.
15 * Beatus populus cuius talia sunt: beatus populus cuius Dominus Deus eius.

1 Laudatio Dauid. PSALM. CXLV.

EXaltabo te Deus meus rex, & benedicam nomini tuo in æternum & vltra.
2 * In omni die benedicam tibi, & laudabo nomen tuum in sempiternum & ingrediens.
3 * Magnus Dominus & laudabilis nimis, & magnificentiæ eius non est inuentio.
4 * Generatio ad generationem laudabit opera tua, & fortitudines tuas annunciabunt.
5 * Decorem gloriæ magnitudinis tuæ & verba mirabilium tuorum loquar.
6 * Et fortitudinem horribilium tuorum dicent, & magnitudines tuas narrabunt.

תרגום

מה הוא בר נש דחכמתה בני נשא וחשבתה׃ 4 בר נש ללמא אדמי יומוי חיך טלא דעבר׃ 5 יי ארכין שמיא ותנחלי קרב
תיתיך למיגע קנגנון׃ 6 אגיר ברקין ובדרנון שדר גרייך והשגושנון׃ 7 אושיט ידך משמי מרומא פצא ושיזיב יתי מאוכלוסין
מיין דבני עממין דימינהון מלל סופקא דמגן ואורייתהון אורייתא דשקר׃ 8 דפומהון ממלל סופקא דמגן ואורייתהון אורייתא דשקר׃ 9 אלהא שבח חדת
אשיר לך בנבלא דעשרתי ניסין אזמר קדמך׃ 10 דיהב פרקנא למלכיא דאפצי ית דוד עבדה מחרבא בישא׃ 11 פצא ושיזיב
יתי מאידיהון דבני עממין דימינהון מלל סופקא דמגן ואורייתהון אורייתא דשקר׃ 12 די בנינא כנציבין דרקלין בהלפן אוריתא
דמשתקדן בהיכלא׃ 13 מזוננא מליין מפיקין מן זן לזן ועניננא מרבוון בשוקנא׃ 14 תסכרינא מלין מסתקן משתא לשיתא לעאנא מולידין
טובין דעשרא דתכסין לה טובין דעמא דייי אלהה׃

קמה

1 אשבחתא לדוד ארוממנך יי אלהי מלכא ואברך שמך לעלמי עלמין׃ 2 בכל יומא אברכנך ואשבח שמך לעלמי עלמין׃
3 רב יי ומשבח להדא ולדכניתה ליית סוף׃ 4 דרא לדרא ישבח עובדך וגבוראתך יתנון׃ 5 שבחור איקר זיוך וסברי פרישותך
ושעשועך דתלמך ייסרון ודכניתך ישתעון׃

3 * κύριε τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι λογίζῃ αὐτῷ; 4 * ἄνθρωπος ματαιότητι ὡμοιώθη, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιὰ παρέρχονται.
5 * κύριε κλῖνον οὐρανὸς καὶ καταβήσῃ, ἅψαι τῶν ὀρέων καὶ καπνισθήσονται. 6 * ἀστραπὴν ἀστραπεῖλον καὶ σκορπιεῖς αὐτούς. ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου, καὶ συνταράξεις αὐτούς. 7 * ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους, ἐξελοῦ με καὶ ῥῦσαί με ἐξ ὑδάτων πολλῶν, ἐκ χειρὸς υἱῶν ἀλλοτρίων. 8 * ὧν τὸ στόμα ἐλάλησε ματαιότητα, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν, δεξιὰ ἀδικίας.
9 ὁ θεὸς ᾠδὴν καινὴν ᾄσομαί σοι, ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι. 10 * τῷ διδόντι τὸ σωτήριον τοῖς βασιλεῦσι, τῷ λυτρουμένῳ δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκ ῥομφαίας πονηρᾶς.
11 * ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς υἱῶν ἀλλοτρίων· οὗ τὸ στόμα ἐλάλησε ματαιότητα, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας. 12 * ὧν ὁ υἱὸς αὐτῶν ὡς νεόφυτα ἐδυναμώθησαν ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν· αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι, περικεκοσμημέναι ὡς ὁμοίωμα ναοῦ.
13 * τὰ ταμεῖα αὐτῶν πλήρη, ἐξερεύγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο· τὰ πρόβατα αὐτῶν πολύτοκα πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν.
14 * βόες αὐτῶν παχεῖς· οὐκ ἔστι κατάπλωμα φραγμοῦ, οὐδὲ διέξοδος, οὐδὲ κραυγὴ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν.
15 * ἐμακάρισαν τὸν λαὸν ᾧ ταῦτά ἐστι· μακάριος ὁ λαὸς ᾧ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ.

1 * Αἴνεσις τῷ δαυίδ. ρμδ'

Ὑψώσω σέ ὁ θεός μου ὁ βασιλεύς μου, καὶ εὐλογήσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
2 * καθ' ἑκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε, καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
3 * μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ οὐκ ἔστι πέρας.
4 * γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει τὰ ἔργα σου, καὶ τὴν δυναμίν σου ἀπαγγελοῦσι.
5 * τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης τῆς ἁγιωσύνης σου λαλήσουσι, καὶ τὰ θαυμάσιά σου διηγήσονται.
6 * καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου ἐροῦσι, καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγήσονται.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

¹ Dñe quid est homo vt agnoscas eum; filius hominis vt reputes eum? ⁴ Homo vanitati similis est, dies eius sicut vmbra quæ prætereunt. ⁵ Domine inclina cælos, & manifesta te, tange montes, & emittent fumum. ⁶ Fulgura fulgurationes, & dissipa eos; emitte sagittas tuas, & conturbabis eos. ⁷ Extende manum tuam de cælis excelsis, eripe & libera me de exercitibus similibus aquis multis, de manu filiorum alienorum. ⁸ Quorum os locutum est iuramentum vanum, & lex eorum lex iniquitatis.
⁹ Deus hymno nouo laudabo coram te, in psalterio decem chordarum psallam coram te. ¹⁰ Qui das salutem regibus, qui liberasti Dauid seruum tuum à gladio prauo. ¹¹ Libera me, & eripe me de manu filiorum alienorum, quorū os locutum est iuramentum vanitatis, & lex eorum lex mendacij. ¹² Quòd filij nostri sint sicut plantationes dactylorum in doctrina Legis, nutriti à iuuentute sua: filiæ nostræ splendidæ, & acceptæ sacerdotibus, qui ministrant in medio templi. ¹³ Cellaria nostra plena, superexuberantia quotannis, oues nostræ fœtuosæ millia, multiplicantes in myriadas in stabulis nostris.
¹⁴ Tauri nostri dominatores, quoniam non est fortitudo, non est prolatio mala, non est clamor luctuosus in plateis nostris.
¹⁵ Beatus populus cui sunt huiusmodi: beatus populus, cuius DOMINVS est Deus eius.

EXaltabo te Deus meus Rex, & benedicam nomen tuum in secula seculorum. ¹ Omni die benedicam tibi, & laudabo nomen tuum in secula seculorum. ³ Magnus Dñs & laudabilis multum, & magnificentiæ eius non est finis. ⁴ Generatio generationi laudabit opera tua, & potentiam tuam narrabunt. ⁵ Decorem gloriæ splendoris tui, & verba mirabilium operum tuorum eloquar. ⁶ Et fortitudinem terribilium tuorum dicent, & magnificentiam tuam narrabunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 זֵכֶר רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ׃
8 חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד׃
9 טוֹב־יְהוָה לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו׃
10 יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה׃
11 כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ׃
12 לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ׃
13 מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר׃
14 סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל־הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים׃
15 עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃
16 פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן׃
17 צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו׃
18 קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת׃
19 רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם׃
20 שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד׃
21 תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃

קמו

1 הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה׃
2 אֲהַלְלָה־יְהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׃
3 אַל־תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן־אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְשׁוּעָה׃
4 תֵּצֵא רוּחוֹ יָשָׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עְשָׁתֹנֹתָיו׃

7 * *Memoriam multæ benitatis tuæ loquentur, & iustitias tuas laudabunt.*
8 * *Clemens & misericors Dominus, patiens, & multæ miserationis.*
9 * *Bonus Dominus omnibus, & misericordiæ eius in vniuersa opera eius.*
10 * *Confiteantur tibi Domine omnia opera tua, & misericordes tui benedicant tibi.*
11 * *Gloriam regni tui dicent, & fortitudinem tuas loquentur.*
12 * *Vt ostendant filiis hominum fortitudines eius, & gloriam decoris regni eius.*
13 * *Regnum tuum regnum omnium seculorum, & potestas tua in omni generatione & generationem.*
14 * *Sustentat Dominus omnes corruentes, & erigit omnes incentes.*
15 * *Oculi omnium ad te sperant, & tu das escam suam in tempore suo.*
16 * *Aperis manus tuas, & imples omne animal refectione.*
17 * *Iustus Dominus in omnibus vijs suis, & misericors in omnibus operibus suis.*
18 * *Iuxtà est Dominus omnibus qui inuocant illum: omnibus qui inuocant illum in veritate.*
19 * *Placitum timentium se faciet, & clamorem eorum exaudiet, & saluabit eos.*
20 * *Custodit Dominus omnes diligentes se, & vniuersos impios conteret.*
21 * *Laudationem Domini loquetur os meum, & benedicet omnis caro nomini sancto eius in æternum & ingiter.*

1 * *Alleluia.* PSAL. CXLVI.

L *Auda anima mea Dominum.*
2 * *Laudabo Dominum in vita mea, cantabo Deo meo quàm diu sum.*
3 * *Nolite confidere in principibus, in filio hominis, cui non est salus.*
4 * *Egredietur spiritus eius, & reuertetur in humum suam: in die illa peribunt cogitationes eius.*

תרגום

7 דְּכֶרֶן סַגְיֵי טִיבָךְ יַבִּישׁוּן וְצִדְקָתָךְ יְשַׁבְּחוּן׃ 8 תְּנַנָּא וְרַחֲמָנָא יְיָ מְרַחֵק רְגָז וּסְגֵי לְמֶעְבַּד טָבְוָן׃
9 טָב יְיָ לְכֹלָּא וְרַחֲמוֹי עַל כָּל־דְּבָרוֹהִי׃ 10 יְהוֹדוּן לָךְ יְיָ כָּל־דְּבָרָךְ וְחַסִּידָיךְ יְבָרְכוּנָךְ׃
11 מַלְכוּתָךְ מַלְכוּת כָּל־עָלְמִין וְשָׁלְטָנוּתָךְ בְּכָל־דָּר וְדָר׃ 12 לְאוֹדָעָא לִבְנֵי נָשָׁא גְּבוּרְתְּהוֹי וְיָקַר שְׁבָחַר מַלְכוּתֵהּ׃
13 מַלְכוּתֵהּ דְּכָל עָלְמִין וְשָׁלְטָנוּתָךְ בְּכָל דָּר וְדָר׃ 14 סָעֵד יְיָ לְכָל דְּנָפְלִין וְקָקֵף לְכָל־דְּכִיפִין׃
15 עֵינֵי כֹלָּא לָךְ מְסַבְּרִין וְאַתָּה יָהֵב לְהוֹן מֵיכְלְהוֹן בְּזִמְנֵהּ׃ 16 פָּתַח יָתָךְ וְמַשְׂבַּע לְכָל חֵי רְעוּתְהוֹן׃
17 רְשִׁיר יְיָ בְּכָל אָרְחָתֵהּ וְחָסִיד בְּכָל עוֹבָדוֹהִי׃ 18 קָרִיב יְיָ לְכָל דְּקָרְיָן יְהָה לְכָל דְּקָרְיָן יְהָה בְּקוּשְׁטָא׃
19 שַׁבְחָא דִּירֵיהּ יְיָ יַעְבֵּד וְיָת בָּעוּתְהוֹן יִשְׁמַע וְיִפְרְקִנוּן׃ 20 נָטַר יְיָ יָת כָּל דְּרָחֲמוֹי וְיָת כָּל רְשִׁיעַיָּא יְשֵׁיצִי׃
21 שִׁבְחָא דְּיָ יְמַלֵּל פּוּמִי וִיבָרְכוּן כָּל בְּנֵי בִשְׂרָא שׁוּם קוּדְשֵׁהּ לְעָלְמֵי עָלְמִין׃

קמו

1 הַלְלוּיָהּ שַׁבְּחִי נַפְשִׁי יָת יְיָ׃ 2 אֲשַׁבַּח קֳדָם יְיָ בְּחַיָּי אֲזַמַּר לֶאֱלָהִי בְּרַם בְּקָיְמִי׃
3 לָא תִתְרָחֲצוּן בְּרַבְרְבַיָּא בִּבְנֵי נָשָׁא דְּלֵית

7 * μνήμην τοῦ πλούτους τῆς χρηστότητός σου ἐξερεύξονται, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ σου ἀγαλλιάσονται.
8 * οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος. 9 * χρηστὸς κύριος τοῖς σύμπασι, καὶ ἡ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.
10 * ἐξομολογησάσθωσάν σοι κύριε πάντα τὰ ἔργα σου, καὶ οἱ ὅσιοί σου εὐλογησάτωσάν σε. 11 * δόξαν τῆς βασιλείας σου ἐροῦσι, καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσι.
12 * τοῦ γνωρίσαι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὴν δυναστείαν σου, καὶ τὴν δόξαν τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς βασιλείας σου.
13 * ἡ βασιλεία σου βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων, καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ· πιστὸς κύριος ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
14 * ὑποστηρίζει κύριος πάντας τοὺς καταπίπτοντας, καὶ ἀνορθοῖ πάντας τοὺς κατεραγμένους.
15 * ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, καὶ σὺ δίδως τὴν τροφὴν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ. 16 * ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῶον εὐδοκίας.
17 * δίκαιος κύριος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.
18 * ἐγγὺς κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν, πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ.
19 * θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει, καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν εἰσακούσεται, καὶ σώσει αὐτούς.
20 * φυλάσσει κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐξολοθρεύσει.
21 * αἶνεσιν κυρίου λαλήσει τὸ στόμα μου, καὶ εὐλογείτω πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ἀλληλούια.

Αγγαίου καὶ Ζαχαρίου. ρμέ.

1 * Αἶνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον. 2 * αἰνέσω κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου, ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως ὑπάρχω.
3 * μὴ πεποίθατε ἐπ' ἄρχοντας καὶ υἱοὺς ἀνθρώπων οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία.
4 * ἐξελεύσεται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ ἐπιστρέψει εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Memoriam multæ bonitatis tuæ personabunt, & iustitiam tuam laudabunt. * Clemens & misericors Dñs, longanimis, & multiplices edens beneficentias. * Bonus Dominus omnibus, & misericordiæ eius super omnia opera eius. * Confiteantur tibi Deus omnia opera tua, & misericordes tui benedicant tibi. * Gloriam regni tui dicent, & fortitudinem tuam loquentur.
* Vt notam faciant filiis hominum fortitudinem tuam, & gloriam decoris regni tui. * Regnum tuum regnum omnium seculorum, & potestas tua in omni generatione & generatione. * Sustentat Dominus omnes corruentes, & dirigit omnes curuatos.
* Oculi omnium in te sperant, & tu das illis cibum illorum in tempore suo. * Aperis manum tuam, & satias omne animal desiderio ipsorum. * Iustus Dominus in omnibus vijs suis, & misericors in omnibus operibus suis.
* Proximus est Dominus omnibus qui inuocant eum; omnibus qui inuocant eum in veritate.
* Voluntatem timentium se faciet, & preces eorum exaudiet, & saluabit illos.
* Seruat Dominus omnes diligentes se, & omnes impios disperdet.
* Laudem Dei loquetur os meum, & benedicent cuncti filij carnis nomen sanctitatis eius in secula seculorum.

PSAL. CXLVI.

LAudate Deum, lauda anima mea Dominum. * Laudabo coram Domino in vita mea; psallam Deo meo quàmdiu fuero.
* Nolite confidere in principibus, in filio hominis in quo non est salus.
* Egredietur flatus eius, reuertetur in puluerem suum, in die illo peribunt machinationes eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה׃
ב אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׃
ג אַל־תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן־אָדָם שֶׁאֵין תְּשׁוּעָה׃
ד תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֻׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עִשְׁתֹּנֹתָיו׃
ה אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל־יְהוָה אֱלֹהָיו׃
ו עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם׃
ז עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים׃
ח יְהוָה פֹּקֵחַ עִוְרִים יְהוָה זֹקֵף כְּפוּפִים יְהוָה אֹהֵב צַדִּיקִים׃
ט יְהוָה שֹׁמֵר אֶת־גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת׃
י יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃

קמז

א הַלְלוּיָהּ כִּי־טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נָעִים נָאוָה תְהִלָּה׃
ב בֹּנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס׃
ג הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם׃
ד מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא׃
ה גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר׃
ו מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי־אָרֶץ׃
ז עֱנוּ לַיהוָה בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְכִנּוֹר׃
ח הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר׃
ט נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ׃
י לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ וְלֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה׃
יא רוֹצֶה יְהוָה אֶת־יְרֵאָיו אֶת־הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃
יב שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַם אֶת־יְהוָה הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן׃
יג כִּי־חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ׃
יד הַשָּׂם־גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ׃
טו הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ עַד־מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ׃

1 *Beatus cuius Deus Iacob auxiliator eius, spes eius in Domino Deo suo.
6 *Qui fecit cælos & terram, mare & omnia quæ in eis sunt, qui custodit veritatem in sempiternum.
7 *Qui facit iudicium calumniam sustinentibus, & dat panem esurientibus, Dominus soluit
8 vinctos. *Dominus illuminat cæcos, Dominus erigit elisos, Dominus diligit iustos.
9 *Dominus custodit aduenas, pupillum & viduam eriget, & viam impiorum conteret.
10 *Regnabit Dominus in eternum: Deus tuus Sion in generationem & generationem.
Alleluia. PSAL. CXLVII.
1 LAudate Dominum quoniam bonum est canticum Dei nostri; quoniam decorum est, pul-
2 chra laudatio. *Ædificabit Hierusalem Dominus, eiectos Israel congregabit.
3 *Qui sanat contritos corde, & alligat plagas eorum.
4 *Qui numerat multitudinem stellarum, & omnes nomine vocat.
5 *Magnus Dominus noster, & multus fortitudine, & prudentiæ eius non est numerus.
6 *Suscipiens mansuetos Dominus, humilians impios vsque ad terram.
7 *Cantate Domino in confessione, canite Deo nostro in cithara.
8 *Qui operit cælos nubibus, & parat terræ pluuiam, & oriri facit in montibus germen.
9 *Qui dat iumentis panem suum, pullis corui clamantibus.
10 *Non est in fortitudine equi voluntas eius, neque in tibijs viri placetur ei.
11 *Placetur Domino in his qui timent eum, & in expectant misericordiam eius.
12 *Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion.
13 *Quoniam confortauit vectes portarũ tuarum, benedixit filijs tuis in medio tui.
14 *Qui posuit terminum tuum pacem, & adipe frumenti saturauit te.
15 *Qui emittit eloquium suum terræ: velociter currit verbum eius.

תרגום

א טַבְיָה קָאֵן דְּאִתְרַחַשׁ בְּסַעֲדֵה שְׁבַרֵה עַל יְיָ אֱלָהֵה ׃
ב דְּעָבֵד דִּינָא לְשׁוּתְפִין וְיָהֵב מְזוֹן לְכַפְנִין יְיָ דְּשָׁרֵי אֲסִירִין ׃
ג מְסַיְּעָן יְיָ וְאַרְמְלָא וְיָתוֹם וְאָרְחָה דְּרִשְׁיעֵי יְסַלְסֵל ׃
ד שְׁבַח יְרוּשְׁלֶם יְיָ לְעָלַם אֱלָהָךְ צִיּוֹן לְדַר וְדַר שַׁבְּחוּ אֱלָהָא ׃

קמז

א שַׁבְּחוּ אֱלָהָא אֲרוּם טַב לְזַמְּרָא קֳדָם אֱלָהָנָא אֲרוּם בְּסִים וְיָאֵא תֻּשְׁבְּחְתָּא ׃
ב דְּפַקֵּס לְחֵינֵי לִבָּא וּמַסֵּיק אַרְכָא לְמַרְעֵיהוֹן ׃
ג דְּמַרְנָא וְסַנֵּי חֵילָא וּלְסִכְלְתָנוּתֵה לֵית מְסוֹכוּ ׃
ד סָמֵיךְ עֲנָוְתָנַיָּא יְיָ מְמָךְ רְשִׁיעֵי עַד אַרְעָא ׃
ה שַׁבְּחִי יְרוּשְׁלֶם יְיָ בְּתוּשְׁבְּחָתֵךְ לֵיהּ סְכוֹם ׃
ו דְּתַקֵּף עֻתְרֵי תְּרֵיכִי בָּנָיִךְ בְּגַוֵּיכִי בָּרִיךְ ׃
ז דְּשַׁוִּי תְחוּמֵיךְ שְׁלָם שְׂבַע חִטִּין יַסְפִּיקִנָּךְ ׃
ח דְּשָׁלַח אִמְרָתֵיהּ אַרְעָא עַד קְרִיבָא יְרָהִיט מִלְּתֵהּ ׃

Ado. Iuc. Apoc. 19. 1 *Beatus cuius Deus Iacob adiutor eius, spes eius in Domino Deo ipsius. *Qui fe- 4
cit cælum & terram, mare & omnia quę in
seu eis; qui custodit veritatem in seculum.
*Qui facit iudicium iniuriam patienti- 7
bus, qui dat escam esurientibus: Dominus
soluit compeditos. *Dominus illuminat 8
cæcos, Dominus erigit elisos, Dominus di
ligit iustos. *Dominus custodit aduenas. 9
pupillum & viduam suscipiet, & viam pec
catorum disperdet. *Regnabit Dominus 10
in *seculum, Deus tuus Sion in generatio-
nem & generationem.
Alleluia. PSAL. CXLVI.
*alt. Laudate Dominũ quoniam bonus *psal- 1
mus: Deo nostro iocunda sit *laudatio.
*Ædificans Hierusalem Dominus, di- 2
spersiones Israel congregabit. *Qui sa- 3
nat contritos corde, & alligat contritiones
*multi- eorum. *Qui numerat *multitudines 4
tudines stellarum, & omnibus eis nomina vocans.
*Magnus Dñs noster, & magna virtus 5
eius, & sapientiæ eius non est numerus.
*Suscipiens mansuetos Dominus, hu- 6
milians autẽ peccatores vsque ad terram.
*Præcinite Dño in confessione, psallite 7
Deo nostro in cithara. *Qui operit cælũ 8
*Gr. in nubibus, *qui parat terræ pluuiam: qui
producit in montibus fœnum, & herbam
seruituti hominum. *Qui dat iumentis 9
escam ipsorum, & pullis coruorum inuo-
cantibus eum. *Non in fortitudine equi 10
voluntatem habebit, neque in tibijs viri
*alt. beneplacitum *est ei. *Beneplacitum est 11
Domino super timentes eum, & in eis qui
sperant super misericordia eius. Alleluia.
Aggæi & Zachariæ.
PSAL. CXLVIII.
LAuda Hierusalem Dñm, lauda Deum 12
tuũ Sion. *Quoniã cõfortauit feras por- 13
tarum tuarum, benedixit filijs tuis in te.
*Qui posuit fines tuos pacem, & adipe 14
frumenti satiat te. *Qui emittit eloquiũ 15
*cursus suum terræ, velociter *curret sermo eius.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 *Beatus ille cui Deus Iacob est auxilio; spes eius in Domino Deo eius. 6 *Qui fecit cælos & terram, maria & omnia quæ in eis sunt; qui custodit veritatem in perpetuum. 7 *Qui facit iudicium calumniam sustinentibus, dat cibum esurientibus: Dominus
8 soluit vinctos. *Dominus illuminat cæcos, Dominus erigit curuos, Dominus diligit iustos. 9 *Dominus seruat ad-
uenas; pupillam & viduam suscipiet, & vias impiorum disperdet. 10 *Regnabit Dominus in æternum. Deus tuus Sion; in ge-
nerationem & generationem. Laudate Deum.
PSAL. CXLVII.
LAudate Deum, quoniam bonum est psallere coram Deo nostro, quoniam delectabilis & pulchra laus est. 2 *Ædificans Ierusalem
Dominus, captiuitatem Israel congregabit. 3 *Qui sanat contritos corde, & adducit sanitatem morbis eorum.
4 *Imponit numerũ stellis, & omnes nominatim vocat. 5 *Magnus dominator noster, & multus virtute: & prudentiæ eius non est nu-
merus. 6 *Suscipiens mansuetos Deus, humilians impios vsque ad terram.
7 *Laudes dicite coram Domino in confessione: psallite coram Deo nostro in cithara. 8 *Qui operit cælum nubibus, qui
præparat terræ pluuiam; qui crescere facit in montibus herbam. 9 *Dat iumentis cibum suum; pullis corui qui clamant.
10 *Non in fortitudine equitantium equos beneplacet ei, neque in tibijs fortium currentium voluntas eius.
11 *Beneuolentia complectitur Dominus timentes se, & eos qui expectant benignitatem ipsius. 12 *Lauda Ierusalem Domi-
num, lauda Deum tuum Sion. 13 *Quoniam roborauit feras portarum tuarum: benedixit filijs tuis in medio tui. 14 *Qui posuit
terminos tuos pacem, oleo & bonitate frumentorum saturauit te. 15 *Qui mittit verbum suum in terram: festinanter curret sermo eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * Qui dat niuem quasi lanam, pruinas quasi cinerem spargit.
17 * Proijcit glaciem suam quasi buccellas: ante faciem frigoris eius quis stabit?
18 * Mittet verbum suum, & soluet ille: flabit spiritu suo, & fluent aquæ.
19 * Qui annunciat verbum suum Iacob; præcepta sua & iudicia sua Israel.
20 * Non fecit similiter omni genti, & iudicia sua non cognoscent. Aleluia.

1 * Aleluia. PSAL. CXLVIII.

LAudate Dominum de cælis, laudate eum in excelsis.
2 * Laudate eum omnes angeli eius, laudate eum omnes exercitus eius.
3 * Laudate eum Sol & Luna, laudate eum omnes stellæ luminis.
4 * Laudate eum cæli cælorum, & aquæ quæ super cælos sunt,
5 * Laudent nomen Domini; quoniam ipse mandauit, & creata sunt.
6 * Et statuit ea in æternum & in seculum; præceptum dedit, & non præteribit.
7 * Laudate Dominum de terra, dracones & omnes abyssi.
8 * Ignis, grando, nix, glacies, ventus procellarum, quæ facitis sermonem eius.
9 * Montes & omnes colles, lignum fructiferum & vniuersi cedri.
10 * Bestiæ & omnia iumenta, reptilia & volantes.
11 * Reges terræ & omnes populi, principes & vniuersi iudices terræ.
12 * Iuuenes & virgines; senes cum iuuenibus,
13 * Laudent nomen Domini; quoniam exaltatum est nomen eius solius: confessio eius super terram & cælum.
14 * Et exaltauit cornu populi sui: laus omnibus sanctis eius, filijs Israel, populo appropinquanti sibi. Aleluia.

1 * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם
הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים׃
2 * הַלְלוּהוּ כָּל־מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל־צְבָאָו׃
3 * הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר׃
4 * הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל
הַשָּׁמָיִם׃
5 * יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ׃
6 * וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק־נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר׃
7 * הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל־
תְּהֹמוֹת׃
8 * אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה
דְבָרוֹ׃
9 * הֶהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל־אֲרָזִים׃
10 * הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף׃
11 * מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכָל־לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל־שֹׁפְטֵי
אָרֶץ׃
12 * בַּחוּרִים וְגַם־בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם־
נְעָרִים׃
13 * יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי־נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ
הוֹדוֹ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃
14 * וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל־חֲסִידָיו לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּ־יָהּ׃

קמח

1 * הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים׃
2 * יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם׃
3 * יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ־לוֹ׃
4 * כִּי־רוֹצֶה יְהוָה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה׃
5 * יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם׃
6 * רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם׃
7 * לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים׃
8 * לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל׃
9 * לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל־חֲסִידָיו
הַלְלוּיָהּ׃

16 * Qui dat niuem suam sicut lanam, nebulam sicut cinerem spargit.
17 * Mittit crystallum suam sicut buccellas: ante faciē frigoris eius quis sustinebit?
18 * Emittet verbum suum, & liquefaciet ea: flabit spiritus eius, & fluent aquæ.
19 * Qui annunciat verbum suum Iacob, iustitias & iudicia sua Israel.
20 * Non fecit taliter omni nationi, & iudicia sua non manifestauit eis. Alleluia.

Aggæi & Zachariæ.

* PSAL. CXLVIII.

LAudate Dominum de cælis, laudate eū in excelsis.
2 * Laudate eum omnes angeli eius, laudate eum omnes virtutes eius.
3 * Laudate eum Sol & Luna, laudate eum omnes stellæ & lumen.
4 * Laudate eum cæli cælorum, & * aqua quæ super cælos*.
5 * Laudent nomen Domini; quia ipse dixit, & facta sunt; ipse mandauit, & creata sunt.
6 * Statuit ea in *seculum, & in seculum seculi: præceptum posuit, & nō præteribit.
7 * Laudate Dominum de terra, dracones & omnes abyssi.
8 * Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum, quæ faciunt verbum eius.
9 * Montes & omnes colles, ligna fructifera & omnes cedri.
10 * Bestiæ & vniuersa pecora, serpentes & volucres pennatæ.
11 * Reges terræ & omnes populi, principes & omnes iudices terræ.
12 * Iuuenes & virgines, senes cum iuuenibus;
13 * Laudent nomen Domini, quia exaltatum est nomen eius solius: confessio eius super terram & cælum.
14 * Et exaltabit cornu populi sui: hymnus omnibus sanctis eius, filijs Israel, populo appropinquanti sibi. *

16 * διδοὺς τὸν χιόνα αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον, ὁμίχλην ὡσεὶ σποδὸν πάσονται.
17 * βάλλοντι τὴν κρύσταλλον αὐτοῦ ὡσεὶ ψωμούς, κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται;
18 * ἐξαποστελεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ τήξει αὐτά· πνεύσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ῥυήσεται ὕδατα.
19 * ὁ ἀπαγγέλλων τὸν λόγον αὐτοῦ τῷ Ιακὼβ, δικαιώματα καὶ κρίματα αὐτοῦ τῷ Ισραήλ.
20 * οὐκ ἐποίησεν οὕτως παντὶ ἔθνει, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς. ἀλληλούια.

Αγγαίου καὶ Ζαχαρίου. ρμή.

1 * Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τοῖς ὑψίστοις.
2 * αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ.
3 * αἰνεῖτε αὐτὸν ἥλιος καὶ σελήνη, αἰνεῖτε αὐτὸν πάντα τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς.
4 * αἰνεῖτε αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν,
5 * αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου· ὅτι αὐτὸς εἶπε, καὶ ἐγενήθησαν· αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν.
6 * ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πρόσταγμα ἔθετο, καὶ οὐ παρελεύσεται.
7 * αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς, δράκοντες καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι.
8 * πῦρ, χάλαζα, χιών, κρύσταλλος, πνεῦμα καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ.
9 * τὰ ὄρη καὶ πάντες οἱ βουνοί, ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶσαι κέδροι.
10 * τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη, ἑρπετὰ καὶ πετεινὰ πτερωτά.
11 * βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί, ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς.
12 * νεανίσκοι καὶ παρθένοι, πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων,
13 * αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου, ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου· ἐξομολόγησις αὐτοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ.
14 * καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ· ὕμνος πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ, λαῷ ἐγγίζοντι αὐτῷ.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 Qui dat niuem albam sicut lanam; pruinam sicut cinerem spargit. 17 Proijcit glaciem suam diuisam tanquam buccellas: & ante faciem frigoris eius quis poterit subsistere? 18 Mittet rigorem caliditatis suæ & liquefaciet eos: faciet sedere spiritum suum, & fluent aquæ. 19 Qui annunciat verba legis suæ Iacob, pacta sua & iudicia sua Israel.
20 Non fecit similiter omni populo, & iudicia non docuit eos: laudate Deum.

PSAL. CXLVIII.

LAudate Deum, laudate Dominū creaturæ sanctæ de cælis, laudate eum angeli excelsi. 2 Laudate eum omnes angeli eius qui ministratis coram eo, laudate eum omnes exercitus eius. 3 Laudate eum Sol & Luna, laudate eum omnes stellæ luminosæ.
4 Laudate eum cæli cælorum & aquæ, quæ pendent à verbo eius, è supernis cælorum.
5 Laudabunt nomen Domini, quoniam ipse mandauit & creata sunt. 6 Et firmauit ea in secula seculorum: decretum edidit, & non præteribit. 7 Laudate Dominum de terra, ceti & omnes abyssi.
8 Ignis, & grando, nix & vapor, spiritusque tempestatis exequens verbum eius. 9 Montes & omnes colles, arbor fructifera & vniuersæ cedri. 10 Feræ & omnes bestiæ, reptile & auis volatilis. 11 Reges terræ & omnes populi, principes & omnes iudices terræ.
12 Adolescentes incorrupti simul cum virginibus, senes cum iunioribus.
13 Laudabunt nomen Domini, quoniam forte nomen eius solius: laus eius super terram & cælos.
14 Et exultit gloriam regni sui populo suo: laus omnibus pijs eius, filijs Israel populo suo, qui appropinquant ei. laudate Deum.

תרגום

16 מְסַדַּר קָרְחָה פְּלִיג הֵידְ רְסִיסִין וּמִן קֳדָם קוֹרְיָה מַאן אֶפְשַׁר לְמֶקֱם׃
17 יְשַׁדַּר קוֹמֵיהּ חוּטְרָה וַיְסַיְּנִנּוּן יַנְהֲבֵ רוּחֵיהּ וְזַלְחִין מַיָּא׃
18 לָא עֲבַד הֲכַנָּא לְכָל עַמָּא וְדִינִין לָא הוֹדְעִנּוּן שַׁבְּחוּ אַלְהָא׃

קמח

1 שַׁבְּחוּ אַלְהָא שַׁבְּחוּ יְיָ מִן בַּרְיְתָא קַדִּישַׁיָּא מְשַׁבְּחוּהִי מַלְאָכוֹהִי שַׁבְּחוּהִי כָּל חֵילָתֵיהּ׃
2 שַׁבְּחוּהִי שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא שַׁבְּחוּהִי כָּל כּוֹכְבֵי נְהוֹרָא׃
3 שַׁבְּחוּהִי שְׁמֵי שְׁמַיָּא וְמַיָּא דְּעִלַּוֵי לִשְׁמַיָּא׃
4 יִשְׁתַּבְּחוּן יָת שְׁמָא דַייָ אֲרוּם הוּא פְּקַד וְאִתְבְּרִיוּ׃
5 וְקַיְּמִנּוּן לְעָלְמֵי עָלְמַיָּא גְּזַר וְלָא יַעְבַּר׃
6 שַׁבְּחוּ יְיָ מִן אַרְעָא תִּנִּינַיָּא וְכָל תְּהוֹמָיָא׃
7 אֵשָׁתָא וּבַרְדָא חַלְגָא וְקִטְרָא רוּחַ סַעֲרָא עָבְדָא פִּתְגָמֵהּ׃
8 טוּרַיָּא וְכָל גִּבְעָתָא אִילָן דְּעַבֵּד פֵּרִין וְכָל אַרְזַיָּא׃
9 חֵיוְתָא וְכָל בְּעִירָא רַחֲשָׁא וְכָל צִפַּרְיָא דְּפָרַח׃
10 רֵגְזַיָּא וְלַחוּד בְּהִלְהָא כְּבִיָּא עִם סָלְיָא׃
11 תְּקֵף אִיקַר מַלְכוּתֵהּ לְעַמֵּהּ תְּשַׁבְּחָתָא לְכָל חַסִּידוֹהִי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַמָּא דְקָרִיבִין לֵהּ שַׁבְּחוּ אַלְהָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

קמט

1 הַלְלוּיָהּ׃ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים׃
2 יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם׃
3 יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ־לוֹ׃
4 כִּי־רוֹצֶה יְהוָה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה׃
5 יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם׃
6 רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּפְיוֹת בְּיָדָם׃
7 לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים׃
8 לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכבְלֵי בַרְזֶל׃
9 לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל־חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ׃

קנ

1 הַלְלוּיָהּ׃ הַלְלוּ־אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ׃
2 הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ׃
3 הַלְלוּהוּ בְתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר׃
4 הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב׃
5 הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי־שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה׃
6 כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ׃

1 * Aleluia. CXLIX

CAntate Domino canticum nouum, laus eius in congregatione sanctorum.
1 * Lætetur Israel in factore suo, filij Sion exultent in rege suo.
3 * Laudent nomen eius in choro: in tympano & cithara cantent ei.
4 * Quia cõplacet sibi Dominus in populo suo: exaltabit mansuetos in salutem.
5 * Exultabunt sancti in gloria, laudabunt in cubilibus suis.
6 * Exaltationes Dei in gutture eorum: & gladij ancipites in manibus eorum.
7 * Ad faciendam vindictam in gentibus, increpationes in populis.
8 * Vt alligent reges eorum in catenis, & nobiles eorum in compedibus ferreis.
9 * Vt faciant in eis iudicium scriptum: gloria hæc est omnibus sanctis eius. Aleluia.

1 * Aleluia. PSAL. CL

LAudate Deum in sanctis eius, laudate eum in firmamento fortitudinis eius.
1 * Laudate eum in fortitudinibus eius, laudate eum iuxta multitudinem magnificentiæ eius.
3 * Laudate eum in clangore buccinæ: laudate eum in psalterio & cithara.
4 * Laudate eum in tympano & choro, laudate eum in chordis & organo.
5 * Laudate eum in cymbalis sonantibus: laudate eum in cymbalis tinnientibus.
6 * Omne quod spirat laudet Dominum. Aleluia.

תרגום

קמט

1 שַׁבְּחוּ אֱלָהָא שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ שַׁבְּחָה חַדְתָּה דְּיָאוּתֵהּ בְּקְהָלָא דְחַסִּידַיָּא׃
2 יְחֵדֵי יִשְׂרָאֵל בְּמָאן דַּעֲבָדָה בְּנֵי צִיּוֹן יְרִיגוּן בְּפַלְכְהוֹן׃
3 יְשַׁבְּחוּן שְׁמֵהּ בְּחֻגְנָן בְּתוּפִּין וְכִנָּרִין יְזַמְּרוּן לֵהּ׃
4 אֲרוּם רָעוּתָא דַיְיָ בְּעַמֵּהּ יְשַׁבַּח עֲנָוָתָנַיָּא בְּפֻרְקָנָא׃
5 יְתְרַחְצוּן חַסִּידַיָּא כְּאִיקָרָא יְרַנְּנוּן עַל דְּמַכְיְהוֹן׃
6 תְּשְׁבָחָן דֵּאלָהָא בְּגַרְגְּרֵיהוֹן וְחַרְבָּא דְּתֵיכְסָרָא בִּידֵיהוֹן׃
7 לְמֶעְבַּד נְקָמְתָא בְּעַמְמַיָּא סַכְּוָתָא בְּאֻמְמַיָּא׃
8 לְמֵסַר מַלְכֵיהוֹן בְּשַׁיְירִין וְתַקִּירֵיהוֹן בְּכַבְלֵי דְפַרְזְלָא׃
9 לְמֶעְבַּד בְּהוֹן דִּין דְּכְתִיב בְּאוֹרַיְתָא שְׁבָחוּתָא הוּא לְכָל חַסִּידוֹי שַׁבְּחוּ אֱלָהָא׃

קנ

1 שַׁבְּחוּ אֱלָהָא שַׁבְּחוּ אֱלָהָא בְּבֵית מַקְדְּשֵׁהּ שַׁבְּחוּ יְהֵא בִּרְקִיעַ עָשְׁנֵהּ׃
2 שַׁבְּחוּ יְהֵא בְּגִבּוּרְתֵּהּ שַׁבְּחוּ יְהֵא כְּסַגְיָן רְבָנוּתֵהּ׃
3 שַׁבְּחוּ יְהֵא בְּהִקְיְעָא דְשׁוֹפְרָא שַׁבְּחוּ יְהֵא בְּכִנָּרִין וְכִנָּרִין׃
4 שַׁבְּחוּ יְהֵא בְּתוּפִּין וּבְחֻגְנָן שַׁבְּחוּ יְהֵא בְּחֻדָּדִין וְאַבּוּבִין׃
5 שַׁבְּחוּ יְהֵא בְּצִלְצְלֵי דְשֶׁמַע שַׁבְּחוּ יְהֵא בְּאֶלְעָלֵי דְיַבָּבָא׃
6 כָּל נִשְׁמְתָא תְּשַׁבַּח אֱלָהָא שַׁבְּחוּ אֱלָהָא׃

תם ספר תהלים

ונקרא ומונה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

ב א ם

Alleluia. PSAL. CXLIX.

CAntate Domino canticũ nouum, laus eius in ecclesia sanctorum.
1 * Lętetur Israel in eo qui fecit eũ, & filij Sion exultent in rege suo.
3 * Laudent nomen eius in choro, in tympano & psalterio psallant ei.
4 * Quia beneplacitum est Domino in populo suo, & exaltabit mansuetos in *salute.
5 * Exultabunt sancti in gloria, & lætabuntur in cubilibus suis.
6 * Exultationes Dei in gutture eorum, & gladij ancipites in manibus eorum.
7 * Ad faciendum vindictam in nationibus, increpationes in populis.
8 * Ad alligandos reges eorum in compedibus, & nobiles eorum in manicis ferreis.
9 * Vt faciant in eis iudicium conscriptum: gloria hæc *erit omnibus sanctis eius. *

Alleluia. PSAL. CL.

LAudate* Deum in sanctis eius, laudate eum in firmaméto virtutis eius.
1 * Laudate eum in virtutibus eius, laudate eum secundùm multitudinem magnitudinis eius.
3 * Laudate eum in sono tubæ, laudate eum in psalterio & cithara.
4 * Laudate eum in tympano & choro, laudate eum in chordis & organo.
5 * Laudate eum in cymbalis bene sonantibus, laudate eum in cymbalis iubilationis.
6 * Omnis spiritus laudet Dominum. *

Αλληλούια. ρμθ'.

1 * Ασατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων.
2 * εὐφρανθήτω Ισραὴλ ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν· καὶ υἱοὶ Σιὼν ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν.
3 * αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ, ἐν τυμπάνῳ, & ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῷ.
4 * ὅτι εὐδοκεῖ κύριος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, & ὑψώσει πραεῖς
5 ἐν σωτηρίᾳ. * καυχήσονται ὅσιοι ἐν δόξῃ, & ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοιτῶν αὐτῶν.
6 * αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν, καὶ ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·
7 * τοῦ ποιῆσαι ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐλεγμοὺς ἐν
8 τοῖς λαοῖς. * τοῦ δῆσαι τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις, & τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χειροπέδαις σιδηραῖς.
9 * τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρῖμα ἔγγραπτον· δόξα αὕτη ἔσται πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ.

Αλληλούια. ρν'.

1 * Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ.
2 * αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυνατείαις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ.
3 * αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ψαλτηρίῳ & κιθάρᾳ.
4 * αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τυμπάνῳ & χορῷ, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν
5 χορδαῖς & ὀργάνῳ. * αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ.
6 * πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον.

CHALDAICÆ PARAPHRASIS TRANSLATIO.

PSAL. CXLIX.

LAudate Deum, laudate coram Domino hymno nouo: laus eius in Ecclesia piorum. 1 Lætetur Israel in factore suo: filij Sion exultent in rege suo. 3 Laudent nomen eius in choris, in tympanis & citharis psallant ei. 4 Quoniam voluntas Domini in populo suo: glorificabit humiles in redemptione. 5 Exultabunt misericordes in gloria, iubilabunt in cubilibus suis. 6 Laudes Dei in gutture eorum, & tanquam gladij ancipites in manibus eorum. 7 Ad faciendam vindictam in nationes, correptionem in populos. 8 Ad alligandos reges eorum catenis, & nobiles eorum compedibus ferreis.
9 Ad peragendum in eos iudicium quod scriptum est in Lege: gloria ipse est omnibus pijs eius. laudate Deum.

PSAL. CL.

LAudate Deum, laudate Deum in domo sanctuarij eius, laudate eum in firmamento fortitudinis ipsius. 1 Laudate eum in potentia ipsius, laudate eum secundùm multitudinem magnificentiæ eius. 3 Laudate eum clangore buccinæ: laudate eum psalterijs & citharis. 4 Laudate eum tympanis & choris: laudate eum in chordis & organis. 5 Laudate eum cymbalis tam-tummodo ipsum resonantibus: laudate eum cymbalis iubilationis. 6 Mens omnis laudet Dominum. laudate Deum.

FINIS LIBRI PSALMORVM.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

EPISTOLA SANCTI HIERONYMI
PRESB. AD CHROMACIVM ET HELIODORVM
EPISCOPOS, DE LIBRIS SALOMONIS.

IVNGAT Epistola quos iungit sacerdotium; immò charta non diuidat quos Christi nectit amor. Commentarios in Osee, Amos, & Zachariam; Malachiam quoque poscitis. Scripsissem si licuisset præ valetudine. Mittitis solatia sumptuum, notarios nostros & librarios sustentatis, vt vobis potissimum nostrum desudet ingenium. Et ecce ex latere frequens turba diuersa postulantium, quasi aut æquum sit me vobis esurientibus & aliis laborare; aut in ratione dati & accepti, cuiquam præter vos obnoxius sim. Itaque longa ægrotatione fractus, ne penitus hoc anno reticerem, & apud vos mutus essem, tridui opus nomini vestro cõsecraui, interpretationẽ videlicet triũ Salomonis voluminũ; Maslot, quod Hebręi Parabolas, vulgata autẽ editio Prouerbia vocat; Coheleth, quem Græcè Ecclesiastẽ: Latinè Concionatorẽ possumus dicere; Sirasirim quod in lingua nostra vertitur Canticum canticorũ. Fertur & Panaretos Iesu filij Sirach liber: & alius pseudographus qui Sapientia Salomonis inscribitur. Quorũ priorẽ Hebraicũ repperi, non Ecclesiasticum, vt apud Latinos, sed Parabolas prænotatum. Cui iuncti erant Ecclesiastes & Canticum canticorum: vt similitudinem Salomonis non solùm numero librorum, sed etiam materiarum genere coæquaret. Secundus apud Hebræos nusquam est; quia & ipse stylus Græcam eloquentiam redolet: & nonnulli scriptorum veterum hunc esse Iudæi Philonis affirmant. Sicut ergo Iudith & Tobiæ & Machabæorũ libros legit quidẽ eos Ecclesia; sed inter canonicas scripturas non recipit: sic & hæc duo volumina legat ad ædificationem plebis; non ad autoritatem Ecclesiasticorum dogmatum confirmationem dam. Si cui sanè Septuaginta Interpretum magis editio placet: habet eam à nobis olim emendatam. Neque enim noua sic cudimus, vt vetera destruamus. Et tamen cùm diligentissimè legerit: sciat magis nostra scripta intelligi, quę nõ in tertium vas transfusa coacuerint; sed statim de prelo purissimæ commendata testæ, suum saporem seruauerint.

FINIS EPISTOLÆ.

PROLOGVS IN LIBROS
EOSDEM.

TRIBVS nominibus vocatum fuisse Salomonem, Scripturæ manifestissimè docent. Pacificum, id est, Salomonem: & Idida, hoc est, dilectum Domini: & quod nunc dicitur Coheleth, idem, ecclesiasten. Ecclesiastes autẽ Græco sermone est appellatus; quia cœtum, id est, ecclesiam congreget, quem nos nuncupare possumus concionatorẽ: eò quòd loquatur ad populũ; & sermo eius non specialiter ad vnũ, sed ad vniuersos dirigatur generaliter. Porrò Pacificus & Dilectus Domini, ab eo, quòd regno eius pax fuerit; & eũ Dominus dilexerit, appellatus est. Nam & Psalm. XLIIII. & LXXI. Dilecti & Pacifici titulo, prænotantur. Qui tamen etsi ad prophetiam Christi ecclesiæque pertinentes, felicitatem & vires Salomonis excedunt; tamen secundum historiam super Salomonem scripti sunt. Itaque iuxta numerum vocabulorum tria volumina edidit; Prouerbia, Ecclesiasten, Canticum Canticorum. In Prouerbiis paruulum docens, & quasi de officiis per sententias erudiens. vnde & ad filium sermo crebrò repetitur. In Ecclesiasten verò maturæ virum ætatis instituens, ne quicquam in mundi rebus putet esse perpetuũ, sed caduca & breuia vniuersa quæ cernimus. Ad extremum iam cõsummatum virum, & calcato seculo præparatum, in Canticis canticorũ sponsæ iungit amplexibus. Nisi enim priùs reliquerimus vitia, & pompis seculi renunciantes, expeditos nos ad aduentum præparauerimus, non possumus cantare Canticum canticorum. Sed & hoc diligentius attendendũ, tres libros auctore diuerso esse intitulatos. In Prouerbiis enim notantur Prouerbia Salomonis filij Dauid regis Israel. In Ecclesiasten verò verba Ecclesiastes filij Dauid regis Hierusalem. Superfluum quippe est Israel hîc: quod malè in Græcis & Latinis codicibus inuenitur. In Cantico autem Canticorum nec filius Dauid, nec rex Israel siue Hierusalem præscribitur, sed tantùm Canticum canticorum Salomonis. Sicut enim prouerbia & rudis institutio ad duodecim tribus & ad totũ pertinet Israel: & quomodo cõceptus mundi non nisi metropolitis conuenit, hoc est habitatoribus in Hierusalẽ: ita Canticũ Canticorum ad eos propriè pertinet, qui tantùm superna desiderant. Ad incipientes & proficientes & paterna dignitas & regni proprij meritò vendicatur auctoritas. Ad perfectos verò, vbi non timore eruditur, sed amore, propriũ nomen sufficit: & æqualis magister est, & nescit esse se regem. Quæ omnia referuntur ad Christum.

ALIVS PROLOGVS.

TRES libros Salomonis, id est, Prouerbia, Ecclesiasten, Canticum canticorum, veteri LXX Interpretum auctoritati reddidi, vel antepositis lineis superflua quæque designans, vel stellis titulo prænotatis, ea quę minus habebantur interserens, vt pleniùs, Paula & Eustochiũ, cognoscatis quid in libris nostris minus sit, quídve redundet. Nec non etiã illa quæ imperiti transtatores malè in linguam nostram de Græco sermone verterant, obliterans & antiquans, curiosissima veritate correxi. Et vbi præpostero ordine atque peruerso sententiarum fuerat lumen ereptum, suis locis restituens feci intelligi quod latebat. Porrò in eo libro, qui à plerisque Sapientia Salomonis inscribitur, & in Ecclesiastico, quem esse Iesu filij Syrach nullus ignorat, calamum temperaui, tantummodo canonicas scripturas vobis emendare desiderans, & studium meũ certis magis quàm dubiis commendare. Ideò Græco & Hebræo præfatiuncula vtraque in libro præmissa est, quia nonnulla de Græco hoc ad illuminationem sensus & legentis ædificationem vel inserta Hebraicæ translationi, vel extrinsecus iuncta sunt. Et idcirco qui legis, semper peregrina memento.

Universidad de Deusto
Biblioteca

א

1 משלי שלמה בן דוד מלך ישראל:
2 לדעת חכמה ומוסר להבין
אמרי בינה:
3 לקחת מוסר השכל צדק ומשפט ומישרים:
4 לתת לפתאים ערמה לנער דעת ומזמה:
5 ישמע חכם ויוסף לקח ונבון תחבלות יקנה:
6 להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידתם:
7 יראת יהוה ראשית דעת חכמה ומוסר אוילים
בזו:
8 שמע בני מוסר אביך ואל־תטש תורת
אמך:
9 כי לוית חן הם לראשך וענקים
לגרגרתיך:
10 בני אם־יפתוך חטאים אל־תבא:
11 אם־יאמרו לכה אתנו נארבה לדם נצפנה
לנקי חנם:
12 נבלעם כשאול חיים ותמימים כיורדי בור:
13 כל־הון יקר נמצא נמלא בתינו שלל:
14 גורלך תפיל בתוכנו כיס אחד יהיה לכלנו:
15 בני אל־תלך בדרך אתם מנע רגלך מנתיבתם:
16 כי רגליהם לרע ירוצו ומהרו לשפך דם:
17 כי־חנם מזרה הרשת בעיני כל־בעל כנף:
18 והם לדמם יארבו יצפנו לנפשתם:
19 כן ארחות כל־בצע בצע את־נפש בעליו יקח:
20 חכמות בחוץ תרנה ברחבות תתן קולה:
21 בראש המיות תקרא בפתחי שערים בעיר
אמריה תאמר:
22 עד־מתי פתיים תאהבו פתי ולצים לצון חמדו
להם וכסילים ישנאו־דעת:
23 תשבו לתוכחתי הנה אביעה לכם רותי
אודיעה דברי אתכם:

תרגום

א

1 מתלי דשלמה בר דויד מלכא דישראל: 2 למדע חכמתא ומדרוהא לאתבנא אמרי בינתא: 3 למקבלא מדרוהא
דקשוט ודינא וחריצותא: 4 למתן לשבורי ערימותא ולטלאי ידיעתא והרעיותא: 5 ישמע חכים ויוסף מדעא וסכלתנותא
יתיר ומחכימא דמלתא ידיע יתחכמהון: 6 ליש מחכמתא דמלתא דייין ומחכימא ומדרוהא סכלי
שמע ברי מדרוהא דאבוך ולא תטעי נמוסא דאמך: 9 מטול דיאותא דמחסדא אנון לרישך והמניכיא לעוזרך:
ברי אן נשדרון לך חשאי לא תטפש: 11 אן ימרון אתא עמנא נכמן לדמא נטשי לזכי חנן: 12 נבלענון כשיול לחיי ולחלא
כגברי דנחתין לגובא: 13 כל עתרא ויקרא נשכח ונמלא בתנא בזתא: 14 גורלא תיהל באנא עמהון כנוע רגלך כן שביליהון:
מטול דרגלהון לבישתא רהטין ומסתרהבין לשפוך דמא: 16 וחנון לרמן כנונין ומקשטין נפשתהון: 17 מכמא בשוקא משתכחא על פרחתא דגפא:
ואנון לדמהון כמנין נכמין ומסתרהבין לנפשתהון: 19 חכמתא בשוקא משתבחא ומשקקי תהבא קלא: 20 בריש בירתא מכרא ובמעלנא
דתרעי קרתא מלילא אמרה: 21 עד אימת שבורי רחמין שבריותא ומסקנוי מסקנותא רגנו להון וסכלי סנין ידיעתא: 22 תתפנון

1 Arabolae Salomonis
filij Dauid regis Israel.
2 Ad scienda sapientiã &
disciplinam; ad intelligẽda
verba prudẽtiæ; 3 Et sus-
cipiendam eruditionẽ do-
ctrinæ, iustitiam, & iudicium, & æquitatẽ.
4 Vt detur paruulis astutia, & adolescenti
5 scientia & intellectus. Audiés sapiens sa-
pientior erit, & intelligẽs gubernacula pos-
6 sidebit. Animaduertet parabolam & in-
terpretationẽ, verba sapiẽtum & enigma-
7 ta eorum. Timor Domini initiũ sapien-
tiæ: sapientiam atque doctrinam stulti de-
8 spiciunt. Audi fili mi disciplinam patris
9 tui, & ne dimittas legem matris tuæ.
addatur gratia capiti tuo, & torques collo
10 tuo. Fili mi si te lactauerint peccatores,
11 ne acquiescas eis. Si dixerint, Veni nõ-
biscum, insidiemur sanguini, absc5damus
tendiculas contra insontem frustra.
12 Degluriamus eum sicut infernus viuen-
tem, & integrum quasi descẽdentem in fo-
13 cum: Omnem preciosam substantiam
reperiemus, implebimus domos nostras
14 spoliis. Sortem mitte nobiscum, marsu-
pium sit vnum omniũ nostrũ.
15 Fili mi ne ambules cum eis: prohibe pe-
16 dem tuum à semitis eorum. Pedes enim
illorum ad malum currunt, & festinant vt
17 effundant sanguinem. Frustra autẽ iacta-
tur rete ante oculos pennatorum.
18 Ipsi quoque contra sanguinẽ suum insi-
diantur, & moliũtur fraudes cõtra animas
19 suas. Sic semitæ omnis auari, animas pos-
sidentium rapiunt. Sapientia foris prædi-
20 cat, in plateis dat vocẽ suam. In capite tur-
21 barum clamitat, in foribus portarum vrbis
profert verba sua, dicens: Vsquequo pa-
uuli diligitis infantiam: & stulti ea quæ fibi
sunt noxia cupient, & imprudentes odibunt
22 scientiam? Conuertimini ad correptionem
meam. En proferam vobis spiritũ meum,
ostendam vobis verba mea.

PARABOLAE SALOMONIS. CAPVT I.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ. κεφ. α΄.

1 Parabolæ Salomonis filij Dauid, qui regnauit in Israel.
2 Ad sciendũ sapientiam et disciplinã, ad intelligendum q; verba prudẽtiæ. 3 Ad suscipiẽdas q; inuolutiones sermonum & solutiones ænigmatũ: ad intelligendaq; iustitiam veram, & iudicium dirigendum.
4 Vt det simplicibus astutiam: puero autem nouo sensumque & cogitationem. 5 Hæc enim audiens sapiens sapientior erit. at intelligens gubernationem possidebit. 6 Animaduertetque parabolam & tenebrosum sermonem: verbaq; sapientũ & ænigmata. 7 Initium sapientiæ timor Domini: sapientiam autem & disciplinam stulti despiciunt. 8 Audi fili mi disciplinam patris tui, & ne erres à lege matris tuæ. 9 Quoniam decor gratiæ sunt capiti tuo; & torques collo tuo. 10 Fili mi si te seduxerint peccatores, ne acquiescas. 11 Si dixerint, Veni nobiscũ, insidiemur sanguini, absc5damus contra innocentem frustra. 12 Absorbeamus eos quasi infernus viuentes, & immaculatos sicut descẽdentes in lacum. 13 Omnes diuitias & gloriam inueniemus, & implebimus domos nostras spoliis. 14 Sortem tuam mitte inter nos, marsupium vnum erit omnibus nobis. 15 Fili mi ne ambules in via cum eis, prohibe pedem tuum à semitis eorum. 16 Quoniam pedes eorum ad malum currunt, & festinant ad effundendum sanguinem. 17 Quoniam frustra rete ante volucrem pennatam. 18 Ipsi autem contra sanguinem suum insidiantur, absc5dent contra animas suas. 19 Sic sunt viæ omnium operantium iniquitatem animas dominũ suarum capiunt. 20 Sapientia vicatim cantat, ac de plateis dat vocem suam. 21 In capite arcium præconizat, & in introitu portarum per vrbes verba sua dicit. 22 Vsquequo insipientes diligitis insipientiam, & desiores derisionem appetunt sibi, & stulti odiunt scientiam? 23 Conuertimini ad correptionem meam: en proferam vobis spiritum meum, & ostendam vobis verba mea.

1 Παροιμίαι Σολομῶντος υἱοῦ Δαυίδ, ὃς
2 ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ· 3 γνῶναι σο-
φίαν καὶ παιδείαν, νοῆσαί τε λόγους φρο-
νήσεως· 4 δέξασθαί τε ἔργασίας λό-
γων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων, νοῆσαί τε δι-
καιοσύνην ἀληθῆ, καὶ κρίμα κατευθυνεῖν· 5 ἵνα δῶ
ἀκάκοις πανουργίαν, παιδὶ δὲ νέῳ αἴσθησίν τε καὶ ἔννοιαν.
6 πανδεὲς γὰρ ἀκούσας σοφὸς σοφώτερος ἔσται· ὁ δὲ νοήμων
κυβέρνησιν κτήσεται.
7 νοῆσαι τε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον, ῥήσεις τε σο-
φῶν καὶ αἰνίγματα. 8 ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου,
συνέσεις δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν. διαστέλλει δὲ εἰς
θεὸν δρόμῳ αἴσθησις, σοφίαν δὲ καὶ παιδείαν ἀστεῖοι ἐξου-
θενήσουσιν. 9 ἄκουε υἱὲ νόμους πατρός σου, καὶ μὴ ἀπώσῃ
θεσμοὺς μητρός σου. 10 στέφανον γὰρ χαρίτων δώσει σῇ
κορυφῇ, καὶ κλοιὸν χρύσεον περὶ σὸν τράχηλον.
11 υἱὲ μή σε πλανήσωσιν ἄνδρες ἀσεβεῖς, μὴ δὲ βουληθῇς.
12 ἐὰν παρακαλέσωσί σε, λέγοντες, ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν
κοινωνὴν αἵματος, κρύψωμεν δὲ εἰς γῆν ἄνδρα δί-
καιον ἀδίκως· 13 καταπίωμεν δ' αὐτὸν ὥσπερ ἅδης ζῶν-
τα, καὶ ἄρωμεν αὐτὸ τὸ μνήμιον ἐκ γῆς·
14 τὸν δὲ σὸν κλῆρον βάλε ἐν ἡμῖν, καὶ μαρσίππιον ἓν
ἔστω πᾶσιν ἡμῖν. 15 μὴ πορεύθῃς ὁδὸς μετ' αὐτῶν, ἔκκλινον
τὸν πόδα σου ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν. 16 οἱ γὰρ πόδες αὐτῶν εἰς
κακίαν τρέχουσι, καὶ τάχυνοί εἰσι τοῦ ἐκχέαι αἷμα. 17 ἡ γὰρ ἀσύ-
νετος κακῶς ἐπελεύσεται δίκτυα πτερωτοῖς· 18 αὐτοὶ γὰρ οἱ φόνοι μελέτων-
ται τῶν συνελκόντων τὰ ἄνομα. Τὴν γὰρ ἀσέβειαν τοῦ ἑαυτῶν
20 ψυχοῦ ἀφαιροῦνται). 19 Σοφία ὀν ἐξόδοις ὑμνεῖ), ἐν δὲ πλα-
τείαις παῤῥησίαν ἄγει. 20 ἐπ' ἄκρων δὲ τειχέων κυρυσσέ), ἐπὶ δὲ
πύλαις πόλεως θαῤῥοῦσα λέγει. 21 ὅσον ἂν χρόνον ἄκακοι
ἐγῶν) τὰ δικαιοσύνης οὐκ αἰσχυνθήσ5). οἱ δὲ ἄφρονες τῆς
ὕβρεως ὄντες παθυμηταὶ ἀσεβεῖς χλόμενοι ἐμίσησαν αἴ-
σθησιν, 22 καὶ ἐπισθοῦσιν ἐγγίσουσι ἐλέγχοις. ἰδοὺ προσθήσω
ὑμῖν ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν. δηλάξω δὲ ὑμᾶς τὸν ἐμὸν λογον.

INTERPRETATIO LATINA TRANSLATIONIS CHALDAICAE IN LIB. PROVERB.

Ex Complutensi Bibliotheca, ad Hebraicam & Chaldaicam veritatem à B. Aria Montano correcta.

Parabolae Salomonis filij Dauid regis Israel. ' Ad sciendam sapientiam & disciplinam, ad intelligenda verba intelligentiæ. ' Ad suscipiendam disciplinam intellectus, & iustitiam, & iudicium, & æquitatem. ' Ad dandam insipientibus astutiam, & adolescentibus scientiam & consilium. ' Audiet sapiens, & adder scientiam, & intelligens gubernaculũ possidebit. ' Vt intelligat parabolam, & interpretationem, & verba sapientum, & ænigmata eorum. ' Initium sapientiæ timor Domini: sapientiam autem & disciplinam stulti despiciunt. ' Audi fili mi disciplinam patris tui, & ne erres à lege matris tuæ. ' Quoniam decor gratiæ sunt capiti tuo; & torques collo tuo. " Fili mi si te seduxerint peccatores, & immaculatos sicut descendentes in sanguini, absc5demus contra innocentem frustra. " Absorbeamus eos quasi infernus viuentes, & immaculatos sicut descẽdentes in lacum. " Omnes diuitias & gloriam inueniemus, & implebimus domos nostras spoliis. " Sortem tuam mitte inter nos, marsupium vnum erit omnibus nobis. " Fili mi ne ambules in via cum eis, prohibe pedem tuum à semitis eorum. " Quoniam pedes eorum ad malum currunt, & festinant ad effundendum sanguinem. " Quoniam frustra rete ante volucrem pennatam. " Ipsi autem contra sanguinem suum insidiantur, absc5dent contra animas suas. " Sic sunt viæ omnium operantium iniquitatem animas dominũ suarum capiunt. " Sapientia vicatim cantat, ac de plateis dat vocem suam. " In capite arcium præconizat, & in introitu portarum per vrbes verba sua dicit. " Vsquequo insipientes diligitis insipientiam, & desiores derisionem appetunt sibi, & stulti odiunt scientiam? " Conuertimini ad correptionem meam: en proferam vobis spiritum meum, & ostendam vobis verba mea.

Universidad de Deusto
Biblioteca

24 * Quia vocaui, & renuistis: extendi manũ
25 meã, & non fuit qui aspiceret. * Despexistis omne consiliũ meum, & increpationes
26 meas neglexistis. * Ego quoque in interitu vestro ridebo, & subsannabo cùm vobis ad
27 quod timebatis aduenerit. * Cùm irruerit repentina calamitas, & interitus quasi tempestas ingruerit: quando venerit super vos
28 tribulatio & angustia. * Tunc inuocabunt me, & non exaudiam: manè consurgent, & non inuenient me. * Eo quod exosam habuerint disciplinam, & timorẽ Domini nõ
30 susceperint. * Nec acquieuerint consiliis meo, & detraxerint vniuersæ correptioni
31 meæ. * Comedent igitur fructus viæ suæ, suísque consiliis saturabuntur. * Auersio
32 paruulorum interficiet eos, prosperitas ipsorum perdet eos. * Qui autem me audierit, absque terrore requiescet, & abundantia perfruetur timore malorum sublato.

CAP. II.

1 * Fili mi si susceperis sermones meos, & mandata mea absconderis penes te:
2 * Vt audiat sapientiã auris tua, inclina cor tuum ad cognoscendam prudentiam.
3 * Si enim sapientiã inuocaueris, & inclinaueris cor tuum prudẽtiæ. * Si quæsieris eam quasi pecuniã, & sicut thesauros effoderis illam. * Tunc intelliges timorẽ Dei,
6 & scientiã Dei inuenies. * Quia Dominus dat sapientiam, & ex ore eius scientia & prudentia. * Custodiet rectorum salutem,
8 & proteget gradientes simpliciter. * Seruans semitas iustitiæ, & viam sanctorum custodiens. * Tunc intelliges iu-
9 stitiam & iudicium & æquitatem, & omnem semitã bonam. * Si intrauerit sapientia cor
10 tuum, & scientia animæ tuæ placuerit: * Consilium custodiet te, & prudentia
12 seruabit te. * Vt eruaris à via mala, & ab homine qui peruersa loquitur.
13 * Qui relinquunt iter rectũ, & ambulant
14 per vias tenebrosas. * Qui lætantur cùm malè fecerint, & exultãt in rebus pessimis.
15 * Quorum viæ peruersæ sunt, & infames gressus eorum.

24 * יַעַן קָרָאתִי וַתְּמָאֲנוּ נָטִיתִי יָדַי וְאֵין מַקְשִׁיב:
25 * וַתִּפְרְעוּ כָל־עֲצָתִי וְתוֹכַחְתִּי לֹא אֲבִיתֶם:
26 * גַּם־אֲנִי בְּאֵידְכֶם אֶשְׂחָק אֶלְעַג בְּבֹא פַּחְדְּכֶם:
27 * בְּבֹא כְשׁאוֹה פַּחְדְּכֶם וְאֵידְכֶם כְּסוּפָה יֵאֹתֶה בְּבֹא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצוּקָה:
28 * אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה יְשַׁחֲרֻנְנִי וְלֹא יִמְצָאֻנְנִי:
29 * תַּחַת כִּי־שָׂנְאוּ דַעַת וְיִרְאַת יְהוָה לֹא בָחָרוּ:
30 * לֹא אָבוּ לַעֲצָתִי נָאֲצוּ כָּל־תּוֹכַחְתִּי:
31 * וְיֹאכְלוּ מִפְּרִי דַרְכָּם וּמִמֹּעֲצֹתֵיהֶם יִשְׂבָּעוּ:
32 * כִּי מְשׁוּבַת פְּתָיִם תַּהַרְגֵם וְשַׁלְוַת כְּסִילִים תְּאַבְּדֵם:
33 * וְשֹׁמֵעַ לִי יִשְׁכֹּן־בֶּטַח וְשָׁאֲנַן מִפַּחַד רָעָה:

ב

1 * בְּנִי אִם־תִּקַּח אֲמָרַי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אִתָּךְ:
2 * לְהַקְשִׁיב לַחָכְמָה אָזְנֶךָ תַּטֵּה לִבְּךָ לִתְבוּנָה:
3 * כִּי אִם־לַבִּינָה תִקְרָא לַתְּבוּנָה תִּתֵּן קוֹלֶךָ:
4 * אִם־תְּבַקְשֶׁנָּה כַּכֶּסֶף וְכַמַּטְמוֹנִים תַּחְפְּשֶׂנָּה:
5 * אָז תָּבִין יִרְאַת יְהוָה וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא:
6 * כִּי־יְהוָה יִתֵּן חָכְמָה מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה:
7 * וְצָפַן לַיְשָׁרִים תּוּשִׁיָּה מָגֵן לְהֹלְכֵי תֹם:
8 * לְנִצֹּר אָרְחוֹת מִשְׁפָּט וְדֶרֶךְ חֲסִידָיו יִשְׁמֹר:
9 * אָז תָּבִין צֶדֶק וּמִשְׁפָּט וּמֵישָׁרִים כָּל־מַעְגַּל טוֹב:
10 * כִּי־תָבוֹא חָכְמָה בִלְבָבֶךָ וְדַעַת לְנַפְשְׁךָ יִנְעָם:
11 * מְזִמָּה תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ תְּבוּנָה תִנְצְרֶכָּה:
12 * לְהַצִּילְךָ מִדֶּרֶךְ רָע מֵאִישׁ מְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת:
13 * הָעֹזְבִים אָרְחוֹת יֹשֶׁר לָלֶכֶת בִּדְרָכֵי־חֹשֶׁךְ:
14 * הַשְּׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רָע יָגִילוּ בְּתַהְפֻּכוֹת רָע:
15 * אֲשֶׁר אֹרְחֹתֵיהֶם עִקְּשִׁים וְנִלְוִים בְּמַעְגְּלוֹתָם:

תרגום

24 על דקריית ולא הימנתון אריכת אידי ולא אצתנון: 25 ושניתון כל תריעותי וסכסנותי לא בעיתון: 26 אף אנא בחכרכון אגחך
ואיחוך כד ייתי דלתיכון כשלא ותא כד תהא עליכון עקתא ושגונקא: 27 בד ייתי עלא אצתנה נקרון ולא ישכחנני: 28 על דסנו ידישתא ודחלתה דאלהא לא אחדו:
ולא צבו בתריעותי ואשלו כל־מכסכנותי: 29 ואכלו מן פרי דארחתהון ולא השבחנני: 30 מטול דתהפכנותא דשבדי יקטלינון וקבעין:
ובישי יקבלא מן דלתיא ומכלכיהון יקבעין: 31 בדין אדכיא יקבלא מן דלתיא ויהי שחא: 32 מזדשמע
ב
לביקא יהון מגלי: 1 והצלי ארנך לחכמתא והפנה לבך לבינותא: 2 ואמא לבינותא תקרא
ולסברא תתן קלך: 3 כטול דאלהא יהב חכמתא מן פומה ידישתא וביניונא: 4 והבעי היך סיומא והיך סיתתא תציגיה:
לסגור ארחתא דדיניא ואורחתא דצדיקין ינטר: 5 בדין תסתכל חכמתא ומדעא דאלהא ודיעותה מן קדם אלהא
ידישי לחריצי חבריתי ומסיע לאילן דסהדלין בלא מום: 6 בדין תחכם צדקתא ודינא והדיוותא דכל שבילי שפירי:
תרעיתא הנטר עלך ביוניתא תנצרכה: 11 דרי תחכמי מן ארחתא בישתא ומן גברא דכמלליא כפרכיתא:
ושבקין ארחתהון מישרתון ומפתלין בארחתא דחשוכא: 13 דאורחתהון מעקמתן ומפתלין שביליהון:

24 * Quoniam vocabam, & non audistis; & extendebam sermones, & non attendebatis.
25 * Sed irrita faciebatis mea cõsilia, at meis redargutionibus non intendebatis. * Igitur & ego in vestro interitu irridebo: contra gaudebo autem, quandocunq; superuenerit vobis pernities. * & quando aduenerit vobis subitò tumultus, & subuersio tanquã tẽpestas affuerit: aut quando venerit vobis tribulatio et obsessio.
28 * Erit enim quando inuocabitis me, ego autẽ non exaudiam vos. quærent me mali, & nõ inuenient. * Odio habuerunt enim sapientiam,
30 at timorem Domini non receperunt. * Neque voluerunt meis attendere consiliis, subsannauerit autem meas redargutiones. * Igitur comedent suæ vitæ fructus, & suæ impietatis implebuntur. * Quoniam enim iniuriam fecerunt
32 paruulis, interficiẽtur, & inquisitio impios perdet. * At me audiens, habitabit in spe, & quiescet absque terrore ab omni malo.

CAP. II.

1 * Fili si suscipiens sermonem mei præcepti absconderis penes teipsum: * Audiet sapientiam
2 auris tua, & aduices cor tuũ in intellectũ; adiicies autem ipsum in admonitionem filio tuo.
3 * Si enim sapientiã inuocaueris, et intellectui dederis vocem tuã, at sensum quæsieris magna
4 voce. * Et si quæsieris eã quasi argentũ & sicut thesauros scrutatus fueris illã. * Tunc intelliges
5 timorem Domini, & scientiam Dei inuenies.
6 * Quia Dominus dat sapientiam, & ex facie eius cognitio et intellectus. * Et thesaurizat di-
7 rigentibus salutem, proteget autẽ viam eorum:
8 * Ad seruandũ viam iustificationum; & viã
9 eorũ qui reuerẽtur eũ custodiet. * Tunc intelliges iustitiã & iudicium, & diriges omnes semitas
10 bonas. * Si enim venerit sapientiam tuã mentem, at sensus tuæ animæ pulcher esse videbitur.
11 * Cõsilium bonũ custodiet te, cogitatio autẽ san-
12 ctã seruabit te. * Vt eruat te à via mala, & à viro loquente nihil fidele. * Væ qui relinquunt
13 viam rectam, vt ambulẽt in viis tenebrarũ. * Væ
14 qui lætantur in malis, & gaudẽt in subuersione mala. * Quorum semitæ peruersæ & curuæ, or-
15 bitæ eorum.

1 * ἐπειδὴ ἐκάλεσα, & οὐχ ὑπηκούσατε. & ἐξέτεινον λόγους, &
2 οὐ προσείχετε. * ἀλλὰ ἀκύρους ἐποιεῖτε ἐμὰς βάλας.
3 τοῖς δὲ ἐμοῖς ἐλέγχοις οὐ προσεῖχετε. * τιγαροῦν κἀγὼ
4 τῇ ὑμετέρᾳ ἀπωλείᾳ παρελάβομαι. καὶ χαρήσομαι
5 δὲ ἐν ἐπέρχεται ὑμῖν ὄλεθρος. * ἡνίκα ἂν ἀφίκηται
6 ὑμῖν ἄφνω τόρυβος, ἡ δὲ καταστροφὴ ὁμοίως καθαιρεθῇ
πνοῇ, ἢ ὅταν ἔρχηται ὑμῖν θλῖψις καὶ πολιορκία.
7 * ἔσται γὰρ ὅταν παικαλέσητέ με, ἐγὼ δὲ οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν. ζητήσουσί με κακοί, καὶ οὐχ εὑρήσουσιν.
8 * ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν, τὸν δὲ φόβον κυρίου οὐκ ἠγάπησαν.
9 * οὐδὲ ἤθελον ἐμοὶ προσέχειν βαλαί. ἐμυκτήριζον δὲ
10 ἐμοὶ ἐλέγχοι. * τιγαρεῖεν ἔλοιεν ἢ ἑαυτῶν ὁδοὶ τὸ σῶν
καρπούς, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλησθήσονται.
11 * ἀμὴ ὧν γὰρ ἠδίκησαν νηπίους, φονευθήσονται, καὶ ἐξεταμὸς ἀσεβεῖς ὀλεῖ. * ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων καθασκηνώσει ἐπ'
ἐλπίδι, καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

Β

1 * Υἱέ ἐὰν δεξάμενος ῥῆσιν ἐμοῦ ἐν τολῆς κρύψῃς παρὰ
2 σεαυτῷ * ὑπακούσει) σοφίας σὸν οὖς, σὺ, & παραβαλεῖς
καρδίαν σου εἰς σύνεσιν, παραβαλεῖς δὲ αὐτὴν πρὸς
3 νόησιν τοῦ υἱοῦ σου. * ἐὰν γὰρ τὴν σοφίαν παικαλέσῃ, &
τῇ συνέσει δῷς φωνήν σου, τὴν δὲ καθησαν ζητήσῃς μεγά-
4 λῃ τῇ φωνῇ. * καὶ ἐὰν ζητήσῃς αὐτὴν ὡς ἀργύριον &
ὡς θησαυροὺς ἐξερευνήσῃς αὐτήν.
5 * τότε συνήσεις φόβον κυρίου, καὶ θεοῦ πίνωσιν θεῖν εὑρή-
6 σεις. * ὅτι κύριος δίδωσι σοφίαν, & ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
7 γνῶσις καὶ σύνεσις. * & θησαυρίζει τοῖς καθορθοῦσι σωτη-
ρίαν. ὑπερασπιεῖ δὲ τὴν τροπείαν αὐτῶν·
8 * & φυλάξαι δόξαν δικαιωμάτων, & ὁδὸν ὁλαβεμμῶν
9 αὐτὸν διαφυλάξει. * τότε συνήσεις δικαιοσύνην καὶ κεῖ-
μα, καὶ καθορθώσεις πάντας ἀξονας ἀγαθούς.
10 * ἐὰν γὰρ ἔλθῃ ἡ σοφία εἰς τὸν διάνοιαν, ἡ δὲ αἴσθησις τῇ
11 σῇ ψυχῇ καλὴ εἶναι δόξῃ. * βαλὴ καλὴ φυλάξει σε,
12 σύνοια δὲ ὁσία τηρήσει σε. * ἵνα ῥύσηταί σε ἀπὸ ὁδοῦ
κακῆς· καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς λαλοῦντος μηδὲν πιστόν.
13 * ὧν καταλείποντες ὁδοὺς εὐθείας & πορεύεσθαι ἐν ὁ-
14 δοῖς σκότους. * ὧν εὐφραινόμενοι ἐπὶ κακοῖς & χαί-
15 ροντες ἐπὶ καταστροφῇ κακῇ. * ὧν αἱ τρίβοι σκολιαὶ καὶ
καμπύλαι, αἱ τροχιαὶ αὐτῶν·

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

24 Quia vocaui & non credidistis, leuauí manus meas, & non auscultastis. 25 Et commutastis omne consilium meum, & correptionem meam noluistis. 26 Ego quoque in interitu vestro ridebo, & irridebo cùm venerit pauor super vos.
27 Cùm venerit tanquam repentina vastitas pauor vester, & interitus vester quasi tempestas venerit, cùm venerit super vos tribulatio & angustia. 28 Tunc inuocabunt me, & non respondebo; clamabunt, & non inuenient me. 29 Eo quòd oderint scientiam: & timorem Dei non elegerunt. 30 Noluerunt consilium meum, & detraxerunt vniuersæ correptioni meæ.
31 Et comedent de fructibus viarum suarum, & consiliis suis satientur. 32 Quoniam auertio infipientium interficiet eos, & terror stultorum perdet eos. 33 Qui audit me, habitabit in spe, & securus erit à timore mali.

CAPVT II.

Filli mi si susceperis verba mea, & mandata mea absconderis apud te: 2 Et inclinaueris aurem tuam ad sapientiam, & conuerteris cor tuum ad intelligentiam: 3 Atque matrem intelligentiam vocaueris, & ad prudentiam dederis vocem tuam.
4 Et quæsieris sicut argentum, & sicut thesauros effoderis illam. 5 Tunc intelliges timorem Dei, & scientiam à facie Dei inuenies. 6 Quoniam Deus dat sapientiam: ex ore eius scientia & intelligentia. 7 Absconder rectis incolumitatem, & auxiliabitur eis qui ambulant absque macula. 8 Ad custodiendas vias iudicij, & vias iustorum custodiet. 9 Tunc intelliges iustitiam & iudicium, & æquitatem omnitũ semitarum bonarũ. 10 Si ingressa fuerit sapientia in cor tuũ, & scientia animæ tuæ dulcis fuerit; 11 Consilium custodiet te, intelligentia seruabit te. 12 Vt eruaris à via mala, & à viro qui loquitur peruersa: 13 Qui relinquũt vias rectas, & ambulant in viis tenebratũ. 14 Qui lætantur ad faciendũ malum, & exultant in peruersione malitiæ. 15 Quorũ viæ prauæ sunt, & peruersæ semitæ eorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * לְהַצִּילְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנָּכְרִיָּה הֶחֱלִיקָה:
17 * הָעֹזֶבֶת אַלּוּף נְעוּרֶיהָ וְאֶת־בְּרִית אֱלֹהֶיהָ שָׁכֵחָה:
18 * כִּי שָׁחָה אֶל־מָוֶת בֵּיתָהּ וְאֶל־רְפָאִים מַעְגְּלֹתֶיהָ:
19 * כָּל־בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים:
20 * לְמַעַן תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ טוֹבִים וְאָרְחוֹת צַדִּיקִים תִּשְׁמֹר:
21 * כִּי־יְשָׁרִים יִשְׁכְּנוּ־אָרֶץ וּתְמִימִים יִוָּתְרוּ בָהּ:
22 * וּרְשָׁעִים מֵאֶרֶץ יִכָּרֵתוּ וּבוֹגְדִים יִסָּחוּ מִמֶּנָּה:

ג

1 * בְּנִי תוֹרָתִי אַל־תִּשְׁכָּח וּמִצְוֹתַי יִצֹּר לִבֶּךָ:
2 * כִּי אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ:
3 * חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל־יַעַזְבֻךָ קָשְׁרֵם עַל־גַּרְגְּרוֹתֶיךָ כָּתְבֵם עַל־לוּחַ לִבֶּךָ:
4 * וּמְצָא־חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:
5 * בְּטַח אֶל־יְהוָה בְּכָל־לִבֶּךָ וְאֶל־בִּינָתְךָ אַל־תִּשָּׁעֵן:
6 * בְּכָל־דְּרָכֶיךָ דָעֵהוּ וְהוּא יְיַשֵּׁר אֹרְחֹתֶיךָ:
7 * אַל־תְּהִי חָכָם בְּעֵינֶיךָ יְרָא אֶת־יְהוָה וְסוּר מֵרָע:
8 * רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ:
9 * כַּבֵּד אֶת־יְהוָה מֵהוֹנֶךָ וּמֵרֵאשִׁית כָּל־תְּבוּאָתֶךָ:
10 * וְיִמָּלְאוּ אֲסָמֶיךָ שָׂבָע וְתִירוֹשׁ יְקָבֶיךָ יִפְרֹצוּ:
11 * מוּסַר יְהוָה בְּנִי אַל־תִּמְאָס וְאַל־תָּקֹץ בְּתוֹכַחְתּוֹ:
12 * כִּי אֵת אֲשֶׁר יֶאֱהַב יְהוָה יוֹכִיחַ וּכְאָב אֶת־בֵּן יְרָצֶה:
13 * אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה:
14 * כִּי־טוֹב סַחְרָהּ מִסְּחַר כֶּסֶף וּמֵחָרוּץ תְּבוּאָתָהּ:
15 * יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל־חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁווּ־בָהּ:

16 * Vt eruaris à muliere aliena, & ab extranea, quæ mollit sermones suos,
17 * Et relinquit ducē pubertatis fuæ, & pacti Dei sui oblita est. * Inclinata est enim
18 ad mortē domus eius, & ad inferos semitæ
19 ipsius. * Omnes qui ingrediūtur ad eam, non reuertentur, nec apprehendēt semitas
20 vitæ. * Vt ambules in via bona, & calles iustorum custodias.
21 * Qui enim recti sunt, habitabunt in terra, & simplices permanebunt in ea.
22 * Impij verò de terra perdentur, & qui iniquè agunt, auferentur ex ea.

CAP. III.

1 FIlli mi ne obliuiscaris legis meæ, & præcepta mea cor tuum custodiat.
2 * Longitudinem enim dierum & annorum
3 vitæ & pacem apponent tibi. * Misericordia & veritas te nō deserant. Circūda eas
4 gutturi tuo, & describe in tabulis cordis tui. * Et inuenies gratiam & disciplinam
5 bonam coram Deo & hominibus.
6 * Habe fiduciā in Domino ex toto corde tuo, & ne innitaris prudentiæ tuæ.
7 * In omnibus viis tuis cogita illū, & ipse diriget gressus tuos.
8 * Ne sis sapiens apud temetipsum; time Dominum, & recede à malo.
9 * Sanitas quippe erit vmbilico tuo, & irrigatio ossium tuorum.
10 * Honora Dominum de tua substātia, & de primitiis omnium frugum tuarum.
11 * Et implebuntur horrea tua saturitate, & vino torcularia redundabunt.
12 * Disciplinā Domini fili mi ne abiicias, nec deficias cùm ab eo corriperis.
13 * Quem enim diligit Dominus corripit, & quasi pater in filio complacet sibi.
14 * Beatus homo qui inuenit sapientiam, & qui affluit prudentia.
15 * Melior acquisitio eius negotiatione argenti, & auro primo fructus eius.
* Pretiosior est cunctis opibus sapientia; & omnia quæ desiderantur, huic nō valent comparari.

16 * Ad longè te faciendum à via recta, et alienum iustæ sententiæ. Fili ne te comprehēdat malum consilium. * Quæ reliquit doctrinā adolescentiæ, & testamentum diuinum oblita.
17 * Posuit enim apud mortē domum eius, & apud infernum cum terrigenis semitas eius.
18 * Omnes ambulantes in ea non reuertentur, neque apprehendent semitas rectas.
19 * Non enim comprehenduntur ab annis vitæ. Si enim ambulauissent semitas bonas, inuenissent vtique semitas iustitiæ leues.
20 * Vtiles erunt habitatores terræ, innocentes autē relinquentur in ea. quoniā recti habitabunt
21 terrā, & sancti relinquētur in ea. * Viæ autē impiorū è terra perdētur: at iniqui expellentur ab ea.

CAP. III.

1 FIlli meas leges ne obliuiscaris, at verba mea cu
2 stodiat tuum cor. * Longitudinem enim vitæ,
3 & annos vitæ & pacem apponent tibi.
* Misericordiæ et fides ne desint tibi; liga au-
4 tē eas in tuo collo, scribe eas in tabula cordis tui.
* Et inuenies gratiam. & prouide bona co-
5 ram Domino & hominibus. * Esto confidens in
6 toto corde in Deo, in autē tua sapientia ne extollaris. * In omnibus viis tuis cognosce illam,
7 vt dirigat vias tuas.
* Ne sis prudens apud temetipsum; time autem Deum, & declina ab omni malo.
8 * Tunc sanitas erit corpori tuo, & curatio
9 ossibus tuis.
* Honora Dominum de tuis iustis laboribus, & primitias da ei de tuis fructibus iustitiæ.
10 * Vt impleantur horrea tua saturitate frumenti, vino autem torcularia tua redundent.
11 * Fili ne paruipendas disciplinam Domini,
12 neque deficias ab ipso correptus.
* Quem enim diligit Dominus, corripit; verberat autem omnem filium quem suscipit.
13 * Beatus homo qui inuenit sapientiam, & mortalis qui nouit prudentiam.
14 * Melius enim eā mercari, quàm auri & argenti thesauros.
15 * Pretiosior autem est lapidibus pretiosis; omne autem pretiosum non dignum illa est.

16 * Ἵ μακρὰν σε ποιῆσαι ἀπὸ ὁδοῦ ἀληθείας, καὶ ἀλλότριον τῆς δικαίας γνώμης. * μὴ μή σε καταλαλήσῃ κακὴ
17 βουλή. * ἡ ἀπολιποῦσα διδασκαλίαν νεότητος, καὶ διαθήκην θείαν ἐπιλελησμένη.
18 * ἐκλίνει γὰρ πρὸς θανάτῳ τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ πρὸς ᾅδην μετὰ τῶν γηγενῶν τὰς τρίβους αὐτῆς.
19 * πάντες οἱ παραπορευόμενοι ἐν αὐτῇ οὐκ ἀναστρέψουσιν, οὐδὲ μὴ καταλάβωσι τρίβους ἀληθείας.
20 * ἀ γὰρ κατελάμβανον) ὑπὸ ἐνιαυτῶν ζωῆς. εἰ γὰρ ἐπορεύοντο τρίβοις ἀγαθαῖς, εὗρον ἂν τρίβους δικαιο-
21 σύνης λείους. * χρηστοὶ ἔσονται) οἰκήτορες γῆς, ἄκακοι δὲ καταλειφθήσονται) ἐν αὐτῇ. ὅτι ἀληθεῖς κατασπεύσουσι γῆν ἐ
22 ὅσιοι καταλειφθήσονται) ἐν αὐτῇ. * ὁδοὶ δὲ ἀσεβῶν ἐκ γῆς ὀλοῦνται), οἱ δὲ παράνομοι ἐξωσθήσονται) ἀπ' αὐτῆς.

γ

1 * Υἱὲ ἐμῶν νόμων μὴ ἐπιλαθάνου, τὰ δὲ ῥήματά μου τηρείτω σὴ καρδία.
2 * μῆκος) γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς· καὶ εἰρήνην προσθήσουσί σοι.
3 * ἐλεημοσύναι καὶ πίστεις μὴ ὀλιγοστώσαν σοι. ἄφαψαι δὲ αὐτὰς ἐπὶ σῷ τραχήλῳ, γράψον αὐτὰς ἐπὶ πλακὸς τῆ καρδίας σου.
4 * καὶ εὑρήσεις χάριν· καὶ συνοῦσι καλὰ ἐνώπιον κυρίου
5 καὶ ἀνθρώπων. * ἐλπὶ πεποιθὼς ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐπὶ θεῷ, ἐπὶ δὲ σῇ ξοφίᾳ μὴ ἐπαίρου.
6 * ἐν πάσαις ὁδοῖς σου γνώσεζε αὐτόν. ἵνα ὀρθοζομῇ τὰς
7 ὁδός σου. * μὴ ἴσθι φρόνιμος παρὰ σεαυτῷ, φόβου δὲ τὸν θεόν, καὶ ἔκκλινε ἀπὸ παντὸς κακοῦ.
8 * ἔστε ἴασις ἔσαι τῷ σώματί σου, καὶ ἁρμέλα τοῖς ὀστέοις σου.
9 * τίμα τὸν κύριον ἀπὸ σῶν δικαίων πόνων, καὶ ἀπαρχὰς
10 αὐτῷ δὸς ἀπὸ σῶν καρπῶν δικαιωσύνης.
* ἵνα πιμπλῶ) τὰ ταμεῖά σε πλησμονῆ σίτε. οἶνῳ δὲ
11 αἱ λωσί σου ἐκβλύζωσιν. * Υἱὲ μὴ ὀλιγώρει παιδείας
12 κυρίε, μὴ δὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. * ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν ἀπεδέ-
13 χε). * μακάριος ἄνθρωπος ὃς εὗρε σοφίαν, καὶ ἄνθρω-
14 ος εἶδε φρόνησιν. * κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι, ἢ χρυ-
15 σίε καὶ ἀργυρίου ἀπαρχές. * πιμιωτέρα δὲ ἐστι λίθων πολυτελῶν. πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆ ἐστι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 "Vt eruatis à muliere aliena, ab extranea, cuius verba lenis sunt. 17 "Quæ reliquit ducatum adolescentiæ suæ, & pactum Dei sui abiecit. 18 "Quoniam in fouea mortis est domus eius, & ad gigantes itinera semitarum ipsius. 19 "Omnes qui ingrediuntur, non reuertentur in pace, neque capient semitas vitæ. 20 "Vt ambules in viis bonorum, & semitas iustorum custodias. 21 "Quoniam iusti stabunt in terra, & immaculati remanebunt in ea. 22 "Impij autem de terra consumentur, & dureptores eradicabuntur ex ea.

CAPVT III.

FIlli mi ne obliuiscaris legis meæ, & præcepta mea custodiat cor tuum. * Quoniam longitudinem dierum, & annos vitæ & pacem adiicient tibi. * Benignitas & veritas ne dimittant te: liga eas in collo tuo, & scribe eas in tabula cordis tui. * Et inuenies gratiam & intellectum, & benignitatem coram Deo, & coram filiis hominum. * Spera in Deo ex toto corde tuo, & prudentiæ cordis tui ne innitaris. * In omnibus viis tuis cognosce eum, & ipse diriget semitas tuas. * Ne sis sapiens apud temetipsum: time Deum, & recede à malo. * Medicina erit vmbilico tuo, & pinguedo ossibus tuis. * Honora Deum tuum de mammona tuo, & de primitiis omnium fructuum tuorum. " Et implebuntur cellaria tua saturitate, & torcularia tua vino redundabunt. " Disciplinam Dei fili mi ne exercueris, & ne tædio afficiaris in correptione eius. " Quoniam quem diligit Deus, corripit; & sicut pater qui corripit filium suum. " Beatus filius hominis qui inuenit sapientiam, & filius viri qui profert intelligentiam. " Quoniam melior est negotiatio eius negotiatione argenti, & auro conflato fructus eius. " Pretiosior est lapidibus pretiosis, & nihil est quod ei comparetur.

ד דְּתִטַּר מִן אִתְּתָא חִלְנִיתָא מִכְּרִיכְתָא דְּמִלָּהָא חֲלָק׃ 17 דְּשָׁבְקַת מְרַבְיוּתָהּ וְקְיָמָא דְּאֱלָהָא שְׁדַת׃ 18 דְּעִקְּמַת לְמוֹתָא בֵּיתָהּ וּלְגִבְרֵי דְּלָבָא אֹרְחָתָהּ׃ 19 כָּל דְּעָיְלִין לָא חָזְרִין בְּשְׁלָם וְלָא צָרִיךְ אֹרְחָתֵי דְּחַיֵּי׃ 20 בְּדִיל דְּתֵהָךְ בְּאֹרַח טָבִין וְשְׁבִילֵי קְשׁוֹט תִּטַּר׃ 21 אֲרֵי קְשׁוֹט יִתְּבוּן בְּאַרְעָא וְאִלֵּין דְּלָא טָרִיף יִתְּרְכוּן בַּהּ׃ 22 וְרִשִׁיעַיָּא מִן אַרְעָא נִסְתְּלְקוּן

ג

1 בְּרִי נְמוֹסַי לָא תִנְשֵׁי וּפִקְדָנַי יִנְטַר לִבָּךְ׃ 2 מְטוּל דְּנָגְדָּא דְּיוֹמָיָא וְשְׁנֵי חַיֵּי וְשְׁלָמָא יְיוֹסְפוּן לָךְ׃ 3 טִיבוּתָא וְקְשׁוֹטָא לָא נְשׁוֹבְקִנָּךְ קְטוֹרִינָהוֹן בְּצַוָּארָךְ וְכָתֵב אִנּוּן עַל־לוּחַ דְּלִבָּךְ׃ 4 וְתִשְׁכַּח חִכְמְתָא וְשִׂכְלָא טִיבוּתָא קֳדָם אֱלָהָא וְקֳדָם בְּנֵי אֲנָשָׁא׃ 5 בְּחַל מִן אֱלָהָא מִן קֳבֵל דְּבָבָא וְעַל־בִּינְתָךְ לָא תִסְמוֹךְ׃ 6 בְּכָל־אֹרְחָתָךְ דְּעֵנִי לֵהּ וְהוּא מְרַח שְׁבִילָךְ׃ 7 לָא תְהֵי חַכִּים בְּעֵינָךְ דְּחַל מִן אֱלָהָא וְתִתְרְחַק מִן בִּישְׁתָּא׃ 8 אֲסִיוּתָא תְּהֵי לְכַשְׁרָךְ וְתִתְעַנַּג מִן מְרוֹרָךְ לְגַרְמָךְ׃ 9 יְקַר לַאלָהָךְ מִן מְמוֹנָךְ וּמִרֵישׁ לְהוֹן כָּל־אִבְּוֵי אֲרָעָךְ׃ 10 וְתִתְמַלְיָן אוֹצָרָךְ שְׂבְעָנָא וּמְעַרְהָךְ חַמְרָא נְשַׁפְּעָן׃ 11 בְּרִי מְרוּתָא דְּאֱלָהָא לָא תִסְרָא נַפְשָׁךְ וְלָא תִכְלָא מִן קֳדָמוֹהִי בְּמֵימַר דְּחִלְתֵּהּ׃ 12 טוֹבוּתֵהּ לְבַר נַשָּׁא דְּאִשְׁכַּח חָכְמְתָא וּבַר נַשָּׁא דְּמַפֵּיק בִּינְתָא׃ 13 מְטוּל דְּקִנְיָנָא הַגְרוּתָהּ מִן חִגְרוּתָא דְּסִיטָא וּמִן דַּהֲבָא מְנִינָא עֲלֵלְתָּהּ׃ 14 יַקִּירָא הִיא מִן כֵּיפֵי מַרְגְּלָא וְכָל־מַרְעֵי לָא מְהַם לָהּ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 * אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בְּשְׂמֹאולָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד׃
17 * דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי־נֹעַם וְכָל־נְתִיבֹתֶיהָ שָׁלוֹם׃
18 * עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר׃
19 * יְהוָה בְּחָכְמָה־יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה׃
20 * בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ וּשְׁחָקִים יִרְעָפוּ־טָל׃
21 * בְּנִי אַל־יַלְּזוּ מֵעֵינֶיךָ נְצֹר תּוּשִׁיָּה וּמְזִמָּה׃
22 * וְיִהְיוּ חַיִּים לְנַפְשֶׁךָ וְחֵן לְגַרְגְּרֹתֶיךָ׃
23 * אֱז תֵּלֵךְ לָבֶטַח דַּרְכֶּךָ וְרַגְלְךָ לֹא תִגּוֹף׃
24 * אִם־תִּשְׁכַּב לֹא תִפְחָד וְשָׁכַבְתָּ וְעָרְבָה שְׁנָתֶךָ׃
25 * אַל־תִּירָא מִפַּחַד פִּתְאֹם וּמִשֹּׁאַת רְשָׁעִים כִּי תָבֹא׃
26 * כִּי־יְהוָה יִהְיֶה בְכִסְלֶךָ וְשָׁמַר רַגְלְךָ מִלָּכֶד׃
27 * אַל־תִּמְנַע־טוֹב מִבְּעָלָיו בִּהְיוֹת לְאֵל יָדֶךָ לַעֲשׂוֹת׃
28 * אַל־תֹּאמַר לְרֵעֲךָ לֵךְ וָשׁוּב וּמָחָר אֶתֵּן וְיֵשׁ אִתָּךְ׃
29 * אַל־תַּחֲרֹשׁ עַל־רֵעֲךָ רָעָה וְהוּא יוֹשֵׁב לָבֶטַח אִתָּךְ׃
30 * אַל־תָּרוֹב עִם־אָדָם חִנָּם אִם־לֹא גָמָלְךָ רָעָה׃
31 * אַל־תְּקַנֵּא בְּאִישׁ חָמָס וְאַל־תִּבְחַר בְּכָל־דְּרָכָיו׃
32 * כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה נָלוֹז וְאֶת־יְשָׁרִים סודו׃
33 * מְאֵרַת יְהוָה בְּבֵית רָשָׁע וּנְוֵה צַדִּיקִים יְבָרֵךְ׃
34 * אִם־לַלְּצִים הוּא יָלִיץ וְלַעֲנִיִּים יִתֶּן־חֵן׃
35 * כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ וְכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן׃

ד

1 * שִׁמְעוּ בָנִים מוּסַר אָב וְהַקְשִׁיבוּ לָדַעַת בִּינָה׃
2 * כִּי־לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל־תַּעֲזֹבוּ׃
3 * כִּי־בֵן הָיִיתִי לְאָבִי רַךְ וְיָחִיד לִפְנֵי אִמִּי׃
4 * וַיֹּרֵנִי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמָךְ־דְּבָרַי לִבֶּךָ שְׁמֹר מִצְוֹתַי וְחְיֵה׃

16 * Longitudo dierum in dextera eius, & in sinistra illius diuitiæ & gloria.
17 * Viæ eius viæ pulchræ, & omnes semitæ eius pacificæ.
18 * Lignum vitæ est his qui apprehendent eam; & qui tenuerint eã, beati.
19 * Dominus sapientia fundauit terram, stabiliuit cælos prudentia.
20 * Sapientia illius eruperunt abyssi, & nubes rore concrescunt.
21 * Fili mi ne effluant hæc ab oculis tuis. Custodi legem meam & consilium meum.
22 * Et erit vita animæ tuæ, & gratia fauebus tuis.
23 * Tunc ambulabis fiducialiter in via tua, & pes tuus non impinget.
24 * Si dormieris non timebis, quieces & suauis erit somnus tuus.
25 * Ne paueas repentino terrore, & irruentes tibi ruinas impiorum.
26 * Dominus enim erit in latere tuo, & custodiet pedem tuum ne capiaris.
27 * Noli prohibere benefacere eum qui potest. si vales, & ipse bene fac.
28 * Ne dicas amico tuo, Vade & reuertere, & cras dabo tibi, cùm statim possis dare.
29 * Ne moliaris amico tuo malum, cùm ille in te habeat fiduciam.
30 * Non coneris aduersus hominem frustra, cùm ipse nihil mali fecerit.
31 * Ne æmuleris hominem iniustum, nec imiteris vias eius.
32 * Quia abominatio est Domini omnis illusor, & cũ simplicibus sermocinatio eius.
33 * Egestas à Domino in domo impij, habitacula autem iustorum benedicentur.
34 * Ipse deluder illusores, & mansuetis dabit gratiam.
35 * Gloriam sapientes possidebunt, stultorum exaltatio ignominia.

CAP. IIII.

1 * AVdite filij disciplinam patris, & attendite vt sciatis prudentiam.
2 * Donum bonum tribuam vobis, legem meam ne derelinquatis.
3 * Nam & ego filius fui patris mei, tenellus & vnigenitus coram matre mea.
4 * Et docebat me atque dicebat: Suscipiat verba mea cor tuum, & custodi præcepta mea, & viues.

תרגום

16 * אֲרֻכַּת יוֹמִין בִּימִינַהּ וּבִשְׂמָאולַהּ עוֹשֶׁר וְיֵקָרָא׃
17 * אֹרְחָתָהּ אֹרַחְתָּא דְשַׁפִּירָא וְכָל־נְתִיבָתָהּ שְׁלָמָא׃
18 * אִילָנָא דְחַיֵּי הִיא לְדַחֲזַקִין בַּהּ וְדִמְתַּמְּכִין בָּהּ טוּבַיְהוֹן׃
19 * יְיָ בְּחָכְמְתָא אַתְקֵין אַרְעָא כּוֹנֵן שְׁמַיָּא בְּסִכְלְתָנוּ׃
20 * בְּמַנְדְּעֵהּ תְּהוֹמֵי אִתְבְּזָעוּ וּשְׁמַיָּא רְמַטָּלָיָא׃
21 * בְּרִי לָא נְזַל מֵעֵינָךְ נְטַר פִּתְגָמָא וְהִגְיוֹנָא׃
22 * וְיִהְיוֹן חַיֵּי לְנַפְשָׁךְ וְחִנָּא לִצְוָרָךְ׃
23 * אֱדַיִן תֵּהֵךְ בְּאֹרְחָתָךְ בְּטִיבוּתָא וְרַגְלָךְ לָא תִתְקַל׃
24 * אִם תִּשְׁכַּב וְחִדְּוָךְ וְלָא תִדְחַל וְתִשְׁכַּב וְהִנְדַּם שְׁנָתָךְ׃
25 * לָא תִדְחַל מִן פִּתְאֹם בִּישְׁתָּא וּמִן מֵיתָא דְרָשִׁיעַיָּא דְיֵיתֵי׃
26 * מְטוּל דַּיְיָ יְהֵי בְּסִטְרָךְ וְיִנְטַר רַגְלָךְ וְלָא תִתְחֲיָיב׃
27 * לָא תְמַנַּע יַבָּא מִן מָרֵיהּ כַּד אִית בְּיַד יְדָךְ לְמֶעְבַּד׃
28 * לָא תֵימַר לְחַבְרָךְ אֲזַל וְתוּב וּלְמָחָר אֶתֵּן וְאִית נְכִיךְ׃
29 * לָא תְחַשֵּׁב עַל חַבְרָךְ בִּישְׁתָּא וְהוּא יָתֵב לְעִמָּךְ לְרָחֲצָא׃
30 * לָא תְכוֹף עִם בַּר נָשָׁא מִגַּו אִם לָא עֲבַד לָךְ בִּישְׁתָּא׃
31 * לָא תְקַנֵּי בְּגַבְרָא חֲטוֹפָא וְלָא תִבְחַר בְּכָל־אֹרְחָתֵיהּ׃
32 * לְסִטְרָא דַּיְיָ מְרַחֲקָא עוֹקְמָנוּתָא וְעִם תְּרִיצַיָּא שׁוּעֲיָתֵהּ׃
33 * לְזִיקָא דַּיְיָ בְּבֵיתֵיהּ דִּרְשִׁיעַיָּא וּמַעֲרָהֲוָן דְּצַדִּיקַיָּא יְבָרֵךְ׃
34 * לְסַכְלָנַיָּא הוּא יְסַכְלִי וְלִמְסַכְּנַיָּא יִתֵּן חִסְדָּא׃
35 * יַקְרָא חַכִּימֵי נְחָתִין וְסַכְלֵי נָקְלָה יַסְגְּיָא׃

ד

1 * שְׁמָעוּ בְנַיָּא מֵרְדוּתָא דַּאֲבָא וְאַצִּיתוּ לְמִדַּע בִּינְיָא׃
2 * מְטוּל דְּלִפְנָא טַבָא יְהַבֵת לְכוֹן וְאוֹרָיְתִי לָא תְשַׁבְּקוּן׃
3 * וְאַלְפָן לִי וַאֲמַר לִי יְיַ יִקְבֵּל מִלּוֹי לְבָךְ נְטַר פִּקּוּדַי וְתֵחֵי׃
4 * אִילְנָיָא

16 * μῆκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς ἐν τῇ ἀριστερᾷ αὐτῆς, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ αὐτῆς πλοῦτος καὶ δόξα, ὅτι ἡ ὁδὸς αὐτῆς ἐκπορεύεται δικαιοσύνην, νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ γλώσσης φέρει. 17 * αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ὁδοὶ καλαὶ, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ.
18 * Ξύλον ζωῆς ἐστι πᾶσι τοῖς ἀντεχομένοις αὐτῆς, καὶ τοῖς ἐπερειδομένοις ἐπ' αὐτῷ ὡς ἐπὶ κύριον ἀσφαλής.
19 * ὁ θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, ἡτοίμασε δὲ οὐρανοὺς ἐν φρονήσει. 20 * ἐν αἰθέσει αὐτοῦ ἄβυσσοι ἐρράγησαν, νέφη δὲ ἐρρύησαν δρόσους.
21 * υἱὲ μὴ παραῤῥυήτω τηρησάτω δὲ ἐμοὺ βουλὰς καὶ σύνεσιν. 22 * ἵνα ζήσῃ ἡ ψυχή σου, καὶ χάρις ἡ περισώσασά σε. 23 * τότε πορεύσῃ ἐν ἀσφαλείᾳ τῇ σαρκί σου, καὶ ἀμέλησις τοῖς ὀστέοις. 24 * ἵνα πορεύῃ πεποιθὼς ἐν εἰρήνῃ πάσας τὰς ὁδοὺς σου, ὁ δὲ πὴς σου οὐ μὴ προσκόψῃ.
24 * ἐὰν γὰρ κάθῃ, ἄφοβος ἔσῃ. ἐὰν δὲ καθεύδῃς ἡδέως ἔσῃ. 25 * παντὸς φόβου ἐπερχομένου μὴ φοβηθῇς πῆσιν ἐπελθούσας, οὐδὲ ὁρμὰς ἀσεβῶν ἐπερχομένας.
26 * ὁ γὰρ κύριός σου ἔσται ἐπὶ πασῶν ὁδῶν σου, καὶ ἐρείσει τὸν πόδα σου ἵνα μὴ σαλευθῇς. 27 * μὴ ἀποχώρει ἀπὸ ποιεῖν εὐεργεσίαν, μὴ ἐπὶ σοὶ ἐστὶν ἐπιδῦναι, καὶ αὖθις ἐπανελθὼν ἐπιδύσῃ, καὶ αὖθις δώσω, δύναται γὰρ ὁ θεὸς ἀπὸ ποιεῖν. 28 * οὐ γὰρ οἶδας τί τέξει ἡ ἐπιοῦσα. 29 * μὴ τέκταινε ἐπὶ σὸν φίλον κακὰ, παροικοῦντα καὶ πεποιθότα ἐπὶ σοί.
30 * μὴ φιλεχθρήσῃς ἐκ ἀνθρώπου μάτην, ἵνα μὴ εἰς σὲ ἐργάσηται κακόν. 31 * μὴ κλίνῃ κακῶν ἀνδρῶν ἀνείδη. μὴ δὲ ζηλώσῃς τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. 32 * ἀκάθαρτος γὰρ ἐνώπιον κυρίου πᾶς ἀλιτήριος. ἐν δὲ δικαίοις ἡ συνεδρία αὐτοῦ.
33 * κατάρα κυρίου ἐν οἴκοις ἀσεβῶν, ἐπαυλὰς δὲ δικαίων εὐλογεῖ. 34 * κύριος ὑπερηφάνοις ἀνθίσταται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. 35 * δόξαν σοφοὶ κληρονομήσουσιν. οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὑψώσαν ἀτιμίαν.

δ'

1 * Ἀκούσατε παῖδες παιδείαν πατρός, καὶ προσέχετε γνῶναι σύνεσιν. 2 * δῶρον γὰρ ἀγαθὸν δωρεῖται ὑμῖν, τὸν ἐμὸν λόγον μὴ ἐγκαταλίπητε. 3 * υἱὸς γὰρ ἐγενόμην κἀγὼ πατρὶ ὑπήκοος, καὶ ἀγαπώμενος ἐνώπιον μητρός. 4 * οἱ ἔλεγόν μοι καὶ ἐδίδασκόν με, ἐρριζώσθω ὁ ἐμὸς λόγος εἰς σὴν καρδίαν. φύλαττε ἐντολὰς, καὶ ζήσῃ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

16 Longitudo dierum in dextra eius, & in sinistra eius diuitiæ, & gloria. 17 Viæ eius viæ suauitatis, & omnia itinera eius pacifica. 18 Arbor vitæ est his qui apprehendunt eam: & hi qui occupantur in ea, beati. 19 Deus in sapientia posuit fundamenta terræ, & præparauit cælos in prudentia. 20 In scientia eius abyssi rupti sunt, & nubes distillauerunt rorem.
21 Fili mi ne recedat ab oculis tuis: custodi scientiam & consilium. 22 Et erunt vita animæ tuæ, & gratia collo tuo.
23 Tunc ambulabis in spe in viis tuis, & pes tuus non offendet. 24 Si cubueris & dormieris, non timebis: & si cubueris, dulcis erit somnus tuus. 25 Non timebis à pauore & repentino casu, & à calamitate impiorum cùm venerit. 26 Quoniã Deus erit in aduitorium tuum, & custodiet pedem tuum ne capiaris. 27 Ne desinas facere bonum, dum valet manus tua ad faciendum.
28 Ne dicas socio tuo: Vade, & reuertere, & cras dabo, si habes apud te. 29 Ne cogites contra proximum tuum malum, cùm ipse habitet tecum in pace. 30 Ne contendas cum homine frustra, cùm non fecerit tibi malum. 31 Ne æmuleris virum raptorem, nec velis omnes vias eius. 32 Quoniam abominabilis est iniquitas coram Domino, & cum rectis est colloquium eius.
33 Maledictio Dei in domibus impiorum, & domiciliũ iustorum benedicetur. 34 Et illusores propellet, & humilibus dabit gratiam. 35 Gloriam sapientes hæreditabunt, & stulti suscipient tribulationem.

CAPVT IIII.

1 AVdite filij disciplinam patris, & attendite vt sciatis prudentiam. 2 Quoniam doctrinam bonam dedi vobis, & legem meam ne derelinquatis. 3 Quoniam filius fui patri meo, delicatus & vnicus coram matre mea. 4 Et docebant me, & dicebant mihi Dominus: Apprehendat cor tuum verba mea: custodi præcepta mea, & viues.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 * קִנְיָ֣ן חָכְמָ֣ה קְנֵ֣ה בִינָ֣ה אַל־תִּשְׁכַּ֣ח וְאַל־תַּ֣ט
מֵאִמְרֵי־פִֽי׃
2 * אַל־תַּעְזְבֶ֣הָ וְתִשְׁמְרֶ֣ךָ אֶֽהָבֶ֣הָ וְתִצְּרֶֽךָּ׃
3 * רֵאשִׁ֣ית חָכְמָ֣ה קְנֵ֣ה חָכְמָ֑ה וּבְכָל־קִנְיָנְךָ֖ קְנֵ֣ה
בִינָֽה׃
4 * סַלְסְלֶ֣הָ וּתְרוֹמְמֶ֣ךָ תְּכַבְּדֶ֣ךָ כִּי־תְחַבְּקֶ֣נָּה׃
5 * תִּתֶּ֣ן לְרֹאשְׁךָ֣ לִוְיַ֣ת חֵ֑ן עֲטֶ֥רֶת תִּפְאֶ֖רֶת תְּמַגְּנֶֽךָּ׃
6 * שְׁמַ֣ע בְּנִ֣י וְקַח֮ אִמָרַ֪י וְיִרְבּ֫וּ לְךָ֥ שְׁנ֥וֹת חַיִּֽים׃
7 * בְּדֶ֣רֶךְ חָכְמָ֣ה הוֹרְתִּ֑יךָ הִדְרַכְתִּ֖יךָ בְּמַעְגְּלֵי־יֹֽשֶׁר׃
8 * בְּלֶכְתְּךָ֥ לֹא־יצַ֖ר צַעֲדֶ֑ךָ וְאִם־תָּר֥וּץ לֹ֖א תִּכָּשֵֽׁל׃
9 * הַחֲזֵ֣ק בַּמּוּסָ֣ר אַל־תֶּ֭רֶף נִצְרָ֣הּ כִּי־הִ֖יא חַיֶּֽיךָ׃
10 * בְּאֹרַ֣ח רְשָׁעִ֣ים אַל־תָּ֑בֹא וְאַל־תֵּ֝אָשֵׁ֗ר בְּדֶ֣רֶךְ
רָעִֽים׃
11 * פְּרַ֣ע֭וֹ אַל־תַּעֲבֹ֣ר בּ֑וֹ שְׁטֵ֖ה מֵעָלָ֣יו וַעֲבֹֽר׃
12 * כִּ֤י לֹא־יָשְׁנוּ֙ אִם־לֹ֣א יָרֵ֔עוּ וְנִגְזְלָ֖ה שְׁנָתָ֑ם אִם־
לֹ֣א יַכְשִׁ֔ילוּ׃
13 * כִּ֤י לָחֲמ֣וּ לֶ֭חֶם רִשְׁעָ֑ה וְיֵ֖ין חֲמָסִ֣ים יִשְׁתּֽוּ׃
14 * וְאֹ֣רַח צַדִּיקִ֣ים כְּא֣וֹר נֹגַ֑הּ הוֹלֵ֥ךְ וְא֖וֹר עַד־נָכ֣וֹן
הַיּֽוֹם׃
15 * דֶּ֣רֶךְ רְשָׁעִ֣ים בָּאֲפֵלָ֑ה לֹ֣א יָ֭דְעוּ בַּמֶּ֣ה יִכָּשְׁלוּ׃
16 * בְּנִ֣י לְדְבָרַ֣י הַקְשִׁ֑יבָה לְאִמְרַ֖י הַט־אָזְנֶֽךָ׃
17 * אַל־יַלִּיזוּ֮ מֵעֵינֶ֪יךָ֫ שָׁמְרֵ֥ם בְּת֖וֹךְ לְבָבֶֽךָ׃
18 * כִּי־חַיִּ֣ים הֵ֣ם לְמֹצְאֵיהֶ֑ם וּלְכָל־בְּשָׂרוֹ֥ מַרְפֵּֽא׃
19 * מִכָּל־מִשְׁמָ֥ר נְצֹ֗ר לִבֶּ֫ךָ֥ כִּי מִמֶּ֥נּוּ תּוֹצְא֥וֹת
חַיִּֽים׃
20 * הָסֵ֣ר מִמְּךָ֣ עִקְּשׁ֣וּת פֶּ֑ה וְלֵזוּת֮ שְׂפָתַ֪יִם הַרְחֵ֫ק
מִמֶּֽךָּ׃
21 * עֵ֭ינֶיךָ לְנֹכַ֣ח יַבִּ֑יטוּ וְעַפְעַפֶּ֖יךָ יַיְשִׁ֣ירוּ נֶגְדֶּֽךָ׃
22 * פַּ֤לֵּס מַעְגַּל־רַגְלֶ֑ךָ וְכָל־דְּרָכֶ֖יךָ יִכֹּֽנוּ׃
23 * אַל־תֵּ֣ט יָ֭מִין וּשְׂמֹ֑אול הָסֵ֖ר רַגְלְךָ֣ מֵרָֽע׃

1 * Possidesapientiam, possidepruden-
tiã. Ne obliuiscaris, neq; declines à verbis ora-
6 mei. * Me dimittas eã, & custodiet te: dili-
7 ge eam, & conseruabit te. * Principium sa-
pientiæ possidesapiẽtiam, & in omni pos-
8 sessione tua acquire prudentiã. * Amplec-
tere illam & exaltabit te, & glorificabitur ab e-
9 cùm eam fueris amplexatus. * Dabit capiti
tuo augmenta gratiarum, & corona inclyta
proteget te.
10 * Audi fili mi, & suscipe verba mea, &
multiplicentur tibi anni vitæ.
11 * Viam sapientiæ monstrabo tibi, & diuca-
te per semitas æquitatis.
12 * Quas cùm ingressus fueris, non arcta-
buntur gressus tui, & currens non habebis
offendiculum.
13 * Tene disciplinam, ne dimittas eam. Cu-
14 stodi illam, quia illa est vita tua. * Ne de-
lecteris in viis impiorum, nec tibi placeat
15 malorum via. * Fuge ab ea, nec transeas
per illam: declina, & defere eam.
16 * Non enim dormiunt nisi cùm malefe-
cerint: & non capitur somnus ab eis nisi
17 supplantauerint. * Comedũt panẽ impie-
tatis, & vinum iniquitatis bibunt.
18 * Iustorum autem semita quasi lux splen-
dens, procedit & crescit vsque ad perfectũ
19 diem. * Via impiorum tenebrosa: nescium
vbi corruant.
20 * Fili mi ausculta sermones meos, & ad
eloquia mea inclina aurem tuam.
21 * Ne recedant ab oculis tuis: custodi eos in
medio cordis tui.
22 * Vita enim sunt inuenientibus eos, & vni-
uersæ carni sanitas.
23 * Omni custodia serua cor tuum, quia ex
ipso vita procedit.
24 * Remoue à te os prauum, & detractionis
labia sint procul à te.
25 * Oculi tui recta videãt, & palpebræ tuæ
præcedant gressus tuos.
26 * Dirige semitas pedibus tuis, & omnes
viæ tuæ stabilientur.
27 * Ne declines ad dexteram, neque ad si-
nistram. auerte pedem tuum à malo.

1 * Πρόσχες καρδίαν ἐν παιδείᾳ πατρός, καὶ πρόσεχε τοῦ γνῶναι
2 σύνεσιν· * ὅτι λόγον ἀγαθὸν δίδωμι ὑμῖν, νόμον μου μὴ ἐγκα-
3 ταλίπητε. * υἱὸς γάρ εἰμι ἐγὼ τῷ πατρί μου, ἀγαπητὸς καὶ
4 μονογενὴς ἐναντίον τῆς μητρός μου. * καὶ ἐνουθέτει με λέγων·
καρδία σου ἀντιλαβέσθω τῶν ἐμῶν ῥημάτων, φύλασσε τὰς ἐντο-
5 λάς μου καὶ ζήσῃ. * κτῆσαι σοφίαν, κτῆσαι σύνεσιν, μὴ ἐπιλάθῃ,
μηδὲ παρίδῃς ῥῆσιν ἐμῶν στομάτων, μὴ ἐγκαταλίπῃς αὐτὴν καὶ
6 σώσει σε· * μὴ ἐγκαταλίπῃς αὐτήν, καὶ φυλάξει σε· ἀγάπησον
7 αὐτὴν καὶ τηρήσει σε. * ἀρχὴ σοφίας, κτῆσαι σοφίαν, καὶ ἐν πάσῃ
κτήσει σου κτῆσαι σύνεσιν.
8 * περιχαράκωσον αὐτήν, καὶ ὑψώσει σε· τιμηθήσῃ ὑπ' αὐ-
9 τῆς, ἐὰν περιλάβῃ αὐτήν· * ἵνα δῷ τῇ σῇ κεφαλῇ στέφανον
χαρίτων, στέφανον τρυφῆς ὑπερασπίσῃ σε.
10 * ἄκουε υἱέ καὶ δέξαι ἐμοὺς λόγους, καὶ πληθυνθήσεταί
σοι ἔτη ζωῆς σου. ἵνα σοι γένωνται πολλαὶ ὁδοὶ βίου.
11 * ὁδὸν γὰρ σοφίας ὑπέδειξά σε, ἐμβιβάζων δέ σε τρο-
12 χιαῖς ὀρθαῖς. * ἐν ᾗ πορευθείς, οὐ συγκλεισθήσεταί σου τὰ
διαβήματα· ἐὰν δὲ τρέχῃς, οὐ κοπιάσεις.
13 * παιδείας μὴ ἀφῇς, μὴ ἀρῇς, ἀλλὰ φύλαξον
αὐτὴν σεαυτῷ εἰς ζωήν σου.
14 * ὁδοὺς ἀσεβῶν μὴ ἐπέλθῃς, μὴ ζηλώσεις ὁδοὺς
15 παρανόμων. * ἐν ᾗ δ' ἂν τρόπῳ τραπῶσιν, μὴ
ἐπέλθῃς ἐκεῖ· ἔκκλινον ἀπ' αὐτῶν καὶ παρελεύσῃ.
16 * ἐὰν γὰρ μὴ ὑπνώσωσιν, ἐὰν μὴ κακοποιήσωσιν, ἀφῄρηται
ὕπνος ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀκοιμῶνται.
17 * οἱ γὰρ σιτοῦνται σῖτα ἀσεβείας, οἶνον δὲ παρανόμου
18 μεθύσκουσιν. * αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμ-
πουσι, προπορεύονται καὶ φωτίζουσιν, ἕως οὗ κατορθώσῃ ἡ
19 ἡμέρα. * αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν ἀσεβῶν σκοτειναί. οὐκ οἴδασι
20 ἐν τίνι πταίσουσιν. * υἱέ ἐμοὶ ῥήσει πρόσεχε,
τοῖς δὲ ἐμοῖς λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς.
21 * ὅπως μὴ ἐκλίπωσί σε αἱ πηγαί σου. φύλασσε αὐ-
22 τὰς ἐν σῇ καρδίᾳ. * ζωὴ γάρ ἐστι πᾶσι τοῖς εὑρίσκουσιν
αὐτάς, καὶ πάσῃ σαρκὶ ἴασις.
23 * πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν, ἐκ γὰρ τούτων ἔξο-
24 δοι ζωῆς. * περίελε σεαυτοῦ σκολιὸν στόμα, καὶ ἀδίκα
25 χείλη μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἀπωσαι. * οἱ ὀφθαλμοί σου
ὀρθὰ βλεπέτωσαν, τὰ δὲ βλέφαρά σου νυσσέτω ὀρθά.
26 * ὁδοὺς τραχείας ποίει σοῖς ποσί, καὶ τὰς ὁδούς σου κα-
27 τεύθυνε. * μὴ ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιά, μὴ δὲ εἰς τὰ ἀρι-
στερά· ἀπόστρεψον δὲ σὸν πόδα ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς. ὁδοὺς γὰρ
τὰς ἐκ δεξιῶν οἶδεν ὁ θεός, διεστραμμέναι δέ εἰσιν αἱ
ἐξ ἀριστερῶν. αὐτὸς δὲ ὀρθὰς ποιήσει τὰς τροχιάς σου, τὰς
δὲ πορείας σου ἐν εἰρήνῃ προάξει.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Possidesapientiam, possidepruden-
tiam, & ne obliuiscaris, nec declines à sermonibus oris mei. 6 Neque dimittas eam,
& custodiet te; dilige eam vt protegat te. 7 Initio sapientiæ possidesapientiam, & in omnibus possessionibus tuis possidesapientiam.
Dilige eam vt exaltet te, & amplexare eam vt glorificet te. 10 Audi fili mi, & susceipe à me, & mul-
tiplicabuntur anni vitæ tuæ. 11 Et ponet in capite tuo pulchritudinem gratiæ, corona splendoris erit super te. 12 Vias sapientiæ docebo te, & deducam te in semitis rectis.
13 Cùm ambulaueris, non arcta-
bitur via tua; & si cucurreris, non offendes. 14 Apprehende disciplinam, nec dimittas: custodi eam, quoniam ipsa est vita tua.
15 In via impiorum ne ambules, nec æmuleris viam malorum. 16 Recede, nec transeas cum eis: declina, & transi ab eis.
17 Quoniam non dormiunt, donec malefaciant, nec soluitur somnus eorum, donec ponant scandalum.
18 Quoniam cibus eorum, cibus est impiorum, & vinum raptorum bibunt. 19 Via autem iustorum quasi lux splendens,
vadit quelux eius vsque ad perfectum diem.
20 Via autem impiorum tenebrosa: nesciunt quo in quo offendunt. 21 Fili mi ausculta sermones meos, & ad verba mea
inclina aurem tuam. 22 Ne recedant ab oculis tuis; custodi ea in medio cordis tui. 23 Quoniam vita sunt illi qui inuenit
ea: omni carni eius sanitas. 24 Ab omni monitione custodi cor tuum, quoniam ab ipso exitus vitæ.
25 Transfer à te os prauum; detractionem labiorum longè fac à te. 26 Oculi tui recta videant, & palpebræ tuæ dirigantur contra te.
27 Transfer pedem tuum à semitis malis, & omnes viæ tuæ dirigentur.
28 Ne declines ad dexteram, neque ad sinistram: transfer pedem tuum à malo.

תרגום

1 קַבֵּל֙ חָכְמְתָ֔א קְנֵ֖ה בִינְיָ֑ן וְלָ֥א תִנְשֵׁ֖כַח וְלָ֣א תְסְטֵ֑י מִן מֵאֲמָרַ֖יָּא דְפוּמִֽי׃ 6 לָ֥א תִשְׁבְּקִ֖ינַהּ וְתִנְטְרִ֣ינָךְ רַחֲמָ֑הּ דְּהִ֖יא הִ֥יא חַיָּתָֽךְ׃ 7 רֵישׁ חָכְמְתָ֗א
קְנֵ֤ה חָכְמְתָא֙ וּבְכֹ֣ל קִנְיָנָ֔ךְ קְנֵ֖ה בִינְיָֽן׃ 8 חַכְּמִ֖נַּהּ דְּתִתְרְבֵּ֑י וְתִתְיַקַּ֣ר בְּמַעְגְּלֵ֔י יְשָׁ֖ר׃ 9 וְתִשְׁוֵ֥ה בְרֵישָׁ֖ךְ גְּלִ֣ילָא דְחִסְדָּ֑א
שְׁמַ֣ע בְּרִ֣י וְקַבֵּ֔ל מִנְּ֖י וְנִפְּק֣וּן שְׁנֵ֥ין חַיָּֽיִךְ׃ 10 אָרְחָתָ֥א דְחָכְמְתָ֖א אַלְּפָ֑ךְ וְהַדְּרָכְתָ֖ךְ בְּשָׁבִ֥ילֵי יְתִירָֽיָּא׃
בְּאָרְחָתָ֥א דְרַעְיָ֖א לָ֣א תֵיזֵ֑ל וְלָ֥א תִקְנֵ֖י לְאֹרַ֥ח בִּישִׁ֣ין׃ 12 לָ֥א תִתְחַזֵּ֖ק בְּמַרְדְּוָתָ֑א וְלָ֥א תִרְפֵּ֖א נְטִ֥ירָה קְטוֹל דְּהִ֥יא חַיָּֽךְ׃
לָ֣א תֵיעַ֣ל בְּשַׁבִּ֣ילֵי רְשִׁיעַ֑יָּא וְלָ֥א תְהַלֵּ֖ךְ בְּאֹרַ֥ח בִּישִֽׁין׃ 15 אֲרַ֣ח לָ֥א תְעַבַּ֖ר עֲלַ֑הּ שְׁטִ֥י וְעַבַּ֖ר מִנַּֽהּ׃
כִּ֣י לָ֤א דָֽכְיִין֙ עַד֙ דְּיַבְּאֲשׁ֣וּן וּפְרִ֔יךְ שְׁנָתְהוֹן֙ עַד֙ דְּיַתְּע֔וּן דִּקְלָֽא׃ 17 וְאֵ֣ילֵין דְּרִשְׁיעֵ֣י מְזוֹנְהוֹן֙ דְּחִטְּ֣ין בִּישִׁ֔ין וְחַמְרָ֥ה עַד֙ מָ֣ה דְקִטְלִ֔ין יִשְׁתּֽוֹן׃
וְאֹרַ֣ח צַדִּיקַ֗יָּא כִּנְהוֹרָ֤א דְּנָפֵ֙ק֙ מְ֣ן קֳדָ֔ם מִתְקַ֖ן עַד֙ דְּיִתְקְנֵ֣ן יוֹמָֽא׃ 19 וְאֹרַ֣ח רְשִׁיעֵ֔י מְחֻשְׁכָ֖א וְלָ֣א יְדְעִ֑ין בְּמָ֥ה דְּמִתְקְלִ֖ין׃
בְּרִ֣י לְפִתְגָמַ֣י הַקְשִׁ֑יבָה לְאִמְרַ֖י הַט־אָזְנָֽךְ׃ 21 לָ֣א נַיְלִ֔ךְ מֵעֵינָ֖ךְ נְטִרִ֣ינוּן בְּגַ֥וֵּי לִבָּֽךְ׃ 22 קְטוֹל דְּחַיֵּי אִנּוּן לְמָאן
כָּל־ קֳבֵ֣ל דְּהִינָ֤רָא נְפַ֙קְנָא֙ דְּסָטוֹל דְּמִנֵּה הוּא מַפְקָנָא דְחַיֵּי׃ 23 עֲנַ֣ךְ בִּתְרֵי־צוּתָ֔א נְאוֹתָ֖ן וְהַמְרֵ֣ן לְקִבְלָֽךְ׃
מֵעִקַּ֣ר רַגְלָ֔ךְ מִשְׁבִּ֖ילֵי בִּישִׁ֑ין וְכָל־אוֹרְחָתָ֖ךְ יִתְקְנֵֽן׃ 27 לָ֥א תִסְטֵ֖י לִימִינָ֑א וְלִשְׂמָאלָ֥א אֲעַבֵּ֖ר רַגְלָ֣ךְ מִן בִּישָׁתָֽא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ה

CAP. V.

1 בני לחכמתי הקשיבה לתבונתי הט אזנך׃
1 Filli mi attende ad sapientiam meam, & prudentiæ meæ inclina aurem tuam.

2 לשמור מזמות ודעת שפתיך ינצרו׃
2 Vt custodias cogitationes, & disciplinã labia tua conseruent.

3 כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה׃
3 Fauus enim distillans labia meretricis, & nitidius oleo guttur eius.

4 ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות׃
4 Nouissima autem illius amara quasi absinthiũ, & lingua eius acuta quasi gladius biceps.

5 רגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמכו׃
5 Pedes eius descẽdunt in mortẽ, & ad inferos gressus eius penetrant.

6 ארח חיים פן תפלס נעו מעגלתיה לא תדע׃
6 Per semitam vitæ non ambulant: vagi sunt gressus eius & inuestigabiles.

7 ועתה בנים שמעו לי ואל תסורו מאמרי פי׃
7 Nunc ergo filii mi audi me, & ne recedas à verbis oris mei.

8 חרחק מעליה דרכך ואל תקרב אל פתח ביתה׃
8 Longè fac ab ea viam tuã, & ne appropinques foribus domꝰ eius.

9 פן תתן לאחרים הודך ושנותיך לאכזרי׃
9 Ne alienis honorẽ tuũ, & annos tuos crudeli.

10 פן ישבעו זרים כחך ועצביך בבית נכרי׃
10 Ne fortè impleantur extranei viribus tuis, & labores tui sint in domo aliena.

11 ונהמת באחריתך בכלות בשרך ושארך׃
11 Et gemas in nouissimis, quando consumpseris carnes tuas & corpus tuum.

12 ואמרת איך שנאתי מוסר ותוכחת נאץ לבי׃
12 Et dicas: Cur detestatus sum disciplinã & increpationibus nõ acquieuit cor meum!

13 ולא שמעתי בקול מורי ולמלמדי לא הטיתי אזני׃
13 Nec audiui vocem docentium me, & magistris non inclinaui aurem meam.

14 כמעט הייתי בכל רע בתוך קהל ועדה׃
14 Penè fui in omni malo, in medio ecclesiæ & synagogæ.

15 שתה־מים מבורך ונוזלים מתוך בארך׃
15 Bibe aquã de cisterna tua, & fluenta putei tui.

16 יפצו מעינתיך חוצה פלגי־מים ברחבות׃
16 Deriuentur fontes tui foras, & in plateis aquas tuas disuide.

17 יהיו־לך לבדך ואין לזרים אתך׃
17 Habeto eas solus, nec sint alieni participes tui.

18 יהי־מקורך ברוך ושמח מאשת נעוריך׃
18 Sit vena tua benedicta, & lætare cum muliere adolescentiæ tuæ.

19 אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירוך בכל־עת באהבתה תשגה־תמיד׃
19 Cerua charissima & gratissimus hinnulus. vbera eius inebrient te in omni tempore, & in amore eius delectare iugiter.

20 ולמה תשגה בני בזרה ותחבק חק נכריה׃
20 Quare seduceris fili mi ab aliena, & foueris in sinu alterius?

21 כי נגבו עיני יהוה דרכי־איש וכל־מעגלתיו מפלס׃
21 Respicit dominus viam hominis, & omnes gressus eius considerat.

22 עונותיו ילכדנו את־הרשע ובחבלי חטאתו יתמך׃
22 Iniquitates suæ capiunt impium, & funibus peccatorũ suorum constringitur.

23 הוא ימות באין מוסר וברב אולתו ישגה׃
23 Ipse morietur, quia nõ habuit disciplinã: & in multitudine stultitiæ suæ decipietur.

ו

CAP. VI.

1 בני אם־ערבת לרעך תקעת לזר כפיך׃
1 Filli mi si spopõderis pro amico tuo, & defixisti apud extraneũ manum tuã.

2 נוקשת באמרי־פיך נלכדת באמרי־פיך׃
2 Laqueus enim fortis viro queatus es verbis oris tui, & captus propriis sermonibus.

תרגום

ה

1 בני לקבלתי צית לסיעי צלי אודנך׃
2 ליהודר כחדעייכא ודעתא נטרון׃
3 מטול דכברייכא מנטפן שפותא דנכריתא כאתא רכיכא
4 ואחריתא מרירא תיך גירדי חריפא מן סיפא דתריסן׃
5 רגלה נחתן למותא שיול הלכתה מסקכא׃
6 ארחך פנה כאורחא דקשוט לך ולא תסטון מן מימרי דפומי׃
7 והשתא בנייא שמעון לי ולא תסטון מן מימרי דפומי׃
8 לא נשבעת נכרי חילך ולעיוהך שעל לביתא׃
9 ולא תהזן לאחרני חילך ושנייך לנכראין׃
10 ויתגדם בסופך עד סח דיגמר בשרך ושמיך׃
11 והיסר חיכנא סניא פרדוקא ופכסנותא אשלי לבי׃
12 ולא שכעית בקל מלפי ולגכרייא לא צנתי אודני׃
13 כמעט הויתי בכל בישין בגו כנישתא ודעדמא׃
14 שתי מיא מגובך ונוזלין מגו בארך׃
15 אשיהה מיא מגבך ונגד ירדנא מן גבך׃
16 יתגדון מעייניך לברא ובפתחי מיפדמיא׃
17 יהון לך לחודך ונכראי לא נשתתפון עמך׃
18 יהי מבועך ברוך ותחדי מן אתת עולמיך׃
19 אילתא דרחמתא וריחתא חונא אלף בכל־זמן וברחמוהי הגרם תדירא׃
20 ולמה תשתדגג ברי בנכריתא׃
21 מטול דקדם עיני ייי אלהא אנן ארחתה דגברא וכהון שבילוי גלן קדמוי׃
22 חובוי דרשיעא
23 הוא ימות בלא פרדוקא ובסגיי דשטיוהה נטעי׃

ε

CAP. V.

1 Υἱέ ἐμῇ σοφίᾳ πρόσεχε, ἐμοῖς δὲ λόγοις πρόσβαλλε
1 Fili meæ sapientiæ attende, meis autem sermonibus adiice tuam aurem.

2 σὸν οὖς. ἵνα φυλάξῃς σύνοιαν διάβλου, αἰσθοῖν δὲ ἐμῶν
2 Vt custodias cogitationem bonam, sensum autem meorũ labiorũ præcipio tibi.

3 χειλέων ἐντέλομαί σοι. μὴ πρόσεχε φαύλῃ γυναικί.
3 Ne attendas prauæ mulieri.

4 μέλι γὰρ ἀποσταζει ἀπὸ χειλέων γυναικὸς πόρνης, ἡ
4 Mel enim distillat à labiis mulieris meretricis,

5 πρὸς καιρὸν λιπαίνῃ σὸν φάρυγα. ὕστερον μέν τοι
5 ad tempus impinguat tuum guttur.

6 πικρότερον χολῆς εὑρήσεις, καὶ ἠκονημένον μᾶλλον μαχαί-
6 Postea tamen amarius felle inuenies, et acutum plus quàm ensem ancipitem.

7 ρας δίστομε. τὰ γὰρ ἀφρόσυνα οἱ πόδες καταγνοῦσι σὺν
7 Nũ inspientiæ pedes deducunt tentes ea cum morte in

8 χωρίοις αὐτῆς εἰς θάνατον εἰς τὸν ἅδῃν. τὰ δὲ ἴχνη
8 infernum. At plantæ eius non firmantur, perinde autem semitæ eius, & non cognoscibiles.

9 αὐτῆς οὐκ ἐρείδει, σφαλεραὶ δὲ αἱ τροχιαὶ αὐτῆς καὶ οὐκ
9 Nunc igitur fili audi me, & ne irritos facias meos sermones.

10 δῆγνωσοι. νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ μου καὶ μὴ ἀκύρους ποιή-
10 Longè fac ab ea tuã viã, ne appropinques ad fores domorũ eius.

11 σῃς ἐμοὺς λόγους. μακρὰν ποίησον ἀπ' αὐτῆς σὴν ὁδὸν,
11 Ne proiiciat aliis vitã tuã, & tuã vitã crudelibus.

12 μὴ ἐγγίσῃς πρὸς θύρας οἴκων αὐτῆς. ἵνα μὴ πρόσῃ
12 Ne impleantur extranei tuis viribus, at tui labores in

13 ἄλλοις ζωλύν σου, καὶ σὸν βίον διέλεήμοσι. ἵνα μὴ πλησθῶ-
13 domos alienas ingrediãtur.

14 σιν ἀλλότριοι σῆς ἰσχύος, οἱ δὲ σοὶ πόνοι εἰς οἴκους ἀλλοτρίους
14 Et pœniteas in nouissimis, quãdo conterantur carnes corporis tui.

15 εἰσέλθωσι. καὶ μεταμεληθῇς ἐπ' ἐσχάτων, ὁπόταν δὴ κα-
15 Et dices: Quomodo odio habui disciplinam, & increpationes declinauit cor meũ!

16 τατελεσθῇ σάρκες σῶμά σου. καὶ εἴρεις πῶς ἐμίσησα
16 Nõ audiui vocem docentium me, & magistris non inclinaui aurem meam.

17 παιδείαν, καὶ ἐλέγχοις ἐξέκλινεν ἡ καρδία μου.
17 Penitus habui mala, in medio ecclesiæ & congregationis.

18 οὐκ ἤκουον φωνῆ παιδεύοντός με καὶ διδάσκοντός
18 Bibe aquam de cisterna tua, & fluenta de puteo tuo.

19 με, ὁ δὲ παρέβαλλον τὸ ὠς μου. παρολίγον ἐγενόμην
19 Redundabunt fontes tui foris, & in plateis rui aquarum.

20 ἐν παντὶ κακῷ, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας καὶ συναγωγῆς.
20 Erunt tibi soli, & extranei non participabunt tecum.

21 Υἱὲ πῖνε ὕδατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων, καὶ ἀπὸ σῶν φρεά-
21 Erit fons tuus benedictus: & lætare cum vxore adolescentiæ tuæ.

22 των πηγῆς. ὑπερεκχείσθω σοι τὰ ὕδατα ἐκ τῆς πη-
22 Cerua amoris & exultatio gratiæ: rationem

23 γῆς, εἰς δὲ σὰς πλατείας διαπορευέσθω τὰ σαῦδατα.
23 disce in omni tempore, & in dilectione eius incũbe semper.

24 ἔσω σοι μόνῳ ὑπάρχοντα, καὶ μηδεὶς ἀλλότριος με-
24 Et quare seduceris fili mi in alienã? neque etiam amplexaberis sinũ extraneæ.

25 τασχέτω σοι. ἡ πηγή σου ξύδατος ἔσω σοι ἰδία, καὶ
25 Quoniam in conspectu Dei sunt viæ viri, & omnes semitæ eius manifestæ sunt coram eo.

26 συνδιαφθείνου μὴ γυναικὸς τῆς ἐκ νεότητός σου.
26 Peccata sua comprehendunt impium, & in funibus peccatorũ suorũ constringitur.

27 ἔλαφος φιλίας καὶ πώλος σου χαρίτων ὁμιλείτω
27 Ipse morietur absque disciplina, & in multitudine stultitiæ suæ errabit. CAP. VI.

28 σοι, ἡ δὲ ἰδία ἡδεῖα σοι ἔστω συνέχου σοι ἐν παντὶ καιρῷ. ἐν
28 Filli mi si spoponderis pro amico tuo, promisisti soluere extraneo manu tua;

29 γὰρ τῇ τούτης φιλίᾳ συμπαθιφερόμενος πολλοῖς ἔσῃ.
29 Illaqueatus es verbis oris tui: captus es sermonibus oris tui.

μὴ πολὺς ἔσῃ πρὸς ἀλλοτρίαν, μὴ δὲ συνέχῃ αἰκά-
λαις τῆς μὴ ἰδίας. ἐνώπιον γὰρ εἰσι τῶν θεοῦ ὀφθαλ-
μῶν ὁδοὶ ἀνδρός, εἰς δὲ πάσας τὰς τροχιὰς αὐτοῦ σκοπεῖται.
παρανομίαι ἄνδρα ἀγρεύουσι, σειραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ
ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται. ἕως τελευτᾷ μὴ ἀπαι-
δεύτων, ἐν δὲ πλήθει τῆς ἑαυτοῦ βιότητος ἐξερρίφη, καὶ ἀ-
πώλετο διὰ ἀφροσύνην. ϛ΄ Υἱὲ ἐάν σὺ ἐγγυήσῃ τὸν
φίλον, πεπλάκωσας σὸν χεῖρα ἐχθρῷ. παγὶς γὰρ ἰσχυρὰ
ἀνδρὶ τὰ ἴδια χείλη, καὶ ἁλίσκε) ῥήμασιν ἰδίου στόματος.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. V.

Filli mi sapientiæ meæ attende, & ad intelligentiam meam inclina aurem tuam. 2 Vt admonitus sis in consilio, & scientiam labia tua conseruent. 3 Quoniam fauum distillant labia extraneæ, & lenius oleo est guttur eius. 4 Nouissimum autem illius amarum, sicut absinthium, acutius gladio ancipiti. 5 Pedes eius descendunt ad mortem: ad infernum gressus eius perueniunt. 6 In via vitæ non ambulat: instabiles sunt semitæ eius, & nescit. 7 Et nunc filij audite me, & ne declinetis à verbo oris mei. 8 Longè fac ab ea viam tuam, & ne appropinques portæ domus eius. 9 Vt non des aliis virtutem tuam, & annos tuos alienis. 10 Ne saturentur extranei viribus tuis, & laborem tuum introducas in domum alienam. 11 Et gemas in nouissimo tuo, donec consumpta fuerit caro tua & corpus tuum. 12 Et dices: Quomodo odi disciplinam, & eruditionem execratum est cor meum! 13 Et non audiui vocem doctorum inconrum, & magistris meis non inclinaui aurem meam. 14 Penitus habui mala, in medio ecclesiæ & congregationis. 15 Bibe aquam de cisterna tua, & fluenta de puteo tuo. 16 Redundabunt fontes tui foris, & in plateis rui aquarum. 17 Erunt tibi soli, & extranei non participabunt tecum. 18 Erit fons tuus benedictus: & lætare cum vxore adolescentiæ tuæ. 19 Cerua amoris & exultatio gratiæ: rationem disce in omni tempore, & in dilectione eius incũbe semper. 20 Et quare seduceris fili mi in alienã? neque etiam amplexaberis sinũ extraneæ. 21 Quoniam in conspectu Dei sunt viæ viri, & omnes semitæ eius manifestæ sunt coram eo. 22 Peccata sua comprehendunt impium, & in funibus peccatorũ suorũ constringitur. 23 Ipse morietur absque disciplina, & in multitudine stultitiæ suæ errabit. CAP. VI.

Filli mi si spoponderis pro amico tuo, promisisti soluere extraneo manu tua; 2 Illaqueatus es verbis oris tui: captus es sermonibus oris tui.

Universidad de Deusto
Biblioteca

עֲשֵׂה־זֹאת אֵפוֹא ׀ בְּנִי וְהִנָּצֵל כִּי־בָאתָ בְכַף־ רֵעֶךָ לֵךְ הִתְרַפֵּס וּרְהַב רֵעֶיךָ׃
אַל־תִּתֵּן שֵׁנָה לְעֵינֶיךָ וּתְנוּמָה לְעַפְעַפֶּיךָ׃
הִנָּצֵל כִּצְבִי מִיָּד וְכִצִפּוֹר מִיַּד יָקוּשׁ׃
לֵךְ־אֶל־נְמָלָה עָצֵל רְאֵה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם׃
אֲשֶׁר אֵין־לָהּ קָצִין שֹׁטֵר וּמוֹשֵׁל׃
תָּכִין בַּקַּיִץ לַחְמָהּ אָגְרָה בַקָּצִיר מַאֲכָלָהּ׃
עַד־מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב מָתַי תָּקוּם מִשְׁנָתֶךָ׃
מְעַט שֵׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט חִבֻּק יָדַיִם לִשְׁכָּב׃
וּבָא־כִמְהַלֵּךְ רֵאשֶׁךָ וּמַחְסֹרְךָ כְּאִישׁ מָגֵן׃
אָדָם בְּלִיַּעַל אִישׁ אָוֶן הֹלֵךְ עִקְּשׁוּת פֶּה׃
קֹרֵץ בְּעֵינָיו מוֹלֵל בְּרַגְלָו מֹרֶה בְאֶצְבְּעֹתָיו׃
תַּהְפֻּכוֹת ׀ בִּלְבּוֹ חֹרֵשׁ רָע בְּכָל־עֵת מְדָנִים יְשַׁלֵּחַ׃
עַל־כֵּן פִּתְאֹם יְבוֹא אֵידוֹ פֶּתַע יִשָּׁבֵר וְאֵין מַרְפֵּא׃
שֵׁשׁ־הֵנָּה שָׂנֵא יְהוָה וְשֶׁבַע תּוֹעֲבַת נַפְשׁוֹ׃
עֵינַיִם רָמוֹת לָשׁוֹן שֶׁקֶר וְיָדַיִם שֹׁפְכוֹת דָּם־ נָקִי׃
לֵב חֹרֵשׁ מַחְשְׁבוֹת אָוֶן רַגְלַיִם מְמַהֲרוֹת לָרוּץ לָרָעָה׃
יָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שֶׁקֶר וּמְשַׁלֵּחַ מְדָנִים בֵּין אַחִים׃
נְצֹר בְּנִי מִצְוַת אָבִיךָ וְאַל־תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ׃
קָשְׁרֵם עַל־לִבְּךָ תָּמִיד עָנְדֵם עַל־גַּרְגְּרֹתֶיךָ׃
בְּהִתְהַלֶּכְךָ ׀ תַּנְחֶה אֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ׃
כִּי־נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה־אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר׃
לִשְׁמָרְךָ מֵאֵשֶׁת רָע מַחְלֶקֶת לָשׁוֹן נָכְרִיָּה׃
אַל־תַּחְמֹד יָפְיָהּ בִּלְבָבֶךָ וְאַל־תִּקָּחֲךָ בְּעַפְעַפֶּיהָ׃

3 ‡ Fac ergo quod dico fili mi, & temetipsum libera, quia incidisti in manū proximi tui. Discurre, festina, suscita amicum tuum.
4 ‡ Ne dederis somnum oculis tuis, nec dormitent palpebræ tuæ.
5 ‡ Eruere quasi damula de manu, & quasi auis de manu aucupis.
6 ‡ Vade ad formicam ô piger, & contemplare vias eius, & disce sapientiam.
7 ‡ Quæ cùm non habeat ducē nec præceptorē nec principem, ‡ Parat in æstate cibum sibi,
8 & cōgregat in messe quod comedat. ‡ Vsquequo piger dormies? Quando consurgis de somno tuo?
10 ‡ Paululum dormies, paululum consopies manus tuas vt dormias.
11 ‡ Et veniet tibi quasi viator egestas, & pauperies quasi vir armatus.
12 ‡ Homo apostata vir inutilis graditur ore peruerso.
13 ‡ Annuit oculis, terit pede, digito loquitur.
14 ‡ Prauo corde machinatur malum, & omni tempore iurgia seminat.
15 ‡ Huic extemplò veniet perditio sua, & subitò conteretur, nec habebit vltrà medicinam.
16 ‡ Sex sunt quæ odit Dominus, & septimū detestatur animam eius.
17 ‡ Oculos sublimes, linguam mendacem, manus effundentes innoxium sanguinem.
18 ‡ Cor machinans cogitationes pessimas, pedes veloces ad currendum in malum.
19 ‡ Proferentem mendacia testem fallacē, & eum qui seminat inter fratres discordias.
20 ‡ Conserua fili mi præcepta patris tui, & ne dimittas legem matris tuæ.
21 ‡ Liga ea iugiter in corde tuo, & circunda gutturi tuo.
22 ‡ Cùm ambulaueris, gradiantur tecum, cùm dormieris, custodiant te, & euigilans loquere cū eis.
23 ‡ Quia mandatum lucerna est, & lex lux, & via vitæ increpatio disciplinæ.
24 ‡ Vt custodiant te à muliere mala, & à blanda lingua extraneæ.
25 ‡ Non concupiscat pulchritudinem eius cor tuum, ne capiaris nutibus illius.

תרגום

עֲבֵד הֵיכְנָא בְּנִי (אִתְפַּצָּא) [סְטַר] דְּמִפְלַח בְּיַד וְחַבְרָךְ אֲזֵל גְּרַר הֵכֵל חַבְרָךְ ׃
לָא תִתֵּן שְׁנָתָא לְעֵינָךְ וְנִימְתָא לְגַבֵּינָךְ ׃
אִשְׁתֵּזַבְתָּא [לְשִׁמְשָׁא] כְּטַבְיָא וְכְצִפַּר מִן פּוּמָא ׃
אֲזֵל לְוָת נְמָלְתָא חֲזֵי אוֹרְחָתָהָא וְאִתְחַכַּם ׃
דְּלֵית לַהּ מְדִנְחָא חֵיוָא וְלָא מְרַכָּא וְשַׁלִּיטָא ׃
מְהֵיכְנָא בְקֵיטָא לַחְמָהּ וְגָבְשָׁא בְּחֲצָדָא מֵיכְלַהּ ׃
עַד מָתַי לְהֵיכְמָא אַנְתְּ שָׁרֵי וְלָא קָרֵיכְא וְשַׁלִּיטָא ׃
וְיֵיתֵי לְתַרְכָךְ מִסְכְּנוּתָךְ וְחִסְרָנָךְ הֵיךְ גַּבְרָא כְּשֵׁירָא ׃
דְּסוּ בְּעֵינוֹי וְחָסֵם בְּרַגְלוֹי וְרָמֵז בְּאֶצְבְּעָתֵהּ ׃
טְהֵל הֵיכְנָא מִן שְׁלֵיהּ חֲבָרָה וּמִן שְׁלֵיהּ נְתִבַר וְלָא תְהֵוִי לֵהּ אַסְיוּתָא ׃
שִׁתָּא אִנּוּן דְּסָנֵי אֱלָהָא וּשְׁבְעָא דְּמְסְתְּרַחֲנָן נַפְשֵׁהּ ׃
לֵיבָא דְּחָשֵׁל מַחְשָׁבְתָּא רְעָיָא וְרַגְלֵי דְּמְסְתְּרַחֲנָן לְמִרְחַשׁ לְבִישְׁתָּא ׃
סָהֲדָא דְּשָׁקְרָא דְּמַלֵּל כְּדִבָּא וְזָרֵי תִּגְרֵי בֵּין אֲחֵי ׃
נְטוֹר בְּנִי פִּקּוּדֵי אֲבוּךְ וְלָא תְּשֵׁבֵי נְמוּסָא דְּאִמָּךְ ׃
קְטִרִינוּן בְּלִבָּךְ תְּדִירָא וְכְרָךְ אִנּוּן עַל צַוָּארָךְ ׃
בְּמֵיזְלָךְ תְּהֵוֵי מְדַבַּר עִמָּךְ בְּמִשְׁכְּבָךְ תְּהֵי מְסַכְּסִנּוּתָא וּמְרַדְּיָתָא ׃
וּפִקּוּדָא שְׁרָגָא הוּא וְנָמוּסָא נְהוֹרָא וְאָרְחָא דְּחַיֵּי מְכַסְּנוּתָא וּמְרַדְּיָתָא ׃
לְאִתְּטָרָא מִן אִתְּתָא בִּישְׁתָּא וּמִן שִׁעְיַעְתָּא דְּלְשָׁנָא נָכְרִיתָא ׃
לָא תְרוּט שְׁפִירָה בְּלִבָּךְ וְלָא תְשַׁרְגִּנָּנְךָ בְּגַבֵּינוֹהִי ׃

‡ Fac fili quæ ego tibi præcipio, & liberare. Denis enim in manus malorum propter tuum amicum. Sis non deficiens, incita autem & amicum tuum pro quo spopondisti.
‡ Ne dederis somnum tuis oculis, neque dormites tuis palpebris.
‡ Vt saueris tanquam damula ex laqueis, & tanquam auis ex reti.
‡ Vade ad formicam ô piger, & imitare videns vias eius, & sis illa sapientior.
‡ Illa enim agricolatione non existente ipsi, neque cogētem habens, neque sub domino existens,
‡ Parat messe victum, multamque in tempore messis facit congregationem.
‡ Vsquequo piger iaces? quando autem è somno excitaberis?
‡ Paulum quidem dormit, paulum autem sedes, parum autem dormitas, paulum autem suffarcinas manibus pectora.
‡ Postea adest tibi sicut malus viator paupertas, & egestas tanquā bonus cursor.
‡ Vir insipiens & iniquus ambulabit vias non bonas.
‡ At ipse annuit oculo, significat autem pede, docet autem nutibus digito.
‡ Peruersum autē cor machinatur mala, in omni tempore talis turbationes constituit ciuitati.
‡ Propter hoc extemplò venit perditio eius, incisio & contritio immedicabilis.
‡ Quoniam gaudet omnibus quæ odio habet Dominus; conteritur autē propter impuritatem animæ.
‡ Oculus contumelioſi lingua iniusta,
manus effundentes sanguinē iustū.
‡ Et cor machinans cogitationes malas, & pedes festinātes malefacere.
‡ Exurit mendacem testis iniusus, & immittit iudicia per mediū fratrum.
‡ Fili serua leges patris tui, & ne repellas statuta matris tuæ.
‡ Liga autem ea in tua anima iugiter, & circunda circum tuum collum,
‡ Quando vtique deambulaueris, adducipsam, & tecū sit; quando autē vtique dormieris, custodiat te, vt excitato colloquatur tibi.
‡ Quoniam lucerna mandatū legis, & lux, & via vitæ, & increpatio, & disciplina.
‡ Ad custodiendū te à muliere nupta, & à calumniatione linguæ extraneæ.
‡ Fili ne te vicerit pulchritudinis desideriū, neq; capiaris tuis oculis, neque rapiaris ab eius palpebris.

5 ‡ ποιήσε ἃ ἐγώ σοι ἐντέλλομαι, καὶ σώζε. ἥκεις γὰρ εἰς χεῖρας κακῶν διὰ τὸν φίλον, ἀλλ᾽ μὴ ἀκηδιάσῃς, παρόξυναι δὲ τὸν φίλον σου ὃν ἐγγύησω.
4 ‡ μὴ δῷς ὕπνον τοῖς ὄμμασι, μηδὲ νυσταξέτω τοῖς βλεφάροις·
5 ‡ ἵνα σώζῃ ὥσπερ ἀλώπηξ ἀπὸ βρόχων, καὶ ὥσπερ ὄρνεον ἀπὸ παγίδος. ‡ ἴδι πρὸς τὸν μύρμηκα ὠ ὀκνηρέ, καὶ ζήλωσον ἰδὼν τὰς ὁδοὺς αὐτῆς, καὶ γνῶθι σεαυτὸν ὡφάτερος.
7 ‡ ἐκεῖνος γὰρ γεωργίας μὴ ὑπαρχούσης αὐτῇ, μηδὲ τὸν δεσπότην ἔχων, μηδὲ ὑπὸ δεσπότην ὤν,
2 ‡ ἑτοιμάζει θέρους τὴν τροφὴν πολλήν τε ἐν τῷ ἀμήτῳ τὴν ποιεῖται τὴν ἀθροίσιν.
9 ‡ ἕως τίνος ὀκνηρὲ κατακλίσεως; πότε δὲ ὕπνου ἐγερθήσῃ;
10 ‡ ὀλίγον μὲν ὑπνοῖς, ὀλίγον δὲ καθήσῃ, μικρὸν δὲ νυσάζεις, ὀλίγον δὲ ἐναλίζῃ χερσὶ σῇσιν.
11 ‡ εἰ τε μὴ παραγένοιο ὡς ὥσπερ κακὸς ὁδοιπόρος ἡ πενία, καὶ ἡ σὴ δεία ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεύς.
12 ‡ ἀνὴρ ἄφρων καὶ ἀξύνετος πορεύσεται ὁδοὺς
13 σὰς ἀγαθάς. ‡ ὁ δὲ αὐτὸς ἐννεύει φθαλμῷ, σημαίνει δὲ ποδί, διδάσκει δὲ ἐν δάκτυλοις.
14 ‡ διεστραμμένη δὲ καρδίᾳ τεκταίνοι κακά, ὃν παντὶ
15 καιρῷ ὀλέθους ταραχὰς σωίσῃ πόλει. ‡ διὰ τοῦτο ἐξαπίνης ἔσχε) ἡ ἀπώλεια αὐτῷ, διακοπὴ καὶ συντρίσις
16 ἰάτου. ‡ ὅτι χαίρει πᾶσιν οἷς μισεῖ ὁ κύριος, συν-
17 τρίβει δὲ διὰ καθαρσίου ψυχῆς. ‡ ὀφθαλμὸς ὑβριστοῦ γλῶσσα ἄδικος, χεῖρες ἐκχέουσαι αἷμα δίκαιον.
18 ‡ καὶ καρδία τεκταινομένη λογισμοὺς κακοὺς ὠκεῖς τε πόδες
19 σπεύδοντες κακοποιεῖν. ‡ ἐκκαίει ψευδὴς μάρτυς ἄδικα, καὶ σπέρματι κείσεις δυσμενὴς ἀδελφῶν.
20 ‡ ὦ φύλασσε νόμους πατρός σου, ὦ μὴ ἀπώσῃ θεσμὸς
21 μητρός σου. ‡ ἄφαψαι δὲ αὐτῶν διὰ παντὸς τῆς ψυχῆς διαπαντὸς, ὦ ἐλκόσωσι σῷ τραχήλῳ.
22 ‡ ὁδοιπορίας ἐπάγει αὐτῷ, καὶ μὴ θέσῃ. ὡς δ᾽ αὖ καθεύδῃς φυλάσσει σε, ἵνα ἐγειρόμενος συλλαλήσῃ. ‡ ὅτι λύχνος ἐντολὴ νόμος καὶ φῶς καὶ ὁδὸς
24 ζωῆς καὶ ἔλεγχος καὶ παιδεία.
25 ‡ τοῦ διαφυλάσσειν σε ἀπὸ γυναικὸς ὑπάνδρου ὦ ἀπὸ διαβολῆς γλώσσης ἀλλοτρίας.
26 ‡ μὴ ἐπιθυμήσῃς κάλλους ἐν τῇ καρδίᾳ σου, μὴ δὲ ἀγρευθῇς ὦ ὀφθαλμοῖς, μὴ δὲ συναρπασθῇς ἀπὸ τῶν αὐτῆς βλεφάρων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Fac hoc fili mi, & liberate: quia incidisti in manum proximi tui, vade suscita velociter amicum tuum.
2 Ne des somnum oculis tuis, neque dormitationem palpebris tuis.
3 Vt euadas quasi damula de pedica, & sicut auis de laqueo.
4 Similis esto formicæ, piger; vide vias eius, & sapiens esto.
5 Quæ non habet messem, sicut nec ducē, neque dominatorem;
6 Præparat in æstate cibum suum, & coacerauat in messe escam sibi.
7 Vsquequo piger tu dormis, & quando consurges de somno tuo?
8 Parum somni erit tibi, & parum dormitationis, paululum complicabis manus tuas ad dormiendum.
9 Et veniet & inceder egestas tua, & indigentia tua, sicut vir rectus.
10 Homo calumniator, vir iniquus graditur peruerso ore.
11 Annuit oculis suis, & terit pedibus suis, & indicat digitis suis.
12 Et peruersus est in corde suo, & cogitat malum, in omni tempore iurgia spargit.
13 Propterea subitò veniet interitus eius, & subitò conteretur, & non erit ei medicina.
14 Sex sunt quæ odit Deus, & septimum detestatur anima eius.
15 Oculos sublimes & linguam mendacem, & manus effundentes sanguinem innocentem.
16 Cor quod cogitat cogitationes pessimas, & pedes festinantes ad currendum in malum.
17 Testem falsum qui loquitur mendacium, & qui mittit iurgia inter fratres.
18 Custodi fili mi præcepta patris tui, & ne abrotes à lege matris tuæ.
19 Liga ea in corde tuo semper, & alliga ea collo tuo.
20 Cùm ambulaueris, deducet te; & cùm dormieris, custodiet te, & si euigilaueris, ipsa erit meditatio tua.
21 Quia mandatum est lucerna, & via vitæ correptio & disciplina.
22 Vt custodiat te à muliere mala, & à lenitate linguæ exttaneæ.
23 Non concupisces pulchritudinem eius in corde tuo, ne seducat te palpebris suis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 כִּי בְעַד־אִשָּׁה זוֹנָה עַד־כִּכַּר לָחֶם וְאֵשֶׁת אִישׁ
נֶפֶשׁ יְקָרָה תָּצוּד׃
27 הֲיַחְתֶּה אִישׁ אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וּבְגָדָיו לֹא תִשָּׂרַפְנָה׃
28 אִם־יְהַלֵּךְ אִישׁ עַל־הַגֶּחָלִים וְרַגְלָיו לֹא
תִכָּוֶינָה׃
29 כֵּן הַבָּא אֶל־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא יִנָּקֶה כָּל־הַנֹּגֵעַ
בָּהּ׃
30 לֹא־יָבוּזוּ לַגַּנָּב כִּי יִגְנֹב לְמַלֵּא נַפְשׁוֹ כִּי יִרְעָב׃
31 וְנִמְצָא יְשַׁלֵּם שִׁבְעָתַיִם אֶת־כָּל־הון בֵּיתוֹ
יִתֵּן׃
32 נֹאֵף אִשָּׁה חֲסַר־לֵב מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָּה׃
33 נֶגַע־וְקָלוֹן יִמְצָא וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה׃
34 כִּי־קִנְאָה חֲמַת־גָּבֶר וְלֹא יַחְמֹל בְּיוֹם נָקָם׃
35 לֹא־יִשָּׂא פְּנֵי כָל־כֹּפֶר וְלֹא־יֹאבֶה כִּי תַרְבֶּה
שֹׁחַד׃

ז

1 בְּנִי שְׁמֹר אֲמָרַי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אִתָּךְ׃
2 שְׁמֹר מִצְוֹתַי וְחְיֵה וְתוֹרָתִי כְּאִישׁוֹן עֵינֶיךָ׃
3 קָשְׁרֵם עַל־אֶצְבְּעֹתֶיךָ כָּתְבֵם עַל־לוּחַ לִבֶּךָ׃
4 אֱמֹר לַחָכְמָה אֲחֹתִי אָתְּ וּמֹדָע לַבִּינָה תִּקְרָא׃
5 לִשְׁמֶרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנָּכְרִיָּה הֶחֱלִיקָה׃
6 כִּי בְחַלּוֹן בֵּיתִי בְּעַד אֶשְׁנַבִּי נִשְׁקָפְתִּי׃
7 וָאֵרֶא בַּפְּתָאיִם אָבִינָה בַּבָּנִים נַעַר חֲסַר־לֵב׃
8 עֹבֵר בַּשּׁוּק אֵצֶל פִּנָּתָהּ וְדֶרֶךְ בֵּיתָהּ יִצְעָד׃
9 בַּנֶּשֶׁף־בְּעֶרֶב יוֹם בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וַאֲפֵלָה׃
10 וְהִנֵּה אִשָּׁה לִקְרָאתוֹ שִׁית זוֹנָה וּנְצַרַת־לֵב׃
11 הֹמִיָּה הִיא וְסֹרֶרֶת בְּבֵיתָהּ לֹא־יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ׃
12 פַּעַם בַּחוּץ פַּעַם בָּרְחֹבוֹת וְאֵצֶל כָּל־פִּנָּה
תֶּאֱרֹב׃
13 וְהֶחֱזִיקָה בּוֹ וְנָשְׁקָה לוֹ הֵעֵזָה פָּנֶיהָ וַתֹּאמַר לוֹ׃

26 * Pretium enim ſcorti vix eſt vnius panis: mulier autem viri pretioſam animam
27 capit. * Nunquid poteſt homo abſcondere ignem in ſinu ſuo, vt veſtimenta illius
28 non ardeant? * Aut ambulare ſuper prunas, vt non plantæ comburantur eius?
29 * Sic qui ingreditur ad mulierem proximi ſui, nō erit mundus cùm tetigerit eā.
30 * Non grandis eſt culpa cùm quis furatus fuerit, furatur enim vt eſurientem im-
31 pleat animam. * Deprehenſus quoque reddet ſeptuplum, & omnem ſubſtantiam
32 domus ſuæ tradet. * Qui autem adulter eſt propter inopiam cordis, perdet animā
33 ſuam. * Turpitudinē & ignominiā congregat ſibi, & opprobrium illius non de-
34 lebitur. * Quia zelus & furor viri nō parcet in die vindictæ. * Nec acquieſcet cuiuſquam precibus, nec ſuſcipiet pro redemptione dona plurima.

CAP. VII.

1 * FIlli mi cuſtodi ſermones meos, & præcepta mea reconde tibi. * Serua manda-
2 data mea, & viues, & legem meā quaſi pupillam oculi tui. * Liga eā in digitis tuis,
3 ſcribe illā in tabulis cordis tui. * Dic ſapientiæ: Soror mea es tu, & prudentiā vocā amicam tuam. * Vt cuſtodiat te à mulie-
5 re extranea, & ab aliena quæ verba ſua dulcia facit. * De feneſtra enim domus
6 meæ per cancellos proſpexi. * Et vidi-
7 bo paruulos. Conſidero vecordē iuuenē, * Qui tranſit per plateas iuxta angu-
8 & prope viam domus illius graditur, * In obſcuro adueſperaſcēte die, in nocte tenebris & caligine. * Et ecce occur-
10 rit illi mulier ornatu meretricio, præparata ad decipiendas animas. * Garrula & vaga, quietis impatiēs, nec valens in domo conſiſtere pedibus ſuis,
12 * Nunc foris, nunc in plateis, nunc iuxta angulos inſidians.
13 * Apprehenſumque deoſculatur iuuenem, & procaci vultu blanditur, dicens:

26 * Pretium enim ſcorti quantum & vnius panis; mulier autē virorū pretioſas animas capit. * Alligabit aliquis ignem in ſinu, at veſtimenta nō comburet? * Nunquid deambulabit aliquis ſuper carbones ignis, at pedes nō comburet? * Sic qui ingreditur ad mulierem nuptā, non innocens erit, neque omnis tangens eam. * Non mirum ſi capiatur aliquis qui furatur; furatur enim vt impleat animam eſurientē. * Si autem capiatur, ſoluet ſeptupla, et omnia quæ ſunt eius dans, liberabit ſe. * At mœchus propter inopiā, mentium perditionē animæ ſuæ acquirit. * Dolores & ignominias ſuffert, at opprobrium illius non delebitur in ſeculum. * Plenus enim zelo animus viri eius non parcet in die iudicij. * Non commutabit vlla redemptione inimicitiam, neque diſſoluetur multis donis.

CAP. VII.

1 * FIli cuſtodi meos ſermones, at mea præcepta recōde apud teipſum. Fili honora Dominum, & valebis, præter autē eum ne timeas alium.
2 * Serua mea mandata, & viues, at meos ſermones tanquam pupillas oculorum.
3 * Circumpone eos tuis digitis, inſcribe autem in latitudine cordis tui.
4 * Dic ſapientiam tuam ſororem eſſe, at prudentiam notam acquire tibi ipſi.
5 * Vt te cuſtodiat à muliere extranea & mala, ſi te ſermonibus qui ad gratiam inuaſerit.
6 * Ab enim ianua è domo eius in plateas inclinata.
7 * Quem vtique viderit ſtultorum filiorum iuuenem indigentem mente,
8 * Tranſeuntem in angulo in trāſitibus domorum eius & loquentem;
9 * In tenebris veſpertinis, quando vtique ſilentium noctiurnum fuerit & caliginoſum.
10 * At mulier occurrit illi ſpeciem habens meretriciam, quæ facit iuuenum volare corda. * Eleuata autē eſt & luxuriоſa, in domo autē non quieſcunt pedes eius.
12 * Tempore enim quodam extra circumuertitur, tempore autem in plateis per omnem angulum inſidiatur.
13 * Poſtea apprehēdens oſculata eſt illum, procaci autem vultu alloquitur eum.

26 * πειὰ γὰρ πόρνης ὅση ἓς ἑνὸς ἄρτου· γυνὴ δὲ ἀνδρὸς πο-
27 μίας ψυχὰς ἀγρεύει. * Ἀποδήσει τις πῦρ ἐν κόλπῳ, τὰ
28 ἱμάτια αὐτοῦ οὐ καήσεται; * ἢ περιπατήσει τις ἐπ' ἀνθρα-
29 κων πυρός, τοὺς δὲ πόδας οὐ καήσεται; * οὕτως ὁ εἰσελθὼν
πρὸς γυναῖκα ὑπανδρον οὐκ ἀθῳωθήσεται, οὐδὲ πᾶς ὁ ἁπτό-
30 μενος αὐτῆς. * οὐ θαυμαστὸν ἐάν τις ἁλῷ κλέπτων, κλέ-
31 πτει γὰρ ἵνα ἐμπλήσῃ ψυχὴν πεινῶσαν. * ἐὰν δὲ ἁλῷ
ὑποτίσει ἑπταπλασία, καὶ πᾶσα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ δώσει
32 ῥύσει ἑαυτόν. * ὁ δὲ μοιχὸς δι' ἐνδειαν φρενῶν ἀπόλλυσι
33 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ πρεπόντως. * ὀδυνας τε καὶ ἀτιμίας
ὑποφέρει, τὸ δὲ ὄνειδος αὐτοῦ οὐκ ἐξαλειφθήσεται εἰς τὸν αἰῶ-
34 να. * μεστὸς γὰρ ζήλου θυμὸς ἀνδρὸς αὐτοῦ· οὐ φείσεται ἐν
35 ἡμέρᾳ κρίσεως. * οὐκ ἀνταλλάξεται ἐδενὸς λύτρα τὴν
ἔχθραν, οὐδὲ μὴ διαλυθῇ πολλῶν δώρων.

ζ

1 * Υἱὲ φύλαξαι ἐμοὺς λόγους, τὰς δὲ ἐμὰς ἐντολὰς
κρύψον παρὰ σεαυτῷ. * υἱὲ τίμα τὸν κύριον, καὶ ἰσχύσεις,
πλὴν δὲ αὐτοῦ μὴ φόβου ἄλλον.
2 * φύλαξον ἐμὰς ἐντολὰς, καὶ βιώσῃ· σὺ δὲ ἐμοὺς
λόγους ὡσπερ κόρας ὀμμάτων.
3 * περίθου αὐτοὺς σοῖς δακτύλοις, ἐπίγραψον δὲ ἐπὶ
τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου.
4 * εἶπον τὴν σοφίαν σὴν ἀδελφὴν εἶναι, τὴν δὲ φρόνησιν
γνώμονα περιποίησαι σεαυτῷ.
5 * ἵνα σε τηρήσῃ ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτρίας καὶ πονηρᾶς,
ἐάν σε λόγοις τοῖς αὐτῆς χαρίν ἐμβάλληται. * διὰ
6 γὰρ θυρίδος ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς εἰς τὰς πλατείας παρε-
7 κύπτουσα. * ὃν ἂν ἴδῃ τῶν ἀφρόνων τέκνων νεανίαν
8 ἐνδεῆ φρενῶν. * διαπορευόμενον ἐν γωνίᾳ ἐν ὁδοῖς
οἴκων αὐτῆς καὶ λαλοῦντα.
9 * ἐν σκότει ἑσπερινῷ, διότι ἂν ἡσυχία νυκτερινὴ ἢ κὴ
10 γνοφώδης. * ἡ δὲ γυνὴ συνηντᾶ αὐτῷ εἰς ὃ ἔχουσα
πορνικόν, ἡ ποιεῖ νέων ἐξίπλαξε καρδίας.
11 * ἀνεπίστρωτον δέ ἐστι καὶ ἄστατον, ἐν οἴκῳ δὲ οὐχ ἡσυ-
12 χάζουσι οἱ πόδες αὐτῆς.
* χρόνον γάρ που ἔξω ῥέμβει, χρόνον δὲ ἐν πλατείαις
13 ὅλαις πᾶσαν γωνίαν ἐνεδρεύει.
* εἶτα περιλαμβανομένη ἐφίλησεν αὐτόν, ἀναιδῶς δὲ
προσώπῳ προσεῖπεν αὐτόν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[26] Quoniam ſimilis eſt oratio meretricis tortæ panis: & vxor viri preciоſam animam venatur. [27] Nunquid poteſt homo ponere ignem in ſinu ſuo, & veſtimentum eius non ſuccendatur? [28] Aut poteſt ambulare aliquis ſuper prunas, & pedes eius non comburantur? [29] Sic eſt qui ingreditur ad vxorem proximi ſui, vt rem habeat cum ea, non erit innoxius omnis qui tetigerit eam. [30] Non vitio vertitur furi qui furatur vt ſatiet animam ſuam cùm eſurit. [31] Et qui inuentus fuerit reddet ſeptuplum, & omnem ſubſtantiam domus ſuæ dabit. [32] Qui adulteratur cum vxore, indiget intellectu; & qui quærit perdere animam ſuam, ipſe facit illud. [33] Plaga & ignominia accidat ei, & opprobrium eius non recedat. [34] Quoniam zelus eſt ira viri, nec parcet in die vindictæ. [35] Neque acciepit faciem eius qui dat ei donum, neque contentus erit quamuis multiplices munera.

CAP. VII.

1 FIlli mi cuſtodi verba mea, & præcepta mea abſconde apud te. [2] Cuſtodi præcepta mea, & viue, & leges meas ſicut pupillam oculi
3 tui. [3] Liga ea ſuper digitos tuos, ſcribe ea ſuper tabula cordis tui. [4] Dic ſapientiæ: Soror mea es: & cognatam voca prudentiam.
5 [5] Vt cuſtodiat te à muliere extranea, & ab aliena, cuius blandi ſunt ſermones.
6 [6] Quoniam per feneſtras paruas domus meæ proſperi, & per cancellos habitaculi.
7 [7] Et vidi inſipientes, & conſideraui iuuenes, & admiratus ſum deficientem intellectu,
8 [8] Tranſeuntem per plateam contra angulum, & via domus eius ambulantem;
9 [9] Veſperi, in occaſu diei, in tenebris noctis, & in caligine.
10 [10] Et ecce mulier in occurſum eius in ornatu meretricis, quæ aufert cor iuuenum.
11 [11] Præuaricatrixque eſt & vaga in domo ſua non morantur pedes eius.
12 [12] Nunc foris, nunc in plateis, & contra omnem angulum opportunum inſidiatur.
13 [13] Et apprehendit eum & oſculatur illum, & impudenti facie dicit ei:

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 זִבְחַי שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי נְדָרָי׃
15 עַל־כֵּן יָצָאתִי לִקְרָאתֶךָ לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ וָאֶמְצָאֶךָ׃
16 מָרְבַדִּים רָבַדְתִּי עַרְשִׂי חֲטֻבוֹת אֵטוֹן מִצְרָיִם׃
17 נָפַתִּי מִשְׁכָּבִי מֹר אֲהָלִים וְקִנָּמוֹן׃
18 לְכָה נִרְוֶה דֹדִים עַד־הַבֹּקֶר נִתְעַלְּסָה בָאֲהָבִים׃
19 כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ הָלַךְ בְּדֶרֶךְ מֵרָחוֹק׃
20 צְרוֹר הַכֶּסֶף לָקַח בְּיָדוֹ לְיוֹם הַכִּסֵּא יָבוֹא בֵיתוֹ׃
21 הִטָּתוּ בְרֹב לִקְחָהּ בְּחֵלֶק שְׂפָתֶיהָ תַּדִּיחֶנּוּ׃
22 חוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ פִּתְאֹם כְּשׁוֹר אֶל־טֶבַח יָבוֹא
וְכַעֲכֶס אֶל־מוּסַר אִוִּיל׃
23 עַד־יְפַלַּח חֵץ כְּבֵדוֹ כְּמַהֵר צִפּוֹר אֶל־פַּח וְלֹא יָדַע
כִּי־בְנַפְשׁוֹ הוּא׃
24 וְעַתָּה בָנִים שִׁמְעוּ־לִי וְהַקְשִׁיבוּ לְאִמְרֵי־פִי׃
25 אַל־יִשְׁטֶ֫ אֶל־דְּרָכֶיהָ לִבֶּךָ אַל־תֵּתַע בִּנְתִיבֹתֶיהָ׃
26 כִּי־רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה וְעֲצוּמִים כָּל־הֲרוּגֶיהָ׃
27 דַּרְכֵי שְׁאוֹל בֵּיתָהּ יוֹרְדוֹת אֶל־חַדְרֵי־מָוֶת׃

ח

1 הֲלֹא־חָכְמָה תִקְרָא וּתְבוּנָה תִּתֵּן קוֹלָהּ׃
2 בְּרֹאשׁ־מְרוֹמִים עֲלֵי־דָרֶךְ בֵּית נְתִיבֹת נִצָּבָה׃
3 לְיַד־שְׁעָרִים לִפְנֵי־קֶרֶת מְבוֹא פְתָחִים תָּרֹנָּה׃
4 אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל־בְּנֵי אָדָם׃
5 הָבִינוּ פְתָאיִם עָרְמָה וּכְסִילִים הָבִינוּ לֵב׃
6 שִׁמְעוּ כִּי־נְגִידִים אַדַּבֵּר וּמִפְתַּח שְׂפָתַי מֵישָׁרִים׃
7 כִּי־אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכִּי וְתוֹעֲבַת שְׂפָתַי רֶשַׁע׃
8 בְּצֶדֶק כָּל־אִמְרֵי־פִי אֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ׃
9 כֻּלָּם נְכֹחִים לַמֵּבִין וְיְשָׁרִים לְמֹצְאֵי דֵּעָה׃
10 קְחוּ־מוּסָרִי וְאַל־כֶּסֶף וְדַעַת מֵחָרוּץ נִבְחָר׃
11 כִּי־טוֹבָה חָכְמָה מִפְּנִינִים וְכָל־חֶפְצִים לֹא
יִשְׁווּ־בָהּ׃

14 * Victimas pro salute deuoui, hodie red-
didi vota mea. 15 * Ideirco egressa sum in
occursum tuũ, desiderans te videre, & rep-
16 peri. * Intexui funibus lectulum meum,
17 straui tapetibus pictis ex Ægypto. * Aspер-
si cubile meum myrrha & aloë & cinna-
18 momo. * Veni inebriemur vberibus, &
fruamur cupitis amplexibus, donec illu-
19 ceſcat dies. * Non eſt enim vir in domo
20 ſua, abiit via longiſſima. * Sacculum pe-
cuniæ ſecum tulit, in die plenæ lunæ reuer
21 ſurus eſt in domum ſuam. * Irretiuit eum
multis ſermonibus, & blanditiis labiorum
22 protraxit illum. * Statim eam ſequitur
quaſi bos ductus ad victimam, & quaſi
agnus laſciuiens, & neſcit quòd ad vincu-
23 la ſtultus trahatur. * Donec transfigat ſa-
gitta iecur eius, velut ſi auis feſtinet ad la-
queũ, & neſcit quòd de periculo animæ il-
24 lius agitur. * Nunc ergo fili mi audi me, &
25 attẽde verbis oris mei. * Ne abſtrahatur in
viis illius mens tua, nec decipiaris ſemitis
26 eius. * Multos enim vulneratos deiecit, &
fortiſſimi quique interfecti ſunt ab ea.
27 * Viæ inferi domus eius, penetrantes in-
teriora mortis. CAP. VIII.

1 NVnquid nõ ſapientia clamitat, & pru-
dentia dat vocẽ ſuam? * In ſummis ex-
2 celſis, verticibus ſupra viã in mediis ſe-
3 mitis ſtans; * Iuxta portas ciuitatis in ip-
4 foribus loquitur, dicens: * O viri ad vos cla-
5 mito, & vox mea ad filios hominũ. * Intel-
ligite paruuli aſtutiam, & inſipientes ani-
6 maduertite. * Audite quoniã de rebus ma-
gnis locutura ſum, & aperientur labia mea
7 vt recta prædicẽt. * Veritatẽ meditabitur
guttur meum, & labia mea deteſtabuntur
8 impiũ. * Iuſti ſunt omnes ſermones mei, nõ
9 eſt in eis prauũ quid neq; peruerſum. * Recti
ſunt intelligẽtib⁹, & æqui inuenientib⁹ ſcié-
10 tiã. * Accipite diſciplinã meam, & nõ pecu-
niã, doctrinã magis quàm aurum accipite.
11 * Melior eſt enim ſapientia cunctis pre-
tioſiſſimis, & omne deſiderabile non po-
teſt ei comparari.

תרגום

14 דְּקָרְבָּנַי עֲלַי יוֹמָנָא שַׁלֶּמֶת נִדְרָי׃ 15 מְטוּל הָכֵנָא נְפָקֵת לְאַרְעָךְ דְּמִפְּנֵיהּ דַּיְיָה לְרַעֲיָא דְּאִמְּרַחַךְ׃
16 דְּשַׁתְּיָתָא שְׁוִיוֹת עַרְסִי וּבְקִרְמָא מְגַרְאָה קְרַסְתָּא׃ 17 רַפְּדָה עַל עַרְסִי מוּרְיָא וּבְרַקְמָא וְקִנְמָא׃ 18 תָּא נִתְבַּסַּם כְּרַחֲמָתָא
אֲרֵי לֵיתָהּ גְּבַר לְבֵיתֵהּ אֲזַל בְּאֹרַח רְחִיקָא׃ 19 דְּנָבְרָא לַיְיָה הוּא בְּבֵיתֵהּ אֲזַל בְּאֹרַח רְחִיקָא׃ 20 צְרוֹרָא דְּכַסְפָּא נְסֵב בִּידֵהּ לְיוֹמָא דְּעָדָא
לְמֵיתֵב לְבֵיתֵהּ׃ 21 אַטְעֵיתֵהּ בְּסַגְיָא דְּמִלָּתָא וּבְשָׁעְיוּתָא דְּסִפְוָתָהּ תְּפָהְתֵהּ׃ 22 וְהוּא אָזֵל בְּתַרְתָּא הֵידְ תּוֹרָא דְּאָזֵל לְטָבְחָא
וְהֵידְ כַּלְבָּא לְסוּרְיָא׃ 23 וְאֵידְ אֲלָא דְּמִפְּרִיחַ גִּירָא בְּכַבְדָּהּ וּכְסַחֲרְנָא הֵידְ צִפְּרָא לְחַ פִּיחָא וְלָא יָדַע דְּעַל נַפְשָׁתֵהּ הוּא׃
24 וּכְעַן בְּנַיָּא שְׁמָעוּן לִי וְאַצִיתוּ לְמֵימְרֵי דְּפוּמִי׃ 25 לָא יִסְטֵי לִבָּךְ לְאָרְחָתָהּ וְלָא תִטְעֵי בְּשְׁבִילֵהָא׃ 26 מְטוּל דְּסַגְיָאִי קְטִילָא
מְטוּל דְּתַקִּיפֵי הֲלָכוּ קְטִילָא׃ 27 אָרְחָא דִּשְׁאוֹל בֵּיתָהּ נַחֲתָן לְקִטוֹרֵי דְּקִבְרָא׃

ח

1 הֲלָא חָכְמְתָא מְקָרֵא וְסוּכְלְתָנוּתָא תִּתֵּן קָלָהּ׃ 2 בְּרֵישׁ רָמָתָא עַל אָרְחָא אֵיתָהּ וּבֵינֵי תְרֵעֵי קַיְמָא׃ 3 וְעַל תַּרְעֵי בְּפָקְנָא
לְקֹבֶל תְּרֵעֵי מְשַׁתְּבְחָא מְקָרֵא וּבֵינֵיהּ תְּרֵעֵי קָלָהּ׃ 4 לִכוֹן גְּבָרֵי קְרֵינָא וְקָלִי עַל בְּנֵי נָשָׁא׃ 5 אִתְבְּנוּ שַׁבְרֵי עֲרִימוּתָא וְשַׁטְיוּ נְסָתְכְּלִין
שִׁמְעוּ מְטוּל דְּקַשְׁטָא דַּנָא פְּמִי וּרְחִיקָא שְׁפַוָתַי רְשָׁעָא׃ 7 מְטוּל דְּקַשְׁטָא אֲנָן כָּל פּוּמְיָי וְלִיתָ בְּהוֹן פְּהוֹלָא וְעָקוּמָא׃ 8 וְכָלְהוֹן גְּלִיזָן לְאֱנָשָׁא דְּסָתְכְּלִין וְתָרִיצִין לְאִלֵּין דְּמַבְּנִין בְּיִדְיְשָׁתָא׃ 9 קְבֵל
מְרַחֲקָא וְלָא כְּתָקְפָא וּבְרוֹ לְכוֹן יְדִישָׁתָא מִן בַּיְיסָא מְבְחָרָא וְכָל מְרַעְיָא לָא מְחֵי לָהּ׃ 11 מְטוּל דְּטָבָא חָכְמְתָא מִן דַּהֲבָא מָנִינָא׃

14 * Victima pacifica mihi eſt, hodie reddo vota
mea. 15 * Cauſa huius egreſſa ſum in occurſum
tuum, deſiderans tuã faciem, repperi te. 16 * Fu-
nibus tetendi lectulum meum: tapetibus ſtraui
Aegypti. 17 * Aſperſi cubile meum croco, at do-
mum meam cinnamomo. 18 * Veni & fruamur
amicitia vſque ad auroram: veni & inuoluamur
amore. 19 * Non enim adeſt vir meus in domo; abiit
viam longam. 20 * Sacculum argenti accipiens in
manibus eius, per dies multos reuertetur in do-
mũ eius. 21 * Decepit autem eum multa confabula-
tione, laqueisque à labiis impegit illum. 22 * Ipſe
autem ſecutus eſt eã elatus. Tanquam autẽ bos
ad victimam ducitur, & tanquã canis ad vin-
cula. 23 * Et tanquam ceruus ſagittatione percuſ-
ſus in iecur, feſtinat autẽ velut auis ad laqueũ,
non ſciens quòd pro anima currit. 24 * Nunc igi-
tur fili audi me, & attende verbis oris mei.
25 * Ne declinet in viam illius cor tuum, & nõ
decipiaris in viis eius. 26 * Multos enim vul-
nerans deiecit, & innumerabiles ſunt quos in-
terfecit. 27 * Viæ inferi domus eius, deducen-
tes in promptuaria mortis.

CAP. VIII.

1 TV ſapientiam prædicabis, vt prudentia tibi
obediat. 2 * In enim excelſis verticibus eſt,
in medio autem ſemitarum ſtetit.
3 * Iuxta enim portas potentum aſſidet, in au-
tem introitibus laudatur. 4 * Vos ô homines
aduoco, & præmitto meam vocem filiis hom-
num. 5 * Intelligite innocentes aſtutiam, at
inſipientes apponite cor. 6 * Exaudite me; gra-
uia enim dicam, & referam à labiis recta.
7 * Quoniam veritatem meditabitur guttur
meum, abominabilia autẽ coram me labia men-
dacia. 8 * Cum iuſtitia omnia verba oris mei,
nihil in eis peruerſum neque tortuoſum.
9 * Omnia præſentia intelligentibus, & recta
inuenientibus ſcientiam.
10 * Accipite diſciplinam & non argentũ, &
cognitionem ſuper aurum approbatum. Eligite
potius autem ſenſus quàm aurum purum.
11 * Melior enim ſapientia lapidibus pretioſis,
omne autem pretioſum non dignum ea eſt.

14 Θυσία εἰρηνική μοί ἐστι, σήμερον ἀποδίδωμι τὰς εὐ-
15 χάς μου. * ἕνεκα τούτου ἐξῆλθον εἰς συνάντησίν σου, πο-
16 θῶν τὸ σὸν πρόσωπον, εὕρηκά σε. * κρεμαῖς τέθεικα τὴν
17 κλίνην μου, ἀμφιτάποις διέστρωκα τοῖς αἰγύπτιοις. * διέ-
στρωκα τὴν κοίτην μου κρόκῳ, τὸν δὲ οἶκόν μου κινναμώμῳ.
18 * ἐλθὲ δὴ ἀπολαύσωμεν φιλίας ἕως ὄρθρου, δόρυ τε ἐγεί-
19 κυλισώμεν ἔρωτι. * ὁ γὰρ πατήρ ἐστι σώματός μου οὐκ οἴκῳ, πε-
20 πόρδωκε ὁδὸν μακράν. * ἔνδεσμον ἀργυρίου λαβὼν ἐν
χερσὶν αὐτοῦ, εἰς ἡμερῶν πολλῶν ἐπανήξει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
21 * ἀπεπλάνησε δὲ αὐτὸν πολλῇ ὁμιλίᾳ, βρόχοις τε τοῖς
22 ἀπὸ χειλέων ἐξώκειλεν αὐτόν. * ὁ δὲ ἐπηκολούθησεν αὐ-
τῇ κεφωθείς. ὥσπερ δὲ βοῦς ἐπὶ σφαγὴν ἄγεται, καὶ
23 ὥσπερ κύων ἐπὶ δεσμούς. * ὡς ὡς ἔλαφος ἐξάλλεται
πεπληγὼς εἰς τὸ ἧπαρ, σπεύδει δὲ ὥσπερ ὄρνεον εἰς πα-
24 γίδα, οὐκ εἰδὼς ὅτι περὶ ψυχῆς τρέχει. * νῦν οὖν υἱέ ἄκουέ
25 μου, καὶ πρόσεχε ῥήμασι στόματός μου. * μὴ ἐκκλι-
νάτω εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἡ καρδία σου, ὡς μὴ πλανηθῇς
26 ἐν ἀτραποῖς αὐτῆς. * πολλοὺς γὰρ τρώσασα καταβέβληκε, ὡς
27 ἀναρίθμητοί εἰσιν οἱ πεφονευκότες. * ὁδοὶ ἄδου ὁ οἶκος αὐτῆς
κατάγουσαι εἰς τὰ ταμιεῖα τοῦ θανάτου.

η

1 * Σὺ τὴν σοφίαν κηρύξεις, ἵνα φρόνησις σοι παρα-
2 σῇ. * ἐπὶ γὰρ τῶν ὑψηλῶν ἄκρων ἐστίν, καὶ μέσον δὲ τῶν
3 τειχέων ἕστηκε. * ἀλλὰ γὰρ πύλαις δυναστῶν παρε-
δρεύει, ἐν δὲ εἰσόδοις ὑμνεῖται.
4 * ὑμᾶς ὦ ἄνδρες παρακαλῶ, καὶ προσίεμαι ἐμὴν
5 φωνὴν υἱοῖς ἀνθρώπων. * νοήσατε ἀκακοι πανουργίαν,
6 καὶ δὲ ἀπαίδευτοι συνθέσθε καρδίαν. * εἰσακούσατέ μου,
ὅτι μεγάλα γὰρ ἐρῶ, καὶ ἀνοίσω ἀπὸ χειλέων ὀρθά.
7 * ὅτι ἀλήθειαν μελετήσει ὁ λάρυγξ μου, βδελυγμένα
δὲ ἐναντίον ἐμοῦ χείλη ψευδῆ.
8 * μετὰ δικαιοσύνης πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου,
οὐδὲν ἐν αὐτοῖς σκολιὸν οὐδὲ διεστραλλωμένες.
9 * πᾶσιν ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκου-
10 σιν γνῶσιν. * λάβετε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον, καὶ
γνῶσιν ὑπὲρ χρυσίον δεδοκιμασμένον. ἀγαθωτέρα δὲ
αἰσθήσεις χρυσίου καθαροῦ.
11 * κρείσσων γὰρ σοφία λίθων πολυτελῶν, πᾶν δὲ τίμιον
οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

14 Sacrificia oblationum *habeo* ſuper me: hodie reddidi vota mea. 15 Propterea egreſſa ſum in occurſum tuum, quippe me vertens ad
quærendam ſocietatem; quòd dixeram me te adducturam. 16 In ſtratis poſui lectulum meum, & in tapetibus pictis de Ægypto.
17 Aſperſi cubile meum myrrha & aloë & cinnamomo. 18 Veni iucundemur amoribus vſque manè, & mutuò adhæreamus deſideriis.
19 Non eſt enim vir in domo ſua; abiit in via longinqua. 20 Sacculum argenti tulit in manu ſua, & in die congregationis veniet ad do-
mum ſuam. 21 Seduxit itaque eum in multitudine verborum ſuorum, & in blanditiæ labiorum ſuorum decepit eum. 22 Et ipſe vadit poſt
eam confeſtim ſicut bos qui vadit ad macellum, & ſicut canis ad vinculum. 23 Et ſicut ceruus in cuius iecut volat ſagitta, & feſtinat ſicut
paſſeres ad laqueum, & neſcit quòd rendat ad mortem animæ ſuæ. 24 Et nunc filij audite me, & auſcultate verba oris mei. 25 Ne deflectat
cor tuum ad vias eius, nec decipiaris in ſemitis illius. 26 Quoniam multos interfectos deiecit, & fortes ſunt omnes interfecti eius.
27 Viæ inferni eſt domus eius, deſcendentes ad cubicula ſepulturæ.

CAP. VIII.

1 PRopterea ſapientia clamat, & prudentia eleuat vocem ſuam. 2 In capite collium prope viam conſiſtit, & in medio ſemitarum ſtat.
3 Et in foribus in introitu ciuitatis, & in ingreſſu portarum canit & dicit. 4 Ad vos ô viri clamito, & vox mea ad filios hominum.
5 Intelligite inſipientes aſtutiam, & ſtulti intelligant in cordibus ſuis. 6 Audite quoniam principalia loquor, & eloquiũ oris mei
rectum. 7 Quoniam veritatem meditatur os meum, & abominantur labia mea impietatem. 8 In iuſtitia enim ſunt omnes ſer-
mones oris mei, neque eſt in eis prauum, nec peruerſum. 9 Omnes verò ſunt manifeſti viro intelligenti, & recti his qui experunt ſcien-
tiam. 10 Suſcipite diſciplinam meam, & non argentum; & colligite vobis ſcientiam magis quàm aurum conflatum.
11 Quoniam melior eſt ſapientia lapidibus pretioſis, & nihil eſt quod ei comparetur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 אֲנִי חָכְמָה שָׁכַנְתִּי עָרְמָה וְדַעַת מְזִמּוֹת אֶמְצָא׃
13 יִרְאַת יְהוָה שִׂנְאַת רַע גֵּאָה וָגָאוֹן וְדֶרֶךְ רָע וּפִי תַהְפֻּכוֹת שָׂנֵאתִי׃
14 לִי־עֵצָה וְתוּשִׁיָּה אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה׃
15 בִּי מְלָכִים יִמְלֹכוּ וְרוֹזְנִים יְחֹקְקוּ צֶדֶק׃
16 בִּי שָׂרִים יָשֹׂרוּ וְנְדִיבִים כָּל־שֹׁפְטֵי אָרֶץ׃
17 אֲנִי אֹהֲבַי אֵהָב וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי׃
18 עֹשֶׁר־וְכָבוֹד אִתִּי הוֹן עָתֵק וּצְדָקָה׃
19 טוֹב פִּרְיִי מֵחָרוּץ וּמִפָּז וּתְבוּאָתִי מִכֶּסֶף נִבְחָר׃
20 בְּאֹרַח צְדָקָה אֲהַלֵּךְ בְּתוֹךְ נְתִיבוֹת מִשְׁפָּט׃
21 לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאֹצְרֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא׃
22 יְהוָה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קֶדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז׃
23 מֵעוֹלָם נְסַכְתִּי מֵרֹאשׁ מִקַּדְמֵי־אָרֶץ׃
24 בְּאֵין־תְּהֹמוֹת חוֹלָלְתִּי בְּאֵין מַעְיָנוֹת נִכְבְּדֵי־מָיִם׃
25 בְּטֶרֶם הָרִים הָטְבָּעוּ לִפְנֵי גְבָעוֹת חוֹלָלְתִּי׃
26 עַד־לֹא עָשָׂה אֶרֶץ וְחוּצוֹת וְרֹאשׁ עַפְרוֹת תֵּבֵל׃
27 בַּהֲכִינוֹ שָׁמַיִם שָׁם אֲנִי בְחָקּוֹ חוּג עַל־פְּנֵי תְהוֹם׃
28 בְּאַמְּצוֹ שְׁחָקִים מִמָּעַל בַּעֲזוֹז עֵינוֹת תְּהוֹם׃
29 בְּשׂוּמוֹ לַיָּם חֻקּוֹ וּמַיִם לֹא יַעַבְרוּ־פִיו בְּחוּקּוֹ מוֹסְדֵי אָרֶץ׃
30 וָאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אָמוֹן וָאֶהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם מְשַׂחֶקֶת לְפָנָיו בְּכָל־עֵת׃
31 מְשַׂחֶקֶת בְּתֵבֵל אַרְצוֹ וְשַׁעֲשֻׁעַי אֶת־בְּנֵי אָדָם׃
32 וְעַתָּה בָנִים שִׁמְעוּ־לִי וְאַשְׁרֵי דְרָכַי יִשְׁמֹרוּ׃
33 שִׁמְעוּ מוּסָר וַחֲכָמוּ וְאַל תִּפְרָעוּ׃
34 אַשְׁרֵי אָדָם שֹׁמֵעַ לִי לִשְׁקֹד עַל־דַּלְתֹתַי יוֹם יוֹם לִשְׁמֹר מְזוּזוֹת פְּתָחָי׃
35 כִּי מֹצָאִי מָצָא חַיִּים וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיְהוָה׃
36 וְחֹטְאִי חֹמֵס נַפְשׁוֹ כָּל־מְשַׂנְאַי אָהֲבוּ מָוֶת׃

12 * Ego ſapientia habito in conſilio, &
13 eruditis interſum cogitationibus. *Timor
Dñi odit malũ, arrogantiam & ſuperbia &
14 viam prauã, & os bilingue deteſtor. *Meũ
eſt conſilium & æquitas, mea eſt prudẽtia,
15 mea eſt fortitudo. *Per me reges regnant,
& legum conditores iuſta decernunt
16 * Per me principes imperãt, & potentes
17 decernunt iuſtitiam. *Ego diligentes me
diligo, & qui manè vigilauerint ad me,
18 inuenient me. *Mecum ſunt diuitiæ & glo
19 ria, opes ſupernæ, & iuſtitia. *Melior eſt
fructus meus auro & lapide preciolo, & ge
20 nimina mea argento electo. *In vijs iuſti
tiæ ambulabo in medio ſemitarũ iudicij
21 * Vt ditem diligentes me, & theſauros
22 eorũ repleam. *Dñs poſſedit me in initio
viarũ ſuarũ, antequã quicquam faceret à
23 principio. *Ab æterno ordinata ſum, & ex
24 antiquis antequam terra fieret. *Nondum
erant abyſſi, & ego iam concepta eram: Nec-
25 dum fontes aquarum eruperant. *Ne-
dũ montes graui mole conſtiterant. ante
26 omnes colles ego parturiebar. *Adhuc ter-
ra nõ fecerat, & flumina & cardines orbis
27 terræ. *Quando præparabat cælos, aderã,
quãdo certa lege & gyro vallabat abyſſos.
28 * Quando æthera firmabat ſurſum, &
29 librabat fontes aquarum. *Quando cir-
cundabat mari terminũ ſuũ, & legem po-
nebat aquis, ne tranſirẽt fines ſuos. Quan-
30 do appendebat fundamenta terræ;
eo eram cuncta componens. et delectabar
31 per ſingulos dies: *Ludens corã eo omni
tpe, & ludẽs in orbe terrarũ, & delicię mee
32 eſſe cũ filijs hominũ. *Nũc ergo filij audi
me: Beati qui cuſtodiũt vias meas. *Audite
33 diſciplinã, & eſtote ſapiẽtes, & nolite abii-
34 cere eã. *Beatus homo qui audit me, & qui
vigilat ad fores meas quotidie, & obſeruat
35 ad poſtes oſtij mei. *Qui me inuenerit, in-
uenit vitã, & hauriet ſalutẽ à Dño.
36 autẽ in me peccauerit, lædet animam ſuã,
omnes qui me oderunt, diligunt mortem.

תרגום

12 אֲנָא חַכְמְתָא כְּרִית עֲרִיסוּתָא וִידְעַתָּא וְחֵרְעִיתָא מְשַׁכְחָתָא אֲנָא׃
13 דְּחִלַת יְיָ סָנְיָא בִּישְׁתָּא גַּאוּתָא וְרָמוּתָא וְאוֹרְחָא בִּישְׁתָּא וּפִתְגָמִין מְסָאֲבִין שְׂנֵיתִי׃
14 דִּילִי הִיא חֵרְעִיתָא וְסַלְקָנָא וּבִינְיָא וְגְבוּרְתָא׃
15 מִטוּל אֲנָא מַלְכֵי מַלְכִין יַתְּבִין וְשַׁלִּיטֵי אֲנָא מְשַׁיְּינִין בְּצִדְקְתָא׃
16 שַׁלִּיטֵי דַּרְגִּי מְתַרְגְּמִין וְרַבְרְבִין וְדַיָּנֵי כָּל אַרְעָא׃
17 אֲנָא רַחֲמָא רַחֲמֵי וְאִלֵּין דְּמִקַּדְּמִין לִי יִשְׁכְּחִנְנִי׃
18 עִתְרָא וְיִקְרָא אִתִּי מָמוֹנָא תַּקִּיפָא וְזִכּוּתָא׃
19 טָבִין פֵּרֵי מִן דַּהֲבָא סְגִינָא וּמִן דַּהֲבָא אוּכְרָיוֹן וּמִן קֻדָּם עוֹבָדַי מִן רֵישׁ׃
20 בְּאוֹרַחְתָּא דְצִדְקָא אֲהַלֵּךְ בְּרֵישׁ דִּינֵי דְּקוּשְׁטָא׃
21 לְאַחֲסָנָא רְחִימַי יֵשׁ וְאוֹצְרָתֵיהוֹן אֶמְלָא׃
22 יְיָ קְנָנִי בְּרֵישׁ בִּרְיָתֵהּ קֳדָם עוֹבָדוֹהִי מִן קַדְמִין׃
23 מִן עָלְמָא אִתְתַּקֶּנֶת מִן רֵישָׁה מִן קַדְמֵי דְּחָוֵי אַרְעָא׃
24 עַד לָא נְהוֹוֹן תְּהוֹמֵי אִתְיְלִידַת וְעַד דְּלָא נְהוֹוֹן מַעְיָנִי עֲשׁוּתֵי דְּמַיָּא׃
25 עַד לָא עִבַּר אַרְעָא וְנַחֲלֵי וְרֵישׁ עִפְרָא דְּתֵבֵל׃
26 עַד אֲתְקֵן שְׁמַיָּא תַּמָּן הֲוֵית וְכַד חָג חוּגָא עַל אַפֵּי תְהוֹמָא׃
27 וְכַד אַתְקֵין עֲנָנֵי מִלְּעֵיל וְכַד אַתְקִין מַעְיְנֵי תְהוֹמָא׃
28 וְכַד אַתְּקֵף לְיַמָּא תְּחוּמֵהּ וּמַיָּא לָא יְכַרְיְנָן לֵהּ שִׂים שִׂיתָא אֲסָיָא דְּאַרְעָא׃
29 וַהֲוֵית צַדּוּי מַהֵימְנָתָא וְכַד הֲוֵית כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא וְחַדְוָא׃
30 וְתַשְׁכְּחָא בְּנֵי אֲנָשָׁא דְּשַׁבְחִתִּי בְּבָנֵי נָשָׁא׃
31 חֶדְוָא הֲוֵית בְּחֵבֶל אַרְעָא וְשַׁבְחִתִּי בְּבְנֵי נָשָׁא׃
32 טוֹבוּ לְכוֹן בְּנַיָּא דְּשַׁמְּעוּ לִי וְנִטְּרִין עַל אָסְקוֹפוֹתִי כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא חַנְטִין פַּצֵי דְּתָרְעַי׃
33 וּפִתְגָמִי עַלֵּי מְחַבֵּל נַפְשֵׁהּ וְכָלְהוֹן שָׂנְאַי רָחֲמֵי לְמוֹתָא׃

12 * ἐγὼ σοφία κατῴκισα βουλὴν καὶ γνῶσιν καὶ σύνεσιν
13 ἐγὼ ἐπεκαλεσάμην. * φόβος κυρίου μισεῖ ἀδικίαν, ὕβριν τε καὶ ὑπερηφανίαν καὶ ὁδοὺς πονηρὰς, μεμίσηκα δὲ
14 ἐγὼ διεστραμμένας ὁδοὺς κακῶν. * ἐμὴ βουλὴ καὶ ἀσφά-
15 λεια, ἐμὴ φρόνησις, ἐμὴ δὲ ἰσχύς. * δι' ἐμοῦ βασιλεῖς βασιλεύουσι, καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην.
16 * δι' ἐμοῦ μεγιστᾶνες μεγαλύνονται, καὶ τύραννοι δι' ἐμοῦ
17 κατακρατοῦσι γῆς. * ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, καὶ οἱ
18 ἐμὲ ζητοῦντες εὑρήσουσι χάριν. * πλοῦτος καὶ δόξα ἐμοὶ
19 ὑπάρχει, καὶ κτῆσις πολλὴ καὶ δικαιοσύνη. * βέλτιον ἐμὲ κατέχειν ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τί-
20 μιον, τὰ δὲ ἐμὰ γενήματα κρεῖσσον χρυσίου ἐκλεκτοῦ.
21 * ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης πορεύσομαι, καὶ ἐν μέσῳ τρίβων δικαιοσύνης διαστρέψω. * ἵνα μερίσω τοῖς ἐμὲ ἀγα-
22 πῶσιν ὑπάρξιν, καὶ θησαυροὺς ἀπῶν ἐμπλήσω ἀγαθῶν. * ἐξῆλθε διαγείλαι ὑμῖν τὰ καθημέραι μνήμορα μνη-
23 μονεύσαι ὑμᾶς ἀπὸ αἰῶνος ἐκτισμένα. * κύριος ἔκτισέ με ἀρ-
24 χὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ. * πρὸ δὲ αἰῶνος ἐθεμελίωσέ με, ἐν δὲ ἀρχῇ πρὸ δὲ τοῦ γῆν ποιῆσαι. * καὶ πρὸ δὲ τοῦ τὰς ἀ-
25 βύσσους ποιῆσαι, πρὸ δὲ προελθεῖν τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων.
26 * πρὸ δὲ ὄρη ἑδρασθῆναι, πρὸ δὲ πάντων βουνῶν γεννᾶμε.
27 * κύριος ἐποίησε χώρας, καὶ ἀοικήτους καὶ ἄκρα οἰκουμένων
28 ὑπ' ἀρχὴν. * ἡνίκα ἡτοίμαζε τὸν οὐρανὸν, συμπαρὴμην
29 αὐτῷ, ὅτε ἀφώριζε τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπ' ἀνέμων. * ἡνίκα ἰσχυρὰ ἐποίει τὰ ἄνω νέφη, καὶ ὡς ἀσφαλεῖς ἐτίθει πηγὰς
30 ὑπ' ἀρχήν. * ἐν τῷ περικεῖσθαι τὴν θάλασσαν ἀκρεβασμὸν αὐτῇ, καὶ ὕδατα ὑπαρχόντων) σώματος αὐτῇ, καὶ ἰσχυρὰ ἐ-
31 ποίει τὰ θεμέλια τῆς γῆς. * ἤμην παρ' αὐτῷ ἁρμόζουσα ἐγὼ ἤμην, ἡ προσέχαιρε. καθ' ἡμέραν δὲ ἐφαινόμην ἐν
32 προσώπῳ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ. * ὅτε ἐνεφραινόμην τὴν οἰκουμένην συνελέσας, καὶ ἐνευφραινόμην ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων.
33 * νῦν οὖν υἱοί μου, ἀκούσατέ μου, καὶ μακάριοι οἱ ὁδούς μου φυλάτ-
34 τοντες. * ἀκούσατε παιδείας καὶ σοφισθῆτε, καὶ μὴ ἀπορρίψητε.
35 * μακάριος ἀνὴρ ὃς εἰσακούσεταί μου, καὶ ἄνθρωπος ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς φυλάξει, ἀγρυπνῶν ἐπ' ἐμαῖς θύραις καθημέ-
36 ραν, πρωῒ σαββάτου ἐμοὶ προσέχων. * αἱ γὰρ ἔξοδοί μου ἔξοδοι ζωῆς, καὶ ἑτοιμάζεται θέλησις παρὰ κυρίου.
* ὁ δὲ εἰς ἐμὲ ἁμαρτήσας ἀσεβήσει εἰς τὰς ἑαυτοῦ ψυχάς, καὶ ὁ μισοῦντές με ἀγαπῶσι θάνατον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 * Ego ſapientia genui aſtutiam: & ſcientiam & conſilium inuenio. 13 * Timor Domini odit malum, ſuperbiam, & elationem, & viam malam, & os peruerſum odio habui. 14 * Meum eſt conſilium, & cogitatio, & intelligentia & fortitudo.
15 * Per me reges regnant, & potentes vngo iuſtitia. 16 * Per me principes imperant, & duces & omnes iudices in rectitudine. 17 * Ego diligentes me diligo, & qui manè conſurgunt ad me, inuenient me. 18 * Diuitiæ & gloria meæ ſunt, opes & ſubſtantiæ, & iuſtitia. 19 * Meliores ſunt fructus mei auro conflato, & auro obrizo; & prouentus meus magis quàm argentum electum. 20 * In vijs iuſtitiæ ambulo, in medio ſemitarum iudicij. 21 * Vt hæreditare faciam diligentes me annos multos, & cellaria eorum impleam. 22 * Dominus creauit me in principio creaturæ ſuæ, & ante opera ſua ab initio. 23 * Ante ſeculum præparata ſum, ab initio antequam terra fieret. 24 * Et antequam abyſſos faceret, & antequam procederent fontes aquarum.
25 * Antequam montes facti eſſent, ante autem omnes colles gignit me. 26 * Dominus fecit regiones & inhabitabilia, et ſumma quæ habitatur eius quæ ſub cælo. 27 * Quando præparabat cælũ, ſimul aderam ipſi, & quando ſecernebat ſuam ſedem ſuper ventos. 28 * Quando fortes faciebat quæ ſupra nubes, & quando ſecuros ponebat fontes eius quæ ſub cælo. 29 * In ponendo mari terminũ eius, & aquæ non tranſibũt os eius, et fortia faciebat fundamenta terræ. 30 * Erã apud eũ componens, ego eram, cui adgaudebat. Per ſingulos dies autẽ delectabar in facie eius in omni tempore. 31 * Quãdo lætabatur habitabilem poſtquã perfecit, & delectabatur in filijs hominũ. 32 * Nũc ergo filij audite me, & beati vias meas cuſtodientes. 33 * Audite ſapientiam & ſapientes eſtote, et ne obturamini.
34 * Beatus vir qui exaudiet me, & homo qui meas vias ſeruabit, vigilãs ad meas fores quotidie, ſeruans terminos meorũ ingreſſuũ. 35 * Nam qui inuenit me, inueniet vitam, & habebit beneplacitum à facie Dei. 36 * Qui autem peccat in me, diſperdit animam ſuam; & omnes odientes me, diligunt mortem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ט

חָכְמוֹת בָּנְתָה בֵיתָהּ חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה׃
טָבְחָה טִבְחָהּ מָסְכָּה יֵינָהּ אַף עָרְכָה שֻׁלְחָנָהּ׃
שָׁלְחָה נַעֲרֹתֶיהָ תִּקְרָא עַל־גַּפֵּי מְרֹמֵי קָרֶת׃
מִי־פֶתִי יָסֹר הֵנָּה חֲסַר־לֵב אָמְרָה־לּוֹ׃
לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחֲמִי וּשְׁתוּ בְיַיִן מָסָכְתִּי׃
עִזְבוּ פְתָאִים וְחִיוּ וְאִשְׁרוּ בְּדֶרֶךְ בִּינָה׃
יֹסֵר לֵץ לֹקֵחַ לוֹ קָלוֹן וּמוֹכִיחַ לְרָשָׁע מוּמוֹ׃
אַל־תּוֹכַח לֵץ פֶּן־יִשְׂנָאֶךָּ הוֹכַח לְחָכָם וְיֶאֱהָבֶךָּ׃
תֵּן לְחָכָם וְיֶחְכַּם עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וְיוֹסֶף לֶקַח׃
תְּחִלַּת חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה וְדַעַת קְדֹשִׁים בִּינָה׃
כִּי־בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים׃
אִם־חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָּךְ וְלֹעֵצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא׃
אֵשֶׁת כְּסִילוֹת הוֹמִיָּה פְּתָיוּת וּבַל־יָדְעָה־מָּה׃
וְיָשְׁבָה לְפֶתַח בֵּיתָהּ עַל־כִּסֵּא מְרֹמֵי קָרֶת׃
לִקְרֹא לְעֹבְרֵי דֶרֶךְ הַמְיַשְּׁרִים אׇרְחוֹתָם׃
מִי־פֶתִי יָסֹר הֵנָּה וַחֲסַר־לֵב אָמְרָה לּוֹ׃
מַיִם גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם׃
וְלֹא יָדַע כִּי־רְפָאִים שָׁם בְּעֻמְקֵי שְׁאוֹל קְרֻאֶיהָ׃

יוד

מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח־אָב וּבֶן כְּסִיל תּוּגַת אִמּוֹ׃
לֹא־יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רֶשַׁע וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת׃
לֹא־יַרְעִיב יְהוָה נֶפֶשׁ צַדִּיק וְהַוַּת רְשָׁעִים יֶהְדֹּף׃
רָאשׁ עֹשֶׂה כַּף־רְמִיָּה וְיַד חָרוּצִים תַּעֲשִׁיר׃
אֹגֵר בַּקַּיִץ בֵּן מַשְׂכִּיל נִרְדָּם בַּקָּצִיר בֵּן מַבִישׁ׃
בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יְכַסֶּה חָמָס׃
זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב׃

CAP. IX.

SApientia ædificauit sibi domum, & subſtulit columnas ſeptem. [2] Macſtauit ſuas victimas, miſcuit in craterem ſuum vinũ, et parauit ſuam menſam. [3] Miſit ſuos ſeruos, conuocans cum excelſa prædicatione. ad craterem dicens: [4] Qui eſt inſipiens, declinet ad me, & indigentibus mente dixit: [5] Venite comedite ex meis panibus, & bibite vinũ quod miſcui vobis. [6] Relinquite inſipientiam, & viuetis: & quærite prudentiam, vt viuatis, & corrigite in cognitione intellectum. [7] Qui erudit malos, accipiet ſibi iniuriam; redarguens autem impium, vituperabit ſeipſum. [8] Ne arguas malos, ne oderint te; argue ſapientem, & diliget te. [9] Da ſapienti occaſionem, & ſapientior erit; notum fac iuſto, & addet ſuſcipere. [10] Principiũ ſapientiæ timor Domini, & conſilium ſanctorũ intellectus. [11] Nã cognoſcere legẽ mentũ eſt bonæ; hoc enim modo multũ viues tempus, & addentur tibi anni vitæ. [12] Fili ſi ſapiens fueris, tibi ipſi ſapiens eris; ſi autẽ malus euaſeris, ſolus hauries mala. [13] Mulier ſtulta & audax indigens fruſto panis ſit, quæ non ſcit verecundiã. [14] Sedit in foribus ſuæ domus ſuper ſellam manifeſtè in plateis: [15] Aduocãs tranſeuntes viam, & dirigentes in viis eorũ. [16] Qui eſt ſtrũ inſipientiſſimus, declinet ad me, & indigẽtes autẽ mente hortor, dicens: [17] Panes abſconditos dulciter attingite, & aquam furti dulcẽ bibite. [18] Ipſe autẽ nõ ſciuit quòd gigantes apud eã pereunt, & in profunditatẽ inferni occurrit.

CAP. X.

FIlius ſapiẽs lætificat patrẽ, filius verò ſtultus mæſtitia matri. [2] Non proderũt theſauri iniquis; iuſtitia verò liberabit à morte. [3] Non fame necabit Dominus animã iuſtã, vitã autẽ impiorũ ſubuertet. [4] Paupertas virũ humiliat, manus autẽ virilis ditat. [5] Filius doctus ſapiens erit, at ſtulto miniſtro vtetur. Saluatus eſt à calore filius intelligẽs, corruptus à ventis autem fit in tempore meſſis filius iniquus. [6] Benedictio Domini ſuper caput iuſti; os autem impiorum operiet intẽctum intempeſtiuum. [7] Memoria iuſti cum laude, nomen verò impij extinguitur.

9′

[1] Ἡ σοφία ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον, καὶ ὑπήρεισε σύ-
[2] λας ἑπτά. [2] ἔσφαξε τὰ ἑαυτῆ θύματα, ἐκέρασεν εἰς κρα-
τῆρα τὸν ἑαυτῆς οἶνον, καὶ ἡτοίμασε τὴν ἑαυτῆς τράπεζαν.
[3] ἀπέστειλε τοὺς ἑαυτῆς δούλους, συγκαλοῦσα μετ' ὑψη-
[4] λῆς κηρύγματος. Οἱ πεπαιδευμένοι λέγουσα· [4] ὃς ἐστιν ἄφρων ἐκ-
κλινάτω πρός με, καὶ τοῖς ἐνδεέσι φρενῶν εἶπεν·
[5] [5] ἔλθετε φάγετε τῶν ἐμῶν ἄρτων, καὶ πίετε οἶνον, ὃν ἐκέ-
[6] ρασα ὑμῖν. [6] ἀπολείπετε ἀφροσύνην καὶ ζήσεσθε, καὶ
ζητήσατε φρόνησιν, ἵνα βιώσητε. καὶ κατορθώσατε ἐν
[7] γνώσει συνέσιν. [7] ὁ παιδεύων κακοὺς λήψεται ἑαυτῷ ἀπ-
[8] αίδειαν. ἐλέγχων δὲ τὸν ἀσεβῆ, μωμήσεται ἑαυτόν. [8] μὴ ἔλεγ-
χε κακούς, ἵνα μὴ μισήσωσί σε, ἔλεγχε σοφόν, καὶ ἀγαπήσει
[9] σε. [9] δίδου σοφῷ ἀφορμήν καὶ σοφώτερος ἔσται, γνώριζε δι-
[10] καίῳ καὶ προσθήσει τῷ δεχομένῳ. [10] ἀρχὴ σοφίας φόβος
κυρίου, καὶ βουλὴ ἁγίων σύνεσις. [11] τὸ γὰρ γνῶναι νόμου διά-
[12] νοιάς ἐστιν ἀγαθῆς. τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ πολλοὶ ζήσεις χρό-
νον, καὶ προστεθήσεταί σοι ἔτη ζωῆς. [12] υἱὲ ἐὰν σοφὸς ᾖς σαυ-
τῷ σοφὸς ἔσῃ· ἐὰν δὲ κακὸς γένῃς, μόνος σὺ τλήσῃ κακά.
[13] [13] γυνὴ ἄφρων καὶ θρασεῖα ἐνδεὴς ψωμὸν γίνεται, καὶ οὐκ
[14] οἶδε αἰσχύνην. [14] ἐκάθισεν ἐπὶ θύραις ἑαυτῆς οἴκου
[15] ἐπὶ δίφρου ἐμφανοῦς ἐν πλατείᾳ, [15] προσκαλουμένη τοὺς
παριόντας ὁδόν, καὶ κατευθυνούσας ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.
[16] [16] ὃς ἐστιν ὑμῶν ἀφρονέστερος, ἐκκλινάτω πρός με, καὶ
τοῖς ἐνδεέσι φρονήσεως προσλαλοῦμαι λέγουσα.
[17] [17] ἄρτων κρυφίων ἡδέως ἅψασθε, καὶ ὕδατος κλοπῆς
[18] γλυκέος πίεσθε. [18] ὁ δὲ οὐκ οἶδεν ὅτι γηγενεῖς παραὐτῇ
ὄλλυνται, καὶ ἐπὶ πέταυρον ᾅδου σωσατά.

ι′

[1] Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων λύπη μη-
[2] τρί. [2] οὐκ ὠφελήσουσι θησαυροὶ ἀνόμους, δικαιοσύνη δὲ ῥύ-
[3] σεται [3] οὐ θανάτου. [3] ἀλιμοκτονήσει κύριος ψυχὴν δικαίαν,
[4] ζωὴν δὲ ἀσεβῶν διαστρέψει. [4] πένητα ἔθηκε χειρὸς
[5] ῥᾳθυμία πλουτίζουσαν. [5] υἱὸς πεπαιδευμένος σοφὸς
ἔσται, τῷ δὲ ἄφρονι διακονῶν χρήσεται. διεσώθη δικαίου καύ-
[6] ματος υἱὸς νοήμων, δυσμόρφου δὲ γίνεται υἱὸς
[7] ἀσύνετος. [6] εὐλογία κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου, στό-
[8] μα δὲ ἀσεβῶν καλύψει πένθος ἄωρον. [7] μνήμη δικαίου
μετ' ἐγκωμίων, ὄνομα δὲ ἀσεβῶν σβεσθήσεται.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. IX.

SApientia ædificat domum ſuam, & ſtatuit in ea ſeptem columnas. [2] Et immolauit victimam ſuam, & miſcuit vinum ſuum, & ordinauit menſam ſuam. [3] Miſitque puellas ſuas vt vocarent in altitudine collium validorum munitorum. [4] Quis eſt inſipiens veniat ad me, & indigenti intellectu dicit: [5] Venite comedite panem meum, & bibite vinum quod miſcui. [6] Dimittite à vobis inſipientes indigentiam intellectus veſtri, & viuite, & ambulate in via prudentiæ. [7] Qui erudit deriſorem, accipit ſibi ignominiam; & correptio impij, macula eſt ipſi. [8] Ne corripias deriſorem, ne oderit te; argue ſapientem vt diligat te. [9] Doce ſapientem, & ſapientior erit amplius; oſtende iuſto, & adder ſcientiam. [10] Initium ſapientiæ timor Dei, & ſcientia ſanctorum intelligentia. [11] Quoniam per me multi erunt dies tui, & adden tur tibi anni vitæ. [12] Si ſapiens es, tibimet ſapiens es; & ſi deriſor fueris, ſolus portabis. [13] Mulier ſtulta & vaga, inſipiens, & neſcit bonũ. [14] Et habitat in porta domus ſuæ, ſuper ſellam eleuatam & ſitmam. [15] Et vocat tranſeuntes per viam, quorum viæ rectæ ſunt. [16] Vt inſipiens veniat ad eam, & indigenti intellectu dicit: [17] Aquæ furtiuæ dulces ſunt, & panis abſconditus ſuauis. [18] Et neſcit quoniam gigan teа deiicit ibi, & in profundis inferni; omnes qui inuitati ſunt ab ea.

CAP. X.

PArabolæ Salomonis. Filius ſapiens lætificat patrem ſuum, & filius ſtultus mæſtitia eſt matri ſuæ. [2] Non profunt theſauri impietatis, & iuſtitia liberat à morte mala. [3] Non facit eſurire Dominus animam iuſti, & ſubſtantiam impiorum expellet. [4] Paupertas attennat virum doloſum, & manus recti diuitias parat ſibi. [5] Qui operatur in æſtate, filius prudens eſt; & qui dormit in meſſe, filius eſt confuſionis. [6] Benedictiones erunt ſuper capitaiuſtorum, & in ore impiorum operitur rapina. [7] Memoria iuſtorum benedictio erit, & nomen impiorum extinguetur.

[1] חַכְמָא תְּהִבְנִי בֵיתָא וְעַתְּדָה בֵּהּ שִׁבְעָא עַמְּדִין׃ [2] וְנִכְסַת נִכְסָתָהּ וּסְזָנַת חֲמָרָהּ וְסַדְּרָה פָּתוֹרָהּ׃
[3] שְׁלַחַת שַׁלְחָתָא דְּנִקְרִין שֶׁל גֵּיב רָמָתָא עַשְׁיָנָתָא וְנָצִירִין׃ [4] מַן דְּשָׁבַר נְאַתָא לְהֵוֵי וְחָסַר רַעְיוֹנָא אֲמָרַת לַהּ׃ [5] תְּיוּ אֲכָלוּ לְחֵמִי
[6] שְׁבְקוּ סַכְלָנִין שָׁבְרוּ חַסְרוּת רַעְיוֹנָא וְחַיּוּ וְהַלְכוּ בְּאׇרְחָתָא דְּבִינָא׃ [7] דְּיָרֵהּ מְקַבֵּל לֵהּ צַעְרָא
[8] לָא תּוֹכַח לְמְקַנָּא דִּלְמָא יְסַנְאֵנָךְ אֶפֵּשׁ לְחַכִּימָא וְיִתְחַכַּם הוֹב׃ [9] אַדְּךָ לְחַכִּימָא וְיִתְחַכַּם הוֹב
[10] שְׁרִיר דְּחִכְמְתָא דְּחִלְתָּה דַּיְיָ וּמַדְּעַת קְדִישִׁי בִינְיָא׃ [11] מְטוּל דְּבִי נִסְגְּעָן יוֹמָךְ וְיוֹסְפָן
[12] אִין חַכַּמְתָּ לְנַפְשָׁךְ חַכַּמְתָּ וְאִם תְּהֵוֵי מְסַיֵּיךְ בְּלַחְדָּךְ תִּסְעַן׃ [13] אִתְּתָא סַכְלְתָא וּפְרָרְתָא שְׁבִירְתָא וְלָא יְדָעָא מְדַּם׃
[14] וְתֵיתַב לִתְרַע בֵּיתָהּ עַל כָּרְסְיָה רָמָא וַעֲשִׁינָא׃ [15] לְקָרָיָא לְעָבְרֵי אׇרְחָתָא דְּקִשְׁטִין אׇרְחָתְהוֹן׃
[16] סְיָא דְּגַרְבָּא חַלִּים וְלַחְמָא דִּסְתִימוּ בְּסִיעָא׃ [17] וְלָא יָדַע דְּגִבָּרֵי אֲפֵילָה וּבְעָמְקֵי דִּשְׁאוֹל כָּל־דְּזַמְּנִין לָהּ׃
[18] לָא סְחַרְתָּן אוֹצְרִין דְּרִשְׁיָעָא וְצִדְקָתָא מְפַצְיָא מִן מוֹתָא בִּישָׁא׃ [19] לָא מַכְפֵּן אֱלָהָא נַפְשָׁה דְּצַדִּיקָא וְקִנְיָנָא דִּרְשִׁיעֵי נְסַחֵף׃
[20] מַכְתַּשְׁתָּא מְמַכְּכָא לְגַבְרָא מְסַכְּנָא וְיָדָא דְּכַשְׁרָא מַעְתְּרָא לְהוֹן׃ [21] דְּפָלַח בְּקֻשְׁטָא בְּרָא מְסַכְּלְתָּנָא הוּא וְיִדְבַּךְ בְּחִצְדָּא בְּרָא הוּא תְּבָרְתָּנָא׃
[22] בִּרְכָתָא דַּיְיָ עַל רֵישֵׁי דְּצַדִּיקַיָּא וּפֻמְּחָן דִּרְשִׁיעֵי נְכַסֵּי חֲטוֹפָיָא׃ [23] דְּכְרָנָא דְּצַדִּיקַיָּא לְשִׁבְחָא וְשׁוּם רְשִׁיעֵי נִדְעֵךְ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 חֲכַם־לֵב יִקַּח מִצְוֹת וֶאֱוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט׃
9 הוֹלֵךְ בְּתֹם יֵלֵךְ בֶּטַח וּמְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו יִוָּדֵעַ׃
10 קֹרֵץ עַיִן יִתֵּן עַצָּבֶת וֶאֱוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט׃
11 מְקוֹר חַיִּים פִּי צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יְכַסֶּה חָמָס׃
12 שִׂנְאָה תְּעוֹרֵר מְדָנִים וְעַל כָּל־פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה אַהֲבָה׃
13 בִּשְׂפָתֵי נָבוֹן תִּמָּצֵא חָכְמָה וְשֵׁבֶט לְגֵו חֲסַר־לֵב׃
14 חֲכָמִים יִצְפְּנוּ־דָעַת וּפִי אֱוִיל מְחִתָּה קְרֹבָה׃
15 הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת עֻזּוֹ מְחִתַּת דַּלִּים רִישָׁם׃
16 פְּעֻלַּת־צַדִּיק לְחַיִּים תְּבוּאַת רָשָׁע לְחַטָּאת׃
17 אֹרַח לְחַיִּים שׁוֹמֵר מוּסָר וְעֹזֵב תּוֹכַחַת מַתְעֶה׃
18 מְכַסֶּה שִׂנְאָה שִׂפְתֵי־שֶׁקֶר וּמוֹצִיא דִּבָּה הוּא כְסִיל׃
19 בְּרֹב דְּבָרִים לֹא יֶחְדַּל־פֶּשַׁע וְחוֹשֵׂךְ שְׂפָתָיו מַשְׂכִּיל׃
20 כֶּסֶף נִבְחָר לְשׁוֹן צַדִּיק לֵב רְשָׁעִים כִּמְעָט׃
21 שִׂפְתֵי צַדִּיק יִרְעוּ רַבִּים וֱאִוִלִים בַּחֲסַר־לֵב יָמוּתוּ׃
22 בִּרְכַּת יְהוָה הִיא תַעֲשִׁיר וְלֹא יֹסִיף עֶצֶב עִמָּהּ׃
23 כִּשְׂחוֹק לִכְסִיל עֲשׂוֹת זִמָּה וְחָכְמָה לְאִישׁ תְּבוּנָה׃
24 מְגוֹרַת רָשָׁע הִיא תְּבוֹאֶנּוּ וְתַאֲוַת צַדִּיקִים יִתֵּן׃
25 כַּעֲבוֹר סוּפָה וְאֵין רָשָׁע וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם׃
26 כַּחֹמֶץ לַשִּׁנַּיִם וְכָעָשָׁן לָעֵינָיִם כֵּן הָעֶצֵל לְשֹׁלְחָיו׃
27 יִרְאַת יְהוָה תּוֹסִיף יָמִים וּשְׁנוֹת רְשָׁעִים תִּקְצֹרְנָה׃
28 תּוֹחֶלֶת צַדִּיקִים שִׂמְחָה וְתִקְוַת רְשָׁעִים תֹּאבֵד׃
29 מָעוֹז לְתֹם דֶּרֶךְ יְהוָה וּמְחִתָּה לְפֹעֲלֵי אָוֶן׃
30 צַדִּיק לְעוֹלָם בַּל יִמּוֹט וּרְשָׁעִים לֹא יִשְׁכְּנוּ אָרֶץ׃
31 פִּי צַדִּיק יָנוּב חָכְמָה וּלְשׁוֹן תַּהְפֻּכוֹת תִּכָּרֵת׃
32 שִׂפְתֵי צַדִּיק יֵדְעוּן רָצוֹן וּפִי רְשָׁעִים תַּהְפֻּכוֹת׃

8 Sapiens corde præcepta ſuſcipiet, ſtul-
9 tus cæditur labiis. Qui ambulat ſimpli-
citer, ambulat cõfidenter: qui autẽ depra-
10 uat vias ſuas, manifeſtus erit. Qui annuit
oculo, dabit dolorem: & ſtultus labiis ver-
11 berabitur. Vena vitæ os iuſti, & os im-pio-
12 rum operit iniquitatem. Odium ſuſcitat
rixas, & vniuerſa delicta operit charitas.
13 In labiis ſapientis inuenitur ſapientia,
& virga in dorſo eius qui indiget corde.
14 Sapientes abſcõdunt ſcientiam, & os
15 ſtulti confuſioni proximum eſt. Subſtantia
diuitis vrbs fortitudinis eius; pauor pau-
16 perum egeſtas eorum. Opus iuſti ad vitã,
17 fructus autẽ impij ad peccatum. Via vitæ
cuſtodienti diſciplinam; qui autem incre-
18 pationes relinquit, errat. Abſcondunt
odium labia mendacia, qui profert con-
19 meliam inſipiens eſt. In multiloquio non
deerit peccatum; qui autem moderatur la-
20 bia ſua, prudentiſſimus eſt. Argentũ elec-
tum lingua iuſti, cor autem impiorũ pro-
21 nihilo. Labia iuſti erudiunt plurimos: qui autem indocti ſunt, in cordis ege-
22 ſtate morientur. Benedictio Domini di-
uites facit, nec ſociabitur ei afflictio.
23 Quaſi per riſum ſtultus operatur ſce-
lus; ſapientia autem eſt viro prudenti.
24 Quod timet impius, veniet ſuper eũ;
25 deſiderium ſuum iuſtis dabitur. Quaſi
tempeſtas tranſiens non erit impius, iuſtus
autem quaſi fundamẽtum ſempiternum.
26 Sicut acetum dentibus & fumus ocu-
lis, ſic piger his qui miſerunt eum.
27 Timor Domini apponet dies, & anni
28 impiorum breuiabuntur. Expectatio iu-
ſtorũ lætitia; ſpes autẽ impiorum peribit.
29 Fortitudo ſimplicis via Dñi, & pauor
30 his qui operãtur malum. Iuſtus in æternũ
nõ cõmouebitur; impij autẽ nõ habitabũt
31 ſuper terram. Os iuſti parturiet ſapientiã,
lingua prauorum peribit.
32 Labia iuſti conſiderant placita, & os
impiorum peruerſa.

תרגום

8 וְחַכִּים לִבָּה יְקַבֵּל פִּקּוּדָיָא וְסַכְלָא בְּשִׂפְוָתֵיהּ מְתְאַחַד׃
9 דְּחָכִים בְּעִיּוֹהִי יְהַב כְּאִבָּא וְסַלִּיף בְּשִׂפְוָתֵיהּ מְתְאַחַד׃
10 מְרַמֵּי עֵינָא יִתֵּן מַרְעֲיָן וְעַל כְּלֵהוֹן סַרְחָנֵי מְכַסֶּא רַחֲמוֹהִי׃
11 מַבְוְעֵי נְשִׁמִין דְּחַיֵּי פּוּמֵיהּ דִּצְדִיקָא וְעַל כְּלֵהוֹן סַרְחָנֵי מְכַסֶּא רַחֲמוֹהִי׃
12 קְנָיָנָא דְּעַתִּירָא קַרְיַת תְּקוֹפֵיהּ וְרִיסְיָנָא דְּמִסְכְּנָא צְרִיכְהוֹן׃
13 אַרְחָא דְּחַיֵּי נָטְרֵי כְּרֵיתוּתָא וְדִשְׁבַּק פִּכְסָנוּתָא מַטֵּי׃
14 בְּסִפְוָתֵי נָבוֹן הַכְמְתָא מִתְבְּעָא וְחוּטְרָא לְגַבֵּי חַסְרֵי לִבָּא׃
15 חַכִּימִין נְטָרִין מַדְעָא וּפוּם סָכְלְתָנָא קָרִיב לְתִתְחַבָּלָא׃
16 עוּבָדָא דְּזַכָּאָה לְחַיֵּי עֲלְלָתֵהּ דְּרְשִׁיעָא חֲטוֹהִי׃
17 אוֹרְחָא לְחַיֵּי נָטְרָא תּוֹכְחָתָא וְשָׁבִיק כְּסָנוּתָא טָעֵי׃
18 כָּרְכֵּם שִׂנְאָתָא דְּשִׁקְרָא וְשָׁפֵק טָבָא הוּא סַכְלָא׃
19 בְּסַגְיָא דְּמִלִּין לָא פָסֵק חוֹבָא וְדִשְׁתֵּיק סְפָוָתֵיהּ שַׂכְלְתָנָא׃
20 שִׁפְוָתֵי זַכָּאָה כְּסַף מְזֻקָּק לִבָּא דְּרְשִׁיעַיָּא כְּזִיבָא עָמֵהּ׃
21 כְּרֵיכָתְהוֹן דְּזַכָּאֵי מַרְעֵיָן סַגִּיאִין וְשִׁבְקֵי בְּחֵסְרוּת קְנִינָא נְטוֹחִין׃
22 הִיא חִסְנָא דְּמָרֵיהּ הִיא אַתְיָא לֵהּ וְרָגְזָא דְּצַדִּיקָא חַדְיָה לְהוֹן׃
23 כְּרֵיחָא דְּאַלְקָא הִיא מְעַתְּרָא וְלָא נָיְסַף כִּיבָא עִמָּהּ׃
24 חֵיזוּ דְּרָשִׁיעָא הִיא אֲתָיָא לֵהּ וְרָגְזָא דְּצַדִּיקָא תַּחֲוֵיהּ לְהוֹן׃
25 כְּמָא דְּעָבַר שַׁלְעוּלָא הֵיכְנָא נָעֲבַר רְשִׁיעָא וְצַדִּיקָא שְׁתִיסִין בְּעָלְמָא׃
26 הֵיךְ חֻמְצָא לְשִׁנֵּי וְכִתְנָא לְעֵינֵי הֵיכְנָא שַׁלְיָחָא עַצְלָא לְמִשְׁלְחוֹהִי׃
27 דְּחִלַת יְיָ אַלְקָא הֵיסֵף וּשְׁנֵי רְשִׁיעֵי נִזְעָרָן׃
28 סְבָרַיָּא דְּצַדִּיקֵי חֶדְוָתָא וְסִבְרַיָּא דְּרְשִׁיעֵי נֵאבַד׃
29 תֻּקְפָּא לְאַלְקָא לְתַמִּימֵי שְׁבִיעָאָה נְהִי לְאֵלֵין דְּעָבְדִין שֵׁיצְיָתָא׃
30 צַדִּיק לְעָלַם לָא נָזוּעַ וְרִשְׁיעֵי לָא יְקוֹרְרוּן בְּאַרְעָא׃
31 פּוּמָא דְּצַדִּיקָא מְדַעְיָא חָכְמְתָא וְלִשְׁנֵי חֲפַיכֵי נִתְחַסָּךְ׃
32 שִׁפְוָתֵהּ דְּצַדִּיקָא יְדָעִין צְבִיוְתָא וּפוּמָהוֹן דִּרְשִׁיעֵי מְרַחֲקָן׃

8 Σοφὸς καρδία δέξεται ἐντολάς, ὁ δὲ ἄστεγος χείλεσι σκο-
9 λιάζων ταπεινωθήσεται. ὁ πορεύων ἁπλῶς πορεύσεται πεποιθώς, ὁ δὲ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ γνωσθήσεται.
10 ὁ ἐννεύων ὀφθαλμῷ μετὰ δόλου συναλγεῖ ἀνθρώποις λύ-
πας, ὁ δὲ ἐλέγχων μετὰ παρρησίας εἰρηνοποιεῖ.
11 πηγὴ ζωῆς ἐν χειρὶ δικαίου, στόμα δὲ ἀστέγους καλύ-
12 ψει ἀπώλειαν. μῖσος ἐγείρει νεῖκος, πάντας δὲ τοὺς
13 μὴ φιλονεικοῦντας καλύψει φιλία. ἐν χείλεσιν εὐφέρεια εὑρίσκεται φρονίμων, ῥάβδῳ τύπτει ἀνόητον ἀκαρδίαν.
14 σοφοὶ κρύψουσιν αἴσθησιν, στόμα δὲ ἀσυνέτου ἐγ-
15 γίζει συντριβήν. κτῆσις πλουσίου πόλις ὀχυρά, συν-
16 τριβὴ δὲ ἀσεβῶν πενία. ἔργα δικαίων ζωὴν ποιεῖ, καρπὸς δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτίαν.
17 ὁδὸς ζωῆς φυλάσσει παιδείαν, παιδεία δὲ δι' ἐλεγχίους πλανᾶται.
18 καλύπτουσιν ἔχθραν χείλη δίκαια, ὁ δὲ ἐκφέρων λοι-
19 δορίαν ἀφρονέστατός ἐστιν. ἐν πολυλογίᾳ οὐκ ἐκφεύξῃ ἁμαρτίαν, φειδόμενος δὲ χειλέων νόημα ἔσῃ.
20 ἀργύριος πεπυρωμένος γλῶσσα δικαίου, καρδία δὲ
21 ἀσεβοῦς ἐκλείψει. χείλη δικαίων διηγήσαιτο ψυχάς, ὁ δὲ ἄφρων ἐν
22 ἐνδείᾳ τελευτήσει. εὐλογία κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου, αὐτὴ πλουτίζει, καὶ οὐ μὴ προσθῇ αὐτῇ λύπην ἐν
23 καρδίᾳ. ἐν γέλωτι ἄφρων πράσσει κακά, ἡ δὲ σοφία
24 ἀνδρὶ τίκτει φρόνησιν. ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβὴς προσφέρεται, ἐπιθυμία δὲ δι-
25 καίου δεκτή. ὡς παροξυσμὸς καπνιεῖ ἀφανι-
ζεῖ ὁ ἀσεβής, δίκαιος δὲ ἐκκλίνας σώζεται εἰς τὸν αἰῶνα.
26 ὥσπερ ὄμφαξ ὀδοῦσι βλαβερὸν καὶ καπνὸς ὄμμα-
σιν, οὕτως ἀδικία τοῖς χρωμένοις αὐτῇ.
27 φόβῳ κυρίου προστίθησιν ἡμέρας, ἔτη δὲ ἀσεβῶν
28 ὀλιγωθήσεται. ἐγχρονίζει δικαίοις διέρασιν, ἐλπὶς δὲ ἀσεβῶν
29 ὀλεῖται. ὀχύρωμα ὁσίᾳ φόβος κυρίου, συντριβὴ δὲ
30 τοῖς ἐργαζομένοις κακά.
δίκαιον εἰς τὸν αἰῶνα οὐκ ἐνδώσει, ἀσεβεῖς δὲ οὐκ
31 οἰκήσουσι γῆν. στόμα δικαίου βλαστάζει σοφίαν, γλῶσ-
σα δὲ ἀδίκου ἐξολεῖται.
32 χείλη σοφῶν δικαίων διηγήσαιτο χαρίτας, στόμα δὲ
ἀσεβῶν διαστρέφεται.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Sapiens corde ſuſcipiet præcepta, & ſtultus labiis ſuis capietur. 9 Qui ambulat in perfectione, ambulat in ſpe, & qui peruer-
tit vias ſuas, notus erit. 10 Qui annuit oculis ſuis, dabit triſtitiam, & peruerſus labiis ſuis comprehendetur.
11 Fons vitæ, os iuſtorum, & os impiorum iniurias tegit. 12 Odium incitat rixas, at vniuerſa delicta operit charitas.
13 In labiis prudentis inuenitur ſapientia, & virga corpori eius qui indiget intellectu. 14 Sapientes abſcondunt ſcientiam,
& ori ſtultorum conſumptio proxima. 15 Subſtantia diuitis ciuitas eſt diuitiarum eius, & pauor pauperum neceſſitas eorum.
16 Opera iuſti ad vitam, fructus autem impij ad peccatum. 17 Via vitæ cuſtodit diſciplinam, & qui relinquit increpatio-
nem, errat. 18 Inſidiatur inimicus labiis mendacij, & qui profert detractionem, ſtultus eſt.
19 In multitudine verborum non ceſſat peccatum; & qui prohibet labia ſua, prudens eſt. 20 Argentum conflatum lingua iuſti,
& cor impiorum contritio eſt. 21 Labia iuſtorum placant plurimos, & ſtulti in indigentia intellectus morientur.
22 Benedictio Dei diuites facit, & non addetur dolor cum ea. 23 Quando ridet ſtultus, operatur ſcelus; & ſapientia eſt viro
prudenti. 24 Quod timet impius, eueniet ei, & deſiderium iuſtorum dabitur eis. 25 Sicut tranſit turbo, ſic tranſibit impius;
iuſtus autem eſt fundamentũ in ſeculo. 26 Sicut acetum dentibus, & ſicut fumus oculis, ſic eſt nuntius piger his qui miſerunt eum.
27 Timor Dei addet dies, & anni impiorum breuiabuntur. 28 Spes iuſtorum lætitia, & ſpes impiorum peribit.
29 Fortitudo ſimplicibus via Dei, & conſumptio eſt his qui faciunt iniquitatem. 30 Iuſtus in æternum non commouebitur,
& impij non habitabunt in terra. 31 Os iuſtorum notam facit ſapientiam, & lingua peruerſa deficiet.
32 Labia iuſti cognoſcent beneplacitum, & os impiorum peruertit.

bB

Universidad de Deusto
Biblioteca

יא

* מֹאזְנֵי מִרְמָה תּוֹעֲבַת יְהוָה וְאֶבֶן שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ׃
* בָּא זָדוֹן וַיָּבֹא קָלוֹן וְאֶת־צְנוּעִים חָכְמָה׃
* תֻּמַּת יְשָׁרִים תַּנְחֵם וְסֶלֶף בּוֹגְדִים יְשָׁדֵם׃
* לֹא־יוֹעִיל הוֹן בְּיוֹם עֶבְרָה וּצְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת׃
* צְדָקַת תְּמִים תְּיַשֵּׁר דַּרְכּוֹ וּבְרִשְׁעָתוֹ יִפֹּל רָשָׁע׃
* צְדָקַת יְשָׁרִים תַּצִּילֵם וּבְהַוַּת בֹּגְדִים יִלָּכֵדוּ׃
* בְּמוֹת אָדָם רָשָׁע תֹּאבַד תִּקְוָה וְתוֹחֶלֶת אוֹנִים אָבָדָה׃
* צַדִּיק מִצָּרָה נֶחֱלָץ וַיָּבֹא רָשָׁע תַּחְתָּיו׃
* בְּפֶה חָנֵף יְשַׁחֵת רֵעֵהוּ וּבְדַעַת צַדִּיקִים יֵחָלֵצוּ׃
* בְּטוּב צַדִּיקִים תַּעֲלֹץ קִרְיָה וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה׃
* בִּבְרָכַת יְשָׁרִים תָּרוּם קָרֶת וּבְפִי רְשָׁעִים תֶּהֱרָס׃
* בּוּז לְרֵעֵהוּ חֹסַר־לֵב וְאִישׁ תְּבוּנוֹת יַחֲרִישׁ׃
* הוֹלֵךְ רָכִיל מְגַלֶּה־סּוֹד וְנֶאֱמָן־רוּחַ מְכַסֵּה דָבָר׃
* בְּאֵין תַּחְבֻּלוֹת יִפֹּל־עָם וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ׃
* רַע יֵרוֹעַ כִּי־עָרַב זָר וְשׂוֹנֵא תוֹקְעִים בּוֹטֵחַ׃
* אֵשֶׁת חֵן תִּתְמֹךְ כָּבוֹד וְעָרִיצִים יִתְמְכוּ־עֹשֶׁר׃
* גֹּמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חָסֶד וְעֹכֵר שְׁאֵרוֹ אַכְזָרִי׃
* רֹשֵׁעַ עֹשֶׂה־פְּעֻלַּת־שָׁקֶר וְזוֹרֵעַ צְדָקָה שֶׂכַר אֱמֶת׃
* כֵּן־צְדָקָה לְחַיִּים וּמְדַדְּפָ רָעָה לְמוֹתוֹ׃
* תּוֹעֲבַת יְהוָה עִקְּשֵׁי־לֵב וְרֹצֵי תָמִים דַּרְכּוֹ׃
* יָד לְיָד לֹא־יִנָּקֶה רַע וְזֶרַע צַדִּיקִים נִמְלָט׃
* נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת טָעַם׃
* תַּאֲוַת צַדִּיקִים אַךְ־טוֹב תִּקְוַת רְשָׁעִים עֶבְרָה׃
* יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסֵף עוֹד וְחוֹשֵׂךְ מִישֹׁר אַךְ־לְמַחְסוֹר׃
* נֶפֶשׁ־בְּרָכָה תְדֻשָּׁן וּמַרְוֶה גַּם־הוּא יוֹרֶא׃

CAP. XI.

1 STatera dolosa abominatio est apud Dominum,& pondus æquũ voluntas eius.
2 Vbi fuerit supbia,ibi erit & cõtumelia; vbi autẽ est humilitas,ibi & sapiẽtia.
3 Simplicitas iustorũ diriget eos, & supplantatio puerforũ vastabit illos.
4 Nõ proderit substantia in die iræ, & iustitia liberabit à morte.
5 Iustitia simplicis diriget viã eius, & in impietate sua corruet impius.
6 Iustitia rectorũ liberabit eos, & in insidiis suis capientur iniqui.
7 Mortuo homine impio nulla erit vltrà spes, & expectatio sollicitorũ peribit.
8 Iustus de angustia liberatur, & tradetur impius pro eo.
9 Simulator ore decipit amicũ suũ, iusti autẽ liberabitur scientia.
10 In bonis iustorũ exultabit ciuitas, & in perditione impiorũ erit laudatio.
11 Benedictione iustorũ exaltabitur ciuitas, & ore impiorũ subuertetur.
12 Qui despicit amicũ suũ, indigens corde est, vir autẽ prudens tacebit.
13 Qui ambulat fraudulenter, reuelat arcana; qui autem fidelis est celat amici commissũ.
14 Vbi nõ est gubernator, populus corruet; salus autem multa cõsilia.
15 Affligetur malo qui fidem facit pro extraneo, qui autẽ cauet laqueos, securus erit.
16 Mulier gratiosa inuenit gloriã, & robusti habebũt diuitias.
17 Benefacit animæ suę vir misericors: qui autẽ crudelis est, etiam ꝓpinquos abiicit.
18 Impius facit opus instabile, seminanti autem iustitiã merces fidelis.
19 Clemẽtia præparat vitam, & sectatio malorũ mortem.
20 Abominabile Dño cor prauũ, & voluntas eius in his qui simpliciter ambulãt.
21 Manus in manu non erit innocẽs malus, semẽ autẽ iustorũ saluabitur.
22 Circulus aureus in naribus suis mulier pulchra & fatua.
23 Desiderium iustorũ omne bonũ est, præstolatio impiorũ furor.
24 Alij diuidunt ꝓpria, & ditiores fiunt; alij rapiunt non sua, & semper in egestate sunt.
25 Aía quæ benedicit, impinguabitur, & qui inebriat, ipse quoque inebriabitur.

CAP. XI.

1 ΣΤαθερα δολία βδέλυγμα ἐνώπιον κυρίου, σάθμιον δὲ δίκαιον θέλημα αὐτοῦ.
2 ἐὰν ἔλθῃ ὑβρις, ἥξει καὶ ἀτιμία, σὺν δὲ ταπεινοῖς μελετᾷ σοφίαν.
3 τελειότης δικαίων ὁδηγήσει αὐτούς, καὶ ταραχὴ ἀθετούντων καταπαύσει αὐτούς.
4 οὐκ ὠφελήσει ὑπάρχοντα ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ, καὶ δικαιοσύνη ῥύσεται ἀπὸ θανάτου.
5 ἀπὸ θανάτου δίκαιος ἔλιπε μέλαμελον, καταχειρος δὲ γίνεται καὶ πίπτει ἀντὶ τοῦ ἀσεβοῦς ἀπώλεια.
6 δικαιοσύνη ἀμώμου ὀρθοτομεῖ ὁδούς, ἀσέβεια δὲ καταπίπτει ἀδίκια.
7 δικαιοσύνη σώζει ῥῶτα ὀρθῶν ῥύσεται αὐτούς, τῇ δὲ ἀθεσίᾳ ἁλίσκονται παράνομοι.
7 τελευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου, οὐκ ὄλλυται ἐλπίς, τὸ δὲ καύχημα τῶν ἀσεβῶν ὄλλυται).
8 δίκαιος ἐκ θήρας ἐκδύεται, ἀντ' αὐτοῦ δὲ παραδίδοται ὁ ἀσεβής.
9 ἐν στόματι ἀσεβοῦς παγὶς πολίταις, αὔξησις δὲ δικαίων ὅδιος.
10 ἐν ἀγαθοῖς δικαίων καλλύνεται πόλις, καὶ ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα.
11 ἐν εὐλογίᾳ εὐθέων ὑψωθήσεται πόλις, στόμασι δὲ ἀσεβῶν κατασκαφήσεται.
12 μυκτηρίζει πολίτας ἐνδεὴς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἡσυχίαν ἄγει.
13 ἀνὴρ δίγλωσσος ἀποκαλύπτει βελὰς ἐν συνεδρίῳ, πιστὸς δὲ πνεῦμα κρύπτει πράγματα.
14 οἷς μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις, πίπτουσιν ὡσεὶ φύλλα, σωτηρία δὲ ὑπάρχει ἐν πολλῇ βουλῇ.
15 πονηρὸς κακοποιεῖται συμμίξῃ δι' ἀλλοτρίου, μισεῖ δὲ ἥσυχον ἀσφαλείας.
16 γυνὴ δίχαρις θήρα ἐστὶν ἀνδρὶ δόξαν, θρόνος δὲ ἀτιμίας γυνὴ μιαίνουσα δίκαια.
17 πλάττει ὀκνηρὸς ἀνδρεῖος γίνεται), ὁ δὲ αὐθρεῖος ἐρεῖδεται πλούτῳ.
17 τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ποιεῖ ἀνὴρ ἐλεήμων, πολλοὶ δὲ αὐτοῦ σῶμα ὠκλήμων.
18 ἀσεβὴς ποιεῖ ἔργα ἄδικα· σπέρμα δὲ δικαίων μισθὸς ἀληθείας.
19 υἱὸς δίκαιος ζωῆς) εἰς ζωὴν διωγμὸς δὲ ἀσεβοῦς εἰς θάνατον.
20 βδέλυγμα κυρίῳ διεστραμμέναι ὁδοί, ἀποδεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμωμοι ἐν ὁδῷ.
21 χειρὶ χεῖρας ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ ἀπωθήσεται ἔσαι κακῶν, ὁ δὲ σπείρων δικαιοσύνην λήψεται) μισθὸν πιστόν.
22 ὥσπερ ἐνώπιον χοίρου ἐν ῥινὶ ὑός, ἅτω γυναικὶ κακόφρονι κάλλος.
23 ἐπιθυμία δικαίων πᾶσα ἀγαθή· ἐλπὶς δὲ ἀσεβῶν ὀργή).
24 εἰσὶν οἱ τὰ ἴδια σπείροντες πλείονα ποιοῦσιν, εἰσὶ δὲ οἱ συναγόντες ἐλαττοῦνται.
25 ψυχὴ εὐλογημένη πᾶσα ἁπλῆ, ἀνὴρ δὲ θυμώδης οὐκ εὐχήμων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XI.

Tatera dolosa abominatio est Dei,& in pondere recto voluntas eius. Ingrediente superbia venit ignominia: at est humilibus sapientia. Simplicitas rectorum diriget eos,& peruertent direptores,tunc conteret eos. Non prodest mendacium in die iræ, & iustitia liberat à morte mala. Iustitia simplicis rectam facit viã eius,& in impietate sua corruet impius. Iustitia rectorum eruet eos, & direptores in rettributione sua capientur. Quando moritur vir impius,perit spes eius,& spes illorũ qui faciunt iniquitatem peribit. Iustus de angustia liberatur,& ingreditur impius pro eo. Ore dolosus nocet amico suo,& iusti in scientia sua liberantur. In bonis iustorũ lætabitur ciuitas eorum,& in perditione impiorum lætitia erit. Benedictione rectorum exaltabitur prouincia,& ore impiorum subuertetur. Qui despicit amicum suum,indigens intellectu est,& vir prudens tacebit. Qui accusator est reuelat secretum,& qui fidelis est in spiritu suo celat sermonem. In loco vbi non est gubernator,corruit populus: salus autem continget in multitudine consilij. Malus agit contra iustum eò quòd fideiussor stetit pro extraneo,& odit eos qui collocant spẽ suam in Deo. Mulier gratiosa diuidit gloriã, & robusti custodiunt possessiones. Retribuit bonum *animæ suæ* vir benignus: & qui perdit corpus suum,crudelis est. Impius facit opera iniusta: & qui seminat in iustitia,veritas eius erit merces ipsius. Sicut qui facit iustitiam seruatur ad vitã, sic qui sequitur malum, ad iniquitatis: & qui seminat in iustitia,veritas eius erit merces ipsius. Sicut qui extendit manum suam contra socium seruatur ad mortem. Abominatur Deus prauos corde, & vult illos qui simplices sunt. Qui extendit manum suam contra socium suum,non erit innoxius à malo, & semen iustorum saluum erit. Sicut circulus aureus in naribus porci,sic est mulier pulchra & fœtida sensu. Desiderium iustorum ad bonum est, & expectatio impiorum ad iram. Est qui dispergit,& rursus additur ei, & indigentia erit ei qui recedit à rectitudine. Anima benedicta impinguabitur,& qui docet, etiam ipse discet.

תרגום

א מתקלא דקלא מרחקתה דאלהא ופתקלא חריצא צביונה ׃ ב חין דעלא זדונתא עלל עצרא ולאולפן דצניעין חכמתא ׃ ג תימת דחריצי דחכימי תדברנון ותפלת דכדיבי דמרמותא תפרפא מן מותא ׃ ד לא מהנין שקרא ביומא דרגזא וצדקתא תפלחא מן מותא ׃ ה צדקתא דתמיכי תתקן אורחתה ובישתא דרשיעא תפול בה ׃ ו צדקתא דחריצי תפצי אנון וכדחוי בשלומהון מתאחדין ׃ ז בלבא דרשיעא יובד סבורא דחילא ודעדין קאתא ייבד ׃ ח צדיקא מן עקתא אשתיזיב ועלחלפוי ביש תחות זוהי ׃ ט בפומא מחבל חברה וכסוכרהון ראלין ודעדין יתבדנא ודרשיעי חזרוא ׃ י בטבהתהון דצדיקי רברבין קריתהון וביבדנא דרשיעי חדוותא ׃ יא אלף קרתא נלי רזא ודחסידים קדישתא ובפומהון דרשיעי תתשקר ׃ יב דשש לחברה חסיר רעיניא הוא ונברא דמתכין שתיק ׃ יג דאזיל קלקלא גלי רזא ודחסידים קדישתא מכסי מלתא ׃ יד באתרא דלית מדברא נפל עמא ופרקנא ייתי בסגיעא דכל מלכתא ׃ טו אתתא מסתדתא פלגא איקרא ועשיני רגפין אתרא ׃ טז חסידתא אתת איקרא ותקיפי פלגא אשכחו עתירי ׃ יז גבר טבתא עבדא לנפשה וחסידא נכסת נכסוהי ׃ יח רשיעא עבד עובדא דשקרא ודזרע לצדקתא קשטה הוא ׃ יט היכנא מן צדקתא לחיי נטיר ודרדף בישתא נטיר למותה ׃ כ מרחק אלהא לעקימי לבא ומזבני באלין ותסיסין דשושי אורחתהון קדמוהי ׃ כא קדישה ודהכא בנחיריא דחזירתא הכיכנא ׃ כב איתת דפרד וסוכף הוכ ותשדך מן תריצותא חסרנא לה ׃ כג רעות צדיקיא לחודהון וסבורא דרשיעי תרגנא ׃ כד איית דפרד ומוסיף עוד ותשדך מן תריצותא חסרנא לה ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 * מַגַּע בְּרִי יַקְבִּיהוּ לְאָדוֹם וּבֹרְכַת יְרָאִים מַשְׁבִּיר׃
27 * שְׁחַר טוֹב יְבַקֵּשׁ רָצוֹן וְדֹרֵשׁ רָעָה תְּבוֹאֶנּוּ׃
28 * בּוֹטֵחַ בְּעָשְׁרוֹ הוּא יִפֹּל וּכְעֲלֵה צַדִּיקִים יִפְרָחוּ׃
29 * עֹכֵר בֵּיתוֹ יִנְחַל רוּחַ וְעֶבֶד אֱוִיל לַחֲכַם־לֵב׃
30 * פְּרִי צַדִּיק עֵץ חַיִּים וְלֹקֵחַ נְפָשׁוֹת חָכָם׃
31 * הֵן צַדִּיק בָּאָרֶץ יְשֻׁלָּם אַף כִּי־רָשָׁע וְחוֹטֵא׃

יב

1 * אֹהֵב מוּסָר אֹהֵב דָּעַת וְשׂנֵא תוֹכַחַת בָּעַר׃
2 * טוֹב יָפִיק רָצוֹן מֵיהוָה אִישׁ מְזִמּוֹת יַרְשִׁיעַ׃
3 * לֹא־יִכּוֹן אָדָם בְּרֶשַׁע וְשֹׁרֶשׁ צַדִּיקִים בַּל־יִמּוֹט׃
4 * אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ וּכְרָקָב בְּעַצְמוֹתָיו מְבִישָׁה׃
5 * מַחְשְׁבוֹת צַדִּיקִים מִשְׁפָּט תַּחְבֻּלוֹת רְשָׁעִים מִרְמָה׃
6 * דִּבְרֵי רְשָׁעִים אֹרֶב דָּם וּפִי יְשָׁרִים יַצִּילֵם׃
7 * הָפוֹךְ רְשָׁעִים וְאֵינֶם וּבֵית צַדִּיקִים יַעֲמֹד׃
8 * לְפִי שִׂכְלוֹ יְהֻלַּל־אִישׁ וְנַעֲוֵה־לֵב יִהְיֶה לָבוּז׃
9 * טוֹב נִקְלֶה וְעֶבֶד לוֹ מִמִּתְכַּבֵּד וְחֹסֵר לָחֶם׃
10 * יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתּוֹ וְרַחֲמֵי רְשָׁעִים אַכְזָרִי׃
11 * עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע־לָחֶם וּמְרַדֵּף רֵיקִים חֲסַר־לֵב׃
12 * חָמַד רָשָׁע מְצוֹד רָעִים וְשֹׁרֶשׁ צַדִּיקִים יִתֵּן׃
13 * בְּפֶשַׁע שְׂפָתַיִם מוֹקֵשׁ רָע וַיֵּצֵא מִצָּרָה צַדִּיק׃
14 * מִפְּרִי פִי־אִישׁ יִשְׂבַּע־טוֹב וּגְמוּל יְדֵי־אָדָם יָשִׁיב לוֹ׃
15 * דֶּרֶךְ אֱוִיל יָשָׁר בְּעֵינָיו וְשֹׁמֵעַ לַעֲצַת חָכָם׃
16 * אֱוִיל בְּיוֹם יִוָּדַע כַּעְסּוֹ וְכֹסֶה קָלוֹן עָרוּם׃
17 * יָפִיחַ אֱמוּנָה יַגִּיד צֶדֶק וְעֵד שְׁקָרִים מִרְמָה׃
18 * יֵשׁ בּוֹטֶה כְּמַדְקְרוֹת חָרֶב וּלְשׁוֹן חֲכָמִים מַרְפֵּא׃
19 * שְׂפַת־אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד וְעַד־אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר׃
20 * מְרִמָּה בְלֶב־חֹרְשֵׁי־רָע וְלִיוֹעֲצֵי שָׁלוֹם שִׂמְחָה׃

autē ſapientiū ſanitas. 19 *Labium veritatis firmū erit in perpetuū, qui autē teſtis eſt repētinus, concinat linguā mēdacij. 20 *Dolus in corde cogitātiū mala: qui autē pacis ineūt cōſilia, ſequentur eos gaudiū.

26 *Qui abſcōdit frumēta, maledicetur in populis: benedictio autē ſuper caput vendentiū. 27 *Bene cōſurgit diluculo qui quærit bona: qui autē inueſtigator malorū eſt, opprimetur ab eis. 28 *Qui confidit in diuitiis ſuis, corruet: iuſti autē quaſi uirēs foliū germinabūt. 29 *Qui cōturbat domū ſuam, poſſidebit ventos: & qui ſtultus eſt, ſeruiet ſapienti. 30 *Fructus iuſti lignū uitæ, & qui ſuſcipit animas ſapiens eſt. 31 *Si iuſtus in terra recipit, quanto magis impius & peccator?

CAP. XII.

1 QVi diligit diſciplinā, diligit ſcientiā, qui autē odit increpationes, inſipiens eſt. 2 *Bonus eſt, hauriet ſibi gratiā à Dño, qui autē cōfidit in cogitationibus ſuis impiē agit. 3 *Non roborabitur homo ex impietate, & radix iuſtorū nō cōmouebitur. 4 *Mulier diligēs corona eſt viro ſuo, & putredo in oſſibus eius, quę cōfuſione res dignas gerit. 5 *Cogitationes iuſtorū iudicia, & cōſilia impiorū fraudulēta. 6 *Verba impiorū inſidiātur ſanguini, os iuſtorū liberabit eos. 7 *Verte impios, & nō erūt, domus autē iuſtorū permanebit. 8 *Doctrina ſua notescitur vir, qui autē vanus & excors eſt, patebit cōtemptui. 9 *Melior eſt paup & ſibi ſufficiens, quàm gloriōſus & indigēs panibus. 10 *Nouit iuſtus iumentorū ſuorū animas, viſcera autē impiorū crudelia. 11 *Qui operatur terrā ſuā ſatiabitur panib⁹: qui autē ſectatur otiū, ſtultiſſimus eſt. 12 *Deſiderium impij monimentū eſt impiorū: radix autē iuſtorū pficiet. 13 *Propter peccata labiorum ruina, pximat malo, effugiet autē iuſtus de anguſtia. 14 *De fructu oris ſui vnuſquiſque replebitur bonis, & iuxta opa manuū ſuarū retribuetur ei. 15 *Via ſtulti recta in oculis eius: qui autē ſapiens eſt, audit cōſilia. 16 *Fatuus ipſe die eius indicat irā ſuam, celat autē ſuā ignominiam callidus. 17 *Demōſtratam fidem annuntiat iuſtus, at teſtis iniuſtorū dolōſus. 18 *Sunt qui dicentes, vulnerant quaſi enſis, linguæ autem ſapientum ſanant. 19 *Labia vera dirigunt teſtimonium, teſtis autem repentinus linguam habet iniuſtam. 20 *Dolus in corde fabricantis mala, at tranſlentes pacem gaudebunt.

תרגום

26 קַיְמָא דְּלָא עָבִיד בְּאַלְּגָּא נַפְשֵׁהּ לְבַעֲלֵי דְּבָבוּי וּבְרָכְתָא תֶּהֱוֵי לְאַנָּשׁ דְּמִזְדַּן׃ 27 דְּמְקַדֵּם בְּשַׁחֲרָה הוּא נָפֵל וְאֵיךְ סָרְפָא צַדִּיקִי כַּפְרָיִן׃ 28 עָבֵד רַחֲמָה יַרֵם פּוּרְתָּא בִּישְׁתָּא וְסַכְלָא יְהֵי עָבְדָא לְמַכִּיפָא לְגַבֵּהּ׃ 29 פְּרוּ
יב
1 אָרַח קְשׁוֹט לְמֵימְרָא דְּאַלְּהָא וְגָבְרָא רְשִׁישָׁא מְקַיְּמִין מִן עָרְעָא׃ 2 טַב מִן דְּקַבֵּל רְעוּתָה מֵחַסְדָּן וְרָשִׁישָׁא מְקַיְּמִין מִן עָרְעָא׃ 3 לָא מִתְקַיַּם בִּרְשִׁיעוּתָא בְּאֵנָשׁ וְשָׁרְשֵׁי קוּשְׁטָא לָא נְזוּעַ׃ 4 אִתְּתָא כְּשֵׁרְתָּא כְּלִילָא לְבַעְלָהּ וְאִנְתְּתָא בִּישְׁתָּא הֵיךְ מַלְטִיקָא בְּקִיסְמֵי עַצְמָתֵהּ׃ 5 מַחְשְׁבָתָא דְּצַדִּיקַיָּא מְשַׁכְּלָא וְתַקְּפֵי רְשִׁיעַיָּא מְרַמְּיָן׃ 6 מִלֵּי דְּרְשִׁיעַיָּא כְּמִן לְדַמָּא וּפְמֵהוֹן דְּיָרְכֵי מְשֵׁיזְבִינוּן׃ 7 מְהַפְכִין רְשִׁיעַיָּא וְלָא נְשׁוֹהֲכוּן וּבֵיתַיְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא יְקוּם׃ 8 גְּבַר הוּא אִלֵּף אוֹרַיְתָא דְּעַבְדִּין אִיתָּה לֵהּ מִן הוּא דְּסַתְּקַר וְתַקִּיף לְחִסְנָא׃ 9 יַדִּיעַ צַדִּיקָא נַפְשָׁא דְּבְעִירָה וְרַחֲמֵי רְשִׁיעַיָּא דְּרִשִׁיעִין׃ 10 דְּאַתְּ רְשִׁיעָא מְצוּדְתָּא בִּישְׁתָּא וְעִקְּרוֹהִי צַדִּיקַיָּא נְתִקִּים׃ 11 גְּבַר מִן פֵּרֵי פֻּמֵּהּ יִשְׂבַּע טַבְתָּא וְכָל־בַּר נַשׁ הֵיךְ טוּבָן אִידּוֹהִי מְתְּפָרַע׃ 12 שְׁבִיבָא דְּרִשִׁיעָא חֲפִיָּא מִן עָקְתָא׃ 13 בְּאִסְתְּיָא בִּישְׁתָּא דִּשְׂפְוָתֵהּ לְעָקְתָא מִן עָקְתָא׃ 14 גְּבַר מִן פֵּרֵי פֻּמֵּהּ יִשְׂבַּע טַבְתָּא וְכָל־בַּר נַשׁ טוּבָן אִידּוֹהִי מְתְּפָרַע׃ 15 אוֹרַח סָכְלָא יְקִירָא בְּעֵינוֹהִי וְשָׁמַע לְעֵצָה דְּחַכִּימִין׃ 16 שְׁטוּיָא בַּר יוֹמָא מוֹדַע רְגָזֵהּ וְעָרִים מְכַסֵּי עֲרָיָה׃ 17 מִן דְּמְהֵימָן מֵיהֵי מְשַׁקְּרָא קְשׁוֹטָא וְסָהֲדִי מַאסְיָא׃ 18 אִית דְּאָמְרִין מַסְפְּרָא דְּנָשָׁא וְלִשָׁנָא דְּחַכִּימִי מַאסְיָה הִיא׃ 19 שִׂפְתָא דְּקִשְׁטָא
20 רְמִיָּתָא בְּלִבְהוֹן דְּחָשְׁלִין כִּישְׁתָּא וּלְאִינּוֹן דְּעָצִין שְׁלָמָא חֶדְוָתָא תֶּהֱוֵי׃

Interp.ex Græc.lxx. CAP. XII. ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ. μεθερμηνεῖαι τῶν ο. 569

1 ὁ συνέχων σῖτον ὑπολείποιτο αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, εὐλογία
2 δὲ εἰς κεφαλὴν τοῦ μεταδιδόντος. 3 τεταραγμένος ἀγαθὰ ζητεῖ χαρὰν ἀγαθὴν, ἐπιζητοῦντα δὲ κακὰ καλαὶ ψυχὴ αὐ-
3 τὸν. 4 ὁ πεποιθὼς ἐπὶ πλούτῳ ἑαυτοῦ ἐκπεσεῖται πεσεῖ, ὁ δὲ δύπ-
5 λαμβ δυόμενος δικαίων διατελεῖ. 5 ὁ μὴ συμπεφερόμενος τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ κληρονομήσει ἀνέμους, ὁ δὲ λύσει ὃ ἄ-
6 φρων φρονίμῳ. 6 ὀπὴ καρπῶν δικαιοσύνης φύει ὁδηγὸν εἰς
7 ζωῆς, ἀφαιρεῖται δὲ ἄφρονι ψυχὰς ἁμαρτωλός. 7 ἐὰν μὲν δί-
καιος μόλις σωζῇ, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς πῶ φανεῖ;

16

1 * Ὁ ἀγαπῶν παιδείαν ἀγαπᾷ αἴσθησιν, ὁ δὲ μισῶν ἐ-
2 λέγχους ἄφρων. 2 κρεῖσσον ὁ ἀγαθὸν χάριν παρὰ κυρίου, ἀνὴρ
3 δὲ παράνομος κατασοφισθήσεται. 3 οὐ κατορθώσει ἄνθρωπος
4 ἐξ ἀνομίας καὶ ὁ ῥίζαν τῶν δικαίων οὐκ ἐξαρθήσεται. 4 γυνὴ
δυσχερὴς στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ὥσπερ δὲ ἐν ξύλῳ σκώ-
5 ληξ, ἕτως ἀνδρα δυσθλῦσι ξυὴ κακοποιός. 5 λογισμοὶ δί-
καιων κρίματα, κυβερνῶσι δὲ ἀσεβεῖς δόλος. 6 λοῖσι ἀσε-
7 βῶν ὁ δόλιοι εἰς αἷμα, στόμα δὲ ὀρθῶν ῥύσε αὐτούς. 8 ἐὰν
σεσαφῇ ὁ ἀσεβὴς ἀφανίζεται, οἶκοι δὲ δικαίων παραμενοῦσι.
9 * στόμα συνεχῶ εἰκῇ μιαίνεται ὑπὸ ἀνδρὸς νωθροκάρδιος δὲ
10 μυκτηρίζεται. 10 κρεῖσσον ἀνὴρ ὃν ἀπιμίαν ἀλλόων ἑαυτῷ, ἢ
ὃμνὴν ἑαυτῷ πεῖσθεὶς καὶ προσδεόμενος ἄρτου. 11 οἰκείρει δί-
καιος ψυχὰς κλινῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ σπλάγχνα τῶν ἀσεβῶν
12 ἀνέλεήμονα. 12 ὁ ἐρίζόμενος τὴν ἑαυτοῦ γῆν ἐμπλησθήσεται
ἄρτων, οἱ δὲ διώκοντες μάταια ἐνδεεῖς φρενῶν. 13 ὃς ἐστιν ἀ-
νὴρ ὃς ἐν οἴνῳ διατρίβει, ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὀχυρώμασι κατα-
14 λείψει ἀπιμίαν. 14 * Ἐπιθυμίαι ἀσεβῶν κακαί, αἱ δὲ ῥίζαι
15 τῶν δικαίων ἐν ὀχυρώμασι. 15 διὰ ἁμαρτίαν χειλέων ἐμ-
πεσεῖ εἰς παγίδας ἁμαρτωλός, ἐκφεύξεται δὲ ἐξ ἀνάγκης δί-
16 καιος. 16 ἀπὸ καρπῶν στόματος ἀνδρὸς ψυχὴ πλησθήσε
ἀγαθῶν, ἀνταπόδομα δὲ χειλέων αὐτοῦ ἀποδοθήσε αὐτῷ.
17 ὁδοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐνώπιον ἀυτῶν, εἰσακούσε δὲ συμβου-
18 λίας σοφός. 17 ἄφρων αὐθήμερον ἐξαγγέλλε ὀργὴν αὐτοῦ,
19 κρύπτει δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀπιμίαν πανοῦργος. 18 * Ἀναπνέων μὴν
πίστιν ἀπαγγέλλει δίκαιος, ὁ δὲ μάρτυς τῶν ἀδίκων δόλος.
20 19 εἰσὶν οἱ λέγοντες πεπώκασιν ὡς μάχαιραι, γλῶσσαι
21 δὲ σοφῶν ἰῶνται. 20 χείλη ἀληθινὰ καθροῖ μαρτυρίαν,
22 μάρτυς δὲ ταχὺς γλῶσσαν ἔχει ἄδικον. 21 δόλος ἐν καρδίᾳ
τεκταινομένῃ κακά· οἱ δὲ βεβλάμβροι εἰρήνην εὐφρανθήσονται.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Qui prohibet frumentum, in fame relinquet illud inimicis ſuis, & benedictio erit ij qui vendit. 27 "Qui conſurgit diluculo ad bonum, quærit beneplacitum: & qui quærit malum, veniet ſuper eum. 28 "Qui ſperat in diuitiis ſuis, ipſe corruet: & ſicut foliū iuſti germinabunt. 29 "Qui conturbat domum ſuam, poſſidebit ventum, & ſtultus erit ſeruus ſapientis corde. 30 "Fructus iuſti arbor vitæ, & ſuſcepturis animarum eſt ſapientia. 31 "Ecce iuſtus in terra roboratur: impij autem & peccatores de terra conſumentur. CAP. XII.

QVi diligit diſciplinam, diligit ſcientiam: & qui odit increpationem, inſipiens eſt. 2 "Bonus eſt qui ſuſcipit voluntatem à Deo, & viri impij infringitur conſilium. 3 "Non dirigetur filius hominis in impietate, radix autem iuſtorum non commouebitur. 4 "Mulier honeſta corona eſt viri ſui, & mulier mala ſicut putredo in ligno, ſic diſperdit oſſa viri ſui. 5 "Cogitationes iuſtorum, iudicium; & ſolectita impiorum fraus eſt. 6 "Verba impiorum inſidiantur ſanguini, & os rectorum liberat eos. 7 "Subuerturntur impij, & non inueniuntur; domus autem iuſtorum permanebit. 8 "Vir laudatur iuxta intellectum ſuum, & indigens intelligentia erit in contemptum. 9 "Melior eſt abiectus qui habet ſeruos, quàm ille qui glorioſus eſt & indiget pane. 10 "Nouit iuſtus animam iumenti ſui, & miſerationes impiorum, crudelitas. 11 "Qui operatur terram ſuam ſatiabitur pane: & qui ſectatur vacua, indigens intellectu eſt. 12 "Deſiderat impius rete mali, radix autē iuſtorū permanebit. 13 "Propter peccatum labiorum corruit malus, & liberatur iuſtus de anguſtia. 14 "Vir de fructibus oris ſui ſatiabitur bono, & omni homini retribuetur iuxta bona manuū ſuarū. 15 "Via ſtulti recta eſt in conſpectu eius: & qui audit conſilia, ſapiens eſt. 16 "Stultus importunè iram ſuā oſtendit: callidus autē celat ignominiā ſuam. 17 "Qui atteſtatur veritatē, narrat iuſtitiam, & teſtimonia falſum doloſum eſt. 18 "Sunt qui dicant quaſi gladios tumultuoſos, & lingua ſapientum ſanat. 19 "Labium veritatis dirigetur in ſeculū, & feſtinus lingua teſtis falſitatis eſt. 20 "Dolus eſt in corde eorum qui cogitant malum, & gaudium erit iis qui conſilium pacis ineunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 לֹא־יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל־אָוֶן וּרְשָׁעִים מָלְאוּ רָע׃
22 תּוֹעֲבַת יְהוָה שִׂפְתֵי־שָׁקֶר וְעֹשֵׂי אֱמוּנָה רְצוֹנוֹ׃
23 אָדָם עָרוֹם כְּסָהּ דַּעַת וְלֵב כְּסִילִים יִקְרָא אִוֶּלֶת׃
24 יַד־חָרוּצִים תִּמְשֹׁול וּרְמִיָּה תִּהְיֶה־לָּמַס׃
25 דְּאָגָה בְלֶב־אִישׁ יַשְׁחֶנָּה וְדָבָר טוֹב יְשַׂמְּחֶנָּה׃
26 יָתֵר מֵרֵעֵהוּ צַדִּיק וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תַּתְעֵם׃
27 לֹא־יַחֲרֹךְ רְמִיָּה צֵידוֹ וְהוֹן אָדָם יְקַר חָרוּץ׃
28 בְּאֹרַח־צְדָקָה חַיִּים וְדֶרֶךְ נְתִיבָהּ אַל־מָוֶת׃

יג

1 בֵּן חָכָם מוּסַר אָב וְלֵץ לֹא־שָׁמַע גְּעָרָה׃
2 מִפְּרִי־פִי־אִישׁ יֹאכַל טוֹב וְנֶפֶשׁ בֹּגְדִים חָמָס׃
3 נֹצֵר פִּיו שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ פֹּשֵׂק שְׂפָתָיו מְחִתָּה־לֹּו׃
4 מִתְאַוָּה וְאֵין נַפְשׁוֹ עָצֵל וְנֶפֶשׁ חָרוּצִים תְּדֻשָּׁן׃
5 דְּבַר־שֶׁקֶר יִשְׂנָא צַדִּיק וְרָשָׁע יַבְאִישׁ וְיַחְפִּיר׃
6 צְדָקָה תִּצֹּר תָּם־דָּרֶךְ וְרִשְׁעָה תְּסַלֵּף חַטָּאת׃
7 יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב׃
8 כֹּפֶר נֶפֶשׁ־אִישׁ עָשְׁרוֹ וְרָשׁ לֹא־שָׁמַע גְּעָרָה׃
9 אוֹר־צַדִּיקִים יִשְׂמָח וְנֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ׃
10 רַק־בְּזָדוֹן יִתֵּן מַצָּה וְאֶת־נוֹעָצִים חָכְמָה׃
11 הוֹן מֵהֶבֶל יִמְעָט וְקֹבֵץ עַל־יָד יַרְבֶּה׃
12 תּוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה מַחֲלָה לֵב וְעֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָּאָה׃
13 בָּז לִדְבַר יֵחָבֵל לֹו וְיָרֵא מִצְוָה הוּא יְשֻׁלָּם׃
14 תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מִמֹּקְשֵׁי מָוֶת׃
15 שֵׂכֶל־טוֹב יִתֶּן־חֵן וְדֶרֶךְ בֹּגְדִים אֵיתָן׃
16 כָּל־עָרוּם יַעֲשֶׂה בְדָעַת וּכְסִיל יִפְרֹשׂ אִוֶּלֶת׃
17 מַלְאָךְ רָשָׁע יִפֹּל בְּרָע וְצִיר אֱמוּנִים מַרְפֵּא׃
18 רֵישׁ וְקָלוֹן פּוֹרֵעַ מוּסָר וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יְכֻבָּד׃
19 תַּאֲוָה נִהְיֵית תָּעֳרַב לְנָפֶשׁ וְתוֹעֲבַת כְּסִילִים סוּר מֵרָע׃

21 Nō contristabit iustū quicquid et ac-
22 ciderit, impij autē replebūtur malo. Abo-
minatio est Dño labia mēdacia: qui autem
23 fideliter agūt, placent ei. Homo verfutus
celat scientiā, & cor insipientium pnocat
24 stultitiā. Manus fortiū dñabitur: quæ au-
25 tem remissa est, tributis seruiet. Mœror in
corde viri humiliabit illū, & sermone bo-
26 no lætificabitur. Qui negligit damnū p-
pter amicū, iustus est; iter autē impiorum
27 decipiet eos. Nō inueniet fraudulētus lu-
crū, & substātia hominis erit auri preciū.
28 In semita iustitiæ vita, iter autē deuiū
ducit ad mortem.

CAP. XIII.

1 Fllius sapiens doctrina patris, qui autē il-
2 lusor est, non audit cùm arguitur. De
fructu oris sui homo satiabitur bonis, an-
3 imā autē impiorū iniqua. Qui custodit os
suū, custodit animā suā; qui autē incōside-
4 ratus est ad loquendū, sentiet mala. Vult
& nō vult piger, aīa autē opantiū impin-
5 guabitur. Verbū mendax iustus detesta-
bitur, impi⁹ autē cōfundit & cōfundetur.
6 Iustitia custodit innocētis viā, impietas
7 autē peccatorē supplātat. Est quasi diues
cùm nihil habeat, & est quasi pauper cum
8 in multis diuitiis sit. Redēptio aīæ viri di-
uitiæ suæ; qui autē pauper est, increpationē
9 nō sustinet. Lux iustorū lætificat, lucerna
10 autē impiorū extinguetur. Inter superbos
semp iurgia sunt, qui autē agūt omnia cū
12 cōsilio, regūtur sapia. Substātia festinata
minuetur; quæ autem paulatim colligitur
12 manu, multiplicabitur. Spes quæ differ-
tur affligit animā: lignū vitę desiderū ve-
13 niēs. Qui detrahit alicui rei, ipse sē in fu-
turū obligat: qui autē timet præceptū, in
14 pace versabitur. Lex sapiētis fons vitæ, ut
15 declinet à ruina mortis. Doctrina bona
dabit gratiā, in itinere contemptorū vora-
16 go. Astutus oīa agit cū cōsilio: qui autē in-
17 tuus est, apit stultitiā. Nūcius impij cadet
18 in malū, legatus fidelis sanitas. Egestās &
ignominia ei qui deserit disciplinam, quiautem acquiescit arguenti, glorificabitur.

תרגום

21 לָא יְשֵׁפַּר לְצַדִּיקָא כָּל־מִדְּעֲתֵהּ וּרְשִׁיעֵי מְלִין בִּישְׁתָּא׃ 22 מְרַחֲקָתָא דַּאֲלָהָא סְפוּתָהּ דְּשָׁקְרָא וּבְאוֹלָן דְּעַבְדִּין הֵימְנוּתָא סְחֵרְעֵי׃
23 גְּבַר עָרִיטָא כַּסְיָה יְרִיעָתָא וְלִבְהוֹן דְּסַכְלֵי מַנֵּי יְדַעְנָא׃ 24 אֵידָא דְּהַקִּיפֵי תִּשְׁלַט וּרְמָאֵי יְהוֹן לְמִסְתָּם׃ 25 מְלָּהָא דְּחִילָא
בְּלִבָּא דְּגַבְרָא וּמִלָּא טָבָא יְחַדְּנִנֵּהּ׃ 26 טַב מִן גַּבְרָא צַדִּיקָא מְחַדֵּי לֵהּ וְאוֹרַחַיְהוֹן דִּרְשִׁיעֵי מְפַשְּׁיעִי לְהוֹן׃ 27 לָא נְסַחְכֵּל צַיְדָא לְגַבְרָא
דְּרַמַּאי וְחֵילָא דְּגַבְרָא חַיֵּי אֲנָשָׁא סַחֲדִיָּא׃ 28 בְּאוֹרַח דְּצַדִּיקָא חַיֵּי וְאוֹרַח דְּאַבְהָתֵהּ לְמִתְּמָא׃

יג

1 בְּרָא חַכִּימָא קְבֵיל אֻלְפָּנָא דַּאֲבוּהִי וְסָרְסוֹרָא לָא קַבֵּיל בְּעָתָהּ׃ 2 מִפֵּרֵי פֻּמָּא דְּגַבְרָא יֵכוֹל טָבָא וְנַפְשָׁא דְּעַבְדִּין חֲנָנוּתָא חֲמָסָא׃
3 נָטַר פֻּמֵּהּ מְקַיֵּם נַפְשֵׁהּ פָּתַח שְׂפָוָתֵהּ לָא מְקַבֵּל בְּעָתֵהּ׃ 4 מְתְרַגְּנָא נַפְשָׁהּ דְּעַצְלָא וְלָא מִתְּמֵי לֵהּ וְנַפְשָׁהוֹן דְּחַקִּיפֵי תִּתְרַוֵּי׃
5 שִׂנְאָה דְּשִׁקְרָא מְרַחֵק וְעָבֵד חִוְיָא וְאַכְלֵס סָגֵי אִיתַ לֵהּ׃ 6 מְחַרְגַּרְגָּא נַפְשָׁה דְּעַשְׁלָא מִדְּעָם וְלָא מִתֵּי לֵהּ וְנַפְשָׁהוֹן דְּחַקִּיפֵי תִּרְתַּוֵּן׃
7 אִיתַ דְּמִתְעַתַּר נְדִיד וְלֵית כֹּל מִדְּעָם וּמִסְתַּכֵּן נַפְשָׁה וּמִזְלָה סַגֵּי אִיתַ לֵהּ׃ 8 אִיתַ לֵהּ פָּרָקְנָא דְּנַפְשָׁה דְּבָרָא עֲתִירָה וּמִסְכֵּנָא לָא מְקַבֵּל בְּעָתָהּ׃
9 נְהוֹרָא דְּצַדִּיקֵי נְדִיד וּשְׁרָגָא דְּרִשְׁיעֵי נְדִיד דַּרְכְּהוֹן׃ 10 לְחוֹד בְּזָדָנוּתָא אִתְיָא מַעְוָתָא וְאִילֵּין דְּמִתְחַכְּמִין אִנּוּן׃ 11 מִזְלָא מִן עוֹלָא
דְּנִי עַל פֻּמָּא נִתְחַבֵּל מִנָּה וּדְיַתִּיר מִן דְּהַלֵּי כְּסַבְרָא וְאִילֵּנָא דְּחַיֵּי רִיגְּתָא מִיתָא׃ 12 טַב מִן דְּמִשְׁהֵי מִנָּה וְדַיָּתִי מִן דְּהַלֵּי כְּסַבְרָא וְאִילֵּנָא דְּחַיֵּי רִיגְּתָא מִיתָא׃
13 שְׁלִיחָא דְּבִישְׁתָּא יִפֹּל בְּבִישְׁתָּא וְאִגַּרְתָּא תַּקִּיפָא דְּבַוּזֵי לְמִסְטֵי מִן פֻּמָּא דְּמוֹדָא׃ 14 נְמוּסָא דְּחַכִּימָא סְבוּרֵי דְּחַיֵּי לְמִסְטֵי מִן פֻּמָּא דְּמוֹדָא׃
15 שִׂכְלְתָנוּתָא יְהַב חִסְדָּא וְאוֹרַח תַּקִּיפָא דְּבַוּזֵי דַּיָּבִיד׃ 16 כָּל־עֲרִימָא עֲבַדְתָּא בְּדַעְתָּא וְסַכְלָא פָּרֵס לֵהּ לְשַׁטּוּתָא׃
17 רְגוּתָא דְּיָאנָא תְּכַסֵּם נַפְשָׁא וְסַהֲדָא תַּקִּיפָא אַסְיָא הוּא׃ 18 מְסַכְּנָא וּכְלִמְתָּנָא מְרִיסְנָא מִסְתַּקַּר וְדַמְצַהַר מִסְכֵּנוּתָא מִתְיַקַּר׃
19 רְגוּתָא דְּיָאנָא תְּכַסֵּם נַפְשָׁא וְסַהֲדָא תַּקִּיפָא דְּסַכְלֵי פְּרִיקָא מִן בִּישְׁתָּא׃

21 Οὐκ ἀρέσῃ τῷ δικαίῳ ὁδὸν ἄδικον, οἱ δὲ ἀσεβεῖς πλησθή-
22 σονται κακῶν. Βδέλυγμα κυρίῳ χεῖλη ψευδῆ, ὁ δὲ ποιῶν
23 πίστις δεκτὸς παρ' αὐτῷ. Δικὴν συνετὸς δρόνος αἰσθήσεως,
24 καρδία δὲ ἀφρόνων συναλίσει ἁμαρτίας. Χεὶρ ἐκλεκτῶν κρα-
25 τήσει δίκαιος, δόλιοι δὲ ἔσονται εἰς πρόνομιν. Φοβερὸς λόγος
καρδίαν ταράσσει ἀνδρός· ἀγγελία δὲ ἀγαθὴ εὐφραίνει
26 αὐτόν. Παιδεύων δίκαιος ἑαυτῷ φίλος ἔσται· ἡ δὲ ὁδὸς τῶν
27 ἀσεβῶν πλανήσει αὐτούς. Οὐκ ἐπιθύξει ὁ δόλιος θήραις,
28 κλῆμα δὲ τίμιον ἀνὴρ καθαρός. ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης
ζωή· ὁδοὶ δὲ μνησικάκων εἰς θανάτον. 17

1 Υἱὸς παιδευτὸς ὑπήκοος πατρός· ὁ δὲ μὴ ὑπήκοος ἐν ἀπω-
2 λείᾳ. Ἀπὸ καρπῶν δικαιοσύνης φαγεῖ ἀγαθός, ψυχαὶ δὲ
3 παρανόμων ὀλοῦνται ἄωροι. Ὃς φυλάσσει τὸ ἑαυτοῦ στόμα πη-
ρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ὁ δὲ προπετὴς χείλεσι πτοήσει ἑαυτόν.
4 Ἐν ἐπιθυμίαις ἐσὶ πᾶς ἀεργός, χεῖρες δὲ ἀνδρείων ἐν ἐ-
5 πιμελείᾳ. Λόγον ἄδικον μισεῖ δίκαιος, ἀσεβὴς δὲ αἰσχύνε-
6 ται. Ἐὰν ἔχῃ παρρησίαν. Δικαιοσύνη φυλάσσει ἀπλανεῖς ὁδοὺς,
7 σὺν δὲ ἀσεβεῖς φυλὴν ποιεῖ ἁμαρτία. Εἰσὶν οἱ πλουτί-
ζοντες ἑαυτοὺς μηδὲν ἔχοντες, εἰσὶν οἱ ταπεινοῦντες ἑαυ-
8 τοὺς ἐν πολλῷ πλούτῳ. Λύτρον ἀνδρὸς ψυχῆς ὁ ἰδί-
9 πλουτος, πλοῦτος δὲ ἐν ὑφίσταται ἀπειλῇ. Φῶς δικαίοις
10 διαπαντὸς, φῶς ἀσεβῶν σβεσθήσεται. Ἐκ κακῶς μετ' ὕβρεως
11 πράσσει κακά, ὁ δὲ ἀπὸ παιγνιώδους θεοί. Ὕπαρ-
ξις ταπεινὴ δαπανωμένη μικρὰ, ἐλάσσων γίνεται· ὁ
12 δὲ συναγων ἑαυτῷ μετ' ἀσεβείας πληθυνθήσεται. Δίκαιος
οἰκτείρει καὶ κιχρᾷ, δεδώρηται δὲ ζωῆς ἐπιθυμία ἀγαθή.
13 Ὃς καταφρονεῖ πράγματος καταφρονηθήσεται ὑπ'
αὐτοῦ. ὁ δὲ φοβούμενος ἐν ὀλίγῳ ἔτι ὑγιαίνει. μὴ δολιώ-
θῃς ἐν ἔσῃ ἀγαθόν, οἰκέτῃ δὲ ὀφθαλμοδουλείᾳ πράξεις,
14 καὶ κατανυνθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. Νόμος σοφοῦ πηγὴ
ζωῆς, ὁ δὲ αὖος ἀλὸς ταῦ παγίδ ἁπαξεῖται.
15 Σύνεσις ἀγαθὴ δίδωσι χάριν, τὸ δὲ γνῶναι νόμον, διά-
νοιας ἐσὶν ἀλαζὼν, ὁδοὶ δὲ καταφρονήτων εἰς ἀπωλείαν.
16 Πᾶς πανοῦργος πράσσει μετὰ γνώσεως, ὁ δὲ ἄφρων ἐκ-
17 πέπτωκεν εἰς κακίαν. Βασιλεὺς ἰσχυὸς πεσεῖται εἰς
κακὰ· ἄγγελ δὲ σοφὸς ῥύσεται αὐτόν. Πενίαν καὶ
18 ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται παιδεία· ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους
19 δοξασθήσεται. Ἐπιθυμίαι ἀσεβῶν ἡδύνουσι ψυχήν,
ἔργα δὲ ἀσεβῶν μακρὰν ὄντ γνώσεως.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Non decet iustum aliquid iniquitatis, impij autem replentur malo. "Abominatio Dei est labium mendacij: & qui fideliter agunt placent ei. "Filius hominis astutus operit scientiam, & cor stultorum repetit scientiam. "Manus fortium dominabitur, & doloſi erunt in tributum. "Verbum timoris in corde viri terrorem gignit, & verba bona lætificant illum. "Melior est iustus socio suo, & via impiorū decipit eos. "Non obuiam fiet venatio viro doloso, & substantia hominis erit aurum preciosum. "In via iusti vita est, & iter patrum nostrorum in mortem.

CAP. XIII.

Fllius sapiens suscipit doctrinam patris: sed filius derisor non suscipit obiurgationē. "Vnusquisque de fructibus oris sui satiabitur bonis: & anima autem prædonum deiectione. "Qui custodit os suum, cauet animæ suæ: & qui aperit labia sua, multus terror imminet ei. "Desiderat anima pigri aliquid, & non obuenit ei: & anima fortium impinguabitur. "Verbum mēdacij detestatur iustus, impius autē confundetur, & erubescet. "Iustitia custodiet eos qui simplices sunt in via sua; impius autem instabilis erit propter peccata sua. "Est qui diuitiem facit semetipsum, & nihil habet; & est qui pauperem facit animam suam, & habet substantiam multam. "Redemptio animæ cuiusque sunt diuitiæ suæ, pauper autem non recipit increpationem. "Lux iustorū exultabit, & lucerna impiorum extinguetur. "Attamen in superbia venit contentio: & hi qui consilium ineunt, sapientes sunt. "Opulentia iniquitate possessoris acquisita minuetur: & qui congregat & dat pauperi, multiplicabit pecuniam suam. "Melior est qui proiicit sæculum suum illo qui pendit in spe: & arbor vitæ adducit desiderium. "Qui contemnit verbum, detrimentum patietur ab eo; & qui timet præceptum, perfabitur bono. "Lex sapientis fons vitæ, ad declinandum à laqueo mortis. "Intellectus bonus dat gratiam, & via fortis direptorum peribit. "Omnis callidi opus est ex scientia, & stultus sibi expandit stultitiam suā. "Nuncius impius cadet in malum, & legatus fidelis medicina est. "Pauper & qui ignominiosus est deserit disciplinam: & qui cautus est in redargutione, honorabitur. "Desiderium honestum suaue est animæ, & abominatio stultorum est recedere à malo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

20 הֹלֵךְ אֶת־חֲכָמִים יֶחְכָּם וְרֹעֵה כְסִילִים יֵרוֹעַ׃
21 חַטָּאִים תְּרַדֵּף רָעָה וְאֶת־צַדִּיקִים יְשַׁלַּם־טוֹב׃
22 טוֹב יַנְחִיל בְּנֵי־בָנִים וְצָפוּן לַצַּדִּיק חֵיל חוֹטֵא׃
23 רַב־אֹכֶל נִיר רָאשִׁים וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְלֹא מִשְׁפָּט׃
24 חוֹשֵׂךְ שִׁבְטוֹ שׂוֹנֵא בְנוֹ וְאֹהֲבוֹ שִׁחֲרוֹ מוּסָר׃
25 צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ וּבֶטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסָר׃

יד

1 חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תְּהָרְסֶנּוּ׃
2 הוֹלֵךְ בְּיָשְׁרוֹ יְרֵא יְהוָה וְנִלְוֶז דְּרָכָיו בּוֹזֵהוּ׃
3 בְּפִי־אֱוִיל חֹטֶר גַּאֲוָה וּשְׂפָתֵי חֲכָמִים תִּשְׁמוֹרֵם׃
4 בְּאֵין אֲלָפִים אֵבוּס בָּר וְרַב־תְּבוּאוֹת בְּכֹחַ שׁוֹר׃
5 עֵד אֱמוּנִים לֹא יְכַזֵּב וְיָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שָׁקֶר׃
6 בִּקֵּשׁ־לֵץ חָכְמָה וְאַיִן וְדַעַת לִנְבוֹן נָקֵל׃
7 לֵךְ מִנֶּגֶד לְאִישׁ כְּסִיל וּבַל־יָדַעְתָּ שִׂפְתֵי־דָעַת׃
8 חָכְמַת עָרוּם הָבִין דַּרְכּוֹ וְאִוֶּלֶת כְּסִילִים מִרְמָה׃
9 אֱוִלִים יַלְיִזוּ אָשָׁם וּבֵין יְשָׁרִים רָצוֹן׃
10 לֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ וּבְשִׂמְחָתוֹ לֹא־יִתְעָרַב זָר׃
11 בֵּית רְשָׁעִים יִשַּׁמֵּד וְאֹהֶל יְשָׁרִים יִפְרָיחַ׃
12 יֵשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי־אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי־מָוֶת׃
13 גַּם־בִּשְׂחָק יִכְאַב־לֵב וְאַחֲרִיתָהּ שִׂמְחָה תוּגָה׃
14 מִדְּרָכָיו יִשְׂבַּע סוֹג לֵב וּמֵעָלָיו אִישׁ טוֹב׃
15 פֹּתִי יַאֲמִין לְכָל־דָּבָר וְעָרוּם יָבִין לְאֲשֻׁרוֹ׃
16 חָכָם יָרֵא וְסָר מֵרָע וּכְסִיל מִתְעַבֵּר וּבוֹטֵחַ׃
17 קְצַר־אַפַּיִם יַעֲשֵׂה אִוֶּלֶת וְאִישׁ מְזִמּוֹת יִשָּׂנֵא׃
18 נָחֲלוּ פְתָאיִם אִוֶּלֶת וַעֲרוּמִּים יַכְתִּירוּ דָּעַת׃
19 שָׁחוּ רָעִים לִפְנֵי טוֹבִים וְרְשָׁעִים עַל־שַׁעֲרֵי צַדִּיק׃
20 גַּם־לְרֵעֵהוּ יִשָּׂנֵא רָשׁ וְאֹהֲבֵי עָשִׁיר רַבִּים׃

*Qui cũ ſapientibus graditur,ſapiés erit;
amicus ſtultorũ ſimilis efficietur.
*Peccatores pſequetur malũ,& iuſtis retribuẽtur
bona. *Bonus relinquit hæredes filios &
nepotes, & cuſtoditur iuſto ſubſtãtia pec-
catoris. *Multi cibi in noualibus patrum,
& aliis congregantur abſq; iudicio. *Qui
parcit virgæ, odit filiũ ſuũ;qui autẽ diligit
illũ,diligẽter erudit. *Iuſtus comedit & re-
plet animam ſuam, venter autẽ impiorum
inſaturabilis. CAP. XIIII.
SApiens mulier ædificat domũ ſuã, inſi-
piens extructã quoq, manib' deſtruet.
*Ambulãs recto itinere & timens Dñm,
deſpicitur ab eo qui infami graditur via.
*In ore ſtulti virga ſuperbiæ,labia autẽ ſa-
pientũ cuſtodiũt eos. *Vbi nõ ſunt boues,
præſepe vacuũ eſt: vbi autẽ apparẽt plurimæ ſegetes, ibi manifeſta eſt fortitudo bo-
uis. *Teſtis fidelis nõ mentietur, proferẽ-
tẽ mendaciũ doloſus teſtis. *Quærit deri-
ſor ſapientiã & non inuenit, doctrina pru-
dentiũ facilis. *Vade contra virũ ſtultũ, &
neſcit labia prudẽtiæ. *Sapientia callidi
intelligere viã ſuã,& prudentia ſtultorum
errans. *Stultis illudet peccatũ, & inter re-
ctos morabitur gratia. *Cor quod nouit a-
maritudinẽ animæ ſuæ, in gaudio eius non
miſcebitur extraneus. *Domus impiorum
delebitur,tabernacula iuſtorum germinabũt. *Eſt via quæ videtur homini iuſta, nouiſſima autẽ eius deducũt ad mortẽ. *In
ſus dolore miſcebitur, & extrema gaudij
luctus occupat. *Viis ſuis replebitur ſtul-
tus,& ſupeũ erit vir bonus. *Innocẽs cre-
dit omni verbo, aſtutus conſideratgreſſus
ſuos. *Sapiẽs timet & declinat à malo, ſtul-
tus trãſilit & cõfidit. *Impatiens operabitur
ſtultitiã,& vir verſutus odioſus eſt. *Poſſi-
debũt paruuli ſtultitiã, & expectabunt a-
ſtuti ſcientiã. *Iacebũt mali ante bonos, &
impij ante portas iuſtorum.
*Etiã proximo ſuo pauper odioſus eſt,
amici verò diuitum multi.

*Qui circumfertur ſimul cum ſapientibus,
ſapiens erit; qui autẽ circumuertitur ſimul cum
ſtultis, agnoſcetur.
*Peccantes perſequentur mala;at iuſtos ap-
prehendent bona. *Bonus vir relinquet hæredes
filios filiorũ, theſaurizãtur autem iuſtis diuitiæ
impiorum. *Juſti facient in diuitiis annos mul-
tos,iniuſti verò peribunt breuiter. *Qui parcit
virgæ,odit filium ſuũ,at diligens inſtanter eru-
dit. *Juſtus comedens replet animam ſuã,anime
autem impiorum indigentes.

CAP. XIIII.

SApientes mulieres ædificarunt domos, at in-
ſipiens euertit manibus ſuis. *Ambulans re-
ctè timet Dominũ, at qui tortuosè incedit vi-
lis ſuis,inhonorabitur. *Ex ore ſtultorũ virga in-
juriæ,labia autem ſapientum cuſtodiunt eos.
*Vbi nõ ſunt boues,præſepia munda: vbi au-
tem multa genimina, manifeſta bouis fortitudo.
*Teſtis fidelis non mentitur, accendit autem
mentiẽtẽ teſtis iniuſtus. *Queres ſapientiam
apud malos & nõ inuenies; ſenſus autem apud
prudentes facilis. *Omnia contraria viro ſtulto,
arma autẽ ſenſus labia ſapiẽtia. *Sapientia aſtu-
torũ cognoſcet vias eorũ: amentia autem ſtulto-
rũ in deceptione. *Domus iniquorũ debebũt pu-
rificationem, domus autem iuſtorũ acceptabiles.
*Cor viri ſenſitiuũ mæſta anima eius: quando
autem lætetur,nõ miſcetur iniuria. *Domus im-
piorũ delebuntur,tabernacula autẽ rectorũ ſta-
bũt. *Eſt via quæ videtur recta eſſe apud homi-
nes, at nouiſſima eius vadũt ad fundũ inferni.
*In lætitiis nõ miſcetur mœror: extrema autẽ
gaudij in luctũ vadũt. *Suis viis replebitur qui
eſt audacis cordis; ab autem cogitationibus eius
vir bonus. *Innocens credit omni verbo, aſtu-
tus autẽ vadit in pœnitentiã. *Sapiens timens
declinauit à malo, at ſtultus ſibi confidens miſce
tur iniquo. *Impatiens operatur cum temeri-
tate, vir autẽ prudens multa ſuffert. *Diuident
ſtulti malitiam, at aſtuti dominabuntur ſenſus.
*Labentur mali ante bonos, & impij colent
portas iuſtorum. *Amici odibunt amicos men-
dicos: amici autem diuitum multi.

ὁ συμπορευόμενος σοφοῖς σοφὸς ἔσται, ὁ δὲ συρφετὸς
κόμενος ἄφρων γνωσθήσεται. *ἁμαρτάνοντας καταδιώ-
ξεται κακά. τοὺς δὲ δικαίους καταλήψεται ἀγαθά.
*ἀγαθὸς ἀνὴρ κληρονομήσει υἱοὺς υἱῶν, θησαυρίζεται
δὲ δικαίοις πλοῦτος ἀσεβῶν. *δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν πλούτῳ
ἔτη πολλά. ἄδικοι δὲ ὀλιγοχρονίως σωτηρίας. *ὃς φείδε-
ται τῆς ῥάβδου μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀγα-
πῶν παιδεύει παιδιόθεν. *δίκαιος ἔσθων ἐμπίμπλαται
πνεῦμα ψυχὴν αὐτοῦ, ψυχαὶ δὲ ἀσεβῶν ἐνδεεῖς.

ιδ

*Σοφαὶ γυναῖκες ᾠκοδόμησαν οἴκους. ἡ δὲ ἄφρων κα-
τέσκαψε ταῖς χερσὶν αὐτῆς. *ὁ πορευόμενος ὀρθῶς φοβεῖ-
ται κύριον, ὁ δὲ σκολιάζων ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἀπιμαθήσεται.
*ἐκ στόματος ἀφρόνων βακτηρία ὕβρεως, χείλη δὲ σο-
φῶν φυλάσσει αὐτούς. *ἃ μὴ εἰσὶ βόες, φάτνη καθαρά, ἃ
δὲ πολλὰ γονίμως φανερὰ βοὸς ἰσχύς. *μάρτυς πιστὸς
καὶ ῥυόμενος, ἐκκαίει δὲ ψευδὴς μάρτυς ἀδίκους. *ζητήσεις σο-
φίαν παρὰ κακοῖς καὶ οὐχ ὑπάρξει, αἴσθησις δὲ πρὸς φρονί-
μοις διχερής. *πρόσωπα ἐναντία ἀνδρὶ ἄφρονι, ὅπλα δὲ αἰ-
σθήσεως χείλη σοφά. *σοφία πανούργων ἐπιγνώσεται
τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, δυσκολία δὲ ἀφρόνων ἐν πλάνῃ. *οἰκίαις πα-
ρανόμων ὀφείλησεται καθαρισμόν, οἰκίαις δὲ δικαίων δε-
κταί. *καρδία ἀνδρὸς αἰσθητικὴ λυπηρὰ ψυχὴ αὐτοῦ.
ὅταν δὲ ἀνθρείνηται οὐκ ἐπιμίγνυται ὕβρει.
*οἰκίαις ἀσεβῶν ἀφανισθήσον-
ται σκῆνος. *ἔστιν ὁδὸς ἣ δοκεῖ ὀρθὴ εἶναι παρὰ ἀνθρώποις·
τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῆς ἔρχεται εἰς πυθμένα ἅδου.
*ἐν ἀφροσύναις ὁ πρόσχισμένος) λύπη, τελευταῖα
δὲ χαρᾶς εἰς πέλος ἔρχεται). *τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν πλησθή-
σεται φρασυκάρδιος, ἀπὸ δὲ τῶν διανοημάτων αὐτοῦ ἀνὴρ
ἀγαθός. *ἀνακεῖται πρὸ πολλοῦ λόγῳ, πανοῦργος δὲ
ἐρχεται εἰς μέλλοντα. *φοβὸς φοβηθεὶς ἐξέκλινεν ἀπὸ
κακοῦ· ὁ δὲ ἄφρων ἑαυτὸν πεποίθως μίγνυται αὐτῷ.
*ὀξύθυμος πράσσει μὴ ἀβουλίας, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος
πολλὰ ὑπομένει. *μεμολύνται ἄφρονες κακίαν, ὁ
δὲ πανοῦργος κρατήσουσιν αἰσθήσεως.
*ὀλιγήσουσι κακοὶ ἐνώπιον ἀγαθῶν, καὶ ἀσεβεῖς πρα-
πόλαι δικαίων. *φίλοι μισήσουσι φίλους πτω-
χούς, φίλοι δὲ πλουσίων πολλοί.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Qui ambulat cum ſapientibus,ſapiens erit; & qui habet ſocietatem cum ſtultis,malum etit ei. "Peccatores perſequetur malum:
iuſtis verò retribuentur bona. "Vir bonus hæreditare facit filios filiorũ ſuorũ,& ſeruatur iuſto diuitiæ peccatoris. "Multus cibus eue-
nit pauperi,& eſt qui præter ius mortem oppetit. "Qui prohibet virgam ſuam,odit filium ſuum;& qui diligit illum, manè quæret ei
eruditionem. "Iuſtus comedit & ſatiatur anima eius, & venter impiorum indigebit. CAP. XIIII.
QVæ ſapiens eſt in mulieribus,ædificat domum ſuam; & ſtulta manibus ſuis deſtruit eam. 'Qui ambulat in rectitudine, timet Deum;
& qui calũniator eſt in via ſua,contemnit eum. 'In ore ſtulti virga & tribulatio:& labia ſapientum cuſtodiunt eos. 'Vbi non ſunt
boues,præſepia munda ſunt,& multitudo fruguin in fortitudine bouis. 'Teſtis fidelis non mentitur,& qui loquitur mendacium, teſtis
derractor eſt. 'Quærit deriſor ſapientiam,& non adeſt; & ſcientia prudenti vilescit. 'Vade per viam aliam à facie ſtulti,quia in la-
biis eius non eſt ſcientia. 'Sapientia callidi intelligentia eſt viæ ſuæ: & ſtultitia ſtultorum fraudulenta. 'Stulti ponunt comparationes
in peccato,& inter rectos eſt beneplacitum. "Cor nouit amaritudinem animæ ſuæ,& in gaudio eius non miſcebitur extraneus.
"Domus impiorum deſtruetur,& tabernaculum rectorum germinabit. "Eſt via quam putant filij hominis eſſe rectam,& finis
eius eſt via mortis. "Etiam in riſu dolet cor,& finis lætitiæ mœror. "Viis ſuis ſatiabitur qui eſt euanidus corde ſuo, & vir bonus
ſatisbitur timore ſuo. "Inſipiens credit omni verbo,& callidus attendit ad bonum ſuum. "Sapiens timet & declinat à malo: & ſtul-
tus ferluet in ſtultitia, & confidit in ea. "Qui præceps eſt in ſpiritu ſuo,reputatur ſtultus, & odio profequitur differentem conſilium ſuũ.
"Hæreditabunt inſipientes ſtultitiam, & corona aſtutorum eſt ſcientia. "Corruunt impij coram bonis,& impij obſtupeſ-
cunt in portis iuſtorum. "Et ſocio ſuo odioſus eſt pauper, & amici diuitis multi ſunt.

דְּמִתְהַלֵּךְ עִם חַכִּימִין נְחַכַּם וְדִמְחַבַּר לְסַכְלֵי נְבַאֲשׁ לֵהּ׃ לְחַשָּׁאֵי תְּרַדֵּף בִּישְׁתָּא וְצַדִּיקֵי יְשַׁלְּמוּן טָבְתָא׃ נְבָרָא טָבָא
מְרַתֵּי לִבְנֵי בְנוֹהִי וְסָתִיר לְצַדִּיקָא עִתְרָה דְחַשָּׁאיָה׃ רְבָא אֲכָל אַרְעָא מִסְכֵּנָא וְאִית נְבָרָא מִתְנַגַּד בְּלָא דִינָא׃
מְרַחֵים לֵהּ מְקָרֵם לֵהּ מְקַדֵּם לֵהּ קְרָדוֹהִי׃ צַדִּיקָא אָכֵל וְשָׂבְעָא נַפְשֵׁהּ וְכַרְסֵי דְרִשְׁעֵי תְּחֵסַר׃
טו
בְּפוּמָּהּ דְּשַׁכְלְתָנָא נְקָא וְעַרְעָרָא וְשִׁבְטָא בִּידְהָא׃ דְּמְהַלֵּךְ בְּתַרְעֵי חַכִּימִין דָּחֵל מִן קֳדָם אֱלָהָא וְקַשְׁיָא בְּאָרְחָתֵהּ׃
טז
קָרֵא לְהוֹן וְלָא מְקַבְּלִין וְדִמְחַכְּמִין נְטַרְנָן אָנָן׃ אַתַּר לֵית תּוֹרָא דְּכִין אַרְוָתָא וְסַגְיָא דְעַלְתָּא בְּחֵילָהּ דְּתוֹרָא׃
יז
אֲתַר דְּלֵית תּוֹרָא מְקַבְּלִין אַרְוָתָא וְסַגְיָא דְעַלְתָּא בְּחֵילָהּ דְּתוֹרָא׃ בְּעֵי מִסְכֵּנָא חָכְמָתָא וְלֵית וְיַדְעָתָא לְמִן דְּמְחַבְּרִין וְלֵילָא׃
יח
חַכְמָתָא דְּעַרְמָא מִן קֳדָם סַכְלָא דַּלִּית בְּקִשְׁטָהּ יְדִיעָתָא׃ חַכְמָתָא דְּעַרְמָא דִּכְיָנָא חֲדִיתָא דְּעַרְמָא וְשִׁטְיוּתָא דְּסַכְלֵי רְמִיוּתָא׃
יט
נְפִילִין בִּישַׁיָּא קֳדָם טָבַיָּא וְרִשְׁעַיָּא עַל תְּרַע צַדִּיקַיָּא׃ לְבָא דְיָדַע מְרַת נַפְשֵׁהּ וּבְחֶדְוָתֵהּ לָא מִתְעָרַב נָכְרָאָה׃ בֵּיתָא דְרִשִׁיעַי
כ
אַף לְחַבְרֵהּ סָנֵי מִסְכֵּנָא וְרָחֲמֵי דְעָתִירָא סַגִּיעִין׃ מִן אֲרָחָא דְסַכְרִין בְּנֵי נָשָׁא חֲרִיצָא הִיא וְסוֹפָהּ אֲרָחָא דְמוֹתָא׃ אַף בִּבְחָכָא נְכָאִב לִבָּא
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג

Universidad de Deusto
Biblioteca

כא בַּז־לְרֵעֵהוּ חוֹטֵא וּמְחוֹנֵן עֲנִיִּים אַשְׁרָיו׃
כב הֲלוֹא־יִתְעוּ חֹרְשֵׁי רָע וְחֶסֶד וֶאֱמֶת חֹרְשֵׁי טוֹב׃
כג בְּכָל־עֶצֶב יִהְיֶה־מוֹתָר וּדְבַר שְׂפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר׃
כד עֲטֶרֶת חֲכָמִים עָשְׁרָם אִוֶּלֶת כְּסִילִים אִוֶּלֶת׃
כה מַצִּיל נְפָשׁוֹת עֵד אֱמֶת וְיָפֵחַ כְּזָבִים מִרְמָה׃
כו בְּיִרְאַת יְהוָה מִבְטַח־עֹז וְלִבָּנָיו יִהְיֶה מַחְסֶה׃
כז יִרְאַת יְהוָה מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מִמֹּקְשֵׁי מָוֶת׃
כח בְּרֹב־עָם הַדְרַת־מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן׃
כט אֶרֶךְ אַפַּיִם רַב־תְּבוּנָה וְקִצַּר־רוּחַ מֵרִים אִוֶּלֶת׃
ל חַיֵּי בְשָׂרִים לֶב מַרְפֵּא וְרָקָב עֲצָמוֹת קִנְאָה׃
לא עֹשֵׁק דַּל חֵרֵף עֹשֵׂהוּ וּמְכַבְּדוֹ חֹנֵן אֶבְיוֹן׃
לב בְּרָעָתוֹ יִדְחֶה רָשָׁע וְחֹסֶה בְּמוֹתוֹ צַדִּיק׃
לג בְּלֵב נָבוֹן תָּנוּחַ חָכְמָה וּבְקֶרֶב כְּסִילִים תִּוָּדָע׃
לד צְדָקָה תְרוֹמֵם גּוֹי וְחֶסֶד לְאֻמִּים חַטָּאת׃
לה רְצוֹן־מֶלֶךְ לְעֶבֶד מַשְׂכִּיל וְעֶבְרָתוֹ תִּהְיֶה מֵבִישׁ׃

טו

א מַעֲנֶה־רַךְ יָשִׁיב חֵמָה וּדְבַר־עֹצֶב יַעֲלֶה־אָף׃
ב לְשׁוֹן חֲכָמִים תֵּיטִיב דָּעַת וּפִי כְסִילִים יַבִּיעַ אִוֶּלֶת׃
ג בְּכָל־מָקוֹם עֵינֵי יְהוָה צֹפוֹת רָעִים וְטוֹבִים׃
ד מַרְפֵּא לָשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסֹלֶף בָּהּ שֶׁבֶר בְּרוּחַ׃
ה אֱוִיל יְנַאֵץ מוּסַר אָבִיו וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יָעֵרוּם׃
ו בֵּית צַדִּיק חֹסֶן רָב וּבִתְבוּאַת רָשָׁע נֶעְכָּרֶת׃
ז שִׂפְתֵי חֲכָמִים יְזָרוּ דָעַת וְלֵב כְּסִילִים לֹא־כֵן׃
ח זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבַת יְהוָה וּתְפִלַּת יְשָׁרִים רְצוֹנוֹ׃
ט תּוֹעֲבַת יְהוָה דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמְרַדֵּף צְדָקָה יֶאֱהָב׃

21 *Qui despicit proximum suum, peccat; qui autem miseretur pauperis, beatus erit.
22 *Errant qui operantur malum, misericordia & veritas præparant bona.
23 *In omni opere erit abundantia: vbi autē sunt verba plurima, ibi frequenter egestas. *Corona sapientum diuitiæ eorum,
24 fatuitas stultorū imprudentia. *Liberat animas testis fidelis, & profert mendacia
25 versipellis. *In timore Domini fiducia fortitudinis, & filiis eius erit spes.
26 *Timor Dñi fons vitæ, vt declinet à ruina
27 mortis. *In multitudine populi decor regis, & in paucitate plebis ignominia
28 principis. *Qui patiens est, multa gubernatur sapientia; qui autem impatiens
29 est, exaltat stultitiam. *Vita carnium sanitas
30 cordis, putredo ossium inuidia. *Qui calumniatur egentē, exprobrat factori eius:
31 honorat autē eum qui miseretur pauperis.
32 *In malitia sua repelletur impius, confidit
33 rat autem iustus in morte sua. *In corde prudentis requiescit sapientia, & indoctos
34 quosque erudiet. *Iustitia eleuat gentem,
35 miseros autem facit populos peccatum. *Acceptus est regi minister intelligens,
iracundiam eius inutilis sustinebit.

CAP. XV.

1 REsponsio mollis frangit iram, sermo
2 durus suscitat furorem. *Lingua sapientum ornat scientiam, os stultorū eructat
3 stultitiam. *In omni loco oculi Domini contemplantur malos & bonos.
4 *Sanitas linguæ arbor vitæ: at custodiens eam replebitur spiritu.
5 *Stultus irridet disciplinam patris sui: qui autem custodit increpationes, astutior
6 fiet. *Domus iusti plurima fortitudo, & in
7 fructibus impij cōturbatio. *Labia sapientū disseminabunt scientiam, cor stultorum
8 dissimile erit. *Victimæ impiorū abominabiles Dño, vota iustorum placabilia.
9 *Abominatio est Dño via impij: sequentem autē iustitiam diligit ab eo.

21 *ὁ ἀπιμάζων πένητας ἁμαρτάνει, ἐλεῶν δὲ πτωχὸς
22 μακάριος. *πλανῶμενοι τεκταίνουσι κακά, ἔλεον δὲ
καὶ ἀλήθειαν τεκταίνουσιν ἀγαθοί· οὐκ εἰσὶν (οὖν) ἔλεον καὶ
πίστιν τέκτονες κακῶν. ἐλεημοσύναι δὲ καὶ πίστεις οὐ δεκτὰ τέκτο-
23 σιν ἀγαθοῖς. *ἐν πολλῷ μεριμνᾷ σὺν ἐστὶ περισσόν, ὁ δὲ
24 ἠδὺς ἐν διαλόγοις ἐν εὐδοκίᾳ ἔσται. *στέφανος σοφῶν
25 πλοῦτος αὐτῶν· ἡ δὲ διατριβὴ ἀφρόνων κακή. *ῥύσεται
κακῶν ψυχὴν μάρτυς πιστός, ἐκκαίει δὲ ἐψευδῆ δόλιος·
26 *ἐν φόβῳ κυρίου ἐλπὶς ἰσχύος, τοῖς δὲ τέκνοις αὐτοῦ κα-
27 ταλείψει ἔρεισμα. *φόβος κυρίου πηγὴ ζωῆς,
ποιεῖ δὲ ἐκκλίνειν ἐκ παγίδων θανάτου.
28 *ἐν πολλῇ ἔθνει δόξα βασιλέως, ἐν δὲ ἐκλείψει
29 λαοῦ σωτηρίαν δυνάστου. *μακρόθυμος σὺν πολὺς
ἐν φρονήσει, ὁ δὲ ὀλιγόψυχος ἰσχυρὸς ἄφρων.
30 *πραΰθυμος σὺν καρδίας ἰατρός, σὴς δὲ ὀστέων κα-
31 κία αἰδημοσύνη. *ὁ συκοφαντῶν πένητα παροξύνει τὸν
ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δὲ ἐλεῶν αὐτὸν ἐλεεῖ πτωχόν.
32 *ἐν κακίᾳ αὐτοῦ ἀπωσθήσεται ἀσεβής· ὁ πεποιθὼς τῇ
33 ἑαυτοῦ ὁσιότητι δίκαιος. *ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ αὐλισθήσεται σοφία, ἐν δὲ καρδίᾳ ἀφρόνων οὐ διαγνω-
34 σθήσεται. *δικαιοσύνη ὑψοῖ ἔθνη, ἐλαττονοῦσι δὲ φυ-
λὰς ἁμαρτίαι.
35 *δεκτὸς βασιλεῖ ὑπηρέτης νοήμων, τῇ δὲ ἑαυτοῦ ἀσυ-
φορίᾳ ἀφαιρεῖ ἀπιμίαν, ὀργὴ δὲ ἀπόλλυσι καὶ φρονίμους.

ις

1 *Ἀπόκρισις δὲ ταπεινώσασα λόγος ῥέφει θυμόν, λό-
2 γοι δὲ λυπηροὶ ἐγείρει ὀργάς. *γλῶσσα σοφῶν κα-
λὰ πήξει (γνῶσιν), στόμα δὲ ἀφρόνων ἀναχεῖλλει κακά.
3 *ἐν παντὶ τόπῳ ὀφθαλμοὶ κυρίου, σκοπεύουσι κακούς
4 τε καὶ ἀγαθούς. *ἴασις γλώσσης δένδρον ζωῆς, ὁ δὲ
5 στομφῶν αὐτὴν πλανᾶται πνεύματος. *ἄφρων μυ-
κηρίζει παιδείαν πατρός· ὁ δὲ φυλάσσων ἐντολὰς πα-
νουργότερος. ἐν πλεονασμῷ δικαιοσύνης ἰσχὺς πολλή, (ἡ) δὲ
6 ἀσεβεῖς ὀλορριζοῖ ἐκ γῆς ὀλοῦ). *οἶκος δικαίων ἰσχὺς
7 πολλή, καρποὶ δὲ ἀσεβῶν ὀστολοῦ). *χείλη σοφῶν δι-
δᾷ (σι) αἰδήσιν, καρδίαι δὲ ἀφρόνων οὐκ ἀσφαλεῖς.
8 *θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα κυρίῳ, δίκαιαι δὲ κα-
9 τευθυνόντων δεκταὶ παρ' αὐτῷ. *βδέλυγμα κυρίῳ
ὁδοὶ ἀσεβοῦς· διώκοντας δικαιοσύνην ἀγαπᾷ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

21 Contemnit socium suum peccator: & qui dat pauperi, beatus est. 22 Peruersi errant qui cogitant malum: misericordia autem & veritas erit his qui cogitant bona. 23 In omni quod sollicitum te facit, erit tibi commodum, & labia superflua in egestate erunt. 24 Corona sapientum diuitiæ eorum, & decus stultorum stultitia illorum. 25 Liberat animas testis veritatis, & qui loquitur mendacium, dolosus est. 26 Timor Dei est fiducia fortitudinis, & filiis eius erit protectio. 27 Timor Dei est fons vitæ, ad declinandū à laqueo mortis. 28 In multitudine populi decor est regis: & quando minuitur populus, conteritur gubernator eius. 29 Qui longanimis est, multæ prudentiæ est, & qui præceps est in spiritu suo, multiplicat stultitiam. 30 Qui dixidit iram cordis sui, medicina est carni eius: & sicut putredo in ligno fortis est, sic & inuidia in ossibus. 31 Qui opprimit pauperem, opprobrium facit illi qui fecit eum: & qui miseretur patientis iniuriam, ipsum honorat. 32 In malitia sua repellitur impius, & qui sperat quòd sit moriturus, iustificatus est. 33 In corde intelligentis moratur sapientia, & in medio stultorum cognoscitur stultitia. 34 Iustitia exaltat gentem, & opprobrium populi peccatum est. 35 Voluntas regis in seruo intelligenti est, & in offensa eius confundetur.

CAP. XV.

SErmo mollis auertit iram, & sermo durus suscitat furorem. 2 Lingua sapientum ornat scientiam, & os stultorū eructat stultitiam. 3 In omni loco oculi Domini vident bonos & malos. 4 Medicina linguæ est lignū vitæ, & qui comedit ex eo, de fructibus eius satiabitur. 5 Stultus reprobat disciplinā patris sui: & qui sibi cauet eius increpatione, callidus est. 6 In domo iusti virtus maxima est, & fructus impiorū conturbabitur. 7 Labia sapientum notam faciunt scientiam, & cor stultorum non est ita. 8 Sacrificia stultorum abominatio est Dei, & in oratione rectorum placabitur. 9 Abominatur Deus viam impij, & qui sequitur iustitiam, diligetur.

טו

כא חֲטָיָא שָׁאִיב לְחַבְרֵהּ וְסָגֵי דְּיָהֵב לְמִסְכֵּנָא טוּבוּתֵי׃
כב עוֹבְדֵי תַּעֲנָן דְּבִישְׁתָּא וְחַמְרָא וּקְשׁוֹט חֲשִׁלִּין טָבֵי׃
כג כָּלְהוֹן מִן עוֹבָדָא דִּידֵיהוֹן יִתְרְעוֹן וְשִׁבְחוֹרְהוֹן דְּסַכְלֵי שִׁפְוָיהֵהוֹן׃
כד דְּחִלְתָּה דַּאלָהָא סַבְרִיאָא דְּעִשְׁנָא וְלִבְנוֹי נָהֲוֵי תְּקַלָּן׃
כה מִן דְּנָגִידָא רוּחָה סַגְיָא דְּחִלְתָּה דַּאלָהָא מְסַגֵּי יוֹמָנִין וְשִׁנְיָנָא דְּרִשְׁיעַיָּא מִתְקַצְּרָן׃
כו בִּמְסָגְיָא דְּעַמָּא תַּדְרִיהּ דְּמַלְכָּא וְדִיךְ דְּבִצְעִיר עַמָּא מְתְהַבַּר פַּרְנָסָה׃
כז דְּשָׁקֵל לְמִסְבְּנָא חִסּוּרָא מְסַגֵּי שְׁמֵיהּ וְדִיךְ נְסֵיב לְמֶיהַב לֵיהּ מְסַיֵּן קְנָאתָא בְּנַרְמֵי׃
כח בְּיִשּׁוּבָהּ מְסַחְיָא רְשִׁיעָא וּבְמוֹתְהוֹן דְּסַכְלֵי שִׁפְוָיהֵהוֹן תְּהֵכֵל דְּמִיאָה צַדִּיקָא הוּא׃
כט אַדְכָּרְתָּא דְּרַחֲמִין רְחִיקָא מִנֵּיהּ דְּרִשְׁיעָא וּצְלוֹתְהוֹן דְּזַכָּאֵי רְעוּתָהּ מְסַגְיָא נַפְשָׁא׃
ל נְהוֹרָא דְּעֵינַיָּא מְחַדֵּי לִבָּא שְׁמוּעָתָא טָבְתָא מְשַׁמְּנָא גַּרְמָא׃
לא אֻדְנָא דְּקַבֵּילָא תּוֹכְחַת חַיֵּי בֵּינֵי חַכִּימַיָּא אִתְדַּבַּר׃
לב דְּפָרֵיק מוּסְרָא מְסָאֵב נַפְשֵׁיהּ וְדְקַבֵּיל תּוֹכְחָתָא קְנָא לִבָּא׃
לג דְּחִלְתָּה דַּאלָהָא אוּלְפָנָא דְּחָכְמְתָא וְקֳדָם תֵּיקְרָא עֲנוָתָנוּתָא׃

טו

א מְתָנָא רַכְּתָא מְבַטֵּל רוּגְזָא וּפִתְגָמָא תַּקִּיפָא מַסֵּק קְצָפָא׃
ב לִישָׁנָא דְּחַכִּימַיָּא מְשַׁפַּר מַדְּעָא וּפֻמָּהוֹן דְּסַכְלֵי נַבְּעִין שִׁפְוָיהֵהוֹן׃
ג בְּכָל אֲתַר וְדִיעָא דְּיָיָ חָזֵי בִּישַׁיָּא וּפַקְחָן דְּסַכְלֵי שַׁפְוָיהֵהוֹן׃
ד בְּרִיחוּתָא דְּלִישָׁנָא אִילָנָא דְּחַיֵּי וְדִמְזוֹדַּהּ בְּכַלְכְּלָנוּתָא עֲרִיקָא הוּא׃
ה שָׁטְיָא מְסַלֵּי מֵרְדּוּתָא דְּאַבוּי וְדִמְסוֹדַּר בְּכַלְכְּלָנוּתָא עֲרִיקָא הוּא׃
ו בְּבֵיתָא דְּצַדִּיקָא סַגִּי חֵילָא וְעַל לְהַדְּחָן דְּרִשְׁיעֵי תְּהֵי כַּבְּשָׁא׃
ז שְׂפָתַיָּא דְּחַכִּימֵי מוֹדְעִין סִתְּרָא וְלִבְּהוֹן דְּסַכְלֵי לָא כֵן׃
ח קָרְבָּנֵי רְשִׁיעֵי מְרַחֲקַיָּא דַּאלָהָא וּצְלוֹתְהוֹן דְּזַכָּאֵי רְעוּתֵיהּ׃
ט מְרַחֵק יְיָ אֲרְחָה דְּרִשְׁיעָא וּרְדַף צִדְקָתָא מְרַחֵם׃

10 *Disciplina mala deserenti semitam: qui odit correptionem, morietur.
11 *Infernus & perditio coram Domino: quanto magis corda filiorum hominum?
12 *Non diligit derisor eum qui se corripit, nec ad sapientes ibit.
13 *Cor gaudens exhilarat faciem: in dolore autem cordis contristabitur spiritus.
14 *Cor intelligentis quærit doctrinam: os autem stultorum pascitur stultitia.
15 *Omnes dies pauperis malitiosi: qui autem bonæ mentis est, epulabitur semper.
16 *Melius est modicum cum timore Domini, quàm thesaurus magnus & insatiabilis:
17 *melius est conuiuium holerum, vbi est dilectio, quàm vitulus saginatus, vbi est odium.
18 *Vir iracundus concitat rixas: qui autem patiens est, mitigat suscitatum furorem.
19 *Via pigri quasi sepes spinarum: semita autem iustorum absque offendiculo.
20 *Filius sapiens lætificat patrem: homo autem stultus despicit matrem suam.
21 *Stultitia gaudium est amenti: vir autem prudens dirigit gressum suum.
22 *Dissipantur cogitationes vbi non est consilium: vbi autem plures consiliarij, ibi
23 confirmantur. *Lætatur homo in responsione oris sui, & sermo oportunus quàm
24 bonus est! *Semita vitæ prudenti ad declinandum à morte inferiori.
25 *Domum superborum demolietur Dominus, & firmabit terminos viduæ.
26 *Abominatio est Domino cogitatio mala: & mundi eloquia pulchra.
27 *Qui sectatur auaritiam, conturbat domum suam: qui autem odit munera, viuet.
28 *Mens iusti meditabitur vt respondeat: os impiorum effundit mala.
29 *Longe est Dominus à cunctis impijs, & orationes iustorum exaudiet.
30 *Lux oculorum lætificat cor: auditus bonus impinguat ossa.
31 *Auris quæ audit correptionem vitæ, inter sapientes habitabit.
32 *Qui abijcit disciplinam, despicit animam suam: qui autem auscultat correptiones,
33 possidet cor. *Timor Domini disciplina sapientiæ, & ante gloriam humilitas.

CAP. XV.

1 *Responsio mollis auertit iram: sermo autem durus ascendere facit furorem.
2 *Lingua sapientum ornat doctrinam: & os stultorum effundit stultitiam.
3 *In omni loco oculi Domini contemplantur malos & bonos.
4 *Lingua placabilis lignum vitæ: qui autem fingit, conteret spiritum.
5 *Stultus irridet disciplinam patris sui: qui autem custodit increpationes, astutior
6 fiet. *In domo iusti plurima fortitudo: & in fructibus impij conturbatio.
7 *Labia sapientum disseminabunt scientiam: & cor stultorum non est ita.
8 *Victimæ impiorum abominabiles Dño: & vota iustorum placabilia.
9 *Abominatio est Dño via impij: & qui sequitur iustitiam, diligetur ab eo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 מוסר רע לעזב ארח שונא תוכחת ימות׃
11 שאול ואבדון נגד יהוה אף כי־לבות בני־אדם׃
12 לא־יאהב לץ הוכח לו אל־חכמים לא ילך׃
13 לב שמח ייטב פנים ובעצבת־לב רוח נכאה׃
14 לב נבון יבקש־דעת ופני כסילים ירעה אולת׃
15 כל־ימי עני רעים וטוב לב משתה תמיד׃
16 טוב־מעט ביראת יהוה מאוצר רב ומהומה בו׃
17 טוב ארחת־ירק ואהבה שם משור אבוס ושנאה־בו׃
18 איש חמת יגרה מדון ואפיך ישקיט ריב׃
19 דרך עצל כמשכת חדק וארח ישרים סלולה׃
20 בן חכם ישמח אב וכסיל אדם בוזה אמו׃
21 אולת שמחה לחסר־לב ואיש תבונה ישר־לכת׃
22 הפר מחשבות באין סוד וברב יועצים תקום׃
23 שמחת־לאיש במענה־פיו ודבר בעתו מה־טוב׃
24 ארח חיים למעלה למשכיל למען סור משאול מטה׃
25 בית גאים יסח יהוה ויצב גבול אלמנה׃
26 תועבת יהוה מחשבת רע וטהרים אמרי־נעם׃
27 עכר ביתו בוצע בצע ושונא מתנת יחיה׃
28 לב צדיק יהגה לענות ופי רשעים יביע רעות׃
29 רחוק יהוה מרשעים ותפלת צדיקים ישמע׃
30 מאור־עינים ישמח־לב שמועה טובה תדשן עצם׃

10 *Doctrina mala deferentium viam: qui increpationes odit, morietur.
11 *Infernus & perditio coram Domino, quanto magis corda filiorum hominum.
12 *Non amat pestilens eum qui se corripit, nec ad sapientes graditur.
13 *Cor gaudés exhilarat faciem, in mœrore animi deiicitur spiritus.
14 *Cor sapiens quærit doctrinam, & os stultorum pascitur imperitia.
15 *Omnes dies pauperis mali, fecunda mens quasi iuge conuiuium.
16 *Melius est parum cum timore Domini, quàm thesauri magni & insatiabiles.
17 *Melius est vocati ad olera cũ charitate, quàm ad vitulum saginatũ cum odio.
18 *Vir iracundus prouocat rixas: qui patiens est, mitigat suscitatas.
19 *Iter pigrorum quasi sepes spinarũ, via iustorum absque offendiculo.
20 *Filius sapiens lætificat patrem, & stultus homo despicit matrem suam.
21 *Stultitia gaudium stulto, & vir prudens dirigit gressus suos.
22 *Dissipantur cogitationes absque consilio; vbi verò sunt plures consiliarii, confirmantur.
23 *Lætatur homo in sententia oris sui, & sermo opportunus est optimus.
24 *Semita vitæ super eruditum, vt declinet de inferno nouissimo.
25 *Domum superborum demolietur Dominus, & firmos faciet terminos viduæ.
26 *Abominatio Domini cogitationes malæ, & purus sermo pulcherrimus.
27 *Conturbat domum suam qui sectatur auaritiam: qui autem odit munera, viuet.
28 *Mens iusti meditabitur sapientiam, os impiorum redundat malis.
29 *Longè est Dominus ab impiis, & orationes iustorum exaudiet.
30 *Lux oculorum lætificat animam, fama bona impinguat ossa.

תרגום

20 קדמיתא דכישא מסעיא ארחה וכן דסני מכסנותא יסות׃
21 לא־לחסיר מסקנא סן דסכיסם לה ולית חכימי לא אזל׃
22 לבא דלית חכימין בעי ידעתא ופמהון דסכלי שטיותא׃
23 גברא חמחמתא דאלהא מן מסתא ודברתא ועתא בהון׃
24 ארחא חכימא סגרי הגרא ונגיד רוחא פדעך היתא׃
25 בשול אתחשכחא היך דלית דיינא ובסגעא דאלין דסתכלכין עצתא תקום׃
26 חזוקא לגברא במלתא דפמה ומלתא בעדנא סגי שיול אתחיתא׃
27 מרחקה דאלהא מחשבתא בישתא ודכין מלי בסיקתא׃
28 לבא דצדיקא נאני בהיסנותא ופמהון דרשיעי מכניע בישתא׃
29 מתרחיק יקריי לבא שמעתא טבא מדחקנא גרמא׃

10 *Disciplina innocẽtis cognoscitur à trãseuntibus; qui autem oduint increpationes, moriuntur turpiter. 11 *Infernus & perditio manifesta apud Dominũ, quomodo non & corda hominum? 12 *Non amabit indoctus corripientes se: cum autem sapientibus non conuersabitur.
13 *Corde gaudente facies viret, in autẽ mœroribus existente, tristis incedit. 14 *Cor rectũ quærit sensum, os autẽ ineruditorũ cognoscet mala.
15 *Omni tempore oculi malorũ suscipiunt mala, at boni quiescunt semper. 16 *Melius parua pars cum timore Domini, quàm thesauri magni cum intrepiditate. 17 *Melior vocatio ad conuiuium olerũ ad amicitiam & gratiam, quàm appositio vitulorum cum inimicitia. 18 *Vir iracundus præparat rixas, patiens autem & futuram mitigat. Patiens vir extinguet iudicia, at impius suscitat magis. 19 *Viæ pigrorum stratæ spinis, at virilium tritæ. 20 *Filius sapiens lætificat patrem, filius autem stultus subsannat matrem suam. 21 *Amentis semitæ indigentes mente, vir autẽ prudens dirigens ambulat. 22 *Differunt cogitationes nõ honorantes concilia, in autẽ cordibus consiliantiũ manebit consilium. 23 *Non obediet malus illi, neque dicet opportunum quid & bonum communi. 24 *Viæ vitæ cogitationes prudẽtis, vt cùm declinauerit ex inferno, saluus fit. 25 *Domos iniuriosorum demolitur Dominus, firmauit autẽ terminũ viduæ. 26 *Abominatio Domino cogitatio iniusta, castorum autem verba casta. 27 *Perdit seipsum munerũ acceptor: at odio habẽs donorum captiones, saluatur. Elee mosynis & fide purgantur peccata, at timore Domini declinat omnis à malo. 28 *Corda iustorum meditantur fidem, os autem impiorum respondet mala. Acceptabiles apud Dominum viæ virorum iustorum, per autem eos & inimici amici fiunt. 29 *Longè abest Deus ab impiis, orationes autem iustorum audit. Melior pauca acceptio cũ iustitia quàm multa germina cum iniustitia. Cor viri cogitet iusta, vt à Deo dirigantur gressus eius.
30 *Contemplans oculus bona letificat cor: fama autem bona impinguat ossa.

10 *παιδεία ἀκάκῳ γνωσθήσεται ὑπὸ τῶν παρόντων. ⓓ ὃ
11 μισθύλλης ἐλέγχους τελευτήσει αἰσχρῶς. *ἅδης ⓒ ἀπώλεια
φανερὰ ἐνώπιον τοῦ κυρίου· πῶς οὐχὶ καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἀν-
12 θρώπων; *οὐκ ἀγαπήσει ἀπαίδευτος τὸν ἐλέγχοντας
13 αὐτόν, μετὰ τῶν σοφῶν οὐχ ὁμιλήσει. *καρδίας εὐφραινο-
μένης πρόσωπον θάλλει, ἐν ᾗ λύπαις ὕπνος σκυθρωπάζει.
14 *καρδία ὀρθὴ ζητεῖ αἴσθησιν, στόμα δὲ ἀπαιδεύτων
15 γνώσεται κακά. *πάντα τὸν χρόνον ⓓ ὀφθαλμοὶ τῶν
κακῶν προσδέχονται κακά, ⓓ δὲ ἀγαθοὶ ἡσυχάζουσι
16 διαπαντός. *κρεῖσσον μικρὰ μετὰ φόβου κυρίου, ἢ
17 θησαυροὶ μεγάλοι μετ᾽ ἀφροσύνης. *κρεῖσσον ξενισ-
μὸς λαχάνων μετὰ φιλίας καὶ χάριν, ἢ τραφῆσις μό-
18 χων μετ᾽ ἔχθρας. *ἀνὴρ θυμώδης παροξυνεῖ μάχας, μακροθυμῶν ⓓ ἀνὴρ καταστέλλει κρίσεις, ὁ δὲ ἀσεβὴς ἐγείρει
19 μᾶλλον. *ὁδοὶ ἀεργῶν ἐστρωμέναι ἀκάνθαις, αἱ δὲ τῶν
20 δικαίων τετριμμέναι. *υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα,
21 υἱὸς δὲ ἄφρων μυκτηρίζει μητέρα αὐτοῦ. *ἀνοίᾳ τρί-
βοι ἐνδεεῖς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος καλὰς ὁδοὺς ποι-
22 εῖται. *διαστρέφονται λογισμοὶ ⓓ μὴ πιστευ-
σωθέντα, ἐν δὲ καρδίαις βεβουλευμένων μενεῖ βουλή.
23 *ᾧ μὴ ὑπακούσῃ ὁ κακὸς αὐτῷ, οὐδὲ μὴ εἴπῃ καιρόν τι
24 καὶ καλὸν τῷ κοινῷ. *ὁδοὶ ζωῆς διανοήματα συνετοῦ,
ἵνα ἐκκλίνας ἐκ τοῦ ᾅδου σωθῇ.
25 *οἴκους ὑβριστῶν καθαιρεῖ κύριος, ἐστήλωσε δὲ ὅρον χή-
26 ρας. *βδέλυγμα κυρίῳ λογισμὸς ἄδικος, ἁγνῶν δὲ
27 ῥήσεις σεμναί. *ἐξόλλυσιν ἑαυτὸν ὁ ἀφροσύνης, ὁ δὲ
μισῶν δῶρα λήψεις σώζεται. ἐλεημοσύναις ⓒ πίστεσιν
ἐξιλασθήσεται ἁμαρτία, τῷ δὲ φόβῳ κυρίου ἐκκλί-
28 νει πᾶς ἀπὸ κακοῦ. *καρδίαι δικαίων μελετῶσι πί-
στεις, στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀποκενώσει κακά. δεκταὶ παρὰ κυ-
ρίῳ ὁδοὶ ἀνδρῶν δικαίων, διὰ δὲ αὐτῶν καὶ ⓓ ἐχθροὶ φί-
29 λοι γίνονται. *μακρὰν ἀπέχει ὁ θεὸς ἀπὸ ἀσεβῶν,
δικαίᾳ δὲ δικαίων ὑπακούει. κρεῖσσον ὀλίγη λῆψις μετ᾽
δικαιοσύνης ἢ πολλὰ γενήματα μετ᾽ ἀδικίας. καρδία
ἀνδρὸς λογιζέσθω δίκαια, ἵνα ὑπὸ τοῦ θεοῦ κατορθωθῇ
τὰ διαβήματα αὐτοῦ.
30 *θεωρῶν ὀφθαλμὸς καλὰ εὐφραίνει καρδίαν, φήμη δὲ
ἀγαθὴ πάσει ὀστᾶ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Disciplina mali hominis errare facit viam suam; & qui odit increpationem, morietur. "Infernus & perditio coram Deo, quanto magis corda filiorum hominis! "Non diligit derisor eum qui se corripit, & ad sapientes non graditur.
"Cor gaudens exhilarat faciem, & in dolore cordis spiritus deiicitur.
"Cor intelligentis quærit scientiam, & os stultorum stultitiam. "Omnes dies pauperis, mali sunt; & cuius hilaris est animus, conuiuium est continuum. "Melius est parum in timore Dei, quàm thesauri multiplicationis, in quibus est turbatio. "Melius est prandium oleris vbi est charitas, quàm boues pingues cum odio.
"Vir iracundiæ prouocat rixas: & qui longanimis est, extinguit litem.
"Via pigrorum tribuli & spinæ; & via rectorum trita est. "Filius sapiens lætificat patrem, & stultus homo contemnit matrem suam. "Stultitia gaudium est carenti corde, & vir prudens rectè graditur.
"Dissipantur cogitationes vbi non est secretum; & in multitudine consiliatorum, consilium confirmatur.
"Gaudium est viro in verbo oris sui, & verbum in tempore suo valde bonum est.
"Semita vitæ est sursum intelligenti, vt declinet ab inferno inferiori. "Domum superborum demolietur Deus, & statuet terminum viduæ. "Abominatio est Dei cogitatio maligna, & puri sermones suaues sunt.
"Perdit domum suam, qui congregat mammonam iniquitatis: & qui odit munus gratis, viuet.
"Cor iusti meditatur in fide, & os impiorum eructat malum. "Longè est Deus ab impiis, & orationem iusturum exaudiet.
"Lux oculorum lætificat cor: fama bona impinguat ossa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יו

1 לְאָדָם מַעַרְכֵי־לֵב וּמֵיְהוָה מַעֲנֵה לָשׁוֹן׃
2 כָּל־דַּרְכֵי־אִישׁ זַךְ בְּעֵינָיו וְתֹכֵן רוּחוֹת יְהוָה׃
3 גֹּל אֶל־יְהוָה מַעֲשֶׂיךָ וְיִכֹּנוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃
4 כֹּל פָּעַל יְהוָה לְמַעֲנֵהוּ וְגַם־רָשָׁע לְיוֹם רָעָה׃
5 תּוֹעֲבַת יְהוָה כָּל־גְּבַהּ־לֵב יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה׃
6 בְּחֶסֶד וֶאֱמֶת יְכֻפַּר עָוֹן וּבְיִרְאַת יְהוָה סוּר מֵרָע׃
7 בִּרְצוֹת יְהוָה דַּרְכֵי־אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלִם אִתּוֹ׃
8 טוֹב־מְעַט בְּצֶדֶק מֵרֻבֵּי תְבוּאוֹת בְּלֹא מִשְׁפָּט׃
9 לֵב אָדָם יְחַשֵּׁב דַּרְכּוֹ וַיהוָה יָכִין צְעָדוֹ׃
10 קֶסֶם עַל־שִׂפְתֵי־מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט לֹא יִמְעַל־פִּיו׃
11 פֶּלֶס וּמֹאזְנֵי מִשְׁפָּט לַיהוָה מַעֲשֵׂהוּ כָּל־אַבְנֵי־כִיס׃
12 תּוֹעֲבַת מְלָכִים עֲשׂוֹת רֶשַׁע כִּי בְצֶדֶק יִכּוֹן כִּסֵּא׃
13 רְצוֹן מְלָכִים שִׂפְתֵי־צֶדֶק וְדֹבֵר יְשָׁרִים יֶאֱהָב׃
14 חֲמַת־מֶלֶךְ מַלְאֲכֵי־מָוֶת וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה׃
15 בְּאוֹר־פְּנֵי־מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנוֹ כְּעַב מַלְקוֹשׁ׃
16 קְנֵה־חָכְמָה מַה־טּוֹב מִחָרוּץ וְקָנוֹת בִּינָה נִבְחָר מִכָּסֶף׃
17 מְסִלַּת יְשָׁרִים סוּר מֵרָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ נֹצֵר דַּרְכּוֹ׃
18 לִפְנֵי שֶׁבֶר גָּאוֹן וְלִפְנֵי כִשָּׁלוֹן גָּבַהּ רוּחַ׃
19 טוֹב שְׁפַל־רוּחַ אֶת־עֲנָיִים מֵחַלֵּק שָׁלָל אֶת־גֵּאִים׃
20 מַשְׂכִּיל עַל־דָּבָר יִמְצָא־טוֹב וּבוֹטֵחַ בַּיהוָה אַשְׁרָיו׃
21 לַחֲכַם־לֵב יִקָּרֵא נָבוֹן וּמֶתֶק שְׂפָתַיִם יוֹסִיף לֶקַח׃

31 * Auris quæ audit increpationes vitæ,
32 in medio sapientū commorabitur. * Qui
abiicit disciplinā, despicit animā suam: qui
autē acquiescit increpationibus, possessor
33 est cordis. * Timor Dñi disciplina sapien-
tiæ, & gloriam præcedit humilitas.

CAP. XVI.

1 HOminis est animū præparare, & Dñi
2 gubernare linguam. * Omnes viæ ho-
A minis patent oculis eius: spirituū pondē-
3 rator est Dñs. * Revela Dño opera tua, &
4 dirigentur cogitationes tuæ. * Vniuersa
propter semetipsum operatus est Domi-
nus, impium quoque ad diem malum.
5 * Abominatio Domini est omnis arro-
gans: etiam si manus ad manum fuerit, non
6 est innocens. * Misericordia & veritate
B redimitur iniquitas, & in timore Dñi de-
7 clinatur à malo. * Cùm placuerint Dño
viæ hominis, inimicos quoque eius con-
8 uertet ad pacem. * Melius est parum cum
iustitia, quàm multi fructus cū iniquitate.
9 * Cor hominis disponit viam suam, sed
10 Dñi est dirigere gressus eius. * Diuinatio
in labiis regis, in iudicio non errabit os
11 eius. * Pondus & statera iudicia Dñi sunt,
C & opera eius omnes lapides sacculi.
12 * Abominabiles regi qui agunt impie-
13 tatem, quoniā iustitia firmabitur solium.
14 * Voluntas regis labia iusta: qui recta loquitur,
15 diligetur. * Indignatio regis nuncij mor-
tis, & vir sapiens placabit eū. * In hilaritate
vultus regis vita, & clemētia eius quasi nu-
16 bes serotinus. * Posside sapientiā, quia
melior est: & acquire prudentiā, quia pre-
17 ciosior est argento. * Semita iustorū declī-
nat mala: custos animæ suæ seruat viam
18 suā. * Contritionē præcedit superbia, & ante
ruinā exaltabitur spiritus. * Melius humi-
liaricū mitibus, quàm diuidere spolia cū
19 superbis. * Eruditus in verbo reperiet bo-
20 na: qui sperat in Dño, beatus est. * Qui
piens est corde, appellabitur prudens: & qui
dulcis eloquio, maiora reperiet.

31 * Qui expellit disciplinam, odit seipsum: at
32 seruans increpationes, diligit animam suam.
* Timor Domini disciplina & sapientia, &
33 principium gloriæ respondebit ei, præcedit au-
tem humiles gloria.

CAP. XVI.

OMnia opera humilis manifesta apud Deū,
4 at impij in die mala peribunt.
* Impurus apud Deum omnis excelsi cordis;
5 manui manus iniiciens iniustè, non erit innocēs.
* Initium viæ bonæ facere iusta, acceptabi-
6 lia autem apud Deum potius quàm macta-
re victimas.
* Quærens Dominum inueniet cognitionem
7 cum iustitia: at rectè quærentes eum, inuenient
pacem.
* Omnia opera Domini cum iustitia, serua-
8 tur autem impius in diem malum.
* Diuinatio in labiis regis, in autem iudicio
10 non errabit os eius.
* Momentum staterę iustitia apud Deum,
11 at opera eius stateræ iustæ.
12 * Abominatio regi faciens mala; cum enim
iustitia præparatur solium principatus. * Acce-
13 ptabilia regi labia iusta, sermones autem rectos
14 diligit Dominus. * Indignatio regis nuncius
mortis: vir autē sapiens placabit eum. * In lu-
15 ce vitæ filius regis, at accepti ei quasi nubilum
serotinum. * Nidi sapientiæ eligibiliores au-
16 ro: nidi autem prudentiæ eligibiliores super ar-
gentum. * Semitæ vitæ declinant à malis,
longitudo autem vitæ viæ iustitiæ. Suscipiens
disciplinam, in bonis erit: at custodiens increpa-
tiones, sapiens erit. Qui custodit suas vias,
17 seruat suam animam; diligens autem vitam
suam, parcet ori suo.
* Ante contritionem præcedit superbia, an-
18 te autem ruinam immodestia.
* Melior mansuetus corde cum humilitate,
19 quàm qui diuidit spolia cum iniuriantibus.
* Prudens in rebus inuentor bonorum; con
20 fissus autem in Domino, beatus.
* Sapientes & prudentes malos appellant,
21 at dulces in sermone plura audient.

תרגום

11 אזנא דשמעא סכסנוקא דחיי בגיניה דחכימי חבוה׃
12 רחיקת דייתי פרודוקא דחכימתא ומן דמתיקר יהוי ענוה׃
13 בית קדם נשא מתעתיה דלבא ומן יי מסתלקא דלשנא׃
14 קדם יי לאתעתא שיבוקי דלבא ומן יי אנתן בעיבוי ואלהא מיתקן ארחתה׃
15 בלחון עובדין דאלהא לאנתי דמשתחטעין לה ורעוותא ליוקא בישא׃
16 כד אתרעי קדם יי בלבה מן בישתא ורחימלהה דאלהא מסתניא מן בישתא׃
17 טב קליל בצדקתא מן סגיעא ועלולתא דלא בדינא׃
18 קסמא על שפוהי דמלכא ובדינא לא נדגל פמה׃
19 מדחקתה ומלכין עתידין רשעא מטול דכצדקותא תקין כרסיא׃
20 חסתה דמלכא סלקבי דמודא אנן ובגבורא חסיסא נעלבה׃
21 דחכים בליבה יתקרי סכלתנא ודחלין שפוותה מוסף אלפנא׃
22 מבוע חיין פרודוקא דחכימי חבוה ומוסר סכלנוקא דחיי קני סכלתא׃
23 לבה דחכים ישכית שבתה ודסטר באלהא טובותה
24 מרעיתא דשפיר פתגמי נועם ומתקין לנפשה ורפוחה לגופה נעמר
25 אית ארחתה דנגרא ובכין בעוותא ואלהא פיתקן ארחתה׃
26 נפש עובדא דפועלא מסגפתה ארום אכלתה מיתקן ענוה׃
27 בר בליעל כרה בישתא ומן שפוותוהי כאשתא יקידתא׃
28 גבר עוכלא מרגז דינא ומפריש בין אלפין׃
29 גבר חמסנא מפתי חבריה ומהליכה באורח לא טב׃
30 מרמי עינוהי למחשב עוכלא מלי שפוותוהי מגר בישתא׃
31 עטרת סבתא ארחתה דקושטא תתבעי ומן דמתנטר בפקודי אורייתא׃
32 דמסתדר לרוגזא מן דמתגבר ברוחה ומן דשלט ברוחה מן דנצח קרתא׃
33 בחיקא מתרמי פיסא ומן יי כל דינוהי׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 Auris quæ audit increpationem vitæ, in medio sapientum cōmorabitur. 12 Qui deserit disciplinam, auersatur animam suam:
& qui audit increpationem vitæ, possidet sapientiam. 13 Timor Domini disciplina sapientiæ: & qui gloriosus est, sit humilis.

CAP. XVI.

A B homine est consilium cordis, & à Domino sermo linguæ. * Omnes viæ viri mundæ sunt in oculis eius, & Deus diri-
git vias eius. * Reuela Deo opera tua, & dirigentur cogitationes tuæ. * Omnia opera Dei sunt pro his qui obediunt
ei, & impius seruatur in diem malum. * Abominatio Dei est omnis elatus corde: à malo non mundabitur.
* In benignitate & veritate expiatur iniquitas: & timor Dei auertit à malo. * Quando vult Deus viam viri, inimicos quoque
eius pacificos reddit ei. * Melius est parum in iustitia, quàm multi fructus absque iudicio. * Cor filij hominis cogitat viam suam,
& Deus dirigit gressum eius. 10 Diuinatio in labiis regis, & in iudicio non mentitur os eius. 11 Pondus & statera recta à fa-
cie Dei est, & opera eius omnia pondera veritatis. 12 Abominatio sunt regibus ij qui operantur impietatem, quoniam in iustitia diri-
gitur solium. 13 Voluntas regis labia iustitiæ, & verbum rectorum diligit. 14 Indignatio regis angeli mortis sunt, & vir sa-
pieris restinguet eam. 15 In luce vultus regis est vita, & voluntas eius quasi nubes in serenitate. 16 Qui possidet sapientiam,
melior est ei auro conflato; & qui possidet prudentiam, melior est argento lecto. 17 Semita rectorum est declinare à malo; & qui cauet
animæ suæ, seruat viam suam. 18 Ante interitum venit superbia, & ante ruinam eleuatur spiritus. 19 Melior est humi-
lis spiritu & mansuetus, quàm ille qui diuidit spolia cum superbis. 20 Qui contēplatur in verbo, inueniet bona; & qui sperat in Deo,
beatus est. 21 Sapiens corde vocatur intelligens; & qui dulcis est labiis suis, addit disciplinam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 מִקּוֹר חַיִּים שֵׂכֶל בְּעָלָיו וּמוּסַר אִוִּלִים אִוֶּלֶת׃
23 לֵב חָכָם יַשְׂכִּיל פִּיהוּ וְעַל־שִׂפְתָיו יֹסִיף לֶקַח׃
24 צוּף־דְּבַשׁ אִמְרֵי־נֹעַם מָתוֹק לַנֶּפֶשׁ וּמַרְפֵּא לָעָצֶם׃
25 יֵשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי־אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי־מָוֶת׃
26 נֶפֶשׁ עָמֵל עָמְלָה־לּוֹ כִּי־אִבְּדָה עָלָיו פִּיהוּ׃
27 אִישׁ בְּלִיַּעַל כֹּרֶה רָעָה וְעַל־שְׂפָתָיו כְּאֵשׁ צָרֻבֶת׃
28 אִישׁ תַּהְפֻּכוֹת יְשַׁלַּח מָדוֹן וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף׃
29 אִישׁ חָמָס יְפַתֶּה רֵעֵהוּ וְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ לֹא־טוֹב׃
30 עֹצֵה עֵינָיו לַחְשֹׁב תַּהְפֻּכוֹת קֹרֵץ שְׂפָתָיו כִּלָּה רָעָה׃
31 עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמָּצֵא׃
32 טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד עִיר׃
33 בַּחֵיק יוּטַל אֹרֶל וּמֵיְהוָה כָּל־מִשְׁפָּטוֹ׃

יז

1 טוֹב פַּת חֲרֵבָה וְשַׁלְוָה־בָהּ מִבַּיִת מָלֵא זִבְחֵי־רִיב׃
2 עֶבֶד מַשְׂכִּיל יִמְשֹׁול בְּבֵן־מֵבִישׁ וּבְתוֹךְ אַחִים יְחַלֵּק נַחֲלָה׃
3 מַצְרֵף לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב וּבֹחֵן לִבּוֹת יְהוָה׃
4 מֵרַע מַקְשִׁיב עַל־שִׂפַת־אָוֶן שֶׁקֶר מַזִּין עַל־לְשׁוֹן הַוֹּת׃
5 לֹעֵג לָרָשׁ חֵרֵף עֹשֵׂהוּ שָׂמֵחַ לְאֵיד לֹא יִנָּקֶה׃
6 עֲטֶרֶת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם׃
7 לֹא־נָאוָה לַנָּבָל שְׂפַת יֶתֶר אַף כִּי־לְנָדִיב שְׂפַת־שָׁקֶר׃
8 אֶבֶן־חֵן הַשֹּׁחַד בְּעֵינֵי בְעָלָיו אֶל־כָּל־אֲשֶׁר יִפְנֶה־יַשְׂכִּיל׃
9 מְכַסֶּה פֶּשַׁע מְבַקֵּשׁ אַהֲבָה וְשֹׁנֶה בְּרֵעַ מַפְרִיד אַלּוּף׃

22 ² Fons vitę eruditio possidentibus, doctri-
23 na stultorum fatuitas. ² Cor sapientis eru-
diet os eius, & labiis eius addet gratiam.
24 ² Fauus mellis compositio verba, dulcedo
25 animæ & sanitas ossium. ² Est via quæ vi-
detur homini recta, & nouissima eius du-
cunt ad mortem.
26 ² Anima laborantis laborat sibi, quia
compulit eum os suum.
27 ² Vir insipiens fodit malum, & in labiis
28 eius ignis ardescit. ² Homo peruersus
suscitat lites, & verbosus separat principes.
29 ² Vir iniquus lactat amicum suum, &
ducit eum per viam non bonam.
30 ² Qui attonitis oculis cogitat prauu,
mordens labia sua perficiet malum.
31 ² Corona dignitatis senectus, quæ in
32 viis iustitiæ reperietur. ² Melior est pa-
tiens viro forti; & qui dominatur animo
suo, expugnatore vrbium.
33 ² Sortes mittuntur in sinu, sed à Domi-
no temperantur.

CAP. XVII.

1 MElior est buccella ficca cum gaudio
quàm domus plena victimis cū iur-
2 gio. ² Seruus sapiens dominabitur filio-
tis filiis, & inter fratres hæreditatem diui-
3 det. ² Sicut igne probatur argentum &
aurum camino, ita corda probat Dns.
4 ² Malus obedit linguæ iniquæ, & falsus
obtemperat labiis mendacibus.
5 ² Qui despicit pauperem, exprobrat fa-
ctori eius: & qui in ruina lætatur alterius,
non erit impunitus.
6 ² Corona senum filij filiorum, & gloria
filiorum patres eorum.
7 ² Non decent stultum verba compo-
sita, nec principem labium mentiens.
8 ² Gemma gratiosima expectatio pos-
sidentis; quocunque se vertit, prudenter
intelligit.
9 ² Qui celat delictum, quærit amici-
tias; qui altero sermone repetit, separat fe-
deratos.

22 ² Fons vitæ cogitatio possidentibus: disci-
23 plina autem stultorum mala. ² Cor sapientis
considerabit quæ à proprio ore, in autem labiis
feret prudentiam. ² Faui mellis sermones bo-
24 ni: dulcedo autem eorū sanitas animæ. ² Sunt
25 viæ quæ videntur rectæ esse viro, tamen nouis-
sima earum respiciunt in profundum inferni.
26 ² Vir in laboribus laborat sibi, & vim facit
suæ perditioni: at peruersus in suo ore fert per-
27 ditionem. ² Vir insipiens sodit sibi mala, in autē
28 suis labiis thesaurizat ignem. ² Homo peruersus
immittit mala, & lucernā ardentē doli accen-
29 det malis, & diuidit amicos. ² Vir iniquus
tentat amicos, & ducit eos per vias non bo-
30 nas. ² Firmans oculos suos cogitat peruersa: &
diffinit autem labiis suis omnia mala, hic fornax
31 est malitiæ. ² Corona exultationis senectus, si
32 in autem viis iustitiæ reperitur. ² Melior
vir patiens forti, & vir prudentiam habens
agricola magno: at qui dominatur iræ, melior
33 comprehendente ciuitatē. ² In sinus veniunt
omnia iustis, ab autem Domino omnia iusta.

CAP. XVII.

1 MElior buccella cū voluptate in pace, quàm
2 domus plena multis bonis & iniustis vi-
timis cum iurgio. ² Seruus intelligens domi-
nabitur dominorū stultorum, in autē fratribus
3 diuidet partes. ² Sicut probatur in camino
argentum & aurum; sic electa corda apud Do-
4 minum. ² Malus obedit linguis iniquorum,
iniustus autem attendit labius mendacibus. Fi-
delis totus ornatus pecuniarum, at infidelis
5 neque obolus.
² Qui deridet pauperem, irritat eum qui fe-
cit illum: at qui lætatur perdito, non erit inno-
cens: at qui miseretur, misericordiam consequē-
6 tur. ² Corona senum filij filiorum, gloria autē
filiorum patres eorum.
7 ² Non congruent stulto labia fidelia, neque
8 iusto labia mendacia.
² Merces gratiarū disciplina vtentibus; quo-
cunque vtique vertatur, prosperabitur. ² Qui
9 celat iniustitias, quærit amicitiam: qui autem
odit celare, erigit amicos & domesticos.

תרגום

22 מַבְּוַעְיָא דְחַיֵּי סְכָלָא דְסַרְהוֹטָא דְשַׁטְיֵי שְׁטוּתָא׃ 23 לִבָּא דְחַכִּימָא מְחַכַּךְ פֻּמֵּהּ וּבְשִׂפְוָהִי מוֹסִיף אַלְפָנָא׃
24 כְּבִירְתָא דְדַבְשָׁא מֵימְרַיָּא דְטָבִין מְתִיקִין לְנַפְשָׁא וְאַסְוָתָא לְגַרְמֵי׃ 25 אִית אָרְחָא דְסַהֲדִין בְּעֵינֵי בְנֵי נָשָׁא דְתַרְעִיתָא הִיא וְסוֹפַהּ
לְמוֹתָא׃ 26 נַפְשָׁא דְמַלְּיָא מַמְּרָא מַמְּרָא לֵהּ לְפוּמֵּהּ׃ 27 גַּבְרָא טָלוֹקָא חַפַּר בִּישְׁתָּא וּבְסִפְוָתֵהּ נוּרָא יַהֲבָא׃
28 גַּבְרָא סְחָפְנָא יְגָרֵי חֲגָרֵי וְדַיְּרִיחָנָא מְפָרֵק רַחֲמֵי׃ 29 גַּבְרָא גְּנַל נַפְשֵׁהּ דְּחַבְרֵהּ וְאַדְבְּרֵהּ בְּאוֹרַח לָא טָב׃
30 סָמֵךְ עֵינוֹהִי וְחָשֵׁב דַּפְיָכְיָא סָיְבוֹהִי בְּיַרְחָא דְּרַחֲמֵי מְשַׁחֲבֵי׃ 31 כְּלִילָא דְשִׁבְחָא סֵיבוּתָא בְּאוֹרְחָא דִּצְדָקָתָא מִשְׁתַּכְחָא׃
32 טָב נָגֵד אַפֵּי רוּגְזָא מִן גִּבָּרָא דְּכַבְּשׁ טָב מִן הוּא דְאַתִּיר כַּרְיְנָתָא׃ 33 בְּעִבְדָּה דְעַמְּתָא נְפָלָה פִּיצְתָא וּמִן יְיָ אֱלָהָא נָפְקָא דִּינָתֵהּ׃

יז

1 טָב פִּיסְתָּא יְבִישְׁתָּא וְחֶדְוָא בַּהּ מִבַּיְתָא מְלָא נִכְסִין וְעִמֵּהּ קְטָטִין׃
2 עַבְדָּא סָכְלְתָנָא שַׁלִּיט בִּבְרָא דְּמַבְהִית וּבְגַוֵּי אֲחָנֵי יְרִיתָא׃
3 צְרָפָא לְכַסְפָּא וְכוּרָא לִדְהַבָּא וּבָחֲנָא בְּרִיק לִבַּיָּא׃
4 גְּבַרָּא בִּישָׁא צָיֵית לְסִפְוָתָא דְּעַוְלְתָא וּדְלַוְּחָא שְׁקָרָא אַזְדַּלְּהִי עַל לִשָּׁנָא׃
5 דְּסָיֵיד בְּסִכְּנָא סָרְגֵּן לְבָרָא וּדְחָדֵי לְתֻבְרָא דְּחָבְרָא לָא מְזַכֵּי׃
6 כְּלִילָא דְּסָבֵי בְּנֵי בְנַיָּא וְשִׁבְחָא דְּבָנַיָּא אֲבָהָתְהוֹן דְּבָנַיָּא׃
7 לָא יָאֲיָן לְסָפְוָתָא שְׁפִיתָא אַף לָא לְשַׁלִּישָׁא שִׁפְוָתָא דְּשִׁקְרָא׃
8 כִּיפָא דְּשׁוֹחֲדָא חֵסִינָא הִיא בְּעֵינֵי מָרְהָא מִכָּל דְּשָׁקֵל לָהּ לְכָל־אֲתַר
דְּכַסְּחִין חוֹבָה בְּעֵי רַחֲמוֹתָא וְדַסְנֵי מִלְּתָא מְפָרֵק רַחֲמָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

* תַּחַת גְּעָרָה בְּמֵבִין מַהֲכוֹת כְּסִיל מֵאָה׃
* אַךְ מְרִי יְבַקֶּשׁ־רָע וּמַלְאָךְ אַכְזָרִי יְשֻׁלַּח־בּוֹ׃
* פָּגוֹשׁ דֹּב שַׁכּוּל בְּאִישׁ וְאַל־כְּסִיל בְּאִוַּלְתּוֹ׃
* מְשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא־תָמִישׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ׃
* פּוֹטֵר מַיִם רֵאשִׁית מָדוֹן וְלִפְנֵי הִתְגַּלַּע הָרִיב נְטֹשׁ׃
* מַצְדִּיק רָשָׁע וּמַרְשִׁיעַ צַדִּיק תּוֹעֲבַת יְהוָה גַּם־שְׁנֵיהֶם׃
* לָמָּה־זֶּה מְחִיר בְּיַד־כְּסִיל לִקְנוֹת חָכְמָה וְלֵב־אָיִן׃
* בְּכָל־עֵת אֹהֵב הָרֵעַ וְאָח לְצָרָה יִוָּלֵד׃
* אָדָם חֲסַר־לֵב תֹּקֵעַ כָּף עֹרֵב עֵרְבָה לִפְנֵי רֵעֵהוּ׃
* אֹהֵב פֶּשַׁע אֹהֵב מַצָּה מַגְבִּיהַּ פִּתְחוֹ מְבַקֵּשׁ שָׁבֶר׃
* עִקֵּשׁ־לֵב לֹא יִמְצָא־טוֹב וְנֹהֵפֶךְ בִּלְשׁוֹנוֹ יִפּוֹל בְּרָעָה׃
* יֹלֵד כְּסִיל לְתוּגָה לוֹ וְלֹא יִשְׂמַח אֲבִי נָבָל׃
* לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִב גֵּהָה וְרוּחַ נְכֵאָה תְיַבֶּשׁ־גָּרֶם׃
* שֹׁחַד מֵחֵק רָשָׁע יִקַּח לְהַטּוֹת אָרְחוֹת מִשְׁפָּט׃
* אֶת־פְּנֵי מֵבִין חָכְמָה וְעֵינֵי כְסִיל בְּקְצֵה־אָרֶץ׃
* כַּעַס לְאָבִיו בֵּן כְּסִיל וּמַמֵּר לְיוֹלַדְתּוֹ׃
* גַּם עָנוֹשׁ לַצַּדִּיק לֹא טוֹב לְהַכּוֹת נְדִיבִים עַל־יֹשֶׁר׃
* חוֹשֵׂךְ אֲמָרָיו יוֹדֵעַ דָּעַת וְקַר־רוּחַ אִישׁ תְּבוּנָה׃
* גַּם אֱוִיל מַחֲרִישׁ חָכָם יֵחָשֵׁב אֹטֵם שְׂפָתָיו נָבוֹן׃

יח

* לְתַאֲוָה יְבַקֵּשׁ נִפְרָד בְּכָל־תּוּשִׁיָּה יִתְגַּלָּע׃
* לֹא־יַחְפֹּץ כְּסִיל בִּתְבוּנָה כִּי אִם־בְּהִתְגַּלּוֹת לִבּוֹ׃
* בְּבוֹא רָשָׁע בָּא גַם־בּוּז וְעִם־קָלוֹן חֶרְפָּה׃
* מַיִם עֲמֻקִּים דִּבְרֵי פִי־אִישׁ נַחַל נֹבַע מְקוֹר חָכְמָה׃

תרגום

כ לָא הַוְיָא כַּוָּנַת חַכִּימִין שַׁב מִן דַּלְמִסְנֵי לְסַכְלָא מָאָה הַסְרִין׃
כא מְסַנְיָא מְסַנְיָא עַל׃ כב פְּגַע דֹּב יְרִיתָא בְּגַבְרָא חַכִּימָא לָא מְהַנֵּי וְשַׁכְלָא בְּשַׁטְיוּתֵהּ נָפֵל׃
כג אֲשֶׁת רָמָא חֵיךְ מַיָּא מְגַרֵי תִּגְרֵי וְקָדָם קְרָיָא מְטַעֵי דִּינָא׃ כד לְמָה זֶן חָכְמְתָא בִּידָא דִּסְכַלְתָּנָא וְלִבָּא לָא אִית לֵהּ׃
כה בְּכָל עִדָּן חַבְרָא רָחֵם הוּא וַאֲחָא לְעָקְתָא מִתְיְלֵד׃ כו בְּרֵישׁ חַיָּךְ רְעוּתָא לְמִסְבְּלָא דְּלִית לָהּ לִבָּה וְחַכְּמָתָא׃
כז קַיָּם מִלִּין לְמִפְּלָא מְשַׁלַּם יְהָב וְעָרַב עֲרָבוּתָא עַל חַבְרָהּ׃ כח דְּרַחֵם חוֹבָא רָחֵם מְצוּתָא וְסוֹרִים חַרְעָה בְּעֵי חַכְלָא׃
כט לָא מְהַנֵּי לְסַכְלָא דְּלָא מְשַׁכַּח מְזָנָא וְדִסְחַרְחַף בְּלִשָׁנֵהּ נָפֵל בְּבִישְׁתָּא׃ ל דְּמוֹלֵד סַכְלָא חַמְרוּתָא דִּילֵהּ וְלָא חֲדֵי אֲבוֹי דְּמִפְּשָׁא׃
לא לָא מְהַנֵּי לְרִשְׁעָא גּוּפָא וְרִיתָא דְּכִיכְתָא מְיַבְּשָׁא גַּרְמָא׃ לב שְׁחַדָא מִן עָקָא יְסַב רְשִׁיעָא לְמַצְלֵי אָרְחָת דִּינָא׃
לג אַפֵּי דְּחַכִּימָא חֲזִין דְּמִסְכַּלָא בְּעִסְקָא דְּאוֹרָיְתָא לא בְּרָא סַכְלָא מִכְּבַד אֲבוֹי וְסַכְּרָן לְאִמֵּהּ׃
לד לְחַיָּךְ לְרִשְׁעָא לָא שְׁפִיר אַף לָא לְמִסְנֵי צַדִּיקָא דְּאָמְרִין קְרִיצוּתָא׃ לה דְּחָשֵׁךְ מִלּוֹי יַדַּע יְדִישְׁתָא וְדִסְכִיכָא רְוִיחָה נַבְרָא דְּמִתְנַבֵּי׃

יח

א מִבְּעֵי פְּרִישָׁא בְּשַׁטְיוּתָא יִתֵּי וְצַעֲרָא וְכִיסוּרָא׃ ב לָא צְבֵי סַכְלָא בְּסִכְלְתָנָא אֶלָּא בְּשַׁטְיוּתָא פְּהֵי לִבָּה׃
ג מֵיתֵי רְשִׁיעָא בְּשַׁטְיוּתָא וְיִתֵּי וְצַעֲרָא וְכִיסוּרָא׃ ד מַיָּא עַמִּיקֵי פֻּמָּה וְנַבְרָא נָחֵלָא דְּנָבַע מְבוּעַ חַכְמְתָא׃

Interp.ex Græc.lxx. CAP. XVIII. ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ. διθυραμβώδους τῶν ο. 183

10 * Conterùt minæ cor prudẽtis, stultus autem verberatus nõ sentit. * Contradictiones suscitat omnis malus, at Dominus angelũ crudelẽ emittet ei. * Incidet cura viro intelligẽti, at stulti excogitabũt mala. * Qui reddit mala pro bonis, nõ mouebũtur mala de domo eius. * Licentiã dat seruitutis principiũ iustitiæ, præcedit autẽ egestatẽ cõtentio et pugna. * Qui iustificat impiũ, & qui iniustũ autẽ iustũ, immũdus & abominabilis apud Deũ. * Ad quid sunt pecuniæ stulto? possidere enim sapientiã excors nõ poterit. Qui altã facit suã domũ, quærit contritionem: at renuens discere, incidet in mala. * In omne tẽpus amicus sit tibi, fratres in necessitatibus vtiles sint; huius enim gratia nascẽtur. * Vir stultus applaudit & cõgaudet sibi. Sicut & spondens sponsorem dat suũ amicum. * Amans peccata gaudet rixis.
19 * At durus corde nõ occurrit bonis: vir faciliter mutabilis lingua incidet in mala: cor autẽ stulti dolor possidẽti illud: nõ lætatur pater in filio indisciplinato. * Filius autẽ prudens lætificat matrẽ suã. * Cor lætũ bene habere facit, viri autẽ tristis exsiccantur ossa. * Accipientis munera in sinibus iniustè, non prosperãtur viæ, impius autem declinat vias iustitiæ. * Facies prudens viri sapientis, at oculi stulti in summa terræ. * Ira patri filius stultus, & dolor matri eius.
26 * Damnum inferre viro iusto non bonũ, neque sanctum insidiari principibus iustis.
27 * Qui abstinet verbum præmittere durum, prudens, patiens autem vir prudens.
28 * Amenti interroganti sapientia imputabitur: mutum autem quispiam seipsum cùm fecerit, videbitur prudens esse.

CAP. XVIII.

1 OCcasiones quærit vir volens recedere ab amicis: in omni autem tempore exprobrabilis erit.
2 * Non necessitatem habet sapientiæ indigens mente, potius enim ducitur stultitia. * Cùm venerit impius in profundũ malorũ, contemnit; supervenit autem ei ignominia & opprobrium.
4 * Aqua profunda sermo in corde viri, fluuius autem scaturit & fons vitæ.

10 * σωτηρίου ἀπλὴν καρδίαν φρονίμου, ἄφρων δὲ μα-
11 στιγωθεὶς οὐκ αἰσθήσεται). * πλοῦτος ἐπείρασε πάς κακὸς δὲ
12 κύριος ἀγγέλου σκληρὸν ὑπέστησεν αὐτῷ. * ἔμπε-
σεῖται μέριμνα σοφῷ ἐν νοήμονι, ⟨ὁ⟩ δὲ ἄφρονας διαλο-
13 γιεῖ) κακά. * ὃς ἀποδίδωσι κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, οὐ κινηθή-
14 σεται κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. * ἐξουσίαν δίδωσι λύσεως δρχὴ
δικαιοπράξ, φοβηθεὶς γὰρ ἔρχεται εἰς κρίσιν καὶ μάχην.
15 * ὃς δικαιοῖ κρίνει τὸν ἄδικον, ἄδικον δὲ τὸν δίκαιον, ἀ-
16 κάθαρτος ⟨καὶ⟩ βδελυκτὸς ἀμφότεροι. * ἵνα τί ὑπῆρξε χρήμα-
τα ἄφρονι, κτήσασθαι γὰρ σοφίαν ἀκάρδιος οὐ δυνήσεται; ὃς
ὑψηλὸν ποιεῖ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ζητεῖ σωτηρίαν· ὁ δὲ σκο-
17 λιάζων τοῦ μαθεῖν, ἐμπεσεῖται εἰς κακά. * εἰς πάντα καιρὸν
ὁ φίλος ὑπαρχέτω σοι, ἀδελφοὶ δὲ ἀνάγκαις χρήσι-
18 μοι ἔσωσαν. τοῦτο γὰρ χαρὰν χαυνοῖ. * ἀνὴρ ἄφρων
ἐπακροᾶται ἡ ἐπιχαίρει ἑαυτῷ. ὡς ⟨ὁ⟩ ἐγχώμιος ἐγχυ-
19 τὸν ἑαυτοῦ φίλον. * φιλαμαρτήμων χαίρει μάχαις.
20 * ὁ δὲ σκληροκάρδιος ὑπὸ συμφορὰν εἰς ἀγαθοὺς, ἀνὴρ δίμε-
τάβολος γλώσσῃ ἐμπεσεῖται εἰς κακά. καρδία δὲ ἄφρο-
νος ὀδυνᾶται τῷ κεκτημένῳ αὐτὴν, σὺν δὲ φρονίμῃ) πατὴρ
21 ἐφ' υἱῷ ἀπαιθύτῳ. * ὑγὸς δὲ φρονίμου δὶ φρονίμου μηδὲ-
22 ποτε ἀπὸ. * καρδία δὶ φρονιμωμένη διέκτειν ποιεῖ. ἀν-
23 δρὸς δὲ λυπηροῦ ξηραίνεται τὰ ὀστᾶ. * λαμβάνοντες
δῶρα ἐν κόλποις ἀδίκως ἐκκλίνουσι) ⟨τὸ⟩ δίκαιον, ἀσεβὴς
24 δὲ ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύνης. * πρόσωπον συνετὸν ἀν-
δρὸς ὀφθ, ⟨ὁ⟩ δὲ ὀφθαλμοὶ ⟨ὁ⟩ ἄφρονος ἐπ' ἄκρα γῆς.
25 * ὀργὴ πατρὶ υἱὸς ἄφρων, καὶ ὀδυνῶν τὴν τεκοῦσαν αὐτόν.
26 * ζημιοῦν ἀνδρὶ δίκαιον ἐκ καλόν, ⟨ἐ⟩ δὲ ὅσιον ὑπὲρ ἀθε-
27 λοῦσι δικαίους δικαίοις. * ὃς φείδε) ῥῆμα πρεσβύτου
σκληροῦ, πλησμονῆς, μακροθυμῶ· ⟨ὁ⟩ δὲ ἀνὴρ φρονίμω·.
28 * ἀνοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφία λογισθήσ), ἐὰν δὲ σ
τις ἑαυτὸν ποιήσας δόξει φρονίμω· εἶναι.

ιη

1 * Περφάσεις ζητεῖ ἀνὴρ βουλόμενος χωρίζεσθαι ἀπὸ
φίλων, ἐν παντὶ δὲ καιρῷ ἐπονείδιστω· ἔσται.
2 * ἀχρείου ἔχει σοφίας ἀνδρὸς φρενῶν, μᾶλλον γὰ
3 ἀγγέλοι ἀφρόνων. * ὅταν ἔλθῃ ἀσεβὴς εἰς βάθος κα-
κῶν, καταφρονεῖ, ἐπέρχε) δὲ αὐτῷ ἀτιμία ⟨ὀνειδ⟩·.
4 * ὕδωρ βαθὺ λόγ· ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, πόταμος δὲ
ἀναπηδᾷ καὶ πηγὴ ζωῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[10] Penetrat increpatio intelligentem magis quàm percutere stultum centies virgis. [11] Verùm vir amarus quærit malum, & angelus crudelis mittetur contra eum. [12] Occurrit vrsus & terror viro sapienti, non commouetur: & stultus in stultitia sua cadit. [13] Qui reddet malum pro bono, non recedet malum de domo eius. [14] Qui effundit sanguinem sicut aquam, concitat iurgia: & antequam exardescat iis, dimittenda est. [15] Qui iustificat impium, & qui condemnat iustum, vterque est abominandus Deo. [16] Ad quid prodest negotiatio stulto, qui non habet cor neque scientiam? [17] In omni tempore socius diligit, & frater ad tempus angustiæ natus est. [18] Filius hominis indigens intellectu pangit manum suam, & spondet fideiussionem pro amico suo. [19] Qui diligit peccatum, diligit rixam: & qui exaltat portam suam, quærit interitum. [20] Qui prauus est corde suo, non inueniet bonum: & qui peruersus est in lingua sua, corruet in malum. [21] Qui generat stultum, mœstitia erit ei, & non lætabitur pater insipientis. [22] Cor gaudens pulchrum facit corpus, & spiritus tristis exsiccat ossa. [23] Munus de sinu capiet impius, vt declinet à via iudicij. [24] Vultus prudentis hilaris est in sapientia, & oculi stultorum in profundis terræ. [25] Filius stultus exasperat patrem suum, & exacerbat matrem suam. [26] Multare iustum non est bonum, neque percutere iustos qui dicunt recta. [27] Qui prohibet sermones suos, scit scientiam: & qui humilis est spiritu suo, vir intelligens est. [28] Stultus quoque si tacuerit, sapiens reputabitur: & qui compresserit labia sua, intelligens.

CAP. XVIII.

DEsiderium quærit separatus, & omne consilium deridet. [2] Non vult stultus intelligentiam, sed in stultitia immoratur eius animus. [3] Quando venit impius in stultitia, venit & in ignominia & opprobrio. [4] Aquæ profundæ os viri, torrens redundans fons sapientiæ.

cC 4

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 שֹׁאֵת פְּנֵי־רָשָׁע לֹא־טוֹב לְהַטּוֹת צַדִּיק בַּמִּשְׁפָּט׃
6 שִׂפְתֵי כְסִיל יָבֹאוּ בְרִיב וּפִיו לְמַהֲלֻמוֹת יִקְרָא׃
7 פִּי־כְסִיל מְחִתָּה־לּוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ׃
8 דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם יְרְדוּ חַדְרֵי־בָטֶן׃
9 גַּם מִתְרַפֶּה בִּמְלַאכְתּוֹ אֲח הוּא לְבַעַל מַשְׁחִית׃
10 מִגְדַּל־עֹז שֵׁם יְהוָה בּוֹ־יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב׃
11 הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת עֻזּוֹ וּכְחוֹמָה נִשְׂגֻּבָה בְּמַשְׂכִּיתוֹ׃
12 לִפְנֵי־שֶׁבֶר יִגְבַּהּ לֵב־אִישׁ וְלִפְנֵי כָבוֹד עֲנָוָה׃
13 מֵשִׁיב דָּבָר בְּטֶרֶם יִשְׁמָע אִוֶּלֶת הִיא־לוֹ וּכְלִמָּה׃
14 רוּחַ אִישׁ יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ וְרוּחַ נְכֵאָה מִי יִשָּׂאֶנָּה׃
15 לֵב נָבוֹן יִקְנֶה־דָּעַת וְאֹזֶן חֲכָמִים תְּבַקֵּשׁ־דָּעַת׃
16 מַתַּן אָדָם יַרְחִיב לּוֹ וְלִפְנֵי גְדֹלִים יַנְחֶנּוּ׃
17 צַדִּיק הָרִאשׁוֹן בְּרִיבוֹ וּבָא רֵעֵהוּ וַחֲקָרוֹ׃
18 מְדִינִים יַשְׁבִּית הַגּוֹרָל וּבֵין עֲצוּמִים יַפְרִיד׃
19 אָח נִפְשָׁע מִקִּרְיַת־עֹז וּמְדָנִים כְּבְרִיחַ אַרְמוֹן׃
20 מִפְּרִי פִי־אִישׁ תִּשְׂבַּע בִּטְנוֹ תְּבוּאַת שְׂפָתָיו יִשְׂבָּע׃
21 מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד־לָשׁוֹן וְאֹהֲבֶיהָ יֹאכַל פִּרְיָהּ׃
22 מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֵק רָצוֹן מֵיְהוָה׃
23 תַּחֲנוּנִים יְדַבֶּר־רָשׁ וְעָשִׁיר יַעֲנֶה עַזּוֹת׃
24 אִישׁ רֵעִים לְהִתְרוֹעֵעַ וְיֵשׁ אֹהֵב דָּבֵק מֵאָח׃

יט

1 טוֹב רָשׁ הוֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ מֵעִקֵּשׁ שְׂפָתָיו וְהוּא כְסִיל׃
2 גַּם בְּלֹא־דַעַת נֶפֶשׁ לֹא־טוֹב וְאֵץ בְּרַגְלַיִם חוֹטֵא׃
3 אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ וְעַל־יְהוָה יִזְעַף לִבּוֹ׃
4 הוֹן יֹסִיף רֵעִים רַבִּים וְדָל מֵרֵעֵהוּ יִפָּרֵד׃
5 עֵד שֶׁקָרִים לֹא יִנָּקֶה וְיָפִיחַ כְּזָבִים לֹא יִמָּלֵט׃
6 רַבִּים יְחַלּוּ פְּנֵי־נָדִיב וְכָל־חֵרֵעַ לְאִישׁ מַתָּן׃

5 Accipere personã impij in iudicio, non
6 est bonũ, vt declinesà veritate iudicij. La-
B bia stulti miscent se rixis, & os eius iurgia
7 puocat. Os stulti contritio eius, & labia
8 ipsi⁹ ruina aiæ eius. Verba bilinguis quasi
simplicia, & ipsa pueniunt vsq; ad interio
9 ra ventris. Qui mollis & dissolutus est in
10 ope suo, frater est sua opa dissipãtis. Tur-
ris fortissima nomen Dñi, ad ipsam curret
11 iust⁹, & exaltabitur. Substãtia diuitis urbs
roboris eius, & quasi murus validus circũ-
12 dans eũ. Antequã cõteratur exaltatur cor
C hominis, & antequã glorificetur humilia-
13 tur. Qui priùs respõdet quàm audiat, stul-
tũ se esse demõstrat & cõfusione dignum.
14 Spiritus viri sustẽtat imbecillitatẽ suã:
spiritũ verò ad irascendũ facilẽ quis pote-
15 rit sustinere? Cor prudẽtis possidebit scien-
tiam, & auris sapientiũ quærit doctrinam.
16 Donũ hominis dilatat viã eius, & ante
17 principes spacium ei facit. Iustus prior est
D accusator sui, venit amicus eius, & inuenie-
18 gabit eũ. Cõtradictiones cõprimit sors, &
inter potẽtes quoq; diiudicat. Frater qui
19 adiuuatur à fratre quasi ciuitas firma, & se-
dicia quasi vectes vrbium. De fructu oris
viri replebitur véter eius, & genimina la-
biorũ ipsius saturabũt eũ. Mors & vita in
manibus linguæ: qui diligũt eã, comedent
22 fructus eius. Qui inuenit mulierẽ, inue-
nit bonũ, & hauriet iocunditatem à Dño.
23 Cũ obsecrationibus loquitur pauper, &
24 diues effabitur rigidè. Vir amicabilis ad
societatẽ, magis amicus erit quàm frater.

CAP. XIX.

1 MElior est pauper qui ambulat in simpli-
citate sua, quã torquẽs labia sua, & in-
2 sipiens. Vbi nõ est sciẽtia aiæ nõ est bonũ,
3 & qui festin⁹ est pedib⁹, offendet. Stulti-
tia hominis supplãtat gressus eius, & con-
4 tra Dñm feruet aïo suo. Diuitiæ addũt a-
micos plurimos, à pauperautem & hi quos
5 habuit separãtur. Testis falsus nõ erit im-
punitus, & qui mendacia loquitur, nõ effu-
giet.
6 Multi colunt personam potentis, & amici sunt dona tribuentis.

5 Admirari personã impij nõ bonũ, neq; san-
ctũ declinare iustũ in iudicio. Labia stulti ducũt
6 eũ in mala, at os eius temerariũ mortẽ inuocat.
7 Os stulti contritio ei, at labia eius laqueus
8 animæ eius. Pigros deiicit timor, animæ autẽ ef-
9 fœminatorũ esurient. Qui non medetur sibi in
operibus suis, frater est dissipantis seipsum. Ex
10 magnificẽtia fortitudinis nomẽ Domini, ad ipsũ
autẽ accurrentes iusti exaltãtur. Substãtia di-
11 uitis viri vrbs munita, at gloria eius valde in-
umbrat. Ante contritionẽ exaltatur cor homi-
12 nis, & ante gloriã humiliatur. Qui respondet
13 verbũ antequã audiat, stultitia ipsi est & oppro
briũ. Irã viri mitigat seruus prudẽs: parui ani-
14 mi autẽ virũ quis sustinebit? Cor prudẽtis pos-
15 sidet sensum, aures autẽ sapientiũ quærũt cogi-
tationẽ. Domus hominis dilatat illũ, & apud
16 principes sedere facit eũ. Iustus sui accusator in
17 principio sermonis; cùm autẽ adiecerit aduersa-
rius, redarguitur. Cõtradictiones sedat tacitur-
18 nus, inter autẽ potentes determinat. Frater à
19 fratre adiutus tanquam ciuitas munita & ex-
celsa, fortis est autẽ tanquã fundatũ regnũ. De
20 fructibus oris vir replet ventrẽ suum, de autẽ
fructibus labiorũ eius replebitur. Mors et vi-
21 ta in manu linguæ: at qui dominãtur eius, come-
dẽt fructus eius. Qui inuenit mulierẽ bonam,
22 inuenit gratias, accepit autẽ à Domino iucũdita-
tẽ. Qui expellit mulierẽ bonã, expellit bona; qui
autẽ cõtinet adulterã, stultus et impius. Preces
23 autẽ cõtinet pauper, at diues respondet dura. Vir
24 loquitur pauper, at diues respondet dura. Vir
amicorum ad amicitiã, & est amicus adhærens
super fratrem.

CAP. XIX.

1 MElior est mẽdicus ambulãs in simplicitate
sua quàm peruersus labiis suis, & ipse
2 stultus. Et absque scientia anima non bona,
3 & festinans pedibus peccat. Stultitia viri
vastat vias eius, at Deum accusat corde suo.
4 Diuitiæ addunt amicos multos, at pauper
& ab existente amico relinquitur.
5 Testis falsus non impunitus erit: qui au-
tem accusat iniustè, non effugiet.
6 Multi colunt personas regis, omnit autem
malus sit opprobrium viro.

5 Θαυμάσαι πρόσωπον ἀσεβοῦς ἐ καλόν, ἐ δὲ ὅσιον
6 ἐκκλίναι τὸ δίκαιον ἐν κρίσει. χείλη ἄφρονος ἕλξουσιν αὐ-
τὸν εἰς κακά· τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ τὸ ἰδιαυτὸ σύντριμμα ἐπι-
7 καλεῖ. στόμα ἄφρονος συντριβὴ αὐτῷ, τὰ δ᾽ χείλη αὐ-
τοῦ παγὶς τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. ἀκηρὰς καθελάσει φόβος,
9 ψυχαὶ δ᾽ αὐθρωπίνων πεινάσουσιν. ὁ μὴ ἰώμενος ἑαυτὸν
ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ἀδελφός ἐστι βλυμιοῦντος ἑαυτόν.
10 ἐν μεγαλωσύνῃ ἰσχύος ὄνομα κυρίου, αὐτῷ δ᾽ προσ-
11 δραμόντες δίκαιοι ὑψωθήσονται. ὑπαρξις πλουσίου σύντριμ-
μα πόλεως ὀχυρᾶς· δ᾽ δόξα αὐτοῦ μέγα ὑπερισχύει. πρὸ συν-
τριβῆς ἡ καρδία σύντριμμα, ἐ πρόσοψις ταπεινοῖ. ὃς ὑπο-
κρίνεται λόγον πρὶν ἀκοῦσαι, ἄφροσύνη αὐτῷ ἐστι ἐ ὄνειδος.
14 θυμὸν ἀνδρὸς πραΰνει θεράπων φρόνιμος, ὀλιγόψυχον
15 δ᾽ ὁδοὺς πίς ὑπομένει· καρδία φρονίμου κλᾶται αἴσθησιν, ὦτα
δ᾽ σοφῶν ζητεῖ σύνεσιν. δόμα ἀνθρώπου ἐμπλατύνει αὐ-
τόν, ἐ πρὸ δυνατοῦ καθιζάνει αὐτόν. δίκαιος ἑαυτῷ κα-
τήγορος ἐν πρωτολοίᾳ· ὡς δ᾽ ἀνθρώπου ἐξελθὼν ὁ ἀντίδικος ἐ-
18 λέγχει. ἀσπλοΐας παύει σιγητής, ἐν δὲ δυνάσταις διείζει.
19 ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὀχυρὰ ἐ
20 ὑψηλή, ἰσχύει δ᾽ ὥσπερ τεθεμελιωμένον βασίλειον. ἀπὸ
καρπῶν στόματος ἀνὴρ πίμπλησι κοιλίαν αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ
21 καρπῶν χειλέων αὐτοῦ ἐμπλησθήσεται. θάνατος ἐ ζωὴ ἐν
χειρὶ γλώσσης, ἐ δ᾽ κρατοῦντες αὐτῆς ἔδονται τοὺς καρποὺς
22 αὐτῆς. ὃς εὗρε γυναῖκα ἀγαθὴν, εὗρε χάριτας· ἐλαβε δὲ
θεὸς κύριος ἐναρξάμενος. ὃς ἐκβάλλει γυναῖκα ἀγαθὴν,
ἐκβάλλει ἀγαθά· δ᾽ δὲ κατέχων μοιχαλίδα ἄφρων
23 καὶ ἀσεβής. ἀλήσεις φόβου πτῶσις, δ᾽ πλούσιος ἀποκεί-
24 νεται σκληρά. ἀνὴρ φίλεων πρὸς φίλειαν, καὶ ἐστι φίλος
πρὸς πολλοὺς ὑπὲρ ἀδελφόν.

ιθ

1 Κρείσσων ἐστὶν πτωχὸς πορευόμενος ἐν ἁπλότητι αὐτοῦ
2 ἢ στρεβλὸς τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ καὶ ἄνους ὢν. καὶ ἐ χω-
ρὶς ἐπιστήμης ψυχὴ οὐκ ἀγαθή, καὶ δ᾽ σπεύδων τοῖς πο-
3 σὶν ἁμαρτήσεται. ἀφροσύνη ἀνδρὸς λυμαίνεται τὰς ὁδοὺς αὐ-
τοῦ, καὶ δ᾽ θεὸν αἰτιᾶται τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. πλοῦτος προσ-
ποιεῖ φίλους πολλούς· δ᾽ πτωχὸς καὶ ὑπ᾽ ὀλίγου φίλου
5 λείπεται. μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀπρωσθήσεται, ὁ δ᾽ ἐκκυ-
6 λῶν ἀδίκως διαφθαρήσεται. πολλοὶ θεραπεύουσι πρόσω-
πα βασιλέως, πᾶς δὲ ὁ κακὸς γίνεται ὀνειδος ἀνδρί.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

Accipere faciem impij non est bonum, neque declinare à iudicio contra iustum. Labia stulti adducunt eum in iudicium, & os eius perducit eũ ad rixã. Os stulti pauori est ei, & labia eius laquei sunt animæ eius. Verba susurrionis dolore afficient illũ, & deducẽt illũ in profundum inferni. Is quoque qui remissus est in opere suo, socius est viri dissipantis. Turris fortitudinis nomen Dei, in ea autem currit iustus, & exaltabitur in ipsa. Substantia diuitis verbs fortitudinis eius, & quasi murus eleuatus est habitaculum eius. Ante interitum exaltatur cor hominis, & ante gloriam est humilitas. Qui respondet verbum anteaquam audiat, stultitia est ei & confusio. Spiritus viri sustentat infirmitatem ipsius: & spiritũ demissum quis poterit sustinere? Cor intelligẽtis possidebit scien tiam, & auris sapientum quærer notitiam. Donum filij hominis dilatat eum, & ante principes sustentat illum. Iustus est primus in iudicio suo, & venit socius eius & vincit eum. Contentiones abrogat sors, & inter fortes dirimit. Frater qui deficit à fratre suo, quasi ciuitas fortis, & clausa quasi repagulo forti. De fructu oris viri satiabitur venter eius, & de genimine labiorum suorum satia-birtur. Mors & vita in manu linguæ: & qui diligit eam, comedet de fructibus eius. Qui inuenit mulierem, inuenit bonum, & suscipit voluntatem suam à Deo. Deprecationes loquetur pauper, & diues loquetur rigida. Sunt socij qui adiociantur, & amicus adhærens magis quàm frater.

CAP. XIX.

Melior est pauper qui ambulat in simplicitate, quàm ille qui peruertit vias suas, & ipse est stultus. Qui nescit animam suam, non est ei bonum: & qui velox est pedibus suis in malum, peccator est. Stultitia filij hominis instabilem facit viam ipsius, & contra Deum murmurat cor eius. Diuitiæ adducunt amicos plurimos: à paupere autem socius eius separatur. Testis falsus non erit innocens: & qui loquitur mendacium, non liberabitur. Multi sunt qui ministrant coram principe, & malis dat munera.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כל־אֲחֵי־רָשׁ שְׂנֵאֻהוּ אַף כִּי מְרֵעָיו רָחֲקוּ מִמֶּנּוּ
מַרְדֵּף אֲמָרִים לֹא־הֵמָּה׃
קֹנֵה־לֵב אֹהֵב נַפְשׁוֹ שֹׁמֵר תְּבוּנָה לִמְצָא־טוֹב׃
עֵד שְׁקָרִים לֹא יִנָּקֶה וְיָפִיחַ כְּזָבִים יֹאבֵד׃
לֹא־נָאוֶה לִכְסִיל תַּעֲנוּג אַף כִּי־לְעֶבֶד מְשֹׁל
בְּשָׂרִים׃
שֵׂכֶל אָדָם הֶאֱרִיךְ אַפּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ עֲבֹר עַל־פָּשַׁע׃
נַהַם כִּכְפִיר זַעַף מֶלֶךְ וּכְטַל עֵשֶׂב רְצוֹנוֹ׃
הַוַּת לְאָבִיו בֵּן כְּסִיל וְדֶלֶף טְרַד מְרִיבֵי אִשָּׁה׃
בַּיִת וְהוֹן נַחֲלַת אֲבוֹת וּמִיְהוָה אִשָּׁה
מַשְׂכֶּלֶת׃
עֲצֶלָה תַּפִּיל תַּרְדֵּמָה וְנֶפֶשׁ רְמִיָּה תִּרְעָב׃
שֹׁמֵר מִצְוָה שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ בּוֹזֵה דְרָכָיו יָמוּת׃
מַלְוֵה יְהוָה חֹנֵן דָּל וְגֹמְלוֹ יְשַׁלֶּם־לוֹ׃
יַסֵּר בִּנְךָ כִּי־יֵשׁ תִּקְוָה וְאֶל־הֲמִיתוֹ אַל־תִּשָּׂא
נַפְשֶׁךָ׃
גְּדֹל־חֵמָה נֹשֵׂא עֹנֶשׁ כִּי אִם־תַּצִּיל וְעוֹד תּוֹסִף׃
שְׁמַע עֵצָה וְקַבֵּל מוּסָר לְמַעַן תֶּחְכַּם בְּאַחֲרִיתֶךָ׃
רַבּוֹת מַחְשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וַעֲצַת יְהוָה הִיא
תָקוּם׃
תַּאֲוַת אָדָם חַסְדּוֹ וְטוֹב רָשׁ מֵאִישׁ כָּזָב׃
יִרְאַת יְהוָה לְחַיִּים וְשָׂבֵעַ יָלִין בַּל־יִפָּקֵד רָע׃
טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלָּחַת גַּם־אֶל־פִּיהוּ לֹא
יְשִׁיבֶנָּה׃
לֵץ תַּכֶּה וּפֹתִי יַעְרִם וְהוֹכֵחַ לְנָבוֹן יָבִין
דָּעַת׃
מְשַׁדֵּד־אָב יַבְרִיחַ אֵם בֵּן מֵבִישׁ וּמַחְפִּיר׃
חֲדַל־בְּנִי לִשְׁמֹעַ מוּסָר לִשְׁגּוֹת מֵאִמְרֵי דָעַת׃
עֵד בְּלִיַּעַל יַלִּיץ מִשְׁפָּט וּפִי רְשָׁעִים יְבַלַּע־אָוֶן׃
נְכוֹנוּ לַלֵּצִים שְׁפָטִים וּמַהֲלֻמוֹת לְגֵו כְּסִילִים׃

7 Fratres hominis pauperis oderunt eũ, insuper & amici procul recesserunt ab eo.
B Qui tantùm verba sectatur, nihil habebit.
8 Qui autem possessor est mentis, diligit animã suam, & custos prudentiæ inueniet
9 bona. Falsus testis nõ erit impunitus, &
10 qui loquitur mendacia, peribit. Nõ decent stultum delitiæ, nec seruũ dominari
11 principibus. Doctrina viri per patientiã noscitur, & gloria eius est iniqua prætergredi.
12 Sicut fremitus leonis, ita & regis ira: & sicut ros super herbã, ita & hilaritas eius.
13 Dolor patris filius stultus, & ritas eius.
C tecta iugiter perstillantia litigiosa mulier.
14 Domus & diuitiæ dantur à parentibus à Domino autem propriè vxor prudens.
15 Pigredo immittit soporé, & anima dis-
16 soluta esuriet. Qui custodit mandatum, custodit animã suam: qui autem negligit
17 viam suam, mortificabitur. Fœneratur Dño qui miseretur pauperis, & vicissitu-
18 dinẽ suam reddet ei. Erudi filium tuũ, ne desperes: ad interfectionẽ autem eius
19 ne ponas animã tuam. Qui enim impatiens est, sustinebit damnũ: & cùm rapue-
20 rit, aliud apponet. Audi consiliũ & suscipe disciplinã, vt sis sapiens in nouissimis
21 tuis. Multæ cogitationes in corde viri, voluntas autẽ Dñi in æternũ permanebit.
22 Homo indigens misericors est: & melior est pauper quàm vir mendax.
23 Timor Domini ad vitam, & in plenitudine commo-
D Dñi ad vitam, & in plenitudine commorabitur absq; visitatione pessimi.
24 Abscondit piger manum suã sub ascella, nec ad os
25 suum applicat eam. Percute derisorem, & stultus sapientior erit: si autẽ corripueris
26 sapientem, intelliget sapientiam. Qui affligit patrẽ & fugit matrem, ignominiosus
27 erit & infelix. Non cesses audire filii doctrinam, nec ignores sermones scientiæ.
28 Testis iniquus deridet iudicium, & os
29 impiorum deuorat iniquitatem. Parata sunt derisoribus iudicia, & mallei percutientes stultorum corporibus.

7 Omnis qui fratrem mendicum odit, & ab amicitia longè erit: cogitatio bona scientibus eã appropinquabit, vir autẽ prudens inueniet eã.
8 Multa malefaciẽs perficit malitias: qui autẽ irritat sermonibus, nõ saluabitur. Qui possidet
9 prudentiã, diligit se, qui autem custodit prudentiam, inueniet bona. Testis falsus nõ erit impuni-
10 tus erit: qui autẽ incendet malitiam, peribit ab illa. Non conferunt stulto delitiæ, et si seruus
11 inceperit cum superbia dominari. Misericors vir patiens est, at gloria eius iniustus iniustus.
12 Regis minæ similes fremitui leonis: sicut autem ros super herbã, sic hilaritas eius. Vere-
13 cundia patri filius stultus, & non casta vota de mercede meretricis. Domum & substantiam
14 diuidunt patres filiũ: ab autẽ Domino aptatur mulier viro. Timiditas detinet effœminatũ, ani-
15 ma autẽ pigri esuriet. Qui custodit mandatũ, custodit suam animam: qui autem negligit suas
16 vias, peribit. Fœneratur Deo qui miseretur
17 pauperis: secundũ autẽ donum eius retribuet ei. Erudi filiũ tuũ, sic enim erit bonæ spei: in
18 autẽ iniuriã ne extollaris animã. Nequam vir
19 multis mulctabitur: si autẽ vastauerit, & animã suã addet. Audi fili disciplinã patris tui, vt
20 sapiens sis in nouissimis tuis. Multæ cogitatio-
21 nes in corde viri, at consiliũ Dominiin seculum manebit. Fructus viro misericordia: melior au-
22 tem mendicus iustus quàm diues mendax.
23 Timor Domini in vitam viro, at intrepi-
dus morabitur in locis vbi non consideratur
24 cognitio. Abscondens in sinum suum ma-
nus iniustæ, neque ori applicabit eas.
25 Pestilente flagellato stultus astutior erit: si autem corripueris virum prudentem, intelliget
26 sensum. Qui inhonorat patrem & expellens matrẽ
suam, confundetur & exprobrabilis erit.
27 Filius relinquens custodire disciplinam pa-
tris, meditabitur sermones malos.
28 Spondens pro puero stulto, iniuria afficiet
29 iustitiam: os autem impiorum deuorabit iudicia.
Parantur luxuriosis flagella, & supplicia similiter stultis.

7 πᾶς ὁς ἀδελφὸν πτωχὸν μισεῖ καὶ φιλίας μακρὰν ἔσαι· σὺνοια ἀγαθὴ τοῖς εὐδόσιν αὐτὴν ἐγγιεῖ· ἀνὴρ ὁ φρόνιμος εὑρήσει αὐτῷ. ὁ πολλὰ κακοποιῶν τελεσιεργήσει κα-
8 κίας, ὁς δ' ἐρεθίζει λόγοις ὁ (ωθήσεῖ). ὁ κλῶμβρ & φρόνησιν ἀγαπᾶ ἑαυτὸν· ὁς δ' φυλάσσει φρόνησιν εὑρήσει
9 ἀγαθά. μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀπιμώρητος ἔσαι· ὁς δ' ἀνθρώκαύσει κακίαν ἀπολεῖται αὐτὴ αὐτῆς.
10 οὐ συμφέρῃ ἄφρονι τρυφή, & ἐδὲ οἰκέτης ἀρξῇ μετ'
11 ὕβρεως δυναστῶν. ἐλεήμων ἀνὴρ μακροθυμεῖ, τὸ
12 δὲ καύχημα αὐτοῦ ἐπέρχεῖ ἀδικούμενος. βασιλέως ἀπειλὴ ὁμοία ἐρεύγματι λέοντος, ὥσπερ δ' δρόσος ἐπὶ χόρτῳ
13 ὕτως ὁ ἵλαρὸν αὐτοῦ. αἰσχύνη πατρὸς υἱὸς ἄφρων, καὶ
14 ὀχ ἁγναὶ δύκαι δόσεις μιαιφόνοι & ἑταίρας. οἶκον & ὑπαρξιν μερίζουσι πατέρες παισί, παρὰ δὲ κυρίου ἁρμό-
15 ζεται γυνὴ φρόνιμος. δειλία κατέχει ἀνδρόγυνον, ψυ-
16 χὴ δὲ ἀεργοῦ πεινάσει. ὃς φυλάσσει ἐντολὴν περιέ-
τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ὁ δὲ καταφρονῶν τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν,
17 ἀπολεῖται. δανείζει θεῷ ὁ ἐλεῶν πτωχόν, κὴ δὲ τὸ
δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ.
18 παίδευε υἱὸν σὸν, ὅτω γὰρ ἔσαι σύελπις, εἰς δεῦτερον μὴ
19 ἐπαίρου τῇ ψυχῇ. κακόφρων ἀνὴρ πολλὰ ζημιωθή-
σεῖ· ἐὰν δὲ λυμαίνῃ καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ προσθήσει.
20 ἄκουε υἱὲ παιδείαν πατρός σου, ἵνα σοφὸς ἐν ἐσχά-
21 των ᾖς. πολλοὶ λογισμοὶ ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, ἡ δὲ
βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ.
22 καρπὸς ἀνδρὶ ἐλεημοσύνη, κρείσσων δὲ πτωχὸς δί-
23 καιος πλουσίου ψεύστης. φόβος κυρίου εἰς ζωὴν
ἀνδρί· ὁ δὲ ἄφοβος αὐλισθήσεται ἐν τόποις, ἃ οὐκ ἐπι-
24 σκοπεῖται γνῶσις. ὁ ἐγκρύπτων εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ
χεῖρας ἀδίκως, ἐ δὲ πρὸς στόμα αὐτὰς μὴ προσαξάσῃ αὐτάς.
25 λοιμοῦ μαστιγωμένου ἄφρων πανουργότερος ἔσαι·
ἐὰν δὲ ἐλέγξῃς ἀνδρὸς φρόνιμον νοήσει αἰδήσιν.
26 ὁ ἀπειλῶν πατέρα & ἀπωθούμενος μητέρα αὐτοῦ,
καταισχυνθήσεται καὶ ἐπονείδιστος ἔσαι.
27 ὑὸς ἀπολειπόμενος φυλάξαι παιδείαν πατρός,
28 μελετήσει ῥήσεις κακάς. ἐγκυόμενος παῖδα ἄφρο-
να καταφρύσει δικαίωμα, στόμα δὲ ἀσεβῶν καταπίεται
29 κρίσεις. ἑτοιμάζονται ἀκολάστοις μάστιγες, καὶ τι-
μωρίαι ὁμοίως ἄφροσιν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

Omnes amici pauperis oderunt eum, insuper socij eius recedunt ab eo: vbi sunt qui insectantur verbis suis, nihil erit eis residuum. Qui possidet cor bonum, diligit animam suam: qui custodit prudentiam, inueniet bonum. Testis falsus non erit innocens: & qui loquitur mendacium, peribit. Non decent stultum delitiæ, neque seruum dominari principibus. Fremit sicut leo ira regis, & sicut ros super herbam voluntas eius. Filius stultus grauis est patri suo sicut acida: & sicut stillicidium quod distillat, litigia mulieris. Domus & substantia sunt hæreditas à parentibus, & à Deo traditur mulier viro. Pigredo mittit somnum, & anima dolosa esurit. Qui custodit mandatum, custodit animam suam: & qui spernit viam suam, morietur. Qui quærit commodare Deo, miseretur pauperis, & retribuetur bona reddetur ei. Erudi filium tuum, quoniam est spes: & ad mortem eius ne attollas animam tuam. Vir iracundus suscipit pœnam: & quando exaltatur, super onus suum addit. Audi consilium & suscipe disciplinam, vt sapiens sis in fine tuo. Multæ cogitationes in corde virorum: consilium autem Dei ipsum permanebit. Desiderium filij hominis misericordia eius, & melior est pauper quàm vir mendax. Timor Dei est ad vitam: & qui satiatur ab eo, pernoctabit, nec visitabitur à malo. Piger abscondit manum suam sub ascella sua, neque ad os suum applicat eam. Qui deridet patrem suum & fugat matrem suam, filius est ignominiosus & confusione dignus. Cresce fili mi & audi disciplinam, & non erres à verbis oris eius. Testis iniquus deridet iudiciam, & os impiorum profert iniquitatem. Parantur derisoribus iudicia; verbera corporibus eorum.

תרגום

קני לכא סגין לה ואף חבריו רחקין מנה אפא דסרכין בסולו לא שריר׃ ז
מחקנין למסבנא סגין לה ואף חבריו רחקין מנה אפא דסרכין בסולו לא שריר׃ ז
קני לנפשה נסר בינא דנטר חכמתא למשכח טבא׃ ח
לא יאי למכלא פנוקא אף לא לעבדא דשלט ברברבנין׃ י
לית ארוך רוגזה דמלכא כרבוחא ונעמה כטלא דעסבא׃ יא
נהם דין ארוך דמלכא דסליק ודין טלא על עסבא רעותה׃ יב
בריא דאבוי דין קדמוי ואנתתא מרגזתא כטפת מיא תדירא׃ יג
בית ואוצר אחסנת אבהן ומן קדם יי אתתא מסתכלא׃ יד
דחיל יי מוסיף יומין ולמתקי נפשיה לא תתחכם בסוכלתנותך׃ טו
מן דבעי נוף לאלהא מתרחם על מסכנא ופרעניתא שבתא משתלם לה׃ יז
גברא חסתנא סקבל הכא וכיסה דסעלי על שעבוה סוסף׃ יח
סגיען סחשבתא בלבי דגברין ועצתא דאלהא היא תקים׃ יט
רחמלה דאלהא לתתי ומן דשבע מנה נכוח ולא נפקד בישתא׃ כ
למסקנא סתית ושמע מרדיתא ולא תשבא מן מאמרי דסמה׃ כא
פרש ברי ושמע מרדיתא ולא תשבא מן מאמרי דסמה׃ כב
מחקנין למסקני דיני זהרתא לגשמי יהון׃ כג

Universidad de Deusto
Biblioteca

כ

1 לֵץ חַיַּיִן הֹמֶה שֵׁכָר וְכָל־שֹׁגֶה בּוֹ לֹא יֶחְכָּם׃
2 נַהֲם כְּכְפִיר אֵימַת מֶלֶךְ מִתְעַבְּרוֹ חוֹטֵא נַפְשׁוֹ׃
3 כָּבוֹד לָאִישׁ שָׁבַת מֵרִיב וְכָל־אֱוִיל יִתְגַּלָּע׃
4 מֵחֹרֶף עָצֵל לֹא יַחֲרֹשׁ יִשְׁאַל בַּקָּצִיר וְאֵין׃
5 מַיִם עֲמֻקִּים עֵצָה בְלֵב־אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יְדַלֶּנָּה׃
6 רַב־אָדָם יִקְרָא אִישׁ חַסְדּוֹ וְאִישׁ אֱמוּנִים מִי יִמְצָא׃
7 מִתְהַלֵּךְ בְּתֻמּוֹ צַדִּיק אַשְׁרֵי בָנָיו אַחֲרָיו׃
8 מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא־דִין מְזָרֶה בְעֵינָיו כָּל־רָע׃
9 מִי־יֹאמַר זִכִּיתִי לִבִּי טָהַרְתִּי מֵחַטָּאתִי׃
10 אֶבֶן וָאֶבֶן אֵיפָה וְאֵיפָה תּוֹעֲבַת יְהוָה גַּם־שְׁנֵיהֶם׃
11 גַּם בְּמַעֲלָלָיו יִתְנַכֵּר־נַעַר אִם־זַךְ וְאִם־יָשָׁר פָּעֳלוֹ׃
12 אֹזֶן שֹׁמַעַת וְעַיִן רֹאָה יְהוָה עָשָׂה גַם־שְׁנֵיהֶם׃
13 אַל־תֶּאֱהַב שֵׁנָה פֶּן־תִּוָּרֵשׁ פְּקַח עֵינֶיךָ שְׂבַע־לָחֶם׃
14 רַע רַע יֹאמַר הַקּוֹנֶה וְאָזַל לוֹ אָז יִתְהַלָּל׃
15 יֵשׁ זָהָב וְרֹב פְּנִינִים וּכְלִי יְקָר שִׂפְתֵי־דָעַת׃
16 לְקַח־בִּגְדוֹ כִּי־עָרַב זָר וּבְעַד נָכְרִיּוֹת חַבְלֵהוּ׃
17 עָרַב לָאִישׁ לֶחֶם שֶׁקֶר וְאַחַר יִמָּלֵא פִּיהוּ חָצָץ׃
18 מַחֲשָׁבוֹת בְּעֵצָה תָכוֹן וּבְתַחְבֻּלוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמָה׃
19 גּוֹלֵה־סוֹד הוֹלֵךְ רָכִיל וְלִפְתֵּה שְׂפָתָיו לֹא תִתְעָרָב׃
20 מְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעֲךְ נֵרוֹ בְּאִישׁוֹן חָשְׁךְ׃
21 נַחֲלָה מְבֹהֶלֶת בָּרִאשׁוֹנָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תְבֹרָךְ׃
22 אַל־תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה־רָע קַוֵּה לַיהוָה וְיוֹשַׁע לָךְ׃

CAP. XX.

1 LVxuriosa res vinū, & tumultuosa ebrietas. Quicunque his delectatur, nō erit
2 sapiens. Sicut rugitus leonis, ira & terror regis, qui prouocat eum, peccat in ani-
3 mam suam. Honor est homini qui separat se à cōtentionibus; omnes autē stulti
4 miscentur contumeliis. Propter frigus piger arare noluit, mendicabit ergo æstate
5 & non dabitur illi. Sicut aqua profunda, sic consilium in corde viri; sed homo sa-
6 piens exhauriet illud. Multi homines misericordes vocātur: virum autem fide-
7 lem quis inueniet? Iustus qui ambulat
B in simplicitate sua, beatos post se filios re-
8 linquit. Rex qui sedet in solio iudicij,
9 dissipat omne malum intuitu suo. Quis
potest dicere: Mundum est cor meum, pu-
10 rus sum à peccato? Pondus & pondus,
mensura & mensura, vtrunque abomina-
11 bile est apud Dominū. Ex studijs suis
intelligitur puer si mūda & recta sint ope-
12 ra eius. Aurem audientem, & oculum
13 videntē, Dominus fecit vtrunque. Nolī
diligere somnum, ne te egestas opprimat.
Aperi oculos tuos, & saturare panibus.
14 Malum est, malum est, dicit omnis e-
C mptor: & cùm recesserit, tunc gloriabi-
15 tur. Est aurum & multitudo gemma-
rum, vas autem pretiosum labia scientiæ.
16 Tolle vestimentum eius qui fideiussit
extitit alieni, & pro extraneis auferpignus
17 ab eo. Suauis est homini panis mēdacij,
& postea implebitur os eius calculo.
18 Cogitationes consilij roborātur, & gu-
bernaculis tractanda sunt bella.
19 Reuelat mysteria & ambulat fraudulenter:
& dilatat labia sua, ne commiscearis.
20 Qui maledicit patri suo & matri, ex-
D tinguetur lumen eius in mediis tenebris.
21 Hereditas ad quam festinatur in prin-
cipio, in nouissimo benedictione carebit.
22 Ne dicas: Reddam malum pro malo,
expecta Dominum, & liberabit te.

תרגום

כ

1 לְסִקְלָנָא הִוא חַמְרָא זְרִיזְיָקָא שִׁכְרָא וְכָל דְּשָׁבֵי בַהּ לָא נְחָכֵם׃
2 נְהָמָא דְּמַלְכָּא כִּרְעוּתֵהּ דְּחָיֵב דְּלָא דָיֵן וְכָל דְּשָׁמֵי מִצְעָרֵהּ
3 מְחִסַּר שְׁלָמָא לָא שְׁחִק וְשָׁאֵל בְּחַצְדָא וְלֵית׃
4 מִסְּגִי עַצְלְתָּא בְּלָבָא דְּגַבְרָא וְגַבְרָא דְּמִתְבַּיֵּן נְדַלְיָה׃
5 כְּמַיָּא דְּעֵמִיקִין עֲצִיקָא הִוא וְשׁוּבְיְהוֹן לְבָנוּהִי בְּהֵרוּהִי׃
6 סַגְיָא דְּגַבְרִין דְּמִתְקְרִין צַדִּיקָא וְגַבְרָא דְּמְהֵימָן מַן יְהַשְׁכַּח׃
7 מַלְכָּא דְּיָתֵב עַל כָּרְסֵי דִּינָא מְפַזַּר כָּל בִּישָׁא בְּעֵינוֹהִי׃
8 אֲף כְּעוּבְדֵיהוֹן דִּילֵי וְאַדְכֵּיִת מִחּוֹבָתִי׃
9 לָא תֵימַר זַכֵּיתִי לִבִּי זְדַכֵּיתִי מֵחוֹבָתִי׃
10 מְהֵקְלָא וּמְהֵקְלָא כֵּילָא וְכֵילָא מְרַחֲקִין אִנּוּן קֳדָם יְיָ אֲלָהָא אַף תְּרֵיהוֹן׃
11 אַרְנָא דְּשָׁמְעָא וְעֵינָא דְּחָזְיָא אֲלָהָא אַבְרֵי תְּרֵיהוֹן׃
12 חַבְרָא לְחַבְרָה נְאֵסַר דְּקָנֵי תְּהֵידִין נְשַׁתְּבַח וְנִיסַּר׃
13 נְסַב לְכוּשָׁה מְטוּל דְּעָרַב לְחָלוֹנִי וְעַל אִפֵּי נָכְרִיָּא מַשְׁכְּנֵהּ׃
14 מְחַשְׁכָא בְּעִדָּנָא תְּתָקֵן וּבְסוֹפָהּ לָא תִתְעַבַּד קְרָבָא׃
15 דְּלִיט לַאֲבוּי וּלְאִמֵּהּ נְרָגֵהּ בְּשִׁפּוּרְנָא אֵיךְ אִתּוּנָא דַּחֲשׁוֹכָא׃
16 לָא תֵימַר אֲשַׁלֵּם בִּישְׁתָּא סְבָא לַאלָהָא וְיִפְרְקִנָּךְ׃

CAP. XX.

1 LVxuriosa res vinum, & iniuriosa ebrietas; omnis autem deuastans non erit sapiens.
2 Non differunt minæ regis ab ira leonis: qui autem prouocat eum & immiscens peccat in suā animam. Gloria viro auerti à contumelia; omnis autem stultus his implicatur.
3 Exprobratus piger non erubescit, similiter & qui fœneratur triticum in tempore messis.
4 Aqua profunda consilium in corde viri, vir autem prudens exhauriet illud. Magnum
5 homo & precio sum vir misericors; virū autem fidelem opus inuenire. Qui reuertitur irre-
6 prehensibilis in iustitia, beatos filios suos relinquet. Cùm rex iustus sederit in solio, non
7 aduersatur in oculis eius omne malum. Quis gloriabitur mundum habere cor? aut quis liberè dicet purum esse à peccatis? Statera
10 magna & parua & mensuræ duplices, immunda coram Domino & vtraque, & qui facit ea.
11 In studijs suis impedietur adolescens cum sancto, & recta via eius. Auris audit &
12 oculus videt, Domini opera & vtraque.
13 Ne diligas detrahere, ne pereas; aperi autem oculos tuos, & saturare panibus.
14 Malum malum dicit qui emit; & postquā recesserit, tunc gloriabitur. Est aurum
15 & multitudo lapidum preciosorum, & vasa preciosa labia intellectus.
16 Tolle vestimentum spondentis pro alieno, & pro aliena accipe pignus ab eo.
17 Dulcis homini panis mendacij, & postea implebitur os eius silicibus.
18 Cogitationes in consilio firmantur, gubernationibus autem fit bellum.
19 Reuelans consilia in confessu vadit duplex lingua, & cum extendente sua ne misceare
20 labia. Maledicentis patrem aut matrem extinguetur lucerna; at pupillæ oculorum eius
21 videbunt tenebras.
22 Pars festinata in primis, in vltimis non benedicetur.
Ne dicas, Vlciscar inimicum, sed expecta Dominum, vt tibi auxilietur.

κ

1 Ἀκόλαστον οἶνος καὶ ὑβριστικὸν μέθυ. πᾶς ὁ λυμαι-
2 νόμενος ἐκ τούτων οὐκ ἔσται σοφός. ὁ διαφέρει ἀπειλὴ βασι-
λέως θυμὸς λέοντος; ὁ ὀργίζων αὐτὸν καὶ ἁμαρτάνο-
3 μενος ἀμαρτήσει εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. δόξα ἀνδρὶ ἀπο-
στρέφεσθαι λοιδορίας, πᾶς δὲ ἄφρων συνέξει συμ-
4 πλέκεται. ὀκνηρὸς ὀκνηρὸς οὐκ αἰσχυνθήσεται, ὡ-
5 σαύτως καὶ ὁ δανιζόμενος σῖτον ἐν ἀμητῷ. ὕδωρ βα-
θὺ βουλὴ ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἐξαντλήσει
6 αὐτήν. μέγα ἄνθρωπος καὶ τίμιον ἀνὴρ ἐλεήμων,
7 ἀνδρὸς δὲ πιστὸν ἔργον εὑρεῖν. ὃς διαστρέφεται ἀμω-
μος ἐν δικαιοσύνῃ μακαρίους ἕξει παῖδας ἀπὸ καταλεί-
8 ψεως. ὅταν βασιλεὺς δίκαιος καθίσῃ ἐπὶ θρόνου,
οὐκ ἀνομοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πᾶν πονηρόν.
9 τίς καυχήσεται ἁγνὸν ἔχειν τὸν καρδίαν; ἢ τίς παῤ-
ῥησιάσεται καθαρὸς εἶναι ἀπὸ ἁμαρτιῶν;
10 σάθμιον μέγα καὶ μικρὸν καὶ μέτρα διπλᾶ ἀκά-
θαρτα ἐνώπιον κυρίου ἀμφότερα, καὶ ὁ ποιῶν αὐτά.
11 ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ συμποδιῶν ἔσται νεανί-
σκῳ μὴ ὁσίου, καὶ ὁδεία ἡ ὁδὸς αὐτοῦ.
12 ὃς ἀκοὴ καὶ ὀφθαλμὸς ὁρᾷ, κυρίου ἔργα καὶ ἀμφότε-
13 ρα. μὴ ἀγάπα καταλαλεῖν, ἵνα μὴ ἐξαρθῇς. διάνοιξον ὀφθαλμούς σου καὶ ἐμπλήσθητι ἄρτων.
14 κακὸν κακὸν λέγει ὁ ἀγοραζόμενος, καὶ ὡς ἀπέλθῃ τότε
15 καυχήσεται. ἔστι χρυσὸς καὶ πλῆθος λίθων πολυτε-
16 λῶν, καὶ σκεῦος σύντομα χείλη σωφέσεως. ἀφελοῦ τὸ
ἱμάτιον ὃς ἐγγυᾶται ἑτέρου, καὶ ὑπὲρ ἀλλοτρίου καὶ ὑπὲρ ἀλλοτρίας
λάβε ἐνέχυρον παῤ αὐτοῦ.
17 ἡδὺς ἀνθρώπῳ ἄρτος ψεύδους, καὶ ἔπειτα ἐμπλη-
σθήσεται τὸ στόμα αὐτοῦ χαλίκων.
18 διαλογισμοὶ ἐν βουλῇ στήσονται, καὶ κυβερνήσεσι πόλεμος.
19 ὁ ἀνακαλυπτῶν βουλὰς ἐν συνεδρίῳ, πο-
ρεύεται ὀλίγωρος, καὶ μὴ πλατύνου τοῖς τὰ ἑαυτοῦ μὴ μίγνυσθαι
20 χείλεσιν. καταλογευόμενος πατέρα ἢ μητέρα σβεσθήσεται
λαμπάς, αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὄψονται σκότος.
21 μερὶς σπουδαζομένη ἐν πρώτοις, ἐν τοῖς τελευ-
ταίοις οὐκ εὐλογηθήσεται.
22 μὴ εἴπῃς, τίσομαι τὸν ἐχθρόν, ἀλλὰ ὑπόμενον τὸν
κύριον, ἵνα σοι βοηθήσῃ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XX.

DEtestoria res est vinum, & inebriat sicera: & omnis qui ebriatur in ea, non erit sapiens. Rugit sicut leo terror regis: & qui prouocat eum, peccat in animam suam. Gloria est viro qui superfeder à contentione; & omnis qui stultus est, deridet. Penuriam sustinet piger, & non tacet: & petet in messe, & non habebit. Aquæ profundæ consilium in corde viri, & vir intelligens exhauriet illud. Multi filij vocantur viri misericordes: virum autem fidelem quis inueniet? Qui ambulat in simplicitate sua, iustus est, & beati erunt filij eius post eum. Rex qui sedet in solio iudicij, dissipat à facie sua omnes impios. Quis dicet: Mundum est cor meum, & purus sum à peccato meo? Pondus & pondus, mensura & mensura, abominabile est vtrunque coram Deo. Etiam in operibus suis cognoscitur puer, an munda & recta sint opera eius. Auris quæ audit, & oculus qui videt, Deus creauit vtrunque. Ne diligas somnum, ne forte pauper eias: aperi oculos tuos, & saturare pane. Socius ad socium dicit quòd emit, & tunc gloriatur, & dicit. Est aurum & multitudo gemmarum bonarum, & vasa preciosa labia scientiæ. Tolle vestimentum eius qui fideiussor stetit pro alieno, & pro extranea pignora eum. Suauis est homini panis mendax, & postea replebitur os eius calculo. Cogitationes consilio diriguntur, & gubernaculo fit bellum. Qui reuelat secretum, delator est: & ei qui allicit labijs suis ne commiscearis. Qui maledicit patri suo & matri suæ, extinguetur lucerna eius sicut caligo tenebrarum. Hæreditas ad quam festinatur in principio, in fine non benedicetur. Ne dicas, Reddam malum, spera in Deo, & saluabit te.

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 * תּוֹעֲבַת יְהוָה אֶבֶן וְאָבֶן וּמֹאזְנֵי מִרְמָה לֹא־טוֹב׃
24 * מֵיְהוָה מִצְעֲדֵי־גָבֶר וְאָדָם מָה־יָּבִין דַּרְכּוֹ׃
25 * מוֹקֵשׁ אָדָם יְלַע קֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר׃
26 * מְזֹרֵה רְשָׁעִים מֶלֶךְ חָכָם וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אוֹפָן׃
27 * נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ כָּל־חַדְרֵי־בָטֶן׃
28 * חֶסֶד וֶאֱמֶת יִצְּרוּ־מֶלֶךְ וְסָעַד בַּחֶסֶד כִּסְאוֹ׃
29 * תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם וַהֲדַר זְקֵנִים שֵׂיבָה׃
30 * חַבְרוֹת פֶּצַע תַּמְרִיק בְּרָע וּמַכּוֹת חַדְרֵי־בָטֶן׃

כא

1 * פַּלְגֵי־מַיִם לֵב־מֶלֶךְ בְּיַד־יְהוָה עַל־כָּל־אֲשֶׁר
יַחְפֹּץ יַטֶּנּוּ׃
2 * כָּל־דֶּרֶךְ אִישׁ יָשָׁר בְּעֵינָיו וְתֹכֵן לִבּוֹת יְהוָה׃
3 * עֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחָר לַיהוָה מִזָּבַח׃
4 * רוּם עֵינַיִם וּרְחַב־לֵב נֵר רְשָׁעִים חַטָּאת׃
5 * מַחְשְׁבוֹת חָרוּץ אַךְ־לְמוֹתָר וְכָל־אָץ אַךְ־
לְמַחְסוֹר׃
6 * פֹּעַל אֹצָרוֹת בִּלְשׁוֹן שֶׁקֶר הֶבֶל נֹדֵף מְבַקְשֵׁי־מָוֶת׃
7 * שֹׁד־רְשָׁעִים יְגוֹרֵם כִּי מָאֲנוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט׃
8 * הֲפַכְפַּךְ דֶּרֶךְ אִישׁ וְזָר וְזַךְ יָשָׁר פָּעֳלוֹ׃
9 * טוֹב לָשֶׁבֶת עַל־פִּנַּת גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית חָבֵר׃
10 * נֶפֶשׁ רָשָׁע אִוְּתָה־רָע לֹא־יֵחַן בְּעֵינָיו רֵעֵהוּ׃
11 * בְּעָנְשׁ־לֵץ יֶחְכַּם־פֶּתִי וּבְהַשְׂכִּיל לְחָכָם יִקַּח־
דָּעַת׃
12 * מַשְׂכִּיל צַדִּיק לְבֵית רָשָׁע מְסַלֵּף רְשָׁעִים לָרָע׃
13 * אֹטֵם אָזְנוֹ מִזַּעֲקַת־דָּל גַּם־הוּא יִקְרָא וְלֹא
יֵעָנֶה׃
14 * מַתָּן בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה־אָף וְשֹׁחַד בַּחֵק חֵמָה עַזָּה׃
15 * שִׂמְחָה לַצַּדִּיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּמְחִתָּה לְפֹעֲלֵי
אָוֶן׃
16 * אָדָם תּוֹעֶה מִדֶּרֶךְ הַשְׂכֵּל בִּקְהַל רְפָאִים יָנוּחַ׃

23 * Abominatio est apud Dñm pondus & pondus: statera dolosa non est bona.
24 * A Dño diriguntur gressus viri: quis autē hominum intelligere potest viam suam?
25 * Ruina est homini deuorare sanctos, & post vota retractare.
26 * Dissipat impios rex sapiens, & inuoluit super eos fornicem.
27 * Lucerna Dñi spiraculum hominis, quæ inuestigat omnia secreta ventris.
28 * Misericordia & veritas custodiunt regē, & roborat clementia thronus eius.
29 * Exultatio iuuenū fortitudo eorū, & dignitas senum canicies.
30 * Liuor vulneris abstergit malū, & plagæ in secretioribus ventris.

CAP. XXI.

1 SIcut diuisiones aquarum, ita cor regis in manu Dñi: quocunque voluerit inclinabit illud.
2 * Omnis via viri recta sibi videtur, appendit autē corda Dñs.
3 * Facere iustitiam & iudicium, magis placet Dño quàm victimæ.
4 * Exaltatio oculorū & dilatatio cordis, lucerna impiorum peccatum.
5 * Cogitationes robusti semper in abundantia; omnis autē piger in egestate est.
6 * Qui cōgregat thesauros lingua mendacij, vanus & excors est, & impingetur ad laqueos mortis.
7 * Rapinæ impiorum detrahent eos, quia noluerunt facere iudicium.
8 * Peruersa via viri aliena est: qui autem mundus est, rectū opus eius.
9 * Melius habitare in angulo domatis, quàm cum muliere litigiosa, & in domo communi.
10 * Anima impij desiderat malū, non miserebitur proximo suo.
11 * Mulctato pestilente sapientior erit paruulus: & si sectetur sapientem, sumet scientiam.
12 * Excogitat iustus de domo impij, vt detrahat impios ad malum.
13 * Qui obturat aurē suam ad clamorē pauperis; & ipse clamabit, & non exaudietur.
14 * Munus absconditū extinguit iras, & donū in sinu indignationē maximam.
15 * Gaudium iusto est facere iudicium, & pauor operantibus iniquitatem.
16 * Vir qui errat à via doctrinæ, in cœtu gigantum commorabitur.

23 * Βδέλυγμα κυρίῳ ὁλίσθον σάθμιον, ⁊ ζυγὸς ὁλόλυξ
24 ἀνὴρ καλὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. * ἀπὸ κυρίου εὐθυνθήσεται τὰ διαβήματα ἀνδρί, ἵνα τί πῶς δὲ νοήσαι τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ;
25 * παγὶς ἀνδρὶ ἰσχὺν τῶν ἰδίων ἀγάπαι, μὴ δὲ τὸ
26 δύξασθαι μεταγνῶναι γίνεται. * λυμαίνεται ἀσεβὴς βασιλεὺς ὀφρύς, καὶ ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς τροχόν.
27 * φῶς κυρίου πνοὴ ἀνθρώπων, ἡ λυμαίνουσα ὃς ἐρευνᾷ τα-
28 μεῖα κοιλίας. * ἐλεημοσύνη καὶ ἀλήθεια φυλακὴ βασιλεῖ, καὶ περικυκλωθήσεται ἐν δικαιοσύνῃ τὸν θρόνον
29 αὐτοῦ. * κόσμος νεανίαις ἰσχύς, δόξα δὲ πρεσβυτέρων
30 πολιαί. * ὑπώπια καὶ σωτέλεσμα σώσαντα κακοῖς, πληγαὶ δὲ εἰς ταμεῖα κοιλίας.

κα'

1 * Ὥσπερ ὁρμὴ ὕδατος, ἕτως καρδία βασιλέως ἐν χερὶ
2 θεοῦ, ᾗ δ' ἂν θέλῃ νεύσει ἐπεῖ ἔκλινεν αὐτήν. * πᾶς ἀνὴρ
φαίνει ἑαυτῷ δίκαιος, κατευθύνει δὲ καρδίας κύριος.
3 * ποιεῖν δίκαια καὶ ἀληθινὰ δεκτὰ μᾶλλον θεῷ ἢ θυσιῶν αἷμα. * μεγαλόφρων ἐφύβρει θρασυ-
4 καρδίος, λαμπὴρ δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτία. * διαλογισμοὶ
ἀνδρείου εἰς πλησμονήν, καὶ πᾶς ὁ σπεύδων ἐν ἐλαττονεῖ.
6 * ὁ ἐνεργῶν θησαυρίσματα γλώσσῃ ψευδεῖ, ματαία
διώκει καὶ ἕρπεται πὶ παγίδι θανάτου.
7 * ὄλεθρος ἀσεβέσιν ἁρπαγήσεται), ἃ γὰρ βούλονται
8 πράσσειν τὰ δίκαια. * πρὸς σὺν σκολιὰς σκολιὰς ὁδοὺς
ἀποστέλλει ὁ θεός· εἰλικρινῆ δὲ καὶ ὀρθὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
9 * κρεῖσσον οἰκεῖν πὶ γωνίας ὑπαίθρου ἢ ἐγκεκοιναμέ-
νοις μετὰ ἀδικίας, καὶ ἐν οἴκῳ κοινῷ.
10 * ψυχὴ ἀσεβοῦς ἐπιθυμεῖ κακῶν, οὐκ ἐλεηθήσεται
11 ὑπ' ἐνδεοῦς τὰν ἀνθρώπων. * ζημιωθήσεται ἀκόλαστος παναρσότερος γένῃ) ὁ ἀκακος, σωθεὶς δὲ σοφὸς δέξει) γνώ-
12 σιν. * σωθεὶς δίκαιος καρδίας ἀσεβῶν, καὶ φαυ-
13 λίζει ἀσεβεῖς ἐν κακοῖς. * ὃς φράσσει τὰ ὦτα αὐτοῦ τοῦ μὴ ἀκοῦσαι ἀδενὸς, ⁊ αὐτὸς ἐπικαλέσῃ) ⁊ οὐκ ἔσαι ὁ
14 εἰσακούων. * δόσις λαθραῖος ἀναπέπει ὀργάς, δῶρον ὁ φειδόμενος θυμὸν ἐγείρει ἰσχυρόν.
15 * διφρεσιὴν δικαίων ποιεῖν κέκμαγε, ὅσι δὲ ἀκα-
θαρσίας ἀφανὰ κακοῦργοις.
16 * ἀνὴρ πλανώμενος ἐξ ὁδοῦ δικαιοσύνης, ἐν συναγωγῇ γιγάντων ἀναπαύσεται.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[23] Abominabile est coram Deo pondus & pondus: & mensura dolosa non placet coram eo. [24] A facie Domini gressus viri, & filius hominis non intelligit vias suas. [25] Laqueus est homini qui deuouit sanctuario, & postea tangit eum anima ipsius. [26] Dispergit impios rex sapiens, & voluit super eos rotam. [27] Lucerna Dei spiraculum filiorum hominis: & scrutatur omnia interiora ventris. [28] Misericordia & veritas custodient regem, & præparatur in clementia solium eius. [29] Decus iuuenum fortitudo eorum, & laus senum canicies. [30] Pauores & plagæ occurrunt malo, & puncturæ acus in interioribus ventris eius.

CAP. XXI.

[1] Sicut riuuli aquarum, ita cor regis in manibus Dei, & quocunque vult inclinat illud. [2] Omnes viæ viri rectæ sunt in conspectu eius; dirigit autem corda Deus. [3] Qui facit iustitiam & iudicium, cōplacet sibi in illo Deus magis quàm in sacrificio. [4] Exaltatio oculorū, & tumor cordis, & lucerna impiorum peccatum. [5] Cogitationes collectæ ad abundantiam, & pes festinus ad egestatem rendit. [6] Opera cellariorum in lingua mendacij, & dilapabuntur; & euellentur illi qui quærunt mortem. [7] Rapina impiorum tollet eos, quoniam non se submiserunt vt facerent iudicium. [8] Qui peruertit viam alicuius, extraneus est: & qui mundus est, recta sunt opera eius. [9] Melius est sedere in angulo tecti, quàm cum muliere litigiosa, & in domo cōmuni. [10] Anima impij desiderat malū, & nō misericordiā [11] consequetur in oculis eius socius eius. [12] Per mulctā deriſoris sapientior fiet insipiens, & in intellectu sapientis assumet scientiam. [13] Qui obturat aurem suam ne audiat clamorem pauperis, vocabit quoque [14] ipse, & non exaudietur. [15] Munus in abscondito extinguit iram, & munus in sinu indignationem fortem. [16] Lætitia est iusto facere iudicium, & terror iis qui faciunt iniquitatem. [17] Filius hominis qui errat à via intellectus, cum filiis terræ commorabitur.

תרגום

[23] מְתַקְּנִין אִנּוּן קֳדָם אֱלָהָא מַתְקָלָא וּמַתְקָלָא וּמִשְׁתָּחְתָא דְּרַבְיְיתָא לָא שַׁפִּיר קֳדָמוֹי׃ [24] מִן קֳדָם יְיָ הַלְכְתָה וְנַבְרָא וּכְרַ נְשָׁא לָא
[25] מְסַתְּכַל אֹרְחָתֵיהּ׃ [26] מְבַדַּר לְרִשְׁיעֵי מַלְכָּא חַכִּימָא וְתַקִּין כְּרְסֵה כְּחַקְנָא׃
[27] שְׁרָגָא דַּאלָהָא נְשְׁמְתָה דְּבְנֵי נָשָׁא וְכַיָּיא כָּלְהוֹן גְּנָזַיָּא דִּכְרְסָה׃ [28] חִסְדָּא וְקְשׁוֹטָא יִנְטְרוּן לְמַלְכָּא וְסַתְקִין כָּרְסֵה בְּחִסְדָּא׃
[29] תֵּיכֵל שִׁבְחָא לְמַלְכָּא דְּבְרִישָׁא וְסַתְוִיתֵי בְּגִנְזֵה דְּכָרְסֵה׃ כא
[1] שְׁבָבֵי וּפְעָלְתָא לְמָה דְּמַלְכָּא בִּידוֹי דַּאלָהָא וּלְאַתָּר דְּצָבֵי נְטָרֵן לֵהּ׃
[2] כָּל דַּרְכֵּי גְבַר כְּקִנְמֵיהּ וְרָגֵיל לְמִתְּרְעֵי לֵהּ אֱלָהָא מִן דְּכָתָא׃
[3] מִתְקַבֵּל דְּכִיוָן לְמִתְרְעֵי לֵהּ וְרָגֵיל לְמִתְּרְעֵי לֵהּ אֱלָהָא מִן דְּכָתָא׃
[4] רִמּוּת עֵינֵי וּבְעֵי לִבָּא וּשְׁרָגָא דִּרְשִׁיעֵי כַּד אֱלָהָא מִן דְּכָתָא׃
[5] מַחְשְׁבַת דְּכִיוָן לְמִתְרְעֵי לֵהּ אֱלָהָא וְרָגֵיל לְמִתְּרְעֵי לֵהּ אֱלָהָא מִן דְּכָתָא׃
[6] מִתְעַבְּדָנוּתָא דְּסַיְיפָא בִּלְשָׁנָא דְּשִׁקְרָא וְיִתְחַכְּלוּן וְיִתְרְמוּן אִלֵּין דְּבָעָן
[7] לְמִקְטְלָא׃ [8] טַעֲוָתָא דְּגַבְרָא הוּא נָכְרָאָה וְדְדֵכֵי חֵרְיָץ עוֹבָדוֹהִי׃
[9] לְהֵיפֵךְ אַרְחָתֵהּ דְּגַבְרָא הוּא נָכְרָאָה וְדְדֵכֵי חֵרְיָץ עוֹבָדוֹהִי׃
[10] נַפְשָׁה דְּרִשִׁיעָא רְגִיזָא בִּישְׁתָּא וְלָא מְרַחֵם בְּעֵינוֹי חַבְרוֹי׃
[11] מִסְתַּכַּל צַדִּיקָא בְּבֵיתָה דְּרִשִׁיעָא וְסַטֵּל רִשִׁיעָא בְּבִישְׁתָּא׃
[12] מְזַהֲבָא בְּטִישָׁא מְדַעֲבָא רְגָזָא וְשַׁחֲדָא דְּעַבְדָא חֶטְיָא׃
[13] חָרוֹתָא דְּעַנְיָא לָא נְשְׁמַע לְצְוָחָתֵהּ דְּמִסְכְּנָא אַף־הוּא יִקְרָא וְלָא יִתְעֲנֵי׃
[14] בַּר נְשָׁא דְּחַיָּי סַךְ אַרְחָתֵהּ דְּסַכְלָא עִם בְּנֵי אַרְעָא נְחִיתָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * אֵישׁ מְחַסּוֹר אֹהֵב שִׁמְחָה אֹהֵב יַיִן וְשֶׁמֶן לֹא
יַעֲשִׁיר׃
18 * כֹּפֶר לַצַּדִּיק רָשָׁע וְתַחַת יְשָׁרִים בּוֹגֵד׃
19 * טוֹב שֶׁבֶת בְּאֶרֶץ מִדְבָּר מֵאֵשֶׁת מְרוֹנִים וְכָעַס׃
20 * אוֹצָר נֶחְמָד וָשֶׁמֶן בִּנְוֵה חָכָם וּכְסִיל אָדָם
יְבַלְּעֶנּוּ׃
21 * רֹדֵף צְדָקָה וָחֶסֶד יִמְצָא חַיִּים צְדָקָה וְכָבוֹד׃
22 * עִיר גִּבֹּרִים עָלָה חָכָם וַיֹּרֶד עֹז מִבְטֶחָהּ׃
23 * שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ׃
24 * זֵד יָהִיר לֵץ שְׁמוֹ עֹשֶׂה בְּעֶבְרַת זָדוֹן׃
25 * תַּאֲוַת עָצֵל תְּמִיתֶנּוּ כִּי מָאֲנוּ יָדָיו לַעֲשׂוֹת׃
26 * כָּל־הַיּוֹם הִתְאַוָּה תַאֲוָה וְצַדִּיק יִתֵּן וְלֹא יַחְשֹׂךְ׃
27 * זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבָה אַף כִּי בְזִמָּה יְבִיאֶנּוּ׃
28 * עֵד־כְּזָבִים יֹאבֵד וְאִישׁ שֹׁמֵעַ לָנֶצַח יְדַבֵּר׃
29 * הֵעֵז אִישׁ רָשָׁע בְּפָנָיו וְיָשָׁר הוּא יָבִין דַּרְכּוֹ׃
30 * אֵין חָכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֵצָה לְנֶגֶד יְהוָה׃
31 * סוּס מוּכָן לְיוֹם מִלְחָמָה וְלַיהוָה הַתְּשׁוּעָה׃

כב

1 * נִבְחָר שֵׁם מֵעֹשֶׁר רָב מִכֶּסֶף וּמִזָּהָב חֵן טוֹב׃
2 * עָשִׁיר וְרָשׁ נִפְגָּשׁוּ עֹשֵׂה כֻלָּם יְהוָה׃
3 * עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר וּפְתָיִם עָבְרוּ
וְנֶעֶנָשׁוּ׃
4 * עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְהוָה עֹשֶׁר וְכָבוֹד וְחַיִּים׃
5 * צִנִּים פַּחִים בְּדֶרֶךְ עִקֵּשׁ שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם׃
6 * חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל־פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי־יַזְקִין לֹא־יָסוּר
מִמֶּנָּה׃
7 * עָשִׁיר בְּרָשִׁים יִמְשֹׁל וְעֶבֶד לֹוֶה לְאִישׁ מַלְוֶה׃
8 * זוֹרֵעַ עַוְלָה יִקְצוֹר־אָוֶן וְשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ יִכְלֶה׃
9 * טוֹב־עַיִן הוּא יְבֹרָךְ כִּי־נָתַן מִלַּחְמוֹ לַדָּל׃

17 * Qui diligit epulas, in egestate erit; qui
18 amat vinũ & pinguia, non ditabitur. * Pro
iusto dabitur impius, & pro recto iniq⁹.
19 * Melius est habitare in terra deserta,
quàm cum muliere rixosa & iracunda.
20 * Thesaurus desiderabilis & oleũ in habi-
taculo iusti, & imprudens homo dissipabit
21 illud. * Qui sequitur iustitiã & misericor-
22 diã, inueniet vitã, iustitiã, & gloriã. * Ciui-
tatẽ fortiũ ascendit sapiens, detraxitq; ro-
23 bur fiduciæ eius. * Qui custodit os suũ &
linguã suam, custodit ab angustiis animã
24 suam. * Superbus & arrogans vocatur in-
25 doctus, qui in ira operatur superbiã. * Desi-
deria occidũt pigrũ; noluerunt enim quic-
26 quã manus eius operari. * Tota die cõcu-
piscit & desiderat; qui autem iustus est, tri-
27 buet & nõ cessabit. * Hostiæ impiorũ abo-
minabiles, quæ offerũtur ex scelere. * Testis
mẽdax peribit, vir obediens loquetur vi-
28 ctoriã. * Vir impius procaciter obfirmat vul-
tũ suũ; qui autẽ rectus est, corrigit viã suã.
30 * Nõ est sapientia, nõ est prudẽtia, nõ est
31 consiliũ contra Dñm. * Equus paratur ad
diem belli, Dñs autem salutem tribuit.

CAP. XXII.

1 MElius est nomen bonũ quàm diuitiæ
multæ; super argentũ enim & aurum
2 gratia bona. * Diues & pauper obuiauerunt
sibi, vtriusq; operator est Dominus.
3 * Callidus videt malũ, & absconditur; in-
4 nocẽs pertransiit, & afflictus est damno.
* Finis modestiæ timor Domini, diuitiæ,
5 & gloria & vita. * Arma & gladij in via
superbi; custos autem animæ suæ longè
6 recedit ab eis. * Prouerbium est: Adole-
scens iuxta viam suam, etiam cùm senue-
rit non recedet ab ea.
7 * Diues pauperibus imperat, & quæ-
cipit mutuum, seruus est fœnerantis.
8 * Qui seminat iniquitatẽ, metet malã,
9 & virga iræ suę cõsummabitur. * Qui pro-
nus est ad misericordiam, benedicetur, de
panibus enim suis dedit pauperi.

17 * Vir indigens diligit gaudiũ, amans vinũ et
18 oleum in diuitias. * Purgatio autẽ iusti iniquus,
& pro rectis iniquus. * Melius habitare in ter-
19 ra deserta, quàm cũ muliere rixosa & linguace
& iracũda. * Thesaurus desiderabilis requiescet
20 in ore sapientis, stultus autẽ viri deuorant illum.
* Via iustitiæ & misericordiæ inueniet vitã
21 & gloriam. * Ciuitates munitas ascẽdit sapiens,
destruxit munitionem in qua confidebãt impij.
* Qui custodit os suũ & linguã, seruat à tri-
23 bulatione animã suã. * Temerarius & arrogans
24 & superbus pestis vocatur, qui autẽ reminisci-
tur iniuriarũ, iniquus. * Desideria pigrũ occidẽt;
25 nõ enim eligũt manus eius facere quicquã. * Im-
26 pius desiderat tota die desideria mala, at iustus
miseretur & miseratur incessanter. * Hostiæ im-
27 piorũ abominatio Domino, etenim iniquè offe-
rũt eas. * Testis mẽdax peribit, vir obediens ser-
28 uaturus loquetur. * Impius vir procaciter obfir-
matur vultu, at rectus ipse intelliget vias suas.
30 * Non est sapiẽtia, nõ est fortitudo, nũ est consi-
liũ contra impiũ. * Equus paratur ad diem belli,
31 ab autem Domino auxiliatio.

CAP. XXII.

1 ELigibilius nomẽ bonũ quàm diuitiæ multæ,
super autem argentũ & aurũ gratia bona.
2 * Diues & pauper obuiauerunt sibi, vtrosq;
que autem Dominus fecit. * Callidus videns
3 malum cruciatum, fortiter ipse eruditur: at stul
ti pertranseuntes affecti sunt damno. * Gene-
4 ratio sapientiæ timor Domini, & diuitiæ, &
gloria, & vita. * Tribuli & laquei in viis tor
5 tuosis: at custodiens suam animam abstinebit ab
eis. * Dedica puerum iuxta viam eius, & &
quamuis senuerit, non discedet ab ea.
7 * Diuites pauperibus imperabunt, & serui
8 propriis Dominis fœnerabuntur. * Qui semi-
nat mala, metet mala; plagam autem operũ eius
consummabit. Virum iucundũ & datorẽ diligit
Dominus, vanitatẽ autẽ operũ eius consummabit.
9 * Qui miseretur pauperis, ipse nutrietur; nã
de suis panibus dedit pauperi. Victoriam &
bonorem acquirit munera dans, tamen animam
auferet possidentium.

17 * ἀνὴρ ἐνδεὴς ἀγαπᾷ εὐφροσύνην, φιλῶν οἶνον καὶ
18 ἔλαιον εἰς πλοῦτον. * περικάθαρμα δὲ δικαίῳ ἄνομος καὶ
19 ἀντὶ εὐθέων ἄδικος. * κρεῖσσον οἰκεῖν ἐν γῇ ἐρήμῳ, ἢ
μετὰ γυναικὸς μαχίμου καὶ γλωσσώδους καὶ ὀργίλου.
20 * θησαυρὸς ἐπιθυμητὸς ἀναπαύσει ἐν στόματος φρο-
21 νίμου, ἄφρονες δὲ ἄνδρες καταπίονται αὐτόν. * ὁδὸς δικαιο-
22 σύνης καὶ ἐλεημοσύνης εὑρήσει ζωὴν καὶ δόξαν. * πόλεις
ὀχυρὰς ἐπέβη σοφός, καθεῖλε τὸ ὀχύρωμα ἐφ' ᾧ ἐπεποί-
23 θεισαν οἱ ἀσεβεῖς. * ὃς φυλάσσει τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν
γλῶσσαν, διατηρεῖ ἐκ θλίψεως τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
24 * θρασὺς καὶ αὐθάδης καὶ ἀλαζὼν λοιμὸς καλεῖται. ὃς δὲ
25 μνησικακεῖ ἄνομος. * ἐπιθυμίαι ὀκνηρὸν ἀποκτιννύου-
26 σιν ὁ γὰρ προαιρῶνται αἱ χεῖρες αὐτοῦ ποιεῖν οὐ. * ἀσεβὴς ἐπιθυ-
μεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπιθυμίας κακάς, ὁ δὲ δίκαιος ἐλεεῖ
27 καὶ οἰκτείρει ἀφθόνως. * θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα κυρίῳ,
28 καὶ γὰρ ἄνομως προσφέρουσιν αὐτάς. * μάρτυς ψευ-
δὴς ἀπολεῖται, ἀνὴρ ὑπήκοος φυλαξόμενος λαλήσει.
29 * ἀσεβὴς ἀνὴρ ἀναιδῶς ὑφίσταται προσώπῳ· ὁ δὲ εὐθὺς
30 αὐτὸς συνιεῖ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. * οὐκ ἔστι σοφία, οὐκ ἔστιν
31 φρόνησις, οὐκ ἔστι βουλὴ πρὸς τὸν ἀσεβῆ. * ἵππος ἑτοιμά-
ζεται εἰς ἡμέραν πολέμου, κυρίῳ δὲ κυρίου ἡ βοήθεια.

κβ

1 * Αἱρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολύς, ὑπὲρ δὲ
2 ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή. * πλούσιος καὶ πτωχὸς
συνέλιπησαν ἀλλήλοις, ἀμφοτέρους δὲ ὁ κύριος ἐποίησε.
3 * πανοῦργος ἰδὼν πονηρὸν πεπραγμένον κρύπτεται αὐτὸς
παιδεύεται, οἱ δὲ ἄφρονες παρελθόντες ἐζημιώθησαν.
4 * γενεὰ σοφίας φοβοσκυφεῖ καὶ πλοῦτος καὶ δόξα καὶ ζωή.
5 * τρίβολοι καὶ παγίδες ἐν ὁδοῖς σκολιαῖς, ὁ δὲ φυλάσ-
σων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀφέξεται αὐτῶν. * ἐγκαίνισον τὸ παι-
δίον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ γε ἐὰν γηράσῃ, οὐκ ἐκστήσῃ
7 ἀπ' αὐτῆς. * πλούσιοι πτωχῶν ἄρξουσι, καὶ οἰκέται ἰδίοις δε-
8 σπόταις δουλεύσουσι. * ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει κακά,
πληγὴν δὲ ἔργων αὐτοῦ συντελέσει. ἀνδρὶ ἱλαρῷ καὶ
δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός· μεγαλύνθη δὲ ἔργων αὐτοῦ συντε-
9 λέσει. * ὁ ἐλεῶν πτωχὸν αὐτὸς διατραφήσεται, τῶν γὰρ
ἑαυτοῦ ἄρτων ἔδωκε τῷ πτωχῷ. νίκην καὶ τιμὴν πε-
ριποιεῖται ὁ δῶρα δούς· τὴν μὲν γὰρ τοῦ ψυχὴν ἀφαιρεῖται
τῶν κεκτημένων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Vir qui egenus est & diligit lætitiam, diligitque vinum & vnguentum, non ditabitur. 11 In commutatione iusti *tradetur* impius, & pro rectis direptores. 12 Melius est habitare in terra deserta, quàm cum muliere litigiosa & rixosa. 16 Argentum desidera-
bile, & oleum in habitaculo sapientis; & stultus filiorum hominis dissipabit illud. 17 Qui sequitur iustitiam & misericordiam, inue-
niet vitam, & iustitiam, & gloriam. 18 Ciuitatem fortium ascendit sapiens, & detrahit robur fiduciæ eius. 19 Qui custodit os
suum & linguam suam, custodit ab angustiis animam suam. 20 Derisor, tumidus, superbus, est nomen eius, faciens iram superbia fua-
rum & linguam suam, custodit ab angustia animam suam. 22 Desiderium pigri interficit eum, eo quòd nolunt manus eius facere opus. 23 Tota die desiderio desiderat, & iustus
tribuit, & non parcit. 27 Sacrificium impiorum abominabile est, quia de scelere offerunt illud. 28 Testis mendacij peribit, & vir bene audiens rectè loquetur. 29 Impudens facie vir impius est, & rectus ipse præparat viam suam. 30 Non est sapientia neque intel-
ligentia neque consilium sicut Dei. 31 Equus paratur in diem belli, sed à Deo est salus.

CAP. XXII.

ELectum est nomen bonum magis quàm diuitiæ multæ: & argento & auro melior est gratia. 2 Diues & pauper obuiauerunt sibi
mutuò, & ambos creauit Deus. 3 Callidus vidit malum & abscondit se, & insipientes transierunt & mulctati sunt. 4 Merces
mansuetudinis est timor Domini, diuitiæ & gloria & vita. 5 Pedica & laquei in via peruersa: & qui custodit animam suam, elongabit se
ab eis. 6 Erudi adolescentem iuxta viam suam, vt cùm senuerit non declinet ab ea. 7 Diues dominatur in pauperes, & qui acci-
pit mutuum, seruus est fœnerantis viri. 8 Qui seminat iniustitiam, metet iniquitatem, & virga iræ ipsius consummabitur.
9 Qui bonum oculum habet, ipse benedicetur, quoniam dedit de pane suo pauperi.

תרגום

17 גְּבַר דְּחַסַּר לֵהּ וְרָחֵם חֶדְוָתָא וְרָחֵם חַמְרָא וּבִסְמָא לָא נְעַתַּר׃ 18 שְׁלַחוּפָה דְצַדִּיקָא רְשִׁיעָא וְשַׁלְחִיפָא דְתָרִיצֵי בְּזוּזֵי׃
19 שַׁפִּיר כְּמֵיתַב בְּאַרְעָא מִן דְּאִתְּתָא דְּמַכִּיסָא וְכַעְסָנָא׃ 20 מֵיסְתָא דְּנִיגְדָּתָא וּמְשַׁחָא בְּדִירָה דְּחַכִּימָא וְסַכְלָא דְּבַנֵי נָשָׁא נַבְלִינוּן׃
21 דְּדָחֵיף צִדְקָתָא וְחַסְדָּא אַשְׁכַּח חַיֵּי וְאַרְבָּחָא וְיַקָּרָא׃ 22 לְמַדִּינְתָא דְּגִבָּרֵי סָלֵק חַכִּימָא וְאַחֵת עָשְׁנָא דְסַבְרָא׃ 23 דְּנָטַר פֻּמֵּהּ
וְלִישָׁנֵהּ נָטַר מִן עֲקָתָא נַפְשֵׁהּ׃ 24 מְסָקְנָא קְרֵיחָא וְנַדְנָא שְׁמֵהּ עָבֵד חֲרִיפָא בְּזַעֲוָתֵהּ׃ 25 מְתָאֲוֵי מְתָאֲוֵי עַצְלָא דְּלָא רָעֲיָן יְדוֹהִי לְמֶעְבַּד׃
26 כָּל יוֹמָא מְתָאֲוֵי תַּאֲוָתָא וְזַדִּיקָא יְהַב וְלָא מְחַשָּׁךְ׃ 27 דִּבְחָא דִּרְשִׁיעֵי מְרַחֲקָא הוּא מִטוּל דְּמִפַּעֲרָתָא סְיָיעִילֵהּ׃
28 סָהֲדָא דְּכַדְבָּא יְאבַד וְגַבְרָא שְׁמוֹעָה שְׁרִירָא יְמַלֵּל׃ 29 מְחַצֵּף אַפּוֹי גַּבְרָא רְשִׁיעָא וְתַרִּיצָא הוּא מְתַקֵּן אָרְחֵהּ׃
30 לֵית חָכְמְתָא וְלֵית בִּינְתָא וְלֵית עֲצֵיתָא לְרִיגְיָא דַּיְיָ׃ 31 סוּסְיָא מְתַקַּן לְיוֹמָא דְקְרָבָא וְלַאלָהָא הוּא פְּרָקָנָא׃

כב

1 שְׁמָא טָבָא מִן עוּתְרָא סַגִּיעָא וְסִבְּרָא טָבָא מִן דַּהֲבָא וּמִן דַּהֲבָא שַׁפִּיר חֲסִידָא׃
2 עַתִּירָא וְסִכְנָא פָּגְעָן חַד בְּחַד וְדַרְיִיחִין אֱלָהָא בְּרָא אִנּוּן׃ 3 עַרְמָא חֲזֵי בִּישְׁתָּא וְסִתְכֵּי וְשַׁבְרֵי עֲבָרוּ וְאִתְּחוֹכִיו׃
4 עֲקָבָא דְעַנְוְתָנוּתָא דְּחֵילָהָא דַּיְיָ עִתְרָא וְיַקָּרָא וְחַיֵּי׃ 5 נִשְׁבָּא וּפוּחֵי בְּאָרְחָא עֲקִימְתָּא וּמִן דְּנָטַר נַפְשֵׁהּ יִרְחַק מִנְּהוֹן׃
6 חֲנֵךְ לְטָלְיָא לְקֹבֶל אָרְחֵהּ דְּלָא כַד נְסִבָא נְסָפֵי מִנֵּהּ׃ 7 עְתִירָא בְּסַכְּנֵי נַשְׁתָּלֵט וְעַבְדָּא יִזְוַף לְגַבְרָא מַזְפְּנָא׃
8 זָרֵע עַוְלָתָא נְחֵצַד עַוְיָתָא וְשִׁבְטָא דְּחֵמְתֵהּ יִסְתֵּם׃ 9 מַן דְּטָבָא הוּא עֵינֵהּ הוּא נְבָרֵךְ מִטּוּל דְּיָהֵב מִן לַחְמֵהּ לְמִסְכְּנָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 * גָּרֵשׁ־לֵץ וְיֵצֵא מָדוֹן וְיִשְׁבֹּת דִּין וְקָלוֹן׃
11 * אֹהֵב טְהַר־לֵב חֵן שְׂפָתָיו רֵעֵהוּ מֶלֶךְ׃
12 * עֵינֵי יְהוָה נָצְרוּ דָעַת וַיְסַלֵּף דִּבְרֵי בֹגֵד׃
13 * אָמַר עָצֵל אֲרִי בַּחוּץ בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֵרָצַח׃
14 * שׁוּחָה עֲמֻקָּה פִּי זָרוֹת זְעוּם יְהוָה יִפָּל־שָׁם׃
15 * אִוֶּלֶת קְשׁוּרָה בְלֶב־נָעַר שֵׁבֶט מוּסָר יַרְחִיקֶנָּה־
ממֶּנּוּ׃
16 * עֹשֵׁק דָּל לְהַרְבּוֹת לוֹ נֹתֵן לְעָשִׁיר אַךְ לְמַחְסוֹר׃
17 * הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע דִּבְרֵי חֲכָמִים וְלִבְּךָ תָּשִׁית
לְדַעְתִּי׃
18 * כִּי־נָעִים כִּי־תִשְׁמְרֵם בְּבִטְנֶךָ יִכֹּנוּ יַחְדָּו עַל־
שְׂפָתֶיךָ׃
19 * לִהְיוֹת בַּיהוָה מִבְטַחֶךָ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אַף־
אָתָּה׃
20 * הֲלֹא כְתַבְתִּי לְךָ שָׁלִשִׁים בְּמֹעֲצוֹת וָדָעַת׃
21 * לְהוֹדִיעֲךָ קְשֹׁט אִמְרֵי אֱמֶת לְהָשִׁיב אֲמָרִים
אֱמֶת לְשֹׁלְחֶיךָ׃
22 * אַל־תִּגְזֹל־דָּל כִּי דַל־הוּא וְאַל־תְּדַכֵּא עָנִי
בַשָּׁעַר׃
23 * כִּי־יְהוָה יָרִיב רִיבָם וְקָבַע אֶת־קֹבְעֵיהֶם
נָפֶשׁ׃
24 * אַל־תִּתְרַע אֶת־בַּעַל אָף וְאֶת־אִישׁ חֵמוֹת
לֹא תָבוֹא׃
25 * פֶּן־תֶּאֱלַף אָרְחֹתָיו וְלָקַחְתָּ מוֹקֵשׁ לְנַפְשֶׁךָ׃
26 * אַל־תְּהִי בְתֹקְעֵי־כָף בַּעֲרֵבִים מַשָּׁאוֹת׃
27 * אִם־אֵין־לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה־יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ
מִתַּחְתֶּיךָ׃
28 * אַל־תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ׃
29 * חָזִיתָ אִישׁ מָהִיר בְּמַלַאכְתּוֹ לִפְנֵי מְלָכִים יִתְיַצָּב
בַּל־יִתְיַצַּב לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים׃

10 * Eiice derisorem, & exibit cum eo iur-
gium, cessabuntque causæ & contumeliæ.
11 * Qui diligit cordis munditiã propter
gratiam labiorum suorum, habebit amicũ
12 regem. * Oculi Domini custodiunt scien-
tiam, & supplantantur verba iniqui.
13 * Dicit piger, Leo est foris, in medio
platearum occidendus sum.
14 * Fouea profunda os alienæ: cui iratus
est Dominus, incidet in eam.
15 * Stultitia colligata est in corde pueri,
C & virga disciplinæ fugabit eam.
16 * Qui calumniatur pauperem vt aug-
geat diuitias suas, dabit ipsi ditiori, & eger-
bit.
17 * Inclina aurem tuam, & audi verba sa-
pientium. Appone autem cor ad doctri-
nam meam:
18 * Quæ pulchra erit tibi cùm seruaueris
eam in ventre tuo: et redundabit in labiis
19 tuis; * Vt sit in Domino fiducia tua. Vin-
de & ostendam eam tibi hodie.
20 * Ecce descripsi eam tibi tripliciter in
cogitationibus & scientia.
21 * Vt ostenderem tibi firmitatem & elo-
D quia veritatis, respondere ex eis illis qui
22 miserunt te. * Non facias violentiam
pauperi, quia pauper est, neque conteras
egenum in porta.
23 * Quia iudicabit Dñs causam eius, &
configet eos qui confixerunt animã eius.
24 * Noli esse amicus homini iracundo,
neque ambules cum viro furioso.
25 * Ne fortè discas semitas eius, & sumas
scandalum animæ tuæ.
26 * Noli esse cum his qui defigunt manus
suas, & qui vades se offerunt pro debitis.
27 * Si enim nõ habes vnde restituas, quid
causæ est vt tollat operimentum de cubili
tuo?
28 * Ne transgrediaris terminos antiquos,
29 quos posuerunt patres tui. * Vidisti virum
velocem in opere suo, coram regibus sta-
bit, nec erit ante ignobiles.

תרגום

10 תֵּרַךְ לְסַקָּנָא וְאֶפֵּק לְגַרְגְּנָא וְיִבְטֵל דִּינָא וְצַעֲרָא׃
11 רְחִים דְּכָא בְּלִבָּא וּבְחִסְדָּא דְשִׂפְוָתֵהּ יְהֵא חַבְרֵהּ לְמַלְכָּא׃
12 עֵינֵי דַיְיָ נָטְרָן יְדִיעָתָא וּמְסַלְּפִין לְמַלֵּיהוֹן דְּכָזְבָּא׃
13 אֲמַר עַצְלָא אַרְיָא בְּאוֹרְחָא וְגַוֵּי רְחוֹבָתָא אֶתְקְטֵל׃
14 שִׁטְיוּתָא קְטִירָא בְלִבָּה דְּטָלְיָא שִׁבְטָא דְּמַרְדּוּתָא נַרְחֲקָהּ מִנֵּהּ׃
15 תְּרִיךְ לְסִטְנָא מִסְּתֵי לֵהּ בִּישְׁתָּא וְיִתְחֵב לְעִתְרָנָא חִסְרָנָא הוּא לֵהּ׃
16 דְּיַתִּיר מָמוֹנֵהּ וְדִשְׁקֵי לְתַגָּרָא מְטוּל דְּבִסְימִין נְסַר אֱנִין כִּכְרֵסֵהּ וְתִסְקַנְיָן אַיְךְ חֲנָא עַל־שִׂפְוָתָךְ׃
17 לְקַבֵּל מִלַּיָּא דְּחַכִּימִי וְלִבָּךְ שִׂים לְיִדְעָתִי׃
18 לְאִדְּעָנָךְ קְשׁוֹט מִלַּיָּא דְּקוּשְׁטָא וְתָעֵי׃
19 לְהֵוֹת דְּחִילְתָךְ וְרַחֲצָתָא דְּחַסְפָּךְ מִלָּא דְקוּשְׁטָא לְמִשְׁדָּרָיךְ׃
20 לָא תְּהֵא לְסִטְנָא מְטוּל דְּסִסְבָּנָא הוּא וְלָא תְּמַכֵּךְ עִנְיָא בְּתַרְעָא׃
21 לָא תְּהֵי מְשַׁלַּם עִם בַּר רְגָזָנָא וְעִם גַּבְרָא חִסְחָנָא לָא תֵּיזַל׃
22 לָא תְּהֵי מִתְעָרַב עִם דְּמָרְבּוּתָא וְעִם גַּבְרֵי דְּמִתְעָרְבִין בְּמִתְעָרְבוּתָא דְּנַפְשָׁתְהוֹן׃
23 מְטוּל דַּאֲלָהָא דַּיָּן דִּינְהוֹן וְמִתְעָרַע פְּרַעֲנוּתְהוֹן דְּנַפְשָׁתְהוֹן׃
24 לָא תְּהֵי מְשַׁלַּם אֲיַיד בְּעַרְבוּתָא דְּמִן עֲלָמָא דְּעָבְרוּ אֲבָהָתָךְ׃
25 דִּלְמָא תְּהֵי מְסַכֵּן בְּמָמוֹנָךְ וְתִסְחַנָּא לָא תֵּיזַל׃
26 לָא תְּהֵי מְשַׁלַּם אֲיַיד בְּעַרְבוּתָא עַל חֲבָרָךְ׃
27 אִם לֵית לָךְ דְּפָרַע נִסְבָּן מִשְׁיְיבָךְ מִתַּחְתָּיךְ׃
28 לָא תְּשֵׁי תְּחוּמָא דְּמִן עָלְמָא דַּעֲבָרוּ אֲבָהָתָךְ׃
29 חֲזֵי גַּבְרָא דְּקַיְיטָא בְּעֲבִידְתֵּהּ קֳדָם מַלְכֵּי נֶקֶם וְלָא נֶקֶם קֳדָם מִסְכֵּנֵי׃

10 * Ἔκβαλε γὰρ συνεδρίου λοιμόν, καὶ συνεξελεύσεται αὐτῷ
νεῖκος· οὕτω γὰρ καθίσει ἐν συνεδρίῳ πάντας ἀτιμάζει.
11 * ἀγάπα κύριος ὁσίας καρδίας· δεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες
ἄμωμοι ἐν τοῖς ὁδοῖς αὐτῶν, χείλεσι ποιμαίνει βασιλεύς.
12 * ὀφθαλμοὶ κυρίου πρῶτον αἰῶνος, φαυλίζει δὲ
λόγους παράνομους. σοφασίζεται·
13 * καὶ λέγει ὀκνηρός, λέων ἐν τοῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλα-
τείαις φονεύσει.
14 * βόθρος βαθὺς στόμα παράνομος, ὁ δὲ μισηθεὶς ὑπὸ
κυρίου ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν.
15 * ἄνοια ἐξῆπται καρδίας νέου· ῥάβδος δὲ καὶ παιδεία
μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ.
16 * ὁ συκοφαντῶν πένητα πολλὰ ποιεῖ τὰ ἑαυτοῦ κακά,
δίδωσι δὲ πλουσίῳ ἐπ' ἐλαττονι.
17 * λόγοις σοφῶν παράβαλε τὸ οὖς σου, καὶ ἄκουε ἐμῶν
18 λόγων. * τοῦ δὲ σὸν καρδίαν πίστιν ἵνα ἦς ὅτι κα-
λοί εἰσι. καὶ ἐὰν ἐμβάλῃς αὐτοὺς εἰς τὸν καρδίαν σου, δι-
φανοῦσί σε ἅμα πᾶσι τοῖς χείλεσιν.
19 * ἵνα σου ᾖ πίστις ἐπὶ κύριον ἡ ἐλπίς, καὶ γνωρίσω σοι
τοῦτο ὁδὸν αὐτοῦ.
20 * καὶ σὺ δὲ ἀπόγραψαι αὐτὰ ξαυτῷ τριστῶς, εἰς
βουλὴν καὶ γνῶσιν.
21 * διδάσκω σε ἀληθῆ λόγον & γνῶσιν ἀληθῆν ὑπα-
κοῦσαι & ὑπακούεσθαί σε λόγοις ἀληθείας τοῖς ἀφαλ-
22 λομένοις σοι. * μὴ ἀποδιάζε πτωχὸν, πτωχὸς γάρ ἐστι,
καὶ μὴ ἀτιμάσῃς ἀδύνην ἐν πύλαις.
23 * ὁ γὰρ κύριος κρινεῖ αὐτοῦ τοὺς δίκους, καὶ ῥύσῃ τοὺ
ἀσυλον ψυχοὺ.
24 * μὴ ἑταιρίζου ὀργίλῳ ἀνδρὶ δυσμαθεῖ, φίλῳ ὀργίλῳ
25 μὴ συναυλίζου. * μήποτε μάθῃς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, &
λάβῃς βρόχοις τῇ σῇ ψυχῇ.
26 * μὴ ἀνδοῦ σεαυτὸν εἰς ἐγγυὴν αἰχμώλωτον· ἐσ-
σωπον.
27 * ἐὰν γὰρ μὴ ἔχῃς πόθεν ἀποτίσῃς, λήψονται τὸ στρῶ-
μα τὸ ὑπὸ τὰς πλευράς σου.
28 * μὴ μεταίρε ὅρια αἰώνια, ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες
29 σου. * ὁρᾷς ἀνδρὰ ὀξὺν καὶ ὀξὺν τοῖς ἔργοις αὐ-
τοῦ βασιλεῦσι δεῖ παρεστάναι καὶ μὴ παρεστάναι ἀνδράσι
πονηροῖς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Eiice derisorem, & expelle contentiosum, & cessabit iurgium & ignominia. " Diligit Deus mundum corde, & in gratia labiorum suorum locius erit regis.
" Oculi Dei custodiunt scientiam, & protudit verba prædonum. " Dicit piger in socordia sua: Leo est foris, & in medio viarum occid ar.
" Fouea profunda os extraneorum, & qui prouocat Deum, eò incidet.
" Stultitia ligata est in corde pueri: virga disciplinæ elongabit eam ab eo. " Qui calumniatur pauperem, multiplicat sibi malum: & qui dat diuiti, egestas erit ei. " Fili mi inclina autem tuam, & audi verba sapientum, & cor tuum pone ad scientiam meam. " Quoniam dulcia sunt, custodi ea in ventre tuo, & dirigantur simul in labiis tuis.
" Vt sit in Deo fiducia tua, & ostendam tibi hodie.
" Et ecce ea scripsi tibi in tribus vicibus, in consiliis & scientia. " Vt ostendam tibi veritatem, & verba recta, vt referas verba veritatis illis qui mittunt te.
" Ne deprædaris pauperem quia pauper est, neque conteras egenum in porta. " Quoniam Deus iudicat causam eorum, & vlciscitur iniuriam animæ eorum illatam. " Ne commiscearis cum viro bilioso, & cum viro iracundo ne ingrediaris.
" Ne forte discas semitas eius, & inuenias laqueum animæ tuæ. " Ne pepigeris manum tuam in fideiussione pro socio tuo.
" Ne mutes terminum qui à seculo est, quem fecerunt patres tui.
" Si vidisti virum qui velox est in opere suo, coram regibus stabit, non stabit coram pauperibus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כג

CAP. XXIII.

1 כִּי־תֵשֵׁב לִלְחֹם אֵת־מוֹשֵׁל בִּין תָּבִין אֶת־
אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ׃
2 וְשַׂמְתָּ שַׁכִּין בְּלֹעֶךָ אִם־בַּעַל נֶפֶשׁ אָתָּה׃
3 אַל־תִּתְאָו לְמַטְעַמּוֹתָיו וְהוּא לֶחֶם כְּזָבִים׃
4 אַל־תִּיגַע לְהַעֲשִׁיר מִבִּינָתְךָ חֲדָל׃
5 הֲתָעוֹף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאֵינֶנּוּ כִּי עָשֹׂה יַעֲשֶׂה־לּוֹ
כְנָפַיִם כְּנֶשֶׁר יָעוּף הַשָּׁמָיִם׃
6 אַל־תִּלְחַם אֶת־לֶחֶם רַע עַיִן וְאַל־תִּתְאָו
לְמַטְעַמֹּתָיו׃
7 כִּי כְמוֹ־שָׁעַר בְּנַפְשׁוֹ כֵּן־הוּא אֱכֹל וּשְׁתֵה יֹאמַר
לָךְ וְלִבּוֹ בַל־עִמָּךְ׃
8 פִּתְּךָ־אָכַלְתָּ תְקִיאֶנָּה וְשִׁחַתָּ דְּבָרֶיךָ הַנְּעִימִים׃
9 בְּאָזְנֵי כְסִיל אַל־תְּדַבֵּר כִּי יָבוּז לְשֵׂכֶל מִלֶּיךָ׃
10 אַל־תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם וּבִשְׂדֵי יְתוֹמִים אַל־תָּבֹא׃
11 כִּי־גֹאֲלָם חָזָק הוּא־יָרִיב אֶת־רִיבָם אִתָּךְ׃
12 הָבִיאָה לַמּוּסָר לִבֶּךָ וְאָזְנְךָ לְאִמְרֵי־דָעַת׃
13 אַל־תִּמְנַע מִנַּעַר מוּסָר כִּי תַכֶּנּוּ בַשֵּׁבֶט לֹא יָמוּת׃
14 אַתָּה בַשֵּׁבֶט תַּכֶּנּוּ וְנַפְשׁוֹ מִשְּׁאוֹל תַּצִּיל׃
15 בְּנִי אִם־חָכַם לִבֶּךָ יִשְׂמַח לִבִּי גַם־אָנִי׃
16 וְתַעֲלֹזְנָה כִלְיוֹתַי בְּדַבֵּר שְׂפָתֶיךָ מֵישָׁרִים׃
17 אַל־יְקַנֵּא לִבְּךָ בַּחַטָּאִים כִּי אִם־בְּיִרְאַת יְהוָה
כָּל־הַיּוֹם׃
18 כִּי אִם־יֵשׁ אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת׃
19 שְׁמַע־אַתָּה בְנִי וַחֲכָם וְאַשֵּׁר בַּדֶּרֶךְ לִבֶּךָ׃
20 אַל־תְּהִי בְסֹבְאֵי־יָיִן בְּזֹלְלֵי בָשָׂר לָמוֹ׃
21 כִּי־סֹבֵא וְזוֹלֵל יִוָּרֵשׁ וּקְרָעִים תַּלְבִּישׁ נוֹמָה׃
22 שְׁמַע לְאָבִיךָ זֶה יְלָדֶךָ וְאַל־תָּבוּז כִּי־זָקְנָה
אִמֶּךָ׃

CAP. XXIII.

1 AQVando ſederis vt comedas cum principe, diligenter attende quæ ſunt apposita ante faciem tuam.
2 Et ſtatue cultrū in gutture tuo, ſi tamen habes in poteſtate animā tuam.
3 Ne deſideres deliciis eius, in quo eſt panis mendacij.
4 Noli laborare vt diteris, ſed prudentiæ tuæ pone modū.
5 Ne erigas oculos tuos ad opes quas non potes habere; quia facient ibi pennas quaſi aquilæ, & volabunt in cælū
6 Ne comedas cum homine inuido, & ne deſideres cibos eius.
7 Quoniam ſicut ſorbeat pilum, & conjectoris æſtimat mentes tuas. Cibos quos comederas, euomes, & perdes pulchros ſermones tuos.
8 In auribus inſipientium ne loquaris, quia deſpicient doctrinā eloquij tui.
9 Ne attingas paruulorum terminos, & agrum pupillorum ne introeas.
10 Propinquus enim illorum fortis eſt, & ipſe iudicabit contra te cauſam illorum.
11 Ingrediatur ad doctrinam cor tuum, & aures tuæ ad verba ſcientiæ.
12 Noli ſubtrahere à puero diſciplinam, ſi enim percuſſeris eū virga, nō morietur.
13 Tu virga percuties eum, & animam eius de inferno liberabis.
14 Fili mi ſi ſapiens fuerit animus tuus, gaudebit cor meum.
15 Et exultabunt renes mei, cum locuta fuerint recta labia tua.
16 Non æmuletur cor tuum peccatores, ſed in timore Domini eſto tota die.
17 Quia habebis ſpem in nouiſſimo, & præſtolatio tua non auferetur.
18 Audi fili mi, & eſto ſapiens, & dirige in via animum tuum.
19 Noli eſſe in conuiuiis potatorum, nec in comeſſationibus eorum, qui carnes ad veſcendū cōferunt.
20 Quia vacantes potibus, & dantes ſymbola conſumētur, & veſtietur pannis dormitatio.
21 Audi patrem tuū qui genuit te, & ne contemnas cū ſenuerit mater tua.

תרגום

כג

1 חַכִּים סַכְּנָא בְלִישָׁנָךְ אֵין סָרָא דְנַפְשָׁךְ אַתְּ׃
2 לָא תְהֵרְגֵנ לְבִשּׁוּלוֹי וְהֵנוּן סַיְכְלְתָא דְכַדְּבוּתָא׃
3 אַל תְּהֵי לְגַם־מְכוֹל דְּמִתְעַבֵּד בֵּהּ לָא מִתְחֲזֵי לָךְ מִטּוּל דְּמִתְעַבֵּד עֲבַד לָהּ בְּפִתָּא חֵיךְ נְשָׁרָא דְשַׁיִן בְּשִׁמַיָּא׃
4 לָא תִכּוֹל עִם־גְּבַר דְּבִישָׁא עֵינֵהּ וְלָא תְהֵרְגֵנ לְבִשּׁוּלוֹי׃ 5 אַל חִצֵּר עֵינָיךְ בֵּהּ לָא מִתְחֲזֵי לָךְ קְרָק מִנֵּהּ׃
6 לָא תִכּוֹל לֶחֶם גְּבַר דְּבִישָׁא עֵינֵהּ וְלָא תְהֵרְגֵנ לְבִשּׁוּלוֹי׃ 7 מְטוּל דְּאֵיךְ תַּרְעָא דְּמָא הָכֵן הוּא לֵב בְּנַפְשֵׁהּ אֲכוֹל וְשֵׁתִי אֲמַר לָךְ
וְלִבֵּהּ לָא־עִמָּךְ׃
7 וְלֶחְמָא דַּאֲכַלְתָּ מְתִיבַת לָהּ וְתִכְלֵהּ סִדְרָךְ דְּכַסְיָמִין׃ 8 בְּאוּדְנֵי דְסַכְלָא לָא־תְמַלֵּל מִטּוּל דְּסָיֵיתִי לְסַכְלָא דְמִלֵּיךְ׃
9 לָא תְסַגֵּי תְּחוּמָא דְיָתֵם וּבְחַקְלָא דְיַתְמִי לָא־תֵעוֹל׃ 10 אֲרֵי תַּקִּיפָא דְיַתְמֵיהוֹן הוּא דַּיְנְהוֹן יָת דִּינָהוֹן עִמָּךְ׃
11 אֵיתֵי לִבָּךְ לְאוֹרַיְתָא וְאָדְנָךְ לְמֵימְרֵי דְּדַעְתָּא׃ 12 מְטוּל דִּי פְּרוֹקְהוֹן תַּקִּיף וְהוּא נְדִין יָת דִּינְהוֹן עִמָּךְ׃
13 לָא־תְמָנַע מִן־טְלָיָא מַרְדוּתָא מְטוּל דְּאֵן מְחֵיתָ לָהּ בְּשִׁבְטָא לָא יְמוּתָא׃
14 וְאַתְּ בְּשִׁבְטָא תְּחֵיתָ לָהּ וְנַפְשָׁהּ מִפְּלַשְׁתָּ מִן שְׁיוֹל׃ 15 בְּרִי אִם חָכִים לִבָּךְ אַף־אֲנָא חֲדֵי אֲנָא בְלִבִּי׃
16 וְתִתְקַהְיֵין כְּלְיָתַי כַּד יְמַלְלִין סְפָוָתָךְ תְּרִיצָתָא׃ 17 לָא־נְסָן לִבָּךְ בְּחַשָּׁאֵי אֶלָּא בְּדַחְלַתָא דַּאֱלָהָא כָּל־יוֹמָא׃
18 לָא־תְהֵוֵי לָךְ אֲחֵרִיתָא סְבְרָא וְסֵכְוָךְ לָא נְגַמַּר׃ 19 שְׁמַע אַתְּ בְּרִי וְאִתְחַכַּם וְתַרְעֵי לִבָּךְ לְאוֹרְחָא׃
20 לָא־תְהֵי בְּאִנּוּן דְּמִסְטַיְין בְּחַמְרָא וְסַבְיָן דְּבִסְרָא וּבְאִנּוּן דְּרַיְיִן מִתְּבָרָא׃
21 אֲרֵי סַכְלְתָנָא וְסָבְיָנָא יִתְמְסְכוֹן וְתִתְלְבַּשׁ נִיוְמָא׃
22 קַבֵּל לְאָבוּךְ דֵּן יְלָדָךְ וְלָא תְּשׁוּט מְטוּל דְּסֵיבַת אִמָּךְ׃

κγ΄

CAP. XXIII.

1 Ἐὰν καθίσῃς διαπῆσαι πρὸ τραπέζης δυνάστου,
2 νοητῶς νόει τὰ παρατεθέμενά σοι. 3 καὶ βάλλε τὴν
χεῖρά σε, εἰδὼς ὅτι ταῦτά σε δεῖ παρασκευάσαι. εἰ δὲ
3 ἀπληστότερος εἶ, 4 μὴ ἐπιθύμει τῶν ἐδεσμάτων αὐ-
τοῦ, ταῦτα γὰρ ἔχεται ζωῆς ψευδοῦς.
4 5 μὴ παρελεύνα πόνῳ ὢν πλουσίῳ, τῇ δὲ σῇ ἐννοίᾳ
5 ἀπόχου. 6 ἐὰν ἐπιστήσῃς τὸ σὸν ὄμμα ἐπ' αὐτὸν
ἀδαμὰ φανεῖται, καλεσκιάσας γὰρ αὐτὸ πτέρυγες ὥσπερ
ἀετοῦ, εἰς τὸ σοῦ πρόσω εἰς τὸν οἶκον τοῦ δεσπότου αὐτοῦ.
6 7 μὴ συνδείπνει ἀνδρὶ βασκάνῳ, μὴ δ' ἐπιθύμει τῶν
7 βρωμάτων αὐτοῦ. 8 ὃν τρόπον γὰρ εἴ τις κατάπιοι τρί-
χα, ἕτως ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ δέ σοι δῷ· σὲ εἰσαγάγῃς αὐτόν.
8 9 καὶ φάγῃς τὸν ψωμόν σε μετ' αὐτοῦ· ἐξεμέσει γὰρ
αὐτὸν καὶ λυμανεῖται σοὺ λόγους οὓς σοὶ καλοὺς.
9 10 εἰς ὦτα ἄφρονος μηδὲν λέγε, μή ποτε μυκτερίσῃ
σοὺ σωστοὺς σε λόγους.
10 11 μὴ μεταθῇς ὅρια αἰώνια, εἰς δὲ κτήματα ὀρφανῶν μὴ
11 εἰσέλθῃς. 12 ὁ γὰρ λυτρούμενός σου κύριός ἐστι, καὶ κρατεῖ
τοῦ κρίνειν τοὺς κρίσιν αὐτῶν μετὰ σοῦ.
12 13 ὅρᾳς εἰς παιδείαν τὴν καρδίαν σου, τὰ δὲ ὦτά σε ἑ-
τοίμασον λόγοις αἰσθήσεως.
13 14 μὴ ἀποχῃ νήπιον παιδεύειν, ὅτι ἐὰν παταξῇς αὐτὸν
ῥάβδῳ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ.
14 15 σὺ μὲν γὰρ πατάξεις αὐτὸν ῥάβδῳ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐ-
τοῦ ἐκ θανάτου ῥύσῃ. 16 υἱὲ ἐὰν σοφὴ γένηταί σου ἡ καρ-
δία, εὐφρανεῖ καὶ τὴν ἐμὴν καρδίαν. 17 καὶ ἐνδιατρίψῃ
λόγοις τὰ σὰ χείλη πρὸς τὰ ἐμὰ χείλη ἐὰν ὀρθὰ ᾖσι.
15 18 μὴ ζηλώτω ἡ καρδία σε ἁμαρτωλούς, ἀλλὰ ἐν φό-
16 βῳ κυρίου ὅλην τὴν ἡμέραν. 19 ἐὰν γὰρ τηρήσῃς αὐ-
τὰ, ἔσῃ σοι ἔκγονα. ἡ δὲ ἐλπίς σου οὐκ ἀποστήσεται.
17 20 ἄκουε υἱὲ καὶ σοφὸς γίνου, καὶ κατεύθυνε ἐννοίας σῆς
καρδίας.
18 21 μὴ ἴσθι οἰνοπότης, μὴ δὲ ἐκτείνε συμβολαῖς, κρεῶν
τε ἀγοραστῶν.
19 22 πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ πορνοκόπος πλωκδύσει, καὶ ἐνδύ-
σεται διερρηγμένα καὶ ῥακώδη πᾶς ὑπνώδης.
20 23 ἄκουε πατρὸς σοῦ γεννήσαντός σε, καὶ μὴ κατα-
φρόνει ὅτι γεγήρακέ σε ἡ μήτηρ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XXIII.

SI aſſederis vt comedas cum principibus, attende ad ea quæ apponuntur coram te. 2 Et pones cultrum in gutture tuo, ſi animæ tuæ dominus fueris. 3 Ne deſideres obſonia eius, quæ ſunt cibaria mendacij. 4 Ne accedas ad diuitem, ſed in intelligentia tua recede ab eo. 5 Si alligaueris oculos tuos in eum, non comparebit tibi; quoniam faciens faciet ſibi alas ſicut aquila quæ volat in cælum. 6 Ne comedas cum viro qui habet oculum nequam, neque deſideres pulmenta eius.
7 Quoniam ſicut porta erigitur, ſic eleuatur in anima ſua. Comede & bibe, dicet tibi, & cor eius doloſum eſt apud te.
8 Panem autem quem comediſti, euomes, & perdes ſermones tuos ſuaues. 9 In auribus ſtulti ne loquaris; quoniam ſpernet intelligentiam verborum tuorum. 10 Ne mutes terminum qui à ſeculo eſt: & in agro pupillorum ne ingrediaris.
11 Quoniam redemptor eorum fortis eſt, & ipſe iudicabit cauſam eorum contra te.
12 Introduc ad doctrinam cor tuum, & autem tuam ad verba ſcientiæ. 13 Ne prohibeas à puero diſciplinam; quoniam ſi percuſſeris eum virga, non morietur. 14 Tu percuſſiſti eum virga, & animam eius ab inferno liberaſti.
15 Fili mi, ſi ſapiens eſt cor tuum, lætabor ego in corde meo. 16 Et exultabunt renes mei, cùm labia tua loquuta fuerint recta.
17 Ne æmuletur cor tuum peccatores, ſed in timore Dei tota die. 18 Vt ſint nouiſſima tua bona, & ſpes tua non conſumetur.
19 Audi tu fili mi, & eſto ſapiens, & dirige cor tuum in via. 20 Ne ſis inter eos qui comeſſantur carnem, nec inter illos qui inebriantur vino. 21 Quoniam qui ebrius eſt & vorax, inopia afficietur, & pannis ruptis veſtietur dormitatio.
22 Acquieſce patri tuo qui genuit te: & ne contemnas cùm ſenuerit mater tua.

Universidad de Deusto
Biblioteca

23 אֱמֶת קְנֵה וְאַל־תִּמְכֹּר חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה׃
24 גּוֹל יָגִיל אֲבִי צַדִּיק יוֹלֵד חָכָם וְיִשְׂמַח בּוֹ׃
25 יִשְׂמַח־אָבִיךְ וְאִמֵּךְ וְתָגֵל יוֹלַדְתֵּךְ׃
26 תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לְיֹשְׁעָיִךְ דְּרָכַי תִּרֹּצְנָה׃
27 כִּי־שׁוּחָה עָמֹקָה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃
28 אַף־הִיא כְּחֵתֶף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בְּאָדָם תּוֹסִיף׃
29 לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדָנִים לְמִי־שִׂיחַ לְמִי
פְּצָעִים חִנָּם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃
30 לַמְאַחֲרִים עַל־הַיָּיִן לַבָּאִים לַחְקֹר מִמָּסֶךְ׃
31 אַל־תֵּרֶא יַיִן כִּי יִתְאַדָּם כִּי־יִתֵּן בַּכּוֹס עֵינוֹ יִתְהַלֵּךְ
בְּמֵישָׁרִים׃
32 אַחֲרִיתוֹ כְּנָחָשׁ יִשָּׁךְ וְכִצְפְעֹנִי יַפְרִשׁ׃
33 עֵינֶיךָ יִרְאוּ זָרוֹת וְלִבְּךָ יְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת׃
34 וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב בְּלֵב־יָם וְכִשְׁכַּב בְּרֹאשׁ חָבֶל׃
35 חִבֻּטוּנִי בַל חָלִיתִי הֲלָמוּנִי בַל יָדָעְתִּי מָתַי אֶקִיץ
אוֹסִיף אֲבַקְשֶׁנּוּ עוֹד׃

כד

1 אַל־תְּקַנֵּא בְאַנְשֵׁי רָע וְאַל־תִּתְאַו לִהְיוֹת
אִתָּם׃
2 כִּי־שֹׁד יֶהְגֶּה לִבָּם וְעָמָל שִׂפְתֵיהֶם תְּדַבֵּרְנָה׃
3 בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַיִת וְנִכּוֹנָן בִּתְבוּנָה׃
4 וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ כָּל־הוֹן יָקָר וְנָעִים׃
5 גֶּבֶר־חָכָם בַּעוֹז וְאִישׁ דַּעַת מְאַמֶּץ־כֹּחַ׃
6 כִּי בְתַחְבֻלוֹת תַּעֲשֶׂה־לְּךָ מִלְחָמָה וּתְשׁוּעָה
בְּרֹב יוֹעֵץ׃
7 רָאמוֹת לָאֱוִיל חָכְמוֹת בַּשַּׁעַר לֹא יִפְתַּח פִּיהוּ׃
8 מְחַשֵּׁב לְהָרֵעַ לוֹ בַּעַל מְזִמּוֹת יִקְרָאוּ׃
9 זִמַּת אִוֶּלֶת חַטָּאת וְתוֹעֲבַת לָאָדָם לֵץ׃
10 הִתְרַפִּית בְּיוֹם צָרָה צַר כֹּחֶךָ׃

23 Veritaté eme, & noli vendere sapientiam & doctrinam & intelligentiam.
24 Exultat gaudio pater iusti; qui sapiens
25 tẽ genuit, lætabitur in eo. Gaudeat pater tuus & mater tua, & exulter quæ genuit te.
26 Præbe fili mi cor tuum mihi, & oculi tui vias meas custodiant.
27 Fouea enim profunda est meretrix, & puteus angustus aliena.
28 Insidiatur in via quasi latro, & quos incautos inuenerit interficit.
29 Cui væ, cuius patri væ, cui rixæ, cui foueæ, cui sine causa vulnera, cui suffusiones
30 oculorum? Nonne his qui commorantur in vino, & studẽt calicibus epotandis?
31 Ne intuearis vinũ quando rubuerit, cùm splenduerit in vitro color eius, ingreditur blandè.
32 Et in nouissimo mordebit vt coluber, & sicut regulus venena diffundet.
33 Oculi tui videbũt extranea, & cor tuũ loquetur peruersa.
34 Et eris sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator amisso clauo, & dices:
35 Verberauerunt me, sed non dolui, traxerunt me, & ego non sensi. Quando euigilabo, & rursus vina reperiam?

CAP. XXIIII.

1 NE æmuleris virosmalos, nec desideres
2 esse cum eis. Quia rapinas meditatur
A tatur mens eorum, & fraudes labia eorum
3 loquuntur. Sapientia ædificabitur domus,
4 & prudentia roborabitur. Et in scientia replebũtur cellaria vniuersa, substãtia preciosa & pulchertima.
5 Melior sapiens forti, & vir doctus robustus & validus.
6 Quia cum dispositione initur bellũ, & erit salus vbi multa consilia sunt.
7 Excelsa stulto sapientia, in porta non aperiet os suum.
8 Qui cogitat mala facere, stultus vocabitur.
9 Cogitatio stulti peccatum est, & abominatio hominum detractor.
10 Si desperaueris lapsus in die angustiæ, imminuetur fortitudo tua.

23 Ἀλήθειαν κτῆσαι, καὶ μὴ ἀπώσῃ σοφίαν καὶ παιδείαν
24 καὶ σύνεσιν. Καλῶς ὑπερέφει πατὴρ δίκαιος, ὁ δὲ υἱὸς
25 σοφὸς εὐφρανεῖ (ἢ) ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Εὐφρανθήτω ὁ πατήρ
26 σου καὶ μήτηρ σου τέκοι, καὶ χαιρέτω ἡ τεκοῦσά σε. Δός μοι υἱὲ
σὴν καρδίαν, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου τὰς ἐμὰς ὁδοὺς πρείτω-
27 σάν. Πίθος γὰρ τετιμμένος ἐστὶν ἀλλότριος οἶκος, καὶ
28 φρέαρ στενὸν ἀλλότριον. Ὃς γὰρ σωτήμως ἁρπαζό-
29 τας, καὶ πᾶς ἀδικούμενος ἀναλωθήσεται). Τίνι ὀαὶ, τίνι
θόρυβος, τίνι κρίσεις, τίνι ἀπιδίαι, καὶ λέρκαι, τίνι σωτε-
τιμμένα διακοπῆς, τίνι πελιδνοὶ οἱ ὀφθαλμοί;
30 Οἱ τὰν ἐγχωριζόντων ἐν οἴνοις, οἱ παρεισιόντων πού-
31 τοις γίνου); Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἀλλὰ ὁμιλεῖτε
ἀνθρώποις δικαίοις καὶ ὁμιλεῖτε ἐν περιπάτοις. Ἐὰν γὰρ εἰς
τὰς φιάλας σου τὰ πολήρια ὡς ἂν ὀφθαλμός σε, ὕστε-
ρον περιπατήσεις γυμνότερον ὑστέρου.
32 Ὁ δὲ ἔσχατον ὥσπερ ὄφεως πεπληγὼς ἐκτείνει),
καὶ ὥσπερ ὑπὸ κεράστου διαχεῖται αὐτοῦ ὁ ἰός.
33 Οἱ ὀφθαλμοί σου ὅταν ἴδωσιν ἀλλοτρίαν τὸ σόμα σε
34 τότε λαλήσει σκολιά. Καὶ κατακείσῃ ὥσπερ ὁ κυ-
βερνήτης ἐν καρδίᾳ θαλάσσης, καὶ ὥσπερ κυβερνήτης ἐν πολλῷ κλύδω-
35 νι. Ἐρεῖς δὲ, ἐτύπτον με, καὶ οὐκ ἐπόνεσα, καὶ ὀνέ-
παιξάν μοι· ἐγὼ δὲ οὐκ ἤδειν πότε ὀρθρῶ ἔσομαι, ἵνα
ἐλθὼν ζητήσω μεθ' ὧν συνελαύσομαι.

κδ΄

1 Μὴ ζηλώσῃς κακὸς ἄνδρας, μηδ' ἐπιθυμήσῃς
2 εἶναι μετ' αὐτῶν. Ψευδῆ γὰρ μελετᾷ ἡ καρδία αὐ-
τῶν, καὶ πόνους τὰ χείλη αὐτῶν λαλεῖ.
3 Μὴ σοφίᾳ οἰκοδομείσθω οἶκος, καὶ μὴ συνέσεως ἀσφα-
4 λισθήσεται. Μὴ αἰσθήσεως ἐμπιμπλάσθω τὰ ταμεῖα
πάντων πλούτου τιμίου καὶ καλοῦ.
5 Κρείσσων σοφὸς ἰσχυροῦ, καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωρ-
γὸς μεγάλου. Μὴ κυβερνήσεως γίνεσθαι πόλεμον,
βοήθεια δὲ μὴ καρδίας βουλυπίας.
7 Σοφία καὶ σύνοια ἀγαθὴ ἐν πύλαις σοφῶν, σοφοὶ δὲν
8 ἐκκλίνουσιν ἐν νόμῳ κυρίου. Ἀλλὰ λογιζόν) ἐν συνε-
δρίοις, ἀπαιδεύτοις σωπῶντα θαύσεις.
9 Ἐπιθυμήσει ὁ ἄφρων ἐν ἁμαρτίαις, ἀκαθαρσία αὐ-
τοῦ λοιμῷ ἐμμολυνθήσε). Ἐν ἡμέρᾳ κακῇ καὶ ἐν
ἡμέρᾳ θλίψεως ἕως δὺ ἐκλείπῃ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Possíde veritatem, & ne vendas sapientiam, & disciplinam & intelligentiam. " Exultando exultabit pater iusti, & qui genuit sapientem, lætabitur in eo. " Lætabitur pater tuus & mater tua, & exultabit quæ peperit te. " Pone fili mi cor tuum ad me, & oculi tui custodiant vias meas. " Quoniam fouea profunda est meretrix, & puteus angustus extranea. " Et sicut fera rapiens oculis insidiatur, & venatur filios inspientes. " Cui væ cui deformis aspectus? cui rixæ? cui malorum congeries? & cui vulnera sine causa? & cui extrema oculorum prominent? " His qui commorantur in vino, & iis qui vadunt, & inuestigant domum mixtionis. " Ne intuearis vinum cùm rubuerit, cùm posuerit in calice colorem suum, & ingreditur rectè. " Nouissimum autem eius sicut coluber mordet, & sicut aspis quæ volat. " Et videbunt oculi tui extranea, & cor tuum loquetur peruersa. " Et eris sicut dormiens in corde maris, & sicut nauta qui dormit in naui. " Et dices: Percusserunt me, & non dolui: & diripuerunt me, & nescíui. quando euigilabo, & rursus addam quærere illud?

CAP. XXIIII.

NE æmuleris viros malos, neque desideres esse cum eis. ' Quoniam rapinam meditatur cor eorum, & iniquitatem labia eorũ loquuntur. ' In sapientia ædificatur domus, & in prudentia præparatur. ' Et in scientia replebuntur cellaria omni substantia preciosa & suaui. ' Melior est vir sapiens robusto, & vir scientiæ magis quàm ille qui accinctus est fortitudine sua. ' Quoniam in gubernaculis facies tibi bellam, salus autem erit in multitudine consilij. ' Murmurat stultus aduersus sapientiam, & in portis non aperit os suum. ' Qui cogitat malefacere, vocabunt eum habentem astutiam pessimam. ' Astutia stulti peccatum est, & abominatio viri sapientis detrsor. " Si remissus fueris, in die tribulationis arctabitur fortitudo tua.

קושטא קני ולא תזבון חכמתא ופרישותא וסן דסוכלתא חכימתא נהורי בה׃
נהורו אבוי דצדיקא יחדי ומן דסוכלתא חכימתא יתרעי בה׃
חב לי ברי לבך ועינך חזנתן ארחתי׃
לחדוי יחדי אבוך ואמך ותרגיז חדוניך׃
ארום עמיקא עמיקא זניתא ובירא דעקא נכריתא׃
ואוף היך סטרף עיניא מן אורחתא ומכמן ליסרא בנוי׃
ויתרעון רסתרין על חמרא ואזלין ומעקבא לחדוי כסא בלחודוי׃
לא תחמי חמרא דסומק ויהב בכסא עיניה ומהדר תריצאת׃
ואחריתיה היך חויא נכה וכחרמנא דפרח׃
עינך יחמון בנכריתא ולבך ימלל בוסאתא׃
והוית היך דשכב בלבא דימא והיך סליל דרכך בלא ליפא׃
כד
לא תחוש בבישתא ולא תחדע לאיתת אחעיר ואוסף ואבעינה עוד׃
לא חשן בחדוי בישתא ולא יחדעת לאיתת אחעיר ואוסף ואבעינה עוד׃
קשוט ריבונא רני לבהון ועלא שפיותהון ממללן׃
קשוט תתקני ביתא ובסיונא תקין׃ ואידישתא קשוטי תתמלין כל מזלא ויקרא ובסימא׃
קשוט גבר חכימא קן עשונא ונברא דידיעתא מך הו דתדי בחילה׃ טשוט בסבכרנותא תעבד לך קרבא ופרקנא בסגיעא דמלכנא׃
קשוטא משכח לחכימא ובחדעלא פתח פמה׃ סן דחשב למבאש נקרון לה קרי חדעיתא בישתא׃
אן־תתרפי ביומא דעקתא מסקנותא׃ 10

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 הַצֵּל לְקֻחִים לַמָּוֶת וּמָטִים לַהֲרֹג אִם־תַּחְשׂוֹךְ׃
12 כִּי־תֹאמַר הֵן לֹא־יָדַעְנוּ זֶה הֲלֹא תֹכֵן לִבּוֹת׀
הוּא־יֵבִין וְנֹצֵר נַפְשְׁךָ הוּא יֵדָע וְהֵשִׁיב לְאָדָם
כְּפָעֳלוֹ׃
13 אֱכָל־בְּנִי דְבַשׁ כִּי טוֹב וְנֹפֶת מָתוֹק עַל־חִכֶּךָ׃
14 כֵּן יְדִעָה חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ אִם־מְצָאתָ וְיֵשׁ אַחֲרִית
וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת׃
15 אַל־תֶּאֱרֹב רָשָׁע לְנְוֵה צַדִּיק אַל־תְּשַׁדֵּד רִבְצוֹ׃
16 כִּי שֶׁבַע־יִפּוֹל צַדִּיק וְקָם וּרְשָׁעִים יִכָּשְׁלוּ בְרָעָה׃
17 בִּנְפֹל אוֹיִבְךָ אַל־תִּשְׂמָח וּבְכָשְׁלוֹ אַל־יָגֵל לִבֶּךָ׃
18 פֶּן־יִרְאֶה יְהוָה וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו
אַפּוֹ׃
19 אַל־תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל־תְּקַנֵּא בָּרְשָׁעִים׃
20 כִּי לֹא־תִהְיֶה אַחֲרִית לָרַע נֵר רְשָׁעִים
יִדְעָךְ׃
21 יְרָא אֶת־יְהוָה בְּנִי וּמַלְכ עִם־שׁוֹנִים אַל תִּתְעָרָב׃
22 כִּי־פִתְאֹם יָקוּם אֵידָם וּפִיד שְׁנֵיהֶם מִי יוֹדֵעַ׃
23 גַּם־אֵלֶּה לַחֲכָמִים הַכֵּר־פָּנִים בְּמִשְׁפָּט בַּל־
טוֹב׃
24 אֹמֵר לָרָשָׁע צַדִּיק אָתָּה יְקֻבְּהוּ עַמִּים יִזְעָמוּהוּ
לְאֻמִּים׃
25 וְלַמּוֹכִיחִים יִנְעָם וַעֲלֵיהֶם תָּבוֹא בִרְכַּת־טוֹב׃
26 שְׂפָתַיִם יִשַּׁק מֵשִׁיב דְּבָרִים נְכֹחִים׃
27 הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ וַעֲתָדֶהָ בַּשָּׂדֶה לָךְ אַחַר
וּבְנֵיתָ בֵיתֶךָ׃
28 אַל־תְּהִי עֵד־חִנָּם בְּרֵעֶךָ וְחִפִּתִּית בִּשְׂפָתֶיךָ׃
29 אַל־תֹּאמַר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה־לִי כֵּן אֶעֱשֶׂה־לּוֹ אָשִׁיב
לָאִישׁ כְּפָעֳלוֹ׃
30 עַל־שְׂדֵה אִישׁ־עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל־כֶּרֶם אָדָם
חֲסַר־לֵב׃

11 ᵃ Erue eos qui ducuntur ad mortem, & re-
B qui trahuntur ad interitum liberare ne ce-
12 ſes. ᵃ Si dixeris: Vires non ſuppetunt, qui
inſpector eſt cordis, ipſe intelligit & ſerua-
torem animæ tuæ nihil fallit, reddetq; ho-
13 mini iuxta opera ſua. ᵃ Comede fili mi
mel, quia bonum eſt, & fauum dulciſſimũ
gutturi tuo.
14 ᵃ Sic & doctrina ſapientiæ animæ tuæ,
quam cùm inueneris, habebis in nouiſ-
mis ſpem, & ſpes tua non peribit.
15 ᵃ Ne inſidieris & quæras impietatem in
domo iuſti, neque vaſtes requiem eius.
16 ᵃ Septies enim cadet iuſtus & reſurget,
impij autem corruent in malum.
17 ᵃ Cùm ceciderit inimicus tuus, ne gau-
C deas, & in ruina eius ne exulter cor tuum.
18 ᵃ Ne forte videat Dominus & diſpli-
ceat ei, & auferat ab eo iram ſuam.
19 ᵃ Ne contẽdas cum peſsimis, nec æmu-
leris impios.
20 ᵃ Quoniam nõ habent futurorũ ſpem
mali, & lucerna impiorum extinguetur.
21 ᵃ Time Dominum fili mi & regem, &
cum detractoribus non commiſcearis.
22 ᵃ Quoniam repente conſurget perditio
eorum: & ruinam vtriuſque quis nouit?
23 ᵃ Hæc quoque ſapientibus, cognoſcere
perſonam in iudicio non eſt bonum.
24 ᵃ Qui dicunt impio, Iuſtus es, maledi-
D cent eis populi, & deteſtabũtur eos tribus.
25 ᵃ Qui arguunt eum laudabuntur, & ſu-
per eos veniet benedictio.
26 ᵃ Labia deoſculabitur, qui recta verba
reſpondet.
27 ᵃ Præpara foris opus tuum, & diligen-
ter exerce agrum tuum, & poſtea ædifica
domum tuam.
28 ᵃ Ne ſis teſtis fruſtra contra proximum
tuum, nec lactes quemquam labiis tuis.
29 ᵃ Ne dicas: Quomodo fecit mihi, ſic fa-
ciam ei, & reddam vnicuique ſecundum
10 opus ſuum. ᵃ Per agrum pigri tranſiui,
& per vineam viri ſtulti.

תרגום

11 פְּרוֹק יָת דְּמִתְכַּסְּנִין לְמוֹתָא וְיָת דְּמִתְדָּרְיִן לְקִטְלָא תְּסוֹךְ׃ 12 וְאִין תֵּימַר דְּלָא יְדַעְנָא דְּהָדֵין אֱלָהָא בְּעֵי וְיִנְטַר נַפְשָׁךְ
הוּא יְדַע לְבַר נָשָׁא חֵילָ עוֹבָדוֹי׃ 13 בְּרִי אֲכֻל דְּבְשָׁא מְטוּל דְּטָב וְכִבְרְיָתָא דְּחִילָא עַל־חִכָּךְ׃
14 כְּדֵין חָכְמְתָא לְנַפְשָׁךְ דְּאִן סַשְׁכְּתָהּ קַדְמֵיתָא אִיהִי אַתְרֵיתָא דְּשָׁבָא מְנָהּ וְסוֹכְיָךְ לָא נְגַמַּר׃
15 בִּשְׁפַלְתָּהּ דְּבַעַל דְּבָבָךְ לָא־תְהֵי רְאִיכָא וְלָא־תְרַכֵּן בֵּית מִשְׁרָתֵהּ׃ 16 מְטוּל דְּשִׁבְעָא יִתְבַּר צַדִּיקָא וְקָאֵי וּרְשִׁיעֵי מִתְהַקְלִין בְּבִישְׁתָּא׃
17 בְּמִפַּל סָנְאָךְ לָא־תֶחְדֵי וְכַד יִתְקַל בְּבִישְׁתָּא לָא יְזוּף לִבָּךְ׃
18 דִּלְמָא יְגֵי בְּעֵינֵי דַּאלָהָא כַּד יַחֲזֵי וְיַתֵּיךְ רְגָזֵהּ מִנָּהּ׃
19 מִטוּל דְּלָא תְּנָיֵא אַתְרֵי חַבְרָהוֹן וְסִפּוּקָא דִּשְׁנֵיהוֹן מִן נְגַע׃
20 אֲרֵי לָא לְמִסַּר לְרִשְׁיעָא דְּצַדִּיק אֲנָתְ יְלִיטוּנָה עַמְמֵי וְיִבְרוּפֵהּ אִמְּתָא׃
21 דְּחִילָן לְקֳדָם יְיָ וְעַל יְקָרוּתֵהּ תֵּיכָא בְּרִכְתָּא טָבְתָא׃ 22 שִׂפְוָתָהּ נְגִישְׁקוּן דְּאִנּוּן דְּמִתְקַיְּמִין סְלִי הֲרִיצְתָּא׃
23 לָא־תְהֵוֵי סָהֲדָא רֵיקָנָא בְּחַבְרָךְ וְתִשְׁרְנֵג בְּשִׂפְוָתָךְ׃
24 לָא תִסְגֵּי דִּיךְ דְּעָבַד לִיכֵּן אֶעְבֵּד־לֵהּ וְאֶהְדֵּךְ דִּיךְ עוֹבָדוֹי׃ 25 עַל חֲקַלָּה דְּבַעְלָא עַצְלָא עֲבָרִית וְעַל כַּרְמָהּ דִּבַר נָשָׁא חַסַּר רַעְיָנָא׃

11 ᵃ ῥῦσαι ἀγομένους εἰς θάνατον, καὶ ἀποστρέφων κλινομένους
12 μὴ φείσῃ. ᵃ ἐὰν δὲ εἴπῃς· οὐκ οἶδα τοῦτον, γινώσκει ὁ
κύριος καρδίας πάντων γινώσκει, καὶ ὁ πλάσας πνοὴν
πᾶσιν αὐτὸς οἶδε πάντα, ὃς δοὺς ἰδίοις ἑκάστῳ κατὰ τὰ
13 ἔργα αὐτοῦ. ᵃ φάγε μέλι υἱέ, ἀγαθὸν γὰρ κηρίον, ἵνα
γλυκανθῇ σου ὁ φάρυγξ.
14 ᵃ οὕτως γὰρ αἴσθησιν σοφίαν τῇ σῇ ψυχῇ· ἐὰν γὰρ εὕρῃς
ἔσῃ καλὴ τελευτήσει, καὶ ἐλπίς σε οὐ καταισχυνεῖ.
15 ᵃ μὴ παρεισαγάγῃς ἀσεβῆ νομῇ δικαίου, μὴ δὲ ἀπα-
τηθῇς χορτάσματι κοιλίας.
16 ᵃ ἑπτάκις γὰρ πεσεῖται ὁ δίκαιος καὶ ἀναστήσεται, ὁ
δὲ ἀσεβὴς ἀσθενήσουσιν ἐν κακοῖς.
17 ᵃ ἐὰν πέσῃ ὁ ἐχθρός σου, μὴ ἐπιχαρῇς αὐτῷ, ἐν δὲ τῇ
ὑποσκελισμαπὶ αὐτοῦ μὴ ἐπαίρου.
18 ᵃ ὅπως ὄψεται κύριος καὶ οὐκ ἀρέσει αὐτῷ, καὶ ἀπο-
στρέψει τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.
19 ᵃ μὴ χαίρε ἐπὶ κακοποιοῖς, μὴ δὲ ζήλου ἁμαρ-
τωλούς.
20 ᵃ οὐ γὰρ μὴ ἐρήται ἔκγονα ποιηρῶν, λαμπὴς δὲ ἀσε-
βῶν σβεσθήσεται.
21 ᵃ φοβοῦ τὸν θεὸν υἱέ καὶ βασιλέα, καὶ μὴ ὑ ἑτέρῳ αὐ-
τῶν ἀπειθήσῃς.
22 ᵃ ἐξαίφνης γὰρ τίς ἀνὴρ ἐξ ἀσεβεῖς, τὰς δὲ ἀμφοτέρων τίς γνώσεται.
23 ᵃ ταῦτα δὲ λέγω ὑμῖν τοῖς σοφοῖς ἐπιγινώσκειν, αἰδεῖ-
σθαι πρόσωπον ἐν κρίσει οὐ καλόν.
24 ᵃ ὁ εἰπὼν τῷ ἀσεβεῖ, δίκαιός ἐσιν, ἐπικαλέσεται λαοὺς
ἔσαι καὶ μισηθὲς εἰς ἔθνη.
25 ᵃ οἱ δὲ ἐλέγχοντες βελτίους φανοῦνται, ἐπ' αὐτοῖς δὲ
26 ἥξει εὐλογία ἀγαθή. ᵃ χείλη δὲ φιλήσουσιν ὑποκριτὰ
μενα λόγους ἀγαθούς.
27 ᵃ ἑτοίμαζε εἰς τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου, καὶ κατασκευά-
ζου εἰς τὸν ἀγρόν, καὶ πορεύου κατόπιν μου καὶ οἰκοδο-
28 μήσεις τὸν οἶκόν σου. ᵃ μὴ ἴσθι ψευδὴς μάρτυς ἐπὶ τὸν
πλησίον, μὴ δὲ πατεύσῃς τοῖς χείλεσι.
29 ᵃ μὴ εἴπῃς, ὃν τρόπον ἐμοίησέ μοι, οὕτω ποιήσω αὐτῷ, τί-
σομαι δὲ αὐτὸν ἃ με ἠδίκησεν.
30 ᵃ ὥσπερ γεώργου δύης ἄφρων, καὶ ὥσπερ ἀμπελῶν,
ἀνθρώπου ἐνδεὴς φρενῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Redime eos qui capiuntur ad mortem, & illos qui ducuntur ad interfectionem prohibe.
"Et ſi dixeris: Non nouimus, Deus qui cogitationes cordis ſcrutatur, & qui cuſtodit animam tuam, ipſe ſcit, & reddet filio hominis iuxta opera ſua. "Comede fili mi mel, quoniam bonum eſt, & fauum, quoniam dulcis eſt gutturi tuo.
"Sic ſapiens eſto in anima tua: quod ſi inueniſti, primis venient nouiſſima meliora, & ſpes tua non conſumetur.
"Ne inſidieris impie habitaculo iuſti, neque proicias domum habitationis eius. "Quoniam ſepties cadet iuſtus & reſurget, & impij corruent in malum.
"Cùm ceciderit inimicus tuus, ne læteris; & cùm corruerit in malum, ne exultet cor tuum. "Ne forte diſpliceat in conſpectu Dei cùm viderit, & auertat ab eo iram ſuam.
"Ne imiteris peſſimos neque æmuleris impios. "Quoniam non erunt nouiſſima bona peſſimis, & lucerna impiorum extinguetur. "Time Deum fili mi, & regem; & cum ſtultis ne commiſceris. "Quoniam repentè veniet interitus eorum: & calamitatem amborum quis ſcit? "Hæc quoque ſapientibus dico: Accipere perſonam in iudicio, non eſt bonum.
"Neque dicere impio, Iuſtus es tu; maledicent eum populi, & deteſtabuntur eum nationes. "Corripientibus autem ſuaue erit, & ſuper eos veniet benedictio bona. "Oſculabuntur labia eorum qui reſpondent verba recta.
"Præpara foris opus tuum, & ſtatue illud tibi in agro, & poſtea ædifica domum tuam. "Ne ſis teſtis accuſator aduerſus ſocium tuum, neque decipias labiis tuis. "Nec dicas: Sicut fecit mihi, ſic faciam ei, & reddam ei iuxta opera eius.
"Per agrum viri pigri tranſiui, & per vineam filij hominis indigentis intelligentia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

31 וְהִנֵּה־ עָלָה כֻלּוֹ קִמְשׁוֹנִים כָּסּוּ פָנָיו חֲרֻלִּים
וְגֶדֶר אֲבָנָיו נֶהֱרָסָה׃
32 וָאֶחֱזֶה אֲנֹכִי אָשִׁית לִבִּי רָאִיתִי לָקַחְתִּי מוּסָר׃
33 מְעַט שֵׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט חִבֻּק יָדַיִם
לִשְׁכָּב׃
34 וּבָא־ מִתְהַלֶּךָ רִישֶׁךָ וּמַחְסֹרֶיךָ כְּאִישׁ מָגֵן׃

כה

1 גַּם־ אֵלֶּה מְשָׁלֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּ אַנְשֵׁי
חִזְקִיָּה מֶלֶךְ־ יְהוּדָה׃
2 כְּבֹד אֱלֹהִים הַסְתֶּר דָּבָר וּכְבוֹד מְלָכִים חֲקֹר
דָּבָר׃
3 שָׁמַיִם לָרוֹם וָאָרֶץ לָעֹמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חֵקֶר׃
4 הָגוֹ סִיגִים מִכֶּסֶף וְיֵצֵא לַצֹּרֵף כֶּלִי׃
5 הָגוֹ רָשָׁע לִפְנֵי־ מֶלֶךְ וְיִכּוֹן בְּצֶדֶק כִּסְאוֹ׃
6 אַל־ תִּתְהַדַּר לִפְנֵי־ מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֹלִים אַל־
תַּעֲמֹד׃
7 כִּי טוֹב אֲמֹר־ לְךָ עֲלֵה הֵנָּה־ מֵהַשְׁפִּילְךָ לִפְנֵי
נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ׃
8 אַל־ תֵּצֵא לָרִב מַהֵר פֶּן־ מַה־ תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ
בְּהַכְלִים אֹתְךָ רֵעֶךָ׃
9 רִיבְךָ רִיב אֶת־ רֵעֶךָ וְסוֹד אַחֵר אַל־ תְּגַל׃
10 פֶּן־ יַחְסָרֶךָ שֹׁמֵעַ וְרָבָתְךָ לֹא תָשׁוּב׃
11 תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כֶּסֶף דָּבָר דָּבֻר עַל־
אָפְנָיו׃
12 נֶזֶם זָהָב וַחֲלִי־ פָז מוֹכִיחַ חָכָם
עַל־ אׇזֶן שֹׁמֵעַת׃
13 כִּצְנַת־ שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשֹׁלְחָיו
וְנֶפֶשׁ אֲדֹנָיו יָשִׁיב׃
14 נְשִׂיאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אַיִן אִישׁ מִתְהַלֵּל בְּמַתַּת־
שָׁקֶר׃

31 * Et ecce totum repleuerant vrticæ, & operuerát superficiem eius spinę, & macería lapidum destructa erat.
32 * Quod cùm vidissem, posui in corde meo, & exemplo didici disciplinam. * Parum inquàm dormies, modicum dormitabis, pauxillũ manus conseres vt quiescas.
34 * Et veniet tibi quasi cursor egestas tua, & mendicitas quasi vir armatus.

CAP. XXV.

1 * HÆ quoque parabolæ Salomonis, quas transtulerunt viri Ezechiæ regis Iudæ.
2 * Gloria Dei est celare verbum, & gloria regum inuestigare sermonem.
3 * Cælũ sursum & terra deorsum, & cor regum inscrutabile.
4 * Auser rubiginem de argento, & egredietur vas purissimum.
5 * Auser impietatem de vultu regis, & firmabitur iustitia thronus eius.
6 * Ne gloriosus appareas coram rege, & in loco magnorum ne steteris.
7 * Melius est enim vt dicatur tibi, Ascende huc, quàm vt humilieris coram principe. Quæ viderunt oculi tui,
8 * Ne proferas in iurgio citò, ne postea emendare non possis cùm dehonestauerit B amicum tuum.
9 * Causam tuam tracta cum amico tuo, & secretum extraneo ne reueles.
10 * Ne fortè insultet tibi cùm audierit, & exprobrare non cesset.
11 * Mala aurea in lectis argenteis, qui loquitur verbum in tempore suo.
12 * Inauris aurea & margarita fulgens, quæ arguit sapientem & aurem obedientem.
13 * Sicut frigus niuis in die messis, ita legatus fidelis ei qui miserit eum, animam ipsius requiescere facit.
14 * Nubes & ventus & pluuiæ non sequentes, vir gloriosus & promissa nõ complens.

31 * Si dimiseris eum, horridus fiet et syluescet totus, & sit relictus, at macerię lapidum eius desodiuntur. 32 * Postea ego pœnitentiam egi, aspexi ad eligendam disciplinam. * Parum dormito, parum autem dormio, parum autem amplector manibus pectora. Si autem hoc feceris,
34 * Veniet præcedens paupertas tua, & egestas quasi bonus cursor.

CAP. XXV.

1 HAde parabolæ Salomonis, indistinctæ quas exscripserunt amici Ezechiæ regis Iudæ.
2 * Gloria Dei celat sermonem, gloria autem regis honorat res.
3 * Cælum excelsum, terra autem profunda, cor verò regis inscrutabile.
4 * Percute improbatum argentum, & purificabitur purum omne.
5 * Interfice impios à facie regis, & dirigetur in iustitia thronus eius.
6 * Ne superbias coram rege, neque in locis principum steteris.
7 * Melius enim vt dicatur tibi, Ascende ad me, quàm humiliare te in facie principis: quæ viderunt oculi tui dic.
8 * Ne incidas in iurgium citò, ne pœniteas in nouissimis. Quando vtique tibi exprobrauerit amicus,
9 * Recede retrò: ne despicias, ne tibi exprobret quidem amicus. At iurgium tuum & inimicitia non aberit, sed erit tibi æqualis morti. Gratia & amicitia liberat, quas serua tibi.
10 * Ne exprobabilis fias, sed custodi vias tuas liberaliter.
11 * Malum aureum monili sardij sic dicere sermonem.
12 * In inaurem auream sardium pretiosum ligatum est, sermo sapiens in obedientem aurem.
13 * Sicut exitus niuis in tempore messis æstui prodest, sic legatus fidelis mittentibus eum: animabus enim eo vtentium prodest.
14 * Sicut venti & nubes & pluuiæ clarissimæ, sic qui gloriatur in dono mendaci.

31 * ἐὰν ἀφῇς αὐτὸν χερσωθήσε) & χορτομανήσει ὅλος, & γένε) ὀκλελειμμένος, & ἡ φραγμὸς τῶν λίθων αὐτοῦ
32 καθαιρεθήσονται. * ὕστερον ἐγὼ μετενόησα, ἐπέβλεψα
33 τοῦ ἐκλέξασθαι παιδείαν. * ὀλίγον νυστάζω, ὀλίγον δὲ καθυπνῶ, ὀλίγον δ' ἀναπαλίζομαι χερσὶ κόπτων, ἐὰν δὲ
34 τοῦτο ποιῇς, * ἥξει σοι προπορευομένη πενία σου, καὶ ἡ ὀδύνεια ὡσπερ ἀγαθὸς δρομεύς.

κε

1 * Αὗται αἱ παροιμίαι ὅλομελεῖς, αἱ ἀδιακρίτους ἐξεγράψαντο φίλοι ἐζεκίου βασιλέως τῆς ἰουδαίας.
2 * δόξα θεοῦ κρύπτει λόγον, δόξα δὲ βασιλέως τιμᾷ πράγματα.
3 * οὐρανὸς ὑψηλὸς, γῆ δὲ βαθεῖα, καρδία δὲ βασιλέως ἀνεξέλεγκτος.
4 * τύπτε ἀδόκιμον ἀργύριον, καὶ καθαριῶ σοι κα-
5 θαρὸν ἄπαν. * κλῖνε ἀσεβεῖς ἀπὸ προσώπου βασιλέως, καὶ κατορθώσει ἐν δικαιοσύνῃ ὁ θρόνος αὐτοῦ.
6 * μὴ ἀλαζονεύου ἐνώπιον βασιλέως, μὴ δὲ ἐν τόποις
7 μεγάλων ἐφίσταο. * κρεῖσσον γάρ τί σοι ῥηθῆναι Θι, ἀνάβαινε πρός με, ἢ ταπεινωθῆναί σε ἐν προσώπῳ ἀρχόντος, ἃ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σε λέγε.
8 * μὴ προπετεύου εἰς μάχην ταχέως, ἵνα μὴ μεταμεληθῇς ἐπ' ἐσχάτων. ἰδίᾳ δ' αὐ σε ὀνειδίσῃ ὁ φίλος σου,
9 * σὺ δὲ χώρει εἰς τὰ ὀπίσω. μὴ καταφρόνει, μή σε ὀνειδίσῃ μᾶλλον ὁ φίλος. ἢ ἔχθρα σὺ ἔσῃ ἀπέναντι ἀλλ' ἕως θείου θανάτου. χάρις γὰρ φιλία ἐλευθεροῖ, ἃς τήρησον σεαυτῷ.
10 * ἵνα μὴ ἐπονείδιστος ᾖς, ἀλλὰ φύλαξον τὰς ὁδούς
11 σου ἀστωλαλήτως. * μῆλον χρυσοῦν ἐν ὁμίσκῳ σαρδίου ὕτως εἰπεῖν
12 λόγον. * εἰς ἐνώπιον χρυσοῦν σαρδόνυχον πολυτελὲς δόξεται λόγος σοφὸς εἰς θύκωσιν ὠτός.
13 * ὥσπερ ἔξοδος χιόνος ἐν ἀμήτῳ κατάκαυμα ὠφελεῖ, ὕτως ἄγγελος πιστὸς τοῖς ἀποστείλασιν αὐτόν, ψυχὰς γὰρ
14 τῶν αὐτῷ χρωμένων ὠφελεῖ. * ὥσπερ πνεύματα καὶ νέφη καὶ ὑετοὶ ἀπαφανίζοι, ὕτως ὁ καυχώμενος ἐπὶ δόσει ψευδεῖ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

31 Et ecce pullulauit tota sylua, & operuerunt superficiem eius spinæ, & macería lapidum eius destructa erat.
32 Et vidi ego & posui cor meum, & vidi & susceepi disciplinam. 33 Parum dormitabis, & parum dormies, parum applicabis manus tuas ad pectus tuum vt dormias. 34 Et veniet & procedet paupertas tua, & indigentia quasi vir scutatus.

CAP. XXV.

HÆ quoque sunt parabolæ Salomonis profundæ, quas scripserunt amici Ezechiæ regis Iuda. 2 Gloria Dei qui celat verbum, at gloria regum qui inuestigat sermonem.
3 Cæli sunt excelsi & terra profunda, & cor regum cor inuestigabile. 4 Colligite scoriam de argento, vt egrediatur vas à conflatorio.
5 Eiiciatur impius à facie regis, & præparabitur in iustitia solium eius.
6 Ne splendidus sis in conspectu regis, & in sede principum ne stes.
7 Quoniam melius est vt dicat tibi, Ascende huc, quàm vt deiiciat te coram dominatore, quem viderunt oculi tui.
8 Ne egrediaris ad iurgium citò, vt non contendas postea quando exasperauerit te amicus tuus.
9 Causam tuam iudica cum socio tuo in nouissimo, & secretum alterius ne reueles.
10 Vt non exprobret tibi qui audierit, & famam tuam non peruertat.
11 Mala aurea cum cælaturis argenteis, qui loquitur verbum oportunè.
12 Inauris aurea, & vasa smaragdina, correptio sapientis in aurem audientem.
13 Sicut frigus niuis in die messis, sic est legatus fidelis his qui miserant eum, & animam domini sui reficit.
14 Dies nubium & venti in quo non est pluuia, similis est vir qui gloriatur in dono falsitatis.

תרגום

31 וְהָא כֻּלְּהוֹן כַּרְמְלָא עִקְּרִין וְכַסְיָא אַפּוּי חַרְלַיָּא וְכַסְיָא דְּכֵיפּוּי אַתְעֲקַר ׃ 32 וְחָזֵית אֲנָא וְשַׁוֵּית לִבִּי וְחַמֵּית וְקַבֶּלֶת מַרְדּוּתָא ׃
33 הַלֵּיל תְּנוּם כַּלֵּיל חִדְרָךְ קַלִּיל חֲשִׁים יְדִיךְ עַל־ חַדְיָךְ וְתִדְכָּךְ ׃ 34 וַהֲתֵי וְתֵדְרֵךְ מִסְכֵּנוּתָךְ וּצְרִיכְתָּא הֵיךְ גַּבְרָא מְגַלְגָּא ׃

כה

1 אִלֵּין מַתְלֵי שְׁלֹמֹה עַמִּיקִין דְּרַשְׁמוּ דְּחִזְקִיָּה מַלְכָּא דִּיהוּדָה ׃
2 יְקַר אֱלָהָא מְכַסֵּי פִתְגָמָא וְיִקְרָא דְּמַלְכֵי מִן דְּבָצֵי מִלְּתָא ׃ 3 שְׁמַיָּא רָמִין וְאַרְעָא עֲמִיקָא וְלִבָּא דְּמַלְכֵי לָא מִתְבָּעֵי ׃
4 לָא תְשֵׁיצֵר כְּסַף מִן קֳדָם צָרְפָא וְיִפַּק מָנֵי מָן צְרוֹפָא ׃ 5 נְתַּרֵד רִשְׁיעָא מִן קֳדָם מַלְכָּא וְתִתְקַן בְּצִדְקְתָא כָּרְסְיֵהּ ׃
6 לָא תִשְׁתַּבַּח קֳדָם מַלְכָּא וּבְדוּכְתָּא דְּרַבְרְבֵי לָא תֵקוּם ׃ 7 מְטוֹל דְּטָב דֶּיסַּר לָךְ מִמָּךְ הַבָּא מִן דְּמִשְׁפַּל קֳדָם שַׁלִּיטָא מִן דְּחֵזַיִן
עֵינָיךְ ׃
8 לָא תִפֵּק בְּרִינָא מִסְּרַהֲבָאוּת דִּלְמָא תְּדִין בְּאַחֲרֵיתָא כַּד יְחַסֵּךְ יָתָךְ חַבְרָךְ ׃
9 דִּין דִּינָךְ עִם חַבְרָךְ בְּאוֹרְחָא וְרָזָא אָחֳרָנָא לָא תְגַלֵּי ׃ 10 דִּלְמָא יְחַסְּנָךְ מַן דְּשָׁמַע וְטִבְעָךְ לָא תְפֵיךְ ׃
11 תַּפּוּחֵי דַּהֲבָא בְּגַוְנֵי דְּסִמְקָא דַּהֲלִיל פָּסְיָיתָא ׃ 12 קְדָשִׁי דְּדַהֲבָא וְכִנֵּי דְּסַפְּנִירָא כְּפָתְנָיָא חַכִּימָא עַל־ אֻדְנָא דְּשָׁמְעָא ׃
13 כִּשְׁלָגָא דְּקֵירָא בְּיוֹמָא דְּחֲצָדָא הֵיכְנָא אֱנָדָא מְהֵימְנָא לְמִשְׁלְחֵי וְנַפְשָׁה דְּמָרֵהּ מְרַוַּח ׃
14 עֲנָנֵי וְרוּחָא דְּמִטְרָא לֵיתּ גַּבְרָא דְּמִשְׁתַּבַּח בְּמַתְּנָתָא דְּשִׁקְרָא ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם יְפֻתֶּה קָצִין וְלָשׁוֹן רַכָּה תִּשְׁבָּר־גָּרֶם׃
16 דְּבַשׁ מָצָאתָ אֱכֹל דַּיֶּךָּ פֶּן־תִּשְׂבָּעֶנּוּ וְהַקְאתוֹ׃
17 הַקַּר־רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ פֶּן־יִשְׂבָּעֲךָ וּשְׂנאֶךָּ׃
18 מַפֵּיץ וָחֶרֶב וְחֵץ שָׁנוּן אִישׁ־עֹנֶה בְרֵעֵהוּ עֵד שָׁקֶר׃
19 שֵׁן רָעָה וְרֶגֶל מוּעָדֶת מִבְטָח בּוֹגֵד בְּיוֹם צָרָה׃
20 מַעֲדֶה־בֶגֶד ׀ בְּיוֹם קָרָה חֹמֶץ עַל־נָתֶר וְשִׁר בַּשִּׁרִים עַל לֵב־רָע׃
21 אִם־רָעֵב שׂנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לֶחֶם וְאִם־צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם׃
22 כִּי גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל־רֹאשׁוֹ וַיהוָה יְשַׁלֶּם־לָךְ׃
23 רוּחַ צָפוֹן תְּחוֹלֵל גֶּשֶׁם וּפָנִים נִזְעָמִים לְשׁוֹן סֵתֶר׃
24 טוֹב שֶׁבֶת עַל־פִּנַּת־גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית חָבֵר׃
25 מַיִם קָרִים עַל־נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וְשִׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק׃
26 מַעְיָן נִרְפָּשׁ וּמָקוֹר מָשְׁחָת צַדִּיק מֹט לִפְנֵי רָשָׁע׃
27 אָכֹל דְּבַשׁ הַרְבּוֹת לֹא־טוֹב וְחֵקֶר כְּבֹדָם כָּבוֹד׃
28 עִיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מַעְצָר לְרוּחוֹ׃

כו

1 כַּשֶּׁלֶג בַּקַּיִץ וְכַמָּטָר בַּקָּצִיר כֵּן לֹא־נָאוֶה לִכְסִיל כָּבוֹד׃
2 כַּצִּפּוֹר לָנוּד כַּדְּרוֹר לָעוּף כֵּן קְלָלַת חִנָּם לֹא תָבֹא׃
3 שׁוֹט לַסּוּס מֶתֶג לַחֲמוֹר וְשֵׁבֶט לְגֵו כְּסִילִים׃
4 אַל־תַּעַן כְּסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן־תִּשְׁוֶה־לּוֹ גַּם־אָתָּה׃
5 עֲנֵה כְסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן־יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָיו׃

15 Patientia lenietur princeps, & lingua mollis confringet duritiam.
16 Mel inuenisti, comede quod sufficit tibi, ne fortè satiatus euomas illud.
17 Subtrahe pedem tuum de domo proximi tui, nequando satiatus oderit te.
18 Iaculum & gladius & sagitta acuta, homo qui loquitur contra proximū suum falsum testimonium.
19 Dens putridus & pes lassus, qui sperat super infideli in die angustiæ.
20 Et amittit pallium in die frigoris, acetum in nitro, qui cantat carmina cordi pessimo.
21 Si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, da ei aquam bibere.
22 Prunas enim congregabis super caput eius, & Dominus reddet tibi.
23 Ventus Aquilo dissipat pluuias, & facies tristis linguam detrahentem.
24 Melius est sedere in angulo domatis, quàm cum muliere litigiosa, & in domo communi.
25 Aqua frigida animæ sitienti, & nuncius bonus de terra longinqua.
26 Fons turbatus pede & vena corrupta, iustus cadens coram impio.
27 Qui scrutator est maiestatis, opprimetur à gloria. Sicut vrbs patens & absque muro ambitu, ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum.

CAP. XXVI.

1 QVomodo nix in æstate, & pluuiæ in messe, sic indecens est stulto gloria.
2 Sicut auis ad alta transuolans, & passer quolibet vadens, sic maledictum prolatum in quempiam superueniet.
3 Flagellum equo & camus asino, & virga in dorso imprudentium.
4 Ne respondeas stulto iuxta eius stultitiam, ne similis fias ei.
5 Respondе stulto iuxta stultitiam suam, ne efficiaris ei similis.

15 Ἐν μακροθυμίᾳ βούλεται βασιλεὺς, γλῶσσα δὲ μαλακὴ συντρίβει ὀστᾶ.
16 μέλι εὗρες, φάγε τὸ ἱκανόν, μή ποτε πλησθεὶς ἐξεμέσῃς.
17 ἀσθένησον εἰσαγαγὼν τὸν πόδα σου πρὸς τὸν σεαυτοῦ φίλον, μή ποτε πλησθεὶς σε μισήσαι σε.
18 ῥόπαλον καὶ μάχαιρα καὶ τόξευμα ἀκονητόν, οὕτως καὶ ἀνὴρ ὁ καταμαρτυρῶν τοῦ φίλου αὐτοῦ μαρτυρίαν ψευδῆ.
19 ὀδὼς κακοῦ καὶ πούς σαινόμενος ὀλεῖ ἐν ἡμέρα κακῇ.
20 ὥσπερ ὄξος ἕλκει ἀσύμφορον, οὕτως πρᾶσσον πάθος ἐν σώματι καρδίαν λυπεῖ. ὥσπερ σὴς ἱματίῳ καὶ σκώληξ ξύλῳ, οὕτως λύπη ἀνδρὸς βλάπτει καρδίαν.
21 ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, τρέφε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν.
22 τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· ὁ δὲ κύριος ἀνταποδώσει σοι ἀγαθά.
23 ἄνεμος βορέας ἐξεγείρει νέφη, πρόσωπον δὲ σκυθρωπὸν γλῶσσαν ἐρεθίζει.
24 κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας δώματος, ἢ μετὰ γυναικὸς λοιδόρου ἐν οἰκίᾳ κοινῇ.
25 ὥσπερ ὕδωρ ψυχρὸν ψυχῇ διψώσῃ προσφιλές, οὕτως ἀγγελία ἀγαθὴ ἐκ γῆς μακρόθεν.
26 ὥσπερ εἰ πηγὴν φραγοῖτο καὶ ὕδατος ἔξοδον λυμαίνοιτο, οὕτως ἄκοσμον δίκαιον πεπτωκέναι ἐνώπιον ἀσεβοῦς.
27 ἐστὶν μέλι πολὺ ἀκαλόν, τιμῶν δὲ λόγους ἐνδόξους.
28 ὥσπερ πόλις τὰ τείχη καθῃρεθλημένη καὶ ἀτείχιστος, οὕτως ἀνὴρ ὃς οὐ μὴ βουλῆς πράσσει.

κς

1 Ὥσπερ δρόσος ἐν ἀμητῷ καὶ ὥσπερ ὑετὸς ἐν θέρει, οὕτως οὐκ ἔστιν ἄφρονι τιμή.
2 ὥσπερ ὄρνεα πέτεται καὶ στρουθοί, οὕτως ἀρὰ ματαία οὐκ ἐπελεύσεται ἐπί.
3 ὥσπερ μάστιξ ἵππῳ καὶ κέντρον ὄνῳ, οὕτως ῥάβδος ἔθνει ἀφρόνων.
4 μὴ ἀποκρίνου ἄφρονι κατὰ τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην, ἵνα μὴ ὅμοιος γένῃ αὐτῷ.
5 ἀλλὰ ἀποκρίνου ἄφρονι πρὸς τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην, ἵνα μὴ φαίνηται σοφὸς παρ' ἑαυτῷ.

15 Patientia lenitur princeps, & verbum molle confringit os.
16 Mel inuenisti, comede quod tibi sufficit, ne satiatus euomas illud.
17 Prohibe pedem ruum à domo socij tui, ne satietur & oderit te.
18 Sicut malleus & gladius & sagitta acuta, sic est vir qui testificatur contra proximum suum testimonium falsum.
19 Sicut dens malus & pes lapsus, sic erit spes desprædatoris in die angustiæ.
20 Qui tollit pallium à socio suo in die frigoris, est sicut ille qui proiicit acetum super nitrum & probat cor dolor, sicut argentum vas, & sicut tinea in ligno, sic stoliditas irritat cor hominis.
21 Si esurierit inimicus tuus, ciba illum pane: & si sitierit da ei bibendam aquam.
22 Quoniam prunas ignis tu congeris super caput eius, & Deus retribuet tibi.
23 Ventus Aquilo concipit pluuiam, sic facies irati & lingua abscondita.
24 Melius est sedere in angulo tecti, quàm stare cum muliere litigiosa, & in domo communi.
25 Sicut aquæ frigidæ animæ lassæ, sic est nuncius bonum de terra longinqua.
26 Sicut qui obturat fontem, & corrumpit venam, sic est iustus cadens coram impio.
27 Comedere multum mellis non est bonum, neque scrutari verba gloriosa.
28 Sicut ciuitas quæ est diruta & non habet murum, sic est vir qui non potest cohibere spiritum suum.

CAP. XXVI.

1 Sicut nix in æstate, & sicut pluuia in messe, sic indecens est stulto gloria.
2 Sicut passer qui volat, & sicut volucris quę volat, sic maledictio non frustra veniet.
3 Flagellum equo, & stimulus asino, & virga corporibus stultorum.
4 Ne respondeas verbum stulto iuxta stultitiam suam, ne sis ei similis etiam tu.
5 Sed loquere cum stulto in sapientia tua, ne existimet seipsum sapientem.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

15 In patientia spiritus lactatur princeps, & verbum molle confringit os. 16 Mel inuenisti, comede quod tibi sufficit, ne satiatus euomas illud. 17 Prohibe pedem ruum à domo socij tui, ne satietur & oderit te. 18 Sicut malleus & gladius & sagitta acuta, sic est vir qui testificatur contra proximum suum testimonium falsum. 19 Sicut dens malus & pes lapsus, sic erit spes deprædatoris in die angustiæ. 20 Qui tollit pallium à socio suo in die frigoris, est sicut ille qui proiicit acetum super nitrum & probat cor dolor, sicut argentum vas, & sicut tinea in ligno, sic stoliditas irritat cor hominis. 21 Si esurierit inimicus tuus, ciba illum pane: & si sitierit da ei bibendam aquam. 22 Quoniam prunas ignis tu congeris super caput eius, & Deus retribuet tibi. 23 Ventus Aquilo concipit pluuiam, sic facies irati & lingua abscondita. 24 Melius est sedere in angulo tecti, quàm stare cum muliere litigiosa, & in domo communi. 25 Sicut aquæ frigidæ animæ lassæ, sic est nuncius bonum de terra longinqua. 26 Sicut qui obturat fontem, & corrumpit venam, sic est iustus cadens coram impio. 27 Comedere multum mellis non est bonum, neque scrutari verba gloriosa. 28 Sicut ciuitas quæ est diruta & non habet murum, sic est vir qui non potest cohibere spiritum suum.

CAP. XXVI.

1 Sicut nix in æstate, & sicut pluuia in messe, sic indecens est stulto gloria. 2 Sicut passer qui volat, & sicut volucris quę volat, sic maledictio non frustra veniet. 3 Flagellum equo, & stimulus asino, & virga corporibus stultorum. 4 Ne respondeas verbum stulto iuxta stultitiam suam, ne sis ei similis etiam tu. 5 Sed loquere cum stulto in sapientia tua, ne existimet seipsum sapientem.

תרגום

15 בְּרֵית רוּחָא מִשְׁתַּרְגַּג רַאשְׁנָא וּמִלְּתָא רְכִיכְתָא חַבְרָא גַּרְמָא׃ 16 דְּבַשְׁתָּא מַשְׁכַּחְתְּ אֱכֹל סְפֵקָנָךְ דִּלְמָא תִּשְׂבְּעִנָּה וְתֵיתִיבִנָּה׃
17 פְּרֵיק רַגְלָךְ מִן בֵּיתָא דְּחַבְרָךְ דִּלְמָא נִסְפַּק וְיִסְנָךְ׃ 18 אֵינָךְ פְּרִישָׁא וְסַיְפָא וְגִירָא שְׁנִינָא גַּבְרָא דְּמַסְהֵד עַל חַבְרֵהּ סָהֲדוּתָא דְּשִׁקְרָא׃
19 שִׁינָּא בִּישְׁתָּא וְרַגְלָא מִטְעֲיָא מִטְעֵינָא גַּבְרָא בְּיוֹמָא דְּעָקְתָא׃ 20 דְּשָׁקֵל מַרְטוּטָא מִן חַבְרֵהּ בְּיוֹמָא דְּקוֹרָא כְּחֵיךְ דְּקָרְתָא חֵיךְ חַמְרָא
עַל נִתְרָא וְקָרֵי קִינָתָא לְלִבָּא בִּישָׁא כֵּן חֵיךְ סַכְלוּתְהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא מְחָרֵשׁ לְבָבְהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא׃ 21 אֵין כְּפֵן סָנְאָךְ
וְאִם צָחֵי אַשְׁקִי מַיָּא׃ 22 מִטּוּל דְּגַמְרִי דְּגוּרָא חַדֵּי אֲנָךְ עַל רֵישָׁהּ וַאלָהָא נְשַׁלֶּמֶהּ לָךְ׃ 23 רוּחָא גַּרְבְיָתָא בְּטִנָּא מְטַרָא
וְאַפּוֹי בְּנֵי אֲנָשָׁא מְשַׁנְּיָן וְלִישָׁנָא מְסַתְּרָא׃ 24 טַב לְמֵיתַב עַל קַרְנָא דְּאִגָּרָא מִן דְּלִמְעַבַּד עִם אִתְּתָא תִּגְרָנִיְתָא וּבֵיתָא מְרַגְּשָׁא׃
מַיִן קָרִין עַל נַפְשָׁא מְשֻׁלְהֲיָתָא וְשׁוּלְחָנָא מִן אַרְעָא רְחִיקְתָא׃ 25 לְמֵיכַל דְּבְשָׁא סַגִּי לָא שַׁפִּיר אַף לָא לְמִבְעֵי מִלֵּי מִקְרָתָא׃
מְבוּעָא דְּלָא מְעַדֵּר וְרִיחָא דְּלָא מְמַלְּלָא מִלִּין דִּשְׁקָרָא׃ 26 מַיְנָא דְּמִתְבְּלְבְּלָא וְאוֹרְחָא דְּמִתְחַבְּלָא קֳדָם רְשִׁיעָא קִשְׁטָא דְּנָפִיל׃
לָא אַתְּ׃ 27 דְּמִתְבַּע לְמִסְפֵּי תִּגְרֵי מַלְכְּוָתָא יִתְבַּזַּע מִן יְקָרָא׃ 28 מְדִינְתָא דְּתַרִיעָא וְלָא אִית לָהּ שׁוּרָא

כו

1 כְּתַלְגָּא בְּקַיְטָא וְכִמְטַר בְּחַצְדָּא כֵּן לָא שַׁפִּיר לְכִסְלָא יְקָרָא׃ 2 חֵיךְ צִפְּרָא דְּטָאס וְחֵיךְ סְמָרָא דְּפָרַח דְּפָרְחָא חֵינָא לְזַמְּרָא
שׁוּטָא לְסוּסָא וּמַגְלָא לַחֲמָרָא וְשִׁבְטָא לְגֵשֵׁי סַכְלֵי׃ 4 לָא־תֵּהֲל פִּתְגָמָא לְסַכְלָא חֵיךְ שְׁטוּיְתֵהּ דְּלָא הִדְמֵי
אֶלָּא תֵּהֲל עִם־שְׁפֵיר חֵכְמֵיכוּךְ דְּלָא נְסַבַּר בְּנַפְשֵׁהּ דְּחַכִּיךְ הוּא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 מְקַצֵּץ רַגְלַיִם חָמָס שֹׁתֶה שֹׁלֵחַ דְּבָרִים בְּיַד־כְּסִיל׃
7 דַּלְיוּ שֹׁקַיִם מִפִּסֵּחַ וּמָשָׁל בְּפִי כְּסִילִים׃
8 כִּצְרוֹר אֶבֶן בְּמַרְגֵּמָה כֵּן־נוֹתֵן לִכְסִיל כָּבוֹד׃
9 חוֹחַ עָלָה בְיַד־שִׁכּוֹר וּמָשָׁל בְּפִי כְּסִילִים׃
10 רַב מְחוֹלֵל־כֹּל וְשֹׂכֵר כְּסִיל וְשֹׂכֵר עֹבְרִים׃
11 כְּכֶלֶב שָׁב עַל־קֵאוֹ כְּסִיל שׁוֹנֶה בְאִוַּלְתּוֹ׃
12 רָאִיתָ אִישׁ חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ׃
13 אָמַר עָצֵל שַׁחַל בַּדֶּרֶךְ אַרְיֵה בֵּין הָרְחֹבוֹת׃
14 הַדֶּלֶת תִּסּוֹב עַל־צִירָהּ וְעָצֵל עַל־מִטָּתוֹ׃
15 טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלַּחַת גָּלְאָה לַהֲשִׁיבָהּ אֶל־פִּיו׃
16 חָכָם עָצֵל בְּעֵינָיו מִשִּׁבְעָה מְשִׁיבֵי טָעַם׃
17 מַחֲזִיק בְּאָזְנֵי־כֶלֶב עֹבֵר מִתְעַבֵּר עַל־רִיב לֹא־לוֹ׃
18 כְּמִתְלַהֵלַּה הַיֹּרֶה זִקִּים חִצִּים וָמָוֶת׃
19 כֵּן־אִישׁ רִמָּה אֶת־רֵעֵהוּ וְאָמַר הֲלֹא מְשַׂחֵק אָנִי׃
20 בְּאֶפֶס עֵצִים תִּכְבֶּה־אֵשׁ וּבְאֵין נִרְגָּן יִשְׁתֹּק מָדוֹן׃
21 פֶּחָם לְגֶחָלִים וְעֵצִים לְאֵשׁוֹן אִישׁ מְדָנִים לְחַרְחַר־רִיב׃
22 דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם יָרְדוּ חַדְרֵי־בָטֶן׃
23 כֶּסֶף סִיגִים מְצֻפֶּה עַל־חֶרֶשׂ שְׂפָתַיִם דֹּלְקִים וְלֵב־רָע׃
24 בְּשִׂפְתָיו יְנַכֵּר שׂוֹנֵא וּבְקִרְבּוֹ יָשִׁית מִרְמָה׃
25 כִּי־יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל־תַּאֲמֵן בִּי שֶׁבַע תּוֹעֲבוֹת בְּלִבּוֹ׃
26 תְּכֻסֶּה שִׂנְאָה בְמַשָּׂא־מִרְמָה תִּגָּלֶה רָעָתוֹ בַּקָּהָל׃
27 כֹּרֶה שַׁחַת בָּהּ יִפּוֹל וְגוֹלֵל אֶבֶן אֵלָיו תָּשׁוּב׃
28 לְשׁוֹן־שֶׁקֶר יִשְׂנָא דַכָּיו וּפֶה חָלָק יַעֲשֶׂה מִדְרֵחָה׃

6 ² Claudus pedibus & iniquitatem bibens, qui mittit verba per nunciū ſtulti.
7 ² Quomodo pulchras fruſtra habet claudus tibias, ſic indecens eſt in ore ſtultorū parabola. ² Sicut qui mittit lapidem in
8 aceruum Mercurij, ita qui tribuit inſipienti honorē. ² Quomodo ſi ſpina naſcatur
9 in manu temulēti, ſic parabola in ore ſtultorū. ² Iudicium determinat cauſas, & qui
10 impoſuit ſtulto ſilentiū, iras mitigat. ² Qui
11 cut canis qui reuertitur ad vomitū ſuum, ſic imprudens qui iterat ſtultitiam ſuam.
12 ² Vidiſti hominē ſapientem ſibi videri, magis illo ſpem habebit inſipiens. ² Dicit
13 piger: Leo eſt in via, & leæna in itineribus.
14 ² Sicut oſtium vertitur in cardine ſuo,
15 ita piger in lectulo ſuo. ² Abſcondit piger C manus ſub aſcella ſua, & laborat ſi ad os
16 ſuum eas cōuerterit. ² Sapientior ſibi ſtultus videtur ſeptem viris loquentibus ſen-
17 tentias. ² Sicut qui apprehendit aurибus canem, ſic qui tranſit, & impatiens commiſcetur rixæ alterius. ² Sicut noxius eſt qui
18 mittit ſagittas & lanceas in morte, ² ita vir
19 qui fraudulenter nocet amico ſuo, & cùm fuerit deprehenſus, dicet, Ludens feci.
20 ² Cùm defecerint ligna, extinguitur ignis: & ſuſurrone ſubtracto, iurgia con-
21 quieſcunt. ² Sicut carbones ad prunas & li gna ad ignē, ſic homo iracundus ſuſcitat
22 rixas. ² Verba ſuſurronis quaſi ſimplicia, & ipſa perueniunt ad intima cordis. ² Quo-
23 modo ſi argēto ſordido ornare velis vas fi- D ctile, ſic labia tumentia cū peſſimo corde
24 ſociata. ² Labiis ſuis intelligitur inimicus, cùm in corde tractauerit dolos. ² Quando
25 ſubmiſerit vocē ſuā, ne credideriſ ei, quo- niam ſeptem nequitiæ ſunt in corde illius.
26 ² Qui operit odium fraudulenter, re- uelabitur malitia eius in concilio.
27 ² Qui fodit foueā, incidet in eā: & qui voluit lapidem, reuertetur ad eum.
28 ² Lingua fallax non amat veritatem, & os lubricum operatur ruinas.

תרגום

6 מִן דְּמַקְצֵא דִּגְלוֹי שָׁתֵי חֲמוּפָא מִן דְּמְשַׁדַּר מִלֵּי בְיַד סַכְלָא׃ 7 אֵין־תְּהֵל הֲלָכָא לְחַגִּינָא תְּקִבֵּל מִלְּתָא מִן דְּמַפְּמָה דְּסַכְלָא׃
8 כְּמָה דְּשָׂוֵי אֶבֶן מַרְגְּלָא בְּקַלְעָא הֲיָיכְנָא מִן דְּעָבֵד יְקָרָא לְסַכְלָא׃ 9 כּוֹנָא סַלְקָא בִּידָא דְּרַיְיָא וְשִׁיטוּתָא בְּפֻמָּה דְּסַכְלָא׃
10 אַן חַוְיָתָא נָבְרָא דְּסַכְלָא וְרַיְיָא עָבַר יַמָּא׃ 11 הֵיךְ כַּלְבָּא דְּתָיִיב עַל הֵיכָה דְּהַנֵּי בְּסַכְלוּתָהּ׃
12 חֲזֵי חֲזֵיתָא דְּסַכְלָא חַכִּים בְּעֵינֵהּ נַפְשֵׁהּ סַכְלָא טַב מִנֵּהּ׃ 13 אֲמַר עַצְלָא שַׁחְלָא בְּאָרְחָא אַרְיֵא בֵּינֵי שְׁוָקֵי׃
14 עַצְלָא חֲכִים בְּעֵינוֹי כַּד מִן שְׁבְעָא עַטְלָא עַל עַרְסֵהּ׃
15 אִידְהוּ דְּסַתְּרָת עַל־צִירָהּ הֵיכְנָא עַטְלָא עַל עַרְסֵהּ׃ 16 עַצְלָא חֲכִים בְּעֵינוֹי כַּד מִן שְׁבְעָא דַּיְינֵי טְעֵמָא׃
17 דְּלֵבֵד בְּאָדְנוֹי דְּכַלְבָּא נָצֵי וּמִתְנַצֵּי עַל דִּינָא לָאו דִּילֵהּ׃ 18 הֵיכְנָא דְּלֵית קַיְמִין דַּעֲקָא נוּרָא וְחֵיכְנָא דְּלֵית שְׁגוּשָׁא יִשְׁתֹּק חִגְרָא׃
19 כֵּן גְּבַר דְּרָמֵי קְנֵי לְחַבְרֵהּ וְאָמַר הֲלָא מְשַׂחֵק אֲנָא׃ 20 בְּלֵית קַיְסִין תִּכְבֶּה נוּרָא וּבְלֵית נַמָּמָא יִשְׁתֹּק חִגְרָא׃
21 פַּחְמִין לְגַחֲלָתָא וְקַיְסִין לְנוּרָא וְגַבְרָא תִּגְרָנָא מְחָרֵר קְרָבָא׃ 22 מִלֵּי דְּשִׁגּוּשָׁא מְרַכְּכָן לֵהּ וְהִנּוּן נָחֲתָן לְגַוֵּי דְּרֵשְׁתָּא׃
23 אִין כַּסְפָּא סְחִיל דְּקִיסִין עַל־חַסְפָּא תֵּיכְנָא שְׁפָוָתָא דְּלָקִין וְלִבָּא בִּישָׁא׃ 24 מִן־שְׂפָוָתָהּ מִתְיְדַע מְגָאנָא וּבְגַוֵּהּ רַמָּאנָא סָאֵם רְשָׁיוּתָא׃
25 דְּמְכַסֵּה שְׂנַאתָא בְּמִרְמָתָא תִּתְגְּלֵי בִּישְׁתֵּהּ בְּכְנִישְׁתָּא׃ 26 דְּחָפַר גֻּבָּא וְעָבֵד לֵהּ יִתְּבֵר בֵּהּ וְדִשְׁקַל אַבְנָא עֲלוֹי תְּהָפֵךְ׃
27 דְּשָׁקַר שְׂנָאתָא מְרַחֲקָא וּפֻמָּהּ דְּקָשְׁטָא וְפַסְגָּא דְּלִיבָּא עֲבַד תְּרֵעוּתָא׃

6 ² Ex ſuis vijs opprobrium facit, qui miſit per nuncium ſtultum ſermonem. ² Auſer ſacul- 7
tatem crurum, & prouerbia ex ore ſtultorum.
² Qui ligat lapidem in ſunda, ſimilis eſt tri- 8
buenti ſtulto gloriam. ² Spinæ naſcuntur in 9
manu temulenti, ſeruitus autē in manu ſtulto-
rum. ² Multum æſtuat omnis caro ſtultorum, 10
conteritur enim ſtupor eorum. ² Sicut canis 11
cùm reuertitur ad ſuum vomitū, & abomina-
bilis fit, ſic ſtultus ſua malitia reuertens ad ſuū
peccatum. ² Vidi virum qui videtur apud 12
ſeipſum ſapiens eſſe, ſpem tamen habuit magis
ſtultus quàm ipſe. ² Dicit piger miſſus ad 13
viam: Leo in viā, in autem plateis occiſores.
² Sicut oſtium vertitur in cardine, ita piger 14
in lectulo ſuo.
² Abſcondens piger manum in ſinu ſuo, non 15
poteſt inferre ad os. ² Sapientior piger ſibi 16
videtur, eo qui in ſatietate affert nuncium.
² Sicut qui tenet caudam canis, ſic qui præ- 17
ſidet alieno iudicio.
² Sicut qui curant proiiciunt ſermones in ho 18
mines: at qui occurrit ſermoni primus, ſuppian-
tabitur; ² Sic omnes qui inſidiātur ſuis ami- 19
cis. Cùm autem deprehenſi fuerint, dicunt quòd
ludens feci.
² In multis lignis germinat ignis: vbi autem 20
non eſt furens, quieſcit iurgium.
² Focus carbonibus & ligna igni, vir autem 21
conuitiator ad turbationem rixæ.
² Sermones aſtutorum molles, ipſi autem ſe- 22
riunt in penetralia viſcerum.
² Argentum datum cum dolo, ſicut teſta re- 23
putandum: labia leuia cor celant triſte.
² Labiis omnia innuit plorans inimicus, in 24
autem corde machinatur dolos.
² Si te rogauerit inimicus magna voce, ne credi 25
deris ei, ſeptē enim ſunt nequitiæ in corde illius.
² Qui operit inimicitiam, componit dolū; celat 26
autem ſua peccata notabilis in concilio.
² Qui fodit foueam proximo, incidet in eam: 27
at qui voluit lapidem, ſuper ſe voluit.
² Lingua mendax odit veritatem, os autem 28
patens facit inconſtantiam.

6 ² Ἐκ ſuis vijs opprobrium facit, qui miſit per nuncium ſtultum ſermonem. ² Auſer ſacul- 7
tatem crurum, & prouerbia ex ore ſtultorum.
² Qui ligat lapidem in ſunda, ſimilis eſt tri- 8
buenti ſtulto gloriam. ² Spinæ naſcuntur in 9
manu temulenti, ſeruitus autē in manu ſtulto-
rum. ² Multum æſtuat omnis caro ſtultorum, 10
conteritur enim ſtupor eorum. ² Sicut canis 11
cùm reuertitur ad ſuum vomitū, & abomina-
bilis fit, ſic ſtultus ſua malitia reuertens ad ſuū
peccatum. ² Vidi virum qui videtur apud 12
ſeipſum ſapiens eſſe, ſpem tamen habuit magis
ſtultus quàm ipſe. ² Dicit piger miſſus ad 13
viam: Leo in viā, in autem plateis occiſores.
² Sicut oſtium vertitur in cardine, ita piger 14
in lectulo ſuo.
² Abſcondens piger manum in ſinu ſuo, non 15
poteſt inferre ad os. ² Sapientior piger ſibi 16
videtur, eo qui in ſatietate affert nuncium.
² Sicut qui tenet caudam canis, ſic qui præ- 17
ſidet alieno iudicio.
² Sicut qui curant proiiciunt ſermones in ho 18
mines: at qui occurrit ſermoni primus, ſuppian-
tabitur; ² Sic omnes qui inſidiātur ſuis ami- 19
cis. Cùm autem deprehenſi fuerint, dicunt quòd
ludens feci.
² In multis lignis germinat ignis: vbi autem 20
non eſt furens, quieſcit iurgium.
² Focus carbonibus & ligna igni, vir autem 21
conuitiator ad turbationem rixæ.
² Sermones aſtutorum molles, ipſi autem ſe- 22
riunt in penetralia viſcerum.
² Argentum datum cum dolo, ſicut teſta re- 23
putandum: labia leuia cor celant triſte.
² Labiis omnia innuit plorans inimicus, in 24
autem corde machinatur dolos.
² Si te rogauerit inimicus magna voce, ne credi 25
deris ei, ſeptē enim ſunt nequitiæ in corde illius.
² Qui operit inimicitiam, componit dolū; celat 26
autem ſua peccata notabilis in concilio.
² Qui fodit foueam proximo, incidet in eam: 27
at qui voluit lapidem, ſuper ſe voluit.
² Lingua mendax odit veritatem, os autem 28
patens facit inconſtantiam.

6 ² ἐκ τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν ὄνειδος ποιεῖται, ὁ ἀποστείλας δι' 7
ἀγγέλου ἄφρονος λόγον. ² ἀφελοῦ πορείαν σκελῶν, καὶ
² παροιμίας ἐκ στόματος ἀφρόνων. ² ὃς ἀποδεσμεῖ λίθον ἐν σφενδόνῃ, ὅμοιός ἐστι τῷ διδόντι ἄφρονι δόξαν. 8 9
² ἄκανθαι φύουσ') ἐν χειρὶ ἐ μεθύστου, δουλεία δ' ἐν χεί- 9 10
ρὶ τῶν ἀφρόνων. ² πολλὰ κεκμαζε) πᾶσα σὰρξ ἀ- 10 11
φρόνων, συμβολὴ ἐ ἔκστασις αὐτῶν. ² ὥσπερ κυὼν ὅταν ἐπέλθῃ ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἐμεῖν ὁ μιπτὸς ἡμῖν, οὕτως ἄφρων τὴν ἑαυτοῦ κακίαν διαστρέψας ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἁ- 11 12
μαρτίαν. ² εἶδον ἄνδρα δοξάζοντα παρ' ἑαυτῷ σοφὸν εἶ- 12
ναι, ἐλπὶς ἀ μᾶλλόν ἐ ἔχει μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ. 13
² λέγει ὀκνηρὸς ἀποστελλόμενος εἰς ὁδόν· λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονεῖαι. 14
² ὥσπερ θύρα στρέφε) ἐπὶ τῷ στρόφιγγι, οὕτως ὀκνη- 15
ρὸς ἐπὶ τῆ κλίνῃ αὐτοῦ. ² κρύψας ὀκνηρὸς τὴν χεῖρα ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, ἀ δύναται) ἐπενεγκεῖν εἰς τὸ στόμα. 16
² σοφώτερος ὀκνηρὸς ἑαυτῷ φαίνε), ἢ ἐν πλησμονῇ 17
ἀποκρίζοντι ἀγγελίαν. ² ὥσπερ ὁ κρατῶν κέρκου κυνός, οὕτως ὁ παρεστὼς ἀλλοτρίας κρίσεως. ² ὥσπερ 18
ὁ ἰώμενοι προβάλλεται λόγους εἰς ἀνθρώπους· ὁ ἢ ἀπαντήσας τῷ λόγῳ πρῶτος, ὑποσκελισθήσεται. 19
² ὕτως πάντες οἱ ἐνεδρεύοντες τοῖς ἑαυτῶν φίλοις· ὅταν δὲ φωραθῶσι, λέγουσιν ὅτι παίζων ἔπραξα. 20
² ἐν πολλοῖς ξύλοις θάλλει πῦρ, ὅπου ἢ οὐκ ἔστι δίδυ- 21
μος ἡσυχάζει μάχη. ² ἐκκαῦσαι ἀνθρακιὰ ἢ ξύλα πυ- 22
ρεί, ἀνὴρ ἢ λοίδορος εἰς ταραχὴν μάχης.
² λόγοι κερκώπων μαλακοί, οὗτοι ἢ τύπτουσιν εἰς τα- 23
μεῖα σπλάγχνων. ² ἀργύριον δολόμενον μὴ δόλου, ὡσπερ ὀστρακον ἠγμένον, χεῖλη λεῖα καρδίαν κακὴν κολλᾶται 24
λυπηράν. ² χείλεσι πάντα θέλγει ὁ πολεμούμενος 25
ἐχθρός, ὃν ἢ τῇ καρδίᾳ τεκταίνεται δόλους.
² ἐὰν σε θέλῃ) ὁ ἐχθρὸς μεγάλῃ τῇ φωνῇ μὴ πεισθῇς 26
αὐτῷ· ἑπτὰ γάρ εἰσι πονηρίαι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
² ὁ κρύπτων ἔχθραν συνίσχει δόλον, ἀνακαλύπτει ἢ τὰς 27
ἑαυτοῦ ἁμαρτίας ἄγνως ἐν συνεδρίῳ.
² ὁ ὀρύσσων βόθρον τῷ πλησίον ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν. ὁ 28
ἢ κυλίων λίθον, ἐφ' ἑαυτὸν κυλίει.
² γλῶσσα ψευδὴς μισεῖ ἀλήθειαν, στόμα ἢ ἄξεγον ποιεῖ ἀκαταστασίαν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

¹ Qui currit pedibus ſuis bibens iniquitatem, ſic eſt qui mittit verba per manū ſtulti. ² Si dederis ambulationem claudo, ſuſcipies verbum ab ore ſtulti. ³ Sicut fragmentum laminæ in funda, ſic eſt qui tribuit ſtulto honorem. ⁴ Spina aſcendit in manu ebrij, & ſtultitia in ore ſtulti. ⁵ Multum dolet caro ſtulti, & ebrius tranſit mare. ⁶ Sicut canis qui reuertitur ad vomitum ſuum, ſic eſt ſtultus qui iterat ſtultitiam ſuam. ⁷ Si vidiſti virum qui ſapiens eſt apud ſemetipſum, melior eſt illo ſtultus quàm ſunm, ſic eſt ſtultus qui iterat ſtultitiam ſuam. ⁸ Dicit piger. Lexna eſt in via, leo eſt in plateis. ⁹ Sicut oſtium vertitur in cardine ſuo, ſic piger in lectulo ſuo. ¹⁰ Piger abſcondit manum ſuam ſub aſcella ſua, & laborat vt ad os ſuum conuertat eam. ¹¹ Piger ſapiens eſt in oculis ſuis magis quàm ſeptem reddentes rationem. ¹² Sicut ille qui apprehendit aures canis, ſic eſt ille qui contendit & rixatur in cauſa quæ non eſt ſua. ¹³ Sicut ille qui deiiciens ſe, emittit ſagittas acutas mortis; ¹⁴ Sic eſt vir qui fraudulenter agit in ſocium ſuum, & dicit: Ludens ludebam. ¹⁵ Vbi non ſunt ligna, extinguitur ignis: & vbi non eſt ſuſurro, conquieſcet iurgium. ¹⁶ Carbones ad prunas, & ligna ad ignem, & vir litigioſus incendit rixam. ¹⁷ Verba ſuſurronis conterunt eum, & ipſa deſcendunt ad interiora ventris. ¹⁸ Sicut argentum fœculentum quo opertum eſt vas fictile, ſic labia incenſa, & cor peſſimum. ¹⁹ Labiis ſuis cognoſcitur inimicus, & in interioribus ſuis reponit fraudulentiam. ²⁰ Qui operit odium in contritione, reuelabitur malitia eius in concilio. ²¹ Si deprecatus fuerit voce ſua, non credes ei, quoniam ſeptem mala ſunt in corde eius. ²² Qui fodit foueam, incidet in eam: & qui voluit lapidem, vertetur in eum. ²³ Lingua fallax odit vias veritatis, & os biſidum operatur ruinam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כז

1 אַל־תִּתְהַלֵּל בְּיוֹם מָחָר כִּי לֹא תֵדַע מַה־יֵּלֶד יוֹם׃
2 יְהַלֶּלְךָ זָר וְלֹא־פִיךָ נָכְרִי וְאַל־שְׂפָתֶיךָ׃
3 כֹּבֶד אֶבֶן וְנֵטֶל הַחוֹל וְכַעַס אֱוִיל כִּבְדָּ מִשְּׁנֵיהֶם׃
4 אַכְזְריוּת חֵמָה וְשֶׁטֶף אַף וּמִי יַעֲמֹד לִפְנֵי קִנְאָה׃
5 טוֹבָה תוֹכַחַת מְגֻלֶּה מֵאַהֲבָה מְסֻתָּרֶת׃
6 נֶאֱמָנִים פִּצְעֵי אוֹהֵב וְנַעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא׃
7 נֶפֶשׁ שְׂבֵעָה תָּבוּס נֶפֶת וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה כָּל־מַר מָתוֹק׃
8 כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ׃
9 שֶׁמֶן וְקְטֹרֶת יְשַׂמַּח־לֵב וּמֶתֶק רֵעֵהוּ מֵעֲצַת־נָפֶשׁ׃
10 רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל־תַּעֲזֹב וּבֵית אָחִיךָ אַל־תָּבוֹא בְיוֹם אֵידֶךָ טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב מֵאָח רָחוֹק׃
11 חֲכַם בְּנִי וְשַׂמַּח לִבִּי וְאָשִׁיבָה חֹרְפִי דָּבָר׃
12 עָרוּם רָאָה רָעָה נִסְתָּר פְּתָאיִם עָבְרוּ וְנֶעְנָשׁוּ׃
13 קַח־בִּגְדּוֹ כִּי־עָרַב זָר וּבְעַד נׇכְרִיּוֹת חֲבָלֵהוּ׃
14 מְבָרֵךְ רֵעֵהוּ בְקוֹל גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּים קְלָלָה תֵּחָשֵׁב לוֹ׃
15 דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סַגְרִיר וְאֵשֶׁת מְדְוָנִים נְשׁוֹתָה׃
16 צְפִנֶיהָ צָפַן רוּחַ וְשֶׁמֶן יְמִינוֹ יִקְרָא׃
17 בַּרְזֶל בְּבַרְזֶל יָחַד וְאִישׁ יַחַד פְּנֵי רֵעֵהוּ׃
18 נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ וְשֹׁמֵר אֲדֹנָיו יְכֻבָּד׃
19 כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לֵב־הָאָדָם לָאָדָם׃
20 שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן לֹא תִשְׂבַּעְנָה וְעֵינֵי הָאָדָם לֹא תִשְׂבַּעְנָה׃
21 מְצָרָף לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב וְאִישׁ לְפִי מְהֻלָּלוֹ׃
22 אִם־תְּכַתֵּשׁ אֶת־הָאֱוִיל בַּמְכַתֵּשׁ בְּתוֹךְ הָרִיפוֹת בְּעֲלֵי לֹא־תָסוּר מֵעָלָיו אִוַּלְתּוֹ׃

CAP. XXVII.

1 NE glorieris in craſtinũ, ignorans quid
2 ſuperuentura pariat dies. Laudet te
A alienus & nõ os tuũ, extraneus & nõ labra
3 tua. Graue eſt ſaxum & onerоſa arena, ſed
4 ira ſtulti vtroque grauior. Ira non habet
miſericordiã nec erumpens furor, & impe-
5 tum concitati ſpiritus ferre quis poterit?
Melior eſt manifeſta correctio quàm
6 amor abſconditus. Meliora ſunt vulnera
diligentis quàm fraudulẽta oſcula odientis.
7 Anima ſaturata calcabit fauũ, & ani-
ma eſuriens etiam amarũ pro dulci ſumet.
8 Sicut auis tranſmigràs de nido ſuo, ſic
9 vir qui derelinquit locũ ſuũ. Vnguento
B & variis odoribus delectatur cor, & bonis
10 amici cõſiliis anima dulcoratur. Amicum
tuũ & amicũ patris tui ne dimiſeris, & do-
mum fratris tui ne ingrediaris in die affli-
ctionis tuę. Melior eſt vicinus iuxtà quàm
11 frater procul. Stude ſapientiæ fili mi, &
lætifica cor meũ vt poſſis exprobranti re-
12 ſpondere ſermonẽ. Aſtutus videns malũ
abſconditus eſt, paruuli tranſeuntes ſuſti-
13 nuerunt diſpendia. Tolle veſtimentũ eius
C qui ſpopondit pro extraneo, & pro alienis
14 auferei pignus. Qui benedicit proximo
ſuo voce grandi de nocte cõſurgens, ma-
15 ledicenti ſimilis erit. Tecta perfluentia in
die frigoris, & litigioſa mulier cõparatur.
16 Qui retinet eã, quaſi qui ventũ tenea,
17 & oleũ dextræ ſuæ vocat. Ferrũ ferro exa-
cuitur, & homo exacuit faciem amici ſui.
18 Qui ſeruat ficũ, comedet fructus eius, &
qui cuſtos eſt Domini ſui, glorificabitur.
19 Quomodo in aquis reſplendent vultus
proſpicientiũ, ſic corda hominũ manifeſta
20 ſunt prudẽtibus. Infernus & perditio nun-
quã implentur, ſimiliter & oculi hominũ
21 inſatiabiles. Quomodo pbatur in cõfla-
torio argentũ, & in fornace aurũ, ſic pbā-
tur homo ore laudãtis. Si cõtuderis ſtul-
D tũ in pila quaſi ptiſanas, feriente deſuper
pilo, non auferetur ab eo ſtultitia eius.

CAP. XXVII.

1 Μὴ καυχῶ τὰς εἰς αὔριον, οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέξε-
2 ται ἡ ἡμέρα. Ἐπαινεσάτω σε ὁ πέλας καὶ μὴ τὸ σὸν σό-
3 μα, ἀλλότριος καὶ μὴ τὰ σὰ χείλη. Βαρὺ λίθος καὶ ἐπι-
βάσακτον ἄμμος, ὀργὴ δὲ ἄφρονος βαρύτερα ἀμφοτέ-
4 ρων. Μῆνις ἀνήμων θυμὸς καὶ ὀξεῖα ὀργή, ἀλλ' ἐξὸν ὑφί-
5 στα ζῆλος. Κρείσσονες ἔλεγχοι ἀποκαλυπτόμενοι κρυ-
πτομένης φιλίας. Ἀξιοπιστότερα τραύματα φίλου ἢ
6 ἑκούσια φιλήματα ἐχθροῦ. Ψυχὴ ἐν πλησμονῇ κατα-
πίνει μέλι· ψυχὴ δὲ ἐνδεεῖ καὶ τὰ πικρὰ γλυκέα
7 φαίνεται. Ὥσπερ ὄρνεον ὅταν καταπτήσσῃ ἐκ τῆς ἰδίας
νοσσιᾶς, ἕτως ἀνὴρ ὅταν ἀποξενωθῇ ἐκ τῶν
ἰδίων τόπων. Μύροις καὶ οἴνοις καὶ θυμιάμασι τέρ-
πεται καρδία, καταρρήγνυται δὲ ὑπὸ συμπτωμάτων ψυ-
8 χή. Φίλον ἢ φίλου πατρῶον μὴ ἐγκαταλείπῃς,
εἰς δὲ τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὴ εἰσέλθῃς ἀτυχῶν.
κρείσσων φίλος ἐγγὺς ἢ ἀδελφὸς μακρὰν οἰκῶν.
9 Σοφὸς γίνου υἱέ, ἵνα εὐφραίνηταί με ἡ καρδία, καὶ
ἀποκρινοῦμαί σοι τοῖς ἐπονειδίστοις λόγοις.
10 Πανοῦργος κακῶν ἐπερχομένων ἀπεκρύβη, ἄφρονες
δὲ ἐπελθόντες ζημίαν τίσουσιν. Ἀφελοῦ τὸ ἱμάτιον αὐ-
τοῦ, παρῆλθε γὰρ ὑβρεώς, ὅστις τὰ ἀλλότρια λυμανεῖται.
11 Ὃς δὲ εὐλογεῖ φίλον ὄρθρου, καταρωμένῳ οὐδὲν δια-
12 φέρειν δόξει. Ταγόνες ἐκβάλλουσιν ἀνθρώπου ἐν ἡ-
μέρᾳ χειμερινῇ· ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ γυνὴ λοί-
δορος ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου.
13 Βορέας σκληρὸς ἄνεμος, ὀνόματι δὲ ἀποδέξις κα-
14 λεῖται. Σίδηρος σίδηρον ὀξύνει, ἀνὴρ δὲ παροξύνει
15 πρόσωπον ἑταίρου. Ὃς φυτεύει συκῆν φάγεται τὸν
καρπὸν αὐτῆς, ὃς δὲ φυλάσσει ἑαυτοῦ κύριον τιμηθήσεται.
16 Ὥσπερ ἐν ὁμοίοις πρόσωπα πρόσωποις, ὕτως καὶ
καρδίαι τῶν ἀνθρώπων ὁμοίαι.
17 Ἅδης καὶ ἀπώλεια οὐκ ἐμπίμπλανται, ὡσαύτως καὶ
18 ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἄπληστοι.
Βλέλυγμα κυρίῳ στηλῶν ὀφθαλμὸν καὶ ὁ ἀ-
παιδεύτοις ἀκρατὴς γλῶσσα. Δοκίμιον δόκιμος καὶ χρυ-
σὸν πύρωσις, ἀνὴρ δὲ δοκιμάζεται διὰ στόματος ἐγκω-
19 μιάζοντων αὐτόν. Ἐὰν μαστίσῃς τὸν ἄφρονα ἐν μέσῳ συ-
νεδρίῳ ἀπαιδεύτων, ἐκ μὴ πρὸς ἕληται τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XXVII.

NE glorieris in diẽ craſtinum, quia neſcis quid paritura ſit hodierna dies. Laudet te extraneus & non os tuum; alienus, & non labia
2 tua. Grauis eſt lapis, & ponderoſa arena, & ita ſtulti grauior ambobus. Crudelitas eſt ira, & inundatio eſt furor: & quis ſtabit
3 coram zelo? Melior eſt correptio manifeſta quàm amor abſconditus. Pulchra ſunt vulnera diligentis, & mala oſcula odientis.
4 Anima ſaturata calcat fauum, & animæ eſurienti quicquid amarum eſt, dulce eſt. Sicut paſſer qui mutatur de nido ſuo, ſic
5 eſt vir qui mutat locum ſuum. Sicut oleum & aromata lætificant cor, ſic vir ſuauis eſt amico ſuo in conſilio animæ ſuæ.
6 Socium tuum, & ſocium patris tui ne dimittas: & domum fratris tui ne ingrediaris in die interitus tui. Melior eſt vicinus propè, quàm frater procul.
7 Sapiens eſto fili mi, & lætifica cor meum, & reſpondebo verbum his qui exprobrant mihi. Aſtutus vidit malum, & abſcon-
8 dit ſe, & inſipientes tranſeunt iuxta illud, & penuriam ſuſtinent. Tollatur pallium eius qui fideiuſſor ſtetit pro extraneo, & pro ex-
9 tranea auferatur pignus eius. Qui benedicit ſocio ſuo voce alta manè conſurgens, maledictio reputabitur illi.
10 Sicut ſtillicidium quod ſtillat in die pluuiæ, ſic litigioſa mulier quæ rixatur. Sicut ventus Aquilonaris grauis eſt, &
11 vnguentum dexteræ eius vocatur. Ferrum ferro acuitur, & vir exacuit faciem ſocij ſui. Qui cuſtodit ficulneam, comedet
12 fructum eius: & qui obſeruat dominum ſuum, glorificabitur. Sicut aquæ & ſicut vultus qui non ſunt ſimiles ad inuicem, ſic
13 cor filiorum hominum non eſt inter ſe ſimile. Infernus & perditio non ſatiantur, & oculi hominis non ſaturantur.
14 Conflatorium eſt argento & fornax auro, & vir ex ore laudantium eum.
15 Etiamſi percuſſeris ſtultum plagis inter cœtus idque piſtillo, non tranſibit ab eo ſtultitia eius.

תרגום

כז

1 לָא תְשַׁבַּח בְּיוֹמָא דְלָמָחָר דְּלָא יְדַעְתְּ מָנָא יְלַד יוֹמָא׃
2 יְשַׁבְּחִנָּךְ חִלּוֹנִי וְלָא־פֻּמָּךְ נׇכְרָאָה וְלָא־שִׂפְוָתָךְ׃
3 נִכְוֵירוּתָא הִיא חֲמָתָא וְחֵמָא הִיא רְגָזָא וּמַנִּי קָאֵם קֳדָם קְנָאָתָא׃
4 שְׁפִירִין אַנְגַּף פְּרַעֲנוּתָא וְרַחֲמָא וּבִישִׁין נְשִׁקְתָּא דְסָנְאָה׃
5 הֵידְ צַפְרָא דְמִשְׁנֵא מִן־קִנָּא הֵיכְנָא דְמִשְׁנֵי מִן־אַתְרֵיהּ׃
6 חֲבִיבָךְ וְחַבְרָה דַּאֲבוּךְ לָא תִשְׁבּוֹק וּבֵית אֲחוּךְ לָא תֵעוֹל בְּיוֹמָא דִּתְבָנָךְ טָב שְׁכֵנָא
7 דְּקָרִיבָא מֵאָח רְחִיק׃
8 אִתְחֲכָם בְּרִי וְחַדֵּי לִבִּי וְאֶתְיַוֵּר מִלְּתָא לְאִלֵּין דְּמִסְתָּרְזִין לִי׃
9 מִתְגַּלְּיָא מְרוּמְזָא דְּמָן דְּעָרִים לְנׇכְרָאָה וְעַל־אֲפֵי נׇכְרָיָא מְשַׁכְּנָה׃
10 אֵיךְ דִּלְפָא דְּנָטְפָא בְּיוֹמָא דְּסַגְרִירָא הֵיכְנָא אִתְּתָא תִּגְרָנִיתָא וְגַבְרָא׃
11 פְּרִיקְלָא בְּפוּרְקָנָא לְמִישׁ וְגַבְרָא לְמִשׁ אַפֵּי דְּחַבְרֵהּ׃
12 דְּנָטַר תֵּינְקָא אֲכַל פֵּרְיֵהּ וּדְהַגַּר כְּסַדְרֵהּ יִתְיַקַּר׃
13 שְׁוֵל וְאַבְדָּנָא לָא סְבָעָן וְעֵינֵי הֵין דְּגַבְרָא לָא סְבָעָן׃
14 מְצָרְפָא לְכַסְפָּא וְכוּרָא לְדַהֲבָא וּגְבַר פּוּם מְשַׁבְּחָנוֹהִי׃
15 אֲן־סְחֵיתָ לֵהּ לְשָׁטְיָא כְּסָכְתֵּי בְגוֹ סִיעֲתָא כְּאַרְכָּךְ לָא יַעְבַּר׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

כג יָדַע תֵּדַע פְּנֵי צֹאנֶךָ שִׁית לִבְּךָ לַעֲדָרִים׃
כד כִּי לֹא לְעוֹלָם חֹסֶן וְאִם־נֵזֶר לְדוֹר וָדוֹר׃
כה גָּלָה חָצִיר וְנִרְאָה דֶשֶׁא וְנֶאֶסְפוּ עִשְׂבוֹת הָרִים׃
כו כְּבָשִׂים לִלְבוּשֶׁךָ וּמְחִיר שָׂדֶה עַתּוּדִים׃
כז וְדִי חֲלֵב עִזִּים לַלַּחְמֶךָ לְלֶחֶם בֵּיתֶךָ וְחַיֵּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ׃

כח

א נָסוּ וְאֵין רֹדֵף וְצַדִּיקִים כְּכְפִיר יִבְטָח׃
ב בְּפֶשַׁע אֶרֶץ רַבִּים שָׂרֶיהָ וּבְאָדָם מֵבִין יֹדֵעַ כֵּן יַאֲרִיךְ׃
ג גֶּבֶר רָשׁ וְעֹשֵׁק דַּלִּים מָטָר סֹחֵף וְאֵין לָחֶם׃
ד עֹזְבֵי תוֹרָה יְהַלְלוּ רָשָׁע וְשֹׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגָּרוּ בָם׃
ה אַנְשֵׁי־רָע לֹא יָבִינוּ מִשְׁפָּט וּמְבַקְשֵׁי יְהוָה יָבִינוּ כֹל׃
ו טוֹב־רָשׁ הוֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ מֵעֻקָּשׁ דַּרְכַּיִם וְהוּא עָשִׁיר׃
ז נוֹצֵר תּוֹרָה בֵּן מֵבִין וְרֹעֶה זוֹלְלִים יַכְלִים אָבִיו׃
ח מַרְבֶּה הוֹנוֹ בְּנֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לְחוֹנֵן דַּלִּים יְקַבְּצֶנּוּ׃
ט מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְׁמֹעַ תּוֹרָה גַּם־תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה׃
י מַשְׂגֶּה יְשָׁרִים בְּדֶרֶךְ רָע בְּשַׁחַתּוֹ הוּא־יִפּוֹל וּתְמִימִים יִנְחֲלוּ־טוֹב׃
יא חָכָם בְּעֵינָיו אִישׁ עָשִׁיר וְרֵל מֵבִין יַחְקָרֶנּוּ׃
יב בַּעֲלֹץ צַדִּיקִים רַבָּה תִּפְאָרֶת וּבְקוּם רְשָׁעִים יֵחָפֵשׂ אָדָם׃
יג מְכַסֶּה פְשָׁעָיו לֹא יַצְלִיחַ וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם׃
יד אַשְׁרֵי אָדָם מְפַחֵד תָּמִיד וּמַקְשֶׁה לִבּוֹ יִפּוֹל בְּרָעָה׃
טו אֲרִי נֹהֵם וְדֹב שׁוֹקֵק מוֹשֵׁל רָשָׁע עַל עַם־דָּל׃
טז נָגִיד חֹסֵר תְּבוּנוֹת וְרַב מַעֲשַׁקּוֹת שֹׂנֵא בֶּצַע יַאֲרִיךְ יָמִים׃

23 Diligenter agnosce vultū pecoris tui, 24 tuosque greges cōsidera. Non enim habebis iugiter potestatem, sed corona imbuetur tibi in generatione & generatione. 25 Aperta sunt prata, & apparuerūt herbæ virentes, & collecta sunt fœna de montibus. 26 Agni sunt ad vestimētum tuum, & hædi ad agri pretium. 27 Sufficiat tibi lac caprarū in cibos tuos, & in necessaria domus tuæ, & ad victum ancillis tuis.

CAP. XXVIII.

1 FVgit impius nemine persequente, iustus autē quasi leo confidens absque terrore 2 erit. Propter peccata terræ multi principes eius, & propter hominis sapientiā & horū scientiam quæ dicuntur, vita dicetur 3 longior erit. Vir pauper calūnians pauperes, similis est imbri vehementi in quo paratur fames. 4 Qui derelinquunt legē laudant impiū: qui custodiunt, succendūtur 5 contra eum. Viri mali non cogitant iudiciū: qui autem inquirunt Dñm, animadvertūt omnia. 6 Melior est pauper ambulans in simplicitate sua, quàm dives in prauis itineribus. 7 Qui custodit legem, filius sapiens est: qui autem comessatores 8 pascit, cōfundit patrē suū. Qui coacervat divitias vsuris & fœnore liberali, in pauperes congregat eas. 9 Qui declinat aurem suam ne audiat legē, oratio eius erit execrabilis. 10 Qui decipit iustos in via mala, in interitu suo corruet, & simplices possidebunt bona. 11 Sapiens sibi videtur vir dives, pauper autem prudens scrutabitur cū. 12 In exultatione iustorum multa gloria est, regnantibus impiis ruinæ hominum. 13 Qui abscondit scelera sua, non dirigetur: qui autem confessus fuerit & reliquerit ea, misericordiam consequetur. 14 Beatus homo qui semper est pauidus: qui verò mētis est duræ, corruet in malū. 15 Leo rugiēs & vrsus esuriēs princeps impius super populū pauperē. 16 Dux indigēs prudentiæ multos opprimet per calumniam: qui autem odit auaritiam, longi fient dies eius.

23 Apertè cognosces animas gregis tui, & applicabis cor tuum tuis armentis. 24 Quoniam non in seculum viro robur & fortitudo, neque tradit à generatione in generationem. 25 Curam habe eorum quæ in agro viridium, & tondebis herbam, & congrega fœnum montanum. 26 Vt habeas oues ad vestimentum, honora agrum, vt sint tibi agni. 27 Fili à me habes verba fortia ad vitam tuam, & ad vitam famulorum.

CAP. XXVIII.

FVgit impius nemine persequente, iustus autē tanquam leo confidit. 2 Propter peccata impiorū grauationes suscitantur, vir autem astutus extinguet eas. 3 Virilis in impietatibus calumniatur pauperes, sicut imber vehemens & inutilis. 4 Sic relinquentes legē laudant impietatem; at qui diligunt legē, circumiaciunt sibi murum. 5 Viri mali non intelligent iudicium, at qui inquirunt Dominum, intelligent in omni. 6 Melior pauper ambulans in veritate diuite mendaci. 7 Custodit legem filius intelligens: qui autem pascit luxuriam, inhonorat patrē suum. 8 Qui multiplicat diuitias suas cum vsuris & abundantiis, ei qui miseretur pauperū, congregat eas. 9 Qui declinat aurem suam ne audiat legem, & ipse orationem suam abominatus est. 10 Qui decipit rectos in via mala, in corruptionem ipse incidet: at iniqui prætiebūt bona, & non ingredientur ad ea. 11 Sapiens apud seipsum vir dives: pauper autem intelligens damnabit eum. 12 Propter auxiliū iustorum multa sit gloria, in autem locis impiorum capiuntur homines. 13 Qui abscondit impietatem suam, non proſperabitur; qui autē narrat & redarguit, diligetur. 14 Beatus vir qui timet omnia ob cautelam, at durus corde incidet in mala. 15 Leo esuriens & lupus sitiens qui tyrannizat pauper existens gentis pauperis. 16 Rex indigens prouentuum magnus calumniator: qui autem odit iniustitiam, longum tempus viuet.

23 γνῶσῃ πάντων ψυχὰς ποιμνίου σου, καὶ πίστιν
24 καρδίαν θυσίας ἐλέους. ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα αἰῶνι
κράτος ἰσχύς, ἐὰν δὲ παραδῷ σὺν γενεὰς εἰς γενεάν.
25 ἐμελετήθη τὸν τοῦ πεδίου χλωρὸν, καὶ κερεῖς πόαν,
26 καὶ συνάγαγε χόρτον ὀρεινόν. ἵνα ἔχῃς περιβολὴν εἰς
ἱματισμόν, τίμα πεδίον, ἵνα ὦσί σοι ἀρνες.
27 ἰδοὺ παρ' ἐμοῦ ἔχεις ῥήσεις ἰσχυρὰς εἰς τὸν ζωόν σου,
καὶ εἰς τὸν ζωὸν τῶν θεραπόντων.

κη

1 Φεύγει ἀσεβὴς μηδενὸς διώκοντος, δίκαιος δὲ ὡσεὶ
2 λέων πέποιθε. διὰ ἁμαρτίας ἀσεβῶν βάσεις εἰσὶν ἀρχόν-
των, ἀνὴρ δὲ παιδείᾳ καὶ καταστέσει αὐτάς.
3 ἀνδρεῖος ἐν ἀσεβείαις συκοφαντεῖ πλουσίους, ὥσπερ ὑε-
4 τὸς λάβρος καὶ ἀνωφελής. ὅτως οἱ ἐγκαταλιπόντες
τὸν νόμον ἐγκωμιάζουσιν ἀσέβειαν· οἱ δὲ ἀγαπῶντες τὸν
νόμον περιβάλλουσιν ἑαυτοῖς τεῖχος.
5 ἄνδρες κακοὶ οὐ νοήσουσι κρίσιν, οἱ δὲ ζητοῦντες τὸν κύ-
6 ριον σωήσουσιν ἐν πάντι. κρεῖσσον πλούσιος πορευόμε-
νος ἐν ἀληθείᾳ, πλουσίου ψευδομένου.
7 φυλάσσει νόμον υἱὸς σωετός· ὃς δὲ ποιμαίνει ἀσω-
τίαν ἀτιμάζει πατέρα αὐτοῦ.
8 ὁ πληθύνων τὸν πλοῦτον αὐτοῦ μὴ τόκων καὶ πλεονασ-
μοῦ, τῷ ἐλεοῦντι πλουσίως σωάγει αὐτόν.
9 ὁ ἐκκλίνων τὸ ὠς αὐτοῦ τοῦ μὴ ἀκοῦσαι νόμου, καὶ αὐτὸς
τοῦ προσευχοῦ αὐτοῦ ἐβδελύξατο.
10 ὃς πλανᾷ δίκαιος ἐν ὁδῷ κακῇ εἰς διαφθορὰν αὐτὸς ἐμ
πεσεῖται, οἱ δὲ ἄμωμοι διελοῦσι ἀγαθά, καὶ οὐκ εἰσε-
11 λοῦσι εἰς αὐτά. ὢφὸς παρ' ἑαυτῷ φρόνιμος πλούσιος,
πένης δὲ νοήμων καταγνώσεται αὐτοῦ.
12 διὰ βοήθειαν δικαίων πολλὴ γίνεται δόξα, ἐν δὲ τό-
ποις ἀσεβῶν ἁλίσκονται ἄνθρωποι.
13 ὁ ἀποκαλύπτων ἀσέβειαν αὐτοῦ οὐκ εὐοδωθήσεται, ὁ
δὲ ἐξηγούμενος καὶ ἐλέγχων ἀγαπηθήσεται.
14 μακάριος ἀνὴρ ὃς καταπήσει πάντα διὰ βάλαβειαν,
ὁ δὲ σκληρὸς τὴν καρδίαν ἐμπεσεῖται κακοῖς.
15 λέων πεινῶν καὶ λύκος διψῶν ὃς τυραννεῖ πλουτῶν
ὢν ἔθνους πενιχροῦ.
16 βασιλεὺς ἐνδεὴς προσόδων μέγας συκοφάντης, ὁ
δὲ μισῶν ἀδικίαν μακρὸν χρόνον ζήσεται.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[11] Earum quas pascis cognosce vultum ouium tuarum, & pone cor tuum ad greges. [12] Quoniam non in æternum possessio, neque pax erit à generatione in generationem. [13] Humiliatum est fœnum, & apparuit herba, & congregata est herba montium. [14] Agni sunt ad vestimentum tuum, & hædi ad negotiationem tuam. [15] Et sufficientia lactis caprarum in cibum tuum, & in cibum domus tuæ, & victumque puellis tuis.

CAP. XXVIII.

FVgiunt impij nemine persequente eos: iusti autem sicut leo qui intendit cibo suo, sperant in sapientiam. [2] In peccato terræ, multi sunt principes eius: & filij hominum qui intelligunt scientiam, durabunt. [3] Vir pauper qui calumniatur pauperes, est sicut pluuia vehemens, in qua non est vtilitas. [4] Qui relinquunt legem, gloriantur in impietate: & hi qui custodiunt legem, contendent cum eis vt conuertantur. [5] Filij hominum impij non intelligunt iudicia, & qui requirunt coram Domino, intelligunt omnia bona. [6] Melior est pauper qui ambulat in simplicitate sua, quàm ille qui peruersus est in via sua, & ipse est dives. [7] Qui custodit legem, filius intelligens est: & qui socius est comessatorum, exasperat patrem suum. [8] Qui multiplicat substantiam suam in vsura & fœnore, ei qui miseretur pauperum congregat eam. [9] Qui obturat aurem suam ne audiat legem, oratio eius erit abominabilis. [10] Qui errare facit rectos in via mala, in foueam cadet: perfecti autem & immaculati hæreditabunt bona. [11] Vir dives sapiens sibi videtur, & pauper prudens contemnit eum. [12] Quando lætantur iusti, multa est pulchritudo: & cùm consurgunt impij, inuestigatur filius hominis. [13] Qui abscondit scelera sua, non dirigetur: & qui confessus fuerit peccata sua, & reliquerit, miserebitur eius Deus. [14] Beatus filius hominis, cuius cor est semper pauidum: & qui indurat cor suum, corruet in malum. [15] Leo rugit & vrsus clamat propter impium qui dominatur super populum pauperem. [16] Dominatoris indigentis prudentia multæ sunt oppressiones: & qui odit calumnias, prolongabuntur dies eius.

כג מִן דַּעֲתָא אִתַּדַּע אַפֵּי עָנָךְ וְשִׁים לִבָּךְ עַל־קֻטְפִין׃ כד אֲרֵי לְעָלַם הוּא אֲחַדְנָא אַף שְׁלֵם־דָּרָא לְדָרָא׃ כה אִתְּחֲזִיאַת אַתְרָא דְּאִתְגְּלִיאַת שְׁתָא וְאִתְכְּנִשׁוּ עִשְׂבָּא דְּטוּרַיָּא׃ כו אִמְּרֵי לְלִבּוּשֵׁךְ וּגְדָיֵא לְחֶגְרֵיכָךְ׃ כז וְסַפְקָנָא דַּחֲלָבָא דְּעִזֵי לְמֵיכְלָךְ וּלְמֵיכְלָא דְּבָתָךְ
כח
א מִן דְּרָשִׁיעַ אִתַּדַּע דְּאָפֵי עָנָךְ וְשִׁים לִבָּךְ עַל־קֻטְפִין וְצַדִּיקַיָּא חֵזֵי אַרְיֵא דְּסַחְרָא לְטָרְפֵיהּ לָא יִתְחַת וְלָא יִדְחַל מִן קָדָם מַלְכָּא דְּעָלְמָא׃ ב בְּחוֹבֵי אַרְעָא מַלְכָּהָא סַגִּיעִין וּבְאֵנָשׁ מְבִינָא יָדַע אֲרֵי בְּקַיָּמָא שַׁלְטוֹנְהוֹן יִתְאָרְכוּן׃ ג גַּבְרָא מִסְכֵּנָא דְּעָשֵׁק לְמִסְכֵּנֵי אוֹף מַטְרָא חַבְטָא דְּלֵית בֵּהּ יְתִיר׃ ד דְּשָׁבְקִין נָמוּסָא מְשַׁבְּחִין לְחַיָּבָא וְדִנְטְרִין נָמוּסָא מִתְגָּרְיָן בְּהוֹן׃ ה בְּנֵי נָשָׁא בִּישִׁין לָא מִסְתַּכְּלִין בְּדִינָא וּדְבָעֵי מִן קֳדָם יְיָ מִתְבָּעֲיָן כָּל מִלָּה׃ ו דְּעָנֵי אוֹרַיְתָא מִתְגַּר בְּהוֹן דְּהוֹן דְּמִסְתַּקְּפָן אָרְחָתָה וְהוּא עָתִיר׃ ז דְּמִסְתַּגֵּי סָנֵי אוֹרַיְתָא בַּר הוּא דְּמִתְחַבַּר וְדִמְתַחְבַּר לְזַלוּלֵי דְּמִסְתַּגֵּי סָנֵי אוֹרַיְתָא בַּר הוּא דְּמִתְחַבַּר וְדִמְתַחְבַּר לְזַלוּלֵי
ח דְּמַסְגֵּי מָמוֹנֵהּ בְּנִכְתָּא וּבְרִבְיָתָא לְמָן דְּרַחֲמָן עַל מִסְכֵּנֵי מְכַנְּשׁוֹ׃ ט דְּמַסְכֵּר אֲדְנָהּ דְּלָא נְשַׁמַּע אוֹרַיְתָא אַף
צְלוֹתֵהּ הִיא׃ י דְּמַשְׁגֵּי הַרְיֵי בְּאוֹרְחָא בִּישְׁתָּא בְּגַוָּתָא הוּא נָפַל וְשַׁלְמֵי וְתַמְיֵי נָרְתוּן טָבְתָא׃ יא בַּר אִתְחָזֵי חַכִּים
כַּד יְחַוְּרוּן צַדִּיקַיָּא סַגִּיעָא שֻׁבְחָנָא וּבְקוּמָא דִּרְשִׁיעֵי מִתְבְּעֵי בַּר־נָשָׁא׃ יב כַּד יִתְחַדְּנוּן צַדִּיקַיָּא סַגִּיעָא שֻׁבְחָנָא וּבְקוּמָא דִּרְשִׁיעֵי מִתְבְּעֵי בַּר־נָשָׁא׃ יג דְּמְכַסֵּה חוֹבוֹי
לָא יַצְלַח וְדִמְוַדֵּי וְשָׁבַק נִרְחָם עֲלוֹי אֱלָהָא׃ יד טוּבְהוֹן דְּבַר־נָשָׁא דְּמִתְרַחַל לְבָּה תְּדִירָא וְסַן דְּמַקְשֵׁי לְבָּה נָפַל בְּבִישְׁתָּא׃ טו אַרְיֵא
מְגַעֵר עַל דְּרַשִׁיעָא וְמִשְׁתַּלַּט עַל עַמָּא מִסְכֵּנָא׃ טז שַׁלִּיטָא חַסַר הָוְיָנָא סַגִּיעִין עָשְׁקִין וְאִנָּא דְּשָׂנֵי טָלְמַיָּא יִתְמוֹן׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * אַרְחַם עָשֵׁק בְּדָמִים נֶפֶשׁ עַד־בּוֹר יָנוּס אַל־
יִתְמְכוּ־בוֹ׃
18 * חוֹלֵךְ תָּמִים יִוָּשֵׁעַ וְנֶעְקָשׁ דְּרָכַיִם יִפּוֹל בְּאַחַת׃
19 * עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע־לָחֶם וּמְרַדֵּף רֵיקִים יִשְׂבַּע־
רִישׁ׃
20 * אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב־בְּרָכוֹת וְאָץ לְהַעֲשִׁיר לֹא
יִנָּקֶה׃
21 * הַכֵּר־פָּנִים לֹא־טוֹב וְעַל־פַּת־לֶחֶם יִפְשַׁע־גָּבֶר׃
22 * נִבְהָל לְהַהוֹן אִישׁ רַע עַיִן וְלֹא יֵדַע כִּי־חֶסֶר יְבֹאֶנּוּ׃
23 * מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי חֵן יִמְצָא מְמַחֲלִיק לָשׁוֹן׃
24 * גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֹמֵר אֵין־פֶּשַׁע חֲבֵר־הוּא
לְאִישׁ מַשְׁחִית׃
25 * רְחַב־נֶפֶשׁ יְגָרֶה מָדוֹן וּבוֹטֵחַ עַל־יְהוָה יְדֻשָּׁן׃
26 * בּוֹטֵחַ בְּלִבּוֹ הוּא אֱוִיל וְהוֹלֵךְ בְּחָכְמָה הוּא יִמָּלֵט׃
27 * יְוֻתַּן לָרָשׁ אֵין מַחְסוֹר וּמַעְלִים עֵינָיו רַב־מְאֵרוֹת׃
28 * בְּקוּם רְשָׁעִים יִסָּתֵר אָדָם וּבְאָבְדָם יִרְבּוּ
צַדִּיקִים׃

כט

1 * אִישׁ תּוֹכָחוֹת מַקְשֶׁה־עֹרֶף פֶּתַע יִשָּׁבֵר וְאֵין
מַרְפֵּא׃
2 * בִּרְבוֹת צַדִּיקִים יִשְׂמַח הָעָם וּבְמֹשֵׁל רָשָׁע יֵאָנַח
עָם׃
3 * אִישׁ־אֹהֵב חָכְמָה יְשַׂמַּח אָבִיו וּרֹעֶה זוֹנוֹת
יְאַבֵּד־הוֹן׃
4 * מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יַהֲרְסֶנָּה׃
5 * גֶּבֶר מַחֲלִיק עַל־רֵעֵהוּ רֹשֶׁת פּוֹרֵשׂ עַל־פְּעָמָיו׃
6 * בְּפֶשַׁע אִישׁ רָע מוֹקֵשׁ וְצַדִּיק יָרֹן וְשָׂמֵחַ׃
7 * יֹדֵעַ צַדִּיק דִּין דַּלִּים רָשָׁע לֹא־יָבִין דָּעַת׃
8 * אַנְשֵׁי לָצוֹן יָפִיחוּ קִרְיָה וַחֲכָמִים יָשִׁיבוּ אָף׃

17 * Hominé qui calumniatur animæ fuæ guinem, si vsque ad lacum fugerit, nemo
18 sustinet. * Qui ambulat simpliciter, sal-
uus erit: qui peruersis graditur viis, con-
19 cidet semel. * Qui operatur terrā suam, satiabitur panibus: qui autem sectatur otium, replebitur egestate.
20 * Vir fidelis multum laudabitur: qui au-
tem festinat ditari, non erit innocens.
21 * Qui cognoscit in iudicio faciem, non
B bene facit: iste pro buccella panis delere-
22 veritatē. * Vir qui festinat ditari, & alios
inuidet, ignorat quòd egestas superuenturus
23 ei. * Qui corripit hominem, gratiam
postea inueniet apud eū, magis quàm ille
24 qui per linguæ blandimēta decipit. * Qui
subtrahit aliquid à patre suo vel à matre,
& dicit hoc non esse peccatū, particeps ho-
25 micidæ est. * Qui se iactat & dilatat, iur-
gia concitat: qui verò sperat in Dño, sal-
26 bitur. * Qui confidit in corde suo, stultus
est: qui autē graditur sapienter, ipse salua-
27 bitur. * Qui dat pauperi, non indigebit:
qui despicit deprecantem, sustinebit pe-
28 nuriam. * Cùm surrexerint impij, abs-
condentur homines: cùm illi perierint,
multiplicabuntur iusti.

CAP. XXIX.

1 A VIro qui corripienté dura ceruice con-
temnit, repentinus ei supueniet interi-
2 tus, & eū sanitas nō sequetur. * In multi-
plicatione iustorū lætabitur vulgus: cùm
3 impij sumpserint principatum, gemet po-
pulus. * Vir qui amat sapientiā, lætificat pa-
4 trē suū: qui autē nutrit scortū, perdet sub-
stantiā. * Rex iustus erigit terrā, vir auarus
5 destruet eā. * Homo qui blandis fictisque
sermonib⁹ loquitur amico suo, rete expan-
6 dit gressibus eius. * Peccanté virum inqui-
B inuoluet laqueus, & iustus laudabitur ac-
7 que gaudebit. * Nouit iustus causam pau-
perum, impius ignorat scientiam. * Homi-
nes pestilentes dissipant ciuitatem, sapien-
tes verò auertunt furorem.

17 * Pro viro qui in causa cædis spondens exul
erit, & non in securitate.
18 * Qui ambulat iustè, adiutus est: at peruer-
sis viis ambulans implicabitur.
19 * Qui operatur suam terram, replebitur pa-
nibus: qui autem sectatur otium, replebitur ege-
state.
20 * Vir fidelis multum benedicetur, at malus
non impunitus erit.
21 * Qui non reueretur facies iustorum, non bo-
nus: talis buccella panis vendet virum.
22 * Festinat ditari vir inuidus, & non scit
quòd misericors dominabitur eius.
23 * Qui corripit hominis vias, gratias habe-
bit magis quàm qui lingua blanditur.
24 * Qui violat patrem aut matrem, & vide-
tur non peccare, hic particeps est viri impij.
25 * Insatiabilis vir iudicabit temere: qui au-
tem confidit in Domino, in cura erit.
26 * Qui confidit in audaci corde, talis stultus:
qui autem ambulat in sapientia, saluabitur.
27 * Qui dat mendico, sine indigentia erit: qui
autem auertit oculū suum, in multa egestate erit.
28 * In locis impiorum gemunt iusti, in autem
illorum perditione multiplicabuntur iusti.

CAP. XXIX.

1 MElior vir corripiens viro duræ ceruicis:
repentè enim combusto eo non est sanitas.
2 * Cùm laudantur iusti, lætabuntur populi:
imperantibus autem impiis gemunt viri.
3 * Viri qui amat sapientiam, lætatur pater:
qui autem pascit scorta, perdet diuitias.
4 * Rex iustus erigit regionem, vir autem ini-
quus defodit.
5 * Qui præparatur ad vultum sui amici, re-
te circumaciet ei suis pedibus.
6 * Peccanti viro magnus laqueus, iustus au-
tem in gaudio & in lætitia erit.
7 * Nouit iustus iudicare pauperibus: at im-
pius non intelliget iudicium, & pauperi non
8 est mens cognoscens.
* Viri pestilentes exusserunt ciuitatem, sa-
pientes autem auerterunt iram.

תרגום

17 גֶּבֶר דְּשָׁפִיךְ דַּמָּא דְּנַפְשָׁא עַד־גַּבָּא נְעָרֵק לָא־כְּוָוּדוּהִי ׃ 18 דְּמְהַלֵּךְ בְּתַסִּיוּתָא נְהַפַּךְ וְדִמְעַקְּמָן אָרְחָתָה נְפַל בְּחַדָּא ׃
19 דְּפָלַח בְּאַרְעֵיהּ נִסְבַּע לְחֵמָא וּדְרָדֵף קְרִיקִיָּא נִסְבַּע מִסְכֵּנוּתָא ׃ 20 גֶּבֶר בְּאֵפּוֹי לָא טַב וְעַל־פִּתְחָא קְרִיקִיָּא נִסְבַּע מִסְכֵּנוּתָא ׃
21 דְּמִסְתַּרְהַב לְמִנְּטַל נְבִרָא דְּיִשׁ עִינָהּ וְלָא יְדַע דְּחִסְרָנָא אֲתֵי עֲלוֹי ׃ 22 דְּמַסְהַר לְמִיקְטַל נַפְשָׁא קַדְמָאי דְּלַחְמָא נְהוֹב נְבִרָא ׃
23 נְבִרָא דְּאָמַר לְחַבְרֵהּ חֲסִידָא נַפְשָׁךְ טַב מִן הוּ דְּמַפְלֵג בִּלְשָׁן ׃ 24 דְּגָזַל לַאֲבוּי וּלְאִמֵּהּ וְאָמַר לֵית חוֹבָא הָכָא חַבְרָא הוּא לְגַבְרָא דְּמְחַבֵּל נַפְשָׁן ׃
25 דְּתָקֵף מְגָרֵי תִּגְרֵי וְדִסְהַר בְּאִלָּהָא נְתִיהַב ׃ 26 דְּתָכֵל עַל לִבֵּהּ סָכְלָא הוּא וְדַהֲוָךְ בְּחָכְמְתָא נְתִיהַב מִן בִּישׁ ׃
27 נְבִרָא דְּלָא מְקַבֵּל מַסְכְּנוּתָא וְסַגִּיעִין מִן־מְסַכְּנֵי סַגִּיעִין לְוָטָהָה ׃ 28 בְּקוּמָא דְּרִשְׁיעֵי מִתְחַשְׁיִי בַּר־נָשָׁא וּבְאַבְדָנְהוֹן נִסְגְּנוּן צַדִּיקַיָּא ׃

כט

1 גֶּבֶר דְּלָא מְקַבֵּל מַכְסְנוּתָא וּמְקַשֵּׁי קָדְלֵהּ בְּעַגְלָא נִתְחַבַּר וְלָא תְהֵוֵי לֵהּ אָסוּ ׃
2 בְּסַגִּיאָה דְּצַדִּיקַיָּא יְחֵדֵי עַמָּא וּבְשָׁלְטָנָא דְּרִשְׁיעֵי נִתְאַנַּח עַמָּא ׃ 3 גֶּבֶר דְּרָחִים חָכְמְתָא נַחֲדֵי אֲבוּי וּדְרָחֵשׁ בְּזָנִין אֲבוּי מוֹכֵר מָמוֹנֵהּ ׃
4 מַלְכָּא בְּדִינָא נוֹקִים אַרְעָא וְגַבְרָא עָתִיר עֲקַר לָהּ ׃ 5 גֶּבֶר דְּמְחַפֵּף חַבְרֵהּ מְהַיֵּד דַּצְדִּיקָא דַּיִן וְחַבְרֵי ׃
6 בְּמִכְלָא דְּחַיָּבָא מְסַבְּכִין חַבְלֵי מְהַפְּכִין מְרַחֲפִין רְגָוָא ׃ 7 יְדַע צַדִּיקָא דִּינְהוֹן דְּמִסְכֵּנֵי וְרִשְׁיעֵי לָא־מְחַבְּנִין יְדִיעָתָא ׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Filius hominis qui solicitus est de sanguine animæ, si vsque ad lacum fugerit, non cōprehendent eum. 18 Qui ambulat in simplicitate, saluus erit: & cuius peruersæ sunt viæ, corruet semel. 19 Qui operatur suam terram, satiabitur pane: & qui sectatur otium, satiabitur paupertate. 20 Viri fidelis multæ sunt benedictiones; & qui cucurrerit in iniquitate vt ditetur, nō erit innocens. 21 Accipere faciem non est bonum, & pro buccella panis peccabit vir. 22 Qui festinat ad *acquirendam* substantiam, vir est oculi nequam, & nescit quòd egestas veniat super eum. 23 Qui corripit filium hominis coram eo, gratiam bonam inueniet magis quàm ille qui bifidus est lingua. 24 Qui deprædatur patrem suum & matrem suam, & dicit quòd non est peccatum, socius est viri dissipantis. 25 Vir arrogans concitat iurgia: & qui sperat in Deo, impinguabitur. 26 Qui confidit in corde suo, stultus est; & qui ambulat in sapientia, proteget ur à malo. 27 Qui dat pauperi, non indigebit: & qui prohibet oculum suum à paupere, multæ erunt maledictiones eius. 28 Cùm consurgunt impij, absconditur homo: & cùm pereunt, multiplicantur iusti.

CAP. XXIX.

1 VIr qui non recipit correptionem, & indurat ceruicem suam, citò conteretur, & non erit ei medicina. 2 In multitudine iustorum, lætatur populus; & in dominio impiorum gemet populus. 3 Vir qui amat sapientiam, lætificabit patrem suum: & qui adhæret meretrici, perdet substantiam suam. 4 Rex in iudicio stabilit terram, & vir iniquus diffipat eam. 5 Vir qui diuiditur à socio suo, rete expandit gressibus eius. 6 Vir malus in peccato suo capitur, & iustus exultat & gaudet. 7 Nouit iustus iudicium pauperum, impij autem non intelligunt scientiam. 8 Viri derisores loquuntur mendacium, & sapientes auertunt furorem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * אִישׁ־חָכָם נִשְׁפָּט אֶת־אֱוִיל וְרָגַז וְשָׂחַק
וְאֵין נָחַת׃
10 * אַנְשֵׁי דָמִים יִשְׂנְאוּ־תָם וְיֹשְׁרִים יְבַקְּשׁוּ
נַפְשׁוֹ׃
11 * כָּל־רוּחוֹ יוֹצִיא כְסִיל וְחַכָם בְּאָחוֹר יְשַׁבְּחֶנָּה׃
12 * מֹשֵׁל מַקְשִׁיב עַל־דָּבַר־שֶׁקֶר כָּל־מְשָׁרְתָיו
רְשָׁעִים׃
13 * רָשׁ וְאִישׁ תְּכָכִים נִפְגָּשׁוּ מְאִיר עֵינֵי שְׁנֵיהֶם
יְהוָה׃
14 * מֶלֶךְ שׁוֹפֵט בָּאֱמֶת דַּלִּים כִּסְאוֹ לָעַד יִכּוֹן׃
15 * שֵׁבֶט וְתוֹכַחַת יִתֵּן חָכְמָה וְנַעַר מְשֻׁלָּח מֵבִישׁ
אִמּוֹ׃
16 * בִּרְבוֹת רְשָׁעִים יִרְבֶּה־פָשַׁע וְצַדִּיקִים בְּמַפַּלְתָּם
יִרְאוּ׃
17 * יַסֵּר בִּנְךָ וְיָנִיחֲךָ וְיִתֵּן מַעֲדַנֵּי לְנַפְשֶׁךָ׃
18 * בְּאֵין חָזוֹן יִפָּרַע עָם וְשֹׁמֵר תּוֹרָה אַשְׁרֵהוּ׃
19 * בְּדְבָרִים לֹא־יִוָּסֵר עָבֶד כִּי־יָבִין וְאֵין מַעֲנֶה׃
20 * חָזִיתָ אִישׁ אָץ בִּדְבָרָיו תִּקְוַת לִכְסִיל מִמֶּנּוּ׃
21 * מְפַנֵּק מִנַּעַר עַבְדּוֹ וְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה מָנוֹן׃
22 * אִישׁ־אַף יְגָרֶה מָדוֹן וּבַעַל חֵמָה רַב־פָּשַׁע׃
23 * גַּאֲוַת אָדָם תַּשְׁפִּילֶנּוּ וּשְׁפַל־רוּחַ יִתְמָךְ כָּבוֹד׃
24 * חוֹלֵק עִם־גַּנָּב שׂוֹנֵא נַפְשׁוֹ אָלָה וְלֹא יַגִּיד׃
25 * חֶרְדַּת אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטֵחַ בַּיהוָה יְשֻׂגָּב׃
26 * רַבִּים מְבַקְשִׁים פְּנֵי־מוֹשֵׁל וּמֵיְהוָה מִשְׁפַּט־
אִישׁ׃
27 * תּוֹעֲבַת צַדִּיקִים אִישׁ עָוֶל וְתוֹעֲבַת רָשָׁע יָשַׁר־
דָּרֶךְ׃

9 * Vir sapiens si cum stulto contenderit,
siue iracscitur, siue rideat, non inueniet re-
10 quiē. * Viri sanguinū oderunt simplicē,
iusti autem quærunt animam eius.
11 * Totum spiritum suum profert stultus,
sapiens differt & reseruat in posterum.
12 * Princeps qui libenter audit verbu
mendacij, omnes ministros habet impios.
13 * Pauper & creditor obuiauerunt sibi
vtriusque illuminator est Dominus.
14 * Rex qui iudicat in veritate pauperes,
C thronus eius in æternum firmabitur.
15 * Virga atque correctio tribuit sapien-
tiam: puer autem qui dimittitur voluntā-
ti suæ, confundit matrem suam.
16 * In multiplicatione impiorum multi-
plicabuntur scelera, & iusti ruinas eorū
videbunt.
17 * Erudi filium tuum, & refrigerabit te,
& dabit delitias animæ tuæ.
18 * Cùm prophetia defecerit, dissipabi-
tur populus: qui verò custodit legē, beatus
19 est. * Seruus verbis nō potest erudiri, quia
D quod dicis intelligit, & respondere contē-
20 nit. * Vidisti hominē velocē ad loquen-
dum, stultitia magis speranda est quam il-
lius correctio.
21 * Qui delicatè à pueritia sua nutrit ser-
uum suū, postea sentiet eum contumacē.
22 * Vir iracundus prouocat rixas, & qui ad
23 indignandum facilis est, erit ad peccandū
procliuior. * Superbum sequitur humi-
litas, & humilem spiritu suscipiet gloria.
24 * Qui cum fure participat, odit animā
suam: adiurantem audit & non indicat.
25 * Qui timet hominem, citò corruet: qui
sperat in Domino, subleuabitur.
26 * Multi requirunt faciem principis, &
iudicium à Domino egreditur singulorū.
27 * Abominantur iusti virū impiū, & abo-
minantur impij eos qui in rectā sunt viā.

תרגום

9 גְּבַר חַכִּימָא דִּין עִם־גַּבְרָא שְׁטָיָא וְרָגֵז וְאַחַךְ וְלָא מִתְנַחַר׃
10 גְּבַר רְאָשֵׁד דְּקָא סָנְיָן תַּמִּימְתָּא וְקָרְיֵי בְּעַיָּן לַהּ׃
11 כָּל חֵמְתֵהּ מְפַק סִכְלָא וְחַכִּימָא בְּרַעֲוָא מְשֵׁב׃
12 מַקְבְּלָא דְּקָא מְצַעְיָא פִּתְגָמִי חַד בְּחַד וְאַלֵּהּ מְנַהֵר עֵינוֹי דְּתַרְוֵיהוֹן׃
13 דִּיר בְּרָךְ וְיַיחִיךְ וְיִתֵּן חָכְמְתָא וְשַׂלְוָא דְּלָא מְקַבֵּל כַּעֲקָא מְכַהֵת אַפָּהּ׃
14 מַלְכָּא דְּקָא מְתַרְעֵי בִּקְשׁוֹט עַמְמִין דְּלֵית לְהוֹן סָעִיד קַיָּמָא כָּרְסְיֵהּ׃
15 שַׁלִּיטָא דְּאָצִית מָרֵי דְּשִׁקְרָא כְּלָהוֹן מִשְׁתְּכָחִין רְשִׁיעֵי׃
16 בְּסַגָּאָה רְשִׁיעֵי סַגִּיאִין חוֹבַיָּא וְקָשׁוֹט לְמִסְתַּכְּלֵי קַרְסְיֵהּ לְעָלַם תְּקִין׃
17 יַסַּר בְּרָךְ וְיַנַּח לָךְ וְיִתֵּן מְעַדַּנֵּי לְנַפְשָׁךְ׃
18 בְּדְלֵית נְבִיאוּתָא פָּרִיעַ עַמָּא וְדַנְטַר אוֹרָיְתָא טוּבְהֵי׃
19 בְּמִלִּין לָא מִתְיַסַּר עַבְדָּא דְּיָדַע וְלָא כָּלָּא׃
20 אִית חֲזִיתָא גַּבְרָא דְּיָרֵע נִיר וְלָא כָּלָּא׃
21 דְּמַנְעִים מִן טְלוּתֵהּ לְעַבְדָּא נַהֲוֵי וּבְאַחֲרִיתֵהּ יְהֵי מְנַסַּח׃
22 גַּבְרָא רְגָזָנָא מְעָרֵר קְטָטִין וּבְאַפָּא מְהַתְּרֵי חֲטָיָא׃
23 שְׁלִיטָא דְּגַרְמָא גַּסּוּתָא לְבַר נָשָׁא עֲקַבְתָּא לַהּ תְּקוֹפְלָא וְדִסְמִיךְ בְּרוּחָא נְפִילָא יִקְבֵּל׃
24 דְּפָלַג עִם־גַּנָּבָא סָנֵי נַפְשֵׁהּ נְפָסְקוּי טוּסְמָא וְלָא מוֹדֵי׃
25 דְּחָיֵל מִן־אֱנָשָׁא מִתְקַל וְדִסְמִיךְ בַּיְיָ מִתְרוֹמַם׃
26 סַגִּיאִין דְּבָעַיִן אַפֵּי דְּשַׁלִּיטָא וּמִן קֳדָם יְיָ דִּינֵהּ דְּגַבְרָא׃
27 מְרַחֲקָא רְעוּתָא דְּצַדִּיקַיָּא גַּבְרָא שַׁלָּא וּקְרֵיבָא דְּחָרְצֵי אָרְחָתֵהּ׃

9 * Vir sapiens iudicat gentes, vir autem ma-
lus iratus deridetur, & non terret.
10 * Viri sanguinū participantes odio habebunt
simplicem, at recti exquirent animam eius.
11 * Totum animum suum profert stultus, sa-
piens autem reseruat per partem.
12 * Rege audiente sermonem iniustum, omnes
subditi iniqui.
13 * Fœneratore & debitore ad inuicē conue-
nientibus, inspectionem facit vtriusque Do-
minus.
14 * Regis in veritate iudicātis pauperes, thro-
nus eius in testimonium constituetur.
15 * Plagæ & correptiones dant sapientiam:
puer autem qui errat, confundit parentes suos.
16 * Multis existentibus impiis multa sunt pec-
cata: at iustis illis cadentibus trepidi fiunt.
17 * Erudi filium tuum & requiem dabit tibi,
& dabit ornatum animæ tuæ.
18 * Nouerit enarrator genti iniquæ: at qui cu
stodit legem, beatus.
19 * Sermonibus non erudietur seruus durus;
licèt enim & intelligat, non obediet.
20 * Si videris virum velocem in sermonibus,
cognosce quòd spem habet magis stultus eo.
21 * Qui delitiatur à puero, seruus erit, nouissi-
mè autem dolebit super se.
22 * Vir furiosus effodit contentionem, vir au-
tem iracundus effodit peccata.
23 * Iniuria virum humiliat, at humiles spiri-
tu firmat gloria Dominus.
24 * Qui participat cum fure, odit suam ani-
mam: si autem iuramentum propositum audien-
tes non renunciauerint, qui timent & qui re-
uerentur homines, supplantabuntur: at confi-
dens in Domino lætabitur.
25 * Impietas viro dat errorem, at confidens
in Domino saluabitur.
26 * Multi colunt facies ducum, ab autem Do-
mino est iustitia viro.
27 * Abominatio iustus vir viro iniusto, abo-
minatio autem iniquo dirigens via.

9 * ἀνὴρ σοφὸς κρίνει ἔθνη, ἀνὴρ δὲ φαῦλος ὀργιζόμενος
καταγελᾶται καὶ οὐ καταπλήσσει.
10 * ἄνδρες αἱμάτων μετέχοι μισήσουσιν ὅσιον, οἱ δὲ δίκαιοι
ἐκζητήσουσι ψυχὴν αὐτοῦ.
11 * ὅλον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐκφέρει ὁ ἄφρων, σοφὸς δὲ τα-
μιεύεται κατὰ μέρος.
12 * βασιλέως ὑπακούοντος λόγον ἄδικον, πάντες ὑπ-
ηκοοὶ τὸν παράνομοι.
13 * δανιστὴς δὲ χρεωφειλέτης ἀλλήλοις συνελθόντων,
ἐπιστοποιεῖ ποιεῖται ἀμφοτέρων ὁ κύριος.
14 * βασιλέως ἐν ἀληθείᾳ κρίνοντος πτωχοὺς ὁ θρόνος αὐ-
τοῦ εἰς μαρτύριον καταστᾰθήσεται.
15 * πληγαὶ καὶ ἔλεγχοι διδόασι σοφίαν, παῖς δὲ πλανώ-
μενος αἰσχύνει γονεῖς αὐτοῦ.
16 * πολλῶν ὄντων ἀσεβῶν πολλαὶ γίνονται ἁμαρτίαι, οἱ
δὲ δίκαιοι ἐκείνων πεσόντων κατάφοβοι γίνονται.
17 * παίδευσε υἱόν σου καὶ ἀναπαύσει σε, καὶ δώσει κόσ-
μον τῇ ψυχῇ σου.
18 * ἐὰν μὴ ὑπάρξει ἐξηγητὴς ἔθνει ἀδικοῦντι, ὁ δὲ φυ-
λάσσων τὸν νόμον μακάριος.
19 * λόγοις οὐ παιδευθήσεται οἰκέτης σκληρός, ἐὰν γὰρ καὶ
νοήσῃ οὐχ ὑπακούσεται.
20 * ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα ταχὺν ἐν λόγοις, γίνωσκε ὅτι ἐλ-
πίδα ἔχει μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ.
21 * ὃς καταμαλακίζεται παιδὸς οἰκέτης ἔσται, ἔσχατον δὲ
ὀδυνηθήσεται ἐφ' ἑαυτῷ.
22 * ἀνὴρ θυμώδης ὀρύσσει νεῖκος, ἀνὴρ δὲ ὀργίλος ἐξώ-
ρυξεν ἁμαρτίας.
23 * ὕβρις ἀνδρὸς ταπεινοῖ, τὸν δὲ ταπεινόφρονας ἐρείδει
δόξη κύριος.
24 * ὃς μεριζέται κλέπτῃ μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν· ἐὰν
ὅρκῳ πεποιθὼς ἀκούσητε μὴ ἀναγγείλωσι. φοβη-
θέντες καὶ αἰσχυνθέντες ἀνθρώπους ἀσυνελεήτῳ) ὁ δὲ
25 πεποιθὼς τῷ κυρίῳ ὑψωθήσεται). * ἀσέβεια
ἀνδρὶ δίδωσι σφάλμα, ὁ δὲ πεποιθὼς τῷ θεῷ σώ-
θήσεται). * πολλοὶ θεραπεύουσι πρόσωπα ἡγεμόνων,
παρὰ δὲ κυρίου γίνεται τὸ δίκαιον ἀνδρί.
27 * βδέλυγμα δικαίῳ ἀνὴρ ἀδίκῳ, βδέλυγμα
δὲ ἀνόμῳ κατευθύνουσα ὁδός.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Vir sapiens contendens cum viro stulto, siue irascatur siue rideat, non conteritur. 10 Viri qui effundunt sanguinem, oderunt simplicitatem: recti autem quærunt eam. 11 Omnem furorem suum profert stultus, & sapiens in prudentia reprimit.
12 Princeps qui auscultat verba mendacij, omnes ministri eius sunt impij.
13 Pauper & mediocris fortunæ homo obuiauerunt sibi inuicem, & Deus illuminat oculos amborum.
14 Rex qui iudicat in veritate pauperes, thronus eius in æternum dirigetur. 15 Virga & correptio præbent sapientiam, &
puer qui non recipit correptionem, confundit matrem suam. 16 In multitudine impiorum peccatum multiplicatur, & iusti vide-
bunt ruinas eorum. 17 Erudi filium tuum, & requiescere te faciet, & dabit delitias animæ tuæ.
18 In multitudine iniquorum dissipatur populus: & qui custodit legem, beatus est.
19 Verbis non eruditur seruus qui cognoscit iugum, nec patitur. 20 Si vidisti virum velocem in verbis suis, melior est spes de
stulto quàm de illo. 21 Qui deliciis indulget à pueritia sua, seruus euadet: & ad extremum euertetur.
22 Vir iracundus concitat rixam, & vir furiosi multa sunt peccata.
23 Elatio filij hominis humiliat eum: & qui summissus est spiritu, diuidit gloriam.
24 Qui diuidit cum fure, odit animam suam: iusiurandum defertur ei, & non confitebitur.
25 Calumnia filij hominis accersit ei offendiculum: & qui sperat in Deo, roborabitur.
26 Multi sunt qui quærunt faciem principis, & à facie Dei iudicium viri.
27 Abominatio iustorum est vir iniquus, & abominatio impiorum est vir cuius viæ sunt rectæ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ל

1 דִּבְרֵי אֲגוּר בֶּן־יָקֶה הַמַּשָּׂא נְאֻם הַגֶּבֶר
לְאִיתִיאֵל לְאִיתִיאֵל וְאֻכָל׃
2 כִּי בַעַר אָנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִינַת אָדָם לִי׃
3 וְלֹא־לִמַּדְתִּי חָכְמָה וְאַדַּעַת קְדֹשִׁים אֵדָע׃
4 מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרָד מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו מִי
צָרַר־מַיִם בַּשִּׂמְלָה מִי הֵקִים כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ מָה־
שְׁמוֹ וּמַה־שֵּׁם בְּנוֹ כִּי תֵדָע׃ 5 כָּל־אִמְרַת אֱלוֹהַּ
צְרוּפָה מָגֵן הוּא לַחֹסִים בּוֹ׃ 6 אַל־תּוֹסֵף עַל־דְּבָרָיו
פֶּן־יוֹכִיחֲךָ וְנִכְזָבְתָּ׃ 7 שְׁתַּיִם שָׁאִלְתִּי מֵאִתָּךְ אַל־
תִּמְנַע מִמֶּנִּי בְּטֶרֶם אָמוּת׃ 8 שָׁוְא וּדְבַר־כָּזָב הַרְחֵק
מִמֶּנִּי רֵאשׁ וְעֹשֶׁר אַל־תִּתֶּן־לִי הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם חֻקִּי׃
9 פֶּן־אֶשְׂבַּע וְכִחַשְׁתִּי וְאָמַרְתִּי מִי יְהוָה וּפֶן־אוּרַשׁ
וְנָגַנְבְתִּי וְתָפַשְׂתִּי שֵׁם אֱלֹהָי׃ 10 אַל־תַּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל־
אֲדֹנָיו פֶּן־יְקַלֶּלְךָ וְאָשַׁמְתָּ׃ 11 דּוֹר אָבִיו יְקַלֵּל וְאֶת־
אִמּוֹ לֹא יְבָרֵךְ׃ 12 דּוֹר טָהוֹר בְּעֵינָיו וְלֹא רָחַץ
מִצֹּאָתוֹ׃ 13 דּוֹר מָה־רָמוּ עֵינָיו וְעַפְעַפָּיו יִנָּשֵׂאוּ׃
14 דּוֹר חֲרָבוֹת שִׁנָּיו וּמַאֲכָלוֹת מְתַלְעֹתָיו לֶאֱכֹל
עֲנִיִּים מֵאֶרֶץ וְאֶבְיוֹנִים מֵאָדָם׃ 15 לָעֲלוּקָה
שְׁתֵּי בָנוֹת הַב׀ הַב שְׁלוֹשׁ הֵנָּה לֹא תִשְׂבַּעְנָה אַרְבַּע
לֹא־אָמְרוּ הוֹן׃ 16 שְׁאוֹל וְעֹצֶר רָחַם אֶרֶץ לֹא־
שָׂבְעָה מַיִם וְאֵשׁ לֹא־אָמְרָה הוֹן׃ 17 עַיִן תִּלְעַג
לְאָב וְתָבֵז לִיקְהַת־אֵם יִקְּרוּהָ עֹרְבֵי־נַחַל וְיֹאכְלוּהָ
בְּנֵי־נָשֶׁר׃ 18 שְׁלֹשָׁה הֵמָּה נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי וְאַרְבָּעָה
לֹא יְדַעְתִּים׃ 19 דֶּרֶךְ הַנָּשֶׁר בַּשָּׁמָיִם דֶּרֶךְ נָחָשׁ
עַל־צוּר דֶּרֶךְ־אֳנִיָּה בְלֶב־יָם וְדֶרֶךְ גֶּבֶר בְּעַלְמָה׃
20 כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנָאָפָה אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ
וְאָמְרָה לֹא־פָעַלְתִּי אָוֶן׃
21 תַּחַת שָׁלוֹשׁ רָגְזָה אָרֶץ וְתַחַת אַרְבַּע לֹא־תוּכַל
שְׂאָת׃

CAP. XXX.

1 VErba congregantis filij vomẽtis. Visio quã locutus est vir cũ quo est Deus, & qui Deo secum morante confortatus ait:
2 *Stultissimus sum virorũ, & sapientia
3 hominũ non est mecũ. *Non didici sapientiam, & noui scientiam sanctorũ. *Quis
4 ascendit in cælũ atque descendit: quis continuit spiritũ in manibus suis? quis colligauit aquas quasi in vestimẽto? quis fulcit
5 tauit omnes terminos terræ? quod nomen est eius, & quod nomen filij eius, si nosti?
5 *Omnis sermo Dei ignitus, clypeus est
6 omnibus sperãtibus in se. *Ne addas quic-
7 quã verbis illius, & arguaris inuentus mẽdax. *Duo rogaui te, ne deneges mihi
8 antequã moriar. *Vanitatẽ & verba mendacij longè fac à me. Mendicitatẽ & diui-
B tias ne dederis mihi. Tribue tantùm victui
9 meo necessaria. *Ne fortè satiatus illiciar ad negandũ, & dicã: Quis est Dñs? aut egestate compulsus furer, & periurem nomen
10 Dei mei. *Ne accuses seruũ ad dñm suũ, ne
11 fortè maledicat tibi, & corruas. *Generatio quæ patri suo maledicit, & quæ matri
12 suæ nõ benedicit. *Generatio quæ munda videtur, & tamẽ nõ est lota à sordibus
13 suis. *Generatio cuius excelsi sunt oculi, &
14 palpebræ eius in alta surrectæ. *Generatio quæ pro dentib⁹ gladios habet, & cõmanducat molarib⁹ suis vt comedat inopes de terra,
15 & paupes ex hominibus. *Sanguisugæ duæ sunt filiæ, dicẽtes, Affer, affer. Tria funt insa-
C turabilia, & quartũ quod nunquã dicit,
16 Sufficit. *Infern⁹, & os vulvæ, & terra quæ nõ satiatur aqua, ignis verò nunquã dicit,
17 Sufficit. *Oculũ qui subsãnat patrẽ, & qui despicit partũ matris suæ, suffodiant eum corui de torrẽtib⁹, & comedãt eũ filij aquilæ. *Tria sunt difficilia mihi, & quartũ pe-
18 nitus ignoro. *Viã aquilæ in cælo, viã colubri super petrã, viã nauis in medio maris,
19 & viam viri in adolescẽtia. *Talis est & via mulieris adulteræ, quę comedẽs & tergens
os suum dicit: Non sum operata malum.
21 *Per tria mouetur terra, & quartum non potest sustinere.

CAP. XXX.

1 *Hæc dicit vir credentibus Deo, & quiesco.
2 *Stultissimus enim sum omnium hominũ: &
3 prudentia hominis non est in me. *Deus docuit me sapientiam, & cognitionem sanctorum
4 cognoui. *Quis ascendit in cælum & descendit? quis congregauit ventos in sinu? Quis conuertit aquam in veste? quis dominatus est omnium summitatum terræ? quod nomen ei? aut
5 quod nomen filiis eius? vt cognoscas. *Proteget autẽ ipse eos qui reuerentur eum. *Ne ad-
6 das sermonibus eius, ne redarguat te, & mendax fias. *Duo petoꝫ à te, ne tollas à me gratiam
7 antequam moriar ego. *Fanem sermonẽ & *mendacem longè à me fac: diuitias autẽ & pauper
8 tatẽ ne mihi dederis. Constitue autẽ mihi necessaria & sufficientia. *Ne repletus mendax
9 fiam, & dicam, Quis me videt? aut pauper factus furer, & iurem nomẽ Dei. *Ne tradideris
10 seruum in manus Domini, ne fortè maledicat tibi, & delearis. *Filius malus patri maledicit,
11 at matri non benedicit. *Filius malus iustum
12 se iudicat, at exitum eius non lauit. *Filius
13 malus excelsos oculos habet, at palpebris suis extollitur. *Filius malus gladios dentes ha-
14 bet, & molares forcipes, vt consumat imbecilles à terra, & pauperes eorum ex hominibus.
*Sanguisugæ tres filiæ fuerunt dilectione dile-
15 ctæ, & tres istæ non repleuerunt eã, & quarta non contenta est dicere, Satis.
*Infernus & amor mulieris, & terra non
16 repleta aqua: & aqua & ignis nõ dicent, Sufficit. *Oculum qui deridet patrem, & qui
17 inhonorat senectutem matris, eruant eum corui de conuallibus, & comedant eum pulli aquilarum. *Tria autẽ sunt impossibilia mihi intel-
18 ligere, & quartum non cognosco.
*Vestigia aquilæ volantis, & vias colubri
19 super petram, & semitas nauis nauigantis, & vias viri in adolescentia.
*Talis via mulieris adulteræ, quæ cùm fe-
20 cerit lota, nihil dicit fecisse absurdum.
*Per tria mouetur terra, at quartum non
21 potest ferre.

Α΄

1 *Τάδε λέξῳ ἀνὴρ τῷς πιστεύσι θεῷ καὶ παύομαι.
2 *ἀφρονέστατος γάρ εἰμι πάντων ἀνθρώπων· ⁊ φρό-
3 νησις ἀνθρώπου οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί. *ὁ θεὸς ἐδίδαξέ με σο-
4 φίαν ⁊ γνῶσιν ἁγίων ἔγνωκα. *τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
κατέβη; τίς συνήλαξεν ἀνέμους ἐν κόλπῳ; τίς συνέσφιγξεν
ὕδωρ ἐν ἱματίῳ; τίς ἐκραίπνισε πάντα τὰ ἄκρα τῆς γῆς;
τί ὄνομα αὐτῷ ἢ τί ὄνομα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ ἴνα γνῷς.
5 *ὑπερασπίζει γὰρ αὐτὸς τῶν ἐλαβεσμένων αὐτόν.
6 *μὴ προσθῇς τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἐλέγξῃ σε, καὶ
7 ψευδὴς γένῃ. *δύο αἰτήσομαί σε, μὴ ἀφέλῃς
8 μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. *μάταιον λόγον καὶ
ψευδῆ μακρὰν ἀπόστησον, πλοῦτον δὲ ⁊ πενίαν μή μοι
δῷς. σωτάξον δέ μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη.
9 *ἵνα μὴ πλησθεὶς ψευδὴς γένωμαι, ⁊ εἴπω· τίς μέ-
ρᾳ; ἢ πενηθεὶς κλέψω, ⁊ ὁμόσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ.
10 *μὴ παραδῷς δοῦλον εἰς χεῖρας δεσπότου, μή ποτε
11 καταράσηταί σε ⁊ ἀφανισθῇς. *ἔκγονον κακὸν πατέρα
12 καταράται, τὸν δὲ μητέρα οὐκ εὐλογεῖ. *ἔκγονον κα-
κὸν δίκαιον ἑαυτὸν κρίνει, τὸν δὲ ἔξοδον αὐτοῦ οὐκ ἀπένιψεν.
13 *ἔκγονον κακὸν ὑψηλὸς ὀφθαλμὸς ἔχει, τοῖς δὲ βλε-
14 φάροις αὐτοῦ ἐπαίρει. *ἔκγονον κακὸν μαχαίρας ὀδόν-
τας ἔχει, ⁊ τὰς μύλας, τοῦ δαπανᾶν ἐξ ἀνθρώπων.
15 *τῇ βδέλλῃ τρεῖς θυγατέρες ἦσαν ἀγαπητὰ ἀλλήλαις·
μωραὶ αἱ τρεῖς αὗται οὐκ ἐνεπίμπλησαν αὐτὸν, καὶ ἡ
τετάρτη οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν, ἱκανόν.
16 *ἅδης, καὶ ἔρως γυναικός, καὶ γῆ οὐκ ἐμπίμπλαμένη
ὕδατος, καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ τὸ μὴ εἰπεῖν ἀρκεῖ.
17 *ὀφθαλμὸν καταγελῶντα πατρός, ⁊ ἀπομάξοντα
γῆρας μητρὸς ἐκκόψαισθαι αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν φα-
ράγγων, καὶ καταφάγοισαν αὐτὸν νεοσσοὶ ἀετῶν.
18 *τρία δέ ἐσιν ἀδύνατά μοι νοῆσαι, καὶ τὸ τέταρτον
19 οὐκ ἐπιγινώσκω. *ἴχνη ἀετοῦ πετομένου, καὶ ὁδοὺς ὄ-
φεως ἐπὶ πέτρας, καὶ τρόπους νεὼς πορευομένης· ⁊ ὁδὸς
ἀνδρὸς ἐν νεότητι. *τοιαύτη ὁδὸς γυναικὸς μοιχαλί-
δος, ἣ ὅταν πραίξῃ ἀπονίψασθαι οὐδὲν φησὶ πεπραχέ-
21 ναι ἄτοπον. *διὰ τριῶν σείεται ἡ γῆ, τὸ δὲ τέταρτον οὐ
δύναται φέρειν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. XXX.

VErba Agur filij Iachæ, qui suscepit prophetiam, & dixit vir ad Ithiel, Ithiel & Vchal. 'Quoniam insipientissimus ego sum hominũ, & non est mihi intelligentia filiorum hominum. 'Et non didici sapientiam, nec sciui scientiam sanctorum. 'Quis ascendit in cælum & descendit? & quis tenuit ventum in pugillis suis? & quis ligauit aquas in pallio? & quis statuit terminos terræ? quod est nomen eius, aut quod est nomen filij eius, si nosti? 'Omnes sermones Dei sunt conflati, & auxiliatur eis qui confidunt in eo. 'Ne addas ad verba eius, vt non arguat te, & inuentaris mendax. 'Duo petitui à te, ne prohibeas à me anteaquam moriar. 'Detractionem & verbum mendacij longè fac à me, mendicitatem & diuitias ne des mihi, enutri me panẽ sufficientem mihi. 'Ne cùm satiatus fuero, negẽ & dicam: Quis est Deus? & ne paupertate compulsus furer, & violem nomen Dei. "Ne accuses seruum apud dominum suum, ne fortè maledicat tibi, & reus peregaris. "Est generatio quæ patri suo maledicit, & matri suæ non benedicit. "Generatio cuius dentes eſt in oculis suis, & à sordibus suis non est lota. "Generatio cuius excelsi sunt oculi, & palpebræ eleuatæ. "Sanguisugæ duæ sunt filiæ sunt sicut gladij, & molares vt cultri ad comedendum pauperes de terra, & afflictos ex filiis hominum. "Tres sunt quæ non satiantur, & quatuor quæ nunquam dicunt, Sufficit. "Infernus, & constricta vulua, & terra non satiatur aquar & ignis nunquam dicit, Sufficit. "Oculus qui subsannat patrem, & despicit senectutem matris, diffident eum corui torrentis. corde maris, & viam viri in virgine. "Viam aquilæ in cælo, viam colubri super petra, & viam nauis in "Tria sunt abscondita mihi, & quattior quæ non scio. "Sic est via mulieris adulteræ, quæ comedit & tergit os suum, & dicit: Non sum operata aliquid iniqui. "Per tria commouetur terra, & quartum non potest sustinere.

תרגום

ל

1 סִפְרָא דְּנְבִיָּא דְּאִתְנְשָׂא אֲמַר גְּבַר לְאִיתִיאֵל לְאִיתִיאֵל וְאוּכָל׃
2 אֲרֵי סָכְלָן אֲנָא מִגְּבַר וְלָא בִינַת אֲנָשָׁא דִּילִי׃ 3 וְלָא יְלַפִּית חָכְמְתָא וְלָא יְדַעְנָא יְדִיעַת קַדִּישַׁיָּא׃ 4 מַן
סְלִיק לִשְׁמַיָּא וְנָחִית מַן כְּנַשׁ רוּחָא בְּגַוְּהוֹן מַן צָרַר מַיָּא בְּלִבּוּשֵׁיהּ וּמַן קָאִים כָּל סְיָפֵי אַרְעָא מַן שְׁמֵהּ וּמַן שׁוּם בְּרֵהּ אֲרֵי יְדַעְתָּ׃ 5 כָּל
פִּתְגָמָא דַּייָ צְרִיפִין מָגֵן הוּא לְמִתְרַחֲצִין בְּהּ׃ 6 לָא תּוֹסִיף עַל מֵלֵּי דִּלְמָא יְתָכַח בָּךְ וְתְהֵי זְהִי לַחֲמָא מְסָתְיָא׃
7 תְּרֵין שְׁאֵלַת מִנָּךְ לָא תִמְנַע מִנִּי עַד לָא אָמוּת׃ 8 דְּלָא אֲשְׁבַּע וְאֶכַּפַּר כְּנִי אֱלָהָא וְדִלְמָא אֶתְרַשׁ וְאֶגְנוֹב וְאֶתְחֵל שְׁמָא דֵּאלָהִי׃
9 לָא תְּסַלְּקִנִּי נְצִיב לְאַפְּרָשָׁא לָא נְבָרֵךְ׃ 10 לָא תְּסַלְּקִנִּי נְצִיב לְאַפְּרָשָׁא לָא אֲשְׁחֵנֵּךְ׃ 11 דָּא דְּרָמֵי אֲמַן עַל אֲבוֹהִי וְלָא
אִתְרְעֵי בְּאִמֵּהּ׃ 12 דָּא דַּכְּיָא בְּעֵינוֹהִי וְלָא אִתְרְחִיץ מִסְּרָחֵהּ׃ 13 דָּא דְּרָמוּ עֵינוֹהִי וְגַבְּנִין מְנַטְּלִין׃
14 דָּא דְּשִׁנַּיָּא כְּנִין שְׁנֵי וְרִיפַיָּא כְּסַכִּינִין לְמִגְמַר עֲנִיָּא מֵעַל אַרְעָא וְסִכְנַיָּא מִבְּנֵי אֲנָשָׁא׃ 15 לְעַלּוּקָה תְּרֵין בְּנָן מְהַבְהֲבִין וְתְלַת
לָא מִתְבְּעָן אַרְבַּע לָא אָמְרִין סַגִּי׃ 16 שְׁאוֹל וַאֲתַר דַּחֲמָא וְאַרְעָא לָא שָׂבְעָא מַיָּא וְנוּרָא לָא אָמְרָה מְסָתְיָא׃ 17 עַיְנָא דְּמַגְרֵיָא
בְּאַבָּא וְדִמְרַחֵק לְמֵיעַל לְאִמֵּהּ יְקַרְצִנַּהּ עוֹרְבֵי נַחֲלָא וְיֵיכְלִנַּהּ בְּנֵי נְשָׁרָא׃ 18 תְּלָת אִנּוּן דְּנִפְלָן מִנִּי וְאַרְבַּע לָא יְדַעְנָא׃
19 אוֹרְחָא דְּנְשָׁרָא בִּשְׁמַיָּא אוֹרְחָא דְּחִוְיָא עַל טִנְרָא אוֹרְחָא דְּסִפְנָתָא בְּלִבָּא דְּיַמָּא וְאוֹרְחָא דִּגְבַר בְּעַלְמְתָא׃ 20 הֵיכְנָא אוֹרְחָא דְּאִתְּתָא
מְנָאֲפָא נְגָרָא וְאָכְלָה וּמָחֲתָא פּוּמַהּ וְאָמְרָה לָא עֲבָדֵת בִּישְׁתָּא׃ 21 תְּחוֹת תְּלָת רְגָזָא אַרְעָא וְתְחוֹת אַרְבַּע לָא יְכִיל לְסַבְּרָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלֹךְ וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע־לָחֶם׃
23 תַּחַת שְׂנוּאָה כִּי תִבָּעֵל וְשִׁפְחָה כִּי־תִירַשׁ
24 גְּבִרְתָּהּ׃ אַרְבָּעָה הֵם קְטַנֵּי־אֶרֶץ וְהֵמָּה חַכְמִים
25 מֶחְכָּמִים׃ הַנְּמָלִים עַם לֹא־עֹז וַיָּכִינוּ בַקַּיִץ
26 לַחְמָם׃ שְׁפַנִּים עַם לֹא־עָצוּם וַיָּשִׂימוּ בַסֶּלַע
27 בֵּיתָם׃ מֶלֶךְ אֵין לָאַרְבֶּה וַיֵּצֵא כָּלּוֹ׃
28 שְׁמְמִית בְּיָדַיִם תִּתָּפֵשׂ וְהִיא בְּהֵיכְלֵי מֶלֶךְ׃
29 שְׁלֹשָׁה הֵמָּה מֵיטִיבֵי צָעַד וְאַרְבָּעָה מֵטִיבֵי לָכֶת׃
30 לַיִשׁ גִּבּוֹר בַּבְּהֵמָה וְלֹא־יָשׁוּב מִפְּנֵי־כֹל׃
31 זַרְזִיר מָתְנַיִם אוֹ־תַיִשׁ וּמֶלֶךְ אַלְקוֹם עִמּוֹ׃
32 אִם־נָבַלְתָּ בְּהִתְנַשֵּׂא וְאִם־זַמּוֹת יָד לְפֶה׃
33 כִּי מִיץ חָלָב יוֹצִיא חֶמְאָה וּמִיץ־אַף יוֹצִיא דָם
וּמִיץ אַפַּיִם יוֹצִיא רִיב׃

לא

1 דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ מַשָּׂא אֲשֶׁר־יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ׃
2 מַה־בְּרִי וּמַה־בַּר־בִּטְנִי וּמַה־בַּר נְדָרָי׃
3 אַל־תִּתֵּן לַנָּשִׁים חֵילֶךָ וְדַרְכֶיךָ לְמַחוֹת מְלָכִין׃
4 אַל לְמַלְכִים ׀ לְמוּאֵל אַל לַמְלָכִים שְׁתוֹ־יָיִן
וְלִרוֹזְנִים אֵו שֵׁכָר׃
5 פֶּן־יִשְׁתֶּה וְיִשְׁכַּח מִחֻקָּק וְיַשַּׁנֶּה דִּין כָּל־בְּנֵי עֹנִי׃
6 תְּנוּ־שֵׁכָר לְאוֹבֵד וְיַיִן לְמָרֵי נָפֶשׁ׃
7 יִשְׁתֶּה־וְיִשְׁכַּח רִישׁוֹ וַעֲמָלוֹ לֹא יִזְכֹּר־עוֹד׃
8 פְּתַח־פִּיךָ לָאִלֵּם אֶל־דִּין כָּל־בְּנֵי חֲלוֹף׃
9 פְּתַח־פִּיךָ שְׁפֹט־צֶדֶק וְדִין עָנִי וְאֶבְיוֹן׃
10 אֵשֶׁת־חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ׃
11 בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר׃
12 גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא־רָע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ׃
13 דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ׃
14 הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ׃

22 *Per seruũ cùm regnauerit, per stultũ cũ
23 saturatus fuerit cibo. *Et per odiosam mu-
D lieré, cùm matrimonio fuerit assumpta, &
per ancillam cùm fuerit hæres dñæ suæ.
24 *Quatuor sunt minima in terrę, & ipsa sunt
25 sapientiora sapientibus. *Formicæ populꝰ
infirmus, qui præparat in messe cibũ suum.
26 *Lepusculus plebs inualida, qui collocat
27 in petra cubile suũ. *Regẽ locusta non la-
bet, & egreditur vniuersa per turmas suas.
28 *Stellio manibus nititur, & moratur in
29 ædibus regis. *Tria sunt quæ bene gradiũ-
30 tur, & quartũ quod incedit feliciter. *Leo
fortissimus bestiarũ ad nullius pauebit os
31 cursum. *Gallus succinctus lũbos suos, &
32 aries, nec est rex qui resistat ei. *Et qui stul-
tus apparuerit postquã eleuat' est in sub-
lime. Si enim intellexisset, ori suo impo-
suisset manũ. *Qui autẽ fortiter premit u-
33 bera ad eliciendũ lac, exprimit butyrũ, &
qui vehemẽter emũgit, elicit sanguinẽ: &
qui prouocat iras, producit discordias.

CAP. XXXI.

1 VErba Lamuelis regis. visio qua erudiuit
2 eum mater sua. *Quid dilecte mi, quid
A dilecte vteri mei, quid dilecte votorum
3 meorũ? *Ne dederis mulieribus substantiã
4 tuã, & vias tuas ad delẽdos reges. Noli re-
gibus ô Lamuel, noli regibus dare vinum,
quia nullũ secretũ est vbi regnat ebrietas.
5 *Ne fortè bibãt & obliuiscãtur iudicio-
6 rũ, & mutẽt causam filiorũ paupis. *Date
sicerã mærentibus, & vinũ his qui amaro
7 sunt animo. *Bibãt & obliuiscãtur egestã-
8 tis suæ, & doloris sui non recordẽtur amp-
plius. *Aperi os tuũ muto, & causis omniũ
9 filiorũ qui ptrã seunt. *Api os tuũ, decerne
B quod iustũ est, & vindica inopẽ & pauperẽ.
10 *Aleph. Mulierẽ fortẽ quis inueniet? pretio-
11 & de vltimis finib⁹ pretiũ eius. *Beth. Con-
fidit in ea cor viri sui, & spoliis non indige-
12 bit. *Gimel. Reddet ei bonũ & nõ malũ omnibus
13 nib⁹ dieb⁹ vitæ suæ. *Daleth. Quæsiuit lanã
& linũ, & opata est cõsilio manuum suarũ.

14 *He. Facta est quasi nauis institoris de longè portans panem suum.

22 *ἐὰν οἰκέτης βασιλεύσῃ, καὶ ἄφρων πλησθῇ σίτων καὶ οἰ-
23 κέτης ἐὰν ἐκβάλῃ τὸν ἑαυτοῦ κύριον. καὶ μισητὴ γυνὴ ἐὰν
24 τύχῃ ἀνδρὸς ἀλαζών. *τέσσαρα ἡ ἐστιν ἐλάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς,
25 ταῦτα δὲ ἐστι σοφώτερα τῶν σοφῶν. *ⓒ μύρμηκες οἷς μὴ
26 ἐστιν ἰσχύς, καὶ ἑτοιμάζουσι ⟨ἑαυτοῖς⟩ τὴν τροφήν. *ⓒ οἱ χειρο-
γρύλλιοι ἔθνος κακὸν ἰσχυρὸν, οἳ ἐποίησαν ἐν πέτραις οἴκους
27 ἑαυτῶν οἴκους. *ἀβασίλευτον ἐστιν ἡ ἀκρὶς, καὶ ἐκπορεύεται
28 ἀφ' ὅλου κεκοσμημένος διάταξιν. *καὶ καλαμώτης χερσὶν
ἐμπεπλεγμέναις καὶ διάλωτος ὤν, καὶ οἰκεῖ ἐν ὀχυρώμασι βασι-
29 λέως. *τέσσαρά ἐστιν ἃ βαδίσει ⟨καλῶς⟩, καὶ τετάρτον ὃ κα-
λῶς διαβαίνει. *σκύμνος λέοντος ἰσχυρότερος κτηνῶν ὃς οὐκ
30 ⟨ὑποστρέφει⟩, οὐδὲ μὴ καταπήξῃ κλίνος. *καὶ ἀλέκτωρ ἐμπε-
ριπατῶν θηλείαις, διδύχους, καὶ τράγος ἡγούμενος αἰπολίου, καὶ
βασιλεὺς δημηγορῶν ἐν ἔθνει. *ἐὰν πρόῃ σεαυτὸν εἰς ὑβρισ-
31 σύνην, καὶ ἐπὶ πλείονα τιθεὶς χεῖρά σου μὴ μάχῃς ἀπαιδεύτοις.
32 *ἄμελξε γάλα καὶ ἔσται βούτυρον, ἐκθλῖψον δὲ ὀπὶς μυκτῆ-
ρας, ἐκθλιβὶς ⟨αἷμα. ἐὰν δὲ⟩ ἐξέλκῃς λύπας, ἐκθλιβὶς ⟨ὀργὰς⟩
33 κρίσεις καὶ μάχας. λα'

1 *Οἱ ἐμοὶ λόγοι εἰρῶν ⟨τοῦ θεοῦ⟩ βασιλέως χρημα-
2 τισμός, ὃν ἐπαίδευσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. *τί τέκνον τη-
ρήσεις τὴν ῥῆσιν θεοῦ, πρωτόγονε ⟨ἐκλεῖσ⟩ τὰ τέκνον ἐ-
μῆς κοιλίας. τί τέκνον εὐχὴν δώσω;

3 *μὴ δῷς γυναιξὶ σὸν πλοῦτον καὶ τὸν σὸν νοῦν καὶ βίον
4 εἰς ὑστερουκλίαν. *μὴ βουλῆς πόλει πόλει, μὴ βου-
λῆς οἰνοπότει, ⓓ δυνάσταις συμφωνίας εἰσίν. οἶνον μὴ
5 πίνετωσαν. *ἵνα μὴ πίωσι καὶ ἐπιλάθωνται τῆς σοφίας
καὶ ἄρδην κρίνῃσι, ὑὸν μὴ δῷσωσι σὺν ἀδικίᾳ.
6 / *δότε μέθυσι τοῖς ἐν λύπαις, ⓒ οἶνον πίνῳ τοῖς ἐν ὀδύ-
7 ναις. *ἵνα ἐπιλάθωνται τῆς πενίας καὶ τῶν πόνων μὴ
8 μνησθῶσιν ἔτι. *ἄνοιγε τὸν στόμα λόγῳ θεοῦ, καὶ
9 κρίνε πάντας ὀρθῶς. *ἄνοιγε τὸν στόμα, καὶ κρίνε δι-
καίως, διακρίνε δὲ πένητα καὶ πτωχόν.
10 *ἀλεφ. Γυναῖκα δυσεύρετον τίς εὑρήσει; πρωτεύει
11 δὲ ἔτι λίθων πολυτελῶν ἡ τοιαύτη. *βηθ. Ἐπιστεύθη αὐ-
τῇ ἡ καρδία ⟨τοῦ⟩ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ τοιαύτῃ καλῶς σκύλακι οὐ
12 διατρίψει. *γίμελ. ἐνεργεῖ ⟨δὲ τῷ⟩ ἀνδρὶ ἀγαθὸν ⟨ὃ⟩ καὶ κα-
13 κὸν πάντα τὸν βίον. *δάλεθ. μεμερισμένον ἔρια ⟨καὶ⟩ λίνον ἐ-
14 ποίησεν βουλήσεως ⟨ἰδίας⟩ χερσὶν αὐτῆς. *ἡ. ἐγένετο ὡσεὶ ναῦς
ἐμπορευομένη, μακρόθεν συνάγει αὐτῆς τὸν πλοῦτον.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[11] Propter seruũ cùm regnauerit, & propter insipientẽ qui saturatur pane. [12] Propter odiosam quæ fuit viro, & ancillã quæ fuerit hæres dominæ suæ. [13] Quatuor sunt minima in terra, & sunt sapientia & erudita. [14] Formicæ quarũ populus nõ est fortis, & præparãt in æstate cibum suum. [15] Et cuniculi quorum populus non est fortis, & faciunt sibi domos in petris. [16] Et locustæ quæ non habent regem, & congregantur omnes in vnum. [17] Et araneæ manibus tegumenta facit, & stat in domo regum. [18] Tria sunt quorum gressus pulchri sunt, & quatuor quæ pulchrẽ gradiuntur. [19] Leo fortissimus in animalibus, & non fugatur à quoquam. [20] Et gallus succinctus inter gallinas, & hircus syluestris qui vadit in domum peregrini, & rex qui stat & loquitur in domo populi sui. [21] Ne te extollas, ne fis insipiens, neque extendas manũ tuam ad os tuum. [22] Quia qui exprimit lac, elicit butyrum: & de expressione furoris exit sanguis, & de naribus vultus exit contentio.

CAP. XXXI.

VErba Lamuelis regis: Prophetia & eruditio, qua eruditus eum mater sua, & dixit ei: [2] Quale væ fili mi, væ fili vteri mei, væ fili votorũ meorum. [3] Ne dederis mulieribus fortitudinẽ tuam, & vias tuas filiabus regum. [4] Obserua te à regibus Lamuel, à regibus qui bibunt vinum, & à potentibus qui bibunt siceram. [5] Ne fortè bibas & peruertas rationem tuam, & mutes iudicia omnium filiorum pauperum. [6] Date siceram lugentibus, & vinum his qui amaro sunt animo. [7] Vt bibant & obliuiscantur egestatis suæ, & detrimenta vel-
[8] lium non recordentur amplius. [9] Aperi os tuum his qui non peruertunt iudicii, & iudica omnes filios permenſoſi. [10] Aperi os tuum, & iudica iustitiam, & iniq. redde pauperibus, & iniurijs patientibus. [11] *Aleph.* Mulierem bonam quis inueniet? pretiosior est lapidibus optimis. [12] *Beth.* Confidit in ea cor viri sui, & non spoliatur neque indiget. [13] *Gimel.* Reddet ei bonum & non malum omnibus diebus vitæ suæ. [14] *He.* Et facta est sicut nauis mercatoris, cuius è longinquo affertur eibus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * וַתָּקָם ׀ בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ׃
16 * זָמְמָה שָּׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַפֶּיהָ נָטְעָה כָּרֶם׃
17 * חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ׃
18 * טָעֲמָה כִּי־טוֹב סַחְרָהּ לֹא־יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ׃
19 * יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָלֶךְ׃
20 * כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן׃
21 * לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ מִשֶּׁלֶג כִּי כָל־בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים׃
22 * מַרְבַדִּים עָשְׂתָה־לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ׃
23 * נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם־זִקְנֵי־אָרֶץ׃
24 * סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי׃
25 * עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן׃
26 * פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה וְתוֹרַת־חֶסֶד עַל־לְשׁוֹנָהּ׃
27 * צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל׃
28 * קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ׃
29 * רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל וְאַתְּ עָלִית עַל־כֻּלָּנָה׃
30 * שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת־יְהוָה הִיא תִתְהַלָּל׃
31 * תְּנוּ־לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ׃

15 * Vau. De nocte surrexit, dedítque prædã domesticis suis, & cibaria ancillis suis.
16 * Zain. Considerauit agrum & emit eã: C de fructu manuũ suarũ plantauit vineã.
17 * Heth. Accinxit fortitudine lũbos suos, & roborauit brachium suum.
18 * Teth. Gustauit quoniam bona est negotiatio eius, non extinguetur in nocte lucerna eius.
19 * Iod. Manum suam misit ad fortia, & digiti eius apprehenderunt fusum.
20 * Caph. Manum suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad pauperem.
21 * Lamed. Non timebit domui suę à frigoribus niuis; omnes enim domestici eius vestiti sunt duplicibus.
22 * Mem. Stragulatam vestem fecit sibi, byssus & purpura indumentum eius.
23 * Nun. Nobilis in portis vir eius, quando D do sederit cum senatoribus terræ.
24 * Samech. Sindonem fecit & vendidit, & cingulum tradidit Chananæo.
25 * Ain. Fortitudo & decor indumentum eius, & ridebit in die nouissimo.
26 * Phe. Os suum aperuit sapientiæ, & lex clementiæ in lingua eius.
27 * Sade. Cõsideravit semitas domus suæ, & panem otiosa non comedit.
28 * Coph. Surrexerunt filij eius, & beatissimã prædicauerũt: vir eius laudauit eam.
29 * Res. Multæ filiæ congregauerunt diuitias, tu supergressa es vniuersas.
30 * Sin. Fallax gratia & vana est pulchritudo: mulier timẽs Dñm, ipsa laudabitur.
31 * Thau. Date ei de fructu manuũ suarũ, & laudent eam in portis opera eius.

תרגום

15 וְקָמַת כַּד עוֹד לֵילְיָא וִיהַבַת מְזוֹנָה לְבֵיתָהּ וּפִלְחָנָא לְטַלְיָתָהּ׃
16 זְמִירַת בְּעִשְׂתָּא תְּרַעְיָתָא וְאִתְחַשְׁבַת מִכַּסְפָּא דְחֶקְלָא וּמִן־פֵּרֵי דִידָהָא נְצַבַת כַּרְמָא׃
17 חֲגִירַת בְּתוּקְפָּא מָתְנָהָא וְתַקִּיפַת דְּרָעָהָא׃
18 טְעֵמַת אֲרֵי שַׁפִּיר מְהֵימְנוּתָהּ לָא־יִכְבֵּא בְּלֵילְיָא שְׁרָגָהּ׃
19 יְדָהָא פָּשְׁטַת בְּכִשְׁרָא וְדַיָּתָהָא תָּמְכָא פְּתִילָא׃
20 כַּפָּהָא פָּרְשַׂת לְעַנְיָא וְדַרְעָהָא אוֹשִׁיטַת לְעַלְּבִי׃
21 לָא דְחִילַת לְבֵיתָהּ מִן תַּלְגָּא מְטוּל דְּכָל בְּנֵי בֵיתָהּ לְבִישִׁין תְּוֵי דְהוֹרִיתָא׃
22 עִיטְרָא דְבֵיתָהּ קְרִיצַת בִּיסָּא וְאַרְגְּוָנָא לִבּוּשָׁהּ׃
23 מְתְיְקַר בְּתַרְעֵי קְרָבָא בַּעְלָהּ כַּד יָתֵב הוּא עִם־סָבֵי אַרְעָא׃
24 סְדִינָא עֲבָדַת וְזַבְּנַת וְחִגְרָא יְהֲבַת לְכְנַעֲנָאי׃
25 עוּזָּא וְתוּשְׁבְּחָן לִבּוּשָׁהּ וְתִתְרְעֵי לְיוֹמָא אָחֳרָיְתָא׃
26 פְּתָחַת בְּחָכְמְתָא וְנִמּוּסָא דְחִסְדָּא עַל־לִשָּׁנָהּ׃
27 צָפְיָא אֲרְחָן דְּבֵיתָהּ וְלַחְמָא דְּבַיְנוּתָא לָא אֲכָלָה׃
28 קָמוּ בְנָהָא וְקַדִּישׁוּ לָהּ בַּעְלָהּ וְשַׁבַּח לָהּ׃
29 רַבְּתָא בְּנָן עֲבַדָא חַיִל וְאַתְּ סְלֵקְתְּ עַל־כֻּלְּהֶן׃
30 שִׁקְרָא חִנָּא וְהֶבֶל שְׁפַר אִתְּתָא דִּדְחֲלַת יְיָ הִיא תִשְׁתַּבַּח׃
31 תְּנוּ לָהּ מִן פֵּרֵי דִידָהָא וְיִשְׁבְּחִנָּהּ עוֹבָדֶיהָ בְּתַרְעֵי׃

נשלם ספר משלי

ועקרא ומונה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס מטונ על המלאכ
הואת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

בְּ א ם

15 * Vau. Et surgit de noctibus, & dedit cibaria domo, et opera ancillis.
16 * Zain. Cõsiderãs agrum emit: ab autem fructibus manuum suarum plantauit possessionem.
17 * Heth. Accincta fortiter lumbũ suum, firmauit brachia sua ad opus.
18 * Teth. Gustauit quòd bonum est operari, & non extinguitur tota nocte lucerna eius.
19 * Ioth. Cubitos suos extendit ad vtilia, at manus suas firmat ad fusum.
20 * Caph. Manus autẽ suas aperuit pauperi, fructum autem extendit mendico.
21 * Lamed. Non habet curã eorum quæ sunt in domo vir eius cùm alicubi moratur. Omnes enim qui ab ea, induti sunt.
22 * Mem. Duplices vestes fecit viro suo, ex autem bysso & purpura sibi indumenta.
23 * Nun. Circumspectus autem sit in portis vir eius, quando vtique sederit in concilio cum senibus terræ.
24 * Samech. Sindones fecit & vẽdidit, cingula autem Chananæis.
25 * Ain. Fortitudinẽ & honestatem induit, & lætata est in diebus vltimis.
26 * Phe. Os autem suum aperit sapienter & legaliter, at eleemosyna eius in lingua eius.
27 * Sade. Angustiæ semitæ domui eius, cibos autem otiosa non comedit.
28 * Coph. Surrexerunt filij eius & diuites facti sunt, & vir eius laudauit eam.
29 * Res. Multæ filiæ acquisierunt diuitias, multæ fecerunt potentiam: excellis & supergressa es vniuersas.
30 * Sin. Mendaces gratiæ & vana pulchritudo non est in te, mulier enim prudens benedicitur, timorem autem Domini ista laudet.
31 * Thau. Date ei de fructibus manuum eius, & laudetur in portis vir eius.

15 * ναὺ. καὶ ἀνέστη ὄν νυκτὸν & ἔδωκε βρώμαλα τῷ οἴκῳ & ἔργα ταῖς θεραπαίναις.
16 * ζαὶν. διενοήσατο ἀγρὸν & ἐκτήσατο, ἀπὸ δὲ καρπῶν χειρῶν αὐτῆ κατεφύτευσε κῆπον.
17 * ἤθ. ἐνίσχυσε περιζωσαμένη ἰσχυρὰς τοὺς ὀσφῦς αὐτῆς, & ἐκραταίωσε βραχίονας αὐτῆς εἰς ἔργον.
18 * τήθ. ἐγεύσατο ὅτι καλόν ἐστι τὸ ἐργάζεσθαι, & οὐκ ἀποσβέννυται ὅλην τὴν νύκτα ὁ λύχνος αὐτῆς.
19 * ἰὼθ. ὧν πήχεις αὐτῆς ἐκτείνει ἐπὶ τὰ συμφέροντα, τὰς δὲ χεῖρας αὐτῆς ἐρείδει εἰς ἄτρακτον.
20 * χαφ. χεῖρας δὲ αὐτῆς διήνοιξε πένητι, καρπὸν δὲ ἐξέτεινε πλουσίῳ.
21 * λάμεδ. οὐ φροντίζει τῶν ἐν οἴκῳ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ὅταν που χρονίζῃ. πάντες γὰρ & παρ' αὐτῆς ἐνδεδυμένοι εἰσί.
22 * μήμ. διαστὰς χλαίνας ἐποίησε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆ, ὃν δὲ βύσσῳ & πορφύρᾳ ἑαυτῇ ἐνδύματα.
23 * νὼν. περίβλεπτος δὲ γίνεται ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ὅταν καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ μετὰ τῶν πρεσβύτων τῆς γῆς.
24 * σάμεχ. σινδόνας ἐποίησε καὶ ἀπέδοτο, περιζώματα δὲ τοῖς χαναναίοις.
25 * ἀὶν. ἰσχὺν καὶ δόξαν ἐπείσω ἐνεδύσατο, καὶ διέφρωσεν ἐν ἡμέραις ἐσχάταις.
26 * φὴ. στόμα δὲ αὐτῆς ἀνοίγει σοφῶς καὶ νομοθέτως, ἡ δὲ ἐλεημοσύνη αὐτῆς ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς.
27 * σαδὴ. σκέπαι διατελοῦσι οἴκῳ αὐτῆς, σῖτα δὲ ὀκνηρὰ οὐκ ἔφαγε.
28 * κώφ. ἀνέστησαν τὰ τέκνα αὐτῆς & ἐπλούτησαν, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἤνεσεν αὐτήν.
29 * ῥὴς. πολλαὶ θυγατέρες ὠλίσθησαν πλοῦτον, πολλαὶ ἐποίησαν δύναμιν, ὑπερέκεινα καὶ ὑπερῆρας πάσας.
30 * σὶν. ψευδὴς ἀρέσκεια & μάταιον κάλλος· σὺ δὲ ἔπαινον ἐν σοφίᾳ γυνὴ δὲ συνετὴ δίκαιος εἶται· φόβου δὲ κυρίου αὐτῆ αἰνείτω.
31 * θαὺ. δότε αὐτῇ ἀπὸ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς, καὶ αἰνείσθω ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

15 * Vau. Et surrexit in nocte, & dedit escam domui suæ, & pensum ancillis suis.
16 * Zain. Et cogitauit in consilio, & accepit agrum, & de fructibus manuum suarũ plantauit vineam.
17 * Heth. Et succingit fortitudine lumbos suos, & accingit brachia sua.
18 * Teth. Et gustauit quoniam bona est negotiatio sua, & non extinguetur in nocte lucerna eius.
19 * Iod. Manum suam extendit ad vertibulum, & manus eius tenuerunt fusum.
20 * Caph. Manum suam extendit ad inopem, & brachia sua misit iniutiam patientibus.
21 * Lamed. Non timebunt filij domus eius à nive, quoniam omnes domestici eius vestiti sunt coccineis.
22 * Mem. Strata fecit sibi byssus & purpura indumentum eius.
23 * Nun. Notus est in prouinciis maritus eius, quando sederit cum senioribus terræ.
24 * Samech. Sindonem fecit, & vendidit, & cingulum tradidit mercatori.
25 * Ain. Fortitudo & decor indumentum eius, & ridebit in die nouissimo.
26 * Phe. Os suum aperuit in sapientia, & lex gratiæ in lingua eius.
27 * Sadie. Manifestæ sunt viæ domus eius, & panem pigredinis non comedit.
28 * Coph. Surrexerunt filij eius, & beatitudinem illi dederunt: vir eius & laudauit eam.
29 * Res. Multæ filiæ possederunt diuitias, sed tu superasti vniuersas.
30 * Sin. Quoniam fallax est gratia, & vana pulchritudo: mulier timens Deum, ipsa laudator.
31 * Thau. Date ei de fructibus manuum suarum, & laudent eam opera sua in portis.

PROLOGVS BEATI HIERONYMI IN LIBRVM ECCLESIASTEN.

MEMINI me ante hoc ferme quiquennium, cùm adhuc Romæ essem & Ecclesiasten sanctæ Blesillæ legerem, vt eam ad contemptum mundi huius prouocarem, & omne quod in mundo cerneret, putaret esse pro nihilo, rogatũ ab ea, vt in morem commẽtarioli, obscura quæq; dissererem, vt absque me posset intelligere quæ legebat. Itaque quoniam in procinctu nostri operis subita morte subtracta est, & vbi non meruimus, ô Paula & Eustochium, talem vitæ nostræ habere consortem, tantoque vulnere tunc percussus obmutui; nunc in Bethleem positus, angustiore videlicet ciuitate, & illius memoriæ & vobis reddo quod debeo: Hoc breuiter admonens, quòd nullius auctoritatem secutus sum, sed de Hebræo transferens, maximè septuaginta Interpretũ consuetudini me coaptaui; in his duntaxat quæ non multum ab Hebraicis discrepant. Interdum Aquilæ quoq; & Symmachi & Theodotionis recordatus sum; vt nec nouitate nimia lectoris studium deterreré, nec rursum contra conscientiam eamm, fonte veritatis omisso, opinionum riuulos consectarer.

Universidad de Deusto Biblioteca

א

1 דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם :
2 הבל הבלים אמר קהלת הבל
הבלים הכל הבל :
3 מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת
השמש :
4 דור הלך ודור בא והארץ לעולם עמדת :
5 וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף
זורח הוא שם :
6 הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סבב
הולך הרוח ועל סביבתיו שב הרוח :
7 כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא
אל מקום שהנחלים הלכים שם הם שבים ללכת :
8 כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר לא-
תשבע עין לראות ולא תמלא אזן משמע :
9 מה שהיה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא
שיעשה ואין כל חדש תחת השמש :
10 יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא כבר היה
לעלמים אשר היה מלפננו :
11 אין זכרון לראשנים וגם לאחרנים שיהיו לא-
יהיה להם זכרון עם שיהיו לאחרנה :
12 אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלם :
13 ונתתי את לבי לדרוש ולתור בחכמה על כל-
אשר נעשה תחת השמים הוא ענין רע נתן
אלהים לבני האדם לענות בו :
14 ראיתי את כל המעשים שנעשו תחת השמש
והנה הכל הבל ורעות רוח :

LIBER ECCLESIASTES.

CAP. I.

1 A VErba Ecclesiastes filij Da-
uid regis Hierusalem.
2 Vanitas vanitatũ, di-
xit Ecclesiastes: vanitas va-
nitatũ & omnia vanitas.
3 Quid habet amplius
homo de vniuerso labore suo quo laborat
4 sub sole? Generatio præterit, & genera-
tio aduenit, terra autem in æternum stat.
5 Oritur sol & occidit, & ad locum
6 suum reuertitur, ibiq; renascens, Gyrat
per Meridiem, & flectitur ad Aquilonem:
Lustrans vniuersa in circuitu pergit spiri-
7 tus, & in circulos suos reuertitur. Omnia
B flumina intrant in mare, & mare non re-
dundat. Ad locum vnde exeunt flumina,
8 reuertuntur, vt iterum fluant. Cunctæ
res difficiles, nõ potest eas homo explicare
sermone. Non saturatur oculus visu, nec
9 auris auditu impletur. Quid est quod
fuit? Ipsum quod futurum est. Quid est
quod factum est? Ipsum quod faciendum
est. Nihil sub sole nouum.
10 Nec valet quisquam dicere, Ecce hoc
recens est. Iam enim præcessit in seculis
quæ fuerunt ante nos.
11 Non est priorum memoria, sed nec
C eorum quidẽ quæ postea futura sunt, erit
recordatio apud eos qui futuri sunt in no-
uissimo.
12 Ego Ecclesiastes fui rex Israel in Hie-
13 rusalem. Et proposui in animo meo
quærere & inuestigare sapienter de omni-
bus quæ fiunt sub sole. Hanc occupationem
pessimam dedit Deus filiis hominum, vt
occuparentur in ea.
14 Vidi quæ fiunt cuncta sub sole: & ecce
vniuersa vanitas & afflictio spiritus.

תרגום

א

פתגמי קהלת הוא שלמה בר דוד מלכא דהוה בירושלם : ² אמר במימרה הבל הבלים עלמא הדין הבל הבלים כל מה דטרחת
[...] כלא הבלו : ³ מה מותר אית לאנש בתר דימות מכל טרחה דהוא טרח תחות שמשא בעלמא הדין : ⁴ דרא אזל ודרא
[...] לעלמי עלמין קימא : ⁵ ודנח שמשא ביממא מן סטר מדנחא ועאל שמשא לסטר מערבא בליליא ולאתרה שאף ואזל ארח
[...] דהוא דנח מתמן מאתמלי : ⁶ אזל כל סטר דרומא ומחזר לסטר צפונא ארח תהומא מחזר מחזר ואזל רוחא ועל
[...] רוחא : ⁷ כל נחליא ומבועי מיא אזלין ונגדין למי אוקינוס דמסחר לעלמא ואוקינוס ליתוהי מתמלי ולאתרא דנחליא
[...] תיבין למיזל מצנורי תהומא : ⁸ כל פתגמיא דעתידין למהוי בעלמא אשתלהיו בהון נביאיא קדמאין ולא יכלו
[...] לגבר למללא מה דעתיד למיתי בתרותי ולא יכלא עינא למחזי כל מה דעתיד למיתי בעלמא ולא יכלא
[...] פתגמי כל דיירי ארעא : ⁹ מה דהוה מן קדמת דנא הוא דעתיד למהוי בתר כן ומה דאתעבד מן קדמת דנא
[...] עד סוף כל דרי עלמא וליתכלום פתגם חדת בעלמא הדין תחות שמשא : ¹⁰ אית פתגם דייםר אנש חזי דין פתגם
[...] הוה לעלמין ביומי דריא דהוו קדמנא : ¹¹ ליתדכרנא לדריא ואף לבתריא דעתידין למהוי לא יהי להון דכרנא
[...] ביומי מלכא משיחא : ¹² אנא קהלת הויתי מלכא על ישראל בירושלם :
¹³ ויהבית ית לבי לתבע אלפן מן קדם יי לאללא חכמתא על כל מה דאתעבד תחות שמשא בעלמא הדין וחזית דכל עובדי בני אנשא
[...] יי לבני אנשא לאסתגפא בה :
¹⁴ חזית ית כל עובדי בני אנשא די אתעבדו תחות שמשא בעלמא הדין והוא כלא הבלו ותבירות רוחא :

ECCLESIASTES.

CAP. I.

VErba Ecclesiastæ filij Dauid 1
regis Israel in Hierusalem.
Vanitas vanitatũ, dixit 2
Ecclesiastes: vanitas vanita-
tum, omnia vanitas. Quæ 3
abundantia homini in omni
labore suo quo laborat sub sole?
Generatio vadit & generatio venit, & 4
terra in seculum stetit.
Et oritur sol, & occidit sol, & in locum 5
suum trahit, oriens ipse illic,
Vadit ad Notum, & circuit ad Boream: 6
circuit circuens, vadit spiritus, & ad circulos
suos conuertitur spiritus.
Omnes torrentes eunt ad mare, & mare 7
non est repletum. Ad locum quò torrentes va-
dunt, illuc ipsi conuertuntur ad eundum.
Omnes sermones implicati, non poterit vir 8
ad loquendum, & non replebitur oculus visu,
& non replebitur auris ab auditu.
Quid quod fuit? ipsum quod futurum est. 9
& quid quod factum est? ipsum faciendum: &
non est omne recens sub sole.
Qui loquetur & dicet: Ecce hoc nouum 10
est, iam fuerunt in seculis quæ fuerunt ab ante
nos.
Non est memoria primis, & saltem vl- 11
timis factis non est eis memoria cum futuris in
nouissimo.
Ego Ecclesiastes fui rex super Israel in Hie- 12
rusalem.
Et dedi cor meum ad exquirendum & ad 13
considerandum in sapientia de omnibus quæ
fiunt sub cælo; quoniam occupationem malam
dedit Deus filiis hominum, vt occuparentur
in ea.
Vidi omnia opera quæ facta sunt sub sole, 14
& ecce omnia vanitas & electio spiritus.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ.

κεφ. α΄.

1 ΡΗματα ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ βασι-
2 λέως Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλήμ. ματαιό-
της ματαιοτήτων, εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής,
ματαιότης ματαιοτήτων τὰ πάντα μα-
3 ταιότης. τίς περισσεία τῷ ἀνθρώπῳ ἐν
παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ ᾧ μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον;
4 γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται, καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν
αἰῶνα ἕστηκε.
5 καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ δύνει ὁ ἥλιος καὶ εἰς τὸν
6 τόπον αὐτοῦ ἕλκει, ἀνατέλλων αὐτὸς ἐκεῖ. πορεύεται
πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν, κυκλοῖ κυκλῶν πο-
ρεύεται πνεῦμα, καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦ-
7 μα. πάντες οἱ χείμαρροι πορεύονται εἰς τὴν θά-
λασσαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἐμπιπλαμένη. εἰς τὸν
τόπον οὗ οἱ χείμαρροι πορεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπιστρέ-
φουσι τοῦ πορευθῆναι.
8 πάντες οἱ λόγοι ἔγκοποι, οὐ δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λα-
λεῖν, καὶ οὐκ ἐμπλησθήσεται ὀφθαλμὸς τοῦ ὁρᾶν· καὶ οὐ
πληρωθήσεται οὖς ἀπὸ ἀκροάσεως.
9 τί τὸ γεγονός; αὐτὸ τὸ γενησόμενον. καὶ τί τὸ πεποιη-
μένον; αὐτὸ τὸ ποιηθησόμενον· καὶ οὐκ ἔστι πᾶν πρόσφα-
10 τον ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὃς λαλήσει καὶ ἐρεῖ, ἰδὲ τοῦτο και-
νόν ἐστιν, ἤδη γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς γενομένοις ἀπὸ ἔμ-
11 προσθεν ἡμῶν. οὐκ ἔστι μνήμη τοῖς πρώτοις καί γε
τοῖς ἐσχάτοις γενομένοις οὐκ ἔστι αὐτοῖς μνήμη μετὰ τῶν γενη-
σομένων εἰς τὴν ἐσχάτην.
12 ἐγὼ ἐκκλησιαστὴς ἐγενόμην βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραὴλ
13 ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ ἐκ-
ζητῆσαι καὶ τοῦ κατασκέψασθαι ἐν τῇ σοφίᾳ περὶ πάν-
των τῶν γενομένων ὑπὸ τὸν οὐρανόν· ὅτι περισπασμὸν πο-
νηρὸν ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶ-
14 σθαι ἐν αὐτῷ. εἶδον σύμπαντα τὰ ποιήματα τὰ πε-
ποιημένα ὑπὸ τὸν ἥλιον. καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ
προαίρεσις πνεύματος.

INTERPRETATIO LATINA PARAPHRASIS CHALDAICAE LIBRI ECCLESIASTES,

Interprete Benedicto Aria Montano Hispalensi.

CAP. I.

VERBA Ecclesiastæ (ipse est Selomoh) filij Dauid regis qui fuit in Ierusalem. ² Dixit in verbo suo: Vanitas vanitatum seculũ hoc:
vanitas vanitatum omne quod laboraui, omnino vanitas. ³ Quid reliquum est homini postquam mortuus fuerit, de omni labore
suo, quem ipse laborauit sub sole in hoc seculo? ⁴ Generatio abit & generatio venit, & terra in secula seculorum stat. ⁵ Oritur
sol in die ex latere Orientis, & ingreditur sol in latus Occidentis in nocte, & ad locum suũ anhelat, & ambulat per viã abyssi, & ori-
turus est cras ex loco vnde ipse ortus est heri. ⁶ Perambulat omne latus Meridiei, & redit ad latus Aquilonis via abyssi: gyrat, circuit, &
ambulat spiritus, & per circuitus suos reuertitur spiritus. ⁷ Omnia flumina & scaturigines aquarum vadunt & fluunt in mare Ocea-
num, quod circuit mundũ, & Oceanus non impletur: & ad eundem locũ quò flumina vadunt & fluunt, ipsa redeunt, vt vadant per meatus
abyssi. ⁸ In omnibus verbis quæ parata sunt vt fiant in seculo, defatigati sunt prophetæ antiqui, & nõ potuerunt inuenire fines eorum: ve-
rũm vtique non est facultas viro vt loquatur quod venturum est post se, & non potest oculus videre omne quod futurum est vt accidat in
mundo, & non potest auris impleri audiendo verba omnium incolarum terræ. ⁹ Id quod fuit ab antiquo, ipsum est quod futurum est
posthac: & id quod factum est ab antiquo, ipsum est quod futurum est vt fiat vsque ad finem omnium generationum seculi: & non est vlla
res noua in seculo hoc sub sole. ¹⁰ Est res de qua dicat homo, Vide, hæc res noua est, ecce antè fuit in seculo in diebus generationum,
quæ fuerunt ante nos. ¹¹ Non est memoria generationibus & etiã posteris qui futuri sunt, non erit illis memoria cum generationibus quæ
erunt in diebus regis Christi. ¹² Ego Ecclesiastes fui rex super Israel in Ierusalẽ. ¹³ Et tradidi cor meũ ad inuestigandam doctrinam à Do-
mino, & ad explorandam sapientiam de omni quod factũ est sub sole in mundo hoc: & vidi quòd omnia facta filiorũ hominis obnoxia sint
negocio malo quod dedit Dominus filiis hominis, vt affligerentur in eo. ¹⁴ Vidi omnia facta filiorum hominis quæ fiunt sub sole in
mundo hoc: & id omne vanitas & confractio spiritus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * מְעָוֵת לֹא־יוּכַל לְתַקֵּן וְחֶסְרוֹן לֹא־יוּכַל לְהִמָּנוֹת:
16 * דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם־לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה הִגְדַּלְתִּי
וְהוֹסַפְתִּי חָכְמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר־הָיָה לְפָנַי עַל־
יְרוּשָׁלִָם וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וְדָעַת:
17 * וָאֶתְּנָה־לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְדַעַת הוֹלֵלוֹת
וְשִׂכְלוּת יָדַעְתִּי שֶׁגַּם־זֶה הוּא רַעְיוֹן רוּחַ:
18 * כִּי בְרֹב חָכְמָה רָב־כָּעַס וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף
מַכְאוֹב:

ב

1 * אָמַרְתִּי אֲנִי בְלִבִּי לְכָה־נָּא אֲנַסְּכָה בְשִׂמְחָה
וּרְאֵה בְטוּב וְהִנֵּה גַם־הוּא הָבֶל:
2 * לִשְׂחוֹק אָמַרְתִּי מְהוֹלָל וּלְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה:
3 * תַּרְתִּי בִלְבִּי לִמְשׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת־בְּשָׂרִי וְלִבִּי נֹהֵג
בַּחָכְמָה וְלֶאֱחֹז בְּסִכְלוּת עַד אֲשֶׁר אֶרְאֶה אֵי־זֶה
טוֹב לִבְנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמַיִם מִסְפַּר
יְמֵי חַיֵּיהֶם
4 * הִגְדַּלְתִּי מַעֲשָׂי בָּנִיתִי לִי בָּתִּים נָטַעְתִּי לִי כְּרָמִים:
5 * עָשִׂיתִי לִי גַּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים וְנָטַעְתִּי בָהֶם עֵץ
כָּל־פֶּרִי:
6 * עָשִׂיתִי לִי בְּרֵכוֹת מָיִם לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם יַעַר
צוֹמֵחַ עֵצִים:
7 * קָנִיתִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּבְנֵי־בַיִת הָיָה לִי גַּם
מִקְנֶה בָקָר וָצֹאן הַרְבֵּה הָיָה לִי מִכֹּל שֶׁהָיוּ לְפָנַי
בִּירוּשָׁלִָם:
8 * כָּנַסְתִּי לִי גַּם־כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַּת מְלָכִים
וְהַמְּדִינוֹת עָשִׂיתִי לִי שָׁרִים וְשָׁרוֹת וְתַעֲנוּגוֹת בְּנֵי
הָאָדָם שִׁדָּה וְשִׁדּוֹת:
9 * וְגָדַלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי מִכֹּל שֶׁהָיָה לְפָנַי בִּירוּשָׁלִָם
אַף חָכְמָתִי עָמְדָה לִי:

15 *Peruersi difficilè corrigúntur, & stultorū infinitus est numerus. 16 *Locutus sum in D corde meo dicēs: Ecce magnus effectū sum & præcessi omnes sapientia qui fuerūt ante me in Hierusalē, & mens mea contem-plata est multa sapienter, & didici.
17 *Dedíque cor meum vt scirem prudentiam atque doctrinam, erroresque & stultitiam. Et agnoui quòd in his quoque esset labor & afflictio spiritus.
18 *Eò quòd in multa sapientia multa sit indignatio; & qui addit scientiam, addit & dolorem.

CAP. II.

1 DIxi ego in corde meo: Vadā & affluam A delitiis, & fruar bonis. Et vidi quòd hoc quoque esset vanitas.
2 *Risum reputaui errorem, & gaudio dixi: Quid frustra deciperis?
3 *Cogitaui in corde meo abstrahere à vino carnem meam, vt animum meū transferrem ad sapientiam, deuitaremque stultitiam, donec viderem quid esset vtile filiis hominum, quo facto opus est sub numero dierum vitæ suæ.
4 *Magnificaui opera mea: ædificaui mihi domos, & plantaui vineas.
5 *Feci hortos & pomaria, & consiti ex cuncti generis arboribus.
6 *Et exstruxi mihi piscinas aquarum, vt irrigarem syluam lignorū germinantium.
7 *Possedi seruos & ancillas, multamque familiam habui. Armenta quoque & magnos ouium greges vltra omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem.
8 *Coaceruaui mihi argentum & aurum, & substantias regum & prouinciarum. Feci mihi cantores & cantatrices, & delitias filiorum hominum, scyphos & urceolos in ministerio ad vina fundenda.
9 *Et supergressus sum opibus omnes qui ante me fuerunt in Hierusalem. Sapientia quoque perseuerauit mecum.

תרגום

כל דין דמריבין אינתתה בעלמא חדין ופירוק בהון ולא חדר בתיובתא ליה ולה רשו לאתקנאה כמר מוהה וגבר חמיר באורחא ופקודיא על כל חסיאה דין מרי עלמא לית לה רשו לאתקנאה עם צדיקיא בגנתא דעדן: 22 מלה אנא בדחרהור לבי למיסר אנא אסתניתי ואוסיפת חכמתא ואתוספת חכמתא מן כל מן דהוה קדמי בירושלם ולבי חזא סגיאין חכמתא ומנדעא: 23 ויהבת לבבי למדע חכמתא ולמחלחלא דמלכותא ומנדעא אשתכחת טפשו ידמסוף סגולתא ויומוס בטליותה כוסף כאב לבא דמיבוי: 24 ארום גבר דמסתני חכמתא כדי נחוב ולא יהוב בהיובתא ב

לחוקא אמרית בעדן חכמא ואיחי בכוב עלמא חדין וכדו מסמא עלי עצלא וסגופא אסרת בסיעדי ולבי חכים ודבר בחכמתא ולאחזה בשטורת עלמיא עד די בחנה וחזיה אידין מנהון טב לבני אינשא דישתרון עד דאנון קיסין בעלמא חדין מנין קיסין עבדת לי גנת שקנין ופרדסין: 5 עבדת לי גנת פרדסין בניתי לי בחין אילנין דכרסין: 6 עבדת לי אגמי מוי למשקיא מנהון מגלי חרשא די מרבי קיסין לאשקא 7 קניתי עבדין ואמהן ובנבדין די בחנן על מזונא דביתי חוו לי לפרנסא יתי ויה אנש ביתי אף קנין חורין ושאן הוין לי ויתיר מכל 8 כנשית לי אף אוצרין דכסף ודהב וסיסברי מלכין ופלכין אתיתי לי לכרגא עבדת בבית סקולא זכי ומשתיה סגיא ואתוספת שתרא מכל דהוין קדמי בירושלם כרם חכמתי קיימה לי והוא סיעת נפשי

15 *Peruersum non poterit vt ornatum sit, & posteritas non poterit vt numerata sit. Locutus sum ego in corde meo vt dicam:
16 *Ego ecce magnus effectus sum, & addidi sapientiam super omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem. Et cor meum vidit multa, sapientiam & cognitionem, parabolas & scientiam.
17 *Noui quòd & hoc est electio spiritus.
18 *Eo quòd in multitudine sapientiæ multitudo cognitionis; & qui addit cognitionem, addet dolorem.

CAP. II.

1 DIxi ego in corde meo: Veni iam experiar te in letitia, & ecce in bono; & ecce & hoc vanitas.
2 *Risui dixi circulationem, & gaudio Quid hoc facis?
3 *Et consideraui si cor meum trahet vt vinum carnem meam, & cor meum duxit me in sapientia, & vt dominarer in letitia, donec viderem quod bonum filiis hominum, quod faciēt sub Sole, numerum dierum vitæ eorum.
4 *Magnificaui opus meum, ædificaui mihi domos, plantaui mihi vineas:
5 *Feci mihi hortos, & paradisos, & plantaui in eis lignum omne fructus.
6 *Feci mihi piscinas aquarum, vt rigarem ab eis syluam producentem ligna.
7 *Possedi seruos & ancillas, & vernæ nati sunt mihi: & possessio armenti boum & gregis ouium multa fuit mihi super omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem.
8 *Congregaui mihi & argentum & aurum, & possessiones regum & prouinciarum. feci mihi cantores & cantatrices, & delitias filiorum hominis, pincernam & ancillas pincernas.
9 *Magnificatus sum & addidi vltra omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem, & sapientia mea stetit mihi.

15 *διεστραμμένον οὐ δυνήσεται τοῦ πλῆσαι μηδέν, καὶ ὑστέρημα οὐ δυνήσεται τοῦ ἀριθμῆσαι μηδέν. ἐλάλησα ἐγὼ ἐν τῇ καρδίᾳ μου τοῦ λέξαι,
16 *ἐγὼ ἰδοὺ ἐμεγαλύνθην καὶ προσέθηκα σοφίαν ἐπὶ πάντων οἳ ἐγένοντο ἔμπροσθέν μου ἐν ἰερουσαλήμ. καὶ καρδία μου εἶδε πολλά, σοφίαν καὶ γνῶσιν, παιδείαν καὶ ἐπιστήμην.
17 *ἔγνων ὅτι καὶ τοῦτό ἐστι προαίρεσις πνεύματος.
18 *ὅτι ἐν πλήθει σοφίας πλῆθος γνώσεως καὶ ὁ προσθεὶς γνῶσιν, προσθήσει ἄλγημα.

β.

1 *Εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, δεῦρο δὴ πειράζω σε ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἴδε ἐν ἀγαθῷ· καὶ ἰδοὺ καὶ γε τοῦτο ματαιότης.
2 *τῷ γέλωτι εἶπα πλανᾶσθαι, καὶ τῇ εὐφροσύνῃ τί τοῦτο ποιεῖς;
3 *καὶ κατεπεψάλλων ἐν ἡ καρδία μου ἑλκύσει ὡς οἶνον τὴν σάρκα μου, καὶ καρδία μου ὁδηγοῦντά με ἐν σοφίᾳ καὶ τοῦ κρατῆσαι ἐπ' εὐφροσύνῃ, ἕως οὗ ἴδω ποῖον τὸ ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὃ ποιήσουσιν ὑποκάτω τοῦ ἡλίου, ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐτῶν.
4 *ἐμεγαλύνθην ποιήματά μου, ᾠκοδόμησά μοι οἴκους, ἐφύτευσά μοι ἀμπελῶνας,
5 *ἐποίησά μοι κήπους, καὶ παραδείσους, καὶ ἐφύτευσα ἐν αὐτοῖς ξύλον παντὸς καρποῦ.
6 *ἐποίησά μοι κολυμβήθρας ὑδάτων τοῦ ποτίσαι ἀπ' αὐτῶν δρυμὸν βλαστῶντα ξύλα.
7 *ἐκτησάμην δούλους καὶ παιδίσκας, καὶ οἰκογενεῖς ἐγένοντό μοι, καὶ γε κτῆσις βουκολίου καὶ ποιμνίου πολλὴ ἐγένετό μοι ὑπὲρ πάντας οὓς ἐγενόμην ἔμπροσθέν μου ἐν ἰερουσαλήμ.
8 *συνήγαγόν μοι καὶ γε ἀργύριον καὶ γε χρυσίον, καὶ περιουσιασμοὺς βασιλέων καὶ τῶν χωρῶν. ἐποίησά μοι ᾠδοὺς καὶ ᾠδούσας, καὶ ἐντερφήματα υἱῶν ἀνθρώπων οἰνοχόον καὶ οἰνοχόας.
9 *ἐμεγαλύνθην καὶ προσέθηκα παντὰς τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν ἰερουσαλήμ, καὶ γε σοφία μου ἔστη μοι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Vir cuius viæ rebelles sunt in hoc seculo, & moritur in eis, nec reuertitur ad pœnitentiam, non est illi facultas corrigendi se post mortem suam. & vir deficiens in Lege & præceptis in vita sua, post mortem suam non est illi facultas vt numeretur cum iustis in paradiso. " Locutus sum ego in cogitatione cordis mei, dicendo: Ego auxi & addidi sapientiam super omnes sapientes qui fuerunt ante me in Ierusalem, & cor meum vidit magnitudinem sapientiæ & scientiæ. " Et dedi cor meum vt cognoscerem sapientiam & agitationem regni, & scientiam & intelligentiam probaui ad sciendum: quin etiam hoc ipsum fractio spiritus viro qui solicitus est ad inueniendum ea. " Namque vir qui multiplicat sapientiam, quando peccat, & non conuertitur ad pœnitentiam, multiplicat indignationem à Domino: & qui addit scientiam & morietur in puerilia sua, addit dolorem cordis propinquis suis. CAP. II.

DIxi ego in corde meo: Veni nunc huc & tentabo lętitiā, & videbo bona seculi huius: & cumptimum aduenit super me angustia & afflictio, dixi in dicto meo, Ecce etiā hoc vanitas. ' De risu dixi in tempore angustię meæ, Detrisio, est ipse. & gaudio: Quid emolumēti est viro qui fecerit illud? ' Exploraui in corde meo ad protrahēdū in domo vini carnē meā, & cor meū duxit me in sapiētia, vt apprehēderē stultitiam, iuuenum, quoad tentarem & viderem quale ex illis bonum esset filiis hominis vt faciant quandiu ipsi manent in hoc seculo, sub Sole, numero dierum vitę suæ. ' Multiplicaui opera bona in Ierusalem, ædificaui mihi domos, & plantaui mihi vineas. ' Feci mihi piscinas aquarū ad irrigandū ex eis irriguos & paradisos: & seminati ibi omnia genera herbarū, & omnes arbores fructiferas. ' Feci mihi piscinas aquarū ad alēdū etiā syluā quæ alit ligna ad incendendū. ' Emi seruos & ancillas, & dispēsatores qui præpositi essent victui domus meę: fuerūt mihi ad alēdū me & homines domus meæ: etiam possessio boum & ouium fuit mihi, plusquām omnibus habitatoribus qui fuerunt ante me in Ierusalem. ' Congregaui mihi etiam thesauros argenti & auri, & thesauri regum & regionum dati sunt mihi in tributo: feci in domo sanctuarij instrumenta mulices, vt canērent in illis cantores & cantatrices, & delitias filiorum hominis, & siphones qui effunderent aquas tepidas, & siphones qui effunderent aquas calidas. ' Et multiplicaui bonum, & auxi diuitias præ omnibus habitatoribus qui fuerunt ante me in Ierusalem: verūm sapientia mea manebat mihi, & ipsa auxiliabatur mihi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 וְכֹל אֲשֶׁר שָׁאֲלוּ עֵינָי לֹא אֲצַלְתִּי מֵהֶם לֹא־
מָנַעְתִּי אֶת־לִבִּי מִכָּל־שִׂמְחָה כִּי־לִבִּי שָׂמֵחַ מִכָּל־
עֲמָלִי וְזֶה־הָיָה חֶלְקִי מִכָּל־עֲמָלִי׃

11 וּפָנִיתִי אֲנִי בְּכָל־מַעֲשַׂי שֶׁעָשׂוּ יָדַי וּבָעָמָל
שֶׁעָמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ וְאֵין
יִתְרוֹן תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

12 וּפָנִיתִי אֲנִי לִרְאוֹת חָכְמָה וְהוֹלֵלוֹת וְסִכְלוּת
כִּי מַה־הָאָדָם שֶׁיָּבוֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר־כְּבָר
עֲשׂוּהוּ׃

13 וְרָאִיתִי אֲנִי שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן־הַסִּכְלוּת
כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן־הַחֹשֶׁךְ׃

14 הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ
וְיָדַעְתִּי גַּם־אֲנִי שְׁמִקְרֶה אֶחָד יִקְרֶה אֶת־כֻּלָּם׃

15 וְאָמַרְתִּי אֲנִי בְלִבִּי כְּמִקְרֵה הַכְּסִיל גַּם־אֲנִי
יִקְרֵנִי וְלָמָּה חָכַמְתִּי אֲנִי אָז יוֹתֵר וְדִבַּרְתִּי בְלִבִּי
שֶׁגַּם־זֶה הָבֶל׃

16 כִּי אֵין זִכָּרוֹן לֶחָכָם עִם־הַכְּסִיל לְעוֹלָם בְּשִׁכְבָר
הַיָּמִים הַבָּאִים הַכֹּל נִשְׁכָּח וְאֵיךְ יָמוּת הֶחָכָם עִם־
הַכְּסִיל׃

17 וְשָׂנֵאתִי אֶת־הַחַיִּים כִּי רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשָׂה
תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּי־הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

18 וְשָׂנֵאתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֲמָלִי שֶׁאֲנִי עָמֵל תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ שֶׁאַנִּיחֶנּוּ לָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָי׃

19 וּמִי יוֹדֵעַ הֶחָכָם יִהְיֶה אוֹ סָכָל וְיִשְׁלַט בְּכָל־עֲמָלִי
שֶׁעָמַלְתִּי וְשֶׁחָכַמְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ גַּם־זֶה הָבֶל׃

20 וְסַבּוֹתִי אֲנִי לְיַאֵשׁ אֶת־לִבִּי עַל כָּל־הֶעָמָל
שֶׁעָמַלְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

21 כִּי־יֵשׁ אָדָם שֶׁעֲמָלוֹ בְּחָכְמָה וּבְדַעַת וּבְכִשָּׁרוֹן
וְלָאָדָם שֶׁלֹּא עָמַל בּוֹ יִתְּנֶנּוּ חֶלְקוֹ גַּם־זֶה הֶבֶל וְרָעָה
רַבָּה׃

10 Et omnia quæ desiderauerunt oculi
mei non negaui eis, nec prohibui cor meum
quin omni voluptate frueretur, & oblecta-
ret se in his quæ præparauerat. Et hanc ra-
tus sum partem meã, si vterer labore meo.

11 Cumque me conuertissem ad vniuer-
sa opera quæ fecerant manus meæ, & ad
labores in quibus frustrà sudaueram, vidi
in omnibus vanitatem & afflictionem spi-
nimi, & nihil permanere sub Sole.

12 Transiui ad contemplandam sapien-
tiam, erroresque & stultitiam. Quid est ho-
C quam homo, vt sequi possit regem factu-
rem suum?

13 Et vidi quòd tantum præcederet sa-
pientia stultitiam, quantum differt lux a
tenebris.

14 Sapientis oculi in capite eius, stultus
in tenebris ambulat. Et didici quod vni-
vtriusque esset interitus.

15 Et dixi in corde meo: Si vnus & stulti
& meus occasus erit, quid mihi prodest
quòd maiorem sapientiæ dedi operam? Lo-
cutusq; cũ mente mea animaduerti quod
hoc quoque esset vanitas.

16 Non enim erit memoria sapientis fu-
militer vt stulti in perpetuũ, & futura re-
pora oblitione cuncta pariter operiet. Mo-
ritur doctus similiter vt indoctus.

17 Et idcirco tæduit me vitæ meæ videm
tem mala vniuersa esse sub Sole, & cuncta
vanitatem & afflictionem spiritus.

18 Rursus detestatus sum omnem labo-
striam meam qua sub Sole studiosissimè la
boraui, habiturus hæredem post me,

19 quem ignoro vtrum sapiens an stultus
futurus sit, & dominabitur in laboribus
meis quibus desudaui & sollicitus fui, &
est quicquam tam vanum?

20 Vndè cessaui, renunciauitque cor meũ
D vltrà laborare sub Sole.

21 Nam cùm alius laboret in sapientia,
& doctrina, & sollicitudine, hominiq; ocio-
so quæsita dimittit, & hoc quoque vani-
tas & magnum malum.

תרגום

10 וְכֹל דְּשָׁיְלוּ עֵינַי סְנֵהֶדְרִין לָא כְלֵיתִי מִנְחוֹן פִּשַׁר סַלְיָא וְלָא מְנַעִית יָת לִבִּי מִכֹּל חֶדְוָה אֲרוּם הֵוָה לִי פְּנֵי דִלְבִּי בְּדָה
מִכֹּל עֲמָלִי וְדָא הֲוָה חוּלָקִי מִכֹּל עֲמָלִי׃ 11 וּתְיָבִית אֲנָא בְּכֹל עוֹבָדַיָּא דְּעָבְדוּ יְדַי וּבְמַרְחִישָׁא דִּי מַרְחִית לְמֶעְבַּד וְהָא כֻלָּא הֲבָלָא וּרְעוּת רוּחָא וְלֵית סוּחְרָא
תְּחוֹת שִׁמְשָׁא׃ 12 וְאִסְתְּלֵיקִית אֲנָא לְמִסְחֵי חָכְמְתָא וְטָפְשׁוּתָא וְסִכְלוּתָא אֲרוּם מָה הֲנָאַת אִינָשׁ לְמִבָּתַר מַלְכָּא דְּמִלְּכוּתֵיהּ
מִן קֳדָמוֹי עֲבָדוּהָא׃ 13 וַחֲזֵית אֲנָא דְּאִית סוּחְרָא לְחָכְמְתָא מִן טָפְשׁוּתָא כְּמָה דְּאִית סוּחְרָא לִנְהוֹרָא מִן חֲשׁוֹכָא׃
14 חַכִּימָא מִסְתַּכַּל בְּרֵישֵׁיהּ מָה דְּעָתִיד לְמֶהֱוֵי בְּסוֹפָא וְשָׁטְיָא בְּחֶשׁוֹכָא אָזֵל וְיָדַעְנָא דְּאַרְעִין חַד יְאַרֵעַ יָת
אִנּוּן לֵית דְּנָא בְּלִבְּבִי כְּאַרְעִין דְּשָׁטְיָא אַף אֲנָא יְרָעֲנֵנִי וּלְמָה דֵּן חַכֵּימְנָא אֲנָא בְּכֵן יְתִיר מִנָּהּ וּמְלֵילְנָא בְּלִבְּבִי דְּאַף דֵּן הֶבְלָא׃
16 אֲרוּם לֵית דְּכָרְנָא לְחַכִּימָא עִם שָׁטְיָא לְעָלְמָא דְּאַתְיָן יוֹמִין דְּבָתַר כְּדֵין אִתְנְשִׁי כֻּלָּא וְאֵיכְדֵין יְמוּת חַכִּימָא עִם
שָׁטְיָא׃ 17 וְסָנֵיתִי אֲנָא יָת חַיַּיָּא דְּבִישׁ לְוָתִי עוֹבָדָא דְּאִתְעֲבִיד תְּחוֹת שִׁמְשָׁא אֲרוּם כֻּלְּהוֹן הֶבְלָא וּרְעוּת רוּחָא׃
18 וְסָנֵיתִי אֲנָא יָת כָּל עֲמָלִי דַּאֲנָא עָמֵל תְּחוֹת שִׁמְשָׁא דְּאַנִּיחִנֵּיהּ לַאֲנָשָׁא דִּיהֵי בָּתְרָי׃ 19 וּמַן יְדַע חַכִּימָא הוּא אוֹ סָפְלָא
וְיִשְׁלוֹט בְּכֹל עֲמָלִי דַּאֲנָא עָמֵל וְדַחְכֵּימְנָא תְּחוֹת שִׁמְשָׁא דְּאַף דֵּן הֶבְלָא׃ 20 וְחַוֵּרֶת אֲנָא לְיַאֲשָׁא יָת לִבִּי עַל כָּל־
עֲמָלָא דַּאֲנָא עָמֵל תְּחוֹת שִׁמְשָׁא׃ 21 אֲרוּם אִית גְּבַר דְּחָכְמְתֵיהּ וּמַדְּעֵיהּ וְתוּשְׁלָמֵיהּ וּלְגַבְרָא דְּלָא עָמַל בֵּיהּ יְהַנְנִנֵּיהּ
חוּלָקֵיהּ גַּם דֵּן הֶבְלָא וּבִישְׁתָּא רַבְתָּא׃

EKKΛΗΣΙΑΣΤΗΣ. μθιερμηνδυσις των ο 627

10 καὶ πάντ ὧν ἠτήσαν οἱ ὀφθαλμοί μου οὐκ ἀπέφηλον ἀπ' αὐ-
τῶν. οὐκ ἀπεκώλυσα τὴν καρδίαν μου ἀπὸ παντὸς εὐφρο-
σύνης, ὅτι καρδία μου εὐφράνθη ἐν παντὶ μόχθῳ μου, καὶ
τοῦτο ἐγένετο μερὶς μου ἀπὸ παντὸς μόχθου μου.

11 καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ ἐν πᾶσι ποιήμασί μου οἷς ἐποίη-
σαν αἱ χεῖρές μου καὶ ἐν μόχθῳ ᾧ μόχθησα τοῦ ποιεῖν.
καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος,
καὶ οὐκ ἔστι περίσσεια ὑπὸ τὸν ἥλιον.

12 καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ τοῦ ἰδεῖν σοφίαν καὶ παραφορὰν καὶ
ἄφρονα (Συίλ), ὅτι τίς ἄνθρωπος ὃς ἐλεύσεται ὀπίσω τοῦ βασι-
λέως; (Συ) τὰ ὅσα ἐποίησαν αὐτόν.

13 καὶ εἶδον ἐγὼ ὅτι ἔστι περίσσεια τῇ σοφίᾳ ὑπὲρ τὴν ἀ-
φροσυνίλιν ὡς περισσεία τοῦ φωτὸς ὑπὲρ τὸ σκότος.

14 τοῦ σοφοῦ (ε) ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐν κεφαλῇ αὐτοῦ, καὶ ὁ
ἄφρων ἐν σκότει πορεύε(ται), κ' ἔγνων καὶ γε ἐγὼ ὅτι συμβήσ-
τημα εἷς (συναντᾷ(ε)) τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς.

15 καὶ εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, ὡς (συ)αντήμα τοῦ ἄφρο-
νος καί γε ἐμοὶ (συ)αντᾷ(σε)ται, καὶ ἵνατί ἐσοφισάμην ἐγὼ τὸ περισσόν ἐλάλησα ἐν καρδίᾳ μου, ὅτι καὶ
ἄφρων ἐν περισσώματι λαλεῖ, ὅτι καί γε τοῦτο μα-
ταιότης. 16 ὅτι οὐκ ἔστι μνήμη τοῦ σοφοῦ μᾶ τοῦ ἄφρο-
νος εἰς αἰῶνα, καθότι ἤδη ταῖς ἡμέραις ταῖς ἐρχομέναις
τὰ πάντα ἐπελήσθη. καὶ πῶς ἀποθνῄσκει ὁ σοφὸς μᾶ τοῦ
ἄφρονος.

17 καὶ ἐμίσησα σὺν τὴν ζωήν. ὅτι πονηρὸν ἐπ' ἐμὲ τὸ
ποίημα τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὅτι τὰ πάντα μα-
ταιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος.

18 καὶ ἐμίσησα ἐγὼ σύμπαντα μόχθον μου ὃν ἐγὼ μο-
χθῶ ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὅτι ἀφίω αὐτὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ γιν-
ομένῳ μετ' ἐμέ.

19 καὶ τίς οἶδεν εἰ σοφὸς ἔσαι ἢ ἄφρων; καὶ εἰ κ(ε)υριεύ-
σ(ε)ει παντὶ μόχθῳ μου, ᾧ ἐμόχθησα ἐγὼ ᾧ ἐσοφισάμην
ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ γε τοῦτο ματαιότης.

20 καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ ἐξαπορίζασθαι τῇ καρδίᾳ μου ἐπὶ
παντὶ μόχθῳ ᾧ ἐμόχθησα ὑπὸ τὸν ἥλιον.

21 ὅτι ἔστιν ἄνθρωπος ὅτι μόχθος αὐτοῦ ἐν σοφίᾳ καὶ ἐν
γνώσει ἐν δυνάμει. καὶ ἀνθρώπῳ ᾧ οὐκ ἐμόχθησεν ἐν
αὐτῷ δώσει αὐτῷ μερίδα αὐτοῦ, καὶ γε τοῦτο ματαιότης. καὶ
πονηρία μεγάλη

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO,

"Et in omnibus quæ quęsierunt ex me magistri Zzanhedrin, non inhibui cor meum ab omni lætitia Legis, quoniam fuit mihi inclinatio cordis mei exultans in sapientia quæ data erat mihi à Dño, præ omnibus filiis hominis, & lętatus sum in ea ex omni labore meo: & hęc ipsa fuit pars mea bona quę statuta fuit mihi ad accipiendũ super eam præmium perfectum in seculo venturo ex omni labore meo. "Et contemplatus sum ego in omnibus operibus meis quę fecerant manus meę, & in labore quem laboraueram ut facerem. & ecce omnia vanitas & confractio spiritus, & nihil est reliquum in eis sub Sole in seculo hoc. "Et animaduerti ego ut eram ad faciendum: & ecce omnia vanitas & confractio spiritus, & nihil est in viro vt oret post decretum regis & post vltionem, ad videndum sapientiam & commotionem regni, & intelligentiam: nam quę vtilitas est viro vt oret post decretum regis & post vltionem, cùm ecce iam statutum sit super eum & factum sit ei "Et vidi ego in spiritu prophetiæ, quòd plus dignitatis sit sapientię, quàm stultitię, sicut excellentior est lux diei tenebris noctis. "Sapiens contemplatur in principio id quod futurum est in fine, & stultus in tenebris ambulat: & cognoui etiam ego quòd accidens vnũ accidet omnibus illis. "Et dixi ego in corde meo, luxta accidens stulti etiam mihi accidet, & ad quidnam sapiens fui ego sic magis quàm ille? & locutus sum in corde meo, quòd etiam hoc vanitas. "Nam non est memoria sapientis cum stulto in seculo venturo, & post mortem viri id quod fuit iam in diebus eius, cùm venerint dies qui futuri sunt post eum, omne intumescet: & quomodo dicent filij hominis quòd futurus sit finis iusti sicut finis peccatoris? "Et odi vitam malam, quia malum contra me est, opus malũ cõtra filios hominis in seculo hoc, quia omnia vanitas & cõfractio spiritus." Et odi ego omnem laborem meum quę laboraui sub Sole in seculo hoc, propterea quòd relinquã eũ Rehabghã filio meo qui veniet post me. "Et quis nouit an sapiẽs erit an stultus rex qui futurus est post me, & dominabitur in omni labore meo quę laboraui, & in omni eo quod acquisiui in sapiẽtia mea sub Sole in seculo hoc. & obstupui in corde meo. & rursus dixi: Etiam hoc vanitas. "Et reuersus sum ego vt facerem desperare cor meum super omnem laborẽ quę laboraui ad acquirendũ, & quòd sapiens fuerim ad præparandũ sub Sole in seculo hoc. "Quia est vir cuius labor fit in sapientia, & in intelligentia & in iustitia, & morietur absque liberis; & viro qui non laborauit in illo, dabit illud vt sit pars eius. Etiam hoc vanitas & malum magnum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

כִּי מַה־הוֹוֶה לָאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ וּבְרַעְיוֹן לִבּוֹ
שֶׁהוּא עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃
כִּי כָל־יָמָיו מַכְאֹבִים וְכַעַס עִנְיָנוֹ גַּם־בַּלַּיְלָה
לֹא־שָׁכַב לִבּוֹ גַּם־זֶה הֶבֶל הוּא׃
אֵין־טוֹב בָּאָדָם שֶׁיֹּאכַל וְשֶׁיַּחֲוֶה וְהֶרְאָה אֶת־נַפְשׁוֹ
טוֹב בַּעֲמָלוֹ גַּם זֹה רָאִיתִי אֲנִי כִּי מִיַּד הָאֱלֹהִים הִיא׃
כִּי מִי אֹכַל וּמִי יָחוּשׁ חוּץ מִמֶּנִּי׃
כִּי לָאָדָם שֶׁטּוֹב לְפָנָיו נָתַן חָכְמָה וְדַעַת וְשִׂמְחָה
וְלַחוֹטֶא נָתַן עִנְיַן לֶאֱסֹף וְלִכְנוֹס לָתֵת לְטוֹב לִפְנֵי
הָאֱלֹהִים גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

ג

לַכֹּל זְמָן וְעֵת לְכָל־חֵפֶץ תַּחַת הַשָּׁמָיִם׃
עֵת לָלֶדֶת וְעֵת לָמוּת עֵת לַטָּעַת וְעֵת לַעֲקוֹר נָטוּעַ׃
עֵת לַהֲרוֹג וְעֵת לִרְפּוֹא
עֵת לִפְרוֹץ וְעֵת לִבְנוֹת׃
עֵת לִבְכּוֹת וְעֵת לִשְׂחוֹק
עֵת סְפוֹד וְעֵת רְקוֹד׃
עֵת לְחַשְׁלִיךְ אֲבָנִים וְעֵת כְּנוֹס אֲבָנִים
עֵת לַחֲבוֹק וְעֵת לִרְחֹק מֵחַבֵּק׃
עֵת לְבַקֵּשׁ וְעֵת לְאַבֵּד
עֵת לִשְׁמוֹר וְעֵת לְהַשְׁלִיךְ׃
עֵת לִקְרוֹעַ וְעֵת לִתְפּוֹר
עֵת לַחֲשׁוֹת וְעֵת לְדַבֵּר׃
עֵת לֶאֱהֹב וְעֵת לִשְׂנֹא
עֵת מִלְחָמָה וְעֵת שָׁלוֹם׃
מַה־יִּתְרוֹן הָעוֹשֶׂה בַּאֲשֶׁר הוּא עָמֵל׃ רָאִיתִי
אֶת־הָעִנְיָן אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ׃
אֶת־הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְּעִתּוֹ גַּם אֶת־הָעֹלָם נָתַן
בִּלְבָבָם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא־יִמְצָא הָאָדָם אֶת־הַמַּעֲשֶׂה
אֲשֶׁר־עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֹאשׁ וְעַד־סוֹף׃

[22] Quid enim proderit homini de universo labore suo, & afflictione spiritus qua sub Sole cruciatus est?
[23] Cuncti dies eius doloribus & curarum pleni sunt, nec per noctem mente requiescit. & hoc nonne vanitas est?
[24] Nonne melius est comedere & bibere, & ostendere animæ suæ bona de laboribus suis? & hoc de manu Dei est.
[25] Quis ita deuorabit & deliciis affluet, vt ego?
[26] Homini bono in conspectu suo dedit Deus sapientiam, & scientiam, & lętitiam, peccatori autem dedit afflictionem & curam superfluam, vt addat & congreget, & tradat ei qui placuit Deo. Sed & hoc vanitas est, & cassa sollicitudo mentis.

CAP. III.

[1] OMnia tempus habent, & suis spatiis transeunt vniuersa sub cælo.
[2] Tempus nascendi, & tempus moriendi: tempus plantandi, & tempus euellendi quod plantatum est.
[3] Tempus occidendi, & tempus sanandi: tempus destruendi, & tempus ędificandi:
[4] Tempus flendi, & tempus ridendi: tempus plangendi, & tempus saltandi.
[5] Tempus spargendi lapides, & tempus colligendi. tempus amplexandi, & tempus longe fieri ab amplexibus.
[6] Tempus acquirendi, & tempus perdendi. tempus custodiendi, & tempus abiiciendi.
[7] Tempus scindendi, & tempus consuendi. tempus tacendi, & tempus loquendi.
[8] Tempus dilectionis, & tempus odii: tempus belli, & tempus pacis.
[9] Quid habet amplius homo de labore suo?
[10] Vidi afflictionem quam dedit Deus filiis hominum, vt distendantur in ea.
[11] Cuncta fecit bona in tempore suo, & mundum tradidit disputationi eorum, vt non inueniat homo opus quod operatus est Deus ab initio vsque ad finem.

[22] fit homini in omni labore eius & in electione cordis eius quo ipse laborat sub Sole.
[23] Quoniam cuncti dies eius dolorum & iræ occupatio eius, et in nocte non dormit cor eius: etiam hoc vanitas est.
[24] Non est bonum homini, nisi quòd comedit & quòd bibit, & quòd ostendet animæ suæ bonum in labore suo. etiam hoc vidi ego quòd à manu Dei est.
[25] Quoniam quis comedit, & quis bibit præter illum?
[26] Quoniam homini bono ante faciem eius dedit sapientiam, & cognitionem & lætitiam: & peccatori dedit occupationem vt addat & vt congreget. vt tradat bono ante faciem Dei. quoniam etiam hoc vanitas & electio spiritus.

CAP. III.

[1] OMnibus tempus, & opportunitas omni rei sub cælo.
[2] Tempus pariendi, & tempus moriendi: tempus plantandi, & tempus euellendi plantatum.
[3] Tempus occidendi, & tempus sanandi: tempus diruendi, & tempus ędificandi:
[4] Tempus flendi, & tempus ridendi: tempus plangendi, & tempus saltandi.
[5] Tempus iaciendi lapides, & tempus colligendi lapides: tempus amplexandi, & tempus longe fieri ab amplexu.
[6] Tempus acquirendi, & tempus perdendi: tempus custodiendi, & tempus abiiciendi.
[7] Tempus scindendi, & tempus consuendi: tempus tacendi, & tempus loquendi.
[8] Tempus diligendi, & tempus odiendi: tempus belli, & tempus pacis.
[9] Quæ abundantia facientis, in quibus ille laborat?
[10] Vidi simul occupationem quam dedit Deus filiis hominum vt occupentur in ea.
[11] Cuncta quæ fecit bona in tempore suo. & simul seculum dedit in corde eorum, vt non inueniat homo opus quod operatus est Deus ab initio vsque ad finem.

[22] γίνε) τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ ᾧ ἐν προαιρέσει καρδίας αὐτοῦ ᾧ αὐτὸς μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον.
[23] ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἀλγημάτων καὶ θυμοῦ παρεπασταμός αὐτοῦ, καὶ γε ἐν νυκτὶ οὐ κοιμᾶται ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ γε τοῦτο ματαιότης ἐστίν.
[24] οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ, εἰ μὴ ὁ φάγε) καὶ ὁ πίεται ὃ ὁ δείξει τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. καὶ γε τοῦτο εἶδον ἐγὼ ὅτι ἀπὸ χειρὸς τοῦ θεοῦ ἐστιν.
[25] ὅτι τίς φάγε) καὶ τίς πίεται παρεξ αὐτοῦ;
[26] ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἀγαθῷ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἔδωκε σοφίαν καὶ γνῶσιν καὶ εὐφροσύνην, καὶ τῷ ἁμαρτάνοντι ἔδωκε περιπασμὸν καὶ περισπασμὸν καὶ τοῦ συναγαγεῖν. τοῦ δοῦναι τῷ ἀγαθῷ κατὰ πρόσωπον τοῦ θεοῦ· ὅτι καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος.

γ.

[1] Τοῖς πᾶσιν ὁ χρόνος καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι ὑπὸ τὸν οὐρανόν.
[2] καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ ἀποθανεῖν, καιρὸς τοῦ φυτεῦσαι, καὶ καιρὸς τοῦ ἐκτίλαι τὸ πεφυτευμένον.
[3] καιρὸς τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ καιρὸς τοῦ ἰάσασθαι, καιρὸς τοῦ καθελεῖν, καὶ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι.
[4] καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ γελάσαι, καιρὸς τοῦ κόψασθαι καὶ καιρὸς τοῦ ὀρχήσασθαι.
[5] καιρὸς τοῦ βαλεῖν λίθους καὶ καιρὸς τοῦ συναγαγεῖν λίθους, καιρὸς τοῦ περιλαβεῖν καὶ καιρὸς τοῦ μακρυνθῆναι ἀπὸ περιλήμματος.
[6] καιρὸς τοῦ ζητῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι, καιρὸς τοῦ φυλάξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν.
[7] καιρὸς τοῦ ῥῆξαι καὶ καιρὸς τοῦ ῥάψαι, καιρὸς τοῦ σιγᾶν, καὶ καιρὸς τοῦ λαλεῖν.
[8] καιρὸς τοῦ φιλῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ μισῆσαι, καιρὸς πολέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης.
[9] τίς περισσεία τοῦ ποιοῦντος ἐν οἷς αὐτὸς μοχθεῖ;
[10] εἶδον σὺν τὸν περισπασμὸν ὃν ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περιπατεῖν ἐν αὐτῷ.
[11] σύμπαντα ἃ ἐποίησε καλὰ ἐν καιρῷ αὐτοῦ. καὶ γε σὺν τὸν αἰῶνα ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν, ὅπως μὴ εὕρῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ ποίημα ὃ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[22] Etenim quę vtilitas est viro in omni labore suo & in confractione cordis sui, quo ille laborat sub Sole in seculo hoc? [23] Etenim oēs dies eius molesti, & fortitudo indignationis negotiū eius: etiā noctu nō dormit prę solicitudinib' cordis sui: etiā hoc vanitas est. [24] Nō est quod pulchrū appareat in hoie, nisi vt comedat & bibat, & videre faciat animā suam bona ante filios hominis, exequēdo mandata Dñi, & ambulando in viis quę rectę sunt corā eo, vt benefiat ei ex labore suo: etiā hoc vidi ego q̄ vir qui prosperatur in seculo hoc, de manu Domini sit. [25] Etenim quis est ille qui det operam verbis Legis, & quis ille vir cui sit sollicitudo de die iudicij magni qui venturus est, prę̄ter me? [26] Etenim homini cuius opera recta sunt ante Dominum, dedit sapientiam & scientiam in seculo hoc, & lætitiā cum iustis in seculo venturo: & viro peccatori dedit negotia mala ad congregandam mammonam, & ad aceruandam possessionem multam, vt auferatur ab eo, & detur viro pulchriori ipso ante Dominum. etiam hoc vanitas & confractio spiritus.

CAP. III.

OMni viro veniet tempus, & opportunitas omni negotio sub cælo. [2] Tempus electum ad generandum filios, & tempus electum ad occidendum filios nequam & irritantes: tempus electum ad plantandum arborem, & tempus electū ad euellendum arborē plantatam. [3] Tempus idoneū ad occidendum gladio, & tēpus idoneū ad curandū cubantē ægrotū: tēpus idoneū ad diruendū ędificiū, & tēpus idoneū ad ędificandū diruta. [4] Tēpus idoneum ad lugendū super iacentē, & tempus idoneū ad lętandum in lusu: tēpus idoneū ad lamentandū super occisum, & tempus idoneū ad plaudendū in lętitia. [5] Tēpus idoneum ad dissiciendum cumulū lapidum, & tempus idoneum ad congregandum lapides ad ędificium: tempus idoneum ad amplexandum vxorem, & tempus idoneum ad elongandum ab amplexu. [6] Tempus idoneum ad quęrendas diuitias, & tempus idoneum ad perdendas opes: tempus idoneum ad custodiendam rem, & tempus idoneum ad effundendam rem in mare in tempore tempestatis magnæ. [7] Tempus idoneum ad lacerandum vestimentum, & tēpus idoneū ad consuendum scissuram: tempus idoneum ad tacendum, & tempus idoneū ad eloqnēda verba controuersiæ. [8] Tempus idoneū vt vnus amet sociū suū, & tempus idoneū vt odio habeat virum peccatorē: tempus idoneum ad ineundum bellum, & tempus idoneum ad faciendam pacem. [9] Quid reliqui est viro feruenti qui laborat ad faciendum thesauros, & ad congregandū mammonā, nisi adiuuetur desuper? [10] Vidi negotium castigationum, & vindictam quā dedit Dominus filiis hominis qui sunt in probi vt affligantur in eo. [11] Vniuersum fecit Dominus pulchrum in tempore suo: etiam homines seculi huius tradidit in corda ipsorum; ne innotescat viro a principio quid futurum sit in fine.

[22] אָרוּם מָה קָּדְמָאַת אִיתָּ לִגְבַר בְּכָל פֻּרְקָנֵהּ וּבְחֻבְּרוּת לִבְבֵהּ דְּהוּא טָרֵחַ תְּחוֹת שִׁמְשָׁא בְּעָלְמָא חָדֵן׃ [23] אָרוּם כָּל יוֹמוֹהִי כְּאִיבִין וְתַקְפָּא דְּרוּגְזָא דְּלִבֵּהּ לָא שָׁכִיךְ אַף בְּלֵילְיָא הָדֵין חֲבָלָא הוּא׃ [24] לֵית דְּשַׁפִּיר בְּאֱנָשָׁא אֱלָהֵן דְּיֵיכֹל וְיִשְׁתֵּי וְיַחֲזֵי יַת נַפְשֵׁהּ טַב קֳדָם פֻּרְקָנֵהּ יַת מִקְרְבָתָא דְּיֵיתֵי לְהַהֵן בְּאַרְעָא דְּיִשְׁוֵי לֵהּ פֻּרְקָנֵהּ אַף הָדֵן חֲזֵית אֲנָא דְּמִן קֳדָם יְיָ הוּא׃ [25] אָרוּם מַן הוּא דְּיֵיכוֹל דְּמַקְנֵן דְּמִקְנֵן בְּגִין דְּיִשְׁוֵי לֵהּ פֻּרְקָנֵהּ אַף הָדֵן חֲזֵית אֲנָא דְּמִן קֳדָם יְיָ הוּא׃ [26] אָרוּם מַן דְּאִית לֵהּ קֳדָמוֹהִי דְּיֵיעֹל בְּפִתְגָמֵי אוֹרַיְתָא וּמַן דְּהוּא נָבִיר רְאִית לֵהּ חָשְׁשָׁא מִן יוֹם דִּינָא רַבָּא וְצַעֲרָא וּמְרִירוּתָא בְּלִבָּא דְּחַיָּבָא וְיַהֲבָא לֵהּ עוֹבָדִין בִּישִׁין לְמִכְנַשׁ וּלְמִגְבֵּר וּלְמִתַּן לְמַן דְּשַׁפִּיר קֳדָמוֹהִי בְּגִין דְּיִשְׁבּוֹק לֵהּ מִן חוֹבוֹהִי אַף הָדֵן הֶבֶל וּמְרִירוּתָא רוּחָא׃

[1] לְכֹל זְמָן וְעִדָּן לְכָל חֵפֶץ תְּחוֹת שְׁמַיָּא׃ [2] עִדָּן לְמִילַּד וְעִדָּן לְמִמָּת עִדָּן לְמִטַּע וְעִדָּן בְּחִיר לְקִטְלָא בְּגִין מְקַטְּרִין עִדָּן לְמִקְטַל וְעִדָּן לְמִסְבֵּי עִדָּן לְמִתְבַּר וְעִדָּן לְמִבְנֵי׃ [3] עִדָּן בְּחִיר לְמִיפְלֵשׁ בְּגִין וְעִדָּן לְמִסְנֵי וְעִדָּן לְכָל עִסְקָא תְּחוֹת שְׁמַיָּא׃ [4] עִדָּן בְּחִיר לְמִבְכֵּי וְעִדָּן לְמִסְבֵּי עַל שְׁכִיבָא וְעִדָּן בְּחִיר לְמִחְדֵּי בְּחוֹכָא עִדָּן בְּחִיר לְמִסְפַּד עַל קְטִילָא וְעִדָּן לְמִרְקַד׃ [5] עִדָּן בְּחִיר לְפַקָּחָא דְּגוּר אַבְנִין וְעִדָּן בְּחִיר לְמִצְבַּר אַבְנִין לְבִנְיָנָא עִדָּן בְּחִיר לְגַפָּפָא אִרְחָא וְעִדָּן בְּחִיר לְרַחָקָא מִגַּפָּפָא׃ [6] עִדָּן בְּחִיר לְחַבּוֹעַ קִנְיָנָא וְעִדָּן בְּחִיר לְמִיבַּד נְכָסִיָּא עִדָּן בְּחִיר לְמִיטַּר עִסְקָא וְעִדָּן בְּחִיר לְמִשְׁתַּדָּלָא בְּיִקְרָא בְּעִדָּן דְּנָחְתָא עִדָּן בְּחִיר לְמִיבַּד בְּרִיוּתָא וְעִדָּן בְּחִיר לְאַחֲרָבָא בְּרִיוּתָא עִדָּן בְּחִיר לְמִסְתַּם וְעִדָּן בְּחִיר לְמִפְתַּח פִּתְגָמִי סְתִירָן׃ [7] עִדָּן בְּחִיר לְמִקְרַע וְעִדָּן בְּחִיר לְמִתְפַּר עִדָּן בְּחִיר לְמִשְׁתֵּק וְעִדָּן בְּחִיר לְמִמְלֵל פִּתְגָמִי סְתִירָן׃ [8] עִדָּן בְּחִיר לְמִרְחַם וְעִדָּן בְּחִיר לְמִסְנֵי לְגַבֵּר מְבַזֵּי לְגַבֵּר שְׁלָמָא׃ [9] מָה מוֹתַר אִית לְגַבַר בְּעוֹבָדָא דְּהוּא טָרֵחַ בְּהוֹן׃ [10] חֲזֵית יָת עִנְיָנָא דִּי יְהַב יְיָ לִבְנֵי אֲנָשָׁא דִּי אִנּוֹן רְשִׁיעִין לְמִתְפַּיְּסוּתְהוֹן בַּהּ׃ [11] יָת כֹּלָּא עֲבַד יָאוּת בְּעִדָּנֵהּ אַף יָת אֲנָשָׁא דִּי אִנּוֹן בְּלִבֵּיהוֹן בְּגִין דְּלָא יְהוֹדַע לְגַבַּר מִן רֵישָׁא מָה מִסְתַּיְּרָא לְמֶהֱוֵי בְּסוֹפָא׃

תרגום

[22] ארום מה קדמאת איתי לגבר בכל פרקנה ובחבירות לבבה דהוא טרח תחות שמשא בעלמא חדן׃ [23] ארום כל יומוהי כאיבין ותקף רוגזא דלבה לא שכיך אף בליליא הדין חבלא הוא׃ [24] לית דשפיר באנשא אלהן דייכל וישתי ויחזי ית נפשה טב קדם פרקנה ית מקרבתא דייתי לההן בארעא דישוי לה פרקנה אף הדין חזית אנא דמן קדם יי הוא׃ [25] ארום מן הוא דייכול דמקנן דמקנן בגין דישוי לה פרקנה אף הדין חזית אנא דמן קדם יי הוא׃ [26] ארום מן דאית קדמוהי דייעול בפתגמי אורייתא ומן דהוא נברא חשש מן יום דינא רבא וצערא ומרירותא בלבא דחייבא ויהב ליה עובדין בישין למכנש ולמגבר ולמיתן למן דשפיר קדמוהי בגין דישבוק ליה מחוביה אף הדין הבל ומרירות רוחא׃

[1] לכל זמן ועדן לכל חפץ תחות שמיא׃ [2] עדן למילד ועדן למית עדן למטע ועדן בחיר לקטלא בגין מקטרין עדן למקטל ועדן למסבי עדן למתבר ועדן למבני׃ [3] עדן בחיר למפלש בגין ועדן למסני ועדן לכל עסקא תחות שמיא׃ [4] עדן בחיר למבכי ועדן למסבי על שכיבא ועדן בחיר למחדי בחוכא עדן בחיר למספד על קטילא ועדן למרקד׃ [5] עדן בחיר לפקחא דגור אבנין ועדן בחיר למצבר אבנין לבנינא עדן בחיר לגפפא ארחא ועדן בחיר לרחקא מגפפא׃ [6] עדן בחיר לחבוע קנינא ועדן בחיר למיבד נכסיא עדן בחיר למיטר עסקא ועדן בחיר למשתדלא ביקרא בעדן דנחתא עדן בחיר למיבד בריותא ועדן בחיר לאחרבא בריותא עדן בחיר למסתם ועדן בחיר למפתח פתגמי סתירן׃ [7] עדן בחיר למקרע ועדן בחיר למתפר עדן בחיר למשתק ועדן בחיר למממל פתגמי סתירן׃ [8] עדן בחיר למרחם ועדן בחיר למסני לגבר מבזי לגבר שלמא׃ [9] מה מותר איתי לגבר בעובדא דהוא טרח בהון׃ [10] חזית ית ענינא דיהב יי לבני אנשא די אנון רשיעין למתפייסותהון בה׃ [11] ית כלא עבד יאות בעדנה אף ית אנשי עלמא הדן מסר בלביהון בגין דלא יהודע לגבר מן ריש מה מעתיד למהוי בסופא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

יא יא יב יג יד טו טז יז

יא כִּי רָאִיתִי אֲנִי כָּל־עָמָל וְכָל־כִּשְׁרון הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִוא קִנְאַת אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

יב הַכְסִיל חֹבֵק אֶת־יָדָיו וְאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרוֹ׃

יג טוֹב מְלֹא כַף־נַחַת מִמְּלֹא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ׃

יד גַּם רָאִיתִי אֲנִי כָּל־עָמָל וְכָל־כִּשְׁרון הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִוא קִנְאַת אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

טו הַכְסִיל חֹבֵק אֶת־יָדָיו וְאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרוֹ׃

טז טוֹב מְלֹא כַף־נַחַת מִמְּלֹא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ׃

יז גַּם רָאִיתִי אֲנִי כָּל־עָמָל וְכָל־כִּשְׁרון הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִוא קִנְאַת אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

יח יח יט כ כא כב

יח כִּי־יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי גַּם בֵּן וְאָח אֵין לוֹ וְאֵין קֵץ לְכָל־עֲמָלוֹ גַּם־עֵינוֹ לֹא־תִשְׂבַּע עֹשֶׁר וְלֹא יֹאמַר לְמִי אֲנִי עָמֵל וּמְחַסֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטּוּב זֶה גַּם־הֶבֶל הוּא וְעִנְיַן רָע הוּא׃

יט טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן־הָאֶחָד אֲשֶׁר יֶשׁ־לָהֶם שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם׃

כ כִּי אִם־יִפֹּלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת־חֲבֵרוֹ וְאִלּוּ הָאֶחָד שֶׁיִּפֹּל וְאֵין שֵׁנִי לְהָקִים אוֹתוֹ׃

כא גַּם אִם־יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם וְלָאֶחָד אֵיךְ יֵחָם׃

כב וְאִם־יִתְקְפוֹ הָאֶחָד הַשְּׁנַיִם יַעַמְדוּ נֶגְדּוֹ וְחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בְמְהֵרָה יִנָּתֵק׃

יב יב יג יד טו טז יז

יב ᵃ וְנָתַתִּי אֶת־לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְהוֹלֵלוֹת וְסִכְלוּת יָדַעְתִּי גַּם־זֶה רַעְיוֹן רוּחַ׃

יג ᵃ כִּי בְּרֹב חָכְמָה רָב כָּעַס וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מַכְאוֹב׃

יד ᵃ כִּי־רָאִיתִי אֲנִי כָּל־הַמַּעֲשִׂים שֶׁעָשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

טו ᵃ מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתָּקֵן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת׃

טז ᵃ דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם־לִבִּי לֵאמֹר הִנֵּה אֲנִי הִגְדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי חָכְמָה עַל כָּל־שֶׁהָיָה לְפָנַי אַךְ־לִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וָדָעַת׃

יז ᵃ וָאֶתְּנָה לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְדַעַת הוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת יָדַעְתִּי שֶׁגַּם־זֶה הוּא רַעְיוֹן רוּחַ׃

יח יח יט כ כא כב

יח ᵃ כִּי בְּרֹב חָכְמָה רָב כָּעַס וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מַכְאוֹב׃

יט ᵃ כִּי־רָאִיתִי אֲנִי כָּל־הַמַּעֲשִׂים שֶׁעָשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

כ ᵃ מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתָּקֵן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת׃

כא ᵃ דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם־לִבִּי לֵאמֹר הִנֵּה אֲנִי הִגְדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי חָכְמָה עַל כָּל־שֶׁהָיָה לְפָנַי אַךְ־לִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וָדָעַת׃

כב ᵃ וָאֶתְּנָה לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְדַעַת הוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת יָדַעְתִּי שֶׁגַּם־זֶה הוּא רַעְיוֹן רוּחַ׃

ד ד ב ג ד ה ו

ד וָאָשׁוּב אֲנִי וָאֶרְאֶה אֶת־כָּל־הָעֲשֻׁקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִמְעַת הָעֲשֻׁקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיַּד עֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם׃

ב וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת־הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ מִן־הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָה׃

ג וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶם אֵת אֲשֶׁר עֲדֶן לֹא הָיָה אֲשֶׁר לֹא־רָאָה אֶת־הַמַּעֲשֶׂה הָרָע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

ד וָאֶרְאֶה אֲנִי אֶת־כָּל־עָמָל וְאֶת־כָּל־כִּשְׁרון הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִוא קִנְאַת אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

ה הַכְסִיל חֹבֵק אֶת־יָדָיו וְאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרוֹ׃

ו טוֹב מְלֹא כַף־נַחַת מִמְּלֹא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ׃

ד ד ב ג ד ה ו

ד וָאָשׁוּב אֲנִי וָאֶרְאֶה אֶת־כָּל־הָעֲשֻׁקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִמְעַת הָעֲשֻׁקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיַּד עֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם׃

ב וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת־הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ מִן־הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָה׃

ג וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶם אֵת אֲשֶׁר עֲדֶן לֹא הָיָה אֲשֶׁר לֹא־רָאָה אֶת־הַמַּעֲשֶׂה הָרָע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

ד וָאֶרְאֶה אֲנִי אֶת־כָּל־עָמָל וְאֶת־כָּל־כִּשְׁרון הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִוא קִנְאַת אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

ה הַכְסִיל חֹבֵק אֶת־יָדָיו וְאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרוֹ׃

ו טוֹב מְלֹא כַף־נַחַת מִמְּלֹא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ׃

ECCLESIASTES. Translat.B.Hieronymi

12 * Et cognoui quòd non esset melius nisi lætari & facere bene in vita sua.
13 * Omnis enim homo qui comedit & bibit, & videt bonum de labore suo, hoc donum Dei est.
14 * Didici quòd omnia opera quæ fecit C Deus, perseuerent in perpetuum. Non possumus eis quicquam addere nec auferre, quæ fecit Deus vt timeatur.
15 * Quod factum est ipsum permanet: quæ futura sunt iam fuerunt, & Deus instaurat quod abiit.
16 * Vidi sub Sole in loco iudicij impietatem, & in loco iustitiæ iniquitatem.
17 * Et dixi in corde meo: Iustum & impium iudicabit Deus, & tempus omnis rei tunc erit.
18 * Dixi in corde meo de filiis hominum D vt probaret eos Deus, & ostenderet similes esse bestiis.
19 * Idcircò vnus interitus est hominis & iumentorum, & æqua vtriusque conditio. Sicut moritur homo, sic & illa moriuntur. Similiter spirant omnia, & nihil habet homo iumento amplius. Cuncta sunt vanitati:
20 * Et omnia pergunt ad vnum locum. De terra facta sunt, & in terram pariter reuertuntur.
21 * Quis nouit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum, & si spiritus iumentorum descendat deorsum?
22 * Et deprehendi nihil esse melius quàm lætari hominem in opere suo, & hanc esse partem illius. Quis enim eum adducet vt post se futura cognoscat?

CAP. IIII.

1 A VErti me ad alia, & vidi calumnias quæ sub Sole geruntur, & lachrymas innocentium, & neminem consolatorem, cui posse resistere eorum violentiæ, cunctorum auxilio destitutos.

Interp. ex Græc. lxx. CAP. IIII.

11 * Cognoui quòd non est bonum in eis, nisi letari & facere bonum in vita sua.
12 * Et omnis homo qui comedit & bibit & videat bonum in omni labore suo, donũ Dei est.
13 * Cognoui quòd omnia quæcunque fecit Deus, ipsa erunt in seculum: super ea non est addere, & ab eis non est auferre. & Deus fecit vt timeant à facie eius.
14 * Quod factum est iam est, & quæcunque vt fierent iam fuerunt, & Deus quæret qui persecutionem passus est.
15 * Et adhuc vidi sub Sole locum iudicij, illic impius; & locum iustorum, illic impius.
16 * Dixi ego in corde meo: Simul iustum & simul impium iudicabit Deus. quoniam tempus omnirei & in omni opere illic.
17 * Dixi ego in corde meo, de loquela filiorum hominis. quoniam discernet eos Deus, & vt ostendat quòd ipsi bestiæ sunt.
18 * Et eis occursus filiorum hominis, & occursus bestiæ, occursus vnus eis. sicut mors huius, sic mors istius: & spiritus vnus omnibus: & quid amplius habuit homo præter bestiam? nihil. quoniam cuncta vanitas.
19 * Omnia pergunt ad locum vnum, omnia facta sunt ex puluere, & omnia conuertuntur in puluerem.
20 * Et quis nouit spiritum filiorum hominis, si ascendit ipse sursum? & spiritum bestiæ si descendit ipse deorsum in terram?
21 * Et vidi quòd non est bonum nisi quòd lætabitur homo in operibus suis, quoniã hoc pars eius. quoniam quis ducet eum vt videat in quo vtique fiat post eum?

CAP. IIII.

1 ET versus sum ego & vidi cunctas calumnias quæ geruntur sub Sole. et ecce lachryma calumnias patientium, & non est eis consolator: et à manu calumniantium eos fortitudo, & non est eis consolator.

11 * ἔγνων ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἐν αὐτοῖς· εἰμὴ τοῦ εὐφραίνειν
12 καὶ τοῦ ποιεῖν ἀγαθὸν ἐν ζωῇ αὐτοῦ. * καὶ πᾶς
ἄνθρωπος ὃς φάγεται καὶ πίεται καὶ ἴδῃ ἀγαθὸν ἐν παντὶ μό-
14 χθῳ αὐτοῦ, δόμα θεοῦ ἐστιν. * ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα ἐ-
ποίησεν ὁ θεὸς αὐτὰ ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα, ἐπ' αὐτῷ οὐκ ἔστι
προσθεῖναι, καὶ ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν. καὶ ὁ θεὸς ἐ-
ποίησεν ἵνα φοβηθῶσιν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.
15 * τὸ γεγονὸς νῦν ἤδη ἐστί, καὶ ὃ μέλλει γενέσθαι ἤδη γέγονε,
καὶ ὁ θεὸς ζητήσει τὸν διωκόμενον.
16 * καὶ ἔτι εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον τόπον τοῦ κρίσεως, ἐκεῖ ὁ ἀ-
σεβὴς, καὶ τόπον τῶν δικαίων, ἐκεῖ ὁ ἀσεβής.
17 * εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου· συὺ τὸν δίκαιον καὶ συὺ τὸν
ἀσεβῆ κρινεῖ ὁ θεός· ὅτι καιρὸς τῷ παντὶ πράγματος καὶ ἐπὶ
18 παντὶ τῷ ποιήματι ἐκεῖ. * εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου,
περὶ λαλιᾶς τῶν υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου· ὅτι διακρινεῖ αὐτοὺς
ὁ θεός, καὶ τοῦ δεῖξαι ὅτι αὐτοὶ κτήνη εἰσί.
19 * καὶ γὰρ υἱοῖς συμβήσεται τοῦ ἀνθρώπου, καὶ συ-
μβήσεται τοῦ κτήνους, συμβήσεται αὐτοῖς. ὡς ὁ θάνα-
τος τοῦτου οὕτως ὁ θάνατος τούτου. καὶ πνεῦμα ἐν πᾶ-
σι, καὶ τί ἐπερίσσευσεν ὁ ἄνθρωπος ὑπὲρ τὸ κτῆνος; μη-
δέν. ὅτι τὰ πάντα ματαιότης. * τὰ πάντα πορεύε-
ται εἰς τόπον ἕνα, τὰ πάντα ἐγένετο ἀπὸ γῆς, καὶ τὰ πάν-
τα ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν.
21 * καὶ τίς οἶδε τὸ πνεῦμα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, εἰ ἀναβαίνει
αὐτὸ ἄνω, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ κτήνους εἰ καταβαίνει αὐτὸ
κάτω εἰς τὴν γῆν; * καὶ εἶδον ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν
εἰ μὴ ὁ εὐφρανθήσεται ἄνθρωπος ἐν ποιήματι αὐτοῦ,
ὅτι αὐτὸ μερὶς αὐτοῦ. ὅτι τίς ἄξει αὐτὸν τοῦ ἰδεῖν ἐν ᾧ ἂν γέ-
νηται μετ' αὐτόν;

δ'.

1 * Καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ καὶ εἶδον συμπάσας τὰς συκο-
φαντίας τὰς γινομένας ὑπὸ τὸν ἥλιον. καὶ ἰδοὺ δάκρυον
τῶν συκοφαντουμένων, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ὁ παρακαλῶν,
καὶ ἀπὸ χειρὸς συκοφαντούντων αὐτοὺς ἰσχύς, καὶ οὐκ ἔστιν
αὐτοῖς παρακαλῶν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Cognoui quòd non est bonum in illis, in filiis *inquam* hominis, nisi vt delectentur in delectatione Legis, & faciant bonum in diebus vitæ suæ. "Et etiam omnis homo vt comedat & bibat & videat bonum in diebus suis, & hæreditate tradat filiis suis in tempore bus vitæ suæ. "Et etiam omnis homo vt comedat & bibat & videat bonum in diebus suis, & hæreditate tradat filiis suis in tempore mortis suę omnem laborem suum: donum quod datũ est ei, à facie Dñi est. "Cognoui in spiritu prophetiæ q̃ omne quod faciet Dominus in seculo inter bonum & malum, id erit in seculum. super ipsum non est facultas cuiquam addere, & ex eo non est facultas alicui detrahere: & propter omne ego in corde meo, Innocentẽ & peccatorem iudicabit Dñs in die iudicij magni, quoniã tempus præfinitum est omni causę: & propter omne opus quod fecerint in seculo hoc iudicabuntur ibi. "Dixi ego in corde meo super causam filiorũ hominis quòd venient super eos percussiones & morbi malt ad tentãdum eos & ad probandũ eos. *hæc* fecit Dominus vt videat: si reuertentur ad pœnitẽtiam, dimittetur illis & sadipsum iam est quod venit, & id quod futurum est vt fiat in fine dierum, id iam fuit, & in die iudicij magni futurum est vt Dominus requiratur obscurum & pauperem de manibus improbi qui persecutus fuerit eum.

"Et adhuc vidi sub Sole in seculo hoc locum domus iudicij; in quo iudices mendacij condemnant innocentem, vt exeat reus in iudicio suo, & locum, in quo inuenitur vir innocens, ibidem inuenitur vir peccator, vt imperet ei propter peccata generationis malæ. "Dixi ego in corde meo, Innocentẽ & peccatorem iudicabit Dñs in die iudicij magni, quoniã tempus præfinitum est omni causę: & propter omne opus quod fecerint in seculo hoc iudicabuntur ibi. "Dixi ego in corde meo super causam filiorũ hominis quòd venient super eos percussiones & morbi malt ad tentãdum eos & ad probandũ eos. *hæc* fecit Dominus vt videat: si reuertentur ad pœnitẽtiam, dimittetur illis & sadipsum quod fecerint in seculo hoc iudicabuntur. propterea illi arguuntur nocendo eis. "Quoniam euentus hominis & euentus iumenti, euentus vnus omnibus illis, & ecce quemadmodum moritur iumentum, sic moritur is qui non conuertitur ad pœnitentiam ante mortem suam, & spiraculum spiritus vtriusque simul iudicabitur in omni negotio: & residuum viri præ immensa & euentus iumenti, euentus vnus omnibus illis. "Omnia eunt ad locum vnum: omnes habitatores seculi creati sunt ex puluere: & quando mortui fuerint omnes illi futuri sunt vt conuertantur in puluerem.

"Et quis sapiẽs qui nouit an spiritus animæ filiorum hominis ascendat ipse supra firmamentum, & spiritus animæ iumenti descendat ipse subtus terram? "Et vidi quòd non est melius in seculo hoc, quàm vt gaudeat homo in operibus suis bonis, & comedat & bibat & beneficiat in eis: namque hæc est pars eius bona in seculo hoc ad acquirendum in ea seculum venturum: nam quis est ille qui introducet eum ad videndum id quod futurum est vt fiat post eum?

CAP. IIII.

ET rediꝛ ego & vidi omnes calumnias quæ fiũt in sublimi qui opprimuntur in seculo hoc sub Sole à manu oppressorum ipsorum, & non est qui loquatur illis consolationes, & non est qui vindicet eos de manu molestantium eos in fortitudine manus & in virtute, & non est qui consoletur eos.

תרגום

יב יג יד טו טז יז

יב וְיָהַבִית לִבִּי לְמִדַּע חָכְמְתָא וְסָכְלוּתָא וְטָפְשׁוּתָא יְדַעִית אֲרוּם הָדֵין אַף הוּא רְעוּת רוּחָא׃ יג אֲרוּם בְּסַגִּיאוּת חָכְמְתָא סַגִּי כַּעַס וְדָמֵף מַנְדַּע מַדְכְּבָא׃ יד אֲרוּם חֲזֵיתִי אֲנָא יָת כָּל־עוֹבָדַיָּא דְּאִתְעֲבִידוּ תְּחוֹת שִׁמְשָׁא וְהָא כֻּלְּהוֹן הֶבֶל וּרְעוּת רוּחָא׃ טו מְעַוָּת לָא יְכִיל לְאִתְתָּקָנָא וְחִסְרוֹנָא לָא יְכִיל לְאִתְמְנָיָא׃ טז מַלֵּילִית אֲנָא עִם לִבִּי לְמֵימַר הָא אֲנָא אִסְתַּכְלִית וְאוֹסֵפִית חָכְמְתָא עַל כָּל־דַּהֲוָה קֳדָמָי בִּירוּשְׁלֶם וְלִבִּי חֲזָא חָכְמְתָא וְדַעְתָּא סַגִּיאָא׃ יז וְיָהַבִית לִבִּי לְמִדַּע חָכְמְתָא וּלְמִדַּע סָכְלוּתָא וְטָפְשׁוּתָא יְדַעִית אֲרוּם הָדֵין אַף הוּא רְעוּת רוּחָא׃

יח יח יט כ כא כב

יח אֲרוּם בְּסַגִּיאוּת חָכְמְתָא סַגִּי כַּעַס וְדָמֵף מַנְדַּע מַדְכְּבָא׃ יט אֲרוּם חֲזֵיתִי אֲנָא יָת כָּל־עוֹבָדַיָּא דְּאִתְעֲבִידוּ תְּחוֹת שִׁמְשָׁא וְהָא כֻּלְּהוֹן הֶבֶל וּרְעוּת רוּחָא׃ כ מְעַוָּת לָא יְכִיל לְאִתְתָּקָנָא וְחִסְרוֹנָא לָא יְכִיל לְאִתְמְנָיָא׃ כא מַלֵּילִית אֲנָא עִם לִבִּי לְמֵימַר הָא אֲנָא אִסְתַּכְלִית וְאוֹסֵפִית חָכְמְתָא עַל כָּל־דַּהֲוָה קֳדָמָי בִּירוּשְׁלֶם וְלִבִּי חֲזָא חָכְמְתָא וְדַעְתָּא סַגִּיאָא׃ כב וְיָהַבִית לִבִּי לְמִדַּע חָכְמְתָא וּלְמִדַּע סָכְלוּתָא וְטָפְשׁוּתָא יְדַעִית אֲרוּם הָדֵין אַף הוּא רְעוּת רוּחָא׃

ד ד ב ג ד ה ו

ד וְתָבִית אֲנָא וַחֲזֵית יָת כָּל־מַקְבְּלֵי עוֹקְתָנִין דְּאִתְעֲבִידָן תְּחוֹת שִׁמְשָׁא וְהָא דִּמְעַת מַקְבְּלֵי עוֹקְתָנִין וְלֵית לְהוֹן מְנַחֵם וּמִן יַד עוֹשְׁקֵיהוֹן תַּקִּיף וְלֵית לְהוֹן מְנַחֵם׃ ב וְשַׁבַּחִית אֲנָא יָת מִיתַיָּא דְּכַבָּר מִיתוּ מִן חַיַּיָא דְּאִנּוּן חַיִּין עַד כְּעַן׃ ג וְטָב מִתַּרְוֵיהוֹן יָת דְּלֵית לֵיהּ עַד כְּעַן דְּלָא חֲזָא יָת עוֹבָדָא בִּישְׁתָּא דְּאִתְעֲבִידַת תְּחוֹת שִׁמְשָׁא׃ ד וְחָזֵית אֲנָא יָת כָּל־עֲמַל וְיָת כָּל־תִּקּוּנָא דְּעוֹבָדָא אֲרוּם הָדָא קִנְאַת גְּבַר מִן חַבְרֵיהּ אַף הָדֵין הֶבֶל וּרְעוּת רוּחָא׃ ה שׁוֹטֶה חָבַק יָת יְדוֹהִי וְאָכַל יָת בִּסְרֵיהּ׃ ו טָב מְלָא כַף נִיחָא מִמְּלָא חָפְנַיִן עֲמַל וּרְעוּת רוּחָא׃

ד ד ב ג ד ה ו

ד וְתָבִית אֲנָא וַחֲזֵית יָת כָּל־מַקְבְּלֵי עוֹקְתָנִין דְּאִתְעֲבִידָן תְּחוֹת שִׁמְשָׁא וְהָא דִּמְעַת מַקְבְּלֵי עוֹקְתָנִין וְלֵית לְהוֹן מְנַחֵם וּמִן יַד עוֹשְׁקֵיהוֹן תַּקִּיף וְלֵית לְהוֹן מְנַחֵם׃ ב וְשַׁבַּחִית אֲנָא יָת מִיתַיָּא דְּכַבָּר מִיתוּ מִן חַיַּיָא דְּאִנּוּן חַיִּין עַד כְּעַן׃ ג וְטָב מִתַּרְוֵיהוֹן יָת דְּלֵית לֵיהּ עַד כְּעַן דְּלָא חֲזָא יָת עוֹבָדָא בִּישְׁתָּא דְּאִתְעֲבִידַת תְּחוֹת שִׁמְשָׁא׃ ד וְחָזֵית אֲנָא יָת כָּל־עֲמַל וְיָת כָּל־תִּקּוּנָא דְּעוֹבָדָא אֲרוּם הָדָא קִנְאַת גְּבַר מִן חַבְרֵיהּ אַף הָדֵין הֶבֶל וּרְעוּת רוּחָא׃ ה שׁוֹטֶה חָבַק יָת יְדוֹהִי וְאָכַל יָת בִּסְרֵיהּ׃ ו טָב מְלָא כַף נִיחָא מִמְּלָא חָפְנַיִן עֲמַל וּרְעוּת רוּחָא׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

ב וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת־הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ מִן־הַחַיִּים
אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָה׃
ג וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶם אֶת אֲשֶׁר־עֶדֶן לֹא הָיָה אֲשֶׁר לֹא־
רָאָה אֶת־הַמַּעֲשֶׂה הָרָע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃
ד וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת כָּל־עָמָל וְאֵת כָּל־כִּשְׁרון הַמַּעֲשֶׂה
כִּי הִיא קִנְאַת־אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃
ה הַכְּסִיל חֹבֵק אֶת־יָדָיו וְאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרוֹ׃
ו טוֹב מְלֹא כַף נָחַת מִמְּלֹא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ׃
ז וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה הֶבֶל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃
ח יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי גַּם בֵּן וָאָח אֵין־לוֹ וְאֵין קֵץ
לְכָל־עֲמָלוֹ גַּם־עֵינָיו לֹא־תִשְׂבַּע עֹשֶׁר וּלְמִי אֲנִי
עָמֵל וּמְחַסֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטּוֹבָה גַּם־זֶה הֶבֶל וְעִנְיַן
רָע הוּא׃
ט טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן־הָאֶחָד אֲשֶׁר יֶשׁ־לָהֶם שָׂכָר
טוֹב בַּעֲמָלָם׃
י כִּי אִם־יִפְּלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת־חֲבֵרוֹ וְאִילוּ הָאֶחָד
שֶׁיִּפֹּל וְאֵין שֵׁנִי לַהֲקִימוֹ׃
יא גַּם אִם־יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם וְלָאֶחָד אֵיךְ
יֵחָם׃
יב וְאִם־יִתְקְפוֹ הָאֶחָד חֲשְׁנַיִם יַעַמְדוּ נֶגְדּוֹ וְהַחוּט
הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק׃
יג טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל אֲשֶׁר
לֹא־יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד׃
יד כִּי־מִבֵּית הֶסּוּרִים יָצָא לְמָלְךְ כִּי גַם בְּמַלְכוּתוֹ
נוֹלַד רָשׁ׃
טו רָאִיתִי אֶת־כָּל־הַחַיִּים הַמְהַלְּכִים תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ
עִם הַיֶּלֶד הַשֵּׁנִי אֲשֶׁר יַעֲמֹד תַּחְתָּיו׃

1 * Et laudaui magis mortuos quàm uiuentes, & feliciorem vtroque iudicaui,
2 * qui necdum natus est, nec vidit mala quæ sub Sole fiunt.
3 * Rursum contemplatus sum omnes labores hominum, & industrias animaduerti patere inuidiæ proximi. & in hoc ego vanitas, & cura superflua est.
4 * Stultus complicat manus suas, & comedit carnes suas, dicens:
5 * Melius est pugillus cum requie, quàm plena vtraque manus cum labore & afflictione animi.
6 * Considerans repperi & aliam vanitatem sub Sole.
7 * Vnus est, & secundum non habet filium, non fratrem, & tamè laborare non cessat, nec satiantur oculi eius diuitiis, nec recogitat, dicens: Cui laboro, & fraudo animam meam bonis? In hoc quoque vanitas est & afflictio pessima.
8 * Melius est ergo duos esse simul, quàm vnum: habent enim emolumentum societatis suæ.
9 * Si vnus ceciderit, ab altero fulietur. Væ soli, quia cùm ceciderit, nó habet qui leuantem se.
10 * Et si dormierint duo, fouebuntur mutuò. vnus quomodo calefiet?
11 * Et si quispiam præualuerit contra vnum, duo resistent ei. Funiculus triplex difficilè rumpitur.
12 * Melior est puer pauper & sapiens rege senè & stulto, qui nescit præuidere posterum.
13 * Quòd de carcere catenisque interdum quis egrediatur ad regnum, & alius natus in regno inopia consumatur.
14 * Vidi cunctos viuentes qui ambulant sub Sole cũ adolescente secundo qui consurget pro eo.

תרגום

1 וְתָבֵית אֲנָא וַחֲמֵית כָּל מְעִיקָתָא דְּמִתְעֲבְדָא בְּעָלְמָא וְהָא דִמְעָתָא דְּעִיקָתָא וְלָא אִית לְהוֹן פָּרָקָא וּבְיַד תַּקִּיפִין בְּעָלְמָא כְּדֵין אִתְרַחֲקוּ מִן חַיֵּיא דְּאִנּוּן קַיְמִין בְּעָלְמָא עַד כְּעַן׃
2 וְשַׁבַּחִית אֲנָא יָת מָרַחֲמִין דְּדָעַר כְּעַן לָא הֲוָה וְלָא חֲזָה פָּרְעָנוּתָא דְּאִתְיְיהִיבַת מִן קֳדָם יְיָ עַל חוֹבֵי עַמֵּיהּ דְּבֵית יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן חַיִּין בְּעָלְמָא עַד כְּעַן׃
3 וְתוּב אֲנָא יָת כָּל טָרְחָא וְיָת כָּל אוּכְמְרִי בְּעָלְמָא דְּהוּא אִתְכְּבִישׁ בְּאַרְעָא דְּאִתְעֲבַד בְּנֵי אֱנָשָׁא אֲרוּם הוּא קִנְאַת גְּבַר לְחַבְרֵהּ לְמֶעְבַּד כְּוָתֵהּ וְאַף־עַל־גַּב דְּלָא כְּדָבָר טָב הוּא׃
4 שְׁטְיָא אָזֵל וְסָגֵף יָת יְדוֹי בְּקִיטְמָא וְלָא צָבֵי לְמִסְרַח וְסָתְיָא וְיֵכֵל יָת כָּל מָה דְּאִית לֵהּ וַאֲפִילּוּ כְּסוּי דְּעַל מְשָׁכֵהּ׃
5 וְתָקֵן אֲנָא וַחֲמֵית תְּקָנָה בְּהַנְיָית נַפְשׁ וּבְלָא גְּזֵלָא וְחַשׁוּפִין מִן חֲרִין חַפְנִין מָלְיָן מִיכְלָא בְּגִזְלָא וְחַשׁוּפִין׃
6 טָב חֲדָא נְסִיבוּ וְלֵית חוּשְׁבָּן לְכָל־עֲמָלוֹ גַּם עֵינוֹהִי לָא־תִשְׂבַּע עוֹשֶׁר וְלָא אָמַר בְּלִבֵּהּ לְמָה דֵין אֲנָא טָרַח וּמְחַסַּר יָת נַפְשִׁי מִשְׁבְּחָתָא׃
7 וְתוּב אֲנָא וַחֲמֵית תְּקָנָה בְּעָלְמָא דְּיֵי׃
8 אִית גְּבַר וְיָתִירֵי וְלֵית תִּנְיָן כַּד סְנָה אַף בְּרָא וְאַף אֲחָא לֵית לֵהּ וְלָא יָכִיל לְמִשְׂבַּע עֹשֶׁר וְלָא אָמַר בְּלִבֵּהּ לְמָה דֵין אֲנָא טָרַח וּמְחַסַּר יָת נַפְשִׁי מִשְׁבְּחָתָא דְּדָא הִיא וְעִנְיָנָא בִּישְׁתָּא הִיא׃
9 טָבִין תְּרֵין מִן חַד דְּאִית לְהוֹן אַגַר טָב בְּמִלֵּיהוֹן׃
10 אֲרוּם אִלֵּין אִם נָפְלִין חַד יְקִים יָת חַבְרֵהּ וַיְלֵי לְחַד דְּהוּא נָפִיל וְלֵית תִּנְיָן דְּיֵימַר לֵהּ אֲסוֹק׃
11 וְאַף אִם יִשְׁכְּבוּן תְּרֵין וְיִתְחַמּוּן וְחַד כֵּיף יִתְחַמֵּם׃
12 וְאִם יִתְקְפִנֵּהּ חַד תְּרֵין יְקוּמוּן קֳדָמוֹהִי וְחוּטָא מְזַרְדָּא תְּלָתָא לָא בְּסִפְרָא יִתְבְּרֵי׃
13 טָב עוּלֵימָא מִסְכֵּינָא וְחַכִּימָא מִמַּלְכָּא סָבָא וּשְׁלִים בְּיֵיצְהוֹן לְמֵיתֵי וְלָא יָדַע לְאִזְדָּהָרָא עוֹד׃
14 אֲרוּם מִן בֵּית אֲסִירִין נְפַק וְלִמְלָכָא אִתְיְלִיד וְהוּא בְּמַלְכוּתֵהּ מִסְכֵּינָא׃
15 חֲזֵיתִי יָת כָּל חַיָּיא דְּמְהַלְּכִין בְּעָלְמָא עִם עוּלֵימָא תִּנְיָנָא דְּיָקוּם תְּחוֹתֵהּ׃

2 * Et laudaui ego simul mortuos qui iam mortui sunt super viuentes, quicunque ipsi viuunt vsque nunc.
3 * Et bonus super duos istos quicunque nondum natus est, qui non vidit simul opus malum quod factum est sub Sole.
4 * Et vidi ego omnem laborem, & omnem fortitudinem operis. quoniam hoc zelus viri ab amico suo. & hoc vanitas & electio spiritus.
5 * Stultus complicauit manus suas, & comedit carnes suas.
6 * Bonum repletio pugilli quietis super repletiones duorum pugillorum laboris & electionis spiritus.
7 * Et conuersus sum ego & vidi vanitatem sub Sole.
8 * Est vnus & non est secundus, & filius & frater non est ei. & non est finis omni labori suo. & oculus eius non repletur diuitiis. Et cui ego laboro, & fraudo animam meam à bonitate? & hoc vanitas & occupatio mala est.
9 * Boni duo super vnum, quibus est eis merces bona in labore eorum.
10 * Quoniam si ceciderint, vnus eriget participem suum. & væ ipsi vni cùm ceciderit, & non fuerit secundus vt erigat eum: * & si dormierint duo, & calor eis, & vnus quomodo calefiet?
11 * Et si victus fuerit vnus, duo stabunt contra eum, & funiculus triplex non citò rumpetur.
12 * Et bonus puer pauper & sapiens super regem senem & stultum, qui non nouit præcauere vltrà.
13 * Quoniam de domo vinculorum exibit ad regnandum, quoniam & in regno suo natus est pauper.
14 * Vidi cunctos viuentes qui ambulant sub Sole, cum adolescente secundo, qui resurget pro eo.

2 * καὶ ἐπῄνεσα ἐγὼ ζωὺς οὓς τεθνηκότας οὓς ἤδη ἀπο-
θανόντας ὑπὲρ οὓς ζῶντας οἳ αὐτοὶ ζῶσιν ἕως τοῦ νῦν.
3 * καὶ ἀγαθὸς ὑπὲρ οὓς δύο τοὺς ὅστις οὔπω ἐγένε-
το, ὃς οὐκ εἶδε ζωὺ τὸ ποίημα τὸ πονηρὸν τὸ πεποιημένον ὑπὸ
τὸν ἥλιον.
4 * καὶ εἶδον ἐγὼ σύμπαντα τὸν μόχθον, καὶ σύμπασαν
δυδρίαν τοῦ ποιήματος. ὅτι αὐτὸ ζῆλος ἀνδρὸς ἀπὸ τοῦ ἑ-
ταίρου αὐτοῦ. καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύ-
ματος.
5 * ἄφρων περιέλαβεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἔφαγε τὰς
σάρκας αὐτοῦ.
6 * ἀγαθὸν πλήρωμα δρακὸς ἀναπαύσεως ὑπὲρ πλήρω-
ματα δύο δρακῶν μόχθου καὶ προαιρέσεως πνεύματος.
7 * καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ καὶ εἶδον ματαιότητα ὑπὸ τὸν ἥλιον.
8 * ἔστιν εἷς καὶ οὐκ ἔστι δεύτερος. καὶ γε υἱὸς καὶ ἀδελ-
φὸς οὐκ ἔστιν αὐτῷ. καὶ οὐκ ἔστι πέρασμος τῷ παντὶ μόχ-
θῳ αὐτοῦ. καὶ γε ὀφθαλμὸς αὐτοῦ οὐκ ἐμπίμπλαται
πλούτου. καὶ τίνι ἐγὼ μοχθῶ καὶ στερίσκω τὴν ψυχήν
μου ἀπὸ ἀγαθοσύνης. καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ περι-
σπασμὸς πονηρὸς ἐστιν.
9 * ἀγαθοὶ ⟨δ⟩ δύο ὑπὲρ τὸν εἷα. οἷς ἐστιν αὐτοῖς μισθὸς
ἀγαθὸς ἐν μόχθῳ αὐτῶν.
10 * ὅτι ἐὰν πέσῃ, ὁ εἷς ἐγερεῖ τὸν μέτοχον αὐτοῦ. ⟨ε⟩ οὐαὶ
αὐτῷ τῷ εἷ ὅταν πέσῃ καὶ μὴ ᾖ δεύτερος ⟨ε⟩ ἐγείρας αὐτόν.
11 * καὶ ἐὰν κοιμηθῶσιν ⟨δ⟩ δύο καὶ θέρμη αὐτοῖς, ⟨ε⟩ ὁ εἷς
πῶς θερμανθῇ;
12 * καὶ ἐὰν ὑπερισχύσῃ ὁ εἷς, οἱ δύο στήσονται κατέναντι
αὐτοῦ, ⟨ε⟩ σπαρτίον τὸ συνηγὲς οὐ ταχέως διορυγήσεται.
13 * καὶ ἀγαθὸς παῖς πτωχὸς ⟨ε⟩ φρόνιμος ὑπὲρ βασιλέα πρεσ-
βύτερον, καὶ ἄφρονα ὃς οὐκ ἐγνω ἔτι προσέχειν ἔτι.
14 * ὅτι ἐξ οἴκου τῶν δεσμίων ἐξελεύσεται ἐπὶ βασιλεύ-
σαι. ὅτι καί γε ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐγεννήθη πτωχός.
15 * εἶδον σύμπαντας τοὺς ζῶντας τοὺς περιπατοῦντας ὑ-
πὸ τὸν ἥλιον μετὰ τοῦ νεανίσκου τοῦ δευτέρου, ὃς διαστή⟨σ⟩
ἀντ' αὐτοῦ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

1 Et laudaui ego iacentes qui ecce iam mortui fuerunt, qui non viderunt vltionem quæ venit in seculum post mortem suam magis
2 quàm viuos qui vixerunt in molestia vsque nunc. Et præstantior vtrisque is est qui hactenus nondum fuit, nec creatus
3 est in mundo, quòd non viderit opera mala quæ facta sunt in mundo hoc sub Sole. Et vidi ego omnem laborem & omnem
direction em operis quod fecerunt filij hominis, quòd sit æmulatio qua æmulatur vir socium suũ ad faciendum sicut ille: & etiam hoc vani-
tas est & confractio spiritus. Stultus vadit & complicat manus suas in æstate & non vult laborare, & in hyeme comedet quic-
quid est ipsi, & etiam operimentum quod est super pellem carnis suæ. Melius est viro implementum volæ vnius cibi inquiete animæ
& sine direptione & rapinis, quàm duæ volæ plenæ cibo in direptione & rapinis. Et rediì ego & vidi vanitatem quę decreta est vt
4 fit in seculo sub Sole. Est vir vnicus, & non est secundus præter eum, neque etiam filium neque fratrem habet ad hæreditandum
laboro & defraudo animam meam bonis? etiam hoc vanitas & negotium malum est. Meliores sunt duo iusti in generatione,
5 quàm vnus, quia est illis merces bona in seculo venturo in laboribus suis, quos laborauerunt ad sustentandum generationem suam.
6 Nam si ceciderit vnus ex eis super lectum & cubauerit ægrotans, alter surgere faciet socium suum oratione sua. & si vnus innocens
folus fuerit in generatione sua, in tempore quo decidet super lectum & cubabit ægrotans, non erit illi in generatione sua socius secundus
7 ad orandum super eum: sed in puritate sua surget ex ægritudine sua. Et etiam si dormierint duo, vir & vxor eius, & calor eis erit
in hyeme: sed vnus quomodo calefiet? Et si surrexerit vir improbus & robustus in generatione, & opera eius corrupta, &
occasionem afferentia ad prouocandam vltionem in seculo; stantes duo iusti omnino aduersus eum, cessare facient vltionem merito suo:
& quanto congruentius tres iusti qui fuerint in generatione, & pax inter eos, sicut catena quæ contorta est ternis funibus, quæ non festi-
nanter conuellerur. Maior est qui est pauper, & ineſt in eo spiritus sapientiæ ab ante Dominum, quàm rex senex &
8 stultus: & vltra hæc non est cognitio vt admoneatur amplius. Etenim de domo vinctorum exiuit & regnauit super
terram: etenim in diebus regni sui factus est pauper in seculo. Vidi omnes viuentes qui ambulant sub Sole cum puero
secundo qui surrexerit & regnauit in loco hæreditatis suæ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

טו אֵין־קֵץ לְכָל־הָעָם לְכֹל אֲשֶׁר־הָיָה לִפְנֵיהֶם גַּם
הָאַחֲרוֹנִים לֹא יִשְׂמְחוּ־בוֹ כִּי־גַם־זֶה הֶבֶל וְרַעְיוֹן
יז רוּחַ׃ שְׁמֹר־רַגְלֶיךָ כַּאֲשֶׁר תֵּלֵךְ אֶל־בֵּית הָאֱלֹהִים
וְקָרוֹב לִשְׁמֹעַ מִתֵּת הַכְּסִילִים זָבַח כִּי־אֵינָם יוֹדְעִים
לַעֲשׂוֹת־רָע׃ ה
א אַל־תְּבַהֵל עַל־פִּיךָ וְלִבְּךָ אַל־יְמַהֵר לְהוֹצִיא
דָבָר לִפְנֵי הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה עַל־
הָאָרֶץ עַל־כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעַטִּים׃
ב כִּי בָא הַחֲלוֹם בְּרֹב עִנְיָן וְקוֹל בְּסִיל בְּרֹב דְּבָרִים׃
ג כַּאֲשֶׁר תִּדֹּר נֶדֶר לֵאלֹהִים אַל־תְּאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ
כִּי אֵין חֵפֶץ בַּכְּסִילִים אֵת אֲשֶׁר־תִּדֹּר שַׁלֵּם׃
ד טוֹב אֲשֶׁר לֹא־תִדֹּר מִשֶּׁתִּדֹּר וְלֹא תְשַׁלֵּם׃
ה אַל־תִּתֵּן אֶת־פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת־בְּשָׂרֶךָ וְאַל־
תֹּאמַר לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה הִיא לָמָּה יִקְצֹף
הָאֱלֹהִים עַל־קוֹלֶךָ וְחִבֵּל אֶת־מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ׃
ו כִּי בְרֹב חֲלֹמוֹת וְהֲבָלִים וּדְבָרִים הַרְבֵּה כִּי אֶת־
הָאֱלֹהִים יְרָא׃
ז אִם־עֹשֶׁק רָשׁ וְגֵזֶל מִשְׁפָּט וָצֶדֶק תִּרְאֶה בַּמְּדִינָה
אַל־תִּתְמַהּ עַל־הַחֵפֶץ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר
וְגבֹהִים עֲלֵיהֶם׃
ח וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל הִיא מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד׃
ט אֹהֵב כֶּסֶף לֹא־יִשְׂבַּע כֶּסֶף וּמִי־אֹהֵב בְּהָמוֹן לֹא
תְבוּאָה גַּם־זֶה הָבֶל׃
י בִּרְבוֹת הַטּוֹבָה רַבּוּ אוֹכְלֶיהָ וּמַה־שִּׂכְרוֹן
לִבְעָלֶיהָ כִּי אִם־רְאִיַּת עֵינָיו׃
יא מְתוּקַת שְׁנַת הָעֹבֵד אִם מְעַט וְאִם־הַרְבֵּה יֹאכֵל
וְהַשָּׂבָע לָעָשִׁיר אֵינֶנּוּ מַנִּיחַ לוֹ לישון׃

ECCLESIASTES. Translat.B.Hieronymi.

16 Infinitus numerus est populi omnium
qui fuerunt ante eum, & qui postea fore
sunt, non lætabuntur in eo. Sed & hoc va-
17 nitas & afflictio spiritus. Custodi pe-
dem tuum ingrediens domum Dei, & ap-
propinqua vt audias. Multo enim melior
est obedientia, quàm stultorum victima,
qui nesciunt quid faciunt mali.

CAP. V.

1 NE temerè quid loquaris, neque cor tuum
sit velox ad proferendum sermonem
coram Deo. Deus enim in cælo, & tu in
per terrā: idcircò sint pauci sermones tui.
2 Multas curas sequuntur somnia, & in
multis sermonibus inuenietur stultitia.
3 Si quid vouisti Deo, ne moreris reddere. Displicet enim Deo infidelis & stul-
B ta promissio. sed quodcunq; voueris, reddito.
4 Multoque melius est nō vouere, quàm
post votum promissa non reddere.
5 Ne dederis os tuum vt peccare faciat
carnem tuam, neque dicas coram angelo,
Non est prouidentia, ne forte iratus Deus
contra sermones tuos dissipet cuncta opera
6 ra manuum tuarum. Vbi multa sunt
somnia, plurimæ sunt vanitates & sermo-
nes innumeri. Tu verò Deum time.
7 Si videris calumnias egenorum &
lenta iudicia, & subuerti iustitiam in pro-
uincia, nō mireris super hoc negotio, quia
excelso excelsior est alius, & super hos quo-
que eminentiores sunt alij:
8 Et abundantia terræ in omni est rex agri labo-
rati. Diligens argentum non implebitur ar-
gento. Et quis dilexit in multitudine eius ger-
men? & hoc vanitas. In multitudine bonitatis
9 multiplicati sunt comedentes eam. & quæ for-
titudo illi qui ab ea? Quoniam principium vi-
C qui amat diuitias, fructum non capiet ex
eis: & hoc ergo vanitas.
10 Vbi multæ sunt opes, multi qui comedunt eas. Et quid prodest possessori, nisi
quòd cernit diuitias oculis suis?
11 Dulcis est somnus operanti siue parum
siue multum comedat, saturitas autem di-
uitis non sinit eum dormire.

תרגום

16 לית סוף לכל עמא דהוה קדמיהון אף לבתראי לא יחדון בה ארי אוף דין הבלי וחבירותא רעיא׃ 17 אנח בר נש טר רגלך בעזן דהיזל
לבית מקדשא לצלאה דלא תהך תפן מלא חובין קדם ייי עד לא תהוב ותהי מקרב יח לקבלא אלפן אורייתא מן כהניא ותפיסיא ולא
תהי כסדרין דמקרבין קורבנא על חוביהון ולא חיבין מן עובדין בישין דאחידין בידיהון ולית אלהותי מתקבל ברעוא ארום לית יהיתון יתעזן
ארום יתי שלם של כל עלמא ויתב על כרסי מימרך לשבשא יח טרי פתך ולבך לא יוהי לאפקא מסלל בעזן דאת מצלי קדם
ה ׃ 1 לא תכהל על מימרך לשבשא יח טרי פתך ולבך לא יוהי לאפקא מסלל בעזן דאת מצלי קדם
קדם ייי ארום שמיא בשמי רומא ואנת על ארעא בגין כן יהון מלי פתך קלילין׃ 2 ארום היכמא דייתי
חלמא בסגיאות גוניז אף קלא דחטיא בסגיאות פתגמין בטלין׃ 3 בעזן דתידר נדרא קדם ייי לא תעכב לשלמותה ארום
לית חפיץ בסכלתנין שלם דתידר׃ 4 טב לך דלא תידר מדתידר ולא תשלם׃
5 אל תתן ית פתך לחטאה ית בסרך ולא תימר קדם מלאכא ארי שגיאה היא למא יתרגז מימרא דייי על קלך ויחבל ית עובדי ידך׃
6 ארום בסגיאות חלמין והבלין ופתגמין סגיאין ואנת יהב דחלתך קדם ייי׃ 7 אין תחמי עושקנא דמסכנא וגזלא דדין
ועוברין דקשוט במדינתא לא תתמה בלבבך על מילתא ארום אלהא אדיר על תרין תקיפין לפרעי בישיא ולמהויהון מתפנן רברבין עלויהון׃ 8 ומהוה שבח פלחנות ארעא על-
כולא מלכא למפלח ברעיא ולמהויהון מתפנן רברבין עלויהון׃ 9 נבר דרחים כספא לא ישבע כספא ומאן דרחים לסגופא לא יזכי מיניה אוף דא הבל׃
10 כד סגיאין טיבותא בעלמא סגיאין אוף בני אנשא דייכלונה ומה-
טבותא לשולטניהון אלהין אלהא דחמאן בעיניהון׃ 11 בסמית דמכתא נבדא דו-

Non est finis omni populo omnibus quicun- 16
que fuerunt ante eos. & vltimi non lætabun-
tur in eo: quoniam & hoc vanitas & electio
spiritus. Custodi pedem tuum in quo vti- 17
que ambulaueris in domum Dei. & propè vt
audias super domum stultorū sacrificium tuum:
quoniam non sunt scientes facere bonum.

CAP. V.

NE festines inore tuo: & cor tuum ne pro- 1
peret efferre sermonem ante faciem Dei:
quoniam Deus in cælo sursum, & tu super ter-
ram. idcirco sint sermones tui pauci.
Quoniam aduenit insomnium in multitu- 2
dine tentationis, & vox stulti in multitudi-
ne sermonum. Quandocumque voueris 3
votum Deo, ne moreris vt reddas illud: quoniā
non est voluntas in stultis. tu igitur quæcunque
voueris redde. Bonum non vouere te, 4
quàm vouisse te & non reddere.
Ne dederis os tuum vt peccare facias car- 5
nem tuam, et ne dixeris ante faciem Dei, Quòd
ignorantia est: ne irascatur Deus super vocem
tuam, & dissipet opera manuum tuarum.
Quoniam in multitudine somniorum & 6
vanitatum & sermonum multorum: quoniam
simul Deum time. Si calumniam pau- 7
peris, & rapinam iudicij & iustitiæ videris in
regione, ne mireris super re. quoniam excelsus
super excelsum custodiet, & excelsi super ipsos.
Et abundantia terræ in omni est rex agri labo- 8
rati. Diligens argentum non implebitur ar-
gento. Et quis dilexit in multitudine eius ger-
men? & hoc vanitas. In multitudine bonitatis 9
multiplicati sunt comedentes eam. & quæ for-
titudo illi qui ab ea? Quoniam principium vi-
dendi oculi eius. Dulcis somnus seruis si parum, 10
et si multum comedet, & repleto ditari. non est
qui dimittat eum vt dormiat.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ. μθερμηνεύσεις τῶν ο

1 οὐκ ἔστι πέρασμος τῷ πλήθει λαῷ τοῖς πᾶσιν οἵτινες ἐγε-
νοντο ἔμπροσθεν αὐτῶν. καὶ γε οἱ ἔσχατοι οὐκ ἀφρανθή-
σονται ἐν αὐτῷ· ὅτι καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις
17 πνεύματος. φύλαξαι τὸν πόδα σου ἐν ᾧ ἂν πορεύῃ
εἰς οἶκον θεοῦ. ἐγγίσει γὰρ ἀκοὴ ὑπὲρ θύματα τῶν ἀφρόνων θυσία
σου· ὅτι οὐκ εἰσὶν εἰδότες τοῦ ποιῆσαι κακόν.

ε.

1 Μὴ σπεύσῃς τῷ στόματί σου. καὶ καρδία σου μὴ τα-
χυνέτω τοῦ ἐξενέγκαι λόγον ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ.
ὅτι ὁ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω. καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τού-
τῳ ἔσῃ (ℵ) λόγοι σου ὀλίγοι.
2 ὅτι ἔρχεται ἐνύπνιον ἐν πλήθει περισπασμοῦ, καὶ φω-
νὴ ἄφρονος ἐν πλήθει λόγων. κατὰ σὸ δόξῃ εὐ-
χὴν τῷ θεῷ, μὴ χρονίσῃς τοῦ ἀποδοῦναι αὐτήν, ὅτι οὐκ ἔστι
θέλημα ἐν ἄφροσι, σὺ οὖν ὅσα εὔξῃ ἀπόδου.
4 κρεῖττόν ἐστι μὴ εὔξασθαί σε ἢ τὸ εὔξασθαί καὶ μὴ
ἀποδοῦναι. μὴ δῷς τὸ στόμα σου τοῦ ἁμαρτεῖν
τὴν σάρκα σου, καὶ μὴ εἴπῃς ἔμπροσθεν τοῦ ἀγγέλου τοῦ θεοῦ, ὅτι
ἄγνοιά ἐστιν, ἵνα μὴ ὀργισθῇ ὁ θεὸς ἐπὶ φωνῇ σου, καὶ διά-
φθειρῃ τὰ ποιήματα τῶν χειρῶν σου. ὅτι ἐν πλήθει ἐνυπνίων
καὶ ματαιοτήτων καὶ λόγοις πολλοῖς, ὅτι σοὶ τὸν θεὸν φόβου.
7 ἐὰν συκοφαντίαν πενήτος καὶ ἁρπαγὴν κεκμαῶτος καὶ
δικαιοσύνης ἰδῇς ἐν χώρᾳ, μὴ θαυμάσῃς ἐπὶ τῷ πράγμα-
τι. ὅτι ὑψηλὸς ἐπάνω ὑψηλοῦ φυλάξει καὶ ὑψηλοὶ ἐπ'
αὐτοῖς. καὶ περίσσεια γῆς ἐπὶ παντὶ ἔστι βασιλεὺς ἐ-
ὰν ἀγροῦ εἰργασμένου. ἀγαπῶν ἀργύριον οὐ πλησθή-
σεται (ℵ) ἀργυρίου. καὶ τίς ἠγάπησεν ἐν πλήθει αὐτοῦ γένη-
10 ματος καὶ γε τοῦτο ματαιότης. ἐν πλήθει δ' ἀγαθοσύ-
νης ἐπληθύνθησαν (ℵ) ἔδοντες αὐτήν. καὶ τίς δύο εἶπε τῷ
παρ' αὐτῷ; ὅτι ἀρχὴ ἐδράσθη ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ.
11 γλυκὺς ὕπνος ἐδούλου εἰ ὀλίγον καὶ εἰ πολὺ φά-
γεται, καὶ τῷ ἐμπλησθῆναι δ' πλουτῆσαι. οὐκ ἔστιν ἀφιὼν
αὐτὸν ἐδ' ὑπνῶσαι.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Non est finis omnis populi qui fuit ante illos: neque etiam posteriores lætabuntur in eo: quia etiam hoc vanitas & cōfractio spiritus.
"Tu fili hominis custodi pedes tuos in tempore quo ieris in domū sanctuarij ad orandum, ne venias eò plenus peccatis ante Dominum
quoad conuertaris: & esto admouens aurem tuam ad excipiendam doctrinam Legis à Sacerdotibus & sapientibus, & ne fueris vt stulti
qui offerunt munus pro peccatis suis, & non conturbantur ab operibus malis quæ apprehendunt manibus suis, & non est ipsum accep-
tum in beneplacito, quia ipsi nesciunt facere in eis inter bonum & malum.

CAP. V.

NOn accelerabis super dictū tuum vt confundas eloquia oris tui, & cor tuū non festinabit proferre loquelam in tempore quo tu eris
ante Dūm: nāq; Dūs imperat super oēm mundū, & sedet super solū gloriæ in cēlis altissimis, & tu sedes super terrā: propterea erunt
verba oris tui modica. 'Ecce enim quēadmodū venit somnium sup cogitationes cordis in multitudine negotiorū, sic etiā vox stulti in multi-
tudine verborū otiosorū. 'In tēpore quo voueris votū ante Dūm, ne tardes exoluere illud: quoniam propterea non est beneplacitum ante
Dūm in stultis q̄ differāt vota sua: & tu quod voueris exoluito. 'Melius est tibi vt nō voueas, quàm vt voueas & nō exoluas. 'Ne cōicias
dictū oris tui vt causam adferas iudicij gehēnę super carnē tuā, & in die iudicij magni nō poteris dicere ante angelum crudelē qui potesta-
tem exercebit in te quòd ignorantia fuerat: ad quidnā roborabitur indignatio Dūi super oē eloquiū tuū quod dictū fuerit incōgrue, & cor-
rumper opera manus tuę? 'Etenim in multitudine somniorū Prophetarū mēdacij, & vanitatibus auctorū incantationū, & loquelis multis
improborū nō credes: verūm sapientibus ministrabis, & ex eis quęres doctrinā, & à cōspectu Dūi timebis. 'Si violentiā pauperis, & dire-
ptionem iudicij & iustitiæ videris in ciuitate, ne admireris in corde tuo; quomodo voluntas Domini sit super oia hęc: quia Deus potens
super eos altissimos obseruat opera filiorū hominis tā bona quàm mala: & à facie eius mittūtur viri magnifici & robusti, vt potestatē exer
ceāt in improbos, & vt sint ꝓpositi magistratus super eos. 'Et excellentia laudis culturę terrę super oia est, quòd in tēpore quo rebellāt fi-
lii regni, & rex datur in villas à facie eorū, si nō est ipsi frumētū ad comedēdū, ipse idē rex viro culturā in agro faciēti seruiēs efficitur.
'Vir negotiator qui amabit cōgregare diuitias, nō saturabitur cumulādo argentū: & qui amauerit cōgregare diuitias copiosiores, nō est ei
laus in seculo venturo, nisi fecerit ex eis eleemosynā: propterea q̄ nō est ei merces prouētus ad comedendum, etiam hoc vanitas. "Quādo
multiplicatur bonum in seculo, multiplicantur etiam filij hominum qui comedant illud: & quę vtilitas est dño eius qui congregabit illud,
nisi fecerit ex eo bonum, vt videat in seculo venturo retributionem mercedis in oculis suis? "Suauis somnus viri qui colit Dūm mundi,
& est ei quies in domo sepulchri eius, siue paucos annos vixerit siue multos postquam seruierit dño mūdi in seculo hoc, ad seculū venturū
merecedē operū manuū suarū hereditabit: & sapientia Legis Dūi erit viro diuiti in sapientia. ecce quēadmodū studuit in ea in seculo hoc, &
sollicitus fuit in doctrina, sic requiescet super eum in domo sepulchri eius, & non deseret eum solum, quemadmodum non sinit vxor vi-
rum suum vt dormiat solus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יג * יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֹשֶׁר שָׁמוּר
לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ׃
יד * וְאָבַד הָעֹשֶׁר הַהוּא בְּעִנְיַן רָע וְהוֹלִיד בֵּן וְאֵין
בְּיָדוֹ מְאוּמָה׃
טו * כַּאֲשֶׁר יָצָא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם יָשׁוּב לָלֶכֶת כְּשָׁבָא
וּמֵאוּמָה לֹא־יִשָּׂא בֶעָמְלוֹ שֶׁילֵךְ בְּיָדוֹ׃
טז * וְגַם־זֹה רָעָה חוֹלָה כָּל עֶצֶם שֶׁבָּא בֵן יֵלֵךְ וּמַה־
יִּתְרוֹן לוֹ שֶׁיַּעֲמֹל לָרוּחַ׃
יז * גַּם כָּל־יָמָיו בַּחֹשֶׁךְ יֹאכֵל וְכָעַס הַרְבֵּה וְחָלְיוֹ
וְקֶצֶף׃
יח * הִנֵּה אֲשֶׁר־רָאִיתִי אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר־יָפֶה לֶאֱכוֹל
וְלִשְׁתּוֹת וְלִרְאוֹת טוּבָה בְּכָל־עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת־
הַשָּׁמֶשׁ מִסְפַּר יְמֵי־חַיָּיו אֲשֶׁר־נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי־
הִוא חֶלְקוֹ׃
יט * גַּם כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר
וּנְכָסִים וְהִשְׁלִיטוֹ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ וְלִשֵּׂאת אֶת־חֶלְקוֹ
וְלִשְׂמֹחַ בַּעֲמָלוֹ זֹה מַתַּת אֱלֹהִים הִיא׃
כ * כִּי לֹא הַרְבֵּה יִזְכֹּר אֶת־יְמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים
מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ׃

ו

א * יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרַבָּה
הִיא עַל הָאָדָם׃
ב * אִישׁ אֲשֶׁר יִתֶּן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד
וְאֵינֶנּוּ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־יִתְאַוֶּה וְלֹא־
יַשְׁלִיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נָכְרִי
יֹאכְלֶנּוּ זֶה הֶבֶל וְחֶלְיֵ רָע הוּא׃
ג * אִם־יוֹלִיד אִישׁ מֵאָה וְשָׁנִים רַבּוֹת יִהְיֶה וְרַבּ
שְׁיֵהְיוּ יְמֵי שָׁנָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא תִשְׂבַּע מִן־הַטּוֹבָה וְגַם־
קְבוּרָה לֹא־הָיְתָה לוֹ אָמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנָּפֶל׃
ד * כִּי־בַהֶבֶל בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ וּבַחֹשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה׃

12 * Est & alia infirmitas pessima quam vidi sub Sole, Diuitiæ conseruatæ in malum domini sui.
13 * Pereunt enim in afflictione pessima, generauit filium qui in summa egestate erit.
14 * Sicut egressus est nudus de vtero matris suæ, sic reuertetur, & nihil auferet secum de labore suo.
15 * Miserabilis prorsus infirmitas. Quomodo venit, sic reuertetur. Quid ergo prodest ei quod laborauit in ventum?
16 * Cunctis diebus vitæ suæ comedit in tenebris, & in curis multis, & in ærumna atque tristitia.
17 * Hoc itaque visum est mihi bonum, vt comedat quis & bibat, & fruatur lætitia ex labore suo quo laborauit ipse sub Sole numero dierum vitæ suæ quos dedit ei Deus: & hæc est pars illius.
18 * Et omni homini cui dedit Deus diuitias atque substantiam, potestatemque ei tribuit, vt comedat ex eis, & fruatur parte sua, & lętetur de labore suo: hoc est donum Dei.
19 * Non enim satis recordabitur diei vitæ suæ, eo quòd Deus occupet deliciis cor eius.

CAP. VI.

1 * Est & aliud malum quod vidi sub Sole, & quidem frequens apud homines.
2 * Vir cui dedit Deus diuitias, & substantiam, & honorem, & nihil deest animæ suæ ex omnibus quæ desiderat, nec tribuit ei potestatem Deus vt comedat ex eo, sed homo extraneus vorabit illud. hoc vanitas & magna miseria est.
3 * Si genuerit quispiam centum liberos, & vixerit multos annos & plures dies vitæ suæ, & multis habuerit, & anima illius non vtatur bonis substantiæ suę, sepulturaque careat, de hoc ego pronuncio quòd melior illo sit abortiuus.
4 * Frustrà enim venit & pergit ad tenebras, & obliuione delebitur nomen eius.

12 * Ἔστιν ἀρρωστία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον, πλοῦτος φυλασσόμενος τῷ παρ' αὐτοῦ εἰς κακίαν αὐτοῦ καὶ ἀπολεῖται ὁ
13 πλοῦτος αὐτοῦ. * ἐκεῖνος ἐν περισπασμῷ πονηρῷ, καὶ
ἐγέννησεν υἱόν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ οὐδέν.
14 * καθὼς ἐξῆλθεν ἀπὸ γαστρὸς μητρὸς αὐτοῦ γυμνὸς ἐπιστρέψει τοῦ πορεύεσθαι ὡς ἦκεν· οὐ μὴ λήψεται ἐν μό-
15 χθῳ αὐτοῦ, ἵνα πορεύσῃ ἐν χειρὶ αὐτοῦ. * καί γε τοῦτο πονηρὰ ἀρρωστία. ὥσπερ γὰρ παρεγένετο, οὕτως καὶ ἀπελεύσεται. τίς ἡ περίσσεια αὐτοῦ ἢ μοχθεῖ εἰς ἀνεμον;
16 * καὶ γε πάσας αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἐν σκότει, καὶ ἐν πένθει, καὶ θυμῷ πολλῷ, καὶ ἀρρωστία, καὶ χόλῳ.
17 * ἰδοὺ ὃ εἶδον ἐγὼ ἀγαθόν, ὃ ἐστὶ καλὸν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ τοῦ ἰδεῖν ἀγαθοσύνην ἐν πάσῃ μόχθῳ αὐτοῦ ᾧ αὐτὸς μοχθήσῃ ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐτοῦ ὧν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, ὅτι αὐτὸ μερὶς αὐτοῦ.
18 * καὶ γε πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦτον καὶ ὑπαρχόντα, καὶ ἐξουσίασεν αὐτὸ τοῦ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ λαβεῖν τὸ μέρος αὐτοῦ, καὶ τοῦ εὐφρανθῆναι ἐν
19 μόχθῳ αὐτοῦ. τοῦτο δόμα θεοῦ ἐστιν. * ὅτι οὐ πολλὰ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς περισπᾷ αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ καρδίας αὐτοῦ.

ε'.

1 * Ἔστι πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον. καὶ πολλὴ ἐστιν
ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους·
2 * ἀνὴρ ᾧ δώσει αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦτον καὶ ὑπαρχόντα,
καὶ δόξαν καὶ οὐκ ἔστιν ὑστερῶν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀπὸ πάντων
ὧν ἐπιθυμήσῃ· καὶ οὐκ ἐξουσιάσει αὐτῷ ὁ θεὸς τοῦ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι ἀνὴρ ξένος φαγεται αὐτόν, καὶ γε τοῦτο
μάταιος καὶ ἀρρωστία πονηρά ἐστιν.
3 * ἐὰν γεννήσῃ ἀνὴρ ἑκατόν, καὶ ἔτη πολλὰ ζήσῃ, καὶ πλῆθος ὅπως ἔσονται ἡμέραι ἐτῶν αὐτοῦ, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀπὸ ἀγαθοσύνης. καὶ γε ταφὴ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ, εἶπα ἄγαθόν ὑπὲρ αὐτὸν τὸ ἔκτρωμα.
4 * ὅτι ἐν ματαιότητι ἦλθε, καὶ ἐν σκότει πορεύεται, καὶ
ἐν σκότει ὄνομα αὐτοῦ καλυφθήσεται.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Est malus morbus *quem* vidi in seculo hoc sub Sole, & non est in eo sanitas: vir qui congregat diuitias, & non facit ex eis quicquã boni: in finem dierum ille sibi diuitias custodit vt contristent eum in seculum venturum. "Et illæ diuitiæ quas relinquet filio suo post monte suam peribunt, eo quòd comparauerit eas negotio malo: & nõ permanebunt post illũ in manu filii sui quẽ genuit, nec refidũ erit illi in manu eius quicquam. "Quemadmodum exiit de vtero matris suæ nudus absq; merito & absque omni bono, sic reuertetur ad eumdũ in domũ sepulturę suę indigẽs merito, quẽadmodũ venit in seculũ hoc, nequicquã mercedis bonę excipiet in labore suo, vt tollat secum in seculũ ad quod ipsẽ vadit. "Et etiã hic malus morbus cui nec sanitas est: quia omninò quemadmodum venit in seculũ hoc, sic ibit ad se- culũ venturũ: & quid reliqui est ei quòd laborauerit vt recipieret vẽtum? "Etiã omnes dies suos in tenebris habitat vt panẽ suum solus degustet: & in furore multo & in egrotationibus & indignatione fuit vita eius. "Et ecce quod vidi ego bonũ esse filiis hominũ & pulchrũ illis vt faciant inseculo hoc vt comedant & bibant ex labore suo, ita vt nõ extendãt manũ in violentiã & rapinã, sed custodiãt verba Legis, & vt misereantur pauperũ & hospitũ, vt propterea videant bonũ in omni labore suo quo laborauerint in seculo hoc sub Sole numero die- rum vitæ hominis quẽ dederit ei Deus: etenim hæc pars eius est. "Etiam omnis homo cui dederit Dñs diuitias & facultates, & præpositum eũ Dñs, vt comedat ex eis in seculo hoc, & vt faciat ex eis eleemosynã, & vt accipiat mercedẽ partis suę perfectã in seculũ venturũ; & vt lętetur in labore suo cũ iustis: ecce hoc donũ quod datũ est illi, à Dño est. "Etenim non dies multi vitæ hominis sunt vt recordetur die- rum vitæ suæ quotnam ex eis futuri sint boni, & quotnam ex eis futuri sint mali, propterea quòd non est traditũ filio hominis quia à Do- mino decretum est super eum quot diebus affligetur, & quot diebus viuet in gaudio cordis sui.

CAP. VI.

Est malum quod vidi sub Sole in seculo hoc, & magnum illud est super filios hominis. 1 Vir cui dedit Dominus diuitias & gloriam fa- cultatum, & nihil deficit animę eius ex omnibus quę voluit: sed nõ dedit potestatem ei Dominus ob peccatum suum vt gustaret ex eis: sed morietur absque liberis, & non misertus eit proximi sui vt hæredem eum sibi cõstitueret: etenim vxor eius tradetur viro alieno, qui hæ- reditabit eas & comedet ipsas: omnis huius rei causa peccata sua illi fuerũt, quòd non fecerit ex illis quicquam boni, & conuetæ sunt ei di- uitiæ eius vt essent in vanitatem & in ægritudinem malam. 3 Si genuerit vir centum filios, & annos multos vixerit, & in imperio & ma- gistratu totidẽ fuerint dies vitę eius, & anima eius non fuerit præparata illi; dixi quòd melior est eo abortmus qui non vidit seculum hoc. illis nomen bonum, etiamque domus sepulturæ non fuerit præparata illi; dixi quòd melior est eo abortmus qui non vidit seculum hoc. illis nomen bonum, etiamque domus sepulturæ non fuerit præparata illi; dixi quòd melior est eo abortmus eius obuoluetur.
4 Etenim in vanitate venit in seculum hoc, & in vanitate ibit in seculum venturum, & in obscuritate nomen eius obuoluetur.

תרגום

Universidad de Deusto
Biblioteca

5 גַּם־שִׁמְשׁ לֹא רָאָה וְלֹא יָדָע נַחַת לָזֶה מִזֶּה׃
6 וְאִלּוּ חָיָה אֶלֶף שָׁנִים פַּעֲמַיִם וְטוֹבָה לֹא רָאָה
הֲלֹא אֶל־מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הוֹלֵךְ׃
7 כָּל־עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ וְגַם־הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא׃
8 כִּי מַה־יּוֹתֵר לֶחָכָם מִן־הַכְּסִיל מַה־לָּעָנִי יוֹדֵעַ
לַהֲלֹךְ נֶגֶד הַחַיִּים׃
9 טוֹב מַרְאֵה עֵינַיִם מֵהֲלַךְ־נֶפֶשׁ גַּם־זֶה הֶבֶל
וּרְעוּת רוּחַ׃
10 מַה־שֶּׁהָיָה כְּבָר נִקְרָא שְׁמוֹ וְנוֹדָע אֲשֶׁר־הוּא
אָדָם וְלֹא־יוּכַל לָדִין עִם שֶׁהַתַּקִּיף מִמֶּנּוּ׃
11 כִּי יֵשׁ דְּבָרִים הַרְבֵּה מַרְבִּים הָבֶל
ז מַה־יּוֹתֵר לָאָדָם׃
1 כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה־טּוֹב לָאָדָם בַּחַיִּים מִסְפַּר יְמֵי־
חַיֵּי הֶבְלוֹ וְיַעֲשֵׂם כְּצֵל אֲשֶׁר מִי־יַגִּיד לָאָדָם מַה־
יִּהְיֶה אַחֲרָיו תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃
2 טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב וְיוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ׃
3 טוֹב לָלֶכֶת אֶל־בֵּית־אֵבֶל מִלֶּכֶת אֶל־בֵּית מִשְׁתֶּה
בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל־הָאָדָם וְהַחַי יִתֵּן אֶל־לִבּוֹ׃
4 טוֹב כַּעַס מִשְּׂחוֹק כִּי־בְרַע פָּנִים יִיטַב לֵב׃
5 לֵב חֲכָמִים בְּבֵית אֵבֶל וְלֵב כְּסִילִים בְּבֵית שִׂמְחָה׃
6 טוֹב לִשְׁמֹעַ גַּעֲרַת חָכָם מֵאִישׁ שִׁמְעַ שִׁיר כְּסִילִים׃
7 כִּי כְקוֹל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר כֵּן שְׂחֹק הַכְּסִיל גַּם־
זֶה הָבֶל׃ 8 כִּי הָעֹשֶׁק יְהוֹלֵל חָכָם וְיאַבֵּד אֶת־לֵב
מַתָּנָה׃ 9 טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ טוֹב אֶרֶךְ־
רוּחַ מִגְּבַהּ־רוּחַ׃ 10 אַל־תְּבַהֵל בְּרוּחֲךָ לִכְעוֹס כִּי כַּעַס
בְּחֵיק כְּסִילִים יָנוּחַ׃

5 Non vidit Solem, neque cognouit de-
stantiam boni & mali: Etiam si duobus
millibus annis vixerit, & non fuerit per-
fruitus bonis. Nõne ad vnum locum pro-
7 perant omnia? Omnis labor hominis in
ore eius, sed anima eius non implebitur.
8 Quid habet amplius sapiens à stulto
D & quid pauper nisi vt pergat illuc vbi est
9 vita? Melius est videre quod cupias, quàm
desiderare quod nescias. Sed & hoc vanitas
10 est, & præsumptio spiritus. Qui futurus
est iam vocatum est nomen eius, & scitum
est quòd homo sit, & non possit contra fortio-
rem se in iudicio contendere.
11 Verba sunt plurima, multamque de
disputando habentia vanitatem.

CAP. VII.

1 A Quid necesse est homini maiora que-
rere, cùm ignorat quid conducat sibi
in vita sua numero dierum peregrinatio-
nis suæ, & tempore quod velut vmbra præ-
terit? aut quis ei poterit indicare quid post
2 eum futurum sub Sole sit? Melius est bo-
men bonum, quàm vnguenta pretiosa, &
3 dies mortis, die natiuitatis. Melius est ire
ad domum luctus, quàm ad domum con-
uiuij. in illa enim finis cunctorum admo-
netur hominum, & viuens homo cogitet
4 quid futurum sit. Melior est ira risu, quia
per tristitiam vultus corrigitur animus de-
linquẽtis. Cor sapientium, vbi tristitia est,
6 & cor stultorum, vbi lætitia. Melius est a
sapiente corripi, quàm stultorũ adulatione
7 decipi: Quia sicut fonitus spinarũ ardẽ-
tiũ sub olla, sic risus stulti. Sed & hoc vani-
8 tas. Calumnia conturbat sapientem, &
9 perdet robur cordis eius. Melior est finis
orationis, quàm principium. melior est pa-
tiens arrogante.
10 Ne festines velox ad iracundiam, quia ira in sinu stultorum requiescit.

Et Solem non vidit, & non nouit requie-
tes huic super hunc. & si vixit mille annis,
reditus & bonitatem non vidit. nonne in lo-
cum vnum omnia ibunt?
Omnis labor hominis in os eius, & anima
non implebitur.
Quoniam quæ abundantia sapienti super
stultum? quoniã pauper nouit ire contra vitam.
Bona visio oculorum superambulans ani-
mæ. & hoc vanitas & electio spiritus.
Si quid fuit iam vocatum est nomen eius.
& notum est quid est homo, & non poterit vt
iudicetur cum forti super ipsum.
Quoniam sunt sermones multi implentes
vanitatem.

CAP. VII.

Quid abundans homini, quoniam quis nouit
quid bonum homini in vita eius, nume-
rum dierum vitæ vanitatis eorum? & fecit eas
in vmbra, quoniã quis nunciabit homini, quid
erit post eum sub Sole? Bonum nomen su-
per oleum bonum, & dies mortis super diem
generationis eius. Bonum ire in domum
luctus, quàm ire in domum conuiuij. quoniam
hic finis omnis hominis, & viuens dabit bonum
in cor eius. Bonum ira super risum, quo-
niam in malitia vultus bonificabitur cor.
Cor sapientum in domo luctus, & cor stul-
torum in domo lætitiæ. Bonum audire cor-
reptionem sapientis super virũ audientem can-
tum stultorum. Quoniam sicut sonitus spi-
narum sub lebete, sic risus stultorum: et hoc va-
nitas. Quoniam calumnia circumfert sa-
pientem, & perdit cor generositatis eius.
Bonus finis sermonum super principium e-
ius. bonum patiens super excelsum spiritu.
Ne sis velox in spiritu tuo ad irascendum.
quia ira in sinu stultorum requiescet.

5 καὶ γε ἥλιον οὐκ εἶδε, & οὐκ ἔγνω διὰπαυσιν τοῦ-
6 τῳ ὑπὲρ τοῦτον. καὶ εἰ ἔζησε χιλίων ἐτῶν, καθόδους
καὶ ἀγαθοσυνὴν οὐκ εἶδε. μὴ οὐκ εἰς τόπον σὺν τὰ πάν-
7 τα πορεύσεται; πᾶς μόχθος ἀνθρώπου εἰς στόμα
αὐτοῦ, καὶ γε ἡ ψυχὴ οὐ πλησθήσεται.
8 ὅτι τίς περίσσεια τῷ σοφῷ ὑπὲρ τὸν ἄφρονα, διότι ὁ
πένης οἶδε πορευθῆναι κατέναντι τῆς ζωῆς.
9 ἀγαθὸν ὅραμα ὀφθαλμῶν ὑπερπορευόμενον ψυ-
χῆς. καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος.
10 εἰπὲ ἐγγύς τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· καὶ ἐγνώσθη τί
ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ οὐ δυνήσεται τοῦ κριθῆναι μετὰ τοῦ
ἰσχυροῦ ὑπὲρ αὐτόν.
11 ὅτι εἰσὶ λόγοι πολλοὶ πληθύοντες ματαιότητα.

ζ.

1 Τί προέκειτο τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι τίς οἶδε τί ἀγαθὸν τῷ
ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς ματαιό-
τητος αὐτοῦ, & ἐποίησεν αὐτὰς ἐν σκιᾷ, ὅτι τίς ἀγγελεῖ τῷ
ἀνθρώπῳ, τί ἔσται ὀπίσω αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ἥλιον;
2 ἀγαθὸν ὄνομα ὑπὲρ ἔλαιον ἀγαθόν, καὶ ἡμέρα τοῦ
θανάτου ὑπὲρ ἡμέραν γενέσεως αὐτοῦ. 3 ἀγαθὸν πο-
ρευθῆναι εἰς οἶκον πένθους ἢ ὅπως πορευθῆναι εἰς οἶκον πό-
του. καλὸν & τέλος πάντες τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ ζῶν δώ-
4 σει ἀγαθὸν εἰς καρδίαν αὐτοῦ. 4 ἀγαθὸν θυμὸς ὑ-
πὲρ γέλωτα, ὅτι ἐν κακίᾳ προσώπου ἀγαθυνθήσε-
5 ται καρδία. καρδία σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους, καὶ καρδία
ἀφρόνων ἐν οἴκῳ εὐφροσύνης. 5 ἀγαθὸν τοῦ ἀκοῦσαι
ἐπιτίμησιν σοφοῦ ὑπὲρ ἄνδρα ἀκούοντα ᾆσμα ἀφρόνων.
6 ὅτι ὡς φωνὴ τῶν ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα, οὕτως ὁ γέ-
λως τοῦ ἀφρόνων, καὶ γε τοῦτο ματαιότης.
7 ὅτι ἡ συκοφαντία ἀφανίζει σοφόν, καὶ ἀπολύει τὴν
8 καρδίαν δώρεας αὐτοῦ. 8 ἀγαθὴ ἐχάτη λόγων ὑπὲρ
ἀρχὴν αὐτοῦ. ἀγαθὸν μακρόθυμος ὑπὲρ ὑψηλὸν πνεύ-
9 ματι. 9 μὴ σπεύσῃς ἐν πνεύματί σου τοῦ θυμοῦσθαι· ὅτι
θυμὸς ἐν κόλπῳ ἀφρόνων ἀναπαύσεται.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

Etiam lucem Legis non vidit, & nõ cognouit inter bonũ & malũ, & ad diiudicandum inter seculum hoc & seculũ alterum. Et tamen si fuerint dies vitæ viri duo millia annorum, & in Lege non studuerit, & iudiciũ & iustitiã non fecerit, in tũramento dicti Domini quod fuerit in die mortis eius, ãia eius defecẽdet ad gehennã ad locũ vnũ quò omnes peccatores eunt. Omnẽ laborẽ vir propter cibũ oris sui ipse laborat, & in dicto oris Domini alitur, & etiam anima hominis non satiabitur cibo & potu. Etenim qui ex amplius est sapientibus in seculo hoc quàm stultus? & quid est ipsi pauperi, nisi vt studeat in disciplina Legis Dñi, vt cognoscat quomodo futurũ sit vt eat omninò corã iudicis ma-
gnũ, quàm vt eat ad seculũ illud in afflictione alĩ: verũm hoc vanitas est viro peccatori, & cõfractio spiritus. Id quod fuit in mũdo, ecce tam-
quàm vocatũ fuit nomẽ eius & cogniũ filiis hoĩs à die quo fuit Adã antiquus, & nõ est facultas viro confitendi in iudicio cum Dño mundi, qui
fortior est illo. Etenim res multę sunt quæ multiplicant vanitatem in mundo. quę adiectio est viro qui studuerit in eis? CAP. VII.

QVis enim est qui nouerit quid proderit homini in seculo hoc, nisi vt studeat in Lege, quòd ipsa vita seculi & oĩs numerus dietum vitæ vanitatis eius quos vixerit, in tẽpore mortis suę illi reputẽtur vt vmbra: nã quis indicabit homini qd futurũ est vt fiat in fine eius in se-
culo hoc sub Sole? Melius est nomẽ bonũ quod cõparabũt iusti in seculo hoc, quàm vnguẽtũ vnctionis quod fuerit inũctũ super capita re-
gũ & Sacerdotũ. & dies quo iacebit vir & emittetur in domũ sepulchri eũ noĩe bono atq; iustitia, quã dies quo creat' est improb' in mũdo.
Melius est ire in domũ luctus ad cõsolãdã eã, quàm ire in domũ cõuiuij vnũ sublãnatorũ: quòd in domo luctus sit finis oĩs hoĩs vt ear;
liquidẽ super oẽs illos decreta est sententia mortis: propterea qui iuerit ad domum luctus, vir iustus ſedebit & ponet in corde suo loque-
las mortis: & si est in ipso quicquã mali, deponet illud, & cõuertetur in pœnitẽtiã. Melior est indignatio quã indignabitur Dñs mũdi ad-
uersus iustos in seculo hoc, quã risus quo ille derider improbos: dũ enim cõtristatur vultus maiestatis, venit penuria & vindicta in seculũ ad
beandũ cor iustorũ qui orabũt ante Dñm mũdi, & ipse miserebitur ipsorũ. Cor sapientũ dolet, & cor stultorũ est in lętitia domus derilio-
nis: comedũt & bibunt & delitiãtur, & nõ reuoluũt super cor suũ afflictionẽ fratrũ suorum. Melius est audire increpationem viri sapiẽs
nis: comedũt & bibunt & delitiãtur, & nõ reuoluũt super cor suũ afflictionẽ fratrũ suorum. Melius est audire increpationem viri sapiẽs
stultorum. etiam hoc vanitas. Etenim violentia decipiet sapientem, & perdet per eloquia mala sapientiam cordis quæ data fuerit ei do-
in Lege, quàm si quis eat ad audiendã vocem nabli stultorum. Etenim sicut vox clamoris spinarũ quæ cõburuntur sub olla, sic vox risus
stultorum. etiam hoc vanitas. Etenim violentia decipiet sapientem, & perdet per eloquia mala sapientiam cordis quæ data fuerit ei do-
mo cęlitus. Melior est finis negotij quàm initium eius: quòd in principio eius non notum est viro quid futurum est vt fiat in fine eius: &
melior est ante Dñm vir qui imperat spiritui suo & subigit concupiscentiam suam, quàm vir qui ambulat in tumore spiritus. In tẽ
pore quo veniet super te correctio de cælis, ne festines in anima tua vt incalescas, & dicas verba contumaciæ contra cælum: etenim si rũ fa-
ctus fueris, remittetur tibi: & si tu exacerbaueris & incalueris, scito quòd furor in sinu stultorum quiescet, quoad petitæ faciat eos:

תרגום

Universidad de Deusto
Biblioteca

11 אַל־תֹּאמַר מֶה הָיָה שֶׁהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים הָיוּ
טוֹבִים מֵאֵלֶּה כִּי לֹא מֵחָכְמָה שָׁאַלְתָּ עַל־זֶה׃
12 טוֹבָה חָכְמָה עִם־נַחֲלָה וְיִתֵּר לְרֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ׃
13 כִּי בְצֵל הַחָכְמָה בְּצֵל הַכָּסֶף וְיִתְרוֹן דַּעַת הַחָכְמָה
תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ׃
14 רְאֵה אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי יוּכַל לְתַקֵּן אֵת
אֲשֶׁר עִוְּתוֹ׃
15 בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְטוֹב וּבְיוֹם רָעָה רְאֵה גַם אֶת־
זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל־דִּבְרַת שלא [שֶׁלֹּא] יִמְצָא
16 הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָה׃ אֶת־הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי
יֵשׁ צַדִּיק אֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ׃
17 אַל־תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה וְאַל־תִּתְחַכַּם יוֹתֵר לָמָּה
18 תִּשּׁוֹמֵם׃ אַל־תִּרְשַׁע הַרְבֵּה וְאַל־תְּהִי סָכָל לָמָּה
19 תָּמוּת בְּלֹא עִתֶּךָ׃ טוֹב אֲשֶׁר תֹּאחֵז בָּזֶה וְגַם־מִזֶּה
אַל־תַּנַּח אֶת־יָדֶךָ כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים יֵצֵא אֶת־כֻּלָּם׃
20 הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים אֲשֶׁר הָיוּ
21 בָּעִיר׃ כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה־
טוֹב וְלֹא יֶחֱטָא׃
22 גַּם לְכָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יְדֻבָּרוּ אַל־תִּתֵּן לִבֶּךָ
אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע אֶת־עַבְדְּךָ מְקַלְלֶךָ׃
23 כִּי גַם־פְּעָמִים רַבּוֹת יָדַע לִבֶּךָ אֲשֶׁר גַּם־אַתָּה
קִלַּלְתָּ אֲחֵרִים׃
24 כָּל־זֶה נִסִּיתִי בַחָכְמָה אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא
רְחוֹקָה מִמֶּנִּי׃

11 * Ne dicas, Quid putas causæ est quòd priora tempora meliora fuere, quàm nostra sunt? Stulta enim est huiusce modi interrogatio.
12 * Vtilior est sapientia cum diuitiis, & magis prodest videntibus Solem.
13 * Sicut enim protegit sapientia, sic C protegit pecunia. Hoc autem plus habet eruditio & sapiétia, quòd vitam tribuunt possessori suo.
14 * Considera opera Dei, quòd nemo possit corrigere quem ille despexerit.
15 * In die bona fruere bonis, & malum diem præcaue. Sicut enim hâc, sic & illam fecit Deus, vt non inueniat homo contra eum iustas querimonias.
16 * Hęc quoque vidi in die vanitatis meæ. Iustus perit in iustitia sua, & impius manet to viuit tempore in malitia sua.
17 * Noli esse iustus multum, neque plus sapias quàm necesse est, ne obstupescas.
18 * Ne impiè agas multum, & noli esse stultus, ne moriaris in tempore non tuo.
19 * Bonum est te sustentare iustum, sed ab illo ne subtrahas manum tuam, quia qui timet Deum, nihil negligit.
20 * Sapientia confortauit sapientem super decem principes ciuitatis.
21 * Non est enim homo iustus in terra qui faciat bonum, & non peccet.
22 * Sed & cunctis sermonibus qui dicuntur, ne accommodes cor tuum, ne forte audias seruum tuum maledicentem tibi.
23 * Scit enim conscientia tua, quia & crebrò maledixisti aliis.
24 * Cuncta tentaui in sapientia. Dixi: Sapiens efficiar, & ipsa longius recessit à me,

11 * Ne dicas, Quid fuit, quoniam dies priores fuerunt bonæ super has. quia non in sapientia interrogasti de hoc.
12 * Bona sapientia cum distributione et abundantia contemplantibus Solem.
13 * Quoniam in vmbra eius sapientia sicut vmbra pecuniæ: & abundantia cognitionis sapientiæ viuere faciet eum qui ab ea.
14 * Vide opera Dei: quoniam quis poterit vt ornet quem vtique Deus peruerterit eum?
15 * In die bonitatis viue in bono, & vide in die malitiæ. vide, & hoc consonans huic fecit Deus de locutione, ne inueniat homo post eum quicquam.
16 * Omnia vidi in diebus vanitatis meæ. Est iustus qui periit in iustitia sua, & est impius permanens in malitia sua.
17 * Ne sis iustus multum, & ne sapias superflua, ne quando obstupescas.
18 * Ne impiè agas multum, & ne sis durus: ne moriaris in non tempore tuo.
19 * Bonum vnharere te in hoc, & ab hoc ne contamines manum tuam: quoniam timentibus Deum exibunt omnia.
20 * Sapientia adiuuabit sapientem super decem potentes existentes in ciuitate.
21 * Quoniam homo non est iustus in terra, qui faciet bonum, & non peccabit.
22 * Et in omnes sermones quos loquentur, ne posueris cor tuum, vt non audias seruum tuum maledicentem tibi.
23 * Quoniam multoties malignatur in te, & multis modis multis malè afficiet cor tuum, quoniam vt & tu maledixisti aliis.
24 * Omnia hæc tentaui in sapientia. Dixi: Sapiens efficiar. & ipsa elongata est à me

11 * μὴ εἴπῃς τί ἐγένετο. ὅτι ἡμέραι αἱ ἔμπροσθέν μου ἦσαν ἀγαθαὶ ὑπὲρ ταύτας. ὅτι οὐκ ἐν σοφίᾳ ἐπηρώτησας περὶ τούτου.
12 * ἀγαθὴ σοφία μετὰ κληρονομίας, καὶ περίσσεια τοῖς θεωροῦσι τὸν ἥλιον.
13 * ὅτι ἐν σκιᾷ αὐτῆ ἡ σοφία ὡς σκιὰ ἀργυρίου. καὶ περίσσεια γνώσεως τὴ σοφίας ζωοποιήσει τὸν κύριον αὐτῆς.
14 * ἴδε τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ. ὅτι τίς δυνήσεται κοσμῆσαι ὃν αὐτὸς ὁ θεὸς διαστρέψῃ αὐτόν.
15 * ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθωσύνης ζῆθι ἐν ἀγαθῷ, καὶ ἴδε ἐν ἡμέρᾳ κακίας. ἰδὲ καὶ τὸ ἐναντίον τούτῳ ἐποίησεν ὁ θεὸς πρὸς ἀλλαλίας· ἵνα μὴ εὕρῃ ὁ ἄνθρωπος ὀπίσω αὐτοῦ μηδέν.
16 * τὰ σύμπαντα εἶδον ἐν ἡμέραις ματαιότητός μου. ἔστι δίκαιος ἀπολλύμενος ἐν δικαίῳ αὐτοῦ, καὶ ἔστιν ἀσεβὴς μένων ἐν κακίᾳ αὐτοῦ.
17 * μὴ γίνου δίκαιος πολὺ καὶ μὴ σοφίζου περισσά, μή ποτε ἐκπλαγῇς.
18 * μὴ ἀσεβήσῃς πολύ, καὶ μὴ γίνου σκληρός, ἵνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν οὐ καιρῷ σου.
19 * ἀγαθὸν τὸ αὐτέχεσθαί σε ἐν τούτῳ· καὶ γε ἀπὸ τούτου μὴ μανίᾳς τὴν χεῖρά σου, ὅτι φοβούμενος τὸν θεὸν ἐξελεύσῃ τὰ πάντα.
20 * ἡ σοφία βοηθήσει τῷ σοφῷ ὑπὲρ δέκα ἐξουσιάζοντας ὄντας ἐν τῇ πόλει.
21 * ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἔστι δίκαιος ἐν τῇ γῇ, ὃς ποιήσει ἀγαθὸν καὶ οὐχ ἁμαρτήσεται.
22 * καὶ γε εἰς πάντας λόγους οὓς λαλήσουσι, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου, ὅπως μὴ ἀκούσῃς τοῦ δούλου σου καταρωμένου σε.
23 * ὅτι πλειστάκις πονηρεύσεταί σε καὶ καθόδους πολλὰς κακώσει καρδίαν σου, ὅτι ὡς καὶ γε σὺ κατηγορήσω ἑτέρους.
24 * πάντα ταῦτα ἐπείρασα ἐν τῇ σοφίᾳ. εἶπα, Σοφισθήσομαι. καὶ αὐτὴ ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ

" Et in tempore molestiæ tuæ ne dicas, Quid fuit quòd dies antiqui fuerunt boni, & homines generationis illius fuerunt pulchriores opere quàm hi: ideò bonum contigit eis, & tu non ex sapientia quæsisti super hoc.
" Bona est sapientia Legis cum hæreditate: sed longe melius est vt sit vir in mansuetudine cum viris habitatoribus terræ qui viderunt opere quàm hi: ideò bonum contigit eis, & tu non ex sapientia quæsisti super hoc.
" Bona est sapientia Legis cum hæreditate; sed longe melius est vt sit vir in mansuetudine cum viris habitatoribus terræ qui viderunt bonum & malum sub Sole in seculo hoc. " Etenim quemadmodum custoditur vir in vmbra sapientiæ, sic custoditur in vmbra argenti in tempore quo facit ex eo eleemosynam: & augmentum cognitionis sapientiæ viuificabit dominum suum.
" Contemplare opus Domini & fortitudinem eius, qui fecit cæcum & claudum, vt sint mirabilia in seculo: etenim quis est qui poterit dirigere vnum ex illis, nisi Dominus mundi qui curuauit eum?
" In die quo benefecerit tibi Dominus, esto etiam tu in bonitate, & benefac toti mundo, vt non veniat super te dies malus: vide & contemplare; etiam hoc è regione huius fecit Dominus vt corripiat homines mundi: ideò vt non inueniat homo post se quicquam mali in seculo hoc. " Omnia vidi in diebus vanitatis meæ, quòd à conspectu Domini decernuntur bonum & malum vt sint in mundo: quoniam innocens perit in innocentia sua in seculo hoc, & meritum eius custoditur illi in seculum venturum: & est vir peccator prolongans dies in peccatis suis, & computatio operum eius malorum custoditur ei ad seculum venturum, vt puniatur in die iudicij magni.
" Ne sis iustus nimium in tempore quo reus est peccator mortis, vt clementer agas erga eum, non occidens eum; nec sapiens fias amplius iuxta sapientiam improborum, & ne discas vias eorum. ad quidnam peruertes viam tuam?
" Ne eas post cogitationes cordis tui ad peccandum multum, & ne elonges viam tuam de domo doctrinæ Legis, vt sis stultus: ad quidnam tu causam affers mortis animę tuæ, cùm nondum peruenerit tempus tuum moriendi?
" Bonum est te adiungi negotiis mundi huius vt rectibus beneficentiam animæ tuæ in via negotiatorum, & etiam ab hoc libro Legis ne dimittas partem tuam: etenim qui timet Dominum, exit de manibus omnium delictorum illorum.
" Et sapientia auxiliabitur sapienti qui subegerit concupiscentiam malam, ideo vt non peccet magis quàm decem imperatores qui fuerint in ciuitate.
" Quoniam non est vir innocens in terra qui faciat bonum ante Dominum omnibus diebus vitæ suę, & non peccet.
" Verùm ad omnia verba quæ loquentur tibi impij ne tradas cor tuũ, vt excipias ea, ne veniant dies vt audias seruum tuum maledicentem tibi. " Etenim animaduerte tibi vt iustifices iudicium in tempore quo maledixerit tibi vir qui non fuerit sicut tu; quia etiam persæpe notum est in corde tuo quòd maledixeris viris aliis.
" Omne hoc quod dixi, probaui in sapientia. dixi in dicto meo, Sapiam omnem sapientiam Legis, & ipsa elongata est à me.

[illegible] לא תֵימַר מָה הֲוָה דֵּיוֹמִין קַדְמָאִין הֲווֹ טָבִין וְאֲנָשֵׁי דָרָא הַהוּא הֲווֹ שַׁפִּירִין עוֹבָדָא יְהֵיר מִן אִלֵּין כִּן סָפֵא הֲוָה מִנָּךְ בְּמִלָּה דָּא׃
[illegible] טָבָא חָכְמְתָא אוֹרַיְתָא עִם אֲחְסָנְתָא וְיַתִּיר לְמָנֵי גְבַר בָּעֲנָוָתָנוּתָא עִם גְּבָרִין
[illegible] אָרוּם הֵיכְמָא דְמִסְתַּתַּר גְּבָרָא בְּטִלָּל מָמוֹנָא וּמִתַּר סִגְיָא דְּמִלָּה דָּא׃ 13 הֵוֵי מִסְתַּכַּל בְּעוֹבָדַיָּא דֵּייָי וְקַבֵּל דִּינָא דִּי לָא יְכִיל לְתַקָּנָא יָת דְּעָבַד יָת מַסְאֲבָא וְחַנֵּיף׃
[illegible] בְּיוֹמָא דְּיוֹטָב לָךְ יְהֵי עָלָךְ יוֹמָא בִּישָׁא וְאִסְתַּכַּל וְאַף יָת דָּנָן לְקָבֵל דָּנָן עֲבַד יְיָ דִּינָא לְאוֹכָחָא אֱנָשֵׁי עָלְמָא מִן כְּדֵין לָא יַשְׁכַּח בַּר נָשׁ עַל בָּתְרוֹהִי מִדָּם דְּיִתְעֲבֵד׃ 15 יָת כֹּלָּא חֲזֵית בְּיוֹמֵי הֲבָלוּתִי דְּקֵן צַדִּיק דְּאָבִיד בְּזַכְוָתֵיהּ וְאִית חַיָּב דְּאָרִיךְ בְּבִישְׁתֵּיהּ׃
[illegible] יָת דְּמִתְחַכֵּים בְּעָלְמָא הָדֵין לָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי וְאַף יָת דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ לְמִשְׁרֵי בְּחוֹבוֹהִי וְחִשְׁכָּן עוֹבָדוֹהִי בִּישַׁיָּא וְטָעֵיָן׃
[illegible] לָא תְהֵי זַכֵּי יְתִיר בְּעִנְיַן דִּינָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי וְלָא תִּתְחַכֵּים יְתִיר בְּעִנְיַן דְּאִתְחַיֵּב קְטוֹל בְּגִין לְמִמְסָא עָלוֹהִי דְּלָא 17 לָא־תְהֵי זַכֵּי יְתִיר כְּחָכְמָה דְּקֵן יַתִּיר בְּעִנְיַן דִּינָא רַבָּא׃
[illegible] יָת כֹּלָּא חֲזֵית בְּיוֹמֵי הֲבָלוּתִי דְּקֵן צַדִּיק דְּאָבִיד בְּזַכְוָתֵיהּ וְאִית חַיָּב דְּאָרִיךְ בְּבִישְׁתֵּיהּ׃ 18 לָא־תְהֵי חַיָּב סַגִּי וְלָא תְהֵי סָכָל לְמָא תְמוּת בְּלָא זִמְנָךְ׃
[illegible] טָב דְּתִתְמְנֵי בְּדֵין וְאַף מִן דָּנָן לָא תְנַח יְדָךְ מִנֵּיהּ אֲרֵי דְּדָחֵיל יְיָ יִפְּקוּן מִנֵּיהּ יָת כֻּלְּהוֹן׃
[illegible] חָכְמְתָא תְּסַיַּע לְחַכִּימָא מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִין דַּהֲווֹ בְּקִרְוְיָא׃ 20 אֲרֵי לֵית אֱנָשׁ זַכֵּי בְּאַרְעָא דְּיַעְבֵּד טָב וְלָא יְחוֹב׃
[illegible] אַף לְכֹל מִלַּיָּא דְּמִתְמַלְלִין לָא תְשַׁוֵּי לִבָּךְ דִּלְמָא תִּשְׁמַע יָת מְשַׁמְּשָׁךְ דְּמָרֵיס בָּךְ׃
[illegible] אֲרוּם לִזְמָנִין סַגִּיאִין אַרְעַיְתָךְ בִּישְׁתָּךְ וְאַתְּ אַרְעַיְתָּ בִּישְׁתָּא לְאָחֳרָנִין׃
[illegible] כָּל־דָּא אֲמָרִית בְּחָכְמְתָא אֲמָרִית אֶחְכֵּם יָת כָּל־חָכְמְתָא אוֹרַיְתָא וְהִיא אִתְרְחָקַת מִנִּי׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

25 * רַחוֹק מַה־שֶּׁהָיָה וְעָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ׃
26 * סַבּוֹתִי אֲנִי וְלִבִּי לָדַעַת וְלָתוּר וּבַקֵּשׁ חָכְמָה
וְחֶשְׁבּוֹן וְלָדַעַת רֶשַׁע כְּסֶל וְהַסְכְלוּת הוֹלֵלוֹת׃
27 * וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הִיא
מְצוֹדִים וְחֶרְמִים לִבָּהּ אֲסוּרִים יָדֶיהָ טוֹב לִפְנֵי
הָאֱלֹהִים יִמָּלֵט מִמֶּנָּה וְחוֹטֵא יִלָּכֵד בָּהּ׃
28 * רְאֵה זֶה מָצָאתִי אָמְרָה קֹהֶלֶת אַחַת לְאַחַת
לְמְצֹא חֶשְׁבּוֹן׃
29 * אֲשֶׁר עוֹד־בִּקְשָׁה נַפְשִׁי וְלֹא מָצָאתִי אָדָם אֶחָד
מֵאֶלֶף מָצָאתִי וְאִשָּׁה בְכָל־אֵלֶּה לֹא מָצָאתִי׃
30 * לְבַד רְאֵה־זֶה מָצָאתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת־
הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה בִּקְשׁוּ חִשְׁבֹנוֹת רַבִּים׃
1 * מִי כְהֶחָכָם וּמִי יוֹדֵעַ פֵּשֶׁר דָּבָר

ח

חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא׃
2 * אֲנִי פִּי־מֶלֶךְ שְׁמֹר וְעַל דִּבְרַת שְׁבוּעַת אֱלֹהִים׃
3 * אַל־תִּבָּהֵל מִפָּנָיו תֵּלֵךְ אַל־תַּעֲמֹד בְּדָבָר רָע כִּי
כָל־אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַעֲשֶׂה׃
4 * בַּאֲשֶׁר־דְּבַר־מֶלֶךְ שִׁלְטוֹן וּמִי יֹאמַר־לוֹ מַה־
תַּעֲשֶׂה׃
5 * שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע וְעֵת וּמִשְׁפָּט יֵדַע
לֵב חָכָם׃
6 * כִּי לְכָל־חֵפֶץ יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט כִּי־רָעַת הָאָדָם
רַבָּה עָלָיו׃
7 * כִּי־אֵינֶנּוּ יֹדֵעַ מַה־שֶּׁיִּהְיֶה כִּי כַאֲשֶׁר יִהְיֶה
מִי יַגִּיד לוֹ׃

25 * multo magis quàm erat. Et alta pro-
D funditas, quis inueniet eam?
26 * Lustraui vniuersa animo meo vt scirem & considerarem, & quærerem sapientiam & rationem, & vt cognoscerem impietatem stulti, & errorem imprudentium.
27 * Et inueni amariorem morte mulierem, quæ laqueus venatorum est, & sagena cor eius, vincula sunt manus illius. Qui placet Deo, effugiet illam: qui autem peccator est, capietur ab illa.
28 * Ecce hoc inueni, dixit Ecclesiastes, vnum & alterum vt inuenirem rationem.
29 * Quam adhuc quærit anima mea, & non inueni. Virum de mille vnum reperi, mulierem ex omnibus non inueni.
30 * Solummodo hoc inueni quòd fecerit Deus hominem rectum, & ipse se infinitis miscuerit quæstionibus.
1 * Quis talis vt sapiens est? & quis cognouit solutionem verbi?

CAP. VIII.

A Sapientia hominis lucet in vultu eius, & potentissimus faciem illius commutabit.
2 * Ego os regis obserua, & præcepta iuramenti Dei
3 * Ne festines recedere à facie eius, neque permaneas in opere malo, quia omne quod voluerit faciet.
4 * Et sermo illius potestate plenus est, nec dicere ei quisquam potest, Quare ita facis?
5 * Qui custodit præceptum, non experietur quicquam mali. Tempus & responsionem cor sapientis intelligit.
6 * Omni negotio tempus est, & opportunitas, & multa hominis afflictio.
7 * Quia ignorat præterita, & futura nullo scire potest nuncio.

25 * Longè super quod erat: & profunda pro-
funditas, quis inueniet eam?
26 * Lustraui ego & cor meum vt cognoscerem & vt considerarem, & vt quærerem sapientiam & rationem, & vt cognoscerē impiĳ stultitiam, & turbulentium & circulationem.
27 * Et inuenio ego eam amariorem super mortem. simul mulierem quę est laquei venatorum, & sagena cor eius, vincula in manus illius. bonus ante faciem Dei auferetur ab ea, & peccans comprehendetur in ea.
28 * Ecce hoc inueni, dixit Ecclesiastes, vna vna vt inuenirem rationem:
29 * Quam quæsiuit anima mea. & non inueni, & hominem vnum de mille repperi. et mulierem in omnibus his non inueni.
30 * Sed ecce hoc inueni quòd fecit Deus simul hominem rectum. & ipsi quæsierunt considerationes multas.
1 * Quis nouit sapientes, & quis nouit solutionem verbi?

CAP. VIII.

S Apientia hominis illuminabit vultum eius, & inuerecundus facie sua odio habebitur.
2 * Os regis obserua, et de sermone iuramenti Dei
3 * ne festines à facie eius ambulaueris, ne steteris in verbo malo: quoniam quod voluerit faciet.
4 * Sicut rex potens: & quis dicet ei, Quid facis?
5 * Qui custodit præceptum, non cognoscet verbum malum, & tempus iudicij cognoscit cor eius.
6 * Quoniam omni negotio est tempus & iudicium, quoniã cognitio hominis multa in eum.
7 * Quia non est cognoscens quid futurũ, quoniam sicut erit quis annunciabit ei?

25 * μακρῶν ὑπὲρ ὃ ἦν, ὃ βαθὺ βάθος, τίς εὑρήσει αὐτό;
26 * ἐκύκλωσα ἐγὼ καὶ ἡ καρδία μου τοῦ γνῶναι καὶ τοῦ
κατασκέψασθαι καὶ τοῦ ζητῆσαι σοφίαν καὶ ψῆφον καὶ
τοῦ γνῶναι ἀσεβοῦς ἀφροσύνην καὶ ὀχλησίαν καὶ πε-
ριφοράν.
27 * καὶ εὑρίσκω ἐγὼ αὐτὴν πικροτέραν ὑπὲρ θάνα-
τον. ὡσεὶ τὴν γυναῖκα ἥτις ἐστὶ σπάρμα ἄγρας, καὶ ἀγκίστρια
καρδία αὐτῆς, δεσμὸς εἰς χεῖρας αὐτῆς. ἀγαθὸς κατὰ
πρόσωπον τοῦ θεοῦ ἐξαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἁμαρ-
τάνων συλληφθήσεται ἐν αὐτῇ.
28 * ἰδὲ τοῦτο εὗρον, εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής· μιᾷ τῇ μιᾷ εὑ-
ρεῖν λογισμόν,
29 * ὃν ἐπεζήτησεν ἡ ψυχή μου. καὶ οὐχ εὗρον, καὶ ἄν-
θρωπον εἷς ἀπὸ χιλίων εὗρον. καὶ γυναῖκα ἐν πᾶσι τού-
τοις οὐχ εὗρον.
30 * πλὴν ἰδὲ τοῦτο εὗρον ὃ ἐποίησεν ὁ θεὸς σὺν τὸν ἄν-
θρωπον εὐθῆ. καὶ αὐτοὶ ἐζήτησαν λογισμοὺς πολλούς.
1 * τίς οἶδε σοφὸς καὶ τίς οἶδε λύσιν ῥήματος;

ῆ.

Σοφία ἀνθρώπου φωτιεῖ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀναι-
δὴς πρόσωπον αὐτοῦ μισηθήσεται.
2 * στόμα βασιλέως φύλαξον, καὶ περὶ λόγου ὅρκου
θεοῦ
3 * μὴ σπουδάσῃς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσῃ, μὴ
στῇς ἐν λόγῳ πονηρῷ ὅτι ὃ ἂν θελήσῃ ποιήσει.
4 * καθὼς βασιλεὺς ἐξουσιάζων, καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί
ποιεῖς;
5 * ὁ φυλάσσων ἐντολήν, οὐ γνώσεται ῥῆμα πονηρόν,
καὶ καιρὸν κρίσεως γνώσεται καρδία σοφοῦ.
6 * ὅτι παντὶ πράγματι ἔστι καιρὸς καὶ κρίσις, ὅτι γνῶσις
τοῦ ἀνθρώπου πολλὴ ἐπ' αὐτόν.
7 * ὅτι οὐκ ἔστι γινώσκων τί τὸ ἐσόμενον, ὅτι καθὼς ἔ-
σται τίς αὐτὸν ἀναγγελεῖ αὐτῷ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

11 Ecce iam pridem elongatum est à filiis hominis, vt sciant omne quod fuit à diebus seculi, & secretum diei mortis, & secretum diei quo veniet rex Christus. quis est ille qui inueniet illud in sapientia sua?
12 Reuersus sum ego ad cogitandum in corde meo, & ad cognoscendum & ad inuestigandum & ad inquirendum sapientiam, & æstimationem mercedis operum iustorum, & ad cognoscendam vltionem peccati stultorum, & intelligentiam immutationis regni.
13 Inuenit autem ego rem quæ amara est super hominem magis quàm amaritudo diei mortis, vxorem quæ facit molestias multas viro suo: & retia & offendicula sunt in corde eius, ligatæque manus eius, sic vt non faciant opus: acceptus coram Domino erit vir qui dimittit eam libello repudij seq; liberauerit ab ea: peccator verò est in conspectu Domini vir qui acceperit eam, & capietur in fornicatione eius.
14 Aspice hoc opus quod inueni, dixit Ecclesiastes, contuli sydera vnum cum altero, vt inuenirem computationem filiorũ hominum, & quid erit in extremis eorum.
15 Et est res alia quam adhuc quæsuit anima mea, & non inueni virum perfectum & innocentem absque corruptione à diebus Adam, & mulierem in omnibus his rectam non inueni.
16 Tantummodo vide, hoc inueni, quòd fecit Dominus hominem primum, rectum ante se & innocentem, & ipsi quæsierunt vt inuenirent computationes multas.
17 Quis est sapiens qui possit consistere aduersus sapientiam Domini, & scire solutiones eloquiorum in prophetia?

CAP. VIII.

S Apientia viri sapientis illustrat splendorem faciei eius inter iustos: & impudens facie, immutantur viæ eius de bono in malum.
2 Custodi os tuum super sententiam regis, vt obserues quod iusserit tibi, & super negotium iuramenti Domini cautus esto, & ne iures in nomine dicti Domini in vanum. 3 Et in tempore indignationis Domini ne cesses orare ante eum: territus à facie eius, vade ora, & quære misericordias ab eo, vt non infistas in re malas: etenim Dominus totius mundi quod voluerit facit. 4 Postquàm decretum est regis qui imperat super mundum, sic in celeritate: & quis est vir qui percutiet manum eius, & dicet ei, Quid feci tibi? 5 Vir qui custodit præcepta Domini, non cognoscet quicquam mali in seculo venturo, & tempus orationis & iudicium veritatis iudicatur vniuersis mundus, & quando discernitur ante Dominum vt fiat vltio in mundo ob peccatum hominum facientium malum quod multum est in eo. 6 Etenim omni negotio est tempus bonum & malum, & iuxta iudicium veritatis iudicatur vniuersus mundus, & quando discernitur ante Dominum vt fiat vltio in mundo ob peccatum hominum facientium malum quod multum est in eo. 7 Etenim non est sapiens qui sciat quidnam sit futurum vt fiat in extremo eius super ipsum: in tempore enim quo erit voluntas à conspectu Domini vt male sit ei, quis est qui nuntiabit ei?

תרגום

Universidad de Deusto
Biblioteca

8 ✱ אֵין אָדָם שַׁלִּיט בְּרוּחַ לִכְלוֹא אֶת־הָרוּחַ וְאֵין
שִׁלְטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת וְאֵין מִשְׁלַחַת בַּמִּלְחָמָה וְלֹא־
יְמַלֵּט רֶשַׁע אֶת־בְּעָלָיו׃

9 ✱ אֶת־כָּל־זֶה רָאִיתִי וְנֹתֵן אֶת־לִבִּי לְכָל־מַעֲשֶׂה
אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם
בְּאָדָם לְרַע לוֹ׃

10 ✱ וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וָבָאוּ וּמִמְּקוֹם
קָדוֹשׁ יְהֹלָכוּ וְיִשְׁתַּכְּחוּ בָּעִיר אֲשֶׁר בֵּן־עָשׂוּ גַּם־
זֶה הָבֶל׃

11 ✱ אֲשֶׁר אֵין־נַעֲשָׂה פִּתְגָם מַעֲשֵׂה הָרָעָה מְהֵרָה
עַל־כֵּן מָלֵא לֵב בְּנֵי הָאָדָם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת רָע׃

12 ✱ אֲשֶׁר חֹטֵא עֹשֶׂה רָע מְאַת וּמַאֲרִיךְ לוֹ כִּי גַם־
יוֹדֵעַ אֲנִי אֲשֶׁר יִהְיֶה־טוֹב לִירֵאֵי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
יִירְאוּ מִלְּפָנָיו׃

13 ✱ וְטוֹב לֹא־יִהְיֶה לָרָשָׁע וְלֹא־יַאֲרִיךְ יָמִים כַּצֵּל
אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ יְרֵא מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים׃

14 ✱ יֵשׁ־הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ
צַדִּיקִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ
רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים אָמַרְתִּי
שֶׁגַּם־זֶה הָבֶל׃

15 ✱ וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת־הַשִּׂמְחָה אֲשֶׁר אֵין טוֹב
לָאָדָם תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּי אִם־לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת
וְלִשְׂמֹחָה וְהוּא יִלְוֶנּוּ בַּעֲמָלוֹ יְמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר־נָתַן־לוֹ
הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

16 ✱ בַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת־לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְלִרְאוֹת
אֶת־הָעִנְיָן אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל־הָאָרֶץ כִּי גַם יוֹם
וּבַלַּיְלָה שֵׁנָה בְּעֵינָיו אֵינֶנּוּ רֹאֶה׃

8 ✱ Non est in hominis potestate prohi-
Bbere spiritum, nec habet potestatem in
die mortis, nec finitur quiescere inguen-
te bello, neque saluabit impietas im-
pium.

9 ✱ Omnia hæc considerani, & dedi cor
meum in cunctis operibus quæ fiunt sub
Sole. Interdum dominatur homo homini
in malum suum.

10 ✱ Vidi impios sepultos, qui etiam eum
adhuc viueret, in loco sancto erant, & lau-
dabantur in ciuitate quasi iustorum ope-
rum. Sed & hoc vanitas est.

11 ✱ Etenim quia non profertur citò con-
tra malos sententia, absque timore vilis fi-
lij hominum perpetrant mala.

12 ✱ Attamen peccator ex eo quòd cen-
Cties facit malum, & per patientiam di-
stentatur, ego cognoui quòd erit bo-
num timentibus Deum qui verentur fa-
ciem eius.

13 ✱ Non sit bonum impio, nec prolon-
gentur dies eius, sed quasi vmbra transeat,
qui non timent faciem Dei.

14 ✱ Est alia vanitas quæ fit super ter-
ram: Sunt iusti quibus mala proueniunt
quasi opera egerint impiorum, & sunt im-
pij qui ita securi sunt quasi iustorum fa-
cta habeant. Sed & hoc vanissimum ar-
dico.

15 ✱ Laudaui igitur lætitiam, quòd non es-
set homini bonum sub Sole, nisi quòd co-
mederet & biberet, atque gauderet, &
Dhoc solum secum auferret de labore suo
omnibus diebus vitæ suæ quos dedit ei
Deus sub Sole.

16 ✱ Et apposui cor meum vt scirem sa-
pientiam, & intelligerem distentionem
quæ versatur in terra. Est homo qui die-
bus & noctibus somnum non capit o-
culis.

תרגום

׳ח לית אנש רשיט ברוחא דנשמתא למטרנותיה נשמתא ולית שלטונא ביומא דמותא ולית משיזבא בקרבא ולא־
יפלט חייבא בקורבניה ולא יזכי חוביא ית בעלוהי ׳ט כל דא חזיתא וליבי חמי לכל עובדא דאתעבד תחות שמשא בזמן
דשליט בר נש בבר נש לבאשתיה ׳י וכדין חמיתא רשיעי קברין ואתו ומאתר קדישא אזלו ואשתכחו בקרתא דעבדו כן
אף דא הבל ׳יא דלא מתעבד בישתא בפתגמא דבישא בעגלא מיד בגין כן מלי ליבא דבני נשא בהון למעבד בישא ׳יב
דחייבא עביד בישא מאה שנין ומסגף ליה ומסתכלנא אנא דלחון דדחלין מן קדם יי׳ דמתבעתין מן קדמוהי ׳יג ולא
יהי לרשיעא ולא יתרכא יומוהי כצלא דלא דחיל מן קדם יי׳ ׳יד איתי הבל דמתעבד על ארעא דאית צדיקיא דמטי להון
כעובדי חייבין ואית חייבין דמטי להון כעובדי צדיקיא אמרית דגם דא הבל ׳טו ושבחית אנא ית חדוותא דלית טב
לבר נש תחות שמשא אלהין למיכל ולמשתי ולמיחדי ומן טרחה דיהא מלוי ליה בעובדוי יומי חיוי דיהב לה יי׳
תחות שמשא ׳טז כמא דיהבית ית לבבי למנדע חכמתא ולמחזי ית ענינא דאתעבד
על ארעא דאף גברא לית דחזי בעינוי לא בפלגות ליליא ולא בשנתא בעינוהי

8 ✱ Non est homo potestatem habens in spiri-
tu, vt prohibeat spiritum. & non est po-
testatem habens in die mortis, & non est missio
in die belli. & non saluabit impietas eum qui
est ab ea.

9 ✱ Et omne hoc vidi, & dedi cor meum in
omne opus, quod factum est sub Sole. in quibus-
cumque potestatem habuit homo in homine ad
malefaciendum ei.

10 ✱ Et tunc vidi impios in sepulchra introdu-
ctos, & ex sancto. & iuerunt et laudati sunt
in ciuitate: quoniam sic fecerunt. & hoc va-
nitas.

11 ✱ Quoniam non est facta contradictio, ab istis
malum velox: propter hoc fiduciam habuit cor
filiorum hominum in eis ad faciendum malum.

12 ✱ Qui peccauit fecit malum ex tunc, & à
longitudine eorum. quoniam & cognosco ego,
quòd est bonum timentibus Deum, vt timeant
à facie eius.

13 ✱ Et bonum non erit impio, & non prolon-
gabit dies in vmbra, qui non est timens à facie
Dei.

14 ✱ Est vanitas quæ facta est super terram,
quoniam sunt iusti quòd præuenit ad eos, vt o-
pus impiorum, & sunt impij quòd præuenit ad
eos vt opus iustorum. Dixi quòd & hoc va-
nitas.

15 ✱ Et laudaui ego simul lætitiam, quo-
niam non est bonum homini sub Sole: quoniam
nisi comedere & bibere & lætari. & hoc co-
mitabitur eum in labore suo diebus vitæ suæ,
quos dedit ei Deus sub Sole.

16 ✱ In quibus dedi cor meum vt cognoscerem
sapientiam, & vt viderem occupationem quæ
facta est in terra: quoniam & in die & in no-
cte somnum in oculis suis non est videns.

8 ✱ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐξουσιάζων ἐν πνεύματι, ὥστε κω-
λῦσαι σὺν τὸ πνεῦμα. καὶ οὐκ ἔστιν ἐξουσιάζων ἐν ἡμέρᾳ
θανάτου, καὶ οὐκ ἔστιν ἀποστολὴ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου· καὶ σ
διασώσει ἀσέβεια τὸν πυρ αὐτῆς.

9 ✱ καὶ σύμπαντα ταῦτα εἶδον, ἔδωκα τὸν καρδίαν μου εἰς
πᾶν ποίημα. ὁ πεποίηται ὑπὸ τὸν ἥλιον· τὰ ὅσα ἐξουσιά-
σατο ἄνθρωπος ἐν ἀνθρώπῳ τοῦ κακῶσαι αὐτόν.

10 ✱ καὶ τότε εἶδον ἀσεβεῖς εἰς τάφους εἰσαχθέντας, καὶ ὃς
ἅγιον· καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἐπῃνέθησαν ἐν τῇ πόλει
ὅτι οὕτως ἐποίησαν. καὶ γε τοῦτο ματαιότης.

11 ✱ ὅτι οὐκ ἔστι γνωμὴ ἀντίρρησις, ἀπὸ τῶν τοιούτων τὸ
πονηρὸν τάχυ, διὰ τοῦτο ἐπληροφορήθη καρδία υἱῶν ἀν-
θρώπου ἐν αὐτοῖς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρόν.

12 ✱ ὃς ἥμαρτεν ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἀπὸ τότε καὶ ἀπὸ μα
κρόθεν αὐτῶν. ὅτι καὶ γε γινώσκω ἐγώ, ὅτι ἔσται ἀγαθὸν
τοῖς φοβουμένοις τὸν θεόν· ὅτι φοβοῦνται ἀπὸ προσώπου
αὐτοῦ.

13 ✱ καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔσται τῷ ἀσεβεῖ. καὶ οὐ μακρυνεῖ
ἡμέρας ὡς σκιά, ὃς οὐκ ἔστιν φοβούμενος ἀπὸ προσώπου
τοῦ θεοῦ.

14 ✱ ἔστι ματαιότης ἣ πεποίηται ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι
ὅτι φθάνει πρὸς αὐτούς, ὡς ποίημα τῶν ἀσεβῶν, καὶ εἰσὶν ἀ-
σεβεῖς ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν δικαίων. εἶ-
πα ὅτι καὶ γε τοῦτο ματαιότης.

15 ✱ καὶ ἐπῄνεσα ἐγὼ σὺν τῷ εὐφροσύνῃ, ὅτι οὐκ ἔ-
στιν ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὑποκάτω τὸν ἥλιον ὅτι εἰ μὴ φαγεῖν
καὶ πιεῖν καὶ εὐφροσύνην. καὶ αὐτὸ συμπορεύσεται
αὐτῷ ἐν μόχθῳ αὐτοῦ ἡμέρας ζωῆς αὐτοῦ, ἃς ἔδωκεν αὐ-
τῷ ὁ θεὸς ὑποκάτω τὸν ἥλιον.

16 ✱ ἐν οἷς ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ γνῶναι τὴν σοφίαν,
καὶ τοῦ ἰδεῖν τὸν περισπασμὸν τὸν πεποιημένον ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι
καὶ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν νυκτὶ ὕπνον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ οὐκ
ἔστι βλέπων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

8 Non est vir qui imperet spiritui animæ, vt prohibeat animam vitalem ne exeat à corpore hominis. & non est imperator in die mor-
tis, vt eripiat quisquam socium suum, neque vasa armorum auxiliantur in prœlio, neque eripiet impietas dominum suum in die iudi-
cij magni.

9 Omne hoc vidi quod fuit in mundo, & dedi cor meum ad cognoscendum omne opus quod fit in mundo hoc sub Sole in tempo-
re quo imperat homo homini ad malefaciendum ei.

10 Et in veritate vidi peccatores qui sepulti sunt & exterminari de mundo de loco sancto vbi iusti habitant, & abierunt vt comburan-
tur in gehennam, & oblitioni traditi sunt inter habitatores vrbis: & ecce sicut fecerunt, factum est eis. etiam hoc vanitas.

11 Et ideo quòd non fit verbum vltionis improborum velocissimè super opera eorum mala, propterea plenum est cor filiorum homi-
nis ad faciendum malum in mundo hoc.

12 Et in tempore quo peccator fecerit malum centum annis, & à Domino datur ei spacium vt conuertatur, etenim reuelatum est
mihi in spiritu sancto, & scio ego quòd erit bonum in seculo futuro timentibus Dominum qui timent eum, & faciunt voluntatem eius.

13 Bene non erit improbo, neque erit ei longitudo in seculo venturo, & in seculo hoc præscindentur dies vitæ eius; fugient & succi-
dentur velut vmbra, quia non ipse timet Dominum.

14 Est vanitas quæ constituta est vt fiat super faciem terræ: Sunt iusti quibus accidit malum, ac si illi facerent opera peccatorum; &
sunt peccatores quibus contingit bonum, ac si illi facerent opera iustorum. & vidi in spiritu sancto quia malum quod accidit iustis in secu-
lo hoc, non est propter peccata eorum, sed ad remouendum ex eis culpam leuem, vt sit merces eorum integra in seculo venturo: & bo-
num quod contingit peccatoribus non est merciti eorum, sed ad retribuendum eis mercedem meriti leuis quod fecerunt, vt comedant
mercedem suam in seculo hoc, & vt perdant partem suam in seculo venturo. dixi in dicto meo quòd etiam hoc esset vanitas.

15 Et laudaui ego gaudium Legis, quia non est bonum homini in seculo hoc sub Sole, nisi tantùm comedere & bibere & gaudere
de labore suo, & pro parte sua quæ data est ei ex cælo, atque non extendere manum suam in rapinas & violentiam, & hoc conducet illum
in pacem ad seculum venturum, & accipiet mercedem perfectam pro labore suo quo laborauit in integritate omnibus diebus vitæ suæ
quos dedit illi Dominus in seculo hoc sub Sole.

16 Quemadmodum dedi cor meum ad sciendum sapientiam Legis, & ad videndum negotium quod fit super terram, etenim sapiens
qui vult studere in Lege, & inuenire sapientiam, labor est illi: nam etiam interdiu non quiescit, & noctu somnum oculis suis non vides.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 וְרָאִיתִי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי לֹא יוּכַל
הָאָדָם לִמְצוֹא אֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה
תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ בְּשֶׁל אֲשֶׁר יַעֲמֹל הָאָדָם לְבַקֵּשׁ
וְלֹא יִמְצָא וְגַם אִם־יֹאמַר הֶחָכָם לָדַעַת לֹא
יוּכַל לִמְצֹא׃

17 * Et intellexi quòd omnium operum Dei nullam possit homo inuenire rationem eorum quæ fiunt sub Sole, & quanto plus laboraueris ad quærendum, tanto minus inueniat. Etiam si dixerit sapiens se nosse, non poterit reperire.

1 כִּי אֶת־כָּל־זֶה נָתַתִּי אֶל־לִבִּי וְלַבֵּר אֶת־כָּל־זֶה

ט

אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים וַעֲבָדֵיהֶם בְּיַד
הָאֱלֹהִים גַּם־אַהֲבָה גַּם־שִׂנְאָה אֵין יוֹדֵעַ הָאָדָם
הַכֹּל לְפָנֵיהֶם׃

1 * Omnia hæc tractaui in corde meo vt curiosè intelligerem.

CAP. IX.

SVnt iusti atque sapientes, & opera eorum in manu Dei. & tamen nescit homo vtrum amore an odio dignus sit.

2 כַּהַכֹּל לַכֹּל מִקְרֶה אֶחָד לַצַּדִּיק וְלָרָשָׁע
לַטּוֹב וְלַטָּהוֹר וְלַטָּמֵא וְלַזֹּבֵחַ וְלַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ זֹבֵחַ
כַּטּוֹב כַּחוֹטֵא הַנִּשְׁבָּע כַּאֲשֶׁר שָׁבוּעָה יָרֵא׃

2 * Sed omnia in futurum seruantur incerta, eo quòd vniuersa æquè eueniant iusto & impio, bono & malo, mundo & immundo, immolanti victimas & sacrificia contemnenti. sicut bonus, sic & peccator: vt periurus, ita qui verum deierat.

3 זֶה רָע בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּי מִקְרֶה
אֶחָד לַכֹּל וְגַם לֵב בְּנֵי הָאָדָם מָלֵא רָעָה וְהוֹלֵלוֹת
בִּלְבָבָם בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרֵיו אֶל־הַמֵּתִים׃

3 * Hoc est pessimum inter omnia quæ sub Sole sunt, quia eadem cunctis eueniunt. Vndè & corda filiorum hominum implentur malicia & contemptu in vita sua, & post hæc ad inferos deducentur.

4 כִּי־מִי אֲשֶׁר יְבֻחַר אֶל־כָּל־הַחַיִּים יֵשׁ בָּטָחוֹן כִּי
לְכֶלֶב חַי הוּא טוֹב מִן־הָאַרְיֵה הַמֵּת׃

4 * Nemo est qui semper viuat, & quasi huius rei habeat fiduciam. Melior est canis viuus leone mortuo.

5 כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שֶׁיָּמֻתוּ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים
מְאוּמָה וְאֵין עוֹד לָהֶם שָׂכָר כִּי נִשְׁכַּח זִכְרָם׃

5 * Viuentes enim sciunt se esse morituros, mortui verò nihil nouerunt amplius, nec habent vltrà mercedem, quia oblitioni tradita est memoria eorum.

6 גַּם אַהֲבָתָם גַּם־שִׂנְאָתָם גַּם־קִנְאָתָם כְּבָר אָבָדָה
וְחֵלֶק אֵין־לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכָל אֲשֶׁר־נַעֲשָׂה תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ׃

6 * Amor quoque & odium & imulatio simul perierunt, nec habent partem in hoc seculo, & in opere quod sub Sole geritur.

7 לֵךְ אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה בְלֵב־טוֹב יֵינֶךָ
כִּי כְבָר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֶׂיךָ׃

7 * Vade ergo & comede in lætitia panem tuum, & bibe cum gaudio vinum tuum, quia Deo placent opera tua.

8 בְּכָל־עֵת יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן עַל־רֹאשְׁךָ
אַל־יֶחְסָר׃

8 * Omni tempore sint vestimenta tua candida, & oleum de capite tuo non deficiat.

17 * Et vidi omnia opera Dei, quoniam non potens erit homo vt inueniat simul opus quod factum est sub Sole. quæcunque laborauerit homo vt quærat & non inueniet. & quæcunque vtique dixerit sapiens vt cognoscat, non poterit inuenire.

1 * Quoniam omne hoc dedi in cor meum, & cor meum omne vidit hoc.

CAP. IX.

QVoniam iusti et sapientes, & opera eorum in manu Dei. & amorem & odium non est sciens homo:

2 * Omnia ante faciem eorum vanitas in omnibus. Occursus vnus iusto & vnus impio, bono & malo, & mundo & immundo, & immolanti & non immolanti. sicut bonus, sic qui peccat: sicut iurans, sic qui iuramentum timet.

3 * Hoc malum in omni quod factum est sub Sole, quòd occursus vnus omnibus. & cor filiorum hominis impletum est malo. & circumferentia in corde eorum in vita eorum, & post eos ad mortuos.

4 * Quoniam quis qui participat ad omnes viuentes: est spes, quoniam canis viuens ipse bonus super leonem mortuum.

5 * Quoniã viuentes cognoscent quòd morientur, et mortui non sunt cognoscentes quicquam. & non est eis vltrà merces, quia oblitioni tradita est memoria eorum.

6 * Et dilectio eorum & odium eorum, et zelus eorum iam periit. & pars non est eis amplius in seculum in omni quod factum est sub Sole.

7 * Vade comede in lætitia panem tuum, et bibe in corde bono vinum tuum. quia iam approbauit Deus opera tua.

8 * In omni tempore sint vestimenta tua candida, & oleum super caput tuum ne deficiat.

17 * καὶ εἶδον σύμπασαν τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ δυνήσεται ἄνθρωπος τοῦ εὑρεῖν σὺν τὸ ποίημα τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὅσα δὺ μοχθήσῃ ὁ ἄνθρωπος τοῦ ζητῆσαι καὶ οὐχ εὑρήσει. καὶ ἐὰν εἶπῃ ὁ σοφὸς γνῶναι οὐ δυνήσεται τοῦ εὑρεῖν.

1 * ὅτι σύμπαντα ταῦτα ἔδωκα εἰς καρδίαν μου, καὶ καρδία μου σύμπαν εἶδε ταῦτα.

ϑ.

Οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτῶν ἐν χειρὶ τοῦ θεοῦ· καὶ γε ἀγάπην καὶ γε μῖσος οὐκ ἔστιν εἰδὼς ὁ ἄνθρωπος.

2 * τὰ πάντα ματαιότης ἐν τοῖς πᾶσιν. συνάντημα εἷς τῷ δικαίῳ καὶ εἷς τῷ ἀσεβεῖ, τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ, καὶ τῷ καθαρῷ καὶ τῷ ἀκαθάρτῳ, ἕ τῷ θυσιάζοντι καὶ τῷ μὴ θυσιάζοντι. ὡς ὁ ἀγαθός, ὡς ὁ ἁμαρτάνων. ὡς ὁ ὀμνύων, καθὼς ὁ τὸν ὅρκον φοβούμενος.

3 * τοῦτο πονηρὸν ἐν παντὶ πεποιημένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὅτι συνάντημα εἷς τοῖς πᾶσι. καὶ γε καρδία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐπληρώθη πονηρῶν. καὶ παρεφέρεια ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἐν ζωῇ αὐτῶν καὶ ὀπίσω αὐτῶν πρὸς τοὺς νεκρούς.

4 * ὅτι τίς ὃς κοινωνεῖ πρὸς πάντας τοὺς ζῶντας; ἔστιν ἐλπὶς ὅτι ὁ κύων ὁ ζῶν αὐτὸς ἀγαθὸς ὑπὲρ τὸν λέοντα τὸν νεκρόν.

5 * ὅτι οἱ ζῶντες γινώσκονται ὅτι ἀποθανοῦνται, καὶ οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐδέν. καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι μισθὸς ὅτι ἐπελήσθη ἡ μνήμη αὐτῶν.

6 * καὶ γε ἀγάπη αὐτῶν, καὶ γε μῖσος αὐτῶν, καὶ γε ζῆλος αὐτῶν ἤδη ἀπώλετο. καὶ μερὶς οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐν παντὶ πεποιημένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον.

7 * δεῦρο φάγε ἐν εὐφροσύνῃ τὸν ἄρτον σου, καὶ πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ οἶνόν σου· ὅτι ἤδη εὐδόκησεν ὁ θεὸς τὰ ποιήματά σου.

8 * ἐν παντὶ καιρῷ ἔστωσαν ἱμάτιά σου λαμπρά, καὶ ἔλαιον ἐπὶ κεφαλῆς σου μὴ ὑστερησάτω.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Et vidi ego omne opus fortitudinis Domini, quoniam tertibilis est: & non est facultas homini inueniendi omne opus fortitudinis Domini quod factum est in mundo hoc sub Sole; quando laborauerit homo vt inquirat id quod futurum est vt fiat, non inueniet: & etiamsi dixerit vir sapiens in dicto suo vt sciat id quod futurum est vt fiat in fine dierum, non erit illi inuenire.

1 Etenim omnia hæc posui in corde meo, & vt scrutarer omnia hæc. CAP. IX.

QVòd iusti & sapientes, & discipuli eorum qui subditi sunt eis, traditi sunt in manum Domini: & ab eo decretum est omne quod erit in diebus eorum; etiam amor quo dilexerit eos aliquis, & etiam odium quo eos persecutus fuerit: non est qui sciat id quod erit hominis: omne in prouidentia decretum est vt fit ante eos. 2 Omne ex prouidentia pendet atque ex cælo decretum est quod futurum est vt fiat omnibus. euentus vnus innocenti & peccatori, ei cuius viæ rectæ sunt, & purificanti animam suam, & polluenti, & offerenti oblationem sanctitatum, & ei qui non offert oblationem sanctitatum: sicut bonus, sic peccator; qui non timet iuramentum, sicut vir qui iuramentum timet. 3 Hoc malum est in toto mundo in omni quod constitutum est sub Sole, quòd euentus est omnibus vnus, omnibus habitatoribus terræ, & etiam cor filiorum hominum repletum est malo propter hoc, & insania in corde eorum erit omnibus diebus vitæ eorum, & post dies hominis seruatur ei vt corripiantur cum mortuis iuxta iudicium peccatoris. 4 Etenim quis est vir qui associatur omnibus verbis Legis? ad acquirendam vitam seculi venturi est illi spes: etenim canis viuus melior est, quàm leo qui mortuus est. 5 Quoniam iusti norunt quòd si peccauerint, futuri sunt vt reputentur vt mortui in seculo venturo: propterea custodiunt vias suas, & non peccant: quòd si peccant, conuertuntur in pœnitentia: & peccatores nesciunt quicquã boni, eò quòd non correxerunt opera sua in mundo in vita sua, & nesciunt quicquam boni de seculo venturo, & non est eis merces bona post mortem eorum. etenim oblitioni data est memoria eorum inter iustos. 6 Etiam amor eorum, etiam odium eorum, inuidia quoque, ecce prædem periit ex mundo, & pars bona non est eis cum iustis in seculo venturo, necesse est eis vtilitas ex omni quod fit in hoc mundo sub Sole.

7 Dixit Selomoh in spiritu prophetiæ à conspectu Domini: Futurum est vt Dominus mundi dicat singulis iustis in facie vniuscuiusque: Vade gusta in lætitia panem tuum, qui repositus est tibi propter panem tuum quem dedisti pauperi & humili qui erat esuriens, & bibe in corde iucundo vinum tuum pro vino tuo quod miscuisti pauperi & humili qui fuerunt sitientes: ecce enim iam beneplacita fuere ante Dominum opera tua bona. 8 In omni tempore sint vestes tuæ lotæ ab omni contaminatione peccati: & nomen bonum quod assimilatur vnguento vnctionis, tibi acquire, vt contingant benedictiones & benedictiones super caput tuum, & bonitas tua non deficiat.

17 וחזיתי אנא ית כל עובד גבורתא דיי ארום דחילא הוא ולית רשו לאנש לאשכחתא ית כל עובד גבורתא דיתעבד בעלמא הדן
1 אפילו דיאמר חכים הוא בפומיה למנדע לא יכיל למשכח׃ ארום ית כל דן יהבית על לבבי ולכבלש ית כל דן ט די צדיקיא וחכימיא והלפיהון דחיין ומיתיא
2 לא בחולקא דאתגזר על כל סדר דיהוי ביומיהון אף רחימתא דירחמינון גבר אף שנאתא דישנינון גבר ליח די ידע סה דיהי
3 קדמיהון׃ דן בישא בכל מה דאתעבד תחות שמשא דאתגזר סה דעתיד למהוי לכלא ארעתן חד לזכאה ולחייבא ולדכיא ולמסאב
4 ולדבח קורבנין ולמסאב דן כטיש כדכי כן חייבא ודן דמתקרב קשיט כמתקרב דלא קשיט דן בישא בכל עלמא דאתגזר תחות שמשא ארום חד לכלא לכל דיהי ארעא ואף לבא דבני אנשא אתמלי בישו
5 ותושבחתא בלבהון כל יומי חייהון ובתר מיתיהון לגלגלי מיתי עלמא׃ ארום חייניא ידעין דימותון ומיתיא לא ידעין מידעם ולית
6 להון עוד אגר ארום אתנשי דכרניהון׃ אף רחמהון ואף שנאתהון ואף קנאתהון כבר אבדו ולית להון אגר טב בהדא סיהתון תחות שמשא׃
7 אזל אכול בחדוא ית לחמך ושתי בליבא טבא ית חמרך ארום כדון רעי קדם יי עובדך טבין׃ כל עדן יהון לבושך מצחצחין וטיבו דשמך לא יחסר׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ט ראֵה חַיִּים עִם־אִשָּׁה אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ כָּל־יְמֵי חַיֵּי
חֶבְלֶךָ אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כָּל־יְמֵי הֶבְלֶךָ כִּי
הִוא חֶלְקְךָ בַּחַיִּים וּבַעֲמָלְךָ אֲשֶׁר־אַתָּה עָמֵל תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ׃

10 כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה כִּי אֵין
מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה בִּשְׁאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה
הֹלֵךְ שָׁמָּה׃

11 שַׁבְתִּי וְרָאָה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי לֹא לַקַּלִּים
הַמֵּרוֹץ וְלֹא לַגִּבֹּרִים הַמִּלְחָמָה וְגַם לֹא לַחֲכָמִים
לֶחֶם וְגַם לֹא לַנְּבֹנִים עֹשֶׁר וְגַם לֹא לַיֹּדְעִים חֵן כִּי־
עֵת וָפֶגַע יִקְרֶה אֶת־כֻּלָּם׃

12 כִּי גַם־לֹא־יֵדַע הָאָדָם אֶת־עִתּוֹ כַּדָּגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים
בִּמְצוֹדָה רָעָה וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת בְּפָח כָּהֶם יוּקָשִׁים
בְּנֵי הָאָדָם לְעֵת רָעָה כְּשֶׁתִּפּוֹל עֲלֵיהֶם פִּתְאֹם׃

13 גַּם־זֹאת רָאִיתִי חָכְמָה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וּגְדוֹלָה
הִיא אֵלָי׃

14 עִיר קְטַנָּה וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט וּבָא־אֵלֶיהָ מֶלֶךְ
גָּדוֹל וְסָבַב אֹתָהּ וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוֹדִים גְּדוֹלִים׃

15 וּמְצֻאבָהּ אִישׁ מִסְכֵּן חָכָם וּמִלַּט־הוּא אֶת־
הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת־הָאִישׁ הַמִּסְכֵּן
הַהוּא׃

16 וְאָמַרְתִּי אֲנִי טוֹבָה חָכְמָה מִגְּבוּרָה וְחָכְמַת
הַמִּסְכֵּן בְּזוּיָה וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים׃

17 דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים מִזְּעֲקַת מוֹשֵׁל
בְּכְסִילִים׃

18 טוֹבָה חָכְמָה מִכְּלֵי קְרָב וְחוֹטֵא אֶחָד יְאַבֵּד
טוֹבָה הַרְבֵּה׃

9 Perfruere vita cum vxore quam dilexisti omnibus diebus vitæ instabilitatis tuæ qui dati sunt tibi sub Sole omni tempore vanitatis tuæ. Hæc est enim pars in vita & in labore tuo quo laboras sub Sole.

10 Quodcunque facere potest manus tua, instanter operare; quia nec opus, nec ratio, C nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quò tu properas.

11 Verti me ad aliud & vidi sub Sole, nec velocium esse cursum, nec fortiū bellum, nec sapientium panem, nec doctorum diuitias, nec artificum gratiam, sed tempus casumque in omnibus.

12 Nescit homo finem suum: sed sicut pisces capiuntur hamo, & aues laqueo comprehenduntur, sic capiuntur homines in tempore malo cùm eis extemplò superuenerit.

13 Hanc quoque sub Sole vidi sapientiam & probaui maximam.

14 Ciuitas parua & pauci in ea viri, venit contra eam rex magnus & vallauit eam, D extruxitq; munitiones per gyrum, & perfecta est obsidio.

15 Inuentusque est in ea vir pauper & sapiens, & liberauit vrbem per sapientiam suam; & nullus deinceps recordatus est hominis illius pauperis.

16 Et dicebam ego meliorem esse sapientiam fortitudine. Quomodo ergo sapientia pauperis contempta est, & verba eius non sunt audita?

17 Verba sapientum audiuntur in silentio, plus quàm clamor principis inter stultos.

18 Melior est sapientia quàm arma bellica: & qui in vno peccauerit, multa bona perdet.

תרגום

9 חֲזֵי חַיָּין עִם אִתְּתָא דְּרָחַמְתָּא כָּל־יוֹמֵי חַיֵּי הַבְלָךְ דִּי יְהַב לָךְ אֱלָהִים וּכְטַרְחָךְ דִּי־אַנְתְּ טָרַח בְּעָלְמָא הָדֵן
10 כֹּל דִּי מַסְפְּקָא יְדָךְ לְמֶעְבַּד נְדַקְתָּא עִם־מְסַכְּנָא עֲבַד צַדִּיק בְּתַר מוֹתָא לֵיהּ לְגָבְרָא עוֹבָדָא וְחִשְׁבָּנָא וּכְנָוָנָא וְחָכְמְתָא
דְּתַמָּן אַתְּ אָזֵל לְהֵפֶן וְלָא יִסְעוּן לָךְ אִלֵּין עִיבְרִין סָבִין וְצַדִּיקָא בְּלַחוֹדֵיהוֹן׃ 11 אִסְתְּכֵלִת וַחֲזִית בְּעָלְמָא הָדֵן הַוּוֹת שִׁפְשָׂא אֲרוּם
לָא לְסָפְרִין קַלִּין בְּמֵרוֹצָא וְלָא לְגִבָּרִין עִיבְרִין קְרָבָא וְלָא לְחַכִּימִין לַחְמָא וְלָא לְסָכְלְתָנִין סְחוֹרָא וְלָא לְמַנְדְּעִין טִיבוּתָא
אֲרוּם לָא מִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבְרָא בְּעִדָּנֵיהּ דְּהוּא בְּעִדָּנָא בִּישְׁתָּא וְעִדָּנָא דְּלָא מְכַוְּנִין עֲלוֹהִי כְּעִדָּנָא דְּמִתְאֲחֲדִין בְּסָרִיקְתָּא וְכְצִפְּרִין
דְּאִתְּחָדָאן בְּמִצְדְּתָא בִּישְׁתָּא כֵּן בְּנֵי אֱנָשָׁא מִתְאֲחֲדִין לְמֶעְדַּן בִּישְׁתָּא כַּד נָפְלָא עֲלֵיהוֹן רְגָעָא חַדָּא מִן שְׁמַיָּא׃
13 וְאַף חָכְמְתָא דְּהָדָא חָכְמְתָא בְּעָלְמָא הָדֵן חָמֵית שִׁפְשָׂא וְרַבְּתָא הִיא לְוָתִי׃ 14 גּוֹף קַרְנָא חַד וְתַקִּיף לְאַקְרְתָא זְעֵרְתָא וּבְרִין נְפַק חֵילָא זְעֵר
וְתַקִּיף לְאַחְמָא עַל דִּי־יְתִבִי בַּהּ וְאַקְמֵיהּ כְּרָכָא רַב וְתַקִּיף לְאַסְחָרָא עֲלוֹהִי וְאַסְחַר יַת לְבָבָא לְמֶעְבַּד יְהָא
15 וְאִשְׁתְּכַח בַּהּ גַּבְרָא מִסְכֵּנָא חַכִּימָא וְשֵׁיזִיב יָת אַרְמְתָא בְּחָכְמְתֵהּ וְלָא אִדְכַּר אֱנָשׁ יַת גַּבְרָא מִסְכֵּנָא הַהוּא׃
16 וַאֲמָרִית אֲנָא טָבָא חָכְמְתָא מִגְּבוּרְתָא וְחָכְמַת מִסְכֵּנָא בְּזִיתָא וּפִתְגָמוֹהִי לָא מִתְקַבְּלִין׃ 17 פִּתְגָמֵי חַכִּימִין בְּנָחַת
מִתְקַבְּלִין מִצְּוָחָא דְּשַׁלִּיט בְּסָכְלִין׃ 18 טָבָא חָכְמְתָא מִכְּלֵי קְרָבָא וְחַד חַיָּבָא מְבַזַּע טָבָא דְּכַמָּא׃

9 Vt vide vitam cum muliere quam dilexisti omnibus diebus vitæ vanitatis tuæ, qui dati sunt tibi sub Sole omnibus diebus vanitatis tuæ: quoniam hoc pars tua in vita tua, & in labore tuo quo tu laboras sub Sole.

10 Omnia quæcunque inuenerit manus tua vt faciat, secundùm potentiam tuam fac: quoniam non est opus, & ratio, & cognitio et sapientia in inferno, quò tu vadis illuc.

11 Verti & vidi sub Sole quòd non velocibus cursus, & non potentibus bellum, & non sapientibus panis, & non intelligentibus diuitiæ, & non cognoscentibus gratia: quoniā tempus & occursus occurret omnibus his.

12 Et non nouit homo tempus suum, sicut pisces capti in reti malo, & sicut aues captæ in laqueo. sicut ipsæ, illaqueantur filij hominis in tempus malum, cùm inciderit in eos extemplò.

13 Et hoc vidi sapientiam sub Sole, & magna est ad me

14 Ciuitas parua, et viri in ea pauci, & venerit ad eam rex magnus, & circundabit eam, & ædificabit in eam aggeres magnos:

15 Et inuenerit in ea virum pauperem sapientem. & saluabit ipse ciuitatem in sapientia sua. & homo non recordatus est simul viri pauperis illius.

16 Et dixi ego, Bona sapientia super potentiam. & sapientia pauperis contempta, & sermones eius non sunt audita.

17 Sermones sapientum in quiete audiuntur super clamorem potentium in stultitiis.

18 Bona sapientia super vasa belli. & peccans vnus perdet bonitatem multam.

9 חֲזִי חַיָּיא עִם אִתְּתָא דְּרָחַמְתְּ כָּל יוֹמֵי חַיֵּי הַבְלָךְ דִּי יְהַב לָךְ יְיָ אֱלָהִין כָּל יוֹמֵי הַבְלָךְ דִּי־אֱנוּן טָרַח בְּעָלְמָא הָדֵן
10 כֹּל דִּי מַסְפְּקָא יְדָךְ לְמֶעְבַּד נְדַקְתָּא עִם מִסְכֵּנָא עֲבַד צַדִּיק בְּתַר מוֹתָא לֵיהּ לְגָבְרָא עוֹבָדָא וְחִשְׁבָּנָא וּכְנָוָנָא וְחָכְמְתָא
דְּתַמָּן אַתְּ אָזֵל לְהֵפֶן וְלָא יִסְעוּן לָךְ אִלֵּין עִיבְרִין סָבִין וְצַדִּיקָא בְּלַחוֹדֵיהוֹן׃ 11 אִסְתְּכֵלִת וַחֲזִית בְּעָלְמָא הָדֵן הַוּוֹת שִׁפְשָׂא אֲרוּם
לָא לְסָפְרִין קַלִּין בְּמֵרוֹצָא וְלָא לְגִבָּרִין עִיבְרִין קְרָבָא וְלָא לְחַכִּימִין לַחְמָא וְלָא לְסָכְלְתָנִין סְחוֹרָא וְלָא לְמַנְדְּעִין טִיבוּתָא
אֲרוּם לָא מִשְׁתְּמוֹדַע לְגַבְרָא בְּעִדָּנֵיהּ דְּהוּא בְּעִדָּנָא בִּישְׁתָּא וְעִדָּנָא דְּלָא מְכַוְּנִין עֲלוֹהִי כְּעִדָּנָא דְּמִתְאֲחֲדִין בְּסָרִיקְתָּא וְכְצִפְּרִין
דְּאִתְּחָדָאן בְּמִצְדְּתָא בִּישְׁתָּא כֵּן בְּנֵי אֱנָשָׁא מִתְאֲחֲדִין לְמֶעְדַּן בִּישְׁתָּא כַּד נָפְלָא עֲלֵיהוֹן רְגָעָא חַדָּא מִן שְׁמַיָּא׃
13 וְאַף חָכְמְתָא דְּהָדָא חָכְמְתָא בְּעָלְמָא הָדֵן חָמֵית שִׁפְשָׂא וְרַבְּתָא הִיא לְוָתִי׃ 14 גּוֹף קַרְנָא חַד וְתַקִּיף לְאַקְרְתָא זְעֵרְתָא וּבְרִין נְפַק חֵילָא זְעֵר
וְתַקִּיף לְאַחְמָא עַל דִּי־יְתִבִי בַּהּ וְאַקְמֵיהּ כְּרָכָא רַב וְתַקִּיף לְאַסְחָרָא עֲלוֹהִי וְאַסְחַר יַת לְבָבָא לְמֶעְבַּד יְהָא
15 וְאִשְׁתְּכַח בַּהּ גַּבְרָא מִסְכֵּנָא חַכִּימָא וְשֵׁיזִיב יָת אַרְמְתָא בְּחָכְמְתֵהּ וְלָא אִדְכַּר אֱנָשׁ יַת גַּבְרָא מִסְכֵּנָא הַהוּא׃
16 וַאֲמָרִית אֲנָא טָבָא חָכְמְתָא מִגְּבוּרְתָא וְחָכְמַת מִסְכֵּנָא בְּזִיתָא וּפִתְגָמוֹהִי לָא מִתְקַבְּלִין׃ 17 פִּתְגָמֵי חַכִּימִין בְּנָחַת
מִתְקַבְּלִין מִצְּוָחָא דְּשַׁלִּיט בְּסָכְלִין׃ 18 טָבָא חָכְמְתָא מִכְּלֵי קְרָבָא וְחַד חַיָּבָא מְבַזַּע טָבָא דְּכַמָּא׃

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

9 καὶ ἰδὲ ζωὴν μετὰ γυναικὸς ἧς ἠγάπησας πάσας τὰς ἡμέρας ζωῆς ματαιότητός σου, τὰς δοθείσας σοι ὑπὸ τὸν ἥλιον πάσας τὰς ἡμέρας ματαιότητός σου, ὅτι αὐτὸ μερίς σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ ἐν τῷ μόχθῳ σου ᾧ σὺ μοχθεῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον.

10 πᾶν ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου ποιῆσαι· ὡς ἡ δυνάμις σου ποίησον, ὅτι οὐκ ἔστι ποίημα καὶ λογισμὸς καὶ γνῶσις καὶ σοφία ἐν ᾅδου, ὅπου σὺ πορεύῃ ἐκεῖ.

11 ἐπέστρεψα καὶ εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὅτι οὐ τοῖς κούφοις ὁ δρόμος, καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος, καὶ γε οὐ τοῖς σοφοῖς ὁ ἄρτος, καὶ γε οὐ τοῖς συνετοῖς ὁ πλοῦτος, καὶ γε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις, ὅτι καιρὸς καὶ ἀπάντημα συναντήσῃ τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς.

12 καὶ γε οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐτοῦ, ὡς οἱ ἰχθύες οἱ συμφώλιοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κακῷ, καὶ ὡς ὄρνεα τὰ συμφώλια ἐν παγίδι. ὡς αὐτὰ παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς καιρὸν πονηρόν, ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω.

13 καὶ γε τοῦτο εἶδον σοφίαν ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ μεγάλη ἐστὶ πρός με

14 πόλις μικρὰ καὶ ἄνδρες ἐν αὐτῇ ὀλίγοι, καὶ ἦλθε ἐπ' αὐτὴν βασιλεὺς μέγας, καὶ κυκλώσει αὐτὴν, καὶ οἰκοδομήσει ἐπ' αὐτὴν χαράκας μεγάλους·

15 καὶ εὑρὴ ἐν αὐτῇ ἀνὴρ πτωχὸς σοφὸν καὶ διασώσει αὐτὸς τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἐμνήσθη σωτῆρος ἐκείνου.

16 καὶ εἶπα ἐγὼ, ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ δυνάμεις. καὶ σοφία τοῦ πένητος ἐξουδενωμένη, καὶ λόγοι αὐτοῦ οὐκ εἰσὶν ἀκουόμενοι.

17 λόγοι σοφῶν ἐν ἡσυχίᾳ ἀκούονται ὑπὲρ κραυγὴν ἐξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύναις.

18 ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ σκεύη πολέμου. καὶ ἁμαρτάνων εἷς ἀπολέσει ἀγαθοσύνην πολλήν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

9 Fruere vita bona cum vxore quam amasti omnibus diebus vitæ vanitatis tuæ quos dederit tibi Dominus, quia hæc est pars tua in vita tua & in labore tuo quo tu laboras in mundo hoc sub Sole.

10 Omne quod suppeditauerit manus tua ad faciendam eleemosynam pauperi, facito: etenim post mortem non est viro opus, aut cogitatio vel scientia, aut sapientia in domo sepulchri quò tu vadis, & non adiuuabunt te, nisi opera bona & iustitia tantummodo.

11 Contemplatus sum & vidi in seculo hoc sub Sole, quòd nec viri qui veloces fuerint sicut aquilæ adiuti sunt currendo vt eripe-retur à morte in prælio, neque robusti adiuuantur dum ineunt prælium robore suo, nec sapientes adiuuantur sapientia sua vt faciant pa-tur à morte in prælio, neque robusti adiuuantur dum ineunt prælium robore suo, nec sapientes adiuuantur sapientia sua vt faciant panem, neq; intelligentes adiuuantur intelligentia sua ad congregandas diuitias, neque etiam scientes prudentiam iu-ne in tempore famis, neq; etiam intelligentes adiuuantur intelligentia sua ad congregandas diuitias, neque etiam scientes prudentiam iu-uantur scientiis suis ad inuentiendam gratiam in oculis regis: quoniam tempus & euentus accidet omnibus his.

12 Etenim non notum est viro tempus suum tam bonum quàm malum ex eo quod futurum est in seculo & venturum super eum: si-cut pisces maris qui capiuntur reti, & sicut aues cælorum quæ comprehenduntur laqueo, sic illaqueantur filij hominis in tempore mali, quod ruiturum est super eos puncto vno cælitus.

13 Etiam hoc vidi quòd est sapientia in seculo hoc sub Sole, & magna quidem est ipsa mihi.

14 Corpus filij hominis quod simile est ciuitati paruæ, & viri pollentes exigua virtute in medio ipsius, ecce cùm leues fuerint iustitiæ in medio cordis hominis, intrabit in corpus concupiscentia mala, quæ assimilatur regi magno & robusto, ad opprimendum, & obsidet eor vt errare faciat illud: & ædificat in illo locum ad sedendum vbicunque voluerit, vt declinare faciat illud à viis quæ rectæ sunt ante Do-minum, ad comprehendendum illud in rebus maximis gehennæ vt comburat eum propter peccata sua.

15 Inuentus est autem in medio corporis affectus bonus humilis & sapiens, & prætualuit super illud, & subiecit illud sapientia sua, & eripuit illud à iudicio gehennæ robore suo & sapientia sua, sicut vir faciens prælium liberat habitatores vrbis sapientia cordis sui, & homo non recordatur postea affectus boni qui liberauit eum, sed dicit in corde suo, Innocens ego sum, sicut etiam habitatores vrbis illius non recordati sunt humilis illius qui liberauit eos.

16 Et dixi ego in dicto meo: Melior est sapientia iusti, quàm vis fortitudinis improbi, & sapientia iusti pauperis vilipenditur in oculis improbotum generationis eius, & in tempore quo corripit illos propter opera eorum mala, verba correptionis illius non suscipiuntur.

17 Verba orationis sapientum in silentio suscipiuntur ante Dominum mundi, magis quàm clamor vocis improbi qui imperat stultis clamantibus, & non est qui attendat.

18 Melior est sapientia sapientum in tempore afflictionis, quàm vasa bellica in tempore ineundi prælij: & vir peccator vnus qui est in generatione, occasionem affert vt perdatur bonum magnum ex mundo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יוד

1 * זְבוּבֵי מָוֶת יַבְאִישׁ יַבִּיעַ שֶׁמֶן רוֹקַחִים יְקָר מֵחָכְמָה
מִכָּבוֹד סִכְלוּת מְעָט:
2 * לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ:
3 * וְגַם־בַּדֶּרֶךְ כְּשֶׁהַסָּכָל הֹלֵךְ לִבּוֹ חָסֵר וְאָמַר לַכֹּל
סָכָל הוּא:
4 * אִם־רוּחַ הַמּוֹשֵׁל תַּעֲלֶה עָלֶיךָ מְקוֹמְךָ אַל־תַּנַּח
כִּי מַרְפֵּא יַנִּיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים:
5 * יֵשׁ רָעָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּשְׁגָגָה שֹׁלֵט
מִלִּפְנֵי הַשַּׁלִּיט:
6 * נִתַּן הַסִּכְלוּת בַּמְרוֹמִים רַבִּים וַעֲשִׁירִים בַּשֵּׁפֶל
יֵשֵׁבוּ:
7 * רָאִיתִי עֲבָדִים עַל־סוּסִים וְשָׂרִים הֹלְכִים
כָּעֲבָדִים עַל־הָאָרֶץ:
8 * חֹפֵר גּוּמָּץ בּוֹ יִפֹּל וּפֹרֵץ גָּדֵר יִשְׁכְּנֶנּוּ נָחָשׁ:
9 * מַסִּיעַ אֲבָנִים יֵעָצֵב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֵצִים
יִסָּכֵן בָּם:
10 * אִם־קֵהָה הַבַּרְזֶל וְהוּא לֹא־פָנִים קִלְקַל וְחַיִל יְגַבֵּר וְיִתְרוֹן הַכְשֵׁיר חָכְמָה:
11 * אִם־יִשֹּׁךְ הַנָּחָשׁ בְּלוֹא לָחַשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל
הַלָּשׁוֹן:
12 * דִּבְרֵי פִי־חָכָם חֵן וְשִׂפְתוֹת כְּסִיל תְּבַלְּעֶנּוּ:
13 * תְּחִלַּת דִּבְרֵי־פִיהוּ סִכְלוּת וְאַחֲרִית פִּיהוּ
הוֹלֵלוּת רָעָה:
14 * וְהַסָּכָל יַרְבֶּה דְּבָרִים לֹא־יֵדַע הָאָדָם מַה־
שֶּׁיִּהְיֶה וַאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו מִי יַגִּיד לוֹ:

CAP. X.

1 MVscæ morientes perdunt suauitatem
A vnguenti. Preciosior est sapientia, par-
uaque gloria ad tempus stultitia.
2 * Cor sapientis in dextera eius, & cor
stulti in sinistra illius.
3 * Sed & in via stultus ambulans cum
ipse insipiens sit, omnes stultos æstimat.
4 * Si spiritus potestatem habentis ascen-
derit super te, locum tuum ne dimitte-
ris, quia curatio faciet cessare peccata ma-
xima.
5 * Est malum quod vidi sub Sole, quasi
B per errorem egrediens à facie principis:
6 * Positum stultum in dignitate sublimi,
& diuites sedere deorsum.
7 * Vidi seruos in equis, & principes am-
bulantes super terram quasi seruos.
8 * Qui fodit foueam, incidet in eam, &
qui dissipat sepem, mordebit eum co-
luber.
9 * Qui transfert lapides, affligetur in eis,
& qui scindit ligna, vulnerabitur ab eis.
10 * Si retusum fuerit ferrum, & hoc non
vt prius, sed hebetatum fuerit, multo la-
C bore exacuetur, & post industriam sequ-
tur sapientia.
11 * Si mordeat serpens in silentio, nihil o-
minus habet qui occultè detrahit.
12 * Verba oris sapientis gratia, & labia in-
sipientis præcipitabunt eum.
13 * Initium verborum eius stultitia, & no-
uissimum oris illius error pessimus.
14 * Stultus verba multiplicat. Ignorat ho-
mo quid ante se fuerit: & quid post se fu-
turum sit, quis ei poterit indicare?

CAP. X.

1 * Μῦες θανοῦσαι ⟨ἀπέλουσι⟩ σκυδαπίαν ἐλαίου ἡδύ-
σματος. τίμιον ὀλίγον σοφίας ⟨κατὰ⟩ δόξαν ἀφρεσύνης
μεγάλης.
2 * καρδία σοφοῦ εἰς δεξιὸν αὐτοῦ, καὶ καρδία ἄφρε-
ὸς εἰς ἀριστερὸν αὐτοῦ.
3 * καίγε ἐν ὁδῷ ὅταν ἄφρων πορεύηται καρδία αὐτοῦ
ὑστερήσει. καὶ ἃ λογίσεται πᾶσιν ἀφρεσύνη ἐστίν.
4 * ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιάζοντος ἀναβῇ ἐπὶ σέ, τό-
πον σου μὴ ἀφῇς, ὅτι ἴαμα καταπαύσει ἁμαρτίας με-
γάλας.
5 * ἔστι πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς ἀκούσιον ὀ ἐξῆλ-
θεν ἀπὸ προσώπου τοῦ ἐξουσιάζοντος.
6 * ἐδόθη ὁ ἄφρων ἐν ὕψεσι μεγάλοις, καὶ πλούσιοι ἐν
ταπεινῷ καθήσονται.
7 * εἶδον δούλους ἐφ' ἵπποις καὶ ἄρχοντας πορευομένους
ὡς δούλους ἐπὶ τῆς γῆς.
8 * ὁ ὀρύσσων βόθρον, ἐν αὐτῷ ἐμπεσεῖται, καὶ καθαι-
ρουμένῳ φραγμὸν δήξεται αὐτὸν ὄφις.
9 * ξεσθρῶν λίθους διαπονηθήσεται ἐν αὐτοῖς. σχίζων ξύ-
λα κινδυνωθήσει ἐν αὐτοῖς.
10 * ἐὰν ὀκπέσῃ τὸ σιδήριον, καὶ αὐτὸς πρόσωπον ἐτά-
ραξε. καὶ δυνάμεις δυναμώσει, καὶ περισσὰ τὰ σύνεσις
σοφία.
11 * ἐὰν δάκῃ ὁ ὄφις ἐν οὐ ψιθυρισμῷ, καὶ οὐκ ἔστι πε-
ρίσσεια τῷ ἐπαοιδοντι.
12 * λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις, καὶ χείλη ἄφρονος κα-
ταποντιοῦσιν αὐτόν.
13 * ἀρχὴ στόματος αὐτοῦ ἀφροσύνη, καὶ ἐσχάτη στόματος
αὐτοῦ πρόφερεια πονηρά.
14 * καὶ ὁ ἄφρων πληθυνεῖ λόγους. οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρω-
πος τί γεγονὸς ἔσται, καὶ τί ἐσόμενον· ὅτι ὀπίσω αὐτοῦ
τίς ἀπαγγελεῖ αὐτῷ;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

CAP. X.

ET concupiscentia mala quæ manet iuxta portas cordis, est sicut musca, quòd causam afferat mortis in mundo, adeò vt tradat sapientem in tempore quo peccat, & corrumpat nomen bonum quod simile fuerat antea vnguento vnctionis suauissimo cum aromatibus: & quanto preciosior & decentior est quàm sapientia sapientum, & quàm diuitiæ diuitum, vir cuius stultitia exigua & leuis est.
1 Cor sapientis incumbit ad acquirendam Legē quę data est manu dextera Dei, & cor stulti ad acquirendas facultates argenti & auri.
2 Etiam in via perplexa tempore quo stultus ambulat, cor eius caret sapientia, ita vt faciat verba quæ non decent fieri, & omnes dicunt ipsum esse stultum. 3 Si spiritus concupiscentiæ malæ dominatus in te fuerit, & adeò inualuerit vt super te conscendat, locum tuum ne dimittas: etenim verba Legis creata sunt pro medicamine in mundo, vt remittantur atque obliuioni bonum, in quo consueueras stare, ne dimittas: etenim verba Legis creata sunt pro medicamine in mundo, vt remittantur atque obliuioni 4 Est malum quod vidi in seculo hoc sub Sole, velut verbum ignorantiæ quod proferatur à Domino peccata maxima. 5 Posuit improbum stultum vt sit in felicitate, & ministret in prospe-
ritate ex cælo alto, & exercitus eius sint sublimes & multi, & populus seruituti subditus sub eo, & præ multitudine peccatorum suorum impudens super virum, ab imperante.
6 Vidi seruos præualentes super equos, & magnates ambulantes sicuti seruos super terram.
7 Vir qui foderit foueam in diuio itinetis, in eam dignus est vt cadat: & qui dissiparunt maceriem, cecidertunt in manum improbi diuites facultatibus quas in manibus suis habent depauperantur, & in humilitate sedent.
8 Qui adorabit statuas lapidum, antiquitabitur in illis; & qui adorauerit statuas lignorum, qui insidiatur eis vt serpens. 9 Cùm peccauerit populus fient cæli duri in modum ferri, ne demittant pluuiam: & illa generatio non comburetur in illis. 10 Quando conuertuntur & congregantur turbæ singulæ & præualent orat ante Dominum, propterea dissipatus est totus mundus fame: & quando conuertuntur & congregantur turbæ singulæ & præualent aduersus concupiscentias suas, postulantes misericordiam à Deo cæli, complacet sibi in augmento rectitudinis sapientiæ eorum.
11 Quando excitantur serpentes leues ad nocendum in mundo, in tacturnitate id fit, etiam non est vtilitas viro fraudulenter accusanti, vt narret triplici lingua malum, quoniam in igne gehennæ futurum est vt cremetur.
12 Sermonibus oris vir sapiens qui innenitur in generatione, inuenit misericordias ante Dominum, & labia viri stulti plena sunt in-
creparione, & propterea totus mundus destruitur.
13 Initium sermonum oris eius amentia, & finis verbi oris eius stultitia & malum.
14 Et stultus multiplicat verba inania, in quibus nulla est vtilitas, donec cognoscat homo quid futurum sit vt fiat in diebus suis, & quid futurum sit in fine eius, quis indicabit illi?

תרגום

1 דְּיַרְקָא בִּישָׁא דְּשָׁרֵי עַל תְּרָעֵי לִבָּא חַי כְּרִבְבָא דְּגָרִים סוֹחֵא בְּעִלְמָא עַל דְּמַסְרֵי חַכִּימָא בְּעִדָּן דְּחַטֵי וְחַכָּל שְׁמָא טָבָא דְּהוּא דָּמֵי לִמְשַׁח רְבוֹחָא דְּמִסְתָּם כַּבְּסְמִין וְכַמָּה יַקִּיר וְיָאוּת יַהִיר מִן־חָכְמָה חַכִּימִין וּמִן עֹתָר מְהֵימִין גְּבַר דְּסִפְשׁוּתֵה זְעִיר וְקַלִּיל:
2 לִבָּא דְּחַכִּימָא לִסְקָנֵי אוֹרַיְתָא דְּאִתְיְהִבַת בְּיַד יְמִינָא דְּיֵי וְלִבָּא דְּסָכְלְתָנָא לְסָקָנֵי נְכָסִין דְּכַסְפָּא וּדְהַב:
3 אַף־בְּאֹרַח סְרִיכָא דְּעִדָּן דְּסָכְלְתָנָא אָזֵל לֵבֵה חָסֵר מִן־חָכְמְתָא דְּעִדָּנָא וְכָל אָמְרִין דְּסָכְלְתָנָא הוּא:
4 אִין־רוּחָא דְּגָרִיכָא בְּעִדָּן דְּסָכְלְתָנָא אָזֵל לֵבֵה חָסֵר מִן־חָכְמְתָא דְּעִדָּנָא וְכָל אָמְרִין דְּסָכְלְתָנָא הוּא:
5 אִית בִּישְׁתָּא דַּחֲזֵית תְּחוֹת שִׁמְשָׁא כְּסִפְתָּא דְּנָפְקָא מִן־קֳדָם שַׁלִּיטָא:
6 יְהַב יְרִי רְשִׁיעָא וְשַׁלִּיטָא לְמֶהֱוֵי בְּסוּלְמָא דְּרָמָא וְתַקִּיפָא וְעַתִּירִין בְּמָמוֹנַיָּא לְמִתְּבוּ בְּשִׁפְלוּתָא:
7 חֲזֵית עַבְדַיָּא דְּהָווּ מִתְנַהֲגִין בְּסוּסְוָתָא וְרַבְרְבִין אַזְלִין כְּעַבְדִין עַל־אַרְעָא:
8 גָּבַר דְּחָפַר גּוּמְצָא בְּפָרְשַׁת אַרְחָא בַּת
9 מְסַלֵּק לְצַלְמַיָּא דְּאַבְנִין יְאִשְׁתְּעֵי בְּהוֹן וְיִסְתְּגַר לְצַלְמַיָּא דְּקִיסִין
10 כַּד יְהוֹבַן שְׁמָא יִיתְבְּרוּן שִׁנַּיָּא הַסְּיִפִין כְּפַרְזְלָא מִלְּאַחֲרָא סְטַרָא וְהוּא וְרָא לָא צְלִי מִנְּדָם יַיִ בְּגִין כֵּן אִתְקַלְקַל כָּל־
11 כַּד יְתֵנֵן חִוְיָא בְּלָא לָחַשׁ וְלֵית לְנוֹקֵא בְּעִלְמָא בְּחַשָׁי וְאַף לֵית מוֹהֲר לְגָבֵר אֲכַל קְרִיצִין דְּסִפְתָּנֵי לְשַׁן חֲלֵיהֵי בִּישׁ אֲרוּם
12 מִלֵּי פּוּם גְּבַר חַכִּים דְּאִשְׁתְּכַח בְּרֵיהּ מִשְׁבַּח רַחֲמִין קֳדָם יְיָ וְסַפְוָתָה דְּגָבְרָא שְׁטָיָא מְלַעְלַע
13 שָׁרְיוֹ מִלֵּי פּוּמֵהּ חוּלְהוּלָתָא וְסוֹף מֵימְרֵהּ סְפָה דַּעֲתֵיהּ לְמֶהֱוֵי בִּיוֹמוֹהִי וּמָה דַּעֲתִיד לְמֶהֱוֵי מִן־סוֹפֵהּ מַן יְחַוִּי לֵהּ:
14 וְשָׁטְיָא מַסְגֵּי פִּתְגָמִין

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 * עֲמַל הַכְּסִילִים תְּיַגְּעֶנּוּ אֲשֶׁר לֹא־יָדַע לָלֶכֶת
אֶל־עִיר׃
16 * אֲי־לָךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ נָעַר וְשָׂרַיִךְ בַּבֹּקֶר יֹאכֵלוּ׃
17 * אַשְׁרַיִךְ אֶרֶץ שֶׁמַּלְכֵּךְ בֶּן־חוֹרִים וְשָׂרַיִךְ בָּעֵת
יֹאכְלוּ בִגְבוּרָה וְלֹא בַשְּׁתִי׃
18 * בָּעַצְלָתַיִם יִמַּךְ הַמְקָרֶה וּבְשִׁפְלוּת יָדַיִם יִדְלֹף
הַבָּיִת׃ 19 * לִשְׂחוֹק עֹשִׂים לֶחֶם וְיַיִן יְשַׂמַּח חַיִּים
וְהַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת־הַכֹּל׃
20 * גַּם בְּמַדְעֲךָ מֶלֶךְ אַל־תְּקַלֵּל וּבְחַדְרֵי מִשְׁכָּבְךָ
אַל־תְּקַלֵּל עָשִׁיר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת־הַקּוֹל
וּבַעַל הַכְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר׃

יא

1 * שַׁלַּח לַחְמְךָ עַל־פְּנֵי הַמָּיִם כִּי־בְרֹב הַיָּמִים
תִּמְצָאֶנּוּ׃
2 * תֵּן חֵלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לִשְׁמוֹנָה כִּי לֹא תֵדַע מַה־
יִּהְיֶה רָעָה עַל־הָאָרֶץ׃
3 * אִם־יִמָּלְאוּ הֶעָבִים גֶּשֶׁם עַל־הָאָרֶץ יָרִיקוּ וְאִם־
יִפֹּל עֵץ בַּדָּרוֹם וְאִם בַּצָּפוֹן מְקוֹם שֹׁכַּב הָעֵץ שָׁם
יִהְיֶה׃
4 * שֹׁמֵר רוּחַ לֹא יִזְרָע וְרֹאֶה בֶּעָבִים לֹא יִקְצוֹר׃
5 * כַּאֲשֶׁר אֵינְךָ יוֹדֵעַ מַה־דֶּרֶךְ הָרוּחַ כַּעֲצָמִים בְּבֶטֶן
הַמְלֵאָה כָּכָה לֹא תֵדַע אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה אֶת־הַכֹּל׃
6 * בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת־זַרְעֶךָ וְלָעֶרֶב אַל־תַּנַּח יָדֶךָ כִּי
אֵינְךָ יוֹדֵעַ אֵי זֶה יִכְשָׁר הֲזֶה אוֹ־זֶה וְאִם־שְׁנֵיהֶם
כְּאֶחָד טוֹבִים׃

15 * Labor stultorum affliget eos, qui nescisunt in vrbem pergere.
16 * Væ tibi terra cuius rex est puer, & cuius principes manè comedunt.
17 * Beata terra cuius rex nobilis est, & cuius principes vescuntur in tempore suo ad reficiendum, & non ad luxuriam.
18 * In pigritiis humiliabitur contignatio, & in infirmitate manuum perstillabit domus.
19 * In risu faciunt panem & vinum, vt epulentur bibentes. & pecuniæ obedient omnia.
20 * In cogitatione tua regi non detrahas, & in secreto cubiculi tui non maledixeris diuiti, quia & aues cæli portabunt vocem tuam, & qui habent pennas, annunciabit sententiam.

CAP. XI.

1 A Mitte panem tuum super transeuntes aquas, quia post tempora multa inuenies illum.
2 * Da partem septem necnõ & octo, quia ignoras quid futurum sit mali super terram.
3 * Si repletæ fuerint nubes, imbrem super terram effundent. Et si ceciderit lignum in Austrum aut ad Aquilonem, in quocunque loco ceciderit, ibi erit.
4 * Qui obseruat ventum, non seminabit; & qui considerat nubes, nunquam metet.
5 * Quomodo ignoras quæ sit via spiritus, & qua ratione compingantur ossa in vtero prægnantis, sic nescis opera Dei quæ fabricator est omnium.
6 * Manè semina semen tuum, & vesperi ne cesset manus tua; quia nescis quid magis oriatur hoc aut illud, & si vtrumque simul melius erit.

15 * Labor stultorum affliget eos, qui non nouit pergere in ciuitatem.
16 * Væ tibi ciuitas, cuius rex tuus iunior, & principes tui in hora matutina comedunt.
17 * Beata tu terra, cuius rex tuus filius liberi, & principes tui ad tempus vescentur in potentia, & non confundentur.
18 * In pigritiis humiliabitur contignatio, & in segnitie manuum perstillabit domus.
19 * In risum faciunt panem, & vinum letificat viuentes, & argento obedient simul omnia.
20 * Et tu in conscientia tua regi non detrahas, & in recessibus cubiculi tui ne maledixeris diuiti. quia volatile cæli portabit vocem tuã, & qui habet pennas, annunciabit sermonem tuum.

CAP. XI.

1 * Mitte panem tuum in faciem aquæ, quia in multitudine dierum inuenies eum.
2 * Da partem septem, & octo, quia non cognoscis quid erit malum super terram.
3 * Si repletæ fuerint nubes imbre, super terram effundent. Et si ceciderit lignum in Austro, & si in Borea, in loco vbi cadet lignum, illic erit.
4 * Qui obseruat ventum, non seminabit; & qui aspicit in nubibus, non metet.
5 * In quibus non est cognoscens quæ via spiritus. sicut ossa in vtero prægnantis, sic non cognoscis opera Dei, quæcunque faciet cuncta.
6 * In hora matutina semina semen tuum, & in vespertina ne cesset manus tua. quia non cognoscis quod orietur an hoc an illud: & si duo simul, bona.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" Fatigatio stulti qua defatigatur in stultitia, ipsa delassat eum, adeò vt non discat ire in ciuitatem intra quam sapiens habitat ad quærendum ab eo disciplinam.
" Væ tibi terra in tempore quo regnabit super te Iarabgham peccator, & cessare faciet ex te oblationem matutinam, & magnates tui antequàm offerant iuge matutinum sacrificium, panem comedent.
" Bene erit tibi terra quo tempore regnabit super te vir valens in Lege, & magnates tui postquàm obtulerint iuge sacrificium, comedent panem ex labore manuum suarum in fortitudine Legis & præceptorum, & non in debilitate & in cæcitate oculorum.
" In debilitate studij Legis & præceptorum depauperatur vir ab ædificio: & in negligentia præcepti quo mandatum est mulieri vt custodiat se ab abominatione contaminationis sanguinis, & non custodit se, fit tristitia intra domum.
" Ad gaudium faciunt iusti panem, ad alendum pauperes esurientes, & vinum quod miscent sitientibus, erit eis in lætitiam in seculo venturo, & argentum redemptionis eorum testabitur pro eis meritum in seculo ipso in conspectu omnium.
" Etiam in conscientia tua in absconditis cordis tui Regi ne maledicas, & in penetrali domus cubiculi tui ne maledicas diuiti: etenim angelus it volans in aëre cæli velut aquila alata, & nunciat sermones qui fiunt in latibulo omnibus habitatoribus terræ.

CAP. XI.

PO Rtige alimentum tuum pauperibus qui ambulant in nauibus super facies aquarum, quoniam post tempus dierum multorum inuenies mercedem eius in seculo hoc, & in seculo venturo.
" Dato partem bonam ex semine agro tuo in Tisri, & ne cesses seminare etiam in Kasleu: etenim nescies quid erit mali super terram.
" Si impletæ fuerint nubes pluuia super terram, effundent aquas suas, & si decretum fuerit de cælo vt cadat tex & consiliarij eius de principatu eorum, ex auctoritate dicti Domini fiet. & etiam faturitas aut fames in Meridiê aut Septentrionẽ vbicunque decretum fuerit vt firmetur illud consilium, mittitur eò vt fiat.
" Vir qui obseruauerit incantatores & ariolos, non faciet bonum in seculo: & qui studet in astris, non congregat mercedem: etenim incantatores & arioli assimilantur vento qui non apprehenditur manibus filij hominis, & astra assimilantur nubibus cæli, quę eunt, & non reuertuntur. " Et quemadmodum non cognoscis quonam modo ibit spiritus animæ vitæ in corpus infantis abortiui, qui manet in vtero matris suæ prægnantis; & quemadmodum non cognosces an mas aut fœmina fuerit, quoad nascatur: sic tu non cognoscis opus Domini qui facit in sapientia omnia. " In die iuuentutis tuæ accipies vxorem, & gignes filios: & in tempore senectutis tuæ ne dimittas vxorem quæ est pars tua quo minus generes filios: etenim non notum est tibi quisnam ex illis electus sit, vt sit bonus hic an ille, an ambo boni pariter sint futuri.

Universidad de Deusto
Biblioteca

7 * וּמְתֻוק הָאוֹר וְטוֹב לָעֵינַיִם לִרְאוֹת אֶת־
הַשָּׁמֶשׁ׃
8 * כִּי אִם־שָׁנִים הַרְבֵּה יִחְיֶה הָאָדָם בְּכֻלָּם
יִשְׂמַח וְיִזְכֹּר אֶת־יְמֵי הַחֹשֶׁךְ כִּי הַרְבֵּה יִהְיוּ כָּל־
שֶׁבָּא הָבֶל׃
9 * שְׂמַח בָּחוּר בִּילָדוּתֶךָ וְיִיטַב לִבְּךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ
וְהַלֵּךְ בִּדְרָכֵי לִבְּךָ וּבְמַרְאֵה עֵינֶיךָ וְדַע כִּי עַל־כָּל־
אֵלֶּה יְבִיאֲךָ הָאֱלֹהִים בַּמִּשְׁפָּט׃
יב
1 * וְהָסֵר כַּעַס מִלִּבֶּךָ וְהַעֲבֵר רָעָה מִבְּשָׂרֶךָ כִּי־
הַיַּלְדוּת וְהַשָּׁחֲרוּת הָבֶל׃
2 * וּזְכֹר אֶת־בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי בְחוּרוֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא־
יָבֹאוּ יְמֵי הָרָעָה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין־לִי
בָּהֶם חֵפֶץ׃
3 * עַד־אֲשֶׁר לֹא־תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֵחַ
וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁבוּ הֶעָבִים אַחַר הַגָּשֶׁם׃
4 * בְּיוֹם שֶׁיִּזְעֹרוּ שֹׁמְרֵי הַבַּיִת וְהִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הַחָיִל
וּבָטְלוּ הַטֹּחֲנוֹת כִּי מִעֲטוּ וְחָשְׁכוּ הָרֹאוֹת בָּאֲרֻבּוֹת׃
5 * וְסָגְרוּ דַלְתַיִם בַּשּׁוק בִּשְׁפַל קוֹל הַטְּחֹנָה וְיָקוּם
לְקוֹל הַצִּפּוֹר וְיִשְׁחֲווּ כָּל־בְּנוֹת הַשִּׁיר׃
6 * גַּם מִגָּבֹהַּ יִירָאוּ וְחִתִּתִים בַּדָּרֶךְ וְיָנֵאץ הַשָּׁקֵד
וְיִסְתַּבֵּל הֶחָגָב וְתָפֵר הָאֲבִיוֹנָה כִּי הֹלֵךְ הָאָדָם אֶל־
בֵּית עֹלָמוֹ וְסָבְבוּ בַשּׁוק הַסּוֹפְרִים׃
7 * עַד אֲשֶׁר לֹא יֵרָהֵק חֶבֶל הַכֶּסֶף וְתָרֻץ גֻּלַּת הַזָּהָב
וְתִשָּׁבֵר כַּד עַל־הַמַּבּוּעַ וְנָרֹץ הַגַּלְגַּל אֶל־הַבּוֹר׃
8 * וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל־הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב
אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ׃

7 * Dulce lumen, & delectabile est oculis videre Solem.
8 * Si annis multis vixerit homo, & in his omnibus lętus fuerit, meminisse debet temporis & dierum multorum, qui cùm venerint, vanitatis arguentur præterita. 9 * Lætare ergo iuuenis in adolescentia tua, & in bono sit cor tuum in diebus iuuentutis tuæ, & ambula in viis cordis tui, & in intuitu oculorum tuorum, & scito quòd pro omnibus his ad ducet te Deus in iudicium. CAP. XII.
1 AVfer iram à corde tuo, & amoue malitiam à carne tua. Adolescentia enim & A voluptas vanæ sunt.
2 * Memento creatoris tui in diebus iuuentutis tuæ, antequàm veniat tempus afflictionis tuæ, & appropinquent anni de quibus dicas, Non mihi placent.
3 * Antequàm tenebrescat Sol & lumen, & stellæ, &; Luna; & reuertantur nubes post pluuiam.
4 * Quando commouebuntur custodes domus, & nutabunt viri fortissimi, & B cioſę erunt molentes in minuto numero, & renebrescent videntes per foramina.
5 * Et claudent ostia in platea in humilitate vocis molentis, & consurgent ad vocem volucris, & obsurdescent omnes filiæ carminis.
6 * Excelsa quoque timebunt & formidabunt in via, florebit amygdalus, impinguetur locusta, & dissipabitur capparis; quoniam ivit homo in domum seculi sui, & circuierunt in platea plangentes.
7 * Antequàm rumpatur funiculus argenteus, & recurrat virtus aurea, & conteratur hydria super fontem, & coartetur rota super cisternam: C tur hydria super fontem, & confringatur rota super laccum.
8 * Et reuertatur puluis in terram vnde erat, & spiritus redeat ad Deum qui dedit illum.

7 * καὶ γλυκὺ τὸ φῶς, καὶ ἀγαθὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ
βλέπειν (ωὶ τὸν ἥλιον·
8 * ὅτι καὶ ἐὰν ἔτη πολλὰ ζήσῃ (ήσεται) ὁ ἄνθρωπος ἐν πᾶσιν
αὐτοῖς διφθαρήσεται καὶ μνησθήσεται) τὰς ἡμέρας τοῦ
σκότους, ὅτι πολλαί ἔσονται) , πᾶν τὸ ἐρχόμενον ματαιότης.
9 * Διφθείρου νεανίσκε ἐν νεότητί σου, καὶ ἀγαθυνάτω
σε ἡ καρδία σου ἐν ἡμέραις νεότητός σου· καὶ πορεύεσθε
ἐν ὁδοῖς καρδίας σου ἄνωμος, καὶ ἐν ὁράσει ὀφθαλμῶν
σου. καὶ γνῶθι ὅτι ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἄξει σε ὁ θεὸς ἐν κρίσει.

ιβ.

1 * Καὶ ἀπόστησον θυμὸν ἀπὸ καρδίας σου, καὶ ἀπόβαλε
πονηρίαν ἀπὸ σαρκός σου, ὅτι ὁ νεότης καὶ ἡ σκοία ματαιότης.
2 * καὶ μνήσθητι τοῦ κτίσαντός σε ἐν ἡμέραις νεότητός
σου· ἕως οὗ μὴ ἔλθωσιν αἱ ἡμέραι τῆς κακίας· καὶ φθάσωσιν
ἔτη ἐν οἷς ἐρεῖς, οὐκ ἔστι μοι ἐν τούτοις θέλημα.
3 * ἕως ἂν μὴ σκοτισθῇ ὁ ἥλιος καὶ τὸ φῶς, καὶ ἡ σελήνη
καὶ (ὰ) ἀστέρες· καὶ ἐπιστρέψωσιν αἱ νεφέλαι ὀπίσω τοῦ ὑετοῦ
4 * ἐν ἡμέρᾳ αἷς (αὐτῶν) φύλακες τῆς οἰκίας (διε-
σχαφῶσιν) ἀνδρες τῆς δυνάμεως, καὶ ἀργήσαν ἀλήθουσαι
ὅτι ὠλιγώθησαν· καὶ σκοτασθήσονται αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς
ὀπαῖς,
5 * καὶ κλεισθήσονται θύραι ἐν ἀγορᾷ ἐν ἀσθενείᾳ φ ἤχου
ἀληθοῦντος· καὶ ἀναστήσεται) εἰς φωνὴν τοῦ στρουθίου, (ὰ τα-
πεινωθήσονται) πᾶσαι αἱ θυγατέρες τοῦ ᾄσματος.
6 * καὶ γε ἀπὸ ὑψηλῶν ὄψονται· καὶ θάμβοι ἐν τῇ ὁδῷ,
καὶ ἀνθήσῃ τὸ ἀμύγδαλον, καὶ παχυνθῇ ἀκρὶς (ὰ διασκε-
δασθῇ ἡ κάπαρις, ὅτι ἐπορεύθη ὁ ἄνθρωπος) εἰς οἶκον
αἰῶνος αὐτοῦ· καὶ κυκλώσουσιν ἐν ἀγορᾷ (ὶ κοπτόμενοι.
7 * ἕως ἂν μὴ διατραπῇ χοινὶξ τοῦ ἀργυρίου καὶ συν-
θλιβῇ τὸ αὐλίον ἐ χρυσίῳ, (ὶ πιτρεχθῇ ἡ ὑδρία ἐπὶ τὴν
πηγήν· καὶ (υτρεχήσῃ ὁ τροχὸς ἐπὶ τὸν λάκκον.
8 * (ὶ ἐπιστρέψῃ ὁ χοῦς ἐπὶ τὴν γῆν ὡς ἦν· (ὶ τὸ πνεῦ-
μα ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν θεὸν ὃς ἔδωκεν αὐτό.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

7 Et dulcis est lux, & bona ad illuminandum oculos caligantes, vt videant gloriam faciei maiestatis Domini, quia futurum est vt illumi nentur facies iustorum ex splendore maiestatis eius, & vt sit pulchritudo eorum vt Solis.
8 Etenim si dies multi vitæ hominis fuerint, in omnibus illis decet eum gaudere, & studere in lege Domini: & erit memor dierum tenebrarum mortis, & non peccabit, quia multi sunt dies quibus iacebit mortuus in domo sepulturæ, decetque eum suscipere iudicium à cælo omni tempore quo venerit super eum punitio, propter vanitatem quam fecit.
9 Lætare puer in diebus puetitiæ tuæ, & sit cor tuum bonum super te in diebus adolescentiæ tuæ, & ambulato in humilitate cum viis cordis tui, & esto cautus in visu oculorum tuorum, vt non contempletis malum, & notum sit tibi quòd propter omnia hæc futurum est vt Dominus introducat te in iudicium. CAP. XII.
1 ET remouebis iracundiam à corde tuo, ne moliaris malum super carnem tuam; etenim adolescentia & dies nigredinis capillorum vanitas. 2 Et esto memor creatoris tui, vt glorifices eum in diebus adolescentiæ tuæ, antequam veniant tibi dies mali, & peruenerint anni, quibus dicas, Non est mihi in illis complacentia. 3 Antequam mutetur splendor gloriæ faciei tuæ, qui assumitur super te anni, quibus dicas, Non est mihi in illis complacentia. 4 Antequam obtenebrentur, & pupillæ oculorum tuorum, & lumen oculorum tuorum antequam obcæcetur, & decor maxillarum tuarum antequam obtenebrentur, & pupillæ oculorum latur Soli, & lumen oculorum tuorum antequam obcæcetur, & decor maxillarum tuarum antequam obtenebrentur, & pupillæ oculorum tuorum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 5 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 6 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à te tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 7 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 8 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 9 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 10 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 11 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 12 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 13 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 14 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 15 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 16 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 17 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 18 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 19 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 20 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 21 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 22 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 23 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 24 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 25 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 26 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 27 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 28 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 29 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 30 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 31 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 32 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 33 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 34 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 35 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 36 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 37 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 38 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 39 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 40 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 41 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 42 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 43 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 44 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 45 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 46 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 47 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 48 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 49 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 50 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 51 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 52 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 53 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 54 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 55 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 56 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 57 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 58 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 59 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 60 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 61 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 62 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 63 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 64 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 65 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 66 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 67 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 68 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 69 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 70 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 71 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 72 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 73 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 74 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 75 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 76 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 77 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 78 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 79 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 80 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 81 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 82 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 83 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 84 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 85 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 86 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 87 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 88 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 89 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 90 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 91 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 92 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 93 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 94 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 95 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 96 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 97 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 98 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam. 99 In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequam polsint masticare cibum, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. 100 Et erunt pedes tui ligati, vt non prodeant in plateam, & recedet à re tuo cum, qui assimilantur stellis, antequam extinguantur; palpebræ oculorum tuorum stillabunt lachrymas, vt nubes post pluuiam.

תרגום

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * חֲבֶל הֲבָלִים אָמַר קֹהֶלֶת הַכֹּל הָבֶל׃
10 * וְיֹתֵר שֶׁהָיָה קֹהֶלֶת חָכָם עוֹד לְמַד־דַּעַת אֶת־
הָעָם וְאָזַן וְחִקֵּר תִּקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה׃
11 * בִּקֵּשׁ קֹהֶלֶת לִמְצֹא דִבְרֵי־חֵפֶץ וְכָתוּב יָשָׁר
דִּבְרֵי אֱמֶת׃
12 * דִּבְרֵי חֲכָמִים כְּדָרְבֹנוֹת וּכְמַשְׁמְרוֹת נְטוּעִים
בַּעֲלֵי אֲסִפּוֹת נִתְּנוּ מֵרֹעֶה אֶחָד׃
13 * וְיֹתֵר מֵהֵמָּה בְנִי הִזָּהֵר עֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין
קֵץ וְלַהַג הַרְבֵּה יְגִעַת בָּשָׂר׃
14 * סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת־
מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם׃
15 * כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים יָבִא בְמִשְׁפָּט עַל
כָּל־נֶעְלָם אִם־טוֹב וְאִם־רָע׃

9 * Vanitas vanitatum, dixit Ecclesiastes, & omnia vanitas.
10 * Cumque esset sapientissimus Ecclesiastes, docuit populum, & enarrauit quæ fecerat, & inuestigans composuit parabolas multas.
11 * Quæsiuit verba vtilia, & conscripsit sermones rectissimos ac veritate plenos.
12 * Verba sapientium sicut stimuli & quasi claui in altum defixi, quæ per magistrorum consilium data sunt à pastore vno.
13 * His amplius fili mi ne requiras. Faciendi plures libros nullus est finis, frequensque meditatio, carnis afflictio est.
14 * Finem loquendi pariter oés audiamus. Deū time, & mandata eius obserua. Hoc est omnis homo.
15 * Cuncta quæ fiunt adducet Deus in iudicium pro omni abscondito, siue bonum siue malum sit.

תרגום

9 אֲמַר שְׁלֹמֹה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל הֶבֶל דְּהֶבְלִין דַּעֲבָדִין בְּנֵי אֲנָשָׁא אֲמַר קָהֶלֶת כֻּלָּא הֶבֶל׃
10 וְיַתִּיר מִן דַּהֲוָה שְׁלֹמֹה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל חַכִּים עוֹד לְמַד דַּעְתָּא דְּנְבוּאָה וְהוּא מְאָזֵן מַתְלַיָּא וְחָקַר וְתַקֵּן מַתְלַיָּא סַגִּיאִין׃
11 בָּעָא שְׁלֹמֹה דְּיִתְקְרֵי קָהֶלֶת בְּחָכְמְתָה לְמִדַּן דִּינִין עַל־עַמָּא וְכָתִיב לְמִכְתַּב דִּבְרַיָּא דְּקוּשְׁטָא׃
12 מִלַּיָּא דְּחָכְמְתָא דְּאִתְיְהִיבוּ מִן קֳדָם יְיָ הֲוָה כְּתִיבִין בְּסִפְרָא אוֹרַיְתָא וְתַקִּינִין דְּאִתְיְהִיבוּ עַל מֵימְרָא דְיְיָ וְכִמְסַר מִן קֳדָם מֹשֶׁה נְבִיָּא יְקוּם פִּתְגָמָא׃
13 וְיַתִּיר מִן דְּאִתְיְהִיבוּ לְקַדָּמַיָּא לְקַרְוָא סִפְרִין וּלְקַשְׁוָאָה לְאַפָּקָא מִנְּהוֹן דַּאֲנָפִין דְּאִתְיְהִיבוּ לְמִכְתַּב סִפְרֵי הַלְכָתִין וְלָא לְמִכְתַּב סִפְרֵי נְבִיאֵי וּכְתוּבַיָּא דְּהַשְׁתָּא נְבִיאָה מִתְיְהִיבָא לְמִכְתַּב סִפְרֵי אַגָּדָתָא מִכְּמָה דְּאַמַּלֶּךְ לְמִכְתַּב סִפְרֵי הַלְכָתִין לְקַרְוָא מִנְּהוֹן בְּנֵי אִנְדַּרְתָּא לְמִכְתַּב סִפְרֵי חָכְמְתָא סַגִּי
14 וְיַתִּיר מִכְּתוֹן בְּנִי אִזְדַּהַר לְמֶעְבַּד סִפְרֵי חָכְמְתָא סַגִּי לְמִקְרֵי לְהוֹן לְמִשְׁמַק כְּפִתְגָמֵי אוֹרַיְתָא בְּלַחֲדוֹי יַת־עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבְּרָא׃
15 סוֹף פִּתְגָם דְּאִתְעֲבַד בְּעָלְמָא כֻּלָּא בְּצִנְעָא כְּלָא עֲתִיד לְאִתְפַּרְסָמָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי כְּמָה דְּאִתְגְּלִי לְבָנֵי אֲנָשָׁא בְּגִין כֵּן בְּנֵי אֲנָשָׁא כֻּלְּהוֹן בְּחוּשְׁבָּנָא דְּחַיֵּיהוֹן דְּלָא יְהֵא לְהוֹן חוּשְׁבָּנָא דְּחַיֵּיהוֹן לְמִתַּב בִּתְיוּבְתָּא וְלָא לְמִתַּב בִּתְיוּבְתָּא וְאִן תְּהוּב יְהֵא זַהִיר לְמֶהֱוֵי עָבֵד טָבָן וְלָא בִּישָׁן׃

תם ספר קהלת

נקיא ומוגה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על כל אשר חם קוראים בשם ישוע המשיח׃

9 * ματαιότης ματαιοτήτων, εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής, τὰ πάντα ματαιότης.
10 * καὶ περισσὸν ὅτι ἐγένετο ἐκκλησιαστὴς σοφός. καὶ ἐδίδαξε γνῶσιν τὸν λαόν. καὶ ὠσὶν ἐξιχνία(σ)ε κόσμον παραβολῶν. πολλὰ
11 * ἐζήτησεν ἐκκλησιαστὴς εὑρεῖν λόγους θελήματος, καὶ γεγραμμένον δίκαιον λόγους ἀληθείας.
12 * λόγοι σοφῶν ὡς τὰ βουκέντρα· καὶ ὡς ἧλοι πεφυτευμένοι, οἱ παρὰ τῶν συνθεμάτων ἐδόθησαν ἐκ ποιμένος εἷς
13 * περισσὸν ἐξ αὐτοῦ, υἱέ μου φυλάσσου τοῦ ποιῆσαι βιβλία πολλά. σὰρξ ἔστι περασμὸς καὶ μελέτη πολλὴ κόπωσις σαρκός.
14 * τέλος λόγου, τὰ πάντα ἄκουε, τὸν θεὸν φοβοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλασσε. ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος.
15 * ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα ἄξει ὁ θεὸς ἐν κρίσει. ἐν παντὶ παρεωραμένῳ ἐὰν ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρόν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Quando contemplatus est Selomoh rex Israel vanitatem mundi huius, & vanitates quas faciunt filij hominum, dixit Ecclesiastes in verbo suo, Omnia vanitas.
" Et plus quàm omnes filij hominum fuit Selomoh, qui vocatur Ecclesiastes, rex sapiens: & ipsè docuit scientiam Israel, & attendit voci sapientum, & scrutatus est libros sapientiæ, & parabolas intelligentiæ multas valdè.
" Quæsiuit Selomoh, qui vocatur Ecclesiastes, sapientia sua iudicare iudicia super cogitationes cordis hominis & sine testibus: propterea dictum fuit per spiritū prophetiæ à facie Domini, Ecce iam scripta sunt in libro Legis rectissima verba & fidelia per verbum Domini, & in dicto testium stabit verbum.
" Verba sapientum assimilantur stimulis & hgonibus, quæ impellunt ad docendum scientiam indigentes scientia, sicut qui docet bouem & magistri ductores viarum qui dati sunt per manum Mosèh prophetæ, qui pauit solus populum domus Israel in deserto.
" Et quod plus est præillis, fili mi monitus esto, vt facias libros sapientiæ plurimos, adeò vt non sit finis, & vt studeas verbis Legis multùm, conspiciasque defatigationem carnis.
" Finis verbi quod factum est in seculo occultè, totum futurum est vt publicetur atque diuulgetur omnibus filijs hominum: propterea dictum fuit per spiritum prophetiæ à facie Domini, Ecce iam scripta sunt in libro Legis rectissima verba & fidelia per verbum Domini, & in dicto testium stabit verbum.
" Etenim omne factum Dominus adducet in diem iudicij magni, & futurum est vt publicetur aduersus omnem rem quæ velata fuerit à filijs hominum, tam bonum quàm malum.

FINIS ECCLESIASTÆ.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

CANTICVM CANTICORVM.

CAPVT. I.

1 OSCVLETVR me ab osculis oris sui: quia melliora sunt vbera tua vino,
2 Fragrantia vnguentis optimis. Oleum effusum nomen tuum, ideò adolescentulæ dilexerunt te.
4 Trahe me post te, curremus. Introduxit me rex in cellaria sua. Exultabimus & lætabimur in te, memores vberum tuorum super vinum. Recti diligunt te.
5 Nigra sum, sed formosa, filiæ Ierusalem. sicut tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis.
6 Nolite me considerare quòd fusca sum, quia decolorauit me Sol. Filii matris meæ pugnauerunt contra me, posuerunt me custodem in vineis. Vineam meam non custodiui.
7 Indica mihi quem diligit anima mea, vbi pascis, vbi cubas in Meridie. nequando fiam vt circunductalain gregibus sodalium tuorum.
8 Si ignoras te, ô pulcherrima inter mulieres, egredere & abi post vestigia gregum tuorum, & pasce hœdos tuos iuxta tabernacula pastorum.

א שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה׃
ב יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־ טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן׃
ג לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שִׁמְךָ עַל־כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ׃
ד מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ׃
ה שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם כְּאָהֳלֵי קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה׃
ו אַל־תִּרְאֻנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ־בִי שָׂמֻנִי נֹטֵרָה אֶת־הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי׃
ז הַגִּידָה לִּי שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעֹטִיָּה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ׃
ח אִם־לֹא תֵדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי־לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת־גְּדִיֹתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים׃

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO IN CANTICA CANTICORVM, EX BIBLIOTHECA COMPLVTEN. AD HEBRAICAM veritatem ex Chaldaïs exemplaribus correcta, opera B. Ariæ Montani.

CAP. I.

CANTICA & laudes quæ dixit Salomon prophetа rex Israel per spiritum sanctum coram Domino dominatore totius seculi. Decem cantica dicta fuerunt in seculo isto, & hoc canticum laudabilius est omnibus illis. Primum canticum dixit Adam in tempore quo dimissum fuit illi peccatum suum: & venit dies Sabbati, & protexit eum: aperuit os suum, & dixit psalmum cantici diei Sabbati. Canticum secundum dixit Moses cum filiis Israel in tempore quo diuisit eis dominator seculi mare carectici diei Sabbati. Canticum secundum dixit Moses cum filiis Israel in tempore quo diuisit eis dominator seculi mare carectorum: aperuerunt omnes os suum, & dixerunt simul canticum. quoniam sic scriptum est: Tunc cecinit Moses & filij Israel. Canticum tertium dixerunt filij Israel in tempore quo datus fuit eis puteus aquæ. sic enim scriptum est: Tunc cecinit Israel. Canticum quartum dixit Moses prophetа quando peruenit tempus eius vt dissolueretur ab hoc seculo: & increpauit in eo domum Israel. quoniam sic scriptum est: Audite cœli, & loquar. Canticum quintum dixit Iosue filius Nun quando iniit prœlium in Gabaon, & steterunt et Sol & Luna triginta & sex horis, & cessauerunt dicere canticum. aperuit ille os suum, & dixit canticum. sic enim scriptum est: Tunc cecinit Iosue coram Domino. Canticum sextum dixerunt Barach & Debora, in die quo tradidit Dominus Sisaram & exercitum eius in manum filiorum Israel. quoniam sic scriptum est: Et cecinit Debora & Barach filius Abinoem. Canticum septimum dixit Anna in tempore quo datus fuit ei filius à facie Domini. sic enim scriptum est: Et orauit Anna in prophetia, & dixit. Canticum octauum dixit Dauid rex Israel pro omnibus miraculis quæ fecit ipsi Dominus: aperuit os suum & dixit canticum. quoniam sic scriptum est: Et cecinit Dauid in prophetia coram Domino. Canticum nonum dixit Salomon rex Israel in spiritu prophetico coram Domino dominatore totius seculi. Canticum decimum dicturi sunt filij captiuitatis, quando egressi fuerint de captiuitate sua. quoniam sic scriptum est & declaratum per manus Esaiæ prophetæ. sic enim scriptum est: Canticum istud erit vobis in gaudium, sicut in nocte qua sanctificata est solennitas Paschæ, & lætitia cordis sicut populi qui ambulant vt appareant coram Domino tribus vicibus in anno, in organis musicorum & voce tubæ cornææ, vt ingrediantur in montem Domini, & vt feruiant coram Deo fortissimo Israel. [1] Dixit Salomon Prophetа: Benedictum nomen Domini, qui dedit nobis Legem per manum Mosis scribæ magni scriptam in duabus tabulis lapideis: & loquebatur nobiscum facie ad faciem, sicut vir qui osculatur socium suum, præ multitudine dilectionis suæ, qua dilexit nos magis quàm septuaginta nationes.

[1] A voce miraculorum tuorum & potentiæ tuæ quæ fecisti populo tuo domui Israel, commoti sunt omnes populi qui audierunt fa-mam potentiæ tuæ, & ignorum tuorum bonorum, & nomen tuum sanctum auditum est in vniuersa terra, quod est electum magis quàm oleum vnctionis quo vnguntur capita Regum & Sacerdotum: & ideò dilexerunt iusti ambulare post viam bonitatis tuæ, vt possideant seculum hoc & seculum venturum. [2] Quando egressi fuerunt populus domus Israel de Ægypto, maiestas dominatoris seculi erat dux eorum in columna nubis per diem, & in columna ignis per noctem. Direxunt iusti illius generationis, Dominator totius seculi, trahe nos post te, & curremus post viam bonitatis tuæ, & applica nos ad radices montis Sinai, & da nobis Legem tuam de thesauro tuo quod est in firmamento: & delectabimur & exultabimus, & recordabimur eorum, & diligemus deitatem tuam, & recedemus ab idolis populorum; & omnes iusti qui faciunt quod rectum est coram te, timebunt te, & diligent præcepta tua.

[1] Quando fecerunt domus Israel vitulum, denigratæ sunt facies eorum sicut filiorum Æthiopiæ qui morantur in tabernaculis Cedar. & quando egerunt pœnitentiam & dimissum fuit eis peccatum, multiplicatus fuit splendor gloriæ vultus eorum, sicut vultus angelorum, eo quòd fecerunt cortinas tabernaculi, & resedit in medio eorum maiestas Domini. Moses autem magister eorum ascendit ad æthera, & posuit pacem inter eos & regem eorum. [2] Dixit cœtus Israel coram populis: Nolite me despicere eo quòd nigrior sum, & quia feci iuxta opera vestra, & adorauit Solem & Lunam, quia prophetæ falsi fuerunt causa vt deuolueretur ira furoris Domini vobis sum, & docuerunt me vt seruirem idolis vestris, & ambularem in institutis vestris: Domino autem seculi, qui est Deus meus, non super me, & docuerunt me vt seruirem idolis vestris, & ambularem in institutis vestris: Domino autem seculi, qui est Deus meus, non seruiui, neque ambulaui in legibus eius, neque custodiui præcepta eius & Legem eius.

[1] Quando peruenit tempus vt Moses propheta dissolueretur ab hoc seculo, dixit coram Domino: Manifestum est coram me quòd populus iste futurus est vt peccet, & vt vadat in captiuitatem. nunc autem indica mihi quomodo gubernabuntur, & quomodo habitabunt inter populos quorū decreta sunt eis grauiora calore & æstu Solis in meridie in reuolutione Tammuz, & quare erunt tranlmigrantes inter greges filiorum Esau & Ismael, qui applicant tibi idola sua pro sociis.

[2] Dixit sanctus & benedictus Mosi prophetæ: Tu postulas vt deleatur illis exilium: Synagoga quæ comparata est puellæ pulcherrimæ, & quam anima mea diligit, ambulet in viis iustorum, & ordinet orationem suam in ore præfectorum tuorum, & deducat generationes suas, & doceat filios suos, qui comparantur hœdis caprarum, vt ambulent in domum Ecclesiæ & in domum doctrinæ; & propter illud meritum sustentabitur in captiuitate, donec mittā eis regem Messiam, qui ducat eos in requiē ad tabernaculum ipsorum, quod est domus sanctuarij, quam ædificabunt eis Dauid & Salomon pastores Israel.

CANTICVM CANTICORVM.

CAPVT I.

1 Anticum cāticorum, quod est Salomoni. 2 Osculetur me ab osculis oris sui: quoniam bona vbera tua super vinum.
3 Et odor vnguentorum tuorum super omnia aromata, vnguentum euacuatum nomen tuum. propter hoc adolescentulæ dilexerūt te: 4 Traxerunt me. post te in odorem vnguentorum tuorum curremus. introduxit me Rex in cellarium suum. exultemus & lætemur in te. diligemus vbera tua super vinum. rectitudo dilexit te. 5 Nigra sum et formosa filiæ Hierusalē. sicut tabernacula Cedar: sicut pellis Salomonis. 6 Ne aspiciatis quòd ego sum nigrefacta, quoniam aspexit me Sol: filij matris meæ pugnauerunt in me. Posuerunt me custodem in vineis, vineam meam nō custodiui. 7 Renuncia mihi quem dilexit anima mea, vbi pascis, vbi cubas in Meridie. nequando fiam vt circunductalain gregibus sodalium tuorum. 8 Si non nosti te ipsam pulchra inter mulieribus: egredere tu in vestigiis gregum, et pasce hœdos tuos in tabernaculis pastorum.

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ.

κεφαλ. α.

1 Ασμα ἀσμάτων, ὅ ἐστι τὰ Σαλωμῶ. 2 φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἀγαθοὶ μαστοί σου ὑπὲρ οἶνον. 3 καὶ ὀσμὴ μύρων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα μύρον ἐκκενωθὲν ὄνομά σου· διὰ τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε· 4 εἵλκυσάν με· ὀπίσω σου εἰς ὀσμὴν μύρων σου δραμοῦμαι. εἰσήγαγέ με ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ ταμεῖα αὐτοῦ· ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν σοί· ἀγαπήσομεν μαστούς σου ὑπὲρ οἶνον. εὐθύτης ἠγάπησέ σε. 5 μέλαινα εἰμὶ καὶ καλὴ θυγατέρες Ἰερουσαλήμ· ὡς σκηνώματα Κηδάρ· ὡς δέρρεις Σολομῶντος. 6 μὴ βλέψητε ὅτι ἐσκότωμαι ὅτι μεμελάνωμαι, ὅτι παρέβλεψέ με ὁ ἥλιος· υἱοὶ μητρός μου ἐμαχέσαντο ἐν ἐμοί· ἔθεντό με φύλακα ἐν ἀμπελῶσιν, ἀμπελῶνα ἐμὸν οὐκ ἐφύλαξα. 7 ἀπάγγειλόν μοι ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου, ποῦ ποιμαίνεις, ποῦ κοιτάζεις ἐν μεσημβρίᾳ, μήποτε γένωμαι ὡσεὶ ἁλλομένη ἐπ' ἀγέλας ἑταίρων σου. 8 εἰ δὲ μὴ γνῶσὶ σεαυτὴν ἡ καλὴ ἐν γυναιξίν, ἔξελθε σὺ ἐν πέρασι τῶν ποιμνίων, καὶ ποίμαινε τὰς ἐρίφους σου ἐπὶ σκηνώματα τῶν ποιμένων.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 * לְסַסָתִי בִּרְכְבֵי פַרְעֹה דִמְיתִיךְ רַעְיָתִי:
10 נָאווּ לְחָיַיִךְ בַּתּוֹרִים צַוָּארֵךְ בֶּחָרוּזִים:
11 תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה־לָּךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף:
12 עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְכִבּוֹ נִרְדִי נָתַן רֵיחוֹ:
13 צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין:
14 אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי:
15 הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים:
16 הִנְּךָ יָפֶה דוֹדִי אַף נָעִים אַף־עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה:
17 קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים:

ב

1 אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים:
2 כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת:
3 כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי:
4 הֱבִיאַנִי אֶל־בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה:
5 סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי־חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי:

9 * Equitatui meo in curribus Pharaonis assimilaui te amica mea. 10 * Pulchræ sunt genæ tuæ sicut turturis, collum tuum sicut monilia? 11 * Murenulas aureas faciemus tibi, vermiculatas argento. 12 * Dum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum. 13 * Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur. 14 * Botrus cypri dilectus meus mihi in vineis Engaddi. 15 * Ecce tu pulchra es amica mea, ecce tu pulchra, oculi tui columbæ. 16 * Ecce tu pulcher es dilecte mi, & decorus. Lectulus noster floridus 17 * Tigna domorum nostrarum cedrina, laquearia nostra cupressina. CAP. II.

1 * Ego flos campi & lilium conuallium. 2 * Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias. 3 * Sicut malus inter ligna syluarum, sic dilectus meus inter filios. Sub vmbra illius quem desideraueram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo. 4 * Introduxit me in cellam vinariam, ordinauit in me charitatem. 5 * Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.

9 * Equo meo in curribus Pharaonis assimilaui te amica mea. 10 * Quid pulchræ factæ sunt genæ tuæ vt turturis, collum tuum sicut monilia? 11 * simulachra auri faciemus tibi, cum vermiculationibus argenti, 12 * donec rex in accubitu suo. nardus mea dedit odorem suum. 13 * Fasciculus flactes nepos meus mihi. in medio vberũ meorum morabitur. 14 * Botrus cypri nepos meus mihi in vineis Engaddi. 15 * Ecce es pulchra amica mea, ecce es pulchra. oculi tui columbæ. 16 * Ecce es pulcher nepos meus. & decorus ad lectulum nostrum vmbrosus: 17 * Tigna domorum nostrarum cedrus, laquearia nostra cupressi. CAP. II.

1 * Ego flos campi, lilium conuallium: 2 * Sicut lilium in medio spinarum, sic amica mea in medio filiarum. 3 * Sicut malum in lignis syluæ, sic nepos meus in medio filiorum. in vmbra eius desideraui, & sedi, & fructus eius dulcis in gutture meo. 4 * Introducite me in domum vini, ordinate in me dilectionem. 5 * Firmate me in vnguentis, constipate me in malis, quia vulnerata amore ego.

תרגום

ר׳ יקר ישראל כמצרים רדפו פרעה ומשריתיה בהרי־ים ברתיכין ובפרשין והנה אורח סגירא להון מאחרא מן ימינא ומן שמאלא מרה דברירא דמלין חיון קלן ומן קדמיהון חזור יקא דסוף מה עבר קדשא בריך הוא מיבש גברהה של יקא דאשתנקו פרעה וחילוהי דתיכותי ופרשוהי וסוסוהוי ארולי משרה נביא דפרש ידוי בעלו קדם ייי ואתיב
10 כר נפקו לקבלהון ואמרו שירתא ועברו בגו יקא דסוף ביקשתא בגין זכותא דאבהתהם ידחק ויעלק
11 ואתרא מחתא ליקפוד ולא עדי סוסיא דקשתא דאתייהיבא להון פתגמי אוריתא ויהון כמסתיי בלי סהדון ולא
12 מחלא ומפרנם יהה ויח כריה: 13 בכן אתאמר למשה סק לקדישא ואמון לך יתחדון לחיי אבנין חציבין מסתיר מן כספא דמזקק שבע ומזין שבעה ואתנגון
14 ית קדם ייי ית דיתבין בארעא גלוף בהון עשרתי דבריא זקיקין כחד מן כספא דמזקק שבע ומזין שבעה ואתנגון
15 ועוד דהויה משה ברהטון ברקיעא לקבלא יה הדין לחיי אבנוהי ואוריתא ומפקדתא קטו דשישי דרא
16 דתיתון מתחת מן קדם ייי ידבר ייי להון עקדתא יצחק דכפתה אבוי בטור מוריה על מדבחא והב יי מן רגוזה ואשרי שכינתה ביניהון
17 וקם בבקר נחת משה והדין לחיי אבנין בידוי וגבין חובי ישראל אחיקריו ידוי ואהדרו בכבן אחל משה ושיף יה עגלא
18 דאתעבד למלקא ואשקי ית בני ישראל וקטל ית כל מן דאתחייב קטול וקלק זמנא הניחא לקרקיעא ואזלי קדם ייי וכפר על בני
19 ישראל על חובי עגלא דעבדו משכנא ואתרעא בי היא זמנא אוחי משה ועבר יה משכנא וית כל מנוי ויה מן ארעא ושוי בארעא ית הדין לחיין
20 דאתיהבן לסהדו ואתרעא בי היא זמנא אוחי משה ולנסבא יה מחרא על קרבנא של מדבחא ולנסבא יה מחרא על קרבנא ומגן הויה לחון חמרא לנסכא הלא אנין
21 ית מתיבין ומגבנין ורמונין אלא היו אזלין לברמי עין גדי ונסבין מתמן אחבלין דעיבוי דעיברין שעירין בגוהון
22 ית כל עבדו בני ישראל דעותה היניא לאקרא חדא: 23 כד עברו בני ישראל דעותה דמלכהון הוא בסיכרה משבחותהון

ב

1 אני חבצלת השרון שושנת העמקים: 2 כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות:
3 כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי:
4 הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה:
5 סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני:

9 * τῇ ἵππῳ μου ἐν ἅρμασι Φαραὼ ὡμοίωσά σε ἡ πλη-
10 σίον μου. * τί ὡραιώθησαν σιαγόνες σου ὡς τρυγόνος. τρά-
11 χηλός σου ὡς ὁρμίσκοι * ὁμοιώματα χρυσία ποιήσομέν σοι.
12 μετὰ σιγμάτων ἕως ἀργυρᾶ, * ἕως οὗ ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλί-
13 σει αὐτοῦ. νάρδος μου ἔδωκεν ὀσμὴν αὐτοῦ. * δεσμὸς σ-
μύρνης τὸ ἀκτῆς ἀδελφιδός μου ἐμοί. διαμενῶ τὰν μα-
14 σῶν μου αὐλισθήσεται. * βότρυς τὸ κύπρου ἀδελφιδός
15 μου ἐμοί, ἐν ἀμπελῶσιν ἐν γαδδί. * ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλη-
σίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή. ὀφθαλμοί σου περιστεραί.
16 * ἰδοὺ εἶ καλὸς ἀδελφιδός μου. καί γε ὡραῖος ὡς
17 κλίνη ἡμῶν σύσκιος. * δοκοὶ οἴκων ἡμῶν κέδροι,
φατνώματα ἡμῶν κυπαρίσσοι. β'.

1 * Ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου, κρίνον τῶν κοιλάδων. * ὡς κρίνον
2 ἐν μέσῳ ἀκανθῶν, οὕτως ἡ πλησίον μου διαμενῶ τὰν θυ-
3 γατέρων. * ὡς μῆλον ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ οὕτως ἀ-
δελφιδός μου διαμενῶ τὰν υἱῶν. ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ἐπεθύ-
μησα, καὶ ἐκάθισα, καὶ καρπὸς αὐτοῦ γλυκὺς ἐν λαρυγγί
4 μου. * εἰσαγάγετέ με εἰς οἶκον τοῦ οἴνου, τάξατε ἐπ' ἐμὲ
5 ἀγάπην. * στηρίσατέ με ἐν μύροις, στοιβάσατέ με ἐν
μήλοις, ὅτι τετρωμένη ἀγάπης ἐγώ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Quãdo egressi sunt filij Israel de Ægypto, secuti sunt Pharao & exercitus eius post eos in curribus & in equitibus; & erat via clausa eis à quatuor partibus. à dextris & à sinistris erãt deserta plena serpẽtibus ignitis, & post tergũ eorũ erat Pharao impius & exercitus eius, & ante eos erat mare carectosum. Quid fecit ille sanctus & benedictus? reuelatus est in virtute potẽtiæ suę super mare, cùm suffocatus est Pharao & exercitus eius, & currus & equites & equi eius. *& similiter periissent Israel* nisi Moses propheta extendisset manus suas in oratione coram Dño, & auertisset ira Dñi ab ipsis. & aperuerũt ipsę & iusti generationis illius os suum, & dixerũt canticũ, & transierunt in medio maris carectosi per siccum, propter meritum Abrahæ & Isaac & Iacob dilectorum Domini. 10 * Quando egressi sunt ad desertum, dixit Dominus ad Mosen: Quàm pulcher est populus hic vt dentur eis verba Legis, & sint sicut inauris in maxillis eorum, vt non recedant à via bona, sicut non recedit equus in cuius maxilla est frenum: & quàm pulchra sunt dorsa eorum vt sustineant iugum præceptorum meorum, & sint super eos sicut iugum super ceruice bouis qui arat in agro, & sustentat se & dominum suum. 11 * Tunc dictum est Mosi: Ascende ad firmamentũ, & dabo tibi duas tabulas lapideas excisas ex saphyro throni gloriæ meæ, & splendidas sicut aurum optimum, ordinatas per lineas, scriptas digito meo, in quibus sculpta sunt decem verba quæ expurgata sunt magis quàm argentũ quod expurgatũ est septies septẽ vicibus: dabo autem ea per manũ tuam populo domus Israel. 12 * Dum esset Moses magister eorũ in firmamento vt susciperet duas tabulas lapideas, & Legẽ & præcepta: surrexerunt impij generationis illius, & fecerunt vitulum aureum vnà cum promiscuis qui erant inter eos, & fœtida fecerunt opera sua, & egressum est eis nomen pessimum in seculo, quoniam anteà odor eorũ exibat diffusus per orbẽ, & posteà fœtidi facti sunt ve & abiuthium cuius odor quàm pessimus est. 13 * In tempore illo dixit Dominus ad Mosem: Vade & descẽde, quia corrupit se populus tuus: dimitte me vt cõsumã eos. Tũc reuersus est Moses & quæ fuit misericordiã à facie Domini: & recordatus est Dominus inclinationis Isaac, qui ligatus fuerat à patre suo in mõte Moriah super altare: & conuersus est Dominus ab ira sua, & habitare fecit maiestatẽ suã in medio eorum sicut anteà. 14 * Tunc enim descendit Moses, & duas tabulas lapideas portabat in manibus suis, & propter peccata Israel aggrauatæ sunt manus eius, & cecidерunt *tabulæ*, & confractæ sunt: & tunc abiit Moses & comminuit vitulum, & dispersit puluerem eius in fluuium, & potum dedit filiis Israel; & occidit omnes qui erant rei mortis. & ascendit secundò ad firmamentum, & orauit coram Domino, & placauit pro filiis Israel. Tunc præceptum est ei vt faceret tabernaculum & arcam. In illo tempore festinauit Moses & fecit tabernaculum & omnia vasa eius, & arcam, & posuit in arca duas tabulas alias, & constituit filios Aaron sacerdotes vt offerrent oblationes super altare, & cauit pro filiis Israel. Tunc præceptum est ei vt faceret tabernaculum & arcam. In illo tempore festinauit Moses & fecit tabernaculum & omnia vasa eius, & arcam, & posuit in arca duas tabulas alias, & constituit filios Aaron sacerdotes vt offerrent oblationes super altare, & vt libarent vinum super oblationes. & vndè erat illis vinum ad libandum? nonne ipsi *morabantur* in deserto loco qui non est aptus ad seminandum, neque etiam erant ibi ficus, neque vites, neque malogranata? sed ibant ad vineas Engadi, & accipiebant indè botros earum, & exprimebant ex eis vinum, & libabant ex illo super altare quartam partẽ hin super singulos arietes. 15 * Quando faciebant filij Israel volũtatem regis sui, ipse in verbo suo laudabat eos in consistorio angelorum sanctorum, & dicebat: Quàm pulchra sunt opera tua filia mea & occulta mea congregatio Israel, in tempore quo facis voluntatem meã, & laboras in verbis Legis meę! & quàm rectа sunt opera tua & occupationes tuæ, sicut pullorum columbæ, qui mundi sunt vt offerantur super altari meo. 16 * Respondit cœtus Israel coram dominatore sęculi, & ita ait: Quàm pulchra est maiestas sanctitatis tuæ! quoniam in tempore quo tu habitas inter nos, & suscipis voluntariè orationes nostras; & in tẽpore quo tu habitas in lectulo nostro dilecto, filij nostri multi sunt super terrã, & crescimus & multiplicamur sicut arbor quæ plantata est iuxta fontem aquarum, cuius folium pulchrum est, & fructus eius multus. 17 * Dixit Salomon propheta: Quàm pulchra est domus sanctuarij Domini quæ ædificata est per manus meas ex lignis cedrinis: sed pulchrior est domus sanctuarij quæ ædificãda est in diebus regis Messię, cuius trabes erunt ex cedris quę sunt in paradiso voluptatis; & tigna eius erunt ex abietibus & arceuthis & pinis.

CAP. II.

1 * Dixit cœtus Israel: Tempore quo dominator sęculi collocat maiestatẽ suam inter me, ego similis sum lilio viridi ex paradiso voluptatis, & opera mea pulchra sunt sicut rosa quæ est in campo horti voluptatis. 2 * In tempore autem quo ego declino à viis quæ rectę sunt coram eo, & ipse auferet maiestatem sanctitatis suæ à me; ego comparata sum rosæ quæ germinat inter spinas, à quibus perforantur & rumpuntur folia eius: sic ego sum compuncta & scissa propter pessimas impositiones in captiuitate inter prouincias populorum. 3 * Ecce sicut pulchra est & laudabilis malus citrea inter arbores infructuosas, & totus mundus cognoscit illam; ita dominator sęculi fuit laudabilis inter angelos in tempore quo reuelatus fuit in monte Sinai, quando dedit Legem populo suo: tunc temporis in vmbra maiestatis eius desideraui habitare: & verba Legis eius dulcia fuerunt gutturi meo, & præmia præceptorum eius seruanda mihi in sęculo venturo. 4 * Dixit cœtus Israel: Introduxit me Dominus in domum gymnasij doctrinæ Israel, in montem Sinai, vt discerem Legem ex ore Moysi scribę magni, & vexillum præceptorum eius suscepi super me in dilectione, & dixi, Omnia quę præcepit Dominus, faciam & audiã. 5 * Et in tẽpore quo audiui vocẽ eius qui loquebatur de medio flãmæ ignis, cõmota sum & cõtremui retrorsum pręuore. Tũc accessi ad Mosem & Aaron, & dixi ad eos: Suscipite vos vocẽ sermonũ Domini de medio ignis, & introducite me in domũ doctrinæ, & sustentate me in verbis Legis in quibus suaue sit sęculum; & imponite velamina super cerucem meam, interpretationem verborum sanctorum quę dulcia sunt gutturi meo, sicut poma paradisi voluptatis, & laborabo in eis si fortè sanabor ex eis; quia langueo amore.

Universidad de Deusto
Biblioteca

6 שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃
7 הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם בִּצְבָאוֹת אוֹ
בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם־תָּעִירוּ וְאִם־תְּעוֹרְרוּ אֶת־
הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃
8 קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה־זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל־הֶהָרִים מְקַפֵּץ
עַל־הַגְּבָעוֹת׃
9 דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים הִנֵּה־זֶה
עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן־הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן־
הַחֲרַכִּים׃
10 עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי
וּלְכִי־לָךְ׃
11 כִּי־הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ׃
12 הַנְּצָנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ׃
13 הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ
קוּמִי לֵכִי רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי־לָךְ׃
14 יוֹנָתִי בְחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי
אֶת־מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעֵנִי אֶת־קוֹלֵךְ כִּי־קוֹלֵךְ עָרֵב
וּמַרְאַיִךְ נָאוֶה׃
15 אֶחֱזוּ־לָנוּ שֻׁעָלִים שֻׁעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים
כְּרָמִים וּכְרְמֵינוּ סְמָדַר׃

* Læua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.
7 * Adiuro vos filię Hierusalé per capreas ceruosque camporum, ne suscitetis neque euigilare faciatis dilectam quousque ipsa velit.
8 * Vox dilecti mei, ecce iste venit saliens in montibus, transiliens colles.
9 * Similis est dilectus meus capreæ aut hinnulo ceruorum. Ecce ipse stat post parietem nostrum, prospiciens per fenestras, respiciens per cancellos.
10 * En dilectus meus loquitur mihi: Surge & propera amica mea formosa mea, & veni.
11 * Iam enim hyems transiit, imber abiit, & recessit.
12 * Flores apparuerunt in terra, tempus putationis aduenit. Vox turturis audita est in terra nostra.
13 * Ficus protulit grossos suos, vineæ florentes dederunt odorem. Surge propera amica mea specioſa mea, & veni:
14 * Columba mea in foraminibus petræ in cauerna maceriæ. Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis, & facies tua decora.
15 * Capite nobis vulpes parvulas quæ demoliuntur vineas. nam vinea nostra floruit.

תרגום

Interp. ex Græc. lxx. CAP. II. ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ. μεθερμήνευσις τῶν ο 663

6 * Λαιὰ αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλήν μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ περιλήψεταί με.
7 * Ὡρκισα ὑμᾶς θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. ἐὰν ἐγείρητε ἢ ἐξεγείρητε τὴν ἀγαπήν ἕως οὗ θελήσῃ.
8 * Φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου, ἰδοὺ οὗτος ἥκει πηδῶν ἐπὶ τὰ ὄρη, διαλλόμενος ἐπὶ τοὺς βουνούς.
9 * ὅμοιος ἐστιν ἀδελφιδός μου τῇ δορκάδι ἢ νεβρῷ ἐλάφων. ἰδοὺ οὗτος ἕστηκεν ὀπίσω τοῦ τοίχου ἡμῶν, παρακύπτων διὰ τῶν θυρίδων. ἐκκυπτων διὰ τῶν διικτύων.
10 * Ὑποκρίνεται ἀδελφιδός μου, καὶ λέγει μοι, ἀνάστα, ἐλθὲ ἡ πλησίον μου, καλή μου, περιστερά μου·
11 * ὅτι ἰδοὺ ὁ χειμὼν παρῆλθεν. ὁ ὑετὸς ἀπῆλθεν ἐπορεύθη ἑαυτῷ·
12 * τὰ ἄνθη ὤφθη ἐν τῇ γῇ, καιρὸς τομῆς ἐφθακε, φωνὴ τοῦ τυγόν ἠκούσθη ἐν τῇ γῇ ἡμῶν.
13 * ἡ συκῆ ἐξήνεγκεν ὀλυνθους αὐτῆ. αἱ ἄμπελοι κυπερίζουσαι ἔδωκαν ὀσμὴν. ἀνάστα ἐλθὲ ἡ πλησίον μου καλή μου, περιστερά μου. καὶ ἐλθὲ σὺ
14 * περιστερά μου ἐν σκέπῃ τῆ πέτρας ἐχομένη τοῦ τειχίσματος. δεῖξόν μοι τὸ ὄψιν σου, καὶ ἀκούτισόν με τὸν φωνὸν σου, ὅτι ἡ φωνή σου ἡδεῖα, καὶ ἡ ὄψις σου ὡραία.
15 * πιάσατε ἡμῖν ἀλώπεκας μικρὰς ἀφανίζουσας ἀμπελῶνας. καὶ αἱ ἄμπελοι ἡμῶν κυπερίζουσιν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Quando populus domus Israel ambulabat per desertum, erant nubes gloriæ circundantes eos per quatuor ventos mundi, vt non dominaretur in eos æstus, neque Sol, neque pluuia, neque grando. † Post hæc dictum fuit Mosi in prophetia à facie Domini, vt mitteret nuncios ad explorandam terram: & quando reuersi sunt ab explorando, detraxerunt terræ Israel, & demorati sunt quadraginta annis in deserto. Aperuit Moses os suũ, & sic ait: Adiuro te ecclesia Israel in Domino exercituũ, & in fortitudinibus terræ Israel, ne superbè contendatis ascendere ad terram Chanaã, donec sit voluntas à facie Domini: & consumatur tota generatio virorum bellatorum vt moriantur de medio castrorum: sicut superbierunt fratres vestri filij Ephraim, qui ex Ægypto egressi sunt triginta annis antequam peruenissent ad nos: & occiderunt eos. sed expectate vsque ad tempus quadraginta annorũ, & posteà ingredientur filij vestri & possidebunt eam. ‡ Dixit Salomon rex: In rẽpore quo habitabat populus domus Israel in Ægypto, ascendit clamor eorum ad cælos excellos: tunc reuelata est gloria Domini Mosi super montem Horeb, & misit eum in Ægyptum vt redimeret eos, & vt educeret eos de oppressione subiectionis Ægyptiorum, & abbreuiatũ est tempus præfinitum propter meritũ paurum qui comparati sunt montibus: & diminuit de tempore seruitutis centum nonaginta annos, propter iustitiam matrum quæ comparatæ sunt collibus. § Dixit cœtus Israel: In tempore quo reuelata est gloria Domini in Ægypto in nocte Phasę, & occidit omnem primogenitum; ascendit super fulgur velocissimum, & cucurrit sicut caprea & sicut hinnulus ceruorum, & protexit domos in quibus erant, & ilectum; ascendit super parietes nostros, & prospexit per fenestras, & aspexit per cancellos, & vidit sanguinem victimæ Phasę & sanguinem circuncisionis tit post parietes nostros, & prospexit per fenestras, & aspexit per cancellos. & vidit populum suum qui comedebat victimam solennitatis azymi qui impressus erat in portis nostris, & contẽplatus est de cælis excelsis, & vidit populum suum qui comedebat victimam solennitatis azymorum qui impressus erat in portis nostris, & contẽplatus est de cælis excelsis, & vidit populum suum qui comedebat victimam solennitatis azymorum cum intestinis & lactucis agrestibus & azymis; & pepercit nobis, & non dedit potestatem angelo dissipatori vt disperderet nos. ¶ Et in tempore matutino respondit dilectus meus & dixit mihi: Surge tibi synagoga Israel, dilecta mea ab initio, & pulchra operibus, vade egredere de subiectione Ægyptiorum. ** Quoniam ecce tempus subiectionis, quod simile est hyemi, cessauit, & anni quos dixit Abrahæ inter diuisiones, abbreuiati sunt; & dominium Ægyptiorum, quod comparatum est pluuiæ continuæ, transiunt & abiit, & non adetis vltrà videre eos vsque in seculum. †† Moses autem & Aaron qui comparati sunt ramis palmarum, apparuerunt vt ederent nuracula in terra Ægypti: & tempus putationis primogenitorum aduenit, & vox Spiritus sancti & redemptionis quam dixi Abrahæ patri veestro, iam enim audistis quid dixerim ei: Et etiam populum cui seruituri sunt iudicabo ego, & posteà egredientur cum substantia magna& nunc volo facere quod iuraui ei in verbo meo. ‡‡ Cœtus Israel qui comparatus est præcocibus fœcubus, aperuit os suum, & dixit cantcam super mare careẽtosum, & etiam pueri & infantes laudanerunt dominatorem secuti linguas suis. Illico dixit eis dominator seculi: Surge tibi congregatio Israel dilecta mea & formosa mea, vade hinc ad terram quam iuraui patribus tuis. §§ Quando perfectus est Pharao impius populum domus Israel, erat cœtus Israel similis columbæ quæ clausa est in foraminibus petræ, quam serpens coarctat intrinsecus, & accipiter coarctat eam extrinsecus: sic erat cœtus Israel clausus à quatuor partibus mundi, quoniã ante eos erat mare, & posteà eos persequebatur hostis, & à duobus lateribus eorum erant deserta plena serpentibus ignitis, qui mordebant & occidebant veneno suo filios hominum. illico autem aperuit os suum in oratione coram Domino, & defendit vox de cælis excelsis, & sic ait: Tu cõgregatio Israel quę comparata es columbæ mundæ, & occultata es in clausura foraminum petræ & in absconditis gradũm, ostende mihi aspectũm tuum & operta tua recta. fac me audire vocem tuam, quoniam vox tua suauis est in oratione in domo sanctuarij modici, & aspectus tuus pulcher in operibus bonis. ¶¶ Postquàm transierunt mare, murmurauerunt propter aquas; & venit contra eos Amalech impius, qui obstruauit eis inimicitiam propter primogenituram & benedictionem quam rulerat Iacob pater noster ab Esau, & venit vt pugnaret contra Israel, eo tempore condemnatus est populus domus Israel, qui comparatus est vineæ, vt disperderetur, nisi adfuissent iusti generationis illius, qui quòd irrita fecerant verba Legis: & Amalech impius furabatur de sub alis nubium gloriæ animas de tribu Dan, & occidebat eas. In illo comparati sunt optimo aromati.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃
17 עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה לְךָ דוֹדִי
לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל־הָרֵי בָתֶר׃ ג
1 עַל־מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה
נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃
2 אָקוּמָה נָּא וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת
אֲבַקְשָׁה אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃
3 מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר אֵת שֶׁאָהֲבָה
נַפְשִׁי רְאִיתֶם׃ 4 כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד שְׁמָצָאתִי
אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ עַד־
שֶׁהֲבֵיאתִיו אֶל־בֵּית אִמִּי וְאֶל־חֶדֶר הוֹרָתִי׃
5 הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם בִּצְבָאוֹת אוֹ
בְאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם־תָּעִירוּ וְאִם־תְּעוֹרְרוּ אֶת־
הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃
6 מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן מְקֻטֶּרֶת
מֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל׃ 7 הִנֵּה מִטָּתוֹ
שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל׃
8 כֻּלָּם אֲחֻזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חַרְבּוֹ עַל־
יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת׃ 9 אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן׃

16 * Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pa-
17 scitur inter lilia; * donec aspiret dies, & de-
clinentur umbræ. reuertere, similis esto tu
dilecte mi capreæ hinnuloque ceruorum su-
per montes Bethel. CAP. III.

1 IN lectulo meo per noctem quæsiui quem
A diligit anima mea. quæsiui illum, & non
2 inueni. * Surgam & circuibo ciuitatem,
per vicos & plateas quæram quem diligit
anima mea. quæsiui illum, & non inueni.
3 * Inuenerunt me vigiles qui custodiunt
B ciuitatem: Num quem diligit anima mea
4 vidistis? * Paululum cum pertransissem eos, inueni quem diligit anima mea.
Tenui eum, nec dimittam, donec intro-
ducam illum in domum matris meæ, &
in cubiculum genitricis meæ.
5 * Adiuro vos filiæ Hierusalem per capreas
ceruosque camporum, ne suscitetis neque
euigilare faciatis dilectã, donec ipsa velit.
6 * Quæ est ista quæ ascendit per desertũ sicut virgula fumi ex aromatibus myr-
C rhæ & thuris, & vniuersi pulueris pigmen-
tarij?
7 * En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel,
8 * omnes tenentes gladios & ad bella doctissimi. Vniuscuiusque ensis super femur
suum propter timores nocturnos.
9 * Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani.

16 * Nepos meus mihi, & ego illi: qui pascit in
17 lilijs: * Donec aspirauerit dies, & motæ fuerint vmbræ. Reuertere, similis esto tu nepos
meus doreadi vel hinnulo ceruorum super mon-
tes concaui tatum.

CAP. III.

SUper lectulum meum in noctibus, quæsiui
quem dilexit anima mea. quæsiui illum, &
non inueni illum: vocaui eum, & non audiuit
me. * Surgam iam & circuibo in ciuitate, in
foris & in plateis. & quæram quem dilexit a-
nima mea. quæsiui illum, & non inueni illum.
3 * Inuenerunt me qui custodiunt, qui circueũt
in ciuitate. Num quem dilexit anima mea vi-
distis? * Vt parum cum pertransiui ab eis, do-
4 nec inueni quem dilexit anima mea. tenui eum,
& non dimisi eum, donec introduxi eum in
domum matris meæ, & in cellam eius quæ con-
cepit me. * Adiuraui vos filiæ Hierusalem in
5 potentiis & in fortitudinibus agri, si suscitaueritis & excitaueritis dilectionem donec voluerit. * Quæ ista quæ ascendit à deserto, sicut
truncus fumi euaporans myrrham & thus ab
omnibus pulueribus vnguentarij? * En lectu-
7 lum Salomonis, sexaginta potentes in circuitu
eius ex potentibus Israel: * omnes tenentes gla-
dium docti bellum: vir ense eius super femur
suum à timore in noctibus. * Ferculum fecit sibi
9 rex Salomon de lignis Libani.

16 * ἀδελφιδός μου ἐμοί, καὶγὼ αὐτῷ. ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς
17 κρίνοις, * ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ
σκιαί. ἀπόστρεψον, ὁμοιώθητι σὺ ἀδελφιδέ μου τῇ δόρ-
κωνι ἢ νεβρῷ ἐλάφων ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων. γ.
1 * Ἐπὶ κοίτῃ μου ἐν νυξίν, ἐζήτησα ὃν ἠγάπησεν ἡ
ψυχή μου. ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. ἐκάλε-
2 σα αὐτόν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέ μου. * διασταλήσομαι δὴ καὶ
κυκλώσω ἐν τῇ πόλει. ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ ἐν ταῖς πλα-
τείαις. καὶ ζητήσω ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου. ἐζήτη-
3 σα αὐτόν, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. * εὕρεσάν με ⟨ἐ⟩ ἱστῶτες,
⟨ἐ⟩ κυκλοῦντες ἐν τῇ πόλει. μὴ ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή
4 μου ἴδετε; * ὡς μικρὸν ὅτε παρῆλθον ἀπ' αὐτῶν ἕως οὗ
εὗρον ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου. ἐκράτησα αὐτὸν καὶ
οὐκ ἀφῆκα αὐτόν, ἕως ἂ εἰσήγαγον αὐτὸν. εἰς τὸν οἶκον μη-
5 τρός μου, καὶ εἰς ταμεῖον τῆς συλλαβούσης με. * ὥρκισα
ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς
ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγείρητε τὴν ἀγα-
6 πὴν ἕως θελήσῃ. * τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα διὰ τῆς
ἐρήμου, ὡς στελέχη καπνοῦ τεθυμιαμένη σμύρνῃ καὶ
7 λιβανῳ καὶ παντὸς κονιορτοῦ μυρεψοῦ. * ἰδοὺ ἡ κλίνη
τοῦ Σολομῶντος, ἑξήκοντα δυνατοὶ κυκλῳ αὐτῆς ἀπὸ τῶν δυνα-
8 τῶν ἰσραὴλ, * πάντες κατέχοντες ῥομφαίαν διδιδαγ-
μένοι πόλεμον. ἀνὴρ ῥομφαία αὐτοῦ ἐπὶ μηροῦ αὐτοῦ ἀ-
9 πὸ φάβους ἐν νυξί. * φορεῖον ἐποίησεν ἑαυτῷ ὁ βασι-
λεὺς Σολομὼν ἀπὸ ξύλων τοῦ λιβάνου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

" In illo tempore conuersi sunt in pœnitentia, tunc stetit Moses propheta & orauit coram Domino; & Iosue minister eius accinctus
est, & egressus est de subalis nubium gloriæ Domini, & eum eo viri iusti qui similes sunt rotæ in operibus suis, & inierunt prælium contra
Amalech, & confregerunt illum & populum eius in nomine Domini, qui occidit & contriuit eos in ore gladij. ⁶ Et post paucos dies fe-
cerunt filij Israel vitulum aureum, & sublatæ sunt nubes gloriæ quæ obumbrabant eos: & remanserunt discooperti, & exuerunt orna-
mentum armorum suorum in quibus sculptum erat nomen magnum expositum in septuaginta nominibus; & voluit Dominus dispergere
eos de seculo, nisi subsistet memoria coram eo iuramenti sui quod iurauit in verbo suo Abraham, Isaac & Iacob, qui erant velocissimi in
cultu eius sicut capreæ & hinnulus ceruorum, & etiam oblationis quam obtulit Abraham Isaac filium suum in monte Moriah: & antehac
obtulerat illic oblationes suas, & diuiserat eas æqualiter. CAP. III.

ET quando vidit populus domus Israel quòd sublatæ essent nubes gloriæ ab eis, & corona sanctitatis quæ data fuit eis in Sinai, ablata
esset ab eis, remanserunt contenebrati sicut nox, & quæ tierunt coronam sanctitatis quæ sublata fuerat ab eis, & non inuenerunt illam.
² Dixerunt filij Israel ad inuicem: Surgamus & eamus & circuendemus tabernaculum fœderis quòd extendit Moses extra castra, & que-
ramus doctrinam à facie Domini, & maiestatem sanctam quæ sublata est à nobis: & circuierunt per ciuitates & plateas & per vicos, & non
inuenerunt eam. ³ Dixit cœtus Israel: Inuenerunt me Moses & Aaron & Leuitæ obseruantes custodiam verbi tabernaculi fœderis
circuibant illud per gyrum, & interrogauit eos de maiestate gloriæ Domini quæ sublata fuerat à me. Respondit Moses scriba princeps
Israel, & sic ait: Ascendam ad cælos excelsos & orabo coram Domino, si fortè placabitur super peccata vestra, & habitare faciet maiestatem
suam inter vos sicut olim. ⁴ Quasi paulum & modicum fuit, & reuertus est Dominus ab ira furoris sui, & præcepit Dominus Mosi
prophetæ vt faceret tabernaculum fœderis & arcam; & collocauit maiestatem suam in medio eius: & populus domus Israel offerebant
oblationes suas, & nauabant operã verbis Legis in cœnaculo domus doctrinæ Mosis magistri eorum, & in cubiculo Iosue filij Nun mini-
stri eius. ⁵ Quando audierunt septem populi quòd filij Israel possessuri essent terram ipsorum, surrexerunt simul & succiderunt arbores,
& obruerunt fontes aquarum, & destruxerunt vrbes suas & fugerunt. Dixit ille sanctus & benedictus Mosi prophetæ: Ego iuraui pa-
tribus istorum me introducturum filios eorum in possessionem terræ fluentis lacte & melle, nunc autem ego retinebo eos quadraginta
annis in deserto, & erit Lex mea adfueta corporibus eorum: & posteà illi populi impij ædificabunt quod destruxerunt. Tunc dixit Moses
filijs Israel: Adiuro vos cœtus Israel per Dominum exercituum, & per fortes terræ Israel, ne superbè contendatis vt ascendatis in terram
Chananæorum, donec impleantur quadraginta anni, & fit voluntas coram Domino vt tradat habitatores terræ in manus vestras: & transi-
bitis fordanem, & erit terra subiecta coram vobis. ⁶ Quando ascenderunt filij Israel de deserto, & tranierunt fordanem cum Iosue filio
Nun, dixerunt populi terræ: Quæ est ista gens electa quæ ascendit de deserto, suffunigata ab incenso aromatum, & adiuta propter meri-
tum Abrahæ, qui seruiuit & orauit coram Domino in monte Moriah, & exterfa oleo vnctionis propter iustitiam Isaac, qui ligatus fuit in
loco domus sanctuarij, qui vocatus est Mons thuris? & fiunt ei mirabilia propter misericordiam Iacob, cum quo luctatus est vsque ad
ascensum auroræ, & præualuit illi, & liberatus est ipse & duodecim tribus eius. ⁷ Quando ædificauit Salomon rex Israel domum san-
ctuarij Domini in Ierusalem, dixit Dominus in verbo suo: Quàm pulchra est domus sanctuarij hæc quæ ædificata est mihi per manus re-
gius Salomonis filij Dauid! & quàm pulchri sunt Sacerdotes in tempore quo extendunt manus suas & stant in suggesto suo, & benedicunt
populo domus Israel! & illa benedictio circundat eos sicut muros excelsos & fortis, & in ea præualet & prosperantur omnes fortes Israel.
⁸ Sacerdotes autem & Leuitæ & omnes tribus Israel vniuersi apprehendũt verba Legis, quæ comparantur gladio, & ponderant & agi-
tant ea sicut fortes docti in bello, & super vnoquoque eorum signata est circuncisio in carne ipsorum, sicut signata fuit in carne Abrahæ: &
præualent & confortantur in ea sicut fortis qui accinctus est gladio super femur suum, & ideò non timent à spiritibus nocuis & dæmoni-
bus qui ambulant in nocte. ⁹ Templum sanctuarij ædificauit sibi rex Salomon de lignis cedrinis, & arceuthinis & pinis quæ adducuntur
de Libano, & operuit illud auro puríssimo.

הרגום

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 עֲמוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף רְפִידָתוֹ זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן
תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם׃
11 * צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה
שֶׁעִטְּרָה־לּוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת
לִבּוֹ׃ ד
1 * הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים מִבַּעַד
לְצַמָּתֵךְ שַׂעְרֵךְ כְּעֲדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד׃
2 * שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם
מַתְאִימוֹת וְשַׁכֻּלָה אֵין בָּהֶם׃
3 * כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵךְ נָאוֶה כְּפֶלַח
הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃
4 * כְּמִגְדַּל דָּוִיד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן
תָּלוּי עָלָיו כָּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים׃
5 * שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרֹעִים
בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃
6 * עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים אֵלֵךְ לִי אֶל הַר
הַמֹּר וְאֶל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה׃
7 * כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ׃
8 * אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי
מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְעֹנוֹת אֲרָיוֹת
מֵהָרֵי נְמֵרִים׃
9 * לִבַּבְתִּנִי אֲחֹתִי כַּלָּה לִבַּבְתִּנִי בְּאַחַד עֵינַיִךְ
בְּאַחַד עָנָק מִצַּוְּארֹנָיִךְ׃

10 * Columnas eius fecit argenteas, reclinatorium eius aureum, ascensum purpureum media charitate constrauit, propter filias
11 Hierusalem. * Egredimini filiæ Sion, & videte regẽ Salomonem in diademate quo coronauit illum mater sua in die desponsationis illius, & in die lætitiæ cordis eius.

CAP. IIII.

1 * QVàm pulchra es amica mea, quàm pulchra es! Oculi tui columbarum, absq; eo quod intrinsecus latet. Capilli tui sicut
2 greges caprarum quę ascenderunt de monte Galaad. * Dentes tui sicut greges tonsarum quæ ascenderunt de lauacro, omnes gemellis fœtibus, & sterilis non est in eis.
3 * Sicut funiculus coccineus labia tua, & eloquium tuum decorum sicut cortex mali punici, malum tuum extra silentium tuum.
4 * Sicut turris Dauid collum tuum, quæ ædificata est cum propugnaculis. Mille clypei pendent ex ea, omnis armatura
B fortium.
5 * Duo vbera tua sicut duo hinnuli capreæ
6 gemelli qui pascũtur in liliis, * donec aspiret dies, & inclinentur vmbræ. Vadam ad montem myrrhæ, & ad collem thuris.
7 * Tota pulchra es amica mea, & macula
8 la non est in te. * Veni de Libano sponsa mea, veni de Libano, veni coronaberis
de capite Amana, de vertice Sanir & Hermon, de cubilibus leonum, de montibus
C pardorum.
9 * Vulnerasti cor meum soror mea sponsa; vulnerasti cor meum in vno oculorum tuorum, & in vno crine colli tui.

10 * Columnas eius fecit argenteas, & reclinatorium aureum. ascensus eius purpuram, interius eius lapidibus stratum dilectionem à filiabus Hierusalem. 11 * Egredimini & videte filiæ Sion in rege Salomone in corona qua coronauit eum mater sua in die desponsationis illius, & in die letitiæ cordis eius.

CAP. IIII.

1 Ecce es pulchra amica mea, ecce es pulchra. oculi tui columbæ extra silentium, cæsaries tua sicut greges caprarum; quæ reuelatæ sunt à Galaad.
2 * Dentes tui sicut greges tonsarum quæ ascenderunt de lauacro; omnes gemellis fœtibus, & sterilis non est in eis.
3 * Sicut funiculus coccineus labia tua, & eloquium tuum decorum sicut cortex mali punici, malum tuum extra silentium tuum.
4 * Sicut turris Dauid collum tuum, quæ ædificata est in Thalpbioth. mille clypei pendent super eam, omnia iacula potentium. 5 * Duo vbera tua sicut duo hinnuli gemelli capreæ qui pascuntur in liliis. 6 * Donec aspiret dies, & motæ sint vmbræ. vadam mihi ad montem myrrhæ, & ad collem thuris.
7 * Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.
8 * Veni de Libano sponsa, veni à Libano. venies & transibis à principio fidei. de capite Sanir & Acrmon de cubilibus leonum, de montibus pardorum.
9 * Stupefecisti nos soror mea, sponsa: stupefecisti nos vno ab oculis tuis; in vno torque colli tui.

10 * σύλους αὐτῆς ἐποίησεν ἀργυρέους, καὶ φιάκλιτὸν αὐτοῦ χρύσεον. ἀπέβασεις αὐτῆς πορφύραν· ἐντὸς αὐτῆς λιθόστρωτον ἀγάπλω ἀπὸ θυγατέρων ἱερουσαλήμ.
11 * ἐξέλθετε καὶ ἴδετε θυγατέρες σιὼν ἐν τῷ βασιλεῖ ϑολομῶντι ἐν τῷ στεφάνῳ ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ νυμφεύσεως αὐτοῦ, καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης καρδίας αὐτοῦ.

δ'.

1 * Ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή. ὀφθαλμοί σου περιστεραὶ ἐκτὸς τῆς σιωπήσεως. τρίχωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν. αἱ ἀπεκαλύφθησαν ἀπὸ τοῦ γαλαάδ.
2 * ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ αἱ πᾶσαι δίδυμα τίκτουσαι καὶ ἄτεκνος οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς.
3 * ὡς σπαρτίον κόκκινον χείλη σου, καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία· ὡς λέπυρον ῥοᾶς, μῆλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπήσεώς σου. 4 * ὡς πύργος δαυὶδ ὁ τράχηλός σου, ὁ οἰκοδομημένος ἐν θαλφιώθ. χίλιοι θυρεοὶ κρέμανται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι βολίδες τῶν δυνατῶν. 5 * δύο μαστοί σου ὡς δύο νεβροὶ δίδυμοι δορκάδος οἱ νεμόμενοι ἐν κρίνοις.
6 * ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί· πορεύσομαί μοι πρὸς τὸ ὄρος καὶ πρὸς τὸν βουνὸν τοῦ λιβάνου.
7 * ὅλη καλὴ εἶ ἡ πλησίον μου καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί.
8 * δεῦρο ἀπὸ λιβάνου νύμφη, δεῦρο ἀπὸ λιβάνου. ἐλεύσῃ καὶ διελεύσῃ ἀπ' ἀρχῆς πίστεως. ἀπὸ κεφαλῆς σανὶρ καὶ ἀερμὼν ἀπὸ μανδρῶν λεόντων ἀπὸ ὀρέων παρδάλεων.
9 * καρδίωσάς ἡμᾶς ἀδελφή μου, νύμφη. καρδίωσάς ἡμᾶς ἓν ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ἐν μιᾷ ἐκ τῶν τριχῶν τοῦ τραχήλου σου.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

10 Et postquàm consummauit illud, posuit in medio eius arcam testimonij quę erat columna seculi, & in medio eius erant duę tabulæ lapideæ quas reposuit ibi Moses in Horeb, quę erant preciosiores argento purgato, & pulchriores auro optimo: & extendit & obumbrauit super eam velum hyacinthinum & purpureum, & inter Cherubim, quę erant super propitiatorium, residebat maiestas Domini, qui habitare fecit nomen suum in Ierusalem magis quàm in omnibus vrbibus terræ Israel. 11 Quando venit Salomon rex vt faceret dedicationem domus sanctuarij, præco egressus est in fortitudine, & sic ait: Egredimini & videte habitatores prouinciarum terræ Israel & populus Sion disdema & coronam qua coronauerũt populus domus Israel regem Salomonem in die dedicationis domus sanctuarij: & lætatus est in lę-titia solennitatis tabernaculorum quam fecit Salomon rex in tempore illo quatuordecim diebus. CAP. IIII.

ET in illo die obtulit rex Salomon mille holocausta super altare, & suscepta est cum beneplacito oblatio eius coram Domino: irruit vox de cęlis & sic ait: Quàm pulcher es cœtus Israel, & quàm pulchri sunt principes cõgregationis & sapientes habitantes in concilio: quia ipsi semper illuminant populũ domus Israel, & similes sunt pullis filiis columbę, & etiã reliqui filij congregationis toę & populus terræ sunt iusti sicut filij Iaacob, qui collegerunt lapides & fecerunt acerum in monte Galaad. 1 Quàm pulchri sunt Sacerdotes & Leuitę qui offerũt oblationes tuas, & comedunt carnes sanctificatas, & decimas & primitias: & mundi sunt ab omni violentia & rapina, sicut erant mundi greges ouium Iacob in tempore quo tondebantur, & ascendebant de torrente Iaboc, in quibus non erat violentia & rapina; & omnes similes erant ad inuicem, & pariebant gemellos in omni tempore: & sterilis & orbata non erat in eis. 2 Et labia Sacerdotis magni deprecabantur in oratione in die propitiationis coram Domino, & verba eius auertebant peccata Israel, quę similia erant vittæ coccineæ, & dealbabãt ea sicut lanam mundam: & rex qui erat princeps eorum plenus erat præceptis sicut malogranatum, exceptis præpositis & principibus qui tur in oratione in die propitiationis coram Domino, & verba eius auertebant peccata Israel, quę similia erant vittæ coccineæ, & dealbabãt ea sicut lanam mundam; & rex qui erat princeps eorum plenus erat præceptis sicut malogranatum, exceptis præpositis & principibus qui ex fuit lanam mundam; & rex qui erat princeps eorum plenus erat præceptis sicut malogranatum, exceptis præpositis & principibus qui accedunt ad regem, qui sunt iusti, in quibus non est quicquam mali. 3 Et princeps scholæ qui erat magister tuus, fortis in iustitia, & magister operum bonorum, sicut Dauid rex Israel, & per verbum oris eius ędificatum est seculum: & in doctrina Legis in qua laborabat confudebant populus domus Israel, & vincebant in bello, quasi essent tenentes manibus suis omnia genera armorum fortium. 4 Duo saluatores tui qui te saluaturi sunt, similes sunt Mosi & Aaron filiis Iocabed, qui comparati sunt duobus hinnulis gemellis capreæ, & pascebant populum Israel per merita sua quadraginta annis in deserto manna & aquis pinguibus, & aqua putei Miriam. 5 Et omni tempore quo populus domus Israel tenebat manibus suis artẽ parrum suorũ iustorũ, fugiebãt nocentes *spiritus*, tenebriones & matutini ac meridiani *dæmones* de medio eorum, eò quòd maiestas glorię Domini residebat in domo sanctuarij quæ ædificata est in monte Moriah, & omnes dæmones & spiritus nocentes fugiebant ab odore incensi aromatum. 6 Et in tempore quo populus domus Israel faciunt voluntatem dominatoris seculi, laudat eos in cęlis excellis, & sic dicit: Tota pulchra es congregatio Israel, & macula non est in te. 7 Dixit Dominus in verbo suo: Mecum habitabis cœtus Israel, qui similis es sponsę honestæ, & mecum ingrederis in domum sanctuarij, & offerent tibi munus principes populi qui habitant super fluuium Amana, & montes qui morantur in vertice Montis niuis, & gentes quæ sunt in Hermon, & offerent tibi tributa habitatores ciuitatum fortium, qui sunt robusti sicut leones, & munus ab vrbibus montium qui sunt fortiores leopardis. 8 Infixus est in tabula cordis mei amor tuus, soror mea, cœtus Israel, quæ comparata es sponsæ quæ est honesta: infixa est in tabula cordis mei dilectio minimi filiorum tuorum qui est iustus, sicut vnus de principibus concilij. & sicut vnus ex regibus domus Iudą super eius collum positum est diadema regni.

תרגום

10 דְּיַתַר יְרוּשְׁלֵם יְהַב שַׁוִּי בְּגַוֵּהּ יַת אֲרוֹנָא דְסָהֲדוּתָא דַּהֲוָה עִמֵּהּ דְּעָלְמָא וּבְגַוֵּהּ תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא דִּי אַבְנָעַ תַּמָּן מֹשֶׁה בְּחוֹרֵב
דְּיַקִּירָן מִכְּסַף מְזֻקָּק וְשַׁפִּירָן מִן דְּהַב טָב וּפָרַשׂ עֲלַהּ יַת פָּרוֹכְתָּא דְּתֵכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּבֵינֵי כְּרוּבַיָּא דִּי עִלָּיו כַּפּוּרְתָּא הֲוָה שָׁרְיָא
שְׁכִינַת יְקָר שְׁמָא בִּירוּשְׁלֵם יַתִּיר מִכֹּל בֵּית מַקְדְּשָׁא דְּהֲוָה בְּכָל אֲתַר בְּפוּרְתָּא הֲוָה שָׁרְיָא
שְׁכִינַת יְקָר שְׁמָא בִּירוּשְׁלֵם מִן כָּל מַלְכֵי אַרְעָא וְיִשְׂרָאֵל׃ 11 כַּד אֲתָא שְׁלֹמֹה מַלְכָּא לְסַיָּעָדָא יַת חֲנֻכַּת בֵּית מַקְדְּשָׁא כְּרוֹזָא
נְפַק בְּתוּקְפָּא וְאָמַר אִתְּכוֹן אִתְיְהִיבַת לְמִפַּק וּלְמֵיעַל בְּחֶדְוָה וּבְרַעֲוָא קֳדָם יְיָ כְּמִקְרֵי יוֹמָא וְחַגָּא בְּיַרְחָא דְּתִשְׁרֵי וְחַגָּא דְּמַטַּלְלָנָא
דְּהוּא יוֹמָא קַדִּישָׁא וְחַגָּא דְּסֻכָּתָא שִׁבְעָא יוֹמִין׃ ד
1 בְּיוֹמָא הַהוּא אַקְרִיב מַלְכָּא שְׁלֹמֹה אֶלֶף עֲלָוָן עַל מַדְבְּחָא וְאִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָמוֹהִי אַרְבְּעָה אַרְבְּעָה מִכֹּל שִׁבְטַיָּא
דְּיִשְׂרָאֵל וְכַהֲנַיָּא וְלֵוָאֵי וְכָל קְהָלָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין
בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל
דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּיָתְבִין בְּמַתְנָתְהוֹן וְדִמְתְּמְנַן עַל דִּינָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל

Universidad de Deusto
Biblioteca

10 מַה־יָּפוּ דֹדַיִךְ אֲחֹתִי כַלָּה מַה־טֹּבוּ דֹדַיִךְ מִיַּיִן
וְרֵיחַ שְׁמָנַיִךְ מִכָּל־בְּשָׂמִים:
11 נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת
לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן:
12 גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַלָּה גַּל נָעוּל מַעְיָן חָתוּם:
13 שְׁלָחַיִךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים כְּפָרִים
עִם־נְרָדִים:
14 נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן עִם כָּל־עֲצֵי לְבוֹנָה מֹר
וַאֲהָלוֹת עִם כָּל־רָאשֵׁי בְשָׂמִים:
15 מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנֹזְלִים מִן־לְבָנוֹן:
16 עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גָנִּי יִזְּלוּ בְשָׂמָיו

ה

יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מִגְדָּנָיו:
1 בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה אָרִיתִי מוֹרִי עִם־בְּשָׂמִי
אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם־דְּבָשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם־חֲלָבִי אִכְלוּ
רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים:
2 אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי־לִי
אֲחֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי שֶׁרֹאשִׁי נִמְלָא־טָל
קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה:
3 פָּשַׁטְתִּי אֶת־כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה רָחַצְתִּי
אֶת־רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם:
4 דוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן־הַחֹר וּמֵעַי הָמוּ עָלָיו:

10 ¶ Quàm pulchrę sunt mammæ tuæ so-
ror mea sponsa! pulchriora sunt vbera tua
vino, & odor vnguentorum tuorum super
11 omnia aromata. ¶ Fauus distillans labia tua
sponsa, mel & lac sub lingua tua, & odor ve-
stimentorum tuorum sicut odor thuris.
12 ¶ Hortus conclusus soror mea sponsa, hortus
13 conclusus fons signatus. ¶ Emissiones tuæ
nes tuę paradisus malorum punicorum cũ
pomorum fructibus. Cypri cum nardo-
14 ¶ Nardus & crocus, fistula & cinnamomum
cum vniuersis lignis Libani, myrrha & a-
15 loe cum omnibus primis vnguentis. ¶ Fons
hortorum puteus aquarum viuentium, quæ
16 fluunt impetu de Libano. ¶ Surge Aquilo,
& veni Auster: perfla hortum meum, &
fluent aromata illius.

CAP. V.

A VEniat dilectus meus in hortum suum,
vt comedat fructum pomorum suorum.
2 ¶ Veni in hortum meum soror mea sponsa:
messui myrrham meam cum aromatibus
meis. Comedi fauum cum melle meo, &
bibi vinum meum cum lacte meo. Come-
dite amici & bibite, & inebriamini chari-
2 simi. ¶ Ego dormio, & cor meum vigilat.
Vox dilecti mei pulsantis. aperi mihi soror
mea, amica mea, columba mea, immacu-
lata mea, quia caput meum plenum est ro-
re, & cincinni mei guttis noctium.
3 ¶ Expoliaui me tunica mea, quomodo
induar illa? laui pedes meos, quomodo in-
4 quinabo illos? ¶ Dilectus meus misit ma-
num suam per foramen, & venter meus
intremuit ad tactum eius.

10 ¶ Quàm pulchræ sunt super me dilectiones tuæ soror mea, cœtus Israel, quæ comparata es sponsæ pudicæ! quàm bonæ sunt super me
dilectiones tuæ magis quàm septuaginta nationum: & nomen bonum iustorum tuorum fragrantius est omnibus aromatibus. " Et in tem-
pore quo orant Sacerdotes in atrio sanctuarij, labia eorum stillant fauum mellis: & lingua tua est instar sponsæ honestæ in sermone tuo, can-
tica & laudes dulces sicut lac & mel, & odor vestimentorum Sacerdotum sicut odor aromatum Libani. " Et mulieres tuæ quæ nuptæ
sunt vitis, honestæ sunt sicut sponsæ honestæ; & sicut hortus voluptatis ad quem nullus vir habet potestatem introeundi, nisi iusti, quo-
ruin animæ mittuntur illuc per manus angelorum. & virgines tuæ abscondítæ sunt & reconditæ in penetralibus, & signatæ sunt sicut fons
aquarum viuentium qui oritur sub arbore, & diuiditur in quatuor capita fluminum: & nisi esset signatus in nomine magno & sancto, e-
gredereturque & flueret & inundaret vniuersum mundum. " Iuuenes autem tui pleni sunt præceptis sicut malogranata, & diligunt vxores
suas, & generant filios iustos similes eis: & ideò odor eorum sicut aromata optima horti voluptatis, & sicut cypri cum nardo, " Nardus,
& crocus, & calamus aromaticus, & cinnamomum cum omnibus lignis thuris, myrrha munda & ligna aloes cum omnibus speciebus lau
dabilium aromatum. " Et aquæ Siloe quæ ducuntur in quiete cum rebquis aquis quę defluunt de Libano vt irrigent terram
Israel, eo quòd nauant operam verbis Legis quæ comparatur puteo aquarum viuentium; & in iustitia libationis aquarum quæ libantur su-
per altare in domo sanctuarij quæ ædificata est in Ierusalem, quę vocatur Libanus. " Et in latere Aquilonari erat mensa, & super eam
duodecim panes facientium, & in latere Australi erat candelabrum ad illuminandum, & super altari offerebant Sacerdotes oblationes, &
adolebant super illo incensum aromatum.

CAP. V.

DIxit populus Israel: Ingrediatur Deus dilectus meus in domum sanctuarij, & suscipiat voluntariè oblationes populi sui. ' Dixit
Dominus Israel: Ingrediar sum domum sanctuarij mei quam ędificasti mihi soror mea con-
gregatio Israel, quæ comparata es sponsæ honestę, & habitare feci maiestatem meam in medio tui; suscepi incensum aromatum tuorũ quod
fecisti nomini meo: misi ignem de cælis, qui consumpsit holocausta & victimas sanctificatas; suscepta est voluntariè coram me libatio vini
rubicundi, & vini albi quod libauerunt Sacerdotes super altare meum. Nunc autem venite Sacerdotes diligentes præcepta mea, comedite
quod relictum est de oblationibus, & delectamini bonis quę præparata sunt vobis. ' Post omnia verba hęc peccauerunt popu-
lus domus Israel, & tradidit eos Dominus in manus Nabuchodonosor regis Babylonis, & adduxit eos in captiuitatem: & erant similes in
capitiuitate viro dormienti, qui non potest expergisci de somno suo. & vox Spiritus sancti admonebat eos per manus Prophetarum, &
excitabat eos de somno cordis eorum. Respondit dominator totius seculi, & sic ait: Conuertere ad pœnitentiam, aperi os tuum & exulta
& landa me soror mea dilecta mea synagoga Israel, quæ comparata es columbæ, in perfectione operum tuorum: quoniam capilli capitis
mei pleni sunt lachrymis tuis, sicut vir cuius capilli capitis tinguntur de rore cæli, & cincinnus cæsariei meæ repletus est guttis oculorum
tuorũ, sicut vir cuius cincinnus cæsariei suæ plenus est guttis pluuiæ quę descendunt in nocte. ' Respondit cœtus Israel coram Propheta:
Ecce iam abstuli à me iugum præceptorũ eius, & seruiui idolis populorum: quomodo ergo erit mihi facies vt conuertar ad eum? Respondit
eis dominator seculi per manum Prophetarum: Ego quoque abstuli maiestatem meam de medio tui, & quomodo conuertar tu autem fe-
cisti opera mala. ego sanctificaui pedes meos ab immunditiis tuis, sed quomodo conquinabo eos inter te operibus tuis malis? ' Quan-
do manifestum fuit coram Domino quòd populus domus Israel nolebat pœnitentiam agere, & conuerti ad eum, extendit plagam fortitu-
dinis suę contra tribum Ruben & Gad & dimidiam tribum Manasse quæ erat trans Iordanem, & tradidit eos in manus Sennacherib regis
Assyriorum, qui transtulit eos in Lachlach & Chabor fluuios Gozan, & ciuitates Medorũ, & iuit è manu eorum vitulũ conflatilem quem
posuerat Ieroboam impius in Lesem-dan, quæ vocata est Pameias, in diebus Phacee filij Romeliæ. & quando audiui ego, miserationes meę
reuolutæ sunt super eos.

תרגום

[illegible] בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּמִתְחַיְּלָה דְּיִשְׂרָאֵל לְמִנְפַּי דְּהוּא צְנִיעָא כְּמָה טָבָה עֲלַי תַּמְחֵיךְ יְתִיר מִשְׁבְּעִין אָמִין וְשׁוּם טָב
[illegible] וּבְעַרְן דְּמִצְלִין כָּהֲנַיָּא בְּעִזְרְתָּא דְּקֻדְשָׁא וְלִשׁוֹן סַפְוָתְהוֹן יְעָרֶת דְּבַשָׁא וְלִשׁוֹנִיךְ נִפְּקֵי צְנִיעָא כְּסָפְלוֹתְיִךְ
[illegible] לְמִשְׁבַּק לְעַבְדֵי פּוּלְחָנִי כְּרֵיחַ לְבוּנְתָא דְּעַל אִלְנָא: ¶ וְנִשְׁיָךְ דְּמִתְנַסְּבָן לְגַבְרִין צְנִיעִין כְּגִנְפֵּי צְנִיעָא וְכִנְגִיעָא דְּעַרְעָן
[illegible] לְמִשְׁבַּק לְעַבְדֵי פּוּלְחָנִי כְּרֵיחַ לְבוּנְתָא דְּעַל אִלְנָא: ¶ אִלֵּין צַדִּיקַיָּא דְּנַפְשָׁתְהוֹן מִשְׁתַּהֲרִין לְגֵיהִנָּם עַל יְדַ מַלְאֲכֵיָא וּכְהִלּוּלְהוֹן מְשַׁתְּרִין וְתִפְקֵין בְּאַנְפַּלְיָן וְחַמְיָסִין כְּכֵן כִּבְוֹנֵי
[illegible] וְתִפְקֵין בְּאַנְפַּלְיָן וְחַמְיָסִין כְּכֵן כִּבְוֹנֵי וְאִתְפְּרַשׁ לְאַרְעָא רִישֵׁי נַהֲרַיָּן וְאִלֵּין דְּיִהוּא חַיִּים בְּשִׁמְיָא רַבָּא וְקַדִּישָׁא הֲוָה כְּפַק וְסָבַע וְשׁוֹטַף כָּל עִלָּוָא:
[illegible] וְתִפְקֵין בְּאַנְפַּלְיָן וְחַמְיָסִין כְּכֵן כִּבְוֹנֵי ¶ רְשַׁע וְסוֹרְיָא וְקִבְרָא בְּסָמָא וְקִנְמוֹן עִם כָּל קִיסֵי לְבוֹנְתָא מִירָא דְּכִיא וְאַקְלֵיפְּיָא אֲלוֹאִין עִם כָּל מִינֵי בְּסָמָנִין:
[illegible] וְתִפְקֵין בְּאַנְפַּלְיָן וְחַמְיָסִין כְּכֵן כִּבְוֹנֵי ¶ מוֹרַד מִיַּן דְּנָגְדִין עִם סוּחַר מִיַּן דְּנָגְדִין מִן לְבָנוֹן לְאַשְׁקָאָה יַת אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּאִנּוּן שָׁקְקִין כְּפִתְגָמֵי אוֹרַיְתָא
[illegible] וְתִפְקֵין בְּאַנְפַּלְיָן וְחַמְיָסִין כְּכֵן כִּבְוֹנֵי וְעַל דְּהוּא מְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן דְּעַמֵּיהּ בֵּית יִשְׂרָאֵל דְּמִתְקָרְבִין לְקֻדְשָׁא דְּבִירוּשְׁלֵם דְּמִתְקְרֵי לְבָנוֹן: ¶ וְעַל דְּמָטַר

ה

כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֲמָרַת יְעוֹל אֱלָהָא רְחִימִי לְבֵית מַקְדְּשִׁי וְיִקְבֵּל בְּרַעֲוָא קֻרְבָּנֵהוֹן דְּעַמֵּהּ:
[illegible] בְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֲמָרַת יְעוֹל אֱלָהָא רְחִימִי לְבֵית מַקְדְּשִׁי דְּבָנֵיתָ לִי אִתְחֲזִי כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּמִתְחַיְּלָה לְמִנְפַּי צְנִיעָא וְאִשְׁרֵיתִי
[illegible] בְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֲמָרַת יְעוֹל אֱלָהָא רְחִימִי לְבֵית מַקְדְּשִׁי דְּבָנֵיתָ לִי אִתְחֲזִי כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּמִתְחַיְּלָה לְמִנְפַּי צְנִיעָא וְאִשְׁרֵיתִי
[illegible] בְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֲמָרַת יְעוֹל אֱלָהָא רְחִימִי לְבֵית מַקְדְּשִׁי דְּבָנֵיתָ לִי אִתְחֲזִי כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל דְּמִתְחַיְּלָה לְמִנְפַּי צְנִיעָא וְאִשְׁרֵיתִי

Interp. ex Græc. lxx. CAP. V. ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ. μθιρμώνδοις τῶν ο

10 ¶ Quid pulchra facta sunt vbera tua soror
mea, sponsa? quid pulchra facta sunt vbera tua
à vino, & odor vestimentorum tuorum super
omnia aromata? ¶ Fauum distillant labia tua
11 sponsa: mel & lac sub lingua tua. & odor ve-
stimentorum tuorum sicut odor thuris.
12 ¶ Hortus conclusus soror mea sponsa. hortus
conclusus; fons signatus: ¶ emissiones tuæ para-
13 disus malorum punicorum cũ fructu pomorum.
cypri cum nardis. ¶ Nardus & crocus,
14 fistula & cinnamomum cum vniuersis lignis
Libani, myrrha aloth cum omnibus primis vn-
guentis: ¶ Fons hortorum, puteus aquæ
15 viuentis & strepentis de Libano.
16 ¶ Surge Boreas, & veni Note, perfla hor-
tum meum. & fluant aromata mea.

CAP. V.

DEscendat nepos meus in hortum suum, &
comedat fructum pomorum suorum. ingres-
sus sum in hortum meum soror mea sponsa. vin
demiaui myrrham meam cum aromatibus meis.
comedi panem meum cum melle meo, bibi vinũ
meum cum lacte meo. comedite amici & bibite
& inebriamini nepotes. ¶ Ego dormio, et cor
2 meum vigilat. vox nepotis mei pulsat ad portã:
Aperi mihi soror mea amica mea, columba mea
perfecta mea: quia caput meũ plenum est rore,
& cincinni mei guttis noctis.
3 ¶ Exui tunicam meam: quomodo induã eam?
laui pedes meos, quomodo inquinabo illos?
4 ¶ Nepos meus misit manum suam à foramine, & venter meus turbatus est super illum.

10 ¶ τί ἐκάλλωθησαν μαζοί σου ἀδελφή μου, νύμφη. τί
ἐκαλλωθησαν μαζοί σου ὑπὲρ οἶνον καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου
11 ὑπὲρ πᾶσα τὰ ἀρώματα. ¶ κηρίον ἀποστάζουσι χείλη σου
νύμφη. μέλι καὶ γάλα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν σου. καὶ ὀσμὴ
12 ἱματίων σου ὡς ὀσμὴ λιβάνου. ¶ κῆπος κεκλεισμένος ἀ-
δελφή μου, νύμφη. κῆπος κεκλεισμένος, πηγὴ σφρα-
13 γισμένη, ¶ ἀποστολαί σου παράδεισος ῥοιῶν μετὰ καρποῦ ἀ-
14 κροδρύων. κύπρος μετὰ νάρδου. ¶ νάρδος καὶ κρόκος, κάλ-
αμος καὶ κινναμωμον μετὰ πάντων ξύλων τοῦ λιβάνου,
15 σμύρνα ἀλοὴ μετὰ πάντων τῶν πρώτων μύρων, ¶ πηγὴ κή-
πων· φρέαρ ὕδατος ζῶντος ἃ ῥοίζοντες ἀπὸ τοῦ λιβάνου.
16 ¶ ἔξεγέρθητι βορέα, καὶ ἔρχου νότε, διάπνευσον κῆπόν
μου· καὶ ῥεύσατωσαν ἀρώματά μου.

ε

1 ¶ Καταβήτω ἀδελφιδός μου εἰς κῆπον αὐτοῦ· καὶ φα-
γέτω καρπὸν ἀκροδρύων αὐτοῦ. εἰσῆλθον εἰς κῆπόν μου ἀ-
δελφή μου νύμφη. ἐτρύγησα σμύρνην μου μετὰ ἀρωμά-
των μου. ἔφαγον ἄρτον μου μετὰ μέλιτός μου· ἔπιον οἶ-
νον μου μετὰ γάλακτός μου. φάγετε ὁ πλησίον, καὶ πίε-
2 τε καὶ μεθύσθητε ἀδελφιδοί· ¶ ἐγὼ καθεύδω, καὶ ἡ
καρδία μου ἀγρυπνεῖ. φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου κρούει θύ-
ραν. ἀνοίξον μοι ἀδελφή μου ἡ πλησίον μου, πε-
ριστερά μου τελεία μου. ὅτι ἡ κεφαλή μου ἐπλήσθη δρό-
σου, καὶ ὁ βόστρυχός μου ψεκάδων νυκτός.
3 ¶ ἐξεδυσάμην τὸν χιτῶνά μου, πῶς ἐνδύσομαι αὐτόν;
ἐνιψάμην τοὺς πόδας μου, πῶς μολυνῶ αὐτούς;
4 ¶ ἀδελφιδός μου ἀπέστειλε χεῖρα αὐτοῦ διὰ τῆς ὀπῆς,
καὶ ἡ κοιλία μου ἐθροήσθη ἐπ' αὐτόν.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

"Quàm pulchræ sunt super me dilectiones tuæ soror mea, cœtus Israel, quæ comparata es sponsæ pudicæ! quàm bonæ sunt super me
dilectiones tuæ magis quàm septuaginta nationum: & nomen bonum iustorum tuorum fragrantius est omnibus aromatibus." Et in tem-
pore quo orant Sacerdotes in atrio sanctuarij, labia eorum stillant fauum mellis: & lingua tua est instar sponsæ honestæ in sermone tuo, can-
tica & laudes dulces sicut lac & mel, & odor vestimentorum Sacerdotum sicut odor aromatum Libani. "Et mulieres tuæ quæ nuptæ
sunt vitis, honestæ sunt sicut sponsæ honestæ; & sicut hortus voluptatis ad quem nullus vir habet potestatem introeundi, nisi iusti, quo-
ruin animæ mittuntur illuc per manus angelorum. & virgines tuæ absconditæ sunt & reconditæ in penetralibus, & signatæ sunt sicut fons
aquarum viuentium qui oritur sub arbore, & diuiditur in quatuor capita fluminum: & nisi esset signatus in nomine magno & sancto, e-
gredereturque & flueret & inundaret vniuersum mundum. "Iuuenes autem tui pleni sunt præceptis sicut malogranata, & diligunt vxores
suas, & generant filios iustos similes eis: & ideò odor eorum sicut aromata optima horti voluptatis, & sicut cypri cum nardo, "Nardus,
& crocus, & calamus aromaticus, & cinnamomum cum omnibus lignis thuris, myrrha munda & ligna aloes cum omnibus speciebus lau
dabilium aromatum. "Et aquæ Siloe quæ ducuntur in quiete cum rebquis aquis quę defluunt de Libano vt irrigent terram
Israel, eo quòd nauant operam verbis Legis quæ comparatur puteo aquarum viuentium; & in iustitia libationis aquarum quæ libantur su-
per altare in domo sanctuarij quæ ædificata est in Ierusalem, quę vocatur Libanus. "Et in latere Aquilonari erat mensa, & super eam
duodecim panes facientium, & in latere Australi erat candelabrum ad illuminandum, & super altari offerebant Sacerdotes oblationes, &
adolebant super illo incensum aromatum.

CAP. V.

DIxit populus Israel: Ingrediatur Deus dilectus meus in domum sanctuarij, & suscipiat voluntariè oblationes populi sui. 'Dixit
Dominus Israel: Ingrediar sum domum sanctuarij mei quam ędificasti mihi soror mea con-
gregatio Israel, quæ comparata es sponsæ honestę, & habitare feci maiestatem meam in medio tui; suscepi incensum aromatum tuorũ quod
fecisti nomini meo: misi ignem de cælis, qui consumpsit holocausta & victimas sanctificatas; suscepta est voluntariè coram me libatio vini
rubicundi, & vini albi quod libauerunt Sacerdotes super altare meum. Nunc autem venite Sacerdotes diligentes præcepta mea, comedite
quod relictum est de oblationibus, & delectamini bonis quę præparata sunt vobis. 'Post omnia verba hęc peccauerunt popu-
lus domus Israel, & tradidit eos Dominus in manus Nabuchodonosor regis Babylonis, & adduxit eos in captiuitatem: & erant similes in
capitiuitate viro dormienti, qui non potest expergisci de somno suo. & vox Spiritus sancti admonebat eos per manus Prophetarum, &
excitabat eos de somno cordis eorum. Respondit dominator totius seculi, & sic ait: Conuertere ad pœnitentiam, aperi os tuum & exulta
& landa me soror mea dilecta mea synagoga Israel, quæ comparata es columbæ, in perfectione operum tuorum: quoniam capilli capitis
mei pleni sunt lachrymis tuis, sicut vir cuius capilli capitis tinguntur de rore cæli, & cincinnus cæsariei meæ repletus est guttis oculorum
tuorũ, sicut vir cuius cincinnus cæsariei suæ plenus est guttis pluuiæ quę descendunt in nocte. 'Respondit cœtus Israel coram Propheta:
Ecce iam abstuli à me iugum præceptorũ eius, & seruiui idolis populorum: quomodo ergo erit mihi facies vt conuertar ad eum? Respondit
eis dominator seculi per manum Prophetarum: Ego quoque abstuli maiestatem meam de medio tui, & quomodo conuertar tu autem fe-
cisti opera mala. ego sanctificaui pedes meos ab immunditiis tuis, sed quomodo conquinabo eos inter te operibus tuis malis? 'Quan-
do manifestum fuit coram Domino quòd populus domus Israel nolebat pœnitentiam agere, & conuerti ad eum, extendit plagam fortitu-
dinis suę contra tribum Ruben & Gad & dimidiam tribum Manasse quæ erat trans Iordanem, & tradidit eos in manus Sennacherib regis
Assyriorum, qui transtulit eos in Lachlach & Chabor fluuios Gozan, & ciuitates Medorũ, & iuit è manu eorum vitulũ conflatilem quem
posuerat Ieroboam impius in Lesem-dan, quæ vocata est Pameias, in diebus Phacee filij Romeliæ. & quando audiui ego, miserationes meę
reuolutæ sunt super eos.

5 * קמתי אני לפתח לדודי וידי נטפו מור ואצבעתי מור עבר על כפות המנעול:
6 * פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר נפשי יצאה בדברו בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני:
7 * מצאני השמרים הסבבים בעיר הכוני פצעוני נשאו את רדידי מעלי שמרי החמות:
8 * השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני:
9 * מה דודך מדוד היפה בנשים מה דודך מדוד שככה השבעתנו:
10 * דודי צח ואדום דגול מרבבה:
11 * ראשו כתם פז קוצותיו תלתלים שחרות כעורב:
12 * עיניו כיונים על אפיקי מים רחצות בחלב ישבות על מלאת:
13 * לחיו כערוגת הבשם מגדלות מרקחים שפתותיו שושנים נטפות מור עבר:
14 * ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש מעיו עשת שן מעלפת ספירים:
15 * שוקיו עמודי שש מיסדים על אדני פז מראהו כלבנון בחור כארזים:
16 * חכו ממתקים וכלו מחמדים זה דודי וזה רעי בנות ירושלם:

5 * Surrexi vt aperirem dilecto meo. Ma-
nus meæ stillauerunt myrrham, & digiti
mei pleni myrrha probatissima. Pessu-
6 lum ostij mei * Aperui dilecto meo,
at ille declinauerat atque transierat. Ani-
ma mea liquefacta est vt dilectus locutus
est. Quæsiui, & non inueni illum: vocaui,
& non respondit mihi.
7 * Inuenerunt me custodes qui circu-
runt ciuitatem. Percusserunt me & vulne-
C rauerunt me, tulerunt pallium meum cu-
stodes murorum.
8 * Adiuro vos filiæ Hierusalem, si inuene-
ritis dilectum meum vt nuncietis ei, quia
amore langueo.
9 * Qualis est dilectus tuus ex dilecto, o
pulcherrima mulierum? Qualis est dilectus
tuus ex dilecto, quia sic adiurasti nos?
10 * Dilectus meus candidus & rubicun-
11 dus, electus ex millibus. * Caput eius au-
D rum optimum. comæ eius sicut elatæ pal-
12 marum, nigræ quasi coruus. * Oculi eius
sicut columbæ super riuulos aquarum, quæ
lacte sunt lotæ, & resident iuxta fluenta ple-
13 nissima. * Genæ illius sicut areolæ aro-
matum consitæ à pigmentariis. Labia eius
lilia distillantia myrrham primam.
14 * Manus illius tornatiles aureæ, plenæ
hyacinthinis. Venter eius eburneus, distin-
ctus sapphiris.
15 * Crura illius columnæ marmoreæ, quæ
fundatæ sunt super bases aureas. Species
eius vt Libani, electus vt cedri.
16 * Guttur illius suauissimum, & totus de-
siderabilis. Talis est dilectus meus, & ipse
est amicus meus filiæ Hierusalem.

** Surrexi ego vt aperirem nepoti meo. ma-* 5
nus meæ stillauerunt myrrham, digiti mei myr-
rha pleni super manus. Pessulum
** aperui ego nepoti meo. Nepos meus transi-* 6
uit. anima mea exiuit in sermone eius. quæsiui
illum, & non inueni illum: vocaui eum, &
non audiuit me.
** Inuenerunt me custodes qui circueunt in ci-* 7
uitate. percusserunt me, vulnerauerunt me. tu-
lerunt theristrum à me custodes murorum.
** Adiuraui vos filiæ Hierusalem, in poten-* 8
tiis & in fortitudinibus agri. si inueneritis ne-
potem meum quid nunciaueritis ei? quòd vul-
nerata amore sum ego.
** Quid nepos tuus à nepote, pulchra in mu-* 9
lieribus? quid nepos tuus à nepote, quòd sic ad-
iurasti nos?
** Nepos meus candidus & fuluus electus ex* 10
decem millibus.
** Caput eius aurum cephaz, comæ eius du-* 11
ctiles nigræ sicut coruus.
** Oculi eius sicut columbæ super plenitudi-* 12
nes aquarum lotæ in lacte, sedentes super pleni-
*tudinem. * Genæ illius sicut phialæ aroma-* 13
tis producentes pigmentaria. labia eius lilia stil-
*lantia myrrham plenam. * Manus eius tor-* 14
natiles aureæ plenæ Tharsis. venter eius pyxi-
dicula eburnea in lapide Sapphiro.
** Tibiæ eius columnæ marmoreæ fundatæ su-* 15
per bases aureas. species eius vt Libanus ele-
*ctus vt cedri. * Guttur illius suauitates &* 16
totus desiderium. Hic nepos meus, & hic ami-
cus meus, filiæ Hierusalem.

5 * ἀνέστην ἐγὼ ἀνοῖξαι τῷ ἀδελφιδῷ μου, χεῖρές μου ἔ-
σταξαν σμύρναν. δάκτυλοί μου σμύρνης πλήρεις ἐπὶ χεῖ-
6 ρας. τοῦ κλείθρου * ἤνοιξα ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου. ἀ-
δελφιδός μου παρῆλθε. ψυχή μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ
αὐτοῦ. ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν· ἐκάλεσα αὐ-
τὸν καὶ οὐχ ὑπήκουέ μου.
7 * εὕροσάν με οἱ φύλακες οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πό-
λει. ἐπάταξάν με, ἐτραυμάτισάν με. ἦραν τὸ θέριστρον
ἀπ᾽ ἐμοῦ φύλακες τῶν τειχέων.
8 * ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλήμ, ἐν ταῖς δυ-
νάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ. ἐὰν εὕρητε τὸν ἀδελ-
φιδόν μου τί ἀπαγγείλητε αὐτῷ· ὅτι τετρωμένη ἀγάπης
9 εἰμὶ ἐγώ. * τί ἀδελφιδός σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ ἡ κα-
λὴ ἐν γυναιξί; τί ἀδελφιδός σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ, ὅτι
οὕτως ὥρκισας ἡμᾶς;
10 * ἀδελφιδός μου λευκὸς καὶ πυρρὸς ἐκλελοχισμέ-
νος ἀπὸ μυριάδων.
11 * κεφαλὴ αὐτοῦ χρυσίον κεφάζ, βόστρυχοι αὐτοῦ ἐλά-
ται μέλανες ὡς κόραξ.
12 * ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς περιστεραὶ ἐπὶ πληρώματα ὑ-
δάτων λελουσμέναι ἐν γάλακτι, καθήμεναι ἐπὶ πλη-
13 ρώματι. * σιαγόνες αὐτοῦ ὡς φιάλαι τοῦ ἀρώματος
φύουσαι μυρεψικά. χείλη αὐτοῦ κρίνα στάζοντα σμύρ-
14 ναν πλήρη. * χεῖρες αὐτοῦ τορευταὶ χρυσαῖ πεπλη-
ρωμέναι θαρσεῖς. κοιλία αὐτοῦ πυξίον ἐλεφάντινον ἐπὶ λί-
15 θου σαπφείρου. * κνῆμαι αὐτοῦ στῦλοι μαρμάρινοι τε-
θεμελιωμένοι ἐπὶ βάσεις χρυσᾶς. εἶδος αὐτοῦ ὡς λίβα-
16 νος ἐκλεκτὸς ὡς κέδροι. * φάρυγξ αὐτοῦ γλυκασμοὶ
καὶ ὅλος ἐπιθυμία. οὗτος ἀδελφιδός μου καὶ οὗτος πλη-
σίον μου θυγατέρες ἱερουσαλήμ.

תרגום

5 וכד תקפת עלי מחת גבורתא דיי תהית על עובדי וכהניא קריבו קרבנא ואסקו קטורת בסמין ולא אתקבל ברעוא ארום מרי עלמא [illegible] באנפי:
6 אמרת כנישתא דישראל צביתי למתבע אולפן מן קדם יי ואיהו סליק שכינתה מביני ונפשי תאבה לקל [illegible] ולא אשכחת צליתי קדמוהי ואיהו טליל שמיא בעננא ולא קביל צלותי:
7 אדבקו לי כשדאי דנטרין ארחתא [illegible] קרתא דירושלם מני קטלו בחרבא ומני אובילו בשביתא נטלו הניא דמלכותא מעל צוארה דצדקיהו מלכא דיהודה [illegible] ונסימו ית עינוהי עמא דבבל דמעיקין על קרתא ונטרין ית שוריא:
8 אמרת כנישתא דישראל אשבעית לכון [illegible] דיי אם אתגלי עליכון רחמתכון חוו קדמוהי דמרעיתא מן חבת רחמותיה אנא:
9 ענו נביאיא ואמרי [illegible] אלהא אנת בעיא למפלח כנישתא דישראל שפירתא מכל עממיא לאידין אנת צביא למדחל דהכדין קיימת עלנא:
10 [illegible] דישראל למשתעי בשבחא למרי עלמא וכן אמרת להוא אלהא רעותי למפלח דעטיף ביממא כאצטלא חיור [illegible] חכמתא וסברא דהוא מחדת שמועין חדתין בכל יומא ועתיד לפרסומנון לעמה ביומא [illegible] מלאכין דמשמשין קדמוי:
11 אוריתה די היא רגיגה מדהב טב ופרוש מליא דבהון דגורין מעשין [illegible] חורין כתלגא ודלא נטרין יתהון אוכמין כאגפי עורבא:
12 עינוהי מסתכלין תדירא על ירושלם [illegible] רישא דשתא ועד סופא דשתא כיונין דקימין ומסתכלין על מפקנות מיא בגין זכותא יתבי סנהדרין דעסקין [illegible] למהוי שעיע כחלב ויתבין בבית מדרשא ומתינין בדינא עד דגמרין לזכאה ולחיבא:
13 [illegible] דיהב לעמה כתיבן בעשר שטין דמין לשטי גנת בוסמא מרבין דקוקין וטעמין היכמא דגנתא מרביא בסמין [illegible] עסקין באוריתא נגדין טעמין בכל סטר ומאמר פומהון כמירא בחירא:
14 תרי עסר שבטין דיעקב עבדה [illegible] דקודשא גליפן על תרי עסר מרגליתא עם אבהת תלתא דעלמא אברהם יצחק ויעקב ראובן גליף על אחמר [illegible] ליי גליף על ברקן ועפרן יהודה גליף על כחלי יששכר גליף על אזמורד זבולן גליף על גיהר דן גליף על [illegible] גד גליף על טבאג אשר גליף על פרוג יוסף גליף על מריבג בנימין גליף על אפנטור דמין לתרי [illegible] צחיחין בעובדיהון כשן דפיל ובהיקין כשבזיזין:
15 וצדיקיא אנון עמודי עלמא בסימן על סמכין דדהב [illegible] דעסקין בהון ומוכחין עמא בית ישראל למעבד רעותה ואיהו מתמלי רחמין עליהון כסבא ומחור חוביהון דבית [illegible] למעבד נצחן קרבא בעממיא דעברין על מימרה כעולם גבר וחסין כגלמשין:
16 מלי מזריגוי מתיקן כדבשא [illegible] וכסף דין הוא תשבחתה דאלהא רחימי ודין הוא תקוף חסנה דמרי חביבי נביאיא דמתנבאין בירושלם:

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

5 Cùm autem præualuit contra me plaga fortitudinis Domini, obstupui propter opera mea: & Sacerdotes obtulerunt oblationes, & adoleuerunt incensum aromatum, & non fuit acceptum cum beneplacito: quoniam dominator seculi clausit portas pœnitentiæ in conspectu meo.
6 Dixit cœtus Israel: Volui quærere doctrinam à facie Domini; ipse autem abstulit maiestatem suam de medio mei: & anima mea desiderauit vocem verborum eius: quæsiui maiestatem gloriæ eius, & non inueni: oraui coram eo, & ipse obumbrauit cælos nubibus, & non suscepit orationem meam.
7 Comprehenderunt me Chaldæi qui custodiebant vias, & obsidebant in circuitu contra ciuitatem Ierusalem; quosdã meorum occiderunt gladio, & quosdam meorum duxerunt in captiuitatem. Tulerunt torquem regiũ Sedechiæ regis Iuda de collo eius, & duxerunt eum in Ribla, & excæcauerunt oculos eius populi Babylonis qui obsidebant ciuitatem & custodiebant muros.
8 Dixit cœtus Israel: Adiuro vos Prophetæ per decretũ verbi Domini, quòd si reuelatus fuerit vobis misericors vester, annuncietis coram eo, quòd amore miserationis eius ego langueo.
9 Responderunt Prophetæ & dixerunt domui Israel: Qualis est Deus quem tu vis colere cœtus Israel qui pulcher es super omnes populos? qualis est Deus quem tu vis timere, quia sic adiurasti nos?
10 Tunc cœpit cœtus Israel narrare laudes dominatoris seculi, & sic ait: Illi Deo volo seruire qui amictus est per diem stola alba sicut nix: & splendor gloriæ vultus Dñi lucet sicut ignis, propter multitudinẽ sapientię & opinionis, quia rumores nouos ipse innouat quotidie, & futurum est vt manifestet eos populo suo in die magno, & vexillum eius erit supra mille millia angelorum qui ministrant coram eo.
11 Lex eius quæ desiderabilior est auro obrizo, & interpretatio verborum quæ in ea sunt coaceruata, & eloquia & præcepta, custodientibus ea sunt alba sicut nix: his autem qui non custodiunt ea, sunt nigra sicut alæ corui.
12 Oculi eius contemplantur semper Ierusalem, vt benefaciat ei & benedicat ei à principio anni vsque ad finem eius; sicut columbæ quæ stant & aspiciunt ad exitum aquarum; propter meritum eorum qui habitant in concilio qui laborant in Lege, & illuminant iudicium vt sit lene sicut lac, & habitant in domo doctrinæ & disceptant in iudicio donec consumment vt iustificent & vt condemnent.
13 Duæ tabulæ lapideæ quas dedit populo suo, scriptæ erant decem lineis similibus lineis horti aromatũ quæ germinant acutissimos sensus & suaues sicut hortus germinat aromata: & labia sapientum qui laborant in Lege, fluunt sententiis ex omni parte; & eloquium oris eorum sicut myrrha electa.
14 Et duodecim tribus Iacob serui eius dispositæ erant per circuitum in lamina coronæ aureæ sanctæ, sculptæ in duodecim margaritis cum tribus patribus mundi, Abraham, Isaac & Iacob. Ruben sculptus erat in lapide Sardio: Simeon sculptus erat in lapide Topazio: Leui sculptus erat in Sapphiro: Iuda sculptus erat in Carbũculo: Issacar sculptus erat in Smaragdo: Zabulon sculptus erat in Iaspide: Dan sculptus erat in Beryllo: Neptalim sculptus erat in Achate; Gad sculptus erat in Amethysto: Asser sculptus erat in Chrysolitho: Ioseph sculptus erat in Onychino; Beniamin sculptus erat in Ligurio: qui similes erant duodecim signis cælestibus, lucidi sicut lampas, & politi in operibus suis sicut dentes elephantis, & splendentes sicut gemmæ.
15 Iusti autem ipsi sunt columnæ seculi, & bases super sustentacula auri optimi, sunt verba Legis in quibus laborant, & corripiunt populum domus Israel vt faciat voluntatem eius: & ipse impletur super eos miserationibus sicut senis, & dealbat peccata domus Israel sicut niuem: & paratus est vt faciat victorias in bello contra populos qui transgrediuntur verbum eius, sicut iuuenis fortis qui robustus est sicut cedri.
16 Verba gutturis eius dulcia sunt sicut mel, & omnia præcepta eius desiderabilia sapientibus eius super aurum & argentum. Hæc est laus Dei dilecti mei, & hæc est fortitudo virtutis Domini dilecti mei, ô Prophetæ qui prophetatis in Ierusalem.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 * אָנָה הָלַךְ דוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ׃

ו

1 * דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגֹת הַבֹּשֶׂם לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שוֹשַׁנִּים׃

2 * אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הָרוֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃

3 * יָפָה אַתְּ רַעְיָתִי כְּתִרְצָה נָאוָה כִּירוּשָׁלִַם אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת׃

4 * הַסֵּבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי שֶׁהֵם הִרְהִיבֻנִי שַׂעֲרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מִן־הַגִּלְעָד׃

5 * שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים שֶׁעָלוּ מִן־הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכְלָה אֵין בָּהֶם׃

6 * כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃

7 * שִׁשִּׁים הַמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמֹנִים פִּילַגְשִׁים וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר׃

8 * אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ בָּרָה הִיא לְיוֹלַדְתָּהּ רָאוּהָ בָנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילַגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ׃

9 * מִי־זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ־שָׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת׃

10 * אֶל־גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל לִרְאוֹת הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים׃

11 * לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת עַמִּי נָדִיב׃

17 * Quò abiit dilectus tuus, ô pulcherrima mulierũ? quò declinauit dilectus tuus, & quæremus eum tecum.

CAP. VI.

1 DIlectus meus descendit in hortũ suum
A ad areolam aromatum, vt ibi pascatur
in hortis, & lilia colligat.
2 *Ego dilecto meo, & dilectus meus mi-
3 hi qui pascitur inter lilia. *Pulchra es amica mea, suauis & decora sicut Hierusalem,
terribilis vt castrorum acies ordinata.
4 *Auerte oculos tuos à me, quia ipsi me-
auolare fecerunt. Capilli tui sicut greges caprarum quę apparuerunt de Galaad.
5 *Dentes tui sicut greges ouium quę as-
B scenderunt de lauacro. omnes gemellis fe-
tibus, & sterilis non est in eis.
6 *Sicut cortex mali punici, sic genæ tuæ,
7 absque occultis tuis. *Sexaginta sunt re-
ginæ, & octoginta concubinę, & adolescentularum non est numerus. *Vna est co-
C lúba mea perfecta mea, vna est matri suæ,
electa genitrici suæ. Viderunt eam filiæ, & beatissimam prædicauerunt: reginę & concubinæ laudauerunt eam.
9 *Quę est ista quæ progreditur quasi au-
rora, consurgens pulchra vt Luna, electa
D vt Sol terribilis, vt castrorum acies
ordinata?
10 *Descendi in hortum nucum vt vi-
derem poma conuallium, & inspicerem si
floruisset vinea, & germinassent mala punica.
11 *Nescioui. Anima mea conturbauit me propter quadrigas Aminadab.

תרגום

17 אמרו נביאיא כד שמעו וקנו אפרו חשכחתא דיויי מפום בנישתא דישראל על אידין חוביא אסתלק מכינך שכינתא דייויי אתי ונשפיא
ונבעי מן קדם אלהא דילמא אתר אתפני רחמיך באסתלקותה מכורשיך אסרת בנישתא דישראל על חוביהון וכרודין ואשתדור די השתכחנו כי
1 ואמרו נביאיא קומו ותובו ונקום אנת ואנן ובניכון ובעי רחמין מן קדם אלהכון דילמא יתיב שכינתיה בינן ויתפני מן חוביכון
2 ואמר ייי לעמיה בבל אנת ואנן ובניכון ובעי רחמין מן קדם אלהכון דילמא יתיב שכינתיה בינן ויתפני מן חוביכון
3 ואמר ייי לנביא ברוך שלחיאל וסבי ישראל דהוו עמיה ואמר להון אנא ואנתון ועמא דבי ישראל כלהון כחדא נסקין לבית מקדשא
4 דיתבנה בגלותא ואנא ייי אלהכון אמרית לכון בגלות בבל למיעבד לכון טיבו ולא עבדתון ואתון אמרתון לי בגלות בבל
5 ואנא ייי אלהכון אמרית לכון בגלות בבל למיעבד לכון טיבו ולא עבדתון ואתון אמרתון לי בגלות בבל
6 ואמר ייי לנביא ברוך שלחיאל וסבי ישראל דהוו עמיה ואמר להון אנא ואנתון ועמא דבי ישראל כלהון כחדא נסקין לבית מקדשא
7 דיתבנה בגלותא ואנא ייי אלהכון אמרית לכון בגלות בבל למיעבד לכון טיבו ולא עבדתון ואתון אמרתון לי בגלות בבל
8 ואמר ייי לנביא ברוך שלחיאל וסבי ישראל דהוו עמיה ואמר להון אנא ואנתון ועמא דבי ישראל כלהון כחדא נסקין לבית מקדשא
9 דיתבנה בגלותא ואנא ייי אלהכון אמרית לכון בגלות בבל למיעבד לכון טיבו ולא עבדתון ואתון אמרתון לי בגלות בבל
10 ואמר ייי לנביא ברוך שלחיאל וסבי ישראל דהוו עמיה ואמר להון אנא ואנתון ועמא דבי ישראל כלהון כחדא נסקין לבית מקדשא
11 דיתבנה בגלותא ואנא ייי אלהכון אמרית לכון בגלות בבל למיעבד לכון טיבו ולא עבדתון ואתון אמרתון לי בגלות בבל

17 * Quò abiit nepos tuus, pulchra in mulieribus? quò respexit nepos tuus? & quæremus eum tecum.

CAP. VI.

1 NEpos meus descendit in hortum suum ad
phialas aromatis vt pascat in hortũ, & vt
colligat lilia.
2 *Ego nepoti meo, & nepos meus mihi, qui
pascit in liliis.
3 *Pulchra es amica mea, vt beneplacitum.
decora sicut Hierusalem: pauor vt ordinatæ
acies.
4 *Auerte oculos tuos de contra me, quia ipsi
auolare fecerunt me. cæsaries tua sicut greges ca-
prarum quæ ascenderunt de Galaad.
5 *Dentes tui sicut greges tonsarum quæ as-
cenderunt de Lauacro. omnes gemellis fœtibus,
& sterilis non est in eis. sicut funiculus coccineus labia tua, & eloquium tuum decorum.
6 *Sicut cortex mali punici gene tuæ extra si-
lentium tuum.
7 *Sexaginta sunt reginæ, & octoginta con-
cubinæ, & adolescentulæ, quarum non est numerus. 8 *Vna est columba mea perfecta mea.
vna est matri suæ, electa est genitrici suæ. vide-
runt eam filiæ, & beatam prædicabunt eam:
reginæ & concubinæ laudabunt eam.
9 *Quæ ista quæ inclinat quasi aurora, pul-
chra vt Luna, electa vt Sol, pauor vt ordinatæ?
10 *In hortum nucũ descendi vt viderem in
genimine torrentis, vt viderem si floruit vi-
nea, si floruerunt mala punica. 11 *Non nouit ani-
ma mea. posuit me currus Aminadab.

17 * ποδαπὴ ἦλθεν ὁ ἀδελφιδός σου ἡ καλὴ ἐν γυναιξίν; ποδαπὲ ἔβλεψεν ὁ ἀδελφιδός σου; καὶ ζητήσομεν αὐτὸν μετὰ σοῦ.

ς'.

1 * Ἀδελφιδός μου κατέβη εἰς κῆπον αὐτοῦ εἰς φιάλας τοῦ ἀρώματος τοῦ ποιμαίνειν ἐν κήποις, καὶ συλλέγειν κρίνα.
2 * ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου, καὶ ὁ ἀδελφιδός μου ἐμοί, ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις.
3 * καλὴ εἶ ἡ πλησίον μου, ὡς εὐδοκία. ὡραία ὡς ἱερουσαλήμ· θαμβοῦ ὡς τεταγμένη.
4 * ἀπόστρεψον ὀφθαλμούς σου ἀπέναντίόν μου, ὅτι αὐτοί με ἐξεπέρασάν με. τρίχωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ Γαλαάδ.
5 * ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ. αἱ πᾶσαι διδυμοῦσαι, καὶ ἄτεκνος οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς· ὡς σπαρτίον κόκκινον χείλη σου καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία.
6 * ὡς λέπυρον τὸ ῥοιᾶς μῆλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπήσεώς
7 σου. * ἑξήκοντα εἰσὶ βασίλισσαι καὶ ὀγδοήκοντα παλλακαί, καὶ νεανίδες ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός.
8 * μία ἐστὶ περιστερά μου τελεία μου· μία ἐστὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς, ἐκλεκτή ἐστι τῇ τεκούσῃ αὐτήν. εἶδοσαν αὐτὴν θυγατέρες καὶ μακαρίσουσιν αὐτήν. βασίλισσαι καὶ παλλακαὶ αἰνέσουσιν αὐτήν.
9 * τίς αὕτη ἡ ἐκκύπτουσα ὡσεὶ ὄρθρος· καλὴ ὡς σελήνη· ἐκλεκτὴ ὡς ἥλιος· θαμβοῦ ὡς τεταγμένη.
10 * εἰς κῆπον καρυᾶς κατέβην ἰδεῖν ἐν γενήμασι τοῦ χειμάρρου, ἰδεῖν εἰ ἐβλάστησεν ἡ ἄμπελος εἰ ἐβλάστησεν εἰ ῥοαί.
11 * οὐκ ἔγνω ἡ ψυχή μου· ἔθετό με ἅρματα Ἀμιναδάβ.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

17 Respondebant Prophetæ cùm audirent laudes Domini ex ore cœtus Israel, & ita dixerunt, Propter quod peccatum sublata est de medio tui maiestas Domini, o tu quæ pulchra es in operibus tuis super omnes nationes? & ad quê locum declinauit dilectus tuus quando eleuatus est de sanctuario tuo? Dixit cœtus Israel: Propter peccata & rebelliones & proditionem quę inuentæ sunt in me. Dixeruntque Prophetæ: Nunc conuertere ad pœnitentiam, & surgamus tu & nos, & oremus coram eo, & quæramus misericordiam tecum.

CAP. VI.

1 DOminator autem seculi suscepit voluntariè orationem eorum, & descendit in Babylonem ad concilium sapientum, & dedit populo suo requiem; & eduxit eos de captiuitate ipsorum per manũ Cyri & Esdræ & Nehemię & Zorobabel filij Sealthiel, & seniorum Iudęorum; & ædificauerunt domum sanctuarij, & constituerunt sacerdotes super oblationes, & Leuitas super custodiam veri sanctitatis, & misit ignem de cælis, & suscepit voluntariè oblationem, & incensum aromatum: & sicut vir qui nutrit filium suum dilectum in deliciis, ita delicatè nutriuit eos; & sicut vir qui colligit rosas de conuallibus, ita congregauit eos de Babylonia. 2 Et in illo die ego seruiui domino seculi dilecto meo, & dilectus meus habitare fecit maiestatem sanctam in medio mei, & nutriuit me deliciis. 3 Dixit Dominus in verbo suo: Quòd ædificasti mihi similem priori domus pulchra es tu dilecta mea in tẽpore quo vis facere voluntatẽ meam! pulchra est domus sanctuarij, quã ædificasti mihi similem priori domus sanctuarij; quam ædificauit mihi Salomon rex Ierusalem; & terror tuus fuit super omnes populos in die quo ambulauerunt vexilla tua per desertum. 4 Fac accumbere magistros tuos sapientes, congregatio magna, in circuitu in conspectu meo; ipsi enim consulebant me in captiuitate, & constituebant gymnasium doctrinæ legis meæ. Reliqui autem magnates tui & populus terræ iustificauerunt me in verbo operis sui, sicut filij Iacob qui collegerunt lapides, & fecerunt acerum in monte Galaad. 5 Sacerdotes autem & Leuitæ qui comedunt obla-tiones tuas & decimas sanctificatas & primitias, mundi sunt ab omni violentia & rapina, quemadmodum mundi erant greges ouium Iacob in tempore quo ascendebant de tortente laboc, in quibus non erat violentia nec rapina; & omnes similes erant ad inuicem, & parebant gemellos fœtus in omni tempore: & orbata & sterilis non erat in eis. 6 Regnum autem domus Hasmenæorum omne plenum est præceptis sicut malogranatũ, præter Mathatiã sacerdotem magnũ & filios eius qui erant iustiores illis omnibus, & confirmabant præcepta & verba legis in puritate. 7 Tunc surrexerunt Græci & congregauerũt sexaginta reges de filiis Esau, indutos loricis, ascendẽtes super equos, & equites & octoginta duces de filiis Ismael, ascendentes super elephantos, præter reliquos populos & linguas quorũ non erat numerus; & constituerunt Alexandrum regem super eos in principem, & venerunt vt pugnarent contra Ierusalem. 8 Et in illo tempore erat cœtus Israel similis columbæ perfectæ, & seruiebat vnanimis domino suo, & apprehendebat legem, & laborabat in verbis legis in corde perfecto, & puræ erant iustitiæ eius sicut in die quo egressa est de Ægypto. Tunc egressi sunt filij Hasmonęorum & Mathatias & omnis populus Israel, & pugnauerunt contra eos, & tradidit eos Dominus in manus eorum: & cùm hoc vidissent habitatores prouinciarum, beatos eos dixerunt, & regna terræ & potentes, & laudauerunt eos. 9 Dixerunt nationes: Quam splendida sunt opera populi huius! sicut maris fluctus, & pugnauerunt contra eos, & tradidit eos Dominus in manus eorum: & cùm hoc vidissent habitatores prouinciarum, beatos eos dixerunt, & regna terræ & potentes, & laudauerunt eos. 9 Dixerunt nationes: Quam splendida sunt opera populi huius! sicut matutinus ortus! pulchri sunt iuuenes eius sicut luna, & pura sunt merita eius sicut sol: & terror eius erat super oẽs habitatores terræ, quando ambulabant nem! Pulchri sunt iuuenes eius sicut luna, & pura sunt merita eius sicut sol: & terror eius erat super oẽs habitatores terræ, quando ambulabant vexilla eius per desertum. 10 Dixit dominator seculi: In domo sanctuarij secunda quæ ædificata est per manum Cyri, habitare feci maiestatem meam vt videretur opera bona populi mei; & vt viderem si crescant & multiplicentur sapientes qui comparantur viti, & si germina eorum plena sint operibus bonis sicut mala punica, 11 Cùm autem reuelatum fuit coram Domino quòd essent iusti, & quòd laborarent in lege, dixit Dominus in verbo suo: Non addam vltrà humiliare eos, neque faciam cum eis consumptionem, sed consilium inibo in anima mea vt benefaciam eis, & vt ponam eos excellos in curribus regum propter merita iustorum generationis illius: qui similes sunt in operibus suis Abrahæ patri suo.

12 * שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה־בָּךְ

ז

מַה־תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם׃

1 * מַה־יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת־נָדִיב חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ
כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן׃

2 * שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל־יֶחְסַר הַמָּזֶג בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת
חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃

3 * שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תָּאֳמֵי צְבִיָּה׃

4 * צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל־
שַׁעַר בַּת־רַבִּים אַפֵּךְ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֶה פְּנֵי
דַמָּשֶׂק׃

5 * רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן מֶלֶךְ
אָסוּר בָּרְהָטִים׃

6 * מַה־יָּפִית וּמַה־נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בַּתַּעֲנוּגִים׃

7 * זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ לְאַשְׁכֹּלוֹת׃

8 * אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ־נָא
שָׁדַיִךְ כְּאֶשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים׃

9 * וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב
שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים׃

10 * אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ׃

11 * לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים׃

12 * Reuertere reuertere Sunamitis, reuer-
tere reuertere vt intueamur te.

CAP. VII.

A Quid videbis in Sunamite, nisi choros
1 castrorum? * Quàm pulchri sunt
gressus tui in calciamentis filia principis!
Iuncturæ feminum tuorum sicut monilia,
quæ fabricata sunt manu artificis.
2 * Vmbilicus tuus crater tornatilis, nun-
B quam indigens poculis. Venter tuus sicut
3 aceruus tritici vallatus liliis. * Duo vbera
tua sicut duo hinnuli gemelli capreæ.
4 * Collum tuum sicut turris eburnea. O-
culi tui sicut piscinæ in Esebon quæ sunt
in porta filiæ multitudinis. Nasus tuus si-
cut turris Libani qui respicit contra Da-
5 mascum. *Caput tuum vt Carmelus:
C & comæ capitis tui sicut purpura regis vin-
6 cta canalibus. * Quàm pulchra es, &
quàm decora charissima in deliciis!
7 * Statura tua assimilata est palmæ, &
vbera tua botris.
8 * Dixi: Ascendam in palmam, & appre-
hendam fructus eius. Et erunt vbera tua si-
cut botri vineæ, & odor oris tui sicut odor
malorum.
9 * Guttur tuum sicut vinum optimum,
D dignum dilecto meo ad potandum, labiis-
que & dentibus illius ad ruminandum.
10 * Ego dilecto meo, & ad me conuersio
11 eius. * Veni dilecte mi, egrediamur in
agrum, commoremur in villis.

תרגום

[12] תובי לותי כנישתא דישראל תובי לירושלם תובי לבית אולפן אוריתא תובי לקבלא נבואה מן נביאיא די מתנבאין בשום מימרא
דיי [1] ומה טיבכון נביאי שקרא לאטעאה עמא דירושלם בנבואתכון די אתון ממללין סטיא על מימרא דיי ולאחלא
משריתא דישראל ויהודה׃ [2] אמר שלמה ברוח נבואה מן קדם יי כמה שפירן רגליהון דישראל כד סלקין לאתחזאה קדם יי
תלת זמנין בשתא בסנדלין דססגונא ומקרבין ית נדריהון וית נדבתהון ובניהון נפקי ירכיהון יאין כיהורין דקביען על כלילא דקודשא
דעבד בצלאל אומנא לאהרן כהנא׃ [3] וריש מתיבתך די בזכותה מתפרנסין על כל עלמא היכמה דעוברא מתפרנס מן פרתה במעוהא
דאמיה נהיר באוריתא כאגנא דסהרא במיתה לדכאה ולמסאבא לזכאה ולחיבא ולא חסרין פתגמי אוריתא הדירא מפומה היכמה דלא
פסקין מי נהרא רבא די נפק מעדן ושבעין חכימין סחרין יתה כאדר סגלגל ואוצריהון מליין מן מעשר קודשא ונדרא ונדבתא דסדרו
להון עזרא כהנא וזרובבל וישוע ונחמיה ומרדכי בלשן אנשי כנישתא רבתא דמתילין לורדין בגין די יהי להון חילא למעסק באוריתא יממא
ולילי׃ פריקך דעתידין למפרקיך דמין למשה ואהרן בני יוכבד דמתילין לתרין אורזילין תיומי טביא׃ [4] ואב בית
דינא דדאין דינך תקיף על עמא לכפתא יתהון ולמנגד מן די יתחיב בדינא לנגדא כשלמה מלכא דעבד מגדלא דשן ופיל וכבש ית עמא בית
ישראל ואתיב יתהון למרי עלמא ספריך מלין חכמתא כפרקטינין דמיא וידעין למימני חשבני עבורין ומעברין שנין וקבעין רישי ירחין
בתרע בית סנהדרין רבא ורב בית אבא לבית יהודה דמי לדוד מלכא דבנא מצדתא דציון די מתקרי מגדלא דלבנן וכל מן דיקום
עליה יכיל למימני כל מגדלין די בדמשק׃ [5] מלכא דאתמני עלך רישא צדיקא כאליהו נביא דקני קנאתא למרי שמיא וקטל ית נביאי
שקרא בטורא דכרמל ואתיב ית עמא בית ישראל לדחלתא דיי אלהא ודלת עמא די אזלין ברישא מכא על די אנון מסכנין עתידין למלבש
ארגוונא היכמה די לבש דניאל בקרתא דבבל ומרדכי בשושן בגין זכותא דאברהם דאמליך מן קדמת דנא למרי עלמא ובצדקתא דיצחק
דכפתיה אבוהי לקרבנה ובחסידותא דיעקב דקליף על חטריא ברהטיא׃ [6] אמר מלכא שלמה כמה יאה אנת כנישתא דישראל
בעידן די תסוברין ניר מלכותי בעדן דאנא מוכח יתיך ביסורין על חוביך ואנת מקבלא יתהון ברחמים דמין באנפיך כתפנוקין׃
[7] ובעדן די פרסין כהניך ידיהון בצלו ומברכין לאחיהון בית ישראל דמין ארבעת ידיהון מתפרשין כלולבי דתמר וקומתהון כדקלא
וכנשתך קיימא אפין באפין כל קבל כהנא ואפיהון כבישן לארעא כאתכלא דענבין׃ [8] אמר יי במימריה אסק ואנסה לדניאל
ואחזי אין יכיל למקם בנסיונא הדא היכמה דקם אברהם דדמי ללולבא בעסרא נסין ובחן אף אנא לחנניה מישאל ועזריה אי
יכלין לקיימא בנסיונהון אפרק בדיל זכותהון לעמא בית ישראל דמתילין לאתכלין דענבין ושומהון דדניאל חנניה מישאל ועזריה
יהי שמיע בכל ארעא וריחהון יהי נדיף כריחא דתפוחין דגנתא דעדן׃ [9] אמר דניאל וחברוהי קבלא נקבל עלנא גזירת מימרא
דיי היכמה דקביל עלוהי אברהם אבונן דמתיל לחמר עתיק ונהך באורחן דתקנן קדמוהי היכמה דאזלו אליהו ואלישע נביאיא די
בזכותהון קמו מיתיא דדמין לגבר דדמיך וכיחזקאל בר בוזי כהנא דבנבואת פומה אתערו דמכי מיתיא די בבקעת דורא׃ [10] אמרת
ירושלם בכל עדן די אנא מהלכא באורחא דמרי עלמא משרי שכינתה ביני ועלי מתויה ובעדן די אנא סטיא מן אורחתיה מסלק שכינתה
מיני ומגלי יתי ביני עממיא ואנון שלטין בי כגבר דשלט באנתתיה׃ [11] כד חבו עמא בית ישראל אגלי יי יתהון בארעא דשעיר
אמרת כנישתא דישראל בבעו מנך רבון כל עלמא קביל צלותי די אנא מצליא קדמך בקרוי גלותא ובפלכי עממיא׃

12 * *Reuertere reuertere Sulamitis, reuertere*
reuertere & intuebimur in te.

CAP. VII.

Quid videbitis in Sulamitide quæ vadit
vt herba castrorum.
1 * *Quid pulchri facti sunt gressus tui in cal-*
ciamentis filia Nadab! aptitudines femorum
tuorum similes monilibus operum manuum ar-
2 *tificis.* * *Vmbilicus tuus crater tornatilis,*
non indigens mixtione. venter tuus cumulus
3 *tritici vallatus in liliis.* * *Duo vbera tua*
sicut duo hinnuli gemelli capreæ.
4 * *Collum tuum sicut turris eburnea. oculi tui*
vt piscinæ in Asebon, in portis filiæ multorum.
nasus tuus sicut turris Libani quæ respicit fa-
5 *ciem Damasci.* * *Caput tuum super te vt Car-*
meli, & cæsaries capitis tui sicut purpura. Rex
ligatus in transcursibus.
6 * *Quid pulchra factaes, & quid iucunda*
facta es dilectio! in delitiis tuis
7 * *hæc magnitudo tua. similis facta es palmæ,*
& vbera tua botris.
8 * *Dixi, Ascendam in palma, apprehendam ca-*
cumina eius. & erunt quidem vbera tua sicut
botri vineæ: & odor naris tuæ sicut mala.
9 * *Et guttur tuum sicut vinum bonum. Va-*
dens nepoti meo in rectitudinem sufficiens in la-
biis meis & dentibus.
10 * *Ego nepoti meo, & ad me conuersio eius.*
11 * *Veni nepos mi: egrediamur in agrum, com-*
moremur in villis.

12 * Ἐπίστρεφε ἐπίστρεφε ἡ Σουλαμῖτις, ἐπίστρεφε ἐπί-
στρεφε, καὶ ὀψόμεθα ἐν σοί. ζ.
Τί ὄψεσθε ἐν τῇ Σουλαμίτιδι ἡ ἐρχομένη ὡς χοροὶ τῶν
παρεμβολῶν.
1 * τί ὡραιώθησαν διαβήματά σου ἐν ὑποδήμασι θύ-
γατερ ναδάβ. ῥυθμοὶ μηρῶν σου ὅμοιοι ὁρμίσκοις ἔργων
χειρῶν τεχνίτου.
2 * ὀμφαλός σου κρατὴρ τορευτός, μὴ ὑστερούμενος κρᾶ-
μα. κοιλία σου θημωνία σίτου πεφραγμένη ἐν κρίνοις.
3 * δύο μαστοί σου ὡς δύο νεβροὶ δίδυμοι δορκάδος.
4 * τράχηλός σου ὡς πύργος ἐλεφάντινος. ὀφθαλ-
μοί σου ὡς λίμναι ἐν ἀσεβών, ἐν πύλαις θυγατρὸς πολ-
λῶν. μυκτήρ σου ὡς πύργος τοῦ λιβάνου σκοπεύων πρό-
σωπον δαμασκοῦ.
5 * κεφαλή σου ἐπὶ σὲ ὡς καρμήλος, καὶ πλόκιον κεφαλῆς
σου ὡς πορφύρα. βασιλεὺς δεδεμένος ἐν παραδρομαῖς.
6 * τί ὡραιώθης καὶ τί ἡδύνθης ἀγάπη. ἐν τρυφαῖς σου
7 * τοῦτο μέγεθός σου. ὡμοιώθης τῷ φοίνικι, καὶ οἱ μα-
στοί σου τοῖς βότρυσιν.
8 * εἶπα, ἀναβήσομαι ἐν τῷ φοίνικι κρατήσω τῶν ὑψέ-
ων αὐτοῦ. καὶ ἔσονται δὴ μαστοί σου ὡς βότρυες τῆς ἀμπέλου·
9 καὶ ὀσμὴ ῥινός σου ὡς μῆλα. * καὶ λάρυγξ σου ὡς οἶνος
ἀγαθός. πορευόμενος τῷ ἀδελφιδῷ μου εἰς εὐθύτητα
ἱκανούμενος ἐν χείλεσί μου καὶ ὀδοῦσιν.
10 * ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου· καὶ ἐπ' ἐμὲ ἡ ἐπιστροφὴ αὐτοῦ.
11 * ἐλθὲ ἀδελφιδέ μου ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρόν. αὐ-
λισθῶμεν ἐν κώμαις.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

[12] Reuertere ad me cœtus Israel: reuertere ad Ierusalem; reuertere ad domum doctrinæ legis meæ, reuertere ad suscipiendam prophetiam à prophetis qui prophetant in nomine verbi Domini.

CAP. VII.

Quid prodest vobis ò prophetæ falsi, vt decipiatis populum qui est in Ierusalem in prophetia vestra; qua vos loquimini auersionem contra verbum Domini, vt profanetis castra Israel, & Iuda? [1] Dixit Salomon in spiritu prophetiæ à facie Domini: Quàm pulchri sunt pedes Israel, quãdo ascendunt vt appareãt corã Domino tribus vicibus in anno, cũ calceamentis taxeis, & offerunt vota sua & oblationes voluntarias suas! & filij eorũ qui egressi sunt de femore eorũ pulchri sunt sicut lapides pretiosi, qui fixi sunt in corona sancta, quã fecit Beseleel artifex Aaron sacerdoti. [2] Et princeps scholæ tuæ per cuius meritũ gubernãtur omnia secula, sicut fœtus enutritur per vmbilicũ in vtero matris suæ, splẽdidus est in lege sicut circulus Lunæ; quãdo venit ad mundandũ, & ad contaminandũ, & ad iustificandũ, & ad condemnandũ: & non deficiunt verba legis vnquã ab ore eius, sicut non deficiunt aquæ fluminis magni, quando egreditur de paradiso, & septuaginta sapientes circundant eum sicut aream rotundam, & cellaria eorum plena sunt decimis sanctificatis & votiuis & spontaneis, quas constituerũt eis Esdras sacerdos, & Zorobabel, & Iosue, & Nehemias, & Mardochæus & Bellan, viri ecclesiæ magnæ, qui comparantur rosis vt sit eis virtus vt laborent in lege die ac nocte. [3] Saluatores tui qui te redempturi sunt, similes sunt Mosi & Aaron filiis Iocabed qui comparantur duobus hinnulis gemellis capreæ. [4] Iudex quoque tuus qui iudicat iudicium tuum, fortis est super populum, vt alliget eos, & vt trahat eos, qui condemnantur in iudicio, ad carcerem, sicut Salomon rex, qui fecit turrim eburneam, & subiecit populum domus Israel; & conuertit eos ad dominatorem seculi. scribæ tui pleni sunt sapientia sicut piscinæ aquarum: & sciunt constituere rationes embolismorũ, & annos intercalant, & signant principia annorum & mensium, in porta domus concilij magni: & princeps familiarum domus Iuda similis est Dauid regi, qui ædificauit arcem Sion, quæ vocatur Turris Libani; quoniam omnis qui steterit in ea, potest numerare omnes turres quæ sunt in Damasco. [5] Rex qui constitutus est super te in principem, iustus est sicut Helias propheta, qui zelo zelatus est pro Domino celi, & occidit prophetas falsos in monte Carmelo, & conuertit populum domus Israel ad timorẽ Domini Dei: & pauperes populi qui ambulabant apud principem hinc & inde, eò quòd egeni sunt, futurum est vt induantur purpura, sicut indutus est Daniel in ciuitate Babylonis, & Mardochæus in Susis, propter meritum Abrahæ, quẽ regem constituit ab initio in dominatorem seculi; & propter iustitiam Isaac, quem ligauit pater eius vt offerret eum *in holocaustum*; & propter benignitatem Iaacob, qui decorticauit virgas, *& posuit eas* in canalibus. [6] Dixit Salomon rex: Quàm pulcher es cœtus Israel in tempore quo tu portas super te iugum regni mei, in tempore quo ego corripio te infirmitatibus propter peccata tua, & tu suscipis eas in charitate, & videntur tibi quasi delitiæ! [7] Et in tempore quo Sacerdotes tui extendunt manus suas in oratione, & benedicunt fratribus suis domui Israel, similes sunt digiti manus eorum extensi ramis palmarum, & statura eorum est sicut palma, & ecclesia tua stat facie ad faciem contra Sacerdotes, & facies eorum inclinatæ sunt in terram sicut botri vuarum. [8] Dixit Dominus in verbo suo: Ascendam & tentabo Danielem, & videbo si potest stare in tentatione hac sicut stetit Abraham, qui similis fuit ramo *palmarum, quem probaui* decem tentationibus: & probabo ego quoque Ananiam, Mizael, & Azariam. & si possunt stare in tentationibus suis, redimam propter merita eorum populum domus Israel, qui comparatus est botris vuarum: & nomen Daniel, Ananiæ, & Mizael & Azariæ audietur in vniuersa terra, & odor eorum erit fragrans sicut odor pomorum paradisi voluptatis. [9] Dixit Daniel & socij eius: Suscipiendo suscipiemus super nos decretum verbi Domini, sicut suscepit super se Abraham pater noster, qui comparatus est vino veteri; & ambulabimus in viis quæ rectæ sunt coram eo, sicut ambulauerunt Helias & Helisæus prophetæ, per quorum merita surrexerunt mortui, qui similes sunt viro dormienti: & sicut Ezechiel filius Buzi Sacerdos, quia in prophetia oris sui suscitati sunt dormientes mortui qui erant in campo Dura. [10] Dixit Ierusalem: In omni tempore quo ego ambulo in via dominatoris seculi, habitare facit maiestatem suam in medio mei, & ad me est desiderium eius. & in tempore quo ego declino à viis eius, aufert maiestatem suam à me, & transfert me inter populos, & ipsi dominantur in me sicut vir qui dominatur vxori suæ. [11] Quando peccauerunt populus domus Israel, transmigrare eos fecit Dominus in terram Seir regionis Idumeæ. dixit cœtus Israel: Obsecro te dominator totius seculi suscipe orationem meam, qua ego oro coram te in vrbibus transmigrationis meę & prouinciis populorum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

12 * נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים נִרְאֶה אִם־פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח
הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים שָׁם אֶתֵּן אֶת־דֹּדַי לָךְ׃
13 * הַדּוּדָאִים נָתְנוּ־רֵיחַ וְעַל־פְּתָחֵינוּ כָּל־מְגָדִים
חֲדָשִׁים גַּם־יְשָׁנִים דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ׃ ח
1 * מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ
אֶשָּׁקְךָ גַּם לֹא־יָבוּזוּ לִי׃
2 * אֶנְהָגֲךָ אֲבִיאֲךָ אֶל־בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְךָ
מִיַּיִן הָרֶקַח מֵעֲסִיס רִמֹּנִי׃
3 * שְׂמֹאלוֹ תַּחַת רֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃
4 * הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלָםִ מַה־תָּעִירוּ וּמַה־
תְּעֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה עַד־שֶׁתֶּחְפָּץ׃
5 * מִי זֹאת עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל־דּוֹדָהּ
תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ שָׁמָּה חִבְּלַתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה
חִבְּלָה יְלָדַתְךָ׃
6 * שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל־לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל־זְרוֹעֶךָ כִּי־
עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה רְשָׁפֶיהָ
רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶתְיָה׃
7 * מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת־הָאַהֲבָה
וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹן
בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ׃
8 * אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ מַה־נַּעֲשֶׂה
לַאֲחֹתֵנוּ בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר־בָּהּ׃

12 *Manè surgamus ad vineas, videamus
si floruit vinea, si flores fructus parturiunt,
si floruerunt mala punica. ibi dabo tibi v-
13 bera mea.*Mandragoræ dederunt odorem
in portis nostris. Omnia poma noua &
vetera dilecte mi seruaui tibi.

CAP. VIII.

1 QVis mihi det te fratrem meum sugen-
A tem vbera matris meæ, vt inueniam
te foris, & deosculer, & iam me nemo de-
2 spiciat.*Apprehendam te & ducam in do-
mum matris meæ. ibi me docebis, & da-
bo tibi poculum ex vino condito, & mu-
stum malorum granatorum meorum.
3 *Læua eius sub capite meo, & dextera
4 illius amplexabitur me. *Adiuro vos filiæ
B Hierusalem, ne suscitetis neq; euigilare fa-
5 ciatis dilectam, donec ipsa velit. *Quæ est
ista quæ ascendit de deserto, deliciis affluens
innixa super dilectum suum? Sub arbore
malo suscitaui te. ibi corrupta est mater
6 tua, ibi violata est genitrix tua. *Pone me
vt signaculum super cor tuum, vt signacu-
lum super brachium tuum, quia fortis est
vt mors dilectio, dura sicut infernus æmu-
C latio. Lampades eius vt lampades ignis at-
7 que flammarum. *Aquæ multæ non po-
tuerunt extinguere charitatem, nec flumi-
na obruēt illam. Si dederit homo omnem
substantiam domus suæ pro dilectione,
8 quasi nihilum despicient eum. *Soror no-
stra parua, & vbera non habet. Quid facie-
mus sorori nostræ in die quando alloquen-
da est?

תרגום

אמרין בני ישראל אלין לאלין נקדים בצפרא וניהך לבית כנישתא ולבית מדרשא ונבקר בספרא דאוריתא ונחמי אי מטא זמן
[illegible] דמתיל לגפנא לאתפרקא מגלותהון ונשאל לחכימיא אי אתגלי קדם ייי זכותא צדיקיא דמלין פקודיא כרומנא אי
[illegible] לירושלם למתן תמן שבח לאלהא שמיא ולמקרב עלון ונכסת קודשין׃ 13 וכד יהי רעוא מן קדם ייי למפרק ית עמה
[illegible] כבר שלים קץ גלותא וזכות צדיקיא אתבסם קדמי כריח בלסמון וחכימי דרא קביען על תרעי מדרשא
[illegible] אוריתא כען קום קבל מלכותא די גנזית לך׃ ח 1 ובההיא זמנא אתגלי
[illegible] ויימרון לה בני ישראל אתא תהא עמנא לאח ונסק לירושלם ונהי ינקין עמך טעמי אוריתא היכמה
[illegible] זמן דהויתי מטלטלא לברא מן ארעי כד הויתי דכרא ית שום אלהא רבא ומסרא נפשי על אלהותה אף
[illegible] לי׃ 2 אדברנך מלכא משיחא ואעילנך לבית מקדשי ותאלף יתי למדחל מן קדם ייי ולמהך בארחתה ותמן
[illegible] עתיק דאצטנע בענבוהי מן יומא דאתברי עלמא ומרמוני פירי דאתעתדו לצדיקיא בגנתא דעדן׃ 3 אמרת
[illegible] עממיא די אנא קטרא תפילין ביד שמאלי ובראשי וקביעא מזוזתא בסטר ימינא דרשי תולתא לקביל
[illegible] בי׃ 4 יאמר מלכא משיחא משביעא אנא עליכון עמי בית ישראל מה דין אתון מתגרין בעממי ארעא למפק
[illegible] בחילותה דגוג ומגוג אתעכבו פון זעיר עד דישיצון עממיא די עלו לאגחא קרבא לירושלם ובתר כן ידכר
[illegible] קדמוהי למפרקכון׃ 5 אמר שלמה נביא כד יחון מיתיא עתיד לאתבזעא טור משחא וכל
[illegible] מתחותוהי ואפילו צדיקיא דמיתו בגלותא עתידין למיתי אורח כוביא מלרע לארעא ונפקין מן תחות טור
[illegible] דישראל עתידין למהויהון רמין היכמה דרמי גבר אבנא בארעא בכן יימרון כל דיירי ארעא מה הוה
[illegible] ארעא רבא דבכן כיומא דסלקת מן מדברא לארעא דישראל ומתפנקין על רחמי מרהא כיומא דאתחמת
[illegible] שעתא עתידא ציון דהיא אמן דישראל למילד ית בנהא וירושלם לקבלא ית בני גלותא׃
[illegible] ביומא ההוא לרבונהון בבעו מנך שוי יתן כגלוף דעזקא על לבך כגלוף דעזקא על אדרעך דלא נוסיף עוד למהוי
[illegible] אלהותך וחסינא בגיהנם קנאתא דעמא מקנאן לן ודבבו דנטרין לן דמיא לגומרין דאשא דגיהנם
[illegible] פלחי פלחנא נכראה׃ 7 אמר מרי עלמא לעמה בית ישראל אלולי מתכנשין כל עממיא דמתילין למוי
[illegible] למטפי ית רחמי מנך ואי מתכנשין כל מלכי ארעא דמתילין למוי דנהרא דנגדא בתקוף לא יכלין למסחי יתיך
[illegible] כיתה למקני חכמתא בגלותא אנא מהדר לה כפיל לעלמא דאתי וכל ביזא דיבזון מן משריתיה דגוג יהי
[illegible] 8 בעדנא ההיא יימרון מלאכי שמיא אלין לאלין אומא חדא אית לן בארעא וקלילן זכוותהא ומלכין ושלטונין לית
[illegible] עם משריתיה דגוג מה נעביד לאחתנא ביומא דמללו עממיא למסק עלהא לקרבא׃

*Manè surgamus ad vineas. videamus si 12
floruit vinea, floruit germinatio, floruerunt ma
la punica. illic dabo vbera mea tibi.
*Mandragoræ dederunt odorem. et in por- 13
tis nostris omnia poma noua ad vetera nepos mi
seruaui tibi.

CAP. VIII.

QVis det te fratrem meum sugentem vbera 1
matris meæ? inueniens te extrà osculabor
te, & non despicient me. *Apprehendam te, 2
introducam te in domum matris meæ, & in cel
lam eius quæ concepit me. Dabo potum tibi de
vino pigmentato, de latice malorum punicorum
meorum. *Læua eius sub capite meo, & dex- 3
tera illius amplexabitur me. *Adiuraui vos 4
filiæ Hierusalem in potentiis & in fortitudini-
bus agri: quid suscitaueritis & quid excitaue-
ritis dilectionem, donec voluerit. *Quæ ista 5
quæ ascendit ab eremo, innixa super nepotem
suum, sub arbore malo suscitaui te. illic cum do-
lore parturiuit te mater tua, illic cum dolore par
turiuit te quæ peperit te. *Pone me vt signacu- 6
lum super cor tuum, vt signaculum super bra-
chium tuum: quia fortis vt mors dilectio, du-
ra sicut infernus æmulatio. Volatilia eius volati
lia ignis flāmæ eius. *Aqua multa nō poterit ex- 7
tinguere dilectionem, & flumina non obruent
illam. si dederit vir omnem vitam suam in di-
lectione, despectione despicient eum.
*Soror nostra parua, & vbera non habet. 8
quid faciemus sorori nostræ in die qua vtique
verbum factum fuerit in ea?

12 *ὀρθρίσωμεν εἰς ἀμπελῶνας· ἴδωμεν εἰ ἤνθησεν ὁ
ἄμπελος. ἤνθησεν ὁ κυπρισμός. ἤνθησαν αἱ ῥοαί· ἐκεῖ
13 δώσω τοὺς μαστούς μου σοί. *οἱ μανδραγόραι ἔδωκαν
ὀσμήν. καὶ ἐπὶ θύραις ἡμῶν πάντα τὰ ἀκρόδρυα νέα
πρὸς παλαιὰ ἀδελφιδέ μου ἐτήρησά σοι.

η.

1 *Τίς δώῃ σε ἀδελφόν μου θηλάζοντα μαστοὺς μητρός
μου; εὑροῦσά σε ἔξω φιλήσω σε, καί γε οὐκ ἐξουδενώ-
2 σουσί με. *παραλήψομαί σε, εἰσάξω σε εἰς οἶκον
μητρός μου καὶ εἰς ταμιεῖον τῆς συλλαβούσης με. ποτιῶ σε
ἀπὸ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ, ἀπὸ νάματος ῥοῶν μου.
3 *εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλήν μου, καὶ ἡ δεξιὰ
4 αὐτοῦ περιλήψεταί με. *ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες
Ἱερουσαλὴμ ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύεσι τοῦ ἀ-
γροῦ. τί ἐγείρητε καὶ τί ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην, ἕως
5 ἂν θελήσῃ. *τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ἀπὸ ἐρήμου ἐ-
πιστηριζομένη ἐπὶ τὸν ἀδελφιδὸν αὐτῆς, ὑπὸ μῆλον ἐξή-
γειρά σε. ἐκεῖ ὠδίνησέ σε ἡ μήτηρ σου. ἐκεῖ ὠδίνησέ σε ἡ
6 τεκοῦσά σε. *θές με ὡς σφραγῖδα ἐπὶ τὴν καρδίαν
σου, ὡς σφραγῖδα ἐπὶ τὸν βραχίονά σου. ὅτι κραταιὰ
ὡς θάνατος ἡ ἀγάπη. σκληρὸς ὡς ᾅδης ζῆλος· περίπτερα
αὐτῆς περίπτερα πυρὸς φλόγες αὐτῆς.
7 *ὕδωρ πολὺ οὐ δυνήσεται σβέσαι τὴν ἀγάπην, καὶ
ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσιν αὐτήν. ἐὰν δῷ ἀνὴρ πάντα τὸν
βίον αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐξουδενώσει ἐξουδενώσουσιν
8 αὐτόν. *ἀδελφὴ ἡμῖν μικρὰ καὶ μαστοὺς οὐκ ἔχει.
τί ποιήσωμεν τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν, ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἂν λαληθῇ ἐν
αὐτῇ;

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

12 Dixerunt filij Israel ad inuicem: Surgamus manè, & eamus ad domum ecclesiæ & ad domum examinis, & inuestigemus in libro
Legis, & videamus an peruenerit tempus redemptionis populi domus Israel, qui comparatus est viti, vt redimatur de captiuitate sua: &
interrogemus sapientes an manifesta sit coram Domino iustitia iustorū, qui pleni sunt præceptis sicut malogranata, & an peruenerit finis vt
ascendamus in Ierusalem, vt demus ibi laudem Deo cæli, & offeramus holocausta & victimas sanctificatas. 13 Et cùm fuerit voluntas à facie
Domini vt redimat populum suum de captiuitate, dicetur regi Messiæ: Iam completus est finis captiuitatis, & meritum iustorum suaue est
coram me sicut odor balsami: & sapientes generationum constituti in portis gymnasij, operam dant verbis Scribarum & verbis Legis:
nunc surge suscipe regnum quod reposui tibi.

CAP. VIII.

1 ET in tempore illo reuelabitur rex Messias cœtui Israel, & dicent ei filij Israel: Veni, esto frater noster, & ascendamus in Ierusalem, &
sugemus tecum sententias Legis, sicut sugit infans vbera matris suę: quia omni tempore quo eram extorris extra terram meam, cùm re-
cordabar nominis Dei magni, & tradebam animam meam propter deitatem eius, etiam populi terrarum non despiciebant me.
2 Ducam te rex Messias & introducam te in domum sanctuarij mei, & docebis me timere à facie Domini, & ambulare in viis eius, & ibi
prandebimus prandium, & bibemus vinum vetus quod reconditum est in vuis suis à die quo creatum est seculum, & de malis punicis
quæ præparata sunt iustis in paradiso voluptatis. 3 Dixit cœtus Israel: Ego electa sum supra omnes populos, quia ego alligo frontalia
manui sinistræ meæ, & capiti; chartulaque infixa est lateri dextero portæ meæ, cuius tertia pars respicit thalamum meum, vt non habeant
licentiam dæmones ad nocendum mihi. 4 Dicet rex Messias: Adiuro vos popule mi domus Israel, quare contenditis contra po-
pulos terrarum vt egrediamini ex captiuitate? & quare vos vultis rebellare contra exercitum Gog & Magog? sustinete modicum donec con
sumantur populi qui ascenderunt ad belligerandum contra Ierusalem, & posteà recordabitur vobis dominator seculi miserationum iusto-
rum, & erit voluntas à facie eius vt liberet vos. 5 Dixit Salomon propheta: Quando reuiuiscent mortui, futurum est vt scindatur mons o-
liuarū: & oēs mortui Israel egressuri sunt ex eo; & etiā iusti qui mortui sunt in captiuitate, venturi sunt per viā spinarū sub terra, & egredien-
tur ex monte oliuarū. Futurum est autem vt impij qui mortui sunt & sepulti sunt in terra Israel, deiiciantur sicut lapis quem proiicit homo
super terram. tunc dicent omnes habitatores terræ: Quod est meritum populi huius qui ascēdit de terra in mille millibus, sicut in die quo
ascendit de deserto in terram Israel, & deliciis affluunt propter miserationes Domini sui, sicut in die qua visus est sub monte Sinai vt susci-
peret Legem? & futurum est in illa hora vt Syon, quæ est mater Israel, pariat filios suos, & Ierusalem suscipiat filios captiuitatis. 6 Dicent
filij Israel in die illa Domino suo: Obsecro te, pone nos sicut sculpturā anuli super cor tuū & sicut sculpturā anuli super brachiū tuū, vt non
addamus vltrà esse exules: quoniam fortis est sicut mors dilectio deitatis tuę, & robustus sicut gehenna zelus populorum qui zelant nos,
& inimicitia quam reseruant nobis, similis est prunis ignis gehennæ, quem creauit Deus vt succendantur in eo cultores idololatriæ.
7 Dixit dominator seculi populo suo domui Israel: Quanuis congregentur omnes populi qui comparati sunt aquis maris, quæ sunt
multę, non poterunt extinguere miserationes meas à te: & si congregati fuerint omnes reges terrę, qui comparati sunt aquis fluminis quod
defluit cum impetu, non poterunt euellere te à seculo: & si dederit vir omnem pecuniam domus suæ vt possideat sapientiam in captiuita-
te, ego reddam ei duplum in seculo venturo; & omnis præda quam deprædabitur de castris Gog, ipsius erit.
8 In illo tempore dicent angeli cæli ad inuicem: Gens vna est nobis in terra, & merita eius leuia sunt, & reges & dominatores non ha-
bet vt egrediantur ad pugnandum contra exercitum Gog; quid faciemus sorori nostræ in die qua locutæ fuerint nationes, vt ascendant
contra eam ad bellum?

Universidad de Deusto
Biblioteca

ט * אִם־חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף וְאִם־דֶּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ אָרֶז׃
י * אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת אָז הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצְאַת שָׁלוֹם׃
יא * כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן נָתַן אֶת־הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אִישׁ יָבִא בְפִרְיוֹ אֶלֶף כָּסֶף׃
יב * כַּרְמִי שֶׁלִּי לְפָנָי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים אֶת־פִּרְיוֹ׃
יג * הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי׃
יד * בְּרַח־דּוֹדִי וּדְמֵה־לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בְשָׂמִים׃

ט * Si murus est, ædificemus super eum propugnacula argentea. si ostium est, compingamus illud tabulis cedrinis.
י * Ego murus, & vbera mea sicut turres, ex quo facta sum coram eo quasi pacem reperiens.
יא * Vinea fuit pacifico, in ea quæ habet populos. Tradidit eam custodibus, vir affert pro fructu eius mille argenteos.
יב * Vinea mea coram me est. Mille tui pacificæ, & ducenti his qui custodiunt fructus eius.
יג * Quæ habitas in hortis, amici auscultant, fac me audire vocem tuam.
יד * Fuge dilecte mi, & assimilare capreæ hinnuloque ceruorum super montes aromatum.

תרגום

ט וְיֵשַׁר מִיכָאֵל רַבָּהון דְּיִשְׂרָאֵל אִם הִיא מַתַּעֲדָא כְּאוּשְׁיָא בְּנֵי עַמְמַיָּא וְיֶהֱוֵי שְׁמָהּ רְמֵי עֲלָמָא נַהֲגֵי אֲנָא וְאַתּוּן
מַתַּקְפָּתָהּ מַתְקָרִין לָהּ כְּנִדְבָכִין דְּכַסְפָּא וְלֵית רְשׁוּ לְעַמְמַיָּא לְמִשְׁלַט בַּהּ הֵיכְמָה דְּלֵית רְשׁוּ לְחַלָּא לְמִשְׁלַט בְּכַסְפָּא וְאֶפִילוּ אִי מִסְתַּכְּנָא
מִתַּקְפָּתָהּ נִגְעֵי רְחֵמִין עֲלָהּ כְּגוֹן יְיָ יְיַדְּכַר לָהּ זְכוּת אוֹרַיְתָא דְּעָקִקָּן בָּהּ וְנִקְיָא דְּכִתְיבָא עַל לוּחָא דִּלְבָא וּמִתְעַדְּיָא לְקַבָּלָא אַמְרֵי
מָרֵי דְּבָבָהּ כְּגַבְרָא חַד דְּיִשְׂרָאֵל דְּמַשְׁכַּח בָּהּ חֲקִיקָא בְּפִתְקֵי אוֹרַיְתָא בְּשִׁירָא וּבְנוֹי חֲסִינִין כְּמִגְדָּלָא וּכְהֵיכְמָה זְמִנָּא חַדָּא
אוֹמָא חֲדָא מִלְּקֵי מַלְכָּא כָּל דַּיְרֵי אַרְעָא׃ י אֲנָא חַד מִלְּקֵי מַלְכָּא כָּל דַּיְרֵי אַרְעָא וְיוֹחֲנָן שַׁלִּיחַ בְּשָׁלֵם כָּל דַּיְרֵי אַרְעָא׃
לְכַרְמָא אוֹתִיב יְיָ בִּירוּשְׁלֵם וּמְסַר יְיָ בִּירוּשְׁלֵם וּמְסַר יְיָ בִּירוּשְׁלֵם בִּידָא דְּבֵית דָּוִד וְיוֹחֲנָן נְטָרִין נְטָרִין יְיָ הַיְכְמָה דְּאָרִיכָא נָטַר לְכַרְמָא
מַלְכָּא וְיִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּאַרָא בְּיוֹרְחֲמֵיהּ וּבְרָה אֲתָא יַרְבְּעָם בַּר נְבָט וּפְלַג עַמֵּהּ מַלְכוּתָא וּדְבַר מַן יְדוּי עַמַּר שְׁבָטִין עַל
מַלְכוּתָא דְּאַתְיָא מִן שְׁלֹמֹה דְּמַן שְׁלֹמֹה נְפַק רְחַבְעָם דְּהוּא נַבְרָא רַבָּא׃ יב כַּד שְׁמַע שְׁלֹמֹה מַלְכָּא וְיִשְׂרָאֵל נְבוּאָתֵהּ דַּאֲחִיָּה דְּמַן שִׁילֹה בְּעָא לְמִקְטְלֵהּ
מִן קֳדָם יְיָ שְׁלֹמֹה וַאֲזַל לְמִצְרַיִם וּבְחוֹלָקֵהּ שְׁלֹמֹה לְמַנְדֵי אִיהוּ שְׁלֹט בְּעַמֵּר שְׁבָטִין כָּל יוֹמוֹי
מִן קֳדָם יְיָ שְׁלֹמֹה וַחֲזַר לְמִצְרַיִם וּבְחוֹלָקֵהּ שְׁלֹמֹה לְמַנְדֵי אִיהוּ שְׁלֹט בְּעַמֵּר שְׁבָטִין כָּל יוֹמוֹי׃ יג אֲמַר שְׁלֹמֹה בְּסוֹף
מִלְּקֵי מַלְכָּא עִם מַרְבְּרֵי סַנְהֶדְרֵי וְשָׁאַר עַמָּא דַּיְיהֵין לְקַל רֵישׁ סְהִיכְתָּא וְאַלְפִין מִן פְּמַה פְּתְנָמָה אַשְׁמְעִנִי אוֹרַיְתָא קַל סַרְהֵךְ בְּעִדָּן דְּאַתְּ יָתְבָא
מִלְּקֵי מַלְכָּא מִמַּאֲבָא לְכָל מָה דְּאֵימָא עֲלָךְ׃ יד בַּהֲהִיא שַׁעֲתָא יֵיקְרִין סְבֵי כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל עֲרָק לָךְ רַחֲמֵי מָרֵי עָלְמָא
שְׁכִינַת יְקָרָךְ בְּשָׁמֵי מְרוֹמָא וּבְעִדָּן דְּעָרָק מִסְהַכַּל בַּתְרָה כֵּן אֲנַהְּ תְּהֵא פַּשְׁגַּח כֵּן וּמִסְהַכַּל בְּעִדָּן וּבְמִגּוּפֵּן מַשְׁמֵי מְרוֹמָא
וְיִתְרַחֵשׁ בֵּן וְתִסְתַּיֵּל יְיָ עַל טוּרָא דִּירוּשְׁלֵם וְתַפֵּן יִסְקוּן כַּהֲנַיָּא קֻדְשָׁךְ קְטוֹרֶת בְּסָמִנִין׃

תם ספר שיר השירים

ונקיא ומונה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה
הזאת במצות פיליפוס מלך ספרד מלך טוב וירא האלהים על
כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

נ א מ

* Si murus est, ædificabimus super eam propugnacula argentea. & si ostium est, describamus super illud tabulam cedrinam.
* Ego murus, & vbera mea sicut turres. ego fui in oculis eius quasi reperiens pacem.
* Vinea fuit Salomoni in Beelamon. tradidit vineam suam custodientibus. vir feret in fructu suo mille argenteos.
* Vinea mea mea coram me, mille Salomoni, & ducenti his qui custodiunt fructum eius.
* Qui sedet in hortis, amici attendentes voci tuæ audire fac me.
* Fuge nepos mi, & assimilare capreæ aut hinnulo ceruorum super montes aromatum.

* εἰ τεῖχός ἐστιν, εἰκοδομήσομεν ἐπ' αὐτὸ ἐπάλξεις ἀργυρᾶς. & εἰ θύρα ἐστί, διαγράψομεν ἐπ' αὐτὸ σανίδα κεδρίνην. * ἐγὼ τεῖχος καὶ μαστοί μου ὡς πύργοι. ἐγὼ ἤμην ἐνώπιον ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ὡς εὑρίσκουσα εἰρήνην. * ἀμπελὼν ἐγένετο τῷ Σολομῶντι ἐν Βεελαμών. ἔδωκε τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ τοῖς τηροῦσιν. ἀνὴρ οἴσει ἐν καρπῷ αὐτοῦ χιλίους ἀργυροῦς. * ἀμπελών μου ἐμοὶ ἐνώπιόν μου ὁ χίλιοι Σολομῶντι. καὶ οἱ διακόσιοι τοῖς τηροῦσι τὸν καρπὸν αὐτοῦ. * ὁ καθήμενος ἐν κήποις, ἑταῖροι προσέχοντες τῇ φωνῇ σου ἄκουσόν μου. * φύγε ἀδελφίδες μου καὶ ὁμοιώθητι τῇ δορκάδι ἢ τῷ νεβρῷ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων.

CHALDAICAE PARAPHRASIS TRANSLATIO.

* Dicet Michael princeps Israel: Si ipsa steterit sicut fundamentum inter populos, & dederit argentum vt possideat vnitatem nominis dominatoris seculi, erimus ego & vos cum scribis eorú circundantes eã sicut ordines argentei, & non habebunt potestatẽ populivt dominentur in eam, sicut non est potestas vermi vt dominetur argento: & quamuis tit egena præceptis, quæremus miserationem propter eam coram Domino, & recordabitur eius propter meritum Legis in qua laborant pueri, quæ scripta est in tabulis cordis: & stat contra gentes sicut cedrus. " Respondebit cœtus Israel & dicet: Ego fortis sum in verbis Legis sicut murus, & filij mei robusti sicut turres. & in illo tempore cœtus Israel inueniet misericordiam in oculis Domini sui, & salutabunt eam omnes habitatores terræ.

" Gens vna ascendit in sortem dominatoris seculi, apud quem est pax, quæ comparata est vineæ: collocauit eam in Ierusalem, tradiditq; eam in manum regum domus Dauid, vt custoditent eam, sicut agricola custodit vineam suam. Postquam mortuus est Salomon rex Israel, remansit in manu Roboam filij eius, & venit Ieroboam filius Nabat, & diuisit cum eo regnum: & tulit de manu eius decem tribus, iuxta verbum oris Achiæ Sylonitæ, qui erat vir magnus.

" Quando audiuit Salomon rex Israel prophetiam Achiæ Sylonitæ, quæ fuit occidere eum: & fugit Achia à facie Salomonis, & abiit in Ægyptum. & in illo tempore dictum est in prophetia Salomoni regi, quòd dominaretur decem tribubus omnibus diebus suis, & post mortem suam dominaretur eis Ieroboam filius Nabat: & duabus tribubus, videlicet Iuda & Beniamin, dominaretur Roboam filius Salomonis. " Dixit Salomon in fine prophetiæ suæ: Dicturus est dominator seculi cœtui Israel in fine dierum: Tu congregatio Israel quæ comparata es horto minimo inter nationes, & habitas in domo doctrinæ cum sociis concilij & reliquis populis qui auscultant vocem principis scholæ, & dicunt ab ore eius verba eius: audire fac Legem, vocem *felicer* sermonum tuorum in tempore quo tu sedes ad iustificandum & ad condemnandum, & assentiar omnibus quæ feceris.

" In illo tempore dicent senes cœtus Israel: Fuge tibi dilecte mi dominator seculi de terra hac immunda, & habitet maiestas tua in cælis excelsis: & in tempore tribulationis quo nos orauerimus coram te, eris similis capreæ, quę in tempore quo dormit, vnus oculus eius est clausus, & alter oculus est apertus: aut sicut hinnulus cernorum, qui in tempore quo fugit respicit post se: sic tu contemplaberis nos, & respicies tribulationem nostram & afflictionem nostram de cælis excelsis, vsque ad tempus quo beneplacitum erit tibi in nobis, & reditmes nos & introduces nos in montem Ierusalem, & ibi adolebunt Sacerdotes coram te incensum aromatum.

FINIS CANTICORVM.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO,
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

PROLOGVS IN LIBRVM SAPIENTIÆ.

LIBER Sapientiæ apud Hebræos nusquam est. Vnde & ipse stylus Græcam magis eloquentiam redolet. Hunc Iudæi Philonis esse affirmant. Qui proinde Sapientiæ nominatur, quia in eo Christi aduentus, qui est sapientia Patris, & passio eius euidenter exprimitur.

LIBER SAPIENTIAE.

Translat. B. Hierony.

CAP. I.

DIligite iustitiã, 1 q iudicatis terram. Sentite de Dño in bonitate, & in simplicitate cordis quęrite illũ. 2 Quoniã inuenitur ab his qui nõ tentãt illũ, apparet autẽ eis qui fidẽ habent in illũ. 3 Peruersę enim cogitationes separant à Deo: probata autẽ virtus corripit insipientes.

Sap. 1.d

4 Quoniã in maleuolã animam nõ introibit sapiẽtia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. 5 Spiritus enim sanctus disciplinæ effugiet fictũ, & auferet se à cogitationib⁹ quę sunt sine intellectu, & corripietur à supueniẽte iniquitate. 6 Benignus est enim spiritus sapientię, & nõ liberabit maledictũ à labiis suis, quoniã renũ illius testis est Deus, & cordis illi⁹ scrutator est verus, & linguę eius auditor.

7 Quoniã spiritus Dñi repleuit orbẽ terratũ, & hoc quod cõtinet omnia, sciẽtiã habet vocis. 8 Propter hoc q loquitur iniqua, non potest latere, nec prętereet illũ corripiens iudiciũ. 9 In cogitationibus enim impij interrogatio erit: sermonũ autẽ illi⁹ auditio ad Deũ veniet, ad correptionẽ iniquitatũ illi⁹. 10 Quoniã auris zeli audit omnia, & tumult⁹ murmurationũ nõ abscõdetur. 11 Custodite ergo vos à murmuratione quę nihil ꝓdest: & à detractione parcite linguæ. Quoniam sermo obscurus in vacuum non ibit: os autem quod mentitur, occidit animam.

ΣΟΦΙΑ ΣΑΛΟΜΩΝΤΟΣ.

κεφ. α'.

Γαπήσατε τὴν δικαιοσύνην οἱ κρίνοντες τὴν γῆν· φρονήσατε περὶ τοῦ κυρίου ἐν ἀγαθότητι, καὶ ἐν ἁπλότητι καρδίας ζητήσατε αὐτόν.

ὅτι εὑρίσκεται τοῖς μὴ πειράζουσιν αὐτόν, ἐμφανίζεται δὲ τοῖς μὴ ἀπιστοῦσιν αὐτῷ. σκολιοὶ γὰρ λογισμοὶ χωρίζουσιν ἀπὸ θεοῦ· δοκιμαζομένη δὲ ἡ δύναμις ἐλέγχει τοὺς ἄφρονας.

ὅτι εἰς κακότεχνον ψυχὴν οὐκ εἰσελεύσεται σοφία, οὐδὲ καταδικάσει ἐν σώματι κατακρέως ἁμαρτίας.

ἅγιον γὰρ πνεῦμα παιδείας φεύξεται δόλον, καὶ ἀπαναστήσεται ἀπὸ λογισμῶν ἀσυνέτων, καὶ ἐλεγχθήσεται ἐπελθούσης ἀνομίας.

φιλάνθρωπον γὰρ πνεῦμα σοφία, καὶ οὐκ ἀθωώσει βλάσφημον ἀπὸ χειλέων αὐτοῦ· ὅτι τῶν νεφρῶν αὐτοῦ μάρτυς ὁ θεός, καὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐπίσκοπος ἀληθής, καὶ τῆς γλώσσης ἀκουστής.

ὅτι πνεῦμα κυρίου πεπλήρωκε τὴν οἰκουμένην, καὶ τὸ συνέχον τὰ πάντα γνῶσιν ἔχει φωνῆς.

διὰ τοῦτο φυλασσόμενος ἀδίκως οὐδεὶς μὴ λάθῃ, οὐδὲ μὴ παρελθούσης αὐτὸν ἐλέγχουσα ἡ δίκη.

ἐν γὰρ διαλογισμοῖς ἀσεβῶν ἐξέτασις ἔσται· λόγων δὲ αὐτοῦ ἀκοὴ πρὸς κύριον ἥξει εἰς ἔλεγχον ἀνομημάτων αὐτοῦ.

ὅτι οὖς ζηλώσεως ἀκούσεται τὰ πάντα, καὶ θροῦς γογγυσμῶν οὐκ ἀποκρύπτεται. φυλάξασθε τοίνυν γογγυσμοῦ ἀνωφελοῦς, καὶ ἀπὸ καταλαλιᾶς φείσασθε γλώσσης· ὅτι φθέγμα λαθραῖον κενὸν οὐ πορεύσεται· στόμα δὲ καταψεῦδόμενον ἀναιρεῖ ψυχήν.

Interp. Græc.

CAP. I.

DIligite iustitiam qui iudicatis terram: sentite de Domino in bonitate, & in simplicitate cordis quærite illũ. 2 Quoniã inuenitur ab his qui non tentant illũ, apparet autem non infidelibus illi.

3 Peruersæ enim cogitationes separant à Deo, probata autem virtus corripit insipientes.

4 Quoniã in maleficam animã non introibit sapientia, neque habitabit in corpore subdito peccato. 5 Sãctus enim Spiritus disciplinæ effugiet dolũ, & amouebitur à cogitationibus stultis, & corripietur superueniẽte iniquitate. 6 Benignus enim Spiritus sapientia, & nõ liberabit maledicum à labiis suis, quoniã renum eius testis Deus, & cordis eius speculator verus, & 7 linguæ auditor. 8 Quoniam Spiritus Domini replenit orbẽ terrarum, & quod continet omnia scientiam habet vocis.

8 Propter hoc qui loquitur iniqua nullus latebit, neq; prætereibit illum corripiens iudiciũ.

9 In enim cogitationibus impij inquisitio erit, sermonũ autem illius auditio ad Dominum veniet ad correptionem iniquitatum illius. 10 Quoniam auris zeli audit omnia, & rumor murmurationum nõ absconditur. 11 Cauete ergo murmurationẽ inutilem, & à detractione parcite linguæ, quoniã sermo obscurus vacuus nõ ibit; os aũt quod mẽtitur, occidit animam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

*Ne zeletis mortem in errore vitæ vestræ, neque attrahatis perditionem in operibus manuum vestrarum.

*Quoniam Deus mortem non fecit, neque lætatur in perditione viuorum.

*Creauit enim vt essent omnia, & salutares nationes mundi, & non est in illis medicamentum perditionis, nec inferorum regnum in terra.

*Iustitia autem immortalis est.

*Impij verò manibus & verbis accersierunt eam, amicam æstimantes ipsam, tabuerunt, & sponsionem posuerunt ad eam, quoniam digni sunt illius partis esse.

CAP. II.

DIxerunt enim intra se cogitantes nō rectè: Exiguus & cum tædio est vita nostra, & non est remedium in fine hominis, & non agnitus est reuersus ex inferno.

*Quia per nos nati sumus, & post hoc erimus tanquam non fuerimus, quoniam fumus afflatus in naribus nostris, & sermo scintilla in motu cordis nostri.

*Qua extincta cinis euadet corpus, & spiritus nostet diffundetur tanquam mollis aër.

*Et nomen nostrum obliuionem accipiet in tempore, & nomo memoriam habebit operum nostrorum, & transibit vita nostra tanquam vestigia nubis, & sicut nebula dissoluetur, quæ fugata est à radiis Solis, & à calore eius aggrauata.

*Vmbræ enim transitus tempus uostrum, & non est impedimentum finis nostri, quoniam consignatus est, & nemo reuertitur.

*Venite ergo & fruamur quæ sunt bonis, & vtamur possessione tanquam in iuuentute celeriter.

*Vino precioso & vnguētis impleamur, & ne prætereat nos flos aeris.

*Coronemus nos rosis antequā marcescant, nullū pratū sit quod nō pertranseat luxuria nostra. *Nemo vestrū exors sit luxuriæ nostræ. Vbiq; relinquamus signa lætitiæ, qm̄ hęc est pars nostra, & hęc est sors nostra.

*Opprimamus pauperē iustū, & nō parcamus viduæ, nec veterano, nec reuereamur canos multi temporis.

*Sit aūt fortitudo nostra lex iniustitię. qđ enim infirmū Cest, inutile inuenitur. *Circūueniam⁹ ergo iustū, qm̄ inutilis est nobis, & cōtrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & diffamat in nos peccata disciplinæ nostræ.

*Promittit se scientiā Dei habere, & filiū Dei se nominat. *Factꝰ est nobis in traductionē cogitationū nostrarū. *Grauis est nobis etiā ad videndū, quoniā dissimilis est aliis vita illius, & immutatæ sunt viæ eius. *Tāquam nugaces estimati sumus ab illo, & abstinet se à viis nostris tanquā ab immundiciis, & præfert nouissima iustorum, & gloriatur patrem se habere Deū. *Videamus ergo, si sermones D illius veri sint, & tentemus quæ vētura sunt illi, & sciemus quæ erūt nouissima illius. *Si enim est verus filius Mal.3.5 Dei, susciptet illū, & liberabit illū de manibus contrariorū. *Contumelia & tormento interrogemus eū, vt sciamus reuerētiam eius, & probemus patientiā illius. *Morte turpissima cōdemnemus eū; erit enim ei respectus ex sermonibus illius. *Hæc cogitauerūt & errauerūt; excæcauit enim illos malitia eorū. *Et nescierūt sacramēta Dei, neq; mercedem sperauerūt iustitię, nec iudicauerūt honorem animarum sanctarum.

SAPIENTIA.

*Coronemur rosarum caliculis antequam marcescant.

*Nemo nostrum expers sit nostræ strenuitatis, vbique relinquamus signa lætitiæ, quoniam hęc pars nostra & sors talis.

*Opprimamus pauperem iustum, non parcamus viduæ, nec senus reuereamur canos multi temporis.

*Sit autem nostra fortitudo lex iustitiæ, nam infirmū inutile arguitur.

*Circumueniamus autem iustum, quoniam inutilis nobis est, & contrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & celebrat nobis peccata disciplinæ nostræ.

*Promittit scientiam habere Dei, & filium Domni se nominat.

*Factus est nobis in redargutionem cogitationum nostrarum.

*Grauis est nobis etiam visus, quoniam dissimilis alijs vita illius, & immutatæ viæ eius.

*In spurium æstimati sumus ei, & abstinet à vijs nostris tanquam ab immundicijs: beata dicit nouissima iustorum, & iactat patrem Deum.

*Videamus si sermones illius veri, & tentemus quæ in exitu eius.

*Si enim est iustus filius Dei, suscipiet eum, & liberabit eum de manu contrariorum.

*Contumelia & tormento interrogemus eum, vt sciamus mansuetudinem eius, & probemus patientiam illius.

*Morte turpi condemnemus eum, erit enim eius obseruatio ex sermonibus ipsius.

*Hæc cogitauerunt, & errauerunt; excæcauit enim illos malitia eorum.

*Et non cognouerunt mysteria Dei, neque mercedem sperauerunt iustitiæ, neque iudicauerūt honorem animarum immaculatarum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ᵃ *Quoniam Deus creauit ho* 23 *minem in integritate, & imaginem propriæ similitudinis fecit eum.*

ᵃ *Inuidia autẽ diaboli mors* 24 *introiuit in mundum, tentant autem eum qui illius partis sunt.*

CAP. III.

IVstorum autem animæ in ma 1 *nu Dei, & non tanget illos tormentum.*

ᵃ *Visi sunt in oculis insipien-* 2 *tium mori, & æstimata est afflictio exitus illorum.*

ᵃ *Et quod à nobis iter con-* 3 *tritio: illi autem sunt in pace.*

ᵃ *Etenim in conspectu ho-* 4 *minum si tormenta passi sint, spes eorũ immortalitate plena.*

ᵃ *Et in paucis vexati, in* 5 *multis bono afficientur: quoniam Deus tentauit eos, & inuenit illos dignos se.*

ᵃ *Tanquam aurum in for-* 6 *nace probauit illos, & quasi holocaustum hostiæ accepit illos, et in tempore visitationis ipsorum*

ᵃ *Resulgebunt, & tanquam* 7 *scintillæ in stipula discurrent.*

ᵃ *Judicabunt gentes & do-* 8 *minabuntur populis, & regnabit eorum Dominus in secula.*

ᵃ *Qui confiderunt in illo, in-* 9 *telligent veritatem, & fideles in dilectione acquiescent illi: quoniam gratia & misericordia in sanctis eius, & visitatio in electis eius.*

ᵃ *At impij sicut cogitauerunt* 10 *habebunt correptionem, qui neglexerunt iustum & à Domino recesserunt.*

ᵃ *Sapientiam enim & disci-* 11 *plinam qui abijcit, infelix; & vacua spes illorum, & labores sine fructu, & inutilia opera eorum.*

ᵃ *Mulieres eorum stultæ, &* 12 *nequam filij eorum.*

ᵃ *Maledicta generatio eorum,* 13 *quoniam felix sterilis incoinquinata, quæ nõ nouit thorum in delicto: habebit fructum in visitatione animarum.*

13 ᵃ ὅτι ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ ἀφθαρσίᾳ, καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας ἰδιότητος ἐποίησεν αὐτόν.

24 ᵃ φθόνῳ δὲ διαβόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον· πειράζουσι δὲ αὐτὸν οἱ τῆς ἐκείνου μερίδος ὄντες.

γ.

1 ᵃ Δικαίων δὲ ψυχαὶ ἐν χειρὶ θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἅψηται αὐτῶν βάσανος.

2 ᵃ ἔδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν.

3 ᵃ καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα· οἱ δὲ εἰσὶν ἐν εἰρήνῃ.

4 ᵃ καὶ γὰρ ἐν ὄψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης.

5 ᵃ καὶ ὀλίγα παιδευθέντες μεγάλα εὐεργετηθήσονται· ὅτι ὁ θεὸς ἐπείρασεν αὐτούς, καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ.

6 ᵃ ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτούς, καὶ ὡς ὁλοκαρπωμα θυσίας προσεδέξατο αὐτούς· καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν

7 ᵃ ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς σπινθῆρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται.

8 ᵃ κρινοῦσιν ἔθνη καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βασιλεύσει αὐτῶν κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας.

9 ᵃ οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ συνήσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ· ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

10 ᵃ οἱ δὲ ἀσεβεῖς καθὰ ἐλογίσαντο ἔξουσιν ἐπιμέλειαν, οἱ ἀμελήσαντες τοῦ δικαίου καὶ τοῦ κυρίου λίαν πλημμελοῦντες.

11 ᵃ σοφίαν γὰρ καὶ παιδείαν ὁ ἐξουθενῶν ταλαίπωρος, καὶ κενὴ ἡ ἐλπὶς αὐτῶν, καὶ οἱ κόποι ἀνωφελεῖς καὶ ἄχρηστα τὰ ἔργα αὐτῶν.

12 ᵃ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄφρονες καὶ πονηρὰ τὰ τέκνα αὐτῶν.

13 ᵃ ἐπικατάρατος ἡ γένεσις αὐτῶν· ὅτι μακαρία στεῖρα ἀμίαντος, ἥτις οὐκ ἔγνω κοίτην ἐν παραπτώματι, ἕξει καρπὸν ἐν ἐπισκοπῇ ψυχῶν.

23 ᵃ Quoniam Deus creauit hominẽ interminabilem: & ad imaginẽ similitudinis suæ fecit illũ: 24 ᵃ Inuidia autem diaboli mors intrauit in orbem terrarũ. imitantur autem illũ qui sunt ex parte illius.

CAP. III.

1 IVstorũ autem animæ in manu Dei sunt, & nõ tanget illos tormentũ mortis. 2 ᵃ Visi sunt oculis insipientium mori, & æstimata est afflictio illorũ. 3 ᵃ Et abierunt iusto abierũt in exterminiũ, & quod à nobis est iter exterminij, illi aũt sunt in pace. 4 ᵃ Et si coram hominibus tormenta passi sunt, spes illorum immortalitate plena est. 5 ᵃ In paucis vexati, in multis bene disponentur, quoniam Deus tentauit eos, & inuenit illos dignos se. 6 ᵃ Tanquã aurum in fornace probauit illos, & quasi holocausti hostiæ accepit illos, & in tempore erit respectus illorum. 7 ᵃ Fulgebunt iusti, & tanquam scintillæ in arundineto discurrent. 8 ᵃ Judicabunt nationes, & dominabuntur populis, & regnabit Dñs illorum in perpetuum. 9 ᵃ Qui cõfidunt in illo, intelligent veritatẽ, & fideles in dilectione acquiescent illi: quoniã gratia & misericordia in sanctis eius, & visitatio eius. 10 ᵃ Impij aũt secundum quæ cogitauerũt, correptionem habebunt, qui neglexerunt iustum, & à Domino recesserunt. 11 ᵃ Sapientia enim & disciplinã qui abijcit, infelix est; & vacua est spes illorũ, & labores sine fructu, & inutilia opera eorũ. 12 ᵃ Mulieres eorũ insensatæ sunt, & nequissimi filij illorũ. 13 ᵃ Maledicta creatura eorũ, quoniam felix est sterilis, & incoinquinata, quæ nescit thorum in delicto: habebit fructum in respectione animarum sanctarum.

ᵃ Et spado qui non operatus est per manus suas iniquitatẽ, nec cogitauit aduersus Deum nequissima. dabitur enim illi fidei donum electũ, & sors in tẽplo Dei acceptissima. ᵃ Bonorum enim laborũ gloriosus est fructus, & quę non concidit radix sapientiæ. ᵃ Filij autẽ adulterorũ in cõsummatione erũt, & ab iniquo thoro semen exterminabitur. ᵃ Et si quidẽ longæ vitę erũt, in nihilũ cõputabuntur, & sine honore erit nouissima senectus illorũ. ᵃ Et si celeriùs defuncti fuerint, non habebunt spem, nec in die agnitionis allocutionẽ. ᵃ Nationes enim iniquæ, dirę sunt consummationis.

CAP. IIII.

O Quàm pulchra est casta generatio cũ claritate; immortalis est enim memoria illius: quoniã & apud Deũ nota est, & apud homines. ᵃ Cùm præsens est, imitãtur illam; & desiderãt eam cùm se eduxerit, & in perpetuũ coronata triumphat incoinquinatorũ certaminũ præmiũ vincẽs. ᵃ Multigena autẽ impiorum multitudo nõ erit vtilis, & spuria vitulamina non dabunt radices altas, nec stabile firmamẽtum collocabunt. ᵃ Et si in ramis in tẽpore germinauerint, infirmiter posita à vẽto cõmouebuntur, & à nimietate ventorũ eradicabuntur. ᵃ Confringentur, enim rami incõsummati, & fructus illorũ inutiles, & acerbi ad manducandũ, & ad nihilũ apti. ᵃ Ex iniquis enim oẽs filij q nascũtur, testes sunt nequitiæ aduersus parẽtes in interrogatiõe suа. ᵃ Iustꝰ aũt si morte poccupatus fuerit, in refrigerio erit. Sap. IV. ᵃ Senectus enim venerabilis est nõ diuturna, neque annorum numero computata.

SAPIENTIA.

ᵃ καὶ δυνούχου ὁ μὴ ἐργασάμενος ἐν χειλὶ ἀνόμημα, μηδὲ ἐνθυμηθεὶς κατὰ τοῦ κυρίου πονηρά· δοθήσεται γὰρ αὐτῷ τῆς πίστεως χάρις ἐκλεκτή, καὶ κλῆρος ἐν ναῷ κυρίου εὐμενέστερος.

ᵃ ἀγαθῶν γὰρ πόνων καρπὸς εὐκλεής, καὶ ἀλάπλωτος ἡ ῥίζα τῆς φρονήσεως.

ᵃ τέκνα δὲ μοιχῶν ἀτέλεστα ἔσται, καὶ ἐκ παρανόμου κοίτης σπέρμα ἀφανισθήσεται.

ᵃ εἰ δὲ καὶ μακρόβιοι γένοιντο, εἰς οὐδὲν λογισθήσονται, καὶ ἄτιμον ἐπ' ἐσχάτων τὸ γῆρας αὐτῶν.

ᵃ ἐὰν τε οἷς τελευτήσωσιν, οὐκ ἔξουσιν ἐλπίδα, οὐδὲ ἐν ἡμέρᾳ διαγνώσεως παραμύθιον.

ᵃ γενεὰς γὰρ ἀδίκου χαλεπὰς τέλη.

δ'.

ᵃ Κρεῖσσον ἀτεκνία μετ' ἀρετῆς, ἀθανασία γάρ ἐστιν ἐν μνήμῃ αὐτῆς· ὅτι καὶ παρὰ θεῷ γινώσκεται καὶ παρὰ ἀνθρώποις.

ᵃ παρουσάντες μιμοῦνται αὐτήν, καὶ ποθοῦσιν ἀπελθοῦσαν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι στεφανηφοροῦσα πομπεύει τὸν τῶν ἀμιάντων ἄθλων ἀγῶνα νικήσασα.

ᵃ πολύγονοι δὲ ἀσεβῶν πλῆθος ὠφελήσει, καὶ ἐκ νόθων μοσχευμάτων οὐ δώσει ῥίζαν εἰς βάθος, οὐδὲ ἀσφαλῆ βάσιν ὑποστήσει.

ᵃ καὶ γὰρ ἐν κλάδοις πρὸς καιρὸν φυὰ ἄλογος, ἀσφαλῶς βεβηκότα ὑπὸ ἀνέμου σαλευθήσεται, καὶ ὑπὸ βίας ἀνέμων ἐκριζωθήσεται.

ᵃ περικλασθήσονται κλάδοι ἀτελεῖς, καὶ ὁ καρπὸς αὐτῶν ἄχρηστος, ἄωρος εἰς βρῶσιν καὶ εἰς ὀθόνιον ἀπτήδειος.

ᵃ ἐκ γὰρ παρανόμων ὕπνων τέκνα γενιμα μαρτυρές εἰσι πονηρίας κατὰ γονέων ἐν ἐξετασμῷ αὐτῶν.

ᵃ δίκαιος δὲ ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται.

ᵃ γῆρας γὰρ τίμιον οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὐδὲ ἀριθμῷ ἐτῶν μεμέτρηται.

14 ᵃ Et spado qui non operatus est in manu iniquitatem, nec cogitauit aduersus Dominum mala: dabitur enim illi fidei gratia electa, & sors in templo Domini acceptior.

15 ᵃ Bonorum enim laborũ fructus gloriosus, & quæ non concidit radix sapientiæ.

16 ᵃ Filij autem adulterorum non initiati erunt, et ab iniquo thoro semen exterminabitur.

17 ᵃ Si enim longæ vitæ fuerint, in nihilum computabuntur, & sine honore in nouissimis senectus illorum.

18 ᵃ Et si celeriter defuncti fuerint, non habebunt spem, nec in die agnitionis solatium.

19 ᵃ Nationis enim iniquæ direæ consummationes.

CAP. IIII.

1 MElior sterilitas filiorum cum virtute, immortalitas enim est in memoria illius, quoniam & apud Deum nota est & apud homines.

2 ᵃ Præsentémque imitantur eam, & desiderant recedẽtem, & in seculum coronata triumphat incoinquinatorũ præmiorum certamen vincens.

3 ᵃ Multigena autem impiorum multitudo non erit vtilis, & ex spurijs stolonibus nõ dabit radicẽ in profunditatẽ, neque stabile firmamentum collocabit. 4 ᵃ Et si enim in ramis ad tempus germinauerit, infirmiter ascendentia à vento commouebuntur, & à violentia ventorum eradicabuntur.

5 ᵃ Confringentur rami inconsummati, & fructus illorum inutilis, immaturus ad manducationem & ad nihilum aptus.

6 ᵃ Ex enim iniquis somnijs filij qui nascuntur, testes sunt nequitiæ aduersus parentes in quæstione sua.

7 ᵃ Justus autem si præoccupatus fuerit morte, in refrigerio erit.

8 ᵃ Senectus enim venerabilis non diuturna, neque numero annorum computatur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ Canicies autem est sapientia hominibus, & ætas senectutis vita immaculata.

‡ Placēs Deo factus dilectus est, & viuens inter peccatores translatus est.

‡ Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius, aut dolus deciperet animam illius.

‡ Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona, & inconstantia concupiscentiæ transuertit mētem sine malitia.

‡ Consummatus in breui expleuit tempora longa.

‡ Placita enim erat Domino anima ipsius; propter hoc properauit de medio iniquitatis.

‡ At populi videntes & non intelligentes, nec ponentes in intellectu tale, quoniam gratia & misericordia in sanctis eius, & obseruatio in electis eius.

‡ Condemnat iustus mortuus viuentes impios, & iuuentus cōsummata celerius longæuam senectutem iniusti.

‡ Videbunt enim finem sapientis, & nō intelligent quid decreuerūt de ipso, & ad quid muniuit se Dominus.

‡ Videbunt & contemnent illos autem Dominus irridebit.

‡ Et erunt post hoc in ruinam sine horrore, & in contumeliā inter mortuos per seculū, quoniam disrumpet illos sine voce pronos, & commouebit illos à fundamentis, & vsque ad supremū desolabuntur, & erunt in dolore, & memoria eorum peribit.

‡ Venient in cogitatione peccatorum suorum timidi, & arguent illos ex aduerso iniquitates ipsorum.

CAP. V.

TVnc stabit in confidentia multa iustus contra faciem eorum, qui angustiauerunt eū, & irritantium labores eius.

‡ Videntes turbabuntur timore vehemēti, & stupebūt in insperata salute, & dicent intra se pœnitentiam agentes,

9 ‡ πολιὰ δέ ἐστι φρόνησις ἀνθρώποις, καὶ ἡλικία γήρως βίος ἀκηλίδωτος.

10 ‡ εὐάρεστος τῷ θεῷ γενόμενος ἠγαπήθη, καὶ ζῶν μεταξὺ ἁμαρτωλῶν μετετέθη.

11 ‡ ἡρπάγη μὴ ἡ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ, ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ.

12 ‡ βασκανία γὰρ φαυλότητος ἀμαυροῖ τὰ καλά, καὶ ῥεμβασμὸς ἐπιθυμίας μεταλλεύει νοῦν ἄκακον.

13 ‡ τελειωθεὶς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακροὺς.

14 ‡ ἀρεστὴ γὰρ ἦν κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας.

15 ‡ οἱ δὲ λαοὶ ἰδόντες καὶ μὴ νοήσαντες, μηδὲ θέντες ἐπὶ διανοίᾳ τοιοῦτον, ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

16 ‡ κατακρινεῖ δίκαιος θανὼν σὺν ζῶσιν ἀσεβεῖς, καὶ νέότης τελεσθεῖσα ταχέως πολυετεῖς γῆρας ἀδίκου.

17 ‡ ὄψονται γὰρ τελευτὴν σοφοῦ, καὶ οὐ νοήσουσι τί ἐβουλεύσατο περὶ αὐτοῦ, καὶ εἰς τί ἠσφαλίσατο ἑαυτὸν ὁ κύριος.

18 ‡ ὄψονται καὶ ἐξουθενήσουσιν αὐτούς ὁ δὲ κύριος γελάσεται αὐτούς.

19 ‡ καὶ ἔσονται μετὰ τοῦτο εἰς πτῶμα ἄτιμον, καὶ εἰς ὕβριν ἐν νεκροῖς εἰς αἰῶνας, ὅτι ῥήξει αὐτοὺς ἀφώνους πτηνοὺς, καὶ σαλεύσει αὐτοὺς ἐκ θεμελίων, καὶ ἕως ἐσχάτου χερσωθήσονται, καὶ ἔσονται ἐν ὀδύνῃ, καὶ ἡ μνήμη αὐτῶν ἀπολεῖται.

20 ‡ ἐλεύσονται ἐν συλλογισμῷ ἁμαρτημάτων αὐτῶν δειλοί, καὶ ἐλέγξει αὐτοὺς ἐξεναντίας τὰ ἀνομήματα αὐτῶν.

ε.

1 ‡ Τότε στήσεται ἐν παρρησίᾳ πολλῇ ὁ δίκαιος κατὰ πρόσωπον τῶν θλιψάντων αὐτὸν καὶ τῶν ἀθετούντων τοὺς πόνους αὐτοῦ.

2 ‡ ἰδόντες ταραχθήσονται φόβῳ δεινῷ, καὶ ἐκστήσονται ἐπὶ τῇ παραδόξῳ τοῦ σωτηρίας· καὶ ἐροῦσιν ἐν ἑαυτοῖς μετανοοῦντες.

9 ‡ Cani autē sunt sensus hominis, & ætas senectutis vita immaculata. ‡ Placens
10 ta immaculata. ‡ Placens Deo factus dilectus, & viuens inter peccatores trā-
11 latus est. ‡ Raptus est, ne C malitia mutaret intellectū eius, aut ne fictio deciperet
12 animam illius. ‡ Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona, & inconstantia cupiscentiæ transuertit sensum sine malitia. ‡ Consum-
13 matus in breui expleuit tempora multa. ‡ Placita enim erat Deo anima illius; propter hoc properauit educere illū de medio iniquitatis.
15 ‡ Populi autem videntes & nō intelligentes, nec ponentes in præcordiis talia, quoniā gratia Dei & misericordia est in sanctos eius, & respectus super electos illius. ‡ Condemnat autē
16 D iustus mortuus viuos impios; & iuuētus celeriter consummata, longam vitā iniusti. ‡ Videbūt enim finem
17 sapientis, & non intelligēt qd cogitauerit de illo Dñs, & quare munierit illū Dñs.
18 ‡ Videbunt enim, & contemnent eum; illos autem Deus irridebit. ‡ Et erunt
19 post hæc decidētes sine honore, & in contumeliam inter mortuos in perpetuū sempiternam disrumpet illos infantos sine voce, & cōmouebit illos à fundamentis, & vsq; ad supremum desolabuntur, & erunt gementes, & memoria illorū peribit.
20 ‡ Venient in cogitatione peccatorū suorū timidi, & tradēnient illos ex aduerso iniquitates ipsorum. CAP.
1 A TVnc stabunt iusti in magna constantia aduersus eos qui se angustiauerūt, & q. abstulerūt labores eorum.
2 ‡ Videntes turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitatione insperatæ salutis.

Translat. B. Hierony. CAP. V. ΣΟΦΙΑ. Interpr. Græc. 7

‡ Gementes præ angustia spiritus, dicētes intra le, pœnitentiā agentes, & præ angustia spiritus gemētes: Hi sunt quos habuim' aliquādo in derisum, & in similitudinē improperij. ‡ Nos
4 insensati vitā illorū æstimabamus insaniā, & finē illorū sine honore. ‡ Ecce quo-
5 modo cōputati sunt inter filios Dei, & inter sanctos sors illorū est! ‡ Ergo erra-
6 uimus à via veritatis, & iustitiæ lumē nō luxit nobis, & Sol intelligentiæ non est ortus nobis. ‡ Lassati sumus
7 in via iniquitatis, & perditionis, & ambulauim' vias difficiles, viam autem Dñi ignorauimus. ‡ Quid nobis
8 profuit superbia, aut diuitiarū iactātia quid contulit nobis? ‡ Trāsierunt omnia illa tanquā vmbra, & tanquā nuncius præcurrēs. ‡ Et
10 tanquā nauis quæ pertrāsit fluctuante aquā, cuius cùm præterierit, non est vestigiū inuenire, neq; semitā carinę illius in fluctib'. ‡ Aut auis
11 quæ transuolat in aëre, cui' nullū inuenitur argumētū itineris illius, sed tātum sonitus alarū verberās leuem ventū, & scindens per vim itineris aërē, commotis alis trāsuolauit. & post hoc nullum signū inuenitur itineris illius. ‡ Aut tanquā sa-
12 gitta emissa in locum destinatum, diuisus aër cōtinuò in se reclusus est, vt ignoretur transitus illius. ‡ Sic &
13 nos nati, continuò desiui- C mus esse. ‡ Et virtutis qui-
14 dem nullū signū valuimus ostēdere; in malignitate aūt nostra consumpti sumus.
15 ‡ Talia dixerunt in inferno hi, q. peccauerunt, quoniam spes impij tanquā lanugo est, quę à vento tollitur, & tanquā spuma gracilis quæ à procella dispergitur, & tanquam fumus qui à vento diffusus est, & tanquam memoria hospitis vnius diei prætereuntis.

‡ Gementes præ angustia spiritus, dicētes intra le, pœnitentiā agentes, & præ angustia spiritus gemētes: Hi sunt quos habuim' aliquādo in derisum, & in similitudinē improperij. ‡ Nos
4 insensati vitā illorū æstimabamus insaniā, & finē illorū sine honore. ‡ Ecce quo-
5 modo cōputati sunt inter filios Dei, & inter sanctos sors illorū est! ‡ Ergo erra-
6 uimus à via veritatis, & iustitiæ lumē nō luxit nobis, & Sol intelligentiæ non est ortus nobis. ‡ Lassati sumus
7 in via iniquitatis, & perditionis, & ambulauim' vias difficiles, viam autem Dñi ignorauimus. ‡ Quid nobis
8 profuit superbia, aut diuitiarū iactātia quid contulit nobis? ‡ Trāsierunt omnia
9 illa tanquā vmbra, & tanquā nuncius præcurrēs. ‡ Et
10 tanquā nauis quæ pertrāsit fluctuante aquā, cuius cùm præterierit, non est vestigiū inuenire, neq; semitā carinę illius in fluctib'. ‡ Aut auis
11 quæ transuolat in aëre, cui' nullū inuenitur argumētū itineris illius, sed tātum sonitus alarū verberās leuem ventū, & scindens per vim itineris aërē, commotis alis trāsuolauit. & post hoc nullum signū inuenitur itineris illius. ‡ Aut tanquā sa-
12 gitta emissa in locum destinatum, diuisus aër cōtinuò in se reclusus est, vt ignoretur transitus illius. ‡ Sic &
13 nos nati, continuò desiui- C mus esse. ‡ Et virtutis qui-
14 dem nullū signū valuimus ostēdere; in malignitate aūt nostra consumpti sumus.
15 ‡ Talia dixerunt in inferno hi, q. peccauerunt, quoniam spes impij tanquā lanugo est, quę à vento tollitur, & tanquā spuma gracilis quæ à procella dispergitur, & tanquam fumus qui à vento diffusus est, & tanquam memoria hospitis vnius diei prætereuntis.

3 ‡ Et præ angustia spiritus gement & dicent, Hic erat quem habuimus aliquando in derisum & in similitudinem improperij.

4 ‡ Stulti vitam illius æstimauimus insaniam, & finem illius sine honore.

5 ‡ Quomodo computatus est in filiis Dei, & in sanctis sors illius est!

6 ‡ Ergo errauimus à via veritatis, & iustitiæ lumen non luxit nobis, & Sol iustitiæ non ortus est nobis.

7 ‡ Iniquitatis impleti sumus viijs & perditionis, & perambulauimus deserta inaccessibilia; at viam Domini non nouimus.

8 ‡ Quid profuit nobis superbia? & quid diuitiæ cum iactantia contulerunt nobis?

9 ‡ Transierunt illa omnia tanquam vmbra, & tanquam nuntius percurrens.

10 ‡ Tanquam nauis quæ pertransit fluctuantem aquam; cuius cùm præterierit, non est vestigiū inuenire, neque semitā itineris illius in fluctibus.

11 ‡ Aut veluti auis transuolantis aerem nullum inuenitur argumentum itineris: ictus autem alarum verberatum ventum leuem & scissum vi stridoris, commotis alis, pertransijt: & post hoc non inuentum est signum processus in eo.

12 ‡ Aut tanquam sagitta missa in scopū, diuisus aer continuo in se resolutus est, vt ignoretur transitus illius.

13 ‡ Sic & nos nati desiuimus.

14 ‡ Et virtutis quidem signum nullum valuimus ostendere: in autem malignitate nostra consumpti sumus.

15 ‡ Quoniam spes impij tanquam quæ tollitur lanugo à vento, et tanquā spuma à procella impulsa gracilis, & tanquam fumus à vento diffusus est, aut & tanquam memoria hospitis vnius diei prætereūt,

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ‡ Justi autem in seculum viuunt, & in Domino merces eorum, et cogitatio ipsorũ apud Altissimum.

17 ‡ Ideirco accipient regnum decoris & diadema speciei de manu Domini, quoniam dextera sua proteget eos, & brachio defendet illos.

18 ‡ Accipiet armaturam zelum illius, & armabit creaturam ad vltionem inimicorum.

19 ‡ Induet thoracem iustitiam, & circumponet galeam iudicium simplex.

20 ‡ Sumet scutum inexpugnabile æquitatem.

21 ‡ Acuet autem duram iram in gladium, pugnabit verò cum illo mundus contra stultos.

22 ‡ Ibunt directæ emissiones fulgurũ, & tanquam à bene curuato arcu nubium ad scopum insilient.

23 ‡ Et à petras iacient ira plenæ mittentur grandines, excandescet in illos aqua maris, flumina verò inundabunt duriter.

24 ‡ Stabit contra illos spiritus virtutis, & tanquam turbo ventiventilabit illos, & desolabit omnem terram iniquitas, & malignitas euertet sedes potentium.

CAP. VI.

1 AVdite ergo reges & intelligite, discite iudices finium terræ.

2 ‡ Præbete aures qui continetis multitudinem, & superbitis in turbis nationum.

3 ‡ Quoniam data est à Domino potestas vobis, & virtus ab Altissimo, qui exquiret vestra opera, & cogitationes scrutabitur.

4 ‡ Quoniam ministri existentes eius regni non iudicastis rectè, neque custodistis legem, neque secundum voluntatem Dei ambulastis.

16 ‡ δίκαιοι δὲ εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ ἐν κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντὶς αὐτῶν παρὰ ὑψίστῳ.

17 ‡ διὰ τοῦτο λήψονται τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπείας καὶ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς κυρίου· ὅτι τῇ δεξιᾷ αὐτὸς σκεπάσει αὐτούς, καὶ τῷ βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν.

18 ‡ λήψεται πανοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὁπλοποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν.

19 ‡ ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνην, καὶ περιθήσεται κόρυθα κρίσιν ἀνυπόκριτον.

20 ‡ λήψεται ἀσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα.

21 ‡ ὀξυνεῖ δὲ ὀργὴν εἰς ῥομφαίαν· συνεκπολεμήσει τῷ ἀσόφῳ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονας.

22 ‡ πορεύσονται εὔστοχοι βολίδες ἀστραπῶν, καὶ ὡς ἀπὸ καλοῦ τόξου τῶν νεφελῶν ἐπὶ σκοπὸν ἁλοῦνται.

23 ‡ καὶ ἐκ πετρῶν ὁλοθύμου πλήρεις ῥιφήσονται χάλαζαι· ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ δὲ συγκλυσθήσονται ἀνοτόμως.

24 ‡ πνεῦμα αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως, καὶ ὡς λαίλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς· καὶ ἐρημώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἡ ἀνομία, καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέψει θρόνους δυνατῶν.

5.

2 ‡ Ακούσατε οὖν βασιλεῖς καὶ συνίετε, μάθετε δικασταὶ περάτων γῆς.

3 ‡ ἐνωτίσασθε οἱ κρατοῦντες πλήθους καὶ γεγαυρωμένοι ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν.

4 ‡ ὅτι ἐδόθη παρὰ κυρίου ἡ κράτησις ὑμῖν, καὶ ἡ δυναστεία παρὰ ὑψίστου, ὃς ἐξετάσει τὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ τὰς βουλὰς διερευνήσει.

5 ‡ ὅτι ὑπηρέται ὄντες τῆς αὐτοῦ βασιλείας οὐκ ἐκρίνατε ὀρθῶς, οὐδὲ ἐφυλάξατε νόμον, οὐδὲ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἐπορεύθητε.

6 ‡ Horrendè & citò apparebit vobis, quoniam iudicium durissimũ in his qui præsunt, fiet.

7 ‡ Exiguo enim conceditur misericordia, potentes autem potenter torménta patientur.

8 ‡ Non enim subtrahet personã cuiusquam Deus, qui est omnium dominator, nec verebitur magnitudinẽ cuiusquã, quoniam pusillũ & magnũ ipse fecit, & æqualiter est illi cura de omnib⁹.

9 ‡ Fortioribus autem fortior instat cruciatio.

10 ‡ Ad vos ergo reges sunt hi sermones mei, vt discatis sapientiam, & ne excidatis.

11 ‡ Qui enim custodierint iustitiam, iustè iudicabuntur; & qui didicerint iusta, inuenient quid respondeant.

12 ‡ Cõcupiscite ergo sermones meos, & diligite illos, & habebitis disciplinã.

13 ‡ Clara est, & quæ nunquam marcescit, sapientia, & facilè videtur ab his, qui diligunt eam, & inuenitur ab his qui quærunt illam.

14 ‡ Præoccupat qui se concupiscunt, vt illis se prior ostendat.

15 ‡ Qui de luce vigilauerit ad illã, non laborabit: assidentem enim illam foribus suis inuenier.

16 ‡ Cogitare ergo de illa, sensus est consummatus: & qui vigilauerit propter illã, citò erit securus.

17 ‡ Quoniam dignos se circuit ipsa quærés, & in viis suis ostendet se illis hilariter, & in omni prouidétia occurret illis.

18 ‡ Initium enim illius verissima est disciplinę concupiscẽtia.

19 ‡ Cura ergo disciplinæ dilectio est, & dilectio custodia legum illius est. Custoditio autẽ legum, consummatio incorruptionis est.

20 ‡ Incorruptio autem facit esse proximum Deo.

21 ‡ Concupiscentia itaque sapientiæ deducit ad regnũ perpetuum.

6 ‡ Horrendè & citò instabit vobis, quoniam iudicium durum in his qui præsunt, fit.

7 ‡ Nam minimus dignus est misericordia, potentes autem potenter tormenta patientur.

8 ‡ Non enim subtrahet personam omnium dominator, nec verebitur magnitudinem, quoniam paruum & magnum ipse fecit, æqualitérque curam gerit de omnibus.

9 ‡ At fortibus fortis instat scrutatio.

10 ‡ Ad vos ergo reges sermones mei, vt discatis sapientiam, & ne excidatis.

11 ‡ Qui enim custodierint iustè iusta, iustè iudicabuntur, & qui edocti fuerint ea, inuenient responsionem.

12 ‡ Concupiscite ergo sermones meos, optate & erudiemini.

13 ‡ Clara & quæ nunquam marcescit, est sapientia, & facilè videtur ab his qui diligunt eam, & inuenitur ab his qui quærunt illam.

14 ‡ Præoccupat cupientes vt præno scatur.

15 ‡ Qui manè surrexit ad illam, non laborabit; assidentem enim inueniet foribus suis.

16 ‡ Nam cogitare de illa scientiæ consummatio; & qui vigilauerit propter eam, citò securus erit.

17 ‡ Quoniã dignos se ipsa circuit quærens, & in vijs apparet illis hilariter, & in omni excogitatione occurrit illis.

18 ‡ Initium enim illius verissima disciplinæ concupiscentia.

19 ‡ Cura autem disciplinæ, dilectio; dilectio autem custodia legumillius: attentio autem legum cõfirmatio incorruptionis.

20 ‡ Incorruptio autem propè esse facit Deum.

21 ‡ Concupiscentis enim igitur sapientiæ deducit ad regnum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[22] ‡ Si ergo delectamini in sedibus & sceptris reges populorum, honorate sapientiam, vt in seculum regnetis. * *

[23] ‡ Quid autem est sapientia & quemadmodum facta sit, referam, & non abscondam vobis mysteria; sed ab initio natiuitatis inuestigabo, & ponam in perspicuum scientiam eius, & non præteribo veritatem.

[24] ‡ Neque quidem cum inuidia tabescēte iter habebo, quoniam iste non erit particeps sapiētiæ. ‡ Multitudo aūt sapientum salus mundi, & rex sapiens stabilimentum populi.

[25] ‡ Quamobrem accipite disciplinam verbis meis, & vtilitatem habebitis.

CAP. VII.

[1] SVm quidem & ego mortalis homo æqualis omnibus, & terrigenæ à genere primo facti:

[2] ‡ Et in ventre matris figuratus sum caro decem mensium tempore, coagulatus in sanguine de semine viri & delectamento somno conueniente.

[3] ‡ Et ego autem natus traxi communem nobis aerem, & in similiter passam decidi terram. primam vocem similem omnibus emisi plorans.

[4] ‡ In inuolumentis nutritus sum & curis.

[5] ‡ Nullus enim rex aliud habuit natiuitatis initium.

[6] ‡ Vnus autem omnium introitus ad vitā, exitus q; æqualis. ‡ Propter hoc optaui, & scientia data est mihi; inuocaui et venit mihi spiritus sapiētiæ.

[8] ‡ Præposui illam sceptris & thronis, & diuitias nihil æstimaui in comparatione illius.

[9] ‡ Neque comparaui illi lapidem precio sum, quoniam omne aurum in conspectu ipsius arena exigua, & tanquam lutum æstimabitur argentum in conspectu illius.

[10] ‡ Super salutem & speciem dilexi illam, & proposui illam pro luce habere, quoniā inquietum quod ex hac lumen.

[22] ‡ εἰ οὖν ἥδεσθε ὦ πάτροις ὦ σκήπτροις ὑμῶν βασιλῆς λαῶν, ἰμπόσαλε Σοφίαν, ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε. * *

[23] ‡ τί δέ ἐστι Σοφία καὶ πῶς ἐγένετο, ἀπαγγελῶ, καὶ οὐκ ἀποκρύψω ὑμῖν μυστήρια, ἀλλὰ ἀπ' ἀρχῆς γενέσεως ἰξιχνιάσω, καὶ θήσω εἰς τὸ ἐμφανὲς τὴν γνῶσιν αὐτῆς· καὶ τὰ μὴ παρεδράσω τὴν ἀλήθειαν.

[24] ‡ οὔτε μὴν φθόνῳ τηλικόπῳ συνοδεύσω, οὔτε γὰρ ‡ ὁ κοινωνήσει Σοφία.

[25] ‡ πλῆθος δὲ Σοφῶν σωτηρία κόσμου, καὶ βασιλεὺς φρόνιμος διδασκαλία λαοῦ. ‡ ὥστε παιδεύεσθε τοῖς ῥήμασί μου, καὶ ὠφεληθήσεσθε.

ζ.

[1] ‡ Εἰμὶ μὲν κἀγὼ θνητὸς ἄνθρωπος ἴσος ἅπασι, καὶ γηγενοῦς ἀπόγονος πρωτοπλάστου.

[2] ‡ καὶ ἐν κοιλίᾳ μητρὸς ἐγλύφην σὰρξ δεκαμηνιαίῳ χρόνῳ, παγεὶς ἐν αἵματι ἐκ σπέρματος ἀνδρὸς καὶ ἡδονῆς ὕπνῳ συνελθούσης.

[3] ‡ κἀγὼ ὁ γενόμενος ἔσπασα τὸν κοινὸν ἡμῖν ἀέρα, καὶ ἐπὶ τὴν ὁμοιοπαθῆ κατέπεσα γλῶ· πρώτην φωνὴν τὴν ὁμοίαν πᾶσιν ἦκα κλαίων.

[4] ‡ ἐν σπαργάνοις δ' ἐτράφην καὶ ἐν φροντίσιν.

[5] ‡ οὐδεὶς γὰρ βασιλεὺς ἑτέραν ἔσχε γένεσιν ἀρχήν. [6] ‡ μία δὲ πάντων εἴσοδος εἰς τὸν βίον, ἔξοδός τε ἴσον.

[7] ‡ διὰ τοῦτο ηὐξάμην, καὶ φρόνησις ἐδόθη μοι, ἐπεκαλεσάμην καὶ ἦλθέ μοι πνεῦμα Σοφίας.

[8] ‡ προέκρινα αὐτὴν σκήπτρων καὶ θρόνων, καὶ πλοῦτον οὐδὲν ἡγησάμην ἐν συγκρίσει αὐτῆς.

[9] ‡ οὐδὲ ὡμοίωσα αὐτῇ λίθον τίμιον, ὅτι πᾶς χρυσὸς ἐν ὀλίγῃ αὐλῆς ψάμμος ὀλίγη, καὶ ὡς πηλὸς λογισθήσεται ἄργυρος ἐναντίον αὐτῆς.

[10] ‡ ὑπὲρ ὑγίειαν καὶ εὐμορφίαν ἠγάπησα αὐτὴν, καὶ προειλάμην αὐτὴν ἀντὶ φωτὸς ἔχειν, ὅτι ἀκοίμητον τὸ ἐν ταύτῃ φέγγος.

[22] ‡ Si ergo delectamini sceptris, ô reges populi, diligite sapientiam, vt in perpetuū regnetis. ‡ Diligite lumē sapientiæ omnes qui præestis populis. ‡ Quæ est aūt sapiētia, & quemadmodū facta sit, referam, & non abscondā vobis sacramēta Dei; sed ab initio natiuitatis inuestigabo, & ponā in lucē scientiā illius, & nō præteribo veritatē. ‡ Neque cum inuidia tabescēte iter habebo, quoniam talis homo nō erit particeps sapiētiæ. ‡ Multitudo aūt sapiētiū, sanitas est orbis terrarū: & rex sapiens, populi stabilimentū est. ‡ Ergo accipite disciplinā per sermones meos, et proderit vobis.

CAP. VII.

[1] A SVm quidem & ego mortalis homo, similis omnibus, & ex genere terreno primogenito formato.

[2] lius qui prior factus est. ‡ In ventre matris figuratus sum caro, decē mensibus solidatus sum in corpore coagulatus sum in sanguine, ex semine hominis & delectamēto somniculoso.

[3] niēte. ‡ Et ego natus accepi cōmunē aerē, & in similem incidi terrā, & primā vocē similē omnibus emisi plorās. ‡ In inuolumentis nutritus sum, & magnis curis.

[5] ‡ Nemo enim ex regibus aliud habuit natiuitatis principium.

[6] tium. ‡ Vnus ergo introitus est omnib⁹ ad vitā, & similis exitus. ‡ Propter hoc optaui, & datus est mihi sensus: & inuocaui, & venit in me spiritus sapientiæ. ‡ Et præposui illā regnis & sedibus: & diuitias nihil esse duxi

[9] cōparatione illius. ‡ Nec comparaui illi lapidem pretiosum, quoniā omne aurum in cōparatione illius, arena exigua, & tanquā lutū argentū

B exigua, & tanquā lutū coram illa æstimabitur argentū in cōspectu illius.

[10] Super salutem & speciem dilexi illam, & proposui pro luce habere illam, quoniam inextinguibile est lumen illius.

[21] ‡ Venerunt aūt mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius. ‡ Et lętat⁹ sum in omnibus, quoniā antecedebat me ista sapientia, & ignorabā, quoniā bonorū omnium mater est. ‡ Quam sine fictione didici, & sine inuidia cōmunico, & honestatem illius nō abscondo.

[14] ‡ Infinitus enim thesaurus est hominibus; quo qui vsi sunt, participes facti sunt amicitiæ Dei, propter disciplinæ dona commendati.

[15] ‡ Mihi aūt dedit Deus dicere ex sententia, & præsumere digna horū quę mihi dātur, quoniā ipse sapientiæ dux est, & sapientū emēdator. ‡ In manu enim illius [16] & nos & sermones nostri, & omnis sapientia, & operum scientiæ disciplina. ‡ Ipse e- [17] nim dedit mihi horū quæ sunt, scientiā veram, vt sciam dispositionē orbis terrarū, & virtutes elemētorū. ‡ Initiū & cōsummationē & me- [18] dietatē temporū, vicissitudinū permutationes, & cōsummationes temporum;

[19] ‡ Et morum mutationes, diuisiones tēporū, anni cursus & stellarū dispositiones; [20] ‡ Naturas animaliū, & iras bestiarum, vim vētorum, & cogitationes hominum, differentias virgultorū, & virtutes radicū. ‡ Et quęcunq; [21] sunt abscōsa & improuisa, didici. omniū enim artifex docuit me sapientia. ‡ Est [22] enim in illa spiritus intelligētia sanctus, vnicus, multiplex, subtilis, disert⁹, mobilis, incoinquinatus, certus, suauis, amans bonum, acutus, qui nihil vetat bene facere; ‡ Humanus, beni- [23] gnus, stabilis, certus, securus, omnē habens virtutē, omnia prospiciens, & qui D capiat omnes spiritus intelligibiles, mundus, subtilis.

[21] ‡ ἦλθε δέ μοι τὰ ἀγαθὰ ὁμοῦ πάντα σὺν αὐτῇ, καὶ ἀναρίθμητος πλοῦτος ἐν χερσὶν αὐτῆς.

[22] ‡ ἐφρονίμευν δὲ ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι αὐτῶν ἡγεῖται Σοφία· ἠγνόουν δὲ αὐτὴ γενέτειν εἶναι τούτων.

[13] ‡ ἀδόλως τε ἔμαθον, ἀφθόνως τε μεταδίδωμι, τὸν πλοῦτον αὐτῆς οὐκ ἀποκρύπτομαι.

[14] ‡ ἀνεκλειπὴς θησαυρός ἐστιν ἀνθρώποις, οἱ δὲ χρησάμενοι αὐτῷ θεοῦ ἐτιμήθησαν φιλίαν διὰ τὰς ἐκ παιδείας δωρεὰς συναθέντες.

[15] ‡ ἐμοὶ δὲ δέδωκεν ὁ θεὸς εἰπεῖν κατὰ γνώμην, καὶ ἐνθυμηθῆναι ἀξίως τῶν διδομένων, ὅτι αὐτὸς ὁδηγός ἐστι καὶ τῶν Σοφῶν διορθωτής.

[16] ‡ ἐν γὰρ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ λόγοι ἡμῶν πᾶσά τε φρόνησις καὶ ἐργαλεῖον ἐπιστήμης.

[17] ‡ αὐτὸς γάρ μοι ἔδωκε τῶν ὄντων γνῶσιν ἀψευδῆ, εἰδέναι σύστασιν κόσμου καὶ ἐνέργειαν στοιχείων·

[18] ‡ ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μεσότητα χρόνων·

[19] ‡ τροπῶν ἀλλαγὰς καὶ μεταβολὰς καιρῶν, ἐνιαυτοῦ κύκλους καὶ ἀστέρων θέσεις.

[20] ‡ φύσεις ζώων καὶ θυμοὺς θηρίων, πνευμάτων εἶδος καὶ διαλογισμοὺς ἀνθρώπων, διαφορὰς φυτῶν καὶ δυνάμεις ῥιζῶν.

[21] ‡ ὅσα τε ἔστι κρυπτὰ καὶ ἐμφανῆ ἔγνων· ἡ γὰρ πάντων τεχνῖτις ἐδίδαξέ με Σοφία.

[22] ‡ ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πνεῦμα νοερόν, ἅγιον, μονογενές, πολυμερές, λεπτόν, εὐκίνητον, τρανόν, ἀμόλυντον, σαφές, ἀπήμαντον, φιλάγαθον, ὀξύ, ἀκώλυτον, εὐεργετικόν·

[23] ‡ φιλάνθρωπον, βέβαιον, ἄτρεπτες, ἀμέριμνον, παντοδύναμον, πανεπίσκοπον, καὶ διὰ πάντων χωροῦν πνευμάτων νοερῶν καθαρῶν λεπτοτάτων.

[24] ‡ πάσης γὰρ κινήσεως κινητικώτερον Σοφία· διήκει δὲ καὶ χωρεῖ διὰ πάντων διὰ τὴν καθαρότητα.

[11] ‡ Venerunt autem mihi bona pariter omnia cum illa, & innumerabiles diuitiæ in manibus eius. ‡ Lætatus sum autē in omnibus, quoniā eorum dux est sapientia; ignoraham autem ipsam matrem esse horum.

[13] ‡ Sine dolo quę didici, sine inuidiāque communico diuitias eius non abscondo.

[14] ‡ Indeficiens thesaurus est hominibus; quo qui vsi sunt, ad Deum seposuerunt amicitiam, propter quæ ex disciplina dona commendati.

[15] ‡ Mihi autem dedit Deus dicere ex sententia, & cogitare digne de datis, quoniam ipse & sapientiæ dux est & sapientum emendator.

[16] ‡ In enim manu illius & nos & sermones nostri omnisque sapiētia & opificiorū scien-

[17] tia. ‡ Ipse enim mihi dedit eorum quæ sunt scientiā veram, vt scirem compositionem orbis terrarum & operationem ele-

[18] mentorū: ‡ Principium & consummationem & medietatem

[19] temporum: ‡ Morū mutationes et permutationes tēporum, anni circulos & stellarū dispo-

[20] sitiones. ‡ Naturas animaliū et iras bestiarum, ventorum vires & cogitationes hominum, differentias plantarum et virtutes radicum.

[21] ‡ Et quæcunque sunt abscōsa & perspicua, noui. nam omnium artifex docuit me sapientia.

[22] ‡ Est enim in ea spiritus intelligens, sanctus, vnigenitus, multiplex, subtilis, mobilis, integer, incoinquinatus, manifestus, illæsus, amans bonum, acutus, expeditus, benefícus,

[23] ‡ Humanus, stabilis, firmus, securus, omnem habens virtutem, omnia prospiciens, & ad omnes capax spiritus intelligentes mundos subtilissimos.

[24] ‡ Omni enim motu mobilior sapientia: attingit autem & capax est per omnia propter munditiam.

24 Omnibus enim mobilibus mobilior est sapientia. Attingit autem vbiq; propter suam munditiam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ª Vapor enim est Dei virtutis, & emanatio omnipotentis gloriæ sincera, ob hoc nihil inquinatum in eam incurrit.

ª Splendor enim est lucis æternæ & speculum sine macula Dei operationis, & imago bonitatis eius.

ª Vna autem existens omnia potest, & permanens in se omnia innouat, et per nationes in animas sanctas descendens, amicos Dei & prophetas constituit.

ª Nihil enim diligit Deus, nisi eum qui cum sapientia habitat.

ª Est enim hæc speciosior Sole, & super omnem stellarum dispositionem, luci comparata inuenitur prior.

ª Huic autem succedit nox; sapientiam autem non vincet malitia.

CAP. VIII.

ATtingit autem à fine in finem fortiter, & disponit omnia suauiter.

ª Hanc amaui & exquisiui à iuuentute mea, & quæsiui sponsam ducere mihi, & amator factus sum pulchritudinis illius.

ª Generositatem glorificat, contubernium Dei habens, & omnium Dominus dilexit illam.

ª Doctrix enim est Dei disciplinæ & electrix operum illius.

ª Si autem diuitiæ sunt appetibilis possessio in vita, quid sapientia locupletius omnia operante?

ª Si autem prudentia operatur, quis eorum quæ sunt quàm illa magis est artifex?

ª Et si iustitiam diligit quis, labores huius sunt virtutes. Sobrietatem enim & prudentiam edocet, iustitiam & fortitudinem, quibus vtilius nihil est in vita hominibus.

ª ἀτμὶς γάρ ἐστι τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως, καὶ ἀπόρροια τῆς τοῦ παντοκράτορος δόξης εἰλικρινής· διὰ τοῦτο οὐδὲν μεμιασμένον εἰς αὐτὴν παρεμπίπτει.

ª ἀπαύγασμα γάρ ἐστιν φωτὸς ἀϊδίου, καὶ ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον τῆς τοῦ θεοῦ ἐνεργείας, καὶ εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ.

ª μία δ' οὖσα πάντα δύναται, καὶ μένουσα ἐν ἑαυτῇ τὰ πάντα καινίζει, καὶ κατ' γενεὰς εἰς ψυχὰς ὁσίας μεταβαίνουσα, φίλους θεοῦ καὶ προφήτας καθιστᾷ.

ª οὐδὲν γὰρ ἀγαπᾷ ὁ θεὸς, εἰμὴ τὸν σοφίᾳ συνοικοῦντα.

ª ἐστι γὰρ αὕτη δι' πεπερεσέρα ἡλίου, ὑπὲρ πᾶσαν ἀστέρων θέσιν φωτὶ συγκρινομένη, εὑρίσκεται πρωτέρα.

ª τούτῳ γὰρ διαδέχεται νὺξ· σοφίας δὲ οὐ κατισχύει κακία.

η'.

ª Διατείνει δὲ ἀπὸ πέρατος εἰς πέρας ἰσχυρῶς, καὶ διοικεῖ τὰ πάντα χρηστῶς.

ª ταύτην ἐφίλησα καὶ ἐξεζήτησα ἐκ νεότητός μου, καὶ ἐζήτησα νύμφην ἀγαγέσθαι ἐμαυτῷ, καὶ ἐραστὴς ἐγενόμην τῆς κάλλους αὐτῆς.

ª δοξάζει εὐγένειαν συμβίωσιν θεοῦ ἔχουσα, καὶ ὁ πάντων δεσπότης ἠγάπησεν αὐτήν.

ª μύστις γάρ ἐστι τῆς τοῦ θεοῦ ἐπιστήμης, καὶ αἱρετὶς τῶν ἔργων αὐτοῦ.

ª εἰ δὲ πλοῦτός ἐστιν ἐπιθυμητὸν κτῆμα ἐν βίῳ, τί σοφίας πλουσιώτερον τῆς τὰ πάντα ἐργαζομένης;

ª εἰ δὲ φρόνησις ἐργάζεται, τίς τῶν ὄντων αὐτῆς μᾶλλον ἐστι τεχνίτης;

ª καὶ εἰ δικαιοσύνην ἀγαπᾷ τις, οἱ πόνοι ταύτης εἰσὶν ἀρεταί· σωφρονίζει γὰρ καὶ φρόνησιν ἐκδιδάσκει, δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν, ὧν χρησιμώτερον οὐδέν ἐστιν ἐν βίῳ ἀνθρώποις.

ª Vapor est enim virtutis Dei, & emanatio quædam est claritatis omnipotentis Dei sincera, & ideo nihil inquinatū in eam incurrit.

ª Candor est enim lucis æternæ, & speculū sine macula Dei maiestatis, & imago bonitatis illius.

ª Et cùm sit vna, omnia potest, & in se permanens, omnia innouat, & per nationes in animas sanctas se transferens amicos Dei & prophetas constituit.

ª Neminem enim diligit Deus, nisi eum qui cum sapientia inhabitat.

ª Est enim hæc speciosior Sole, & super omnem dispositionē stellarum, huic comparata inuenitur prior.

ª Illi succedit nox: sapientiam autem non vincit malitia.

CAP. VIII.

ATtingit ergo à fine vsque ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter.

ª Hanc amaui & exquisiui à iuuentute mea, & quæsiui in sponsam mihi eam assumere, & amator factus sum formæ illius.

ª Generositatem illius glorificat contubernium habēs Dei, sed & omnium Dominus dilexit illam.

ª Doctrix enim est disciplinæ Dei, & electrix operum illius.

ª Et si diuitiæ appetibilis possessio est in vita, quid sapientia locupletius, quæ operatur omnia?

ª Si autem sensus operatur, quis horum, quæ sunt magis quàm illa, est artifex?

ª Et si iustitiam quis diligit, labores huius magnas habent virtutes: sobrietatem enim & prudentiam docet, & iustitiam, & fortitudinem, quibus vtilius nihil est in vita hominibus.

ª Et si multitudine scientiæ desiderat quis, scit præterita, & de futuris æstimat. scit versutias sermonum & dissolutiones argumētorū, signa & monstra scit antequam fiant, & euentus temporum & seculorū. ª Proposui ergo hanc adducere mihi ad conuiuandum, sciens quoniam mecū communicabit de bonis, & erit allocutio cogitationis & tædij mei. ª Habebo propter claritatē ad turbas, & honorē apud seniores. ª Iuuenis & acutus inueniar in Iudicio, & in conspectu potentium admirabilis ero, & facies principū mirabuntur me. ª Tacentē me sustinebūt, loquentē me respiciēt, & sermocinante me plura, manus ori suo imponent.

ª Præterea habebo per hanc immortalitatē, & memoriam æternā his qui post me futuri sunt, relinquam.

ª Disponam populos, & nationes mihi erūt subditę.

ª Timebūt me audientes reges horrēdi, et in multitudine videbor bonus, & in bello fortis. Intrans in domū meam, conquiescā cum illa. ª Nō enim habet amaritudinē conuersatio illius, nec tædium cōuictus illius, sed lætitiā & gaudiū. ª Hęc cogitans apud me, & commemorans in corde meo, quoniā immortalis est in cogitatione sapientia. ª Et in amicitia illi⁹ delectatio bona, & in operibus manuum illius, honestas sine defectione, & in certamine loquelæ illius sapiētia, & prędaritas in cōmunicatione sermonū ipsius, circuibam quærens, vt mihi illam assumerē. ª Puer autē eram ingeniosus, & sortitus sum animā bonam. ª Et cùm essem magis bonus, veni ad corpus incoinquinatū. ª Et vt sciui quoniam aliter nō possem esse cōtinens, nisi Deus det, & hoc ipsum erat summa sapientia, scire cuius esset hoc donū, adij Dominum, & deprecatus sum illū, & dixi ex totis præcordijs meis.

ª εἰ δὲ καὶ πολυπειρίαν ποθεῖ τις, οἶδε τὰ ἀρχαῖα, καὶ τὰ μέλλοντα εἰκάζει, οἶδε στροφὰς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων, σημεῖα καὶ τέρατα προγινώσκει, καὶ ἐκβάσεις καιρῶν καὶ χρόνων.

ª ἔκρινα τοίνυν ταῦτα εἰσαγαγέσθαι ἐμαυτῷ, εἰδὼς ὅτι ἔσομαι μοι σύμβουλος ἀγαθὸς, καὶ παραίνεσις φροντίδων καὶ λύπης.

ª ἕξω δι' αὐτὴν δόξαν ἐν ὄχλοις, καὶ τιμὴν πρεσβυτέροις ὀνέ.

ª ὀξὺς ἀρεθήσομαι ἐν κρίσει, καὶ ἐν ὄψει δυνατῶν θαυμασθήσομαι.

ª σιγῶντά με περιμενοῦσι, καὶ φθεγγομένου προσέξουσι, καὶ λαλοῦντος πολλὰ, χεῖρα ἐπιθήσουσι τῷ στόματι αὐτῶν.

ª ἕξω δι' αὐτὴν ἀθανασίαν, καὶ μνήμην αἰώνιον τοῖς μετ' ἐμὲ καταλείψω.

ª διοικήσω λαούς, καὶ ἔθνη ὑποταγήσονταί μοι. ª φοβηθήσονταί με ἀκούσαντες τύραννοι φρικτοί, ἐν πλήθει φανήσομαι ἀγαθὸς καὶ ἐν πολέμῳ ἀνδρεῖος· εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκόν μου προσαναπαήσομαι αὐτῇ.

ª ὑπάρχει γὰρ ἡ συναναστροφὴ αὐτῆς, οὐδὲ ὀδύνην ἡ συμβίωσις αὐτῆς, ἀλλὰ εὐφροσύνην καὶ χαράν.

ª ταῦτα λογισάμενος ἐν ἐμαυτῷ, καὶ φρονίσας ἐν καρδίᾳ μου, ὅτι ἀθανασία ἐστὶν ἐν συγγενείᾳ σοφίας.

ª καὶ ἐν φιλίᾳ αὐτῆς τέρψις ἀγαθή, καὶ ἐν πόνοις χειρῶν αὐτῆς πλοῦτος ἀνεκλιπής, καὶ ἐν συγγυμνασίᾳ ὁμιλίας αὐτῆς φρόνησις, καὶ εὔκλεια ἐν κοινωνίᾳ λόγων αὐτῆς, περιήειν ζητῶν ὅπως λάβω αὐτὴν πρὸς ἐμαυτόν.

ª παῖς ἤμην εὐφυὴς, ψυχῆς τε ἔλαχον ἀγαθῆς. ª μᾶλλον δὲ ἀγαθὸς ὢν ἦλθον εἰς σῶμα ἀμίαντον. ª γνοὺς δὲ ὅτι οὐκ ἄλλως ἔσομαι ἐγκρατὴς, εἰ μὴ ὁ θεὸς δῴη, καὶ τοῦτο δ' ἦν φρονήσεως τὸ εἰδέναι τίνι ἢ χάρις, ἐνεύξομαι τῷ κυρίῳ, καὶ ἐδεήθην αὐτοῦ, καὶ εἶπον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μου.

ª Si autem & experientiā desiderat quis, scit antiqua, & futura imaginatur, scit versutias sermonum & dissolutiones ænigmatum, signa & prodigia prægnoscit, & euentus opportunitatum & temporū. ª Proposui ergo hanc adducere mihi ad contubernium, sciens quoniam erit mihi consiliatrix bonorum, & admonitio cogitationum & tædij. ª Habebo propter eam gloriam in turbis, & honorem apud seniores iuuenis. ª Acutus inueniar in iudicio, et in cōspectu potētiū admirabilis ero. ª Tacentem me sustinebunt, & loquenti attendent, & loquente multum, manum imponent in os suum. ª Habebo per hanc immortalitatem, & memoriam æternam his qui post me, relinquā. ª Disponam populos, & nationes subditæ erunt mihi. ª Timebunt me audientes tyranni horrendi, in multitudine videbor bonus & in bello fortis: intrans in domum meam conquiescam cum illa. ª Non enim habet amaritudinē conuersatio illius, nec tædiū conuictus illius, sed lætitiā & gaudium. ª Hæc cogitās apud me, & cōmemorans in corde meo, quoniam immortalitas est in cognatione sapientiæ. ª Et in amicitia illius delectatio bona, & in laboribus manuum illius diuitiæ sine defectione, & in certamine colloquij illius prudētia, & præclaritas in cōmunicatione sermonum ipsius, circuibam quærens vt sumerem illam ad me. ª Puer autē eram ingeniosus, animámque sortitus sum bonam. ª Magis aūt bonus existens veni ad corpus incoinquinatū. ª Cùm cognouissē aūt quoniā non aliter ero continēs, nisi Deus det, & hoc aūt erat prudentiæ scire cuius gratia, adij Dūm et deprecatus sum illū, & dixi ex toto corde meo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. IX.

DEus patrũ & Domine misericordiæ, qui fecisti omnia in verbo tuo, [2] Et sapientia tua constituisti hominem, vt dominaretur à te factarum creaturarum:

[3] Et disponat mundum in æquitate & iustitia, et in directione animæ iudicium iudicet: [4] Da mihi tuarum sedium assistricem sapientiam; & ne me reprobaueris à pueris tuis.

[5] Quia ego seruus tuus, et filius ancillæ tuæ, homo infirmus & exigui temporis, & minor in intellectu iudicij & legũ. [6] Etsi enim quis fuerit consummatus inter filios hominum, ea quæ est à te sapientia absente, in nihilum computabitur.

[7] Tu me elegisti regem populi tui, & iudicem filiorum tuorum & filiarum.

[8] Dixisti, ædificare templum in monte sanctõ tuo, et in ciuitate habitationis tuæ altare, similitudinem tabernaculi sancti, quod præparasti ab initio.

[9] Et tecum sapientia, quæ nouit opera tua, & quæ affuit, quando fecisti mundum; & quæ scit, quid placitũ in oculis tuis, & quid directũ in præceptis tuis.

[10] Emitte illam de sanctis cælis, & à sede gloriæ tuæ mitte illam, vt præsens mihi laboret, & sciam quid acceptum est apud te. [11] Scit enim illa omnia, & intelligit, & deducet me in operibus meis sobriè, & custodiet me in gloria sua. [12] Et erunt accepta opera mea, & disponam populũ tuum iustè, & ero dignus sedium patris mei. [13] Quis enim hominũ cognoscet cõsiliũ Dei, aut quis cogitabit quid vult Deus?

[14] Cogitationes enim mortalium timidæ, & incertæ prouidentiæ nostræ.

θ'.

[1] Θεὲ πατέρων & κύριε τοῦ ἐλέους ὁ ποιήσας τὰ πάντα ἐν λόγῳ σου

[2] καὶ τῇ σοφίᾳ σου κατασκευάσας τὸν ἄνθρωπον, ἵνα δεσπόζῃ τῶν ὑπὸ σοῦ γενομένων κτισμάτων.

[3] καὶ διέπῃ τὸν κόσμον ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ ἐν εὐθύτητι ψυχῆς κρίσιν κρίνῃ.

[4] δός μοι τὴν τῶν σῶν θρόνων πάρεδρον σοφίαν, & μὴ με ἀποδοκιμάσῃς ἐκ παίδων σου.

[5] ὅτι ἐγὼ δοῦλός σός & υἱὸς τῆς παιδίσκης σου, ἄνθρωπος ἀσθενὴς καὶ ὀλιγοχρόνιος, & ἐλάσσων ἐν συνέσει κρίσεως καὶ νόμων.

[6] καὶ γάρ τις ἢ τέλειος ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων, εἰ ἀπὸ σοῦ σοφίας ἀποῦσης εἰς οὐδὲν λογισθήσεται.

[7] σύ με προείλω βασιλέα λαοῦ σου, καὶ δικαστὴν υἱῶν σου & θυγατέρων.

[8] εἶπας, οἰκοδομῆσαι ναὸν ἐν ὄρει ἁγίῳ σου, καὶ ἐν πόλει κατασκηνώσεώς σου θυσιαστήριον, μίμημα σκηνῆς ἁγίας ἣν προητοίμασας ἀπ' ἀρχῆς.

[9] καὶ μετ' σοῦ ἡ σοφία ἡ εἰδυῖα τὰ ἔργα σου, & παροῦσα ὅτε ἐποίησας τὸν κόσμον, & συναμφίη, τί ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ τί εὐθὲς ἐν ἐντολαῖς σου.

[10] ἐξαπόστειλον αὐτὴν ἐξ ἁγίων οὐρανῶν, & ἀπὸ θρόνου δόξης σου πέμψον αὐτήν, ἵνα συμπαροῦσά μοι κοπιάσῃ & γνῶ τί εὐάρεστόν ἐστι παρά σοι.

[11] οἶδε γὰρ ἐκείνη τὰ πάντα, καὶ συνιεῖ, καὶ ὁδηγήσει με ἐν τοῖς πράξεσί μου σωφρόνως, καὶ φυλάξει με ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς.

[12] & ἔσονται προσδεκτά τὰ ἔργα μου, καὶ διακρινῶ τὸν λαόν σου δικαίως, & ἔσομαι ἄξιος θρόνων πατρός μου.

[13] τίς γὰρ ἀνθρώπων γνώσεται βουλὴν θεοῦ; ἢ τίς ἐνθυμηθήσεται τί θέλει ὁ θεός;

[14] λογισμοὶ γὰρ θνητῶν δειλοί, καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι ἡμῶν.

CAP. IX.

[1] A DEus patrum meorum, & Domine misericordiæ, qui fecisti omnia verbo tuo. [2] Et sapientia tua constituisti hominem vt dominaretur creaturæ, quæ à te facta est; [3] Vt disponat orbem terrarum in æquitate, & iustitia, & in directione cordis iudicii iudicet. [4] Da mihi sedium tuarũ assistricem sapientiã, & noli me reprobare à pueris tuis.

[5] Quoniam seruus tuus sum ego, & filius ancillę tuę, homo infirmus & exigui temporis, & minor ad intellectum iudicij & legum. [6] Et si quis consummatus inter filios hominum, si abfuerit ab illo sapientia tua, in nihilum reputabitur.

[7] Tu autem elegisti me regem populo tuo, & iudicem filiorum tuorum & filiarum. [8] Et dixisti me ædificare templũ in monte sanctõ tuo, & in ciuitate habitationis tuæ altare, similitudinẽ tabernaculi sancti tui, quod præparasti ab initio. [9] Et tecum sapientia tua, quæ nouit opera tua, quæ & affuit tunc, cùm orbem terrarũ faceres, & sciebat quid esset placitum oculis tuis, & quid directum in præceptis tuis. [10] Mitte illam de cælis sanctis tuis, & à sede magnitudinis tuæ, vt mecum fit, & mecum laboret, vt sciam quid acceptum sit apud te. [11] Scit enim illa omnia & intelligit, & deducet me in operibus meis sobriè, & custodiet me in suã potentiã. [12] Et erunt accepta opera mea, & disponam populum tuum iustè, & ero dignus sedium patris mei. [13] Quis enim hominũ poterit scire consilium Dei aut quis poterit cogitare quid velit Deus?

[14] Cogitationes enim mortalium timidę, & incertæ prouidentiæ nostræ.

[15] Φθαρτὸν γὰρ σῶμα βαρύνει ψυχὴν, καὶ βαρεῖ τὸ γεῶδες σκῆνος νοῦν πολυφρόντιδα.

[16] καὶ μόλις εἰκάζομεν τὰ ἐπὶ γῆς, & τὰ ἐν χερσὶν εὑρίσκομεν μετὰ πόνου· τὰ δὲ ἐν οὐρανοῖς τίς ἐξιχνιάσει;

[17] βουλὴν δέ σου τίς ἔγνω; εἰ μὴ σὺ ἔδωκας σοφίαν, καὶ ἔπεμψας τὸ ἅγιόν σου πνεῦμα ἀπὸ ὑψίστων,

[18] καὶ ὅτως διωρθώθησαν αἱ τρίβοι τῶν ἐπὶ γῆς, καὶ τὰ ἀρεστά σου ἐδιδάχθησαν ἄνθρωποι.

[19] καὶ τῇ σοφίᾳ ἐσώθησαν.

ι'.

[1] Αὕτη πρωτόπλαστον πατέρα κόσμου μόνον κτισθέντα διεφύλαξε.

[2] καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ παραπτώματος ἰδίου, ἔδωκέ τε αὐτῷ ἰσχὺν κρατῆσαι ἁπάντων.

[3] ἀποστὰς δὲ ἀπ' αὐτῆς ἀδίκῳ ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, ἀδελφοκτόνοις συναπώλετο θυμοῖς. [4] δι' ὃν κατακλυζομένην γῆν πάλιν ἔσωσε σοφία, διὶ & τελέως ξύλον εὐθὲς ἐκυβέρνησε. [5] αὕτη & ἐν ὁμονοίᾳ πονηρίας ἐθνῶν συγχυθέντων ἔγνω τὸν δίκαιον, & ἐτήρησεν αὐτὸν ἄμεμπτον τῷ θεῷ, & ἐφύλαξεν. [6] αὕτη δίκαιον ἐξαπολλυμένων ἀσεβῶν ἐρρύσατο φυγόντα κατάβασιν πῦρ πενταπόλεως.

[7] ἧς ἔτι μαρτύριον ἡ πονηρίας καπνιζομένη καὶ ἄθεσπτος χέρσος, καὶ ἀτελέσφορα ὥραις καρποφορούσα φυτά, ἄπιστος ψυχῆς μνημεῖον ἑστηκυῖα στήλη ἁλός.

[8] σοφίαν γὰρ παροδεύσαντες οὐ μόνον ἐβλάβησαν τοῦ μὴ γνῶναι τὰ καλά, ἀλλὰ & τῆς ἑαυτῶν ἀφρεσύνης ἀπέλειπον τῷ βίῳ μνημόσυνον, ἵνα ἐν οἷς ἐσφάλησαν μὴ δύνασθαι λαθεῖν ὁμολογῶσι. [9] σοφία δὲ σῶζε θεραπεύοντας αὐτὴν ἐκ πόνων ἐρρύσατο.

[10] αὕτη φυγάδα ὀργῆς ἀδελφοῦ δίκαιον ὁδηγήσασ ἐν τρίβοις εὐθείαις, ἔδειξεν αὐτῷ βασιλείαν θεοῦ, & ἔδωκεν αὐτῷ γνῶσιν ἁγίων, εὐόδωσεν αὐτὸν ἐν μόχθοις & ἐπλήθυνε σοῦ πόνους αὐτοῦ.

[15] Corpus enim quod corrũpitur, aggrauat animã, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. [16] Et difficile æstimamus quæ in terra sunt, & quæ in conspectu sunt, inuenimus cum labore. quæ in cælis sunt aũt, quis inuestigabit? [17] Sensum aũt tuũ quis sciet, nisi tu dederis sapiẽtiam, & miseris spiritũ sanctũ tuũ de altissimis? [18] Et si correctæ sint semitæ eorũ qui sunt in terris, & quæ tibi placẽt didicerint homines. [19] Nam per sapientiam sanati sunt, quicunque placuerũt tibi à principio.

CAP. X.

[1] HÆc, illũ qui primus formatus est à Deo pater orbis terrarum, cùm solus esset creatus, custodiuit, & eduxit illũ à delicto suo. [2] Et eduxit illũ de limo terræ, & dedit illi virtutẽ continẽdi omnia. [3] Ab hac vt recesit iniustus in ira sua, per iram homicidij fraternitas deperijt. [4] Propter quod cũ aqua deleret terra, sanauit iterũ sapiẽtia, per contẽptibile lignũ iustum gubernãs. [5] Hæc & in cõsensu superbię, cùm sẽ nationes extulissent, sciuit iustum, & conseruauit sine querela Deo, & in filijs misericordiam fortẽ custodiuit. [6] Hæc iustũ à pereuntibus impijs liberauit fugientẽ descendentẽ ignem in pentapolim. [7] Quibus in testimonium nequitiæ fumigabunda constat deserta terra, & incerto tẽpore fructus habẽtes arbores, & incredibilis animę memoria stãs figmẽtũ salis. [8] Sapientiã enim prætereũtes nõ tantũ in hoc lapsi sunt, vt ignorarẽt bona, sed & insipientiæ suę reliquerũt hominibus memoriã, vt in his q̃ peccauerunt, nec latere potuissent. [9] Sapientia aũt hos qui se obseruant, à doloribus liberabit. [10] Hæc aũt profugum iræ fratris iustũ deduxit per vias rectas, & ostendit illi regnum Dei, & dedit illi scientiã sanctorũ: honestauit illum in laboribus, & compleuit labores illius.

[15] Corrupcibile enim corpus aggrauat animam, & onerat terrena habitatio mentẽ multa cogitantẽ. [16] Et vix imaginamur quæ in terra, et quæ in manibus inuenimus cũ labore: quæ autẽ in cælis, quis [17] inuestigauit? [17] Consilium autem tuum quis nouit? nisi tu dederis sapiẽtiam, & miseris sanctum tuum spiritum [18] de altissimis? [18] Et sic rectæ sunt semitæ eorum qui in terra, & placita tibi docti [19] fuerũt homines. [19] Et sapiẽtia saluati sunt.

CAP. X.

[1] HÆc primo formatũ patrem mundi, cùm solus esset creatus, custodiuit.

[2] Et eduxit illum à delicto suo, deditque illi fortitudinẽ [3] continendi omnia. [3] Vt recessit aũt ab ea iniustus in ira sua, fratricidialibus deperijt [4] furoribus; [4] Propter quem inundatã terrã iterũ saluauit sapientia, per contemptibile [5] lignũ iustũ gubernans. [5] Hæc & in consensu nequitiæ gentium confusarũ nouit iustum, et cõseruauit ipsum sine querela Deo, & in filij viscerib [6] bus fortem custodiuit. [6] Hæc iustum pereuntibus impijs liberauit fugientem descendẽ- [7] tem ignẽ pentapolis. [7] Quibus adhuc testimoniũ nequitiæ sũ migabũda cõstitit deserta terra, & imperfectis tẽporibus fructus ferẽtes plantæ, incredulæ animæ memoria stãs colũ- [8] na salis. [8] Sapientiã enim prætereuntes, nõ tantũ læsi sunt, quòd nõ cognouerũt bona, sed & suæ insipientiæ reliquerũt in vita memoriã, vt in quibus errauerunt neque latere [9] potuissent. [9] Sapientia autem venerãtes illã, à doloribus liberauit. [10] Hæc profugum iræ fratris iustũ deduxit in semitis rectis, ostendit illi regnum Dei, et dedit illi scientiã sanctorũ, locupletauit illum in laboribus, & multiplicauit labores illius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

*In superioritate inualescẽtium in eum assuit, et detauit illum. *Custodiuit illum ab inimicis, & ab insidiatoribus tutata est; et certamẽ fortè vincere dedit illi, vt sciret, quoniam omniũ potentior est religio. *Hæc venditum iustum non dereliquit, sed à peccato liberauit illum; descẽdit cum illo in lacum. *Et in vinculis non dimisit illũ, donec attulit illi sceptra regni, & potentiam imperantium eis: mendaces aũt ostendit eos qui vituperauerunt illum, et dedit illi gloriam æternam.

*Hæc populum iustum & semen sine defectu liberauit à natione prementium. *Intrauit in animam serui Dñi, & stetit cõtra reges horrendos in portentis & signis.

*Reddidit iustis mercedem pietatis laborum suorum. deduxit eos in via mirabili, & fuit illis in velamentum die, & in flammã stellarũ nocte.

*Transtulit illos per mare rubrum, & transuexit illos per aquam nimiam. *At inimicos illorum demersit, & à profunditate abyssi eduxit illos. *Ideo iusti expoliauerũt impios, & decãtauerunt Domine nomen sanctum tuum, & victricẽ tuam manũ laudauerũt pariter. *Quoniam sapiẽtia aperuit os mutorum; & linguas infantium posuit disertas.

CAP. XI.

*Direxit opera eorum in manu prophetæ sancti.

*Iter fecerunt per desertũ quod non habitatur, et in inaccessibilibus fixerunt tabernacula.

*Steterunt contra hostes, & inmicos vlti sunt.

*Sitierunt & inuocauerũt te, & data est illis de petra abrupta aqua, & sanitas sitis de lapide duro. *Per quæ enim cruciati sunt inimici illorum,

*ἐν πλεονεξίᾳ καταιχυνόντων αὐτὸν παρέστη, καὶ ἐπλάτυνεν αὐτόν.

*διεφύλαξεν αὐτὸν ἀπὸ ἐχθρῶν, καὶ ἀπὸ ἐνεδρευόντων ἠσφάλισατο· καὶ ἀγῶνα ἰσχυρὸν ἐβραβεύσατο αὐτῷ, ἵνα γνῷ, ὅτι παντὸς δυνατώτερά ἐστιν ἡ εὐσέβεια.

*αὕτη προεβλήθη δίκαιον οὐκ ἐγκατέλιπεν, ἀλλ' ἐξ ἁμαρτίας ἐρρύσατο αὐτόν· συνκατέβη αὐτῷ εἰς λάκκον. *καὶ ἐν δεσμοῖς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἕως ἤνεγκεν αὐτῷ σκῆπτρα βασιλείας καὶ ἐξουσίαν τυραννούντων αὐτοῦ· ψευδεῖς δὲ ἔδειξε τοὺς μωμησαμένους αὐτόν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόξαν αἰώνιον.

*αὕτη λαὸν ὅσιον καὶ σπέρμα ἄμεμπτον ἐρρύσατο ἐξ ἔθνους θλιβόντων. *εἰσῆλθεν εἰς ψυχὴν θεράποντος κυρίου, καὶ ἀντέστη βασιλεῦσι φοβεροῖς ἐν τέρασι καὶ σημείοις.

*ἀπέδωκεν ὁσίοις μισθὸν ὁσιότητος κόπων αὐτῶν· ὡδήγησεν αὐτοὺς ὁδῷ θαυμαστῇ, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς σκέπην ἡμέρας, καὶ εἰς φλόγα ἀστέρων τὴν νύκτα. *διεβίβασεν αὐτοὺς θάλασσαν ἐρυθρὰν, καὶ διήγαγεν αὐτοὺς διὰ ὕδατος πολλοῦ.

*θανὼ δὲ ἐχθροὺς αὐτῶν κατέκλυσε, καὶ ἐκ βαθους ἀβύσσου ἀνέβρασεν αὐτούς.

*διὰ τοῦτο δίκαιοι ἐσκύλευσαν ἀσεβεῖς, καὶ ὕμνησαν κύριε τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου, τίτε ὑπερμαχόν σου χεῖρα ἤνεσαν ὁμοθυμαδόν·

*ὅτι ἡ σοφία ἤνοιξε στόμα κωφῶν, καὶ γλώσσας νηπίων ἔθηκε τρανάς.

ια'.

*Εὐώδωσε τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν χειρὶ προφήτου ἁγίου.

*διώδευσαν ἔρημον ἀοίκητον, καὶ ἐν ἀβάτοις ἔπηξαν σκηνάς.

*ἀντέστησαν πολεμίοις, καὶ ἐχθροὺς ἠμύναντο.

*ἐδίψησαν καὶ ἐπεκαλέσαντό σε, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκ πέτρας ἀκροτόμου ὕδωρ, καὶ ἴαμα δίψης ἐκ λίθου σκληροῦ. *δι' ὧν γὰρ ἐκολάσθησαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν,

*In fraude circumuenientiũ illum assuit illi, & honestum fecit illum. *Custodiuit illũ C ab inimicis, & à seductoribus tutauit illũ, & certamen fortè dedit illi vt vinceret, & sciret quoniã omniũ potẽtior est pientia. *Hæc venditũ iustũ nõ dereliquit, sed à peccatoribus liberauit cũ, descendítque cũ illo in foueam. *Et in vinculis nõ dereliquit illũ, donec afferret illi sceptrum regni, & potentiã aduersus eos, qui eũ deprimebãt, & mẽdaces ostendit qui maculauerunt illũ, & dedit illi claritatem æternam. *Hæc populũ iustũ, & semẽ sine querela, liberauit à nationibus, quæ illũ deprimebant. *Intrauit in animã serui Dei, D & stetit cõtra reges horrendos in portẽtis & signis. *Et reddidit iustis mercedẽ laborum suorum, & deduxit illos in via mirabili, & fuit illis in velamẽto diei, & in luce stellarum per noctẽ. *Et transtulit illos per mare rubrũ, & transuexit illos per aquã nimiã. *Inimicos aũt illorũ demersit in mare, & ab altitudine inferorum re, & ab altitudine infernorum eduxit illos. *Ideò iusti tulerũt spolia impiorũ, & decantauerunt, Dñe, nomen sanctũ tuũ, & victricẽ manũ tuã laudauerunt pariter. *Quoniã sapientia aperuit os mutorũ, & linguas infantium fecit disertas.

CAP. XI.

*Direxit opera eorũ in manu prophetæ sancti. A

*Iter fecerũt per desertũ, quæ non habitantur, & in locis desertis fecerunt casas.

*Steterunt contra hostes, & de inimicis sẽ vindicauerunt.

*Sitierunt & inuocauerunt te, & data est illis aqua de petra altissima, & requies fortis de lapide duro.

*Per quæ enim pœnas passi sunt inimici illorum à defectione potus sui; in eis cũ abundarent filij Israel, lætati sunt:

Translat. B. Hierony. CAP. XI. ΣΟΦΙΑ. Interpr. Græc. 17

*Per hæc cùm illis deesset, bene cum illis actum est.

*Nam pro fonte quidem sempiterni fluminis, humanum sanguinem dedisti iniustis. *Qui cùm minuerentur in traductione infantium B occisorum, dedisti illis abundantem aquam insperatè;

*Ostendens per sitim quæ tunc fuit, quemadmodũ tuos exaltares, & aduersarios illorũ necares. *Cùm enim tentati sunt, & quidem cum misericordia disciplinã accipiẽtes, scierunt, quemadmodũ cũ ira iudicati impij tormenta paterentur. *Hos quidé tanquam pater monens, probasti; illos aũt tanquã durus rex interrogans, cõdemnasti. *Absentes enim & pr̃sentes similiter torquebãtur. *Duplex enim illos acceperat tædiũ & gemitus cũ memoria præteritorũ. *Cùm enim audirẽt per sua torméta bene secum agi, cómemorati sunt Dñm, admirantes in fine exitus. *Quem enim in expositione praua, piectum derisẽrũt, in finẽ euẽtus mirati sunt: nõ similiter iustis faciens. *Pro cogitationibus autẽ insensatis, iniquitates illorum. Quòd quidã errãtes colebant mutos serpentes, & bestias superuacuas, immisisti illis multitudinẽ mutorũ animalium in vindictam; *Vt scirent, quia per quæ peccat qs, per hæc & torquetur. *Non enim impossibilis erat omnipotens manus tua, quæ creauit orbẽ terrarũ ex materia inuisa, immittere illis multitudinẽ vrsorum, aut audaces leones;

*Aut noui generis ira plenas & ignotas bestias, aut vaporem igneum spirantes, aut fumi odorem proferentes, aut horrendas ab oculis scintillas emittentes.

*Quarum non solùm læsura poterat illos exterminare, sed & aspectus per timorẽ occidere.

SAPIENTIA.

*διὰ τούτων αὐτοὶ πάσχοντες ὠφελήθησαν.

*ἀντὶ μὲν πηγῆς ἀενάου ποταμοῦ αἵματι λυθρῷ ἐταράχθητε εἰς ἔλεγχον ἀπιστουμένου διατάγματος, ἔδωκας αὐτοῖς δαψιλὲς ὕδωρ ἀέλπιστος.

*δείξας διὰ τοῦ τότε δίψας πῶς σὺ τοὺς ἐναντίους ὑπόλασας.

*ὅτε γὰρ ἐπειράσθησαν, καίπερ ἐν ἐλέει παιδευόμενοι, ἔγνωσαν πῶς ἐν ὀργῇ κεκριμένοι ἀσεβεῖς ἐβασανίζοντο.

*τοὺς μὲν γὰρ ὡς πατὴρ νουθετῶν ἐδοκίμασας, ἐκείνους δ' ὡς ἀπότομος βασιλεὺς κατακρίνων ἐξήτασας.

*καὶ ἀπόντες δὲ καὶ παρόντες ὁμοίως ἐτυγχάνοντο.

*διπλῆ γὰρ αὐτοὺς ἔλαβε λύπη, καὶ στεναγμὸς μνημῶν τῶν παρελθόντων.

*ὅτε γὰρ ἤκουσαν διὰ τῶν ἰδίων κολάσεων βασανιζομένους αὐτούς, ἠσθάνοντο δ' κύριος.

*ὃν γάρ ἐν ἐκβέσει πάλαι ῥιφέντα ἀπείπον χλευάζοντες, ἐπὶ τέλει τῶν ἐκβάσεων ἐθαύμασαν, ἐκπλαγέντες οἷα οὐκ ἐδόκουν·

*διὰ τὸ λογισμῶν ἀσυνέτων ἀδικίας αὐτῶν, ἐν οἷς πλανηθέντες ἐθρήσκευον ἄλογα ἑρπετὰ, καὶ κνώδαλα εὐτελῆ· ἐπαπέστειλας αὐτοῖς πλῆθος ἀλόγων ζώων εἰς ἐκδίκησιν,

*ἵνα γνῶσιν, ὅτι οἷς τις ἁμαρτάνει, διὰ τούτων κολάζεται.

*οὐ γὰρ ἀπόρει ἡ παντοδύναμός σου χεὶρ, ἣ κτίσασα τὸν κόσμον ἐξ ἀμόρφου ὕλης, ἐπιπέμψαι αὐτοῖς πλῆθος ἀρκίων, ἢ θαρσεῖς λέοντας,

*ἢ νεοκτίστα θυμοῦ πλήρεις θηρας ἀγνώστους, ἢ τοι πυρπνόους φυσῶντας ἄδικα, ἢ βρέμον λικμῶντας καπνοῦ, ἢ δεινὰς ἀπ' ὀμμάτων ἀπειλὰς ἀστράπτοντας.

*ὧν ἐμόνον ἡ βλάβη ἠδύνατο ἐξολεθρεύσαι αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ἡ ὄψις ἐκφοβήσασα διωλέσθαι.

*Per hæc ipsi indigentes beneficium acceperunt. *Pro quidem fonte sempiterni fluminis sanguine cruẽto turbati in correptionem infantium occisorũ præcepti, dedisti illis abundantem aquam insperatè: *Ostendens per quæ tunc fuit sitim, quẽadmodum aduersarios punisti. *Cùm enim tentati sunt quamuis in misericordia disciplinam accipientes, scierunt quemadmodum in ira iudicati impij torméta patiebantur. *Hos quidem tanquã pater monẽs probasti, illos aũt tanquã durus rex condemnans examinasti. *Et absentes autem & præsentes similiter torquebantur. *Duplex enim illos acceperat tædiũ & gemitus memoriarum præteritorum. *Cùm enim audierũt per propria torméta beneficio affectos se, senserunt Dominũ. *Quem enim in expositione quõdam proiectum abnegauerunt subsannantes, in fine euentorum mirati sunt, non similia iustis sitientes. *Pro autem cogitationibus sine intellectu iniquitates illorum: in quibus errantes colebant irrationalia reptilia, et bestias viles, immisisti illis multitudinem irrationalium animalium in vindictam: *Vt scirent, quòd per quæ quis peccat, per hæc torquetur. *Non enim impotens erat omnipotens tua manus, & quæ creauit mundum ex informi materia, immittere illis multitudinem vrsorum aut audaces leones, *Aut nouiter creatæ iræ plenas bestias ignotas, aut igniuomum spirãtes halitum, aut fomitum ventilati fumi, aut horrendas ab oculis scintillas more fulgurum emittentes. *Quarum non solùm læsura poterat exterminare illos, sed & aspectus timorem incutiens perdere.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ Et sine autem his, vno
spiritu cadere poterant à pœ-
na persecutionem passi, &
dispersi ab spiritu virtutis
tuæ. sed omnia mensura, &
numero, & pondere dispo-
suisti. ‡ Nam multũ valere
tibi adest semper, & robori
brachij tui quis resistet?

‡ Quoniam tanquã momẽ- 23
tum ex stateris totus mũdus
ante te, & tanquã gutta ro-
ris matutina, quæ descendit
in terram. ‡ Misereris autẽ 24
omniũ, quia omnia potes, &
dissimulas peccata hominũ ad
pœnitentiam. ‡ Diligis enim 25
quæ sunt omnia, & nihil ab-
ominaris eorum quæ fecisti,
neq; enim odiens aliquid cõ-
stituisti. ‡ Quomodo autem 26
permansisset aliquid, nisi tu
voluisses? aut non vocatum à
te conseruaretur?

‡ Parcis autem omnibus, 27
quoniam tua sunt, Domine,
animarum amator.

CAP. XII.

NAm incorruptibilis tuus 1
spiritus est in omnibus.
‡ Ideo eos qui aberrant, 2
paulatim corripis, & in qui-
bus peccauerint, in memoriã
ducens admones, vt liberati à
malitia, credãt in te Domine.
‡ Etenim antiquos habita- 3
tores sanctæ tuæ terræ odio
habens: ‡ Eò quòd odibilia 4
facerent opera medicamento-
rum, & sacrificia nõ sancta,
‡ Filiorumq; necatores im- 5
misericordes, & viscerũ co-
mestores humanarũ carnium:
‡ Et deuoratorem sanguinis 6
de medio sacramenti diuini
tui, & principes parẽtes ani-
marũ inauxiliatarũ, voluisti
perdere per manus patrũ no-
strorũ. ‡ Vt dignã peregrina- 7
tionẽ reciperet Dei puerorum
quæ apud te omniũ charissima
terra. ‡ Sed & his tanquã 8
hominibus pepercisti, misisti-
que antecursores exercitus
tui vespas, vt eos paulatim
exterminarent.

‡ Ἐκ χειρὸς δὲ τούτων, οὐ πνεύματι
πεσεῖν ἠδυνάτουν τὸ ὑπὸ τὰ δίκης διωχ-
θέντες, ἐκ λυμηθέντες ὑπὸ πνεύματος
δυνάμεώς σου· ἀλλὰ πάντα μέτρῳ ἐ ἀριθμῷ ἐ σταθμῷ διέταξας.

‡ τὸ γὰρ μεγάλως ἰσχύειν σοὶ πάρεστι πάντοτε, καὶ κράτει βραχίονός σου τίς ἀντίστησεται; ‡ ὅτι ὡς ῥοπὴ ἐκ πλάστιγγος ὅλος ὁ κόσμος ἐνώπιόν σου, ἐ ὡς ῥανὶς δρόσου ὀρθρεινὴ κατελθοῦσα ἐπὶ τὸ γῆ σῦ.

‡ ἐλεεῖς δὲ πάντας ὅτι πάντα δύνασαι, ἐ παρορᾷς ἁμαρτήματα ἀνθρώπων εἰς μετάνοιαν.

‡ ἀγαπᾷς γὰρ τὰ ὄντα πάντα, καὶ οὐδὲν βδελύσσῃ ὧν ἐποίησας, οὐδὲ γὰρ ἂν μισῶν τι κατεσκεύασας.

‡ πῶς δὲ ἔμεινεν ἄν τι εἰ μὴ σὺ ἠθέλησας; ἢ τὸ μὴ κληθὲν ὑπὸ σοῦ διετηρήθη;

‡ φείδῃ δὲ πάντων, ὅτι σά ἐστι δέσποτα φιλόψυχε.

ιβ.

‡ Τὸ γὰρ ἄφθαρτόν σου πνεῦμά ἐστιν ἐν πᾶσι.

‡ διὸ σὺ παραπίπτοντας κατ' ὀλίγον ἐλέγχεις, ἐ ἐν οἷς ἁμαρτάνουσιν ὑπομιμνήσκων νουθετεῖς, ἵνα ἀπαλλαγέντες τῆς κακίας πιστεύσωσιν ἐπὶ σὲ κύριε.

‡ καὶ γὰρ σοῦ παλαιοὺς οἰκήτορας τῆς ἁγίας σου γῆς μισήσας,

‡ ἐπὶ πᾶσιν ἔχθιστα πραίστειν ἔργα φαρμακειῶν, καὶ τελετὰς ἀνοσίας·

‡ τέκνων τε φονέας; μιαιφόνους, καὶ σπλαγχνοφάγους ἀνθρωπίνων σαρκῶν.

‡ καὶ θοίνας αἵματος ἐκ μέσου μύσας θείας σου, ἐ αὐθέντας γονεῖς ψυχῶν ἀβοηθήτων, ἐβουλήθης ἀπολέσαι διὰ χειρῶν πατέρων ἡμῶν·

‡ ἵνα ἀξίαν ἀποικίαν δέξηται θεοῦ παίδων ἡ ἄρα σοὶ πασῶν ἡμιωτάτη γῆ.

‡ ἀλλὰ καὶ τούτων ὡς ἀνθρώπων ἐφείσω, ἀπέστειλας τε προδρόμους σῆς στρατοπέδου σφῆκας· ἵνα αὐτοὺς κατὰ βραχὺ ἐξολοθρεύσωσιν.

‡ Nam & sine his vno spiritu
D poterant occidi, persecutione
passi ab ipsis factis suis, & di-
sperst per spiritũ virtutis tuæ,
sed omnia in mensura & nu-
mero & pondere dispositi.

‡ Multum enim valere tibi
soli superat semper, & virtutis
brachij tui quis resistet?

‡ Quoniã tanquã momentũ
statêræ, sic est ante te orbis ter-
rarum, & tanquam gutta roris
antelucani, q descendit in ter-
ram. ‡ Et misereris omnium,
quia omnia potes, & dissimu-
las peccata hominum propter
pœnitentiam. ‡ Diligis enim
omnia quæ sunt, & nihil eorũ
odisti quæ fecisti, nec enim o-
diens aliquid constituisti, aut
quomodo autẽ posset aliquid permanere, nisi tu
voluisses? aut quod à te voca-
tum non esset, conseruaretur?

‡ Parcis aũt omnibus, quo-
niam tua sunt, Domine, qui
amas animas.

CAP. XII.

QUàm bonus & suauis
est, Dñe, spiritus tuus in
omnibus! ‡ Ideoq́ue hos qui
exerrãt partibus, corripis, & de
quibus peccãt, admones & ar-
loqueris, vt relicta malitia cre-
dant in te Dñe. ‡ Illos enim
antiquos inhabitatores terræ
sanctæ tuæ, quos exhorruisti,

‡ Quoniam odibilia opera
tibi faciebant per medicamen-
na & sacrificia iniusta
filiorum suorũ necatores, fi-
misericordia, & comestores
viscerum hominum. ‡ Et de-
uoratores sanguinis, & auctio-
res parentes animarum inau-
xiliatarum, perdere voluisti
à medio sacramento tuo per
manus parentum nostrorum.

‡ Vt dignam percipere
B peregrinatione puerorũ Dei,
quæ tibi omnium charissima
terra. ‡ Sed & his tanquam
hominibus pepercisti, & mi-
sisti antecessores exercitus tui
vespas, vt illos paulatim ex-
terminarent.

‡ Non quia impotens eras in
bello, subiicere impios iustis,
aut bestiis seuis, aut verbo du-
ro simul exterminare; ‡ Sed 10
partibus iudicans, dabas locũ
pœnitẽtiæ, non ignorãs, quo-
niam nequam est natio eorũ,
& naturalis malitia ipsorum,
& quoniã non poterat mutari
cogitatio eorũ in perpetuum.

‡ Semen enim erat maledi- 11
ctum ab initio, nec timens ali-
quem, veniam dabas peccatis
illorum. ‡ Quis enim dicet 12
tibi, Quid fecisti? aut quis sta-
bit cõtra iudicium tuum? aut
quis in conspectu tuo veniet C
vindex iniquorum hominũ?
aut quis tibi imputabit, si pe-
nerint nationes quas fecisti?

‡ Non est enim alius Deus 13
quàm tu, cui cura est de omni-
bus, vt ostendas quoniam nõ
iniustè iudicas iudicium.

‡ Neque rex, neque tyran- 14
nus in conspectu tuo inquirẽt
de his quos perdidisti. ‡ Cùm 15
ergo sis iustus, iustè omnia dis-
ponis, ipsum quoque qui nõ
debet puniri, condemnas, &
exterum æstimas à tua virtute.

‡ Virtus enim tua iustitiæ 16
initiũ est, & ob hoc quòd om-
nium Dominus es, omnibus
te parcere facis. ‡ Virtutem 17
enim ostendis tu, qui non cre-
deris esse in virtute confirma-
tus, & hos qui te nesciunt, in
audacia traducis. ‡ Tu au- 18
tem dominator virtutis, cum
tranquillitate iudicas, & cum
magna reuerẽtia disponis nos.
subest enim tibi cùm volue-
ris, posse.

‡ Docuisti enim populum 19
tuum per talia opera, quoniã
oportet iustum esse & huma-
num. & bonæ spei fecisti filios D
tuos, quoniam iudicans das
locum in peccatis pœnitentiæ.

‡ Si enim inimicos seruorũ 20
tuorum, & debitos morti cum
tanta cruciasti attentione, &
liberasti, dans tempus & lo-
cum per quæ possent mutari
à malitia:

‡ οὐκ ἀδύνατον ἦν ἐν παρατάξει, ἀσεβεῖς δικαίοις ἐπιχειρίοις δοῦναι, ἢ θηρίοις δεινοῖς, ἢ λόγῳ δυστιμῷ ὑφ' ἓν ἐκπνέυσαι.

‡ κρίνων δὲ καθέρακυ ἐδίδους 10
τόπον μετανοίας, οὐκ ἀγνοῶν ὅτι πονηρὰ ἡ γένεσις αὐτῶν ἐ ἔμφυτ ἡ κακία αὐτῶν, ἐστι δὲ μὴ ἀλλαγὴ ὁ λογισμὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.

‡ σπέρμα γὰρ ἦν κατηραμέ- 11
νον ἀπ' ἀρχῆς· ἐ οὐδὲ φοβούμενός τινα ἐφ' οἷς ἥμαρτανον, ἀφῆκας ἐδίδους.

‡ τίς γὰρ ἐρεῖ τί ἐποίησας; ἢ τίς 12
ἀντιστήσεται τῷ κρίματί σου; τίς δὲ ἐγκαλέσει σοὶ κῦ ἐθνῶν ἀπολωλότων, ἃ σὺ ἐποίησας; ἢ τίς εἰς κατάσασιν σοὶ ἐλεύσεται ἔκδικος ἀνθρώπων κῦ αἰδίκων ἀνθρώπων;

‡ ὅτε γὰρ θεὸς ἐστι πλὴν σοῦ, ᾧ μέ- 13
λει περὶ πάντων, ἵνα δείξῃς ὅτι οὐκ αἰδίκως ἔκρινας.

‡ ὅτε βασιλεὺς ἢ τύραννος ἐ ἀν- 14
θρωπήσαι δυνήσεταί σοι περὶ ὧν ἀπόλασας.

‡ δίκαιος ὢν ὧν δικαίως τὰ πάντα 15
διέπεις αὐτὸν τὸν μὴ ὀφείλοντα κολασθῆναι καταδικάσας ἀλλότριον ἡγεμόνος ἐ τῆς δυνάμεως.

‡ ἡ γὰρ ἰσχύς σου δικαιοσύνης ἀρ- 16
χή, καὶ τὸ πάντων σε δεσπόζειν πάντων φείδεσθαί σε ποιεῖ.

‡ ἰσχὺν γὰρ ἐνδείκνυσαι ἀπιστούμε- 17
νος ἐπὶ δυνάμεως τελειότητι, καὶ ἐν τοῖς εἰδόσι τὸ θαῤῥεῖν ἐξελέγχεις.

‡ σὺ δὲ δεσπόζων ἰσχύος ἐν ἐπιει- 18
κείᾳ κρίνεις, καὶ μετὰ πολλῆς φειδοῦς διοικεῖς ἡμᾶς.

‡ πάρεστι γάρ σοι ὅταν θέλῃς τὸ 19
δύνασθαι· ἐδίδαξας δὲ σου τὸν λαὸν διὰ τῶν τοιούτων ἔργων, ὅτι δεῖ τὸν δίκαιον εἶναι φιλάνθρωπον· καὶ ἐλπίδας ἐποίησας σοὶ υἱὸς σου, ὅτι δίδως ἐπὶ ἁμαρτήμασι μετάνοιαν.

‡ εἰ γὰρ ἐχθροὺς παίδων σου ἐ ὀφει- 20
λομένους θανάτῳ μετὰ τοσαύτης ἐτιμωρήσω προσοχῆς, δι' ὧν χρόνον καὶ τρόπον δι' ὧν ἀπαλλαγῶσι τὴν κακίας·

‡ Non impotens in acie
impios iustis subditos dare,
aut bestijs seuis, aut verbo
daro simul exterminare.

‡ Iudicans autẽ paulatim
dabas locum pœnitẽtiæ; non
ignorans, quòd nequam gene
ratio illorum & natiua ma-
litia eorum; & quòd non mu
taretur cogitatio illorum in
perpetuũ. ‡ Semen enim erat
maledictum ab initio: neque
veritus aliquẽ in quibus pec
cauerẽt, veniã dabas. ‡ Quis
enim dicet, Quid fecisti? aut
quis resistet iudicio tuo? quis
autem accusabit te de natio-
nibus quæ perierunt, quas tu
fecisti? aut quis in conspectũ
tuum veniet vindex contra
iniquos homines? ‡ Neque
enim Deus est præter te, cui
cura est de omnibus, vt osten-
das quoniam non iniustè iu-
dicasti. ‡ Neque rex aut ty-
rannus resistere poterit tibi de
quibus torsisti. ‡ Iustus autẽ
existens iustè omnia disponis,
ipsum qui non debet puniri
condemnare exterum extis-
mans à tua virtute.

‡ Nam vis tua iustitiæ
initium, & omniam te do-
minari omnibus parcere te
facit.

‡ Robur enim ostendis qui
non crederis in virtutis con-
summatione, et in scientibus
audaciam arguis.

‡ Tu autẽ dominator vir-
tutis in æquitate iudicas, &
cum multa parcitate guber-
nas nos. ‡ Adest enim tibi
cùm volueris posse; docuisti
autem tuum populum per ta
lia opera, quoniam oportet in
stum esse humanum, & bo-
næ spei fecisti filios tuos, quo-
niam das in peccatis pœni-
tentiam.

‡ Si enim inimicos seruo-
rum tuorum & debitos mor
ti cum tanta cruciasti attẽ-
tione, dans tempus & mo-
dum per quæ mutarentur à
malitia:

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 ‡ Cum quanta diligentia iudicasti filios tuos, quorum parentibus iuramēta & conuentiones dedisti bonarum promissionum. 22 ‡ Nos ergo instruens, inimicos nostros in multitudine flagellas, vt tuā bonitatem curemus iudicantes; iudicati autem speremus misericordiam. 23 ‡ Unde & eos qui in stultitia vitæ vixerunt iniustè, per proprias cruciasti abominationes.

24 ‡ Etenim erroris vijs longius errauerūt, deos æstimantes quæ & in animalibus inimicorum vilia, infantium more stultorum decepti.

25 ‡ Propter hoc tanquam pueris sine ratione iudicium in ludibrium misisti.

26 ‡ Illi autem ludibrijs increpationis non correcti, dignum Dei iudicum experientur.

27 ‡ In quibus enim ipsi patientes indignabantur, in his quos putabant deos, in ipsis puniti videntes quem olim negabant nosse, Deum agnouerūt verum: propterea & finis condemnationis in illos superuenit.

CAP. XIII.

1 VAni quidem omnes homines natura, quibus adest Dei ignorantia, de his quæ videntur bona, non potuerunt intelligere eum qui est; neque operibus attendentes agnouerunt artificem.

2 ‡ Sed aut ignem, aut spiritum, aut celerem aërem, aut gyrum stellarum, aut violentam aquam, aut luminaria cæli, rectores mundi deos putauerunt.

3 ‡ Quorum si quidem specie delectati, hæc deos putauerunt, sciant quanto his Dñs est melior; nam speciei præcipuus generator creauit hæc. 4 ‡ Si autem virtute & operatione mirati, intelligant ab illis quanto qui constituit ipsa, potentior est.

21 ‡ μὴ πόσης ἀκριβείας ἔκρινας σὺ τοὺς σούς, ὧν τοῖς πατράσιν ὅρκους καὶ συνθήκας ἔδωκας ἀγαθῶν ὑποσχέσεων·

22 ‡ ἡμᾶς αὖ παιδεύων, σὺ ἐχθροὺς ἡμῶν ἐν μυελοτόπῳ μάστιγοις, ἵνα σου τὴν ἀγαθότητα μεριμνῶμεν κρίνοντες, κεκριμένοι δὲ ἐλπίζωμεν ἔλεον.

23 ‡ ὅθεν καὶ σὺ ἐν ἀφροσύνῃ ζωῆς βιώσαντας ἀδίκως, διὰ τῶν ἰδίων ἐβασάνισας βδελυγμάτων.

24 ‡ Καὶ γὰρ τῶν πλάνης ὁδῶν μακρότερον ἐπλανήθησαν, θεοὺς ὑπολαμβάνοντες τὰ καὶ ἐν ζώοις τῶν ἐχθρῶν ἄτιμα, νηπίων δίκην ἀφρόνων ψευδοῦντες.

25 ‡ διὰ τοῦτο ὡς παισὶν ἀλογίστοις τὴν κρίσιν εἰς ἐμπαιγμὸν ἔπεμψας.

26 ‡ οἱ δὲ παιγνίοις ἐπιτιμήσεως μὴ νηφθέντες, ἀξίαν θεοῦ κρίσιν πείσονται.

27 ‡ ἐφ' οἷς γὰρ αὐτοὶ πάσχοντες ἠγανάκτουν, ἐπὶ τούτοις ἃς ἐδόκουν θεὰς, ἐν αὐτοῖς κολαζομένοις ἰδόντες ὃν πάλαι ἠρνοῦντο εἰδέναι, θεὸν ἐπέγνωσαν ἀληθῆ· ὁπερ καὶ τὸ τέρμα τῆς καταδίκης ἐπ' αὐτοὺς ἐπῆλθε.

ιγ'.

1 ‡ Μάταιοι μὲν γὰρ πάντες ἄνθρωποι φύσει, οἷς παρῆν θεοῦ ἀγνωσία, καὶ ἐκ τῶν ὁρωμένων ἀγαθῶν, οὐκ ἴσχυσαν εἰδέναι τὸν ὄντα, οὔτε τοῖς ἔργοις προσέχοντες ἐπέγνωσαν τὸν τεχνίτην.

2 ‡ ἀλλ' ἢ πῦρ, ἢ πνεῦμα, ἢ ταχινὸν ἀέρα, ἢ κύκλον ἄστρων, ἢ βίαιον ὕδωρ, ἢ φωστῆρας οὐρανοῦ, πυτιάνεις κόσμου θεοὺς ἐνόμισαν.

3 ‡ ὧν εἰ μὲν τῇ καλλονῇ τερπόμενοι, ταῦτα θεὸς ὑπελάμβανον, γνώτωσαν πόσῳ τούτων ὁ δεσπότης ἐστὶ βελτίων, ὁ γὰρ τῆς κάλλους ἡδυπάθειας ἔκτισεν αὐτά.

4 ‡ εἰ δὲ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ἐκπλαγῆτε, νοησάτωσαν ἀπ' αὐτῶν πόσῳ ὁ κατασκευάσας αὐτὰ δυνατώτερός ἐστιν.

21 ‡ Cum quanta diligentia iudicasti filios tuos, quorum parentibus iuramenta & conuentiones dedisti bonarū promissionū. 22 ‡ Cùm ergo das nobis disciplinam, inimicos nostros multipliciter flagellas, vt bonitatē tuam cogitemus iudicantes, & cùm de bonis iudicatur, speremus misericordiam tuā. 23 ‡ Vnde & illis qui in vita sua insensatè & inutilè vixerūt, per hæc q̄ coluerūt detexisti summa tormēta. 24 ‡ Etenim in erroris via diutius errauerunt, deos æstimantes hæc quæ in animabus sunt superuacua, infantium insensatorū more. 25 viuētes. ‡ Propter hoc tanquā pueris insensatis iudicium irriderisum dedisti. ‡ Qui aut̄ ludibrijs & increpationibus non sunt correcti, dignū Dei iudi- 27 ciū experti sunt. ‡ In his enim quæ patiebātur, molestè ferebāt, in quibus impatientes indignabantur. per hæc quos putabāt deos in ipsis, cùm exterminarentur videtes illum, quem olim negabāt se nosse, verū Deū agnouerūt, propter quod & finis condemnationis eorum veniet super illos.

CAP. XIII.

1 VAni sunt aūt omnes homines, in quib⁹ nō fuit A scientia Dei; & de his quæ videntur bona, non potuerūt intelligere eum qui est; neque operibus attendētes agnouerunt, quis esset artifex. 2 ‡ Sed aut ignem, aut spiritum, aut citatum aërem, aut gyrū stellarū, aut nimiam aquam, aut Solem & Lunam rectores mundi deos putauerunt. 3 ‡ Quorum & si specie delectati deos putauerūt, sciant quanto his dominator eorum fpecioſior eſt: ſpeciei enim generator hæc omnia conſtituit. 4 ‡ Aut ſi virtutem & operationem eorum mirati ſunt, intelligant ab illis; quoniam qui hæc fecit, fortior eſt illis.

5 ‡ A magnitudine enim speciei & creaturæ cognoscibiliter poterit creator horū videri. 6 ‡ Sed tamen adhuc in his minor est querela. & hi enim B fortasse errant, Deum quærētes & volentes inuenire. 7 ‡ Etenim cū in operibus illius conuersentur, inquirunt & persuasum habent, quoniam bona sunt quæ videntur. 8 ‡ Iterum autē nec his debet ignosci. 9 ‡ Si enim tantum potuissent scire, vt possent æstimare seculum, quomodo huius dominū non facilius inuenerunt? 10 ‡ Infelices autē sunt, & inter mortuos spes illorum est, qui appellauerūt deos opera manuū hominum, aurum & argentū, artis inuentionē, & similitudines animalium, aut lapidem inutilē opus manus antiquæ.

11 ‡ Aut si quis artifex faber de sylua lignum rectum secuerit, & huius doctè eradat omnem corticem, & arte sua vsus, diligenter fabricet vas inutile in C conuersationem vitæ;

12 ‡ Reliquiis autem eius operis ad præparationem escæ abutatur; 13 ‡ Et reliquum horum quod ad nullos vsus facit, lignum curuum & verticibus plenum sculpat diligenter per vacuitatem suam, & per scientiam suam artis figuret illud, & assimilet illud imagini hominis.

14 ‡ Aut alicui ex animalibus illud comparet, perliniens rubrica, & rubicundum faciens fuco colorem illius, & omnem maculam quæ in illo est, perliniens.

15 ‡ Et faciat ei dignam habitationem, & in pariete ponens D illud, & confirmans ferro;

16 ‡ Ne fortè cadat prospiciens illi, sciens quoniam non potest adiuuare se. imago enim est, & opus est illi adiutorium.

17 ‡ Et de substantia sua & de filiis suis, & de nuptiis vorum faciens, inquirit.

5 ‡ ἐκ γὰρ μεγέθους καὶ καλλονῆς κτισμάτων, ἀναλόγως ὁ γενεσιάρχης αὐτῶν θεωρεῖται.

6 ‡ ἀλλ' ὅμως ἔτι τούτοις μέμψις ἔστιν ὀλίγη· καὶ γὰρ αὐτοὶ τάχα πλανῶνται θεὸν ζητοῦντες καὶ θέλοντες εὑρεῖν.

7 ἐν γὰρ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ διατρέφονται, καὶ πείθονται τῇ ὄψει, ὅτι καλὰ τὰ βλεπόμενα.

8 ‡ πάλιν δὲ οὐδ' αὐτοὶ συγγνωστοί.

9 ‡ εἰ γὰρ τοσοῦτον ἴσχυσαν εἰδέναι, ὥστε δύνασθαι τεκμήρασθαι τὸν αἰῶνα, τὸν τούτων δεσπότην πῶς τάχιον οὐχ εὗρον,

10 ‡ ταλαίπωροι δὲ καὶ ἐν νεκροῖς αἱ ἐλπίδες αὐτῶν, οἵτινες ἐκάλεσαν θεοὺς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, χρυσὸν καὶ ἄργυρον τέχνης ἐμμελέτημα καὶ ἀπεικάσματα ζώων, ἢ λίθον ἄχρηστον χειρὸς ἔργον ἀρχαίας.

11 ‡ εἰ δὲ καί τις ὑλοτόμος τέκτων εὔτηκτον φυτὸν ἐκπρίσας, περιέξεσεν ὁμαλῶς πᾶσαν τὸν φλοιὸν αὐτοῦ, καὶ τεχνησάμενος εὐπρεπῶς κατεσκεύασε χρήσιμον σκεῦος εἰς ὑπηρεσίαν ζωῆς.

12 ‡ τὰ δὲ ἀποβλήματα τῆς ἐργασίας εἰς ἑτοιμασίαν τροφῆς ἀνάλωσε·

13 ‡ τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπόβλημα εἰς μηδὲν εὔχρηστον ξύλον σκολιόν, καὶ ὄζοις συμπεφυκός, λαβὼν ἔλυψεν ἐν σπουδῇ ἀργίας αὐτοῦ, καὶ ἐμπειρίᾳ σοφίσεως ἐτύπωσεν αὐτὸ, ἀπείκασεν αὐτὸ εἰκόνι ἀνθρώπου·

14 ‡ ἢ ζῴῳ τινὶ ἀτελεῖ ὁμοίωσεν αὐτό, καταχρίσας μίλτῳ καὶ φύκει ἐρυθρίδας χροιᾷ αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν κηλίδα τὴν ἐν αὐτῷ καταχρίσας.

15 ‡ καὶ ποιήσας αὐτῷ αὐτοῦ ἄξιον οἴκημα, ἐν τοίχῳ ἔθηκεν αὐτὸ ἀσφαλισάμενος σιδήρῳ·

16 ‡ ἵνα μὴν ἐν μὴ καταπέσῃ προνοήσων αὐτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἀδυνατεῖ ἑαυτῷ βοηθῆσαι· εἰκὼν γάρ ἐστιν εἰκόνων ἐχρείαν ἔχει βοηθείας.

17 ‡ περὶ δὲ κτημάτων καὶ γάμων αὐτοῦ καὶ τέκνων προσδυσχωμενος,

5 ‡ Ab enim magnitudine et specie, & creaturis, per analogiam generator illorum conspicitur. 6 ‡ Sed tamen in his querela est parua: & enim illi fortè errant Deum quærentes & volentes inuenire.

7 ‡ In enim operibus illius conuersantes scrutantur, & persuasum habent aspectū, quoniam bona quæ videtur:

8 ‡ Iterum autem neque illi venia digni. 9 ‡ Si enim tantum potuerunt scire, vt possent æstimare seculum, horū dominum quomodo citius nō inuenerunt? 10 ‡ Infelices autē & inter mortuos spes eorū, qui appellauerunt deos opera manuum hominū, aurum & argentum, artis meditationes & similitudines animalium, aut lapidē inutilem manus opus antiquæ. 11 ‡ Si autem & aliquis lignator faber rectam arborem cùm secuerit, circumraſit doctè omnem corticem eius, & arte vſus decore præparauit vtile vas in ministerium vitæ:

12 ‡ At reliquias operis in præparationē escæ expendens 13 satiatus est. ‡ Quod autem ex illis abijcitur ad nihil vtile lignum curuum, & ramis natura plenū, accipiens sculpsit in diligentia ocij sui, & experientia intellectus figurauit illud, assimilauit illud 14 imagini hominis. ‡ Aut animali cuipiam vili similem fecit illud, deliniens rubrica et fuco rubricum faciens colorē illius, & omnem maculā quæ 15 in eo, perliniens. ‡ Et cùm fecerit ei ipso dignam habitationem, in pariete posuit illud confirmans ferro.

16 ‡ Vt quidem non decideret prouidit illi, sciens quòd non potest se adiuuare: & enim est imago, & necessitatem habet adiutorij.

17 ‡ Pro autem possessionibus & nuptijs suis, & filiorum orans;

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 ‡ *Non erubescit inanimatum alloqui, & pro quidem sanitate infirmum inuocat, pro autem vita mortuum rogat, pro aũt auxilio inexpertissimo supplicat.* 19 ‡ *Pro aũt itinere, neque gressu uti potenti, pro autem acquisitione & operatione & manuum euentu, ab ignauissimo manibus bonum euentum petit.*

CAP. XIIII.

AD nauigandũ quispiam iterum paratus, & feros pertrãsiturus fluctus, ferente se naue putridius lignũ inuocat.

2 ‡ *Illud quidem enim cupiditas lucrorum excogitauit, artifex autẽ sapientia fabricauit.*

3 ‡ *At tua pater gubernat prouidentia, quoniam dedisti & in mari viam & in fluctibus semitam securam.*

4 ‡ *Ostendens quòd potes ex omni saluare, vt et si sine arte aliquis ascendat.* 5 ‡ *Vis autem non otiosa esse sapientiæ tuæ opera; propter hoc & minimo ligno credunt homines animas, & qui transierunt tempestatẽ rate liberati sunt.*

6 ‡ *Et in initio enim cũ perirent superbi gigantes, spes mundi ad ratem confugiens, reliquit seculo semen natiuitatis tua gubernata manu.*

7 ‡ *Benedictum est enim lignum per quod fit iustitia.*

8 ‡ *At manu factum maledictũ illud & qui fecit illud: quia hic quidem operatus est, illud autẽ corruptibile Deus nominatum est.* 9 ‡ *Similiter odiosa Deo & impius & impietas eius.* 10 ‡ *Etenim quod factũ est cum eo qui fecit tormenta patietur.*

11 ‡ *Propter hoc & in idolis nationum visitatio erit, quoniam in creatura Dei in abominationem facti sunt, & in scandala animabus hominum, & in laqueum pedibus insipientium.*

18 ‡ ἐπ αἰσχυνῇ τῷ ἀψύχῳ φθεγγόμενον ἐπικαλεῖται· περὶ ὑγιείας τοῦ ἀδυνάτου ἐπικαλεῖται· περὶ ζωῆς τοῦ νεκρὸν αἰτεῖ, περὶ ἐπικουρίας τοῦ ἀπειροτάτην ἱκετεύει.

19 ‡ περὶ ὁδοιπορίας, τοῦ μὴ δυναμένου βαδίζειν χρῆσθαι, περὶ ποιήσεως καὶ ἐργασίας καὶ χειρῶν ἐπιτυχίας, τὸν ἀδρανέστατον τοῖς χερσὶν δυσεργέτειον αἰτεῖται.

ιδ΄.

1 ‡ Πλοῦς πάλιν γέλλομένου, καὶ ἄγρια μέλλων διοδεύειν κύματα, τοῦ φέροντος αὐτὴν πλοίου σαθρότερον ξύλον ἐπιβοᾶται.

2 ‡ ἐκεῖνο μὲν γὰρ ὁρεξις πορισμοῦ ἐπενόησε, τεχνίτις δὲ σοφία κατεσκόλασεν.

3 ‡ σὴ δὲ σὴ πάτερ διακυβερνᾷ πρόνοια, ὅτι ἔδωκας καὶ ἐν θαλάσσῃ ὁδὸν καὶ ἐν κύμασι τρίβον ἀσφαλῆ.

4 ‡ δεικνὺς ὅτι δυνάσαι ἐκ παντὸς σώζειν, ἵνα κἂν ἄνευ τέχνης τις ἐπιβῇ.

5 ‡ θέλεις δὲ μὴ ἀργὰ εἶναι τὰ σοφίας σου ἔργα· διὰ τοῦτο καὶ ἐλαχίστῳ ξύλῳ πιστεύουσιν ἄνθρωποι ψυχάς, καὶ διελθόντες κλύδωνα σχεδίᾳ διεσώθησαν.

6 ‡ καὶ γὰρ τῶν ἀπολωλότων ὑπερηφάνων γιγάντων, ἡ ἐλπὶς τοῦ κόσμου ἐπὶ σχεδίας καταφυγοῦσα, ἀπέλιπεν αἰῶνι σπέρμα γενέσεως τῇ σῇ κυβερνηθεῖσα χειρί.

7 ‡ εὐλόγητον γὰρ ξύλον δι᾽ οὗ γίνεται δικαιοσύνη.

8 ‡ τὸ δὲ χειροποίητον ἐπικατάρατον αὐτὸ καὶ ὁ ποιήσας αὐτό· ὅτι ὁ μὲν εἰργάζετο, τὸ δὲ φθαρτὸν θεὸς ὠνομάσθη.

9 ‡ ἐν ἴσῳ μισητὰ θεῷ καὶ ὁ ἀσεβῶν καὶ ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ.

10 ‡ συναχθήσεται γὰρ τῷ ποιήσαντι καὶ ἡ βάσανος.

11 ‡ διὰ τοῦτο καὶ ἐν εἰδώλοις ἐθνῶν ἐπισκοπὴ ἔσται, ὅτι ἐν κτίσματι θεοῦ εἰς βδέλυγμα ἐγλυφησαν καὶ εἰς σκάνδαλα ψυχαῖς ἀνθρώπων καὶ εἰς παγίδα ποσὶν ἀφρόνων.

12 ‡ Non erubescit loqui cum illo, qui sine anima est, & pro sanitate quidem infirmum deprecatur, & pro vita rogat mortuũ, & in adiutorũ inutilem uocat. 13 ‡ Et pro itinere petit ab eo, qui ambulare non potest, & de acquirendo & de operando, & de omnium rerũ euentu petit ab eo, qui in omnibus est inutilis.

CAP. XIIII.

1 ITerum alius nauigare cupiens, & per feros fluctus ire facere incipiens ligno portete se, fragilius lignum inuocat. 2 ‡ Illud enim cupiditas acquirendi excogitauit, & artifex sapientia fabricauit illud.

3 ‡ Tua autem pater prouidentia ab initio cuncta gubernat, quoniam dedisti & in mari viam, & inter fluctus firmam semitam firmissimã: 4 ‡ Ostendens quoniam potens es ex omnibus sanare, etiam si sine arte aliquis adeat mare.

5 ‡ Sed vt non effet vacua tua pietiæ tuæ opera, propter hoc etiam & exiguo ligno credunt homines animas suas, & transeuntes mare per ratem liberati sunt.

6 ‡ Sed & ab initio cùm perirent superbi gigantes, spes orbis terrarum ad ratem confugiens, remisit seculo semen fugiens, remisit seculo semen natiuitatis, quæ manu tua erat gubernata.

7 ‡ Benedictum est enim lignum, per quod fit iustitia.

8 ‡ Per manus autem quod factum est idôlum, maledictum est & ipsum, & qui fecit illud, quia ille quidẽ operatus est, illud autem cùm esset fragile, Deus cognominatus est. 9 ‡ Similiter autem odio sunt Deo impius & impietas eius. 10 ‡ Etenim quod factũ est ẽũ illo, qui fecit tormenta patietur. 11 ‡ Propter hoc & in idôlis nationũ non erit respectus, quoniam creaturę Dei in odiũ factę sunt, & in tentationẽ animæ hominũ, & in muscipulam pedibus insipientium.

11 ‡ Initũ enim fornicationis est exquisitio idolorũ, & adinuentio illorum corruptio vitæ est. 12 ‡ Neq; enim erant ab initio, neq; erunt in perpetuũ. 13 ‡ Superuacuitas enim hominum nec adinuenit in orbẽ terrarũ; & ideò breuis illorum finis est inuẽtus. 14 ‡ Acerbo enim luctu dolens pater rapti citò sibi filij, fecit imaginẽ; & illum qui tunc quasi homo mortuus fuerat, nunc tanquã Deum colere cœpit, & cõstituit inter seruos suos sacra & sacrificia. 15 ‡ Deinde interueniente tẽpore, conualescente antiqua consuetudine, hic error tanquã lex custodit' est, & tyránorũ imperio colebãtur figmẽta. 16 ‡ Et hos quos in palam homines honorare nõ poterãt, propter hoc q longè essent, à lõginquo figura eorum allata euidentẽ imaginẽ regis, quem honorare volebãt, fecerũt, vt illũ, qui aberat, tanquã præsentẽ colerent sua solicitudine. 17 ‡ Prouexit autem ad horũ culturã, & hos qui ignorabãt, artificis eximia diligentia. 18 ‡ Ille enim volens plus placere illi, qui se assumpsit, elaborauit arte sua, vt similitudinem in melius figuraret. 19 ‡ Multitudo autem hominum abducta per speciem operis, eum qui ante tẽpus tãquam homo honoratus fuerat, nunc Deum æstimauerũt. 20 ‡ Et hæc fuit vitę humanę deceptio, quoniã aut affectui aut regibus deseruiẽtes homines, incõmunicabile nomẽ lapidibus & lignis imposuerũt. 21 ‡ Et non sufficerat errasse eos circa Dei sciẽtiã, sed & in magno viuẽtes insciẽtię bello, tot & tã magna mala pacem appellant. 22 ‡ Aut enim filios suos sacrificantes, aut obscura sacrificia facientes, aut insaniæ plenas vigilias habentes, 24 ‡ Neque vitam, neque nuptias mundas iam custodiunt, sed & alius alium per inuidiam occidit, aut adulterans contristat.

11 ‡ ἀρχὴ γὰρ πορνείας εἴδωλων εὕρεσις· ἡ αὐτῶν φθορὰ ζωῆς.

12 ‡ οὔτε γὰρ ὧν ἀπ᾽ ἀρχῆς οὔτε εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται.

13 ‡ κενοδοξία γὰρ ἀνθρώπων εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ τοῦτο σύντομον αὐτῶν τὸ τέλος ἐπενοήθη.

14 ‡ ἀώρῳ γὰρ πένθει τυχόμενος πατὴρ ἐτάχεως ἀφαιρεθέντος τέκνου, εἰκόνα ποιήσας τὸν τότε νεκρὸν ἄνθρωπον, νῦν ὡς θεὸν ἐτίμησε, καὶ παρέδωκε τοῖς ὑποχειρίοις μυστήρια καὶ τελετάς.

15 ‡ εἶτ᾽ ὀ χρόνῳ κραθεὶς τὸ ἀσεβὲς ἔθος ὡς νόμος ἐφυλάχθη, καὶ τυράννων ἐπιτάγαις ἐθρησκεύετο τὰ γλυπτά.

16 ‡ οὓς ὃν ὄψει μὴ δυναμένοι παμῶ ἀνθρώποι διὰ τὸ μακρὰν οἰκεῖν, τὸν πόρρωθεν ὄψιν αὐτυπωσάμενοι ἐμφανῆ εἰκόνα βασιλέως ἐποίησαν, ἵνα τὸν ἀπόντα ὡς παρόντα κολακεύωσι διὰ τὴν σπουδήν. 17 ‡ εἰς ἐπίτασιν δὲ θρησκείας καὶ τοὺς ἀγνοοῦντας ἡ τοῦ τεχνίτου προεκάλεσε φιλοτιμία.

18 ‡ ὁ μὲν γὰρ τάχα τῷ κρατοῦντι βουλόμενος ἀρέσαι, ἐξεβιάσατο τῇ τέχνῃ τὴν ὁμοιότητα ἐπὶ τὸ κάλλιον.

19 ‡ τὸ δὲ πλῆθος ἐφελκόμενον διὰ τὸ δύχαρες τῆς ἐργασίας τὸν πρόσθεν ὀλίγῳ πρότερον ἄνθρωπον, νῦν σέβασμα ἐλογίσαντο.

20 ‡ καὶ τοῦτο ἐγένετο τῷ βίῳ εἰς ἔνεδρον· ὅτι ἢ συμφορᾷ ἢ τυραννίδι δουλεύοντες ἀνθρωποι τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα λίθοις καὶ ξύλοις περιέθηκαν.

21 ‡ εἶτ᾽ οὐκ ἤρκεσε τὴν πλάνην περὶ τὸ θεοῦ γνῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν μεγάλῳ ζῶντες ἀγνοίας πολέμῳ, τὰ τοσαῦτα κακὰ εἰρήνην προσαγορεύουσιν.

22 ‡ ἢ γὰρ τεκνοφόνους τελετὰς, ἢ κρύφια μυσήρια, ἢ ἐμμανεῖς ἐξ ἄλλων θεσμῶν κώμους ἄγοντες·

24 ‡ ἔτι βίαις ἔτε γάμοις ἔτι καθαρὰς φυλάσσουσιν, ἕτερος δὲ ἕτερον ἢ λοχᾷ φθείρει, ἢ νοθείαν ὀδυνᾷ.

12 ‡ *Initium enim fornicationis excogitatio idolorum, inuentio autem illorum corruptio vitæ.* 13 ‡ *Neque enim erant ab initio, neque in perpetuum erunt.* 14 ‡ *Vana gloria enim hominũ ingressa est in mundum, & ideo breuis illorum finis excogitatus est.* 15 ‡ *Intempestiuo enim luctu vexatus pater citò rapti filij imaginẽ faciens tunc mortuum hominẽ, nunc vt Deum coluit, & tradidit subditis mysteria & sacrificia.* 16 ‡ *Deinde in tempore quæ inualuerat impia consuetudo tanquam lex custodita est, et tyrannorum imperijs colebantur sculpta.* 17 ‡ *Quos in conspectu non potentes honorare homines eò quòd longè habitarent, à longè conspectum figurantes manifestam imaginem honorati regis fecerunt, vt absenti tanquam præsenti assentarentur per solicitudinem.* 18 ‡ *In extensionem autem cultus & ignorantes artificis adhortata est ambitio.* 19 ‡ *Ille enim fortè dominanti volens placere, elaborauit arte similitudinem in melius.* 20 ‡ *At multitudo attracta per speciem operis eum qui paulò antè honoratus fuerat homo, nunc numen æstimauerunt.* 21 ‡ *Et hoc fuit vitæ in insidias, quoniam aut calamitati aut tyrãnidi seruientes homines incommunicabile nomen lapidibus & lignis imposuerunt.* 22 ‡ *Postea nõ sufficerat errasse circa Dei scientiã, sed et in magno viuentes insciti bello, tanta mala pacem appellant.* 23 ‡ *Aut enim filicrum occisiua sacrificia, aut occulta mysteria, aut insanas ex alijs legibus comessationes* 24 *agentes:* ‡ *Neq; vitas neque nuptias amplius mundas custodiunt, alter autẽ alterum aut insidians occidit, aut adulterans contristat.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

[25] *Omnia autem mixtè habet sanguis et cædes, furtum & dolus, corruptio, infidelitas, turbatio, periurium, tumultus bonorum.*

[26] *Gratiæ immemoratio, animarum inquinatio, natiuitatis mutatio, nuptiarum inordinatio, mœchia & impudicitia.*

[27] *Nam innominatorum idolorum cultura omnis initium mali & causa & finis est.*

[28] *Aut enim dum lætantur, insaniunt, aut vaticinantur falsa, aut viuunt iniustè, aut peierant citò.*

[29] *Inanimatis enim confidentes idolis malè iurantes, læsi non expectant.*

[30] *Vtraque autem eos complectentur iusta, quoniam malè senserunt de Deo attendentes idolis, & iniustè iurauerunt in dolo contemnentes iustitiam.*

[31] *Non enim iurantium virtus, sed peccantium pœna perambulat semper iniustorum transgressionem.*

CAP. XV.

[1] *TV autē Deus noster vtilis & verus, patiens & in misericordia disponens omnia.*

[2] *Etenim si peccauerimus, tui sumus sciētes tuam potentiam; non peccabimus aūt, scientes, quoniam apud te computati sumus.* [3] *Nam scire te, consummata iustitia; & nosse tuam virtutem, radix immortalitatis.* [4] *Neque enim decepit nos hominū malæ artis excogitatio, neq; vmbra picturarum, labor sine fructu, species maculata coloribus varijs.* [5] *Quorum aspectus stultis in concupiscentiam venit, desiderátque mortuæ imaginis formā sine anima.* [6] *Malorum amatores dignique talium expectationum, & facientes et desiderantes & colentes.*

[25] [a]παντα δὲ ταῦτα μιξις ἔχει αἵματα καὶ φόνου, κλοπὴ καὶ δόλος, φθορά, ἀπιστία, ταραχὴ, ἐπορκία, θόρυβος ἀγαθῶν·

[26] [a]χαρίτος ἀμνησία, ψυχῶν μιασμός, γενέσεως ἀναλλαγή, γαμων ἀταξία, μοιχεία & ἀσέλγεια.

[27] [a]ἡ γὰρ τῶν ὀνωνύμων εἰδώλων θρησκεία πάντος λόγου κακοῦ & αἰτία & πέρας ἐστίν.

[28] [a]ἢ γὰρ εὐφραινόμενοι μεμιλύασιν, ἢ προφητεύουσι ψεύδη, ἢ ζῶσιν ἀδίκως, ἢ ἐπιορκοῦσι ταχέως.

[29] [a]ἀψύχοις γὰρ πεποιθότες εἰδώλοις κακῶς ὀμόσαντες, ἀδικηθῆναι οὐ προσδέχονται.

[30] [a]ἀμφότερα δὲ αὐτοὺς μετελεύσεται δίκαια· ὅτι κακῶς ἐφρόνησαν περὶ θεοῦ προσέχοντες εἰδώλοις, & ἀδίκως ὤμοσαν ἐν δόλῳ καταφρονήσαντες ὁσιότητος.

[31] [a]οὐ γὰρ ἡ τῶν ὀμνυόντων δύναμις, ἀλλ' ἡ τῶν ἁμαρτανόντων δίκη ἐπεξέρχεται ἀεὶ τὰ τῶν ἀδίκων παραβαίνοντα.

ιε'.

[1] [a]Σὺ δὲ ὁ θεὸς ἡμῶν χρηστὸς καὶ ἀληθής, μακρόθυμος καὶ ἐν ἐλέει διοικῶν τὰ πάντα.

[2] [a]καὶ γὰρ ἐὰν ἁμάρτωμεν, σοί ἐσμεν εἰδότες σου τὸ κράτος· οὐκ ἁμαρτησόμεθα δέ, εἰδότες ὅτι σοὶ λελογίσμεθα.

[3] [a]τὸ γὰρ ἐπίστασθαί σε, ὁλόκληρος δικαιοσύνη, καὶ εἰδέναι σου τὸ κράτος ῥίζα ἀθανασίας.

[4] [a]οὔτε γὰρ ἐπλάνησεν ἡμᾶς ἀνθρώπων κακότεχνου ἐπίνοια, οὔτε σκιὰ γραφῶν, πόνος ἄκαρπος, εἰδώλων ἀσιλώτων χρώμασι διηλλαγμένων.

[5] [a]ὧν ὄψις ἄφρονι εἰς ὄρεξιν ἔρχεται, ποθεῖ τε νεκρᾶς εἰκόνος εἶδος ἄπνουν.

[6] [a]κακῶν ἐρασαὶ ἄξιοί τοιούτων ἐλπίδων, καὶ οἱ ποιοῦντες καὶ οἱ προσκυνοῦντες καὶ οἱ σεβόμενοι.

[25] [a]Et omnia commista sunt, sanguis, homicidium, furtum, & fictio, corruptio & infidelitas, turbatio & periurium, tumultus bonorum,

[26] [a]Dei immemoratio, animarum inquinatio, natiuitatis immutatio, nuptiarum inconstátia, inordinatio mœchiæ & impudicitiæ.

[27] [a]Infandorum enim idolorum cultura, omnis malitiæ est, & initium & finis.

[28] [a]Aut enim dum lætantur, insaniunt, aut certè vaticinantur falsa, aut viuunt iniustè, aut periurant citò.

[29] [a]Dum enim confidunt idolis, quæ sunt sine anima, malè iurantes noceri se non sperant.

[30] [a]Vtraque ergo illis euenient digne, quoniam malè senserunt de Deo, attendentes idolis, & iurauerunt iniustè in dolo contemnentes iustitiam.

[31] [a]Non enim iurantium virtus, sed peccantium pœna perambulat semper iniustorum prævaricationem.

CAP. XV.

[1] [a]TV autem Deus noster, suauis & verus es, patiens, & in misericordia disponens omnia.

[2] [a]Etenim si peccauerimus, tui sumus, scientes magnitudinem tuam: & si non peccauerimus, scimus quoniam apud te sumus computati.

[3] [a]Nosse enim te consummata iustitia est, & scire iustitiam & virtutem tuam, radix est immortalitatis.

[4] [a]Non enim nos hominum malæ artis excogitatio, neque vmbra picturæ, labor sine fructu, effigies sculpta per varios colores:

[5] [a]Cuius aspectus dat insensato concupiscentiam, & diligit mortuæ imaginis figiem sine anima.

[6] [a]Malorum amatores, digni sunt morte, qui spem habent talibus, & qui faciunt illos, & qui diligunt, & qui colunt.

[7] Sed & figulus mollem terram premens, laboriosè fingit ad vsus nostros vnumquodq; vas, & de eodem luto fingit quæ munda sunt in vsum vasa, & similiter quæ his sunt contraria. horum autem vasorum quis sit vsus, iudex est figulus.

[8] Et cum labore vano Deū fingit de eodem luto, ille qui paulò antè de terra factus fuerat, & post pusillum reducit se vnde acceptus est, repetitus animæ debitum quem habebat.

[9] Sed cura est illi, non quia laboraturus est, nec quoniam breuis illi vita est; sed concertatur aurificibus & argentariis, sed & ærarios imitatur, & gloriam præfert, quoniam C res superuacuas fingit.

[10] Cinis est enim cor eius, & terra superuacua spes illius, & luto vilior vita eius.

[11] Quoniam ignorauit qui se finxit, & q̃ inspirauit illi animam, quæ operatur, & qui insufflauit ei spiritum vitalē

[12] Sed & æstimauerunt lusum esse vitam nostram, & cōuersationem vitę compositam ad lucrum, & oportere vndecunque etiam ex malo acquirere.

[13] Hic enim scit se super omnes delinquere, qui ex terrę materia fragilia vasa & sculptilia fingit.

[14] Omnes enim insipientes & infelices supra modum animæ suæ superbi sunt inimici populi tui, & imperantes illi.

[15] Quoniam omnia idôla nationum deos estimauerunt, D quibus neque oculorum visus est ad videndum, neque nares ad percipiendum spiritum, neque aures ad audiendum, neque digiti manuum ad tractandum, sed & pedes eorum pigri ad ambulandum.

[7] [a]καὶ γὰρ κεραμεὺς ἁπαλὸν γῆν πιλῶν πονοῦσαν πλάττει πᾶσι χρησιν ἡμῖν ἑκάστοτε· ἀλλ' ὁμοῦ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ὁ πλάσας τὰ τε τῶν καθαρῶν ἔργων δοῦλα πηλὸν, τά τε ἐναντία πάντα ὁμοίως· τούτων δὲ ἑκατέρου τίς ἑκάστου ἐστὶν ἡ χρῆσις, κριτὴς ὁ πλάστης.

[8] [a]& κακόμοχθος θεὸν μάταιον ἐκ τοῦ αὐτοῦ πλάττει πηλοῦ, ὃς καὶ μικρὸν ἐκ γῆς γενηθεὶς μετ' ὀλίγον πορευθεὶς ὅθεν ἐλήφθη, τὴν ψυχῆς ἀπαιτηθεὶς χρέος.

[9] [a]ἀλλ' ἔστιν αὐτῷ φροντὶς οὐχ ὅτι μέλλει κάμνειν, οὐδ' ὅτι βραχυτελῆ βίον ἔχει, ἀλλ' ἁμιλλᾶται μὲν χρυσουργοῖς καὶ ἀργυροχόοις, χαλκοπλάστας τε μιμεῖται, καὶ δόξαν ἡγεῖται ὅτι κίβδηλα πλάττει.

[10] [a]σποδὸς ἡ καρδία αὐτοῦ καὶ γῆς ὑπόπτελεσέρα ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ, πηλοῦ τε ἀτιμώτερος ὁ βίος αὐτοῦ.

[11] [a]ὅτι ἠγνόησε τὸν πλάσαντα αὐτὸν, καὶ τὸν ἐμπνεύσαντα αὐτῷ ψυχὴν ἐνεργοῦσαν, καὶ ἐμφυσήσαντα πνεῦμα ζωτικόν·

[12] [a]ἀλλ' ἐλογίσαντο παίγνιον εἶναι τὸν ζωὸν ἡμῶν, καὶ τὸν βίον πανηγυρισμὸν ὑπερόπτην· δεῖν γάρ φασιν ὅθεν δὴ καὶ ὁπόθεν κακοῦ πορίζειν.

[13] [a]οἶδε γὰρ μόνος πάντας οἶδεν ὅτι ἁμαρτάνει, ὕλης γεώδους πλάσας σκεύη καὶ γλυπτὰ δημιουργῶν.

[14] [a]πάντες δὲ ἀφρονέστατοι τάλανες ὑπὲρ ψυχὰς νηπίων, καὶ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ σου καταδυναστεύοντες αὐτόν.

[15] [a]ὅτι πάντα τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν ἐλογίσαντο θεούς, οἷς οὔτε ὀμμάτων χρῆσις εἰς ὅρασιν, οὔτε ῥῖνες εἰς σωλῆνα ἀέρος, οὔτε ὦτα ἀκοὴν, οὔτε δάκτυλοι χειρῶν εἰς ψηλάφησιν, & οἱ πόδες αὐτῶν βραδεῖς εἰς πορείαν.

[7] [a]Et enim figulus mollem terram premēs laboriosè fingit ad ministerium nostrum vnumquodque, sed de eodem luto finxit & mundis operibus seruientia vasa, & contraria omnia similiter: horum autem vtriusque quis cuiusque est vsus, iudex figulus.

[8] [a]Et malè laborans deum vanum ex eodem fingit luto, qui paulò antè de terra genitus paulò pòst abibit ex qua sumptus est, animæ repetitus debitum.

[9] [a]Sed nō ei cura non quia laboraturus est, nec quia breuem vitam habet, sed certat quidem cum aurificibus & argentarijs, ærariosque imitatur: & gloriam reputat quoniā adulterina fingit.

[10] [a]Cinis cor eius & terra vilior spes illorum, lutoque vilior vita eius.

[11] [a]Quoniam ignorauit qui finxit se, & qui inspirauit illi animam quæ operatur, qui insufflauit spiritum vitalem.

[12] [a]Sed æstimauerunt lusum esse vitam nostram, & viuēdi modum conuersationem vitæ quæstuosam: oportere enim dicūt vndecūque etiam ex malo acquirere.

[13] [a]Hic enim præter omnes nouit quòd peccat, materiæ terreæ fragilia vasa & sculptilia fabricans.

[14] [a]Omnes autem insipientissimi & infelices super animas infantium, inimici populi tui imperantes illi.

[15] [a]Quoniam omnia idola gentium æstimauerunt deos, quibus neque oculorum vsus ad visionem, neque nares ad attractionem aëris, neque aures ad audiendum, neque digiti manuum ad contrectationem, & pedes eorum pigri ad ingressum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 ‡ Homo enim fecit illos, & spiritū mutuatus finxit eos. nullus enim illorum similem homo virtute fingere poterit Deum.

17 ‡ Mortalis autē existens, mortuum operatur manibus iniquis. melior enim est culturis suis, quorum ipse quidē vixit, illa autem nunquam.

18 ‡ Et animalia autem miserrima colunt. dementia enim comparata aliis sunt deteriora.

19 ‡ Neque quantum desiderare, quòd in animalium conspectu bona sunt. effugerunt autem & Dei laudem, & benedictionem eius.

CAP. XVI.

1 PRopter hoc per similia puniti sunt dignè, & per multitudiem bestiarum cruciati sunt.

2 ‡ Pro quo tormento beneficio affecisti populum tuum, quibus in concupiscentiam appetitus nouum gustum, escam præparasti ortygometrā.

3 ‡ Vt illi quidem concupiscentes escam, propter ostēsum immissorum, & necessarium appetitū, auerterentur; hi autem in breui inopes facti, & nouum participent gustum.

4 ‡ Oportebat enim illis quidem inexcusabilem inopiam superuenire exercentibus tyrannidem, his autem solùm ostendi, quemadmodum inimici illorum cruciabantur.

5 ‡ Et enim cum illis æua superuenit bestiarū ira morsibusque peruersorum corrūpebantur colubrorum.

6 ‡ Non vsque in finem permansit ira tua. in hortationē autē ad breue turbati sunt, signum habentes salutis, ad commemorationem mandati legis tuæ.

7 ‡ Nam qui conuersus est non per id quod videbatur, saluabatur; sed per te omniū saluatorem.

16 ‡ ἀνθρωπ@ γὰρ ἐποίησεν αὐτούς, & πνεῦμα δεδανεισμένος ἔπλασεν αὐτούς· οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν ὅμοιον ἀνθρωπ@ ἰσχύι πλάσαι θεόν.

17 ‡ θνητὸς δὲ ὢν νεκρὸν ἐργάζεται χερσὶν ἀνόμοις· κρείσσων γάρ ἐστιν τῶν σεβασμάτων αὐτὸς, ὧν αὐτὸς μὲν ἔζησεν, ἐκεῖνα δὲ οὐδέποτε.

18 ‡ καὶ τὰ ζῶα δὲ τὰ ἐχθιστα σέβου· ἄνοια γὰρ συγκεινόμενα τῶν ἄλλων ἐστὶ χείρονα.

19 ‡ οὐδ' ὧν ἐπιποθῆσαι ὡς ὂν ζώων ὄψει καλὰ τυγχάνει· ἐκπέφυγε δὲ καὶ τὸν τοῦ θεοῦ ἔπαινον καὶ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ.

15.

1 ‡ Διὰ τοῦτο δι' ὁμοίων ἐκολάσθησαν ἀξίως, καὶ διὰ πλήθους κνωδάλων ἐβασανίσθησαν.

2 ‡ σοὶ δ' ἧς κολάσεως ἀνήργέτησας τὸν λαόν σου, οἷς εἰς ἐπιθυμίαν ὀρέξεως ξένην γεῦσιν, τροφὴν ἡτοίμασας ὀρτυγομήτραν.

3 ‡ ἵνα ἐκεῖνοι μὲν ἐπιθυμοῦντες τροφῆς, διὰ τὴν δειχθεῖσαν τῶν ἐπαπεσταλμένων ἐτὸν ἀναγκαίαν ὄρεξιν, ἀποστρέφωνται, οὗτοι δὲ ἐπ' ὀλίγῳ ἐνδεεῖς γενόμενοι καινῆς μετάσχωσι γεύσεως.

4 ‡ ἔδει γὰρ ἐκείνοις μὲν ἀπαραίτητον ἔνδειαν ἐπελθεῖν τυραννοῦσι, τούτοις δὲ μόνον δειχθῆναι πῶς ὁ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐβασανίζοντο.

5 ‡ καὶ γὰρ ὅτε αὐτοῖς δεινὸς ἐπῆλθε θηρίων θυμὸς ὀργμασί τε σκολιῶν διεφθείροντο ὄφεων.

6 ‡ οὐ μέχρι τέλους ἔμεινεν ἡ ὀργή σου· εἰς νουθεσίαν δὲ πρὸς ὀλίγον ἐταράχθησαν, σύμβολον ἔχοντες σωτηρίας, εἰς ὑπόμνησιν ἐντολῆς νόμου σου.

7 ‡ ὁ γὰρ ἐπιστραφεὶς οὐδὶ τὸ θεωρούμενον ἐσώζετο, ἀλλὰ δι' σὲ τὸν παντῶν σωτῆρα.

16 ‡ Homo enim fecit illos, & qui spiritum mutuatus est, finxit illos; nemo enim sibi similem homo poterit Deum fingere.

17 ‡ Cùm enim sit mortalis, mortuum fingit manibus iniquis. melior enim est ipse his quos colit; quia ipse quidem vixit cùm esset mortalis, illi autem nunquam.

18 ‡ Sed & animalia miserima colunt. insensata enim comparata his, illis sunt deteriora.

19 ‡ Sed nec aspectu aliquis ex his animalibus bona poterit conspicere. effugerunt autem Dei laudem, & benedictionem eius.

CAP. XVI.

1 APropter hæc & his similia passi sunt dignè tormenta, & per multitudinem bestiarū exterminati sunt.

2 ‡ Pro quibus tormentis bene disposuisti populū tuum, quibus dedisti concupiscentiæ delectamenti sui nouum porem, escam parans eis ortygometram.

3 ‡ Vt illi quidem concupiscentes escam propter ea quæ illis ostēsa & missa sunt, etiam à necessaria concupiscentia auerterentur. hi autem in breui inopes facti, nouam gustauerunt escam.

4 ‡ Oportebat enim illis quidem excusatione quidem superuenire interitū exercentibus tyrannidem: his autem tantum ostendere, quemadmodum inimici eorum exterminabantur. ‡ Etenim cum illis superuenit fœua bestiarū ira, morsibus peruersorum colubrorum exterminabantur.

6 ‡ Sed nō in perpetuum ira permānsit, sed ad correptionem in breui turbati sunt, signum habentes salutis ad commemorationem mandati legis tuæ. ‡ Qui enim conuersus est, non per hoc, quod videbat, sanabatur, sed per te omnium saluatorem.

Exod. 8. 1 ‡ In hoc autem ostendisti inimicis tuis, quia tu es qui liberas ab omni malo.

9 ‡ Illos enim locustarum & muscarum occiderunt morsus; & non est inuenta sanitas animæ illorum, quia digni erāt ab huiusmodi exterminari. ‡ Filios autem tuos nec draconum, nec venenatorum vicerunt dentes: misericordia enim tua adueniens, sanabat illos.

11 ‡ In memoria enim sermonum tuorum exterminabantur, & velociter sanabantur, ne in altam incidentes obliuionem, non possent tuo vti adiutorio.

12 ‡ Et enim neque herba, neque malagma sanauit eos, sed tuus, Domine, sermo, qui sanat omnia.

13 ‡ Tu es, Domine, qui vitæ & mortis habes potestatem, & deducis vsque ad portas mortis, & reducis.

14 ‡ Homo autē occidit quidem per malitiā animā suam, & cùm exierit spiritus, nō reuertetur, nec reuocabit animā quæ recepta est.

15 ‡ Sed tuam manum effugere impossibile est.

Sap. 9. 16 ‡ Negantes enim nosse te impij, per fortitudinem brachij tui flagellati sunt, nouis aquis & grandinibus & pluuiis persecutionem passi, & per ignem consummati.

17 ‡ Quod enim mirabile erat, in aqua quę omnia extinguit, plus ignis valebat. vindex est enim orbis iustorum.

18 ‡ Quodam enim tempore manſuetabatur ignis, ne comburerētur quæ ad impios missa erant animalia; sed vt ipsi videntes scirent, quoniam Dei iudicio patiuntur persecutionem.

19 ‡ Et quodam tempore in aqua supra virtutem ignis exardescebat vndique, vt iniquam terræ nationem exterminaret.

SAPIENTIA.

9 ‡ καὶ ἐν τούτῳ ἔπεισας τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, ὅτι σὺ εἶ ὁ ῥυόμενος ἐν παντὶ κακοῦ.

9 ‡ οὓς μὲν γὰρ ἀκρίδων καὶ μυιῶν ἀπέκτειναν θήρια, καὶ οὐχ εὑρέθη ἴαμα τῇ ψυχῇ αὐτῶν· ὅτι ἄξιοι ἦσαν ὑπὸ τοιούτων κολασθῆναι.

10 ‡ σοῦ δὲ τοὺς υἱοὺς οὐδὲ ἰοβόλων δρακόντων ἐνίκησαν ὀδόντες· ἡ ἔλεός σου γὰρ παραγενομένη ἐθεράπευεν αὐτούς.

11 ‡ εἰς γὰρ ὑπόμνησιν τῶν λογίων σου ἐτρέχοντες ἐτιτροπεύοντο, καὶ ὀξέως διεσώζοντο· ἵνα μὴ εἰς βαθεῖαν ἐμπεσόντες λήθην, ἀπερίσπαστοι γένωνται τῆς σῆς εὐεργεσίας.

12 ‡ καὶ γὰρ οὔτε βοτάνη οὔτε μάλαγμα ἐθεράπευσεν αὐτούς, ἀλλ' ὁ σός κύριε λόγ@ ὁ πάντα ἰώμεν@.

13 ‡ σὺ γὰρ ζωῆς καὶ θανάτου ἐξουσίαν ἔχεις, καὶ καταγεις εἰς πύλας ᾅδου καὶ ἀνάγεις.

14 ‡ ἄνθρωπ@ δὲ ἀποκτείνει μὲν τῇ κακίᾳ αὐτοῦ, ἐξελθὸν δὲ πνεῦμα οὐκ ἀναστρέψει, οὐδὲ ἀναλύει ψυχὴν παραληφθεῖσαν.

15 ‡ τὴν δὲ σὴν χεῖρα φυγεῖν ἀδυνατόν ἐστιν.

16 ‡ ἀγνώμονες γὰρ εἰσὶ καὶ ἀσεβεῖς, οἱ ἰσχύι βραχίονος σου ἐμαστιγώθησαν, ξένοις ὑετοῖς καὶ χαλάζαις καὶ ὄμβροις διωκόμενοι ἀπαραιτήτοις· καὶ πυρὶ καταναλισκόμενοι.

17 ‡ τὸ γὰρ παραδόξοταν ἐν τῷ πάντα σβεννῦντι ὕδατι πλέον ἐνήργει τὸ πῦρ, τὸ γὰρ κόσμ@ ὑπερμαχ@ ἐστὶ δικαίων.

18 ‡ ποτὲ μὲν γὰρ ἠμειρετο φλόξ, ἵνα μὴ καταφλέξῃ τὰ ἐπ' ἀσεβεῖς ἀπεσταλμένα ζῶα, ἀλλ' αὐτοὶ δι' ἐποτε ἰδωσιν, ὅτι κρίσει θεοῦ ἐλαύνονται.

19 ‡ ποτὲ δὲ καὶ μεθ' ὕδατ@ ὑπὲρ τὴν πυρὸς δύναμιν φλέγει, ἵνα ἀδίκου γῆς γενήματα διαφθείρῃ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ *Pro quibus angelorum esca cibasti populum tuum, et paratũ panẽ à cælo misisti illis sine labore, ad omnem voluptatem valentem, & ad omnem congruum gustum.*

‡ *Et enim hypostasis tua tuam in filios ostẽdebat dulcedinem. at oblati desiderio subseruiens ad quod quisque volebat, conuertebatur.*

‡ *Nix autem & glacies sustinebant ignem, & non tabescebant, vt scirent, quoniam inimicorũ fructus corrupit ignis ardens in grandine, & in pluuiis coruscans.*

‡ *Hoc autem iterum vt nutrirentur iusti, & proprie oblitus est virtutis.*

‡ *Nam creatura tibi qui fecisti omnia deseruiens, intenditur in tormentum contra inuſtos, & remittitur in beneficium, pro his qui in te confidunt.*

‡ *Propter hoc & tunc in omnia transformata omnia nutrienti tuo dono deseruit, ad egentium voluntatem.*

‡ *Vt discant filij tui, quos dilexisti Domine, quoniam non natiuitates fructuum pascunt hominem, sed verbum tuum tibi credentes cõseruat.*

‡ *Nam ab igne non corruptum simpliciter à breui radio Solis calefactum tabescebat;*

‡ *Vt notum esset, quoniam oportet præuenire Solem in gratia tua, & ad ortum lucis occurrere tibi.*

‡ *Ingrati enim spes tanquam hyemalis glacies tabescet, & fluet tanquam aqua inutilis.*

20 ‡ δοὺς ὧν ἀγγέλων τροφὴν ἐψώμισας τὸν λαόν σου, καὶ ἕτοιμον ἄρτον ἀπ' οὐρανοῦ ἐπεμψας αὐτοῖς ἀκοπάτως, πᾶσαν ἡδονὴν ἰσχύοντα καὶ πρὸς πᾶσαν ἁρμόνιον γεῦσιν.

21 ‡ ἡ μὲν γὰρ ὑπόστασίς σου τῶν σῶν πρὸς τέκνα ἐνεφάνιζε γλυκύτητα· τῇ δὲ τοῦ προστρεφομένου ἐπιθυμίᾳ ὑπηρετῶν πρὸς ὃ τις ἐβούλετο μετεκιρνᾶτο.

22 ‡ χιὼν δὲ καὶ κρύσταλλοι ὑπέμενε πῦρ καὶ οὐκ ἐτήκετο, ἵνα γνῶσιν, ὅτι τοὺς τῶν ἐχθρῶν καρποὺς κατέφθειρε πῦρ φλεγόμενον ἐν τῇ χαλάζῃ, & ἐν τοῖς ὑετοῖς διαστράπτον.

23 ‡ Τοῦτο δὲ πάλιν ἵνα τραφῶσι δίκαιοι, καὶ τὴν ἰδίας ἐπιλήσηται δυνάμεως.

24 ‡ ἡ γὰρ κτίσις σοὶ τῷ ποιήσαντί σε πάντα ὑπηρετοῦσα, ἐπιτείνεται εἰς κόλασιν κατὰ τῶν ἀδίκων, καὶ μαλακὴ εἰς εὐεργεσίαν, ὑπὲρ τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθότων.

25 ‡ διὰ τοῦτο καὶ τότε εἰς πάντα μεταλλοιουμένη τῇ παντροφῷ σου δωρεᾷ ὑπηρετεῖ, πρὸς τὸ τῶν δεομένων θέλημα·

26 ‡ ἵνα μάθωσιν υἱοί σου, οὓς ἠγάπησας κύριε, ὅτι οὐχ αἱ γενέσεις τῶν καρπῶν τρέφουσιν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ῥῆμά σου τοὺς σοὶ πιστεύοντας διατηρεῖ.

27 ‡ τὸ γὰρ ἁπλῶς ὑπὸ πυρὸς μὴ φθειρόμενον ἁπλῶς ὑπὸ βραχείας ἀκτῖνος ἡλίου θερμαινόμενον ἐτήκετο·

28 ‡ ὅπως γνωσθῇ ἡ, ὅτι δεῖ φθάνειν τὸν ἥλιον ἐπ' ἀνατολὴν σοῦ, καὶ πρὸς σὲ φωτὸς ἐντυγχάνειν σοι.

29 ‡ ἀκαίρου γὰρ ἐλπὶς ὡς χειμέριος πάχνη ταχὺ τακήσεται, & ῥυήσεται ὡς ὕδωρ ἄχρηστον.

20 ‡ Pro quibus angelorũ cibũ nutriuisti populum tuum, & paratum panem de cælo præstitisti illis sine labore, omne delectamentũ in se habẽtem, & omnis saporis suauitatem.

21 ‡ Substantiam enim tuam & dulcedinem tuam, quam in filios habes, ostendebat, & deseruiens vniuscuiusque volũtati. ad quod quisque volebat, conuertebatur.

22 ‡ Nix autem & glacies sustinebant vim ignis, & nõ tabescebant, vt scirẽt quoniam fructus inimicorum exterminabat ignis ardens, in grandine & pluuia coruscans.

23 ‡ Hoc autem iterum vt nutrirentur iusti, ignis etiã ipse virtutis oblitus est.

24 ‡ Creatura enim tibi factori deseruiens, exardescit in tormentum aduersus iniustos, & lenior fit ad beneficiendum pro his qui in te confidunt.

25 ‡ Propter hoc & tunc omnia transfigurata, omnium nutrici gratiæ tuæ deseruiebant, ad voluntatem eorum qui à te desiderati sunt.

26 ‡ Vt scirent filij tui quos dilexisti Domine, quoniam nõ natiuitatis fructus pascunt homines, sed sermo tuus hos, qui in te crediderint, conseruat.

27 ‡ Quod enim ab igne non poterat exterminari, flatum ab exiguo radio Solis calefactum tabescebat.

28 ‡ Vt notum omnibus esset, quoniam oportet præuenire Solem ad benedictionẽ tuam, & ad ortum lucis te adorare.

29 ‡ Ingrati enim spes tanquam hybernalis glacies tabescet, & diffluet tanquam aqua peruacua.

CAP. XVII.

1 MAgna sunt enim iudicia tua Domine, & inenarrabilia verba tua. propter hoc indisciplinatæ animæ errauerunt.

2 ‡ Dum enim persuasum habent iniqui posse dominari nationi sanctæ, vinculis tenebrarum & longę noctis cõpediti, inclusi sub tectis fugitiui, perpetuæ prouidentiæ iacuerunt. ‡ Et dum putant se latere in obscuris peccatis, tenebroso obliuionis velamẽto dispersi sunt, pauentes horrẽdè, & cum admiratione nimia perturbati. ‡ Neq; enim quę continebat illos spelunca, sine timore custodiebat; quoniam sonitus descendens perturbabat illos, & personæ tristes illis apparentes, pauorem illis præstabant. ‡ Et ignis quidem nulla vis poterat illis lumen præbere, nec syderum lympidæ flammæ illuminare poterant illam noctem horrendam. ‡ Apparebat autem illis subitaneus ignis timore plenus, & timore percusi illius, quæ nõ videbatur faciei, æstimabant deteriora esse quę videbantur. ‡ Et magicæ artis appositi erant derisus; & sapientiæ gloria, correptio cũ contumelia. ‡ Illi enim qui promittebant timores & perturbationes, expellere se ab anima languente, hi cum derisu, pleni timore languebant. ‡ Nam & si nihil eos ex mõstris perturbabat, transitu animalium & serpentium sibilatione commoti, tremebundi peribant, & aërem quem nulla ratione quis effugere posset, negantes se videre. ‡ Frequenter enim præoccupant pessima, redarguente conscientia. ‡ Cùm sit enim timida nequitia, data est in omnium condemnationem; semper enim præsumit sæua perturbata conscientia.

SAPIENTIA.

ιζ.

1 ‡ Μεγάλαι γάρ σου αἱ κρίσεις καὶ δυσδιήγητοι· διὰ τοῦτο ἀπαίδευτοι ψυχαὶ ἐπλανήθησαν.

2 ‡ ὑπειληφότες γὰρ κατδυναστεύειν ἔθνει ἅγιον δῆμοι, δέσμιοι σκότους καὶ μακρᾶς πεδηθέντες νυκτὸς κατακλεισθέντες ὀρόφοις, φυγάδες τῆς αἰωνίου προνοίας ἔκειντο.

3 ‡ λανθάνειν γὰρ νομίζοντες ἁμαρτήμασιν κρυφαίοις ἀφεγγεῖ λήθης παρακαλύμματι ἐσκορπίσθησαν, θαμβύβριοι δεινὰς καὶ ἐξαλλάσσοντες ἐκπλαγματοσόρμοι.

4 ‡ οὐδὲ γὰρ ὁ κατέχων αὐτοὺς μυχὸς ἀφόβους διεφύλασσεν· ἦχοι δὲ κατιόντες αὐτοὺς περιέκόμπουν, καὶ φάσματα ἀμειδήτοις κατηφῆ προσώποις ἐνεφανίζετο.

5 ‡ καὶ πυρὸς μὲν ἐδεμία βία κατίσχυεν φωτίζειν, οὔτε ἄστρων ἐκλαμπροὶ φλόγες κατηυγάζειν τὸ σύννυχον ἐκεῖνο νύκτωρ.

6 ‡ διεφαίνετο δ' αὐτοῖς μόνον αὐτομάτη πυρὸς φόβου πλήρης· ἐκθειματούμενοι δὲ τῆς μὴ θεωρουμένης ἐκείνης ὄψεως, ἡγοῦντο χείρω τὰ βλεπόμενα.

7 ‡ μαγικῆς δὲ κατέκειντο ἐμπαίγματα τέχνης, καὶ τῆς ἐπὶ φρονήσει ἀλαζονίας ἔλεγχος ἐφύβριστο.

8 ‡ οἱ γὰρ ὑπισχνούμενοι δείματα & ταραχὰς ἀπελαύνειν ψυχῆς νοσούσης, ἦσαν καταγέλαστοι δειλάβειαν ἐνόσουν.

9 ‡ καὶ γὰρ εἰ μηδὲν αὐτοὺς ταράσσοι ἐφόβει, κινδάλων παρόδοις & ἑρπετῶν συρισμοῖς ἐκστρεβλούμενοι, διωλλυντο ἔντρομοι, καὶ τὸν μὴ δαμόθεν φευκτὸν ἀέρα προσιδεῖν ἀρνούμενοι.

10 ‡ δειλὸν γὰρ ἰδίῳ πονηρίᾳ μαρτυρεῖ καταδικαζομένη· ἀεὶ δὲ προσείληφε τὰ χαλεπὰ συνεχομένη τῇ συνειδήσει.

CAP. XVII.

1 MAgna enim tua iudicia & inenarrabilia: propter hoc indisciplinatæ animæ errauerunt.

2 ‡ Opinantes enim dominari nationi sanctæ iniqui, vincti tenebrarum & longè compediti noctis inclusi tectis, fugitiui perpetuæ prouidentiæ iacuerunt.

3 ‡ Latere enim putantes occultis peccatis, tenebroso obliuionis velamento dispersi sunt, pauentes horrendè & simulachris perturbati.

4 ‡ Neque enim quæ continebat illos spelunca intrepidos custodiebat: sonitus autem perturbantes eos circunstrepebant, & visiones tristibus mœstæ vultibus apparebant.

5 ‡ Et ignis quidem nulla vis poterat lucere, neque stellarum nitidæ flammæ illuminare sustinebant tristem illam noctem.

6 ‡ Apparebat autẽ illis solum sponte nea pyra timore plena; territi autem à nõ visa illa visione, æstimabant deteriora quæ videbantur.

7 ‡ Magicæ autem appositæ erant ludibria artis, & in prudentia iactantiæ correptio contumeliosa.

8 ‡ Nam promittẽtes timores & turbationes expellere ab anima languente, hi ridiculo timore languebant.

9 ‡ Et enim si nihil eos turbulentum terrebat, bestiarum transitibus & serpentium sibilis commoti, peribant tremebundi, & nulla ex parte fugiendum aërem assicere negantes.

10 ‡ Timida res enim proprio malitia teste cõdemnata. semper autem præoccupauit sæua contenta conscientia.

‡ Nihil enim est timor, nisi perditio eorum qui à cogitatione auxiliorum.

‡ Ab intro autem existens minor expectatio maiorem putat ignorantiam præbente tormentum causa.

‡ At impotentem verè nocte̅m & ex impotentis inferni ſpeluncis ſuperuenientem, eodem ſomno dormientes,

‡ Aliquādo quidem monſtris agitabantur phantaſmatum, aliquādo autem animæ diſſoluebantur traditione: ſubitaneus enim illis & inſperatus timor ſuperuenit.

‡ Deinde ſic; quicunque igitur erat illic decidens, cuſtodiebatur in inferratū carcerem incluſus. ‡ Siue enim agricola erat quis, aut paſtor, aut eorū qui in deſerto, operarius laborum, præoccupatus ineuitabilem ſuſtinebat neceſſitatem.

‡ Vna enim catena tenebrarum omnes ligati erant.

‡ Siue ſpiritus ſibilans, aut circum denſos ramos auium ſonitus ſuauis, aut concentus aquæ euntis vi, aut ſonus validus præcipitarum petrarum, aut laſciuientium animalium curſus inuiſus, aut vlulantium ſæuarum beſtiarum vox, aut repercuſſa de cōcauitate montium echo, diſſoluebant illos deterrentia.

‡ Totus enim mundus nitido illuminabatur lumine, & non impeditis continebatur operibus.

‡ Solis autem illis ſuperpoſita erat grauis nox, imago, quæ debebant eis ſuccedere, tenebrarum; ſibi autem erāt grauiores tenebris.

CAP. XVIII.

AT ſanctis tuis maxima erat lux: quorum vocem quidem audientes, figuram autem non videntes.

‡ ὑδὲν γὰρ ἐστ φόβ@, εἰ μὴ προδοσία τῶν ἔνδο λογισμοῦ βοηθημάτων.

‡ ἐνδοθεν δὲ ὅσα ἥπτων ἡ προσδοκία πλείονα λογίζε) τὴν ἄγνοιαν τῆς παρεχόσης τὸ βάσανον αἰτίας.

‡ Θ δὲ τὸ ἀδυνάτον ὄντως νύκτα ἐξ ἀδυνάτου ἄδε μυχῶν ἐπελθοῦσαν, τὸν αὐτὸν ὕπνον κοιμώμενοι,

‡ τὰ μὲν τέρασιν ἠλαύνοντ@ φαντασμάτων, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς παρελύοντ@ προδοσία· αἰφνίδι@ γὰρ αὐτοῖς καὶ ἀπροσδόκητ@ φόβ@ ἐπῆλθεν.

‡ εἰδ' ὅτως, ὃς δ᾽ ὁπότ' οὖν τῦ ἐκεῖ καταπίπτων, ἐφρουρεῖτ@ εἰς τὸ ἀτίδηρον εἱρκτῦ καθακλεισθείς.

‡ εἴτε γὰ γεωργὸς τῦτις ἢ ποιμήν, ἢ τῶν κατ' ἐρημίαν ἐργάτης μόχθων, προληφθεὶς τῦ δυσάλυκτον ἥμονον ἀνάγκυ.

‡ μιᾷ γὰ ἁλύσει σκότος πάντες ἐδέθησαν.

‡ εἴτε πνεῦμα συρίζον, ἢ περὶ ἀμφιλαφεῖς κλάδους ὀρυέων ἦχ@ ὀμελής, ἢ ῥυθμὸς ὕδατ@ πορδομυρία, ἢ κτύπος ἀπτῶτος καταρρηξιπομῦν πετρῶν, ἢ σκιρτώντων ζώων ὀρόμ@ ἀβεώρητ@, ἢ ὠρυομένων ἀπηνεστάτων θηρίων φωνή, ἢ ἀντηχλωμένη ὀπ κοιλότητ@ ὀρέων ἠχώ, παρέλυον αὐτὸς ἐκφοβοῦντα.

‡ ὅλ@ γὰ ὁ κόσμος λαμπρῷ κατελάμπετ@ φωτί, ἀ᾽ ἀσυμποδίστοις ὡκείχετ@ ἔργοις.

‡ μόνοις δὲ ἐκείνοις ἐπετέτατ@ βαρεῖα νύξ, εἰκὼν τῦ μέλλοντος αὐτὸς διαδέχεσθ σκότος· ἑαυτοῖς δὲ ἦσαν βαρύτεροι σκότ@ις.

ιη'.

‡ Τοῖς δ᾽ ὁσίοις σ μέγιστον ἦν φῶς· ὧν φωνῆς μὲν ἀκόοντες, μορφῆς δ' οὐχ ὁρῶντες.

‡ Nihil enim est timor, nisi præſumptionis adiutorij, præditio cogitationis auxiliorum.

‡ Et dum ab intro minor est expectatio, maiorem putat potentiam eius causa, de quo tormentum præstat.

‡ Illi autem qui in potentē venēre noctem, & ab infimis, & ab altiſsimis ſuperuenientem eundem ſomnum dormientes;

‡ Aliquando monſtrorum exagitabantur timore, aliquādo animæ deficiebant traditione. ſubitaneus enim illis & inſperatus timor ſuperuenerat.

‡ Deinde ſi quiſquam exillis decidiſſet, cuſtodiebatur in carcere ſine ferro recluſus.

‡ Si enim ruſticus quis erat, aut paſtor, aut agri laborum operarius præoccupatus eſſet, ineffugibilem ſuſtinebat ne-
D ceſsitatem.

‡ Vna enim catena tenebrarum omnes erant colligati.

‡ Siue ſpiritus ſibilans, inter ſpiſſos arborum ramos auium ſonus ſuauis, aut rei aquæ decurrentis nimium, aut ſonus validus præcipitarum petrarum, aut ludentium animalium curſus inuiſus, aut mugientium valida beſtiarum vox, aut reſonans de altiſsimis montibus echo, debiles eos faciebat illos præ timore.

‡ Omnis enim orbis terrarum lympido illuminabatur lumine, & non impeditis operibus continebatur.

‡ Solis autem illis ſuperpoſita erat grauis imago tenebrarum, quæ ſuperuenturæ illis erat. ipſi ergo ſibi erant graviores tenebræ.

CAP. XVIII.

A SAnctis autem tuis maxima erat lux, & horum quidem vocem inimici audiebant, ſed figuram non videbant.

‡ Et quia non & ipſi eadem paſsi erant, magnificabant te; & qui antè læſi erant, quia nō lædebantur, gratias agebant tibi, & vt eſſet differentia, te Deum petebant.

‡ Propter quod ignis ardē- Exod. 13. f
tem columnā ducem habuerunt ignotę viæ, & Solem ſine læſura boni hoſpitij præſtitiſti.

‡ Digni quidem illi carere luce, & pati carcerem tenebrarum, qui incluſos cuſtodiebant filios tuos, per quos incipiebat incorruptum legis lumen ſeculo dari.

‡ Cùm cogitarent iuſtorū Exod. 1. d. 22. f
occidere infantes, & vno expoſito filio, ſed liberato in traductionem illorum multitudinem filiorum abſtuliſti, & pariter illos perdidiſti in aqua B valida.

‡ Illa enim nox antè cognita eſt à patribus noſtris, vt verè ſcientes quibus iuramēti is crediderūt, animæquiores eſſent.

‡ Suſcepta eſt autem à populo tuo ſanitas quidem iuſtorum, iniuſtorum autem exterminatio.

‡ Sicut enim læſiſti aduerſarios noſtros, ſic & nos prouocans magnificaſti.

‡ Abſconsè enim ſacrificabant iuſti pueri bonorum, & iuſtitiæ legem in concordiam diſpoſuerunt, ſimiliter bona & mala percepturos iuſtos, patri omnium decantantes laudes.

‡ Reſonabat autem incon- Num. 21. d
ueniens inimicorum vox, & flebilis audiebatur planctus ploratorum infantium.

‡ Simili autem pœna ſeruus cum domino afflictus eſt, & popularis homo Regi ſimilia paſſus. ‡ Similiter ergo omnes vno nomine mortis mortuos habebāt innumerabiles. nec enim ad ſepeliendum vivi erant ſufficiebant: quoniam vno momento quæ erat præclarior natio illorū, exterminata eſt.

‡ ὅτι μὲν ἃ κἀκεῖνοι ὑπεπόθεσαν, ἐμακαρίζον, ὅτι δὲ ἃ βλάπτουσι προσηνημένοι, ἠυχαρίστουν, καὶ τοῦ διεχθῆναι χάριν εἴδεν@.

‡ διὸ ὧν πυρὶ φλεγῆ σύλον, ὁδηγὸν μὲν ἀγνώστου ὁδοιπορίας, ἥλιον δὲ ἀβλαβῆ φιλοτίμυ ξενιτείας παρέχες.

‡ ἄξιοι μὲν γὰ ἐκεῖνοι στερηθῆναι φωτὸς καὶ φυλακισθῆναι ἐν σκότει, Θ κατακλείσους φυλάξαντες σὺ υἱὰς σ, δι' ὧν ἤμελλε τὸ ἄφθαρτον νόμ@ φῶς τοῖς αἰῶσι δι᾽οδεῖν.

‡ βουλθυσαμένες δ' αὐτὲς τὰ τῶν ὁσίων ἀποκτεῖναι νήπια, καὶ ἑνὸς ἐκτεθέντ@ τέκνυ ζ σωθέντ@, εἰς ἔλεγχον τὸ ἀπὸν ἀφείλε πλῆθος τέκνων, ζ ὁμοθυμαδὸν ἀπώλεσας ἐν ὕδατι σφοδρῷ·

‡ ἐκείνη ἡ νὺξ προεγνώσθη πατράσιν ἡμῶν, ἵνα ἀσφαλῶς εἰδότες οἷς πίστευσαν ὅρκοις, ἐπθυμήσωσι.

‡ προσεδέχθη δὲ ὑπὸ λαοῦ σ σωτηρία μὲν δικαίων, ἐχθρῶν δὲ ἀπώλεια.

‡ ᾧ γὰ ἐτιμωρήσω σὺ ὑπεναντίους, τούτῳ ἡμᾶς προσκαλεσάμεν@ ἐδόξασας.

‡ κρυφῇ γὰ ἐθυσίαζον ὅσοι παῖδες ἀγαθῶν, καὶ τὴν τ θειότητος νόμον ἐν ὁμονοίᾳ διέθεν@, τοῖς αὐτοῖς ὁμοίως καὶ ἀγαθῶν καὶ κινδύνων μεταλήψεσθαι σὺν ἁγίοις, πατέρων ἤδη προαναμέλποντες αἴνους.

‡ αὐτήχει γὰ ἀσύμφωνος ἐχθρῶν βοή, ζ οἰκτρὸς διεφέρετ@ φωνὴ θρηνουμένων παίδων.

‡ ὁμοία δὲ δίκη δοῦλος ἅμα δεσπότῃ κολαζθείς, ζ δημότης βασιλεῖ τὰ αὐτὰ πάσχων.

‡ ὁμοθυμαδὸν δὲ πάντες ἐν ἑνὶ ὀνόματι θανάτου νεκρὰς εἶχον ἀναριθμήτους· οὐδὲ γὰ ἦσαν ἱκανοὶ ἐπὶ ζῶντες ἦσαν ἱκανοί. ἐπεὶ προῆς μίαν ῥοπὴν ἡ ἐλλιπεστέρα γένεσις αὐτῶν διεφθάρη.

1 ‡ Quoniam quidem non & ipſi paſſi erant, beatam prædicabāt, quoniam autem non nocent ante iniuria affecti, gratias agebant, & differendi gratia orabant.

3 ‡ Propter quæ ignis ardētis columnam, ducem quidem ignoti itineris, Solem autem non lædentem honorifici hoſpitij præſtitiſti.

4 ‡ Digni quidem enim illi pſiuari luce & cuſtodiri in tenebris, qui incluſos cuſtodiebant filios tuos, per quos debebat incorruptum legis lumen ſeculo dari.

5 ‡ Cogitantes autem ipſos iuſtorum occidere infantes, & vno expoſito filio & liberato, in correptionem illorum abſtuliſti multitudinem filiorum, & pariter perdidiſti in aqua vehementi.

6 ‡ Illa nox præcognita eſt patribus noſtris, vt ſecurè ſcientes quibus crediderunt iuramentis, lætarentur.

7 ‡ Suſcepta eſt autem à populo tuo ſalus quidem iuſtorum, inimicorum autem perditio. ‡ Quomodo enim cruciaſti aduerſarios, hoc nos prouocans magnificaſti.

9 ‡ Abſconsè enim ſacrificabāt ſanēti pueri bonorum, & diuinitatis legem in concordia diſpoſuerunt, ipſorum ſimiliter & bonorum & periculorum participaturos iuſtos, patrum iam præcinentes
10 laudes. ‡ Reſonabat autē inconſonans inimicorū clamor, & miſerabilis ferebatur vox ploratorum infantium.

11 ‡ Simili autem pœna ſeruus ſimul cum domino punitus, & popularis cum rege
12 eadem patiens. ‡ Pariter autem omnes in vno nomine mortis mortuos habebāt innumerabiles; neque enim ad ſepeliendum viui erant ſufficientes: quoniam ad vnum momentum honorabilior generatio illorum corrupta eſt.

[13] ᵻ Omnia enim non credentes propter veneficia in primogenitorum interitu, confessi sunt Dei filium populum esse.

[14] ᵻ Tacito enim silentio continente omnia & nocte in propria velocitate dimidiata.

[15] ᵻ Omnipotens tuus sermo à cælis de thronis regalibus durus bellator in medium pernicioſæ proſiluit terræ.

[16] ᵻ Gladium acutum non simulatum imperiũ tuũm ferens, & ſtans repleuit omnia morte, & cælum quidem attingebat, deſcenderat autem in terram.

[17] ᵻ Tunc continuò viſiones quidem ſomniorum grauium turbauerunt illos, timores autem inſtiterunt inſperati.

[18] ᵻ Et alius aliò proiectus ſemimortuus, propter quam moriebatur, cauſam oſtendebat.

[19] ᵻ Nam ſomnia quæ turbauerunt eos, hoc præſignabant, ne ignorantes cur male patiuntur, perirent.

[20] ᵻ Tetigit autem tandem & iuſtos tentatio mortis, & fractio in eremo facta eſt multitudinis, ſed nõ diu permanſit ira.

[21] ᵻ Properans enim vir ſine querela propugnauit, proprij miniſterij arma, orationem & incenſi placationem ferens, reſtitit iræ, & finem impoſuit calamitati, oſtendens quoniam tuus eſt famulus.

[22] ᵻ Vicit autem deuaſtantem non robore corporis, non armorum operatione, ſed verbo torquentem ſubiecit, iuramenta patrum & teſtamenta commemorans.

[23] ᵻ Aceruatim enim iam iacentibus ſuper alterutrum mortuis, interſtans amputauit iram, & diuiſit quæ ad viuos, viam.

[13] ᵻ πάντα γὰρ ἀπιστοῦντες διὰ τὰς φαρμακείας ἐπὶ τὸν πρωτόγονων ὀλέθρῳ, ὡμολόγησαν θεοῦ υἱὸν λαὸν εἶναι.

[14] ᵻ ἡσύχῃ γὰρ σιγῆς περιεχούσης τὰ πάντα καὶ νυκτὸς ἐν ἰδίῳ τάχει μεσαζούσης·

[15] ᵻ ὁ παντοδύναμός σου λόγος ἀπ' οὐρανῶν ἐκ θρόνων βασιλείων ἀπότομος πολεμιστὴς εἰς μέσον τῆς ὀλεθρίας ἤλατο γῆς.

[16] ᵻ ξίφος ὀξὺ τὸ ἀνυπόκριτόν σου ἐπιταγὴν φέρων· ἕστας ἐπλήρωσε τὰ πάντα θανάτου, καὶ οὐρανοῦ μὲν ἥπτετο, βεβήκει δὲ ἐπὶ γῆς.

[17] ᵻ τότε παραχρῆμα φαντασίαι μὲν ὀνείρων δεινῶν ἐξεταράξαν αὐτούς, φόβοι δὲ ἐπέπεσον ἀδόκητοι.

[18] ᵻ καὶ ἄλλος ἀλλαχῇ ῥιφεὶς ἠμίθνητος, δι' ὃ ἔθνησκεν αἰτίαν ἐνεφάνιζεν.

[19] ᵻ ἃ γὰρ ὄνειροι θορυβήσαντες αὐτοὺς τοῦτο προεμήνυσαν, ἵνα μὴ ἀγνοοῦντες διὰ κακὰς πάσχουσιν, ἀπόλωνται.

[20] ᵻ ἥψατο δέ ποτε καὶ δικαίων πεῖρα θανάτου, καὶ θραῦσις ἐν ἐρήμῳ ἐγένετο πλήθους· ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πολὺ ἔμεινεν ἡ ὀργή.

[21] ᵻ σπεύσας γὰρ ἀνὴρ ἄμεμπτος προεμάχησε, τὴν τῆς ἰδίας λειτουργίας ὅπλον, προσευχὴν καὶ θυμιάματος ἱλασμὸν κομίσας, ἀντέστη τῇ ὀργῇ, καὶ πέρας ἐπέθηκε τῇ συμφορᾷ, δεικνὺς ὅτι σός ἐστι θεράπων.

[22] ᵻ ἐνίκησε δὲ τὸν ὀλοθρεύοντα οὐκ ἰσχύι τοῦ σώματος, οὐκ ὅπλων ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ λόγῳ τὸν κολάζοντα ὑπέταξεν, ὅρκους πατέρων καὶ διαθήκας ὑπομνήσας.

[23] ᵻ σωρηδὸν γὰρ ἤδη πεπλοκότων ἐπ' ἀλλήλων νεκρῶν, μεταξὺ στὰς διέκοψε τὸν ὀργήν, καὶ διέστειλε τῇ ὁδὸς ἧς ζῶντας ὁδόν.

[13] ᵻ De omnibus enim non credentes propter beneficia, tunc cùm primùm fuit exterminium primogenitorũm, ſponderunt populum Dei ſe eſſe. [14] ᵻ Cùm enim quietum ſilentium contineret omnia, & nox in ſuo curſu medium iter haberet;

[15] ᵻ Omnipotens ſermo tuus Domine, exiliens de cælo à regalibus ſedibus, durus debellator in mediã exterminij terram proſiliuit.

[16] ᵻ Gladius acutus inſimulatum imperium tuum portans, & ſtans repleuit omnia morte, & vſque ad cælum attingebat ſtans in terra.

[17] ᵻ Tunc continuò viſus ſomniorum turbauerunt, niorum malorum turbauerunt illos, & timores ſuperuenerũt inſperati.

[18] ᵻ Et alius alibi proiectus, ſemiuiuus, propter quam moriebatur, cauſam demonſtriebat mortis.

[19] ᵻ Viſiones enim quæ illos turbauerunt, hæc præmonebant, ne inſcij, quare male patiebantur, perirent.

[20] ᵻ Tetigit autem tunc & iuſtos tentatio mortis, & cõmotio in eremo facta eſt multitudinis, ſed non diu permanſit ira tua.

[21] ᵻ Properans enim homo ſine querela deprecari pro populis, proferens ſeruitutis ſuæ cenſum orationem, & per incẽſum deprecationem allegans, reſtitit iræ, & finem impoſuit neceſſitati, oſtendens quoniam tuus eſt famulus.

[22] ᵻ Vicit autem turbas, non in virtute corporis, nec armatura potentiæ, ſed verbo illi qui ſe vexabat, ſubiecit, iuramenta parentum, & teſtamentum commemorans.

[23] ᵻ Cùm enim iam acernatim cecidiſſent ſuper alterutrũ mortui, interſtitit & amputauit impetum, & diuiſit illam, quæ ad viuos ducebat viam.

[24] ᵻ In veſte enim poderis, quã habebat, totus erat orbis terrarum, & parentum magnalia in quatuor ordinibus lapidum erant ſculpta, & magnificentia tua in diademate capitis illius ſcripta erat.

[25] ᵻ His autem ceſſit qui exterminabat, & hæc extimuit. erat enim ſola tentatio iræ ſufficiens.

CAP. XIX.

[1] IMpijs autem vſque in nouiſſimum ſine miſericordia Ira ſuperuenit.

[2] ᵻ Præſciebat enim & futura illorum; quoniam cùm ipſi permiſiſſent, vt ſe educerent, & cum magna ſolicitudine præmiſiſſent illos, conſequebantur illos pœnitẽtiæ actus.

[3] ᵻ Adhuc enim inter manus habentes luctum, & deplorãtes ad monumenta mortuorum, aliam ſibi aſſumpſerunt cogitationem inſcientiæ; & quos rogantes proiecerant, hos tanquam fugitiuos perſequebantur.

[4] ᵻ Ducebat enim illos ad hunc finem digna neceſſitas, & horum quæ acciderant cõmemorationem amittebãt, vt quæ deerant, tormentis repleret punitio:

[5] ᵻ Et populus quidem tuus mirabiliter tranſiret, illi autẽ nouam mortem inuenirent.

[6] ᵻ Omnis enim creatura ad ſuum genus ab initio refigurabatur, deſeruiens tuis præceptis, vt pueri tui cuſtodirẽtur illeſi.

[7] ᵻ Nam nubes caſtra eorum obumbrabat, & ex aqua quę antè erat, terra arida apparuit, & in mari rubro via ſine impedimento, & campus germinans de profundo nimio.

[8] ᵻ Per quem omnis natio tranſiuit, quæ tegebatur tua manu, videntes tua mirabilia & monſtra.

[24] ᵻ ἐπὶ γὰρ ποδήρους ὀθόνης ἦν ὅλος ὁ κόσμος, καὶ πατέρων δόξαι ἐπὶ τεσσάρων λίθων γλυφῆς, καὶ μεγαλωσύνη σου ἐπὶ διαδήματος κεφαλῆς αὐτοῦ.

[25] ᵻ τούτοις εἶξεν ὁ ὀλοθρεύων, ταῦτα δεδοικὼς· ἰοῦ γὰρ μονὴ ἡ πεῖρα τῆς ὀργῆς ἱκανή.

19.

[1] ᵻ τοῖς δὲ ἀσεβέσι μέχρι τέλους ἀνελέητον ἦλθε θυμός· ἔπεσεν.

[2] ᵻ προῆδε γὰρ ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὰ μέλλοντα· ὅτι αὐτοὶ ἐπιτρέψαντες τοῦ ἀπιέναι, καὶ μὴ ταχέως προπέμψαντες αὐτούς, διώξαντο μεταμεληθέντες.

[3] ᵻ ἔτι γὰρ ἐν χερσὶν ἔχοντες τὰ πρέποντα, καὶ προκοπτόμενοι τάφοις νεκρῶν, ἕτερον ἐπεισάσαντο λογισμὸν ἀφρόνως, καὶ οὓς ἱκετεύοντες ἐξέβαλον, τούτους ὡς φυγάδας ἐδίωκον.

[4] ᵻ εἶλκε γὰρ αὐτοὺς ἡ ἀξία ἐπὶ τοῦτο τὸ πέρας ἀνάγκη, καὶ τῶν συμβεβηκότων ἀμνησίαν ἐνέβαλον, ἵνα τὸν λείπουσαν τοῖς βασάνοις προσαναπληρώσωσι κολασιν.

[5] ᵻ καὶ ὁ μὲν λαὸς σου παράδοξον ὁδοιπορίαν περᾶσιν, ὄψεις δὲ ξένου θανάτου εὕρωσιν ἀόκνου.

[6] ᵻ ὅλη γὰρ ἡ κτίσις ἐν ἰδίῳ γένει πάλιν ἀνεπλάττετο, ὑπηρετοῦσα τοῖς ἰδίοις ἐπιταγαῖς· ἵνα οἱ παῖδες φυλαχθῶσιν ἀβλαβεῖς·

[7] ᵻ ἥ τε νεφέλη σκιάζουσα τὴν παρεμβολὴν· καὶ ἐξ οὗ πρότερον ὕδατος ἔξεφάνη γῆ διψώδης, καὶ ἐξ ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὁδὸς ἀνεμπόδιστος, καὶ χλοηφόρος πεδίον ἐκ κλύδωνος βιαίου.

[8] ᵻ δι' ἧς πᾶν ἔθνος διῆλθον τῇ σῇ σκεπαζόμενοι χειρὶ, θεωρήσαντες θαυμασία τέρατα.

[24] ᵻ In veſte enim talari tunica veſtimenti erat totus mundus, & patrum gloriæ in quatuor ordinum lapidũ ſcultura, & magnitudo tua in diademate capitis illius.

[25] ᵻ His ceſſit deſtruens, hæc autem timuit: erat enim ſola tentatio iræ ſufficiens.

CAP. XIX.

[1] AT impijs vſque in finẽ immiſericors ira inſtitit:

[2] ᵻ Præſciebat enim illorum & futura: quoniam ipſi cùm permiſiſſent abire, & cum diligentia præmiſiſſent illos, perſequuntur pœnitentiã agentes.

[3] ᵻ Adhuc enim in manibus habentes luctus, & deplorantes ad monumenta mortuorum, alteram eumſeruntcogitationem ſtultitiæ; & quos ſupplicantes proiecerunt, hos tanquam fugitiuos perſequebantur.

[4] ᵻ Ducebat enim illos digna ad hunc finem neceſſitas, & eorum quæ acciderãt oblionem iniecit, vt deficientem tormentis replerent punitionem:

[5] ᵻ Et quidem populus tuus mirabile iter tranſiret, illi autem nouam inuenirent mortem.

[6] ᵻ Omnis enim creatura in proprio genere rurſus ab initio refigurabatur, deſeruiens proprijs præceptis: vt tui pueri cuſtodirentur illeſi;

[7] ᵻ Caſtra inumbrans nubes, ex autem antè exiſtente aqua, ſicca ortus terra viſus eſt, & ex rubro mari via ſine impedimento, & viridem herbã ferens campus de tempeſtate violenta.

[8] ᵻ Per quem omnis gens tranſierunt, qui tua protegebantur manu, videntes mirabilia monſtra.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ *Tanquam enim equi pa-* 9
sti sunt, & tanquam agni exultauerunt laudantes te, Domine, liberantem eos.

‡ *Memores erant enim* 10
adhuc eorum quæ in peregrinatione illorum, quemádmodum pro quidem generatione animalium eduxit terra muscam, pro autem aquatilibus eructauit fluuius multitudinem ranarum.

‡ *In nouissimo autem vi-* 11
derunt & generationẽ nouã auiũ, cùm concupiscentia adducti, postulauerũt escas deliciarum.

‡ *In enim consolationem* 12
ascendit eis de mari ortygometra. & supplicia peccatoribus superuenerunt.

‡ *Non sine antè factis ar-* 13
gumentis vi fulminum. iustè enim patiebãtur propriis eorum nequitiis. & enim grauiorem inhospitalitatẽ exercuerunt. illi enim ignorantes non recipiebant præsentes. hi autẽ benefactores hospites in seruitutem redigebant.

‡ *Et non solùm, sed quæ-* 14
dam visitatio erit illorum, quoniam odiosè recipiebant alienos.

‡ *Qui autem cum festiui-* 15
tatibus receperunt eos, qui iam ipsorum participauerunt iustorum, grauibus afflixerunt laboribus.

‡ *Percussi sunt autem &* 16
cæcitate, sicut illi in iusti foribus: quoniam vastis cooperti tenebris, vnusquisque suarum portarum transitum quærebat.

‡ *Per se enim elementa* 17
aptè conuersa, sicut in psalterio soni concentus nomen permutant, semper manentia in sono, quod est æstimare ex factorum visu diligenter.

‡ *Terrea enim in aquatica* 18
transmutabantur, & natatilia transibant in terram.

9 ‡ ὡς γὰρ ἵπποι ἐνεμήθησαν, καὶ
ὡς ἀμνοὶ διεσκίρτησαν αἰνοῦντές σε
κύριε τὸν ῥυσάμενον αὐτούς.

10 ‡ ἐμέμνηντο γὰρ ἔτι τῶν ἐν τῇ πα-
ροικίᾳ αὐτῶν, πῶς ἀντὶ μὲν γενέ-
σεως ζώων ἐξήνεγκεν ἡ γῆ σκνῖπα,
ἀντὶ δὲ ἐνύδρων ἐξηρύξατο ὁ πο-
ταμὸς πλῆθος βατράχων.

11 ‡ ἐφ' ὑστέρῳ δὲ εἶδον καὶ γέσιν
νέαν ὀρνέων, ὅτε ἐπιθυμίᾳ προ-
αχθέντες ἠτήσαντο ἐδέσματα τρυ-
φῆς.

12 ‡ εἰς γὰρ παραμυθίαν ἀνέβη
αὐτοῖς ἐκ θαλάσσης ὀρτυγομήτρα· καὶ αἱ τιμωρίαι τοῖς ἁμαρτω-
λοῖς ἐπῆλθον·

13 ‡ οὐκ ἄνευ τῶν προγεγονότων
τεκμηρίων τῇ βίᾳ τῶν κεραυνῶν·
δικαίως γὰρ ἔπασχον τοῖς ἰδίοις αὐ-
τῶν πονηρίαις· καὶ γὰρ χαλεπωτέ-
ραν μισοξενίαν ἐπετήδευσαν· ⓐ
μὴ γὰρ τοὺς ἀγνοοῦντας οὐκ ἐδέ-
χοντο παρόντας· ἕτοι δὲ δυσργέ-
τας ξένοις ἐδούλουτο.

14 ‡ καὶ οὐ μόνον ἀλλ' ἤτις ἐπισκο-
πὴ ἔσται αὐτῶν, ἐπεὶ ἀπεχθῶς προσ-
εδέχοντο τοὺς ἀλλοτρίους.

15 ‡ ⓐ δὲ μετὰ ἑορτασμάτων εἰσ-
δεξάμενοι τοὺς ἤδη τῶν αὐτῶν με-
τεχηκότας δικαίων, δεινοῖς ἐκάκω-
σαν πόνοις.

16 ‡ ἐπλήγησαν δὲ καὶ ἀορασίᾳ,
ὥσπερ ἐκεῖνοι πρὸ τοῖς τοῦ δικαίου
θύραις· ὅτι ἀχανεῖ περιελημφότες
σκότει, ἕκαστος τῶν ἑαυτοῦ θυρῶν
τὴν δίοδον ἐζήτει.

17 ‡ δι' ἑαυτῶν γὰρ τὰ στοιχεῖα με-
θαρμοζόμενα, ὥσπερ ἐν ψαλ-
τηρίῳ φθόγγοι τοῦ ῥυθμοῦ τὸ ὄνο-
μα διαλλάσσει, παύτοτε μέ-
νοντα ἦχω, ὅπερ ἐστὶν εἰκάσαι
ἐκ τῆς τῶν γεγονότων ὄψεως ἀκ-
ριβῶς.

18 ‡ χερσαῖα γὰρ εἰς ἔνυδρα με-
τεβάλλετο, καὶ νηκτὰ μετέβαινεν
ἐπὶ γῆς.

9 ‡ Tanquam enim equi pa-
uerunt escam, & tanquam agni exultauerunt magnificantes te Domine, qui liberasti illos.

10 ‡ Memores enim erant adhuc eorum, quæ in incolatu illorum facta fuerant, quemadmodũ pro natione animalium eduxit terra muscas, & pro piscibus eructauit fluuius multitudinem ranarum.

11 ‡ Nouissimè autem vidêrũt nouam creaturã auium, cùm abducti concupiscentia postulauerunt escas epulationis.

12 ‡ In allocutione enim ascendit illis de mari ortygometra, & vexationes peccatoribus superuenerunt.

13 ‡ Non sine illis quæ antè facta erant argumẽtis per vim fluminũ. iustè enim patiebãtur secundum suas nequitias. Etenim detestabiliorem inhospitalitatem instituerunt. Siquidem ignotos non recipiebant aduenas, alij autem benefactores hospites in seruitutem digebant.

14 ‡ Et non solùm hæc, sed & alius quidem respectus futurus erat, quoniam inuiti recipiebant extraneos.

15 ‡ Qui autem cum lætitia receperunt hos, qui eisdem iam erant institutis, seuissimis afflixerunt doloribus.

16 ‡ Percussi sunt autem cæcitate, sicut illi in foribus iusti, cùm subitaneis cooperti tenebris. vnusquisq; suum ostij sui quærebat.

17 ‡ In se enim elementa conuertuntur, sicut in cythara nomen qualitatis sonus immutatur, & omnia suum sonũ constanter stodiũt. vnde æstimari ex opere visu certo potest.

18 ‡ Agrestia enim in aquatica conuertebantur, & quæcunque erãt natantia, in terram transibant.

‡ *Ignis in aqua valebat su-* 19
pra suam virtutem, & aqua extinguentis naturæ obliuiscebatur.

‡ *Flammæ econtrario cor-* 20
ruptibilium animalium non vexauerunt carnes coambulantium, nec dissoluebant illam, quæ facile dissoluebatur, sicut glacies bonã escam.

‡ *In omnibus enim magni-* 21
ficasti populum tuum Domine, & honorasti, & non despexisti in omni tempore, & in omni loco assistens eis.

19 ‡ πῦρ ἴσχυσεν ἐν ὕδατι τῆς ἰδίας
δυνάμεως ὑπερενηδύνον· καὶ ὕ-
δωρ τῆς σβεστικῆς φύσεως ἐπελαν-
θάνετο.

20 ‡ φλόγες δὲ παλιν διέφθαρτων
ζώων, οὐκ ἐμάρανναν σάρκας ἐμ-
περιπατούντων, οὐδὲ τηκτὸν κρυ-
σταλλοειδὲς βρῶτιν ῥᾳδίως ἀμβρο-
σίας τροφῆς.

21 ‡ κατὰ πάντα γὰρ κύριε ἐμεγάλυ-
νας τὸν λαόν σου καὶ ἐδόξασας, καὶ
οὐκ ὑπερεῖδες ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τό-
πῳ παρισάμενος.

19 ‡ *Ignis valebat in aqua* 19
propriæ virtutis oblitus, & aqua extinctiuæ naturæ obli- 20
uiscebatur. ‡ *Flãmæ econtrario facilè corruptibilium animaliũ, non marcescere fecerunt carnes inambulantium, neque liquefactiuum glacialis generis liquefactibile genus ambrosianæ escæ.*

21 ‡ *In omnibus enim Domine magnificasti populũ tuum & honorasti, & non despexisti in omni tempore & loco assistens.*

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ.

FINIS LIBRI SAPIENTIÆ.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus scalij

Universidad de Deusto
Biblioteca

SAPIENTIA IESV FILII SYRACH.

IEsvs hic Sirach quidem fuit filius, nepos autem Iesu eiusdem nominis sibi: hic igitur in temporibus inferioribus fuit post captiuitatem & reuocationem, & post prophetas ferè omnes. ergo auus eius Iesus, sicut & ipse testatur, laborisque amator fuit vir inter Hebræos & prudentissimus, qui non solum aliorum qui ante eum prudentum virorum sapienter dicta collegit, sed & ipse propria quædam dictauit, multæ intellectionis & sapientiæ plena. postquam igitur librum hunc primus Iesus ferè collectum reliquens ex hominibus abijt, Sirach hic post illum rursus accipiens domestico filio reliquit Iesu: qui quidem eum amplectens, in vnam omnem concinnam constructionem collegit, sapientiam in qua suo & patris, atque & aui nomine vocans, ex ipso sapientiæ nomine amanter magis vt haberet auditorem ad ipsius libri meditationem attrahens. Sermones igitur prudentiæ ænigmata quæ & parabolas continet & particulares quasdam antiquas diuinas historias, deque viris qui bene placuerunt Deo, & orationem & hymnum eius: adhuc autem quibus Deus beneficijs dignatus est populum suũ, & quibus repleuit malis inimicos eorum, sectator Salomonis hic Iesus fuit, nihilo minus illo circa sapientiam & disciplinam approbatus, multæ disciplinæ verè & existens & vocatus.

ΣΟΦΙΑ ΙΗΣΟΥ υἱοῦ Σιρὰχ.

ΙΗΣΟΥΣ οὗτος σιρὰχ μὲν ὠνόμαστο πάππος, ἔσχε δὲ ἐπώνυμον αὐτῷ· οὗτος οὖν ἐν χρόνοις κατωτέροις μὲν τοῖς αἰχμαλωσίαν καὶ σάλον, καὶ μὴ δεῖν ἀφθόνως ἀπαντᾶν, καθὰ καὶ αὐτὸς μαρτυρεῖ, φιλόπονός τε γέγονεν ἀνὴρ ἐν ἑβραίοις καὶ φρονιμώτατος, ὃς ἀ μόνον τὰ ἑτέρων τῶν πρὸ αὐτοῦ σωτήρων λόγια, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἰδιά τινα ἀπεθέξατο πολλῆς σωτέρεως καὶ σοφίας γέμοντα· ἐπεὶ οὖν τοῖς βέλτιον ταῦτα ὑπῆρχε· σιρὰχ οὗτος μετ' αὐτὸν πάλιν λαβὼν τὸ οἰκεῖον παιδὶ κατέλιπεν Ἰησοῦ· ὃς δὴ ταῦτα λαβόμενος, εἰς οὐ ἅπασαν ἁρμόνιον συνταγμα συνήγαγε, σοφίαν ἐπί τε αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρός, ἀλλαμοὺ καὶ τοῦ πάππου ὀνόματι κεκλημένος, ἐξ αὐτοῦ τοῦ τῆς σοφίας ὀνόματος ἀγαπητῶς μᾶλλον ἔχειν τὸν ἀκροατὴν ποιῶν πρὸς τὴν αὐτῆς τῆς βίβλου μελέτην ἐπιτηδεύομεν· λόγους οὖν φρονήσεως αἰνίγματά τε καὶ παροιμίας περιέχει καὶ μερικάς τινας παλαιὰς θεοφιλεῖς ἱστορίας, περί τε ἀνδρῶν διαρρήδην τῶν τῷ θεῷ, καὶ εὐκλεῶς καὶ ὕμνον αὐτοῦ· ἔτι δὲ ὧν ὁ θεὸς ἀνεργεσιῶν ἠξίωσε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ὧν ἔπληστο κακῶν οὗτος ἐχθρὸς αὐτῶν, ὁπαδὸς τοῦ ὁλομύρτου ἐστὶ ὁ Ἰησοῦς γέγονεν, ὡς οὐ ἧττον ἐκείνου περὶ τὴν σοφίαν καὶ παιδείαν δόκιμήσας, πολυμαθὴς ἀληθῶς καὶ ὢν καὶ καλούμενος.

PROLOGVS LIBRI IESV FILII SIRACH, *Qui Ecclesiasticus appellatur.*

MVltorũ nobis & magnorũ per legem & Prophetas, aliosque qui secuti sunt illos, sapientia demonstrata est, in quibus oportet laudare Israel, doctrinæ & sapientię causa: quia non solùm ipsos loquentes necesse est esse peritos, sed etiam extraneos posse & dulcedine & scribẽtes doctissimos fieri. Avus meus Iesus, postquã se ampliùs dedit ad diligentiam lectionis legis & prophetarũ, & aliorum librorũ, qui nobis à parentibus nostris traditi sunt, voluit & ipse scribere aliquid horũ, quæ ad doctrinam & sapientiam pertinent, vt desiderantes discere, & illorũ periti fieri, magis magisque attendant animo, & cõfirmentur ad legitimam vitam. Hortor itaque venire vos cum benouolentia, & attẽtiori studio lectionem facere, & veniam habere illis, in quibus videmur sequentes imaginem sapientiæ, & mutare in verborum compositione. Nam deficiens verba Hebraica, quando fuerint translata ad alteram linguam. Non autem solũ hæc, sed & ipsa Lex & Prophetæ, cæteraq; aliorũ librorum non paruam habent differentiam quãdo inter se dicũtur. Nam octauo & trieslimo anno regnante Euergetis rege, & postquã peruenimus in Ægyptũ, & cũ multũ tẽporis ibi fuissem, inueni ibi libros relictos nõ paruæ neq; cõtemnẽdę doctrinæ. Itaque bonũ & necessariũ putaui, & ipse aliquã addere diligentiã & laborẽ interpretandi librũ illum: & multa vigilia attuli doctrinam in spacio tẽporis ad illa, quæ ad finẽ ducunt, librũ istum dare, & illis qui volũt animũ intendere, & discere quemadmodũ oportet eos proficere mores q̃ secundũ legẽ Dñi ꝓposuerint vitã agere.

LIBER ECCLESIASTICVS.

CAPVT I.

OMnis sapiẽtia à Dño Deo Aest, & cũ illo fuit semper, & est ante æuum. [2] Arenã maris & pluuiæ guttas, & dies seculi, quis dinumerauit? [3] Altitudinem cęli, & latitudinem terræ, & profundũ abyssi, quis dimensus est? Sapientiam Dei præcedentẽ omnia, quis inuestigauit? [4] Prior omniũ creata est sapientia, & intellectus prudẽtiæ ab æuo. [5] Fons sapientię verbũ Dei in excelsis, & ingressus illius mãdata æterna. [6] Radix sapiẽtiæ cui reuelata est, & astutias illius quis cognouit? [7] Disciplina sapientiæ cui reuelata est & manifestata, & multiplicationẽ ingressus illius quis intellexit? [8] Vnus est altissimus creator omniũ, omnipotẽs & rex potẽs, & metuendus nimis, sedens super thronũ illius, & dominans Deus. [9] Ipse creauit illã in Spiritu sancto, & vidit, & dinumerauit, & mensus est. [10] Et effudit illã super omnia opera sua, & super omnẽ carnẽ, secũdũ datũ suũ, & prębet illã diligẽtibus se. [11] Timor Dñi gloria, & gloriatio, & lętitia, & corona exultationis.

[12] Timor Dñi delectabit cor, & dabit lætitiam & gaudiũ in longitudinẽ dierũ. [13] Timenti Dñm bene erit in extremis, & in die defunctionis suæ benedicetur. [14] Dilectio Dei honorabilis sapientia: [15] quibus aũt apparuerit ĩ visu, diligũt eã in visione & in agnitiõe magnaliũ suorũ. [16] Initiũ sapiẽtiæ timor Dñi, & cũ fidelib⁹ in vulua concreatus est, & cũ electis fœminis graditur, & cũ iustis & fidelibus agnoscitur. [17] Timor Dñi scientiæ religiositas. [18] Religiositas custodiet & iustificabit cor, iocunditatẽ atq; C gaudiũ dabit. [19] TimẽtiDeũ bñ erit, & in dieb⁹ cõsolationisillius benedicetur. [20] Plenitudo sapiẽtię timere Deũ, & plenitudo à fructib⁹ illius. [21] Omnem domumillius implebit à generationibus, & receptacula à thesauris illius.

κεφ. α'.

ΑΣπι σοφία παρὰ κυρίῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐστιν εἰς τὸν αἰῶνα. [2] ἄμμον θαλασσῶν καὶ σταγόνας ὑετοῦ καὶ ἡμέρας αἰῶνος τίς ἐξαριθμήσεται; [3] ὕψος οὐρανοῦ καὶ πλάτος γῆς, καὶ ἄβυσσον καὶ σοφίαν τίς ἐξιχνιάσει; [4] πρότερα πάντων ἔκτισται σοφία, καὶ συνέσεως φρονήσεως ἐξ αἰῶνος. [5] πηγὴ σοφίας λόγος θεοῦ ἐν ὑψίστοις, καὶ αἱ πορεῖαι αὐτῆς ἐντολαὶ αἰώνιοι. [6] ῥίζα σοφίας τίνι ἀπεκαλύφθη; καὶ τὰ πανουργήματα αὐτῆς τίς ἔγνω; [7] εἷς ἐστι φόβος θεοῦ μέγας σφόδρα καθήμενος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ. [8] κύριος αὐτὸς ἔκτισεν αὐτὴν, καὶ εἶδε καὶ ἐξηρίθμησεν αὐτήν. [9] καὶ ἐξέχεεν αὐτὴν ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. μετὰ πάσης σαρκὸς κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ ἐχορήγησεν αὐτὴν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. [10] φόβος κυρίου δόξα καὶ καύχημα καὶ εὐφροσύνη καὶ στέφανος ἀγαλλιάματος. [11] φόβος κυρίου τέρψει καρδίαν καὶ δώσει εὐφροσύνην καὶ χαρὰν καὶ μακροημέρευσιν. [12] τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον εὖ ἔσται ἐπ' ἐσχάτων, καὶ ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς αὐτοῦ εὐλογηθήσεται. [13] ἀρχὴ σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ μετὰ πιστῶν ἐν μήτρᾳ συνεκτίσθη αὐτοῖς. [14] μετὰ ἀνθρώπων θεμέλιον αἰῶνος ἐποίησεν, καὶ μετὰ τῶν ἐκγόνων αὐτῶν ἐμπιστευθήσεται. [15] πλησμονὴ σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ μεθύσκει αὐτοὺς ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῆς. [16] πᾶσαν τὴν οἰκίαν αὐτῶν ἐμπλήσει ἐπιθυμημάτων αὐτῆς, καὶ τὰ ἀποθηκεῖα ἀπὸ τῶν γενημάτων αὐτῆς.

CAP. I.

1 Omnis sapientia à Domino, & cum illo est in seculum.

2 Arenam maris & guttas pluuiæ, et dies seculi quis enumerabit?

3 Altitudinem cæli & latitudinem terræ, & abyssum, & sapientiam quis inuestigabit?

4 Prior omnibus creata est sapientia, & intellectus prudentiæ ab æuo.

5 Fons sapientiæ verbum Dei in excelsis, & viæ eius mandata æterna.

6 Radix sapientiæ cui reuelata est? & astutias illius quis cognouit?

7 Vnus est sapiens terribilis valdè, sedens super thronum suum. 8 Dominus ipse creauit illã, & vidit & dinumerauit illam.

9 Et effudit illam super omnia opera sua. Cum omni carne secũdum datum suum, & præbuit illam diligentibus se.

11 Timor Domini gloria & gloriatio, & lætitia, & corona exultationis.

12 Timor Domini delectabit cor & dabit lætitiam, & gaudium, & longitudinem 13 dierũ. Timenti Dominũ bene erit in extremis, & in die defunctionis suæ benedicetur.

14 Initium sapientiæ timere Dominum, & cum fidelibus in vulua concreatum 17 est eis. Cum hominibus fundamentum seculi nidificauit, & cum semine eorum fidem 20 habebit. Plenitudo sapientiæ timere Dominũ, & inebriat eos à fructibus illius.

21 Omnem domum eorum impleuit desiderijs eius, & receptacula de generationibus illius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ *Vtraque autem sunt dona Dei ad pacem.* ‡ *Corona sapientiæ timere Dominũ, germinans pacem, & sanitatem salutis. dilatat autẽ gloriatio diligentibus eum.*

‡ *Scientiam & cognitionẽ intellectus distillauit sapientia, & gloriam possidentium eam exaltauit.* ‡ *Radix sapientiæ timere Dominum, et rami illius longitudo dierum.*

‡ *Timor Domini expellit peccata, perseuerans autem auertit iram.*

‡ *Non poterit iracundus vir iustificari; nam declinatio iræ eius casus ei.*

‡ *Vsque in tempus sustinebit patiens, & postea ei pullulabit letitia.*

‡ *Vsque in tempus abscõdet verba illius, et labia multorum enarrabunt sensum illius.*

‡ *In thesauris sapientiæ parabolæ scientiæ; abominatio autem peccatori cultus Dei.*

‡ *Concupiscens sapientiã, serua mandata, & Dominus præbebit tibi illã.* ‡ *Sapientia enim & disciplina timor Domini, & beneplacitum eius fides & mansuetudo.*

‡ *Non sis incredulus timori Domini indigẽs existẽs, & ne accesseris ad eum in corde duplici.*

‡ *Ne sis hypocrita in ore hominum, et in labijs tuis ne attendas.*

‡ *Ne extollas te, vt non cadas, et inducas animæ tuæ ignominiam.*

‡ *Et reuelabit Dominus absconsa tua omnia, & in medio synagogæ deijciet te.*

‡ *Quoniam nõ accessisti in veritate ad timorẽ Domini, & cor tuum plenum dolo.*

CAP. II.

FIli, *si accesseris ad seruiẽdum Domino, præpara animam tuam ad tentationem.*

‡ ἀμφότερα δέ ἐστι δῶρα θεοῦ εἰς εἰρήνην.

‡ στέφανος σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, ἀναθάλλων εἰρήνην καὶ ὑγίειαν ἰάσεως· πλατυνθήσεται ἡ καύχησις τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

‡ Ἐπιστήμην καὶ γνῶσιν σωτηρίας ἐξόμβρισεν ἡ σοφία, καὶ δόξαν κραταιωτάτων αὐτὴν ἀνύψωσε.

‡ ῥίζα σοφίας φοβεῖσθαι τὸν κύριον, καὶ κλάδοι αὐτῆς μακρημέρευσις.

‡ φόβος κυρίου ἀπωθεῖται ἁμαρτήματα, παραμένων δὲ ἀποστρέφει ὀργήν.

‡ ἀδυνήσει θυμώδης αἰνῆσαι δικαιωθῆναι, ἡ γὰρ ῥοπὴ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ πλῶσις αὐτῷ.

‡ ἕως καιροῦ μακροθυμεῖ μακρόθυμος, καὶ ὕστερον αὐτῷ ἀναδώσει εὐφροσύνην. ‡ ἕως καιροῦ κρύψει τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ χείλη πολλῶν διηγήσεται σύνεσιν αὐτοῦ.

‡ ἐν θησαυροῖς σοφίας παραβολαὶ ἐπιστήμης, βδέλυγμα δὲ ἁμαρτωλῷ θεοσέβεια.

‡ Ἐπιθυμήσας σοφίαν διατήρησον ἐντολάς, καὶ κύριος χορηγήσει σοι αὐτήν. ‡ σοφία γὰρ καὶ παιδεία φόβος κυρίου, καὶ εὐδοκία αὐτοῦ πίστις καὶ πραότης.

‡ μὴ ἀπειθήσῃς φόβῳ κυρίου ἐνδεὴς ὤν, καὶ μὴ προσέλθῃς αὐτῷ ἐν καρδίᾳ διστῇ.

‡ μὴ ὑποκριθῇς ἐν φόμασιν ἀνθρώπων καὶ ἐν τοῖς χείλεσί σου μὴ προσσχῇς.

‡ μὴ ὑψώσῃς σεαυτόν, ἵνα μὴ πέσῃς καὶ ἐπαγάγῃς τῇ ψυχῇ σου ἀτιμίαν. ‡ καὶ ἀποκαλύψει κύριος τὰ κρυπτά σου πάντα, καὶ ἐν μέσῳ συναγωγῆς καταβαλεῖ σε.

‡ ὅτι οὐ προσῆλθες ἐν ἀληθείᾳ τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ ἡ καρδία σου πλήρης δόλου.

β.

‡ Τέκνον εἰ προσέρχῃ δουλεύειν τῷ κυρίῳ, ἑτοίμασον τὴν ψυχήν σου εἰς πειρασμόν.

‡ Corona sapientiæ timor Domini, replens pacem & salutis fructum, & videt & dinumerauit eam.

‡ Vtraque autem sunt dona Dei. ‡ Scientiam & intellectum prudẽtiæ sapiẽtia comparietur, & gloriam tenentiũ se exaltat. ‡ Radix sapientię est timere Deum, & rami illius longæui. ‡ In thesauris sapientiæ intellectus & scientiæ religiositas; execratio autem peccatoribus sapientia.

‡ Timor Domini expellit peccatum. ‡ Nam qui sine timore est, non poterit iustificari. iracundia enim animositatis illius, subuersio illius est. ‡ Vsque in tempus sustinebit patiens, & postea redditio iocunditatis.

‡ Bonus sensus vsque in tempus abscondet verba illius, & labia multorum enarrabunt sensum illius.

‡ In thesauris sapientiæ significatio disciplinę, execratio autem peccatori cultura Dei.

‡ Fili, concupiscens sapientiam, conserua iustitiam, & Deus præbebit illã tibi. ‡ Sapientia enim & disciplina timor Dñi, & quod beneplacitum est illi, fides & mansuetudo, & adimplebit thesauros illius.

‡ Contumax non iustificabitur, & incredibilis timori Dei, & ne accesseris ad illũ duplici corde.

‡ Ne fueris hypocrita in conspectu hominũ, & non scandalizeris in labiis tuis

‡ Attẽde in illis, ne forte extendas & adducas animæ tuæ inhonorationem.

‡ Et reueler Deus abscõsa tua, & in medio synagogæ elidat te.

‡ Quoniam accessisti malignè ad Dominũ, & cor tuum plenum est dolo & fallacia.

CAP. II.

A FIli, accedens ad seruitutem Dei, sta in iustitia & in timore, & præpara animã tuam ad tentationem.

‡ Deprime cor tuum, & sustine, & inclina aurem tuam, & suscipe verba intellectus, & ne festines in tẽpus obductionis. ‡ Sustine sustentationes Dei, coniungere Deo, & sustine, vt crescat in nouissimo vita tua. ‡ Omne quod tibi applicitum fuerit, accipe, & in dolore sustine, & in humilitate tua patientiam habe:

‡ Quoniam in igne probatur aurum & argentum, homines verò receptibiles in camino humiliationis. ‡ Crede Deo, & recuperabit te, & dirige viam tuam, & spera in illum. serua timorem illius, & in illo veterasce. ‡ Metuentes Dominũ sustinete misericordiam eius, & non deflectatis ab illo, ne cadatis.

‡ Qui timetis Dominum, credite illi, & non enacuabitur merces vestra. ‡ Qui timetis Dominum, sperate in illum, & in oblectationem veniet vobis misericordia.

‡ Qui timetis Dominum, diligite illum, & illuminabũtur corda vestra. ‡ Respicite filij nationes hominum, & scitote quia nullus sperauit in Domino, & confusus est.

‡ Quis enim permansit in mãdatis eius, & derelictus est? Caut quis inuocauit eum, & despexit illũ? ‡ Quoniam pius & misericors est Deus, & remittit in die tribulationis peccata, & protector est omnibus exquirentibus se in veritate.

‡ Væ duplici corde, & labiis scelestis & manib⁹ male faciẽtibus, & peccatori terrã ingredienti duabus viis. ‡ Væ dissolutis corde, q. nõ credũt Deo, & ideo nõ protegẽtur ab eo. ‡ Væ his qui perdiderũt sustinentiã, & q. dereliquerũt vias rectas, & diuerterunt in vias prauas.

‡ Et quid faciẽt cũ inspicere cœperit Dñs? ‡ Qui timẽt Dominum, nõ erunt incredibiles verbo illius; & qui diligũt illum, conseruabũt vẽrbũ illius.

ECCLESIASTIC.

‡ Δύβωσον τὴν καρδίαν σου καὶ κάρτέρησον, καὶ μὴ ἀσθύσῃς ἐν καιρῷ ἐπαγωγῆς.

‡ κολλήθητι αὐτῷ καὶ μὴ ἀποστῇς, ἵνα αὐξηθῇς ἐπ' ἐσχάτων σου.

‡ πᾶν ὃ ἐὰν ἐπαχθῇ σοι, δέξαι ἀσμένως, καὶ ἐν ἀλλαγμοῖς ταπείνωσίν σου μακροθύμησον.

‡ ὅτι ἐν πυρὶ δοκιμάζεται χρυσός, καὶ ἄνθρωποι δεκτοὶ ἐν καμίνῳ ταπεινώσεως.

‡ πίστευσον αὐτῷ καὶ ἀνταπλήσεταί σοι, καὶ εὔθυνον τὰς ὁδούς σου καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτόν.

‡ Φοβούμενοι τὸν κύριον πίστωσθήσονται αὐτῷ, καὶ ἐμὴ παίσητό μισθὸς ὑμῶν.

‡ Φοβούμενοι τὸν κύριον, ἐλπίσατε εἰς ἀγαθὰ καὶ εἰς εὐφροσύνην αἰώνιον καὶ ἔλεος.

‡ Φοβούμενοι τὸν κύριον, ἀναμείνατε τὸν ἔλεος αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκκλίνητε ἵνα μὴ πέσητε.

‡ ἐμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεὰς καὶ ἴδετε· τίς ἐνεπίστευσε κυρίῳ καὶ κατησχύνθη;

‡ ἢ τίς ἐνέμεινε τῷ φόβῳ αὐτοῦ καὶ ἐγκατελείφθη; ἢ τίς ἐπεκαλέσατο αὐτόν, καὶ ὑπερεῖδεν αὐτόν;

‡ διότι οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ ἀφίησιν ἁμαρτίας καὶ σῴζει ἐν καιρῷ θλίψεως.

‡ οὐαὶ καρδίαις δειλαῖς καὶ χερσὶ παρειμέναις, καὶ ἁμαρτωλῷ πεζαίνοντι δύο τρίβους.

‡ οὐαὶ καρδίᾳ παρειμένῃ, ὅτι οὐ πιστεύει, διὰ τοῦτο οὐ σκεπασθήσεται.

‡ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς ἀπολωλεκόσι τὴν ὑπομονήν.

‡ καὶ τί ποιήσετε ὅτε ἐπισκέπτεται κύριος;

‡ Φοβούμενοι κύριον οὐκ ἀπειθήσουσι ῥήμασιν αὐτοῦ, καὶ ‡ ἀγαπῶντες αὐτὸν σωτηρήσουσι τὰς ὁδὰς αὐτοῦ.

‡ *Dirige cor tuum & sustine, & ne festines in tempore inductionis.*

‡ *Conglutinare ei, & ne discesseris, vt augearis in extremis tuis.*

‡ *Omne quodcunque adductum fuerit tibi, accipe libenter, & in mutatione humilitatis tuæ patiẽtiam habe.*

‡ *Quoniam in igne probatur aurum, & homines receptibiles in camino humilitatis.*

‡ *Crede ei, & recuperabit te, & dirige vias tuas, & spera in illum.*

‡ *Qui timetis Dominum, credite illi, & non cadet merces vestra.*

‡ *Qui timetis Dominum, sperate in bona, & in letitiã seculi & misericordiæ.*

‡ *Qui timetis Dominum, expectate misericordiã eius, & ne declinetis, vt non cadatis.*

‡ *Inspicite in antiquas nationes, & scitote. quis fiduciam habuit Domino, confusus est?*

‡ *Aut quis permansit in timore illius, & derelictus est? aut quis inuocauit eum, & despexit illum?*

‡ *Quoniam pius & misericors Dominus, patiens & multum misericors, & remittit peccata, & liberat in tempore tribulationis.*

‡ *Væ sordibus timidis, & manibus dissolutis, & peccatori ingredienti duas semitas.*

‡ *Væ cordi dissoluto, quoniam non credit, propter hoc non protegetur.*

‡ *Væ vobis qui perdidistis patientiam.*

‡ *Et quid facietis cùm inspexerit Dominus?*

‡ *Qui timent Dominum, non erunt increduli verbis eius, & qui diligunt illum, conseruabunt vias eius.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Qui timent Dominum, inquirent complacentiam ab eo.
* Et qui diligunt eum, replebuntur lege.
* Qui timent Dominum, præparabunt corda sua, & in conspectu illius humiliabunt animas suas.
* Incidemus in manus Dei & non in manus hominum.
* Sicut enim magnitudo illius, sic & misericordia illius.

CAP. III.

ME patrem audite filij, & sic facite, vt salui sitis.
* Nam Dominus honorauit patrem in filiis, & iudicium matris firmauit in filios.
* Qui honorat patrẽ, veniam impetrat peccatorum.
* Et sicut thesaurizans qui honorat matrem suam.
* Qui honorat patrem, lætabitur in filiis, et in die orationis suæ exaudietur.
* Qui honorat patrem, longam vitam viuet: & qui obedit Domino, quietem dabit matri suæ.
* Qui timet Dominum, honorabit patrem, & quasi dominis seruiet his qui genuerunt se.
* In opere & sermone honora patrem tuum & matrem, vt superueniat tibi benedictio ab hominibus.
* Benedictio enim patris firmat domos filiorum; maledictio autem matris eradicat fundamenta.
* Ne glorieris in contumelia patris tui, non enim est tibi gloria patris ignominia.
* Nam gloria hominis ex honore patris sui, & dedecus filijs mater in ignominia.
* Fili, adiuua in senectâ patrem tuum, & ne contristes eum in vita tua.

19 * Ὁ φοβούμενος κύριον ζητήσουσιν δόξαν παρ' αὐτοῦ.
20 * καὶ ὁ ἀπτόμενος αὐτὸν πλησθήσονται τοῦ νόμου.
21 * Ὁ φοβούμενος κύριον ἑτοιμάσουσι καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ ταπεινώσουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν
22 * ἐμπεσόμεθα εἰς χεῖρας θεοῦ & οὐκ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.
23 * ὡς γὰρ ἡ μεγαλωσύνη αὐτοῦ, οὕτως & τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

γ'.

2 * Ἐμοῦ τοῦ πατρὸς ἀκούσατε τέκνα, καὶ οὕτως ποιήσατε, ἵνα σωθῆτε.
3 * ὁ γὰρ κύριος ἐδόξασε πατέρα ἐπὶ τέκνοις, καὶ κρίσιν μητρὸς ἐστερέωσεν ἐφ' υἱούς.
4 * ὁ τιμῶν πατέρα ἐξιλάσκεται ἁμαρτίας.
5 * καὶ ὡς ἀποθησαυρίζων ὁ δοξάζων μητέρα αὐτοῦ.
6 * ὁ τιμῶν πατέρα εὐφρανθήσεται ἐπὶ τέκνοις, καὶ ἐν ἡμέρᾳ προσευχῆς αὐτοῦ εἰσακουσθήσεται.
7 * ὁ δοξάζων πατέρα μακρημερεύσει, & ὁ εἰσακούων κυρίου ἀναπαύσει μητέρα αὐτοῦ.
8 * ὁ φοβούμενος κύριον τιμήσει πατέρα, & ὡς δεσπόταις δουλεύσει τοῖς γεννήσασιν αὐτόν.
9 * Ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τιμὴ μητέρος, ἵνα ἐπέλθῃ σοι εὐλογία παρ' αὐτοῦ.
11 * εὐλογία γὰρ πατρὸς στηρίζει οἴκους τέκνων, κατάραι δὲ μητρὸς ἐκριζοῖ θεμέλια.
12 * μὴ δόξαζε ἐν ἀτιμίᾳ πατρός σου, οὐ γάρ ἐστί σοι δόξα πατρὸς ἀτιμία.
13 * ἡ γὰρ δόξα ἀνθρώπου ἐκ τιμῆς πατρὸς αὐτοῦ, & ὄνειδος & τέκνοις μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ.
14 * τέκνον αὐτίλαβοῦ ἐν γήρᾳ πατρός σου, καὶ μὴ λυπήσῃς αὐτὸν ἐν ζωῇ σου.

19 * Qui timent Dominum, inquirent quæ beneplacita sunt ei, & qui diligunt eum, replebuntur lege ipsius.
20 * Qui timẽt Dominũ, præparabũt corda sua, & in conspectu illius sanctificabũt animas suas. * Qui timent Dominum, custodiunt mandata eius, & patientiam habebunt vsque ad inspectionem illius, dicentes: * Si pœnitentiam non egerimus, incidemus in manus Domini, & non in manus hominũ. * Secundum enim magnitudinem illius, sic & misericordia illius cum ipso est.

CAP. III.

1 AFilij sapientiæ ecclesia iustorũ; & natio illorũ obedientia & dilectio.
2 * Iudicium patris audite filij, & sic facite vt salui sitis. * Deus enim honorauit patrẽ in filijs, & iudicium matris exgrens, firmauit in filios. * Qui diligit Deũ, exorabit pro peccatis, & cõtinebit se ab illis, & in oratione dierũ exaudietur. * Et sicut thesaurizat, ita & qui honorificat matrẽ suã. * Qui honorat patrẽ suũ, iucũdabitur in filijs, & in die orationis suæ exaudietur. * Qui honorat patrem suum, vita viuet longiore, & qui obedit patri, refrigerabit matrẽ. * Qui timet Dominum, honorat parẽtes, & quasi dominis seruiet his, qui se genuerunt.
9 * In opere & sermone, & omni patientia honora patrem tuũ, vt superueniat tibi benedictio à Deo: & benedictio illius in nouissimo manet.
11 * Benedictio patris firmat domos filiorũ, maledictio autem matris eradicat fundamẽta.
12 * Ne glorieris in contumelia patris tui, nõ enim est tibi gloria patris tui, * Gloria enim hominis ex honore patris sui, & decus filij pater sine honore.
14 * Fili, suscipe senectam patris tui, & non contristes eum in vita illius.

* Et si defecerit sensu, veniã da, & ne spernas eum in tua virtute.
* Eleemosyna enim patris non erit in obliuione. C
* Nam pro peccato matris restituetur tibi bonum, & in iustitia ædificabitur tibi, & in die tribulationis commemorabitur tui, & sicut in sereno glacies, soluentur peccata tua.
* Quàm malæ famæ est qui derelinquit patrem, & est maledictus à Deo, qui exasperat matrem!
* Fili, in mansuetudine opera tua perfice, & super hominum gloriam diligẽris.
* Quantò magnus es, humilia te in omnibus, & corã Deo inuenies gratiam.
* Quoniam magna potentia Dei solius, & ab humilibus honoratur.
* Altiora te ne quæsieris, & fortiora te ne scrutatus fueris, sed quæ præcepit tibi Deus, illa cogita semper, & in pluribus operibus eius ne fueris curiosus.
* Non est enim tibi necessarium ea quæ abscondita sunt, videre oculis tuis.
* In superuacuis rebus noli scrutari multipliciter, & in pluribus operibus eius nõ eris curiosus.
* Plurima enim super sensum hominũ ostensa sunt tibi.
* Multos enim suppplantauit suspitio illorum, & in vanitate detinuit sensus illorum.
* Cor durũ habebit malé in nouissimo; & qui amat periculum, in illo peribit.
* Cor ingrediens duas vias, nõ habebit successus; & prauũ cor in illis scandalizabitur.
* Cor nequam grauabitur in doloribus, & peccator adijciet ad peccandum.
* Synagogæ superborum nõ erit sanitas, frutex enim peccati eradicabitur in illis, & non intelligetur.

ECCLESIASTIC.

* Ἐὰν δὲ ἀπολείπῃ σύνεσιν συγγνώμην ἔχε, & μὴ ἀτιμάσῃς αὐτὸν ἐν πάσῃ ἰσχύι σου.
* ἐλεημοσύνη γὰρ πατρὸς οὐκ ἐπιλησθήσεται (σοι).
* καὶ ἀντὶ ἁμαρτιῶν ἀνοικοδομηθήσεταί σοι. ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως δυναμωθήσεταί σε, ὡς ἐπὶ παγετῷ οὕτως ἀναλυθήσονται σου αἱ ἁμαρτίαι.
* ὡς βλάσφημος ὁ ἐγκαταλείπων πατέρα αὐτοῦ, καὶ κεκατηραμένος ὑπὸ κυρίου, ὁ παροργίζων μητέρα αὐτοῦ.
* τέκνον τὰ ἔργα σου ἐν πραότητι διεξάγαγε, & ὑπὲρ ἄνθρωπον δεκτὸς ἀγαπηθήσῃ.
* ὅσῳ μέγας εἶ, τοσούτῳ ταπείνου σεαυτόν, & ἔναντι κυρίου εὑρήσεις χάριν. * πολλοὶ εἰσὶν ὑψηλοὶ & ἐπίδοξοι, ἀλλὰ πρασίσιν ἀποκαλύπτεται μυστήρια· ὅτι μεγάλη ἡ δυναστεία κυρίου, καὶ ὑπὸ τῶν ταπεινῶν δοξάζεται.
* χαλεπώτερά σου μὴ ζήτει ἀναιδῶς, καὶ ἰσχυρότερά σε μὴ ἐξέταζε ἀφρόσυνα. ἃ προσετάγη σοι ταῦτα διανοοῦ ὁσίως.
* οὐ γὰρ ἐστί σοι χρεία τῶν κρυπτῶν ἐλέπειν ὀφθαλμοῖς.
* ἐν τοῖς περιττοῖς τῶν λόγων σου μὴ περιεργάζου.
* πλείονα γὰρ συνέσεως ἀνθρώπων ὑπεδείχθη σοι.
* πολλοὺς ἐπλάνησεν ἡ ὑπόληψις αὐτῶν ἡ ματαία, καὶ ὑπόνοια πονηρὰ ὠλίσθησε διάνοιαν αὐτῶν· κόραξ μὴ ἔχων ἀπορίσεις φωτός, γνώσεως δὲ ἀμοιρῶν μὴ ἐπαγάλλου.
* καρδία σκληρὰ κακωθήσεται ἐπ' ἐσχάτων, καὶ ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον ἐν αὐτῷ ἀποθνήσκει.
* καρδία σκληρὰ βαρυνθήσεται πόνοις, & ὁ ἁμαρτωλὸς προσθήσει ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίας.
* ἐν ἐπαγωγῇ ὑπερηφάνου, οὐκ ἔστιν ἴασις. ὁδοιπορίαι αὐτοῦ ἐκκλίνουσι· φυτὸν γὰρ πονηρίας ἐρρίζωκεν ἐν αὐτῷ.

15 * Et si defecerit sensu, veniam habe, & ne inhonores eum in tota virtute tua.
16 * Eleemosyna enim patris tui non dabitur obliuioni.
17 * Et pro peccatis reædificabitur tibi. In die tribulationis recordabitur tui, sicut serenitas in glacie, sic soluentur tua peccata.
18 * Quàm male famæ qui relinquit patrem suum, & maledictus à Domino, qui exasperat matrem suam!
19 * Fili, opera tua in mansuetudine perfice, & ab homine acceptabili diligeris.
20 * Quantum magnus es, tantum humilia teipsum, & coram Domino inuenies gratiam.
21 * Multi sunt excelsi & gloriosi, sed mansuetis reuelantur mysteria: quoniam magna potentia Domini, & ab humilibus honoratur.
22 * Difficiliora te ne quæras sine sensu, & fortiora te ne exquiras cum stultitia.
23 * Quæ præcepta sunt tibi hæc cogita sanctè: non enim est tibi opus occulta videre oculis.
24 * In superuacuis sermonum tuorum ne sis curiosus.
25 * Plura enim intellectu hominum ostensa sunt tibi.
26 * Multos supplantauit suspitio illorum vana, & cogitatio praua labefecit sententiam eorum. Pupillas non habens indigebis luce; cognitione autem carens ne profitearis.
27 * Cor durum male habebit in nouissimis, & qui amat periculũ, in illo peribit.
29 * Cor durum grauabitur laboribus, & peccator adijciet peccata super peccata.
30 * In inductione superbi, non est sanitas, itinera eius eradicabuntur, planta enim nequitiæ radices misit in eo.

* *Cor sapientis cogitabit parabolam, & auris auditoris desiderium sapientis.*
* *Ignem ardentem extinguet aqua, & in eleemosynis veniam impetrabit peccati.*
* *Et Dominus qui retribuit gratias meminit in posterum, & in tempore casus sui inueniet firmamentum.*

CAP. IIII.

* *Fili vitam pauperis ne defraudes, & ne protrahas oculos indigentes.*
* *Animam esurientem ne tristifices, & ne protrahas virum in inopia sua.*
* *Cor irritatum ne conturbes, & ne protrahas datum indigentis.*
* *Supplicem in tribulatione positum ne abijcias, & ne auertas faciem tuam ab egeno.*
* *Ab inope ne auertas oculum, & ne dederis locum homini maledicendi tibi.*
* *Maledicentis enim tibi in amaritudine animæ suæ, deprecationem eius exaudiet qui fecit eum.*
* *Amicabilem te fac congregationi; & magnati humilia caput tuum.*
* *Inclina aurem tuam pauperi sine tristitia, & redde illi pacifica in mansuetudine.*
* *Libera eum qui iniuriam patitur de manu iniuriantis, & ne sis impatiens cùm iudices tu.*
* *Esto pupillo vt pater, & pro viro matri eorum.*
* *Et eris vt filius altissimi, & diliget te magis quàm mater tua.*
* *Sapientia filios suos exaltauit, & suscipit inquirentes se.*

31 * καρδία σώφρονος διανοηθήσεται παραβολήν, καὶ ἓς ἀκροατοῦ ἐπιθυμία φρόνησις.
32 * πῦρ φλογιζόμενον σβεσθήσεται ὕδατι, καὶ ἐν ἐλεημοσύναις ἐξιλάσεται ἁμαρτίας.
33 * καὶ κύριος ὁ ἀνταποδιδοὺς χάριτας μέμνηται εἰς τὰ μελλοντα, καὶ ἐν καιρῷ πτώσεως αὐτοῦ εὑρήσει στήριγμα.

δ'.

1 * Τέκνον τὴν ζωὴν τοῦ πτωχοῦ μὴ ὑποστερήσῃς, καὶ μὴ παρελκύσῃς ὀφθαλμοὺς ἐπιδεεῖς.
2 * ψυχὴν πεινῶσαν μὴ λυπήσῃς, καὶ μὴ παρελκύσῃς δόσιν ἐν ὑστερήσει αὐτοῦ.
3 * καρδίαν παροργισμῷ μὴ παροξύνῃς, καὶ μὴ παρελκύσῃς δόσιν πένητος ἐνδεοῦς.
4 * ἱκέτην θλιβόμενον μὴ ἀπαναίνου, καὶ μὴ ὑποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ πτωχοῦ.
5 * ἀπὸ ἐνδεοῦς μὴ ὑποστρέψῃς ὀφθαλμὸν, καὶ μὴ δῷς τόπον σὺ θρώπῳ καταρασασθαί σε.
6 * καταρωμένου γὰρ σε ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, τῆς δεήσεως αὐτοῦ εἰσακούσεται ὁ ποιήσας αὐτόν.
7 * πρόσφιλῆ σεαυτὸν ποίει συναγωγῇ, καὶ μεγιστᾶνι ταπείνωσον τὴν κεφαλήν σου.
8 * κλῖνον τὸ οὖς σου πτωχῷ ἀλύπως, καὶ ὑποκρίθητι αὐτῷ εἰρηνικὰ ἐν πραότητι.
9 * ἔξελου ἀδικούμενον ὑπὸ χειρὸς ἀδικούντος, καὶ μὴ ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῷ κρίνειν σε.
10 * γίνου ὀρφανοῖς πατήρ, καὶ ὑπὲρ ἀνδρὸς τῇ μητρὶ αὐτῶν.
11 * καὶ ἔσῃ ὡς υἱὸς ὑψίστου, καὶ ἀγαπήσει σε μᾶλλον ἢ μήτηρ σου.
12 * ἡ σοφία υἱοὺς ἑαυτῆς ἀνύψωσε, καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ζητούντων αὐτήν.

31 * Cor sapientis intelligetur in sapientia, & auris bona audiet cum omni concupiscentia sapientiam.
32 * Sapiens cor & intelligibile abstinebit se à peccatis, & in operibus iustitiæ successus habebit.
33 * Ignem ardentè extinguit aqua, & eleemosyna resistit peccatis.
34 * Et Deus prospector est eius qui reddit gratiam, meminit in posterũ, & in tempore casus sui inueniet firmamentum.

CAP. IIII.

1 A * Filli, eleemosynam pauperis ne defraudes, & oculos tuos ne transuertas à paupere.
2 * Animam esurientem ne despexeris, & non exasperes pauperem in inopia sua.
3 * Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustianti.
4 * Rogationẽ cõtribulati ne abiicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.
5 * Ab inope ne auertas oculos tuos propter iram, & non relinquas quærentibus tibi locum maledicere.
6 * Maledicẽtis enim tibi in amaritudine animæ exaudietur deprecatio illius; exaudiet autem eum qui fecit illum.
7 * Congregationi pauperum B affabilem te facito, & prælatero humilia animã tuam, & magnato humilia caput tuum.
8 * Declina pauperi sine tristitia auré tuam, & redde debitum tuum, & respondebitum pacificè in mansuetudine.
9 * Libera eum, qui iniuriam patitur, de manu superbi, & non acidè feras in anima tua in iudicando esto pupillis misericors vt pater, & pro viro matri illorum.
10 * Et eris tu, velut filius Altissimi, obediens, & miserebitur tui magis quàm mater.
11 * Sapientia filiis suis vitam inspirat, & suscipit inquirentes se, & præibit in via iustitiæ

* Et qui illam diligit, diligit vitam: & qui vigilauerint ad illã, cõplectentur placoré eius.
* Qui tenuerint illam, vitã hæreditabunt; & quò introibit, benedicet Deus.
* Qui seruiunt ei, obsequẽtes erũt Sancto: & eos qui diligunt illam, diligit Deus.
* Qui audit illam, iudicabit gentes, & qui intuetur illam, permanebit confidens.
* Si crediderit ei, hæreditabit illam, & erũt in confirmatione creaturæ illorum.
* Quoniam in tentatione ambulat cum eo, & in primis eligit eum.
* Timoré & metum & probationem inducet super illũ, & cruciabit illum in tribulatione doctrinæ suę, donec tentet eũ in cogitationibus suis, & credat animæ illius.
* Et firmabit illum, & iter adducet directum ad illum, & lætificabit illum.
* Et denudabit absconsa sua illi, & thesaurizabit super illũ scientiã & intellectũ iustitiæ.
* Si autẽ oberrauerit, derelinquet eum, & tradet eum in manus inimici sui.
* Fili, conserua tẽpus, & deuita à malo. * Pro anima tua ne confundaris dicere verum.
* Est enim confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam & gratiam.
* Ne accipias faciem aduersus faciem tuam, nec aduersus D animam tuam mendacium.
* Ne reuerearis proximum tuum in casu suo:
* Nec retineas verbum in tempore salutis. Non abscondas sapientiam tuam in decore suo. * In lingua enim sapientia dignoscitur: & sensus, & scientia, & doctrina in verbo sensati, & firmamentum in operibus iustitiæ.
* Non contradicas verbo veritatis vllo modo, & de mẽdacio ineruditionis tuæ confundere.

13 * ὁ ἀγαπῶν αὐτὴν ἀγαπᾷ ζωήν, 13
καὶ οἱ ὀρθρίζοντες πρὸς αὐτὴν ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης.
14 * ὁ κρατῶν αὐτῆς κληρονομήσει δόξαν, καὶ οὗ εἰς πορεύσεται εὐλογεῖ κύριος.
15 * οἱ λειτουργοῦντες αὐτῇ λειτουργήσουσιν ἁγίῳ, καὶ οὓς ἀγαπᾷ ἀγαπᾷ κύριος.
16 * ὁ ἐπακούων αὐτῆς κρινεῖ ἔθνη, 16
καὶ ὁ προσέχων αὐτῇ κατασκηνώσει πεποιθώς.
17 * ἐὰν ἐμπιστεύσῃ κατακληρονομήσει αὐτὴν, καὶ ἐν κατασχέσει ἔσονται αἱ γενεαὶ αὐτοῦ.
18 * ὅτι διεξελεύσεται πορεύσεται μετ' αὐτοῦ ἐν πρώτοις.
19 * φόβον καὶ δειλίαν ἐπάξει ἐπ' 19
αὐτὸν, καὶ βασανίσει αὐτὸν ἐν παιδείᾳ αὐτῆς, ἕως οὗ ἐμπιστεύσῃ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ πειράσῃ αὐτὸν ἐν ταῖς δικαιώμασιν αὐτῆς.
20 * καὶ πάλιν ἐπαναξει κατ' εὐθεῖαν 20
πρὸς αὐτὸν, καὶ εὐφρανεῖ αὐτόν.
21 * καὶ ἀποκαλύψει αὐτῷ τὰ κρυπτὰ αὐτῆς.
22 * ἐὰν ἀποπλανηθῇ, ἐγκαταλείψει αὐτὸν, καὶ παραδώσει αὐτὸν εἰς χεῖρας πτώσεως αὐτοῦ.
23 * στενοχώρησον καιρὸν καὶ φύλαξαι ἀπὸ πονηροῦ.
24 * καὶ μὴ αἰσχυνθῇς περὶ τῆς ψυχῆς σου.
25 * ἔστι γὰρ αἰσχύνη ἐπάγουσα ἁμαρτίαν, καὶ ἔστιν αἰσχύνη δόξα καὶ χάρις.
26 * μὴ λάβοις πρόσωπον κατὰ τῆς ψυχῆς σου, καὶ μὴ ἐντραπῇς εἰς πίστιν σου.
27 * μὴ κωλύσῃς λόγον ἐν καιρῷ σωτηρίας.
28 * καὶ μὴ κρύψῃς τὴν σοφίαν σου 28
εἰς καλλονήν.
29 * ἐν γὰρ λόγῳ γνωσθήσεται σοφία καὶ παιδεία ἐν ῥήμασι γλώσσης.
30 * μὴ ἀντιλέγετε τῇ ἀληθείᾳ κατὰ μηδὲν ἓν, καὶ περὶ ψεύσματος καὶ τῆς ἀπαιδευσίας σου ἐντράπητι.

13 * Qui diligit illam, diligit vitam; & vigilantes manè ad illam, replebuntur lætitia.
14 * Qui tenuerit eam, hæreditabit gloriam: & quò ingressus est, benedicit Dominus.
15 * Qui colunt eam, ministrabunt Sancto: & diligentes eam, diligit Dominus.
16 * Qui audit eam, iudicabit gentes, & qui attendit ei, habitabit confidens.
17 * Si crediderit, hæreditabit illam, & in possessione erunt generationes illorum.
18 * Quoniam peruersè ambulabit cum eo in primis.
19 * Timorem & metum inducet super eum, & cruciabit illũ in disciplina sua, quousque credat animæ eius, & tentet eum in iustificationibus suis.
20 * Et rursus redibit rectà ad eum, & lætificabit illum.
21 * Et denudabit illi absconsa sua.
22 * Si oberrauerit, derelinquet eum, & tradet eum in manus casus sui.
23 * Conserua tempus, & caue à malo.
24 * Et ne confundaris pro anima tua.
25 * Est enim confusio adducens peccatum, & est confusio gloriæ & gratia.
26 * Ne accipias faciem aduersus animam tuam, & ne confundaris in casum tuum.
27 * Ne prohibeas sermonẽ in tempore salutis:
28 * Et ne abscondas sapientiam tuam in decore.
29 * In enim sermone cognoscetur sapientia, & disciplina in verbis linguæ.
30 * Ne contradicas veritati secundum aliquid, & de mendacio ineruditionis tuæ confundere.

‡ *Ne confundaris confiteri in peccatis tuis, & ne vim inferas cursui fluminis.*

‡ *Ne subijcias homini fa tuo teipsum, & ne accipias personam potentis.*

‡ *Vsque ad mortem certa pro veritate, & Dominus Deus pugnabit pro te.*

‡ *Ne sis temerarius in lingua tua, & piger & remissus in operibus tuis.*

‡ *Ne sis sicut leo in domo tua, & phantasia percutiens in seruis tuis.*

‡ *Ne sit manus tua porrecta ad accipiendum, & in dando collecta.*

CAP. V.

NE attendas in operibus tuis, et ne dixeris, Sufficiens mihi est ad vitam.

‡ *Ne sequaris animam tuam, & fortitudinẽ tuam, vt ambules in viis cordis tui.*

‡ *Ne dixeris, Quis me subijciet propter opera mea? nam Dominus vindicans vindicabit tuam iniuriam.*

‡ *Ne dixeris, Peccaui, et quid mihi factum est triste? nam Dominus est patiens, non te dimittet.*

‡ *De propitiatione ne sine timore sis in abundantia, ad addendum peccata super peccata.*

‡ *Et ne dicas, Miseratio eius multa, multitudinis peccatorum meorum miserebitur.*

‡ *Misericordia enim & ira apud ipsum properabit, & in peccatores requiescet ira illius.*

‡ *Ne tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de die in diem.*

‡ *Subitò enim egredietur ira Domini, & cum negligens fueris deterêris, & in tempore vindictæ disperdêris.*

‡ Nõ confundaris confiteri peccata tua, & ne subitias te omni homini pro peccato.

‡ Noli resistere contra faciem potentis, nec coneris contra ictum fulminis.

‡ Pro iustitia agonizare pro anima tua, & vsque ad mortem certa pro iustitia, & Deus expugnabit pro te inimicos tuos.

‡ Noli citatus esse in lingua tua, & inutilis & remissus in operibus tuis.

‡ Noli esse sicut leo in domo tua, euertens domesticos tuos, & opprimens subiectos tibi.

‡ Non sit porrecta manus tua ad accipiendum, & ad dandum collecta.

CAP. V.

NOli attẽdere ad possessiones iniquas; & ne dixeris, Est mihi sufficiens vita. nihil enim proderit in tẽpore vindictæ & obductionis.

‡ Ne sequaris in fortitudine tua concupiscentiam cordis tui.

‡ Et ne dixeris, Quomodo potui, aut quis me subiicit propter facta mea? Deus enim vindicans vindicabit.

‡ Ne dixeris, Peccaui, & quid mihi accidit triste? Altissimus enim est patiens redditor.

‡ De propiciato peccato B li esse sine metu, neque adcias peccatum super peccatum.

‡ Et ne dicas, Miseratio Domini magna est, multitudinis peccatorum meorum miserebitur.

‡ Misericordia enim & ira ab illo citò proximant, & in peccatores respicit ira illius.

‡ Non tardes conuerti ad Dominum, & ne differas de die in diem.

‡ Subitò enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te.

Pro. 30. 8 ‡ Noli anxius esse in diuitiis iniustis; non enim proderunt tibi in die obductionis & vindictæ. ‡ Non ventiles te in omnem ventum, & non eas in omnem viam. sic enim omnis peccator probatur in duplici lingua. ‡ Esto firmus in via Domini, & in veritate sensus tui & scientia. & prosequatur te verbum pacis & iustitiæ.

‡ Esto mansuetus ad audiẽdum vérbum Dei, vt intelligas & cum sapientia proferas responsum verum.

‡ Si est tibi intellectus, responde proximo; sin autem, D sit manus tua super os tuum, ne capiaris in verbo indisciplinato, & confundaris.

‡ Honor & gloria in sermone sensati, lingua verò imprudentis subuersio est ipsius.

‡ Non appelleris susurro in vita tua, & in lingua tua ne capiaris & confundaris.

‡ Super furem enim est confusio & pœnitentia, & denotatio pessima super bilinguẽ. susurratori autẽ odium & inimicitia & contumelia.

‡ Iustifica pusillum, & magnum similiter.

CAP. VI.

NOli fieri pro amico inimicus proximo. improperium enim & contumeliâ malus hereditabit, & omnis peccator inuidus & bilinguis.

‡ Non te extollas in cogitatione animæ tuæ velut taurus; ne fortè elidatur virtus tua per stultitiam. ‡ Et folia tua comedat, & fructus tuos perdat, & relinquaris velut lignum aridum in eremo.

‡ Anima enim nequã dispердet qui se habet, & in gaudiũ inimicis dat illum, & deducet in sortem impiorum.

‡ Verbũ dulce multiplicat amicos, & mitigat inimicos, & lingua eucharis in bono homine abundabit. ‡ Multi pacifici sint tibi, & consiliarius sit tibi vnus de mille.

‡ Ne attendas in diuitiis iniustis, nihil enim proderunt in die inductionis.

‡ Ne ventiles in omni vento, & ne eas in omni semita: sic peccator qui est bilinguis.

‡ Esto firmus in intellectu tuo tuto, & vnus sit sermo tuus.

‡ Esto veloxin auditione tua bona, & sic in veritate vitæ tuæ: & in patientia loquere responsum rectum.

‡ Si est tibi intellectus, responde proximo: si autem non, manus tua sit super os tuum.

‡ Gloria & ignominia in loquela, & lingua hominis casus ipsi.

‡ Ne appelleris susurrator, & linguæ tuæ ne insidieris.

‡ Super enim furem est confusio nequam, & damnatio mala super bilinguem.

‡ In magno & in paruo ne ignores aliquid.

CAP. VI.

ET *pro amico non fias inimicus. Nomen enim malum pudorem & improperium hæreditabit. Sic peccator bilinguis ignominiam habebit.*

‡ *Ne extollas te in consilio animæ tuæ, ne diripiatur vt taurus anima tua.*

‡ *Folia tua comedes, & fructus tuos perdes; & dimittes te, velut siccum lignum.*

‡ *Anima nequam disperdet possidentem se, & derisum inimicorum faciet se.*

‡ *Guttur dulce multiplicabit amicos suos, & lingua beneloquens multiplicat bonas loquelas.*

‡ *Qui pacem afferant tibi sint multi; at consiliarij tui vnus de mille.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ *Si possides amicum, in tentatione posside eum, & ne facilè credas ei teipsum.*

‡ *Est enim amicus in tempore suo, & non permanebit in die tribulationis tuæ.*

‡ *Et est amicus qui conuertitur in inimicitiam, & rixam conuitij tui reuelabit.*

‡ *Et est amicus particeps mensarum, & non permanebit in die tribulationis tuæ.*

‡ *Et in bonis tuis erit vt tu, & in domesticos tuos fiducialiter agèt.*

‡ *Si humiliatus fueris, erit contra te, & à facie tua abscondetur.*

‡ *Ab inimicis tuis separare, & ab amicis tuis attende.*

‡ *Amicus fidelis protectio fortis; at qui inuenit illum, inuenit thesaurum.*

‡ *Amici fidelis non est commutatio, & non est pondus pulchritudinis eius.*

‡ *Amicus fidelis medicamentum vitæ, & qui metuunt Dominum, inuenient illum.*

‡ *Qui timet Dominum, diriget amicitiam eius, quoniam secundùm illum sic & proximi eius.*

‡ *Fili à iuuentute tua elige doctrinam, & vsque ad canos inuenies sapientiam.*

‡ *Et sustine bonos fructus illius.*

‡ *In enim opere ipsius exiguum laborabis, & citò edes de generationibus illius.*

‡ *Quàm aspera est nimiùm indoctis, & non permanebit in ea excors.*

‡ *Quasi lapis probationis fortis erit in eo, & non morabitur proijcere illam.*

‡ *Sapientia enim secundùm nomen eius est, & non multis est manifesta.*

7 ‡ εἰ κτᾶσαι φίλον, ἐν πειρασμῷ κτῆσαι αὐτόν, & μὴ ταχὺ ἐμπιστόσῃς αὐτῷ σεαυτόν.

8 ‡ ἔστι γὰρ φίλος & ἐν καιρῷ αὐτοῦ, & οὐ μὴ παραμείνῃ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου.

9 ‡ καὶ ἔστι φίλος μεταστρεφόμενος εἰς ἔχθραν, καὶ μάχλου ὀνειδισμοῦ σου ἀποκαλύψει.

10 ‡ καὶ ἔστι φίλος κοινωνὸς τραπέζης, καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου.

11 ‡ καὶ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς σου ἔσται ὡς σύ, & ἐπὶ σοῦ οἰκέτας σου παρρησιάσεται.

12 ‡ ἐὰν ταπεινωθῇς ἔσῃ κατά σου, καὶ ἀπὸ προσώπου σου κρυβήσεται.

13 ‡ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν σου διαχωρίσθητι, καὶ ἀπὸ τῶν φίλων σου πρόσεχε.

14 ‡ φίλος πιστὸς σκέπη κραταιά· ὁ δὲ εὑρὼν αὐτὸν εὗρε θησαυρόν.

15 ‡ φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν ἀντάλλαγμα, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς τῆς καλλονῆς αὐτοῦ.

16 ‡ φίλος πιστὸς φάρμακον ζωῆς, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον εὑρήσουσιν αὐτόν.

17 ‡ ὁ φοβούμενος κύριον, εὐθυνεῖ φιλίαν αὐτοῦ, ὅτι κατ' αὐτὸν ἔτως καὶ ὁ πλησίον αὐτοῦ.

18 ‡ τέκνον ἐκ νεότητός σου πρόσεξαι παιδείαν, καὶ ἕως πολιῶν εὑρήσεις σοφίαν.

19 ‡ καὶ προάμενε σοῦ ἀγαθὸς καρπὸς αὐτῆς.

20 ‡ ἐν γὰρ τῇ ἐργασίᾳ αὐτῆς ὀλίγον κοπιάσεις, καὶ ταχὺ φάγεσαι ἀπὸ τῶν γενημάτων αὐτῆς.

21 ‡ ὡς τραχεῖά ἐστι σφόδρα τοῖς ἀπαιδεύτοις, & οὐκ ἐμμενεῖ ἐν αὐτῇ ἀκάρδιος.

22 ‡ ὡς λίθος δοκιμασίας ἰσχυὸς ἔσται ἐπ' αὐτῷ, καὶ οὐ χρονιεῖ ἀπορρίψαι αὐτόν.

23 ‡ σοφία γὰρ κατὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐστι, καὶ οὐ πολλοῖς ἐστι φανερά.

7 ‡ Si possides amicū, in tentatione posside eum, & ne facilè credas ei te ipsum. 8 ‡ Est enim amicus secundum tempus suum, & non permanebit in die tribulationis. 9 ‡ Et est amicus qui cōuertitur ad inimicitiam; & est amicus qui B odium & rixam & cōuitia denudabit. 10 ‡ Est autem amicus socius mensæ, & non permanebit in die necessitatis. 11 ‡ Amicus si permanserit ꝺ-xus, erit tibi quasi cœqualis, & in domesticis tuis fiducialiter aget. 12 ‡ Si humiliauerit te contra te, & à facie tua abscōderit se, vnanimem habebis animicitiam bonam. 13 ‡ Abinimicis tuis separare, & ab amicis tuis attende. 14 ‡ Amicus fidelis protectio fortis, qui autem inuenit illum, inuenit thesaurum. 15 ‡ Amico fideli nulla est cōparatio, & non est digna ponderatio auri & argenti contra bonitatē fidei illius. 16 ‡ Amicus fidelis medicamentum vitæ & immortalitatis; & qui metuunt Dominum, inuenient illum. 17 ‡ Qui timet Deum, æqua habebit amicitia bonā, quoniam secundum illū erit amicus illius. 18 ‡ Fili, à iuuentute tua excipe doctrinam, & vsque ad canos inuenies sapientiam. 19 ‡ Quasi is qui arat & qui semiꝺ-nat, accede ad eam, & sustine bonos fructus illius. 20 ‡ In opere enim ipsius exiguum laborabis, & citò edes de generationibus illius. 21 ‡ Quàm aspera est nimiùm sapientia indoctis hominibus, & non permanebit in illa excors. 22 ‡ Quasi lapidis virtus probatio erit in illis, & non demorabuntur proiicere illam. 23 ‡ Sapientia enim doctrinæ secundum nomen est eius, & non est multis manifesta.

‡ *Quibus autem cognita est, permanet vsque ad cōspectum Dei.*

‡ *Audi fili, & accipe consilium intellectus, & ne abiicias consilium meū. inijce pedem tuū in compedes illius, & in torques illius collum tuum.*

‡ *Subiice humerum tuum, & porta illam, & ne acidieris vinculis eius.*

‡ *In omni animo tuo accede ad illam, & in omni virtute tua conserua vias eius.*

‡ *Inuestiga illam, & manifestabitur tibi; & continēs factus, ne derelinquas eam.*

‡ *In nouissimis enim inuenies requiem in ea, & conuertetur tibi in oblectationem.*

‡ *Et erunt tibi compedes eius in protectionem fortitudinis & bases virtutis, & torques illius in stolam gloriæ.*

‡ *Decor enim vitæ est in illa, & vincula illius alligatura salutis.*

‡ *Stola gloriæ indues eam, & coronam gratulationis impones tibi.*

‡ *Fili, si attenderis mihi, disces eam; & si accommodaueris animum tuum, sapiens eris.*

‡ *Si inclinaueris aurem tuam; excipies doctrinam; & si dilexeris audire, sapiens eris.*

‡ *In multitudine presbyterorum prudentium sta, & sapientiæ illorum ex corde coniungere, vt omnem narrationem Dei possis audire, & prouerbia laudis non effugiant à te.*

‡ *Et si videris sensatum, cuigila ad eum, & gradus ostiorum illius exterat pes tuus.*

‡ *Cogitatum tuum habe in præceptis Dei, & in mandatis illius maximè assiduus esto; & ipse dabit tibi cor, & concupiscentia sapientiæ dabitur tibi.*

‡ ἄκουσον τέκνον & ἔκλεξαι γνώμην μου, καὶ μὴ ἀπαναίνου τὴν συμβουλίαν μου. καὶ εἰσένεγκαι σὸν πόδας σου εἰς τὰς πέδας αὐτῆς, καὶ εἰς τὸν κλοιὸν αὐτῆς τὸν τράχηλόν σου.

‡ ὑπόδες τὸν ὦμόν σου, καὶ βάσαζον αὐτὴν, & μὴ προσοχθίσῃς τοῖς δεσμοῖς αὐτῆς.

‡ ἐν πάσῃ ψυχῇ σου προσέλθε αὐτῇ, & ἐν ὅλῃ δυνάμει σου σωτήρησον τὰς ὁδοὺς αὐτῆς.

‡ ἐξιχνίασον καὶ ζήτησον, & γνωσθήσεταί σοι, καὶ ἐγκρατὴς γενόμενον & μὴ ἀφῇς αὐτήν.

‡ ἐπ' ἐσχάτων γὰρ εὑρήσεις τὴν ἀνάπαυσιν αὐτῆς, καὶ μεταστραφήσεταί σοι εἰς εὐφροσύνην.

‡ καὶ ἔσονταί σοι αἱ πέδαι αὐτῆς εἰς σκέπην ἰσχυρὰς, καὶ ὁ κλοιὸς αὐτῆς εἰς στολὴν δόξης.

‡ κόσμος γὰρ χρυσοῦ ἐστιν ἐπ' αὐτῆς, καὶ ὁ δεσμοὶ αὐτῆς κλῶσμα ὑακίνθινον.

‡ στολὴν δόξης ἐνδύσῃ αὐτήν, & στέφανον ἀγαλλιάματος περιθήσεις σεαυτῷ.

‡ ἐὰν θέλῃς τέκνον, παιδευθήσῃ, & ἐὰν προσδῷς τὴν ψυχήν σου, πανοῦργος ἔσῃ.

‡ ἐὰν ἀγαπήσῃς ἀκοήν, ἐνδέξῃ σύνεσιν· & ἐὰν κλίνῃς τὸ οὖς σου, σοφὸς ἔσῃ.

‡ ἐν πλήθει πρεσβυτέρων σύνισθι· καὶ τίς σοφός, αὐτῷ προσκολλήθητι. πᾶσαν δήγησιν θείαν θέλε ἀκροᾶσθαι, καὶ παροιμίαι συνέσεως μὴ ἐκφυγέτωσάν σε.

‡ ἐὰν ἴδῃς σὺ σοφὸν σύνετον, ὄρθριζε πρὸς αὐτόν, καὶ βαθμὸς θυρῶν αὐτοῦ σκοτελεύτω ὁ πούς σου.

‡ διανοοῦ ἐν τοῖς προστάγμασι κυρίου τελείως, καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ μελέτα διαπαντός· αὐτὸς στερεῖ τὴν καρδίαν σου, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς σοφίας δοθήσεταί σοι.

‡ *Audi fili, & collige sententiam meam, & ne abijcias consilium meum; & injice pedes tuos in compedes illius, & in torquem eius collum tuum.*

‡ *Subijce humerum tuum, & porta illam, et ne sis inimicus vinculis eius.*

‡ *In tota anima tua accede illi, & in tota virtute tua conserua vias eius.*

‡ *Inuestiga & quære, & cognoscetur à te, & continens factus ne relinquas eam.*

‡ *In nouissimis enim inuenies requiem eius, & conuertetur tibi in oblectationem.*

‡ *Et erunt tibi compedes eius in protectionem fortitudinis, & torques illius in stolam gloriæ.*

‡ *Decor enim aureus est in ea, & vincula illius nexus hyacinthinus.*

‡ *Stolam gloriæ indues eam, & coronam exultationis circumpones tibi.*

‡ *Si volueris fili, doctus eris, et si tradideris animam tuam, callidus eris.*

‡ *Si dilexeris audire, recipies intellectum, & si inclinaueris aurem tuam, sapiens eris.*

‡ *In multitudine presbyterorum sta, & qui sapiens ipsi coniungere. Omnem narrationem diuinam cupe audire, & prouerbia intellectus non effugiant te.*

‡ *Si videris virum prudentem, manè surge ad eum, & gradus ostiorum illius deterat pes tuus.*

‡ *Cogita in præceptis Domini consummatè, et in mandatis illius meditare semper: ipse firmabit cor tuum, & concupiscentia sapientiæ dabitur tibi.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. VII.

NE facias mala, & non te comprehendent mala.
Discede ab iniquo, & declinabit à te peccatum.
Fili ne semines in sulcis iniustitiæ, & non metes ea septupla.
Ne quæras à Domino ducatũ, neque à rege cathedram gloriæ.
Ne te iustifices coram Domino, & apud regem ne videaris sapiens.
Ne quæras fieri iudex, & non valebis tollere iniustitias. Ne quando pertimescas à facie potentis, & ponas scandalum in rectitudine tua.
Ne pecces in multitudine ciuitatis, & non immittas te in turba.
Ne alliges bis peccatum. In enim vno non innocens eris.
Ne dicas, Multitudinem munerum meorum inspiciet, & cùm obtulero ego Deo altissimo, suscipiet. Ne sis pusillanimis in oratione tua, & eleemosynam facere ne neglexeris.
Ne derideas hominem existentem in amaritudine animæ suæ; est enim qui humiliat & exaltat.
Ne ares mendacium in fratre tuo, neque amico simile facias.
Ne velis mentiri omne mendacium, nam assiduitas eius non in bonum.
Ne sis verbosus in multitudine presbyterorum, & ne iteres verbum in oratione tua. Ne oderis laboriosum opus & rusticationẽ ab altissimo creatam. Ne computes te ipsum in multitudine peccatorum.
Memento quoniam ira non tardabit.
Humilia valdè animam tuam, quoniam vindicta impij ignis & vermis.

ζ.

Μὴ ποίει κακά, καὶ οὐ μή σε καταλάβῃ κακά.
Ἀπόστηθι ἀπὸ ἀδίκου, καὶ ἐκκλινεῖ ἀπὸ σοῦ ἁμαρτία.
Υἱὲ μὴ σπείρῃς ἐπ' αὐλακας ἀδικίας, καὶ οὐ μὴ θερίσεις αὐτὰ ἑπταπλάσια.
Μὴ ζήτει παρὰ κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ βασιλέως καθέδραν δόξης.
Μὴ δικαιοῦ ἑαυτὸν κυρίῳ, καὶ παρὰ βασιλεῖ μὴ σοφίζου.
Μὴ ζήτει γενέσθαι κριτής, καὶ ἐὰν ἰσχύσῃς ἐξάραι ἀδικίας. μήποτε ὀκνήσῃς ἀπὸ προσώπου δυνάστου, καὶ θήσεις σκάνδαλον ἐν ὀρθότητί σου.
Μὴ ἁμάρτανε εἰς πλῆθος πόλεως, καὶ οὐ μὴ καταβαλῇς σεαυτὸν ἐν ὄχλῳ.
Μὴ καταδεσμεύσῃς δὶς ἁμαρτίαν. ἐν γὰρ μιᾷ οὐκ ἀθῷος ἔσῃ.
Μὴ εἴπῃς, τῷ πλήθει τῶν δώρων μου ἐπόψεται, καὶ ἐὰν προσενέγκω μεθεῷ ὑψίστῳ προσδέξεται. μὴ ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῇ προσευχῇ σου, καὶ ἐλεημοσύνῃ ποιῆσαι μὴ παρίδῃς.
Μὴ καταγέλα ἀνθρώπου ὀργὰ ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, ἔστι γὰρ ὁ ταπεινῶν καὶ ὑψῶν.
Μὴ λοιδόρει ψευδῶς ἐπ' ἀδελφῷ σου, μηδὲ φίλῳ τῷ ὁμοίῳ ποίει.
Μὴ θέλε ψεύδεσθαι παντὸς ψευδοῦς, ὁ γὰρ ἐνδελεχισμὸς αὐτοῦ οὐκ εἰς ἀγαθόν.
Μὴ ἀδολέσχει ἐν πλήθει πρεσβυτέρων, καὶ μὴ διπλώσῃς λόγον ἐν προσευχῇ σου.
Μὴ μισήσῃς πόνον ἐργασίαν καὶ γεωργίαν ὑπὸ ὑψίστου ἐκτισμένην.
Μὴ προσλογίζου σεαυτὸν ἐν πλήθει ἁμαρτωλῶν.
Μνήσθητι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ.
Ταπείνωσον σφόδρα τὴν ψυχήν σου, ὅτι ἐκδίκησις ἀσεβοῦς πῦρ καὶ σκώληξ.

CP. VII.

NOli facere mala, & non te apprehendent.
A de ab iniquo, & deficient mala abs te.
Fili, non semines mala in sulcis iniustitiæ, & non metes ea in septuplum.
Noli quærere ab homine ducatum, neque à rege cathedram honoris.
Nõ te iustifices ante Deũ, quoniam agnitor cordis ipse est, & penes regem noli velle videri sapiens.
Noli quærere fieri iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates, ne forte extimescas faciem potentis, & ponas scandalum in agilitate tua.
Non pecces in multitudine ciuitatis, nec te immittas in populum.
Neq; alliges duplicia peccata. nec enim in vno eris innocens.
Noli esse pusillanimis in animo tuo.
Exorare & facere elemosynam ne despicias.
Ne dicas, In multitudine meorum respiciet Deus, & offerente me Deo altissimo munera mea suscipiet.
Non irrideas hominem in amaritudine animæ; est enim qui humiliat & exaltat excelsos.
Noli amare mendacium in amicum similiter facias.
Noli velle mentiri omne mendacium; assiduitas eius illius non est bona.
Noli verbosus esse in multitudine presbyterorum, & non iteres verbum in oratione tua.
Non oderis laboriosa opera, & rusticationem creatam ab Altissimo.
Non te reputes in multitudine indisciplinatorum.
Memento iræ, quoniam non tardabit.
Humilia valde spiritum tuum, quoniam vindicta impij ignis & vermis.

Noli præuaricari in amicum pecuniã differentẽ, neq; fratrẽ charissimũ auro spreueris.
Noli discedere à muliere sensata & bona, quã fortitus es in timore Dñi; gratia enim verecũdiæ illius super aurũ.
Non ledas seruum in veritate operantẽ, neque mercenariũ dantẽ animam suam.
Seruus sensatus sit tibi dilectus quasi anima tua, nõ defraudes illum libertate, neque inopẽ derelinquas illũ.
Pecora tibi sunt, attende illis; & si sunt vtilia, perseuerẽt apud te.
Filij tibi sunt, erudi illos, & curua illos à pueritia eorũ.
Filiæ tibi sunt, serua corpus illarũ, & nõ ostendas hilarem faciem tuam ad illas.
Trade filiam, & grande opus feceris, & homini sensato da illam.
Mulier si est tibi secũdum animam tuam, non proiicias illam, & odibili non credas te in toto corde tuo.
Honora patrem tuum, & gemitus matris tuæ ne obliuiscaris.
Memẽto quoniam nisi per illos natus nõ fuisses, & retribue illis, quomodo & illi tibi.
In tota anima tua time Dñm, & sacerdotes illius sanctifica. in omni virtute dilige Deum qui te fecit, & ministros eius ne derelinquas.
Honora Deũ ex tota anima tua, & honorifica sacerdotes, & propurga te cum brachiis.
Da illis partem sicut mandatum est tibi
Primitiarum & purgationis, & de negligentia tua purga te cũ paucis.
Datum brachiorũ tuorum, & sacrificium sanctificationis offeres Domino, & initia sanctorum:
Et pauperi porrige manum tuam, vt perficiatur propitiatio & benedictio tua.
Gratia datus in conspectu omnis viuentis, & mortuo nõ prohibeas gratiam.
Non desis ploratibus in consolatione, & cum lugentibus ambula.

ECCLESIASTIC.

μὴ ἀλλάξῃς φίλον ἀδελφοῦ γνήσιον ἐν χρυσίῳ Ὀφίρ.
μὴ ἀφέχει γυναικὸς σοφῆς καὶ ἀγαθῆς, ἡ γὰρ χάρις αὐτῆς ὑπὲρ τὸ χρυσίον.
μὴ κακώσῃς οἰκέτην ἐργαζόμενον ἐν ἀληθείᾳ, μηδὲ μίσθιον διδόντα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
οἰκέτην σωφρονοῦντα ἀγάπα ὡς ψυχήν σου, μὴ στερήσῃς αὐτὸν ἐλευθερίας.
κτῆνη σοὶ ἐὰν ᾖ, ἐπισκέπου αὐτά, καὶ ἐὰν ᾖ σοι χρήσιμα, ἔμμενέτω σοι.
τέκνα σοί ἐστι, παίδευσον αὐτά, καὶ κάμψον ἐκ νεότητος τὸν τράχηλον αὐτῶν.
θυγατέρες σοί εἰσι, φύλασσε τὸ σῶμα αὐτῶν, καὶ μὴ ἱλαρύνῃς πρὸς αὐτὰς τὸ πρόσωπόν σου.
ἔκδου θυγατέρα, καὶ ἔσῃ τετελεκὼς ἔργον μέγα, καὶ ἀνδρὶ συνετῷ δώρησαι αὐτήν.
γυνή σοι ἐστὶ κατὰ ψυχήν σου, μὴ ἐκβάλῃς αὐτὴν μισουμένην δὲ μὴ ἐκδῷς σεαυτόν.
ἐν ὅλῃ καρδίᾳ δόξαζε τὸν πατέρα σου, καὶ μητρὸς ὠδῖνας μὴ ἐπιλάθῃ.
μνήσθητι ὅτι δι' αὐτῶν ἐγεννήθης, καὶ τί ἀνταποδώσεις αὐτοῖς, κατὰ τὰ αὐτοί σοι.
ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου δίλαβε τὸν κύριον, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ θαύμαζε.
ἐν ὅλῃ δυνάμει ἀγάπησον τὸν ποιήσαντά σε, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλίπῃς.
φόβει τὸν κύριον, καὶ δόξαζον ἱερέα. καὶ δὸς τὴν μερίδα αὐτῷ καθὼς ἐντέταλταί σοι, ἀπαρχὴν καὶ περὶ πλημμελείας,
καὶ δόσιν βραχιόνων, καὶ θυσίαν ἁγιασμοῦ καὶ ἀπαρχὴν ἁγίων
καὶ πτωχῷ ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου, ἵνα τελειωθῇ ἡ εὐλογία σου.
χάρις δόματος ἐναντίον παντὸς ζῶντος, καὶ τῷ νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσῃς χάριν.
μὴ ὑστέρει κλαιόντων, καὶ μετὰ πενθούντων πορεύθητι.

Ne commutes amicum indifferenter secundùm aliquid, neque fratrem legitimum in auro Suphir.
Ne discedas à muliere sapiente & bona; nam gratia eius super aurum.
Ne ledas seruum operantem in veritate, neque mercenarium dantem animam suam.
Seruum prudentem dilygat tua anima, ne defraudes illum libertate.
Pecora tibi sunt, attende illis: & si sunt tibi vtilia, permanerent apud te.
Filij tibi sunt, erudi illos, & curua à iuuentute collum eorum.
Filiæ tibi sunt, attende corpori earum, & ne hilarem ostendas ad illas faciem tuam.
Trade filiam, & perfeceris opus magnum, & homini prudenti da illam.
Vxor tibi est secundùm animã, ne abijcias eam; odibili autẽ ne tradas teipsum.
In toto corde honora patrem tuum, & matris dolorum partus ne obliuiscaris.
Memento quòd propter eos natus es, & quid retribues eis, sicut ipsi tibi.
In tota anima tua cole Dominum, & sacerdotes eius mirare. In tota virtute dilige eum qui fecit te, & ministros eius ne derelinquas.
Time Dominum, & honora sacerdotem,
Et da partẽ ei sicut mãdatum est tibi.
Primitias & de deliẽto,
Et donum brachiorum, & sacrificium sanctificationis & primitias sanctorum;
Et pauperi porrige manum tuam, vt perficiatur benedictio tua.
Gratia domi in conspectu omnis viuentis, & in mortuo ne prohibueris gratiam.
Ne desis ploratibus, & cũ lugentibus luge.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[37] *Ne te pigeat visitare infirmum; ex enim talibus diligeris.* [38] *In omnibus sermonibus tuis memorare novissima tua, & in seculum non peccabis.*

CAP. VIII.

1 NE litiges cũ homine potente, ne fortè incidas in manus illius.

2 [2] *Ne contendas cum homine loquplete, ne fortè contra trahat tuum pondus.*

3 [3] *Multos enim perdidit aurum, & corda regum inclinauit.* 4 [4] *Ne litiges cum homine loquace, & ne struas super ignem illius ligna.*

5 [5] *Ne ludas cum indocto, ne inhonorentur maiores tui.*

6 [6] *Ne improperes homini auertenti se à peccato: memẽto quòd omnes sumus in increpationibus.*

7 [7] *Ne inhonores hominem in senectute sua, & enim ex nobis senescunt.*

8 [8] *Ne gaudeas in mortuo inimicissimo tuo, memento quòd omnes morimur.*

9 [9] *Ne despicias narrationẽ sapientum, & in prouerbiis eorum conuersare.*

10 [10] *Quoniam ab ipsis disces disciplinam, & seruire magnatibus faciliter.*

11 [11] *Ne discedas à narratione seniorum, & enim ipsi didicerunt à patribus suis.*

12 [12] *Quoniam ab illis disces intellectum, & in tempore necessitatis dare responsum.*

13 [13] *Ne accendas carbones peccatoris, ne incendaris in igne flammæ illius.*

14 [14] *Ne exurgas à facie cõtumelioſi, ne insideat sicut insidiæ ori tuo.* 15 [15] *Ne fœnereris homini fortiori te, et si fœneraueris, quasi qui perdidit, esto.* 16 [16] *Ne spõdeas super virtutem tuã; & si spoponderis, quasi soluturus cogita.*

17 [17] *Ne iudices contra iudicem, secũdum enim opinionẽ eius iudicabunt cum.*

18 [18] *Cum audace nõ eas in via, ne fortè grauet mala sua in te. ipse enim secundũ voluntatẽ suã vadit, & simul cũ stultitia ipsius peries.* 19 [19] *Cũ iracũdo nõ facias rixã, & cũ audace nõ eas in desertũ, quoniã quasi nihil est ante illũ sanguis, & vbi nõ est adiutoriũ, elidet te.* 20 [20] *Cum fatuis consiliũ nõ habeas, non enim poterũt diligere, nisi quę eis placẽt.* 21 [21] *Corã extraneo ne facias consiliũ, nescis enim qd pariet.* 22 [22] *Nõ omni homini cor tuũ manifestes, ne fortè inferat tibi gratiã falsam, & conuitietur tibi.*

CAP. IX.

1 NOn zeles mulierem sinus tui, ne ostẽdat super te malitiam doctrinæ nequã. 2 [2] *Nõ des mulieri potestatem animę tuæ, ne ingrediatur in virtute tua, & cõfundaris.* 3 [3] *Ne respicias mulierẽ multiuolam, ne fortè incidas in laqueos illius.*

4 [4] *Cũ saltatrice ne assiduus sis, nec audias illã, ne fortè pereas in efficacia illius.* 5 [5] *Virginẽ ne cõspicias, ne fortè scandalizeris in decore illius.* 6 [6] *Ne des fornicariis animã tuã in villo, ne perdas te & hæreditatem tuã.* 7 [7] *Noli circũspicere in vicis ciuitatis, nec oberraueris in plateis illius.* 8 [8] *Auerte faciem tuam à muliere compta, & ne circunspicias speciem alienã.*

9 [9] *Propter speciem mulieris multi perierunt, & ex hoc cõcupiscentia quasi ignis exardescit.* 10 [10] *Omnis mulier quæ est fornicaria, quasi stercus in via ab omnibus prætereuntibus cõculcabitur.* 11 [11] *Speciem mulieris alienæ multi admirati, reprobi facti sunt; colloquium enim illius quasi ignis exardescit.* 12 [12] *Cum aliena muliere non sedeas omnino, nec accumbas cum ea super cubitum.* 13 [13] *Et non alterceris cum illa in vino, ne fortè declinet cor tuum in illam, & sanguine tuo labaris in perditionem.*

[18] *Cum audace ne eas in via, ne grauetur contrate; ipse enim secundùm voluntatem suam faciet, & cum stultitia ipsius simul peribis.* [19] *Cum iracundo ne feceris rixam, & ne eas cum eo in desertum. Sic nihil in oculis eius sanguis, & vbi non est adiutorium, deijciet te illic.* [20] *Cum fatuo non habeas consilium, non enim poterit verbum cælare.* [21] *Coram extraneo ne facias occultum, non enim cognoscis quid pariet.* [22] *Omni homini ne manifestes cor tuum, & ne referat tibi gratiam falsam.*

CAP. IX.

1 NE zeles mulierem sinus tui, neque ostẽdas in te disciplinam malam.

2 [2] *Ne dederis mulieri animam tuam, vt ascendat ipsa super animam tuam.*

3 [3] *Ne occurras mulieri meretrici, ne fortè incidas in laqueos illius.*

4 [4] *Cum cantatrice ne assiduus sis, ne fortè capiaris in exercitijs eius.*

5 [5] *Virginem ne consideres, ne fortè scandalizeris in pœnis eius.*

6 [6] *Ne dederis scortis animam tum, ne perdas hæreditatem tuam.*

7 [7] *Ne circunspicias in vicis ciuitatis, & in desertis illius ne erres.*

8 [8] *Auerte oculum à muliere formosa, & ne consideres speciem alienam.*

9 [9] *In enim specie mulieris multi errauerunt, & ex hoc amicitia vt ignis accenditur, & ne accubueris in vltris cum ea.*

11 [11] *Cum coniugata muliere ne sedeas omnino.*

13 [13] *Et ne conuerseris cum ea in vino: ne fortè declinet anima tua in illam, & spiritu tuo labaris in perditionẽ.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

** Ne derelinquas amicum* 14
antiquum. nam nouus nō est
æqualis illi.
** Vinum nouum, amicus* 15
nouus; si inueteratum fuerit,
cum lætitia bibes illud.
** Ne imiteris gloriam pec-* 16
catoris, non enim nosti quæ
est subuersio eius.
** Ne placeas tibi appro-* 17
bationibus impiorū. memen-
to quòd vsque ad inferos non
iustificabuntur.
** Longè abesto ab homine* 18
qui potestatem habet occidē-
di, & non suspicaberis timo-
rem mortis.
** Et si accesseris, ne erres,* 19
ne auferat vitam tuam con-
tinuò.
** Scito quòd in medio la-* 20
queorum pertransis, & su-
per pinnacula ciuitatis de-
ambulas.
** Secundū virtutem tuam* 21
coniecta de proximo, & cum
sapientibus consilium fac, cū
prudentibus sit disputatio
tua, & omnis narratio tua
in lege Altissimi.
** Viri iusti sint conuiuæ* 22
tui, & in timore Domini sit
gloriatio tua.
** In manu artificum opus* 24
laudabitur, & princeps po-
puli sapiens in sermone suo.
** Terribilis in ciuitate sua* 25
homo linguosus: & petulans
in verbo suo, odio erit.

CAP. X.

IVdex sapiens docet populū 1
suum, & principatus pru
dentis protensus erit.
** Secundum iudicem po-* 2
puli, sic & ministri eius; &
secundum gubernatorem ci-
uitatis, omnes inhabitantes
*eam. * Rex insipiens perdet* 3
populū suū, & ciuitas habi-
tabitur in intellectu potentū.
** In manu Domini pote-* 4
stas terræ, & vtilem suscita-
bit ad tempus super eam.
** In manu Domini felici-* 5
tas hominis, & faciei scribæ
imponet gloriam suam.

14 * μὴ ἐγκαταλίπῃς φίλον ἀρ-
χαῖον· ὁ γὰρ πρόσφατος οὐκ ἔστιν ἔ-
15 πίσης αὐτῷ. οἶνος νέος, φίλος
νέος· ἐὰν παλαιωθῇ, μετ' εὐφροσύ-
νης πίεσαι αὐτόν.
16 * μὴ ζηλώσῃς δόξαν ἁμαρτω-
λοῦ, οὐ γὰρ οἶδας τίς ἔσται ἡ κατα-
στροφὴ αὐτοῦ.
17 * μὴ εὐδοκήσῃς εὐδοκίαις ἀσε-
βῶν· μνήσθητι ὅτι ἕως ᾅδου οὐ μὴ
δικαιωθῶσι.
18 * μακρὰν ἄπεχε ἀπὸ ἀνθρώπου
ὃς ἐξουσίαν ἔχει τοῦ φονεύειν, καὶ οὐ
μὴ ὑποπτεύσῃς φόβον θανάτου.
19 * καὶ ἐὰν προσέλθῃς, μὴ πλημ-
μελήσῃς, ἵνα μὴ ἀφέληται τὴν ζωήν
σου παραχρῆμα.
20 * ἐπίγνωθι ὅτι ἐν μέσῳ παγί-
δων διαβαίνεις, καὶ ἐπὶ ἐπάλξεων πό-
λεως περιπατεῖς.
21 * κατὰ τὴν ἰσχύν σου στόχασαι τοῦ
πλησίον, καὶ μετὰ σοφῶν βουλεύου, μετὰ
συνετῶν ἔστω ὁ διαλογισμός σου, καὶ
πᾶσα διήγησίς σου ἐν νόμῳ ὑψίστου.
22 * ἄνδρες δίκαιοι ἔστωσαν σύν-
δειπνοί σου, καὶ ἐν φόβῳ κυρίου ἔστω
τὸ καύχημά σου.
24 * ἐν χειρὶ τεχνιτῶν ἔργον ἐπαι-
νεθήσεται, καὶ ὁ ἡγούμενος λαοῦ σοφὸς
ἐν λόγῳ αὐτοῦ.
25 * φοβερὸς ἐν πόλει αὐτοῦ ἀνὴρ
γλωσσώδης, καὶ ὁ προπετὴς ἐν λό-
γῳ αὐτοῦ μισηθήσεται.

ι.

1 * Κριτὴς σοφὸς παιδεύει τὸν λαὸν
αὐτοῦ, καὶ ἡγεμονία συνετοῦ τεταγ-
μένη ἔσται.
2 * κατὰ τὸν κριτὴν τοῦ λαοῦ, οὕτως
καὶ οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ· καὶ κατὰ τὸν ἡ-
γούμενον τῆς πόλεως, πάντες οἱ κα-
τοικοῦντες αὐτήν.
3 * βασιλεὺς ἀπαίδευτος ἀπολεῖ
τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πόλις οἰκισθήσεται
4 ἐν συνέσει δυναστῶν. * ἐν χειρὶ κυ-
ρίου ἡ ἐξουσία τῆς γῆς, καὶ τὸν χρήσι-
μον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς.
5 * ἐν χειρὶ κυρίου εὐοδία ἀνδρὸς καὶ
προσώπῳ γραμματέως ἐπιθήσει
δόξαν αὐτοῦ.

14 * Ne derelinquas amicū an-
tiquum, nouus enim non erit
15 similis illi. * Vinū nouū, ami-
cus nouus. veterascet, & cum
16 suauitate bibes illud. * Non
zeles gloriam & opes peccato-
ris, non enim scis quæ futura
17 sit illius subuersio. * Nō pla-
ceat tibi iniuria iniustorum,
sciens quoniam vsq; ad infe-
ros non placebit impius.
18 * Longè abesto ab homine
potestatē habente occidendi,
& non suspicaberis timorem
19 mortis. * Et si accesseris ad il-
D lum, noli aliquid committere,
ne fortè auferat vitam tuam.
20 * Communionē mortis sci-
to, quoniā in medio laqueorū
ingredieris, & super dolentiū
21 arma ambulabis. * Secundū
virtutem tuam caue te à pro-
ximo tuo, & cum sapientibus
& prudentibus tracta.
22 * Viri iusti sint tibi conui-
uæ, & in timore Dei sit tibi
23 gloriatio. * Et in sensu sit ti-
bi cogitatus Dei, & omnis e-
narratio tua in præceptis Al-
24 tissimi. * In manu artificum
opera laudabuntur, & prin-
cipes populi in sapientia ser-
monis sui: in sensu verò senio-
25 rum, verbum. * Terribilis
est in ciuitate sua homo lin-
guosus: & temerarius in ver-
bo suo odibilis erit.

CAP. X.

1 A IVdex sapiens iudicabit po-
pulum suum, & principatus
sensati stabilis erit.
2 * Secundum iudicem po-
puli, sic & ministri eius, & qua-
lis rector est ciuitatis, tales &
3 inhabitantes in ea. * Rex in-
sipiens perdet populū suum,
& ciuitates inhabitabūtur per
sensum prudentium.
4 * In manu Dei potestas ter-
ræ, & execrabilis omnis ini-
quitas gentium, & vtilem re-
ctorem suscitabit in tempus
super illam.
5 * In manu Dei potestas ho-
minis, & super faciē scribæ im-
ponet honorem suum.

* Omnis iniuriæ proximi ne 6
memineris, & nihil agas in
operibus iniuriæ.
Lev. 19. * Odibilis coram Deo est & 7
hominibus superbia, & exe-
crabilis omnis iniquitas gen-
tiū. * Regnū à gente in gentē 8
trāsfertur propter iniustitias, B
& iniurias, & contumelias, ac
diuersos dolos. * Auaro autē 9
nihil est scelestius. * Quid su- 10
perbis terra & cinis? nihil est
iniquius quàm amare pecuniā.
hic enim & animā suam vena-
lem habet, quoniā in vita sua
proiecit intima sua. * Omnis 11
potētatus breuis vita, languor
prolixior grauat medicū. * Bre- 12
uem languorē præscidit medi-
cus, sicut & rex hodie est, &
cras morietur.
* Cùm enim morietur ho- 13
mo, hæreditabit serpentes, &
bestias, & vermes.
* Initium superbiæ hominis 14
apostatare à Deo, quoniam ab
eo, qui fecit illum, recessit cor
eius: * Quoniā initiū omnis 15
peccati est superbia. qui tenue
rit illā, adimplebitur maledi- C
ctis, & subuertet eū in finem.
* Propterea exhonorauit Dn̄s 16
conuētus malorū, & destruxit
eos vsque in finem.
* Sedes ducum superborū 17
destruxit Deus; & sedere fecit
mites pro eis.
* Radices gentiū superbarū 18
arefecit Deus, & plantauit hu-
miles ex ipsis gentibus. * Ter- 19
ras gētium euertit Dominus,
& perdidit eas vsque in fun-
damentum. * Arefecit Deus 20
ex ipsis, & disperdidit eos, &
cessare fecit memoriam eorum
à terra. * Memoriam super- 21
borum perdidit Deus, & reli-
quit memoriam humiliū sen-
su. * Non est creata homi- 22
nibus superbia, neque iracū-
dia nationi mulierum. * Se- 23
men hominum honorabitur
hoc quod timet Deum; se-
men autem hoc exhonorabi-
tur, quod præterit mandata
Domini.

* ἐπὶ παντὶ ἀδικήματι, μὴ μη- 6
νιάσῃς τῷ πλησίον, καὶ μὴ πρᾶσσε μη-
δὲν ἐν ἔργοις ὕβρεως.
* μισητὴ ἔναντι κυρίου καὶ ἀνθρώ- 7
πων ὑπερηφανία, καὶ ἐξ ἀμφοτέ-
ρων πλημμελεῖ ἀδικίας.
* βασιλεία ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος 8
μετάγεται· διὰ ἀδικίας καὶ ὕβρεις καὶ
χρήματα δόλια, τί ὑπερηφανεύεται
γῆ καὶ σποδός; * φιλαργύρου 9
μὲν γὰρ οὐδὲν ἀνομώτερον.
* οὗτος γὰρ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν 10
ἔκπρακτον ποιεῖ· ὅτι ἐν ζωῇ αὐτοῦ
ἔρριψε τὰ ἐνδόσθια αὐτοῦ.
* μακρὸν ἀρρώστημα κόπτει ἰα- 12
τρός, καὶ βασιλεὺς σήμερον, καὶ αὔριον
τελευτήσει.
* ἐν γὰρ τῷ ἀποθανεῖν ἄνθρωπον, 13
κληρονομήσει ἑρπετὰ καὶ θηρία, καὶ
σκώληκας.
* ἀρχὴ ὑπερηφανίας, ἀνθρώπου 14
ἀφισταμένου ἀπὸ κυρίου, καὶ ἀπὸ τοῦ
ποιήσαντος αὐτὸν ἀπέστη ἡ καρδία
αὐτοῦ. * ὅτι ἀρχὴ ἁμαρτίας ὑπε- 15
ρηφανία, καὶ ὁ κρατῶν αὐτῆς ἐξο-
μβρήσει βδέλυγμα, καὶ καταστραφή-
σεται εἰς τέλος. * διὰ τοῦτο παρε- 16
δόξασε κύριος τὰς ἐπαγωγὰς καὶ
κατέστρεψεν εἰς τέλος αὐτούς.
* θρόνους ἀρχόντων καθεῖλεν ὁ 17
κύριος, καὶ ἐκάθισε πραεῖς ἀντ' αὐ-
τῶν ἔνδοθεν. * ῥίζας ἐθνῶν ὑπε- 18
ρηφάνων ἐξεῖλε κύριος, καὶ ἐφύ-
τευσεν ἀντ' αὐτῶν ἐν δόξῃ ταπει-
νούς. * χώρας ἐθνῶν κατέστρεψε 19
κύριος, καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰς ἕως θε-
μελίων γῆς.
* ἐξῆρεν ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπώλε- 20
σεν αὐτούς. * καὶ κατέπαυσεν 21
ἀπὸ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.
* οὐκ ἔκτισται ἀνθρώποις ὑπερη- 22
φανία, οὐδὲ ὀργὴ θυμοῦ γεννήμασι
γυναικῶν.
* σπέρμα ἀσφαλείας οἱ φο- 23
βούμενοι κύριον, καὶ ἔντιμον φύτευ-
μα οἱ ἀγαπῶντες αὐτόν. σπέρμα
ἀτιμίας οἱ μὴ προσέχοντες τῷ νό-
μῳ, σπέρμα πλανήσεως οἱ παρα-
βαίνοντες ἐντολάς.

6 ** In omni iniuria, ne ira-*
scaris proximo, & ne facias
quippiam in operibus iniu-
7 *riæ. * Odibilis corā Domi-*
no & hominibus superbia,
& ex ambobus error iniu-
8 *stitiæ. * Regnū de gente in*
gentem transfertur propter
iniustitias, & iniurias, &
opes dolosas; quid superbit
9 *terra & cinis? * Auaro qui-*
dem enim nihil iniquius.
10 ** Hic enim & suam ani-*
mam, venalem facit: quo-
niam in vita sua proiecerunt
intima sua.
12 ** Longum morbum inci-*
dit medicus, & rex hodie,
& cras morietur.
13 ** Cùm enim moriatur ho-*
mo, hæreditabit serpentes &
bestias, & vermes.
14 ** Initium superbiæ, homi-*
nis recedentis à Domino, &
ab eo qui fecit illum recessit
cor eius.
15 ** Quoniam initium pec-*
cati superbia, & qui tenue-
rit illā, iniuriabit abomina-
tionem, & subuertetur in fi-
16 *nem. * Propter hoc exhono-*
rauit Dominus inductiones,
& subuertit in finem illos.
17 ** Sedes imperantium de-*
struxit Dominus, & sedere
fecit mites pro eis intus.
18 ** Radices gentium super-*
barum abstulit Dominus, &
plantauit pro illis in gloria
humiles.
19 ** Regiones gentium sub-*
uertit Dominus, & perdi-
dit eas vsque ad fundamen-
20 *ta terræ. * Abstulit ex eis*
& perdidit eos.
21 ** Et cessare fecit à terra*
memoriam eorum.
22 ** Non creata est homini-*
bus superbia, neque ira furo-
ris generationibus mulierū.
23 ** Semen securitatis qui ti-*
ment Dominum, & pretiosa
planta qui diligūt illum. Se-
men ignominiæ qui non atten
dunt legi; semen erroris qui
transgrediuntur mandata.

Universidad de Deusto
Biblioteca

In medio fratrum rectior illorum honoratus, & qui timet Dominũ in oculis illius.
Ante finem initium timor Domini; abiectio autem principatus obduratio et superbia: dies & honoratus & pauper gloriatio eorum timor Domini.
Nõ iustũ inhonorare pauperẽ intelligentẽ, & nõ decet honorare virũ peccatorẽ.
Magnates & iudices et potentes honorabuntur, & non est aliquis eorum maior timente Dominum.
Seruo prudẽti liberi seruient, & vir sapiens non murmurabit correptus.
Ne velis videri sapiens in faciendo opus tuum, & ne extollas te in tempore angustiæ tuæ:
Melius enim qui operatur & abũdat in omnibus quàm qui gloriatur & eget pane.
Fili in mãsuetudine tua honora animam tuam, & da illi honorem secundum dignitatem eius.
Peccantem in animam suam quis iustificabit? et quis honorabit inhonorantem vitam suam?
Pauper honoratur propter sciẽtiam suam, et dimes honoratur propter diuitias suas.
Qui est honoratus in paupertate, & in diuitijs quanto magis?

CAP. XI.

Sapientia humilis exaltabit caput illius, & in medio magnatum collocabit eum.
Ne laudes virum in specie sua, & ne abomineris hominem in visu suo.
Breuis in volatilibus apis, & principatus dulcorũ fructus eius.
In indumento vestimẽtorũ ne glorieris, et in die gloriæ ne extollaris, quoniã mirabilia opera Dñi sunt; & occulta opera eius hominibus.
Multi tyranni sederunt super pauimenta, at insuspicatus tulit diadema.

ἐν μέσῳ ἀδελφῶν ὁ ἡγούμενος αὐτῶν ἔντιμος, καὶ ὁ φοβούμενος κύριον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.
πρὸ λήξεως δρχὴ φόβος κυρίου, ἐκβολὴ δὲ ἀρχῆς συντριβὴ καὶ ὑπερηφανία· πλοῦτος καὶ δόξα καὶ πλοῦτος τὸ καύχημα αὐτῶν φόβος κυρίου.
δίκαιον ἀτιμάσαι πλούσιον σωτόν, καὶ ὁ καθήκει δοξάσαι ἄνδρα ἁμαρτωλόν.
μεῖζονες καὶ κριταὶ καὶ δυνάσται δοξασθήσονται, καὶ οὐκ ἔστι τούτων μείζων τοῦ φοβηθῆναι τὸν κύριον.
οἰκέτῃ σωστῷ ἐλεύθεροι λειτουργήσουσι· καὶ ὑπὲρ ἐπισήμων ὁ γογγύσων παιδευθήσεται.
μὴ σοφίζου ποιῆσαι τὸ ἔργον σου, καὶ μὴ δοξάζου ἐν καιρῷ ἐνοχωρίας σου.
κρεῖσσον γὰρ ὁ ἐργαζόμενος καὶ περισσεύων ἐν πᾶσιν, ἢ ὁ δοξαζόμενος καὶ δεόμενος ἄρτου. τέκνον ἐν πραΰτητι σου δόξαζε τὴν ψυχήν σου, καὶ δὸς αὐτῇ τιμὴν κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς. τὸν ἁμαρτάνοντα εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίς δικαιώσει; καὶ τίς δοξάσει τὸν ἀτιμάζοντα τὴν ζωὴν αὐτοῦ; πτωχὸς ὁ ξαζε δι ἐπιστήμων αὐτόν, καὶ πλούσιος δοξάζεται διὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ.
ὁ δεδοξασμένος ἐν πτωχείᾳ, πῶς ἐν πλούτῳ πορισθήσεται;

ια.

Σοφία ταπεινοῦ ἀνυψώσει κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ μεγιστάνων καθίσει αὐτόν.
μὴ αἰνέσῃς ἄνδρα ἐν κάλλει αὐτοῦ, καὶ μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον ἐν ὁράσει αὐτοῦ.
μικρὸς ἐν πετεινοῖς ἡ μέλισσα, καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς.
ἐν περιβολῇ ἱματίων μὴ καυχήσῃ καὶ ἐν ἡμέρᾳ δόξης μὴ ἐπαίρου, ὅτι θαυμαστὰ τὰ ἔργα κυρίου ἐστί, καὶ κρυπτὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀνθρώποις. πολλοὶ τύραννοι ἐκάθισαν ἐπ' ἐδάφους, ὁ δὲ ἀνυπόνοητος ἐφόρεσε διάδημα.

In medio fratrum rectus illorũ in honore, & qui timet Dominũ, erũt in oculis illius.
Gloria diuitũ honoratorũ, & pauperum timor Dei est.
Non despicere hominem iustũ pauperẽ, & non magnificare virum peccatorẽ diuitẽ.
Magnus est iudex, & potens est in honore, & non est maior illo qui timet Deum.
Seruo sensato liberi seruient, & vir prudens & disciplinatus nó murmurabit correptus, & inscius non honoratur.
Noli extollere te in faciendo opere tuo, & noli cunctari in tempore angustiæ.
Melior est qui operatur, & abundat in omnibus, quam qui gloriatur, & eget pane.
Fili, in mansuetudine fac ua animã tuam, & da illi honorem secundũ meritũ suum.
Peccantẽ in animã suam quis iustificabit? & quis honorificabit exhonorantẽ animam suam?
Pauper glorriatur per disciplinam & timorem suum, & est homo quis honorificatur propter substantiã suam.
Qui autem gloriatur in paupertate, quanto magis in substantia, & qui gloriatur in substantia, pauperratem vereatur.

CAP. XI.

Sapientia humiliati exaltabit caput illius, & in medio magnatorum consedere illum faciet.
Non laudes virum in specie sua, neque spernas hominem in visu suo.
Breuis in volatilibus apis, & initium dulcoris habet fructus illius.
In vestitu ne glorieris vquam, nec in die honoris tui extollatis. quoniam mirabilia opera Altissimi solius, & gloriosa, & abscosa, & inuisibilia opera illius.
Multi tyranni federunt in throno, & insuspicabilis portauit diadema.

Multi potentes oppressi sunt valde, & gloriosi traditi sunt in manus alterorum.
Priusquam interroges, ne vituperes quenquam, & cùm interrogaueris, corripe iustè.
Priusquam audias, ne respondeas verbum, & in medio seniorum ne adiicias loqui.
De ea re quæ te non molestat, ne certeris: & in iudicio peccantium ne consistas.
Fili, ne in multis sint actus tui, & si diues fueris, non eris immunis à delicto. si enim secutus fueris, nõ apprehendes, & non effugies si præcurreris.
Est homo laborans & festinans & dolens impius, & tantò magis non abundabit.
Est homo marcidus egens recuperatione, plus deficiens virtute, & abundans paupertate, & oculus Dei respexit illum in bono, & erexit eum ab humilitate ipsius. Et exaltauit caput eius, & mirati sunt in illo multi, & honorauerũt Deum. Bona & mala, vita & mors, paupertas & honestas à Deo sunt. Sapientia, disciplina & sciẽtia legis apud Dominũ, dilectio & viæ bonorum apud ipsum. Error & tenebræ peccatoribus concreata sunt: qui autem exultãt in malis, consenescũt in malo.
Datio Dei permanet iustis, & profectus illius successus habebit in æternum.
Est qui locupletatur parcè agendo, & hęc est pars mercedis illius, in eo quod dicit:
Inueni requiem mihi, & nunc manducabo de bonis meis solus, & nescit quòd tẽpus prætereat illum, & mors appropinquet & relinquet omnia aliis, & moriatur.
Sta in testamento tuo, & in illo colloquere, & in opere mandatorum tuorum veterasce.
Ne manseris in operibus peccatorum. confide autem in Deo, & mane in loco tuo.

πολλοὶ δυνάσται ἠτιμάσθησαν σφόδρα, καὶ ἔνδοξοι παρεδόθησαν εἰς χεῖρας ἑτέρων.
πρὸ ἐξετάσεως, μὴ μέμψῃ, νόησον πρῶτον καὶ τότε ἐπίτιμα.
πρὸ ἀκούσαι, μὴ ἀποκρίνου, καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ παρεμβάλλε ῥῆμα. περὶ πράγματος ἀλλοτρίου μὴ κάθισον, καὶ μετὰ ἁμαρτωλῶν μὴ συνέβρευε.
τέκνον μὴ περὶ πολλὰ ἔσωσαν αἱ πράξεις σου· ἐὰν δὲ πλουτήσῃς οὐκ ἀθῳωθήσῃ· καὶ ἐὰν διώκῃς ἃ μὴ καταλαλεῖς, καὶ ἐὰν μὴ ἐκφύγῃς διαβολήν.
ἔστι κοπιῶν καὶ πονῶν καὶ σπεύδων, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὑστερῶν.
ἔστι νωθρὸς προσδεόμενος βοηθείας πολλῆς, ὑστερῶν ἰσχύι καὶ περισσεύων πενίᾳ, καὶ ὀφθαλμὸς κυρίου ἐπέβλεψεν αὐτὸν εἰς ἀγαθά, καὶ ἀνώρθωσεν αὐτὸν ἐκ ταπεινώσεως αὐτοῦ.
καὶ ἀνύψωσε κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπὸ σωτειχείας, καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ πολλοὶ θεωρήσαντες.
ἀγαθὰ καὶ κακά, ζωὴ καὶ θάνατος, πτωχεία καὶ πλοῦτος παρὰ κυρίου ἐστί.
σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ γνῶσις νόμου παρὰ κυρίου· ἀγάπησις καὶ ὁδοὶ καλῶν ἔργων παρ' αὐτοῦ εἰσι.
πλάνη καὶ σκότος ἁμαρτωλοῖς συνέκλεισαν, τοῖς δὲ γαυριῶσιν ἐπὶ κακὰ συνήθεια κακία.
δόσις κυρίου παραμένει εὐθέσι, καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ εὐοδοῖ εἰς τὸν αἰῶνα.
ἔστι πλουτῶν ἀπὸ περισκοπῆς καὶ συγκρίσεως αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἡ μερὶς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ εἰπεῖν αὐτόν· εὗρον ἀνάπαυσιν, καὶ νῦν φάγομαι ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν μου ἀδιαλείπτως· καὶ οὐκ οἶδε τίς καιρὸς παρελεύσεται αὐτόν, καὶ καταλείψει αὐτὰ ἑτέροις καὶ ἀποθανεῖται.
στῆθι ἐν διαθήκῃ σου καὶ ὁμίλει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις σου παλαιώθητι. μὴ θαύμαζε ἐν ἔργοις ἁμαρτωλοῦ, πίστευε δὲ κυρίῳ καὶ μεμενε τῷ πόνῳ σου.

Multi potentes inhonorati sunt valdè, & gloriosi traditi sunt in manus aliorũ.
Priusquam exquiras, ne accuses: intellige primùm, & tunc reprehende.
Priusquam audias ne respondeas, & in medio sermonum ne interijcias verbũ.
De re de qua non est ad te, ne certes, & in iudicio peccatorum ne præsideas.
Fili non erga multa sint actus tui; si enim repletus fueris, non eris innocens, & si secutus fueris, non apprehendes, & non effugies aufugiens. *Est laborans & operans, & festinans, & tanto magis eget.* *Est piger egens auxilio, deficiens virtute & abundans paupertate: & oculus Domini respexit illum in bona, & erexit eum de humilitate ipsius.*
Et exaltauit caput eius à contritione, & mirati sunt in illo multi qui viderunt.
Bona & mala, vita & mors, paupertas & diuitiæ, à Domino sunt.
Sapientia & scientia et cognitio legis à Domino: dilectio & viæ bonorum operum ab ipso sunt. *Error et tenebræ peccatoribus cõcreata sunt, at exultantibus in malis consenescit malitia.*
Datio Domini permanet religiosis, & beneplacitum eius prosperatur in seculum.
Est qui locupletatur ab attẽtione & parsimonia sua, & hæc pars eius à mercede illius, in eo quod dicit ipse,
Inuenì requiẽ, et nũc manducabo à bonis meis assidue. Et non nouit quòd tempus præteribit ipsum, & relinquet illa aliis & morietur.
Sta in testamento tuo et colloquere in illo, & in opere tuo veterasce. *Ne mireris in operibus peccatoris, confide autem in Domino, & permane in labore tuo.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

* *Quoniam leue in oculis Domini velociter repentè ditare pauperem.*
* *Benedictio Domini in mercede pij, & in hora veloci germinat benedictionem eius.*
* *Ne dixeris, Quæ est mihi necessitas complacentiæ, & à quo ex nūc erunt mihi bona?*
* *Ne dicas, Sufficientia mihi sunt, & multa mihi quæ habeo, & quid ex nūc mali habebo in vita?*
* *In die bonorum obliuio malorum, & in die malorum non recordabitur honorum.*
* *Quoniā leue coram Domino in die obitus reddere homini secundùm opera eius.*
* *Malitia horæ obliuionem facit delitiarum, & consummationē hominis reuelatio operum illius.*
* *Ante mortem ne dicas beatum aliquem, & in filijs suis cognoscetur vir.*
* *Non omnē hominem inducas in domum tuam, multæ enim insidiæ diaboli.*
* *Perdix capta in cauea, sic cor superbi, & vt prospector ascendens ad casum.*
* *Nam bona in mala conuertens insidiatur, & in electis imponet maculam.*
* *Ab scintilla parua auget ur pruna, & homo peccator ad sanguinem insidiatur.*
* *Attende à malefactore, praua enim fabricat, ne fortè det tibi maculam in seculum.*
* *Inhabitare fac peregrinum, & peruertet te in turbatione, & abalienabit te à proprijs tuis.*

CAP. XII.

SI beneferis, scito cui facis, & erit gratia bonis tuis.
* *Benefac pio, & inuenies retributionem, & si non ab ipso, at ab Altissimo.*

* ὅτι κοῦφον ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου διὰ τάχους ἐξάπινα πλουτίσαι πένητα.
* εὐλογία κυρίου ἐν μισθῷ εὐσεβοῦς, καὶ ἐν ὥρᾳ ταχυνῇ ἀνατάλλει εὐλογίαν αὐτοῦ.
* μὴ εἴπῃς, τίς ἐστί μου χρεία ἀρεσκείας, & τίνι ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσαι μοι τὰ ἀγαθά;
* μὴ εἴπῃς, αὐτάρκη μοι ἐστί, & πολλά μοι ἃ ἔχω, & τί ἀπὸ τοῦ νῦν κακωθήσομαι ἐν ζωῇ;
* ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῶν ἀμνησία κακῶν, καὶ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν ἡ μνησθήσεται ἀγαθῶν.
* ὅτι κοῦφον ἔναντι κυρίου ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς ἀποδοῦναι ἀνθρώπῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
* κάκωσις ὥρας ἐπιλησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς, & συντέλειαν ἀνθρώπου ἀποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ.
* πρὸ τελευτῆς μὴ μακάριζε μηδένα, καὶ ἐν τέκνοις αὐτοῦ γνωσθήσεται ἀνήρ.
* μὴ πάντα ἀνθρώπον εἴσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου, πολλὰ γὰρ τὰ ἔνεδρα τοῦ διαβόλου.
* περδὶξ ἐμβεβυσμένη ἐν καρταλλῳ, ἕτως καρδία ὑπερηφάνου, & ὡς κατάσκοπος ἐπιβλέπων ἐπὶ πτῶσιν.
* τὰ γὰρ ἀγαθὰ εἰς κακὰ μεταστρέφων ἐνεδρεύσει, & ἐν τοῖς αἱρετικοῖς ἐπιθήσει μῶμον.
* ἀπὸ σπινθῆρος μικροῦ πληθύνεται) ἀνθρακιὰ, καὶ ἀνθρωπος ἁμαρτωλὸς εἰς αἷμα ἐνεδρεύσει.
* φυλάσσεσο ἀπὸ κακούργου, πονηρὰ γὰρ τεκταίνεται), μήποτε δῶσί μωμον εἰς τὸν αἰῶνα.
* ἐνοίκιον ἀλλότριον & διαστρέψει σε ἐν ταραχῇ, καὶ ἀπαλλοτριώσει σε ἀπὸ τῶν ἰδίων σου.

ιβ'.

* Ἐὰν δῷ ποιῇς, γνῶθι τίνι ποιεῖς, καὶ ἔσαι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς σου.
* δὸς ποίμνιον δυστεβῆ, καὶ εὑρήσεις ἀνταπόδομα, καὶ εἰ μὴ παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ὑψίστου.

* Facile est enim in oculis Dei subitò honestare pauperem.
* Benedictio Dei in mercede iusti festinat, & in horore veloci processus illius fructificat.
* Ne dicas: Quid est mihi opus, & quæ erunt mihi ex hoc bona?
* Ne dicas, Sufficiens mihi sum, & qd ex hoc pessimabor?
* In die bonorum ne immemor sis malorum: & in die malorum ne immemor sis bonorum.
* Quoniam facile est coram Deo in die obitus retribuere vnicuique secundū vias suas.
* Malitia horę obliuionem facit luxuriæ magnæ, & in fine hominis denudatio operum illius.
* Ante mortem ne laudes hominē quenquam, quoniam in filiis suis agnoscitur vir.
* Non omnem hominem inducas in domum tuam: multæ enim sunt insidiæ dolosi.
* Sicut enim cruciatus perdix inducitur in caueam, & sicut caprea in laqueum; sic & cor superborū, & sicut prospector videns casum proximi sui.
* Bona enim in mala conuertens, insidiatur, & in electis imponet maculam.
* A scintilla enim vna augetur ignis, & ab vno dolioso augetur sanguis; homo vero peccator sanguini insidiatur.
* Attende tibi à pestifero, fabricat enim mala, ne forte imprimat tibi maculam in perpetuum.
* Admitte ad te alienigenā, & subuertet te in turbine, & abalienabit te à viis propriis.

CAPVT XII.

SI beneficeris, scito cui facis, & erit gratia in bonis tuis multa.
* Benefac iusto, & inuenies retributionem magnam, & si non ab ipso, certè à Domino.

* Non est enim ei bene, qui assiduus est in malis, & eleemosynas non danti, quoniam & Altissimus odio habet peccatores, & misertus est pœnitentibus.
* Da misericordiam, & ne suscipias peccatorem, & impiis & peccatoribꝰ reddet vindictā, custodiens eos in diem vindictæ.
* Da bono, & non recesseris peccatorem: benefac humili, & non dederis impio: B prohibe panes illi dare, ne in ipsis potentior te sit. nam duplicia mala inuenies in omnibus bonis quæcunque fecerit illi.
* Quoniam & Altissimus odio habet peccatores, & impiis reddet vindictam.
* Non agnoscetur in bonis amicus, & nō abscondetur in malis inimicus.
* In bonis viri inimici illius, in tristitia & in malitia illius amicus agnitus est.
* Non credas inimico tuo in æternum.
* Sicut enim æramentum, æruginat nequitia illius.
* Et si humiliatus vadat curuus, abijce animum tuum, & custodi te ab illo.
* Non statues illum penes te, nec sedeat ad dexterā tuam, ne conuersus stet in loco tuo; ne fortè conuersus in locum tuum, inquirat cathedram tuam, & in nouissimo cognoscas verba mea, & in sermonibus meis stimuleris.
* Quis miserebitur incantatori à serpente percusso, & omnibus qui appropiant bestiis? sic & qui comitatur cum viro iniquo, & obuolutus est in peccatis eius.
* Vna hora tecum permanebit: si autem declinaueris, non supportabit.
* In labiis suis indulcat inimicus, & in corde suo insidiatur, vt subuertat te in foueam.

* οὐκ ἔσαι ἀγαθὰ τῷ ἀνθελκύσαντί σε εἰς κακά, καὶ τῷ ἐλεημοσύνης μὴ χωρίζοντι· ὁδὸς τῷ ὑψίστῳ, & μὴ ἀντιλαβῇ ἁμαρτωλοῦ.
* δὸς ποίμνιον ταπεινῷ καὶ μὴ δῷς ἀσεβεῖ· ἐμπόδιον δὸς ἄρτους σου & μὴ δῷς αὐτῷ, ἵνα μὴ ἐν αὐτοῖς σε δυναστεύσῃ, διπλάσια γὰρ κακὰ εὑρήσει σοι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς οἷς ἂν ποιῇς αὐτῷ.
* ὅτι καὶ ὁ ὕψιστος ἐμίσησεν ἁμαρτωλούς, & τοῖς ἀσεβέσιν ἀποδώσει ἐκδίκησιν. φυλάσσει δὲ αὐτὸς εἰς ἡμέραν ἐκδικήσεως αὐτῶν κράταιον. δὸς τῷ ἀγαθῷ, & μὴ ἀντιλάβῃ ἁμαρτωλοῦ.
* ἐὰν ἐκκλιθῇ) ἐν ἀγαθοῖς ὁ φίλος, καὶ ἐν κρυβῇ) ἐν κακοῖς ὁ ἐχθρός.
* ἐν ἀγαθοῖς ἀνδρὸς ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν λύπῃ, & ἐν τοῖς κακοῖς αὐτοῦ & ὁ φίλος διαχωρισθήσεται).
* μὴ πιστεύσῃς τῷ ἐχθρῷ σου εἰς τὸν αἰῶνα.
* ὡς γὰρ ὁ χαλκὸς ἰοῦται, ἕτως ἡ πονηρία αὐτοῦ.
* καὶ ἐὰν ταπεινωθῇ & πορεύσῃ) συγκεκυφώς, πίεσον τὸν ψυχήν σου καὶ φύλαξαι ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔσῃ αὐτῷ ὡς ἐκμεμαχὼς ἔσπερον, καὶ γνώσῃ ὅτι οὐκ εἰς τέλος κατίωσε.
* μὴ στήσῃς αὐτὸν παρὰ σεαυτῷ, μήποτε καταστρέψας σε στῇ ἀντὶ τοῦ τόπου σου. μὴ καθίσῃς αὐτὸν ἐκ δεξιῶν σου, μήποτε ζητήσῃ τὸν καθέδραν σου λαβεῖν, & ἐπ' ἐσχάτων ἐπιγνώσῃ τοὺς λόγους μου, καὶ ἐπὶ τοῖς ῥήμασιν μου καταυγήσῃ.
* τίς ἐλεήσει ἐπαοιδὸν ὀφιόδηκτον, καὶ πάντας τοὺς προσαγομένους θηρίοις, ὅτως τὸν προσομοροβυθόμορον ἀνδρὶ ἁμαρτωλῷ καὶ συμφυρόμενον ἐν τοῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ.
* ὥραν μιᾷ σοῦ διαμενεῖ ἐν σάρκι & δικαία, καὶ ἐὰν ἐκκλινῃς, οὐ μὴ καρτερήσῃ. * καὶ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ γλυκανεῖ ὁ ἐχθρός, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ βουλεύσεται διαφθεῖραί σε εἰς βόθρον.

* *Non erunt bona ei qui assiduus est ad mala, & eleemosynam non separanti, da pio, & ne suscipias peccatorem.*
* *Benefac humili & ne dederis impio, prohibe panes tuos & ne dederis ei. Ne in illis te supprimat; duplicia enim mala inuenies tibi in omnibus bonis quæcunque feceris illi.*
* *Quoniā et altissimus odio habuit peccatores, & pijs reddet vindictā. Seruat autem eos in diem vindictæ eorum sortem. Da bono, & ne suscipias peccatorem.*
* *Non eijcietur in bonis amicus, & non abscondetur in malis inimicus:*
* *In bonis viri inimici illius in tristitia, & in malis illius, et amicus separabitur.*
* *Ne credas inimico tuo in seculum.*
* *Sicut enim æs æruginat, sic nequitia illius.*
* *Et si humiliatus fuerit & vadat incuruatus, superpone animam tuam & caue ab illo, & eris ei vt qui absterfit speculum, & cognosces quòd non in finem terfit æruginem.*
* *Ne statuas eum penes te, ne fortè cùm subuerterit te, stet super locum tuum. Ne colloces eum à dextris tuis, ne fortè quærat cathedram tuam occipere, & in nouissimis cognoscas verba mea, et in sermonibus meis stimuleris.*
* *Quis miserebitur incantatoris à serpente morsi, & omnium accedentium bestijs; sic eius qui accedit viro peccatori, et qui commiscetur in peccatis eius.* * *Per horam tecum permanebit in statione iusta: & si declinaueris, non tolerabit.* * *Et in labijs suis indulcabit inimicus, & in corde suo deliberabit subuertere te in foueam.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

In oculis suis lachrymabitur; & si inuenerit tempus, nō satiabitur à sanguine. Mala si occurrerint tibi, inuenies illum priorem te illic, & quasi homo adiuuans suffodiet calcaneum tuum.

Caput suum mouebit & plaudet manibus, & multa susurrabit, & commutabit vultum suum.

CAP. XIII.

Qui tetigerit picem, inquinabitur in ea; & communicans superbo similis erit illi.

Pondus super te ne tollas in vita tua; & fortiori te, & ditiori te ne communices.

Quid communicabit olla ad cacabum? ipsa impinget, & ipsa conteretur.

Dives iniuriam fecit, et ipsum rogabunt; pauper iniuriam fecit; & ipse minas patietur.

Si vtilis fueris, operatur in te; & si egueris, affliget te.

Et si habueris, conuiuet tecum, & exinaniet te, & ipse non dolebit.

Opus habuit tui, & decipiet te, & arridebit tibi, & dabit tibi spem: loquetur tibi bona, & dicet, Quæ necessitas tua?

Et confundet te cibis suis, donec exinaniat te bis aut ter, & in nouissimis deridebit te. Et post hæc videbit te, & relinquet te, & caput suum mouebit super te.

Attende ne decipiaris mente.

Et ne humilieris in letitia cordis tui.

Cùm aduocauerit te potens, discedens esto, & tanto magis te aduocabit repetens.

Ne incidas, vt non expellaris sine iudicio, & ne longè distes ne obliuioni tradaris.

ιγ'.

1 Ὁ ἁπτόμενος πίσσης, μολυνθήσεται ὑπ' αὐτῆς· καὶ ὁ κοινωνῶν ὑπερηφάνῳ ὁμοιωθήσεται αὐτῷ.

2 βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρῃς, ἐν ζωῇ σου, καὶ ἰσχυροτέρῳ σου καὶ πλουσιωτέρῳ σου μὴ κοινώνει.

3 τί κοινωνήσει χύτρα πρὸς λέβητα; αὐτὴ προσκρούσει, καὶ αὐτὴ συντριβήσεται.

4 πλούσιος ἠδίκησε, καὶ αὐτὸς προσεπειλήθη· πτωχὸς ἠδικήθη, καὶ αὐτὸς προσαπειλήθη.

5 ἐὰν χρησιμεύσῃς, ἐργάται ἐν σοί· καὶ ἐὰν ὑστερήσῃς, καταλείψει σε.

6 καὶ ἐὰν ἔχῃς, συμβιώσεταί σοι, καὶ δοκενώσει σε, καὶ οὐκ ὀνήσει.

7 χρείαν ἔχηκέ σου, καὶ δοπλανήσει σε, καὶ προσελάσεταί σοι, καὶ δώσει σοι ἐλπίδα· λαλήσει σοι καλά, καὶ ἐρεῖ, τίς ἡ χρεία σου;

8 καὶ αἰσχυνεῖ σε τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ, ἕως δὲ ὑποκενώσει σε δὶς ἢ τρίς, καὶ ἐπ' ἐσχάτων καταμωκήσεταί σου. καὶ μετὰ ταῦτα ὄψεταί σε, καὶ καταλείψει σε, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κινήσει ἐπὶ σοί.

9 πρόσεχε μὴ ἀποπλανηθῇς τῇ διανοίᾳ.

10 καὶ μὴ ταπεινωθῇς ἐν ὀφρύσιν καρδίας σου.

11 προσκαλεσαμένου σε δυνάστου, ὑποχώρησον μᾶλλον, καὶ σοῦτο μᾶλλόν σε προσκαλέσεται πλεονάζων.

12 μὴ ἐμπίπτε, ἵνα μὴ ἀπωθῇς ἀκρίτως, καὶ μὴ μακρὰν ἀφισθῇς ἵνα μὴ ἐπιλησθῇς.

16 *In oculis suis lachrymatur inimicus, & si inuenerit tempus, non satiabitur sanguine; & si incurrerint tibi mala, inuenies eum illic priorē, & quasi adiuuans suffodiet plantas tuas.*

17 *Caput suum mouebit & plaudebit manu, & multa susurrans commutabit vultum suum.*

CAP. XIII.

1 *Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea: & qui communicauerit superbo, induet superbiam.*

2 *Pondus super se tollis, qui honestiori se communicat. & ditiori te ne socius fueris.*

3 *Quid communicabit cabus ad ollam? quando enim se colliserint, confringetur.*

4 *Dives iniuste egit & timebit, pauper autem lasus rogabit.*

5 *Si largitus fueris, affluet te; & si non habueris, derelinquet te.*

6 *Si habes, conuiuet tecum, & euacuabit te, & ipse nō dolebit super te.*

7 *Si necessarius illi fueris, supplantabit te, & subridebit tibi, & spem dabit, narrans tibi omnia bona, & dicet: Quid opus est tibi?*

8 *Et confundet te in cibis suis donec te exinaniat bis & ter, & in nouissimo deridebit te. Postea videns derelinquet te, & caput suum mouebit ad te.*

9 *Humiliare Deo, & expecta manus eius.*

10 *Attende, ne seductus in stultitia humilieris.*

11 *Noli esse humilis in scientia tua, ne humiliatus in stultitiam seducaris.*

12 *Aduocatus à potente discede; ex hoc enim magis te aduocabit.*

13 *Ne improbus fis, ne impingaris; & ne longe sis ab eo, ne eas in obliuionem.*

Ne retineas ex æquo loqui cum illo, nec credas multis verbis illius. ex multa enim loquela tentabit te, & subridens interrogabit te de absconditis tuis. *Immitis animus illius conseruabit verba tua, & non parcet de malitia & de vinculis.* *Caue tibi, & attende diligenter auditui tuo, quoniam cū subuersione tua ambulas.* *Audiens verò verba illa, quasi in somnis vide, & vigilabis.* C

Omni vita tua dilige Deū, & inuoca illum in salute tua.

Omne animal diligit simile sibi, sic & omnis homo proximum sibi.

Omnis caro ad similē sibi coniungetur, & omnis homo simili sui sociabitur.

Sicut communicabit lupus agno aliquando, sic peccator iusto.

Quæ communicatio sancto homini ad canem, aut quę pars bona diuiti ad pauperē?

Venatio leonis onager in eremo: sic & pascua diuitum sunt pauperes.

Et sicut abominatio est superbo humilitas, sic & execratio diuiti pauper.

Dives commotus confirmatur ab amicis suis: humilis autem cùm ecciderit, expellitur & à notis.

Diuiti decepto multi recuperatores. locutus est superba, & iustificauerunt illum.

Humilis deceptus est, insuper & arguitur. locutus est D sensatè, & nō est datus ei locꝰ.

Dives locutus est, & omnes tacuerunt; & verbum illius vsque ad nubes perducēt.

Pauper locutus est, & dicunt: Quis est hic? & si offenderit, subuertent illum.

Bona est substantia, cui nō est peccatum in cōscientia: & nequissima paupertas in ore impij. *Cor hominis immutat faciem illius, siue in bona, siue in mala.*

μὴ ἐπέχε εἰσηγορεῦσαι μετ' αὐτοῦ, καὶ μὴ πίστευσης τοῖς πλείοσι λόγοις αὐτοῦ· ἐκ πολλῆς γὰρ λαλιᾶς πειράσει σε, ζητῶν προσγελῶν σε ἐξετάσει τὰ κρυπτά σου.

ἀνελεήμων ὁ μὴ σῶν ἠρῶν λόγους, καὶ μὴ φείσεται περὶ κακώσεώς σε καὶ δεσμῶν. σωτήρων ὦν προσεχες σφόδρα τοῦ ἀκοῦσαι, ὅτι μετὰ τῆς πλώσεώς σου περιπατεῖς.

ἀκούων ταῦτα ἐν ὕπνῳ σου, γρηγόρησον.

πάσῃ ζωῇ ἀγάπα τὸν κύριον, καὶ ἐπικαλοῦ αὐτὸν εἰς σωτηρίαν σου.

πᾶν ζῷον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον αὐτοῦ, καὶ πᾶς ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὸν πλησίον αὐτοῦ. πᾶσα σὰρξ κατὰ γένος συνάγεται, καὶ τὸ ὁμοίῳ αὐτοῦ προσκολληθήσεται ἀνήρ.

τί κοινωνήσει λύκος ἀμνῷ, οὕτως ἁμαρτωλὸς πρὸς ὁσίους.

τίς εἰρήνη ὑαίνῃ πρὸς κύνα, καὶ τίς εἰρήνη πλουσίῳ πρὸς πένητα.

κυνηγέσια λεόντων ὄναγροι ἐν ἐρήμῳ, οὕτως νομαὶ πλουσίων πτωχοί.

βδέλυγμα ὑπερηφάνων ταπεινότης, οὕτως βδέλυγμα πλουσίῳ πτωχός. πλησθεὶς σαλεύομενος ὑπὸ φίλων, πτωχὸς ὑπὸ πεσὼν προσαπωθεῖται ὑπὸ φίλων.

πλουσίου σφαλέντος πολλοὶ ἀντιλήπτορες, ἐλάλησεν ἀπόρρητα καὶ ἐδικαίωσαν αὐτόν.

ταπεινὸς ἔσφαλε καὶ προσεπετίμησαν αὐτῷ· ἐφθέγξατο σώφρονα, καὶ οὐκ ἐδόθη αὐτῷ τόπος.

πλούσιος ἐλάλησεν, καὶ πάντες ἐσίγησαν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ ἀνύψωσαν ἕως τῶν νεφελῶν.

πτωχὸς ἐλάλησε, καὶ εἶπαν, τίς οὗτος; καὶ ἐὰν προσκόψῃ προσπαταχύνουσιν αὐτόν.

ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος ᾧ μὴ πρόσεστιν ἁμαρτία, καὶ πονηρὰ ἡ πτωχεία ἐν στόματι ἀσεβοῦς. καρδία ἀνθρώπου ἀλλοιοῖ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἐὰν τε εἰς ἀγαθὰ ἐὰν τε εἰς κακά· καὶ ἀγαθωσύνη προσώπου ἐν τέρψει καρδία ἀλλοῦσα.

4 *Ne contineas alloqui cū eo, & ne credas pluribus verbis illius. Ex multa enim loquela tētabit te & tanquam arrides exquiret occulta tua.*

5 *Immisericors qui non conseruat sermones, & non parcet de malitia tua & vinculis.*

6 *Caue & attende vehementer ad audiendum, quoniam cum casu tuo deambulas.*

7 *Audiens hæc in somno tuo, vigila.*

8 *Tota vita dilige Dominum, & inuoca illum in salutem tuam.*

9 *Omne animal diligit simile sibi, & omnis homo diligit proximum suum.*

10 *Omnis caro secundùm genus coniungitur, & simili sui copulabitur vir.*

11 *Quid communicabit lupus agno? sic peccator ad piū.*

12 *Quæ pax hyænæ ad canem, & quæ pax diuiti ad*
13 *pauperē? Venationes leonum onagri in deserto, sic pascua diuitum pauperes.*

14 *Abominatio superborum humilitas, sic execratio diuiti pauper.*

15 *Diues commotus firmatur ab amicis, pauper autem cùm ecciderit expellitur ab*
16 *amicis. Cùm dives offenderit, multi adiutores; locutus est arcana & iustificauerunt*
17 *eum. Humilis errauit & increpauerunt eum: locutus est intellectum, & non datus*
18 *est ei locus. Dives locutus est, & omnes tacuerunt, & verbum illius exaltauerunt*
19 *vsque ad nubes. Pauper locutus est, et dixerūt, Quis hic? & si offenderit, subuertent illum. Bonæ diuitiæ cui non adest peccatum, et mala paupertas in ore impij.*
20
21 *Cor hominis mutat faciem illius, siue in bona siue in mala, & bonam reddit faciē in delectatione cor ornans.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Vestigium cordis in bonis, vultus virens, & inuentio parabolarũ cogitatio cum labore.

CAP. XIIII.

BEatus vir qui non lapsus est in ore suo, & non stimulatus est in multitudine peccatorum.

* Beatus quem non condemnauit anima sua, & qui non cecidit à spe sua quæ in Domino.

* Viro parco non bona divitiæ, & viro liuido ad quid pecuniæ?

* Qui congregat ex anima sua, congregat aliis, & in bonis eius luxuriabuntur alij.

* Nequam sibi, cui erit bonus? & non lætabitur in opibus suis.

* Inuidente sibi, non est peior. & hæc redditio malitiæ illius.

* Et si bene fecerit, non volens facit, & in nouissimis manifestabit malitiam suam.

* Nequã inuidens videre oculo, auertens faciem, & despiciens animas. * Auari oculus non repletur parte, & iniustitia mali arefacit animam suam.

* Oculus malus inuidus in pane, & indigens in mensa sua.

* Fili, quomodocunque habueris, bene fac tibi; & oblationes Domino dignè offer. * Memor esto, quoniam mors non tardabit, & testamentũ inferni non ostensum est tibi.

* Antequam tu moriaris, bene fac amico, & secundum potestatem tuam porrige, & da ei.

* Ne defraudes à bona die, & pars desiderij boni ne te prætereat.

* Nónne alteri relinques dolores tuos, & labores tuos in diuisione sortis?

* Da & accipe, & sanctifica animam tuam.

* Ἕξις καρδίας ἐν ἀγαθοῖς, καὶ σῶπον ἀγαθὸν, καὶ εὕρεσις παραβολῶν διαλογισμὸς μετὰ κόπου.

ιδ'.

1 * Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ὠλίσθησεν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ οὐ κατενύγη ἐν πλήθει ἁμαρτιῶν.

2 * μακάριος ἐστὶν ὃς κατέγνω ἑαυτοῦ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ὃς οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ τοῦ ὑπάρχειν.

3 * πλουσίῳ μικρολόγῳ ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος, καὶ ἀνδρὶ βασκάνῳ τί ἀγαθὸν κτήματα;

4 * ὁ συνάγων ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ συνάγει ἄλλοις, καὶ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ τρυφήσουσιν ἕτεροι.

5 * ὁ πονηρὸς ἑαυτῷ, τίνι ἔσται ἀγαθός; καὶ οὐκ εὐφρανθήσεται ἐν τοῖς κτήμασιν αὐτοῦ.

6 * Οὐ βασκαίνοντος ἑαυτὸν, οὐκ ἔστι πονηρότερος· καὶ τοῦτο ἀνταπόδομα τῆς κακίας αὐτοῦ.

7 * Καὶ ἐὰν οὖ ποιήσῃ, ἐξ ἑκὼν ποιεῖ, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκφανεῖ τὸν κακίαν αὐτοῦ.

8 * πονηρὸς ὁ βασκαίνων ἰδεῖν ὀφθαλμῷ, ἀποστρέφων πρόσωπον καὶ ὑπερόπτων ψυχάς.

9 * πλεονέκτου ὀφθαλμὸς οὐ πίμπλαται μερίδος, καὶ ἀδικία πονηροῦ ἀναξηραίνει ψυχὴν αὐτοῦ.

10 * ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ' ἄρτῳ καὶ ἐλλιπὴς ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ.

11 * τέκνον καθὼς ἐὰν ἔχῃς οὕτω ποίει σεαυτῷ, καὶ προσφορὰς κυρίῳ ἀξίως προσάγε.

12 * μνήσθητι ὅτι θάνατος οὐ χρονίζει, καὶ διαθήκη ᾅδου οὐκ ὑποδείκνυταί σοι.

13 * πρὶν σε τελευτῆσαι, εὖ ποίει φίλῳ, καὶ κατὰ τὴν ἰσχύν σου ἔκτεινον, καὶ δός αὐτῷ.

14 * μὴ ἀφυστερήσῃς ἀπὸ ἀγαθῆς ἡμέρας, καὶ μερὶς ἐπιθυμίας ἀγαθῆς μὴ σε παρελθέτω.

15 * οὐχὶ ἑτέρῳ καταλείψεις σοὺ πόνους σου, καὶ σοὺ κόπους σου εἰς διαιρέσεις κλήρου; 16 * δός καὶ λάβε, καὶ ἁγίασον τὴν ψυχήν σου.

* Vestigium cordis boni, & faciem bonam difficile inuenies, & cum labore.

CAP. XIIII.

1 BEatus vir qui non est lapsus verbo ex ore suo, & non est stimulatus in tristitia delicti.

2 * Felix qui non habuit animi sui tristitiam, & non excidit à spe sua.

3 * Viro cupido & tenaci substantia ratione est substantia, & hominis liuido ad quid aurum?

4 * Qui aceruat ex animo suo iniustè, aliis congregat: & in bonis illi⁹ alius luxuriabitur.

5 * Qui sibi nequam est, cui alij bonus erit? & non lætabitur in bonis suis.

6 * Qui sibi inuidet, nihil est illo nequius, & hæc redditio est malitiæ illius.

7 * Et si bene fecerit, ignorans & non volens facit, & in nouissimo manifestat malitiam suam.

8 * Nequam est oculus liuidus & auertens faciem suam, & despiciens animam suam.

9 * Insatiabilis oculus cupidi in parte iniquitatis non tiabitur, donec consumat arefaciens animam suam.

10 * Oculus malus ad mala, & non satiabitur pane indigens & in tristitia erit super mensam suam.

11 * Fili, si habes, benefac tibi cum, & Deo dignas oblationes offer.

12 * Memor esto, quoniã mors non tardat, & testamentum inferorum quia demonstratur tibi. testamentum enim huius mundi morte morietur.

13 * Ante mortem benefac amico tuo, & secundum vires tuas exporrigens da pauperi.

14 * Non defrauderis à die bono, & particula boneˢ dieiˢ non te prætereat.

15 * Nónne aliis relinques dolores & labores tuos? in diuisione sortis

16 * Da & accipe, & iustifica animam tuam.

* Ante obitum tuum operare iustitiam: quoniam non est apud inferos inuenire cibũ. * Omnis caro sicut fœnum veteraſcet, & sicut foliũ fructificans in arbore viridi.

* Alia generantur, & alia deijciuntur: sic generatio carnis & sanguinis, alia finitur, & alia nascitur. * Omne opus corruptibile in fine deficiet: & qui illud operatur, ibit cũ illo. * Et omne opus electũ iustificabitur: & qui operatur illud, honorabitur in illo.

* Beatus vir qui in sapiẽtia morabitur, & qui in iustitia sua meditabitur, & in sensu suo cogitabit circumspectio- Dnem Dei. * Qui cogitat vias illius in corde suo, & in abscõsis suis intelligẽs, vadens post illam quasi inuestigator, & in viis illius consistens.

* Qui respicit per fenestras illius, & in ianuis illius audiens. * Qui requieſcit iuxta domũ illius, & in parietibus illius figens palum. ſtatuet casulam suam ad manus illius.

* Et requieſcent in casula illius bona per æuum. ſtatuet filios suos sub tegmine illius, & sub ramis eius morabitur.

* Protegetur sub tegmine illius à feruore, & in gloria eiˢ requieſcet.

CAP. XV.

QVi timet Deũ, faciet bona; & qui continens est A iustitiæ, apprehendet illam.

* Et obuiabit illi quasi mater honorificata, & quasi mulier à virginitate suſcipiet illũ.

* Cibabit illum pane vitæ & intellectus, & aqua sapientiæ salutaris potabit illum.

* Et firmabitur in illo & nõ flectetur, & continebit illum, & non confundetur.

* Et exaltabit illum apud proximos suos. & in medio Eccleſiæ aperiet os eius. & adimplebit eum ſpiritu ſapientiæ & intellectus, & ſtola gloriæ veſtiet illum.

ECCLESIASTIC.

17 * ὅπου οὐκ ἔστιν ἐν ἅδῃ ζητῆσαι τροφήν.

18 * πᾶσα σὰρξ ὡσεὶ ἱμάτιον παλαιοῦται, ἡ γὰρ διαθήκη ἀπ' αἰῶνος θανάτῳ ἀποθανῇ. ὡς φύλλον θάλλον ἐπὶ δένδρου βαστοῦ.

19 * τὰ μὲν καταβάλλει, ἄλλα δὲ φύει, οὕτως καὶ γένεα σαρκὸς καὶ αἵματος, ἡ μὲν τελευτᾷ, ἑτέρα δὲ γεννᾶται.

20 * πᾶν ἔργον σηπόμενον ἐκλείπει, καὶ ὁ ἐργαζόμενος αὐτὸ μετ' αὐτοῦ ἀπελεύσεται.

21 * μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐν σοφίᾳ μελετήσει καλά, καὶ ὃς ἐν σωσύνῃ αὐτοῦ διαλεχθήσεται ἅγια.

22 * ὁ διανοούμενος τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτοῦ συνοήσει. ἐξελθὲ ὀπίσω αὐτῆς ὡς ἰχνευτής, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς ἐνέδρευε.

23 * ὁ παραβλέπων διὰ τῶν θυρίδων αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῶν θυρωμάτων αὐτῆς ἀκροάσεται.

24 * ὁ καταλύων σύνεγγυς τοῦ οἴκου αὐτῆς, καὶ ἐν τοῖς τοίχοις αὐτῆς πήξει πάσσαλον· στήσει τὸν σκηνὸν αὐτοῦ κατὰ χεῖρα αὐτῆς.

25 * καὶ καταλύσει ἐν καταλύματι ἀγαθῶν. θήσει τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν τῇ στέγῃ αὐτῆς, καὶ ὑπὸ τοῦ κλάδους αὐτῆς αὐλισθήσεται. 26 * σκεπασθήσεται ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ καύματος, καὶ ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς καταλύσει.

ιε'.

1 * Ὁ φοβούμενος τὸν κύριον ποιήσει αὐτά, καὶ ὁ ἐγκρατὴς γνώσεως νόμου εὑρήσει αὐτόν.

2 * καὶ ὡς μήτηρ ὑπαντήσει αὐτῷ, καὶ ὡς γυνὴ παρθενίας προσδέξεται αὐτόν.

3 * ψωμιεῖ αὐτὸν ἄρτον συνέσεως, καὶ ὕδωρ σοφίας ποτιεῖ αὐτόν.

4 * στηριχθήσεται ἐπ' αὐτῷ καὶ οὐ μὴ κλιθῇ, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἐφέξει, καὶ οὐ μὴ καταισχυνθῇ.

5 * καὶ ὑψώσει αὐτὸν παρὰ τοὺς πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ἀνοίξει στόμα αὐτοῦ.

17 * Quoniam non est in inferno quærere cibum.

18 * Omnis caro vt vestis veteraſcit; nam testamentum quod à sæculo, morte morietur. Sicut ſolium germinans in arbore densa.

19 * Alia quidem deijcit, alia aũt producit, sic & generatio carnis & ſanguinis, alia quidẽ finitur, alia autẽ gignitur.

21 * Omne opus putridũ defecit, & qui operatur illud, cum illo ibit.

22 * Beatus vir qui in sapientia meditabitur bona, & qui in intellectu suo differet ſancta.

23 * Qui cogitat vias illius in corde suo, & in abſconſis illius cogitabitur. Egredere post illam vt inueſtigator, & in vijs eius insidiare.

24 * Qui proſpicit per feneſtras eius, & in ianuis illius audiet. * Qui hoſpitatur prope domum illius, & in parietibus illius figet palum: ſtatuet caſam suam ſecũdum manum illius.

26 * Et hoſpitabitur in hoſpitio bonorum. Ponet filios suos in tegmine illius, & sub ramis eius morabitur.

27 * Protegetur ab ea à feruore, & in gloria eius hoſpitabitur.

CAP. XV.

1 QVi timet Dominum, faciet illa, & continens cognitionis legis inueniet eã.

2 * Et tanquã mater obuiabit illi, & quasi mulier virginitatis ſuſcipiet illum.

3 * Cibabit illum pane intellectus, & aqua ſapientiæ potabit eum.

4 * Firmabitur ſuper illam, & non inclinabitur, & super eam continebit, & non confundetur.

5 * Et exaltabit illum apud proximos suos, & in medio Eccleſiæ aperiet os eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Iocunditatem & coro-
nam exultationis inueniet, et
nomen seculi hæreditabit il-
lum. * Et non apprehendet 7
illam homines stulti:
* Et viri peccatores non 8
videbunt eam. longè est à
superbia, & viri mendaces
non erunt memores illius.
* Non speciosa laus in ore 9
peccatoris: * Quoniam non 10
à Domino missa est ei. in enim
sapientia dicetur laus, &
Dominus prosperabit illum.
* Ne dicas, Quoniam pro- 11
pter Dominum absum: quæ
enim odio habuit, non facies.
* Ne dicas, Ipse me forma- 12
uit, nō enim opus habet viri
peccatoris.
* Omnem abominationem 13
odio habuit Dominus, et non
est amabilis timentibus eum.
* Ipse ab initio fecit homi- 14
nem, & reliquit illū in manu
consilij sui.
* Si volueris, conseruabis 15
mandata, & fidem facere
beneplaciti. * Appositi ti- 17
bi ignem & aquā. ad quod-
cunque volueris, extēde ma-
num tuam. * Ante homines 18
vita & mors. * Et quod- 19
cūque placuerit, dabitur illi.
* Quoniam multa sapiētia 20
Domini, & fortis in potētia,
& vidēs omnia. * Et oculi 21
eius super timentes eum, &
ipse cognoscet omnem operam
hominis. * Non mandauit 22
impiè agere cuipiam, & non
dedit licētiam alicui peccādi.

CAP. XVI.

NE desideres filiorū mul- 1
titudinem inutilem, ne-
que lætaris in filiis impiis. si
multiplicati fuerint, ne obli-
tēris in illis: si non est timor
Domini cum eis.
* Ne credas vitæ illorū, 2
& ne insistas in multitudine
eorum.
* Melius enim vnus iu- 3
stus, quàm mille:
* Et mori sine filiō, quàm 4
habere filios impios.

* ἀφροσύνῃ καὶ σέφνον ἀ- 6
γαλλιάματ & ἁρήσι, καὶ ὄνομα
αἰδνος καζακληρονομήσει αὐτόν.
* καὶ ἀμὴ καζαλήψονται αὐ- 7
τὼ ἀνθρωποι ἀπύετοι.
* καὶ ἄνδρες ἁμαρτωλοὶ ἀ μὴ 8
ἴδωσιν αὐτὼ. μακραὶ ἐσιν ἀπὸ-
περηφανίας, & ἄνδρες ψεύσαι ἀ μὴ
μνησθήσ) αὐτῆς.
* ἐκ ὡραί & αἶν & ἐν σόμα- 9
ασι ἁμαρτωλοῦ.
* ὅτι ἀ ζᾷ κυρίε ἀπεσάλη αὐτῷ. 10
ἐν γὰ Σοφία ῥηθήσ) αἶνος, καὶ ὁ κύ-
ριος & δοδώσει αὐτόν. * μὴ εἴπῃς ὅτι 11
διὰ κύριον ἀπέσην, ἃ γὰ ἐμίσησεν,
ἀ ποιήσεις. * μὴ εἴπῃς, αὐτός με 12
ἔπλασεν, ἀ γὰ χρείαν ἔχει ἀνδρὸς
ἁμαρτωλοῦ. * πᾶν βδέλυγμα 13
ἐμίσησεν ὁ κύριος, καὶ ὐκ ἔσιν ἀ-
γαπητὸν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
* αὐτὸς ἀ ἀρχῆς ἐποίησεν ἄν- 14
θρωπον, καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν χειρὶ
διαβουλίε αὐτοῦ.
* ἐὰν θέλῃς, σωτηρήσεις ἐν- 15
τολάς, & πίσιν ποιῆσαι εὐδοκίας.
* παρέθηκέ σοι πῦρ & ὕδωρ· ὃ ἐὰν 17
θέλῃς, ἔκτεινον τὼ χεῖρά σου.
* ἔναντι ἀνθρώπων ἡ ζωὴ καὶ ὁ 18
θάνατος. * καὶ ὃ ἐὰν εὐδοκήσῃ δο- 19
θήσ) αὐτῷ. * ὅτι πολλὴ ἡ σο- 20
φία τοῦ κυρίε, καὶ ἰσχυρὸς ἐν δυνα-
σείᾳ & βλέπων τὰ πάντα.
* & ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς 21
φοβουμένους αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐπι-
γνωσ) πᾶν ἔργον ἀνθρώπε.
* ὐκ ἐνετείλαζο ἀσεβεῖν ἀνδενί, & 22
ὐκ ἔδωκεν ἀνέσιν ἁμαρτάνειν.

15.

* Μὴ ἐπιθύμει τέκνων πλῆθ ἀ- 1
χρήσων, μηδὲ εὐφραίνε ἐπὶ υἱοῖς
ἀσεβέσιν· ἐὰν πληθύνωσι, μὴ εὐ-
φραίνου ἐπ' αὐτοῖς· εἰ μὴ ἐσι φόβος
κυρίου μετ' αὐτῶν.
* μὴ ἐμπίσευσης τῇ ζωῇ αὐτῶν, 2
& μὴ ἐπέχε ἐπὶ τὸ πλῆθ αὐτῶν.
* κρεῖσσον γὰ εἷς δίκαι, ἢ χί- 3
λιοι.
* καὶ ἀποθανεῖν ἄτεκνον, ἢ ἔχειν 4
τέκνα ἀσεβῆ.

* Iocunditate & exultatione
B thesaurizabit super illū, & nō-
mine æterno hereditabit illū.
* Homines stulti non appre- 7
hendēt illā, & homines sensati
obuiabūt illi. * Homines stul- 8
ti non videbunt eam, longè
enim abest à superbia & dolo.
viri mendaces non erūt illius
memores, & viri veraces inue-
nientur in illa, & succedun
habebūt vsque ad inspectionem
9 Dei. * Non est speciosa laus
C in ore peccatoris, quia non est à
10 Dño missus: * Quoniā à Deo
profecta est sapientia, sapientia
enim Dei astabit laus, & in cor
fideli abūdabit, & dominator
11 dabit eam illi. * Non dicas,
Per Deū abest, quæ enim odit
12 ne feceris. * Non dicas, Ille
me implanauit, non enim ne-
cessarij sunt ei homines impij.
13 * Omne execramentū errori
odit Dñs, & non erit amabile
14 timentibus eum. * Deus ab
initio constituit hominem, &
D reliquit illū in manu consilij
15 sui. * Adiecit mandata & pre-
16 cepta sua. * Si volueris man-
data conseruare, conseruabūt
te, & in perpetuū fidē placen-
17 seruare. * Appositi sunt tibi aqua
& ignē, ad quod volueris, por-
18 rige manū tuam. * Ante ho-
minem vita & mors, bonū &
19 malū. * Quod placuerit ei,
20 dabitur illi: * Quoniam multa
sapiētia Dei, & fortis in po-
tia videns omnes sine intermis-
21 sione. * Oculi Dñi ad timen-
cum, & ipse agnoscit omnem
22 operā hominis. * Nemini im-
dauit impiè agere, & nemini
dedit spaciū peccādi. nō enim
cōcupiscit multitudinē filioru
infideliū & inutiliū. CAP.
1 NE iocūderis in filiis impij,
si multiplicētur, nec exul-
ceris super ipsos, si non est ti-
2 mor Dei in illis. * Non confi-
vitæ illorū, & ne respexeris
3 labores eorū. * Melior est ex
vnus timēs Deum, q̄ mille fili
4 impij. * Et vtile est mori sine fi
liis, q̄ relinquere filios impios.

* Ab vno sensato inhabita- 1
bitur patria, & à tribus im-
piis deseretur.
* Multa talia vidit oculus 6
meus, & fortiora horum audi-
uit auris mea.
* In synagoga peccantium 7
exardebit ignis, & in gente in-
credibili exardescit ira.
* Non exorauerūt pro pec- 8
catis suis antiqui gigantes, qui
destructi sunt confidentes fuę
virtuti.
* Et non pepercit peregri- 9
nationi illorum, sed percussit
eos, & execratus est eos præ
superbia verbi illorum. B
* Non misertus est illis gē- 10
tem totam perdens, & extol-
lentem se in peccatis suis.
* Et sicut sexcenta millia 11
peditum, qui congregati sunt
in duritia cordis sui, & si vnus
fuisset ceruicatus, mirū si fuis-
set immunis.
Exp. 1.b * Misericordia enim & ira 12
est cum illo.
* Potens exoratio & effun- 13
dens iram secundum miseri-
cordiam suam, sic & correctio
illius, hominem secundū ope-
ra sua iudicat.
* Non effugiet in rapina 14
peccator, & non retardabit
sufferentia misericordiam fa-
cientis.
* Omnis misericordia fa- 15
ciet locum vnicuique secun-
dum meritum operum suorū,
& secundum intellectum pe-
regrinationis ipsius. C
* Nō dicas, A Deo abscon- 16
dar, & ex summo quis mei
memorabitur?
* In populo magno non 17
agnoscar. quæ est enim ani-
ma mea in tam immensa crea-
tura?
* Ecce cælum & cæli cæ- 18
lorum, abyssus & vniuersa
terra, & quæ in eis sunt, in
conspectu illius commoue-
buntur.

ECCLESIASTIC.

* Ἀπὸ γὰ ἑνὸς σωεθῆ σωοικι- 1
σθήσ) πόλις, φυλὴ ἀ ἀπεθῶν ἐρη-
μωθήσ) ἐν τάχει. * πολλὰ τοιαῦ- 6
τα ἑώρακεν ὁ ὀφθαλμός μου, & ἤκου-
σεν τέτων ἀκήκοε τὸ ὠς μου.
* ἐν συναγωγῇ ἁμαρτωλῶν ἐκ- 7
καυθήσ) πῦρ, καὶ ἐν ἔθνει ἀπειθεῖ
ἐξεκαύθη ὀργή.
* ὐκ ἐξιλάσαζο περὶ τῶν ἀρχαίων 8
γιγάντων, οἱ ἀπέσησαν ἐν
τῇ ἰσχύι τ ἀφροσύνης αὐτῶν.
* ὐκ ἐφείσαζο περὶ τ παρεμ- 9
κίας λώτ· ὃς ἐβδελύξαζο διὰ τὼ
ὑπερηφανίαν αὐτῶν. * ὐκ ἠλέησεν 10
ἔθνος ἀπωλείας, ὅσ ἐξερχομένους
ἐν ἁμαρτίαις αὐτῶν ἀ ἐποίουν.
* & ἕτως ἑξακοσίας χιλιάδας 11
πεζῶν ὧν ἐσυναχθέντας ἐν σκλη
ροκαρδίᾳ αὐτῶν, μασιγῶν, ἐλεῶν,
τύπων, ἰσχυρῶ, κύριος ἐν οἰκτιρ-
μῷ & παιδεία διεφύλαξε. & ἐφο-
ήθ εἰς σκληροτράχηλ & ἐν λαῷ θαυ-
μασὸν τέτο εἰ ἀπωσθήσ). * ἔλεος 12
γὰ καὶ ὀργὴ παρ' αὐτῷ· * διατάσσ 13
ὁσωσις ἐξιλασμῷ & ἐκχέων ὀρ-
γὴν· κ πολυέλεος αὐτὸ, ὅτως
καὶ τὸ ἔλεγχ & αὐτὸ, ὡὸ ἐρ κ τὰ
ἔργα αὐτὸ κρινεῖ.
* ὡὸ ἁφθήσ) ἐν ἁρπάγματι 14
ἁμαρτωλὸς, καὶ ὁ μὴ καθυσεροῦν
ὑπομονὴ ἀσεβοῦς. * πάσῃ ἐλεημο- 15
σύνῃ ποιήσ τόπον, ἕκασ & γὰ κ
τὰ ἔργα αὐτὸ εὑρήσει· κύριος ἐσκλή-
ρυνε Φαραὼ μὴ εἰδέναι αὐτὸν, ὅπως
ἂ γνωσθῇ ἐνεργήματα αὐτὸ τῇ ὑπ'
οὐρανόν. πάσῃ τῇ κτίσει τὸ ἔλεος αὐ-
& φανερόν, & τὸ φῶς αὐτὸ & τὸ σκό-
τος & ἐμέρισε τὰ ἀάματα.
* μὴ εἴπῃς, ὅτι κυρίε κρυβήσ- 16
μαι, καὶ ἐξ ὑψους τίς με μνησθή-
σεται; * ἐν λαῷ πολλοὶ ὁ μὴ 17
μνησθῶ, τίς γὰ ἡ ψυχή μου ἐν ἀμε-
τρήτῳ κτίσει;
* ἰδὲ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ 18
οὐρανοῦ, ἄβυσος & καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν
αὐτοῖς, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτὸ σα-
λευθήσεται. ἅπας ὁ κόσμ & γε-
γονὼς καὶ γινόμεν & ἐν θελήμα-
τι αὐτό.

* Ab vno prudente 1
cohabitabitur ciuitas, tribus
aūt impiorū desolabitur velo
6 citer. * Multa talia vidit ocu
lus meus, & fortiora his au-
7 diuit auris mea. * In synago-
ga peccatorū incēdetur ignis,
& in gente infideli incēsa est
8 ira. * Nō placatus est pro an-
tiquis omnibus gigantibus,
qui abscesserunt in fortitu-
9 dine stultitiæ eorū. * Nō pe-
percit de peregrinatione Lot,
quos execratus est propter
10 superbiā eorum. * Non mi-
sertus est gentis perditionis,
qui egrediebantur in pecca-
tis suis quæ faciebant.
11 * Et sic sexcenta millia pe
ditum, qui congregati sunt in
duritia cordis sui, verberans,
miserans, percutiens, sanans,
Dominus in miseratione &
disciplina custodiuit, & si
fuerit vnus duræ ceruicis in
12 populo, mirum hoc si inno-
cens erit. * Misericordia
enim & ira apud illum.
13 * Velociter potens placa-
tionum, & effundens iram,
secundum multam misericor-
diam eius, sic & correptio
illius, vnicuique secundum ope-
14 ra eius iudicabit. * Non effu
giet in rapina peccator, & nō
tardabit expectatio impij.
15 * Omni eleemosynæ fac lo-
cum, vnusquisq; enim secun
dum opera sua inuenietur. Do-
minus obdurauit Pharaonē
ne nosceret eū, vt vtique co-
gnoscerentur operationes eius
in ea quæ sub cælo. Omni crea
turæ misericordia eius mani-
festa, & lumen eius, & te-
16 nebras diuisit adamāte. * Ne
dicas, A Domino abscondar,
et ex altitudine quis mei me-
17 morabitur? * In populo multo
nō memorabor: quæ enim ani
ma mea in immēsa creatura?
18 * Ecce cælum & cælū cæli,
abyssus & terra, & quæ in
eis, in visitatione eius cōmo-
uebūtur. Totus mūdus factus
& qui sit, in voluntate eius.

19 *Simul montes & fundamenta terræ, cùm conspexit ad illa Dominus concutiuntur tremore.*

20 *Et dignè non cogitabit in illis cor,*

21 *Et vias illius quis æstimabit? procella quam non videbit homo, at plura operum eius sunt in absconditis.*

22 *Opera iustitiæ eius quis annunciabit, aut quis sustinebit? longè enim testamentum, & interrogatio omnium in consummatione.*

23 *Qui minuitur cogitat hæc, & vir' stultus cogitat errans fatua.*

24 *Audi me fili & disce scientiam, & in verbis meis attende in corde tuo.*

25 *Ostendam in pondere disciplinam, & in diligentia annunciabo scientiam eius.*

27 *Et in iudicio Domini opera eius ab initio, & à factione eorum distinxit partes illorum.*

28 *Ornauit in seculum opera eius, et in manu eius principatus illius in generationes generationum: nec esurierunt nec laborauerunt in operibus eius, & non destiterunt ab operibus eius.*

29 *Vnusquisque proximum suum non angustiauit.*

30 *Et vsque in seculum non erunt increduli verbo illius.*

31 *Et post hæc in terram prospexit Dominus, & repleuit eam bonis suis.*

32 *Animam omnis animalis abscondit vultus eius, & in illam reuersio illorum.*

CAP. XVII.

1 *Dominus creauit de terra hominem.* 2 *Et rursus conuertit illum in eam.*

3 *Dies numeri & tempus dedit eis, & dedit eis potestatem eorũ quæ in ea. Vestiuit autem eos secundum seipsos fortitudine, et ad imaginem suam fecit illos.*

19 ἄμα γὰ ὄρη ⁊ τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ὲν τῇ ἐπιβλέψαι ἐπ' αὐτὰ κύριον συστείλ᾽ τρόμῳ.

20 καὶ ἀξίως ὁ διανοηθήσεται ἐπ' αὐτοῖς καρδία.

21 ⁊ τὰς ὁδὸς αὐτοῦ τίς ἐνθυμηθήσε᾽; καθαιγὶς ὼ σὰν ὄψεται ἀνθρωπ᾽, τὰ δ᾽ πλείονα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐστὶν ὲν ἀποκρύφοις.

22 ἔργα δικαιοσύνης αὐτοῦ τίς ἀναγγελεῖ, ἢ τίς ὑπομενεῖ; μακρὰν γὰ ἡ διαθήκη, ⁊ ἐξέτασις ἁπάντων ὲν τελευτῇ.

23 ἐλαττ᾽ύμεν᾽ διανοεῖται ταῦτα, καὶ ἀνὴρ ἄφρων διανοεῖται πλανώμεν᾽ μωρά.

24 ἄκουσόν μου τέκνον καὶ μάθε ἐπιστήμην, ⁊ ἐπὶ τὰν λόγων μου πρόσεχε τῇ καρδίᾳ σου.

25 ὲκφανῶ ὲν σταθμῷ παιδείαν, καὶ ὲν ἀκριβείᾳ ἀπαγγελῶ ἐπιστήμην αὐτοῦ.

27 καὶ ὲν κρίσει κυρίου τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἀπὸ ποιήσεως αὐτῶν διέστηλε μερίδας αὐτῶν.

28 ἐκόσμησεν εἰς αἰῶνα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ οἱ χειρὶ αὐτοῦ αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν· ὅτε ἐπείνασαν, ὅτε ἀποπίασαν ἐν ποιήμασιν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέλειπον ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ.

29 ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ οὐκ ἐξέθλιψε.

30 ⁊ ἕως αἰῶν᾽ οὐκ ἀπειθήσουσι τὸν λόγον αὐτοῦ.

31 καὶ μετὰ ταῦτα εἰς γῆν ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, καὶ ἐνέπλησεν αὐτὴν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ.

32 ψυχὴν παντὸς ζῴου ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ εἰς αὐτὴν ἡ ἀποστροφὴ αὐτῶν.

ιζ.

1 ⁊ Κύριος ἔκτισεν ὲκ γῆς ἄνθρωπον. ⁊ καὶ πάλιν ἀπέστρεψεν αὐτὸν εἰς αὐτήν.

4 ἡμέρας ἀριθμοῦ ⁊ καιρὸν ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν ἐπ' αὐτῆς. ἐνέδυσε δ᾽ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἰσχύν, καὶ κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ἐποίησεν αὐτούς.

19 ⁊ Montes simul & colles & fundamenta terræ, & cùm conspexerit illa Deus, trepore 20 cõcutientur. ⁊ Et in omnibus his insensatũ est cor, & omne 21 cor intelligitur ab illo. ⁊ Et vias illius quis intelliget? & procella quam nec oculus vi- 22 dit hominis. ⁊ Nam plurima illius opera sunt in abscõsis, sed opera iustitiæ eius quis nunciabit, aut quis sustinebit? longè enim est testamentum à quibusdã, & interrogatio homi- 23 nũ in consummatione est. ⁊ Qui minoratur corde, vi- D gitat inania, & vir imprudens 24 & errans cogitat stulta. ⁊ Audi me fili, & disce disciplinã sen- 25 sus, & in verbis meis attende in corde tuo: ⁊ Et dicã in equi- tate disciplinam, & scrutabor enarrare sapientiam, & in ver- bis meis attende in corde tuo. 26 ⁊ Et dico in equitate spiritus, virtutes quas posuit Deus in opera sua ab initio, & in vetu- tate enuncio scientiam eius. 27 ⁊ In iudicio Dei opera ip- sius ab initio, & ab institutio- ne hominum impiorũ distinxit partes illorum, & initia eo- 28 rũ in gentibus suis. ⁊ Ornauit in æternum opera illorũ, non esurierunt nec laborauerũt, & non destiterunt ab operibus 29 suis. ⁊ Vnusquisque proximum sibi non angustiabit vsque in 30 æternum. ⁊ Non sis incredu- bilis verbo illius. ⁊ Post hæc 31 Deus in terrã respexit, & re- pleuit illam bonis suis. ⁊ Ani- ma autem omnis vitalis de- nunciauit ante faciem ipsius, & in ipsa iterum reuertio il- lorum.

CAP. XVII.

1 A Deus creauit de terra ho- 2 minem, & secundum ima- ginem suam fecit illum. ⁊ Et iterum conuertit illum in ip- 3 sam, & secundum se vestiuit illum virtute. ⁊ Numerum dierum, & tempus dedit illis, & dedit illi potestatem eorum quæ sunt super terram.

4 ⁊ Posuit timorem illius super omnem carnẽ, & dominatus est bestiarum & volatilium.

Gen. 2. 2 Creauit ex ipso adiutorium simile sibi, consilium & linguam & oculos & aures & cor dedit illis excogitandi, & disciplina intellectus repleuit illos.

5 ⁊ Creauit illis scientiam spiritus sensu impleuit cor illorum, & mala & bona ostendit illis.

6 ⁊ Posuit oculos ipsorum super corda illorum, ostendere illis magnalia operum suorum.

7 ⁊ Vt nomen sanctificationis collaudent, & gloriari in mirabilibus illius, vt magnalia enarrent opera eius.

8 ⁊ Addidit illis disciplinam, & legem vitæ hæreditauit illos.

10 ⁊ Testamentum æternũ cõstituit cum illis, & iustitiam & iudicia sua ostendit illis.

11 ⁊ Et magnalia honoris eius vidit oculus illorũ, & honorem vocis audierunt aures illorum; & dixit illis:

12 ⁊ Attendite ab omni iniquo. & mandauit illis vnicuique de proximo suo.

13 ⁊ Viæ illorum coram illo sunt semper, non sunt absconsæ ab oculis ipsius.

14 ⁊ In vnamquamque gentem præposuit rectorem, & pars Dei Israel facta est manifesta.

15 ⁊ Et omnia opera illorum velut Sol in conspectu Dei, & oculi eius sine intermissione inspicientes in viis eorum.

Ioel. 2. c. 16 ⁊ Non sunt absconsa testamenta propter iniquitatem illorum, & omnes iniquitates eorum in conspectu Dei.

ECCLESIASTIC.

5 ἔδωκε τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ πάσης σαρκός, καὶ κατακυριεύειν θηρίων ⁊ πετεινῶν ὲν ὁμοιώματι.

5 ⁊ ἔκρινε νοῦν αὐτοῖς ἐδωρήσατ᾽ μεριζων, καὶ τὸν ἕβδομον λόγον ἐρμηνεία τῶν ἐνεργημάτων αὐτοῦ.

6 διαβούλιον ⁊ γλῶσσαν ⁊ ὀφθαλμοὺς, ὦτα καὶ καρδίαν ἔδωκε διανοεῖσθαι αὐτοῖς· ἐπίστημον συνέσεως ἐνέπλησεν αὐτούς, ⁊ ἀγαθὰ καὶ κακὰ ὑπέδειξεν αὐτοῖς. 7 ἔθηκε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν. ἔδωκε δὲ αὐτοῖς καυχᾶσθαι ἐπὶ τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ, ἵνα διηγῶν᾽ τὰ ἔργα αὐτοῦ συνετῶς. ⁊ ὄνομα ἁγιασμοῦ αὐτοῦ αἰνέσουσιν ὲκλεκτοί.

8 ⁊ ἐπέστησεν αὐτοῖς ἐπιστήμην, 9 καὶ νόμον ζωῆς ὲκληροδότησεν αὐτοῖς, εἰς τὸ νοῆσαι ὅτι ἄνθρωποί ὑπάρχουσι πνῦ. 10 διαθήκην αἰῶνος ἔστησε μετ' αὐτῶν, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ ὑπέδειξεν αὐτοῖς. 11 μεγαλεῖον δόξης εἶδον ⁊ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, καὶ δόξαν φωνῆς αὐτῶν ἤκουσε τὰς αὐτῶν, ⁊ εἶπεν αὐτοῖς.

12 ⁊ προσέχετε ἀπὸ παντὸς ἀδίκου καὶ ἐνετείλατ᾽ αὐτοῖς ἑκάστῳ περὶ τοῦ πλησίον. 13 ⁊ κρυβήσονται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ αἱ ὁδοὶ αὐτῶν, ἐναντίον αὐτοῦ διαπαντὸς. πᾶς δ᾽ ἄνθρωπος ὲκ νεότητ᾽ ἐπὶ τὰ πονηρά· καὶ οὐκ ἰσχυσθ᾽ τὰς καρδίας αὐτῶν σὰρξ λιθίνων ποιῆσαι σαρκίνας.

14 ⁊ ὲν γὰ μερισμῷ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς πάσης, ἑκάστῳ ἔθνει καθέστηκεν ἡγούμενον, ⁊ προσκλάσεται τὸν ἰσραὴλ ἑαυτοῦ μερίδα. ὃν πρωτότοκον ὄντα νομεῖ παιδεία, ⁊ μερίζων φῶς ἀγαπήσεως, οὐκ ἀφήσει αὐτόν. 15 διὸ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν ὡς ὁ ἥλι᾽ ἐναντίον αὐτοῦ ἐστί, ⁊ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν.

16 ⁊ οὐκ ὀκρυβήσαν αἱ ἀδικίαι αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ, ⁊ πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν ἔναντι κυρίου. κύρι᾽ δ᾽ ἀνὴρ ὡς καὶ εἰδὼς τὸ πλάσμα αὐτοῦ, ὅτε ἀφῆκεν αὐτός, ὅτε ἐγκατέλιπε φειδόμεν᾽ αὐτῶν.

4 ⁊ Posuit timorem illius in omni carne, & dominari bestiarum & volatilium in similitudine.

5 ⁊ Sextam autem mentem illis donauit dividens, & septimum sermonem interpretatio operationum eius.

6 ⁊ Consilium & linguam, & oculos, aures & cor dedit ad cogitandum illis: scientia intellectus repleuit illos, & bona et mala ostẽdit illis.

7 ⁊ Posuit oculum suum super corda illorum. Dedit per secula gloriari in mirabilibus suis, vt enarrent opera eius sapienter.

8 ⁊ Et nomen sanctificationis eius laudabunt electi.

9 ⁊ Addidit eis scientiam, & legem vitæ per hæreditatem dedit illis, vt intelligant quòd mortales existẽtes exi- 10 stunt nunc. ⁊ Testamentum seculi statuit cum illis, & iudicia sua ostendit illis.

11 ⁊ Magnitudinem gloriæ viderunt oculi eorũ, & gloriam vocis eorum audiuit auris eorum, & dixit illis:

12 ⁊ Attendite ab omni iniquo, & mandauit illis vnicuique de proximo. ⁊ Non 13 absconditur ab oculis eius via eorũ, coram ipso semper. Omnis autem homo à iuuentute ad mala, & non valuerunt corda sua pro lapideis sa- 14 cere carnea. ⁊ In enim diuisione gentiũ terræ totius, vnicuique genti constituit ducẽ, & accepit Israel sibi partem. Quem primogenitum existentem nutrit disciplina, & diuidens lumen dilectionis, nõ 15 remittit illum. Ideo omnia opera eorum vt Sol corã ipso sunt, & oculi eius assiduè super vias eorum. ⁊ Non sunt 16 absconsæ iniustitiæ illorum ab eo, & omnia peccata eorum coram Domino. Dñs aũt vtilis existens & sciens fictionẽ suã, neque dimisit eos, neque reliquit parcens eis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

17 ᵃ Ἐλεημοσύνη γὰρ ἀνδρὸς ὡς σφραγὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ χάριν ἀνθρώπου ὡς κόρην φυλάξει. μεθ' ὧν ὑμῖν αὐτὸς καὶ θυγατράσι μετανοίαν, μὴ ταῦτα ἐξαναισχύνεται καὶ ἀνταποδώσει αὐτοῖς. καὶ τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἀνταποδώσει.

18 ᵃ Πλὴν μετανοοῦσιν ἔδωκεν ἐπάνοδον, καὶ παρεκάλεσεν ὀκλείποντας ὑπομονήν.

19 ᵃ Ἐπίστρεφε πρὸς κύριον, καὶ κατάλειπε ἁμαρτίας, δεήθητι κατ' ὀφθαλμόν, καὶ σκάνδαλα ἔκκοψον.

20 ᵃ Ἐπανάγαγε ἐπὶ ὕψιστον καὶ ἀποστρέφε ἀδικίας. αὐτὸς γὰρ ὁδηγήσει ἐκ σκότους εἰς φῶς σωτήριον ὑγείας.

21 ᵃ καὶ σφόδρα μίσησον βδέλυγμα.

22 ᵃ ὑψίστῳ τίς αἰνέσει ἐν ἅδου ἀντὶ ζώντων καὶ διδόντων ἐξομολόγησιν;

25 ᵃ Ἀπὸ νεκροῦ ὡς μὴ ὄντος, ἀπόλλυται ἐξομολόγησις.

26 ᵃ ζῶν καὶ ὑγιὴς τῇ καρδίᾳ αἰνέσει τὸν κύριον.

27 ᵃ ὡς μεγάλη ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ κυρίου θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐξιλασμὸς τοῖς ἐπιστρέφουσιν ἐπ' αὐτὸν ὁσίως.

28 ᵃ ὁ γὰρ δυνατὸν πάντα εἶναι ἐν ἀνθρώποις, ὅτι οὐκ ἀθάνατος υἱὸς ἀνθρώπου.

29 ᵃ τί φωτεινότερον ἡλίου, καὶ τοῦτο ἐκλείπει, καὶ ἀνὴρ ὃς ἐνθυμηθήσεται σάρκα καὶ αἷμα.

31 ᵃ δύναμιν ὕψους οὐρανοῦ αὐτὸς ἐπισκέπτεται, ἅπαντες ἄνθρωποι πάντες γῆ καὶ σποδός.

ιή.

1 ᵃ Ὁ ζῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἔκτισε τὰ πάντα κοινῇ.

2 ᵃ κύριος μόνος δίκαιος, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. οἰκίζων τὸν κόσμον ἐν ἀριθμῷ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ πάντα ὑπακούει τῷ θελήματι αὐτοῦ. αὐτὸς γὰρ βασιλεὺς πάντων ἐν κράτει αὐτοῦ, διαστέλλων ἐν αὐτοῖς ἅγια ἀπὸ βεβήλων.

17 ᵃ Eleemosyna viri quasi sigillum cum ipso, & gratiam hominis quasi pupillam conseruabit. Distribuens filiis suis & filiabus pœnitẽtiam, post hæc exurget & retribuet eis. & retributionem eorum in caput ipsorum retribuet. 18 ᵃ Verùm pœnitentibus dedit rẽditum, et aduocauit deficientes expectatione. 19 ᵃ Conuertere igitur ad Dominum, & relinque peccata: precare ante faciem, & minue offendiculum.

20 ᵃ Reuertere ad altissimũ, auertere ab iniustitia; ipse enim ducet de tenebris in lucem salutis.

21 ᵃ Et valde odio habe abominationem. 22 ᵃ Altissimum quis laudabit in inferno? pro viuentibus & dantibus confessionem. 25 ᵃ A mortuo tanquam non existẽte, perit cõfessio.

26 ᵃ Viuens & sanus corde laudabit Dominum.

27 ᵃ Quàm magna misericordia Domini Dei nostri, & propitiatio conuertentibus ad se sanctè!

28 ᵃ Non enim possunt omnia esse in hominibus, quoniã non immortalis filius hominis. 29 ᵃ Quid lucidius Sole? & hoc deficit, & vir qui cogitabit carnem & sanguinẽ.

31 ᵃ Virtutẽ altitudinis cæli ipse considerat, & homines omnes terra & cinis.

CAP. XVIII.

QVi vnit in seculum, creauit omnia communiter.

2 ᵃ Dominus solus iustus, & nõ est alius præter illum: gubernans mundum in palmo manus eius, & omnia obediunt voluntati eius. ipse enim rex omnium in fortitudine sua, distinguens in eis sancta à prophanis.

17 ᵃ Eleemosyna viri quasi ficulus cum ipso, & gratiam hominis quasi pupillam conseruabit. & postea resurget & retribuet illis retributionẽ vnicuique in caput ipsorum, & conuertet in inferiores partes terræ. 18 ᵃ Pœnitentibus autem dedit viam iustitiæ, & confirmauit deficientes sustinere, & destinauit illis sortẽ veritatis.

19 ᵃ Conuertere ad Dominum & relinque peccata tua, precare ante faciem Domini, & minue offendiculã.

20 ᵃ Reuertere ad Dominum, & auertere ab iniustitia tua

21 ᵃ Et nimis odito execratione, & cognosce iustitias & iudicia Dei.

22 ᵃ Et sta in sorte propositionis & orationis altissimi Dei.

23 ᵃ In partes vade seculi summi cum viuis & dantibus confessionem Deo.

24 ᵃ Non demoreris in errore D impiorum, ante mortem confitere.

25 ᵃ A mortuo quasi nihil profitere.

26 ᵃ Confiteberis vitæ, viuus & sanus confiteberis & laudabis Deum, & gloriaberis in misericordibus eius.

27 ᵃ Quàm magna misericordia Domini, & propitiatio illius conuertentibus ad se!

28 ᵃ Nec enim omnia possunt esse in hominibus, quoniam non est immortalis filius hominis, & in vanitate malitiæ placuerunt.

29 ᵃ Quid lucidius Sole? & hoc deficiet.

30 ᵃ Aut quid nequius, quàm quod excogitauit caro & sanguis? & hoc arguetur.

31 ᵃ Virtutem altitudinis cæli ipse conspicit, & omnes homines terra & cinis.

CAP. XVIII.

AQVi viuit in æternum, creauit omnia simul.

2 ᵃ Deus solus iustificabitur, & manet inuictus rex in æternum.

1 ᵃ Quis sufficiet enarrare opera illius? quis enim inuestigabit magnalia eius?

4 ᵃ Virtutem autem magnitudinis eius quis enunciabit? aut quis adiiciet enarrare misericordiam eius? 5 ᵃ Non est minuere neque adijcere, nec est inuenire magnalia Dei.

6 ᵃ Cùm consummauerit homo, tũc incipiet; & cùm quieuerit, operabitur.

Gen. 64 Vulg. 7 ᵃ Quid est homo, & quę est gratia illius; & quid est bonum, aut quid nequam illius?

8 ᵃ Numerus dierũ hominũ vt multum centũ anni, quasi guttæ aquæ maris deputati sunt. & sicut calculus arenæ, sic exigui anni in die æui.

9 ᵃ Propter hoc patiens est Deus in illis, & effundit sũper eos misericordiam suam.

10 ᵃ Vidit præsumptionẽ cordis eorum, quoniam mala est, & cognouit subuersionem illorum, quoniam nequam est.

11 ᵃ Ideo impleuit propitiationẽ suam in illis, & ostendit eis viam æquitatis.

12 ᵃ Miseratio hominis circa proximum suum.

13 ᵃ Misericordia autem Dei sũper omnem carnem.

14 ᵃ Qui misericordiam habet, docet & erudit quasi pastor gregẽ suum. 15 ᵃ Miserator excipiens doctrinam miserationis, & qui festinat in iudiciis eius.

16 ᵃ Fili, in bonis nõ des querelam, & in omni dato nõ des tristitiã verbi mali. 17 ᵃ Nónne ardorem refrigerabit ros? sic & verbũ melius quàm datũ. C 18 ᵃ Nónne ecce verbũ sũper datum bonum? sed vtraq; cũ homine iustificato. 19 ᵃ Stultus acriter improperabit, & datus indisciplinati, tabescere facit oculos. 20 ᵃ Ante iudiciũ para iustitiam tibi, & antequã loquaris, disce. 21 ᵃ Ante languorem adhibe medicinam, & ante iudicium interroga te ipsum, & in conspectu Dei inuenies propitiationem.

1 ᵃ τίνι ἐξεπόησεν ἐξαρίθμησιν τὰ ἔργα αὐτοῦ; τίς ἐξιχνιάσει τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ; 4 ᵃ κρίσιν δὲ μεγαλωσύνης αὐτοῦ τίς ἐξαριθμήσεται; τίς ἀποθλίψει ἐκδιηγήσασθαι τὰ ἐλέη αὐτοῦ; 5 ᵃ οὐκ ἔστιν ἐλαττῶσαι οὐδὲ προσθεῖναι, οὐδὲ ἔστιν ἐξιχνιάσαι τὰ θαυμάσια τοῦ κυρίου.

6 ᵃ ὅταν συντελέσῃ ἄνθρωπος, τότε ἄρξεται, καὶ ὅταν παύσηται, τότε ἀπορηθήσεται.

7 ᵃ τί ἄνθρωπος, καὶ τίς ἡ χρῆσις αὐτοῦ; τί τὸ ἀγαθὸν αὐτοῦ, ἢ τί τὸ κακὸν αὐτοῦ;

8 ᵃ ἀριθμὸς ἡμερῶν ἀνθρώπου πολλὰ ἔτη ἑκατόν, ἀλογίσῳ δὲ ἑκάστῃ πάσῃ ἡ κοίμησις. ὡς σταγὼν ὕδατος ἀπὸ θαλάσσης καὶ ὡς ψῆφος ἄμμου, οὕτως χίλια ἔτη ἐν ἡμέρᾳ αἰῶνος.

9 ᵃ διὰ τοῦτο μακροθυμεῖ κύριος ἐπ' αὐτοῖς, καὶ διαχέσει τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς.

10 ᵃ εἶδε καὶ ἐπέγνω τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν ὅτι πονηρά.

11 ᵃ διὰ τοῦτο ἐπλήθυνε τὸν ἐξιλασμὸν αὐτοῦ. 12 ᵃ ἔλεος ἀνθρώπου ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ. 13 ᵃ ἔλεος δὲ κυρίου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα.

14 ᵃ ἐλέγχων καὶ παιδεύων καὶ διδάσκων καὶ ἐπιστρέφων ὡς ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ.

15 ᵃ ἐπὶ ἐκδεχομένοις παιδείαν ἐλεεῖ, καὶ ἐπὶ καταστάσεσιν ἐπὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ.

16 ᵃ τέκνον ἐν ἀγαθοῖς μὴ δῷς μωμον, μηδὲ ἐν πάσῃ δόσει λύπην λόγου πονηροῦ.

17 ᵃ ἀπὸ καύσωνα ἀναπαύσει δρόσος; οὕτως κρεῖττον λόγου ἡ δόσις.

18 ᵃ οὐκ ἰδοὺ λόγος ὑπὲρ δόμα ἀγαθόν; καὶ ἀμφότερα ἐν ἀνθρώπῳ κεχαριτωμένα.

19 ᵃ μωρὸς ἀχαρίστως ὀνειδιεῖ, καὶ δόσις βασκάνου ἐκτήκει ὀφθαλμούς.

20 ᵃ πρὶν λαλῆσαι, μάθε.

21 ᵃ καὶ μετὰ ἀρρωστίας θεραπεύου. πρὸ κρίσεως ἑτοίμαζε σεαυτὸν καὶ ἐν ὥρᾳ ἐπισκοπῆς εὑρήσεις ἐξιλασμόν.

1 ᵃ Cui copiam fecit enunciandi opera sua? & quis inuestigauit magnalia eius?

4 ᵃ Vim magnificentiæ eius quis enumerabit? et quis adijciet enarrare misericordiæ eius? 5 ᵃ Non est minuere neque adijcere, & non est inuestigare mirabilia Domini.

6 ᵃ Cùm consummauerit homo, tunc incipit; & cùm cessauerit, tunc indigebit. 8 ᵃ Et quid homo, & quæ vtilitas illius? quid bonum eius, & quid malum illius? 9 ᵃ Numerus dierum hominis multi anni centum, irrationabili autem cuiusque omnibus dormitio. Sicut gutta aquæ à mari, & sicut calculus arenæ, sic mille anni in diebus seculi. 9 ᵃ Propter hoc patiẽs est Dominus in illis, & effundet misericordiam suam 10 super eos. 10 ᵃ Vidit & cognouit subuersionem eorum, 11 quoniam mala. 11 ᵃ Ideo adimpleuit propitiationẽ suam.

12 ᵃ Misericordia hominis in proximum suum.

13 ᵃ Misericordia autem Domini in omnem carnem.

14 Corripiens, & erudiens, & docens, & conuertens, vt pastor gregem suum.

15 ᵃ Excipientium disciplinam miseretur, & festinantiũ ad iudicia eius. 16 ᵃ Fili, in bonis non des reprehensionẽ, neque in omni inopia tristitiam verbi mali.

17 ᵃ Nónne ardorem sedabit ros? sic melius verbũ quàm 18 donum. 18 ᵃ Nónne ecce verbum super datum bonũ? & vtraque apud hominem gratiosa. 19 ᵃ Fatuus acerbè improperabit, & donum lũidi tabescere facit oculos.

20 ᵃ Antequam loquaris, disce:

21 ᵃ Et ante languorem curare. Ante iudicium para teipsum ad benefaciendum, & in hora visitationis inuenies propitiationem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ª Antequam ægrotes tu humiliare continentia, & in tempore peccatorum ostende aduertentiam.
ª Ne prohibeas reddere votum oportunè, & ne expectes vsque ad mortem iustificari.
ª Antequam ores præpara teipsum, & ne sis quasi homo tentans Dominum.
ª Memento iræ in diebus consummationis; & tempus vindictæ in auersione vultus.
ª Memento temporis famis in tempore abundantiæ, paupertatis & egestatis in die diuitiarum.
ª A manè vsq; ad vesperam mutatur tempus, & omnia hæc sunt citata coram Domino. Et in diebus delectorum attendet ab errore, & stultus non conseruabit occasionem.
ª Omnis sapiens nouit sapientiam & disciplinam.
ª Et ei qui inuenit eam, dabit confessionem.
ª Sapientes in sermonibus & ipsi sapienter egerunt, et stillauerunt prouerbia diligentia ad vitam. Melior fiducia in Domino solo, siquidem mortuum cor mortuo adhæret.
ª Post cõcupiscentias tuas ne eas, & ab appetitibus tuis auerterè. ª Si præbueris animæ tuæ concupiscentiam beneplaciti eius, facies derisionem inimicorum tuorum, qui inuidebunt tibi.
ª Ne lateris in multis delitijs tuis, neque indigeas consilio eius. ª Ne fias pauper participans ex fœnore, et nihil tibi est in marsupio; eris enim insidiator propriæ vitæ dignus dicto.

CAP. XIX.

OPerarius ebriosus non locupletabitur; & qui spernit modica, paulatim decidet. ª Vinum & mulieres apostatare facient sapientes.

ª πεὶν ἀῤῥωστῆσαί σε, ταπείνωθι ἐγκρατείᾳ, & ἐν καιρῷ ἁμαρτημάτων δεῖξον μετάνοιαν.
ª μὴ ἐμποδίσῃς τοῦ ἀποδοῦναι εὐχὴν ἀναίρως, καὶ μὴ μείνῃς ἕως θανάτου δικαιωθῆναι.
ª πεὶν εὔξασθαί σε τοίμασον σεαυτὸν, καὶ μὴ γίνῃ ὡς ἄνθρωπος πειράζων τὸν κύριον.
ª μνήσθητι θυμοῦ ἐν ἡμέραις τελευτῆς, καὶ καιρὸν ἐκδικήσεως ἐν ἀποστροφῇ προσώπου.
ª μνήσθητι καιρὸν λιμοῦ ἐν καιρῷ πλησμονῆς, πλουτείαν & ἔνδειαν ἐν ἡμέρᾳ πλούτου.
ª ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας μεταβάλλει καιρός, καὶ πάντα ταῦτα ἐστὶ τάχει ἐναντίον κυρίου. καὶ ἐν ἡμέραις ἁμαρτιῶν φυλάξεταί ἀπὸ πλημμελείας, καὶ ἄφρων ὁ σωτηρίου καιρόν.
ª πᾶς σωτὸς ἔγνω σοφίαν καὶ παιδείαν.
ª καὶ τοῖς συνετοῖς ἔγνω δώσει ἐξομολόγησιν.
ª σωετοὶ ἐν λόγοις & αὐτοὶ ἐσοφίσαντο, & ἀνώμβρεσαν παροιμίας ἀκριβεῖς εἰς ζωήν. κρείσσων παρρησία ἐν δεσπότῃ μόνῳ, εἴπερ νεκρὰ καρδία νεκρῷ φυτέχεται.
ª ὀπίσω τῶν ἐπιθυμιῶν σου μὴ πορεύου, καὶ ἀπὸ τῶν ὀρέξεών σου κώλυε. ª ἐὰν χορηγήσῃς τῇ ψυχῇ σου ἐπιθυμίαν εὐδοκίας αὐτῆς, ποιήσεις πάχαρμα τῶν ἐχθρῶν σου, οἱ βασκανοῦσί σε.
ª μὴ εὐφραίνου ἐπὶ πολλῇ τρυφῇ σου, μὴ ᾖς προσδεθῇς συμβουλῆς αὐτῆς.
ª μὴ γίνῃ πτωχὸς συμβολοκοπῶν ἐκ δανεισμοῦ, καὶ ἔδεν σοί ἐστιν ἐν μαρσυπίῳ· ἔσῃ γὰρ ἐπίβουλος τῆς ἰδίας ζωῆς ταχύς.

ιθ'.

ª Ἐργάτης μέθυσος οὐ πλουτήσει· & ὁ ἐξουδενῶν τὰ ὀλίγα, καταμικρὸν πεσεῖται.
ª οἶνος καὶ γυναῖκες ἀποστήσουσι σωετούς.

ª Ante languorem humilia te, & in tempore infirmitatis ostende conuersationem tuam.
ª Non impediaris orare semper, & ne veteris vsq; ad mortem iustificari, quoniam merces Dei manet in æternum.
ª Ante orationem præpara animã tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum.
ª Memento iræ in die consummationis, & tempus retributionis in conuersatione facies.
ª Memento paupertatis in tempore abundantiæ, & necessitatem paupertatis in die diuitiarum. ª A manè vsque ad vesperã immutabitur tempus; & hæc omnia citata in oculis Dei. ª Homo sapiens in omnibus metuit, & in diebus delictorum attendet ab inertia.
ª Omnis astutus agnoscit sapientiam, & inuenienti eam dabit confessionem.
ª Sensati in verbis & ipsi sapienter egerũt, & intellexerunt veritatem & iustitiam, & implorauerunt prouerbia & iudicia.
ª Post concupiscentias tuas non eas, & à voluntate tua auertere.
ª Si præstes animæ tuæ concupiscentias eius, facies te in gaudium inimicis tuis.
ª Ne oblecteris in turbis, nec in modicis. assidua enim est commissio illorum.
ª Ne fueris mediocris in contentione ex fœnore, & non est tibi nihil in sæculo, eris enim inuidus animæ tuæ.

CAP. XIX.

A OPerarius ebriosus non locupletabitur, & qui spernit modica, paulatim decidit.
ª Vinum & mulieres apostatare faciunt sapientes, & arguunt sensatos.

ª Et qui se iungit fornicariis, erit nequam. putredo & vermes hæreditabunt illũ, & extolletur in exemplũ maius, & tolletur de numero anima eius. ª Qui credit citò, leuis corde est, & minorabitur, & B qui delinquit in animã suam, insuper habebit.
Sup. to d ª Qui gaudet iniquitate, denotabitur; & qui odit correptionem, minuetur vita.
ª Et qui odit loquacitatem, extinguit malitiam. qui peccat in animam suam, pœnitebit: & qui iocundatur in malitia, denotabitur.
ª Ne iteres verbum nequam & durum, & nõ minoraberis.
ª Amico & inimico noli narrare sensum tuum: & si est tibi delictum, noli denudare.
ª Audiet enim te, & custodiet te, & quasi defendẽs peccatum odiet te, & sic aderit tibi semper.
ª Audisti verbum aduersus proximum tuum, commoriatur in te fidens, quoniam non te dirumpet.
ª A facie verbi parturit fatuus, tanquam gemitus partus C infantis. ª Sagitta infixa femori carnis, sic verbum in corde stulti.
ª Corripe amicum, ne fortè non intellexerit, & dicat, Non feci; aut si fecerit, ne iterum addat facere.
ª Corripe proximum, ne fortè non dixerit: & si dixerit, ne fortè iteret.
ª Corripe amicũ, sæpe enim fit commissio.
ª Et non omni verbo credas. est qui labitur lingua sua, sed non ex animo: quis est enim qui non deliquerit in lingua sua?
ª Corripe proximum antequam commineris, & da locũ timori Altissimi;
ª Quia omnis sapientia timor Dei, & in illa timere Deum, & in omni sapientia dispositio legis.

ª καὶ ὁ κολλώμενος πόρναις πλήρης ἔσται· σῆτες & σκώληκες κληρονομήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπαρθήσεται ἐν παραδείγματι μείζονι.
ª ὁ ταχὺ ἐμπιστεύων, κοῦφος καρδίᾳ· & ὁ ἁμαρτάνων εἰς ψυχὴν αὐτοῦ πληημελήσει. ª ὁ δὲ φρονῶν ἐπὶ κακοεξίᾳ καταγνωσθήσεται· ὁ δὲ ἀποστρέφων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡδονὰς ἑαυτοῦ ποιήσει. ª ἐὰν ἀναπαύσῃ τὴν ψυχήν σου ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς, ἔλεγξον τὸν πλησίον πρὶν ἀπειλῆσαι, & δὸς τόπον νόμῳ ὑψίστου γινώσκοντες ἀμελῶς. φόβος κυρίου ἀρχὴ σοφίας· & ἡ δὲ αὐτὸ ἀγάπησις πεποίηκε. γνῶσις & βουλὴ κυρίου, παιδεία ζωῆς· οἱ δὲ ποιοῦντες τὰ θελητὰ αὐτοῦ ἀθανασίας δενδρεον καρπούς.
ª πᾶσα σοφία φόβος κυρίου, καὶ ἐν πάσῃ σοφίᾳ ποίησις νόμου, & γνῶσις παντοκρατορίας αὐτοῦ οἰκέτης λέγων τὰ δεσπότῃ, ὡς ἀρέσκει & ποιήσω, ἐὰν μὴ ᾖ ταῦτα ποιήσῃ, παροργίζει τὸν τεθρεμμένα αὐτόν.

ª Et qui coniungitur meretricibus, audax erit; putredo & vermes hæreditabunt illum, & arefiet in infamia maiore. ª Citò credens, leuis corde est qui delinquit in animam suam errabit.
ª Qui lætatur in male agendo cõdemnabitur, at resistens voluptatibus coronat vitam suam; continens lingua difficili coniuret. ª Et qui odit loquacitatẽ imminuitur malitia. ª Nunquã iteraueris verbum, & nihil tibi erit in diminutione. ª In amico & inimico ne varrẽs vitas alienas; & si non tibi est delictum, non reueles. ª Audiuit enim te & obseruauit te, & in tempore odio habet te.
ª Audisti verbum, commoriatur tibi, et confidens esto: nõ enim te dirũpet. ª A facie verbi improperabit fatuus, sicut à facie infantis quæ pererit. ª Sagitta fixa in femore carnis: sic verbũ in ventre fatui. ª Corripe amicũ, ne fortè nõ fecit; & si fecit, ne fortè addat. ª Corripe proximum, ne fortè non dixit, & si dixit, Ne reiteret.
ª Corripe amicum, sæpe enim fit calumnia vana.
ª Et non omni sermoni credat cor tuum. Est qui labitur verbo & non ab anima, & quis est qui non lapsus est in lingua sua? ª Corripe proximum antequã mineris, & da locum legi Altissimi factus sine ira. Timor Domini initiũ assumptionis, sapientia autem ab eo dilectionẽ acquirit: cognitio mandatorum Domini; disciplina vitæ; at facientes quæ placita sunt ei, immortalitatis arborem decerpunt.
ª Omnis sapiẽtia timor à Domino, & in omni sapientia factio legis, & cognitio omnipotentiæ eius. Seruus dicens Dño, sicut placet non faciam; si post hæc fecerit, irritat nutrientem se.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ *Non est sapientia ne-* 19
quitiæ scientia, & non est
vbi consilium peccatorum
prudentia. ‡ *Est nequitia* 20
& ipsa abominatio, & est
stultus qui minuitur sapien-
tia. ‡ *Melior stupidus in* 21
intellectu cum timore, abun-
dante in prudentia, & trãs-
grediente legem Altissimi.
‡ *Est astutia diligens &* 22
ipsa iniqua, & est peruertẽs
gratiam, vt ostendat iudi-
cium, & est iustificans in di-
cio sapiens.
‡ *Est prauè agens incur-* 23
uatus nigredine, & interio-
ribus eius plenus dolo ignito.
‡ *Incuruans vultum &* 24
surdum se simulans, vbicun-
que cognitus fuerit, præue-
niet te vt malefaciat.
‡ *Et si ab imbecillitate vi-* 25
rium vetetur peccare, si in-
uenerit tempus malefaciet.
‡ *Ex visu cognoscetur vir,* 26
& ab occursu faciei cogno-
scetur prudens.
‡ *Amictus viri & risus* 27
dentium, & gressus hominis
annunciabit quæ de eo. ‡ *Est* 28
correptio quæ nõ est pulchra,
& est tacẽs, & ipse prudens.

CAP. XX.

QVàm bonum est redar- 1
guere potius quàm irasci
occultè; & qui confitetur,
prohibebitur à diminutione.
‡ *Concupiscentia spadonis* 2
vitiare puellam, sic qui facit
in vita iudicia.
‡ *Est tacens qui inuenitur* 4
sapiens, & est odibilis à mul-
ta loquacitate sua. ‡ *Est ta-* 5
cens, non enim habet respon-
sum, & est tacens sciens tem-
pus. ‡ *Homo sapiens tace-* 6
bit vsque ad tempus, at la-
sciuus & imprudẽs transgre
dietur tempus. ‡ *Qui abũ-* 7
dat sermone, abominabitur;
& potestatem sibi assumens,
odio habebitur. quàm bonum
correptum manifestare pœni-
tentiam; sic enim fugies vo-
luntarium peccatum.

19 ‡ οὐκ ἔστι σοφία πονηρίας ἐπι-
σήμη, καὶ οὐκ ἔστιν ὅπου βουλὴ ἁμαρ-
20 τωλῶν φρόνησις. ‡ ἔστι πονηρία καὶ
αὐτὴ βδέλυγμα, καὶ ἔστιν ἄφρων ἐ-
21 λαττούμενος σοφίᾳ. ‡ κρείσσων
πλούμενος ὢν στωμύλος ἐμφοβος, ὃς
περισσεύοντος ὢν φρονήσει καὶ πα-
ραβαίνοντος νόμιμα ὑψίστου.
22 ‡ ἔστι πανουργία ἀκριβὴς καὶ αὐτὴ
ἄδικος, καὶ ἔστι διαστρέφων χάριν ἐ-
κφώνημα κρίματος, καὶ ἔστι δικαίων κείσει
23 σοφός. ‡ ἔστι πονηρευόμενος συσκευ-
φὼς μελανίᾳ, καὶ τὰ ἐντὸς αὐτοῦ
24 πλήρης δόλου πυρώδους.
‡ συγκύπτων προσωπον καὶ ἐθε-
λοκωφῶν, ἐὰν ἐπιγνωσθῇ, προσφ-
θάσει σε κακοποιῆσαι.
25 καὶ ἐὰν ὑστερηθῇ ἐλαττώματος
ἰσχύος κωλυθῇ ἁμαρτεῖν, ἐὰν εὕρῃ
καιρὸν κακοποιήσει.
26 ‡ ἀπὸ ὁράσεως ἐπιγνωσθήσεται
ἀνήρ, καὶ ἀπὸ ἀπαντήσεως προσω-
που ἐπιγνωσθήσεται νοήμων.
27 ‡ σχολισμὸς ἀνδρὸς καὶ γέλως
ὀδόντων, καὶ βῆμα ἀνθρώπου ἀναγ-
γελεῖ τὰ περὶ αὐτοῦ.
28 ‡ ἔστιν ἔλεγχος ὃς οὐκ ἔσται ὡραῖος,
καὶ ἔστι σιωπῶν, καὶ αὐτὸς φρόνιμος.

κ'.

1 ‡ Ὡς καλὸν ἐστιν ἐλέγξαι τὸν θυ-
μούδη κρυπτῶς, καὶ ὁ ἀνθομολογού-
μενος κωλυθήσεται ἀπὸ ἐλαττώ-
ματος.
2 ‡ ἐπιθυμία δύναχε ἀπὸ παρθε-
νώσαι νεανίδα, ὕτως ὁ ποιῶν ἐν βίᾳ
κρίματα.
4 ‡ ἔστι σιωπῶν θέμενος ὀφός,
καὶ ἔστι μισητὸς ἀπὸ πολλῆς λα-
λιᾶς αὐτοῦ.
5 ‡ ἔστι σιωπῶν, ὃ γὰρ ἔχει ἀπόκει-
ται, καὶ ἔστι σιωπῶν εἰδὼς καιρόν.
6 ‡ ἄνθρωπος σοφὸς σιγήσει ἕως
καιροῦ· ὁ δὲ λαπιστὴς καὶ ἄφρων ὑ-
περβήσεται καιρόν.
7 ‡ ὁ πλεοναζων λόγῳ βδελυχ-
θήσεται, καὶ ὁ ἐξουσιαζόμενος μιση-
θήσεται· ὡς καλὸν ἐλεγχθέντα φα-
νερῶσαι μετάνοιαν, ὕτως γὰρ φεύξῃ
ἑκούσιον ἁμάρτημα.

19 ‡ Et nõ est sapientia nequi-
tiæ disciplina, & non est cogi-
tatus bonus peccatorũ prudẽ-
20 tia. ‡ Est prudentiæ nequitia
& in ipsa execratio; & est insi-
piens qui minuitur sapientia.
21 ‡ Melior est homo q minui-
D tur sapientia, & deficies sentit
in timore Dei, quàm qui abũ-
dat sensu, & trãsgreditur legẽ
22 Altissimi. ‡ Est solertia certa,
& ipsa iniqua: & est qui enun-
tit verbũ certũ enarrans veri-
23 tatẽ. ‡ Est qui nequiter humi-
liat se, & interiora eius plena
24 sunt dolo. ‡ Et est iustus qui ob
nimiũ submittit à multa fo-
25 militate. ‡ Et est iustus qui pro-
clinat faciem suã, & fingit se
videre se quod ignoratum ei
& si ab imbecillitate virili ve-
tetur peccare, si inuenerit tem-
pus malefaciendi, malefaciet.
26 ‡ Ex visu cognoscitur vir, &
ab occursu faciei cognoscitur
27 sensatus. ‡ Amictus corporis &
risus dentium & ingressus ho-
minis enunciant de illo. ‡ Est
28 correptio mendax in ira con-
tumelioſi, & est iudicũ quod
nõ probatur esse bonũ: & est
tacens, & ipse est prudens.

CAP. XX.

1 AQVàm bonum est arguere
quàm irasci, & confiteri
tem in oratione non proba-
2 bere. ‡ Concupiscentia spa-
donis deuirginauit iuuenc-
lam; sic qui facit per vim iu-
3 dicium iniquum. ‡ Quãdo
bonũ est correptũ manifestare
pœnitentiã; sic enim effugies
voluntarium peccatum.
4 ‡ Est taceus qui inuenitur
sapiẽs: & est odibilis, qui per-
cax est ad loquendum.
5 ‡ Est autem tacens & non ha-
bens sensum loquelæ. & est
tacens sciens tempus aptũ to-
6 poris. ‡ Homo sapiens ta-
bit vsque ad tempus; latcius
autem & imprudens non ob-
7 uabit tempus. ‡ Qui multũ
utitur verbis, lædet animam
suam; & qui potestatem sibi
sumit iniustè, odietur.

‡ Est processio in malis viro 19
indisciplinato, & est inuentio E
in detrimentum.
‡ Est datum quod non est 20
vtile, & est datum cuius retri-
butio duplex.
‡ Est propter gloriam mi- 21
noratio, & est qui ab humili-
tate leuabit caput.
‡ Est qui multa redimat 22
modico precio, & restituens ea
in septuplum.
‡ Sapiens in verbis seipsum 23
amabilem facit, gratiæ autem
fatuorum effundentur.
‡ Datus insipientis nõ erit 24
vtilis tibi, oculi enim illius
septemplices sunt.
‡ Exigua dabit, & multa 25
improperabit, & apertio oris
illius inflammatio est.
‡ Hodie fœneratur quis, & 26
cras expetit, & odibilis est ho-
mo huiusmodi.
‡ Fatuo non erit amicus, & 27
non erit gratia in bonis illius. C
‡ Qui enim edunt panem 28
illius, falsæ linguæ sunt.
‡ Quotiens & quanti irri- 29
debunt eũ. neque enim quod
habendum erat, directo sensu
distribuit, similiter & quod
non erat habendum.
‡ Lapsus falsæ linguę quasi 30
qui in pauimento cadens; sic
casus malorũ festinãter veniẽt.
‡ Homo acharis quasi fa- 31
bula vana, & in ore indisci-
natorum assidua erit.
‡ Ex ore fatui reprobabitur 32
parabola; non enim dicit illã
in tempore suo.
‡ Est qui vetatur peccare 33
præ inopia, & in requie sua
stimulabitur.
‡ Est qui perdet animam 34
suam præ confusione, & ab
imprudẽti persona perdet eã;
personæ autẽ acceptione per-
det se.
‡ Est qui præ confusione 35
promittit amico, & lucratus D
est eum inimicum gratis.
‡ Opprobrium nequam in 36
homine mendacium, & in ore
indisciplinatorũ assiduè erit.

‡ ἔστιν ἀδοκία ἐν κακοῖς ἀνὴρ ἐλά- 19
μαρτωλῶν, καὶ ἔστιν εὕρημα εἰς ἐλάτ-
τωσιν. ‡ ἔστι δόσις οὐ συμφέρουσα 20
σοι, καὶ ἔστι δόσις, ἧς τὸ ἀνταπόδομα
διπλοῦν. ‡ ἔστιν ἐλάττωσις ἕνεκεν 21
δόξης, καὶ ἔστιν ὃς ἀπὸ ταπεινώσεως
ἦρε κεφαλήν.
‡ ἔστιν ἀγοραζων πολλὰ ὀλίγα, 22
καὶ ἀποδίδωσιν αὐτὰ εἰς πλασίονα.
‡ ὁ φρὼν ἐν λόγοις ἑαυτὸν προσ- 23
φιλῆ ποιήσει, χάριτες δὲ μωρῶν ἐκ-
χυθήσονται. ‡ δόσις ἄφρονος οὐ 24
συμφερουσά σοι, ὁμοίως δὲ
καὶ βασκανία διὰ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
ἀνθ' ὁλοσφαλμοὶ αὐτοῦ ἐκλείπειν πολλοί.
‡ ὀλίγα δώσει καὶ πολλὰ ὀνειδίσει, 25
καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς κήρυξ.
‡ σήμερον δανείζει, καὶ αὔριον ἀ- 26
παιτήσει· μισητὸς κυρίῳ καὶ ἀνθρώ-
ποις ὁ τοιοῦτος. ‡ μωρὸς ἔρει, οὐκ 27
ὑπάρχει μοι φίλος, οὐκ ἔστι χά-
ρις τοῖς ἀγαθοῖς μου.
‡ οἱ ἐσθίοντες τὸν ἄρτον μου φαῦ- 28
λοι τὴν γλῶσσαν.
‡ ποσάκις καὶ ὅσοι καταγελάσου- 29
σιν αὐτοῦ, ὅτι οὐ δέδοται αὐτῷ ἔχειν ὀρθῇ αἰσθή-
σει εἰληφε· καὶ τὸ μὴ ἔχειν ὁμοίως
ἀδιάφορον αὐτῷ.
‡ ὀλίσθημα ἀπὸ ἐδάφους μᾶλλον 30
ἢ ἀπὸ γλώσσης, οὕτως πῶσις κακῶν
ἥξει ταχέως.
‡ ἄνθρωπος ἄχαρις, μῦθος ἄ- 31
καιρος, ἐν στόματι ἀπαιδεύτων ἐν-
δελεχισθήσεται. ‡ ἀπὸ στόματος 32
μωροῦ ἀποδοκιμασθήσεται παραβο-
λή· οὐ γὰρ μὴ εἴπῃ αὐτὸν ἐν καιρῷ
αὐτῆς.
‡ ἔστι κωλυόμενος ἁμαρτάνειν 33
ἀπὸ ἐνδείας, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει
αὐτοῦ εὑρεθήσεται καταιγνωσθείς.
‡ ἔστιν ἀπολλύων τὴν ψυχὴν αὐ- 34
τοῦ διὰ αἰσχύνην, καὶ ἀπὸ λήψεως
προσώπου ἀπολεῖ αὐτήν.
‡ ἔστι χάριν αἰσχύνης ἐπαγγέλ- 35
λόμενος φίλῳ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν
ἐχθρὸν δωρεάν. ‡ μῶμος πονηρὸς 36
ψεῦδος ἐν ἀνθρώπῳ, ἐν δὲ στόμασι
ἀπαιδεύτων ἐνδελεχισθήσεται.

‡ *Est beneplacitum in ma-* 19
lis viro peccatori, & est in-
uentio in diminutionem.
‡ *Est datio quæ non prode-* 20
rit tibi, & est datio, cuius
retributio duplex.
‡ *Est diminutio causa glo-* 21
riæ, & est qui ab humilitate
leuauit caput.
‡ *Est emens multa paruo,* 22
& soluens illa septula.
‡ *Sapiens in verbis seip-* 23
sum amabilem faciet, gratiæ
autem fatuorum effundẽtur.
Datio insipientis nõ erit 24
vtilis tibi accipienti, simili-
ter autem & limidi propter
necessitatem eius: nam oculi
eius pro vno ad accipiendum
multi.
‡ *Exigua dabit & multa* 25
improperabit, & aperiet os
suum tanquam præco.
‡ *Hodie fœnerabitur, &* 26
erat repetet; odibilis Domi-
no & hominibus talis.
‡ *Fatuus dicet, Nõ est mihi* 27
amicus, non est gratia bonis
meis. ‡ *Edentes panem*
meum vitiosi lingua.
‡ *Quotiens & quot irri-* 28
debunt eum, neq; enim ipsum
habere in recto sensu accep-
it: & ipsum non habere
similiter indifferens illi.
‡ *Lapsus à pauimento po-* 29
tius quàm à lingua, sic casus
malorum festinanter veniet.
‡ *Homo sine gratia, fabu-* 30
la intempestiua, in ore indi-
sciplinatorum assiduus erit.
‡ *Ab ore fatui reprobabi-* 31
tur parabola, non enim dicet
illam in tempore suo.
‡ *Est qui vetatur peccare* 32
præ inopia, & in requie sua
non stimulabitur.
‡ *Est qui perdit animam* 33
suam propter verecundiam,
et ab acceptione personæ per-
34 *det eam.* ‡ *Est gratia verecun-*
diæ promittens amico, & ac-
quisiuit eum inimicũ gratis.
35 ‡ *Opprobrium nequã men-*
dacium in homine, in aũt ore
indisciplinatorũ assiduũ erit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ Eligibilius fur, quàm qui assuescit mendacio; ambo autem perditionem hæreditabunt.

‡ Mos hominis mendacis ignominia, & confusio eius cum eo sine intermissione.

‡ Sapiens in verbis manifestabit seipsum, & homo prudens placebit magnatibus. ‡ Qui operatur terram suam, altum faciet aceruum suum; & placens magnatibus placabit iniustitiã suam.

‡ Xenia et dona excæcant oculos sapientum, & quasi frænum in orè auertunt correptiones.

‡ Sapientia absconsa & thesaurus inuisus, quæ vtilitas in vtrisque?

‡ Melior homo celans fatuitatem suam, quàm homo celans sapientiam suam. Melior expectatio inculabilis in inquisitione Domini, quàm carens domino auriga propriæ vitæ.

CAP. XXI.

FIli peccasti, non adijciat amplius, & de prioribus deprecare.

‡ Quasi à facie colubri, fuge à peccato: si enim accesseris ad illud, suscipiet te.

‡ Dentes leonis, dentes ei interficientes animas hominum. ‡ Quasi romphæa anceps omnis iniquitas, plagæ illius nõ est sanitas. ‡ Obiurgatio & iniuria desolabunt diuitias; sic domus superborũ desolabitur. ‡ Deprecatio pauperis ex ore vsque ad aures eius, & iudicium illius festinanter venit.

‡ Qui odit correptionem, in vestigio peccatoris; & qui timet Dominum, cõuertetur in corde suo. ‡ Notus à longe potens in lingua, at sapiens scit cùm labitur ipse. ‡ Qui ædificat domũ suam in pecunijs alienis, quasi qui congregat sibi lapides ad tumulum sepulchri sui.

‡ αἱρετὸς κλέπτης, ἢ ὁ ἐνδελεχίζων ψεύδει, ἀμφότεροι δὲ ἀπώλειαν κληρονομήσουσιν.

‡ ἦθος ἀνθρώπου ψευδοῦς ἀτιμία, καὶ ἡ αἰσχύνη αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐνδελεχῶς.

‡ ὁ σοφὸς ἐν λόγοις σεαυτὸν, καὶ ἀνθρωπος φρόνιμος ἀρέσει μεγιστᾶσιν.

‡ ὁ ἐργαζόμενος γῆν αὐτοῦ, αὐψώσει θημωνείαν αὐτοῦ· καὶ ὁ ἀρέσκων μεγιστᾶσιν ἐξιλάσεται ἀδικίαν αὐτοῦ. ‡ ξένια καὶ δῶρα ἀποτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς σοφῶν, καὶ ὡς φιμὸς ἐν στόματι ἀποτρέπει ἐλέγχους. ‡ σοφία κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανὴς, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις;

‡ κρείσσων ἄνθρωπος κρύπτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος κρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ. κρείσσων ὑποτασσόμενος ἀπαραίτητος ἐν ζητήσει κυρίου, ἢ αὐθέκαστος τροχηλάτης τὴν ἰδίας ζωῆς.

κα'.

‡ Τέκνον ἥμαρτες, μὴ προσθῇς ἔτι περὶ τῶν προτέρων δεήθητι.

‡ ὡς ἀπὸ προσώπου ὄφεως, φεῦγε ἀπὸ ἁμαρτίας, ἐὰν γὰρ προσέλθῃς αὐτῇ, δέξεταί σε.

‡ ὀδόντες λέοντος, ὀδόντες αὐτῆ ἀναιροῦντες ψυχὰς ἀνθρώπων.

‡ ὡς ῥομφαία δίστομος πᾶσα ἀνομία, τῆ πληγῆ αὐτῆς οὐκ ἔστιν ἴασις. ‡ καταπήγμος καὶ ὕβρεις ἐρημώσουσι πλοῦτον, ἔτως οἶκος ὑπερηφάνων ἐρημωθήσεται.

‡ δέησις πτωχοῦ ἐκ στόματος ἕως ὠτίων αὐτοῦ, καὶ τὸ κρίμα αὐτοῦ κατὰ τάχος ἔρχεται.

‡ μισῶν ἔλεγχον, ἐν ἴχνει ἁμαρτωλοῦ, καὶ ὁ φοβούμενος κύριον ἐπιστρέψει ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ.

‡ γνωστὸς μακρόθεν ὁ δυνατὸς ἐν γλώσσῃ, ὁ δὲ νοήμων οἶδεν ἐν τῷ ὀλισθαίνειν αὐτόν.

‡ ὁ οἰκοδομῶν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐν χήμασιν ἀλλοτρίοις, ὡς ὁ συνάγων ἑαυτῷ λίθους εἰς χῶμα τάφου αὐτοῦ.

‡ Potior fur, quàm assiduitas viri mendacis: perditionis autem ambo hæreditabunt.

‡ Mores hominum mendacium sine honore, & confusio illorum cum ipsis sine intermissione.

‡ Sapiens in verbis producet seipsum, & homo prudens placebit magnatis.

‡ Qui operatur terrã suam, exaltabit acervum frugum: & qui operatur iustitiam, ipse exaltabitur; qui verò placat magnatis, effugiet iniquitatis.

‡ Xenia & dona excæcant oculos iudicum, & quasi mutus in ore auertit correptiones eorum.

‡ Sapientia absconsa, & thesaurus inuisus, quæ vtilitas in vtrisque?

‡ Melior est qui celat insipientiam suam, quàm homo qui abscondit sapientiã suam.

CAP. XXI.

FIli peccasti, nõ adiicias iterum, sed & de priscinis deprecare, vt tibi dimittantur.

‡ Quasi à facie colubri fuge peccata, & si accesseris ad illa, suscipient te.

‡ Dentes leonis dentes eius, interficientes animas hominum.

‡ Quasi romphæa bis acuta hominis iniquitas, plagæ illius non est sanitas.

‡ Obiurgatio & iniuria annullabunt substantiam: & domus quæ nimis locuples est, annullabitur superbia: sic substantia superbi eradicabitur.

‡ Deprecatio pauperis ex ore vsque ad aures pertenditur, & iudicium festinatò aduenit illi.

‡ Qui odit correptionem, vestigiũ est peccatoris: & qui timet Deum, conuertetur ad cor suum.

‡ Notus à longè potens lingua audaci, & sensatus scit labi se ab ipso.

‡ Qui ædificat domũ sua in expendiis alienis, quasi qui colligit lapides suos in hyemne.

‡ Stuppa collecta synagoga peccantium, & consummatio illorum flamma ignis.

‡ Via peccantium complanata lapidibus, & in finẽ illorũ inferi & tenebræ & pœnæ.

‡ Qui custodierit iustitiam, continebit sensum eius.

‡ Consummatio timoris Dei sapientia & sensus. ‡ Nõ erudietur, qui non est sapiens in bono. ‡ Est autẽ insipientia quæ abundat in malo, & non est sensus vbi est amaritudo.

‡ Scientia sapientis tanquã inundatio abundabit, & cõsilium illius sicut fons vitę permanet. ‡ Cor fatui quasi vas cõfractum, & omnem sapientiam non tenebit.

‡ Verbũ sapiens quodcunque audierit, scius laudabit & ad se adiiciet; audiuit luxuriosus, & displicebit illi, & pijciet illud post dorsum suũ.

‡ Narratio fatui quasi sarcina in via. nam in labiis sensati inuenietur gratia.

‡ Os prudentis quæritur in Ecclesia, & verba illius cogitabũt in cordibus suis. ‡ Tanquam domus exterminata, sic fatuo sapientia; & scientia insensati inenarrabilia verba.

‡ Compedes in pedibus, doctrina stulto, & quasi vincula manuum super manũ dexteram. ‡ Fatuus in risu exaltat vocem suam; vir autẽ sapiens vix tacitè ridebit.

‡ Ornamentũ aureum prudenti doctrina, & quasi brachiale in brachio dextero.

‡ Pes fatui facilis in domum proximi, & homo peritus cõfundetur à persona potentis.

‡ Stultus à fenestra respiciet in domum, vir autẽ eruditus foris stabit.

‡ Stultitia hominis auscultare per ostiũ, & prudens grauabitur contumelia.

‡ Labia imprudentium stulta narrabunt; verba autem prudentium statera ponderabuntur.

ECCLESIASTIC.

‡ συναγωγὴ σωρὸς ἁμαρτωλῶν, καὶ τέλος αὐτῶν φλὸξ πυρὸς εἰς ἀπώλειαν.

‡ ὁδὸς ἁμαρτωλῶν ὡμαλισμένη λίθοις, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ αὐτῆς βόθρος ᾅδου.

‡ ὁ φυλάσσων νόμον κυρίου κατέσχεν ἐπίνοημα αὐτοῦ. ‡ συντέλεια ἐν φόβῳ κυρίου σοφία παιδεύσεως. ‡ ὑπαιδευθὴς ὃς οὐκ ἔστι πανοῦργος. ‡ ἔστι γὰρ πανουργία πληθύνουσα πικρίαν.

‡ γνῶσις σοφοῦ, ὡς κατακλυσμὸς πληθυνθήσεται, καὶ βουλὴ αὐτοῦ, ὡς πηγὴ ἀγνὴ ζωῆς. ‡ ἔγκατα μωροῦ ὡς ἀγγεῖον συντετριμμένον, πᾶσαν γνῶσιν οὐ κρατήσει ἐν ζωῇ αὐτοῦ.

‡ λόγον σοφὸν ἐὰν ἀκούσῃ σύνετος, αἰνέσει αὐτὸν, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσθήσει. ἥκουσεν αὐτὸν ἀπαίδευτος, καὶ ἀπέρριψεν αὐτὸν ὀπίσω δὲ νώτου αὐτοῦ.

‡ ἐξήγησις μωροῦ ὡς ἐν ὁδῷ φορτίον, σὺν δὲ χείλεσι σώφρονος εὑρεθήσεται χάρις. ‡ στόμα φρονίμου ζητήσεται ἐν ἐκκλησίᾳ.

‡ ὡς οἶκος ἠφανισμένος, ἔτως μωρῷ σοφία, καὶ σὺν λόγοις αὐτοῦ διανοηθήσεται ἐν καρδίᾳ, καὶ γνῶσις ἀσυνέτου ἀδιεξέταστοι λόγοι.

‡ πέδαι ἐν ποσὶν ἀνοήτοις παιδεία, καὶ ὡς χειροπέδαι σὺν χειρὸς δεξιᾶς. ‡ μωρὸς ἐν γέλωτι φωνήσει, φωνεῖ αὐτοῦ, σοφὸς δὲ παροῦρος, μόλις ἡσυχῇ μειδιάσει. ‡ ὡς κόσμος χρυσοῦς φρονίμῳ παιδεία, καὶ ὡς χλιὰς ὧν σὺν βραχίονι δεξιοῦ.

‡ πὸς μωροῦ ταχὺς εἰς οἰκίαν, ἄνθρωπος δὲ πολύπειρος, αἰσχυνθήσεται αὐτοῦ.

‡ ἄφρων ἀπὸ θύρας παρακύψει εἰς οἰκίαν, σοφὸς δὲ πεπαιδευμένος ἔξω στήσεται.

‡ ἀπαιδευσία ἀνθρώπου ἀκροᾶσθαι πρὸς θύρας, ὁ δὲ φρόνιμος βαρυνθήσεται ἀτιμίᾳ.

‡ χείλη πολυλάλων, τὰ σὰ αὐτῶν διηγήσεται· λόγοι δὲ φρονίμων ἐν ζυγῷ σταθήσονται.

‡ Stuppa collecta, synagoga impiorum, & consummatio illorum flamma ignis in perditionem. ‡ Via peccatorum complanata à lapidibus, & in vltimo eius foues inferni. ‡ Qui custodit legem Dñi, dominatur cogitationis suæ.

‡ Consummatio autem timoris Domini sapientia assumptio. ‡ Non erudietur qui non est astutus; ‡ Est enim astutia multiplicans amaritudinem. ‡ Cognitio sapientis tanquam inundatio abundabit, & consilium illius sicut fons purus vitæ.

‡ Interiora fatui quasi vas confractum, omnem cognitionem non tenebit in vita sua. ‡ Verbum sapiens si audierit sciẽs, laudabit illud, & ad illud adijciet. Audiuit illũ imprudens, & displicuit illi, & auertit illum post dorsum suum. ‡ Narratio fatui quasi in via sarcina; in autem labio prudentis inuenietur gratia. ‡ Os prudentis quæretur in Ecclesia.

‡ Tanquam domus destructa, sic fatuo sapiẽtia; & sermones eius cogitabunt in corde, & cognitio imprudentis inuestigabilia verba.

‡ Compedes in pedibus stulti disciplina, & quasi vincula manuum in manu dextra.

‡ Fatuus in risu exaltat vocem suam; vir autem astutus vix tacitè subridebit.

‡ Vt ornamentum aureum prudenti disciplina, & quasi brachiale in brachio dextro.

‡ Pes fatui velox ad domũ, homo autẽ multum expertus cõfundetur ab eo. ‡ Stultus à ianua prospiciet in domũ, vir autem eruditus foris stabit.

‡ Ineruditio hominis auscultare ad ianuas, at prudẽs grauabitur ignominia. ‡ Labia loquacium, quæ non sua narrabunt; verba autem prudẽtum in statera ponderabiũtur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[a] *In ore fatuorum cor ipsorum: in autem corde sapientum, os eorum.* [b] *Dum maledicit impius satanæ, ipse maledicit suam animæ.* [c] *Inquinat suam animæ susurro, & vbicunq; peregrinatus fuerit, odietur.*

CAP. XXII.

Lapidi polluto comparatus est piger, & omnis sibilabit in ignominia illius.

[a] *Stercori boum de sterquiliniis comparatus est piger. omnis tollens cum excutiet manum.*

[b] *Confusio patris in generatione indisciplinati: filia autem in diminutione fit.*

[c] *Filia prudens hæres erit viri sui, & quæ cõfundit, in tristitiam genitoris.* [d] *Patrem & virũ confundit quæ est audax, & ab vtrisq; inhonorabitur.* [e] *Musica in luctu, importuna narratio; flagella autẽ & disciplina in tempore sapientiæ. Filij in bona vita escam habẽtes, propiorum parentum celabunt ignobilitatem. Filij in cõtemptu & insipientia gloriãtes, cognationis suæ maculant nobilitatem.* [f] *Conglutinans testam qui docet fatuum, & excitat dormiẽtes de profundo somno.* [g] *Narrat dormitanti qui narrat fatuo, & in fine dicet, Quid est?*

[h] *Super mortuũ plora, defecit enim lux; & super fatuũ plora, defecit enim intellectus.*

[i] *Dulcius plora super mortuum, quoniam requieuit.*

[k] *Nam fatui super mortem vita.* [l] *Luctus mortui septem dies, fatui autẽ & impij omnes dies vitæ illius.*

[m] *Cum stulto ne multiplices sermonem, & ad insipientem ne accedas, non sentiens enim spernet tua omnia.*

[n] *Caue ab illo, ne laborẽ habeas, & non coinquinaberis in concussione illius.*

[a] Ἐν στόματι μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν, ἐν δὲ καρδίᾳ φρόνιμων στόμα αὐτῶν. [b] ἐν τῇ καταράσθαι ἀσεβῆ τὸν σατανᾶν, αὐτὸς καταρᾶται τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. [c] μολυνεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ὁ ψίθυρος, καὶ ἐὰν παροικήσῃ μισηθήσεται.

κβ.

[a] Λίθῳ ἡρδαλωμένῳ συνεβλήθη ὀκνηρός, καὶ πᾶς ὀνειδιεῖ ἐπὶ ἀπωλείᾳ αὐτοῦ. [a] βολβίτῳ κοπρίων συνεβλήθη ὀκνηρός· πᾶς ὁ ἀναιρούμενος αὐτὸν ἐκτινάξει χεῖρα.

[b] αἰσχύνη πατρὸς ἐν υἱῷ ἀπαιδεύτου, θυγάτηρ δ' ἐπ' ἐλαττώσει γίνεται. [c] θυγάτηρ φρόνιμος κληρονομήσει ἄνδρὸς αὐτῆς, καὶ ἡ καταισχύνουσα, εἰς λύπην γεννήσαντος. [d] πατέρα καὶ ἄνδρα καταισχύνει ἡ θρασεῖα καὶ ἀμφοτέρων ἀτιμασθήσεται.

[e] μουσικὰ ἐν πένθει, ἄκαιρος διήγησις, μάστιγες δὲ καὶ παιδεία ἐν καιρῷ σοφίας. τέκνα ἐν ἀγαθῇ ζωῇ τῷ τοφλῷ ἔχοντα, τῶν ἰδίων γεννητόρων κρύψει δυσχρήσιαν. τέκνα ἐν καλαφρονήσει καὶ ἀπαιδευσία γεγαυρωμένα, συγχρείας ἑαυτῶν μολύνει τὴν εὐγένειαν.

[f] συγκολλῶν ὀστράκον ὁ διδάσκων μωρόν, καὶ ἐξεγείρει καθεύδοντας ἐκ βαθέος ὕπνου.

[g] διηγεῖται νυσάζοντι ὁ διηγούμενος μωρῷ, καὶ ἐπὶ συντελείᾳ ἐρεῖ, τί ἐστιν; [h] ἐπὶ νεκρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ φῶς, καὶ ἐπὶ μωρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ σύνεσις. [i] ἥδιον κλαῦσον ἐπὶ νεκρῷ ὅτι ἀνέπαυσε. [k] κακὸν γὰρ μωροῦ ὑπὲρ θάνατον ἡ ζωή. [l] πένθος νεκροῦ ἑπτὰ ἡμέραι, μωροῦ δὲ καὶ ἀσεβοῦς πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

[m] μὴ ἄφρονι μὴ πληθύνῃς λόγον, καὶ πρὸς ἀσύνετον μὴ πορεύου, φυλάσσου ἀπ' αὐτοῦ ἵνα μὴ κοπον ἔχῃς, καὶ οὐ μὴ μολυνθῇς ἐν τῷ ἐντιμασμῷ αὐτοῦ.

[n] In ore fatuorum cor illorum, & in corde sapientium os illorum. [a] Dum maledicit impius diabolum, maledicit ipse animam suam. [b] Susurro coinquinabit animam suam, & in omnibus odietur; & qui permanserit, odiosus erit: tacitus & sensatus honorabitur.

CAP. XXII.

IN lapide luteo lapidatus est piger, & omnes loquentes super aspernationem illius. [a] De stercore boum lapidatus est piger: & omnis qui intigerit eum, excutiet manum. [b] Confusio patris est de filio indisciplinato: filia autẽ in tua in deminoratione fiet. [c] Filia prudens hæreditabit viro suo; nam quę confundit, in contumeliam fit genitoris. [d] Patrem & virum confundit audax, & ab impijs nõ honorabitur; ab vtrisque autem inhonorabitur. [e] Musica in luctu importuna narratio: flagella & doctrina in omni tempore sapientiæ. [f] Qui docet fatuum, qui conglutinat testam. [g] Qui narrat verbum non audienti, quasi qui excitat de mientem de graui somno. [h] Cum dormiente loquitur, qui enarrat stulto sapientiam, & in fine narrationis dicit, Quis est hic? [i] Supra mortuum plora; deficit enim lux: & supra fatuum plora, deficit enim sensu. [k] Modicũ plora super mortuum, quoniam requieuit. [l] Nequissimi enim nequissima vita super mortem fatui. [m] Luctus mortui septem dies, fatui autem & impij omnes dies vitæ illorum. [n] Cum stulto ne multum loquaris, & cum insensato ne abieris. [o] Serua te ab illo, vt non molestiam habeas, & non coinquinaberis in peccato illius.

[a] Deflecte ab illo, & inuenies requiem, & nõ acidiaberis in stultitia illius. [a] Super plumbũ quid grauabitur? & quod illi aliud nomen quàm fatuus? [a] Arenam & salem & massam ferri facilius est ferre, quàm hominẽ imprudentem, & fatuum & impium. [a] Sicut loramentũ ligneum colligatũ C fundamẽto ædificij nõ dissoluetur, sic & cor confirmatũ in cogitatione cõsilij. [a] Cogitatus sensati in omni tempore, vel metu non deprauabitur.

[a] Sicut ornatus arcnosus in pariete limpido, & sicut paleæ in excelsis, & cęmenta sine impensa posita, contra faciem venti non permanebũt: [a] Sic & cor timidũ in cogitatione stulti contra impetum timoris non resistet: sic & cor trepidũ in cogitatione fatui omni tẽpore non metuet, sed & qui in præceptis Dei permanet semper. [a] Pungens oculũ deducit lachrymas: & qui pungit cor, profert sensum. [a] Mittẽs lapidem in volatilia, deijciet illa: sic & qui cõuiciatur amico, dissoluit amicitiam. [a] Ad amicũ etsi produxeris gladiũ, non desperes; est enim regressus ad amicum. [a] Si aperuerit os triste, non timeas. est enim D concordatio, excepto conuicio & improperio & superbia & mysterij reuelatione & plaga dolosa. in his omnibus effugiet amicus.

[a] Fidem posside cum amico in paupertate illius, vt & in bonis illius læteris.

[a] In tempore tribulationis illius permane illi fidelis, vt in hæreditate illius cohæres sis.

[a] Ante ignem camini vapor & fumus ignis inaltatur, sic & ante sanguinem maledicta & contumeliæ & minæ.

[a] Amicũ salutare non confundaris. à facie illius non me abscondam: & si mala mihi euenerint, per illum sustinebo.

ECCLESIASTIC.

[a] ἔκκλινον ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀνάπαυσιν, καὶ οὐ μὴ ἀκηδιάσῃς ἐν τῇ ἀπονοίᾳ αὐτοῦ. [a] ὑπὲρ μόλυβδον βαρυτέρη(ε), καὶ τί αὐτῷ ὄνομα, ἀλλ' ἢ μόλυβδος. [a] ἄμμον καὶ ἅλας καὶ βόλον σιδήρου εὐκοπώτερον ὑπενεγκεῖν, ἢ ἄνθρωπον ἀσύνετον. [a] ἐμάρτωσις ξυλίνη συνδεδεμένη εἰς οἰκοδομὴν, ἐν σεισμῷ οὐ διαλυθήσ(ε), οὕτως καρδία ἐπιστηριγμένη διανοήματος ἑνὸς, ἐν παντὶ καιρῷ φόβῳ οὐ δειλιάσ(ε). [a] καρδία ἐνδεδεμένη διανοίᾳ συνέσεως, ὡς κόσμος ψαμμωτὸς ἐπὶ τείχει ξυσ(ε). [a] χάραγκες ἐπὶ μετεώρῳ κείμενοι κατέναντι ἀνέμου, οὐ μὴ μείνωσιν. [a] οὕτως καρδία δειλὴ ἐπὶ διανοίᾳ μιᾷ μωρῷ· κατέναντι παντὸς φόβου οὐ μὴ ὑπομείνῃ. [a] ὀνύσσων ὀφθαλμὸν κατάξει δάκρυα, ὁ δὲ νύσσων καρδίαν, ἐκφαίνει αἴσθησιν. [a] βάλλων λίθον ἐπὶ πετεινά, ἀποδιώσει αὐτά, καὶ ὀνειδίζων φίλον, διαλύσει φιλίαν. [a] ἐπὶ φίλον ἐὰν σπάσῃ μάχαιραν, μὴ ἀπελπίσῃς, ἔστι γὰρ ἐπάνοδος. [a] ἐὰν φίλον ἀνοίξῃς στόμα, μὴ δειλιάσῃς, ἔστι γὰρ διαλλαγή· πλὴν ὀνειδισμοῦ καὶ ὑπερηφανίας καὶ μυστηρίου ἀποκαλύψεως καὶ πληγῆς δολίας, ἐν τούτοις γὰρ ἀποφεύξεται πᾶς φίλος. [a] πίστιν κτῆσαι ἐν πλησίον μετὰ τοῦ πλησίον· ἵνα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ εὐφρανθῇς. [a] ἐν καιρῷ θλίψεως διάμενε αὐτῷ, ἵνα τῶν κληρονομιῶν αὐτοῦ συγκληρονομήσῃς. ἀ καταφρονητέον γὰρ ἀεὶ τῆς πλεονεξίας, οὐ θαυμαστὸς πλοῦτος ἐκεῖ σὺν ἔχων. [a] ὡς πυρὸς ἀτμὶς καμίνου καὶ καπνὸς, οὕτως πρὸ αἱμάτων λοιδορία. [a] φίλον σκεπάσω οὐκ αἰσχυνθήσομαι, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οὐ μὴ κρυβῶ, ἐὰν κακά μοι συμβήσ(ε) διʼ αὐτόν.

[a] Declina ab illo, & inuenies requiem, & non acidiaberis in ociositate illius. [a] Super plumbum quod grauabitur, & quod illi nomen, nisi plumbum? [a] Arenam & salem, & massam ferri facilius ferre, quàm hominẽ imprudentem. [a] Connexio lignea ligata in ædificium, in concussione non dissoluetur: sic cor firmatum in cogitatione consilij, in omni tempore timore non timebit. [a] Cor firmum in mente intellectus, sicut ornatus arenosus in pariete rasa. [a] Sustentacula in alto posita contra ventum, non permanebunt. [a] Sic cor timidum in cogitatione fatui. Contra omnẽ timorem non sustinebit. [a] Pungens oculum educet lachrymas, & pungens cor profert sensum. [a] Mittens lapidem in volatilia, arcebit illa; & qui conuiciatur amico, dissoluet amicitiam. [a] In amicum si strinxeris gladium, ne desperes; est enim regressus in amicum. [a] Si aperueris os, ne timeas, est enim permutatio, præter conuicium & superbiã, & secreti reuelationẽ, & plagam dolosam, in his enim effugiet omnis amicus. [a] Fidem posside in paupertate cum proximo, vt in bonis illius læteris. [a] In tempore tribulationis permane illi, vt in hæreditate eius cohæres sis. Non despicienda est enim semper circunscriptio, neque mirabilis diues mentem non habens. [a] Ante ignem vapor camini & fumus, sic ante sanguines conuicia. [a] Amicum protegere non erubescam, & à facie illius nõ abscondar, etsi mala mihi euenient per illum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ᵃ Omnis qui audierit, cauebit ab illo.

ᵃ Quis dabit mihi super os meum custodiam, & super labia mea signaculum astutiũ, ne cadam subitò ab illa, & lingua mea non perdat me?

CAP. XXIII.

DOmine pater & dominator vitæ omnis, ne derelinquas me in consilio eorũ: & ne finas me cadere in illis.

ᵃ Quis imponet in cogitatione mea flagella, & in corde meo disciplinam sapiẽtiæ: ne in ignorationibus meis nõ parcas tu Domine: at iniurias eorum qui in professione peccatorum non prætereas.

ᵃ Vt non multiplicentur ignorantiæ meæ, & peccata mea abundabunt in contritionem, & cadam in conspectu aduersariorũ, & gaudebit super me inimicus meus, à quibus longè est spes misericordiæ tuæ.

ᵃ Domine pater & Deus vitæ meæ, extollentiam oculorũ ne mihi dederis, & giganteam animam amoue semper à seruis tuis.

ᵃ Spes inanes & concupiscentias auerte à me, et tenebris volẽtem tibi seruire semper. Ventris appetitus & concubitus ne comprehendãt me, & animæ irreuerenti ne tradas me seruum tuum.

ᵃ Audite filij disciplinam oris veri: & qui custodierit, non capietur in labiis suis.

ᵃ In stultitia sua comprehẽdetur peccator, & conuiciator & superbus scandalizabuntur in illis.

ᵃ Iurationi non assuefacias os tuum, & nominationi sancti non assuescas.

ᵃ Sicut enim seruus qui seruatur assiduè à vibice nõ minuetur: sic iurans & nominans semper non purgabitur à peccato.

ᵃ πᾶς ὁ ἀκούων φυλάξει ἀπ' αὐτοῦ.

ᵃ τίς δώσει μοι ἐπὶ στόματός μου φυλακὴν, καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων μου σφραγῖδα πανοῦργον, ἵνα μὴ πέσω αἰφνιδίως ἀπ' αὐτῆς, & ἡ γλῶσσά μου μὴ ἀπολέσῃ με.

κγ'.

ᵃ Κύριε πάτερ καὶ δέσποτα ζωῆς ἁπάσης, μὴ ἐγκαταλίπῃς με ἐν βουλῇ αὐτῶν, & μὴ ἀφῇς με πεσεῖν ἐν αὐτοῖς.

ᵃ τίς ἐπιστήσει ἐπὶ ἐμὲ διανοήματός μου μάστιγας, καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας μου παιδείαν σοφίας, ἵνα μὴ ἐπὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου μὴ φείσῃ σὺ κύριε· τὰς δ' ὕβρεις τῶν ἐπαγγελιῶν ἁμαρτωλῶν μὴ παρῇς·

ᵃ ὅπως μὴ πληθυνθῶσιν αἱ ἄγνοιαί μου, καὶ αἱ ἁμαρτίαι μου πλεονάσουσιν εἰς συντριβήν, & πεσοῦμαι ἔναντι τῶν ὑπεναντίων, καὶ ἐπιχαρεῖται μοι ὁ ἐχθρός μου, ὧν μακρὰν εἶναι ἡ ἐλπὶς & ἔλεός σου.

ᵃ κύριε πάτερ καὶ θεὲ ζωῆς μου, μετεωρισμὸν ὀφθαλμῶν μή μοι δῷς, & γιγαντῶδη ψυχὴν ἀπόσχου ἀπ' ἐμοῦ διαπαντός· ἀπὸ βουλῶν κακῶν ῥῦσαί με.

ᵃ ἐλπίδας κενὰς καὶ ἐπιθυμίας ἀπόστρεψον ἀπ' ἐμοῦ, & κράτησόν μου τὸν θέλοντά σοι δουλεύειν διαπαντός· κοιλίας ὄρεξις καὶ συνουσιασμὸς μὴ καταλαβέτωσάν με, καὶ ψυχῇ ἀναιδεῖ μὴ παραδῷς με τὸν οἰκέτην σου.

ᵃ ἀκούσατε τέκνα παιδείαν στόματος ἀληθινοῦ, & ὁ φυλάσσων ἐμὲ οὐ μὴ ἁλῶ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ.

ᵃ ἐν τῇ ἀφρασύνῃ αὐτοῦ καταλειφθήσεται ὁ ἁμαρτωλός, & λοίδορος καὶ ὑπερήφανος σκανδαλισθήσονται ἐν αὐτοῖς.

ᵃ ὅρκῳ μὴ ἐθίσῃς τὸ στόμα σου, καὶ ὀνομασίᾳ & ἁγίου μὴ συνεθισθῇς.

ᵃ ὥσπερ γὰρ οἰκέτης ἐξεταζόμενος ἐνδελεχῶς ἀπὸ μώλωπος οὐκ ἐλαττωθήσεται, οὕτως ὁ ὀμνύων καὶ ὀνομάζων διαπαντὸς ἐ μὴ καθαρωθῇ ἀπὸ ἁμαρτίας.

ᵃ Omnis qui audiet, cauebit se ab eo.

ᵃ Quis dabit ori meo custodiam, & superlabia mea signaculum certũ, vt non cadam in ipsis, & lingua mea perdat me!

CAP. XXIII.

A DOmine pater & dominator vitæ meæ, ne derelinquas me in cogitatu & consilio eorum, nec finas me cadere in illa exprobratione.

ᵃ Quis supponit in cogitatu meo flagella, & in corde meo doctrinam sapientiæ, vt ignorationibus eorũ non parcant mihi, & non appareant delicta eorum?

ᵃ Et ne adincrescant ignorantiæ meæ, & multiplicentur delicta mea, & peccata mea abundent, & incidam in conspectum aduersariorum meorum, & gaudeat inimicus meus, & gaudeat inimicus meus?

ᵃ Domine pater & Deus vitæ meæ, ne derelinquas me in cogitatu illorum.

ᵃ Extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi, & omne desiderium auerte à me.

ᵃ Aufer à me ventris concupiscentias, & concupitus concupiscentiæ ne apprehendant me, & animæ irreuereti, & impudenti ne tradas me.

ᵃ Doctrinam oris audite filij; & qui custodierit illam, nõ periet labiis suis, nec scandalizabitur in operibus nequissimis.

ᵃ In vanitate sua apprehendit peccator, & superbus & B dit maledictus scandalizabitur in illis.

ᵃ Iurationi non assuescat os tuũ; multi enim casus in illa.

ᵃ Nominatio verò Dei non sit assidua in ore tuo, & nonnisi cum sanctorum non admiscearis; quoniam non eris immunis ab eis.

ᵃ Sicut enim seruus interrogatus assiduè à liuore non minuitur: sic omnis iurãs & nominans in toto à peccato non purgabitur.

ᵃ Vir multũ iurans, implebitur iniquitate, & non discedet à domo illius plaga. ᵃ Et si fraustrauerit fratrẽ, delictũ illius super ipsum erit, & si dissimulauerit, delinquet dupliciter. ᵃ Et si in vacuum iurauerit, non iustificabitur; replebitur enim retributione domꝰ illius. ᵃ Est & alia loquela cõtraria morti: non inueniatur in hæreditate Iacob. ᵃ Etenim à misericordibus omnia hæc auferentur, & in delictis non voluptabunt. ᵃ Indisciplinatæ loquelæ non assuescat os tuum; est enim in illa verbum peccati. ᵃ Memento patris & matris tuæ; in medio enim magnatorum consistis. ᵃ Ne fortè obliuiscatur te Deus in conspectu illorum, & assiduitate tua infatuatus improperium patiaris, & maluisses nõ nasci, & diem natiuitatis tuæ maledicas. ᵃ Homo assuetus in verbis improperij, in omnibus diebus suis non erudietur. ᵃ Duo genera abundant in peccatis, & tertiũ adducit iram & perditionem.

Eccl. 29.8 ᵃ Anima calida quasi ignis ardens nõ extinguetur, donec aliquid glutiat. ᵃ Et homo nequam in ore carnis suæ non desinet, donec incendat ignẽ.

ᵃ Homini fornicario omnis panis dulcis: non fatigabitur transgrediens vsque ad finem.

ᵃ Omnis homo qui trãsgreditur lectũ suum, contemnens in animã suam, & dicẽs, Quis me videt? ᵃ Tenebræ circundant me, & parietes cooperiunt me, & nemo circũspicit me: quem vereor? delictorum meorum nõ memorabitur Altissimus: ᵃ Et non intellexit, quoniam omnia videt oculus illius, quoniam expellit à se timorem Dei huiusmodi hominis timor, & oculi hominum timentes illum, & non cognouit, quoniam oculi Domini multò plus lucidiores sunt super Solem.

ECCLESIASTIC.

ᵃ ἀνὴρ πολύορκος πληθυνθήσεται ἀνομίας, & οὐκ ἀποστήσεται ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μάστιξ.

ᵃ ἐὰν πλημμελήσῃ ἁμαρτία ἐν αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ὑπερόψεται ἡμαρτε δικαίως.

ᵃ & εἰ διακενῆς ὤμοσεν ὁ δικαιωθήσεται, πληθυνθήσεται δὲ ἐπαγωγὴ ὁ οἶκος αὐτοῦ.

ᵃ ἔστι λέξις διπλῆ περιβεβλημένη θανάτῳ, μὴ εὑρεθήτω ἐν κληρονομίᾳ ἰακώβ.

ᵃ ἀπὸ δὲ εὐσεβῶν ταῦτα πάντα ἀποστήσεται, & ἐν ἁμαρτίαις οὐκ ἐγκυλισθήσονται.

ᵃ ἀκολασία ὄρκου μὴ ἐθίσῃς τὸ στόμα σου, ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ λόγος ἁμαρτίας.

ᵃ μνήσθητι πατρὸς & μητρός σου, ἐν μέσῳ γὰρ μεγιστάνων σωθρόνεις.

ᵃ μήποτε ἐπιλάθῃ ἐνώπιον αὐτῶν, & τοῦ ἔθους σου μαραν θῇς, καὶ θελήσεις εἰ μὴ ἐγενήθης, καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ τόκου σου καταράσῃ.

ᵃ ἀνθρωπος συνεθιζόμενος λόγοις ὀνειδισμοῦ, ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀ μὴ παιδευθῇ.

ᵃ δύο εἴδη πληθύνουσιν ἁμαρτίας, & τὸ τρίτον ἐπάξει ὀργήν.

ᵃ ψυχὴ θερμὴ ὡς πῦρ καιόμενον, ἀ μὴ σβεσθῇ·

ᵃ ἕως δὺ καταποθῇ ἄρτος ὁ πόρνος ἐν σώματι σαρκὸς αὐτοῦ, ἀ μὴ παύσηται ἕως ἂν ἐκκαύσῃ πῦρ.

ᵃ ἀνθρώπῳ πόρνῳ πᾶς ἄρτος ἡδύς, οὐ μὴ κοπάσῃ ἕως δὺ τελευτήσῃ.

ᵃ ἀνθρωπος παραβαίνων ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτοῦ λέγων ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, τίς μεόρᾳ;

ᵃ σκότος κυκλοῖ με, & οἱ τοῖχοι με καλύπτουσι, & οὐδεὶς με ὁρᾷ, τί δύλαβοῦμαι; τῶν ἁμαρτιῶν μου ἀ μὴ μνησθῇ ὁ ὕψιστος, καὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπων ὁ φόβος αὐτοῦ.

ᵃ καὶ οὐκ ἔγνω ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου τοῦ ὑψίστου μυριοπλασίως ἡλίου φωτεινότεροί εἰσιν.

ᵃ Vir multum iurans implebitur iniquitate, & non discedet à domo illius flagellum.

ᵃ Si deliquerit peccatum eius super ipsum, & si despexerit, peccauit dupliciter.

ᵃ Et si in vacuum iurauit, non iustificabitur, replebitur enim calamitate domus illius.

ᵃ Est sermo tristitiæ mortis, non inueniatur in hæreditate Iacob.

ᵃ Ab enim pijs hæc omnia auferentur, & in peccatis non inuoluentur.

ᵃ Intemperantiæ iuramenti ne assuefacias os tuum, est enim in ea verbum peccati.

ᵃ Memento patris & matris tuæ, in medio enim magnatum præsidebis.

ᵃ Ne fortè obliuioni trades in conspectu illorum, et assiduitate tua marcescas, & voles si non natus esses, & diem natiuitatis tuæ maledices.

ᵃ Homo assuetus verbis improperij, in omnibus diebus suis non erudietur.

ᵃ Duæ species multiplicant peccata, & tertium inducet iram.

ᵃ Anima calida quasi ignis ardens, non extinguetur;

ᵃ Donec deglutiatur homo fornicarius in corpore carnis suæ: non desinet donec accendat ignem.

ᵃ Homini fornicario omnis panis dulcis, non quiescet donec perficiat.

ᵃ Homo transgrediens à lecto suo, dicens in anima sua, Quis me videt?

ᵃ Tenebræ circum me, & parietes me cooperiunt, & nullus me videt; quid vereor? Peccatorum meorum nõ memorabitur Altissimus, et oculi hominum timor eius.

ᵃ Et non nouit quòd oculi Domini altissimi infinities Sole lucidiores sunt.

ª Inspicientes omnes vias hominum, & cogitantes in absconditas partes.

ª Antequam crearentur omnia, agnita sunt ei omnia: sic & post consummationem respicit omnia.

ª Hic in plateis ciuitatis vindicabitur; & vbi non suspicatus est, apprehendetur.

ª Similiter & mulier relinquens virum suum, & acquirens hæreditatem ex alio.

ª Primum quidem enim in lege Altissimi nō credidit, & secundò in virum suum deliquit, & tertiò in fornicatione adulterauit, & ex alio viro filios acquisiuit.

ª Hæc in Ecclesia educetur, & in filios eius visitatio erit.

ª Non mittent filij eorum radicem, & rami illius non ferent fructum.

ª Deficiet in maledictionē memoria eius, & improperium illius non delebitur.

ª Et cognoscent qui relicti sunt, quoniā nihil est melius timore Domini: & nihil dulcius attendente mandatis Dei.

ª Gloria magna sequi Deū, longitudo autem dierum assumi te ab ipso.

CAP. XXIIII.

SApientia laudabit animā suam, & in medio populi sui gloriabitur.

ª In Ecclesia Altissimi os suum aperiet, & coram potentia illius gloriabitur.

ª Ego ex ore Altissimi prodij, & sicut nebula cooperui terram.

ª Ego in excelsis habitaui, & thronus meus in columna nubis.

ª Gyrum cæli circuiui sola, & in profundo abyssi deambulaui.

ª Circūspicientes omnes vias D hominū, & pfundū abyssi, & hominū corda intuētes in absconditas partes. ª Deus enim Deo antequā creārētur omnia sunt agnita, sic & post perfectū respicit omnia. ª Hic in plateis ciuitatis vindicabitur, & quasi pullus equinus fugabitur, & vbi nō sperauit, apprehendetur. ª Et erit dedecus omnibus, eò q nō intellexerit timorem Dñi. ª Sic & mulier omnis relinquens virū suū, & statuens hæreditatē ex alieno matrimonio. ª Primò enim in lege Altissimi incredibilis fuit, & secundò virū suū deliquit, & tertiò in adulterio fornicata est, & ex alio viro filios habuit sibi. ª Hæc in Ecclesiam adducetur, & in filios eius respicietur. ª Non tradent filij eorum radices, & rami eius nō dabunt fructū. ª Derelinquēt in maledictū memoriā eius, & deficiet illius nō delebitur. ª Et agnoscēt qui derelicti sunt, quoniā nihil melius est q timor Dñi, & nihil dulci⁹ quàm respicere in mandatis Dñi. ª Gloria magna est sequi Dñm, longitudo enim dierū assumetur ab eo.

CAP. XXIIII.

ASapientia laudabit animam suā, & in Deo honorabitur, & in medio populi sui gloriabitur: ª Et in ecclesia Altissimi os suum, & in conspectu virtutis illius gloriabitur; ª Et in medio populi sui exaltabitur, & in plenitudine sancta admirabitur, ª Et in multitudine electorum habebit laudē, & inter benedictos benedicetur, dicēs: ª Ego ex ore Altissimi prodiui, primogenita ante omnē creaturam. ª Ego feci in cęlis, vt orietur lumē indeficiēs, & sicut nebula texi omnē terrā. ª Ego in altissimis habitaui, & thronus me⁹ in colūna nubis. ª Gyrum cęli circuiui sola, & profundi abyssi penetraui, & in fluctibus maris ambulaui, & in omni

terra steti. ª Et in omni populo & in omni gente primatū habui: ª & omniū excellētiū & humiliū corda virtute calcaui.

ª Et in his omnibus requiem quæsiui, & in hæreditate Dñi morabor. ª Tūc præcepit & dixit mihi creator omniū, & qui B creauit me, requieuit in tabernaculo meo, & dixit mihi: ª In Iacob inhabita, & in Israel hęreditare, & ī electis meis mitte radices. ª Ab initio & ante seculā creata sum, & vsq; ad futurū seculū nō desinā, & in habitatione sancta corā ipso ministraui. ª Et sic in Sion firmata sum, & in ciuitate sanctificata similiter requieui, & in Hierusalē potestas mea. ª Et radicaui in populo honorificato, & in partes Dei mei hęreditas illi⁹, & in plenitudine Sanctorum detentio mea. ª Quasi cedrus exaltata sū in Libano, & quasi cypressus in mōte Siō. ª Quasi palma exaltata sum in Cades, & quasi plantatio rosę in Hiericho. ª Quasi oliua speciosa in cāpis, & quasi platanus exaltata sum iuxta aquā in plateis. ª Sicut cinamomū & balsamū aromatizans odorē dedi. quasi C myrrha electa dedi suauitatē odoris, & quasi storax & galbanus & vngula & gutta. ª Quasi Libanus non incisus vaporaui habitationē meā, & quasi balsamū nō mixtū odor meus. ª Ego quasi terebinthus extendi ramos meos, & rami mei honoris & gratiæ. ª Ego quasi vitis fructificaui suauitatem odoris, & flores mei fructus honoris & honestatis. ª Ego mater pulchræ dilectionis, & timoris, & agnitionis, & sanctæ spei. ª In me gratia omnis vitæ & veritatis; in me omnis spes vitæ & virtutis. ª Transite ad me omnes qui concupiscitis me, & à generationibus meis adimplemini. ª Spiritus enim meus super mel dulcis, & hæreditas mea super mel & fauum.

ª Memoriale meum seruabit in generationes seculorum: & qui ecclesiam sanctam præparauerunt in conspectu meo non deficient.

ª Qui audit me non confundetur, & qui operantur in me non peccabunt.

ª Qui elucidant me vitam æternam habebunt.

ª Hæc omnia liber vitæ, & testamentum Altissimi Dei, & agnitio sanctorum.

ª Date locum Moysi, & replebitur sapientia eius, & ipse implebit quasi Phison sapientiæ sensum, & quasi Tigris in diebus nouorum cum plena fuerit, & quasi Euphrates in die primitiarum, & quasi Iordanis in diebus messis.

ª Ipse effundet doctrinam intellectus, & quasi Nilus in diebus vindemiæ.

ª Primus non consummauit cognoscere illum, & nouissimus non scrutabitur illum.

ª Quoniam repleta est cogitatio eius super mare & terram, & consilium illius super abyssum multam.

ª Et ego quasi riuus de fluuio, & quasi aquæductus exiui de paradiso.

ª Dixi: Irrigabo hortum meum, & inebriabo pomarium meum, & ecce factum est mihi riuus meus fluuius, & fluuius meus factus est mare.

ª Adhuc ego quasi disciplinam effundam doctrinam meam, & quasi prophetiam illam relinquam in sæculis sæculorum.

ª Non enim solum mihi laborauit, sed omnibus exquirentibus veritatem.

ª Audite me principes populorum, & auribus percipite me principes congregationum.

ª Memoriale meum seruabit in generationes seculorum: & qui ecclesiam sanctam præparauerunt in conspectu meo non deficient.

ª Qui audit me non confundetur, & qui operantur in me non peccabunt.

ª Qui elucidant me vitam æternam habebunt.

ª Hæc omnia liber vitæ, & testamentum Altissimi Dei, & agnitio sanctorum.

ª Date locum Moysi, & replebitur sapientia eius, & ipse implebit quasi Phison sapientiæ sensum, & quasi Tigris in diebus nouorum cum plena fuerit, & quasi Euphrates in die primitiarum, & quasi Iordanis in diebus messis.

ª Ipse effundet doctrinam intellectus, & quasi Nilus in diebus vindemiæ.

ª Primus non consummauit cognoscere illum, & nouissimus non scrutabitur illum.

ª Quoniam repleta est cogitatio eius super mare & terram, & consilium illius super abyssum multam.

ª Et ego quasi riuus de fluuio, & quasi aquæductus exiui de paradiso.

ª Dixi: Irrigabo hortum meum, & inebriabo pomarium meum, & ecce factum est mihi riuus meus fluuius, & fluuius meus factus est mare.

ª Adhuc ego quasi disciplinam effundam doctrinam meam, & quasi prophetiam illam relinquam in sæculis sæculorum.

ª Non enim solum mihi laborauit, sed omnibus exquirentibus veritatem.

ª Audite me principes populorum, & auribus percipite me principes congregationum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

28 ‡ Nam memoria mea super mel dulcis, & hæreditas mea super mellis fauum.
29 ‡ Qui edunt me, adhuc esurient; & qui bibunt me, adhuc sitient. ‡ Qui obedit mihi non confundetur semper; & qui operantur in me, non peccabunt.
30 ‡ Hæc omnia liber testamenti Dei altissimi.
31 ‡ Lex quam mandauit nobis Moyses, hæreditatem in congregationibus Iacob. Ne desiciatis uires habere in Domino, ut confortet uos ipse. Coniungimini ad illum, Dñs omnipotens Deus solus est, & non est amplius præter eum saluator.
32 ‡ Qui implet quasi Phison omnia sapientia sua, & sicut Tigris in diebus nouorum.
33 ‡ Qui adimplet quasi Euphrates intellectum, & quasi Iordanis in diebus messis.
34 ‡ Qui ostendit tanquam lucem disciplinam cognitionis, & quasi Geon in diebus vindemiæ. ‡ Non perfecit primus scire illam, & sic vltimus non inuestigauit eam.
35 ‡ Ab enim mari multiplicatæ sunt cogitationes illius, & consilium illius ab abyssō magna.
36 ‡ Ego sapientia sicut fossa à flumine. ‡ Et quasi aquæ ductus egressa sum in paradisum. ‡ Dixi, Potum dabo meo horto optimo, & inebriabo meam viriditatem iustam. ‡ Et ecce facta est mihi fossa in fluuium, & fluuius meus factus est in mare.
37 ‡ Quoniam disciplinam quasi antelucanum illuminabo, & ostendam eam vsque ad longinquum.
38 ‡ Quoniam doctrinā quasi prophetiam effundam, & relinquam eam in generationes seculorum.
39 ‡ Videte quoniam nō mihi soli laboraui, sed omnibus exquirentibus illam.

28 ‡ ὁ γὰρ μνημόσυνόν μου ὡσεὶ μέλι γλυκύ, & ἡ κληρονομία μου ὑπὲρ μέλιτος κηρίου. ‡ ⓘ ἐσθίοντές με ἔτι πεινάσουσι, καὶ ⓘ πίνοντές με ἔτι διψήσουσιν.
29 ‡ ὁ ὑπακούων μου οὐκ αἰσχυνθήσεται διαπαντός· & ⓘ ἐργαζόμενοι ἐν ἐμοί, οὐχ ἁμαρτήσουσι.
30 ‡ Ταῦτα πάντα βίβλος διαθήκης θεοῦ ὑψίστου.
31 ‡ νόμον ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν μωσῆς, κληρονομίαν ἐν συναγωγαῖς ἰακώβ· μὴ ἐκλύεσθε ἰσχύειν ἐν κυρίῳ, ἵνα κραταιώσῃ ὑμᾶς αὐτός. κολλᾶσθε αὐτῷ, κύριος γὰρ παντοκράτωρ ὁ θεὸς μόνος ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐτοῦ σωτήρ.
32 ‡ ἐμπιπλῶν ὡς φισὼν πάντα τὰ σοφίας αὐτοῦ, καὶ ὡς τίγρις ἐν ἡμέραις νέων.
33 ‡ ὁ αἰαπληρῶν ὡς εὐφράτης σύνεσιν, καὶ ὡς ἰορδάνης ἐν ἡμέραις θερισμοῦ. ‡ ὁ ἐκφαίνων ὡς φῶς παιδείαν γνώσεως, καὶ ὡς γηὼν ἐν ἡμέραις τρυγητοῦ.
34 ‡ οὐ συνετέλεσεν ὁ πρῶτος γνῶναι αὐτὴν, καὶ ἕτως ὁ ἔσχατος οὐκ ἐξιχνίασεν αὐτήν.
35 ‡ ὅτι γὰρ θαλάσσης ἐπληθύνθη τὰ διανοήματα αὐτῆς, καὶ ἡ βουλὴ αὐτῆς ὑπὸ ἄβυσσον μεγάλην.
36 ‡ ἐγὼ ἡ σοφία ὡς διώρυξ ἀπὸ ποταμοῦ· 37 καὶ ὡς ὑδραγωγὸς ἐξῆλθον εἰς παράδεισον.
38 ‡ εἶπον, ποτίσω μου τὸν κῆπον τὸν ἄρισον, & μεθύσω μου τὸν πρασιὰν τοῦ δικαίου.
39 ‡ καὶ ἰδοὺ ἐγένετό μοι ἡ διώρυξ εἰς ποταμόν, καὶ ὁ ποταμός μου ἐγένετο εἰς θάλασσαν.
40 ‡ ὅτι παιδείαν ὡς ὄρθρον φῶς ποιήσω, & ἐκφανῶ αὐτὴν ἕως εἰς μακράν.
41 ‡ ὅτι διδασκαλίαν ὡς προφητείαν ἐκχεῶ, & καταλείψω αὐτὴν εἰς γενεὰς τῶν αἰώνων.
42 ‡ ἴδετε ὅτι οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτήν.

28 ‡ Memoria mea in generatione seculorum. ‡ Qui edit me, adhuc esurient: & qui bibunt me, adhuc sitient. ‡ Qui audit me, nō confundetur, & qui operantur in me, non peccabunt. ‡ Qui elucidat me, vitā æternā habebunt. ‡ Hæc omnia liber vitæ, & testamentum Altissimi, & agnitio veritatis. ‡ Legē mandauit Moyses in præceptis iustitiarum, & hæreditatem domui Iacob, & Israel promissiones. ‡ Puerū Dauid puero suo excitare regem ex ipso fortissimum, & sedere throno honoris sedentem in sempiternum. ‡ Qui implet quasi Phison sapientiam, & sicut Tygris in diebus nouorū. ‡ Qui adimplet quasi Euphrates sensum, qui multiplicat quasi Iordanis in tempore messis. ‡ Qui mittit doctrinam plinam sicut lucem, & assimilatur quasi Geon in die vindemiæ. ‡ Qui perficit primus illam, & infirmior non inuestigabit illam, & infirmior non inueniet eam. ‡ A mari enim abundabit cogitatio eius, & consilium illius in abyssō magna. ‡ Ego sapientia effudi flumina. ‡ Ego quasi trames aquæ ductꝰ exiui de paradiso. ‡ Dixi: Rigabo hortum plātationis meum, & inebriabo partus meos fructum. ‡ Et factus est meus trames abundans, & fluuius meus appropinquauit ad mare. ‡ Quonia doctrina quasi antelucanum illumino omnibus, & enarrabo illam vsque in longinquum. ‡ Penetrabo inferiores partes terræ, & intuebor omnes dormientes, & illuminabo omnes sperantes in Dñō. ‡ Adhuc doctrina quasi prophetiam effundā, & relinquam illam quærentibus in progenies illorū vsq; in seculum sanctum. ‡ Videte quoniam non soli mihi laboraui, sed omnibus exquirētibus veritatem.

CAP. XXV.

1 IN tribus placitum est spiritui meo, quæ sunt probata A coram Deo & hominibus.
2 ‡ Concordia fratrum, & amor proximorū, & vir & mulier sibi bene consentientes.
3 ‡ Tres species odiuit anima mea, & aggrauor valde animę illorum. ‡ Pauperem superbum, & diuitem mēdacem, & senem fatuum & insensatum.
5 ‡ Quæ in iuuentute tua nō congregasti, quomodo in senectute tua inuenies?
6 ‡ Quàm speciosum caniciei iudicium, & presbyteris cognoscere consilium! ‡ Quàm speciosa veteranis sapientia, & gloriosus intellectus & consilium! ‡ Corona senum multa peritia, & gloria illorum timor Dei. ‡ Nouem insuspicabilia cordis magnificaui, & decimum dicam in lingua hominibus.
Ecclus. 14.2
10 ‡ Homo qui iocundatur in filiis, viuens & videns subuersionem inimicorum suorum.
11 ‡ Beatus qui habitat cum muliere sensata, & qui lingua sua non est lapsus, & qui non seruiuit indignis se.
12 ‡ Beatus qui inuenit amicum verū, & qui enarrat iustitiam auri audienti. ‡ Quàm magnus qui inuenit sapientiam & scientiam, sed non est super timentem Dominū! ‡ Timor Dei super omnia se superposuit.
15 ‡ Beatus homo cui donatū est habere timorē Dei. qui tenet illum, cui assimilabitur?
16 ‡ Timor Dei initiū dilectionis eius; fidei aūt initium agglutinandum est ei. ‡ Omnis plaga tristitia cordis est, & omnis malitia nequitia mulieris.
18 ‡ Et omnem plagam & non plagam videbit cordis: ‡ Et omnem nequitiam, & nō nequitiam mulieris:
20 ‡ Et omnem obductum & non obductum odientium: & omnem vindictam & nō vindictam inimicorum.

κε´

1 Ἐν τρισὶν ὡραΐσθη καὶ στήθη ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀνθρώπων
2 ‡ ὁμόνοια ἀδελφῶν καὶ φιλία πλησίον, καὶ ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἑαυτοῖς συμπεφερόμενοι.
3 ‡ τρία δὲ εἴδη ἐμίσησεν ἡ ψυχή μου καὶ προσώχθισα σφόδρα τῇ ζωῇ μου·
4 ‡ πτωχὸν ὑπερήφανον καὶ πλούσιον ψεύστην, καὶ γέροντα μοιχὸν ἐλαττούμενον σύνεσει.
5 ‡ ἐν νεότητί σου οὐ συνήγαγες, καὶ πῶς εὗρες ἐν τῷ γήρᾳ σου.
6 ‡ ὡς ὡραῖον πολιαῖς κρίσις, καὶ πρεσβυτέροις γνῶναι βουλήν.
7 ‡ ὡς ὡραία γερόντων σοφία, καὶ δεδοξασμένοις διανόημα καὶ βουλή.
8 ‡ στέφανος γερόντων πολυπειρία, καὶ τὸ καύχημα αὐτῶν φόβος κυρίου.
9 ‡ ἐννέα ἐπινοήματα ἐμακάρισα ἐν καρδίᾳ μου, & τὸ δέκατον ἐρῶ ἐν τῇ γλώσσῃ μου.
10 ‡ ἄνθρωπος ἐπὶ τέκνοις εὐφραινόμενος ζῶν καὶ βλέπων ἐπὶ πτώσει ἐχθρῶν.
11 ‡ μακάριος ὁ συνοικῶν γυναικὶ συνετῇ, & ὃς οὐκ ἐπτέλυσεν ἀναξίῳ ἑαυτοῦ.
12 ‡ μακάριος ὃς εὗρε φρόνησιν, & ὁ διηγούμενος εἰς ὦτα ἀκροωμένων.
13 ‡ ὡς μέγας ὁ εὑρὼν σοφίαν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τὸν φοβούμενον κύριον
14 ‡ ἀγάπησις δὲ κυρίου ὑπὲρ πάντα ὑπερέβαλεν εἰς φωτισμόν.
15 ‡ ὁ κρατῶν αὐτὸν τίνι ὁμοιωθήσεται;
16 ‡ φόβος κυρίου ἀρχὴ ἀγαπήσεως αὐτοῦ· πίστις δὲ ἀρχὴ κολλήσεως αὐτοῦ.
17 ‡ πᾶσαν πληγὴν καὶ μὴ πληγὴν καρδίας, καὶ πᾶσαν πονηρίαν & μὴ πονηρίαν γυναικός.
18 ‡ πᾶσαν ἐπαγωγὴν καὶ μὴ ἐπαγωγὴν μισούντων, καὶ πᾶσαν ἐκδίκησιν καὶ μὴ ἐκδίκησιν ἐχθρῶν.

CAP. XXV.

1 IN tribus pulchra facta sū, & surrexi pulchra coram Domino. Coram Domino & hominibus
2 ‡ Concordiam fratrum & amicitiam proximi, & vir et mulier sibi consentientes.
3 ‡ Tres autem species odiuit anima mea, et grauis fui valde vitæ illorum.
4 ‡ Pauperem superbum & diuitem mēdacem, & senem adulterum diminutum intellectū. ‡ In iuuentute tua non congregasti, & quomodo poteris inuenire in senectute tua. ‡ Quàm speciosum canis iudicium, & presbyteris cognoscere consilium!
7 ‡ Quàm speciosa senum sapientia, & gloriosis cogitatio & consilium!
8 ‡ Corona senum multa experientia, & gloriatio illorum timor Domini.
9 ‡ Nouem suspiciones beatas dixi in corde meo, & decimam dicam in lingua mea.
10 ‡ Homo in filijs qui iocundatur viuens & videns in casu inimicorum.
11 ‡ Beatus qui habitat cum muliere prudenti, & qui in lingua non lapsus est, & qui non seruiuit indigno se.
12 ‡ Beatus qui inuenit prudentiam, & qui enarrat in aures audientium.
13 ‡ Quàm magnus qui inuenit sapientiam, sed non est super timentem Dominum.
14 ‡ Dilectio autem Domini super omnia supergressa est in claritatem. ‡ Qui tenet illam, cui assimilabitur?
16 ‡ Timor Domini initium dilectionis eius. Fides autem initium agglutinationis eius.
17 ‡ Omnem plagam & non plagam cordis, et omnē nequitiā & non nequitiā mulieris.
18 ‡ Omnem inductionem et non inductionem odientium, & omnem vindictam & nō vindictam inimicorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Non est caput super caput colubri, & non est ira super iram inimici.
* Cohabitare cum leone et draconе apptbo, magis quàm cohabitare cũ muliere mala.
* Nequitia mulieris alienat faciem eius, & obscurat vultũ suum tanquam vrsus.
* In medio proximorum suorũ decidet vir illius, & imuitè suspirabit propter eã.
* Parua omnis malitia ad malitiam mulieris, sors peccatoris cadat super illam.
* Sicut ascensus arenosus in pedibus senis, sic mulier linguata viro taciturno.
* Ne incidas in speciem mulieris, & mulierẽ ne concupiscas ad delitias.
* Ira & inuerecundia et cõfusio magna mulier, si præbeat viro suo.
* Cor humile & facies mœsta, & plaga cordis mulier nequam.
* Manus debiles & genua dissoluta, quæ non consolabitur virũ suum in gemitu.
* A muliere initium peccati, & propter illam morimur omnes.
* Ne des transitum aquæ, neque mulieri malæ libertatem exitus.
* Si non ambulat secundum manum tuam,
* A carnibus tuis abscinde illam, da & absolue.

CAP. XXVI.

MVlieris bonæ beatus vir, & numerus dierum illius duplex.
* Mulier fortis oblectat virum suum, & annos vitæ suæ implebit in pace.
* Mulier bona pars bona, in parte timentium Dominum dabitur.
* Diuitis autem & pauperis cor bonũ erga Dominũ, in omni tẽpore vultum habentes hilarem, exultabunt.
* A tribus cauit meũ cor, & in quarto facie timui.

21 * οὐκ ἔστι κεφαλὴ ὑπὲρ κεφαλῆς ὄφεως, καὶ οὐκ ἔστι θυμὸς ὑπὲρ θυ-
22 μὸν ἐχθροῦ. * συνοικῆσαι λέοντι καὶ δράκοντι διδοκῶ, ἢ συνοικῆσαι
μὴ γυναικὸς πονηρᾶς.
23 * πονηρία γυναικὸς ἀλλοτριοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ σκοτοῖ τὸ πρό-
σωπον αὐτῆς ὡς ἄρκος.
24 * ἀναμέσον τῶν πλησίον αὐτῆ ἀναπεσεῖται ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἀκα-
25 τίως ἀναστενάξει διʼ αὐτόν. * μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυναικός,
κλῆρος ἁμαρτωλοῦ ἐπιπεσοῖ αὐτῇ.
26 * ὡς ἀνάβασις ἀμμώδης ἐπὶ ποσὶ πρεσβύτου, οὕτως γυνὴ γλωσ-
σώδης ἀνδρὶ ἡσύχῳ.
27 * μὴ προσπέσῃς εἰς κάλλος γυναικός, καὶ γυναῖκα μὴ ἐπιποθήσῃς εἰς τρυφήν.
28 * ὀργὴ καὶ ἀναίδεια καὶ αἰσχύνη μεγάλη γυνὴ ἐὰν ἐπιχορηγῇ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.
30 * καρδία ταπεινὴ καὶ πρόσωπον σκυθρωπὸν καὶ πληγὴ καρδίας γυνὴ πονηρά.
31 * χεῖρες παρειμέναι καὶ γόνατα παραλελυμένα, ἥτις οὐ παρακαλέσει τὸν ἀνδρα αὐτῆς ἐν γενώσει.
32 * ἀπὸ γυναικὸς ἀρχὴ ἁμαρτίας, καὶ δι αὐτὴν ἀποθνήσκομεν πάντες.
33 * μὴ δῷς ἐξόδους ὕδατι, μηδὲ γυναικὶ πονηρᾷ παρρησίαν ἐξόδου.
34 * εἰ μὴ πορεύῃ κατὰ χεῖρά σου,
35 * ἀπὸ τῶν σαρκῶν σου ἀπότεμε αὐτήν, διὰ καὶ ἀπόλυσον.

κϛ'.

1 * Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ ἀνὴρ, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ διπλάσιος.
2 * γυνὴ ἀνδρείᾳ εὐφραίνει τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ πληρώσει ἐν εἰρήνῃ.
3 * γυνὴ ἀγαθή, μερὶς ἀγαθή, ἐν μερίδι φοβουμένων τὸν κύριον δοθή-
4 σεται. * πλούσιος ἢ πτωχὰ καρδία ἀγαθὴ πρὸς κύριον, ἐν παντὶ καιρῷ πρόσωπον ἔχοντες ἱλαρὸν γαυ-
5 σθήσονται. * ἀπὸ τριῶν ἐδειλιάθη μου ἡ καρδία, καὶ ἐπὶ τῷ τετάρτῳ προσώπῳ ἐφοβήθην.

21 * Non est caput nequius super caput colubri, non est ira
22 super iram mulieris. * Commorari leoni & draconi placebit, quàm habitare cum mu-
23 liere nequam. * Nequitia mulieris immutat faciem eius, & obcæcabit vultũ suum tanquam vrsus, & quasi saccum
24 ostendit in medio proximorum. * Ingemuit vir eius, & audiens suspirauit modicum.
25 * Breuis omnis malitia super malitiã mulieris, sors peccatorum cadat super illam.
26 * Sicut ascensus arenosus in pedibus veterani, sic mulier linguata homini quieto.
27 * Ne respicias in mulierem speciem, & non concupiscas
28 mulierẽ in specie. * Mulieris ira irreuerẽtia & confusio magna.
29 * Mulier si primatum habeat, contraria est viro suo.
30 * Cor humile & facies tristis, & plaga mortis, nullier nequa.
31 * Manus debiles & genua dissoluta, mulier quæ non beatificat virum suum.
32 * A muliere initium fabricationis est peccati, & per illam omnes
33 morimur. * Non des aquæ tuæ exitum, nec mulieri nequam quam veniam prodeundi.
34 * Si nõ ambulauerit ad manum tuam, confundet te in conspectu inimicorum.
35 * A carnibus tuis abscinde illam, ne semper te abuset.

CAP. XXVI.

A MVlieris bonæ beatus vir, numerus enim annorum illorum duplex.
2 * Mulier fortis oblectat virum suum, & annos vitæ illius
3 in pace implebit. * Pars bona mulier bona, in parte bona timentiũ Dominum dabitur viro pro factis bonis
4 * Diuitis autem & pauperis cor bonũ, in omni opere vultus illorum hilaris.
5 * A tribus timuit cor meum, & in quarto facies mea contuit.

* Delaturã ciuitatis, & collectionem populi,
* Et calumniam mẽdacem, 7
super mortem omnia grauia.
* Dolor cordis & luctus, 8
mulier zelotypa.
* In muliere zelotypa flagellum linguæ, omnibus communicans.
* Sicut boum iugum quod 10
mouetur, ita & mulier nequã.
qui tenet illam, quasi qui apprehendit scorpionem.
* Mulier ebriosa ira magna, 11
& contumelia, & turpitudo illius non tegetur.
* Fornicatio mulieris in ex- 12
cellentia oculorum, & in palC
pebris illius agnoscetur.
Ecc. 42.9 * In filia auertente se firma 13
custodiam, ne inuenta occasione abutatur se.
* Ab omni irreuerẽtia ocu- 14
lorum eius caue, & ne mireris si te neglexerit.
* Sicut viator sitiens ad fon- 15
tem os aperiet, & ab omni aqua proxima bibet, & contra omnem palum sedebit, & contra omnem sagittam aperiet pharetram, donec deficiat.
* Gratia mulieris sedulę de- 16
lectabit virum suum, & ossa illius impinguabit.
* Disciplina illius datum 17
Dei est. * Mulier sensata & 18
tacita, non est immutatio eruditæ animæ.
* Gratia super gratiam mu- 19
lier sancta & pudorata.
* Omnis autem ponderatio 20
non est digna continẽtis animæ. * Sicut Sol oriens mun- 21
do in altissimis Dei: sic mulieris bonæ species in ornamentum domus eius. lucerna splendens super candelabrum sanctum:
* Et species faciei super æta- 22
tem stabilem.
* Columnæ aureæ super ba- 23
ses argenteas, & pedes firmi super plantas stabilis mulieris.
* Fundamenta æterna supra 24
petram solidam: sic mandata Dei in corde mulieris sanctæ.

διαξολὴν πόλεως καὶ ὄχλη- 6
σιν ὄχλου,
καὶ καταψευσμὸν ὑπὲρ θάνα- 7
τον, πάντα μοχθηρά.
ἄχος καρδίας καὶ πένθος 8
γυνὴ ἀντίζηλος γυναικί, καὶ μάστιξ γλώσσης πᾶσιν ἐπικοινωνοῦσα.
βοὸς ζυγὸν σαλευόμενον, γυνὴ 10
πονηρά, ὁ κρατῶν αὐτῆς ὡς δρασσόμενος σκορπίου.
ὀργὴ μεγάλη, γυνὴ μέθυσος, 11
καὶ ῥεμβάς. καὶ τὴν αἰσχυμοσύνην αὐτῆς οὐ συγκαλύψει.
πορνεία γυναικὸς ἐν μετεωρι- 12
σμοῖς ὀφθαλμῶν, καὶ ἐν βλεφάροις αὐτῆς γνωσθήσεται.
ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ, φυ- 13
λάσσου φυλακὴν, ἵνα μὴ ἀφροδισίοις ἀνέσει ἑαυτὴν χρήσηται.
ὀπίσω ἀναιδοῦς ὀφθαλμοῦ φύ- 14
λαξαι, καὶ μὴ θαυμάσῃς ἐὰν εἰς σὲ πλημμελήσῃ.
ὡς δίψῶν ὁδοιπόρος στόμα ἀ- 15
νοίξας ἀφρὸν πηγῆς, καὶ ἀπὸ παντὸς ὕδατος ἐγγὺς πίεται· κατέναντι παντὸς παστάλου καθήσεται, καὶ ἐναντι βέλους ἀνοίξει φαρέτρας.
χάρις γυναικὸς τέρψει ἄνδρα 16
αὐτῆς, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ πιανεῖ ἐπιστήμη αὐτῆς.
δόσις κυρίου γυνὴ σιγηρὰ καὶ δυ- 17
νατή, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνταλλάγμα πεπαιδευμένης ψυχῆς.
χάρις ἐπὶ χάριτι, γυνὴ αἰσχυ- 19
τηρὰ καὶ πιστή. καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς 20
πᾶς ἄξιος ἐγκρατοῦς ψυχῆς αὐτῆς.
ἥλιος ἀνατέλλων ἐν ὑψίστοις κυ- 21
ρίου, καὶ κάλλος γυναικὸς ἀγαθῆς ἐν κόσμῳ οἰκίας αὐτῆς, λύχνος ἐπικαιόμενος ἐπὶ λυχνίας ἁγίας,
καὶ κάλλος προσώπου ἐπὶ ἡλι- 22
κίᾳ στατίμῃ.
σύλοι χρύσεοι ἐπὶ βάσεσιν ἀρ- 23
γυραῖς, καὶ πόδες ὡραῖοι ἐπὶ σφυροῖς βύσσης.
τέκνον ἀκμὴν ἡλικίας σου συ- 24
τήρησον ὑγιῆ, καὶ μὴ δῷς ἀλλοτρίοις τὸ ἰσχύ σου.

* Calumniã ciuitatis, & collectionem turbæ,
* Et falsum testimonium super mortem: omnia praua.
* Dolor cordis & luctus mulier zelotypa contra mulierem, & flagellum linguæ omnibus communicans.
* Boum iugum cõcussum, mulier nequam; qui dominatur illius quasi qui apprehendit scorpionem.
* Ira magna, mulier ebriosa & mente aliena, & turpitudinem suam non celabit.
* Fornicatio mulieris in extollentiis oculorum, & in palpebris suis cognoscetur.
* Super filiam inuertibilem, firma custodiam; ne inueniens solutionem se ipsa vtatur.
* Post inuerecundum oculum caue, & ne mireris si in te errauerit.
* Sicut sitiens viator os aperiet cùm inuenerit fontẽ, & ab omni aqua proxima bibet, contra omnem palum sedebit, & contra sagittam aperiet pharetram.
* Gratia mulieris delectabit virum eius; & ossa illius impinguabit scientia illius.
* Datum domini mulier tacita prudens, & non est commutatio eruditæ animæ.
* Gratia super gratiam, mulier pudorata & fidelis:
* Et non est pondus omne dignum continentis animæ
suæ. * Sol oriens in altissimis domini, & pulchritudo mulieris bonæ in ornamento domus eius: lucerna splendẽs super candelabrum sanctum,
* Et species faciei in ætate stabili.
* Columnæ aureæ super bases argenteas, & pedes formosi super paumenta stabilia.
* Fili, florem ætatis tuæ conserua sanam, & ne des alienis robur tuum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ Cùm requisieris omnis compi fertilem sortẽ, semina propria semina, confidens in nobilitate tua.
‡ Sic generationes tuæ superstites, & audaciã nobilitatis habentes, magnæ erunt. ‡ Mulier mercenaria æqualis porco reputabitur, coniugata autẽ turris mortis vitẽtibus reputabitur.
‡ Mulier impia iniquo pars dabitur, religiosa autem datur timenti Dominum.
‡ Mulier turpis ignominiam cõmutabit; filia autem honesta & virũ reuerebitur. ‡ Mulier inuerecunda sicut canis reputabitur, at habens verecundiam, Dominũ timebit. ‡ Mulier virũ proprium honorans, sapiens omnibus apparebit; inhonorans autem impia in superbia omnibus cognoscetur.
‡ Mulieris bonæ beatus vir, nam numerus annorũ eius, duplex erit.
‡ Mulier vociferãs & linguosa in inimicorum fugationem contemplabitur; ‡ Hominis autem cuiusque anima similis his, belli seditionibus animam transiget. ‡ In duobus contristatũ est meum cor, & in tertio ira mihi aduenit.
‡ Vir bellator deficiens per inopiam, & viri prudentes si cõtemnantur. ‡ Rediens à iustitia ad peccatum, Dominus parabit eum ad romphæam: difficile eruitur negotiator à deceptione, & non iustificabitur caupo à peccato.

CAP. XXVII.

GRatia indifferentis multi pecauerunt, & qui quærit multiplicare auertet oculum suum.
‡ In mẽdio compaginum lapidearum figetur palus, & in medio vendentionis & emptionis comprimetur peccatum. ‡ Si non in timore Domini tenuerit cum diligentia, citò subuertetur eius domus. ‡ In cõcussione cribri permanent stercora, sic spolia hominis in cogitatione illius.
‡ Vasa figuli probat fornax, & tentatio hominis in cogitatione illius.
‡ Culturam ligni ostendit fructus illius, sic locutio cogitationis in corde hominis.

‡ In duobus contristatum est cor meum, & in tertio iracundia mihi aduenit.
‡ Vir bellator deficiens per inopiam, & viri sensatus contemptus, & qui transgreditur à iustitia ad peccatum. Deus parauit eum ad romphæam.
‡ Duæ species difficiles & periculosæ mihi apparuerunt: Difficile exuitur negocians à negligentiã, & non iustificabitur caupo à peccatis labiorum.

CAP. XXVII.

1 APropter inopiam multi deliquerunt; & qui querit locupletari, auertit oculum suum.
2 ‡ Sicut in medio compaginum lapidum palus figitur, sic & inter medium venditionis & emptionis angustiabitur peccatis.
3 ‡ Conteretur cum delinquente delictum.
4 ‡ Si non in timore Domini tenueris te instanter, citò subuertetur domus tua.
5 ‡ Sicut in percussione cribri remanebit pulvis, sic aporia hominis in cogitatu illius.
6 ‡ Vasa figuli probat fornax, & homines iustos tentatio tribulationis.
7 ‡ Sicut rusticatio de ligno ostẽdit fructũ illius, sic verbũ ex cogitatu cordis hominis.

χζ.

1 ‡ Χάριν ἀδιαφόρου πολλοὶ ἥμαρτον, & ὁ ζητῶν πλουτῆσαι ἀπο-
2 στρέψει ὀφθαλμὸν αὐτοῦ. ‡ ἀνὰ μέσον ἁρμῶν λιθίνων παγήσεται
3 πάσσαλος, & ἀνὰ μέσον πράσεως καὶ ἀγορασμοῦ σωτηρισθήσε-
4 ται ἁμαρτία. ‡ ἐὰν μὴ ἐν φόβῳ κυρίου κρατηθῇς κατεπείγως, ὁ τα-
5 χὺ καταστραφήσεται οἶκός σου. ‡ ἐν σείσματι κοσκίνου φανήσε-
6 ται κόπρια, οὕτως σκῦλα ἀνθρώπου ἐν λογισμῷ αὐτοῦ. ‡ καμί-
7 νου δοκιμάζει κάμινος, καὶ πειρασμὸς ἀνθρώπους ἐν διαλο-
γισμῷ αὐτοῦ. ‡ γεώργιον ξύλου ἐκφαίνει ὁ καρπὸς αὐτοῦ, οὕτως
λογισμὸς ἐνθυμήματος ἐν καρδίᾳ ἀνθρώπου.

‡ Ante sermonem non laudes virum: hæc enim tentatio Best hominum. ‡ Si sequaris iustitiam, apprehendes illam: & indues quasi poderem honoris, & inhabitabis cum ea, & proteget te in sempiternũ, & in die agnitionis inuenies firmamentum. ‡ Volatilia ad sibi similia conueniunt; & veritas ad eos qui operantur illã, reuertetur. ‡ Leo venationi insidiatur semper: sic peccata operantibus iniquitatem.
‡ Homo sensatus in sapientia manet sicut Sol; nam stultus sicut Luna mutatur. ‡ In medio insensatorũ serua verbum tempori: in medio autẽ cogitantium assiduus esto.
Ecc. 21. b. ‡ Narratio peccantiũ odiosa, & risus illorum in delictis peccati. ‡ Loquela multum iurans, horripilationem capiti statuet; & irreuerentia ipsius obturatio aurium. ‡ Effusio sanguinis in rixa superborum; & maledictio illorum auditus grauis. ‡ Qui denudat arcana, amici fidem perdit, & nõ inueniet amicum ad animum suum. ‡ Dilige proximum, & coniungere fidem cum illo: ‡ Quòd si denudaueris abscõsa illius, non persequeris post eum. ‡ Homo qui perdit amicum suum, sic & qui perdit amicitiam proximi sui.
‡ Et sicut qui dimittit auem de manu sua: sic qui reliquisti proximum tuum, & non eum capies. ‡ Non illum sequaris; quoniam longè abest: effugit enim quasi caprea de laqueo, quoniam vulnerata est anima eius. ‡ Vltrà eum nõ poteris colligare, & maledicti est concordatio. ‡ Denudare autem amici mysteria, desperatio est animæ infelicis.
‡ Annuens oculo, fabricat iniqua, & nemo eum abiiciet. In conspectu oculorum tuorum conculcabit os suum, & super sermones tuos admirabitur.

ECCLESIASTIC.

‡ Ante sermonem ne laudaueris virum, hæc enim tentatio hominum.
‡ Si sequaris iustitiã, apprehendes ipsam, & indues eam vt talarem tunicam gloriæ. ‡ Volatilia ad similia sibi diuertent, & veritas ad operantes reuertetur.
‡ Leo venationi insidiatur, sic peccatum operãtibus iniquitatem.
‡ Narratio pij semper in sapientia, at stultus sicut Luna alteratur.
‡ In medium imprudentium conserua tempus, in medium autem cogitantium assiduus esto.
‡ Narratio fatuorum onerositas, & risus eorum in cibo peccati.
‡ Loquela multum iurantis eriget capillos, & rixa eorum obturatio aurium.
‡ Effusio sanguinis rixa superborum, & conuiciatio illorum auditio praua.
‡ Reuelans arcana perdidit fidem, & non inueniet amicum ad animam suam.
‡ Dilige amicum, & fidelis esto cum eo.
‡ Si autem reuelaueris arcana illius, non persequaris post eum.
‡ Sicut enim perdidit homo inimicum suum, sic perdidit proximum suum.
‡ Et sicut auem de manu tua dimittens, sic dimisisti proximũ, & non capies eum.
‡ Ne eum sequaris, quoniam longè abest, & effugit tanquam dorcas de laqueo.
‡ Quoniam vulnus possibile est alligare, & cõuitij est conciliatio.
‡ At qui reuelauit arcana, perdidit fidem. ‡ Annuens oculo fabricat mala; & qui cognouerit eum, recedet ab eo. In conspectu oculorum tuorum indulcabit os suum, & in sermonibus tuis admirabitur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

* *Postea autem peruertet os suum, & in sermonibus suis dabit scandala.*
* *Multa odio habui, & non assimilaui ei, & Dominus odiet.*
* *Qui mittit lapidem in altum super caput suum mittit; & plaga dolosa diuidit vulnus.*
* *Qui fodit foueam, incidet in eam:*
* *Et statuens laqueū, capietur in eo.*
* *Facienti mala, super ipsum morabuntur, & non cognoscet vnde venirnt illi.*
* *Illusio & improperium superborum, & vindicta sicut leo insidiabitur illis.*
* *Laqueo capientur qui letantur in casu piorum, & dolor consumet illos ante mortē eorū. ira & furor, & hæc sunt abominationes, & vir peccator continens erit illorū.*

CAP. XXVIII.

1 * *VIndicans à Domino, inueniet vindictam, & peccata illius obseruans obseruabit.*
2 * *Dimitte iniuriam proximo, & tunc deprecante te, peccata tua soluentur.*
3 * *Homo homini conseruat iram, & à Domino quærit medelam.*
4 * *Et in hominem similem sibi nō habet misericordiam, & pro peccatis suis deprecatur.*
5 * *Ipse caro existens conseruat iram, & quis propitiabit peccata illius?*
6 * *Memento nouissimorum, & desine inimicari:*
7 * *Et non mineris proximo interitum & mortem, & acquiesce præceptis.*
8 * *Memento mandatorum, & non iracaris proximo:*
9 * *Et testamenti Altissimi, & despice ignorantiam.*
10 * *Abstine à lite, & deminues peccata, homo enim iracundus incendet litem.*

16 * ὕστερος δὲ διαστρέψει τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς λόγοις ου δώσει σκάνδαλα.
17 * πολλὰ ἐμίσησα καὶ οὐκ ὡμοίωσα αὐτῷ, καὶ ὁ κύριος μισήσει.
18 * ὁ βάλλων λίθον εἰς ὕψος ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ βάλλει, καὶ πληγὴ δολία διαιρεῖ τραῦμα.
19 * ὁ ὀρύσσων βόθρον ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν.
30 * καὶ ὁ ἱστῶν παγίδα ἁλώσεται ἐν αὐτῇ. * ποιοῦσι πονηρὰ ἐπ' αὐτὸν αὐλιδηθή(ε), & ὰ μὴ γινώσκει πόθεν ἥκει αὐτοῖς.
32 * ἐμπαιγμὸς & ὀνειδισμὸς ὑπερηφάνων & ἡ ἐκδίκησις ὡς λέων ἐνεδρεύσει αὐτούς.
33 * παγίδι ἁλώσονται οἱ εὐφραινόμενοι ἐν πτώσει δικαίων, & ὀδύνη καταναλώσει αὐτοὺς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτῶν. μῖσος καὶ ὀργὴ & ταῦτα ἐστι βδελύγματα, & ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς ἐγκρατὴς ἔσται αὐτῶν.

κη'.

1 * Ὁ ἐκδικῶν παρὰ κυρίου εὑρήσει ἐκδίκησιν, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ διατηρῶν διατηρήσει.
2 * ἄφες τὸ ἀδίκημα τῷ πλησίον, καὶ τότε δεηθέντος σου αἱ ἁμαρτίαι σου λυθήσονται.
3 * ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ στωμυρεῖ ὀργήν, καὶ παρὰ κυρίου ζητεῖ ἴασιν.
4 * καὶ ἐπ' ἄνθρωπον ὅμοιον αὐτῷ οὐκ ἔχει ἔλεον, καὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ δέεται.
5 * αὐτὸς σὰρξ ὢν διατρεῖ μῆνιν, καὶ τίς ἐξιλάσεται τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ; * μνήσθητι τὰ ἔσχατα καὶ παῦσαι ἐχθραίνων.
7 * καὶ μὴ μίσησε τὸν πλησίον καταφθορὰν καὶ θάνατον, & ἔμμενε ἐντολαῖς.
8 * μνήσθητι ἐντολῶν καὶ μὴ μίσησε τὸν πλησίον, * καὶ διαθήκης ὑψίστου, & παρίδε ἄγνοιαν.
10 * ἀπόσχου δικῆ μάχης, & ἐλαττώσεις ἁμαρτίας, ἀνὴρ & ὀργὴ & ἀνθρωπος ἐκκαύσει μάχην.

16 * Nouissimè autem peruertet os suum, & in verbis suis dabit scandalum.
17 * Multa audiui, & non consensi quaui ei, & Dominus odiet illum.
18 * Qui in altum mittit lapidem, super caput eius cadet: & plaga dolosa dolosi diuidet vulnera.
19 * Et qui foueam fodit, incidet in eam: & qui statuit laqueum proximo suo, offendet in eo.
30 * Et qui laqueum alij ponit, peribit in illo.
31 * Facienti nequissimū consilium, super ipsum deuoluetur, & nō agnoscet, vnde ei oriatur illi.
32 * Illusio & improperium superborum, & vindicta sicut leo insidiabitur illi.
33 * Laqueo peribunt, qui lætantur casu iustorū: dolor autem consumet illos antequam moriantur: ira & furor vtraque execrabilia sunt, & vir peccator continens erit illorum.

CAP. XXVIII.

1 QVi vindicari vult à Deo, inueniet vindictā, & peccata illius seruans seruabit.
2 * Relinque proximo tuo nocenti te, & tunc deprecanti tibi peccata soluentur.
3 * Homo homini reseruat iram, & à Deo quærit medelam.
4 * In hominem similem illius non habet misericordiam, & de peccatis suis deprecatur.
5 * Ipse dum caro sit reseruat iram, & propitiationem petit à Deo: quis exorabit pro delictis illius?
6 * Memento nouissimorum, & desine inimicari.
7 * Tabitudo enim & mors imminent in mandatis eius.
8 * Memorare timorem Dei, & non iracaris proximo.
9 * Memorare testamentum Altissimi, & despice ignorantiam proximi.
10 * Abstine te à lite, & minues peccata.

* Homo enim iracundus incendit litem, & vir peccator B turbabit amicos, & in medio pacem habentiū immittit inimicitiam.
* Secundum enim ligna syluæ, sic ignis exardescit; & secūdum virtutem hominis, sic iracundia illius erit; & secundum substantiam suam exaltabit iram suam. * Certamen festinatum incendit ignem, & lis festinans effundit sanguinem, & lingua testificans adducet mortem. * Si sufflaueris quasi ignis exardebit; & si expueris super illam, extinguetur. vtraque ex ore proficiscuntur. * Susurro & bilinguis maledictus; multos enim turbauit pacem habentes.
* Lingua tertia multos cōmouit, & dispersit illos de gente in gentem.
* Ciuitates muratas diuitū destruxit, & domos magnatorum effodit. C
* Virtutes populorum concidit, & gentes fortes dissoluit. * Lingua tertia mulieres viratas eiecit, & priuauit illas laboribus suis.
* Qui respicit illam, non habebit requiem, nec habebit amicum in quo requiescat.
* Flagelli plaga liuorem facit: plaga autem linguæ comminuet ossa.
* Multi ceciderunt in ore gladij, sed non sic quasi qui interierūt per linguam suam.
* Beatus qui tectus est à lingua nequam, qui in iracundia illius non transiuit, & qui non attraxit iugum, & in vinculis eius non est ligatus.
* Iugum enim illius iugum ferreum est, & vinculum illius vinculum æreum est.
* Mors illius mors nequissima, & vtilis potius inferus D quàm illa.
* Perseuerantia illius non permanebit, sed obtinebit vias iniustorū. In flamma sua non comburet iustos.

ECCLESIASTIC.

* ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς ταράσσει φίλους, καὶ ἀνὰ μέσον εἰρηνευόντων ἐμβαλεῖ διαβολήν.
* κατὰ τὴν ὕλην ὁ πυρὸς οὕτως ἐκκαυθήσεται, κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου ὁ θυμὸς αὐτοῦ ἔσται, καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον τοῦ ἀνθρώπου ὁ θυμὸς αὐτοῦ ὀργὴν αὐτοῦ.
* ἔρις καταπυθμὴν ὀρμὴν ἐκκαίει πῦρ, & μάχη καταπυθύουσα ἐκχέει αἷμα.
* ἐὰν φυσήσῃς εἰς σπινθῆρα καὶ(ε), καὶ ἐὰν πτύσῃς ἐπ' αὐτὸ δυσβαστάσει σε· & ἀμφότερα ἐκ σοῦ ἐκπορεύεται.
* ψίθυρος & δίγλωσσος κατάρασθε· πολλοὺς γὰρ εἰρηνεύοντας ἀπώλεσαν.
* γλῶσσα τριτὴ πολλοὺς ἐσάλευσε, & διέσπασεν αὐτοὺς ἀπὸ ἐθνους εἰς ἔθνος.
* καὶ πόλεις ὀχυρὰς καθεῖλε, & οἰκίας μεγιστάνων κατέσπασε.
* γλῶσσα τριτὴ γυναῖκας ἀνδρείας ἐξέβαλε, καὶ ἐστέρησεν αὐτὰς τῶν πόνων αὐτῶν.
* ὁ προσέχων αὐτῇ οὐ μὴ εὕρῃ ἀνάπαυσιν, οὐ μὴ κατοικιῶσι μετ' ἡσυχίας.
* πληγὴ μάστιγος ποιήσει μώλωπα, πληγὴ δὲ γλώσσης συνθλάσει ὀστᾶ.
* πολλοὶ ἔπεσον ἐν στόματι μαχαίρας, καὶ οὐχ οὕτως & πεπτωκότες ἀνὰ γλῶσσαν.
* μακάριος & ὁ σκεπασθεὶς ἀπὸ προσώπου αὐτῆς, ὃς οὐ διῆλθεν ἐν τῷ θυμῷ αὐτῆς.
* ὃς οὐκ εἵλκυσε τὸν ζυγὸν αὐτῆς, καὶ ἐν τοῖς δεσμοῖς αὐτῆς οὐκ ἐδέθη. ὁ γὰρ ζυγὸς αὐτῆς ζυγὸς σιδηροῦς, καὶ & δεσμοὶ αὐτῆς δεσμοὶ χαλκοῖ.
* θάνατος & πονηρὸς ὁ θάνατος αὐτῆς, καὶ λυσιτελὴς μᾶλλον ὁ ἅδης αὐτῆς.
* ἐὰν μὴ κρατήσῃ δίστεδον, καὶ ἐν τῇ φλογὶ αὐτῆς οὐ μὴ καυθῇ.

* Vir peccator turbabit amicos, & in medium pacem habentium immittet calumniam.
* Secundum materiā ignis sic incendetur, secundum firmamentum vires ignis augebitur, secundum robur hominis ira eius erit, & secundū diuitias hominis exaltat irā suam.
* Certamen festinatum incendit ignem, & lis festinans effundit sanguinem.
* Si insufflaueris in scintillā, accendetur; & si expueris super illam, extinguetur. & vtraque ex ore tuo proficiscuntur.
* Susurronem & bilinguem maledicite; multos enim pacem habentes perdiderunt.
* Lingua duplex multos commouit, & diuisit illos de gente in gentem.
* Et ciuitates munitas destruxit, & domos magnatum euertit.
* Lingua duplex mulieres fortes eiecit, & priuauit eas laboribus suis.
* Qui attendit illi, non inueniet requiem, neque habitabit cum silentio.
* Plaga flagelli faciet liuorem; plaga autem linguæ cōminuet ossa.
* Multi ceciderunt in ore gladij, & non vt qui ceciderunt propter linguam.
* Beatus qui protectus est à facie eius, qui non transiuit in iracundia illius.
* Qui non traxit iugum illius, & in vinculis eius non est ligatus. nam iugum illius iugum ferreum, & vincula illius vinculaærea.
* Mors nequam mors illius, & vtilis potius infernus quàm illa.
* Non dominabitur piorum, & in flamma eius non comburentur.

[26] Qui derelinquunt Dominum, incident in illam, & in illis exardescet, & nō extinguetur. Immittetur in illos quasi leo, & quasi pardus vastabit illos.

[27] Ecce circumualla possessionem tuā spinis, & ori tuo facianuas & seras.

[28] Argentum tuum & aurum tuum consla, & sermonis tui fac stateram, & ori tuo fac portam & seram.

[29] Et attende ne fortè laberis in illis. Ne cadas in conspectu insidiantis.

CAP. XXIX.

[1] QVi facit misericordiam, fœnerabitur proximo; & qui præualet manu sua, seruat mandata.

[2] Fœnerare proximo in tempore necessitatis illius, et iterum redde proximo ad tempus.

[3] Confirma verbum tuū, & fideliter age cum illo, & in omni tempore inuenies necessitatem tuam.

[4] Multi quasi inuentionem æstimauerunt fœnus, et præstiterunt laborem his qui adiuuerunt se.

[5] Donec accipiat deoscultatur manus eius, & in pecuniis proximi humiliabit vocem.

[6] Et in tempore redditionis protrahet tempus, & reddet verbum pigritiæ, & tempus causabitur.

[7] Si autem potuerit dare, vix afferet dimidium, & computabit illud quasi inuentionem. [8] Si autem non, priuauit illum pecunijs suis, & acquisiuit illum gratis inimicum. [9] Maledicta & conuitia reddet illi, pro gloria reddet illi ignominiam.

[10] Multi igitur causa malitiæ auerterunt hominem, defraudari autem timuerunt.

[11] Veruntamen in humilitate magno animo esto, & in eleemosyna ne trahas illum.

[27] Ὁ καταλείποντες τὸν κύριον ἐμπεσοῦνται εἰς αὐτόν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐκκαυθήσεται, καὶ οὐ μὴ σβεσθῇ. ἐπαποστελεῖ (σε) αὐτοῖς ὡς λέων, καὶ ὡς παρδαλις λυμανεῖται αὐτούς.

[28] ἴδε περίφραξον τὸ κῆμά σου ἀκάνθαις, καὶ τῷ σόματί σου ποίησον θυρώματα & μοχλάς.

[29] τὸ ἀργύριόν σου καὶ χρυσίον στάθμησον, καὶ τοῦ λόγου σου ποίησον ζυγόσταθμον, καὶ τῷ στόματι σου ποίησον θύραν καὶ μοχλόν.

[30] καὶ προσέχε μήπως ὀλισθήσῃς ἐν αὐτοῖς. μὴ πέσῃς κατέναντι ἐνεδρεύοντος σου.

κθ'.

[1] Ὁ ποιῶν ἔλεος δανείζει τῷ πλησίον, καὶ ὁ ἐπιρρώννυσι τὴν χεῖρα αὐτοῦ τηρεῖ ἐντολάς.

[2] δάνισον τῷ πλησίον ἐν καιρῷ χρείας αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀπόδος τῷ πλησίον εἰς τὸν καιρόν.

[3] στερέωσον λόγον σου, & πίστωσον μετ' αὐτοῦ, & ἐν παντὶ καιρῷ εὑρήσεις τὴν χρείαν σου.

[4] πολλοὶ ὡς εὕρημα ἐνόμισαν τὸ δανεῖσαι, καὶ παρέσχον κόπον τοῖς βοηθήσασιν αὐτοῖς.

[5] ἕως δέχεται καταφιλεῖ χεῖρας αὐτοῦ, & ἐπὶ τῶν χρημάτων τοῦ πλησίον ταπεινώσει φωνήν.

[6] & ἐν καιρῷ ἀποδόσεως παρελκύσει χρόνον, & ἀποδώσει λόγον ἀκηδίας & τὸν καιρὸν αἰτιάσεται.

[7] ἐὰν δὲ ἰσχύσῃ ὁλῶς, μόλις κομιεῖται τὸ ἥμισυ, καὶ λογιεῖται αὐτῷ ὡς εὕρεμα.

[8] εἰ δὲ μὴ, ἀπεστέρησεν αὐτὸν τῶν χρημάτων αὐτοῦ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν δωρεὰν ἐχθρόν.

[9] καταράς & λοιδορίας ἀποδώσει αὐτῷ, ἀντὶ δόξης ἀποδώσει αὐτῷ ἀτιμίαν.

[10] πολλοὶ οὐ χάριν πονηρίας ἀπέστρεψαν τὸν δώσοντα, ἀποστερηθῆναι δὲ βιλαθέντες.

[11] πλὴν ἐπὶ ταπεινώσει μακροθύμησον, καὶ ἐπὶ ἐλεημοσύνῃ μὴ παρελκύσῃς αὐτόν.

[27] Qui derelinquunt Dominum, incidet in illam, & exardebit in illis, & non extinguetur, & immittetur in illos quasi leo, & quasi pardus lædet illos.

[28] Sepi aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire, & ori tuo facito ostia, & seras auribus tuis.

[29] Aurum tuum & argentum tuum confla, & verbis tuis facito stateram, & frænos ori tuo rectos.

[30] Et attende, ne forte labaris in lingua, & cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi, & sit casus tuus insanabilis in mortem.

CAP. XXIX.

[1] QVi facit misericordiam, fœneratur proximo suo, & qui præualet manu, mandata seruat. [2] Fœnerare proximo tuo in tempore necessitatis illius, & iterum redde proximo in tempore suo.

[3] Confirma verbum, & deliter age cum illo, & in omni tempore inuenies quod tibi necessarium est.

[4] Multi quasi inuentionem æstimauerunt fœnus, & præstiterunt molestiam his, qui se adiuuerunt.

[5] Donec accipiant, osculantur manus dātis; & in promissionibus humiliant vocē suā.

[6] Et in tempore redditionis postulabit tempus, & loquetur verba tædij & murmurationum, & tempus causabitur.

[7] Si autem potuerit reddere, vix recipiet dimidium, & computabit illud quasi inuentionem.

[8] Sin autem fraudabit illum pecunia sua, & possidebit illum inimicum gratis.

[9] Et conuitia & maledicta reddet illi; & pro honore & beneficio reddet illi cōtumeliam. [10] Multi non causa malitiæ non fœnerati sunt, sed fraudari gratis timuerunt.

[11] Veruntamen super humilem animo fortior esto, & propter eleemosyna non trahas illum.

[1] Propter mādatum assume pauperem, & propter inopiam eius ne dimittas eum vacuum.

[2] Perde pecuniā propter fratrē & amicū, & nō abscōdas illam sub lapide in perditionē.

[3] Pone thesaurū tuū in præceptis Altissimi, & proderit tibi magis quàm aurū. [4] Conclude eleemosynam in corde C pauperis, & hæc pro te exorabit ab omni malo. [5] Eleemosyna viri quasi sacculꝰ cū ipso, & gratiā hominis quasi pupillā cōseruabit: [6] & postea resurget & retribuet illis retributionē vnicuiq; in caput illorū.

[7] Super scutū potētis, & super lanceā aduersus inimicū tuum pugnabit. [8] Vir bonus fidem facit proximo suo; & qui pdedit cōfusionē, derelinquet sibi. [9] Gratiā fideiussoris ne obliuiscaris; dedit enim pro te animā suā. [10] Repromissorē fugit peccator & immūdus. [11] Bona repromissoris sibi asscribit peccator; & ingratus sensu derelinquit liberantē se. [12] Vir repromittit de proximo suo; & cùm perdiderit reuerentiā, derelinquetur ab eo. [13] Repromissio nequissima multos perdidit diligentes; & commouit illos quasi fluctus maris. [14] Viros potētes gyrans migrare fecit, & vagati sunt in gētibus alienis. [15] Peccator trāsgrediēs mādatū Dñi, incidit in pmissionē nequā: & q conatur multa agere, incidet in iudiciū. [16] Recupera proximū secundū virtutē tuā, & attēde tibi ne incidas. [17] Initiū vitę hominis aqua & panis, & vestimentū, & domus protegens turpitudinem.

[18] Melior est victus pauperis sub tegmine asserū, quàm epulæ splēdidę in peregre sine domicilio. [19] Minimū pro magno placeat tibi, & improperium peregrinationis non audies.

[20] Vita nequam hospitandi de domo in domum: & vbi disputabitur, non fiducialiter aget, nec aperiet os.

[1] χάριν ἐντολῆς βοήθησον πτωχῷ, καὶ κατὰ τὴν ἔνδειαν αὐτοῦ μὴ ἀποστρέψῃς αὐτόν.

[2] ἀπόλεσον ἀργύριον διὰ φίλον & ἀδελφόν, & μὴ κατακρύψεις αὐτὸν ὑπὸ τὸν λίθον εἰς ἀπώλειαν.

[3] θὲς τὸν θησαυρόν σου κατ' ἐντολὰς ὑψίστου, καὶ λυσιτελήσει σοι μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον.

[4] σύγκλεισον ἐλεημοσύνην ἐν ταῖς ταμείοις σου, & αὕτη ἐξελεῖται σε ἐκ πάσης κακώσεως.

[5] ὑπὲρ ἀσπίδα κραταιὰν & ὑπὲρ δόρυ ἀλκῆς κατέναλι ἐχθρὸν πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ.

[6] ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐγγυᾶται (σε) τὸν πλησίον, & ἀπολωλεκὼς αἰσχυνῶ, ἐγκαταλείψει αὐτόν.

[7] χαρίτας ἐγγύου μὴ ἐπιλάθῃ, ἔδωκε γὰρ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ σοῦ.

[8] ἀγαθὸν ἐγγύη σὸν ἁμαρτωλὸς ἀμαρτωλός.

[9] ἐγγυᾶ φθάσει σε ἀμαρτωλὸς & ἄχρηστος, ἐν διανοίᾳ καταλείψει τὸν ῥυσάμενον αὐτόν.

[10] ἐγγυᾶ πολλοὺς ἀπώλεσε καὶ θαυμαστοὺς, καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς ὡς κῦμα θαλάσσης.

[11] ἄνδρες δυναστεύοντες ἀπώκισε, καὶ ἐπλανήθησαν ἐν ἔθνεσιν ἀλλοτρίοις.

[12] ἁμαρτωλὸς παραβαίνων ἐντολὰς κυρίου ἐμπεσεῖται εἰς ἐγγύην, καὶ διώκων ἐργολαβίας ἐμπεσεῖται εἰς κρίσεις. [13] ἀσπλαβοῦ τοῦ πλησίον τῇ δυνάμει σου, & προσδέχε σεαυτὸ μὴ ἐμπέσῃς.

[14] δεῖπνη ζωῆς ἀνθρώπου ὕδωρ & ἄρτος & ἱμάτιον, & οἶκος καλύπτων ἀσημοσύνην.

[15] κρεῖσσον βίος πτωχοῦ ὑπὸ σκέπην δοκῶν, ἢ ἐδέσματα λαμπρὰ ἐν ἀλλοτρίοις.

[16] ἐπὶ μικρὰ & μεγάλα ἀνδρίαν ἔχε, & ὀνειδισμὸν οἰκίας σου μὴ ἀκούσῃς.

[17] ζωὴ πονηρὰ ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν, καὶ ὃ παροικήσεις, οὐκ ἀνοίξεις στόμα.

[12] Gratia mandati adiuua pauperē, & in egestate eius ne auertas eum.

[13] Perde argentum propter amicum & fratrem, et ne abscondas illud sub lapide in perditionem.

[14] Pone thesaurum tuum secundùm præcepta Altissimi, & proderit tibi magis quàm aurum.

[15] Conclude eleemosynam in penetralibus tuis, & ipsa eruet te de omni malo.

[16] Super scutum fortitudinis, & super lanceam potentiæ contra inimicum pugnabit pro te.

[17] Vir bonus spondebit pro proximo, & qui perdidit verecundiam, relinquet illum.

[18] Gratias fideiussoris ne obliuiscaris, dedit enim animam suam pro te.

[19] Bonam fideiussionē euertet peccator.

[20] Fideiussiones fugiet peccator & inutilis, in cogitatione relinquet illum qui liberauit se.

[21] Fideiussio multos perdidit diuites, & commouit illos quasi fluctus maris.

[22] Viros potentes migrare fecit, & vagati sunt in gentibus alienis.

[23] Peccator transgrediens mandata Domini incidet in sponsionem, & qui persequitur mercedes, incidet in iudicia.

[24] Recupera proximum secundùm potentiam tuam, et attende tibi ipsi ne cadas.

[25] Initium vitæ hominis aqua & panis, & vestimentum, & domus tegens turpitudinem.

[26] Melior victus pauperis sub tegmine trabium, quàm epulæ splendidæ inter alienos.

[27] Super parua & magna complacentiam habe, & improperium domus tuæ non audias.

[28] Vita malè de domo in domum, & vbi peregrinus eris, non aperies os.

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Hospitio suscipies & potum dabis in ingrata, & super hæc amara audies.
* Transi, peregrine orna mensam, & si quid in manu tua ciba me.
* Exi peregrine à facie gloriæ, opus est domo, hospitio susceptus est à me frater.
* Grauia hæc habenti prudentiam, increpatio domus & improperiū fœneratoris.

CAP. XXX.

QVi diligit filium suum, assiduabit flagella illi, vt lætetur in nouissimis suis.
* Qui docet filium suum, lætabitur in illo, & in medio notorum in illo gloriabitur.
* Qui docet filium in zelum mittet inimicum, & coram amicis exultabit in illo.
* Mortuus est eius pater & quasi non est mortuus; similem enim sibi reliquit post se.
* In vita sua vidit & lætatus est in illo, & in obitu suo non est contristatus.
* Contra inimicos reliquit defensorem, & amicis reddentem gratiam.
* Abstergens filiū colligabit vulnera eius, & in omni clamore turbabuntur viscera sua.
* Equus nō domitus euadit durus, & filius dissolutus euadit præceps.
* Lacta filium, & pauere faciet te: collude cum eo, & contristabit te.
* Ne corrideas illi, ne doleas, & in nouissimis quatias dentes.
* Ne des illi licentiam in iuuentute, & ne despicias ignorantias illius.
* Curua collum eius in iuuētute, & frange latera eius dum est paruus. ne fortè induratus non obediat tibi, & erit tibi dolor animæ.

* Ξενιεῖς καὶ πόλεις εἰς ἀχάρισα, & ὡς ὁ ἀπ' ἐμοῦ τούτοις πικρὰ ἀκούσεις.
* παράλυε, πύρωσε κόσμησον τράπεζάν, καὶ εἴπ' ἐν τῇ χειρί σου ψώμισόν με.
* ἔξελθε παρὰ πρόσωπον δόξης, χρεία σ' οἰκίας, ἐπεξένωταί μοι ὁ ἀδελφός.
* βαρέα ταῦτα ἐχούσῃ φρόνησιν, παρίμησις οἰκίας καὶ ὀνειδισμὸς δανειστοῦ.

λ'.

* Ὁ ἀγαπῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐνδελεχίσει μάστιγας αὐτῷ, ἵνα σφραν θῇ ἐπ' ἐρχάτων αὐτοῦ.
* ὁ παιδεύων υἱὸν αὐτοῦ σφραγισθήσεται ἐπ' αὐτῷ, & ἀναμέσῳ γνωσθήσεται ἐπ' αὐτῷ καυχήσεται.
* ὁ διδάσκων τὸν υἱὸν αὐτοῦ παροξυνεῖ τὸν ἐχθρόν, καὶ ἐναντίον φίλων ἀγαλλιάσεται ἐπ' αὐτῷ.
* ἐτελεύτησεν αὐτοῦ ὁ πατήρ, καὶ ὡς οὐκ ἀπέθανεν, ὅμοιον γὰρ αὐτῷ κατέλιπε μετ' αὐτόν.
* ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εἶδε & σφρανθη ἐπ' αὐτῷ, & ἐν τῇ τελευτῇ αὐτοῦ οὐκ ἐλυπήθη.
* ἐναντίον ἐχθρῶν κατέλιπεν ἔκδικον, καὶ τοῖς φίλοις ἀνταποδόντα χάριν.
* περιψήχων υἱὸν καταδεσμεύσει τραύματα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πάσῃ βοῇ ταραχθήσεται σπλάγχνα αὐτοῦ.
* ἵππος ἀδάμαστος ἐκβαίνει σκληρός, & υἱὸς ἀνειμένος ἐκβαίνει ἀσύμφορος.
* Ὑβριστὴν τέκνον & ἐκπλαγήσεται σε, σύμπαιζον αὐτῷ & λυπήσει σε.
* μὴ συγγελάσῃς αὐτῷ, ἵνα μὴ ὀδυνηθῇς & ἐπ' ἐσχάτων γομφιάσῃ σου τοὺς ὀδόντας.
* μὴ δῷς αὐτῷ ἐξουσίαν ἐν νεότητι, & μὴ παρίδῃς τὰς ἀγνοίας αὐτοῦ.
* κάμψον τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἐν νεότητι, & θλάσον τὰς πλευρὰς αὐτοῦ ὡς ἔστι νήπιος· μήποτε σκληρυνθεὶς ἀπειθήσῃ σοι, καὶ ἔσται σοι ὀδύνη ψυχῆς.

* Hospitabitur, & pascet, & potabit ingratos, & adiuc amara audiet.
* Transi hospes, & orna mensam: & quæ in manu habes, ciba cæteros.
* Exi à facie honoris amicorum meorum, necessitudine domus meæ, hospitio mihi tactus es frater.
* Grauia hæc homini habēti sensum: correptio domus & improperium fœneratoris.

CAP. XXX.

QVi diligit filium suum, assiduat illi flagella, vt lætetur in nouissimo suo, & non palpet proximorum ostia.
* Qui docet filiū suum, laudabitur in illo; & in medio domesticorum in illo gloriabitur.
* Qui docet filiū suū, in zelū mittit inimicū, & in medio amicorum gloriabitur in illo.
* Mortuus est patercius, & quasi nō est mortuus, similem enim reliquit sibi post se.
* In vita sua vidit, & lætatus est in illo: in obitu suo non est contristatus, nec confusus est coram inimicis.
* Reliquit enim defensorem domus cōtra inimicos, & amicis reddentem gratiam.
* Pro animabus filiorum colligabit vulnera sua, & super omnem vocem turbabuntur viscera eius.
* Equus indomitus euadet durus, & filius remissus euadet præceps.
* Lacta filium tuum, & pauentem te faciet: lude cum eo, & contristabit te.
* Non corrideas illi, ne condoleas, & in nouissimo obstrepescent dentes tui.
* Non des illi potestatem in iuuentute, & ne despicias cogitatus illius.
* Curua ceruicem eius in iuuentute, & tunde latera eius dum infans est, ne forte indurescat & non credat tibi, & erit tibi dolor animæ.

* Doce filium tuū, & operare in illo, ne in turpitudinē illius offendas.
* Melior est pauper sanus & fortis viribus, quàm diues imbecillis & flagellatus malitia.
* Salus animæ in sanctitate iustitiæ, & melior est omni auro & argento, & corpus validū, quàm census immensus.
* Non est census super censum salutis corporis, & nōn est oblectamentum super cordis gaudium.
* Melior est mors quàm vita amara, & requies æterna, quàm languor perseuerans.
* Bona abscondita in ore clauso quasi appositiones epularum circumpositæ sepulchro.
* Quid proderit libatio idolo? nec enim māducabit, nec odorabitur: sic qui effugatur à Dño, & portās mercedes iniquitatis.
* Videns oculis & ingemiscēs, sicut spado complectens virginem, & suspirans.
* Tristitiam non des animæ tuæ, & non affligas D temetipsum in consilio tuo.
* Iocunditas cordis, hæc est vita hominis, & thesaurus sine defectione sanctitatis: & exultatio viri est longæuitas.
* Miserere animæ tuæ placens Deo & contine, & congrega cor tuum in sanctitate eius, & tristitiam longè expelle à te.
* Multos enim occidit tristitia, & non est vtilitas in illa.
* Zelus & iracūdia minuunt dies, & ante tempus senectam adducet cogitatus.
* Splendidum cor bonum in epulis est, epulæ enim illius diligenter fiunt.

CAP. XXXI.

VIgilia honestatis tabefaciet carnes, & cogitatus illius A auferet somnum.
* Cogitatus præscientiæ auertit sensum; & infirmitas grauis sobriam facit animam.
* Laborabit diues in congregatione substantiæ, & in requie sua replebitur bonis suis.

* παίδευσον τὸν υἱόν σου, & ἔργασαι αὐτῷ, ἵνα μὴ ἐν τῇ ἀκηκοσύνῃ αὐτοῦ προσκόψῃς.
* κρείσσων πτωχὸς ὑγιὴς καὶ ἰσχύων τῇ ἕξει, ἢ πλούσιος μεμαστιγωμένος & εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ.
* ὑγεία καὶ εὐεξία βέλτιον παντὸς χρυσίου, & σῶμα ἔρρωτον ἢ ὄλβος ἀμέτρητος.
* οὐκ ἔστι πλοῦτος ἐλτίων ὑγείας σώματος, & οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ χαρὰν καρδίας.
* κρείσσων θάνατος ὑπὲρ ζωὴν πικρὰν ἢ ἀρρώστημα ἔμμονον.
* ἀγαθὰ κεκλεισμένα ἐπὶ στόματι κεκλεισμένῳ, θέματα βρωμάτων παρακείμενα ταφῷ.
* τί συμφέρει καρπωσις εἰδώλῳ, ἔτε γὰρ ἔδεται, ἔτε μὴν ὀσφρανθήσεται ὁ ἐκπλανώμενος ὑπὸ κυρίου.
* ὁ ἐλέπων ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς & στενάζων, ὥσπερ εὐνοῦχος περιλαμβάνων παρθένον & στενάζων.
* μὴ δῷς εἰς λύπην τὴν ψυχήν σου, & μὴ θλίψῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ σου.
* εὐφροσύνη καρδίας αὐτὴ ζωὴ ἀνθρώπου, & ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακρημερεύσεις.
* ἀγάπα τὴν ψυχήν σου, & παρακάλει τὴν καρδίαν σου ἀπὸ λύπην μακρὰν ἀπόστηθι γὰρ ἀπὸ θανάτου.
* πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσε & ἀπέκτεινεν ἡ λύπη.
* ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας, & ποιεῖ καιρὸν γήρως ἄγαν μέριμνα.
* λαμπρὰ καρδία & ἀγαθὴ ἐπιτέθειται τὰ βρώματα αὐτῆς ἐπιμελῶς.

λά.

* Ἀγρυπνία πλούτου ἐκτήκει σάρκας, & ἡ μέριμνα αὐτοῦ ἀφίστα ὕπνον.
* μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσει νυσταγμόν, & ἀρρώστημα βαρὺ ἐκνήψει ὕπνον.
* ὀκοπίασε πλούσιος & ἐν σιωπῇ χρημάτων, & ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐμπίπλαται τρυφημάτων αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

1 ¶ Laborauit pauper in diminutione vitæ, & in fine suo indigens sit. ¶ Qui diligit 5
aurum, nõ iustificabitur; & qui sequitur corruptionẽ, hic replebitur. ¶ Multi ligati 6
sunt gratia auri, & facta est perditio eorum contra faciem ipsorum. ¶ Lignum offensio- 7
nis est sacrificantibus ei, & omnis insipiens capietur in illo. ¶ Beatus dines qui in- 8
uentus est sine macula, et qui post aurum non abijt.

¶ Quis est hic & beatum 9
dicemus eum? fecit enim mirabilia in populo suo.

¶ Quis probatus est in il- 10
lo & perfectus est, & erit in gloriationem? Quis potuit transgredi, et non transgressus est, & facere malitiam, & non fecit?

¶ Ideo firmabuntur bona 11
illius, & eleemosynas illius enarrabit ecclesia.

¶ In mensa magna cùm se- 12
deris, ne aperias guttur tuũ super illam.

¶ Et non dicas, multa quidem quæ sunt super ipsam. 13

¶ Memento quoniam ma- 14
lum oculus nequam.

¶ Nequius oculo quid 15
creatum est? Ideo ab omni facie lachrymatur.

¶ Quocunque inspexeris, 16
ne extendas manum tuam.

¶ Et ne cõiunctus sis cum 17
eo in catino.

¶ Intellige quæ sunt proxi- 18
mi ex te ipso, et in omni verbo cogita. Comede vt homo appositа tibi, & non nimis deuores, ne odio habearis.

¶ Desine prius gratia di- 19
sciplinæ, et ne sis insatiabilis, forte offendas.

¶ Et si in medio multorum 20
sedisti, prior illis ne extendas manũ tuã. ¶ Quàm sufficiens 21
homini erudito exiguum, & in cubiculo suo non anhelat! Somnus sanitatis in intestino moderato surrexit manè, & anima eius cum eo.

1 ¶ ὑποπίπτει πτωχὸς ὢν ἐλαττώσει βίου, καὶ ὢν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ πτωχὸς γίνεται.

5 ὁ ἀγαπῶν χρυσίον οὐ δικαιωθήσεται, καὶ ὁ διώκων διαφθορὰν, ἐκτὸς πλησθήσεται.

6 ¶ πολλοὶ ἐδέησαν χάριν χρυσίου, καὶ ἐγγὺς ἦν ἡ ἀπώλεια αὐτῶν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν.

7 ¶ ξύλον προσκόμματός ἐστι τοῖς θυσιάζουσιν αὐτῷ, καὶ πᾶς ἄφρων ἁλώσεται ὑπ' αὐτοῦ.

8 ¶ μακάριος πλούσιος ὃς εὑρέθη ἄμωμος, καὶ ὃς ὀπίσω χρυσίου οὐκ ἐπορεύθη.

9 ¶ τίς ἐστιν οὗτος καὶ μακαριοῦμεν αὐτόν; ἐποίησε γὰρ θαυμάσια ἐν λαῷ αὐτοῦ.

10 ¶ τίς ἐδοκιμάσθη ἐν αὐτῷ καὶ ἐτελειώθη, καὶ ἔσται εἰς καύχημα. τίς ἐδυνάσθη παραβῆναι, καὶ οὐ παρέβη, καὶ ποιῆσαι κακίαν, καὶ οὐκ ἐποίησε.

11 ¶ διὰ τοῦτο στερεωθήσεται τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐλεημοσύνας αὐτοῦ ἐκδιηγήσεται ἐκκλησία.

12 ¶ ἐπὶ τραπέζης μεγάλης καθίσας, μὴ ἀνοίξῃς φάρυγά σου ἐπ' αὐτῆς. ¶ καὶ μὴ εἴπῃς, πολλὰ γε τὰ ἐπ' αὐτῆς.

14 ¶ μνήσθητι ὅτι κακὸν ὀφθαλμὸς πονηρός. ¶ πονηρότερον ὀφθαλμοῦ τί ἔκτισται; διὰ τοῦτο ἀπὸ παντὸς προσώπου δακρύει.

16 ¶ ἐὰν σὺ προλάβῃ, μὴ ἐκτείνῃς χεῖρά σου. ¶ καὶ μὴ συμβλίβου αὐτῷ ἐν τρυβλίῳ. ¶ νόει τὰ τοῦ πλησίον ἐκ σαυτοῦ, καὶ ἐπὶ πᾶσι ῥήμασι διανοοῦ. φάγε ὡς ἄνθρωπος τὰ παρακείμενά σοι, καὶ μὴ διαμασῶ, μὴ μισηθῇς. ¶ παῦσαι πρῶτον χάριν παιδείας, καὶ μὴ ἀπληστήσῃς, μήποτε προσκόψῃς.

20 ¶ ἐὰν δὲ διαμένῃς πλειόνων ἐπαδῇς, πρότερος αὐτῶν μὴ ἐκτείνῃς τὴν χεῖρά σου. ¶ ὡς ἱκανὸν ἀνθρώπῳ πεπαιδευμένῳ τὸ ὀλίγον, καὶ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ οὐκ ἀδημαίνει. ὕπνος ὑγείας ἐπὶ ἐντέρου μετρίου ἀνέσῃ πρωΐ, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ.

1 ¶ Laborauit pauper in diminutione victus, & in fine inopis sit. ¶ Qui aurum diligit, non iustificabitur: & qui 5
insequitur consumptionem, replebitur ex ea. ¶ Multi dati 6
sunt in auri casus, & facta est in specie ipsius perditio illorum. ¶ Lignum offensionis est im- 7
rum sacrificantium; væ illi qui sectantur illud: & omnis imprudens deperiet in illo.

¶ Beatus dines qui inuen- 8
B tus est sine macula, & qui post aurum non abiit, nec speranit in pecunia & thesauris.

¶ Quis est hic, & laudabi- 9
mus eum? fecit enim mirabilia in vita sua.

¶ Qui probatus est in illo, 10
& perfectus inuentus est, & erit illi gloria æterna: qui potuit transgredi, & non est transgressus; & facere mala, & non fecit. ¶ Ideo stabilita sunt 11
bona illius in Domino, & elemosynas illius enarrabit omnis ecclesia Sanctorum.

¶ Supra mensam magnam 12
sedisti, non aperias super illam faucem tuam prior.

¶ Non dicas si multa sunt, 13
quæ super illam sunt. ¶ Me- 14
mento quoniã malus est oculus nequã. ¶ Nequius oculo 15
quid creatũ est? ideo ab omni facie sua lachrymabitur, cùm viderit. ¶ Ne extendas ma- 16
num tuam prior, & inimicus contaminatus erubescas.

¶ Ne comprimaris in cõ- 17
uio vino.

¶ Intellige quæ 18
sunt proximi tui ex tuipso, et re quasi homo frugi his quæ manducas multum, odio habearis. ¶ Cessa prior ca- 19
disciplinæ; & noli nimius esse, ne fortè offendas. ¶ Et si in 20
medio multorum sederis, prior illis ne extendas manũ tuam, nec prior poscas bibere. ¶ Quàm sufficiens est homini 21
erudito vinum exiguum, & dormiendo non laborabis ab illo, & non senties dolorem.

¶ Vigilia & cholera, & tortura viro infrunito, somnus sanitatis in homine parco. ¶ Dormiet vsq; mane, & anima illius cum ipso delectabitur. ¶ Et si 22
coact⁹ fueris in edẽdo multũ, surge è medio & vome, & refri gerabit te; & nõ adduces corpori tuo infirmitatẽ. ¶ Audi me 23
fili, & nõ spernas me, & in nouissimo inuenies verba mea.

¶ In omnibus operibus tuis 24
esto velox, & omnis infirmitas nõ occurret tibi. ¶ Splendidũ 25
in panibus benedicent labia multorum, & testimonium veritatis illius fidele.

¶ In nouissimo pane mur- 26
murabit ciuitas, & testimoniũ D
nequitiæ illius verũ est. ¶ Di- 27
ligẽtes in vino noli ꝓuocare; multos enim exterminauit vinũ. ¶ Ignis ꝓbat ferrũ durũ, 28
sic vinũ corda ſuperborũ arguet in ebrietate potatũ. ¶ Æqua 29
vita hominib⁹ vinũ in sobrietate; si bibas illud moderatè, eris sobrius. ¶ Quæ est vita quæ 30
minuitur vino? ¶ Quid defrau 31
dat vitã? ¶ mors. ¶ Vinũ in iocũ 32
ditatè creatũ est, & nõ in ebrie 33
tatẽ ab initio. ¶ Exultatio ani- 34
mæ & corporis vinũ moderatè potatum. ¶ Sanitas est animæ 35
& corpori, sobrius potus. ¶ Vi- 36
num multũ potatũ, irritationẽ & iram & ruinas multas facit.

¶ Amaritudo animæ, vinum 37
multũ potatũ. ¶ Ebrietatis a- 38
nimositas imprudentis offensio, minorans virtutem, & faciens vulnera. ¶ In conuiuio 39
vini nõ arguas proximũ: & nõ despicias eum in iocunditate illius. ¶ Verba improperij nõ 40
dicas illi, & non premas illum in repetendo. CAP. XXXII.

RE Ctorem te posuerunt, noli 1
extolli: esto in illis quasi A
vnus ex ipsis. ¶ Curam illo- 2
rum habe, & sic considera:

¶ Et omni cura tua explicita 3
recumbe, vt lætetis propter illos, & ornamentũ gratiæ accipias coronam, & dignationem consequaris corrogationis.

¶ πόνος ἀγρυπνίας καὶ χολέρα καὶ στρόφος μετ' ἀνδρὸς ἀπλήστου. 22

¶ καὶ εἰ ἐβιάσθης ἐν ἐδέσμασιν, ἀνάστα μεσονυκτῶν, ἔμεσον καὶ ἀνάπαυσαι. 23

¶ ἄκουσόν μου τέκνον, καὶ μὴ ὀλιγώρει μου, καὶ ἐπ' ἐσχάτων εὑρήσεις τοὺς λόγους μου. 24

¶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου γίνου ἐντρεχής, καὶ πᾶν ἄρρωστημα οὐ μή σοι ἀπαντήσῃ. 25

¶ λαμπρυνθήσεται ἐπ' ἄρτοις πολλῶν χείλη, μαρτυρία δὲ καλοῦ ἀνδρὸς πιστή. 26

¶ πονηρὸς ἐπ' ἄρτῳ διαγογγύσει πόλις, καὶ ἡ μαρτυρία τῆς πονηρίας αὐτοῦ ἀληθής. 27

¶ ἐν οἴνῳ μὴ δυναστεύσῃς, πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν οἶνος. 28

¶ κάμινος δοκιμάζει σώμματα ἐν βαφῇ· οὕτως οἶνος ἐν καρδίαις ὑπερηφάνων ἐν μέθῃ. 29

¶ βίος ζωῆς οἶνος ἀνθρώποις, ἐὰν πίῃς αὐτὸν ἐν μέτρῳ αὐτοῦ. 30

¶ τίς ζωὴ ἐλαττωμένου οἴνου, καὶ αὐτὸς ἔλυσεν εἰς διαφθορὰν ἀνθρώπους; 31

¶ ἀγαλλίαμα καρδίας καὶ εὐφροσύνη ψυχῆς οἶνος πινόμενος ἐν καιρῷ αὐτάρκης. 32

¶ πικρία ψυχῆς οἶνος πινόμενος πολὺς, ἐν ἐρεθισμῷ καὶ ἀλλοιώσει. 33

¶ πλησμονὴ θυμοῦ μέθη ἄφρονος εἰς πρόσκομμα, ἐλαττοῖ ἰσχὺν καὶ πρόσκοπα ποιεῖ. 34

¶ ἐν συμποσίῳ οἴνου, μὴ ἐλέγξῃς τὸν πλησίον, καὶ μὴ ἐξουδενώσῃς αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ αὐτοῦ. 35

¶ λόγον ὀνειδισμοῦ, μὴ εἴπῃς αὐτῷ, καὶ μὴ αὐτὸν θλίψῃς ἐν ἀπαντήσει αὐτοῦ. 36

κβ'.

¶ Ἠγάπησέ σε κατέχουσαν, μὴ ἐπαίρου· γίνου αὐτοῖς ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν. 1

¶ φρόντιζον αὐτῶν καὶ ἵνα σε κάθιζον· ¶ καὶ πᾶσαν τὴν χρείαν σου ποίησον, καὶ εὐδοκιμήσας διάπαυσαι· ἵνα εὐφρανθῇς ἐπὶ αὐτῇ καὶ εὐκοσμίας χάριν λάβῃς στέφανον. 2

21 ¶ Labor vigiliæ & cholera & dolor inteſtinorum cum homine inſatiabili.

22 ¶ Et ſi coactus fueris in epulis, ſurge per mediũ tranſiens, vome & quieſces.

23 ¶ Audi me fili, & non ſpernas me, & in nouiſſimis inuenies verba mea.

24 ¶ In omnibus operibus tuis eſto velox, & omnis infirmitas non tibi occurret.

25 ¶ Splendidum in panibus benedicere labia, teſtimoniũ pulchritudinis illius fidele.

26 ¶ Malo in pane murmurabit ciuitas, et teſtimonium nequitiæ illius diligens.

27 ¶ In vino ne viriliter agas, multos enim perdidit virũ. ¶ Fornax probat ferrumentorum in tinctura. ſic vinum in corde ſuperborum in ebrietate.

28 ¶ Additamentum vitæ vinum hominibus, ſi biberis illud in menſura ſua.

29 ¶ Quæ vita eſt qui diminuitur vino, & illud creatum eſt in letitiã hominibus?

30 ¶ Exultatio cordis & letitia animæ vinum epotum in tempore ſufficiens.

31 ¶ Amaritudo animæ vinum potatum multum, in irritatione & ruina.

32 ¶ Multiplicat iram ebrietas ſtulti in offenſionem, diminuens virtutem & acquirens vulnera.

33 ¶ In conuiuio vini, ne redarguas proximum, & non deſpicias eum in letitia illius.

34 ¶ Verbum improperij non dicas illi, & ne illum premas in occurſu eius.

CAP. XXXII.

1 RE Ctorem te cõſtituerũt, ne extollaris, eſto illis quaſi vnus ex ipſis.

2 ¶ Curam habe illorum, & ſic ſede. ¶ Et omnẽ vſum tui fac, & approbatus quieſce. Vt lætetis propter illos et ornamenti gratia, accipias coronam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Loquere seniori, decet enim te.
* In diligentia autē scientiæ & impedies musica.
* Vbi auscultatio, non effundas loquelam, & importunè ne velis videri sapiens.
* Signaculum carbunculi in ornamento aureo, concentus musicorū in cōuiuio vini.
* In fabricatione aurea signaculum smaragdi, melodia musicorum super dulce vinum.
* Loquere adolescens si necessitas tui.
* Vix bis si interrogatus fueris, in summam redige sermonem.
* In paucis multa, esto quasi sciens & simul tacens.
* In medio magnatum ne te facias æqualem, & vbi senes, ne multa garruleris.
* Ante tonitrum festinat coruscatio, & ante verecundum præcedet gratia.
* In hora excitare, & non sis vltimus: accurre in domum & ne desideas.
* Illic lude & fac cogitationes tuas, & non in peccatis, & sermone superbo.
* Et super hæc benedicito eum qui fecit te, et inebriantem te de bonis suis.
* Qui timet Dominū, accipiet doctrinam eius, & qui diluculauerint, inuenient cōplacentiam. * Qui quærit legem, replebitur ea; & simulator scandalizabitur in ea.
* Qui timent Dominum inuenient iudicium, & iustificationes quasi lumen incēdent. * Homo peccator declinat correptionem, & secundum voluntatem suam inuenit consonantiam. * Vir consilij non despiciet intelligentiam; alienus autē & superbus non pertimescet timorem. * Et postquam fecit secum sine consilio. * Sine consilio nihil facias, et in faciendo ne te pœniteat.

4 * λάλησον πρεσβυτέρῳ, πρέπει
5 γάρ σοι. * ἐν ἀκριβείᾳ σῦ σπουδήν
μης ἐμπροθέσεις μουσικά.
6 * ὅπου ἀκρόαμα, μὴ ἐκχεῇς λα
λιάν, καὶ ἀκαίρως μὴ ἐφίζου.
7 * σφραγὶς σμάραγδος ἐπὶ κόσ
μῳ χρυσῷ, σύγκριμα μουσικῶν ἐν
συμποσίῳ οἴνου.
8 * ἐν κατασκευάσματι χρυσῷ
σφραγὶς σμαραγδου, μέλος μυ
σικῶν ἐφ' ἡδεῖ οἴνῳ.
10 * λάλησον νεανίσκε εἰ χρεία σου
11 * μόλις δίς ἐσῇ ἐπερωτηθῆς· κε
φαλαίωσον λόγον.
12 * ἐν ὀλίγοις πολλὰ γίνε ὡς γι
νώσκων καὶ ἅμα σιωπῶν.
13 * ἐν μέσῳ μεγιστάνων μὴ ὁμοι
άζου, καὶ ὅπου γέροντες μὴ πολλὰ
ἀδολέσχει.
14 * πρὸ βροντῆς κατασβέσει ἀ
στραπή, καὶ πρὸ αἰσχυντηροῦ πρὸ
15 σελεύσει κάλεις. * ἐν ὥρᾳ ἔξεγεί
σου, καὶ μὴ οὐράγει, δύνασε
χε εἰς οἶκον καὶ μὴ ῥαθύμει.
16 * ἐκεῖ παῖζε καὶ ποίει τὰ ἐνθυμή
ματά σου, καὶ μὴ ἐν ἁμαρτίαις καὶ
λόγῳ ὑπερηφάνῳ.
17 * καὶ ἐπὶ τούτοις εὐλόγησον τὸν
ποιήσαντά σε, καὶ μεθύσκοντά σε
ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ.
18 * ὁ φοβούμενος κύριον ἐνδέξε
ται παιδείαν αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀρθρίζον
τες εὑρήσουσιν εὐδοκίαν.
19 * ὁ ζητῶν νόμον ἐμπλησθήσε
ται αὐτοῦ, καὶ ὁ ὑποκείμενος σκαν
δαλισθήσεται ἐν αὐτῷ.
20 * οἱ φοβούμενοι κύριον εὑρήσου
σι κρίμα, καὶ δικαιώματα ὡς φῶς
ἐξάψουσιν.
21 * ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς ἐκ
κλίνει ἔλεγχον, καὶ κατὰ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ἐξευρίσκει σύγκριμα.
22 * μὴ βουλῆς ἄνευ παρίδῃ διανόημα, ἀλλότριος δὲ καὶ ὑπερηφάνου καταπτήξει φόβον.
25 * καὶ μὴ τὸ ποιῆσαι μεθ' ἑαυτοῦ
24 ἄνευ βουλῆς. * ἄνευ βουλῆς μηδὲν ποιήσῃς, καὶ ἐν τῷ ποιῆσαι μὴ μεταμελοῦ.

4 * Loquere maior natu, decet
5 enim te. * Primū verbū diligenti scientiam, * & non impedias musicam. * Vbi auditus non est, nō effundas sermonē, & importunè noli videri
7 tolli in sapientia tua. * Gemma carbunculi in ornamento auri, & cōparatio musicorum in conuiuio vini. * Sicut in
8 fabricatione auri signum est smaragdi; sic numer' musicorum in iocundo & moderato
9 vino. * Audi tacēs, & pro re
B uerētia accedet tibi bona gra-
10 tia. * Adolescens loquere in
tua causa vix cùm necesse fue-
11 rit. * Si bis interrogatus fueris, habeat caput responsum
12 tuū. * In multis esto quasi ignorans, & audi tacens simul & sapiens
13 quærens. * In medio magnatorū loqui nō præsumas, & vbi
sunt senes, nō multū loquaris.
14 * Ante grandinē præibit coruscatio, & ante verecundum
præibit gratia, & pro-reuerentia
accedet tibi bona gratia. * In
hora surgedi nō te frices, præ-
curre autē priorin domū tuā.
16 * Et illic aduocare, & illic
C lude, & age cōceptiones tuas,
& non in delictis & verbo su-
17 perbo. * Super his omnibus
benedicito Dñm, qui fecit te,
& inebriantem te ab omnibus
18 bonis suis. * Qui timet Dñm, acceipiet doctrinam eius, & qui
vigilauerint ad illā, inuenient
19 benedictionem. * Qui quærit legem, implebitur ab ea, & qui
insidiosè agit, scandalizabi-
20 tur ab ea. * Qui timēt Dñm, inuenient iudicium iustū, & iustitias quasi lumē accendent.
21 * Peccator homo vitabit cor-
reptionem, & secundū voluntatē suam inueniet cōsonantiā.
22 * Vir consilij nō dispera-
D intelligentiam: alienus & superbus non pertimescet timorem.
23 * Etiam postquam fecit secum cum eo sine cōsilio, & sine
24 sectationibus arguetur. * Sine consilio nihil facias, & in
post factum non pœnitebis.

* In via ruinæ non eas, & non offendas in lapides, nec credas te viæ laboriosæ, ne ponas animæ tuæ scandalū. * Et à filiis tuis caue, & à domesticis tuis attende. * In omni opere tuo crede ex fide animæ tuæ: hoc est enim conseruatio mandatorum. * Qui credit Deo, attēdit mandatis: & qui confidit in illo, non minoratus erit.

CAP. XXXIII.

TImenti Deum, non occurrent mala, sed in tentatio. A ne Deus illum conseruabit, & liberabit à malis. * Sapiens non odit mandata & iustitias, & non illidetur quasi in procella nauis. * Homo sensatus credit legi Dei, & lex illi fidelis. * Qui interrogationem manifestat, parabit verbū; & sic deprecatus exaudietur, & conseruabit disciplinā, & tunc respōdebit. * Præcordia fatui quasi rota carri, & quasi axis versatilis cogitatus illius.
* Equus emissarius, sic & amicus subsannator, sub omni supra sedente hinnit. * Quare dies diem superat, & iterū lux lucem, & annus annū a Sole?
* A Dñi scientia separati sunt, facto Sole & præceptū custodiente, per Dei sapientiam diuiduntur. * Et immutauit tēpora & dies festos ipsorum, & in illis dies festos celebrauerunt ad horam. * Ex ipsis exaltauit & magnificauit De⁹, & ex ipsis posuit in numerum dierum, * Et omnes homines de solo & ex terra, vnde creatus est Adam. * In multitudine disciplinæ Domini separauit eos, & immutauit vias eorum. * Et ex ipsis benedixit & exaltauit, & ex ipsis sanctificauit, & ad se applicauit, & ex ipsis maledixit & humiliauit, & conuertit illos à separatione ipsorum.
* Quasi lutum figuli in manu ipsius, plasmare illud & disponere.

15 * ἐν ὁδῷ δύτι πρόσκοψ μὴ
πορεύου, καὶ μὴ προσκόψεις ἐν λι
θοῖς σου· μὴ πιστεύσῃς ὁδῷ ἀπροσ
κόπῳ.
16 * καὶ ἀπὸ τῶν τέκνων σου φύλα
ξαι.
17 * ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ πίστευε
τῇ ψυχῇ σου, καὶ γὰρ τοῦτ' ἐστὶ τήρη
σις ἐντολῶν.
18 * ὁ πιστεύων κυρίῳ προσέχει ἐν
τολῇ, καὶ ὁ πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ οὐκ ἐ
λαττωθήσεται.

λγ'.

* Τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον οὐκ
ἀπαντήσει κακόν· ἀλλ' ἐν πειρασ
μῷ καὶ πάλιν ῥύσεται αὐτόν.
* σώφρων φόβος ἐν μίσησει νόμον, καὶ
ὁ ὑποκείμενος ἐν αὐτῷ, ὡς ἐν κα
ταιγίδι πολλῇ.
* ἀνὴρ φρόνιμος πιστεύσει ἐμπρο
σθίως νόμῳ, καὶ ὁ νόμος αὐτῷ πιστός.
* ὡς ἐρώτημα σῆλον ἑτοιμασον
λόγον, καὶ οὕτως ἀκουσθήσῃ, σώθη
σεται παιδείαν καὶ τότε ἀποκρινῇ.
* τροχὸς ἁμάξης πλάγιον
μορφῇ, ὡς ὤξων τροφοῦντος ὁ
δολογισμὸς αὐτοῦ.
* ἵππος εἰς ὀχείαν ὡς φίλος
μῶλος, οὕτω κάτω παντὸς ἄνθρω
που χρεμετεῖ.
* διαλείπουσα ὑπερέχει ἡμέρας, 7
καὶ πᾶν φῶς ἡμέρας ἐναντίον ἀφ' ἡ
λίου. * ἐν γνώσει κυρίου διεχωρίσθησαν.
* καὶ ἠλλοίωσε καιροὺς καὶ ἑορτάς. 9
* καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐδόξωσε καὶ ἡ 10
γίασε, καὶ ἐξ αὐτῶν ἔθηκεν εἰς ἀριθ
μὸν ἡμερῶν.
* καὶ ἄνθρωποι πάντες ἀπὸ ἐδά 11
φους, καὶ ἐκ γῆς ἐκτίσθη ἀδάμ.
* ἐν πλήθει παιδείας κύριος 12
διεχώρισεν αὐτούς, καὶ ἠλλοίωσε τὰς
ὁδοὺς αὐτῶν.
* ἐξ αὐτῶν εὐλόγησε καὶ ἐδόξω 13
σε καὶ ἐξ αὐτῶν ἡγίασε, καὶ ἐποίη
σεν ἀπ' αὐτῶν κατηφῆσαι, καὶ ἐταπείνωσε, καὶ ἐξέστρεψεν αὐτοὺς
ἀπὸ φάσεων αὐτῶν.
* ὡς πηλὸς κεραμέως ἐν χειρὶ 14
αὐτοῦ.

15 * In via ruinæ non eas, & non offendes in lapides, ne confidas te in via sine offendiculo.
16 * Et à filijs tuis caue.
17 * In omni opere bono crede animæ tuæ, etenim hoc est custodia mandatorum.
18 * Qui credit Domino, attendit mandato, & qui confidit in illo, non diminuetur.

CAP. XXXIII.

1 TImenti Dominum, non occurret malum, sed in tentatione, & iterum eruet eum.
2 * Vir sapiens non odiet legem; at qui simulat in ea, quasi in procella multorum.
3 * Horno prudens credet legi, & lex illi fidelis.
4 * Quasi interrogatio manifesta: præpara verbum; et sic audieris: indue disciplinam, & tunc responde.
5 * Rota currus præcordia fatui, & quasi axis versatilis cogitatio illius.
6 * Equus ad admissuram sicut amicus subsannator, sub omni sessore hinniet.
7 * Quare dies est supra diem, & omnis lux diei animi à Sole?
8 * In cognitione Domini separati sunt.
9 * Et immutauit tempora & festiuitates.
10 * Et ab illis exaltauit, & sanctificauit, & ex ipsis posuit in numerum dierum.
11 * Et homines omnes à solo et ex terra creatus est Adam.
12 * In multitudine scientiæ Dominus separauit eos, & immutauit vias eorum.
13 * Ex ipsis benedixit & exaltauit, & ex ipsis sanctificauit, & ad se approximauit, ab ipsis maledixit, & humiliauit, & euertit illos à sedibus ipsorum.
14 * Quasi lutum figuli in manu ipsius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

15 *Omnes viæ eius secundum beneplacitum ipsius, sic homo in manu eius qui fecit eum, ad reddendū eis secundùm iudicium suum.*

16 *Contra malum bonum, & contra mortem vita. Sic contra peccatorem pius, & sic contra virum religiosum peccator. Et sic aspice in omnia opera Altissimi, duo duo, vnum contra vnum.*

17 *Et ego vltimus vigilaui: sicut qui colligit calamos post vindemiatores, in benedictione Domini præueni, & quasi qui vindemiet repleui torcular.*

18 *Animaduertite quoniam non mihi soli laboraui, sed omnibus quærentibus disciplinam.*

19 *Audite magnates, et rectores ecclesiæ auribus percipite.*

20 *Filio & mulieri, fratri & amico, ne dederis potestatem super te in vita tua. & ne dederis alteri diuitias tuas, ne pœnitentia ductus preceris pro eis.*

21 *Dum adhuc viuis & est spiritus in te, ne alienes teipsum omni carni.*

22 *Melius enim est filios indigere tui, quàm te aspicere ad manus filiorū tuorum.*

23 *In omnibus operibus tuis esto præcellens, & ne des maculam in gloria tua.*

24 *In die cōsummationis dierum vitæ tuæ, & in tempore mortis distribue hæreditatem.*

25 *Pabula fœni & virga & onera asino, panis & disciplina, & opera seruo.*

26 *Operare in disciplina, & quæret requiem; laxa manus illi, & quæret libertatē.*

27 *Iugum & lorum curuant collum, & seruo maleficio torturæ & tormenta.*

28 *Immitte illum in operationem ne vacet, multam enim malitiam docuit ociositas.*

15 πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κῦ τῷ δόξαν αὐτοῦ· ὕτως ἄνθρωπος ὂν χειρὶ ποιήσαντος αὐτόν, ἀποδοῦναι αὐτῷ κατὰ τὸ κρίμα αὐτοῦ.

16 ἀπέναντι ἀγαθοῦ κακόν, καὶ ἀπέναντι ὁσίου ἁμαρτωλός· οὕτως ἀπέναντι ἀγαθοῦ ἁμαρτωλὸς ὁ δυσεβής, καὶ ὕτως ἀπέναντι δικαίου ὁ ἁμαρτωλός· καὶ ὕτως ἔμβλεψον εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ ὑψίστου, δύο δύο, ἓν κατέναντι ἑνός.

17 κἀγὼ ἔσχατος ἠγρύπνησα· ὡς καλαμῶνα ὀπίσω τρυγητῶν, ἐν εὐλογίᾳ κυρίου ἐφθασα, καὶ ὡς τρυγὼν ἔπλησα ληνόν.

18 καταμάθετε ὅτι οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς ζητοῦσι παιδείαν.

19 ἀκούσατε μεγιστᾶνες, καὶ ἡγούμενοι ἐκκλησίας ἐνωτίσασθε.

20 υἱῷ καὶ γυναικί, ἀδελφῷ καὶ φίλῳ, μὴ δῶς ἐξουσίαν ἐπὶ σεαυτῷ ἐν ζωῇ σου, καὶ μὴ δῶς ἑτέρῳ τὰ χρήματά σου, ἵνα μὴ μεταμεληθεὶς δέῃ περὶ αὐτῶν.

21 ἕως ἔτι ζῇς καὶ ἔστι πνοὴ ἐν σοί, μὴ ἀλλάξῃς σεαυτὸν πάσῃ σαρκί.

22 κρεῖσσον γάρ ἐστι τὰ τέκνα σου ἐνδεῆ σοῦ, ἢ σὲ ἐμβλέπειν εἰς χεῖρας υἱῶν σου.

23 ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου γίνου ὑπερέχων, καὶ μὴ δῶς μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου.

24 ἐν ἡμέρᾳ τελειώσεως ἡμερῶν ζωῆς σου καὶ ἐν καιρῷ τελευτῆς διάδος κληρονομίαν.

25 χορτάσματα καὶ ῥάβδος καὶ φορτία ὄνῳ, ἄρτος καὶ παιδεία καὶ ἔργα οἰκέτῃ.

26 ἔργασαι ἐν παιδείᾳ καὶ ζητήσει ἀνάπαυσιν, ἄνες χεῖρας ἀπῷ, καὶ ζητήσει ἐλευθερίαν.

27 ζυγὸς καὶ ἱμὰς κάμπτουσι τράχηλον, καὶ οἰκέτῃ κακέργῳ τρίβολοι καὶ βάσανοι.

28 ἔμβαλε αὐτὸν εἰς ἐργασίαν ἵνα μὴ ἀργῇ· πολλὴν γὰρ κακίαν ἐδίδαξεν ἡ ἀργία.

15 *Omnes viæ eius secundum dispositionem eius, sic homo in manu illius qui se fecit, & reddet illi secūdum iudicium suum.*

16 *Contra malum bonum est, & contra viram mors: sic & contra virum iustum peC cator: & sic intuere in omnia opera Altissimi: duo contra duo, & vnum contra vnum.*

17 *Et ego nouissimus euigilaui, & quasi qui colligit racemos post vindemiatores, in benedictione Dei & ipse speraui, & quasi qui vindemiat repleui torcular.*

18 *Respicite, quoniam non mihi soli laboraui, sed & omnibus exquirentibus disciplinam.*

19 *Audite me magnati & omnes populi, & rectores Ecclesiæ auribus percipite.*

20 *Filio & mulieri, fratri & amico non des potestatem super te in vita tua, & non dederis alij possessionem tuam, ne forte pœniteat te, & deprecaris pro illis.*

21 *Dum adhuc superes & aspiras, nō immutabit te omnis caro.*

22 *Melius est enim vt filij rogent, quàm te respicere ad manus filiorum tuorum.*

23 *In omnibus operibus tuis præcellēs esto: ne dederis maculam in gloriam tuam.*

24 *In die consummationis dierum vitæ tuæ, & in tempore exitus tui distribue hæreditatem tuam.*

25 *Cibaria & virga & onus asino panis, & disciplina & opus seruo.*

26 *Operatur in disciplina, & D quærit requiescere: laxa manus illi, & quærit libertatem.*

27 *Iugum & lorum curuant collum durum, & seruum inclinant operationes afflictæ.*

28 *Seruo maleuolo tortura & compedes: mitte illum in operationem, ne vacet: multam enim malitiam docuit ociositas.*

29 *In opera constitue eum; sic enim condecet illum.*

30 *Quia si non obaudierit, curua illum compedibus, & non amplifices super omnem carnem: verùm sine iudicio nihil facias graue.*

31 *Si est tibi seruꝰ fidelis, sit tibi quasi anima tua: quasi fratrē sic eū tracta, quoniam in sanguine animæ comparasti illū.*

32 *Si læseris eum iniustè, in fugam conuertetur; & si extollēs discesserit, quem quæras, & in qua via quæres illum, nescis.*

CAP. XXXIIII.

1 *VAna spes & mendacium viro insensato, & somnia A extollunt imprudentes.*

2 *Quasi qui apprehendit vmbram, & persequitur ventum; sic & qui attendit ad visa mēdacia.*

3 *Secundū hoc visio somniorum: ante faciem hominis similitudo alterius hominis.*

4 *Ab immundo quid mundabitur, & à mēdace quid verum dicetur?*

5 *Diuinatio erroris & auguria, mendacia & somnia malefacientium vanitas est.*

6 *Et sicut parturientis cor tuum phantasias patitur, nisi ab Altissimo fuerit emissa visitatio: ne dederis in illis cor tuum.*

7 *Multos enim errare fecerunt somnia, & exciderunt sperantes in illis.*

8 *Sine mendacio cōsummabitur verbum legis, & sapientia in ore fidelis complanabitur.*

9 *Qui non est tentatus, quid scit? vir in multis expertus, cogitabit multa: & qui multa dicit, enarrabit intellectum.*

10 *Qui nō est expertus, pauca recognoscit; qui autem in multis factus est, multiplicat malitiam.*

11 *Qui tentatus non est, qualia scit: qui implanatus est, abūdabit nequitia.*

12 *Multa vidi enarrando, & plurimas verborum consuetudines.*

13 *Aliquoties vsque ad mortem periclitatus sum horum causa, & liberatus sum gratia Dei.*

29 εἰς ἔργα κατάρτισον καθὼς πρέπει σοί.

30 καὶ ἐὰν μὴ πειθαρχῇ, βάρυνον τὰς πέδας αὐτοῦ. καὶ μὴ περισσεύσῃς πάσῃ σαρκί, ἄνευ κρίσεως μηδέν.

31 εἰ ἔστι σοι οἰκέτης, ἔστω σοι ὡς ἡ ψυχή σου· ὡς ἑαυτὸν κτήσῃ αὐτόν. εἰ ἔστι σοι οἰκέτης, ἀγάπα αὐτὸν ὡς ἀδελφόν, ὅτι ὡς ἡ ψυχή σου ἐπιθυμήσεις αὐτοῦ.

32 ἐὰν κακώσῃς αὐτὸν ἀδίκως καὶ ἀπαράς ἀποδράσῃ, ἐν ποίᾳ ὁδῷ ζητήσεις αὐτόν;

λδ'.

1 Κενὰ καὶ ἐλπίδες καὶ ψευδεῖς ἀσωπέτω φύσει, καὶ ἐνύπνια διαπέτονται ἄφρονας.

2 ὡς ὁ δραστόμενος σκιᾶς καὶ διώκων ἀνέμους, ὕτως ὁ ἐπέχων ἐνυπνίοις.

3 τοῦτο κῦ τοῦτο ὅρασις ἐνυπνίων, κατέναντι προσώπου ὁμοίωμα προσώπου.

4 ἀπὸ ἀκαθάρτου τί καθαρισθήσεται; καὶ ἀπὸ ψευδοῦς τί ἀληθεύσει;

5 μαντεῖα καὶ οἰωνισμοὶ καὶ ἐνύπνια, ματαιά ἐστι.

6 καὶ ὡς ὠδίνουσα φαντάζεται ἡ καρδία. ἐὰν μὴ ἀφὰ ὑψίστου ἀποσταλῇ ἐν ἐπισκοπῇ σου, μὴ δῶς εἰς αὐτὰ τὴν καρδίαν σου.

7 πολλοὺς γὰρ ἐπλάνησε τὰ ἐνύπνια, καὶ ἐξέπεσον ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτοῖς.

8 ἄνευ ψεύδους συντελεσθήσεται νόμος, καὶ σοφία στόματι πιστῷ τελείωσις.

9 ἀνὴρ πεπλανημένος ἔγνω πολλά, καὶ ὁ πολύπειρος διανοηθήσεται σύνεσιν.

10 ὃς γὰρ ἀπειρεσθη οἶδεν ὀλίγα.

11 ὁ δὲ πεπλανημένος πληθύνει πανουργίαν.

12 πολλὰ ἑώρακα ἐν τῇ ἀποπλανήσει μου· καὶ τὰ πλάσματα τῶν λόγων μου, σωτηρίς μου.

13 πλειονάκις ἐως θανάτου ἐκινδύνευσα· καὶ διεσώθην, τούτων χάριν. πνεῦμα φοβουμένων τὸν κύριον ζήσεται.

29 *In opera constitue eum; sic enim decet illum.*

30 *Quia si non obaudierit, curua illum compedibus, & non amplifices super omnem carnem: verùm sine iudicio nihil facias graue.*

31 *Si est tibi seruus fidelis, sit tibi sicut anima tua, quoniam in sanguine acquisisti illum. Si est tibi seruus, tracta eum vt fratrem, quoniam tanquam anima tua indigebis eo.*

32 *Si malefeceris ei iniustè & tollens aufugerit, in qua via quæres eum?*

CAP. XXXIIII.

1 *VAnæ spes & mendaces imprudenti viro, et insomnia eleuant stultos.*

2 *Quasi qui apprehendit vmbrā & persequitur ventos, sic qui intendit insomniis.*

3 *Hoc secundùm hoc visio insomniorum, ante faciem similitudo faciei.*

4 *Ab immūdo quid mundabitur? & à mendace quid verum erit?*

5 *Vaticinium & auguria & insomnia, vana sunt.*

6 *Et sicut parturientis phantasias patitur tuum cor. Nisi ab Altissimo missa sint in visitatione tua, ne dederis in illa cor tuum.*

7 *Multos enim deceperunt insomnia, & exciderunt sperantes in illis.*

8 *Sine mendacio cōsummabitur lex, & sapiētia ori fideli cōsummatio.*

9 *Vir qui vagatus est nouit multa; et multum expertus enarrabit intellectum.*

10 *Qui non expertus est, nouit pauca.*

11 *At qui deceptus est, multiplicat astutiam.*

12 *Multa vidi in deceptione mea, & fictiones verborum meorum, intellectus meus.*

13 *Pluries vsque ad mortem periclitatus sum, & liberatus sum, horum gratia.*

14 *Spiritus timentium Dominum viuet.*

14 Spiritus timentium Deum quæritur, & in respectu illius benedicetur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[a] *Nam spes illorum in saluantem illos.*

[b] *Qui timet Dominum, nihil timebit, & nō trepidabit, quoniam ipse spes eius.*

[c] *Timentis Dominū, beata anima.*

[d] *Cui intendit, & quod eius firmamentum.*

[e] *Oculi Domini super amātes eum, protectio potentiæ & firmamentum fortitudinis. Tegmen ab ardore, & tegmen à meridie, custodia ab offensione, & adiutorium casus.*

Exaltans animam, & illuminans oculos, sanitatem dans vitam & benedictionē.

[f] *Sacrificans ex iniusto, oblatio ridicula, & non in beneplacitū donaria iniquorum.*

[g] *Nō complacet Altissimus oblationibus impiorum, nec; in multitudine sacrificiorum propitiatur pro peccato.*

[h] *Sacrificans filium coram patre eius, qui adducit sacrificium ex substātia pauperū.*

[i] *Panis indigentium, vita pauperum; qui defraudat illum, homo sanguinum.*

[k] *Occidens proximum, auferens conuictum:* [l] *Et effundens sanguinem, defraudans mercedem mercenarij.*

[m] *Vnus ædificās, & vnus destruens, quid lucrātur plus quàm labores?*

[n] *Vnus orans, & vnus maledicens, cuius vocē exaudiet Dominus?*

[o] *Qui intingitur à mortuo, & iterum tangit eum, quæ utilitas in lauacro illius?*

[p] *Sic homo qui ieiunat in peccatis suis, & iterum vadens & hæc faciens, orationem illius quis exaudiet: & quid profecit in humiliādo se?*

CAP. XXXV.

QVi conseruat legem, multiplicat oblationes:

[a] *Sacrificator salutaris, qui attendit mandatis.*

[b] *Et retribuens gratiam, qui offert siligmem; & qui facit misericordiā, offert sacrificiū.*

[c] *Beneplacitū est Dño recedere ab iniquitate, & deprecatio pro peccatis, recedere ab iniustitia.* [d] *Nō apparebis ante cōspectū Dñi vacuus:* [e] *Hæc enim omnia propter mādata Dei fiūt.*

[f] *Oblatio iusti impinguat altare: & odor suauitatis est in cōspectu Altissimi.* [g] *Sacrificiū iusti acceptū est, & memoriam eius nō obliuiscetur Dñs.* [h] *Bono animo gloriā redde Deo, & nō minuas primitias manuū tuarū.* [i] *In omni dato hilarē fac vultū tuum, & in exultatione sanctifica decimas tuas.* [k] *Da Altissimo secundū donatū ei, & in bono oculo adinuētionē facito manuū tuarū:* [l] *Quoniā Dñs retribuēs est, & septies tātum retribuet tibi.* [m] *Noli offerre munera praua; non enim suscipiet illa.* [n] *Et noli inspicere sacrificiū iniustū, quoniā Dñs vindex est, & nō est apud illū gloria personæ.* [o] *Nō accipiet Dñs personā in pauperē, & deprecationē læsi exaudiet.* [p] *Nō despiciet preces populi; nec viduā, si effundat loquelā gemitus.* [q] *Nónne lachrymæ viduæ ad maxillā descēdunt, & exclamatio eius super deducentē eas?* [r] *A maxilla enim ascendunt vsq; ad cælū, & Dñs exauditor nō delectabitur in illis.* [s] *Qui adorat Deū, in oblectatione suscipietur; & deprecatio illius vsq; ad nubes propinquabit.* [t] *Oratio humiliātis se, nubes penetrabit; & donec propinquet non cōsolabitur:* [u] *& nō discedet, donec Altissimus aspiciat.* [x] *Et Dñs nō elōgabit, sed iudicabit iustos, & faciet iudicium, & fortissimus non habebit in illis patientiam, vt contribulet dorsum ipsorum.* [y] *Et gentibus reddet vindictam, donec tollat plenitudinem superborum, & sceptra iniquorum contribulet.*

ECCLESIASTIC.

[a] *Et retribuens gratiam vt qui offert siligmem; & qui facit elemosynam, sacrificator laudis.* [b] *Beneplacitum Domini recedere ab iniustitia, & propitiatio recedere ab iniustitia.* [c] *Ne appareas ante Dūm vacuus.* [d] *Omnia enim hæc gratia mandati.* [e] *Oblatio iusti impinguat altare; et suauis odor eius in cōspectu Altissimi.* [f] *Sacrificium viri iusti acceptabile, & memoria eius non tradetur oblitioni.* [g] *In bono oculo glorifica Dūm, & ne diminuas primitias manuū tuarū:* [h] *In omni dato hilarifica vultum tuū, & in lætitia sanctifica decimas.* [i] *Da Altissimo secūdùm donum eius, & in bono oculo adinuentionem manus.* [k] *Quoniam Dominus retribuens est, & retribuet septuplū ne diminuas ex dono.* [l] *Non enim suscipiet: & non intendas sacrificio iniusto.* [m] *Quoniā iudex Dominus est, & non est apud illum opinio personæ.* [n] *Non accipiet Dominus personam super paupere, & deprecationem iniuria affecti exaudiet.* [o] *Non despiciet supplicationem pupilli & viduam si effundat loquelam.* [p] *Nónne lachryma viduæ ad maxillam descendit? & exclamatio eius super eum qui deduxit eam.* [q] *Qui colit in beneplacito suscipietur, & deprecatio illius vsq; ad nubes attinget.* [r] *Oratio humilis nubes penetrauit, & donec appropinquet, non consolabitur, & non discedet donec respexerit Altissimus. Iudicabit iustos, & faciet iudicium.* [s] *Et Dñs non tardabit neq; patientiā habebit in illis fortis. Quousq; conterat lumbos crudelium.* [t] *Et gentibus retribuet vindictam, donec tollat multitudinem contumeliosorum & sceptra iniustorum conterat.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Donec reddat homini secundùm actus eius, & opera hominum secundùm cogitationes eius. * Donec iudicet iudicium populi sui, & letificabit eos in misericordia sua. * Quàm pulchra misericordia in tempore tribulationis, quasi nubes pluuiæ in tempore siccitatis.

CAP. XXXVI.

MIserere nostri Domine Deus omniũ, et respice
* Et immitte timorem tuũ super omnes gentes non exquirentes te.
* Leua manum tuam super gentes alienas, videant potentiam tuam.
* Sicut in conspectu eorũ sanctificatus es in nobis, sic in conspectu nostro magnificeris in eis. * Et cognoscant te sicut et nos te cognouimus. quia non est Deus præter te Domine. * Innoua signa & immuta mirabilia.
* Glorifica manũ & brachium dextrum, vt enarrẽt mirabilia tua.
* Excita furorem & effunde iram. * Tolle aduersarium & contere inimicum.
* Accelera tempus & memento iræ, & enarrent tibi mirabilia tua.
* In ira ignis deuoretur qui saluatur, & malefacientes populo tuo inueniant perditionem.
* Contere capita principũ gentium dicentium, Non est præter nos. * Congrega omnes tribus Iacob, & hæreditaui eos sicut ab initio. * Miserere populi Domine vocati in nomine tuo, & Israel quem primogenitum nominasti.
* Miserere ciuitatis sanctificationis tuæ Hierusalem loci quietis tuæ. * Reple Sion extollere oracula tua, & à gloria tua populum tuum.
* Da testimonium in initio creaturis tuis, et iuscita prophetas in nomine tuo.

* Donec reddat hominibus secundũ actus suos, & secundùm opera Adæ, & secũdũ præsumptionẽ illius: * Donec iudicet iudiciũ plebis suæ, & obiectabit iustos misericordiæ suæ.
* Speciosa misericordia Dei in tẽpore tribulationis, quasi nubes pluuiæ in tempore siccitatis.

CAP. XXXVI.

MIserere nostri Deus omnium, & respice nos: & ostende nobis lucem miserationum tuarum. * Et immitte timoré tuũ super gẽtes quæ nõ exquisierũt, vt cognoscãt quia nõ est Deus nisi tu, vt enarrẽt magnalia tua. * Alleua manũ tuã super gentes alienas, vt videant potentiam tuã. * Sicut enim in cõspectu eorũ sanctificatus es in nobis: sic in conspectu nostro magnificeberis in eis. * Vt cognoscãt te, sicut & nos cognouimus, quia non est Deus præter te Dñe. * Innoua signa, & immuta mirabilia. * Glorifica manũ & brachium dextrũ. * Excita furorem & effunde iram. * Extolle aduersarium, & afflige inimicum. * Festina tempus, & memẽto finis, vt enarrẽt mirabilia tua. * In ira flammæ deuoretur qui saluatur, & qui pessimãt plebem tuã, inueniãt perditionẽ. * Cõtere caput principum, & inimicorũ, dicentiũ, Nõ est alius præter nos. * Cõgrega omnes tribus Iacob, & cognoscãt quia non est Deus nisi tu, vt enarrent magnalia tua, & hæreditabis eos sicut ab initio. * Miserere populo tuo vocato nomine tuo, & Israel quem cognominasti primogenitum tuum, & genito tuo. * Miserere ciuitatis sanctificationis tuæ Hierusalem, ciuitatis requietionis tuæ. * Reple Sion inenarrabilibus virtutibus tuis, & gloria tua populũ tuũ. * Da testimoniũ, quia ab initio creaturæ tuæ sunt: & suscita precationes quas locuti sunt in nomine tuo prophetæ priores.

* Da mercedẽ sustinẽtibus te, vt prophetæ tui fideles inueniantur, & exaudi orationes seruorũ tuorũ. * Secundum benedictionem Aaron da populo tuo, & dirige nos in viã iustitiæ, vt sciant omnes qui habitant terram, quia tu es Deus conspector sæculorum.
* Omnem escam manducabit venter, & est cibus cibo melior. * Fauces contingunt cibum, & cor insensatũ verba mendacia. * Cor prauum dabit tristitiam, & homo peritus resistet illi. * Omnẽ masculũ excipiet mulier, & est filia melior filia. * Species mulieris exhilarat faciem viri sui, & super omnem concupiscentiam hominis superducet desiderium. * Si est lingua curationis, est & mitigationis & misericordiæ: nõ est vir illius secundũ filios hominũ. * Qui possidet mulierẽ bonã, inchoat possessionẽ: adiutoriũ secundũ illum est, & colũna vt requies. * Vbi nõ est sepes, diripietur possessio: & vbi non est mulier, ingemiscet egens. * Cui credit, qui non habet nidũ: & deflectens vbicũque obscurauerit, quasi succinctus latro exiliens de ciuitate in ciuitatem.

CAP. XXXVII.

OMnis amicus dicet, Et ego amicitiam copulaui: A sed est amicus solo nomine amicus. * Nónne tristitia inest vsque ad mortẽ? sodalis autẽ & amicus ad inimicitiam conuertẽtur. * O præsumptio nequissima, vnde creata es cooperire aridã malitia & dolositate illi? * Sodalis amico cõiucũdabitur in oblectationibus, & in tẽpore tribulationis aduersabitur erit. * Sodalis amico cõ dolet causa vẽtris, & cõtra hostẽ accipiet scutũ. * Nõ obliuiscaris amici tui in animo tuo, & non immemor sis illius in operibus tuis. * Noli cõsiliari cum socero tuo; & à zelantibus te absconde consilium.

* Da mercedem sustinẽtibus te, & prophetæ tui fidem habeant. Exaudi Domine deprecationem seruorum tuorum. * Secundum benedictionem Aaron de populo tuo, & cognoscent omnes qui super terram, quoniam tu Dominus seculorum. * Omnẽ escam comedet venter, est autem cibus cibo melior.
* Guttur gustat cibos venationis, sic cor prudens verba mendacia. * Cor distortũ dabit tristitiã & homo multum expertus retribuet ei.
* Omne masculum suscipiet mulier, est enim filia quàm filia melior.
* Species mulieris exhilarat faciem, & super omnem concupiscentiam hominis superducit. * Si est in lingua misericordia & mansuetudo & sanitas; non est vir illius secũdùm filios hominũ.
* Qui possidet mulierem inchoat possessionem, adiutorium secundùm ipsum & columnam quietis. * Vbi non est septum, diripietur possessio: & vbi non est mulier, ingemiscet peregrinãs. * Quis enim confidet expedito latroni erranti de ciuitate in ciuitatem, sic homini nõ habenti nidum & hospitanti vbicunque aduesperauerit.

CAP. XXXVII.

OMnis amicus dicet, Amicus sum & ego: sed est amicus nomine solũ amicus.
* Nonne tristitia manet vsq; ad mortem? sodalis & amicus versus in inimicitiam.
* O praua cogitatio, vnde inoluta es cooperire aridam in dolositate! * Sodalis amico coniunit in letitia, & in tẽpore tribulationis erit contrarius. * Sodalis cum amico simul laborat causa ventris, & cõtra hostem accipiet scutum. * Non obliuiscaris amici in anima tua, & non memor sis illius in diuitiis tuis. * Ne consiliaris cum eo qui reneretur te, & à zelantibus te absconde consilium.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[8] Omnis consiliarius ausert consilium, sed est qui consiliatur in scipsum. [9] A consiliario serua animã tuam, & scito prius quæ eius necessitas. Et enim ipse sibi consulit, ne fortè iaciat in te sortẽ.

[10] Et dicat tibi, Bona via tua, & stabit è contrario ad videndum quod euenturũ est tibi. [11] Ne consilieris cum eo qui reuereatur te, & à zelantibus te absconde consilium. Cum muliere de pellice eius, & cum timido de bello:

[12] Cum mercatore de commutatione, & cum emẽte de venditione. Cum inuido de gratitudine, & cum immisericordi de beneficentia.

[13] Cum pigro de omni opere, & cum mercenario annuali de consummatione. Seruo pigro de multa operatione.

[14] Ne attendas super his de omni consultatione.

[15] Sed cũ viro pio assiduus esto. quem cognoueris conseruantem mandata Domini.

[16] Qui in anima sua secundùm animam tuam, & si offenderit, condolebit tibi.

[17] Et consilium cordis statue, non enim est tibi fidelior eo. [18] Anima enim viri nunciare aliquãdo consuevit, magis quàm septem speculatores sedẽtes in excelso specule.

[19] Et in omnibus his deprecare Altissimũ, vt dirigat veritas viam tuam.

[20] Initium omnis operis, verbũ, & ante omnẽ actum consilium. [21] Vestigium mutationis gaudij vultus. Quatuor partes oriũtur, bonum, malũ, vita, mors, et dominatrix illorũ assiduè lingua est.

[22] Est vir astutus multorũ eruditor, & propriæ animæ inutilis est. [23] Est sophisticans in sermonibus odibilis, hic omni sapiẽtia defraudabitur.

[24] Non enim data est illi à Domino gratia, quoniã omni sapientia priuatus est.

[8] πᾶς σύμβουλος ἀξαιρεῖ βουλήν, ἀλλ' ἔστι συμβουλίων εἰς ἑαυτόν.

[9] ἀπὸ συμβούλου φύλαξαι ψυχήν σου, καὶ γνῶθι πρότερον τίς αὐτοῦ χρεία. καὶ γὰρ αὐτὸς ἑαυτῷ συμβουλεύσεται, μήποτε βάλῃ σὲ ἐπὶ σοὶ κλῆρον.

[10] καὶ εἴπῃ σοι, καλὴ ὁδός σου, καὶ στήσεται ἐξεναντίας ἰδεῖν τὸ συμβησόμενόν σοι.

[11] μὴ συμβουλεύσῃ μετὰ τοῦ ὑποβλέποντός σε, καὶ ἀπὸ τῶν ζηλούντων σε κρύψον βουλήν. μετὰ γυναικὸς περὶ ἀντιζήλου αὐτῆς, καὶ μετὰ δειλοῦ περὶ πολέμου.

[12] μετὰ ἐμπόρου περὶ μεταβολίας, καὶ μετὰ ἀγοραζοντος περὶ πράσεως. μετὰ βασκάνου περὶ εὐχαριστίας, καὶ μετὰ ἀνελεήμονος περὶ χρηστοτήτος.

[13] μετὰ ὀκνηροῦ περὶ παντὸς ἔργου, καὶ μετὰ μισθίου ἐπὶ τελείᾳ περὶ σωτελείας. οἰκέτην ἀργὸν περὶ πολλῆς ἐργασίας. μὴ ἔπεχε ἐπὶ τούτοις περὶ πάσης συμβουλίας.

[14] ἀλλ' ἢ μετὰ σοφοῦ εὐσεβοῦς ἐνδελέχιζε· οὗ οἶδας ἐπιγνοὺς σωτηρίαν ἐν καλαῖς κυρίᾳ.

[15] ὃς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ κατὰ τὴν ψυχήν σου, καὶ ἐάν σε πταίσῃς, συναλγήσει σοι.

[16] καὶ βουλὴ καρδίας στῆσον, ἀγαθὸν γὰρ ἔστι σοι πιστότερον αὐτῆς. ψυχὴ γὰρ ἀνδρὸς ἀπαγγέλλει ἐνίοτε εἰσθεν, ἢ ἑπτὰ σκοποὶ καθήμενοι ἐπὶ μετεώρου ἐπισκοπῆς. [17] καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις δεήθητι ἐν ὑψίστῳ, ἵνα εὐθύνῃ ἐν ἀληθείᾳ τὴν ὁδόν σου.

[18] ἀρχὴ παντὸς ἔργου, λόγος, καὶ πρὸ πάσης πράξεως βουλή.

[19] ἴχνος ἀλλοιώσεως χαρᾶς πρόσωπον. τέσσαρα μέρη διατέλλει, ἀγαθόν, κακόν, ζωή, θάνατος, καὶ ἡ νικοῦσα αὐτῶν ἐνδελεχῶς γλῶσσά ἐστιν. [20] ἔστιν δυὴρ πανοῦργος πολλῶν παιδευτής, καὶ τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ ἄχρηστος ἐστιν. [21] ἔστιν ὁ ὀφείλόμενος ἐν λόγοις μισητός, ἐπὶ πάσης δὲ φρονήσεως καθυστερήσει. [22] ἀνθρώπῳ γὰρ ἐδόθη ἀπὸ κυρίου χάρις, ὅτι πάσης σοφίας ἐστέρηται.

[8] Omnis consiliarius prædicat consilium, sed est consiliarius qui consiliatur in semetipso. [9] A consiliario serua animã tuam: prius scito quę sit illius necessitas, & quod ipse in animo suo cogitauit: ne forte mittat sudem in terram tuam.

[10] Et dicat tibi: Bona est via tua, & stet econtrario videre quid tibi eueniat. [11] Cum viro irreligioso tracta de sanctitate, & cum iniusto de iustitia, & cum muliere de his quæ amulatur: cũ timido de bello,

[12] Cum negociatore de tractione, cum emptore de venditione, cũ viro liuido de gratiis agendis, cũ impijs de pietate, cum inhonesto de honestate, [13] Cũ operario agrario de omni opere, cum operario annuali de cõsummatione anni, cũ seruo pigro de multa operatione. [14] Nõ attendas his in omni consilio. [15] Sed cum viro sancto assiduus esto, quem cognoueris obseruare mandata Dei: [16] cum anima est secundum animam tuam: quicunque ritu fuerit, in tenebris, nõ cõdolebit tibi.

[17] Et cor boni consilij statue tecum; non est enim tibi aliud plus illo. [18] Anima viri sæpe enunciat aliquãdo vera, quam septem circunspectores sedentes in excelso ad speculandũ. [19] Et in his omnibus deprecare Altissimũ, vt dirigat in veritatis viam tuã. [20] Ante omnia opera verbũ verax præcedat te, & ante omnem actum consilium. [21] Verbum nequam immutabit cor: ex quo partes quatuor oriuntur, bonum & malum, vita & mors, & dominatur illorum est assidua lingua. [22] Vir peritus multorum eruditur, & animæ suæ fatuis est.

[23] Qui sophisticè loquitur, odibilis est; in omni re defraudabitur. [24] Non est enim illi data à Domino gratia; omni enim sapientia defraudatus est.

[23] Est sapiens animæ suæ sapiens, & fructus sensus illius D laudabilis. [24] Vir sapiens plebem suã erudit, & fructus sensus illius fideles sunt.

[25] Vir sapiens implebitur benedictionibus, & videntes illum laudabunt.

[26] Vita viri in numero dierum; dies autem Israel innumerabiles sunt.

[27] Sapiens in populo hæreditabit honorem, & nomen illius erit viuens in æternum.

[28] Fili, in vita tua tenta animam tuam: & si fuerit nequã, non des illi potestatem.

1. Cor. 6. & 10. f. [29] Non enim omnia omnibus expediunt: & non omni animæ omne genus placet.

[30] Noli auidus esse in omni epulatione, & non te effundas super omnem escam.

[31] In multis enim escis erit infirmitas: & auiditas appropinquabit vsq; ad choleram.

[32] Propter crapulam multi obierunt; qui autem abstinẽs est, adiiciet vitam.

CAP. XXXVIII.

[1] HOnora medicum propter necessitatem, etenim illũ A creauit Altissimus.

[2] A Deo est enim omnis medela, & à rege accipiet donationem.

[3] Disciplina medici exaltabit caput illius, & in cõspectu magnatorum collaudabitur.

[4] Altissimus creauit de terra medicinam, & vir prudens non abhorrebit illam.

[5] Nónne à ligno inducata est aqua amara?

[6] Ad agnitionem hominũ virtus illorum, & dedit hominibus scientiã Altissimus, honorari in mirabilibus suis.

[7] In his curans, mitigabit dolorem:

[8] Et vnguentarius faciet pigmẽta suauitatis, & vnctiones conficiet sanitatis, & non consummabuntur opera eius, pax enim Dei super faciem terræ.

[23] ἔστι σοφὸς τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ, καὶ ἐπὶ καρποῖς τῆς συνέσεως αὐτοῦ ἐπαινεσθήσεται. [24] σοφὸς τὸν ἑαυτοῦ λαὸν παιδεύσει, καὶ ἐπὶ καρποῖς τῆς συνέσεως αὐτοῦ πιστοί. [25] σοφὸς πλησθήσεται εὐλογίας, καὶ μακαριοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ ὁρῶντες.

[26] ζωὴ ἀνδρὸς ἐν ἀριθμῷ ἡμερῶν, καὶ αἱ ἡμέραι Ἰσραὴλ ἀναρίθμητοι.

[27] σοφὸς ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ κληρονομήσει δόξαν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα.

[28] τέκνον ἐν ζωῇ σου πείραζον τὴν ψυχήν σου, καὶ ἴδε τί ποιητὸν αὐτῇ, καὶ μὴ δῷς αὐτῇ.

[29] οὐ γὰρ πάντα πᾶσι συμφέρει, καὶ οὐ πᾶσα ψυχὴ ἐν παντὶ βούλεται. [30] μὴ ἀπλησθῇς ἐν παντὶ τρυφῇ, καὶ μὴ ἐκχυθῇς ἐπὶ ἐδέσμασιν.

[31] ἐν πολλοῖς γὰρ βρώμασιν ἔσται νόσος, καὶ ἡ ἀπλησία ἐγγὺς ἕως χολέρας. [32] δι' ἀπλησίαν πολλοὶ ἐτελεύτησαν, ὁ δὲ ἀποσχόμενος προσθήσει ζωήν.

[1] Τίμα ἰατρὸν πρὸ τῆς χρείας μετ' αὐτοῦ· καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκτισεν ὁ κύριος.

[2] παρὰ γὰρ ὑψίστου ἐστὶν ἴασις, καὶ παρὰ βασιλέως λήψεται δόξαν.

[3] ἐπιστήμη ἰατροῦ ὑψώσει κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐναντίον μεγιστάνων θαυμασθήσεται.

[4] κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς φάρμακα, καὶ ἀνὴρ φρόνιμος οὐ προσοχθίσει αὐτοῖς.

[5] οὐχὶ ὑπὸ ξύλου ἐγλυκάνθη ὕδωρ· εἰς γνωσθῆναι τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ ἀπὸ ἀνθρώπου; [6] καὶ αὐτὸς ἔδωκεν ἀνθρώποις ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ.

[7] ἐν αὐτοῖς ἰᾶται καὶ ἀφαιρεῖται τὸν πόνον αὐτοῦ.

[8] μυροψὸς ἐν ἰάσεσι ποιήσει μίγμα, καὶ ἀπὸ αὐτοῦ συντελεσθήσεται τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰρήνη παρ' αὐτοῦ ἐστιν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς.

[23] Est sapiens propriæ animæ, & fructus intellectus eius in ore laudabiles. [24] Vir sapiens suam plebẽ erudit, et fructus intellectus illius fideles. [25] Vir sapiens implebitur benedictione, & beatũ dicent eum omnes videntes. [26] Vita viri in numero dierum, & dies Israel innumerabiles.

[27] Sapiens in populo suo hæreditabit gloriam, & nomen illius erit in seculum.

[28] Fili, in vita tua tenta animam tuam, & vide quid malum illi, & non des ei.

[29] Non enim omnia omnibus conferunt, & non omnis anima in omni complacet.

[30] Non sis insatiabilis in omnibus deliciis, & ne effundaris super epulas.

[31] In multis enim escis erit infirmitas, & insatiabilitas appropinquabit vsque ad choleram.

[32] Propter insatiabilitatem multi obierunt, at attendens adijciet vitam.

CAP. XXXVIII.

[1] HOnora medicum ad necessitates honoribus eius. etenim illũ creauit Dominus.

[2] Ab enim Altissimo est medela, & à rege accipiet gloriam.

[3] Scientia medici exaltabit caput illius, & corã magnatibus in admiratione erit.

[4] Dominus creauit de terra medicinalia, & vir prudens non grauabitur illis.

[5] Nónne à ligno indulcata est aqua, ad cognoscendum virtutem eius ab homine? & ipse dedit hominibus scientiam, vt glorificetur in mirabilibus suis.

[7] In illis curauit, & abstulit dolorem eius.

[8] Vnguentarius in his faciet mixtionem, & non consummabuntur opera eius, & pax ab illo est super faciem terræ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 ᵃ Fili in infirmitate tua ne despicias, sed ora Dominũ, & ipse sanabit te. ᵃ Auerte 10
ab errore & dirige manum, & ab omni peccato munda cor. ᵃ Da suauem odorem 11
& memoriam similaginis, et impingua oblationem, quasi non existens. & medico da locum. ᵃ Et enim illum Do- 12
minus creauit, & non discedat à te, & enim illius necessitas. ᵃ Est quando tempus, 13
& in manibus eorum suauis odor. ᵃ Etenim ipsi Do- 14
minum deprecabuntur, vt det illis requiem & sanitatem gratia conuersationis.

ᵃ Qui peccat in conspectu 15
eius qui fecit eum, incidat in manus medici.

ᵃ Fili super mortuum pro- 16
duc lachrymas, & quasi dira passus incipe luctus; secundum autem iudicium illius, contege corpus illius, & non despicias sepulturam illius.

ᵃ Acerbum fac fletum, 17
& accende planctum.

ᵃ Et fac luctum secundùm 18
dignitatem eius. Diem vnum & duo gratia detractionis, & consolare te tristitiæ causa. ᵃ A tristitia enim pro- 19
cedit mors, & tristitia cordis flectet vires. ᵃ In indu- 20
ctione permanet & tristitia, & vita pauperis maledictio cordis.

ᵃ Ne des in tristitiam cor 21
tuum, repelle eam memor nouissimorum.

ᵃ Ne obliuiscaris, nõ enim 22
est reditus, & huic non proderis, & tibi ipsi malefacies.

ᵃ Memento iudicij mei, quo- 23
niam sic & tuum, mihi heri, & tibi hodie. ᵃ In requie 24
mortui requiescere fac memoriam eius, & consolare te in illo in exitu spiritus sui.

ᵃ Sapientia scribæ in op- 25
portunitate ocij, & diminutus opere suo non erit sapiens.

9 ᵃ τέκνον, ἐν ἀῤῥωστήματί σου μὴ ἀμελήσῃς, ἀλλ' εὐξαι κυρίῳ, καὶ αὐτὸς ἰάσεταί σε.

10 ᵃ ἀπόστηθι πλημμελείας καὶ διόρθωσον χεῖρας, καὶ ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καθάρισον καρδίαν.

11 ᵃ ὅλως δώδιαν καὶ μνημόσυνον σεμιδάλεως, καὶ λίπανον ἀποφόρων, ὡς μὴ ὑπάρχων· καὶ ἰατρῷ δὸς τόπον. ᵃ καὶ γὰρ αὐτὸν ὁ κύριος ἔκτισε, καὶ μὴ ἀποστήτω σου, ἐν γὰρ αὐτοῦ χρεία.

13 ᵃ ἔστιν ὅτε καιρός, ἐν χερσὶν αὐτῶν δώδια.

14 ᵃ ἐν γὰρ αὐτοὶ κυρίου δεηθήσονται, ἵνα εὐδόσῃ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν καὶ ἄσιν χάριν ἐμπρόσθεν.

15 ᵃ ἁμαρτάνων ἐναντίον τοῦ ποιήσαντός αὐτόν, ἐμπέσοι εἰς χεῖρας ἰατροῦ.

16 ᵃ τέκνον, ἐπὶ νεκρῷ κατάαγε δάκρυα, ἐν ὡς δεινὰ πάσχων ἐξάρξαι θρήνων· καὶ ἐν τῷ κείσῃ αὐτὸ, περίειλον τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν ταφὴν αὐτοῦ.

17 ᵃ πίκρανον κλαυθμὸν, καὶ ἐξέρμανον κοπετόν. ᵃ ἐν ποίησον τὸ πένθος κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ. ἡμέραν μίαν ἐν δύο χάριν διαβολῆς, ἐν ἐξαγελήσῃ λύπης ἕνεκα.

19 ᵃ ἀπὸ λύπης γὰρ ἐκβαίνει θάνατος, ἐν λύπη καρδίας κάμψει ἰσχύν.

20 ᵃ ἐν ἐπαγωγῇ συγχαμψεῖ ἐν λύπη, ἐν βίος πτωχοῦ κατάρα καρδίας. ᵃ μὴ δῷς εἰς λύπην τὴν καρδίαν σου, ἀπόστησον αὐτὴν μνησθεὶς τὰ ἔσχατα.

22 ᵃ μὴ ἐπιλάθῃ, οὐ γὰρ ἔστιν ἐπάνοδος σοι, ἐν οὐκ ὠφελήσεις, καὶ σεαυτὸν κακώσεις.

23 ᵃ μνήσθητι τὸ κρίμα μου, ὅτι οὕτως ἐν τὸ σὸν· ἐμοὶ χθές, ἐν σοὶ σήμερον.

24 ᵃ ἐν ἀνάπαυσιν νεκροῦ κατάπαυσον τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, καὶ παρακλήθητι ἐπ' αὐτῷ ἐν ἐξόδῳ πνεύματος αὐτοῦ.

25 ᵃ σοφία γραμματέως ἐν ἀκαιρίᾳ σχολῆς, ἐν ὁ ἐλαττούμενος πράξει αὐτὸ οὐ σοφισθήσεται.

9 ᵃ Fili, in tua infirmitate ne despicias teipsum, sed ora Dominum, & ipse curabit te.

10 ᵃ Auerte à delicto, & dirige manus, & ab omni delicto munda cor tuũ.

11 ᵃ Da suauitatem & memoriam similaginis, & impingua oblationem, & da locum medico.

12 ᵃ Etenim illum Dominus creauit, & non discedat à te; quia opera eius sunt necessaria.

13 ᵃ Est enim tempus, quando B in manibus illorum incurrat.

14 ᵃ Ipsi verò Dominum deprecabuntur, vt dirigat requiẽ eorum in sanitatem, propter conuersationem illorum.

15 ᵃ Qui delinquit in conspectu eius qui fecit eum, incidat in manus medici.

16 ᵃ Fili, in mortuum produc lachrymas, & quasi dira passus, incipe plorare, & secundùm iudicium contege corpus illius, & non despicias sepulturam illius.

17 ᵃ Propter delaturam autem amare fer luctũ illius vno die;

18 ᵃ Et consolare propter triſtitiam, & fac luctum secundùm meritũ eius vno die, vel duobus propter detractionem.

19 ᵃ A triſtitia enim festinat mors, & cooperuit virtutem, & triſtitia cordis flectit vires.

20 cem. ᵃ In abductione permanet triſtitia, & substantia inopis secundum cor eius.

21 ᵃ Non dederis in triſtitia cor tuum; sed repelle eam à te, & memento nouissimorum.

22 ᵃ Noli obliuiſci, neq; enim est cõuersio: & huic nihil proderis, & teipsum pessimabis.

23 ᵃ Memor esto iudicij mei; C sic enim erit & tuum: nobis heri, & tibi hodie.

24 ᵃ In requie mortui requiescere fac memoriam eius, & consolare illum in exitu spiritus sui.

25 ᵃ Sapientiam scribæ in tempore vacuitatis: & qui minoratur actu, sapientiã percipiet; quia sapientia replebitur.

ᵃ Qui tenet aratrum, & qui 26
gloriatur in iaculo, stimulo boues agitat, & conuersatur in operibus eorum, & narratio eius in filiis taurorum.

ᵃ Cor suum dabit ad versan- 27
dos sulcos, & vigilia eius in sagina vaccarum.

ᵃ Sic omnis faber & archi- 28
tectus, qui noctem tanquam diem transfigit, qui sculpit signacula sculptilia, & assiduitas eius variat picturam: cor suum dabit in similitudinem picturæ, & vigilia sua perficit opus.

ᵃ Sic faber ferrarius, sedens 29
iuxta incudem, & considerans opus ferri: vapor ignis vret carnes eius, & in calore fornacis concertatur.

ᵃ Vox mallei innouat au- 30
rem eius, & contra similitudinem vasis oculus eius.

ᵃ Cor suum dabit in con- 31
summationem operum, & vigilia sua ornabit imperfectionem.

ᵃ Sic figulus sedens ad opus 32
suum, conuertens pedibus suis D rotam, qui in solicitudine positus est semper propter opus suum, & innumera est omnis operatio eius.

ᵃ In brachio suo formabit 33
lutum, & ante pedes suos curuabit virtutem suam.

ᵃ Cor suum dabit vt con- 34
summet linitionem, & vigilia suam mundabit fornacem.

ᵃ Omnes hi in manibus suis 35
sperauerũt, & vnusquisque in arte sua sapiens est.

ᵃ Sine his omnibus non ædificatur ciuitas: & non inhabitabunt nec inambulabunt, & in Ecclesiam non transilient.

ᵃ Super sellam iudicis non 37
sedebunt, & testamentum iudicij non intelligent, neque palàm facient iudicium & disciplinam.

ᵃ Et in parabolis non inue- 38
nientur, sed creaturam æui confirmabunt.

ᵃ τί σοφισθήσεται ὁ κρατῶν ῥόπτρου, καυχώμενος ἐν δόξῃ κέντρου, βόας ἐλαύνων ἐν ἀγαπεφόμενος ἐν ἔργοις αὐτῶν· ἐν ἡ διήγησις αὐτοῦ ἐν υἱοῖς ταύρων.

ᵃ καρδίαν αὐτοῦ δώσει ἐνδοῦναι 27
αὔλακας, καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ εἰς χορτάσματα θαμάλεων.

ᵃ ἕτως πᾶς τέκτων ἐν ἀρχιτέκτων, 28
ὅστις νύκτωρ ὡς ἡμέραν διάγει. ἐν γλυφὰς γλύμματα σφραγίδων, ἐν ἀγωνὴ αὐτοῦ ἀλλοιῶσαι ποικιλίαν. καρδίαν αὐτοῦ δώσει εἰς τὸ ὁμοιῶσαι ζωγραφίαν, ἐν ἀγρυπνία αὐτοῦ συντελέσαι ἔργον.

ᵃ ἕτως χαλκεὺς καθήμενος ἐγ- 29
γὺς ἄκμονος, ἐν καταμανθάνων ἐν ἔργῳ σιδήρου. ἀτμὶς πυρὸς τήξει σάρκας αὐτοῦ, ἐν ἐν θέρμῃ καμίνου διαμαχήσει.

ᵃ φωνὴ σφύρας ἐν ἄκμονος καὶ 30
νεῖ τὸ ὠς αὐτοῦ, καὶ κατέναντι ὁμοιώματος σκεύους ἡ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ.

ᵃ καρδίαν αὐτοῦ δώσει εἰς συντέ- 31
λειαν ἔργων, καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ κοσμῆσαι τὰ συντελείας.

ᵃ ἕτως κεραμεὺς καθήμενος ἐν 32
ἔργῳ αὐτοῦ, ἐν συρρέφων ἐν ποσὶν αὐτοῦ τροχόν. ὃς ἐν μεριμνᾷ κεῖται διὰ παντὸς τὰ ἔργον αὐτοῦ, ἐν ἀναρίθμιος πᾶσα ἡ ἐργασία αὐτοῦ.

ᾧ ἐν βραχίονι αὐτοῦ τυπώσει πη- 33
λόν, καὶ ἔμπροσθεν ποδῶν καμψει ἰσχὺν αὐτοῦ. καρδίαν ἐπιδώσει εἰς τὸ συντελέσαι τὸ κρίσμα, ἐν ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ, καθαρίσαι κάμινον.

ᾧ πάντες οὗτοι εἰς χεῖρας ἑαυτῶν 34
πεποίθασιν, καὶ ἕκαστος ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ σοφίζεται. ᾧ ἀδύ αὐτῶν ἄκατοικισθήσεται πόλις, ἐν ἀπαροικηθήσουσιν ἐν ἐν ἐπατήσουσιν. ἐν ἐν ἐκλῇ καθ' ἑαυτὸ ζητηθήσονται, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ οὐχ ὑψωθήσονται.

ᾧ ἐπὶ δίφρου δικαστῶν καθίσον- 37
ται, ἐν διαθήκην κράτος ἐν διανοηθήσονται. ἐν ἐν μὴ ἐκφήνωσι παιδείαν ἐν κρίμα. ᾧ καὶ ἐν παραβολαῖς οὐχ εὑρεθήσονται, ἀλλὰ κτῆμα αἰῶνος φυλάξει.

26 ᵃ In quo erit sapiens qui tenet aratrum, qui gloriatur in fuste stimuli: boues agitãs & nutritus in operibus eorum: & narratio eius in filiis taurorum. 27 ᵃ Cor suũ dabit ad versandos sulcos, & vigilia eius in pabula fœmilia vaccarum.

28 ᵃ Sic omnis faber & architectus, qui nocte tanquam diem transigit. Qui sculpunt sculpturas signaculorum, & instantia eius immutare variet stem. Cor suum dabit ad assimilandam picturam; & vigilia eius perficere opus.

29 ᵃ Sic faber ferrarius sedens iuxta incudem, & considerans in opere ferri. Vapor ignis liquefaciet carnes eius, & in calore fornacis pugnabit. 30 ᵃ Vox mallei & incudis innouabit aurem eius, et cõtra similitudinem vasis oculi eius. 31 ᵃ Cor suũ dabit in consummationem operum, & vigilia eius ornare in perfectione.

32 ᵃ Sic figulus sedens in opere suo, & conuertens in pedibus suis rotam. Qui in sollicitudine positus est semper in opus suum, & numerata omnis operatio eius.

33 ᵃ In brachio suo figurabit lutum, & ante pedes flectet vires suas.

34 ᵃ Cor dabit ad consummãdum linitionem; & vigilia eius, mundare fornacem.

35 ᵃ Omnes hi in manus suas considerunt, & vnusquisq; in opere suo sapiens est.

36 ᵃ Sine eis nõ habitabitur ciuitas, & non inhabitabunt neque deambulabunt. In consilio populi non requirentur, & in congregatione non trãsilient. 37 ᵃ Super sedẽ iudicum non sedebunt, & testamentũ iudicij non intelligent. Neq; manifestabunt disciplinã & 38 iudicii. ᵃ Et in parabolis non inuenientur, sed possessionem seculi firmabunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et deprecatio illorum in operatione artis: præter dantem animam suam, & cogitantem in lege Altissimi.

CAP. XXXIX.

SApientiam omnium antiquorum exquiret, & in prophetiis vacabit.

Narrationem virorum nominatorum conseruabit, et in versutiis parabolarum simul introibit.

Occulta prouerbiorũ exquiret, & in ænigmatis parabolarum conuersabitur.

In medio magnatũ ministrabit, & coram ducibus conspicietur.

In terra alienarum gentium pertransibit: bona enim & mala in hominibus tẽtauit.

Cor suum tradet ad Dominum, vt vigilet diluculo ad eum qui fecit illum, & in conspectu Altissimi deprecabitur.

Et aperiet os suum in oratione, & pro peccatis suis deprecabitur.

Si Dominus magnus voluerit, spiritu intellectus replebitur.

Ipse distillabit verba sapientiæ suæ, & in oratione confitebitur Dño.

Ipse dirigit cõsilium eius, & scientiam, & in absconditis suis cogitabit.

Ipse manifestabit disciplinam doctrinæ suæ, & in lege testamenti Domini gloriabitur.

Laudabũt intellectũ eius multi, & vsque in seculum non delebitur.

Recedet memoria eius, & nomen eius viuet in generationes generationum.

Sapientiã eius enarrabunt gentes, & laudẽ eius enunciabit ecclesia.

Si permanserit nomẽ, relinquet plusquàm mille, & si requieuerit, inducit illi.

Adhuc cogitãs enarrabo, quomã ficut Luna semiplena, repletus sum.

Exaudite me sancti, et germinate quasi rosa plantata super fluxum humidum.

Et deprecatio illorum in operationem artis, accommodantes animas suas, & cogitantes in lege Altissimi.

CAP. XXXIX.

SApientiam omniũ antiquorum exquiret sapiens, & in Prophetis vacabit.

Narrationem virorum nominatorũ cõseruabit, & in versutias parabolarum simul introibit.

Occulta prouerbiorũ exquiret, & in absconditis parabolarum conuersabitur.

In medio magnatorũ ministrabit, & in conspectu præsidis apparebit. In terrã alienigenarũ gentiũ pertransiet: bona enim & mala in omnibus tentabit.

Cor suum tradet ad vigilãdum diluculo ad Dñm, qui fecit illum, & in conspectu Altissimi deprecabitur.

Aperiet os suum in oratione, & pro delictis suis deprecabitur.

Si enim Dñs magnus voluerit, spiritu intellectus replebitur. Et ipse distillabit verba sapientiæ suæ, & in oratione cõfitebitur Dño.

Et ipse dirigit consilium eius & disciplinam, & in absconditis suis meditabitur.

Ipse palam faciet disciplinam doctrinæ suæ, & in lege testamenti Dñi gloriabitur.

Collaudabũt multi sapientiam eius, & vsque in seculum non delebitur.

Nõ recedet memoria eius, & nomen eius requiretur à generatione in generationem.

Sapientiam eius enarrabunt gentes, & laudem eius enunciabit Ecclesia. Si permanserit nomen eius, derelinquet plus quàm mille, & si requieuerit, proderit illi.

Adhuc cõsiliabor vt enarrem, vt furore enim repletus sum. Et in voce dicit. Obaudite me diuini fructus, & quasi rosa plantata super riuum aquarum, fructificate.

Quasi Libanus, odorem suauitatis habete.

Florete flores quasi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam, & collaudate canticũ, & benedicite Dñm in operibus suis. Date nomini eius magnificentiam, & cõfitemini C illi in voce labiorum vestrorũ, & in canticis labiorum & citharis: & sic dicetis in confessione. Opera Domini vniuersa bona valde. In verbo enim eius stetit aqua sicut congeries, & in sermone oris illius sicut exceptoria aquarũ.

Quoniam in præcepto ipsius placor fit, & nõ est minoratio in salute ipsius. Opera omnis carnis coram illo, & nõ est quicquam absconditum ab oculis eius. A seculo vsque in seculum respicit, & nihil est mirabile in conspectu eius.

Non est dicere: Quid est hoc, aut quid est istud? omnia enim in tempore suo quærentur. Benedictio illius quasi Gen. 7. d. Exo. 14. c. fluuius inundabit: & quomodo cataclysmus aridã inebriabit; sic ira ipsius gentes quæ non exquisierunt eum, hæreditabit. Quomodo cõuertit aquas in siccitatem.

Et siccata est terra, & viæ illius viis illorum directè sunt; sic peccatoribus offensiones in ira eius. Bona bonis creata sunt ab initio: sic nequissimis bona & mala. D

Deut. 29. d Initium necessariæ rei vitæ hominum, aqua, ignis, & ferrum, sal, lac, & panis similagineus, & mel, & botrus vuæ, & oleum, & vestimentum.

Hæc omnia sanctis in bona; sic & impiis & peccatoribus in mala conuertentur.

Sunt spiritus, qui ad vindictam creati sunt, & in furore suo confirmauerunt tormenta sua: & in tempore consummationis effundent virtutem; & furorem eius qui fecit illos confundent.

Isai. 40. b Ignis, grando, fames, & mors: omnia hæc ad vindictam creata sunt.

Florete flores quasi lilium, & frondete in gratiam, & collaudate canticum.

Benedicite Dominũ in omnibus operibus eius, in canticis labiorum & in citharis. Et sic dicetis in confessione.

Opera Domini omnia bona valdè. Et omne præceptum in tempore suo erit, non est dicere, quid hoc est, omnia enim hæc in tempore suo quærentur.

In verbo eius stetit, quasi cumulus aqua, & in sermone oris illius receptacula aquarum.

In præcepto eius omnis complacentia, & nõ est qui minuat saluationẽ eius.

Opera omnis carnis coram illo, & non est absconditum ab oculis eius.

A seculo in seculum respexit, & nihil est mirabile in conspectu eius.

Non est dicere, Quid hoc est; omnia enim ad vsum eorum creata sunt.

Benedictio eius quasi fluuius cooperuit, & sicut diluuium aridam inebriauit, sic iram eius gẽtes hæreditabũt;

Sicut conuertit aquas in salsuginem.

Viæ eius rectæ sanctis, sic iniquis offensiones.

Bona bonis creata sunt ab initio, sic peccatoribus mala.

Initium omnis necessitatis ad vitam hominis, aqua & ignis, & ferrum, & sal, & filigo tritici, & lac, & mel, sanguis vuæ & oleum, & vestimentum.

Omnia hæc piis bona; sic peccatoribus conuertentur in mala.

Sunt Spiritus qui ad vindictam creati sunt, et in furore suo confirmauerunt flagella sua. In tempore consummationis virtutẽ effundunt, & furorem eius qui fecit illum sistent.

Ignis & mare, & fames, & mors, omnia hæc ad vindictam creata sunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ *Bestiarum dentes & scorpij, & viperæ, & romphæa vindicans in perniciem impios.*

‡ *In ortu eius lætabitur.* 36

‡ *Et super terram ad manus præparabuntur, & in temporibus suis non præteribunt verbum.* 37

‡ *Propterea ab initio firmatus sum, & cogitaui & in scriptura dimisi.* 38

Opera Domini omnia bona, & omnē vsum in tempore suo præbebit. 39

‡ *Et non est dicere hoc isto peius. omnia enim in tempore comprobabuntur.* 40

‡ *Et nunc in omni corde & ore laudate & benedicite nomen Domini.* 41

CAP. XL.

OCcupatio magna creata est omni homini, & iugum graue super filios Adam. A die exitus de ventre matris eorum, vsque ad reuersionis diem ad matrem omnium. 1

‡ *Cogitationes eorum & timorē cordis, aduentio expectationis, dies finitionis.* 2

‡ *A sedente super sedem gloriæ & vsque ad humiliatum, in terra & cinere.* 3

‡ *A ferente vestem hyacinthinam & coronam, & vsque ad eum qui induitur lino crudo.* 4

‡ *Furor & zelus, turbatio & fluctuatio, & timor mortis, & imitatio, & contentio, & in tempore quietis in cubili somnus noctis immutat cognitionem eius.* 5

‡ *Modicum tanquā nihil & in requie, & ab illo in somnis quasi in diebus speculæ.* 6

‡ *Conturbatus in visione cordis sui, tanquam qui euasit à facie belli. In tempore salutis suæ exsurrexit & admirans in nullum timorem;* 7

‡ *Cum omni carne ab homine vsque ad pecus, & super peccatores septupla ad hæc.* 8

‡ Θηρίων ὀδόντες & σκορπίοι καὶ ἔχεις καὶ ῥομφαία ἐκδικοῦσα εἰς ὄλεθρον ἀσεβεῖς. ‡ ἐν τῇ γενέσει αὐτοῦ εὐφρανθήσεται. 35 36

‡ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς χεῖρας ἑτοιμασθήσεται, καὶ ἐν καιρῷ αὐτῶν οὐ παραβήσεται λόγον. 37

‡ διὰ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς ἐστηρίχθην, & διενοήθην & ἐν γραφῇ ἀφῆκα. 38

‡ τὰ ἔργα κυρίου πάντα τὰ ἀγαθά, & πᾶσαν χρείαν ἐν καιρῷ αὐτῆς χορηγήσει. 39

‡ καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τοῦτο τούτου πονηρότερον. πάντα γὰρ ἐν καιρῷ εὐδοκιμηθήσεται. 40

‡ καὶ νῦν ἐν πάσῃ καρδίᾳ & στόματι ὑμνήσατε καὶ εὐλογήσατε τὸ ὄνομα κυρίου. 41

μ.

‡ Ἀρχὴ μεγάλη ἔκλισεν πάντα ἄνθρωπον, καὶ ζυγὸς βαρὺς ἐπὶ υἱοὺς Ἀδάμ. ἀφ' ἡμέρας ἐξόδου ἐκ γαστρὸς μητρὸς αὐτῶν, ἕως ἐπιστροφῆς ἡμέρας εἰς μητέρα πάντων. 1

‡ διαλογισμοὶ αὐτῶν καὶ φόβον καρδίας, ἐπίνοια προσδοκίας, ἡμέρα τελευτῆς. 2

‡ ἀπὸ καθημένου ἐπὶ θρόνου δόξης καὶ ἕως ταπεινωμένου ἐν γῇ & σποδῷ. 3

‡ ἀπὸ φορεύντος ὑακίνθινον καὶ στέφανον, καὶ ἕως περιβαλλομένου ὠμόλινον. 4

‡ θυμὸς & ζῆλος ταραχὴ καὶ σάλος & φόβος θανάτου & μίμημα, & ἔρις, & ἐν καιρῷ ἀναπαύσεως ἐπὶ κοίτης ὕπνος νυκτὸς ἀλλοιοῖ γνῶσιν αὐτοῦ. 5

‡ ὀλίγον ὡς οὐδὲν ἐν ἀναπαύσει, καὶ ἀπ' ἐκείνου ἐν ὕπνοις ὡς ἐν ἡμέρᾳ σκοπιᾶς. 6

‡ τεθορυβημένος ἐν ὁράσει καρδίας αὐτοῦ, ὡς ἐκφεύγων ἀπὸ προσώπου πολέμου. ἐν καιρῷ σωτηρίας αὐτοῦ ἐξηγέρθη καὶ ἐκθαυμάζων εἰς οὐδέν φόβον. 7

‡ μὴ πάσης σαρκὸς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἐπὶ ἁμαρτωλῶν ἐπταπλάσια ἐπὶ τούτοις. 8

Bestiarum dentes & scorpij & serpentes, romphæa vindicans in exterminium impios. 35

‡ In mandatis eius expalbuntur. 36

‡ Et super terram in necessitate præparabitur, & in temporibus suis non præteribit verbum. 37

‡ Propterea ab initio confirmatus sum, & cōsiliatus fui, & cogitaui, & scripta dimisi. 38

‡ Omnia opera Domini bona, & omne opus hora sua ministrabit. 39

‡ Non est dicere: Hoc illo nequius est; omnia enim in tempore suo comprobabuntur. 40

‡ Et nunc in omni corde & ore collaudate & benedicite nomen Domini. 41

CAP. XL.

ACcupatio magna creata est omnibus hominibus, & iugum graue super filios Adam, à die exitus de ventre matris eorum, vsque in diem sepulturæ in matrē omnium. 1

‡ Cogitationes eorum & mores cordis adinventiones, expectationis, & dies finitionis. 2

‡ A præsidente super sedem gloriosam, vsque ad humiliatum in terram & cinerem, 3

‡ Ab eo qui vtitur hyacintho, & portat coronā vsque ad eum qui operitur lino crudo. 4

‡ Furor, zelus, tumultus, inquietatio, & timor mortis, & contendia perseuerans & contentio, & in tempore refectionis in cubili somnus noctis immutat scientiam eius. 5

‡ Modicum autem tanquam nihil in requie, & ab illo in somnis quasi in die respectus. 6

‡ Conturbatus est in visione cordis sui, tanquam qui euasit ferit in die belli. in tempore salutis suæ exurrexit, & admirans ad nullum timorem. 7

‡ Cum omni carne ab homine vsque ad pecus, & super peccatores septuplum. 8

‡ Ad hæc mors, sanguis, cōtentio & romphæa, oppressiones, fames, & contritio & flagella: super iniquos creata sunt hæc omnia; & propter illos factus est cataclysmus. 9

Gen. 7. Inf. 44. ‡ Omnia enim quæ de terra sunt, in terram conuertentur, & aquę omnes in mare cōuertentur. ‡ Omne munus & iniquitas delebitur. ‡ Et fides in seculū stabit. ‡ Substantiæ iniustorum sicut fluuius siccabuntur, & sicut tonitruū magnū in pluuia personabunt. ‡ In aperiendo manus suas lætabitur, sic præuaricatores in consummatione tabescent. ‡ Nepotes impiorum non multiplicabunt C ramos, & radices immundę super cacumen petræ sonant. 10 11 12 13 14 15

‡ Super omnem aquam viriditas, & ad oram fluminis ante omne fœnum euelletur. 16

‡ Gratia sicut paradisus in benedictionibus, & misericordia in seculo permanet. 17

‡ Vita sibi sufficientis operarij conculcabitur, & in ea inuenies thesaurū. ‡ Fili, ædificatio ciuitatis confirmabit nomen, & super hanc mulier immaculata computabitur. 18 19

‡ Vinū & musica lætificant cor, & super vtraque dilectio sapientiæ. 20

‡ Tibiæ & psalterium suauem faciunt melodiam, & super vtraque lingua suauis. 21

‡ Gratiam & speciem desiderabit oculus tuus, & super hoc virides sationes. 22

‡ Amicus & sodalis in tempore conuenientes, & super vtrosque mulier cum viro. 23

‡ Fratres in adiutorium in tempore tribulationis, & D super eos misericordia liberabit. ‡ Aurum & argentum, & constitutio pedum, & super vtrunque consilium beneplacitum. 24 25

‡ Facultates & virtutes exaltant cor, & super hæc timor Domini. 26

ECCLESIASTIC.

‡ θάνατος & ἔρις & ῥομφαία, & αἷμα, ἐπαγωγαὶ λιμοῦ & συντέλεμα & μάστιγες. ἐπὶ τοῦ ἀδίκους ἐκτίσθη ταῦτα πάντα, καὶ δι' αὐτὸς ἐγένετο ὁ κατακλυσμός. 9

‡ πάντα ὅσα ἀπὸ γῆς, εἰς γῆν ἀναστρέφει, & ἀπὸ ὑδάτων εἰς θάλασσαν ἀνακάμπτει. 10

‡ πᾶν δῶρον καὶ ἀδικία ἐξαλειφθήσεται. 11

‡ & πίστις εἰς τὸν αἰῶνα στήσεται. 12

‡ ῥήματα ἀδίκων ὡς ποταμὸς ξηρανθήσεται, καὶ ὡς βροντὴ μεγάλη ἐν ὑετοῖς ἐξηχήσει. 13

‡ ἐν τῷ ἀνοῖξαι αὐτὸν χεῖρας ἀφροντιῶν, ὕτως οἱ παρανομοῦντες εἰς συντέλειαν ἐκλείψουσιν. 14

‡ ἔγκονα ἀσεβῶν οὐ πληθυνεῖ κλάδους, & ῥίζαι ἀκάθαρτοι ἐπ' ἀκρογωνιαίας πέτρας. 15

‡ ἄχη ἐπὶ παντὸς ὑδατος καὶ χείλος ποταμοῦ πᾶσαν χόρτου ἐκλείψει. 16

‡ χάρις ὡς παράδεισος εὐλογίας καὶ ἐλεημοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα διαμένει. 17

‡ ζωὴ αὐτάρκους ἐργάτου γλυκανθήσεται, & ὑπὲρ ἀμφότερα ὁ θησαυρὸς ἀνταυγῶν. ‡ τέκνα & οἰκοδομὴ πόλεως ὀνομάζουσιν ὄνομα. 18 19

‡ οἶνος καὶ μουσικὴ εὐφραίνουσι καρδίαν, ὑπὲρ ἀμφότερα ἀγάπησις σοφίας. 20

‡ αὐλὸς καὶ ψαλτήριον ᾠδὴν μέλη, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γλῶσσα ἡδεῖα. 21

‡ χάριν & κάλλος ἐπιθυμήσει ὀφθαλμός, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα χλόην σπόρου. 22

‡ φίλος καὶ ἑταῖρος εἰς καιρὸν ἀπαντῶντες, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γυνὴ μετ' ἀνδρός. 23

‡ ἀδελφοὶ & βοήθεια εἰς καιρὸν θλίψεως, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα ἐλεημοσύνη ῥύσεται. ‡ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐπιστήσουσι πόδα, & ὑπὲρ ἀμφότερα βουλὴ εὐδοκιμεῖται. 24 25

‡ χρήματα & ἰσχὺς αὐξήσουσι καρδίαν, & ὑπὲρ ἀμφότερα φόβος κυρίου. 26

‡ *Mors & contentio & romphæa, & sanguis, inductiones famis, & contritionis, & flagelli. In iniquos creata sunt hæc omnia, & propter illos factum est diluuium.* 9

‡ *Omnia quæcunque de terra, in terram reuertūtur, & ab aquis in mare defluctunt.* ‡ *Omne munus & iniustitia delebitur.* ‡ *Et fides in seculum stabit.* 10 11 12

‡ *Opes iniustorum sicut fluuius siccabuntur, & sicut tonitruum magnū in pluuiis personabunt.* 13

‡ *In aperiendo ipsum manus lætabitur, sic præuaricatores in consummationē deficient.* ‡ *Posteri impiorum non multiplicabunt ramos, et radices immundæ super præcipitem petram.* 14 15

‡ *Viriditas super omnem aquam & labij fluminis ante omne fœnum euelletur.* 16

‡ *Gratia sicut paradisus cum benedictionibus, & misericordia in seculum permanet.* ‡ *Vita sibi sufficientis operarij dulcis erit, & super vtraque qui inuenit thesaurum.* ‡ *Filij & ædificatio ciuitatis firmant nomen.* 17 18 19

‡ *Vinum & musica letificant cor; & super vtraq; dilectio sapientiæ.* 20

‡ *Tibia & psalterium suauem faciunt melodiam, & super vtraque lingua suauis.* 21

‡ *Gratiam & pulchritudinem desiderabit oculus, & super vtraque viriditatem seminis.* ‡ *Amicus & sodalis ad tempus occurrentes, & super vtraq; mulier cū viro.* 22 23

‡ *Fratres & auxilium ad tempus tribulationis, & super vtraque eleemosyna liberabit.* ‡ *Aurum & argentum statuent pedē, & super vtraque consilium approbatur.* 24 25

‡ *Diuitiæ & vires exaltabunt cor, & super vtraque timor Domini.* 26

Universidad de Deusto
Biblioteca

[27] *Non est in timore Domini minoratio, & non est quærere sibi auxilium.* [28] *Timor Domini sicut paradisus benedictionis, & super omnem gloriam operuit illum.* [29] *Fili vitam mẽdicitatis ne viuas, melius mori quàm mẽdicare.*

[30] *Vir respiciens ad alienã mensam non habet vitam in ratione vitæ, inquinabit animam suam in cibis alienis.*

[31] *Vir autem sapiens & eruditus custodiet.*

[32] *In ore impudentis indulcabitur mendicitas, & in ventre eius ignis ardebit.*

CAP. XLI.

O *Mors quàm amara tui memoria homini pacificè viuenti in his quæ sunt eius.* [2] *Viro quiete & prospero in omnibus, & adhuc valenti accipere cibum.*

[3] *O mors bonum tuum iudiciũ est homini indigenti, et diminuto viribus.* [4] *In vltima senecta constituto & occupato de omnibus, & non credenti, & ei qui perdidit expectationem.*

[5] *Ne timeas iudiciũ mortis: memento priorum te & vltimorum, hoc enim iudicium tuæ carni à Domino.*

[6] *Et quid recusas in beneplacito Altissimi: siue decẽ, siue centum, siue mille anni.*

[7] *Non est in inferno redargutio vitæ.* [8] *Filij abominabiles fiunt, filij peccatorum, & qui conuersantur in vicinijs impiorũ.* [9] *Filiorum peccatorũ peribit hæreditas, & cum semine eorum continuè manet improperiũ.* [10] *Patrem impium accusabũt filij, quoniã propter illum erũt in opprobrio.* [11] *Væ vobis viri impij, qui dereliquistis legem Altissimi. Si enim multiplicati fueritis in perditionem:*

[12] *Et si nati fueritis, in maledictionem nati eritis: & si mortui fueritis, in maledictionem diuisi eritis.*

[27] *Οὐκ ἔστι ὃν φόβῳ κυρίου ἐλάττωσις, & οὐκ ἔστι ζητῆσαι ἑαυτῷ βοήθειαν.* [28] *φόβος κυρίου ὡς παράδεισος εὐλογίας, & ὑπὲρ πᾶσαν δόξαν ἐκάλυψεν αὐτόν.* [29] *τέκνον ζωὴν ἐπαιτήσεως μὴ βιώσῃς, κρεῖσσον ἀποθανεῖν ἢ ἐπαιτεῖν.*

[30] *ἀνὴρ ἐλέπων εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν οὐκ ἔχει βίον ἐν λογισμῷ ζωῆς, ἀλισγήσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐν ἐδέσμασιν ἀλλοτρίοις.*

[31] *ἀνὴρ δὲ πεπαιδευμένος φυλάξει.* [32] *ἐν στόματι ἀναιδοῦς γλυκανθήσεται ἐπαίτησις, & ἐν κοιλίᾳ αὐτοῦ πῦρ καήσεται.*

CAP. XLI.

[1] *Ω θάνατε ὡς πικρὸν σου τὸ μνημόσυνον ἀνθρώπῳ εἰρηνεύοντι ἐν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ.*

[2] *ἀνδρὶ ἀπερισπάστῳ καὶ εὐοδουμένῳ ἐν πᾶσι & ἔτι ἰσχύοντι πρὸς ἔδεσμα τροφήν.*

[3] *ὦ θάνατε καλὸν σου τὸ κρίμα ἐστὶν ἀνθρώπῳ ἐπιδεομένῳ & ἐλασσουμένῳ ἰσχύι.*

[4] *ἐγὼ δέ σου κατηγορῶ περὶ παντῶν, & ἀπειθοῦντι & σκληροκαρδίᾳ τῷ ἀπομονῷ.* [5] *μὴ δίλαβου κρίμα θανάτου· μνήσθητι τοὺς πρὸ σοῦ & ἐξόπισθεν, τοῦτο γὰρ τὸ κρίμα σὺν σαρκὶ πάσῃ κυρίου.*

[6] *καὶ τί ἀπαναίνῃ ἐν εὐδοκίᾳ ὑψίστου; εἴτε δέκα, εἴτε ἑκατόν, εἴτε χίλια ἔτη.*

[7] *οὐκ ἔστιν ἐν ᾅδου ἔλεγχος ζωῆς.*

[8] *τέκνα βδελυρὰ γίνεται, τέκνα ἁμαρτωλῶν, & συνδιατρεφόμενα παροικίας ἀσεβῶν.*

[9] *τέκνων ἁμαρτωλῶν ἀπολεῖται κληρονομία, καὶ μετὰ σπέρματος αὐτῶν ἐνδελεχίζει ὄνειδος.*

[10] *πατρὶ ἀσεβεῖ μέμψεται τέκνα, ὅτι δι' αὐτὸν ὀνειδισθήσονται.*

[11] *καὶ ὑμῖν ἄνδρες ἀσεβεῖς, οἵτινες ἐγκατελίπετε νόμον ὑψίστου. ἐὰν γὰρ πληθυνθῆτε εἰς ἀπώλειαν.*

[12] *& ἐὰν γένησθε, εἰς κατάραν γενήσεσθε· & ἐὰν ἀποθάνητε, εἰς κατάραν μεληθήσεσθε.*

[27] *Non est in timore Domini minoratio, & non est inquirere adiutorium.* [28] *Timor Domini sicut benedictio paradisus, & super omnem gloriam operuerunt illum.* [29] *Fili, in tempore vitæ tuæ ne inquigeas, melius est enim mori, quàm indigere.* [30] *Vir respiciens in mensam alienam, non est vita eius in cogitatione victus: alit enim animam suam in cibis alienis.* [31] *Vir autem eruditus custodiet se.* [32] *In ore impudentis condulcabitur inopia, & in ventre eius ignis ardebit.*

CAP. XLI.

[1] O *Mors, quàm amara est memoria tua homini pacem habenti in substantijs suis!* [2] *Viro quieto, & cuius viæ directæ sunt in omnibus, & adhuc valéti accipere cibum.*

[3] *O mors, bonum est iudicium tuum homini indigenti, & qui minoratur viribus, & in* [4] *fecto ætate, & increpabili, & qui perdit sapientiam.* [5] *Noli metuere iudicium mortis: memento quæ ante te fuerunt, & quæ superuenturæ sunt tibi. hoc iudicium à Domino omni carni.*

[6] *Et quæ superueniente tibi in beneplacito Altissimi, siue decem, siue centum, siue mille anni:* [7] *Non est enim in inferno accusatio vitæ.*

[8] *Filij abominationũ fiunt* B *filij peccatorum, & qui conuersantur secus domos impiorum.* [9] *Filiorum peccatorum periet hæreditas, & cum semine illorum assiduitas opprobrij.*

[10] *De patre impio querentur filij: quoniam propter illum sunt in opprobrio.*

[11] *Væ vobis viri impij, qui dereliquistis legẽ Domini altissimi.* [12] *Et si nati fueritis, in maledictione nascemini: & si mortui fueritis, in maledictione erit pars vestra.*

[27] *Omnia quæ de terra sunt, in terram conuertentur: sic & impij à maledicto in perditionem.*

[28] *Luctus hominum in corpore ipsorum, nomen autem impiorum delebitur.*

[29] *Curam habe de bono nomine; hoc enim magis permanebit tibi quàm mille thesauri pretiosi & magni.*

[30] *Bonæ vitæ numerus dierum: boni autem nomen permanebit in æuum.*

[31] *Disciplinam in pace conseruate filij.*

[32] *Sapientia enim abscondita, & thesaurus inuisus, quæ vtilitas in vtrisque?*

[1] *Melior est homo qui abscondit stultitiam suam, quàm homo qui abscondit sapientiam suam.*

[2] *Veruntamen in his quæ procedunt de ore meo: non est enim bonum omnem irreuerentiam obseruare, & non omnia omnibus beneplacent in fide.*

[3] *Erubescite à patre, & à matre de fornicatione, & à præsidente & à porente de mendacio.*

[4] *A principe & à iudice de delicto, à synagoga, à plebe de iniquitate.*

[5] *A socio & amico de iniustitia, & de loco in quo habitas,* [6] *De furto: de veritate Dei & testamento, de discubitu in panibus, & offuscatione dati & accepti.*

[7] *A salutantibus de silentio, à respectu mulieris fornicariæ, & ab auersione vultus cognati.*

[8] *Ne auertas faciem à proximo tuo, & ab auferẽdo partem & non restituendo.*

[9] *Ne respicias mulierẽ alieni viri, & ne scruteris ancillam eius, neque steteris ad lectum eius.*

[10] *Caue ab amicis de sermonibus improperij: & cùm dederis, ne improperes.*

ECCLESIASTIC.

[27] *Πάντα ὅσα ἐκ γῆς, εἰς γῆν ἀπελεύσεται, οὕτως ἀσεβεῖς εἰς ἀπώλειαν.*

[28] *πένθος ἀνθρώπων ἐν σώμασιν αὐτῶν, ὄνομα δὲ ἀνθρώπων οὐκ ἀγαθὸν ἐξαλειφθήσεται.*

[29] *φρόντιζε περὶ ὀνόματος, αὐτὸ γάρ σοι διαμενεῖ, ἢ χίλιοι θησαυροὶ μεγάλοι χρυσίου.*

[30] *ἀγαθῆς ζωῆς ἀριθμὸς ἡμερῶν, καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς αἰῶνας διαμενεῖ.*

[31] *παιδείαν ἐν εἰρήνῃ συντηρήσατε τέκνα.*

[32] *Σοφία κεκρυμμένη & θησαυὸς ἀφανής, τί ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέροις;*

[1] *κρείσσων ἄνθρωπος & κρύπτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ ἢ ἄνθρωπος & κρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ.*

[2] *διγαρουν ἐντραπήσῃ* D *τῷ ῥήματί μου· οὐ γὰρ ἔστι πᾶσαν αἰσχύνην διαφυλάξαι καλόν, καὶ οὐ πάντα τοῖς πᾶσιν ἐν πίστει δόκιμεῖται.*

[3] *αἰσχύνεσθε ἀπὸ πατρὸς καὶ μητρὸς περὶ πορείας, καὶ ἀπὸ ἡγουμένου καὶ δυνάστου περὶ ψεύδους.*

[4] *καὶ ἀπὸ κριτοῦ καὶ ἄρχοντος περὶ πλημμελείας, ἀπὸ συναγωγῆς & λαοῦ περὶ ἀδικίας,*

[5] *καὶ ἀπὸ κοινωνοῦ καὶ φίλου περὶ ἀδικίας, καὶ ἀπὸ τόπου οὗ παροικεῖς,*

[6] *περὶ κλοπῆς· ἀπὸ ἀληθείας θεοῦ καὶ διαθήκης καὶ πήξεως ἀγκώνων & ἐπ' ἄρτοις. ἀπὸ σκοραισμοῦ λήψεως & δόσεως,*

[7] *& ἀπὸ ἀσπαζομένων περὶ σιωπῆς· ἀπὸ ὁράσεως γυναικὸς ἑταίρας καὶ ἀπὸ ἀποστροφῆς ἀσχήμονα ἀνθρώπου δίγλωσσος.*

[8] *ἀπὸ ἀφαιρέσεως μερίδος & καὶ δόσεως καὶ ἀπὸ καταισχύσεως γυναικὸς ὑπανδρου,*

[9] *ἀπὸ ἀδελφικῆς ἢ παιδίσκης, & μὴ ἐπίβλεπε ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτῆς.* [10] *ἀπὸ φίλων περὶ λόγων ὀνειδισμοῦ & μετὰ δόσιν, μὴ ὀνειδίσῃς.*

[27] *Omnia quæcunque ex terra, in terram reuertentur, sic impij in perditionem.*

[28] *Luctus hominum in corporibus ipsorum, nomen autẽ hominum non bonum delebitur.*

[29] *Curam habe de nomine, illud enim tibi permanet, plus quàm mille thesauri magni auri.*

[30] *Bonæ vitæ numerus dierum, & bonum nomen in seculo permanet.*

[31] *Disciplinam in pace cõseruate filij.*

[32] *Sapientia abscondita & thesaurus inuisus, quæ vtilitas in vtrisque?*

[1] *Melior homo qui abscondit stultitiam suam, quàm homo qui abscondit sapientiam suam.*

[2] *Igitur verebitur in verbo meo. non enim est omnem verecundiam seruare bonũ, & nõ omnis omnibus in fide approbantur.*

[3] *Erubescite à patre & matre de fornicatione: & à duce & potente de mendacio:*

[4] *Et à iudice & principe de delicto, à synagoga & plebe de iniquitate.*

[5] *A socio & amico de iniustitia; & à loco vbi habitas*

[6] *De furto, de veritate Dei & testamento; & à fictione cubitũ in panibus, à contemptu acceptionis & dationis.*

[7] *Et à salutante de silentio, ab inspectione mulieris meretricis, & ab auersione vultus hominis nobilis.*

[8] *Ab ablatione partis & dationis, & ab animaduersione mulieris coniugatæ.*

[9] *A curiositate & ancilla, & ne steteris ad cubiculum eius.*

[10] *Ab amico de sermonibus improperij, & postquam dederis, ne improperes.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAP. XLII.

ET *ab iteratione & sermone auditus, & reuelatione de sermonibus absconditis. Et eris verecundus verè, & inueniens gratiam in conspectu omnis hominis.*

[2] *Ne de his erubescas, & ne accipias personam vt pecces.* [3] *De lege Altissimi & testamento, & de iudicio iustificare impium.*

[4] *De verbo socij & viatorum & de datione hæreditatis amicorum:* [5] *Et diligentia statera & ponderum. De acquisitione multorum et paucorum.* [6] *De differente venditione mercatorum, & de disciplina filiorum multa: & seruo prauo latus sanguinare.* [7] *Super mulierem nequam bonum signaculum.*

[8] *Et vbi manus multæ claude. Si tradideris, in numero & pondere, & datio & acceptio omnia in scriptura.* [9] *De disciplina amentis & fatui, et decrepiti litigantis cum iuuenibus: & eris eruditus verax, & approbatus coram omni viuente.*

[10] *Filia patri abscondita vigilia, & sollicitudo eius aufert somnum, & in iuuentute eius, ne fortè abutatur flore ætatis, & cùm cohabitauerit, ne fortè odio habeatur.* [11] *In virginitate ne quando pollustur, & in paternis suis grauida fiat: & cum viro existens ne fortè transgrediatur, & cùm cohabitauerit, ne fortè sterilis fiat.*

[12] *Super filiam inuertibilem firma custodiã, nequando faciat te ludibrium inimicis, loquelã in ciuitate & appellationẽ populi, & confundat te in multitudine multorum.* [13] *Omni homini ne aspicias in pulchritudine, & in medio mulierum ne commoreris.* [14] *De enim vestimentis procedit tinea, & à muliere iniquitas mulieris.*

μβ.

[1] Καὶ ἀπὸ δυτερώσεως & λόγου ἀκοῆς, & ἀποκαλύψεως περὶ λόγων κρυφίων · & ἔσῃ αἰχμητὴς ἀληθινὸς, καὶ δοξάσουσι χάριν ἐναντίον παντὸς ἀνθρώπου.

[2] μὴ περὶ τούτων αἰσχυνθῇς, & μὴ λάβῃς προσωπον & ἁμαρτάνειν.

[3] περὶ νόμου ὑψίστου & διαθήκης, & περὶ κρίματος δικαιῶσαι τὸν ἀσεβῆ.

[4] περὶ λόγου κοινωνοῦ & ὁδοιπόρων & περὶ δόσεως κληρονομίας ἑταίρων. [5] καὶ ἀκριβείας ζυγοῦ καὶ σταθμῶν · περὶ κτήσεως πολλῶν καὶ ὀλίγων.

[6] περὶ διαφόρου πράσεως ἐμπόρων, & περὶ παιδείας τέκνων πολλῆς · & οἰκέτῃ πονηρῷ πλουρὰν αἱμάξαι.

[7] ἐπὶ γυναικὶ πονηρᾷ καλὸν σφραγίς.

[8] & ὅπου χεῖρες πολλαὶ κλεῖσον. ἐὰν παραδῷς, ἐν ἀριθμῷ καὶ σταθμῷ, & δόσις καὶ λῆψις πάντα ἐν γραφῇ.

[9] περὶ παιδείας ἀνοήτου & μωροῦ καὶ ἐγκαταγήρα κειμένου πρὸς νέους · καὶ ἔσῃ πεπαιδευμένῳ ἀληθινός, καὶ δεδοκιμασμένῳ ἐναντίον πάντος ζῶντος.

[10] θυγάτηρ πατρὶ ἀποκρυφος ἀγρυπνία, & ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφυσᾷ ὕπνον, & ἐν νεότητι αὐτῆς μήποτε παρακμάσῃ & συνοικήσᾳ μήποτε μισηθῇ.

[11] ἐν παρθενίᾳ μήποτε βεβηλωθῇ, & ἐν τοῖς πατρικοῖς αὐτῆς ἔγκυος γήρᾳ · καὶ μὴ ἀνδρὸς ὄσα μήποτε παραβῇ & συνοικήσᾳ μήποτε στερωθῇ.

[12] ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ στερέωσον φυλακήν, μήποτε ποιήσῃ σε ἐπίχαρμα τοῖς ἐχθροῖς, λαλιὰν ἐν πόλει & ἐκκλησίαν λαοῦ, καὶ καταισχύνῃ σε ἐν πλήθει πολλῶν.

[13] παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἐμβλέπε ἐν κάλλει, & ἐν μέσῳ γυναικῶν μὴ συνέρχου. [14] ἀπὸ γὰρ ἱματίων ἐκπορεύεται σής, & ἀπὸ γυναικὸς πονηρία γυναικός.

CAP. XLII.

[1] NOn duplices sermonẽ auditus, de reuelatione sermonis absconditi, & eris verecundus sine confusione, & inuenies gratiam in cõspectu omnium hominũ. [2] Ne pro his omnibus confundaris, & ne accipias personam vt delinquas, [3] de lege Altissimi & testamento, & de iudicio iustificare impium. [4] De verbo sociorum & viatorum, & de datione hæreditatis amicorum. [5] De æqualitate stateræ & ponderum, de acquisitione multorum & paucorum, [6] Et de corruptione emptionis & negociatorũ, & de multa disciplina filiorum, & seruo pessimo latus sanguinare. [7] Super mulierem nequam bonum est signum: [8] vbi manus multæ sunt, claude. & quodcunque trades, numera & appende, datum verò & acceptum omne describe. [9] De disciplina insensati & fatui, & de senioribus qui iudicantur ab adolescentibus, & eris eruditus in omnibus, & probabilis in conspectum omnium virorum.

[10] Filia patris abscondita est vigilia & solicitudo eius auferet somnum, ne forte in adolescentia sua adultera efficiatur, & cum viro commorata odibilis fiat: [11] Ne quando polluatur in virginitate suâ, & in paternis suis grauida inueniatur, ne forte cum viro cõmorata transgrediatur, aut certè sterilis efficiatur.

[12] Super filiam luxuriosam confirma custodiam, ne quando faciat te in opprobriũ venire inimicis, à detractione in ciuitate, & obiectione plebis, & confundat te in multitudine populi. [13] Omni homini noli attendere in specie, & in medio mulierũ noli commorari. [14] De vestimentis enim procedit tinea, & à muliere iniquitas viri.

[15] *Melior est enim iniquitas viri, quàm benefaciens mulier, & mulier confundens in opprobrium.* [16] *Memor ero igitur operũ Domini, & quæ vidi annunciabo in sermonibus Domini opera eius.* [17] *Sol illuminans per omnia respexit, & gloria Domini plenum est opus eius.* [18] *Nónne Dominus fecit Sanctos enarrare omnia mirabilia sua, quę confirmauit Dominus omnipotens stabilis in gloria sua?*

[19] *Abyssum & cor hominum inuestigauit, & in astutia eorum excogitauit.* [20] *Cognouit enim Dñs omnẽ scientiam, & inspexit in signum eius, annuncians quæ præterierunt, & quæ superuentura sunt, reuelans vestigia occultorum.*

[21] *Non præterit illum omnis cogitatus, & non absconditur se ab eo vllus sermo.*

[22] *Magnalia sapientiæ suæ decorauit, quæ est ante seculũ & vsque in seculum:* [23] *Neq; adiectũ est, neque minuetur, & non eget alicuius consilio.*

[24] *Quàm desiderabilia omnia opera eius, & tanquá scintilla quæ est considerate.*

[25] *Omnia hæc viuunt & manent in seculũ, & in omni necessitate omnia obaudiunt ei.*

[26] *Omnia duplicia, vnum cõtra vnum, & non fecit quicquam deesse.* [27] *Vniuscuiusq; conseruabit bonã: & quis satiabitur videns gloriam eius?*

CAP. XLIII.

[1] ALtitudinis firmamentũ, pulchritudo eius, species cæli in visione gloriæ.

[2] Sol in aspectu annuncians in exitu, vas admirabile opus Excelsi. [3] In meridiano exurit terram, & in conspectu ardoris eius quis poterit sustinere? fornacẽ custodiens in operibus ardoris.

[4] Tripliciter Sol exurens, montes radios igneos exufflans: & refulgens radiis suis obcæcat oculos.

[15] κρείσσων πονηρία ἀνδρὸς ἢ ἀγαθοποιὸς γυνὴ. γυνὴ καταισχύνουσα εἰς ὀνειδισμόν.

[16] μνησθήσομαι δὴ τὰ ἔργα κυρίου, καὶ ἃ ἑώρακα ἀναγγελῶ. ἐν λόγοις κυρίου τὰ ἔργα αὐτοῦ.

[17] καὶ ἥλιος φωτίζων κατὰ πάντα ἐπέβλεψε, & τὸ δόξης κυρίου πλήρες τὸ ἔργον αὐτοῦ. [18] οὐκ ἐνεπόησε τοῖς ἁγίοις κυρίου, ἐκδιηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ · ἐστερέωσε κύριος παντοκράτωρ, ἵνα ἐκλυθῇ ἐν δόξῃ αὐτοῦ τὸ πᾶν.

[19] ἄβυσσον καὶ καρδίαν ἐξίχνιασε, & ἐν πανουργήμασιν αὐτῶν διενοήθη. [20] ἔγνω γὰρ ὁ ὕψιστος πᾶσαν εἴδησιν, καὶ ἐνέβλεψεν εἰς σημεῖα αἰώνων. [21] ἀπαγγέλων τὰ παρεληλυθότα καὶ τὰ ἐσόμενα, καὶ ἀποκαλύπτων ἴχνη ἀποκρύφων.

[22] οὐ παρῆλθεν αὐτὸν πᾶν διανόημα · οὐκ ἐκρύβη ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲν ἐκ λόγου. [23] τὰ μεγαλεῖα διὰ τὸ σοφίας αὐτοῦ ἐκόσμησεν · ὢν ἐστὶ πρὸ αἰῶνος καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.

[24] οὔτε προσετέθη οὔτε ἠλαττώθη, & οὐ προσεδεήθη οὐδενὸς συμβούλου. [25] ὡς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐπιθυμητά, & ἕως σπινθῆρός ἐστι θεωρῆσαι.

[26] πάντα ταῦτα ζῇ καὶ μένει εἰς τὸν αἰῶνα ἐν πάσαις χρείαις, καὶ πάντα ὑπακούει. [27] πάντα διπλᾶ κατέναντι τοῦ ἑνός, & οὐκ ἐποίησεν οὐδὲν ἐλλεῖπον. [28] οὗ δὲ ἕνος ἐστερέωσε τὰ ἀγαθά, & τίς πλησθήσεται ὁρῶν δόξαν θεοῦ;

μγ.

[1] Γαυρίαμα ὕψους στερέωμα καθαριότητος, εἶδος οὐρανοῦ ἐν ὁράματι δόξης. [2] ἥλιος ἐν ὀπτασίᾳ διαγγέλων ἐν ἐνδόξῳ, σκεῦος θαυμαστὸν ἔργον ὑψίστου. [3] ἐν μεσημβρίᾳ αὐτὸ ἀφαυήρανεν χώραν, & ἐναντίον καύματος αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; [4] καμινον φυσῶν ἐν ἔργοις καύματος. τετραπλάσιον ἥλιος ἐκκαίων ὄρη. ἀτμοὺς πυρώδεις ἐκφυσῶν, καὶ ἐκλάμπων ἀκτῖνας ἀμαυρῶν ὀφθαλμούς.

[15] *Melior iniquitas viri, quàm benefaciens mulier mulier confundens in opprobrium.* [16] *Memor ero igitur operum Domini, & quæ vidi, enarrabo, in sermonibus Domini opera eius.* [17] *Et Sol illuminans in omnibus inspexit, & gloria Domini plenũ opus eius.* [18] *Non induxit sanctos Domini, vt enarrarẽt omnia mirabilia sua. firmauit Dominus omnipotens, vt firmaretur in gloria sua omnia.* [19] *Abyssum & cor inuestigauit, & in astutiis eorũ excogitauit.* [20] *Cognouit enim Altissimus omnem cognitionem, & inspexit in signa seculi, Annũcians præterita & futura, & reuelans vestigia occultorum.*

[21] *Non præterijt illum omnis cogitatus, non absconsus est ab illo, neque vllus sermo.* [22] *Magnalia per sapientiam suam decorauit, qui est ante seculum & in seculum:* [23] *Neque adductus est, neque diminutus est, & non indiguit alicuius consiliarij:*

[24] *Quàm omnia opera eius desiderabilia, & vsque ad scintillam est contemplari.*

[25] *Omnia hæc viuunt & manent in seculũ in omnibus necessitatibus, & omnia obediunt.* [26] *Omnia duplicia vnum contra vnum, & non fecit quicquam defectuosum.*

[27] *Vnum vnius firmauit bona, & quis satiabitur videns gloriã Dei?* CAP. XLIII.

[1] *SVperbia altitudinis firmamentum munditiæ: species cæli in visione gloriæ.* [2] *Sol in aspectu annuncians in glorioso, vas admirabile opus Altissimi.* [3] *In meridie eius arefacit regionem, & in conspectu ardoris eius quis sustinebit? fornacẽ insufflans in operibus ardoris.* [4] *Tripliciter Sol exurens montes: vapores igneos exufflans, & refulgẽs radiis, obfuscat oculos.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ *Magnus Dominus qui fecit illum, & in sermonibus eius cessare fecit iter.* ‡ *Et Lunam fecit in statu ad tempus suum. demonstrationem temporum, & signum seculi.* ‡ *Et à Luna signum festitatis: luminare quod minuitur in consummatione.* ‡ *Mensis secundum nomẽ eius est: crescens mirificauit mutatione.* ‡ *Vas castrorum in altitudine, in firmamento cæli resplendens.* ‡ *Species cæli gloria stellarum, ornatus illuminans in Altissimis Domini.* ‡ *In sermonibus sancti sistent condemnationem, & non accendentur in custodia sua.* ‡ *Vide arcũ & benedic eum qui fecit illũ, valde speciosum in splẽdore suo.* ‡ *Gyrauit cælũ in circuitione gloriæ: manus Altissimi extẽderunt illũ.* ‡ *Imperio suo cessare fecit niuem, & accelerat coruscationes iudicij sui.* ‡ *Propterea aperti sunt thesauri, & euolauerũt nubes sicut volatilia.* ‡ *In magnitudine sua fortificauit nubes, & confracti sunt lapides grandinis.* ‡ *Vox tonitrui eius dolere fecit terram, & in aspectu eius commouebuntur montes. In voluntate eius flabit Notus, & tempestas Boreæ & conuersio spiritus.* ‡ *Sicut aues volantes dispergit niuem, & sicut locusta destruens descensus eius.* ‡ *Pulchritudinem candoris eius admirabitur oculus, & super imbrem eius expauescet cor.* ‡ *Et glaciem sicut salem super terram effundit, & congelata fiunt sudium cacumina.* ‡ *Frigidus ventus Aquilo flabit, & gelabitur gelu ab aqua, super omnem congregationem aquæ quiescet, & tanquã loricam induet aquã.*

‡ μέγας κύριος ὁ ποιήσας αὐτόν, καὶ ἐν λόγοις αὐτοῦ κατέπαυσε πορείαν. ‡ ⟨ε⟩σελεύσῃ ἐποίησε εἰς τάσιν εἰς καιρὸν αὐτῆς· ἀναλόβιον χρόνων, ⟨ε⟩σημεῖον αἰῶνος. ‡ καὶ ἀπὸ σελήνης σημεῖον ἑορτῆς· φῶς ἐν μειώσει ⟨ε⟩ἐν συντελείᾳ. ‡ μὴν κατ' ὄνομα αὐτῆς ἐστιν. αὐξανόμενος ⟨ε⟩θαυμάσιος ἀλλοιούμενος. ‡ σκεῦος παρεμβολῶν ἐν ὕψει, ἐν στερεώματι οὐρανοῦ ἐκλάμπων. ‡ κάλλος οὐρανοῦ δόξα ἄστρων, κόσμος φωτίζων ἐν ὑψίστοις κυρίου. ‡ ἐν λόγοις ἁγίου στήσονται κατάκριμα, ⟨ε⟩ἐν μὴ ἐκαυθῶσιν ἐν φυλακῇ αὐτοῦ. ‡ ἴδε τόξον, καὶ εὐλόγησον τὸν ποιήσαντα αὐτό, σφόδρα ὡραῖον ἐν τῇ αὐγάσματι αὐτοῦ. ‡ ἐκύκλωσεν οὐρανὸν ἐν κυκλώσει δόξης· χεῖρες ὑψίστου ἐξετάνυσαν αὐτό. ‡ προστάγματι αὐτοῦ κατέπαυσε χιόνα, ⟨ε⟩ταχύνει ἀστραπὰς κρίματος αὐτοῦ. ‡ διὰ τοῦτο ἠνεῴχθησαν θησαυροί, καὶ ἐξέπτησαν νεφέλαι ὡς πετεινά. ‡ ἐν μεγαλείῳ αὐτοῦ ἰσχύσεν νεφέλας, ⟨ε⟩διεθρύβησαν λίθοι χαλάζης. ‡ φωνὴ βροντῆς αὐτοῦ ὠδίνησε γῆν, ⟨ε⟩ἐν ὀπλασίᾳ αὐτοῦ σαλεύσεται οὖρον. ἐν θελήματι αὐτοῦ πνεύσει νότος, ⟨ε⟩καταιγὶς βορέου καὶ συστροφὴ πνεύματος. ‡ ὡς πετεινὰ καθιπτάμενα πάσει χόνα, ⟨ε⟩ὡς ἀκρὶς καταβᾶσα ἡ κατάβασις αὐτῆς. ‡ κάλλος λευκότητος αὐτῆς ἐκθαυμάσει ὀφθαλμός, καὶ ἐπὶ ὄμβρῳ αὐτοῦ ἐκστήσῃ ⟨ε⟩καρδία. ‡ καὶ πάχνην ὡς ἅλας ἐπιγεῖ χέει, καὶ παγεῖσα γίνεται σκόλοπων ἄκρα. ‡ ψυχρὸς ἄνεμος βορέας πνεύσει, καὶ παγήσεται κρύσταλλος ἀφ' ὕδατος, ἐπὶ πᾶσαν συναγωγὴν ὕδατος κατακλύσει, ⟨ε⟩ὡς θώρακα ἐνδύσῃ ⟨ε⟩τὸ ὕδωρ.

‡ Magnus Dominus qui fecit illũ, & in sermonibus eius festinauit iter. ‡ Et Luna in omnibus in tempore suo, ostensio temporis, & signum æui. ‡ A Luna signum diei festi, luminare quod minuitur in consummatione. ‡ Mensis secundum nomen eius est crescens mirabiliter in consummationem. ‡ Vas castrorum in excelsis, in firmamento cæli resplendẽs gloriosè. ‡ Species cæli, gloria stellarum, mundum illuminas in excelsis Dominus. ‡ In verbis sancti stabunt ad iudicium, & non deficient in vigiliis suis. ‡ Vide arcum, & benedic eum qui fecit illũ: valde speciosus est in splendore suo. ‡ Gyrauit cælum in circuitu gloriæ suæ, manus Excelsi aperuerunt illum. ‡ Imperio suo accelerauit niué, & accelerat coruscationes emittere iudicij sui. ‡ Propterea aperti sunt thesauri, & euolauerunt nebulæ sicut aues. ‡ In magnitudine sua posuit nubes, & confracti sunt lapides grandinis. ‡ In cõspectu eius commouebuntur montes, & in voluntate eius aspirauit Notus. ‡ Vox tonitrui eius verberauit terram; tempestas Aquilonis, & congregatio spiritus. ‡ Et sicut auis deponens ad sedendum aspergit niuem, & sicut locusta demergens descensus eius. ‡ Pulchritudinem candoris eius admirabitur oculus, & super imbrẽ eius expauescet cor. ‡ Gelu sicut salem effundet super terrã, & dũ gelauerit, horret tanquam cacumina tribuli. ‡ Frigidus ventus Aquilo flauit, & gelauit crystallus ab aqua: super omnem congregationẽ aquarũ requiescet, & sicut lorica induet lc aquas.

‡ Et deuorabit mõtes, & exuret desertũ, & extinguet viride sicut ignem. ‡ Medicina omniũ in festinatione nebulæ, & ros obuians ab ardore veniẽti, humilé efficiet eũ. ‡ In sermone eius siluit vẽtus, & cogitatione sua placauit abyssum, & plantauit illum Dñs Iesus. ‡ Qui nauigat mare, enarrat pericula eius: & audientes auribus nostris, admirabimur. ‡ Illic præclara opera & mirabilia, varia bestiarũ genera, & omniũ pecorũ, & creatura beluarũ. ‡ Propter ipsum cõfirmatus est itineris finis, & in sermone eius composita sunt omnia. ‡ Multa dicimus, & deficimus verbis; consummatio autẽ sermonũ ipse est. ‡ In omnibus gloriãtes, ad quid valebimus? ipse enim omnipotens super omnia opera sua. ‡ Terribilis Dñs & magnus vehemẽter, & mirabilis potẽtia ipsius. ‡ Glorificãtes Dñm quantũcũq; potueritis, supualebit adhuc, & admirabilis magnificẽtia ei⁹. ‡ Benedicẽtes Dñm, exaltate illũ quãtũ potestis, maior enim est omni laude. ‡ Exaltãtes eũ, replemini virtute. ‡ Ne laboretis, nõ enim cõprehẽdetis: quis videbit eũ, & enarrabit? & qs magnificabit eũ sicut est ab initio? ‡ Multa abscõdita sunt maiora his: pauca enim vidim⁹ operũ ei⁹. ‡ Omnia aũt Dñs fecit, & piè agentibus dedit sapientiam. CAP. XLIIII.

LAudemus viros glorioſos, & parẽtes nostros in generatione sua. ‡ Multã gloriam fecit Dominus magnificentia sua à seculo. ‡ Dominantes in potestatibus suis, homines magni virtute, & prudentia sua prẽditi, nunciantes in prophetis dignitatem propheratum. ‡ Et imperantes in præsenti populo, & virtute prudentiæ populis sanctissima verba. ‡ In pueritia sua requirentes modos musicos, & narrantes carmina Scripturarum.

‡ καταφάγεται ὄρη ⟨ε⟩ἔρημον ἐκκαύσει, καὶ ἀποσβέσει χλόην ὡς πῦρ. ‡ ἴασις πάντων νέφος ἀπαντῶσα δρόσος καύσωνος ⟨ε⟩ἱλαρώσει. ‡ λογισμῷ αὐτοῦ ἐκόπασεν ἄβυσσος, ⟨ε⟩ἐφύτευσεν ἐν αὐτῇ νήσους. ‡ οἱ πλέοντες τὴν θάλασσαν διηγοῦνται τὸν κίνδυνον αὐτῆς, καὶ ἀκοαῖς ὠτίων ἡμῶν θαυμάζομεν. ‡ καὶ ἐκεῖ τὰ ἔνδοξα ⟨ε⟩θαυμάσια ἔργα· ποικιλία πάντων ζώων, κήτεσι κητῶν. ‡ καὶ δι' αὐτὸν διοδεύει ὁ ἄγγελος, καὶ ἐν λόγῳ αὐτοῦ συγκεῖται τὰ πάντα. ‡ πολλὰ ἐροῦμεν ⟨ε⟩καὶ ἐφικνούμεθα ⟨ε⟩συντέλειαν λόγων αὐτός ἐστι τὰ πάντα. ‡ δοξάζοντες ποῦ ἰσχύσωμεν· αὐτὸς γὰρ μέγας ὑπὲρ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. ‡ φοβερὸς κύριος ⟨ε⟩μέγας σφόδρα ⟨ε⟩θαυμαστὴ ἡ δυναστεία αὐτοῦ. ‡ δοξάζοντες κύριον ὑψώσατε, καθόσον δυνάσθε, ὑπερέξει γὰρ καὶ ἔτι. ‡ ⟨ε⟩ὑψοῦντες αὐτὸν πληθύνατε ἐν ἰσχύι. ‡ μὴ κοπιᾶτε, οὐ γὰρ μὴ ἐφίκησθε. τίς ἑώρακεν αὐτόν, ⟨ε⟩ἐκδιηγήσεται; καὶ τίς μεγαλυνεῖ αὐτὸν καθὼς ἐστι; ‡ πολλὰ ἀπόκρυφά ἐστι μείζονα τούτων, ὀλίγα ἑωράκαμεν τῶν ἔργων αὐτοῦ. ‡ πάντα γὰρ ἐποίησεν ὁ κύριος, ⟨ε⟩τοῖς ὁσίοις ἔδωκε σοφίαν.

μὴ.

‡ Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους ⟨ε⟩καὶ πατέρας ἡμῶν τῇ γενέσει. ‡ πολλὴν δόξαν ἔκλασεν ὁ κύριος ἐν αὐτοῖς τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ ἀπ' αἰῶνος. ‡ κυριεύοντες ἐν ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, ⟨ε⟩καὶ ἄνδρες ὀνομαστοὶ ἐν δυνάμει· βασιλεύοντες ἐν συνέσει αὐτῶν ἀπαγγελόντες ἐν προφητείαις. ἡγούμενοι λαοῦ ἐν διαβουλίοις, καὶ ἐν συνέσει γραμματείας λαοῦ. ‡ ⟨ε⟩ῥῆμοι λαοῦ ἐν παιδείᾳ αὐτῶν ἐκζητοῦντες μέλη μουσικῶν καὶ διηγούμενοι ἔπη ἐγγράφη.

‡ Et deuorabit montes & desertum incendet, & extinguet viriditatem sicut ignem. ‡ Medicina omnium in festinatione, nebulæ ros occurrens ab ardore lætificabit. ‡ In sermone eius siluit abyssus, & plantauit in ea insulas. ‡ Qui nauigant mare, enarrãt periculũ eius, & auditionibus aurium nostrarum admiramur. ‡ Et illic, inopinata & mirabilia opera, varietas omnis animalis, diuersitio belluarum. ‡ Et propter ipsum prosperatur angelus eius, & in sermone eius cõposita sunt omnia. ‡ Multa dicemus & non assequemur & consummationem sermonum ipse est in omnibus. ‡ Gloriantes vbi valebimus: ipse enim magnus vltra omnia opera sua. ‡ Terribilis Dominus & magnus vehementer, & mirabilis potentia ipsius. ‡ Glorificantes Dominum exaltate, quantum potestis, excedet enim & amplius. ‡ Et exaltantes eum multiplicate in viribus. ‡ Ne laboretis, non enim assequemini. quis vidit illũ, et enarrabit? & quis magnificabit eum sicut est? ‡ Multa abscõdita sunt maiora his, pauca vidimus operum eius. ‡ Omnia enim fecit Dñs, & pijs dedit sapientiam.

CAP. XLIIII.

LAudemus iam viros gloriosos, & patres nostros generatione. ‡ Multã gloriã creauit Dñs in eis magnificentia sua à seculo. ‡ Dominantes in regnis suis, & viri nominandi in potentia consiliantes in intellectu suo, qui annũciauerunt in prophetijs. ‡ Duces populi in consilijs, & in intellectu literaturæ populi. ‡ Sapientes sermones in disciplina eorum requirẽtes melodias musicorum, & enarrantes carmina scripta.

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ *Viri diuites submini-* 6
strati in fortitudine, pacifice
agẽtes in habitationibus suis.
‡ *Omnes hi in generatio-* 7
nibus gloriam adepti sunt, et
in diebus suis gloriationem.
‡ *Sunt eorũ qui reliquerunt* 8
nomen vt enarrentur laudes. ‡ *Et sunt, quo-* 9
rum non est memoria, & perierunt quasi qui non fuerunt, & nati sunt quasi non nati, & filij eorum post eos.
‡ *Sed hi viri misericordiæ,* 10
quorũ iustitiæ eorũ non sunt obliuioni traditæ. ‡ *Cũ semine* 11
eorũ permanet bona hæreditas nepotes eorũ in testamẽtis. ‡ *In testamẽtis est semen* 12
eorum, & filij eorũ post eos.
‡ *Vsque in seculum manet* 13
semen eorum, & gloria eorũ non delebitur. ‡ *Corpora* 14
eorum in pace sepulta sunt, & nomen eorum viuit in generationem & generationẽ.
‡ *Sapientiam ipsorum nar-* 15
rabunt populi, & laudem eorum enunciat ecclesia.
‡ *Enoch bene placuit Do-* 16
mino Deo, & translatus est exemplum pœnitentiæ generationibus. ‡ *Noe inuentus* 17
est perfectus, iustus, in tempore iræ factus est reconciliatio. ‡ *Ideo factum est di-* 18
luuium; ‡ *Et testamenta se-* 19
culi statuta sunt apud illum: ne deleretur diluuio omnis caro. ‡ *Abraã magnus pa-* 20
ter multitudinis gentium, et non est inuẽtus similis in gloria eius, qui conseruauit legem Altissimi, & fuit in testamento cum illo. ‡ *In carne* 21
eius statuit testamentum, & in tentatione inuentus est fidelis. ‡ *Ideo in iuramẽto sta-* 22
tuit illi, benedicere gentes in semine eius. ‡ *Multiplicare il-* 23
lum quasi puluerẽ terræ, & hæreditare illos à mari vsq; ad mare, & à flumine vsque ad extremum terræ.
‡ *Et in Isaac statuit sic pro-* 24
pter Abraam patrẽ eius.

6 ‡ ἄνδρες πλούσιοι κεκοσμημέ-
νοι ἐν ἰσχύϊ, εἰρηνεύοντες ἐν κατοι-
7 κίαις αὐτῶν. ‡ πάντες ἕτοι ἐν γε
νεαῖς ἐδοξάσθησαν, καὶ ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις αὐτῶν καύχημα.
8 ‡ εἰσὶν αὐτῶν οἱ κατέλιπον ὄνο-
μα ἐκδιηγήσασθαι ἐπαίνους.
9 ‡ καὶ εἰσὶν, ὧν οὐκ ἔστι μνημόσυ-
νον καὶ ἀπώλοντο ὡς οὐκ ὑπάρχοντες,
καὶ ἐγένοντο ὡς ἀγεγονότες, καὶ τὰ
10 τέκνα αὐτῶν μετ' αὐτούς. ‡ ἀλλ' οὗ
τοι ἄνδρες ἐλέους, ὧν αἱ δικαιοσύ-
ναι αὐτῶν οὐκ ἐπελήσθησαν.
11 ‡ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν δια-
μένει ἀγαθὴ κληρονομία ἔγγονα
αὐτῶν ἐν ταῖς διαθήκαις.
12 ‡ ἐν διαθήκαις ἔστι τὸ σπέρμα αὐ-
τῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν μέλ' αὐτούς.
13 ‡ ἕως αἰῶνος μένει σπέρμα αὐτῶν,
καὶ ἡ δόξα αὐτῶν οὐκ ἐξαλειφθήσε-
14 ται. ‡ τὰ σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ
ἐτάφη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γε-
15 νεὸν καὶ γενεάν. ‡ σοφίαν αὐτῶν
διηγήσονται λαοί, καὶ τὸν ἔπαινον αὐ-
τῶν ἐξαγγέλλει ἐκκλησία.
16 ‡ Ἐνὼχ ἠρέσησε κυρίῳ θεῷ, καὶ
μετετέθη ὑπόδειγμα μετανοίας
17 ταῖς γενεαῖς. ‡ νὼε εὑρέθη τέλειος,
δίκαιος, ἐν καιρῷ ὀργῆς ἐγένετο διά-
λλαγμα.
18 ‡ διὰ τοῦτο ἐγένετο κατακλυσμός.
19 ‡ καὶ διαθῆκαι αἰώνιοι ἐτάθησαν
παρ' αὐτῷ ἵνα μὴ ἐξαλειφθῇ κα-
τακλυσμῷ πᾶσα σάρξ.
20 ‡ ἀβραὰμ μέγας πατὴρ πλή-
θους ἐθνῶν, καὶ οὐχ εὑρέθη ὅμοιος ἐν τῇ
δόξῃ αὐτοῦ, ὃς συνετήρησε νόμον ὑ-
ψίστου καὶ ἐγένετο ἐν διαθήκῃ μετ'
αὐτοῦ.
22 ‡ ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ἔστησε διαθή-
κην, καὶ ἐν πειρασμῷ εὑρέθη πιστός.
22 ‡ διὰ τοῦτο ἐν ὅρκῳ ἔστησεν αὐτῷ,
εὐλογεῖν ἔθνη ἐν σπέρματι αὐτοῦ.
23 ‡ πληθύναι αὐτὸν ὡς χοῦν τῆς
γῆς, καὶ καθαρισμοῦσαι αὐτοὺς
ὑπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ
ὑπὸ ποταμοῦ ἕως ἄκρου τῆς γῆς.
24 ‡ καὶ ἐν τῷ ἰσαὰκ ἔστησεν ὅτως
διὰ ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ.

6 ‡ Homines diuites in virtu-
te pulchritudinis studium ha-
bẽtes pacificantes in domibus
7 suis. ‡ Omnes isti in genera-
B tionib⁹ gẽtis suæ gloriã adepti
sunt, & in diebus suis habent
8 in laudibus. ‡ Qui de illis nati
sunt, reliquerunt nomẽ narra-
di laudes eorũ. ‡ Et sunt quo-
9 rum non est memoria: perie-
runt quasi qui non fuerint, &
nati sunt quasi nõ nati, & filij
10 eorũ cum ipsis. ‡ Sed illi viri
misericordiæ sunt, quorũ pie-
11 tates nõ defuerunt. ‡ Cum se-
mine eorum permanet boni-
hereditas sancta nepotes eorũ
12 ‡ Et in testamẽtis stetit semẽ
eorũ, & filij eorũ propter illos
vsque in æternum manent.
13 ‡ Semen eorum & gloria eo-
C rum non derelinquetur.
14 ‡ Corpora eorum in pace se-
pulta sunt, & nomen eorũ vi-
uet in generationẽ & genera-
15 tionem. ‡ Sapientiam ipsorũ
narrent populi, & laudẽ ipso-
16 rum nunciet Ecclesia. ‡ Enoch
placuit Deo, & translatus est
in Paradisum, vt det gentibus
17 sapientiam. ‡ Noe inuentus
est perfectus iustus, & in tem-
re iracundiæ factus est recon-
18 ciliatio. ‡ Ideo dimissum est
reliquum terræ, cùm factũ est
19 diluuium. ‡ Testamenta sem-
D li posita sunt apud illũ; ne de-
leri possit diluuio omnis caro.
20 ‡ Abraam magn⁹ pater mul-
titudinis gentium, & non est
inuentus similis illi in gloria,
qui cõseruauit legem Excelsi,
& fuit in testamento cum illo.
21 ‡ In carne eius stare fecit te-
stamentum, & in tentatione
22 inuentus est fidelis. ‡ Ideo
iureiurando dedit illi gloriam
in gente sua, crescere illum
quasi terræ cumulum.
23 ‡ Et vt stellas exaltare fe-
men eius, & hæreditare illos
à mari vsque ad mare, & à
flumine vsque ad terminos
24 terræ. ‡ Et Isaac eodem mo-
do fecit propter Abraam pa-
trem eius.

‡ *Benedictionem omnium* 25
gentiũ dedit illi Dominus, & testamentum suum confirmauit super caput Iacob.
‡ *Agnouit eum in bene-* 26
dictionibus suis, & dedit illi hereditatem, & diuisit illi parte in tribubus duodecim.)
‡ *Et conseruauit illi homi-* 27
nes misericordiæ, inuenientes gratiã in oculis omnis carnis.

CAP. XLV.

Exo. 11.3 DIlectus Deo & homini- 1
bus Moyses, cuius memo-
ria in benedictione est.
‡ *Similem illum fecit in* 2
gloria Sanctorum, & magnificauit eum in timore inimicorum, & in verbis suis monstra placauit.
‡ *Glorificauit illum in con-* 3
spectu regum, & iussit illi coram populo suo, & ostendit illi gloriam suam.
‡ *In fide & lenitate ipsius* 4
sanctum fecit illum, & elegit eum ex omni carne.
‡ *Audiuit enim eum & vo-* 5
cem ipsius, & induxit illum in nubem.
‡ *Et dedit illi cor ad præce-* 6
pta, & legem vitæ & disciplinæ docere Iacob testamentum suum, & iudicia sua Israel.
‡ *Excelsum fecit Aaron fra-* 7
trem suum, & similem sibi de tribu Leui.
‡ *Statuit ei testamentum* 8
æternum, & dedit illi sacerdotium gentis, & beatificauit illum in gloria. ‡ *Et circum-* 9
cinxit eum zona iustitiæ, & induit eum stola gloriæ, & coronauit eum in vasis virtutis.
‡ *Circum pedes & femora-* 10
lia, & humerale posuit ei.
Exo. 11.5 ‡ *Et cinxit illum tintinabu-* 11
lis aureis plurimis in gyro, dare sonitum in incessu suo, auditum facere sonitum in templo in memoriam filiis gentis suæ.
‡ *Stolam sanctam auro &* 12
hyacintho, & purpura, opus textile, viti sapientis iudicio & veritate præditi.

25 ‡ δόλογίαν παντων ἀνθρώπων
καὶ διαθήκην, καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ
κεφαλὴν ἰακώβ.
26 ‡ ἐπέγνω αὐτὸν ἐν δόλογίαις αὐ-
τοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν, καὶ
διέστειλε μεταξὺ δώδεκα φυλῶν ἐν
αἷς ἐμέρισε δώδεκα.
27 ‡ καὶ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ἄνδρα
ἐλέους εὑρίσκοντα χάριν ἐν ὀφθαλ-
μοῖς πάσης σαρκός.

μέ.

1 ‡ Ἠγαπημένον ὑπὸ θεοῦ καὶ ἀν-
θρώπων μοισῆν, οὗ τὸ μνημόσυνον
ἐν δόλογίαις.
2 ‡ ὡμοίωσεν αὐτὸν δόξῃ ἁγίων
καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν ἐν φόβοις
ἐχθρῶν, ἐν λόγοις αὐτοῦ σημεῖα κα-
τέπαυσε.
3 ‡ καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν κύριος βασι-
πον βασιλέων. ἐνετείλατο αὐτῷ
ἐνώπιον λαοῦ αὐτοῦ καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὴν
δόξης αὐτοῦ·
4 ἐν πίστει καὶ πραότητι αὐτοῦ ἡγία-
σεν αὐτόν. ἐξελέξατο αὐτὸν ἐκ πά-
σης σαρκός·
5 ἤκουσεν αὐτοῦ τῆς
φωνῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς
τὸν γνόφον.
6 ‡ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κύριος ἐνώπιον
τοῦ ἐντολὰς, νόμον ζωῆς καὶ ἐπιστή-
μης. ἐδίδαξε τὸν ἰακὼβ διαθήκην,
καὶ κρίματα αὐτοῦ τὸν ἰσραήλ.
7 ‡ ἀαρὼν ὑψωσεν ἅγιον ὅμοιον
αὐτῷ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκ φυλῆς λευί.
8 ‡ ἔστησεν αὐτῷ διαθήκην αἰώνιος, καὶ
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἱερατείαν λαοῦ·
ἐμακάρισεν αὐτὸν ἐν δόξῃ κόσμου.
9 ‡ καὶ περιέζωσεν αὐτὸν περίζω-
μα δόξης· ἐνέδυσεν αὐτὸν στολὴν
καυχήματος, καὶ ἐστέρωσεν
αὐτὸν ἐν σκέυεσιν ἰσχύος.
10 ‡ περισκελῆ καὶ ποδήρη καὶ ἐπωμί-
δα· καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὸν ῥοι-
11 κοῖς χρυσοῖς κώδωσι πλείοσι κυκλό-
θεν, ἠχῆσαι φωνὴν ἐν βήμασιν
αὐτοῦ· ἀκουστὸν ποιῆσαι ἦχον ἐν ναῷ,
καὶ εἰς μνημόσυνον υἱοῖς λαοῦ αὐτοῦ·
12 ‡ στολὴν ἁγίαν χρυσοῦ καὶ ὑακίνθου
καὶ πορφύρας ἔργῳ ποικίλου· λο-
γίῳ κρίσεως ἀντὶ λοις ἀληθείας,

25 ‡ *Benedictionem omnium*
hominum & testamentum, et quieuit super caput Iacob.
26 ‡ *Agnouit eum in benedi-*
ctionibus suis, & dedit illi hæreditatem, & diuisit partem eius in tribubus, quas
27 *diuisit duodecim.* ‡ *Et edu-*
xit ex eo virum misericordiæ inuenientem gratiam in oculis omnis carnis.

CAP. XLV.

1 DIlectum à Deo & ho-
minibus Moysem, cuius
memoria in benedictionibus.
2 ‡ *Similem fecit eum gloria*
sanctorum, & magnificauit eum in timoribus inimicorũ, in verbis suis signa cessare
3 *fecit.* ‡ *Et glorificauit illũ*
in conspectu regum: iussit illi ad populum suum, & ostendit illi gloriam suam.
4 ‡ *In fide & mansuetudi-*
ne eius sanctificauit eum. elegit eum ex omni carne.
5 ‡ *Audire fecit eum vocem*
suam, & induxit illũ in ca-
6 *liginem.* ‡ *Et dedit illi in*
conspectu præcepta, legem vitæ & scientiæ: docuit Iacob testamentum, & iudicia sua
7 *Israel.* ‡ *Aaron exaltauit*
Sanctum similem illi fratrem
8 *eius de tribu Leui.* ‡ *Sta-*
tuit ei testamentum seculi, et dedit illi sacerdotium populi. beatificauit illum in hone-
9 *state.* ‡ *Et circumcinxit*
eum vestimento gloriæ. induit eum consummatione gloriationis, & firmauit eum in vasis virtutis;
10 ‡ *Femoralia & vestem*
talarem & humerale.
11 ‡ *Et circumdauit eũ sphæ-*
rulis: aureis tintinabulis plurimis in circuitu, ad sonandum vocem in gradibus suis: audibilem facere sonum in templo, & in memoriam filiis populi sui.
12 ‡ *Stola sancta auro & hya-*
cintho & purpura opere polymitarij: rationalis iudicij signis veritatis,

Universidad de Deusto
Biblioteca

‡ Retorto cocco opere artificiꝰ: lapidibus pretiosis sculpturis signaculi, in ligatura auri opere lapidarij. in memoriam scriptam sculpta secundum numerum filiorum Israel.

‡ Coronam auream super mitram, sculpturam signaculi sanctitatis, gloriationem honoris opera virtutis. concupiscentias oculorum ornata pulchra.

‡ Ante eum non fuerunt talia, & vsque in seculum.

‡ Non indutus est alienigena, præter filios eius solum, & nepotes eius semper.

‡ Sacrificia illorum tota offerentur quotidie assiduè bis. ‡ Repleuit Moyses manus eius, & vnxit illũ oleo sancto.

‡ Factum est illi in testamentũ seculi, & semini eius in die cæli: ad ministrandum ei simul, & sacerdotio fungendum, & benedicendum populo in nomine suo.

‡ Elegit eum ab omni viuente, ad offerendam libationem Domino: incensum & bonum odorem in memoriam ad placandum pro populo.

‡ Dedit illi mandata eius potestatem in testamentis iudiciorum: ad docendũ Iacob testimonia, & in lege sua ad illuminandum Israel.

‡ Conspirarunt in eum alieni, & zelauerunt eum in deserto: viri qui circa Dathan & Abiron, & congregatio Core in furore & ira.

‡ Vidit Dominus, & non probauit, & consummati sunt in furore iræ.

‡ Fecit in illis monstra ad consumendum in igne flammæ eos. ‡ Et addidit Aaron gloriam, & dedit illi hæreditatẽ: primitias primogenitorũ diuisit illi. ‡ Panẽ in primis parauit in satietate, et enim sacrificia Domini edent, quæ dedit illi & semini eius.

‡ κεκλωσμένῳ κόκκῳ ἔργῳ τεχνίτου· λίθοις πολυτελέσι γλύμμασι σφραγίδος, ἐν δέσει χρυσίου ἔργῳ λιθουργοῦ· εἰς μνημόσυνον ἐγγραφῆ κεκολαμμένη κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ισραήλ.

‡ στέφανον χρυσοῦν ἐπάνω κιδάρεως, ἐκτύπωμα σφραγίδος ἁγιάσματος· καύχημα τιμῆς ἔργα ἰσχύος· ἐπιθυμήματα ὀφθαλμῶν κοσμούμενα ὡραῖα.

‡ ἀπὸ αὐτοῦ ὃ γέγονε τοιαῦτα, ἕως αἰῶνος, ‡ οὐκ ἐδύσατο ἀλλογενὴς· πλὴν τῶν υἱῶν αὐτοῦ μόνον, καὶ τὰ ἔγγονα αὐτοῦ διαπαντός.

‡ θυσίαι αὐτοῦ ὁλοκαρπωθήσονται καθημέρᾳ δυσὶν ἐνδελεχῶς ὅλης.

‡ ἐπλήρωσε μωσῆς τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἐλαίῳ ἁγίῳ.

‡ ἐγένηθη αὐτῷ εἰς διαθήκην αἰῶνος, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ οὐρανοῦ. λειτουργεῖν αὐτῷ ἅμα καὶ ἱερατεύειν, καὶ εὐλογεῖν τὸν λαὸν ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

‡ ἐξελέξατο αὐτὸν ἀπὸ πάσης ζώσης προσαγαγεῖν καρπωσιν κυρίῳ. θυμίαμα καὶ εὐωδίαν εἰς μνημόσυνον ἐξιλάσκεσθαι περὶ τοῦ λαοῦ.

‡ ἔδωκεν αὐτῷ ἐντολὰς αὐτοῦ ἐξουσίαν ἐν διαθήκαις κεκμάτων. διδάξαι τὸν ἰακὼβ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐν νόμῳ αὐτοῦ φωτίσαι τὸν ἰσραήλ.

‡ ἠπιωμέσησαν αὐτῷ ἀλλότριοι, καὶ ἐζήλωσαν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἄνδρες οἱ περὶ δαθὰν καὶ ἀβειρών, καὶ συναγωγὴ κορὲ ἐν θυμῷ ὀργῆς.

‡ εἶδε κύριος καὶ οὐκ ἠδόκησε, καὶ συνετελέσθησαν ἐν θυμῷ ὀργῆς.

‡ ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς τέρατα καταναλῶσαι ἐν πυρὶ φλογὸς αὐτῶν.

‡ καὶ προσέθηκεν ἀαρὼν δόξαν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν. ἀπαρχὴν πρωτογενημάτων ἐμέρισεν αὐτῷ.

‡ ἄρτον ἐν πρώτοις ἡτοίμασεν ἐν πλησμονῇ, καὶ γὰρ θυσίας κυρίου φάγωνται, ἃς ἔδωκεν αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ.

‡ Torto cocco opus artificis, gemmis pretiosis figuratis in ligatura auri, & opere lapidarij sculptis in memoriam, secundum numerum tribuum Israel.

‡ Corona aurea super mitram eius, expressa signo sanctitatis gloria honoris, & opus virtutis, desiderio oculorum ornata. ‡ Sic pulchra antè ipsum non fuerunt talia, vllus ad originem.

‡ Non est indutus illa alienigena aliquis, sed tantùm filij ipsius soli, & nepotes eius per omne tempus.

‡ Sacrificia ipsius consummata sunt igni quotidie.

‡ Compleuit Moyses manus eius, & vnxit illum oleo sancto. ‡ Factum est illi in testamentum æternum, & semini eius sicut dies cæli: ministrare sacerdotio & habere laudem, & glorificare populum suum in nomine suo.

‡ Ipsum elegit ab omni viuente, offerre sacrificium Deo incensum, & bonum odorem in memoriam placare pro populo suo. ‡ Et dedit illi in præceptis suis potestatem, & testamentis iudiciorum, docere Iacob testimonia, & in lege sua lucem dare Israel.

‡ Quia contra illum steterũt alieni, & propter inuidiam circundederunt illum homines in deserto, qui erant cum Dathan & Abiron, & congregatio Chore in iracundia.

‡ Vidit Dominus Deus, & non placuit illi, & consumpti sunt in impetu iracundiæ.

‡ Fecit illis monstra, & consumpsit illos in flamma ignis.

‡ Et addidit Aaron gloriam, & dedit illi hæreditatem, & primitias frugum terræ diuisit illi.

‡ Panem ipsius in primis parauit in satietatem; nam & sacrificia Domini edent, quæ dedit illi & semini eius.

‡ Cæterùm inter gentes non hæreditabit, & pars non est illi in gente: ipse est enim pars eius & hæreditas.

‡ Phinees filius Eleazari, tertius in gloria imitando eum in timore Domini,

Num.25.c. ‡ Et stare in reuerentia gentis, in bonitate & alacritate animæ suæ placuit Deo Israel.

‡ Ideò statuit illi testamentum pacis, & principem Sanctorum & gentis suæ, vt sit illi & semini eius sacerdotij dignitas in æternum.

‡ Et testamentũ Dauid regi filio Iesse de tribu Iuda, hæreditas ipsi & semini eius; vt daret sapientiam in cor nostrum iudicare gentem suam in iustitia, ne abolerentur bona ipsorum, & gloriam ipsorum in gentem eorum æternam fecit.

CAP. XLVI.

FOrtis in bello Iesus Naue ‡ successor Moysi in Prophetis:

‡ Qui fuit magnus secundum nomen tuum, maximus in salutem electorum Dei, expugnare insurgentes hostes: vt consequeretur hereditatem Israel.

‡ Quam gloriam adeptus est in tollendo manus suas, & iactando cõtra ciuitates romphæas.

Iosue.c. ‡ Quis ante illum sic restitit? nam hostes ipse Dominus percussit.

‡ Aut non in iracundia eius impeditus est Sol, & vna dies facta est quasi duo.

‡ Inuocauit Altissimum potentem in oppugnando inimicos vndique, & audiuit illum magnus & sanctus Deus in saxis grandinis virtutis valde fortis.

‡ Impetum fecit contra gẽtem hostilem, & in descensu perdidit contrarios:

‡ πλὴν ἐν γῇ λαοῦ κληρονομήσει, καὶ μερὶς οὐκ ἔστιν αὐτῷ ἐν λαῷ αὐτοῦ· ὅτι αὐτὸς κληρονομία αὐτοῦ.

‡ καὶ φινεες υἱὸς ἐλεάζαρ τρίτος ἐν δόξῃ· ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν ἐν φόβῳ κυρίου·

‡ καὶ στῆναι αὐτὸν ἐν πτοίᾳ λαοῦ. ἐν ἀγαθότητι ψυχῆς αὐτοῦ καὶ ἐξιλάσατο περὶ ἰσραήλ. ‡ διὰ τοῦτο ἔστη αὐτῷ διαθήκη εἰρήνης ἡγεμόνα ἁγίων καὶ λαοῦ αὐτοῦ. ἵνα αὐτῷ ᾖ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἱερωσύνης μεγαλεῖον εἰς τὸν αἰῶνα.

‡ καὶ διαθήκη τῷ δαυὶδ υἱὸν ἐκ φυλῆς ἰούδα· κληρονομία βασιλέως υἱοῦ ἐξ υἱοῦ μόνη, κληρονομία ἀαρὼν καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ. δῴη ὑμῖν σοφίαν ἐν καρδίᾳ ὑμῶν κρῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα μὴ ἀφανισθῇ τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν, καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἰς γενεὰς αὐτῶν.

μσ'.

‡ Κραταιὸς ἐν πολέμῳ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυῆ καὶ διάδοχος μωσῆ ἐν προφητείαις.

‡ ὃς ἐγένετο κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μέγας ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐκλεκτῶν αὐτοῦ. ἐκδικῆσαι ἐπεγειρομένους ἐχθρούς, ὅπως καταχληρονομήσῃ τὸν ἰσραήλ.

‡ ὡς ἐδοξάσθη ἐν τῷ ἐπᾶραι χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ ἐκτεῖναι ῥομφαίαν ἐπὶ πόλεις.

‡ τίς πρότερος αὐτοῦ οὕτως ἔστη, ὅτι αὐτὸς πολέμους κυρίου αὐτὸς ἐπήγαγε.

‡ ἠχὶ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀνεπόδισεν ὁ ἥλιος καὶ μία ἡμέρα ἐγενήθη ὡσεὶ δύο;

‡ ἐπεκαλέσατο τὸν ὕψιστον δυνάστην, ἐν τῷ θλίψαι αὐτὸν ἐχθροὺς κυκλόθεν. καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ μέγας κύριος ἐν λίθοις χαλάζης δυνάμεως κραταιᾶς. ‡ κατέρραξεν ἐπὶ ἔθνη πόλεμον, ἐν καταβάσει ἀπώλεσεν δίκης πικρᾶς.

‡ Cæterùm in terra populi non hæreditabit, & pars nõ est illi in populo. Ipse enim pars eius hæreditatis.

‡ Et Phinees filius Eleazar tertius in gloriam, in imitando eum in timore Domini;

‡ Et stauendo eũ in conuersione populi. In bonitate promptitudinis animæ suæ, & placuit pro Israel.

‡ Ideo statuit illi testamentum pacis præsidem sanctorũ & populo suo: vt ille sit & semini eius sacerdotij magnificentia in seculum.

‡ Et testamentum Dauid filio de tribu Iuda hæreditas regis filij de filio solo, hæreditas Aaron & semini eius. Det vobis sapientiam in corde vestro ad iudicandum populum suum in iustitia: ne aboleantur bona ipsorum, et gloriam eius in generationes eorum.

CAP. XLVI.

1 FOrtis in bello Iesus filius Naue, & successor Moysi in prophetijs:

2 ‡ Qui fuit secundum nomen suum magnus in saluatione electorum eius: ad vindicandum insurgentes hostes, vt hereditaret Israel.

3 ‡ Quàm glorificatus est in extollendo manus suas, & in extendendo romphæam in ciuitates.

4 ‡ Quis prior eo sic stetit, nam bella Domini ipse adduxit.

5 ‡ Nonne in manu eius regressus est Sol, & vna dies facta est quasi duæ?

6 ‡ Inuocauit Altissimum potentem, in premendo ipse inimicos in circuitu. & audiuit eũ magnus Dominus in lapidibus grandinis virtutis fortis.

7 ‡ Disrupit in gentes bellum, & in descensu perdidit contrarios.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[8] ἵνα γνῶσιν ἔθνη πανοπλίαν αὐτῶν, ὅτι ἐναντίον κυρίου ὁ πόλεμος αὐτῶν. καὶ ὀπίσω ἐδιώκησε.

[9] καὶ ἐν ἡμέρᾳ μωσέως ἐποίησεν ἔλεος αὐτὸς καὶ χάλεβ υἱὸς ἰεφόνη ἀνθίστησαν ἐναντίον ἐκκλησίας, κωλύσαι λαὸν ἀπὸ ἁμαρτίας, καὶ κοπάσαι γογγυσμὸν πονηρίας.

[10] καὶ αὐτοὶ δύο ὄντες διεσώθησαν ἀπὸ ἑξακοσίων χιλιάδων πεζῶν. εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς κληρονομίαν, εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι.

[11] καὶ ἔδωκεν ὁ κύριος τῷ χάλεβ ἰσχύν, καὶ ἕως γήρους διέμεινεν αὐτῷ, καὶ ἐπιβῆναι αὐτὸν ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κατέσχε κληρονομίαν.

[12] ὅπως ἴδωσι πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, ὅτι καλὸν τὸ πορεύεσθαι ὀπίσω τοῦ κυρίου.

[13] καὶ οἷς κεῖται ἕκαστος τῷ αὐτοῦ ὀνόματι,

[14] ὅσων οὐκ ἐξεπορεύθησεν ἡ καρδία, καὶ οἵτινες οὐκ ἀπεστράφησαν ἀπὸ κυρίου, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐν εὐλογίαις.

[15] τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ἀναθάλοι ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἀποκαλλασόμενον ἐν υἱοῖς δεδοξασμένων αὐτῶν.

[16] ἠγαπημένος ὑπὸ κυρίου αὐτοῦ σαμουὴλ, προφήτης κυρίου κατέστησε βασιλείας, καὶ ἔχρισεν ἄρχοντας ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.

[17] ἐν νόμῳ κυρίου ἔκρινε συναγωγὴν, καὶ ἐπεσκέψατο κύριον τὸν ἰακὼβ. ἐν πίστει αὐτοῦ ἠληθεύθη προφήτης.

[18] καὶ ἐγνώσθη ἐν ῥήμασι αὐτοῦ.

[19] καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν κύριον δυνάσην, ἐν τῷ θλίψαι αὐτὸν ἐχθροὺς αὐτοῦ κυκλόθεν, ἐν προσφορᾷ ἀρνὸς γαλαθηνοῦ.

[20] καὶ ἐβρόντησεν ἀπ' οὐρανοῦ ὁ κύριος. καὶ ἐν ἤχῳ μεγάλῳ βρονταῖς ἀκουστὸν ἐποίησε τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

[8] Vt cognoscant gentes armaturam eorum, quia contra Dominum bellum eius. Et enim insecutus est à tergo potentis.

[9] Et in die Moysi fecit misericordiam; ipse & Chaleb filius Hiephone ad resistendū contra congregationem: ad prohibendum populum à peccato, & cessare faciendum murmur malitiæ.

[10] Et ipsi duo existentes liberati sunt à sexcentis millibus peditum: ad inducēdum illos in hæreditatem, in terram manantē lāctē & melle.

[11] Et dedit Dominus Chaleb fortitudinem, & vsque in senectutem permansit ei, & vt ascenderet ipse in altitudinem terræ, & semen ipsius obtinuit hæreditatem.

[12] Vt viderent omnes filij Israel, quia bonum ambulare post Dominum.

[13] Et iudices singuli suo nomine.

[14] Quorum non fornicatiū est cor, & quicunque non auersi sunt à Domino. & memoria eorum in benedictionibus.

[15] Ossa eorum pullulent in loco suo, & nomen eorū commutatum in filiis glorificatorum eorum.

[16] Dilectus à Domino suo Samuel, propheta Domini cōstituit regna, & vnxit principes in populum suum.

[17] In lege Domini iudicauit congregationem, & visitauit Dominus Iacob. In fide sua examinatus est propheta.

[18] Et cognitus est in verbo suo.

[19] Et inuocauit Dominum potentem, in premendo ipse hostes suos vndique, in oblatione viri lactē nutriti.

[20] Et tonuit de cælo Dominus. Et in sono magno tonitrui auditam fecit vocem suam.

[8] Vt cognoscant gentes potentiam eius, quia cōtra Deū pugnare non est facile, & fecutus est à tergo potentes.

[9] Et in diebus Moysi misericordiam fecit ipse, & Caleb filius Iephone, stare contra hostem, & prohibere gentem à peccatis, & perfringere murmur malitiæ.

[10] Et ipsi duo constituti à periculo liberati sunt, à numero sexcentorum millium pedites, inducere illos in hæreditatem in terram quæ manat lac & mel.

[11] Et dedit Dominus ipsi Caleb fortitudinem, & vsque in senectutem permansit illi vigor, vt ascenderet in excelsum terræ locum, & semen ipsius obtinuit hæreditatem.

[12] Et viderunt omnes filij Israel, quia bonum est obsequi sancto Deo.

[13] Et iudices singuli suo nomine:

[14] Quorum non est corruptum cor, qui non auersi sunt à Domino, vt sit memoria illorum in benedictione.

[15] Et ossa eorum pullulent de loco suo, & nomen eorum permanet in æternum, permanente ad filios illorū laudatorum virorum gloria.

[16] Dilectus à Domino Deo suo Samuel propheta Domini, renouauit imperium, & vnxit principes in gente sua.

[17] In lege Domini congregationem iudicauit, & visitatus est propheta Deū Iacob, & in fidelitate sua probatus est propheta.

[18] Et cognitus est in verbis suis fidelis, quia vidit Deum lucis.

[19] Et inuocauit Dominum omnipotentem in oppugnando hostes, circumstantes vndique in oblatione viri lactē nutriti.

[20] Et intonuit de cælo Dominus, & in sonitu magno auditam fecit vocem suam

[21] Et contriuit principes Tyrorum, & omnes duces Philisthiim. [22] Et ante tempus finis vitæ & sæculi testimoniū præbuit in conspectu Domini & Christi: pecunias & vsque ad calciamenta ab omni carne non accepit: & non accusauit illum homo.

[23] Et post hæc dormiuit, & votum fecit regi, & ostendit illi finem vitæ suę, & exaltauit vocē eius de terra in prophetia delere impietatem gentis.

CAP. XLVII.

POst hæc surrexit Nathan propheta in diebus Dauid. A [2] Et quasi adeps separatus à carne, sic Dauid à filiis Israel.

[3] Cum leonibus lusit quasi qui cum agnis: & in vrsis similiter fecit, sicut in agnis ouium.

[4] In iuuentute sua nunquid non occidit gigantem, & abstulit opprobrium de gente?

[5] In tollendo manum in saxo fundæ deiecit exultationem Goliæ.

[6] Vbi non inuocauit Deum omnipotentem: & dedit in dextera eius tollere hominem forté in bello, & exaltare cornu gentis suæ.

[7] Sic in decē millibus glorificauit eum, & laudauit eum in benedictionibus Domini, in offerēdo illi coronam gloriæ.

[8] Contriuit enim inimicos vndique, & extirpauit Philisthiim contrarios, vsque in hodiernum diem: contriuit cornu ipsorum vsque in æternū. B

[9] In omni opere dedit confessionem Sancto, & Excelso in verbo gloriæ.

[10] De omni corde suo laudauit Dominum, & dilexit eum qui fecit illum, & dedit illi contra inimicos potētiam.

[11] Et stare fecit cantores cōtra altare, & in sono eorum dulces fecit modos.

ECCLESIASTIC.

[21] καὶ ἐξέτριψεν ἡγεμόνας τυρίων, καὶ πάντας ἄρχοντας φυλιστιείμ.

[22] καὶ πρὸ καιροῦ κοιμήσεως αὐτοῦ ἐπεμαρτύρατο ἐναντίον κυρίου καὶ χριστοῦ αὐτοῦ. χρήματα καὶ ἕως ὑποδημάτων οὐκ ἔλαβε παρὰ σαρκὸς οὐκ εἴληφε. καὶ οὐκ ἐνεκάλεσεν αὐτῷ ἄνθρωπος.

[23] καὶ μετὰ τὸ κοιμῆσαι αὐτὸν προεφήτευσε, καὶ ὑπέδειξε βασιλεῖ τὸ τελευτῆσαι αὐτόν, καὶ ἐξῦψωσεν ἐκ γῆς τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ἐν προφητείᾳ ἐξαλεῖψαι ἀνομίαν λαοῦ.

μζ.

[1] Καὶ μετὰ τοῦτο ἀνέστη ναθαν ὁ προφήτης ἐν ἡμέραις δαυίδ,

[2] ὡσεὶ στέαρ ἀφωρισμένον ἀπὸ σωτηρίας, οὕτως δαυὶδ ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ.

[3] σὺ λέοντι ἐπεξεκύκησε ὡς σὺ ἐριφοις καὶ σὺ ἄρκοις, ὡς σὺ ἀρνάσι προβάτων.

[4] σὺ νεότητι αὐτοῦ ἀπέκτεινε γίγαντα, καὶ ἔξηρεν ὀνειδισμὸν ἐν λαοῦ.

[5] καὶ σὺ τῷ ἐπάραι χεῖρα σὺν λίθῳ σφενδόνης καταβαλεῖν γαυσίαμα τοῦ γολιάθ.

[6] ἐπεκαλέσατο τὸν κύριον ὕψιστον, καὶ ἔδωκεν σὺ τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ κράτος ἄνδρα δυνατὸν ἐν πολέμῳ, αὐτὸν ὑψῶσαι κέρας λαοῦ αὐτοῦ.

[7] ὕτως ἐν μυριάσιν ἐδόξασεν αὐτὸν καὶ ἤνεσεν αὐτὸν ἐν εὐλογίαις κυρίου· τὸ φέρεσθαι αὐτῷ διάδημα δόξης.

[8] ἐξέτριψεν ἐχθρὰς κυκλόθεν, καὶ ἐξεδένωσε φυλιστιείμ τοὺς ὑπεναντίους. ἕως σήμερον συνέτριψεν αὐτῶν κέρας,

[9] ἐν παντὶ ἔργῳ αὐτοῦ ἔδωκεν ἐξομολόγησιν. ἁγίῳ ὑψίστῳ ῥήματι δόξης,

[10] ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ ὕμνησε, καὶ ἠγάπησε τὸν ποιήσαντα αὐτόν.

[11] καὶ ἔστησε ψαλμῳδοὺς κατέναντι θυσιαστηρίου, καὶ ἐξ ἤχους αὐτῶν γλυκαίνειν μέλη, καὶ καθ' ἡμέραν αἰνεῖσθαι ἐν ᾠδαῖς αὐτοῦ.

[21] Et contriuit duces Tyriorum & omnes principes Philistiim.

[22] Et ante tempus dormitionis sęculi testimoniū perhibuit in conspectu Domini & Christi sui. Pecunias & vsque ad calciamenta ab omni carne non accepi. et non accusauit illum homo.

[23] Et postquam dormiuit ipse prophetauit, & ostendit regi finem eius, & exaltauit de terra vocem suam, in propheta ad delendum iniquitatem populi.

CAP. XLVII.

[1] ET post hoc surrexit Nathan propheta in diebus [2] Dauid, Stent adeps separatus à salutari, sic Dauid à filijs Israel. [3] In leonibus familiariter egit quasi in hædis & in vrsis, sicut in agnis ouium.

[4] In iuuentute sua occidit gigantem, & abstulit opprobrium de populo.

[5] Et in tollendo manum in lapide fundæ, vt deijceret superbiam Goliath.

[6] Inuocauit enim Dominū altissimum, & dedit in dextera eius robur ad occidendum hominem potentem in bello, vt exaltet cornu populi sui.

[7] Sic in decē millibus glorificauit eum, & laudauit illum in benedictionibus Domini: in afferendo illi diadema gloriæ. Contriuit inimicos in circuitu, & destruxit Philistijm aduersarios: vsque hodie contriuit eorum cornu,

[9] In omni opere suo dedit confessionem, Sancto excelso verbo gloriæ,

[10] In omni corde suo laudauit, et dilexit eum qui fecit illum.

[11] Et constituit cantores contra altare, & ex sono eius dulces facere modos, et quotidie laudabunt in canticis suis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

* Dedit in festiuitatibus decentiam, & ornauit tempora vsque ad consummationem: in laudando ipsos sanctum eius nomen, & à mane sonando sanctitatem eius.
* Dominus abstulit peccata ipsius, & exaltauit in secula cornu eius. Et dedit illi testamentũ regni & sedem gloriæ in Israel.
* Post hunc surrexit filius sapiens, & propter illum habitauit in latitudine.
* Salomon regnauit in diebus pacis, & glorificatus est, quoniã Deus pacauit in circuitu suo. Vt statueret domum in nomine eius, & pararet sanctitatem in seculũ. quia sapiens fuit in iuuentute sua. * Et impletus est quasi flumen intellectu. terram texit anima tua omnem.
* Et repleuit parabolis ænigmatum. * In insulas longe abijt nomen tuum, & dilexit in pace tua.
* In canticis & prouerbijs & parabolis, & interpretationibus admiratæ sunt regiones. * In nomine Domini Dei omnis terræ qui cognominatus est tuus Deus Israel. * Congregasti quasi stannum aurum & vt plumbum multiplicasti argentum. Inclinasti viscera tua mulieribus.
* Et potestatem habuisti in corpore tuo.
* Dedisti maculam in gloria tua, & prophanasti semẽ tuum, vt induceres iram in filios tuos, & compungereris in stultitia tua. Vt fieres sine imperio, & ex Ephraim imperares imperium inobediens.
* At Dominus non derelinquet misericordiam suam, & non corrumpetur ab operibus suis.
* Neque delebit electi sui nepotes, & semen eius qui dilexit se, non tollet.

* ἔδωκεν ἐν ταῖς ἑορταῖς διαπρέπειαν, καὶ ὑπόμησε καιρὸς μέχρι συντελείας· ἐν τῷ αἰνεῖν αὐτὸς τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα, καὶ ὑπὸ πρωΐας ἠχεῖν τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ.
* κύριος ἀφεῖλε τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ὑψώσεν εἰς αἰῶνας τὸ κέρας αὐτοῦ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην βασιλείας καὶ θρόνον δόξης ἐν τῷ Ισραήλ.
* μετὰ τοῦτον ἀνέστη υἱὸς σοφὸς, καὶ διʼ αὐτὸν κατέλυσεν ἐν πλατυσμῷ. * Σολομὼν ἐβασίλευσεν ἐν ἡμέραις εἰρήνης, καὶ ἐδοξάσθη, ὡς ὁ θεὸς κατέπαυσε κυκλόθεν αὐτοῦ. ἵνα στήσῃ οἶκον ἐπʼ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἑτοιμάσῃ ἁγίασμα εἰς τὸν αἰῶνα· ὡς ἐσοφίσθη ἐν νεότητι αὐτοῦ.
* καὶ ἐνεπλήσθη ὡς ποταμὸς συνέσεως. γῆν ἐπεκάλυψεν ἡ ψυχὴ σου πᾶσαν.
* καὶ ἐνέπλησε παραβολαῖς αἰνιγμάτων. * εἰς νήσους πόρρω ἀφίκετο τὸ ὄνομά σου, καὶ ἠγάπησεν ἐν τῇ εἰρήνῃ σου.
* ἐν ᾠδαῖς καὶ παροιμίαις καὶ παραβολαῖς καὶ ἑρμηνείαις ἀπεθαύμασαν αἱ χῶραι.
* ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ παντὸς τοῦ καλεσαμένου σου θεοῦ Ισραήλ.
* συνήγαγες ὡς κασσίτερον τὸ χρυσίον καὶ ὡς μόλυβον ἐπλήθυνας τὸ ἀργύριον. παρενέκλινας τὰ σπλάγχνα σου γυναιξί.
* καὶ ἐνεξουσιάσθης ἐν τῷ σώματί σου.
* ἔδωκας μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου, καὶ ἐβεβήλωσας τὸ σπέρμα σου, ἐπαγαγεῖν ὀργὴν ἐπὶ τὰ τέκνα σου, καὶ καταυνῶσαι ἐπὶ τῇ ἀφροσύνῃ σου. γνῶσθαι δίχα τυραννίδος, καὶ ἐξ ἐφραὶμ ἄρξαι βασιλείαν ἀπειθῆ.
* ὁ δὲ κύριος οὐ μὴ καταλίπῃ τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ διαφθαρῇ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ.
* οὐ μὴ ἐξαλείψῃ ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἔγγονα, καὶ σπέρμα τοῦ ἀγαπήσαντος αὐτὸν οὐ μὴ ἐξάρῃ.

* Et dedit in celebrationibus decus, & ornauit tempora vsque in consummationem vitæ, vt laudarent nomen sanctum Domini, & amplificarent manè Dei sanctitatem. * Christus purgauit peccata ipsius, & exaltauit in æternum cornu eius: & dedit illi testamentum regni, & sedem gloriæ in Israel.
* Post hunc surrexit filius sensatus, & propter illũ dereliquit omnẽ potentiam inimicorum. * Salomon imperauit in diebus pacis, cui subiecit Deus omnes hostes, vt conderet domũ in suo nomine, & pararet sanctitatem in sempiternum, quemadmodum eruditus est in iuuentute sua.
* Et impletus est quasi flumen sapientiæ, & terram texit anima sua.
* Et replesti in comparationibus ænigmata.
* Ad insulas longè diuulgatum est nomen tuum, & dilectus es in pace tua.
* In cantilenis & prouerbiis & comparationibus, & interpretationibus miratæ sunt regiones.
* Et in nomine Domini Dei, cui est cognomen Deus Israel.
* Collegisti quasi aurichalcum aurum, & vt plumbum complesti argentum, & inclinasti femora tua mulieribus.
* Potestatem habuisti in corpore tuo.
* Dedisti maculam in gloria tua, & prophanasti semen tuum inducere iracundiam super liberos tuos, & in cęteris flagitiã tuam, vt faceres imperium bipartitũ, & ex Ephraim imperare imperium datum.
* Deus autem non derelinquet misericordiam suam, & nõ corrũpet, nec delebit opera sua:
* Neque perdet à stirpe electos eius, & semen eius qui diligit Dominum, non corrumpet.

* Dedit autem reliquum Iacob & Dauid de ipsa stirpe.
* Et finem habuit Salomon cum patribus suis.
* Et dereliquit post se de semine suo gentis stultitiam, & imminutum à prudentia Roboam, qui auertit gentem cõsilio suo. * Et Hieroboam filium Nabat, qui peccare fecit Israel, & dedit viam peccandi Ephraim, & plurima redundauerunt peccata ipsorum.
* Valde enim auerterunt illos à terra sua. * Et quæsiuit omnes nequitias, vsque dum peruenirent ad illos defensio, & ab omnibus peccatis liberauit eos.

CAP. XLVIII.

ET surrexit Helias propheta quasi ignis, & verbum ipsius quasi facula ardebat.
* Qui induxit in illos famem, & imitantes illum inuidia sua, pauci facti sunt: non enim poterant sustinere præcepta Domini.
* Verbo Domini continuit cælum, & deiecit à se ignem terræ: sic amplificatus est Helias in mirabilibus suis.
* Et quis potest Israel gloriari tibi? * Qui sustulisti mortuum ab inferis de sorte mortis in verbo Domini Dei.
* Qui deiecisti reges ad perniciem, & confregisti facilem potentiam ipsorum, & gloriosos de lecto suo.
* Qui audis in Sina iudiciũ, & in Oreb iudicia defensionis.
* Qui vngis reges ad pœnitentiam, & prophetas facis successores post te. * Qui receptus es in turbine ignis, in curru equorũ igneorũ: * Qui inscriptus es in iudiciis temporum lenire iracundiam Dñi, cõciliare cor patris ad filium, & restituere tribus Iacob.
* Beati sunt qui te viderũt, & in amicitia tua decorati sunt.
* Nam nos vita viuimus tãtum; post mortem autẽ non erit tale nomen nostrum.

ECCLESIASTIC.

* Τῷ ἰακὼβ ἔδωκε καταλειμμα, καὶ τῷ δαυὶδ ἐξ αὐτοῦ ῥίζαν.
* καὶ ἀνεπαύσατο Σολομὼν μετὰ τῶν πατέρων.
* καὶ κατέλιπε μετʼ αὐτὸν ὑπὸ τὸ σπέρμα αὐτοῦ· λαοῦ ἀφρασύνην καὶ ἐλαττόμβρον σωτῆρα, ῥοβοὰμ ὃς ἀπέστησε λαὸν ἐν βουλῇ αὐτοῦ.
* καὶ ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ. καὶ ἔδωκε τὴν ἔφραιμ ὁδὸν ἁμαρτίας, καὶ ἐπληθύνθησαν αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν σφόδρα.
* ἀπεπήδησαν αὐτοὶ ὑπὸ τὴν γῆν.
* ἕως ὀργὴ καὶ ἐκδίκησις ἐλθὴ ἐπʼ αὐτούς.

μή.

* Καὶ ἀνέστη ἠλίας προφήτης ὡς πῦρ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ὡς λαμπὰς ἐκαίετο.
* ὃς ἐπήγαγε λιμὸν ἐπʼ αὐτοὺς καὶ ἐν ζήλῳ αὐτοῦ ὠλιγοστοὺς αὐτούς.
* ἐν λόγῳ κυρίου ἔκλεισε τὸν οὐρανόν, καὶ κατήγαγε τρὶς πῦρ ἐξ ὕψους· ὡς ἐδοξάσθης ἠλία ἐν τοῖς θαυμασίοις σου.
* καὶ τίς ὅμοιός σοι καυχᾶσθαι; * ὁ ἐγείρας νεκρὸν ἐκ θανάτου, καὶ ἐξ ἅδου ψυχὴν ἐν λόγῳ ὑψίστου.
* καταβὰς βασιλεῖς εἰς ἀπώλειαν, καὶ δεδοξασμένους ὑπὸ κλίνης αὐτῶν.
* ὁ ἀκούων ἐν σιὰ ἔλεγμον κυρίου, καὶ ἐν χωρὴβ κρίματα ἐκδικήσεως.
* ὁ χρίων βασιλεῖς εἰς ἀνταπόδομα, καὶ προφήτας διάδοχους μετʼ αὐτόν.
* ὁ ἀναληφθεὶς ἐν λαίλαπι πυρὸς ἐν ἅρματι ἵππων πυρίνων.
* ὁ καταγεγραμμένος ἐλεγμοῖς εἰς καιροὺς κοπάσαι ὀργὴν κρίσεως κυρίου πρὸ θυμοῦ· ἐπιστρέψαι καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱὸν, καὶ καταστῆσαι φυλὰς ἰακώβ.
* μακάριοι οἱ ἰδόντες σε, καὶ οἱ ἐν ἀγαπήσει κεκοιμημένοι.
* καὶ ἡμεῖς ζωῇ ζησόμεθα.

* Et ipsi Iacob dedit reliquum, & Dauid ex ipso radicem. * Et requieuit Salomon cum patribus,
* Et reliquit post se de semine suo, populi stultitiam & diminutũ intellectu, Roboam, qui auertit populum de consilio suo.
* Et Hieroboam filius Nabat, qui peccare fecit Israel: & dedit Ephraim viam peccati, et multiplicata sunt peccata eorum valde:
* Vt auerteret eos à terra:
* Dum ira & vindicta veniat super eos.

CAP. XLVIII.

ET surrexit Elias propheta quasi ignis, & verbũ ipsius quasi fax ardebat.
* Qui induxit in illos famem fortem, & zelo suo diminuit eos.
* In verbo Domini sustinuit cælum, & deduxit ter ignem de cælo. quàm glorificatus fuisti Elia in mirabilibus tuis. * Et quis similis tibi vt glorietur?
* Qui suscitasti mortuum à morte, & ab inferis animam in verbo Altissimi.
* Qui deduxisti reges ad perditionem, & gloriosos de lecto suo.
* Qui audis in Sina correptionem Domini, & in Choreb iudicia vindictæ.
* Qui vngis reges ad retributionem, & prophetas successores post eum.
* Qui receptus es in turbine ignis in curru equorum igneorum.
* Qui scriptus es correptiones in tẽpora, ad leniendam iram iudicij Domini ad furorem; ad conuertendũ cor patris ad filium, & constituendum tribus Iacob.
* Beati qui viderunt te, & qui in dilectione dormierunt.
* Etenim nos vita viuemus.

12 ² Elias qui tectus est in turbine: & Elisæe repletus est spiritu sancto, & in diebus suis non commotus est à principibus, & non subiecit illum aliquis.

14 ² Omne verbum non sustulit eum, & in dormitione prophetauit corpus eius.

15 ² Et in vita sua fecit monstra, & in morte sua mirabilia opera sua.

16 ² In omnibus his non pœnituit populus, & non recesserunt à peccatis suis. vsquequo captiuati sunt de terra sua, & dispersi sunt in omni terra.

17 ² Et relictus est populus perpaucus, & princeps in domo Dauid.

18 ² Quidam enim fecerunt ipsorum placitū, quidam autem multiplicarunt peccata.

19 ² Ezechias muniuit ciuitatem suam, & induxit in mediū eius aquā: fodit in ferro rupem, & ædificauit fontes ad aquas.

20 ² In diebus ipsius ascendit Sennacherim, & misit Rabsacen de Lachis, & sustulit manū suam in Sion, & iactans factus est in superbia sua.

21 ² Tunc commota sunt corda & manus eorum, & doluerunt quasi parientes.

22 ² Et inuocauerūt Dominum misericordem, expandentes manus suas ad eum.

22 ² Et Sanctus de cælo exaudiuit eos, & redemit eos in manu Esaiæ.

24 ² Peſſumdedit castra Assyriorum, & contriuit illos angelus eius.

24 ² Fecit enim Ezechias placitum Domino, & fortis fuit in viis Dauid patris sui, sicut mandauit Esaias propheta magnus, & venerandus in conspectu eius.

25 ² In diebus eius regressus est Sol, & addidit vitam regi.

13 ² ἠλίας ὃς ἐσκεπάσθη ἐν λαίλαπι. καὶ ἐλισσαιε ἐνεπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ οὐκ ἐσαλεύθη ὑπὸ ἀρχόντων, καὶ οὐ κατεδυνάστευσεν αὐτὸν οὐδείς.

14 ² πᾶς λόγος οὐκ ὑπερῆρεν αὐτόν, καὶ ἐν κοιμήσει προεφήτευσε τὸ σῶμα αὐτοῦ.

15 ² καὶ ἐν ζωῇ αὐτοῦ ἐποίησε τέρατα, καὶ ἐν τῇ τελευτῇ αὐτοῦ θαυμάσια τὰ ἔργα αὐτοῦ.

16 ² ἐν πᾶσι τούτοις οὐ μετενόησεν ὁ λαός, καὶ οὐκ ἀπέστησαν ὑπὸ τὰν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ἕως προεφωνεύθησαν ὑπὸ τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῶν, καὶ διεσκορπίσθησαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

17 ² καὶ ἐλελείφθη ὁ λαὸς ὀλιγοστὸς καὶ ἄρχων ἐν τῷ οἴκῳ δαυίδ.

18 ² τινες μὲν ἐποίησαν αὐτῶν τὸ ἀρεστόν, τινες δὲ ἐπλήθυναν ἁμαρτίας. ² ἐζεκίας ὠχύρωσε τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγε εἰς μέσον αὐτῆς ὕδωρ. ὤρυξεν ἐν σιδήρῳ ἀκρότομον, καὶ ᾠκοδόμησε κρήνας εἰς ὕδατα.

20 ² ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη σενναχηρείμ, καὶ ἀπέστειλε τὸν ραψάκην καὶ ἦλθεν· καὶ ἄπειρε χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ σιών, καὶ ἐμεγαλαύχησεν ἐν ὑπερηφανίᾳ αὐτοῦ.

22 ² τότε ἐσαλεύθησαν καρδίαι καὶ χεῖρες αὐτῶν, καὶ ὠδίνησαν ὡς αἱ τίκτουσαι.

22 ² καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν κύριον τὸν ἐλεήμονα ἐκπετάσαντες χεῖρας αὐτῶν πρὸς αὐτόν.

23 ² καὶ ὁ ἅγιος ἐξ οὐρανοῦ ἐπήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἡσαΐου.

24 ² ἐπάταξε τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀσυνέτων, καὶ ἐξέτειψεν αὐτοὺς ὁ ἄγγελος αὐτοῦ.

25 ² ἐποίησε γὰρ ἐζεκίας τὸ ἀρεστὸν κυρίου, καὶ ἐνίσχυσεν ὁδοὺς δαυὶδ τοῦ πάππου αὐτοῦ, ὡς ἐνετείλατο ἡσαΐας ὁ προφήτης ὁ μέγας καὶ πιστὸς ἐν ὁράσει αὐτοῦ.

26 ² ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη ὁ ἥλιος, καὶ προσέθηκε ζωὴν βασιλεῖ.

13 ² Helias qui in turbine tectus est, & in Heliseo completus est spiritus eius: in diebus suis nō pertimuit principem, & potentia nemo vicit illum.

14 ² Nec superauit illum verbum aliquod, & mortuum prophetauit corpus eius.

15 ² In vita sua fecit monstra, & in morte mirabilia opera.

16 ² In omnibus illis non pœnituit populus, & non recesserunt à peccatis suis, vsque dum abiecti sunt de terra sua, & dispersi sunt in omnem terram. ² Et relicta est gens perpauca, & princeps in domo Dauid. ² Quidam ipsorum fecerunt quod placeret Deo; alij autem multa commiserunt peccata.

19 ² Ezechias muniuit ciuitatem suam, & induxit in medium eius aquam, & fodit ferro rupem, & ædificauit ad aquam puteum.

20 ² In diebus ipsius ascendit Sennacherib, & misit Rabsacem, & sustulit manum suam contra illos, & extulit manum suam in Sion, & superbus factus est potentia sua.

22 ² Tunc mota sunt corda & manus ipsorum, & doluerunt quasi parturientes mulieres.

22 ² Et inuocauerunt Dominum misericordem, & expandentes manus suas extulerunt ad cælum, & sanctus Dominus Deus audiuit citò vocem ipsorum. ² Non est commoratus peccatorū ipsorum, neq; dedit illos inimicis suis, sed purgauit illos in manu Esaiæ sancti prophetæ.

24 ² Deiecit castra Assyriorum, & contriuit illos angelus Domini.

25 ² Nam fecit Ezechias quod placuit Deo, & fortiter iuit in via Dauid patris sui, quam mandauit illi Esaias propheta magnus & fidelis in conspectu Dei.

26 ² In diebus ipsius retrò rediit Sol, & addidit regi vitam.

27 ² Spiritu magno vidit vltima, & consolatus est lugentes in Sion vsq; in sempiternum.

28 ² Ostendit futura & abscondita antequam euenirent.

CAP. XLIX.

1 MEmoria Iosiæ in compositione odoris facta opus A pigmentarij. ² In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria, & vt musica in conuiuio vini. ² Ipse est directus in diuinitus in pœnitentia gentis, & tulit abominationes impietatis. ² Et gubernauit ad Dñm cor ipsius, & in diebus peccatorum corroborauit pietatem. ² Præter Dauid & Ezechiam & Iosiam omnes reges peccatū commiserunt; ² Nam reliquerūt legem Altissimi regum Iuda, & contempserunt timorē Dei. ² Dederunt enim regnum suum aliis, & gloriam suam alienigenæ genti. ² Incenderunt electam sanctitatis ciuitatē, & desertas fecerūt vias ipsius in manu Hieremiæ:

6 ² Nam malè tractauerunt illum, qui à ventre matris consecratus est propheta, euertere & eruere, & perdere, & iterum ædificare & renouare. ² Ezechiel qui vidit conspectū gloriæ, quam ostēdit illi in curru Cherubin. ² Nam commoratus est inimicorū in imbre, benefacere illis rectas vias. ² Et duodecim prophetarum ossa pullulant de loco suo; nam corroborauerunt Iacob, & redemerunt se in fide virtutis suę. ² Quomodo amplificemus Zorobabel? nam & ipse quasi signū in dextera manu Israel. ² Et Iesum filium Iosedech? qui in diebus suis ædificauerūt domum, & exaltauerunt templum sanctū Domino, paratū in gloriam sempiternam. ² Et Neemias in memoria multi temporis, qui D erexit nobis muros euersos, & stare fecit portas & seras, qui erexit domos nostras.

ECCLESIASTIC.

27 ² πνεύματι μεγάλῳ εἶδε τὰ ἔσχατα, καὶ παρεκάλεσε τοὺς πενθοῦντας ἐν σιών.

28 ² ἕως τοῦ αἰῶνος ὑπέδειξε τὰ ἐσόμενα, καὶ τὰ ἀπόκρυφα πρὶν ἢ γενέσθαι αὐτά.

μθ΄.

1 ² Μνημόσυνον ἰωσίου εἰς σύνθεσιν θυμιάματος· ἐσκιασμένον ἔργῳ μυρεψοῦ, ² ἐν παντὶ στόματι ὡς 2 μέλι γλυκανθήσεται, καὶ ὡς μουσικὰ ἐν συμποσίῳ οἴνου.

3 ² αὐτὸς κατεύθυνθη ἐν μετανοίᾳ 3 φυλοῦ, καὶ ἔξηρε βδελύγματα ἀδικίας. ² κατεύθυνε πρὸς κύριον τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐν ἡμέραις ἀνόμων κατίσχυσε τὸν εὐσέβειαν.

4 ² πλὴν δαυὶδ καὶ ἐζεκίας καὶ ἰωσίας, πάντες ἠλλοτριώθησαν ἐκλιπόντες νόμον ὑψίστου, βασιλεῖς ἰούδα ἐξέλιπον.

6 ² ἔδωκε τὸ κέρας αὐτῶν ἑτέροις, 7 καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν ἔθνει ἀλλοτρίῳ.

8 ² ἐνέπρησαν ἐκλελεκτὴν πόλιν ἁγιάσματος, καὶ ἠρήμωσε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἐν χειρὶ ἱερεμίου.

9 ² ἐκάκωσε γὰρ αὐτὸν, καὶ αὐτὸς ἐν μήτρᾳ ἡγιάσθη προεφήτης ἐκριζοῦν καὶ κακοῦν καὶ ἀπολλύειν, ὡσαύτως οἰκοδομεῖν καὶ καταφυτεύειν. ² ἰεζεκιὴλ ὃς εἶδεν ὅρασιν 10 δόξης, ἣν ὑπέδειξεν αὐτῷ ἐπὶ ἅρματος χερουβίμ. ² καὶ ἐμνήσθη 11 καὶ τῶν ἐχθρῶν ἐν ὄμβρῳ καὶ καλῶς ἐποίησε τοῖς ὁδηγοῦσιν ὁδοὺς.

12 ² καὶ τῶν δώδεκα προφητῶν εἴη τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογίαις. ² πῶς 13 μεγαλυνθῶμεν ζοροβαβέλ, καὶ αὐτὸς ὡς σφραγὶς ἐπὶ δεξιᾶς χειρός. ² ὕτως ἰησοῦς ἰωσεδέκ, οἵ ἐν 14 ἡμέραις αὐτῶν ᾠκοδόμησαν οἶκον, καὶ ἀνύψωσαν ναὸν ἅγιον κυρίῳ ἡτοιμασμένον εἰς δόξαν αἰώνιον. ² ὧν ἐν 15 ἐκλεκτοῖς ἦν νεεμίας ὁ πολὺ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, ὃς ἤγειρεν ἡμῖν τείχη πεπτωκότα, καὶ ἔστησε πύλας καὶ μοχλούς, καὶ ἀνήγειρεν τὰ οἰκόπεδα ἡμῶν

17 ² Spiritu magno vidit nouissima, & consolatus est lugentes in Sion.

18 ² Vsque in seculum ostendit futura, & abscondita antequam euenirent illa.

CAP. XLIX.

1 MEmoria Iosiæ in compositionem incensi: fabricato opere vnguentarij,

2 ² In omni ore quasi mel indulcabitur, & vt musica in conuiuio vini.

3 ² Ipse fuit directus in cōuersione populi, & abstulit abominationes iniquitatis.

4 ² Direxit ad Dominū cor suum, in diebus iniquorum corroborauit pietatem.

5 ² Præter Dauid & Ezechiam, & Zosiam, omnes erroreerrauerunt.

6 ² Reliquerunt enim legem Altissimi, reges Juda defece-
7 runt. ² Dedit cornu illorum alijs, & gloriam eorum genti alienæ. ² Combusserūt electam ciuitatē sanctitatis, & desertas fecit vias eius in
9 manu Hieremiæ. ² Malè tractauit enim illum. Et ipse in matrice sanctificatus est propheta ad eradicandū & malefaciēdum, & perdendum, similiter ædificandū et plan-
10 tandum. ² Iezeciel qui vidit conspectū gloriæ, quam ostendit ei in curru Cherubim.

11 ² Et enim memor fuit inimicorum in imbre, & dire-
12 xit dirigentes vias. ² Et duodecim prophetarū sit memoria in benedictionibus.

13 ² Quomodo magnificamus Zorobabel, & ipse quasi signaculum in dextera manu.

14 ² Sic Jesus filius Josedec, qui in diebus suis ædificauerunt domū, & exaltauerunt templum sanctū Dño paratum in
15 gloriam seculi. ² Et in electis fuit Neemias, cuius diuturna memoria eius, qui erexit nobis muros euersos, & statuit portas & vectes, et erexit sola domorum nostrarum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

[a] *Nemo creatus est talis in terra qualis Enoch, & enim receptus est à terra.*

[a] *Neque sicut Ioseph fatus est vir princeps fratrũ,*

[a] *Firmamentum populi, & ossa illius visitata sunt à Domino.* [a] *Sem & Seth in hominibus gloriã adepti sunt & super omne in creatione Adam.*

CAP. L.

[a] *SImon filius Oniæ sacerdos magnus, qui in vita sua suffulsit domũ, & in diebus suis firmauit populum.*

[a] *Et in ipso fundata est altitudo duplex reparatio, excelsus circuitus templi.*

[a] *In diebus eius diminuta sunt receptacula aquæ, ea tãquam maris supramodum.*

[a] *Curans populum suum à casu:* [a] *Et fortificans ciuitatem & obsidens, glorificatus es in conuersatione populi in exitu domus velamẽti.*

[a] *Quasi stella matutina in medio nubium, tanquã Luna plena in diebus suis.*

[a] *Et quasi arcus illuminans nubes gloriæ.*

[a] *Quasi Sol refulgens super templum Altissimi: quasi flos rosarum in diebus nouorũ. Quasi lilia in exitu aquæ. quasi germen Libani in diebus veris.*

[a] *Quasi ignis & Libanus in foco:*

[a] *Quasi vas auri solidũ ornatum omni lapide precioso.*

[a] *Quasi oliua decora germinans fructus, & quasi cypressus exaltata in nubibus: in recipiendo ipsum stolam gloriæ, & vestiendo illum consummationẽ gloriationis.*

[a] *In ascensu altaris sancti glorificauit circuitum sanctitatis.*

[a] *In autem accipiendo membra de manu sacerdotum & ipse stans iuxta focum aræ.*

[a] Nemo natus est in terra qualis Enoch; nam & ipse receptus est à terra. [a] Et Ioseph, qui natus est homo princeps fratrum: [a] Firmamentum gentis, rector fratrum, stabilimentũ populi, & ossa ipsius visitata sunt: [a] Et post mortem prophetauerunt. [a] Seth & Sem apud homines gloriã adepti sunt, & super omnem animam in origine Adam.

CAP. L.

[a] SImeon Oniæ filius sacerdos magnus, qui in vita sua diffulsit domũ, & in diebus suis corroborauit templum.

[a] Templi etiam altitudo ab ipso fundata est duplex extructio, & excelsi parietes templi. [a] In diebus ipsius emanauerunt putei aquarum, & quasi mare adimpleri sunt supra modum. [a] Qui curauit gentem suam, & liberauit eam à pessima ditione. [a] Qui præualuit amplificare ciuitatem, qui adeptus est gloriam in conuersatione gentis, & ingressum domus & atrij amplificauit. [a] Quasi stella matutina in medio nebulæ: & quasi luna plena in diebus suis lucet. [a] Et quasi Sol refulgens, sic ille effulsit in templo Dei. [a] Quasi arcus refulgens inter nebulas gloriæ, & quasi flos rosarum in diebus veris, & quasi lilia, quæ sunt in traditu aquæ, & quasi thus redolens in diebus æstatis. [a] Quasi ignis effulgens, & thus ardens in igne. [a] Quasi vas auri solidum, ornatũ omni lapide pretioso. [a] Quasi oliua pullulans, & cypressus in altitudine se extollens: in accipiendo ipsum stolam gloriæ, & vestiri eum in consummatione virtutis. [a] In ascensu altaris sanctificauit gloriam dedit sanctitatis amictum. [a] In accipiendo autem partes de manu sacerdotum, & ipse stans iuxta aram.

[a] Circa illũ corona fratrũ, & quasi plantatio cedri in mõte Libano: sic circa illũ steterunt quasi rami palmæ, & omnes filij Aaron in gloria sua.

[a] Oblatio autem Domini in manibus ipsorum coram omni synagoga Israel, & consummatione fungens in aram, amplificare oblationẽ excelsi regis. [a] Porrexit manũ suam in libatione, & libauit de sanguine vuæ. [a] Et effudit in fundamento altaris odorem diuinum excelso principi.

[a] Tunc exclamauerunt filij Aaron, in tubis ductilibus sonuerunt, & auditam fecerunt vocem magnã in memoriam coram Domino.

[a] Tunc omnis populus simul properauerunt, & ceciderunt in faciem super terram, adorare Dominũ Deum suũ, & dare preces omnipotenti Deo excelso.

[a] Et amplificauerunt psallentes in vocibus suis, & in magna domo factus est sonus suauitatis plenus. [a] Et rogauit populus Dñm excelsum prece, vsque dum perfectus est honor Domini, & munus suũ perfecerunt. [a] Tunc descendens manus suas, extulit in omnem congregationem filiorum Israel: dare gloriam Deo à labiis suis, & in nomine ipsius gloriari. [a] Et iterauit orationẽ suam, volens ostendere virtutem Dei.

[a] Et pòst rursum plus orauit Deum omnium: qui magna fecit in omni terra, qui auxit dies nostros à ventre matris nostræ, & fecit nobiscũ secundum suam misericordiam.

[a] Det nobis iocunditatẽ cordis, & fieri pacẽ in diebus nostris in Israel per dies sempiternos. [a] Credere Israel nobiscũ esse Dei misericordiam, vt liberet nos in diebus suis.

[a] Duas gentes odit anima mea, tertia autem non est gens quam oderim.

[a] *In circuitu eius corona fratrum, quasi plantatio cedrorum in Libano, & circũdederunt eum quasi rami palmarum: & omnes filij Aarõ in gloria sua.* [a] *Et oblatio Dñi in manibus ipsorum coram omni ecclesia Israel, & cõsummationẽ ministrans super aram, vt ornaret oblationẽ Altissimi omnipotentis.*

[a] *Porrexit in libatione manus suas, & libauit de sanguine vuæ.*

[a] *Effudit super fundamenta altaris odorem suauitatis excelso omnium regi.*

[a] *Tunc exclamauerunt filij Aaron, in tubis ductilibus sonuerunt. Auditam fecerũt vocem magnam in memoriam coram Altissimo.*

[a] *Tunc omnis populus comminuter properauit, & ceciderunt in faciem super terram: adorare Dominũ suum omnipotentem Deum altissimum.* [a] *Et laudauerunt psallentes vocibus suis: in plurimo sono dulce factum est melos.* [a] *Et roganit populus Dñm excelsum in oratione contra misericordem, vsque quo perfectus est ornatus Domini, & ministerium suũ perfecerũt.* [a] *Tũc descendẽs extulit manus suas in omnẽ cõgregationem filiorũ Israel, vt daret benedictionem Domini de labiis suis, & in nomine ipsius gloriaretur.* [a] *Et iterauerunt in adoratione vt acciperent benedictionem ab Altissimo.* [a] *Et nunc benedicite Deum omnium magna facientem solum vbique: qui exaltat dies nostros de matrice, & qui facit nobiscũ secũdum misericordiã suam.*

[a] *Et vt fiat pax in diebus nostris in Israel per dies seculi, vt cũ fide faciat nobiscum misericordiã eius, & in diebus nostris liberet nos.* [a] *Iu duabus gẽtibus onerosa fuit anima mea, et tertia nõ est gens.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

Qui sedent in monte Samariæ, & viri qui habitant Philisthim, & populus fatuus qui habitat in Sicimis.

Disciplinam intellectus & scientiæ scripsit in libro isto Iesus filius Sirach Hierosolymita, qui distillauit sapiëtiam à corde. *Beatus qui in his versabitur: & qui posuerit ea super cor suum, sapiens erit.

*Si enim fecerit hæc, ad omnia valebit, quia lux Domini vestigium eius, & gaijs dedit sapientiam. Benedictus Dominus in seculum: fiat, fiat.

Oratio Iesu filij Sirach.

CAP. LI.

*Confitebor tibi Domine rex, & laudabo te Deũ saluatorem meum.

*Confiteor nomini tuo, quoniam protector & adiutor factus es mihi, & redemisti corpus meum à perditione,

*Et à laqueo calumniæ linguæ, à labijs operantium mendacium: & contra aduersarios meos, factus es adiutor.

*Et redemisti me secundum multitudinem misericordiæ nominis tui, à rugitibus paratis ad escam: de manu quærentium animam meam,

*De multis tribulationibus quas habui,

*A suffocatione flammæ in circuitu: de medio ignis non sum æstuatus:

*Et de profunditate ventris, & à lingua immunda, et à verbo mendacij regi calumnia, à lingua iniusta.

*Appropinquauit vsq; ad mortẽ anima mea;

*& vita mea erat prope infernũ infimum.

*Circundederunt me vndique, & non erat adiutor: inspiciebam ad subsidium hominum, & nõ erat.

*Et memoratus sum misericordiæ tuæ, Domine, & operationis huius à seculo.

*Qui sedent in monte Seir, & Philisthiim & stultus populus qui habitat in Sichimis.

*Doctrinã sapientiæ & disciplinę scripsit in codice isto Iesus filiꝰ Sirach Hierosolymita, qui renouauit sapientiam de corde suo.

*Beatus qui in his versatur bonis: qui ponit illa in corde suo, sapiens erit semper.

*Si enim hæc fecerit, ad omnia valebit, quia lux Dei vestigium eius est.

Oratio Iesu filij Sirach.

CAP. LI.

A *Confitebor tibi Domine rex, & collaudabo te Deum saluatorem meum.

*Confitebor nomini tuo, quoniam adiutor & protector factus es mihi, & liberasti corpus meum à perditione.

*A laqueo linguæ iniquæ, & à labiis operantium mendacium, & in cõspectu astantium factus es mihi adiutor.

*Et liberasti me secundum multitudinẽ misericordiæ tuæ, & nominis tui, à rugientibus præparatis ad escam de manibus quærentium animam meam:

*Et de portis tribulationum quæ circundederunt me,

*A pressura flammæ, quæ circundedit me, & in medio ignis non sum æstuatus.

*De altitudine ventris inferi, & à lingua coinquinata, & à verbo mendacij, à regis iniquo, & à lingua iniusta.

*Laudabit vsque ad mortem anima mea Dominum.

*Et vita mea appropinquauit erat in inferno deorsum.

*Circundederunt me vndique, & non erat qui adiuuaret: respiciens eram ad auxilium hominum, & non erat.

*Memoratus sum misericordiæ tuæ, Domine, & cooperationis tuæ, quæ à seculo sunt.

*Quoniam eruis sustinentes te, Domine, & liberas eos de manibus gentium.

*Exaltasti super terram habitationẽ meam, & pro morte defluente deprecatus sum.

*Inuocaui Dominum patrẽ Domini mei, vt non derelinquat me in die tribulationis meæ, & in tempore superborum sine adiutorio.

*Laudabo nomen tuum assiduè, & collaudabo illud in confessione, & exaudita est oratio mea.

*Et liberasti me de perditione, & eruisti me de tempore iniquo.

*Propterea confitebor & laudem dicam tibi, & benedicam nomini Domini.

*Cùm adhuc iunior sum priusquam oberrarem, quęsiui sapientiam palàm in oratione mea.

*Ante tempus postulabam pro illa, & vsque in nouissimis inquiram eam, & florebit tanquam præcox vua.

*Lætatum est cor meum in ea, ambulauit pes meus iter rectum', in iuuentute mea inuestigabam eam.

*Inclinaui modicè aurem meam, & excepi illam.

*Multam inueni in meipso sapientiam, & multum profeci in ea.

*Danti mihi sapientiã, dabo gloriam.

*Consiliatus sum enim vt facerem illam: zelatus sum bonum, & nõ confundar.

*Colluctata est anima mea in illa, & in faciendo eam confirmatus sum.

*Manus meas extendi in altũ, & in sapientia eius luxit anima mea, & ignorantias meas illuminauit.

*Animam meam direxi ad illam, & in agnitione inueni eam.

*Possedi cum ipsa cor ab initio, propter hoc nõ derelinquar.

*Venter meus conturbatus est quærendo illam, propterea bonam possidebo possessionem.

*Dedit enim mihi Dominus linguam mercedẽ meam, & in ipsa laudabo eum.

*Quoniam eruis sustinentes, & liberas eos de manu inimicorum.

*Et exaltaui ab ira supplicationem meam, & pro morte liberationẽ rogaui.

*Et inuocaui Dominum patrem Domini mei vt non derelinquat me in die tribulationis, in tempore superborum destitutionis.

*Laudabo nomen tuum assiduè, & collaudabo te in confessione, & exaudita est oratio mea.

*Liberasti enim nos de perditione, & eruisti me de tempore iniquo.

*Propterea confitebor et laudabo te, & benedicam nomini tuo Domine.

*Adhuc existens iunior antequam errarem ipse, quæsiui sapientiã palàm in oratione mea.

*Ante templum orabam pro illa, & vsque in nouissimum exquiram eam: ex flore tanquam maturescentis vuæ.

*Lætatum est cor meum in ea: ambulauit pes meus in rectitudine, à iuuentute mea inuestigabam eam.

*Inclinaui aurem meam modicè, & excepi,

*Et multam inueni mihi sapientiam. Profectus factus est mihi in ea.

*Danti mihi sapientiam, dabo potentiam.

*Cogitaui enim vt facerẽ illam; & æmularer bonum, & non confundar.

*Colluctata est anima mea in illa, & in factione famis diligentiam adhibui.

*Manus meas extendi ad altitudinem, & ignorantias eius intellexi.

*Animam meam direxi ad illam, & in purgatione inueni eam.

*Cor possedi cum ipsa ab initio, propterea non derelinquar.

*Et cor meum conturbatum est quærendo illã. Propterea possẽdi bonam possessionem.

*Dedit Dominus linguam mercedem meam, et in ipsa laudabo eum.

* *Appropinquate ad me indocti, & habitate in domo disciplinæ.*
* *Cur tardatis aut quid dicitis in his, & animæ vestræ sitiunt vehementer?*
* *Aperui os meum, & locutus sum: comparate vobis sine pecunia.* * *Collum vestrum supponite sub iugo, & suscipiat anima vestra disciplinam, in proximo est inuenire eam.*
* *Videte in oculis vestris quia laboraui, & inueni mihi multam requiem.*
* *Participate disciplinam in multo numero argenti, & multũ aurum possidete in ea.*
* *Lætetur anima vestra in misericordia eius, & ne exubescatis in laude eius.*
* *Operamini opus vestrum ante tempus, & dabit mercedem vestram in tempore suo.*

31 * ἐγγίσατέ μοι ἀπαίδευτοι, καὶ αὐλίσθητε ἐν οἴκῳ παιδείας.
32 * διὰ τί ὑστερεῖτε ἢ τί λέγετε ἐν τούτοις, καὶ αἱ ψυχαὶ ὑμῶν διψῶσι σφόδρα.
33 * ἤνοιξα τὸ στόμα μου, καὶ ἐλάλησα, κτήσασθε ἑαυτοῖς ἄνευ ἀργυρίου.
34 * τὴν τράχηλον ὑμῶν ὑπόθετε ὑπὸ ζυγόν, καὶ ἐπιδεξάσθω ἡ ψυχὴ ὑμῶν παιδείαν, ἐγγύς ἐστιν εὑρεῖν αὐτήν.
35 * ἴδετε ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ὅτι ἐκοπίασα, καὶ ἄνεσιν ἐμαυτῷ πολλὴν ηὑράπαυσιν.
36 * μετάσχετε παιδείας ἐν πολλῷ ἀριθμῷ ἀργυρίου, καὶ πολλὴν χρυσὸν κτήσασθε ἐν αὐτῇ.
37 * εὐφρανθείη ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ἐλέει αὐτοῦ, καὶ μὴ αἰσχυνθείητε ἐν αἰνέσει αὐτοῦ.
38 * ἐργάσασθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ δώσει τὸν μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτοῦ.

31 * Appropiate ad me indocti, & congregate vos in domum disciplinæ.
32 * Quid adhuc retardatis, & quid dicitis in his? animæ vestræ sitiunt vehementer.
33 * Aperui os meum, & locutus sum: comparate vobis sine argento sapientiam.
34 * Et collum vestrum subjicite iugo eius, & suscipiat anima vestra disciplinam: in proximo est enim inuenire eam.
35 * Videte oculis vestris, quia modicum laboraui, & inueni mihi multam requiem.
36 * Assumite disciplinam in multo numero argenti, & copiosum aurum possidete in ea.
37 * Lætetur anima vestra in misericordia eius, & non confundemini in laude eius.
38 * Operamini opus vestrum ante tempus, & dabit vobis mercedem vestram in tempore suo.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΙΗΣΟΥ ΤΟΥ ΣΙΡΑΧ.

FINIS LIBRI ECCLESIASTICI.

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D. Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca